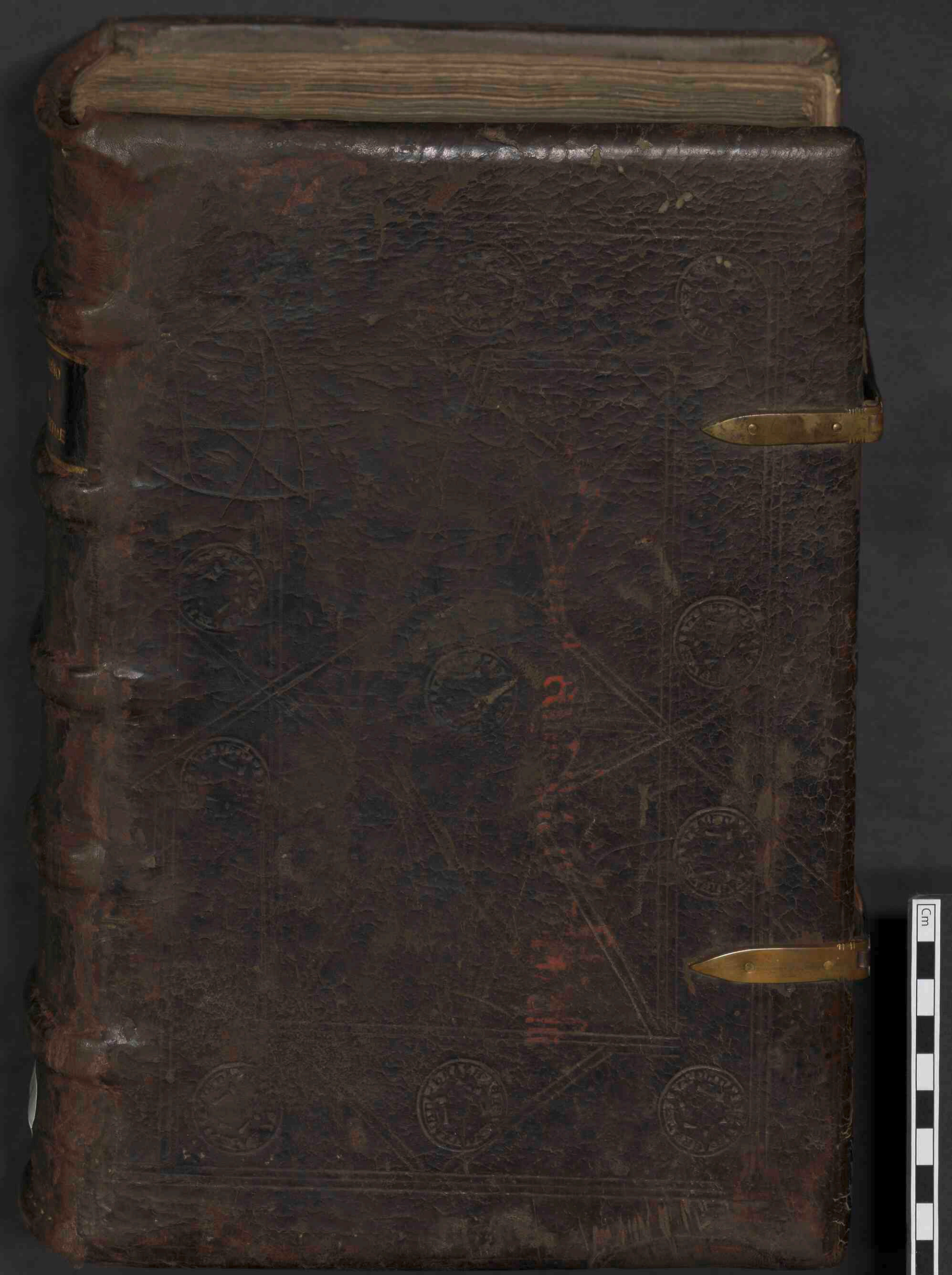
Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Summa Angelica de casibus conscientie.

https://hdl.handle.net/1874/461313

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

ista no. Ange. in d. l. si vacantia. ꝛ cū aliꝭ indiciꝭ seu suspitionibꝫ: aliter nō potest pcedere iudex ad aliquē actū. vt dixi.

3 ¶ Quō pceder ꝓlatus in inq̃sitione? R. q primo debet descendere ad locū vbi querat plona ꝺ tra quā vult mq̃rere. qz ibi veritas melꝰ inquirit. vt in. c. postq̃. ꝛ qđ no. in glo. de elec. Et hoc intelligo si potest cōmode. alias nō tenet. Secūdo si inquisitio est generalis debet iuramentū clericis. si est ꝺ tra ecclesiā sup his que sciunt vel credunt in sua ecclesia reformā da: tam in capite q̃ in mēbris exceptis criminibꝫ occultis de mera veritate dicenda. vt i. c. qualiter ꝛ quādo. el. ij. in fi. de accusa. Nec iuramentū vel interdictū seu excōmunicatio lata ab abbate vel alio ꝺ tra subditos ne revelēt inquisitori valet neq; ligat eos. ꝺ offi. or. c. plerīq;. lib. vi. Si vero est specialis citabit illum ꝺ tra quē vult inquirere. d. c. qualiter. el. ij. Sed debet. v. q. ij. si primates. Tercio pceder ad receptionē dictoꝝ eorū clericoꝝ q̃s inquirit. vel testiū ꝛ si qui pducunt ab aliq̃: psentibꝫ tñ eis ꝺ tra q̃s inquirit nisi p ꝺtumacia se absentent ꝛ ea que eis obꝰciunt: ꝛ nomia testiū sunt eis exponenda. Fallit h̄ in casu de quo. j. Inquisitor. S. ij. Quarto exceptōes tam ꝺ tra testes q̃ alios ꝛ replicatōes legitimas admittet. vt ꝛponendi falsum audacia phibeat. vt in dictis. S. debet. ꝛ. c. si primates.

4 ¶ Utrꝫ ille ꝺ tra quē fit inq̃sitio possit negare infamiā pcessisse? R. q sic. ꝛ sic oportebit q primo iudex hoc cognoscat. vnde si infamatus nō inueniꝫ nō poterit iudex pcedere. alias sic. c. cū opteat. de accusa. ꝛ d. c. qualiter. el. ij. ꝛ licet accusato? plet eum infamatū: nihilominꝰ reꝰ poterit ꝓbare q̃ sit bone fame. ar. de purgaca. cū in inuentute. ꝛ potentꝰ est priuilegium bone fame q̃ infamie. ar. c. licet. in fi. de accu. ꝛ no. Bern. in d. c. qualiter. el. ij.

5 ¶ Utrꝫ ille contra quē inquiriꝫ possit recusare iudicē si habet illum suspectū? R. q sic. c. cum speciali. de appella. vt puta qz ex odio fomite pcedit. vel qz est criminosus. ar. ij. q. vij. iudicet. Ista tñ quo ad oīa nō sunt seruāda i inquisitione regulariū. qz facilius ꝛ liberius possunt a suis administrationibꝫ amoueri. d. c. qualiter. el. ij. Nō limita nisi in graui preiudicio infligendo. ar. d. c. qualiter. el. ij. in fi. i verbꝫ facilꝰ ꝛ liberꝰ.

6 ¶ Utrꝫ inquisitores generales possint pcedere ad inquirendū de veritate criminum etiam nō receptis testibꝫ sup infamia? R. Pano. in c. cum dilecti. de accusa. q̃ sic. satis est q̃ eis cōstet de infamia ꝓpter frequentē clamorē. secus est in delegato ad vnā causam tm̄. vt in. c. cū oporteat. de accu.

¶ Quis potest mq̃rere? R. q; quilibet potest cōtra suū subditū. imo tenet. ne sanguis fratris ditorū exquirat in die iudicij de ore mariti. de offi. or. c. irrefragabili. de regula. c. vlti. de cut. c. licet hely. de symo. xxxvij. dist. legamus. d. c. qualiter. el. ij.

¶ Utrum monachi ꝛ religiosi possint recipi ri generales inq̃sitores a sede apostolica. Respondet Pan. in d. c. cum dilecti. q; sic. maxime ꝛ de fozo cōpe. etiaꝫ si factū allegat notoriū. facit. d. c. cū olim. de rescrip. lib. vi. Pot? q; dicit Pano. in. c. causam. el. i. de iudi. q; appellatione fratꝝ in statutis ꝛ ordinibꝫ vtriusq; niunt monachi. Idē dic de monialibꝫ vt non veniant appellatione sororum: q; dicunt fratres mendicātes. similiter ꝛ sorores. nō mendicantes vero ꝛ habitātes solitarie monialibꝫ vel moniales appellant.

¶ Utrꝫ eps possit dispensare in crimine ne latus amoueat ab officio? R. Panor. in d. qualiter ꝛ q̃n. el. ij. q; sic. quādo pcedit per via inquisitionis. ꝛ facit. c. inq̃sitionis. de accusa. circa principiū. vbi dicit q; potest ligare. sed nam moderari: nisi tale sit crimen q; ordinis executionē: ꝛ beneficij remotionē. ita post peractā penitentiā. Ergo vbicūq; illa cessant quantūcunq; grauetur crimen. tamen ius adulterio potest. nedū epūs. sed quilibet superior dispensare: vt non remoueat ab administratione.

¶ Utrꝫ de viribꝫ sin gulariū psonaꝝ sit procedendū inquirendo: vel extra ordinē. sicut in tia partis? R. Pano. in. c. ad nostrā. de. iij. de reiurando. q; nō. ij. libello obiato a fama. de ordine iuris. Nō etiā sequit Joh. an. in. c. fozo cōpe. etiaꝫ si factū allegat notoriū. facit. d. c. cū olim. de rescrip. lib. vi. Pot? q; ad peremptoriū. ff. de iudi. ꝛ. l. pretandum. C. eo. vbi patet q; iudex nō debet citare absentem nisi parte petente. Et si aliter citat nō valet ratio. vt nota. in. c. i. de iudi. Quod limita Bar. in. l. iij. §. hoc autē iudicium. ff. de damno fec. misi sit causa miserabilium psonarū q; iuuare nō possunt.

¶ Quid si testes interrogent sup occultis. q; mimbꝫ? R. q; nō debent respondere. si inquisitor sit generalis. nisi de crimine ex quo infamatus cessit. dicto. c. qualiter ꝛ quādo. el. ij. minus si inquisitio sit specialis ꝺ tra aliquē. secus vero infamia precessit ꝺ tra aliquem. tunc dicent sup omnibꝫ que sciunt de eo q; dicitur ritur veritatem: etiā si illud quod sciunt sit occultum. vt si de fornicatione agitur. vxoratus. aliquis q̃ simul cū eo fuit debet dicere. secus

circūstantias: etiā eas quas secreto nouit: dū modo sit infamaꝝ de crimine sup quo fit inquisitio. puta cū tali muliere cōmisit fornicationem. sed si crīa de fornicatione esset infamatus nō expressa aliqua tūc nō debet testis reuelare fornicatricem occultam. hoc no. Innocen. et Hostien. in. c. qualiter. el. i. Jo. ꝛ Archi. ij. §. v. habet hoc.

12 ¶ Utrꝫ ille ꝺ tra quē fit inquisitio teneatur dicere veritatem sup certo crimine interrogatꝰ? R. q; sic. si fama sit ꝺ tra eū. de quo vide sup ꝺ tra Confessio delicti. in pzm.

13 ¶ Quid est indicium: ꝛ quō ꝓ indicia pt̄ pcedi ꝺ tra aliquē ad inq̃sitionē. vide. s. Judicium

Inquisitor hereticoꝝ minor potest: nisi quadragesimū etatis sue annū attigerit. Cle. Dolentes. ō hereticis.

1 ¶ A quibꝰ pñt tales inquisitores instituꝰ? R. glo. in d. cle. dolentes. q; p ministros vl̄ punciales illoꝝ ordinum quibꝫ a sede apostolica est cōmissum. Itez ab epīs vel capitulis sede vacante. vt in d. glo.

2 ¶ Utrꝫ ꝓfati inquisitores possint alijs cōmittere vices suas? R. glo. d. cle. q; sic. ꝛ cōmissari os q̃s dant vocam⁹ vicarios vel subꝰstitutos. cle. i. §. porro. §. notarij. de here.

3 ¶ Utrꝫ inquisitores ꝓfati possint se impedire de diuinationibꝫ aut sortilegijs aut vsurisꝰ? R. q; de diuinationibꝫ ꝛ sortilegijs si manifestam sapiūt heresim possunt se intromittere. vt puta qz faciunt manifestas inuocatōes demoniū attribuendo demonibꝫ aliq̃d diuinum. Secus si solū inuocant ad exercendū opera que naturaliter possūt. qz tūc talis inuocatio nō sapit heresim: sm̄ Hydra. alias nō possunt etiā si sapiunt heresim: sed non manifeste. silr nec de vsuris. ter. est in. c. accusatus. §. sane. de here. lib. vi.

4 ¶ Sed nunq̃d inq̃sitores poterūt ipsi cognoscere an sapiat heresim vt ne? R. q; nō. qz iuris ditio est sibi attributa episcopo ꝺcedē. vt no. li. vi. q̃ videt ꝛtraria intelligēda est vera q; inquisitor ꝓ cognoscere an sapiat manifeste heresim q̃n certū est q; sapit heresim: sed dubitatur an sit manifesta vel nō.

5 ¶ Que phibent ꝓfati inq̃sitoribꝰ? R. q; non exigant pecuniā ꝓptu officij inq̃sitoris: q̃ busuis modis illicitis. Itē q; nec scīcter accipient bona ecclesiaꝝ ob delictū clericoꝝ. aut fisco applicēt: q; si ꝺtrafecerint tā ipi q̃s eoꝝ cōmissarij: ꝛ etiā epoꝝ aut capitulo. ꝛ sede vacā. te sunt excōicati ipso facto: nec pōterūt absolui ante satisfactionem pecunie sic extorte nisi in mortis articulo. Cle. dolentes. de here. Item districti? inhibet eis ne abutant ēmodolibet portatōe armoꝝ. Itē q; nō habeāt nisi officiales necessarios. d. cle. dolētes. Itē ꝓcipit tam epīs q̃m aliꝭ inq̃sitoribꝫ q; nō imponāt malicioſe aut fraudulēter crimē heresis alicui: aut q; impediāt execution̄ officij inquisitōis falsē. Itē q; odio gr̄a vel amore lucri. aut cōmodi tē poralis obtentu ꝺtra iusticiā ꝛ ꝺtra scientiā nō omittant pcedere vbi est pcedendū. alias epūs p triennū suspēsus est ab officio: ꝛ et? superior hec faciens. Inferiores vō epīs sunt excōmunicati excōicatōe papali. Cle. multoꝝ. de here. Nō bene no. ꝺtra istos inq̃sitores q̃ citant aliꝭ p hereticis: qui tñ nō sunt. qz sunt excōicati ipo facto. Itē q; nō possunt de crimine heresis inquirere cōtra episcopos nisi in literis apostolicis exꝑsse vt possint. hec facere cōtineāt. vt in. c. inquisitores. de heretic. lib. vi. Itē inquisitores ordinis minoꝝ nō possunt se intromittere de ordine pdicatoꝝ. Nec inq̃sitores de ordine pdicatoꝝ de ordine minoꝝ ꝓ textu cuiuscūq; heresis. vt in priuilegijs eoꝝ. aliter sunt excōicati ipso facto. ꝛ est papalis ꝓ extrauagantē Pau. secūdi.

6 ¶ Utrꝫ inquisitores hereticoꝝ possint pcedere cōtra illos christianos qui ad ritū ꝛanseūt iudeoꝝ? R. q; sic. dūmodo metu mortis absolute seu pcise nō fuerint baptizati. c. ꝺtra christianos. de here. lib. vi.

7 ¶ Utrꝫ officiū inquisitionis eis ab apostolica sede cōmissum expiret ꝓ mortē romani pontificis ꝓcedentis? R. q; non. vt in. c. ne aliqui. de here. lib. vi.

8 ¶ Utrꝫ inq̃sitores possint indicere silentium omnibꝫ pdicatoribꝰ? R. q; nō. nisi solū q̃stuarijs: qui ꝺtinget congregationē fieri ꝓ negocio fidei vel dicetꝰ questuariꝰ pdicatio eidem negocio impedimentū afferret. c. vt officiū inquisitionis. de here. lib. vi.

9 ¶ Utrꝫ inq̃sitores ꝓfati possint ꝺuocare clerū ꝛ populū ciuitatū vel castroꝝ aut alioꝝ locorū? R. q; sic. ꝓut negocio fidei viderint expedire. Silr pcedit eis vt aduocēt peritos q̃stibet. vt in sentētijs hmōi. pferēdis ꝓstitū ꝺbeant. ꝛ q; tales peritos aduocatos vt eis obediant in ꝓfatis ꝓstitis ꝺdis i virtute obedientie possint cogere. c. vt cōmissi. ō here. lib. vi. Et quo aduerte q; nō possunt ꝓcipere sub obedientia: ꝛ minus sub excōicatione clero ꝛ pplo. vt vadant ad eoꝝ pdicationes. ꝺtra q̃ sepiꝰ faciūt dicti inquisitores: ꝛ nō valet.

ANGELUS DE CLAVASIO

SUMMA ANGELICA

DE CASIBUS CONSCIENTIAE

1491

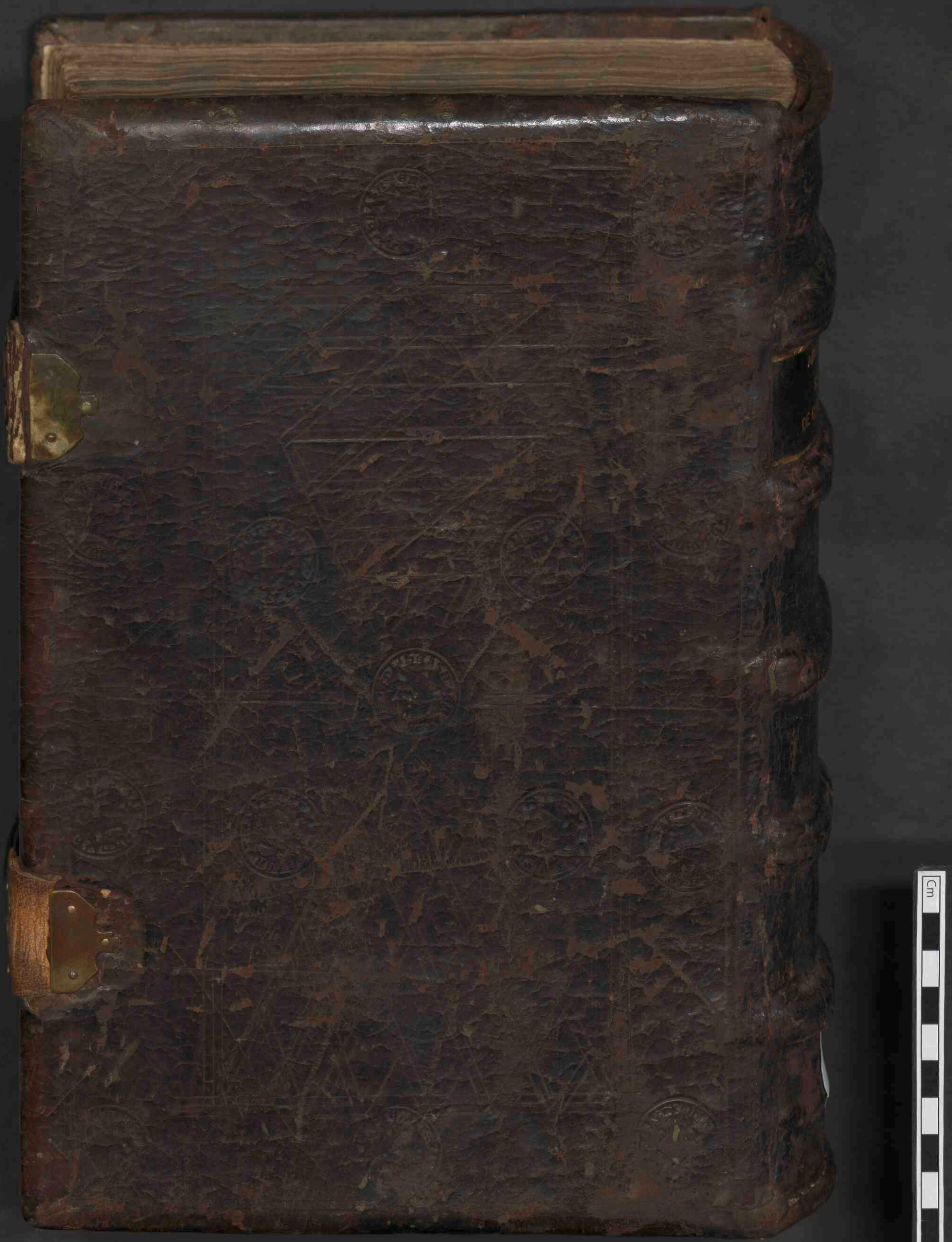
THO
RAR
6 – 27. fol.

Cm

Cm

Cm

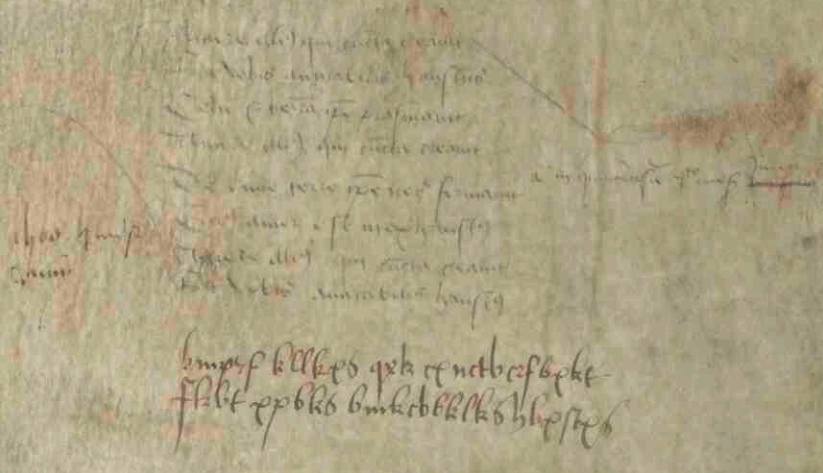

X

79 [illegible] 8

geverfaneerd 31-3-94

Kast 6
127 fol

888

Conventus Ubertinensis.

Summa Angelica de casibus conscientie.

Ex purgatis est sorundum indicium Romanum
Librorum coercendorum
1691

By Nyhoff. Cat. 618. vol. f 450 -

Kast 6
27

¶ Epistola. F. Hieronymi tornieli lectoris. ad R.p. F. Angelū de clauasio ꝑsentis operis auctorem. in qua orat eius reuerentiam: vt ipsum opus imprimi faciat. ꝓpter talē ⁊ tantam dicti operis excellentiam ⁊ vtilitatem.

Bibliotheca fratrum Minorum Wertensium.

Curibus retroactis tribꝫ reuerende ac mi cōr dialissime ꝑ. ad lectura casuū ꝫ sciētie ꝓmotō. Domini cura ⁊ diligētia operā dedi. vt veritatē ꝫ fratribꝫ audiētibꝫ: miro mō hinc inde dissipsam. ⁊ ꝑ diuersa librorꝫ volumina: q̄n potiꝰ ꝑ varias doctrinarꝫ facultates vagante: enucleatā traderē. Ad qō pagendū: quibꝫ vigilijs. quibusue opꝰteat curis insudare: reuerentia tua plenius edocta dilucide ꝑspicit. Nō em talis lectura vnica ꝫtētat scientia. vnicoue studio. licet magnis voluminibꝫ ꝫclusa subsistat. Exigit nāq; vera iuris ciuil fundamēta. i q̄bus pene ⁊tractuū tota decisio terminat. Qō q̄dē ius: q̄m ꝑ summorꝫ iura pōtificū i multis rectificat. ꝑficit ac supplet. p̄cipue i cēsuris. p̄bendis ⁊ alijs ecclesiasticis. ciuil dē sacri pōtificij iuris ignorantiā talis casuū penitus abhorret doctrina. Ueꝝ cū i p̄dictis: q̄nq; ꝓpter ꝫmunē pacem oculus diuinaꝫ intuens maiestatē aliqualiter obscureť. qui lumine sacre theologie illustrari q̄s maxime habet necesse. nō modicā ipsius casuū studij partē. sibi sacre pagine lucidi doctores: iure merito vendicarūt. Itē si experientia teste ph̄o facit artē. in ipsa casuū doctrina magistrā pene cūcta limitantē fateri nō incassum ꝫpellimur. Cū igiť vitā breuē. artē ꝙ longā. altus Hypocrates affirmet. ⁊ i vnaquaq; arte tāta ducamur cecitatis caligine. vt teste Mercurio trimegisto. maxima pars eorū que scimus sit minima eoꝝ que ignoramus. q̄s nisi insani penitus capitis dicere audebit hominē ad talis studij apicē nisi diuina ꝑuentū peculiari virtute posse deuenire. Ut tanq̄ alter Justinianus opus desperatū quasi p medū transiēs ꝑfundū in vnā reducat ꝫsonantiā. Forsitan aliquis dicet. vera fateor que scribis. nisi talis tantusq; labor ac difficultas a summistis tractatoribus exilio data fuisset. Qui omnes in vnū facultates colligētes fasciculos casuū ꝫtexuerūt. Ad quē ego hec admitterē. si dictos vt asseris tractatores: ipsis in facultatibꝫ pene noscerē ephebos. nō dicā balbutiētes neq; ꝑfectos. Exhis nāq; alij pictores de alienis codicibꝫ. nō libros. sed quedā potius exemplaria ꝫponētes. alij more balbutientiū q̄ audierunt ⁊ viderint fari gestiūt. Quos tamē pia excusat intētio. ne tanq̄ serui inutiles. ex talētis quicq; i p̄cipis eraniū nō inferētes. repulsam patiant pariter ⁊ penā. Ueꝝ si eos intētio reddit innoxios. mihi tamē alijs q; i huiuscemodi palestra militātibꝫ labores nō auferūt. sed incertiores sumus: atq; dudū eramus. Tenuit ergo me ꝺ trinuū desiderū. sedulaq; anxietas. vt satoꝝ ille rex eternus increataq; veritas. ac lucis eterne cādor irradiās. qui solus res penitus desperatas ad optatū finē deducit. iuxta. l. i. ad fi. p̄me col. C. de veteri iure enu. Qui oīm auctor ē sciētiaꝝ. §. deniq; .xxxvij. di. Qui oīm ē gratiaꝝ elargitor. c. reuertimī. xvi. q. i. A quo insup ē omne datū optimū Jac. i. ⁊. c. i sēp turis. viij. q. i. Qui totiꝰ insup ē boni opis fundamentū. c. cū Paulus. i. q. i. Dominē ꝑduceret in lucē. talibꝫ insignitū gratijs ac virtutibꝫ. cuius medio et salubri doctrina. lectoribꝫ ipsis tantus queritādi labor. variosq; volutādi codices admereť. ⁊ discipulis. cōfessoribꝫ quoq; ꝑsertim fratribꝫ nostris. quibꝫ i diuinis ⁊ alijs nostri ordinis laboribꝫ occupatis. paulisper ocij iuppeditare noscit. clara innotesceret veritas. Dū igiť pluribꝫ iam annis elapsis talibꝫ estuarē deliderijs. ꝫmunē quoq; oīm vtilitatem flagitās. ⁊ exanhelāti corde gemebūda pene suspiria ad indeficientē diuine largitatis dulcedinē emitterē. Apparuit oculꝫ meis quasi caligantibꝫ. liber summule a reuerētia tua compositus. quē clara luce ꝺspiciēs. ⁊ diligentius puoluēs. dū placere cepit vltra ꝓgrediēs. nec tota quidē nō visum ꝑterij. Et sepius admirās. in tractatibꝫ singulis plenitudinē pstrictaꝫ. in decisionibꝫ vtriusq; iuris vera fundamenta. in fundamētis allegatōes fidas pariter et abūdātes. theologoꝝq; veritates lucide enucleatas. auctoris quoq; q̄ paternitas tua a iactātia aliena me ꝑ veritate dicere patiať ingenū pene diuinū. vt merito re ⁊ noīe Angelus dicaris. expientiā quoq; tāto tpe ꝑbatissimā. vtpote qui tali ac tanto tpe. annis fere vicenis. digne ac laudabiliter. talē ac tantā fratruꝫ oīm cismontanoꝝ familiā direxeris verbo pariter ⁊ exemplo. necnō i pluribꝫ sedis apostolice arduis periclitātibusq; causis. sollicitudine. ac ingenij tui sublimissimo apice ad optatū finē deductis Ista inquā omnia conspicies. ⁊ letus mēte puoluēs. ꝑ gaudio exilies clamaui. Ecce q̄ō concupiui iam video. quod quesiui iā teneo. margaritā diutinis flagitatā suspirijs possideo. Cōuocaui amicos pariter ⁊ familiares ad tā pingues nuptias salubꝝq; doctrinam. dicens. Uenite

BIBLIOTHECA CONVENTUS WERTHENSIS.

Bibliotheek
MINDERBROEDERS
WEERT.

SIG. SIGMANS SIGILLUM BIBLIOTHECAE FF MIN CONVENTUS WERTH

o patres lectores. possidete summulā angelicis manibꝫ vobis ꝑparatā. ꝑ quā oꝝ ꝫ maximus ab imbecillis extat scapulis vestris ablatū. Nō amplius ꝑ varios vobis codices vagari libeat. quicqd alibi difficulter queritꝫ t inuolutū. hic faciliter t enucleatū inuenitꝫ. Uenite oēs vtriusqꝫ iuris veri ꝓfessores t docti. Uobis em̄ liber iste fidissima ē clauis. qua veri apicꝫ intellectꝰ. lataqꝫ datꝫ plura inueniendi copia. vt quasi reptoriū ꝛcasiuū videatꝫ. Uenite t vos pariter ꝓfessores atqꝫ discipuli. qui iā diu sarcina librorꝫ ꝑgrauati. insup t glosis variis ꝛfessi. pondꝰ eiꝯcite. Ꝫ solo libro ꝛpascamini. Hic totū versetꝫ ingeniū. omisqꝫ sollicitudo atqꝫ doctrina. Si boni eritis angelici. pariter t optimi ꝓfessores. Hic em̄ ꝓtractus plenissime habentꝫ. vsure lucidissime. Interrogatoriū enucleatū. Querimonia ꝑdita honestate simul ac veritate. Restitutiones amplissime. Censure quoqꝫ ꝑfectissime. Quid plura? Quid ꝛsit nō video. nisi forsitan ex trāscriptorꝫ tarditate paucis innotescat. Sed t hec diuina abstulit bonitas. dū nobis artē muro inuentā studio impressorꝫ ī lucē ꝑduxit. Reliquū igitꝫ ē reuerēde pater. ne reuerētia tua existimet hoc sibi dūtaxat ꝓdonatū. ꝙn potiꝰ cū supne bonitati ꝓnaturalis sit ꝓmunicatio. idipsum tanqꝫ celeste munus largiflue ꝓmunicandū sibi ꝑsuadeat volo. Supplices igitꝫ nos oēs. et ego vice oīm ꝛdibꝫ reuerētie tue humiliter ꝑstrati ꝛpcamur. vt tale t tantū ꝑ incuriā nō ꝛpeat opꝰ. vꝛ citissime supradicte artis impressoribꝫ peritis tradatꝫ. q̄ sitis ꝫ maxima. esuriesqꝫ ꝫ pluriꝫ ꝑcipue nostra refocillet. Hoc em̄ deo ad honorē magnū. ꝑximis ad salutē. Paternitati quoqꝫ tue ad maximū cedit meritū. Et si qō absit ꝑfata reuerētia tua his agitata stimulis vel recalcitraret. aut saltē tardior incederet. nō dubito magnū eiꝰ capiti iudiciū iminere. Noli igitꝫ q̄ fuisti semp piꝰ ac dulcis. nobis et reuerētie tue haci re eē crudelis. Nō ne fiat etiā atqꝫ etiā supplices ꝛpcamur. Ualeat ī dño ꝑfata tua paternitas. quā dñs ꝑ oīm salute ꝓseruare dignetꝫ. Amen.

¶ Responsio venerandi patris fratris angeli ad fratrē Hieronymū supascriptum.

Angelicam summam ꝑutilitate confessorum t eorum qui cupiunt laudabiliter viuere. nup a me diuina opitulante gratia compilatā. mi Hieronyme frater suades vt arti impmentiū tribuā. Tardiusculoquoqꝫ t pigritāti animo minaꝫ dulcia figis calcaria. Quā exquo vltra meā opinionē tot laudibꝫ extollis. vt tuis votis morē gerā. impximēdā ad te trāsmitto. Uale in dño t ora ꝑ me.

Prologus

In noie domi nostri ieſu christi Amē.

¶ Incipit Prologus in ſummā Angelicā de caſibꝫ ſcientie p fratrē Angelum de clauaſio ordinis minorum vicarium generalem cismontanorum fratrum obſeruantie compilata. cui pmittitur primo plogus. deinde ſubnectit tabula ptentorum in ipſa declaratiua.

Incipit Prologus.

Angelici ſpiritus rt ſi diuine ptēplationi ſemp intēdāt et charitate tñ qua oēs hoies pplectunt diuina pietate ſic diſponēte: ſalutē noſtrā procurare ſollicite nō deſiſtūt. nos defendendo ab inimicis. ſollicitādo ad bonū. t dirigēdo i viā ſalutſ. Hoc ꝙppe ipſa dei bonitas nob inſinuare voluit i ſcala Jacob oſtēſa Gen. xxviij. c. i q angelos deſcēdētes t aſcēdētes vidit. vt ſic intelligerem⁹ quāto feruore deuotōis teneamur btōs angelos pſeq. Nō ego frater Angel⁹ō clauaſio ordinis minoꝝ minim⁹ attēdēs: vt nomē meū ſit ꝓſequēs rei ſicut debet. vt inſti. de dona. §. ē. t alibi. d. t. l. decernim⁹. C. de epi. t cle. t. l. i. C. de offi. pfe. vr. Et p ſanctoꝝ angeloꝝ imitationē puenire merear ad eoꝝ ptēplationē animaꝝ ſalutē procurādo q nihil deo ē chariꝰ. viij. q. i. ſciēdū. Cō/ſpiciens etiā multitudinē ſummulaꝝ de caſibꝫ ſcientialibꝫ nō bñ ſatiſſacere paupibꝫ ꝓfeſſoribus t ſimplicibꝫ ppter pluritatē aliquaꝝ: t aliaꝝ nimiā breuitatē. multoꝝ ꝓfratꝝ meoꝝ charitatiua requiſitione ꝓpulſus. attendēs etiā ꝙ diuiſiones gratiaꝝ ſunt t donoꝝ. t vnicuiq; dat manifeſtatio ſpūs ad vtilitatē. i. ad Cor. xij. c. Decreui hāc ſummā ꝓpendioſaꝝ ordinare dei adiutorio inuocato. ſm illud. l. i. in pn. C. de ve. iu. enu. Quā t Angelicā nominabo. i qua mediocritate ſeruata. iuxta illud inſti. de je. diui. §. cū qs. t i aut. de ꝓſulu. §. igit t poſt. q cunq; eā plegerit: inueniet quicquid i aliꝭ ſummulis ꝓtinet qđ ptineat ad ꝓfeſſores. pſertim i ſumma dicta piſanella ac eius ſupplemēto. cui⁹ caſus ꝓſcientiales hic oēs inſerui. licet aliq̄n p alia ꝟba aut alio ordine. Et vltra pdicta reperiet in. c. qđ incipit. Interrogatōes. quecūq; ptinēt ad ꝓfeſſorē vel ꝓfiteri volentē circa quecūq; peccata mortalia cognoſcēda. diriget etiā ad multa ꝓſilia banda. ac ad inueniendū doctores t iura vbi de talibꝫ diffuſe tractat. Ita q hec Angelica ſumma erit vtilis nō ſolū ꝓfeſſoribꝫ. verumetiā ſcholaribꝫ vtriuſq; iuris. t aliꝭ quibuſcūq; ſm deū et rectā ciuilitatē viuere cupientibꝫ. Cui⁹ ordinē infraſcꝑta tabula demōſtrabit. Rogo ergo vos lectores vt hanc vtilimā t Angelicā ſummā ea charitate ſuſcipiatis qua vobis offert. Nec faciliter ad hmōi opis iudicia precedatis. qñ quidē qđ diutine ſummiſq; vigilijs ac ſudoribꝫ digeſtū ē nō leuiter vnico pſcrutat intuitu. Et q̄uis i ea nihil ſit dictū qđ nō arbitratus fuerim ꝓuenire iuſticie t veritati. pſertim i foro ꝓſcientie. cui ſatiſfaciendū magis cēſui q̄ ad foꝝ ꝓtēioſum ppterea nō ſum ſecutus aliq̄n cōmunē opinionē doctoꝝ. pſertim canoniſtaꝝ t legiſtaꝝ. qz cō/ſcientiali t theologice veritati nō mihi viſa fuit ꝓuenire. Iñ iudicio ſancte matris eccl'ie et cuiuſlibet melius ſapientis corrigendā ſubmitto. vt ſit ad laudē dñi noſtri ieſu chriſti. et ei⁹ glō/riſſime matris Marie. ac ſeraphici patris mei Franciſci in ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Explicit Prologus. Incipit tabula declaratoria ordinis t ptētoꝝ i pdicta ſumma.

Et quia hec Angelica ſumma pncipaliter edita ē p ſimplicibꝫ ꝓfeſſoribꝫ nō habētibꝫ peritiā vniuerſalē iuris. ideo hāc tabulā ei ppono q tria demōſtrabit. Primo ordinē libri q ſic diſtinguit. videlicet p lras alphabeti. t q libet lra p capitula diuerſa. quodlibet ꝟo capitulū ſuos habet pagraphos. exceptis quattuoꝝ capitul' q ſtatim nō ſubdiuidunt p. §. ſed aliter. Nā capitulū Excōicatio. v. t. vij. ſubdiuidit p caſus. et caſus i. §. ſubſiſtunt. Itē capitulū Matrimoniū. iij. diſtinguit p impedimēta. t quodlibet impedimentū contgruos habet. §. Itē capitulū Reſtitutio. i. vbi ponunt q ſunt ad reſtitutiōz obnoxij. quiq; cuz ſint varij t q̄plures vt ocius pateāt oculis p alphabeti lras deſcribunt. Et iuxta ſubſiſtentem materiā littere. §. continēt. Quoꝝ capitulorū pncipia ſunt que ſubſequuntur.

Tabula

Abbas Folio 1
Abbatissa fol'. 2.
Abortsum fol'. 2.
Abrogatio 2.
Absens 2.
Absolutio 3.
Acceptio 4.
Accidia 5.
Actiones 5.
Accoliti 5.
Accõmodatio 5.
Actus 5.
Accusatio 5.
Aduratio 6.
Administratio 7.
Admonitio 7.
Adoptio 7.
Adoratio 7.
Adulatio 8.
Adulterium 8.
Aduocatus 9.
Affinitas 10.
Agnati 10.
Alchimia 10.
Alea 10.
Alienatio 10.
Alimenta 12.
Altare 12.
Alternatiua 12.
Ambitio 13.
Amicicia 13.
Amor sui 13.
Amor seculi 13.
Angaria 13.
Appellatio 13.
Apostasia 14.
Aqua benedicta 14.
Arbiter 15.
Archidiaconus 15.
Archiepiscopus 16.
Archipresbyter 16
Argumentatio 16.
Arra 16.
Arrogantia 16.
Arrogatio 16.
Ars 16.
Asciscinus 17.
Astrologia 17
Astutia 17.
Auaricia 17.
Audacia 17.
Augere 17.
Augurium 17.
Austeritas 17.

Balista

riorum ars 17.
Balneum 18.
Bannum 18.
Baptismus 18.
Bellum 21.
Benedictio 23.
Benefacere 23.
Beneficium 23.
Bigamia 25.
Bisextum 26.
Blasphemia 26.

Cabella 27
Calix 27.
Calumniator 27.
Cambium 27.
Canõica portio 27.
Canonicus 28.
Canonizatio 28.
Cantus 28.
Capitulum 28.
Caracter 29.
Carcer 29.
Charitas 29.
Castitas 30.
Castratus 30.
Casus epi 30.
Casus fortuitus 30.
Catheciscinus 31.
Causa 31.
Cautio 31.
Cecitas 32.
Cedere bonis 32.
Celare 32.
Censura 32.
Census 32
Certum 32.
Cessatio 32.
Cessio 32.
Cimiterium 33.
Circumstantia 33.
Citatio 33.
Citharista 33.
Ciuitas 33.
Clauis 34.
Clamor 34.
Clãdestinum 34.
Claues 34.
Clausula 35.
Clericus 35.
Coactio 40.
Coadiutor 40.
Cogitatio 40.
Cognatio 41.
Collegium 41.
Collusio 41.
Colonus 41.
Cõmenda 41.
Cõmissio 41.
Cõmodatum 41.
Cõpaternitas 42.
Compensatio 42.
Compositio 42.
Cõpromissum 42.
Cõmunicare 42.
Commutare 42.
Concessum 42.
Concilium 43.
Concubinatus 43.
Concussio 43.
Condemnatus 43.
Conditio 43.
Conductor 44.
Cõfessio relicti 44.
Cõfessio sacral' 44.
Cõfirmatõ elcõr 55.
Cõfirmationis sacramentum 55.
Cõfirmatio papæ 56
Confraternitas 56.
Conuratio 56.
Cõsanguinitas 56.
Conscientia 56.
Cõsecratio epor 56.
Cõsecratõ eccl'æ 57
Cõsecratõ altar' 57
Consecratio cimiterij 57.
Cõsecratio vestimentor & vasor 57.
Cõsecratõ ɣginũ 57
Consentire 58.
Conseruator 59.
Consilium 59.
Conspiratio 59.
Constellatio 59.
Constitutio. 59.
Consuetudo 60.
Contemptus 61.
Contentio 61.
Continuum 62.
Contractus 62.
Contritio 62.
Contumacia 62.
Contumelia 62.
Cozea 63.
Correctõ platoz 63.
Correctio fr̃na 64.
Corporalia 64.
Corpora sanctor trãsferenda 64.
Corpe viciatus 64
Corpus xpi 64.
Crapula 64.
Credere 64.
Credulitas 64.
Crescere 64.
Crimen 64.
Chrisma 65.
Culpa 65.
Cura animar 65.
Cupiditas 65.
Curialis 65.
Curiositas 65.
Custos 66.

Damna

tus 66.
Damnificatus 66.
Debitũ ɔiugale 66.
Decanus 68.
Decima 68.
Defensio 69.
Defunctus 69.
Degradatio 69.
Delectatio 70.
Delegatus 70.
Dementia 70.
Demoniacus 70.
Denunciatio 70.
Depositum 72.
Derisio 72.
Desperatio 73.
Detractio 73.
Diaconus 74.
Dialetica 74.
Dies festus 74.
Diffamatio 74.
Diffidatus 74.
Dignitas 74.
Dilapidator 74.
Diligere 74.

Tabula

Diligentiam 75.
Diocesis 75.
Discere 75.
Disciplina 75.
Discordia 75.
Discretio 75.
Dispensatio 75.
Disputare 77.
Diuinatio 77.
Diuortium 77.
Diuturnitas 77.
Doctor 77.
Dolus 77.
Domesticus 78.
Domicilium 78.
Dñica dies 78.
Dominium 78.
Dominus 79.
Donatio 79.
Dos 83.
Dubium 85.
Duellum 86.

Ebrietas
Ecclesia 86 /86.
Electio 87.
Elemosyna 89.
Emancipatio 90.
Emphitheosis 90.
Emptio 92.
Emunitas 94.
Enormis iniuria 94.
Episcopus 94.
Errare 95.
Erubescentia 95.
Etas 95.
Euagatio 96.
Euangelium. 96.
Eucharistia 96.
Eunuchus 101.
Exactio 101.
Exaltatio 101.
Examinatio 101.
Excepta 101.
Exceptio 101.
Excõmunicatio 101.
Excusatio 118.
Executor 118.
Exemptus 120.
Exemplum 121.
Exequie 121.
Exheredatio 121.
Exorbitantia 121.
Exorciste 121.
Exorcismus 121.
Expense 121.
Experientia 122.
Expositio 122.
Expositus 122.
Expressio 122.
Extimatio 122.
Extrema vnctio. 122

Fabule 122.
Facilitas 122.
Facultas 122.
Factum 122.
Falcidia 123.
Falsarius 123.
Fama 123.
Familia 124.
Familiaris 124.
Familiaritas 124.
Fatum 124.
Fauere 124.
Fauor 124.
Femina 124.
Fenus 125.
Ferie 125.
Feudum 127.
Fictio 129.
Fideicõmissum 129.
Fideiussor 129.
Fides 130.
Filius 131.
Finis 133
Fiscus 133.
Flagella 133.
Fletus 133.
Fomes 133.
Forma 133.
Fornicatio 133.
Fortitudo 133.
Forus 133.
Fratres 133.
Fraus 133.
Frigiditas 133.
Fructus 133.
Fugere 134.
Funus 134.
Furiosus 134.
Furtum 134.

Genera
lis clausula 137.
Gladius 137.
Gloria vana 137.
Gratia 137.
Gradus 137.
Guerra 137.
Gula 137.

Habitus 137.
Hebetudo 138.
Hedificans 138.
Hereditas 138.
Heres 139.
Heremita 141.
Hereticus 141.
Hermofrodit⁹ 142.
Hironia 143.
Histrio 143.
Homagium 143.
Homicidium 143.
Homo 147.
Honestas 147.
Honor 147.
Hora canõica 147.
Horror fugiendus 149
Hospitale 149.
Hospitalis 149.
Hostiarius 149.
Hostis 149.
Humilitas 149.

Jactãtia
Iconom⁹. 150. /150.
Idulia 150.
Ieiunium 150.
Ignorantia 152.
Illegitimus 153.
Imagines scõr 153.
Immisericordia. 153.
Immundicia 153.
Immunitas 153.
Impedimentũ 157.
Imperiũ meũ 157.
Impossibile 157.
Impubes 157.
Incantatio 157.
Incarceratio 157.
Incendiarius 157.
Incertor restõ 157.
Incestus 157.
Inconsideratio 157
Inconstantia 158.
Indicium 158.
Indignatio 158.
Indulgentia 158.
Inepta letitia 161.
Infamia 161.
Infidelitas 162.
Infirm⁹ famul⁹ 162.
Ingratitudo 162.
Iniuria 162.
Iniusticia 163.
Inobedient 163.
Inquietudo 164.
Inquisitio 164.
Inquisitor hereticorum. 165.
Insignia 166.
Inscriptio 166.
Institutio 166.
Intentio 166.
Interdictum 167.
Interesse 172.
Interpretatio 172.
Interrogationes i cõfessione 172.
Intestatus 183.
Intimiditas 183.
Intrusus 183.
Inuenta 183.
Inuestitura 183.
Inuidia 183.
Ipocrisis 184.
Ipotheca 184.
Ira 184.
Irregularitas 184.
Irrisio 187.
Ironia 187.
Istrio 187.
Iudeus 187.
Iudex 189.
Iudicare 190.
Iudicium 192.
Iuramentum 193.
Iurisditio 199.
Ius 199.
Ius patronatus 199.
Iusticia 201.
Iustificatõ ipij 201.

Laicus 201
Latria 201.
Latro 201.

Tabula

Laudemium 201.
Lectoris officiū 201.
Legatum 201.
Legatus 207.
Legitiatō filioꝝ 207
Legitia portio 208.
Legitimꝰ filiꝰ 209.
Leno 209.
Leprosus 209.
Lex 209.
Libellariꝰ ꝯctꝰ 212.
Libellꝰ famosus 212.
Liber 212.
Libertus 212.
Littera 212.
Litigiosa res 212.
Litigiosus 213.
Loca 213.
Locatio 213.
Lucrum 215
Ludus 215.
Luxuria 216.

Magíster. 217.
Maiorítas 217.
Maledictio 217.
Maleficium 218.
Malicia 218.
Mandatū 218.
Manifestū 218.
Manumissio 218.
Mathematici 219.
Matrimoniū 219.
Medicus 232.
Membrū 233.
Mendaciū 233.
Mensa 234.
Mensura 234.
Mercatio 234.
Meretrix 234.
Meritum 234.
Metus 234.
Milites 235.
Minor 235.
Miſabil' ꝓsona. 235
Missa 235.
Misericordia 239.
Moderamen 239.
Modestia 239.
Mollicies 239.
Monachus 239.
Monasteriū 239.
Monialis 240.
Moneta 240.
Mora 240.
Mors 240.
Mulier 241.
Multiloquiū 241.
Munus 241.
Murmuratio 271.
Mutilatio 241.
Mutus 241.
Mutuū 241.

Naufra gium 242.
Nauta 242.
Necessitas 242.
Negligentia 242.
Negociū 242.
Neophitus 243.
Nigromantia 243.
Noiatim q̄s dr̄ int̄di ctꝰ vl' excōicatꝰ 243
Notarius 243.
Notorium 243.
Nouale 243.
Nouitius 243.
Nuptie 245.
Nūciatō no. op 245

Obedien tia 245.
Oblatio 246.
Obligatio 246.
Obses 247.
Obstinatio 247.
Occasio 247.
Occultū 247.
Odium 247.
Officium 247.
Oleū sanctū 248
Opinio 248.
Oratio 248.
Oratorium 250.
Ordo 250.
Ornatus 253.
Ociositas 254

Pactū 254.
Palla 256.
Palliū 256.
Papa 256.
Paraferna 257.
Parētis appellatōne nō tm̄ pr̄ 257.
Paricida 257.
Parochia 257.
Pr̄is appellatiōe q̄d ꝯtinet 257.
Patientia 257.
Patria 257.
Patriarcha 257.
Patronus 257
Peccatum 257.
Peculium 258.
Pecunia 261.
Pedagium 261.
Pena 262.
Penitentia 264.
Percussio 265.
Peregrinus 265.
Periculum 265.
Periurium 266.
Permissio 266.
Permutatio 266.
Perplexitas 267.
Pertinax 267.
Perseuerantia 267
Persōa miſabil' 267
Personatꝰ 267
Pietas 267.
Pignus 267.
Pigricia 268.
Pirata 268.
Placere 268.
Pollicitatio 268.
Pollutio 268.
Portio canōica 269
Possessor bōe fidei ꝛ male q̄s dicat 269.
Postulatio 269.
Posthumus 269.
Prebenda 269.
Precariū 269.
Precaria 269.
Preceptum 270.
Predicare 271.
Preces 272.
Precedentia 272.
Precioſum 272.
Precipitatio 272.
Predia vrbana 272
Predo 272.
Prefatio 272.
Prelatus 272.
Prescriptio 272.
Presumptio 276.
Primas 277
Primitia 277.
Princeps 277.
Priuilegiū 277.
Probatio 278.
Procurator 278.
Proditio 278.
Prodigalitas 278
Professio tacita 278
Promissio 278.
Proprietas 278.
Prosoneta 278.
Protestatio 278.
Prouincia 278.
Prudentia 278.
Pubes 279.
Publicū 279.
Pudicus 279.
Pudicicia 279.
Punitio 279.
Purgatio 279.
Purgatoriū 279.
Purificatio post partum. 279.
Pusillanimitas. 279

Quadra gesima 279.
Quarta trebelliani ca 279.
Questuariꝫ. 279.
Questus 279.

Rācor 280.
Ratio 280.
Ratiocinia. 280.
Raptor 280.
Rapina 280.
Ratihabitio 280.
Reconciliatio eccle sie. 280.
Recōpensatio 280.
Recusari pt̄ iudex ꝛ legatus. 280.
Regularis 280.
Religiosus 280.
Religiosus locꝰ 286
Religᷓe sctōr 286.
Remissio pcti 286.
Remittere 286.

Tabula

Renunciatio 286.
Repsalia 287.
Residere 287.
Rescriptū 287
Res 287.
Restitutio 288.
Resuscitatus 296.
Reuelare 296.
Reuerentia 296.
Rigor 296.
Risus 297.
Rixa 297.
Rogatōnū dies 297

Sacerdos. 297.
Sacramentū 297.
Sacrilegiū 298.
Sacrista 298.
Sagittarius 298.
Salariū 298.
Sanctus 298.
Saracenus 298.
Satisfactio 298.
Scandalum 298.
Scientia 299.
Scisma. 299.
Scriptura 300.
Scurrilitas 300.
Secretum 300.
Seditio 300.
Sensualitas 300.
Sententia 300.
Sepultura 301.
Seruitus 303.
Sigillum 304.
Simonia 304.
Simplicitas 310.
Simulatio 310.
Sobrietas 310.
Societas 310.
Sodomia 313.
Sollicitudo 313.
Solutio 313.
Sors 314.
Spectacula 315.
Sponsalia 315.
Statutum 317.
Stipulatio 319.
Stola 319.
Studium 319.
Stultitia 319.
Stultus 319.
Stuprum 319.
Suasio 319.
Subarratio. 319.
Subdelegare 319.
Subditus 319.
Subdiaconus 319.
Subornatio 319.
Subsannatio 319.
Substitutio 319.
Subtilitas 321.
Successio 321.
Successor 321.
Suffragia 321.
Superbia 322.
Superstitio 322.
Suspensio 323.
Suspitio 325.
Susurratio 325.

Tabellio 325.
Taciturnitas 326.
Talliam 326.
Tantum 326.
Temperantia 327.
Temere 327.
Temeritas 327.
Tempus 327.
Tergiuersator 327.
Temptare 327.
Testamentū 327.
Testes 330.
Thesaurus 331.
Timor 331.
Tolerantia 331.
Tonsura 331.
Torneamentū 331.
Torpor 332.
Tortura 332.
Transactio 332.
Transitus 332.
Treuga 332.
Tributum 332.
Tribulatio 332.
Tristicia 332.
Turpe lucre 332.
Tumor 332.
Tutela 332.

Vana gl'ia. 333.
Vasa sacra 333.
Vasallus 333.
Vectigal 333.
Velatio ꝑsonū 333.
Venatio 333.
Venditio 333.
Veneficium 334.
Veniale pctm̄ 334.
Verberatio 334.
Vestis 334.
Vicarius 334.
Vidua 334.
Villicus 334.
Vendicatio 334.
Violentia 334.
Virginitas 334.
Virtus 335.
Vis 335.
Visitatio 335.
Viciat⁹ corpe 335.
Vicium 335.
Vnanimiter 335.
Vniuersitas 335.
Vnctō extrema 335.
Voluntas 335.
Votum 336.
Vsucapio 341.
Vsura 341.
Vsus clauiū 352.
Vsus 352.
Vsufructus 352.
Vxor 353.

Ypocrisis 354.
Ypotheca 354.
Yronia 354.
Ystrio. 354.

Zelus 354.

Tabula

Secūdo pñs tabula nosa doctorū sacre theologie z vtriusq; iuris. qui sunt ꝓtētor ī pfata summa auriga z fidelissimi duces indicabit. z ī allegādo eor abbreuiatōes. q̄ sunt insrascripta ordine alphabeti ordinata. nō ꝑm eorum antiquitatē vel excellentiā annotata. videlicet in sacra scꝑtura seu theologia.

Albertus magnus ordinis prædicatorum.
Alexander de ales ordinis minorum.
Alexāder lōbardꝰ ō alexādria ordis minor
Ambrosius doctor ecclesie sanctus.
Anselmus cātuariēsis archiepꝰ sanctus.
Augustinus doctor ecclesie sanctus.
Aureolus. s. Petrꝰ aureolꝰ ordinis minor.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Abbas.
Alanus.
Albricus de rosate.
Albertus papiēn.
Alexander de ímola.
Alexander neno vicentinus.
Andreas barbatius siculus.
Angelus. s. de perusio.
Angelus areatinus. seu de aretio.
Antonius de butrio.
Archidiaconus.
Azo.
Summiste.
Aluarus ordinis minorum.
Archiepūs florentinus ordinis p̄dicator
Astensis ordinis minor.
Augustinus de ancona.
¶ In sacra scriptura seu theologia.

Beda
Bernardus sanctus.
Bonauentura ordinis minorum sanctus.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Baldus. s. de perusio.
Bartolus videlicet de saxo ferrato.
Bernardus glosator decretalium.
Bertholomeus brixiensis.
Bertholomeus cepola veronensis.
Bonagratia.
Butrigarius. s. Jacobus butrigarij.
¶ Summiste.
Bernardinꝰ de senis ordinis minor sanctꝰ.
Bertrandus cardinalis ordinis minorum.
Bulgarus doctor.
¶ In sacra scriptura seu theologia.

Cassianus
Cyprianus martyr.
¶ In iure canonico seu ciuili.
Calderinus qui fuit Johannes calderini.
Cardinalis. s. Franciscus de zabarellis.
Cynus.
Collectarius.
Compostellanus cui nomen Bernardus.
Clarus ordinis minorum summista.
¶ In sacra scriptura seu theologia.

Damascenus
Dionysius.
Dynus vtriusq; iuris doctor.
Dominicus de sancto georgio canonista.
¶ Summiste.
Directorium iuris quod fecit Petrus casuel ordinis minorum.
¶ In sacra scriptura seu theologia.

Egidius ordinis heremitarum.

Fran. id est Frāciscus de mayronis ordinis minorum.
Franciscus de ampulis ordinis minor.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Federicus de senis.
Florianus.
Franciscus vercellensis.
Franciscus de ramponibus.
Franciscus de albertarijs.
Franciscus tigni de pisis.
Franciscus de aretio seu aretinus.
Fulgosius. i. Raphael fulgosius.
¶ In sacra scriptura seu theologia

Gilbertus
Grego. i. sanctus Gregorius doctor ecclesie.
Gulielmus de mara ordinis minor.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Gabriel de osseletis mutinensis.
Garsias.
Gaspar de calderinis.
Geminianꝰ. i. Dñicus de sancto geminiano
Girardus de senis.
Gofredus.
Gratianus compilator decreti.
Guido de suzaria.
Guido epūs concordiensis.
Gulielmus de cuneo.

Tabula

Gulielmus naason.
Gulielmus de monte laudyno q̄ scripsit super clementinas. ⁊ allegatur sic. laudunus.
Gulielmus durandi qui fecit speculū.
¶Summiste.
Girardus obdonis ordinis minorū.
Gregorius de arimino.
Gualdensis.
Gualterius episcopus pictauiēsis ordinis minorum.
¶In sacra scriptura seu theologia.

Henricus de gandauo.
Hieronymus doctor ecclesie sancte.
Hugo de sancto victore.
¶In iure canonico vel ciuili.
Henricus boych.
Hermannus magnus legista.
Hostiensis lumen iuris canonici.
Hugo q̄ fecit multas glosas sup decretū.
Hugo vercelensis.
Hugolinus de la fontana glosator iuris ciuilis.
¶In sacra scriptura seu theologia.

Johannes scoti ordinis minorum. qui allegatur sic. scotus.
Johannes de noto ordinis minor⁹ siculus.
Johannes de neapoli ordinis p̄dicatorū.
Johannes de ripolis.
¶In iure canonico vel ciuili.
Jacobus butrigarius qui allegatur butrigarius.
Jacobus lotharius.
Jacobus de belusio.
Jacobus de rauenna.
Jacobus de arena.
Innocentius papa splendor canonistarū.
Johannes theotonicus glosator decreti.
Johannes fauentinus.
Johannes de faucona.
Johannes de deo hispanus.
Johannes monachus cardinalis.
Johānes andree irradiator iuris canonici.
Johannes de anania.
Johannes plagiarus de senis.
Johannes de monte merlo.
Johānes de sancto georgio bononiensis.
Johānes calderin⁹ q̄ allegat calderinus.
Johannes de lignano.
Johannes de imola q̄ allegat imola.
Johānes de platea bononiensis.
Johannes antonius de sancto georgio nūc epūs alexādrinus mediolanēsis.
¶Summiste.
Jacobus de laude ordinis minorū.
Johannes de saxonia ordinis minorum.
Johannes de ancona.
Johannes ordinis p̄dicatorū qui fecit summā confessorum.
¶In sacra theologia.

Landulphus ordinis minorum.
¶In iure canonico vel ciuili.
Lappus de castilione abbas.
Laurentius de pinu.
Laudunus vide. s. Gulielm⁹ de mōte ⁊c.
Laurentius de rodulphis florentinus.
Ludouicus de roma.
Lucas de grasijs.

Magister sententiarum. s. Petrus lombard⁹ princeps theologorum.
¶In iure canonico vel ciuili.
Martinus silmani.
Marsilius.
Mattheus romanus.
Mattheus de matthesolijs.

Nicolaus de lyra ordinis minorum totius biblie subtilissimus expositor.
¶In iure canonico vel ciuili.
Nicolaus de matharellis.
Nicolaus de neapoli.

Odoardus
Odofredus.
Oldradus ō ponte legista.
Oldrad⁹ ō laude canōista q̄ fecit mltaꝫ silia
¶In theologia.

Petrus scz de tharanthasio ordinis predicatorū.
Petrus aureolus ordinis minorum.
Petrus de palude ordinis predicatorū.
¶In iure canonico vel ciuili.
Panormita. i. Nicolaus abbas sicolus epūs
Panormitanus.
Paulus de castro.
Paulus de liazarijs.
Petrus. s. de bella pertica.
Petrus helye.
Petrus de stagno.
Petrus de ancharano.
Pileus.

Tabula

Philippus.
Philippus de perusio.
Placentinus.
Petrus casuel. i. directorium. vt. s.
¶ In sacra scriptura z theologia.

Rabanus

Richardus. s. de mediavilla ordinis minorum.
Richardus anglicus ordinis minor vn⁹ ex quattuor expositoribus regule nostre.
Richardus de sancto victore.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Raynerius de forliuio.
Raphael fulgosius.
Richardus malumbra.
Rofredus beneuentanus.
¶ Summiste.
Raymundus ordinis predicatorum.
Rodonensis gulielm⁹ nomine. glosator raymundi ordinis predicatorū.
Rogerius.

Bcotus

i. Johannes scotus ordinis minorum.
¶ In iure canonico vel ciuili.
Salicetus
Stephanus prouincialis.
Signorolus de homodeis.
¶ Summiste.
Speculator. s. Guilelmus durandi.
Summa confessorum ordinis predicatorz.
¶ In theologia.

Thomas

de aquino ordinis p̄dicatorū sanctus.
Tancredus doctor iuris canonici.
¶ In theologia.

Vgo

de castro nouo ordinis minor.
Ubaldus de perusio.
Ubertus de lobio.
Uincentius.
Uldericus.

Ysidorus

sanctus.
Ymola. i. Johannes de ymola.

Zenzelinus

doctor iuris canonici.

Tercio hec tabula p̄ simplicib⁹ declarat modū allegādi tā theologos q̄s iura canonica z ciuilia. ac alios abbreuiatores. Doctores em̄ theologi allegāt vl'i q̄libet vl' sup mgr̄m sniaz. sic vicz. Bona. i. i. vel. ij. vl'. iij. aut. iiij. subaudi sup mgr̄m sniaz. postea ponit di. z postponit articlo. i. vl'. ij. aut. iij. tc. deinde sbūgit. q. i. vl' ij. tc. Aliq̄n addit p̄me vl' sede ptis. sbintelligo eiusde distinctois. Aliq̄n allegāt sic vicz Bona. i. i. vl'. ij. tc. sup lraz. s. p̄dicti magistri sniaz. Sūt duo luminosi doctores q̄ aliq̄t allegant. vicz Alex. z. s. Tho. Nā qz fecerunt summā sup mgr̄m sniaz. quaz vna habet q̄t tuor ptes. s. illa Alex. altera tm̄ tres q̄ videtur. z sēda ps ambor̄ diuidit i duas ptes. Ideo allegant sic. si ē in p̄ma pte vl'. ij. aut iij. Alex. in p̄ma vl'. iij. aut. iiij. s. pte summe p̄dicte. tractatu de potētia dei. vel de superbia. z hmōi. q. i. vel. ij. tc. Tho. ꝯo allegat sil'r i p̄ma vel. iij. s. parte. q. tali. articulo tali. Cū ꝯo id quod allegat est in secūda parte summe ipsoz allegat sic. In p̄ma sēde. vel i sēda sēde. s. in p̄ma pte secūde partis p̄dicte summe. vl' in sēda pte p̄dicte secūde ptis p̄ncipalis summe. Jura ꝯo canonica allegāt diuersimode. Naz decretū q̄d habet tres ptes p̄ncipales. z sēda ps habet aliā partē subdistinctā. ideo si allegat q̄d ē in p̄ma pte quotat p dist. z. c. vel. §. solūmodo. z habet cētuz z vnā distinctiones. Si ꝯo allegat quod ē in secūda parte p̄ncipali. sic quotat. prima vel secunda aut tercia tc. vsqz ad trigintasex z subaudi causa. qz habet trigintasex causas post subinferk. q. i. vel. ij. tc. qz quelibet causa habet suas. q. postea. c. z. §. Si aūt q̄d allegat est in sēda pte subdistincta. sic quotat. de penitētia dist. i. vel. ij. vsqz ad. vij. qz habz vij. distinctōes ille tractatus de pnia q̄ ponitur. xxxiij. cā. sub. q. iij. eiusdem cause. postea addit. c. vel. §. Tercio ꝯo ptis p̄tēta allegantur sic. de pse. di. i. vel. ij. vsqz ad. v. qz tm̄ q̄n/qz di. hz cū suis. c. z. §. Decretales aūt allegant p rubricas suas. et. c. z. §. Similiter sextus liber z clemētine. quibus rubricis additur li. vi. vel in cle. vt appareat nō esse i decretalib⁹ q̄d allegat. sed in altero istoz. Aduerte etiā q̄ nō sp quotat. c. et tūc id q̄d sequitur immediate ad rubricā ē p̄ncipiū capituli. Sil'r q̄n ē in cle. loco. c. ponit. clementina p̄ma vel sēda. aut p̄ncipiū ipsi⁹ capitli. z sic allegatur videlicet cle. si gratiose. d̄ rescripto. z

Tabula

huiusmodi. Jus ꝺo ciuile allegaꝯ cõiter p.l.ꝛ.§.sub suis rubꝛicis.ꝛ si est in codice p/ ponitur rubꝛice.C.eleuatũ.Si ẽ in digestis ꝓponunꝯ duo.ff. Si ꝺo est in libꝛo institutionũ ꝓponiꝯ sic.insti.q̃ solũ post rubꝛicas.§. habet nõ leges. Fallũt ab hac regula tres li/ bꝛi. Primus ẽ codex. i quo qꝛ sunt multe au tentice.quãdo talis autẽtica allegaꝯ. quotaꝯ sic. auꝯ. videlicet ad hec. C. ꝺe vsu. vl' auꝯ. cas sa. C. ꝺe sa. sanc. ec. Nã talis auꝯ. ẽ posita sb tali rubꝛica. ꝛ sic ĩcipit vt sequiꝯ ad istũ auꝯ.

Alius liber ẽ liber autẽticoꝝ q̃ allegaꝯ sic. i auꝯ. sb Rica sua. ꝛ. §. solũ. aliqñ ponit collati one ꝑma vel scꝺa. vsq; ad nouẽ. qꝛ habꝫ col/ latões nouẽ. Tercius liber ẽ liber ꝺe vsibꝫ feudoꝝ. q̃ allegaꝯ ꝓ rubꝛicas suas. et. c. et. §. Unũ tñ notabis ꝙ licet aliquãdo .c. vel l. p/ ponantur rubꝛicis vel postponanꝯ nihil est.

Sũmiste ꝺo allegant. aliqui per titulos. aliq̃ ꝓ rubꝛicas. quidã ꝓ libꝛos et hmõi. Et aduerte ꝙ quãdo allegaꝯ Hosti. vel Soff. sꝫ ne rubꝛica. ꝺmuniter tale dictũ ẽ i sua sum/ ma sub titulo ꝺe tali materia. Et ne ꝓpter abbꝛeuatões multas q̃s erret. infra ponam oẽs rubꝛicas tã iuris canonici ꝙꝫ ciuilis. ex q̃ bus poterit intelligere eaꝝ abbꝛeuiationes. Silr hic inserã aliquas abbꝛeuiatões qui/ bus sepius vtoꝝ in hac summa.

Auꝯ. quãdo ponit sub rubꝛica codicis di cit autentica. qñ nõ ponitur in codice ꝺicit autentico. quod quidẽ ẽ liber autenticoꝝ. et sequiꝯ ad eum rubꝛica sua.
C. si est eleuatũ ꝺicit codice. si nõ est eleuatũ ꝺicit capitulo.
Cle. i. clementina.
Concoꝛ. i. ꝺcoꝛdat. vel cũ ꝺcoꝛdantiꝯs.
D. i. ꝺicto vel ꝺicta vel ꝺictis.
Di. i. ꝺistinctione.
Eo. i. eoꝺẽ. s. titulo vel capitulo ꝛ hmõi.
Ea. i. eaꝺẽ ꝺistinctõe vel causa vel questiõe.
Fi. i. finali vel in fine.
Glo. i. glosa.
L. i. libꝛo.
No. i. notat vel notaꝯ vel notata.
Ob. i. obstat.
Opi. i. opinio.
Oppo. i. opponitur.
q. i. questione.
R. i. ꝛespondeo vel ꝛespondet.
Rica. i. rubꝛica.
Ti. i. titulo.
Tex. i. textus.
ꝙ. i. verbõ vel versiculo.

¶ Eya ergo patres ꝛ fratres ꝓperate ꝛ curri/ te. ꝛ vt peritiã casuuꝫ conscientialiũ possitis habꝛere. hãc angelicã summã plegite. quaꝫ si moꝛe mundoꝛum animaliũ ruminabitis. in casibus conscientie nõ errabitis.

¶ Finit tabula.

Rubrice.ff.veteris

Rubrice Iuris ciuil' t canonici. Et primo Rubrice digestorum t primo.ff.veteris ptinentis.xxiiij.libros ptiales t signatos per numeros infra positum a latere sinistro

1 Adoptionibus
4 Alienatõe iudicij mutãdi cãusa
9 Ad legem aquiliam.
10 Ad exhibendum.
11 Aleatoribus.
14 Ad legem rhodiam de iactu.
14 Ad senatusconsultũ macedonianũ.
16 Ad velelanũ.
19 Actionibus empti t venditi.
1 Constitutionibus principũ.
3 Calumniatoribus.
4 Capitis diminutione.
8 Cõmunia prediorũ.
10 Cõmuni diuidũdo iudicio.
17 Conditione causa data.
17 Conditione ob turpem causam.
17 Conditione indebiti.
17 Conditione sine causa.
13 Conditione furtiua.
13 Conditione ex lege.
13 Conditione triticaria.
13 Constituta pecunia.
13 Cõmodati vel econtra.
16 Compensationibus
18 Contrahenda emptione.
1 Iussione rerum.
4 Dolo malo.
16 Depositi vel econtra.
20 Distractione pignor.
24 Donationibus inter virũ t vxorem.
24 Diuortijs.
2 Eo per quem factũ est.
2 Edendo.
4 Eo qđ metus causa.
4 Ex quibus causis maiores.
13 Eo quod certo loco.
14 Exercitoria actione.
19 Extimatoria actione.
21 Edilicio edicto t redibitoria actione.
2 Euictionibus t duple stipulationibus.
21 Exceptione rei vendite t tradite.
2 Erijs t dilationibus.
5 Fideicõmissaria hereditatis petitione.
10 Finiũ regũdorum
10 Familie herciscũde.
22 Fide instrumentorum.
23 Fundo dotali.
11 Fugitiuis seruis.

1 Hijs qui sunt sui vel alieni iuris.
3 Hijs qui notant infamia.
9 Hijs q̃ deiecerũt vel effuderũt.
18 Hereditate vel actione vendita.
1 Iusticia t iure.
2 Iurisditione omniũ iudicũ.
2 In ius vocando.
2 In ius vocati vt eant.
4 In integrũ restitutionibus.
5 Judicijs.
5 Inofficioso testamento.
11 Interrogatorijs actionibus.
12 Iureiurando.
12 In litem iurando.
14 Institoria actione.
15 In rem verso.
18 In diem adiectione.
20 In quibus causis pignus tacite contrahat.
22 Iuris t facti ignorantia.
23 Iure dotiũ.
1 Legibus et senatusconsultis t longa
18 Lege commissoria. consuetudine.
19 Locati t conducti.
4 Minoribus viginti quinq; annis.
4 Mandatis principum
11 Mortuo inferendo.
17 Mandati vel econtra.
2 Eq̃s eũ q̃ ius vocatus ẽ vi exi-
3 Negocijs gestis. mat.
4 Naute caupones stabularij.
9 Noxalibus actionibus.
22 Nautico fenore.
1 Origine iuris.
1 Officio consulis.
1 Officio pfecti pretorio.
1 Officio pfecti vrbis.
1 Officio questorũ.
1 Officio pretorũ.
1 Officio prefecti vigilũ.
1 Officio pconsulis t legati.
1 Officio pfecti augustalis.
1 Officio presidis puincie.
1 Officio procuratoris cesaris.
1 Officio iudicis.
1 Officio eius cui mãdata est iurisditio.
1 Officio assessor.
7 Operis seruorũ.
2 Actis.
3 Postulando.
3 Procuratoribus.
5 Petitione hereditatis.
5 Possessoria hereditatis petitione.
6 Publiciana in rem actione.

Rubrice Infortiati

13 Pignoraticia actione.
15 Peculio.
17 Pro socio.
18 Periculo ⁊ cõmodo rei vendite.
19 Prescriptis verbis.
20 Pignoribus ⁊ hypothecis.
12 Probationibus.
23 Pactis dotalibus.

2 Quod q̃sq; iuris i alterꝫ statuerit.
2 Qui satisdare cogant.
5 Qui notantur infamia.
3 Quod cuiusq; vniuersitatis nomine.
4 Quibus ex causis maiores.
4 Quod metus causa.
7 Q̃ dies vsusfructus legati cedat.
7 Quib⁹ modis vsusfruct⁹ amittatur.
7 Quēadmodū vsufructuari⁹ caueat.
8 Quēadmodū seruitus amittat.
11 Quibus rebus ad eundē iudicē eatur.
14 Qđ cū eo qui in aliena ptāte est negociū
15 Quādo actio de peculio est annalis.
15 Quod iussu.
20 Quib⁹ modis pign⁹ tacite ꝺtrahitur.
20 Que res pignori obligari p̃nt.
20 Qui potiores i pignoribus habeant.
20 Quib⁹ modis pign⁹ vl̃ hypotheca solui⁹

1 Rerū diuisione ⁊ qualitate.
4 Receptis arbitris ⁊ q̃ arbitriū.
6 Rei vendicatione.
11 Religiosis ⁊ sumptibus funerū.
12 Rebus creditis ⁊ si certū petat.
18 Rescindenda venditione.
19 Rerū pmutatione.
23 Ritu nuptiarum.
24 Repudijs ⁊ diuortijs.

1 Statu hominū.
1 Senatoribus.
2 Si q̃s ius dicēti nõ obtpauerit.
2 Si quis in ius vocat⁹ nõ ierit.
2 Si ex noxali causa agatur.
5 Si q̃s cautionibus iudicio sistēdi
6 Si pars hereditatis petat.
7 Si ager vectigal' vel emphiteoticari⁹
7 Si vsusfruct⁹ petat vel ad aliū ꝑtinere negetur. (petat
8 Seruitutibus.
8 Seruitutibus rusticoꝝ p̃diorū.
8 Seruitutibus vrbanorū p̃diorū.
8 Si seruitus vendicetur vel ad aliū ꝑtinere negetur.
9 Si quadrupes pauperiē fecisse ꝺicatur.
11 Seruo corrupto.
11 Seruis fugitiuis.
11 Si mensor falsum modū dixerit.
22 Si certū petatur.
18 Seruis exportandis.

2 Ranſactionibus.
13 Triticaria.
14 Tributaria actione.
22 Testibus.
22 Traiecticia pecunia.

7 Usufructu ⁊ quēadmoduꝫ quis vsufructu vtat.
7 Usufructu accrescendo.
7 Usufructu eaꝝ rerꝫ q̃ vsu ꝺsumunt.
7 Usu ⁊ habitatione.
7 Usufructuarius quēadmodū caueat.
22 Usuris ⁊ fructibus.

Rubrice Infortiati ꝺtinēt⁹. xiij. libros ꝑtiales rep̃sentatos p numerꝫ infrascri/ptū a latere sinistro.

2 Actione rerū amotarū.
3 Administratõe ⁊ piculo tutoꝝ.
3 Auctoritate ⁊ ꝺsensu tutorū.
6 Acquirēda vel obtinēda hereditate.
6 Ad senatusconsultū silanianū.
10 Annuis legatis ⁊ fideicõmissis.
11 Alimentis ⁊ cibarijs legatis.
11 Auro ⁊ argento legato.
11 Adimendis ⁊ trãsferendis legatis.
12 Ad legem falcidiam.
13 Ad senatusconsultū trebellianū.
14 Assignandis libertis.
14 Ad senatusconsultū tertullianū.
14 Bonorum possessionibus. ⁊c̃.
14 Bonoꝝ possessiõe furioso muto
14 Bonorū possessiõe ꝺ tabulas.
14 Bonorū possessione ſm tabulas.
14 Bonorū possessiõe ex testamẽto militis
14 Bonis libertorū.
12 Concubinis.
3 Cõfirmãdo tutore vel curatore.
4 Contrario iudicio tutele et vtili
4 Curatoribus furiosi. (actõe
5 Conditionibus institutionū.
12 Conditionibus ⁊ demonstrationibus.
14 Contra tabulas.
14 Collatione bonorū.
14 Cõiũgẽdis cũ emãcipato liberis ei⁹.
14 Carboniano edicto.
10 ꝺ Dote prelegata.
14 Dotis collatione.
4 Excusationibus ⁊ tpibus earū.
4 Excusatione tutorū.
4 Eo q̃ pro tutore vel curatore negocia gesserit.

Rubrice.ff.noui

4 Fideiussoribꝫ ⁊ nomiatoribus ⁊ heredibus tutoꝝ ⁊ curatorũ.
10 Fũdo instructo et instrõ legato.
14 Gradibus ⁊ affinitatibꝫ ⁊ noibꝫ eorũ.
5 Is q̃ i testõ relenk.
5 Heredibus instituendis.
11 His q̃ pene cã i testõ reliquunk.
11 His que p nõ scriptis habenk.
11 His quibus vt indignis.
2 Impẽsis i rebꝫ votalibꝫ factis.
5 Iniusto rupto ⁊ irrito testõ.
5 Iure deliberandi.
6 Iure codicillorũ
14 Iurepatronatus.
2 Iberis agnoscendis.
3 Legitimis tutoribus.
5 Liberis ⁊ posthumis.
7 Legatis ⁊ fideicõmissis .i.
8 Legatis ⁊ fideicõmissis .ij.
9 Legatis ⁊ fideicõmissis .iij.
11 Liberatione legata.
14 Legatis pstandis ꝓtra tabulas bonorũ possessione petita.
14 Libertis vniuersitatũ.
4 Magistratibus ꝓueniendis.
6 Militari testamento.
10 Optione ⁊ electione legata.
14 Obsequijs a liberis ⁊ libertis.
14 Operis libertorũ.
10 Oculio legato.
10 Penu legata.
3 Qui pẽtãt tutores vel curatores.
3 Qñ ex facto tutoꝝ vel curatorũ.
4 Quod cũ falso tutore.
6 Quẽadmodũ testamẽta aperiank.
13 Quãdo dies legatorum cedit.
14 Quibus nõ ꝓpetit bonorũ possessio.
14 Quis ordo in bonorũ possessiõe seruek.
4 Rebus eoꝝ q̃ sb tutela vl̃ cura sũt sine decreto ñ alienãdis vel supponendis.
11 Rebus dubijs.
11 Regula cathoniana.
1 Soluto matrimonio ⁊ quemadmodũ dos petak.
2 Si mulier ventris nomine i possessione mittak.
2 Si mulier ventris noie calũnie causa.
3 Suspectis tutoribus ac curatoribus.
6 Si omissa causa testamenti.
6 Si quis aliquẽ testari prohibuerit.
10 Seruitute legata.
10 Suppellectili legata.
12 Si cui plus q̃ p.l. falcidiam.
14 Si tabule testamenti extabũt.
14 Si a parẽte q̃s fuerit manumissus.
14 Si q̃d i fraudẽ patroni factũ sit.
14 Si tabule testamẽti nulle extabant.
14 Successorio edicto.
14 Suis ⁊ legitimis heredibus.
3 Tutelis.
3 Testamentaria tutela.
3 Tutoribus et cura datꝫ ab his.
4 Tutelis ⁊ rationibus distrahendis.
5 Testamẽtis ⁊ q̃ testamẽta facere pñt.
10 Tritico vino ⁊ oleo legato.
2 Intre inspiciendo.
4 Vbi pupillus educari vel morari debeat.
5 Vulgari ⁊ pupillari substitutione.
10 Usu ⁊ vsufructu legato.
13 Ut legatorũ causa caueak.
13 Ut in possessionem legatorũ.
14 Utẽtre i possessiõꝫ mittẽdoꝝ curatoꝝ eoꝝ
14 Unde legitimi.
14 Unde liberi.
14 Unde cognati.
14 Unde vir ⁊ uxor.
14 Ueteranorũ ⁊ militũ successione.
14 Ut ex legibus ⁊ senatusconsultis bonorum possessio detur.

¶ Rubrice.ff.noui cõtinẽtis .xij. libros ptiales denotatos p numeꝝ infra positũ a latere sinistro.

1 Aqua pluuiali arcenda.
2 Ademptione libertatis.
3 Acquirendo reꝝ dominio.
3 Acquirenda possessione.
5 Aqua quotidiana ⁊ estiua.
5 Arboribus cedendis.
6 Actionibus ⁊ obligationibus.
8 Acceptilationibus.
9 Arborũ furtim cesarum.
9 Abigeis.
10 Accusationibus ⁊ inscriptionibus
10 Ad legem iuliam maiestatis.
10 Ad legem iuliam de adulterijs.
10 Ad legem iuliam de vi publica.
10 Ad legem corneliam de siccarijs.
10 Ad legem corneliam de falsis.
10 Ad legem pompeiam de parricidijs.
10 Ad legem iuliam repetundarum.
10 Ad legem iuliam de annona.
10 Ad legem iuliam de vi priuata.
10 Ad legem iuliam peculatus.
10 Ad legem iuliam ambitus.
10 Ad legem fauiam de plagiarijs

Rubrice.ff.noui

10 Ad senatusconsultum turpilianum.
11 Appellationibus ⁊ relationibus.
11 A quibus appellare non licet.
11 Appellationibus recipiendis.
11 An per alium causa appellationis.
11 Apud eū ad quē appellat aliam causam
12 Ad municipales ⁊ de incolis.
12 Albo scribendo.
12 Admistratōe rer ad ciuitatē ptinentiū.
4 Bonis iudicis aucte possidēdis.
10 Bonis damnatorum
10 Bonis eorum qui ante sententiam mortem sibi consciuerunt.
2 Collusione detegenda.
4 Confessis.
4 Cessione bonorum.
4 Curatore bonis dando.
5 Cloacis.
9 Concussionibus.
9 Crimine expilate hereditatis.
9 Crimine stellionatus.
9 Collegijs illicitis ⁊ coetibus.
10 Custodia rerum ⁊ exhibitione.
10 Cadaueribus punitorum.
11 Captiuis ⁊ postliminium reuersis
11 Castrensi peculio.
12 Censibus.
1 Damno infecto.
1 Donationibus.
1 Donatione causa mortis
1 Diuersis ⁊ temporalibus prescriptionib⁹.
6 Doli mali exceptione.
6 Duobus reis constituendis.
12 Decurionibus ⁊ eorum filijs.
12 Decretis ab ordine faciendis.
4 Edictione libertatis.
4 Exēb⁹ causis in possessionē eat
6 Exceptionib⁹ et prescriptionib⁹.
6 Exceptione rei iudicate.
6 Exceptione doli mali.
9 Extraordinarijs criminibus.
9 Effractoribus ⁊ expilatoribus
11 Eum qui appellanti.
12 Extraordinarijs cognitionibus.
2 Fideicommissarijs libertatibus
5 Luminibus ⁊ ne quid in flumine publico ripa ve eius fiat.
5 Fonte.
8 Fideiussoribus et mandatoribus heredibus tutore curatorum.
9 Furtis.
9 Furti aduersus nautas.
9 Furibus balnearijs.
5 Lande legenda.
2 Ure aureorum anulorum.
5 Interdictis seu extraordinarijs
5 Itinere actuq⁹ priuato /actōib⁹
9 Iudicatum solui.
9 Incendio ruina naufragio.
8 Iniurijs ⁊ famosis libellis.
10 Interdictis ⁊ relegatis ⁊ deportatis.
11 Iure fisci.
12 Iure immunitatis.
2 Liberali causa.
5 Locis ⁊ itineribus publicis
5 Loco publico fruendo.
5 Libero homine exhibendo.
5 Libertis exhibendis seu reducendis
6 Litigiosis.
11 Libellis dimissorijs.
12 Legationibus.
2 Manumissionibus.
2 Manumissis vindicta.
2 Manumissionibus que seruis
2 Manumissis testamento.
5 Migrando.
12 Muneribus ⁊ honoribus.
2 Natalibus restituendis.
2 Ne de statu defunctorum post quinquennium queratur.
5 Ne vis fiat ei q̄ in possessionē missus est
5 Ne quid in loco sacro fiat.
5 Ne quid in loco publico vel itinere fiat
5 Ne quid i flumine publico ripa ve eius fiat quo aliter aqua fluat.
8 Nouationibus ⁊ delegationibus.
12 Nil innouari appellatione pendente.
12 Nundinis.
1 Operis noui nunciatione.
12 Operibus publicis.
1 Publicanis ⁊ vectigalibus.
3 Pro soluto.
3 Pro emptore.
3 Pro herede.
3 Pro donato.
3 Pro derelicto.
3 Pro legato.
3 Pro dote.
3 Pro suo.
4 Priuilegijs creditorum.
5 Precario.
8 Pretorijs stipulationibus.
9 Priuatis delictis.
9 Preuaricationibus.
9 Popularibus actionibus.
10 Publicis iudicijs.
10 Penis.
11 Priuilegijs veteranorum.

Rubrice Codicis

12 Pollicitationibus.
12 Prosonetis.
2 Qui sine manumissione.
2 Qui & a quibus manumissi.
2 Quibꝫ ad libtatē pclamare nō ꝫ
4 Quibus ex causis in possessionē eatur
4 Que in fraudem creditorum facta sunt.
5 Quorum bonorum.
5 Quorum legatorum.
5 Quod vi aut clam.
6 Quarum rerum actio non datur.
10 Questionibus.
11 Quis et a quo appelletur.
11 Quando appellandum sit.
11 Que sententie sine appellatõe rescindũt.
4 Re iudicata & de effectu sniarum.
4 Rebꝫ auctē iudicis possidendis
5 Ripa munienda.
5 Riuis.
5 Remissionibus.
8 Rem pupilli saluam fore.
8 Rem ratam habere & de ratihabitione.
9 Receptatoribus.
10 Requirēdis reis.
11 Remilitari.
12 Regulis iuris.
2 Statuliberis.
2 Si libertin⁹ ingenu⁹ esse dicat.
2 Statu defunctorum.
4 Separationibus.
5 Superficiebus.
5 Si arbor vicini edibus impendat.
5 Saluiano interdicto.
7 Stipulatione seruorum.
8 Solutionibus & liberationibus.
9 Si ꝗs testamēto liber esse iussus fuerit.
9 Si familia furtum fecisse dicatur
9 Sepulcro violato.
10 Sententiam passis & restitutis.
11 Si tutor vel curator vel magistratus.
11 Si pendente appellatione.
5 Tabulis exhibendis.
5 Termino moto.
9 Tigno iniuncto.
3 Usucapionibꝫ & vsurpatõibus
5 Uia publica & si quid in ea.
5 Uti i flumīe publico nauigare li
5 Uia publica & itinere reficiēdo ceat.
5 Ui & vi armata.
5 Uti possidetis.
5 Utrobi.
7 Uerborum obligationibus.
9 Ui bonorum raptorum.
12 Uacatione & excusatione munerum.
12 Uarijs & extraordinarijs cognitionibꝫ
12 Uerborum & rerum significatione.

Rubrice Codicis ꝓtinētis. xij. libros ptiales repñtatos ꝑ numerꝫ positū a latere sinistro. Et vltimi tres libri lōge post ꝓmos nouēꝫ positi sunt. & Rice eorꝫ seorsuꝫ ponūt i sequētibꝫ.

1 Apostatis.
1 Assessoribus & domesticis.
1 Annonis.
2 Aduocatis diuersorum iudiciorum
2 Aduocatis diuersorum iudicum.
2 Aduocatis fisci.
2 Alienatõe iudicij mutãdi causa facta.
3 Ad exhibendum.
3 Alee vsu & aleatoribus
4 Actionibus & obligationibus.
4 An seruꝰ ex suo facto post manumissiõꝫ
4 Actionibus hereditarijs.
4 Actionibus empti & venditi.
4 Ad senatusconsultum macedonianum.
4 Ad senatusconsultum veleianum.
5 Alendis liberis.
5 Administratione tutorum & curatorum
5 Alimentis pupillo prestandis.
5 Arbitrium tutele.
5 Auctoritate prestanda.
5 Actore. tutore seu curatore.
6 Ad senatusconsultum trebellianum.
6 Ad legem falcidiam.
6 Ad senatusconsultum tertullianum.
6 Ad senatusconsultum orphicianum.
7 Assertione tollenda.
7 Acquirēda vel retinēda possessione.
7 Aduersus creditorem.
7 Annali exceptione italici cõtractus.
7 Alluvionibꝫ & paludibꝫ. pascuis &c.
7 Appellationibus & relationibus.
8 Acceptilationibus.
8 Adoptionibus.
9 Accusationibus.
9 Ad legem iuliam maiestatis.
9 Ad legē iuliā de adulterijs & stupro.
9 Ad legē iuliā de vi publica & priuata
9 Ad legem corneliam de siccarijs.
9 Ad legem fauiam de plagiarijs.
9 Ad legem viscelliam.
9 Ad legem corneliam de falsis.
9 Ad legem iuliam repetundarum.
9 Ad legem iuliam ambitus.
9 Abigeis.
9 Ablutionibus.
9 Ad senatusconsultum turpilianum.

Rubrice Codicis

6 Bonis libertor̄ ⁊ iurepatronat⁹.
6 Bonor̄ possessione ꝑm tabulas
6 Bonor̄ possessiōe ꝑ tabl'as libti
6 Bonorum possessione ꝓtra tabulas.
6 Bonis maternis.
6 Bonis que liberis ī potestate cōstitutis.
7 Bonis auctoritate iudicis possidēdis.
9 Bonis eor̄ qui sibi mortē ꝭsciuerūt.
9 Bonis ꝓscriptorum seu damnatorum.
11 Omnibus rei familiaris.
Contractibus iudicum et eorū que sunt circa eos.
2 Causis in quibus infamia irrogatur
3 Cōmuni diuidundo.
3 Cōmunia vtriusq; iudicij.
3 Consortibus ⁊ eiusdem litis.
4 Conditione indebiti.
4 Conditione ob causam datorum.
4 Conditione furtiua.
4 Conditione ob turpem causam.
4 Conditione ex lege siue sine causa.
4 Constituta pecunia.
4 Cōmodati.
4 Compensationibus.
4 Contrahenda emptione.
4 Cōmunum rerum alienatione.
4 Cōmerciis ⁊ mercatoribus.
5 Concubinis.
5 Confirmando tutore.
5 Contrario iudicio tutele.
5 Curatore furiosi ⁊ prodigi
6 Carboniano edicto.
6 Collationibus.
6 Codicillis.
6 Cōmunia de legatis vel fideicōmissis.
6 Cōditionibus insertis tā in legatis q̄ in fideicōmissis.
6 Caducis tollendis.
6 Cōmunia de successionibus.
7 Cōmuni seruo manumisso.
7 Cōmunia de manumissionibus.
7 Cōmunia de vsucapionibus.
7 Collusione detegenda.
7 Cōminationes vel epistolas.
7 Confessis.
7 Cum de momentanea possessione fuerit appellatum.
8 Cōtrahēda ⁊ cōmittēda stipulatione.
8 Creditorē euictionē pignoris nō ꝓstare.
9 Custodia reorum.
9 Crimine peculatus.
9 Crimine sacrilegij.
9 Crimine expilate hereditatis.
9 Crimine stellionatus.
9 Calumniatoribus.
1 Diuersis rescriptis et pragmaticis sanctionibus.
1 Defensoribus ciuitatum.
2 Dolo malo.
3 Dilationibus.
4 Delictis defunctorum ingtum ⁊ in quibus heredes conueniantur.
4 Depositi.
5 Donationibus ante nuptias.
5 Dotis ꝓmissione vel nuda pollicitatōe.
5 Dote cauta nō numerata.
5 Donationibus inter virum ⁊ vxorem.
5 Diuortio facto apud quē liberi educent
5 Diuidenda tutela.
7 Dictitia libertate tollenda.
8 Distractione pignorum.
8 Debitorē vēditorē pignoris impedire nō posse.
8 Duobus reis stipulādis et ꝓmittendis
8 Donationibus.
8 Donationibus causa mortis.
8 Donatione sub modo vel sub ꝺditione
1 Episcopis ⁊ clericis.
1 Epali audientia ⁊ diuersis capitulis
2 Edendo.
2 Errore calculi.
2 Errore aduocatorum.
2 Etiā p procuratorē ī integr̄ restōne agi pos.
4 Ex delictis defunctorum.
4 Exercitoria ⁊ institoria actione.
4 Edilicijs actionibus.
5 Eo qui pro tutore negocia gerit.
5 Excusationibus ⁊ temporibus eorum.
5 Excusatione veteranorum.
6 Edicto diui adriani tollendo.
7 Executione rei iudicate.
8 Edificijs priuatis.
8 Etiam ob cyrographariaꝫ pecuniam pignus teneri.
8 Exceptionibus seu prescriptionibus.
8 Euictionibus.
8 Emancipationibus liberorum.
9 Exhibendis vel transferendis reis.
9 Emendatione seruorum.
9 Emendatione ꝓpinquorum.
2 Filiofa. mitore.
2 Fideiussoribus minorum
2 Formulis ⁊ impetratōe actionū sublatis.
3 Feriis.
3 Familie herciscunde.
3 Finium regundorum.
4 Fide instrumentor̄ ⁊ amissione eorum.
5 Fundo dotali.
5 Fideiussoribus tuotr̄ ⁊ curator̄.

Rubrice Codicis

6 Furtis ꝛ seruo corrupto.
6 Fideicōmissis.
6 Falsa cā adiecta legato vel fideicōmisso
7 Fideicōmissarijs libertatibus.
7 Fructibus ꝛ litis expensis.
8 Fideiussoribus et mandatoribus.
9 Falsa moneta.
9 Famosis libellis.
9 g Generali abolitione.
1 Hereticis et manicheis.
1 h His q̄ ad ecclesias confugiūt
1 His q̄ i ecclesijs manumittunt.
1 His qui ad statuas confugiunt.
2 His qui potentiorum nomine.
2 His que vi metusue causa fiunt.
2 His qui veniam etatis impetrauerūt.
4 Hereditate vel actione vendita.
4 Heunuchis.
5 Heredibus tutorum.
6 Heredibus instituendis.
6 His quibus vt indignis.
6 His que pene nomine relinquunt.
6 His que sub m'odo legati seu fideicom missi relinquunt.
6 His qui ante apertas tabulas.
6 Heredibus decurionum.
7 His qui a nō dño manumissi sunt.
7 His q̄ p metū iudicis nō appellauerūt.
8 His q̄ in p̄ior̄ creditor̄ loco succedūt.
9 His q̄ parētes vel libros occiderūt.
9 His q̄ sibi ascribunt in testamento.
9 His q̄ latrōes vl' crimibꝫ reos occultāt.
1 i Justiniano codice ꝓfirmādo.
1 i Justiniano codice emendādo'.
1 Judeis.
1 Juris ꝛ facti ignorantia.
2 In ius vocando.
2 In integr̄ restitutione minorum.
2 In quibus casibus in integr̄ restitutio necessaria nō est.
2 In integrū restitutione postulata neq̄d innouetur.
2 Jureiurando ꝓpter calumniam.
3 Judicijs.
3 Jurisditione omniū iudicum ꝛ de foro competenti.
3 In quibꝫ casibus militātes fori p̄scripti one vti nō possunt.
3 Inofficioso testamento.
3 Inofficiosis donationibus.
3 Inofficiosis dotibus.
4 Jure emphiteotico.
5 Incestis et inutilibꝫ nuptijs.
5 Interdicto matrimonio inter pupillum ꝛ tutorem vel curatorem.
5 Jure dotium.
5 In quibꝫ casibꝫ tutorē habenti: tutor vl' curator dari nō potest.
5 In litem iurando.
5 In litem dando tutore vel curatore.
6 Jure aureorum anulorum.
6 Institutōibꝫ ꝛ substitutōibꝫ vel restitu tionibꝫ sub ꝺditione factis.
6 Impuber̄ ꝛ alijs substitutionibꝫ.
6 Jure deliberādi ꝛ de adeūda vel acquirē da hereditate.
6 Indicta viduitate tollenda.
7 Ingenuis ꝛ manumissis.
7 Indicta libertate.
7 In q̄bꝫ causis cessat lōgi tp̄is p̄scriptio.
8 Interdictis.
8 In q̄bꝫ causis ius pignoris tacite ꝟhat
8 Jure dominij impetrando.
8 Inutilibus stipulationibus.
8 Ingratis liberis.
8 Infantibꝫ expositis liberis ꝛ seruis.
8 Infirmādis pēnis celibatus ꝛ orbatus.
8 Jure libertorum.
9 Injurijs.
1 L Egibꝫ ꝛ ꝓstitutiōibꝫ p̄incipū.
3 l Litis contestatione.
3 Lege aquilia.
4 Locato et conducto.
5 Legitima tutela.
6 Libertinis ꝛ eorum filijs.
6 Liberis preteritis ꝛ exheredatis.
6 Legatis.
6 Legitimis heredibus.
7 Lege fuscia canina tollenda.
7 Latina libertate tollenda.
7 Liberali causa.
7 Longi tp̄is p̄scriptione.
8 Litigiosis.
8 Lutione pignoris.
8 Liberis exhibendis seu deducendis.
1 M Andatis p̄incipum.
1 m Modo mulctarum.
1 Magistratibꝫ municipalium.
4 Mandati vel econtra.
4 Monopolijs ꝛ cōuentu negociatorum
5 Magistratibus conueniēdis.
8 Manumissione pignoris.
8 Mortis causa donationibus.
9 Mulierib' q̄ seruis ꝓprijs se iunxerūt.
9 Mutatione nominis.
9 Maleficis ꝛ mathematicis.
1 n Nouo codice compo nēdo.
1 Noua constitutio Federici.

Rubrice Codicis

1 Ne sanctum baptisma iteretur.
1 Nemini licere signū saluatoris.
1 Ne iudeus christianū mancipium.
2 Nemini licear potentioribus.
2 Ne fiscus vel respublica.
2 Negocijs gestis.
3 Ne quis in sua causa iudicet.
3 Noxalibꝫ actionibus.
4 Ne vxor p marito vel ecōtra ꝺueniat.
4 Ne filius p patre vel pater p filio.
4 Non numerata pecunia.
4 Nautico fenore.
4 Nūdinis t nouis mercationibus.
4 Noua vectigalia instituꝫ nō posse
5 Nuptijs.
5 Ne fideiussores dotū dentur.
5 Ne pro dote mulieris.
5 Naturalibꝫ liberis t matribus eoꝝ.
5 Ne tutor vel curator vectigalia ꝺucat.
6 Necessarijs suis heredibꝫ instit. vl sbstit.
7 Ne ō statu defunctoꝝ p q̄nquēniū q̄rat
7 Nudo iure quiritum tollendo.
7 Ne rei dominice vel templorū vendicatio tpis exceptione submoueat.
7 Ne liceat i vna eadēq; cā tercio ꝓuocare
8 Nouationibus t delegationibus.
9 Nili aggeribus nō rumpendis.
9 Ne sine iussu principis.

1 Officio prefecti pretorio.
1 Officio prefecti pretorio africe.
1 Officio prefecti vrbis.
1 Officio magistri militum.
1 Officio questoris.
1 Officio magistri officioꝝ.
1 Officio comitis sacrarū largitionū.
1 Officio comitis rerū priuataꝝ.
1 Officio comitis sacri patrimonij.
1 Officio proconsulis t legati.
1 Officio comitis orientis.
1 Officio prefecti augustalis
1 Officij vicarij t prefecti.
1 Officio pretorum.
1 Officio rectoris prouincie.
1 Officio prefecti vigilum.
1 Officio ciuilium iudicum.
1 Officio militarium iudicum.
1 Officio diuersoꝝ iudicū.
1 Officio ei⁹ q̄ vicē alicui⁹ iudicis obtinet.
3 Ordine iudiciorum.
6 Operis libertorum.
6 Obsequijs patronis prestādis a liberto
7 Ordine cognitionum.
8 Operis noui nūciatione

8 Operibus publicis.
1 Paganis sacrificijs t templis.
1 Precibus imperatori offerendis
2 Pactis.
1 Postulando.
2 Procuratoribus.
3 Pedanis iudicibus.
3 Plusquā petitionibus.
3 Petitione hereditatis.
4 Prohibita sequestratione pecunie.
4 Probationibus.
4 Plꝰ valere qđ agit q̄s qđ simulate ꝯcipit
4 Pignoraticia actione.
4 Per quas psonas nobis acquirit.
4 Pro socio.
4 Patribus qui filios distraxerunt.
4 Periculo t cōmodo rei vendite.
4 Pactis inter emptorem t venditorē.
5 Pactis ꝯuēt tā sup dote q̄ sup donatiōe.
5 Periculo tutorum t curatorum.
5 Predijs vel alijs rebꝫ minoꝝ nō alie.
6 Posthumis heredibꝫ instituēdis vl exhe.
7 Periculo ei⁹ qui libertatē inierit.
7 Pro donato.
7 Prescriptiōe lōgi tpis .x. vel .xx. annoꝝ.
7 Prescriptione .xxx. vel .xl. annoꝝ.
7 Pena iudicis qui male iudicauit.
7 Priuilegio fisci.
7 Priuilegio dotis.
8 Precario saluiano interdicto.
8 Pignoribus.
8 Publicis operibus.
8 Pretorio pignore vt in actionibus.
8 Partu pignoꝝ t omni causa.
8 Pactis pignoꝝ t ō ꝯmissoria.l. rescidēda
8 Patria potestate.
8 Postliminio reuersis t redeptis ab hostibꝫ
9 Priuatis carceribus.
9 Penis.

1 Quando libellus p̄ncipi ō lite cōtestata facta.
2 Quibꝫ causis infamia irrogat.
2 Qui t aduersus qs in integrū restitutō postulatur.
2 Quibꝫ ex causis i integrū restitutio ma/ioribus dat
3 Quis p sua iurisditōe iudices dare dicit
3 Qui legitimā psonā hñt i iudicio /pñt
3 Qñ imperator inter pupillos t viduas.
3 Qñ licz vnicuiq; se sine iudice vindicare
4 Qñ fiscus vel priuatus debitores.
4 Qđ cū eo q̄ i aliena iurisditōe vel ptāte ē
6 Que res vendi nō pñt. t qui vēdere vel emere vetantur.
4 Que res exportari nō pñt vel nō debent

Rubrice Codicis

4 Oñ liceat ab emptione discedere.
5 Qui petant tutores vel curatores.
5 Qui dare t dari tutores pñt.
5 Oñ mulier officio tutele fungi pōt
5 Oñ ex facto tutoris vel curatoris.
5 Oñ tutores t curatores esse rēsinūt.
5 Qui numero liberoꝝ se excusant.
5 Qui morbo se ex.
5 Qui etate se excusant.
5 Qui numero tutelarum.
5 Oñ rescripto opus nō est.
6 Oñ dies legati vl fideicōmissi cedāt.
6 Qui admitti ad bonoꝝ possessionē pñt.
6 Oñ nō petētiū ptes petētibꝫ accrescant.
6 Qui testamēta facere pñt vel nō.
6 Quēadmodū testamēta aperiātur.
7 Quibꝫ cauſ fiūt accipiūt pmiū libertatis
7 Qui manumitti nō pñt.
7 Qui nō pñt ad libertatē puenire.
7 Quibꝫ ad libertatē pclamare nō licet.
7 Quibꝫ nō obiicitur lōgi tpis pscriptio.
7 Quadriennij pscriptione.
7 Qnō t qñ iudex sniam pferre debet.
7 Quibus res iudicata nō nocet.
7 Oñ puocare nō est necesse.
7 Quoꝝ appellatōes nō recipiantur.
7 Qui bonis cedere possunt.
8 Quorum bonorum.
8 Quorum legatorum.
8 Que res pignori obligari pñt.
8 Qui potiores i pignoribus habeantur.
8 Que sit longa consuetudo.
9 Qui accusare nō pñt.
9 Oñ ciuilis actio piudicet criminali.
9 Questionibus.
2 Reputatōibꝫ q fiūt i iudicio.
2 Restōne militū et eorū q reipu/
2 Receptis arbitris. /blice.
2 Rescriptis.
3 Rei vendicatione.
3 Religiosis t sumptibus funerū
4 Rebus creditis t iureiurando.
4 Rescindenda venditione.
4 Rebus alienis nō alienādis.
4 Rē alienā gerētibus nō interdici.
4 Rerū pmutatōe t de pscriptis verbis.
5 Rei vxorie actōe i stipulatu actōe trāssusa
5 Repudij t iudicio de moribꝫ sublata
5 Rerum amotarum.
6 Repudiāda bonoꝝ possessione.
6 Repudiāda vel abstinēda hereditate.
7 Re iudicata.
7 Res inter alios acta vel iudicata.
7 Relationibus.
7 Reuocādis his q fiūt i fraudē creditorū.
8 Ratiociniꝫs operū publicorū.
8 Remissione pignorū.
8 Reuocādis donationibus.
9 Raptu ⁊ginū honestaꝝ seu viduaꝝ.
9 Requirendis reis.
1 Summa trinitate t fide catholica
1 Senatusconsultis.
1 Sacrosctis ec. vl pulegijs eaꝝ
1 Si pꝛtra ius vel vtilitatē publicā.
1 Statuis t imaginibus.
2 Si tutor vel curator interuenerit.
2 Si i cōi eadē cā i integrū restō postulet.
2 Si aduersus rē iudicatā.
2 Si aduersus venditionē pignoris.
2 Si aduersus libertatem.
2 Si aduersus donationē
2 Si aduersus transactionē.
2 Si aduersus solutionē.
2 Si aduersus votem.
2 Si aduersus delictum.
2 Si aduersus vsucapionem.
2 Si aduersus fiscum.
2 Si aduersus creditorē.
2 Si vt se ab hereditate abstineāt.
2 Si vt omissa hereditate vel bonoꝝ pos/
sessione vel aliquid aliud.
2 Si minor se maiorē dixerit.
2 Si sepᵗᵘˢ in integrū restitutio postuletur.
2 Si maior factus ratū habuerit.
2 Satisdando.
3 Sportulis t sumptibus.
3 Seruitutibus t aqua.
4 Si certū petatur.
4 Suffragio.
4 Si seruus extero se emi mādauerit.
4 Si pꝛpter publicas pstatōes vēditio fa/
cta nō fuerit celebrata.
4 Si sine censu vel reliquijs.
4 Si q̄s alteri vel sibi sub alterius noīe.
4 Si seruus exportandus veneat.
4 Si mancipiū ita veneat ne pstituatur.
4 Si mancipiū ita fuerit alienatū vt ma/
numittatur.
5 Sponsalibus t arris sponsalicijs.
5 Si rector puincie vel ad eā ptinētes.
5 Si quacunq̄ preditus potestate vl ad
eum ptinētes.
5 Si nuptie ex rescꝛto pncipis petātur.
5 Secūdis nuptijs.
5 Si secūdo nupserit mulier.
5 Soluto mrimonio t quēadmodū dos
5 Si pstāte mrimonio dos soluit /petat.
5 Si ex pluribꝫ tutoribꝫ vel curatoribꝫ.

Rubrice Codicis

5 Suspectis tutoribus.
5 Si mater indemnitatē pmisit.
5 Si contra matris voluntatē.
5 Si tutor nō gesserit.
5 Si ex falsis allegationib⁹.
5 Si quis ignorās rem minoris.
5 Si tutor reipublice causa aberit.
5 Si maior factus ratū habuerit alie.
6 Seruis fugitiuis.
6 Successorio edicto.
6 Si in fraudem patroni.
6 Si qs aliquē testari phibuerit.
6 Si omissa causa testamēti. /potib⁹.
7 Suis ⁊ legitimis heredib⁹ ⁊ ex filia ne/
7 Senatusconsulto claudiano tollēdo.
7 Seruo pignori dato manumisso.
7 Seruo cmuni manumisso.
7 Seruis reipublice manumittēdis.
7 Sententijs pfectoꝝ.
7 Sentētijs pfecto pretorio.
7 Sentētijs ex piculo recitādis.
7 Sentētijs ⁊ interlocutōib⁹ oim iudicū.
7 Sentētia q̄ sine certa quātitate
7 Sentētijs q̄ p eo qō interest pferunt.
7 Si a nō comperēte iudice.
7 Sententiā rescindi nō posse.
7 Si pl'es sil' vna snīa fuerint cdemnati.
7 Si ex falsis instrumentis.
7 Si pēdēte appellatōe mors intuenerit.
7 Si vn⁹ ex pl'ib⁹ appellauerit. /pellatū
8 Si de momētanea possessione fuerit ap/
8 Si p vi vl' alio mō pturbata absentis sit
8 Saluiano interdicto. /possessio.
8 Si res aliena pignori data sit.
8 Si antiqor creditor pignus vēdiderit.
8 Si causa iudicati pignus captū sit.
8 Si cmunis res pignori data sit.
8 Si pignus pignori datū sit.
8 Si vendito pignore agat.
8 Si vn⁹ ex pl'ib⁹ heredib⁹ creditoris.
8 Si pignoris cuētione.
8 Solutionib⁹ ⁊ liberationib⁹.
9 Si reꝰ vel accusator mortuꝰ fuerit.
9 Si qs imperatori maledixerit.
9 Si qs eā cuⁱ⁹ tutor fuerit corruperit.
9 Sepulcro violato.
9 Seditiosis ⁊ his q̄ plebem.
9 Sententiā passis ⁊ restitutis.
2 Transactionib⁹.
4 Triplicib⁹ i integꝝ restitutōis.
5 Testibus.
5 Testamentaria tutela.
5 Tutoribus l' curatoribus illustriū psonaꝝ.
5 Tutore vl' curatore q̄ nō satisdedit.
5 Tutoribus suspectis.
6 Testamento militis.
6 Testi ⁊ quēadmodū testamēta ordinēt.
7 Testamentaria manumissione.
7 Triplicib⁹ ⁊ repatōib⁹ appellationū.
8 Tabulis exhibendis.
1 Terminis enucleādo.
1 Ut lite pendente vel post.
1 Ut oēs tā ciuiles q̄z militares p⁹
2 Ut nēo puat⁹ titl'o pdijs /administratoꝝ
2 Ut q̄ desūt aduocati ptiū iudex suppleat
2 Ut nemi liceat sine iudicis auctē.
2 Ut nemi liceat sine iudice se vindicare.
2 Ubi ⁊ apud quē cognitio restitutōis.
2 Uxoribus militū ⁊ eoꝝ qui.
3 Ut nemo inuit⁹ agere cogat vel accusare
3 Ubi in rem actio.
3 Ubi de ratiocinijs agi oportet.
3 Ubi de possessione agi oportet.
3 Ubi qs decuriali vel cohortali.
3 Ubi causa fiscalis agit.
3 Ubi de fideicōmisso agi oportet.
3 Ubi de crimine agi oportet.
3 Ubi de hereditate agat.
3 Ubi cueniat q̄ certo loco pmisit.
3 Ubi de causa status agi oportet.
3 Ubi senatores vel clarissimi viri.
3 Usufructu ⁊ habitatione.
4 Ut actōes ab heredib⁹ ⁊ cōtra heredes inci
4 Usuris. /piant.
4 Uectigalib⁹ ⁊ cmissis.
5 Ut mulier si añ annale spaciū se marito
5 Ubi petat tutor vel curator. /pupillus exit.
5 Ubi pupilli educant.
5 Usuris pupillaribus.
5 Ubi cause post pubertatē.
6 Unde legitimi ⁊ vnde cognati.
6 Unde liberi.
6 Unde vir ⁊ uxor.
6 Uerboꝝ ⁊ reꝝ significatione.
6 Usuris ⁊ fructibus legatoꝝ.
6 Ut cōtra possessionē fideicōmissoꝝ vel lega/
toꝝ seruādoꝝ causa mittendi.
7 Uenditione libertatis.
7 Usucapione p emptore.
7 Usucapione p donato.
7 Usucapione p dote.
7 Usucapione p herede.
7 Usucapione trāsformāda.
7 Usuris rei iudicate.
8 Unde vi.
8 Utī possidetis.
9 Ut infra certū tps crimiaℓ q̄stio terminet
9 Ui bonorum raptorum.

Rubrice autenticorum

Rubrice autenticoꝝ ꝺtinẽtiũ nouẽ collationes. quas representat numerus infrascriptus posit⁹ a latere sinistro.

3 ADministrãtibus officia ĩ sacris appellationibus.
4 Appellatiõibus ⁊ intra que tpa detet appellari.
6 Apud q̃s optet cãm dicere monachos.
6 Arrius.
7 Administrationibus.
8 Appellationibus.
9 Alienatione ⁊ emphitheosi.
4 COnsulibus.
5 Constitutio que ex ascripticio et libera natos
6 Cõsanguineis ⁊ vterinis fratribus.
6 Cõstitutio q̃ de dignitatib⁹ ⁊ epatu.
8 Constitutio innouat legem.
9 Collatoribus ⁊ alijs capitulis.
3 Defensoribus ciuitatũ.
6 Depositõib⁹ ⁊ denũciationibus
7 Duobus reis. ⁊ plurinoꝝ ũ
5 Ecclesiasticaꝝ rerum ĩmmobiliũ alienatione.
5 Exhibẽdis ⁊ introducẽdis reis
7 Equalitate dotis.
7 Executoribus ⁊ qui ꝺuenĩunt.
9 Ecclesiasticis tutelis.
1 FIdeiussoribꝫ ⁊ mãdatoribus et solutionibus.
3 Filijs añ dotalia ĩstra natis
1 Heredibus ⁊ falcidia.
5 Hijs q̃ ingrediunt ad appel.
6 Hijs q̃ ingrediunt monasteria.
6 Hec ꝺstitutio interꝑtatur prior̃.
8 Hec ꝺstitutio ĩnouat ꝺstitutõem q̃ prescriptionẽ. c. annoꝝ ũ.
9 Hereditatibus ab intestato venientib⁹.
2 Usurãdũ qđ ꝑstat ab his q̃ administrationẽ accipiũt.
2 Incestis ⁊ inutilibus nuptijs.
5 Iureiurando a moriente prestito.
6 Instrumentoꝝ ũ cautela ⁊ fide.
6 Judicibus.
7 Immẽsis donatoribus in filios factis.
8 In medio litis nõ fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticoꝝ.
3 Enonibus
8 Litigiosis ⁊ decima ꝑte litis.
1 Onachis.
3 Mẽsura ordinãdoꝝ ũ clericoꝝ ũ.
3 Mandatis principũ.
3 Ministratoribus in sacris officijs.
1 On eligendo scõdo nubentes.
2 Nõ alienãdis aut ꝑmutandis rebus ecclesie.
4 Nullũ agricole traditõe tenere illi⁹ terrã.
4 Nuptijs.
5 Noui operis nũciatione.
8 Neq; virũ qđ ex vote est.
8 Riuilegijs votis.
9 Priuilegijs archiepi.
1 Uõ opteat epos ⁊ alios clericos ad ordinationẽ ꝺduci.
6 Questore.
6 Quib⁹ modis naturales efficiunt legitimi
7 Quib⁹ modis naturales efficiunt sui.
2 Referẽdarijs palacij sacri.
4 Restitutoribus ⁊ ea q̃ parit ĩ. vi. mẽse post mortem viri.
7 Reis promittendis.
8 Restitutionibus.
9 Restitutionibus fideicõmissi.
9 Raptis mulieribus q̃ raptoribꝫ nubũt.
2 Scriptũ exemplar.
5 Scenicas nõ solũ fideiussoꝝ ẽ ꝑstant.
9 Sanctissimis epis.
2 Tabulatio viceconsulis.
3 Triente ⁊ semisse.
4 Tabellionibus.
7 Testibus.
7 Tpe nõ solute pecunie sup vote.
8 Testamẽtis imꝑfectis.
1 Determinat⁹ sit nũer⁹ clericoꝝ ũ
2 Ut iudices sine q̃ q̃ suffragio.
2 Ut eccl'ia romana. c. annoꝝ ꝑscri. gau.
4 Ut null⁹ mutuãs agricole teneat ei⁹ trã.
4 Ut pthocolla diuidãtur in cartis.
5 Ut ꝓponat nomen imꝑatoris.
5 Ut nõ fiãt pignoratões ꝑ alijs ꝑsonis
5 Ut de cetero ꝺmutatões eccl'iasticaꝝ rer̃
5 Ut ea q̃ vocant ĩsinuata sup clericis.
5 Ut cl'ici q̃ recedũt alijs ꝑ eis surrogatis.
5 Ut ĩ ꝑuat⁹ domib⁹ sacra misteria ñ fiãt.
5 Ut immobilia añ nuptiale donationẽ.
5 Ut facte noue ꝺstitutiones.
5 Ut clerico sacra de expensis.
5 Ut nullus fabricet oratoꝝ ũ domũ ꝑter voluntatem epi.
5 Ut ab illustrib⁹ ⁊ q̃ sup eã dignitatẽ sũt.
5 Ut defuncti seu funera eoꝝ ũ nõ iniurientur a creditoribus.
5 Ut vrbane ordinarie prefecture.
6 Ut oẽs obediãt iudicibus ꝓuinciarũ
5 Ut hi qui obligatas res habere ꝓhibent minoꝝ ũ.

Rubrice Institutionum

6 Ut nō luxurientur ꝓtra naturā.
6 Ut liberti ꝛc cetero auro nō egeāt.
6 Ut clerici apud ꝓpos epos ꝓueniant.
7 Ut sine ꝓhibitōe matres ꝛebitrices ꝛ creditrices tutelā gerant minorū.
7 Ut exactione instante dotis.
8 Ut neq; miles neq; federatus.
8 Ut amisse visiōes ꝓscꝛptōes habeant.
8 Ut cū ꝛc appellatōe cognoscitur.
8 Ut liceat matri ꝛ auie.
8 Ut diuine iussiones.
9 Ut spōsalicia largitas sit spālis ℈ctus.
9 Ut litigantes urent.
9 Ut iudices nō expectēt sacras iussiones
9 Ut nulli iudicū liceat hīe loci ꝓuatores
9 Ut fratrum filij succedant.
9 Ut differentes iudices.
9 Usuris nauticis.

Rubrice institutionū continenti um. iij. libros partiales quos rep̄sentat numerus infrapositus a latere sinistro.

1 **H** Doptionibus.
1 a Attiliano tutore.
1 Auctoritate tutorū.
2 Ademptōe legatoꝝ ꝛ trāslatōe fideicom
3 Assignatōe libertorū. /missorū.
3 Acquisitione ꝑ arrogationem.
4 Acceptilationibus.
4 **A** Actionibus.
3 b Onorum possessione.
4 Bonorū vi raptorum
1 **C** Apitis diminutione.
1 c Curatoribus.
2 Codicillis.
3 Contrahenda emptione.
2 Donationibus.
3 **D** De ꝛsensu ꝛ obligatione.
3 De duobus reis stipulādi et ꝑ/
3 Diuisione stipulationū. /mittendi.
1 **E** Ꝗbꝫ causis manumittere ñ lꝫ.
1 Excusationibus tutorū.
2 Exheredatione liberorū.
3 Eo cui libertatis causa bona adꝫciunt.
3 Emptione ꝛ venditione.
4 Exceptionibus.
1 **F** Iduciaria tutela.
2 f Fideicōmissarijs hereditatibꝫ
3 Fideiussoribus.
3 **G** Radibus cognationū.
1 g Is q̄ sui vel alieni iuris sunt.
2 **H** Eredibus instituendis.
2 Hereditate libertorū.
2 Heredū qualitate ꝛ differentia.
3 Hereditatibꝫ q̄ ab intestato ꝛferunt.
1 **I** Usticia ꝛ iure.
1 i Jure naturali gentiū ꝛ ciuili.
1 Jure ꝑsonarū.
1 Ingenuis ꝛ libertinis.
2 Inofficioso testamento.
2 Jure codicillorum.
3 Inutilibus stipulationibus.
4 Iniurijs.
4 Interdictis.
1 **L** Ibertinis.
1 l Lege fusciā canina tollenda.
1 Legitima agnatorū tutela.
1 Legitima parentū tutela.
1 Legitima patronorū tutela.
2 Lege falcidia.
2 Legatis.
3 Legitima agnatorū successione.
3 Litterarū obligationibus.
3 Locatione ꝛ conductione.
4 **L** Lege aquilia.
2 n **M** Jlitari testamento.
3 Mandati.
1 n **N** Uptijs.
4 Noxalibus actionibus.
3 **O** Bligationibus.
3 o Obligatōibus que ex q̄si ꝓtractu nascunt.
3 Obligationibus ex consensu.
4 Obligatōibus q̄ ex ꝛlicto nascunt.
4 Obligatōibus q̄ ex q̄si ꝛlicto nascūtur.
4 Officio iudicis.
1 **P** Atria potestate.
2 p Pupillari substitutione.
2 Per q̄s ꝑsonas nobis acquirit.
3 Per q̄s ꝑsonas obligatio nobis acq̄rit.
4 Perpetuis ꝛ tpalibus actionibus.
4 Pena temere litigantiū.
4 Per quas ꝑsonas agere possumus.
4 Publicis iudicijs.
1 **Q** Uibus modis ius patrie potestatis soluitur.
1 q Qui dari tutores ī testō p̄nt.
1 Quibus modis tutela finit.
2 Quibus alienare licet vel nō.
2 Quibus nō est ꝑmissum facere testm̄.
2 Quibus modis testamēta infirmant.
3 Quibus modis re ꝓtrahit obligatio.
3 Quibus modis obligatio tollitur.
4 Q̄ cū eo qui in aliena potestate.
2 **R** Erum diuisione.
2 1 Reb⁹ corꝑalibus ꝛ incorꝑalib⁹.
4 Replicationibus.

Rubrice trium librorū Codicis

1 Datisdatōe tutorꝝ ⁊ curatorꝝ.
1 Suspect⁹ tutoribꝫ ⁊ curatoribꝫ.
2 Seruitutibꝫ p̄diorꝝ rusticorū.
2 Singul' rebꝫ p fideicōmissum relictis.
3 Senatusc̄ōsulto tertulliano.
3 Senatusconsulto orphiciano.
3 Successione cognatorum.
3 Seruili cognatione.
3 Successione libertorum.
3 Successione libertorꝝ sublata.
3 Stipulatione seruorū.
3 Societate.
4 Si quadrupes pauperiē fecisse dicat.
4 Satisdationibus.
1 Vtelis.
2 Testamētis ordinādis.
2 Testamento militari.
2 Vsufructu
2 Vsu ⁊ habitatione.
2 Vsucapiōibꝫ ⁊ lōgi tp̄is p̄scp̄.
2 Vulgari substitutione.
3 Verborꝝ obligationibus.
4 Vi bonorum raptorū.

Rubrice triuꝫ librorꝫ. C. s. decimi. vndecimi ⁊ duodecimi. qui designant p numerꝫ a latere sinistro.

10 Annona ⁊ tributis.
10 Apocis publicis.
10 Athletis.
10 Auri publici p̄secutoribus.
10 Argēti p̄cio qō thesaurus infertur.
10 Auro coronario.
11 Annonis ciuilibus.
11 Administratione rerꝫ publicarꝫ.
11 Aqueductu.
11 Alexandrie primatibus.
11 Armorꝫ vsus i suo p̄ncipe interdictus sit
11 Agricolis cēsitis ⁊ colonis.
11 Agricol' ⁊ mācipijs dn̄icis vel fiscalibꝫ.
12 Agentibus in rebus.
12 Apparitoribꝫ p̄fectorū p̄torio.
12 Apparitoribꝫ magistrorū militū.
12 Apparitoribus p̄consulis ⁊ legati.
12 Apparitoribus comitis orientis.
12 Apparitoribꝫ p̄fectis annone.
10 Bonis vacātibꝫ ⁊ de incorpatōe.
10 Bonueniēdis fisci debitoribus.
10 Capiēdis ⁊ distrahēdis pignoribus causa tributorū.
10 Canone largitionaliū titulorū.
10 Conditis in publicis horreis.
10 Collatione donatorꝫ vel reuelatorū.
10 Collatione eris.
11 Classibus.
11 Curialibus vrbis rome.
11 Collegiatis.
11 Canone frumentario vrbis rome.
11 Capitatione ciuiū cēlibus exim̄eda.
11 Colonis palestinis.
11 Colonis tracensibus.
11 Colonis illiricianis.
11 Censibus censitoribus pequatoribus ⁊ inspectoribus.
11 Collatione fundorū patrimonialium et emphitheoticorū.
11 Cōductoribꝫ ⁊ p̄curatoribꝫ p̄dī. fis.
11 Collatōe fundorū fiscaliū vel rei p̄ri.
11 Cypressis ex luco damnēsi vel p̄scis.
12 Cōsulibꝫ ⁊ nō spḡēdis ab his pecunijs.
12 Consistorianis militibus.
12 Comitibus ⁊ tribunis scholarū.
12 Comitibus rei militaris.
12 Comitibꝫ ⁊ archiatris sacri pallacij.
11 Comitibus qui p̄curatione petūt.
12 Curiosis.
12 Comitibus consistorianis.
12 Castrēsi olim palatinorū peculio.
12 Castrensi peculio militū.
12 Castrēsiarijs ministerialijs.
12 Commeatu.
12 Comitibus q̄ puin.re.
12 Cursu publico ⁊ angarijs ⁊ p̄angarijs.
12 Coartatis principibus.
10 Delatoribus.
10 Defensoribus.
10 Discussoribus.
10 Decretis decurionum.
10 Decurionibus ⁊ filijs eorꝫ.
11 Debitoribus ciuitatū.
11 Diuersis p̄dijs.
12 Dignitatibus.
12 Domesticis ⁊ protectoribus.
12 Decanis.
12 Desertoribus ⁊ occultatoribus.
12 Diuersis officijs ⁊ apparitoribꝫ iudicū.
10 Exactoribus tributorū.
10 Excusationibus munerū.
10 Excusationibus artificum.
11 Expensis ludorū.
12 Equestri dignitate.
12 Exactōe ⁊ trāslatōe militariū annonarꝫ.
12 Executoribus vel exactoribus.
12 Erogatōe militaris annone.
10 Fide instrorꝫ ⁊ iure hastef iscalis.
10 f Fiscalibus vsuris.
10 Filijssa. ⁊ quēadmoduꝫ pater p̄ his teneatur.

Rubrice trium librorum Codicis

11 Frumēto vrbis ꝯstanti
11 Frumento alexandrino.
11 Fabricensibus.
11 Fundis limosis ⁊ terris ⁊ p aludibꝫ ⁊ pa
11 Fundis patrimonialibus. /scuis.
11 Fugitiuis colonis pr̄imōialibꝫ ⁊ emphi
11 Fundis reipublice. /theoticis
11 Fundis ⁊ saltibus.
12 Filijs officialiū militariū q̄ in bello mori
11 Gladiatoribus.
11 Grege dominico.
10 Is q̄ ex publicis rōnibꝫ mutuaꝫ pecuniam fenebr̄ē acceperūt.
10 His qui se defendunt.
10 Honoribꝫ nō ꝯtinuādis.
10 His q̄ spōte munera publica suscipiunt.
10 His q̄ a p̄ncipe vacationē acceperūt.
10 His q̄ numero liberoꝫ vl̄ paupt̄ate excusationem meruerunt.
10 His q̄ nō impletis stipendijs.
10 His qui exilio dati vel sunt amoti.
10 His q̄ ex publica collatōe illata sunt nō
11 Honoratoꝫ vehiculis. /vsur.
11 His q̄ ex officio qđ admīstrauerūt ꝓue/
12 His q̄ i sacro palacio. /niunt.
10 Ire fisci.
10 Inditionibus.
10 Imponēda lucratiuoꝫ descr̄ptōe
10 Incol' ⁊ vbi domiciliū hr̄e videant ⁊ his q̄ studioꝫ cā in alia ciuitate degūt.
10 Infamibus.
10 Irenarchis.
10 Immunitate nemini ꝯcedenda.
11 Iure reipublice.
11 In q̄bꝫ causis coloni cēsiti dnos accusa/
10 Libertinis. /re pñt.
11 Legationibus.
11 Lustralis auri collatione.
12 Locatione prediorū ciuiliū vel fiscaliū
12 Locorū ⁊ itinerū custodia.
10 Lucris aduocatorum.
10 Municipibus ⁊ ordinarijs.
10 Muneribꝫ patrimonioꝫ.
Mulieribꝫ in quo loco munera sexui congruentia.
11 Metallarijs ⁊ metall' ⁊ pcuratoribꝫ me
11 Murilegulis ⁊ ginetiarijs. /tallorū.
11 Metropoli berito.
11 Mendicantibus validis.
11 Maima.
11 Mancipijs ⁊ colonis patrimonialium.
12 Magistris scrinioꝝ.
12 Militari veste.
12 Messoribus.
12 Metatis ⁊ epidemeticis.
10 Fisc' rē quā vēdidit cuīcat.
10 Ne opea collatoribꝫ exigant.
11 Nauicularijs.
11 Naubus nō excusandis.
11 Ne q̄d oneri publico imponatur.
11 Naufragijs.
11 Nulli licere in frenis ⁊ sellis margaritas ⁊ smaragdos.
11 Nautis tyberinis.
11 Ne q̄s liber actū reipublice agere cogat.
11 Ne rusticani ad vllū obsequiū deuocent
11 Nō licere habitatoribus.
12 Negociatores ne militent.
12 Numerarijs ⁊ adiutoribꝫ scrinialijs.
11 Omni agro deserto.
12 Obligatione votoꝝ
12 Officio p̄fecti vrbis
10 Extitis honorū sublatis.
10 Penis fiscalibꝫ creditores p̄ferri
10 Predijs curialiū ⁊ decu. sine decreto nō alie.
10 Prebendo salario.
10 Professoribus ⁊ medicis.
10 Periculo successoꝝ parentis.
10 Ponderatoribus ⁊ auri illatione.
10 Potioribus ad munera noiandis.
11 Predijs ⁊ omibꝫ rebꝫ nauicularioꝝ.
11 Priuilegijs corporatoꝝ vrbis rome.
11 Peculio nominatorū.
11 Pistoribus.
11 Priuilegijs ꝯstanti vrbis.
11 Pascuis publicis ⁊ priuatis.
11 Pericula eoꝝ q̄ p mgr̄atibꝫ iteruenerūt.
11 Predijs cannatis.
11 Priuilegijs domus auguste.
11 Palatinis ⁊ domibus dominicis.
12 Prefectis pretorijs sacre vrbis.
12 Pretoribus ⁊ honore prefecture.
12 Prepositis sacri cubiculi.
12 Primicerio.
12 Prepositis libarum.
12 Publice leticie.
12 Professoribus q̄ in vrbe ꝯstanti.
12 Prepositis sacroꝝ scrineorū.
12 Principibus agentibus in rebus.
12 Primipili.
12 Priuilegijs coꝝ q̄ i sacro palacio militāt
12 Priuilegijs scholarum.
12 Perfectissimatus dignitate.
12 Prepositis ⁊ tribunis scholarum.
12 Prefecto pretorio.
12 Palatinis sacrarum lar.
12 Palatinis.

Rubrice de vsibus feudorum

12 Publice leticie vel ꝺsimilū nūciatōes.
12 Perfectissima dignitate.
12 Primopillo.
10 Quando ꝛ quibus quarta ps ꝛ
betur exonis.
10 Quemadmodū ciuilia munera indicantur.
10 Quibus muneribus excusantur hi qui post impletam mili.
10 Qui etate.
10 Qui morbo se excusant.
11 Quibus ad conductionē rerum fiscaliū nō licet accedere.
11 Quod quisq; ordine ꝓueniatur.
12 Questoribus.
12 Ui militare pñt vel non.
10 r Eis postulatis.
12 Re militari.
10 Ententijs aduersus fiscuz latis retractandis.
10 Superindicto.
10 Si liberalitatis imperialis.
10 Sup exactionibus. /pirauerit.
10 Si seruus aut libert⁹ ad ꝛcurionatū ex/
10 Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit.
10 Si ꝓpter inimiciciā creatio facta sit.
10 Sumptuū recuperatione.
10 Susceptorijs ꝛ archarijs prepositis.
11 Suarijs ꝛ susceptoribꝫ ꝛ ceteꝝ corpibꝫ.
11 Studijs liberalibꝫ vrbis rome ꝛ ꝓstan.
11 Sumptus inīucti muneris ad oēs p/ tinere collegas.
11 Spectaculis ꝛ scenicis ꝛ lenonibus.
11 Solutionibus ꝛbitoꝝ.
12 Silentiarijs ꝛ ꝛcurionibus eoꝝ.
12 Stratoribus.
12 Salgamo hospitibus nō prebendo.
12 Saltorum ꝛ itinerū cu.
10 Esauris.
10 Tabularijs scribis logograsis.
12 Tironibus.
12 Tractorijs.
10 Enditione rerū fiscaliū.
10 Ut nemini liceat in compatiōe specieꝝ se excusare.
10 Uacatione publici muneris.
11 Uestibus olobaris ꝛ auratis.
11 Ueteris nūmismatis potestate.
11 Uendendis rebus ciuitatis.
11 Uenatione ferarum.
11 Ut nēo ad suū patrociniū suscipiat vicel
11 Ut null⁹ ex vicarijs ꝓ alienis vicarijs ꝛ
12 Ut dignitatū ordo ꝓuek. /bitis pgra.
12 Ueteranis.
11 Ut rusticani ad nullū ꝛuocent officiū.

Rubrice ꝛ vsibus feudoꝝ.

Alienatione feudi.
An maritus succedat vxori in bñficio.
Apud quē vel quos ꝓtroversia feudi.
An remoueri ꝛueant testes.
An mutus vel alius impfectus.
Allodijs.
An ille qui interficit fratrē ꝺomini sui.
Alienatione feudi paterni.
An agnatus vel filius ꝛfuncti
An apud iudicē q̄stio feu.ter.ꝛ.
Beneficio fratris. ꝛ qualiter frater.
Beneficio femine.
Controversia inuestiture.
Contētione inter ꝺñm ꝛ vasallum.
Contentione inter ꝺñm ꝛ fidelē.
Contentione inter me ꝛ ꝺñm.
Constitutiones ꝺñi Lotharij feudoꝝ.
Controversia feudi inter pares termi.
Controversia inter ꝺñm emphi. ꝛ vasa.
Consuetudine recti feudi.
Clerico qui inuestituram facit.
Capitulis Conradi.
Controversia inter masculū ꝛ feminā.
Controversia inter ꝺñm ꝛ emptorē.
Capitaneo qui curtem vendidit.
Cōtroversia inter vasa. ꝛ aliū ꝛ beneficio.
Constitutiones ꝺñi Federici.
Cōtroversia inter epm ꝛ vasa.
Clerico violatore pacis.
Dobꝫ fribꝫ a capitaneo inuestitis.
Episcopū vel abbatē vel abbatissam vel ꝺñm plebis feudū dare ñ posse.
Eo q̄ finē fecit agnato ꝛ feu.pa.
Eo q̄ sibi ꝛ heredibus suis masculis ꝛ feminis inuestituram acceperit.
Feudo guardie ꝛ castaldie.
Feudo marchie ducat⁹ ꝛ comitat⁹.
Feudo sine culpa nō amittendo.
Feudo dato in vicem legis cōmissorie.
Feudi cognitione.
Forma fidelitatis.
Filijs natis ꝛ matrimonio.
Feudo nō habēte ꝓpriā feudi naturā.
Fratribus ꝛ nouo feudo inuestitis
Hic finit lex. ꝛ inde ꝓsuetudines regni
Imperator lotharius. /incipiūt
Inuestitura feudi.
Inuestitura inter ꝺñm ꝛ vasallū.
Illis qui inuestiti sunt ꝛ ducatu.

Rubrice Decretaliū

Inuestitura de re aliena facta.
Inuestitura quā ticius cepit a sempronio.
Inuestitura in maritum facta.
Inuestitura apud pares curie termi.
In quibus causis feudū amittatur.
Lege conradi.
Milite vasallo qui contumax est.
Minimis valuasoribus.
Mutus vel alius impfectus feudū reti.
Natura feudi.
Noua forma fidelitatis.
Natura successionis feudi.
Notis feudorum.
Pace iuramento firmanda.
Per quos fiat inuestitura.
Pace tenēda et eius violatoribus.
Pignore dato quid iuris sit.
Prohibita alienatōe feudi p Lotharīū.
Prohibita feudi alienatione p Federicum.
Pugna.
Qui feudum dare possunt.
Qui successores feudum.
Quo tempore miles inuestiturā petere debeat.
Quibus modis feudū amittatur.
Qui successores teneantur.
Quemadmodū feudū ad filiam ptineat.
Quib⁹ modis feudū constitui potest.
Quid sit inuestitura feudi.
Quid pcedere debeat: inuestitura an fidelitas
Qualiter vasallus iurare debeat fidelitatē.
Qualiter olim feudum poterat alienari.
Quis dicatur dux marchio.
Que sit prima causa beneficij amittendi.
Qui testes sunt necessarij ad pbandam nouam inuestituram.
Quid iuris sit si post alienationē feudi.
Qualiter dñs de pprietate pruet.
Que sint regalie.
Quot testes sint necessarij ad pbandū ingratitudinem feudi.
Successione feudi.
Si d̄ inuestitura facta dñm peniteat
Si cōtrouersia fuerit i inuestitura.
Si de feudo defuncti.
Si eps vel abbas vel abbatissa.
Successione fratrum.
Si d̄ inuestitura int̄ dñm et vasallū lis oriat.
Si de feudo ptrouersia fuerit.
Si d̄ feudo vasall⁹ ab alio int̄pellat⁹ fuerit.
Si negatū fuerit beneficiū a vasallo.
Si vasallus feudo puat cui debeat deferri.
Si vasallus feudi conditionē negauerit ex certa scientia.
Vasallo decrepite etatis qui feudum refutauit.
Vasallo qui contra ꝓstitutionē lotharij feudū alienauerit.
Vasallo milite qui arma bellica deposuit.

¶ Rubrice iuris canonici.

¶ Hic p̄mo sciendū q̄ decretū nō distinguit p Rubricas. sed in tres principales partes Quaꝝ p̄ma ꝓtinet centū et vnā distinctōes et sub qualibet distinctōe capitula. Secunda ps ꝓtinet. xxxvi. cās. et sub qlibet cā q̄stiones. et sub questiōib⁹ capitula. Et. xxxiij. cā a. q. iij. vsq; ad. q. iiij. interponit tractat⁹ d̄ penitētia q̄ diuidit i. vij. distinctōes. et sub qlibet di. capitula. Tercia ps ē de ꝓsecratiōe. q̄ diuidit in. v. distinctōes. et sub qualibet di. capitula. Alij duo libri iuris canonici cōtinēt Rubricas: que sequunt.

Rubrice Decretaliū continentiū v. libros ptiales qui representant p numeꝝ infra positū a latere sinistro.

5 Accusationib⁹. inquisitionib⁹ et denūciationib⁹.
5 Adulterio et stupro.
1 Alienatōe iudicij mutādi cā facta.
5 Apostatis.
2 Appellationibus et recusationibus et relationibus.
1 Arbitris.
1 Auctoritate et vsu pallij.
3 Baptismo et eius effectu.
1 Bigamis ordinādis vel nō.
5 Alumniatoribus.
5 Capellis monachoꝝ et aliorum religiosoꝝ.
3 Causa possessionis et pprietatis.
5 Celebratione missaꝝ et sacro eucharistie et diuinis officijs.
3 Cēsib⁹. exactōib⁹ et pcuratōib⁹.
3 Cohabitatione clericoꝝ et mulieꝝ.
4 Clādestina desponsatione.
5 Clericis coniugatis.
3 Clericis nō residentib⁹.
3 Clerico egrotante.
5 Clericis pugnātib⁹ in duello.
1 Clericis pegrinis nō admittēdis.
5 Clerico venatore.
5 Clerico pcussore.
5 Clerico nō ordinato ministrāte.
5 Clerico excōmunicato. depposito vel interdicto ministrāte.
5 Clerico p saltum promoto.

Rubrice decretalium

5 Clerico qui ordines furtiue suscepit.
4 Cognatione spirituali.
4 Cognatione legali.
5 Collusione detegenda.
3 Cõmodato.
3 Cõcessione ptẽde & ecclesie nõ vacantis
4 Cõditionibus appositis i matrimonio
2 Confessis.
2 Confirmatione vtili vel inutili.
1 Constitutionibus.
1 Consuetudine.
1 Corpore viciatis nõ ordinandis.
4 Coniugio leprosorum.
4 Coniugio seruorum.
4 Consanguinitate & affinitate.
3 Consecratione ecclesie vel altaris.
3 Conuersione coniugatorum.
3 Conuersione infidelium.
5 Crimine falsi.
3 Custodia eucharistie chrismatis & alioꝝ sacroꝝ.
3 Decimis p̃mitijs & oblatõibus.
5 Delictis puerorum.
3 Depposito.
4 Desponsatione impuberum.
2 Dilationibus.
4 Diuorcijs.
2 Dolo et contumacia.
3 Donationibus.
4 Donationibus inter virum & vxorem. & de vxore post diuorcium restituenda.
5 Eo qui ordines furtiue suscepit
3 Eccl'ijs edificãdis vl' repandis.
1 Electione & electi potestate.
3 Emptione & venditione.
4 Eo q̃ cognouit cõsanguineã vxoris sue.
4 Eo qui duxit in matrimonium quã pol luit p adulteriũm.
2 Eo q̃ mittit i possessionẽ cã rei seruãde.
1 Etate & qualitate & ordine preficiendoꝝ
2 Exceptionibus.
5 Excessibus prelatorum.
2 Erijs.
3 Feudis.
2 Fide instrumentorum.
3 Fideiussoribus.
1 Filijs presbyterorum.
2 Foro competenti.
4 Frigidis & maleficiatis.
5 Furtis.
5 Hereticis.
5 Homicidio volũtario vl' casuali
5 His qui filios pprios occidũt.
1 His que vi metusue causa fiũt.
3 His q̃ fiũt a plãtis sine psensu capituli.
3 His que fiũt a maiori pte capituli.
5 Idolis & saracenis.
3 Immunitate ecclesiarum.
5 Infantibꝫ & lãguidis expositis
1 In integrum restitutione.
5 Iniurijs & damno dato.
2 Judicijs.
2 Iureiurando
2 Juramento calumnie.
3 Jurepatronatus.
3 Institutionibus.
2 Itis contestatione.
2 Libelli oblatione.
3 Lite pendente nihil innouetur.
3 Locato & conducto.
5 Magistri, & ne aliq̃d exigãt p vocẽ do.
1 Maioritate & obedientia.
5 Maledicis clericis.
4 Matrimonio ꝯcto ꝫ interdictũ ecclesie.
1 Mutuis petitionibus.
4 Natis ex libero ventre.
3 Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.
5 Ne prelati vices suas.
5 Ne sede vacante aliquid innoueꝛ.
5 Nõ ordinato ministrãte clerico.
5 Noui operis nũciatione.
2 Oblatione libelli.
1 Obligatis ad ratiocinia.
3 Obseruatione ieiuniorum.
1 Officio archidiaconi.
1 Officio archipresbyteri.
1 Officio primicerij.
1 Officio sacriste.
1 Officio custodis.
1 Officio vicarij.
1 Officio & potestate iudicis delegati.
1 Officio legati.
1 Officio iudicis.
1 Officio iudicis ordinarij.
1 Ordinato ab epo q̃ renũciauit epatui
2 Ordine cognitionum.
1 Pactis.
3 Parochijs et alienis parochianis.
3 Peculio clericorum.
5 Penis.
5 Penitentijs & remissionibus.
2 Peregrinãtibus clericis.
3 Pignoribus & alijs cautionibus.
2 Plus petitionibus.
1 Postulatione prelatorum.
1 Postulando.
5 Prebendis & dignitatibus.

Rubrice libri. vi. Decretalium

3 Precarijs.
3 Presbytero non baptizato.
2 Prescriptionibus.
5 Priuilegijs ⁊ excessibus priuilegiatorꝝ.
⁊ Presumptionibus.
1 Probationibus.
5 Procuratoribus.
5 Purgatione canonica.
3 Purgatione vulgari.
4 Purificatione post partum.
Qui clerici vel vouētes matrimonium cōtrahere possunt.
4 Qui filij sint legitimi
4 Qui matrimonium accusare possunt
5 Raptoribus incēdiarijs ⁊ violatoribus ecclesiarum.
3 Rebꝰ ecclesie alienādis vel nō.
1 Renunciatione.
3 Regularibꝰ ⁊ trāseūtibꝰ ad religionem.
5 Regulis iuris.
3 Religiosis domibꝰ vt ēpo sint subiecte.
3 Reliquijs ⁊ veneratione sanctorum.
3 Rerum permutatione.
1 Rescriptis ⁊ eorum participationibus.
2 Restitutione spoliatorum.
1 Sacra vnctione.
1 Sacramētis iterādis vel nō.
5 Sagittarijs.
5 Scismaticis.
1 Scrutinio in ordine faciendo.
4 Secundis nuptijs.
2 Sententia ⁊ re iudicata.
5 Sententia excōmunicationis.
3 Sepulturis.
2 Sequestratione possessionum.
1 Seruis nō ordinādis ⁊ eoꝝ māumissione
5 Simonia ⁊ ne aliq̄d p spūalibꝰ exigatur vel promittatur.
1 Sindico.
3 Solutionibus.
5 Sortilegijs.
4 Sponsalibus ⁊ matrimonio.
4 Sponsa duorum.
3 Statu mōachorꝝ ⁊ canōicorꝝ regulariū
3 Successionibus ab intestato.
1 Summa trinitate ⁊ fide catholica.
1 Supplenda negligentia prelatorum.
5 Tempꝰ et q̄litate ordinādorꝝ.
2 Testamēt ⁊ vltimis volūtatibꝰ
2 Testibꝰ ⁊ attestationibꝰ.
5 Testibꝰ cogendis vel nō.
1 Torneamentis.
1 Transactionibus.
1 Translatione prelatorum.
1 Treuga et pace.
1 Sciatis corpe ordinādis vel nō
5 Verborum significatione.
3 Vita et honestate clericorum.
3 Voto ⁊ voti redemptione.
5 Usuris.
2 Ut lite non contestata.
3 Ut ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.
2 Ut lite pendente nil innouetur.

Sequitur diuisio decretalis.

Versus.

Prima creat clericos: officia ꝑparat inde.
Altera iudicium cum requisitis appellat
Tercia de vita contractibus testaq̄ mentis
Nubere quarta docet: ⁊ que spectāt ad illud
Ultima crimīnibus penas imūgere curat.

Rubrice libri. vi. decretaliū.

a Arbitris.
Appellationibus.
Accusationibꝰ. inquisitōibꝰ. denunciationibus.
b Bigamis.
Constitutionibus.
c Consuetudine.
Confessis.
Clericis coniugatis.
Clericis non residentibus.
Clerico egrotante vel debilitato.
Cōcessione ecclesie ⁊ p̄bende nō vacantis.
Capellis monachorum.
Censibus et exactionibus.
Consecratione ecclesie vel altaris.
Cognatione spirituali.
d Dolo ⁊ cōtumacia.
Decimis.
Desponsatione impuberum.
Lectione et electi potestate.
e Etate ⁊ q̄litate ⁊ ordine ꝓficiēdorꝝ.
Eo qui mittitur in possessionē causa rei seruande.
Exceptionibus.
Excessibus prelatorum et subditorum.
f Filijs p̄sbtorꝝ ⁊ alijs illegitime natis
Foro competenti.
Is que vi metusue causa fiunt.
h Hereticis.
Homicidio.
I Integrum restitutione.
i Judicijs.
Juramento calumnie.
Jureiurando.

Rubrice clementinarum

Institutionibus.
Jurepatronatus.
Immunitate ecclesiarum
Iniurijs z damno dato.
Itis contestatione.
Iudicijs z obedientia.
A sede vacante aliquid innouetur.
Ne clerici vel monachi.
Fficio vicarij.
Officio z potestate iudicis delegati
Officio legati.
Officio ordinarij.
Postulatione prelatorum
Pactis.
Procuratoribus.
Prescriptionibus.
Pretendis.
Priuilegijs.
Penis.
Penitentijs z remissionibus
Escriptis.
Renunciatione.
Restitutione spoliatorum.
Rebus ecclesie non alienandis.
Rerum permutatione
Regularibus.
Religiosis domibus.
Reliquijs et veneratione sanctorum.
Regulis iuris.
Summa trinitate z fide catholica.
Supplenda negligentia prelatorz
Sententia et re iudicata.
Sepulturis.
Statu regularium.
Sponsalibus et matrimonijs.
Scismaticis.
Sententia excommunicationis.
Emporibus ordinationum.
Testibus.
Testamentis.
Lite pendente nihil innouetur.
Vita z honestate clericorum.
Voto z voti redemptione.
Usuris.
Verborum significatione.

Rubrice clementinarum.

Appellationibus.
Aptismo.
Causa possessionis et proprietatis.
Concessione prebende.
Censibus.
Celebratione missarum.
Consanguinitate z affinitate.
Dolo et contumacia.
Decimis.
Lectione.
Etate z qualitate.
Exceptionibus.
Excessibus prelatorum.
Foro competenti.
Hereticis.
Homicidio.
In integrum restitutione.
Judicijs.
Jureiurando.
Jurepatronatus.
Immunitate ecclesiarum.
Judeis z saracenis.
Magistris.
Fficio vicarij.
Officio delegati.
Officio ordinarij.
Robationibus.
Pretendis et dignitatibus.
Priuilegijs.
Penis.
Procuratoribus.
Penitentijs z remissionibus.
Escriptis.
Renunciatione.
Rebus ecclesie non alienandis.
Rerum permutatione.
Regularibus.
Religiosis domibus.
Reliquijs z veneratione sanctorum.
Summa trinitate.
Supplenda negligentia prelatorz
Sequestratione possessionis.
Sententia et re iudicata.
Sepulturis.
Statu monachorum.
Sententia excommunicationis.
Estibus.
Testamentis.
Lite pendente.
Vita z honestate clericorum.
Usuris.
Verborum significatione.

Finis.

Summa Angelica de casibꝫ ꝯ scientie per venerabilē fratrem Angelū de clauasio ꝯ prolata: incipit feliciter.

Abbas debet esse ꝓsbyter. c. i. de eta. t q̄li. t etatꝭ ānoruꝫ .xxv. vt infra etas.

¶ Abbas a q̄ dꝫ eligi: Respō deo a monasterio cui ꝓficiscī debet. xviij. q. ij. c. abbatē.

¶ De cuiꝰ monasterio dꝫ eligi: Rñ. q̄ ꝓprio nisi q̄n idoneā ꝓsonā nō hꝫet. q̄ tunc de alio monasterio eligi pōt. xviij. q. ij. c. q̄ sit.

¶ A q̄ dꝫ ꝯ firmari. vide. j. ꝯ firmatio. §. iiij.

¶ A q̄ debꝫ bñdici: R. q̄ ab epō dioceſano p quā bñdictōem intelligit ei dari cura monasterij ſm Inno. i. c. i. de ſup. neg. pla. Nec añ q̄ ſit bñdictus dꝫ exercere q̄ ptinēt ad eiꝰ officiū ſm glo. i. d. c. i. Nō limito ſm Laudunū in cle. attēdentes. de ſta. mo. q̄n ē ꝯ ſuetudo in monasterio q̄ bñdicat. al's nō. Et ſic intelligo. d. c. i.

¶ Sed q̄d ſi epūs recuſet eū bñdicere: R. q̄ ſi tercio requiſitus cū humilitate t deuotōe vt ꝯ gruit recuſauerit eū bñdicere. tūc pōt t monachos ſuos bñdicere t alia q̄ ad eius officium ptinēt exercere. vt in. d. c. i.

¶ Quo die debet bñdici: R. q̄ ſolūmō in diebus in q̄bꝫ ordines mīoꝛes pñt ꝯ ferri ſm cōem opi. doctoꝛes. vt no. glo. i. d. cle. attēdentes t Pa. in. c. cum ſis. de ꝯſe. ec. vel al.

¶ Utꝛ poſſit aliquid exigi ꝓ tali bñdictiōe: R. q̄ nō. Aliter eſſet ſimonia. text. c i. c. ſicut. el. ij. de ſimo.

¶ Utꝛ vnꝰ abbas poſſit eſſe duobꝫ mōaſteriis ſeu duabꝫ eccleſijs curā aiaꝝ habentibꝫ R. q̄ nō ſine diſpēſatōe papē: niſi vnū monaſteriū aut eccleſia dependeat ex alia. vel ad uicē ſint annexa. vt in. c. vl. in fi. de re. do.

¶ Utꝛ abbas poſſit ſolēniter ppl'o bñdictō nē dare: R. q̄ in eccleſijs que ei pleno iure ptinēt pōt poſt miſſaꝝ. veſperoꝝ t matutinaꝝ officia. Alibi aūt publice ac p vias nō pt niſi ex ſpāli p̄uilegio ei cōcedat. vt i. c. abbates. de p̄uile. li. vi.

¶ Utrum poſſit benedicere paramēta t q̄ vide infra bñdictio. §. i. t. ij.

¶ Utꝛ poſſit ordines ꝯ ferre vide infra ordo ij. in p̄in.

¶ Utꝛ abbas poſſit abſoluere ſuos monachos: R. q̄ ſic. ab oībꝫ pctis t cēſuris, niſi ſpāliter alteri a iure reſeruent. Et licet Pa. i. c. monachi. de ſen. ex. teneat q̄ nō pōt abſoluere niſi ab excōicatōe p iniectōe manuū in ꝑſonā eccleſiaſticā. Tu tñ tene q̄ pōt. vt infra abſolutio. i. §. ij.

¶ Utꝛ poſſit pbibere ſuo mōacho ne ꝓfitea tur epō vel eiꝰ pnitētiario: R. ſm Ja. de lau. in ſum. q̄ nō. Nō limito niſi ſit exemptꝰ vel aliud habeat ppriuilegiū a papa.

¶ Utꝛ abbas poſſit diſpēſare cū monachis ſup irregularitate: R. q̄ ſic. ſup irregularitate quā ꝓcurārunt recipiēdo ordines i excōicatione. facti tñ memoriā vel iuris pritiā nō habētes. Et ꝫ q̄n graue t notabile factū nō fuit. ſiue hāc irregularitatē incurrerūt añ īgreſſum religionis ſiue poſt. ſm cōiter doc. in. c. cū illoꝛ. de ſen. ex. In alijs āt irregularitatibꝫ nō pōt de iure cōi. vt no. Io. t Pa. i. d. c. cū illoꝛ. facit regula. que a iure cōi. ō reg. iu. li. vi. niſi vbi ius exp̄ſſe ei ꝯcedat.

¶ Utꝛ poſſit diſpēſare cū monachis i votis factis añ ingreſſuꝫ religiōis: R. q̄ ſic. vt no. glo. in. c. noluit. xxxiij. q. v. De votis i religione factis. vide infra votum. ij. §. iij.

¶ Utꝛ poſſit diſpenſare cū monachis in regula. vide infra diſpenſatio. §. viij.

¶ Utꝛ poſſit ꝯcedere monachis vſū alicuiꝰ rei vel eius adminiſtratiōeꝫ: R. ſm Inno. i. c. fi. q̄ cle. vel vo. q̄ pōt ꝯcedere certos reditꝰ monacho vī viuat. Et dicit Jo. an. i regla Nō ē obligatoriū. de reg. iu. li. vi. valere ſtatutū mōaſterij. vt p̄ inſtrumētis t alijs neceſſarijs q̄ſq; mōachoꝝ recipiat certū q̄d. ſꝫ vt poſſit diſpēſare ad libitū t diſponere nō pōt ſil'r ne poſſit ei auferri q̄n ſuo ſupioꝝ placuerit nō pōt ꝯcedere et cū licētia papē. c. cū ad monaſteriū. de ſta. mo.

¶ Utꝛ poſſit expellere mōachos ſuos: R. q̄ nō. ſm Pa. i. c. cū ad mōaſteriū. p. c. fi. de regula. q̄d vult vt fugitiuos requirat t cogat eos ad ſuū redire mōaſteriū ſi pōt eos tenere abſq; gui ſcādalo. vel ſaltē puideat eis de alio loco religioſo eiuſdē ordinis vbi ad agē dā pniam deputent. t neceſſaria eis miſtret.

¶ Utrum poſſit licentiare ad aliā religionē: vide infra religioſus. §. xxxiij.

¶ Quid de bonis illiꝰ monachi quē abbas ō facto expulit. vide infra monaſteriū. §. vi.

¶ Utꝛ poſſit dare licētiā monacho ſtādi ſepatē i aliq̄ cella: R. q̄ ſic. dūmō exiſta cauſa t infra ſepta monaſterij. ſꝫ nō extra. vt in. c. vlti. xx. q. iiij.

a

22 ¶ Utr̄ possit corrigere mōachos suos. R. q̄ sic. nec tenet̄ i hoc requirere ꝯsiliū sui capitu li fm P. a. i. c. Johānes. de regula.

23 ¶ Ad q̄ obligat̄ abbas. R. q̄ vltra alios mo nachos obligat̄ ad curā aiar̄ sibi subiectar̄ t monasteriꝫ ac rerū ipsi⁹. t magna negligen tia ē pctm̄ mortale. vt. j. negligētia. §. i.

24 ¶ Utrū liget̄ suo statuto etiā cū⁹ uētu facto R. fm P. a. i. d. c. cū ad mōasteriuꝫ. q̄ nō. Et dic̄ Jo. an. i. d. regula. Nō ē obligatoriū. q̄ etiā si iurassꝫ seruare tenet revocatō lꝫ sit p/ iur⁹. Ex q̄ pꝫ q̄ licet instituerit p̄ot̄ cū ꝯuen tu aut aliuꝫ officialē: pōt revocare. qꝫ abbas mōacho suo i aliquo nō pōt obligari: sic̄ nec dn̄s seruo. l. interpositas. i fine. C. de trā. sac.

25 ¶ Utr̄ teneat̄ ire ad sinodū. R. q̄ sic. si hꝫ po pulū vel capellas hn̄tes ppl'z. etiā si ip̄e sit ex empt⁹: dūmō capelle seu ppl's nō sit exēpt⁹. al's nō. c. qō sup̄ his. d. ma. t obt. t qō ibi nō.

26 ¶ Utrū possit p̄oratib⁹. eccl'ijs. admīstratio nib⁹. aut q̄busl̄bet aliis bñficijs nouas pen/ siones imponere: aut veteres augere. aut ad mēsam suā p̄dicta applicare. R. q̄ nō. nec q̄ l̄bet alius p̄latus regularis. cle. vnica. d sup. neg. prela.

27 ¶ Utrū possit p̄ntare clericos i eccl'ijs i q̄b⁹ habet ius patronat⁹. R. q̄ nō sine ꝯsensu ca pituli. c. ea noscit̄. de his q̄ fi. a prela.

Abbatissa dꝫ eligi a monasterio i q̄ p̄ficiēda ē. i q̄ electi one nulla dꝫ admitti nisi ꝯpleuerit. xij. ānū t sit p̄fessa tacite vel exp̄sse. t eligenda dꝫ cō pleuisse. xxt. annū. t esse p̄fessa exp̄sse ordinē regularē. Idē dic de p̄orissa p quā monaste/ riū regit̄. cui⁹ electio si due ptes ꝯuēt⁹ ad eaꝫ accedūt q̄n p̄ scrutiniū p̄cedit̄. nulla excepti one aut appellatōe admissa ē ꝯfirmāda. Si ꝯ nulla ad duas ptes accessit. tūc nō obstā te publicatōe scrutiniꝫ t electōe p̄nt alie ac/ cedere ad eā q̄ hꝫ maiorēꝫ ptē tot⁹ capl'i. q̄ si ad duas ptes accedit. nō obstāte q̄cūq; ꝯfir met̄. t q̄ vocāt̄ ad eas dirigēdas in hmōi ele ctiōib⁹ nisi se abstineāt ab his p q̄ discordia p̄t exoriri vl' exorta nutriri sunt excōicati ipo facto. Et hec locū hn̄t nedū i mōasteriis reli giōis approbate. verūetiā i ml'ieribꝫ q̄ fm q̄ rūdā puiciaꝫ ꝯsuetudies nec pp̄ijs renūci/ ant. nec p̄fessiōꝫ faciūt regulare. sꝫ vīnūt vt i eccl'ijs scl'aribꝫ canōici regulares. hec notāt i. c. indēnitatib⁹. de elec. li. vi. de quo habes. j. Excōicatio. vij. casu. xvi.

1 ¶ A q̄ dꝫ ꝯfirmari. vide. j. ꝯfirmatō. §. iij.

2 ¶ Utrū dēat bñdici. R. q̄ sic. vbi ē ꝯsuetudo

qꝫ si nō faciat se bñdici infra annū a sua ꝯfir/ matōe ꝯputādū. vbi ē ꝯsuetudo q̄ bñdicat nisi causa rōnabil' subsit. cadit ipo facto a iu re suo. cle. attendētes. de sta. mona.

¶ Utruꝫ possit quocūqꝫ die benedici. R. fm glo. i. d. cle. attendētes q̄ sic. 3

¶ Utr̄ abbatissa possit eccl'ias ꝯferre t bñfi cia t instituere clericos i eccl'ijs sui mōasterij R. glo. i. c. dilecta. de ma. t obt. q̄ sic. de ꝯsen/ su sui capituli post suā ꝯfirmationē 4

¶ Utr̄ possit abbatissa excōicare. ab officio suspēdere vl' interdicere. R. q̄ nō fm glo. i. d. c. dilecta. qꝫ hec p̄tinēt ad claues. c. tanta. de ex. p. p̄ot̄ tm̄ ab officio monachas t cl'icos sui spēdere t p̄hibere ne celebrēt i ei⁹ eccl'ijs. sꝫ ta mē tal' suspēsio nō est̄ p̄prie suspēsio fm P. a. i. d. c. dilecta. qꝫ si celebrarēt nō essent irregu lares clerici celebrātes 5

¶ Utrū possit p̄dicare. moniales benedicere ꝯfessiōes audire. t hmōi. R. q̄ nō p̄ot̄ aliq̄d facere qđ p̄tin eat ad aliquē ordinē. vt ptꝫ i c. noua. de pe. t re. P̄ot̄ tamē i matutis euan gelū legere. Un̄ etiā diaconisse appellātur. xxvij. q. i. diaconissaꝫ. Et etiā moniales seu sb̄dite monere t exhortari. 6

¶ Utr̄ abbatissa volēs loq̄ cū aliq̄ dꝫ ee assō ciata. R. q̄ sic. saltē p vetulā monachā. xvij q. ij. diffinim⁹. t. c. i decima. eadē. q. dꝫ q̄ due vel tres debent esse. 7

¶ Quō abbatissa p̄ot̄ exire p homagio faciē do. habes. j. monial'. §. ij. 8

Aborsum p curās homicida ē. t q̄ sterilitatē venena p/ curat. t peccat mortal'r. c. aliqn̄. t. c. se. xxxij. q. ij. Et si aiatus erat fetus debet punir capi te. qꝫ verus homicida. Si ꝯ inaiatus erat si nobil'b⁹ facit pter bonoꝝ amissa relegatur. Si ꝯ ignobil' damnat̄ i metallū. ff. de pe. l. si q̄s aliq̄d. §. q̄ abortionis.

Abrogatio legū vel ꝯstitutio/ nū fit trib⁹ de caus/ sis. p̄mo ppter ꝯsuetudinē ꝯtraz. xxi. di. an triēnū. insti. d testa. §. ij. Sēda ppter dispa rē successionē tēporꝫ. xxxiij. di. c. frīmitatē. tue vbi tex. Defect⁹ nostri tp̄is. q̄b⁹ nō solū me/ rita sz corpa ipa defecerūt distrctōnis illius nō patit̄ manere cēsurā. Tercia ppter emer/ gētia mala. lxij. di. §. vez. i. fi. vbi exemplū de serpente eneo quē moyses bona fecit intēti one. Ezechias bona intētōe destruxit.

Absens causa reipublice. vt amba siatores t huiusmodi multa habēt p̄uilegia

¶Sz nunqd illi q̄ data opa t affectate etiā
cā reipu. sūt abūtes gaudeāt ill' p̄ulegijs:
R. p̄ ñ. vt. l. t q̄ data. t. ff. ex q̄. ca. ma. t le. pe.
C. quō t qñ iu. t. l. vniūsi. C. de leg. fm vnā
sens ē cā reipu. p̄sumit affectate t data opa
abesse. Ter. ē singl'aris i. l. spadonē. §. fi. ff. d
excu. tu. Seq̄t h̄ lud. d ro. i no. Et fac ꝫ cl'i/
cos absentes q̄ vt ap̄liores obtineāt dignita
tes stāt cū cardialib. Et ābasiatores tenēt
restituere expēsas cōitati qñ stāt pl' q̄ expedi
at dolose vl' volūtate sua. vt i. d. l. t q̄ data.

Absolutio p̄mo ab excōicatōne
vtz possit īpēdi a nō
plex ē ipi' absolutō. vna q̄ ptinet ad fōz pe/
ī. c. canōica. d sen. ex. Et sic itelligo Inn. i. c.
tiosū. t hmōi absolutō p̄t ꝫmitti diacono t
iferioribz clicis. Et d hac itelligе glo. ī. c. pa
storal'. d of. or. q̄ vult vt ēc laic' absoluat. d q̄
dic vt. j. absolutō. iij. §. xvij. ita tñ q̄ absolu
tus a talib oz q̄ postea itez absoluat a sacer
dote d p̄ma absolutōe rōe mortal' pcti ppē
qd fuit excōicat'. Rō fm Inno. i. d. c. q̄to.
t i. c. fi. de ex. p̄la. q̄ ptinet ad ptātē clauiū q̄
sol' sacerdotib date sūt. xx. di. §. i. xcvi. di. §
illud aūt. t. c. bñ. t de pe. t re. noua
¶Utz ois sacerdos possit absoluer ab excōi
catiōe miōri a iure quā qs icurrit pticip̄do
locutōez hmōi: R. p̄ ñ. Iz solū ppr' eps l' cu
rat' vl' hns lniaz ab eis vl' a papa. ar. c. nup
§. i scdo. d sen. ex. etiā archiepo i p̄uicia. Iz ex
tra suā dioceſim declarat ñ licere. itellige nisi
dū visitat. vt ī. c. ppetuo. de cēsi. li. vi. g ml'to
2 mīn' alijs, ꝫcor. Inno. t Ho. ī. d. c. nup
¶Utz ppr' eps vl' curat' possit absoluer ab
oi excōicatōe maiori lata a iure: R. fm Inn.
i. d. c. nup. p̄ tā a miōri q̄ a maiori p̄t absol
uere ppr' eps vl' ppr' sacerdos nisi ī casib
ī q̄bz ꝫditor canōis sibi absolutōz reſuauit
vl' altert. Et cū ipo ꝫcor. hoſt. ibid. vbi ē q̄si
tex. expſſus. Et hāc opi. tenēt theologi. vt ī
Dire. li. iij. ti. iij. Inf q̄s ē. s. Bon. i. iij. di.
xvij. q. vl. t. s. tho. ead dē di. ar. vlt. q. i. Sil'r
sūmiste. vt mōal. ti. excōicatō. t sūma ꝫfes.
ti. xxiij. §. lxxv. li. iij. t Jo. de saxonia ī sua
sūma. ti. absolutio. Cōtrariū tenet Pa. i. c.
monachi. t. c. mulieres. de sen. ex. t glo. ī. c. si
eps. d pe. t re. quā seq̄t Be. ibidē. t etiā glo.
sā. taf. t fed. ꝫsil'. xiij. Ego ꝫsulo q̄ sacerdos
ppr' eā opi. seq̄t q̄ sibi vr ī illo casu magis ex
pedire saluti ipi' pēnitētis vl' cōitati fideliū
q̄z trāsgz p̄t tenere. Et p̄ma d sb̄tilitate iurs
mihi vr ꝛioz. Et itelligen nisi eps sibi absolu
tiōz a tali excōicatōe refuasset spāl'r. q̄z tūc p
pr' sacerdos ñ posset absoluere vt lat' dicā
j. casus. Adūte etiā q̄ epis sol' ꝫcedit absolu
tio ab excōicatōe p violēta iniectōe manuū
ī psonā eccl'iasticā. vt ī. d. c. ml'ieres. c. ea no/
scit. t. c. puenit. qñ iniuria ē leuis vl' qñ aduri
nō p̄t papa. Et sic iferior ñ absolvit ab ea ni
si cui spāl'r ꝫcedit: vt abbati t hmōi. de q̄. j.
Excōicatō. v. casu. i. §. xxxviij. cū sequentib
¶Utz idē sit dicēdū d excōicatōe statutoz 3
pu'icialiū ꝫciliorz aut sinodaliū: seu q̄ faciūt
legati ī suis legatiōibz: R. Dur. vbi. s. q̄ Bui
el. dic q̄ sic. Et ēvez sic vult Pa. ī. c. gue. d p̄
bē. ī glo. Et loquit ipe d epo. q̄z tenet q̄ ptiet
ad epm absolutō. Et addit etiā si incurrat ī
aliēa dioceſi a sb̄dito suo. t etiā si statutū eēt
ꝫfirmatū p papā fm Jo. an. ī. c. ex freqntib
d īnsti. t ibi Pa. p rōez. q̄z exq̄ ꝫditores ñ si
bi nec alijs reseruarūt vident alijs ꝫcessisse.
Bul. āt itelligit etiā d ppr̄is sacerdotibz ex
q̄ excipit religiosos. q̄bz ē phibitū a talibus
sentētijs p̄uicialib aut sinodalib absolue/
re. de. religiosi. d p̄ui. Et sic tene fm qd dixi
¶Utz idē sit dicēdū d suspēsi ī p̄cedēti. q. 4
one aut interdicto qd ī ponit a iure. aut p sta
tuta p̄uicialia sinodalia vl' legatoz: R. glo.
in. d. c. gue. q̄ sic. exq̄ ꝫditor canōis nō reser
uauit. fac glo. in. c. si q̄s. el. i. xvi. q. vij. Blo.
tñ de. i. de here. limitāt vez qñ suspēsio ñ hz
tps determinatū. q̄z qñ hz tps determinatū:
null' inferior absoluere potest. Et eā sequit
Lar. ibi. t Pa. in. c. tā lris. de testi. De q̄ dic
vt. j. suspēsio. iij. §. i. Sed q̄ sunt ī iure reser
uata papæ vide. j. excōicatio. v. Que aūt epo
vide excōicatio. vi. t a quib alī p̄nt absol/
uere Excōmunicatio. vij.
¶Utz ī articlo mortis ꝫstitut' possit absol 5
ui ab excōicatōe vl' impedit'. t q̄s pōt absol
uere. vide. j. absolutio. iij. q. xvi. t. xvij.
¶Quis absoluat excēptū ab excōicatōe vide 6
¶Utz ille q̄ incurrit ex j. exemptus. q. vi. 7
cōicatiōez in vna dioceſi ibi hns domiciliū:
postea trāsfert se ad aliā dioceſim possit ab/
solui a p̄fata excōicatōe ab epo vl' curato illi
us dioceſis ad quā se trāstulit: R. fm Ri. in
iij. dist. xviij. ar. ix. q. v. q̄ sic. si excōicatō ē a
iure. vel p statuta q̄rūcūq̄z. t nō sit reseruata
p ꝫditorē. ar. d. c. nup. qd ñ distinguit an sit
ꝫcta ī dioceſi vl' alibi. Sec' si eēt ab hoie. vl'
si ꝫditor canonis sibi reseruasset. q̄z tūc nō

posset. Hoc idē tenet Jo.an.ꝛ Pa.i.d.c. ex frequentibus .quo ad ēpos.

Absolutio ij. ab excōicatōe q̄ ē ab hoie seu iudice a q̄ pt ipēdi. R. q̄ regularit ab illo pt q̄ eā tulit qz regl'arit q̄ pt solueꝛe pt ꝛ ligare. ꝛ ē ꝛio. xx iij. q. i. si pt⁹. ꝛ. xxi. di. iferioꝛ. ff. d̄ re iud. l. q̄ ꝺdēnare. ꝛ. ff. d̄ re iud. l. nēo. la. i. d̄ pe. di. i. ꝗ bū. Fallit regl'a hec i sex casibꝫ. Prim⁹ i delegato papę q̄ inobediētē siue sniept excōicare. Iz p⁹ānū a sua sntia diffinitiua n̄ pt absolueꝛ vt d̄ of. delег. c. q̄rēti. ꝛ ibi dic Jnno. q̄ ꝛ si excōicat delegat⁹ papę añ diffinitiuā sniam. sp vsq; ad diffinitiuā sniaz. ꝛ etiā p⁹ vsq; ad ānū absoluere poterit. qz ꝓpetua est iurisditio sua. vt i. c. gtū. ꝛ. c. licet. eo. ti. qz ea q̄ ad ius rescribunt debēt eē ꝓpetua. C. de di. re. l. falso. Et hꝫ idē tenet glo. in. d. c. q̄rēti. Secꝰs i eo q̄ postq; excōicauit incidit ipe i maiorē excōicatiōz. xxiij. q. i. auduim⁹. De hꝫ vide. j. excōi/catio vl. Sec⁹ si i minorē. qz posset. d̄ sen. ex. duobꝫ. d̄ cle. ex. mi. si celebrat. Terci⁹ i incendiario. vide. j. excōicatio. v. casu. v. Quart⁹ i sntia lata ab inferiori sz ꝺfirmata ex certa sciē tia p papā. Qd̄ intellige de sntia q̄ ē ab hoie fm Jo. an. in. c. ex freqntibꝫ. de insti. Nō. qz oīa nr̄a facim⁹ q̄bꝫ auctē impetrant. c. si apl'i ce. d̄ pbē. li. vi. C. d̄ vete. iu. enu. l. i. §. oīa Secus si sine certa sciētia. aut cāe cognitōe ꝺfirmat. vl'si sntia cēt p statutū. qz q̄tūcūq; ꝺfirmatū poterit inferioꝛ absoluere. nisi papa in ꝺfirmatōe sibi vl'alij refuassz sic d̄ aliꝭ q̄ sūt a iure. vt. s. dictū ē i pcedēti. c. §. iij. Quint⁹ d̄ illo q̄ excōicauit. ꝛ tm̄ nō ē sacerdos. q̄ licet possit absoluere de absolutōe q̄ pt̄inet ad foꝛ pētiosū. nō tm̄ de illa q̄ pt̄inet ad foꝛ pniale De q̄ dic vt. s. Absolutio. i. Sext⁹ ē i illo cui papa mādat vt aliquē excōicet sine alīq̄ cau se cognitōe. qz talis ē mer⁹ executoꝛ. ꝛ ideo absoluere nō potest. ar. c. sup q̄stionū. ꝛ. c. fi. de of. delег. Secus si mādasset cause cognitōz qz tūc posset absoluere. ar. c. verbū. de pe. di. i. Hoc no. Jo. ꝛ Arch. xxi. dis. inferioꝛ. ꝛ Hosti. ꝛ Ber. in. c. cū inferioꝛ. de ma. ꝛ obe.

¶ Sz q̄d si papa mādat simpl'r vt sniaz excōicatōis i aliquē ferat. R. Jnn. i. d. c. fi. q̄ n̄ ꝺz eā ferre nisi cū cāe cognitōe ꝛ monitōe p/missa. q. q. i. nēo. ꝛ. c. sacro. d̄ sen. ex. ꝛ fac glo. l. d. c. fi. Addit tm̄ q̄ si ostat papā cogn̄isse d̄ cā q̄ tūc ad eⁱ⁹ mādatū sine alia cognitōe ꝺz ferre sniaz. l. d̄ q̄ re. ff. d̄ iudi. Et sil'r dicēdū ē de sntia quā alij pōt p aliū ferre. Host. tm̄ ꝛ io. an. ꝛ Pa. i. d. c. fi. tenēt q̄ p tale mādatū sim pl'r factū n̄ ꝺcedit accessorie iurisditō. q̄uis Pa. dicat q̄ opi. Unn. q̄ dicit q̄ dat iurisdi/tio cū papa mādat aliq̄d spūale ē valde eq̄. Ego credo q̄ etsi sit eq̄. tm̄ sit ꝓioꝛ p̄ma. et iō ad intētōz papę sit recurrēdū q̄ p ꝓba māda ti pt ꝺceptēdi. Et si cū cāe cognitōne mādet. vt puta qz dic. Jntellexim⁹ q̄ tal' tē. q̄re mā damus ꝓ itate cognita vt excōices tē. tūc ab soluere poterit. Secus si dicat. qz certificati sumus q̄ tal' tē. Jō mādam⁹ q̄ten⁹ excōices tē. tūc a tali nō poterit absoluere.

¶ Utr archiep̄s possit absoluere a sntia excōi 2
catōis epi sui suffraganei aut aliοꝛ iferioꝛ q̄ q̄uis sint d̄ sua pucia. n̄ tm̄ sūt d̄ sua dioceli R. q̄ n̄. c. romana. ꝛ. c. venerabilibꝫ. d̄ sen. ex. libꝫ. vi. nisi qn̄ hꝫ hz ꝺsuetudo vl'qn̄ ad eū ap pellatū ē. De q̄ dic vt i dictis. c. ꝛ i. c. ad rep/mēdā. de offi. oꝛ. ꝛ. c. p tuas. de sen. ex.

¶ Utr ep̄s possit absoluere excōicatū a suo i/ 3
ferioꝛe. puta Archidiacono ꝛ hmōi. R. fm Jnno. i. c. cū ab eccl'aꝝ. de of. oꝛ. q̄ sic. etiā nō p̄missa satisfactōe. qz ordinari⁹ ē toti⁹ dioce/sis. vt i. c. i. d̄ of. oꝛ. C. de iur. om. iu. l. fi. Jrez qz tales officiales dicunt vicarij epoꝛ. de of. archi. c. i. lxxx. dist. nō. debere. Malefacit tm̄ eps. qz iurisditiō em nō seruat suis subditis. de ex. p. c. ij. de of. oꝛ. c. quāto. Qd̄ intelligeve rum nisi ex ꝺsuetudine haberēt vt nō possit ab epo absolui. qz tunc non posset. de offi. ar/chid. c. dilecto. Et hec opi. Jnno. ē cōis do/ctoꝝ. q̄uis alij ꝺdicāt. vt no. Pa. in. d. c. cū ab eccleſiaꝝ. Et hāc teneas.

¶ Quid si epus ꝺmittit alicui vices suas an 4
talis valeat absoluere supdictos in. §. p̄cedē ti sic eps pōt. R. Direc. li. iij. ti. v. q̄ nō. nisi hoc exp̄sse ꝺcedat. arg. de pe. ꝛ re. si eps. li. vi. de pcu. q̄ ad agendū. li. vi. etiā si diceret. Cō mittimus vobis vices nostras. etiā in his q̄ speciale mandatū exigūt. qz in tali mandato maioꝛa ꝛ grauioꝛa nō veniūt q̄q; in ꝺmissio/ne sunt exp̄ssa. clemē. nō pōt. de pcu. qz istud est maius q̄z absoluere simpl'r. qz fit cū iniu/ria inferioris.

¶ Utr eps extra territoriū suū possit excōica 5
tos a se vl'a suis inferioribꝫ absoluere. R. q̄ nō i his q̄ req̄rūt cāe cognitōz. qz vt dic Jn no. in. c. nouit. d̄ of. le. d̄ cā cogn̄oscere n̄ pt nisi sedēs p tribunali. ar. ij. q. iij. absolutio. Iz hec i aliena dioceſi nō pōt facere. ix. q. ij. c. epm. ꝛ aliꝭ pl'ibꝫ. c. eu; sdē. q. Et hꝫ vez nisi hēat li/cētiā epi dioceſani. vt in eisdē. c. d̄ꝛ. Fallit hꝫ i epo expulso qui petita licētia q̄uis nō obtē/ta ab epo i cui⁹ dioceſi ē pōt sedere p tribuna li. ꝛ exercere iurisditiōem sup̄ suos subditos

dūmō nō trahat eos vltra duas dietas a fine siue dioc̄esis qui nō fuerūt expulsores seu fautores aut ꝓsiliatores ꝛ.cle.vnica.ď fo.ꝓpe. Jn his aūt q̄ nō req̄rūt cāe cognitōez pt.q2 q̄ sunt volūtarie iurisditōis pnt vbiq; exercent.ar.l.oēs pcōsules.ff.ď of.pcō.ꝛ le. Legatus āt a latere an possit.dic vt j.c.nouit.ꝛ.c. excōicat⁹.de of.le.q2 nō me extēdo cū hodie multa habeāt a papa:q̄bꝫ credit q̄n nulli fit p̄iudiciū.vt.j.legatus.§.iiij.ꝛ.v.

6 ¶Utr̄ mortuo vl' amoto excōicatore capitulū:successor aut ille ad quē ei⁹ ptinet iurisditio possit absolueř q̄s p̄decessor potuisset:ꝛ.R. ꝙ sic.text est in.c.si eps.el.ij.xi.q.iij.ꝛ j.c.vnico.de ma.ꝛ obe.li.vi.

7 ¶Utr̄ pticipās i crimie crimínoso sit absolued⁹ ab excōicatore illi⁹ cui pticipādo incurrit maiorē excōicatōez:ꝛ.R.ꝙ sic.c.nup.ď sen. ex. Deq̄ dic vt.j.excōicatio.viij.§.i.

8 ¶Absoluere q̄ pt ex officio i certis casibꝫ illos q̄ ꝓpter violētā manuū iniectōez i psonā ecclīasticā excōicati sunt pōt alijs ꝓmittere absolutōz si viderit expedire.c.fi.de off.or. Jdē dic de quocūq; q̄ ex officio ordinarie ptātis pōt absoluere. Sil'r dic de illo cui ē ꝓmissuz a papa rōne dignitatis. Secus si rōne p̄sone.vt j.d.c.fi.no.glo.

Absolutio iij.q̄ ad modū absoluēdi ab excōicatōne.

dic ꝙ ñ dz eē ꝓditōria.al'r ñ valeret.c. act⁹. de re.iu.li.vi.ergo fiat absoluta

1 ¶Utr̄ teneat̄ q̄s fuare certā formā in absoluēdo:ꝛ.R.ꝙ sic i.v. Primū ꝙ faciat illū iurare ꝙ parebit mādatis ip⁹ absoluēt⁹.c.ex tenore.ď sē.ex. Limitat h̄ hug.i crimibꝫ horrēdis ñ i leuibꝫ.ꝛ plz. Scdz ꝙ añ q̄ absoluat sufficiēt̄ p̄stet emēdā lesis iuxta ꝓpas facultates.c.porro.ꝛ.c.prochianos.ď sen.ex. de q̄ dicit.j.§.ix.ꝛ.xx. Tercū vt absoluat cū p̄s ꝛ oroē dñica ꝛ alijs ꝓsuet⁹.s.absolutōe ꝓsuetā.vt j.c.a nob.el.ij.ď sen.ex. Quartū ꝙ pciat ei ne vnq̄ faciat ꝓ illū canonē.ꝓ quē faciēdo incurrit excōicatōz.ď.c.ex tenore Intelligē nisi i casibꝫ ꝓcessis a iure.q2 nemi bñficiū iuris ē auferendū. vt j aut.ď nup.§.iszh q̄ď.ꝛ.ff.ď re iu.l.iij.§.si q̄s ꝓdēnat⁹. Et ita q̄ pcussit cl'icū imūgēdū ē ne vnq̄ cl'icū pcutiat nisi ď mādato plati:vl' cā defensionis.et hmōi. Cōsuetudo etiā hz vt ꝙteret.q̄ leuā da ē i masc̄ul' sz nō i femis:nec i multū iuuenibꝫ p̄sertim i nudo. Quitū ꝙ vtrq; ꝙ absolutor̄ io vl' relaxatorio.vñ cōiter obseruat iste mod⁹.primo dicat aliquē p̄s.vl' oroēz dñicā scdo dicat. Saluū facꝫuū tuū de⁹ me⁹ spantē i te.ꝙ. Dñe exaudi oroēm meā.R. Et clamor meus ad te ve.ꝙ. Dñs vobiscū.R. Et cuz spū t. Dio. Deus cui ppriū ē miserere sp ꝛ pcere suscipe dep̄catōz mea.vt hūc famulū tuū quez excōicatōis cathena ꝓstringit miseratō tue pietatis absoluat.p xp̄m dñm nr̄m Amen. Deinde dicat. Ego te absoluo a vinculo excōicatōnis quā incurristi ppter tale factū.ꝛ restituo te sacris ecc'ie Jn noie p̄tis ꝛc̄.

¶Utr̄ absolutō teneat si nō fuer̄ p̄fata forma:vr̄ ꝙ nō.q2 forma resc̄pti exacta diligētia fuāda ē ita vt necessario ꝓsequeret.c. cū dilecta.ď resc̄p.ꝛ alijs i glo.allegat⁹ ibiď. Dz ego dico distinguēdo.ꝙ si absolutō sit ab hoīe alicui ꝓmissa sb tali forma:nō valet nisi forma fuer̄ fac.c.fi.ꝛ qď ibi no.ď p.ꝛ.c.pruděriā.i.ꝛ.ď of.dle. Nō q2 q̄n omittit forma data ab hoīe nulla ꝓpter iurisditō.ꝛ ꝓpter nō vz act⁹ deficiēte ptāte Sic̄ absolutō cōpetat alicui ď iure vl' simpl'r ꝓmittat.tenet q̄ dē.q̄uis nō sit fuata forma p̄fata dummō vtat aliq̄ ſbo absolutōis vl' relaxatōis vt s.dictū ē. Nō q2 i absolutōe ab excōicatōe sic ꝛ i excōicatōe nulla ē forma sbalis a iure.vt no.i.c.i.de sen.ex.li.vi.ꝛ j.c.i.ď iudi. facit.xi q.iij.c.i. Jta tenet Hof.vt no. Pa.i.c.fi. de re.spo. Et idē tenet Jnno.in.d.c. cū dilecta Et sic p̄z q̄n absolutō solo ſbo facta tenet.ꝛ sic intellige ſm dictā distinctōz Jo.ꝛ arch. i.c.ꝓpim⁹.xxiij.q.iij. Jnno.ꝛ host.i.c.cū de sideres.ď sen.ex.q̄ tenet ꝙ absolutō ab excōicatōe solo verbo facta tenet. Dz peccat q̄ ea nō seruat q̄ ꝓdixi nisi ex rōnabili cā omittat Sil'r absolutō ab excōicatiōe siue iusta siue iniusta tenet quo ad ecc'iaz militantē.c. ois de re.iu.q2 iura sunt ꝑmptiora ad absoluendū q̄ ad ligandū.c.pōderet.l.di.et no.i.d. c.cū desideres.ꝛ.c.ex lr̄is.de ꝓba.

¶Utr̄ papa salutāte vel ad osculū recipiente excōicatū absoluat ab excōicatōe:ꝛ.R.ꝙ ñ nisi sic faciendo intēdat absoluere.cle.si summus pontifex.de sen.ex.ꝛ nisi exꝑimat nō deuet reputari absolutus ſm Jnno.in.c.cū olim essemus.de ꝓbile. 3

¶An eps vl' alius inferior a papa possit absoluere excōicatū recipiēdo eū ad osculū vel salutādo:ꝛ.R. Jnno.i.d.c.cū olim essem⁹ ꝙ nō sz oz ꝙ vtat aliq̄ verbo denotāte absolutōem Docor.glo.in.d.c.cū desideres.in.§.fi. Et ē ꝓmunis opi.doc.in.d.c. cū desideres.ꝛ j.d. cle.si summus. Et tō dicat. Ego absoluo te a tali excōmunicatōne.ꝛ restituo te sacris ecclesie Jn noie patris ꝛc̄. 4

5 ¶ Utr abſens p lras poſſit abſolui. R. Ri. i iij. di. xvij. ar. x. q. ij. q ſic. tex. ī. c. qz to. ij. q. v. z ibi glo. z ī. c. ō manifeſta. ij. q. i. ſz qñ erit abſolut⁹ qñ recepit lras niſi aliō ꝓſtet ō mēte

6. ¶ Utr abñs poſſit abſolui p ꝓcuratorē. R. Jo. an. ī. c. q ad agēdū. ō ꝓcu. li. vi. z Archi. ī c. eos q. ō ſen. ex. li. vi. z Spe. ti. ō ꝓcu. tenēt q ſic. Sz ego credo ver ꝑ Jnno. i. d. c. cū de ſideres qñ ſbeſt iuſta cā. al's ñ. vt ſatꝭ ꝓz ī. d.

7 ¶ Utr iuit⁹ poſſit ab /c. cū deſideres. ō ſē. ex. ſolui ab excōicatōe. R. q fuerūt ml'te opi. tā theologoz ī. iij. di. xvij. z canoniſtaz ī. c. ab excōicato. ō reſcp. z. c. ſignificaſti. ō eo q du. ivr. quā pol. p adul. z ī. c. i. ō ſen. ex. li. vi Sz placet mihi opi. q dic q pt er cā rōnabili q ē qñ videt q excōicatō ñ ꝓdeſt excōicato z no cet cōitati ꝓpt ꝓticipatōz. Arb no. Pa. ī. c. apl'ice. ō excep. q dic q vbi imminet vtilitas ec cl'iaſtica ex abſolutōe ſen ipedit ordinatō ec cl'ie ſi ñ abſoluit: tūc ē abſoluēd⁹ etiā inuit⁹. facit. c. venies. el. ij. ō teſti. Si tñ abſoluit ſi ne cā: etiā tenet abſolutio. qz ſic ī ptāte ꝓlati fuit excōicare etiā inuituz ſic z reuocare. par eñ ius ē ligādi z ſoluēdi. de pe. diſ. i. verbū

8 ¶ Utr excōicat⁹ poſſit aliuz abſoluere. vide

9 ¶ Utr excōicat⁹ q offert /excōicatōvl. Ş. xix ſe ad iuſticiā debeat abſolui. R. q ſic ſi ꝓtēſt cautio de parēdo iuri ꝓſtet. nō obſtāte ꝺicti one vel appellatōe adūſarij. de ap. c. q fronte Fallit tñ in caſu qñ excōicat⁹ dicit excōicatio nis ſniaz ē nulla. tñ petit abſolui ad cautelā qz tūc ſi adūſarius dicat eū excōicatū ꝓ ma nifeſta offenſa. z ꝓbet infra terminū. viij. di erū: tūc nō pōt abſolui niſi ꝓ⁹ ſufficienter ꝓ ſtet emēdā. vt in. c. ſolet. de ſen. ex. li. vi. facit c. odoardus. de ſolu. z qō ibi no.

10 ¶ Utr ligat⁹ pl'ibz excōicatiōibz teneat oēs cās exp̄mere. R. Pa. ī. c. cū p cā. ō ſen. ex. aut q̄libet cā de p ſe ſufficiebat ad excōicatōz. Ex emplū de eo q facit rapinā cū effractōe eccl'ie q ē excōicatus ſtatuto epi z canōis. Statu to ꝓpt rapinā. a canōe ꝓpt effractōz. z ſic q libz videt ꝓncipal'r ꝓſiderata. z ſic ñ tenz ab ſolutio oibz nō expſſis. qz ſupior ñ itēdebat abſoluere niſi p cā expſſa. ar. optimū ī. c. offi cij. eo. ti. z in. c. ex pte. de of. oz. Aut vna cā de p ſe ſufficit. z tūc ſi expſſit cām ſufficienter te net abſolutio. ar. c. ſup his. de reſcp. Aut oēs de p ſe nō ſufficiūt. ſz ſimul iūcte. ſic et tūc nō tenet abſolutio niſi oīb⁹ expſſis.

11 ¶ Utr ligat⁹ a pl'ibz iudicibz debeat ab oibz abſoluī. R. q ſic. z ſp dz vitari donec ab oīm bus ſit abſolut⁹. Aut vni oēs ꝺmittāt abſo lutōz. Jta notāt dc. in. d. c. cū p cā. niſi ſit ſupioz iudicū ſm R. in. iij. di. xvij.

12 ¶ Utr abſolutō obtēta ex falſa cā valeat. R. ſm Jnno. ī. c. ex pte. ō of. oz. q nō. xi. q. iij. c. ij. Rō. qz tal' nō intēdit abſoluere. facit glo. in. c. qō ſup his. de ſi. inſtru. z. d. c. cū p cā

13 ¶ Utr dubitās de excōicatōne debeat petere abſolutōz. R. ſi hz ꝺ moditatē abſolutis. z nullū ſibi imminet ꝑiudiciū: dz. qz ī dubijs tutior ps ē eligēda. c. iuuenis. de ſpō. Si ſo nō hz ꝺ moditatē talē. tūc aut hec dubitatō puenit ex pbabili cā. z ſic petere teneat. Aut puenit ex leui. z ſic debet deponere dubiū. nec teneat petere. ar. in. c. inq̄ſitioni. de ſen. ex. q ſi nō pōt deponere dubiū. tunc debet petere ab ſolutōem ratione iā dicta.

14 ¶ Utr mortuus q ſigna ꝓtritōis oſtēdit ſit abſoluēd⁹. R. q ſic. c. a nobis. el. ij. ō ſen. ex. z nō niſi ab eo q de iure poterat. vel ō ei⁹ mā dato. vt in. d. c. Sz nūquid exhumabit cor pus. R. q nō ſi eſt ſepultū ī eccl'ia. al's ſic z ſe pelietur in eccl'ia. Et de iſta materia vide ī. d. c. a nobis. el. ij. p tot.

15 ¶ Uñ teneant heredes. vide. j. heres. Ş. v.

16 ¶ Quō abſoluet ille q legitimo tenet impedi mēto ne poſſit adire eū q ō iure poterat eū ab ſoluere. vt papa. ep̄z z hmōi. R. q dz ei inūgi q ceſſante tali impedimēto q̄z p mū ꝺmo de potent adibit eū q illū poterat abſoluere offerēdo ſe ei⁹ parere mādatis. Jntelligē niſi impedimētū ſit ꝓpetuū ſm Jnno. ī. c. q̄z nis. ō ſen. ex. q ſi nō fecerit itez ī eandē reincidet excōicatōez. Sil'r z illi q abſoluti fuerūt a ſe de apl'ica vel legatis qñ mādat eis vt aliq̄bz ſe ꝓſentēt. z paſſis iniurijs ſatiſfaciāt. c. eos q ō ſen. ex. li. vi. Et Jo. an. ibidē. z recitat Pa. in. c. porro. de ſen. ex. extendit hoc ad quēcūq; q̄z qui abſoluit cū onere ꝓſentādi ſe. vel ſatiſ faciēdi alicui q reincidit ſi nō facit q̄z p mūz ꝺmo de poterit. Sed nō credo verū ſm Jo. mo. Uñ dñi de rota ꝓpter dictū Jo. mo. di cūt. q abſolutus ab auditore ſi ſe nō repſen tat nō ē excōicatus ſed excōicādus.

17 ¶ Sed ex hīs dubitat quis pt abſoluere excō municatū detentū tali impedimēto. R. q ſi ē ī piculo mortis quilibet ſacerdos pōt ſm Jn no. in. c. a nobis. el. ij. z. c. ſacris. de ſen. excō. Et Pa. in. d. c. a nobis. tenet q etiaz laicus pōt abſoluere talē ab excōmūicatōe. z ē glo. ibidē. z in. c. paſtoralis. in. Ş. ꝓterea. de of. oz. Et iura q̄ vident ꝺtraria dicit intelligēda ō pētis nō de excōicatione. Et hoc verū ſi epi vel ꝓpriꝰ ſacerdotis. aut alteri⁹ pñtia hī nō poſſit. Si ſo detineat aliq̄ legitimo impedi mēto alia a piculo mortis. eps ē requirēdus

vt no. Inno. et sequit. Pa. in. c. cetero. ō sen. ex. Et si ad eũ mittere nō pōt fm Inno. c. i. de sen. ex. sacerdos ppu⁹ absoluet. Et hec lo/
18 cũ habēt tã excōicatōe iurĩ q̃s hois. d. c. eos.
¶ Quid aũt sit impedimentũ legitimũ. vide ĵ. excōicatio. v. casu ꝓmo. ℌ. l. Et q̃s sit i pr/
19 culo mortis. vide ĵ. mors. ℌ. vi.
¶ Utr absolutio p vim vel metũ extorta va
leat: R. q ñ. vide. ĵ. excōicatō. viĵ. casu. xviĵ
De absolutōe a pctis. vide. ĵ. ꝓfessio. v. i pn.
20 t. ĵ. Interrogatōes. i fi.
¶ Sz nũquid excōicat⁹ ppter damnũ dz p
us satisfacere añq̃ absoluat: R. q sic si pōt.
Si ẽo nō pt dz pstare idoneã cautōez q̃ sa
tisfaciet cũ ad punguiorẽ veniet fortuna. vt
i. c. ex pte. el. i. de ver. sig. et. d. c. odoard⁹. al'r
peccat q̃ absoluit. Sūt etiã casus in q̃b nō
valet absolutō añ satisfactōem. de q̃b. ĵ. Ex
21 cōicatio. viĵ. casu vl. ℌ. ij.
¶ Utr tal' q̃ nō potest satisfacere teneat cede
re bonis añq̃ absoluat: R. q de rigore iuris
sic. si aduersari⁹ exigit. vt no. i. d. c. odoard⁹.
In ꝓscientia dico q ñ. Sz sufficit restituat fm
22 q teneť. Dic vt. ĵ. restitutio. iij. p totum.
¶ Cui applicabit satisfactio pecuniaria p in
iectōe i eccl'iasticũ: R. q si fuit i religiosuz ap
plicabit monasterio. ar. xij. q. i. nō dicatis. t
de sta. mo. cũ ad monasteriuz. i. mīso. Si ẽo
fuit i clericũ. ipsi clerico applicabit. nisi fuis/
set i iniuriã eccl'ie ꝓpulsatus. q2 tunc etiã ec/
cl'ia agere poterit p iniuria. insti. de iniur. ℌ.
si cōi seruo. t sic etiã eccl'ie satisfiet.

Acceptō psonaz fm Ale. q. ij. tractatu d ac
ceptōe psonaz. est iniusticia q̃ p alo
na psone preferť i ꝓferendo ei aliq̃d qđ ex de/
bito iusticie alteri est ꝓferendum. rone alicuⁱ
ꝓditōis trāsitorie nō ꝓgruētis ad ipsam rez
existētis circa psonam. puta diuitiaz. pote/
statis terrene vel cognatōis carnal'. t nō ob
meritū ei⁹ ad ipsam rē. Et sic patet vt sit ac
ceptō psone. q̃ oportet primo illud qđ ꝓferť
sit ex debito ꝓferendū. q2 si nō esset ex debito
nō posset esse acceptio psonaz. q2 tali dz. an
nō licet mihi facere quod volo. ſ. de meo qđ
nō teneor dare alicui. Secūdo oportet q nō
attēdat ad meritū t ꝓuenientia illi⁹ cui dat
ꝓuenientē rei que dať sed solū ad alia nō cō
gruētia ad ipsam rem: puta parentelā. potēti/
am. diuitias. t hmōi.
¶ Utr sit apud deū: R. q nō. arg. xxij. q. iiij.
sicut sanctus. de ꝓse. dis. iij. nec quicq̃. de iu/
dicijs. de pbē. venerabil'. vbi dz. nō generz
nobilitas: sed ꝓtutū vitaq̃ honestas gratū
deo faciunt.
¶ Utr deberi eē apd homies: R. q nō. xlix. 2
di. c. vlt. lxiij. di. sacroz. ij. q. v. si q̃s pbz. xi.
q. iij. summope. t. d. c. venerabilis.
¶ In q̃b phileť acceptō psonaz: R. q i. viij 3
pūo i pnie impositōe. xxvi. q. vij. sacerdos.
Scdo i snie diffinitōe. iij. q. ix. necesse. Ter/
cio i his q̃ sūt fidei. xxix. q. ij. ℌ. i. Quarto in
hospitū receptōe. xlij. di. q̃escam⁹. Quinto i
el'inaz largitōe. xvi. q. i. si cupis. Sexto i iu
dicijs. ō re. iu. i iudicijs. li. vi. Septimo i p
motōe dignitatū. d. c. venerabili. t xl. di. ñ
loca. t. c. ml'ti. Octauo i exhibitōe honoris
¶ Utr pmouere aliquē ad dignitatē ppť cō 4
sanguitatē sit acceptio psonaz: R. fm Ī le.
vbi. s. q sunt bñficia tpalia t spūalia. In col
latōe bñficij tpal'i cui nō ē annexū spūale li/
cet illud ꝓferre intuitu ꝓsanguitatis si bon⁹
ē. q2 ꝓsanguinitatō ē bñ ꝓditio facies ad ne
gociū circa dispēsatōes pīmoniorz. Si ẽo
annexū spūali. puta q2 sunt res eccl'ie. vel q̃
pauperib⁹ sunt dispēsanda. sil'r lz ei ꝓferre nō
ex rōe ꝓsanguitatis p̄ncipali sz scdaria vt ñ
egeat. lz nō ita vt luxurieť. Si ẽo est spūale
bñficiū. nō ē attēdēda rō ꝓsanguitatis vl' car
nis. q2 spūalia nō dant iure sanguis sz diui
no munere. lz attēdi dz rō spūal' q̃. ſ. ē vt deť
iustiori t meliori nō simpl'r. sz ad illud regi
mē. vt i. c. licet. viij. q. i. Q, si ꝓditōes sint
pares pōt ex illis ꝓditōib⁹ moueri ad dādū
ꝓsanguineo. dūmodo nō sit scādalū ex respe
ctu ꝓsanguitatis. q2 ppter scandalū multa
dimittēda sunt. Ergo est acceptio psonaz i
pmotōib⁹ ad dignitates t officia q̃ bñficiū
spūale dať ppter ꝓsanguitatē p̄ncipal'r.
facit. c. moyses. viij. q. i. vel q̃ nō dať melio/
ri ad illud regimē. vt ī. d. c. licet. q2 tal' infi/
deliter agit negociū dñi nō meliorās. cū pōt
vel q̃ qđcūq̃ officiū dať indigno. Ad hoc. z
Tho. i quolibet. t. ij. ij. q. lxij.
¶ Utr cū ꝓditōes sint ineq̃les excedētes t 5
excesse. puta fratus sed ignobilis. alter no/
bil' sed illfratus sit acceptio psonaz si p̄ponā
tur nobilis: R. Alexā. vbi. s. q licet fratura
simplr sit p̄ferēda nobilitati. vt i. c. venerabi
lis. de p̄ben. q2 est necessaria i regimine eccle/
sie. tñ i casu potest p̄ferri nobilitas vt arceam
tur lupi p potētiam. t in casu vt sint diuersa
mēbra i corpe eccl'ie quib⁹ pareius ꝓseruet.
t sic nobiles pūt p̄moueri dūmodo morum
honestas eis suffragetur.
¶ Utr si p̄ferat min⁹ bonus vir maiori bono 6
sit acceptio psonaz: R. Ale. vbi. s. q aliud ē

ī maiori dignitate, aliud ē ī mīoribꝫ bñficijs aliud cū eligit̄ ꝺ̄ gremio illi⁹ eccl'e, aliꝺ̄ cū postulat̄ ꝺ̄ alteri⁹ gremio. Cū g̃ electō ē facieda ad maiores dignitates requt̄ fm ꝺ̄ sciaz vt eligat̄ vtiliorꝫ regimi dūmō sit bon⁹. qz fm alb. magnū pccat mortal'r q̄ promouet malū q̄z nisi sit multū pfuturꝰ. qz q̄ sibi nequā ē alt'i n potuerit eē bonꝰ. z q̄ sibi n̄ pcit ml'tomin⁹ aliꝭ p cet. ff. ꝺ̄ his q̄ an se. l. fi. nec excusat fz eū pauc̄itas mīstroꝝ eccl'ie. Jn mīori ꝺ̄ bñficō sufficit q̄ bon⁹ sit. Sīc ꝺ̄ fiat postulatō requt̄ vt fm ꝺ̄ sciam suā eligat vtiliorē z meliorē.

7 ¶ Utꝝ paup possit p̄poni diuti ī iudicō:. R. Alle. vbi s. q̄ nō. licet eq̄tas ꝺz fuari. z illud Eccī. iiij. c. Jn iudicādo esto misericors pupill'. z Isa. i. Sbuenite oppsso: iudicate pupillo. z sil'es. intelligūt vt iudex tueat miserabiles pſonas ab oppssiōe potētū. Et si timore vl' amore ꝺfecerint pſone nccarie ad istructiōem suaꝝ causaꝝ iudex ꝺz ei sbuenire. Jn veritate aūt s nie nulli pti pcere.

8 ¶ Utꝝ exhibitō honorꝭ q̄ fit p̄lato malo inducat acceptōz pſonaꝝ:. R. q̄. s. ibidē. q̄ p̄latus spūal' siue tpal' ꝺz honorari rōe p̄lātis a ꝺo accepte. Cū q̄s aūt honorat pctōrē amore indebito a quo ꝺberet corrigi tūc pctm̄ est

9 ¶ Utꝝ exhibitō honoris ꝓpt̄ diuitias sit acceptō pſonaꝝ:. R. Alex. vbi s. q̄ si tm̄ hī respect⁹ ad diuitias. vt tāto melioꝝ q̄to ditioꝝ videat pctm̄ ē. Sil'r si ꝺ̄ exhibitōe honorꝭ eccl'iastici h̄ intelligit. Si ꝺo h̄ fiat p̄ viratōe scādali: ita tm̄ q̄ paup nō ꝓtēnat. vel diues ī pctō nō foueat: nō erit pctm̄.

10 ¶ Utꝝ acceptō pſonaꝝ sit pctꝫ mortale:. R. aug. ꝺ anco. li. ꝺ̄ ptāte pape q̄ pctꝫ mortale tollit nob̄ xp̄z q̄ ē vita nr̄a. ad Col'. iij. c. Xp̄s aūt tribꝰ modis ī nob̄ ē. s. p iusticie eq̄tatē. p doctrine ſitatē. p vite sctitatē. Jo. xiij. Ego sū via. s. iusticie. ſitas. s. doctrine. z vita. s. exempli. Qñ aūt acceptō pſonaꝝ repugt iusticie puta ñ reddēs iusticia cui ꝺbem⁹. vl' faciens ꝺ amore amicicie. pecunie et hmōi. sic est mortale. Qñ ꝺo repugt doctrine. puta ꝺtmināndo vl' ꝺclarādo ex ꝺplacētia ꝺ̄ scaz doctrinā: sic ē mortale. qñ ꝺo repugt vite. puta cū pfert malꝰ bono. indignꝰ digno ꝓpt̄ ꝺsanguitatē z hmōi. nō ꝺ gruētia ad ipsa rē q̄ ꝺat sic ē mortale. Adde etiā q̄ ē mortale qñ melior ad dignitatē eccl'iasticā nō pfert saltē in maioribꝰ dignitatibꝰ. vt ꝓz p ea q̄ no. j. electio. §. xxi. iūcto qꝺ dixi. s. hic. §. vi.

Accidia fz Ri. ꝺ. s. vic. ē torꝑoꝝ mētis bā ichoare negligētis vl' fm ꝺama. ē tristicia aggūās mentē vt' nihil boni ei agere libeat. Et hec ē diffinitō eēntial' fm ale. q. ij. tractatu ꝺ̄ accidia. alie sūt p effect⁹. z differt ab iuidia fm ale. ibidē. qz iuidia ē ꝺ bono alieno. Accidia ꝺo ꝺ̄ pprio.

¶ Utꝝ accidia sit ꝺ̄ aliqꝺ̄ pceptuz ꝺcalogi:. R. Alex. vbi s. q̄ ē spāliter z explicite ꝺ̄ illꝺ̄ Ecci. xxxvij. Ne ꝺderis ī tristiciā coꝝ tuū fz repelle eā a te. Et. xx. Tristiciaz lōge expelle a te. multos em̄ occidit. z nō ē vtilitas in illa. Jmplicite ꝺo ē ꝺ̄ illud. Memento vt diez sabbati sanctifices. Exo. xx. Jn accidia ē tristicia ꝺ spūali bono z laboriosō cū amore q̄etis carnalis. Jn illo ꝺo pcepto est amor sancte q̄etis q̄ cū gaudio ē ī bono spūali licet sit laboriosuz. Uñ licet p̄cipiat ibi abstinere ab ope seruili ī q̄ ē labor. nō tñ phibet bonū spūale. vt orare. p̄dicare z hmōi. q sūt bona spū alia licet laboriosa. Et ex istis pz q̄ ꝺ sua rōe accidia ē mortale pctm̄. Uñ. ij. Ad Cor. vij Tristicia huius sclī mortē opat. Et vt adūte/ re possis qñ accidia hz ꝓpriā rōez z ē mortale pctm̄. attende q̄ aut tal' tristicia boni ꝺsistit ī omissiōe nccarioꝝ ad salutē. z sic ē mortal'. aut ī omissione eoꝝ q̄ nō sunt necessaria z sic ē veniale pctm̄. Aut ꝺducit ad aliqꝺ̄ mortale vt puta ꝺspatōez. z sic ē mortale pctm̄. Et ex ꝺ̄ ptz qꝺ dicēdū ꝺ eo q̄ attediat⁹ abominat diuias spūalia. qz nisi sint nccaria ad salutez z ea dimittat vel ꝺliberate disponat dimittere nō peccat mortal'r. Sil'r ꝺ eo q̄ ꝓpter aliqꝰ mortē disponit nō bñ facere z nccarijs q̄ peccat mortal'r. Jdē ꝺ eo q̄ ꝓpter h̄ nollet eē creat⁹ a ꝺo. vel vellet eē irrōnale aīal. qz ē mortale si ꝺliberate. Jtē sil'r ꝺ illo q̄ ꝓpter tristiciā incurrit grauē infirmitatē aut notabile corpis nocumētū. qz mortale est: si pōt se uuare. z hmōi. Et fm p̄dicta intelligē Tho. ij. q. xxxv.

¶ Utꝝ accidia sit grauissimū pctōꝝ:. R. fm ale. vbi s. q̄ ē loq̄ ꝺ accidia mlt'plr. vno mō fm q̄ terminat z ꝺsūmat ī ꝺspatōz. z sic ē grauissimū pctōꝝ rōe ꝺspatōis adiūcte i q̄ terminat. Aut loq̄mur ꝺ accidia rōne ociositatis sibi adiūcte. Et hec ociositas est occasio multoꝝ maloꝝ. qz aīa nisi ī bonis occupet ī mal' ꝺfluit. z sic ē magnū malū. verūtn rōne generis pcī nō ē maximū pctōꝝ. qz mal⁹ est infidelitas. supbia z hmōi.

¶ Que sint filie accidie:. R. fm Grego. xxxi. moral'. q̄ sunt. vi. p̄ma ꝺspatio. secūda pusillanimitas respectu ꝺ filioruz. tercia ociositas. quarta torꝑoꝝ seu pigritia circa p̄cepta. quinta est vagatio mētis illicita. sexta mali/

cia quaꝫ ds detestat bona spualia. de qbus dicetur i loco suo de qualibet.

Actões a iure ciuili ortũ habẽt fm Inno. de ost. c. q i ecclesiarum. Et de spualib⁹ generalibus ⁊ vniuersalib⁹ quales sunt ⁊ qualit formẽtur. vide Inno. de of. or. ꝯ querẽti. de li. obla. c. ij. de cã pos. ⁊ ppria. cũ ecclesia. de sepul. certificari. qꝛ pti net ad foꝛ ꝯtentiosum.

1 ¶Que dicãtur actões bone fidei. hꝛ insti. de act. i. §. actõnũ. ⁊ i glo. cũ venerabil'. ꝺ excep. Et sunt. xv. ex vẽdito. ex empto. locatio ⁊ cõductio. negociorũ gestio. mãdati. depositi. p socio. tutele ꝯ modati. pignoratitia. familie herciscũ de. cõi diuidũdo. pscptis verbis. q de extimato ꝓponitur. p mutatio ⁊ hereditatis petitio. Nec dicunt bone fidei. qꝛ solũ in his sit seruãda bona fides. sz qꝛ i his magis extiterat iudicis officiũ qꝫ i alijs

2 ¶Que dicũt stricti iuris: R. tex. insti. vbi. s. q sunt alie ab his. vt actio ex mutuo ⁊ arbitriũ ⁊ his silia. Et dicũt stricti iuris. qꝛ nõ venit i eis nisi qꝺ stricti exigit actõnis natura. Et de ipsis vide glo. i. d. c. cũ venerabil'.

3 ¶Que dicunt actões psonales: R. Frã. vercel. vt refert Bemi. i. c. dispẽdia. ꝺ rescp. li. vi q sunt q psonas tenẽt obligatas ex ꝯctu. vt mutuo. locatõe ⁊c. vel qsi ꝯtractu. vt negocioꝝ gestio. tutela. ⁊ hmõi. Aut maleficio vt furti. dãni infecti ⁊c. vel quasi maleficio. vt i iudice male iudicãte ex impitia ⁊ pticiente de cenaculo qꝺ nocuit. vt insti. de obli. ⁊ i rubꝛicis sequẽtibus.

4 ¶Que sunt actiões reales: R. He. vbi. s. q sunt q sequunt rẽ ⁊ nõ psonã. nec p eas dꝛ p sona obligata. vt rei vẽdicatõ. publiciana. ⁊ sil'es fm Jo. de imola.

5 ¶Utꝛ i actõib⁹ psonalib⁹ currat pscptio ꝯ ecclesiã ⁊ alios. vide. j. pscptõ. §. xlij.

6 ¶Actio est inanis creditoris quam excludit inopia debitoris. c. olim nobis. de re. spol'. ff. de dolo. l. nam is. ⁊ qui nihil habet eius picu lo nihil est. ff. de fur. l. itaqꝫ fullo. §. i. et extra de vsuris. cum tu.

Accoliti grece ceroferarij latine. xxi di. c. clerosi. i fine. vñ eius officiũ ẽ ppꝛare luminaria ⁊ ipsa poꝛtare corã mistis altaris. xxv. di. plectis. xxxij. dist. §. deseruientes.

Accommodatio vide infra cõmodatum.

Actus reqrit tria regulariter. vt i. c. magne. de voto. ⁊ arg. ij. q. i. aliud. Primũ quid liceat fm equitatẽ. Eqtas ꝺo est iusticia dulcoꝛe miscẽdie tempata. fm Cypꝛia. Scõm quid decet fm honestatem. ⁊ est diuersum a verbo licet. qꝛ multa licent que non decent. Terciũ qꝺ expediat fm vtilitatẽ. vñ filie sine ꝺsensu pꝛis ꝯhere matrimoniũ licet. vt i. c. sufficiat. xxvij. q. ij. sed nõ decet. vt i. c. i. de despon. impu. nec etiã expedit. cũ mulieres sepe laboꝛẽt ꝯ ppria ꝯmoda. l. pi. i fi. C. de spon.

¶Quõ cognoscet si actus ẽ validꝰ: R. Pa. i. c. cũ olim. de cle. ꝺiu. q recurrẽdũ ẽ p mo ad ꝺsuetudinẽ loci vbi qs oꝛiũdus fuit. vel vbi actus est gestus. ⁊ nõ ad ꝺsuetudinẽ loci alterius. vel vbi actus est applicãdus. Exemplũ. natus de patre sacerdote ecclesie oꝛiẽtal' q ꝯcit fm eoꝝ ritũ est legitimus vbiqꝫ. ⁊ ido pot eligi i ecclesia occidẽtali p plato. facit inar. ad hoc. l. i. C. de decu. ⁊ no. p Bar. i. l. omꝰ populi. ff. de iu. ⁊ iure. ⁊ l. cũctos pplos. C. dõ sum. tri. Et facit ad. q. vtꝝ testm factũ senis cũ tribꝰ testibꝰ fm eoꝝ statuta valeat quo ad bona alibi existentia.

¶Itẽ actus gestus ab habẽte duplicẽ ptãtẽ 2
tẽp i dubio psumit gestus fm eã potestatẽ fm quam actus tolerari possit vt valeat. vt no. Pa. i. c. nisi essent. de pben. facit. c. qꝺ sic. de elec. vbi psumit actus factus respectu maioris ptãtis ab eo q duplicẽ ptãtẽ habet. facit. l. ij. ff. de mili. te.

Accusatõ ẽ aliquẽ i libello reum de crimie deferre ad vi dictã fm Az. i sum. i Rica. C. de accu. Circa quã querenda sunt infrascpta.

¶Utrum accusatõem deꝛeat pcedere monitio: R. q non. de necessitate. argu. c. ij. et. c. qualiter ⁊ qñ. cl. ij. de accu. ⁊ i glo. ij. q. vlti. § i. Rõ. qꝛ fit solũ ad pnã imponẽdã. vt i glo. i. c. licet. de simo. 1

¶Utꝛ aliqs teneat accusare: R. fm glo. i. c. 2
qpꝛopter. ij. q. vij. q nemo. facit tex. i. l. vnica. C. vt nemo inuit⁹. ⁊ c. si pmates. v. q. ij. ⁊ glo. i. c. licet. i fi. de accu. Bar. i. l. in cũ. ff. ꝺ accu. dicit vez nisi i homicidio. qm̃ heredes tenentur accusare. arg. l. pꝛetoꝝ. §. i. ff. de iniur. alꝫ pderent hereditatez. vt. l. i. ff. de his qui. vt indig. Sed ꝺ trariũ videt tenere glo. in. l. si quis homicidij. C. de accu. et ibi Cy. Bal. Sali. Ange. ⁊ Rapha. i. ꝺ. l. in eum. s. q nõ tenẽtur accusare. Et iura q vident contraria nõ loquunt de accusatõe ppꝛie. sed de

nūciatōe de q̄ dicā i ti. suo. et i q̄ differt ab accusatōe. Immo videt q̄ accusare sit p̄ce ptū diuinū dū dicit. Dimitte nobis debita nra. Glo. ē i l. furti. §. partus. ff. d̄ his q̄ no. infa. de quo dic vt. j. §. iij.

3 ¶ Quis p̄t accusare. R. aut crimē ē p̄uatū aut publicū. Si p̄uatū regl'ant ñ admittit nisi cui⁹ int'est. vt videt velle glo. i. l. fi. ff. d̄ p. delī. Nō limita nisi sit tale delictū p̄uatū ex q̄ pena pecuniaria applicāda fisco debeat ipōni q̄ tūc q̄libet de pplo admittit ad accusandū p̄ illa pena. Ita vult glo. singl'aris Dy. et bar. i Rica. ff. d̄ po. ac. licet Bal. teneat ꝯ i. l. adū suus. C. de fur. Si ꝙo ē crimē publicū q̄libet admittit q̄ ñ p̄hibet spāl'r lege vl' statuto aut ꝙsuetudine. Et q̄ p̄hibeant habes. ij. q. vij. et iij. cā p̄ totū. et d̄ accu. i multis. c. et i. l. q̄ accusare. cū pl'ibꝫ legib' seq̄n. ff. de accu. sic sūt infames. minores. pauper et multi q̄s omitto q̄ nō p̄tinet ad nos. Ad h̄ vez nisi in duobꝫ casibꝫ. Primus q̄n suā vl' suoz iniuriā p̄sequit. vt no. i. l. fi. ff. de p. delī. et in. l. fi. ff. d̄ iniur. fac glo. i. l. cū emancipati filij. §. emancipat⁹. ff. de col. bono. Secūs q̄n delictū ñ ē cōmissū ꝯ p̄sonā. puta statuto cauet. vt q̄ blasphemauerit vl' iuerit d̄ nocte puniat i. p. tūc q̄libet ad accusandū talem admittit. vt no. Bar. et Jo. d̄ imola i. l. i. ff. d̄ pu. iudi. et bar. i. l. lex cornelia. § si q̄s libellū. ff. d̄ iniur. Requīrit tñ multas limitatiōes et distinctiōnes q̄s dimitto. q̄ ad nos nō p̄tinet. vide. ij. q. i. phibet. vbi de h̄. Clericꝰ tñ ad vindictā publicā accusare nō dz. etiā si pena sanguis nō venit imponēda. facit. c. sic sacerdotes. ij. q. vij. q̄ hmōi odiosis nō debet se imiscere fm Pa. i. c. cū. P. de accu. sz si p̄sequit iniuriā suam pōt etiā si venit imponēda pena sanguis fm Pa. vbi. s. dummō dicat q̄ nō intendit accusare vt pena imponat. tex. ē clarus in. c. platus. de homi. li. vi. facit. c. cum sit generale. de fo. ꝙpe. c. olim. de iniur.

4 ¶ Qua intētōe dz q̄s accusare vt sit sine peccato accusatio. R. q̄ ppter bonū cōe. s. vt ceteri q̄ete viuāt. xxij. q. v. nō frustra. vel ppt suū interesse. Als tale erit pctm̄ qual'inordinatio intētōis. s. mortale si ex odio. veniale si aliq̄ passio fragilitatis imiscet. ar. c. accusastu. de accu. et ij. q. vij. si q̄ sunt. et d. c. q̄liter et q̄n. nō tñ tenet ad aliquā restitutōz ppter h̄ sz solū ad p̄nam de pctō.

5 ¶ Quis mod⁹ sit p̄uād⁹ i accusatōe. vide. ij.
6 ¶ Utr pactū seu iuramētū q. viij. p totū de nō accusando valeat. R. fm glo. i. c. quēadmodū. de iureiurā. q̄ nō tenet d̄ crimie p-

petrādo. ff. de pac. l. fi. vn⁹. §. pacta. et. §. se. Et peccat mortal'r si h̄ iurat. vt ptz. j. Juramētū. iij. §. vij. De pacto ꝙo ꝙmisso valz. d. §. pacta. et i tex. d. c. quēadmodū. ibi. nō solū septies. Si tñ pecuniā recipet turpit accipit. et restituere tenet de bono ꝙsilio. Nō. q̄ ꝓpter charitatē p̄mi ex ꝙpassione dz mouer credēs q̄ se emēdabit. et nō ꝓpter pecuniā. Multo fortiꝰ deberet restituere si recepisset q̄ nō accusando de pctō p̄petrādo vel p̄ accusando calūniose. i. q. i. iubemus.

7 ¶ Utr q̄s possit desistere ab accusatōe incepta. R. si videt eū quē accusauit innocētē teneť omi mō q̄ p̄t desistere. ij. q. iij. si quē aut p abolitōz. Si ꝙo nō cogīscit innocētē eū esse. p̄t desistere si vult q̄ ad ꝙsciam ex charitate sz nō ex p̄mio. vt no. glo. i. c. i. de collu. sed q̄ ad impunitatē fori ꝙtētiosi nō p̄t nisi i certis casibꝫ. de q̄bꝫ vide Bar. in. l. quesitū. ff. ad turpil'. et Pa. i. c. licet. de accu.

8 ¶ Quot modis accusatō reddit viciosa. R. q̄ tribꝫ modis fm Sīanū. ij. q. iij. i. §. notā dū. et. l. i. ff. d̄ abol'. s. p̄mo calūniādo. et tūc est q̄n falsū crimē ipōnit. et tal' tenet d̄ oi dāno dato p̄timo. c. vl. d̄ calum. et peccat mortal'r. xxij. q. ij. c. p̄mū. Secūo tergiūsando. et tūc ē tergiuersator q̄n i totū a lite recedit sine licētia iudicis. Hoc intelligē q̄ ad cōscīam si ex aliquo malo fine facit. q̄ si ex ꝙpassione p̄mi quo ad ꝙsciam licet. sz quo ad foz ꝓtēto suz punit i. v. libris auri. l. iij. ff. de pua. Tercio puaricādo. et tūc est q̄n colludit cum reo falsas p̄bationes et varias simulādo. et tal' punitur arbitrio iudicis. vt. l. i. et ij. ff. d̄ preua. Sz i ꝙscia credo nō peccet nisi talis falsitate vel mēdacio vtatur. et hmōi p̄hibitis. vel ex aliquo malo fine. De istis habes i. l. i. ff. de abol'. et i. l. i. ff. ad turpil'.

9 ¶ Utr post pactā p̄niam de pctō possit q̄s sine pctō accusare talē. R. fm Inno. i. c. d̄ his de accu. q̄ sic. et tenet glo. sil'r ibidē. Ratio est q̄ p̄ p̄niam satisfit deo. sz p punitionē q̄ imponitur i iudicio satisfit reipublice vt ceteri timeant et q̄etius viuāt. facit. C. de apostat. l. hi q̄. cum suis ꝙcor.

10 ¶ Utrum semel accusatus possit de eodē iterū accusari. R. q̄ nō. c. d̄ his. de accu. q̄ delictū vnius hoīs semel queri nō debz. ff. naucau. sta. l. licet. §. vlt. xxij. q. ix. veniā. Fallit i duobus casibus. Primus si scēs accusator doceat p̄mū p̄uaricasse. ff. de p̄uari. l. iij. Secūdus si suū dolozē p̄sequēs ignorat accusationē ab alio institutā. l. si cui. ff. de accu. vide glo. d. c. de his.

11 ¶Utr accusatus possit sine peto aliqd dare accusatori vt desistat ab accusatione? R. Jnno. ī. c. crimina. de collu. q quedā ē cā crimia lis. z ī hac añ inchoatā accusatō em p gratiā desistere pot. vt. ff. de his q no. infa. l. furti. §. pact⁹. z. ff. ad turpil'. l. ml'ier. z. l. quesitū. p⁹ nō licet nisi vt habeā. C. de adv. l. ij. z. iij. z. v. q. i. qdā. z trāsigere aliq̄ dato vel retento i crimine publico nō licet. Et si fiat trāsactō nulla ē. z accusatus habeā p ꝯfesso. C. de trāsac. l. trāsigere. ff. de puari. l. in omnib⁹. Ubi aūt ē tale crimē qđ irrogat pnā sanguinis. licet vnicuiq; sanguinē suū redimere qualitercunq;. ff. de bo. coz. l. i. vel pnā detrusionis perpetue fm Pa. in. c. i. de collu. q licet tunc nulli i adulterio. d. l. trāsigere. Jn alijs aūt vbi pena sanguinis nō irrogat trāsigere nō licz nisi in crimine falsi. vt in. d. l. trāsigere. Jn crimine ꝯo priuato trāsigere licet. fm glo. in. d. l. trāsigere. Et nota q fm canones omne crimen dz publicū. Et ideo trāsigere nō licz. vt de collu. p totum. q ecclesia p nullo crimine imponit pnā sanguinis. c. sniam sanguinis ne cleri. vel mona. Excepto vbi imponēda ē pena detrusionis ppetue: vt dictū est. Et que dicant crimia publica de iure ciuili. habes. j. Crimen. §. vij.

12 ¶Utr accusatus teneat mī dere veritatē: dic vt. j. ꝯfessio delicti. in prin.

13 ¶Utr liceat accusato calūniose se defendere R. q. nō. etiā si iuuste accusaret. q? h̄ eēt genus vindicte q̄ sine peto fieri nō pōt. Jmmo post iuramētū de calūnia receptū eēt purus Qñ etiā iuste accusat defendēdo se fm iuris ordinē. semp debet p posse accusatorē accusare. nec peccat se defendēdo fm ordinez iuris. etiam si accusator remaneret infamatus fm Sco. ī. iij. di. xv. q nō teneā se pdere. vñ pt ꝑ oēs q̄ exceptōes ꝑ petētes ꝓponere z appellare. z alia iuridica facere. nō tñ mendaciuz dicere. q? peccaret mortaliter fm Sco. vbi s. Appellare aūt cā more afferende ne cōtra eū iusta sniа deā nō licet. quia calūnia ē. Lō cordat Tho. q. ij. q. lxix. ar. ij. z Rich. in. iij. di. xv. ar. v. q. iij.

14 ¶Utrum accusator teneat se inscribere ad pnā talionis. vide. j. inscriptio. §. i.

15 ¶Ad quid tēdit accusatō? R. Pa. in. c. super his. de accu. q tendit ad depositionē ab officio z bñficio. Et si crimen sit enorme ad ppetuū carcerē. vt in. c. tue de pe. Et h̄ de iure canonico. sed de iure ciuili tendit vt puniat debita pena. Denūciatio vero tendit ad correctionē nō ad puniendū petm̄ pena ꝓdigna. sed vt desistat a peto. Et h̄ ꝓcedit tam in denūciatione euangelica q̄ canonica. taz iudiciali q̄ extraiudiciali.

Diuratō creaturaz q̄d ē

R. Ri. ī. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. ē p inuocatiōz diuini nomis vl' alteri⁹ rei sacre obsecrādo vl' impando inclinare eas fm se. vel ī ꝓpatōne ad eas ad aliq̄d agendū vel patiēdū.

¶Utr aduratō hois sit licita? R. q. s. ibidē 1
q aut aduras intēdit eos iclinare ad bonū aut ad malū culpe. Prio mō aut adurat obsecrādo. z sic ñ accipit nomē dei inuanū. Sic ei adurauit apl's ad Ro. xij. Obsecro vos p miaz dei vt exhibeatis corpa vra ze. Aut adurat ꝑtrādo. z tūc sb distingue. aut adurat eū q̄ sibi teneā obedire. z sic licz. Aut adurat eū in quē nullā hz ptātē. z sic assumit nomē dei inuanū. qz vsurpat ptātē ī aliū quā nō hz q̄tū in se ē z peccat mortaliter. Si aūt aduras intēdit inclinare illū quē adurat ad malū culpe. sic nomē dei inuanū assumit.

¶Utr aduratio demonū sit licita? R. q. s. 2
ibidē. aut adurat impando aut obsecrādo. Prio mō aut vt ipm doceāt. vl' obsequiū aliqđ faciāt. z sic illicitū ē. qz ptinet ad quādā familiaritatē vl' societatē. licitū tñ ē aliqñ. s. cū aliq̄ sctī viri exspāli instinctu spūssctī vel reuelatione diuina vt tunc misterio demonuz ad aliquos effectus. Aut eos adurat vt a se z a ꝓmis expellat. z h̄ licet. qz sunt aduersarij nri obstinati. Et sic intelligit illđ Mar. vl. Jn noīe meo demonia eijcient ze. Adurare aūt eos obsecrādo sp illicitū ē. qz sic quod dā signū familiaritatis importat.

¶Utr aduratio creaturaz irrōnabiliū licet? R. Ri. vbi. s. q aut aduraī fm se z absolute. z q̄ sic eas adurat nomē dei assumit inuanū. qz nō intelligūt aduratōz illā. aut adurant in relatōe ad aliū. z h̄ dupl'r. aut ī relatōe ad deū. vt cū aliq̄ sancti ad infidelium ꝑuersionē z infirmoz ī fide ꝓfirmatōem inuocāt nomē dñi. ad h̄ vt eius virtute ipe creature irrōnales aduiate aliquo motu moueātur. qui nō est p eaz virtutē naturalem. z sic licet. Aut aduratur in relatiōe ad diabolū ad h̄ vt diabol⁹ ab eis repellat ne eis vtaturvt instro ad nocēdū. z sic aduratur ab exorcistis eccl'ie. z sic etiā licet.

¶Utrum aduratio illicita sit peccatū mor- 4
tale? R. vt colligo ex verbis ꝑfati Rich. vbi supza. q sic ex se. qz sic est directe ꝺ scōm ꝓceptū. Nō assumes nomē dei inuanū. Exo. xx.

Admistratio ltīmaz libera ē qñ ąs pt in iudicio agere z puenīri et etiā extra iudiciū de aliq̄ re disponere. facit. c. ex lr̄is. de pba. z ibi Inno. allat. l. ij. in. §. ij. C. de in. cal.

¶ Utz admistrator teneat de mala administratōe satisfacere? R. fm Inn. i. c. ex pn̄tiū. ō pig. q̄ sic. z ille cui⁹ ē admistrator hz actiōez negocioz gestoz ꝯ eū q̄ male administrauit ff. de neg. gest. §. vl. xij. q. ij. si qua de reb. z. c. si ąs qualibet ꝯditōne. Uñ aduerte q̄ tenet admīstrator fm glo. in. l. cū ostēdimus. ff. de fideiuss. tu. ō dolo. vt ibi z lata culpa. vt. l. curatoris. C. de neg. ge. z etiā leui. vt. l. q̄cquid C. arbi. tu. De dolo solū tenet fm glo. i. l. ij. ff. de ne. ge. qñ mea affectōe duct⁹ solū administrauit. z lata culpa q̄ equipat dolo. vt. l. qō nerua. ff. depositi. De leui ꝯo tenet vt cōiter. vt i. d. l. q̄cq̄d. Aliqñ etiā de leuissima. vt qñ diligētissim⁹ erat gesturus. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. ge. Aliqñ de calu. vt in casibz. v. positis i. l. si negocia. ff. ō neg. ge. Primus si accessit aīo dependandi. Secōs si noua negocia z insolita fecit. Tercⁱ⁹ si culpa p̄cessit Quart⁹ si fuit i mora. Quint⁹ si casū recepit. Nō etiā q̄ admīstrat⁹ nō solū hz actōz ꝯ administratorē. sz etiā ꝯ heredes. Et intelligit Inno. vbi. s. qñ dolo vl lata culpa aliquid gessit. q̄ heredes tenent. Si ꝯo ex leui culpa nō tenent heredes nisi in casibz. iij. quoruz tres ponunt in. l. i. C. de here. tu. Primⁱ⁹ si lis fuerit inchoata ꝯ tutorē. Secōs si aliq̄d ad eos puenit de reb. administrati. Tercius si de bonis administrati alīs ex gr̄a ꝯcessit. qz. ff. ō fur. l. si pignore. ōz. spes lucri ē ex alieno largiri. z bn̄ficio sibi debitorē acquirere. Quartus ponit in glo. d. l. cū ostēdimus. s. si nō explicet inchoata p defunctuz. qz tenet de leui. etiā. l. quicq̄d. C. de arbi. tu.

2 ¶ Utz sciēter ꝯmittēs administratiōz idigno teneat ipe ō mala administratiōe? R. q̄ sic. fm Inno. in. c. ex rō. de etā. z qua. allegat. ff. ad munici. l. lucius. §. impator. ff. de ma. quē. l. i. in p̄n. p totū. z peccat mortaliter.

Admonitō an debeat fieri ante denunciationem? R. q̄ sic. est glo. in. c. qualiter z quādo. el. ij. de accu. z not. glo. in. c. licet hely. de simo. Uide de hoc infra Denunciatio. in principio. et §. ij. z. p.

1 ¶ Utz añ monitōem ꝯstituat i mora q̄ ē obligatus ad aliq̄d dandū vel faciēdū sine determinatōe tp̄is. vide. j. mora. §. i.

Adoptō ē ltim⁹ act⁹ p quē q̄ filⁱ⁹ nō est p filio hz pene naturā imitās. insti. de adop. i glo. Diuidit autē vt habet i. l. i. z. ij. ff. de adop. qz vna ōz arrogatio. qz rogat. i. interrogat ąs an velit istū habere patrē. z pater istū i filiū. Alia stat i nomine generali. z supponit hic p specie. sic i hoīe creditoz. ff. si cer. pe. l. i. z. ij. §. mutui.

¶ Utz adoptō z arrogatiō in oibz ꝯueniāt? 1
R. q̄ sic nisi i aliq̄bz spālibz q̄ sūt. v. Primū qz adoptō fit cuiuslibet mgrat⁹ ꝯpetēt saucte dū tn̄ apud eū plena sit actō. s. mer z mixtū imperiū. C. ō adop. l. i. Arrogatō aūt tm̄ fit auctep̄ncipis. in insti. eo. i p̄n. Scōz i arrogatōe req̄rit vtriusq̄z ꝯbū expssū. In adoptōe nō. vñ infās nō pōt arrogari sz adoptari. sic ff. ō adop. l. i. z. ij. z. l. in adoptōibz. hec pbatur. Tercio q̄ arrogatio stati arrogatū z res suas z libos q̄ erāt i sua ptāte subiicit ptāti arrogatoris. ff. ō adop. l. ij. §. vlti. Adoptio ꝯo nō nisi i casu qñ. s. dat auo mnō. vl si p⁹ emācipatōz genuit filiū z auo pnō dederit. i. fm. ō adop. §. si ꝯo. Arrogat q̄ q̄ est sui iuris Adoptat ꝯo ex̄s i aliena ptāte. Quartū q̄ arrogator tenet satisdare de restituēdis illis bonis psonis ad ąs essent vētura si arrogatus pmānisset i statu suo. ff. de adop. l. nec ei. §. fi. Quintū q̄ si arrogator emancipauerit cū vel exheredauerit sine cā: tenet ei relinquere q̄rtā ptē suoz bonoz. eoz. s. q̄ habitur⁹ fuisset ab intestato. fm glo. i. l. si arrogator. ff. e. q̄ quarta nō ē augmētata. p aut. ō tri. z se. fm Bar. ibi. insti. de adop. §. cū aūt ipubes Adoptiuo ꝯo nihil tenet dereccitare relinq̄re. C. eo. l. i. z. ij. Si tn̄ moriat adoptator sine testamēto succedit i bonis eius. l. penult. C. de adop. post mediū.

¶ Utz arrogatus i filiū filij sui acq̄rat q̄rtā 2
ptē bonoz sic arrogat⁹ simplr? R. Azo i sum. insti. de adop. q̄ si p̄ adoptat aliquē loco nepotis. si filⁱ⁹ ꝯsentit. mortuo suo patre hz arrogatus in ptātē filij cui arrogat⁹ fuit transit. nec agnoscit auo su⁹ heres Si aūt filius nō ꝯsenserit mortuo pāre nō reincidit i ptātē. sz agnosceā auo suus vel tāq̄z nepos. licet in filiū nō adoptauerit. vel tāq̄z eū quē videt suus anim⁹ voluisse esse sibi heredē. Idē dic ō adoptato in nepotēvel deinceps. q̄ō pt fieri. vt insti. de adop. §. licet. excepto q̄ nō trāsit in ptātē p̄ris adoptātis. Et q̄ō dixi de masculo dic de feminis.

¶ Utz fiat adoptio si ąs dicat coram multis. 3
accipio te i meū filiū? R. Pa. i. c. vnico. ō co/

gna le.q̄ ñ.l.ñ nudis.C.de pba.nisi fuer forma ꝺ q̄.s.ſ.q̄ fiat auctē mḡr⁹ vel p̄ncipis qꝺ ē de ſba adoptōis.ꝛ verbū in arrogatone vt dictū est in p̄n.

4 ¶Quis possit adoptari:R.q̄ q̄libet tā masculꝰ q̄z femia.ff.ꝺ adop.l.adoptō.dūmō sit pñs.l.neq̄z absens.ff.eo.nec p̄ curatorē fieri p̄t.l.pᵘ mortē.§.neq̄z.ff.e.Kōz hui⁹ hēs p Bar.in.l.gallus.§.forsitan.ff.de lib.ꝛ post.

5 ¶Utr̄ q̄s possit adoptari i frēm vel sororē:R.q̄ nō.vt.l.nec apud.C.de here.insti.ꝛ ibi Ange.ita q̄ nec etiā in patrē.q̄ ꝯ naturā

6 ¶Quis aūt nō p̄t adoptare:R.q̄ castrati.ꝛ dicūt castrati q̄ sic nati sūt vt nūq̄z generare possint.ſz spadones sic.ꝛ dicūt hi q̄by abscisū ē cū spata vl' cultello.Itē nec femie nisi ex reſcḕto p̄ncipis i solatio filioz amissoz.Itē q̄ ñ p̄cedit p.xviij.ānos cū quē vult adoptare vl' arrogare.hec habēt insti.ꝺ adop.Itē q̄ ñ hz.lx.ānos nō p̄t arrogare.lz adoptare possit.nisi iusta cā intercedēte.l.si pr̄.§.vl.ff.de adop.Et iusta cā ē morbꝰ aut ꝯuctō psone. al's dz intēdere generationi.vt in.ꝺ.§.vl.

7 ¶Utr̄ impediat mr̄imoniū.vide.j.mr̄imoniū.iij.ꝛ.x.impedimento

Adoratō

q̄ idē ē qꝺ veneratō vtr̄ req̄rat actū corpalē:R. q̄ sic.dicit em̄ Dama.iij.li.q̄ qz ꝯditi sumꝰ ex duplici ſba.ſ.intellectuali ꝛ sensibili.ita deo duplicē adoratōz debemꝰ.ſ.i aia q̄ ꝯsistit i intimori motu aie.ꝛ corpalē q̄ ꝯsistit i exteriori motu corpis.Et qz in oib actib latrie illud qꝺ ē exteriꝰ referť ad illud qꝺ ē interiꝰ sic ad p̄ncipale.iō exterior adoratō fit p̄pter interiorē.vt.ſ.p̄pter signa hūilitatis q̄ corpal'r exhibem⁹ excitet affectus nr̄ q̄ p̄cedit p sensibilia ad intelligibilia.vñ genuflexiōes signāt nr̄az infirmitatē respectu dei.ꝛ psternimur nos q̄si nihil nos ē ex nobis p̄fitētes.

1 ¶Utr̄ adoratio req̄rat locū determinatuz:R. q̄ ñ p̄ncipal'r q̄si sit ꝺ necitate eiꝰ.ſz bñ reqrit̄ur fm ꝯdecētiā.sic ꝛ alia signa corpalia.fm illud Jo.ij.Domꝰ mea domꝰ ozōis vocabit̄.Et iō Jo.iij.Venit hora in q̄ veri adoratores adorabūt i spū q̄ ē p̄ncipal'r actꝰ adoratonis vt dictū ē.Locus tñ reqrit̄.nō p̄pter eū q̄ adorat̄.ſz p̄pter adorātes.p̄mo p̄pter loci ꝯsideratōz.ex q̄ spālē deuotiōz ꝯcipiūt adorātes vt exaudiant̄.vt pz.iij.Reg.viij.Secundo p̄pt̄ sacra misteria ꝛ alia sctitatis sig̃ q̄ ibi ꝯtinēt̄.Tercio p̄pter ꝯcursū mlt̄oz adorātiū ex q̄ ozō fit magis exaudibilis.fm illꝺ Mat.xviij.vbi duo vel tres ꝛc.

¶Utr̄ tres p̄sone in deo adorent̄ vna adoratōe:R.q̄ sic.qz sic i eis ē vna ēntia.substantia ꝛ excellētia.ita vnus honoꝛ ꝛ reuerentia eis debet̄.ꝛ p̄ ꝯsequēs vna adoratio. 2

¶Utr̄ aliq̄ creatura sit adorāda:R.q̄ sic p̄pter quā dā dei excellētiā q̄ deo debet̄ reuerentia quā q̄dā creature p̄ticipāt.nō fm eq̄litatē.ſz vt dixi fm quandā p̄ticipatiōz.Et iꝺo alia veneratōe veneramur deū qꝺ p̄tinet ad latriā.Alia veneratōe veneramur creaturas quasdā excellētes.qꝺ p̄tinet ad dulią.Preterea cū ea q̄ exterius aguntˇ sint signa interioris reuerētie.quedā exteriora ad reuerentiā p̄tinētia exhibentˇ excellentiby creaturis. inter q̄ maximū ē adoratio.Sed aliq̄d ē qꝺ soli deo debet̄ qꝺ est sacrificiū.Hoc elicitur ex Aug.x.de ciui.dei.Scōm ergo reuerentiā excellēti creature debitā Nathan adorauit dauid.iij.Reg.i.Scōm vo excellentiā q̄ deo debetur Mardocheus noluit adorare aman. timens ne dei honorē transferret ad hoiem. vt dicit Hester.xiij. 3

¶Utr̄ hūanitas x̄pi sit adorāda cultu latrie:R.q̄ habēdo respectū ad hūanitatē x̄pi in se sic nō ē adorāda latria cū sit creatura.ſz solū illa q̄ dulia dignioz ē fm glo.sup illꝺ ps. Adorate scabellū pedū eiꝰ.Habēdo tñ respectū ad verbū cū q̄ ē vnita hypostatice.sic debet̄ ei latria.qz vna adoratōe adorat̄ suppositū ꝛ natura.ita q̄ natura adorat̄ p̄ suppositū.Xp̄s aūt est nomē p̄sone in duabꝰ naturis Nec ex Ri.in.iij.di.ix. 4

¶Utr̄ imago x̄pi sit adorāda latria:R.q̄ cōsiderādo eā p̄ut ē quedā res.sic nulli honorei debet̄ sicut nec alicui lapidi vel ligno.Sz ꝯsiderādo p̄ut est imago x̄pi.tūc qz idē motus q̄ est i imagine ē i imaginato.iō vnꝰ honor debet imagini ꝛ imaginato.ꝛ p̄pterea cū x̄ps latria adoret̄.sic ꝛ eius imago.qz vt dicit Damas.iij.lib.c.viij.honor imaginis p̄uenit ad pthotipū.i.imaginatū.De hoc est tex.in.c.venerabiles.de ꝯse.di.iij.Nec ob.illud Exo.xxvi.Nō facies tibi imaginē ꝛc.qz illud p̄hibitū fuit p̄ eo tēpore quo deus naturā humanā nō assumpserat.qz tūc figura rinō poterat.Secus in humanitate assumpta.p̄pterea imagines sunt libri simpliciuz ad eoz instructionē recte a sanctis inuēte.vt in.c.platū.de ꝯse.di.iij. 5

¶Utr̄ crux x̄pi sit adorāda latrie:R.q̄ honor siue reuerētia ñ debet̄ nisi rōnali creature Insensibili vo ñ debet nisi rōe nature rōnal'. Et hoc dupl'r.Primo iq̄ztū repr̄sentat creaturā rōnalē.Secdo inq̄ztū ei ꝯiungit̄ quocun- 6

qz mō. Prīo mō solēt hoīes venerari imagines regis. Scōo mō eiº vestē. vtrūqz aūt venerāt hoīes eadē veneratōe q̄ regē. Siḡ q̄ rat ō cruce q̄ xp̄s fuit crucifixº an sit adorāda. dico qº vtroqz mō ē venerāda. p̄mo qz repñtat figurā xp̄i extēsi ī ea. scōo ex ꝓtactu eiº ad xp̄i mēbra. ꝛ ex h̄ qz eiº sanguine ē pfusa. vñ vtroqz mō adorāt adoratōe eadē cū xp̄o .s. latrie. ꝛ iō crucē alloq̄mur ꝛ ꝛēpcamur qsi ip̄m xp̄z. Sic̄ꝫo loq̄mur ō cruce xp̄i ī alia materia. s. lapidis ligni et hmōi. sic veneramur tm̄ eā vt xp̄i imaginē. quā veneramur adoratōe latrie vt dictū ē. Aliq̄ tn̄ vt tho. tenēt in iij. q. xxv. qº crux xp̄i ī q̄ pꝛēdit nō adorāt eadē adoratōe. s. latrie cū ꝑbo. cū ñ ptineat ad pſonā eiº q̄si ps eiº. sz rōne ipdulie ī q̄ ē q̄dā res xp̄i. rōe cuiº vestis sil'r ꝛ alia q̄ ad hūanitatē eiº referūt ipdulia adorāt. Sz. s. Boñ. in. iij. dis. ix. dic̄. qº illa crux vt ē res q̄dā nō dz adorari latria nec dulia. sz adoratiōe cuiusdā honoris ꝛ reuerētie tāqz instrm nr̄e salutis. sic̄ etiā reueremur sacra p eo qº sunt instra nr̄e salutis. Et quelibet hax pōt teneri.

7 ¶Utz mr̄ xp̄i sit adorāda latria. R. q̄ ñ. cū sit pura creatura. qz tn̄ ē mr̄ dei qō ē excellētis simū. ita qº excellētiº pure creature ꝓuenire ñ pt. iō sibi nō tm̄ ꝓuenit honor dulie sz eē ipdulie q̄ ōr dulia maior. fm glo Hiere. iiij. c.

8 ¶Utz scōz reliq̄e sint aliq̄ mō venerāde. R. q̄ sic. vt vult aug. i. de ci. dei. q̄n aliqs afficit ad aliquē. ea q̄ sibi ō eo relinquūt pº mortez venerāt. nō tm̄ corpus ꝛ eiº ptes sz etiā aliq̄ exteriora vt vestes ꝛ hmōi. Manifestū ē aūt qº sctōs dei venerari debem⁹ inq̄tū sunt mēbra xp̄i: filij ꝛ amici ꝛ inhcessores nr̄i. Et iō reliq̄as sctōz q̄lescūq̄ in eoz mēoriā honore cōgruo venerari debemus. Un̄ ꝛ xp̄s eas honorat in eoz p̄nia miracula faciēdo

9 ¶Quid aūt sit latria. vide. j. latria ꝛ idulia in

10 ¶Utz aliqs possit adorare adūsariū /c. suo sine pctō. R. qº nō. etiā si xp̄s foze credat nisi interiº vel exteriº ꝓditio exp̄mat actual'r. qz ipa nouitas rei insolite ꝓsideratōez ꝛ attentōem actualē req̄rit. sicut ōz de beata ỹgine qº cogitabat q̄lis eēt salutatio. In adoratōne ꝙo hostie sufficit hāc ꝓditōem hz̄e habitualiter. s. si ꝓsecratio debita est facta. p eo qº hostie ꝓsecratio ē ꝓsueta

Adulatio q̄d ē. R. fm Alex. ij. ij. tractatu de adulatōe ē pctm̄ ex sermōe vane laudis alicui exhibito intētōe ꝓplacēdi. Laudare em̄ aliquē de q̄ ñ ē laudādus vel plus q̄z ē laudādus vel nō eo fine quo fieri debet pctm̄ ē. Et de hac. xxv. di. §. al's. vi. q. i. sunt plurimi. xlvi. dis. sunt nōnulli. ꝛ. ij. q. iij. nemo pcritoz

¶Utz adulatō sit pctz mortale. R. fm alex. vbi s. qº triplex ē genº adulatōis. Primū qō dic̄ malū bonū fouēdo pctōrē in pctis. Et h̄ ē mortale. Qō intelligēsi malū tale eēt mortale fm glo. ī. d. c. sunt plimi. p. c. sūt nōnulli. xlvi. di. Secº si illud malū qō laudat esset veniale. qz tūc adulatio esset veniale pctm̄. xxv. di. al's. ꝛ. xlvi. di. clericiº q̄. Scōm genº adulatōis ēqō fit intētoe nulli nocēdi: sz vt alicui pſit vel ꝓplaceat. vel aliā vtilitatē cōsequtur. ꝛ laudat in ill' q̄ nō sunt pcta. ꝛ istud ē veniale. Si ꝙo fit intētōe nocēdi alteri. licet alteri pſit ē mortale. videt em̄ facere libidine mortali. Terciuz genus ē circa ea q̄ nō sunt pcta. ꝛ nec pdest nec obest. sed tm̄ ꝓtem ptū dei generat ꝓpter assiduitatē. ꝛ ē mortale. s. vel in eo cui adulat. puta qz p adulatōz mortal'r pꝛeccat in supbia vel alio mō. vel in eo q̄ adulat: vt puta qz nō timeret deū offendere. ꝛ etiaz dat cām alteri pꝛeccādi mortal'r ex adulatōe. Laudare aūt aliquē nō mēdaciter ad finē bonū vicioū nō est nec adulatio. ꝓcor. Tho. ij. ij. q. cxv.

¶Utz ipetrās bñficiū p adulatōz teneat̄ resigrē. R. alex. vbi. s. qº dz reduci ad munº ab obseqo. Un̄ si ñ seruiret ei ī alio nisi ī h̄ qº sibi adularet. credo qº idigne recipet. ꝛ resigrē teneret. sic̄ ille q̄ fuit ī turpi officio. Turpe aūt officiū dr cui ē annexū pctm̄. hec Alex. Sz tu de h̄ dic latius. j. simonia. v. §. iij.

¶Utz dare adulatoribz sit pctm̄. R. qº tale pctm̄ ē dare q̄lis est adulatō ꝓpter quā dat Si veniale: veiale. Si mortale mortale. sic patet. lxxxvi. dist. c. donare. ꝛ duobz. c. se. Et sic itellige Tho. sc̄da sc̄de. q. cxviij. Dare tn̄ adulatori nō ꝓpter adulatō em sed ꝓpter pietatez ad sustentatiōnē nature nō est pctm̄. vt in dictis. c. no. Idē dic ō dantibz hystrionibz. vt in dictis. c.

¶Clericis adulatō phibet. Et si exercēt adulationē degradādi sūt. xlvi. dis. c. clericiº. el. i. 4

¶Adulatio fit q̄tuor modis fm Alex. vbi s. Primo laudādo bonū qō nō habēt. Secūdo augēdo bonū qō habēt plus q̄z sit. tercio laudando malū qō habēt dicēdo bonū. Quarto minuēdo malū ipm̄.. dicendo nō tā grauepctm̄. Primi duo modi sunt vepi alia pcta. nisi immisceat ꝓemptus dei. vel ei⁹ qui laudat. vel in eo qui laudat. Tercius ꝛ quartus modus ē pctm̄ mortale. si maluz sit mortale. facit. d. §. al's. in glo. 5

Adulteriū ē alieni thori violatio. Ūñ dicit adulterū q̄si ad alienū thorū accessio. xxxvi.q.i.§. cū g̃. Et aliq̄n ē simplex.s.q̄n solū alter est solutus.q̄nq; duplex.s.q̄n ambo sunt ꝯiugati

1 ¶Quot modis ꝯmittit. R. fm Alex.ij.ij.tractatu d̃ adulterio q̄ ꝑpe ē solū q̄n q̃s accedit ad alienā vxorē. Secdo etiā q̄n ꝯiugat⁹ peccat cū soluta. Tercio fm q̄ndā iurꝭ interptatiōz ē.q̄n q̃s ita ardēter amat vxorē q̄ etiā si nō eēt vxor ꝯcubere vellz cū ea. vl̃ ecōtrario vxor viz. Sic intellige.c.ouigo.xxxij.q.uij.

2 ¶Utr̃ sit maximū mortaliū pctōz. R.q.s. ibidē q̄ nō quo ad eū.ſz ē graui⁹ incestus vel ꝯtra naturā.licz quo ad pnā sit grauissimū

3 ¶Que ē pna tā viri q̄z vxoris adulterātis. R. fm Inno.i.c.tue.d̃ pcu.q̄ oli erat pna capitis. vt. C. d̃ adul.l.castitati. hodie vo ꝑ pus ꝑberat⁹ ꝓtrudit̃ i mōasterio. C. d̃ adul. aut.ſz hodie. Est ⁊ alia pna.qz fm Pa.i.c.plerūq; d̃ vo.post di. re.ml̃r pdit vorē. ⁊ vir donatōz ꝓpter nuptias si mr̃imoniū sepeł p sniaz iudicis ecclīastici.al's nō fm io.an. Pa.tñ ibi dē tenet q̄ si ē notoriū adulteriū. qz tūc cū possit ꝑpa auctē vir expellere vxorē. et eōzio luerat̃.qz si petz obstabit ei exceptio adulterij. pdet etiā ml̃r donatōz ꝓpter nuptias quaz ex pacto aut statuto debat lucrari solutomatrimonio. Bōa vo paſernalia ñ pdit fm vo cto.qz i pnis ꝑba debēt restrigi.regł'a odia.d̃ re.iu.li.vi.q̄uis glo.i.d.c.plerūq; teneat q̄ pdat. Est ⁊ tercia pna.qz amittit ius petēdi debitū.de q̄ dicā.j.debitū.§.vij.si tñ recōciliant̃ recupant oia.vt i.d.c.plerūq;

4 ¶Utr̃ mulier adultera teneat reuelare filiuz quē d̃ adulterio suscepit.⁊ quō teneat satisfacere. R. q̄uis diūsi diūsimode h̃ dixerit.ego credo opi. Pa.i.c.officij.d̃ pe.⁊ re.iustissimā q̄ dicit sic.aut nullū iminet piculū ⁊ verisil'r sibi credet.vl̃ pōt ꝑbare.⁊ sic teneat reuelare. aut nō pōt ꝑbare nec sibi credet.⁊ sic ñ teneat qz induceret sibi scādalū sine aliq̄ vtilitate. ar.ij.q.vij.plerūq; boni. Aut iminet piculū sibi vl̃ alteri.⁊ sic nō teneat.qz i reuelādo imminet piculū aiaz.i nō reuelādo solū piculū rei.⁊ inter duo mala minꝰ ē eligēdū.xxij.di.c. nerui. Satisfaciat g̃ de suo q̄tū pōt dānificatis.sic sunt q̄ nutriūt puerꝫ vel p̃uāt hereditate ꝓpter ipm.⁊ doleat nō posse plene satisfacere.⁊ si ipa nō pt satisfacere. teneat adulter si scit vel ꝑbabiliter credit q̄ ei⁹ sit filiꝰ. si mō h̃ facere pōt sine scādalo.ar.c.fi.d̃ iudꝭ. al's nō. Nec ob.regula q̄ scādalizauerit.d̃ regu.iu. vbi dz. vtiliꝰ em̃ scādalū nasci ꝑmittitur q̄z veritas deseratur.qz intelligit̃ i iudice ⁊ teste.nō i denūciatōe fm eundē Pa.

¶Utr̃ filiꝰ q̄ ē i possessiōe filiatōis teneat credere mri dicēti eū ee spuriū vl̃ suppositū. R. Pa.i.c.ꝑ tuas.d̃ ꝑba.q̄ nō. Et tenēt doc.in l.filiū.ff.d̃ his q̄ sunt sui vel ali.iu.⁊ l.si vicinis. C. de nup.⁊ ibi dicūt fatuū fuisse illū q̄ regno renūciauit ꝓpter dictuz mr̃is. Et dic Pa.ibi etiā h̃ pceder si ambo pentes negarēt eū filiū. vt ꝑbat̃ i.c.transmisse.i fi.iuncta glo.i ꝑtw indicijs.q̄ fi.sint le.⁊ tex.cū glo.in l.i.§.ij.ff.d̃ car.edic.⁊ l.si posthumꝰ.ff.de li.⁊ post. Et h̃ verꝫ nisi ꝑtet tpe ꝯceptōis nō ꝯcubuisse sil'. vel ꝓpter absentiaz. vel ꝓpter infirmitatē. Immo plꝰ dico etiā si ꝑbaret q̄ adulterabat̃ cū quodā alio tpe ꝯceptōis: dū mō vir eꝰ habitaret cū ea.cēsebit̃ nihilominus tal' filius legitimꝰ. vt i.l.imiles. §. defuncto.ff.de adulte. Nō qz i dubio debem⁹ fauore filiorꝫ sic interptari.vt no. Pa.i.c. intelleximus.de adult.⁊ facit.d.l.si vicinis.⁊ l.qz semp.ff.de iudꝭ vo.

5

6 ¶Utrū aūt dictꝰ filiꝰ post ꝯpletā ꝑceptiōez debeat sibi facere ꝯscientiā de successiōe in bonis si ꝑtur. vel sibi ꝯstet nō fuisse legitime ꝯceptū. R. q̄ nō. vt patebit ex his que notant̃ in ti.de ꝑscrip.§.xlvij. Secus aūt ꝯpletā ꝑceptōem.qz si credit ⁊ ex scrupulosa ꝯscientia existimat verꝫ matrē dicere.⁊ se esse illegitimū sic teneat abstinere a bonis ꝑis putatiui: nisi esset tal' ꝯditiōis q̄ alio mō nō posset viuere. qz sic necessitatē vite posset capere.maxime nō existentibꝰ alijs a quibꝰ deberet ita necessitare.⁊ ꝓponere satisfacere si ad piguiorē ꝓueniret fortunā. Verū est q̄ de consumptis bonis fide durante nō teneat fm hosti.⁊ Rodo. Et tūc ꝯstituit̃ i possessione filiatōnis.⁊ incipit ꝑscribere q̄n inceptꝰ ē nominari seu reputari ꝓ filio legitimo.vt no.i.d.c.per tuas

7 ¶Utr̃ adulterū ꝯmittat sine dolo. R. q̄ nō vtz i.l.si ex.ff.d̃ adul.vbi errates i iure excusant a pena iceſtꝰ ⁊ adulterij.facit.c.lucretia al's ē sb.c.ꝓposito.xxij.q.v. et h̃ itelligē fm glo.i.d.c.ñ q̄ ad culpā.qz peccat mortal'r q̄ cūq; eū ꝯmittit ex metu sine exignorātia vel erroze iurꝭ. Hec i ignātia facti q̄ excusat a cl' pa puta qz credidit viz q̄ erat adulter. Sil'r q̄n ꝯmittit ex coactōe absolute: dū tñ i āio ñ ꝯsentiat. Hz q̄ ad pnā distigue fm Pa.i.c. ⁊ si necesse sit.de vo.post di.re.q̄ aut loq̄mur de pna corpali vel pna pdit̃ōis ꝓprie subeunte vt votis seu donatōnis ꝓpter nuptias: ⁊ sic

excusat error etiã iur' vt.d.l.ij.ar.i aut.iceſtaſ nuptias.C.de inceſ.t inuti.nup. Et licz Jo. an.t cõiter voc.i.d.c.t ſi neceſſe.teneãt ꝺ nũ ſcz ꝙ error iuris nõ excusat a pena.tñ Bar.i l.q ꝺ.C.de inceſtis ẽ cuz Pa.qz nõ ẽi dolo q̃ errat.vide.j.dolus.§.i.t.ij. Aut loq̃mur ꝺ pe na pditõis lucri.t ſic error nõ excusat niſi ſit iuſtus.vt in.l.ne paſſim.C.ꝺ iu.t fac.ignо. Similiter excusat a dolo metus etiã ꝺ ditio nalis.vt in.d.c.ꝓpoſito.

8 ¶Quõ ꝺz notoriũ adulteriũ: R. Pa.i.c.itel lexim⁹. de adul. publice dicit adulterata q̃ ſtat i domo cũ publico ꝺ cubinario.t ꝺ nuncit notorie ꝺ adulterio q̃ hz eã i meſa i domo i lecto.vt i.c.fi.t i.c.tua.de co.cle.t mu.vñ i l.furẽ.ff.ꝺ fur.t i.l.capite q̃nto.ff.ꝺ adul.no ta ꝙ adulteriũ ꝺz notoriũ q̃ vir t mulier de pheḋunt i latebris ſe oſculãtes.t hmõi acti bus ꝓpinq̃s adulterio facit.l.ſi q̃s nõ dicã rape.C.ꝺ epi.t cle. Item q̃ paſſim admittit viros cã adulteriũ.vt i.l.palã.i prin.ff.de ri. nup.t qꝺ no.in.c.cũ in dioceſi.de vſuris.

9 ¶Utrz ſpurij poſſint inſtitui heredes.t quõ ſuccedunt: vide.j.filius.§.i.ij.t.iiij.

Aduocatus ꝺz ille q̃ i iudicõ apud eũ q̃ iuriſ/ditiõi peſt reſideriũ ſuũ vel amici exponit vl alterius reſiderio ꝺdicit.l.ſcledũ.§.i.t ibi p docto.t.l.paul⁹.la ꝓma.t ibi Bar.ff.ꝺ lega tio. Et iõ ꝺſulẽs i camera nõ ꝓprie ꝺz aduo cat⁹. Ita ꝙ phibit⁹ aduocare nõ ceſeſ phi/bit⁹ i camera ꝺſulere vel alienatões i ſcptis facere fm Pa.i rubca ꝺ poſtu. Et tenet Bar. i.l.i.ff.de va.t extraoz.cog. Et vꝺet eẽ iuriſ/perit⁹ t ſtuduiſſe p q̃nquennuz ſaltẽ t iura/mẽto doctoꝝ phatus.l.nemini.C.de ad.di. iudicioꝝ.t no.Bar.in.d.l.i.

1 ¶Sed q̃ ſunt q̃ repellũt ab aduocãdo: R. ꝙ multi.de quib.ij.q.vij.infames.t ẽverſus Nõ cuiqz dat qꝺ poſtulet imo negat. Addi tus pene.ſeru⁹.puer actor arene.Lumũb ca rẽs.mulier.ml'iebria paſſus. Et ml'ti alij re pelli pñt q̃s omitto.ſolũmõ dicã de his q̃ ſi ne pctõ aduocare nõ pñt.q̃ ſũt i triplici ꝺa ſcz heretici t ceteri excõicati. Secũꝺ clerici Tercij religioſi.de quib⁹ lati⁹ pſequemur.

2 ¶Heretici t infideles t excõicati ꝓpt ſuſpiti onẽ hereſis nullo mõ pñt aduocare.l.nemo C.de poſtu.t.l nemo.la.ij.C.ꝺ epi.au.ꝺ pe. di.i.nemo vel i fo.de here.excõicamus.el.i.

3 ¶Excõicati etiã repellũt.ij.q.iij.excõicatos de excep.c.exceptiõz.t oẽs ſupꝺictos t quẽli bet ipoz admittẽs iudex grauiter pecc at. vt ptz i.d.c.nõo vel i fo.t i.d.c.excõicam⁹. el.i.

¶Utrz epi et alij ſupiores poſſint aduocare 4 ꝓ alijs: R.ꝙ nõ coz̃ eccl'iaſtico vl' ciuili iudi ce.vt.ij.q.i.te quidẽ.lxxxviij.diſt.platũ.t.c. epi.xiij.q.v.denigz.xiij.q.iij.p totum

¶Utrz ſacerdotes poſſint aduocare: R.ꝙ ñ pñt neqz coz̃ eccl'iaſtico vl' ciuili iudice niſi 5 i qttuoꝝ caſibꝫ.vt i.c.fi.ꝺ poſtu.extra ne cle. vl mo.ſacerdotibꝫ.xv.q.ij.c.vnico.xiij.q.v. denigz. Prim⁹ caſus eſt ꝓ ſe. Secꝺs ꝓ eccl'ia ſua. Terci⁹ ꝓ ſonis ſibi ꝺiũctis. Et hꝫ itelli ge q̃ nõ pñt hre aliũ: vel nõ ita bonũ. Per/ſone aũt ꝺiũcte ſũt i iſto caſu vſqz ad quartũ gradũ. C.de epi.t de.aut.licẽtiã.t.C.de ad/uo.di.iu.l.petitõem. Quart⁹ caſus ẽ ꝓ miſe rabilibꝫ pſonis. Intelligemiſerabiles perſo nas oẽs illas q̃ ꝓ ſe ꝓprias cãs nõ pñt mi/ſtrare: vel eccl'iaſtico auxilio indigẽtes. lxxxi di.c.fi.i fi.t.lxxxvij.di.defenſionis. C.q̃ñ im pera.inter.pu.t vidu.ꝓ totuz. In criminali vero coz̃ ſeculari iudice nullo mõ pñt.vt in fra dicam.§.vñ.

¶Utrz diaconi vel ſubdiaconi bñficiati vel 6 nõ bñficiati poſſint ãduocare: R.ꝙ coz̃ ſe culari iudice nõ pñt.c.i.de poſtu. niſi p cau/ſa ſua vel eccleſie ſue vel miſerabiliũ ꝓſona/rũ: fm Spe.ti.de aduo.allegat.d.c.i.i q̃ glo. dicit etiã ꝙ ꝓ miſerabilibꝫ pſonis licet.alle/gat.d.c.fi. Et ſic patet ꝙ i omni caſu pñt in quo t ſacerdotes i foro ſeculari coz̃ aũt ec cl'iaſtico pñt fm Inno.in.d.c.i.bñficiati nĩ nihil querẽt ꝓ ſalario: ſed oblata ſponte reci pere pñt.xv.q.ij.c.vnico

¶Utrz i minoribꝫ ordinibꝫ ꝺſtituti poſſint 7 aduocare: R.ꝙ ſi ſunt bñficiati: nõ pñt.niſi coz̃ eccl'iaſtico iudice.c.i.de poſtu. Limita fm Pa.t Do.qñ habẽt ſufficiẽs bñficium ad eoꝝ ſuſtẽtationẽ.qz ſi nõ habẽt pñt ꝓ ad/uocationẽ acquirere ſibi: etiã ſi ſunt diaconi vel ſubdiaconi. Si autẽ nõ ſunt beneficiati pñt tã coz̃ eccleſiaſtico qz etiã ſeculari i cau ſa ciuili In cauſa aũt criminali nullo modo pñt coz̃ ſeculari iudice.ne cle.vel mo.c.ſen/tentiã.xxij.q.viij.his a quibꝫ.li.di.aliquã/tos. Quidã tñ dicit eos poſſe ꝓ reis poſtu/lare t appellare: t appellationẽ pſequi.arg. xxij.q.v.c.i.t.c.eos. Sed turius eſt in to/tum abſtinere.d.c.ſententiã. no.glo.i dicto c.aliquantos

¶Utrz religioſus poſſit poſtulare: R.ꝙ non 8 niſi cũ vtilitas monaſterij exposceret abbate impante.c.ex pte.de poſtu. Et extẽdit etiam ad canonicos regulares ibidẽ ꝓz Et ibi dic Pa.ꝙ optz ꝓdicta duo ſil' ꝺcurrãt.al's nllo

mõ etiã corã eccl'astico iudice eẽ aduocatus vl' pcurator põt. Si vo pdicta duo ꝯcurãt põt etiã corã iudice scl'ari. arg. i. c. i. t. c. fi. eo. ti. Intellige i cã ciuili tm̃.

¶ Utr̃ ppter lucr̃ applicãdũ mõasterio abbate impante possit mõachꝰ eẽ aduocatꝰ vel pcuratorꝛ. R. Inno. i. c. cũ. J. t. a. de sen. t reiuñ. q etiã p laico põt esse aduocatus t pcuratoꝛ monachus ppter vtilitatẽ monasterij Et ita dꝛ q. d. Lapus seruauit. Sed ꝯtrarium q nõ possit tenet Jo. an. Ego aũt dico cũ Pa. i. d. c. ex pte. fore magis honestum t equũ vt abstineat. ar. c. nõ magno. ne cle. vl' mo. t. xvi. q. i. alia est cã. Aduerte tm̃ q cleric i t mõachi solũ phibẽt vt dixi postulare qñ indr̃ter exercere volũt talia officia sm̃ Jno. i. c. vnico. de ob. ad rõ. Secus si volunt solũ assumere i vna cã. Et hoc seq̃tur Archi. i. c. puenit. lxxxvi. di. et pluriũ. t videẽ equũ. licet colle. i. c. dilecti. de arbi. teneat q nec eti am i vna cã. t forte verius.

¶ Utr̃ aduocatꝰ teneat gratis p impotente aduocare. R. Pa. i. c. i. de of. iudi. Dosti. distingut sic. aut ẽ potẽs ad soluẽdum. Et sic vera ẽ opi. Bof. q̃ dicit q nõ teneꝝ. Iz iudex dꝛ sibi ꝓstituere salariũ sm̃ facundiã t p mõ litis t ꝓsuetudis patrie. vt i. l. i. §. i honorarijs. ff. de va. t extraor. cog. Aut est impotẽs t tunc teneꝝ gratis aduocare lege diuia hoc ꝓcipiente Matth. xxij. Diliges primũ tuũ sicut teipsum. Et credo q peccat mortaliter quãdo scit talẽ impotentẽ incurrere notabile damnũ ex defectu aduocati. si requisitꝰ eĩ nõ aduuat gratis. Secus si leue damnũ. qꝛ tũc esset veniale. Et sil'r iudex peccat mortaliter vel venialiter sicut aduocatus. si scies talẽ impotentẽ nõ puidet sibi de aduocato. ꝓcipiẽdo alicui ipsorũ q gratis aduocet. p tali ĩportẽte. Et si nolũt ei obedire. põt t debet eis interdicere officiũ aduocationis. l. puidendũ. C. de postu. arg. l. moris est. ff. ꝺ penis. t in. l. i. ff. de off. pre. vr. t in. d. c. i. Et etiam cauere ne potẽtior offendat aliaꝝ partem. vt no. Bar. i. l. illicitas. §. ne potentio/
11 res. ff. de offi. presi.

¶ Utrum aduocare possit quis contra eum a quo recepit bñficia sine vicio ingratitudinis. R. q nõ. vt patet i. c. fi. de postu. imo posset donatio reuocari. arg. d. c. fi. iũcto. c. fi. de dona. Sed aduerte q bñficiũ datũ p mercede labꝛ t seruitiꝛ nõ est gratuitũ bñficiũ facitur. l. aq̃lius regulus. ff. de dona. vbi donatõ facta mgr̃o rõne discipline nõ est mera donatõ. t ideo reuocari nõ posset rõne ingratitudis. sed solũmõ q̃ñ donatõ seu bñficiũ est gratuitũ. Fallit hoc q̃ñ p se vel p patre vel matre impotẽte aut p alia miserabili pson̄a aduocat. vt colligit ex Spe. i ti. ꝺ aduo. q tũc põt sine vicio ingratitudis.

¶ Utr̃ aduocatus teneat ad restitutõez si p 12
imprudẽtiã aut negligẽtiã suã amisit causã clientuli. R. Post. vt recitat Spec. i ti. de aduo. q teneꝝ. ar. l. idẽ iuris. ff. ad. l. aq̃. Et breuiter teneꝝ sm̃ eũdẽ Post. qualicũq eius vicio pdak. arg. l. si vo. ideo ꝓtra emptoꝛez. ff. de euic. Secꝰ si ex q̃litate cause vel defectu probationũ. qꝛ tũc vicĩũ ẽ materie nõ artificis. ff. ad. l. aquil'. l. si seruꝰ seruũ. §. si calicẽ. De quãta aũt vel q̃li negligẽtia vel imperitia teneak. vide. j. culpa. §. v. t. vi. Multo magꝛ teneꝝ si dolo suo clientulus amisit cãm. ff. ꝺ iudi. l. si filiusfami. l. di. sepe

¶ Utruꝝ aduocatus sciẽter defendẽs causaz 13
iniustã teneak ad restitutõez. R. q vltra moꝛtale pctm̃ quod cõmisit teneꝝ sm̃ Monal. ti. restitutõ ad omne quod amisit ille contra quẽ patrocinũ pstabat. siue p maliciã siue p pertinaciã vel falsitatẽ. t etiã clientulo. si eũ recepit dans ei intelligere eũ habere causam iustã. qui aliter nõ litigasset. arg. C. ꝺ admitu. l. nõ est ignotũ.

¶ Quid si ignorabat iustaz cãm. R. q si hec 14
ignorãtia puenit ex culpa sua. vt puta. quia nõ est peritus i iure. aut qꝛ non inquisiuit a clientulo vt debuit debita merita cause. credo q sil'r teneatur ad restitutõem. nõ solũ illi cõtra quem aduocauit. verumetiã clientulo suo si aliter nõ litigasset sm̃ modũ culpe t regulas. de quibus. j. Culpa. §. v. Si vero prefata ignorãtia puenit ex qualitate negocij vel falsa informatõe vel mala clientuli excusatur teneꝝ tm̃ ea dimittere postq̃ cognoscit iusticiã cause. l. rem nõ nouã. §. patroni. C. de iudi. Et salariũ ꝛceptũ restituere teneꝝ sm̃ monal. ti. de aduo. Quod credo necessariuz q̃ñ ex culpa sua puenit talis ignorãtia. al's nõ credo nisi de ꝓsilio. Et sic tenet Post. his cõcoꝛ. Tho. ij. ij. q. lxxi.

¶ Utr̃ aduocatus possit petere salariũ. R. q 15
cã nõ dũ incepta põt petere put vult nisi i casu vbi alius bonus nõ inueniret. arg. cozũ q̃ no. i. l. i. C. de epi. au. Cã vero incepta vel finita. vel q̃ñ alius bonus nõ inueniretur. nõ põt petere nisi moderatũ attẽta q̃litate cause labꝛis t consuetudine regionis. et idoneitate aduocati. vt colligit. ij. q. vij. §. arcent. i tex. t i glo. Aduerte hic q aduocato t pcuratoꝛi nõ licet facere pactuz de ẽsta litis. neq̃

etiã de certa q̃ntitate vl're cũ hac ꝓditõne si vincat. qz ẽ eadẽ rõ sic ⁊ de ꝓmissione q̃te litis. q̃ iõ ꝓhibita ẽ ne p phas ⁊ nephas intẽdat ad victoriã cãe. vt possit ꝓleq̃ ꝓmissuz. Sed q̃n simplr ꝓmittit aliq̃d certũ siue q̃ntitas. siue res ꝓ mercede. siue vincat siue p/dat. ⁊ etiã si vltra ℔ ꝓmittit aliq̃d noie palmarij. qđ ẽ modicũ q̃d nõ magnũ. sic valet pactũ. qz cessat rõ ꝓdicte ꝓhibitõis i isto casu. Et ꝑm hoc ꝓcor. doc. ⁊ glo. i. l. sumpt⁹. ff. de pac. ⁊ l. i. i verbo. ⁊ si noie palmarij. ff. de va. ⁊ extraor. cog. ⁊ l. fi. q̃. C. de postu. ⁊ l. litẽ C. de pcu. ⁊ l. salariũ. ff. man. q̃ multũ intricate ⁊ varie loquunt. Itẽ nõ q̃ aduocatus ⁊ pcurator nõ põt accipe salariũ qđ excedat cẽtũ aureos i vna cã. l. i. §. in honorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cog. ⁊ in glo. dicte. l. salarium. Itẽ nõ p̃nt ꝓdicti aliquẽ ꝓtractuz facere cã incepta ⁊ nondũ finita cũ cluẽtulo. C. de postu. l. q̃squis. ⁊. iij. q. vij. §. itẽ si q̃s.

16 ¶ Utruz salariatus de publico possit aliq̃d petere ab aliquo particulariter: R. Pan. i. c. i. de postu. ꝑm Inno. q̃ nõ ab aliquo litigãte. sic nec potest salariatus medicus ab aliq̃ cõstituto i infirmitate. sed a nõ litigãtibus vl' sanis licite recipiunt. qz salaria sunt ꝓstitutis talibus solũ ꝓ litigãtibus ⁊ infirmis. p/bat in. l. añe. C. de pfe. ⁊ me. li. x.

17 ¶ Utrum possit quis aduocare ꝓ vtraq̃ p/te: R. Specu. in ti. de aduo. q̃ sic. ar. xlv. di. disciplina. quasi i fine. ⁊ ibi glo. extra de postu. pre. bone memorie. el. i. quasi i prin. Qđ verum credo i casu dubio. al's non. qz q̃dm causa est dubia potest aduocatus patrocinari sine pctõ ꝑm Rodo.

18 ¶ Utrum aduocatus possit vti deceptione contra eum qui habet iniustã causam. dicvt j. Bellum. §. xix.

Affinitas quid sit ⁊ quo/modo impedi/at matrimoniũ. vide. j. Matrimo/niũ. iij. impedimẽto. xv.

Agnati sũt q̃ virili' sex⁹ pſõas cognatõe ꝓiũcti sũt. Nã i agnatis cognati intelligũt vt gen⁹ i ſpecie. vñ frẽs ex eodẽ pre. filij⁹ fratris. nepos ⁊ hmõi agnati sunt. Alt q̃ p femini sexus cognatoz iũgunt nõ agnati. sed naturali rõne cognati sunt. sicut filij sororis vel amite. ff. de legi. tu. l. sunt aũt.

Alchimia vtz liceat: R. oldra. i cõsilijs suis tenet q̃ sic. dũmõ nõ faciãt p artẽ magicã. vel p aliã legib⁹ odiosaz. vt dicit. l. vnica C. de thesau. qz tales metallarij sunt q̃ labore ꝓpo ⁊ sibi ⁊ reipublice ꝓ moda ꝓpant. C. de meta. l. i. Et iura ꝓpter publicã vtilitatez q̃ est ex eoz officio videt resultare fauẽt eis. nã p̃nt inuito dño ingredi fundũ ad metallũ inquirendũ. l. iij. ⁊ l. quoldã. et ibi no. C. de meta. qđ al's nõ licet. d. l. vnica. ⁊. ff. de acre. do. l. iij. Rõ ẽ. qz vt dr i li de ꝓprietate rer. i. c. de alchimia. oia metalla ꝓcedũt ex eodẽ ꝓncipio. s. ex sulphure ⁊ argento viuo. sed ex ꝓtute clemẽtioz q̃ habẽt maiorẽ influentiaz i vno loco q̃z i alio. i vna minerea fit stannũ. in alia argentũ. Cũ ergo ars imitetur naturam. ff. de adop. l. adoptio. nõ igitur est peccatũ si p̃ virtutẽ q̃ est i clemẽtijs aut herbis alchimiste de stãno volũt facere argentũ. qz cũ sit i codẽ ꝓncipio. ⁊ i habẽtib⁹ symbolũ facilior sit trãsitus. insti. q̃. mo. to. ob. §. i. Cũ multe ꝓtutes sint insite herbis ⁊ lapidib⁹. xxvi. q. v. nec mir. circa mediũ. Sz his nõ obstantibus credo q̃ sit illicita ex multis respectibus tũ ꝓmo. qz null⁹ inuenit q̃ habeat verã hmõi artẽ. licet dicat de multis. sz falluz ex experientia. tũ qz videm⁹ q̃ cõiter ipaz facientes mlta ꝓsumũt. ⁊ a cõiter accidentib⁹ est stãdũ. vñ de ipsis dr. i. ad Tytũ. iij. Sp addiscentes ⁊ nũq̃ ad veritatis sciaz puenientes expientias multas faciũt. ⁊ nũq̃z ad ꝓfectũ attingũt. tps vitãq̃z ꝓsumũt. nec id qđ opant hz ꝓfectẽ cuz auro vel argẽto: sz solũ apparẽtiã. iõ sp sunt ꝓdemnãdi alchimiste. Et hoc euidẽter ꝓbatur. qz nemo i publico cã vult facere vt appareat q̃ male agũt. qz odiũt lucez. Et si aliq̃n aliq̃d veri faciũt: aut fit cũ dãno ꝓputãtis ex pẽsis. vl' ex aliq̃ decptiõe ipe nẽdo auz vez. vl' alicui diabolica fallacia q̃ vt eos attendere faciat hmõi facit eis vez auz ex appositõne auri veri occulte aliq̃n Cũ g̃ sit tale exercitiũ ꝓ vtilitatẽ publicã. vt pz ex ꝓsũptõne rez. ⁊ qz vt cõiter faciũt ex his monetã fallaz. Jõ simplr sunt ꝓdemnãdi eã facientes

Alea vide infra Ludus. §. iij. cum sequentib⁹.

Alienatio quid dicitur: R. q̃ ꝓprie ⁊ stricte ẽ omnis actus p quem transfertur dominium. Dicit tex. C. de fun. do. l. i. Et ꝑm glo. i. c. nulli licet. de re. ec. nõ alie. ⁊ eam sequunt doc. ibidẽ. Largissime aut alienatio dr datio i emphiteosim ⁊ locatõ ad longũ tempus. vt volunt Ja. de bel. Lap. i aut. de nõ alie. §. qz ꝓ.

Et qñ sola possessio i alīū trāsferr. vt no. In no. de re. ec. nō alie. c. epi. z Albr. i aut. h̄ ius porrectū. C. de sa. san. ec. Sed ꝺ videt tex. in ꝺ. c. nulli licet. vbi dic. Alienatōis aūt ꝛ bū ꝺtinet ꝺditōez. s. vēdere ss̄ ꝺditōe. Alīj ha/bēt ꝺductōez ad longū tps. donatōem. ven/ditōem. pmutatōem z emphiteosim ac ppe tuū ꝺctū. hec tex. sed verbū denotat ꝺtinet p priā naturā vocabuli. vt dicit Bar. in. l. af/finitatez. als incipit. l. cui eoꝛ. ff. de postu. §. itē pomponius. vbi dicit se damnasse glo. ī l. gallus. §. vt instituēs. ff. de li. et post. Et sic ꝺsuluisse ꝙ vbi statuto cauet ꝙ tutelā soluz veniat matri z auie ꝙ etiā ppie venit pauꝰ z noīe nurꝰ venit pnurꝰ. z noīe filīj venit ne/pos z pnepos: nisi addat aliq̄d qđ faciat de/terminatōez ad certā psonā. ita limitat bar. i. d. §. vt instituēs. z not. idē i. l. liberoꝛ. ff. de ver. sig. Pa. i. d. c. nulli liceat. dicit ꝙ in ma/teria fauorabili z larga. vt i. d. c. nulli est ve/rū. Sed in materia odiosa nō venit nisi qđ dixi ꝺtractus p quē trāsferr dñiuz. ꝓpterea ī rebꝫ ecclesie alienādis accipit alienatio. vt i. d. c. nulli. fm glo. ibidē

¶ Alienatō de fē ad soꝛorē nō ēt fm Mōal. eo. ti. allegat. C. de fideicōmiss. l. volūtas

¶ Que requrunt ī alienatōe rei eccl'iasticeꝛ. R. Pa. i. c. cū apl'ica. de his q̄ fi. a pla. ꝙ. v. Pri/mo tractatus. s. an expediat vel non. Secꝺo cōsensus capl'i. Tercio ꝙ fiat p utilitate ec/clesie. Quarto auctas supioꝛis. Quinto sub/scptio. z hec ponit i. c. tua. de his q̄ fi. a pla. z ī. c. i. eo. ti. z. c. nulli. de re. ec. nō alie.

¶ Utꝛ subscptio requrat necessarioꝛ. R. Pa. i c. de his q̄ fi. a pla. ꝙ Inno. dat vnā regulaz ꝙ nūqꝺ requirat subscriptio nisi ī casibꝫ a iu/re expssis. Rō qꝛ regulariter ī qualibet ꝺispo/sitione sufficit ꝺsensus. nec requirit scriptu/ra. l. pactū. C. de pac. vide glo. i. c. i. de cē. li. vi. Et ideo venditionē. pmutatōem z dona/tionē platus facere nō pōt nisi de ꝺsensu ca/pituli z subscptōe canonicoꝛ. Albr. i. d. aut. hoc ius. tenet: ꝙ subscptio ī alienatōe rei ec/clesiastice regulariter nō est necessaria nisi in/tribꝫ casibꝫ ꝓdictis. s. vēditōe. pmutatōe z donatōe. vt i. d. c. tua. z i casibꝫ no. p Arch. i. c. sine exceptōe. xij. q. ij.

¶ Que sunt cause legitime alienatōis reꝛ ec/cl'iasticaꝛ. R. Pa. in. d. c. nulli liceat. ꝙ sunt quattuoꝛ. Primo necessitas si debita. vꝛgēt z eccl'ia nō potest satisfacere de fructibꝫ. Se/cunda utilitas. s. vt habeat rē melioꝛē. z ista ponit i aut. hoc ius. C. de sa. san. ec. et. p. q. ij. c. hoc ius. Tercia pietas. xij. q. ij. auꝛ. z. c. sanctoꝛ. Quarta ꝺmoditas. vt qꝛ res ē ma/gis damnosa qꝫ utilis ecl'ie. vt i. c. terrulas xij. q. ij. z ibi plene ī glo.

¶ Utruꝛ omnis alienatio rei ecclesiastice sit 5
ꝓhibita sine p̄fata solēnitate vel aliq̄ de p̄/fatis causis: R. fm dc. i. c. nulli liceat. ꝙ nō sed immobiliū. Et noīe immobiliū reꝛ ꝺpre/hendunt ea q̄ seruādo seruari pōt. facit. l. tu/toꝛes. la. ij. C. ꝺ admi. tu. z. c. tua. de his q̄ fi. a pla. Sed Albr. i. d. autē. hoc ius. tenet ꝙ mobilia q̄ etiaꝫ seruari pōt alienari pōt sine p̄dicta solēnitate vt oues tē. nisi sint ad dini nū cultū deputate. qꝛ tūc seruabit. autē. p̄te/rea. C. de sa. san. ec. s. vt ñ vēdāt nisi p necessi/tate z utilitate. z placet

¶ Utꝛ pecunia sit ꝺ his q̄ fuādo fuari pōt 6
R. Pa. i. d. c. nulli liceat. ꝙ nō. qꝛ retēta ni/hil opat. l. xxxvij. di. ejcies. z no. i. l. cū pl'es ī fi. ff. de admin. tu. vbi tutoꝛ ꝺz pecuniā pu/pilli ponere ī emptōe p̄dioꝛ. Qꝺ vꝛ credo nisi in duobꝫ casibꝫ. Primus qñ pecunia ec/clesie ēet deputata ad emēda bona immobi/lia. qꝛ tunc iudicat bonū immobile. nec posset mutari. tex. ē singularis. z ibi Bal. z Ludo. de ro. i. l. iij. §. q̄d ḡ. ff. de ꝺtra. iudi. tu. z uti. actōe. Et p hoc tenuit Albr. q. xxiij. ī sēda pte statutoꝛ ꝙ qñ statuto cauet ꝙ mulier lu/cretur dimidiā ptē bonoꝛ immobiliū mari/ti decedētis sine liberis ꝙ lucrabit ptē pecūie deputate ad bona immobilia emenda. qꝛ illa pecunia iudicabit vt immobil'. Sed Bal. ē ꝺtrarius in. l. cetera. §. fi. ff. de leg. i. z allegat mirabilē tex. in. l. cū in fundū. §. si fundꝰ. ff. de iure do. Et istud credo vex quo ad dictuz statutū. qꝛ iura adducta p Albr. ff. de here. insti. l. ex facto. §. ceteꝝ. la. ij. loquunt ī actu fauorabili vltime volūtati. Hil'r z cle. ne ro/mani. de elec. Et cū p̄fatū statutū sit ꝺ cōmu/nē dispositōez iuris. ḡ illa iura ad hoc nō de/bēt allegari. Hil'r. l. si nō sunt. ff. de au. et ar. le. §. q̄s ḡ. ponit casum vbi argentū ceptū fa/bricari habeāt p facto. et nō p infecto fauoꝛe minoꝛis. Secꝺs casus ē qñ pecunia cēt ī ma/gna quātitate. facit. c. licet hely. de simo. vbi accusat p̄latus ꝙ male expēdit nō modicam pecuniā. ḡ nō pōt ea vti sicut fructibꝫ. Hecꝰ si esset modica quātitas. Et sic limito dictū Pa. z ita intelligas ī. d. c. nulli

¶ Quid ē illud ꝙ fuādo fuari potest. R. fm 7
Ange. i. §. qꝛ paꝛ. ī aut. de nup. ꝙ ꝺz omē il/lud qꝺ nō ꝺsumit triēnio. z ē glo. singu. in. l. vnica. C. si adū. vsu. Hoc limito qñ tale qꝺ fuat pōt p̄ducere fructū sic seruatū. als non ar. l. i. §. fuit quesitū. ff. ad tre. Et ita intellige

glo. i. d. §. fuit q̄sitū. z facit tex. in. l. aristo. §. fi. cuz. l. se. ff. de iu. deli. Et sic q̄ vsu ꝓsumunt nō sunt de ill' q̄ fuādo seruari p̄nt. Fallit i pe cunia vt dictū ē. qz ē casus special'.

8 ¶ Utz iura z actōes z nomia debitoz cēseā/tur mobilia vl' imobilia: R. Pa. i. d. c. nulli. q nō ꝓpue. qz mobile et immobile claudit aliq̄ termino. vt. l. mouētiū. ff. de ver. sig. Et ideo cū sint quid incorpale sunt in tercia spe cie. vt ptz i. l. a diuo pio. §. i ordinatōe. ff. de re iudi. Jō ꝓsulunt Oldra. q si p̄nceps relin quit bona mobilia distribuēda nō veniūt pe ne nōdū exacte. Unū tñ notabis q si q̄s vo lēs comp̄hēdere totū p̄imoniū suū facit so/lā mentionē de mobilibz z immobilibz. tunc iura. actiōes z noīa debitoz sunt immobilia si adherēt immobilibz. Si ꝙo adherēt mo/bilibz sunt mobilia. Et idē de annuis reddi tibz. Et sic limita cle. exui. §. cū annui red/ditus. de verb. sig. facit glo. i. c. q. de re. ec. nō ali. li. vi. Alienari tñ nō p̄nt sine debita solē/nitate z cā. qz seruādo fuari p̄nt. q̄uis Dy. vt no. Albz. i. d. aut. hoc ius. ꝙsuluerit pos/se alienari q̄d posset teneri post factū. vl' etiā añ ex magna causa.

9 ¶ Utz mobilia p̄ciosa eccl'ie cēseanť immo/bilia: R. q sic. vt colligit ex l. lex q̄ tutoz. C. de admi. tu. z ex glo. in. c. eps qui mancipiū. xij. q. ij. siml'iūctis. Idē tenet Pa. i. d. c. tua. de his que fi. a p̄cla.

10 ¶ Utz p̄fata forma requirať i omi alienatio ne rez immobiliū eccl'iaz: R. Pau. vt refert Hemi. i. c. i. de re. ec. nō alie. li. vi. quasi in fi. q tractatus nō requirit nisi in eccl'ys cathe/dralibz nō in eccl'ys inferioribus: sed suffi/cit cōsensus superiorus. Sed ego credo verū dictū Pau. q̄n eccl'e inferiores nō habent ca pitulū. al's nō. ar. cle. i. de re. ec. nō alie. Cau/sa autez legitima. s. vt necessitas vl' vtilitas semp requirit. vt in. d. cle. i. Et licet nō dicat nisi de necessitate vl' vtilitate. etiā potest fie/ri p pietate. Rō. qz vbicūq; ꝙstitutō loquit in materia iuris z aliquos casus excipit. nō p hoc firmat regulā i nō enumeratis ꝓtra ius cōe antiquū. quinimmo i casibz nō exceptis suppleť a iure ꝓmuni. facit. c. ad audiētiam. cū ibi notatis. de cle. nō resi. facit glo. z Bar. i. l. serui. ff. de vsuca. vbi notabil'r volunt q si vnū ius ponit regulam z excipit aliquos ca sus ꝓditōe taxatiua q nihilominus excipi/unť alij casus q̄ reperiunť a iure excepti in alia pte iuris. facit. c. q̄m frequēter. iuncta glo. i. mīso. vt li. nō ꝓtest. facit glo. i. l. i. C. de ꝓdi. ide. q̄ videť velle q excepto vno casu a regu la videnť excipi oēs sil'es. Satis ē em vnuz positū exempli gra. ar. l. nō p̄nt. de legi. c. trāl late. de consti. Et quod dz q exceptō firmat i nō excepts. vt i. c. dñs. xxxij. q. vij. z i. c. q̄m. de con. lepro. vbi dicit dñs. Nō licet dimit/tere vxorē excepta causa fornicatōis dēbet in telligi q firmat regulā i casibus nō sil'ibus. z non specifice exceptis. facit. l. i. ff. q̄d vi aut clā. c. cū dilecta. de ꝓbis. vti. Distigue tñ q si casus ꝓsil'es nō excipiunť specifice alibi. tūc i materia fauorabili extenditur z pia p idētita/tē rōnis. vt sentit glo. i. l. illud. C. de sa. sanc. ec. Secus i materia restringibili. vt no. i. l. i. C. de pa. q̄ fi. di. vide q̄d notať i. c. iter alia. de immu. ec. z. d. c. cum dilecta. z. d. c. q̄m. Nō no. qz facit ad multa

¶ Quid si eps nō habet capl'm. qz eccl'ia ē de 11
structa ꝓpter guerras et hmōi: R. Pa. i. c. i. de his q fi. a p̄. dicunt doc. q loco canonicoz aduocet aliquos clericos honestos. ar. lxv. dist. si forte. z. l. vbi absunt. ff. de tu. z cu. da. bon⁹ tex. xvij. q. iij. null⁹ res. Et hꝫ ē vtile sua re etiā i alienatōe eccl'ie inferioris

¶ Utz necessitate occurrēte que nō patiť vt 12
habeatur recursus ad supioz: licite possit fi/eri alienatō sine cuiusdē superioris licētia. vide i. Juramētū. iij. §. i.

¶ Quis dicať superior vt p licētia ad ipm re/ 13
curratur i cā alienatōis rei eccl'astice: R. q i nō exempt' ē eps ꝓpri⁹. In exemptis ē plat' ipō rū sub q̄bus sunt. vt abbates i eccl'ys sibi sb iectis z mīstri minoz quo ad mōasteria san/cte Clare. z puinciales p̄dicatoz quo ad sua mōasteria Jta elicit ex no. i. d. cle. i. z p Car. i. c. statuimus. de transact.

¶ Utrum recipiēs rē eccl'ie sine obseruatōne 14
solēnitatis teneat eaz restituere: R. q sic. fm Do. ti. de alie. etiā cū fructibz. nec pōt repe tere p̄ciū ab eccl'ia. xij. q. ij. nō liceat. z. q. ij. hꝫ ius. i. auten. de nō alie. §. i. Limita hoc verū q nō repetit p̄ciū ab eccl'ia nisi ꝙuersum fu isset i vtilitatez eccl'e. ar. c. i. de depósito. Do z aliā limitatōez fm. d. Aln. q̄n cā legitima fu it alienatōis. licet nō sit seruata forma nō te netur i conscientia. quia solēnitates adinuē te sunt ad euitandū deceptōes. Et ideo quā do decepto nō subest z fuit causa legitima ali enādi nō tenetur restituere i conscientia. q̄d bene nota. recitat Pa. i. c. qz plerigz. de imu. ec. z est eq̄ssimū

¶ Utz platus eccl'ie possit renūciare excepti 15
oni ꝓpetēti eccl'ie. aut trāsigere euidēter i dā/nū ecclesie: R. Pa. i. c. i. de depo. q nō fm Jn no. ibidem nisi ex speciali concessione pape.

facit.l.ꝑses.C.de trāsac.t.l. ꝺtra iuris ciuil' regulas.ff.de pac. Et quo inferꝝ ꝙ nō pōt cedere liti t cāe aut trāsigere nisi sit cā cuidēꝫ t debita solēnitas si actio sit ad rē immobilez iuxta no.i.c.nulli liceat.de re.ec.nō alie. Si ꝺo sit ad rē mobilē:sic pōt.vt no.glo.i.ꝺ.auten.hoc ius. Et hoc est verius p.l.cū hi.§.si cū lis.ff.de trāsac.t.l.nō solū.C.de p.mi.qz/ uis aliq̄ teneāt indistincte ꝙ trāsigere potest vt notat Albri.i dicta aut.hoc ius

16 ¶Utrū platus solus possit repudiare legatū sine solennitate ꝑfate:R.vt colligo ex ꝺsilio.ij.Pauli de castro ꝙ nō:sz ꝺnationē sic. t dicit pbari t bñ ex.l.magis puto.§.fundū.ff.de re.eoz q̄ sunt sub tu. Rō diuersitatꝫ est.qz in ꝺnatione nō acquirit ꝺnatario ni si volēti t non ignorāti, sed i legato sufficit factū testamētatoris solū?.acquirit em̄ ignoranti licet reuocabiliter.l.cū pater.§.surdo. ff.de leg.ij.t.ꝺ.§.fundū.ergo legatū est quesitū ipso facto. Et sic intelligeno.ꝙ ꝺc.in.c. vt sup.de re.ec.nō alie.t in.c.tua.de his q̄ fi. a prela. Et mihi placet.q̄uis Fede.ꝺsil'.ix. consuluerit ꝙ etiam legatum potest repudiare. Et cum Fede.est Inno.in.c.ij.ꝺ ꝺo.Bar to.in.l.iubemus nullā.C.de sa.san.ec.vbi de ne distinguit.t Pa.in.c.i.de ꝺlo. et contu. vbi late ponit.sed eos nō sequoꝝ:nisi quādo qꝺ legatur esset de his que alienari sine solēnitate possunt aī factum. sed post factū sic si cā legitima subesset. Et idez dicī quocūq̄z ꝓhibito alienari sine aliqua solēnitate vl' cōsensu alterius

17 ¶Utrum iconomus ecclesie cui ꝺmissa est in aliquo casu alienatio possit illā facere cōsanguineis suis:R.Pa.i.c.vt supra.de re.eccle. nō alie.legiste tenent p autenticā quibuscūq̄z modis.C.de sa.sanc.ec.positam.x.q.ij.ꝙ nō.nec alius administratoꝝ cuiuscūq̄z ꝺditionis sit. Sed Pa.dicit nō esse verum in prelato.sed bñ in iconomo t aliis. Ego tamen credo ꝙ ī ꝺsciētia si ex cā legitima facit excusetur,t valeat talis alienatio.arg.c.i.de coha.cle.t mu.in tex.t in glo.

18 ¶Quid dicit ꝑpetuū:R.glo.x.q.ij.hoc ius. Primo ꝙ durat vsq̄z ad xxx.annos.in sti.de ꝑpe.t tēp.ac. Secꝺo ꝙ durat q̄ꝺiu viuit cui ꝺcedit ff.ꝑ socio.l.i.t.c.pcarie.x.q.ij. Tercō deo. Et sic ois talis ꝺctus ꝓhibet sine solēnitate.t i causis de quibꝫ.s.dictū est

19 ¶Utrum terre inculte date ad culturā cum promissione ꝺandi eas in emphiteosim possint ꝺari post culturā ipsarum:R.Pa.in.c.ad aures.de rebus ec.non alie.ꝙ sic.extirpātibus siue eoꝝ heredibus aliis nō:nisi seruata debita solennitate.qz nō sunt amplius terre siluestres.

¶Utrū sede vacāte possint alienari ꝺna ecclesie:R.Pa.i.c.i.ne se.va.ꝙ aut sunt ꝺna q̄ seruādo seruari nō pñt.tunc in eccl'ia ēpali iconomus siue capl'm sine alia licentia poterit. Sicut dicimus in tutoꝛe.l.lex tutoris C.de admi.tu.t.l.tutoꝛ qui reptoꝛiū.ff.eo. Si ꝺo ꝺna seruari pñt.tūc in ecclesia ēpali nō poterūt alienari sine licētia papē solū.ar. ꝺ.c.i.t in.c.i.de re.ec.nō ali.li.vi. In ecclesia ꝺo inferioꝛi tūc si magna vrget necessitas t eccl'a ꝺiu ēvacatura.nec pōt ꝺmo de expectari creatio plati. tūc in istis ꝺuobꝫ casibꝫ ꝺcē Inno.ꝙ ꝺabit curatoꝛ ꝺnis.t p illum fiet alienatio.nec ꝺus poterit fieri.etiā p archiēpm aī q̄z sit datus administratoꝛ eccl'ie vacāti.vt in.ꝺ.c.li.vi.facit.l.ij.ff.de cu.ꝺ.dā.t qꝺ no.in cle.ij.de re.ec.nō alie.t ꝺcoꝛ. An.t Ho. Hil'r nō valet alienatio facta a scismaticis vl' intrusis.de scisma.c.i.xij.q.ij.alienatōes. Et tenet q̄ eā recipit restituere nō solū rē sz etiā fructus ꝓceptos.t qui ꝓcipi potuerūt a iusto possessoꝛe.c.guil.de rest.spo. Et tē excōicatus q̄ nititꝫ talibꝫ alienatōnibꝫ.vt j.Excōicatio.vij.casu.ix.

21 ¶Utrū platus hñs ꝺna distincta a ꝺnis capituli possit illa ꝺcedere alicui ad vitā ipsi? plati sine capitl'i ꝺsensu t alia solēnitate:R. Pa.in.c.ꝺtinebaꝫ.de his que fuūt a prela.ꝙ Fe.ꝺsi.li.tenet ꝙ sic. Vide doc.i.c. veniens. de trāsac.t maxime eā pietatis.p tex.iuncta glo xvi.q.i.possessiones. Vide Archi.in.c. i.de re.ec.non ali.li.vi

22 ¶Utruꝫ in alienatione rei minoris requiraꝫ aliq̄ solennitas:R. Inno.in.c.i.de re.ec.nō ali.li.vi.ꝙ sic.s.cause cognitio t decretum et cā legitima.C.de p.mi.l.minoꝛ.t.l.si minores.t.ff.de re.eoꝛ qui sunt sꝰ tu.l. magis puto.§.non passim.t.§.si es. Et hoc verū etiam in mobilibus ꝓciosis fm eundē ibidem. alꝫ habet ꝺ possidentē rei vendicationē contra tutoꝛē aut curatoꝛē ꝑsonalē actionē tutele vel negocioꝝ gestoꝝ.ꝺ.§.si es.t.§.se.C. de pre.mi.l.t si ꝑses. Et dicit ibidē Inno.ꝙ decretum in sentētia.t nō imponit sine cause cognitione.t ideo in scriptis est dādū.C.de sen.ex pi.re.l.ij.ff.de rebꝫ eoꝝ qui sunt sꝰ tu. l.i.t.ꝺ.§.si es.t.ꝺ.l.minoꝝ. Sepe tñ in iure decretū vocaꝫ auctas.l.i.C.de mi.t.l.i.C. qñ decre.opus non est

23 ¶De alienatōe possessiōis date sub ꝺditōe

ne alienet. vide. j. donatio. §. xlvij.

24 ¶ Utrum valeat alienatio facta p eum q̃ cõmisit capitale crimen: etiã ad piã causã: R. Inno. in. c. quia ppter. de elec. q̃ alienatio tenet dummodo fiat añ sñiam. l. post contractuz. ff. de dona. z. l. si quis post hac. C. de do. dan. q̃ pcipit q̃ dona illius qui capitale ꝯmisit crimen publicent: intelligẽda est post sententiã inuẽta. vel ex suspitione pene alienata. vt. ff. de dona. cã moz. l. si aliquis. Fallit i crimine lese maiestatis. vt in glo. d. l. post ꝯctum. sil'r in crimine hereſis. vt in. c. cũ fm. d here. li. vi. qz sunt in ꝯ missum a die cõmissi criminis. vide. j. Hereticus. Idẽ dic i quocunqz crimine qd ipso facto dona ipm perpetrantis essent ꝯfiscata

25 ¶ Utruz alienatio in fraudẽ creditoz vl' patronozum valeat: R. Innoc. vbi. s. q̃ nõ. qz venit reuocãda. vt. ff. d his que in frau. cre. p totum. Immo plus q̃z nõ sit facta in fraudem. si tñ fraus est ipso facto reuocat. l. omnes. §. lucius. ff. eo. ti.

26 ¶ Utrum alienatio rei litigiose valeat. vide j. Lessio in pzin.

27 ¶ Utrum alienatio fundi totalis vel rerum donataz ppter nuptias valeat. vide. j. dos. §. xi. z. xij.

28 ¶ Qui ꝓhibeant alienare. vide infra Donatio. §. iiij. cum sequen.

29 ¶ De alienatõe donoz mobiliũ que seruãdo seruari nõ pñt facta p eccl'asticas ꝑsonas: vide infra Clericus. i. p totum

Alimenta

Alimentoꝛum appellatione vestimenta z calciamenta intelligunt in legatis. vt. ff. de ali. z ci. le. l. legatis. Idem dico si legatus ẽ victus. vt. ff. de ver. sig. l. verbo victus. Secus si cibaria sunt relicta. vt. ff. de ali. et ci. le. l. añpe. Itẽ nomine alimentoꝛ venit medicine fm Dy. Ang. z Imo. in. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ff. so. ma. p. l. verbo victus. cũ se. vbi est casus. ff. de ver. sig. z ꝓbat in. l. legat'. ff. de ali. z ci. le. z Bal. in. l. in rebus. ff. ꝯmo. q̃z quis dixerit contrarium in. d. §. si maritus p copulã. que ponit inter diuersa. vt no. glo. in rubrica. ff. de iu. z fac. igno. Hoc nõ nõ est verz. qz ibi ponit inter genus z speciẽ. vt in. si mili nota. glo. in. l. i. C. de ser. z aqua. sed appellatione cibarioꝛ nõ veniũt medicine fm Ang. in. d. §. si maritus. Sil'r nomie alimonie veniũt necessaria vite fm Pa. in. c. cum fm. de pbẽ. Et patet ex. c. nõ liceat. de pbẽ. in fi. lfe. Et nomẽ vite necessaria importat vestes. cibos. medicinas et hmõi. sicut dicim' de alimẽtis legatis in. d. l. legatis. z ibi tenet Bar. q̃ ille cui debent alimẽta debet hẽre expẽsas p studio necessario sine quo viuere ñ posset fm ꝯ decentiam psone. puta grãmatica z hmõi. Secus de expẽsis i studys i quibꝫ dicit militare. sine quibꝫ bñ põt viuere hõeste fm ꝯ decentiã sue psone. Idem no. in. l. de bonis. §. nõ solum. ff. de car. edic.

¶ Quis tenetur ad alimẽta pstanda: R. fm Az. in sum. C. de alen. li. z Mo. in ti. alimẽta. q̃ ꝓmo parentes liberos z liberi parentes alere tenẽtur. z omnia onera inuicẽ sufferre. vt patet. C. eo. p totuz. nõ tamẽ de ere alieno vt. ff. eo. ti. l. si quis. §. parens. Nota tamẽ q̃ nomine patris hic veniũt ascendentes ex linea paterna. z matris nomie ex linea materna. Est tñ dñtia. qz mater nõ tenet nisi pater vel ascendentes ex eius linea deficiant vel sint egentes. vt. l. si quis. §. vtrũ. z. l. nõ quẽ admodũ. ff. eo. ti. Fallit hoc etiã q̃n filij pñt sibi sufficere in alimẽtis vel ex bonis suis vel ex artificio. Limita fm Bar. nisi sit nobilis cui nõ deceat talẽ artẽ exercere. Et idẽ puto i liberis circa parẽtes suos. ff. eo. l. si q̃s. §. sz si filius. Nec distinguo an sit emancipat' vel ne. an sit legitimus vel ne. quia de iure canonico tam pater q̃z mater tenet alere spurios vt notat Inno. in. c. ij. de regu. z Pa. in. c. cũ haberet. de eo qui du. quã pol. p ad. Fallit etiam vt infra Filius. §. xxi. Sedo vir vxoꝛem z vxoꝛ viz: si vir sit iops z vxoꝛ locuplex. C. vñ vir z vxoꝛ. aut. pterea. ff. solu. ma. l. si cuz dotem. ff. ad sil. l. i. ff. de iu. do. l. mutus. Et h verz nisi vir vl' vxoꝛ essent i culpa quo minꝰ exhiberet debita obsequia alteri. ar. l. iulianꝰ §. offerri. ff. de ac. em. cuz sy. Tercio frater frãtrẽ si egeat fm glo. in. l. parentũ. C. de alen. li. z. d. l. si quis a liberis. Et eã approbat Sali. in. d. l. parentũ dicẽs esse rõnabile. qz si te neat alere fratrẽ naturalẽ tm. vt in aut. licet. C. de natu. li. multomagis naturalẽ z legitimũ. ar. ff. de ammi. tu. l. tutoꝛ fm dignitates §. i solucdis. Quarto seruꝰ a dño. ff. de adile. l. cũ plures. §. pe. Alioquin fiet quod esti l. ij. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. z i. l. si sanus. C. ó lati. li. to. Quinto socer nuꝛ suã. d. l. si q̃s. Sexto tutoꝛ matrẽ pupilli z soꝛoꝛẽ si egent. l. si post. i ꝓncipio. ff. de tute. Et nota q̃ alimẽta debẽt pstari fm ꝯ suetudinẽ regionis arbitrio boni viri z fm facultatẽ debẽtis z dignitatẽ legatarij fm Bar. in tractatu de duobus fratribꝰ. facit. l. alimenta. ff. de ali. z ci. le. z. l. cũ hi. §. cũ in ꝑsona. ff. de trãsac.

Altare duplex ē. aliud stabile. quod quidem in ecclesia consecrata nō potest construi nisi quod epūs ꝑticulō cōsecrauit vel ꝓsecrari ꝑmisit. s. ab alio epo. lx. viij. di. c. ꝙuis. ⁊ de ꝓse. dist. i. c. nullus. el. ij Aliud aūt dicit viaticū. s. in via portanduz vel portatile ſm Jo. an. in. c. qm̄. de ꝓuile. lib. vi. Et nō ꝙ istud altare portatile aliquā do fit ex tabula ⁊ lapide. ita ꝙ lapis est sigillum. ⁊ sepulcrum est in ligno. Aliquādo vo fit ex lapide solum. ita ꝙ in ipso lapide est sepulcrum. Aliquando cuz ligno ⁊ lapide. ita tamen ꝙ in lapide est sepulcrum ⁊ sigillū. et ponit lignū ꝑ augēda eius latitudine. Aliquādo fit in lapide solo sine sepulcro et reliquijs. Et istis qttuor modis solūmodo potest fieri. Et debet esse latum ꝙ sup eo possit stare hostia ⁊ calix. ar. c. concedimus. de consecra. dist. i.

1 ¶ Utz debeat esse ꝓsecratū ab epo tā stabile qz viaticū ſ. ꝙ sic. d. c. nullus. ⁊ d. c. ꝓcedimus. ⁊ c. quod in dubijs. de ꝓse. cc. vel al.

2 ¶ Quō execrat altare ſ. ſm Pa. i. c. ꝑposuisti. de consecra. cc. vel al. ꝙ duobz modis. Primo qn̄ mēsa altaris est mota. i. qn̄ tabula superior de loco cui cōpaginat amouet ſm Jno. in rubrica p̄dicti ti. ⁊ Host. i. c. i. eo. ti. Et hoc verū in altari stabili. ⁊ licet i ipsa mensa sit foramen ꝓsecratōis. tn̄ si renouat mēsa a strictura execrat altare. qz ꝓsecratio intelligitur principaliter i coniūctione lapidis superioris ⁊ strictura inferioris Secus si totū trāsfertur cum sibi cohērētibus. Secus i portatili. qz nō execrat nisi amoueat illud paruz sigillū ꝓtinēs ꝓsecrationē qn̄ factuz est ita ꝙ in lapide fit sepulcz. Sed qn̄ lapis est ꝑ sigillo in ligno. tunc ſm Jo. an. in. c. ligneis. eo. ti. amoto lapide a ligno est execratū. Qn̄ vero est factū tercio mō. tunc si lapis amouetur a ligno. Abbas ⁊ Jo. an. in. d. c. ligneis. tenēt ꝙ nō execratur. qz ꝓsecratio est i ipso lapide. Pa. ibidem dubitat. quia cū recipit formā ab ipso ligno et lapide. puta qz lapis est ita paruus ꝙ nō sufficit ad formā altaris viatici. sublato ligno est verum dicere ꝙ altare patitur enormē lesionē. Tu dicas verū esse qn̄ lapis est ita paruus ꝙ nō pōt cōtinere calicē cum hostia eo mō quo debet sup ipm poni ad celebrandū. alis vera ē opi. abbatis ⁊ Jo. an. Secdo mō execratur qn̄ enormiter est fractū. d. c. ligneis. ⁊ ibi dicit Pa. ꝙ vbi tūc ꝙtingat enormis fractura in altari execrat. qz videt ꝑdere formā. Sec⁹ si fractura non sit enormis. Isto solo mō execrat altare portatile quarto modo dictū ⁊ nō alijs modis. Et nō ſm eundez Pa. ⁊ glo. in. d. c. i. ꝙ enormiter frāgit ⁊ execrat altare stabile si alijs de lapidibz tāgentibz ipsam ꝓsecratōem vel sigillū ē amotus. Et nō ꝙ qn̄ fit ꝓsecratio altaris fit vnū foramē paruū in mēsa lapidea altaris vel aīn altare vel i latere dextro ⁊ post ꝓsecrationē claudit lapide quo. ⁊ dz illo lapis sigillū. qz denotat illud ꝓsecratum. ⁊ ibi ponunt reliquie ⁊ nomē epi ꝓsecrantis ⁊ sancti ad cuius honorē ꝓsecrat

¶ An aūt possit poni corpus xpi consecratū ꝑ reliquia. Jnno. cū ꝓsilio assistentiū respondit ꝙ nō. Fert tn̄ ꝙ leo papa dedit partē corporalis ⁊ corpis xpi in cōsecratione cuiusdā ecclesie. Hec Pa. in. d. c. proposuisti. Tenet Astēn. lib. vi. ti. xxix. ꝙ altare portatile potest consecrari sine reliquijs. Allegat. c. cōcedimus. de ꝓse. di. i. Et iura q̄ vident p̄dicta. dicit ꝙ loquunt in altari stabili. Et ꝙ nō sint necessarie: facit rubrica in missalibz antiqs q̄ dicit ꝙ si reliquie nō fuerint omittat illa ꝑticula illius orōnis que dicit post ꝓfessionē scz Oramus te dñe ꝑ merita sanctoz tuoz tū quoz reliquie hic sunt ⁊c.

¶ Utz execrata eccl'ia execret altare ſ. ſm Pa. i. d. c. ꝑposuisti. ꝙ non. qz eccl'ia pōt destrui absqz hoc ꝙ destruatur altare. Sec⁹ si polluatur. qz tūc etiā polluitur altare ⁊ indiget reconciliatione. hoc intellige de stabili altari nō de viatico seu portatili 4

¶ Utz plura altaria possint eodē die i eadē eccl'ia ꝓsecrari ſ. ꝙ sic: sicut ⁊ plures epi eodem die ꝓsecrari. c. cū sis. de ꝓse. cc. vel al. 5

¶ Utrum altare in ecclesia consecrata possit diruu sine licentia epi. videt ꝙ nō. arg. c. placuit. de ꝓse. di. i. Secus in nō cōsecrata. ar. a ꝓrio. ⁊ glo. in. c. ꝙuis. palle. Idē dic de erectione quod ⁊ de diruitione 6

¶ Utz sacerdos possit ꝓsecrare altare ſ. ꝙ nō. xxvi. q. vi. mistrare 7

¶ Utrū in altari in quo epūs celebrauit possit p̄sbyter eodē die celebrare ſ. ꝙ nō. de cōse. dist. ij. c. fi. nisi de licentia epi. aut necessitate cum epūs nō pōt ꝑficere. vij. q. i. nihil. hec glo. in. d. c. fi. 8

Alternativa pnal' ſm bar. in l. q̄cūqz. C. d ser. fu. si verba dirigunt iudici. tūc optio ē iudicis. puta cū die puniat vl' ꝓdenet. Si vero dirigunt reo. puta soluat mille. vl' exhibeat medietatē ⁊ hmōi. tūc optio dat reo. Si ꝙo

verba nō dirigūt nec iudici nec reo. puta dicit statutū sit pena pdis ⁊ hmōi. tūc in penis corpalibꝫ electio ē iudicis. l. i. §. expilatores ff. de effra. In pecuniarijs ꝫo erit rei. ar. l. plerūqꝫ. ff. de iu. do. Et sil'is distinctio fit i legatis p Dy. de re. iu. li. vi. ⁊ doc. in. l. lucio. ff. d le. ij Si ꝫo legatū simpl'r fit alternatiue nō magis referēdo verba ad heredē q̄ ad legatarium: tūc electio est legatarij. vtputa. lego Titio fundū vel vsufructū vēdicabit titius qđ voluerit. vt in. d. l. lucio

¶ Vltꝫ qñ ꝺs tenet ad altez duoꝝ sub alternatiōe possit darē qđcunqꝫ voluerit. R. glo. i c. inter ceteras. de rescp. ꝙ sic. insti. de here. insti. §. pe. C. de ꝺdi. inde. l. pe. ⁊. d. l. plerūqꝫ. ff. de le. ij. l. si ita. extra de pben. referente. Cōtra insti. de le. §. si generaliter. Soluit glo. pdicta vera prima iura. nisi eligens fuerit i mora. ff. de op. le. l. mancipioꝫ. ff. de le. l. statuliberꝫ. §. i. ff. de solu. l. stichuꝫ. ꝓmo R. ff. de pe. here. l. itē. §. idē recte ait. Vñ talis si loco et tpe debito offerat altez cui tenebat ⁊ noluit recipe liberatur debitor. Vñ si pirat vel alio mō alienaret nō ppter hoc teneret ad altez exquo solus creditor est in culpa p iura prima allegata. §z si nullus sit in culpa debēs duo alternatiue. puta stichum aut pamphilū. si periit piculū ꝓmi ad emptorē piculum sed ad venditorē ptinet. l. si in emptōe. §. si emptio. ff. de ac. emp. ⁊ ven.

a AMbitio ꝺm Alex. ij. ij. tractatu de auaricia. q. vij. est appetit⁹ potentie. Potentia autē potest appeti ꝓut p illaꝫ acquiritur honorificentia. ⁊ sic reducitur ad superbiaꝫ. vel put est apparens sufficientia vel abūdātia. ⁊ sic reducitur ad ꝺcupiscentiā oculorū. Vñ Augus. i. ꝺfessionū. Auaricia possidere vult multa: ⁊ tu domine possides oīa. Potēntia ꝓo dicit i possessione oīm. Vñ glo. super illud. Cognouit qm̄ dñs meus es qm̄ bonorū meoꝝ nō eges: ait. Quātumlibet auarus sit sufficit tibi deus. etem̄ auaricia terrā querit possidere totā. Adde celū. adde qđ plus ē qui fecit celū ⁊ terrā. Et ideo Aug. in li. de vera religione. Ambitio seculi supbos facit. ꝺcupiscētia curiosos. Et in li. ꝺfessi. Jussisti vt ꝺtinēā a ꝺcupiscentia carnis. ꝺcupiscētia oculoꝝ ⁊ ambitione seculi

¶ Vtrū ambitio sit pctm̄ mortale? R. ꝙ nō semp. sed ꝓmo rōne finis. ⁊ est tūc qñ in tali appetitu ꝺstituit finem. s. quia paratus esset quodcunqꝫ mortale ꝺmittere p ꝺsequendo potentiam vel honorificentiā. vel secundo rōne rei que appetitur. vtputa quia appetiuit vel plura beneficia ecclesiastica. arg. c. qz in tantuꝫ. de pben. nisi in casu licito. De quo dic vt. j. Clericus. §. ij. Vel aliqđ beneficiū vel officium seculare vel ecclesiasticū sciens se indignū ratione criminis vel ignorātie et hmōi. qz tunc est mortale. Rō qz vult quod lex phibet. Sil'r dico cū appetit bñficium aut dignitatē q̄ habet cura aiaꝝ prīncipaliter ppter honorē. videt mortale ratōe p̄dicta. facit in ar. c. statuimus. lxi. di. ⁊. c. licet. viij. q. i. ⁊ optime. c. miramur. lxi. di. Et hoc intelligo si sit deliberatio volūtatis. alꝫs veniale pctm̄ ꝺmuniter est.

Amor sui est quando quis nimis diligit seipsum querendo delectationes corpis nimis ⁊ quietē carnis. ⁊ ꝓcedit ex luxuria que est pctm̄ mortale. solum si ppter eum nō implet p̄cepta vel facit ꝓtra. Aliter ꝺmuniter est veniale. qui tñ amor sui est ille qui aliqñ ꝺducit vsqꝫ ad ꝺtemptū dei vt dicit Aug⁹. Et ab isto ꝓcedit prudentia carnis. de qua. j. Prudentia

Amicicia vide. j. diligere p totū ⁊ infra. Placere

Amor seculi est filia luxurie. De q̄ vide infra Diligere. §. iij.

a ANgaria est opus persone le ⁊ munus mere psonale. Munus autē mere psonale ꝺz quod pōt laboꝛe corpali expleri sine detrimento rei. vt in. l. numerum. la. ij. ff. de mu. ⁊ ho. pangaria ꝺo in quibuscūqꝫ constit. vt vult glo. in. l. neminē. C. de sa. san. ec. Et bñ. quia dictio per a ꝺnget. vt. l. vrbana. § pnocrare. ff. de ver. sig. ⁊ nota. in. c. si constiterit. de ac. Et sic est munus mixtū sicut angaria mere psonale est

a APpellatio est a minore ad maiorem ꝺdicem prouocatio ꝺm canones. ij. q. vi. omnis oppressus. ⁊. c. sequēti. ⁊ c. placuit.

¶ Qñ ē appellandū? R. ꝙ infra. x. dies a die late sñie. vt. C. de ap. aut. hodie ꝺo. Fallit i absenti ex pbabili vel notoria cā. qz talis infra. x. dies a tpe quo sciuit sñiam latam potest appellare. vt. C. quōꝛ qñ iudex. l. ab eo. ff. qñ ap. sit. l. i. §. fi. Et hoc verꝫ nisi sit cōtumax vere in nō comparēdo vel veniēdo ad

iudiciū. qz tūc nō audiť nisi veniat iudice sedēte adhuc p tribunali. l. diu⁹. ff. de in integ. re. Secus si fuisset p tumaz i restituēdo. qz pōt
2 appellare. l. creditor. ff. de ap.

¶ Utz appellatō interposita post excōmunicatōez vel interdictū vl' suspēsionē ab officio vel ab ingressu eccl'ie tollat ipsaz censuraz effectū. R. q nō. tex. ē i. c. is cui. de sen. ex. li. vi. Et hoc verū qñ tales cēsure absolute sunt inflicte. Ratio. quia secum trahunt executionem. c. pastoralis. de ap. Secus esset si sb cōditōe foret posite. vt puta si nō solueris hinc ad mēsem excōmunico te vl' suspēdo. vl' si nō feceris hoc vl' illud. qz tūc si añ p ditōis euētum appellaueris legitime. bene suspēdit. vt i
3 c. pterea. el. ij. de ap.

¶ Quid si dicat. Excōico te si appellaueris? R. Inno. i. d. c. pterea q appellatō suspendit effectū. Sed dubiū esset si dicit. Excōico te si dispposueris ad appellandū. Et tunc dico q i casu in quo tal' platus nō pōt phibere appellatōem nō erit excōicatus. al's sic
4 ¶ Utz excōmunicatus post legitimā appellatōem sit euitādus? R. q nō. vt no. i. c. licet de sen. ex. lib. vi. z. c. pastoral'. de ap. Uerūtamen si excōmunicatus nominatim. spāliter z expresse infra tempus a iure vl' a iudice determinatū appellatiōem nō fuerit psecutus vt debuit eo elapso. poterit publice excōmunicatus denūciari. z tūc erit euitandus tam i iudicio qz extra. z ab actibz legitimis remouēdus. d. c. licz. Et deret reputari p excōmunicato post talē denūciatōem donec sententialiter fuerit declaratū appellatōem añ excōicationē fuisse interpositā.
5 ¶ Sed vtrum tal' post denūciatōem excōmunicatōis z desertōem appellatōnis celebrās aut ingerēs se diuinis efficiatur irregularis? R. Arch. i. d. c. licet. z seqtur ibidem Se. q nō. qz eo quo appellatō legitima fuit añ excōmunicatōem posita: ipsam excōmunicatōez suspēdit. z licet post desertōem appellatōis denūciet excōicatus. no tñ excōicat necvere est
6 excōicatus. vt ibi patet.

¶ Utz a qlibet sntia vl' grauamine possit appellari? R. q sic. si est homis de iure canonico De iure ciuili nō ab interlocutoria nisi qñ in dep̄i criminali vl' ciuili negocio questionē p tormēta interlocutus est ꝺ. l. añ sntiam. ff. de ap. reci. facit glo. i. l. añ snie tps. C. quoz ap. nō re. Regulariter aūt nō appellať ab interlocutoria. vt in. l. ij. C. de epi. au. Rō. qz grauamē quod p eā inferť pōt reparī p appellatōz a diffinitiua. sed qñ nō posset reparī liceret.

Quidā tñ tenēt q etiā ab interlocutoria pt appellari semp. vt. l. aut p̄tor. §. q̄d tñ. ff. de mino. Sed p mū verius.

¶ Utz q̄s possit appellare a declaratoze pene legis: videť q nō. qz a pena legis non potest appellari. l. si qua pena. ff. de ver. sig. z i. c. qz nos. z ibi glo. de ap. Sz tu dic q a declaratoze pōt. Glo. ē singl'aris i. c. cupientes. §. q si p. xx. dies. de elec. li. vi. qđ nota. 7

¶ Utz quis possit appellare a denūciatōne aut declaratōe excōmunicatōnis seu alteri⁹ cēsure? R. Pa. i. c. puenit. de ap. q sic. qz hec nō est sntia iuris a qua non licet appellare. c. qz. de ap. sed iudicis declarātis que ē hoīs. Facit ad hoc glo. nota. in. c. cupientes. ꝺ elec. li. vi. Et hoc verū nisi sit notorius excessus. qz notorius criminosus nō audiť appellās. facit quod notat Inno. in. c. ex parte. el. ij. de ver. sig. qui dicit q in notoriis nō requiritur p̄sentia. sed fit quedam iuris executō. z tex. in. c. qm. de fi. p̄sby. Quod limito verum qñ excessus ē ita notorius q nulla tergiuersatōe pōt celari. 8

¶ Quis potest appellare? R. ille cuius interest. al's p alīū facta nō valet. l. i. ff. de ap. nō re. z. c. ex oze. de his que fi. a ma. par. ca. nisi qñ p uocaret p eo q ducť ad supplicū. vt. l. nō tm. ff. de ap. 9

¶ Utrū religiosus possit appellare? R. q nō a cozrectōe suoz p̄latoz si fiat fm statuta ordinis vl' regl'e. c. ad nostrā. z. c. reph̄ensibil'. de ap. z. c. cū spāli. eo. ti. 10

¶ Utz appellatō extraiudicial' sic annullet post facta sicut iudicial'? R. fm Inno. i. c. ex pte. el. i. ꝺ ver. sig. q sic. facit. c. ad audientiā de ap. In hoc tñ est dñntia fm cū dē Inno. i. c. i. de his que fi. a ma. par. ca. qz iudex q̄ p cedit i forma iudicij ꝺz audire legitimas exceptōnes. z nisi audiat iuste appellať ab eo. Sz sec⁹ ē i eo q̄ nō vt iudex: sed vt p̄uata p̄sona pficit factū suū. qz iste in forma iudicij nō p̄cedit nec p̄cedere pōt. z iō nō dimittet q̄n pficiet factū sup quo appellať. nec renocabiť nisi p̄ualeť veritas cāe. nec imputabiť ei si nō audit ꝺtradictōem vl' appellatōez ad ūsarij nisi p̄ualeť veritatē cāe appellatōis. vt ꝺ elec. c. cū dilect⁹. z meli⁹. c. cū iter canonicos. iūcto qđ nota. i. c. interposita in glo. i ꝺ. sz etiam. de ap. Et sic collige q appellatō extraiudicial' ꝺz fieri ex causa p̄bata a iure vl' ciuili vl' ꝺsuetudinario vl' canōico. Secꝺo q tenēt gesta etiā post appellatōz ipsam. nisi approbata veritate cause. Tercio nō. q eoipso approbať veritas cause quo nō p̄bať ꝺtrariū. 11

Quarto q̄ sñia excōicatōis nō tenet post appellatōz ex causis legitimis interpositā. etiā si nō ꝓbat veritas. Nō quartū ē ꝑticulare in excōicatōe t ꝑtra supdicta. Et est rō. qz nun qz debet qs excōicari nisi cā ꝓhib. ij. q. i. nemo De hoc vide Inno. i. c. dilectis filijs. de appel. qui in hoc ꝑcordat

12 ¶Ubi t a quo ē appellandū: R. q̄ a iudice q̄ pnūciauit. t vbi ius reddi ꝑsueuit. Nā regulariter q̄ ad cās agēdas pertinēt i eo loco debet fieri t agitari. ff. de ite. ac. l. voluit. §. qđ aut. t coraz iudice qui sñiam tulit. si eius sit copia nō p vicos vel oꝛtos. ff. qñ sit ap. l. i. §. dies Et si nō vult iudex recipe appellatōez puniꝛ tur. l. iudicibꝫ. t. l. qm. C. eo.

13 ¶Ad quem est appellandū: R. ad supiozem t gradatim. ff. eo. l. imꝑatoꝛes. t. C. eo. l. ad dictos. Si vero a delegato appellat ad delegantem. C. eo. l. ꝓcipimus. §. cozū. Si aut ē a delegato delegati ferret forma posita. C. qui pro sua iurisdi. l. vnica. in fi. t in glo. ibi dem. Et ꝓpterea dat cautelā Ra. sul. i. l. casu. C. de ap. q̄ epūs vel alius ordinarius deleget causam. quia si appellat a sententia. devoluetur ad ipsum qui iterꝫ deleget causaz appellatiōis que ꝓtest delegari. vt. l. cū post sentētiā. C. de ap. no. glo. t Ange. in. l. cos. i ꝓn. C. eo. ti.

14 ¶Qualiter est fiēda: R. si incōtinēti fit: sufficit viua voce sine scriptis. C. e. l. ij. t. l. litigatoꝛibus. Si fit incōtinēti: tūc debet ꝓrige re libellū appellatoꝛū infra. x. dies vt dixi. Qui libellus debet cōtinere nomē appellātis t eius aduersariū t nomē iudicis a quo t ad quez appellatur. Dec no. l. i. §. fi. ff. e. forma sic. Ego Titius dico sñiaz nullā quā tulisti dñe iudex. B. ꝓtra me. ꝓdemnādo me sem ꝓnio in. x. libras ꝑsoluēdas. t si aliqua est ego sentiēs me grauatū ad talē iudicē appel lo i scriptis petens apl̄os tc.

15 ¶Utꝫ appellare liceat: R. q̄ sic qñ fit ex ꝓfidētia iuste cāe vl̄ ad declinandū indebitū gꝫuamē iudicis. qz hoc fit aucte iuris. t qđ fit iuris aucte nō ꝯz calumniā. Et q̄ liceat appellare ex causis expssis habent in. c. pastoralis. de ap. Si vo appellet qs cā afferēde moꝛe. t aio aggrauādi aduersariū. sic nō pōt fieri sine pctō mortali si est i notabile detrimentū primo. t tenet et ad restitutōez. ij. q. vi. c. quicūqz. Lōcoꝛ. Tho. sc̄da sc̄de. q. lxij.

16 ¶Nota q̄ timēs iniuriā iferri sibi ab aliq̄ iudice t accipiēs iter eūdi ad ꝓncipem ꝓcipiat illi ne sibi iniuriā inferat q̄ hoc videt ꝓsitus sub ꝓtectōe ꝓncipis. vt sic istud pce ptū cū arreptione itineris habeat vim cuiꝰ dā appellatōis extraiudicial. Facit qđ not. Bart. in. l. de pupillo. ff. de no. ope. nū. et Inno. t Jo. an. i. c. vt debitus. de ap. q̄ arreptio itineris ad supiozē cōstituit eū sub eius pro tectione. t sic punit inferēs tali iniuriā dū ius ꝓtemnit. t cū sub cuiꝰ ꝓtectōne se posuit. vt no. Pa. i. c. in causis. de elec.

Apostasia ꝑm Alex. ij. ij. tractatu de apostasia est remerarius a statu fidei: obediētie ecclesiastice vel religionis recessus. Et sic collige triplicez apostasiā. vt etiam no. glo. in. c. i. de apo. In prima fuit Julianus apostata. vt in. c. iulianus. ij. q. iij. t quicūqz recedit a fide. ij. q. vij. nō potest. t isti ꝑm Hosti. i. d. c. i. sunt veri heretici. et i ipsis habet locū oīa iura de hereticis. ex quo patet q̄ ipso facto sunt excōicati. c. excōicamꝰ. de here. cl. i. t. ij. t ita tenet Innoc. i. d. c. i. nec testamētū facere pñt. vt. j. testm. §. i. In sc̄da sunt oēs xp̄iani q̄ nolūt obedire suis ꝓlatis eccl̄asticis. viij. q. i. sciendū. Qz aduerte q̄ aut iste inobediēs tō nō obedit pape seu canonibꝫ. qz nō credit q̄ habeat ptātē ꝓdēdi canones. et iste debet puniri vt hereticus. xix. dist. nulli phas ē. et ibi dicit Hu. q̄ est excōicatus t hereticus et scismaticus. c. licet. de elec. c. excōicamus. de here. c. i. de scis. t Pa. i cle. i. de ere. t q̄li. dicit q̄ ē infamis. t no. glo. vi. q. i. infames. t glo. i. d. c. generali. de elec. li. vi. t ibi Be. Aut tō nō obedit nō qz nō credat eū habere ptātē. sz qz contemnit. t talis graviter debet puniri. d. c. nulli phas est. Si vero nō vult obedire ex quadā ꝓcupiscētia q̄ ipsum tenet tūc mitius punit. de quo vide infra. Inobediētia. i. ꝓn. In tercia sunt large oēs qui perdunt deū ꝑ peccatū mortale. iuxta illud. xxxviij. di. c. fi. t Eze. Ecce ego mitto te ad gentes apostatrices tc. Proprie ꝙo i ista tercia pte sunt apostate illi qui recedūt ab ordine suo sive sumpte religionis. vt i. d. c. i. t. l. di. c. vlti. de quibꝫ loquit Aug. xlvij. di. c. quantūlibet dicēs. Nunqz peiozes qz qui i monasteriis defecerūt. Pro cuiꝰ declaratōe querenda sunt aliqua dubia.

¶Utꝫ clericꝰ i sacris qui dimittit solū habitū sit apostata: R. Pa. in. c. true. de apostat. q̄ sic. ar. c. i. de voto. li. vi. Decus si esset in minoꝛibus ꝑm Inno. in. d. c. true. licet alij ꝓtrariū tencāt. s. q̄ sint apostate tales exñtes i minoꝛibus. Sed mihi placet opinio Inno. q̄ nō. ꝓ rationem quam facit Pau. i. d. c. true.

qz ī. c. vlti. de vita ⁊ hone. cle. nō punit̄ solus ex desertione habitus: nisi dimittat ⁊ tonsuram et p omnia incedat vt laici. Et hoc verum nisi tales existentes in minoribꝫ habeāt beneficium. quia si tenent beneficiū ⁊ dimittunt habitum. sunt apostate. d. c. fi. l. dist. et quod ibi notatur.

¶ Utrum peccent clerici apostatātes: R. ale. vbi supra q̄ sic in prima vice. quia faciūt cōtra illud quod dixerūt. Dñs pars hereditatis mee ⁊c. nō tamen postea si sunt in minoribus tm̄. nec credo etiaz q̄ tales peccēt mortaliter apostatando. p. c. vltimū de vita ⁊ hone. cleri. ⁊ p. c. Johānes. de cleri. coniu. et qđ no. glo. in. d. c. tue. nisi retinerēt beneficium si quod habebant. quia nullum votū nec cōtra aliquod preceptū faciunt Et ppterea dicit Alexan. vbi supra. q̄ nō efficiuntur infames si solum erant in minoribꝫ. sed alij apostate sic. ij. q. iij. si quis ⁊ suo. q. q. ij. si autē. Rich. tamē. in. iij. dist. xxiij. tenet q̄ etiam habens primā tonsurā nō potest eam dese/re sine peccato mortali. Quod limitat guil. naason verū nisi causa rationalis eum moueat ad dimittendū. sed q̄n solum exsola libidine laicandi deserit tūc peccat mortaliter Sed q̄ non peccet mortaliter videtur veri/us pura allegata. Alij autem qui sunt i sacris: semp sunt in peccato mortali: ⁊ sunt coercendi vt redeant ad assumendū habitū et tonsuram. vt in. d. c. tue. Quomō autē si vxorem accepit dispensatur cū eo. vide. j. Bigamia. §. viij. ⁊ ix

¶ Utz in minoribꝫ ordinibꝫ exñtes possint renūciare clericatuz: R. Pa. i. d. c. tue. q̄ nō verbꝫ. vt ī. c. si diligēti. de fo. compe. sed facto sic. exercēdo actum omnino cōtrarium clericatuz. vt no. i. c. i. de aposta. vel q̄n monitus nō vult resipiscere. Et idem in alijs casibꝫ a iure expssis. De quo dic vt. j. Excōicatio. v. casu. i. §. xxij. cū sequē.

¶ Utrū religiosus recedens incōsulto prelato suo: ⁊ nō subijciēs se alterius obedientie sit apostata ppriē: R. fm Inno. i. c. fi. de renū. ⁊ i. c. intelleximus. de eta. ⁊ quali. q̄ sic. q̄tum cūq; retineat habitū ⁊ tonsurā. qz oportz ingrediatur monasteriū si vult euitare apostasiā. de quo notat̄ in. c. ex pte. de tempo. ordi. ⁊ i. c. Johānes. de regula.

¶ Utz religiosus intrās monasteriū magis latū sit apostata: R. glo. i. c. fi. de aposta. ⁊ ī. c. ex pte. de tem. oz. q̄ nō ppriē. large autem sit apostata. vide. j. religio. §. xxxiij

¶ Utz recipiēs ordinē sacz i apostasia ppe habeat ipsius ordinis executionē sine dispē/satōe: R. Pa. i. c. fi. de apo. q̄ nō erat religiosus apostata quātūcūq; peniteat. ⁊ solus papa dispēsat cum eo. Secus si minorē tm̄ suscepisset. quia epūs posset dispēsare. Nocitelligo si nō sit religiosus exempt⁹. qz sup exemptū nullā habet epūs auctoritatē. vt patet. j. exemptus. §. vi. Fallit hoc si i tali apostasia dimisisset habitū. ⁊ sic suscepisset postmodū ordines. qz cū esset excōicat⁹. c. vt piculosa. ne cleri. vel mo. li. vi. solus papa poterit dispēsare. vl melius dic q̄ habebit locū qđ dz ī. c. cuz illoz. i fi. de sen. excō De q̄ vide s. Abbas. §. xiij

¶ De clericis vel monachis ꝯhētibꝫ matrimoniū. vide. j. Bigamia. p totū 7

¶ Utrū religiosus apostata sit requirēdus. vide. s. Abbas. §. xviij. ⁊ de eius bonis: vide infra Monasteriū. §. vi. 8

¶ Utruz xp̄ianus qui ppter timorē mortis facit aliquē actū infidelitatis exterius: puta reuerētiā idolo. licet interius teneat fidē peccet mortaliter: R. q̄ sic. licet ppriē nō sit apostata nec excōicatus. facit p hoc. c. sic̄ sanctus. xxxij. q. iij. ⁊ quod ibi notat̄ 9

¶ Utrū liceat xp̄iano sine apostasia portare habitū infideliū. vide. j. Infidelitas. §. ix 10

A Qua benedicta aliquando fit ad reconciliationem ecclesie pollute sanguine vel semine. ⁊ hec benedicit̄ ab epo solum cū vino ⁊ cinere. vt in. c. aqua. ⁊ in. c. ꝓposuisti. de conse. ec. vl al. Aliqñ fit ad spargendū homines vel domus. ⁊ remouendā sterilitatē rez humanaz ⁊ ad multiplicationē ceteroz bonoz. et ad defensiōz hominū aduersus insidias atq; ꝓsutias diaboli. ⁊ ad delēda peccata venialia. ⁊ hec benedicitur a sacerdotibꝫ. vt ī. c. aquā. de conse. dist. iij. nec credo q̄ diaconi possint hanc benedicere. argu. d. c. aquā. ⁊ in. c. perlectis. §. ad presbyterū. xxv. di. diaconi. ⁊ mādatur omnibus sacerdotibus vt eā faciāt. ī d. c. aquā. ⁊ cōsuetudo interp̄tat̄ vt oñi die dñico benedicat̄

¶ Utz aqua nō sacrata addita sacrate efficiat̄ sacra: R. fm regulā glo. i. c. qđ ī dubijs. de pse. ec. vl al. q̄ sic. qz dicit q̄ sacz tāq; dignius trahit ad se nō sacz. xiij. q. ij. nō estimemus. ⁊ alijs ꝓcor. Qđ itellige vez fm Pa. i d. c. qđ ī dubijs. i liquoribꝫ. ⁊ ī his q̄ mixtione ꝓfundūt̄. nec facio casū an sit maior q̄ntitas aq̄ nō bñdicte q̄z bñdicte ⁊ rōe p̄dicta Fallit hoc i sacro sanguinis xp̄i. quia liquor 1

additus nō miſcetur ſanguini. cū ſit ibi ſanguis i venis. ſed ſolū ꝓmiſceꝫ accidētibus illis. ꝫpterea nō efficitur ſanguis xp̄i. vt no. i. c. cū marthe. de cele. miſ.

2 ¶ Utrum aqua benedicta ſit cā remiſſionis peccatoꝝ venialiū ſicut cetera ſacramēta: R. fm Pe. i. iij. di. ij. q nō. qz nō eſt ſacrm. ſed remiſſio que fit p ipſam fit p modum meriti nō ſacrī. Aqua eī bñdicta datur ad removendū phībēs remiſſionē ꝫ diſponendum ad deuotōem ꝫ dolorē pctōrum.

ARbiter eſt fm Jnno. in. c. quintauallis. de iureiurando. ille qui eligitur vt iudex ſcz vt pceda ſeruato i ſubſtantialibus ordine iudicij. ff. de arbi. l. i. ꝫ. l. qualē. Arbitrator eſt fm eundē ibidem qui eligitur vt aliquid exiſtimet. vel quid ſibi videat de aliqua re dicat ſine ordine iudiciario vel ea arbitretur. inſti. de em. §. preciū. ff. de verb. obli. l. ſi quis arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicōmiſſa. §. ſic fideicōmiſſum Jn multis differt arbitrator ab arbitro. de q̄bus notat doctoꝝ ꝫ Pau. i. d. c. quintauall. que omitto.

1 ¶ Utrum arbiter pmittens trāſire tempus teneatur partibus: R. q ſic. facit tex. i. l. i. §. ſciendū. in verbo duus. iūcto. §. p̄cedēti. ff. de ma. ꝙuē. facit quod notat i. l. fi. C. de ꝓtrahen. emp. ꝫ in. l. iij. §. tamē. ꝫ in. l. ſi neminē. ff. de arbi. ꝫ in. l. ij. ff. p ſo. glo. in inſti. de obli. q̄ ex quaſi delic. na. in princi. et in auten. decernimus. C. d arbi. ꝫ in. l. ſi quis i conſcribendo. in fi. C. de pac. Quod limito verum quādo ex dolo vel lata culpa hoc facit. alſ nō niſi ſe obtuliſſet. qz tunc teneret etiam de leui. ꝙ Multo magis teneꝫ ad reſtitutōem ſi in iuſtam dedit ſententiā ex dolo vel lata culpa ꝫ etiā leui q̄n ſe obtulit.

2 ¶ Utrū arbitrator poſſit die feriata pcedere i cauſa ꝫ ſententiare: R. Pa. i. c. ꝙqueſtus. de feriis. q ſic. qz eſt amicabilis cōpoſitor ꝫ pacis mediator. facit. c. de feriis. i fine. Lōcor. Spe. ꝫ Jnno. i. d. c. quintauallis. Sed tñ peccat. dicit Pa. vbi. s. ſi ex ſuo arbitramento ſolū haberet reſpectus ad cōplementū ꝙtractus. Secus ſi pncipaliter intēderet pacem vel aliquē piū actū. vt in dicto. c. i. Et intelligē Bar. in. l. ſi de meis. § fi. ff. de arbi. q̄ dic. q pōt pcedere etiā die dñica. Et ſequit Pa. i. c. cū dilectus. de arbi.

3 ¶ Utꝫ femīa poſſit eſſe arbitratrix: R. q ſic. nō tñ arbitrix. qz haberet pcedere iudiciali/ter. qđ eſt officiū virile. vt pbat in. c. dilecti de arbi. ꝫ in. l. fi. C. de arbi. niſi ſit femina que ex dignitate haberet iuriſditiōez vt regina. vide in. d. c. dilecti. in glo.

¶ Utꝫ monachus poſſit eſſe arbitrator: R. 4
q ſic. qz eſt officiū pietatis reducere diſcordātes ad pcordiā. arg. c. inuſtū. ij. q. iij. ff. ꝙ ſocio. l. ſi ſocietatez. in auten. vt iudi. di. §. ſi nō. lxxxvi. diſ. puenit. Et q poſſit eſſe tenet Pau. in cle. ij. de reſcrip. requirit tñ licentiaz abbatis. Et idem ibi Jo. de lig. Et ratio eſt quia non habet neqz velle neqz nolle. xij. q. i. nō dicatis. Oldra. tñ tenuit q etiā ſine licētia abbatis. Et credo verū ſi abbas ſcit ꝫ nō cōtradicit. qz videt conſentire. Et ſequitur Lar. in. d. cle. ij.

¶ Utrū monachꝰ poſſit eſſe arbiter: R. q nō 5
niſi de licētia abbatis ꝫ vtilitate monaſterij. arg. c. ij. de teſta. li. vi. vbi nō pōt eē teſtamenti executor ſine licētia ſuperioris ꝫ vtilitate mōaſterij. licet ſit actus fauorabilis. ergo nec arbitriū i ſe aſſumere. d. c. nō dicatis. Doctrinet Bal. in. l. ſi q̄ ex ꝙſenſu. C. de epi. au.

¶ Utruꝫ arbitrator poſſit p bono pacis ſine 6
pctō d iure alteri? capere ꝫ dare alteri: R. Pa. in. d. c. quintauallis q ſic. allegat. ſz ꝫ ſi i ſerui. §. ſi quis. ꝫ. l. ſi quis de meis. §. recepiſſe ff. de arbi. ꝫ Jnno. tex. eſt iuncta glo. in. c. ni/ſi eſſent. de pben. facit. c. his qui. ꝫ ibi Pan. de ma. ꝫ obe. ff. p ſocio. l. ſocietatē. la. ij. §. arbitrorum. Et nō ſolū in caſu dubio. ſed etiam in caſu ſcito. ex quo facit pro bono pacis. Bal. tenet q nō pōt ꝫ furtū cōmittit. de vſufeu. Et credo verū dicat qñ facit ſine cā. Secus p bono pacis. qz multū lucrat q̄ a litere/cedit. ar. eoꝝ que no. i fi. l. lucius. ff. ad tre. et niſi nimis enormiter lederet ptē. facit quod no. idē Pa. in. c. fi. de trāſac.

¶ Utrum arbiter p recompenſatōe alicuius 7
ſpūalis poſſit iudicare dandū tpale: R. pa. in. c. fi. de re. pmu. q nō. qz cū arbitrū videatur quidā cōtractus. vt in autē. vt diffe. iu/di. §. i. Uñ quēadmodū p viā contract? nō pōt dari aliq̄d tpale p ſpūali ſine ſimonia. ſic nec p viā arbitrij vt hic.

¶ Utꝫ in eccleſiaſticis poſſit ꝙmitti i cle- 8
ricū ꝫ laicum: R. q ſic. c. p tuas. de arbi. non tñ vt in iudicibus. qz laicus eſt omīno incapax huius iuriſditionis. vt i. c. decernimus. d iudi. ꝫ iuriſdictio ꝓpteret cuilibet inſolidū ꝫ indiuiſibiliter. vt no. glo. in. c. prudentiaz de offi. dele. ꝫ ſic mixtura faceret habilē. l. pe/dius. ff. de arbi. ꝫ quod no. i. c. cū ſup. de off. dele. quod eſſe nō pōt. d. l. pedius. Tenet tñ glo. i. c. contingit. d arbi. q etiā de ſpūali

pōt compromitti in clericum ⁊ laicuz auctoritate supioris

¶ Utz de reb⁹ tpalib⁹ cl'ici possint ꝓmittere i arbitros laicos ꝛ. R. fm Inno. i. c. ꝓtinet. de arbitris q sic. Facit. c. dilecti. de arbi.

¶ Utz cū qs iurauit stare sñie arbitratoruz possit sine p̄iurio petere reductōez ipsi⁹ arbitramēti ad arbitriū boni viri qñ tale arbitramētū ē iniquū. R. Pa. i. d. c. q̄ntauall'. multas opi. recitat. Sed in ꝓscientia colligo ex ei⁹ dictis sic. Aut dceptio intervenit ex ꝓposito, ⁊ tūc respectu cuiuscūqz lesionis pōt peti reductio nō obstāte q̄cūqz pacto. Rō. qz sic exp̄sse nō pōt renūciari dol⁹ futurus. l. si vn⁹. ℌ. illud nulla. ff. de pac. Ita nec tacite ℔ generalitate ꝛbo ꝛ. Et h̄ cōiter sequūt doc. Et dz dolus ex ꝓposito qñ sciēter p fraudē grāz seu odiū aggrauat ptē alterā. Aut dceptō intervenit re ipa ⁊ sine dolo arbitratoris, et tūc si lesio ē modica nō pōt peti reductō. vt in. l. si ꝺ meis. ℌ. recepisse. ff. de arb. etiā si renūciatio nō interuenit. vt ptz i. c. nisi eēnt. de p̄bē. Aut lesio nō modice. Et cōis opi. ē vt possit reduci. Sed h̄ credo vez si nō intervenit renunciatō. Si ꝛo intervenit renunciatio. s. vt possit dare vni ⁊ leuare alteri. qz renunciatō aliq̄d operat. ar. c. si papa. de p̄uil. li. vi. ⁊ i. c. in his. ꝺ p̄uil. ⁊ i. l. si qñ. C. de inof. test. Jō tūc poterit rōne maxime ⁊ enormis lesiōis. ⁊ nō magne. qz ista maxima lesio in dubio videt excepta. ar. i. l. oēs. ℌ. luci⁹. ff. ꝺ his q̄ in fraudē. Et q possit reduci facit. l. si qs cū al'r. ff. ꝺ ver. obli. qz satis ē q nō fecit sicut dn⁹ vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de oper. li. ⁊ ex quo maxima lesio nō fuit exp̄ssa nō dz trahi vltra intentōez agentis. Ita sentit Bal. i. l. pe. C. de arb. ⁊ dñs Anto. i. d. c. q̄ntauallis. Et magna q̄titas dz respectu p̄sonaz vel cause fm Bal. allegat. l. cū filius. ℌ. heres me⁹. ff. de leg. ij. vide tenā glo. i. c. fi. de re iud. li. vi Quid si fuisset dictū vt possit alte ⁊ basse in totuz vel i ptē de iure vni⁹ dare alteri. Et sic credo nō possit si vol⁹ nō intervenit. nisi aditū fuisset illi ptāti ꝛbū restrictiuū. s. alte ⁊ basse. put sibi videbit vl' placebit. qz hec verba iportāt arbitriū boni viri. l. thais. ℌ. soz re sua. ff. ꝺ fideicō mil. li. i. i. ff. ꝺ leg. ij. ⁊ l. q̄s ꝺ le. ij. i p̄n. vide. j. iudicare. ℌ. ij. ⁊ v.

¶ Quō debet p̄nūciare arbitri sñiaz. R. q in plurali dicēdo. Nos arbitri p̄unciam⁹ ⁊c. Excepto i electōe q debet fieri i singulari vice oim. de re iudi. c. cū ab vno. li. vi. ⁊ p̄sentib⁹ oīb⁹ arbitris fm Panor. in. c. sane. de arbi. Uerūtamen dicit Bar. in. l. duo ex tribus ff̄e re iudi. q si tercius fuit p̄sens i disceptōne sup meritis cause. ⁊ dixit quicq̄d voluit. ⁊ monitus ab alijs duob⁹ nō vult ee p̄sens nec allegat cām legitimā absentie. q tūc p̄nt duo p̄cedere sine ipo tercio. Et quō pōt mutare sñiaz vel corrigere. vide. j. Judex. ℌ. xxv

¶ Cōpromissum ē i duos arbitratores ⁊ nō cordāt. nūquid p̄nt ꝓpelli eligere tercium. aut iudex possit ipe eligere. R. recitat Pa. in d. c. q̄ntauall'. Bal. i. c. de inuesti. i ma. facta. dicere q̄ſdā sapientes ꝓsuluisse q nō. ⁊ placz 13

¶ Arbitrio boni viri qñ dz deberi relinq̄ vl' stari intelligit ꝺ iudice ordinario loci. no. glo. i. c. statutū. de resc̄p. li. vi. Et sequit He. in. d. c. statutū. Spec. in ti. de arb. ℌ. i. ℣. sed q̄s. vbi dicit q bonus vir cui⁹ arbitrio debet stari dicit iudex loci. l. ptinuus. ℌ. cū ita. ff. de ℣. ob. ꝓcor. Lap. abbas

Archidiaconus

mlta pt de iure.

Sed qz fm Inno. in. c. i. ꝺ offi. archi. ꝓstitutōes ⁊ ꝓsuetudines p diuersa loca pualēt in officijs. de ꝓsue. cū olim. de excess. pla. c. ad hec ipsis stabit. Et ideo i officio suo faciet fm q ꝓsuetudo p̄scripta sue eccl'ie habet. Ubi aūt nō esset talis ꝓsuetudo vel statutū haberent locū capitula totius istius tituli fm eundez Inno. Et sic post ep̄m est vicarius in oīb⁹ ⁊ habet curā in clero tam in vrbe q̄z in paroch̄ijs habitātes. Et ipsos debet de tercio i tercū anniū si ep̄us nō pōt visitare. vt in. d. c. i. ⁊ in. d. c. ad hec. Debet auscultare euangelium ⁊ epistolā. ⁊ resp̄sozia. ⁊ nullus ea in ecclesia cantet nisi p̄ius ab eō auscultat⁹ ⁊ ei⁹ iussu. ⁊ ceroferarios ordinare. vt in. c. ij. tenetur si aliquid ex sua negligentia vel alterius fraude dep̄rijt de reb⁹ ecclesie. nisi p posse p̄uideat. vt in. c. ij. Debet examinare clericos qui sunt ad sacros ordines p̄mouendi. c. ad hoc. ⁊. c. vt nostz. Abbates ⁊ abbatissas ponit in sede sua. vt in. d. c. vt nr̄m. q̄ omnia capitula sunt in. d. ti. de offi. archi.

¶ Utz decet archidiaconus nō dēdo epo dicere. Scis hūc esse dignū. Scio q̄tū humana fragilitas p̄mittit. R. fm Inno. i. c. vnico de scru. i ordi. fa. q si tal' ordinādus p̄tractura p̄bis pōt sana ꝓscientia rīdere. dūmō nō sciat aliq̄d mali de eo. ar. de p̄sum. dndū. q si sciat aliquid mali de eo qō ē secretuz. dz obtinere a plato vt eo absente faciat ordinationē. Et si nō pōt. vel sine scādalo. tūc etiaz pt sana ꝓscientia dicere. qz nō dicit nisi vt minister. nō vt ipe. ⁊ eccl'ia q̄ nihil scit ꝺ occult⁹ p

c

eū loquīt. nec dz omittēdo talia dicere. īdire cte pūblicare crimē frīs secretū. Si ẏo eēt pu blicū tale crimē. tūc pccarz mortal'r talia di cēdo. xxij. q. ij. p̄mū. si mō crimē ē pētz morta le qō scit. sec⁹ si eēt veiale. vt. xxv. di. §. crimīs

Archiepūs pōt ī tota sua ꝓui cia exercere iurīs/ dictionē tollēdo prauā ꝓsuetudinē et fulmi/ nādo sñiaz excōicatōis ī seruātes eā fm Jn no. t sequīt ꝑa. in. c. ex frequētibꝫ. de inst. t sentit glo. in sum. ix. q. iij.

1 ¶ Jtē pōt ī sua dioceſi exīstēs rōe notozietatis delicti delinq̄ntes suffraganeoz suoz sua sñia afficere. Et licet tex. ī. c. romana. ī. §. notozia. de cēsi. li. vi. loquat dū visitat. tñ doct. cōiter extēdūt ī. d. c. ex frequētibꝫ. etiā dū nō visitat rōne notozietatis delicti

2 ¶ Utz archiepūs possit absoluer sbditos suf fraganeoz suoz. R. Se. ī. c. ꝑpetuo. ō cēsi. li. vi. q̄ nō pt ligare vl' soluere nisi dū visitat vt tex. h̄ innuit. nec etiā a minozi excōicatōe ab/ soluere. vt ī. c. nup. §. ī scdo ẏo. ō sen. ex. Et h̄ vez nisi p appellatōem cā ad eū devoluta sit vl' ī casibꝫ sibi spāliter a iure pmissis. de q̄bꝫ hēs ī. c. pastoral'. de of. ordi. ī glo. t ī. c. vene/ rabilibꝫ. de sen. ex. li. vi. t ī. d. c. ꝑpetuo

3 ¶ Utz possit añ se crucē portari facere. R. q̄ trāsiēs p ꝓuiciā suā pt. t bñ dicere ppl'o. t ī pōtificalibꝫ t sine pōtificalibꝫ celebrare t ce lebrari facere tā ī locis exēptis q̄z nō exēptis Et etiā eps ī sua dioceſi pt sil'r hec. Jn dcēt fieri sine violētia t grauamine exemptoruz. cle. archiepo. de p̄uil'. Multa alia q̄ ad forū ꝓsciētie ptinēt tāgētia statū archiepoz. vide j. Prelatus p totū. t Eps p totum

Archipſbyter eccl'ie cathe dral' dz hīe curā quō alij sacerdotes diuina officia cele/ brēt dcēto mō. t ī absentia epi pt fōtes bñ/ dicere. alijs sacerdotibꝫ pñiaz iniūgere. c. ij. ō of. archipſby. Jsti alio nōie dicūt decani

1 ¶ Utz valeat absoluer oēs ō epatu. R. q̄ sic oēs q̄ ad ipm p pnitētia recipiēda recurrūt qz ē parochial' sacerdos oīm de epatu. c. offi/ ciū. eo. ti. in tex. t in glo. t l. di. in capite

2 ¶ Utz idē possit archipſbz rural'. R. q̄ nō ni si in q̄tum epus ei dat auctez. plebibꝫ em̄ so lummō pest t nihil dz facere sine relatōe epi aut ꝫ eius decreta. c. fi. eo. ti

Argumētatio a minozi ad maius valet affirmatiue. c. si in laicis. xxxviij. dist. Ja ma iozi ad min⁹ valet negatiue. xxxij. q. v. si pau lus. Et de hoc in. c. cum in cunctis. de elec. in glo. cū suis ꝓcoz.

¶ A toto ad partē valet negatiue. xiij. q. v. 1
pnale est

¶ A parte ad totuz valet affirmatiue. xxxij. 2
q. iij. meretrices

¶ Ab ethimologia noīs. xvi. q. i. placuit. el. i 3
t. ij. sed nō valet nisi negatiue t ī noīe appel/ latiuo. qz ꝑpa noīa imponūt ad placituz. vt no. Bar. ī phemio in fortiari sup Rica. Limi to etiā fm ꝑpa. i. c. i. ō iudi. vez q̄n nomē sū mit ex ēntiali natura sua. vt mutuū. testm. qz h̄ vez ē. Testm ē mētis testatio. l. i. ff. ō te sta. vbi g̈ nō ē testatio mētis: nec testm. Sil'r mutuū ē qō ō meo fit tuū. l. ij. ff. si cer. pe. vbi g̈ ō meo ñ fit tuū nō ē mutuū Secus q̄n im ponit nomē ex eo qō deberet inesse innoīato. Vñ impator dr augustus. qz augere dz rem publicā. si nō auget tñ impator ē. vt not. in phemio ff. veteris. Papa pontifex dr. qz dz cē pons p exemplaritatē vite. Dz si nō facit tñ pōtifex ē. vt in. c. i. de sti. lib. vi. Sic igit intelligē in sti. de tutel. in pn. ff. de ver. sig. l. bo noz. t. l. malū. C. de defen. ci. l. defensores. in/ sti. de dona. §. est t aliud. C. de feriis. l. a nul/ lo. C. de off. p. vz. l. i. vbi tex. Sciaris ꝑfecto ex ipso nomine q̄d ꝑfecto detrat a nomine. Et quibꝫ patet q̄ argumētū pōt sumi ab inter/ pratōe nomis. Et sic limita fm Bal. de va/ sallo militē qui arma bellica deposuit illud p uerbiū. Si nomine ꝑueris nec rē habere me reris. esse vez si nomē significat sbstātiā vl' q̄ litatē necessariā inesse alicui subiecto. vt. ff. de fideicōmiss. liber. l. lucius. t. ff. de pac. l. ta/ le pactū. §. fi. Secus si significat solaz simi/ plicē demonstratiōz. vt. ff. de re. du. l. si cogna tis. Et exh̄ patet esse vez q̄ scholares scho/ las intrātes nō attendentes nec studentes: nō gaudēt ꝓuilegio scholariū. vt tenet Jo. de li. ī phemio. cle. adducit no. p glo. ī. l. vna C. de stu. li. vi. ro. et videt tex. in. l. si quis. C. de dome. pte. Et idez si inhoneste viuūt. Si militer est verū q̄ illi qui sunt de collegio ali cuius artis. sed artē illā nō exercēt nō gau/ dent ꝓuilegio illi⁹ artis. vt no. Bart. in. l. sp. ff. de in. immu. p illū tex. in. §. negociatores. xvi. q. i. generaliter. Et hec faciūt tā ꝫ scho/ lares t artifices q̄z ꝫtra eoz rectores qui gra uāt litigātes cū eis ratōne ꝓuilegiorū. Et ideo si h̄ est manifestū. credo q̄ teneant ad re stitutōem rectores oīm in quibꝫ pl⁹ sunt gra uati. Et sil'r scholares si tales sunt q̄ nō gau dēāt. q̄z nō sit manifestū. Jn nomine aūt

ꝓprio sepe fit. ar. licet nō validū. ꝛ ideo homines querunt bona noia. Et dicebat vxor Jo. an. ꝙ si venderent vellet emi ꝑ magno bono. ꝓpterea Jo. an. extollit nomē ꝓprium in ꝓhemio cle. Gil'r Accur. i. l. facta. §. si in dā da. ff. ad trebel. interꝓtādo nomē suum. Et hꝫ euenit. qz ex horrido noīe sepe suspicant homīs sinistrū. putātes a ꝓtauo cuētu positū. ꝓhꝫ vide tex. cū glo. in. d. §. si in dāda.

¶Ab auctoritate. xxxij. q. i. dicit

¶Ab oppositis vel contrarijs. viij. q. i. sciendum.

¶A sil'i. ij. q. vi. q̄ se scit. ij. q. i. multi. in fi.

¶Ab exemplis gentiliū. de ver. sig. fozus. de ꝓse. di. i. c. i. vide Bal. in. l. quenticulā. C. de epi. ꝛ cle. quō multis alijs modis valet. sed omitto ꝓpter brevitatē

Arra non precia sed pignora dicuntur.

¶Arraꝫ donatio est argumentū emptōis vl' vēditionis: aut alterius ꝓtractus. qui nī cō tractus valeret sine eis. l. qd̄ sepe. in prin. ff. de ꝓtrahen. emp. Et pōt quis ab emptōne ꝛ vēditione discedere post ipsaꝫ donatōem ni si sint date noīe arre ꝛ ꝑ parte solutionis. qz cum ps precij sit soluta res nō est integra. C qñ li. ab emp. di. l. vnica. Verūtī ille ꝑ quē stat ne contractus pficiatur. qñ solum sunt date ꝑ arris: ipas perdit qui vendit. ꝛ qui recepit restituet in duplū. in sti. d̄ emp. ꝛ ven. §. i his. Et idem dic de pignore dummō nō sit datum estimatū nomine ptis solutōis. C. d̄ re. vēdi. l. precij

¶Utrū possint interuenire in matrimonio. ꝛ quomō faciūt matrimoniū. vide. j. Spō/salia. §. xij. cum se.

Arrogātia ē q̄daꝫ filia supbie qua quis multum se existimans: ceteros quos infra se videt despicit. ꝛ quibꝫ nō ꝓsulēdo loqui. sꝫ vix dominādo dignat. c. i. xlvij. di.

¶Arrogātes dicūtur qui garrulitatē auctoritatē putātes humiliter nesciūt inferre qd̄ decet. di. xlvi. §. i. ꝛ. c. i. ꝛ di. xlix. c. hīc etem. circa medīū

¶Arrogātia rusticoꝝ nihil ipudētꝫ. d. §. i

¶Utrū sit mortale pctm̄: ꝛ. q. sic. qñ ex tali supbia vel ꝓtēptōe fit que sit mortalis. Et ꝑ pterea vide. j. Supbia ꝛ Lōtēptio. al's cōmuniter pctm̄ veniale erit

Arrogatio vide. s. Adoptio.

Ars balistarioꝝ vtrum liceat: ꝛ. q. nō immo phibet sub pena excōmunicatiōis inter xpianos. vt in. c. vnico. de sagittarijs. Qd̄ est verū ſm glo. ꝛ doc. in bello iniusto. secus in iusto. qz data iusticia licitū ē quibuscūqꝫ armis vti ꝛ pugnare. immo ad uersariū recipe ꝑ seductionē parādo insidias. vt in. c. dñs. xxiij. q. ij.

¶Utrꝫ artifices qui inter se ꝓuenīūt ꝙ alios nō instruāt. aut ꝙ nō vendant nisi certo mō ꝛ hmōi pcecēt: ꝛ. ſm Inno. in. c. significāte de ap. ꝙ sic. si fraudulēter faciūt. Secꝰ si ex ꝓuilegio vel ꝓsuetudine. ꝛ. C. de moho. l. vnā intelligit qñ fraudulēter faciūt. vel dicit ꝙ locū habet de pſonis ꝛ reb̄. nō de loco vl' mō. Vel dic ꝙ si faciūt ex aliqua cā legitima ꝙ licet. Secus si ex auaricia. vel in damnū reꝑublice. Et sic intelligē. d. l. vnicā

¶Utrū artifices faciētes que ꝑ se vl' alio ad mixto nō pñt esse vtilia. de quib̄ dicit. l. qd̄ sepe. §. veneni mali. ff. de ꝓtrahē. emp. ꝙ fallitioserei. nec emptio. nec mādatū. nec societas valere pōt pccent moztaliter: ꝛ. q. sic. immo oīa mala eis imputabunt ex ipsis vencīcia. c. fi. de iniuſ. ꝛ dam. da. Et hꝫ videt tenere Inno. in. c. i. ne cle. vel mo. qui dicit ꝙ i his nullo mō licz negociari. Sꝫ si possꝫ esse vtile cū aliquo admixto, vtputa ꝑ feris occidendis. vel si sint forte gladij vel colores. qz pñt esse vtilia ad aliqua. si ad defensionē. vl' ad colorandū hominē vel mulierē in casu licito. ꝛ ꝑ bona causa licita est in his negocijs ſm eundē Inno. vbi. §. Et hoc credo verum qñ existimat vel pōt existimare ꝓbabiliter ꝙ talis emens vel cui talia dat vel facit. velit eis vti ad bonū. al's tale erit pctm̄ talia facere vel vēdere aut bonare quale pctm̄ est tali re vti. Et ex hoc patet quid dicendū artificibꝫ qui faciūt tales illos. cartas. pompas. curiositates ꝛ hmōi. que vt frequētius sunt moztale pctm̄ illis qui ipsis vtunt. qz n̄ pñt absolui nisi a tali arte abstineāt.

¶Ars sive exercitiū cozpale extrinsecū vtruꝫ sit licitū: ꝛ. q. sic. si hec ꝓcurrāt. Primuꝫ recta intētio. nā cuius finis bonus ē. i. intētio ſm quoꝙ bonū est i his q̄ de se nō sunt mala. Finis q̄ vltimus q̄ dꝫ haberi ē deus. i. Lorum. x. Omia quecūqꝫ facitis aut i verbo aut in opere ꝛc. Finis ꝓpinquus dꝫ esse aliqd̄ rationale. vt subiectio primi vel sue necessitatis. ad Eph̄. iiij. Opet manibꝫ suis vt habeat vñ tribuat necessitatē patiēti. Qui q̄ laborat laboret vt cozpꝰ exerceat ne ocio torpescat

vel vt lucr̃ acquirat quo se ⁊ suos gubernare possit. vel vt alijs sb̃eniat vñ viuere possint ꝓtuose. ⁊ sic ad gloriã pueniãt. Si aũt alia intẽtione quis faciat artẽ aliquã tale ẽ pecca tũ qualis ẽ intẽtio prava quã habet Scõm ꝙ opus ipm nõ sit phibitũ a re vl'ab eccl'ia vel a legibꝫ sicut ẽ ars vsure et oĩa q̃ nõ sunt nisi ad pctm̃ vel malũ ꝓmoꝛ. Terciũ ꝙ fi/at mõ debito ⁊ cũ debitis circũstantijs. s. tpe debito. nõ festino. de q̃ dic vt. j. Ferie. p totũ. Itẽ sine fraude vel dolo. puris. mẽdacijs ⁊ hmõi. qz tale pctm̃ erit ars quale mala circũ stãcia cũ qua fit. Quartũ ꝙ fiat ab eo q̃ nõ ẽ phibitus. Nã quedã sunt q̃ clericis phiben tur. vt. j. Clericus. ix. p totum

a **Scissinus** fm Archi. ĩ c. p humani de homic̃. li. vi. dr̃ a scindo scindis. qz scindũt aĩam a corpe. Jsti ꝓprie sunt q̃ ñ sb̃sunt dominio alicui⁹. sz p pecunia occidũt hoies ad alicui⁹ instãtiã fm p dictũ Archid. Alij volũt ꝙ sunt quidã infideles qui facili ter querũt interficere hoies nõ curãtes si ipi interficiant. ⁊ ꝙ sint sub dominio alicui⁹ vl' nõ refert fm Jo. an. de vno. ⁊ sequit Be. in d. c. p humani.

1 ¶Que pena pcurãtiũ mortẽ alicui⁹ p tales? R. quicũq; ꝓnceps ⁊ quãtumcũq; magn⁹ p latus seu quis alia psona ecclesiastica vel se cularis quempiã xpianoꝛ p pdictos occidi fecerit vel mãdauerit. cui⁹ mors nõ sit secu ta. aut eos receptauerit. vl' occultauerit. aut defensauerit. excõicatõis ⁊ depositõnis a di/gnitate. honore. ordine. officio ⁊ bñficio in/currit sniam ipo facto. Est etiã cũ suis bonis mũdanis omib⁹ diffidat⁹ a toto xpiano po pulo ppetuo. Nec requirit alia snia postq; p babilib⁹ ꝓstituit argumẽtis istud scelus cõ misisse. Hec in. d. c. p humani

2 ¶Utr̃ tales diffidati possint iterfici impu/ne? R. Ange. de pusio. ꝓsi. xij. ⁊ sequit Be. ĩ d. c. p humani. ꝙ sic nedũ p iudicẽ. sed ⁊ per quẽcũq; p uatũ. qz idẽ ẽ bannire ⁊ diffidare q̃ statuere ⁊ pcipe vt impune possit occidi. vt no. C. de accu. l. reos. Nõ ĩ ꝓscictia liceret q̃ fieret zelo iusticie. al's nõ.

3 ¶Utr̃ cleric⁹ taliter diffidat⁹ sit spoliat⁹ om ni p̃ulegio clericali? R. Be. in. d. c. p hũani ꝙ sic. ⁊ sine alia degradatõe ẽ pt occidi vl' ver/berari sine excõicatõe vel alia pena.

4 ¶Utr̃ bona pdictoꝛ sint capientiũ? R. ꝙ sic si sunt bona mũdana. Adũte tñ hic fm Ar/chid. ibidẽ. ꝙ requirit prius snia iudicis de clarantis ipm ascissinũ vel fautoꝛẽ taliũ añ q̃z liceat ꝛ tales pcedere in psonis vl' bonis. Et ad tex. d. c. p hũani. rñdet non regni alia sentẽtia. s. q̃ de licentiã occidi et hmõi. quia sufficit sit declaratus ascissin⁹ vl' fautoꝛ. Qd nõ. qz facit ad multa.

Astrologia nihil ꝙ fert ad sa/lutẽ. sz pot⁹ mittit in erroꝛẽ. ⁊ iõ a quolibet fideli ẽ postponẽda xxxvij. di. §. sz cõtra. xxvi. q. i. illud. circa fi. ⁊ c. sed ⁊ illud.

Astutia ꝓprie fm Tho. ij. ij. q. lv. ẽ cũ q̃s ad ꝙsequẽdũ aliquẽ finẽ bonũ vel malũ vtiq; nõ veris medijs sz si mulatis ⁊ apparẽtib⁹. qd quidẽ ẽ ꝙ roem et ꝙ prudẽtiã. ⁊ ẽ pctm̃. Aliq̃n tñ dicit prude/tia ꝓpter similitudinẽ. sz improprie. vt Pro uer. i. vt dr̃ pulis astutia.

¶Astutia large ẽ quedã apparẽs fictõ seu si mulatio. Et pt dupl'r fieri. Primo ad bonũ alterius ⁊ ad nullius malũ iniuste. ⁊ sic nõ ẽ pctm̃. vt patet. xxij. q. ij. in. c. vtile. vbi ponit quõ xps ⁊ dauid ⁊ alij vsi sint simulatõe et sancte. ⁊ glo dicit ibidẽ ꝙ volus ꝙ hostẽ de/nus ẽ. xxiij. q. ij. dns. ⁊. xliij. di. in mãdatis. ff. de cap. ⁊ postli. re. l. nihil interest. xiij. q. v dixit. Nõ vr̃ credo dũmõ mendaciũ non dicat. ⁊ hostis sit nobis ꝙ iusticiam hostis. Scõdo mõ astutia seu sil'atio fit ad fallẽdũz primũ. Et sic semp est pctm̃. xxvij. di. qõ in/terrogasti. xij. q. i. certe. Et aliq̃n est veniale pctm̃. aliq̃n mortale fm nocumẽtũ qõ ifert primo vel intẽdit inferre ex ea. vt puta de re notabili. sic ẽ mortale. ar. c. p mũ. xxij. q. ij. et h̃ etiã si fieret ppter bonũ alteri⁹. qz nulli fa/cieda ẽ iniuria p alteri⁹ bono. d. c. p mũ. Et d hac habes. j. Prudentia. §. iij.

a **Waricia** fm tullũ ẽ in ordiat⁹ amoꝛ habẽdi. Et dr̃ inordinat⁹ dũ q̃s su/pra modũ mẽsure q̃rit vel retinet diuitias. Nã bona exteriora hois ꝙsistere debẽt ĩ q̃dã mẽsura. s. vt q̃rat hr̃e diuitias put sũt neces/sarie ad vitã vl' suã ꝙditõez. Et sic auaricia sp ẽ pctm̃ fm Tho. ij. ij. q. cxviij. Pro cui⁹ de claratõe ẽ notãdũ vt elicio ex dictis Alex. ⁊ Tho. vbi. s. ꝙ auaricia ꝙsistit ĩ trib⁹. s. i ap/petendo. in acquirendo ⁊ in retinẽdo inordi nate res tpales.

¶Utr̃ aũt sit pctm̃ mortale auaricia q̃ cõsi stit ĩ appetẽdo? R. ꝙ sic trib⁹ modis. Primo appetẽdo aliena illicite volũtate delibata ita

q̄ p̄cederet ī op⁹ si eēt facultas. Et isto mō ē mortale pctm̄. qz ꝺ illō p̄ceptū Exo. xx. Nō ꝺcupisces rē p̄rimi tui. Posset tm̄ eē veniale pctm̄ ꝓpter modicitatē rei appetite. sicut ꝺ furto. j. Furtū. §. xxiij. Sc̄do ē mortale pctm̄ cū appetit ꝛeliberate illicita q̄ sine pctō mortali teneri nō p̄t. puta bñficiū eccl'asti cū cū sit ūdignus. Tercio posset eē mortale pctm̄ qñ appetit supflua appetitu suffocāte totaliter mentē a ꝛebita cura sui ⁊ necessaria ꝓsideratōe diuinoꝝ. vt ptz ī. c. idolatriā. xxviij. q. i. ⁊ facit. c. cū ois auaricia. i. q. i. Supfluo igit amore ꝛesiderare diuitias dummō sit infra ꝛeū. vtputa qz nec illicito mō nec illicita vellet. nec ꝓpter hoc ꝺimittit necessaria ad salutē cōiter est pctm̄ veniale

2 ¶ Utr̄ auaricia ī acquirendo sit mortal'. ℟. q̄ sic: duobꝫ modis. Primo si acq̄rit p illicitū ꝯctū diuina vel humana lege p̄hibitum puta p vsurā. rapinam. falsum ꝯtractum. ⁊ hmōi. Sc̄do si acquirit p opa q̄ sunt p̄cca ta mortalia. q̄uis etiaꝫ nihil acquireret. vt adulteri. ⁊ similia. Si ex talia opa q̄uis illicita: nō esset pctm̄ mortale. tūc auaricia nō esset mortalis. vtputa cū aliqs ꝓponit ex̄ba iocosa ad lucr̄: salua tm̄ honestate. sz etiā veniale pctm̄ sicut illud p qđ querit

3 ¶ Utr̄ auaricia ī retinēdo sit mortale pctm̄. ℟. q̄ sic tripl'r. Primo cū retinet sciēter ea q̄ restituere teneť ⁊ p̄ōt. c. sepe cōtingit. ꝺ resti. spo. ⁊ totiēs quotiens p̄ōt restituere. ⁊ dispo nit nō restituere. arg. ꝺ. c. sepe. Sc̄do cū retinet ea q̄ sunt vltra suā necessitatē ⁊ sue famile videns aliquē ī extrema necessitate. qz te neť ei ꝛe tali supfluo sb̄uenire ꝺ p̄cepto. vt ꝺcit Ri. ī. iij. ꝺi. xv. De q̄ vide. j. Clemosyna §. i. Tercio cū retinet supflua rōne ꝓdecētie sui status. qz ꝛe ipsis teneť facere el'ymas etiam nō existētibꝫ ī extrēa necessitate fm Ri. vbi. s. Et h̄ intelligo cū retinet amore ꝺminato. secus si teneret vt loco ⁊ tpe dispēsaret. qz nō teneť simul talia supflua dare. In alijs aūt casibꝫ cōiter ē veniale

4 ¶ Que sunt ei⁹ filie ℟. q̄ multe. Ipa est q̄ facit meū ⁊ tuū ꝯ ius naturale qđ omia ꝓmunia fecerat. viij. ꝺi. §. ꝺiffert. xlvij. ꝺi. sic. xij. q. i. ꝺilectissimis. ⁊. c. duo. Ipa ī terrenis facit fortes. ī celestibꝫ ꝛebiles. xlvij. ꝺi. oēs huius seculi. Ipsa excecat rōez. ⁊ gratius facit videre auꝝ q̄s solē. ꝺ. c. sicut. ⁊. xxxvij. ꝺi. nō ne. Ipa facit idolatrare. fornicari. xxviij. q. i. idolatriā. ⁊. i. q. i. cū ois auaricia. Itē facit adulari regibꝫ vt captēt alicas hereditates ꝺ. c. nonne. Ipa furtū. rapinā. vsurā. fraudē falsitatē. iniusticiā. simoniā. acceptionē p̄sonaꝝ. pditiōz. turpe lucr̄. immiscēdiaz ⁊ inq̄etudinē parit. ꝛe quibꝫ vide in titul' suis. Et breuiter ipa ē oīm maloꝝ radix. xlvij. ꝺi. bonoꝝ auctoꝛi. ⁊. xxij. ꝺist. his ḡ. Ipa maiorē reuerentiā exhibet auro q̄z ꝛeo. xlvij. ꝺi. sicut. Ipa excecat mentē. ꝛe p̄cē. quoꝝ ꝺā. li. vi. ⁊ ī c. v. ꝛe elec. li. vi. ꝺ. auaricie cecitas

Audacia vtrū sit pctm̄. ℟. q̄ sic. fm q̄ ꝺicit excessū passionis q̄ p̄rie ꝺ. auaricia. ꝛe q̄ Ecci. viij. cū audace ne eas. ⁊ opponit̄ fortitudini q̄ ē cōtra timoꝛes ⁊ audacias.

Augere an p̄hibeatur qui est p̄hibitus acquirere. ℟. He. ī c. cū ex eo. ꝛe excess. p̄la. li. vi. q̄ nō. qz p̄hibit⁹ acquirere nouū ius in re nō ꝺ. venire ꝯ p̄hibitionē. licet augmentet p̄stinū qō habebat añ p̄hibitōez. vt ē casus ī. c. fi. ij. ℟. ꝛe p̄cess. p̄bē. li. vi. vide. j. loca. §. iij.

Auguriū qđ fit ī ꝓsideratōe auium ad sciētiā futuroꝝ ē ex traditōe maloꝝ angeloꝝ. xxvi. q. ij. q̄ si ne. Utr̄ hāc artē exercere sit licitū. ℟. q̄ vanitas ē ⁊ superstitio. xxvi. q. ij. c. illud. imo est idolatrie cult⁹ augurij superstitiōibꝫ implicari xxvi. q. ij. sz ⁊ illud. Et sic pz q̄ ē pctm̄ mortale. Et ꝓfirmat̄ h̄. qz ī. c. augurijs. xxvi. q. vi. ꝺ. q̄ augurijs seruiēs ē ab eccl'ia sepandus §z ꝛe h̄ latius vide. j. Sortilegiū

Austeritas idiscreta ī vigilijs ⁊ oꝛōnibꝫ reph̄ēditur. ꝛe ꝓse. ꝺi. v. nō mediocriter. Et posset eē mortale pctm̄. vicz qñ notabiliter lederet vitā ꝓpriā ⁊ scienter. vel ex tali indiscretōe q̄ p uenireť ex lata culpa. vt pz ex. ꝺ. c. nō mediocriter. qđ ꝛemōstrat eos ꝓmittere rapinā.

¶ Austeritas ī impando ē qñ nō cū trāquillitate coꝛrigit sz aspere subditos inflectere festinat. xlvi. ꝺi. hoc habet. 1

¶ Auster⁹ nō ꝺz eē dispēsatoꝛ vbi ꝛe⁹ est teneri gn⁹. xxvi. q. vij. alligāt. ī fi. 2 Melius ē p mā suetudinē pctoꝛes ab erroꝛe eruere q̄z p austeritatē ī foueā pditōis ꝓpellere. xlv. ꝺi. recedite. qz austeritas ī moderata nec correctōz inducit nec salutē. xlv. ꝺi. cū beat⁹. Et sic pz q̄ nec mlta austeritate exulcerādi sunt subditi neq̄ nimia benignitate dissoluēdi. xlv. dist. disciplina.

Balistarioꝝ ars quō p̄hibeť. vide. s. ars. ī p̄ncipio.

Balneũ vtr sit intrandũ die dñi ca? R. pvoluptate aut luxuria omí tpe phibet. p necessitate aũt licet. vt est tex. in. c. puenit. de cons. di. iij.

1 ¶Utr liceat clericis vel religiosis balnea intrare? R. q sic. cã necessitatis. vt patz ex tex. xxiij. q. i. omnis qui.

2 ¶Utrũ liceat balneũ intrare cũ mlieribz? R. q nõ. vt ẽ tex. in. c. nõ oportet. lxxxi. di. Immo vt dicit glo. ibidẽ. Si vir ingredit balneũ cũ muliere extranea. donatõe ppter nuptias prinat. t mulier vtr si cũ viro alieno habuerit balneũ. vt. C. de pu. l. vl. §. int cul/pas. Immo infamis ẽ q tenet mulieres custodiẽtes balneatoz vestes. vt. l. athletas. ff. de his qui no. infa. §. ait ptor.

3 ¶Utr liceat balneuz intrare cũ iudeo? R. q non vlli xpiano. t si clericus est debet deponi. laicus excõicari qui cuz iudeo se balneat. xx viij. q. i. nullus.

Bannum qualiter puniat banniens epm vide. j. excõicatio. v. casu. ix.

1 ¶Utrũ iniuste banniẽs aliquẽ teneat ad restitutionẽ de amissis rõne talis bannitionis R. q vltra pctm mortale qđ incurrit tenet ad restitutionẽ fm Inno. in. c. fi. de his q vi metusue cã fi. ff. qđ me. cã. l. si cũ exceptione §. pedi. qz bãnitio ei fuit amissionis occasio. d. l. si cũ. §. i hac actõne. Nec ob. ff. eo. l. metũ. in prin. vbi sentiens armatos cõ se venire t fugiens si occupatus fuit fund? quez fugiẽdo dimisit. nõ tenent armati. qz loquit qñ metus fuit vanus. qz forte cõ eũ nõ ibãt. sz si pmisissent ire ctra eũ t hmõi. bñ tenerẽtur de omni damno qđ iuraret sibi cõtigisse eoz occasione. ar. dictarũ. l. t. d. c. fi. t. ij q. i. in p̃mis. De bãnis q debẽt fieri in matrimonio. vide. j. clãdestinũ. in p̃n. de bannitiõe q ẽ diffidatio. vide. j. Diffidatio.

2 ¶Utrũ bãnitus amittat q sunt iuris ciuil? R. fm. Bart. aut est bannitus taliter q põt impune offendi. Et sic si est bãnitus imperij pdit. Si vo est bãnitus alicuius ciuitatis vel regni. sic nõ pdit ea q sunt iuris ciuil' ciuitatis romanoz. fm ea q sunt ppria illi? ciuitatis vel regni. hoc no. Bar. in. l. amissione. ff. de ca. di. Et addit q ad hoc vt fit talis bãnitus duo requirunt. Primũ q sit inobediens t aufugerit ab impio cui subest. t sic exbãnitus. Scdm q in hostiũ numero se conferat t habet eũ p hoste. Si aũt quis eẽt bãnitus. nõ tñ haberet vt hostis. nec posset offendi impune ex forma statuti. tũc talis non pdit etiã ea q sunt ciuitatis. Et sic patz quõ põt facere testm vel succedere. qz p̃m? nõ põt sez bãnitus imperij Alius bãnitus ciuitatis põt. t multo fortius bãnitus q nõ põt offendi. sz scdm põt fm ius cõe. secus i successioe fm statuta ciuitatis.

Baptísmus p̃mo qttuplex ẽ. R. triplex. vt dicit Aug. li. iiij. de vnico baptismo. t de consẽ. di. iij. c. baptismi vicẽ. s. flumis. de hoc Jo. iij. Venit ihs i terrã iudeaz t baptizabat. et iste ppie dr baptismus. alij aũt metaphorice. qz vterq instar baptismi hz purificare. et p̃ sequẽs vicẽ eius implere. Scdm ẽ baptismus sanguis. Joh. xij. Baptismo h̃ habeo baptizari. t iste ẽ baptism? potissim?. de cõse. di. iij. cathecumin? baptizat?. Tercio est baptism? flamis siue spũssctõ. de q Act. q. Vos aũt baptizabimi spũsctõ. t iste ẽ ppositũ suscipiẽdi baptismũ mõ debito si dabitur facultas. vñ istud nõ congruit nisi adultis habẽtibz vsum rõnis. d. c. baptismi vicẽ. Iste baptismus nõ equipollet p̃mo. qz nõ remittit tota pena debita peccatis sicut in p̃mo. sz plꝰ t minus fm suã deuotionẽ. Itẽ p istum non imprimit character. Itẽ p̃uat iste eccl'iastica sepultura sicut t cathecumini. cuius p̃o eis oret ecclesia. Itẽ in isto requirit ctritõ vt saluet. sed nõ in p̃mo. sz solũ attritio Scdm vero baptism? excedit p̃mũ quo ad p̃mũ accidẽtale. qđ ẽ aureola t etiã eẽntiale fm Pe. de palu. in. iiij. qz plus de gra cõfert. sicut est ibi maꝰ opus. sz nõ imprimit character p ipm sicut p p̃mũ. Et iste scdm est cõmunis adultis t puulis. qz si puuli interficiant p̃ xpo. puta in detestatione fidei xpi quã tenẽt parẽtes eius sunt martyres fm theologos. t fm Pe. de palu. i. iiij. etiã si essent in vtre. t i despectũ xpi mr percussa abortũ faceret vel interficeret. Sz qz hic intẽdo tractare de baptismo flumis. ideo videndũ qd sit baptism? flumis? R. baptismus ẽ exterior hois ablutio cũ certa forma vbor fm mgrm sen. i. iij. di. iij. In q fm Innoc. i Rica de baptismo sunt tria sicut i sacramẽto altaris. Unuz qđ ẽ tm̃ res sacramẽti. s. gre infusio t peccati remissio Scdm qđ est tm̃ sacrm. s. aqua abluẽs t ablutio passio. intelligo cũ debita forma vborũ. aliter nõ. i. q. i. detrahe. Terciũ qđ ẽ sacramentũ t res. s. character. Aqua g verbo dñi sanctificata ppie ẽ sacramẽtũ sicut spẽs panis. t character secũ dario sicut verũ corpus

xpi. Utz sit de necitate? R. fm Bo. i. iiij. sen. di. iij. t Ri. ibidē. q post tps passionis xpi. quo euāgelū ē publicatū. qlibet etiā scīfica/ q ad eū institutio puenit. Uñ aduerte q ni/ si aliq dictoz baptísmoz ēs suppleat vicez baptismi fluminis damnabit nisi eo fuerit baptizatus. sz adultus etiā puniet pena sen sus ex tali omissiōe. qz peccat mortaliter nō suscipiēdo. exquo ad eū puenit institutio. sz puulus carēs vsu rōnis solummō punietur pena damni. Sz aduerte q nō pōt supple/ ri baptísmus fluminis aliquo mō qñ habeā opoztunitas ipm capiēdi si nō capiā

Baptísmus .ij. Querit q sit forma baptismi R. fm doc. i. c. i. de baptismo est hec. Ego te baptizo i noīe pīis t filij t spūssci amē. po/ nit etiā de ysa. di. iij. c. a quoda. t. c. multi

1 ¶ Utz ego sit de sba? R. Innoc. i. d. c. i. cum glo. q nō. t tex. ē i. c. retulerūt. ō ysa. di. iij. q ē baptism? licet omittat ego. t Ri. i. iij. dist. iij. ar. ij. q. iij. o cozdat q nō ē de sba Ego

2 ¶ Quid si dimittat de? R. Inno. in. d. c. i. q nihil fit. Esset tñ baptism? si p isto pnoīe te poneret nomen ppriū illi? que baptizat fm Pe. aureolū i. iij. sen. dist. iij. q. ij. Peccaret tñ graviter si sic faceret

3 ¶ Quid si diceret. Ego te linio i noīe pīis et filij? R. Pe. au. vbi. s. q nō eēt baptismus. qz opoztet q exprimat verbū denotās ablu/ tiōz sic baptizo. i. abluo te. ñ linio te t hmōi

4 quia nihil faceret

¶ Quid si vn? baptizās diceret. Nos te ba ptizam? ? R. s. Bona. i. iij. di. v. q eēt baptis m? . qz cōiter dicim? nos. Et hoc verū nisi inten deret aliū sensum inducere qz tūc nō esset ba/ ptism? . Uñ tenet Sco. i. iij. di. vi. q si plu/ res baptizādo dicerēt. nos baptizam? &c. q nō eēt baptism? . qz nō repñtat xpm q ē vn? . Sz Bo. intēdit dicere q ē baptismus qñ p nos intēdit dicere Ego. sicut facit dñs

5 ¶ Quid si quis diceret in plurali. Ego vos baptizo? R. Pe. au. vbi. s. q solus verbū bap/ tizari t in singulari. Et faciēs ptrariū gra/ uiter peccat nisi necessitas sbesset. qz tūc licet vt fecerunt apostoli.

6 ¶ Quid si omittat in? R. Sualdēsis q non est baptismus.

7 ¶ Utz possit dicere in nomibz pīis t filij &c. R. Pe. au. vbi. s. q nō. sed i singulari. s. In noīe pīis &c. qō idē ē ac si diceret. In virtu/ te sancte trinitatis. s. pīis t filij &c.

¶ Quid si dicat. Ego te baptizo i noīe xpi? 8
R. q. s. q nō eēt baptizatus. licet diſpēsatus fuerit aplis ad gl'iam noīs xpi. Glo. tñ i. c. quodā. de ysa. di. iij. tenet q sit baptizat? . p d. c. Ego credo in dubio itez baptizandus fm modū vt. ſ. Baptismus. iij. §. r.

¶ Utz sit baptizatus si dicat. In noīe trini 9
tatis? R. q nō. fm glo. i. d. c. quodā. facit. c. multi. ibidem

¶ Quid si dicat. In noīe genitoris et geniti 10
&c. R. q. s. t cōiter theologi q nihil sit. quia ista noīa pīis t filij magis nominat hypo/ stases qz genitoz t genitus. Hoffre. t Jo. te nēt q sit baptizatus. sz primū verius. Et iō in dubio est baptizādus iterum.

¶ Quid si nō dicat copl'atiua &c? R. Inno. i 11
d. c. i. q valeret si poneret loco ei? qz. qz nll'a ē dīa int has copl'atiuas t t qz. al's ñ valeret

¶ Sed quero vtrū sit de necessitate q pfera 12
tur in latino? R. Aureolus vbi. s. q sic. a la tino qui scit lras. Ab eo ꝙ qui laicus ē sed lras nescit pferant in vulgari. A greco i gre/ co fmone. Et licet grecus si pferat in latino t latinus in greco aut in vulgari sit baptis/ mus tamē peccat. Tu aūt dic q debet pferre in ea lingua in qua melius potest pferre. vel lrali vel vulgari.

¶ Utrū requirat ptinuatio in platōne dicte 13
forme? R. Au. vbi. s. q sic. nō interponendo hystoriā. Et credo q si notabilis esset diſcō tinuatio nihil fieret. secus in modica diſcō/ tinuatōne. puta tussis vel silentij t hmōi. q intētōem nō diſcōtinuent

¶ Utz possit fieri trāspositio i dictis verbis 14
R. Au. vbi. s. q nō. t peccat graviter trāspo/ nēdo. licet baptizatus sit. nisi trāspositō mu tet sensum. vt dicēdo. Ego te pīis t filij ba/ ptizo in noīe spūssancti. vel nisi intendat in troducere errorē. qz nō baptizaret.

¶ Quid si pferant corrupte pfata verba? R. 15
Au. vbi. s. q si fit ex ipotētia nō ē pctm. Ex ioco ē pctm grave. tñ baptismus ē. Ex ma/ la ꝙ intētōe est pctm grauissimū. et nō erit baptizat? . q sit baptizatus i duobz primis casibz. ptz i. d. c. retulerūt. de ysa. di. iij. vbi ille dicebat. Ego te baptizo i noīe patria t fi lia t spūssancta. Rō fm glo. ibidez. qz error syllabe non nocet. vt. ff. de ma. te. l. q habebat seruū. maxime i fine dictōis. Hec? eēt in pn cipio vl' medio. Uñ tene q qñ aliq diminu/ tio vl' corruptio interuenit in forma pfate p latōis. nō ex malicia. q si moriat statim. credē dū ē q de? suppleat. t tal' sepeliēd? ēt cimite/ rio. Si ꝙ supuixerit reiterā dū ē sb ꝙditōe.

nísi i casu qñ certū ē ꝙ nō mutat aliq̄d ō eēntia p̄fate forme sic ē erroꝛ lr̄e solū. marie in fi.

16 ¶ Utꝛ sit necessaria exp̄ssio vocal'. R. s. Bona. i. uij. di. uij. ar. i. q. ij. ꝙ sic. vñ sine verbo vocali nulli⁹ ē efficacie. facit. c. detrahe. i. q. i.

17 ¶ Utꝛ sit necesse ꝙ p̄ferat cū fide. R. s. Bona. vbi. s. art. ij. q. ij. ꝙ nō. qꝛ baptism⁹ nō ē sacr̄m singl'aris p̄sone. Jō fides p̄sone nihil p̄dest nec obest. sꝛ ē sacr̄m eccl'ie xpi. vñ q̄cq̄d fit de fide coꝛdis p̄sone baptisantis. iudicandū est ꝑm exp̄ssionē oris.

18 ¶ Utꝛ grec⁹ q̄ dicit. Baptiset. Pe. in nomie p̄ris z filij z spūssancti. rite baptiset. R. cōis opi. theologoꝛ i. uij. di. uij. ē ꝙ sic. qꝛ i forma baptismi req̄rit ꝓmo de necessitate vnū ptinēs ad sanctificatōem eleméti qđ ē inuocatio trinitatis. Aliud ptinēs ad determinationē intētōis mistri. s. exp̄ssio act⁹ baptisādi. z circa istud ocurrūt duo. s. exp̄ssio ipsi⁹ act⁹ z p̄sone i quā trāsit actus. Et ista sunt de necessitate baptismi sed mod⁹ exp̄mēdi ē ex institutōe eccl'ie. Et iō peccaret mortal'r latin⁹ sic baptizās sed non grec⁹. Securi⁹ credo ꝙ iterꝛ baptiset ꝓpter dubiū. qꝛ alij ꝺicūt

19 ¶ Utꝛ aliq̄d addēs ad p̄dictā formā baptizet. vt si dico. ego Petrus sacerdos baptizo te i noie p̄ris z filij z spūssancti amē. z sci Jo. bap. dē. R. Inno. i. c. i. de bap. ꝙ si tale addit tū intēdat esse de ꝺba forme. ita ꝙ nō valeret q̄si volēs nouū ritū adducere: nō eēt baptizatus. Si aūt crederet nō ee de ꝺba forme sꝛ ex simplicitate. aut ex deuotōe. aut etiam ex malicia. etiā si diceret i noie diaboli aut hereticoꝛ. ego te baptizo i noie p̄ris z filij z spiritussancti amē. dūmō h̄ nō credat ee ō forma. z baptizare intēdat: erit baptizatus. aut dūmō tal' additio nō distrahat itellectū forme seu coꝛrūpat. vtputa si dicat. i noie p̄ris maioris filij minoris dē. ꝑm Bo. i. uij. di. uij. ar. ij. q. uij. ꝓme ptis. uij. qꝛ nō eēt baptizatus

Baptísmus iij. q̄ ad materiaz q̄ est debita materia baptismi. R. Aure. vbi. s. ꝙ ē aq̄ simplex. natural' potēs abluere. Et q̄ patet ꝓmo ꝙ i nullo alio liq̄re p̄t fieri baptismus nisi in aq̄. extra de bap. c. nō vt apponeres.

1 ¶ Secō requiꝛit ꝙ pura. vñ necī brodio vel in aqua mixta butiro vel pinguedine potest fieri baptismus. qñ. s. ꝓmixtū soluit spēz aq̄. sic si paꝛ aq̄ multū vinū misceat. al's p̄t.

2 ¶ Sed nūquid salsedo impediat. R. qui. s. ꝙ nō. qꝛ nō aufert speciē aq̄. imo ponit i spera aq̄. Aqua ꝓo reliquata sale non videt materia debita nisi p̄ euaporationē z exalatōes re ducereť ad dulcedinē.

¶ Sed nūq̄d q̄libet admixtio aq̄ facta impedit 3
act. R. Ri. i. uij. di. uij. ar. iij. q. iij. ꝙ aq̄ mixtio p̄t dupl'r fieri. vno mō vere z ꝓpue qñ ex mixtilibꝫ constituit aliqđ vnū p essentiā. z sic ipe dit. qꝛ nō ē aq̄ i actu sꝛ i potēcia. Alio mō impꝛue ꝑm quādā apparētiā ꝑm quā misceñt illa quoꝛ mime ptes ꝑm sensū sunt iuxta se inuicē positez actual'r alterate saluis eoꝛ eēntijs q̄ ꝺr ꝓpue ꝛ fusio. et sic nō impedit quin possit fieri baptism⁹. qꝛ manet spēs aq̄ Et iō q̄uis aq̄ maris sit alterata ꝓpter admixtionē grossoꝛ vapoꝛ terrestriū adustoꝛū. q̄ mixtio ꝑm p̄m. ij. metheo. ē cā salsedis maris z aqua lisciuij ꝓpter sui colationē p cineres. z alie aq̄ ꝓpter earū trāsitū p venas sulphureas. tñ qꝛ in eis manet salua species aq̄: p̄t fieri baptismus. Dicergo ꝙ ad cognoscēdū aquā debitā sacramēto isti attēdi debet ꝓmo origo. z sic salua. vrina. aq̄ rosea et hmōi. ñ sunt materia debita. Secō ad spēm aque. s. vt sit liq̄da. z tercio vt sapoꝛ alicui⁹ liq̄ris alterius nō tollat totē. nā alij sapoꝛes rerum nō liquidarū nō immutāt speciē aq̄ si manet liq̄da. sed bñ sapoꝛes rez liq̄daꝝ. vtputa vini z hmōi. vñ q̄n pl⁹ hꝫ ō sapoꝛe vini z hmōi q̄z aq̄. nō p̄t de ea baptizari.

¶ Tercio requiꝛit ꝙ possit lauari. qꝛ aqua in 4
lutheo vel in lana nō ē apta lauare nisi exp̄mat extra. Sil'r nec glacies vel nix vel grando nisi dissoluat. nec lutū.

¶ Quarto ꝙ sit natural' nō artificial'. z iō aq̄ 5
rosea vl' ardēs nō valet. sil'r nec aq̄ supnatās cruoꝛi q̄ ꝺr fleuma. nec aq̄ quā faciunt alchimiste. Aq̄ tñ q̄ exiuit ō latere xpi fuisse materia debita. qꝛ vera aq̄ fuit.

¶ Utꝛ vrina possit ee materia debita. R. Ri. 6
vbi. s. ꝙ nō. nec ceruisia debito mō cocta. nec saliua. qꝛ in eis nō manet salua spēs aque.

¶ Utrū i aq̄ paludosa possit fieri. R. Ri. vbi 7
s. ꝙ sic. qꝛ ibi ē spēs aq̄. Intellige nisi eēt ita ꝺdensa sicut est aq̄ in glacie.

Baptísmus iiij. q̄ ad modū q̄s mod⁹ ē tenēdus in baptizādo. R. Pe. au. ꝙ ꝓmo ꝺz ablui ab eo q̄ baptizat. nō fricari. vel tingi vel ſbmergi. Et q̄ ptz ꝙ p̄jcies puerū in puteū nō habēs funē nō baptizat

¶ Quid de illo qui deponit in caniſtro p cor- 1
dā. cū nō p̄t manu ad aquā attingere itingens eū z extrahēs. R. Ri. vbi. s. di. uij. q. vl. ꝙ sic est baptizatus.

2 ¶ Scđo debet imergi vt appeat mortuus cũ xpo. Utr aũt totũ corp⁹ sit abluẽdũ: R. Ri. vbi. s. q̃ p̃ncipal'r caput seu facies. qz i ea vigẽt sensus. postea pectus qđ est sedes cordis Teneđ tñ cõius q̃ q̃libet cũq; p tingat est baptizatus. z q̃ sufficit aspsio quãtũcũq; modica in casu necessitatis.

3 ¶ Tercio debet tal'imersio eẽ trina vbi est cõsuetudo. al's nõ. qz nõ ẽ de necessitate sacr̃i. sed sufficit vna. de cõse. di. iiij. de trina.

4 ¶ Utr requrat simultas i platõe ꝑsonũ z ablutõe: R. Land. i. iij. di. vi. q. ij. q̃ sic. quãta requrit i actibꝫ hũanis. s. q̃tũ põt nõ pũctualis q̃ esse vir posset. vñ fm Sco. z Ri. i. iij. di. iij. sufficit q̃ platio verbꝫ incipiat añq; ablutio terminet vel ecõuerso.

5 ¶ Utrũ requrat q̃ aq̃ q̃ quis baptizat sit sanctificata a psbro p̃mo p orõez: R. fm. s. Bona. in. iij. di. iij. q̃ nõ de necessitate sed de cõgruo. Ita tamẽ q̃ nisi necessitas hoc requiret. peccaret mortaliter sacerdos baptizãs in aqua nõ sanctificata eo mõ quo dictũ est. s. p orõem sacerdotis.

6 ¶ Quid si omittant alie solẽnitates: R. doc. in. c. i. de bap. debent suppleri. licet nõ sint necessarie. Aduerte q̃ baptismus debet fieri cũ chrismate illi⁹ ãni. aliter punit sacerdos si ꝫ fecerit nisi in necessitate. de cõse. di. iiij. c. si qs de alio. De quo. s. Oleũ.

7 ¶ Utrũ adult⁹ baptisand⁹ possit cõstituere p curatorẽ ad mẽdũ p eo vt fit in puul': R. q̃ nõ. tex. ẽ in. c. p puulis. de cõse. di. iiij.

8 ¶ Quid faciẽdũ de eo qui dubitat nõ fuisse baptizat⁹: R. q̃ si dubiũ est iuris. vtputa qz doctores diuersa opinant. vl' si dubiũ ẽ facti ꝓbabile. vtputa qz inuenit puer ꝓiect⁹. nec apparet q̃ fuerit baptizat⁹. tũc baptizãdus ẽ isto mõ Si tu nõ es baptizat⁹ ego te baptizo In noie p̃is z filij et spũssancti amẽ. Ex alio aũt dubio nõ debet quis baptizari.

9 ¶ Mñ debet q̃s baptizari: R. q̃ aut sunt puuli. Et sic dico q̃ statim. tũ ꝓpter piculũ mortis. de cõse. di. iiij. venerabili. tũ etiã qz demones nõ tm̃ põt sup eos. fm Dio. c. vl. celestẽ hierarchie. Mñ nõ excluso a peccato illos qui tm̃ differunt puuloꝝ baptismũ. Nec credo euadãt pctm̃ mortale illi q̃ tales pueros baptizãt i como nõ seruata debita solennitate q̃ñ nulla sbest necitas. sed soluz faciũt ꝓpter expectationẽ ꝓpatr. aut ꝓpter maiorẽ põpã postea fiendã. Et licet postea deferant ad ecclesiã z suppleãt omissas solẽnitates. nõ tñ suscipiẽtes efficiunt̃ patrini. qz nõ tenẽt ad baptismũ. etiã si iterꝫ baptizarent̃. cuꝫ semel sint vere baptisati. Si ꝫo sunt adulti. sic si nõ imminet piculũ mortis p. viij. mẽses cathezizati inter cathecuminos debẽt teneri et instrui i fide. vl' tpe arbitrario. Et sic intelligit. c. iudei. cũ se. de cõse. di. iij. Si ꝫo imminet piculũ mort⁹. statim sunt baptizãdi fide eis exposita. de cõse. di. iij. ne qđ absit. Et tps p priũ taliũ adultoꝝ qui nõ sunt i piculo mortis est pasca z pẽthecostes. de cõse. di. iij. c. de cathecuminis. z. d. c. venerabilis.

Baptísmus v. q̃ ad mínistrũ.

Quis ẽ minister baptismi: R. Aure. vbi. s. di. v. q. i. q̃ ẽ via/ toꝝ q̃libet vn⁹ psonaliter distinct⁹. potẽs cõtingere z ꝫba ꝓferre. intẽdẽs i habitu facere qđ facit eccl'ia. vel de q̃ psumit q̃ intẽdat Et sic dicit. p̃mo q̃ sit viator. qz nec angelus vl' sanctus ẽ minister baptismi. si tñ baptizaret ñ esset rebaptizãdus. qz crederet q̃ deus dispẽsauerit. dũmodo essꝫ certus q̃ esset angelus vel sanctus padisi.

¶ Scđo dicit quilibet. s. tã fidelis q̃ infidelis. hereticus. excõicatus z hmõi. siue vir siue mulier. vl' latin⁹ vn⁹ vl' mal⁹. tñ nõ debet baptizare nisi sacerdos. z q̃ nõ sit pcius nisi i casu necessitatis. de cõse. di. iij. c. i necessitate cũ multis. xxx. q. iij. sup quibꝫ. Aliter peccaret mortal'r. ar. c. i. de cle. nõ ord. Aduerte q̃ nec põte psbr̃o clerico⁹ simplex. nec põte cl'ico laic⁹. nec põte vir mul'ier ꝺz baptizare. ꝺ cõse. di. iij. c. mul'ier. z. c. roman⁹. z. xxx. q. iij. c. sup qbꝫ. Uñ ñ sacerdos baptizãs sine necessitate efficit irregular⁹. c. i. de cle. nõ ordi. mi. In necessitate ꝫo nõ solũ põt q̃libet. sz teneđ baptizare. aliter peccaret mortal'r. Et iõ bonũ ẽt q̃ quilibet addisceret formã baptismi

¶ Tercio dicit vnus. qz nõ plures. vñ si plures dicerẽt. Nos baptizam⁹. nõ vere baptizarẽt. Rich. ꝫo i. iij. di. iij. dicit q̃ tenet baptismus. sed primũ tutius. vt. s. dictum est Si ꝫo quilibet eoꝝ diceret. Ego te baptizo ꝛc. tunc bñ esset baptismus. 2

¶ Quarto dicit psonal'r distinct⁹ qz null⁹ sepm põt baptizare. c. debitũ. ꝺ baptismo. 3

¶ Quinto dicit potẽs ꝓtingere. Ex quo patet q̃ in vtero nullus põt baptizari. qz naturitas sđa psupponit primã. de quo dic vt. s Baptismus. vi. §. i. ij. z. iij. 4

¶ Utrũ nõ habẽs manus possit baptizare: R. Aureolus vbi. s. q̃ nõ. 5

¶ Sexto dicit potens ꝫba ꝓferre. qz mutus nõ potest baptizare. vnde q̃uis nõ habens manus diceret verba. z mutus ḣns manus 6

ablueret nō eēt baptizat⁹. De.dē pal'. tenet q̄ eēt baptizat⁹. ſz p̄mū ver⁹. vt.s. Baptiſ

7 ¶Septimo ſbiūgit q̄ intēdat ⟨m⁹.ij.H.iiij vl' ſaltē appareat q̄ intēdat baptizare nō la uare tm̄. vñ ſm Jnno.i.c.i.dē baptiſmo. nō ē necē q̄ ad effectū baptiſmi q̄ ſciat q̄d ſit ba ptiſm⁹. ſ. q̄ infundat grā. vl' q̄ ſit ſacrm̄. nec etiā oportet q̄ credat hoc ip̄m. imo ſi ꝺtrariū credit ⁊ reputat truſam ⁊ receptionē. baptiſ mus tñ habet effectū ſuū. nō req̄rit̄ q̄ bapti ſans ſciat q̄d ſit eccl'ia. nec q̄ gerat i mēte fa cere q̄ō facit eccl'ia. imo ſi ꝺtrariū gereret i men te. i. nō facere q̄ō facit eccl'a. ſz tñ facit. q̄ for mā ſuat. nihilomin⁹ baptizat dūmō bapti zare intēdat. vñ ſi q̄s i neēcitate vadat ad in fidelē ⁊ dicat ei. Baptiza me dicendo ei for mā. ſi ille baptizat eū ſm intētoꝛ p̄tēt⁹ intē dēs facere q̄ō aliū baptizātes faciūt eēt ba ptiſm⁹. ſec⁹ ſi intēderet ſolū lauare. Lāō. tñ i.iiij. di. v. q.ij. dic. q̄ ſi ñ itēdit facere q̄ō fa cit eccl'ia q̄ ñ ē baptiſm⁹. Sꝛ opi. Jnno. mi hi placet. q̄uis iſta ſit mag⁹ tuta. q̄ ſic furi oſus ⁊ amen. q̄ nihil itēdere p̄nt ñ baptizāt ſicvī q̄ intētio baptizādi req̄rat ſaltē. ⁊ h̄ p̄t dici intēdere q̄ō intēdit eccl'a. ⁊ ſic itelleꝛit

8 ¶Utꝛ req̄rat intētō actual' i bapti ⟨Lanō. ſante: R. Lanō. i.iiij. di. vi. q.iij. q̄ ñ dē neēci tate. nec ſufficit hūilitas p̄cise. q̄ licꝛ poſſit ex ire i actū. tñ nūq̄ exit. virtual' aūt ſp ē neēcia. Dī aūt ⁊tualis q̄n q̄s habuit actualē inten tionē nudā miſtrādi ſacrm̄ ⁊ ex illa motus ē ad miſtrādū. poſito q̄ actual'r nō cogitet cū miſtrat. ⁊tualiter tñ manet intētio p̄ma. et hec ē q̄ mouet. q̄ volūtas p ſuū impiū mo uet potētias inferioꝛes ad actus ſuos. vt pe dē ad ambulādū ⁊ h̄moi. Cū g̃ volūtas in tēdit aliq̄d exequi mouet potētias inferioꝛes ad exequēdū. Et licet ceſſet actual'r intentio volūtatis. manet tū executō potētie actual'. Explū cū i me ſit actual' intētio cūdi ad ec cl'iaz impero pedē moueri. ⁊ licꝛ i medio mo tus ceſſet intētō actual'. manet tñ motio pe dis. Dic tñ Ri. q̄ ſi baptizās ñ ſit diligēs i applicādo intētoꝛ ſuā ſm q̄ decet ad ipſum actū: nō excuſatur a pctō.

9 ¶Utꝛ q̄s deꝛat potius baptizari a malo ſa cerdote q̄z a bono laico: R. Lanō. vbi.s. di. v. q.ij. q̄ ſic. q̄ bonitas miniſtroꝛ nō tm̄ ſpe ctat ad ſacrm̄ q̄z auctoꝛitas. intellige q̄n eſt paratus baptizare. al's nō. vt. ſ. H. xiij.

10 ¶Utꝛ ſacerdos exp̄s i moꝛtali peccet moꝛ tal'r baptizādo: R. Fm Ri. i. iiij. diſ. v. q̄ ſic. niſi ꝓꝛerat de pctō. vl' niſi baptiſet i articulo neēcitatis. q̄ tūc ñ peccat. Limito h̄ vꝛ q̄n ō pctō nō adūtit. neq̄ q̄ ꝓtritoꝛ deꝛat h̄e

¶Utꝛ nō ſacerdos baptiſans in aqua ſan 11
ctificata ꝓferat ſacrm̄: R. Ri. in. iiij. diſt. v. ar. vl. q. i. q̄ ſic. ſed peccat moꝛtaliter niſi i ne ceſſitate q̄n aliā h̄e nō poteſt.

¶Utꝛ baptiſmus ſit ſuſcipiēdus ab hereti 12
co vl' excōicato. p̄ſo. ſuſpēſo ⁊ h̄moi: R. Jn no. in. c. fraternitati. de cle. ex. mi. q̄ nō niſi i neceſſitate. ⁊ volūtarie ſuſcipiēs ſine neceſſi tate ab hereticō aut a quocunq̄z ab eccl'ia p ciſo. aut ſuſpēſo a iure vel ab homine. nō reci pit grām. i. q. i. multi. ⁊. c. ſe. q̄z facit ꝺ inſti tutōem eccl'ie. ⁊ ſic peccat moꝛtal'r In neēcita te aūt licet. xxxij. di. H. ſi vez. Hi ꝛo nō ſit p ciſus ab eccl'ia q̄uis ſit in moꝛtali. poſſet q̄s recipe dūmō eū nō inducat ad miſtrādū. eti am ſi aliū poſſet h̄e. ꝺcoꝛ. Ri. vbi. s.

¶Utꝛ credēs baptizare maſculū baptiſat ⁊ 13
feminā vere ꝓferat ſacrm̄: R. Fm Poſſi. q̄ ſi ſimpl'r baptiſat ē baptizata. ſil'r ſi intēdit ba ptizare ꝓlonā cuiuſcūq̄z ſexus ſit. Sed ſi ſo lū intēderet baptizare maſculū tm̄. ſic nō cō ferret ſacrm̄ ⁊ nō eſſet baptiſata.

Baptiſmus vi. q̄ ad eū q̄ ba ptizādus eſt

¶Utꝛ in vtero mr̄is totali' exp̄s nec ex aliq̄ 1
apparēs ab extra ſit baptizādus: R. q̄ non. c. q̄z in maternis. de ꝺſe. di. iiij.

¶Utꝛ mr̄ ſit apiēda: R. q̄ nō. ſi ē viua. q̄z ñ 2
ſūt faciēda mala vt veniāt bona. ſecus ſi iā ē

¶Sꝛ nūq̄d ſi appet aliq̄d extra ⟨moꝛtua. 3
poterit baptizari: R. Et ure. vbi. s. q̄ ſic ſi p̄s p̄ncipal'. Si ꝛo appeat pes vel man⁹. tenet ipe q̄ ñ. Lanō. i. iiij. di. iiij. q. i. tenet q̄ ſi pes l' man⁹ ap pareat q̄ ꝺz baptizari. tñ nat⁹ po ſtea ꝺz iteꝛ baptizari iſto mō. Si tu non es baptizat⁹ ego te baptizo i noīe p̄ris ⁊c. Dīs Lar. in cle. fidei. de ſum. tri. tenet. optet q̄ to tus ſit nat⁹ niſi neēcitas imineat. q̄z i tali ne ceſſitate id q̄ō appet ꝺz baptizari ꝑp̄t occul tā opatōem ſp̄ūſcti. i. q. i. ml'ti. circa medi Slo. i. c. ſi ad mr̄is. de ꝺſe. di. iiij. tenet q̄ nō p̄t baptizari. p. c. q̄ i mr̄nis. e. diſt. Kō. q̄z q̄ nō ē p̄fecte nat⁹ nō p̄t dici hō. l. q̄ō certū ē. C. de poſthu. he. inſti. vbi oꝛ q̄ ſit tot⁹ nat⁹ vt dicat̄ q̄s poſthum⁹. Alij dicūt q̄ ſi caput ap paret ꝺz baptizari. l. cū i diūſis. ff. ō re. ⁊ ſūp. ſu. facit. c. ſi baptiſat. ō ꝺſe. di. iiij. ml'tiplex ē alia opi. doc. i H. ſz tu tene opi. Lanō. q̄ ē ſecu rioꝛ ⁊ valde pia. quā tenet Tho. ⁊ Ri. i. iiij.

¶Quid ſi naſcat cū pelle ſecūdina poterit ne 4
baptizari: R. Aurcol'. vbi. s. q̄ ſic.

¶Utꝛ monſtruz ſit baptizandū. ⁊ quō: R. 5

fm Lãdul.i.iiij.di.vi.q.ij.q si ꝑpendãt duas hẽ aias.vtputa duo hz capita.qttuor pedes.duas spinas i dorso ⁊ hmõi. tunc baptizet qlibet ꝑ se.⁊ intingat i loco qlibet ꝑ se. Si ẽo dubitat an sint due aie. vtputa.qz hz qttuor man⁹ ⁊ vnũ caput.vl duas spias i dorso.tũc credo q ꝛeat baptizari ꝓncipal' absolute.⁊ al⁹ postea sb ꝯditõe.s.si tu nõ es baptizat⁹ ego te baptizo ⁊c. nec baptizet interrõe vaga. sz ꝛterminãdo se ad vnũ.al's nihil faceret fm Henricũ in quo libet.

6 ¶Utr reqrat ꝯsensus baptizãti:R.Aureol⁹ dist.iiij.q.i.iij sen.q nõ i puero. In adulto ẽo sic.ver⁹ vl interpretatu⁹.vñ vivl reclamãt si baptizet nec recipit ꝓ mũ effectũ. nec sẽm baptismi. Sz ꝛ habẽte ꝯsensum interpretatiuũ ẽ dubiũ.sicut q ꝓ mínas vl ꝑnas ꝯsentiret. Et licet qdã dixerit nõ suscipe characterẽ baptismi. Alij sciẽtes q voluntas coacta volũtas ẽ:tenẽt cũ.s. Bo.i.iiij.dist.iiij.ar.ij. q.i.q suscipit.nisi intẽderet ñ suscipe sacrm. sz solũ illudere ⁊ tales ꝑnas euadere.qz tũc ñ suscipet.sil'r. Land.i.iiij.di.iiij.q.i.tenz q

7 q dissentit i corde nccio ẽ rebaptizãdus

¶Utr i adultis reqrat intẽtio vt recipiant baptismũ:R. Ri.i.iiij.di.vi.ar.ij.q.iij.q sic. vl i actu vel i habitu. In actu i illo qui ꝓpus habuit intẽtõez nõ recipiẽdi.qz necesse ẽ vt habeat i actu ꝯtrã.s.recipiẽdi.al's nõ expelleret ꝯtrã.⁊ sic nõ recipet sacramẽtũ. Sil'r qñ aliquis admonet vt actu ꝯsentiat :requirit ꝯsensus actualis.aliter ñ ꝯsentiret nec actu nec habitu.qz habitu dispos⁹ dicit homo. qñ si actualiter ⁊ ꝛdeliberate recogitaret ꝛ illa re actualiter ꝯsentiret in illã.al's sufficit habitualis. sicut si quis cathecuminuz nuduz baptizaret actu nõ cogitantẽ ꝛ susceptione baptismi vel furiosum siue amentẽ.qui ante amentiã habuit intentionẽ recipiẽdi.vl nũ

8 qz habuit ꝯtrariam.

¶Utr reqrat fides i adultis:R.fm sanctũ Tho.i.iij.di.vi.q nõ q ad characterẽ susci

9 piendũ.sz bñ quo ad habẽdã grãm

¶Utr reqrat rectitudo intẽtõis:R.q ñ ad susceptõez characteris.vñ q recipit baptismũ ꝓpter questũ sicut iudei sepe faciũt.verũ baptismũ recipiũt.licet nõ fructũ baptismi.

10 ¶Utr ametes ⁊ dormiẽtes possint baptizari:R.q si añ habuerũt ꝯsensuz ⁊ nccitas imminet pñt baptizari.vt in.d.c.maiores.in fi. Si ẽo añ amẽtiã vel dormitõez ꝯdixerũt ꝓsumẽt q ꝓposituz duret. Et tõ nõ suscipiũt nec characterẽ nec baptismuz:vt ibidẽ. Si ẽo nũ dissenserũt.tenet Aureo.vbi.s.q suscipiũt characterẽ. Hoc vez fm Ri. vbi.s. dũmõ aliqñ ꝯsenserint ꝛ adultis loqndo q habuerũt vsũ rõis. Sec⁹ i illis q nũqz vsum rõis habuerũt.qz suscipiũt characterẽ

¶Utr pueri iudeoꝝ sint baptizãdi:R.q in 11
h fuerũt opi.diuerse.quibusdã dicẽtibꝫ q ñ inuitis parẽtibꝫ.sz ego dico cũ Sco.⁊ Aãdul.i.iiij.di.iiij.q etiã inuitis parẽtibꝫ sunt baptizãdi.nõ qdẽ ꝓ ꝓuatas ꝓnas.sz ꝓ ꝓncipes aut eoꝝ dños ⁊ educãdi religiose⁊ caute ne occidant a parentibꝫ.et ꝓ hoc facit qđ no. Oldra.in ꝯsiliis suis.vbi tenet q iudei sunt serui facti ꝓ passionẽ xpi.extra đ iudeis c.⁊ si iudeos.⁊ fuit mãdatũ exequtõi ꝓ Cõstãtinũ.vt no. Hosti.in.c.ꝯsuluit.ꝛ iudeis Et hoc dicit Archiđ.xlv.di.q sincerã. Hoc idẽ tenet Tho.in cpl'a ad ducissaz lothoringie. Nã cũ sint serui.ꝓnceps q est coꝝ dños põt eos vẽdere.ar.C.si ser.expoz.vene.l.i.⁊.ij Et ꝓ istam rationẽ tenet Archiđ.in.c.fraternitatem.liiij.di.q potest eis auferre bona eorum cũ nõ habeant ea nisi vt pculiũ.allegat c.iudei.el.ij.ꝛ iudeis.vbi statuitur q si conuertant nõ auferant eis bona.ergo si nõ conuertunt pñt eis auferri a ꝯtrario sensu. Melius facit.c.sicut iudei.eo.ti.vbi ꝓhibetur q sine iudicio terrene potestatis nullus eis auferat bona vel offendat.ergo ex causa legitima possent. Preterea sustinent expietate et grã.vt dicit in.c.⁊ si iudeos.ꝛ iudeis.ḡ nõ ꝛbet trahi ad necessitatẽ.ff.ꝛ offi.ꝓcon.l.solent.in fi.⁊ ex hoc posset sustineri opi.Aureoli.qui cũ Land.⁊ Sco.ꝯcordat.q inuitis parentibꝫ possunt baptizari ꝓ dominos.et bene facerent.

¶Utr iudei adulti aut alij adulti sint ꝯpel 12
lẽdi ad baptismuz:R.ꝛ iudeis tenet Sco. vbi.s.q sic ꝓ dños coꝝ.ꝓ quo facit tex.in.c. ꝛ iudeis.xlv.dist.et.c.maiores.ꝛ bap. vbi ꝯmẽdat ille rex qui coegit infideles baptisari. Sz ꝯ ẽ tex.in.c.sicut iudei.ꝛ iudeis.q ꝓhibet ꝯpulsionẽ. Sz ego dico verã opinioz Sco.intelligẽdo ꝛ compulsione indirecta. h oc est.ita sunt angariãdi ⁊ in seruitutẽ redigẽdi q eis eueniat volũtas ꝯuertendi.sicut exponit Sze.sup illõ.ꝯpelle intrare. facit.c. vltimũ.xxiij.q.iij.cũ glo.⁊.q.vi.c.iã ẽo.sz ꝛ ꝯpulsione directa nõ licet.qz ꝛus voluntarũ vult militẽ.d.c.ꝛ iudeis.Sil'r idẽ dico ꝛ aliꝫ infidelibꝫ.

¶Utrum liceat emere aquaz vel laborem ab 13
eo qui nõ vult aliter baptizare.vide.s. Simonia.ij.§.xij.

¶Quid si non vult baptizare nisi cõmittat 14

offerēs aliqđ mortale.puta adulteriū:¶R. Aandul.vbi.s.q̄ si ipe nō pōt baptizare.puta qz manc⁹ vl'mut⁹ nullo mō assentiat.qz si des offerentis ꝛ opatio ꝛ deuotio baptismuz flaminis imꝑtrabit.qz credēdū ē q̄ i talibꝫ necessitatibꝫ diuina pietas supplet.

15 ¶Utr̄ reḡrat̄ ꝺtritio ꝺ pctis factis añ baptismū a baptizād⁹:¶R.fm Alle.ꝺ ales in.ij ij.q̄ sic.ꝺ necessitate ꝺ omnibꝫ mortalibꝫ q̄ recoꝛdat̄.etiā ꝺ venialibꝫ i genere.ꝛ fortē ꝺ venialibꝫ maioꝛibꝫ q̄ recoꝛdat̄ ꝑticulariter. aliter nō suscipit grāz baptismalē.s.grām et remissionē pctōr̄.sz bñ suscipit effectuz baptismi q̄ ē res ꝛ sacramentū.i.characterē.ꝺ ꝺse.di.iiij.c.ostēdit.¶co.tñ in.iiij.diſ.iiij. clarius exp̄mendo dicit.q̄ licet nō ꝺleat ꝺ veniali q̄ nō tollit effect⁹ grē baptismal'.sed tm̄ complemētū.qz nō ꝺlet illud veniale ꝺ quo nō ꝺlet.ꝛ sic dicit ficte simpliciter. vel fm quid.ficte simpliciter accedit ad baptismū ille qui habet in se mortale pctm̄ ꝺ q̄ nō vult pnitere.sz tñ recedēte fictōne.bñ ē aduenīte ꝺtritōe habebit effectū baptismi.s.remissionē pctōr̄.vt i.d.c.oñdit.i fi. Et bñ intelligē q̄ ad pnā pctōr̄ p̄cedētiū baptismū. sz ñ q̄ ad pnā seqntiū baptismū.ꝛ iō pnia ē ei inīū gēda ꝺ ꝑpetratis post baptismuz fm s.Bo.i.iiij.di.iiij.ar.ij.q.ij. Ficte fm q̄d accedit q̄ ñ ꝺlet ꝺ veniali.ꝛ iste nō hz ꝓplemētū. Et aduerte q̄ hic nō accipio ꝓtritōz ꝓ dolore informato a grā.sz ꝑ ꝺlore qui excludit actualit̄ obicē mortal' peccati i actu. Teneť etiā talis postea ꝓfiteri pctā ante baptismū ꝓmissa.vt ꝑtz.j.Cōfessio.ij.§.ij.

Baptismus vij.q̄ ad effectū q̄rit vtr̄ ꝑ ipsuz auferāt oīa pctā:¶R.q̄ sic.c.regenerāte.ꝛ c.si ne pnīa.ꝺ ꝺse.di.iiij. Rō qz baptism⁹ ē ad regenerādū institut⁹.vñ ibi trāsit hō ꝺ ptāte tenebraꝝ i adoptōz filioꝝ ꝺi.et ibi maxime apīt largitas miscdie ꝺi i p̄mo aduētu.et bñ ē q̄d Pau.dic̄ ad Thi.ij.p lauacr̄ regenerationis ꝛ renouatōis spūſscti quē effudit i nos

1 ¶Utr̄ p baptismū tollat oīs pena /abūde ¶R.q̄ sic.pena q̄ retardat ꝛ excludit a vita eterna.ꝺ ꝺse.di.iiij.sine pnīa.hoc ē pena quā q̄s ꝺberet exoluere.aut i hac vita.aut in alia ꝑ pctis ꝓmissis anteq̄z vitā eternaz intraret. alias aūt penas nō tollit.

2 ¶Utr̄ baptismus tollat ꝓcupiscentiā:¶R.q̄ unq̄tū habet rōez culpe extinguit ꝑ baptismū.sz inq̄tū hz rōez vicij siue pene nō tollit vt nō sit.nisi spāli ꝺono ꝺi ꝛ miraculo fiat.sz vt nō obsit bñ fit ex infusione grē q̄ ibi fit q̄ supari pōt.ꝺ ꝺse.di.iiij.c.ij.

¶Utr̄ ꝑ baptismū tollat irregl'aritas:¶R.q̄ 3 illa q̄ ꝓuenit ex ꝺfectu sacri nō tollit.vñ bigam⁹ añ baptismū vel post nō ꝑt ꝓmouer. sil'r corrupta vel añ vl'post nō pōt velari.ꝛ ꝺ his hz.xxvi.di.acuti⁹. Sicco ꝓueniat ex peccato sic tollit fm cōiter doc. irregl'aritas homicidij.sz si homicidiū fit sine pcō vt i iudice ꝛ hmōi.sic fm alīqs irregl'aritas ñ tollit. vt nō.xxvi.di.c.vnde.sz fm Sco.i.iiij.di. xxxij.irregularitas cuiuscūq̄z homicidij tollit q̄litercūq̄z sit ꝓmissuz.h̄ sequit glo.xxxiij di.c.si q̄s viduā.ꝛ xxxij.di.§.ecce. Et hec ē verior opinio. Alia aūt irregularitas q̄ ꝓuenit ex ꝺfectu natalīū nō tollit.

¶Utr̄ tollat infamiā:¶R.q̄ sic.fm glo.i.d. 4 c.sine pnīa. Rō.qz ꝑ baptismū tollūt pctā ꝛ ea q̄ sequūt ex peccatis ꝛb rōne qua sūt pctā. et ideo cū infamia ꝓseqūtur pctm̄ ꝛ sub rōne peccati.ideo tollitur.

¶Utr̄ ꝑ baptismū ꝓferātur homi grā ꝛ vir- 5 tutes:¶R.q̄ sic.fm glo.in.d.c.ij.

¶Utr̄ effect⁹ baptismi eq̄liter cōferāt oīb⁹: 6 ¶R.fm.s.Bo.i.iiij.di.iiij.ar.i.q.iij. ꝓme ꝑtis.q̄ triplex ē effect⁹ baptismi. Primus⁹ character⁹ impssio. Secūs grē infusio. Tercius⁹ nocētie restitutio. Quātū ad p̄mū ꝛ tercium eq̄liter oēs suscipiūt.si nō ficte accedūt.sz quātū ad secm nō.qz grā hz duplicē actū.s.delere petm̄.ꝛ sic magis ꝺlet in eo q̄ magis ꝓmisit.qz ꝺlet oēm culpā. Secūs actus ē habilitare ad vnū.ꝛ in hoc maioꝛē efficaciā hz in eo q̄ se magis ꝺisponit. In puulis aūt equalis est efficacia cōmuniter.

¶Utr̄ puer cū ꝺferť ad baptismū si occidat 7 saluet̄:¶R.q̄ si occidit ne baptizari possit in odiū baptismi seu xp̄i.sic pie credo saluet̄. si ꝺo occidatur ex alio respectu.sic dānabitur.

¶Quid si puer moꝛeret q̄n baptizans dicit 8 Ego te baptizo i noīe p̄ris.añq̄z ꝓpleat:¶R. Rich.in.iiij.diſt.iij.ar.ij.q.iij.pie credendū ē q̄ ꝺus supplet. Unde et in cimiterio ꝺbet sepelīri. Similiter si sacerdos impediret ne totum compleret.esset baptizād⁹ sic.si nō es baptizatus ꝛc.

¶Utr̄ baptismus sit reiterād⁹:¶R.q̄ non 9 immo tā miſtrās q̄z suscipiēs sciētes vltimo supplicio plectuntur.l.ij.C.ne sa.bap.itc.ꝛ sunt irregulares.vt.j.irregularitas.i.§.xxij

¶Utruz ignoꝛās si facit se baptizari sine cō 10 ditione sit irregularis si postea inuenit q̄ fuerat baptizatus:¶R.q̄ irregularis est.ꝛ ꝺse. diſt.iiij.quibus.fm cōem intellectū. Potest

tñ epūs dispẽsare in necessitate magna
11 ¶Utr nō baptizat⁹ credēs se baptizatū sal
12 uet⁹. R. sic. de pbȳ. nō bap. c. apl'ica
¶Utrū suscipiat characterē ordinū si ordi
net⁹. R. q nō. de pſ. nō bap. c. i. et. c. veniens.
Si celebrat tamē ignorās. credit q ꝺficiat
virtute eccl'ie ſm Inno. hoc idē tenet Tho.
in. iiij. di. xxiij. t Albri. t summa ꝺfes. li. iij.
ti. xxij. q. viij. t plurū. qr virtus spūssancti
vegetās eccl'iā suā supplet potētiā i tali ne
eccl'ia recipiatur.

Baptísmus viij. q ad eū q te
net qrit qs pōt te
nere ad baptismū. R. q nō pt tenere abbas
mōach⁹ vl religiosus. de ꝺse. di. iiij. nō licet.
xvi. q. iiij. placuit. el. ij. tñ si tenēt sūt ꝺ patres
1 ¶Utr pater vel mater. R. q nō si sunt i ma
trimonio intellige. xxx. q. i. ad limina. al's cō
trahēt cognatōem spūalē. t etiā baptizādo
2 nisi necessitate baptizarent
¶Utr nō baptizat⁹ possit tenere ad baptis
mū. R. q nō. de ꝺse. di. iiij. c. i. baptismate. li
cet baptizare possit. qr baptizās ē de necessi
tate sacramēti. nō suscipiēs seu tenēs ad ba
ptismū. Et si tenet nō erit ꝺ pater sed bñ ba
ptizās cū sit vere pr̄ spūalis. Vide. j. Mri
3 monū. iij. impedimēto. vij. §. r.
¶Quot debēt tenere ad baptismū. R. q vn⁹
tm. de ꝺse. di. iiij. c. i cathecismo. t. c. nō pl'es
sz tñ de ꝺsuetudine nō seruat
4 ¶Ad q̄d tenent leuantes de baptismo. R. q
tenent admonere ēs tenuerūt vt castitatem
custodiāt. iusticiā diligāt. t charitatē teneāt
t añ oīa symbolū t orōem dn̄icā debēt docere
vt in. c. vos ante omnia. de ꝺse. di. iiij. t ma
gister in. iiij. di. vi. c. pe. dicit q exigitur a pa
trino diligēs cura circa eum p quo respōdet
Dd limita verum ſm Tho. qñ parētes no
tabiliter negligūt

b **Ellū** q̄dē dupl'r ꝺr. s. ppe t im
propꝛe. Propꝛe aūt bellū ē
illud qd aucte pncipis superiorē non
recognoscētis indicat. vt ē imperator t papa
ſm Ho. xxiij. q. i. c. i. ff. ꝺ capti. l. hostes. t. ff.
de v. si. l. hostes. t in isto bello captiui efficū
tur serui. t bona efficiunt capiētū. t sequitur
tercū ius. s. postliminij. de q̄. i. l. postliminij. t
l. si qd bello. t. l. hostes. ff. de cap. Et h̄ vez si
bellū sit iustū Debēt tñ bona capta assignare
capitaneo vt distribuat vnicuiq ſm merita
ſm Bar. i. d. l. si q̄d bello. licet a pncipio effi
ciant capientiū. Et h̄ vez credo quod dicit
Bar. nisi ꝺsuetudo hꝫet q vnus q̄sq sibi reti
neret qd cepit. qr tūc nō tenet assigre. qr illd
itelligit actū qd ē ꝺsuetū. l. q si nolit. §. q assi
dua. ff. ꝺ edi. edi. Hodie etiaz ex ꝺsuetudine
int xp̄ianos nō seruāt iura captiuitat⁹ t post
liminij cui stādū ē. vt. l. postliminij. ff. ꝺ cap.
t no. Bart. i. d. l. hostes. ff. eo. Quid aūt sit
postliminiū. R. q ē ius amisse rei recipiende
ab extraneo i statū pristinū restituēde. moribꝫ
legibusqz ꝺstitutū. dicit tex. i. d. l. postlimini
um. Un q̄d h̄ bñ ē seruādū vt ille q̄ aliq̄ p
didit i iusto bello q̄ ad eū integre restituatur
Et tō nō currit p̄scp̄tio ꝺtra eū ſm glo. i. c. p
ma accusatōe. xvi. q. iij. Arma tñ de rigore n̄
restituunt. l. ij. ff. de captiuis. sz ſm ꝺscientiā
sunt etiā restituenda
¶An aūt hec locuz habeāt i bello indicto ab 1
his qui de facto superiorem non recognoscūt.
vt ē rex frācie. hyspanie hmōi. R. ſm Inno.
in. c. olim. el. i. de resti. spo. et Bar. in. d. l. ho
stes. ff. de captiuis t postliminiuz reuersis. q
sic. qr habēt iura pncipis
¶Bellū aūt impropꝛie ē illud qd nō ē indi 2
ctū p̄ pncipē. sz p inferiorez q̄ recognoscūt su
periorē. Et de h̄ Pa. de iureiurā. c. sicut. el. iij
¶Utr bellū i dubio sit p̄sumendū iustū. R. 3
Pa. i. d. c. sicut. qd i bello indicto a pncipe sū
mo i dubio p̄sumit iustū. t legitimā cāz esse
i pncipe. iuxta notata p legistas. in. l. p̄scp̄ti
one. t. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. et p ca
nonistas in. c. que in ecclesiaꝝ. de ꝺsti. Sed
in bello indicto a recognoscēte superiorē. in du
bio p̄sumit iniustū. Et sic intellige Hosti. et
tex. d. c. sicut. facit. l. vnica. C. de gla. et. c. i. de
pur. ca. cum suis ꝺcordantiis
¶Quid requirit vt sit iustū. R. Pa. vbi. s. 4
q in bello ꝓpꝛie oportet q subsit legitima et
natural'ca. puta qr ꝺtumaces et rebelles sūt
impio vel ecclesie. Adde scdo vt nō fiat aīo
vindicādi sed puniendi relinquētes. In bel
lo autē scdo mō dicto quinqz requirunt ſm
glo. xxiij. q. ij. in summa. s. psona. vt nō sit ec
clesiasticus cui nō licet sanguiē effundere.
xxiij. q. viij. clerici. nisi necessitate ineuitabili
Pūt tñ ſm Tho. ij. ij. q. xl. īducere alios ad
iustū bellū. t eis assistere vt pugnantibꝫ sub
ueniant exhortationibꝫ. absolutōibꝫ t aliis
spūalibus. Nō tamen debent hortari vt in
terficiant vel mutilent. sed vt fidem eccles
sticam vel patriam liberent. Et licet aliq̄ in
terficiant. nō tamē eis imputabit. t multo
magis plati hoc p̄nt. immo peccarent si non
facerent. xxiij. q. v. de occidēdis. de homic. po
stulasti. t. c. tua nos. xxiij. q. iij. maximan⁹.
xxiij. q. i. in summa. t. c. militare. de cle. percu.

r.iij.de resti.sp̃o.c.olim.el.i. Inno. tñ i.c.qđ in dubijs.de pœnis. limitat pdictã exhortati onẽ nõ posse fieri qñ sunt in pcussionibꝫ.sed añ sic.r mihi placet.r est securius. Scdo cã legitima.vt p defensiõe sua vel suoꝝ. aut pa ternaꝝ legum.xxiij.q.viij.si nulla. Tercio si res.s.p repetitõe rerũ r hmõi.dicto.c.olim. Quarto animus.vt nõ exodio.sz vt habeat debitũ r hmõi.xxiij.q.i.quid culpatur.et.c. militare. Quinto auctoritas superioris.d.c. quid culpat.r.l.vnica.C.vt ar.vsus inscio p̃n.lib.xi. Potest etiaz fieri auctoritate epi. fm Host.in summa.pcipue qñ pugnat p fi de.vel ptra eum qui p peccato mortali excõ/ municatus nõ vult parere.

5 ¶Utꝫ si aliqđ pdictoꝝ defuerit teneat ad re stitutionẽ tã damnoꝝ datoꝝ qz etiã rapto/ rũ bonoꝝ:R. No.eo.ti.p sic si deficit scõm vel terciũ. Si tñ res subsit.p.s p rebꝫ repetẽ dis factũ sit nõ tenet q mouit bellũ restitue/ re qđ ibi cepit.dũmõ nõ excedat qđ hẽ de/ bat. Et hꝫ vez i foro pniali.vbi hz locũ liq̃di ad nõ liq̃dũ cõpẽsatio.sicut si q̃s ꝓfiteat per furtũ accepisse.p.nõ cogeť restituere.si debet hẽ alia.p.ab eodẽ Sic̃o damnificauit pl' aduersariũ.nõ credo excusatũ.nisi ocurrat si mul auctoritas.nisi i casu qñ vim vi repelle/ re licet.sz teneť compẽsare damna data cum eo qđoz hẽ.r si plus hz restituat.c. q habe tis.r in.c.se.xxiij.q.v.r in.d.l.hostes.ff.d ca pti.r fm qđ dico in.§.sequẽti

6 ¶Utꝫ istis inferioribꝫ a p̃ncipe liceat facere bellũ:R. Pa.i.d.c.sicut.p aut is q facit bel lũ hz iurisditionẽ sup his q̃bꝫ guerrã facit. r illi sunt ꝓtumaces r rebelles.et sic põt sta/ tuere r pcedere p liceat vnicuiq; res eoꝝ in/ uadere r suas facere.r liberos hoies rebelles capere r detinere quousq; dño repñtari potue rint.c.a nobis.de sen.ex. Si aũt nullã iurisdi/ tionẽ sup eos habẽt nõ pñt sine auctorita te p̃ncipis nisi essent inuasi.qz tunc pñt se r sua defendere cũ moderamine inculpate tu/ tele.r hoiem pcutere r etiã occidere.vt latius dicã.§.Defensio. Nõ potest tñ aduersa/ riũ capere.r nec inuadẽdo res aduersariꝝ suas facere. Qđ intellige nisi in recõpẽsatõz dam noꝝ suoꝝ.r in satisfactionẽ expẽsarũ.laborũ r operꝫ etiã ipm aduuantiũ.di.i.ius genti/ um.xxiij.q.viij.si de reb. vl' nisi in territorio suo eos delinquntes inuenerẽt. Itẽ qñ tal' su/ pioꝛẽ nõ hz cozã quo sua repetere possit res suas ꝓpria aucte repetere posset et recuperare. l.iudei.r.l.nullus.C.de iudeis.

7 ¶Utꝫ sbditi teneañ ire ad bellũ iustũ dño mãdãte:R. Pa.i.d.c.sicut.el.iij.q sbditoꝝ quidaz sunt vasalli ꝓprie.vt sunt q tenent feudũ ab eo. Quidaz vasalli ipꝛoprie.vt sunt sbditi rõne oziginis vel domicilij.nihil tñ ab eo detinẽt.r tales ꝓprie nõ sunt vasal/ li.lz ibi habeãt possessiões.nec teneñt dño p stare fidelitatẽ. Quidã sunt milites veri.vt q̃ iurant q ponit glo.i.l.pe.ff.ex q.cau.ma.q sũt.j.miles. Quidã nõ veri milites.sz tm re spectu honoris q̃ ista nõ pmittũt lz viuũt vt alij cines.vt p Ly.in.l.i.C.de iu.r fac.igno. Istis pmissis distinguo.aut dñs vult alios p libito volũtatis inuadere nõ fauoze reipu/ blice.r nõ teneñt cũ seq etiã vasalli ꝓpe.ar. c.de forma.xxiij.q.v.nisi aliud habeat ꝓsue/ tudo vl' pactũ. Aut dñs inuadit.r tũc si ri/ moꝛẽ subitane⁹ r improuisus. oĩs apti ad pugnã seu custodiã teneñt fauoze reipublice Nã clerici hꝫ casu tenent ad custodiã.c.pue/ nit.r qđ ibi nõ.de immu.ec. Facit.c.omi ti/ moze.xxiij.q.viij. Aut nõ ẽ tal' timoz.et tũc vasalli ꝓprie dicti teneñt.p.d.c.de forma.et milites veri.p.d.l.pe. Alij ꝛo nõ sunt ꝓpri/ lẽdi.dũmõ dñs sufficiat de p se exredditibꝫ q̃s habeat a loco. Nã ꝓpter hoc honorant dñm i redditibꝫ.gabeli et hmõi.vt necitati tpe eos defendat.ar.xxiij.q.v.p̃ncipes.et.c. regũ. Si ꝛo nõ sufficit p se.tũc oẽs tenẽtur p salute dominij.vt pti ex.c.si nullus.r d.c. omni timoze.xxiij.q.viij.

8 ¶Utꝫ subditi sequẽtes dñm i iniusto bello excusenť:R. Pa.i.d.c.sic.qđ Inno.dicit.p nõ.si sciẽter hoc faciũt.nec excusañ ex timo re amittẽdi feudũ vl' alia bona.xxiij.q.v.ita ne. Si ꝛo dubitãt r inq̃sierũt q̃tũ potuer/ pitiozes.r sp dubij remãserũt.excusañ ꝓpt bonũ obedientie.c.q̃d culpat.xxiij.q.iij.al' n. ar.c.cũ inhibitõ.d clã.despõ.nõ tñ excusañ amici r cognati et alij q̃ volũtarie adiuuãt talẽ i dubio. Immo si erat iniustuz de omni damno dato tenenť ad restitutionẽ

9 ¶Utꝫ sbdit⁹ q̃ i dubio bellãdo multa acq̃si uit teneat ea restituere.cognito p bellũ erat iniustũ:R. p sic.oĩa que habet. Et credo p etiã ꝓsumpta.qz nunq̃z habuit bonã fidem exq̃ sp dubius pmansit. Et de hoc videfra Prelẽptio.§.iuj.r fm illã distinctõz dic.

10 ¶Utꝫ oẽs exñtes i bello iniusto teneañ in solidũ:R.fm No.ti.re.i.p sic de omi dam no quod suo auxilio.ꝓsilio.fauoze datũ est. qđ aliter datũ nõ fuiſſz.ar.xxiij.q.iij.oẽs.r ij.q.i.notũ.i fi. Si ꝛo pbabiliter credit p p pter suũ auxiliũ.ꝓsiliũ.fauoze nõ plus fece/ runt q̃z al's facturi erãt.nõ teneť nisi de his q

ipse habuit vel damnū dedit. vel aliqs de familia sua directe ꝛ occasionaliter. ar. de sen. ꝛ re iudi. c. i. de eta. ꝛ qua. or. c. tuā. Et de ħ vi de etiā. j. Furtū. §. xvi.

11 ¶Sed quer̄ quid teneꝛ restituere faciens bellū iniustū ꝛ R. No. vbi. s. q teneꝛ de omnib damnis q ipe vel sui intulerūt aduersario vel ei⁹ homib. teneꝛ etiā pp̄ijs homib de damnis datis ab aduersarijs.

12 ¶Utr habēs iustū bellū teneaꝛ i aliq ꝺ damno aduersarij ꝛ R. Mona. vbi. s. q nō tenetur de illis damnis q bona fide intulit a qb ꝺmode abstinere nō poterat ſm ꝺsuetudinē pugne. Si qua tñ alia crassandi ꝛ maliciose intulit. cū al's posset abstinere ꝛ sibi ꝺsulere. tūc teneꝛ compensare cū damno sibi dato. et

13 si excedunt teneꝛ eis satisfacere.

¶Utr hñs iustū bellū teneaꝛ de dāno dato ſbditis adūsarij ꝛ R. q. s. q nō. imo licite bona capit. nō solū aduersarij. ſz etiā fautor ꝛ ſbditor suor donec sibi sit satisfactū. Sub diti tñ aduersarij q dē timētes nolunt dño suo i bello illicito impedere auxiliū vl' ꝺsiliū nullaten⁹ sunt spoliandi. ne pena excedat ꝛ. ar. ꝺ his q fi. a ma. par. ca. q̄siuit. ꝛ i. q. iij. c. i. Immo ſm R. i. iij. di. xv. q sciēter tales innocētibz inferūt damnū teneꝛ ad restitutōz. Uer credo nisi dñs eor directe vel

idirecte ex psonis vl' rebz eor iuuareꝛ. multo magis teneꝛ ad restitutōz q dāmificat nō ſbditos adūsarij innocētes sciēter. vt sūt eccl'a stici ꝛ hmōi. Nec⁹ aūt eēt si a casu dāmificaret ħ nō intēdēs nec obligat⁹ intēdere. vtpote q bellās ꝺ aduersarū ñ valēs eū impugnare incēdit ciuitatē. ꝛ sic ꝺburunt eccl'ie ꝛ bona ipsi⁹ ꝛ aliorū innocētū. nā tūc nō teneꝛ ꝛ sic ptz q eccl'ie incastellate pñt incēdi. ꝛ bona ibi reposita ex quibz sustētabant ꝺ hostes i iniusto bello pñt capi. nō incastellate ꝛo a

ꝓposito nec res eccl'ie sunt auferēde. ꝛ ꝺ iuz

14 facientes teneñt ad restitutionē.

¶Utrū dñi q habuerūt bellū ad inuicē possint ꝺponere sil' de damnis ꝛ R. Mona. ti. resti. q si ea rapuit: peccauit capiendo. ꝛ restituere teneꝛ eis a quib abstulit. q illā rē capiēdo nō potuit facere suā. q sicut dñs nō potuit ei dare auctoritatē bellādi. sic nec rapiendi. Posset tñ retinere si guerra durāte dñs vt illā teneat ꝺsensit. Si ꝛo nō ipse rapuit. sed sibi ab his quib licuit rapere data fuit. tūc nō teneꝛ restituere. Dō vez credo q̄ñ ex consuetudine quilibz q dō rapuit sibi retinet. al's secus. q de iure quilibet teneꝛ capitaneo assignare vt illa distribuat. vt. l. si quid bello. ꝛ ibi Bar. ff. ꝺ capti. g sine eius auctē tenere

olē. Sed ego credo q in oīb pōt. ar. eoz q notanꝛ in. l. fi. C. si ꝺ ius vel vti. pub. ꝛ i. c. q in eccl'a. de ꝺsti. vbi patet q ex rationabili cā pōt p̄ceps tollere rē vni⁹ ꝛ dare alteri. et nō pōt esse maior rō q̄z fauor public⁹. carere bello. Et sil'r poterūt q habēt iura impialia. Uñ Hosti. tenet q q̄ñ duo milites habuerūt iniustū bellū inuicē pace inter eos facta ꝛ damna remissa. q hec remissio extendiꝛ ad oēs vtriusq ptis. licet nō ꝺsentiant q̄ñ pax aliter h̄i nō posset. allegat. l. ꝙuētionū. ff. de pac. Cōcor. Pa. in. c. nostra. de iniur. Addūre hic ſm eundē qua vbi supra. q noie damni pp̄rie ꝛ stricte venit diminutio p̄timonij p aliū facta. l. iij. ff. de dam. infec. Et tōo nō veniūt expēse facte pp̄ria voluntate. etiā coacta noie damni. Quod nota. p statutis ꝛ si milib odiosis. Itē limita q p̄dicta remissio nō valet q̄ñ ad damna data eccl'ijs ꝛ eccl'astici⁹ psonis. nisi plati ipsarū ꝺsentiāt.

¶Utrū dñs teneaꝛ mādatario de dānis q i 15
bello ē passus ꝛ R. ſm Pa. i. d. c. sicut. q sic nisi cā pietatis. humanitatis vl' parētele bellū fecerit. vl' nisi ex debito teneret. vl' nisi aliq̄d recipe ꝺuenerit p mercede. Et vide de ħ infra Mādatū. §. v. Et ħ intellige de damnis q̄ verisil'r potuit mandās p̄uidere

¶Utrū occupata p p̄ncipes xp̄ianos. q̄ ho- 16
die inter se bella gerentes ꝓpria temeritate quod vnus quiete possedit ab antiquo. ali⁹ violēter de nouo accepit sint restituenda ꝛ R. do. An. in. c. quod sup his. de voto. ſm Hosti. q nō videt quomō iuste teneāt. nec qualiter ꝺfessores eorū petā q̄z notoria palpitēt. nec q̄liter ab eisdē elemosynas aut possessiones accipiāt aut eos absoluāt. vñ caueāt ne cateruatim ad inferos vadāt ꝛ alios secū trahāt. nec credit q i italia p̄scribi talia possint. c. fi. de p̄scp̄. Et ideo restituere tenent

¶Utr clericꝰ i bello iusto cum dño suo va- 17
dens qui lucraꝛ aliqua de bonis aduersariorum teneaꝛ ea restituere ꝛ R. Mona. ti. resti. q si ea rapuit: peccauit capiendo. ꝛ restituere teneꝛ eis a quib abstulit. q illā rē capiēdo nō potuit facere suā. q sicut dñs nō potuit ei dare auctoritatē bellādi. sic nec rapiendi. Posset tñ retinere si guerra durāte dñs vt illā teneat ꝺsensit. Si ꝛo nō ipse rapuit. sed sibi ab his quib licuit rapere data fuit. tūc nō teneꝛ restituere. Dō vez credo q̄ñ ex consuetudine quilibz q dō rapuit sibi retinet. al's secus. q de iure quilibet teneꝛ capitaneo assignare vt illa distribuat. vt. l. si quid bello. ꝛ ibi Bar. ff. ꝺ capti. g sine eius auctē tenere

nō poterit. facit. c. dicat. xxiij. q. v. nisi vt di
ri ꝯsuetudo sit in contrariū.

18 ¶ Utꝛ liceat oīm tpe bellare: R. q in bello iu
sto nō licet bellare i q̄ dragesima. nec i dieb
festiuis: nisi necessitas vrgeat incuitabil'. tex. c
cū glo. i. c. si nulla. xxiij. q. vlt. Item nec tpe
treuge. c. i. ō treu. ꝛ pa. Qō itelligē i pugna
toꝛe nō i defensoꝛe. vt no. p̄dicta glo.

19 ¶ Utꝛ i bello iusto liceat vti deceptōne. dolo
vl' insidijs aduersus cēdū inimicos: R. q sic dū
mō mēdacijū nō dicāt. vel fidē p̄missam nō
frāgāt. facit. c. vtūlē simulatōꝛ. xxij. q. ij. xxiij
q. ij. c. dns. ꝛ q. vij. i sūma. xiij. q. v. dixit. vi
de glo. i. c. cupientes. i fi. malignātiū. de elec.

20 ¶ Utꝛ locās arma. equos ꝛ hmōi /lib. vi.
euntī ad bellū repetat si amittant i bello: R.
Inno. in. c. sicut. el. ij. de iureiurādo. q non.
qꝛ sic ea ꝯdixit. ff. loca. l. itē quēt. §. si quis
seruū. facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.

21 ¶ Utꝛ ꝯmodans possit sil'r repetere: R. In
no. vbi. s. q nō. qꝛ non excessit fines ꝯct⁹. ff.
cōmo. l. si vt certo. §. vt interdū

22 Utꝛ tenēte aliq̄ rē meā liceat mihi violēter
auferre: R. Pa. i. d. c. sicut. aut incōtinēti re
cupare vult ꝛ licet. qꝛ vim vi repellere licꝛ. de
quo. j. Defensio. Aut nō statim. ꝛ sic dꝛ p iu
dicē eā recupare si p̄t. q si nō p̄t: sic in defe
ctū iudicis p̄t dns rē suā etiā violēter si ali
ter nō p̄t facere recupare. ar. l. nullus. C. de
iude. in glo. ꝛ l. ait p̄toꝛ. ff. de his q in frau.
cre. §. si debitoꝛē. notat Inno. i. c. olim. el. p
uo. de resti. spol'. ꝛ Alex. Ri. ꝛ Sco. i. iij. dist.
xv. q si aliter nō possum rē meā hꝛe. licet fur
to eā tollere. de quo dic vt infra Furtū. §. xl.
Nō tamē licet p mendaciū. qꝛ nō licet mēti
ri p alterius vita. xxij. q. ij. ne q̄s. Et sic li
mita glo. in. c. cupientes. de elec. li. vi

Benedictio sup ppl'm q̄daꝛ solēnis q̄ fit cuꝛ
illa solēnitate. adiutoꝛiū nr̄m tē. Et hāc so
lū epi p̄nt facere in tota sua dioceſi. ꝛ archi
epi in tota puincia cū visitāt. ꝛ legati in ter
minis sue legatōis. ꝛ abbates quibꝫ ex pri
uilegioꝫ cessum est. vt notat. xxvi. q. vi. mini
strare. de cōse. dist. i. cū ad celebꝛandas. de ex
ces. pla. accedentibꝫ. de p̄uil'. abbates. lib. vi
Alia simplex. Et hec fit a sacerdotibꝫ in miſ
sa absente epo. aut ō mandato eius cū p̄sens
ē. xxi. di. denigꝫ. xcv. di. ecce ego dico

1 ¶ Utꝛ bñdictio calicis paramētoꝛ ꝛ hmōi
p missis celebrādis possit fieri a sacerdote:
R. voc. i cle. attēdētes. de ſta. re. tenent q nō.
qꝛ sunt potius oꝛdinis epalis. ꝛ hoc idē i. d.
c. abbates. Hꝛ iudicio meo nullo iure eoꝝ
dictū p̄bat. Et credo q immo possint bñdi
cere paramēta. tali rōne motus p̄bꝛ poteſt
oīa facere q̄ sunt oꝛdinis: nisi sint oꝛdinis
epalis. vel spāliter ei interdicta. c. q̄uis. xv
viij. di. ꝛ d. c. ecce. ꝛ xciij. di. legimus. ſz bñ
dictio paramētoꝛ cū nō sit oꝛdinis epal'pa
tet. qꝛ ꝯpetit abbatibꝫ ex cōsuetudine. vt te
nēt voc. in. d. c. abbates. ꝛ d. cle. attendētes
qō fieri nō posset si esset oꝛdinis epalis. arg.
eoꝛ q notant in. c. pe. de cōse. ec. vel al. nec eſt
etiā eis ꝓhibitū. ptꝫ qꝛ in. d. c. q̄uis. ꝓhibe
tur ꝯsecratio sacerdotū. diaconū ꝛ subdiaco
nū. ꝯsecratio virginū. ꝯsecratio eccl'ie vel al
taris. chrisma cōficere. chrismate frōtes ba
ptizatoꝛ signare. publice penitentē recōcilia
ri. ꝛ i. c. mīstrare. xxvi. q. vi. addit q nō bñdi
cat publice plebē in eccl'ia. Qō intellige vt
dixi. s. ꝛ i. c. cōsulto. de ꝯse. di. i. q nec cōpa
lia dꝫ ꝯsecrare. q̄ vestimēta p̄t. qꝛ in. c. vestī
mēta. ꝛ in. c. vasa. de cōse. di. i. nihil dꝫ ō epo.
Quare credo oia q̄ p̄tinēt ad celebꝛatōꝫ mi
saꝝ q̄ nō fiunt cū sacra vnctōne. vt ē calix et
patena. ꝛ nō sunt eis spāliter inhibita. sicut
sunt coꝛpalia que ab epo debēt esse bñdicta.
vt in. d. c. ꝯsulto. et alia hmōi p̄nt bñdicere.
ar. d. c. q̄uis. ꝛ. c. ecce. nisi epus esset p̄ns. q̄a
nō liceret. arg. c. denigꝫ. xxi. dist.

¶ Utꝛ abbates possint sil'r bñdicere: Se. in
d. c. abbates. tenet q sic. oia i q̄bꝫ fit ꝛbalis
solū bñdictō. ꝛ q̄ñ faciūt ad opꝰ suaꝝ eccl'aꝝ
al's nō. Hꝛ ego dubito de bñdictōe coꝛpaliū
q licet sit ꝛbalis solū. tñ videt epis reſer
uata. d. c. ꝯsulto. nisi dicam⁹ derogatū p ꝯ
riā cōsuetudinē cū sit potiꝰ epis reſeruata rō
ne dignitatis q̄ oꝛdinis. Et iō abbates pos
sent ex cōsuetudie. arg. d. c. accedētibꝫ. Idē
dic de bñdictōe calicis. de quo. j. Calix. §. i.

¶ Utꝛ vestis debeat itꝛ bñdici q̄ñ repetia
tur: R. q nō. nisi q̄ñ fit talis repetiatio q si
ne ipsa cū dicta veste nō posset celebꝛari. pu
ta totius manice ꝛ hmōi. qꝛ cū amittat fo
mā debet itꝛ bñdici. ar. eoꝝ q notant in. c.
i. de cōse. ec. vel alta. Secus dico si de stola
fiat manipulus vel de manipulo stola. qꝛ nō
videt alia forma nisi q vnū bꝛeuius ē altero
q quidē bꝛeuitas nō mutat formā

¶ Utrū sponsa q nō ē virgo debeat bñdici:
R. q nō. xxxij. di. seriatim. imo bñdictēs secū
das nuptias ab officio et bñficio suspensus
dꝫ mitti ad papā. c. i. de secū. nup.

¶ Utꝛ diacon⁹ possit bñdicere mēsaꝝ: R. q
nō p̄ñte p̄sbꝫo nisi ēet diacon⁹ cardinal'. ſz ab
sente p̄sbꝫo p̄t fm nōta i. c. legitim⁹. xciij. di.

6 ¶ Utr recipe pecuniā p bñdictione nulle tiū
7 sit simonia? R. q sic. tex. c i. c. cū i eccl'ie. de sy.
¶ Utr mlr possit bñdicere? R. q nō. nisi vt
8 pt q̄libet bon⁹ pp̄ianus. c. noua. de pe. t re. qz q̄
sunt ordinis nō cadūt i mulierē. d. c. noua.
¶ Utr bñdictō mēse t aquis sit certi ordinis
R. fm Inno. i. c. i. de ex. pla. li. vi. q bñdictio
aque sic. Et idō esset irregularis. excōicatus
vel suspēsus ipsam benedicēdo. secus de bene
9 dictione mense q̄ nō est ordinis
¶ Utr libri eccl'iastici sint bñdicēdi? R. fm
glo. in. c. i. de pigno. q nō.

Benefacere ex timore et nō ex amore nō re
putat bñfacer. sz p nō facere. xxxiij. q. v. ad fi
de. xxxij. q. v. sicut em. d ꝯse. di. v. q̄cq̄d. lxxx
vi. di. nō satis. de re. iu. q̄ ex timore.

Beneficiū ē quedā benivola a/
capiēti. i li. feu. c. i. ex q̄. cau. feu. amit. Pa. i
c. vnico. de ꝯmo. t in. c. ad audientiā. d pscp.
Hec diffinitio pphēdit qd cūq; qd dr bñfi/
ciū. Sz hic de eccl'iastico solū dicendū ē.
¶ Quottuplex ē bñficiū eccl'iasticū? R. q ali
ud ē religiosum. aliud scl'are. Religiosus ali/
ud simplex. vt canonicus regularis. aliud du
plex. vt abbatia. p̄oratus vl aliud hns iurisdi/
ditōes. Scl'are vo aliud sūmū vt papatus.
aliud maiꝰ vt epatꝰ. aliud mediocre seu du/
plex. vt dignitas vl psonatꝰ. vel aliud hns
curā aiarū. aliud minꝰ seu simplex vt canonia.
capellania. aduocatoria t hmōi. aliud ñ ha/
bēs administratōes. t isto mō dr large bñficiū
Et ē q̄n q̄s hz bñficiū nō i titulū. vt sunt ca
pellani ad nutū āmouibiles. sz q̄n hz i titu/
lū aliq̄d bñficiū cui ē assignata vos q̄tūcun
q̄z sit simplex. dr hz bñficiū cū administratōe
2 fm Se. in. c. p̄senti. de off. or. li. vi.
¶ Utr p̄ēda sit quid spūale? R. Pa. i. c. di/
lecto. de p̄ben. q si est annexa iuri canonie p/
tim ē spūale t p̄tim tempale. Si vo nō ē an
nexa canonie. vt puta q̄ i eccl'ia nō sunt p̄bē/
de distincte. sed oīa cōia. t p capl'm assignat
isti vnū p̄dictū in p̄ēda. t alteri aliud. vel q̄d
sile. vl' etiā si sunt distincte. tn nō sunt cano
nicatibꝰ annexe. qz nō est ibi numerꝰ canoni
coz. tūc est mere tpale. t p̄t ꝯcedi etiā laico
3 ad ipsius sustentationē.
¶ Utr altaria q̄ dant in titulū ppetuū dicā
tur bñficia? R. fm glo. in cle. ij. de tem. et seq/
tur Se. in. c. i. de ꝯsue. li. vi. q sic. t appellati
one officij altaria p̄dicta intelligunt. facit. c.
ij. d ꝯcess. p̄bē. Secus si nō dant in titulum.
qz beneficia nō dicunt ppie.
¶ A q̄ dr dari bñficiū eccl'iasticū? R. q regu/ 4
lariter p ordinariū. nisi ex spāli statuto vel
ꝯsuetudine ad aliū ptineat. vt. j. dicā
¶ Utr capl'm sede vacāte possit ꝯferre? R. q 5
non illa bñficia q̄ ad epi collationē ptinent.
Sz bñ pōt ꝯferre illa q̄ ad epm t ipm capi/
tulū ꝯmuniter ptinēt. Sil'r talia beneficia
pōt ꝯferre qn̄ eps ē suspēsus a collatōe bene/
ficioz. etiā si epus haberet interesse i tali col/
latione tanq̄z p̄latus. Et idē pōt eps qn̄ ca
pitulū esset excōmunicatū. seu maior ps ma
ioꝝ excōicatione. vel suspensum. c. si ad epm.
ne se. va. lib. vi. Si vero ptinet ad epm collā
tio cū ꝯsilio capituli vel assensu. nō possz ca
pitulū intromittere nisi suspēsus esset in mo
ra petēde relaxatōis. Si vo capitulū vel ali
us de ꝯsuetudine vel statuto deberet ꝯferre d
ꝯsilio epi defuncto epo. vel i remotis agente.
ita q i breui eiꝰ p̄sentia nō possit hzi. nō pro
pterea dz differri collatio. vt in. c. si ad epm.
¶ Quid de bñficijs vacantibꝰ in curia? R. q 6
omnia bñficia. dignitates t psonatus vacā
tes in curia romana nō p̄nt ꝯferri nisi p pā
pā. Sil'r beneficia. dignitates vel psonatꝰ
curialiū vel accedentiū seu redeuntiū de cu/
ria si recedūt in locis vicinis curie ad duas
dietas legales. que faciūt. xx. miliaria p die.
l. i. ff. si quis cau. Et no. glo. i. c. p̄senti. de p̄/
ben. lib. vi. Unde si distarent p. xli. miliare
nō includerent. ff. de ver. sig. l. iij. limita nisi p
dicti morerent in loco ppriꝰ domicilij vel p/
prie domus. qz tunc nō reseruant pape. nisi
esset talis curialis. qui licet hēret ib i. ppriuz
domicilū. tn ibi morabat solū ppter curiā.
qz tunc reseruat. Similiter reseruat qn̄ ē cu
rialis qui mouit in loco vñ recedit curia. vel
in itinere dū curiā sequeret quātumcūq; vbi
recedit sit remotus ab ipa curia. Uer est q
post mēsem si nō fuerint collata beneficia p/
dictoꝝ ꝯferre possunt illi ad quos ptinet eo
rū collatio p seipos tm. vel ipsis agētibꝰ i re
motis p suos vicarios generales. quibꝰ id
ꝯmissum fuerit in eoꝝ diocesibꝰ exīstētia. ni
si eēnt parochiales eccl'ie. t vacarēt sede apl'i
ca vacāte. vl' si antreq̄z papa ea ꝯferret mortu
us ē. hec notāt i. c. licet. el. i. c. statutū. t. c. p̄/
senti. t. c. si apl'ica. de p̄bē. li. vi. Aduerte etiā
circa hec ad regulas cācellarie t reseruatōes
q̄ faciūt cōiter pōtifices i sua creatōe. qz nō
semp se habēt vno mō. ió nō pono hic.
¶ Quid de p̄sentatis a p̄zonis sede vacāte? 7
R. q capitulū pōt eos admittere t instituere
in beneficijs. licet ad epm si viueret ptinu/

isset.c.z si capitulū.de instī.li.vi.

8 ¶Quid si ep̄s cōferat bñficiū absenti? R. q̄ licet nō fiat suū donec cōsentiat.tñ ep̄s nō potest alteri cōferre donec ille recuset. nec valet collatio si cōferat.nisi ep̄us assignasset terminū cōpetētē cōsentiēdi infra quem nō cōsentit. si tñ post terminū iterū cōsentiret añgz alteri eēt collatū valeret.c.si tibi absenti.de p̄bē.li.vi.

9 ¶Utrū ep̄us vel alius cui mādabat de beneficio puideri pauperi clerico teneat iterū puidere si ille clericus aliud ē p̄secutus? R. q̄ nō. c.si paup.de p̄ben.lib.vi.

10 ¶Utrz ep̄s teneat ordinatis p ipm puidere de bñficio? R. q̄ sic.si ē i sacris ordinat⁹.c.cū sm.de p̄ben. Idē dic q̄n cōmisit q̄ ordinet p aliū.c.si ep̄s.de p̄bē.lib.vi. Et hoc verū nisi habeat suā vel paternā hereditatē vñ possit sustētari sm glo.in.d.c.si ep̄s

11 ¶Utrū p̄mittēs alicui puidere d̄ bñficio ecclīastico nō vacāte.vel q̄litercunq̄z p̄mittat cū potuerit teneat? R. q̄ nō.q̄z talis p̄missio ē nulla.c.de testā da.de cōcess.p̄ben.li.vi.

12 ¶Utrū recipiēs bñficiū ecclīasticū de manu laici cadat i aliquā penā? R. Inno.in.c.q̄s/q̄s.de elec.q̄ sic.q̄z ē ineligibilis ipo iure. de iure pa.p̄terea.tñ epūs posset cū eo dispēsare sm eundē.ar.c.nup.d̄ sen.excō.

13 ¶Utrū quis possit renūciare suo bñficio vt alij puideat? R. Pa.in.c.dilecto.d̄ p̄bēd. q̄ sic.dūmō i actu renūciatōis nō reducat i pactū.sed ipsaz renūciatōem faciat pure z libere.alīs eēt simoniacū. vt vult glo.in.d.c.dilecto.z glo.i.c.ex pte.el.i.de offi.dele. Si tñ in alio gereret vt alteri cōcederet:nō eēt simonia dummō pactū nō faciat licet peccet. vt ē clara glo.in.c ordinatōes.i.q.i.

14 ¶Cui p̄t dari bñficiū ecclīasticū? R. q̄ soluscleric̄is nō cōiugatis z habētibz etatē debitā z q̄ sit etas debita vide.j.Etas.

15 ¶Utrū clericus cōiugatus possit habere bñficia ecclīastica? R. Pa.in.c.sane.de cle.cōiug. Sed nec etiā administratōes ecclesiasticas. Et p hoc puto q̄ nō possit esse vicarius epi.quod tenēt doc.in.c.vno.eo.ti.li.vi. z in.c.Johānes. Idem Pa.eo.ti.tenet. q̄ nec etiam p̄dest dispensari cū eis vt habeāt beneficiū simplex.licet alij cōtrariū teneāt.et potest saluari dictū eoz vt valeat dispensatio si fiat a papa.z Pa.intelligit non valere si fiat ab inferioribz pape.

16 ¶Utrz filius sacerdotis possit obtinere beneficiū in ecclesia patris? R. q̄ sic.si alīs est legitimatus.c.ad hec.de fi.p̄ben.dūmodo nō ad illas dignitates vel p̄bēdas quas immediate pater eius habuit p̄mouear.c.cōstituimus de fil.p̄ben. Et nomine filioz in h̄ veniūt etiam nepotes d̄ iure in hereditate succedētes. vt sunt p̄ rectā lineā descendētes nepotes.argu.instī.de here.q̄li.z dif.§.sui sm Host.z Bef.in.c.ad extirpādas.d̄ fi.p̄ben. Secus i collateralibz in quibz successio locū nō habet.ar.d̄ off.dele.c.ex pte. Itē sm Host.nepos p̄t poni immediate i eccl'ia quā aus eius habuit patre eius viuēte. sed p̄e mortuo non p̄t.q̄z cessat rō in p̄mo casu successionis sed nō in scdo. Itē aduerte q̄ si pater habuit p̄sonatū.immediate nō poterit filius in eadē eccl'ia habere vicariā.vt in.c.michael.de fil.p̄ben.vel ecōtrario.si pater habuit vicariā p̄petuā filius immediate nō poterit h̄e pensionatū.vt in.c.cōstitutus.de fi.p̄ben.

¶Quis p̄t dispēsare cū illegitimis vt obtineāt bñficiū eccl'iasticū? R. q̄ epūs i bñficio simplici cui nō imminet cura aiarū. vt i.c.is q̄.de fi.p̄ben.li.vi.nec distinguo sm glo.ibidē an sit spur⁹ adulterin⁹ vel natural'. licz q̄ ad successiones distinguant z i difficultate dispēsandi. In alīs aūt solus papa.

¶Sed nūq̄d poterit epūs dispēsare cū talibz i p̄sonatu vl' dignitate sine cura? R. glo.i.d.c.is q̄.q̄ nō.h̄z sol⁹ papa. Et ea sequūt communiter doc.etiā si efficeret religiosus.

¶Utrū epūs possit cū p̄dictis dispēsare in canonicatu eccl'ie cathedral'? R. sm Arch.i.d.c.is qui.q̄ sic.exq̄ nō inuenit̄ p̄hibitū Et ita eo cōcor. Be.in.d.c.is qui.licet Jo.mo.z alij teneāt q̄ nō p̄t.qđ nō placet.

¶Utrz epūs cū p̄dictis possit dispēsare in dignitate? R. q̄ sic i omi bñficio.dūmodo nō cedat in nomē dignitatis vel p̄sonat⁹. vel habeat curā aiarz. Et h̄ tene.licet quidā teneāt cōtrariū.vt no. Be.in.d.c.is q̄. Et rō potissima ē.q̄z p̄tās dispensandi cōcessa alicui cui⁹ effect⁹ nō in ipm h̄z in aliū deriuat d̄z late interp̄tari.vt no. Jo.an.i.c.fi.d̄ ver.sig. Et sic Jo.de imo.z Be.in.d.c.is q̄. Et magis q̄ interp̄tatio fit cōipm cōcedentē.iuxta nō.d̄ h̄ui.c.q̄z circa. Et iō iura q̄ vident cōtraria: intelligē z limita q̄ loquunt i dispēsatione alicui cōcessa.cui⁹ effect⁹ in ipm deriuat.q̄ stricte interp̄tanda est. Qđ nota.

¶Quid si bñficiū simplex habeat curā aiarū annexā.nūq̄d epūs poterit dispēsare cū p̄dictis? R. sm Archid.in.d.c.is qui.q̄ sic.q̄z talis nō dicit habere curā animarz.vt p̄bat⁹ p̄ter.in.c.sup eo.de p̄bēd.li.vi. Nā vt ibi patet p̄t q̄s habere p̄bēdaz z dignitatē.cui annexa ē parochialis eccl'ia.z tñ non posset

quis hẽ simul dignitatẽ ⁊ eccl̃iã curatã. c. de multa. de p̃ben. Lap. abbas limitat hẽ vez qñ eccl̃ia curata hz vicariũ aliũ ab isto. al's nõ. Alij dc. indistincte tenẽt ꝙ nullo mõ epũs potest dispẽsare. Vide Semi. in. d. c. is qui. Mihi placet p̃ma opi. cuz p̃dicta limitatõe dñi Lapi

22 ¶ Pone ꝙ in eccl̃a ẽ statutũ iuratũ ⁊ p̃ papã approbatũ ꝙ null⁹ illegitim⁹ ibi p̃moueat. an epũs possit dispẽsare: ℟. Jo. mo. ⁊ seq̃tur Se. in. d. c. is qui. ꝙ nõ. exq̃ tale statutũ ẽ iuratũ vl̃ ɔfirmatũ. Sec⁹ esset si solũ eẽt statutũ nõ iuratũ vel ɔfirmatũ. qz tũc posset epus dispẽsare ɔ̃ p̃dictũ statutũ. iuxta no. de elec. c. licet canõ. Lumuta p̃dicta oĩa ꝙ epũs potest dispẽsare cũ illegitimo in bñficio simplici. verũ nisi aliud impedimentũ canonicuz obsteret q̃z illegitimitas. ⁊ sup q̃ epũs non possit

23 dispẽsare. vt in. d. c. is qui

¶ Utr̃z dispẽsatus vt p̃moueatur ad ordies sacros p papã. p hẽ videatur tal' illegitimus dispẽsatus vt possit obtinere bñficiũ cũ cura: ℟. ꝙ nõ. qz dispensatio nõ trahit ad ɔsecutiua eius sup quo dispensatur. qñ dispẽsatio imꝑmit effectũ validũ sup actu ĩ quo dispensatur ablatus eo ꝙ extẽdatur ad illud cõsecutiuũ fm Se. in. d. c. is qui

24 ¶ Utr̃z p̃fatus illegitim⁹ dispensat⁹ vt possit obtinere bñficiũ eccl̃iasticũ possit post p̃mũ postea aliud obtinere ꝑtute dispẽsatõis: ℟. Se. i. d. c. is q̃. ꝙ Paul⁹ hẽ distinguit. ꝙ aut dispẽsatio fuit facta sup̃ certo bñficio. et tũc si fuit ĩ culpa vt illud nõ hẽret. sic aliud ñ potest hẽre. Si ɔ̃o nõ fuit ĩ culpa. vl̃ dispẽsatõ sup incerto bñficio fuit. sic poterit post p̃mũ aliud hẽre. ⁊ placet mihi. licet Se. ibi videat tenere opi. do. Lapi q̃ aliter distinguit. Sz mihi nõ placet. vide eũ ibi si placet

25 ¶ Utr̃z p̃fatus dispẽsatus vt possit hẽre bñficiũ cũ curatũ possit p hẽ obtinere dignitatẽ: ℟. Se. i. c. fi. de fi. p̃cess. ꝙ nõ. qz ista ponũtur vt diuersa in. d. c. fi. ꝑ vno ɔcesso nõ veniet aliud. vñ ĩ dispẽsatõe non ꝑcedit argumentũ a

26 maiori nec a sili. vt ibi no. Se.

¶ Utr̃z illegitimus vl̃ irregularis dispẽsat⁹ ĩ ordine ⁊ bñficio atq̃z p̃motus. possit postea impetrare dispẽsatõez sup pluralitate nõ facta mẽtione de defectu illegitimitatis vel irregularitatis: ℟. fm Se. in. d. c. fi. ꝙ non. tex. est in. d. c. fi.

27 ¶ Utr̃z eps possit dispẽsare cũ p̃dictis illegitimis vt possint plura bñficia simplicia retinere simꝫ: ℟. Se. vbi. s. ꝙ nõ. fac. c. is cui. i. ℟. ɔ̃ pbẽ. li. vi. vbi qñ ɔcedit alicui vt possit bñficiũ alteri ɔferre. ĩtelligit ɔ̃ vno et nõ de

¶ Utr̃z eps possit dispẽsare cũ ille /plurib⁹ 28
gitimis vt habeãt simplex bñficiũ seu p̃benda ĩ eccl̃ijs suoz patrũ q̃ sunt sacerdotes: ℟. ꝙ nõ ipis viuẽtib⁹. c. cũ decorẽ. de fi. pſ. Ille mun⁹ ĩ canõicatu. c. cũ ad abolẽdã. ɔ̃ fi. pſ. Sz ipsis mortuis sic. dũmõ nõ dispẽsz sup bñficio seu p̃bẽda quã ei⁹ p̃decessor tenebat ĩmediate. sec⁹ si mediate. Goff. tñ tenet ꝙ nũq̃z canõicatũ ĩ eadẽ eccl̃ia potit hẽre ex dispẽsatõe epi. Sz ɔ̃trũ credo veriꝰ. vt no. ĩ dictis. c.

¶ Pone papa dispẽsauit cum illegitimo vt 29
possit p̃moueri ad bñficiũ etiã curã hñs nũ quid p ista dispensatõz poterit p̃moueri ad bñficiũ cui p̃ficiẽdus ẽ p electõez eligẽdus: ℟. fm Se. ĩ. c. is qui. ꝙ sic. qñ qñ viciũ tollitur ex toto vt ĩ casu p̃dicto põt eligi. vt in. c. cũ vintoniẽsis. de elec. etiã si eẽt dubiũ an ɔ̃ba dispẽsatõnis tollãt ex toto viciũ. Et hẽ tene. licet alq̃ dicãt ꝙ nõ põt eligi

¶ Jnfra qd̃ tps debet bñficiũ vacãs cõcedi: 30
℟. ꝙ in cathedrali ⁊ regl'ari eccl'a vacãte plato ifra tres mẽses eligere teneñ. c. ne p defectu. de elec. nisi essent p̃legiati vt minores. Alia aũt bñficia eccl'iastica ifra sex mẽses. c. nulla. ɔ̃ ɔcess. pbẽ. al's collatõ seu p̃uisio deuoluit ad eũ q̃ p̃mo pẽsse dinoscit. nisi in casu i q̃ p̃uisio ptinet ad cap'lm deuoluit ad ep̃m ⁊ ecõtrario. ⁊ p⁹ ad metropolitanũ. ⁊ p⁹ ad papã. Hoc ẽ verũ nisi legitimo ip̃edimento eẽnt ip̃diti. Et icipit currere dictũ tps a die scie. nõ vacatiõis. c. qz diũsitatẽ. ɔ̃ cõ. p. Et ĩtelligit legitimũ ip̃dimẽtuz pegrinatio vl̃ suspẽsio etiã ex culpa nisi eẽt ĩ mora petẽde absolutõis. d. c. qz diũsitatẽ. ⁊ si bñficia ptinerẽt ad regl'ares exẽptos. epi p̃cidebũt nõ obstãte exẽptõe. sle. qz regl'ares. ɔ̃ sup. ne. p.

¶ Utr̃z p̃fatũ tps habeat locũ ĩ hñte ĩstitue 31
re p̃ntatũ p p̃zonũ: ℟. dñi ɔ̃ rota tenẽt ꝙ ñ qz. d. c. nulla. nõ extẽditur ad eũ q̃ hz ĩstituere. sed ad eũ qui habet ɔferre.

¶ Utr̃z liceat alicui sibi ꝑcurare bñficiũ: ℟. 32
Tho. ⁊ Ray. ꝙ beneficiũ cũ cura aĩaz nõ licet. qz idoneꝰ nõ põt admiñstrare sine gr̃a seu charitate quã nullus se hẽre scire pt. Secus eẽt ɔ̃ alijs bñficijs. qz p̃nt ꝑcurari. Aug. de ancho. li. ɔ̃ ptãte papæ. tenet generaliter nõ posse sine pctõ. Ego vez credo qñ p̃ncipal'r ꝑcurat vt habeat beneficiũ. Sec⁹ qñ p̃ncipaliter ꝑcuraret vt posset ꝑdesse

¶ Utr̃z occupãs bñficiũ viuẽtis sciẽter faci- 33
ens se ĩstitui sit ĩfamis: ℟. pa. i. c. i. ɔ̃ cõcess. pbẽ. ꝙ sic. iij. q. i. audiuim⁹. Et solus papa dispẽsat cũ eo. sicut cũ illo q̃ viuẽte vxore

aliã accepit. vt in .c. fi. de eo qui duxit in vxo. quã pol. p adul. Ex quo ꝯcludit Pa. ibidẽ. q̃ licet cũ vacaret fecerit se ĩstitui vel sibi ꝯferri a papa nõ habita mẽtiõe d̃ occupatõe. proterea nõ valet. t ẽ surrepticia. qz nõ sic facta fuit obtinuisset. fac. c. postulasti. d̃ rescp. Sil'r dic̃ d̃ eis q̃ d̃ facto occupãt vl' p brachiũ sc'la re se i vacãtibꝫ bñficijs intrudũt si nõ faciũt mẽtionẽ ĩ ipetratõe d̃ tali occupatõe. qz ome id ex q̃ nõ ita facil'r obtineret tacitũ inducit surreptõz. p. d. c. postulasti. cũ similibꝫ

34 ¶Quot bñficia põt q̃s hẽre. R. fm Pa. in. c. ꝯquerente. de cle. nõ resi. q̃ habẽs bñficiũ q̃z tũcunq̃z simplex qđ p se sufficit ad vitã bñficiati non põt aliud tenere sine pctõ mortali. fm glo. i. c. dudũ. el. i. de elec. Qđ limitat idẽ Pa. si ꝓpter se solũ hz. Sec⁹ ꝯo si collata sibi essent nõ rõne sui. sz ꝓpter vtilitatẽ bñficioz. vt qz ẽ hõ industrios⁹ t bone ꝯscietie vt no. in. c. cũ iã dudũ. de pben.

35 ¶Utrũ habẽs plura q̃n vnũ sufficit excusek p dispensationẽ. R. glo. p dicta q̃ sic. sz Pa. in. d. c. dudũ. dicit q̃ hz p indubitato q̃ nõ sit tutus quo ad ecc'liaz triumphãtẽ etiã dispẽsatus p papã. q̃n dispẽsatus ẽ ꝓpter se et suã vtilitatẽ. qz in h casu nõ solũ alterat iuris positiui dispositio. sed etiã xpi primoniũ iniuste dispgit. Cũ g papa nõ possit sine cã alienare bona eccl'ie sine graui pctõ. vt dicit Archi. xij. q. ij. nõ liceat pape. g mꝫto min⁹ pt dare licẽtiã alteri ipm dispgẽdi. vt i. c. nuper. de re. do. post di. Et sic ꝯuincit rõ Inno. i c. cũ ad mõasterũ. d̃ sta. mo. qz hic nõ solum violat ius positiuũ. sz potꝫ diuinũ. Doc idẽ tenet Hosti. in. d. c. duduz. quẽ seq̃tur Jo. an. Dicit etiã Tho. i. ix quolibet. q. v. q̃ habere plures pbẽdas absolute ꝯsiderãdo ẽ q̃d de se inordinatũ. vtpote qz quis nõ põt in diuersis eccl'ijs deseruire quibꝫ quasi p stipendio pbende sunt ordinate vt mistrãtibꝫ i eis dentur. Est etiã diminutio diuini cult⁹. vñ vnus loco pluriũ ꝯstituitur. Est etiã iequalitas. vnde vnus habet multa bñficia. t alius nõ potest habere vnũ. Continet t aliq̃n defraudatiõe voluntatũ testatoꝝ. q̃ vt certus numerus seruentiũ deputaret talia ꝯtulerũt t multa alia. et nisi aliqua circũstantia supueniat q̃ remoueat totaliter inordinationẽ eius nũq̃z erit sine pctõ. sicut nec homicidiũ põt fieri etiã cũ dispensatõe. nisi habeat circũstantiã q̃ remoueat ei⁹ inordinatõez Aduerte tñ fm Soff. q̃ ẽ triplex circumstantia q̃ põt remouere talẽ inordinatiõez. ita q̃ dispẽsatio sit legitima t tut⁹ dispẽsat⁹. Prima necessitas puta. qz plures nõ inueniunt idonei. Secda vtilitas eccl'iaz t coz q̃bꝫ p/ sunt. Tercia progatiua meritoz. Necvalet ꝯsuetudo fm Pa. i. d. c. dudũ. Et iura sunt glo. q̃ dicũt valere itelligẽ p necessitate vl' vtilitate bñficioz. vl' progatiua meritoz. puta qz pl⁹ valet absens q̃z ali⁹ pñs. vl' p potẽtia retinẽdi plura bñficia simplicia. sz nõ vt fruct⁹ lucri faciat sibi ad vtilitatẽ p uatã. vl' ad augẽdũ p̃monĩũ. vl' vt lauti⁹ viuat. vel vt facili⁹ ad epatũ vel maiorẽ dignitatẽ possit alscẽdere. qz cũ tali intẽtõe etiã vnũ bñficiũ hẽre d̃ se ẽ inordiatũ. qz ẽ ꝯ oẽm rõez. vt in. c. rõ nll'a. cũ ibi nõtis. d̃ pbẽ. t ꝯ officiũ pietat' xvi. q. i. c. fi. vide etiã de H. j. cleric⁹. ñ. t. iij.

¶Utz hñs bñficiũ cũ cura: si recipiat scdm cũ cura. ipo iure sit p uat⁹ p mor. R. q̃ sic. stati adepta pacifica possessiõe. c. d̃ ml'ta. de pbẽ. vl' q̃n p eũ steterit q̃ min⁹ hẽret. c. licz. d̃ pbẽ. lib. vi. Et nisi p mũ resignet i manu ordinarij vl' cui ꝓtit ipo iure ẽ p uat⁹ etiã scdo t inhabil ad qđcũq̃z bñficiũ. t etiã ordies sacros. t ad papã ptinet dispẽsatõ. p extraua. Jo. xxij. q̃ icipit. execrabil'. Et io nõ poterit absoluere sbditos rõe p mi bñficij. Fallit hꝫ i. vij. casibꝫ Prim⁹ q̃n scdz annectit p mo. c. sup eo. de pbẽ. li. vi. Scds casus q̃n expedit de bonis p/ priꝭ ad vtilitatẽ p mi bñficij. t ipm retinet donec sibi sit satisfactũ fm An. d̃ bu. p. c. q̃/ cũq̃z. xxij. q. iiij. Et sufficit q̃ tal' expẽsa sit vtiliter cepta. sz postea a casu sit totũ p ditũ fm Jo. an. i. c. ex pte. d̃ ꝯsti. puta qz domũ facta ignis postea ꝯbussit. Tercꝰ casus q̃n accep tat caloꝛe iracũdie fm Jo. d̃ li. t. d. An. et fac glo. i. c. ex lris. d̃ diuoz. q̃ vult q̃ ꝯfessio ex iracũdia facta nõ p iudicez. Quartꝰ casus q̃n acceptat ad tps puta donec al'r fuerit benefi cio puisũ fm Pe. d̃ ancha. i. c. i. d̃ ꝯsue. li. vi. Quitꝰ casus q̃n ꝯmutauit vnũ bñficiũ i ali ud hñs alia bñficia curata. dũmõ possessiõ nẽ nõ fuerit nactꝰ. tex. ẽ i cle. si pl'es. de pben. Sextꝰ casus q̃n hz p dispẽsatiõez. vt i. d. c. dudũ. Septimꝰ casus i epatu q̃ nõ vacat p scdm. fm glo. i. d. c. de multa. t Jmol. in cle. gre. de rescp. Jdẽ dic de quocũq̃z alio benefi/ cio ecclesiastico q̃ q̃s nõ pt cũ alio tenere ni/ si dispensetur cum eo. Et quis possit dispen sare. j. dicam. §. xxxviij.

37 ¶Utz hñs bñficiũ ꝯmẽda teneat suam & cl'iaz i statu suo. R. Pa. i. c. d̃ mõachis. de p/ bẽ. q̃ sic. nec pt aliq̃d de statu eccl'ie minuere. sz de superfluo põt sibi puidere. al's nõ.

38 ¶Quis pt dispẽsare vt q̃s habeat plura bñ ficia legitima cũ interuenientẽ. R. q̃ i plurib

simplicib⁹. vl'ī vno curato ⁊ alio simplici ꝑt
ep̄s dispēsare vt i diuersis eccl'iis habeat. sz ī
vna eccl'ia ꝑt si sunt simplicia ꝑm glo. ī. c. lr̄as
vr̄as. de ɔcess. prebē. Jo. an. dicit vez si sunt
diffoꝛmia. vñ dicit ꝙ p̄ōt dispēsare vt ꝙs habeat
beat dignitatē ⁊ canonicatū in eadez eccl'ia.
facit. c. i. cū glo. de ɔsue. li. vi. Fed. ɔsi. cęv. te
net ꝙ p̄ōt dispēsare ep̄s vt ꝙs habeat canoni
catū ⁊ altare seu bñficiū alicui⁹ capelle ī eadē
eccl'ia. Et hꝰ sequit Pa. ī. d. c. lr̄as. Jn duo/
bus aūt ɔfoꝛmib⁹ nō ꝑt. puta vt ꝙs habeat
duos canōicat⁹ ī eadē eccl'ia Et dic Pa. vbi
s. ꝙ hꝰ sequunt cōiter doc. Et iō duo altaria
in eadē eccl'ia nō ꝑnt in titulū hꝫ ex dispēsa
cōe epi ꝑm Guil. de monte lau. Et videt seq
He. vbi s. ⁊ placet. qz altaria q̄ dant ī titu/
lū ꝓpetuū dicunt bñficia ꝑm glo. ī. cle. ij. ō de
ci. Et sequit He. i. c. i. de ɔsue. lib. vi. Altaria
ɔo q̄ nō dant i titulū bñ ꝑnt hꝫ ex dispēsa/
tione epi. Jn ꝓsonatib⁹ ɔo vel dignitatib⁹
vl' admīstratoꝛib⁹ aut officijs ꝓpetuis. q̄cun
q3 noie cēseant nō p̄ōt nisi solus papa dispē
sare. vt in. d. c. i. sez ī eadē eccl'ia vel i diuīsis.
vt in. c. de multa. de ꝓben. licet tex. videat so/
lū de eadē eccl'ia ꝓhibere. Sz doc. ī dictis. c.
dicūt etiā locū habere ī diuersis. s. eccl'ijs. p
c. qz nōnulli. de cle. nō re. Quod no. licet Jn/
no. dicat ɔtrariū in. d. c. de multa. s. ꝙ epūs po
test dispensare in plurib⁹ eccl'ijs. dummō cu
rā aīmaꝝ nō habeant 39

¶Quid fiendū de fructibus bñficioꝝ. vide
j. Clericus. xij. ⁊. xvij. ꝑ totum 40

¶Utꝝ fructꝰ bñficij vacātis sint ꝓuādi suc/
cessoꝛi. R. ꝙ sic. vl' i vtilitatē eccl'ie expēdēdi.
al's ɔ faciētes si sūt capitula. ɔuēt⁹. collegia.
vl' singule ꝑsone ī cathedralib⁹ eccl'esijs ⁊ re
gularib⁹ vl' collegiatis. sūt suspēsi ipso facto
ab officio ⁊ bñficio: donec plene restituerunt
q̄cqd ꝑceperūt nō obstātib⁹ ꝓuilegijs vl' cō/
suetudinib⁹ vl' statutis. etiā iuramento vl' se/
dis aplice auctē firmatis. c. qz sepe. de elec. li. 41

¶Quid de platis q̄ bona eccl'iaꝝ. digni /vi.
tatū. ꝓoꝛatuū ⁊ ꝓsonatuū vacantiū sibi sub
iectaꝝ vel que ptinēt ad eoꝝ custodiā occu/
pant. R. ꝙ nisi ꝑ speciali ꝓuilegio vel ɔsuetu
dine p̄scripta. vel alia rōnabili cā hoc faciāt
epi ⁊ supioꝛes: sunt suspensi ab ingressu eccle
sie. ⁊ alijs ab officijs ⁊ bñficijs donec satisfece
rint. Jdez dic de alijs ꝓsonis eccl'iasticis ad
quoꝝ collationē. p̄ntationē seu custodiā pti
nēt dignitates. ꝓsonatus. ꝓoꝛatus vl' eccl'ie
vacātes. vt i. c. p̄nti. de off. oꝛ. li. vi. Et hec ꝓ
hibitio loq̄tur ō alijs bonis ab his de q̄bus
in. §. ꝑcedēte. ⁊ in. d. c. qz sepe

¶Utꝝ fructus bñficioꝝ possint locari. vide 42
s. Alienatio. in ꝓin. ⁊. §. xvij.

¶Quid de distributōibus quotidianis. vi/ 43
de. j. Clericus. xij. §. ij.

¶Quid ō iuste possidētib⁹ bñficia eccl'iasti 44
ca. R. ꝙ resīgre tenēt ī manu illi⁹ q̄ ꝑt accipe
resīgtoꝝ. vl' si eēnt i articulo mortis alicui al
teri recipiēti eā noīe illi⁹ cui ē faciēda ꝑm Jn
no. Et etiā tenēt fructꝰ ꝓceptos restituere. de
renū. c. ꝓ trāsitoꝝ. §. rursus. ⁊ dicit Arch. ꝙ
si aliqs min⁹ canōice obtinet bñficiū. s. simo
niace. vl' ꝙ fraudē aut surreptoꝝ aliquā ī ꝓpe
tuū nō ꝑscribit. c. postulasti. ō cle. ex. mi. vez
ē qō dicit Ho. ꝙ vite nccia stricte poterit reti
nere ō ɔsilio ɔfessoꝝ. ita ꝙ solū ñ egeat ⁊ ali/
os fructꝰ ī eccl'ie vtilitatē ɔsūtat. qz restituere
tenēt. c. dilecto. ō p̄bē. al'r ñ p̄ōt absolui nisi
obtineat dispēsatoꝝ ab eo q̄ ꝑt. necī foꝛo aīe
tenēt ei subditi obedire vel soluere aliq̄d qñ
sciūt ꝙ certo. nec p̄t eosdē sb̄ditos absoluere
vel ligare. ō q̄ tñ dic ⁊ limita vt. j. ɔfessio. iiij

¶Utꝝ filiꝰ ꝑuēt bñficio eccl'astico /§. xij. 45
ꝓpter crimē lese maiestatis ɔmissū a pz̄e. R.
glo. in. c. satis puersum. lvi. di. ꝙ nō. Jdē di
cit nec ꝓpter crimē lese maiestatis diuine. vt
puta qz hereticꝰ vel scismaticꝰ. c. q̄cūq3. ō he
re. li. vi. ō scisma. c. vnico. li. vi. vbi licet ꝓhi
beant admitti ad bñficia eccl'iastica taliū fi
lij. tñ nō oꝛ ꝙ habitis ꝓuēnt. qō nota.

Bigamia

ē triplex ꝛz glo. e. ti. c. i. ꝓia ō vera. sēda silitudīaria. tercia interꝑ/

¶Quot modis ɔtingit bigamia ꝑa /tatiua. 1
R. ꝑm Ri. ī. iiij. dis. xvij. ar. iij. q. i. ⁊ glo. vbi
s. vno mō qñ habuit plures legitīas vxoꝛes
xxvi. di. acutⁱ. ⁊. c. seqn. Intellige si ambas
cognouit. al's secus. ar. in. c. debitū. de biga.

¶Quot modis ɔtingit bigamia interꝑtatiua. 2
R. ꝑm glo. in. d. c. i. ꝙ duob⁹ modis. Primꝰ
qñ ɔtingit cū coꝛrupta. xxxij. di. maritū. et. c. a
nob. c. ti. Intellige si coīuit eā. al's nō. ō. c.
debitū. Secūs qñ reddit debitū vxoꝛi adul/
tere. xxxiij. di. c. si cuⁱ. ⁊. c. se. etiā si ad prece
ptuꝫ ecclesie redderet ꝑm cōioꝛē opi. ⁊ etiā si
ignoꝛabat eā adulterā ꝑm Pa. in. c. si vir. de
adul. allegat. xvij. di. sicut. ⁊ ō biga. c. ij.

¶Sz nūq̄d accipiēs ꝛginē quā nō coīuit ⁊ 3
ea mortua accepit secūdam ꝛginē quā coīscit.
vl' ecōtrario ꝑ mā coīuit sz ñ secūdaꝫ efficit bi
gamꝰ. R. mo. ti. co. ꝙ ñ. Sil'r si ducit ml'ierē
ꝛginē ab aliq̄ desponsatā. sed nō cognitā ꝑ/
mortuo sponso nō ē bigamus. di. xxij. c. fi.
⁊. d. c. debitum.

4 ¶ Quid si credebat ꝙ ginē tpe ꝛ summatōis mrīmoniū. ⁊ post cognouit corruptā. R. ꝙ bigamus ē. xxij. q. v. ille. lij. di. q̄ i aliq̄. nec excusat error vel ignorantia. d. c. ille

5 ¶ Utr̄ deflorās ꝙ ginē ⁊ postea accipiēs eā in vxorē sit bigam⁹. R. glo. ⁊ pa. i. c. sane. d̄ cle. ꝛiu. ꝙ nō. Et lz mo. vbi. s. dicat ꝙ celebrior opi. teneat ꝛiū. ego credo ꝙ vxorē opi. ꝙ nō sit bigam⁹. qz licz autē. quō op. epi. ℔. i. velit ꝙ vxorē habuerit ꝙ ginē. tn̄ si attēdam⁹ ad ꝙtatē. q̄ opi. pferēda ē. c. nup. a nob. d̄ bi. viij. di. ꝙtate. lxxxi. di. q̄ cūq̄. ⁊ q̄ fi. sint le. p tuas. C. pl⁹ va. qd̄ agi. l. i. ij. ⁊. iij. nō diuisit carnē suā. Nec obstat ꝙ opinio pferat ꝙtati. de spōsa. iuuenis. iij. q. vij. ℔. tria. ff. d̄ off. ꝓto. l. barbari⁹. C. d̄ testa. l. i. xxij. q. ij. hoies. ff. ad macedo. l. iij. ⁊ i. d. c. nup a nob. qz R. Inno. in. d. c. nup a nob. ꝙ ista causalia sunt. Pre ferē em̄ aliq̄n opinio ꝙtati fauore ꝫhētiū ⁊ odio decipientiū. vt. d. l. iij. ff. ad ma. vel fauore plus. c. q̄ inter. q̄ fi. sint legi. aut testamē toꝛ. d. l. i. vel aliq̄ ꝛmunis opi. pferē ꝙtati. d. l. barbarius. ⁊ in. d. c. nup a nobis. vbi fatetū attendit ꝙ nō excedit casum suū

6 ¶ Quid si vnā vxorē habuit ⁊ cognit añ baptismū ⁊ aliaz post. R. ꝙ bigam⁹ ē. xxvij. q. vl. c. optet. ⁊. c. acuti⁹. licz Jo. ꝛiū dixerit et

7 ¶ Quot modis ꝫhit bigamia sil'itu /maledinaria. R. ꝙ q̄ttuoꝛ modis. Prim⁹ cū q̄s ꝫhit cū deo p votū solēne. postea ꝫhit mrīmoniū d̄ facto. xxvij. q. i. q̄q̄t. ⁊ d̄ bigamis. c. a nob. Scd̄s q̄n̄ q̄s diūsis tpib⁹ habuit pluꝛes vxoꝛes. vnā d̄ iure. alterā d̄ facto. et cognit ambas. d. c. nup. Terci⁹ si sunt duas habuit vxoꝛes. vnā d̄ iure. alterā d̄ facto. vl' ambas de facto ⁊ cognouit ambas. d. c. nuper. Quart⁹ mod⁹ si existēs i sacris ꝫhit. vt in. d.

8 ¶ Sz q̄s dispēsare pt cū bigamis ve /c. nupre. R. ꝙ q̄dā dixerūt ꝙ nemo pōt. tu dic cuz Ri. vbi. s. ꝙ papa sol⁹ pt. xxxiij. di. lectoꝛ. in glo. vbi luci⁹ dispēsauit cū Panoꝛ. archiepō q̄ fuit bigam⁹ Alii⁹ inferioꝛ nō pt etiā i minoꝛibus. no. i. c. vnico. d̄ biga. li. vi. Idē d̄ bigamis interptatiue. qz sic i ipsis ē defect⁹ sacri sic i bigamis vere fm glo. i. d. c. i. d̄ biga.

9 ¶ Nūquid i bigamis similitudinarie possit eps dispēsare. R. fm Pa. i. c. d̄ diacono. ⁊. c. seq̄nti. q̄ cle. vel vo. ꝙ si clericus i sacris ꝫhit cū corrupta solus papa dispēsabit. d. c. nup Si vo clericus d̄ iure ꝫhit cū vna. puta anteq̄z esset in sacris. et d̄ facto cū altera. s. post ordinatiōz. ⁊ ambas cognouit sol⁹ papa poterit dispēsare. d. c. nup. Et sil'r i nō clericis q̄ isto mō bigamiā ꝓtraxerint. Quidā voluerūt restringere ꝫ verū si scīēs impedimentū accepit d̄ facto eā. Sec⁹ si ignorabat. tn̄ cōiter tenet ꝙ siue scīēs siue ignorās de impedimēto scd̄az accepit ⁊ cognouit. qz tex. ad animū cū ope secuto attēdit. qz sic i ipsis ē defectus sacramēti sic in bigamis vere. fm glo. i. d. c. i. ⁊ in. d. c. nup. fm He. in. c. vnico. d̄ biga. lib. vi. Si vo existens in sacris q̄uis cōtraxerit cū virgine nec aliā habuerit vxoꝛem añ in laicali habitu vel i minoꝛibus. poterit epūs dispensare vt ministret. tex. in. c. diuersis. de cle. ꝛiu. ⁊ in. c. i. q̄ cle. vel vo. cū glo. ibidem. ⁊ etiā vt ꝓmoueatur ad vlteriora. c. sane. de cle. ꝛiu. Et ad dictuz. c. nup. qd̄ videt ꝓtra. dicit ꝙ intelligit de eo q̄ añ sacros ordines aliā habuit. ⁊ post i sacris aliam accepit. Ad. c. vo. ij. q̄ cle. vel vo. dicit ꝙ loq̄tur i illo quē nō pēnitet vere. vel ē suspitio d̄ recidivo ꝙ tūc nisi ingrediat religionē non pōt. Sil'r q̄n̄ imminet scandalū. vt in. d. c. no.

¶ Utrū bigam⁹ bigamia vera fm p mū modū sit p̄uat⁹ p̄ulegio cl'icali. R. ꝙ nō. lz solū illi q̄ sunt i minoꝛib⁹ ordinib⁹. sz q̄ sunt i sacris bñ gaudēt fm Henri. i. c. vnico. d̄ biga. Rō fm eū. qz ille q̄ est in minoꝛib⁹ taliter ꝛhendo pōt viuere ⁊ debet vt laicus. Ille vo q̄ est in sacris non pōt redire ad scl'm. vt no. de apo. c. tue. in glo. fi. fm Jo. de fant. Et id̄o licet sit p̄uatus habilitate ordinū: nō tn̄ p̄ulegio clericali. Sil'r religiosus religiōis appbate gaudet. ita ꝙ talis pcutiēs eēt excōicat⁹. qz lz iste tex. p̄uet eū p̄ulegio cl'icali. nō tn̄ p̄ulegio mōachali vl' religiōis. Et tex. in. d. c. vnico restrigit vt loquat̄ d̄ existētib⁹ i minoꝛib⁹ ordinib⁹ ⁊ nō d̄ mōachis vl' existēb⁹ i sacris. Et hec ꝙtio ē opi. quā sequūt archi. glo. i. c. q̄s. lxxxiij. di. Guil. Bar. Jo. mo. ⁊ Jo. cal. lz Bonagra i. c. de bigamis. eo. ti. teneat ꝙ sacerdos q̄ ꝫhit cū vidua vl' duo mrīmonia successiue. ⁊ postea ꝛmisit homicidiū poterit puniri p iudicē scl'arē. p. d. c. vnicū

¶ Utr̄ bigamus interptatiue sil'r sit p̄uatus omni p̄ulegio sicut bigamus vere. R. He. vbi. s. ꝙ sic. Idē tenet glo. i. d. c. vnico. Nec ob. qd̄ in sequē. ℔. dicā de casu vero ad casum fictū. qz in isto interptatiuo idē ē quo ad omnē modū sicut in vero. quia sic est in eis defectus sacramenti sicut in veris bigamis. vt no. glo. in. c. i. de biga. ⁊ patet in. c. debitū. eo. ti. vbi dixit ꝙ diuisit carnē suā. facit etiā. d. c. quisquis. lxxxiij. di.

¶ Utrū sil'r dinarie bigamus sit p̄uatus simiter p̄ulegio clericali. R. He. vbi. s. ꝙ nō nisi quo ad executionē ordinū. Et ex ꝫ ſſert

idem Ge. q̄ ꝓstitutio pēnalis nō extendit ꝺ casu vero ad casuz fictū. qñ casus fict⁹ nō fuit ide esse quo ad oēm effectū quē habet casus verus sicut ē in ꝓposito. vt ꝑz ī. c. nup a nobis. ꝺ biga. Intellige ḡ tex. ꝺ. c. vnici. de biga. vero ⁊ interꝓtatiuo. ⁊ q̄ nō ē in sacr⁹ vel religiosus q̄ est nudatus oīm ꝓuilegio clericali ⁊ astrictus seculari foro. ⁊ ei ꝺ excōicati onis pēna precipit vt nō ꝺferat tonsurā vel habitū clericalē. ꝺ. c. vnico. ⁊ si portat pccat mortaliter. vt. ī. Lex. §. iij.

Bisextū ꝺz qz ꝑ duos dies stam⁹ sup sextuz kal'. Martij Et nota q̄ vigilia sancti Matthie semp ꝺz esse die imediate p̄cedēti festo eiusdē. nisi veniret festū die lune. qz tunc fieret die sabbati. Et ſm ꝓsuetudinē romane ecclie tpe bisextus. scḋa die fit festū sancti Matthie. hec notant in. c. quesiuit. ꝺ ver. sig.

¶ Utz sus pēsus p annū possit celebrare tpe bisext⁹ vltia die anni bisextil'. R. glo. ī. ḋ. c. q̄ siuit q̄ sic. Sic libertas ꝓmissa fuiēti p annū acq̄rit si fuit. ccclxv. diebꝫ. ff. ꝺ sta. lib. l. cū heres. §. stichus. si heredi meo

Blasphemia ꝓportare videtur aliq̄⁹ ⁊ pcipue diuie. Quicūq; ḡ negat aliq̄d ꝺ deo qḋ sibi ꝓuenit vel asserit aliq̄d ꝺ eo qḋ ei nō ꝓuenit diuine ꝺrogat bonitati. q̄ ꝺ eus ē ipa bonitas ēntia ſm Diony. ꝺ di. no. Nō q̄dē ꝓtingere pōt vel ſm intellectū tm̄. vl' ſm intellectū et affectū. Et vtroq; modo hmōi ꝺrogatio si sit tm̄ ī corde est blasphemia cordis. Si ꝓo ī ore ē blasphemia oris. q̄ blasphemia oris opponit ꝓfessiōi fidei et charitati diuie. Et sic ex genere suo est pctm̄ mortale sp nisi q̄s aliq̄n ex surreptōe in ꝟba blasphemie prūperet. ita q̄ ꝟ qḋ diceret nō hꝫet ꝓpe rōez blasphemie. q̄ ex Ale. ij. q. ti. ꝺ blasphemia. ⁊ Tho. ij. q. xiij. ar. i.

¶ Quot sunt spēs blasphemie. R. ſm Amb. sunt due. Prima est cū ꝺo attribuit qḋ ei nō conuenit. Scḋa cū ab eo remouet qḋ ei cōuenit. Adde terciā ſm Tho. vbi. §. cū creature attribuit qḋ ꝓuenit creatori soli. Hz ꝓpe loquendo nō sūt diuise spēs. qz negatio ⁊ affirmatio nō diuersificāt habitū specie. qz ꝑ eādē sciam innotescit falsitas affirmationū ⁊ negationū

¶ Utz pctm̄ blasphemie sit remissibile. R. q̄ si blasphemia fit ex coactōe vl' ꝺceptōe vl' infirmitate. sic hz cāz anne xā ꝓpocatiuā diuine misceō ie ad remissiōz. Et sic itellige illꝺ Mat. xij. Oīne pctm̄ ⁊ blasphemia. ſ. ex infirmitate vl' coactōe remittet. Si aūt blasphemiā comitat certa malicia. tunc ꝺz irremissibil'. nō qz nō possit remitti. sz qz nō hz se cū cāz motiuā ad remissiōez. Et sic intelligit illꝺ Mat. xij. Spūs aūt blasphemie. ſ. illate ex certa malicia nō remittet. i. vix siue difficulter remittit. qz nō hz excusationē.

¶ Blasphemia ꝓo sanctoz ꝓsequēter redūdat in ꝺm. dū vel illis attribuūt qḋ ꝺus ex sua gratia ꝺclarauit nolle in eis esse. vel remouēt qḋ ꝺclarauit in eis esse. ⁊ eodē mō ē pctm̄ sicut blasphemia ꝺi. 3

¶ Utz blasphem⁹ possit absolui a ꝓpo sacerdote. R. Pa. i. c. statuimus. ꝺ male. q̄ nō publice blasphemās. sed ēps. facit glo. ī. c. ij. de pe. ⁊ re. lib. vi. Sec⁹ si occulte. qz ſm Ho. tūc nō ptinet ad epm. Ego ꝓo itelligo q̄ ē casus epi qñ blasphemia ē publica ñ simpl'r. sz qñ ꝓpter publicitatez ꝺfert ad epm. Cñ dicit Hoff. ⁊ Ho. q̄ q̄ dicūt ī ḋ. c. statuim⁹. ꝺ pena tpali vel pecuniaria. intelligunt sedēte in dice p tribunali. In iudicio aūt aie pūbz discret⁹ moliēdo rigorē dispēsare poterit rigorē ex cā circa pnā spūalē supioꝛē. xxvi. q. vij. penitētibꝫ. hec Hosti. 4

¶ Hz qñ ꝺz publica. R. Pa. ⁊ ho. ī. ḋ. c. statuim⁹. q̄ publica ꝺz qñ ē notoria iuris. puta ꝓuict⁹ vl' ꝓfessus i iudicio. vel notoria facti. puta qz publice pluribꝫ astātibꝫ blasphemiam intulit. facit. c. fi. ꝺ coha. cleri. et mu. Et breuiter qñ ꝓbari pōt. ⁊ ad epm ꝺferi dicit publica. ar. l. palā. ff. ꝺ ver. sig. 5

¶ Quid si calore ire dicit' ebrietat⁹ q̄s blasphemat. R. pa. ī. ḋ. c. statuim⁹. ꝺc. cōiter recitāt dictū abbatis dicētis q̄ lz pccz ḡuiter tñ nō puniet pēna. ḋ. c. statuimus. qz nescit qḋām mō q̄d faciat. sic nec ꝓfessio sic facta pūdicat. vt no. glo. ī. c. ex lris. ḋ dinoz. Et placet Pa. ī ebrio. ar. l. oē ꝺlictū. §. q̄ se vulnerauit. ff. ḋ re mili Hz i accēso calore ire dicit forte nō pcedere nisi calor cēt ex iusta cā puocat⁹. ar. l. si adulterū. §. impatores. ff. ḋ adul. sec⁹ qñ ex iusta cā. puta qz ī lucro amisit. ar. c. ine brauerūt. xv. q. i. sz ego dico q̄ tā ex ebrietate q̄z ex ira blasphemās nō excusat a mortali si adūtit qḋ dicit ⁊ significatoz verboꝛ. vt pz ex dictis. q̄ ꝓo ad pnā. ḋ. c. statuimus credo oīno excusari ꝓpter ꝟbū ī eo positū. ſ. ꝑsumpserit relaxare. sed q̄ ad aliā pnaz extraoꝛdinariā bñ attendēdū ē an fuerit in culpa ebrietatis vel ire vt maioꝛ imponat. ⁊ si nō fuit in culpa minoꝛ ꝺtur. 6

7 ¶Que ẽ pena pfati. c. statuim⁹ ℟. q. vij. dñi cis stet p foribꝫ eccl'e dñ agũt missaꝝ solẽnia ꝛ vltimo die sine pallio ꝛ calciamẽtꝭ. ꝛ ligat⁹ corrigia i collo. Jtẽ i. vij. feriꝭ sextis pfataꝝ dñicaꝝ icumbet i pane ꝛ aq ꝛ nõ itret eccl'iaꝫ Jtẽ qi q̃libet pfatorũ die tres si poterit vel duos aut saltẽ vnũ paupez reficiat. ꝛ si ñ pt i aliã pnã ꝺ mutet. Jtẽ si ẽ dnes. xl. solidos soluat. vl'. xxx. vl'. xx. vl' saltẽ. v. vsual' mõete. quã pniaz si noluerit facere intdicat ei igres sus eccl'ie ꝛ i obitu careat eccl'iastica sepultꝛa.

Cabella vide. j. pda/ giũ ꝛ tallia. qz

Calix nõ dz eẽ ɗ ere aut auricalco aut cu/ pro. nec de ligno. nec de vitro. nec de cristallo vl' lapide. ɗ ꝺ se. di. i. vasa. ꝛ. c. se. sz dz esse de auro vl' argẽto aut stãno. c. calix. ɗ ꝺ se. di i.

1 ¶Quis põt ꝺsecrare calicẽ ꝛ patenã? ℣ar. in cle. attendẽtes. de sta. re. videt sentire q epus ꝛ etiã abbates q̃ vtunt insignijs põtificali/ bus qñ habẽt ex ꝺsuetudine. qz ista sũt pot⁹ dignitatis q̃z ordis. sz ℣e. i. c. abbates. ɗ p uil'. li. vi. dicit q licz hic glo. sit p ipsis abba tibꝫ. tñ debẽt abstinere ppter vnctiõz q̃ fit in ei⁹ ꝺsecratõe. c. vnico. de sa. vncti.

2 ¶Quõ execrat? ℟. fm ℙe. ɗ pal'. q ꝺsecratõ calicis fit i supficie. et io si calix argẽteus ꝺse crat⁹ deauret: indiget recõsecratõe. ℌec⁹ cre do si deauratio cadit ppter vsũ. qz nõ recõse crabit. nec ẽ sil'e i calice deaurato sic i pariete eccl'ie. q̃ decrustat⁹ indiget recõsecratõe. vt in glo. c. eccl'ijs. de ꝺse. di. i. sz i pditiõe auri qɗ ita sbtiliter ponit. nõ videt sit ita ꝺsecratio i supficie ipsius q̃n remaneat in argẽto. et ita seruat ꝺsuetudo. ℌil'r si amittat formã suã execrat. arg. c. i. de ꝺse. ec. vl' al. ꝛ qz destructa forma iã nõ est calix. ꝛ si repatur erit nouus calix. ꝛ io ꝺsecrandus. ℌecus si formã non amisit. q̃uis aliqualiter lesus fuerit.

Calũniator q̃s dicat. vide. s. accusatio. §. vij.

Cambiũ vide. j. vsura. i. §. li.

Canonica portio ɗz. qz ẽ a cano nibꝫ approbata ꝛ de bita iure decretoꝝ. x. q. i. ɗ hijs. ꝛ. c. ɗ cernim⁹ ꝛ. xvi. q. i. ꝺstitutũ. ꝛ i cle. dudũ. de sepul.

1 ¶Quottuplex est canonica portio? ℟. q duplex. Una que debetur epo ab omnibꝫ eccle/ sijs totius diocesis. de qua habes. x. q. i. in. c. de hijs. ꝛ. c. se. in glo. ꝛ de testa. c. officij. ꝛ. c. se. cum ꝺcordãtijs. in glo. Alia q̃ debetur eccle/ sie parochiali. de qua habet de sepul. p totũ. in decre. ꝛ. vi. ꝛ cle.

¶Quotta est canonica portio epalis? ℟. fm 2 glo. in. c. requisisti. de testa. est tercia vl' quar ta fm ꝺsuetudinem

¶Quotta ẽ canõica portio parochial'? ℟. q 3 iura sunt diuersa ꝛ io erit q̃rta. qz i illa omia iura ꝺcordãt. licet q̃dã dicãt mediã. q̃dã ter cia. ff. de arbi. l. diẽ. §. inde q̃rit. ꝛ de arbi. c. si ex tribꝫ. li. vi. nã i dubijs seq̃mur qɗ mimũ ẽ ff. de le. ij. l. si ita relictũ. i fi. ff. ɗ re. iur. l. semp ita no. Archi. in. c. cũ q̃s. de sepul. li. vi. ꝛ Jn/ no. i. c. requisisti. ꝛ ℬer. in. c. certificari. de te sta. ꝛ h vez nisi ꝺsuetudo esset dandi medie tatẽ vel tercia. qz tũc ista esset debita. vt i. c. certificari. Et sic intellige iura q̃ vident di cere q est tercia vel medietas

¶Utrũ ꝺsuetudo valeat qua nihil dat epo vel parochiali ecclesie? ℟. ℙosti. in summa. ti. de sepul. tenet q nõ. ℌil'r ꝛ ℬoffre. cũ sit irrationabilis. c. fi. de ꝺsue. et ꝺtra iura. de se/ pul. c. i. dñs ℙetrus de perusio in tractatu ɗ canonica portione. ꝛ Jnno. tenet q ꝺsuetu/ do valet dũmodo sit pscripta spacio anno⁹ xl. facit. c. de quarta. de pscrip. ꝛ quod no. Jo. in. ɗ. c. certificari

¶Utr⁹ pscpt̃iõe etiã sic ꝺsuetudine possit in 5 totũ tolli? ℟. fm ℙo. vbi. s. ꝛ ℙe. q sic. sz req̃rit titulus vel cursus tpis. cui⁹ cõtrarij memoria nõ existat. ꝛ ita loq̃tur. c. i. de pscp. li. vi. Ratio. qz ius ꝺmune est p eccl'ia paro/ chiali vel epo. Et ideo vbicũq; psumptio ẽ ꝺtra possidentẽ. oportet q titulũ alleget ꝛ pbet p quẽ talis psumptio tollatur

¶Utr⁹ p pactũ possit renunciari dicta q̃rta? 6 ℟. fm Archi. i. c. pactũ. de pac. li. vi. q qñ da nificat eccl'ia nõ valet pactũ. ℌecus vbi nõ damnificaret. qz valeret etiã sine aucte supi oris factũ. l. nõ eo minus. C. de pcu.

¶A quibꝫ debetur q̃rta epalis? ℟. fm ℙosti. 7 in sum. ti. de sepul. q debet ꝛ põt peti ab omni bus eccl'ijs infra ppriã dioceſim ꝺstituti. vt xvi. q. i. ꝺstitutuz. sive sint capelle monacho/ rũ vl' alioꝝ religioso⁹. vl' mõasteria. vel alia pia loca. sive sint ꝺuẽtualia. vl' quis alia i ci uitate vl' extra. vt de off. ordi. ꝺquerẽte. ɗ testa. officij. ꝛ. c. requisisti. etiã si sint exempta. nisi i pprilegio fiat spãlis mẽtio de piudicio epa/ lis quarte. ɗ dci. dudũ. §. vlti. ff. ne quid in loco pub. l. i. §. merito. ℙa. in. ɗ. c. officij. re/ net ꝺtrariũ. s. q solũ debeat ab eccl'ijs epo ob/ iectis. nõ ab exemptis seu sbiectis imediate

papæ. & dicẽ q̃ sic cõiter tenet. Pe. vo in pfato tractatu limitat Pa. vel dicere. qñ legãs ecclesie exempte nõ ẽ sbdit⁹ epi vel exempt⁹ sil'r alis tenet. Sz fior vr opi. Pa. qz ista q̃rta data epis rõe sollicitudis quã tenẽt hẽ i eccle
8 sijs sibi sbiect⁹. vt pz i. d. c. q̃rẽte. ñ respectu
¶ Sz nũq̃d exẽpti tenent soluere legãtũ
q̃rtã canonicã papæ. R. abbas i. c. req̃sisti. de testa. q̃ sic. Et seq̃tur. d. Pe. vbi. s. legat⁹ tñ de latere potere nõ poterit. qz nõ ẽ dioces an⁹
9 exemptor. ó pui. c. aucte. li. vi. in glo.
¶ De q̃bꝫ tenet q̃rta canõica epalis. R. q̃ de oibꝫ legatis factis q̃buscũq; eccl'ijs vel pijs locis fm q̃ dixi i. §. pcedẽti. et etiã q̃rta debet maior. & q̃rta eor. q̃ venũt occasiõe funer⁹. vt i. c. req̃sisti. ó testa. & ibi Pa. Fallit hĩ. vij. casibꝫ fm. d. Pet. vbi. s. Primo qñ relinquit aliq̃d p ornamẽtis eccl'ie seu vestibꝫ. vicz cũ legat sericũ p planeta. vl' aliud ornamẽtũ p altari. vt no. doc. in. c. fi. ó sepul. Et q̃ seq̃tur q̃ si legatur aliq̃d vt fiat chor⁹ vl' pictura. vl' maiestas. vel calix vel hmõi: nõ tenet q̃rta. qz ista ẽ fabrica ad lõgeuũ honorez dei. d. c. fi. & l. i. C. ne lice. sig. sal. Iste imagines & cruces appellãtur signum dei. l. tucia. §. seia. ff. ó au. & ar. le. Et Inno. in. c. cũ ad sedẽ. ó resti. spo. dicẽ. q̃ cruces et calices sunt ornamentũ eccl'ie. Secus qñ legatur p pfatis ornamentis redimẽdis. ornãdis seu repandis. vt dicẽ Inno. i. d. c. fi. Idẽ dic cũ legat p libris nec cessarijs diuino officio Sil'r qñ legatur pro monumẽto fiẽdo. qz religiõis interest monumẽta ꝓstrui vel ẽornari. l. i. §. interdictũ. ff. de mor. infe. Tercio qñ legatur p fabrica eccl'ie reparãe indigẽte. & portio p fabrica non habet. vel si habet non sufficit. Si vo eccl'ia nõ indiget fabrica soluet q̃rta fm Do. reliquũ fuabit p tpe nccio ad fabricã. Quarto qñ legatur p luminaribꝫ oleuz p lãpade vel cereis hmõi. Quinto quãdo legatur p anniũ sario celebrãdo annuatim. c. cuz creatura. de ce. miss. Sexto qñ legatur p. vij. exx. thmõi fm Do. i. d. c. fi. Septimo quãdo relinq̃tur ad ppetuũ cultũ diuinũ. puta q̃ festũ vnius sancti fiat annuatim. vel dicat officiũ i vna capella. qz in hmõi ꝓsistit cultꝰ diuinus. c. fi. de relegi. li. vi. Octauus fallit fm Pa. i. d. c. requisisti. in oblatõibꝫ. de quibꝫ nõ tenet q̃rtione in vita. de qua etiã nõ tenetur. c. de his de sepul. ij. c. i. de testa. mo.
¶ Utz tenet q̃rta epo de relictis factis hospitali. R. Pa. in. d. c. officij. q̃ sic. si ẽ religiosus. puta auctę epi ꝓstructũ. etiam fm Jo. an. si relictũ fuisset factũ paupibꝫ tal' hospital'. qz pſumitur habuisse respectũ ad locum nõ ad pſonã. Secus si relictũ esset paupibꝫ simpl'r. qz nõ teneret. l. nulli. & l. si q̃s ad ecclianda. C. ó epi. & cle. Si vo hospitale nõ ẽ religiosum. licet diuersa sit opi. tñ tenet cum Pa. ibidẽ. q̃ si hospitale ẽ edificatũ auctę ita defuncti: sic eps habebit quartã. qz eps habebit curã. vt dixi in aut. de ec. ti. §. si q̃s. qz non pot amplius redire ad pphana. Si vo edificator vult. sic nõ tenetur q̃rta. & relictũ videtur factũ paupibꝫ cũ talis locus nõ sit capax. qz edificator pt eũ destruere. c. inter dilectos. de dona. & ibi Inno. Et ex dictis ptz q̃ relictis istis frnitatibꝫ nõ tenet q̃rta. vt tenet Pe. q̃. s. Limita tñ pfatũ dictũ Jo. an. ó paupibꝫ simpl'r vez. s. qñ legatur i genere paupibꝫ fm Bal. ita q̃ iter pſonas distribuatur & nõ inter loca. vtputa qz testator iubet cuilibꝫ paupi dari tunicã vl' certã q̃titatẽ pecunie. qz legat vt singl'aribꝫ pſonis. & sic nõ tenet q̃rta epo. c. ex pte. el. ij. de ẏ. sig. als legãdo paupibꝫ i genere videt legare hospitalĩ qđ ẽ i ciuitate vbi testator hz domicilũ. casus ẽ i. d. l. si q̃s ad declinãdã. ẏ sic l'o vbi aũt. & iõ teneretur q̃rta ꝫ Jo. an. & eũ seq̃ntes. Et sic vez credo qñ ẽ tale hospitale q̃ pauperes cõiter ibi mittũtur. Secꝰ i hospitalibꝫ vbi pauci pascũtur. Et sic intelligo Jo. an.
¶ Utrũz tenetur quarta epo de legato facto 11
alicui vt singulari pſone. R. d. Pe. vbi. s. q̃ nõ. sicut qñ legat clerico nõ hñti administrationẽ vel plato em: seu alicui canonico. vt i. d. c. requisisti. §. fi. vel cũ legatur leprosis morãtibꝫ i tali loco seu domo. vl' cũ legat heremitis aut istis fratribꝫ qui morãtur in aliquo loco. vel aliquibꝫ mulieribꝫ pro dote. vel viduis. pegrinis. & hmõi. in quibꝫ cessat. d. c. ex parte. el. ij. vide quod no. Inno. in. c. relatũ. de sepul.
¶ Utz tenet q̃rta epalis de legatis p male 12
ablatis. R. d. Pe. vbi. s. q̃ nõ. qz sũt debita nõ legata. siue restitutio sit certa siue incerta
¶ Utz tenetur qñ sbdit⁹ legat eccl'ie extra di 13
oceſim ꝓstituere. R. q̃ nõ. ita tenet Abbas in d. c. req̃sisti. & Inno. & Jo. in. d. c. certificari. Et ita ꝓsuluit Jo. de mõte merlo. Dec intelligo nisi ꝓsuetudo vel pscꝑtio aliud habeat. c. cũ inter. de ver. sig. el. ij.
¶ De quibꝫ tenet canonica parochial'. R. de 14
omnibꝫ que venũt rõne funeris & de omnibꝫ legatis factis eccl'ie apd quã elegit sepulturã. de sepul. p totuz. & in cle. dudum. eo. ti. Fallit hoc in. xiij. casibꝫ. fm. d. Pe. vbi. s. Primo

qñ p ꝯsuetudinē vl' p̄scr̄ tiōz nihil soluit fm
ꝙ dictū ē. Sc̄ds qñ p p̄uilegiū pape eximi
tur a p̄statōe. de relig. do. c. ꝯstitut⁹. ō testa. c.
officij. i fi. ō sepul. i nr̄a. hmōi sunt hodie fra
tres minozes t p̄dicatozes p p̄uilegiū. Ter/
ci⁹ qñ legat ad vsus p̄uilegiatos. de q̄b⁹ in. c.
fi. de sepul. q̄ sunt septē casus p̄mi. de q̄b⁹ nō
dr̄eť quarta epalis. de q̄b⁹. s. i. §. ix. Quart⁹
qñ eccl'ie donat donatōe intervivos. vt in. d.
c. de. his. §. si ꝙo. Quintus qñ q̄s post electo
nē sepulture in aliq̄ mōasterio illud intrat. t
in eo p̄fitetur añq̄z moziatur. Et ideꝛ dico si
intrauit cū p̄posito absolute mutādi vitā. qz
vsinit eē parochian⁹ alterius eccl'ie. ar. c. bñ
ficiū. de regula. li. vi. Si ꝙo nō fecit p̄fessiōz
nec habuit absolute p̄positū vitā mutādi de
betur quarta. fm Archi. in. c. cū q̄s. ō sepul.
li. vi. t videť verius fm Se. ibidē. licz alij di
cāt ɔ. qz religiosus cēsetur ɔhere domiciliū i
monasterio facta p̄fessione tacite vel exp̄sse.
nō añ. vt dicit Archi. t Jo. i. c. statutū. de re
scr̄. li. vi. Et idē videť dicēdū de lepꝛoso qui
intrauit domū lepꝛosoꝛ ꝙ nō dr̄eť fm Bu.
Sec⁹ de illo q̄ recipiť i ɔfratrē q̄ tñ retinet bo
na sua q̄ ad p̄pꝛietatē. qz debetur q̄rta. c. cū et
plātare. de p̄ui. qz nō trāsit in religionē. Se
cus si solū sibi retinuisset vsufructū suoꝛ bo
noꝛuz. qz gauderet p̄uilegio religionis. c. vt
p̄uilegia. de p̄ui. Sextus qñ q̄s legat eccl'ie i
qua nō sibi elegit sepulturā. nec sepeliť ibi/
dē fm glo. ordinariā. in. c. i. de sepulť. t idem
Jnno. in. c. ij. de sepul. t Archi. i. c. i. eo. ti. li.
vi. licet in. c. placuit. xiij. q. ij. tenuisset ꝙ de
dr̄eť h̄. idem p̄bat Jo. an. in. c. i. t. c. certifi/
cari. de sepul. i glo. t in cle. dudū. §. verū. vbi
repꝛobat opi; Do. tenētis ɔriū i. d. c. ij. et est
opi. vera. alia Do. repꝛobata fm. d. An. in
d. c. certificari. Nā talia debēt eē sbiecta q̄lia
p̄dicata. xxxij. q. ij. apl's. Septimo fallit qñ
de facto sepeliť. vtputa qz erat ibi interdicta
eccl'ia vl' ciuitas. fuit tñ ō facto t ɔ volūtatē
fratꝛ sepult⁹ i eoꝛ eccl'ia t ml'ta oblata. Nā
fm Fe. ɔsil'. exix. t seq̄tur Hemi. i. d. c. i. de se
pul. li. vi. nō dr̄eť q̄rta. Rō qz talis tpe iter
dicti nō p̄t eligere sepulturā apud medican
tes. vt no. Jnno. ō p̄ui. c. vt p̄uilegia. t. c. cū
t plātare. t ō pe. t re. q̄ i te. q̄uis liceat ip̄is
recipe moꝛtuaria vt oꝛēt p defūct⁹ si cū pnia
decessēruť. xi. q. iij. q̄cūq̄z. facit q̄ dō. Jnno. i
c. tāta. ō excess. pla. Jtē qz q̄rta debeť rōe in/
iurie facte eccl'ie parochiali. d. c. certificari. g̃
nullā iniuriā ei facit ex̄q̄ ibi nō poterat sepe/
liri. immo pl⁹ dicit idē Fe. ꝙ si medicātes spō
te eū tali tpe sepeliūt nō dr̄eť q̄rta. sz tenent

tāq̄z violatoꝛes interdici. cle. i. de sepul. t i.
si canōici. de off. oꝛ. li. vi. tūc em̄ solū debeť q̄r
ta qñ sepeliūt i casu a iure ɔcesso. sec⁹ si sepeli
unt i casu a iure p̄hibito. vt in. c. ex p̄te. cl. i.
t in. c. cū libeꝛ. t in. c. i nr̄a. i fi. de sepul. t ibi
dicit Jnno. ꝙ qñ ō facto nō ō iure sepeliť de
benť coꝛp⁹ t oblatiōes q̄ rōne sepulture facte
sunt. sz nō legata facta nō rōne sepulture vl'
occasione ip̄si⁹. Et ita p̄z ꝙ si ō facto sepeliť
ɔ volūtatē illi⁹ cui⁹ ē eccl'a. ꝙ nō teneť ad q̄r
tā aliquā. sz tenetur t coꝛp⁹ t oīa q̄ rōe sepul
ture habuit restituere. sed nō q̄rtā ō legatis
fact⁹ nō rōne sepulture vl' ei⁹ occasiōe. Sed
nō debeť de his q̄ amici de bonis ip̄soꝝ tunc
offerūt. Octauo fallit qñ eccl'ia parochialis
erat interdicta t nō parochiani. nā tūc eccl'a
nō habebit q̄rtaz. siue parochian⁹ sepeliatur
alibi ex electōe sua siue nō. vt qz alibi i sepul
crū suoꝛ maioꝛ fm Pe. t no. Se. in. c. i. de se
pul. li. vi. Nono qñ reuocat electōz quā fe
cit legādo. t alibi elegit sepulturā et sepeliť.
qz paria sunt nō eligere t electā mutare. ff. de
adi. le. l. i. t. ij. Hz ꝙmo casu nō debeť. vt. §.
dictū ē. g̃ nec i scdo. Jta ɔsulit Fe. ɔsi. p. Se.
in. d. c. i. videtur tenere ꝙ reuocata electōe se
pulture reuocetur t legatū. t debiť illi eccl'ie
vbi elegit sepeliri. qz surrogat⁹ doz itelligi sur/
rogatus cū oībz q̄litatibz onere t honoꝛe.
l. i. §. hec actio. ff. si quis te. li. esse iusť. fue. Et
ideo onus etiā emolumēti ɔmutať. t ecōtra
l. alūne. §. seia. ff. de adi. le. Et dicit verū nisi
aliter ɔstet de volūtate legātis. Decimo qñ
licet elegerit. tñ nō sepeliť ex facto heredū vl'
ex facto ɔtigēti circa p̄sonā defūcti. puta q̄a
moritur nimis lōge. vl' heredes nolūt ad ec
cl'iaz electā deferri. qz ꝛba sunt itelligēda cū
effectu. l. i. ff. qd̄ q̄sq̄z iuꝛ. t. l. ea q̄dē. C. si mā
ita fue. alie. Tex. ē in. c. relatū. de cle. nō resi.
Ergo cessabit canonica exquo ibi nō sepeliť.
Jta tenet Fed. vbi. §. t. d. Pet. vbi. §. He.
tñ in. d. c. i. videť sentire ꝙ isto casu eccl'ia n
p̄uatur legatis factis g̃ra sepulture. vt no. i
c. in nr̄a. de sepul. Et iō forte nec sua q̄rta ec
cl'ia parochiali. Undecimo cū legatur p in
certis male ablatis. fm. d. Pe. vbi. §. Duo/
decimo qñ legatū ē eccl'ie parochiali tm̄ qn
tū est quarta ps legatoꝛ factoꝛ eccl'ie electe
fm Host. in. d. c. officij. t. d. Pe. vbi. §. Alij
volūt ꝙ nō ɔputabitur. sed soluet quartaz
ecclesie electe ac si nihil eccl'ie parochiali esset
legatū. sicut Hoff. Ray. i summa. Jo. in. d.
c. officij. Fed. ɔsil'. ij. Jo. ō lig. in. d. cle. du/
dū. Tu ꝙo tene ꝙ si ɔsuetudo esset ꝙ teneret
tm̄ legare eccl'ie parochiali. tūc vera sit ꝛōa

opi. vt nō ꝓputet. Si ꝙo dicta ꝯsuetudo ñ
ē. sic ꝓputabit. ⁊ si minꝰ ē supplebit. sic filꝰ
facit in. l. si qñ. C. de inoffi. testa. Si plꝰ ē le/
gatū ei quā sua quarta nō defalcabit. Trede
cimo qñ tpe testamēti ⁊ legati nō elegit sepe/
liri. sed postea tpe mortis elegit sepulturā. fa
cit. c. relatū. de sepul. i. i. glo. Bef. i. d. c. ō his
dic se dubitare. Sed ego credo nō teneri ni
si fiat in fraudē. Decimoquarto qñ parochi
anꝰ nō potuit audire diuina. nec pcipe eccl'i/
astica sacra in sua parochiali eccl'ia ꝓpt va/
cationē lōgo tpe. ⁊ alibi elegit sepulturā ſm
Bal. in suo tractatu. Deb rō. qz q̄ leganť p
labore. cessante eo cessat ⁊ legatū. l. seio. in fi.
ff. de annu. le. Cū ḡ quarta deb p admīstratō
ne sacramētoꝝ ⁊ celebratōe. vt ptz in. d. cle.
dudū. §. verꝝ ibi. cū mercedis exhibitō. patz
q̄ nō debeť. qz cessante cā finali cessat effectꝰ.
de quo de transac. c. inter coꝛpalia. Hosti. ꝙo
⁊ Jo. in. c. relatū. de sepul. ⁊ Pe. vbi. s. tenēt
q̄ immo debeť. qz viciū plati nō debet nocere
eccl'ie. Sꝛ ego teneo cū Bal. ⁊ dico q̄ viciuꝝ
plati nocet eccl'ie in acq̄rendis. vt no. i. c. vt
sup. de re. ec. nō alie.

¶ Utrꝝ de legato facto rectori eccl'e i q̄ elegit se
pulturā p missis dicēdis p rectorē debeať q̄r
ta parochial' ? R. q̄ sic. qz etiā debeť q̄rta epal'
vt in. c. si cū inter vos. de ver. sig.

¶ Utrꝝ de donatōe cā mortis debeať ? R. q̄ sic.
qz accedit magis legato q̄ꝫ ꝯctu. l. fi. C. ō do.
cā moꝛ. cle. dudū. de sepul.

¶ Cui debeť canonica poꝛtio ? R. epalis debe/
tur epo diocesis. parochialis ꝙo debeť eccl'ie
vbi audit diuina ⁊ pcipit eccl'astica sacramē
ta. tex. est in. c. cū quis. de sepul. li. vi. vel debet
pcipe de iure. Si ꝙo trāstulit domiciliuꝫ ali/
ubi. ⁊ moꝛiť anteq̄ nouū domiciliū acq̄sie/
rit. tunc debeť eccl'ie parochiali in qua mo/
riť ſm Archid. in. c. i. de sepul. lib. vi. Hugo.
Ray. Hoff. ⁊ Ulin. in. c. nos. de sepul. qz vo/
lūt q̄ ibi doꝛ sepeliri si nō elegisset. Sꝛ tenen
do opi. Inno. i. d. c. nos. insti. de sepul. q̄ doꝛ
sepeliri i eccl'a cathedrali: ipsi debebitur. Si
ꝙo hꝫ domiciliū in diuersis parochijs vt sūt
reges. tūc ē equū q̄ diuidať. ſꝫ nō credo ne/
cessariū. ſꝫ dabiť eccl'ie in qua moꝛitur. licet
Hosti. ⁊ Inno. dicāt diuidendā

¶ Quid si audit diuina in vna. in alia ꝙo re
cipit sacramēta ? R. Inno. ⁊ Jo. in. c. de his.
de sepul. Archi. in. d. c. cū quis. q̄ fiet diui
sio poꝛtionis. c. i. ⁊. c. relatū. de sepul. limito si
vtraq̄ habet cimiterū ⁊ curā. alꝫ nō. ar. c. si
eccl'ia. de ꝓse. ec. vel al.

¶ Quid de istis receptis i ꝓfratribꝰ retentis
bonis suis ? R. Ho. ⁊ Hoff. q̄ sic nō eximūť
a iurisditōe epi. ita debeť quarta de legatis p
ipos. De q̄ dic vt. s. §. xiij

¶ Quō extrahētur iste q̄rte ? R. Ho. in sum. de sepul. q̄ extrahetur p mo q̄rta epal'. qz an
tiq̄oꝝ ⁊ dignioꝝ. demuꝫ parochial' si venit ex/
trahēda. Si ꝙo p̄us fuisset quarta parochi
alis extracta. sic eps habebit quartā q̄rte pa
rochialis ⁊ quartā de reliquis

Canonicus doꝫ facere q̄ ad ca
nonie officiū spe/
ctāt. Et si puer est p aliū. vt de eta. ⁊ q̄li. c. ij.
ff. de decurio. l. spurij. §. minoꝛes

¶ Utrꝝ possit esse laic' ? R. ſm Ulin. q̄ nō. pōt
mi laicꝰ ex iusta cā hīe pbēdā. extra de ꝓsti. c.
cū. Jo. ferrariēsis. ⁊ ibi Pa. B tenet

¶ In quo sunt interrogandi. vide infra In
terrogationes

Canonizatio sanctoꝝ ſm
Inno. i. c. au/
diuimus. de reli. ⁊ ve. san. est canonice et re/
gulariter statuere q̄ aliqs honoꝛetur p sctō.
puta q̄ fiat officiū p eo solēne sic p aliꝭs san
ctis q̄ sunt eiusdē ꝓditiōis. vt si ꝓfessoꝛ fiat
officiū ꝓfessoꝝ. si martyꝛ martyꝝ

¶ Que requiruntur in canonizatione ? Rñ.
Inno. vbi. s. q̄ regulariter pbationes de fi/
de ⁊ excellentia vite ⁊ miraculis eius. extra ō
testi. venerabilis

¶ Utrū oꝛo sit fundēda ad nō sctm ? R. In/
no. vbi. s. q̄ sic ad aliquē viꝝ qui creditur bo
nus. vt p se intercedat ad deum. qz deus fidē
illoꝝ attendens. etiam si ille nō esset bonus
pces eoꝝ acceptaret. arg. xxxij. di. §. verum.
xv. q. vlti. c. fi. Nō tamē licet de eo facere offi
ciū solenne vel pces solennes

¶ Utrū alius q̄ꝫ papa possit canonizare ? R.
Inno. ibidem q̄ non

Cantus in eccl'ia inuētus est ad p
uocandā ꝓpunctiōem in
animos auditoꝝ. xxi. di. clerus. añ fi. ō ꝓse.
di. v. nō mediocriter

¶ Utrū cantus theatrales sint cantādi in ec
elesia ? R. q̄ nō. nec in modū tragediarū. sed
cantandū est cū coꝛdis deuotione. xcij. dist.
cantantes. ⁊. d. c. nō mediocriter. ⁊. xxxvij.
dist. sedulo. xxij. q. i. quia

Capitulū pōt sede vacāte absol/
uere ab excōicatōe taꝫ
iuris q̄ꝫ hois a qua eps absoluere potuisset:
nisi a sede aplica spāliter sit ei interdictū. c.
vnico. de ma. ⁊ obe. li. vi.

1 ¶ Utz possit dispẽsare i casibꝫ i qbꝫ pmittit epo dispẽsatiõ. R. Fede. ꝯsi. xxix. q sic. t no. Pa. in. c. cũ olim. de ma. t obe.

2 ¶ Utz possit dare ꝯfessorẽ seu absoluere i casibꝫ epo refuatis. R. Pa. vbi. s. q sic.

3 ¶ Utz ptãs capitli ꝯsistat i maiori pte. R. monal. eo. ti. q i maiori t saniori. ita q totuz capl'm dr facere qđ maior t saniorꝑs facit. c. cũ i cũctis. ꝺ his q fi. a ma. p. ca. Fallit hꝫ i tribꝫ casibꝫ. Primꝰ qñ aliqđ est plurꝫ cõe. nõ vt collegiatis sz vt singul'. qz tũc nõ valz qđ fit a maiori pte. sz oportet ꝯsentiãt singuli. ff. de ser. ru. p. l. p fundũ. de ꝯst. c. cũ oẽs. Secũdus qñ maior ꝑs capl'i delict. t ꝓpterea ẽ ꝓuata ptãte sua. vt i. c. bone memorie. el. i. et c. cũ nobis. de elec. cũ si. t. c. gratũ. de postu. p. qz tũc tota ptãs capl'i residet i minori pte q nõ delict. no. Pa. in. c. i. de his q fi. a ma. p. ca. Tercius electõe romani põtificis. vbi oportet q due ptes ꝯsentiãt. c. licet. de elec.

4 ¶ Sz q dr maior ꝑs capl'i et saniorꝛ. R. mo. q illa q nititꝛ maiori rõni t pietati. ix. di. la/ne q̃ppe. psumit tñ sp ꝑ maiori pte t illi stat. nisi ꝯtrariũ plene. lxi. di. nullꝰ. t. d. c. i. ꝺ elec. du dũ. Multa tãgũt dc. de ptãte capl'i in. d. c. cũ olim. q nõ ptinẽt ꝯfessoribꝫ. vide ibi

Caracter q̃d ẽ. R. s. Bo. in. iiij. di. vi. q. i. ꝓ me ptꝫ fm cõem opi. ẽ quedã spũalis q̃litas aie. Unde nõ est passio vel potẽtia aie. immo ẽ habitꝰ i ꝑma specie q̃litatis. accipiẽdo cõiter habitũ put ꝯphẽdit oẽm q̃litatẽ animã disponentẽ. siue facile mobilẽ. siue pfectã siue impfectã. Uñ dr habitus q ẽ ppetuus. t qz nõ pficit. sz ad vtiliorẽ pfectionẽ disponit. i. ad gtiã põt dici dispositio.

1 ¶ Ad qđ dat. R. s. Bo. vbi. s. q. ij. q ad qt tuor. Primo ad significãdũ. Scõdo ad disponẽdũ. Tercio ad assimilãdũ. Quarto ad distinguẽdũ. Nã cũ sit signũ sacrale sigt grãm gtũ facientẽ. nec solũ sigt. sz disponit ad eã. qz vsus sacrorꝛ nõ ẽ tm i significãdo. sz etiã i disponẽdo. Et qz disponit ad grãm hz aliquã similitudinẽ cũ gra q ẽ similitudo rei. Jõ aliquo mõ ꝯsignat deo. t qz oẽs ꝯfigurat deo. t sic vni assimilat gregẽ dñi inter se. et sic distinguit ab his q nõ sunt de grege dñi. vel etiaz qz distinctionẽ facit in eo de grege fm aliã et aliã rõem assimilãdi.

2 ¶ Utz imprimat i oibꝫ sacris. R. s. Bo. vbi s. q. iiij. q nõ. nisi em i tribꝫ sacris. Primo i baptismo i q fides gignit. t distinguit ppls infideles a fideli. Scõdo i confirmatõe i q fides roborat. t hõ vt pugil ad pugnãdũ vngit. t ab infirmis discernit. Tercio i ordine in q̃ tus multimoda dat. t hõ vt sanctꝰ ad ministeriũ templi a laico sepatur.

¶ Utz sit indelebilis. R. s. Bo. vbi. s. q. v. q sic. Rõ est ex pte cause volũtarie. s. rei imprimẽtis. t ex pte ꝺ subiecti nõ ẽ principal'r i affectiua q̃ maxime vertibilis ẽ. sz in tota imagine t principaliter i cognitiua. qz ima go principaliter ꝯsistit in cognitiua. vt dr i li. de ꝑsõa tũ ex pte finis. qz nõ dat ad actũ alicuꝰ gratis vel scietie. sz ad actũ distinguẽdi.

Carcer vtz q̃s possit se includi fa/cere i arto carcere ad pnias pagẽdas. R. Pa. in. c. veniẽs. de regula. q sic. ex illo. c. t. c. qui vere. xvi. q. i.

¶ Utz liceat incarcerare aliquẽ. R. q sic fm ordinẽ iusticie. s. aut in pena. aut in cautela. Et ꝺ ptinet ad eũ qui vniuersaliter habet de actibꝫ t eius vita disponere. alius nõ põr nisi ad horã ne aliqđ pctm faciat. vel vt iudici repsentet fm Jho. ij. ij. q. lxv.

¶ Utz cedẽs bonis possit incarcerari q̃ debitor. R. q nõ. Nã vt tenet Pa. i. c. latorꝺ pig. nõ põt q̃s etiã p pactũ se obligare carceri q debito renũciãdo bñficio cessiõis bonoꝝ. qz ẽ ꝺ bonos mores. Idẽ tenet Dy. p. ff. elegan ter. i. l. aliã cã. ff. so. ma. t Ruza. allat glo. in auc. imo. C. ꝺ ac. t ob. Et putat vez Bar. in d. ff. elegãter nisi i duobꝫ casibꝫ. Primꝰ si ali enauit ꝺia sua bona i fraudẽ creditoꝝ. casus ẽ i. l. fi. in fi. ff. q in frau. cre. qđ tenet Dy. i. ff. si quis in fraudẽ. in fi. ꝺ ac. Secũs si debitor tpe q̃ cessit se nõ solucdo eẽ. vt. ff. ꝺ in. do. l. pe. Nã in istis duobꝫ casibꝫ nõ dabit sibi bñficiũ cessionis bonoꝝ. Et placet mihi ista opi. qz eq t seqnda in ꝯscietia. sz aliꝫ ꝯsulendũ q. s. possit incarcerari simpl'r. Idde etiã q̃ teneri facere aliquẽ in carcere ꝑ debito aliqm ẽ ꝺ ꝑceptũ charitatis ꝓximi. vt puta qñ inulla culpa ẽ de damno ꝓximi. t nõ habeat vñ satisfaciat ipe. nec sperat q aliqs ꝑ eo sit satisfacturus. secus si fuit in culpa. qz tunc ad pnã posset detineri. qđ bene nota.

¶ Utz incarcerãs aliquẽ iniuste teneat. R. q sive sit iudex sive nõ teneꝛ ꝺ oi dãno ei dato ad restitutiõz. t etiã ꝺ iniuria sibi satisfacere. ar. c pnale. cũ ibi nõtis. xvij. q. v. Et q̃ri qz ꝑuat aliquẽ incarcerauerit. etiã ꝑ mãsfesto crimine. capite punit ꝺ iure ciuili. vt. C. ꝺ coarta. l. oẽs. li. xij. Cõmittit em crimen lese maiestatꝫ. t vltimo supplicio punit q̃libꝫ hꝫ carcerẽ ad detinẽdũ aliquẽ. vt. C. ꝺ ꝑua. car.

l. vnica Vel̄ intelligit glo. ſ. publice accuſatū
4 Sec⁹ ſi ad detinēdū pp̄os ſuos ne fugiāt.
¶ Utr̄ ille q̄ iurauit redire ad carcerē teneat
R. Pa. i. c. ſi ꝙ. d. iureiur. ꝙ ſic. etiā ſi ſit ſibi
piculū mortis: dūmō carcer nō ſit iuriosus
3 am. d. ꝛe iud. ꝙ nō tenet tūc redire.
¶ Utr̄ ꝯctus geſti p incarceratū valeāt. R.
Pa. i. c. accedēs. d. pcu. ꝙ detēt⁹ i carcere pu/
blico t iuſte. ſi eſt damnat⁹ pena capitali nō
valēt. q̄ effect⁹ ē ſeru⁹ pene. t bona ſua veni/
unt ad ſuccedētes ab inteſtato: niſi i crimine
leſe maieſtatis. vt i aut. bona dānatoꝝ. C. d
bo. dā. Uñ etiā nō ꝑt diſponere ad pias cās
fm Jo. an. i. c. ij. d. vſuf. li. vi. Si nō ē ſic dā
nat⁹ valēt. vt no. i. l. q̄ i carcerē. ff. q̄d me. cā.
etiā cū eo q̄ eū fecit detinere. vt dic̄ Bar. ibid.
Aut detineā i carcere iniurioſo. et ſic cū illo q̄
eū tenet nō valēt. ſz debēt reſcindi actōne qd
me. cā. d. l. q̄ in carcerē. Cū alio aūt valēt. ni
ſi ad ꝙ detineatur iuſta no. i. c. dñs. de ſecū.
nup. De capto ab hoſtibꝫ i bello nihil dico.
q̄ hodie vt dixi. ſ. Bellū. nō efficit ſeru⁹. de
ꝯſuetudine. t iō valēt ꝯtr⁹ p eoꝝ facti. ſz ſec⁹
ſit d iure. vt i l. ei⁹ q̄. in pn. ff. d teſta. t i. l. di
uus. ff. d iur. fi. Et nō fm eūdē Pa. vbi. ſ. q̄
nō d⁹ liberat⁹ a carcere q̄ cuſtodit. Et iō opoꝛ
tet ſit i loco tuto. vt no. Bar. i. d. l. q̄ in carce
6 cere. t cuſtodit ibi p familiā
¶ Nō q̄ iudex dꝝ viſitare carceratos t facere
q̄ habeāt neceſſa. vt. C. d epi. au. l. iij. t pt libe
rare eū quē videt ad nulli⁹ inſtātiā. vl̄ ſine de
no. bar. i. l. ſi q̄s vxoꝛi. §. ſi fugitiuū. ff. d fur.

Charitas ē fm Aug. rectiſſima
animi affectio q̄ dili/
1 git deus ꝓpter ſe. et ꝓximus ꝓpter deum. Et
idē in. iij. ſen. di. xxvij.
¶ Utr̄ teneamur ex charitate diligere deum
ex toto corde. tota aīa t tota mente. ſic dicit
Mat. xxij°. R. Bo. in. iij. di. xxvij. q. vl. q̄ nō
p excluſionē affectus extranei. ſ. q̄ nihil ſit i
amore nr̄o niſi deus. nec i cogitatione. nec in
mēte. q̄ i poſſibile ē ſic implere i hac vita. ſz
p excluſiōz affect⁹ ꝯtr̄ij ſic tenemur. h̄ eſt q̄ ni
2 hil diligam⁹ ſup deū vel eq̄liter ipſi deo.
¶ Qui ſunt diligēdi ex charitate. R. fm ſcm
Bo. in. iij. di. xxvij. ar. i. q. i. t. ij. q̄ ſummuz
bonū vl̄ cui ſummū bonū ē natū vniri vl̄ vni
tur p cognitōez t amorē. Hoc aūt bonū vni
tur vel ꝓticipat ab aliq̄bꝫ i actu: vt i beatis.
A q̄bus dā i habitu. vt i iuſtis viatoribus.
A q̄bus dā i potētia ſolū. vt in mal' viatoribꝫ
In q̄bus dā nullo mō reducibile eſt ad actū.
vt i damnatis t creaturis irrōnalibus. Pri
mi ſūt maxime ex charitate diligēdi. Sēdi
min⁹ q̄z p̄mi. Tercij min⁹ q̄z ſēdi. Quarti nul
lo mō ſūt diligēdi ex charitate. q̄uis amoꝛe
quē indudit vl̄ impat charitas in q̄tum dei
creature pñt diligi. ñ ita q̄ charitas ferat di
recte ad ipos. ſz ad deū cui⁹ ſunt creature.
¶ Utrū ſit aliq̄s ordo charitatis dē p̄cepto: 3
R. s. Bo. vbi. s. q. vlti. q̄ ſic. fm Aug. d doc.
xp̄iana. Et p̄mo ſup oīa diligēdus eſt deus.
Secūdo quod nos ſum⁹. Tercio q̄d iuxta
nos eſt. ſ. p̄ximus. Quarto q̄d infra nos ē. ſ.
coꝛpus ꝓpriū t coꝛpus p̄rimi. de pe. diſ. ij. §.
item hec eſt charitas.
¶ Utr̄ p̄fatus ordo attēdat penes affectū et 4
effectū: R. s. Bo. vbi. s. d. xxix. q. vi. q̄ attē
ditur penes vtrūq̄z. Sz ſciendū q̄ affect⁹ ac
cipit aliq̄n p motu. Et ſic ē q̄dā rōnalis eli/
gētia. Aſt aūt iſte affectus aliq̄n a charitate
elicitus. ſ. quo q̄s optat alteri ſummū bonū.
t q̄tū ad iſtū affectū debet eſſe ordo. q̄z magꝭ
mihi q̄z p̄ri. t magis patri q̄z alij debeo opta
re vitā eternā. Aliq̄n affectus eſt a charitate
impatus. vt ē ille q̄ q̄s optat alteri aliq̄d bo/
nū ꝑtale qđ eſt ordinatū ad ꝓſeruatōem na
ture. t ſic fm diuerſas ꝯditōes ordo pōt p̄di
ctus poſterari Affect⁹ aūt q̄n accipit nō p̄o
motu ſz p paſſiōe. idē ē qđ q̄dā mulcedr̄ cō/
placētia. t iſto mō minime reſpicit a charita
tis ordine. q̄z potius reſpicit ſenſualē expiē/
tiā q̄z rōnis eligētiā. ſic patet q̄ plus dēle. ta
tur q̄s cū videt amicū q̄z de p̄re abſolute. q̄/
uis plus diligat p̄rez. cui⁹ ſignū ē. q̄z pl⁹ face
ret p p̄re. Affectus aūt ē triplex. Primus re
ſpicit ſalutē aīe. t hūc reſpicit ordo charita/
tis p̄ncipal'r. q̄z p̄mo debeo pcurare ſalutem
meā q̄z p̄rimi. t p̄us p̄ris q̄z extranei. Sēdus
reſpicit ſuſtētationē vite. t tūc reſpicit min⁹
p̄ncipal'r. q̄z ſm diuſas ꝯditōes t optunita
tes dꝝ hō magis t minus eē bñficus i colla
tōe alicui⁹ tpal'. Tercius ē i collatiōe bñficij
eccl'iaſtici. t tūc mime reſpicit. q̄z in taliū col
latōe dignitas meriti ſolū ē attendēda. t pa/
rū vel nihil ꝓpinquitas ſanguinis.
¶ Utr̄ hō teneat ex charitate ſubire mortē p 5
xp̄o: R. fm Bo. vbi. s. q. ij. Aut adeſt neceſſi
tas vel deſerēdi iuſticiā. vel amittendi vitā.
t ſic quilibꝫ tenet magis mori dilecto deo q̄z
eo offenſo viuere. Et h̄ dico ſi dat optio vel
q̄ iuſticia deſeratur vl̄ q̄ vita p dat. Addo q̄ cū
q̄s videt q̄ p mortē ſuā pōt fides ſeruari vel
iuſticia. t p̄ſecutio nō ē p̄ſonal' ſz vniuerſalis

tūc teneꝛ ꝛ̄ p̄cepto sustinere mortē. Uñ p̄la/
tus teneꝛ se morti exponere qñ videt ꝙ ex fu
ga sua seq̄ꝛ dispēdiū i fide vl' inūsticia i ec
cl'ia. ⁊ sil'r q̄libet. sic̄ fecit Tho. cātuariensis.
Aut adest solū opt̄unitas manifestādi diui
nā gl'iaz ⁊ edificādi eccl'iaz. ⁊ isto mō ē supe/
rogatōis nō necessitatis. ad quā p̄fectōem nō
oēs teneñ. Si aūt hō daret se morti p xpō:
eo ꝙ vitā suā hz exosā mortalissime p̄ccaret
6 ¶ Utr̄ hō exp̄s i charitate teneat ad p̄fectio
nē. ꝛ̄. fz. s. Bo. vbi. s. q. iij. ꝙ. v. modis obli
gat̄ q̄s ad aliq̄d. Prio ꝓpter diuinū māda/
tū. ⁊ sic nō magz obligat̄ q̄z alij nisi ex eō. q̄a
maiorē grāz hz. Secdo obligat̄ ꝓpter votuz
emissū. ⁊ sic solū q̄ fecit teneꝛ. nō q̄ ñ feꝛ. Ter
cio ꝓpter susceptū officiū. ⁊ sic q̄libet teneꝛ ad
illā p̄fectōez q̄ req̄rit̄ necio ad illud officiū. si
cut i p̄lato regimē sb ditor. Quarto ꝓptervi
tādū scādalū. vñ tūc teneꝛ ad opa exēplorū
qñ aliter scādalū seq̄ꝛ. Quinto ꝓpter ꝓscien
tie iudiciū qđ dictat de necessitate fiendū.
7 ¶ Utr̄ charitas semel habita possit amitti i
viā. ꝛ̄. fm cōit̄ do. c. i. iij. di. xxvij. ꝙ sic. ⁊ alit̄
tenere eēt erroneū. qz charitas nō tollit̄ ꝓti/
bilitatē. ar. i. Cor. x. tu q̄ stas vide ne cadas
8 ¶ Quō amittit̄. ꝛ̄. p p̄ctz mortale solū p qđ
volūtas aūt̄ a deo. Uñ aug. sup gen. li. viij
dicit ꝙ hō deo p̄nte sibi illuminat̄ p charita
tē. absente ꝯo ꝓtinue tenebraꝛ. a q̄ nō locoꝛ
interuall' sz volūtatis auersione discediturꝛ
9 ¶ Quomō recuperatur. ꝛ̄. ꝙ p penitentiaz q̄
tollit auersionē illā Uñ Aug. li. v. cōfes. Pe
nitentia est quedā res optima ⁊ p̄fecta oms
defectus reuocans ad p̄fectum.
10 ¶ Utr̄ q̄s possit scire certitudinal'r i hac vi/
ta se hz̄e charitatē. ꝛ̄. ꝙ nō. Eccl. ix. Nemo
scit vtr̄ odio vl' amore sit dign⁹. Et rōna ē
ꝓpter charitatis ifuse ⁊ dilectōis acq̄site sil'i
tudinē. vt dic̄ Ber. d amore. Alia ꝓp̄t diui
nā dispēsatōz p quā deꝰ claudit oculos seruo
rū suoꝝ ne extollāt. Aliq̄ tn dicūt ꝙ hz̄ ē verū
loq̄ndo de charitate finali p omni tpe absō
lute. sed accipiēdo p charitate aliquo modo
tūc pōt hō scire certitudine fidei se charitatē
hz̄e. puta cū adult⁹ bñ dispōsit⁹ baptizaꝛ. vl'
q̄s suscipit sacr̄m penitētie sine obice p̄ccati
mortalis in volūtate inherentis.
11 ¶ Utrū opa bona facta extra charitatē vale
ant. ꝛ̄. ꝙ nō quo ad p̄miū vite eterne. vel q̄
ad diminutionē pene debite p̄ctis directe. sz
bñ valent indirecte. De quo dicā. j. Penitē
tia. ꝯ. xiij. ⁊ Satisfactio. ꝯ. vi.
12 ¶ Utr̄ bona facta i charitate ⁊ p p̄ctm mor/
tale mortificata reuiuiscāt p veraꝫ pniaz. ꝛ̄.
ꝙ sic. fm cōiter theo. in. iiij. di. xxij.

Castitas etiā iuenit̄ i mr̄imonio
li ꝓiugio. tex. notabilis
ē. i. c. nicena. ⁊ c. al'r. xxxi. di. ⁊ ar. i. c. vt cleo
rū. d vi. ⁊ ho. cle. ⁊ glo. i. c. qđ añ. d cle. ꝓiu.
¶ Utr̄ mulier q̄ mortuo viro cū alio ꝓhibit a/
mittat legatū sibi factū sb ista ꝯditōne si ca/
ste vixerit. ꝛ̄. Bar. in. l. mulier. ff. cū ꝓpone/
reꝛ. ff. ad treb. ꝙ nō. nisi aliud senserit testa/
tor vl' habeat vsus loq̄ndi. qz ꝓba dubia de/
bēt in ꝯctu intelligi fm cōem opi. facꝫ qđ no.
idē Bar. in. l. labeo. ff. de sup. leg. ⁊ i. l. oēs po
puli. ff. de iu. ⁊ iu. ⁊ Inno. i. c. olim. de ꝛ̄. sig. ⁊
glo. in. c. nonnulli. de rescrip. qz cōis vsus lo/
quēdi p̄ferꝛ ꝓprie significatōi verboꝝ i qua/
cūq; materia. Idē Bar. in. l. v. q̄ incipit ge
neraliter. C. de secū. nup. ꝙ lucreꝛ teneꝛ. et fa
cit ille tex. cū aut̄. sua. Idez teneꝛ Pa. in. d.
c. vt clericoꝝ. et addit ꝙ caute addat si casse
vixerit ⁊ in viduitate. Uide p hoc qđ legit i
l. vnica. C. si sēdo nup. Limitat Ange. in au
ten. quō oporꝛ epi. ꝯ. hec de deo. verū si nubat
tm̄ semel p tex. in. l. bones. ꝯ. hoc sermone. ff.
de ver. sig. p quē tex. dicit ꝙ si quis reliq̄t sua
bona p maritandis mulieribꝫ indistincte. q̄
intelligetur solū de mulieribꝫ p̄ma vice nup
tum habentibus. nō de viduis.

Castratus vtr̄ possit ordinari vi
de. ꝯ. de corp. vicios. ꝯ. i.

Casus ep̄is reseruati q̄ sūt. ꝛ̄. ꝙ d ca
sibꝫ a iure reseruat̄ modica ē
ꝓtroūsia inter doc. Cōiter em̄ doc. se remittit
ad glo. i. c. si ep̄s. de pe. ⁊ re. lib. vi. q̄ ponit ses
casus. Prim⁹ ē d excōicatōe maiori. Et hꝫ in
tellige d illa quā ꝯditor canōis sibi vl' alteri
reseruauit. qz allegat. c. unp. d sen. ex. Et ideo
dic vt. s. Absolutō. i. ꝯ. ij. Secds d blasphe
mātē publice deū vel sctōs. Doc vez sil'r qui
denūciat̄ epō ꝛ pt ꝓuinci. qz allegat. c. ij. d ma
le. qđ q̄dē loq̄tur d foro ꝓtētioso. vt pz in me
ti. ḡ videt ꝙ si nō denūciat̄ epo. nec ꝯ eū ali/
q̄s p̄cedit. ꝙ i foro aie possit a ꝓpio sacerdo
te absolui. cū pena nō debeat excedere casum
sui. vt. s. dixi blasphemia. ꝯ. iij. Tercꝰ de
sortilegijs. all'at. c. ij. d sorti. sz nihil facit. qz
si faceret potiꝰ esset casus reseruatꝰ p̄tiarche q̄s
epo. qz p̄tiarche ꝓmittit illiꝰ sacerdoꝫ absō/
lutō ⁊ dispēsatō. ⁊ iō nō vr̄ reseruatꝰ. Quartꝰ
ꝓmutatō votoꝝ seu dispēsatō. ⁊ hꝫ verū ē qđ
ptinet fm cōiorem opi. ad epos. c. i. de voto.
Quintꝰ ē restō icertoꝝ. all'at. c. cū sit. d iude/
is. sz nō facꝫ. vt. j. Restō. ij. ꝯ. xiij. nisi i manu

fest' vsurariis. vt dicet. j. vsura. ij. §. viij. Se
xt' e ꝯ cet' mrimonij ꝯ interdictū eccl'ie. all'at
c. pe. z vlt. de ma. ꝯ. ꝯ inter. ec. Et est verꝝ qñ
eps ꝓcipet alicui ne ꝯtineret. ppt aliquā rōna
bile cāz z tal' ꝯtēneret. qz tūc ad epm eēt mit
ted' ppter honorē. ar. c. graue. ō plē. Septi
m' clādestinū mrimoniū ꝯctū. ō clā. despō. c.
cū inhibitō. sz nihil dicit de h'. c. illud. No.
tñ ti. ō pnia. ponit ꝑ mū scōm z ārtū. et post
ponit ꝑ ārto. fm eū ō solēni pnia. al'at. l. di.
c. miror. z. c. i capite. Sz h' tm ꝑ notorio ipo
ni dz. vt pz. xxvi. q. vi. c. vl. i tex. z i glo. Ubi
ḡ tal' pnia a platis cōter nō ponit ꝑ talibz.
nō video ḋn inferior possit absoluere Quit'
fm No. ē dispēsatio irregularitatis i clerico
At ꝓcedēdū ē. Sext' ō incēdiarys añ denū
ciatōz. Et satis facit ad h'. c. pessimā. xxij. q.
viij. i fin. si ds aūt archieps vl' eps. Et itel
lige ō incēdiarys q dolo h' fecerint vel fieri fe
cerint auxilio vl' ꝯsilio: aut mādato. vt ibi
Septim' si audiuit eps ꝓfessiōz alicui' z eū
noluit absoluere ab aliq pcto. qz tūc inferior
nō dz se intromittere. xxi. di. inferior. No. i
sum. ti. de pnia. ponit solū ḋttuor de prefatis
Dif. iuris li. i. ti. xv. ponit. viij. de pdictis. Bñ
dict'. ti. i extrauagāti reuocata ꝑ Bonifaci
um i cle. dudū. de sepul. ponit ḋttuor de pdi
ctis. Et sic pz qd tenēdū ō casibz ō iure reser
uatis. qz i ꝑtate nō sunt nisi. v. vt ptz. sz de
casibz ꝑ ꝯsuetudinē reſuatis ē magna diuersi
tas inter doc. qbusdā ponētibz plures. qbus
dā pauciores. Glo. i. d. c. si epūs. sic dicē. So
let epūs reſuari pnia oīm publicoꝝ enormiū
criminū. oppressiones filioꝝ ex ꝓposito vl' casu.
cuiuslibet homicidij. falsi testimonij vl' instri
menti. Incest'. corruptōes monialiū. coeun
tes cū bꝰtis z his silia. Sz certe nō ꝑt da
ri certa determinatio. qz vna qqz dioc'is hz
ꝯsuetudinē suā. nec ē vna ꝯsuetudo genera
lis i oibz dioc'ibz q ad h'. imo aliqñ epūs vno
anno reſuat sibi pl'. aliqñ min'. sic eis vī.
Uñ tenet fm Spe. i reptorio i regula. sup q/
bus sit penites ad epm remittēd'. q ꝓpter sa
cerdos ꝑt absoluere ab oibz q spāliter a iure
nō sunt reſuata epūs vl' alijs. vl' q nō sunt
ipsis sacerdotibz directe vl' ꝑ aliquā ꝯnitaz
interdicta. ar. c. at si d'ici. ō iudi. z. c. nup. i fi.
de sen. ex. z i. c. inter corpalia. ō trāsla. pla. qz
tal' h3 ordinariā iurisditōz sup ppl'm sibi cō
missū a iure. ō pe. di. v. c. placuit. ō pe. z re. c.
ois. Sz adūte fm eūdē Spe. q eps directe
vel aliq ꝯsequtia seu ꝯsuetudine ꝑt interdi
cere dictis sacerdotibz aliqs casus ne absol
uāt. Primo si tal' sacerdos ꝯmisit crimen ꝑ
pter qd mere' tali ptāte ꝑuari. Secdo qñ ad
vtilitatē cōitatis expedit. al's nec ꝑt obliga
re sacerdotes parochiales ḋn absoluāt. facit
c. ō eccl'iasticis ꝑuilegijs. xxv. q. ij. z. c. ꝑuile
gia. el. i. z el. ij. ibidē. Nō etiā q q̄uis tal' sa
cerdos hēat auctē absoluēdi ab aliq casu. q
nō dz absoluere si videt expedire saluti anie
ꝯfitentis. sz remittere ad sup'iorē. qz vt dicit
apl's. ij. Cor. xij. Ptātē dedit d' i edificati
onē nō i destructōz. Sil'r lz eps sibi ꝑ cōvti
litate reseruasset aliquē casū. et sacerdos vi
deret i aliq singulari nō expedire saluti ei'. i
mo obesse si remitteret. q ꝑt absoluere. iuxta
nō. ꝑ ꝑa. i. c. qō dilectō. ō ꝯsag. z affi. z i. c.
at si d'ici. ō iudi. Et sic collige q sacerdos pa
rochial' ō iure ꝑt absoluere ab oīi excōicatō
ne. fm q dixi. s. Absolutō. i. z ab oibz pētis
excepto crimine incēdiarioꝝ z ꝯtis ꝯ iter
dictū eccl'ie mrimoniū. z ab eo a q eps nolu
it eū absoluere postq audiuit eū i ꝓfessiōe. z
qñ publica pnia ē imponēda. nisi eps ꝑpter
ei' delictū vel ppter vtilitatē aiaꝝ ei interdi
xerit aliqꝝ alioꝝ absolutōz pctōꝝ Dispēsare
aūt vel in irregularitate. aut votis. vel alijs
q̄buscunq nō pōt. nisi spāliter ei ꝓcedat'. Te
net etiā Hen. in p̄mo quol'. q. xxv. q plati ñ
pñt sibi reſuare nouos casus vltra illos q de
iure eis reſuant'. nisi ex cā legitima. Et h' ve
rum quo ad sacerdotes q habēt curā aiaruz.
Quo ꝯo ad alios bñ pñt tot quot volūt. ex
cepto quo ad minores z pdicatores. De q̄bz
dic vt. j. Confessio. iij. §. xxviij

Casus fortuit' ē repēte rei enētus q̄
ꝓuideri nec resisti pōt. vt colli
git' in. l. in rebz ꝯmodatis. in p̄n. ff. ꝯmo. vt
moꝝ ſuoꝝ sine culpa. hostiū incursus pira
tarūue. naufragiū. incendiū. fuga ſuoꝝ qui
custodiri nō solēt. vt ibi ponit'. Ubi nota q
vbi diligētissimus ꝓuidisset nō ē casus for
tuit'. veluti si domū quā ruiturā diligētissi
mus ꝓuidisset. nō ꝓuidisti. z ꝑterea equū
in ea dimisisti qui perijt ex ruina. Secus si
ex terremotu: aut sbito impetu ventoꝝ

¶ Utrꝝ furtū sit casus fortuitus? ℟. ꝑa. i. c. 1
vnico. de ꝯmo. q glo. iuris ciuil' videt' ꝯtie.
sz ipe dicit q si p violentiā sb trahit' ē fortui
tus. nisi fueris i culpa trāseūdo p loca picu
losa. ar. l. nō est verisil'e. in pn. ff. qō me. cā.
Si aūt clādestine. et tunc si ab ea psona a q
diligētissimus ꝓcauisset. puta a vili famulo
nō est casus fortuitus. al's sic. facit qō nō. in
l. q̄ fortuitis. C. de pig. ac.

¶ Utrꝝ ds teneat' ō casu fortuito? ℟. tex. i. d. 2

c. vnico. ꝙ sic. i tribꝫ casibꝫ. Prim⁹ qñ culpa p̄cessit. puta ꝙmodauit tibi equū vt ires mediolanū. t uisti placētiā. t incidisti in latrones. imputabit tibi. vt hic. t i. l. si vt certo. § ſz interduz. ff. ꝙmo. Hoc̄do qñ p̄cessit mora. puta nō reddidisti qñ ꝛbuisti. t fortuito p̄didisti. tibi imputabit. vt in. d. c. vnico. t in c. bona fides ꝛpositi. Hoc vez i ꝓsecūtia nisi eodē mō fuisset pitura apud dñm. qz tunc nō teneat nisi ꝺ eo in q̄ eū dānificauit ꝙ nō facta restitutō ſz rei tpe ꝛbito. ar. c. fi. ꝺ iniurijs Sz qñ dubiū ē an fuisset pitura. vide. j. mora. §. vl. Tercio qñ pactū interceſſit vt tenere ꝛ fortuito. vt in. d. c. vnico. t bona fides. Limita nisi aduenīat culpa ei⁹ cui ꝓmisit. qz sic nō teneret. l. cū ꝓponas. C. ꝛ nau. fe. et. l. qui officij. §. fi. ff. ꝛ trahē. emp.

3 ¶Sz q̄d si generaliꝛ renūciauit. t nullus casus fuit exp̄ssus. puta dicēdo ꝙ volebat tenere ꝛ oñi casu fortuito. an teneat? R. ꝙ ſz varia sit opi. vt refert Bal. i. l. i. C. ꝓmo. ego dico tñ ꝑm Jo. an. i. d. c. vnico. ꝙ nō teneat. facit l. ſz t si. in. §. q̄sitū. ff. si q̄s cau. Nō vez ē infallāter i ꝓcia. nisi i casibꝫ in q̄bꝫ ſpāliter fuisset renūciatur⁹ si fuissent exp̄ssi. arg. c. fi. ꝛ off. vi. li. vi. Et no. Accur. i. d. §. q̄sitū. t bñ. qz ꝺ eū q̄ legē dicere potuit aptius ē interp̄tatio faciēda. ꝺ reg. iu. li. vi. t in. l. q̄cq̄d. ff. ꝺ ver. ob ꝺz. Quicq̄d astringēde obligatiōis cā dictū ē. id nisi palam verbis exp̄rimatur omissum intelligendū est

4 ¶Sz q̄d si aliq̄ casus fuerūt enūerati ſpāl'r. t postea secuta fuit renūciatō general': R. ſz Bar. i. d. §. q̄sitū. ꝙ p illā generalē renūciationē nō venīt casus maiores exp̄ssis. ſz solū ꝓsimiles exp̄ssis. Nō q̄dē vez ē general'r i oībꝫ odiosis sicē h̄. Sec⁹ eēt i fauorabilibꝫ. vt no. i cle. nō p̄t. ꝺ pcu. t Inno. i. c. sedes. ꝺ resc̄p.

5 ¶Sz q̄d si renūciatōi generali ſteruenit iuramētū: R. Jo. an. vbi. s. ꝙ nō obligat. Rō ꝑm ipm ē. qz iuramētū nō obligat vltra ꝓsensū iurātis. facit. c. venēs. el. i. t qō ibi no. Jnno. ꝺ iureiur. Et ſz credo vez i casibꝫ p q̄bus ſpāliter non iurasset. Sec⁹ in q̄bꝫ ſpāliter si fuissent exp̄ssi ꝓsensisset. p q̄bus facit. c. tuanos. cū ibi no. ꝛ spon. Lō cor. Bal. vbi. s Rō. qz iuramētū hz vim casus exp̄ssi. l. cum p̄. §. si q̄s matrē. ff. ꝛ legatis. ij.

6 ¶Utz extimatio faciat venire casū fortuitū: R. ꝑm Jo. an. in. d. c. vnico. t Bar. i. l. si vt certo. §. nūc videdū. ff. ꝓmo. t. l. i. c. ti. qñ ſsum⁹ in ꝯctu. cui⁹ nature nō repugnat ꝙ ꝺminū trāsferat. tūc extimatio facit emptionē. vt. l. plerūq̄z. t. l. quotiens. ff. ꝺ iu. ꝺ. Et sic extimatio facit piculū esse t ꝓmodū recipiētis. l. necessario. in p̄n. ff. ꝛ peri. t ꝓmo. reven. t. d. l. quotiēs. t plerūq̄z etiā exteriora tōis. vt. l. si extimatis. cū. l. se. ff. ſol' ma. Et emplū. cū mulier ꝛdit viro rē extimatā. vt i d. l. plerūq̄z. Vel cū q̄s extimatā rem tradit. ita ꝙ extimatio reddat nō res. vt i. d. §. nūc videndū. Si aūt sumus in ꝯctu. ꝛ cui⁹ natura ē vt solū ꝑ pte ꝺminū trāsferat. et ꝙ pte nō. sicut ē in societate. sic piculū ptis solum. si extimatio fit transit in accipientē. vt. l. cuz duobus. §. damna. ff. p socio. Si aūt sum⁹ in ꝯctu. cui⁹ nature repugnat ꝺminū trāsla tio. vt in locato t hmōi. sic extimatio nō facit emptionē. nec trāsire periculuz casus magis q̄z teneat ex natura ꝓtractus. Nec ob. ꝙ Bar. vbi. s. vult vt aliq̄d operetur. Et sic sic tenebatur ꝛ lata solū teneatur ꝛ leui. si ꝛ leui tūc ꝛ leuissima. Si ꝛ leuissima tūc ꝛ casu. qz hoc nō teneo. Sicut nec Pa. in. d. c. vnico. Sed dico ꝙ operatur extimatio. tūc solū vt sciat p̄ciū si exteriorareť vel p̄dereť ex vicio recipiētis. t sic releuaťdñs ab onere. p̄bādi vez p̄ciū rei. Si autē res extimata daretur cū pacto. ꝙ aut res vel extimatio redderetur sic facit trāsire piculū ꝛemptōis. ſz nō exteriorātōis. vt. d. l. plerūq̄z. in fine.

Cathecismus

q̄d ē: R. ꝙ ē ille exorcismus q̄ fit añ ianuā eccl'ie sup baptizādo. vñ ꝺz cathecismus a cathecizo. i. instruo vel ꝛceo. tō cathecism⁹ instructio vel ꝛctrina ꝺ. ꝛ h̄. in. c. ꝙ cathecismū. ꝛ co. spi. li. vi. t in. c. añ baptismū. ꝛ ꝓse. dist. iij.

¶Utz ꝛtrahaťaliqua cognatio ſpūalis intenētibꝫ cathecismo sicē i baptismo: R. ꝙ sic q̄ impedit mrimoniū ꝓhendum. sed nō dirimit ꝓtractū. vt in. c. ꝙ cathecismū

¶Ad q̄d teneť q̄ tenet in cathecismū: dic vt s. Baptismus. viij. in fi.

¶Ad q̄d valet cathecism⁹? R. ꝑm Tho. i. iij ꝺ. vi. ꝙ minuit ptātē ꝺmonis. ne tm̄ possit i corpe t aīa. Vide. j. Exorcism⁹. qz idē est.

Causa

ꝺz multipl'r. Aliq̄n cā pia. vi ꝛ. j. legatū. ij. in p̄n. Cā cuiꝰ finis est ꝓmodū ptis seu aliquoz sine alterius punitōe. Jn hac tractať ꝛ pecuniꝭ t possessionū negocijs t hmōi. vt. tiij. q. ij. sup prudētiā tuā. Cā criminalis cui⁹ est finis punitio pēti vel vindicta publica. vt i c. at si clerici. t in. c. cū nō ab homīe. ꝛ iudi. t. d. c. sup prudentiā. t. xvi. q. i. frater noster circa medium. Cā mixta est que ꝑticipat ꝛ

vtroqz.ꝺ ꝑcu.tue. Et lz glo.videat varie.ꝓ nēdo ꝑcuniariā ꝑnā aliqñ ꝑ ciuili: aliqñ ꝑ criminali.vt in.l.ꝓtoz.in ꝓncipio.ff. ꝺ sepul. vio.t in.l.vnica.C. qñ ci.ac.cri.ꝑ. Tñ ꝺcoz. ꝙ qñ ꝑcuniaria ꝑna applicat fisco crimial' ē.sic tenet Inno.i.c.qliter t qñ.el.ij.ꝺ accu. t ē glo.t bar.i.ꝺ.l.ꝓtoz.§.i.qz sic intēdit vin dicta publica ꝑ ꝑnā ꝑcuniariā sicut ꝑ ꝑnā coꝛpis. Si ꝛo applicat fisco ꝑ interesse fisci ciuil' ē.vt in.l.i.C.ꝺ his q.vt idig. Nec ob. c.ꝑ tuas.ꝺ simo.t qꝺ no. Pa.in Rica ꝺe iu. di.qz illud.c.loq̄tur ꝺ amotōe a platōe q̄ ē ci uil'.qz facit ad ꝺnū sb ditoz ꝗ hz ꝺnū platū t tali nō imponit ꝑna.sz nō ꝑmittit exercer qꝺ ei nō ꝺuenit.s.platoz ad quā ē indign⁹. Itē nō dicūt ꝺc.ꝙ ꝓcise ē agere ciuil'r qñ ꝑ na applicat ꝓti.sed etiā alio mō.sic in.ꝺ.c. ij.ff.ꝺe se.vio.t Bar.in fi.in ꝛ. Quero quō cognoscā tur.ff.ꝺe ꝓti.ꝺelic. Idē glo. Albu.t Sali.in.l.i.C.ꝺe se.vio.t glo.in.l.aut dāna in ꝑn.ff.ꝺ ꝑ.t cōioz ē opi.ꝺe hꝫ no.ꝺ. An.in Rica ꝺe iudi. Note cause intelligit ꝺe cā ꝓpi qua nō remota. Vide glo.in.c.ꝺe ceto.ꝺe ho mi. Et nō ꝙ cā remota ꝺz occasio. Vñ faci ens turrim ē occasio homicidij illi⁹ ꝗ ascēdit t se ꝓcipitauit. Ipe ꝛo ē cā ꝓpinq. Qñ autē ꝗs teneat ꝑ cā remota nō t glo.i.c.sic nob.ꝺe testi.ꝙ distinguit. Aut ꝺabat opaz rei licite t si adhibuit diligētiā ꝺebitā: nō tenet.xxij. q.v.ꝺ occidēdis. Si ꝛo nō adhibuit: tenet l.ꝺi.sepe.ff.ad.l.aq̄l.l.ꝙ occidit.§.pe. Si aūt ꝺabat operā rei illicite imputāt ei sp oīa ꝙ in de sequūtur.l.ꝺi.c.ꝗtū dixit.ꝺ iniur.c.fi.ff. ad.l.aq̄l.l.itē mella.in ꝑn.ij.§.itē t cū eo

¶ Cā eccl'ie nō ꝺz cā ꝓpa rectoris. Vñ in cā eccl'ie sue ꝑt ee iudex.ij.q.vij.c.si ꝗs erga epz in glo.fac.c.fi.ꝺ postu.vbi ponit diūsa ꝑ sevl' ꝑ eccl'a. Et hꝫ vez dūmō ali⁹ ꝺstituat ꝙ agat noie eccl'ie.vt i.c.in sup.ꝺ testi.ēi arg. Sil'r ꝑt ee testis i cā eccl'ie qñ ali⁹ ē ꝺstitut⁹ ꝙ agat noie eccl'ie.ꝺ.c.in sup. Sz no.ꝙ licz canōice possit ee testis ꝑ ꝺcanōico suo ꝺ extraneū: qz nō ꝺz domestic⁹ ei⁹ sz eccl'ie tm ꝓm Hug.vt i glo.ꝺ.c.sup ꝓtudētiā.xiij.q.ij. nō tm ꝑt esse iudex ꝑ eo ꝺ extraneū.qz minoz cā repellit ali quē a iudicō ꝗs a testimōio.ꝺ of.ꝺele.c.cū R

¶ Cām ꝓpria palā ē ea esse cui⁹ /canonic⁹ emolumentū vel ꝺamnū ad aliquē suo noie ꝓtinet.c.biduū.§.palā.ij.q.vi

¶ Cā cōis vtriusqz ē.vt.ff.ꝺ ri.nup.l.illꝺ Et io testis nō ꝑt ee in re cōi sibi cū alijs nisi in directe: vt legatari⁹ ꝗ ꝑt ee testis in cā testa mēti in ꝙ sibi ē aliqꝺ relictū.in sti.ꝺ testa.§. legatarū.sz cā vniūsitatis nō videt singula ris ꝑsone: vt in.c.ꝙ manumittitur.xij.q.ij

¶ Cā alia impulsiua q̄ occasiōez remotā ꝑ stat.sic calfurnia ꝗ importune postulādo cāz ꝺedit vt mlier nō possit postulare. vt i.l.i.§. sexū.ff.ꝺ postu. Et ista cessāte nō cessat effec⁹. Alia final': t ista regulat ꝺispositōz.c.cū cessāte cā.ꝺ ap.l.general'r. C.ꝺ epi.t cle.t ibi Bal.ml'ta ꝺic ꝺ hac materia.c.general'r.xvi q.i. Dec cognoscit ex.v. Ꝓtio qñ illꝺ qꝺ ex ꝑmit in viā cause respicit vtilitatē tā alteri⁹ qz etiā ptū.l.ticio cētū.in ꝑn.ff.ꝺ ꝺdi.et ꝺe mō.puta ꝺno tibi cētuz vt inde facias fieri capellā in tali eccl'ia que illa indiget t hmōi Si ꝛo respiceret solū vtilitatē illi⁹ ꝗ ꝺz im plere t ñ sit pia.sic ꝑsumit cā impulsiua.ꝺ.l. ticio.§.sz si filio. Vñ si lego tibi.x.vt caligas emas nihilomin⁹ tenet legatū licz nō emas Sil'r si vt fundū. Sz si vt emas fundū al teri min⁹ industrioso nō valet nisi caueat vt ibi. Sc̄ꝺo cognoscit qñ exꝑmit pl⁹ act⁹ i viā cause.l.si ꝗs ꝑ redēptōe.C.ꝺ ꝺna.t.l.si ego in ꝑn.ff.ꝺe iu.ꝺo.t vult Bart.in.l.ij.§.fi.ff. ꝺe ꝺna.vt puta ꝺno tibi centū vt facias hospitale.nā hospitale ꝙ fiat erit cā final'. Tertio cognoscitur qñ in gerēdo actū exꝑmitur ab homie cā vbicūqz lex req̄rit ꝺe necessitate cāz ad validitatē actus.qz tunc intelligitur finalis vt actus sustineatur.l.sed si moꝛs.§. fi.cū.l.se.ff.ꝺe ꝺo.inter vi.ij.vbi ꝺicit ꝙ ꝺna tio facta vxoꝛi ad restaurationē edium igne ꝺbustarū valet vsqz ad earū repationē.t nō in plus. Quarta vbicūqz nō ꝑt esse alia ra tio illa cēsetur causa finalis l.cuis.vbi glo. C.ꝺe fideicōmis. Vñ qui legat iter ad fontē videtur legare t haustū.ff.ꝺe ser.ru.pre.l.itez si. Quinto vbicūqz lex exꝑmit cām cēsetur fi nalis. Glo.ē notabilis in.l.cū tale.§.legato cām fallsam.ff.ꝺe ꝺdi.t ꝺemō.quā ad hꝫ pōde rat Ange.in.l.sciendū.ff.ꝺe edi.edic.t bar.in ꝺ.§.fi.cuius sunt ista dicta

¶ Est t alia cā ꝗ ē causatiua alicui⁹ effectus. sz nō sufficiēter t efficaciter.t tal' nō tenetur ad restōnē ꝺamni ꝺati.primo licet ꝑccaue rit. Est t alia ꝗ est causatiua t inductiua' ali cui⁹ effectus sufficiēter t efficaciter.ita ꝙ sine ea nō seq̄retur.t talis tenet ad restitutiōz vl tra pētm ꝺmissum.et ꝺe ista loq̄tur.c.fi.ꝺe in iurijs.qꝺ no.qz facit ad multa

Cautio simpl'r dicta regl'ariter in telligit nuda ꝑmissio.vt.l. sancim⁹.C.ꝺe ꝛ.sig. Fallit i cautōe exꝑssa a le ge ꝓtoria.vt.ff.ꝺ ꝓto.sti.l.ꝓtorie.la.i. Et sic

intellige glo. ī. c. ꝑma igit. de ꝺse. di. iiij. Itez ſm glo. in. l. pe. ī fi. ff. de pet. here. qñ ē ꝑſona ſuſpecta. vt. l. ſi fideiuſſor. §. fi. ff. q̄ ſat. cog. qz tūc ꝺz cauere cū fideiuſſoria. Dz cū addi tur idonea vel ſufficiēs: intelligit de pignora ticia vl̄ fideiuſſoria. vt. ff. de fideicōmiſ. li. l. q̄. q̄ ꝺiu. §. addici ita. Vide glo. in. c. ad no/ ſtrā. el. ī. de iureiurā. do. t in. c. vl. de pig. t ī. c. ex publico. de ꝓuer. ꝓiu. Si ꝙo ꝺz cautio me diocris. tūc venit obligatio oīm bonoꝝ. tex. ē ſingl'aris ī. l. filio. in fi. ff. vt le. ca. caue. Si ꝙo ꝺz cautio ꝓpetens. intelligit arbitrio iu/ dicis ſm aliquos vel ſm alios fideiuſſoria vel pignoratitia. vt in glo. l. ſi debitori. ff. de iudi. Notat tñ Bal. in. l. vniuerſa. C. de ꝓpi. impera. off. ꝙ qñ ſtatuto caueť ꝙ caueat ido nee qñ ꝓmiſſuz petit intelligitur arbitrio iudicis. t in. l. oēs. C. de epi. t cle. dicit. Te/ netur q̄s dare fideiuſſores t nō pōt. tūc tene tur obligare oīa bona ſua meliori mō quo pōt. Si ꝙo dicatur ſatiſdet vel ſatiſfaciat. fi deiuſſoria intelligitur. vt ī. d. l. i. q̄ ſatiſ. cog. t ſm glo. in. d. l. penul.

Cecitas ꝯmētis ſm Tho. ij. ij. q. xv. ar. i. pueit du pl'r. Primo ex hꝫ ꝙ auertit ſe ſponta nee a conſideratōe ꝑmi ꝓncipij intelligibilis. ſm illud pſ. Noluit intelligere vt bñ agerz Alio mō p occupatiōez mētis circa alia que mags diligit q̄z dictū ꝓncipiū. ſm illd pſ. Supcecidit ignis. ſ. ꝓcupiſcētie. t nō vide/ runt ſolē. Et ſic patet ꝙ eſt pctm̄. Et a Gre/ go. xxxi. moral'. ponit filia luxurie

¶ Sed vtz ſit mortal': R. ꝙ ſic. qñ ſic ñ vult intelligere neceſſaria ad ſalutē. xxxvij. diſ. c. q̄ ea. Sil'r qñ ita occupat in tpalibꝫ ꝙ omit tit nccias vacatōz quā deo teneť exhibere. vt ī diebꝫ feſtiuis. ī quibꝫ ſm Ri. i. iij. di. xxxvij ar. iij. q. iiij. ī aliq̄ hora teneť deo vacare men te vel hmōi. ſecꝰ ſi omittit q̄ nō ſūt nccia ad ſalutē. qz tunc eſt pctm̄ veniale

Cedere bonis ꝺz q̄ ſoluere nō valz creditoribꝫ ſuis. t valebit ei ad tria. Primū ne icarceret. l. i. C. q̄ bo. ce. poſ. de q̄ vide. ſ. Carcer. §. ij. Scōz ne excōi/ ceť. t ſi erat excōicat' ꝺz abſolui recepta ido nea cautōe de ſoluēdo debito ſi ad pinguiorē fortunā venerit. d' ſol'. c. odoard'. Tercīū ꝙ nō ꝺdēneť niſi in q̄ntū facere pt habita rōne ne egeat. nec em̄ fraudād' ē alimētis q̄tidia nis. ff. de reiudi. l. ſunt q̄ in id qđ facere pñt. t ff. q̄ bo. ce. poſ. l. is q̄. t. l. q̄ bonis. t. l. ſi debi tores. Nec ob. c. ꝙuenerit. de fideiuſſo. qz ibi nō ceſſerat bonis. Limita tñ tercīū qñ nō co/ uenit rōne delicti. qz ſi ꝙueniret ratiōe delicti nō haberet reſpect' ne egeret etiā in clerico. vt no. Pa. in. c. olim nobis. de reſtit. ſpo. Quō ꝙo fit. vide. ī. Solutio. §. xxiij.

Celare pctm̄ alicui' ꝓpter pecuniā vl̄ grāz aut ꝙlanguitatē. ſi/ monia ē. vt ī. c. nemo. d' ſimo. vbi glo. t Jn/ no. dic ꝙ rō ē. qz q̄libet teneť alteri' pctm̄ ad pnīaz indicare. xxiij. q. iij. tā ſacerdoſ. Sed aūt ī indicatōe furis vl̄ ſui fugitiui vt capia tur. qz licite merces accipit. ff. d' pſcp. ſ. l. ſo/ lēt. t. ff. d' ꝺdi. ob tur. cāz. l. iij. §. vl. Nec ꝙ/ prie dicit Jnno. ꝙ ē ſimonia vbi ex grā q̄s ñ indicat. ſed ꝺz puniri ſicut ſimoniac'. tu dic ſm glo. ī. §. ſi tibi. l. iij. ff. de ꝺdi. ob tur. ca. ꝙ ille q̄ nō tenetur p officiū vel actionē vl̄ indi cē reuelare furē. licite accipit aliq̄d vt indicet ſz accipe vt nō indicet turpiter accipit. qz ꝑ publicā vtilitatē que ē maleficia puniri. vt ff. de fideiuſ. l. ſi q̄s a reo. §. pe. Et ſic pz ꝙ rō ne naturali nō teneť q̄s indicare. qz tunc nō liceret accipe p idicādo. vt. ff. de ꝺdi. ob tur. cau. l. i. in fi. t in. l. ij. i. R. Quod tñ licet. vt ī d. §. ſi tibi. qđ limito vez de indicatiōe q̄ fit plato vt puniat. ſecus de illa que fit alicui vt puideat. quia teneretur

Cenſura eccl'iaſtica q̄d ꝙphēdat R. ꝙ interdictū. ſuſpēſiō onē t excōicatōez. de ver. ſig. c. querēti.

Cenſus ē q̄dā pēſio q̄ de puētibus ſoluit. i. q. iij. q̄ſitū. vel pōt dici cēſus q̄cquid annuatim ſoluitur ī q̄nti tate vel ſumma. ff. de cenſi. l. etatē

¶ Cēſus nouos ꝺponere eccl'ijs aut vetes aug/ gere phibeť oibꝫ epis t plātis. ī. c. phibem'. de cēſi. etiā ſi eripuerūt eas de manu laici. vt ī c. eccl'ijs. e. ti. Dicit tñ Pa. in. d. c. phibem' ꝙ hꝫ vez ē ad vtilitatē eoz ꝓpriā. vt ī cle. ij. d re. ec nō alie. Secus eēt ad vtilitatē alteri' eccl'ie rōnabili cā ſubſiſtēte t a plato uriſdi/ tionē hñte epālē. t ī eccl'ia pleno iure ſibi ſb/ iecta. qz tūc pōt. vt no. Jnno. in. d. c. phibe/ mus. t facit. c. ꝓpterea. eo. ti.

¶ Quis pōt ꝺponere cenſuz: R. ꝙ q̄cūq̄z hꝫ ius ī re tali. vt in ſtu. de vſufru. §. ſine teſto.

¶ Quod argumētū pſtat cēſus ſolutō: R. ꝙ aliq̄n ſubiectōem. de cēſi. c. ois aia. Aliq̄n p ſtitā libertatē vel pceptā protectionē. vt ī. c. p/ cepimus. de priuil'.

Certū ꝺz id de quo ꝓprio nomīe vl̄ indubitata circumlocutione

ostat. vt ī glo. de p̄uil'. c. cū ꝛ plātare. īsti. de exhere. li. ꝙ. noiatim. vbi dr ꝙ q̄ vnū filiū so lū hz. noiatim exhered at siue dicat. ticū filiū meū exheredo siue filiū meū exheredo.

Cessatio a diuis officijs alia generalis. ꝛ hec equiparatur interdicto. ita ꝙ posita generali cessatiōe ab eo q̄ potest vel de iure vel de ꝯsuetudine in loco aliquo. si q̄s ibi celebrat ē irregularis. ꝛ religiosus talē cessatōem nō seruās ē excōicatus ipo facto si matrix eccl'ia seruat. Et sic intellige cle. i. de sen. ex. ꝛ Inno. in. c. nō est nobis. de spō. Cessatio ꝙo spālis ē illa q̄ solū in aliqua eccl'a ponit. Et hec nō ꝙpatur interdicto. Vñ celebrās in eadē eccl'ia nō efficitur irregularis. nec religiosus excōicat⁹ si nō seruat. q̄uis tal' eccl'a esset matrix. Et sic intellige glo. ꝛ. c. si canōici. de of. or. li. vi. ꝛ Inno. i. c. dilectis filijs. de ap.

¶ Que ē pena imponētis generalē vel spālez cessatōez indebite. R. ꝙ illi q̄ imponit tenet restituere ois fructus quos interiz ab ecclesia p̄ceperūt in q̄ cessatū est etiā si tal' eccle sia sua erat ꝛ ipsi eccl'ie. Itē tenet de omni dāno qd alij incurrerūt ꝛ pter talē cessatōz. d. c. si canōici. ꝛ ibi Be. dicit ꝙ licet. d. c. lo quatur de capitulo canonicoz. tñ idem erit ī alijs q̄ ipsam cessatōem imponūt.

¶ Que ē pena illi⁹ q̄ dat cām cessatōnis. R. tenetur ad oīe interesse qd canōici aut alij incurrerūt. ꝛ ad aliquā aliā satisfactōez extimā dā arbitrio sup̄ioris in recompensatōez cessatōis facte in ecclesia. d. c. canonici

¶ Que req̄rūtur ad hoc vt cessatō dicat fuari R. fm Jo. an. in. c. q̄uis. de of. or. li. vi. q. p. Primo ꝙ hi q̄ cessant habeāt ex ꝯsuetudine vl' alio iure. Secdo ꝙ quocūq̄ absentes adsint cādū de cessatōe. Tercio ꝙ tractēt diligēter Quarto ꝙ de cessando deliberēt. Quito ꝙ sit manifesta offensa vel iniuria. Et fm Inno. ꝛ Host. dz ee notoria. qd si nō eēt nulla ꝯsuetudo p̄desset. qz eēt eccl'ijs onerosa. de ꝯsue. c. i. ꝛ. c. cū venerabil'. qz ille ꝓtra quē cessatur nō dz quinci pbandis. sz aptis ꝛ notoriis. maxime in cultu diuino tollendo. C. de ac. ꝛ ob. l. negātes. Sexto ꝙ sit cā rōnabil'. Septimo ꝙ añ cessatōem in strō publico vl' patētibꝫ iris autētico si gillo munitis cāz cessatōis exp̄māt. Octauo ꝙ illd instrm vl' īras tradat eccl'ie quē cessant. Nono ꝙ req̄rāt illuz vt emēdet ꝙpter iniuriā p̄pter quā cessare volūt. ꝙ si nō fecerint tūc locū habet cessatō Decimo ꝙ post cessatōem vtraq̄ pars uter dz arripe ad sedē apostolicā infra mēsem p̄ se vl' p̄ procuratores sufficiēter instructos. ꝛ otinuatis dieb⁹ q̄cito poterūt se sedi apl'ice repraesentent: vt discutiat q̄d sup̄ hꝫ sit agendū. His nō seruatis non seruat cessatō. Sil'r si ps q̄ posuit cessatōz eā nō refuauerit ab alijs nō seruet sil'r. Hoc no. Jo. an. Ino. ꝛ Bar. i. c. si canonici. de of. or. li. vi. in q̄. c. reprobat cō suetudo illoz q̄ i aggūatōe cessatōis imagines crucis vel alioz sctoz p̄sternunt. vtricis supponūt vl' lapidibꝫ ꝛ hmōi. ꝛ q̄ talia faciunt grauiter sunt puniendi. vt ibidē

Cessio actionū an valeat: R. Pa. i c. fi. d. ali. iu. mu. cā fa. colligē do dicta doc. distīguēdo sic. Cū q̄rit an valeat cessio actionū. dic. aut fuit facta ī vltīa volūtate. et tenet. vt nō. in. l. vl. C. d. litig. Sic tñ ꝙ si actō erat ī iudiciū deducta p̄ defūctū. nō dz agere legatari⁹ sz heres. oēz tñ vtilitatē quā seq̄tur heres dz legatario restituere. ꝛ si nihil ꝯsequitur nihil restituet. qz videt testatoz legādo actōz legasse cuctū illi⁹ iudicij. et ob hꝫ ne fiat collusio p heredē. p̄t legatari⁹ si vult assistere heredi ī iudicio. vt ī aut. nūc si heres. C. d. liti. Si ꝙo actō nō erat deducta ī iudicio poterit legatari⁹ p̄stea cessiōz agere vt ibi. Sz cui⁹ sūptibꝫ: R. glo. i aut. nūc si heres. ꝙ si erat litigiosa cū legabat tūc sumptu heredis. l. cū seru⁹. ff. d. le. i. Si ꝙo facta ē litigiosa viuo vel mortuo testatore. tūc sūptu legatarij. vt. ff. d. le. i. l. seru⁹ legat⁹: nisi heres fuerit ī mora. ar. ff. d. le. i. l. cū res. Aut cessio fit inter viuos. ꝛ distingue. qz aut fit potēti ori rōe officij seu dignitatis p̄cipue. ꝛ nō valet. ꝛ cedēs dz p̄dere oīe ius qd hēbat. Et iste ē p̄p̄r⁹ casus. l. ij. C. ne li. po. Et hꝫ verum fm spe. ī ti. d. cessiōe actionū post Uincē. qñ fit potēti⁹ maliciose cā opp̄ medi aduersarij. sec⁹ si fieret bona fide. ar. l. q̄ stipēdia. C. d. p̄cur. Et licet Pa. Si ꝙo cessio fit potētiori nō rōe officij vl' dignitatis. sz rōe nobilitatis. vel qz ditior vl' alio respectu. tūc si fuit facta cessio rōe iudicij mutādi p̄t excludi cessionari⁹ p̄ exceptōz. vt l. p̄. ꝛ qd ibi nō. ff. d. ali. iu. mu. cā fa. nō p̄dit tñ actōz cedēs sz puniturfm vnā opi. qz nō p̄t amplius cedere istā actōz alteri. nec p̄t ea ꝯstituere p̄curatorē sz tenet ipe p̄seq̄ vt videt innuere. d. l. p̄. Glo. tñ in. d. l. p̄. dicit. ꝙ in isto casu videt trāstulisse magis rē q̄z litē. ꝛ sic cessionari⁹ habebit rē si euincat. ꝛ cedēs expēsas litis faciet ī dāno suo. Secus si nō fuit facta ratiōe iudicij mutādi. qz tenet. vt ptz ex notatis ī glo. i. l.

i.C.ne li.po. Aut cessio q̄ fit inter vinos. et q̄ nō fit potentioꝛi est dubitata. ꝛ ōꝛ dubitata eoipo ꝙ est in litigiū deducta. qꝛ dubius euē tus litis. ꝛ sic nō pōt regulariter alteri cedi. ꝛ cedēs incidit in vicū litigiosi. vñ ōꝫ puniri. vt hz̄ in. l. fi. C. de liti. ꝛ p glo. in. c. eccl'ia. el. i. ne li. pe. Fallit in casib⁹ ibi numerat⁹ Nō hic ꝙ in casib⁹ in q̄b⁹ pōt fieri cessio. ꝙ ꝓsecutio actōis fiet a cedēte nō a cessionario ſm Jn/no. in quadā glo. in. d. c. fi. allegat in arg. l. qꝫ ꝫ. ff. de aqua p lu. ar. Aut actio nō ē dubita/ta. tūc regulariter pōt cedi titulo donatōnis vēditōis. vel alio titulo legitimo. vt ꝓbatur C. de he. vel ac. ven. l. nomis vēditio. ꝛ l. p di/uersas. C. mā. Pꝛetēdit tñ simulat⁹ ɔctus ex sex. Pꝛimo ex modicitate p̄cij. et extimat istā actio ſm dubiū expēsas labozes ꝛ hmōi. ſm Pa. ibidē. Scdo qñ in cessione nō exp̄mit titulus. vt qñ dicit. cedo actiōz ꝛc. nec ōꝛ p q̄ causa. vt ꝓbatur in. d. l. p diuersas. ꝛ tenet ɔmuniter doc. Tercio qñ cessio fuit p ptevē dita ꝛ p parte donata. vt. d. l. p diūsas. Rō. qꝛ ista cessio est odiosa. secus in alijs qꝛ valz Et isto casu admittitur cessionarius vsq; ad quātitatē quā exbursauit. Jn alia pdit actō vt in. d. l. p diuersas. Quarto qñ cessio pu/re vendit. tñ p̄cū nō soluit nisi p pte. ꝛ de re/liqua ɔfitetur se recepisse. Quinto qñ dic̄ se donare ꝓpter bñ merita q̄ nō sunt. Fallit i ca sib⁹ ɔtētis in. d. l. p diuersas. vbi nō p̄sumi/tur simulatio. vt puta si inter coheredes ē fa cta cessio. vel cū ē facta insolutū. vel p muni mine rei sue. vt cū dom⁹ tua minaꝫ ruinā do/mui mee. ego timēs emo oīa ius tue. Jtē si sit inter legatarios ꝛ fideicōmissarios. vl' q̄ñ heres cessit actōez legatario. Sil'r i societa/te. s. q̄ñ socij sibi cedūt actionē

1 ¶ Utꝛ clericus possit emere cessionē. R. pa. in. d. c. fi. ꝙ nō. qꝛ vilius emere ꝛ carius ven dere nō licet ei. sed posset tamē donari eccleſie vel clerico bona fide. ꝛ tenet. nec credo illici/tum ſm Pa. ibidem

2 ¶ Sed queꝛit q̄ñ ōꝛ res litigiosa. R. litigio/sa res ē de cui⁹ dominio causa mouet inter pe titozē ꝛ possessozē iudiciaria ɔtione. vel p cibꝫ p̄ncipi oblatis et iudici insinuatis ac p eū futuro reo cognitis. Jta ōꝛ in aut. litigio sa res. C. de liti. Sed Bar. in. l. i. C. de liti. di stinguit. ꝙ aut agit actōe reali. ꝛ tūc si ɔtēdi tur de dñio vel q̄si. puta. qꝛ dicit rē suā ee. vl' de eius dominio. vel quasi. sic res efficit litigi osa p simplicē ɔtionē. vt. i. d. aut. litigiosa Si ꝓo nō cōtēditur de dñio. sed de alio iure p̄ncipal'r. puta hypothecaria ꝛ hmōi. sic nō efficit litigiosa. Aut agit actōe ꝓsonali. ꝛ sic nūq̄ efficit litigiosa. Aut agitur actōne mi/xta. ꝛ sic si ē vniuersal' efficitur litigiosa p so/lā ɔtrouersiā. Siꝛo ē ꝓticularis. sic efficit li tigiosa p litis ɔtestatōez. Cōcoꝛ. Jnno. i. c. cū. No. ferrariēsis. de ɔsti. Ex h̄ ptz ꝙ q̄ñ res nō ē litigiosa pōt alienari absq; vicio litigio si. al's nō sine pena litigiosi.

¶ Que ē pena litigiosi. R. vt no. i. l. fi. C. de li ti. ꝙ si q̄s sciēter ex aliq̄ ɔctu rē litigiosā acce pit. restituere tenet rē. ꝛ p̄cio ei⁹ p̄uabit. et fi/sco applicabit. Si ꝓo ignoraās rē litigiosaz emerit vel ex alio ɔctu accepit. tūc ɔctus nō tenet. sed ꝓdemnaꝫ vendēs restituere p̄cū ꝛ vltra terciā ptē. Et si p donatōez sit facta ali enatō extimabit. ꝛ idē fiet de p̄cio q̄ ad extima ta. vt dictū ē de ɔctu emptōnis. vel alio ɔtra ctu. exceptis casib⁹ donatōis añ nuptias vel trāsactionū aut diuisionis reꝝ hereditariaꝝ facte. vel p legati vel p fideicōmissi cām. de q̄ bus in. d. l. fi. ꝛ i. d. glo. d. c. eccl'iastica. el. i. et ij. q. i. qꝛ res in litigio. i q̄bus pōt fieri aliena tio sine vicio litigiosi

¶ Utꝛ res litigiosa possit alienari ab alijs ſ/ ter quos nulla lis est de ea. R. Ang. i aute. de litigiosis ꝙ sic

Limiteriū grece ōꝛ a cí nis grece q̄d ē dulcis statio aīaꝝ vl' poti⁹ coꝛpoꝝ. qꝛ ibi cinis mortuoꝝ detineꝫ. vl' a cis q̄d ēan qꝛ añ ecclesias fieri solet. hec Se. in. c. vnico de ɔse. ec. vel al. li. vi. De immunitate cimiter rij vide. j. Immunitas. ꝛ de ei⁹ ɔsecratōne et pollutōe. vide. j. ɔsecratō. iij. p totū

Circūstātia dicitur ꝙ circum stat actū q̄si circa sec⁹ extra act⁹ sbaz ɔsideratū. Hoc aut vno mō ex pte cause. ꝛ sic vel finalis. ꝛ sic ɔsidera m⁹ cur fecerit. sine respectu agētis p̄ncipal'. et sic q̄s fecerit. Aliq̄ñ respectu instri. ꝛ sic q̄ in/stro vel q̄b⁹ auxilijs fecerit. Aliq̄ñ circūstat ex pte mēsure. ꝛ sic ɔsideram⁹ vbi vel in q̄ lo/co aut q̄ñ fecerit. Aliq̄ñ ꝛ tercio ex pte ipsi⁹ act⁹ ɔsideram⁹ modū agēdi puta fo:ter vel lēte. si sepe vl' semel solū. sine ɔsideram⁹ obie/ctū sine mtaeriā actus. puta vtꝫ pciꝫ p̄cu/sit vl' extraneū. sine effectū quē agēdo iduxit puta vtꝫ p̄cutiēdo vl' vulnerauit vl' occide rit. q̄ oīa ɔtinētur in his ꝓsibꝫ. Quis q̄dvbi q̄b⁹ auxilijs: cur quō q̄ñ ꝛ q̄tiēs. Jta tñ ꝙ in q̄d includaꝫ nō solū effectus: sz etiā obiectū vt intelligat ꝛ qō ꝛ circa qō.

¶ Utꝛ circūstātia mutet spēm p̄cti. R. ꝙ cir/

cūstātia tripl'r se hz ad actū pēti. Aliqñ em̄ circūstātia aduenies actui in drīter se hz q̄z/ tū ad rōem. z tūc nō dat spēm pēto. neq; aggrauat. Nihil em̄ ad rōem ptinet vtr ille q̄ pcutiat tali vl' tali veste induatur. Aliqñ ho dāz aliquā hz p ꝓpatōz ad rōez importās aliqd repugnās rōni p̄mo z p se. z tunc dat spēm pēto sic accipe alienū. Si aūt p̄mo z p se nō importat aliqd repugnās rōi sz p ꝓpatiōez ad id qđ p̄mo z p se ratōni repugnat: aliquā repugnātiā hz ad rōem. sic accipe aliqđ i magna q̄ntitate nihil repugnās rōni dicit. sz accipe alienū in q̄ntitate: dicit maiorez repugnātiā ad rōem. vñ illa circūstātia aggrauat. Vel sic fm̄ ph̄m. v. eth̄. q̄ pēm recipit spēm ex intētōe pccātis. vñ ille q̄ mechatur vt furetur magis est fur q̄z mechus

¶ Utr̄z circūstātia aggrauat pēm i infinitū vt veniale possit fieri mortale? R. q̄ nō. quia pēm veniale z mortale nō sunt eiusdē spēi. sz qñ circūstātia ꝓstituit nouā spēm pōt constituere pēm mortale. z ita aggrauare i infinitū. sicut si quis dicat verbū ociosum vt p/uocet aliquē ad luxuriā

¶ Utr̄z circūstantia psone aggraueti infinitū? R. q̄ ñ. nisi solū dupl'r. Primo qñ ppter ꝓditōem sui status est aliquid ei de necessitate. puta religioso nō accipe vxorē. Secdo rōne scādali. qđ etiā est ꝓtra pceptū pbere ruinā p̄mo. al'r nō pōt. vt. s. p supdicta. Hec oīa ex Fran. in. ij. sen.

Citatio

dēbz fieri tribꝰ edictis. vel vno pemptorio. qđ ꝓtinet dz tm̄ tps q̄stū tria edicta nisi necessitas vrgeat. de illa. c. i. vbi dē h̄ in glo.

¶ Utr̄z qñ iura exigūt trinā monitōem suffi ciat vna. vide. j. Clericus. ix. §. iiij.

¶ Utr̄z corpaliter impeditus teneatur p alium ꝓparere? R. Pa. in. c. in nomīe dñi. de testi. q̄ nō. Et actus gestus eo absente ē pinde ac si nō fuisset citatus.

¶ Utr̄z sñia lata ꝑ nō citatū valeat? R. Lar. in cle. pastoralis. in. §. deniq;. de rescīp. z in. c. cū sit. de ap. q̄ in facto notorio cū certū sit absenti nulla ꝓpetere defensionē. pōt ferri sñia ꝑ absentē nō citatū

¶ Sz qđ si citatus sit nō legitime? R. Lar. vbi. s. videtur q̄ debeat haberi p nō facta. c. bone. el. ij. de elec.

¶ Utrū quis possit denūciari excōmunicatꝰ nō citatus? R. Pa. in. c. puenit. de ap. q̄ nō. vbi excessus nō sit notorius. facit. c. cū secundum. de here. li. vi.

¶ Utr̄z plati religiosoz possint sbditos ab officijs deponere. suspendere z hmōi. ipsis non citatis? R. q̄ sic si ita hz eoz cōsuetudo. aut ꝓstōes fm̄ q̄s debēt procedere. z no. i. c. cū spāli. z. c. qz nos. de app. z in. c. cū medicinalis de sen. ex. li. vi. Et dic glo. i. d. c. cū spāli. quā seqūtur Pa. ibidē. q̄ dispositio. c. sacro. d̄ sen. ex. nō ē necēsio fuāda i religiosis ꝑ suas obseruātias spāles. Et ibi dicit Pa. hoc pcedere vbi regula vel ꝓstitutio religioso; dat certū modū excōicādi religiosuz. vt satis sit seruare eā. Et h̄ idē tenet Fede. in ꝓsil'. v. 6

¶ Utr̄z citatō aliqñ sit nulla. i. nō valeat? R. glo. i. c. si epūs. iij. q. ij. q̄ sic. i. viij. casibꝰ Primꝰ qz i angusta tpa. Secds qz nō exp̄mit cā citatōis. Tercius qz nimis maturat pemptoriū. Quartꝰ rōe tpis Quintꝰ rōe loci. Sextꝰ rōe iudicis. Septimꝰ qz recēp tū apl'icū nō inferet i ea. Octauꝰ qñ fit spoliato. d̄ q̄bꝰ vide ibi. Nonꝰ tñ ē vt sp citatꝰ ꝓpareat allegaturus p̄uilegiū. vl' appellaturꝰ si cū grauauerit nisi qñ ꝓstat eū nō ee iudicē suū. vt i. d. glo. z in. c. veniēs. de accu. in glo. 7

Cantistis

q̄ varijs vtūt instrīs licite pt aliqđ dari. z talia audire vel talibꝰ vti qñ fit ad laudē dei vel ob aliā iustā cām. puta recreatōis. qz debilis ē vel infirmꝰ z hmōi. de ꝓse. di. iij. puenit. Ad voluptatē aūt vel luxuriā talibꝰ vti vel aliqđ dare ē pctm̄ mortale. xcij. di. i sancta. no. hec glo. in. c. donare. lxxxvi. di.

Ciuitas

vl' vniūsitas nō dz aliqđ facere nisi id sit collegial'r deliberatū etiā si maioz ps illud facit. Ita dicit glo. notabil' i. l. sic. ff. qđ cuiuscq; vni. seq̄t Bar. i. l. aut facta. ff. d̄ pe. facit qđ no. i. c. felicis. d̄ pe. lib. vi. z glo. i. l. aliud. §. referē. ff. d̄ reg. iu. q̄rēte si qñ vniūsitas delinq̄t. cōis opinio tenet fm̄ Pa. i. c. ij. d̄ postu. p. z Jo. an. i. d. c. felicis. q̄ ē qñ ꝓ us aliqđ fuit deliberatū i vniuersitate ipa. pulsata cāpana z aliis req̄sitis ad ꝓgregatiōz. vñ si oēs hui⁹ ciuitatis facerēt delictū nō diceret factū ab vniuersitate. sz p singulos vniuersitatis. etiā si facerēt pulsari cāpanā z leuarēt vexillū. nā istō ē potiꝰ factū singuloz. facit qđ nō. in. c. cū oēs. de cōsti. Pa. in. c. dilectus. el. ij. de simo.

¶ Utrum destructa ciuitate destruāt̄ oīa p̄uilegia eiꝰ? R. In no. i. c. ij. de no. ope. nū. q̄ si ecclesia vl' ciuitas vl' alia loca. siue sacra siue pphana aucte supiozis ppter delictum 1

eoꝝ destruant. de cetero nō dꝫ vocari cl'icꝰ illius eccl'ie. vl' municeps illiꝰ ciuitatis. ⁊ ille locus ꝓuilegiū pdit. vt dꝫ se. di. i. placuit. xvi q. vij. ⁊ hec dicimꝰ. ar. ff. qñ di. le. vsufru. ce. l. i. ¶ Si aūt ab hostibꝫ destruat aut ꝓ tyranni dꝫ retinēt oīa ꝓuilegia. facit. vij. q. i. pastoral'. ⁊ xix. q. iij. q̄ semel. Et idē videt si auctē supiorus trāsferatur ad aliū locū vel aliq̄ vniatur. vt nō. in. c. i. ne se. va. de reli. do. c. q̄ monasteriū. ⁊ idē intelligitur ī ciuitate ⁊ alijs locis ꝓphanis. ar. ff. de ō. emp. l. ede sacra

2 ¶ Utꝝ ciuitatis appellatōe aliud q̄ꝫ qđ ē infra menia veniat: ℞. fm Pa. i. c. rodulf. de rescp. ꝙ nō. ī materia odiosa seu stricta nisi qñ dispositō ꝓcepta noīe ciuitatis eēt inutil'. vl' posset fieri fraus. tūc ꝓtinētur sburbia ⁊ ꝓtinētia edificia. ⁊ sic intellige Jo. an. in. c. si ciuitas. đ sen. ex. li. vi. sꝫ ī materia larga seu indꝛñti noīe ciuitatis venit ciuitas cū suo territorio. vt ē tex. ī. l. vnica. §. ⁊ vbē. ff. đ off. p. vr. ¶ Sil'r ī materia larga noīe ciuiū veniunt etiā illi đ comitatu ⁊ đ toto territorio. vt ī. l. q̄ exvico. ff. ad mūi. ⁊ ī. l. nō dubito. ff. đ capti. ⁊ ī. l. q̄ ꝓtinētibꝫ. ff. đ ꝛ. sig. ⁊ ꝓ Bar. in. l. i. ff. ad muni. vide bonaꝫ glo. i. c. i. đ vluf. lib. vi. ¶ Sꝫ ī materia stricta secꝰ. sꝫ dꝫ videatur tenere bar. in. d. l. i. ⁊ l. mille passus. ff. đ ꝛ. sig. ⁊ l. nā qđ liāde. §. si ita legeā. ff. đ pe. le. q̄volūt ꝙ mille passus a muro ꝓhēdant. Intelige qñ sbiecta materia ita reqrit in spāli

3 ¶ Utꝝ natꝰ ī aliq̄ ciuitate exparētibꝫ q̄ ibi nō hñt domiciliū sit ciuis: ℞. ꝙ nō fm bar. i. l. filij. ff. ad muni. ꝛ dubitatiue loq̄tur. Pa. vbi

4 ¶ Utꝝ ciuitas cēseat iure mio /s. tenet ꝙ nris: ℞. Inno. i. c. i. đ resti. ī inte. ꝙ sic. Est tn dīa inter minorē eccl'az. rēpublicā ⁊ ciuitatē ī integꝝ restōne. ꝛ lex dicat ꝙ respublica fūgatur vice minoris. ff. q̄. ex cau. ma. l. pe. ⁊. C de iure. re. pu. l. rēpublicā. C. đ sa. san. ec. l. fi. qꝫ pupillo ⁊ etiā minori nō currit hodie vsucapio aut ꝓscꝛio. ꝛ vel. xx. annoꝝ in reb⁹ q̄ fuādo fuare pñt siue sint mobiles siue īmobiles. C. đ admi. tu. l. lex q̄ tutores in fi. Jō sup eis nō ē necia restitutō ī integꝝ. licet añ tps huiꝰ legis curreret ō minorē nō ō pupillū. ff. de acqui. re. do. l. bonefidei emptor. §. i. Sꝫ ō eccl'az ⁊ rēpublicā ⁊ ciuitatē currit vsucapio ⁊ ꝓscꝛō ⁊ alie tpales ⁊ ppetue ꝓscꝛōnes. sed datur ei restitutō sic minori. qꝫ ꝓdicti fingūt eē ī vltima instātia minoꝝ etatꝫ. Prescꝛō aūt. xxx. vl'. xl. annoꝝ certū ē ꝙ currit ō oēs ꝓdictos. sꝫ datur eis restitutō exbis generalibꝫ edicti q̄ sūt. Si q̄d cū minore gestū erit ⁊c. Pupilliꝰ aūt ab hīs ꝓscꝛōibꝫ fuat illesus. C. de ꝓscꝛ. xxx. an. l. sicut. Q, aūt ciuitati detur restitutio ī integrū. no placet Jnno. vbi s. ar. l. nihil interest. ff. ad macc. sed Bar. in. l. respublica. C. ex q̄. cau. ma. ꝓ Jabu. tenet ꝙ sic saltē ex clausula generali. qꝫ q̄ regiē ꝓ administratores hꝫ iustā cāꝫ petendi restōem. Hoc etiā tenet Bal. ibi. ⁊ elt verior opi. lꝫ glo. in. d. l. teneat ꝛiū. facit ꝓ hī. l. fꝫ hī q̄. ff. đ publi. vbi ciuitas dicit respublica. Sequitur hꝫ Jo. an. ī addi. ad spe. ti. đ in integ. resti. vbi pml'tas opi. residet ī opi. Qđ of. q̄ tenet ꝙ nō solū ciuitas sed etiā castꝝ ⁊ villa pñt petere restōem ī integꝝ. cū ibi sint multe psone vidue ⁊ pupilli. ⁊ lꝫ Bar. post butri. ī d. l. respublica: nō admittat nisi in villa ⁊ castro ꝓpuloso. Bal. tñ ⁊ Ja. de are. tenēt etiā ī villa nō ꝓpulosa exq̄ regitur ꝓ alios. ⁊ ibi sint minores ⁊ mulieres. Et hac opi. Pa. in. c. i. đ re. in inte. dicit equiorē. ⁊ facit qđ nō. ī d. l. rēpublicā. ⁊ in. d. l. sꝫ ⁊ hī. vbi đ ꝙ qđlibet municipiū đ respublica

Liuis vtꝝ efficiatur in loco vbi ꝓscꝛbitur q̄s dignitatē: ℞. Bar. in. l. i. ff. ad muni. ꝙ sic. facit. l. municeps. §. miles. ff. eo. ⁊ quod notāt de c. in. c. q̄ intantuꝫ. de ꝓben. vbi ꝓcludunt ꝙ clericus sortitur domiciliū vbi est bñficiatus si residere in eo retinetur. al's nō. sicut hī q̄bus dispensatū ē sup pluralitate bneficiorꝝ.

¶ Utrū dicens volo te habere ꝓ ciue efficiat ciuē si habeat auctoritatē: ℞. ꝙ sic. vñ statutum qđ dicit ꝙ talis habeatur ꝓ ciue efficit ciuē. arg. optimū in. c. ex parte. de spon. ⁊ qđ no. Bar. in. l. si maritus. ff. de adul. ⁊ i. l. si is q̄ ꝓ emptore. ff. de vsuca. Rō fm Pa. in. d. c. ex pte. qꝫ vbi actus dependet a mera voluntate loq̄ntis. paria sunt dicere ꝙ vult talem hīe ꝓ vxore vl' ciue. sic dicere. te duco in vxorē vel facio ciuē. ⁊ sic si statutū dicit ꝙ scholares tāq̄ ciues debēt tractari. ex hꝫ creati sūt ciues rōne ꝓdicta. Et iō dictio tanq̄ dubitatiue nō similitudinē. ⁊ hꝫ vez q̄ñ ꝛba ⁊ materia subiecta patiuntur

Clamoꝛ ē filia ire q̄ q̄s clamat ō aliquē ꝙ furiose ⁊ inordinate aut furiose loq̄tur. et fm se ē veniale pctm. ꝓ accidēs possꝫ eē mortale rōe scādali q̄ñ illud ꝓuidet vl' vel vult ꝓuidere ⁊ nō curat desistere a clamore tali

Clādestinū mrimonium quā do dicat: ℞. glo. in. c. cum inhibitio. de clā. despon. ꝙ tribꝫ modis. Primo cuꝫ nō habentur testes. vt in. c.

qđ nob.e.ti. Scđo cū nō fit cū solēnitate il/
la de q̄ in.c.al'.xxx.q.v.t ē vt despōsēt a parē/
tib⁹ vel quib⁹ cura ꝯtit mulieris dotēt suo
tpe t a sacerdote bndicāt. Tercio qñ nō pre
missis bānis a pſbro publice cū termino vt
q̄ voluerit ꝓponere impedimētū si ē ꝯpareat
vt in.d.c.cū inhibitio. Tu tñ dic vt colligit
ex dictis Jo.an.i addi. Spe.ti.d clā.despō.
t Oldra.ꝯsil'.ccl. Inno.t Pa.i.d.c.cū inhi
bitio: q̄ quotiēscunq; qui ꝯhit fm ꝯsuetudi
nē patrie sue cora amicis vel vicinis t suffi/
cientib⁹ testib⁹ q̄ nō ꝯhit clādestine. facit.l.
si vicinis. C. de nup. t de ꝯse. dist. i. ecclesia. el
i.dr ecclesia id est catholicorū collectio. ergo
in facie ecclesie ꝯtraxit

¶ Quid si ꝯtrahit solū cora duobus testib⁹
R. q̄ si ex rōnabili causa facit. puta qr timet
aliqd impedimētū iniuste. vel ē senex t vere/
cūdat t hmōi excusat. q̄uis ꝯsuetudo sit vt
fiāt bāna vl' alia solēnia. ar. eoz q̄ no. i. d. c.
cū inhibitio. p Pa. dūmō tpe debito postea
publicet: nisi eps excōmunicaret ꝯtrahentes
sine bannis p statuta sua synodalia. qr sic eēt
excōmunicatus: al's nō peccat. Cōsulo q̄ h̄
facit de licētia epi. fm Hugo. xxx.q.v. i prin.
Sed ꝯtrahere solus cuz sola: mortale pēm
videtur. arg. d. c. cum inhibitio. qr materia
valde ponderosa. rōne cuius ponderositatis
videtur p̄ceptiua. tex. est cū glo. in. c. roga. pi.
q.iij. facit glo. in. c. nostrates. xxx.q.v.

¶ Utr̄z ꝯhentes publice cora testib⁹ licet si/
ne bānis. cū tñ ꝯsuetudo sit q̄ bāna fiant. q̄
postea inuenunt i gradu phibito ignoranter
ꝯtisse amb⁹ vel alter eoz peret filios legiti
mos? R. glo. i. d. c. cū inhibitio. tenet q̄ non.
Sz Pa. q̄ sic. qr isti clādestine nō ꝯtrūt: ex
q̄ i facie eccl'ie nemine phibēte ꝯtrūt. Et est
ver si attēdam⁹ ad tex. d. c. sec⁹ tñ si amb⁹ sci
uissent impedimētū vt ibidē. Et nō q̄ in ꝯ/
ctu mrimonij sp debeat iteruenire p̄nūa aut
sciētia ppij sacerdotis. vt i. d. c. aliter. t i. d.
c. cū inhibitio. t sacerdos q̄ scit impedimētū
t nō phibet mrimoniū ꝯhendū ex ꝯcepto. vl'
religiosus seu regl'aris q̄ p̄sūpserit itereſſe clā
destino mrimonio ꝯhendo p triēniū sunt su
spēdendi ab officio. vt in. d. c. cū inhibitio.

¶ Utrū sponsalia similiter sint phibita clā/
destine ꝯtrahi? R. Jo. an. t post eum alij i. d.
c. cum inhibitio. q̄ sic sicut t matrimoniū. l.
oratio. ff. de spon.

Claues ecclie fm R. i. iiij. di. xvij
ar. i. q. iij. sunt aliq̄ ptās su
pra naturalē facultatē q̄ est p̄ncipiū aliquo/
rum actuum supnaturaliū

¶ Quot sunt iste claues? R. q̄. s. ibidē. q̄ sūt 1
due q̄tū ad effectū t relatōz. vna tñ i radice
Claues em̄ eccl'ie sunt ptās indicādi in foro
aiaz. q̄ ptās ex duob⁹ integrat. s. ex ptāte di
scernēdi i cause examinatōe: t ptāte diffinē
di i cause determinatōe. Prima dr clauis sci
entie. vñ clauis sciētie nō ē habitus scientie
nec actus sciēdi: q̄uis claues eccl'ie nō dz re
cipe nisi habēs habitū sciētie sufficientē ad ex
ecutionē potestatis. Scđa dr clauis potētie
cui⁹ actus ē determinare cām ligādo vl' soluē
do. t ista dr p̄ncipalior. qr p̄ma ordinat ad
istā. Ptās aūt ligādi vel soluēdi i foro cau/
saz nō ē ppie clauis. Et q̄uis p̄fate claues
distinguant penes act⁹. tñ i radice sunt vna
nō tñ inter se sed cū ptāte sacramētū ꝯficien
di. qr iste tres ptātes fundant i caractere sa/
cerdotali. Et iō oīb⁹ t sol' sacerdotib⁹ no/
ue legis date sūt. Sco. tñ i. iiij. di. xix. q. vni
ca tenet ꝯriū. s. q̄ nō sint vna i radice cū ptā
te ꝯficiēdi. De q̄ vide. j. ordo. i. §. vij. t. xvi.

¶ Quomō dr sacerdos aperire t ligare? R. Ri. 2
vbi. s. q. ij. q̄ tripl'r. Primo indicando. s. cū
examīata hominis ꝯscientia indicat ei celū
clausum vel aptum. Secūdo aperit relaxan
do aliquā partē pene p̄ceto debitaz. t claudit
penitentē aliqua pena sensus ligādo. quā ex
plere cū oportet vel hic vel in purgatorio an
q̄z ingrediat celū. Tercio claudit t aperit ex
cōicādo t ab excōicatōe absoluēdo. sz hec re
spicit forū ꝯtētiosuz potiꝰ q̄z pnīe. Addo q̄r/
tum de nō ꝯtrito ꝯtritū faciendo ex vi abso/
lutōis. vt. j. Cōfessio. ij. §. i.

¶ Utr̄z q̄libet sacerdos possit vsū clauiū exer
cere? R. Ri. i. iiij. di. xix. ar. i. q. ij. q̄ actō ñ tñ 3
req̄rit potētiā a q̄ fit. sz subiectū debitū i q̄ re
cipiat. Materia aūt debita sunt pone sup
q̄s hñs claues hz iurisditōz Et iō nō ois sa
cerdos hz iurisditōz sup quēlibet nisi fm or/
dinatōz vicarij xpi. Et ꝓpterea nō ois sacer
dos pōt exercere vsum clauiū sz solū fm eum
modū quē eccl'ia statuit. Ob h̄ q̄dā p̄uātur
vsu ptātis. sic excōicati t heretici. Quidam
materia sic illi qui nō habent populū

¶ Utr̄z liceat sacerdoti vti clambo p sua vo/ 4
lūtate? R. Ri. i. iiij. di. xviij. ar. i. q. iiij. q̄ nō
qr sic̄ minister t instrm nō habet efficaciam in
agēdo nisi fm q̄ mouet a p̄ncipali agēte. sic
sacerdos cū opet p ist̄as claues instr̄aliter: si
vtitur istis clauibo fm ppriū arbitriū dimit
tēs rectitudinē motionis diuine peccat

¶ Utr̄z sacerdos p ptātē clauiū dimittat cul 5
pā pēt? R. Ri. vbi. s. arti. ij. q. i. q̄ q̄uis nō

possit absoluēdo remittere culpaz effectiue. qz sic ē solꝰ dei. vt dic̄ mgr i lra. tm̄ misterialr 7 instraliter illi q̄ p attritionē remouit obsta culū gre spūscti dispositiue remittit maculā pcti ingtū suo misterio assistit virtꝰ diuina q̄ pctm̄ remittit. hec ille.

6 ¶ Utz sacerdos p ptātē clauiū possit remittere pnā pcti. R. Rich. vbi. s. q. ij. q. sic. aliqua ptē pne tpalis pcto debite. nō tm̄ illius qua sibi imponit. sz etiā illi q̄ i purgatorio ē explēda. 7 plꝰ vl' minꝰ fm q. penites ē bñ dispositꝰ. 7 de h habes. j. indulgētia. §. v.

7 ¶ Oñ date sūt claues. b. Petro. R. qñ eccla fuit sibi data. xxiij. q. i. qđ cunqz. 7 đ pe. di. i. quē penitet Et ligāt oia sup terrā si nō erāt xi. q. iij. cepisti. 7. d. c. quē penitet

8 ¶ Alaues horreoꝝ q̄ dedit videt dedisse oia q̄ in eis sunt. de fi. instru. c. ij. fm Inno. 7 eis datis videt data possessio oim q̄ ib̄ ill' sunt. extra de ꝓsue. c. ex lris. in fine

Clausula general' sequēs intelligit fm spēs p̄cedentes expssas. de capel. mo. dilectus filius fm Inno. facit cle. non pōt. de pcu. in. c. sedes. de resc̄p. in. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. 7 olco le. vide. s. Casus. §. ij. 7. iiij

Clericus i. q̄s dicat. R. Pa. i Rica. de vi. 7 ho. cle. q̄ largo sumpto vocabulo appellatōe clericoꝝ veniūt oēs q̄ habēt ordines in q̄cūqz dignitate sint aut ordine. etiā in p̄ma tōsura. c. cum ꝓtingat. de eta. 7 q. exp̄ sunt ad rei fuitiū clerici. vñ oīs q̄ nō sunt laici dicunt clerici. xij. q. i. duo sūt genera. facit. xxi. di. cleros. i p̄n. đ p̄bē. cū fm. 7 i Rica p̄dicta uūcto nigro Pri uilegiū g̃ tributū dicis ꝓcedit oīb etiā i dignitate. qz si eps ē clericꝰ ē. 7 etiā religiosus q̄ etiā noīe clicoꝝ ꝓphēdit. liij. dist. §. hac aūt aucte. 7 qđ nō. i. c. ij. đ sup. ne. p. li. vi. Sz i materia odiosa 7 i stricta significatōe appellatōe clicoꝝ nō ꝓphēdunt epi. nec alij existētes i dignitate. nec ecīā canōici eccl'aꝝ cathedraliū. nec mōachi seu religiosi. facit. c. q̄z pi culosū. đ sen. ex. li. vi. 7. c. fidei feruorē. de here. lib. vi. c. statutuz. đ elec. li. vi. glo. i cle. i. de sup. ne. p. Rō qz i eis ē q̄litas sup alios q̄ nō repit i simplicib clicis. faciunt ad hec dicta Jo. an. i. d. c. statutū q̄ inḋt q̄ noīe eccl'aꝝ parochialiū nō veniūt eccl'ie parochiales collegiate i materia stricta. qz hñt q̄litatē collegij sup̄ casū. sz i materia ñ odiosa sic. facē sil'r qđ no. idē Pa. in. c. i. de ꝓsti. q̄ dic̄ q̄ in materia fauorabili noīe eccl'e veniūt mōasteria. sec' i stricta materia. qđ nō. qz facit ad multa

¶ Utz appellatōe mōasterioꝝ veniūt eccl'ie scl'ares. vl' appellatōe mōachoꝝ veniūt clici scl'ares: R. Pa. i. d. c. i. đ ꝓsti. q̄ nō siue materia sit larga siue stricta. xvi. q. i. placuit. facit qđ no. Bar. in. l. i. ff. ad muni. q̄ dic̄ q̄ nō mine cuiū veniūt ꝓtradini. l. q̄ ex vico. ff. ad muni. 7 nō ecōtrario. facit. c. rodulphꝰ. 7. c. significāte. 7 qđ ibi nō. de resc̄p.

¶ Utz appellatōe ppl'i veniāt clici: R. Pa. i. c. i. đ vi. 7 ho. cle. q̄ in materia odiosa ñ nec ꝓrio. facit. c. si snīa. đ sen. ex. li. vi. cū glo. Et sic limita tex. insti. đ iu. na. gē. 7 ciui. §. plebi aūt. q̄ dic̄ q̄ appellatōe ppl'i vniūsi ciues significant ꝓnūeratis etiā patricijs 7 senatoribꝰ. vt intelligat đ his q̄ sunt eiusdē pfessionis. secꝰ in alijs. vt ꝓbat. d. tex. in. c. si snia. cū sua glo. In materia aūt ꝓuilegiatiua pōt dici q̄ ꝓphēdāt. facit. c. dilecti. cū sua materia. đ fo. ꝓpe. qđ no. Bar. i. d. l. i. 7 qđ ibi nō. i. d. c. rodulphꝰ. 7 qđ no. Jo. an. in. c. Johānes. đ cle. ꝓiu. q̄ dicit q̄ statutū excōicās certo casu laicos nō ꝓphēdit clericos etiā ꝓiugatos. Et h̄ sequt̄r Pa. in. c. i. de pben. pfata intellige fm q̄ dico. j. Lex. §. vi

¶ Utrū dispēsatio cū illegitimo vt possit effici clericꝰ dicat itelligi vt possit ꝓmoueri ad mīnoꝝ solū. Glo. in. c. lras. đ fi. psby. tenz q̄ sic cū sit materia odiosa. 7 Pa. i. c. si q̄s. đ coha. cle. 7 mu. dicit q̄ pmissio in genere mediocritatē respicit. l. vl. C. co. đ le. §. i. 7. ff. de le. i. Llegato. generalr cū alijs ꝓcoz. in glo. d. c. lras. Et q̄ ꝓcludit cū p̄dictis q̄ solū ad minoꝝ poterit ꝓmoueri. qz ordines mīnoꝝ sunt mediū inter ꝓmā tōsurā 7 sacros ordines Idē dicūt Bec. Goff. 7 Host. q̄ q̄ dispēsatur cū aliquo vt ad bñficia eccl'iastica ꝓmoueat: q̄ solū intelligit de bñficijs q̄ nō sūt ꝓlatōnes aut dignitates. Pdicta tm̄ limita fm q̄ dicā. j. Dispēsatio. §. ix.

Clericus ij. Quid dz hīe. R. mlta. vt sunt virtutes. vt pl. di. p totū. 7 q̄cūqz alia q̄ q̄libet bonꝰ ꝓpius dz hīe. sz spāliter aliq̄ q̄ ipsi debēt hīe inseramus: q̄ quidē sunt nouē in summa

¶ Primo dz cē lrat. pz b. xxxvi. di. xxxvij. 7 xxxviij. p totū. 7. xvi. q. i. sic viue.

¶ Utz oīno illrat' sit ordinādus: R. Inno. iii. c. cū i cūctis. đ clec. q̄ nō. pax tm̄ sciēres si spes ē q̄ possint pficere ꝓmoueri pñt. alīs ñ nisi sint mōachi q̄ magis indiget ꝓtēplatōe qz scīa. 7 facit qđ legit. xvi. q. i. legi. vbi dicit sufficat mōacho si sit bonꝰ licet sit illrat'us

3 ¶Hz q̄ scia ē nccia. R. Jnno. vbi. s. q̄ ē req̄
renda fm dignitatē. locum t ordinē ad que
assumit. vt i. c. eccl'ia vīa. d. elec. Si em assu
mit ad epatū dz hīe scietiā noui t veteris te
stamēti. cū sit inder aīaz. t iuris: cū ius dice
re deat. ri. q. i. d psona Presbro aūt sufficit
q̄ sciat canones ꝫ munes. pniales. et cetera.
de quib. xxxviij. di. que ipsis. Cātor dz scire
cantū. t sic de oīb ordinibus. qd satis col
ligit ex his q̄ eis dant i ordinatōe. xxij. di. p
totū. t ex ptāte t officio qd hīt exercere. De
4 scia ꝫo ꝫfessor. vide. j. ꝫfessio. iiij. G. iij.
¶Utz peccet q̄ suscipit aliquā dignitatē vl'
aliud officiū ad qd nō hz sufficiētē scias. R.
Jnn. vbi. s. q̄ sic. xxxviij. di. oēs. xvij. q. ij. si
qs abbas. d eta. t q̄li. c. fi. Hz aduerte q̄ ē q̄
dā sciētia eminēs q̄ sbtiles q̄stiōes diffinire
ē q̄ fit aliq̄ mō examinare negocia. q̄uis ad
omia nesciat rndere. i libris veritatē eoz q̄
scire dz sic q̄rere. vl' saltē circa ea dubitare et
ꝫsulere pitiores. etiā si in pmptu oia nō hz.
sufficiēs tñ scia ē q̄ sufficit ad faciendū q̄ sibi
iminēt ex officio qd hz. hāc q̄ nō hz credo q̄
peccet mortal'r acceptādo officiū. arg. d. c. fi.
Et sil'r q̄ ei scienter dat tale officiū: nisi ex cā
dispēsaret. qz imp̄fectū sciētie supplet pfectō
charitat'. d renū. c. nisi cū p dē. G. p defectu

Clericus iij. dz eē hospital'. xlij.
di. p totū. nō cupidus
1 seu auarus. xlvij. di. p totum
¶Utz clericus p̄bendatus teneat facere. iiij.
ptes d redditib ecclie t oblatōib fideliū. s.
epo. paupib. ipsi sacerdoti t clericis t fabri
ce. sic volūt antiq̄ iura. vt i. c. q̄ttuor. t. c. co/
gnouimus. t. c. se. xij. q. ij. R. fm q̄ colligo ex
Pa. i. c. i. de ec. edi. q̄ quo ad quartā epi t q̄r
tā fabrice stādū ē ꝫsuetudini. q̄ q̄dē valet i p
fatis iuribus derogare. nisi q̄n fabrica remane
ret derelicta. qz tūc eēt irrōnabilis t nō vale/
ret. t sic teneret dare quartā. ar. d. c. cognoui
mus. t in. c. i. Et h intellige q̄n redditꝰ sup/
sunt detractis necessariis. Quo aūt ad q̄rtā
debitā paupib nō valet aliq̄ ꝫsuetudo in p̄
riū q̄n teneat. Ego plus dico q̄ nō solū q̄r/
tā ptē. sz oia q̄ supsunt eius necessitatibus
teneť paupib erogare si fabrica nō egeat re
patōe. vl' nisi vellet ꝫuertere talia ad ampli
andū cultū dei i tali eccl'ia. nulla extrema ne/
cessitate in aliq̄ occurrēte. Haz i istis duobz
casibz licite desistit ab erogatōe in paup̄es.
al's nō sine mortali pcto. ar. eoz q̄ notant in
c. dudū. el. ij. de elec. t i. c. cū scdm. de p̄ben. fa/
cit. c. clericus q̄. t. c. duo. t. c. vltimū. xij. q. i.
t. x. q. ij. eps. Nā eis dz. xij. q. ij. auz hz eccle
sia tc. Tho. i q̄libet. t. ij. q. clxxxv. dic. q̄ si
ista bona sunt distincta t aliq̄d sibi retinet qd
dz fabrice vl' paupib vl' mīstris: peccat mor
tal'r t teneť ad restitutōez. Si ꝫo nō sūt di
stincta ei' fidei ꝫmittūť. t si i modico deficiat qd nō obuiet bone fidei erit veniale pctm
Jn notabili ꝫo excessu erit pctm mortale
¶Utz hns bona p̄imonialia licite possit ec 2
clesiasticū bnficiū suscipe. R. fm. Ri. in quo
libeto. iij. q. xx. q̄ si bona p̄imonialia suffici/
unt ad necessitatē nature solū. pōt eccl'iasti/
cū bnficiū recipe intātū in q̄ntum exigit nccs
tas stat' t psone. Si ꝫo tm hz in p̄imonio
q̄tū req̄rit nccitas status nature et psone. et
intantū q̄ multa etiā posset paupib eroga/
re. si vltra h accipit eccl'iasticū bnficiū. nō in
tendēs eccl'ie deseruire. sz vt amicos possit di/
tare t magis honorari t delicati' viuere pec
cat mortal'r. Facit. c. cl'icos. i. q. ij. t. c. se. imo
i. d. c. clericos. dic Jo. q̄ etiā fuiēdo eccl'ie si
bona eccl'ie ꝫsumat t ex cupiditate suū patri
moniū reseruat: q̄ mortalit peccat. facit tex.
in. c. q̄m. in fi. xvi. q. i. p̄ ista opi. al's seruiēdo
eccl'ie licet viuere de eccl'ia et ꝫseruare p̄imo/
niū suis heredib fm Jnno. in. c. eps. d ptē.
Si ꝫo recipit vt bn dispenset. sic nō peccat
fm Ri. vbi. s. dūmō sit idoneus
¶Utrū p̄latus possit satisfacere p debito per 3
sonali de fructibus ecclesie. R. d. Anto. in. c.
olim nobis. de re. spo. q̄ sic. facit. c. puenit. de
fideiuss. Archi. in. c. statutū. de resc̄p. li. vi. te
net ꝫtra. Pa. in. d. c. olim. limitat Archi. di
cere vez in debito ꝫtracto p delicto vel p p̄i
monio suo. t sic serua. Et d h vide. j. Jmmu
nitas. G. li. cū duob. G. sequē.
¶Utz clericꝰ p̄bendatꝰ ꝫuertēs reddit bnfi/ 4
cū i vsus inhonestos teneatur restituere. R.
Pa. i. d. c. cū fm. de ptē. q̄ sic eccl'ie si hz d pa
trimonio vel aliūde. xij. q. iij. c. i. t. ij. qz d al
tari dz viuere nō luxuriari. Et accipit luxu/
ria p omni luxu seu illicita ꝫcupiscētia. xlij.
di. i p̄n. t Matth. in cle. q̄m. de vi. t ho. cle.
dicit q̄ talis ꝫtractat rē inuito dño. qz q̄cq̄d
hīt clerici sunt bona paup̄z. xij. q. ij. auz. et
xvi. q. i. c. fi. Et quātuz sit eoz pctm mortale
pz in. c. t si illi. xij. q. ij. Et iō recipiētes etiaz
teneť ad restitutōz nisi i casu ꝫcesso. xiij. q.
vi. si res. Et h vez q̄ ad foz ꝫscie. nec sufficit
q̄ restituāt de fructib bnficij fm Ho. nisi q̄
tenus sbtraherent sibi necessaria

Clericus iij. debet esse habitu ho
nesto. xli. dist. p totum

ī.c.clerici officia.ꝺ vi.ꝛ ho.cle.vbi ꝺr.ꝙ coronā ꝛ tōsurā habeāt ꝫgruētē.īdumēta clausa ꝛsup ꝛferāt.nūmia breuitate vl' lōgitudine nō totāda.pānis viridibꝫ ꝛ rubeis ñ vtāt nō sotularibꝫ ꝫsuticijs.frenis.sell'.pectoralibus ꝛauratis.aut aliā supfluitatē hñtes.fibulas nec corrigiasaureū vl' argēteū ornatū hñtes.nec anulos nisi q̄bꝫ ꝫpetit ex officio. Ꝺ q̄dē capl'z qz nō loq̄t ī oibꝫ p̄ceptiue ꝑm Jnno.ibidē.lz Pe.dicat ꝙ sic. tu tñ dic melius ꝑm Pa.ibidē.ꝙ aliq̄ sūt ꝺ p̄cepto.aliq̄ nō ppterea iferā dubia ad ea q̄ ꝺ nceitate sūt sciē

1 ¶ Utr clic⁹ teneaꝯ ꝛferre tōsurā:R.ꝙ da. si ē i minoribꝫ ꝛ nō hz bñficiū nō teneꝯ.arg. c.Johānes.ꝛde cle.ꝺiu.ꝛ ī.c.vnico.eo.ti.li.vi ꝛ glo.ī.c.fi.l.ꝺi. Si ꝝo ē ī sacris vel bñficiatus:teneꝯ ꝺ p̄cepto.facit.ꝺ.c.Johēs.ꝛ quod ibi nō.et in.c.vnico.ꝛde biga.li.vi. Et limita dictū Pa.in.c.si q̄s.ꝛde vi.ꝛ ho.cle.vbi dicat indistincte ꝙ peccat mortaliter

2 ¶ Qual' habit⁹ ꝓhibeꝯ clicis:R.tex.ī cle.q̄m ꝛde vi.ꝛ ho.cle.ꝙ vestis ꝛgata vl' ꝓtta.i.diū si coloris.ꝛ epitogiū seu topardū fodratū vsq̄ ad ozā.ꝛ ita breue ꝙ vestis inferiorē videat notabil'r. Epitogiū seu topardū ē vestis superior.ꝛ talia portātes q̄cūq̄ sint clerici etiaz hñtes ꝓmā tōsurā solū peccāt mortal'r.si tales ī minoribꝫ ꝫstituti hñt bñficiū.aut si nō hñt:ꝑfatas vestes portāt cū tōsura clericali al's nō. Et ꝙ peccēt mortal'r:ꝓbat Stephan⁹ ꝓpter ꝛbū sanctum⁹.allegat.xviij.di.Ꝯ.i.ꝛ i.q.vij.si q̄s oēm. Et h̄ verū nisi cā rōnabil' sit.vt ín.ꝺ.c.ꝛ q̄ñ publice. sec⁹ si ī domo. Et ꝺr publice portare ꝺū multitudinē hñ patz. si cui ꝺr publicus aleator vel vsurari⁹ vel maledicus.ꝛde excess.pla.inter.ꝛde male.c.ij. et ꝛde except.exceptōez.xxxiij.di.vidua. Jn domo ꝝo ꝺr fieri secrete.qz dom⁹ rē secretaz ꝫportat nō publicā.vi.q.i.ex merito.ꝛ nō solū peccat mortaliter.verūetiā si est bñficiatus:ē suspēsus ꝙ sex mēses a p̄ceptōe fructuū bñficiorū suoꝝ. Si nō est bñficiatus:ꝛ est in sacris citra sacerdotiū ꝙ idez tēpus est inhabilis ad beneficiū obtinendū. Jdē ꝛde alijs clericis tale vestē ꝛ tonsurā simul publice ꝛferētibus. Sacerdotes ꝝo vel religiosi ac habentes dignitatē:ꝓsonatū seu beneficiū cui cura aiarū immineꝯ:ꝙ annū sunt suspēsi a p̄ceptōne fructuū suoꝝ beneficioꝝ si habēt bñficia Si nō habēt ꝙ idē tps sunt inhabiles ad obtinēdū bñficiū. Et istus.s.sacerdotibꝫ vel religiosis aut dignitatē seu bñficiū cū cura habētibꝫ: ꝓhibet ur nō solū p̄dicta vestis:sed etiā infula seu pilleū lineum in capite publice portare. Sub eisdē pēnis ꝛ p̄cepto p̄cipiēt ꝙ habentes administrationē infra mēsez p̄dictū ep̄ togiū ꝛent pauperibꝫ. Religiosi ꝝo q̄ nō habent administrationē infra mēsem suis superioribꝫ assignēt in pios vsus ꝙuertendū. Et licet infula sit vestis pomposa ad collū ꝓsata circūquaqz. tñ hic accipiēt ꝙ bireto q̄ ꝺ gnitur ſb caputio ad euitanduz sudorem ꝑm Matth.in.ꝺ.cle.licet tamē portare ꝺ nocte vel latēter ſb caputio ꝑm Zen.ꝛ Lau.

¶ Quid si epitogiū seu topardū sit breue sed luz sed nō fodratū.an sit locus pene p̄fate. Matth.tenet ꝙ sic.Zen.ꝙ nō. Ego ꝺico ꝙ q̄ ad pēnā ꝺicit ver Zen.lz q̄ ad culpā ligantur p idētitatē rōis.ar.ff.ꝛde adul.l.si postulauerit.§.rō.facit.xxiij.di.c.nō liceat.cl.ij.vbi vult canō ꝙ vestē talarē habeāt clerici.ꝛ clarius.xxi.q.iiij.c.nullus.cū tribꝫ.c.sq.

¶ Utr clericus vtens viridibus aut rubeis vestimētis peccet mortaliter:R.ꝑm Jnno.ī ꝺ.c.clerici officia.ꝙ nō.tamē male facit.qz ī c.clerici.xxij.dist.ꝺr.ꝙ vestimenta ꝛ calciamenta que religionē nō ꝛcent eis nō licent. sed Pa.ibidē tenet ꝙ peccet mortaliter.p.ꝺ. cle.q̄m.que sub p̄cepto ampliat etiā ad caligas.pcipiens ne caligis scacatis. viridibus aut rubeis vtātur publice. Lar.ꝝo in.ꝺ.cle. q̄m.tenet ꝙ caliga rubea vel viridis nō ꝓhibeꝯ nisi sit scacata.ꝛ ꝙ nō valet argumentū qz oēs vestes licēt clericis cuiuscūq̄z coloris nisi sint expresse phibite. Hz ꝛtra ipm Lar.ē expssus tex.in.c.nullus.xxi.q.iiij.vbi ꝺr.solis vtatur vestibꝫ que ꝛcesse sunt clericis.ꝙ nisi sint ꝛcesse intelligūtur ꝓhibite.patet etiam in.c.epi.ꝛ duobus.c.se.ea.cā.ꝛ.q.ꝛ tñ ꝛne ꝙ est mortale.ar.dictoꝝ.c.xxi.q.iiij. Jdez ꝺic ꝛde quacunq̄z veste irreligiosa respectu forme.purpurea vl' cindata veste nō ē eis ꝓhibitū vti ꝑm glo.in.Ꝯ.i.xxi.q.iiij.nec etiā pcosa.ꝺūmō sit ꝑm ꝛsuetudinē eoꝝ inter q̄s viuūt ne vilescāt.ar.c.epi.lxxx.di.

¶ Utr clericꝰ nutriēs comā vl' barbā peccet mortaliter.R.ꝙ sic.qz pōt excōicari.c.si q̄s. ꝛde vi.ꝛ ho.cle.xxij.di.c.si q̄s. Et h̄ nī facit ſ ne rōnabili cā ꝑm glo.in.ꝺ.c.si q̄s.ex rōnabili cā licite facit.c.pe.eo.ti.

Clericus v.ꝺz fuare castitatē.vt in.c.vt clericoꝝ.ꝛde vi.ꝛ ho.cle.ꝛ nō solū vere sed etiā apparēter.propterea nō debēt cohabitare cū mulieribus.ꝺ coha.cle.ꝛ mu.p totum

¶ Utrū clericus in minoribꝫ possit ꝛ trahere sine peccō mortali:R.ꝙ sic.si nō hz beneficiū

Si ꝙo habet ꝓccat mortal'r retinẽdo bñfici
um. Faciũt ad hec q̃ notant i gl̃. c.fi. l. di. et
qđ nõ. in. c. tue. de apostat. z in. c. Johãnes. đ
cle. ꝫ iu. qz cũ bñficiũ ꝑdat ipso iure postq̃ ꝫ
rit. vt tenet glo. z doc. in. c. i. đ cle. ꝫ iu. Et eti
am si antecq̃ vꝝ agnoscatur intraret mõa/
steriũ. nõ ꝓpter h̃ recuparet nisi ei đ nouo cõ
cederet. qz iꝰ semel extinctuz nõ reuiuiscit.
licet cesset cã extinctõis. vij. q. i. q̃s piculosiuz
de ꝫse. di. uij. q̃ris. z cõiter tenẽt doc. Sil'r eti
am si mrimoniũ nõ tenuit puta qz erat ꝫsã/
guinea vl' affinis. ꝑuat nihilomin9 ipo facto
fm Pa. in. d. c. i. q̃uis alij teneãt ꝫ. Jõ reti
nẽdo bñficiũ iniq̃ facit z cũ pctõ mortali. cũ
2 nullo iure ipm habeat sz sit intrusus.
¶ Utr̃ cleric9 ꝓccet mortal'r cohabitãdo cũ
mulieribꝫ. R. q̃ sic. si habitat cuz q̃cũq̃ de q̃
possit esse rõnabilis suspitio. etiã si sit ꝫsan/
guinea siue affinis. fac. c. i. de coha. cle. z mu.
z. c. interdixit. xxxij. di. Multo magis ꝓc/
cat mortal'r si tales masculos tenet. de q̃bꝫ rõ/
nabil'r possit suspicari argumentũ a minori.
Cũ aliꝫ de quibꝫ nulla pot esse suspitio lici/
te cohabitat. siue ꝫsãguinei sint siue nõ. De
3 ꝫcubinariꝫ vide. ſ. Cõcubinatus. §. q.
¶ Sed q̃ sunt de q̃bꝫ suspitio non oritur. R. q̃
mater. sororꝫ z amita. s. sororꝫ pris. z materte/
ra. s. sororꝫ mris. xxxij. di. interdixit. lxxxi. dis.
cũ oĩbꝫ. qz fedus naturale nõ ꝓmittit ali/
q̃d seu crimis cũ istis suspicari. c. a nobis. de
coha. cle. z multi. z. c. cũ i iuuẽtute. de ꝓsump.
Et idẽ dic de filia. z hmõi. Sil'r de multum
antiquis. vt in. c. feminas. lxxxi. dist. et i. d.
c. interdixit. in fi. Et idẽ dico cũ omnibꝫ qui
bus añ ordinationẽ sine suspitõe poterat co
habitare. vt vꝝores fratrꝫ. z de familia. z hu
4 iusmodi. vt in. c. cũ omnibꝫ. lxxxi. di.
¶ Utr̃ accessus ad domos quarũcunq̃ mu/
lierum suspectarum sit clericis phibitus. R.
q̃ sic sicut z cohabitatio. lxxxi. di. clericus. cũ
5 duobꝫ. c. seq̃ẽ.
¶ Utr̃ freq̃ntatio mõasterioꝝ monialiũ cle/
ricis phibeat. R. q̃ sic. nisi ex manifesta z ra/
nabili cã. vt i. c. mõasteria. đ vi. z ho. cle. Et
vt dic̃ glo. freq̃ntare ẽ vltra vnã vicẽ ire. ꝛxv

Clericus vi. debꝫ q. ij. ita nos laudes debitas exolue/
re. xci. di. clericus vicũ. z. c. fi. z. xcij. di. c. fi.
Quo nõ aũt teneat z qñ z q̃ ad officiũ dicẽdũ.
vide. ſ. hora canonica. p totum.

Clericus vij. debet i suis bñficijs
residẽtiã debitã exhibe
re. c. qz nõnulli. de cle. nõ resi.

¶ Utr̃ clericus possit deseruire p aliũ in suo 1
bñficio potens ipe p se seruire. R. Pa. in. d.
c. qz nõnulli. q̃ nõ de iure. tex. cĩ. l. null9 q̃ ne/
pu. C. de decurio. siue bñficiuz sit simplex siue
curatũ. sed de ꝫsuetudine sic in bñficijs sim/
plicibꝫ. In bñficijs aũt curatis nõ valet cõ
suetudo nisi eẽt rõnabilis. vtputa qz bñfici
um tenue z hmõi. qz tũc valeret ꝫsuetudo. fa
cit. c. licet. đ elec. li. vi. Ego aũt idẽ teneo. eti
am in bñficio simplici. q̃ nisi ꝫsuetudo sit ex
legitima z rõnabili cã nõ valet. qz eẽt dãno
sa eccl'ie. Sil'r nõ valet dispẽsatio nisi fiat ex
rõnabili cã. qz ẽ dissipatio nõ dispẽsatio. fac̃
qđ no. Inno. i. c. ex tue. de cle. nõ re. Et h̃ ꝓ
pter multa mala q̃ eccl'ijs veniũt z paupibꝫ
xpi ex nõ residẽtia. qz tales debuiẽtes cũ vir
possint viuere querũt que sua sunt nõ xpi. et
tales ꝓncipales comedũt q̃ vel in reparatiõez
eccl'ie vel paupibꝫ dare deberẽt. Et ideo dic
fm tex. c. qz nõnulli. de cle. nõ resi. q̃ debet resi
dere in ꝑꝑa ꝑsona z curã illi9 ꝑ se exercere fm
ordinẽ suũ. intelligo vt extra de fil'. ꝑsby. c. ꝓ
posuit. Ulde. tñ tenet q̃ in ꝫscientia si puidet
suis impensis q̃ ecclesia decenter z ppl's bñ re/
gatur. z ipe honeste viuit. et bonũ exempluz
ꝛbditis ꝓbet. z aliq̃n ꝑ se exercet officiũ. et vi
det quo ꝫstituti officiant q̃ excusatur a pctõ
Sed ego nõ credo nisi qñ ꝓ necessaria cã vl'
vtili stat absens. l. de pollicitatõibꝫ. ff. de pol
li. z. l. si absente. ff. de lega.
¶ In quibꝫ casibꝫ absens habeat ꝑ residẽte. 2
R. q̃ in tribꝫ. Primus si ẽ in seruitio papę. đ
cle. nõ resi. c. cũ dilectus. Scds si ẽ i fuitio
epi sui. de cle. nõ re. ad audientiã. z. c. de cete/
ro. Sed hec nõ credo vera in his qui cũ pa/
pa z epo morant nõ ꝓpter eoꝝ fuitia exhibẽ
da. sz ꝓpter ambitiõem vt obtineãt bñficia.
Tercius ꝓpter cãm licitã fm modũ de quo i
se. §. đz. In illis casibꝫ absens habeat ꝑ residẽ
te in oĩbꝫ. nisi quo ad quotidianas distri/
butiões q̃ nõ solent talibꝫ dari.
¶ Utr̃ aliq̃n possit se absentare a bñficio cle 3
ricus. R. q̃ nõ. nisi duo ꝫcurrãt siml'. vicz cã
honesta z rõnabilis. z licẽtia sui ꝓlati. vt i. c.
relatũ. de cle. nõ re. Dicit tñ Inno. in. c. ex ꝓ/
te. eo. ti. q̃ posset ex ꝫsuetudine iduci vt sine li
cẽtia ex cã rõnabili se absentet. Pa. aũt i. d.
c. relatũ. dicit. q̃ si necessitas occurreret q̃ nõ
pateret dilatiõez vt posset adire ꝓlatũ ꝑ licẽ/
tia tũc sine licẽtia posset. l. i. i ꝑn. ff. đ exer. ac.
z. l. tutoꝝ q̃ reptoꝝũ. i ꝑn. ff. đ admi. tu. Dđ
dictũ fm Jo. an. i. d. c. relatũ. limito qñ i bre
ui ẽ reuersurus. ar. l. iij. ff. de diuoꝝ.
¶ Utr̃ clericus teneat restituere fructus q̃s i 4

absentia pcepit ex bñficio suo? R. q si sb est legitima cā nō teneā. sz si legitima cā ñ sb est: credo q teneat restituere. qz fructꝰ bñficiorū dant i stipēdiū. vt dixi. s. i. §. i. Hz adūte q qñ clicꝰ teneā restituere i ḡcūqz casu. Intelligit si hz alia bona q nō sint ō eccl'ia. Si vo nihil hz nisi ō eccl'ia: tūc credo nō teneat. Naz cū sint ō eccl'a restituere nō hz. Et credo etiā q nō debeat sibi sbtrahere necia vite ne recipiat ab eccl'ia p faciēda tali restitutōe. ar. corū q notāt i. c. cū sup. ō cā pos. t pp. vbi not. Jo. ō li. q nudꝰ etiā possessor nō teneā de pfūptis sicut alij nudi possessores. Qō limitat Pa. ibidē. qñ pfūptio bono mō. sic dz facere q libet aliꝰ clericꝰ. Peccat tñ mortal'r recipiēdo tales fructꝰ tāqz ex bñficio suo. vt pz i. c. qz nōnulli. ō cle. nō re. secꝰ si recipet tāqz aliꝰ pauꝑ ex necitate. qz nō credo peccarz mortaliter neqz venial'r i recipiēdo. sz bñ i ñ residēdo fm q teneā. vel i tenēdo bñficiū iuste

5 ¶ Utz recipiēs eccl'iaz parochialē nō intendēs pmoueri infra annū ad sacerdotiū. sz vt habeat fructꝰ vnius ām teneā adrestitutōz R. q sic. nisi mutata volūtate pmotꝰ fuerit. vt i. c. pmissa tibi. de elec. li. vi. Et si nō restituet teneā ille q sciēter tali cā dedit. vt ibidē. Et peccauerūt mortal'r. iste dādo indigno. ille recipiēdo idigne. ar. eoz q notāt i. c. nihil. de elec. Uacabit tñ dicta eccl'ia statim qñ venit ad talē pditōez q amplius illo anno pmoueri nō pōt. sz solū elapso anno. vt i. d. c. cōmissa. Pōt epūs insistēti studio dilpēsare q ñ teneā infra annū pmoueri nisi ad sb diacōatū. ad quē si nō fuerit pmotus puatus erit. Ad sacerdotium vo vsqz ad septēniū. ita q elapso septēnio infra annū efficiat sacerdos Alioqn incurrit dictā pnā. c. cū ex eo. ō elec. li. vi. Interim pnideat eccl'ie de vicario.

6 ¶ Utz clicꝰ q recipit bñficiū nō vt ibi fuiat sz donec hze possit pinguiꝰ peccet? R. Pa. i. c. ad audiētiā. ō cle. nō re. q sic. qz nō iuste ē pmotus hñs talē aīm. nō tñ teneā resignare. sz sufficit penitere de iniqua volūtate.

7 ¶ Utz clericus infirmus licite debeat hze fructus pbēde vl' distributiones q̄tidianas? R. Pa. i. d. c. ad audiētiā. dec. dicūt t bñ q si infirmitas ē q ipediat eū residere vl' interesse diuinis. sic sine dubio dz hze. Si vo infirmitas nō pstat cāz nō residētie vl' absentie diuinis puta qz al's ñ iteresset vl' ñ resideret nō dz hze. qz casus supuenies recipit interpratōem fm statū pcedētē. vt i. c. maiores. qsi i fi. ō bap.

¶ Utz clerici q psonal'r nō interſūt officiis possint pcipe distributiones q̄tidianas? R. q nō. exceptis ill' q̄s infirmitas seu iusta t nabil' corpis necitas. aut cuidēs ecclie vtilitas interesse nō pmittit. t si recipiūt tenent ad restitutōz. vt i. c. vnico. ō cle. nō resi. li. vi. nec valet cōsuetudo aut statutū i cōtrariū. nec missio alioz canonicoz q̄n eis nō accrescit. al's sic. vt ibi nota.

¶ Utz ille q nō residet possit pduari bñficio? R. fm Inno. i. c. ex tue. de cle. nō re. q si ē absens ex cā pbabili t necessaria vl' pbabili mēte puta studioz. vl' cū epo t hmōi. tūc nō pōt pduari. nisi citet pmo vbicūqz fuerit. limitat q qñ hzet certū tps ad redeundū ex q̄litate negocij vl' al's t nō veniret. extūc alteri liceret dare. nec est necessaria citatio nec expectatio sex mēsiū. ō quibꝰ in. d. c. ex tue. t vij. q. i. pñtiū. Alij dicūt q requirit citatō ad tollendā expectatio sex mēsiū. t mihi magis placet. Pōtem debuit ei obesse eō bonū animū habuit absentie. Tenetur tñ talis semp nonificare ecclesie vbi morat. cū ex cā rōnabili possit semper reuocari p necessitate eccl'ie. q si nō fecerit latitare plumit. Si vo absens ē nō ex cā legitima. si hoc ē certū pōt pduari. al's debet citari. t post sex mēses dari alteri. Et nō q̄bēs officiū i eccl'ia sp dz apparere. nec ad cā mittēda ē citatio post expectationē sex mēsiū. qz edictū emissū ē fm Inno. ibidē. Et ōtō potest eius bñficiū alteri assignari.

¶ Utz clericꝰ possit pegrinari? R. Inno. i. d. c. vnico. de pegri. q nō sine auctē supioris. de cō. di. v. nō optet. nec etiā epūs. de vero. c. magne. Ex cā tñ pscēnde ap pellatōis fuge p euitāda oppssiōe pt ire ad papā vl' ad alium supiorez inuito epo vl' plato suo. ij. q. v. ois oppssus. t tribꝰ. c. seqn. Idē no. glo. in. c. vt debitus. de ap. Credo tñ q semp dz ad minus de hōestate petere licētiā. arg. c. licet. de regu. Sine necessaria aūt cā. sed p aliqua vtilitate tm̄. nō licet ad papā accedere sine auctoritate sui plati vl' pape. in aut. de san. epi. §. interdicimus. nec debet admitti in aliena dioceſi ad celebrādū nisi hēat licētiā sui epi. vt no. Pa. in. c. fraternitati. de cle. nō resi.

Clericus viij. dz cē sine crimine. xxv. di. p totū. Et crimē hic accipio p omi pcō mortali. lz stricte

accipiatur p pctō qđ accusatōe ꝛ dispēsatōe
1 ēdignū. ℌ. nūc aūt. in fi. xxv. di.
¶ Utr clericus sp peccet mortaliꝛ exercendo
suū officiū in mortaliꝛ. ℟. fm Tho. i. iij. dis.
xxiij. q. sic. qñcūqz talis exhibet se in aliq̄ vt
minister eccl̄ie. ꝛ totiēs q̄tiens hmōi actū exer
cet. Uñ qñ tāgit res sacras q̄si suo vtēs offi
cio mortaliꝛ peccat. Facit. c. fi. de tēp. or. fac. c.
quotidie. de ꝛse. di. ij. ꝛ. c. de hoīe. ꝺ cele. miss.
Sec9 si exequeret in aliq̄ casu in q̄ etiā laicis
2 exequi liceret. sic baptizare ī articulo necessi
tatis. fm q̄ dixi. s. Baptism9. v. ℌ. xi. vel si
colligeret corpus xpi piectū in terra
¶ Utr sit abstinēdū a clericis ī crimine iacē/
tibꝰ q̄ ad diuina ꝛ receptōez sacramētoruz.
℟. fm Pa. ī. c. vīa. de coha. cle. ꝛ mu. distin/
guendū. Aut sunt pcīsi a canone vl̄ a iudice
Si a canōe tūc sb distinguo. aut factū est oc
cultū. ꝛ sic sentiūt dc. h. q̄ a sacramentis ne
cessarijs nō sit abstinendū. sz volūtarijs sic.
Ego credo etiā a necessarijs dz abstinere qñ
ab alio posset habere nisi qñ ipse paratus ē
dare. quia quando ipse nō est paratus da/
re. si ab alio possum hr̄e nō dēbeo eū induce/
re ad ministrandū sacramēta etiā necessaria.
Si ꝺo paratꝰ ē mīstrare. possum etiā volūta
ria ab eo recipe. sic dicim9 de vsurario. ī. vsu/
ra. ij. ℌ. ij. Et sic intellige. c. si tm̄. ꝛ. c. placuit
vi. q. ij. cū ibi notatis. Aut factū ē notoriū.
ꝛ sic nullo mō licet recipe aliq̄ sacra a talibꝰ:
excepto baptismo. De q̄ dic vt. s. baptism9
v. ℌ. i. ꝛ. ℌ. xij. Aut sunt precisi a iudice. ꝛ sic
nullo mō licet recipe sacra ab eis vel audire
diuina. qz nullo mō pñt dici tolerati. exq̄ p
sniam sunt ꝺdemnati. vt in. d. c. vīa. ꝛ. ix. q.
i. c. i. ꝛ. ij. ꝛ no. Inno. in. c. q̄liter ꝛ qñ. el. ij. ꝺ
accu. Si ꝺo pcīsio nō sit facta neqz ab hoīe
neqz a canone. tenēt dcto. in. d. c. vīa. q̄ nō
pecco si nō abstineo a sacramētis etiā volūta
rijs. qz nō sunt suspēsi q̄ ad nos. c. fi. de coha.
cle. ꝛ mu. Ego verū credo qñ parati sunt da
re. alꝫ nō nisi in sacramētis necessarijs vt di
xi. qz cū peccēt mortaliter sacramēta admini
strādo. c. fi. de tēpo. or. nō dēbeo eos inducere
sine necessitate. In necessarijs aūt sacramē/
tis quādo ab alio non possum ea hr̄e. qz ego
facio ad quod teneor. licet ille nō. ꝛ ideo sibi
imputatur. Facit glo. in. c. nō ē. de spon. Nec
obstat glo. in. ℌ. vez. xxxij. dist. qz loq̄tur qñ
possum hr̄e aliū. Nō tñ dēbet esse aliquis ni
mis scrupulosus. qz pōt plumere q̄ saltē ha/
beat attritionē qñ ea admīstrat. Hodie ta
mē ꝺtra iura p̄dicta q̄ ad p̄cīsos a canone vl̄
a iudice ē facta dispensatio p ꝺciliū ꝺstātiēse
ꝺfirmata p basiliēse. de q̄. j. Excōicatio. viij.
ℌ. iij. Et ideo eā serua.
¶ Quis dicatur toleratus ab eccl̄ia. ℟. Pa. 3
vbi. s. q̄ ille q̄ nō fuit ꝺdemnatus nec ꝺfes/
sus. nec habet opis euidentiā.
¶ Utr omē pctm notoriū inducat p̄cīsionē 4
seu suspēsionē a canōe ne exerceat officiū suū.
℟. fm dd. An. in. d. c. vīa. q̄ sic. Nec ob. d. c.
quod loq̄tur solū de fornicatōne. exquo Pa.
ibidē ē ꝺtra dictū dd. Anto. Sed ego teneo
verissimū dictū dd. Anto. qz ꝺstitutio pena/
lis etiā quo ad pēnā extēditur ad casuz simi
lē ex idēritate rōnis. si rō in ea ꝺstitutōe ē ex
pressa. vt in. l. his solis. C. de reuo. dona. Ad
ℌ. tex. optimus ī l. ij. in. ℌ. q̄d si curatores. et
ℌ. q̄d si decesserint. ff. ad tertull. ꝛ. l. palā. i. ℌ.
senatus. ff. de ri. nup. Nec pōt dici q̄ sit inter
ptatio extēsiua. qz est potius intēsiua seu in/
tellectiua. qz lex nō est aliud q̄z ipsa rō legis.
vt pbatur i. l. non dubiū. C. de legi. Et q̄ lex
pēnal̄ extēdatur si ī ea ēsēpta rō naturaliꝛ vel
ciuilis tenet Bal. post Bar. ꝛ est bonus tex. ī
c. i. in. ℌ. porro. in titu. q̄ fuit p̄ma cā amit. de
ne. Et cū. d. c. vestra. p rōez notorietatꝫ pēti
ꝺcludat notoriū ꝺcubinariū suspēsuz. g̃ idē
erit in omni mortali pcto notorio. Unde qđ
dicā. j. Lex. ℌ. vi. ꝛ Pena. ℌ. v.
¶ Utr clericus teneat restituere fructus q̄s 5
pcipit de beneficio existēs ī pcto mortaliꝛ. ℟.
q̄ si pctm est notoriū. ego habeo p indubita
to q̄ tenet restituere. qz cū sit suspēsus. vt di
ctū ē in p̄cedēti. ℌ. pinde est ac si nō resideret.
qz nullū ꝛ inutile. idē est. c. inter corpalia. de
trāsla. pla. Sic nō rite ꝛ nō fieri pania iudi/
cant. in. c. veniēs. de pēby. nō bapt. Facit qđ
no. Bar. in. l. i. ff. qđ cuiusq̄z vniuer. vbi p il
lū tex. ꝺcludit q̄ procurator q̄ nō fecit fidez de
mādato. pinde est ac si nō ꝺparuisset. ꝛ dñs
tāq̄z ꝺtumax dz puniri. Hā nō excipe ꝛ excī
pere sed nō pbare. idem est. c. cum sup. de cō/
cess. pben. ꝛ nō esse. ꝛ esse ꝛ nō apparere paria
sunt quo ad iuris effectū. l. duo sunt tricij. ff.
de testa. tu. Et ī tenet sic. s. dixi de nō residē
te Clericus. vij. ℌ. iiij. De occulto ꝺo pctore
credo q̄ nō tenet. qz uis tutius esset restitue/
re. qz ꝛ si inutiliter seruiat quo ad se. nō tñ q̄
ad alios aut quo ad ecclesiā.

Clericus ix. dz a q̄busdaz actibꝰ
secularibus esse remotꝰ
c. fi. de vi. ꝛ hone. cle. ne cle. vel mo. p totum.
Et q̄ sint isti actus p dubia inferā.
¶ Utr clericus possit negociariꝛ. ℟. q̄ nō ne 1
gocia secularia. c. i. ne cle. vel mona. ꝛ. c. fi. de

vita ⁊ ho. cle. Sed nota ſm Pa. in rubrica ne cleri. vel mo. q negociū ſcl'are dz duplex. Primo large. vt ꝺ ꝓhēdat quicq̄d puenit ex carnali ꝺcupiſcētia nō ſubiecta freno rōnis. Et h̄ innuit tex. in. d. c. i. i p̄n. Vñ dz negociū ſcl'are. q ꝓ illud viuit omino ſeculariter ſcz ſm ſcl'm ⁊ carnē ⁊ nō ſm deū ⁊ ſpiritū. Et h̄ phibet etiā laicis: magis tamē clericis. vt in. d. c. i. Sc̄do negociū ſcl'are dz magis ſtricte: vt ꝺ ꝓhēdat negociū ptinēs ad rēpublicā mundanā ⁊ ſcl'ares hoies. Nō quidē licz ſit p̄miſſum laicis. tamē clericis nō licet. Vñ in. l. placet. C. de epi. ⁊ cler. dicit tex. q clerici nihil ꝺmune habet cū publicis actib⁹ vl'ad curiam ptinētib⁹. cuius corpi nō ſunt annexi. p quē tex. patet q clerici nullū officiū p̄nt habere in republica. vt ꝓbatur i. d. c. i. in fi. facit. c. reprehenſibile. xxiij. q. viij. nec ſunt de vniuerſitate ſeculari. vt nō. i. c. dilecta. ō ex. p̄la. Et ſic ꝺcludo q clerici nō debēt attēdere nec h̄ie curā de mundanis: niſi quatenꝰ ſunt neceſſaria ad ſuſtētatōem corpis. argu. i. q. iij ſi q̄s obiecerit. vel i caſu pietatis. vt. j. tutela §. i. ⁊. §. Aduocatus. §. v. cū ſe.

2 ¶ Utr̄ clericꝰ poſſit p artificiū q̄rere ſibi neceſſaria ad victū? R. ſm Pa. i. c. clerici officia. de vi. ⁊ ho. cle. q ſic ex honeſto artificio. facit. c. i. de cele. miſ. ⁊. xci. di. p totū. Et h̄ veruꝫ ſm glo. xci. diſ. an ſumma. dummodo ꝓpter h̄ nō ſe ſubtrahat a diuinis officijs. Nec obſtat. d. c. i. ne cle. vel mo. ⁊. lxxxviij. di. p totū vbi phibetur omnis negociatio clericis. q̄a vt dicit glo. i. c. canonū. xiij. q. iij. emere cartam p libro ꝺſcribendo vel corum p ſotulari faciendo et hmōi. vt ſic lucretur aliq̄d pro victu: nō eſt negociatio ſed artificiuꝫ. et ideo nō phibetur clericis. ⁊ i iuribus p̄allegatis. vbi phibetur negociatio. intelligit q̄n clerici aliquid emūt vt immutatū carius vendant q̄ h̄ ē ꝓp̄rie negociatio: vt ibidē patꝫ. ⁊. lxxx viij. di. c. ejiciēs. Secus ſi p̄ter ꝓpoſitū bladū quod emerūt ſupeſſet venderēt carius ⁊ hmōi. q licēret ſm Hoſti.

3 ¶ Que pena clerici negociatoris? R. q vltra mortale p̄tm ſi tercio monitus nō deſtiterit pdit p̄uilegiū clericale. vt in. c. fi. de vi. ⁊ hone. cle. Et q̄z docto. ſint varij in opini. ego ſaluo meliori iudicio ſic intelligo: vt clericus in minoribus ſiue ſit ꝺiugatus ſiue nō q nō peccat mortaliter negociādo. dūmō tale negociū nō ſit phibitū etiā laicis. Sed ſi nō ē ꝺiugatus: pot ꝓpelli p priuationē p̄uilegij clericalis. non quidē illius ſi quis ſuadente xvij. q. iij. ſed p̄uilegij quo non p̄nt vexari exactōnib⁹ in pſona vl'in bonis ꝓp̄rijs. vt. l. ij. C. de epi. ⁊ cle. Cōiugati ſo nō. q perdūt ipſo facto p ꝓtractū mr̄imonij. vt i. c. vno. de cle. ꝺiu. li. vi. ⁊ in. c. Johānes. eo. ti. Alij ſo q̄ ſunt in ſacris aut religioſi peccāt mortaliter. c. fm. ne cler. vel mona. Et ſil'r p̄nt ꝺpelli priuatiōe p̄uilegij cl'ical'. ſic dixi de exiſtentib⁹ in minoribus. Et q nō pdant tā iſti q̄ pſati in minoribꝰ etiā poſt trinā monitōem p̄uilegiū illius canonis ſi quis ſuadēte. vt nō ſit excōmunicatus quiſquis eos pcutit. nec etiam foꝛi. vt poſſint p crimin⁹ aut excēſſib⁹ puniri ſeu ꝺdemnari criminaliter vel ciuiliter p iudicē ſeculārē. patet h̄. q clerici ꝺiugati quos oꝛtet negocijs ſecularib⁹ intendere. vt in. d. c. Johānes. his gaudēt ſi habitū ⁊ tōſurā poꝛtāt. q multo foꝛti⁹ iſti nō ꝺiugati. Et credo iſtud ſit ſecurius in ꝺſcientia

4 ¶ Utr̄ req̄ratur trina monitio. aut ſufficiāt vna generalꝫ vt pdāt p̄uilegiū de q. ⁊. ſ. R. pa. in. c. ſi. de vi. ⁊ hone. cle. q oꝛtet ſit trina q̄a nō ſufficit vna pemptoria vbicūq̄ agit ꝺ pena incurrēda ⁊ ius exigit trinā monitiōz vel trinā citationē. h̄ voluit glo. nota. in cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊ Jo. an. in. c. tue. de cle. non reſi. Nec obſtat q vbi a iure requirit triplex citatio ſufficit vna pemptoria q̄ hz vim trine citatōis. vt i. l. tres denūciatōes. C. quō et q̄n iud. Vide glo. in. c. ꝺſuluit. ō offi. dele. ⁊ Pa. i. c. i noie dñi. de teſti. q h̄ verū in citatōe q̄ ius ita vult. ſecus in monitōe. nec ſufficit trina monitio. ſed oꝛtet ſit ſpecificata non generalis. Et p h̄ facit tex. in. d. c. ſi. in fi. in fi. rales. ⁊. d. glo. in fi. nominatim. ⁊ qđ nō. in. c. ſtatutū. de ſen. ex. li. vi. valeret tñ ſi fieret p viam ſtatuti. q ſtatutū hz vim legis. ⁊ ꝓlatus p̄t ſtatuēdo augere penā iuris ⁊ infligere p̄nā ſine monitōe verbali. al's requirit monitio. in. c. ij. de ꝺſti. li. vi.

5 ¶ Sz p quē dz fieri hec monitio? R. Pa. ſ. c. ꝺtingit. el. ij. de ſen. ex. q nō p iudicē ſcl'arem ſed oꝛtet fiat p ep̄m aut eū q̄ hz iuriſdictio nē epalem ſup eū. ⁊ ſm glo. in. c. ſi clericos. de ſen. ex. li. vi. nō refert an habeat eam ex p̄uilegio vel ꝺſuetudine vel a iure

6 ¶ Utr̄ clerici teneant reſtituere q̄cq̄d lucrant? R. Nar. ſunt p negociatōem eis phibitā. de vi. ⁊ ho. cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. q i foro aie tenent pauperibus dare. xiij. q. v. q̄ habetis. Ego credo q ſit bonū ꝺſiliū: ſed de neceſſitate nō. xiij. q. v. nō ſane. i ꝑ. tanḡz ſua. Et h̄ videt ſeq̄ Ant. ⁊ Nar. in. d. cle. i. De quo dic vt. j. Reſtitutio i. in ꝑ. turpiter

7 ¶ Utr̄ cl'ici poſſint exercere officiū tabernarij

riozz aut macellariozz. ff. q̄ nō. imo si p̄sona liter publice exercēt. ⁊ tercio moniti noiatim a suis p̄latis nō dēstiterint: clerici ɔiugati p/ dūt p̄uilegiū clericale oīe. etiā istud. si quis suadēte. xvij. q. iij. nō ɔiugati aūt solū p̄dūt i reb⁹ si dēferūt habitū cl'icalē. sz si nō dēferūt sz incedūt oīno vt laici. amittūt etiā i p̄so nis. Uez ē q̄ si p̄fatū officiū dimittūt reassu mūt tā ɔiugati q̄z non ɔiugati. Intelligē q̄ ɔiugati reassumūt nō ita sic nō ɔiugati. sed illud in q̄ gaudēt. vt in. c. vnico. de cle. ɔiug. Et iste ē verus intellectus lre. licet alij aliter intellexerint. Dechabent ex cle. i. de vi. ⁊ ho. cle. Immo p̄hibentur tabernā intrare. vbi. di. nō oportet. Intellige nisi in itinere cā ne/ cessitatis. vt in. c. clerici. ea. di.

8 ¶ Utz cl'ici possint exercere officia a p̄fat⁹ vi/ liora vt aptare pelles ⁊ hmōi. ff. q̄ nō p idē titatē rōis p̄m Pa. i. d. cle. i. Rō qz i his sta/ tus clerical' dehonestat. arg. l. athletas. §. ait p̄tor. ff. de his q̄ no. infa. nō tñ incurrerēt pe/ nā statutā ɔ exercētes officiū tabernariozz. Credēdū tñ peccare mortal'r si lynt in sacris aut religiosi talia publice exercētes. sec⁹ si oc/

9 culte p artificio ad sustētatiōem vite

¶ Utz clericus possit exercere officiū tabellio/ nat⁹. ff. p̄m Ho. i. c. sicut. ne cle. vel mo. q̄ cle ricis ɔstitut⁹ tabellio a laico nō p̄ot si est in sa/ cris postq̄z ē sibi interdictū etiā in causis ec/ cl'iasticis p̄m Innocē. i. d. c. sicut. Tamen si ante q̄z sibi interdicat facit instrm tenet. sed postq̄z ē sibi interdictū nō. Si vo ē ɔstitut⁹ a papa vel ab epo q̄ ad diocesim suā. poterit i causis eccl'iasticis cū ei non deb̄eat ppter oz dines sacros aut bñficiū eccl'iasticū officiuz interdici. ar. de decī. c. tua. el. ij. et de iu di. decer nim⁹. de arbi. ɔtingit. Si vo sunt i minori/

10 bus p̄ñt exercere etiā si sint bñficiati. ar. d. c. sic. a ɔuo sensu. licet sit honestius abstinere

¶ Utz liceat clericis iocul'atoris officiū face re. ff. q̄ nō publice. ⁊ tales sunt q̄ faciūt spe/ ctaculū ppriū corpis. facit. l. ij. §. fi. ff. de his q̄ no. infa. Et si h̄ faciūt p annū ipo iure p̄r/ dūt omne p̄uilegiū clericale. Dic no. q̄ Jo. mo. quē seqūtur De. i. c. vnico. d. vi. ⁊ ho. cle. li. vi. dicit. q̄ clericus i sacris ⁊ etiā monach⁹ p dit p̄uilegiū canonis. si q̄s suadēte. xvij. q. iij Et videt verius. q̄uis Archi. teneat ɔtrū. ⁊ di cat q̄ solū exñtes i minoribus p̄dūt. Sil'r eti/ am p̄dūt si minoribus tpe post trinā monitōem nō dēsistāt. c. vnico. de vi. ⁊ ho. cle. lib. vi. In honeste rei cā loci aliq̄d facere nō reprobat. p̄m glo. in. d. c. vnico. ⁊ facit qd̄ no. Jo. de ci

tharistis ⁊ his q̄ varijs vtunt instrumentis lxxxvi. di. nonare. in glo.

¶ Utz clericus possit esse p̄curator scl'arium p̄so 11
nar⁹. ff. Pa. i. d. c. ij. ne cle. vel mo. q̄ p̄cura tor general' i cā eccl'iastica bñ posset ⁊ coram iudice ecclesiastico. sz i causis scl'aribus i iudi/ cio vl' extra nō p̄t ec. posset tñ ee i aliq cā p̄ti/

¶ Et summarie dic q̄ clericus nō p̄ot p̄cul'ari. 12
implicat⁹ scl'aribus disceptare. exceptis causis de q̄bus. s. Aduocatus. §. v. vi. ⁊. vij. Nec ee p̄curator nisi vt dixi. nec ɔductor rez scl'ari um nisi cā necessitatis duct⁹. qz tūc possz cō ducere vineā vel domuz vt aliq̄d vñ viueret lucrarē. nec canes vel aues sequi. vt i. c. i. ne cle. vel mo. nec p̄curatōes villaz. aut iurisdi tiones scl'ares sb aliquibus p̄ncipibus ⁊ scl'aribus viris exercere vt iusticiarius eoz fiat. vt i. c. sed nec. eo. ti. nec sniam sanguinis si ē in sa/ cris dare. nec sacerdos officinz vice comitis aut p̄positi scl'aris hñe. c. clericis. eo. titu. nec sententiaz sanguis dictare. aut interesse vbi vindicta sanguinis exerceat. nec p̄positus ba/ listarioz. ⁊ hmōi viris sanguinū. nec vllā cy rurgie artē que adustione vel incisione indi/ geat. nec impedere bñdictionē aque feruēti. seu ferro candēti ad purgatōem. vt i. c. sniam eo. ti. Et oēs talia vel aliq̄d hoz exercentes. si tercio a suis p̄latis moniti nō dēsistūt. per/ dūt p̄uilegiū clericale. vt notāt doc. i. d. c. sed nec. Jtē p̄sbris. decanis. archidiacōis. pleba nis. p̄positis. cātoribus. ⁊ aliis clericis p̄sona tū habentibus p̄cipit sb excōicatiōis late sniē pena. ne leges aut physicā audiāt. vt i. c. fi. e. ti. De q̄ casu dic vt. j. Excōicatō. vij. §. vij.

Clericus r. debet ee nō vindicati/ 1
uus sz patiēs. vñ p̄cipi tur eis ne arma portēt nisi ad defensionē. vñ clerici q̄ relicto habitu clericali arma portāt. si tercio moniti nō deponūt. p̄dūt p̄uilegiuz clericale. de sen. ex. c. audientia

¶ Quid si misceat se cl'icus tyrānidi vl' crudeli 1
tati. ff. q̄ si q̄s ptempto habitu cl'icali guer rā vel seditōem mouet vel atrociter deliquit publice. aut i factū armoz se imiscet. ipo fa/ cto sine monitōe p̄dit p̄uilegiū canonis. si quis suadēte. xvij. q. iij. vt in. c. ppendimus de sen. ex. de aposta. c. i. in p̄n. Puilegiū aūt fori nō amittit nisi post monitionē. Facit. c. si iudex. de sen. ex. li. vi.

¶ Utz clericus miles effectus p̄dat p̄uilegi 2
um clericoz. ff. Inno. in. c. i. de apostatis. q̄ si facit actū oīno clericatui ɔtrariū. vtpu/ tā exercet seua. vadit ad bellū statim p̄dit. qz

eligẽs ꝟ tratiã viã excludit ipso facto a ꝓma xxxij.q.i.cũ renũciat. Si vo nõ exercet seua. nec aliũ actũ ꝟ iũ cl'icatui. sz viuit hõeste vt clericꝰ. etiã si duxit vxorẽ virginẽ. sic nõ per/ dit. Pa. tñ dubitat i.c.vt ꝟsultatõis. ó cle. ꝟ iu. i eo milite q̃ iurauit illa de q̃bꝫ i glo.l.pe nul.ff.ex q̃.cau.ma.qz iste actꝰ videt oino ꝟ/ riꝰ cl'icatui. q̃ pugnare nõ dz etiã cũ ifidelibꝫ c.ex multa.de voto. Sz ꝓmũ equius

3 ¶Utr̃ clericꝰ occidẽs vl' mutilans inuasorẽ suũ pdat ꝓuilegiũ clericale. R. Pa. in.c.cleri ci arma. de vi. t ho. cle. q nõ.

4 ¶Utr̃ p defensione ꝓximi liceat eis sumere arma. R. Pa. vbi. s. q si hz iurisditõz i loco sic licet p defensiõe suoz mouere arma. nõ tñ ipe i ꝑpria ꝑsona. c. dilecto. de sen. ex. lib. vi. Si vo iurisditiõem nõ hz. aut sine cl'ico ag/ gressoz ꝓpullari pt. t sic nõ dz arma sumere c.ex mlta. ó voto. Idẽ. xxij.q.viij. reꝑhẽsibi le. t. vij.q.i. scisciatꝰ. t qđ ibi nõ. Si aũt nõ pt aliter ꝓpulsari. tũc licz aggressorẽ capere. ꝓ terare t etiã occidere si aliter nõ pt ꝓximũ de fendere. xxij.q.iij. maximianꝰ. t.c. si q̃s pt. t c. dilecto. irregularitatẽ tñ icurrit sine pcto. p̃dicta cle. si furiosus. Et de hꝫ vide. ſ. defensio Et q̃ ad irregularitatẽ homicidiũ. iij.

Clericus xl. debet eẽ sobrius. vt i c.a crapula. de vi. et ho. cle. vbi p̃cipit eis vt vinũ sibi' tẽperẽt t a vino se temperẽt. Et q̃uis aliq̃ teneat ibidẽ q̃ pec cet mortaliter si bibat vinũ sine aq̃. tñ cõiter docto. nõ tenẽt. sz sufficit bibere temperate. vñ ter. dicit q̃ dz eẽ ꝟtẽtus trina potatiõe. i c.q̃n. qđ palea est. xliij. dist.

1 ¶Utr̃ liceat eis cogere alios ad bibẽdũ. R. q̃ nõ. Intellige vltra nccitatẽ. neq̃ fabulas inanes cãtare vel turpia ioca. pila vl' vsos vl' laruas dæmonũ añ se ferre ꝟsentiãt. qz hꝫ ẽ di abolicũ. t sacris canonibꝫ ꝓhibitus. vt dicit ter. i. c. nullus p̃bꝛoz. di. xliij.

2 ¶Utr̃ liceat clericis facere ꝟiuia. R. q̃ sic. si ex charitate. dummõ abstineãt a superflu/ tate. detractione t irrisione alioz. vt in. c. con uiuia. xliij. di. t in ꝓncipio t i fine mẽse lau/ des deo reddanẽ. t aliq̃d legãt de sancta scri/ ptura. vt in. c. q̃n. t in. c. p reuerẽtia. ea. dist. alꝫs nõ licet. vt i. c. nõ liceat. ea. di.

3 ¶Utr̃ debeat bñdicere mẽsam anteq̃ comedat. R. q̃ sic. t post sumptũ cibũ reddere gratias. xliij. di. nõ liceat

4 ¶Utr̃ debeat comedere añ terciã. R. q̃ non. vt in. d. c. nõ liceat

5 ¶Que debẽt esse in eoz ꝟiuio. R. primo le/ ctio diuinaz scꝑturaz. Secdo q̃ nulli detra/ hat. Tercio q̃ inanes sc'lariũ negocioz̃ fa/ bule nõ recitent t multo minus aliud turpe Quarto q̃ solũ p sustẽtatõe cibꝫ sumat. ha/ beat ista in. c. ꝟiuia. t. c. nullus p̃bꝛoz. t. c. p reuerẽtia. t. c. nõ liceat. xliij. di.

¶Utr̃ peccẽt mortal'r cũ ꝟ aliq̃d ꝑfatoz̃ faci unt. R. q̃ nõ. sz venial'r. nisi q̃n turpia vl' lar uas dæmonũ añ se fieri ꝟsentiãt. qz talia sunt eis ꝓhibita. vt i. d. c. nullꝰ p̃bꝛoz. Et tñ vi/ detur eẽ mortale. Et licet. d. c. nullꝰ p̃bꝛoz. loq̃ tur solũ de p̃bꝛis. tñ. c. p̃bꝛi. xxxiij. di. exten/ dit ad oẽs exñtes i sacris. Qui aũt nõ sunt i sacris. nõ credo mortaliter peccẽt nisi pueri am seculares in hmõi peccarẽt.

Clericus xij. debet esse alienꝰ ab his q̃ irregularitatẽ in ducũt. de quo vide. ſ. Irregularitas. i. q̃ sunt qui nõ p̃nt ꝓmoueri. t quibꝫ virtutibꝫ debe ant refulgere. habes. xl. dist. p totũ. Nam de bẽt esse exemplũ omnibꝫ laicis. viij.q.i. quæ lis. vbi dz. Ueh emẽter ecclesiã xpi destruit hꝫ scz meliores esse laicos q̃z clericos. facit. vi. q.i. ſ. verum hac auctoritate

Clericus xij. q̃ ad bona ipsoz̃ et eoz̃ dispositione.

¶Utr̃ clericus possit testari de rebꝫ eccl'es/ tibus. R. Inno. in. c. cũ in officijs. ó testa. q nõ. vt ibi. t. c. ad hec. t. c. relatũ. cl. ij. xij. q. iij. c.i. Et nota q omia dicunt bona eccl'ie q intuitu eccl'ie vel de facultatibꝫ eccl'ie acq̃si uit. vt in. c.i. de testa. i tex. t i glo. verũtamẽ glo. in. c. ꝑsenti. de offi. ordi. li. vi. post Hos/ tiensem. q clerici nõ habẽtes administratoz̃. t dicunt nõ hẽ administratõem q̃n non habẽt bñficiũ cui sit assignata dos ꝟm Ho. i. d. c. p/ senti. sz simpl'r bñficiati. vt sunt canonici t si miles quibꝫ id qđ habẽt obuenit sibi rõne p/ sone. nõ q̃ habeãt ꝓbendã i eccl'ia distinctã. qz sic hẽnt administrationẽ. p̃nt disponere t testari de fructibꝫ ꝓceptis vsq̃z ad diem mor tis de ꝟsuetudine. t etiã si ꝟsuetudo eẽt pol sent testari de redditibꝫ ꝓcipiendis anno se/ quẽti post mortẽ suã. vt refert Pa. i. d. c. cũ i officijs Sed ego credo licere q̃n disponit in pios vsus vel i casibꝫ de q̃bꝫ i sequẽti. ſ. al's ꝟsuetudo ẽ irrõnabil'. ar. c. fi. xv. q. i.

2 ¶Utr̃ clericus possit de rebꝫ p̃dictis donare aut alio mõ disponere. R. Pa. vbi. s. q nõ nisi in quattuoz casibꝫ. Primus q̃n tamũ/ dem expendit de suo in vtilitatez eccl'ie. c. si q̃s. xij. q. ij. t. q. v. si eps. qz in hoc casu posset etiã testari. Immo si nõ testaret hered̃ posset

pctere.facit.c.de multa.et qđ ibi nō.de pben. t.l.que oīa.in fi.ff.de pcu.t glo.in.l.si nō sortē.§.si centuz.ff.de pdi.in de.Scōs qñ h̄ habet pſuetudo fm Hosti.et Lau.in.d.c.si eps.Sz Pa.h̄ intelligit de rebz mobilibz et modicis.At ego addo qñ disponit pie et rationabiliter.alīs nō.Tercius qñ donat ītuitu elemosyne.quā clericꝰ etiaz in egritudine pōt facere.vt in.c.ad hec.t.c.relatū.el.ij.đ testa.Quartus casus qñ vult remunerare seruitia honesta.taz a pſanguineis q̄z ab extraneis recepta.d.c.relatū.§.licet.Addo quitaz qñ dat religiosis locis.d.c.relatū.Et nō practicaz fm Pa.vbi.s.q̄ si clericꝰ vult aliq̄ respectu istoz quattuoz vltimoz dare:faciat ipse dū viuit t nō relinquat.qz nō valet.d. c.ad hec.Et nō q̄ quicūq̄z accipit alio mō de rebz ecclīasticis tenet ad restitutiōz.facit qđ nō.in.d.c.ad hec.t quod nō.in.c.cum fm. de pzeben.sed melꝰ qđ no.Pa.in.c. vt vnus quisq̄z.đ pe.cle.vide qđ dico.ſ. Immunitas §.lij.t sequen.

¶Utz clerici possint de distributōibz q̄tidianis disponere.R.q̄ sic.si nō habēt administrationē in eccl̄ia.qz dant p stipēdio pſonali vt in.c.vnico.de cle.nō resi.li.vi.

¶Quid đ donatōe iter viuos.R.q̄ valet.qz pſumit donatū intuitu amicicie vl̄ spe future remuneratōis.fm glo.i.c.req̄sisti.de test.

¶Sz q̄d de bonis acq̄sitis intuitu dignitatis clerical'.vtputa p missis dicēdis.R.Pe. pōt testari.Et placet No.i.c.qz nos.đ testa. t Inno.ibidē.q̄ dicūt q̄ si clericꝰ rōne officij aliq̄ acq̄siuit.puta qz fuit capellanꝰ alicuius pncipis qui multa ei donauit.q̄ pōt de talibus donatis ad libitū disponere.multo magis đ bonis acq̄sitz intuitu pſone puta ex successiōe cognatoz vl̄ donatōe amicoz seu industria ciuicoz.vtputa doctrina seu artificio pōt disponere.vt i.d.c.qz nos.t qđ ibi nota. Pe.tñ vt refert Ly.vbi.s.limitat h̄ vez i cl̄l cis inferioribz:nō aūt i epo.At addit Bal. ibidē.etiā si eēt cardinal'.Idē de platis regularīū eccl̄iaz.t ē tex.in.d.aut.q̄ solū.pcedit q̄ pdicti epi t plati regulariū eccl̄iaz possint disponere ad libitū đ acq̄sitis añ epatū vl̄ p lationē.t de acq̄sitis in epatu vel plato e p cognatoz vsq̄z ad q̄rtū gradū.de rel iqs ꝛo q̄licūq̄z acq̄sitis nō pōt disponere sz acq̄rit eccl̄esie.Alōis tñ opi.aliter tenet.vt.ſ. Legatū i.§.is.Sz ego limito ī istis in q̄bz pōt facere qđ vult vez ē nisi in q̄nq̄z casibz. Primꝰ qñ ipe eēt obligatus restituere eccl̄ie.vtputa qz dolo vel culpa nō leui.tñ fm Innoc.in d.c.cū in officijs dānificauit eccl̄iam.sz q̄ teneat đ leui culpa etiā ē tex.aptus.C.arb.tu. l.q̄quid.facit.ff.đ admi.tu.l.si res.Hic em̄ vt no.Inno.in.c.ea que.de offi.archi. ille q̄ accipit pciū p appositio seruādo:tenet de leui culpa.sic t q̄ dignitatē hz cui h̄ officiū est annexū.s.pseruādi bona eccl̄ie teneat:cū plus sit hz dignitatē.Nec ob.l.nomia.C.arbi.tu. vbi si noia debitoz minꝰ idonea fiūt q̄ tpe tutele erāt bona.nō tenet tutoz nisi fuerit in lata culpa.ff.de admi.tu.l.tutoz q̄ reptoziū.§. pterit.vbi tutoz emēs pdia minꝰ idonea nō tenet nisi de lata culpa.qz sunt casus spāles. sz regulare ē vt teneat đ leui culpa.t sic tenet Ber.t Hosti.in.c.ea q̄.de offi.archi.Scōs si de bonis ipsius eccl̄ie alicui fecit grām fm Inno.vbi.s.allegat.l.cū ostēdim̄.ff.đ fideiuſ.tu.t C.eo.l.ij.t vlt.Tercius casus si pastus ē ppter negligentiā suā rē eccl̄ie pscribi. fm Pa.in.c.ex pſentiū.de pigno.allegat.c. placuit.el.ij.t vi.q.iij.Quartus ē si reddit' i vsus inhonestos puertit.xij.q.iij.c.i.Quintus in casibz de quibz.s.dixi.Clericꝰ.iij.qđ teneat ad restitutōem.qz ī istis casibz p̄mo teneat satisfacere eccl̄ie añq̄z aliud disponat.de h̄ etiā vide Immunitas.§.lij.

¶Utz acquisitū p sacerdotē in iniungendo pnias parochianis debeat ē eccl̄e:R.Inno. i.c.cū inter.de ſ.sig.q̄ sic.Et iō disponere ad libitū nō potest 6

¶Utz p̄latꝰ inducēs testatorē ad sibi relinquēdū q̄ eccl̄ie reliq̄sset teneat illd restituere t an possit disponere:R.Pa.i Rica đ pe.cle. q̄ q̄dā dicūt q̄ pōt disponere p.l.q̄quid.C. ar.tu.Sz Ly.formādo hāc.q.ī tutoze dicit q̄ si blādo sermone ipm induxit ad sibi relinquēdū q̄ nō teneat.ar.i.l.fi.ff.si q̄s ali.te.vbi patet q̄ talis nō pmittit relictū.Si ꝛo dolo seu fraude eū induxit teneat eccl̄ie ad interesse.Sz q̄ teneat eccl̄esie simpl'r.tex.est cum glo.in.c.q̄cunq̄z.xij.q.iij. vbi pt̄z q̄ p̄latꝰ teneat ad interesse eccl̄ie qñ ei potuit q̄rere t negl̄exit ad instar tutoris.vt i.d.l.q̄cq̄d.t in.l. pupilloz.C.de admi.tu.Nec em̄ dz vtilitatē suā pponere vtilitati eccl̄ie:sic nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupilli.l.tutor fm dignitatē.§.i.ff.de admi.tu.l.si vt certo.§.pmodatū.ff.pmo.ff.depo.l.qđ nerua.i fi.t.vij.q. i.pn̄tū.t.c.placuit.Pa.vbi.s.tenet et seq̄t opi.Ly.Sz ego credo vez ī tutoze.qz de eo pt̄ dici q̄ suā pſonā pt̄ pferre cuicūq̄z.ar.c.pe titō.đ iureiu.t đ pe.di.ij.hec q̄ đ q̄litate.sz i p̄lato teneo glo.cū tex.i pdicto.c.quicūq̄z 7

8 ¶Cui restituet q̄ indebite aliq̄d ab eccl'iastici recepit? R. Rod. t Ray. q̄ anēte iudicis pn̄ialis fiet restitutō eccl'ie cui ablatus est si paup ē eccl'ia. vel si ē abūdās fiet paupibꝫ q̄ indiget. Idē Ho. ar. xvij. q. iij. si q̄s i atrio.

9 ¶Utr̄ clericꝰ q̄ rē eccl'ie meliorauit ex sua industria possit de sua melioratōne disponere? R. q̄ nō. facit. c. inq̄rendū. t. c. si q̄s. de pe. cle. Rō. qz ad h̄ tenet si de ei⁹ fructibꝫ uiuit p dicta in. q. p̄ce. Secus si ꝺ p̄imonio uel ꝺ suo meliorasset. vt. s. dictū est. Ş. ij.

10 ¶Utr̄ relictū clerico i dubio p̄sumat ituitu eccl'ie datū? R. q̄ si administratōez nō hz nō p̄sumit. secus si administratōez hz. Ln̄ ad cōie/cturas ē recurrēdū. vt i. c. requisisti. de testa. t qꝺ no. Inno. in. c. cū in officijs. eo. ti. vide. j. Legatū. i. Ş. xvi. t. xvij. t. xviij

11 ¶Utrū clericus possit de bonis eccl'ie bota/re sororē vel alere parētes? R. Pa. in. c. puenit. de arbi. q̄ sic sororē vel aliā ꝺ sanguineaz si indiget de redditibꝫ eccl'ie. pbatur p. c. i. de co. cle. t mu. t p glo. cū tex. i. c. oīno co. nfitemur. xxxi. di. vbi glo. dicit q̄ clericus habēs vxorē vel filios potest eos pascere de redditibus eccl'ie. q̄ multo magis botare. cū causa botis sit fauorabilior q̄z causa alimētoz. vt no. Ly. facit quod no. in. l. cuz in plures. Ş. pe. ff. de admu. tu. et in. l. nō omni. C. eo. ti. in glo. Et hoc intelligē si indiget. vt i glo. p̄fati c. oīno. t nō ad pompā vel alū statum. ar. eo. que no. xliij. di. in p̄ncē. quia sic tā dātes q̄z recipiētes tenētur ad restitutionē. ij. q. vi. puenit. t no. Mat. t Lar. i cle. ij. de vi. t ho. cle. Limita tn̄ quo ad accipiētes vt teneantur ad restitutionē. vez q̄n clericus est nō solu ēdo. al's nō q̄n accepit de rebꝫ que alienari p̄nt ad libitū clericoz. sic̄ sunt fructꝰ t hmōi icōm vide. t placet. licet alij indistincte velit q̄ teneātur: qꝺ esset tutius

12 ¶Utr̄ piculū qꝺ ē aduenticiū in laico sit q̄s castrēse i clerico? R. Pa. i. c. qz nos. de testa. t i. c. pstitutus. de resti. i inte. q̄ sic. Et iō licz sit filiusfa. tn̄ usufructus nō acquirit p̄i. Hoc tenuit Ho. i. ꝺ. c. qz nos. t casus est i auten. p̄sbros. C. de epi. t cle. vbi dicit q̄ res ad dominiū clericoz venientes sunt eis ad sil'itudinē castrensiū vt testari possint

13 ¶Quis succedit clerico decedēti ab itestato? R. q̄ i bonis eccl'ie eccl'esia. in bonis ꝺo suis de quibꝫ pōt ad libitū disponere succedēt cō sanguinei si habet. xij. q. iij. q̄cūq̄z. t. q. vlt. c. vl. in auten. de ec. ti. Ş. quis epūs. q̄ si nō habet tales qui de iure venīt ab intestato: succedet eccl'ia. c. i. de suc. ab inte.

¶Utr̄ clericꝰ ordinatus ad titulū p̄imonij sui tacite vel expīsse possit de dicto p̄imonio ad libitū disponere? R. q̄ sic p̄m Be. in. c. fi. eps. de pbē. li. vi. nisi expīsse sit actū q̄ trāsierit in rē eccl'iasticā p̄m Jo. de lig. t Jo. an. ibidē. In dubio ꝺo cū nescitur an bona fuerint eccl'esie vl' p̄sone: p̄sumēdū ē p eccl'ia. si trīs stat cū habuisse aliq̄. sz dubitat an sint ista vl' illa p̄sumit p possessore t alicꝰ pbabit. ar. xij. q. iij. c. i. t. q. v. c. i. in fi. Si nullus sit in possessione t in dubio stāt fiet distributio equalis. de suc. ab inte. c. ij. in glo.

Clericus xiij. quo ad eorum pri uilegia

¶Quero q̄ sunt p̄uilegia cl'icoz? R. Pa. i. c. epīs. ꝺ pbē. q̄ oīa p̄uilegia militū q̄ cōgruunt cl'icis habēt. de q̄bꝺ p̄uilegijs militū ꝺ i glo. l. pe. ff. ex q̄. cau. ma. Rō. qz sunt veri milites. Illi imperatoris: sed isti dei facit. c. i. cuz glo. ꝺ cle. egro. tex. cum glo. in. c. p̄ianis. xi. q. i. t tex. cum militer glo. in. c. militare. xxiij. q. i. t tex. cum glo. i. q. iij. saluatoz. circa medium. Et merito ꝺixi q̄ ꝺuenīūt clericis. qz ignorātia iuris nō imputat militi cuz habeat vacare armis. li. t qꝺ ibi nō. C. de iur. t fac. igno. sz nō sic clericis cū habeāt sciētie intēdere p̄m q̄ ꝺixi. s. Clericus. ij. Ş. iij. et sic de ceteris. vñ p̄ debito ꝺueniri nō p̄nt vltra q̄z facere p̄nt. nec tenentur cedere bonis. l. miles. ff. de re mili. nisi sit ex delicto cōctū. vt. s. Cedere bonis

¶Itē Ber. enūerat. xiij. q̄ recitat Lar. i cle. i. de vi. t ho. cle. Primū q̄ n ꝺueniunt cōrā iu dice scl'ari. de fo. cō. pe. c. si diligēti. Secōm q̄ ꝺice scl'ari. de fo. cō. pe. c. si diligēti. Secōm q̄ bonas eos ē excōicat. xvij. q. iij. si q̄s suadente. Tertiū q̄ nō tenent p̄stare mūera seu onera p̄sonalia vl' realia. de imu. ec. nimis. vide j. immunitas. Ş. xxxij. cū seqntibꝫ. Quartuz qz p̄nt vēdicare rē ꝺcessam eccl'ie an traditionē. l. fi. C. ꝺ sa. san. ec. t. c. ex litteris. de ꝺno. Quintū qz gaudēt eodē p̄uilegio familiarū. xi. q. i. clericū. el. i. xxxij. di. eos. t vrobicꝫ i glo. Intellige q̄ ad foz. vt i dictis glo. p̄z. Sextū qz faciētes statuta ꝺ clericos sunt ipso cōicati. ꝺ imu. ec. eos q̄. li. vi. Septimū q̄ solū cl'ici p̄nt obtinere bn̄ficiū eccl'asticū. ꝺ mā ac. ex lr̄is. Octauū q̄ p lr̄as ꝺ laicū impetras tas cū clausula generali nō p̄nt ꝺuenīri. vt glo. c. sedes. ꝺ resc̄p. Nonū q̄ nō tenent ꝺcare spōrtulas. de vi. t ho. cle. cū ab omi. Decimū q̄ acquisita etiā sb pcāte p̄cis ꝺisponūt vt voluit aut. p̄sbros. C. de epi. t cle. Undecimū qz p rebꝫ suis recupandis agere p̄nt sine ꝺsensu p̄cis. no. Archi. in. c. fi. de iudi. lib. vi. Duodecimū q̄ p necessitate non p̄nt ꝺ

strahi a pñe ſm. l. ij. C. de pa. qui ſi. di. Tercium decimū q̄ ſeruꝰ ſcīēte dño clericat⁹ libera/tur a seruitute dñica. ⁊ ptāte. luij. di. ſi seruꝰ. Quartū decimū q̄ pñt facere collegiū. ar. c. ſi. de re. do. vbi ſolū religio phibet qđ laicꝭ nō licet niſi vt dicā. ſ. Collegiū. ⁊ de ml̄tis alijs

3 priuilegijs. ſ. Emunitas

¶ Utꝛ clericus ꝺ iungat⁹ ſup̄ dictis p̄uilegijs gaudeat. R. q̄ nō. Dꝛ ſi ꝺ xit cū virgine ⁊ de fert tonſurā ⁊ veſtes clericales ſolū gaudet i duobꝫ. Primo p̄uilegio canonis. ſi q̄s ſuadēte. xvij. q. iij. Secōo p aliq̄ crimine nō pt trahi ad iudiciū ſcl'are. nec iudex ſcl'aris pōtextu cuiuſcūq; exceſſus pt eū punire pecunia

4 liter vl' p̄ſonaliter. c. vnico. de cle. ꝺ iu. li. vi.

¶ Utꝛ clericus poſſit vti ſtatutis ⁊ ꝺſuetudinibꝫ laicoꝝ ad ſuū ꝺmodū. R. Pa. i. c. fi. ō vi. ⁊ ho. clc. ⁊ facit tex. in ar. q̄ ſic. facit ⁊ tex. i c. ad noſtrā. de pba. Attñ eos nō ligant i eoꝝ p̄iudiciū. Vide glo. in. c. i. ne ſe. va. ⁊ qđ dicā. ſ. ſtatutū. §. vij.

Coactio alia abſoluta q̄ q̄ſ totalr cogit ad aliq̄d faciēdū coꝛpaliter ꝺ ei⁹ voluntate. ſic ille qui ligat ⁊ hmōi. ō qua in. c. p̄bytheros. l. di. ⁊ q̄uis aliquid faciat ex tali coactione ꝺtra deū nō peccat. vt patet in. ō. c. ⁊ no. glo. in. c. ad eius. v. di. facit. c. quod latēter. ⁊ qđ ibi nō. de reg. iur. Qđ intellige veꝝ niſi animo ꝺſentiat poſt. Eſt et alia coactio q̄ ꝺ ꝺditiōali: qua quis cogit vt vnū ō duobus eligat. de qua i. c. lectores. xxxij. diſt. et i glo. p̄dicta. ⁊ hec nō excuſat i pēt̄is. c. ſacris. de his que vi metuſue cā fi. De qua dic vt. ſ. metus. §. vi

1 ¶ Utꝛ coact⁹ ſuſcipiat baptiſmū vel ordinē R. glo. in. c. eps. lxxxij. di. ⁊ Inno. i. c. fraternitatis. de here. q̄ ſi coactio fuit abſoluta nō ſꝫ i coactōe ꝺditiōali ſuſcipit characterē. q̄ꝫ/

2 uis nō grām. vt. ō. Baptiſmus. vi. §. vi

¶ Utꝛ ſeruitia facta deo p̄ coactōem ei placeant. R. q̄ nō. xxij. q. v. ad fidez. ⁊ xx. q. iij p̄ſens. vtilia tñ ſunt facienti ſed nō ad ſalutem niſi diſpoſitiue

3 ¶ Utꝛ mrimoniū teneat p̄ coactiōem ꝺctū. R. p̄ abſolutā certū ē q̄ nō. ſed p̄ ꝺditionalē tenet. niſi interueniſſet metus q̄ poſſet cadere in ꝺſtantē. de quo dic vt. ſ. Metus ⁊ mrimoniū. ij. impedimento. ij.

Coadiutoꝛ dari nō pōt epo etiā ſine licētia pape niſi i duobꝫ caſibꝫ. ꝑm⁹ q̄n epus vl' alⁱ ſupioꝛ p̄lat⁹ ē ḡuat⁹ ſenio aut valitudie coꝛpali. ita ḡuat⁹ q̄ ꝑpetuo ſuū officiū neq̄t exercer. tūc ō ꝺſilio ⁊ aſſenſu capl'i ſui vl' maioꝝ ptis vnū vl' duos aſſumere p̄t coadiutoꝛes. Secōs q̄n p̄fati p̄lati ecñt amētes ita q̄ velit vl' nolint neſciāt exp̄mere. tūc capl'z vl' due ptes vnū vl' duos coadiutoꝛes eis dare pñt. vt i. c. vnico. de cle. egro. li. vi.

¶ Quibꝫ dari ꝺz coadiutoꝛ. R. ꝑm Inno. in 1 c. niſi cū p̄ dē. ō renū. q̄ ꝺz dari cuicūq; p̄lato q̄n pt ſuū officiū exercer. vij. q. i. q̄ p totū

¶ Utꝛ dilapidāti bona eccl'ie ſit dād⁹ coadiutoꝛ. R. 2 Inno. i. c. venerabili. de offi. dele. q̄ ſic

¶ Quid pōt coadiutoꝛ. R. hꝫ liberā ⁊ legitimā adminiſtratōꝝ. excepto q̄ nihil pt alienare vt pꝫ i. ō. c. vnico. nec ꝺz aliq̄d ō bonis eccl'e cui ē coadiutoꝛ ſumere niſi ſumpt⁹ moderatos vt ibidē. vide ad h. c. ſcp̄ſit. vij. q. i.

¶ Dꝫ nūq̄d epi ⁊ alij p̄lati ſupioꝛes poſſent 4 ſibi facere ꝺmiſſarū i adiutoꝛiū. R. q̄ ſic. vt notāt doc. i. ō. c. vnico. Et differt iſte a coadiutoꝛe. q̄ nō hꝫ niſi eā auctem quā ſibi volunt dare. ſecus in coadiutoꝛe

¶ Qñ expirat officiū coadiutoris. R. q̄ moꝛ 5 te illⁱ cui dat⁹ ē coadiutoꝛ. vt no. doc. i. c. grādi. de ſnp. ne. p̄la. li. vi.

Cogitatō ñ mereꝫ pnā ab hoie cū ſuis termis ē p̄tēta de pe. di. i. §. Cogitatio. i tex. ⁊ i glo.

¶ Utꝛ cogitatō deliberata in malū mortale 1 ſit pēt̄m mortale. R. q̄ ſic. xlix. di. c. hic etem §. p̄ꝺeroſus. etiā ſi opus nō ſequat.

¶ Utꝛ cogitatio moroſa ſit mortale pēt̄m. 2 R. ꝺſenſus i delectatōꝝ alicui⁹ act⁹ q̄ ex genere ſuo ſit pēt̄m mortale. eſt mortale pēt̄m ſm ſcīm Bo. i. ij. di. xxiij. ⁊ Ri. ibidē. ⁊ Ale. ij. ij. i tractatu de pēcto veniali. ⁊ hꝰ cōiter ꝺcoꝛdāt doc. Delectari cū ꝺſenſu ſolū ō cogitatōne. qz hꝰ puenit ex inclinatōe affect⁹ i ipaz cogitatōez. q̄ q̄dē ſm ſe nō ē mortale pēt̄m. ſed q̄nq; veniale. vt cū q̄s inutiliter cogitat de ea. q̄nq; nullū. vt cū q̄s vtiliter cogitat. puta qz vult p̄dicare vl' diſputare. iō ꝺſenſus i talē delectatōez nō erit mortale. ſm Tho. ꝑma ſcē. q. lxxiij. ar. viij. ⁊ ſolū q̄n delectat ō fornicatōe cogitata. ⁊ ꝺſentit i talē delectatōez ſm p̄fatū Tho. vbi. ſ. Si ꝺ cogitatōi moroſe ñ adeſt ꝺſenſus i delectatōꝝ cogitatōis act⁹ phibiti. tūc ſm. s. Bo. vbi. ſ. diſtīguēdū ē. q̄ aut imminet piculū caſus in pēt̄m mortale. ⁊ tūc ſi adūtit piculū qđ ſibi imminet ⁊ nō repellit. ſed patiꝫ i hmōi cogitatōibꝫ occupari. tunc ſm mgros peccat mortal'r. Si ꝺ nō adūtit piculū delectatōis nec repellit

nō peccat mortaliter. Et ħ magis mihi placet. t ē tutius: q̄uis aliq̄ dicāt nō ee mortale etiā qñ aduertit periculū dūmō nō ꝟsentiat in delectatōem Sil'r qñ nō imminet periculū casus nō ē mortale pctm si non repellit: sz tm periculosuz. Collige ḡ sic. qñ ḡs hz cogitatōz i q̄ delectat: q aut delectatio ē de eo qđ nō est pctm vel saltē mortale. t sic quātūcūq; in cā ꝟsentiat nō peccat mortaliter ſm R. vbi. s. puta mulier vidua cogitat de actu coniugali quē habuit cū marito. licet delectet in ipsa delectatōe cogitatōis vt p̄terita nō vt p̄senti nō peccat mortaliter nisi immineat sibi periculū casus. puta pollutōis t hmōi. qz tunc si aduertit peccat mortaliter nō repellēdo. Si ꝟo ē de eo qđ ē mortale ex genere suo. vt fornicari t occidere hoiem ꝓpter vindictam et hmōi. t tunc aut placet ipa delectatō t opis ꝟsummatio si facultas adesſz. t sic ē mortale pctm. Aut placet delectatō sz displicet opis ꝟsumatō. t sil'r ē mortale pctm. Aut neutrū placz. t tūc si imminet periculū t aduertit. si nō repellit ē mortale ſm tutiorē viā. Si aūt nō immunet periculū aut nō aduertit: sic erit veniale si nō repellit. Si aūt statiz repellit sic nullū ē pctm. Si aūt delectatio solū ē i cogitatione nō i re cogitatōis. puta delector de aliq̄ cogitatōe qz est pulcra admuētio t hmōi. et tūc si ē ꝓpter bonū finē. puta vt p̄dicē ꝛ tale pctm vel disputē: sic ē meritoriū. Si aūt nō ē ꝓpter finē bonū sz ꝓpter vanitatem: sic erit pctm veniale nisi vt dixi immineret periculū qz tūc vt dictū ē peccaret mortal'r qñ aduerteret nō repellēdo. Et de ħ etiā vide. j. Sensualitas. qñ est pctm vel nō

Cognatō ē triplex. carnal' legal' t spūalis. De quibus vide. j. Patrimoniū. iij. impedimēto. vi. et vij. t. viij. t. xv.

Collegiū qz simul colligunt: vel qz simul cohabitāt dicuz est ſm glo. i. l. i. ff. qđ cuiusq; vni. Et dz ecclīasticū si maior ps vel equal' ē clericorū. qz magis dignū trahit minus dignū. c. qđ in dubijs. de ꝟse. ec. vl' al. l. qđ maior. ff. ō mu. no. Bar. in. l. fi. ff. de colle. illi.

¶ Utz liceat facere collegiū: R. Inno. in. c. dilecta. de excessi. p̄la. licet alij aliter dicāt: q hoies cuiuscūq; pfessionis. vt grāmatici vl' negociatores t hmōi p̄nt simł ꝟuenire ꝓpa auctē t facere sibi rectorē t sindicū: dummō coeāt vel collegiū faciant p cā honesta. puta ad defensionē iusticie sue. vel ne in officijs suis fiat fraus. t multo magis si faciāt cā pietatis vel religionis. Et q liceant talia collegia. ptz. C. de iur. om. iudi. l. fi. ff. qđ cuiusq; vni. l. i. ff. ad tre. l. omnib. t ō pcu. c. qz. t. ff. ō colle. illi. l. i. §. i. vbi aliq̄ phībēdo ꝟcedere vel alia collegia. t ibi etiā dz q senatusc̄ōsulto illicita arcent. ḡ licita ꝟcedunt. t illicitū ē qđ fit p malo aliq̄ t destruendū est. l. vl. ff. de colle. illi. Dicit Bar. in. l. i. ff. ō colle. illi. q ō iure cōi collegia q̄ fiunt causa religiōis sunt p̄missa. l. i. in p̄n. ff. qđ cuiusq; vni. facit qđ no. Jo. in. c. dilecta. de excel. p̄la. t Innoc. t Jo. i. c. inter dilectos. ō do. et qđ no. Pe. de pusio i tractatu de canonica portiōe ep̄i. c. iij. Qđ nō. qz facit p istis disciplinat'. t hmōi. ꝟ quos clamāt aliqui inquisitores

¶ Sz quot hoies faciūt collegiū: R. q duo vel tres. de elec. c. i. ſm leges tres requirūtur. vt. l. neratius. ff. de ver. sig. sz decē hoēs faciunt plebē vel ppl'm. x. q. iij. vnico. t. x. vl' xv faciūt turbā. ff. ō vi bo. rap. l. p̄tor. la. ij. §. i. si cut decē oues faciūt gregē. ff. ō abige. l. oues vn⁹ vel duo faciūt familiā. ff. de ꝟb. sig. l. dete statio. i fi. vide glo. i. c. i. x. q. i. sz p̄fa. dz qui hz dominiū i domo: lz filios nō habeat. non em̄ p̄sonā solā demōstramus sz t ius. dicit. l. p̄nūciatio. i. §. pater. ff. de ver. sig.

¶ Utz deserētes collegiū debeāt hīe ptē suā bonoꝝ collegij: R. Inno. vbi. s. q sic. ō his q̄ i eo ꝟfecūt ipsi ō collegio. t sic loquit. l. i. §. fi. ff. de colle. illi. facit p ħ. l. ij. §. viarū. ff. ne qđ i lo. pu. ō cle. ꝟiu. qđ a te. vbi no. ō ħ. xx. q. vi. ō lapsis. Sz ō aliꝭ q̄ vonant vel legāt vniuersitati nō debēt hīe ptē. facit. l. sic. §. si qđ. ff. qđ cuiusq; vni. t aliꝭ. no. i glo. ꝺ. §. fi. que ꝟcoz. cum Inno.

¶ Utz collegiū differat a societate: R. Inno. vbi. s. q sic. patz in. l. i. ff. qđ cuiusq; vni. vbi dz q socij alicui⁹ p̄fessiōis p̄nt facere collegiū. ergo societas nō est collegiū. Itē collegium residet in vno. ff. quod cuiusq; vni. l. si cut. i fi. sz societas morte vnius socij soluit. ff. p socio. l. adeo. morte socij finit societas. vt nec ab initio pacisci possum⁹ vt heres succedat societati. dicit tex. ibi

¶ Utz collegiū possit sibi facere vnū rectorē sub quo possint oēs ō collegio ꝟuenire: R. q sic. tex. est in. l. fi. C. de iur. om. iu. t tenent ei obedire vt ibi

¶ Utz destructo collegio extinguāt oia p̄uilegia ei⁹: R. p̄a. in. c. ij. de po. p̄la. q sic si est ecclīasticū t destruat p superiorē. Si ꝟo esset ciulare sunt opi. sed verior ſm eū est q durāt apud ciuitatem vel locuz si ipsi ciuitatē erāt

cõcessa. sicut in eccl'iasticis durat apud eccle
7 siã. vide de h. s. Limitas. §. i.
¶ Utr̃ collegiũ vel vniuersitas pẽrat restitu
tionẽ i integr̃ sic minor. R. aliq̃ dicũt q̃ sic.
Sz tu tene ver̃ i collegio pio. sic sunt hospi
talia z hmõi fm Jo. an. i. c. ij. de resti. i inte.
li. vi. ar. c. requisisti. de testa. Sz Pa. in. c. i.
de re. i inte. q̃ h̃ seq̃tur allegat. l. oĩa. C. de epi.
z cle. que dicit oĩa p̃ uilegia cõcessa eccl'ijs
8 extẽdi ad hospitalia z pia loca. vide de h. s.
¶ Quõ collegiũ põt disp̃o / Limitas. §. iiij
nere sup re p̃uati. z quot debẽt ꝓuenire vt pos
sint aliq̃d facere. vide. j. Statutũ. §. pi. z. xij.
z. xij. z. j. Electio. §. xvi.

Collusio cũ aliquẽ cũ suo aduersa
rio pẽcunia mediãte vl
gra paciscí vt p se in cã vel iudicio p̃mittat
sniari. de collu. c. i. z. se. Utrũ liceat collude
re cũ aduersario. vide. s. Accusatio. §. xi.

Colonus quõ efficit q̃s R. Pa.
in. c. indicatuz. de imu.
ec. q̃ tũc q̃ñ p. xxx. annos tanq̃ obligatus z
astrictus solo stat. Azo vult q̃ etiã requirat
p̃missio. Secus si nõ tanq̃ obligat⁹. vt i co
lonis nr̃i tp̃is i quib⁹ nulla acq̃rit seruit⁹. ar.
l. põnit⁹ q̃rit. §. i. ff. quẽad. ser. amit. Et nõ
fm Jo. i sum. de natis ex libero vẽtre. q̃ q̃dã
dicunt ascr̃ticij. q̃. s. p scr̃turaz solo vel terre
aut glebe sunt astricti Quidã dicunt cẽsiti.
z eodẽ mõ ꝓstituunt sicut ascr̃ticij. sed diffe
rũt. qz isti sunt obligati ad terciã vel quartã
z hmõi partẽ. Cẽsiti ꝓo certũ cẽsum soluere
tenẽtur annuatim. l. ij. C. in qui. cau. col. cẽ.
do. ac. pos. Quidã dicunt p̃petui. Olim em̃
tpe famis ꝓstituebant redditus ex publico.
z ideo qui ribaldos q̃ se simulabant inuali
dos p̃debãt si erãt liberi in p̃petuo habebant
colonatu. si serui p̃ditori dabant. C. de men
di. vali. l. vnica. Et fm Bar. ibidẽ. licet red
ditus nõ ꝓstituant. hz locũ hec pena hodie.
Nec ob. aut. de q̃sto. §. si ꝓo. qz loquit q̃ñ p
dit a publica p̃sona. qz tũc i publicũ op⁹ dã
tur. seruí ꝓo suis dñis. z. l. vnica p̃dicta loq̃
tur q̃ñ a p̃uata p̃sona p̃dũt. Quidã sunt in
quilini stricte. vt sunt q̃ fundo tenent. tñ in
suburbio põt ꝓmozari. z differunt a colono
qui tenetur inhabitare in fundo. Inquilini
large sunt q̃ domũ nr̃ã inhabitant ad cer
tum tp̃s soluẽdo certũ quid. vt in. c. p̃pter. ō
loca. Quidã dicunt originarij. vt sunt nati
ex colonis siue in possessione siue alibi. vt in
l. cum satis. i. §. C. de agri. censi. z colo. li. xi
Et hoc ver̃ si mater erat colona. al's secus.
facit. l. fi. C. de agri. censi. et co. Quidaz sunt
coloni simplices qui sub certa mercede p̃dia
colenda accipiunt annuatim. z hi oĩs agri
cole nomine aliq̃n comphendunt. Un̄ agri
cola quasi agr̃ colens.
¶ Utr̃ colonus qui terrã colẽdã accepit ad
terciã vel quartã partẽ vel aliũ redditũ pos
sit reducere semẽvl' exp̃sas alias q̃ R. Inno. i
c. tua. el. ij. ō rec. q̃ nõ de iure. nisi p spãie pa
ctũ aliud fiat. Et si pactũ nõ sit ꝓtectudo de
bet attẽdi si ẽ. q̃ si nõ est stabimus iuri.

Cõmenda quõ possit h̃i de be
neficio eccl'astico. vi
de. s. Beneficiũ. §. xxxvij.

Cõmissio facta p papã alicui ex
p̃sso nomine dignita
tis faciendo mentionẽ q̃ residet in alio loco
facit vt talis possit cognoscere in loco resid̃
tie fm Jo. an. in. c. exhibita. de re. pmu. Ubi
vero nõ fit mentio de residentia. tunc cõmis
sio est facta i loco dignitatis exp̃resse. nec ex
tra illam diocesim poterit cognoscere de illa
causa. c. statutũ. §. i nullo. de rescrip. li. vi. et
quod ibi notat.
¶ Utrũ ꝓmissio facta in genere de dispensan
do restringatur ad mediocritatẽ. dic vt supra
Clericus. i. §. vlti.

Commodatum ẽ alicu
ius rei
ad aliquẽ spãlẽ vsum gratuito facta ꝓcessio
fm glo. i. c. vnico. ō ꝓmo. Et p declaratõe p
scr̃te diffinitõis multa sunt querẽda
¶ Utrũ ꝓmodatum ꝓsistat solũ in reb⁹ mo
bilibus. R. glo. p̃dicta q̃ nõ. sed etiam in re
bus immobilibus. sil'iter z in corpalib⁹. pu
ta seruitute habitandi. ff. cõmo. l. i. vbi tex.
dicit posse ꝓmodari rem mobilẽ z etiam soli
z etiam habitationẽ
¶ Utrũ ꝓsistat in reb⁹ que vsu ꝓsumunt. R. 2
q̃ nõ. nisi cum ꝓcedãtur ad pompã vt ditior
appareat. ff. eo. ti. l. iij. §. vlti. z. l. se. Et iõ pa
tet verbũ alicuius rei.
¶ Utr̃ ꝓmodari possit res ad incertũ vsum 3
R. q̃ nõ. qz tũc p̃cariũ esset. z in h̃ differt. qz
p̃cariũ ad incertuz vsum est quo ad tempus
durationis. puta p se z heredibus suis. ff. de
p̃reca. l. cum precario. Cõmodatuz vero ad
certum vsum. quia. s. habet tempus tacitum
vel exp̃ressum. añ q̃ nõ põt reuocari. Et di
co tacitũ. puta ꝓmodaui tibi libr̃ ad trans
scribendũ. habet tp̃us in quo possit cõmode
trãscribi. ff. ꝓmo. l. iij. §. vlt. z. l. iiij. z. l. si vt

certo. §. interdū. l. vl. fm Jnno. ī. d. c. vnico

4 ¶ Utr̄ possit reuocari ꝯmodatū añ vsum ex pletū: R. q̄ nō. d. c. vnico. t. l. ī ꝯmodato. §. sicut. ff. e. ti. Precariū ꝯo bñ pōt reuocari. q̄z nō ē ad certū vsum. ff. de p̄ca. l. ij. §. i. t de p̄ca. c. vlti. Et si reuocat añ tp̄s tenet de dam/no ꝯmodatario. l. in rebꝫ. ff. cōmo. Limito tamē hoc in ꝯsciētia verū. nisi ꝯmodatus si/militer erat passurus damnū si nō reuocassz t ꝯmodatar⁹ al's etiā putidere nō potuisset. q̄z potꝫ ex re mea dbeo mihi ꝯsulere. nec cō/modatar⁹ pōt dici receptus. exq̄ al's etiā si/bi putidere nō potuisset

5 ¶ Sz q̄d si ꝯmodatar⁹ nō potuit sine culpa sua re ꝯmodata vti infra tp̄s p̄fixū tacite vl' exp̄sse. nunquid inuito dño possit ī alio tpe: R. Bar. ī. l. in cōmodato. §. sic. ff. ꝯmo. t seq̄t Pa. ī. d. c. vnico. q̄ nō. q̄z cū dñs certz ꝺ dā no vitādo. t ipe de lucro captando. ꝺz casus potius ꝯmodatario imputari. facit. l. si vno anno. §. ite cū quidā. ff. locati.

6 ¶ Utr̄ vtēs re ꝯmodata ꝯvolūtatē dñi sciē ter ad aliū vsū teneat: R. q̄ sic. ad restitutōz d. l. si vt certo. §. sz interdū. imo ꝯmisit furtū t p̄ccauit ꝯctādo rē alienā inuito dño. t ali qñ posset ee mortale. puta qñ ē res magni pō deris t damni. vel ex intētōe qñ etiā faceret ī magno damno. sic de furto ꝺr. j. furtū. §. xxx/iij. Si ꝯo credit pbabiliter dñm ꝯcessuruz ñ ꝯmittit furtū. Si ꝯo dubitat. sic ꝯmittit furtū. l. q̄ vas. §. vetare. ff. de fur. Jte qñ non credit pbabiliter. §. placuit. iſti. de obli. que ex delī. nas. in glo.

7 ¶ Utr̄ ꝯmodās vasa viciosa vel equū tene/atur de damno p̄mi: R. q̄ sic fm glo. t doc. ī. d. c. vnico. si sciēter hoc facit. nec reuelauerit ꝯmodatario. Sec⁹ si ignorabat vicīū. ff. cō/mo. l. in rebꝫ. §. pñt. t. §. item q̄ sciens. t. l. p̄ nul. secus si in locato. Et sic patet quare di/ctū est ad aliquē sp̄ialē vsum

8 ¶ Utr̄ ī ꝯmodato possit intervenire merces R. glo. ī. d. c. vnico. q̄ nō. q̄z si intuenit mer/ces trāsit ī locatū vl' ī ꝯctū innominatū. insti. mā. §. vl. Et p̄terea ꝺr in diffinitōe gītuito

9 ¶ Utr̄ dñūs rei ꝯmodate trāseat ī ꝯmodata rū: R. glo. p̄dicta q̄ nō. q̄z is q̄ ꝯmodat reti net dñiuz t possessiōz. ff. ꝯmo. l. rei ꝯmoda/

10 ¶ Quid si res cōmodata p̄rit. cuⁱ⁹ p̄icu /te. lo p̄bit: R. q̄ dño p̄bit. nisi ꝯmodatar⁹ fu erit in culpa. d. c. vnico.

11 ¶ Utr̄ teneat ꝯmodatar⁹ de oīi culpa: R. q̄ si cōmodatū sit gr̄a recipientis tm̄ tenet etī am de leuissima. d. c. vnico. t. d. l. in rebus. t d. l. si vt certo. §. cōmodatuz. Si ꝯo fit gr̄a cōmodātis tm̄. vtputa cōmodaui tibi iocu/lia vt ornatior venires ad me. sic tenet solus de dolo. d. §. interdū. t. l. si mei cā. c. ti. t. ff. de ac. t ob. l. i. §. is qui eq̄z. Si aūt fit gr̄a utriusq̄z. vtputa vt ꝯmunis amicus inuitaret. cō modaui tibi vasa t hmōi. tūc tenet de dolo t lata culpa. t leui. d. §. interdū. t. d. l. in rebꝫ Et nota fm Pa. in. d. c. vnico. q̄ hꝰ nō est spe ciale in cōmodato. sed ē generale in omnib⁹ ꝯctibus. vt in. l. ꝯctus. t quod ibi notat. ff. de regu. iu. Fallit ī pcario vbi nō tenet nisi de dolo. q̄uis fiat gr̄a recipientis tm̄. Nō obstat rō dicta. quia ratio reddit. q̄z p̄cariū pōt semp reuocari. sz ꝯmodatū nō. t ō magis grauat ꝯmodatar⁹. facit. l. q̄situ. §. illud. ff. de p̄ca. t. d. l. q̄. Fallit etiaz fm q̄ dicam. j. Locatio. §. fin. Quid aūt sit culpa leuis. leuissima t lata. de qñ qui tenetur de dolo teneat etiā de lata cul pa. vide. j. Culpa. p totum.

12 ¶ Utr̄ ꝯmodatar⁹ teneat de exteriorātione rei: R. q̄ nō. si in ea re vsus ē quā accepit. t si ne sua culpa exterior ē facta. vt. ff. cōmo. l. cū qui rē. in p̄in. t. l. fi. t quod dicit in. l. sed mi hi videtur. ff. eo. ti. vbi tex. Proprie em̄ res dicitur nō reddita qñ exterior facta reddit.

13 Intellige ex culpa sua.

14 ¶ Utr̄ cōmodatar⁹ possit repetere impēsas qs fecit ī re ꝯmodata: R. q̄ nō. illas q̄ natu/rali rōne fiūt. vtputa cibariorū et hmōi. sed al's sic. vtputa impēsas valitudis vl' fugere hmōi. vt. l. in rebꝫ. ff. cōmo. §. p̄nt

15 ¶ Utrū cōmodatarius teneatur de casu for/tuito: R. q̄ nō nisi pactum seu mora intene nerit. d. c. vnico. t. d. l. si vt certo. t C. ꝯmod. i. ff. de ac. t obli. l. i. §. is ꝯo qui. Idcirco tar/men q̄ licet morosus teneat si res p̄rit. tñ ī ꝯsciētia si eodē mō apud dñm fuisset perītu ra. nō credo teneat nisi solū ad aliqđ ibi esse si dñs passus est p̄pter morā. de quo vide. j. mora. §. penul. t vlti.

16 ¶ Utrū remittens rem cōmodatā p mutuū. t casu fortuito p̄rit: teneat: R. q̄ non. casus est in. l. argentū. ff. cōmo. t ibi glo. Nec ob. c. significante. de pigno. quia loquit in mu/tuo. quod qz est debitoz p̄rit sibi. quia de bitor est obligatus in genere. t genus p̄rire nō potest. l. uncendiū. C. si cer. pe. Res ꝯo cō modata remanet ī dominio ꝯmodātis. et ideo p̄rit dño. Si ꝯo p̄rit culpa nūcq̄. vel si fu it infidelis: quō tenet habes. s. §. xi. fm illā distinctionē fm culpā ī qua fuit. puta qua cōmuniter habebat idoneus in nulla culpa est. l. argentū. ff. cōmo. Si nō sic. Sic vide de qua culpa tenetur. t fm illam iudica.

16 ¶Utrū ꝺmodatarius possit ꝓferre res suas ꝺmodatis qñ oēs saluare nō ꝓt? R. q si sue erāt viliores nō ꝓt. facit. l. qꝺ nerua. i fi. ff. ꝺpo. Si vero erant eiusdē ꝓciositatis sil'iter nō potest si ꝺmodatū est factū gra ꝺmodatarij. facit. l. in rebus. ff. ꝺmo. Si ꝯo ē factū gra ꝺmodātis tm etiā suas viliores ꝓt ꝓponere. facit. d. §. interdū. Si aūt gra vtriusq; tūc solū ꝓt ꝓponere res suas si sunt eq ꝓciose. Nñ autē sue erant ꝓciosiores: ꝓt eas ꝓponere rebus ꝺmodatis. ꝙuis ꝺmodatus sit factū gra recipiētis tm. quia quilibet diligens hoc faceret. & nō teneꝫ facere nisi qꝺ diligētissim⁹ fecisset. d. l. i reb⁹. i. R. Et sic intelligē. d. l. si vt certo. §. qz ꝯo senectute. quod nō. qz facit ad multa. vt q teneꝫ de dolo possit ꝓponere viliores suas. Qui ꝯo de leui eq
17 les. Qui de leuissima ꝓciosiores solū
¶Quis ꝓtest ꝺmodare? R. fm Mo. ti. cō/ modati. q ille qui ꝓtest ꝫhere. facit in ar. l. iulianus. §. añpe. ff. de ac. emp. & vē. & ea que bona fide possid emus. l. ꝺmodare. ff. ꝺmo.
18 & etiam que mala fide possidemus. vt ibidē sed nō in ꝺscientia
¶Que sit natura cōmodati? R. idem Mo. vbi. s. q est vt res ipsa ꝺmodata restituatur qz ꝫ est de iure naturali. diſt. i. ius naturale. nec ꝓt rōne compensatōnis directe retineri ꝓpter⁹ alicuius debiti. l. vlti. C. cōmo. In cō trariū tm teneꝫ ibidē ꝺmuniter. & facit quod no. Pa. & glo. in. c. bona fides. de deposito. qz solū ꝓhibeꝫ ꝺpensatō in depposito. ergo i alijs ꝺtractibus admittitur. quia excepto firmat regulā. xxij. q. vij. dñs

Compaternitas vide ſ. mſri monīū. iij. impedimento. vij.

Compensatio est debiti et
1 crediti iter se ꝺtributio. vt. ff. de cōpensa. l. i.
¶Utr⁹ admittaꝫ in omnib⁹? R. Pa. in. c. bona fides. de depposito q sic. in omnib⁹ q in suo genere recipiūt functionē. i. qñ vna res ꝓt fungi vice alterius. sic sunt ꝺmuniter q cōsistūt in numero pondere & mensura. In alijs aūt cessat ꝺpēsatio. vñ si tu teneris mihi restituere equū. & ego tibi. l. ducatos. non fiet ꝺpēsatio. qz posset esse maior affectō quā habeo ad equū qz sit qntitas pecunie. Nec⁹ aūt qñ nullū possum⁹ ptēdere interesse. vt puta. Mutuauī tibi pecuniā & tu mihi qd simile. Itē requirit q debitū sit liquidū vel de ꝓximo liquidādū. l. fi. C. de compēsa.

¶Utr⁹ ꝺpensatio in directa habeat locū vbi nō habet locū directa? R. Pa. i. d. c. bona fides. q sic. puta res tua venit ad me. potero illam tenere donec mihi satisfeceris ꝓ debito meo. vide ꝓ Ly. distinguentē in. l. si nō sortē §. si cētū. ff. ꝺ ꝺdi. inde. Inno. ꝯo i. c. cū olim causam. de resti. spol'. dicit. q auctē supiorīs possum accipe equiualēs qñ rem meā habere nō possum. allegat. c. dñs. xxij. q. iij. dūmodo sine fraude. mēdacio vel calumnia recupet. aliter dicit q teneꝫ ad restitutōez. allegat. c. nō sane. xiij. q. v. Quod credo verū qñ calumnia vel fraus pseuerat. alꝫ nō. qz licet peccauerit in recuperādo. nō tm peccat in retinēdo. nisi fm q dicā. ſ. Furtū. §. xl. et. xli. Et sic serua in cō sciētia. licet quo ad forū ꝺtētiosum aliter foret dicendum

Compositio amicabil'an possit interuenire i decimis & alijs spūalibus cōtractibus? Rñ. glo. in. c. statuimus. ꝺ transl. q sic. vt ibi. & ꝺ deci. ex multiplici. t. c. nup. cū alijs. ita tamē intelligē q nullū tempale detur ꝓ spūali. qz simoniacum esset. vt in iuribus in ea allegatis patet.

Cōpromissum potest facere quilibet sup rebus quas potest alienare seu libere disponere. In alijs autē quas alienare nō potest sine certa solēnitate. nec ꝓt ꝺpromittere sine illa solēnitate. facit. c. cum tpe. ꝺ arbi. et Pa. ibidem. facit glo. & Bar. in. l. nulli. ff. ꝺ transac. & l. nō solū. iūcta glo. C. de ꝓdi. minō ali. vbi cauetur q tutor nō potest trāsigere sine auctē iudicis sup ill' reb⁹ qs alienare nō ꝓt. Intellige qñ ꝓ trāsactōz seqreꝫ alienatio. Sz sup fructib⁹ & alijs q solus ꝓt alienare: ꝓt etiā trāsigere. Quō cōpromittēs teneaꝫ. vide. s. Arbiter. §. r.

Communicare vide infra Eucharistia. iij. p totum

Cōmutare vide ſ. Permutatio.

Cōcessum intelligitur ꝺ iure cōmuni quod nō est prohibitum. ar. xxx. q. iij. qui spūalem. & xvi. q. i. sunt nōnulli. v. di. ad eius. ff. ex q. cau. mal. nec nō. §. quod eis. ff. de pcu. l. mutuo. §. i. ff. ꝺ testi. l. i. Cōtra de trāsla. p. iter corpalia.

ff. de colle. illi. l. i. Soluit glo. in. d. c. iter cor palia. q̃ p̃ ma ura loquunt in ꝯstitutõibꝫ af firmatiuis ꝛ nõ phibitiuis sic scda. Exem plũ. ꝯcedit q̃ ꝓtrahat mrimoniũ. ergo sp et cuilibet. Exemplũ in phibitis. homicidiũ p hibet ḡ semp. nisi vbi inuenit ꝯcessum.

1 ¶ Cõcedit aliquid alicui tribus modis ꝑm Pa. in. c. sup. de do. post di. re. Primo i dona tione vel hereditate. vt possit libere dispone re sic de re ppria. Scdo i feudo. vt vtile do minũ trãseat in vasallũ. ꝛ directũ remaneat penes dñm. de quo de feu. c. ij. Tercio donec vixerit qui recipit. et videt hoc casu ꝯcessus vsufructus rei. ꝛ talis potest ius suum alteri ꝯcedere in vita sua.

2 ¶ Utꝛ ꝯcessum ꝓpter necessitatẽ extẽdat vl tra necessitatẽ. R. Pa. i. c. deus q̃. de vi. ꝛ ho. cle. q̃ nõ nisi q̃tũ necitas expostulat. Et sic cã limitata: limitatũ ꝓducit effectũ. ar. d. c. deus q̃. i fo. q̃tũ ad hẽ spectat.

3 ¶ Utꝛ ꝯcedẽs ꝯcedat nccio oĩa q̃ sequũt ex illoꝝ. R. q̃ sic. viij. di. q̃ iure. ꝛ de of. dele. cũ sup de do. ꝛ ꝯtu. cum dilectus.

4 ¶ Utꝛ concesso pncipali ꝯcedatur ꝛ acces sozum. R. q̃ sic. quia cõmissa causa ꝯmittũ tur ꝛ ea que ad causam spectãt. de offi. dele. p terea. in tex. ꝛ in glo.

5 ¶ Utꝛ ꝯcessum de gra spãli debeat trahi ab alijs i explũ. R. q̃ nõ. de pul. sane. vbi dẽ.

6 ¶ Utrũ ꝯcessum a papa vel ab alijs expiret morte. vide. j. Gratia. ij. ꝛ iij.

Conciliũ generale ꝯgregare ẽ pri uilegiũ solius papę. ꝛc/ viij. di. c. i. ꝛ ij. ꝛ ij. q. vi. c. ideo. el. i. ꝛ iij. dis. Pozro. vnde sine auctẽ papę cõgregatum nullũ habet firmamentũ. xvij. di. i. ꝛ p to tum de elec. significasti. añ fi.

1 ¶ Quattuoꝛ ꝯcilia. vicz Nicenũ. Constãti nopolitanũ. ephesinũ ꝛ Calcedonẽse. sũt tã q̃ q̃ttuoꝛ euãgelia ꝓnãda. xv. di. sic sancti.

2 ¶ Utꝛ pncialia concilia possint celebrari sine auctoꝛitate papę. R. q̃ sic. tamẽ cũ aucto ritate patriarche. aut p̃matis. aut archiepi. iij. di. Pozro. xvij. di. in sñm.

3 ¶ Qñ pncialia ꝯcilia debẽt celebrari. ꝛ qui ꝯuenire teneant. habes plene. xvij. di. p to tũ. Et ad q̃d debeant celebrari. que notanda sunt ꝯ archiepos si ꝯfitentur.

Cõcubinatus vtrum liceat. R. Joh. an. bus. ꝛ recitat Pa. in. c. vt clericoꝝ. de vita et hone. cle. q̃ nõ. etiaz de iure ciuili. qz exp̃ ius canonicum exp̃sse phibet. vt ẽ tex. nota. xxxij. q. iij. nemo. immo de. vt i. c. meretrices. eã. q. vbi dr q̃ in illo pcepto Exo. xx. Non mę chaberis, phibet oĩs coitus p̃ter vxoriũ. ꝛ lex ciuil i spũ alibꝫ subiũciat se dispositõni iuris canõici. in aut. vt cle. a p̃. p epi. ꝛ in auten. de ec. ti. facit. c. clerici. de iudi. ḡ ꝛc.

¶ Utꝛ ꝯcubinarius possit absolui nisi abiũ ciat ꝯcubinã. R. q̃ si ẽ piculũ recidiui nõ pt absolui nisi abiũciat. qz nõ ẽ ꝓtritus. xxxij. q. iij. legat. Si ꝛo nõ est piculum de recidiuo. tũc si factũ ẽ notoriũ nõ p̃t absolui. qz tene tur eã abiũcere ad tollendũ scandalũ popli maxime qñ ẽ violẽta suspitio de eoꝝ incontinẽtia. ꝓpter mozes eoꝝ. al's sic. Et quod di co de ꝯcubinario. idẽ dic de ꝯcubina. facit ad hẽ. xxxiij. di. audite.

¶ Utꝛ sacerdos ꝯcubinarꝰ sit suspensus. R. Pa. in. c. vestra. de co. cle. ꝛ mu. q̃ quo ad re um ꝛ se nulli dubiuz cũ sit i mortali pẽo. et ideo pecat mortal'r celebrãdo. de q̃ dic vt. s. Clericus. viij. §. i. Tñ si ẽ occultus nõ effici tur irregularis celebrãdo. vt no. Inno. in. c. si celebrat. de cle. ex. mi. Si ꝛo ẽ manifestus ita q̃ nulla possit tergiuersatõe celari. tũc suspẽsus ẽ ab officio. ptz. xxxij. di. c. pter. Nec nõ est dñtia inter interdicimus ꝛ suspendi mus. qz nõ refert q̃d de eq̃pollẽtibꝫ fiat. cũ cet ex quadã. de testi. l. nõ p̃nt. ff. de legi. Et hẽ est clarę. xxxij. di. §. vere. Et iõ si celebrat ẽ irregularis. c. i. de reiudi. li. vi. ꝛ etiã suspensus a bñficio. vt in. d. c. pter. cũ glo. Secus si nõ hz talẽ opis euidẽtiã. Multi tñ vc. volũt. q̃ reqrat monitio. aliter nõ sit suspẽsus ipso facto. nec incurrat irregularitatẽ. Sz p̃ma verius. Et idẽ qd de sacerdote dic de clerico i minoribꝫ. aut q̃cũq; alio inferiori a sacerdo te. vt no. Archi. i. c. ad hẽ. xxxij. dis. Et sili' sũt irregulares si exercẽt actũ cuiuscũq; ordinis ꝛ sol' papa dispẽsat. c. i. de reiud. li. vi. ꝛ. c. i. de sen. ex. li. vi. Et idẽ dic d q̃cũq; pcto mortali sic d fornicatõe. vt. s. Clericꝰ. viij. §. iij.

¶ Utꝛ peccet mortaliter audiens missaz sa cerdotis ꝯcubinarij. vel recipiens sacramen ta. dic vt. s. Clericus. viij. §. ij.

¶ Quis dr ꝯcubinarius manifestus vt icur rat ipso iure p̃fatã pnã suspẽsionis. R. Pa. in. d. c. vestra. q̃ tunc qñ fornicatio ẽ ita no toria q̃ nullã habet dubitationẽ. vrputa qñ publice tenet ꝯcubinã sicut vxoꝝ ꝛ nutrit filios. ita q̃ nõ auderet diffiteri. aut negato nulla esset. vt dicit glo. in. l. sniam. in p̃. cela ri. C. de pe. facit. l. illud. §. sed ꝛ si. ff. de tri. et ac. ꝛ xxxij. di. nullus. ꝛ. c. pter. Si aũt nõ ẽt

ita notoriũ. sz pbabiliter põt tergiuersari. vt qz tenet ꝺcubinã cũ matre z dicat esse ꝓdisse quã mris z hmõi: tũc requirit monitõ. et añ eã nõ incurrit. facit. c. si q. lxxxi. dis. z. c. sic. de coha. cle. post monitionẽ sic nisi ꝺsistat. Et sic ꝺcorda docto. q̃ sunt varij in h. vt illi qui dicũt monitionẽ necessariaz: intelligant. qñ nõ potest tergiuersari

Cõcussionis crimẽ ẽ cũ quis minat aliqui mi si ita vel ita faciat: facã vel nõ facã tẽ. Sz glo. in. §. ꝺcussionis. i. q. i. in. l. iubemus. C. ad. l. iul. repe. posita. i. q. i. i. l. iubemus. videt sentire q̃ ꝺcussio ẽ qñ iudex venalẽ dat sententiã alis nõ datur. vel penã pmio remisit vl' cupiditate ingessit. z. ff. de ꝺcus. l. ij. ꝺcussionẽ facit q̃ pecuniam accipit eo q̃ crimẽ minatus sit. z qui in accusatõem innocẽtiũ corũpit: vel qui pecuniã ob accusandũ vl' nõ accusandũ. denũciandũ vel nõ denũciãdũ vl' ferendũ testimoniũ accipit. Et breuiter ꝺcussio ẽ ꝓprie qñ quis habens aliquã potestatẽ vel officiũ pecuniã accipit ob iudicãdũ aut decernendũ. vel quo magis vel minus faciat quod ex officio facere deberet. vel p minas cogit aliquẽ ad faciendũ vel nõ faciendũ indebite. vt colligit ex. l. i. iij. iiij. v. z. vi. ff. ad. l. iul. repe. Uñ talis ꝺcussor efficit infamis si ꝺdemnet de h crimine. z fm canones punit pena quadrupli. xviij. di. qm

¶ Utrz sit pctm mortale ꝺcussio: R. q̃ sic. pz Lu. iij. vbi Johes militibꝫ vt saluarẽt dixit Meminẽ ꝺcutiatis neq̃ calũniã facietis. facẽ qõ fit pctm mortale. xvij. q. i. militare. i fine

¶ Utrz sit restituendũ de necessitate p ꝺcussione acceptũ: R. q̃ sic nisi sit datũ ob maluz faciendũ. qz tunc cũ taliter dans nõ repetat ꝓpter turpitudinẽ suã: si restitui deret dabit pauperibꝫ. qõ cũ ius nõ ꝑcipiat erit de ꝺscio. z patebit. j. Restitutio. i. in h. turpe. sed datuz p ꝺcussionẽ alis vt faciat qõ tenebat. necessario est restituendũ illi qui dedit vel eius heredibus. aut si ignoranter pauperibꝫ. qz in ꝺscientia nõ valet talis donatio. ar. l. i. §. que hono rande. ff. quaz re. ac. nõ da. facit. c. sane. xiij q. v. z. l. i. ff. quod me. causa. Et h verum in his qui habent stipendia publica vt talia officia administrent. alis non credo de necessitate teneantur recipiendo debitas sportulas nisi in casu quo gratis esset obligatus officium administrare. vtputa pauperz hmõi. facit. d. c. militare. cum glo. sua. vide. j. Judex §. viij.

Condẽnatus ad mortẽ vel mutilatiõem mẽbri an possit fugere. vide. j. Fugere. §. i.

Conditio ẽ triplex. Prima rõne status psone. vt cũ qs libere vel seruilis ꝺditõis dr. de ser. non or. c. vlti. xxxij. q. iij. liberi. z. §. ti. Colon. Hẽda ẽ in rebꝫ q̃ libere vel seruilis ꝺditionis dicũtur. ff. z. C. de seruis. p totũ. Tercia dr ꝺditõ p missionis vel alterius ꝺtractus. Et hec differt maxime a mõ z a causa

¶ Quõ ꝺditio ꝺcipit: R. q̃ p si. modus pot causa ꝛo p quia 1

¶ Quid ẽ ꝺditio tercio mõ dicta: R. q̃ est futurus euẽtus in quẽ actus suspenditur. fm Bar. in. l. i. in. i. col. ff. de ꝺdi. z demon. z Jo. an. z Lar. in. c. vex. de ꝺdi. appo. vñ añ euentũ ꝺditionis nihil est. l. i. C. de ꝺdi. inser. et. l. cedere die. ff. de ver. sig. 2

¶ Mod9 aũt ẽ exhortatio siue inuitatio ad remuneratõez quãdã: siue implementũ loco ei9 qõ ẽ factũ. z iõ nõ suspẽdit sz clarificat. vñ pmissum sub mõ pt peti de pñti pstita cautõne de mõ obseruãdo. l. q̃ heredi. iucta. l. q̃bꝫ diebꝫ. §. termin9 minor. ff. õ ꝺdi. z demon. et qõ nõ. in. c. vex. de ꝺdi. appo. 3

¶ Causa ꝛo de pterito vel pseti est sumptatio dispositionis vel motus 4

¶ Demonstratio est exterito vel pseti alicuo accidenti vel qualitate rei que gerit certificatio vel liquidatio 5

¶ Utrz ꝺditio ꝓhendat aliqñ modũ: R. q̃ ꝺditio sumit pmo latissime. z tũc ꝓhendit etiã modũ. vt in. c. ij. z. c. vex. de ꝺdi. ap. Scõdo late. z tũc ꝓhẽdit ꝺditiões q̃ etiam sunt de pterito vl' pseti. q̃ ꝓpe nõ sunt ꝺditones. qz nõ suspẽdũt actũ. cũ i rez natura sint certe. l. cũ ad pñs. ff. si cer. pe. Tercio ꝓprie. et tũc qñ ꝺferit i futurz euentũ siue incertitudo sit respectu rei siue diei. licz alique glo. dubitauerit õ die mortis. Ita tenet glo. i. l. i. omnibꝫ ff. õ re. iu. tex. ẽ i. l. qõcunqz. §. i. ff. de ꝛ. ob. 6

¶ De ꝺditione in matrimonio aut i religiõe vide. j. Matrimoniũ. iij. i. mpedimẽto. iij. et religiosus. §. iiij. De ꝺditõe donationis. vide. j. Donatio. i. §. xlvi 7

¶ Cõditio possidẽtis potioz ẽ vbi est par cã turpitudis. ff. õ ꝺdi. ob tur. cãz. l. si ob turpẽ 8

¶ Utrz ꝺditio tacita faciat ꝺctũ vel §. porro. ꝺditionalẽ: R. q̃ non. facit. l. ꝺditones. ff. de ꝺdi. z demõ. de quo dic vt. j. Matrimoniuz iij. impedimento. iij. §. i. 9

¶ Utrz ꝺditõ q̃ oino ẽ extitura suspẽdat. vi 10

11

re.j.mrimoniū.iij.impedimēto.iij. in prin. ¶Utr3 ꝺditio viciet aliqñ ꝯctū an viciet. ff. vt colligit ī ti.ꝺ ꝺi.ap.p doc.t p legistas.ꝺ cōdi.t remō.t alijs locis.q aut ꝺditō ē ꝺ natura t ſba3 ꝯct⁹.t ſic viciat ꝯctū t nō viciat vt i.c.fi.ꝺ cōdi.ap.facit.l.cū hi.§.ſi ꝓtor.ff. ꝺ trāſac.t id ꝺr ꝺ ſba act⁹ ſine q̄ nō pōt ſtare act⁹.et ecōtra nō ꝺr ꝺ ſba act⁹ ſine q̄ pt ſtare. vt cōiter no.doc.i.ꝺ.c.fi. Facit qꝺ no. Bar.ī l.i.ff.ꝺ li.t poſtu.t qꝺ nō.i.l.i.i p n.ff.ꝺ ver. ob. Et h̄ verū p mo ſi apponat a p̄ncipio ꝯct⁹ ſec⁹ ſi p⁹ ꝯctū qñ ꝯct⁹ nō pt diſſolui volūtate ptiū vt mrimoniū.c.dixit.xxxij.q.iij.t.c. ex lris.ꝺ diuor.t votū t hmōi.facit.l.p ſeruū. §.ꝺeniq3.ff.de vſu t habi. Sc̄ꝺo verū ſi p ambas ptes apponat.t ꝺ alijs vide.j. mrimoniū.iij.ī pedimēto.iij. Aut nō ē ꝯ ſba3 ꝯctus ſz ē aut ipoſſibil' aut turpis.t ſic viciat t reij cit.t nō intrat i ꝯctibꝰ ſpūalibꝰ.puta matrimonio t voto t hmōi.vt nō.in.ꝺ.c.fi. In ꝯctibꝰ aūt tpalibꝰ regulariter viciat.vt no.in glo.i.ꝺ.c.fi.p ſua ī ea allegata.t h̄ iterū ī cōtractibꝰ q̄ fiūt int̄ viuos. In cōtractibꝰ vo q̄ fiūt i vltia volūtate ſic diſtiguo. Aut ꝺditō ipoſſibil' adijcit in pſonā onerati.vt puta teſtator iubet q heres ſu⁹ digito tāgat celū.t ſi nō tetigerit vel cētū ꝺyno.t ſic nō valet legatū ꝺ cētū factū ꝺyno.qz cōditio viciat.iſti.ꝺ lega.§.fi.no.glo.i.l.vnica.C.ꝺ his q̄ pe.no. t ibi tenet eū hac diſtinctōe. Aut ipoſſibilis cōditio adijcit ī pſona honorati.i. ei⁹ cui fit legatū.vel ei⁹ q̄ heres inſtituit.qz ſb ꝺ ditōe impoſſibili alicui fit legatū vel aliqs inſtituitur heres.puta.Si ticius celū digito tetigerit heres eſto vel habeto cētū. Et iſto caſu fauore vltime volūtatis reijcit cōditio.t valet inſtitutō t legatū.inſti.ꝺ here.iſti.§.ipoſſibil'.t cōiter doc.in.ꝺ.§.fi.Bar.cū in.l.i.ff.de cōſti.inſti.tenet ꝯ pdictā diſtinctōz. de q̄ ibi vide.ſz pax ad nos. Et nō q cōditō turpis aut impoſſibil' q̄ ad h̄ equiparant.vt in.ꝺ.c. fi.nō. Aut cōditio nō ē nec turpis.nec ipoſſibil'.nec cōtra ſba3 actus.t ſic viciat.vt nō. in.c.de illis.de condi.appo.

Cōductor q̄s ꝺicat.vide.j.locatio.i princ. Et quō ē excōicatus qui añ tps cōductōnis cōducit ꝺmū ꝺnonie alicui⁹ doctoris vel ſcholaris ſine cōſenſu ipſius inquilini.vide.j. Excōicatio.vij.caſu.iij.

Cōfeſſio delicti an ſit faciēda ad interrogatoꝛz iudic̄ ff. Pa.in.c.cū ſup.de cōfeſ. Aut pcedit a iudice ce p inq̄ſitōez ex mero officio iudicis.t tūc ſit factū ē notoriū.vel infamia flagrat.vl' qñ ſe miplene pbatū ē.t ſic rñdere tenet ꝓ itate ſb pena mortal' pcti ſm Tho.ij.q.lxix.arti.j. tex.nō.in.c.cū dilecti. de accu. Et h̄ verū qñ nō agit ad aliā pēnā q̄s ſpūalē. Si vo factū nō ē notoriū.neq3 flagrat infamia tūc ñ tenetur rñdere.ar.c.q liter t qñ.el.i.de accu. etiaſi iuraſſz ꝺicere ꝓ itatē ſm Dē.ꝺ gan.i ꝑmo quol'.q.xxxij.nec ē obediēdū i hoc plato.q.ꝯ charitatē. Occulta em̄ publicāda nō ſūt. ſi ſoli deo relinq̄nda.vi.q.i.ſi oīa.t.c.oues.t. ex mento. Aut pcedit a iudice ad inſtātiā p tis.t ſic neccio nō ē reſpōdendū niſi id de q̄ ritur ſit famoſum t impediat ordinis execution ē ſeu bñficij retentionē.de q̄ necvenit imponēda pena tpalis. Sz ꝺicet ne mēdaciū R.q nō.ſz vtetur alijs ꝓbis duplicabꝰ t ſimulatis.ar.xxij.q.v.§.ex his

¶Utr3 ꝺfeſſio iudicial' piudicet cōfitēti ff. ſm Pa.in.c.ex pte.de cōfeſ.q ſic. ſi ſit maior xxv.annis.t fit ſpōte t ex certa ſcīa t expreſſa cā t coꝝ ſuo iudice.t pte pñte.t nō ſit cōtra naturā nec ꝯ ius t fiat de re litigioſa.t nō ſit ꝯ libertatē.al's nō piudicat. vide diffuſe ꝺ.c.ex pte.qz potius ē fori contētioſi

¶Utr3 cōfeſſio extraiudicial' piudicz i abſentia ptis ff. Pa.i.c.ſi cautō.ꝺ fi.iſtru.q̄ q̄ pmiſſio fit pñti pmitto tibi pñti q̄ ꝺatꝰ abſenti cētū.t tūc obligat natural'r t de iure ciuili. Sec⁹ ſi ꝺiceret.pmitto tali abſenti centū.qz tūc nō obligatur etiā natural'r.qz non ē cui acq̄ratur obligatio. Ita no.glo.t doc.i l.ſtipulatio.§.ſi q̄s inſulā.ff.de v̄.ob.t in.l.i. ff.de pac.t in.c.ſi tibi abſenti.de p̄bē.li.vi. Fallit h̄ qñ ꝺicit tutori pupilli.curatori furioſi.actori vniuerſitatis q̄ pmittit eius pupillo.furioſo vl' vniuerſitati.qz obligat.l.cū q̄.§.iij.cū tribꝰ ſe.ff.de conſti.pecu.

¶An q̄s teneatur ꝺfiteri poſitōz i q̄ q̄s petit ex.cū ſolū.t.h̄e de beat.aut cū abſolute petit qꝺ ei debetur ſb ꝺditione ff.ſm Bar.in.l.i. §.ſi ſtipulāti.ff.de ver.ob.t in.l.ſi his q̄ ꝺuobꝰ certa.ff.de re.ꝺu. Aut qꝺ ponitur in poſitionibus ſeu libello ē falſum ratōne q̄litatis.t ſic pōt negari in totū.qz videt aliud factuz. Et ſic intellige glo.in.c.fi.ꝺ confeſ.li.vi.t in.c.ij de teſti.co. lib. vtputa qꝺ debeo ſub ꝺditione petit abſolute.aut ꝺixit q comedi hodie fuit heri t hmōi. Ratio.qz ſi confiteret ſic. De beo.ſz ſub cōditione actor poſſet accipere confeſſionis p ſe.ſ.q tenetur ei.t reus habet pbare q teneatur ſub cōditō e ſm cautelam. Pa.in.c.i.de po.p̄ela.t doc. Bar.in.l.

aurel⁹. §. idq; .ff. ꝺ li. le. vbi ꝺicẽ ꝙ si qs cõfi/
tet se interfeciss̃e hoiez. sz ꝓpter suã ꝺefensiõz
ꝙ nõ credet ei ꝙ ꝓpt suã ꝺefensiõz. Et ponit
rationẽ. qz ꝓsumptio ẽ ꝺ eũ rõne opis pꝛpe/
trati cũ sit factũ a iure damnatũ. Itẽ qz cõi/
ter nõ ꝺ tingit ꝙ aggressus interficiat aggres/
sorẽ. Ubi ꝯo hec cessant: tene ꝙ non põt qs
accipe ptẽ confessionis ꝓ se ⁊ partẽ refutare
qñ ꝺfessio ẽ facta vnico ꝺstructu. sic tenet ar
chi. in. c. i. ꝺ cõfes. li. vi. Tñ qz magis tutus
ẽ non ꝺfitendo veritatẽ poterit negare. Aut
qꝺ ponit in libello seu positionibꝫ ẽ falsuz in
quatitate seu in pte summe seu i parte rei. vt
qz petit. xx. ⁊ nõ ꝺbet hẽre nisi. x. vel petit totũ
⁊ nõ ꝺbet habere nisi mediũ. ⁊ tũc tenet con/
fiteri veritatẽ. Uñ tenuit Pe. ꝙ si talẽ positi
onẽ negat ex toto ꝙ est piurus. ⁊ facit tex. cũ
glo. in. l. pupillus. §. fi. ff. ꝺ ver. sig. vbi patz
ꝙ ꝺbitoꝛ negans rẽ esse suã negat sibi esse cõ
munẽ. glo. i. c. fi. xij. q. i. Ibi tamẽ addit glo.
ꝙ res cuitatis velvniuersitatis nõ est cuius
libet. xij. q. ij. qui manumittit. ⁊ in. l. qui soli
dũ. in ꝑn. ff. ꝺ le. ij. vbi petens totũ ꝺstituit
aduersariũ in moza in pte ꝺbita. Et ꝯ ẽ con
4 tra pcuratoꝛes nostri temꝑis
¶ Utꝛ ꝺfitẽs ꝺsociũ crimis sit testis idone⁹
ꝺ sociũ. R. ꝙ nõ. vt no. glo. i. l. si filiũ. C. ꝺ li.
cã. Et iõ nõ ꝺz interrogari ꝺ consocijs: vt in
l. fi. ⁊ ibi ꝙ ꝺc. C. ꝺ questio. Intelligẽ ꝙ non
ꝺz interrogari quo ad ꝯ vt sit testis. sz bñ pt
1 interrogari vt ꝙ eius dictum possit inueniri
veritas ab alijs
¶ Utꝛ interrogat⁹ vl sua spõte dicẽs faciat
indiciũ ꝺtra sociũ. R. ꝙ nõ. vt no. Bar. in. l
i. §. seru⁹. ff. ꝺ questio. Maxime cũ omne in
diciũ ꝺbeat pbari ꝙ duos testes. vt ꝙ glo. et
ꝙ. ff. ꝺ questio. ꝙ Ange. in. l. fi. ff. qꝺ me. cã. ꝙ
Bal. in. l. q̃ ꝙponebat. ff. ꝺ le. ij. Uñ licz vn⁹
testis qñ ꝺponit directe sup ipso facto prin
cipali. puta qz vidit ꝺmitti ipm maleficium
faciat indiciũ si ẽ omi exceptõe maioꝛ. vt no.
in. l. si quis. C. ad. l. iul. maie. Bar. in. l. fi. ff.
ad. l. coꝛ. ꝺ sic. ⁊ Bal. in. l. fi. C. famil. hercis.
Salu. in. l. fi. C. ꝺ questio. no. Bar. ⁊ Ang.
i. l. i. ff. ꝺ fur. Tñ supꝛa dictus socius erquo
ꝺfessus est crimẽ suũ est infamis infamia fa
cti saltẽ. iõ non ẽ testis omi exceptõe maioꝛ.
qz vilis ⁊ infamis nõ facit indiciũ aliq̃ mõ.
ita dicit Bar. in. l. i. §. idẽ coꝛnelio. ꝙ illũ tex.
ff. ꝺ qsti. ⁊ Bal. in. c. i. in. §. sacramentũ. ꝺ cõ
sue. re. feu. dicit. ꝙ illud qꝺ dicit vnũ testẽ fa
cere indiciũ: ꝺbet intelligi si ẽ vite ꝓbate vel
bone opinionis. nec potest hẽri suspect⁹ fami/
liaritate vl fama mala vel alia cã arbitrio iu
dicis Et iõ ꝑm eũ infamis infamia facti nõ
est idoneus testis. vt no. etiã ipse bal. in. l. fi.
C. ꝺ requirẽ. re. ꝙ nõ. ibi ꝙ glo. Et q̃d sit in/
diciũ ⁊ quõ ꝓbatur. ⁊ in quibꝫ fallit qꝺ supꝛ
dictũ ẽ. vide. j. Indiciũ. ꝙ totũ
¶ Quid si eẽnt duo vl tres testes singulares 6
q̃ ꝺfiterent ꝺ terciũ. R. ꝙ nullo mõ ꝓnt ꝺiu/
gi ad faciẽdũ indiciũ nisi sit testis omi exce/
ptõe maioꝛ. vt. s. dixi i. §. ꝓcedẽti. ⁊ mꝫto mi
nus ad faciẽdã plenã ꝓbationẽ. Rõ qz cum
duo testes reqrantur regulariter vt dictũ est
tales ñ sufficiũt qz vnũ qꝺcũqꝫ dictuz ꝺ ꝙ se
impfectũ ẽ. ita no. bal. in. l. si qs ex argẽtarijs
§. i. ff. ꝺ eden. ⁊ ptz ꝙ nõ. ꝙ. ꝺ. An. in. c. licet.
ꝺ testi. dũ loquit ꝺ ꝓbatione ꝙ testes singu
lares. Nec ob. ꝙ vn⁹ testis ꝺponẽs sup facto
ꝑncipali iungat cũ ꝓbatione fame: vt ꝓbat
in. l. iij. §. eiusdẽ. ff. ꝺ testi. ⁊ ꝙ bar. i. l. admo
nẽdi. ff. ꝺ iureiur. Istud ẽ. qz hic est ꝑfectuz
scz vn⁹ testis integer vt dictũ ẽ. Itẽ fama q̃
facit ꝑfectũ indiciũ. vt no. bar. in. l. ꝺ mino.
l. si plures. ff. ꝺ questi. Itẽ nec ob. ꝙ due ꝓ
bationes semiplene diuersi generis ꝺiũgan
tur ad vnã plenã faciendã. iuxta nõ. ꝙ bar. i
ꝺ. l. admonẽdi. qz illud vez qñ ꝺiungũt ad
eundẽ actũ. sz due ꝓbatões diuersoꝝ actuũ
⁊ diuersoꝝ generꝫ nunqꝫ ꝺiũgunt ad plenaz
ꝓbationẽ faciendã. Iste est casus. ⁊ ita ꝺdu
cit bal. in. l. testũ. in fi. C. ꝺ testi. ⁊ idẽ bal. in
l. obtuare. C. quo. ap. nõ. reci. posit. ꝺ. An.
in. c. veniẽs. el. i. ꝺ testi. Ex istis inferẽ ꝙ due
mulieres dicentes se ꝓccasse cũ aliq̃ nõ pos/
sint iũgi ad faciẽdũ indiciũ ꝑfectũ. nec artã
dũ ad veritatẽ dicendã etiã cũ aliq̃bꝫ conie
cturis. maxime cũ ꝺponãt ꝺ delicto ꝑpetra/
to in eoꝝ corꝑe. iuxta nõ. ꝙ bar. in. l. si quis i
grauí. ff. ad sena. cõsul. sylꝫ. vbi dicit ꝙ nul
lũ facit indiciũ. ⁊ idẽ Ang. i. l. iij. C. ꝺ cal. vi
ꝺ. j. Testis. §. xxij. qñ dicãtur singulares

Cõfessio sacramentalis ꝓmo q̃d
est. R. ꝑm Postu. ꝙ est le
gitima coram sacerdote ꝓccatoꝝ suoꝝz ꝺ
claratio. Uel ꝑm Dir. Confessio dicit qua/
si simul vel ex toto vel vndiqꝫ fassio. Maz si/
cut sentẽtia sic ꝺfessio q̃ generat sentẽtiã ꝺz
esse certa. vñ in. l. certũ. ff. ꝺ ꝺfess. certũ inqt
ꝺfessus ꝓ indicato erit.
¶ Qualis ꝺbet esse confessio vt sit legitima 1
R. ꝑm cõiter theologos in. iij. di. xvij. q. i/
vi. ꝺbet habere ꝺ ditiones q̃ ꝺtinentur i his
versibus. Sit simplex. humilis ꝺfessio pu/
ra. fidelis. Atqꝫ frequens. nuda. discreta. li/

bēns. verecūda. Integra. secreta. lach ȝima/
bil'. accelerata. Fortis ⁊ accusans ⁊ sit parere
parata. Quas Ri. exponit i. iij. dis. xvij. ar.
iij. q. vlti. Simplex. i. vt nihil admisceat qđ
nō facit ad pccati q̄ntitatē. Hūilis in ꝓb
⁊ signo. Pura. i. recta intētōe facta. Fidel'. i.
vera vt nihil đ falsitate admisceat. Freq̄ns.
q̄ valde ē vtile. Nuda nō inuoluta verboꝝ
obscuritate. Discreta vt maiora cū malorū
uitate. Libēs nō necitate sz libera voluntate
Verecūda ñ iactātia plena. Integra vt nul
lū retineat. Secreta nō publica. Lach ȝima
bil' ex doloꝛe coꝛdis. Accelerata ne nimis p/
lōget. Fortis. ne ex verecūdia dimittat. Accu
sans se nō alios. Parere pata. s. ad obedientiā

2 ¶ Utr̄ ꝑsate ꝺitōes sint oēs de ꝺfessoꝛis
necessitate ꝺfessionis. R. Richar. vbi. s. di/
cit ꝙ nō. sz quedā de ꝺgruitate. sz vt clariꝰ in/
telligant multas inferā questiones

3 ¶ Utr̄ noiatio ꝑsone cū q̄ qs pccauit sit ne/
cessaria ad pēti ꝺfessionē. R. fm Ri. vbi. s.
ar. ij. q. viij. ꝙ aut noiatio ꝑsone est necia ad
pēti magnitudinē ⁊ spēm exp̄mendā. ⁊ tūc ē
necia. vt puta qꝛ pccauit cū matre. nec habe
at aliā ꝺsanguineā. qꝛ si haberet aliā consan
guineā. puta soꝛoꝛes. sufficeret dicere. pecca
ui cū ꝺsanguinea mea i ꝑmo gradu. Aut ta/
lis noiatio solū ē vtilis ꝺfitēti vt ꝺfessoꝛ me
liꝰ sciat imponere ꝺsiliū ⁊ pēnitentiā. ⁊ sic sil'r
est necia. Aut ē vtilis illi cū q̄ pccauit. ⁊ tūc
pōt dicere. sz nō i ꝺfessione. qꝛ sic ꝺfessoꝛ nō
posset aliq̄d facere nisi extra ꝺfessionē ei di/
cat. Aut nō ē vtil' nec ei q̄ ꝺfiteꝛ. nec ad coꝛre
ctionē illiꝰ cū q̄ pccauit. nec ad exp̄ssionē spe
ciei pēti. ⁊ sic nō solū ꝺz tacere eiꝰ exp̄ssionē.
imo dicit Ri. ꝙ credit ꝙ teneat celare. ⁊ vt di
cit. s. boñ. i. iij. di. xxi. pte. ij. ar. i. q. iij. ꝙ ꝺfi
tēs si exp̄mit nō effugit detractōē. z. nec ꝺfes/
soꝛ si ad h̄ ꝺsentit. Sil'r q̄n noiatō ꝑsone eēt
cū ꝑiculo alteriꝰ. etiā si circūstātia eēt de necci
tate. omittēda ē fm Pe. de pal'. i. iij.

4 ¶ Utr̄ req̄rat ad ꝺfessionē ꝙ fiat genu flexo
capite discooꝛto ⁊ hmōi. R. ꝙ nō nisi de bo
no ⁊ cū. Pūncipal'r em̄ hūilitatē coꝛdis req̄
rit deus. xiij. q. v. si q̄d. q̄us actꝰ hūiles coꝛ
pis ipsam inducāt. ⁊ i ipsis meremur

5 ¶ Utr̄ ꝺfites ꝑpter gl'iam vanā vl' aliū ma
lū finē pccz mortaliter. R. ꝙ sic. qꝛ peruertit fi
nē sacri. Facit ad h̄ qđ dico. j. Donoꝛ. ꝙ. vij.
immo nec sacr̄m suscipit. qꝛ ps eētial' huiꝰ
interioꝛ. Un̄ sine eo nō est. sic nō ꝺheret ma/
trimoniū qui ꝺhendo nō intēderet nisi i car
nalē copulā ad tps. Teneꝰ em̄ qs confiteri
pcta sua vt deo satisfaciat quē offendit ⁊ ec/
clesie. ⁊ vt de suis pctis veniā cōsequat. Alia
aūt intētōe ꝺfessio facta nō valet. ⁊ teneꝰ ea
iterare nisi i casu. vt. j. dicā. ꝙ. xiij.

6 ¶ Utr̄ confitēs pctm̄ qđ nō fecit peccet mo/
taliter. R. ꝙ sic. tum qꝛ ꝺscientiā nō manife
stat. tum qꝛ mentit. xxij. q. ij. cū humilitatis
Limito istud vez q̄n ꝺscientia dictat ꝙ nō fe/
cit. Itē q̄n pctm̄ qđ ꝺfiteꝰ eēt mortale si feci/
set. ⁊ sic intellige Ri. i. iij. di. xxi. ⁊ Dir. ri. ⁊
pe. ⁊ re. ⁊ illđ Hze. qđ habeꝰ di. v. ad eꝰ. ifi.
Bonaꝛ mētiū ē culpā cognoscere vbi culpa
non ē. Intelligiꝰ ꝙ formidare. vl' i genere fe
pctōrē ꝺfitēdo sz nō i specie

7 ¶ Utr̄ oīe mēdaciū dictū i ꝺfessione sit pc
catū mortale. R. ꝙ nō. sz solū illud qđ ē pni
ciosū. puta ꝺ famā suā vl' alteriꝰ. aut ꝺ id qđ
necio habet cōfiteri. Un̄ si taceret vel nega/
ret aliq̄d mortale qđ fecit. ⁊ de q̄ nō est legiti
me cōfessus pccaret mortal'r. nisi forte time
ret ꝓbabil'r đ reuelatōe ꝺfessionis. vl' ꝙ solli/
citaret eū ad malū tale cōfitēs. qꝛ aliū nō ꝺz
posset aliq̄d tacere vl' negare cū ꝺbis palle/
tis taliter ꝙ mēdaciū nō dicat. ⁊ etiā si dice/
ret. ꝓpter h̄ nō eēt mortale sz erit veniale. xxij.
q. ij. c. ꝑmū. cū ibi nō. Idē dicēdū de eo q̄ ha
bēs aliq̄ pctā a q̄bꝺ scit ꝙ ꝺfessoꝛ solet nō pe
eū absoluere. tm̄ ne scandalizet đ eo cōfiteꝰ đ
solitis solū. ⁊ tacet illa a quibus nō pt ab eo
absolui cū ꝓposito confitēdi integre cū eo q̄

8 eū possit absoluere.

¶ Utr̄ ꝺfessio facta sit necio iterāda. R. fm
Ri. i. iij. di. xvij. ꝙ vere ⁊ legitime confessus
nō teneꝰ reiterare ꝺfessiōez đ necitate. nec re
neꝰ q̄s obedire ꝑcipienti sibi vt iteꝛ talia ꝺfite
atur. nec papa possz ꝺdere legē h̄ ꝑcipientē ꝺs
Pe. đ pal'. nisi ex bono cōsilio q̄s velit vt fa/
cilius inueniat remissionē qđ fit sepius con
fitendo. đ pe. di. i. mensurā

9 ¶ Assignāt tm̄ doc. i. iij. di. xvij. aliq̄s casus
i q̄bꝺ ꝺfessus teneꝰ iteꝛ cōfiteri ea de pccata
Primꝰ q̄n cōfiteꝰ ei q̄ non pōt absoluere

10 ¶ Secꝺs q̄n confiteꝰ sciēter ei qui nescit liga
re vel soluere. de q̄bꝺ dicā latius. j. Confessio
iij. p totū. ⁊ Cōfessio. iij. ꝙ. iij.

11 ¶ Tercꝰ q̄n q̄s nō cōfiteꝰ integre oīa pcta
mortalia đ q̄bꝺ nō ē legitime cōfessus vni cō
fessoꝛi. etiā si cōfiteꝰ diuersis cōfessoꝛibꝰ. sz
sciēter tacet aliq̄đ pctm̄ mortale. vl' đ q̄ dubi
tat vtr̄ sit mortale. vel aliq̄d aliud qđ est de
necitate cōfessiōis. vt puta circūstātia q̄ mu
tat spēm ⁊ hmōi. ex verecūdia vel aliq̄ q̄n/
q̄ respectu. de pe. di. v. c. i. circa fi.

12 ¶ Quid si tacuit ex ignoratia seu obliuione?

ſc. ſm Ri. vbi. ſ. ar. ij. q. vi. ꝙ aut pnitēs ad
hibuit debitā diligētiā put ꝺ lege cōi hūana
pmittit fragilitas vt mēoriā hꝫet oīm pctō
rū ſuoꝝ mortaliū. q ē ſm ſco. ea. diſ. qñ tāta
diligētiā adhibet vt mēoriā habeat q̄ntā q̄s
apponeret i re multū ardua. ⁊ q̄ ſibi multuꝫ
eēt cordi. ⁊ tūc nō teneꝫ ꝓfiteri alia pctā de q̄
bus ꝓfessus ē. nec etiā iſtud pctm̄ oblitū te/
nebit cōfiteri ꝓri ſacerdoti tēt̄ione necitatꝫ. ſꝫ
ſolū teneꝫ confiteri alicui ſacerdoti. q̄ q̄uis
ꝺ iſto fuerit abſolut⁹ q̄tū ad iudiciū dei ⁊ ec/
cl̄ie. q̄ cōfessor pōt abſoluere de ꝓfessis. et p̄/
dicto mō oblitis. tñ ſubintelligit talē ꝺditio
nē ſꝫ ꝙ qñ ad memoriā reducēt̄ur ꝙ illa cōfite
at̄ ſacerdoti q̄ poſſit euꝫ abſoluere. Et nō hꝫ
ſm Pe. de pal. i. iij. ꝙ ſi p̄m⁹ ꝓfessor habebat
auct̄e abſoluēdi ab oīi excōicatōe ⁊ caſibꝫ.
⁊ ſic intēdebat abſoluere q̄ñ cū eo ꝓfessus fu
it. ꝙ licet pctm̄ oblitū tali mō eēt caſus reſer
uat⁹ vel excōicatio. poterit nihilomin⁹ ſcḋs
ꝓfessor eū abſoluere. q̄ nō pōt eē ampli⁹ ca/
ſus reſeruat⁹ nec excōicatio. ſꝫ ſolū pctm̄ ſim
plex. Qꝺ bñ nō ꝓ iſtis q̄ eligūt ſibi confeſ/
ſorē auct̄e aplica vt faciāt ꝙ i abſolutiōe in/
tēdat eos abſoluere ab oīi excōicatōe in q̄ꝫ
tū eoꝝ auct̄as ſe extēdit. ⁊ ab omni caſu. al's
oporteret recurrere ad eū q̄ de iure poſſet eū a
tali abſoluere. facit. c. officij. de ſen. ex. a Ino.
⁊ c. ſup lr̄is. de reſcp. clauꝝ ē ꝓ hꝫ. Aut pnitēs
nō adhibuit debitā diligentiā. ſꝫ fuit igno/
rās ignorātia craſſa vl' affectata. tūc tenetur
oīa ꝓ⁹ ꝓfeſſa ⁊ taliter oblita recōfiteri niſi
i caſu qñ poſſꝫ hꝫe ꝓrē ſacerdotē. ⁊ nō eēt ei
iterdicta ptās abſoluēdi. Adde ſm. s. Bo.
ꝙ. ſ. fuerit recēter cū eo ꝓfessus. ita ꝙ habeat
memoriā ſuoꝝ pctoꝝ q̄ antea fuit cōfessus.
vl' ſaltē recordetur pnie impoſite. vt. j. dicaꝫ
ſua negligētia cōfiteri. al's non
¶ Quart⁹ caſus i q̄ ꝓfessio ē iterāda ē qñ qui
obliuiſcit pniaꝝ iniūctā vl' ꝺcēpſit facere. In
tellige ꝙ mortali pctō. q̄ ſi ꝙ veniali fuit in
iūcta nō teneꝫ eā facere ꝺ necitate ſm Tho.
Jtē ſi p impoſſibilitatē vl' infirmitatē dimiſit
q̄ ꝙ mortali ipoſita ē. nō teneꝫ iterare. ſꝫ ſuffi
ceret intimare eā cōfeſſori vt eā ꝺmuteꝫ. Jdē
dicſi fuiſſꝫ ſibi ꝺmutata ab alio ꝓfessore ſm
ꝺtritōe vl' attritōne debita q̄ ſufficiat ad gr̄e
ſuſceptionē cū ſacro. puta q̄ ē i volūtate pec
cādi. vel ex mala intēt̄ione ꝓpoſuit. vl' nō vult
ſatiffacere qꝺ teneꝫ ⁊ hmoi. Et lꝫ q̄ꝺ dicāt
fictōe ſuſcipiet fructū pnie. tu tñ tene ꝙ itera
re teneꝫ. ⁊ hec cōis opi. theo. vt dic̄. s. bo. i
q. vl. p̄fate di. ⁊ Jo. ⁊ Jnno. ⁊ Arch̄. vt no.
Dir. Et rō ē. q̄ ſi ſuſcipit abſolutōꝫ peccat
mortal'r ſm Ri. ea. di. ar. ij. q. viij. ꝙ hꝫ hales
ter. ꝺ pe. di. iij. §. unt hꝫ. vbi ꝺr. ſic venia ꝓme
reꝫ pnia ꝺa. ſic deū irritat ſil'ata. ⁊ etiā q̄ euꝫ
abſolvit ſcienter. ⁊ ſic nō ꝓt dici abſolut⁹. q̄a
iplicaret ꝺictōꝫ. ⁊ ſil' abſolueret ⁊ ligaretur
reſpectu eiuſdē. Vñ no. doc. i. c. ꝙ q̄dā. ꝺ pe. ⁊
re. ꝙ hꝫ pnia ⁊ ꝓfessio illoꝝ q̄ nolūt abſtinere
ſit acceptāda. ⁊ ſalubꝝ monit⁹ ſit eis pnia
indicēda. q̄ valet eis ad ml'ta. nō tñ ē abſo/
lutio ip̄ēdēda. q̄ ñ ſūt capaces ei⁹. nec i iſto
ſacro imp̄imit character virtute cui⁹ poſtea
valeat ſic i baptiſmo. Addit tñ. s. bo. i. d. q.
vl. ꝙ vez ē ꝙ teneꝫ reiterare i iſto caſu ⁊ duo
buſ p̄cedētibꝫ qñ mutat ꝓfessorē. ſec⁹ ſi ad eū
dē redeat ⁊ adhuc mēoriā hꝫeat ſuoꝝ pctoꝝ
q̄ recēter ꝓfessus ē. Pe. tñ ꝺ pa. i. iij. di. xvij
dicit. ꝙ ſi etiā ſit oblit⁹ ꝓfessor pctā ſibi cōfeſ
ſa. ſꝫ tñ pniaꝝ p eis ipoſitā ſcit. ꝙ tali confeſ
ſori ſufficiet ꝓfiteri alia pctā p⁹ cōfeſſa ſo/
lū iplicite. dicēdo ꝺ ill' pctis q̄ al's vob dixi
dico meā culpā. Sec⁹ ſi pniā nō fuiſſꝫ taxa/
ta. q̄ tūc opteret vt pctoꝝ mēoriā hꝫet. ⁊ ſa
tis placꝫ. Et addo etiā ꝙ ñ ſit interdicta ei
ptās abſoluēdi. ⁊ ſic ñ optet ꝙ reiteret. ſuffi/
cit ꝓfiteri vl' pctm̄ ſcienter retētū vl' pniaꝝ ob/
litā. vl' fictōꝫ ſuā explicite. ⁊ ꝺ alīs ꝓfessis i/
plicite. vt. s. ꝺixi. Nec itelligo ꝙ cōfessor ha
beat mēoriā ꝺ ſingul' pctis i nūero vl' ſpecie.
ſꝫ ſufficit recordetur i genere ꝺ pctis q̄ ei ꝓfeſ
ſus fuit ⁊ de q̄litate vite eius. q̄ꝺ nota.
¶ Sext⁹ caſus ſm aliq̄s ē qñ q̄s recidiuat. ſꝫ 15
hūc nō ſequūt cōiter doc. niſi ſm Ri. ea. diſ.
ar. ij. q. viij. qñ pctā dimiſſa ⁊ recidiuata no
tabil'r tm̄ aggrauāt ꝙ notabil' ⁊ piculoſa g̃/
uitas pcti exp̄mi nō poſſꝫ. niſi dicēdo aliq̄ꝺ
pctm̄ p⁹ ꝓfeſſū ⁊ dimiſſū. al's nō. ⁊ ſic tene
¶ Septim⁹ caſus ē qñ q̄s confiteꝫ pctm̄ a q̄ 16
ſuus cōfessor nō potuit eū abſoluere. q̄ licet
iſtud cōfeſſus fuerit ⁊ oīa alia. tñ iſtud a q̄ ñ
potuit abſolui teneꝫ iterato ſupiori cōfiteri.
nec ꝓpe iſta ꝺr iteratio. q̄ ſupior accipit⁹ p
vna p⁹ona cū ꝓfessore. nā cōfessor abſolut a
q̄ꝺ pt. ⁊ ſupior pficit. Vñ ſm Ri. vbi. s. de/
beret p̄cedere abſolutio ſupioris. Qꝺ credo
ꝺ honestate non ꝺ necitate ſm Pure. Et iſte
due abſolutiones faciūt vnā ꝓpletā. Sꝫ de
hꝫ dic vt. j. Confeſſio. v. §. ix. ⁊. x.
¶ Octau⁹ caſus ē ſm aliq̄s vt ponit. s. Bo. 17
vbi. s. ꝓpter pcti obliti recordationē. q̄ cuiꝫ
q̄s confiteꝫ ⁊ alicui⁹ peccati obliuiſcit. volūt
vt oīa poſtea cōfiteatur vt ꝓfessio ſit integra

sed hoc non sequūtur ꝯmuniter doc. Tu dic vt. s. dixi. ꝟ. xij. fm illam dist.

18 ¶Sed q̄d dicemus de illis q̄ ideo nō ꝯfitē/tur de aliq̄ pctō mortali. qz non cognoscūt q̄ sit mortale peccatū? R. vt colligo ex doctrina doc. in. iij. di. xvij. q̄ si facta diligētia fm eo rū fragilitatē vt memoriā habeāt suoz pctō rū confitētur integre de his q̄ cognoscūt esse pctā mortalia. et ea q̄ non recognoscūt pctā mortalia ꝓpterea nō ꝯfitētur q̄ ñ tenēt reite rare cōfessionē qñ d hoc postea aduertūt. sed sufficit solū cōfiteri taliter nō confessa sic di xi. s. de oblitis. Et licet ignorātia iuris natu/ral' aut diuini aliqñ ñ excuset q̄n peccet mor/tal' r faciēs ꝯ eius pcepta ex ignorātia. tñ nō tenetur hō hoc non cognoscēs de eo spāliter penitere vel ꝯfiteri. sed solū qñ agnoscit. sed sufficit de⁹ doleat in genere. z dicat cū ppha Delicta iuuentutis mee z ignorātias meas ne memineris. z ꝯfiteatur i genere sic igno/rata sicut oblita. z qñ cognoscet tunc ꝯfiteat illa solū specifice z sufficit. Ex q̄ pz q̄d dicen dū de pueris z puellis z alijs qui faciūt mul ta peccata mortalia que nō cognoscunt esse pctā saltē mortalia. qz licet sepius confitēdo illa dimiserint ꝓpter talē ignorantiā. q̄ non tenētur iterare ꝯfessiones. ſz sufficit solū d illis confiteri qñ ea cognoscūt. Nec distīguo an habeāt annexā excōicationē vel ne. qz eti/am si hīent annexā excōicationē nō ꝓpterea tenerentur ꝯfiteri iterꝝ confessa. vt patebit. ī. Confessio. v. ꝟ. ix. z. x. Nō nota bene.

19 ¶Non⁹ casus fm aliq̄s ē qñ q̄s añ ꝯpletam pniam ꝯmittit aliq̄d mortale. Sz ego dico q̄ sufficit q̄ pniaz expleat z d ꝯmisso cōfitea tur solū. z ē verius. de q̄ vide. ī. Pnia. ꝟ. xiij Auti⁹ tñ ēet q̄ ꝯfessor aliquā pniaz iniūge ret quam statim z in statu grē penitēs possit agere z postea alia adijcere: quaz nō intēdat ꝓ pnia sacrāli ponere. ſz ꝓ q̄dā volūtaria sa tisfactione iniūgere. ita q̄ q̄litercūq̄z imple/at sufficiat. z etiā si nō impleat nō intēdat il laqueare. sed in suo arbitrio ponere.

20 ¶Decimus casus fm Pe. de pal'. est cū quis confiteꝛ excōicatus existēs quā tūc ignorat. nā cū nō sit capax sacramēti penitētie: teneꝛ iterato ꝯfiteri de oīmib⁹. Sz istud nō credo vt. ī. patebit Confessio. v. ꝟ. x.

21 ¶Utꝝ sit confitēdū p̄ba obscura? R. q̄ nō ſz taliter clara q̄ ꝯfessor plene intelligat. aliē nō valeret. Debēt tñ ꝯfitēs loq̄ de pctis p p̄ba pudica z sobria et tali honestate ornata. q̄ non sonent impudicitiā in auditu. dū tñ sufficienter exprimant factū.

¶Quid de illo qui confitetur sacerdoti q̄ dormit aut eū non intelligit? R. q̄ sciēter talis confessus teneꝛ iterato ꝯfiteri si ē pctm mor/tale. z sacerdos dꝛ ei dicere. qz confessio ma/portat reuelationē pctōrū que nō pōt ēe sine relatione vnius. s. penitētis z pceptione al/terius. s. confessoris. Et ideo vno eoꝝ deficiē/te non est ꝯfessio. secus de veniali.

¶Utꝝ pctōr teneatur d necessitate cōfiteri pec/catoꝝ circūstātias? R. fm Sco. i. iij. di. xvij. ar. ij. q̄. ñ solū pctm ē ꝯfitendū. sed etiā circū/stātia illa necessio est confitenda q̄ spāli ꝓhibi/tione ꝓhibetur. verbi grā. cognoscere nō suā ꝓhibetur. cognoscere ꝯsanguineaz ꝓhibetur spāliter. z ideo incestus est spāle pctm. quod p ipsam ꝯstituitur. Sil'r frequētia est necessio confitenda. sil'r ponēs aliud pctm. qz quali/tet vice nouū pctm cōmittitur. Dicit tñ Ar/chi. vt refert Dur. q̄ sufficit dicere se multo/ens peccasse. z de silibus idē iudiciuz habeat. Alie aūt circūstantie ex quibꝫ aliq̄ mō pctm ē grauius. vel ex pte obiecti: nō ē certū q̄ op/teat eas cōfiteri. q̄uis cōis opi. theologoꝝ teneat q̄ nō sunt de necessitate. tutū tñ est z vti/le eas ꝯfiteri. maxime q̄ notabiliter aggrauāt nō in pctis carnalibꝫ. in q̄bꝫ fm Tho. i. iij. dist. xvij. laudabile est circūstantias tacere q̄ spēm non mutāt. z audientē vel confitentes allicunt ad turpitudinē. licet aggrauēt pec/catū. immo possent ēe ita ꝓuocatiue q̄ necessario ēent tacende. Alias autē circūstantias q̄ nihil faciunt ad grauitatē peccati fatuuz ē ꝯfiteri. nisi fm. s. Bo. q̄ñ faceret vt sacerdo/ti satisfaceret. puta. comedit carnes in. ql. ex infirmitate z hmōi. De hmōi circūstātijs di/cit Aug. de pe. di. v. z sumit ab Aris. iij. ethi. c. iij. Quis. q̄d. vbi. p q̄s. cur. quotiens. quō. q̄n. Quis. s. si religiosus vel scl'aris. Quid. s. fecisti. furtū vel homicidiū. Ubi. s. in q̄ loco. Per quos. s. an sol⁹ vl' associat⁹. p se an p ali/um. Cur. s. quo aīo. qua intētione. Quoties scz semel vel pluries. Quō. s. an naturali' vl' ꝯ naturā. an puentus a tentatione. aut pori/us ipsam pueniens. Q̄n. s. an in die festo vel ieiunioꝝ. Et de istis vide. s. Circūstātia. q̄n scz mutet spēz. Et iō aduerte q̄ circūstantia q̄s ē necia vt. s. ꝯfessor sciat si ē sui fori vel nō si ē ꝯiugatus vel religiosus. Et ꝓpterea sem/per prius est querēda circūstantia q̄d. Sil'r circūstantia cur aliqñ ē necaria. qñ spāli ob/ligatione ꝓhibetur. sicut cū quis facit elemo/synam vt puocet ad luxuriā aliquē. al's nō. Circūstātia q̄tiens sil'r est necaria. saltez fm. eācōputationē quā quis facere pōt. puta q̄

bis i hebdomada vel ter fecit cõiter. ⁊ pseue
rauit p annũ. ⁊ hm̃oi. ⁊ sufficit. Et hoc ẽ tu/
bãda. Circũstãtia quõ sil'iter est necãria. qñ
⁊ hm̃oi. aliter nõ. Idẽ dic de circũstãtia vbi.
puta in eccl'ia qñ ẽ aliquod opus. qz tũc ẽ sa/
crilegiũ. Circumstãtia ꝑo quãdo videtur eẽ
ñ necitate quãdo fit pctm̃ die festo. De quo
24 dic vt. j. Interrogationes. p totum.
¶ Quid de illo q̃ ꝓfiteꝯ solũmõ ne reddaꝯ no
tat⁹ i ppl'o: R. ꝙ si ibi ꝓstituꝯ finis: nõ valet
imo teneꝯ iterũ ꝓfiteri. Et tũc ꝓstituꝯ finis.
qñ nullo mõ ꝓfiteret si nõ dubitaret de infa
mia. Nec⁹ qñ ñ ꝓstituꝯ finis. puta qz ꝓfite
tur ꝓpter dñ ⁊ ꝓpter remissiõz pctõz. indu
ce⁹ tñ ad h̃ ex pudore vel'tioze. ⁊ hm̃oi. Et idẽ
25 dic de ill'q̃ cõfiteri cogunꝯ a suis plat⁹.
¶ Utz ille q̃ cõfiteꝯ aliqđ pctm̃ vt videatur
strenu⁹ ⁊ gl'ieꝯ: satisfaciat: R. ꝙ nõ. Iz pccat
mortal'r sic cõfitẽdo. qz tali dz. Quid gl'aris
i malicia tẽ. Et ꝓpterea dz cõfiteri vt erubꝺ/
26 scat de pctõ suo. nõ vt laudetur.
¶ Utrũ diuidens cõfessionẽ suã satisfaciat:
R. fm Sco. vbi. s. ꝙ nõ. sed oportet oia nõ
ꝓfessa tã secreta q̃z publica de quibꝫ memo/
riã habet ꝑmissa debita diligentia confiteaꝯ
vni. etiã si ille nõ posset eũ absoluere ab oñi
bus ⁊ habeat necesse de aliquo ad supioꝛẽ re
currere. aliter nihil faceret. vt pz de pe. di. iij.
27 sunt plures. ⁊ di. v. caueat.
¶ Utz pctã mãifesta sint ꝓfitẽdaꝯ: R. fm cõi
ter theo. i. iij. di. xvij. ꝙ sic. qz licet sint nota
28 sacerdoti. nõ tñ i forma iudicij nisi p confes
¶ Utz pctã venialia necessario sint sionẽ.
ꝓfitendaꝯ: R. fm Sco. vbi. s. q. i. ar. iij. ꝙ nõ.
etiaz si nullũ hz mortale. qz p pctm̃ veniale
etiã i ppolito hõ non põt dãnari nec piclita
ri. ⁊ pnia ẽ scda tabula p piclitãtibꝫ. igiꝯ nõ
obligatur ad eã nisi habẽs mortale. imo di/
cit Pe. de pal'. i. iij. ꝙ nec etiã papa posset ad
h̃ obligare. qz h̃ esset mutare sacri materiaz.
Dicit tñ. s. Bo. i. iij. di. xvi. q. vlti. vez nisi
rõne piculi ad qđ ducit ꝙ tũc teneꝯ pnitere
quãdo piculũ aduertit. al's non. Adde scdo
ꝙ teneꝯ confiteri de venali. qñ. s. dubitat an
sit mortale. vt diceꝯ. j. Tercio teneꝯ ꝓfiteri de
venali rõne ꝓfessionis. puta qz ꝓfessus ẽ ali
quã religionẽ q̃ ad h̃ obligat. vl' ex voto tene
tur obedire in oñibꝫ q̃ nõ sunt ꝓtra deũ ⁊ ani
mã. ⁊ ꝑlatus sic ꝑcipit. Nec obstat qđ dicũt
quidã ꝙ nõ habens mortale tenetur saltẽ de
venali confiteri ꝓpter ꝑceptũ eccl'ie i. c. om/
nis. de pe. ⁊ re. qz respõdet Sco. vbi. s. ꝙ oia
in. d. c. distribuit p mortalibus solũ et nõ p
venialibꝫ. Et ita etiã dicit glo. in. d. c. Et sic
tene ꝙ de ꝓfectiõe est venialia confiteri bo no
consilio. nisi vt dictum est.
¶ Utz cõfessio necessario sit facienda soli sa 29
cerdoti ⁊ a solo: R. ꝙ sic. de necessitate ꝓcce/
pti ecclesie in. d. c. omnis. in ℣. solus. et in ℣.
sacerdoti. ℈ multos sacerdotes qui pueros q̃
tenẽtur ad cõfessionẽ insimul cõfitent. quos
nõ credo euadere mortale peccatũ. cum faci/
ant eos ꝑuaricari ecclesie ꝓceptũ. Dicit Ri.
vbi. s. ar. iij. q. viij. ꝙ in articulo necessitatis
scz quãdo mors imminet de ꝓpinquo. ita ꝙ
vnus post aliũ nõ potest ꝓfiteri. licet pluri/
bus sil' ꝓfiteri. nec p hoc euacuaꝯ ℣tus sacra
mẽti. Sil'r idẽ ibidẽ tenet. ꝙ si q̃s velleꝯ con
fiteri duobus sacerdotibus simul vt certius
ꝓsiliũ haberet ꝙ vere absoluitur. ⁊ taliter au
dientes nõ peccant. al's sic. qz faciũt ꝓtra pre
ceptum eccl'ie. licet talis vere absoluaꝯ. quia
nõ ẽ tm̃ necessaria solitudo ex parte sacerdo/
tis sicut cõfitentis. vñ q̃ ex feruore. ⁊ vt sit
magis trãquilla eius ꝓscientia duobꝫ cõfite/
tur simil. illi ꝑñt sine pctõ audire ⁊ absoluere
Sco. tñ in. iij. di. xvij. tenet ꝙ ꝓfiteri simul
pluribꝫ sacerdotibꝫ nõ ẽ ꝓfessio sacr̃alis. q̃a
vnus ẽ ꝛp̃s quẽ sacerdos rep̃sentat.
¶ Utz confessio sit ficnda cũ lachrimis: R. 30
ꝙ si lachrima accipiaꝯ p ctritõe seu attritio
ne ꝙ sic. fm ꝙ dico. j. Contritio. H. iij. Debet
ergo dolere de pctõ mortali cõmisso in prete/
rito. cessare in ꝑsenti. abstinere saltez quo ad
ꝓpositum in futuro ⁊ satisfacere ꝑut teneꝯ.
aliter nihil facit. Addũte tñ fm Sco. vbi. s.
dist. xvij. q. vlti. ꝙ attritus ꝓfitẽs q̃z non
habeat actũ talem qui sufficiat ad meritũ de
congruo. tñ habens voluntatẽ suscipiẽdi sa
cm̃ ecclesie. ⁊ sine obice peccati mortal' actu
aliter sibi facto. vel in volũtate inherẽtis. re
cipit nõ ex merito sed ex facto diuino effectuz
isti⁹ sacramẽti in vltimo instãti plationis q̃
ẽ vis hui⁹ sacramẽti. ita etiã tenet Tho. i. iij
quol'. q. x. dicẽs. ꝙ nõ pfecte ꝓuersi aut attri
ti ℣tute clauiũ graz ꝓtritionis acq̃rũt. dum
modo nõ ponãt obicẽ spũisancto.
¶ Utz homo teneatur statim ꝓfiteri peccato 31
mortali ꝑpetrato: R. Sco. in. iij. di. xvij. ar
ti. iij. ꝙ dubiũ ẽ aliꝯ dicẽtibꝫ ꝙ sic aliꝯ ꝙ ñ
teneꝯ. sed tm̃ i voto ꝑ aliquo tpe. s. semel i an
no nũc. sed añ. c. ois. solũ añ mortẽ Et istud
videꝯ mitius fm eundẽ Sco. Et cũ ipo cõi
ter ꝓcurrũt theologi. Iz magis mihi vide
tur tuta opis. Bo. ea. dis. ar. ij. q. ij. q̃ vult
vt religiosi nõ possint differre. sed ꝙ habita

optunitate idonei ꝓfessoris teneātur Decli
cis nō audet affirmare. sz tñ sibi videt idē di
cēdū qđ ō religioſ. Laicꝰo si differūt ꝓpter
maiorē optunitatē tpis ⁊ ꝓfessoris vsqz ad
pl. excusant. Hiꝰo talē optunitatē tpis ⁊ cō
fessoris hꝫent. ita q maiorē nō sperāt hꝫe i il
lo anno. tūc statim tenētur. nec pñt differre
vsqz ad annū. Quo ꝙo ad votū ꝓfitēdi oēs
ꝓcordāt q statim tenētur oēs tā religiosi qꝫ
clici ⁊ qꝫ scl'ares. Qđ tñ limito q ad pceptuz
vez qñ excitātur a gra dei ſm Alex. ij. ij. tra
ctatu ō negligētia. ⁊ q vide. j. ꝺ tritio. §. iiij
scz qñ tenet ꝓfiteri ō pctō al's non ex pcepto
Sūt etiā ml'ti casus i qbꝫ cordāt doctores
i qbꝫ hō tenet statim ꝓfiteri habita optuni
tate. qs ponit Ri. vbi. s. ar. ij q. vi. Primꝰ
qñ vult cōicare vl' celebrare. vide. j. Eucha
ristia. iij. §. xviij. cū seqn. Idē dicit Lā. ca.
di. q. ij. qñ ꝺz admīstrare sacrā vl' aliquē actū
solēnē in eccl'ia exercere. puta legere euāgeliū
⁊ hmoi. Idē Tho. in p̄mo quol. q. vi. ⁊ Jo.
de nea. qñ vult ordinē sacz recipe. Sz ꝺ nō
pbatur aliquo iure nisi pctm eet manifestū.
Et sic limito ⁊ intelligo glo. in p̄n. de pe. dis.
v. q dicit q qñ pctm mortale est manifestū:
statiz homo tenetur ꝓfiteri. Scōs casus qñ
e in piculo notabili et imminēti mortis. vt
puta qz vult intrare mare p longū tps ⁊ pi
culosum iter. vel bellū. vl' e infirmꝰ infirmita
te piculosa. Propterea p̄cipit medicis q cū
eos ad infirmos vocari ꝓtigerit vt efficaci
ter faciāt q p̄us aduocēt medicos spūales. ꝺ
q dic vt. j. Medicꝰ. §. viij. Et adūte ſm pe.
de pal. q tūc piculū mortis ē qñ qs est i tali
casu in quo frequēter homies moriunt. Ter
cius casus ē qñ sibi dictat ꝓscīa q statim
teneatur confiteri de necitate. Quartꝰ casus
qñ pbabiliter videt q illo anno copiaz ido
nei cōfessoris hꝫe non poterit qui ipm possit
absoluere. Quintꝰ casus qñ p statutū quis ē
obligatus ad pluries confitendū. vt sunt re
ligiosi ⁊ sil'es. qz non sufficit tūc semel in an
no ꝓfiteri. Limito vez si statutū obligat ad
mortale. al's ñ credo teneatur ō necitate. ni
si ſm q dixi. s. §. xxviij.

32 ¶Utz qs possit ꝓfiteri p interpositā psonaz
vel p scr̄ptū. R. q nō loqndo de cōfessione p
ut ē sacrm ſm cōiter theo. vbi. s. facit ō pni.
di. i. que pnitet. qz q̄ peccauerit tenet se accu
sare. Et ad. c. qlis. xxx. q. v. rñdet Sco. vbi
s. q pt ꝓfiteri p scr̄ptū si ē pñs. ⁊ ipe legit qđ

33 ¶Sz qd si ē mutꝰ vel ignorat lin/ //scr̄pt.
guā. R. q nō tenet cōfiteri nisi eo mō q pōt.
scz p signa ⁊ hmoi. Et qđ dicūt aliq q confi
teatur p interpretē improbat Sco. ⁊ beni.
sil'r p scriptū. qz est ꝺ rationē sacramenti. Et
ideo nullo modo faciat. sed vt dixi confitea
tur put pōt p signa. ⁊ sufficit ſm Sco. i. iij.
dis. xvij. q. vnica. ⁊ Ri. ca. di.

¶Utz ille q̄ rñdet confessori ad interrogata 34
satisfaciat. R. ſm Rodo. q sic. qz tū ad ea de
qbꝫ interrogat. Sil'r q rogat cōfessorē vt eū
interroget vt plenꝰ confiteatur. nisi sit tal' q
potiꝰ dimitteret confiteri qꝫ ore ꝓpꝺo ꝓfitere
tur suū pctm. qz de superbia p̄uenit. ō p̄. di. v.
c. i. q q̄dē ē pctm mortale. vñ p̄udēs confes
sor qñ hoc ꝓpendit faciat cū rectificare cōsci
entiā. ⁊ velle de tali dispositione.

¶Sed quid si dubitat: R. s. Bo. ea. dis. ar. 35
ij. q. i. q si pbabiliter dubitat ō aliquo an sit
pctm veniale vel mortale nisi certificet p ali
quē doctū. tenetur confiteri ſm q i dubio hꝫ
⁊ ab eo abstinere in futuz. aliter si non confi
tetur peccat mortaliter. qz exponit se piculo.
Concor. s. Tho. ibidē. di. xxi.

¶Utz confitēs teneat acceptare oēz pniaz 36
quā sibi confessor vult iniūgere: R. q nō ſm
Ho. ⁊ seqtur Pa. i. c. significauit. de pe. ⁊ re.
sz ſm Sco. i. iij. dist. xvij. q. vnica. sufficit si
ꝓpositū acceptādi a deo hꝫ vl' i purgatorio. sz
si acceptat tenet implere. Addūte tñ q si cōfes
sor iniūgeret confitēti vt satisfaceret. ꝓimo
quē lesit. puta restituēdo ablata ⁊ hmoi. q it
lā tenetur ō necitate explere. imo de eret pce
dere cōfessionē tal' satisfactio si foret possibi
le. vt lati. ptz. j. Restitutio. iij. Sil'r tenet ac
ceptare illud qđ confessor iniūgit p necessaria
cautela ne i pctm recidiuet. Et ꝓpterea nō.
q cōfessor tripl'r aliqd iponit pnitēti. Pri
mo p modū exhortatiōis. sicut cū admonet
vt q̄tidie oret. faciat largas el'ymas ⁊ hmoi.
⁊ ad ista nō tenetur ex necitate penitēs. Se
cūdo mō p modū declarationis cōis obliga
tionis. sicut qñ declarat q restituat ablata.
cōicet i pasca ⁊ hmoi. si non obſuat penitēs
euacuat sibi fructū pnie. non tñ ꝓpter hꝫ te
net reiterare cōfessionē nec cōmittit pctm in
obediētie spāle non obediēdo sacerdoti. qz sa
cerdos nihil sibi iponit. sz declarat qđ tene
tur facere. Tercio modo p spāli satisfactione
pctōz. ⁊ ad istā tenet ex pcepto. al's cōmitte
ret spāle pctm inobediētie si eā acceptauit ⁊
non ipleret. ⁊ iterare ꝓfessionē teneret ſm q
dictū ē. s. Qđ itelligo de pnia quā sacerdos
iponit p̄ceptiue. Nec si iponeret exhortati
ue. sicut faciūt piti cōfessores q aliquā puas
pniaz dāt de pcepto. ⁊ postea aliā maiorē de
consilio ꝓpter piculū trāsgressionis.

Cõfessio ñ. de eiº obligatiõe. Pro-

¶ Utr̃ ꝯfessio sit ð iure diuino ꝓcepta: R. ſm Sco. i. iij. di. xvij. q. vnica. q̃ sic. t pbat ꝓmo sic. Quilibz teneť recupare gr̃az pdit̃a p via faciliorẽ et certiorẽ ex ꝓcepto diuio q̃ ðz. Diliges dñm de tuũ t ꝓximũ tuũ. al'r videť ꝯtenere deũ t ꝓpr̃ia salutẽ. sz ħ nõ ꝓt fieri ni si p cõfessiõz. qð pbat sic. Attritº cõfitẽs q̃z uis nõ habeat actũ talẽ q̃ sufficiat ad meritũ de cõgruo. tñ hñs volũtatẽ suscipiẽdi sacr̃m ecclie. t sine obice mortal' pẽti actualiter sibi facto: vel in volũtate inhereẽtis recipit ñ ex merito. sz ex pacto diuino effectũ ist⁹ sacr̃i vt sic pax attritº t attritõe q̃ nõ hz rõez meriti ad remissionẽ pẽti. volẽs tñ recipe sacr̃m pnie sicut dispensať i eccl'ia. t sine obice in volũtate pẽti mortal' i actu i vltimo instãti illi⁹ pla tõis in q̃ ẽ vis sacr̃i ist⁹: recipit remissionẽ t gr̃az pnialẽ. nõ ex merito vt dixi. qz nõ erat. sz ex pacto dei assistẽtis sacr̃o suo ad effectuz illũ ad quẽ instituit. Alioq̃n non appareret quõ sacr̃m pnie eẽt scđa tabula si nũq̃z p ipz vt sacr̃m ẽ posset recupari scđa gr̃a amissa. sz tm̃ p attritõz tãq̃z p puã dispositõz. t p contritõez tãq̃z p cõpletiuã. Ista ponit Sco. in iij. di. xiij. q. vl. Et ħ idẽ tenet. s. Tho. i. iij quol'. q. x. t Hen. de gan. i quol'. q. xxxij. Et q̃ patet ꝙ nõ ẽ alia faciliorvia ad inueniẽdũ gr̃az. qz hic i ꝯfessione nõ req̃rit aliud nisi ꝙ hõ nõ ponat obicẽ gratie. qð ẽ multominus q̃z hõe attritionẽ q̃ p modũ meriti ð cõgruo sufficiat ad iustificatõem. nec etiã certior. qz põt magis eẽ certus hõ ꝙ nõ ponat obicẽ. i. actualiter peccãdo q̃z ꝙ habeat attritionẽ. ergo quilibet tenetur p hanc viaz cõfessionis gratiã recupare: cũ sit faciliorꝛ certior. Probať etiã ꝙ cõfessio ẽ de iure diuio p argumẽtũ a cõtrario sup illud Joh. xx. Quoz remiseritis pctã remittũť eis. ergo quoz nõ remiseritis nõ remittunť. sed sacerdotes non remittũt nisi cõfitẽtibꝫ. ergo tenenť ex ꝓcepto xpi. Hãc rationẽ facit Pe. aureolus in. iij. di. xvij. q. i. Probať etiã p id qð no. Jo. an. in. c. significastu. de so. cõpe. vbi tenet ꝙ papa tenet cõfiteri de necẽcitate. Sed verior ratõ q̃ pbať ꝙ sit de iure diuino est. ꝙ nõ est credendũz ꝙ ecclesia t apl'i istud ingum imposuissent hoibꝫ tã piculosum. nisi xps verbaliter apl'is istud ꝓceptũ dedisset. sicut t ð aliis sacramẽtis excepto baptismate. de quibꝫ nõ patet qñ t quõ a xpo exꝑsse fuerunt instituta Indubitãter ꝙ tenendũ ꝙ est de iure diuino t semp homies tenebanť ad eã post casum i pctõ mortali. i voto sz nõ in effectu. qz nondũ erat instituti cõfessores nisi post passionẽ xpi: q̃ haberẽt auctẽ absoluendi.

¶ Utr̃ oĩs teneanť ad cõfessionẽ: R. ꝙ sic. oẽs q̃ pctm̃ mortale ꝯmiserũt. t tã infideles q̃z fideles ſm Ri. in. iij. di. xvij. ita ꝙ nõ cõfitẽs pctm̃ mortale cõmissum tã añ baptismũ q̃z post si habet copiã idonei cõfessoris. memoriã peccati. t tps. t loquelã ad ꝯfitendũ oĩno damnabiť cũ sit de iure diuino ꝓcepta. vt. s. patuit. Uerũtñ put ꝯfessio ẽ ꝓcepta ab ecclesia vt fiat semel i anno. i. c. ois de pe. t re. nõ ligat nisi fideles. 2

¶ Utr̃ pueri teneanť ꝯfiteri: R. ſm Sco. in iij. di. xvij. t cõiter doc. pueri qui nõ discernũt. t quoz etas ignorat quid videat. t furiosi. nõ tenenť cõfiteri. Sz qñ quis instructus t interrogatus ordinate pcipit distincte q̃d iustũ. t q̃d iniustũ in lege diuina. qð põt facilit videri si ad ordinatas interrogationes ordinate rñdit sicut ali⁹ adultus pfecte ex silibus ꝓmissis simpl'r rñderet. tũc hz etatẽ sufficientẽ ad cognoscendũ iustũ vl' iniustũ ꝯ dei legem. t confiteri tenetur 3

¶ Utr̃ nõ hñs mortale teneať ex ꝓcepto ecclie ꝯfiteri saltẽ sel'i anno: R. s. Bo. s. tho. Ri. t Pe. i. iij. di. xvij. tenẽt ꝙ sic. nõ ex vi sacramẽti. sed ex vi statuti eccl'iastici. Sco. ea. di. tenet ꝙ nec etiã ex statuto eccl'ie teneť. sed sufficit ꝙ se pñtet sacerdoti. t dicat se nõ habere ꝯscientiã mortal' pẽti. vt ad cõionẽ possit admitti. Tu ꝓo dic ꝙ cũ hõ teneať cõfiteri ſm Ri. in. iij. di. xxi. de mortalibꝫ oblitis generaliter. nõ de singulis gener. sed de generibus singulorũ. Itẽ qz dicit ps. Ab occultis meis munda me dñe. ꝙ vera est opi. ꝓma ꝙ ꝙs teneť ꝯfiteri saltẽ general'r de generibus singuloz ꝓpter piculũ pctõz ignoratorũ et occultoz. Et opi. Sco. intelligiť qñ quis ẽ certus ꝙ nullũ mortale habet. qz tunc nõ tenetur confiteri. Et sic serua. 4

¶ Utr̃ possit dispẽsari cũ aliquo vt nõ teneatur confiteri: R. ſm Ri. i. iij. di. xvij. t Tho. ea. di. ꝙ nõ. ſm ꝙ obligat ex vi sacr̃i. Potest tñ papa dispẽsare ſm ꝙ obligat ex ꝓcepto ecclesie. s. vt possit diutius ꝯfessionẽ differre q̃z sit statutũ ab ecclesia. Uñ etiam papa teneť confiteri. qz licet ille cui confiteri debet sit inferior eo in q̃ztũ ẽ ꝓlatus. est tñ superior in q̃z tũ est pctõr. t ipse confessor dei minister. 5

Confessio tercio cui facienda est vtrũ soli sacero o i: R.

ſm ſctm̄ bon. i. iiij̄. di. xvij. ꝙ ꝛe ꝛfessiõe pos/
sum⁹ loq̄ dupl'r. Uno mõ ꝓut ẽ op⁹ ꝑtur⁊ di
recte repugnãs hypocrisi. in q̄ ꝗs seipm accu
sat ne alius sit ꝗs appareat. vel mala sua ape
rit ad inuestigandã curatiõz. ⁊ h̄ mõ ꝛfessio
p̄t fieri cuilibet etiaz laico q̄ p̄ot adiuuare in/
struẽdo vel oraõdo. ⁊ ꝛe q̄ hõ p̄ot erubescere et
hũiliari. ⁊ ille exemplo hũilitatis meliorari
nõ pctõz cognitõe ꝛepuari. Alio mõ ꝓut cõ
fessio ẽ op⁹ sacrale. ⁊ ꝓut ordinat ad recõcili
ationẽ q̄ fit p absolutõez ⁊ ligatõez. Et qm̄
hec ptãs collata ẽ sol' pbris. ido hec ꝛfessio
nullis nisi ꝓsbris est fienda

1 ¶ Sz q̄d si pbr̄ ꝛeat tenet q̄s ꝛfiteri laico ī
casu necessitatis? R. mgr̄ sniaz ī. iiij. di. xvij
⁊ s. Tho. ea. di. ⁊ tex. Aug. ꝛe pe. di. i. quẽ pe/
nitet. ⁊ glo. extra de offi. ord. i. c. pastoralis. vo
lũt. ꝙ sic. Sz verior est opi. Sco. Ri. Pe. ⁊
cõiter theolo. i. iiij. di. xvij. ꝙ nõ tenet ꝺ necci
tate. ⁊ h̄ ptz ex p̄dictis. imo vt dic̄ Sco. ea.
di. ꝙ si pctor sic posset p se verecũdari. ⁊ ī ge/
nerali sic q̄rere ꝓsiliũ. vel laicus nõ ẽ magis
discret⁹ q̄z ipe. ꝙ nõ ẽ vtile ꝓfiteri laico nec ex
pedit: posset bñ eẽ vtile ex materia verecũdie
q̄ ẽ vna pena ꝛebita p pctõ. vñ sic ꝓfitẽs lai/
co solueret vnã penã ꝛebitã p pctõ. ⁊ sic esset
bonũ consiliũ eidẽ confiteri in tali casu. dũ
modo sit talis qui nõ habeat ꝛepuari ex au/
ditione peccatoz. Et sic intelligit Aug. vbi
supꝛ vt ibi patet.

2 ¶ Utz omi sacerdoti sit ꝓfitendum? R. ſm
ꝓmuniter doc. ꝙ nõ. ſz solũ sacerdoti ꝑpio.
loquẽdo ꝛe ꝓfessione. ꝓut ẽ sacramẽtalis. ⁊ ꝺ
pcepto iuris diuini ⁊ eccl'ie. vt clare patz ī. c.
omis. de pe. ⁊ re. nisi ſm Ri. in. iiij. di. xvij. in
casu extreme necessitatis qñ alicui imminet pe
riculũ mortis pbabiliter. ⁊ ꝑpriũ sacerdotẽ
hr̄e nõ potest. nã tũc quilibet sacerdos potest
quẽlibet pctõrem audire in ꝓfessione. et ab/
soluere ab omnibꝫ peccatis. casibꝫ ⁊ excõica
tionibꝫ. vt tenet glo. in. c. pastoral'. de off. ord.
quã sequũtur ꝓmuniter doc. arg. ad h̄. xxvi.
q. vi. si pbr̄. ⁊. c. se. de fur. c. fures. de sen. ex. c.
eos. li. vi. ita ꝙ nõ oportet ampli⁹ ꝛe ipsis cõ
fiteri seu ad aliquẽ recurrere. etiam si erat ca
sus reseruatus. ar. ꝺ. c. eos. ſz tñ quo ad ex/
cõicationẽ serua qꝺ dixi. s. Absolutio. iij. ℌ.
xvi. dummõ talis sacerdos nõ sit hereticus
excõicatus aut ab ecclesia pcisus ſm bona.
ea. di. Ego tñ credo ꝙ nisi sit piculũ puersio
nis in ꝓfitente. ꝙ etiã in tali casu liceat cõfi
teri heretico ⁊ excõicato aut pciso. et absolui
ab ipsis si alius sacerdos hr̄i nõ p̄ot. ⁊ sit pa
ratus audire. qz inducere talẽ nõ licz. vt. s.

Clericus. viij. ℌ. ij. ⁊ ꝙ tales sacerdotes vere
absoluãt in tali casu. nec peccãt sic absoluẽt
do: dũmõ peniteãt ꝛe pcto suo. Rõ est. qz ſm
Pe. aure. in. iiij. di. xvij. potestas clauis que
ẽ absoluẽdi a pcto ⁊ ex ꝓsequẽti ad pnã erat
nã ꝓ mutandã in tẽporalẽ. et ad gratiã acti/
ue ꝓferẽdã p modũ applicãtis actu meritus
passionis xp̄i: fundat ī character sacerdota
li. q̄ quidẽ ẽ indelibil'. Et q̄uis ab eccl'ia ī ta
li sit ligata talis ptãs. tñ in tali casu nõ ere/
do. qz necessitas nõ subiacet legi positiue. vt in
c. qꝺ non est. de reg. iu. hoc tenet glo. i. c. nõ ẽ
de spon. Ar ſm Pe. de palu. ī. iiij. sicut a tali
põt baptismũ recipe. sic ⁊ pniam. cũ ⁊ ipa sit
sacrm necessitatis. Et ẽ tutius in tali articulo
ꝓfiteri p ea q̄. s. dixi Confessio. ij. ℌ. i.

¶ Sed quis ꝺz ꝑpriꝰ sacerdos? R. vt colli/ 3
go ex Ri. vbi. s. ⁊ Pa. in. ꝺ. c. ois. et Lar. in
cle. dudũ. de sepul. Primo papa in toto mu/
ꝺo. Scõꝺo legatus in tota sua puincia. Ter
cio penitẽciarius eiusdẽ legati in puincia.
Quarto archiepũs ꝺum visitat est ꝑpriꝰ
sacerdos suoruz suffragane oꝝ. ⁊ eos absol/
uere potest. c. nostro. de peni. ⁊ remiſ. Quin/
to epũs in tota sua dioceſi. Sexto archipr̄e
sbyter ecclesie cathedralis. Septimo vica/
rius generalis epi. Isti ꝺuo pñt audire om/
nes de dioceſi. arg. l. cum pꝛor. ff. de iudi. et. c.
officijs. de offic. archipsbr. Octauo psbyter
parochialis in tota sua parochia. Nono vi/
carij pfatorũ. Decimo omnes habẽtes licen
tiã ab aliquo pdictoz.

¶ Sz nũquid nõ habẽtes executionẽ ordi/ 4
nũ possint licẽtiari ad audiẽdas ꝓfessiones
ab aliquo qui executionẽ ꝺare nõ p̄ot? R. vt
colligo ex Archi. i. c. plectis. xxv. diſ. ⁊ a Pa.
in. ꝺ. c. omnis. ꝙ tripliciter dicit quis nõ ha
bere executionẽ ordinũ. Primo qz non ha/
bet vel level nolle. sed eius velle ꝛepender ab
alio. sicut sunt religiosi. vt. xij. q. i. nõ dicat.
de elec. si religiosus. li. vi. de testa. religiosus
ꝺ sepul. c. fi. li. vi. vñ nisi tales habilitentur
a suis prelatis. nullo mõ. etiaz ex licentia sa
cerdotum parochialium vel epoꝝ si sunt
exempti possunt absoluere vel ligare. Secũ
ꝺo dicitur quis non habere executionẽ ordi/
nuz. quia est excõmunicatus. suspensus. vel
interdictus ⁊ hmõi. ⁊ talibus nõ potest ꝺa/
ri licentia audiẽdi confessiones nisi ꝑ hs ha
bilitentur ab eo qui tale impedimentuz p̄ot
auferre. Tercio dicit quis nõ habere execu/
tionẽ ordinũ. qz nõ habet ppm sibi subdi/
tũ. sicut sunt religiosi a suis plat̄is habilita/
ti. ⁊ oms sacerdotes seculares qui nõ habẽt

curã ã aiaz. vñ bñ talibꝫ põt concedi licẽtia audiẽdi. nõ solũ ab his q̃ habẽt curã in actu spãliter ipsis cõmittẽdo. sz etiã generaliꝫ dã do licẽtiã subditis ipsoz: vt quẽcũqz volue/rint eligãt sibi cõfessorẽ. Nec ob. q̃ inde p/rogata iudicat iure ꝓprio. Et iõ si nõ hz iu/risditionẽ in actũ nõ pt. arg. c. significasti. de foro. cõpe. Ratio. qz ꝓ quatus nõ pt dare iu/risditionẽ quã nõ habet. l. ꝓquatoz. C. de iur. om. iudi. Itẽ ꝓrogare idẽ ẽ qđ extendere. Et iõ qđ nõ est nõ potest extẽdi. c. ad dissoluen/dũ. de despõ. impu. Quia rñdeo q̃ quilibet sacerdos exquo sacerdos ordinat hz iurisdi tionẽ. solũ ꝛficit materia in qua exerceatur. z iõ cũ sibi exhibeꝫ p talẽ licẽtiã i genere da/tã absoluit auctẽ ppria quã hz. z pt exercere oblata sibi materia ꝛbita. Nõ ob. etiã. c. ad hec. de resc̃p. vbi ꝺ cessio iudicis incerti ñ va let. qz illud verũ ẽ qz tũ ad foꝛ cõtẽtiosuz. vt no. He. in. c. fi. de pe. z re. li. vi. Et istã opi. te/net Ho. z seq̃tur Pa. i cle. i. de ꝓbẽ. lz ꝓbus te nuisset contrariũ. Et iõ ꝑm hoc limita z ĩtel lige dicta ꝛc. in cle. i. de ꝓbẽ. z. pvi. q. i. §. ec ce. z in cle. dudũ. de sepul.

¶ Undecimo ôz ppriꝰ sacerdos eius ille q̃ eligit a papa ꝓ suo cõfessore Et silr ab epis archiepis. pẽarchis. cardinalibꝫ z silibꝫ p/latis. epis. supioribꝫ. z etiã ab inferioribꝫ p/lati s; dummõ sint exempti. vt patet in. c. fi. de pẽni. z re. Sz nota q̃ tales inferiores epis oꝛtet ꝓmo q̃ sint immediate sub papa. qz exempti qui habẽt abbatẽ vel generalem et hmõi sup se. nõ pñt sibi eligere confessorẽ de iure cõmuni ꝑm Hosti. et Pa. in. d. c. fina. Scdo q̃ sint ꝓlati. et capitur large ꝓlati ꝑm Pa. ibidẽ. etiã ꝓ sacerdotibus curatis. qui large dicũtur ꝓlati. vt i. c. tua. ôd cle. egro. licz stricte noie ꝓlati veniãt solũ illi q̃ habẽt iu risditõz fori ꝺtẽtiosi. vide bn. glo. i. c. ij. de iu di. z cle. dudũ. ôd sepul. in ỹ. ꝓlati. Tercio q̃ sint exẽpti. vno istoꝛ ꝛficiẽte nõ pñt sibi eli ¶ Utz ꝓlati possint vna vi gere cõfessorẽ ce eligere vnũ. alia vice aliũ: R. q̃ sic. dummõ nõ faciãt i fraudẽ ꝑm Dir.

¶ Sz quã auctoritatẽ habet talis electꝰ sup eos q̃ eũ elegerũt: R. ꝑm Pa. in. c. significa/sti. de fo. compe. q̃ electi p exemptos epis in/feriores non pñt absoluere ab excõicatiõe z casibꝫ epis reseruatis. arg. c. ij. de pe. z re. lib. vi. nisi spãlẽ indulgentiã habeãt sup ỹ. Sz Hosti. tenet q̃ vbi exemptus eligit electꝰ ha bet potestatẽ pẽnitentiariꝫ papę quo ad absolutionẽ. nõ quo ad dispensationẽ nisi ô spã/lim̃dato. A nõ exemptis ꝓ electus habet potestatez illius cui subest. vñ confessoꝛ epi potest sup ipm sicut archiepũs. z sic de cete/ris. Et ỹ magis placet quo ad ꝓdictos. de q̃ bus loq̃tur. d. c. fi. de pẽni. z remiss. Et idẽ di cerẽ de illo cui papa ꝺcedit vt possit sibi eli/gere ꝓfessorẽ vt confessoꝛ possit eũ absoluere ab oĩibꝫ non reseruatis papę. Et ad. c. ij. ꝓ/dictũ dico intelligendũ i casu suo. qñ epũs dat suo subdito talem licẽtiã. sz nõ qñ papa qz potuisset loqui generaliter si voluisset.

¶ Utz eoipso q̃ eps vel tales exẽpti ô q̃bꝫ. s. ꝓfitent alicui videant eũ eligere R. q̃ sic. qz plus ẽ factis eligere q̃z verbis. l. nõ dubiũ. C ô legi. z i. c. legebaꝫ. ôd ma. z obe. z i. c. fi. ꝑv. q. 8

¶ Duodecimo ôz ppriꝰ sacerdos q̃li libet ꝑ/ochialis olim vagabũdoꝛ. z il/loꝛ q̃ nõ habẽt ppriũ domiciliũ. Et ỹ tãdiu q̃z diu in eius parochia inueniũtur. qz a quo cũqz parochiali presbꝰo ad quẽ se trasferunt pñt absolui. z a fortiori ab epo: aut licẽtiam habẽtibꝫ ab eodẽ epo i sua dioceſi audiendi ꝓfessiones. Et nõ ꝑm Pa. in. c. fi. de fo. ꝓpe. q̃ vagabũdi dicunt q̃ nõ habẽt domicilium certũ vel habitationẽ ꝑm glo. z Bar. in. l. di es. §. prętor. ff. de dam. infec. /vi. 9

¶ Sz q̃d dicem⁹ de scholaribꝫ. mercẽnariꝫs. mercatoribꝫ. stipẽdiariꝫs z hmõi. ꝓmoratibus i aliq̃ parochia. nunq̃d poterũt absolui ab ill' sacerdotibꝫ a q̃bꝫ pñt absolui parochiales illi⁹ parochie. licz ibi nõ ꝓmanerint domi/ciliũ: R. ꝑm Pa. in. d. c. oĩs. q̃ sic. qz ille ôz p pri⁹ sacerdos ꝑfatoꝛ in cui⁹ parochia habi/tãt de pñti. nec pñt ꝓmode adire ppriũm sa cerdotẽ. ar. c. fi. ô parochiꝫ. vide glo. q̃ ỹ te/neti cle. i. de ꝓbẽ. Et hec est cõioꝛ opi. Hoc idẽ tenet Pa. in. c. cũ cõtingat. de fo. compe. Quã opi. limito verã qñ p maioꝛẽ ptẽ anni ibi steterũt. vt dicã i se. §. aliter non. 10

¶ Nũquid idẽ sit dicendũ de pegrinis. via/toribus aut mercatoribus discurrẽtibꝫ hinc inde p negociatiões: R. vt colligo ex Inno. et Host. in. d. c. omnis. q̃ si alicubi moꝛãtur p annũ vel p maioꝛẽ partẽ anni. pcertim vltra pasca in quo tenẽtur ꝓfiteri. et maxime qñ i pascate cõmuniter nõ ꝛclinãt ad domũ sui loci. quia tunc nõ vident habere ibi domici liũ vbi ẽ eoꝝ domus q̃ ad sacramẽta. iõ tunc licite confitẽtur parochiali illi vbi sunt. z ab eo pñt absolui. ꝛvi. q. i. questi. arg. ô ꝛci. ad apostolice. Simꝑ moꝛã alicubi nõ ꝓtrahũt nõ poterũt confiteri ibidẽ nisi licentiã acce/perit a ꝓpo epo vl sacerdote parochiali vbi libet cõfitendi vel saltẽ pegrinãdi siue itine rãdi. quia tũc etiam ibidẽ cõfiteri possent z 11

absolui.qz ꝑsumit ꝙ eoipso quo licētiā itinerādi ꝛc derunt.ꝛ etiā ꝯfitēdi ꝛ sacramēta pcipiendi ꝛc derint Tutius tñ esset spāliter licētiaz ꝓtere.ꝛ quos casus sibi reseruat suꝰ epūs facere sibi ꝛclarari.cū nō possit absolui a talibus sine eius licētia. Quod intelligo qñ ꝓtalē morā alicubi nō steterūt ꝙ possint ab illo ordinario absolui.

12 ¶Quid ꝛ illis q̄ i diuersis locis morant eq̄liter.aut i diuersis castris hñt domicilia nec apparet qđ sit ꝓncipale ꝛ.ꝙ ꝛ debēt ꝯfiteri illi cuiꝰ parochia se inuenīūt tpe ꝯfessiōis fiende.ar.c.ex ꝓte.ꝛ fo.ꝯpe.facit glo.i.l.ij.C. vbi ꝛ cri.agi opoꝛ.q̄ dicit quēcunq; ꝯuenīri posse vbi ꝛegit ꝛ morat. No.tñ dicit ꝙ tutius eēt ꝙ ab vtroq; epo vel pbro i cuiꝰ iurisditōe morat licentiā ꝓteret

13 ¶Cui ꝛdēt ꝯfiteri sacerdotes parochiales. ꝓpositi.ꝛcani.canōici scl'ares ꝛ hmōi eccl'astici nō exempti inferiores epīs.sil'r religiosi etiā exempti q̄ nō sunt ꝓlati ꝛ.fm oēs doc. ꝙ tenent ꝯfiteri suis ꝓlatis vel ꝛ coꝝ licētia

14 ¶Utrū ꝓfati ꝓpij sacerdotes possint alijs suā auctē ꝛlegare ꝛ.fm Ri.anglicū.i quoli.aut talis sacerdos hz auctem ordinariā.ꝛ sic pōt.aut hz ꝯmissam.ꝛ tunc distinguo.ꝙ aut a papa.ꝛ sic pōt. Intelligo vez qñ a papa ꝯmittit iurisditio. Secus cū ꝯmittit nudū officiū sine iurisditōe.vt puta audire confessiones.qz nō pōt.facit.c.fi.ꝛ offi.ꝛleg.vi ꝛ j. Delegatus.§.vi. Aut ab inferioꝛe vt ab epo.ꝛ tūc aut ad vniuersitatē causarū. et sic pōt in ꝓticulari aliquā cām ꝯmittere. vt officialis et general' pnitētiari epi.nisi sit eis spāliter interdictū. Si ꝯo hz ꝯmissionē ꝓticularē nō pt.sicut si sacerdos fuerit cōductꝰ ad officiādū ecc'lie parochiali.cū nō sit ordinariꝰ illi parochie. Aut sic loquit.c.fi.ꝛ off.ꝛ leg.i.§.ceteꝝ.vbi dz salua legatoꝝ sedis ap'lice auctē nulli cui ꝯmissū fuerit pdicare crucē excōicare.absoluere.diffāre.vel iniungere pnias.liceat ꝛ cetero hꝰ alijs ꝛmādare

15 ¶Utrū i aliq̄ casu liceat cōfiteri alteri q̄z ꝓprio sacerdoti ꝛ.fm Pa.i.d.c.oīs.ꝙ sic qñ cūq; subest aliqua legitima cā.puta qz ē reuelatoꝝ ꝯfessionis vl' sollicitatoꝝ ad malū. vel nō hz debitā scientiā.vel ꝓbabiliter videt sibi periculū vel sacerdoti imminere. vel ē excōicatus ꝛ hmōi.ꝛ tunc ꝛdet ꝓtere licētiā ꝛ obtinere.ꝙ si nō pōt obtinere.nec adire pōt supioꝛē.sufficit ꝙ ꝓtigit ꝛ sic supplet.d.c.oīs.p.c. placuit.ꝛ ibi glo.d ꝛ.di.vi.sic.vt sit sensus dz obtinere licētiā.i.si pōt.vt i.d.c.omis.vl' adeat alienum si nō pōt.vt in.d.c.placuit.

Ego ꝯo i hꝰ multū nō insto.qz verissimū puto.ꝛ qz hodie habent multi ꝓpij sacerdotes q̄bꝫ legitime cōfiteri possumꝰ si vnꝰ nō esset neus.ꝛ si casus accederet:tene qđ dixi.qz ꝓpta nō se extēdūt vltra charitatē. Et si licā melioraꝛde vite.extra ꝛ regula.c.licet.ꝯto magis causa recuperande

¶Utrū liceat absq; alia licentia ꝯfiteri fratribus ꝓdicatoribꝰ ꝛ.fm Pa.ꝙ sic.si.v.ꝯcurrit. Primū ꝙ general' vel ꝓuincial' minister aut custos q̄ ad minores.ꝛ mgr aut ꝓor ꝓuincialis aut eiꝰ vicarius quo ad ꝓdicatores.accedat ad ꝓsentiā ꝓlatoꝝ petendo ꝙ fratres q̄ fuerint electi possint libere cōfessiones suoꝝ subditoꝝ audire. Hz istud ꝓmū ē ꝛ bñ esse ꝛ vt.j.patebit.§.ꝓx. Secōm ꝙ fuerint electi habilitati ad audiēdas cōfessiones ꝓ generali aut ꝓuinciali ministꝝ q̄ ad minores.vel ꝓ mgrm aut ꝓorē ꝓuinciali quo ad ꝓdicatores. Tertiū ꝙ sic electos ꝓsentēt ꝓ se vl' ꝓ fratres q̄s ad hꝰ ꝛputauerint epīs seu coꝝ vicegerētibꝰ. ꝓtēdo humiliter vt ꝛd coꝝ bñplacito possint audire ꝯfessiones suoꝝ subditoꝝ. An aūt reqrat ꝙ ꝓsonaliter ducat tales fratres electos.ego credo ꝙ nō.hz sufficit ꝙ ꝛbaliter vel aliter q̄litercūq;. Rō.qz qñ aliquod onus imponit alicui sine ꝛterminatōe.q̄ impleto ad aliqđ bñficiū merēt admitti.q̄ cum qz leuioꝛi mō impleat onus cōditio ꝛ ipleta.ꝛ sic ad bñficiū merēt admitti. Hꝰ ꝓbatur ff.ꝛ cōdi ꝛ ꝛ.l.qđ traditū. Cū ꝙ onus ꝓcratōis impositū ꝓfatis electis nō distinguat quō ꝛdeat fieri.cū possit fieri multis modis vt.ff.ꝛ pcu.l.pñs.ꝛ ibi glo.igit̄ q̄litercūq; fiat siue ꝓ scꝑtū siue ꝛbaliter:intelligit̄ ꝯdo impleta. Nec ob.glo.in cle.dudū.ꝛ sepulti.q̄ dicit ꝙ dz fieri pñtatio ꝓsonal'.qz pñs dz q̄ ꝓt̄ sensibꝰ coꝛpis.ar.ff.ꝛ ꝛ. ob.l.i.i pu.qꝛ si aduertis hec rō nō valet.qz ꝓsentatio ꝓsonalis etiā pōt fieri ꝓ ꝓcuratoꝛē.vt in.l.fi.C. ꝛ pcu. Et sic ꝓt̄ se qs sensibꝰ ꝓ se aut ꝓ alio.vt.d.l.pñs. Sic intelligo glo.ꝓ.d.l.pñs. sens.ꝛ ibi.ꝛ p nō.ꝓ Jo.an.i.c.pnti.ꝛ ꝓt̄. li.i.facit.c.tue.d ꝓcu.vbi ptz ꝙ pñs nō alit nō infert nccio vt p se faciat.hz bñ si aduerbi aliter dicat.vt ibi ptz. Quartū qđ reqrit ē ꝙ nō audiāt ꝯfessiones extra diocesim illi cui sunt pñtati.ꝛ i hꝰ differūt a ꝓprijs sacerdotibus parochialibꝰ vl' epīs aut ꝓlatis ordinarijs q̄ pñt vbiq; audire suū sbditū ꝛ absoluere i foꝛo pniali.qz i his q̄ fiūt sine strepitu ꝛ ibi lētio nulliꝰ ledit territoꝛiū.l.ij.ff.d of.ꝓcon. facit qđ no. Pa.i.c.cū ꝯtigat.d fo.ꝯpe.ꝛ ita tenet Lar.i.d.cle.dudū. Quitū ꝙ ille q̄ vult

eis ꝓfiteri sit de iurisdictõe illi⁹ plati cui tales
17 sunt pñtati.hec habent ex.d.cle.dudũ.
¶Utr̃ pdicta pñtatõ solũ sit fieda epis⁹ R.
Lar.in.d.cle.dudũ.q nõ.sz ibi nomie plati
intelligitur q libet habes iurisdictõez epalez.
18 ita q nulli diocesano sbsint eoz subditi. nec
ipsi.ar.c.abbates.in fi.de puil'.li.vi.
¶Utr̃ hec pñtatio possit eis fieri extra terri
19 toriũ exñtibꝫ R.q sic.fm pau.i.d.cle.dudũ
¶Quid si sedes vacat R. Pau.vbi.s. q fi/
20 et capl'o.ar.c.cũ olim.de ma.t obe.
¶Sz pone q nõ possit hz̃i copia tal' prelati
R. Pa.vbi.s.q petet a vicario suo i spũali/
bus si hz̃.de tẽ.oz.c.cũ nullus.li.vi. Si non
hz̃ t maliciose h̃ facit.debet adire supioꝛez q
ei⁹ negligẽtia dz supplere.c.qz diuersitatẽ.d
ꝓcess.p. Et idẽ dic si ect excõicat⁹ vl' suspẽsus.
21 vel interdictus q adire debet supioꝛẽ.
¶Quid si pñtent electi añ petitoz licẽtie R.
Zen.i.d.cle.dudũ.q valet ꝓcessio facta. sed
22 q possent plati dicere q volũt q fiat p̃mo pe
¶Utr̃ vicarꝫ ministroz aut magi /titio.
R. Lar.in.d.cle.duduz.q nõ. Et sic tenet
23 glo.ibidem t Pau.
¶Quid si plati nolunt dare licentiam pdi/
ctam pretentibꝫ R. Lar.vbi.s.q nihil refert
qz expectato ꝛgruo tempoze possunt eligere.
24 t electi confessiones audire.
¶Quid si dicãt plati nõ psentetis aliqs. qz
non admittemus R. Lar.vbi.s.q poterũt
25 audire sine alia psentatione.
¶Utr̃ pfati electi t semel pñtati.aut deputa
ti duret post mortẽ acceptãt plati R. Lar.
vbi.s.q nõ.si sub istis vbis sunt deputati.s.
vsq ad bñplacitũ eoz cũ istud morte extin/
guat.vt i.c.si gtiose.de resc̃p.li.vi. Si vero
simplr deputẽt durat p⁹ mortẽ.t sic debet de/
putari.nec credo q ipsis inuitis possint alit
deputari nisi q eoz ptas sit ppetua.qz eoꝛuz
auctas ẽ papal' q durat.ar.d trãsac.c. veni/
ens.t d iure cõi approbat.ar.c. sup q̃stionũ
26 de off.dele.de elec.ne romani.in p̃n.in cle.
¶Utr̃ pfati deputati possint ꝓmittere alijs
R. Lar.vbi.s.q nõ.qz habẽt nudũ ministe/
riũ. Et in h̃ dicit Land.q habẽt ptatez sine
administratione ad instar illoꝛ de quibꝫ d re
27 stu.in inte.in.c.i.dz.
¶Quos pñt absoluere pfati deputati R. vt
s.pz.ocs q ab illo plato cui sunt pñtati pñt
absolui.tã exemptos qz nõ exẽptos tã eccl'a
sticos qz sl'ares fm Lar.vbi.s.t etiã sine a/
lia licentia sacerdotis parochial'.t nõ obstãte
ei⁹ ꝓdictõe.imo oĩe pceptũ t ois excõicatio
ꝓ tales ꝓfitẽtes ipo iure ẽ nulla.p extrauagã
tẽ Martini.iiij.q inserit i Rica de p̃uil'.
¶A quibꝫ pctis pñt tales deputati absolue 28
re R.q ab oĩibꝫ a qbꝫ pñt sacerdotes paro
chiales a iure. Et licet epi possint sibi vel p
ꝓstitutões aut ex ꝓsuetudine reseruare ca/
sus.ita q curati absoluere nõ poterũt.tñ pfa
ti fres bñ absoluẽt.t facit ad h̃ qd no. Guil.
in.l.p̃uilegia.C.de sa.san.ec.t seq̃tur Pa.in
c.sup specula. ne cle.vl'mo.vbi dicit q reuo/
cato p̃uilegio bñ.nõ ẽ reuocatũ p hoc p̃uile
giũ studij sen. q̃uis sit ꝓcessum ad instar bo
non.qz ia ius ẽ q̃situm studio sen. h̃ idẽ pt̃z p
verbũ.d.cle.dudũ.vbi dicit a iure.g veniũt
oẽs casus pter illos q̃s ius reseruauit spãliter
epis. Nec ob.motiua Jo.mo.i glo.d.cle.qz
cũ dicit q in re sua q̃libet põt facere qd vult.
dico vez nisi supioꝛ ad quẽ ptinet p̃ncipal'r
aliter velit disponere.vt ẽ in ꝓposico. Itẽ cũ
dicit q si eps pt̃ artare ordinariã.multo ma
gis extraordinariã.nego p̃mo q ptas pfato
rũ fratrũ sit extraordinaria.imo ẽ ordinaria
surgẽs a pfata cle.dudũ.vt tenet Zen.t lau.
in.d.cle.dudũ. Itẽ posito q sit extraordina/
ria.vez ꝓcluderet si ptas pfatoz eet ab epo.
sz cũ sit a papa.vt s.dictũ ẽ.nõ põt inferioꝛ
tollere ꝓcessa p supioꝛẽ.xxxi.di.inferioꝛ.cle.
ne romani.de elec.aliter possent tot casus re/
seruare q i totũ tollerẽt istud p̃uilegiũ fratz.
qd ẽ nõ põt.c.quãto.de p̃uil'. Nec his obui/
at rõ sua.s.ne idẽ subdit⁹ cẽseat diuerse cure.
qz ex h̃ nõ seq̃tur q sit diuerse.sz bñ subordi/
nate cure.vt pt̃z i q̃tidianis ꝓcessionibꝫ taz
papę q̃z epoz Itẽ cũ dicit nõ ẽ iure ꝓcessum
qd iure reuocatũ ẽ. Dico h̃ vez i iure cõi.nõ
aũt qd reuocat i iure p̃uinciali vel sinodali.
nisi q̃ ad determinatos sbditos. Itẽ cũ dicit
q parochiani nõ sunt exempti licz fres sint.
c.p exemptionẽ.de p̃uil'.li.vi. Cõcedo. sz nõ
seq̃tur ex h̃ q nõ possint absolui ab oĩibus
exceptis a iure reseruatis epis.qz sicut nec pos
sunt impediri q̃n ꝓfitẽatur pfatis fratribus
ita q nõ absoluãtur fm eoz auctoritatẽ p re
gulã accessoriũ.de reg.iu.li.vi.qz auctoritas
respicit fratres nõ subditos epi.quã in actu
pñt exercere q̃n adest materia debita.q ẽ qua
rũcunqz volentiũ ꝓfiteri de diocesi.d.cle.du
dũ. Itẽ cũ ꝓcludit nõ absoluat frater qd nõ
absoluit curat⁹.vez diceret.nisi ei p aliũ su/
pioꝛẽ esset ꝓcessus.vt i istis ẽ. Nõ ob.cle.re
ligiosi.de p̃uil'.q nõ absoluãt in casibus sedi
apl'ice.aut locoz ordinarijs reseruatis.qz sẽ
intelligit q̃ ad casus epales a iure.nõ a statu
to vel a ꝓsuetudie.qz cũ excludant p.d.cle.

dudū.sic oportet ista sil'r eos excludat ne leges ludibrio fiāt.l.fi.§.vbi aūt.C.ō tw.q̄ li. t iura iuribꝫ sunt ꝓcordāda.l.vnica.C.ō in offi.co.de elec.cū expediat.li.vi.Et sic firmiter tene ī ꝓscientia.sic etiā h̄ idē tenet Jo.de lig.in.d.c.Qis vtrusq; sexus.nisi qñ alicui casui eēt sñia excōicationis ipso facto annexa p statutū t epīs reseruata.qz tūc absolvere nō possent.Jtē quādo videret expedire salutī aīe alicuius vl' aliorū aliquē mittere ad supiorem.tunc licet posset absoluere mittendus esset.qz debemus esse coadiutores eorū Et de hoc.t qui sunt casus epīs a iure reseruati.vide.s.Casus primo

29 ¶Utrꝫ prefati fratres possint p eōs aut p̄latos admitti sine accessu ministrorū et hm̄oi ad petendā licētiā t p̄sentationē electoꝝ.R. Host.t Jnno.vt refert Dure.q̄ sic.si ꝓcedit ō volūtate vtriusq; ptis.ar.l.cū p̄.ff.ō pac. do.Unde si admittunt ac si eēt obſuata prefata forma a prelatis.eādē habebūt auctem sicut si seruata fuisset.Si ꝙo solū ꝓcedit licētiā audiendi ꝓfessiones suoꝝ subditorū.tūc non possent absoluere.nisi ingꝛtū prelati eis ꝓcedūt t possent sibi quot vellēt casus reseruare.qz tunc nō absoluūt auctoritate.d.cle. dudum.sed ex mera cōcessione prelatorum. Uerūtamē ē q̄ tales ex sola licentia admissi solēt vbiq; subditos taliū prelatoꝝ audire sicut t ipsi prelati.nec durat talis auctas nisi ad eorū bñplacitum.qđ nota bene.Jdeo sunt cauti cōfessores.vt qñ nō ſuata prefata solēnitate petūt licētiā audiēdi ꝓfessiones .rogēt prefatos prelatos sil'r q̄ velint eos admittere ac si esset seruata prefata forma.si auctem prefate clemē.volunt habere.

30 ¶Utrū ex ꝓsuetudine possit ĩduci vt q̄s ꝓfiteat ad libitū cui vult.R.vt i.c.si epūs.ō pe.t re.li.vi.q̄ nulla ꝓsuetudine p̄t introduci vt q̄s eligat sibi ꝓfessorē sine sui supioris licētia. itelligo aut tacita.vtputa.qz videt t tolerāt cū possint phibere.aut exp̄ssa.Dicit tñ Pa.ī c.ō q̄rēte.ō of.or.verū q̄ ad subditos.ſz quo ad exīstētē ī dignitate noīe dignitatis posset prescribere hāc curā et fieret ꝓpr̄ sacerdos. hm̄ Ho.t allegat.c.dudū.el.q.ō elec.t.c.cū olim.de presc̄p.t ē verū post presc̄ptionē

31 ¶Utrꝫ sacerdos parochial' debeat facil'r dare licētiā suis sbditis alteri ꝓfitēdi.R.s.Tho. ī.iij.dist.xvij.q̄ qz multi sunt adeo infirmi q̄ potiꝰ sine ꝓfessione decederēt q̄z ꝓfiterēt tali presbro.ī dare dz.Un illi q̄ sūt nimis solliciti vt ꝓscietias sbditorū sciāt.multis laq̄orum dānatois inij cūt.t p ꝓpīs sibīpsis.hec s.Tho.Od credo verū nisi qñ ꝓpter h̄ solliciāt scire ne alios inficiāt.aut vt cereri h̄ ſcientes magis a petis preseruēt.dz tñ exigere specificatoꝝ illiꝰ cū q̄ vult cōfiteri.t si ē eq̄ bonus sic ipse cōcedat.Si ꝙo nō ē eq̄ bonꝰ nō dz dare.Et si ille ꝓfessor ad quē vult ire vt alio mō auctē audiēdi.tūc dicat sibi q̄ non expedit.t ĩducat vt nō vadat.sed si vult ire relinquat eū arbitrio suo.qz sibi non imputabitur.al's sic si male confiteretur.

¶Utrū sit credēdū dicēti se h̄re licētiā a sup̄ prelato cōfitēdi alteri.R.ſm Ri.in.iij.dist. xvij.ar.iij.q.ij.q̄ sic.t sil'r dicēti se esse ꝓfessū Ratio.qz cognitio in foro pñie dēpendet a volūtate subditi.ideo debet eū reputare idoneum ad eucharistiā sumendā si se asserit penitentē t legitime ꝓfessum et q̄ potuit absolui re.Si tamē sacerdos h̄et aliq̄ signa ꝓbabilia q̄ ille nō diceret verū.nō teneret ei credere nisi faceret fidē sufficiēter ei.nō dico q̄ sit vere penitēs t vere ꝓfessus.qz ista nō cadūt sub ꝓbatōe.ſz q̄ illi vel illi ē cōfessus q̄ ipsius potuit absoluere.Fallit hoc in excōicato cui nō tenetur credere nisi ꝓbet se absolutū.t illo qui habet p̄severantiā ī pctō.vtputa qui tenet concubinā.t hm̄oi.

¶Utrū illi q̄ confitētur illis quibꝰ dat licētia a papa vel legato aut epo audiēdi ꝓfessiones.vel q̄ habet licentiā a p̄dictis eligēdi bi confessorē saltē semel in anno teneant cōfiteri ꝓpo sacerdoti parochiali.R.glo.Bā. in.d.c.omnis.tenet q̄ sic.ſz male t falsē hm ꝓmuniter doc.in.d.c.omnis.t in.c.ij.de p̄e. re.lib.vi.Sufficit em̄ licentia alterius eorū vel sacerdotis parochialis ſm Jo.an.in.d. c.ij.Multo fortius nō tenētur si sunt cōfessi epo ꝓpr̄io.quia dicat parochialis presbyter in.c.nullis.de parochiis.t in.c.ij.ij.q.iij. Et quicūq; aliter teneret esset temerarius.vt patet p extraua.Joh.xxij.que incipit. Vas electionis.que damnat predictā opi.Bā. Cū habentes licentiā a predictis possint eam inuitis t cōtradicētibꝰ parochialibꝰ sacerdotibꝰ eoꝝ subditos absoluere.Et vt dicit.s.Tho.in quadā.q.de quol'.q̄ nō potest aliquis aucte cuiuscunq; homis cōpelli ad confitendū peccatū qđ alteri ꝓfessus ē q̄ eum absoluere potuit.qz confessio peccatoꝝ eādā sacramētale diuino imperio subiacēs nō humano.Addo tamē cū.s.Bona.ī.iij.dist. xvij.q̄ si sacerdos parochialis est bonus vtiq; neus bonū est consiliū q̄ remittant ad eum quocūq; audiant.nō tamē necessariū ē.nec oportet q̄ illa peccata a quibꝰ sunt vere ca-

libꝫ absoluti iteꝝ ꝓfiteāt. sꝫ possent ea tacere ꝛ alia occurrētia ꝓfiteri. et dic etiā ꝙ tutꝰ ē ꝓfiteri ꝓpo parochiali sacerdoti seu ꝑlato ꝙz alteri ꝓpter multas ꝛceptōes ꝛ illā alitates q̄ sūt i aliꝭ ꝛputatꝫ. Uñ sp ꝓsulo ꝙ nēo dimittat ꝓpriū parochialez ꝑ alio ꝛputato nisi clare ꝓstet eū quē eligit ee bone ꝓscie ꝛ ꝛbite pitie. ꝛ meliozis ꝙz ꝓpriꝰ parochialꝫ. qz si ineſt aliqꝭ ꝛfectꝰ i parochiali magis excusat sb̄ditꝰ ei ꝓfitēdo ꝙz alteri. cū superiozes eū istituēdo ꝑ sufficiente eū approbare videātur.

34 ¶Quid si aliqꝭ vult sepiꝰ ꝓfiteri i anno: nūqd sacerdos parochialꝫ teneat eū totiēs audire: ꝛ. ſm ꝛ. i. iiij. di. xvij. ꝙ sic. ō necessitate ꝑcepti si ille q̄ vult ꝓfiteri ō necessitate hz cōfiteri. Si ꝙo nō teneret ō ꝑcepto ꝓfiteri. nec sacerdos ꝑfatꝰ obligaret eū audire nisi ꝛ cōsilio. Addit tñ ꝛ. ꝙ si sb̄ditꝰ vult pluries ꝓfiteri. ꝛ sacerdos noluerit audire. ꝙ tūc ta[illegible] libꝛe ꝑt ꝓfiteri alteri ꝓfessori. ꝛ ille pōt eū absoluere. nisi eꝰ sacerdos eū ad ꝛterminatū ꝓfessorē miserit. qz si nō vult eū audire nec aliuz ꝛterminatū assignat. videt tacite ei licentiā dare vt ꝑ illā vice alteri cōfiteat cui volueriꝫ hz sic electꝰ nō poterit absoluere nisi ab hiꝭ a quibꝫ ꝑpriꝰ sacerdos potuisset.

Cōfessio iiij. q̄ ad q̄litatē illiꝰ cui fiēda ē. Circa qō q̄ritur

¶Qual' dz ee ꝓfessor: ꝛ. ꝙ dz hz̄e. v. ꝑtio bonitatē vite. s. vt nō sit i pcto mortali. ꝛ ꝑc. di. vi. c. i. Uñ exꝰs i pcto mortali q̄n absoluit pnitētē. nisi ipe ꝛsua mortali culpa pniteat ꝗuiter pccat. ſm. s. Bo. i. iiij. dis. xix. Immo mortaliꝛ ſm Dur. ti. xv. li. i. ar. d. c. i. vide qō dicti. s. Clericus. viij. §. i.

2 ¶Hz nūquid tali sciēter ꝓfitēs pccat mortaliꝛ. Dic vt. s. Clericus. viij. §. q.

3 ¶Scdo dz hz̄e sciētiā. Hz quātā sciētiā ꝛtrahat hz̄e nccio: ꝛ. ſm. s. Bo. i. iiij. dis. xvij. ꝛ elicit ex. c. nulli sacerdotū. xxxviij. dist. ꝙ tantā scientiā ꝛbet hz̄e ꝙ sciat discernere in peccatis ꝓmunibꝰ. qō veniale. ꝛ qō mortale. et ꝙ sciat semp ad q̄ pctā sua potestas se ꝑt extēdere. Nō. qz alia pnitētia ꝑ mortali. alia ꝑ veniali ē imponēda. Itē qz si esset aliqꝭ peccati genus ad qō nō posset manū extendere nisi hoc cognosceret. iñ piculū aīe eius audiret ꝓfessiones. ꝛ etiā confitentiū. Uñ homines qui hoc cognoscūt tenētur ꝓsulere discretos. alioqn vterqꝫ peccat grauiter. Et hꝰ voluit dicere Aug. ꝛ pe. di. i. qui vult. Est ꝛ alia sciētia qua q̄s scit ꝑ habitū acquisitū discernere inter ꝓplexitates pctōꝝ. ꝛ hec ē ō bñ esse. In talibus em̄ semp ꝛbet securiozē viā eligere. ꝛ sapiētes cōsulere. hec ex. s. Bo. Et hoc tene. q̄uis diuersi diuersa dixerit sup hꝰ. Aduerte tamē ꝙ si dubiū versetur circa aliqō faciendū vel dandū. vel pnam subeundam. tunc benignioz opi. est eligēda. ff. ꝛ eō qō cer. lo. l. qō si ephesi. Uñ in. c. fi. ꝛ trāsac. dicit. In hiꝭ sup quibus ius nō inuenit exꝑssum. ꝑcedas equitate seruata. semp i humaniozē partē ꝛclinādo. ſm ꝙ psonas. causas. loca ꝛ tēpora videris postulare. hec ibi. Hocidē tenet Bar. in. l. omnes populi. ff. ō iusti. ꝛ iu. nisi forte esset aliqd faciendū qō faciliter posset expediri. Si ꝙo dubiū eet vt abstineat. tūc securioz ps est eligēda. s. abstinere. Pur si diuersitas esset inter ꝛc. ꝛ pentens ex aliqua rationabili causa vult adhere vni opi. nō ē sibi ꝛnegāda absolutio. sꝫ siue ꝓsciētie relinq̄nd⁹. Quid āūt sit dubiū ꝛ opi. ꝛ quid fiendū in hiꝭ. vide. ī. Dubium ꝛ opi. Hil'r ꝛ sacerdos nō ꝛbet asserere mortale id ꝛ quo nō est certus. ne inūciat laqueos alteri. nec tenet ꝛ singulis q̄ audiuit ꝛminare si sunt mortalia. vel ne. sꝫ ō quibꝰ est clarum. nō ꝛ quibus sunt varie opi. vel etiā ipse pentēs nescit exꝑs mere mentē situaz circa ꝓsensum vel morā. Hen. tñ in quol'. sic distinguit. ꝙ pccata sunt in duplici genere. Quedā ido qz phibita. aliter nō essent mala. vt nō audire missam i festo ꝛ hm̄oi. q̄ sunt ꝛ natura positiuo mero. ꝛ talia dz scire cōfessor. nisi habeat cām rōnalē q̄ eū excuset. puta qz absens ꝛ hm̄oi. Alia sunt pctā. qz ꝛ se sunt mala. vt ea q̄ sunt ꝑ ius diuinū. etiaz si ab hoie nō sint phibita. ꝛ hoꝝ q̄dā sunt capitalia. s. vij. q̄si elemēta. ꝛ ista optet scire ō necessitate. Quedā sunt spēs capitaliū vt illa q̄ recipiunt hoꝝ ꝑdicatōz. vt fornicatio. ebrietas. et hm̄oi. Nā fornicatio luxuria ē. ebrietas gula ē. Et hoꝝ spēs q̄dā iportāt malū ō sba sui actꝰ. eo ꝙ statim notata habēt annexū malū vt fornicatio. ꝛ talꝭ ꝓfessor teneat scire vtrum sint mortalia vl' nō. Quedā ꝛ sba sui actus nō habēt ꝛformitatē. sꝫ ex libidine faciēt. si cut cognoscere vxorē ꝓpriā nō ē pctm̄: sꝫ ex libidine sic etiaz ē mortale q̄n excedit limites mr̄imonij. s. etiā si nō eēt sua. ꝛ talia nō optz ꝙ ꝛ necessitate ꝓfessor sciat vtr̄ sit mortale vl' veniale. Alia sunt pctā que sunt silie pctōz capitaliū. vt illa pctā quoꝝ fines termināt ꝛ ordinant ad fines capitaliū. sicut dolꝰ. acēdia rei iniuste. ꝛ hm̄oi. ꝛ ꝛ talibꝰ nō ordinarius nō teneat scire vtr̄ sint mortalia vel nō. sꝫ curatus ordinariꝰ. vt epūs. archiepūs. ꝛ ceteri

alij supiores tenent scire. qz tenent purgare. pficere z illuminare alios. Et iō nouū z vet9 testamētū tenēt scire. hec ille. Laueat igit cōfessor ne sit pceps i dādo sniaz d mortali vbi sunt varie opi. doc. sic d rcimis soluēdis vbi nō ē p suetudo d loc Jañ. sz p sulet sp qd sibi videt tuti9. nec moueat ppter dictū vni9 doc. nisi rōnabiliter. vt dicā. j. Opinio. §. i.

4 ¶Sz qd si confessor ppter suā impitiā dubitat rē alicui9 R. q optimū qd possit eē i confessore post vitaz ē scire dubitare. Uñ nisi sciat p certo se legisse rcisiōz alicui9 casus vl nō habeat rōnes euidētes. sp dz dubitare z pitos cōsulere. vl ipse d nouo studere. dicēdo p ctōri vt reuertat. qz vult meli9 videre. vl saltē si hoc nō pt facere absoluat penitentē inqztuz sua auctas se extēdit. z iponat ei q consulat pitos. z deliberet facere qcqd faciendū ei fuerit declaratū. z sufficit. z p h facit i ar. c. si qs posit9. z. c. nullus. rē pe. di. vij. vbi qzuis d tali dubitet. tñ absolutio non negat. De q autē culpa teneat confessor. vide. j. Culpa. §. v.

5 ¶Tercio dz hre charitatē erga penitentē vt eū iterroget z instruat. d pe. di. v. c. i. An autē teneat d necitate facere iterrogatōes. z quō. vide. j. Interrogatōes. i pn. z p totū.

6 ¶Quarto dz hre pietatē i opatiēdo pctōri benigne eū cōsolādo. infundēdo vinū z oleū vt dz i. d. c. ois. vt pot9 velit saluū in purgatorio qz numiā pniam imponēdo rcspatū in inferno. nec exigat iuramētū vel pmissionē a penitēte. nisi i casibz i qbz ius ita vult. etiā si videat q nō implebit q sibi imponet.

7 ¶Sz pone q presbr parochialis habeat aliquos parochianos surdos. mutos vel furiosos z hmoi. R. q debet facere posse suū vt induc eos ad cōtritionē z pniam fm q ē possibile. s. signis aut nutibz z hmoi. z si nō pōt pficere ozet rcū p ipsis. et faciat ozare ppl'm: vt dns eos illustret. z cū nihil omiserit de cōtingētibz nō imputabit ei. facit de se. di. iiij solet queri. z xlij. di. ephesis.

8 ¶Quid si eger petat psbrm. et añqz adūgat pdit loquelā vel efficit furiosus. R. q vl ad nutū infirmi vl ad testimoniū eoz q ipz audierūt petere pniaz vl psbrm. dz ei qcqd pōt hūanitatis impēdere absoluēdo vl reconciliando. z si pt sine piculo ozi ei9 eucharistiā infundēdo. z sufficit vn9 testis i h cū nulli fiat piu

9 ¶Utz adiudicat9 morti petēdo penitentiā sit absoluēdus. R. q sic. z debet dicū officiales vt hoc pmittant. z cogi eccliastica cēsura. cle. cū fm. de pe. z re.

10 ¶Quid si sacerdos scit ipedimētū i mrimonio alicui9 sui parochial' z hmoi. R. fm motu. pnia. vij. q si pōt pbari tenet sibi reuelare qz cū sit ei9 plat9 tenet ad illd pceptuz Nō xviij. Si peccauerit i te frater tu9 rc. Si aūt pbari nō pōt. licet sciat. nō tenetur ei dicere nisi credat q laboret ignorātia crassa z supina q eum nō excuset. vl' qñ pbabil'r credit q pati erūt acquiescere dicto suo p. In his duobz casibz tenet ei reuelare. al's nō. Immo ego credo q grauiter peccaret aliter reuelādo. qz eēt occasio peccati.

¶Quito dz hre ptātē absoluēdi fm q. s. pi. ¶Sz qd de confessoribz ill' q vel d iure nō tenet bñficiū. vl' sunt intrusi vel excōicati. vel nō hnt licētiā audiēdi z hmoi. R. q ptū ē ex pte taliū sacerdotū recipiūt alias ab re possint nec ligare nec soluere. d paroch. c. nullus. Sz q ad confitētes distinguendū ē. q aut hnt iustā cām ignorātie. z sic sunt absoluti q ad rcū. qzdiu tal' ignorātia durat. sz si postea h sciāt fm Inno. tenētur confiteri itez sacerdoti legitimo q eos possit absoluere. ar. d. c. ois. z de pe. non bap. c. veniēs. Distinguo tñ hic fm Pe. d pal'. i. iiij. di. xvij. q si impedimētū ē iuris diuini. puta qz nō ē baptizat9 vl' nō ē ordinat9. sic licet q ad rcū sit absolut9 confessus tali qzdiu ignorātia durat. tñ cū scit tenetur itez confiteri legitimo cōfessori. nec papa posz dispensare d iuo. Si vo impedimētū ē iuris positiui. tūc aut tal' cū q ē confessus, habebat cōiter p plato. puta: qz erat i possessione z cōfirmat9 p supiorē. licet nō legitime obtinuerit bñficiū. z cōfessus ē qs tali tanqz suo plato. qz sic reputabat cōiter. z sic credebat ex ignorātia facti. z tali confessus nō tenet iterare cōfessionē. licet postea sciat nō fuisse legitime positū. Si vo ex ignorātia iuris hoc puenit. vt puta. qz vidit eū verberare clericū. sz nō putabat excōicatū. et hmoi. sic tenetur fm eundē Pe. reiterare. Et ita tenet doc. z glo. vltima in. c. nihil. de elec. Et ita est verū de iure antiquo Sz hodie dic q confessus scienter etiā cū eo qui est suus plat9. qui sit excōicatus vl' suspēsus. nō tenetur iterare. vt. j. Excōicatio. viij. q. iij. Si aūt non erat cōfirmatus sz intrusus. sic tenetur iterare confessionē factā tali postqz scit. fm Pa. i. d. c. nihil. Et ad. l. barbarius. ff. de offi. p. dicit q loqtur qñ talis ponit i officio a supiore Hoc tene in confessis cū suo plato. Secus in confessis cū extraordinarijs volūtarie electis. sicut sunt religiosi. qz postqz sciunt de impedimēto credo teneātur iterare confessionē. fm q tenet Inno. z. s. dictum est.

¶Utr̃ sacerdos ꝺebeat absoluere eu3 qui nō vult ab aliq̃ ꝺesistere qꝺ ipse confessor credit mortale eē. R. ꝑm Hoff. i quol. cō. q; si est certus mortale esse. qz nulla ꝺiuersitas est inter ꝺo. ꝺe hoc nullo mō ꝺebet eū absoluere. Si ꝺo non ē certꝰ. puta qz est ꝺubiū inter ꝺo. t ꝺiuersa opi. tunc si est ordinarius eius tenetur eū absoluere. Et si ipe confessor non ꝑt formare sibi cōscientiā q̃n sit pctm̃ in ꝺiuersitate ꝺoctor. tūc nihilominꝰ ꝺicat ei cōscientiā suā. t informet vt cōsulat peritos. t disponat face reqꝺ tenet. t absoluat eū. t si pur penitēs nolet agnoscere tale qꝺ pctm̃. nihilominꝰ absoluat. qz ꝺ ꝓcedit ex rōne. t non ex ꝓterua. qz ordinariꝰ ꝺz seq̃ cōe iudiciū eccl̃ie. nō suum. Si ꝺo nō ē ordinariꝰ ꝺz seq̃ ꝓpriū iudiciū. Et tō si credit mortale. t non pt ꝺeponere cōscientiā nullo mō ꝑt eū absoluere sine pcto

Cōfessio v. quo ad absolutionē.

Queritur quō ꝺebeat fieri absolutio in foro pnie a pctis? R. q; pmittꝫ ꝺz. Misereat tui tc̃. Indulgētiā tc̃. ne effectus sacri impꝺiatur ex pte penitentis. postea ꝺicat. Ego te absoluo ab oib; pctis tuis. In noie pr̃is t filij t spūssancti. Sz nunq̃ꝺ supꝺicta oia sunt necessaria? R. q; nō. nisi Ego te absoluo ab oīnib; pctis tuis. In noie pr̃is tc̃. ꝑm Jo. ꝺe noto in. iij. ꝺi. xviij. q. v. Dicit tn̄ Tho. in q̃ꝺā. q. ꝺe quol. q; laudabil'r aꝺꝺit confessor q̃cq̃ꝺ boni feceris sit i remissionē tuoꝝ pcōꝝ. Et aꝺ h̄ aꝺꝺit Hosti. Et q̃cq̃ꝺ mali passus fueris. qz sic iniunctū a sacerdote valz tali ex ꝺuob;. vicz ex vi opis t clauiū Et tō imponat̃ penitēti ita q; intelligat. non secrete. vt faciūt aliq̃ q̃ p modū absolutōis illud ꝺicūt. qz sic non valet nisi ex vi opis

¶Utr̃ absolutio ꝺebeat fieri añ iniunctionē penitētie siue satisfactionis? R. q; nō. vt patet in cle. ꝺudū. ꝺe sepul. t ibi Jo. an. Nā ꝓmo ꝺebet audire cōfessionē. scꝺo imponere penitentiā. tercio absoluere sacramētaliter. Et tamen qꝺ fit in ꝓtinenti videtur inesse. C. ꝺe pac. l. pctēs. Jꝺeo non obesset si absolutio ꝓ us fieret. t post penitētia iniūgeretur

¶Utr̃ sacerdos parochial' possit absoluere ab oīnib; suos sꝺditos? R. ꝑm cōiter ꝺoc. in c. ꝺe q̃. ꝺe pe. t re. q; sicꝺ iure. ab oib; peccatis q̃ꝫ grauib;. exceptis his q̃ reseruāt̃ in iure epis. aut supiorib;. vel q̃ ex cā legitima sunt eis spāliter interꝺicta. ar. ꝺ. c. ꝺe q̃. cui; supscꝑtio ꝺicit. Ego t fratribus ei; s. sacerdotibus Et q̃ pctā reseruātur vide. s. Casus. Jdem ꝺic ꝺe excōicatōe. vt. s. Absolutio. i.

¶Quid ꝺe his ꝓfessoribꝰ q̃ ꝺe licētia sacerdotū parochialiū vl' aliorꝝ ꝓlatorꝝ audiūt ꝓfessiones? R. q; non pñt absoluere nisi ab his q̃ eis ꝓcedūt. Et aduerte q; maiorē aucte non pñt eis ꝺare q̃s habeāt ipi parochiales sacerꝺotes ꝺātes licētiā aut alij. c. nemo. ꝺ re. iuli. vi. Excipe frēs mīnores t ꝓꝺicatores t electos ab his q̃ ꝺ iure pñt eligere ꝓfessores. ꝺe q̃bꝰ ꝺic vt. s. Confessio. iij. §. vij. t xxviij. 3

¶Utrū officiales epi habeāt aucte in penitē tijs casuū epaliū? R. ꝑm Host. i sum. ti. ꝺ pe. t re. q; nō pñt absoluere in foro pnie. ſz tm̃ i foro ꝓtētioso. nisi h̄ eis expresse ꝓcedatur. Fallit h̄ i vicario generali epi. q̃ etiā si non sit sacerdos pōt h̄ alijs ꝺelegare. nisi sit expresse prohibitū. arg. ꝺe pcu. c. petitio. t. xciij. ꝺis. c. fi. 4

¶Utr̃ epūs ꝓmittēs alicui suā aucte generalr audiēꝺi ꝓfessiones: ex h̄ intelligat̃ q; possit absoluere a casibꝰ epo spāliter reseruatis? R. q; nō. qz i generali ꝓcessione nō veniūt illa q̃ non eēt q̃s verisil'r spāliter ꝓcessurꝰ. vt i c. si epūs. ꝺe peni. t re. li. vi. t ꝺe re. iu. in generali. li. vi. t ꝺe offi. vi. c. vlt. cū suis ꝓcor. Sz si aliquē casuz spāliter reseruatū specifice ꝓcedat cū clausula generali. tūc bñ ꝑt absoluere etiā ꝺe nō expressis. ꝑm q; epūs ꝑt ꝺe iure. ar. c. q̃ ad agendū. ꝺ pcu. li. vi. nisi casus eēt adeo grauis q; verisil'r non venit in tali generalitate. sicut ꝺe iniectione violēta in psonā eccl̃iasticā. ꝺe quo in. c. puenit. ꝺe sen. ex. qui nō venit nisi exp̄ matur ꝑm Jo. mo. in. ꝺ. c. q̃ ad agendū. Ego tamē credo q; in foro anie i tali generalitate etiā si nullū exp̄ mat pōt absoluere ab oīnib; que verisimiliter ꝓcessisset in specie. qz verba generalia sunt generaliter accipiēꝺa. ꝺe ꝺeci. ad audientiā. pⁱsertim i fauore salutis aiarꝝ. q̃ nihil ē fauorabiliꝰ. xviij. q. iij. si habes. ꝺe pe. t re. ne p ꝺilatione. 5

¶Utrū epūs ꝓcedēs licentiā alicui vt eligat sibi confessorē idoneū. eoipso concedat licentiā absoluendi a casibꝰ suis ꝺicto confessori electo? R. q; nō nisi hoc exp̄ mat. vel euidenter ostet p alia signa q; hoc in spāli voluit cōcedere. c. si epūs. ꝺe pe. t re. li. vi. 6

¶Utr̃ vnus sacerdos possit absoluere t alius audire? R. q; non. qz sacra non sunt ꝺuꝺenda. ar. xviij. ꝺi. quoꝝundam. 7

¶Utr̃ ꝓpriꝰ sacerdos possit absoluere eū cū q̃ peccauit? R. ꝑm Ri. i. iij. ꝺi. xvij. q; sic. Intelligē nisi sit casus reſuat̃ p supioreꝫ. Itē si nō imminet piculū. aut ex pte sacerdotis aut ex pte mⁱieris ꝓpter coꝝ fragilitatē. Un̄ si imminet tale piculū nullo mō ꝓfiteat̃ sz ꝑtat licētiā alteri ꝓfitēꝺi. quā si nō vult ꝺare malici- 8

ose.pōt nihilominus alteri ꝯfiteri. Melius tñ faceret si eā ad aliū, cōfessorē mitteret cuꝫ quo magis verecūdaretur.

9 ¶ Utrꝫ ꝯfessor audiēs pēnitētē q̄ hꝫ casū a q̄ nō pt eū absoluere possit eū absoluere a casibus ptinētibꝫ ad se, ꝛ postea remittere eū ad supiorē p absolutōe aliox ptinētiū ad ipm: R. q̄ licꝫ in hꝰ fuerint opi. tñ hec ē verior quā tenet Hē. ō gan. ī quol. in. q. xxx. q̄ sic. Et ita seruat curia et cōis ꝯsuetudo. vñ pēnitēs dꝫ oīa ꝯfiteri integre de q̄bus ē memor. ꝛ sacerdos absoluet a q̄bus pōt. ꝛ postea remittꝫ eū ad supiorē vt absoluat eū a reliq̄s. Rō. q̄ p ꝯfessiōꝫ factā inferiori oīa pcta sunt ꝯfitenti remissa. ꝛ tā pctōr ē absolutus a deo Absolutio ꝙ sacrālis fīēda p eccl'iaꝫ duo facit. vnū q̄ ptē debite satisfactōis dimittit. Aliud q̄ absolutū eccl'ie militāti a q̄ p pctm̄ suū sepatus fuerat recōcilat. Dis em̄ mortal'r pecās q̄tū ad se a cōtōe sacroꝝ ꝛ eccl'ie sepat⁹ ē ꝛ excōicatus. Nūc aūt neutri hoꝝ repugnat separe absolutōꝫ. ꝛ facere eā p ptes. Satisfactio em̄ p ptes bñ pōt ī nūgi. pōt q̄ppe sacerdos dicere. facias hꝰ vsq̄ ad. viij. dies. et postea reuertaris ad me. ꝛ ī nūgā tibi residuū. Sil'r recōciliatio pt fieri p ptes. sic̄ ptꝫ de excōicato pluribꝫ excōicatōibꝰ q̄ pōt absolui ab vna. postea ab alia. c. cū p cā. ō sē. ex. ꝛ idē glo. in. c. officij. e. ti. ꝛ glo. in. c. ex pte. ō. of. or. Vel pōt dici q̄ p̄ma absolutio cū sēda ē vna ita q̄ p̄ma fit sub ratiha bitōne de sēda subsequēda. Ita q̄ factū in p̄ma suspenditur. nec habet effectuꝫ donec veniat sēda. ꝛ tunc sēda agēs in ppria ꝛ tute p me pcedētis agit totū q̄ vnica absolutō ō oībꝫ agere deberet. ꝛ sic ratificat p̄mā. Immo illa cū ista vnica simpl'r ꝛ indiuisa reputabit. Et q̄ꝫq̄ ita sit non debet ī p̄ma absolutōe aliqua ꝯditio apponi de sēda sequēda. neq̄ in sēda de p̄ma. q̄ ō ut re subintelligit vt nō sit necesse q̄ exprimat. hec ille. Et subdit vel forte: dūmō disponat pēnitēs ire ad supiorē. al's si videret eū rebellē: de nullo debet eū absoluere. q̄ tā impenitētē se ostēderet. Et ī. q. xxxi. sb dit. q̄ si inferior absolueret sub ꝯditōe. i. si de illis absoluat p supiorē. vel ad tps. s. quousq̄ supior absolnet q̄ nō valeret absolutio. In. q. xxij. dicit q̄ si supior ꝯmitteret inferiori tali mō. vicꝫ q̄ absoluere possit sb tali ꝯditōne q̄ etiā sibi cōfiteat. q̄ valet talis ꝯmissio. ꝛ pōt fieri. q̄ ꝯfessio nihil aliud ē q̄ ligamis ostēsio. ꝛ idē ligamē p̄ma ꝯfessio nisi sb ppōsito faciēdi sēdam. sed si postmodū ꝯfiteri supiori renuerit q̄ dimissa sunt nō redeūt: sꝫ nouū crimē incurrit. ꝛ si dictā ꝯditionē acceptat dꝫ eū absoluere sine oīi ꝯditōe apposita ex pte absolutōis. Si ꝙ ꝯmittat sic vicꝫ possis sb ꝯditōe. sq̄ nō valeat nisi ei ꝯfiteat. vel eā ratā habuerit. nō valet talis ꝯmissio nec absolutio

¶ Quid si tal' casus reseruat⁹ sit excōicatori. nūquid potent absolui a pctis p̄us. ꝛ postea mitti ad supiorē p absolutōe ab excōicatōe R. multi tenēt q̄ nō. q̄ cū excōicat⁹ sit extra eccl'iam nō pt reponi nisi p eū ad quē spectat absolutio ipsi⁹. p ea q̄ no. ī. c. pīti. ō sēn. ex. lib. vi. Et licet hec opi. videat bona. tñ mihi magis placet ꝓria. s. q̄ pōt absolui a pctis. ꝛ postea mitti ad supiorē vt absoluat ab excōicatōe. q̄ō quidē pꝫ ex p̄dictis in pcedenti. q. ꝛ hec est benignior opi. fm Mo. ꝛ verior iuxta dicio meo. Vñ nō obstat eoꝝ rō. q̄ talis nō reponit in ecclesia. licet absoluat ab aliis nisi p eū ad quē spectat. nec dꝫ se immiscere diuinis donec sit absolut⁹ ab excōicatiōe. Nec ob. etiā si dicat. quō pōt ḡ absolui a sacerdote si nō dꝫ se immiscere diuinis. q̄ etiā excōicatus nō phibet tal' immixtio. Et q̄ dr q̄ excōicatus nō ē pticeps sacroꝝ. vere ē ꝯpletiue. sꝫ initiatiue. Nec obstat. c. q̄nicūq̄. xxiij. q. i. vbi dr q̄ q̄ se segregauit ab vnitate fidei vel societatis Petri ꝛ pauli. non pōt a vinculis pctōr absolui. nec ianuā regni celestis intrare. q̄ vt patet loq̄tur de hereticis ꝛ alijs q̄ in ꝓposito malo pseuerāt. nō de ꝯtritis. aliter nisi q̄ possent absolui. Aduerte tñ q̄ si foret in mora petēde absolutionis sic nullo mō debet absolui a peccatis nisi certis ꝯiecturis apparet q̄ nullo mō ꝯstitueret ī mora ex tali absolutōne. Si ꝙ nō fuit in mora. vel si fuit. tamē verisimiliter apparet q̄ amplius non erit. credo q̄ ꝯfessor debeat absoluere a peccatis. nec eū grauare vt p̄ius vadat p̄ absolutione excōmunicationis. p̄sertim qn cōmode hoc facere nō potest. Et sic videt velle Ri. in. iiij. dist. xviij. arg. ix. q. iij. in ꝙ. ubi. quia p̄sumendū est vt in pluribus q̄ iuste excōmunicati fuerant. ꝛ q̄ nisi p eos staret ab excōmunicatōe absoluerētur. ḡ vbi cessat tal' p̄sumptio absoluēdus ē. Hoc idē tenet Rodo. ti. de sen. ex. §. xxviij.

¶ Utrꝫ pecās ī alieno territorio efficiat ō iurisditōe illi⁹ i cui⁹ territorio deliquit vt possit absolui ab eoꝝ R. fm Pa. in. c. cū ꝯingat. de fo. ꝯpe. q̄ ī foro p̄iali nō sortit q̄s fozū alterius sacerdotis ex delicto ꝯmisso i ei⁹ territorio etiā notorie facto. et no. p glo. in. c. i. xvi. q. i. ꝛ q̄ō no. i. c. i. ō rap. Rō. q̄ pēnitētia im-

ponit ꝓpter offensam dei ⁊ aníme ꝓprie ſm Jo. de lig. Et ideo illi ſoli ſubijcit quẽ habet loco dei. ⁊ qui eſt iudex aie ſue.

¶ Utrũ pegrini ⁊ viatores q̃ de licẽtia ꝓprij ſacerdotis ꝛ ſitent alteri q̃ tñ habẽt caſus reſeruatos epiſ. pñt ab eo quẽ elegerũt in ꝓfeſſorez abſoluiꝫ. R. ſm Rodo. ꝙ ſic. maxime ſi inſtiterit tps generalis ꝓfeſſionis. vt in paſca. debet tñ ei iniũgi ꝙ cũ habebit copiã ſui epi iterũ ei confiteat illud pctm̃ reſeruatuz. ⁊ ab eo recipiat penitẽtiã de illo.

¶ Quid ſi ſacerdos abſoluit a quo nõ poteſt. R. ſm. Ri. i. iij. di. xviij. ꝙ ſine faciat ex malicia ſiue ex craſſa vl' affectata ignorãtia moraliter pecc̃at. Et ſm Dir. ti. de pnia. tenetur dicere ꝓfeſſo. ꝙ tal' cõfeſſio nõ tenuit. vl' obtinere auctoritatẽ. ⁊ poſtea loqui cũ eo de aliquib⁹ quaſi dubitet ne bñ eũ intellexerit. et ſic eũ abſoluere. Nõ intelligo ſi ꝓmode ꝑt et ſine ſcãdalo. al's nõ credo teneatur. qz talis cõfeſſus ꝓpter bonã fidẽ excuſat. arg. xxxvij. diſt. §. vlt. Aduerte ꝙ qñ quis cõfeſſus fuit ei qui eum nõ potuit abſoluere. poſtq̃ ꝑ ſcit tenetur iterũ confiteri illa eadẽ pecc̃ata. ſi ad hoc ẽ memor ſacerdoti q̃ eũ poſſit abſoluere ſm Ri. i. iij. di. xvij. Sz tu diſtingue ſm ꝙ s. dixi Cõfeſſio. iij. §. vij. Adũte tñ ꝙ ſi pdictꝰ ꝓfeſſor potuit eũ abſoluere ab aliq̃bz lz̃ñ ab oĩbz. ſufficeret ꝓfiteri illa ſolũ a q̃bz ñ potuit eũ abſoluere ei q̃ ꝑz ptãtẽ ⁊ nõ alia.

Cõfeſſio vi. q̃ ad pnie iniũctionẽ. Glo. i. c. ſunt pl'es. de penitẽtia ſeptennis debẽt Attñ tenet ſm cõiter doc. i. c. deꝰ q̃. d. pe. ⁊ re. ꝙ pnie ſunt hodie arbitrarie. p. d. c. deꝰ q̃. ⁊ p. c. menſurã. d. pe. diſt. i. Ita ꝙ Joh. an. i. c. vt mẽſure. d. emp. ⁊ vẽ. tenet ꝙ canones penitẽtiales hodie d nihilo ſeruiũt. nihilomin⁹ ſacerdos ⁊ ſi poſſit recedere a dictis canonibz i imponẽdo pniam quaz vult ꝓpter fragilitatẽ hoĩm. ⁊ ꝓſequenter excã. ⁊ ꝙ ꝑ facit glo. bona i. d. c. ſunt pl'es. tñ bene ẽ vt eos canones ſciat. vt ſm eos ſciat ſe tẽperare. ⁊ pctõz innotelcere q̃d meretur.

¶ Sz q̃d ſi ſacerdos videt ꝙ nõ faciet pniaz vel nõ vult ſubire. R. ſm Mo. ti. i. pnia. vi. debet ſacerdos talẽ ponere quã ſine murmure ⁊ ſponte velit portare. ⁊ nõ aliã ꝓpter piculũ. ⁊ etiam cõcedat ꝙ ipſe poſſit redimere ieunia que ei impoſuit. ⁊ ꝙ remiſſiones ꝑ latorũ ꝓſint ei. nec debet exigere iuramentuz vel ꝓmiſſionẽ de abſtinẽdo in futurũ ab aliquo pccato. vel d faciẽdo q̃d ſibi iniũget. niſi in caſibus a iure exꝑſſis. ſed abſoluat eum ſimpliciter ſine cõditione cũ ꝓteſtatõne. ꝙ ſi nõ reſtituet aliena vel faciet debitum. ꝙ euacuabit fructũ cõfeſſionis. q̃uis ſibi videat ꝙ nõ ſit facturus ad q̃d obligatur. Cautius tñ eſſet qñ adeſt cõmoditas mittere eũ primo ad ſatiſfaciendũ. ⁊ ꝙ poſtea reuertat ſm euangeliũ. Si cõmode nõ poteſt. ſufficit diſponat q̃z primũ poterit ſatiſfacere. vñ ꝑbz nullatenus debet pctõrez ꝓmittere a ſe deſperatũ recedere. Et in his cõcor. Innoc. in. d. c. oĩs. ⁊ Hoſtien. in. iij. di. xv.

¶ Quid ſi pccatoꝛ ꝓfiteꝫ. non tñ vult abſtinere in futuꝝ. R. ꝙ debet ſibi conſiliũ dare. ⁊ penitentiã iniũgere ⁊ hortari vt non deſiſtat benefacere. quia dñs citius euz illuminabit. ⁊ valent ad multa bona ſm doc. in. c. qd̃ quidam. d. pe. ⁊ re. nõ tñ debet eum abſoluere. qz peccaret mortaliter tã abſoluẽs q̃z penitens. ſm Ri. in. iij. di. xvij. 2

¶ Utrz bona opa q̃ penitẽs faciet ſint magis efficacia ad expiandã culpã ꝑteritã qñ ꝑ cõfeſſorẽ ei iniũgunt. ſic dicẽdo. oĩa bona que facies vel intẽdis facere iniũgo tibi i remiſſionẽ pctõrum. R. ſm Tho. in q̃libet ꝙ ſic. q̃a ſic valẽt duplr. Primo ex natura opis. Secũdo ex vi clauiuz. Et iõ plus habet expiare culpã ꝑteritã. Et ꝓpterea bonũ ẽ ꝙ ſacerdos hoc ei iniungat taliter. quod itelligat. vt. s. dixi Confeſſio. v. in pnn. 3

¶ Utrũ vnꝰ ꝓfeſſor poſſit ex cã relaxare aut ꝓmutare pniam quã alter impoſuit. R. breuiter loquẽdo de pnia ſacramẽtali ꝙ ſic. ſi talis habet auctoritatez abſoluẽdi a tali pctõ ꝓpter qd̃ fuit ſibi impoſita. etiã ſi ille q̃ impoſuit eẽt ſuꝑior. Si vo nõ hz auctoritatez abſoluẽdi a tali pctõ. nõ poterit eã nec relaxare nec ꝓmutare niſi neceſſitas vrgeat. vl' pietas ſuadeat. piũ em̃ tũc eſſet interp̃tari ꝙ ſit perior in hmõi caſibus acceptet ſm Rodo. argu. c. latorem. xxxij. q. ij. Glo. xxvi. q. vij. c. tempora. tenet. ꝙ eps poteſt diminuere penitẽtiã quã papa ipoſuit. ar. d. c. latorẽ. Nõ ego admitterẽ qñ nõ ꝑt haberi recurſus ad ſuꝑiorẽ ꝓmode ⁊ ex cã. al's nõ credo. Et hoc etiã tenet aluar⁹. ⁊ ſequit Ar. i cle. fi. de pe. ⁊ re. ⁊ ſm p̃dictã diſtinctionẽ ꝓcordab opi. ꝺnas q̃ recitant i. d. cle. fi. Fallit hoc ſm aliq̃s: niſi alicui in penitẽtia fuiſſz impoſitũ vt iret ad terrã ſanctã. qz tũc ſine auctẽ pape ñ poſſet ꝓmutare. ar. c. i. ⁊. c. ſup his. d voto. iũcto. c. ex multa. eo. ti. Nõ ego limito qñ iniũxiſſet vt iret i ſbſidiũ terre ſancte. al's nõ ꝑ iura allegata. Et ſm hãc diſtinctionẽ limita

et intellige glo.ꝛ doctō. in.d.c.i. Et ita tenet Mo.ti.pnīa.iiij.ꝛ Alsten. li.v.ti.xxxij.

¶Sz q̄ro q̄ sunt canones pniales? R. q̄ eos reduco ad.xx. Quoꝝ p̄m⁹ h̄z. lxxxij. di. pb̄z vbi datur cuilibet pb̄ro fornicatori vl' omit tēti qđcūq; pctm̄ qđ inducit ꝛpositionē pe/ nitētia.x.annoꝝ.in q̄bus p̄mos tres mēses debet ieiunare i pane ꝛ aq̄ tm̄. exceptis dn̄ic̄ ꝛ festis p̄cipuis. i quibꝫ p̄t recreari vino. pi scicul' ꝛ legumibꝫ inclusus tm̄ stādo. post exi/ ens dz vnū annū cū dimidio ieiunare in pa ne ꝛ aq̄. post vsq; ad.vij.annū ieiunare debet tres ferias i pane ꝛ aq̄. f.ij.iiij.ꝛ.vi. nisi sēdaz feriā velit redimere vno psalterio vl' denario. p⁹ tres seq̄ntes ānos. vi. feriā i pane ꝛ aq̄ ie/ iunet. Quidā intelligūt i adulterio vl' incestu solū. sz tu dic etiā i fornicatōe. Scōs ca nō h̄z.iij.q.i.c.si q̄s sacerdos.ꝛ.c.nō dz. vbi dat pnīa.xij. annoꝝ pb̄ro q̄ cognouit filiaz spūalē etiā quā audiuit in ꝯfessiōe. ꝛ si ē pu/ blicū. vl' si ē eps. xv. annis pniteat. ꝛ mulier dz oīa pauprib⁹ dare. ꝛ in mōasterio ppetuo seruire deo. Terci⁹ē ō spō. duo. c. accepisti. vbi ꝯhēti p v̄ba ō pn̄ti cū aliq̄ aliꝫ ꝛsponsa to imponit pnīa q̄ ieiuniet i pane ꝛ aq̄. xl. die bus. ꝛ vij. ānis seq̄ntibꝫ pniteat Quar/ tus ē in.c.ō filia. ꝛ in.c. duotā. xxvij.q.i. vbi pccāti cū moniali vl' religiosa. pnīa. x. anno rū imūgit ꝛ sentiēti. Quint⁹ē in.c.si q̄s cū duab⁹. ꝛ i.c.si q̄s cū mr̄e. xxxiij.q.vl. vbi ignorāter cognoscēs duas sorores. vl' mr̄ez vl' neptē. vel amitā. aut filiaz. imponit pnīa vij. annoꝝ. Si sciēter p̄ uatur ppetuo coniu gio Sext⁹ē ꝛ ex. p̄la. c. dici. vbi clerico pec cāti ꝯ naturā ppetua pnīa ꝛpont ꝛtrusus i mōasterio. Laico ꝙ vsq; ad dignā satiffa/ ctōez imponit sepatio a cetu fideliū. Se/ ptim⁹ē in.c.hoc ip̄m. xxxij.q.ij. vbi incestuo so vl' pccāti cū bruta imponit pnīa plus q̄z vij. ānoꝝ. Octau⁹ē in.c.admonere. xxxij q.ij. vbi vxoricide imponit pnīa aspa et ppe tua. s. ne vinū vl' sicerā bibat. carnes nūq; co medat nisi in pasca ꝛ natiuitate dn̄i. In pa ne ꝛ aq̄ ꝛ sale viuat. ieiunijs ꝛ orōibꝫ intēt⁹ vl' intret mōasteriū. Nonus ē in.c. latorē xxxij.q.ij. in mr̄icidis. q̄by q̄si eadē cū vxori cida imponit. nisi q̄ ista ē solū septēnis De cim⁹ē in.c.ij.ō pc̄.ꝛ re. vbi interficiēti pb̄rm imponit pnīa.xij.ānoꝝ. Undecimus ē in c. accusasti. ō accu. vbi accusanti iniuste alu/ quē ad mortē. si occisus fuerit imponit pnīa xl. diez i pane ꝛ aq̄. ꝛ. vij. ānis pniteat. Si ꝙ mēbꝝ pdiderit tribꝫ ānis Duodecim⁹ in.c.q̄cūq; vi.q.i. vbi puro imponit ieiuni um. xl. diez i pane ꝛ aq̄. ꝛ pnīa. vij. annoꝝ. Jdē ō eo q̄ eū inducit vl' ꝛsulit vl' cogit. cū i erat seru⁹. dn̄s tribꝫ q̄dragesimis ꝛ legitimi feriis. s. ij. iiij. ꝛ. vi. i pane ꝛ aq̄ ieiunet. c. q̄ co pulsus. xxij. q. v. Terciusdecim⁹ē in. c. ve mēsure. ō emp. ꝛ vē. vbi. xx. diez i pane ꝛ aq̄ ieiunū imponit falsanti mensuras. sz q̄uis pnīa imponit falsario lr̄aꝝ apl'icaꝝ. in.c.ou/ ra. ꝛ in.c.ad falsariozꝝ. et in.c.ad audiētiā. ꝛ cri. fal. ꝛ i.c.nouim⁹. ō ꝙ. sig. Quartusde cim⁹ē in.c.ō his ꝙo. xxxij. q.ij. ꝛ i.c.si q̄s. ꝛ pe. di. v. vbi dimittēti pnīaz solēnē imponit penitēria. x. annoꝝ. ꝛ exhibitō eucharistie in fine vite sue solū. Decimusq̄nt⁹ē in.c.neq; p ignorātiā. ꝛ ꝯse. dist. i. vbi pb̄ro q̄ clericū mortuū inuoluit i palla altaris ipont pnīa x. anoꝝ ꝛ. v. mēsiū. Diacono ꝙo triū annoꝝ cū dimidio Sextusdecim⁹ē i.c. ō viro. xxx q.ij. vbi ꝯmittēti sacrilegiū impōit pnīa. vij annorū. ita q̄ in tribꝫ p̄mis carnes nō comedat nec vinū bibat nisi i pasca ꝛ natali dn̄i. In alijs. v. ānis tribꝫ feriis a carnibꝫ ꝛ vino abstineat. Cōburēs tm̄ eccl'iaz. xv. ānis peni tere dz ꝛ resarcire. vt in.c.si q̄s. xxij.q.iij. Decimusseptim⁹ē i.c. statuimus. ō maled. vbi blasphemātibꝫ publice deū vl' sctōs im ponit illa pnīa de q̄.s. blasphemia. §. vij. Decimusoctau⁹ in.c.oīs. ō pc̄. ꝛ re. vbi sacer/ doti reuelāti ꝯfessionē imponit pena. de q̄. Cōfessio vlti. §. xx. Decimusnonus ē i.c. si q̄s dederit. xxiij.q.i. vbi dās ꝯmunioꝝ he retico vel accipiēs ab eo nesciens hoc, phibi tū ab eccl'ia catholica. dz penitere vno anno si erat sciēs. x. annis. Jtē q̄ p̄mittit hereticū celebrare in eccl'ia catholica p ignorātiā iu/ ris. xl. diebꝫ peniteat. si sciēter p ānū penite/ at. Qui aūt p ei⁹ reuerētia ꝛ dānatōe eccl'e. x. ānis peniteat. Qui aūt transierit ad hereti/ cos vl' alios ad h̄ induxerit p̄niteat. xij. ānis.

¶Sūt multi alq canōes in q̄bꝫ pnīa. vij. an noꝝ. aliq̄n minoꝝ imponit. q̄s ꝓtereo. q. ep̄s regulare ē q̄ p q̄libet mortali sit septēnis no fuit necessariū eos exp̄mere.

¶Ad regulas aūt p̄dictas dz ꝯfessoꝝ sp̄ h̄re oculū. ꝛ q̄q; ex cā. puta q̄ debilis. vel alter obligatus. vel ꝓpter piculū ne eā faciat pe/ nitēs possit relaxare p̄dictas penas. cū vt di ctū ē hodie sunt in arbitrio ꝯfessoris. nō bo nū ē innotescere eaz pctōri: vt magis timeat peccare. ꝛ intelligat q̄d sit ei agēdū si vult ab/ solui a pena pcti. vel in hoc mūdo vel in alio q̄z credēdū ē eccl'iaz instinctu spūs sancti eas sic taxasse sicut de⁹ p iusticia exigit. vl' hic. vl' i purgatorio. a quocūq; talia ꝓpetrante. vt

apte dz i. c. hoc ꝑm. xxxiij. q. ij. Nocisz q ca nonũ cẽsura post. vij. annos remeare pniten tẽ i statũ p stultũ pcepit. nõ electõe ꝓpzij arbi trij sancti pzes. isz potius sntia diuini iudicij sanxerũt. t. j. dz. Hinc etiã eccl'iastica cõsue tudine ẽ vsurpatuz. vt maioz criminũ pnia vij. annoz spacio cocludat. nisi vl' officij ex cellẽtia. vel criminũ magnitudo ꝑmissũ spa cij trãscẽdere cogat. hec ibi. Adũte etiã q i foro pniali ferie legitime dicũt. ij. iij. t. vi. fe ria. vt i. c. pbz. lxxxij. di. t i. c. ieunia. ꝛc ꝓse. di. iij. facit ð homic. c. ij. Et ido sancti est in his penitẽtes affligere. si mõ induci pñt.

Cõfessio vij. q ad ei⁹ effectũ. Utz ꝓfessio liberet a culpa pec cati. R. q sic. Nã fm Aureo. i. iiij. dist. xvij. q. i. nisi meritũ xpi actual' r applicet isti vl' illi nulla culpa dlet. qz solũ p meritũ passionis xpi pctã remittit. Aũ q sacra sunt imediatũ applicatiuũ passionis xpi ad nos. iõ ois cul pa dlet mediãtibz sacris. ð facto exhibit' vl' i voto. ꝓpterea cũ pnia sit sacrm t pcipiatur i ꝓfessione. qz p eã hõ se sbdit ministris eccl'ie q sunt sacroz dispẽsatores. Iõ ꝓfessio ex vi ab solutõis ꝓducte culpã remittit nisi hõ obicez pctí mortal' i actu ponat. fm Sco. i. iij. dist. xiij. q. vl. Nec ob. q i ꝓtritõe pctã remittũ tur. qz ꝓtritio votũ cõfessiõis hz annexũ. Et iõ sic baptism⁹ liberat a culpa. non tm fm q actu pcipit. isz etiã fm q i voto hz. sic ptz i ill' q iustificati ad baptismũ accedunt. nec fru strã postea baptism⁹ pcipit. sic et de ꝓfessione dicẽdũ ẽ. q si qs cõtrit⁹ accederet ad ꝓfessiõz i actu absolutiõis gra augeret. t etiã pctã re mitterẽtur si pcedẽs dloz nõ suffeciss ad cõ tritionẽ t ipe tũc obicẽ gre non ꝑberet. Dis etiã concoz. s. Tho. in. iij. dist. xvij.

¶ Utz ꝓfessio liberet a pena pctí. R. q sic tri pliciter. Uno mõ ex vi absolutõis i voto vl' i actu liberat a pena eterna sic t a culpa. libe rat⁹ nihilomin⁹ remanet obligatus ad penã tpalẽ. fm q pena ẽ medicina ꝓmouẽs t pur gãs q restat i purgatorio patiẽda. q quidẽ ẽ imꝓportionata viribz penitẽtis i hac mũdo viuẽtis. isz pvim clauiũ intantũ minuit q re manet ꝓportionata viribz penitẽtis viuẽtis i hac mũdo. ita q satisfacẽdo i hac vita purgare se pt. Secdo qz sacerdos pt dimittere ð pena debita fm Pa. i. c. sic dignũ. ꝛc homic. Et ꝛc hẽs. j. indulgẽtia. §. v. Tercio dimittit pe na ex ipa natura act⁹ cõfitẽtis q penã hz an nexã erubescẽtie. t iõ qnto pl'iby cõfitetur qs ꝛc pctis. tanto magis pena minuitur. ꝓpte rea cõfessus t absolut⁹ i purgatorio min⁹ pu niet qz ꝓtrit⁹ tm. ꝑsertum ꝓpter duo vltima.

¶ Utz confessio general' sufficiat ad dlẽda 2
mortalia. R. isz Ri. i. iij. di. xxi. q sic pcta ob lita. Adũte tm q ad remissiõz mortaliũ obli toz t ignoratoz nõ sufficit ꝓfessio general' q fit i eccl'ia sine sacramẽtali si hõ hz copiã p sbyteri t facultatẽ ꝓfitẽdi. isz teneť ꝛc eis ge neral' r ꝓfiteri. t a pbzo petere absolutõz fm eũdẽ Ri. vbi. s. valet tm cõfessio general' ad dlẽda venialia. Uñ nõ q cõfessio generalis sacramẽtalis q fit in secreto sacerdoti ð gene ribz singuloz. nõ ꝛc singul' genez. valz ad re missionẽ pene t culpe venialiũ ex q̃ttuoz fm s. Tho. in. iij. di. xxi. Primo ex contritione penitẽtis. Secdo ex humilitate cõfessionis. Tercio ex oratõne sacerdotis. Quarto ex vi clauiũ. Alia aũt ꝓfessio q nõ ẽ sacralis isz so lũ general' valet ex tribz ꝑmis tm̃modo.

Cõfessio vltimo q ad sigillum t eius celationẽ.

¶ Utz sigillũ confessionis sit de ẽntia sacri. 1
R. Aureo. i. iij. di. xxi. q sic. Nã de ratõne sa cri ẽ q sit signũ efficax. Est em̃ sacrm sensibi le efficiẽs qð figurat. Isz sacrm istud signi ficat t figurat q ꝛeus audit pctm̃. t q cõsti tuit foz secretũ i q̃ mori dz pctm̃ t extingui q̃ cũ significatio sacri ꝓfessionis sit significa tio occulte dilectõis pctí t fori. iõ ad ratiõz ei⁹ ptinet vt nullo mõ reueleť. Uñ q reuelat facit irritũ sacrm. auferẽdo cõfessioni natu rã sue significationis t figurationis.

¶ Utz sigillũ confessionis sit de iure nature 2
R. Sco. i. iij. di. xxi. q. ij. q sic. rõe charitat⁹ fidelitatis. ꝛitatis ꝓmisse tacite. t vtilitatis q̃ sigillo multi confitẽtur q nõ facerent.

¶ Utz papa possit pcipere sacerdoti vt reue 3
let confessionẽ. R. fm Ri. in. iij. di. xxi. q nõ Et si pcipit nõ est ei obediendũ. qz secretum confessoris ẽ de iure naturali. diuino t eccl'ie sup q papa non põt pcipere. Uel dic q cum sacerdos in actu confessionis sit special' vi car⁹. t spãlis q̃ ad illã spez sit maioz genera li. c. studuisti. de of. le. Iõ papa in hõ nõ ẽ ma ioz cũ sit vicarius general'. Hãc rõem ponit Pa. in. c. dilectus. ꝛe excel. pla.

¶ Quid si interroget sacerdos an sciat aliq̃d 4
de eo qð audiuit i confessione. vel ꝑstet ei iu ramentũ vt dicat si aliq̃d audiuit i ꝓfessiõe. R. fm Sco. t Ri. vbi. s. q dz rñdere se nihil scire vl' audiuisse: supple ad reuelandũ. sic et xps dixit mar. xiij. q nec filius hois scit de die iudicij. intelligit ad reuelãdũ general'. Uñ

nō dz tacere vt dicūt aliq; t male. sz audacē dicere q; nihil scit t q; nihil audiuit. qz sb̄intelligit ad reuelādū. Et i h̄ ꝓcor. s. bo. ea. di. t cōiter doc. t Pa. i. d. c. dilect⁹. lz q̄dā dicāt q; pōt dicere se nihil scire vt hō. sz vt dr. Ita dr i. c. si sacerdos. ō of. or. Meli⁹ ēt vt dixi. s. ad reuelādū. qz nō p̄t negari q̄n sciat vt hō.

5 ¶ Utr; liceat saltē reuelare de licētia ꝓfitētis R. tenēt q̄dā q; sic. illi q; vtil' t nēcius ē ad p̄ficiēda q; req̄rūtur ad illud for. qz adhuc gerit p̄sonaz dei. sz alij p̄sone nō licet. Et h̄moi opi. est Ri. vbi. s. Hāct⁹ Bo. ꝙ t Pe. t. s. Tho. ea. di. tenēt q; licite pōt reuelare nisi timeat de scādalo. t hoc solū ei q; pōt p̄desse et nō obesse. ita tn q; sacerdos cōstituat se nunciū cōfitentis. Sz magis mihi placet opinio p̄fati Aureo. vbi. s. t Land. ea. di. q; nullo mō licet. quia confitēs nō potest dispensare i lege nature. diuina t in essentia sacramēti. Et iō cauti⁹ ē q; faciat sibi dicere extra cōfessionē hoc qđ vult q; reuelet.

6 ¶ Utr; ille cui reuelat p̄ctm̄ alicui⁹ ex aliq; cā d licētia ꝓfitētis tenēdo opinionē q; h̄ possit facere teneat celare? R. s. Tho. vbi. s. q; sic. sicut teneret t interp̄es celare.

7 ¶ Utr; i aliq; casu liceat reuelare ꝓfessiōz? R. q; sic. i sex casib⁹. Primꝰ q̄n sacerdos indiget ꝓsilio. ita tn q; dioc̄s p̄ctm̄ sibi detectū i confessione nullo mō referat p̄sonā confitētē taliter q; possit deuenīri ad eius noticiam. istud patet in. c. officij. de pēni. t re. vbi papa nō reprehendit legatū p̄tentē consiliū de p̄cto qđ asserit se in cōfessione habuisse ei vniuersali. Un̄ credo q; p̄fessores nō p̄ecēt mortaliter qui aliq̄n etiam dicunt se habuisse tale peccatū in cōfessione q̄n in tali generalitate ita dicunt q; nullo mō pōt deprehēdi p̄sona q; ipm confessa est. licet sit p̄iculosuz talia referre. nisi i casu necessitatis p ꝓsilio habēdo ꝓpter scandalū t p̄riculū ne deueniatur in noticiā p̄sone Sēcds casus in quo licet reuelare ē de licētia ꝓfitētis. qđ tamē nō placet. vt dixi. s. Tercius casus fm Inno. t sequitur Pa. in. c. ois. de p̄. t re. est q̄n quis ꝓfitet se velle facere aliqđ malū. qz istud nō est dictū in pēnitētiali foro. t iō ꝓpter rationē isti⁹ sacramēti nō teneat celare. nec etiā ꝓpter p̄ceptū legis nature seu diuine rōne p̄missiōis. saltē tacite de nō reuelādo. qz vt dic. s. Bo. i iij. dist. xxi imtelligit q; dz celare. nisi fuit as vl' obediētia aliud exigat vt ei ꝓposito. Nec obstat qđ cōiter tenēt theo. ea. dist. q; nō liceat. qz dictū eoz limito t intelligo q̄n q̄s cōfiteret se h̄re p̄ctm̄ de quo nō pōt pēnitere. et a quo nō pōt nec vult abstinere. t hoc iō ꝓfitetur vt sacerdos p̄berat ꝓsiliū t oret p eo vt deus eū illuminet. t hm̄oi. t tale p̄ctm̄ nō p̄dit in p̄iculū alioz. sz tm̄ ipsius cōfitētis. nā tūc nullo mō pōt reuelari. qz talis ꝓfessio dimittit ad p̄tritionē. et ꝓsequēter ad p̄ctōrum remissionē. fm Ri. in. iij. dist. xxi. ar. iij. q. ij. sz q̄n vergeret in p̄iculū ꝑmutationis vel alterius. s. tūc si nullo mō vult cessare talis q̄n illud faciat. credo sine p̄iudicio q; nō solum potest. immo tenēt reuelare ei q̄potest p̄desse et nō obesse vt malo obuietur.

Quartus casus ē q̄n quis habet p aliaz viā p̄ctm̄ sibi detectuz i confessione fm. s. Bo. t Ri. t cōiterē opi. theo. in. d. xxi. di. Uerū ē q; ꝓpter scandalū nō debet reuelare nisi p̄cedat vtilitate vel vtilitate illud dicat. vel nisi interuerit dicere veritatē fm Inno. i. c. ois. de p̄. t re. t recitat Pa. in. d. c. dilectus. de ex. p̄e. Nunq̄z tn̄ debet dicere se habuisse illud i cōfessione. qz fm Sco. vbi. s. peccaret mortaliter. Et idē dicit reuelat aliq̄d pl⁹ q̄z sciat extra ꝓfessionē. puta scit semiplene aliqđ factū extra ꝓfessionē. t plene i ꝓfessione. nō licet sibi ne p̄cō mortali nisi semiplene exp̄mere. vel si hz dubie. aliter q̄z dubie reuelare nō debet

Quint⁹ casus ē q̄n essent aliq̄ qui cōdixerūt interficere p̄sbm cū eis euntē in nemoris quoz vnus pœnitet t confitet an nemoris ingressum. nā tūc pōt sacerdos retrocedere. licet ex hoc alij socij cognoscāt sociū ꝓfessum. isse p̄ditionē. fm em Sco. i. iij. di. xxi. generaliter dici pt q; signū qđ de se ē idōneus ad significādū tale p̄ctm̄ fuisse ꝓfessū. vl' nō fuisse. sz aliqbus sit signū magis determiatū ex aliq̄ p̄supposito. nō tn̄ ex se ē signū relatiuū ꝓfessionis. nec p ꝓsequens simpl'r illicitū ꝓfessori. Quidā tn̄ tenēt q; i tali casu teneat p̄tinere nem⁹ t subire mortē q̄z tali signo reuelare. Sz eis nō credo. Meli⁹ tn̄ faceret si aliquā causā fingeret cur intrare renuit Sz si nō p̄ inuenire credo cū Sco. q; pōt desistere abingressu. q̄uis illi p tale signū deprehēdāt cōfessionē ei fuisse factā. Et tn̄ signū nō erit idōneū ferēs sz certū nullo mō liceret signū facere vel alio mō ꝓfessionē reuelare. sz pot⁹ teneat fm Ri. vbi. s. mortē sustinere ne cōfessionē reuelet Sextus casus in quo licet reuelare cōfessionē est q̄n id qđ dicit nō est peccatū. nec est circumstātia peccati illius q̄ cōfitet. Nam tale quid nō cadit sub sacramēto ꝓfessionis nisi eēt quid potens deducere ad manifestatiōz p̄cti. Un̄ si q̄s confitēdo inseraret q; in tali terra sunt boni fructus. vl' pulcr; castr; vel

q̃ ex tali licito ℑctu dz dare cẽtũ ducatos ali
cui z hm̃oi: q̃ nõ sunt pcã. nec reducẽtia ad
mãifestatõz pcti. licite fm Ri. vbi. s. pt mãi
festare. nisi tal' inotescat ꝓfessori q̃ talia sibi
dicit sb sigillo secreti. qz tũc nõ põt reuelare.
nisi fm q̃ sigillũ secreti põt reuelari. vt. j. di/
¶Quid si presbz haberet aliqd pctm̃ /cam.
mortale quod nõ posset cõfiteri nisi confessi
onẽ sibi factã reuelaret: R. fm Rich. vbi. s.
z Sco. q̃ nõ debet cõfiteri durãte tali casu il
lud pctm̃. sed sufficit conteri de eo cuz ꝓposi/
to confitẽdi quãdo poterit facere sine pudi/
cio sigilli confessionis z reuelatõe psone con
fesse. Fortiori em̃ vinculo tenet ad celãdũ cõ
fessionẽ q̃ penitẽs ad confitendũ.
¶Utrũ sacerdos qui audit duos in ꝓfessio/
ne. z vnus coz dixit se peccasse cuz illo alio.
sz ille alt9 cõfitẽdo hoc nõ dicit: possit eũ d̃ h̃
interrogare: R. q̃ sic in genere. sz nõ potest di/
cere q̃ alius sibi reuelauerit. nisi ille extra cõ
fessionẽ sibi dixisset.
¶Utrũ sciens p cõfessionẽ aliquẽ excõicatũ
teneat eũ vitare: R. fm Ri. vbi. s. q̃ nõ. etiã
i secreto. Et ad. c. cũ nõ ab homie. de sen. ex.
qd̃ videtur dicere ctrariũ. rñdet q̃ intelligi/
tur qñ scit p aliã viã in secreto q̃z p cõfessio/
nẽ. Sco. tñ vbi. s. tenet q̃ dz eũ vitare si põt
sine pditõe eius excõicatõis. Si ꝓo hoc nõ
põt facere qn eũ pdat nõ tenetur. immo te/
netur nõ vitare. qz fortiori vinculo ligat ad
celandũ. s. p legẽ nature. diuinã z eccl'iasticã
q̃z ad vitandũ excõmunicatũ.
¶Quid si sacerdos sciat p ꝓfessionẽ q̃ aliqs
dormiuit cũ muliere i eccl'ia: R. q̃ h̃ nõ põt re
uelare epo nisi i genere. dicẽdo tal' eccl'a ẽ pol
luta z indiget reconciliatõe. ar. c. significasti.
d̃ adul. z. c. si sacerdos. de off. ordi. Et h̃ tuti9 ẽ.
licz qdã dicãt q̃ nec etiã i genere debeat reue
lare. Qd̃ verũ credo qñ ẽ omino occultũ. qa
sic nõ indiget reconciliatione.
¶Utr̃ abbas vl' ali9 plat9 possit amouere sb
ditũ ab aliq̃ officio ꝓpter delictũ qd̃ scit i cõ
fessione: R. fm Ri. z Sco. vbi. s. q̃ nõ. etiã
si scit eũ male vti tali officio. nisi qn̄ hoc face
re posset sine suspitione penitẽtis z alteri9 cu/
iuscũq̃ q̃ eũ amoueat ꝓpter confessionẽ. qa
tunc posset. Sz ego credo istud ver̃ nisi qñ
tal' sbdit9 ꝓfiteret pctm̃ a q̃ nõ vult desistere.
z qd̃ ẽ grẽ i periculũ alioz. qz tunc credo possit
eũ officio puare qñ ad libituz ipsius ꝓcetat
amouere vel cõfirmare. vt. s. ℌ. vij.
¶Quid de presbzo q̃ scit i cõfessione impedi/
mẽtũ i matrimonio ℑhẽdo. vl' decan9 in ꝓmo
uẽdo z p eũ pñtãdo: R. q̃ secrete dz eos mo
nere vt desistãt. q̃ si ℑhũt bñdicat nuptias. si
pcrit q̃ pñtet ordinãdo. pñtet qñ aliter face
re nõ põt sine manifestatione ꝓfessionis. facit
qd̃ no. glo. z doc. i. c. vnico. d̃ sepul. i or. fa. Rõ
qz etiã si diceret nõ sibi crederet. nisi q̃tenus
posset ꝓbare. z sic frustra faceret.
¶Quid ẽ qd̃ cadit sb sigillo ꝓfessionis: R. q̃ 14
directe se extẽdit ad oĩa que cadũt sub sacra
mẽtali ꝓfessione. vt sunt pctã. Indirecte ꝓo
cadũt oĩa illa p que deꝓhẽdi põt peccatuz
vel peccator. Un̄ fm Ric. vbi. s. q̃cquid p se
vel p accidẽs. directe vel indirecte posset de
recũdtiã. vel cõfusionẽ. vel malã suspitõz. vel
aliqd̃ aliud nocumentũ generare penitẽti ex
pctõ ꝓfesso cadit sub isto sigillo. Un̄ locus
et tps z silia ex quibꝫ põt deuenire in noticiã
peccati confessi. nõ simpliciter sz sub relatio/
ne ad psonam que ipsum ẽ confessa cadit sb
isto sigillo. z durat etiã post mortẽ peniten/
tis. fm Sco. vbi. s. Un̄ est preceptũ negati
uũ q̃d̃ obligat etiam ad semp.
¶Utrũ ille cui confessor reuelauit confessio 15
nem teneatur celare qd̃ sibi reuelauit: R. fm
Ri. vbi. s. q̃ sic. immo prelato sibi pcipienti
q̃ reuelet nõ tenetur. nec debet obedire. qz ta/
lis confessor qui sibi reuelauit dedit de facto
sibi potestatẽ loquendi. nõ de iure. z iõ nullo
mõ licet ei reuelare.
¶Quid de illo q̃ audiuit a ppposito aut a ca/ 16
su ꝓfessionẽ quã q̃s facit ꝓfessori. R. Ri. vbi
s. q̃ tenet celare de iure nature z diuino. z iõ
nullo mõ poterit sine pctõ mortali reuelare
sine ꝓsensu expsso penitẽtis. Et addit Sco.
vbi. s. q̃ q̃ dolose z insidiose audiuit que q̃s
confitet peccat mortaliter.
¶Utrũ psona cũ q̃ quis peccauit cadat sub 17
sigillo confessionis: R. Ri. vbi. s. q̃ sic. siue
penitens potuerit suũ pctm̃ confiteri sine ex
pressione illius psone siue non.
¶Utrũ penitens teneatur celare penitentiã 18
sibi a confessore iniunctã: R. fm Ri. vbi. s.
q̃ si penitẽs in manifestãdo qd̃ sibi a confes/
sore est iniunctũ faceret preiudiciũ fame pro
prie absq̃ vlla vtilitate aut ꝓfessori. qz si for
te sciretur qd̃ sibi iniũxit incurrit odium ali/
quoꝝ z hmõi. tunc tenet celare. Si ꝓo nec
fame ꝓprie resultat preiudiciũ. nec sacerdo/
ti. tũc põt reuelare si vult.
¶Que est pena reuelantis cõfessionẽ: R. q̃ 19
vltra pctm̃ mortale debet detrudi i arto mo/
nasterio z deponi. vt in. c. oĩs. de pe. z re.
¶Sz nũquid laicus reuelans cõfessionẽ si/ 20
bi factã sit detrudẽdus in arto monasterio:
R. Pa. in. d. c. omnis. q̃ sic

21 ¶ Cui incumbit pbatio q̄ tal' reuelauit ꝓfessiōz. R. Pa. i. d. c. oīs. q̄ si ꝓfessor cōfiteat̄ se dixisse tale pctm. sz negat se habuisse illō in cōfessione. nisi pter se aliūde habuisse q̄z per ꝓfessiōz ꝑsumeꝫ ꝫ eū. s. q̄ i cōfessiōe habuit. ar. vi. q. ij. placuit. nō tñ puniet̄ pena ordinaria. d. c. oīs. sz pena arbitraria. q̄z nō apte cō

22 ¶ Utr̄ eadē sit rō d̄ sigillo ꝓfessionis q̄ncit̄ t sigillo secreti. R. q̄ sz sigillū secreti t sigillū ꝓfessionis se habeāt fm inferi⁹ t supi⁹. q̄z ome sigillū ꝓfessionis ē sigillū secreti. t nō econtrario. tñ nō ē eadē rō d̄ vno sic d̄ alio. Uer ē q̄ pccat mortal'r frāgēs q̄libet istoz sigilloz vñ tenet Sco. vbi. s. q̄ siue ille q̄ alicui aliq̄ dic̄ exp̄mat q̄ ea dicit sibi sb sigillo secreti sive nō teneꝫ celare. dūmō itelligat q̄ sb secreto ei dicit. Et addit Ri. vbi. s. q̄ i h̄ ꝓcoz. q̄ si reuelat crimē ꝑditōnis incurrit. Limita tñ fm. s. Bo. ca. di. vez. q̄ nullo mō sz reuelare sigillū secreti nisi in duobz casibz. Prim⁹ q̄n p̄nas id exigit. puta q̄z p̄git i ꝑiculū alioꝝ Scōs q̄n obedictia cogit ad reuelādū. Unā ꝫ ista duo t iuramētū t ꝓmissio nō valēt Unā dicit Pa. i. d. c. oīs. q̄ si tal' assumit i testē teneꝫ reuelare. q̄cquis sub sigillo secreti sit ei dictū. nō tñ teneꝫ denūciare. q̄z aliud ē testimoniū dicere. aliud denūciare. nā denūciare nō teneꝫ q̄s q̄d ꝓbare nō ꝑt. vi. q. ij. placuit. ij. q. i. si peccauerit. ij. q. vij. plerīq̄z. Hē. tñ d̄ gan. ix. quol'. dicit q̄ sb dit⁹ q̄ recipit aliq̄d ab alio i secreto nō p̄gēs i damnū cuiusq̄z. nō teneꝫ reuelare etiā ꝑlato p̄cipiēti vt reuelet. Et fm h̄ limitē. s. Bo. vt intelligat̄ teneri exobediētia q̄n ꝑlatus vult scire q̄d p̄t cedere i detrimētū religiōis aut alteri⁹. al's nō. Sigilluz ꝺo confessionis nullo mō licet reuelare. nisi fm q̄. s. dictū est.

32 ¶ Utr̄ ꝓfessor dicēs aliquē sibi cōfessum de pctis suis sit reuelator ꝓfessionis. R. fm Ri. vbi. s. q̄ nō. q̄z nihil occultū mānifestat. sz solū manifestū q̄d scit extra cōfessionē. q̄z si dixerim⁹ q̄ pctm nō habem⁹ ipsi nos seducim⁹ ⁊c. i. Joh. i. Si ꝺo diceret q̄ ē sibi ꝓfessus de magnis crimibz t mltis. bn ēet reuelator cōfessionis. Quidā etiā dicūt q̄ dicere taliaverba. s. h̄ pctm audiui i confessiōe. q̄ ē pctm mortale. t satis ad h̄ videt facere tex. d. c. oīs. sed ego h̄ nō credo. Et ē ver⁹ fm Sco. vbi. s. nisi p tale ꝺueniat̄ i noticiā psone q̄ ipm ꝓmisit. Periculosum ē tamē talia dicere.

Cōfirmatio

electoꝝ an sit necessitate p̄tēda

¶ R. q̄ sic d̄ iure cōi. ita q̄ electꝰ ad regimē ecclie aut religiōis. si admīstratōi dignitat̄ se igesserit añ ꝓfirmatōz. siue rāḡs ꝑlat⁹ vl' ꝑcurator. aut iconom⁹. aut alio nomiq̄sito colore in spūalibz aut tpalibz. p se vel aliū. i totū vl' i pte añ ꝓfirmatōz. ipo facto p̄uat̄ oī iure qd̄ p electōz i ipa dignitate habebat. c. auaricie. d̄ elec. li. vi. Fallit h̄ i casu quabbīssa electa a maiori pte. nō tñ a duabz partibz ipugnat̄ ne ꝓfirmet̄. q̄z iterim p̄t admīstrare. c. in dēnitatibz. §. si ꝺo. de elec. lib. vi. Itē fallit q̄n ꝓfirmatio a papa ē p̄tēdat⁹ electꝰ ē valde remot⁹. vicz vltra italiā. nūc bene p̄t admīstrare i tpalibz t spūalibz añ confirmatōz. Excepto q̄ nullā alienatōz facere ꝑt vt i. c. nihil. d̄ elec. Qd̄ vez credo q̄n nō adhi moza p̄tēde ꝓfirmatōis. al's hēbit locū pena. d. c. auaricie. Et qd̄ dic̄ tex. d̄ vltramōtano. credo hēat locū i citramōtano: q̄n curia esset vltra mōtes. vt tenet Yo. t Jo. an. i. d. c. nihil. t Bul. i. d. c. auaricie. Sec⁹ ēet si hīret p̄uilegiū. vt nos frēs minozes. q̄ habem⁹ q̄ elect⁹ general' nī statum p̄t admīstrare.

¶ Utr̄ p̄fata habeāt locū i epo. R. Se. i. d. c. auaricie. fm Jo. an. q̄ sic. Ex q̄ nō q̄ cōstitutio pen̄al' emanās ad coadiuuationē vl' executionē iuris antiq̄ interp̄tat̄ late vt includat ꝓtēta i iure antiq̄. al's nō h̄ret locū i epo q̄z appellatō e dignitatis non comp̄hēditur epalis. vt dicit glo. in. c. ij. de p̄b̄. li. vi. Sz h̄ sic. q̄z in iure antiquo includebat epus. vt in c. nostr. t. c. qualiter. de elec.

¶ Utr̄ habeat locū p̄fata pena i imperat. R. Hu. t Jo. i. c. legim⁹. xcij. di. q̄ non. t vt tenet glo. in cle. vnica. de iureiur. i q̄ reges manos. p̄t admīstrare t oēz iurisdictionē exercere imperij. q̄uis Pau. ibidē teneat ꝫu. Sed placet mihi opi. glo.

¶ Dñ dz ꝑti ꝓfirmatio. R. q̄ infra tres mēses p⁹ p̄stitū ꝓsensū. al'r legitimo cessāte impedimēto si nō ꝑatur. vl' ab electorib. vel ab epo electo. vl' ab alio p ipso. electio ē nulla. c. q̄z sit. d̄ elec. li. vi. In cathedralibz ꝺo t regularibz eccl'ijs quaz ꝓfirmatio a papa ē p̄tenda. serua moderatiōz. c. cupientes. d̄ elec. li. vi.

¶ A q̄ dz ꝑti ꝓfirmatio. R. q̄ si electꝰ ē extra pt⁹ dz ꝑti a papa vl' ab ei⁹ legato d̄ latere si ē aliqs sup illa p̄uicia. vt i. c. si abbatē. de elec. li. vi. Intellige q̄n tal' exempt⁹ subest imediate papē. sec⁹ si mediate. vt sūt p̄uiciales ministri ordis mioz. q̄ q̄uis sint exempti. tñ habēt sup se generalē tot⁹ ordis a q̄ habēt ꝓfirmari. Tñ Pa. i. c. i. d̄ sup. ne. p. tenet q̄ abbates etiā exempti sūt p epos cōfirmādi. Qui nō sūt exempti debēt ꝓfirmari p suos ꝑlatos

imediatos supiores.vtputa epos iferiores suos.archiepũs epos suffraganeos suos. pri/mas vel priarcha archiepos nõ exemptos. Hec colliguñ ex.c.cũ monasteriũ.t ex.c.cũ dilect⁹.t.c. bone memorie.el p mo.de elec. cũ ibi nõ.t.lxiij. di.illud.

¶Quõ dz fieri confirmatio a supiore vl ab eo cui d iure cõi siue spali.puta p̃uilegio vl cõ/suetudine pcepta.siue ex delegatõe confirma tio ptinet:R.q dz vocari notarim si ẽ aliqs coelect⁹ sil cũ eo.vel apparet aliqs oppositor al's general' i eccl'ia in q dz tal' esse vocatio dz fieri.vt si q sint q se velint opponere pa reãt assignato termio pemptorio.etiã si nul lus adesset dz ipse confirmator diligẽter exa/miare t electois pcessũ t psonã electi.maxie i scia t honestate vite.t etate.qz si idignũ cõ firmat vl illegitimũ mortal'r peccat.t ẽ pua/tus ipso iure a ptate confirmãdi pmũ successo rẽ illi⁹.t confirmatio ipso iure ẽ nulla.qñ ñ vo catis q sũt vocãdi si ẽ aliqs coelect⁹ vel ali⁹ q velit opponere õ electũ vl electionẽ.t nõ di/cussso negocio fit. Hec habẽtur ex.c.nihil.de elec.t.c.fi.de elec.li.vi.cũ ibi nota.

¶Sz nũqd si elect⁹ admistrat post confirma/tõz nulla cadit ipna. d q.s. i pn:R.glo.in d.c.fi.q si errauit i facto.puta credidit factã vocatõz t discussionẽ.et sic nõ cadit sz excu/sat.sz si errauit i iure nõ excusatur a dicta pe/na.de re.iu.ignorãtia.li.vi.cũ concor.

¶Utr pfata nullitas confirmatõis hẽat locũ i postulatõe:R.glo.i.d.c.fi.q sic i amissiõe postulatõis q fit a supiore qui postulatũ ad mittẽdo confirmat.sec⁹ i postulatõe q est i eo q postulat monach⁹ elect⁹ a plato suo Sil'r hz locũ i pñtatõe.vt ille cui fit pñtatio fuet de/cretalẽ.d.c.fi. Nec ob.si dicas q constitutio vi dẽt pnal'.t sic extẽdi nõ dz.qz nõ ẽ pnal'.cuz nõ puet iure q sito sz q rẽdo.vide ibi doc.

¶Utr sit seruãdũ qd dictũ ẽ.G.iij. pcedẽti i oibꝫ bñficijs etiã simplicibꝫ:R.Be.i.d.c.fi. q sic.siue habeãt curã aiarꝫ siue nõ.qz cũ i oi bñficio reqrat examinatio confirmatio electi seu pñtati seu postulati.fm Jo.an.post Ho. in.c.ppositit.de cel.p.g seruãda sũt pdicta.

¶Utr in hospitali sil'r:R.Lap.fm Be.vbi s.q sic.si dat i bñficiũ p viã pñtatõis vl ele ctõis.Sec⁹ qñ nõ dat in bñficiũ.qz tunc fit collatio seu pñtatõ.vt in cle.qz tingit.de reli.dom.

¶Utr plat⁹ supior possit confirmare sine capi tulo:R.Be.i.c.qm.d elec.li.vi.q Archid.h post opi.recitatas tenet.q nõ valet confirma/tio si absentia capituli fiat.ar.eoꝫ q not.de off.dele.cãm.ff.d admi.tu.l.ticiũ t meuiũ.i pn.t.ff.d exerci.l.i.§.si plures. Et hꝫ vez nisi consuetudo eccl'ie hꝫet cõtrariũ.qz tũc valeret con firmatio.d c sue.c.non est.li.vi.

Cõfirmatõis sacrm ad qd valet:R.mel chiades papa in.c.spũsctus.de cõse.dist.v. q valet ad augmentũ gre.ad confirmandũ in pugna cõtra vicia t diabolũ.t armat et instruit ad agones huius mundi t plia.

¶Utr sit necessariũ ad salutẽ:R.q nõ absolute.qz baptizat⁹ si statim decedit saluat. vt pz i.d.c.spũsctus.qz nõ sit cõfirmat⁹.tñ necessariũ ẽ ita q contemnẽs ipm suscipe mortal'r peccaret t damnaret.vt colligit ex.d.c. spũsctus.cũ ibi nõ. Et pterea credo q notabil' negligẽtia eoꝫ i nõ conferẽdo istd sacrz sit eis perm mortale.p ar.i.d.c. spũsanct⁹. 1

¶Utrũ soli epi hoc sacramentũ possint conferre:R.q sic.vt patet in.c.de his.t duobus c.se.de conse.di.v. Tñ fm Inno.in.c.quãto de cõsue.papa posset dare licentiã sacerdotibus vt conferret.qz fm glo.in.c.mãdamus de conse.di.v.t sequtur Inno.vbi.s.ex dicta datione pape qlibet cleric⁹ pot conferre ordinẽ t sacramentũ qd habet. 2

¶Quibꝫ dz confirmari istud sacrm:R.q omibꝫ fidelibꝫ baptizatis tã sanis qz etiã morte pericliãtibus.vt patet in.c.vt ieiunij.et.c. le. de cõse.dist.v.qzuis glo.seutire videat q debeat dari solũ habentibꝫ pfectã etatẽ.s.xij.an/noz.non credo verum. 3

¶Utr pfecte etatis volẽs suscipe istud sacrm teneat cõfiteri pus:R.q qzuis teneat confiteri d mortali si qd cõmisit añqz susciat. aliter peccaret mortal'r.tñ cõfiteri nõ credo teneat d necessitate.ar.d.c.vt ieiunij.in ꝑdo moneat. 4

¶Utr d chrismate tm t illius anni debeat fieri:R.q sic.cũ sit minoris necessitatis confirmatio qz baptismus.ar.c.qm.de sen.ex.lib.vi.t c.si qs d alio.de conse.di.iij. 5

¶Utr omi tpe possit confirmi:R.q sic.ar.d.c. oẽs fideles.t.c.de his.t.c.vt ieiunij.t.c.se. de cõse.dist.v. Sz epus dz eẽ ieiun⁹.vt in.c. vt epi.d conse.di.v.sz nõ de pcepto 6

¶Utr ieiun⁹ tm debeat suscipere:R.q sic. nisi necessitas aliud suadeat. Tñ credo sit cõsiliũ nõ pceptũ.vt pz i.d.c.vt ieiunij. Et pterea dicit Ala.q melius confirmari post prãdiũ qz epo postea discedẽte non possit confirmari. 7

¶Quid si qs oleo p chrismate sit unct⁹:R. fm Ho.t Inno.i.c.vnico.de sa.vnc.q debet iterum chrismate liniri.t dz illa oratio reitera/ 8

ri signo te tē. Alie aūt oīones q̄ p̄cedunt et sequūtur non iterātur.

9 ¶Que ē forma hui⁹ sacr̄m⁹ R. q̄ i iure nō inue/nit nisi q̄ i frōte chrismate dr signari. Tn̄ i pōtificalib⁹ cōiter habet. Ego te cōsigno si/gno crucis t ꝓfirmo te chrismate salutis. In nomine p̄tis t filij tē. Et hec ē seruāda.

10 ¶Utr̄ sit reiterabile istud sacr̄m⁹ R. q̄ non. vt. c. dictū ē. t. c. se, ea. di. Et peccaret morta/liter scienter iterās. sec⁹ si ignoraret. aut dubi/taret. qz nō dr iteratū qđ nescitur factū.

11 ¶Utr̄ non confirmat⁹ possit tenere aliū ad ꝓfirmatōez⁹ R. q̄ nō. c. i baptismate. de con/se. di. iiij. Et si tenet nō ꝓtrahit cōpaternita/tē. vt ibi patet. cōcor. Tho. t Pe.

12 ¶Quot p̄nt tenere ad istud sacr̄m⁹ Rñ. tm̄ vnus debet ee q̄ teneat. c. nō plures. de conse. di. iiij. Sicut t i baptismo. vt ibidē.

13 ¶Utr̄ ille q̄ tenuit in cathecismo vl̄ baptis/mo possit tenere ꝯ sacrō⁹ R. q̄ consuetudo romana ē q̄ nō. Iz p singulos singli⁹ suscipiāt Tn̄ fieri pt si necessitas cogit. al's nō. vt i. c. in cathecismo. d consa. di. v. Iz nō q̄ hodie ex cōsuetudine ēvt q̄ tenet i cathecismo teneat i baptismo. t iō sine p̄cto fit. Si tm̄ ples sūt q̄ tenēt oēs efficiūt ꝓpatres suscepti. vt in. c. fi. de cog. spi. li. vi. Et ideo vir non dr tenere vxorē. t econuerso. qz oriret impedimentū.

Confirmatio sūmi pōtifex ex certa scien/tia facit validū qđ erat nullū respectu ūrs/po sitiui. fm Jo. d li. vt refert Pa. i. c. cū sup. de cā pos. t p. facit firmū qđ al's ē ifirmū. solēne qđ nō ē solēne supplēdo defect⁹ solennitatis omisse. q̄. q. i. i p̄mis. d trās. c. i. de cōcess. p. qz. Si ꝯo fit i forma cōi ñ ex certa scia. nihil urs tribuit. Iz solū vet⁹ ꝓfiat. de ꝓfir. vti. vel iuti. c. dilecta. t. c. i. i glo. t de ꝓcess. p. qz dū/sitatē. t de p̄uil. qz intētōis. nec p ipaz deroga tur iuri cōi. de of. or. licet. de fi. istru. dilectos.

1 ¶Confirmatio pp̄e nō ē qñ successor confir mat constitutionē p̄decessoris seu eius gesta vt dicit Pa. i. c. i. de loca. t ē dictū Jo. Uñ potius ē ratificatio vel innouatio. Iz con/firmatio ē qñ supior confirmat factū infe/oris. Qđ nō. qz facit ad multa

Cōfraternitas an sit lici ta. R. pe. iiij. q̄ sic. si fiat ex cā licita. facit glo. i. c. si qui clericoz. xi. q. i. q̄ dicit q̄ fraternitates bñ ad mittūt. xlij. d ist. si qs despicit. Sed q̄ fiūt ad malū ꝓhibēt. C. d mono. l. vnica. de h. d. an/dreas barbatius in. c. officij. de testa. plene tractat. Archid. etiā in. d. c. si qs despicit. Et vide. s. Collegium

¶Utrū statutū ꝯfraternitatū quo cauet ne qs recipiat nisi soluat tm̄ liceat. R. pe. vbi s. q̄ sic si fit ppter honestā cāz: puta alendis paupib⁹ t hmoi. d. c. si qs despicit. t ar. xxv. q. ij. nō exemplo. Quidā tn̄ dicūt non licere qz excludit pietatē. s. ne qs recipiat nisi soluat. t videtur magis equū. Si tn̄ statutum diceret q̄ recept⁹ soluat tm̄ omī mēse liceret. Audo. de ro. in no. dicit. q̄ Archi. i. d. c. si qs despicit: ꝯsuluit q̄ si fit statutū p verba affir matiua sic valet. Si p ꝓba negatiua. s. nul/lus admittat: sic nō valet. allegat. c. ad aplī cā. de simo. Et addit idē Audo. q̄ si prās in/uenit societatē in qua sit statutū inhonestū; pōt statim eoipo cassare societatē fm Bar. i l. sb ptextu. ff. de extraor. cri. Et seqtur Bal. i c. i. §. ducticulas. de pa. te. i vsi. feu.

Cōuratio ē qñ aliq̄ rebelli au/ctoritate i vnum se colligēdo iuramēta inter se dederūt. xi. q. i. si q̄ clerico. Et nō q̄ ꝯiuratio t ꝯspiratio pro vno eodēq̄ crimine accipiunt. xi. q. i. cōiura tionū. Uñ cōiurare ē sil' vel vnū iurare. Con spirare ꝓo ē simil' vel i idē spirare. fm glo. i. c. constitutionē. de sen. ex. li. vi

¶Utr̄ oīs ꝯiuratio sit illicita. R. q̄ ꝓpe cō/spiratō vt pz ex p̄cedētib⁹ ē illicita. Dr tn̄ al/qñ largo mō ꝯspiratio seu conuratio q̄ aliq̄ cōiurat vl' i idē aspirāt qđ d se ē licitū t tūc licz tal' ꝯspiratio. vt no. glo. i. d. c. si qui clerico. al's. i. q. i. ꝯcussiōis. xxij. q. i. c. i. nota. Innoc. i. c. cū. J. t. A. d sen. t re iud. t Pa. ibi c. exhibita. d iudi. Qñ g̃ qs ꝯiurat vl' rebel/lat plato vl' otra dētie t hmoi. sic ē ꝯspiratio. vt pz de v. sig. ꝯstitutōz. li. vi. t sic ꝯspiratio d se ē mortale p̄ctm. In dubio ꝯo sp plus mitur mala fm Inno. i. c. i. d sal. t Clinc. in. c. si. de testi. co. t Jo. an. in. c. ij. de ver. sig.

¶Que ē pena cōiuratiū vl' cōspiratū. R. lai ci debēt excōicari si ꝺ epm fm glo. in. c. fi. de te sti. co. t fm Jo. t Jo. an. i vna libra auri cō demnari singuli. In constitutiōe Federici d pace te. c. hac edictali. Et si quis tumultū ꝺ aliquē fecerit vl' seditiosas voces emiserit. ca pitalis est pena. l. denūciamus. C. de his q̄ ad ec. confu. et. l. i. t. ij. C. de sedi. t. ff. de pe. l. aut facta. t. C. de epi. t cle. l. quenticulā. vbi pro hibentur cetus vel turba congregari: nisi in ueniatur concessum expresse. ff. de col. illi. per totum. Clerici debent exponi

Consanguitas vide infra Primo/ nium.iij.impedimento.vi.

Conscientia ꝓuenit cuꝫ lege na turali rõnal' creatu re ⁊ cũ sinderesi in ꝟ qõ ẽ regulare. sed differ rũt ĩ mõ. lex naturalis dictat ei bonũ faciendũ ⁊ malũ fugiẽdũ. ꝓst hoc seq̃tur iudiciũ ĩ rõne. et sic formal' ꝺ scia. vlterio facto iudicio ꝙ sic debet eẽ seq̃tur sinderesis q̃ ẽ scintilla cõsciẽtie q̃ stimulat volũtatẽ ad bonũ faciẽdũ. Et sic ptz ꝙ cõsciẽtia ꝓprie ẽ regula in rõne. sinderesis ꝯo ĩ volũtate. instigãdo eã ad bonũ ⁊ stimulãdo. hec ex Alle. in.iij.pte sum.

¶ Utrũ ꝺ sciẽtia ligет ad faciendũ oĩa qõ dictat ꝙ modũ ꝓceptõis vel ꝓhibitõis ⁊ R.s. Bo. in.ij.sen.di.xxxix.ar.i.q.iij. ꝙ aut ꝺ sciẽtia dictat aliq̃d qõ ẽ fm legẽ dei. ⁊ sic tenet facere. Aut dictat pter legẽ. ⁊ sic tenetur facere vel ꝺ sciẽtiã deponere. vt puta si dictat necessariũ ad salutẽ festucã de terra leuare. si nõ deponit ꝺ sciẽtiã aut nõ leuat mortaliter peccat. Aut ꝺ sciẽtia dictat qõ est ꝺtra legẽ dei. et sic non ligat ad faciendũ. sed ligat ad deponendũ. qz erronea erroꝛe repugnat legi diuine. vñ q̃diu manet ponit hoiem extra statũ salutis. ⁊ ideo necessario tenet eã deponere. q̃a siue faciat qõ ꝺ sciẽtia dictat siue non faciat semp mortaliter peccat. Faciendo qõ dictat peccat mortal'r. qz facit ꝯ legẽ dei. nõ faciendo peccat mortal'r. qz faciẽdo bonũ facit ĩ cõtẽptũ dei. dũ credit dictãte sibi ꝺ sciẽtia hec deo displicere. Et sic intellige. xxvij. q.i.§. ex his. dõ ſy. ꝙ tuas. el.ij. dõ reiti. spo. li'as. de p/ sep.c.fi. qõ tit ꝯ ꝺ sciaz edificat ad gehennã

¶ Quid si plat' ꝓcipiat aliq̃d ꝙ ꝺ sciẽtia sbdicti dictat etiã ꝯ legẽ dei. R.s. Bo. vbi.s. ꝙ te neт eã deponere. nisi claz sit illud forte ꝺtra legẽ dei. Et si nescit de illa iudicare debet sapiẽtiores ꝺsulere. vel ꝙ oꝛõem a deo declaratiõnẽ postulare. vel dic vt habeт in.c. inq̃sitõni. de sen. ex. ꝙ qñ scit ꝙ certo ꝙ est ꝺtra legẽ dei: nõ obediat. qz mortaliter peccaret. sed potꝰ toleret etiã excõmunicationẽ. Si non scit ꝙ certo. sed ex leui ⁊ temeraria credulitate. tũc ad ꝺsiliũ sui plati deponat. Si ꝯo habeat credulitatem ꝓbabilẽ ⁊ discretã q̃uis nõ manifestam ⁊ euidentẽ. tunc ꝓpter obedientiaz faciat qõ sibi ꝓcipitur. qz tenetur in tali dubio. ⁊ ꝓpter bonũ obedientie excusat. sed nullo mõ ex ꝓpria volũtate faciat. qz non licet. immo mortaliter peccaret. qz q̃ amat periculũ peribit in illo. Et istud est qõ dicit tex. in.c. nõ solũ. de regula.li.vi. Decet inquit ⁊ expedit vt ꝺ scientie puritati nõ desit iudiciũ rationis. nedũ spũalis ꝓfectus queriť. unde salutis dispendiũ incurratur

¶ Utrũ ꝺ fidẽ de ꝺ sciẽtia famã negligẽs peccet mortaliter. vide. j. Fama. §.i. 3

Cõsecratio epõꝝ ⁊ archiepõꝝ infra tres menses post electionẽ ⁊ ꝯfirmationẽ differri nõ debet nisi necessitas aliud suadeat. lxxv. di. qm̃ q̃dã

¶ A q̃ debeт ꝓsecrari archieps ⁊ R. ꝙ ab omnibus suffraganeis suis q̃ tunc ad metropolitanã eccl'iam sunt vocãdi. de tem. oꝛ. si archieps. ⁊ cũ ꝺsensu ꝓ matis. c. placuit. lxv. dist. ita ꝙ sine eo nõ recipit execution ẽ ꝺsecratus vt no. Inno. in.c. nec epi. de tem. ordi. 1

¶ Quis ꝺsecrabit epm ⁊ R. si ẽ exempt' cõsecrabitur a papa vl' de ei' mãdato. Si ꝯo nõ ẽ exempt' ꝙ archiepũs cũ duobꝫ puincialibus epis. aut tres ꝺprouinciales epi ex iussu archiepi. Ita tñ ꝙ oẽs epi ꝺprouinciales sunt ꝓ epl'am reqrẽdi vt ꝺsentiãt. vt in. d.c. nec epi. vbi dicit Inno. ꝙ si aliqs epõꝝ comprouincialiũ ꝺtenatur ĩ ꝺsecratõe archiepi vel epi. ꝙ poterit agere vt ꝓ ipeť executiõe officij. sic ĩ electõe agit vt cassеť. dõ elec. ꝙ sic. argu. de elec. cũ ĩ veteri. de arb. cũ olim. lxv. di. nõ dz. ⁊ etiã grauior pna sibi poterit imponi 2

¶ Quo die debeт ꝺsecrari ꝑdict' ⁊ R. ꝙ die domico hora terciaz. l. dist. q̃ ĩ aliquo. qsi in fi. lxv. di. qõ die. ⁊ c. ordinationes 3

¶ Quõ dz fieri ⁊ vide in. d.c. ordinatõnes. sz melio ĩ eoꝝ pastorali. Et q̃d sit de sba. no. ĩ. d. c. ordinatões. lxv. di. i summa 4

¶ Patriarcha aũt et primas ac cardinales. credo ꝙ a papa sint ꝺsecrãdi vel de eius mãdato. ⁊ nõ ab alio. arg. c. pudenda. ⁊ qõ ibi no. xxiij. q.i. Dicit etiam Pa. in.c. meminimus. de accu. ꝙ quilibet ꝑlatus ꝯfirmatus a papa nõ põt bñdici seu ꝺsecrari ꝓ inferiorez nisi de licentia papę. vt in.c. cum in distribuẽdis. de tem. ordi. nisi ꝺsuetudo aliud habeat. Papa ꝯo ꝺsecrari debeт ab epo hostiensi. xxvij di. in nomine dñi 5

¶ In quo loco sunt ꝑfati ꝺsecrãdi ⁊ R. ꝙ archieps ĩ sua metropolitana eccl'ia. vt in. d.c. si archiepũs. Alij aũt vbi placuerit ad quez ptinet ꝺsecratio. lxxxi. di.c.fi. 6

Cõsecratio ecclesie a quo debz fieri ⁊ R. ꝙ ab epo ꝓpio non ab alieno. nisi de licentia ꝓpz. facit. c. tua fraternitas. de conse. ec. vel al. Nõ epũs ergo nõ põt etiã de licentia epi. nec etiã

reconciliare. vt in. c. aqua. eo. ti. Dicit tñ Inno. ibidez. q papa pluribz epis concessit vt possint p simplices sacerdotes reconciliare ecclesiam. aqua tñ p̃us p epm bñdicta. Et sic ptz q ex concessione papę solū pñt reconciliare nō ꝯsecrare. Intelligeꝺ eccl'ia ꝯsecrata. ꝙa eccl'ia nō ꝯsecrata bñ pōt reconciliari p sacerdotē aq̃ exorcizata tñ. vt i. c. fi. ꝺ cōse. ec. vel al. qz aq̃ exorcizata pōt fieri p simplicē sacerdotē. Et q̃ ptz q nō oportet fiat p epm vl' ꝺ licētia ei⁹ fm glo. i. d. c. fi. z ē cōis opi.

1 ¶Quo tpe pōt ꝯsecrari? R. q in omi tpe taz festiuo q̃z nō. d. c. tua fraternitas

2 ¶Quō ꝺz ꝯsecrari? R. q mod⁹ hz in eoz pastorali. z aliq̃d de ꝯse. dis. i. oēs basilice. z qꝺ ibi nō. sz a pastorali nō est recedendū

3 ¶Utz aliq̃n sit reconsecrāda? R. Pa. i. c. ppo iusti. de ꝯse. ec. vel alta. q sic in tribz casibus ¶Primo qñ nescit an fuerit ꝯsecrata. vtputa qz nō hz aliqꝺ signū p qꝺ appareat consecrata. nec scꝑtura. nec testz z hmoi. ꝺ ꝯse. di. i. eccl'ie vel altaria. qz nō ꝺz iteratū qꝺ nescit factū. c. solēnitates. el. i. de ꝯse. di. i. c. veniēs. de pn̄. nō bap. Secōs si parietes sūt ꝯbusti z dcrustati. Rō. qz cōsecratio et unctio fit in ipsis parietibz. Et idō licet nō corruāt. si tñ cōburant ē reconsecrāda. glo. ē de cōse. dis. i. eccles⁹. Secus si tectū cōburat vel detruatur. qz nō ē reconsecrāda. vt in. c. ligneis. ꝺ cōse. ec. vel al. Tercio si parietes ita corruerit q de nouo oportet ipsaz reficere. etiā de eisdē lapidibz. Et licet glo. z aliqui ibi velint q si nūc vna pars reficiatur z postea alia. q non sit reconsecranda. tñ Pa. vbi. s. tenet. q debet reconsecrari. quia in spūalibus confideramus veritatē z nō fictionē. vt no. Archi. in. c. i. de voto. lib. vi. Jō est verū q nō est in veritate illa prima ecclesia. nec ꝯsecratio que fuit in illa prima est in ista. quia nō ē liquor qui cōmisceatur. Et hanc opi. seqtur Inno. in rubrica. eo. ti.

4 ¶In quibz casibz eccl'ia polluit z indiget reconciliatōe? R. Pa. i. d. c. ppo iusti. ponit duos casus. ¶Primo qñ i ea effundit sanguis Et nō q effusio significat abundantiā. p q vide bonū tex. cū glo. i. c. cū illoz. §. q si claustrales. de sen. ex. z iō ex modica lesione q̃uis modicū de sanguine effluat: nō indiget reconciliatione. Aduerte q ista effusio sanguinis oportet q sit facta ex cōtentione vel ex iniuria fm Rodo. qz si furiosus vel ligno cadente effunderet sanguis. nō esset reconciliāda. Et h̃ videt velle Hugo de ꝯse. di. i. eccles⁹ Et Hosti. in. c. si ecclesia. de cōse. ec. vel alta.

¶Secōs qñ in ea aliquis occidit. licet sanguis non effundat. puta qz suspēdit z hmoi. Et intellige de homicidio violento vel iniurioso. fm nō. in. c. vnico. eo. ti. lib. vi. Secus homicidio casuali. vel cū quis se defendēdo aliū occidit. vel si sanctus ibi occidat. qz tūc nō est reconcilianda. Sz glo. in. d. c. vnico. tenet. q in hoc vltimo casu polluit. z ē reconciliāda. sz nō lauādus est locus vbi sanguis effusus est. z ꝺmuniter h̃ tenet.

¶Sz quid si quis in ea letaliter vulneretur z extra ecclesiaz moriat? R. glo. d. c. vnici. q reconciliabit. etiā si sanguinē recollegisset in scutella. sz nō econtrario si vulneret extra et cōfugit ad ecclesiaz. licet ibi moriat vel sanguis effundat non reconciliabit. Sic' dic fm Hug. si existēs i tecto eccl'ie iagitret non reconciliabitur. qz extra ecclesiā videt factū

¶Quid si q̃s sane mētis seip̃m vulneret vel occidat in eccl'ia irato aio? R. he. i. d. c. vnico. q reconciliabitur si ē publicū. de sen. ex. co. tingit. el p̃mo. qz homicida ē. Secus si esset furiosus z nō sane mētis. arg. cle. si furiosus de homic. ¶Tercius qñ excōicat⁹ sepelitur in eccl'ia vel paganus. qz si erat ꝯsecrata ē reconciliāda z corpa p̃dictoz p̃icienda si dicerent ab alijs. de ꝯse. di. i. ecclesiā. vel alta. cōsuluisti. z ibi Pa. ponit istū casum se. ¶Quartus qñ fuit ꝯsecrata p nonnullum excōicatū. Nā ea que cōsistūt in exteriorib⁹ bñdictōib⁹ z ꝯsecratōib⁹: facta p nonnullū excōicatū. nō debēt p fideles exercitari. ar. reconciliatoz. ¶Quint⁹ fm glo. i. d. c. ppo iusti. qñ parietes successiue repantur. sz crede do sit reconsecrāda. ¶Sextus qñ effundit semē. de adul. c. significasti. sz qñ est occultū nō polluitur. vt tenet glo. in. d. c. vnico. z p d. c. significasti. in p̃. publice. Et fit publica vel ex confessione eoz̃ qui fecerūt vel rei euidentia. Et intelligūt quidā de oñi effusione seminis criminosa. Sec⁹ de effusiōe q̃ fit i mrimonio cā procreāde plus. de hmoi. Cōtrariū tñ tenet ꝺmuniter. vt ptz i glo. d. c. vnici. qꝺ ibi no. vt habeat locū i omni pollutōe humana. Et h̃ magis consonat tex. in. c. eccl'ias. de cōse. di. i. z h̃ tenet.

¶Quid si eccl'ia nō erat cōsecrata? R. q q̃s quis eccl'ia nō sit cōsecrata. tamē polluitur ex minis aut sanguis effusione. vt ptz i. c. fi. de cōse. ec. vel alta. z debet lauari aqua exorcizata tñ p sacerdotē. vt ibidē.

¶Utz celebrās i ecclesia pollura efficiatur irregularis? R. he. i. d. c. vnico. q nō. ꝺ sentis qui. li. vi. tñ in ea nō debet celebrari. ꝺ

ꝑuil'. tuaꝝ. in ꝓuin. Dicit tñ Lapus. q talis est suspensus ab ingressu eccl'ie. de ꝓuil'. epoꝝ li. vi. Et si cū tali suspēsione in eccl'ia diuina celebraret vt ꝓrius suo agens officio. erit ir/ regularis. de sen. ex. is cui. li. vi.

¶Quō debet reconciliari eccl'ia polluta: R. q cū aqua. de qua in. c. Insuluisti. t in. c. aqua. ꝺ cōse. ec. vel al. Et sil' cimiteriū Sed melius habetur in pastorali. Et sic serua

¶Utr faciens Consecrare ecclesiā possit cōsecrari ad ipsam dotandā: R. Pa. in. c. cū sic. ꝺ cō se. ec. vel al. q sic. Et dos debet eē tāta q vnus ꝓbyter cū mīstro possit viuere habito respectu ad obuēciones spūales. Et si esset collegiata habetur respect' ad numer collegiatorū. Fallit h̄ in eccles'iis mendicantiū

¶Utr possit exigi p Consecratōe eccl'ie: R. q ñ. vide. j. Simonia. iij. §. xix.

Cōsecratio altaris ē alia a cōsecratione eccl'esie c. i. de cōse. ec. vel al. Ideo vna sine alia fieri pōt. de quo vide. s. Altare

Cōsecratio cimiteriū quō debet fieri. habetur i pastorali.

¶Quō polluitur: R. q si cimiteriū ē cōtiguum eccl'ie. tūc polluta eccl'esia polluit cimiteriū s nō econuerso. vt in. ꝺ. c. vnico. de cōse. ec. vel al. li. vi. Si ꝺo nō est contiguū eccl'ie. vel si est contiguus. s nō polluit eccl'ia. tunc polluitur p sanguis vl' semis effusionē. sic ꝺ ctū ē ꝺ eccl'ia. Item qñ aliqs excōicat' vel infi del' in eo sepelitur. vt in. ꝺ. c. Insuluisti. t in. ꝺ. c. eccl'iam. el. ij. Aduerte tñ q si essent plura cimiteria Contigua. tñ parietē habētia i medio seiūgentē. polluto vno non polluitur aliud. etiā si p portā mediā haberāt accessus ꝺ vno ad aliud. vt in. ꝺ. c. vnico

¶Sz qd si pollutio vel sanguis effusio fiat i porta i medio posita: R. io. an. vt refert Se. i. ꝺ. c. vnico. q illud cimiteriū ē violatū cuī cā paries t porta fuerūt facta q si sit illius ac cessio. p. l. t si nō sunt. §. pe. t vl. ff. ꝺ au. t ar. le. vbi ꝺ. spectam' q res cuī rei ornāde cā fu erit adhibita: nō q sit p̄cio sior. Et iō legato auro legata sūt vasa aurea. t legatis gēmis: gēma vasa. t fm h̄ sine gēme sint i aureis vasis: auro cedēt. t idē ꝺ argēto. cū. l. se. Et dic Se. ibidē. q i dubio paries itermedi' videt principalī fact' vt faciat duo cimiteria nō ac cessorie. vt innuit tex. ibidē

¶Utr silt sit dicēdū si pollutō vl' effusio sanguis fiat i porta eccl'ie: R. Se. vbi. s. q Jo. ꝺ imo. dic q sic. q ñ intra clausurā ostij ꝑsus eccl'ias ē facta. Sec' si i pte q ē extra clausurā. ar. no. p Bar. in. l. i. ff. de dona.

¶A q ꝺz reconciliari: R. q ab epo. sic ꝺ dictū ē ꝺ eccl'ia cū aq bñdicta. vt i. ꝺ. c. Insuluisti 4

¶Utrū debeat ꝙs sepeliri i cimiterio polluto R. q nō. vt in. ꝺ. c. vnico. 5

¶Utrū corpa excōicatoꝝ hereticoꝝ aut paganoꝝ sint exhumāda q Consecrare vult cimiteriū vl' reconciliare pollutū: R. q sic. si discerni pōt. de cōse. di. i. eccl'iam. el. ij. 6

¶Utr reconciliata eccl'ia reconciliatū sit cimiteriū: R. fm Arch. t Jo. an. in. ꝺ. c. vnico q sic si ē contiguū. al's secus 7

Cōsecratio vestimentorum t vasorum ad diuinū cultū necessarioꝝ ad quē ptinet. vide. s. Bñdictio. §. i. t. ij.

¶Utr possint alienari: R. q in vsus ꝓpha nos nullo mō debēt Conuerti q semel deo dicata sunt. s vetustate Consumpta debēt cōburi t cineres i eccl'a reponi. c. q semel. t qꝺ ibi nō. xix. q. iij. t in regula. semel deo. ꝺ reg. iu. li. vi Pōt tñ vasa eccl'iastica t calices Confracti seu minuti vendi in casibꝫ Cessis de qbꝫ. s. Alienatio. §. ij. x. q. ij. h̄ uis. t i glo. p̄fate regule. Integra nō nisi alteri eccl'esie vel loco religioso. vt in. c. ligna. ꝺ Cse. di. i. 1

Consecratio ẏginū q tpe debet fieri: R. q i die epiphanie. t in natalibꝫ apl'oꝝ. t p totā hebdomadā resurrectionis. et omī die dñico. vt nō. xx. q. i. §. velamē. t. c. se. t i casu necessitatis. puta piculo mortis omī die ꝓhibito. xx. q. i. deuotis. t i glo. c. ij. ꝺ Cse. ec. vl' al. Innoc. i. c. i. ꝺ tem. oꝝ. tenet q etiā i solēnibꝫ festiuitatibꝫ pōt Consecrari.

¶A quo debēt cōsecrari: R. q ab epo ꝓprio vt in. ꝺ. c. deuotis. 1

¶Utr illa q ē corrupta sit consecrāda: R. q nō. xxvi. di. acutius. t. ꝺ. c. deuotis. t. c. ut nē culas. ea. q. Et qcuis fuerit violenter corrupta. tñ Consecrāda nō est. qr licet corona ei duplicet qcū ad meritū. nō tñ habebit aureola virginū. vt nō. i sum. xxxij. q. v. facit. c. ille famule. ea. q. Sz theologi tenēt t bñ q habebit. t nec ꝓpter h̄ nō cōsecrat. s qr ecclesie nō constat an cōsenserit vel ne. 2

¶Quid fiet ꝺ ea q occulte corrupta fuit t ni si cōsecret iminet scādalū: R. q epus simulabit eā cōsecrare. faciēdo ea q nō sunt ꝺ sba cōsecratōis. t omittēdo sba alia qꝺ licet. sic ptz i. c. i. ꝺ hīs q vi metusue cā fi. t facit. c. vtile. 3

xxij.q.ij. & nomen virginitatis mutabit in nomen castitatis.

Consentire videt fm Inno. i.c.i genesi. d elec. qñ qs tacet in actu honorabili seu ꝓcupiscibili. sz in actu vitupabili & ꝓiudiciali & in q̃ cēt verecundū loq̃ & ꝺdicere plerūq; videt dissentire. l. filiusfa. §. inutt⁹. & ibi glo. ff. de pcu. & est glo. in. l. q̃ patitur. ff. mā. & glo. i.c. plerūq; ij q. vij. limitat Jo. d imo. i.c. vña. d loca. & glo. in. c. diaconus. xxij. dist. et i. d. l. q̃ patitur. qñ actus q̃ fit in ꝓiudiciū valet etiā illo ꝺdicēte Secus si nō valet nisi pñs ꝓsentiat. qz tunc tacens habetur p ꝓsentiēte. Exemplū p mivendo rem alienā dño pñte & tacēte. & sic nō nō valet. qz etiā eo absente vel ꝺdicēte potuit vēdi in ꝓiudiciū vendētis. vt no. in. l. rem alienā. ff. de ꝺhē. emp. sicut & legare pñt rem alienā in ꝓiudiciū sui heredis. vt nō. i.c. filiꝰ de testa. Exemplū scd̄o. Impignorat qs rem alienā ꝓsente dño. & scit vicz. vt nō. i. l. gaiꝰ. ff. de pig. ac. Et de hac distinctōne habes tex. singularē in. l. sepe. §. cur aut his. ff. de re iudi. facit. l. si seruus ꝓmunis. ff. de do. inter vi. & vx. nisi vxor donās rem ꝓmunē sibi & fratri pñte fratre & nō ꝓtradicēte valet ꝓcessio. facit. c. cōtinebat. de his q̃ fi. a p̄. vbi si plat⁹ cōtulit bñficiū pñsente capitulo & nō ꝓtradicente tenet collatio. facit quod no. Bal. i. l. si tutor. C. in qui. cau. i inte. resti. nō ē ne. vbi dic q̃ si quis scit aliquē se gerere p eius ꝓcuratore. tunc si ꝓtradicendo potest illum impedire. si tacet consentit. Secus si nō potest impedire. Similē decisionē ponūt dñi de rota i habentibus causam cōmunē. si vnus illorū ꝓstituit ꝓcuratorem vt consentire videātur si pñt impedire. et quod no. Bal. in. l. ij. §. si vir. ff. solu. ma. vbi dicit q̃ qñ cōsensus reqritur ad habilitandā pſonam. nō contradictio habetur p ꝓsensu. vt in. l. quo em. §. i. ff. rē ra. ha. vbi dicit glo. nō ꝓtradicere ratihabitōi par ē. Ex quo arguit Bal. q̃ satisfactū est statuto florentino qz requirenti ꝓsensū cōsanguineoꝝ i cōtractibus si cōsanguinei sciunt nec ꝓtradicūt. p quo facit illud singulare dictū Bal. in. l. potuit. i vltia. q. C. de iur. deli. vbi vult q̃ si pupill⁹ maior infante vna cū tutore ingressus ē possessionē. q̃ p hoc hereditas est legitime comphensa. Nec obstat q̃ aūctas debeat pstari ꝟbis expssis. vt facit l. i. ad fi. ff. d auc. tuto. qz hē ē verū circa actꝰ expssos. sz i tacitis tacite loquimur rebꝰ istz & factis. iuxta illud. & factis loquimur argumentū. arg. in. l. de quibus. ff. de legi. & l. ites qz. ff. de pac. facit qd̄ idem Bal. in. l. mandatū. C. man. in. ij. coll. dicit q̃ societas contracta cū patre intelligit cū filio renouata si interueniat patientia tutoris. Idē aliud dicit in. l. post mortem. ff. de adop. vbi idem Bal. dicit. q̃ si filius vixit ꝺcorsum a p̄e negotio vt emācipatus p. xx. annos patre sciēte et patiēte pſumitur emancipatus

¶ Sz nūquid i actu negatiuo reqrat̄ ptestatio ne videatur ꝓsentire. R. q̃ i actu negatiuo abstinēs & tacēs nō habetur p ꝓsentiente facit qd̄ no. Hosti. & Inno. i.c. olim inter. de resti. spo. & quod nō. in cle. vnica. de pcu. ibi cta glo. l. fi. ff. de pcu. Sil'r nō q̃ qñ duo ꝓnūtur vni & solū negat vnū. videtur alterum affirmare. vt i.c. nōne bñdicim⁹. de pſumpt. facit. c. i. de postu. p̄la. Sed bñ attēde istā q. quomodo tacēs videtur cōsentire. quia videtur esse quasi brocardica questio. quia multas patitur limitationes

¶ Utr̄ existētes in ꝓsilio & tacētes qñ aliqꝺ malū tractat sint culpabiles. R. q̃ existētes i ꝓsilio inuoluūtur pēto. & tenētur ad restitutionē de damno & sil'r de quibuscūq; aliis qui malo obuiare pñt & nō faciūt. Ratio. qz quis tenetur loq̃ & tacet. consentit i eius ꝓiudicium. l. de etate. §. q̃ tacuit. ff. de inter. ac. et. c. ff. post pstitū. de ꝓfes. li. vi. Quilibet aūt de vniuersitate tenet votū suū exp̄ mere i ꝓcernibus facta ꝓmunitatis ex debito officij. arg. i. c. i. de his q̃ fi. a ma. par. ca. Et ideo ibi dicit Inno. q̃ nisi ꝺdicat si aliqua ibi male aguntur habetur p cōsentiēte quo ad pēm et q̃ ad pēnā. Qꝺ quidē vniuersaliter q̃ ad culpā habeo p indubitatū de quocūq; q̃ pōt obuiare pēto ne cōmittat & nō facit. xxij. q. v. h̄ vult. Sz de pena nō credo nisi i plano vl' cui est officio ꝓpter. vt istis q̃ habet vocē i capitulo. ar. eoꝝ q̃ no. in. c. negligere. ij. q. vij. vl' nūlo. vt eoꝝ q̃ volose taceat & nō phibeat. arg. eoꝝ q̃ no. i. c. quāte. de sen. ex. Et fm hāc distinctōez iuxta Bar. i. l. vtr̄. ff. d̄ peri. ci. vbi vult q̃ solus teneat obuiare q̃ ē sbiect⁹ illi q̃ dz offendi. sicut seruꝰ filiꝰ. Et glo. i. l. culpa caret. ff. d̄ re. iu. ex tex. insti. d pu. iudi. §. alia. q̃ vult q̃ ꝓsci⁹ q̃ ptinet ad officio. vl' qñ volose nō phibet. vl' i crimine lese maiestatis. l. q̃ squis. C. ad. l. iul'. ma.

¶ Qñ dz pstari cōsensus. R. vt colligitur ex Bar. i. l. si quis mihi bona. §. iussum. ff. de acquirere. & Pa. i. c. cū nos. d his q̃ fi. a pla. & alios doc. ibidē. q̃ qñq; in actu reqrit iussus alicuiꝰ. & tūc debet pcedere. vt i. d. §. iussum.

Nūqz req̄ritur auctoritas .i. cōsensus auctoritabilis. t debet interuenire in ipso actu ꝑm q̄ verbum sonat. vel modicū aī seu immediate post. vt in. d. §. iussum. t in. l. obligari. § tutor. ff. de auct. tu. t insti. eo. §. tutor. Nūqz req̄ritur licentia t debet p̄cedere. c. licet. de regula. Nūqz consiliū. t debet requiri aī t expectari resp̄sum. c. cū i veteri. de elec. Nūqz requirit cōsensus. t tunc si de solēnitate actꝰ requirit vt interueniat certo tpe. nō p̄ot interuenire post. c. auditis. iuncto. c. qz ꝓpter. de elec. Aut nō requirit certo tpe. iz simplr ad validitatē actꝰ. t tūc si actꝰ tenuit p̄ot ꝓsentire semp. vñ canonicꝰ ꝓtēptꝰ i electōe p̄ot consentire q̄ncūqz vult. c. qđ sicut. d elec. Si ꝓ actꝰ nō tenuit. t tūc p̄ot etiā interuenire post factū. sed validat actū. nō vt extūc sed vt ex nūc. facit qđ no. glo. in regula ratū. t i regula ratihabitio. t in regula nō firmat. de reg. in. lib. vi. Quod limito verum in alijs. iz nō in sacramentis

4 ¶ Quid req̄rit vt ratihabitio ꝓfirmet actuz p̄cedentē. ꝛ. R. bal. in. l. fi. C. ad mace. t i. l. ob seruare. §. fi. ff. d offi. pcō. multa dicit. Sed tu dic clarius q̄ p̄mo optet sit factū noīe meo. vt in. d. regula ratū. Intellige ꝑm glo. i. c. cū q̄s. d sen. ex. li. vi. factū noīe meo q̄n mea ꝓtēplatiōe fecit. Scdo q̄ habeā ratū tanqz gestū noīe meo. Nā possum hīe ratū factū. sed qualitatē facti nō. s. q̄ sit factū noīe meo. l. si cui interdicto. C. ar. tu. t no. in. l. pomponius ff. d neg. ge. Et ista est opi. Ja. de are. appro/bata in. l. i. §. reijcere. ff. d vi t vi. ar. t p glo. ꝑm bar. ibidē. in. §. sed cū quis. licz ꝑm bal. sit glo. ꝓ traria ibidē i. §. quotiēs. Dic tū ad nerte q̄ nō solum ratihabitio expressa suffi cit. sed etiam tacita in maleficijs. vtputa q̄a nō reuocat postqz scit q̄ est factū nomīe eius aut nō contradicit. vt lite nō cōte. c. i. in fi. d of. dele. c. olim. cl p̄mo. C. d īnces. nup. l. cum ancillas. C. de defer. l. i. t no. glo. i. c. cū impo sitōibus. de iureiur. li. vi. qz tūc est ratihabitō p̄sumpta. ij. q. i. notū. Secus esset i nō male ficijs. Tercio q̄ actus nō requirat p̄sentiaz. qz q̄ p̄sentiā requirit ratihabitio nō p̄ot cō firmare. insti. de auc. tu. §. tutor. Quarto req̄ritur ꝑm Pa. in. c. i. d conuer. infi. q̄ extrema sint habilia ad illū actum p̄trandū. s. tps in quo actus gestus ē t ratihabitōis tps. qz si vnū istoz deficit nō p̄cedit ratihabitio. qz cū ratihabitio sit fictio iuris nō p̄ot p̄cedere sup impossibili. de quo plene p bar. in. l. si is qui p emptore. ff. d vsuca. Exemplū. quidaz noīe infantis interfecit. Maiorfactus ratū habet. certe talis ratihabitio nō retrotrahit qz impossibile erat tūc tpis tale mādare. Exemplū de alio extremo. Ab aliq̄ habebā terminū ad aliq̄d agendū. amicꝰ meꝰ noīe meo fecit. ego post terminū ratū habui: nō retrotrahit. qz sicut post terminū nō potuisset vere facere sic nec ficte. Rō. qz vbi certū tps ē d substātia ibi oportet obseruari tempus. alīs actꝰ est nullꝰ ipso iure. ff. d excu. tu. l. scire oportet. §. ꝓsequēs. qz recedere a tempore est recedere a forma. ff. de ver. ob. l. qui rome. §. augerius. Vide bonā glo. in. l. si ego. ff. de neg. ge. in fi. Et p hoc facit tex. in. l. bonoz. ff. rem ra. Vide bonā glo. in. c. qz sit. de elec. lib. vi. Facit qđ no. Lar. in cle. qđ circa. de elec. vbi dicit q̄ fictio nō potest id qđ ꝑm naturaz est impossibile. Exemplū. insti. de adop. §. miorē. vbi quis nō potest adoptare eum quē nō antecedit p tot annos q̄ eū generare posset. Sil'r non posset fingi q̄ quis viueret hodie qui. ccc. annis p̄teritis mortuus est. insti. de excu. tu. §. sed si in bello. Quinto requiritur ꝑm Inno. in. c. prudentiā. de of. dele. q̄ illud quod quis facit valeat vt sit aliquid. qz qđ nihil est nō potest ratū haberi. vñ excōmunicatus nomine alteriꝰ nō valet. licet ille ratum habeat. nisi tempore qui potest excommunicet. Similiter si quis iurisditionē faciat nomine iudicis nō p̄ot ratuz haberi. qz q̄ facta sunt t solennitatē requirūt nō possunt rata haberi. Et ideo cū sentētia a nō suo iudice lata sit nulla. de iudi. at si clerici. et cum alie solennitates requirātur quas ipsemet q̄ ratū hīe vult si omitteret nō teneret qđ facit. ergo nec ratū habere potest si ab aliquo omittat. facit. d. l. obseruare. in fi. Sexto requiritur q̄ possit mandatū p aliū fieri. qz si p aliū nō potest fieri ratihabitio non retrotrahit. vtputa facit q̄s adulteriū vel fornicationē noīe meo: nō possuz ratū habere. vt dicit glo. in. l. i. §. quotiēs. ff. de vi t vi ar. et Ly. in. l. nō dns. C. de accu. t in. c. sciant cuncti. de elec. libro. vi. Limita istud vez in alijs que nō sunt delicta sed quo ad delicta. licet nō ꝓprie cōmittat sed interp̄tatiue. ideo eadem pena punitur tanqz eiusdē delicti particeps t mandatoz. vt no. bal. in. l. vnica. §. ne autem. C. de cadu. tol.

¶ Utz actus qui debet expediri p cōsensuz i 5
ꝛmuni p̄stitū valeat si singuli ꝓsentiāt vt singuli nō collegialiter. ꝛ. R. Pa. in. c. cū in ecclia. de cā possel. t ꝓprie. q̄ nō. vt in. c. in genesi. de elec. t. l. ij. C. de decurionibꝰ. nec est spāle in electōe. cūqz glo. dicat ꝛriū in. c. i.

de re.ec.nō ali.li.vi. Ꝫ tu tene q̄ ñ valet.et ꝺ̄ sentit postmodū Jo.an. ibidē in nouel. et firmat Jo.cal. in.c.cū oēs. de testi. et Bar. in l.omnes ppli.ff. de iusti. ⁊ iur.

Cōseruator q̄s pōt esse? R. q̄ si datur a papa. oꝑtet q̄ sit epūs vel supior prelat⁹. vel abbas. vel habēs dignitatē vel psonatū in cathedralib⁹ aut collegiatis eccleſijs. Item q̄ nō sit de iurisdictōe vel dñio seu districtu ecclesiastico vel tēporali illius cui datur p conseruatore. exceptis illis qui regib⁹ et reginis dātur. Itē q̄ nō sit ꝑfnator cōseruatorꝝ sui. Habētur hec i.c.hac ꝓstitutōe. de off. dele. li. vi. ⁊ extra ciuitates vl̄ dioceſes i q̄b⁹ fuerint reputati. vl̄ alibi q̄ꝫ i ciuitatib⁹ seu locis insignib⁹ vbi copia possit h̄i peritorū: ꝓcedere nō pñt. nec aliq̄s vltra vnā dietā a fine dioceſ eorūdē trahere pñt. vt i. d. c. hac ꝓstitutōe.

1 ¶ De q̄bus pñt se intromittere? R. q̄ ſtiōe solū de manifestis iniurijs ⁊ violētijs. ⁊ si de alijs se intromiserint. vl̄ ad ea q̄ iudicialē indaginē req̄runt suā ptātē extēderint sunt ſuspēſi ꝑ vnū annū ab officio. ⁊ ps q̄ h̄ fieri ꝓcurauerit excōicatōis sn̄iaz incurrit ipo facto. a q̄ nō poterit absolui nisi ꝑ mo satisfaciat ite/graliter de expēſis. vt in. d. c. hac ꝓstitutōe.

2 ¶ Quid si re⁹ negat notorietū. ⁊ actor vult p/bare? R. q̄ ꝓseruator cognoscere poterit. q̄ꝫ q̄libet iudex cognoscere pōt an sua sit iurisdi/tio. l. si quis ex aliena. ff. de iudi.

3 ¶ Quantū durat eoꝝ officium? R. q̄ vsq̄ ad obitū ꝓcedētis. et tūc expirat q̄ ad negocia nō cepta. vt in. d. c. hac ꝓstitutione.

4 ¶ Circa munera ⁊ expēſas assessoꝝ ⁊ notariorū tenet obſuare q̄d d̄ legatis statutū ē. de q̄ vide. j. Judex. §. viij. cū sequētib⁹.

5 ¶ Quid de attētatis p conseruatores ꝟ prēmissa? R. q̄ irrita sunt ipso iure. d. c. hac ꝓstitutōe. ⁊ hec vera sunt nisi in eoꝝ lr̄is alia potestas eis daretur vt fit cōiter. Et sic patz q̄ hodie paz valet hec puisio

6 ¶ Ꝫ q̄d si alius q̄ꝫ ille cui ē cōseruator ꝓcuraret vt se intromitteret d̄ alijs. nūq̄d eet excōicatus? R. Ne. i. d. c. hac ꝓstitutōe q̄ nō. nisi ptic̄paret cū pte postq̄ excōicatoꝝ incurrit. q̄ tūc ligaret eadē excōicatōe ptic̄pādo in crimine criminoso. al's non

7 ¶ Quis p̄t absoluere istū? R. Arch. Jo. mo. ⁊ Jo.an. i. d. c. hac ꝓstitutōe. q̄ ordinarius ex/quo ꝓditor canonis non sibi reseruauit

8 ¶ Utz possit vices suas alteri cōmittere? R. q̄ nō. nisi citationes ⁊ sn̄iaz denūciationes: nisi aliud spāliter in eoꝝ lr̄is contineat. d. hac constitutione

Cōsiliū ē volūtatis. ꝑceptū nc̄itatis. xiij. q. i. q̄d ꝓcipitur. ri/ꝑiscitur. c. quisquis. ea. q. Et merito arguit qui cōsilia sapientū ⁊ recta suadentū nō vult recipere. lxxxiij. di. c. i. Et in dubijs vbi ꝓ requirere cōsiliū. xvi. q. q. vlis. ⁊ di. xx. c. vltra. i. q. iij. excellētissimus

¶ Utz quis teneatur ex cōsilio dato? R. q̄ aut dat q̄s consiliū delinquēti aut ꝓhibēti. Si delinquēti quo ad pēm indistincte in/uoluitur. ſz quo ad pēnā seu restitutōem fac endā distinguo. aut talis erat factur⁹ cui fi ne cōsilio. ⁊ tūc si dedit cōsiliū opē. tenet. insti de ob. q̄ ex delī. na. §. at vbi opē. ff. de fur. l. fi q̄s vxori. §. i. etiā si cōsiliū nō adhibuit ꝓin/paliter ſz secundario. ff. de fur. l. si pignore. §. pe. isti. d̄ fur. §. opē. vtputa accōmodauit sca lā ad ascēdēdū ⁊ hm̄oi. si ꝓo dedit cōsiliū sine ope. al's facturo nō tenetur. d. §. at vbi opē. Nec ob. l. i. §. si q̄s. ff. de ser. coꝝ. quia ē casus spālis i q̄ nō ꝺz augeri malicia serui laudan/do. Vel pōt dici q̄ ibi nō solū cōsuluit ſz etiaz laudādo incitauit q̄d magis ē. ꝙ ꝺ̄ facit q̄d nō. in. l. sepe. §. fi. ff. de ver. sig. et in. l. i. ff. ff. mā. Si ꝓo non erat facturus. tenetur. l. si re munerandi grā. §. plane. ff. man. ſz nō ei cui dedit cōsiliū ꝑm glo. in. l. nullus ex cōsilio. d̄ re. iu. li. vi. ſz ei cū quē ⁊ eius maleficij noīe. pu/ta si fecit homicidiū homicida est. l. dil. q̄s viduam. ⁊ hm̄oi. Sed tu dic in cōscientia teneri etiā ei quez male cōsulendo corrupit quantū potest exhortando ad bonū. arg. vi. q. i. deteriores. Si ꝓo dat cōsiliū ꝓtrahen/ti. ⁊ tunc si est fraudulentū tenetur indistincte. ff. de dolo. l. q̄ si cū res. vbi ille qui consu/luit dolose ⁊ sui lucri causa mutuare debuit. nō idoneo tenetur actione de dolo ei cui cōsi/lium dedit. ad idē. ff. de ꝓcōso. l. ij. Si ꝓo non est fraudulentū nō tenetur. vt in. d. regula. nullus ex consilio. ff. de dolo. l. eleganter. in fi. Et ꝺ̄ verum si est simplex cōsilium. q̄ si esset mandatū q̄ꝫ nō sit fraudulentū. si est vti gnata certa ꝑsona. puta mādat quis tibi vt ticio pecuniā tradas. et sic tenet indistincte. etiā si al's erat factur⁹. ff. mā. l. ij. §. tua ⁊ alie/na. ⁊. ff. d̄ neg. ge. l. iij. §. plane. Si ꝓo nō ē designata certa ꝑsona. ⁊ tūc si al's non erat fa/cturus tenetur. vt in. d. §. plane. al's non.

¶ Utz ille qui debet aliquid agere cuꝫ cōsilio alicuius possit ꝓcedere si ille mortuus ē. vl̄ ē

absens. vel nō vult ɔsulere. ff. vt colligo ex
Se. i. c. i. ne se. va. li. vi. t Pa. i. c. ex pte. d cō
sti. q aut ɔsiliū dz pti ex statuto vl ex cōsue/
tudine. t tūc pōt pcedere si ille mortu⁹ est vel
remot⁹. vel nō vult dare qñ piculosuz ē expe
ctare resp̄ctu actus sup quo requiri debet. hic
collatio bñficij t hmōi. Si ɔ consiliuz nō
requiritur p statutū vel consuetudinē. sed de
mandato alicui⁹. Se. ibidē tenet q nō pt p
cedere. sz debet ad mādantē referri. At h ve/
rum fm Vincē. t Compo. nisi ɔmissio facta
fuisset sub noīe dignitatis. qz si mortu⁹ ē ex/
pedabit successor. arg. c. qñ abbas. de off. de
leg. Pa. ɔ limitat vez nisi immineat picu/
lū ex dilatōe. ar. l. si lōgius. §. si filius. ff. d iu
dic. t in l. si cū dotē. §. sz si latitat. ff. sol. ma.
Et hoc sentit Bar. in. l. i. §. si plures. ff. d ex
ercito. Rō fm eū. qz mandatū debet intelligi
fm iura. ar. c. ex lris. de consti. et. c. ij. de rescp.
Sz de mēte iuris est q si pōt hz: habeat. et si
nō pōt haberi. t piculū sit i mora: pcedatur
ad cōsummationē actus. vt i. d. c. i. Et pla/
cet mihi. qz sic videt de mēte mādantis.

¶ Utz actus gestus teneat si potest peti con
silium t non petitur. R. Pa. in. d. c. ex pte. q
si ɔsiliū nō tenet actus nisi requiratur. vt in
c. cū in veteri. de elec. Si ɔ est ex dispositio/
ne legis. t tūc si lex a p̄ncipio cuz dedit pote/
statē mādauit consiliū requiri. silr nō valet
ex defectu potestatis. qz habuit eā mollifica/
tā t qualificatā. Et sic intellige rē. c. nouit. d
his q fi. a Pla. ita q sine clausula decreti act⁹ ē
nullus. Aut habeti p̄ us ptātē mādauit su/
perioz vt pcedat cū ɔsilio. t tūc tenet. licet sit
puniēdus. ar. c. dilectus. el. ij. de pben. vide
glo. singularē in cle. i. de iure patro.

¶ Utz obligatus petere ɔsiliū teneat illd se
qui. R. Se. in. d. c. q aut peti debet ab eo a cu
ius ptāte dependet p̄ncipaliter actus. vt q cle
ricus nō ɔueniatur coram alio ep̄o sine ɔsilio
appij. t sic tenetur sequi. t iste ē casus in. c. i.
de foro compe. cum glo. Si ɔ non dependet
actus ab eo. sz vna cū aliis dz interesse. tunc
si p alia iura debet sequi clauz ē q artabitur. t
ita pcedit glo. in. c. q. d coz. vi. fm intellectū
Do. patet h in. c. studeat. l. di. q requirit cō
siliū alioz epoz in depositione sacerdotis. t in
telligit q sequat ppter. c. felix. xv. q. vij. Aut
nō apparet p alia iura expsse q debeat seq. et
tūc si debet req̄ri a p̄cipe officij sup illa opoz
tet sequat. ɔclusio est Inno. in. c. venerabil.
de offi. dele. Mā coadiutoz ibi datus habz of
ficiū sup rebus eccl̄ie sicut p̄latus cui datur.
g debet seq eius ɔsiliū. Aut nō debet requiri a
p̄cipe officij sz ab habēte ius. t sic tenet seq.
Vñ si mādat puideri alicui de ecclesia requi
sito ɔsilio patroni. debet consiliū seq: cū habe
at ius in tali p̄sitione eccl̄ie. dictū ē Jo. an. i
c. dilectus. de off. lega. t in. c. i. de ca. mo. Aut
nō debet requiri ab habētibus ius: tūc si ma/
teria habeat q debeat sequi sequendū ē. puta
si consulat alicui ne ordinet ppter irregulari
tatē. t ita pcedit tex. in. c. ad aures. d eta. t q
li. t ita eū intelligit Jo. an. i. d. regula. null⁹
ex ɔsilio. Aut materia nō habet vt sequat. et
sic nō tenetur sequi. de elec. cū in veteri. de ar/
bi. cū olim. Adde fm Jo. an. in regula null⁹
li. vi. i mercu. q si dicatur iuxta ɔsiliū vl fm
consiliū. talis tenetur sequi. Et fm Ly. in. l.
id qd pauperibus. C. de epi. t cle. Jdē dicē/
dum qñ dz de consilio talis. Secus si dz cū
consilio. Sz Jo. an. vbi. s. t Bar. in. d. l. id
qd. nō approbant hoc. sz tenet q nō tenetur
sequi. Ago recurrere ad intētionē mādantis

¶ Sz pone q tali obligato sequi ɔsiliuz det 5
ɔsiliū iniustū. R. No. t seqtur Pa. q nō dz
seq. qz ɔsiliū importat q sit iustū. vt i. l. ticiū
t meuiū. ff. d admi. tu. t no. Barto. i. l. i. §. si
plures. ff. exerci. t fm eūdē Host. possz pferre
sniaz cōiā. Dd vez fm Panor. de eqtate. se
cus de rigore iuris. Dd vez credo nisi picu/
lū esset expectare. qz tunc posset dare etiaz de
rigore iuris. vt. s. dictū est

¶ Quid si papa mandet collegio vt eligat 6
vnū cū ɔsilio talis poterūt ne eligere eum a
quo ɔsiliū petere debēt. R. Pa. in. d. c. cū i ve
teri. q nō fm Host.

¶ Quid de pponētibus in ɔsiliis aliqd quo 7
primi iniuste damnificētur vl q fiāt iniqua
statuta. R. fm Dir. q tenētur ad restitutōez
in solidū qñ talis damnificatio nō fuisset fa
cta nisi ex eoz ppositione vltra mortale pec/
catū qd ɔmiserūt pponēdo

Cōspiratio vide. s. Coniura/tio.

Cōstellatio vide. j. Sortile/gium

Cōstitutio alia ciuil. alia eccl̄i/astica. Ciuilis ciuile
vel forēse ius appellat. Eccl̄iastica ɔ cano/
nis nomīe cēsēt. iij. di. §. i. vbi dicit glo. q eti
am aliqñ ɔstitutio eccl̄iastica appellat canō
qñ ɔstituitur in vniuersali ɔcilio. Aliqñ de/
cretū qñ papa statuit de consensu cardinali/
um ad nullius ɔsultationē. extra d elec. bone

el.i.qñqz etiã solus.extra de resc̃p.c.i. Aliqñ epl'a decretal'.qñ papa statuit aliq̃d ad alicu ius cõsultationẽ. Aliqñ dogma.qđ cõsistit i doctrin a fidei xpiane. Aliqñ mandatũ.qđ cõsistit in doctrina moz. Aliqñ interdictum quo nulla pena additur.facit.c. siqs dogmata.xxv.q.ij. Aliquãdo sanctio qñ addit penaz.xvij.q.iiij.si qs. Cõstitutio tñ ꝓprie dr qđ ꝓnceps statuit.c.ꝯstitutio.di.ij.large accipit ꝑ omi iure scꝑto.c.cũ oẽs.đ consti.

1 ¶Utr ꝯstitutio papę q̃ a ꝓncipio cõiter nõ recipit ipo scientes tolerate obliget ad pctm? R. Pa.in.c.qz circa.de ꝯsang.t affi. post. d. Anto.q nõ.ꝑ quo facit qđ nõ.iiij.dist. §.leges.đ treu.t pa.c.i. Si ẽo a ꝓncipio a maiori pte recipit sic obligat.q̃uis minor ps ñ seruet. Et sic intelligo.c.cũ iã dudũ.đ pbẽ.q multa ꝑ patientiã tolerant. q̃ si deducta fuerint in iudiciũ exigẽte iusticia nõ debẽt tolerari.vide qđ dico.j.Cõsuetudo.§.r.

2 ¶Utr oẽs cõstitutões emanate post cõpilationẽ decretaliũ habeãt vim? R.q non nisi de his fiat mẽtio i.vi.lib.decretaliũ. vl nisi sint facte post dictũ septũ.vt ꝓbatur in ꝓlogo dicti sexti. De hac materia vide.j.Lex

Cõsuetudo est ius quoddaz moribꝰ institutũ qđ ꝑ lege suscipit.c.cõsuetudo.i.di.t đ hac ẽ loquor.nõ de illa cõsuetudine large dicta q̃s đr ꝯsuet? facere aliq̃d.q̃ ẽ quoddaz ius ꝓpatũ nõ publicũ.vt ista de qua ẽ.vt.l.de q̃bus.t.l.cũ de cõsuetudine.ff.de legi.

1 ¶Quis põt consuetudinẽ introducere? R.q ille qui põt facere legẽ.qz a q̃ remouet gen? et eius spẽs.l.fili?.in fi.ff.đ dona.t.l.iurisgẽtium.§.si fraudãdi.ff.de pac.in glo.g̃ a cõtrario sensu cõsuetudo ẽ spẽs iuris.insti.de iure naturali.§.constat ergo

2 ¶Que requrũtur ad faciendũ ꝯsuetudinem? R.q.v.de necessitate vt habeat vim legis. Primũ q sit rõnabilis.qz de ꝺa legis est q sit rationabilis.iiij.dist.erit aũt. Ideo consuetudo ratione carens nunq̃z habebit vim legis. Et nõ q vt dicit do.Anto.in.c.fi.đ cõsue. Et refert Be.in.c.licet. de cõsti.lib.vi. Cõsuetudo in tantũ ẽ rõnabil' in q̃ntũ ꝓtici/pat de fine iuris. Finis iuris canonici ẽ felicitas aie. Finis iuris ciuilis ẽ bonũ publicũ vt no.glo.de iureiurã.cũ contingat Et ideo cõsuetudo debet cõuenire religioni disciplinez salutis. Si g̃ istis ẽ contraria .puta qz nutrit pctm de se est irrõnabilis.t nõ potest seruari sine pcto.viij.dist.que contra.t sex.c. se.q̃uis conueniret iuri ciuili.sicut vsure q̃ bono publico ꝓmittebãtur. Vel dic fm Pa. in.d.c.fi.q qñ consuetudo aliquo bono fine instituitur dr rationabilis.licet sit ꝯtra ius qđ est rationabile.qz illđ vno respectu.istud alio. Exemplũ.ius statuit q eps tractet negocia cũ cõcilio capituli.c.nouit.t.c.quãto. de his q fi.a ꝑ. Et est ratio.qz firmius est iudiciũ plurimoz.c.prudentia.de offi.dele.et ex.di.đ quibus.vbi dr. Facilius inuenit qđ a pluribꝰ senioribꝰ queritꝰ. Tñ consuetudo põt introducere cõtrariũ.vt in.c.nõ ẽ đ consuet. lic.li.vi.q tñ erit rõnabilis alia ratõe.vide vt facilꝰ expediant negocia. Hoc verum mõ nõ sit ꝯ veritatẽ t bonos mores

¶Sz q̃ro an aliq̃ cõsuetudo possit ee rõnabil' q sit ꝯ legẽ dei t naturalẽ? R. Pa.vbi. q ꝓcepta dei quedã sunt moralia.vt pura q moꝛes instruũt t informãt. sic non occides. honora patrẽ tuũ t hmoi.t in istis põt consuetudo distinguere.limitare t augere. si ro naturalis suadet.nec est pctm.qz ꝓsumendũ est ipsum deũ sic voluisse.cũ nolnerit omnes casus distinguere.sed dederit regulas ptãtẽ vicario suo.xxiij.q.i.qđcũq̃z ligaueris.

Sz vbi rõ nulla natural' suggerit illius distinguere seu limitare nulla lex pt.t mus cõsuetudo.t eã faciens đr errare. Et sic intellige tex.in.c.sunt quidaz.xxv.q.i.Quedã sũt ꝓcepta mixta.i.figuralia. Et istoz q dã sacralia.đ quibꝰ poterat rõ reddi ad lraz vt đ circũcisione t de purificatõe post partũ mulieris.Quedã ẽo cerimonialia.de quibꝰ rõ reddi nõ poterat q̃ ad lraz sz solũ q̃ ad iteratũ.vt illud. Non arabis cũ bue t asino t hmoi. Itẽ quedã iudicialia sunt q̃ nõ obligãt hodie nisi fm q dicã.j.Decime.§.i.t cõtra istud valet ꝯsuetudo.

¶Secõm quod requirit est q moꝛes t actus hominũ ꝑ quos introducit cõsuetudo solũ vt.d.l.de quibꝰ.sint tales q ꝓbabiliter arguãt consensum populi illius qui põt facere consuetudinẽ.d.l.de quibꝰ.

¶Sz quõ possum ꝑsumere de ꝯsensu populi volẽtis introducere ꝯsuetudinẽ? R.q acti aut ꝓcedunt a supioꝛi.t sunt actus iudiciales.tũc si ꝯsensus ppli accedat a ꝓncipe vel ex post facto tacite.t sint frequẽtati:ita q saltẽ sint duo.vt due sñie t laplus tpis.sicꝑ mit cõsuetudo.qz hñt aptitudinẽ ad cõsuetudinẽ inducẽdã.ff.đ inoff.te.l.nã et his.et ff.ad sil'.l.si quis.§.quod sb eodẽ tecto. Si ẽo tales actus non sunt iudiciales.vt edere.locare.t hmoi.aut actus ꝓpriatoz.vt

videre ī porticibꝫ sup̄ viā publicā. tūc nō suf
ficiūt duo actꝰ. ſz reqritur frequntia ⁊ ml'titu
do actuū. ita ꝙ tocꝰ ppl's sciat. l. ſz ⁊ ea. ff. d̄ le
gi. ⁊. l. nā imperator. ibidē. ⁊. ff. de īnſti. ac. l. ſz
⁊ si pupillus. Itē ꝙ actꝰ sint taliter publici ⁊
ita notorij fm̄ cōem opi. doc. vt verisil'r trāſi
erunt ī noticiā totiꝰ ppl'i. d. l. ſz ⁊ si pupillꝰ.
H. pscribere. Et rō ē. qz oportet vt interuen
at tacitus cōsensus ppl'i si dz esse consuetu
do q̄ ex vno actu agnosci nō pōt. q̄uis sit no
torius. nisi habeat cām successiuā p tps d̄bi
tū ad introducēdā consuetudinē. vtputa si
pons edificaret ī publico. ⁊ hēret cām̄ perma
nentē. silr si bñficiū scl'are ꝺfertur regulari. et
possidetur tpe habili ad cōsuetudinē. efficit
regulare ⁊ ecōtrario. vt in. c. cū de bñficio. d̄
plē. li. vi. vl' nisi appareat de expresso cōsensu
ppl'i volētis introducere consuetudinē p il
lū actū. sine q̄ consensu nunq̄ erit consuetu
do. vt no. glo. in. d. c. cōsuetudo. Et licz glo.
in. c. ita nos. xxv. q. ij. ⁊ in. c. cum eccl'ia. d cā
posſ. ⁊ pp̄. dicat ꝙ binꝰ actꝰ ī criminalibꝫ fa
cit ꝺsuetudinē. Intellige de cōsuetudine lar
ge accepta. nō de ista de qua hic

¶ Tercīū qd̄ reqritur ē vt sit introducta ex cer
ta sciētia nō p errorē. qz si tal' ē error q̄ tollat
ꝺsensum. nō pōt eē cōsuetudo. qz d̄ficit cā. s.
ꝺsensus ppl'i. d. l. d̄ quibus.

¶ Quartū qd̄ reqritur ē ꝙ maior ps ppl'i sit
usa illa cōsuetudine. Intellige de maiori pte
ppl'i hñtis ꝺsensum habilē ad faciēdū legē.
vñ pueri. ml'ieres ⁊ furiosi ⁊ hmōi. nō cōpu
tant̄ ī numero. qz nō pñt ꝺdere legē. vt ī. l. i.
ff. de legi. ⁊ non solū maior ps. ſz oportet sint
due ptes populi vel collegij. vt in. l. nulli. et
in. l. plane. ff. qd̄ cuiusq̄ vni. aliter sicut legē
non pñt facere. sic nec ꝺsuetudinē

¶ Quintū qd̄ reqritur ē tps d̄bitū. Hz q̄ro
quātū tps reqratur. R. Pa. in. d. c. fi. de con
sue. ꝙ licz varie sint opi. tñ istud sibi videt ꝙ
de iure ciuili reqritur tps. x. annorꝫ. qz iura re
q̄rūt tps longū ad introducēdū ꝺsuetudinē
C. q̄ sit lō. consue. ī rubro ⁊ ī nigro. ⁊ ar. i. l. ij
C. de seruitu. ⁊ longū tps ē. x. annorꝫ. C. de p.
lon. tē. p totū. ⁊ in glo. dicte R. C. q̄ sit lō. cō
sue. Et h̄ tenet Bar. in. d. l. de quibꝫ. ⁊ Ly. ī
d. l. ij. De iure aūt canonico dic. ꝙ aut ꝺsue
tudo ē p̄ter ius. ⁊ sufficit tps. x. annorū. facit
glo. in. c. fi. de cōsue. li. vi. ⁊ ī. c. ꝺsuetudo. xij.
di. Limita fm̄ Inno. ī. c. cū dilectꝰ. de ꝺsue.
nisi veniret ad detrahēdū iuri alicuiꝰ eccl'e p
ticularis. qz tūc reqritur tps d̄bitū ad pscri
ptōez. Secus si eēt ꝺtra eccl'iam vniuersalē
Hz Pa. in. d. c. fi. etiā idē tps reqrit ꝺ eccle
siā vniuersalē. Aut cōsuetudo ē ꝺ ius cano
nicū. ⁊ reqritur tps. xl. annorꝫ. qz oportet sit p̄
scripta. vt in. d. c. fi. ⁊ in. c. iij. de cōsue. lib. vi.
Dicit tñ. d. Anto. in. d. c. fi. ꝙ si papa scit suf
ficit tps. x. annorꝫ qd̄ ē singulare. Si no cō
suetudo eēt ꝺ ea q̄ reuocata sunt p̄ncipi in si
gnū spālis p̄uilegij. tūc tā d̄ iure ciuili q̄z ca
nonico reqrit tps de cuiꝰ initio memoria nō
sit. vt ē tex. in. c. sup̄ quibusdā. de ver. sig.

¶ Ultra talis ꝺsuetudo tollat legē ꝺ ciuilē. R. ꝙ 9
sic. si supior scit ⁊ tolerat. facē glo. i. c. i. d̄ treu.
⁊ pa. ⁊ qd̄ ibi no. Hos. vñ dic. d. An. ꝙ nō re
q̄rit alia p̄scriptio. qz exq̄ supior videt ⁊ tolerat
nō videt velle vinculū iniycere. Pa. ibi dic ꝙ
sufficit binꝰ vl' trinꝰ actꝰ vt tollat. Si no su
pior ignorat tūc distingue. aut lex ꝺ ciuili habet
clausulā derogatoriā ad ꝺsuetudinē. ⁊ sic ñ
valet consuetudo. qz lex sp loq̄tur. l. arriani.
C. d̄ here. Et h̄ vez fm̄. d. Anto. i. c. fi. d̄ con
sue. nisi ex noua cā vel etiā antiq̄ verisil'r nō
cogitata cōsuetudo induceretur. quā si p̄n
ceps cognitaſz admisiſſz. ar. l. si hoiez. ff. mā.
est tex. iūcta glo. in cle. statutū. d̄ elec. vel fm̄
Se. ī. c. licet. d̄ cōsti. li. vi. nisi lex tm̄ resisterz
ad finē vt ꝺsuetudinē p̄teritā tollat. qd̄ ptz
q̄ñ nō facit mentiōez de ea nisi vt eā tollat
q̄ñ aliter nō tolleret. vt ptz i. d. c. licz. qz tūc
pōt induci noua cōsuetudo. Et ita pōt p̄ce
dere glo. in cle. statutū. d̄ elec. Propterea te
net Pe. de perusio ī tractatu d̄ canonica por
tiōe. circa fi. ꝙ pōt introduci noua consuetu
do ꝺ cle. dudū. de sepul. Si no nō hz clausu
lā derogatoriā: valet ꝺsuetudo ꝺ legē. arg. ex
facto. ff. de vul. ⁊ pu. sub. dummō sit cōscri
pta quo ad tollēdū ius canonicū. qz quo ad
tollēdū ius ciuile nō oportet sit p̄scripta. ſz suf
ficit tacitꝰ cōsensus ppl'i. qz scl'ares hñt ius
cōdendi leges etiā ꝺ legē imperatoris ab ipo
imperatore. l. ocs ppl'i. ff. de iusti. ⁊ iu. ⁊ tō pñt
inducere cōsuetudinē. nō sic ē ꝺtra ius cano
nicū. Hz oportet p̄scripta sit. ⁊ nō sit tale ius
quod p̄scribi nō possit. et ideo qz laici ñ pñt
p̄scribere spūalia. sic nec consuetudinē indu
cere. c. masana. de elec. etiā si nō esset memo
ria de eiꝰ initio. vt no. Jo. an. c. ij. de p̄bē. lib.
vi. facit qd̄ dicā. j. Patrimonū. iij. impedi
mento. xvij. §. i. de statuto

¶ Hz pone ꝙ lex seu statutū habz excōicati/ 10
onē annexā in ꝺfacientes. nūquid idem erit
vt cōsuetudo tollat. R. vt colligo ex Lar. in
plogo cle. Inno. ⁊ Cal. d. An. ⁊ Pa. ī. c. i. d̄
treu. ⁊ pa. quidā tenēt ꝙ nō excusantur faci
entes cōtra. etiam q̄ñ solum esset p̄ceptiua.
qz exquo a p̄ncipio ligauit ꝺtrauenientes ad

pctm̄. nō tollit eiꝰ dispōsitio. qz tps nō ē mo
dus tollēde obligatōis. l. obligationū. la. ij.
§. placet. ff. ꝺ ac. t ob. Sz tu tene q si ꝯtra
legis vl statuti nō ē ꝺ se mortale pctm̄ remo
ta lege vl statuto: nō ligat. fm q. s. ꝺixi ꝺe le/
ge simplici. Et sic tene q nō erūt excōicati fa
cientes ꝯtrariū. exq̄ p binū actū factū ēē legis
lat. ꝛ scientē t valentē ꝯtradicere. t nō ꝯdi
centē. Ubi aūt ignorat reqrit tps. xl. annoꝝ
si ē ius canonicū. vel si ē statutum epi. credo
sufficāt. x. āni. vñ aī ꝛclinqntes sine rōnabi
li cā bñ ligabunt t pena t culpa. sed post nō
Nec ob. q exq̄ tales peccauerūt nō poterit i/
duci ꝯsuetudo. qz successores pñt extimare
q ex iusta cā nō seruauerūt. facit tex. i. c. cum
olim. ꝺe cle. ꝯiu. t. xv. q. vl. cū ml'te. vbi loqui
tur ꝺ lege penali abrogata p ꝯtrā cōsuetudi
nē. Si ꝙo ex rōnabili cā nō fuauerūt pdeces
sores. sic etiā nō peccauerūt. nec ligati fuerūt
facit qꝺ no. Arch. in. c. vtinā. l. xxvi. di.

11 ¶Quō interrūpit cōsuetudo: ꝛ. Pa. i. c. fi.
ꝺe ꝯsue. q si ē ꝯpleta t pfecta reqrit tps. x. an
noꝝ. Et sic intellige Jo. an. ibidē. al's ñ frā/
git etiā p pl'es alios ꝯtrarios actꝰ. Si ꝙo ñ
ē cōpleta: sufficit vnꝰ actꝰ ꝯtrius. ita q ꝺe no/
uo optet incipiat. ar. l. vbi duo. ff. ꝺe reg. iu.

12 ¶Utr ex cōsuetudine possit introduci vt exi/
gat aliqꝺ p spūali sine simonia: ꝛ. Pa. in. c.
suā. ꝺ simo. q sic. qñ nō ꝓcessit exactio. sed ex
mera liberalitate t ꝛuotione ppl'i tal' consue
tudo ē introducta. facit. c. ad apl'icam. ꝺe si/
mo. vbi ꝺicit ꝓcellēdos ad laudabilē cōsue/
tudinē seruandā. Si ꝙo exactio ꝓcedens ꝺe
dit cām consuetudini. tūc non valet. cū ha/
beat initiū vicios'um. Et sic intelligit tex. i. c.
cū in ecclesie. ꝺe simo. si bñ ponderetur. Limi
ta h̄ vt. j. Simonia. ij. §. xxi.

13 ¶Sz q̄tū tps reqrit ad istā consuetudinez
introducēdā: ꝛ. Pa. vbi s. q tps. x. annoꝝ
tū qz clericos non astringit sz laicos inter q̄s
regulariter currit consuetudo ex cursu. x. an/
noꝝ. vt cōiter nō. in. l. ꝺ qꝺo. ff. ꝺ legi. Jtē qz
pia. Et ideo etiā ꝺ iure canonico sufficit pfa
tū tps. vt no. glo. in. c. fi. ꝺe consue. li. vi.

14 ¶Utr ī omi pacto intelligat actū qꝺ ē con/
suetū: ꝛ. q sic. l. sp ī stipulationibꝰ. ff. ꝺ reg.
iur. tex. ē ī. l. qꝺ si nolit. §. q̄ assidua. ff. ꝺe edi.
edic. ff. ꝺ aq̄ plu. ar. l. si p̄us. §. placuit. C. lo/
ca. l. licet. t ff. ꝺ lege cōmiss. l. uij. q̄ incipit. si
fundꝰ. ar. ff. ꝺ pscp. §. l. si tibi. ꝓpterea ꝺicit
Bal. in. l. liberto. C. ꝺ oper. lib. q q̄ conduxit
operarios alio non expsso tenetur eis p̄uidere
in expēsis t ferramētis fm q est consuetū. et
non aliter. allegat. ꝺ. §. placuit. Et Bar. i. l.
nēo ē q nesciat. ff. ꝺe ꝺu. reis. ꝺic. q si cōsuetu
ꝺo ē q ꝺcto: legat ꝓ substitutū. intelligitur
q istud possit. licet non sit actū.

¶Utr ꝯsuetudo p̄ua excuset a pena hui⁹sci 15
ꝛ. fm glo. uij. ꝺ. i. ꝺ. c. ꝛeniqz. q sic. si cōsue/
tudis p̄uitas nō ꝺū ē ꝛclarata p ius. Sed
q̄ ad ꝛū. qꝺ ver intelligo q nō excusat q̄ ad
ꝛū. qñ ignorātia p̄ue ꝯsuetudis ēet crassa. ve
puta ꝯ ius naturale. xxvij. q. ij. flagitia. Se
cus vbi ēet ꝓbabile dubiū sup ꝯsuetudins
validitate. nā tūc ignorātia legis ñ ēpcm.
vt i. l. regula. ff. ꝺe iu. t fac. ig. t in. c. cū ille/
ctꝰ. ꝺ cōsue. t qꝺ no. Jnno. i. c. p tuas. ꝺe ſp. et
glo. in. c. vno. ꝺe postu. p. li. vi. in ſ. ꝺe cetero. 16
¶Utr cōsuetudo interpret p̄uilegia. idulge
tias t statuta sicut t legē: ꝛ. q sic. c. cū ille/
ctꝰ. ꝺe cōsue. l. si ꝺe interpratōe. ff. ꝺ legi. t qꝺ
no. Jo. an. i. c. q ꝺilectio. ꝺ consan. t affi. 17
¶Ubi habet locū consuetudo: ꝛ. q in ill' lo
cis vbi viguit. vt no. Pa. in. c. cū olim. ꝺ cō
sue. Et ideo nocet ꝯtra p̄uilegia generalia thu
ꝺij in loco vbi viguit. Sz non in alio loco. ꝺe
quibꝰ in aut. habita. C. ne fi. p pa. 18
¶Utr papa reuocet ꝯsuetudinē pticularē si 19
ꝺ ea nō facit mētionē: ꝛ. q nō. c. licet. ꝺe con
/stu. lib. vi.
¶Utr oēs teneant seruare vnā
consuetudinē: ꝛ. q nō. Sz q̄libet suā. nec etiā
consuetudinez romane eccl'ie vbi ꝑlat contra
fidē t articulos eiꝰ. nec papa mandat vel fer
ret. vide glo. i. c. i. ꝺe sum. tri. li. vi. t. c. nolue.
xi. ꝺi. facit. c. qm̄. ꝺe ferijs. t ibi Pa.
¶Utr ī his q̄ sunt mere facultatis inducat 20
ꝯsuetudo. put ē ius p̄uatū ī p̄iudiciū facien
tis: ꝛ. q nō. neq; ex ꝺonatione mere facta. vt
nō. i. l. i. ff. ꝺ ser. t p Ly. i. l. ij. C. q̄ sit lon. con
sue. et p Jo. an. i. c. i. ꝺe cle. cōiu. facit qꝺ no.
Jnno. in. c. bone. el. ij. ꝺ postu. p. vbi ꝺicit q.
recipiēti ꝺ longe vemētē nō ācrit q̄si possi
sio nec consuetudo. licet pluries fuerit rece
ptꝰ. t Bar. i. l. cū ꝺe in rē ꝛso. ff. ꝺ vsuris. t. l.
opas. ff. ꝺ oper. li. ꝺicit. q sz rusticꝰ ꝺe riuulo
par caponū p ꝛcēniū ex liberalitate. silr iuꝛ
q̄s ad molēdinū tuū. non inducit ꝯsuetudo
qz isti actus sunt mere facultatis.
¶Quot actꝰ reqrunt vt q̄s ꝺicat hꝫ aliqꝺ i 21
consuetudinē: ꝛ. q in ciuilibꝰ reqrit q sint
tot actus q faciāt p̄scriptionē. nā tres actus
aut quattuoꝝ nō faciunt consuetudinez nisi
sit legitime p̄scpta. vt no. glo. in. ꝺ. c. cū eccle
sia. ꝺe cā poss. t ppzie. Uer ē q duo vel tres
actus tuent aliquem in possessione q̄scūq; si
ꝺubiū. xvij. q. ij. seruitū. Jn criminalibꝰ ꝙo
introducit p bonū actū. vt. s. §. v.
¶Utrum omnis consuetudo ppzie ꝺicta sit 22

obligatoria ſb pena mortal' pcti. R. q nō. qz
cuius sit lex: siue habeat vim legis ꝯ ſuetudo
ois ꝯ ſuetudo. Sola ḡ illa conſuetudo obli
gat ad mortale q introducta ē ea mēte vt ſit
phibitiua vel ꝓceptiua ſub pcto mortali. qđ
pōt ꝑpendi qñ cōiter tenetur ab oīibꝫ q fa
cies ꝯ peccat mortaliter

Lōtēptus ſm Collec. i. c. i. đ cō
ſti. ꝑprie ē qñ ex ſola
volūtate nō vult q̄s ſubiacere ſe ſtatuto vl' p
cepto obedire. t nō pōt apparere q̄ ad fōz ex
trinſecū niſi poſt monitōz. Sz ſi q̄s tranſgre
dit ꝓceptū ex ꝯcupiſcētia ira vel negligentia
aut alia ꝑticulari cā nō peccat ex cōtemptu.
Idē tenet Ste. vt refert Lar. i cle. eos. de ſe
pul. niſi q̄s ex ꝑticulari cā iduceretur ſepius
ad iterādū. qz tūc etiā videt ꝓtēnere ſm eū.
Et ꝫ vez q̄ ad ꝑſumptōz nō q̄ ad ꝟitatē. qz
etiā freqnter factū ex aliq̄ cā nō ē ꝓtēpt'. Di
ſponit tñ ꝯſuetudo ad ꝓtēptū. vt no. Tho.
ij. ij. q. lxxxvi. ar. ꝓnul. i rñſione vltimi argu
menti. ꝑ his facit. xi. q. iij. c. excellētiſſim'. vbi
ponit aliud eſſe peccare ex neceſſitate. aliud
ex ignorātia. aliud ex contemptu

¶ Vtrꝫ faciēs ex ꝓtēptu ꝯ exhortationē ſupi
oris peccet mortal'r. R. vt colligitur ex dictis
doc. q̄ aut facit ꝯ. qz ꝓtēnit auctē t illū negā
do. t tal' contēptor nō ſolū peccat mortal'r. ſz
ſi tal' ſupior ē papa velut hereticus debet pu
niri. vt dicit glo. in. c. generali. de elec. li. vi. t
Pau. in cle. i. de eta. t qua. t ēiſamis. vt no.
glo. vi. q. i. infames. Si ꝫo nō ꝓtēnit aucto
ris ptātē ſz obſeruantiā ꝯſilij ſeu exhortatio
nis. t ſic ſolū peccat venial'r ſi conſiliū ē reue
rentie. vt puta: qz ſubditus deberet facere. tñ
platus nō vult ꝑcipere: ſz potius conſulere.
Si ꝫo eēt neceſſitatis qđ plat' ꝯſuluit. licet
nolit ꝑcipere forte ꝓpter ſcandalū: ſic peccat
mortaliter. vt nō. i. c. ad aures. t in. c. fi. de tē
po. or. Si ꝫo ꝯſiliū eſt pfectōis: nec etiā ve
nialiter peccat. Et tūc eſt pfectionis qñ lici
te pōt dimittere. ſic no. Arch. vi. diſt. c. teſta
mētū. t. xxv. di. §. alias. Et ſic intellige glo.
t iura q̄ allegat i. đ. c. generali. t ibi Se.

Lōtētio ꝑprie ē impugnatio veri
tatis cū ꝯfidētia clamoriſ
ſm Amb. Largo aūt mō eſt etiā ſine impu
gnatione veritatis. de qua đ. xlvi. di. in ꝓn.
Nihil ē impudētius arrogantia ruſticoꝝ q̄
garrulitatē auctem putant.

¶ Quotuplex ē cōtētio. R. q triplex. Una
emulatiōis. t hec ē de q̄. i. Loꝝ. i. t q̄ hodie ē
in ſcl'aribꝫ erga doctores qñ aliū magis lau
dare videt ꝓtēdūt ꝯ laudatores. Jte circa ꝑ
dicatores. circa religioſos. aut religiōes. t ſz
đ ſenō ſit niſi pctm veniale. tñ ml'toties eue
niunt mortalia. puta detractōnes aut aliud
malū. iuxta illud. vbi ē zel' t ꝓtētio ibi incō
ſtātia t oīe op' prauū Jac. iij. Alia ē diſpu
tatōnis. t hec pōt eſſe mortal' tripl'r. Primo
qz ē ꝯ veritatē. etiā ſi non fiat cū inordinatō
clamore. Et ꝫ intelligo de re alicui' importā
tie. puta ꝓtra fidē. bonos mores. vl' ptinen
tia ad vtiles doctrinas t notabil'r. Nā cōtē
tio q̄ fit inter pueros etiā ꝯ veritatē nō vide
tur pctm mortale. Secđo qz ē ꝓtra honeſta
tē. vt puta ita inordinate ꝓtēdēdo etiā ꝑve
ritate q̄ notabile ſcādalū ſequtur. al's erit ve
niale inordinate ꝓtēdere đ fide t hm̄oi. Tercio qz materia ē phibita. ſicut publice diſpu
tare t ꝓtēdere de fide t hm̄oi. niſi doctis t ne
ceſſitate imminēte. aut ꝓtēdere i iudicio de eo
qđ facere tenetur. ſicut illi q̄ debēt dare vt ha
beāt dilationē ſoluēdi ꝓtēdūt. Illiā ē con
tētio litigatōis. t hec ē piculoſa ꝑpter multa
mala que ibi immiſcētur. nō tñ phibita. al's
iuſ canonicū eēt damnādū. Pōt tñ eſſe illi
cita dupl'r. Primo rōne iuſticie. qz ſciēter
litigat ꝓtra iuſticiā. t ſic ē mortale pctz. Se
cūdo rōne ſcādali. ſ. illius a quo petitur. Et
ꝫ intelligo ſi ē ſcādalū puſilloꝝ nō phariſeo
rū. Et tūc ē phariſeoꝝ qñ declaratur eis ſua
nō eſſe q̄ ab eis petūtur. vel iniuſtā cāz foue
re. t tñ ex malicia nolūt debitū facere. ſz tur
bātur t ſcādalizant. qz tūc nō ē neceſſe reſi
ſtere. ſm notata in. §. qz ergo. xiij. q. i. Alex.
aūt. ij. ij. ti. de ꝓtētiōe dicit. q̄ ꝓtētio pōt fie
ri pluribꝫ de cauſis. Primo cā malignitatis
vt cū quis vult iniuſte vincere. vl' anias ſim
pliciū puertere. t ſic ē pctm mortale. t phibe
tur. ij. Thi. ij. Noli cōtēdere ꝫbis. Si tñ ꝫ
fit in his i quibꝫ nullū ē piculū t ex q̄dā leui
tate nō erit mortale pctm. Secđo cā neceſſi
tatis. t hec non eſt pctm. Un glo. ſup illud
Prouer. Nō ꝓtendas aduerſus hoiem fru
ſtra. dicit. Nō vetat ꝓtētionē ꝓtra malefaci
entē vt corrigat. qz fruſtra nō fit: ſz certa ne
ceſſitas cogit. Tercio ex cā exercitatōis. t hec
nō ē mortale pctm. licet aliqñ ꝓtingat eſſe ve
niale pctm ꝓpter indebitū moduz. Quarto
cā eruditōis. t licet. Quinto ex q̄dā titillati
one glorie vel honoris. et ſic ē pctm veniale.
ſic fuit Luc. xxij. Facta ē ꝓtētio q̄s eoꝝ tc.
Sexto ex cā conatus bone operatōnis. et hec
ꝑcipitur Lu. xiij. Cōtendite intrare p angu
ſtā portā. t hec ē meritoria.

Continuū est ptium inter se nō intermissa ꝺiunctio. Unitas est sine mixtura.

1 ¶ Cōtigua dicunt quoꝝ extrema se ꝺtingūt v. phiſ. Et iō ē ꝺña inter ꝺtinua t ꝺtigua. qꝝ ꝺtinua sine medio. ꝺtigua cū medio stāt. no. Se. in. c. vnico. de ꝺse. ec. vel al. li. vi.

Cōtractus ē fm glo. Ray. i ti. ō negociꝭ sc̄l'aribꝫ quasi in p̄n. vltro citroqꝝ obligatio ex volun tate t pacto surgens partiū.

1 ¶ Quot modis ꝺtrahit. R. q quattuoꝝ mo dis. re. verbis. lris t ꝺsensu. insti. de obli. i fi. De q̄ dic vt. j. Obligatio. §. iij.

2 ¶ Quasi cōtractus aūt ē obligatio q̄ ꝓuenit nō ex ꝺctu vl' maleficio vel q̄si. sz q̄da medio sic qñ q̄s agit negocia alteri⁹ sine ei⁹ mādato aut exercet tutelā. vl' ē curatoꝝ t hm̄oi. vt in sti. de ob. q̄ ex q̄si ꝺc. na. p totum.

3 ¶ Quomō dolus annullet cōtractum. vide j. Dolus. §. ix.

4 ¶ Utrū cōtractus intelligat geri fm consue tudinē loci. licet nō exp̄matur. R. Pa. in. c. cū. M. de consti. q sic no. Bar. in. l. nemo ē q̄ nesciat. ff. de duob reis sti. facit. s. Cōsue/ tudo. §. xiij. Et nō q vt dicit glo. i. l. si vno anno. in p̄. sz trāsactio. ff. loca. q ex qualitate t natura ꝺctus verba accipiunt fm. ꝓpriam significationē. vt ibi. vbi donatio accipit p trāsactione. facit. l. i lege. eo. ti. t nō. de re. iu. l. non videt. t ita talia sunt p̄dicata q̄lia sub iecta ē oīdūt. t ecōtra. xxxj. q. ij. Apl's. Et de hoc vide. j. Religiosus. §. xix.

5 ¶ Cōtractus aliq̄ sunt bone fidei. s. emptio. venditio. locatio. ꝺductio. mādatū. depositū societas. pign⁹. ꝺmodatū t pmutatio. Alij sunt stricti iuris. s. stipulatio. mutuū. t sil'ia. Bone fidei dicunt ꝓpter duo. Primo q̄a si dolus dat cām eis nō tenēt. Secō qꝝ veni/ unt vsure ex mora t iudex pōt extimare ex bo no t equo q̄d venit recompensandū vl' resti/ tuendū. nō sic ī ꝺctibꝫ stricti iuris. vide glo. i §. actionū. insti. de actio.

6 ¶ Contractus quidā dicūtur nomiati. vt vē ditio. locatio. t hm̄oi. qꝝ habēt ꝓpria nomi/ na eis solum ꝓuenientia.

7 ¶ Cōtract⁹ alij dicunt innoiati. qui sunt. iiij Primus do vt des. Secūs do vt facias. Tertius facio vt facias. Quartus facio vt des. Et iō dicunt innoiati. qꝝ noīa eoꝝ p̄nt aliis no minatis ꝺctibꝫ ꝓuenire. t isti sequunt natu rā ꝺtractuū noiatoꝝ q̄ eis assil'ant. l. natura les. §. sz si facio. ff. de p̄scrip. ver.

Cōtritio fm q no. s. Bo. in iiij. di. xvi ar. i. q. i. ꝓme par tis. ē dolor volūtarie assumpt⁹ p peccatis cū ꝓposito confitēdi t satisfaciēdi. Et nō q sic cō teri aliq̄d ōr qñ ī mima⁹ ptes frāgit t qñ an nihilat. frāgi aūt qñ solū ī magnas ptes di uidit. sic metaphorice coꝝ homis ꝺr. q̄ ꝺu ꝺuine inspiratōi q̄si manui se trāgēti no cedit. sic ꝺr ē q̄ō tactui nō cedit. sz obtus id ē dū ī affectu peccādi morat. Cōteri aūt qñ affect⁹ pcti fm oēs sui ptēs eo totaliter de struit. i. qñ volūtas p̄fecte recedit. Frāgit⁹ solū qñ relinquere incipit. q̄uis nondū tota liter ꝺuertat. t sic ōr atteri nō conteri.

¶ In q̄ differt ꝺtritio ab attritōe. R. fz frā. t alios theo. q ī duobꝫ. Primo qꝝ attritio ē dolor imp̄fect⁹. Cōtritio vo ē dolor p̄fectus. Secō qꝝ attritio ē dolor sine grā gratū faci ente. sz nō ꝺtritio. Et iō ꝺtritio t attritio ma teriali'r idē sunt sicut dom⁹ obscura t illumina ta. Attritio q̄ p̄pe ē lux auroꝝ. q̄ crescendo fit meridies. i. ꝺtritio. Et aduerte fm. s. Bo. vbi. s. q duobꝫ modis q̄s ꝺterit. Una sup⁹ eleuās. q̄ ē spes venie ex ꝺsideratōne diuine miscōdie. Alia deorsum de p̄mens q̄ est time pene ex ꝺsideratione diuine iusticie.

¶ Utr̄ dolor ꝺtritiōis debeat ee maxim⁹ q̄. s. ar. ij. q. i. q duplex ē dolor. Un⁹ q̄ volūta te. q̄ nō ē aliud q̄ pcti displicētia. t iste dr̄ ee maxim⁹ i genere. i. i ꝺpato ad alios dolores oīm tpaliū. Un̄ i casu i q̄ ꝺtingeret vl' ꝺma/ tere pctm̄ mortale vl' incurrere damnū tpa liū aut mortē. q̄libet teneī magis eligere pe nā q̄s peccare vl' peccasse. Nō debet tn fm. s. Tho. i quol'. delectēdere i spāli ad hāc pnā. i mo stulte facit q̄ seipm̄ in h̄ sollicitat. Est ali us dolor i sensualitate q̄ causat ex p̄mo dolo re. vel fm necessitatē nature ex motu supio⁹ virū quē sequunt inferiores. vel fm electio nē. put volūtas excitat dolorē illū. t sic nō est necesse q̄ dolor ille sit maxim⁹. imo necesse est necesse dolere isto mō

¶ Utr̄ in dolore ꝺtritionis possit esse excessus. R. s. Bo. vbi. s. q. ij. q nō. p̄mo mō ac cipiēdo p displicētia rationis. Sz sc̄ds mō put est passio sensualitatis sic. Un̄ si aduer tit q nō potest sustineri sine magno detrimē to tenetur temperare. Si aut̄ nō aduertit. ideo non temperat. non credo peccet. q ꝺsi bat operā rei licite.

¶ Utr̄ hō sp debeat cōteri. R. q. s. art. iij. q. ij. q sic. Additēdū tn ē q duplex ē ꝺtritō sci. ij. q sic. Additēdū tn ē q duplex ē ꝺtritō sci. detestatio pcti. Quedā ī habitu. t ad hāc de

nek etiã post pcti pfectã remissionẽ. qz vt dicit Hugo de.s. vic. Cũ de⁹ absoluit aliquẽ a pcto obligat eũ vinculo detestatiõis ppetue. Quedã ẽ i actu. t ad hãc nõ tenetur temp. sz p loco t tpe. s. cũ recogitat pctã sua. intelligẽ de mortalibꝫ. qz de venialibꝫ nõ ẽ necẽ hẽ cõ fessionẽ. vt. s. Cõfessio. i. §. xxvij. Adquerẽ hẽ neral' qñ hõ spãliter pctã sua mortalia hz in memoria q̃ sibi adhuc nõ sunt remissa. sz op tet sit spãlis de eis. sz postq̃ sunt remissa sufficit general'. Attẽde etiã fm Hen. de gan. in stãtia actus. Scdo aliqñ bonũ qđ euenit ex pctõ. puta filius generat⁹ ex adulterio. Ter cio inordinatio actus ipsius adulterij. Non tenek ḡ hõ dolere de tali actu. neq̃ de bono secuto ex eo. sz solũ de inordinatõe actus. Et ideo licet hõ nõ possit dolere de delectatõe quaz habuit. nec đ filio generato. philomin⁹ nõ ẽ extra statũ salutis. sz sufficit doleat q̃ talẽ delectatõz t filiũ habuit ex inordiato mõ t cũ ¶ Utrq̃ hõ teneat ꝓtem statim cõ offensa dei. missso mortali: R. q̃ nõ. qz sic pceptũ dilecti onis dei q̃tũ ad actũ interiorẽ nõ sp obligat sz solũ qñ materia occurreret pticẽ nõ specu latiue. s. cũ ꝓsiderak de⁹ vt diligẽd⁹ vl' nõ dili gẽd⁹. tenek hõ iudicare vt diligẽd⁹ t diligẽ te. sic t pctm mortale ꝓmissũ si mẽti occurrit pticẽ: vl' vt materia delectatõis vl' detestatõ nis. tenek hõ iudicare detestãdũ t detestari. sz pe. đ pal'. i. iij. vl' dic vt. j. Uolũtas. §. vi. ¶ Quis ẽ effectus ꝓtritionis: R. q̃ ẽ remissio culpe t pene. de pe. di. iij.

Cõtumacia eq̃dã voluntaria inobedientia q̃ qs monitionẽ iudicis implere ꝓtẽnit. ita elicit ex. c. ij. de. vo. t ꝓtu. iũcta glo. in ℣. ꝓtumacia ter. t ibi no. quõ fit multis modis. t cõsistit ꝓtumacia. ppie in nõ faciẽdo volũtarie qđ facere scit se debere. vt ptz in. d. glo. ¶ Utrz excõicat⁹ p ꝓtumacia absolui debeat añq̃ satisfaciat đ expẽsis. et caueat de sistẽdo i iudicio: R. q̃ nõ. si vere fuit ꝓtumax. Secus si psumptiue. puta qz impedit⁹. tñ non dũ ꝓstat. si ꝑ allegat t petit absolui. sz. vt in c. venerabilibꝫ. §. idẽ est. de sen. ex. li. vi. ¶ Utrz lite nõ ꝓtestata testes pñt recipi ꝑ cõ tumacẽ t ꝓcedere ad sniam diffinitiuaz. vi de. c. qñ frequẽter. vt lite non ꝓte.

Cõtumelia est vt colligitur ex Tho. ij. ij. q. lxxij. t Alle. ij. ij. tractatu de ꝓtumelia. qñ quis id qđ ẽ ꝓtra honorẽ alicui⁹ deducit in noticiaz eius t aliozꝫ siue p signa. siue p verba. Et differt a ꝓuicio t iniuria. Nã ꝓuiciũ importat generalr defectũ culpe t pene. Cõtumelia ℣o solũ culpe. Uñ si qs dicat alicui iniuriose eũ ee cecũ aut claudũ cũ sit: ꝓuiciũ dicit sz nõ ꝓtumeliã. Si aũt iniuriose dicat cũ furẽ nõ solũ ꝓuiciũ sz etiã cõtumeliã infert. t hoc fm theologos. Sz fm legistas ꝓuiciũ đr a collectõe vocũ cũ i vnũ plres voces ꝓferũtur cõuiciũ appellak qsi ꝓuociũ. ita dic tex. i. l. itẽ apud labreonẽ. §. conuiciũ. ff. de iniur. t pt fieri etiã absenti. vt cũ qs ad domũ tuã venerit te absente. nec tm q̃ dicit. sz q̃ concitauit alios ad vociferationẽ: cõuiciũ fecit. vt in. d. l. itẽ apud. Et oportet sit aduersus bonos mores vociferatio. s. ad infamiã vl' iniuriã vl' invidiã alicuius. al's non ẽ conuiciũ. t q̃ i certu dictũ sit. vt in. d. l. itẽ apud labreonẽ. Impro pertũ ℣o ppie ẽ qñ aliqs iniuriose alteri ad memoriã reducit auxiliũ qđ ꝓtulit ei necessitẽ patiẽti. Uñ Eccli. xx. Lingua dabit t mlta improperabit. Accipit tm vnũ qñq̃ p alio. Uñ Alle. vbi. §. ita diffinit. Contumelia est pctm ex iniperio sermonis manifesto tẽdẽs ad nocumentũ prximi.

¶ Utrz contumelia sit pctm mortale: R. fm s. Tho. t Alex. vbi. §. q̃ i pctis ℣oz maxie attẽdendũ est q̃ affectu ℣ba pferãtur. Si ḡ intẽtio pferẽtis ad h̃ feratur: vt p ℣ba q̃ profert auferat honorẽ alterius. h̃ ppie p se est dicere conuiciũ vel cõtumeliã. t h̃ ẽ peccatũ mortale nõ minus q̃ furtũ. Si aũt ℣ba cõuicij vl' ꝓtumelie alteri diceret nõ animo deho norãdi. sz ppter correctionẽ vel hmõi. nõ cõuiciũ dicit vel contumeliã ppie t formalr. sz p accidẽs t materialr inq̃tum. s. đr id qđ pot esse conuiciũ vel ꝓtumelia. vñ h̃ pot esse q̃ñq̃ veniale pctm. sic q̃ cõuiciũ nõ multũ ẽ dehonestãs. t pfertur ex aliq̃ animi leuitate vl' leui ira absq̃ firmo pposito dehonestandi. vt puta qz intẽdit cõtristare leuiter soluz aliquẽ. q̃ñq̃ nullũ. vt i dubio seqnti. vñ habenda ẽ magna discretio vt moderate hõ talibꝫ verbis vtatur. qz posset esse ita graue cõuiciũ q̃ auferret honorẽ ꝑ quẽ pferk. t posset hõ peccare mortalr. etiã si nõ intẽderet dehonorationẽ alteri⁹. sic ḡuiter peccãtes i ludo nõ caret culpa. t tenek ꝓuiciatoz vltra pctm fm Nic. đ lyra. p sevl' p interpositã psonã dicere suã culpã cõtumeliato. vl' saltẽ signa eq̃pollẽtia ei ostẽdere. nisi dephendat q̃ cõtumeliatus ei remisit iniuriã. puta qz ridet cum eo. t hmõi. Excipit plat⁹ et pfa. q̃ corrigendo

licet excedat. nō teneāt petere veniā fm Aug. i regula. dūmō nō fecerit a pposito. t potiꝰ li uore vindicte. qz sic tenerētur sil'r petere veni am. De q̄ dic vt. j. Correctio. i. §. q.

2 ¶ Utz liceat cā correctōis dicere ɔuiciū vel ɔtumeliā. R. fm Tho. vbi. s. q̄ sic licz ꝑ ver/ rare vel i reb⁹ damnificare cā disciplīe. ita t ɔuiciū dicere. sic dñs discipulos stultos. t Paulꝰ corinthios insensatos. Dicit tn Aug. i lib. d sermone dñi i mōte. Raro t ex magna necitate obiurgatōes sunt adhibēde. i q̄bus nō vt nobis. sz vt dño seruiat instemus.

3 ¶ Utz hō teneatur illatas ɔtumelias susti/ nere. R. fm. s. Tho. vbi. s. q̄ sic. q̄z tū ad p/ parationē animi. s. qñ opus esset. sicut t alia damna. sz q̄z tū ad actū nō sp. aliq̄n em tene mur nō sustinere. Primo qñ cederet i bonuz eius q̄ dicit. vt puta ad rep̄mēdā eiꝰ audaciā ne talia diceret. iuxta illud Prouerb. xxvi. Rñde stulto iuxta stulticiā suaz. Secō qñ ex sufferētia aliox pfectꝰ impediret. Unde Gre go. in ome. ix. sup Ezech. Ni iniqt quox vita i exemplo imitatiōis ē posita: debēt si pñt de/ trahentū sibi ꝑba ɔpescere: ne eox p̄dicatōz nō audiāt q̄ audire poterāt. t i prauis mori bus remanentes bene viuere ɔtemnāt.

Corea vtz sit licita. R. vt colligo ex dictis doc. q̄ sic. si. vij. cōcur/ rūt. Primū tps debitū. s. q̄ nō sit deputa/ tū ozōni nccie vl' pnie. Un tenēt mgri. vt re fert Ri. i. iij. di. xxxvij. art. iij. q. iij. q̄ ē pctm̄ mortale coreas ducere dieby dñicis ꝓpter di ctū Aug. di. q̄ facerēt melꝰ femie iudeox si lanā filarēt q̄z tota die i neomenijs ipudice saltare. Nō q̄dē credo vez. qñ omissa missa vl' p̄dicatōe aut vesperox celebratōne hmōi intēderēt. vl' p notabile spaciū. puta p ma/ iorē ptē dici. als nō facit. l. fi. C. nō feriis. t. c. q̄ die. ō ɔse. dist. i. Secōm psonaɔueniēs Nā eccl'iasticis psonis phibēt. xl vi. di. c. cle ricū. de ɔse. di. v. c. nullꝰ psbroz. c. nō optet. el. i. ar. xxxiij. di. psbri diacones. Ita q̄ cre/ do eos peccare mortal'r. nisi forte modicitas t q̄litas corizādi excusaret. puta in secreto t hmōi. Tercū modus honestus. Nā ho/ nestas est vnū iuris p̄ceptū. insti. de iu. t iur. §. iur. p̄cepta. Et tō si fiet mō inhoneste est pctm̄ mortale. vt puta gestulatōibus puocā tibus ad libidinē. cantibus turpibus. vl' cū ornamentis lasciuis t inhonestis. facit pro hemiū. ff. veteris. §. illud ꝙo. quis illos lu/ dos appellet ex quib⁹ crimina oriūt Quar tū recta intētio. qz si fiat ad puocandū ad li bidinē vel alio malo fine. vt fiūt ɔmuniter ē pctm̄ mortale. Secꝰ si ex aliqua leuitate ip bie vel inanis glorie. Nā si q̄ intēdit ē pctm̄ mortale sil'r t ipm opus. si veniale. ut ar. c. vide. i. q. i. t. xxij. q. i. noli. et. veniale. ar. c. vide. i. q. i. t. xxij. q. i. noli. et. militare. Quintū locus aptus. s. ꝓhan nō eccl'ia seu alia loca sacra vel religiosa. q̄ videt mortale corizare in loco sacro. ar. c. de cet. de immu. ec. li. vi. Sextū raritas cor/ zatōis. nā Rod. dicit q̄ coreas dyecs ex ɔ suetudine peccat mortaliter. Corizare aūt raro t sine corrupta intētiōe dicit nō audeo dicere q̄ peccet mortaliter. sz nec audeo excu sare a mortali. cū ingerat se piculo alios p uocādi ad libidinē. et exemplo suo alios ad sil'ia facienda puocare. Septimū stabili tas corizātis. Nā q̄ ita fragil'ē q̄ licet tuna intētione chorizare incipiat. non tn ex ip ad libidinē mortalē puocet peccat mortal/ ter aduertēs de tali sua fragilitate se ingere re. qz Eccl'i. ij. Qui amat piculū pibit illo. Ar ꝓpterea qz dicit Hiero. i q̄dā omel. Nō credo viro si dicat se illesum euasisse a talib⁹ spectacul'. cū Dauid ex eo q̄ vidit bersabee la uātē se puocatꝰ sit i libidinē. hec ille. Erem qz p̄fate ɔditōes nō inueniunt in coreis nr tpis. ideo nō video qūo sine mortali pcto q̄s eas faciat ex ɔsuetudine sicut ɔmuniter fit. Dicit tn Alex. ij. ij. ti. de ludo. q̄ ludus vl' sal tatio q̄nq̄z prouenit ex spūali iocunditate. t sic ē meritorius. sicut Dauid lusit t saltauit coz̄ archa dñi. Aliq̄n prouenit ex recreatiōe vl' exercitatiōe. t sic pōt esse sine pctō. Aliq̄n ex dissolutione mētis lasciue. t sic ē pctm̄. s. mortale vl' veniale sm q̄ dictū est.

¶ Utz inspectio coreax. ludoz vl' iocularis/ nū sit pctm̄. R. Ale. vbi. s. q̄ inspectio q̄dā i trāsitu nō tendēs vltery ad delectatōs pctī mortal'. vt fornicatōis. t hec ē venial'. q̄dā studiosa. i qua. s. ē fomētū pcti mortal'. t hec q̄nq̄z ē pctm̄ mortale. Intelligē q̄n aduertit piculo. vel cogitationis mozose vel operis. Itē iocularis quedā est hystrionica. t q̄dā chorealis mulier lasciuarū. quedā cauēa ex ercitij vel fastidij tollēdi siue accidie vitāde. Inspectio g̃ studiosa iocularis ꝓmeritoria te pōt esse venialis. t aliq̄n meritoria.

Correctō platoz i punicēdo sub/ ditos t increpādo nō deliberate t i notabili nocumēto. secꝰ si imo dz fieri aīo nocēdi. qz sic peccaret mortal'. si dico malo vel indeliberate. sz debet fieri sedo

charitatis primi. ſ. ad bonū ſubditi relinq̄n
tis vt corrigat. vel ad alioz bonū. vt vl' time
ant ſimilia facere. vel quietius viuant. vt. xx
iij. q. v. prodeſt.

¶ Qualis debet eſſe corrector. R. q̄ miſcēda eſt ſeueri
tas cū lenitate. vt neq; multa aſpritate vlci
ſcat ſubditi. neq; nimia benignitate ſoluātur
vt plene doc. i. c. diſciplina. xlv. di. p totā diſ.
t potēt declinare i benuolētiā q̄z ſeueritatē
vt in. c. licet. ea. di. l. di. ponderet.

¶ Quid ſi excedat modū. R. q̄ pōt appellari
ab ea etiā ſi ſit religioſus. qđ probatur i. c. rep
hēſibil'. de appel. i fi. Nulli⁹ em negāda eſt de
fenſio. etiā ſi ſit excōicatus. c. cuz inter. de ex
cep. Nō tñ tenet̄ platus modū excedēs pcte
re venīā a ſubditis. vt i. c. q̄n neceſſitas. lxxxvi.
diſt. Nō vero niſi ex malignitate ſeu odio fa
ceret. q̄z tūc tenetur pcterere venīā. q̄z tenet̄ in
iuriaz. ff. ad. l. aquil'. l. quēadmodū. ℌ. mḡra
tus. vt no. in glo. in. d. c. q̄n. text. eſt in. l. nec
magiſtratibꝫ. ff. de iniuſ.

¶ Vtrū pecc̄z mortal'r platꝰ nō corrigēdoc. R.
q̄ ſi loq̄mur de punitōe in pctō oīno occul
to nō tenet̄ platus. imo nec debet niſi ſecrete
Si vo in pctō manifeſto. ſic tenet̄ platus de
pcepto eā facere ſb pēna mortal' pcti. ar. lxxx
iij. di. p totū. t. ij. q. vij. qui nec ſui. niſi i caſu
q̄n videret nō expedire ꝺmunitati. nec illi q̄
corrigēdus ē. q̄z. d. c. pdeſt. doc. ſiue plecten
do ſiue ignoſcēdo. hoc ſolū agit vt vita hoīm
corrigat. t ſm iſtū finē debet eam exercere vel
omittere. facit. c. ipſa pietas. ea. cā. q. iij. t. i. c.
comeſationes. xliij. di. t in. c. vt ꝺſtitueret.
di. Si vo nō expediret ꝺmunitati nec etiā
noceret t omittēdo proficeret delinquēti ad
emēdationē. licite omittitur t ex debito. Si
nō expedit delinq̄nti correctio. ſz tñ ꝺmunita
ti nō ē omittēda. Si vo loq̄mur de correcti
one q̄ fit verbo vel doctrina. ſic tenetur mul
to magis q̄z aliq̄s alius ſiue pctm̄ ſit ſecretū
ſiue publicū. verum eſt q̄ ſecreta debet ſecrete
corrigere. al's ſi nō corrigit t emēdat cū pōt.
peccat mortaliter. xliij. di. ſit rector. intellige
i criminalibꝫ. t ſic intellige glo. xxv. di. ℌ. al's
ea demū. q̄ dicit q̄ taciturnitas i plato ē mor
tale pctm̄. t h̄ etiā limita in ſecretis. ſm q̄ di
co. ſ. Correctio fraterna. ℌ. vi.

¶ Vltrū platus exiſtēs i pctō mortali peccet
mortaliter corrigēdo. R. q̄ ſic ſm Pe. de pal'.
i. iij. di. xix. etiā ſi pctm̄ ſuū ſit occultū. q̄z ſu
ſpēſus ē corā deo. facit ad h̄. ij. q. vij. q̄ nec. t dꝰ
ꝺſe. di. v. c. ſi. h̄ limitat idē Pe. i plato i ſpū
alibꝫ. ſecꝺ plato i tpalibꝫ. q̄z ſi iudex ſuſpen
dit aliquē latronē. nō peccat mortal'r. licz ipe
ſit i mortali. Idē tenet. s. Tho. i. iij. t ſeq̄tur
Archi. i. di. in plato corrigēte pdicādo i mor
tali etiā occulto q̄ peccat mortal'r. Decus ſi
corrigit p modū magiſterij publice docendo
a. legēdo ſcpturā ſacraz. q̄z ſi eſt occultus vt
dicūt quidā nō peccat mortaliter. ſz ſolū q̄n
eſt notorius. q̄z ſcandalizat. Fran. in. ij. tenet
q̄ ſi pctm̄ eſt occultū. t ei quē corrigit et alijs
aſtātibus q̄ ſine pcto corrigit. et auctes que
vidētur dicere ꝓtrariū. dicit intelligendas
q̄ digne nō poteſt corrigere. Dz ſi pctm̄ eſt
notoriū. ſic nullo mō pōt corrigere. q̄z ſcāda
lizat corrigēdo auctez t pdicationē. Tu ad
uerte q̄ ſi caſus occurreret correctionis i quo
exiſtēs i mortali nō habet oportunitatē ꝓterē
di de pcto ſuo. ſic vera ē opi. Frā. Dz ſi habz
oportunitatē t nō facit qđ i ſe ē vt ꝓteratur
cuz ſit ſuſpenſus quo ad ſe peccat mortaliter
officiū exequēdo. c. fi. de tem. ordi.

Correctō fraterna ē admonitio charitatiua fratris de
emendatione pctorum ex fraterna charitate
procedēs. t hec eſt de pcepto oīb⁹. ſm R. i.
in. iiij. diſt. xix. arti. ij. q. i. Et q̄z eſt pceptum
affirmatiuū. ideo nō obligat niſi p loco t tē
pore debito.

¶ Vtrū omiſſio fraterne correctōis ſit morta 1
le pctm̄. R. Ri. vbi. s. q̄ tripl'r poteſt omitti.
Primo meritorie q̄n hō non corrigit. q̄z nec
tps nec locꝰ ē corrigēdi t expectat illō Secꝺo
cū pcto mortali. q̄n. ſ. hō ſperat poſſe frēma
pcto retrahere. t tñ ꝓpter inc̄modū corpa
le vel tpale omittit. q̄z tūc ordinē charitatis
pertit plus diligēs bonū tpale q̄z aiaz. Pri
mi. Tercio omittit cū pcto veniali q̄n. ſ. pro
pter inc̄modū tpale ſit tardior. tñ ſi crede
ret poſſe reuocare nō dimitteret. Adde. iiij.
ſm Tho. ij. q. xxxij. ar. ij. q̄ pōt omitti ſine
pcto. imo meritorie q̄n metuit ne ꝛteriores
fiāt. vel ne alios a bona vita impediāt. Ad
de. v. ſm glo. in. c. q̄ aliū. de hereti. in pcto cō
miſſo qđ nō habet pſeuerantiā. qđ nō tenet
corrigere quilibet. ſz ſolū platus. Dec⁹ ſi ha
beret pſeuerantiā. q̄z teneret q̄libet: ſic tenet i
pcto ꝓmittendo. Adde t. vi. q̄ pctm̄ ſit mor
tale vel veniale talis qualitatis q̄ habz cau
ſare mortale. al's de pcto veniali nō tenet cor
rigere aliquē de pcepto.

¶ Vtrū teneamur q̄rere q̄s corripiam⁹. R. ſz 2
Tho. vbi. s. q̄ nō. q̄z bñficia q̄ nō debem⁹ cer
te plone. ſed ꝓmuniter oīb⁹. ſufficit ſi im
pendimus p̄mis occurrētibꝫ. alioq̄n oporte
ret nos facere ꝺ illud Prouer. xxiij. Neque

ras impietatē in domo iusti.

3 ¶ Utr̄ subditi teneant corrigere ꝓlatos? R. Ri. vbi. s. q. iij. ꝙ loq̄ndo d̄ correctōe frna t hūili sic. sz de correctōe increpatōis vl' punitōis nō. nisi manifeste errarēt i fide. tūc em̄ si nō essent sup̄iores iudicātes. vel nollēt. inferiores possent. qz hereſi reddit hereticū oīm catholico inferiorē. nō solū q̄ ad foꝛ intrinsecū sz etiā extrinsecū. facit ad h̄ qđ nō. ij. q. vij in. c. secuti. t in. c. Paulus.

4 ¶ Utr̄ exīs i pctō mortali excuset a p̄cepto fraterne correctōis? R. fm Ri. vbi. s. q. ij. ꝙ pctoꝛ aut ē occultus. aut manifestus. t ē correctio i publico et i occulto. Pctoꝛi aūt manifesto nō licet corrigere i publico ꝓpter scādalū. qz cū talis correctio sit assumptio vbi rei: nō debet ꝓpter sui dignitatē manifeste assumi p os manifeste pollutū. ne vbū dei vile scat i ꝯspectu hoīm. Si aūt pctm ē occultuz t corrigit in occulto aut manifesto fm ꝙ factū exigit. t si h̄ facit humil'r suā prauitatez recognoscēs: nō peccat corrigēdo. imo teneť. qz pctm nō absoluit hoiez a p̄cepto. nec propterea hō ē ꝑplexus. qz si vult facere qđ i se ē de⁹ paratus ē sibi remittere pctm.

5 ¶ Quo ordīe ē p̄cedēdū i correctōe fraterna Rñ. fm Tho. vbi. s. ꝙ pcta publica publice sunt corrigēda. In pctis ꝙo occultis locū h̄z qđ dr Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹. vade t corripe cū inter te t ipm solū. ꝙ si videt nō ꝓficere: dicat ꝓlato secrete q̄ possit ꝓdesse. vt not. Pa. in. c. nouit. de iudi. et de h̄ vide. s. Denūciatio. §. ij.

6 ¶ Quid si scio pctm alteri⁹ qđ ꝯmisit ignorāter? R. vt colligo ex Mo. i ti. de pnia. et Rodo. ꝙ si pctm ē tale qđ nō excusat ignorātia. tūc aut nō pōt ꝓbari qz occultū. t sic si spero d correctōe teneor dicere. al's nō. ij. q. vij. plerūq; qz efficeret peior. sz dco secrete ruelare ꝓlato q̄ possit ꝓdesse. Si aūt pōt ꝓbari. tūc si est plat⁹ su⁹ teneť ei dicere. qz ei peccauit. Si peccauerit cē. Mat. xviij. Si ꝙo nō ē plat⁹ aut sperat de correctōe. t sic tenetur ei dicere. aut nō sperat. sz de deteriorātione. t tūc nō tenetur fm ꝓdictos. nisi qñ seqret ex tali pcto alioꝛ piculū seu maluz. vtputa qz admīstrat sacra cū non sit sacerdos. t hm̄oi. Pa. tñ in. d. c. nouit. tenet ꝙ indistincte tenetur. siue efficiať melioꝛ siue peioꝛ. qđ credo verū qñ facit ad bonū alioꝛ talis correctio. t spat ꝙ fiet iustus ter. hic. Si ꝙo ignorātia cos excusat. ut credo teneat dicere. nisi qñ videret ꝙ desisteret vel fieret alicui sacramento iniuria.

Corporalia altaris debēt ē de puro pāno lineo ab epō bñdicta. nō d̄ pāno tincto aut d̄ serico c. cōsulto. d̄ ꝯse. di. i. q̄ nō debēt lauari p̄ seculares nec tāgi. xxij. di. sacratas. t. d̄ ꝯse. di. i. nō. el. ij. Ūn̄ mīstri altaris debēt hōre peluiz nouā quā p ipsis lauādis teneāt. t aquā i sacrario p̄iciāt. vt i. d. c. nēo. Et sil'r d̄ alijs altarium paramētis dr ibidē. Sz hodie p ꝯsuetudinē derogatū ē. t credo excusset d̄ alijs. sicut nō d̄ corpalibꝫ ꝓpter rōem posita i. d. c. nō fragmēta dñici corpis male tractent. t nō ꝯsuetudo cēt irrōnabil'. t credo obligeret d p̄cepto etiā hodie exq̄ ꝯsuetudo nō pōt ei derogare. Sil'r etiā forte possz dici de pallis altaris eadē ratiōe. Sz nō ꝙ credo sufficiat aq̄ solū p̄ma lauatura p̄iciatur intra sanctuariū ꝓpter litē rōnis p̄dicte.

¶ Utr̄ post lauatōes sint iterū ꝯsecrāda? R. ꝙ nō. qz licet amit⁹ recedat lauādo t d̄ alio poňat. nō ꝓpter h̄ mutať forma. nec bñdictio fit i superficie ipsoꝛ. Idē dico si reperiant fore ruptura nō fuerit tāta ꝙ corrūpat formā. qđ tūc ē qñ ē tāta ꝙ ꝓ corpalibꝫ vti nō possent. ꝓ h̄ faciūt nō. in. c. i. de ꝯse. ec. vel. al. vide de h̄. s. Bñdictio. §. i. cum se.

Corpora sctoꝝ vtr̄ possint trāsferri de loco ad locū? R. ꝙ nō sine licentia epi. de ꝯse. dist. i. corpa. Et hoc verū qñ iam erant tradita sepulturae. l. vlti. ff. de reli. t sump. fu. t de hac materia vide de. j. Reliquie. p totum.

Corpore viciat⁹ dr q̄ hz membꝝ debilitatū vl' mutilatū

Debilitatū hz q̄ ipm hz inefficax. vt oculus caecū. manū aridā. Mutilatū q̄ ipso caret.

¶ Corpore viciati vtrū sint ꝓmouēdi ad sacros ordines? R. vt nō. i. sū. lv. di. ꝙ aut sunt viciati in h̄cūqz membro. t tūc non ꝓmouent. t ꝓmoti deꝝciunt. c. penitentes. di. qz sunt homicide. c. si quis. ea. di. t. c. qui partē. ibidē. Nosti. in apparatu tenet ꝙ epūs dispēsare si tale membꝝ est occultū. excepto in castrato. vñ dicit ꝙ cum religioso pōt dispēsare vt cū pede ligneo celebret. Si ꝙo apparet. nō pōt nisi papa. qñ fuit i culpa vel iniciatō nis. de cor. vi. c. i. t de cle. pu. i duct. c. i. Dicit tñ glo. in. d. c. q̄ partē. ꝙ si qs hēret digitos supfluos posset sibi pcidere sicut t ungues t dentes nimis plixos. sz nō firmat. Mihi tñ placet qñ posset fieri tal' abla. sio sine piculo vite t deformitate corpis. aut nō sunt spōte viciati sz casu. vtputa ab hoste.

bus inuita. vl' ꝓpter egritudinē volūtariū. si
ue a se siue a medicis. ⁊ tūc si nō parit nimiā
deformitatē. pñt ꝓmoueri. vt ō cle. egro. c. p/
sbyter. ⁊ sic intellige. c. si q̄s. el. ij. ⁊. ij. lv. di.
Si ꝯo alⁱs sunt viciati a casu: distingue. aut
dabāt operā rei illicite. ⁊ non pñt ꝓmoueri.
aut rei licite. ⁊ tūc si sunt viciati ī mēbrⁱs mi/
nus sine occultis nō repellunt. vt ī. c. q̄ ptē. ⁊
ī. c. eunuchⁱ. lv. di. Si ꝯo ī magnis mēbrⁱs
⁊ manifestis nō pñt ꝓmoueri. vt si ī ocl'o hz
enorme viciū vel in manu. vt in. c. si euāgeli
ca. lv. di. Sil'r si modicū q̄ō generat scanda
lū. d. c. ꝓsbr. de cor. vi. c. i. ⁊. q.

¶Quid ō ceco aut hñte maculā ī ocl'o a na/
tiuitate. vl' ex infirmitate. aut a casu sine cul/
pa sua: R. ꝙ si macula generat deformitatez
nō pōt ꝓmoueri nisi dispensēt ꝙ papā. vel ni
si efficiat religiosus. fm Inno. ō cor. vi. cū ō

¶Quid ō claudo ex ꝓsil'i cā vt /tua. ⁊. c. ij.
s: R. ꝙ si sine baculo pōt ire ⁊ stare pōt ꝓmo
ueri. c. si q̄s. el. iij. ī tex. ⁊ in glo. lv. di.

¶Utz aullio vngule ī pollice ipediat: R. ꝙ
h tenedū ē. ꝙ q̄dcūq̄z viciū corpis quōcūq̄z
puenerit. si reddit inhabilē ad frangēdū ho
stiā ⁊ ꝓtractandū impedit ꝓmouendū. et ꝙ/
motus mīstrare in altari nō pōt. Sil'r q̄dcū
q̄z viciū corpis notabile. siue in oculo siue in
manu. aut ī ꝑtulis sicut gibbosus ⁊ hmōi.
q̄ō generat scādalū. alⁱs secus. nisi vt dictū ē
s. in. ℣. i. vt colligit in. c. i. ⁊ fi. de cor. vici. Ue
rū ē ꝙ iā ꝓmoti quibꝫ istud euenit post ꝓmo
tionē. pñt oīa q̄ sunt sacerdotal' ordinis exer
cere. ꝓter celebrationē misse. d. c. ꝓsbr. In/
telligе nisi fuerit culpa sua.

¶Quis iudicabit qñ dubitat an generz scā
dalū: R. Inno. ī. c. i. de cor. vi. ꝙ epus. vt ī. c.
ij. co. ti. In religiosis exemptis suus ꝓlatus
ordinarius.

¶Quid si quis ex indignatione dentem sibi
amputauerit. vel quodcūq̄z membrū secaue
rit: R. Inno. in. c. significauit. ō cor. vi. ꝙ nō
est irregularis. nisi mēbr̄ vel ptē membri
amiserit que generet deformitatē. Si ꝯo nō
generat deformitatē. tñ est notoriū ꝙ ex indi
gnatōe sibi abscidit ptē membri nō pōt pro
moueri vel mīstrare ī susceptis sine dispensa
tione. Sil'r si ita secauerit ꝙ claudicaret. re/
pellit tanq̄z corpe viciatus.

¶Utz cadēs mozbo caduco possit celebrare
R. glo. in. c. cōiter. xxxij. di. ꝙ si cadit frequē
ter nō pōt. vij. q. ij. c. i. si ꝯo raro. nec emittit
voce ꝑsalsam. pōt dūmō habeat coadiutorē
vij. q. i. illud. Promoueri tñ nō pōt exq̄ sed'
passus ē. vt in. c. maritū. xxix. di.

¶Utz demoniaci vl' amentes possint mini/ 8
strare: R. ꝙ licet fuerint opi. vt nō. in. d. c. cō
muniter. Mihi placet ꝙ si p annū steterint
liberi ꝙ pñt mīstrare fm discretōz epi. ꝓmo/
ueri aūt nō debēt. vt. c. clerici. ⁊. c. se. xxxix. di.

¶Utz leprosi possint ꝓmoueri: R. Hug. xl 9
ix. di. §. hinc etem. ꝙ nō. ſz ꝓmoti celebrare
pñt in occulto ⁊ etiā ī publico alⁱs leprosis.
nisi tm̄ inualuerit lepra ꝙ p corrosiōz mem
brorz eū reddidit impotētē. ꝑsertim ī digitis
cū quibꝫ ꝓtractare habet sacrm̄ eucharistie.
vide. ſ. Leprosus. §. vi.

Corpus xp̄i. vide infra Eucharistia.

Capula q̄d sit: R. glo. in c. a crapl'a. ō vi. c
⁊ ho. cle. ē supfluitas cibꝫ. vñ, crapula q̄si cruda epula
tale. Dic vt. ſ. Bula. §. ij.

Credere in deū ē amādo ī ipm̄ tē dere. de ꝯse. di. ij. credere. ⁊ de pe. di. ij. §. charitas. Uñ aliud est crede/
re deum. ⁊ credere deo. ⁊ credere in deū. vt no. glo. de ꝯse. di. iiij. c. i. ⁊ ō credulitate vide. ſ. Fides. p totum.

Credulitas maledicētibus de alⁱs improbatur lxxxvi. di. si quid. qz añq̄z plect illud malum nō debemus credere. ij. q. i. de⁹. xi. q. iij. ī cun ctis. ⁊. c. q̄uis. xv. q. vij. si q̄d. ⁊. q. viij. c. vl. ī fi. xxx. q. v. nullū añ.

¶Quottuplex ē credulitas: R. vt nō. ī. c. in/ I
quisitōi. de sen. ex. ꝙ duplex. q̄dā temeraria
⁊ leuis. vt puta qñ audiuit aliq̄d a leuibꝫ p/
sonis. vel a paucis q̄bꝫ credi nō dz. ⁊ hec de
ponēda ē ad ꝯsiliū sui pastoris. Quedā pba
bil' ⁊ discreta. puta qz videt solū cū sola i la/
tebris. vel qz ꝯmuniter ita dicit.

Crescere spūaliter an q̄s possit cō pelli: R. vt nō. in. c. ge/
sta. lxxiij. di. ꝙ nō. Sed videq̄ō dico. ſ. obe
dientia. §. ij. ⁊ Religiosus. §. xxix.

Crimen ꝓpe est mortale pctm̄. vt ptz ꝙ Bze. ī omel'. xij. fa/
cit. xxv. di. §. criminis. in ℣. q̄n fiat crimina
le duz placet. Largo aūt mō accipit q̄nq̄z p
veniali etiā. unde illud. Nemo sine crimine
vivit. q̄nq̄z p infamia. q̄nq̄z p pctō depositi
one digno. vide glo. in. d. §. criminis.

¶Que sunt crimina suspitione digna: R. ꝙ.
An. in. c. at si clerici. de iudi. ꝙ omnia ex q̄bꝫ
q̄s de facto ē infamatus. Intellige taliter ꝙ

ppl's scandalizet. c. ij. de pur. ca. etiã si sit eps fm Jo. an. post Arch. i. c. i. de accu. i glo.

2 ¶Que sunt crimina de positiõe digna: R. d. An. vbi. s. q oĩe delictũ causans irregularitatẽ. q enumerãt dc. i. c. nisi cũ pridẽ. § ꝓpter ꝓscias. d renũ. i glo. magna. de q̃b. j. irregularitas. i. Itẽ si ẽ diu ꝛtinuatũ. lxxxi. di. pñbz. i glo. Itẽ fornicatio notoria. vl' diu cõtinuata. vel scãdala. c. q̃s sit. de excel. pla.

3 ¶Que sunt crimia de g̃datõe digna: R. q. s. ibidẽ. q oĩe crimẽ cũ incorrigibilitate. c. cũ nõ ab hoie. d iudi. Fallit i heretico. c. ad abolẽdã. z. c. excõicam⁹. d heret. z. c. i. eo. ti. li. vi. Itẽ i falsario lrãz apl'icaz. c. ad falsariorz. de cri. fal. Itẽ i sortilego. xxvi. q. ij. c. q̃cũq̃s facer dotũ. de homi. dubiũ est. Et dic q si intelligatur de ꝑbali ẽ verũ. secus si de reali.

4 ¶Utz crimiosus añ pactã pniaz vl' post possit celebrare sine dispẽsatõe. vl' possit promoueri ad ordines: R. fm glo. z Inno. i. c. ex tenore. de tẽ. ord. q aut crimẽ est occultũ. z sic põt. dũ tñ vere pnitcat. tex. ẽ i. c. fi. de tẽ. or. Sufficit em absolutio sacerdotis ex ptãte clauiũ. nisi sit tale crimẽ qd impediat executiõz post pnitẽtiã. vt in. d. c. nisi cũ pridẽ. §. i. vt est in crimine qd inducit irregularitatẽ. De quo. j Irregularitas. i. Si ꝓ crimen est manifestũ. q̃uis nõ sit crimen enorme sz mediocre. nõ põt sine dispensatione etiã post pactã pnitẽtiã. Et dr manifestũ si ꝛuictus ẽ in iudicio. vel timore pbationis ꝓfessus ẽ. vel ꝛpis publicatõe. Nec obstat. c. pñbz. m. z. c. pueniet. l. di. q ꝓ illud nõ est ablata facultas dispensandi cũ vere pnitẽtibz. z maxime vbi nõ iminet scãdalũ. vt. l. di. vt ꝓstituerek. z. c. dño sancto. Et hec vera sunt in crimibz capitalibus q̃ dicunt mediocria. secꝰ i leuibz. Et dicunt leuia q ꝛtingũt ꝑ impitiã. vl' culpã sine dolo. vel si ẽ dolus est tñ cuz remodica. vt no. in. l. inspiciendũ. ff. de pe. z in. l. leuia. ff. de accu. z in. c. cũ dilecti. eo. ti.

5 ¶Quis põt dispẽsare cũ talibz. R. q eps i crimibz minoribz adulterio. In maioribus aũt solꝰ papa. vt nõ. i. c. at si clerici. de iudi. ni si ex magna cã. vide. j. Dispẽsatio. §. v. z etiã nõ posset qñ inducũt irregularitatẽ. vt puta qz celebrauit excõicatus z hm̃oi. nisi i casibz in q̃bz a iure ꝓcedit dispẽsatio i irregularitate. vt. j. Irregularitas. ꝑ totũ.

6 ¶Crimen dr publicũ qd ad publicũ spectat iudiciũ. Et hec sunt q nõ. ff. d publi. iudi. l. i. q̃ sunt. lex iulia maie. Et sñ hec ꝓphẽde sacrilegia z residua. Lex iulia d adul. lex cornelia de sicarijs z veneficijs. lex põ. d parri. Lex iulia pec. Lex cornelia d testa. fal. An autẽ instrumentis: Azo dicit q sic. Intellige i instrumentis. nõ in alijs scꝑturis fm Accur. Lex iulia d vi publica z ꝑuata. d ambitu. repetũdarz. z d annona z hm̃oi. in q̃bz lex exꝑmittit qd ꝓ publicũ. vt in. l. iij. i fine. ff. d ꝑuari. z ibi bar. z Jo. d imola. in. l. fi. ff. d ꝑuari. delic. z. i. l. ij. ff. d ꝓcul. Sz fm ius canonicũ oĩe crimen dr publicũ. q ad publicũ iudiciũ spectat puniendũ. vt in. c. trina. de collu. in glo.

¶Itẽ publicorz iudiciorz q̃dã sunt capitalia. z ex quibz mors aut exilij imponit. hec est aq z ignis interdictio. ꝑ has pnas eximitur ecclia de ciuitate. Nã cetera nõ exilia sz relegatiõe ꝓprie dicũtur. q tunc ciuitas retinentur. Quedã sunt nõ capitalia ex quibus pecuniaria aut in corpus aliqua coertio pena ẽ. vt in. l. publicorz. ff. de pub. iudi.

Chrisma vide. j. Oleũ sanctum.

Culpa alia latissima fm Bar. i. l. qd nerua. ff. de po. Et idẽ q dolus z manifestꝰ. Alia latior. z ẽ dolus sumptꝰ. Alia lata. et hec ẽ nõ intelligere qd oĩs intelligerẽt. vl' maior ꝑs. tex. ẽ in. l. late culpe. ff. de ꝛ. sig. Sz nõ q cõiter glo. nõ ponit nisi latã culpã. et tex. i. d. l. qd nerua. ponit latiorẽ ꝑ lata. Et sic colligo fm glo. in d. l. qd nerua. q noie dolꝰ ꝑhẽdit q ex culpa fecit. qz dolꝰ differt rez noie a culpa. qz dolꝰ ẽ a ꝓposito. vt ꝑbat i. l. i. §. dolus. ff. de dolo. Culpa ꝛo nõ. vt i. l. si curatorẽ. §. dolo. ff. mã. z ꝑ hm̃ facit dictũ Bal. in. l. qd q. §. pena. ff. d his q no. infa. vbi dicit. accusatus q̃s d homicidio dolose facto. et ꝑbat culpa. an absoluet seu mitꝰ aget i eadẽ instãtia. R. q mitꝰ aget. z sic sentit q dolꝰ nõ ẽ realr culpa. Uez ẽ q lata culpa ẽ dolꝰ ꝑsumptꝰ ãra q vbicũq̃s q̃s tenet de dolo venit z lata culpa. Sz tñ verus dolus nõ ẽ. vt no. glo. i. c. una fides. de ꝛpo. Et in ꝓscientia vbi cessat ꝓsumptio nõ habet ꝑ dolo. Et q̃s dicat ꝑbare dolũ vel latã culpã interuenisse. vide. j. circũspecta ab ea diligẽtia quã habẽt hoies cõiter eiusdẽ ꝓfessionis. Et iõ error artificis non ẽ lata culpa nisi qñ errat in eo qd cõiter hoies in illa arte sciunt. nõ qñ errat in eo qd excellẽtissimi sciũt. Ita limitat Bar. in. d. l. qd nerua. Uñ si ꝛpositi pecuniã apd cãpsorẽ q cõiter habebat bone ꝓditõis z nõ erat. nõ ẽ lata culpa. Et bal. i. l. pignorz. C. de pigñ acti. dicit. Accessi ad molendinũ. et incurria

hostiū pdidi bestias. nō ē lata culpa. exq̄ ma
ior ps credebat secuz accessum.
¶ Utz lata culpa equiparetur dolo. vide in
fra Dolus. §. iij.
¶ Quid ē leuis culpaz. R. ē omittere qđ dili
gēs hō nō omisisset. vl facere qđ diligēs hō
nō fecisset. Explū. Fenerator nō excussit res
pignoratas a tineis talipe q̄ diligēs fecisset
¶ Quid ē leuissima culpaz. R. est nō puidere
qđ diligētissimꝰ puidisset. l. si putator. ff. ad
l. aquil. vl omittere qđ diligētissimꝰ ñ omit
teret. l. diuꝰ. ff. đ off. pſi. nō eātare vt diligē
tissimꝰ equitaret leuissima culpa ē. vel nō cu
rare facere qđ diligētissimus curaret.
¶ Qua culpa tenet q̄s ex ꝯctu. vide. s. ꝯmo
R. Pa. in. c. cū cām. de testi. q̄ ꝯtinet tenet de
dolo z lata culpa. sz non de leui. qđ credo ve
rū in eo qui a superiore ponitur in officio p obe
dientiā soluz. secus de eo q̄ illud q̄siuit. si mō
alius diligētior fuisset. qz tunc tenet etiā de
leui. Silr dico q̄ non tenetur nisi đ dolo z la
ta culpa agrimesor z alij q̄ assumūtur ad cal
culū vel ꝯcordiā. text. est in. l. fi. ff. de no. ope.
nūc. z ibi Bar. z no. glo. in. c. qz indicante. de
pscrip. Fallit h̄ in his qui exercent aliquā ar
tē sicut periti. h̄ est pfitentur se peritos z ma
gistros. qz tenētur etiā de leuissima. facit qđ
no. glo. insti. de obli. q̄ ex quasi delī. na. et te
net Pa. in. d. c. indicante. sz ego credo ex q̄n
diligētissimū quesiuisset nisi fuisset receptus
ex sua pfessione. qz tūc de leuissima. aut dili
gentē. qz tunc de leui solum tenetur.
¶ Utz in foro aīe teneatur q̄s restituere dam
nū qđ dedit primo ex culpa sua. R. q̄ licz In
no. in. c. qz plericz. de imu. ec. velit q̄ soluz de
dolo z lata culpa teneatur. z multi doc. p sin
gulari dicto habeāt. tñ ego credo q̄ teneat đ
omni damno ex quacūq culpa sua. đ qua te
netur tam de iure ciuili q̄z canonico. p ea q̄ di
cā. j. Lex. §. iij. Et p hac opi. ē glo. cuz text. i
c. ꝯsuluisti. ij. q. v. que dicit q̄ tenetur etiaz q̄
ad dēū. si diligentiā debitā nō adhibuit. vt i
d. c. ꝯsuluisti. z. l. di. clerico. z. xxxv. q. ij. in le
ctū. Dicit tñ q̄ nō punit rone homicidij. sz
negligentie. vt. xv. q. i. c. inebriauerūt. et fa
citur. c. fi. de iniur. z dam. da. qđ indiffinite lo
quitur. z h̄ est tutius cū ipse Inno. nullo iu
re pbet dictum suū. qz. d. c. inebriauerūt. ni
hil facit p eo. immo potius ꝯ si bñ inspiciat
licet adducat p se. Cū h̄ ꝯcor. Jo. an. i. c. qm
ꝯ. de pba. z ibi cū seq̄tur Pa. qz negligētia i
ppio facto culpāda ē. in alieno vituperanda
l. si ꝯstāte. §. si maritus. ff. sol. ma.

Cura aīaz ſm Inno. in. c. cū satis. de offi. archi. stricte ē potestas ligā
di z soluēdi i foro pnitētiali. z hec nulli con
uenit plato nisi sacerdoti. vt pbatur. xxi. di.
in nouo. de pe. z re. c. omnis. z hāc potestatē li
gādi z soluendi quilibet sacerdos cū ordine
accepit. licet nō in istos vel in illos q̄ sibi nō
sunt cōmissi. Dī etiā cura large. z ē potestas
ejciendi z recipiēdi in eccl'ia cogēdi z puniē
di excessus. xxi. di. §. i. Sub hac etiā ē excōi
care. interdicere. suspēdere z hm̄oi. q̄ sunt ad
moz correctiōz. de elec. dudū. z đ vtraq̄z ista
rū intelligit. c. de multa. de pben.

Cupiditas vide. s. Auaricia.

Curialis đr q̄ nepibz curie ligat⁹ adulat pncipibz. xxxvij
di. nōne. li. di. q̄ i aliq̄. Jtē curiales dicūt ad
nocati i cā sanguis. vl milites seu officiales
seua exercētes. li. di. aliquātos. z c. se.
¶ Utz tales sint ad ordines pmouēdi vl ad
religionē. R. q̄ nō. nisi cū magna discussiōe:
vt intelligat vtz sit solut⁹ a curialibz. vl si ē
irregularis. vel vt fugiat obligatōz z hm̄oi.
vt in. c. legē. liij. di. z dicit q̄ p triennū debet
pbari. z ē bonū ꝯsiliū. nisi aliqđ rōnabile ali
ud suadeat. nō debet tñ recipi ad religiōz nec
ordinari etiā si nō ē irregularis. z si ex deuoti
one mouet. nisi sit solut⁹ a curia. li. di. c. i.

Curiositas ē postpositis diui
nis z scōz eloquijs
scptis phoz z poetaz rōe vanitatis vel dele
ctationis intēdere. xxvij. di. sacerdos. z. c. se.
Jtē cū sacra scptura nō ſm sanctoz exposi
onē. sz ſm scīarē sapiētiā z ppriū sensus vani
tatē exponit. c. vino. ea. dist. Jtē q̄ plura vo
lūt sape q̄z opteat. aut de his de quibz nō est
dubitandū. faciūt qōnes de renū. c. qm aliq̄
curiosi. li. vi. ex quibz cū ibi notatis pz q̄ vel
le cognoscere qđ nō ꝯuenit ē curiositas z pec
catū. qz inordinatio quedā.
¶ Utz sit pctm̄ mortale. R. q̄ siue curiositas
sit respectu ptis itellectiue. siue respectu ptis
sensitiue ē mortale pctm̄ i. vij. casibz. vt colli
go ex Tho. ij. ij. q. clxvij. Alle. ij. ij. Pro rōne
finis. puta qz ppter superbiā. vel aliqđ qđ sit
mortale peccatū querit cognoscere vel vide
re aut audire. c. Secđo rone illoz a q̄bz vult
scire vel audire. puta a demonibz vl aliis a q̄
bus sub pcepto phibemur aliquid addiscere
vel cognoscere. xxix. q. i. illud. Tercio ratiōe
eoz q̄ cognoscere vel videre aut sentire volu
mus. vt puta. qz sunt phibita. sic a ppposito

velle audire pctm̃ illi⁹ q̃ ꝓfitet alteri. ⁊ sil'r in cãtatões. diuiatões ⁊ hm̃oi phibita. aut co rũ libꝛos velle tenere. Sil'r dico d̃ q̃cũq; p/ hibito qd̃ exerceri nõ ꝑt sine mortali pcto. hĩ sunt artes aliq̃ male. aut velle scire quõ fit ta le pctm̃. aut videre. aut sentire. nã tal' curiosi tas ẽ pctm̃ mortale nisi i casu q̃n q̃s talia vel let scire vt possꝫ ꝺdenare ⁊ ip̃robare. facit. c. nec mitꝫ. xxvi. q. v. Quarto rõne coꝫ q̃ omit tunt ꝓpter curiositatẽ. puta cũ quis omittit addiscere nccia ad salutẽ. vl' ad suũ officiũ. vt intẽdat poet̃ aut curiosis. fac. c. nõne. ⁊ c. vino. xxxvij. di. Quito rõe illi⁹ ad quẽ tal' co gnitio seu visio ĩducit. vt puta. ⁊ ad errorẽ ꝺ fidẽ. vl' ad' pctm̃ mortale. sic̃ velle videre co/ eũtes. ⁊ aliq̃ spectacla ex q̃bꝫ ꝓuocat ad mor tale pctm̃. vl' audire hm̃oi. fac. c. ido. xxxvij. di. Sexto rõe modi. vt cũ q̃s ꝓpter talia sci enda vl' videda facit phibita. puta superstiti tiosa. vl' dimittit audire diuina q̃ tenet vt vi/ deat spectacula ⁊ hm̃oi. facit. c. q̃ die. ꝛc cõse. di. i. ⁊. c. q̃ sine. xxvi. q. i. vl' qꝫ d̃ bonis paupe rũ eccl'iastic⁹ emit libꝛos. vl' soluit doctoꝛib⁹ q̃ ei legãt inutilia. fac. c. legãt. xxxvij. di. Se ptio rõne coꝫ q̃ ĩducũt ad talia faciẽda. vt puta. qñ q̃s ex curiositate sua scied̃i ꝓuocat aliquẽ ad ꝛetrahẽdũ. vl' auiditate videdi p/ uocat ad faciẽdũ spectacula. phibita sic̃ sunt torneamẽta ⁊ hm̃oi. q̃ fieri nõ ꝑnt sine mor/ tali. facit. c. q̃ venatoꝛib⁹. lxxxvi. di. ꝛc ꝺse. di. ij. ꝓ dilectione. in aliꝭ cõiter ẽ venale pctm̃.

Custos q̃ mercedẽ accipit ñ spãl'r ꝓ custodia tenet d̃ dolo lata ⁊ leui culpa. ff. loca. l. q̃ mercedẽ. ĩ glo. ⁊ qd̃ nõ. xxij. q. iij. tres psonas. no. Innoc. i. c. q̃uis. de reg. iu. Sꝫ si spãl'r ꝓ custodia mercedẽ ac/ cipet teneretur etiã ꝛc leuissima. vt in. d. glo. quã limita vt. j. Locatio. §. xxij.

¶ Quid si negꝫ dolo vl' negligẽtia amisse q̃s ꝓbabit'. ℞. Inno. vbi. s. q̃ ipe custos. ar. ff. d̃ edẽ. l. si q̃s. §. vl. Et hẽ vez q̃ ad foꝛ ꝛetio suꝫ. sec⁹ ĩ foro ꝺscie. vt pꝫ ex dict'. j. lex. §. iij. Idẽ dic d̃ custode carcer'. ff. d̃ cu. et exhi. re. l. vl. In aliꝭ aũt casib⁹ regl'ariter q̃ dolũ alle gat doꝫ ꝓbare. ff. d̃ ꝓba. l. q̃tiẽs. §. q̃ dolũ.

Damnatus ꝓ sniaꝫ ad mortẽ an possit dispondere de rebus suis. vide Alienatio. §. xxv.

¶ Utꝛ dãnat⁹ ad mortẽ possit fugere d̃ carcere vl' q̃ocũq; dic vt. j. Fugere

¶ Utꝛ hñtes de bonis alicui⁹ dãnati / §. ij. ꝓpter crimẽ eius ⁊ postea restituti ꝓ ꝓncipez ad bona sua teneãtur restituere. ℞. Se. i. c. q̃uis. de resc̃p. li. vi. q. aut restitutio facta p/ iudicat iuri q̃sito tercio q̃ ea legitime habue rat. ⁊ sic nõ teneꝫ restituere q̃ ea habuit. q̃n fit integratio i tali casu. ⁊ iste ẽ casus. d. c. q̃/ uis. ⁊ i iuribꝫ allegatis i glo. ibidẽ. et facit nõ ꝓ Bar. ⁊ bal. i. l. gall⁹. §. ⁊ q̃d si tm̃. ff. de li. ⁊ po. Aut ꝓ restituroꝫ ꝓncipis tali sacra nõ preiudicat nisi ipsi ꝓcedẽt. ⁊ sic reintegra ad oia q̃ amiserat. ⁊ sic oia sũt sibi restituẽda ⁊ sic ꝓcedũt iura allegata ꝓ alia ꝑte i. d. glo. arg. c. dilecti. d̃ bona. cũ ibi nõ. h̃ tenet Io. de imo. Et nõ q̃ ista faciũt ꝓ legitimato p⁹ mor tẽ testatoꝛis. vt nõ ꝓiudicet venientib⁹ ab in testato. etiã si nõ adierũt hereditatẽ. q̃ tal' le gitimatio ẽ q̃dã restitutio natal'. l. fi. C. d̃ na ta. Secus si añ mortẽ testatoꝛis q̃ ꝓcindi/ cat. qꝫ nullũ ius adhuc habebat. l. posteaq̃ ci patoꝛ. ff. de li. leg. vide etiã. j. Bꝛa. §. i.

Dãnificatus vtꝛ furtiue ⁊ secrete possit sibi satisfacere. vide. j. Furtũ. §. xl.

Debitũ cõiugale iõ d̃. qꝫ sub pena mortal' petit vt vxoꝛi ⁊ vxoꝛ viro petenti reddatur/ nẽtur fm cõmuniter doc. ⁊ ap̃ im. i. Aoꝛ. vij. nisi ex rõnabili cã excusẽt. ⁊ assignatur a vi. vij. cause ꝓpter q̃s nõ tenẽtur reddere.

¶ Prima dꝫ phibitio sancte eccl'ie terdictũ eccl'ie ẽ pctm̃ mortale act⁹ cõiugalis Eccl'ia aũt phibet ne q̃s ꝓsummet mrimoꝫ niũ certis ꝛpib⁹. ꝛ quib⁹. j. Mrimoniũ ñ̃. impedimẽto. q. Sil'r phibet eccl'ia ne añ bñ dictionẽ ꝓ iũgant. qñ q̃s ducit eã q̃ alteri nõ fuit ꝓiuncta ꝓ mrimoniũ. vñ fm Rod. cogno scẽs añ bñdictionẽ vbi ẽ cõsuetudo q̃ bñdi cãtur peccat mortal'r. Quidã tñ vt dicit Ri. in. iij. di. xxviij. q. v. li. in fi. dicũt hoc esse ve/ rispectu actus petẽdi. nõ respectu actus red/ dẽdi. qꝫ reddẽs nõ peccat fm Tho. i. iij. ca. di. Ego ꝛo istud de bñdictõe limito vt nisi ex rõnabili cã moueret ad petendũ. puta ꝓ pter fornicationẽ euitandã cũ nõ possit ꝓ neri. ⁊ vxoꝛẽ ducere vt bñdicat nõ possit ꝓ pter dotẽ habendã. ⁊ hm̃oi. qꝫ nec tũc morta liter peccaret. nisi esset scãdalũ i patria. arg. eoꝛ q̃ dicã. j. in obꝛ dictia. i ꝑn. Albert⁹ etiaꝫ dicit q̃ dictũ Rod. ẽ nimis durũ. ⁊ hoc etiã videt sentire Inno. ⁊. d. Anto. in. c. i. ꝛe ꝑ. qꝫ licet cõsuetudo habeat vim legis. tñ lex obligat ad mortale nisi sit ꝛeceptiua. ⁊ dec. c. generali. li. vi. ⁊ sic ñ videt q̃ peccet morta liter qñ etiã simpl'r ꝓsumaret añ bñdictiõ

nisi vt dixi eet scādalū. Et iō vbi nō imminet scādalū ꝛsulēduz esset istis spōsis q̄ faciunt multa pcta mortalia añ tps ꝛductōis q̄ qñ notū ē mrimoniū in patria ꝛsummarēt. exq̄ ducere nō pñt ppter debitē habendā.

¶Ꝝ nūqd toties peccat mortal'r q̄ties exigit sine rōnabili cā añ bñdictōz tenēdo opi. Ro'. R. q̄ nō nisi p̄ mavice. nisi nouo ꝓceptu exigat. Et q̄ sequitur q̄ possit ī isto casu negare debitū sine pcto nisi seruet statutū eccl'ie

¶Seda cā ꝺz impotētia qua q̄s nō pōt reddere debitū salua incolumitate sui corpis. ꝺa fm Ri. i. iij. ꝺi. xxxv. ar. i. q. i. deus nō obligat vir viz mulieri ꝺ ordinē nature rectū q̄ p̄ p̄ri p̄ncipiū individuū. q̄z ad actū nutritiue quo ꝺseruat p̄ generatiue ad ꝺseruationē speciei. et iō non tenet ad actū generatiue ī innotabile p̄iudiciū ī columitatis corpis ppij.

¶Utr̄ teneat reddere debitū leprosoꝛ'. R. fm Ri. i. iij. ꝺi. xxxij. ar. iij. q. ij. q̄ sic. lz nō tenet atur cohabitare. q̄ nō ē sic piculū ī reddēdo sic ī cohabitādo. vide. j. Leprosus. H. ij.

¶Utr̄ furioso vl' fatuo sit reddendū'. R. fm Ri. vbi. s. q̄ quotiēscuq̄z pōt reddi sine peri culo ppie psone tenetur

¶Utruz reddēs se impotentē ad reddēdum peccet'. R. fm Ri. i. iij. ꝺi. xxxij. ar. i. q. i. q̄ ille q̄ mō illicito sciēter reddit se impotētē peccat mortal'r. nō aūt ille q̄ mō licito. puta ieiu nādo. orādo bona intētōne. si tñ sit rōnabile obsequiū. q̄z q̄nis se reddat min9 potētē. nō tñ totaliter impotentē.

¶Tercia cā ꝺz crimē adulterij. vñ vir vxori adulterē vel ecōuerso. nō tenētur si innocēs ē reddere debitū. fm Ri. i. iij. ꝺi. xxxv. ar. i. q. i. q̄ licet q̄ ad vinculū nō possit. tñ pt ea dimittere q̄ ad cohabitationē t thoꝛuz. Fallit h̄ in vij. casibꝫ. Prim9 si ille sit fornicat9. xxxij. q. vi. c. i. t. c. pe. t. vl. de adul. t. c. significasti. de ꝺuoꝛ. Secūs si vxor vi oppssa sit. ea. cā. q. v. ita ne. Tercius si credebat maritū pbabiliter mortuū. xxxiij. q. i. cū p̄ bellicā. Quart9 si alter sb specie mariti cognouit eā. xxxiij. q. ij. i randā psertim inuitā. de eo q̄ co. ꝛsan. vx. sue riū cognouit t toleranit eam. ar. xxxij. q. ij. si q̄s vxorē. Septimus si in mrimonio in infidelitate ꝺtracto vir dedit vxori libellū repudij t vxor alteri nupserit. q̄z si cōuerteret vir teneꝛ eā accipe. c. gaudemus. ꝺ ꝺuoꝛ. Octauus fm aliqs si vir abstinēdo ꝺ volūtatē vxoris ei occasiōz dedit. xxvij. q. ij. si tu. Et pla cet mihi. licet ꝺtrariū teneat glo. ibidem.

¶Utrū peccet exigēdo debitū sciēter ab adultero innocēs vel reddēdo'. R. fm Ri. vbi. s. q. ij. q̄ aut ē coꝛrectus vel parat9 coꝛrigi. t sic nō peccat. Si vo sit incoꝛrigibil': tenet eum dimittere. t sic peccat mortaliter cognoscendo. tex. ī. c. si vir. de adul. t in. ꝺ. c. si q̄s vxorē. siue sit manifestū siue occultū. dummō sciat ipsa. Quē tex. sic limito intelligēdū: q̄n innocēs nō imminet piculū fornicatōis. t denegādo debitū ꝺuerteret adulter. sz q̄n ex denegatōe efficax peioꝛ t exredditōe ñ facit tot pcta. t innocēti sit euasio fornicatōis. nōvi/deo mortale petm exigere t reddere. Dō etiā tenet Ugo ꝺ castro. nō. in. iij. ꝺi. xxxij. q. i

¶Utr̄ possit vir vxoꝛi adulterē eccl'ia mistrare'. R. q̄ nō si negādo emēdaret. q̄z vtil9 eiuriēti panis tollit cū de cibo secur9 iusticiā negligit. v. q. v. nō ois. t male merit9 ꝺz egestate laboꝛare. l. bona fides. ff. de pō. H. i. et ꝺ alijs pēnis adulteꝝ vide. s. Adulterū. H. iij.

¶Utr̄ teneat innocēs ad p̄ceptū eccl'ie reddere adultero debitū'. R. q̄ si adulteriū pōt p̄bare infra paucos dies nō tenet. ar. c. solet. ꝺ sen. ex. li. vi. si vo nō pōt p̄bare tenet. ar. x. q. iij. c. i. Et idē ī casibꝫ in quibꝫ sepaꝝ pōt mrimoniū. vt. j. Mrimoniū. iij.

¶Quarta causa ꝺz votum emissum ab ambobus de ꝺmuni cōsensu. vt. j. Mrimoniuz iij. impedimēto. v.

¶Quinta cā ꝺz honestas. puta q̄z petit in ecclesia vel in publico. q̄z nō tenet sibi reddere debitū nisi honesto mō. i. Loꝛ. xuij. Dia honeste t fm oꝛdinē fiāt in vobis.

¶Sexta cā est scandalū. Nā vbi esset scandalum ꝺsummare mrimoniū añ adhibitas aliquas solēnitates fm moꝛē patrie nō tenetur reddere añ illaz obseruantiā. nō. tñ mortal'r peccaret reddēs. sz bñ exigēs si sine rōnabili cā faceret. vt. s. dixi. §. i.

¶Septima cā ē religio quā q̄s vult intrare. q̄z nō tenet reddere. lz ꝺz sibi statui tps infra q̄ ingredi teneat. c. ex publico. ꝺ ꝺuer. cōiu. vñ si nulla istaz cāz inest ꝺcto mrimonio p̄ ꝓba de pñti tenetur exactus reddere.

¶Utr̄ nō reddēs petēti. q̄z nō vult ꝺcipe exculet'. R. q̄ nō Ut fortiozi peccat mortal'r q̄ ex ira vel alio malo fine nō vult reddere

¶Utr̄ teneat petere'. R. Ri. vbi. s. q̄ non. q̄z nemo tenet vti iure suo. q̄ ꝺ vez credo nisi in casu q̄n nō petēdo alter caderet ī aliq̄ mortale. quia tūc tenetur.

¶Utrū teneat reddere nō petēti'. R. Ri. vbi s. q. ij. q̄ sic. non tm̄ petenti exp̄esse. sz etiam

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

petenti p aliq̄ signa p q̄ ꝺiecturat alterꝫ affectare sibi reddi ꝛebitū ꝺ iugale. al's si nō petit tacite vl' exp'sse nō teneť reddere. Adūtere aūt alterꝫ ne petat nō licet nisi cuꝫ ꝛebita sc̄tīmonia. Unꝺ ꝺic̄ Aug. ꝺ ancho. q̄ si ex negatiōe ꝛebiti alter sc̄ā dalizať non excusať a mortali ꝛenegās. qꝺ limita nisi ex aliq̄ cā p̄ dictaꝫ fa

18 ¶ Utꝫ ꝺcto mr̄imonio cū vna clande /ciat stine ꝛ publice postea cū alia teneatur p̄ume reddere ꝛebitū: R. q̄ si nō p̄t reddi sine sc̄ādalo. puta qꝛ eccl'ia excōicat eū ꝛ hm̄oi. q̄ tenetur nō reddere. qꝛ ab om̄i specie mali ē abstinēdū. i. Thec. vlti. al's sic.

19 ¶ Sꝫ nūq̄d cohabitabit cū sc̄ā ad p̄ceptū ecc'le: R. q̄ sic. ꝛ nccia mīstrabit si mō p̄t facere sine piculo coit⁹ seu adulterij cū dicta sc̄a qꝛ q̄n cū piculo pbabili: tūc patiať excōicari onē ꝛ nō cohabitet. sꝫ nccia admīstrabit sepat⁹ q̄tū p̄t. cū p̄ ma etiā nō cohabitabit q̄n sine sc̄ādalo cohabitare nō p̄t. ꝛ sibi īputet q̄ sic ꝺxit. Et iō ꝺ sulēdū ē tali q̄ patriā mutet vbi cū p̄ ma sine sc̄ādalo cohabitare possit

20 ¶ Utrū actus mr̄imonialis sit pctm̄: R. ſm Ale. i. iij. pte. in sum. in. vi. p̄cepto q̄ nō Sꝫ fit pctm̄ ſm eunꝺē. ij. ij. tractatu ꝛe adul. q̄n p̄uať istis circumstātijs

21 ¶ Prima ꝺr recta int̄tio. puta qꝛ excedit fines mr̄imonij factur⁹ cū q̄cūq̄ alia vel cū ea etiā si nō eēt sua coiret. vl' ꝺstituit ibi finē vltimū. ꝛ sic ē mortale p̄tm̄. xxxij. q. iij. ꝺcigo. ꝛ c. liberoꝝ. Adūte tn̄ q̄ ꝫ itelligiť q̄n ꝫ actu cogitat vt sit mortale. qꝛ actibꝫ nō habitibꝫ meremur vl' ꝛemeremur. ſm Pe. ꝺ pal'. i. iij. ꝺi. xxxij. q. iij. Dꝫ g̃ int̄tio sistere ifra limiteſ mr̄imonij. si tal' act⁹ ꝺr eē sine pctō. ꝫ ē q̄ nō cognosceret si nō eēt sua legitima vxor. ꝛ idē ꝺic ꝺ vxore erga viꝝ. Sufficit tn̄ ſm Ri. in iij. ꝺi. xxxi. q. pe. q̄ actu vl' habitu hāc int̄ti

22 ¶ Sc̄ā ꝺr cā. Nā ex triplici /onē habeat. cā sine pctō exigiť ꝛ redditť. etiā cū merito ex p̄mis duabꝫ. Prima plis p̄creāde. sc̄a ꝛebiti reddēdi. tercia fornicatiōis vitāde. cōiter tn̄ teneť q̄ sit pctm̄ veniale exigere cā fornicatōis vitāde i se. vide glo. i. c. q̄cq̄d. xxxij. q. ij. Alia ex cā cognoscere ē pctm̄ aliq̄n mortale. aliq̄n veniale. vt in. §. seq̄n. patebit

23 ¶ Utꝫ si fiat cā satiāde libidis sit pctm̄ mortale: R. q̄ canonistaꝫ. xxxij. q. iij. i. c. ꝺcigo. ꝛ c. liberoꝝ. ꝛ theologoꝝ i. iij. ꝺist. xxxi. ꝛ xxxij. fuit ꝺiuersa opi. Aliq̄ tenēt q̄ semp est pctm̄ mortale coit⁹ cōiugal' cā satiāde libidis. Et ꝺr q̄n p̄uenit voluptatē ꝛ cogitatōz manibꝫ p̄uocādo ꝛ calidis vtendo vt possit pluries coire. sꝫ magis cōiter teneť q̄ nō ē pctm̄ mortale. ꝺūmō si nō eēt vxor non faceret. ꝛ ꝺ. c. ꝺcigo. ꝛ liberoꝝ. exponūt q̄n ita finalē q̄rit ꝛ lectatōz. q̄ etiā si nō eēt vxor nō curaret. Et hec opi. ē magis rōnabil'. qꝛ apl's ꝺic̄ Ꝺ at vnusq̄sq̄ suā p̄pter ꝺlectatōz i ea ꝛ nō alia q̄rēda p̄pter fornicatōz vitāda. nec ꝺ tur q̄ ponat ibi finē. qꝛ nō vltimuꝫ. Dāc. Bo. Ri. ꝛ Alle. ꝛ cōiter theo. tenēt. ꝛ placꝫ p̄ ista sc̄da opi. ē tex. Aug. i. ad Coꝛ. vij. i p̄. vbi ꝺic̄. ꝺiugal' ꝺcubit⁹ generādi gr̄a nō culpā. ꝺcupiscētie ꝛo satiāde. sꝫ tn̄ cū ꝺiug. hꝫ culpā p̄pter thoꝝ fidē venialē. hecille

¶ Utꝫ cognoscere vxorē cā sanitatis sit licitū R. Ri. i. iij. ꝺi. xxxi. ar. iij. q. ij. q̄ ſm ꝺcta vel forte p̄t ꝺici q̄ sit veniale pctm̄. ꝛ ꝫ ver us. ꝛ sequiť Tho. in. iij. ꝺi. xxxij.

¶ Tercia ꝺr modꝰ ꝛebitꝰ naturalꝫ. Et hoc ꝓ pl'r. Primo quo ad vas. qꝛ si fiat extra. ꝛ ꝺ emittať semē ꝺubitāter ē mortale ꝺ ꝺ xxxij. q. vij. c. adulterij. Sc̄ꝺo q̄ ad modum stādi naturalē. q̄ q̄dē ē vt mlier iaccat ꝺ vir aūt i vētre mcūbat ei. qꝛ sic facili⁹ cōcip unt mlieres nisi p accidēs impediať. Deinꝺ aūt ab isto ē lateral' cōcubit⁹. ꝛ maiꝝ sc̄dū. ꝛ utꝫ maiꝝ stātis vl' vxore sup gredit̄ ma xima hoꝝ ē eoꝝ q̄ retro mꝛe ꝺ mēꝺ vltimū modū q̄dā ꝺdistincte reputať mortale. licꝫ i vase fiat. Pe. ꝺ pal'. vbi. s. Dē. vide i. c. inq̄sitōi. ꝺ sen. ex. tenet. q̄ supgressio mu liꝫ sil'r ē mortale nisi aliq̄ nccitate vl' ronabili cā fiat. puta ifirmitatis vl' piculi abortus qꝛ sic puertēs vsū ꝛ ritū sacri sc̄iēter etiā i. cidētibꝫ peccat mortal'r sic tales. Bo. Ray. tenet q̄ q̄libet ꝛeniatio a mō naturali si fiat cā voluptatis ampli⁹ sic q̄rēde solū q̄ ēpes mortale. Tho. ꝛo i. iij. ꝺi. xxxi. i fra ꝺcta. q̄ q̄dā ꝺcūt foꝛe signū mortal' cōcupiscētie aliq̄ q̄n. Aliq̄n nullū q̄n ex iusta cā. puta infirmitatis. vel p̄pter pi lū plis suffocāde. Alb. i. iij. ꝺi. xxxi. ꝺ q̄ hil eoꝝ q̄ facit marit⁹ cuꝫ vxore seruato ꝛebito ſm se ē mortale. sꝫ p̄t ee signū mortalis cōcupiscētie. Tuꝛo ꝛetestabens oēs istas ꝛeniatōes. ꝛ piculosas foꝛe ꝛeclarabis ac p suadebis vt ꝛesistāt q̄tū poteris. tn̄ sinaꝝ nō p̄cipitabis. qꝛ vxor p̄mittit vt in ea hō ꝛet teť p̄pter fornicatōz vitāda. Et iō ꝫ ꝛet bis q̄ qualitercūq̄ opus incipiat ꝛ quōcun qꝛ fiat: ꝺūmō i vase ꝛebito semē emittať ꝛ a liter q̄ mlier retinere eū possit nō erit morta le ꝛe se. Secꝰ si mulier taliter staret q̄ ex ꝫ mē retinere nō posset. qꝛ esset mortale. quia vir i vase emitteret. ꝛ ſm ꝫ ꝺcoꝛ p̄dicroꝝ ꝺc.

¶ Sꝫ q̄d ꝛe eo q̄ fricatōnibꝫ. oscul'et tactibꝫ

delectaꝛ. nō intēdēdo venire ad actū ꝯiuga/
lē. sꝫ finē i his ponere. ℟. Pe. ō pa. vbi. s. te
net ꝙ ē pctm mortale. sꝫ ego nō credo nisi se
vl' alterꝫ ad pollutōꝫ extraordinariā puoca/ 27
ret. ⁊ sic tenet ꝑ ea q. s. dicta sunt.

¶Quid ō illo q̄ añ ꝯpletōꝫ actꝰ se retrahit.
nec semē emittit etiā extra vas ne hēat plēs
filios. ℟. Pe. vbi. s. ꝙ nō ꝑccat mortaliꝛ ni
si exꝫ mulier ad seminādū puocaret. Idem
dicit ō eo q̄ ne habeat filios abstinet. qꝛ licet
appetere nō plures hīe q̄ꝫ possit pascere. nec
teneꝫ actū inchoatū ꝯsummare vxore nō pe/
tēte. Et eadē rōne videt ꝑm eū dē posse dici
de mlīere q̄ postꝙ ē cognita a viro vadit sta/
tim ad mingēdū. vl' le cito erigit vt emittat
semē ne ꝯcipiat. Sꝫ ō hac opi. valde dubi/
to ꝓpter. c. aliqñ. xxxij. q. ij. qō videt innuere
ꝙ sit pctm mortale. sꝫ possꝫ dici ꝙ. ō. c. loq̄t.
qñ q̄s ex sola voluptate hꝰ facit. vel qñ post/
q̄ ꝯceptio ē facta q̄rit abꝛsum. sꝫ ℣e. intel/
ligit qñ hꝰ fit ex rōnabili cā. puta qꝛ non pōt
eos pascere ⁊ hmōi. ⁊ añ q̄ꝫ ꝯcipiaꝫ i vētricu
la mris. ⁊ sic posset teneri. licet sit periculosa
Dare aūt vel recipe venena sterilitatis oīm 28
no est mortale. vt in. ō. c. aliqñ.

¶Quarta ōꝛ tps debitū. Nā tpe festi. oꝛōis
⁊ ꝯmunionis est abstinendū. 29

¶Utrꝫ ꝑccet mortaliter q̄ exigit siue reddit
tpe solēnitatis. ℟. ꝑm cōiter doc. in. iij. dist.
xxij. ꝙ nō. Limitat. s. Bo. ibidē. ar. iij. q. ij.
nisi ꝯsciēcia obliget qꝛ credit mortale. vl' nisi
iteruenīat sacre diei ꝯtēptꝰ. Alle. tñ. ij. ij. i tra
ctatu de adulterio tenet. ꝙ si cognoscit ꝓpter
delectatōꝫ. s. explēdā. ꝙ ē mortale. Ō veruꝫ
credo qñ iteruenit ꝯtēptꝰ sacre diei ꝓpter
talē delectationē satiandā. Et sic ꝯcoꝛ. glo. q̄
i summa. xxxij. q. iij. cū Alle. ꝯcoꝛ. alꝫs non.
qꝛ circūstātia q̄ nō cadit sub spāli. ꝓhibitiōe
nō pōt mutare spēm pctī. nisi vt dictū est qñ
rōne ꝯtēptus. Nā nullo iure cauetur ꝙ de p/
cepto nō cognoscatur vxoꝛi festo. sꝫ. c. xxxij.
q. iij. sunt de ꝯsilio. vt patet intuēti. ⁊ sic etiā
tenet Ri. in. iij. di. xxxij. 30

¶An possit cōicare q̄ reddidit. ℟. ꝑm Alex.
vbi. s. ⁊ Sco. i. iij. di. xxxij. ꝙ sic. nec ō neces
sitate ꝓcepti tenetur abstinere. sꝫ nō debet ꝓ/
pter reuerentiā sacramēti de bono ꝯsilio. nisi
forte solēnitas aliud suaderet. vt ōꝛ de pollu
tiōe. j. eucharistia. iij. ℌ. xxix. Idē tenet glo. i
c. sciatis. xxxij. q. iij. de exigēte. dūmō nō cā
satiā de libidinis exegerit. sꝫ tu breuiter dic
vt in. ō. ℌ. xxix. cū sequētibꝫ.

¶Quinta ōꝛ q̄litas ꝓsone cū q̄ ē ꝯcubitus.
vt nō sit menstruata vel vicina partui.

¶Sꝫ nūq̄d ꝑccat mortaliꝛ q̄ cognoscit tpe 32
mēstruiꝛ. ℟. ꝙ casus dubiꝰ ē iter doctos. sꝫ sal/
no meliori iudicio mihi videt distinguēdū.
vt colligo ex dictis ac rōnibꝫ theologoꝝ in
iij. di. xxxij. Aut ex tali coitu pōt fieri gene/
ratio ꝓbabiliter. aut non. Si nō. vt puta qꝛ
sen ex vl' steril' vl' fluxū hꝫ ⁊ hmōi. ⁊ tūc nō est
pctm mortale. nec i exigēte nec i reddēte ꝑm
cōiter doctos. Nec ob. ꝙ illud Leui. xv. ⁊ Exe
chi. xviij. ōꝛ ꝓceptū mortale. qꝛ nō est mortale
respectu turpitudinis. alꝫs eēt pctm mortale
etiā qñ habet ꝯtinuū ⁊ ad quātūcūq̄ cuiusl/
cūq̄ turpitudinis ire. qđ ē ō doctoꝛes cōiter
Est ḡ respectu ꝑiculi plus mortale solus. facit
c. intelligētia. ō ver. sig. Si ꝛo pōt fieri gene
ratio ꝓbabiliter. vt cū nō hꝫ ꝯtinuū fluxū
vel ē debite etatis etiaꝫ distinguo. aut ꝯsidē/
rat ꝑiculū ꝓlis. s. ꝙ possit generari lepꝛosa
q̄ alio tpe generaret sana. ⁊ ꝯtēnit ꝓpter suā
delectationē habēdā. ⁊ sic ꝑccat mortaliꝛ taꝫ
exigēs q̄ꝫ reddēs isto mō. Aut licet ꝯmnat
ꝑiculuꝫ ꝓlis. tñ exigit vel reddit ꝓpter
fornicatōꝝ vitādā i se vl' i alio. nō ꝑncipali
ter ꝓpter delectationē. ⁊ sic nō ꝑccat mor/
taliꝛ taliter exigēs vl' reddēs. qꝛ tenet hō ma
gis diligere salutē suā vl' ꝓximū q̄ꝫ bonum
coꝛpis ꝓpri. aut nō ꝯsiderat ꝑiculū ꝓlis
nec de generatōe. ⁊ tūc si exigit cā fornicatio
nis vitāde i se vel i alio vl' debiti reddēdi nō
ꝑccat mortaliꝛ. licꝫ ꝯcipiaꝫ ples lepꝛosa. q̄a
cū eēt operā rei licite licet nō debitā diligētiā
pōnerit. tñ nō reputabit ad mortale. ar. coꝛ
q̄ no. i. c. mebriauerūt. xv. q. i. Si aūt solus
exigit cā libidinis vl' reddit. tūc ex futuro eue/
tu cognoscet si ꝑccauit mortaliꝛ vel nō. qꝛ si
ples generabit lepꝛosa ꝛputabit mortale. qꝛ
dedit operā rei illicite. ar. c. i. de ꝑsūp. Si ꝛo ñ
generet lepꝛosa erit veniale. Iō añ euētū dꝫ
ꝯfiteri tāq̄ de mortali. c. iuuenis. de spon.

¶Quid de exigēte tpe partus vicinoꝝ. ℟. Ri. i 33
iij. di. xxxij. ar. iij. q. ij. ꝙ si sine ꝑiculo abꝛ/
sus vir pōt carnaliter copulari siue vxoꝛi pre
gnāti pōt exigere sine mortali. et mulier sibi
teneꝫ reddere. qꝛ mrīmoniū nō solū ē in offi
ciū. sꝫ etiā i remediū Si aūt nō pōt sine pro
babili ꝑiculo abꝛsus. nō dꝫ nec reddere nec
exigere. imo ꝑm ℣e. de pa. vbi. s. ꝑccat mor
taliter tā reddēs q̄ꝫ exigēs. qꝛ nō curat occi/
dere aīaꝫ ꝓpuli vna cū coꝛpe. Aduerte ꝙ ma
ius ē ꝑiculū abꝛsus i ꝑncipio ꝯceptus. Rō
qꝛ q̄ꝫ uis ꝑm Auic. matrix mulieꝝ post impꝛ/
gnationē claudatur. tñ ex delectatōe mouet
aliqñ ⁊ aꝑitur. ⁊ sic materia nō dū pfecte co/
agulata disperditur ⁊ effundit. ⁊ ideo vitu/

perat hic accedentē ad pregnantē i. d. c. ori/
go. Non tñ erit pctm mortale exquo nō duz
est formatus si hoc nō intendit.

34 ¶ Utrz imediate post ptū possit exigi. R. Ri.
vbi. s. ar. iij. q. i. q nō d ꝺgruo donec sit pu/
rificata. nō tñ ꝛc necitate e abstinēdū. Limi
tat Pe. ꝛc pal. vbi. s. nisi mulier eēt ex partu
infirma. t eēt ei piculū mortis vl aggrauari
onis infirmitatis. t placet. Et. c. ad cꝰ v. di.
t. c. si cā. xxxiij. q. iij. t. c. origo. xxxj. q. iij. et
c. nō solū. vij. q. vij. loquunt ꝛc honestate.

35 ¶ Sexta dr ꝺuenientia loci. qz nō ꝛcet fieri
in loco sacro. vnde si est ꝺsecratus locus pec
cat mortaliter tā exigens qz reddens ꝓpter
ꝺtemptū sacramēti fm Alle. vbi. s. si non sit
necessitas ꝓpter quā nō possit cognoscere in
alio loco. vt puta qz violēter sunt recluſi p lō
gū tps. qz tunc esset ꝛc bono ꝺsilio abstinere
nō ꝛc pcepto. Cōcor. Ri. in. iij. Sz Pet. ꝛc
pal. vbi. s. tenet indistincte q est mortale. sz
non credas ei. nec valet eius ratio. s. q nulla
sit necessitas sicut ivrina. imo maior q quis
stet iuxta ignē longo tpe t non calefiat. nec
etiā alia ratio. s. q locus polluit. qz pollutio
nocturna i somnis etiā polluit. t tñ nō ē pec
catū. Ideo tene cū Alex. t Ri.

Decanus idē ē qđ archidiaco/
nus. t ideo dic vt. s.
Archidiaconus.

Decima alia p̄dialis. s. đ his q̄p
uenium ex p̄dijs. Alia
psonalis. s. ꝛc his q̄ prouenūt ex negociatō
ne. artificio. scientia. militia. venatōe t hmoi
industrijs psonaꝝ. Alie mixte. sicut que pro
ueniunt ꝛc animalibꝫ t coꝝ fetibꝫ. que par/
tim sunt p̄diales a p̄dijs vñ viuūt. partim p
sonales ꝓpter custodiā t coꝝ curā. De h̄ ha
betur in. c. ad aplice. t in. c. pastoralis. đ ꝛcci.
t ꝛc parochijs. c. fi.

1 ¶ Utrz sint ꝛc pcepto dande tpe grē. R. Alle.
i. iij. pte sum. q sic. q cūq; cū necessitas ēt pe/
tunt a mīstris ecclesie. vel etiā si nō petūtur.
dūmō sit ꝺsuetudo regiōis. vt i. c. puenit. sz
melio. i. c. i aliqbꝫ. ꝛc ꝛcci. i fi. dr. Ille q̄ppe ꝛc/
cime necessario solue ꝺe sunt q ꝛcdent ex lege
diuina vel ꝺsuetudine approbata.

2 ¶ Sz nūquid ꝺsuetudo excuset a solutōe ꝛc
cimaꝝ. R. vt colligo ex Alex. vbi. s. Solu/
tio ꝛcdme vno mō est ꝛc iure nature t moza/
dus est ꝛc ppria substantia. t q aliquota ps
substātie ꝛcdatur ad sustentationē mīstroꝝ ꝛcci.
z hec fuit semp in pcepto. Tñ Scū. xlvij. sa
cerdotibꝫ egypti cibaria ex horreis publicis
mīstrabant. Alio mō dr iudiciale pcepti in
q̄tum ꝛcterminat certā. s. ꝛcdmā partē da
dā mīstris fm rōez eq̄tatis mutue distribu
tionis vt sit equalitas ꝺati t accepti inter ꝛc
munantē spūalia t tpalia ꝺantē fm q posſi/
bile est. t hec fuit i lege i pcepto simplr. Ex.
xxij. t Num. xviij. Añ lege ꝛo fuit ꝛc ꝺsilio
vt patet Scī. xxviij. vbi Jacob vouit ꝛcd/
mas. qđ facere nō potuisset si fuisset in pce
pto. Tercio mō solutio ꝛcdme ē q̄d ceremo/
niale q̄tum ad aliquā significationē sicut t
oia antique legis facta. fm illud. i. Thes. v.
Dia i figura ꝺtingebāt illis. Qui em ꝛcd/
mā dat q ē pfectōis signū. eo q ꝛcnarius nu
mer⁹ ē pfect⁹ quasi p m⁹ limes numeroꝝ. vl/
tra quē numeri nō ꝓcedūt. sed reuertunt ad
vno nouē ptibꝫ reseruatis. ꝓtestat ēt si quo
dā signo ad se ptinere impfectionē. pfectio
ꝛo q erat futura p xp̄m esse expectāda a po/
vñ cū iudicialia hodie nō obligēt nisi qui
cipiunt ab eo q̄ pōt. patet q isto ſcdo mo ꝛc
cime sunt ꝛcdme iure positiuo. Qui ꝛo sunt cer/
monialia hodie phibent. Et in hoc conco/
Ri. in. iij. dist. xvij. t. s. Tho. ij. q. lxxxvij
Et hoc tene. licet Inno. in rubrica ꝛcdmaꝝ
Hosti. teneant q simplr sint ꝛc iure diuino.
morali t naturali. Qđ nō est vez nisi vt di/
ctū ē. Et in h̄ ꝛcdmis multi canonistę. Ex
ergo querit an ꝺsuetudo excuset a solutione
ipiarū. Dico q si sacerdos q mīstrat spūalia
petit ꝓpter indigentiā t sustētationē nō ex/
cusat ꝓpter ꝺsuetudinē q̄n teneat dare tā/
diales q̄ psonales. qz nulla ꝺsuetudo pōt ꝺ
ius naturale t morale. viij. di. q. i. Sed no
tā ꝓte substātie sue honorare ꝛcdmis. Excusare
q̄ūt pōt cōsuetudo t excusat in aliꝭ casibꝫ si
sit p̄scripta. Nā q ꝛcd sacerdoti nō indigēti
ꝛcdma ex institutōe t pcepto ecclie solū ē q̄
gre. Et hoc videt innuere Hosti. in. c. a no
bis. ꝛc ꝛcci. cū dicit q ꝺsuetudo excusat ꝛc
cimis etiā p̄dialibꝫ nō soluēdis cū nō petā/
tur. p qua facit. c. nō est. eo. ti. qđ esset nō petā
si esset pceptum morale. Nec ob. xiij. q. i. §.
his ita. t. xvi. q. i. reuertimini. t. c. ꝛcdme. ꝛc
ī sacris. t. q. vij. ꝛcdmas. t ꝛc ꝛcdmis. para
chianos. t i. c. tua nos. t i. c. tua nobis. etc.
cū nō sit in hoīe. t. c. i aliqbꝫ. i quibꝫ ꝺ q. a
ꝺeo sunt institute. vel diuina lege pcipiunt.
qz ibi accipit lex diuina p lege mosayca. vt p
xiij. q. i. §. his ita. q quidē filios gre ñ ligat
nisi q ad moralia. vt ptz di. v. §. i. t. vi. di. §.
his ita. t ꝺe puri. post par. c. vnico. vl nisi vt

dixi iudicialia ꝑcipiant ab eccl'ia' vt facit i de cimis. vt i ti. d deci. i multis. c. t i aliqbꝫ alijs vt ptz d̄ vnu. c. i. xxij. q. uij. t. vi. t tūc licet ligat vt tale: sz vt ꝓceptū eccl'ie. Et ido male repḧdūt aliq̄ canonistę theologos. q̄ dicūt fuerint ꝓcepte a deo i lege veteri. sz qz nō ob/ ligāt vt lex diuina in q̄tū sunt iudicialia ꝓce/ dentia: sz solū vt ꝓcepta eccl'ie. In q̄tū aūt sūt a iure naturali t morali bn sūt d iure diuino de cimas nō ee d iure diuino. qz nō negāt q̄n sit ꝓceptū legis diuine dare moysi. nō tn ob hite etiā hodie. Et ido ꝯclude q̄ si miſter ec/ clesie indiget ꝑpter sustētationē. t ꝑtit q̄ nō excusat ꝑpter ꝯsuetudinē ꝓtiā. Si aūt non indiget teneť soluere fm q̄ ꝯsuetudo se habz vel decimā vel vigesimā aut trigesimā. aut si nihil soluit excusat. dūmō ꝯsuetudo sit ꝓscri ꝓta p ea q̄ dixi. s. cōsuetudo. Sācti⁹ tn esset eas integre soluere. t p hꝫ facit. c. a nobis. de decī. vbi dz q̄ q̄libet teneť soluere decimas ni si a ꝑlatōe eaz spāliter sit exempt⁹. qđ q̄dez eē nō posset si essent simplr de iure diuino. ar. uij. di. erit. facit etiā qđ no. Arch. xvi. q. i. et seq̄tur Pa. i. c. i aliqbus. de decī.

¶ Utz papa possit dispēsare ne q̄s decias sol uat. R. Ale. vbi. s. q̄ ꝓceptū d decimis in q̄tū ē iudiciale pōt ecclesia ordinare q̄ t q̄s debēat recipe t q̄ soluere. sic fecit i multis religiosis. vt. s. dictū ē. Et hꝫ intelligit rōne necitatis vl' vtilitatis. aliter nō dz facere.

¶ Sz querit qñ dari debēt. R. vt dz i. c. cum hoies. de decī. q̄ statim fructibꝫ collectis. Et hꝫ q̄ ad ꝑdiales. q̄ ad ꝓsonales debēt soluī i fi ne anni. Sz tu dic q̄ fm ꝯsuetudinē ꝓscꝑ tā sunt soluēde. t si ꝑcēt ꝑibūt illi q̄ ē in mo ra. als nō. sz cui debentur.

¶ De q̄bus debēt soluī. R. q̄ de oībꝫ fructi/ bus terraz. arborz. aialiū. piscationū. venati onū. ficuū. ꝑnsionū. molēdinoz. etiā adven tū balneoz. fullonioz. lapidicinioz metalla riorz. Itē d negocijs t artificijs t ceteris bonis vt colligit. xvi. q. i. t. q. vij. t de decī. in multis c. sz hodie ꝯsuetudo seruāda est

¶ Utz de illicite acq̄sitis. R. Ale. vbi. s. q̄ in ꝓsonalibꝫ ē distinguēdū. aut trāsfert dominiū i acquirentē. t sic teneť dare. sz eccl'a nō dz recipe q̄a diu ꝓsona ē i scelere ne videatur approbare eo⁹ mores. sed si cozrexerit poterit recipe. sicut in meretrice t histrionibꝫ t hmoi. Si aūt dominiū nō trāsfert sicut in usura. fur to. rapina t hmoi. sic nō teneť. nec eccl'ia pōt recipe. Si ꝓ decime sunt ꝑdiales: in distin/ cte q̄libet teneť quātūcunq̄ pctor t iudeus t unusquisq; t ecclesia pōt recipe. qz nō daně in/ tuitu ꝓsone. sz quasi ex cēsu debito ꝓportionis. fa cit. c. d terris. d decī. Nō tenenť tn iudei solue re ꝓsonales decimas cū nō ꝓcipiāt sacramen ta: nec audiāt diuina. ar. d. c. d terris.

¶ Qui tenenť dare decimā. R. Ale. vbi. s. q̄ 7
oēs laici tā pauꝑes q̄z diuites. Itē etiā iudei d ꝑdijs. d. c. d terris. vt. s. i. §. ꝓcedēti. xvi. q. vij. decimas. Itē clerici d rebꝫ ꝓmonij sui: nisi deseruiāt illi eccl'ie cui debenť. eo. c. ij. Itez Ale. dicit q̄ vbi eēt ꝯsuetudo q̄ d fructibus possessionū eccl'ie possent testari i morte. sil'r tenerent d ipsis ad decimā. Et sic intellige. c. ij. d decī. Itē religiosi nisi sint exempti ꝑ bulle/ gio sedis apl'ice. sic sunt monachi albi. tēpla rij. hospitalarij. et hierosolymitani. et multi alij. d q̄ nō. i. c. suggestū. cū multis. c. se. d de/ ci. Dicit tn Ale. vbi. s. q̄ ꝑ bullegiū d nō solue dis decimis nō liberat eos q̄n teneant solue re i trib⁹ casib⁹. Primo cū pactōe tenenť. qz ꝑ bullegiū nō reuocat pactū ꝓcedēs nisi fieret mētio spālis in eo. vt in. c. ex multiplici. d de ci. Secds cū parochial' ecclesia cui debebanť enormiter ledi. ar. d. c. suggestū. Tercius cū eas soluēdo tacite renūciat ꝑ bullegio. sz de hꝫ vide glo. t doc. in. d. c. suggestū.

¶ Sz cui debeāt dari. R. q̄ ꝑdiales debent 8
dari illi ecclesie i cui⁹ parochia ꝑdiū situ ē. vt in. c. q̄m. d decī. t in. c. fi. d parochijs. nisi ali ud habeat ꝯsuetudo. vt in. c. i. t. ij. t in. c. cō/ missum. t mlt'is alijs. c. d decī. Personales ꝯo debent dari ecclesie parochiali i qua au/ diuit diuina. vel vbi recepit ecclesiastica sa/ cramenta. i. q. i. c. questi. Dixte ꝯo debēt da ri vbi ꝯsuetudo est. vel si non est ꝯsuetudo si pascūtur in vna denť illi parochie. Si vero partim in vna: partim in alia diuidātur. fa/ cit qđ nō. i. c. ad apl'ice. d decī. t Pa. no. dif fuse. in. c. cū ꝓtingat. eo. ti.

¶ Utz soluendo ei q̄ d iure ecclesiā nō tenet 9
sz d facto excusať. R. q̄ nō si scit. nisi ex iusto metu excusať. vl' nisi ꝑ tolerātiā eccl'e q̄ cū nō ꝺdicat videtur ꝯsentire. fm Rodo. Et hꝫ vltri mū vez nisi placeret eis ecclesiā fraudari.

¶ Utz clericꝰ q̄ habet sufficiēs ꝓmoniū vñ 10
viuat fm statū sue ꝓsone possit decimas re/ cipe. R. Alex. vbi. s. q̄ sic. vt ꝓcurator in ne cessitates pauꝑz vel vtilitates ecclesie expē dendas. nō aūt in vsus ꝓprios ꝺuertēdas. immo si in ꝓprios vsus ꝺuertit ꝺmittit sa/ crilegiū. si in malos incurrit iudiciū. facit. c. q̄m. in fi. xvi. q. i. t. c. pastor. i. q. ij.

¶ Utz decime possint ꝑscribi. R. q̄ laici nul 11
lo mō ꝑnt ꝑscribere vt eis soluātur. d ꝑscꝑ. c. causam. Sed clerici si parochiā habeť ꝑnt

de p̃scrip. de quarta. Si vo nō habēt nō possunt. Sil'r t de religiosis dicendū est. ar. eorum que no. in c. placuit de p̃scrip. t in. c. cuz ꝓtingat. t. c. se. de dec.

12 ¶ Cui soluet q̃ antiq̃t⁹ nō soluit et nūc vult satisfacere? R. q̃ nō ei q̃ p̃scp̃sit. ſz eccl'ie parochiali. fm Rodo. t Ray. Nō vez credo si eccl'ie prochiali tūc erāt soluēda. al's secus.

13 ¶ Utrū sacerdos parochial' possit remittere decimas nō solutas tpe p̃terito? R. fm Rodo. q̃ sic. in totū vel in partē. exq̃ imposteruz vult abstinere t facere debitū suū. Sz mihi videt q̃ nō possit. nisi sit paup cui remittit. ar. c. fi. xvi. q. i. qz cū sint pauper nō possunt in nō pios vsus ꝓuerti. Nam t sup alimentis legatis nō valet trāsactio sine iudicis auctoritate. l. cū hi quibꝫ. ff. de trāsact.

14 ¶ Utrū laico possit ꝓcedi decimar? R. fm doc. in. c. ad hec. de dec. q̃ nullus ꝓtractus potest iniri cū laico de decimis p quē dominū directum vel vtile trāsferatur in ipm. qz videtur alienatō quedā. vt pbatur p tex. cū glo. i cle. i. de re. ec. nō alie. Sz ꝓcessio ad modicuz tēpus que nō videt alienatio bñ potest fieri. t etiā ad tempus vite alicui⁹ ex causa t cū auctoritate p̃lati fm glo. in. c. q̃uis. eo. ti. qz p̃pter dubiū vite potest dici modicū temp⁹. Sz de hoc dicto glo. dubito ꝓpter ea q̃ dixi s. Alienatio. §. xviij. t potiꝰ credo q̃ nō possint ꝓcedi ad vitā alicui⁹ nisi auctoritate pape. Et hoc intelligo in laico qui laicaliter viuit. Secus in laico ꝓuerso t religioso cui cō cedi possent. fm q̃ notāt doct. in. d. c. q̃uis. Jus vo decimādi nullo mō potest cadere in laico cū sit spūale. vt in. d. c. nō. Et h̄ intelligo sine auctē pape qui solus pōt. fm notata in. c. ij. de iudi. t tutus est in foro anime si ex causa hoc papa facit. al's nō. vt no. d. An. in c. a nobis. de dec. t seq̃tur Pa.

15 ¶ Utrū laicus habens i feudū decimas secura ꝓscientia teneat? R. q̃ si scit se habere post ꝓciliū lateranen. qđ fuit celebratū. Nec ex ip. t sine auctoritate pape nō potest tenere. vt notat in. c. phibemus. de dec. Si scit se habuisse añ illud ꝓcilium vel post. ſz cū auctoritate pape t ex causa sic potest tenere. Si vo ignorat an añ. vel an interuenerit auctoritas pape seu ex causa legitima. tūc Hosti. vt refert Jo. an. in. c. cū apostolica. de his q̃ fi. a p̃la. tenet q̃ nō pōt tenere. Idē Archid. t Jo. mo. in. c. ij. de dec. lib. vi. Sz Joh. an. tenet cōtrariū q̃n ꝓmunis opinio est q̃ auctoritati pape vel añ illud ꝓcilū fuerint ꝓcesse. Que opinio mihi placet maxime. qz vnusquisq̃z in foro aie p̃sumēdus est vnus nisi cōstet de malo. et ideo debet credere q̃ p̃decessores sui nō tenuissent nisi cū vno titulo.

¶ Utrz tal' laic⁹ possit eas trāsferre? R. q̃ nō. i. laicū q̃cūq̃z titulo exq̃ trāsferat dominum vtile vl' directū. Et licet glo. i. c. phibem⁹. de dec. tenuerit q̃ aucte epi posset. tñ cōiter nō tenetur. t bñ. Jn aliā aūt eccl'iaz vl' religiosiz locū bñ pōt dare. vt i. c. cū ap̃l'icā. de his q̃ fiāt a p̃la. t h̄ ꝓ ꝓsensu diocesani. Pignorare autē nō pt fm Jo. an. Sed Hostiē. tenet q̃ sic. t Pa. placet mihi. vt cui plus liceat t minus. 17

¶ Utrū ecclesia possit sine simonia redimere decimas ab aliquo iniusto detentore? R. q̃ potest redimere qn ex tali pecunia nullū ius de nouo acquirit. al's nō licet. vt nota. in. c. dilectus. el. i. de simo. 18

¶ Utrū liceat clericis accipere in pignus decimas detentas a laico? R. Alex. vbi s. q̃ sicut t quālibet aliā possessionē quaz laicus detineret iniuste. nec tenētur fructus ꝓpria re in sortē: dūmodo hmōi decime nō p̃tineant ad alias ecclesias ſz ad suas. qz si ad alias phibet. vt in. c. interdicimus. de dec. 19

¶ Quomō t quādo religiosi teneātur facere ꝓfessiōē t p̃dicare de decimis. vide Excōmunicatio. vij. casu. xliij. 20

¶ Que est remuneratio fideliter soluentibus decimas? R. q̃ multiplex. Prima abundantia fructuū. Secda sanitas. de q̃bꝫ Malach. iij. t in. c. reuertimini. t in. c. decime. xvi. q. i. Tercio bonitas p̃incipatus. xvi. q. vij. maiores. Hoc tollit fiscus qđ nō accipit ꝓs.

Defensio vtrū sit licita ad fuē p sone tuitionē ne leda tur? R. q̃ sic. vt in. l. vt vim. ff. de iusti. t iu. et ibi Bar. t Bal. t alij in. l. scientiā. §. qui eaz aliter. ff. ad. l. aq̃uil. etiā religiosis sine licentia supioris. q̃n licētia ꝓmode haberi nō potest. fm Jo. de lig. in tractatu de iusto bello. Ratio. qz hoc cōpetit de iure naturali. dist. i. ius naturale. t quo ad act⁹ naturales religiosi nō cēsent mortui. xvi. q. i. c. placuit. el. ſz. deo nobis. C. de epi. t cle. t etiā aduersus iudicē accu. Et h̄ verū si ille ꝓ quē se defendit iurioſe vult eū ledere. qz si iuste t rōdie iuste cie fuato ꝓcederet. nō posset sine pcto se defendere. al's sic. dūmō fiat defensio cū moderamine inculpate tutele. Jstus em̄ duobꝫ cōcurrētibꝫ. s. q̃ sit ad repellēdū iniuriā t cū moderamie inculpate tutele licz. Addūt h̄ q̃ licet ꝓcusso repercutere etiā incōtinenti. qz h̄

esset vindicta. l. nō ē singul'. ff. ō re. iu. nisi timeret ꝛcussione gemmata. faciūt notata p Innoc. i. c. olim. ō resti. spo. ⁊ qō nō. i sum. xxij. q. i. facit. l. iij. in ꝑn. ff. ad. l. acquil'.

¶ Utrꝝ ꝛfensio possit tolli p papā vl' ꝑncipē vl' lege vniuersalē vl' municipalē. ℟. Albu. i. l. oēs. C. ō epi. ⁊ cle. qđā dicūt q nō: cū sit de iure naturali. ⁊ videt expssuꝫ i cle. pastoral'. ℊ. ꝛ. ⁊ re iudi. Dns Gabriel ꝛ osseletis i suo tractatu tenet. q si statuto cauet q possit p cedi nulla data ꝛfensione q valeat. ⁊ p hꝫ facit. qꝛ licet appellatio sit spēs ꝛfensionis. tñ tollit i multis casibꝫ. vt. C. quoꝝ ap. nō re. p totū. Itē qꝛ iura volūt i multis casibꝫ nulla dari ꝛfensionē. vt. C. ō sic. l. fi. i fi. C. ō adul. l. in adulterij. C. ō fal. mo. l. ij. cū silibꝫ. Nec ob. q ꝛfensio sit de iure naturali. qꝛ veꝝ ē i ꝛfensione manuali. ⁊ ō ista loqtur. d. l. vt vim. tī ē ō iure gētiū vl' ciuili. ⁊ iō p aliud ius tollī pōt. Et hꝫ dicit esse verius Albu. ibidē

¶ Utrꝝ ꝛfensio p rebꝫ liceat: ℟. ꝑm Innoc. i. d. c. olim. ⁊ Bar. i. d. l. vt vim. ⁊ glo. ⁊ doc. in l. i. C. vñ vi. q sic. ⁊ p rebꝫ auferēdis ne auferant ⁊ ablatis vt recupent. Et hꝫ veꝝ i ablatis si incōtinēti fit. i. anꝫ ad alia negocia diuertat. ꝛ. ē. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i dez ē. ℊ. eū igit q armat'. Et dicit Pa. i. c. significasti. el. ij. ō homi. qō dꝫ interuallū qñ relicta p ma se diuertit ad alia non nccia. Hec' si comedit vl' bibit. vl' ꝯgregat amicos ⁊ hmoi. ff. ō ꝗ. ob. l. vnu'. i. ℟. ff. de duo. re. l. duos. ℊ. vlti. C. vñ vi. l. i. Et cū hꝫ sit a iure ꝯcessum nō reqrit auctas supiozis nisi de bono ꝑsilio. nec inciditꝫ in excōicationē si psona a qua aufert esset ecclīastica. etiā si in psonā imittit manū qñ al's recupare nō poterat. vt collīgit in d. c. olim. ⁊ ō ap. c. significauerūt. nisi a ꝓposito modū excedat. vt in. d. c. olim. in fi.

¶ Utrꝝ ꝗlibet ō ppl'o possit quēlibet ꝛfendere/ repunē: ℟. Bar. i. l. si qs i seruitutē. in fi. ff. ō fur. ⁊ i. d. l. vt vim. ⁊ ibi glo. ⁊ xxij. q. viij. ℊ. i. i glo. ⁊ Ly. ⁊ Pe. i. l. i. C. vñ vi. q sic. Lō iuluit tñ Bar. i. d. l. vt vim. ad tollēdū omē dubiū q faciat sibi mādari vt ipm ꝛfendat Bal. i. d. l. i. qꝛ tūc ꝑm oēs licite ⁊ impune. facē clamādo. ꝛfendite vel currite et silīa. vt no. i ar. l. gracc'. C. ō adul. Aduerte tñ q irregularitatē nō effugit q p alteri' ꝛfensione aliū occidit. Hec q vide. j. Homicidiū. iij. ℊ. iij.

¶ Quid ōr moderamē inculpate tutele: ℟. glo. i. d. l. i. multū laborat. Hꝫ Bar. ibi ⁊ i. l. furē. ff. ad. l. coꝛ. de sic. dicit. q inculpata tutela ē id facere sine q aliter se ꝛfendere nō pt si ne pīculo psone vel reꝝ. Uñ nō ꝛbet pati q damnificet i aliq̄ si damnū est irrecupabile. al's sec'. vt in. d. l. furē. ex q̄ infert q etiā si nō possum effugere q̄n me ꝓcutias nisi te interficiā q licite te interficio. qꝛ cū iniuria psonalis sit maioꝝ qꝫ real'. vt i. l. ā seruoꝝ. i fi. ff. ō pnis. ⁊ ꝓpter realē irrecupabilē posīuꝫ te interficere. vt i. d. l. furez. ℊ fortius p psonali. facit glo. ō resti. spo. olim. el. i. ad fi. ⁊ glo. i. c. significasti. el. ij. ꝛ homi. Et istud tenet Flo. i. d. ℊ. q̄ cū aliter. Bal. ꝙo in. d. l. i. dicit q tria ꝛbet esse vt sit moderamē. Primū eq̄litas. vt si cū ramis. cū armis. vt. ff. ō vi ⁊ vi ar. l. i. ℊ. vim vi. Hꝫ ego hꝫ credo veꝝ q̄n pōt repellere. qꝛ paruꝰ vir cum armis pōt se ꝛfendere a magno q cū pugno forte eū interficeret. ar. g. iij. q. viij. ℊ. tria. Hcōm tpis vicinitas. qꝛ si post ecē vindicta. ℌ. c. seditionarios. xxvi. di. Terciū talis ⁊ tāta quāta ē necessitas. Ad ꝛ quartū q intentio sua ferat vt se ꝛfendat qꝛ actus ex intētione nomē accipit. nō ex eo qō ē p accidēs. i. ꝓter ꝓpositū i actibꝫ moralibꝫ. Uñ duo effectus ex vno actu pñt venire. puta ꝓpria vite ꝯseruatio ⁊ inuadētis occisio. Si g intēderet occisionē vt finē. sic nō liceret sine pcto morali. Si aūt suā ꝛfensionē. sic ꝛnominabit ꝛfensio. nō occisio. cuꝫ nō ꝛbeat ꝛnoīari actus moralis ab eo qō ē ꝓter intentionē. cū sit causa p accidēs. vt ptꝫ v. ethi. c. iiij. Et sic nō erit pcm.

¶ Quid si excedit modū: ℟. ꝑm Inno. Po. ⁊ do. Anto. in. c. olim cām. de resti. spol'. q si excedit a ꝓposito sic teneꝫ ō damno. Si aūt nō a ꝓposito sic nō teneꝫ ad aliquā satisfactionē nisi forte ad cautelā. facit. l. si ex plagis. ℊ. tabernari'. ff. ad. l. acquil'. nec excōicatōez incurrit. vt nō. in. d. c. olim. el p̄mo. ⁊ d. c. significasti. el. ij. licet Ray. dicat q est turi' q petat absolutionē vel dispensationē. ⁊ est ꝺo/ num qñ ꝯmode pōt hīi. Dicit tñ do. Anto. i d. c. olim. q qui insequit pcussorē de facto et vulnerauit nō ꝛbet puniri vt dolosus sed vt culpabilis. qꝛ incōsultus calor vicio calumnie caret. l. i. ℊ. queri posset. ff. ad tur. iij. q. iij ℊ. mundū. ter. est i. l. si adulteriū. ℊ. imparatores. ff. ō adul. glo. xxij. q. i. ℊ. i.

Defunctus vide. j. Mortuus.

Degradatio duplex. q̄dā ꝙbal'. q̄dā actualis. Et hec actualis fit sic q̄n clericꝰ indutus vestibus sicut si in officio esset dispoliat' cuꝫ verbis ad hoc ꝯgruis. vt habet in. c. Degra/

datio.ō penis.lib.vi. Et dicit Se.in.d.c.q actualis degradatio est executio verbalis de positiōis.ꝓpterea tenet q̄ potest fieri sine numero eōrū.sz nō verbalis.qz oportet fiat a ꝓpzio epo t sit debitus numerus eōrum.vt in.d.c.in tex.t in glo.

1 ¶Utrz verberans clericū degradatū sit excō/municatus? Fuerunt opini. Sz placz mihi opi.glo.in.d.c.Degradatio.q̄ verberans de gradatū actualiter nō sit excōmunicatus.sz degradatū verbaliter sic.t est securior opinio Dicit tn̄ Panor.in.c.ad abolendā.de hereti. vez est nisi post verbalē sequat incorrigibili tas.qz tunc pdit etiam fm vnū intellectū.c. cū nō ab homine.de iudi.t absq; alia tradi/tione posset ꝓximus p iudicē secularē.

2 ¶Utrū iudex secularis possit iudicare degra datum actualiter? R.fm nō.in.d.c. Degra/datio.q̄ q̄uis tutius esset vt traderet t p iu dicē ecclesiasticū.tn̄ exquo actualiter degra/datus est potest p textū p̄fati.c.

3 ¶Utrū degradatus ꝓficiat celebrādo? Rn̄. fm Archid.de consc.dist.iij.in.c. ostēditur. q̄ sic. Et ista est verissima opi.qz character a deo impssus in anima:p hominez nō potest auferri. Licet glo.l.dist.dixerit ꝓtrarium in c.accedens.t multi alij

4 ¶Utrū degradat⁹ teneat dicere officiū si est in sacris? R.fm Rodo.q̄ sic.qō ꝓbatur p.c. dolētes.de cele.mis.qz exquo omnibz ordina tis p̄cipit.t iste ordinatus sit et characterez habeat licet degradat⁹ officiū dicere tenetur nō tn̄ debet dicere.Dns vobiscū:t similia.q̄ ad dignitatē ordinis ptinēt.

2 ¶Quis potest restituere degradatū deposi tū? R.q̄ solus papa.c.i.t.ij.l.dist. Sic t pre ses ꝓuincie nō potest restituere quē damna/uit.ff.ō questio.l.i.in fi.

Delectatio i cogitatōe vtz sit petm mortale. vi de.s.Cogitatio.§.ij.

Delegatus ē is cui a summo pōtifice vl ordina rio cōmittit cā quo ad eccl'iasticos.sil'r dico ō imperatore t alijs dn̄is quo ad scl'aria.

1 ¶Quis potest delegare? R.q̄ quilibet ordi/narius t quilibet qui ex ordinaria iurisditio ne aliquid potest.

2 ¶Quis potest esse delegatus i ecclesiastico foro? R.q̄ delegat⁹ papę nō potest esse q̄s ni si sit in dignitate ꝓstitutus.aut canonic⁹ ec/clesie cathedralis.vt in.c.statutū.de resc̄p.li. vi.t q̄ habeat ad min⁹.xx.annos. nisi ex certa sciencia papa cām ꝓmitteret nō existēti in dignitate vel minori.de offi.dele.cū vigesimū t de elec.cū i cūctis. Alioz pōt quilibet esse q̄ nō ꝓhibet. Vez ē q̄ cause ꝓpriales.vt de matrimonijs.de iurepatronat⁹ t hmoi.nō p̄nt delega ri laicis sz clericis tm.ō iudi.decernimus.

¶Utrū guardiani ordinis nostri minoꝝ a pnoꝛes fratz mendicantū habeāt dignita/tem? R.Se.in.c.nullus.ō elec.glo.hic tenq̄ sic.et iō p̄nt esse delegati papę.Facit quod no.Pa.in.c.causam.de iudi.t in.c.cū olim. de ma.t obe.t Aard.in cle.ij.de relcrip.et ibi glo.Pa.tn̄ in.d.cle.ij.distinguit de ꝓiore.q̄ aut habet sup̄ se in monasterio sup̄iorē.sicut qui est sub abbate.t iste nō habet dignitatē sz ille qui nō habet sup̄ se superiorē in monas/terio habet dignitatē.q̄uis nō sit ꝓpriꝰ. sufficit q̄ posset esse.

¶Quid pōt delegari? R.q̄ quedā ptinēt ad ordinē equalem.vt ꝓsecrare.ordinare.t ista de legari non p̄nt nō habenti illū ordinē.Alia oia p̄nt delegari nisi ꝓhibeant a iure.hec hā/bent ō offi.ord.qō sede.ō ꝓle.ec.aq̄.

¶Quid potest delegatus? R.Se.in.c.p̄ma.§ um.ō testi.t glo.in.c.solet.de sen.ex.lib.vi.q̄ dicit q̄ delegata potestas est stricti iuris.t ō id solū potest qō est ei cōmissum.et sine quo cā expediri nō potest.de offi.dele.c.i.et.c.pru/dentiā.t.l.ad legatū.ff.de ꝓcura.et id ꝓpter qō facilius expediri posset causa nō venit.ni si expresse cōmittatur.

¶Utruz delegatus possit subdelegare? R.q̄ delegatus a ꝓncipe potest subdelegare.no. Inno.in.c.pastoralis.de offi.dele.facit.l.i.ff. de offi.eius cui mā.est in.t.c.sup quesitoni. t.c.fi.eo.ti. Et hoc verum nisi q̄n certū mi/nisteriū ei ꝓmittit. Limitat Inno.in.d.c.fi. de magno ministerio.sicut ꝓdicare crucē.dis/pensare cū irregulari.penitentiā iniūgere.ab soluere excōmunicatos.t hmoi.vel q̄n pro scripti ꝓba comphendit q̄ē electa industria vel fides eius.sicut q̄n dicit. Cōfidimus de tua industria.vel plonaliter exequaris.vel quādo negociū nō est bn̄ expedibile q̄ alium. Fallit in legato sedis ap̄lice qui etiā i predi/ctis potest subdelegare.vt in.d.c.fi.pars.De legatus aūt ab inferiore nō pōt nisi sit dele/gatus ad vniuersitatē causaz.ff.de iu.l.cū p toz.§.i.ff.qs t a quo ap.l.i.§.i. vl nisi ꝓhibi spāliter ꝓcedat fm Jo.an.p.c.is cui.de of.de le.li.vi.vel nisi q̄n vnū articulū totius cause ꝓmitteret.cle.i.de offi.dele.

¶Nūquid potent subdelegare nō existenti i dignitate.neq; canonico ecclesie cathedralis.

8 R. q nō. vt cōiter tenetur in. d. c. statutū

¶ Quid de snia duoꝝ delegatoꝝ discordātiū R. q dēbet ex delegāte vt acceptet quā vo luerit. sec⁹ i snia arbitroꝝ ex ꝓmisso. qz ñ tenet. silr̄ plidētes loco pape in ꝓcilio genera li nisi oēs ꝓsentiāt in actu gerēdo nihil faci unt. qz vnius ꝑdictio inficit totū. no. Pa. i c. nō ē. de regula. z in. c. pe. d sta. mo. Secus i sentētia duoꝝ ordinarioꝝ discordātiū q̄ te net p eo. nisi i causa mrimonij libertatis z te stamēti z hmōi fauorabilibꝫ. qz tūc tenet p actore. vt in. c. vlti. d sen. z re iudi. intelligē si agit vt mrimoniū z hmōi teneāt. aliter vale ret p eo q̄ vt valeat agit. vel se defendit.

9 ¶ Utr̄ qs teneat̄ acceptare subdelegatōez i casu q̄ subdelegare pōt. R. Inno. in. c. pasto ralis. d offi. dele. q sic. nisi qñ ꝓstat q delega tus malicioſe se exonerat. vt i tex. pfati. c. pa ſtoral'. nā tūc nō tenetur. z si vellet eū cogere iusta ē appellatio eiꝰ. secꝰ si nō ꝓstaret. Et est dona inter delegatū a pncipe z ab iferioze. qz delegat⁹ a pncipe pōt cogere omes. etiā si nō sint sui fori. C. q p sua iurisdi. l. ij. ff. d mu. et ho. l. munerꝝ. S. iudicādi. exceptis aduocat̄ q alibi q̄ i foro suo recipe iudiciū nō pñt co gi. C. d aduo. diuer. iudi. l. sancim⁹. i fi. Dele gat⁹ ab ordinario nō pōt cogere hoiem alte riꝰ fori. ff. d iurisd. om. iud. l. vl. ff. d tu. z cu. da. ab his. l. i. d offi. ordi. pastoralis. in pn. z i glo. pfati. c. pastoralis. d offi. dele.

¶ Ubi potest cognoscere delegatus pape. vi de s. Cōmissio.

¶ Quando expirat iurisditio eius? R. re integra expirat p scientiam mortis delegātis. l. eius qui. in prin. ff. si cer. pe. de offi. dele. g tū. Ite p mortē illius ꝓtra quē mādat̄ re integra. d rescrip. significauit. z multi alijs mo dis. vt in. c. quoniaz abbas. d offi. dele. z in multis alijs locis que omitto

¶ Quō pōt absoluere excōmunicatos a se. vide s. Absolutio. ij. in prin. z. S. i.

¶ Quid si delegat⁹ nō vult facere fidē d mā dato suo. et pterea aliqs nō vult ei credere cū nō teneat. vt i. c. cū i iure. d offi. dele. z euz excōmunicet R. fm doc. in. d. c. q nō tenet. qz delegat⁹ nō habet auctē excōicādi nisi qñ esset sibi rebellis. z cū talis nō sit ex iurisdictō nis defectu. nulla ē excōmunicatio.

Demētia si ē pseuerās excusat a culpa q̄tū ad factū in ipa ꝓmissū. xv. q. i. aliqs. xxxij. q. vij. quēad modū. z ab irregularitate. vt in cle. vn ica. d homici.

¶ Utr̄ q aliqñ fuit demens possit promoueri ad ordines. vide s. Corpe viciat⁹. S. viij.

Demoniacus an possit promoueri. vide s. Corpe viciat⁹. S. viij. Quō in dubio possit pbari an q̄s sit demōiac⁹ R. q si p. xxx dies carnibꝰ indifferēter vesci cogat. z mari me edinis q̄ demones ꝓuocant. vt habet in c. ij. vij. q. ij. i tex. z i glo. si nullā sentiet lesio nē. apparebit q nō sit demoniacus.

Denūciatio q̄druplex. pri ma euangelica qz ab euāgelio sumpta Matt. xviij. z reqrit sex. Primū q sit frater. i. xpianus. xi. q. iij. ad mēsaz. licet infidel' posset denūciari si ꝑ legē nature vel ꝑ legē eoꝝ i moralibꝰ offendit. qz papa hz iurisditionē i eos i istis casibꝰ. de q̄ i. Judeꝰ. S. xxvij. al's nō. Scōm q pcedat se creta monitio i qua vt emēdet vl' desistat ob secrād⁹ ē. Terciū q pctm̄ nō sit omino occul tū. sz q possit pbari p testes. qz si eēt omino occultū nō hz̄et locū. z seq̄tur Pa. i. d. c. nō uit. d iudi. ij. q. i. si peccauerit. imo si etiā vn⁹ solꝰ testis eēt nō posset denūciari ad peniten tiā imponēdā. Quartū q si non desistit vel emēdat se ad eiꝰ monitōez adhibeat testes q̄ sciūt. vel cū qbꝰ possit eū ꝓuincere. Quintuz q si se nō corrigit dicat̄ plato et denūcietur. Sextū q pret se eū bis monuisse. vt. j. dicā.

¶ Utr̄ q̄libet teneat̄ ad supradictā denūcia tionē? R. doc. cano. in. d. c. nouit. z si peccaue rit. varie loquunt̄. Hz videt̄ mihi dicēdū p ꝓcordia. q si loquamur put est solū fraterna correctio. sic tenet opi. Arch̄. in. d. c. si peccaue rit. q ē omibꝰ d pcepto. fm q dixi. S. Corre ctio fraterna. z ista correctio soluz pcedit ab actu charitatis. z ista ppie nō dr denūciatō euāgelica nec reqrūtur supradicta. Si vo lo quamur d denūciatione ppie euāgelica. et tūc distinguo fm Innoc. i. d. c. nouit. q aut loqmur d pctō ppetrato qd recipit augmen tū vel multiplicationē seu ꝓtinuatōez mali. z etiā d ppetrādo. z sic quilibet q̄ credit se eā posse pficere sine graui detrimēto. puta q̄a nō oporteret eū desistere a negocijs suis. vl' in currere inimicitiā vl' aliud piculū. tenet̄ d p cepto. xxij. q. v. c. h videt̄. Dd verū intelligo qñ talis ē platus p quē finis huiꝰ denūciati onis obtineri possit q̄ ē vt vl' ille emēdet. nā si vellet ad aliud ꝓcedere plat⁹ pctōze emen dādo se. nō pōt d iure fm doc. in. d. c. nouit. quia p istam viā nō queritur nisi penitentia peccati. vel si corrigi nō vult ad terroꝝ ē alioꝝ

excōmunicetur ⁊ taliter puideat' ꝙ ceteri timeāt. Si ꝙo talis nō sit ꝑlatus vel nō possit sine graui damno eaz ꝓsequi. sic nō tenetur nisi solū qui ex officio habet. cui dz. lxxxij. di. Error cui nō resistitur approbat ⁊c. cū similib⁹. Si ꝙo loquamur de pctō ꝑpetrato qđ nō habet ꝯtinuationē. sic dico ꝙ solū tenent q̄ habent ex officio. Rō. quia hoc ꝓcedit ab actu iusticie ad instruendū alios ꝑ exemplū qđ quidē ptinet ad supiores. xi. q. iij. ꝑcipue ⁊. xxij. q. iij. duo ista.

2 ¶ Utꝛ denūciationē euangelicā semꝑ debeat ꝓcedere admonitio. ō qua. s. dictū ē. R. ꝙ si ꝓccatū est publicū nulla requirit monitio fm Archi. i. d. c. si ꝓccauerit. iuxta illō. Peccantē cozā omnib⁹ argue. xlv. di. ꝛz illō. Si ꝙo ꝓccatū est occultū. ⁊ tardatio denūciationis inferret nocumentū ꝓximo tempale vl' spūale. puta traditio ciuitatis. hereſis infectio. ⁊ hm̄oi. ſimiliter ſine monitione denunciabitur. niſi ꝓstet ꝙ ad eius monitionē desistet. Nā quilibet debet cozrigi vt ſi potest ei⁹ fama nō ledat. Si ꝙo nō ſit nocumentū ꝓximo niſi ipſi ꝓccāti ſolū debet ꝓcedere duplex monitio. vna ꝑ monentē ſolū q̄ ꝑ iuramentū ipſi⁹ habet ꝓbari. Alia ꝑ monentē et vno teſte vel duob⁹. ⁊ ꝑ ipſos ꝓbat. Limitat Rich. i. iij. diſt. xix. ar. iij. q. i. ꝙ ꝯcordat cū ſupradictis. niſi ꝓbabiliter crederet nō ꝓficere ꝑ ſecretā monitionē. ꝛz potiꝰ ille irritaretur ꝯ cozrigentē. ⁊ ꝑmonit⁹ ſubterfugia q̄reret vt cozrigi nō poſſit. iuxta illō Prouer. xv. Noli arguere derisozez ne oderit te. qz nō debet tūc monere. al's ſic.

3 ¶ Qui admittūtur ad hanc euangelicaz denunciationē. R. fm glo. in. d. c. ſi ꝓccauerit. ⁊ nouit. ꝙ admittunt omes infames. mulieres. minozes. niſi ꝑmaneāt in crimine. ſil'r etiā ad teſtimoniū. Limitat Innoc. in. d. c. nouit. ſi ſolum pnitētia de crimine queritur vt debet fieri in iſta. ⁊ nō aliqđ temꝑale nec directe nec incidēter. qz tunc tm̄ legitimi teſtes admittūtur fm eundē Inno.

4 ¶ Utrū ſit ordo iuris ſeruādus in ea. R. fm Inno. in dicto. c. nouit. ꝙ nō. argu. c. i. de dolo ⁊ ꝯtu.

5 ¶ Scđa dicit canonica q̄ a canonib⁹ inuenta est. que tamē habet ozū fm Innoc. a lege veteri. Et iſta est duplex. Quedā ſpeciāl' cōpetēs illi ſoli cui⁹ interest hꝛe bonum ꝑlatū. ⁊ fit vt quis de bñficio amoueatur. ⁊ reqꝛitur trina monitio fm ꝓmuniter doc. et facit glo. ij. q. vij. c. quapropter. Alia ē general' et publica. Et hec fm Inno. etiā locū habet in criminib⁹ ꝑpetratis ſi crimina recipiūt augmentū ꝓpter multiplicationē actuū. vl' ꝓpter ꝯtinuatōez iniurie. al's nō. niſi ſolū de ꝑtis. ⁊ de hac habet de iureiurādo. c. quēadmodū. i fi. Quo ꝙo ad ꝓpetrāda hꝛ de deſpumpu. c. ad diſſoluēdū. xxx. q. v. hoc videt. ⁊ nō oꝑtet i iſta generali ꝓcedat ſecreta monitio. fm glo. i. d. c. ad diſſoluēdū.

¶ Tercia dz iudicial'. Et hec ē duplex. Quedā publica q̄. ſ. ꝓpetit ex officio puro i q̄ reqꝛitur monitio. ſz iudex ex officio ſuo ⁊ denūciatōez ſuoꝝ officialiū in ea ꝓcedit. ⁊ habet locū tm̄ i notoꝛijs. vt i. l. ea quidē. C. de ꝑiū tales denūciatores ꝓſtituere poſſit. vt i. l. i. §. quies quoq;. ff. de offi. ꝓc. vz. Quedā ꝓpria que ꝓpetit leſo ꝑ ſuo intereſſe. Et iſta q̄nq; in foꝛo ciuili ⁊ ō plano expedit. etiam ſi nō ꝓceſſit monitio. vt q̄n ille qui ꝓponit nō poteſt agere. puta qz ſeruus vel poteſtati alterius ſubdit⁹. inſti. de his q̄ ſunt ſui vel alieni. §. ꝑ. ff. ō of. ꝑ. vz. l. i. §. qđ aūt. Et idē dz de religioſis ꝓquerētib⁹ de iniuſtis grauaminib⁹ ſuoꝝ ꝓlatoꝝ. Itē de his q̄ ſpectāt ad ſorū venale vt iuſto ꝓcio vēdant. Idē de rebus oppſſis. In foꝛo aūt canonico reqꝛit triplex monitio fm Hoſti. ⁊ cōiter dicto. i. d. c. nouit. ſz Pa. ibidē tenet ſufficere binā ſiue in euāgelica. Et hoc credo verum qz debet ꝓcedere monitio: niſi timoꝛ impediret. qz. Et licz iudex eccl'iaſtic⁹ idiſtincte admittat omēs ciatiōem euāgelicā. nō tamē iſtā. niſi quādo crimē est eccleſiaſticū de ſui natura. vel ratione pacis vel iuramēti. vel crimē notoꝛium. nō auditur in foꝛo ſeculari. vel quādo eſt miſerabilis ꝓſona que eam ꝓponit. Itē q̄n ꝓpter potētiaz ſe nō poteſt iuuare in foꝛo ſeculari. qz eius dns vel tyrannus. Et hec dicit fert ab euāgelica. Primo quis nō admittit niſi ille cui⁹ interelt. Itē ille cui⁹ interest non repellitur ꝑ tertu criminis. Itē in iſta nō ꝓpiuntur niſi legitimi teſtes. Itē in iſta nō ꝓlum requiritur vt cozrigatur pctm̄ vt in illa. ſed etiam vt res reſtituatur. ⁊ leſus ſemꝑ indemnis. Itē i iſta ꝓcedit iudicialiter. vn dz da eſt in ſcriptis fienda litis ꝯteſtatio. ⁊ tētia i ſcriptis ferenda nō in illa. licet iſta ꝓpediatur de plano. ⁊ nō dicit iudicialis. qz in iudicio fit ⁊ iudicialiter ꝓceditur licet nō vi. qzquaq; in illa ꝙo nō. Et de hoc vide Pa. i. d. c. nouit. diffuſe.

¶ Quō formabitur libellus ſeu denūciatio iſta iudicialis. R. fm Inno. in. d. c. nouit. ſic. Dñe iudex. talis tenet librū meū ⁊ta ꝑcta. 7

tiã ⁊ in piculũ aie sue cũ ad me ptineat. Jdo
8 pto officiũ vestꝝ vt cogatis eum ad penitẽ/
tiam ⁊ restitutionẽ.

¶Quarta dr regularis. qz fm diuersas reli/
giones ⁊ religiosoꝝ ꝓstitutões expedit ⁊ pce
ri fm Jo. an. facit. c. reprehẽsibilis. de ap. Et
9 ad istas vltimas nemo obligatur. nisi qñ a
suo plato cogitur. vt. j. patebit.

¶Utrũ teneatur quis denũciare alicui eius
peccatũ qđ ipse qui ꝓmiserit ignorat. vide. s
10 Correctio. ij. §. vi.

¶Utꝝ plato pcipiẽti denũciandũ peccatũ al
teri⁹ teneatur subditus obedire nisi serua/
ta forma euãgelica: R. si peccatũ est publicũ
vel in nocumentũ primi fiendũ. dic ꝙ sic. vt
s. pater in prin. Jdem dic quãdo nõ spera/
tur correctio. licet nõ sit in nocumentũ. vt. s.
dictum est. §. i. Si vero peccatũ nõ est ad no
cendũ proximo ⁊ occultum. ⁊ speratur corre/
ctio si secrete corrigatur. vt ꝓmuniter debet p
sumi: nisi sint signa pbabilia in ctrariũ. tũc
dico fm Rich. vbi. s. ꝙ publicam denũciati
onem debet pcedere secreta monitio ex prece/
pto diuino. ⁊tra qđ plat⁹ nõ potest pcipere
nec subditus obedire. ⁊ si frater se corrigit de
bo desistere a publica denũciatiõe. Et sic in/
telligẽ. ij. q. i. si peccauerit. ij. q. vij. Accusatõ
Nam ex pcepto dei teneor si possum sine de/
trimento boni spũalis illius quẽ corrigo fa/
cere ⁊ valet ad bona tẽporalia. vt de testi. c. testi/
monũ. ⁊ de excess. pla. inter dilectos. Jtez ad
bona spũalia. qz ml'ti timore infamie a pctõ
retrahunt. qui qñ se infamatos ꝓsiderant si
nefreno peccant. Unde glo. sup illud Matth.
xviij. Uade ⁊ corripe eũ tẽ. dicit. ne publice
correctus verecundiã pdat. qua pdita i pec/
cato remaneat. Secretã aũt denũciatiõez nõ
est necesse precedat monitio. Et ideo siue se/
crete monuerim. siue nõ. siue secrete correpe/
rit se ad meã monitiõez. siue nõ tenetur secre/
te denũciare plato pcipienti. qz valet ad pca/
uenda peccata recidiuũ. nec est ifame fratris
piudicium si talis est platus qualis eẽ debet.
Ratio est. qz quilibet tenetur obedire suo pla
to i his que pertinẽt ad eorum officiũ. et nõ
sunt cõtra deum ⁊ animã. sed sic obedire nõ
est contra deum. immo fm deum ⁊ intẽtionez
euãgelicam. in qua nõ solũ dñs intẽdit pec/
catorem corrigere. sed etiam correcto de reci/
diuo pcauere. quia nõ est opus valẽtibus. tẽ.
Matth. ix. ⁊ sic platos medicos voluit esse.
Est etiam de his que ptinẽt ad officiũ pre/
latoꝝ. Unde Bern. lib. de dispẽsatiõe ⁊ prece/
pto. c. v. dicit. Regularis pfessio qua se mi/
noꝝ spõte subdidit maiori eque alligat. ⁊ cõ/
munis equidez pacti reor vtrũq; necessitate
teneri. vnũ fidelis cure. alterꝝ fidelis obediẽ
tie. Cura aũt nõ est tm ad curãdũ sz etiã ad
pseruandũ a peccato. qđ fieri non potest nisi
peccator correctus in quo est ꝓnitas de reli/
cta cognoscat. nec põt cognosci nisi p te q̃ so
lus nosti. q̃ teneris dicere ad bonũ fratris tui.
Unde videmus ꝙ semel lapsus i pctm̃ carnis
facilius relabit. imo vix retinet. huius sentẽtie
est Aug. sup Leui. v. c. ⁊. xxij. q. v. §. h̃ videt.
Jtẽ Hual. i sum. Guli. de mara. ⁊ ꝓmuniter
oẽs doctores ordinis nri. ⁊. s. Tho. i quoli.
Si tm̃ p signa valde pbabilia ⁊ psumptio/
nes quasi violẽtas crederet ꝙ plat⁹ ex illa de
nũciatõe fratrẽ infamare vellet. tũc crimẽ oc
cultũ fratris ita veraciter correcti sibi denũci/
ari nõ debet. Et hec q̃ dicit denũciatiõe publica
dixi vera fm. s. Tho. ij. ij. q. xxxiij. art. vij. in
grauibꝫ peccatis nõ in leuibꝫ que fame non
derogãt. Nec ob. his dictũ Aug. in regula q̃
dicit. ꝙ pctm̃ fratris ꝑpus debet ostẽdi ꝓpo/
sito q̃z testibꝫ. qz vt dicit Rich. vbi. s. q. ij. ibi
loq̃tur fm ꝙ ꝓpositꝰ ẽ singularis psona q̃ po
test ⁊ debet pdesse magis q̃z alius q̃libet. sed
ostẽdere plato tanq̃z ecclesie. i sicut i loco iu/
dicis residẽti debet sequi testiũ inductiõez. vt
dictũ est i prin. huius capituli.

¶Quid dicendum de eo q̃ iurauit denũciare omne crimẽ 11
qđ sciuerit? R. ꝙ tale iuramẽtũ dz interpta/
ri vt denũciet mõ debito. facit. c. ex pte tua. de
cle. nõ resi. cũ silibꝫ. Et iõ si loq̃mur de denũ/
ciatõe publica. sic nõ põt nisi primo monue
rit peccantẽ. Secõdo ꝙ possit pbare ei⁹ dictũ.
Tercio ꝙ monuerit eũ psentevno vl' duobꝫ
p q̃s possit pbare monitionẽ. ⁊ q̃rto ꝙ nolu
erit se ꝓuertere. qz istis deficiẽtibꝫ si reuelaret
faceret ꝺ̃ ius diuinũ. ⁊ sic peccaret mortal'r.
vt no. theo. ⁊ canõiste. maxime i. d. c. si pecca
uerit. qđ limita vez de omi pctõ occulto qđ
nõ habet nocere primo. vt dictũ ẽ. s. Si vo
loquamur de denũciatiõe secreta fiẽda plato.
tũc dic ꝙ tenet sive pbare possit sive nõ. sive
monuerit indistincte. si mõ platus sit qualis
esse debet. al's nõ. vt puta. qz crudelis. qz be/
stialis. vel diffamator. ⁊ hmõi. quia in tali
nõ debet nisi vt prius pr̃ orãdo monẽdo cha
ritatiue inducẽdo frem ad corrigẽdũ. ⁊ si nõ
põt dimittat eũ deo. ⁊ apte pbat in. d. c. si pec
cauerit.

¶Quid si iurauit vl' ꝓmisit nõ denunciare? 12
R. ꝙ si intẽdebat q̃ndo promisit vel iurauit

q̄ etiā ad p̄ceptū sup̄ioris vl̄ etiā sine p̄cepto sup̄ioris i pctō ꝺmittēdo nō reuelare. mortaliter p̄ccauit ꝓmittēdo. ⁊ tenet nō obstante iuramēto ⁊ ꝓmissione renūciare i casu i q̄ renūciatio cadit sb̄ p̄cepto. In alijs aūt casib⁹ i q̄bꝫ ē ꝺ ꝺsilio nō tenet sed bñ pōt renūciare nō obstāte tali iuramēto vel ꝓmissione sine pctō. ſm nō. xxij. q. iij. i multis capitulis

13 ¶Utr̄ ēpo vel alio sup̄iore p̄cipiēte vt quis det q̄ scit q̄s fecerit tale furtū teneat reuelare sub excōicatione late sentētie. sit reuelandus q̄cq̄d alios scat. ℟. vt colligo ex supꝺictis. et p ea q̄ dicā. j. Inquisitio. §. i. q̄ aut ep̄us hz infamatū aliquē ⁊ aliquo. ⁊ qz nō plene probat admonet vt q̄ scit dicat. tūc indistricte tenet ⁊ponere q̄cq̄d scit. licet nō p̄cesserit monitio ⁊ licet nō possit ꝓbare. q̄a tūc nō venit vt renūciet. sz vt testificet ⁊ eo qꝺ scit. facit c. i. ꝺ testi. co. et qꝺ ibi nō. Fallit hꝫ i parētib⁹ ⁊ filijs q̄ nec etiā volētes ad testimoniū admittunt. tex. ē i. l. parētes. C. ꝺ testi. ⁊. iij. q. ij. §. itē parentes. ⁊ intelligit solū ꝺ ascēdētib⁹ ⁊ ꝺ descēdētib⁹ nō ꝺ collateralib⁹ ſm glo. i. ꝺ. §. itē. Nec etiā ⁊tet ꝺpelli vxor ꝺ viz. nec socer adūsus genet̄. p̄uignū sobrinū. sobrinā. ⁊ ex sobrinis natū. ⁊ eos q̄ i p̄ximo gꝺu sunt. vt. iij. q. ij. §. itē. l. iul'. ꝓponitur i. l. lege iulia iudicioꝝ publicoꝝ. ff. ꝺ testi. vbi dicit glo. sobrini ⁊ sobrine sunt qui ex fratrib⁹. puta ꝺ sobrinis descēdūt sic ē ꝺ sobrini q̄ si ꝺ sororum. vt inst. ꝺ gra. §. iij. ⁊. vi. Hoc limito qñ p̄cedit criminal'r. sec⁹ si ciuil'r. vt. j. Familia. §. vij. Hi aut nō extat infamia ꝺ aliquē sz i generali inq̄rit q̄s fecerit tale quid vt fit cōiter. sic tenet talē admonere ſm ordinē cuā gelicū vt p̄uideat ⁊ emēdet qꝺ fecit et satisfaciat ep̄o p̄cipiēti. al's si noluerit tunc si p̄t ꝓbare tenet reuelare al'r erit excōicat⁹. sz si ꝓbare nō possz nō tenet. Ita tenet glo. i. c. sacerdos. ꝺ p̄. di. vi. ⁊. vi. q. i. c. si oīa. ⁊. q. ij. placuit. ⁊. ꝺ. c. si p̄ccauerit. ij. q. vij. plerūq̄. facit c. si sacerdos. ꝺ of. or. Et rō ē. qz tūc req̄ritur vt renūciator nō vt test'. qꝺ nō. qz sepe venit i p̄ctica. Et p hꝫ infert Jo. ꝺ pla. insti. ꝺ pub. iudi. q̄ puniēs illū q̄ scit aliquē ꝺmisisse crimē lese maiestatis. qz nō renūciauit. cū ꝓbare possz q̄ tenet ei ad oīe dānū. ⁊ idē tenet Bal. i q̄dā ꝺsil'. qꝺ incipit. Quāq̄ allegata sint multa. vñ qñ ꝺ q̄ scit. intelligit ꝺ scientia ꝓbabili. l. q̄ accusare. C. ꝺ edē. facit. l. nostris C. ꝺ calum. Si tñ ⁊et tal' plat⁹ q̄ secrete puidere vellet. ⁊beret sibi secrete tāq̄ p̄ri dicere. xxij. q. v. c. hꝫ videt. sz cū ꝺmuniter req̄rant vt p̄cedāt iudicialiter. nō tenet nisi ꝺ eo qꝺ ꝓbare p̄t. Et ſm hꝫ limita qꝺ. j. ꝺicā Furti. §. pri. ⁊ vide qꝺ dicā. j. Familia. §. viij.

Depositū ē qꝺ custodiēdū alicui datū est. vt. ff. ꝺpo. l. i. in p̄in.

¶In quib⁹ consistit ⁊positū. ℟. glo. in. c. in ꝺnis fides. co. ti. q̄ i rebus mobilibus ⁊ semouentibus. nisi forte vbi a pluribus res q̄ est in ꝺtrouersia ꝓ sequestro ⁊ponitur. vt i. c. q̄ ꝺmunata. ⁊ iudi. ⁊ in. l. licet. ff. ⁊po.

¶Utr̄ dñium ⁊ possessio trāsferat i ⁊positum. ℟. q̄ ñ. sz remāet apꝺ ⁊ponētē. ꝺ. l. licet. ¶De q̄ culpa teneat ⁊positari. ℟. q̄ regulariter nō tenetur nisi ꝺ dolo ⁊ lata culpa. q̄ cōter fit grā ⁊ponētis tm̄. vt p̄z in. ꝺ. c. bona fides. ⁊. ꝺ. l. i. §. vlti. Sz in duob⁹ casib⁹ tenetur etiā ⁊ leui. Prim⁹ si mercedē accepit pro custodia. ꝺ. l. i. §. si q̄s seruū. ⁊. ꝺ. c. bona fides. Sc̄ꝺs si ꝓuenit vt teneretur. ꝺ. l. i. §. si conueniat. vbi ꝺz. Jctus ex ꝓuētōe legē accipiunt. dūmō nō ꝓueniat vt nō teneatur ꝺ dolo. q̄ hec ꝓuētio ē ꝺ bonos mores ⁊ ꝺtra bonā fidē. ⁊ ideō nō est sequēda. ꝺ. §. si ꝓueniat. Et in rebus casib⁹ tenet ꝺ leuissima. Prim⁹ si ⁊positarij apud eum sit res ⁊posita. Secundus si ⁊posito se obtulit. intelligē q̄n diligentissimū excludit. Tercius si cōuenit. vt i. l. i. §. sepe euenit. De casu fortuito non tenetur. nisi fuerit in mora restituēdi. vl̄ ex pacto ꝓuenerit. ꝺ. c. bona fides

¶Utr̄ ecclesia teneat ꝓ ⁊posito facto ꝑlato ecclesie si p̄rit⁹. ℟. q̄ nō. vt p̄z in. c. i. de ⁊po. nisi sit versum i vtilitatē ecclesie. vt ibidem. Secus si factū fuisset ꝑlato cū ꝺ consilio capituli ⁊ alijs solēnitatib⁹ q̄ req̄runt vt obligetur eccl'ia. qz ē factū eccl'ie ⁊positū tunc. ⁊ tenetur. Aliq̄ tñ tenēt q̄ si ⁊positū fit factū apud sacristā ⁊putatū ad custodiā vasoꝝ. ⁊ ⁊positoꝝ a ꝑlato ⁊ toto capitulo eccl'ia tenetur. vt in glo. c. i. eo. ti. Similiter q̄n ꝑlatus est ꝺ suetus bñ administrare ⁊ gubernare vna ecclesie ꝑsumetur in vtilitate ecclesie pastisse. Ita dicit Archiꝺ. i. c. hoc ius. ⁊. q. q. ⁊ Bar. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. ⁊ latⁿ ꝑ Bal. i aut. hoc ius. C. ꝺ sa. san. ec.

¶Sz quis ꝓbabit ꝓsum i vtilitatē ecclesie. ℟. q̄ ille q̄ dicit. l. ei qui. ff. ⁊ pba. ſm Jnno. in. ꝺ. c. i. ⁊ dicit speciale hꝫ in ⁊posito ⁊ mutuo. vt in. ꝺ. aut. hoc ius. §. is creditor. ⁊. q. ij. Sz in ⁊posito nō credo ego vez nisi quiꝺo ꝑ eū satisfactōe oporteret vendere res immobiles ecclesie. sz qñ potest satisfieri ⁊ fructibus nō oportet ꝓbare versuz in vtilitatē

ecclesie. vt i. d. §. is creditor. Sil'r nec i aliis
6 tractibus. excepto mutuo. vide opi. diuer
sas in. c. quibusdā. de fideius.
¶ Utrū depositarius possit res suas ꝓponere
depositi quādo ambas saluare nō potest: R.
fm distinctionē positā. s. Cōmodatū. §. xvi
esse in dolo si casu aliquo habet saluas suas
7 depositis pditis. intellige vez quo ad pēnam
ptionē que cessat in foro anime.
¶ Quid si depositū reddat ꝛz exteriozatū: R.
q tenet quasi redditū nō sit. vt dicit tex i. d.
l. i. §. si res depposita. qđ intellige si dolo exteri
ozatū sit vel etiā culpa. qñ de culpa tenebat.
qz tūc tenetur restituere vel totā extimatio
nē. si exteriozatio talis sit q inutile factū ē de
8 ponenti. aut si nō saltē quāto exterius. ar. eoz
que no. in. l. i. in prin. ff. de edil'. edi.
¶ Quid si heres aut alius distraxit depositū
factū mortuo: R. q si dolose fecit tenet. si aūt
ignozās rē depositā t bona fide distraxit. nō
tenet nisi de eo qđ ad euz puenit. Sil'r dic in
commodato. vt in. l. i. §. vltimo. t. l. ꝛz t si non
sit heres. ff. eo. ti. Qđ si minus vēdidit vl' p
stabit deponenti aut cōmodāti. vt in. l. ij. ff. de
po. Si vo rē possit redimere t pstare nec ve
9 lit. nō caret culpa. i. dolo. vt. l. plane. ff. depo.
¶ Utrū depositor possit revocare depositum
semp quādo vult: R. q sic. d. c. bona fides. et
am si depposuisset vt sibi redderet certo tēpo
10 re. vt in. d. l. i. §. si deposuero.
¶ Utz semp sit reddendū depositū qñ petit:
R. q regulariter sic. ar. d. §. si deposuero. t. d.
c. bona fides. imo denegās committit furtuz. et
condemnatus suo nomine efficit infamis. C.
depo. l. qui depposituz. Et nota suo nōie. qz si
curatorio. tutorio. curatorio vel defensorio
nōie cōdemnet nō efficit infamis. vt i. l. fur
ti. §. si quis alieno. ff. de his q no. infa. Fallit
tñ hoc. s. q teneat reddere i quattuor casibz.
Primus qñ quis gladio depositō efficit fu
riosus. t sic eū petit. nō tenet etiam si iurassz
semp reddere qñ petz. xxij. q. ij. ne qs. Secōs
si deponens post depositū fuit deportatus
t bona eius publicata sunt. qz in publicū de
ferendū est depositus. nō ei qui deposuit. vt
l. bona fides. i prin. ff. depo. Tercius qñ fur
dōs concurrunt in petitione. qz dominꝰ p
ponit. d. l. bona fides. Quartus qñ fur depo
suit apud dominū cui furripuit. vl' apd ppri
etariū. vt in. d. l. bona fides.
¶ Utz cā ꝓpensatois possit retineri deposi
tū: R. q nō. vt i. d. l. bona fides. Et ē singu
lare i depposito. licet i aliis sit secus. p regulā
xxxij. q. vij. dominꝰ. Qđ vez ē d ꝓpositōe di
recta. sz d compensatione indirecta loquēdo
bñ pōt fieri in scientia simpliciter d quibus
cunqz. vt. s. Compensatio. §. ij. licet q ad fo
rum ꝓtentiosuz foret distinguendū. pīertim
qñ dolose denegat facere debitū
¶ Utz depositariꝰ possit vti re depposita: R. 12
q nō. alis ꝓmittit furtū. vt. l. q furtū. ff. d cō
di. fur. Fallit ꝫ i duobz casibz. Primus si pe
cunia nō obsignata deponat. l. quintus. ff. de
po. Secꝰ si signata. l. si sacculuz. ff. depo. Et
idē dic d qbuscūqz q ꝓsistūt i numero. pōde
re t mēsura eadē rōne. Sedꝫ si putauit do
minū ꝑmissuz. ff. d fur. l. qui re. in pn.
¶ Utrū aliqs possit rē suā apud alīū deposi 13
tā furtim accipere: R. fm sanctū Tho. ij. ij.
q. lxvi. ar. v. q non. qz grauat depositariū ad
restituendū vel se ostendēdū immunē. et iō si
facit tenetur eū releuare. Qđ vez intelligo ni
si ipse depositarius scuisset rē depositā inuis
te detentā a deponēte. vel nisi vero dominꝰ
eā petente simul cū vsurpatore eā sibi dene
gasset. qz cū inuste eā teneat. videtur q sine
pctō furtim possit sibi auferri. arg. l. ancille.
C. d fur. t. l. bona fides. ff. depositi.
¶ Cui credēdū ē qñ depositū nō ē ostensum 14
depositario seu tabernario. vt puta qz depo
sint bursā vl' sacculū plenū. tñ nō ostēdit qđ
erat intꝰ t quātū: R. Mat. i cle. nec agro. d sta
mo. i. §. sane. q nō credet deponenti nisi
pbet. neqz stabit eiꝰ iuramēto. qz iuramentū
nō dat nisi qñ pcedit semiplena pbatio. vt
i. c. fi. qđ me. cā. vide. s. Nauta. §. i.
¶ Quomodo teneatur tabernarius t nauta 15
t hmōi d his que deponūtur apud eos. vi
de. s. Nauta. in prin.
¶ Ad quid teneatur deputatus ad custodiā 16
librorz. vide. s. Custos. in prin.

Derisio fm. s. Tho. ij. ij. q. lxxv. ē
cū aliqs malū alicuius p
sone vel defectum in ludū vel risuz ponit vt
erubescat t verecūdetur. Et ꝓpterea differt
a ꝓuicio seu ꝓtumelia. quia sicut finis ipsius
est vt tollat honorem. sic derisus intēdit vt
erubescat. Fit aūt derisio in verbo cachinno.
t sic est derisio. Aliqñ fit naso rugato. et sic ē
subsannatio. Aliqñ factis. t sic est illusio. ta
men in fine idē sunt. vt no. glo. sup ps. Qui
habitat in celis irridebit eos.
¶ Utz sit mortale petm: R. qui. s. ibidez q 1
sic quādo irridendo oīno parui pendit ali

quē ꝛ tā vilē existimat vt ꝺ eius malo nō sit curandū ſz sit ꝑ ludo habendū. ꝛ tāto grauꝰ quāto magis tenet reuereri eū. Vñ irrisio dei ē grauissimū pctm. Scōm locū tenet irrisio sanctoꝝ ꝛ sacramentoꝝ. Tertiū parentū ꝛ ꝑlatoꝝ. ꝓpterea cham fuit maledictus. ij. q. vij. sentētia. xv. q. v. c. i. Quartū iustoꝝ q̄ grauis ē. qz ml'ti a bñ agēdo retrahunt. Irride re aūt ꝺ malo primi inqꝛtū ē leue seu puū et sine notabili vilificatōe primi vl' ꝑturbatōe erit veniale pctm fm Alle. ij. ij. ti. ꝺ irrisione.

Desperatio ē qñ ex falsa existimatiōe ꝓpter pcta que fecit vel bona que omisit desperat ꝺ dei miscōia. credēs deū nolle vel nō posse sibi pcere vel in gratiā recipere.

1 ¶ Utꝛ sit grauissimū pctoꝝ. R. q ex pte nostra est grauius q̄z odiū dei. qz ꝑ spem reuocamur a mal'. ꝛ introducimur ad bona ꝓsequenda. ideo sublata spe homines infrenate labūtur in pcta. ꝛ a bonis retrahunt. Vñ glo. super illud Prouer. xxiij. Si desperaueris. Nihil execrabiliꝰ desperatōe. quā qui habet ꝛ i generalibꝫ huiꝰ vite latꝛibꝫ ꝛ qꝺ ꝓius ē in fidei certitudine ꝛstantiā pdit. ꝛ Jsiꝺ. ꝺ sum. bo. Perpetrare flagitiū aliqꝺ mozs ē. desperare ē deū cēdere i infernū. Odium tñ dei qꝺ puenit ex eo q volūtas hois diuine bonitati ꝛ riat fm se est grauꝰ pctm. sil'r infidelitas. Et intellige q ē grauissimū pctm qñ hō sciēter ꝛ aduertenter tenet q deus nolit parcere pnitētibꝫ ꝛ gratiā dare redeūtibꝫ. qz sic motꝰ speciei q ꝛformiter se habet ad extimatōz veram laudabilis est ꝛ meritoꝛius. sic motꝰ oppositus. s. desperatiōis qui se ꝛformat extimationi falsē ꝺ deo ē vicios⁹ et mortale pctm ꝛ grauissimū. secus si desperatio esset i subito ꝛ indeliberato motu: cū aliqꝺtiēs ex ꝛcēplatione nature causet. qz est veniale vel nullum pctm. hec ex Tho. ij. ij. q. xx. ꝛ Alex.

2 ¶ Desperatō aliqñ puenit ex accidia. qz ꝓpter tristiciā quā ꝛcipit erga bonū desperat posse p se vel p aliū illud pficere. Aliqñ pcedit ex luxuria q hō dedit⁹ delectatōibꝫ venereis fastidit bona spūalia et nō sperat ea q̄si bona arduua. Aliqñ ex auaricia q̄ hoiez q̄ hz ml'ta restituere ligat vt desperet. Aliqñ ex nature cōplexione: qua hō melācolicus incidit in eā.

3 ¶ Utꝛ sit de aliquo desperādū in hac vita. R. q nō. c. nemo. de. pe. di. vij. xxvi. q. vi. c. is qui tpe. ꝛ. c. si pſbr. ꝛ. c. agnouimus.

Detractio est alicne fame p occulta ꝓba denigratio. Et ꝺr occulta respectu eiꝰ ꝺ q dicunt. qz i eiꝰ absentia pferunt. ꝛ differt fm tho. ij. ij. q. lxxij. a ꝓtumelia. qz ꝓtumelios⁹ p aptā ꝛ ba dicta i facie intedit derogare honori. Detractoꝛ ꝺo i absentia primi eiꝰ famā ledit. Et sic pz q i mō. qz iste occulte. ille apte. ei⁹ fine differt. qz iste famā. ille honorē auferre intē ¶ Quot modis fit detractio? Rñ. fm Alle. ij. ij. tractatu eo. q. vij. modis. Primo occultatiuꝰ qñ qꝺ ecē manifestā dū necio ad honorē ꝛ salutē aniaꝝ nō vult ꝓpalare. Vñ Hilbertꝰ. Grauis inqt rapacitas eū verā aliteriꝰ gl'iaz. ꝛ si mēdacio nō coꝛrūpis silētio p teris. Secꝺs ē negatiuꝰ. s. cū negat sciēter aliteriꝰ bonū. s. dicēdo nō ē vez q tal' sit bonus Tercⁱ ē deprauatiuꝰ. s. cū dicit bonū factus sz mala intētiōe seu qz secuta tor scādala sūt ꝛ hmoi. ꝺ illud. xi. q. iij. c. Ue qui dicitis ꝛc. Quartꝰ ē venenatiuus. s. cū mala imiscēt bonis sicut fit cōiter. qz dicūt pius bona postea addūt mala ꝛ hmoi. Quintꝰ ē publicatiuꝰ. s. cū occulta pctā manifestat his qbus nō debet. aut oꝛdine quo nō debet. Sextus est augmētatiuꝰ. s. addēdo vel ex mō loquendi aggrauādo factū. Septimꝰ ē inuentiuꝰ. s. fingens crimina imponēdo. siue ꝑdicti modi fiant ꝟbis claris siue obscuris. siue signis vel lr̄is aut alio mō eq̄lēti. qz factis ꝛ signis loquimur. vt de spō. cum apud. ꝛ. c. tue.

¶ Utꝛ sit pctm mortale? R. vt colligo ex ꝛtrina Alex. vbi. s. ꝛ Tho. vbi. s. q triplr ꝺr ctrina Alex. vbi. s. ꝛ Tho. vbi. s. q triplr ꝺr q̄s detractoꝛ. Primo mō solū foꝛmaliter detractor. qui ex odio pꝛauat. ꝛ hoc ē qñ ille qui dicit: occultat. negat. ꝛc. quedā q ꝺ se nō sunt i infamiā primi sed tñ ea intētione vt diffameť. ꝛ talis semꝑ peccat mortaliter. Facit. c. cū volūtate. ꝺ sent. ex. cū sil'ibꝫ. Nō teneť tñ ad restitutiō famē Secꝺo mō ꝺr q̄s detractoꝛ materialiter tm. ꝛ est ille qui nō animo infamādi. sz ex loquacitate vel alio mō indebito occultādo negādo verba pfert i infamiā primi. ꝛ si talis occultatio. negatio ꝛc. ꝺ se ifamāt. puta q̄ sūt ꝺ hōestatē vite ꝛ moꝛ. ꝛ apud illū. vt illos q̄ bus occultat. negat ꝛc. seqꝛtur ifamia primi ꝺ quē taliter detrahit tūc mortaliꝰ peccat. ar. c. sepe ꝺ tingit. ꝛ. c. hi q̄. l. dis. Si ꝺo ꝺ levia nō infamāt. puta qz pñt intelligi ura culpa veniali sicut de mortali. sicut cū q̄s dicit. talis ē magnꝰ supbꝰ. adulter. auarus. iracūdus. ꝛ hmoi q pñt accipi ꝛ ꝑ primo motu qui est venialis. ꝛ etiā ꝑ pcto mortali. tūc nō peccat mortaliter talis pferēs ex loquacitate. qz si primi audientes scādalizāt̄. est eis imputandū. cū faciāt ꝺ ꝛtra illud. Ecce

misericordes. de reg. iur. qz i meliorē partē de
bēt interpretari. Idē dicendū in his q̄ sunt
modice importātie, puta pcta venialia q̄ cō
muniter nō infamāt. Idē sil'r dic ſm Sco.
i. iij. di. xv. q. iij. de eo qui ex loquacitate di
cit se audiuisse aliqua mala infamatoria p/
iudicium. Rō. qz talis ex natura actus nō aufert
alicui famā i opinione audiētis. qz q̄ cito credit
leuis ē corde: dūmō aliq̄d nō addat quo p/
uocētur audiētes ad credēdū. qz tūc eēt mor
tale ſm Landul. vbi. s. Sil'r si ille cui dicit
habebat eū p sceleratō. qz ita infamat⁹ erat
apud eū et alios. et si nō d isto. Tercio modo
dicit quis detractor materialiter et formali/
ter. qñ. s. occultat vel negat vel dicit p̄ba in/
famatoria cū intētione infamādi. et talis si
ne dubio magis mortaliter peccat q̄ rapto/
res rerū. vi. q. i. ex merito. et. c. exteriores. Et
q̄ detractio sit mortale pētm ex se. fac. c. accu
satio. ij. q. vij. et. c. nemo pitor. xi. q. iij. et. c. ho
micidior. d pe. di. i. et. c. clic⁹. el. ij. xlvi. di.

¶ Utr̄ ille q̄ p detractōr suā abstulit famā p
timi teneat ad restitutionē. R. ſm omes do/
ctos. in. iij. di. xv. q̄ sic. sicut q̄ res rapuit alie/
nas. Distingue tamē sic. aut occultatio ne/
gatio et sil'ia de sui natura erāt infamatoria et
ea occultauit, negauit tē. ei qui bonā opini/
onē habebat d primo ex quibꝫ nūc malā ha
beret. nec sciuit aliūde. et sic indistincte tenet. s.
si dixit verū sine mēdacio excusando primū.
siz q̄ male dixit. et q̄ nō credat si occultauit
reuelādo et hmōi. Si vo imponunt falsum di
cēdo se mēdaciter dixisse. etiā si deberet rema
nere infamat⁹. qz magis tenet seruare famā
iuste primo q̄z iniuste sibi. vñ si i publico di
xit retractet i publico. si i occulto: i occulto.
Fallit b i. vij. casibꝫ. Prim⁹ qñ seq̄ret maior
infamatio. vtputa qz nō amplius forte recor/
dār. et pterea qñ vult restituere famā: dicat
d eo malo qd dixit d tali nō credatis. nec spe/
cificet q̄d. Sc̄d casus qñ restitutio nō pos/
set fieri sine piculo pbabili alicui⁹ mortalis
pcti. vel mortis corpal'. et hmōi. qz tūc cū ta/
le malū sit ponendū fame nō tenet. Aduer
tendū tñ ſm doc. q̄ qñ restitutio fame nō pt
fieri. infamator tenet ad aliqd equalens i re
bus. ar. c. ecclie sancte marie. vt li. pe. ni. ino.
Tercius qñ dixit his quibꝫ debebat. puta p
lato q̄ denūciatōr aut accusatōr. vl' his q̄ po
terāt pdesse nō obesse. Quart⁹ qñ talia d sui
natura nō erāt infamatoria. puta qz poterāt
interpretari in pētm veniale. Quint⁹ qñ dixit
se audiuisse nihil ipse addēdo ex q̄ credulita
te faceret. et sic nō tenetur ad restitutiōez ſm
Sco. i. iij. et Landul. et Astē. Addit tamē
Astē. q̄ si sequat infamia nihilomin⁹ teneat
quis simpl'r dixerit se audiuisse nihil addē/
do. Sco. vo dicit q̄ videt duz dicere q̄ exce/
at genus pcti venialis qñ ex incōsideratiōe
talia refert. Sextus casus est qñ ille cui dixe
rat scuit p aliam viaz postea. vtputa qd tūc
erat secre tū: nūc publicatū ē p alios. Septi
mus qñ ille omino erat infamis. saltē apud
illos cū quibꝫ detraxit de eo.

¶ Utr̄ ille q̄ infamauit primuz indirecte. s. 4
negādo crimē sibi impositū ab accusatore in
iudicio aut denūciatore teneat? R. ſm Sco.
vbi. s. q̄ nō tenet pētm suū i iudicio pfiteri.
nisi mō et ordine de quo. s. Confessio delicti.
Et iō sibi imputet q̄ accusat de quo non pōt
pbare. Nōcor. Rich. ibidē. ar. v. q. iij. Debet
tñ p verba sobria excusare eū dicēdo. nō cre
datis q̄ maligne pcesserit siz sic credebat. aut
aliqs eū seduxit et hmōi.

¶ Utr̄ audiēs detractōez peccet mortaliter? 5
R. ſm Tho. ij. ij. q. lxij. arti. iij. q̄ sentire p
audientiā detractōi pōt esse dupl'r Uno mō
directe. qñ. s. quis inducit alium ad pētm de
tractionis. et placet ei ppter odiuz qd habet
ad eū cui detrahitur. et sic est equale pētm cū
detractione. Et ideo si detractio erit mortal'.
sic et auditio. ad Ro. i. Nō solū qui faciūt siz
qui consentiūt. facit. c. nō solum. xi. q. iij. Alio
mō consentit q̄s indirecte. s. qñ nō resistit cum
resistere possit. Et hoc contingit aliqñ. non qz
pētm ei placeat. siz ppter timorē humanum
vel negligentiā aut verecundiaz. et tunc ali/
qñ est mortale. puta qz prelatus q̄ tenetur cō/
descere vel propter scandaluz. aut qz ponit
timorē humanū charitati dei. al's veniale ē.
Nōcor. Alex. vbi. s.

¶ Utr̄ infamās seipm dicendo aliq̄ mala q̄ 6
nō admisit peccet mortal'r? R. q̄ si facit ppter
tormēta euitāda. sic faciūt illi q̄ ad torturaz
ponūt nō peccat. siz licite fieri pōt. qz tal' confes
sio facta tali metu nō valet. nec etiā si fiat d
aliū. Siz si nō fiat ex tali metu peccat morta
liter. et tenet retractare. ar. c. nō sunt audiēdi
xi. q. iij. Glo. tñ i. c. i. xv. q. vi. tenet q̄ etiaz si
facit ppt tormēta peccat mortal'r. Siz em ñ
credo. qz nō ē mēdaciū pniciosuz. nisi forte i
casu qñ ratificaret post tormēta. ex q̄ ratifica
tiōe eēt occidēd⁹ ipe vl' ali⁹ dānificād⁹. qz sic
mortal'r peccaret et teneret retractare q̄ ad id
qd falsē dixit d alio. siz q̄ ad id qd dixit d se si
ppter dolorē tormentoz quē timeret iterū si
bi infligi potius peligeret mori q̄z ipm pati. cre
do nō teneret de necessitate retractare.

Diaconus dz assistere sacerdotibz t mīstrare īoibz q̄ agūt ī sacris xp̄i. p̄dicare euangeliū. monare pacē t annūciare. xxv. dist. plectis. §. ad diaconū. et. xciij. dist. in multis capitulis.

1 ¶ Utrū possit dispēsare corp⁹ xp̄i. R. q nō. d p̄se. di. ij. puenit. nisi necītate cogēte de iussu ep̄i vel p̄sbri. xciij. di. p̄sente. vel si longe esset eps vel p̄sbyter t necessitas cogeret posset sine alia licētia. ea. di. c. diacones.

2 ¶ Utz diacon⁹ indut⁹ ad cātādū euangeliū possit cātare ī choro. R. Du. i. c. i sctā romana. xciij. di. tenet q nō. t si facit excōicat⁹ ē. vt ī. d. c. §z veri⁹ credo q illa phibitio tm̄ locū habeat ī eccl'ia romana in cardinali ppter rbū ibi positū in hac sede. imo credo mereat si ideo cātat vt chorz adiuuet. qz forte pauci sunt. §i vo faceret q̄si p tēnēs officiū suū vl' ex iactātia: sic peccaret. Et ita possz intelligi dicta phibitio p̄fati. c. q̄ ad rōez phibitōis. §z nō q̄ ad pnā excōicatōis. qz solū locū hz ī cardinali. vt. s. dixi.

3 ¶ Quō vtit stola. vide. j. §acerdos. §. v.

Dialetica dissuadetur in. c. nō ne. t in. c. vino. t. §. hinc etiā. xxxvij. di. p totum.

Dies festus qn̄ incipit. R. vt colligi/tur ex glo. in. c. quoniā. d feri. t glo. in. c. pnunciandū. de conse. dist. iij. q di uersis respectibz diuersis hozis icipit. Quo ad officiū incipit in vesperis. quo ad esuz carnū incipit a cene termino. Limita nisi protraheretur vltra mediā noctē cena. t qn̄ dies sequens est dies ieunij vel sexta feria. q̄a sicut quo ad ieunīū incipit in media nocte. sic t abstinentia carnū. Et dicit termin⁹ cene media nox qn̄ dies ieunij vel sexta feria sequtur fm̄ Pa. in. d. c. quoniaz. Quo vo ad cessationē ab opibus seruilibz fm̄ Pa. in. c. i. d feriis. incipit fm̄ ꝯsuetudinē patrie. facē c. quoniā. eo. ti. Et ideo si ē ꝯsuetudo q̄ incipiant festare ī mane: tenēda est. dūmodo cessent vsq ad aliud mane. si in sero. sic serua. Unū tn̄ est notandū q licet ꝯsuetudo possit determinare qua hora sit incipiendū festū. nō tamē potest diminuere quin ad minus p vigintiquattuor hora nō cessemus ab opere seruili semel in ebdomada. qz isto mō est de iure diuino. qd ꝯsuetudo nō pōt diminuere. licet possit augere vel declarare. Pōt etiam ꝯsuetudo augere vt faciamus festū plus q̄z p. xxiij. horas. vt patet in. d. c. qm̄. Qd limita nisi augeret taliter q sabbatū videremur festare. qz tūc nō valet. ar. c. quidā. d apo. Incipit etiā dies alijs respectibz alijs horis. §z nihil ad ꝯscietiā. Et ex p̄dictis ptz q̄d dicū d barbitonsoribz t alijs artificibz q̄ lab rāt vsq ad mediā noctē vel vsq mane dic festi. qz licet sint inducēdi vt desistāt. nō m ꝯdemnādi d mortali. exq̄ sicē ꝯsuetudo dū mō ptrahāt festū postea vsq ad sequēs ma ne. ita q p. xxiij. horas ip̄m seruēt. qd nota. ¶ Utz die assignata ad aliquid faciēdū ali cui teneat sine alia monitiōe. R. q sic. qz tūc dies interpellat p hoīe. d locato. c. pnūc. C. d §hen. t co. sti. l. magna. C. d iur. emphi. l. ij. facit. c. ij. d ꝯcess. p̄hen.

¶ Quot miliaria ꝯtinet q̄libet dies. R. q p iudicis fm̄ leges. xx. vt. l. i. ff. si q̄s cau. t. ff. d ver. sig. l. i itinere. t q d libet miliare hz mille passus. t q̄libet passus. v. pedes. vt. d. l. i. nere. ī tex. t ī glo. §z in ōctibz standū est arbitrio boni viri. vt attenta qualitate t ꝯditione pmittētis limitet. vt. ff. d ver. ob. l. cōmunis. §. cū ita. §z glo. i. c. nōnulli. d relīq. vult q attēdam⁹ ꝯmunē vsum loquēdi fm quē assignabūtur miliaria. Et ō si aliquando ē q dent. xxv. illi stabit. t d illa intelligetur rescpta. §z iudicio meo arbitrio boni viri ē relinquēdū. qui tn̄ a ꝯmuni ꝯsuetudine recedere nō debet cū sit optima interpres legū d ꝯsue. c. cū dilect⁹. ff. d legi. l. si d interpretatione. nisi sit causa euidēs aliud dicēdi.

Diffamatio vide. §. Denūctio. Et nō q̄s q̄s implorare officiū iudicis vt ꝯpellat diffamantē cessare. t iudex tenet. vt in. l. diffamari. C. d inge. t manu. no. Inno. i. c. ꝯgrenter. d offi. ord. ppterea dicit tex. ī. d. l. diffamatū statū ingenuoz: siue errore: siue malignitate quoz̄ūdā pmiquū ē. i. valde iniquū.

Diffidatus an possit occidi impune. t rebz spoliari. vide. §. Ascissinus. §. ij.

Dignitas est fm̄ Archidia. in. c. i. d ꝯsue. lib. vi. administratio rerum ecclesiasticarū cū iurisdictione. ppterea habere dignitatē est fm̄ Pa. in. c. multa. d §hen. habere iurisdictionez. §z quā ad fozum contentiosuz etiā in modicis causis. fm̄ Pe. d ancha. in cle. si dignitatē. d §hen. sicut archipb̄yteri in ecclesia pictauien. q excōmunicant. suspendūt t absoluunt. vt quilibet rector seu prior ecclesie collegiate dz habere dignitatem. vt notat Pau. in cle. i. t

elec. & in cle. nel agro. de sta. mona. & dñi d ro
ta. decisione. cl. vi. p hoc facit tex. i. c indēni
gnitatē. Hoc tenet Lar. in cle. ij. de rescrip.
tibi ē glo. q dicit hic esse approbatā opinio
nē abbatis in hoc. Limitat Inno. in. d. c de
multa. si est ppetua. allegat. c. ij. d sta. mona.
S. fi. & licet nō sit ppetua dummodo possit eē
sufficit. Nā dicit esse ppetuū qđ est in poten
tia ppetua. vt no. Lar. in. d. cle. ij. tex. est pro
hoc. in. c. clericos. in fi. perpetuaz. iuncta glo.
de coha. cleri. & multi. Itē dicitur dignitas si
in ecclesia vbi est reputetur pro dignitate. et
petuam. licet nō sit numerata inter dignita
tes ecclesiasticas fm Innocē. ibidē. Mini
strū autē qui sine penitus iurisdictione exercēt
officiū aliquod. sicut procuratores. sindici &
sacriste qui pulsant campanas. nō habēt di
gnitatē etiā si essent ppetui. secus si haberent
iurisdictionē. ff. de offi. pro. cesa. l. vlti. fm eun
dem Innocē. Sil'r dicitur dignitas que ap
pellatur aliquo nomine de dignitatibz iuris
vt archidiaconatus & hmoi. etiā si nō exer
ceret officiū fm Inno. ibidē. Ex quibz patz
q vicarius epi nō habet aliquam dignitatē
fm Pa. vbi. s. et differt a psonatu digni
tas. quia psonatus fm Archidia. vbi. s. est
quedam prerogatiua in ecclesia sine iurisdi
tione. vt habere stallū honorificū in choro. i
capitulo. in optionibz. in pcessionibz. i voci
bus dādis & similibz plus qz alij sui ordinis
canonici & nō tanqz alij i dignitate constituti.
gnitate. Officiū vo fm eundē Archid. vbi
s. est administratio rerum ecclesiasticaruz si
ne iurisdictione. sicut sindici. procuratores. ca
staldi. de quibus. i. q. iij. saluator. Itez vice
dñs & siles. qui sicut vice habēt referre. tunc
habēt officium nō dignitatem.

¶ Utrz successor i dignitate teneatur exōctu
inito cū predecessore suo? R. Pa. i. c. i. de pba.
q sic. si fuit initus noīe dignitatis. etiā si fu
erit init⁹ cū sbdito suo. Ita tenet Ly. in. l. di
gna vox. C. d legi. & Jo. an. & cōiter seqntes.
etiaz si tal' sit papa vel impator. facit. l. cesar.
ff. de publica. et etiā qz tal' obligatio ē de iure
naturali cui p̄ceps submittit. facit cle. pa
storalis. S. cetez. de sen. & re iud.

¶ Utrz dignitas possit appeti vl' queri? R. q
dignitas eccl'iastica non. imo ipo iure efficit
indign⁹ & debet repelli. i. q. vi. sic is q. Digni
tas vo scl'aris si ē dignus & apt⁹ pōt appeti &
peti ab eo q̄ potest eā dare etiā mediāte pecu
nia. dummō palā detur & petatur. vt. ff. d pol
lici. l. i. S. i. ff. de decurio. l. eos. & ff. de off. pto
l. barbarius. i p̄n. Secus si claz. vt. C. ad. l.
iul'. repe. l. fi. i p̄n. ibi non ambitu vel precio.
Sil'r licet dare pecuniā vel petere vt confirme
tur. vt no. glo. singularis in. d. l. eos. Facit p
his oīb glo. i. l. vnica. ff. ad. l. iul'. d ambi
tu. Sil'r licet emere militiā. ff. de acti. emp. l.
creditor. S. inter venditorē. Qđ limita si q
rit vt plit. nō vt plit. qz sic peccat. de quo vi
de. s. Ambitio. S. i. & j. Officiū. S. i. & ij. Ari
stot. tñ. i. politi. c. vi. dicit. q licite appetitur
p̄ncipatus si tria concurrāt. Primo q habeat
amorē ad psistentē politiā. Secō potentiaz
maximoz opez p̄ncipatus. Tercio virtutē
& iusticiā in vnaquaqz politia eā q̄ ad politi
am ptinet. vñ fm eū licet scienti se hīe pdi
cta tria appetere p̄ncipatū ppter vtilitatem
reipublice. sz nō licet ei eū petere. vñ dicit. ij.
pol'. c. vi. Nō bñ statutū est ipm petere q̄ p̄n
cipatu dignificabitur.

¶ Utrz quis possit habere plures dignitates 3
ecclesiasticas simul. vide. s. Beneficium. S.
xxxij. cū sequen.

¶ Utrz eps possit dispensare cum eo q̄ vicesi 4
mū habet annū solū vt possit habere dignita
tem ecclesiasticā sine cura animaz? R. q sic.
c. p̄mittimus. de eta. & qua. li. vi. Officiū q̄n
tūcūqz vile dr dignitas qñ fit p̄ncipe mādā
te. tex. est in. l. nemo pfectus. C. de digni. Et
sic verificatur. l. vnica. C. de man. p̄n. vbi dr
q nulli credatur se mandato principis venis
se nisi in scriptis ostendat. & additur. nec vl
lius dignitate terreni. siue tribuni. siue nota
rij. siue comitis pferat dignitatē. hec ibi.

Dilapidator dr platus q̄ res
eccl'iasticas ali
enat & male expendit. q̄ debet deponi. xij. q. ij.
apl'icos. & xvij. q. iij. nullus res.

¶ Utrz suspecto de dilapidatōne debeat dari 1
coadiutor? R. q sic. vide i. c. venerabili. d of.
del'. & i. c. licet Dely. S. qz vo. de simo.

Diligere deū debemus ex toto cor
de & de pe. di. ij. S. cha
ritas est. vide. s. Charitas.

¶ Utrz teneamur diligere inimicos? Rñ. s. 1
Bo. i. iij. dist. xxx. q. iij. & v. q est affectus et
effectus dilectōis duplex. Primus innocēte
quo nolumus nocere. & isto mō est i p̄cepto.
vñ quilibet tenet nō optare eis malū. inqz tū
malū ē. i. p se. possumus tñ p accidens opta
re eis malū. puta si credimus q sit expediēs

sibi vel eccl'ie vel ꝯmunitati. sed inferre q̄ ad effectū nō licet. nisi sit official' cui ꝯpetit. z ze lo iusticie faciat. vl'i casu pmisso a iure. Alī ē affect⁹ z effect⁹ beneficētie. Et hic ē duplex. q̄dā a charitate elicit⁹ quo q̄s optat alīj sum mū bonū vel bona spūalia. s. gratiā z gloriā. z iste ē in p̄cepto erga inimicos. Quidā est a charitate impatus. quo q̄s optat alīj bonuz tpale z prosperitatē transitoriā. z iste nō ē in p̄cepto nisi in casu necessitatis. est tn̄ pfectionis optare talia inimico nisi p accidēs in q̄ntum putātur ei vel alīj nociua. vel si ē inimicus ecclesie. aut ꝯmunitatis. qz tūc esset impfectionis optare sibi bona tpalia. Intelligē tn̄ ꝑm Ale. in. iij. pte sum. tractatu ō charitate. q̄ est p̄ceptū affirmatiuū qđ non obligat ad semp. i. cū nō sum⁹ i ꝯsideratōne. aut memim⁹ vl' nō citat⁹ casus occurrit. Limita etiā p̄dicta ꝑz. s. bo. vbi. s. q. v. z ꝑ Ri. ibidē. ar. i. q. i effectibꝫ spālibꝫ. sz q̄ ad effect⁹ generales tenetur q̄s ex p̄cepto diligere inimicos. puta cū q̄s orat i generali p ppl'o. p̄dicat. facit ele mosinā generalē z hmoi. qz tenetur nō excludere eos a talibꝫ. z etiā tenet ad effectū salutatōis ꝑm Ri. ibidē. q̄ ꝯmuniter impēdit. nisi in casu qñ timeret eos ꝓuocari ad maluz aliqđ vel aliud inconueniēs ozri.

2 ¶ Utz teneamur remittere signa rācoꝝ ꝛ. ꝑm Ri. vbi. s. q. ij. q̄ sic. si petit veniā. Actōz aūt nūqz. Vel dic ꝑm Ale. vbi. s. q̄ ē rācoz q̄ comitatur appetitū vindicte. z hūc dimittere ē p̄cepti. vt. s. patet. z ē punitio quā comitatur zel⁹ iusticie. et hāc null⁹ tenet remittere de necessitate. Nota tn̄ q̄ sunt quedaz signa ppinqua q̄ gerūt probabilē suspitiōz ranco ris. vt cū q̄s nūqz vult loq̄ iniuriāti. vel cum obuiat diuertit. vel torzuo vultu respicit. et hmoi. z talia nulli licet tenere. siue añ satisfactionē. siue post. qz ab oīi specie mali ē abstinēdū. nā ex talibꝫ signis patz inimicicia. facit. c. ij. de renū. li. vi. z. l. doluz. C. ō dolo. vide qđ nō. i. c. cū adrian⁹. lxiij. di. vbi glo. vult q̄ q̄ñ q̄s alīū nō salutat p̄sumit esse inimicus. quā limitat ꝑa. i. c. repellātur. de accu. verū q̄ñ erat solit⁹ salutare. Sūt alia signa remota. vt nō ꝯuersari amicabiliter. non facere si bi mutua fuitia. nō ꝯtinue ꝯuersari z hmoi gis cognoscat delictū suū nō peccat. al's petē ne p̄cto veniali tamē ista denegare. vide de hꝫ j. Iniuria. §. vi. z. vij.

3 ¶ Utz diligere mūdū sit p̄ctm ꝛ. ꝑm Ale. ij. ij. tractatu de auaricia. q. ij. q̄ aut diligit ad necessitatē. z sic nō ē p̄ctm. Un̄ Beda in per Jo. ij. vtumī mūdo ad necessitatē nō ad voluptatē. Aut diligit ad voluptatē z superfluitatē. z sic ē phibitū. Et licet ordinate possit amare mūdū. tn̄ difficile ē. q̄m ē occasio p̄ctōz. Aut diligit mūd⁹ vt finis i eo cōstituat z ꝓpter se. z licet nō sit in eo aliqđ appetēdū ꝓpter se. tn̄ extimat i eis sufficientia cū nō sit. z sic cadit sub prohibitōe tal' dilectio. z istis duobꝫ modis dr. Nolite diligere mūdū. i. Joh. ij. z nolite mūdi intelligūtur talia. Est etiā diligere mundū. i. lōgo tpe velle stare i mūdo propter delicias. z licē ve niale p̄ctm. sz ꝓpetuo velle stare nō pōt ē sine mortali p̄cto. si ē deliberatio voluntatis ꝑm Pe. de pal'. in. iij. dis. xxi. velle stare propter prolōgari solū. nō ē p̄ctm. sz si vt magis me reatur et melius opetur ē meritoziū

Diligētia z quale teneatur q̄s ꝓ nere in rebꝫ alienis vide. s. Cōmodatū. §. xi.

Diocesis est vbi epūs. xvi. q. iij. quicunq;.

Discere debet q̄libet anteqū doceat xxiij. dist. c. his igit. i fi. et xxxvij. di. relatū. z. lxi. dist. c. i sacerdotib⁹. et xvi. q. i. si clericat⁹. z q̄ recusat discere diabolū mēbꝝ ē. xxxvij. di. null⁹. et sacerdotes debent semp sacris lr̄is intēdere. sil'r p̄dicatores xxx. vi. di. §. ecce. z. xxxvij. di. ignoratia. etiā ipi nes. z Aug. dicit se libēter a iuniore addiscere. xxiij. q. iij. si habes. circa mediū.

Disciplina est vltriz male vivere amat filiū aut fuū q̄ eū nō disciplinat. ca. xxiij. q. v. c. ad fidē q. c. nō putes. mali sūt flagellādi nō interficiē di. xxij. q. v. c. i. z. ij. z p totā. q. facit el'ma. q̄ p disciplinā corrigit. xlv. di. z q̄ emēdat. Ca miscōia ē temperāda. c. disciplina. xlv. dis. c citra effusionē sanguinis. ar. de raptoribus. c. i. chiepatu. vide. s. Correctio. i.

Discordia vtz sit p̄ctm mortale ꝛ. ꝑm Tho. ij. ij. q. xxxvij. arti. i. q̄ discordia est p̄ctm in quātū ꝯcordie ꝯtrariat. Qđ quidē pōt esse duplicit. s. p se aut p accidēs. p se. i. cū scienter et intētione sic accipit p se cū i humanis actibus z motibꝫ dissentit a bono diuino et hu mano proximi in q̄ tenet ꝯsentire. z tūc ē mortale ex genere suo. ꝓpter ꝯtrarietatē ad charitatē. z hoc ē q̄n cognoscit tale q̄d ꝑm rationē

esse fcēdū.nñ nō vult alijs assentire ne videat sequi opinionē alioz tanq̄ min⁹ sapiēs vl'ex odio:aut displicētia ad aliū cui queri puide ri vel alia ex causa. Et sic intellige.c.oblatōes dist.lix. Limito h̄ in reb⁹ alicui⁹ importātie. etiā mot⁹ hui⁹ discordie sunt veniale pccatū ppter impfectionē act⁹. Nñ aūt discordia est p accidēs qđ est qñ in actib⁹ humanis ē pter intentionē.sicut cū vn⁹ dicit bonū tale qđ:ali⁹ opinat ↄtrariū.tūc nō est pccatū.nisi sit cū er rore circa ea q̄ sunt de necessitate salutis.vl'cū pertinacia indebita.qz charitas est volūtatuz vnio:nō opinionū.

Discretio est mater oīm virtu/tum.i.q.v.pscntiū.de offi.custo.c.i. Est necessaria i plato in corrigē do.l.dist.ponderet.pdicatori.xliij.dist.si rector .H.vlti. Cōfessori.xxiij.q.iij.his q̄.ō peni.dist. i.quē penitet.de peni.z remiss.c.omis.

Dispensatio est iuris cōmunis relaratō facta cū cause cognitōe ab eo q̄ ius habet dispēsandi p̄m glo.i.q.vij.H.multoz.alias est.H.ni si rigor.z addit dispēsare est diūsa pēsare. Nā ola hec de quib⁹ ibi fit mētio pēsare debet q̄ dispensare vult. Et q̄ sunt illa infero in q̄stione seq̄nti.z ideo p̄m Ber.in li.de dispensatōe z p/cepto plati sine causa rōnabili vl'saltē dubia. fit p sola volūtate dantes licentiā veniēdi cō/tra legē sunt dissipatores nō dispensatores

1 ¶Que sunt cause legitime dispensandi.R.vt colligo p totā.q.vij.prime cause sunt sex. Pri ma tps.ibidez.c.necessaria.z.c.qđ p remedio. nā defect⁹ nr̄i tp̄is quib⁹ nō solū merita sz coz pora ipa defecerūt districtōis illi⁹ nō patitur manere censurā.xxxiij.dist.fraternitatis tue. Secūda vtilitas valet vt alij faciāt reuertan tur.xxiij.q.iij.ipa pietas.z.i.q.vij.tali. Tercia q̄litas pone z meriti z sciētie.d.c.tali.z.c.dicti ci.cū alij⁹ eq̄ dign⁹ n̄ sit. Quarta religio.lxxvij. dist.c.monach⁹.de sen.excō.cū illoz. Quinta multitudo rōne scandali vitādi.l.dist.vt ↄsti tueret. Sexta necessitas.d.c.tali.

2 ¶Utz dispensatio necessario req̄rat cause cognitionē.R.Panor.in.c.diuersis de cleric⁹ cō iugatis.q̄ in principe nō.sz sufficit sola ipsius volūtas.in his q̄ sunt iur⁹ positiui solū.vt no. Innoc.in.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.sz in inferioze sic.vt no.glo.in.d.H.nisi rigor.vnde si fiat sine cognitōe cause est dissipatio nō dispensatio z venit puniend⁹ qz egit cōtra legē. vide bonā glo.in.c.ij.de scis.vbi plene no.do/cto.tenēt tñ quo ad eū q̄ dispensauit qz non p̄t ↄtrauenire neq̄z eā reuocare ex q̄ egit actū in q̄ potuit dispensare.licet nō teneat quo ad supe/riozē.vt notat glo.in.d.c.diuersis.

¶Utz dispensat⁹ sine causa legitima sit tutus 3 quo ad deū.R.vt colligo ex Inno.in.d.c.cuz ad monasterium.z Panor.in.c.nō est voti.de voto.q̄ aut loq̄mur de papa.aut de alijs. Si d̄ papa aut loq̄mur in his q̄ sunt iuris diuini vt in voto:iuramēto:z hmōi.z sic nō p̄t dispē sare sine iusta causa.aliter dispensat⁹ nō est tu tus quo ad deū. Si aut ē subest iusta causa te net dispensatio z est tut⁹ etiā in voto castitatz z ppzietatz sm Innocē.vbi supza. Si vo loq̄ mur de his q̄ sunt iuris positiui p̄t sine causa z est tut⁹ in ↄscientia.qz ei⁹ est destruere cui⁹ est ↄdere:nec princeps teneat legib⁹ suis ligat⁹.l. digna vox. C.de legi. Limitat tamē Panor.d̄ pluralitate beneficioz in qua nō p̄t sine causa legitima.z ita tenet Joh.an.in.c.de multa.de p̄ben.qz oīa bona ecclesiaz sunt dei.vt in.c. cū ex eo.de elec.li.vi. Et ideo nō est tut⁹ taliter dispensat⁹.de quo dic vt supza. Beneficiū.H. xxv.ex quib⁹ infert Panor.q̄ nō est tut⁹ reli gios⁹ cū quo dispēsat sine causa iusta vt trā seat ad latiozē religionē. Similiter si p̄sicit ec clesie curate causa legitima nō subsistēte.puta qz nō est apt⁹ ad officiū pdicandi.vel exerciti um cure. Unde dicit glo.singularis in.c.mo nachi vagātes.xvi.q.i.q̄ religios⁹ pmotus ecclesie seculari n̄ vt p̄sit sz vt p̄sit pccat mor/taliter.qz facit cōtra votū suū. Si loq̄mur de alijs a papa.sic clarz est q̄ nō est tut⁹ quo ad deū.nec quo ad ecclesiā.vt no.Innoc.vbi supꝛ. qz cuicūqz alij a papa ↄcedit dispensare intel/ligit q̄ h̄ faciat ex causa legitima.et ideo debet fieri cū cause cognitōe.qđ no.bene.

¶In quib⁹ potest dispensare papa. Vide in/ 4 fra.Papa.

¶In quib⁹ casib⁹ potest eps dispensare.R.q̄ 5 glo.in summa.l.dist.z in.d.H.nisi rigor.z do/cto.in.c.at si clerici.de iudi.satis ↄfuse loquūt z ↄtrarie. Sz tu dic clare.q̄ aut dispensatio ē in faciēdo ↄtra canones vel ↄcilū.z sic nō p̄t nisi hoc ei exp̄sse a iure ↄcedat.c.cū dilect⁹.de tempo.ordi. Et sic intelligе opiniones q̄ dicit q̄ nō p̄t nisi ea ↄcedat exp̄sse.vt in.c.cū dilect⁹ Et sic collige q̄ episcopis ↄcedit dispensatio i oīb⁹ crimin⁹ib⁹ minoz⁹ adulterio. Nā pec cans mortaliter notorie notorietate iuris non potest pmoueri.xxv.dist.primū itaq̄z in glo.

mi

ꝛ ꝓmotꝰ ꝛponit. l. dist. q̄ semel. ꝛ ideo idiget dispensatōe q̄ epūs ī criminib⁹ minoꝛib⁹ adulterio ꝺcedit generaliter. vt notat in dicto. c. at si clerici. ꝺcedit etiā in aliquib⁹ maioꝛib⁹. vt ō hereticō ꝛ scismatico. l. dist. pbiteros. in glo. Itē in sacrilego. l. dist. si q̄s pbiter. Et quō in ist⁹ ꝛ mult⁹ aliꝭ dispēsat: infra subꝫciā. In tribus tn̄ casib⁹ pt epūs dispensare ꝺtra canonē ꝛ ꝺciliū. licet ei expīsse nō ꝺcedat. Primo ratōe ꝺsuetudinis. vt q̄ cōsuetudo pscripta habet vt dispēsare possit. c. fi. de ꝺsue. xi. q. i. quicūq; ꝺsuetudo em̄ facit valere dispensatōez q̄ alias nō valeret. argu. ō cele. missa. pniciosus. cum suis ꝺcoꝛ. ꝛ argu. de trās. c. fi. Scdo rōe magne necessitat⁹ vel vtilitat⁹ de nouo emergētis ꝛ excogitate tpe ꝺstitutōis. q̄ tūc epūs pt dispensare. vt tenēt dn̄i de rota ꝛ Joh. de ligna. ī dicto. c. at si clerici. ꝛ sequit Panoꝛ. ibidem. ꝛ Bal. no. in. l. om̄es populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ Bar. in. l. si hoiez. ff. mādati. Ponit exemplū q̄ ō ī ciuitate peruſij fuit factū statutū ne q̄s deferret arma ꝛ tn̄ priores possent dare licentiā portādi ꝓpter brigam ciuitatis quā de nouo habet. ꝛ etiā statuere. q̄ est casus nou⁹ nō ꝓuisus a statuentib⁹ etiā si iurassent seruare illud statutum. vt no. Bal. in R. C. qui ad tb. pos. ꝛ Bar. in scda ꝺstitutōe. C. q. quib⁹. Facit d. l. si hoiem. vbi ꝓcurator ex noua causa ꝓhibet spēciali ꝓcuratoꝛi⁹ ne exequat manumissionē sibi cōmissaz. ꝛ bene. vt ibi. Ex quib⁹ ꝺcludo epm̄ posse dispēsare in gradib⁹ ꝓhibitis ī matrimonio q̄n impedimētū est occultū. ꝛ ad pa pā nō pt haberi recursus. ꝛ separatio nō pt fieri sine notabili scādalo. sicut sepe euenit ī mulieribꝰ q̄ cognite fuerūt a ꝺsanguineis viri anteqū ꝺtraherēt matrimoniū. Tercio q̄n canō dicit dispēsatōez posse fieri. licet aliter expīsse nō indulgeat ꝙ tūc epūs pt. argu. c. nup. de sententi. excō. Ita tenet Joh. de ligna. ꝛ Joh. cal. ꝛ originaliter fuit dictū Innocē. in. c. dilect⁹. de tempo. ordi. q̄ frustratoꝛie intelligeret ō papa q̄ semp pt indulgere. ꝛ h̄ etiā tenet glo. in. c. postulasti. de cle. excō. Aut dispēsatio est sup eo q̄ iā est factū vt tolleret. ꝛ sic pt epūs nisi ꝓhibeat. vt in dicto. c. nup. ar. ad h̄. xxij. q. v. h̄ videt. Et sic intellige secundā opinionē illoꝝ q̄ dicūt ꝙ epūs potest dispensare nisi in casibus vbi expīsse ꝓhibet sibi. Sed vt clarꝰ scias q̄n ei ꝺcedit ꝛ quō: ꝛ q̄n ei ꝓhibet. hic recolligo q̄ ad foꝝ ꝺscientie pertinēt quasi ꝓ tabula totiꝰ ist⁹ summe. Et primo quomodo dispēsat cū apostata. vide supra Apostasia. §. vi. ꝛ infra Irregularitas primo. §. xxvij. Itē in bis baptisato. vide baptism⁹. vij. §. ix. ꝛ. x. ꝛ Irregularitas primo. §. xxiij. Itē cuz eo q̄ recepit beneficiū ō manu laici. vide beneficiū. §. xij. Itē ī clerico ꝺiugato vt habeat bñficiū. vide Beneficiū. §. xv. Itē in illegitimo vt habeat beneficiū. ibidē. §. xvij. cū multis. §. se. Itē quō habeat beneficia plura. ibidē. §. xxviij. Itē vt q̄s ꝺtra bigamo. vide bigamia. §. ix. Itē vt q̄s habeat matrimoniū sine bannis. vide supra Dispensat. §. i. Itē cū clerico existēte in studio vt promoueat ad sacerdotiū ꝛ sup residentia. vide clericꝰ. vij. §. v. Itē ī viciato in corpe vt promoueat. vide corpe viciatꝰ. §. i. Itē in quibꝰ ꝺminib⁹ dispēsat. vide crimen. §. v. Itē in dignitate cū eo q̄ habet viceſimū annū. vide supra Dignitas. §. iij. Itē in pugnāte in duello. vide Duellū. §. i. Itē in etate quō pt dispēsare. vide Etas. Itē quomodo dispēsat cū homicida. vide Homicidiū. q̄. §. i. ꝛ §. ix. ꝛ Homicidiū. v. §. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. Itē cū eo q̄ est in bello iniusto. vide Irregularitas ꝓmo. §. v. Itē quō dispēsat cū infami. vide infamia. §. xi. Itē quō dispēsat cū platis vt ab officio amoueant q̄n ꝓcedit ingrendo. vide infra Ingressio. §. ix. Itē quō dispēsat cū illo q̄ ligna ꝓhibet reticis cōburendis ponut. vide Irregularitas. i. §. xvij. Itē quō dispēsat in eo q̄ ordinatus. i. §. xvij. Itē quō dispēsat in eo q̄ ordinatur in excōmuniçatōe existēs. videibidem. §. xij. Itē cū eo q̄ duos ordines sacros vno die accepit. ibidē. §. xij. Itē cū accolito q̄ ministrat ad baptisimū bis vni collati. videibidē. §. xxiij. Itē quō dispēsat cū eo q̄ suscepit ordinem ab epo excōmunicato. vel q̄ resignauit epatui. ibidē. §. xxi. Itē quomodo dispēsat cū eo q̄ suscepit ordines extra tempora debita. ibidē. §. xxv. Itē cū eo q̄ ministrat in ordine quē nō habet. ibidē. §. xxvij. Itē cū publice pnitēte. ibidē. §. xlix. Itē cū illegitimo. videibidē. §. lij. Itē in impedimentis matrimonij. vide Matrimoniuz. iij. Impedimēto. xvij. §. iij. Itē in solēniter pnitēte. vide infra Penitens. §. v. Itē quō dispēsat cū ordinatis a scismaticis. vide Scisma. §. iij. Itē quō in simoniaco in ordine vel in beneficio. vide infra Simonia. vi. §. ij. ꝛ. iij. Itē in alia simonia. ibidē. §. v. Itē cū sortilegis. vide Sors. §. iij. Itē quō dispēsat cū pugnāte in torneamentis. vide infra Torneamentū. §. vlti. Itē quō dispēsat ī voto sancti Jacobi ꝛ hierlem. vide infra Votū. iij. §. vi. Itē ī voto castitat⁹. ibidē. §. ¶ Vltz epūs in casib⁹ in quibꝰ dispēsare potest 6 possit h̄ facere sine capitulo: R. Archi. in. is q̄. de fi. pbi. tenet ꝙ nō. ſz ego teneo cū gl.

in.c.cū ex eo.de elec.li.vi.q sic.

7 ¶ Utrū abbas vel ali⁹ prelatus religioso⁹ possit dispēsare cū suis sbditis: R.q nō nisi in q̄stū eis a iure.vl' regula.aut p̄ privilegiū ꝯcedit.vt no. Inno.in.c.ij.d eo q̄ fur.or.susce.z do. Antho.in d.c.at si clerici.z ibi dicit Panor.q est cōmunis opinio.

8 ¶ Sz in q̄bꝫ casibꝫ ꝯcedit abbati vt dispēsare possit: R.q in decez. Primo in novicio vt p/moueat ad sacros ordines.lxxvij.dist.monach⁹. Secdo cū apostata mōacho.vt possit ministrare z ascēdere ad alios ordines.ar.l.dist.c.fi.nisi in apostasia sit ordinat⁹.vt de apostatis.c.fi.q.z ad papā tunc p̄tinet vt ibidē. Tercio cū illegitimo monasteriū intrāre vt p̄mo/ueat.in.c.i.de fil'.pbi. Quarto q̄ nō ꝯfiteant z eucharistiā sumāt semel in mēse.cle.p̄ma d̄ sta.mo. Quinto q̄ monach⁹ decā in capellanuz ecclie parochial'.si epi z ppli ꝯsensus accedat lviij.dist.c.i.z.xvi.q.i.doctos.cū multz aliis capitulis. Sexto q̄ monach⁹ habeat pp̄riaz cellā.j.septa monasterij ex causa.xviij.q.ij.nl' l⁹.xx.q.vlti.c.fi.ad fi. Septimo i ieiuniis cibis:z esu carniū:silentio:z opibꝫ manuū ad q̄ tenet monach⁹.vt de ꝯsecra.dist.v.nō medio criter.et.c.carnē.z.c.nunq̄z.de sta.mo.c.cū ad monasteriū. Sz Hostiē.in.d.c.cū ad monasteriū.de esu carniū.videt tenere q nō p̄t.sz ꝯpm est glo. Inno.z Panor.in.d.c.cū ad monasteriū.imo dico pl⁹ q p̄t dispēsare in oibus regule.exceptis tribꝫ votis p ar.a ꝯtrario in d.c.cū in fi. Limitat Panor.ibidē.dūmodo sit dispensatio nō dissipatio.vtputa p necessitate z alijs de q̄bꝫ supra.H.i. Octauo in irregula ritate.de q̄ supra abbas.H.xiij. Nono.in ob/seruatijs regle remittēdis.xx.q.vlti.c.fi.i glo. de ꝯsecra.dist.v.carnē.saltē in his q̄ nō sunt de subā.ar.de vi.z ho.cle.de⁹. Pro cui⁹ declaratō notandū p̄m Alex.q i regula beati Bñdicti quedā sunt pure spūalia.vt charitas:hūilitas:z cetere v̄tutes. Et i istis nō p̄t abbas dispōnere. Quedā sunt partim spūalia z partim corpalia.vt cantare:psallere:orare:z hmōi.et de istis p̄t abbas dispōnere nō tn̄ p̄m libitū vo luntat'.sz p̄m q bonū z equū viderit exp̄dire p̄m occurrētia q̄d ꝑpie est dispēsare. Quedā vo sunt q̄ sunt in obseruantijs corpalibꝫ.puta comestio carniū.fractio ieiunij.z hmōi.z tūc si a tali regula p̄cipiunt:vl' p̄hibent nō p̄t abbas ea mutare:nisi p̄m q ꝯuenit charitati.vt dicit beat⁹ Bñdict⁹ in regula.id est q sbsit rationabil' causa:alias nō. Ratio:q̄ licet abbas p̄sit sbdit⁹,regula tn̄ p̄est abbati z sbditis,z ideo ei⁹ obediētia p̄pōnēda.z cū dicit i regula beati Bñdicti.q oia de dispositō abbatis fiāt itelligit de illis de quibꝫ regula exp̄sse non p̄cipit: vel p̄hibet. Si tn̄ abbas monacho multū laborāti cognita necessitate p̄sone:p̄cipiat q carnes māducet.debet sibi obedire:aliter si ex sola volūtate p̄cipiat:nllo modo debet sibi obedire Ulñ beat⁹ Bñdictus in regula. Quādiu militant charitati īmobiliter fixa sunt p̄cepta regule.ita.s.q mutari nō p̄nt nec ab ipis p̄positis sine offensa. Quid aūt debeat facere tal' monachus cui p̄cipit aliq̄d qd̄ est ꝯtra regulā z dubitat de causa legitima.vl' in ꝯsciētia timet vide.j.religiosus.H.xxix. Et qd̄ h̄ dicit Alex.de abbate p̄sua in quocūq̄z p̄lato cuiuscūq̄z religionis si ei permittit ex regl'a dispēsatio sicut fit ministr⁹ fratz minoz q̄ p̄nt dispēsare in oibꝫ exceptis tribꝫ votis z q̄ sunt ꝯtra de p̄cepta p̄m Dir.lib.ij.ti.xix.p̄m q ꝯuenit charitati. Et h̄ innuit btūs Frācisc⁹ cū dicit.si q̄ fratz scirēt z cognoscerēt se nō posse regulā spūaliter obseruare ad suos ministros debeāt z possint recurrere.s.vt dispensent si ꝯueniat charitati.vt dictū est.z sic patet i quibꝫ z q̄n p̄nt p̄lati religiosoz dispēsare in regula.qd̄ bene nota.

¶ Utrū ptās dispēsandi sit late interptanda: 9
R.p̄m Panor.in.c.fi.de simonia.q sic q̄n dat ptās dispēsandi nō exp̄ssis p̄sonis dispēsandis tanq̄z p̄ncipis beneficiū. At sic sentit glo.in.d.c.fi.z sic intellige Bar.in.l.iij.ff.d verb.ob.vbi dicit q si dat ptās alicui legitimandi filiū adulterinū.itē incestuosuz poterit legitimare adulterinū z incestuosuz simil'.qz i materia larga sb simplici veniūt mixta.vt in.l.si ita.ff.de li.z postu. Sec⁹ si exp̄rimerent p̄sone cū quibꝫ debet fieri dispēsatio.ar.in.c.si cui.de p̄ben.lib.vi.qz ois recessus a iure cōmuni est odiosus.vt est tex.in.c.fi.de fil'.pbi.li.vi.z in.c.qd̄ dilectio.de cōsan.z affi. Et sic distingue canonistas tenētes ꝯtra Bar.in.c.p venerabilē.q fi.sint le. Adde etiā qd̄ dico.s. Bñficiuz. H.xx. Aduerte tn̄ q licet dispensatio sit stricti iurz.vtputa qz ꝯ ius est z stricte sit interptanda.qñ.s.exp̄rimunt p̄sone.vt in.d.c.q dilectō z in.c.i.z.ij.de fi.pbi.lib.vi.nihilomin⁹ extendit ad necessaria ꝯsecutiua:seu ad dependentia ex eo sup q̄ est dispēsatū.qñ aliter nō impmeret actū validū sup eo in q̄ dispensat.vt.s. Beneficiū.H.xxij. Facit glo.z Panor.in.c.qz in tantū.de p̄ben.z glo.in.c.si q̄s in clero.viij.q.i. q̄ dicūt q dispēsat⁹ sup pluralitate bñficiorū videt dispēsat⁹ sup residētia.vide qd̄ no. Hostiē.in.c.cū i cunct⁹.de elec.z glo.in.c.nō p̄t.de

pben.li.vi.z de h̄ vide.s̄. Cleric⁹.vij.§.i.

10 ¶ Sz nunq̄d extendet dispēsatio in affinita/te ad publice honestat; iusticiā; R. Pa.in.c. nō debet.de iudi.z affi.q̄ nō.nisi in narratōne affinitat; vnū cōprehēdat aliud fm glo.in ar bore affinitat;. Sec⁹ est in dispensatōne q̄n so lū grad⁹ remotior est expssus.de q̄ vide Ma/trimoniū.iij. Impedimēto.vi.§.vlti.

11 ¶ Quid si impetret dispēsatio tacita ꝓitate vl' ex falsa causa; R.q̄ nulla est.vt in.c.ij.ō si.pbi. lib.vi. Et idē de q̄libet grā alia.vt no.in.c.ad audientiā.el.ij.de rescrip.z ad.c.nō pt.

12 ¶ Utr̄ superior assumēdo aliquē ad aliqd offi/ciū videat dispēsare eidē in impedimēto qd ha/bet ad illud; R. Innoc.in.c.pterea.de testi.co gen.z in.c.veniēs.de fil.pbi.videt sibi ꝓtradi cere.z glo.in.c.quicūq̄.lxxxi.dist.z in.c.q̄ in aliq̄.li.dist. Sz ego sic distinguo.q̄ aut impe dimētū est notoriū superior.et tūc si est p̄ceps intelligit dispēsat⁹.si ꝙo est inferior si pt dispē sare.z subest causa sil'r est dispēsat⁹:alias non. Facit p h̄ qd no. Johā.an.in.c.ij.de scis. Aut impedimētū est occultū superior tanq̄ iudici. z sic nō intelligit dispensat⁹ sz sibi imputet q̄ illud tacuit.facit.c.cū nō ignores.ō pben.z te net Bar.i.l.ij.C.si seru⁹ vl' liber.ad rec.aspi.

15 ¶ Utr̄ potestas dispensandi sup irregularita te vl' illegitimitate ꝓcessa a papa alicui duret post mortē pape; R. Fede.ꝓsilio.lxxvij.q̄ sic. q; grā semel facta p papā in psonā aliquā nō expirat p mortē pape.vt est casus de offi.dele. sup gratia.li.vi.

14 ¶ Utr̄ p mortē illi⁹ cui ꝓcessa erat talis auto/ritas expiret dispēsatio iā facta.si ille dispēsa/tus vsus nō fuit tali grā.puta dispensat⁹ fuit vt posset ordines accipe.vl' in platū eligi:non accepit ordines nec fuit pmot⁹ ante mortē di spensant; ñ potuit ordinari vel pmoueri; R. Fede.vbi supra q̄ sic.z q̄ nō expirat q; dispē satio canonice semel facta ex supueniēti facto nō retractat.casus est in.c.ex tua.de fil.pbi. Facit qd no.de accu.c.ō his.bñficia ei ꝓcessa intēpestiue reuocari nō debet.de cōmo.c.vni/co.de reg.iur.de cet.li.vi. Facit qd no.ō elec.li. vi.i glo.c.cū ex eo.z ibidē i nouella Joh̄.an.

Disputare de fide publice vel occulte cuicūq̄ lai co phibitū est.z si cōtra facit debet excōmuni/cari.de here.c.quicūq̄.§.iubem⁹ quoq̄.li.vi. hec quoq̄ phibitio fit in capitulo sicut i vno corpe.eo.ti.in decretalib⁹.sz in.l.nemo.C.de sum.tri.phibet ne dū laicis sz etiā clericis pu blice turbis coadunatis disputare de fide.san ctus aūt Tho.ij.ij.q.x.ar.vij.tenet fore illicē tū de fide disputare q̄n q̄s disputat aut q; da bitat de fide.z p disputatōez experiri vult.q; talis infidel' est. Aut q; disputat cōz simoli cib⁹ z titubātib⁹ q̄ ñ sūt sollicitati ab infidelib⁹ sicut est i terr; fideliū q̄ tāto firmi⁹ credūt quo nō audiūt motiua z argumēta infideliū. Sz disputare ad ꝓfundēdū errores.etiā cōz fm plicib⁹ q̄ sunt sollicitati ab hereticis vl' infide libꝫ nitentib⁹ cōrūpere i eis fidē:si est sufficie ter instruct⁹ z apt⁹ ad ꝓfundendū errores no solū nō est phibitū.imo est necessariū dispu/ tare ne taciturnitas esset ꝓfirmatio errorꝫ.q; q̄ facit.l.q̄n.C.de epi.z cle.z.xxiij.q.vi.videt. Simuliter licet ad exercitiū cōz instructis z firmis in fide disputare.ad qd facit.c.in mul/ datis.xlvij.dist.p hac distinctōe Tho.pban/ da.vide de h̄.xcvi.dist.nos.in glo.z Innoc. in.c.ij.de sum.tri.

Diuinatio a pfis ferē inuenta. c.i.xxvi.q.vij.vnde diuini dicti sunt q̄si deo pleni.diuitare eni ē esse plenos simulāt.z astutia fraudulenta ho minib⁹ futura ꝓiectant.vt ibidē.

¶ Quot modis fit diuinatio; R. vt pater.xx/ vi.q.iij.§.i.z.c.i.z.q.v.in.c.nec mirꝫ.q; multis modis.vnde nuncupat diuersimode.vñ di uini dicunt aliq̄ arioli.aliq̄ aruspices.aliq̄ augures.aliq̄ nigromātici z multis aliis no/ minib⁹:fm q; diuersimode q̄s vult icire futu/ ra:q̄ omitto.q; non est necesse.vide ibi si vis. Et de h̄ vide.j.Sortes.§.iij.

¶ Qūo aūt demones pñt scire futura q̄ nō ha bent certā z ifallibilē causaz; R. sctūs Bona. vbi.s̄.z elicit ex.c.sciendū est.xxvij.q.iij.q; ex q̄ttuor. Primo ex igenij acrimonia.vt q̄n cō sideret ad q̄d inclinat affectio nostra. Secdo ex multa experiētia q̄ ꝓsiderāt in talib⁹ acciden lia. Tercio ex dolosa cautela q̄n.l.ꝓponit ali q̄d facere z pdicunt. Quarto ex aliena doctri na.vt q̄n pmittit vt a bono angelo addiscat.

Diuortiū est viri ab vxore vel ecōuerso legitima se/ paratio.legitima dico.vt nō fiat sine legevel rōe.q; qd de⁹ ꝓiunxit hō nō separet.xxxi.q.i.§. sz obijcit. Et dicit diuortiū a diuersitate mē tiū.vl' q; hi q̄ matrimoniū distrahūt i diuer sas partes eunt.l.i.ff.de diuor.de quo dic vt infra Matrimoniū.iij.

Diuturnitas i malo auget peccatum de

ſſue.c.fi.dicit.tanto grauiora ſunt peccata ꝯn to diuti⁹ infelicē aiam detinēt alligatam cū ſuis ꝛcordantijs.

Doctor dicit a docēdo.vñ ⁊ mgr̄i.⁊ ecōtrario ſm Pano⁊.in.c.i. de loca. Vñ tex.in.l.q̄by ꝓcipua.ff.de ẏbo.ſig. dicit cuiuſlibet diſciplie ꝓceptores mgr̄os ap pellari a monēdo vl̄ mōſtrādo ⁊ ꝫ ſm ethimo logiā vocabuli. Nā doctores dicūt a docēdo ſic mgr̄i a magiſtrādo. Facit tex.i phemio cō pilatois decretaliū vbi papa oīes mgr̄os do ctores appellat.ſz noie ſcholariū ñ veniūt do ctores nec mgr̄i: niſi i larga ſignificatōe.

1 ¶ Utr̄ interꝓetatio doctoꝝ neceſſitet. R. ſm Pa.in.d.c.vra.de coha.cleri.⁊ multi.q̄ ñ niſi inq̄tū iure pbat. vl̄ rōne valida. vt no.in.c.i. de poſtul.pla. de q̄ vide infra Opinio.ſ.i.

2 ¶ Utr̄ doctor vl̄ mgr̄ poſſit repbari. R. q̄ ſic. vt eſt tex.i.l.ij.C.d pfeſ.⁊ me.no. Bar.in.l.ſz ⁊ repbari.ff.de excu.tu.i ꝓn.vbi tex. dicit de me dico q̄ ꝑt repbari.⁊ eſt tex.etiā de medico i.l. ſine cauſa.l.pōni⁹ ſcribit.ff.d nego.geſt.

3 ¶ Utr̄ doctore dānato intelligant ⁊ eius opa ſeu libri reꝓbati. R. q̄ ſic. vt patet p.c.frater nitatis tue.de here.

4 ¶ Utr̄ allegatōes ſint faciēde a doctoribꝫ in conſiliꝭ. R. Pano⁊.in.c.vra.de coha.cle.⁊ mu li.q̄ conſilio decisiuo nō ſicut nec in ſnīa. vt di cit.in.c.ſi cut nob.in glo.de ſen.⁊ re iudi.ſec⁹ in cōſilio poſtulato a parte. ratio diuerſitatis. q̄ ꝓmo eſt appꝛobata fides ꝛſultoris. in ſecūdo nō. ⁊ ideo nō credit ei niſi quaten⁹ pbet.

5 ¶ Utr̄ doctor ꝓmot⁹ corrupt⁹ doctoribꝫ ōbe at gaudere ꝑulegio doctoꝝ. R. Archi.in.c. de ẏbaſdā loc⁹.xxxvij.diſt.q nō. allegat tex.in ſiſti.in.l.vnica.ff.d athlet⁹. facit tex. iūcta glo. i.l.i.C.de ano.ciui.li.xi. vbi dr.q ſtipēdia ſunt tradēda ñ ꝓ titulis dignitatū vl̄ numero ſcho larū ſed ꝓm merita. ⁊ iō glo.ibidē dicit ꝑferri debere ꝓtos ſcholares impitis doctoribꝫ. ſtel ligit Pa.in.c.clerici.de iudi.de anteceſſiōe nō de lectōe. Ego credo q̄ ec i vtroq; debet ꝑferri.

5 ¶ Quis debet ꝑcedere. R. Pano⁊.in.d.c.cleri ci.q̄ theolog⁹. poſt ipm canoniſta. poſt cano niſtā legiſta. poſt medic⁹. vide ibi ſi vis.

Dolus aliq̄n bn⁹ ⁊ licit⁹ ⁊ accipit ꝓ ſolertia ſicut q̄n ꝗs aliq̄d ſi mulat ne dānificet a ꝓpio. vt in.l.i.ff.d dolo. in tex.⁊ glo. exēplificat de capto a ianueñ. q̄ ſi mulauit ſe ꝛtractū qd q̄dē licet. vt.ff.de ne.ge. l.ad q̄d nā.§.cū me.⁊.ff.de leg.ij.l.cū pr̄.§.tl cio.⁊.ff.ſi q̄s ob.ca.te.l.q̄ autē.§.ſi patron⁹.⁊ de ẏ vide.j. Simulatio. Dz cōiter dol⁹ acci pit i malo.⁊ ſic diffinit in.d.l.i.a latrone. do lus mal⁹ eſt oīs calliditas.fallacia.machina tio ad circūueniēdū.fallendū ⁊ decipiēdū alte rū adhibita. fit tacēdo i aio calliditas. vt.ff.de act.emp.⁊ ven.l.i. fit mentiēdo i ẏbis fallacia ff.d fur.l.falſus.§.ſi q̄s. Fit arte ẏboꝝ machi natio.ff.de act.emp.⁊ ven.l.iulian⁹.§.idē. Ad circūuenien dū. ſ. reddēdo ſingula ſingulis. ſ. circūuentionē calliditati. fallentiā fallacie. de ceptionē machinatōi. ponit adhibita. ſ. ꝓtra ius ⁊ bonos mores ꝓpter differentiā doli bo ni. hec in glo.ibidem. Et adde ſm Se.in.c.ſi cōꝓmiſſari⁹.ẏ.ſi ẏo. de elec.lib.vi. q̄ q̄s do loſe facit q̄n ſciēter rem ſibi ꝓhibitā facit. dif fert aūt dolus a fraude: q⁊ fraus ꝓprie ꝑ facta fit. ſz dol⁹ ꝑ verba ⁊ facta.

¶ Utr̄ ignorātia iuris excuſet a dolo ⁊ ꝛſeq̄n ter a pena: ad quā incurrēdā requirit dol⁹. R. Cy.in regula. Ignorātia lib.vi. q̄ ſic. q⁊ licet iur⁹ error ſit lata culpa: nō tn̄ eſt dol⁹. vt.ff.de his q̄ no.infa.l.i.vbi eſt glo.ſingular⁹. facit.l. i.ff.de ambige. facit qd̄ no. Bar.in.l.ſi q̄s intā tū. C.vnde vi. vbi dicit q̄ ſi minor credēs ſibi licere rem ꝓpriā ſine cuiuſcūq; autoritate oc cupat nō incurrit penā.d.l.ſi q̄s. q⁊ nō eſt i ve ro dolo. allegat.l.i. C. ſi aduerſus delictū. ſeq̄t do. Antho.in.c.i.de dolo.⁊ otu.⁊ allegat.l.ſi ex cauſa.§.ſi in cōmiſſū.ff.de mi.⁊ qd̄ no.in.l. i.§.nunciādo.ff.de nouī ope.nun. ꝓ ẏ q̄ excu ſat ignorātia a dolo. eſt tex.⁊ ibi Bal.in.l.ſz ⁊ ſi lege.§.ſcire.ff.d pe.here. vbi error iuris excu ſat ab inuaſiōe ne quis dicat pdo. Idē tenet Saly.in.l.ſenat⁹. C. de his q̄ ſibi aſcri.aliq̄d i teſtamēto i ſeda colūna. eſt caſus. ⁊ ibi Bar. in.l.in lege.ff.de ſiccariis. idē tenet Ange.in.l. ſi q̄s id.§.doli.ff.de iuriſdi.om.iudi. vbi alle gat Butri. Forti⁹ dixiſſe q̄ etiā ignorātia iu ris naturalis excuſat a ẏo dolo. ⁊ ad.l.ij. C. de in ius voca. q̄ videt ꝛria. Rñdet q̄ ibi nō re q̄ rebat ver⁹ dol⁹ ſz pſumpt⁹. ⁊ ita tenuit dictus Butri.in.l.regula.ff.de iur.⁊ fac.ignō. Limi tat hec Ange.in.l.ij.ff.q̄ quiſq; iur. vera niſi ſit doctor vl̄ aſſeſſor cui turpe eſt iur⁹ ignoran tia. Et idē Ange.in.d.l.ſenat⁹. dicit q̄ credit allegāti ſe ignorāſſe ius ad excludēdū dolū: ⁊ ꝓ ꝛſeq̄ns a pena q̄ eſſet imponēda ꝓpter dolū ⁊ dicit ibi eſſe caſum. Ex ꝓdictis collige q̄ vbi ius vl̄ ſtatutū req̄rit vez dolū: q̄ ignorās q̄n tumcūq; ſit culpabil' non incurrit penā ipi⁹. li cet alio modo ſit puniendus ſm modū culpe

vbi ꝙ ius vl statutū req̃rit dolū p̃sumptuz. sic ignoraꝝs crasse ꝛ supine nō excusat. qz est in dolo p̃sumpto. h̃ patet i cēsuris eccl'iasticis q̃ cū requirāt dolū p̃sumptū taliter ignoraꝝs eas nō euitat. vt patet in. c. vt aīaꝝ periculis. de cōsti. li. vi. secus si esset in leui culpa ignorantie. Nō bene no. qz facit ad multa.

2 ¶ Utꝝ iniusta causa excuset a dolo. R. ꝙ sic. ꝛ quēlibet. ita nota. Bal. in. c. vt aīaꝝ. in princi. secū de colūne. de ꝓsti. lib. vi. vbi dicit ꝙ ptur/bans aliquē i possessione ex iniusta causa putans sibi licere: excusat a pena statuti puniendis i centū qō requirit dolū p nota. in. l. plagij criminis. C. ad. l. fauiā. ō plagi. no. Joh̃. an. i ti. de arbitrꝫ i additi. ad speculū. ꝛ ꝙ excusat a pena legis etiā iniusta causa. nota. in. c. i. in fi. de elec. lib. vi. Idē Joh̃. an. ꝛ Bal. in auten. generaliter. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ mlt̄is aliis. ꝛ sequit̄ do. Ludo. de ro. colūna. xxviij. in Rubrica de arbitris. Est ꝙ h̃ glo. in. l. vnica. §. fi. i magna glo. ff. si q̃s ius dicē. nō obtempera. Est Bar. ꝛ Ange. in. l. i. in fi. ff. de abigeis. Innoc̄. in. c. de seruoꝝ. de seruis nō ordi.

3 ¶ Utꝝ lata culpa equipet dolo. R. ꝙ nō. vbi req̃rit̄ ver' dol'. vt dicit Bar. in. l. in actōibꝫ. ff. de in litē iuran. ꝛ glo. in. §. suspectis. in fi. de suspec. tuto. vñ dicit Bal. in. l. si q̃s id. in fina li colūna. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝙ qñ delictuz circūscribit̄ ꝙ dolū nō sufficit culpa. secꝰ i his i q̃bꝫ culpa venit puniēda. allegat. d. l. senat'. ꝛ dicta. l. plagij criminis accusatio. Et vt no. Ange. in. d. l. si q̃s id. §. doli. ꝙ vbi fit mentio de dolo req̃rit̄ ver' dolus. Unū tñ notabis ꝙ ignoraīa affectata q̃ est qñ q̃s noluit vl' dissimulauit scire equipollet scientie. c. eos. de tēpo. ordi. lib. vi. ꝛ ideo est dol' nō culpa.

4 ¶ Utꝝ pena corpalis sit imponēda sine dolo. R. ꝙ nunq̃ sine doli interuētu. glo. ꝛ Bar. in l. in actōibꝫ. ff. de in litē iuran. ꝛ. d. §. suspectis. ꝛ Bar. i. l. i. §. i. ff. si q̃s te. esse iusi. li. fue. ꝛ Bal. in. l. opa data. C. q̃ accu. nō pos. ꝛ casus est in. d. l. in lege. vbi dicit Bar. ꝙ in pēnis corpalibus vl' in infamiā irrogantibꝫ lata culpa nō equiparat̄ dolo. ꝛ glo. in. l. in actionibꝫ. ff. de i lite. iuran. approbata cōmuniter. ꝛ Bar. in. l. qō nerua. ff. de positi. ꝛ in. d. l. in lege. dicit ꝙ i causa sanguinis: stat' vl' fame: lata culpa nō equiparat̄ dolo. ideo ver' dol' requirit̄ i illis. Ange. tñ in. l. in actōibꝫ. ff. de in litē. iuran. tenet ꝓtra. ꝛ dicit ꝓsilitū paduanū ꝓsuluisse contra. Bar. in h̃. ſz iudicō meo si ꝓsideret. l. ij. C. ō nopa. verior est opinio Bar. ꝛ iura q̃ Ange. adducit in ꝓtrariū ꝓtinent casum specialē.

¶ Utꝝ incurrat quis sententiā excōmunicationis a iure ꝓmulgatā sine dolo. ſ. vide de excōmunicatio. vij. casu. vlti. §. ij.

¶ Utꝝ q̃s possit paciſci vt nō teneat ō dolo. ꝙ nō. vt est text' in. l. i. §. si conueniat. ff. de pact. qz hec conuentio est ꝓtra bonā fidē ꝛ bonos mores ꝛ ideo nec seq̃nda dicit tex. ibidē.

¶ An q̃s possit tenere bona alicuius q̃ ex stu/to ad eū venerūt ꝓpter delictū alicui' si ipse dolose egit vt ille delictū cōmitteret. R. Pano. in. c. postulastis. de ꝓcess. ꝑben. ꝙ nō. ꝛ hoc dicit tex. ibi in fi. cū sua glo.

¶ Utꝝ dol' annullet cōtractū spūalem. puta votū ꝛ hmōi. R. Panor. in. c. cuz dilecti. de emp. ꝛ ven. ꝙ nō. nec p̃t quis excipere de dolo qū fuit inducē ad bonū. qz nō est ꝑpue dol' puta dolo inducī te ad religionē. tenet ingressus. Facit qō legit̄ ꝛ no. in. c. cū dilecti. qō mi/tus causa. ꝛ vide glo. no. in. l. a diuo. ff. de ritu nup. q̃ h̃ tenet etiā in matrimonio.

¶ Utꝝ dol' annullet ꝓtractū ꝑalez. puta vē/ditionē ꝛ hmōi. R. ꝙ aut dol' ꝑ cōtrahentem dat causam ꝓtractui. puta dolo ducī ad ven/dendū qō nō eras venditur'. ꝛ sic in ꝓtractibus bone fidei nō tenet fm glo. ꝛ Panor. in. c. cū dilecti. de emp. ꝛ ven. ꝛ glo. in. l. ij. C. de rescin. ven. ꝛ glo. cū Bar. in. l. elegāter. ff. ō dolo ꝛ placet. licet Pe. teneat ꝓtrariū. In ꝓtractibus aūt stricti iurꝫ tenet ꝓtract'. iꝫ agēs ex dolo elicit opē exceptōis. ff. de ꝛbꝰ. ob. l. si q̃s. cū alias ter. ꝛ C. de pact. l. cū postea. Si ꝙ ꝑ aliū a cō/trahentibꝫ dat causaz ꝓtractui etiā bone fidei tenet ꝓtract'. iꝫ agit ꝓtra mediatorē ō dolo. d. l. elegāter. §. i. ff. de ꝑsenet'. l. ij. ꝛ iij. tenet etiā ille ꝑ q̃ fact' est inq̃ztū fact' est locupletior. vt. l. fi. ff. de eo ꝑ quē factū erit in ꝑncipio ꝛ ꝑ'. Aut dol' nō dedit causaz cōtractui iꝫ incidit in ꝓtractū puta eras venditur' iꝫ dolo inducī te ad mīn' vendendū ꝛ hmōi. ꝛ sic tenet cō/tract'. iꝫ in ꝓtractibꝫ bone fidei aget ex eo con/tractu vt suppleat ꝑciū. vt. ff. de act. emp. ꝛ vē. l. iulian'. §. si vēditor. Erit tñ in arbitrio ꝓ/ptoris vl' supplere ꝑciū vl' restituere rē. si de/ptio sit vltra dimidiā iusti ꝑciꝰ. c. cuz causā. de emp. ꝛ ven. ꝛ. l. ij. C. de rescin. ven. ꝛ in scīa etiā si deceptio sit mīn' dimidia. In ꝓtractibus stricti iuris aget de dolo. d. l. elegāter. §. nō lo/lū. i fi. Aut dol' nec dedit causaz ꝓtractui nec incidit in cōtractū. iꝫ re ipa euenit sine dolo ꝛ facto ptis. vt puta ambo ignorabāt iustū ꝑciū sic nō est ꝑccatū: nec restituere tenet nisi rep/tat. si a ꝑncipio non pl' emisset etiā si scisset pl' valere. puta qz nō expediebat pl' sibi emi

re. Si aūt pl⁹ emisset a ꝓncipio si sciuisset ꝛ ē ꝛceptō notabilis tenet restituere rē vl' supple re pciū. ar. d. l. si q̄s. cū aliter. vbi equiparat ꝛ ceptio q̄ venit re ipa ꝛ ex ꝓposito. ꝛ. d. c. cū di lecti. sec⁹ in modico. Et ita itelligo d. Antho. in. c. q̄ plerīq; ꝛ. imu. eccl'iaz. Si ꝙ vterq; rei valoꝛes sciebat. tūc dic vt. j. emptio. §. vij. ꝛ. l. in cause. §. pomponi⁹. ff. d̄ mino. ꝛ. c. cū di lecti. ꝛ. c. cū causa. ꝛ emp. ꝛ ven. vbi dicit licꝛ ꝛtrahentibꝫ vsq; ad dimidiā se ꝛcipe in cō tractibꝫ bone fidei.

Domesticus q̄s dicit vide j. Familiaris.

Domiciliū ꝓ laic⁹ habere in pluribus locis ꝑm Inno. c. in. c. ex pte. ꝛ fo. cō. ex. si modo vtrobi q̄ instruct⁹ sit. allegat. l. assūptio. ff. ad muni. ꝛ l. senatoꝛes. ff. ꝛ sena. ꝛ loquit h ꝛ instructo. ꝛ q̄ in. l. q̄situ. §. iz ꝛ si fund⁹. ff. d̄ fun. instru. ꝛ instru. lega. vbi accipit ꝓ oīb⁹ ptinētibꝫ ne cessariis ad vsuz. Addit Inno. idē. etiā si ha beret maioꝛē partē suoꝛ bonoꝛ vl' familiā vl' si nihil habet assidue tñ ibi ꝟsatur. C. vbi sena to. l. ij. Sola tñ dom⁹ nō ꝟstituit domiciliū. ff. ad muni. l. libertus. §. sola. Et q̄ infero ꝛ ex d. l. assumptio. ꝛ. d. l. senatoꝛes. ꝙ domicilium habet vbi q̄s est oꝛiund⁹. l. ij. ff. ꝛ sena. Et sil' vbi pr̄ su⁹ fuit oꝛiund⁹. Itē vbi volūtarie sibi elegit. l. ꝛferēdo maioꝛem partē suoꝛ bonoꝛ ꝛ cleric⁹ vbi ꝛ beneficiū obtinet requirēs resideꝛ tiā. ꝓ d̄ est tex. in. c. cū null⁹ clericuz. ꝛ tempo. ordi. lib. vi. Itē vbi fuit ordinat⁹. vt no. glo. i l. heres absens. §. apud labeonē. ff. d̄ iudi. Itē mulier rōne matrimonij. Itē ratōne militie. Itē rōne possessionis. Itē rōne cursus tpis. l. ꝛ cēnj. Sz d. glo. loquit q̄ ad foz nō quo ad domiciliū. Itē rōne manumissionis. l. si q̄s a plurib⁹. ff. ad munici. Itē vbi ꝟsequit q̄s dignitatē efficit ciuis. Vide supra ciuis. Quo ꝙ ad ꝟfessionē ꝛ sacramēta necessaria nō vo luntaria si alias nō habet ibi domiciliū reqrit vt ibi habitet ꝓ maioꝛē partē anni ꝑm Innoc. in. c. oīs. ꝛ pe. ꝛ re. ꝛ nō faciat in fraudē ꝓprij sacerdotis. Facit. c. questi. xvi. q. i. ꝛ ꝛci. ad apl'ice. q̄ statim q̄ hospitiū ꝟstituit in aliena paro chia cū animo ibi remanendi. statim fit paro chian⁹ illi⁹. ꝛ paro. c. vlti. ꝛ ꝛci. ad apl'ice. Q̄d est cōtra epos q̄ dispensant in votis cum scholaribꝫ. vel ꝟ ferūt eis ordines nō habenti bus domiciliū. q̄ nō pūt: q̄ nō sunt necēaria sacramēta. Hoc tenet Pa. in. c. null⁹. d̄ paro.

Dominica dies est instituta loco sabbati. q̄ eo die inchoauit mund⁹. Hēn. i. christ⁹ surrexit a mortuis. ꝛ ꝟse. dist. iij. sabbato. Itez spūssanctus datus est apostolis. ꝛ tex. dicit. quicq̄d a ꝛco est cōstitutū in signe in huius dignitate diei est gestum. In hac die mūdus sumpsit exordiū. In hac ꝑ resurrectionē ꝛ mors interitū: ꝛ vita accepit initium lxxv. dist. q̄d die. in fi. Quomodo est ꝛ precepto ꝛ q̄n incipit. ꝛ quid fienduz. Vide supra Dies. ꝛ infra Feria.

Dominiū est ius habendi possidēdi: fruēdi: ꝛ vtēdi. ac disponendi ꝛ aliqua re ꝓ libito voluntatis. vel ꝑm aliquem ꝛtermunatum moduz a quadā superioritate vl' autoritate diffinitū.

¶ Dominiū in ꝛ sup homines an sit ꝑm legez naturalem: ꝛ. Alex. in. iij. parte summe. q̄ est loquī ꝛ natura ante peccatū: ꝛ sic ei repugnat seruitus. ꝛ est loqui ꝛ natura post peccatum. ꝛ sic lex naturalis dictat necessariū dominiuz ad cohercendū malū. Unde Aug⁹. in lib. ꝛ ciui. ꝛci. sicut ꝛ⁹ homini ꝛ animus corpi. ita ratio ꝛct dominari ꝛ imperare libidini. 1

¶ Dominiū rerum an sit ꝑm legez nature: ꝛ. Alex. vbi. s. q̄ lex nature circa cōmuniones ꝛ ꝓprietatē dictat differenter. dictat aliquid: q̄ ꝛbitū. aliquid: quia bonū. ꝛ aliquid: q̄ equū vt ꝛbitū dictat i statu necessitatis oīa sint cōmunia. Et hoc modo cōmunicatio est in p̄cepto ad sustentationē p̄sonaꝝ. ꝛ inde sumitur. Oīa que vultis vt faciāt vobis homines ꝛ vos eadem facite illis Matth. vij. Respectu etiā p̄sonaꝝ quo ad mul iplicationez plis dictat. q̄ sit vꝛ ꝓpria ꝛ ꝑm oīe temp⁹ ꝑm illud preceptū. Od tibi nō vis fieri: alteri ne feceris. Thob. iij. Et h modo appꝛpriatio est in p̄cepto vt bonū in statu nature institute dictabat oīa cōmunia. In statu vero lapse dictat bonū esse habere ꝓpriū. tamen q̄ res cōmunes negligunt. tum q̄ cōmunio parit discordiā dictat vt equū. quedā esse cōmunia. vt aerem: mare: litoꝛa. ꝛ quedā appꝛpriabilia. sicut sunt ea que in nullius bonis sunt q̄ occupāti ꝟcedit. Et sic intellige dominiū rez esse ꝛ iure naturali. q̄ naturali eq̄tate inductum est. vt insti. ꝛ rez di. §. singuloz. ff. d̄ ac qui. re. do. l. adco. §. eū quis. 2

¶ Qūo acq̄rit dominiū rez: ꝛ. q̄ q̄druplicit 3
Primo autoꝛitate leg⁹ naturalis. vt q̄ ea q̄ in

nulli⁹ bonis sunt sint occupātis. vt isti. ō re. di. .§. singulos. Scdo autoritate pncipis q̄ pt ex iusta cā rē alicui⁹ ei auferre ⁊ alteri dare. vt no. Jnno. ⁊ cōiter doc. in. c. q̄ i eccliaz. ō ꝓsti. ⁊ legiste i. l. fi. C. si ꝯ ius vel pu. vti. vt puta ꝓpter delictū puniēdū ⁊ hmōi. alias ñ. vt ibidē ō. ⁊ ñ solū pncipis sz etiā p statuta inferiorū habētū autoritatē a pncipe sic statuēdi. vt i d. c. q̄ i eccliaz notat. Tercio p ꝓsensuz illi⁹ cui⁹ ē. ⁊ istud fit p donatōez p permutatōez: p vēditionē. p mutuū dationē. ⁊ hmōi. Quarto iure ciuili qō statuit vt vsucapionibꝫ. pscriptōibꝫ adoptōe. dereputatōe. cessione. additōe. bonoz possessiōe. ⁊ hmōi. ō q̄bꝫ oībꝫ habes. ff. ō acq̄. re. do. in glo. l. i. ⁊ insti. de re. di. cū multi⁹ titulis seq̄ntibꝫ. ⁊ de his q̄ ad nos ptinēt: dicā i capitulis suis. Aduerte tñ differētiā int spūalia et ñ spūalia. qz in spūalibꝫ ex solo titulo sine traditōe dñiuz trāsit i aliū. vt ē tex. in. c. si tibi absenti. ō pbē. li. vi. tenet Jnno. ⁊ cōiter ap. pbāt i. c. int cetera. ō pben. sec⁹ in alijs rebꝫ i q̄bꝫ req̄rit traditio ad trāslatōez dominij nec sufficit sol⁹ titul⁹: nisi i re data ecclie. ō q̄. j. Immunitas. §. xxxi. Nc sola traditō trāsfert dñiuz: nisi aliq̄ iusta cā vera. vel putatiue ꝙa pcesserit. l. nūq̄z nuda traditio cū ibi no. ff. de acq̄. re. do.

Dominus alicui⁹ regni ducatus comitat⁹ vel ciuitat⁹. aut terre q̄s dicat legitim⁹ ⁊ R. q dñiuz iuste ⁊ legitime acq̄rit aut iusto bello. puta pugnādo ꝯ infideles. vl' ꝯtra aliquē rebellē autoritate supioris vl' pncipis. vt. s. Bellū patet. aut p legitimā successionē: aut p ꝓsensuz seu electōez ppli habētis libertatē sibi eligēdi dñz aut p institutōez pncipis seu supioris habentis iurisdictionē i tali ciuitate aut castro. aut p legitimā pscriptōez cū bona fide factā vl' emptionē. permutatōez. donatōem. aut alio iusto titulo. ō q̄bꝫ i suis capitulis. Qui ꝙo alia via tract: fur ē ⁊ latro. ⁊ resignare tenet si pt sine notabili piculo aiaz corpoz aut rez: tenet ēc ad restitutōez oīm reddituū q̄s habuit ab illo/cis sic vsurpat⁹. ⁊ vt hōicida ē iudicād⁹ q̄z tū ad eos q̄s fecit p se vl' p officiales suos occidere vl' mutilare. licz illi digni fuerīt ꝓpter malefitia ꝓpetrata. xxiij. q. v. si ñ licet. nec pt absolui nisi disponat se ad satisfaciēdū ⁊ dimittēdū si titulū iustificatū hre nō pt. ar. de pe. di. v. falsas. Intellige q̄n h̄ est clar⁹ q hz iniustū titulū vl' nullū. sec⁹ i dubio. vl' cū dimittere ñ posset sine piculo aiaz corpoz aut rez. puta quia ppl's se poneret in seditōe ⁊ hmōi. sic nō tenet resignare nisi volūtate solum q̄n sciret p certo vl' q̄n talia non iminerent. c. si res. xiij. q. vi. Idē dic de officialibꝫ q̄s tales tyrāni ponunt i officijs q nec salariū possunt recipe nisi esse tale officiū qō essz necessariū reipublice vl' vtile. qz tūc nō peccaret recipiendo: nec salariū restituere tenent. de q̄ in. c. in lris. de resti. spol. & in. c. nihil. de elec. p docto.

¶ Hz nunq̄d ciuitas pt sibi eligere dñm. §. fm Hosti. in. c. nouit. de iudi. q nulla ciuitas pt se dare alicui dño. nec pt titulū domuniū iustificare. qz h̄ esset in ꝓiudiciū imperatoris q̄ ad illas q̄ ei sbijciunt vl' papē q̄ ad sibi sbiectas. Dō vez est nisi ex ꝓuilegio vl' ꝙ suetudine habēt ius eligēdi. qz ꝙ suetudo dat iurisdictōez de arbi. c. dilecti. C. de aman. l. i. ⁊ vlti.

¶ Utz dñis hñtibꝫ mā. feste in iustū vl' nullū titulū teneāt sbditi obedire. R. q nō. Dicit tho. i sum. q ad vitā dū scādalū suū vel alioz bonū est obedire ⁊ reuereri i eis q̄ ñ sunt ō vēl/xi. q. iij. Julian⁹. sz hñtibꝫ iustū dñium q̄n/cūq̄z mali sint tenent eis sbditi obedire i licitis. ⁊ q̄ eis ꝑcipe pñt. i. de. ij. Obedire dñis vris ⁊ ñ tm̄ bonis ꝛc. ⁊ ad Ro. xiij. Qui ptāri resistit ꝛc.

¶ Utz dñs possit ponere exactōes suis subditis. Vide. j. Tallia.

¶ Utz dñs teneat ex facto familie: R. vt colli. go ex di. Antho. ⁊ Joh. de ligna. ac Pa. in. c. licet. ō resti. spol. ⁊ Bar. in. l. neq̄d. ff. de incendi. ⁊ nau. q̄ sic q̄n familia eius delict⁹ i officio seu mō asteno in q̄ ipe dñs ēpposit⁹ ⁊ ipe vtilitatis familie. qz sibi ꝑsuas. q̄ talē eligat ꝙ ope talis familie. qz sibi ꝑsuas. q̄ talē eligat ꝙ honestaz debebat ponere. l. i. §. familie. ff. ō publi. Liuiliter tñ tenet nō criminaliter. vt in. d. l. neq̄d. Ex q̄ patet q ptās seu rector teneat ex maleficio suoz officialiū. l. si post. C. ō assessoribꝫ. Idē dic de capitaneo q̄ tenet ex delicto suoz armigeroz. nauta. hospite. ⁊ sil'ibꝫ. Addūt tres supradicti docto. q si officiuz erat publicū. vt ptātis ⁊ hmōi sufficit exhibere malefactorē. vt i. d. l. i. §. fi. sec⁹ si officiū ñ erat publicū ⁊ nauta ⁊ caupones ⁊ hmōi. l. vnica. ff. ō fur. aduerta. ⁊ nau. Si ꝙo familia ñ delict in officio dñi: nō tenet dñs q̄ ad foz iudiciale: sz q̄ ad ꝙscientiā sic si est i culpa ñ corrigēdo ea. nā tenet ꝙ exēplo eā corrigere. ⁊ si aliōs coz est in corrigibilis tenet eū expellere. nisi q̄n ꝑsumeret q̄ ceret peior. nā tūc faciat qō pt ⁊ excusat. alias nō. qz talibꝫ dicit. Erroz cui nō resistit approbat. lxxxiij. dist. erroz. cū similibꝫ.

¶ Qūo aūt famulo infirmanti debeat merces. Vide familia. §. ij. Qñ teneāt de robaria q̄ fili⁹ ei⁹ dominio. vide de dagiū. §. viij.

Donatio dicit a dono ḡsi dono datio.ff.de dona.causa mortis.l.senat⁹.§.i.

1 ¶Donatio ꝓprie ē q̄ aliq̄s dat ea mēte vt sta tim velit accipiētis fieri.nec vllo casu ad se reuerti.z ꝓpter nullā aliā causaz facit q̄z vt liberalitate z munificētiā exerceat.ff.de dona.l.i.i ꝓnci.z hec donatio dicit simplex.vt.C.de dona.ante nup.l.fi.§.i.z absoluta.vt.d.l.senatus.§.i.z iter viuos.vt insti.d dona.§.alie.nec ob stat illi ꝺbo vllo casu ad se reuerti.C.de reuocan.dona.l.fi.qz illa reuocatio fit potestate legis nō ꝺtrahentiū.

2 ¶Quot sunt ſpecies donatōis? ℟.q̄ quāuis glo.in.l.i.in ꝓnci.ff.de dona.dicat tot q̄t sunt diuersitates volūtatū.tñ glo.in.l.res vxoris.C.de dona.inter vi.z vx.tantū tres explanat. Prima dicit donatio inter viuos q̄ simplicit vocat donatō. Secōda dicit causa mortis. Tercia dicit inter viz z vxorē.de prima h̄ dicā.de secunda in.c.se.z de tercia.in.c.iij.se. Adde z aliq̄ q̄ dicit ꝓpter nuptias.de q̄ in.c.iiij.se.

3 ¶Donatio q̄ dicit inter viuos q̄ druplex est. Alia simplex z absoluta.q̄ simpliciter q̄s donat.de q̄ in.d.l.i.in ꝓn. Secōda est ꝺditōalis vt si fecerit vl si venerit z hmōi. Tercia ē modalis.vt.C.de dona.sb modo.l.i.z.ij.z est q̄n donat vt tale q̄d fiat.z de h̄ vide supra Cōditio. Quarta est remuneratiua beneficioz.de q̄ in.l.aquili⁹ regul⁹.ff.de dona.vbi dicit nō esse merā donationē sz officiū mḡri remuneratū quadam mercede.z ꝓpterea ista non reuocat causa ingratitudinis.

4 ¶Quis n̄ pt donare donatōe inter viuos vt sciat q̄s pt donare ꝺsequēter z cui pt donari? ℟.q.xxij.sunt q̄ donare nō pnt.hic nō loq̄r de donatōe q̄ dicit remuneratiua.sz tantuz de simplici:vel ꝺditionali seu modali.

5 ¶Prim⁹ q̄ nō est cōpos sue mētis.sicut furiosus sine samēs z hmōi.xv.q.i.merito.cle.si furiosus.d homi.z.l.iulian⁹.ff.d cura.fu.n⁹ curo an sit mētis n̄ tenet.facit.l.modestin⁹.i fi.ff.d doñ. ei dat⁹ curator.qz in ꝺscientia:exp̄ nō est sane

6 ¶Secōs pdig⁹ vt in.l.i.ff.d cura.furi.z h̄ ve rū postq̄ curator est ei dat⁹ vl interdicta est ei alienatio.vt.l.is cui.ff.d ꝺbo.ob.etiā si ꝺde nō esset pdig⁹.sec⁹ in tutore dato pupillo qui est adult⁹.z curatore.qz ista pēdent a natura.sz Nec sufficit pconizatio q̄ null⁹ ꝺtrahat cū talis:qz req̄rit interdictio q̄ debet fieri ipsi pdigo vl saltē datio curatoris fm Bar.in.d.l.is cui

¶Terci⁹ minoz.xxv.annis:nisi ratuz habeat post cōpletum.xxv.vt.C.si maio.fa.ra.habuerit.l.vlti.vel nisi cū autoritate tutoris vel curatoris.vt.l.pupill⁹.ff.de acq̄.re.do. 7

¶Quart⁹ filiusfamilias.vt.l.filiusfami.ff.de dona. Fallit si ē fili⁹ i dignitate.fm Inno.in c.grādi.d sup.negli.pla.lib.vi.all.d.l.fili⁹.vl sit fili⁹ senatoris vl alteri⁹ dignitatis:qz pt:nisi specialiter pr̄ sibi denegauerit. Item si filiusfamilias habet liberā peculij administratōez.et iusta rōne mot⁹ donet vt matri z similibz conuunctis psonis potest:alias nō. Itē si habet peculiū castrēse vel quasi:potest.vt in dicta.l.filiusfamilias.in tex.z in glo. Itē in casibz de q̄bus in.§.sequēti. 8

¶Quint⁹ seru⁹ religiosus vl monach⁹ z filius q̄ nihil habet ꝓpriū.xij.q.i.nō dicatis.nisi de licentia superioris.vt ibidē. Fallit in religiosis z monachis si habēt legitimā administratōez. z ex causa legitima donēt.sz sine rōne iusta n̄ pnt.d.l.filiusfamil.in ꝓnci.z.xij.q.i.qz tua. Intellige de mobilibz.z q̄ seruādo fuari non possunt.vt.s.alienatio. Itē si de licentia plati stat in scholis cū cōsilio maioris partis ꝺuentus.vel in peregrinationē vadit.qz potest donare q̄ alij scholares z peregrini honesti rationabiliter facere solēt.vt tenet glo.in.d.c.non dicatis.all.l.vlti.C.ad mace.l.si longi⁹.ff.de iudi. Et etiā donare possunt causa elemosine fm qd̄ dicā Elemosina.§.vi. 9

¶Sext⁹ abbas z q̄libet ali⁹ plat⁹ religiosus q̄ nihil dare pt:nisi sicut dictū est de filiusfamil. q̄ habēt administrationē.liij.dist.abbati.nisi p statuta.aut ꝺsuetudinē aliud caueat.ar.l.p hibere aūt.§.nō tantū autē.ff.qd̄ vi aut clam de his q̄ fiūt a platis.c.ea noscit. 10

¶Septimo vxor si nō habet vltra dotē in elemosinā fm qꝺ dico infra elemosina.§.vij. 11

¶Octauus q̄ cōmisit crimen lese maiestatis. C.ad.l.iul.ma.l.vlti. 12

¶Non⁹ heretic⁹.qz ipo iure bona ei⁹ sunt ꝺfiscata.vt de hereticis.c.cū fm leges.lib.vi. 13

¶Decim⁹ q̄ ꝺtrahit incestas.s.inter ascendētes z descendētes.aut nepharias.s.inter collaterales.vel inutiles alias phibitas nuptias. qz ipo iure bonoz suoz dominū pdit.vt.d.c. cū fm leges.z in auten.de in cest.z ne.nup.in ꝓncipio.z ibi dicit pcedere in quocūq̄ matrimonio illicito.dūmodo fuerit sciēs factū.puta ꝺsanguineā z ius.s.qd̄ phibet:alias nō.s.si sciat ius sz nō factū:aut factū sz nō ius,qz error iuris excusat a dolo. 14

15 ¶Undecim⁹ q̃ ín alíq̃ re cadít in cõmissũ.puta ī agro vectigali:ipo vectigali nõ soluto.vel qñ qs occultat merces q̃z vectigal est soluendũ:qz ipo iure pdit dominiũ illi⁹ rei ꝛ hmõi. vt no.in.l.cõmissa.ff.de publi.vbi dz. Nã qđ cõmissũ est statim ꝛsint esse ei⁹ q̃ crimẽ ꝓtraxit:dominiũ ꝙ vectigalis acq̃rat fisco.s.vl fm ordinẽ ciuitat̃,fm glo.ibidẽ. Jn isto tñ caliu ꝛ tribꝰ ímediat̃ ꝑcedentibꝰ licite a donatario retinet̃ qđ est ei donatũ añ sniam ꝛclaratoriã q̃ req̃rit añq̃z eis possint auferri.vt.j.pena.§.iij

16 ¶Duodecim⁹ q̃ cõmisit aliud capitale crimẽ a pdict̃ ppter qđ bona ei⁹ sint publicãda post ꝺdemnatõez nõ pt donare.sz ante sic.vt.ff.de dona.l.post ꝺtractũ fm distinctõnez.s. Alienatio.§.xxv.

17 ¶Terciusdecim⁹.Miles q̃ meretrici vl ꝺcubine donare nõ pt.l.ij.C.de dona.inter vi.et vxo.ꝛ p glo.ꝛ docto.in.l.miles ita hered̃.§. mlier.ff.de testa.mili. Jdẽ dic de clerico doctore.ꝛ aduocato q̃ dicũt milites p nota.in.l.miles.ff.ꝺ snia ꝛ re iudi. Sz Ly.in.d.l.ij.intelligit de milite armate militie nõ de militibꝰ q̃ militãt luxui.ꝛ appellant milites dignitatis ꝛ gaudẽtes.nõ milites ope.

18 ¶Quartusdecim⁹ vir vxori ꝛ ecõtrario ꝺstante mr̃imonio.ꝺ q̃ dic vt infra Donatio.iij.

19 ¶Quintusdecim⁹ pr̃ q̃ filio:filieue:nõ pt donare aliquid:qz pr̃ ꝛ fili⁹ cen seḳ vna ꝑsona.vt C.de impu.ꝛ alijs sub.l.vlti. Fallit fm glo.in l.pr̃.C.de inoffi.dona.ī quattuoꝛ casibꝰ. Primus est causa dotis ꝛ donatõis ppter nuptias.l.põponi⁹ filadelph⁹.ff.fami.herc̃. Secũd⁹ est eunti ad castra.nã ei pt res mobiles donare.l.iij.C.fami.herc̃. Tercius est ppter alimqđ diurnũ vtputa p alimẽtis.Quart⁹ ẽ vsus fruct⁹ quẽ habet in aducticijs:quẽ pr̃ pt donare. Addo quintũ qñ videlicet filius est emãcipat⁹,ar.de re.ī inte.c.ꝺstitut⁹. Adde sextũ qñ donat ppt bñmerita fm Bar.i.l.i.C.ꝺ colla.

20 ¶Sextusdecim⁹ q̃libet donare phibet vltra quingẽtos solidos.vt.C.de dona.l.pe.ī fi.qđ est vez sine ínsinuatõe ꝑcedẽti. Excipiunt septẽ casus Prim⁹ in magistromilitũ q̃ res mobiles tã suas q̃z ex spoliis hostiũ habitas donare pt militibꝰ. Secundus casus qñ qs donat p reparatõe dom⁹ rupte ex ruina vl incẽdio. Terci⁹ in redemptõe captiuoꝝ.hi sunt ī d.l.pe.in glo.ibidẽ. Addunt Quart⁹ in donatione impiali. Quint⁹ in donatõne ppter nuptias vsq̃z ad quãtitatẽ dotis. Sext⁹ ī donatione causa mort̃. Addo ego septimũ ī donatione ín piã causam vt in.l.sancim⁹.C.de dona. Et licet glo.ibidẽ.in.d.l.sancim⁹ velit q̃ piã causaz nõ valeat sine ínsinuatõe nisi vsq̃ ad octingẽtos solidos.tñ tu tene q̃ valet.sic tenet Bar.in.l.illud.C.de sa.san.ec.p idipsum tatẽ rõnis.d.l.pe. Cũ ínsinuatõne aũt valet vsq̃z ad quãcũq̃z summã facta indistincte ꝺ his q̃ donare possunt.vt in.d.l.pe.

¶Quid si sit facta donatio duoby de maiori summa q̃z quingẽtoꝝ solidoꝝ sine ínsinuatõe R.ꝙ nõ valet. Lex est in.d.l.sancimus.§.nec aũt cõmunione.

¶Quid si donatio sit facta ī singulos annos eusdẽ q̃titatis q̃ singulariter nõ excedit summam:sed simul oĩes sic.R.ꝙ non valet fm. Bostiẽ.qz est donatio vna.l.senat⁹.§.si.ff.de dona.causa moꝝ.

¶Sz q̃d si fiat diuisim p plres donatões vl ꝛtra pfatã summã.R.Albꝛi.in.l.illud.C.de sa. san.ec.ꝙ nõ valet:qz ad h̃ vt cesset necessitas ínsinuatõis,req̃rit distãtia ī tpe.vt.d.l.sancimus §.fi. Fuit em̃ vn⁹ imper⁹ quẽ lex p ínsinuatõnẽ voluit refrenare.C.ꝺ inoffi.dona.l.pr.Aliter ꝑualerẽt ꝛba rei ꝺtra.l.q̃.in fi.C.cõia de.vbi dicit. Nos em̃ nõ ꝛbis sz ipis rebꝰ legem ímponim⁹. Facit.ff.de castren.pecu.l.si fore. Nã vn⁹ imper⁹ facit pl̃a esse vnũ.ff.ad.l.aqlil. l.illud.§.fi.extra de or.cog.c.cũ dilect⁹.

¶Sz nũq̃d reuocabit tota donatio si excedit summã facta sine ínsinuatõe.R.ꝙ nõ.sz solũ excessus dict̃.cccc.solidis.vt.i.l.sancim⁹.C.de doñ.ꝛ q̃d valeat solid⁹.vide.J.Lud⁹.§.fi.ff. d.l.ij.

¶Sz q̃d est ínsinuatio.R.Albꝛi.in.d.l.illud. ꝙ ꝺsuetudo videt admittere ꝙ ínsinuatio fit p supiozẽ autozitatis pstatio.qđ videt innue re glo.in auten.vt nõ fiat pignoza.§.illud.vbi ad cautelã solet hec ꝛba poni ꝙ coꝛa eo donatio ínsinuata sit.ꝛ ita cõmuniter fit.licet ꝑhe insinuatio sit ꝑpetuis donatõis in scriptꝝ rã autenticã redacte apud cõpetentẽ iudicẽ.sta cta publicatio.ꝛ ei⁹ autozitate i publica gesta seu acta facta reductio.vt colligit.l.in hac.C. de dona.iũcto.§.illud.in auten.vt fratꝛũ filij.ꝛ i.§.nõ habẽte.ꝺ ꝛfen.ciui.ꝛi.§.ꝛ ꝑ pnnia vt nulli iudicũ.vt sic inter tps donatõis ꝛ ínsinuatõnis posset ꝛliberare an expediat.vnia auten.de appel.intra q̃ tpa circa pncipiũ.

¶An ínsinuatio possit fieri die feriato.R.Albꝛi.in.d.l.illud.ꝙ sic.qz ñ exigit causẽ cognitionẽ. Ergo quolibet die pt fieri.ff.qs ordo.in bo.pos.ser.l.q̃.ꝛ etiã qz est act⁹ volũtarie iuris dictõis.C.de feriis.l.act⁹.

¶Cui iudici ꝛbet fieri:R.Albꝛi.in.d.l.illud. ꝙ iudici loci.l.data.in fi.C.de donatio.

28 ¶Decimusseptim⁹ donare nō pñt q̄ dominū rē quā donare volūt nō habet sicut sunt rapto⁹es fures. ⁊ hmōi. q⁊ nemo pl⁹ iur⁹ i alīū trāsferre pt q̄ ipe habet. l. nemo. ff. de reg. iur. Facit l. traditio. in pncip. ff. de acq̄. re. do. vide aliqs exceptōes i. d. l. traditio. sz nihil ad nos

29 ¶Decimusoctau⁹. plati ⁊ alie psone eccl'iastici imobiles pciosas alienare: sine certa solēnitate. de qua supra alienatio. Res autē mobiles pra Cleric⁹. iij. §. iiij.

30 ¶Duo eps potest donare p structūdo monasterio. vide in. c. ap'lice sedis. de dona. q⁊ pax.

31 ¶Decimusnon⁹. illi q̄ sunt nō solucdo creditorib⁹. vide. s. Alienatio. §. xxvi.

32 ¶Vigesim⁹. illi q̄ ppter causā illicitā donāt: puta femine p meretricio. §z aduerte q⁹ meretrici publice siue ocubine valet pmissio siue donatio. fm Bart. Bal. ⁊ An. post Cy. in. l. affectōis. ff. de dona. ⁊ i. l. q̄. C. d ocdi. ob turp. causaz. licet glo. in d. l. affectōis velit q⁹ valet

33 ¶Vigesimus pim⁹. illi q̄ iudici seu pīsidi aut aliis officialib⁹ quib⁹ est ostitutū salariū suū aliqd donāt. sine ante siue post depositū officium. p aliq̄ beneficio tpe administratōnis pīsti to. nātā donās q̄z cui donat ocuictus quadruplici pena plectit. vt in. l. fi. C. ad. l. iul'. repe tun. Intelligit glo. vez q̄n occulte dat. secus si pala ppter. l. i. ff. de polli. q̄ est cōtra. Facit p ea ex. in. l. barbari⁹. ff. d offi. pfec. Iudices at delegati eccliastici nihil pñt recipe. nec eis donari. nisi solū esculentū ⁊ poculentū qd i pau

34 ¶Vigesimussecund⁹. Illi q̄ visitatoribus suis altaq̄ pecunia seu eoz famul'. vl' qd cūq̄ aliud

35 ¶Vigesimustertio⁹. illi q̄b⁹ p statuta munici-

palia est phibitū nisi cū certo mō donare. ⁊ si donatione p aīa possit phibere. vide immunitas. §. xlvi. ⁊ xlvij.

¶Utz donatio possit fieri absenti. R. q⁹ sic. si 36
ue mittas q̄ ferat. siue iubeas q⁹ ipe penes se q⁹ habet de tuo teneat. sed ignorāti nō potest. vt in. l. absenti. ff. de dona.

¶Utz donator teneat de euictōe donatario: 37
R. glo. i. l. aristo. ff. d don. fz Azo. q⁹ sic. hodie cū assimilet venditōni. insti. de dona. §. alie. §z ipa glo. distinguit q⁹ aut fuit d ea pmissū ⁊ sic tenet. C. d euic. l. ij. Nā p q̄libet causa pmitti pt d euictōe. ff. de edil'. edic. l. sciēdū. Aut nō fuit pmissū. ⁊ tūc aut cepit donatio a datione siue traditōe: ⁊ nō tenet de euictōne. sed de dolo si interc̄ssit. aut cepit a pactōe vel pmissione. ⁊ tūc agi pt. vt in d. l. aristo. ⁊ C. de iur. do. l. ad res. ff. de ver. ob. l. vbi aūt. §. fi.

¶Utz donatū ab eo q̄ nō pt donare sit restituendū d ncc̄itate a donatario: R. q⁹ sic. fm q⁹ patz p supdicta. ⁊ fm supdictas distinctōes. 38

¶Utz donatū ambasiatoribus acq̄rat eis vel 39
dño: R. fm Bar. i. l. si ho. §. itē q̄d. ff. soluma. ⁊ p Cy. in. l. fi. §. sz cū i scdaz. C. de fur. ⁊ p Gulier. in. l. q̄ ppuo. in. §. pcurator. ff. de pcu. ⁊ glo. vtrobiq̄. q⁹ acq̄rit ambasiatori si donat tanq̄z psone. Facit. l. socīū q̄. §. i. ff. p socio vbi donatū socio occasiōe societatis cedit donatario ñ societati. exq̄ donatū ē psone ñ societati. sec⁹ si donat rōe officij. q⁹ acq̄rit dño. ff. d castrē. pcu. l. si forte. ⁊ l. miles. la. ij. Pa. i. c. postulasti. d ocel. pbē. dic q⁹ i dubio de tm⁹ attēdere q̄litatē doni. ⁊ si tal' sit res q⁹ poti⁹ credit donata dño q̄z ābasiatori. vtputa leo. ⁊ hmōi tūc acq̄rat dño. alias nō. Vel pt dici q⁹ si psona ambasiatoris antea erat nota. tunc videat ituitu psone. §i ho solū est nota ppt officiū sic intuitu officij datū videat. l. si forte. l. miles la. ij. l. dotē. §. hereditatē. ff. de castren. pcu.

¶Utz q̄n donat vl' legat isto modo: dono vl' 40
lego talē terrā q̄ est infra tales cōfinales: q̄ est xx. iugez. q̄ tñ est. xxx. vl' lego vroi mee talia iocalia q̄ sunt pcij centū ducatoz. ⁊ tñ sūt ducentoz: donatari⁹ poterit ne bona oscientia tenere: R. Bal. in rubrica. de emp. ⁊ vēdi. C. dicit q⁹ Jo. an. in addi. ad spc. ti. de emp. ⁊ ven. refert ⁊ sequit dñm suū q̄ fuit Doard⁹ osilio. cc xxxij. q⁹ pt totū retinere p. l. si fundū. sb odition. §. si libert⁹. in fi. ff. de le. i. l. cū pr. §. pr q̄ filio. ff. d le. ij. §z ipe Bal. dicit multū differre. an q̄s exprimat oceptū suū incipiēdo a numero vel mensura. vtputa dono tibi quattuor modia terre in tali ofinio. ⁊ tunc nō veniat

plꝰ.vt.l.si qs testamento.in.prin.ff.de le.i. An exprimat p noia ⁊ signatia certa specie.vl' corpus ⁊ terminatu.licet postea mesuret.qz tuc mesura est loco ⁊ monstratois.q falsa nec viciat nec minuit id cui adjcit.l.⁊ mostratio. ff.de odi.⁊ ⁊mon. Facit.l.si veditor.ff.de acti. emp.⁊ ven. Hoc sequit Petrꝰ in.c.p tuas.de dona.vbi dicit.q si vir legat talia iocalia vxori q extimat centu.q licet valeat duplu ñ poterit heres minuere:sed totu habebit. Silr si minꝰ valet nō poterit plꝰ mulier petere Idem dicit ⁊ venditoe seu emptone. Et sic solue.l. pe.in.§.fi.ff.de act.emp.⁊ vendi.p hāc distinctionē. Vel breuꝰ in emptone dic.q si pciuz taxat p modia nō habebit illud plꝰ.secꝰ si nō taxat p modia. Idē dic in vendente si est minus vt teneat fm pdicta.

41 ¶ Utz donatio mera possit reuocari ex penitētia. R.q nō.ar.c.vez.⁊ odi.appo. Facit.d.l. aristo.§.fi. Et ideo dicit Bar.in.l.fi.ff.d odi. ob causaz.q donatio est ⁊tractꝰ nominatꝰ et no.in.l.iur.gentiu.ff.de pact.in prin. Nā habet nomē elegans:nec reuocat penitētia sicut alq ⁊tractꝰ nominati.vt.l.si pecunia in prin. ff.de odi.ob causam.

42 ¶ Utz donatio mera reuocet ppter aliquaz causaz. R.vt colligo ex.l.fi.C.de reuocan.dona.⁊ ex.c.fi.de dona.cū ibi no.q sic ppter vndecim causas. Prima ppt effectu cause ppt quā res est donata.c.qd a te.de cle.⁊iug.de q dic.vt infra.§.xlvij. Secda ppter odictionē adiectā.c.vez.d odi.appo.d q dic vt j.§.xlvi Tercia ppter dati enormitatē.puta cū pr donat tm q filio hereditas nō remanet.xij.q.ij. si qs irascit.dic vt j.causa.x.⁊.xi. Quarta cuz donatarꝰ manꝰ violētas inecit in donatorē. Quinta si atrocē iniuriā fecerit.s.verbalē aut eā fugauerit vel in carcerē intruserit ⁊ hmōi. vt differt a pcedēti. Sexta cū graue damnuz rebz donatoris intulit.puta in tota vl' in maiori pte subē pt etiā esse citra maiorē partē substantie.⁊ iō erit arbitrariū fm Joh.an.in.d.c. fi. Septima qñ inferre plumpsit vite piculū licet effectꝰ ñ sit secutꝰ.s.ponēdo ilsidias. Octaua si ꝛuentꝰ in donatōe positas nō fuauerit qs promisit. Nec quiqz supdicta imediate habent in.di.l.fi. Idde fm glo.ibidē. Nona si donatarꝰ negligit alere donatorē inopez.qd intellige fm Ly.in.d.l.fi.vez si donatio ꝛsistit in magna re seu qlitate. Et sic limita d.glo. p iura allegata i ea q loquunt.qñ libertas est donata.vt.l.alimēta.ff.de libe.agno.⁊ auten. vt liber.de cetero.§.illud.ff.de iure pa.l.diuus la.i.⁊.l.ingratꝰ. Uñ donatio facta liberto re uocat solū ex obsequio nō pstito.⁊ etiā empta ab eo ex pecunia donata.vt in.l.i.C.de rei.dona.sz ñ libertas.C.d libe.causa.l.solo. Hz h est spēale in liberto nō i alijs vt ex sola nō p statōne res ex pecunia donata empta reuocet vt in dicta.l.i.no.glo. Dō no.p istū militem ⁊ simplicibz q vere osa donāt:⁊ mū negligitur alimētari a donatario. Si ꝛo sit modica qd donatū nō reuocat donatio ppter alimenta negata. Et sic intellige glo.in.l.in odemnatōe.ff.de re.iur.q vult q nō reuocet donatio ppter alimēta negata. Et nota ꝓdicta causis reuocari donationē p donatorez.nō q heredes etiā si talis ingratitudo sit cōmissa donatorē nō in heredes.vt in dicta.l.ij.§.fi. Decima causa ex psumpta voluntate donatoris:vt ppter natiuitatē filioz supuenien. tē.⁊ in h sunt varie opiniones:qz videt iura varia.vide si placet Bar.in.l.ticia.i.§.ampliator.ff.de le.ij. Undecima causa ē ꝛtra voluntē donatoris rōe inofficiositatꝭ. Circa qd no. Bar.in.l.si vt allegatꝭ.C.de inoffic.dona.ubi distinguentē.q aut donatio est in officiosa:⁊ ꝛsilio.⁊ tūc si est facta liberꝫ reuocat quatꝫ est imoderate factū.vt.l.si liqat.C.de inoffic. dona. Si ꝛo sit facta extraneis.sic reuocat totū.d.c.si qs irascit. Aut donatio est inofficiosa resolū:⁊ sic reuocat sp qtin est imoderate gestū. Explificat Aug.in.d.c.si qs.q qñqs irascēs filio exheredat eū ⁊ donat osa sua ecclie:q nō est suscipiēdū:qz inofficiosa re ꝛsilio. Si ꝛo cōputat xpm filiū habēs ipeāliū. vl' si habēs duos filios.xpm cōputat tercia. hñs duodecim:xpm cōputat tercia decimā. oibz eq relinqt:sic ñ facit inofficiose ⁊ valet. ¶ Hz q d si fuit facta mō asterio reuocabit ppter supueniētiā filioz. R. Pa.in.d.c.fi.q ñ i totū:qz mō asterii est loco filij:⁊ nō donatio est facta fauore aie:sz solū reuocabit q ad legitimā debitā. h idē sentit glo.etiā in donatōe clesie.xvij.q.vl.c.fi.⁊ alia glo.xxvij.q.i.c.vltī. ꝛtinētie. Et h vez iure fori.l.iurꝭ ciuil. h iure poli.i.quadā naturali eqtate reuocat in totū vt sentit glo.in.d.c.fi.⁊ in.di.c.si qs irascit. h rone psumpte volūtatis donatoris.

¶ Utz si sit iuramēto firmata reuocabit.pri pfatas causas. R.fm d.An.in.d.c.fi.q sic. subsistētia odictois q est in iuramēto.

¶ Quid si dictū sit p pactū q non possit reuocari ptextu alicuiꝰ ingratitudinis. R.q sic pactū nō tenet.qz equitati naturali ꝛtrarium esset.s.q aliqs impune ingratitudinis vicius

tōmitteret. C. de inuti. stipu. l. ex eo.

46 ¶ Utrū donatio ꝺditionalis reuocet. R. q pē dente ꝺditōe nō pt. qz ex futuro euētu pēdet. facit. l. potior. §. videam⁹. ff. q̄ po. in pig. ha. nᵉ etiā purificata ꝺditōne: qz est vera ⁊ mera do natio. ¶ Si vo ꝺditio deficiat nō reuocat. quia qđ nō est reuocari ñ pt. c. ad dissoluēdū. de re/

47 spon. impu. erit g̃ pinde ac si ñ fuisset donatū. ¶ Utrū donatio facta sub modo possit reuoca ri modo nō seruato. R. vt colligo ex no. q̄ do/ cto. in. c. vnī. de ꝺdi. appo. q̄ aut modus fuit principalis causa: seu finalꝭ ꝺtractꝰ. ⁊ ita pt re/ uocari. vt dicit Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. Facit. l. cū te. C. de pac. inter emp. ⁊ ven. vbi re uocat ꝺtractꝰ nōiatus nō impleto modo q̄n modꝰ fuit causa principalis ꝺtrahēdi. Et sic intellige. l. ea ꝺditōne. C. de rescin. vendi. Aut reuocatur cessante modo. Facit. l. meuia. ff. de manu testa. vbi libertas legata tribꝰ fuis sub hac ꝺditōe vt alternis vicibꝰ luminaria accē derēt sup sepulcꝝ eiꝰ nō reuocat. q̄uis modꝰ nō impleat. qz tex. nō ꝺsiderat vt causaz fina/ lē libertat⁹ date modū. sz vt causaz impulsiuā. Et si sumꝰ in dubio si donatio est in pia cām p finali causa. vt videt velle Bar. in. l. ea ꝺdi/ tione. C. de rescin. ven. ⁊. l. si pecuniā. in princi. ff. de ꝺdi. ob causaz. alias nō. Ex his infert q̄ donatio facta ecclie sb modo nō reuocatur. si modꝰ nō seruet: nisi expssum fuerit q̄ possit re uocari. Ratio. qz donatū ecclie sb modo vide tur donatū p salute aīe p̄cipaliter. c. reqsisti. de testa. Facit glo. in. l. si q̄s ticio. ff. de le. ij. Et ideo modꝰ appositꝰ nō videt causa finalis sz impulsiua: ⁊ ideo cessante causa impulsiua: ñ cessat effectꝰ. nisi sit expsse actū. ⁊ p hꝫ facit. d. l. meuia. Facit tex. in. l. legatū. ff. de admi. rez ad ciui. pert. iunctis que no. ibi Bar. ⁊ in. l. le gatū. ff. de vsufru. leg. ⁊ Bal. in. l. i. ff. de his q̄ pene causa reli. ⁊ in. l. cū aliena. C. de lega. Nā in dictis. l. legatū. ⁊. l. legatū. pbat q̄ si testa/ tor reliquit mille ad honorē suū reipublice. vt inde fierēt ludi annui vel fabrica q̄ iure impe/ dientes fieri nō possunt: q̄ illa pecunia ꝺuertat ad aliū vsum q̄ cedat in honorē testatoris. nec

48 reuocat legatū: qz ad honorē suū est cā finalꝭ. ¶ Pone q̄ solꝰ platꝰ est q̄ nō seruat modū nū quid reuocabit q̄n dictū est q̄ possit reuocari? R. Uin. in. c. vnī. de ꝺdi. appo. tenet q̄ nō: qz delictū plati solius nō nocet ecclie. Regula de licū. li. vi. Et idē sequunt docto. cōmuniter ī c. hzeui. de iureiur. secus si platus cū capitulo. Aduerte qz aliud est si donatio sit sb ꝺditōe. qz si solꝰ platꝰ eā nō seruat nō valet donatio. ratio. qz in acq̄rendis solꝰ platus pt nocere ec clesie: non in acq̄sitis. vt no. glo. ⁊ doc. xvi. q. vi. §. fi. ⁊ Inno. in. c. fraternitatē. de dona.

¶ Utrū cū dictū est q̄ possit reuocari req̄ratur 49
sententia? R. fm Inno. in dicto. c. vnī. ⁊ Ho/ sti. d. An. ⁊ Lar. ibidem q̄ sic. Alij vt Bal. in c. ceterū. de fo. cōpe. ⁊ in. c. illud. de p̄sumpti. te/ nent ꝺtrariū. ⁊ Ange. in. l. pe. ff. de pac. ⁊ glo. ī auten. vt de cetero nō fiāt cōmutatōnes. §. i. Sz veriꝰ est primum. qz nemo sibi ius dicit xvi. q. vi. placuit. de pben. cū qui. li. vi. C. vnde vi. l. si q̄s in tantā. q̄ si dictū est vt ppria auto ritate: tūc poterit: vt tenet Hosti. in. d. c. verū ⁊ in. c. cū dilecti. de dona. ⁊ cōiter docto. in. d. c. vnī. Bar. in. l. creditores. in. vi. col. C. de pi gno. ⁊ no. idē Bar. in. l. fi. ff. vt in pos. le. nisi eꝰ set sacra effecta. l. si q̄s curialis. C. de epi. ⁊ cle. Limito nisi esset de facto resistēs. qz tūc pactū nō valet. vt dicit Bar. in. d. l. creditores. p̄stā ret em̄ materiā veniēdi ad arma. qđ nō licet

¶ Quid si donatū aliq̄d sit ecclie vl alteri cuz 50
pacto q̄ nō possit alienari? R. fm do. Antho. in. d. c. vnī. ꝺ ꝺdi. appo. q̄ aut ponit post ꝺtra ctū donatōis ⁊ nō impedit alienatōez. nec ali q̄d opaī circa ꝺtractū. l. donatio pfecta. C. de dona. q̄ sub modo. Aut ante ꝺtractū pfectuz. id est ante traditionē. ñ post obligationem. ⁊ tūc fm Lar. in. d. c. vnī. nihil opaī tale pactū per glo. in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vx. acī. Aut pactū apponit tpe ꝺtrahēde obligatōis ⁊ tūc aut reseruat sibi aliqđ ius in re quā tra/ dit p obligatōe. ⁊ etiā apponit phibitōem de alienatōe. ⁊ tūc nō valet alienatio. l. si creditor. §. fi. ff. de di. pi. iuncta glo. ibidē fm lra pisa nā: q̄ habet lram negatiuā. s. nullā venditionē esse. Aut nullū ius sibi reseruat: sz alteri. ⁊ tūc fm do. An. eadē est ratio: vt nō valet aliena/ tio. Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re do nata. ⁊ tunc si alienatio sequaī valet. sz aget q̄ pactū apposuit ad extimationē. l. ea lege. C. de ꝺdi. ob causā. ⁊. l. pe. ⁊ ibi Bar. ff. ꝺ pact. Aut apponit phibitio de alia re nō alienāda ⁊ nō valet tale pactum: ⁊ ita loquit. d. l. pe. nisi paci scentis interfit de nō alienando. qz aget ad in teresse. ita no. in. d. l. penulti. Et hoc vez ī pri/ uato. In ecclesia aūt si alienat semp videt in/ teresse dantis cū tali pacto. de non alienando. quasi sit fauorabile aie dantis. nisi q̄n aliena ret in causa necessitatis. Intellige q̄n aliter p/ uideri nō pt: qz sic donatoz si nō voluisset tur piter intellexisset. nec valuisset phibitio. c. sic hi. xlvij. dist. cū ibi no. in glo. c. i. lxxxiij. di. vl q̄n alienaret ob magz̄ pīā causam fm do. An.

ñ

vbi supra. Facit. c. licet. de regula. c. puenit. el ij. de iureiurā. & c. auz. xij. q. ij. C. de sacrosan. ec. l. sancim⁹. q̄uis alij teneāt ↄtrariū.

51 ¶ Sed q̄d si dictū sit ꝙ nō possit alienari. & si alienet. tūc liceat ipi & heredib⁹ suis fundū ad se reuocare. R. iuriste cōmuniter tenēt ꝙ non possit alienari. sz Bern. bzix. in q̄stionib⁹ suis q. iij. tenet ꝙ de eq̄tate canonica p̄t ob pīa cāz q̄n alia nō habet q̄ cōmode possit alienare. Et idē tenet glo. in. c. impator leo. x. q. ij. Et nota ꝙ hec supzapposita distinctio valet de omī ↄtractu in q̄ ab homine alienatōnis pbitio apponit. Si aūt pbitio fit a lege. & tūc nulla ē alienatio. in. l. quēadmoduz. C. de agri. cen. & co. & c. ecclesia sancte marie. el. i. & ibi Panor. vt lite pen. Si aūt pbitio talis ponitur ab homine in viā testamēti vel vltime volūtatis tunc dic vt in. l. filiusfami. §. diui. ff. de le. i. dz quomodo sine causa nō potest. oportet ergo ꝙ causa exprimat. vide diffuse ad ppositū nr̄m j. Legatū. ij. §. xi.

52 ¶ Utz pbiberi donare donatōe mera ↄditionali. vel sb modo: pbibeant donare ppter bn̄ merita q̄ dicit remuneratiua? R. ꝙ nō. qz non est ppria donatio. vt colligit ex d. l. aquili⁹ regul⁹. & qđ no. in. c. si q̄s. xij. q. ij. & in. c. ↄsensus de reb⁹ eccle. nō alie. & Bal. in. l. iubem⁹. C. de sacrosanc. ec. nisi pbibeat donare. qz nō habēt admīstrationē i reb⁹ liberā q̄s volūt donare sicut sunt pmi. ij. iij. iiij. v. vij. viij. ix. x. xi. xij. xiij. vl pbibeant donari ppter legitimā causā sicut sunt. xij. xx. xxij. vel q̄ nō p̄t donare nisi in damnū alioz. vt sunt. xix. vide etiā ꝙ dico infra Immunitas. §. liij. Aduerte hȳ ꝙ ista ⁊ba q̄n quis dicit se donare ppter bene merita. si pferant ab eo qui libere p̄t donare: tūc inducūt pbationē inter casdē psonas. sz si ō necessitate requirerent bene merita vt valeāz donatio: tūc nō sufficiūt talia ⁊ba enunciatiua. qz nō pbant bene merita p̄cessisse. l. si forte. ff. de castren. pecu. & ibi Bar.

53 ¶ Utz talis donatio remuneratiua possit reuocari ppter causas q̄b⁹ reuocat alia mera. vl ↄditōnalis: vl modalis. de q̄b⁹ dictū est. s. R. ꝙ nō. vt in. l. si pr̄. ff. de dona. tenet Pa. in d. c. fi. qz fm eū iura scripta loquēcia de donatōe fi habēt locū de hac donatōe remuneratiua.

54 ¶ Utz donatū ↄsanguineo in dubio p̄sumatur donatū respectu ↄsanguinitatis? R. ꝙ sic. & nō respectu remuneratōis. text. est in. l. tutoz. §. q̄ a tutoribus. ff. ō excu. tu.

Donatio.ii. causa mortis est cum q̄s magis vult habere se q̄z eū cui donat. magisq̄z cui donat: q̄z heredē suū dicit tex. in. l. i. ff. ō donat. causa moz. & in. l. senat⁹. §. donatio. eo. ti.

¶ Tres sunt species donatōis causa mortis. Quedā fit q̄n imunente piculo mortis ita vt statim sit accipiētis. Alia fit nullo mō sentis piculi: sz sola cogitatōe mortalitatis ab hoie sano. Tercia species cuz donat causa mortis: nō vt statim fiat accipiētis: sz tunc cū mū cū mortu⁹ fuerit. l. ij. ff. eo. ti.

¶ Cōuenit donatio causa mortis cū donatō ne simplici: qz vtraq; donatio est. Jtē qz vtraq; inter vivos ↄficit & tradit. differt. qz ista q̄z penitētia reuocat. illa nō. vt. l. q̄ mortis causa ff. eodē. Jtē qz in ista quinq; testes. in illa duo sufficiūt. vt. l. fi. C. eo. ti. in dubio p̄sumit donatio inter vivos: nisi plr̄ ↄtrariū. vel si fraus cta mentio de morte: vt no. glo. in d. l. fi.

¶ Dño dignoscit a legato? R. ꝙ si verba sunt cōmunia vel eq̄uoca. tūc p traditionē rei vl ꝙ obligatōnez q̄ se obligat legatario cognoscit. aut q̄n nullū istoz iteruenit dicit legatū. vide qđ legit & no. in. l. ij. & l. marcell⁹. ff. eo. ti.

¶ Cōuenit in multis cū legato. qz vtraq; vltima volūtas. Jtē qz vtraq; quinarū nūcupatiū testiū recipit. Jtē qz in vtraq; substitutio valet cū vendicat: vt in. l. i. C. eo. Jtē qz nec in ista tionē exigit. d. l. fi. Jtē qz n̄ est pfecta nisi mortē secuta. vt. ff. eo. l. nō videt. & multi alij: ꝙ bus dic. vt no. in dict⁹ l. marcell⁹. & l. fi.

¶ Differt a legato: qz legatū fit nolēti. sz non donatio causa mortis. Jtē sepi⁹ donatū causa mortis tradit a donāte: sz legatū nō. Item qz donatio in singulos annos est vna. legatū vero plura. l. senat⁹. eo. ti. Jtē filiusfami. nō legat. sz donat causa mortis de ↄsensu patris. Item licet testamentū falsum fit vel nullū donatio tenet. licet nō legatū. ff. de his q̄ vt indig. l. pe. §. vlti. & multis alijs de quib⁹ vide p totum istū titulū. ff. & C.

¶ Dño reuocatur? R. fm glo. in. l. nō omnis in pr̄in. ff. si cer. pe. ꝙ tribus modis. tex. est insti. de dona. §. i. Primus si donatari⁹ premoriat donatoz. Secūs si p̄nitet donasse. Tertio casu si ante ↄditōe sb qua donatio facta fuit.

¶ Quid si iurauit non reuocare? R. ꝙ pōt ↄcari in duob⁹ casib⁹. Prim⁹ ex noua causa. vt j. Sepultura. §. xl. Secūs si donauit omnia bona. quia tunc iuramentū in duceret voluntatē captande mortis. & ideo nō tenet. qz effet vinculū iniquitatis. potest tamē p̄ius absolui nē a iuramento.

¶ Quis p̄t dare causa mortis? R. ꝙ omnis qui testamentū facere non p̄t. nō p̄t donare causa

mortis. Excepto filio fami. q̃ licet testari ñ pos
sit etiã iubẽte patre. ꝑt tñ donare causa mortis
pẽ pmittẽte. l. tã is. ff. eo. ti. Itẽ q̃ nõ ꝑt dona
re inter viros: nõ ꝑt donare causa mortis. l. fi
liussa. ff. de dona. Vñ dicit Bal. in li. de ꝯsue.
feu. i rubrica de phi. feu. alie. ꝑ Fede. c. i. q̃ qñ
nomẽ donatõis ponit phibitiue. tũc includi
tur etiã donatio causa mortis: puta statuto ca
uet ne mulier possit donare. vñ nec etiã causa
mortis. q̃ a q̃ remouet genus et q̃liter ei⁹ speciei
donis ponit pmissiue. tũc nõ includit dona
tio causa mortis. q̃ non est ꝑprie donatio. vt
l. i. §. i. ff. de dona. vñ feudatari⁹ cui a dño ꝑ
missum est donare: nõ ꝑt donare causa mortis
feudum.

9 ¶ Utrũ donatio causa mortis valeat facta ab
eo q̃ capitale crimẽ cõmisit: R. q̃ non. siue sit
facta ante crimẽ cõmissum. siue post. siue ante
sententiã siue post. cũ et testamentũ rumpat et
omia publicent. vt. ff. eo. l. si aliqs. Fallit in re
hic. §. si marit⁹. et glo. in. l. res vxoris. C. de do
na. inter vi. et vx.

Donatio.iii.

inter virũ et vxorẽ ꝯstãte ma
trimonio nõ valet. ratio est ne mutuo amore
inuicẽ spoliarent donationibꝰ nõ ꝑpantes. vt
ter. in. l. i. ff. eo. Intellige si alter fit ditior. et al
ter pauperior. vt in. c. donatio. de dona. inter
vi. et vx. Dõ intellige verũ in donatõe pura et
simplici. ꝺ qua supra Donatio. i. in prin. Se
cus in donatõe remuneratiua. q̃ non phibet.
vt in. l. qꝺ autẽ. §. si vir. ff. eo. ti. vbi patet q̃ si
vir donat vnã rem vxori. et vxor aliã viro. fit
hinc inde cõpensatio. Et ꝑ hoc notabiliter di
cit Bar. in. l. si diuortio. ff. de ver. ob. et est glo.
in. l. si in volũtate. C. de do. ꝑ. q̃ plebeius põt
cõstituere dotẽ nobili. cui nubere vult animo
donãdi: licet cõferat in tps matrimonij q̃ est
remuneratiua et nõ simplex. Facit ad ℔. l. aq̃li
us. ff. de dona. Et sic limita iura phibentia do
nationẽ. nec solũ phibet inter virũ et vxorẽ. sz i
eos q̃ ad eos ptinẽt etiã aut interpositas ꝑso
nas. vt. l. si sponsus. §. generaliter. ff. eo. ti.

¶ Quid si viro mortis causa donare volenti
mandat vir q̃ donet vxori. R. q̃ donatio est
nulla. q̃ videt ac si vir donaret. l. idẽq̃. ff. eo.
ti. Secus si volenti legare mihi: mando q̃ le
get vxori. nõ facit donationẽ inter virũ et vxo
rem. l. sz si vir. §. qꝺ legatur. ff. eo. Ratio. q̃ i
ferẽ donationiũ reuocabiliter tñ. l. ij. ff. de publi.
secus in legato q̃ cedit solũ a tpe mortis. vt. l.
a ticio. cum si. ff. de fur. ideo i primo casu q̃sito
dominio viro nõ potest. sed in secũdo sic. q̃ ñ
acquirit nisi morte secuta. hoc limita vbi q̃ ñ
iam donauerat causa mortis: sz q̃ñ solum di
sposuerat donare valebit: si mutato ꝓpposito
ad instantiaz viri donat vxori. q̃ sic rõ cessat
diuersitatis ad legato.

¶ Utrũ vniuersaliter nõ valeat donatio inter 2
virũ et vxorẽ. R. q̃ nõ. Sz fallit in octo casi
bus. Prim⁹ in donatõe impatoris facta ꝺitigi. vl ecõtra est tex. in. l. penult. C. eo. ti. Scꝺs
si edes vxoris in cẽdio exuste sunt donatũ ad
eaꝝ extructionẽ a viro valet. inq̃tũ edificij ex
tructio expostulat. l. q̃ si vir. ff. eo. ti. Tercius ꝑt
marit⁹ cõstante matrimonio remittere vxori
dotẽ sibi ab ea ꝓmissam. in toto vel in parte.
vt est glo. singularis. et ibi Ay. et Bal. in. l. si cõ
stante. C. de dona. ante nup. Sz remissio alte
rius ad ebiti nõ valet. sicut nec assignatio alteri
us debitoris. q̃ hec oĩa donatões sunt. ꝺ. l. si
sponsus. §. si debitor. Quart⁹ si ex tali donati
one non fit paupior q̃ donat: q̃uis cui donat
fiat ditior. vt si marit⁹ instituit⁹ heres ab aliq̃
nõ adijt hereditatẽ vt ad vxorẽ substitutã per
ueniat. vl si repudiet legatũ vt remaneat apꝺ
vxorẽ onerata ꝑ legato ꝑ testatorẽ. vel si roga
tus restituere hereditatẽ vxori nõ detraheret
quartã causa donatõis. vt in. l. si sponsus. §.
si marit⁹ heres. ff. eo. vbi tex. neq̃ eñ pauper
fit q̃ nõ acq̃rit. sz q̃ de patrimonio sito deposuit
Idẽ dicas q̃ñ donat rẽ alienã. l. sz et si ꝯstãte.
ff. eo. ti. Intellige in tali casu quo ipe donans
nõ teneat restituere: vt puta ꝺ licẽtia dñi dan
tis sibi liberã facultatẽ donãdi. donauit. Qui
tus si cui donatũ est nõ fit ditior q̃uis dona
tor fiat paupior. vt si donauit ad emenda vi
guenta. ꝺ. l. qꝺ aũt. §. i. Idẽ si donat vxori pe
cuniã vt ꝑ cognato suo sportulas soluat: quã
uis ipa vxor pecuniã ipaz mutuo fuisset acce
ptura. ꝺ. l. si sponsus. §. penul. Idem dic si sol
uat vectigal ꝑ ea fm Hosti. Idẽ si dat ad ob
lationes faciẽdas vl aliã piã causam fm eun
dẽ. heres aũt vxoris si expenderet inutiliter ñ
ꝓpter ℔ min⁹ teneret. vt in. l. qꝺ ꝺ bonis. ff. ad
legẽ falci. q̃ satis est q̃ donatarij effect⁹ est lo
cupletior. vt no. Panor. in dicto. c. donatio.
eo. ti. Sext⁹ q̃ñ donat in tps finiti matrimo
nij. vt tũc res fiat mariti vl vxoris: cũ mors fu
erit secuta. l. sz interim. in ꝑn. ff. eodẽ. Septi
mus q̃ñ donat causa mortis cuiuscũq̃ speciei
sit ista donatio causa mortis. vt in dicta. l. sed
interim. in ꝑn. nisi ita fiat vt nullo modo reuo
cet. q̃ nõ valeret fm glo. in dicta. l. sz interim

Octau⁹ qñ vxor donat viro cā dignitat⁊ vel honoris adipiscēdi.l.qđ adipiscēde.ff.eo.ti.

3 ¶Quo ɔfirmat donatio inualida inter vir⁊ t vxorē⁊ R.q in duobꝫ casibꝫ Primo morte donantis t ñ reuocāt⁊ tacite vl' exp̄sse.vt.l.i.t.iij.C.eo.ti.t d.c.donatio.Limita verū q morte ɔfirmat in donatōne q nō est vltra.cccc.solidos.qz si esset vltra.cccc.solidos.t sic facta sine insinuatione nō ɔfirmat morte.nisi exp̄sse tunc approbauerit.Si approbauit exp̄sse in morte valebit.vt legatū qđ nō indiget insinuatione.alias nō ſm glo.t Jo.an.in d.c.donatio.Itē q ñ fuerit facta simplici pmissione.qz si sic nō valeret.l.papinian⁹.ff.eo.t ibi Bar. dicit vez nisi interuenisset traditio vera vel ficta:puta qz ɔfiteť se habuisse.qz sic ɔfirmareť Req̄rit ergo traditio in vita donātis.vt donatio morte ɔfirmeť.vt.j.pactū.§.xv.

4 ¶Sz dubitat an intelligat iste casus ď morte naturali tm̄ q ɔfirmet talē donatōez⁊ R.q nō.sz etiā d̄ ciuili illa qua p̄dit libertas t seruus efficit.vt.l.cū ḧ stat⁹.§.si donator.ff.eo. Sec⁹ si efficit seru⁹ pene.vt.C.eo.ti.l.res vxoris.Ratio diuersitatis ſm glo.in d.l.res est. qz vbi efficit seru⁹ hoīs est dñs q p̄t reuocare. sz nō vbi efficit seruus pene. Hodie tñ ex delicto nō d̄bet qs dānari vt sit seru⁹ ſm glo.p̄dictā.Itē d̄ illo q ingredit religionē.Licz Uin. in.d.c.donatio teneat q nō intelligat d̄ ista religione.Sz Jo.an.t Lar.tenēt q sic.qz ingredies censet mortu⁹.l.fi.C.ď epi.t cle.t.xvi. q.i.c.monachi.Sz opinio Uin.videť verior in mr̄imonio ɔsūmato p.d.l.res vxoris.q req̄rit morte talē qua matrimoniū dissoluit. qđ nō est ingressu religionis nisi q ad exercitiū.sz in mr̄imonio nō ɔsummato tene opinionē Jo.an.t Lardi.Secundo ɔfirmat iuramento ſm Panor.in d.c.donatio.q dicit q hec est cōmunis opinio Bar.in.l.si qs p eo. ff.d̄ fideiusso.t in.l.seius t augerius.ff.ad.l. fal.idē tenet.sz in.l.i.ff.d̄ dona.inter vi.t vx. videť tenere ɔtrariū p rōnez glo.in dicto.c. donatio.qz videť ɔtra bonos mores.Sz dic vez ɔtra bonos mores ciuiles.sz non ɔtra bonos mores naturales ɔtra qs nō valet iuramentū.t dic q ɔfirmat

5 ¶Quid si matrimoniū nō tenuit⁊ R.q licet donatio ipo iure valuerit.qz tñ indigna p̄sona ei⁹ fuit q nec marit⁹ dici p̄t reuocari poterit l.si ex volūtate.C.eo.ti.Intellige si ignorabāt Si ꝫo vterqz scit impedimētū t mr̄imonium nō tenere fisc⁹ repetit.ff.eo.ti.l.cū ḧ stat⁹.§.vlti.Et si nō repetet potent tenere bona ɔsciēti.licet d̄ bono ɔsilio d̄beret dare pauperibꝫ.

¶Utz donatio inter sponsuz t sponsam ďsiturō teneat⁊ R.glo.p̄fata q sic.allegat.l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā si eodez die mr̄imoniū postea ɔtrahať. 6

¶Quo reuocať donatio inter vir⁊ vxorē⁊ R. q in quinqz.Primo p p̄nias.d.l.cū ḧ stat⁹. Secūdo si alienet res donata p donatorē.l. si marit⁹ tu⁹.C.d̄ dona.inter vi.t vx.t in.d. l.cū ḧ stat⁹.Tercio qñ pignori obligat res donata a donatore:nisi aliud exp̄rimat.d.l.cū ḧ stat⁹.Quarto si p̄moriat q donatio.si moriť.d̄ dona.inter vi.t vx.c.donatio.Quinto cū diuorciū fit ex displicentia.d.l.cū ḧ stat⁹.nisi exp̄sse voluerit donationē valere.l.si interim.ff.eo.ti. Sec⁹ si causa religionis.si tñ mr̄imoniuz reuocareť post diuortiū nō reuocat.d.l.cū hic. Et idē dic d̄ donatione inter socer⁊ nuz⁊ vel geneꝛ.t inter ɔsoceros q copulatos mr̄imonio in p̄tē habēt.d.l.cū hic stat⁹.§.ornato.t inter patrē t filiū nō emācipatū.vide glo.id. c.donatio.q ḧ tenet Jn dubio ꝫo qñ p̄sumat donare vestimēta.vide p̄culiū.§.xxi. 7

Donatio.iiii. ante nuptias

vl' ꝑpter:olim dicebať ante nuptias donatio Sz hodie est nisi donatio ꝑpter nuptias.vt.C.d̄ dona. ante nup.vel ꝑpter nuptias.in.l.fi.t fit in rem cōpensationē dotis.t p̄t fieri a viro hec donatio siue p̄r⁹ q̄z ɔtractū sit matrimonium siue post cōtractū.vt in.d.l.fi.t dicit antefema ab anti qđ est ɔtra t ferna qđ est dos:quasi ɔtra dotem.

¶Utz requirať equalitas cū dote in istatione⁊ R.olim si fiebat in ɔstitutōne dotis tūc nō requirebat equalitas.vt.C.d̄ pac.conuentis tā supra do.l.ex morte.t d.l.fi.Si vero dos p̄r⁹ erat ɔstituta oꝛtebat equalitas vt.d.l.fi.§.sancim⁹.sed hodie qualitercunqz oꝛtet sit equalitas tā in donatōe ꝑpter nuptias cū dote q̄z in lucro sup vtroq; p anteequalitas posita sup d.l.ex morte.

¶Utz soluto matrimonio donatio propter nuptias reuertať ad virū⁊ R.q sic.vt dicta.l. fi.sicut t dos reuertiť ad mulierē.C.d̄ re.vx. ac.l.vnica.§.illo ꝑcul dubio.Et hoc vez nisi pactū aliud habeat.Naz si pactū est q lucret donationē ꝑpter nuptias:t vir lucrabiť dote t ecōtra.qz.d.l.fi.dicit q pari passu vadunt scilicet q ad pactū.qz quale erit d̄ lucrādo dotatione vel dote.tale t d̄ cōtrario.

¶Sed ad quid valet donatio ꝑpter nuptias ex quo vxor eā nō lucrat.nisi ex pacto speciali. 8

vt.d.§.illo.nec fructꝰ habeat dicte donatõis. vt.C.eo.ti.l.si liberꝫ.ℜ.q valet vt sit securior in dote.vt dicit glo.in d.l.fi.¶ Nã res suas vir alienat ꝛsentiẽte vxore:ꝛ renũciare pt iure hypothecario qđ habet in alijs bonis mariti.vt C.ad velle.l.etiã.Sz in donatõis ꝓpter nuptias alienatõe aut obligatõe nõ pt mlier renũciare iuri hypothecario ꝓ iure suo qđ habz in hac donatõe ꝓpter nuptias:nec valet ꝛsentiat sus mlieris.vt.C.ad velle.auten.siue auie.ni si interueniat iuramẽtũ.vt in.c.licet.đ iurẽiur. li.vi.aut duo alia ꝛcurrãt.Primũ q vxor cõ sit in facultatibꝫ viri.vt indẽnitati vxoris pos sit ꝛsulꝰ:nõ solũ tpe ꝛtractꝰ vt quidã dixerũt. sz etiã tpe q vxor agere pt.vt no.in d.auten.siue auie.vel q p.xxx.annos tacuerit.licet scđo nõ ꝛsenserit.vt no.Pa.in.c.nõ puenit.de emptꝛ.ꝛ ven.Jtẽ viro dissipãte bona sua pt agere sic ꝓ donatõe ꝓpter nuptias sicut ꝓ dote.C.de iure.do.l.vbi.đ q dic vt no.ibidez.Jtẽ ꝓpter

4 adulteriũ viri lucrat.vt.s.Adulterũ.§.iij. ¶Quid si soluat mrimoniũ aliter qz ꝓ mortẽ nũqđ pactũ vl ꝛsuetudo poterit facere q vir lucret dotẽ.ꝛ sic mlier remaneat sine dote:ℜ fm Hosti.q nõ.vt no.in d.c.donatio.de donatiõ.inter vi.ꝛ vxo.Et iõ ꝓfatꝰ.§.illo ꝑculdubio.loquit qn mlier decessit q casu tũc vir lucrat rõne pacti solũ fm Hosti.sz fm Lar.in d. c.donatio etiã rõne ꝛsuetudinis.qz qđ pt patiam.de ꝛsue.li.vi.

7 ¶Querit statuto cauet.q si alter ꝛiugũ ꝓmo riat.alter lucret dotẽ vl donatõnez ꝓpter nuptias an debeat intelligi de morte naturali vel etiã de ingressu religiõis:ℜ.q tm de morte naturali non đ ista ciuili.ꝑsertim.qz ꝺba statuti sunt facti ꝛ de facto ꝛsistũt.c.i.de ꝛsti.nec recipiunt casus fictos.vt.l.iij.§.hec ꝺba.ff.de nego. ge.imo nec exꝑsse posset ꝑuidere q mlier ingrediẽte religionẽ vir lucrareꝫ partẽ dotis cũ libertas religionis grauaret ꝓ diminutõez dotis qđ fieri nõ debet.l.i.§.oneraãde.ff.qz re.ac. sone religiose qđ nõ pt.c.fi.de re.ec.nõ alie.

6 ¶Quid si ex pacto sit vt lucret alio ꝓmoriẽte ℜ.q pactũ manet validũ.quinimo purificat ingressum religionis.vt.l.eo nobis.C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ in auten.de sanctis epis.§.si vero ꝛstante.

Dos

Dos est quedã donatio facta a patre mlieri:vl ab extraneo.vl facta a mlieri ꝑ viro ꝓ oneribꝫ mrimoniꝫ sustinẽdis ita notãt canonistę Hoff.ꝛ Hosti.in.c.Raynuciꝰ de testa.ꝛ ꝓ legistas in rubrica.ff.soluto matri.Est quippe ꝓprium patrimoniũ mlieris vt.ff.de mino.l.iij.§.sz vtz.in fi.

¶Quot sunt eiꝰ speciesℜ.due.Prima dicit pfecticia.ꝛ ẽ q a pre vel auo vel pauo ꝛ hmõi paterno ꝓ filia vl nepte ꝛ hmõi.de bonis eorũ pficiscit.vl q alias de mãdato eoz vl noie eoz ꝛ ipi ratũ habẽt ꝛstituit.vt ĩ.l.pfecticia.ĩ pn. ff.de iure do.etiã si filia esset emãcipata.d.l.pfecticia.§.fi.Scđa dicit aduenticia:ꝛ est illa quã dat mlier ꝓ seipa.vl qlibet alius q alias nõ descẽdit a pre vel auo ꝛ hmõi.Jtẽ aduenticia est si pater cũ deberet filie cũ volũtate eiꝰ dederit.vt d.l.pfecticia.in fi.Jtẽ est alia distinctio Aliqñ dat dos extimata.aliqñ inextimata. qñ extimata tradit periculũ ptinet ad maritũ Si vero inextimata ptinebit ad mulierem.l. plerũqz.in pn.ff.de iure do.Fructꝰ tñ ꝛ fetꝰ rerũ dotaliũ lucrat maritꝰ.vt in d.l.plerũqz.đ q ibi vide ꝛ ꝓ glo.in.c.salubriter.de vsuris.ꝛ canonistas ibi ꝛ ꝓ Hoff.in sum.ti.de donaĩ.§. aduẽticia.Limita tñ vez q fructꝰ lucrat si sustinet onera mrimoniꝫ.alias nõ.sz restituunt mlieri.ff.de vsu.videamꝰ.la.ij.§.penul.Jtem q si dos esset ĩ aĩalibꝫ debet maritꝰ supplere de iã natis fetibꝫ capita mortua.vt d.l.plerũqz.

¶Utz dos possit esse sine mrimonioℜ.q ñ 2 C.de do.ante nup.l.fi.ꝛ ideo solutum ꝓ dote vbi mrimoniũ fuit nullũ nõ repetet noie dotis sz ꝺditõe sine causa.ff.de ꝺ di.sine causa.l.fi.ꝛ est ꝓuilegiata hec actio q ad mulierem sicut actio de dote.vt tenẽt docto.in.c.de ꝓudẽtia. de dote post di.resti.facit.l.ij.ff.de ꝓuileg.creꝛ sic ꝓponet fm q infra dicã.§.xi.ꝛ.§.xij.

¶Quãta debet esse dosℜ.q etiã in modico 3 pt ꝛstitui.vt dicit glo.in.l.impialis.C.đ nup. in verbo dotalibꝫ:qđ est circa mediũ.l.Et qz dos succedit loco alimentoz.vt no.ꝓ Bar.in l.ticio centũ.§.ticio generoff.de cõdiꝛ demõ. ꝛ per Bal.in.l.i.§.naturale.ff.de iustiꝛ iure. Jdeo fm hoc extimabit ꝛ fiet pensatis ꝺditionibꝫ ꝛ alijs qualitatibꝫ.

¶Utz pater teneat dotare filiã q nupsit con 4 tra eiꝰ voluntatemℜ.fm Panoz.in.c.i.de de spon.impub.distinguo.aut nupsit indigno. ꝛ tũc nõ tenet.glo.est no.in.c.de raptoribꝫ.xxx vi.q.i.Qđ intellige fm do.An.in.c.accedẽs. de ꝑcura.ꝛ Jmol.ibidẽ.si est indignus turpi indignitate.secꝰ si esset indignus.id nõ paris ꝺditionis.Verumtamẽ poterit minorẽ dotẽ dare ex ꝺditione ꝑsone.ꝛ faciũt q habent in.l. cũ post diuortiũ.§.gener.ff.de iure dotis.iuncta glo.in.l.si volũtate.C.de dotis ꝓmiss.Aut

eligit dignū vel nō indignū. ⁊ tūc aut ꝓmisit dotē. ⁊ sic pater tenet eā dotare. qz licet pr nō ꝯsenserit in tali ꝓmissione. tn filia p hāc ꝓmissionē releuat patrē a debito dotandi. ⁊ ideo tā qz in rem patris vertat ista ꝓmissio tenebit pr de in rem verso. ita dicit Bar. in. l. obligātur. §. lege. ff. de acti. ⁊ oblig. p tex. in simili. in. l. et ideo. §. fi. ⁊ l. filio. ff. de in rem verso. Aut non ꝓmisit dotē. ⁊ sic nō tenet. qz exq̄ inuenit sibi maritū sine dote. ⁊ marit⁹ teneat eā alere sicut filiā. vt in auten. quibo mo. na. effi. le. §. penl. no. Inno. in. c. p nostras. de dona. inter vi. et vx. ⁊ etiā si ꝓmoriat relictis filijs: tenet sibi relinq̄re quartā partē suoz bonoz ꝓpat⁹ vir. Secus si filios nō habuit. vt no. glo. in. §. penul. ⁊ ideo cessat vtrūq; debitū in patre. s. alimēto/rū ⁊ dotis. primū qz habet vnde alat se. s. ex bonis mariti ⁊ dos succedit loco alimentoz. vt supradictū est. ⁊ ita tenet Bar. in d. §. lege. et Ange. in. l. si socer. ⁊ Bal. in. l. i. ff. solu. matri. ⁊ in. l. fi. C. de do. ꝓmis. At sic limita glo. in. c. fi. xxxij. q. ij. q̄ dicit q tenet eā dotare: vel si ꝓmisit. alias nō. Nō tn habebit locū statutū q̄ cauet vt filia dotata nō succedat i tali ml'iere. vt no. Pa. in d. c. accedēs. nec excludit a successiōe saltē legitime sicut ceteri filij. ml'to magis tenet pater dotare filiā q̄ non ꝯtraxit ꝯtra ei⁹ voluntatē: ⁊ ꝯtra patrē pt implorari officium iudicis regulariter. vt dotet filiā. l. q̄ libe/ros. ff. de ritu nup. no. in dicto. §. lege. habet i l. fi. C. de dotis ꝓmis.

5 ¶ Utz frater teneat dotare sororē? R. Pa. i. c. quenit. de arbi. cōiter tenet q sic no. glo. de lai/co. in. l. cū plures. §. penl'. ff. de admi. tuto. ⁊ in l. nō oīmi. C. eo. ti. Ratio. qz fm Ly. in. d. l. nō oīmi. causa dotis est fauorabilior q̄z causa alimentoz. ꝓpterea tenet Bart. in. l. fi. ff. de his q̄. vt indig. q pater pt relinq̄re filie spurie dotē: qz dos succedit loco alimentoz. idē no. auten. ex cōplexu. C. de incest. nup. ⁊ in. l. meus. §. duob. ff. de le. ij. Uñ sicut tenet alimētare. vt. s. alimēta. sic ⁊ dotare in casu necessitatis. Idē dic ⁊ fortⁱ in clerico q̄ magⁿ tenet ad charitatē. vt in. c. i. ⁊ qđ ibi no. de emp. ⁊ ven. Et si nō habet alia bona pt eā dotare ⁊ auā ꝯsanguineā de redditibo eccl'ie si est inops. qđ ꝓbat p c. primū. de coha. cle. ⁊ muli. ⁊ in. c. omino ꝯficetur. xxxi. di. qz sicut p d. c. pt alere cōsanguineos pauper de redditibo eccl'ie. ergo fortius dotare. cū sit fauorabilior: vt dictū est Qđ vez credo: dūmodo ꝯstituat ad necessitatem sue ꝯditionis nō ad pompā fastuositat⁹. ar. c. negociatorē. lxxxviij. dis. si ergo q̄ tenet alimētare tenet dotare.

¶ Utz vir possit ꝯstituere dotē vxori? R. Pa. 6
noz. in. c. ⁊ si necesse. de dona. inter. vi. ⁊ vx. q nō post ꝯtractū mrimoniū. sec⁹ si ante mrimoniuz. qz pt. vt. l. i. ⁊ qđ ibi no. C. de dona. ante nup. nisi sit ꝯstituta vt tūc dominiū adipiscatur cū matrimoniū fuerit subsecutū. qz nō valet. vt in. l. qđ sponse. C. de dona. ante nup. qz nec ante mrimoniū dominiū trāsiuit qz nondū. nec post mrimoniū. qz ñ potuit. vt ibi glo. Fallit ꝫ in plebeio dotante nobilē. qz videtur donare in recōpensationē cū nobilitate. qz pt. vt. s. Donatio. iij. in prin.

¶ Utrū res emphyteotica possit a pfe dari in 7
dotē sine ꝯsensu dñi? R. Specu. in ti. de loca. §. nūc aliq̄. v. cxc. q sic. nō trāsfert tn plus iuris q̄z ipe habet. vt i. c. nup. de do. inter vi. ⁊ vx.

¶ Utz feudatarⁱ ꝯsimiliter possit? R. Joh. 8
an. in d. c. nup. q nō. Inno. tn ibi tenet q pri/ma ⁊ eū sequit Pano. ibidē. ⁊ etiā dicit sic q vera est opinio ꝓpter nup. Ego cōcordo sic. q vera est opinio scda in feudo in q̄ succedit filia. ꝓma opinio in illo in q̄ non succedit. qz sic est ratio diuersa ab emphyteosi in qua succedit filia.

¶ Utz vir possit repellere vxorē nō soluta sibi 9
dote promissa? R. q sic. vt sentit Hosti. in. c. q vestras. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Nā dos dat ꝓpter onera mrimonij sustinēda. vt in d. c. q vestras. ⁊ in. c. saluberr. de vsu. ⁊ in. l. si cū dotē. §. sin aūt. ff. solu. mri. ergo pt hec onera recusare si nō habet vnde sumat emolimēta. ibi/nus tex. est ibi ⁊ Bal. in. l. fi. C. ad vellei. posse Ly. in. l. qđ cū vxorē. C. de nego. gest. ⁊ Bar. i tractatu de alimētis. Ex q̄ ꝯclude eū nō tene/ri ad traditionē dote ꝓp⁹ nō soluta. sec⁹ de re/bito ꝯiugali.

¶ Utrū marit⁹ ducens vxorē sine dote teneat 10
eā alere de suoz? R. q sic fm statū sue p̄sone. vt notāt ⁊ volūt Inno. Hostiē. in d. c. p vras. et glo. in d. §. sin aūt. Facit tex. in. l. q̄ si nulla. ff. de religio. Ratio fm Inno. qz p̄sonā suā dedit p dote. vt in auten. q̄bo mo. na. effi. legi. §. ex. ⁊ ff. vt in possess. lega. l. penul. dicit q vxorē alere vt filiā.

¶ Que sunt ꝓuilegia dotis? R. q mlta. Pri 11
muz qz oīa bona viri sunt tacite hypothecata p dote. vt est tex. in. c. ex lris. de pigno. Secūdū qz nō perdit. ppter maleficiū viri nec etiā pris. vt no. glo. d. c. ex lris. Fallit in vxore pupilarij q̄ in eo officio delict. vt. C. q̄bo modis pigno. ta. ꝯtra. l. satis notū. ⁊ C. de ꝓmi. pu. l. vtilitas. Tercīū qz ꝓponit oīb⁹ creditoribus: etiā priorib⁹ q̄ habet p̄sonales actiones vel tacitas hypothecas. vt in. l. assiduis. C. q̄ potiō. in pigno. habe. Sec⁹ habentib⁹ expressa

vt no. glo. in dicta. l. assiduis. ⁊ Dy. in regula q̃ prior. li. vi. Sz tñ dico cũ Panor. in dicto c. ex litteris. q̃ si ꝺsuetudo est aliqua illam seruabꝺ. l. si de interpꝛtatione. ff. de legi. cũ similibꝫ. Si vero nõ est dico q̃ fauore mulieꝛ debet pferri etiã habentibꝫ expꝛssas hypothecas. qz si mulier vicit eũ qui ad refectionẽ rei ꝺedit. vt in auten. quo iure. posita sup dicta. l. assiduis: q̃ tamẽ pꝛefert anteriorib habentibꝫ expꝛessas hypothecas. vt. l. interdũ. ff. qui pot. in pigno. habeant. ergo si vinco te. vt in. l. de accessionibꝫ. ff. de diuer. si. tempꝫ. pscrip. ad munus casus dubius ⁊ in facto dubio potior est conditio dotis. vt in. c. fina. de re iudi. ⁊ nota. in. c. ex litteris. de pba. cum hac opinione est Pe. ⁊ Cynus ⁊ Johã. an. licet cõmuniter docto. teneãt cũ glo. in dicto. c. ex litteris. Et istud priuilegiũ vt pferat creditoribꝫ transit ad filios eius. ſm Alex. de Jmo. in. l. etiam. ff. solu. matri. ⁊ ibi est glo. ⁊ alia in. l. i. C. de priuileg. do. licet Bart. dicat ꝺtrariũ. Sed potest intelligi opinio Barto. vt nõ loquat de heredibꝫ suis. vt sunt filij: sed de extraneis qui nõ habent hoc priuilegiũ: vt. l. vnica. C. ꝺ priuileg. do. Quartũ qz ecclesia potest se impedire de dote. nõ solũ in fauorem viduaꝝ. vt in. c. nup. de dona. inter virũ ⁊ vxorem. sed etiã mariti petentis sibi dotẽ promissam. vt in. c. p vestras. eo. ti. Facit qꝺ no. Innocen. in. c. latoꝛ. qui filij sint le. q̃uis alij cõtrariũ teneant nisi accessoꝛie. Quintũ qz viro vergente ad inopiã iudice iubente potest dari pecunia dotalis mercatoꝛi cũ pacto. vt capita lesti saluũ. ⁊ de lucro pꝛcipiãt vir ⁊ vxoꝛ pro honestã cõpensato lucro cũ dãno sine vsura. vt. c. per vestras. de dona. inter vi. ⁊ vx. Ita tenet Jo. an. ⁊ Lar. in ꝺ. c. p vestras. ⁊ Fulgo. in. l. cũ duobꝫ. ff. pro socio. Ş. itez si in facto. ⁊ Bal. in quodã cõsilio incipiente. viso instrumento facto inter. no. Hostiẽ. in sum. de vsuris. Ş. an aliquo. Panoꝛ. in ca. nauiganti. de vsuris dicit se dubitare. Sz ego credo cõtra. primo. Ş. vij. Septũ quia fundꝰ dotalis alienari nõ potest etiã de ꝺsensu mulieris. vt no. in. l. Julianus. ff. de fundo dotali. C. ad velle. auten. siue aue. nec etiã in hypothecam dari. vt. l. vnica. Ş. ⁊ cũ lex. C. de rei vxo. ac. Qꝺ verum est: nisi iuramẽtũ interueniat. vt in. c. cũ cõtingat. de iureiu. ⁊. c. licet. de iureurã. li. vi. Multa sunt ⁊ alia priuilegia in iure. de q̃bus videsi placet speculatoꝛẽ eo. ti. hec omitto. qz nihil ad ꝺfessoꝛem. Tenetñ q̃uis priuilegijs gaudet: dũmodo mulier sit catholica. alias ñ.

vt. C. de here. auten. itẽ priuilegiũ dotis.

¶ Vltz eadẽ priuilegia habeat in donatione ppter nup. que habet in dote mulieꝛ. R. Post Jnno. in dicto. c. ex lris. de pigno. q̃ aut mulier agit ad donationẽ ppter nuptias tam q̃z specialiter sibi obligatã p dote. ⁊ tũc habet priuilegiũ dotis. qz agit potius p dote q̃z p donatione ppter nup. Si vo agit vt eã lucret. sic nõ gaudet: qz cessant rõnes priuilegij dotis: sz bene habet tacitã hypothecã. l. vbi. C. de iur. do. Jntellige cõmunẽ nõ priuilegiatam. vt pferat alijs habentibꝫ eã. Jn parafernalibꝫ aũt habes. j. Parafernalia. Ş. ij. 12

¶ Ad quẽ ptinebit dos soluto mrimonio: R. q̃ licet maritus de sbtilitate iuris efficiat dñs dotis sibi date. vt in. l. reby. C. de iure do. ⁊. l. doce ancillã. C. de rei ven. tñ ad eũ non ptinet post mortẽ vxoꝛis nisi i duobꝫ casibꝫ. Primꝰ q̃n merat pactũ de lucrãda dote: vl donatõne ppter nup. vt dictum est supra in pcedenti. c. Secundꝰ q̃n vxoꝛ intestata decedit de ficientibꝫ liberis ⁊ ppinq̃s vir succedit. ⁊ ecõtra vxoꝛ viro. l. vnica. C. vnde vir ⁊ vxoꝛ. Sz pertinebit ad eũ q̃ eã ꝺstituit. si stipulatꝰ est eã sibi restitui: siue sit extraneꝰ. vt in. l. vnica. Ş. accedit. C. de rei vxo. ac. siue sit pater. Si aũt non sit stipulatꝰ. tũc si est extraneꝰ q̃ eaz constituit reddet vxoꝛi si supest vel heredibꝫ eiꝰ. si autẽ est pater in duobꝫ casibꝫ erit filie. Primꝰ si eã emãcipauit. Secundꝰ si pater pmouaꝝ ante eã: alias filia pmouẽte erit pꝛis. etiã si extãt liberi ex filia vt dicit Vincen. p. l. dos a pre. C. solu. matri. cũ qua opinione cõmuniter transeunt canoniste: vt dicit Panoꝛ. in. c. fi. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ Bar. in. l. post dotẽ. ff. solu. matri. ⁊ glo. in dicta. l. dos. sz opinio ꝺtraria q̃ vult q̃ restituaꝝ liberis pualuit in vsu: vt dicit ꝺ. glo. sz filia supstite ⁊ pre: ⁊ nõ emancipata. tũc patri ⁊ filie nec alteri sine ꝺsensu alteri reddet. l. ij. ff. solu. matri. Si vo est mlier q̃ sibi ꝺstituit dotẽ. tũc reddet sibi. ꝺ. l. vnica. vl heredibꝫ suis: nisi rõne adulterij pdiderit. vt infra dicã. Predicta limita ꝙa: nisi sint statuta q̃ aliter disponãt vt sunt cõmuniter. 13

¶ Sz nunq̃d viro vergẽte ad inopiã pt vxoꝛ petere dotẽ ꝺstante mrimonio: R. q̃ sic. si mõ ipa eã nõ sit ꝺsumptura. ꝺ q̃ vide in. c. p vras ꝺ do. inter vi. ⁊ vx. ⁊ in. l. vbi. C. de iure do. 14

¶ Vltz vir ppter adulterij vxoꝛis lucret do/tem: R. q̃ sic. si p sententiã fit diuoꝛtiũ. de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. plerũq̃. vel p exceptionez vt dictũ est supra Adulteriũ. Ş. iij. Qꝺ limito dũmodo ipe vxoꝛi fidẽ nõ fregerit etiã vxore inscia. quia in ꝺscientia quo ad lucrũ dotis 15

credo q illō habeat locū. paria delicta mutua cōpensatōe tollunt. vt dicit. l. viro. ff. solu. matri. cū ꝯcordā. ibi posit. ⁊. ff. ō dolo. ī. l. si duo. cū alijs ꝯcor. vt in. c. intelleximꝰ. de adul. cum alijs ꝯcordan. Itē lucrat si vxor intrauit balneū cū viro alieno. fm glo. lxxxi. dist. nō optet Silr vxor donationē ꝓpter nup. si vir cū muliere alia allegat. l. vlti. C. de repu. Fallit ī istis duob⁹ casib⁹ qñ mulier habet filios. q tunc filij habebūt dotem q ad ꝓpinquitatē. ⁊ alia bona mris siue fm Joh. an. in d. c. plerūq⁹. Facit auten. ſz hodie. C. de adul.

16 ¶ Utq amissa dote ꝓpter adulteriuz si ml'ieri ꝓstet de impedimēto tali q nō erat mr̄imoniū recupet eā. R. q nō ꝓpter intentionē cū opere subsecuto. ar. c. nuper. ⁊. c. vlti. de biga. hoc tenet Hostiē. Goff. Lau. Ber. ⁊ Johā. Sed Tancre. tenet q recupet: ⁊ placet mag⁹. ne pena excedat casum suū.

17 ¶ Utq heredes p exceptōez de adulterio possint r̄inere dotē. R. diuersa fuit opinio ſz mihi placet distinctio dñi Signorolis homodeis quā recitat dñs Jo. Anto. de sctō Geor. in. c. plerūq⁹. vbi supra. Aut marit⁹ viuēs ignorauit adulteriū. ⁊ sic p̄nt heredes excipe de adulterio: cū marit⁹ nō possit videri dissimulasse ⁊ remisisse. nec potuit remittere iniuriam quā ignorabat: vt. l. nihil interest. §. si cū filiꝰ ff. de inoffi. testa. ⁊. l. mater. §. i. eo. ti. ⁊. l. legitimā. ff. de peti. heredi. ⁊. l. vtilitatē. ff. de confirtuto. ⁊ idē dico si dubitat an sciuit. q p̄sumit ignorasse. l. i. §. illud. ff. de li. agno. ⁊. l. mariti. ff. de adul. ⁊. l. veriꝰ. ff. de pba. Si ꝙ sciuit. ⁊ nō est ꝙquestꝰ. vt potuit de iure nouissimo etiam constante mr̄imonio. auten. ſz nouo iure. C. de adul. ſz vxorē retinuit cū fuerit leno. l. sine metu. C. de adul. sic cū heredes tractēt ō lucro captando ꝯtra ipos replicabit. lenocinio mariti. l. cuz mulier. ff. solu. matri. ⁊ sic paria delicta mutua cōpensatōne tollent. Facit qđ notat Innocen. in dicto. c. intelleximꝰ. ⁊ Jac. de Are. in d. l. cū mulier. ⁊ in. l. rei. §. i. ff. solu. matri. Si vero post scientiā vxorē nō retinuit. ⁊ tunc si querit de delicto p̄ncipaliter heredes nō possunt ꝙqueri. imo accusatio debet fieri ⁊ inscriptio. cuz modificatōne tñ quā facit glo. in auten.. vt lice. ma. ⁊ auie. §. q vero. sed secūdario sic vt repellant petitionē dotis. vt in l. fi. §. seia. ff. de adi. lega. ⁊ sic ꝯcorda opiniones fm hanc distinctionē.

18 ¶ Utrū vidua cōmittens stupz ⁊ petēs dotē a fratre mariti vl' herede eiꝰ possit repelli p exceptionē de fornicatōe. R. dñs Johā. an. vbi supra. q sic. de rigore iuris. ⁊ ꝑdet dotē. ⁊ sic remanebit apud fratrē: vl' heredes mariti q offensa facta defuncto. p tex. cum glo. ⁊ p iđ ꝯ no. Bar. in. l. penl'. C. de adul. ⁊. ff. de liti. l. li. ⁊ l. i. §. ⁊ si forte. ff. de iniur. ita determinat Paul. de ca. ꝯsi. ex. Vide ibi multa p ⁊ ꝯtra.

¶ Sz nunq̄d pater q dedit dotē p filia ꝑdit ea p adulterio filiez. R. q si nō est stipulat⁹ sibi reddi ꝑdet: ⁊ sibi imputet. vt tenet Joh. an. in d. c. plerūq⁹. ⁊ Accur. in. l. ꝓsensu. C. de pu. ⁊ ī. l. si dotē. C. de iur. do. ſz Dy. p. l. ī. §. si volūtate. ff. solu. mr̄i. dicit q si filia ē ī pr̄ate pr̄is nō p̄iudicat pr̄i: q̄n possit agere p dote. ⁊ ita silr dñs An. ī d. c. plerūq⁹. p. l. fi. C. de repu.

¶ Utq vir q expulit vxorē ꝓpter adulteriū ī notoriuz ꝓpria autoritate teneat solucre mutuū qđ accepit vxor p alimētis. R. q sic. quia adulteriū nō notoriū nō p̄iudicat ipso iure alimētis. nisi sniā lata sit. ff. de dona. l. post ꝛa. ctū. cū sua materia. ⁊ ad illud qđ dicit q mlier obstat exceptio adulterij. vez est q ad fundra: ſz nō q ad alimēta q debent ante sniaz lata. ⁊ de hoc in. l. si instituta. ff. de inoffi. testa.

¶ Utq frater q viuēte patre de bonis paternis dotauit filiaz: teneat illā dotē referre mortuo? pr̄e. videt q sic p. l. certū. C. fami. herci. ⁊. l. fi. cū ibi no. Sz Bal. in. l. fi. C. de do. ex mil. dicit casum singulariē. vt non cōputet. ſz ego do tibi glo. in. l. dotē quā dedit aug⁹. ff. de coll. bo. q dicit si tpe mortis patris ꝙstabat matrimoniū nō esse cōmunicādū allegat. l. filiū. ō collatio. ⁊. l. primā. §. fi. ff. de coll'. dotis.

¶ Utrum confessio qua vir confitet se recepisse dotem constante matrimonio valeat. Dy. q nō. nisi appareat de numeratione. Tamen videtur donare. Bal. in. l. i. in secunda columna. C. de do. ꝓmis. et Ange. in. l. penulti. ff. soluto. res pi. ob. po. ⁊ Bar. in. l. si diuortio. ⁊ ibi gisle. ff. de verbo. ob. ⁊ alij in. l. si voluntate. C. de do. ꝓmis. ⁊ ꝓsumitur simulata cōfessio. vt dicit Bar. in. l. i. C. de dona. ante nup. de hoc habetur in. l. i. vbi tex. C. de dona. ꝯ mor. non nu.

¶ Quando debet restitui dos. R. q si cōsistit in rebus imobilibus debet statim restitui soluto matrimonio. Si vero cōsistit in mobilibus rebus: sic infra annū. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. exactio. Intellige tamē in marito si potest. nisi dolo malo nō est versatus non restituendo. inquantū potest. ⁊ idem p̄uilegiū habebunt filij eiusdē matrimonij: cauebunt tñ tam maritus q̄z filij de restituenda si ad pinguiorē fortunā veniunt. vt nota. in. d. l. vnica. in. §. ca autem. ⁊ in. l. in ꝺdemnatōne. ff. ō reḡ. iur. ⁊ in. l. etiā. in p̄ncipio. ff. solu. matri. ꝓbat tñ

trãsit ad heredes extraneos istud priuilegiũ. l. maritũ. ff. solu. matri. dc̃ h̃ vide glo. in. c. mlĩ
24 eres. ẽ ibi p canonistas. dc̃ dona. inẽ vi. ẽ vxo. ¶ Sz pone qñ fuit data dos erant res imobi les quas vendidit marit⁹: ẽ emit res mobiles ex eaz̃ pcio. Rñdeo q̃ nõ cõputabunt imobi les sz mobiles. casus est in. l. cũ in fundo. §. si fund⁹. ff. dc̃ iure do. Et ideo limita dictũ. s. q̃ sint mobiles vel imobiles tpe mortis viri. et ita iudicabunt. nec valebit q̃ surrogatũ sapi
25 at naturã ẽ. qz nõ est vez̃ hic. ẽ ideo non sta rim restituentur. ¶ Utz̃ marit⁹ vel heredes expensas factas in dote possint dcfalcare: R. glo. in d. c. mlieres. q̃ necessarias sic ipo iure vtiles nõ minuunt dotẽ. sz petunt act. mandati vel negociorũ ge stoz̃ volũtarie etiã cũ ꝛsensu vxoris facte so lũ permittunt abradi. si possũt sine lesione rei. C. dc̃ rei vxo. act. l. vnica. §. sed nec. ẽ. l. i. ff. dc̃ impen. in re. do. factis. Sz h̃ nõ habet locum in expensis factis p exactione vel dcfensione dotis. qz marit⁹ est dñs fructuum dotis. ẽ sic tanq̃z domin⁹ ipam tuet. vt no. ff. d impen. in re. do. fac. l. ij. Et ideo nõ poterit repetere. vt te net Specu. ti. dc̃ dote post di. re. §. vlti. ñ. illd etiã. ẽ Jo. an.
26 ¶ Utz̃ heredes teneant alere mulierẽ relictaz infra annũ: R. q̃ sic. Qd vez̃ est si non habet aliunde vnde alat. nõ tamẽ ꝑm quãtitatẽ do tis. qz si fruct⁹ excederẽt nõ tenent nisi solũ ad alimẽta. Et si aliqd dc̃ dote restituunt tenent lres. ff. solu. ma. l. diuortio. in princ̃. Uñ si pater alimẽta filie poterit eã repetere ab here pstitit dibz̃ viri. Facit qd̃ no. Bar. in. d. l. diuortio. Si vero habet vnde alatur. tũc heredes non tenent. ita tenet glo. in. d. §. exactio. ẽ pbatur
27 in. l. extraneo. ff. dc̃ ven. in pos. mit. ¶ Sz nunqd tenet habitare cũ heredibz̃ ma rite: R. Bar. in. d. l. diuortio. q̃ nõ. qz nõ inue nit in iure expssum. ꝛtrariũ tñ videtur verius qz infra annũ dicit mulier quasi esse in matri monio. C. dc̃ bo. ma. l. fi. ẽ sic ꝛsuluit do. Lar. q̃ nõ poterit alimẽta petere. si ꝛtra eoz̃ volun tatẽ alibi sit dcmorata dũmodo honeste posit apud eos dcmorari.
28 ¶ Utz̃ licite mulier possit pcipere certũ qd p alimẽtis ab heredibz̃ mariti. donec dotẽ sibi restituãt: R. q̃ sic. dc̃ iure cõmuni iuxta no. p Bar. post Ly. C. dc̃ bo. aut. iudi. pos. aut ei qui Et p ange. in. l. tricia. ff. solu. ma. ẽ Pau. d ca. ost. ecc. xxxiij. ẽ Panor. in. c. d prudẽtia. d̃ do. post di. re. recitat Joh̃. dc̃ ligna. in clemen. ex graui. dc̃ vsuris. ẽ sequit dicentẽ q̃ valet statu tum vt heres soluat certũ quid p centenario. Limitat tñ idẽ Pa. h̃ in ea q̃ non habet vnde aliunde viuat. sz non mihi placet ista limita tio qñ nõ accipit tale qd rõne lucri. sz ratõne interesse lucri cessantis. vtputa qz poti⁹ vellet habere dotẽ vt eã implicaret in possessionibz̃ vl' alijs negociationibz̃ dc̃ quibz̃ verisimiliter tantũ vel plus haberet. alias nõ liceret. Et sic ītelligo Jo. d̃ Imo. in dicta cle. ex graui. post Mat. dc̃ Mat. q̃ tenent nõ licere sine vsura. puta quia solũ accipit rõne lucri.
¶ Utz̃ vir licite accipiat possessionẽ in pign⁹ 29
p dote soluẽda. vide. j. vsura. i. §. xxv.

Dubium

fm Jsido. lib. ethi. est motus indifferens in vtrãq̃ partẽ ꝛtradictõis. vel dic q̃ dubiũ est equalitas rationũ ꝛtrariaz̃ fm phm.
¶ In dubijs vbi versat̃ periculũ aĩe semp tuti 1
or ps est eligenda. ẽ in ipis qd̃ certi⁹ est tenendum. ẽ qd̃ sine periculo explicari põt. ita dicit Pa. in. c. inuenis. dc̃ spon.
¶ Utz̃ in dubio dcbeam⁹ interp̃tari vt potius 2
q̃s nõ sit irregularis: R. vt colligo ex Pa. in. c. cũ tu fili ꝓposite. dc̃ testi. ẽ in. c. ad audientiã. dc̃ homi. Aut loquimur in foro aĩe. ẽ sic dcbemus interp̃tari irregularem: ẽ sic dc̃ alijs. vbi dubitat̃ dc̃ aliq̃ dclicto. vide glo. in. c. vnico. dc̃ scru. in or. fa. Sil'r dicendũ in foro quasi pẽnitẽciali. vtputa qz nõ agit̃ ad pnã ꝓprie. sed vt a ministerio abstineat. aut ab alio in quo subesset peccatũ. sicut i ꝛtractu mrimonij. Facit. c. significasti nobis. dc̃ homi. ẽ. d. c. inuenis. aut loq̃mur in foro ꝛtẽcioso. ẽ sic dcbemus interp̃tari ꝑ nõ maxime. vbi agit̃ dc̃ pena. puta quia celebrauit. qz collatõ ñ tenuit ẽ hmõi. qz in pẽnis melior interp̃tatio est fienda. vt in regula in pẽnis ẽ regula odia. li. vi. ẽ idez̃ dic in excõmunicatõne. ẽ similibz̃.
¶ Quo sunt interp̃tanda ab alijs facta dubia 3
primoz̃: R. c. estote misericordes. dc̃ re. iuꝛ. q̃ i meliorẽ partẽ. vide. j. iudiciũ. §. xvij.
¶ Uerba dubia sunt accipiẽda fm intentõez 4
ꝓferẽtis. ff. dc̃ re. iuꝛ. in ambiguis. ẽ vt res potius valeat q̃s peat. c. abbate. dc̃ ver. sig. al's fm cõez vsuz. c. dist. j. morẽ. vide. s. castitas. §. i.
¶ In quo differt dubiũ ab opinione ẽ fide et 5
sciẽtia. vide. j. opinio. in prin.
¶ In re dubia fides autoritas est requirenda 6
romane ecclie. xi. di. palã.
¶ In reb⁹ ambiguis absolutũ nõ dcbet esse iu 7
dicũ. xxxiij. di. c. habuisse. imo qñ dubiũ est i psona: vel in facto: vel in iure. nll'o modo sniã est ferẽda. xxx. q. v. iudicantẽ.

8 ¶ Nō dicit iteratū qđ dubitat factuz. đ pbi. nō hap. c. venies.

9 ¶ Dubio exīte i iure mīimonū tuti⁹ est ꝯ sta tuta hoim dimittere copulatos q̄z diuīgere ꝓiūctos ꝓtra statuta rei. c. licet ex q̄dā. đ testi.

Duellū est pugna duoꝝ. vt dicit i c. monomachiā .i. singulare certamen. ū. q. v. ꝛ fit ad pbationē alicui⁹ rei ita vt q̄ vicerit pbasse videat. qđ est phibitum sub pena mortalis pēti. qz ꝓtra legem dei ibi. nō temptabis dīm deū tuuz. Mat. iiij. ꝛ dicit in d. c. ꝛ ideo nō solū offerēs sz acceptās cū dantibꝫ auxiliū. ꝓsiliū vel fauorē ꝛ valentibus phibere ꝛ nō phibentibꝫ peccant mortaliter. Ad Ro. c. i. digni sunt morte q̄ ꝓsentiunt ꝛ non excusant ex ꝓsuetudine vel metu acceptantes. nisi vt infra dicā. qz potius debet quis quelibet mala tolerare q̄z malo ꝓsentire decernat. xxxij. q. v. ita ne. nec obstat. q̄ dauid cuz golia exercuit. qz auctoritate spūssancti fecit sicut ꝛ samson. vt dicit glo. in. d. c. monomachiam. xxiij. q. v. si nō licet.

1 ¶ Que pena est clerici in duello pugnantis? R. q̄ debet deponi. ꝛ est irregularis: tamen episcopus potest dispensare. dummodo mors vl membrorum diminutio nō interuenerit. c. i. de cle. pu. in du. nec solum efficitur irregularꝫ si ipe pugnat: sed etiā si aliū pro se pugnare facit. vt in. c. ij. eo. ti. ꝛ quicūq̄z hoc mādat consulit aut defendit si modo homicidiuz sequatur vel mutilatio. vt in. d. c. ij. dispensat tn̄ eps cū clerico in beneficio: etiā habēdo solū p sustētatione: vt in d. c. ij. cū ibi no. dūmodo non habeat curā animarū.

2 ¶ Sed nunquid ille qui cogitur a iudice tali modo: q̄ suspendetur. qz habet eū pro ꝓiūcto nisi duellū suscipiat. possit suscipe cū sit innocens? R. diuersa fuit opinio. vt no. in. c. i. eo. titu. sed mihi placet q̄ talis coactus tali coactione licite suscipiat: ꝛ etiā in causa ciuili q̄n nō imineat pbabile periculū mortis. qz sicut licet se defendere ꝛ res suas ꝛ alia facere que đ se nō sunt mala. sic pugnare q̄n alio modo non pt euadere. Facit. c. interfecisti. de homi.

3 ¶ Utrum clerici qui reliquias afferunt pugilibus ad pugnādum sint irregulares si sequatur homicidium? R. q̄ si omino sine ipis erāt pugnaturi nō erunt irregulares. alias sic. ꝛ sic intelige opiniones diuersas: ꝛ concorda p̄m hanc distinctionē.

4 ¶ Quod dictū est de duello. Idem dic de iudicio aque feruentis vel ferri candentis. c. fi. de pur. vul.

Ebrietas est priuatio vsus intellectus facta ad aliqđ tps ex imoderato potu vini: vel cuiuscūq̄z alterius rei potabilis. 1

¶ Utrꝫ ebrietas sit pctm̄ mortale? R. vt colligo ex Alle. in sedā sede. ꝛ glo. xxv. di. q. alias casu. ꝛ doc. ibidē. q̄ aut raro ꝓtingit. aut aliquādo. ꝛ doc. ibidē. q̄ aut inebrias se dupliciter. Si raro sic distinguo: q̄ aut inebrias se cognoscit vini potētiā ꝛ suā cōplexionē dispositā ad ebrietatē: ꝛ tn̄ magis vult ebrietatē incurrere q̄z a potu abstinere: ꝛ sic ē pctm̄ mortale. Aut inebrias se: nescit vini potentiā ꝛ ignorat q̄ ex tali potu possit inebriari vl nō aduertit. ꝛ sic ē nullū pctm̄ vl veniale ꝑm excessū i potu ꝛ negligentiā in aduertēdo. Si ꝯo assidua sit ebrietas: sic ē mortale pctm̄ nō ꝓpter iteratoēz actus. qz multiplicatio actuū venialiū ñ auget in infinitū. sz qz non pt esse q̄ hō assidue inebriet se nisi sciēs ꝛ volēs ebrietatē incurrat: aut saltē omittat diligentiā quā debet adhibere de necessitate ne inebriet cū habeat tps deliberatōis reprimendi motꝰ venialeꝫ ne ꝓcedant in regnum peccati. Ille ꝯo q̄ ꝓcurat vt q̄s inebriet se nō mortaliter peccat siue sequat ebrietas siue nō siue sit peccatū mortale. in eo q̄ inebriat se nisi q̄ ꝓsentit in damnū notabile ꝓximi. 2

¶ Utrꝫ ꝓpter sanitatē liceat inebriari? R. q̄ nō sine pcto mortali. tā in opante q̄z in patiente. enter vez est q̄ ꝑm san. Tho. ij. q. cl. alꝫ vbi potꝰ q̄ esset superfluꝰ sano nō erit superfluus infirmo. puta: qz dat ei causa medicine ad quocūq̄z dū vomitū ꝛ sine pcto: qñ talis infirmus id reḡrit. sz nō vsq̄z ad ebrietatē.

¶ Utrꝫ ebrietas excuset a pcto? R. q̄ excusat a tāto: sz nō a toto. Intellige q̄ ad pnā: sz q̄ ad culpā excusat a toto qđ fecit in ebrietate. qđ e sine vsu totalꝭ rōnis. ꝛ facit qđ no. xv. q. i. in. c. sane. ꝛ. c. si q̄s insanies. Quo ꝯo ad pnā. Pa. in. c. qz diuersitatē. de ꝓcess. pbēn. tenet q̄ si putat nisi id qđ ex culpa imediate ꝓcedit. non qđ mediate. ꝛ facit qđ no. in tex. ꝛ in glo. xxv. q. v. de occidēdis. ꝛ in. c. licet. de testibꝫ. vñ dicz q̄ licz q̄s excōicet ꝓpter suā culpā ñ in impurtat postea ei q̄ bñficiū ñ ꝓsulit infra tps debitū nisi fuerit i mora pētede absolutōis. qz culpa nō est cā imediata: sz excōicatio q̄ est pena. sic i ꝓposito sz sumptio potꝰ supflui fuerit causa. ꝛ cā imediata ꝓuatōnis vsus rōnis. nō tn̄ est cā imediata homicidij vl alterius qđ facit. ꝛ iō ñ erit irregularꝫ ꝑm istā opi. Ri. in i. iij. di. xv. tenet q̄ erit irregularꝫ. ꝛ q̄ ei imputant ad pnā oia q̄ sequunt. sz mihi placet magis opio

Pa.⁊ p eo est tex. cū glo. in. c. de cetero. de homicidio: nisi voluntarie inebriare voluisset vt postea nesciēs occideret. qz sic ei imputaret. sicut tenet glo. in d. c. de cetero. etiā qōcunq; qō secutū est q̄uis mediate pcessisset.

4 ¶ Utr̄ ebrietas largo mō dicta: q̄ qs nō tota liter p̄uat vsu rōis ſz bñ alterat. scit tñ qō facit bio nō excusat a malo qō p̄petrat exquo scit qō facit: nec etiā credo talē excusari a peccato mortali q̄ sciēter tm̄ bibret q talē graueđinez incurreret. tū ꝓpter periculuz ebrietatis. tū qz sine notabili lesione rōnis hoc fieri nō p̄t. In eo aūt cui ħ accidit inaduertenter siue raro si le. qz nō facit a ꝓposito ⁊ sciēter. qz nō ita tenetur talē alterationē vitare sicut ebrietatē. q̄ p uat vsu rōnis totaliter.

5 ¶ Utr̄ teneāt gesta p talē ebriū: R. q nō q̄ꝫ p p̄ie est ebri⁹. ſz q̄ nō est ꝓpie ebri⁹ ſz ꝯfortatus ⁊ scit qō facit tūc tenet. licet in multis succurrat ei vt in iuramēto ⁊ ꝯfessione ⁊ sil'ibꝫ p̄r misericordiā iuris. vt. s. dixi Blasphemia.

Ecclesia sumit multipliciter. vt. l. viij. di. c. q̄ti vices. c. vlti. de ẏbo. sig. c. causa. ⁊. c. cū cleri ci. in glosis ⁊ ibi vide.

1 ¶ Eccl'ia vniuersalis q̄ est collectio fideliū nō pōt errare in fide seu ei⁹ articulo. neq; in his q̄ ad tot nos mores necessarios ad salutē ptinent qz ēps p ea orauit vt nō ꝺficeret fides eius. ⁊ sic intellige. xxiij. q. i. a recta. In alijs aūt ne/ nept errare. qz sequit opiniones q̄ p̄t falli. ⁊ sic intellige. c. a nobis. el. q. de sen. ex.

2 ¶ Ecclesia romana ibi est vbi sunt boni. vt dicit glo. in. c. q̄uis. xxi. dist. ⁊ sic patet q tēpore mortis xp̄i remāsit in sola virgine maria.

3 ¶ Eccl'ia an dicaī illa q̄ non est cōsecrata: R. Pa. in rubrica de ꝺse. ec. vl' al. q ñ ꝓpe ſz Basilica. i. dom⁹ regꝫ. alle. glo. cū tex. i. c. i. ō religi. do. ⁊ facit ad statuta. vt delictū cōmissuz in ecclesia ñ ꝺsecrata nō sit cōmissuz in eccl'ia. licet improprie accipiaī vnū p altero. Itē eq̄uoce dicit eccl'ia oratoriū: licet ꝓpie oratoriū sit locus aptꝰ ad orādum. quē q̄ꝫ i domo sua edificare potest.

4 ¶ Eccl'ia ꝫ Matrix. Aliq̄n est cathedral'. vt in c. venerabili. ō ver. sig. aliq̄n est baptismal' seu parochial'. vt in. c. ex trāsmissa. de pscrip. ⁊ i. c. ad audiētiā. el. i. de ec. edi. no. do. Lar. in clem̄e romani. de elec.

5 ¶ Eccl'ia material' cui⁹ autoritate ꝺz fundari: R. q autoritate ep̄i ꝺyocesani. vt i auten. de eccle. ti. §. si q̄s aūt. ⁊ ō ꝺse. dist. i. c. nemo. el. i. ⁊ ħ vez i loc⁹ nō exēptis. i exēptis ẏo null⁹ p̄t edificare sine licētia sedis aplice. vt i. c. autoritate. de p̄uil'. li. vi. ⁊ sic intellige. c. ō locuz. cū. c. se. ō ꝺse. dist. i.

¶ Utrū deb̄eat eccl'ia edificari sine dote: R. q 6
eccl'ie mendicantiū sic. alie ẏo nō. nisi i monasteriꝭ q̄ habēt reddit⁹. vt no. in. c. i. de censi. ⁊ dos est mālsus terre: q̄ multipl'r ꝺz. vt no. glo. i. c. ẽm canonicā. xxij. q. viij. ⁊ ō. c. i. no. Pa. q accipiť ħ p dote ecc'ie p sustētatōe mistri q̄ mālsus ꝺz esse liber ab oñi ꝺmutate tpali. vt i dictꝭ iurib⁹. ⁊ no. Inno. ⁊ Do. ⁊ Jo. an. i. ō. c. i

¶ Quis tenet ad eccl'ie reparatōez: R. Pa. in 7
c. i. ō eccle. edi. q ō iure tenet plat⁹ dare quartā partē reddit⁹. si spēales nō sunt ad ħ deputati vl' si ꝺsuetudo nō trāstulit on⁹ fabrice i ppl'o. nec valet ꝺsuetudo i ꝺtrariū. vt in. c. cognouimus. xij. q. ij. in. d. c. i. qō intelligē q̄ñ superest aliq̄d detractis necessarijs sibi: alias nō tenet ẽm eundē Pa. in. c. de his q. ō eccle. edi. ⁊ qō dico de plato intelligo ō oib⁹ bñficiatꝭ in ea. vt dictꝭ. c. i. ⁊. c. de his. Si ẏo ꝺsuetudo trāstulit onus fabrice i seculares tenent ipi. ar. c. ad aplicaz. de simo. qō limito nisi eccl'ia abundaret. ⁊ ipi seculares i magna egestate essent. ar. c. auz. cū similib⁹. xij. q. ij.

¶ A q̄ ꝺz ꝺsecrari ⁊ de recōciliatōe ei⁹: vide. s. 8
Cōsecratio eccl'ie. De ei⁹ immunitate. vide. j. Immunitas.

¶ Utr̄ oblatōes q̄ fiūt capelle cedāt eccl'ie pa 9
rochiali ifra quā ē sita: R. Pa. ⁊ do. An. in. c. pastoral'. ō his q̄ fiūt a pla. q sic p locū a spēali i. c. ad audiētiā p̄mo. ō ec. edi. Infert etiā do. An. ibidē q oblatio q̄ fit imagini picte i muro alicui⁹ parochie cedit eccl'ie parochiali. Facit glo. i. l. statue. ff. ō usufru. ⁊ Angel⁹ i sua diputatōe q̄ incipit. in resulgēti palatio. ħ limito vez qñ fit i tuitu eccl'ie parochial'. alias nō. de q̄. j. Utotuz. iij. §. xxvi. Idē do. An. no. sup R. ō parochiꝭ. q oblatōes q̄ fiūt celebrāti in alteri⁹ eccl'ia sunt rectoris illi⁹ eccl'ie. nisi sit epūs in ꝓpria dyocesi. vl' archiepūs in tota p uincia dū visitat. qz tunc epo vl' archiepo cedunt. qz tota dyocesis censet. Parochia de rapto. c. i. de paro. c. sup eo. ⁊ prouincia est parochia archiepi. c. romana. §. fi. de censi. li. vi.

¶ Eccl'ia nō ꝺsecrata an gaudeat eodē p̄uile- 10
gio q̄ ꝺsecrata: R. Pa. in. c. fi. de ꝺse. ec. vel al. q sic. q̄ñ autoritate epi est edificata. multa p ħ allegātur in glo. ibidē.

¶ Ecclesie parochialis collatio ipso facto est 11
nulla. si fiat ei qui non attigit. xxv. aūnū. Itē

collata ei q̄ nō est sacerdos si infra annū a tpe
ꝓcessionis z adepte possessionis non fuerit sa/
cerdos ordinat⁹ vacat. licet alteri ꝓferri ñ pos
sit nisi cōpleto anno trāsacto. ꝛ de quo dic vt. s.
Clerici. vij. §. v.

12 ¶ Ecclie parochiali p̄ntat⁹ p̄t admitti q̄uis
non sit in sacris. dūmō infra tps debitū possit
ordinari in sacerdotē. c. si is. de instit. li. vi. sz si/
ne p̄sentatōne instituī nō p̄t nisi dispensatiue
ꝑm Joh. an. i. c. ꝓtereꝙ. de eta. z q̄li. ordi.

Electio est alicui⁹ ꝑsone idonee ad dignita
tē vel fraternā societatē ꝑuata forma
canonice facta vocatio. ꝫ colligit ex. c. cū in cū
ctis. z. c. cum eccl'ia vulterana. z. c. qz ꝓpter. de
elec. z. c. cū olim. de arbi.

1 ¶ Ad quē ptinet electio⁹. R. de iure cōi spectat
ad collegiū. Nā q̄libet ꝯgregatio debet sibi de
iure cōmuni eligere ꝓlatū. nisi ꝯsuetudo sit in
ꝯtrariū. de elec. c. i. xvi. q. vi. ꝯgregatio. xvij.
q. ij. abbatē. z. c. se. vñ ad eā spectat etiā si duo
solū vel tres fuerint. de elec. c. i. de ꝯsue. c. cū di
lect⁹. imo vt tenet glo. in. c. ij. de postu. ꝓla. In
no. z Posti. z cōiter doctores. Jus vniuersi/
tatis p̄t remanere i vno solo oīb⁹ alijs mortu
is vl' ꝓuat' suspēsis vel excōicatis. tex. est i. l.
sicut. §. sz si vniuersitas. ff. qđ cuiusq; vniuer.
cū glo. z Bar. vñ in isto casu ptās eligēdi pti/
net etiā ad pauciores q̄ maiorē ps est inhabi
lis ad eligendū: puta excōicati vl' suspēsi: z sic
minorē ps repsentat totū collegiū cū inhabiles
nō cōprehēdantur in numero. Facit. c. illa. de
elec. bona glo. in cle. ꝙ circa. de elec. Iste tñ sol⁹
nō posset se eligere. qz notaret ambitiosus. c. ꝙ
vestras. de iurepatro. ptinet etiā aliq̄n ex ꝯsue
tudine vel ꝓuilegio ad alios q̄s de collegio.
c. cumana. de elec.

2 ¶ Utr ptās eligēdi devoluat ad alios de col/
legio. q̄n alij sunt ꝓuādi ptāte eligendi ꝑ ea
vice. R. glo. in. d. c. ij. ꝙ nō anteq̄s ꝓuenit.

3 ¶ Quid si ñ vocent alij q̄ sunt ꝓuati vl' inha/
biles ad eligēdū. R. Pa. in d. c. ij. ꝙ tenet ele/
ctio z alia capitularia. licet nō dū sit discussuz
an sint ꝓuati. qz sufficit ꝙ postea p̄nt ꝓuinci.

4 ¶ Utr ꝓuersi sint de capl'o z habeāt vocē i ele/
ctione ꝓlati. R. Ludo. de ro. in suis notandis
tenet ꝙ non. allegat. c. ex eo. de elec. lib. vi. nisi
antiq̄ ꝯsuetudie ꝫ hrent ꝑm Inno. in. c. ij. de
instī. Idē tenet Fede. ꝯsilio. cvij. p tex. in. c. et
si xp̄s. de iureiurā. in ꝓbo vos z ꝓuersi. qđ essz
fruſtratoriū mon̄asterij vestri.

5 ¶ Utr electo⁹ possit vnū vl' pl'es ꝓcuratores
instituere ad eligēdū. R. ꝙ sic. si ipe sit absens
z iusto impedimēto detineat. sz optet ꝙ si ples
ꝓcuratores instituit ꝙ q̄libet sit i solidū aliter
nō admittet. z si simł ꝯcurrāt ꝓtio erit ꝯdi/
tio ꝓoccupātis. Si ꝫo null⁹ eoꝝ ꝓcuparet
aut capitulū admittet quē voluerit. vel si ma
ior ps capituli nō ꝯcordat. admittet q̄ pluri⁹
instituī. Itē optet ꝙ ꝓcurator sit de collegio. z
si null⁹ vellet esse nō posset extraneū capitulo
nolēte deputare neq; p l'ras votū suū exprimere.
Itē tertio optet ꝙ ꝓcurator instituī nihil
vnū suo noīe z alteꝝ noīe ꝓcuratorio. q. nihil
valeret. nisi dñs speciale mandatū habeat de
aliq̄ noīando. qz tūc illū noīe dñi z alterius
noīe poterit noīare. c. si q̄s. de elec. lib. vi. 6
¶ Utr illi q̄ nō sunt ꝓfessi tacite vl' expſſe lo/
cis reg'aribus sunt admittēdi. R. ꝙ nō. vt pa/
tet in d. c. ex eo. nec illi q̄ ꝑ eoꝝ regulā vl' cōsti
tutiones ꝓhibent sicut minores.

¶ Utr illi q̄ nō sunt subdyaconi habeāt vocē 7
in capitulo in cathedralibus collegiat' secular⁹
bus vl' regularibus eccl'ijs. R. ꝙ non. etiā si ab
alijs libere ꝯcedat. cle. vt hi q. d eta. z q̄li. Qui
dā tñ limitāt q̄ ad illos q̄ nolūt ordinari laica
ꝓfessi tñ cū clericis admitti debēt de iure cōmu
ni. vt in. c. messana. de elec. nō laici ꝯuersi nūq̄
vbi habet ꝯsuetudo ꝙ admittant. vt no. glo.
in ꝓbo electōibus. in d. c. ex eo. vt in d. cle. vt hi.
qz dictū. c. ex eo. excludit solū laicos ꝯuersos. 8
¶ Quis nō p̄t eligere. R. ꝑm Inno. z Pa. in
d. c. ij. de postu. multi ꝓuant ptāte eligendi.
Primo excōicati maiorē excōicatiōe. c. ꝓstitu
tus. de appel. sec⁹ de minori. de cle. ex. mi. i. vi.
Secdo suspensi ab officio. de ꝯsue. c. cū dilect⁹
Tercio interdicti. de elect. c. cū inter. Quarto
quibus interdictū est eligere sine supiorꝭ licē
tia. de elec. c. fi. Quinto q̄ sciēter celebrauerūt in
loco interdicto. de sen. ex. c. is q̄. li. vi. Sexto
illi q̄ in ea vocatōe elegerūt sciēter indignū. c.
cū in cūctis. z. c. innotuit. in si. de elec. Et idem
si ꝓcauerūt in postulādo. c. scripti. co. ti. qz
ꝑ ea vice sunt ꝓuati ptāte eligēdi si facta nōia
tione secuta fuit postulatio vel electio. sec⁹ si nō
sit secuta. qz nō sunt ꝓuati. c. ꝓpterue. eo. dem
lib. vi. Septimo pupilli. c. ex eo. eo. ti. lib. vi.
Octauo laici ꝯuersi. Nono nō ꝓfessi. Decī
mo nō subdyaconi. de q̄bꝫ dic vt. s. dictus est.
Undecimo illi q̄ ꝑ laicalē abusum elegerunt.
eo. ti. c. quisquis. Duodecimo nō eligētes in/
fra temp⁹ debitū. vt. j. dicā.

¶ Ūñ debet fieri electio⁹. R. ꝙ in cathedralibus
vel regularibus eccl'ijs infra tres mēses aliter de
voluit ad superiorē proximū q̄ superiorꝭ si infra
ꝓfatum terminū nō elegerit devoluit ad alium
superiorē. z sic vsq; ad papam. vt in. c. nec ꝓ.

defectu. de elect. nisi iusto impedimẽto fuerit impditi. vnde tenent electores ꝓsentare electionẽ electo et petere ꝯsensum eius infra octo dies postq̃ cõmode poterunt: alioquin sunt sum spensi p tres annos ab omibꝫ bñficijs ipius eccliesie. c. cupientes. ℌ. ceteꝝ. li. vi. eo. ti. In aliis ad ꝓximũ superiorẽ deuoluit: vt in. c. de mlta. de ꝓben. et in. c. nulla. de ꝯcess. ꝓben.

10 ¶ Utrum possit fieri electio ante sepulturã ꝑdecessoris. ter. in. c. bone memorie. el. ij. eo. ti. tenet ꝙ nõ. si tñ fieret valeret fm glo. ibidẽ.

11 ¶ In q̃ loco debet fieri electio? R. ꝙ ꝓt fieri in quocũq̃ loco honesto maxime fm ꝯsuetudinẽ: vt in. c. casus eodẽ. dũmodo non sit locus clãdestin⁹. q̃ electões q̃ fiũt in cameris ꝓ occulta ꝯuenticula reprobant. lxxix. di. c. ij. et. c. si transit⁹. ꝓterea electões epoꝝ solent fieri in ecclesijs. c. ꝙ sicut. eo. ti.

12 ¶ Utrum in loco interdicto facta valeat? R. Pa nor. in. c. i. de postu. ꝓla. ꝙ licet Archi. in. c. in noie. xviij. di. teneat ꝙ nõ valet. tñ Hugo ver celleñ. et Joh. an. et cõmuniter docto. post eum tenẽt. ꝙ valet et postulatio et electio. qꝝ sunt q̃dã ꝯtract⁹. et ꝓbatur p tex. d. c. Fallit hoc i electione papæ. vt in. c. ybi periculũ. de elec. li. vi.

13 ¶ Qui sunt vocandi ad electionẽ? R. ꝙ oẽs q̃ sunt ꝑsentes ad q̃s ptinet eligere. et etiã absentes sunt vocãdi fm ꝙ ꝯsuetudo se habet. c. cotẽs eo. eo. ti. qꝝ licet de iure absentes sint vocandi vt in. c. qꝝ ꝓpter. eo. titu. tñ ꝯsuetudo ꝓt introducere vt nõ vocent. et valeat electio. vt notat Pa. in d. c. coꝛã. et in. c. cumana. eo. ti.

14 ¶ Quo sunt vocandi? R. ꝙ vel ꝓdo vl̃ scripto vl̃ consueto signo campane et huiusmodi fm consuetudinẽ.

15 ¶ Utrum possit statui termin⁹ minor triũ mensium in q̃ si nõ ꝯueniãt licite ꝓcedat ad electionẽ? R. fm Hosti. ꝙ si due ptes ꝑsentes sunt et sens saltẽ vni de collegio cõmittere vices suas causa coartatõis assigneꝫ. sic ꝓt: qꝝ tunc ꝓt ab c. qꝝ ꝓpter. eo. ti. Si ꝓdo due partes absentes sint vel nõ sit causa coartatõis. sic nõ ꝓt. sꝫ debet expectari vsq̃ circa finẽ triũ mensiũ. Et sic intellige docto. et ꝯcor. in. c. cũ inter vniuersas. et. c. cũ nobis. eo. ti.

16 ¶ Utrum pulsata campana si minor ps sit q̃ cõuenit possit fieri electio? R. Pa. in. c. ex causis eo. ti. ꝙ in negocijs q̃ possunt expediri ꝑ ꝑsentes qd̃ est regl̃are iuxta no. ꝑ glo. i. c. ij. d̃ testi. li. vi. sufficit vocatio ꝑ sonũ campane. dũmodo talis sit campana ꝙ ipius son⁹ possit peruenire ad intelligentiã existentiũ in loco. Sed in negocijs in quibꝫ absentes sunt vocandi nõ sufficit vocatio ꝑ sonũ campane. Sed absentes debẽt vocari ꝑ nunciũ vel ꝑ lr̃as. vt in. d. c. cuꝫ inter. et. c. qꝝ ꝓpter. eo. ti. et ita videt sentire Inno. in d. c. in causis. et in. c. ij. de no. op. nũci. Sꝫ qꝝ Bar. in. l. omes ppli. ff. de iusticia et iure. tenet ꝙ q̃tũcũq̃ pulset campana. nisi cõueniãt due ptes vniuersitat⁹ saltẽ nõ valet qd̃ fit p. l. nominationẽ. C. de decurio. et in. l. nulli. ff. ꝙ cuius. vniuersi. et. l. fi. C. de pre. decu. et sic cõmuniter trãseũt legiste. Tu tñ dicas ꝙ opinio legistarũ est vera. q̃ñ campana pulsat ab eo q̃ nõ habet ptatez. puta ꝑ aliquẽ de vniuersitate. qꝝ minor ps de duabꝫ vniuersitat⁹ ñ habet autoritatẽ cõuocandi vniuersitatẽ. vel q̃ñ pulsando nõ intelligit ꝑ vocatõne ad tale q̃d peragendũ. sꝫ indifferẽter pulsat. sec⁹ q̃ñ pulsat ꝑ eũ ad quẽ ptinet aduocare. et tali modo ꝙ omes sciũt se vocatos Et sic intellige et limita. l. nominationẽ. et ꝑdictã. l. nulli. l. autẽ fi. ꝑdicta nihil ad ꝓpositũ. qꝝ dicit ꝙ decretũ non debet ex tabella recitari. Intelligo ibi tabella. i. tabellionẽ. qꝝ istud nõ est delegabile. et sic non facit ad ꝓpositũ. licet Bar. exponat tabella ꝑ instrumẽto pulsatili. sꝫ no. bñ. et sic tene ꝙ valet q̃ñ sunt ꝑsentes. et q̃ñ pulsat ꝑ eũ qui ꝓt vocari. et tali modo ꝙ intelligant se vocatos. Et sic cõcor. dicta canonistarũ. in d. c. ij. et in. c. i. de maio. et obedi. et in. d. c. in causis. de ℌ vide. j. statutũ. ℌ. xij. et. xiij.

¶ Quid si aliq̃s sit in ciuitate vl̃ monasterio ĩ firm⁹? R. fm Hosti. ꝙ scrutatores debẽt ire ad eũ et inq̃rere votũ eius. sicut vota ꝑsentiũ. qꝝ ꝑsens est q̃ in ortis est. ff. de pcur. l. i. iuncta. l. v. nec erit necesse ipm in collatõne. aut aliꝫ q̃ se quunq̃ req̃rere. sꝫ sufficit ꝯsensus in scrutinio habit⁹. et ꝯcor. Inno. Posset etiã talis ꝓcurator ꝑ ꝯstituere vnũ de collegio cũ iusto impedimento detineat. vt supra dictũ est 17

¶ Utrum vno electoꝝ ꝯtempto nec vocato sit irritanda electio? R. ꝙ sic. si ipe vult. põt etiã ratam habere si vult. c. ꝙ sicut. eo. ti. 18

¶ Utrum elector possit renũciare voci sue? R. ꝙ sic. qꝝ q̃libet ꝓt renũciare iuri suo. C. de pac. l. si q̃s in ꝯscribendo. Si tñ accedat admittẽdus est in omibꝫ q̃ circa ipam electionẽ faciẽda restant. c. ecclesia vestra eodẽ. i. R. 19

¶ Quis debet eligi? R. ꝙ melior non simpliciter. sed q̃ melior erit tali ꝓlationi. Vñ Piero. viij. q. i. licet q̃ ꝓstantior est ex omi populo. q̃ doctior. qui sanctior. q̃ etiã in omi virtute eminentior ille eligat. lxxxiij. di. c. metropolitano dicit optim⁹ debet eligi. Intellige fm iudiciũ ꝯscientie eligentis. 20

21 ¶ Utrū peccet mortaliter q̄ nō eligit meliorē illi plationi fm iudiciū siue cōscientiē. R. Hen. de gan. in. iij. quol. q. xxxij. dicit q̄ si duo bona pponant vni. si cetera sunt paria: puta eque pcepta: eque facilia: z hmōi tenet sub pcto mortali eligere melius bonū. ratio: qz eligēdo minus bonū ptemnit bonū vbi habet rationē pfecti. s. maius. z sic pfert in sua electōe defectū boni ipsi bono. ex q̄ duo sequunt absurda. Primū q̄ statuit sibi in bono illo minori finē bonū. in eo qđ excludit maius seu qđ amplius est in maiori. ptra qđ dicit glo. sup illud ad Phil. Non q̄ iā acceperim aut pfectus sim. Nemo inqt fidelium z si multū pfecerit dicat sufficit mihi. q̄ em̄ h̄ dicit exit de via ante finē. Secōm absurdū est q̄ ptemnēdo illud bonū qđ est amplius in maiori bono cum nō sit in eo nisi ratio boni ptemnit in eo bonū. qz bonū. q̄re cū ratio boni ptemni nō possit: nisi cōtemnēdo primum et summū bonū. qz oīe bonū est aliq̄ ratō primi boni. ergo eligēdo minus bonū ptemnit primū bonū: non solū indirecte sicut q̄libet aliud pctō z q̄ vellet si esset possibile summū bonū. z etiā illud delectabile z pptera ne delectationē amittat cōtemnit summū bonū. Iste vero non sic. sz absolute nō vult sibi illud bonū adesse. z ita neqz bonū simpliciter: qz bonū. sz qz h̄. z sic simpliciter ptemnit absolute bonū simpliciter nolens in bono pficere qđ est a bono deficere. fm Ber. z fm glo. ad Phil. iij. Ad ea ḡo q̄ sunt pora extendēs dicit ad futura merita a q̄bus si cessaret pderet z pterita. Sec9 si ex carnali affectione. qz talis affectio mutat rōnez ptent9. q̄m iste q̄ pfert min9 bonū sine affectōe. nō cōtemnit nisi bonū: qz bonū. qđ nō vult. z ita directe z ex malicia. Ille ḡo q̄ ex affectōne pfert nō ptemnit bonū: qz bonū. qz bene vellet habere maius bonū. tñ pptera affectionē pfert min9 bonū z ptemnit indirecte mai9 bonū. z sic fm exigentiā illi9 affectōis z libidinis in ea poterit esse ptempt9 venialis. hec ille. Ex hoc ergo collige q̄ q̄ eque faciliter pt eligere meliorē ad illā plationē seu officiū si solūmodo ideo non eligit meliorē. qz nō vult q̄ peccat mortaliter i quacūqz electōe. Si ḡo ideo nō eligit meliorē fm iudiciū siue cōscientie ex aliqua affectōne. puta qz est sibi inimic9 ille melior. vl̄ qz min9 idoneus est sibi benuolus z hmōi. tunc distinguendū est an electio sit de maiori dignitate. puta papatu. episcopatu. z idē de oīmbus curā animaq̄ habentibus. z sic peccat mortaliter. ar. c. nihil. de elec. Si vero sit de aliis electōnibus erit peccatū veniale. dūmodo sit dignus. h̄ est nō habeat aliqđ canonicū impedimentū. his videt̄ cordare Thom. vi. quol. q. vi. licet nō scure. qz ibi dictis oportet addere q̄ dicat de acceptione psonaq̄. nec obstat qđ dicit in. c. cum olim. c. cū dilecti. z. c. cū inter canonicos. z ibi glo. ea. ti. q̄ sufficit sit dignus. qz R. Tho. vbi s. q̄ ista intelligunt q̄ ad forū ptentiosum. in q̄ nō reprobat electio dummodo sit dign9. Si aūt eligit indignū in ecclīasticis. sic est mortale. In tpalibus ḡo nō credo mortale nisi in maioribus dignitatibus: puta dominio. in aliis aūt officijs nō. nisi sit talis q̄ eligit q̄ ex ei9 electōe sit secuturū aliqđ notabile damnū in illis q̄bus habet exercere tale officiū. vt qz rabellio q̄ nescit dictare in strumēta. vel iudex q̄ nescit dictare in re sententiā z hmōi. 22

¶ Utrū eligentes incognitū saluent cōscientiā. R. Pa. in. c. bone memorie. el. ij. de postu. pla. q̄ nō. p tex. ibidē q̄ vult vt plenā habēt notitiā. Limita h̄ vel p se vel p eos cū quib9 dispensatus est. c. scriptū est eodē. 23

¶ Que sunt canonica impedimenta. R. redūcunt ad octo. Primus si est mal9 z male vitē. vnde Dyonisius in epla ad Demophilū monachū. q̄ nō est gra illuminat9 nō est iste facerdos. sz inimic9 dolosus. delusor fuit pri9 z lupus ptra dñicum pplm pelle ouina armat9. hec ille. Et ex h̄ dicit Tho. vbi. s. q̄ epistēs in pcto mortali est indign9 ad platurā ecclesiasticā q̄ officiū spūale exequēdū. Secundū si est excōmunicat9 maioris excōmunicatōe. c. sicut nos el. i. de appel. Terciū si est excōmunicat9 minoris excōicatōe. c. fi. de cle. excō. mini. Quartus si est suspēsus vel interdict9 aut interdicti nō seruauit. c. i. de postu. pla. c. cū dilect9. de sine. Quintū si nō est legitime nat9 etatis vbire et litterature ꝓuenientis. vt in. c. cū in cūctis. de. ti. vel habet aliqđ de alijs impedimētis circa ordinādū. de quib9 vide. j. Ordo. iij. Secundus si semel ppter vicium psone fuit reprobat9. cū per eo. e. ti. Sec9 si cassata fuit electio ppter vicios um pcessum. c. innotuit eo. ti. Septimus si est episcop9. qz nō potest eligi ad aliā dignitatē. sed debet postulari. c. fi. de postu. pla. Octauus in aliqua religione nō potest eligi qui non professus in ea. c. nullus. eo. ti. li. vi. z de cū romani. e. ti. in episcopū tñ potest eligi non 24 uitius. d. c. nullus.

¶ Utrū electio de tali habente aliqđ pdictorum impedimentorū sit nulla ipso iure. R. q̄ sic. ex cepto in habente primū impedimentū. tenet um. qz est cassanda. vt patet in d. c. fi. de cle. mini. z electores sunt priuati ipa vice electē. z suspensi triennio ab ecclīasticis bñficijs ipso facto. vt in d. c. cū in cunctis.

25 ¶ Quō debēt fieri electiones. R. q tres sūt forme a iure nobis tradite. vt in d. c. qz ppter. eo. ti. ideo electio q nō fit fm vnā iparū est nulla ip so iure. vt ibidē.

26 ¶ Prima dicit forma scrutinij i qua reqruntur ista de necessitate. aliter esset nulla electio. Primū q oēs q debēt esse z volūt congregent̄ psenti collegio: z deputent̄ ad scrutāda vota omniū de collegio: z nō sint nec plures nec pauciores fm cōmunē opinionez. Posset tn teneri opinio Hin. z Lancre. in d. c. qz ppter. qn i collegio essent pauci q sufficerēt duo. z qn nō essent nisi duo sufficeret vn⁹ vocatus testibus fm Inno. z placet Pa. in d. c. qz ppt. tenēt etiā aliq q si p dicti tres nō essent de collegio eligentiū: nō esset inualida electio. sz cōmunis opinio tenet q oportet sint de collegio: aliter sit nulla. z quelibet magis ire. Tertiū q isti tres exqrant vota singulorum in secreto. s. ab aliis de collegio. qz bn possent esse alij testes q nō sunt de collegio: dū modo nō sint tales q possent timore incutere eligentibus. qz tunc possent refutari sicut z scrutatores. si tales essent vel aliqs ipor. z esset iusta causa appellādi. fm Pa. in d. c. qz ppter. Quartū q ista inquisitio fiat singillatim nō bini vl trini sunt vocādi. Quintū q vota oim exquirant. qz si vn⁹ ptemneret ñ valeret. Sextū q scribāt vl p seipos vel p tabellionē vota oim. Septimū q mor. postqz fuerit in scriptis redacta vota oim publicent̄ in cōmuni. ibi dicto glo. mor. s. in cōtinēti nullo actu ptrario interposito. Octauū q facta publicatione fiat collatio numeri ad numerum. meriti zeli ad meritū zelū. Nonū q facta collatōe fiat electio per vnū de capitulo nōie capituli. z p ōba singula ris nūeri. vt i. c. sicut. eo. ti. li. vi. dicat sic. ego N. nōie meo z oim vestrū q mecū in ipm cōsentis eligo. N. in epm ꝛc. vl si ipe eligēs ñ cōsensisset dicat nōie oim vestrū q in ipm ꝛc. Decimū q electio fiat de eo in quē maior z sanior ps totius capituli cōsensit. z sanior pars pūmitur semp maior pars. c. dudū. eo. ti. z in. c. eccl'ia vestra. eo. ti. dicit vbi maior est numerus zelus maior pars pūmit. Undecimū q dicta electio solēniter z publice denunciet. Duodecimū q seruet ordo oim pdictor successiue sicut enumerauimus. Aliter si ppositus nihil valet. Addūt aliq mlta alia q dicūt esse de suba huius forme. sz communiter nō tenent nisi de supdictis. Et qbus patet q difficilius est ista forma in qua mlti z docti deficiūt ignorātes practicā. vt dicit glo. in c. cū expediat. li. vi. eo. ti. Dico etiā q ē periculosa religiosis. z illis q vinūt simul. qz cū intelligunt aliqs nō dedisse voces mō q voluissent recipiūt aliq passiones. z sepissime eligētes aliq hūano respectu nō eligūt fm iudiciū scientie. Un tex. in. c. vbi periculū. in. §. cetez. d elec. li. vi. dicit cū arbitriū vel ordinat⁹ captiuat affect⁹ vel ad certuz aliqd obligatōis cuiusqz necessitas adijcit cessat electio dū libertas admitur eligēdi. Decibi. Et pptera est alia forma securior z expeditior q sequit.

¶ Scda forma dicit forma cōpromissi. vt d. c. qz ppter. s. cōmittēdo aliqbus viris idoneis ptātez eligēdi. Ista aūt cōmissio siue istud cōpmissum pt fieri dupliciter. Primo limitate scz vt cōpromissarij teneant eligere illū i quē maior ps totius capituli habitis votis oim d capitulo singillatim z secrete ab ipis consenserit. z ista est forma de q in. c. cū dilect⁹. eo. ti. z in. c. cū expediat. e. ti. li. vi. z ista est melior oibus formis. qz electores nō abdicāt a se ptātez nominationis. Et ad istā formā nō requrit de necessitate. nisi pmo q cōpromittētes sint simul congregati: z oēs q debēt z volūt interesse. Secōm q cōpromittāt in vnū vl duos tres aut qt volunt siue sint de collegio vel nō. dūmodo sint clerici nō laici. c. attingit. de arbi. Tertiū q cōpmissari⁹ vl cōpromissarij scrutent̄ vota singulorum secrete z singillatim. Quartuz q eligat illū in quē maior ps totius capituli consensit: dicendo. Ego. N. cōpromissari⁹ de consensu z voluntate cōpromissariorum meorū si habet alios de tute cōpromissi in nos facti eligo i epm. N. in quē maior pars totius capituli consensit. Et si in pma scrutatōe nō consensit maior pars totius capituli replicare debet tā in ista q in pma forma scrutinij donec consentiant in aliquē. c. cū terra. eo. Et si dubitaret aliqs de fraude cōpromissarij possent eligētes qlibet ipor. singillatim facere fieri tres vl duas cedulas. in quaz qlibet esset scriptū nomē alicui⁹ q est in opinione eligendi. z ipis acceptis a cōpromissario ponat vnā de pdictis cedulis in q sit scriptū nomen illi⁹ quē vult nōiare i aliq scatula q sit coram cōpmissario: qbus a qlibet sic positis tūc cōpromissari⁹ coram oibus extrahat oēs dictas cedulas: et postea eligat illū in quē maior pars totius capituli consensit: z sic cōpromissarius nō poterit scire qs dedit vocē isti vel illi nec fraudem facere. Et ad huāda istā formā sic z primā: sufficit q maior pars totius capituli consentiat fm Lapū quē sequit. Se. in d. c. cū expediat. qz nulli fit piudiciū cū qlibet nominet quē vult. Fit scdo cōpmissuz simpliciter. s. vt cōpromissarij eligāt quē volūt. z isto modo nō pt fieri nisi oēs cō-

sentiãt:alias vno ꝓtradicente nõ valeret.q; si oẽs ꝓsentiunt nõ req̃rit nisi vt eligãt sic. Ego N.cõpromissari⁹ ꝛc ꝓsensu cõpromissariorũ meoꝝ virtute cõpromissi in nos facti eligo in ep̃m.N.ꝛ si pdicti nõ elegerint vl maior pars ipoꝝ elegerit indignũ scietер.electio ꝛcuoluit ad capitulũ qđ in eos cõpromisit.

28 ¶ Tercia forma dicit forma cõis nspiratõis. ad istã formã req̃rit ꝑmo q; oẽs ꝓsentiãt in vnã p̃sonã.qz si vn⁹ nõ ꝓsentiret nõ esset p̃ inspiratione.scõdo q; fuerit facta sine vicio simonie vel alicui⁹ tractat⁹ spẽalis in q̃ noiet certa p̃sona.sz tractat⁹ generalis ꝑ bono p̃lato in genere bene ꝓcedit ſm Joh̃.an.sz nõ spẽalis.qz sic esset psuasio nõ inspiratio.

29 ¶ Utꝝ supradicte forme sint seruãde in oĩ electõe:R.Pa.in.d.c.qz ꝓpter.q; nõ:sz soluz habẽt locũ in electõibꝫ epoꝝ ꝛ alioꝝ p̃latoꝝ ecclesiaꝝ collegiataꝝ q̃ h̃nt generalẽ iurisdictiõ sic.qđ patz ꝑ.c.ne ꝑ defectu.eo.vbi p̃latos appellat cathedraliũ ꝛ regulariũ ecclesiaꝝ. In electionibꝫ aũt alioꝝ beneficiatoꝝ a supradictis sufficiũt singl'ares cõsensus illoꝝ ꝛc capitulo dũmodo p̃stenẽt in capitulo.nec est necesse seruare aliquã formã istaꝝ:sz elect⁹ simpliciter a maiori pte ꝛ saniori habebit ius.

30 ¶ Utꝝ elect⁹ teneat ꝓsentire:R. Se.in.c.si electio.eo.li.vi.refert Archiđ.dicentẽ q; sic.aliaꝫ peccat mortaliter.si putat se dignuz ad p̃laturã:ꝛ illã sibi oblatã nõ acceptat.vij.q.i.i scripturis.qđ credit ver̃ Jo.an.qñ nõ est eq̃ idone⁹ ꝑ quẽ illi eccl'ie possit ꝓsuli. Ego ꝙo dico cũ Ric.in.iij.quol'.q.xxi.q; in tribꝫ casibꝫ tenet ꝓsentire sb̃ pena mortalis pẽti. Primo qñ a superiore ꝑ obedientiã cogeret.ꝛc renũ.c.nisi cũ prudẽ. Secõdo qñ ſm iudiciũ siue ꝓsciẽtie videt sibi verisil'r q; nõ est q̃ velit ꝛ possit saluteꝫ aiaꝝ ꝓcurare quã ipe possz.ꝛ ex h̃ videt ꝓbabiliter eccl'ie imunere notabile dispendiũ ꝛ periculũ nisi assentiat.d.c.in scripturis.ꝛ.c.olim.eadem causa.ij.q.i. Fallit h̃ in religioso qui si ꝓsentiret electõi ꝛc se facte extra suũ monasteriũ sine licẽtia sui superioris ꝑrita ꝛ obtẽta.ipo iure electio esset nulla.quã licentiã sol⁹ p̃lat⁹ sine cõsensu capituli sui ꝓt dare.c.si religiosus.ꝛc elec.lib.vi. Sil'r fallit in p̃dicatoribꝫ minoribꝫ ꝛ alijs mendicantibꝫ q̃ etiã ꝛc licẽtia suoꝝ p̃latoꝝ electioni:postulatõi:puisioni seu vocatõi extra administrationẽ sui ordinis in discordia celebrate ꝓsentire nõ ꝓt aliter est irritũ ꝛ inane. c.quorundã.eo.lib.vi. Tercio peccat mortal'r qñ ꝑ viã illicitã refugit.puta abscindendo se. nisi ex spẽali instinctu spũssancti. Si aũt nõ cogit ꝑ obedientiã nec imminet ꝓbabile periculũ ecclie si refugit ꝓpter pigriciã ꝑ viã licitã peccat venialiter. Si vero ꝑ humilitatẽ reputãs se indignũ:sic mereť.

¶ Infra q̃t tps teneť cõsentire electi?R.infra 7 mẽsem a die p̃sentatõis electõi:aliter est nulla ipo iure:nisi superioris req̃rat assensus.c.quia. ꝛc elec.lib.vi. Quid si electio tenuit ꝛc iurenaturali:puta qz interuenit cõsensus eligentium sz nõ tenuit ꝛc iure qz obmissa fuerũt solẽnia tialia iuris?R.ſm Inno.quẽ sequunť cõmunit docto.in.c.qđ sicut.ꝛc elec.q; electi⁹ si est cõfirmat⁹:est ver⁹ p̃lat⁹:ꝛ nõ teneť renũciare.

Elemosina

ſm san.Bona.in iij.dist.xv.pre.ar.i.q.iij.accipiť cõmunissime ſm q; cõprehendit oĩe op⁹ miseꝛie impẽsum:siue primo sibi.iuxta illud Eccl'i.xxx.miserere aĩe tue sibi.iuxta illud cõiter ſm q; ꝓportat oĩe pietatis op⁹ impẽsum primo corpale siue spũale.ꝑprie ꝙo ſm q; ꝓportat op⁹ pietatis impẽsum primo ad releuandã indigentiã corpalẽ.ꝛ dr ab eleo qđ est vbi grecũ qđ idẽ est q; misereor.cui⁹ imperatiuus est eleyson.i.miserere.a q̃ eleos.i.misericordia.ꝛ nõ debet dici elemosyna nõ elea vel elia.

¶ Utꝝ elemosyna cadat sb̃ pcepto?R.ſm Ri. in.iij.di.xv.ar.ij.q.ij.q; sic.sb̃ pcepto legis nature.ꝑme Joh̃.iij.q̃ habuerit substãz huius mũdi ꝛ viderit fratrẽ suũ necessitatẽ hr̃e:ꝛ clauserit viscera sua ab eo:qũo charitas dei manet in eo.ꝛ legis diuine Mat.xxv. Esuriui ꝛ nõ dedistis mihi mãducare.ꝛ legis canonice.lxxvi. dist.nõ satis.ꝛ.vij.q.i.oĩes.sz qz pceptũ est affirmatiuum nõ obligat nisi ꝑ loco ꝛ tpꝰ. Et ideo ꝓsiderãda est facultas habẽtis ꝛ inopia indigẽtis. Si em̃ hõ habet aliq̃d qđ nõ sit necessariũ sustentatõi sue nature:nec illoꝝ q̃bus teneť puidere.sicut sunt vxor:filij:serui:ancille:pater ꝛ hmõi.ꝛ sit tanta necessitas q; imminent signa ꝓbabilia extreme necessitatis q; imminere.tunc teneť ꝛc ex pcepto. Si ꝙo nõ habet aliqđ superfluũ nõ solũ sustentatõi nature.sz etiã cõueniẽtie sui statꝰ teneť ꝛc illo facere elemosynã etiã si nõ inuenirent tales q̃ essent in necessitate ꝓdicta. Et si plures occurrerẽt q̃bꝫ oibꝫ nõ posset sb̃uenire.teneť cereris paribꝫ illi q̃ magis indiget. Si ꝙo nõ habet vltra ꝙueniẽtia sui status:nec est q̃ sit in extrema necessitate nõ teneť ꝛc ex pcepto.ꝙcor.Tho.xxij.q.xxxij.

¶ Quis debet ꝓponi in elemosyna?R.q; ipemet. deinde sui.deinde noti.demum boni.deinde et tranei.ꝛc quo vide tex.pulcꝛ in.c.nõ sat.xiij. vi.dist.ꝛ tex.cũ glo.in.c.quiescam⁹.xlij.dist. q̃ quidẽ iura intellige ceteris paribꝫ.vt dictum

est.qz posset esse extraneus i tã arta necessitate q̃ deberet ꝓponi noto z ꝓiuncto:q̃ nõ est in ta/ li.fz pater malus debet ꝓponi cuicũq; bono in eq̃li necessitate ꝑ ꝑceptũ dei.

3 ¶ Utrũ reputat⁹ executor ad distribuẽdũ cer ta bona paupib⁹ possit distribuere int suos cõ sanguineos:R:Pa.i.c.i.de coha.cle.z mulie. q̃ sic.nã cleric⁹ pt in paupes ꝫsanguineos de rebꝫ ecclie dare q̃ est distributor.vt in d.c.i.z xvi.q.i.c.si.sic z plat⁹.ar.in.l.si mãdauero.ff.si tibi centũ.ff.mãdati.Sibi aũt non pt distri buere.vt in d.ff.si tibi centũ.

4 ¶ Utrũ ei q̃ pt laborare sit dãda elemosyna:R p nõ.ar.l.xxxij.dis.c.eps.qđ verũ intelligẽ qñ p labrẽ sibi pt puidere.z sic limita.l.vnicam. C.de mendi.vali.de q̃ supra.Colon⁹.

5 ¶ Utrũ sit danda pctoribꝫ:R.q̃ sic.vt in d.c. quiescam⁹.z.i.q.ij.ꝓpio.nisi qñ ꝑ securi tatẽ cibi negligeret iusticiã.qz tunc subtrahẽ/ dus est.v.q.v.nõ ois.

6 ¶ Quis pt facere elemosynã:R.q̃ q̃libet q̃ pt donare.de q̃bꝫ dictũ est.s.Donatio.i.z etiam aliũ q̃ non possunt donare sic monachi.filij z hmõi.q̃ sunt in ptate alteri⁹ vt fui.q̃ in q̃ttu/ or casibꝫ pñt facere elemosynã.Prim⁹.existẽ ti in magna necessitate pñt facere elemosynaz qñ nõ est tps:vt pñt hre recursuz ad supiorẽ. vt notat Pano.in.c.si q̃s.d furtis.z no.glo. in.c.nõ dicatis.xij.q.i.Sedõs qñ pdicti de li/ centia suoꝝ supioꝝ peregrinant.vel sunt i sco lis.qz pñt facere elemosynas quas alij hone/ ste peregrini z scolares cõmuniter faciũt.ar.l. vlti.C.ad macedo.z.l.si longi⁹.ff.de iudi.z.l. ij.ff.d iurisdi.om.iudi.z.c.pterea.d offi.delegꝫ. Facit glo.in cle.ij.§.penl.de vita z hone.cle. Terci⁹ qñ videt aliquẽ in extrema necessitate etiã ꝛra supioꝝ phibitõez:possunt ei elemo/ synã dare.qz tũc oĩa sunt cõmunia iure diui/ no.imo tenent fm Rich.vbi.s.q.vi.z glo.xij. q.i.in.c.nõ dicatis.Quart⁹ pñt de volunta/ te expssa vel ꝓsumpta.vt puta qz habet admi/ nistratoez a suis supioribꝫ cõmissam.ar.ff.de dona.l.filiusfamilias.§.i.

7 ¶ Quid de vxore:nunq̃d pt:R.q̃ si habet bo/ na parafernalia nulli dubium est q̃ pt.qz sua sunt.de q̃bꝫ dic vt infra parafernalia.Si vo nihil habet ꝑter dotẽ nõ pt facere elemosynaz. xxxiij.q.v.q̃ donatio.nisi in octo casibꝫ.Pri mus:secund⁹:terci⁹ z quart⁹ sunt.de quibꝫ su pra in ꝑcedẽti dixi q̃ filij pñt.Quint⁹ si ꝫsue tudo loci ita habet q̃ vxores de pane z vino et hmõi faciãt elemosynas.qz ꝫsuetudo dat iu/ risdictionẽ.z licet viri aliqñ phibeant debet si/ bi fozmare cõscientiã fm Rodoñ.z Jaco.de lau.in summa.q̃ ideo faciũt ne nimis dent ſz tpate.Sext⁹ qñ vtiliter gerit negocium viri. puta qz videt virũ crudelẽ z sceleratũ.z vt de⁹ suspendat irã vl eũ illuminet dat moderatas elemosynas occulte.fm Rodo.Mã ꝑ elemosynas de⁹ suspendit flagella.vt.xvi.q.i.re/ uertimini.z ideo bene facit mulier dando ele/ mosynas occulte sine scãdalo viri vt de⁹ eũ ad iuuet.Facit.l.soluẽdo.ff.de nego.gest.cũ si.et meli⁹ exemplũ abigail.i.Reg.xxv.q̃ liberauit viz a morte ꝑ panes datos dauid cõtra voluntatẽ viri sui.Septim⁹ si vir assignauit sibi certũ qđ p victu z ipa abstinet vt in de ele mosynã faciat:qz suũ videt.Octau⁹ si mulier est lucrosa.puta qz exhibita gubernatõe do mus z familie lucrat ex opib⁹ suis.nec intelli/ go deducẽdas expẽ.victus qz vir tenet eã ali mentare ꝑ dotẽ.vt dictũ est supra Dos.z etiã ꝑ obsequia ab vxore exhibita.de hꝫ tñ vide infra Uxor.§.ij.z ꝑ posset de lucro face/ re elemosynã tenet sanct⁹ Tho.z Richꝫ.i.iij. dist.xv.z cõmuniter summiste sequunt hꝫ cuz theologis vt Jaco.de lau.in summa.Distin/ gue tñ sic.q̃ aut lucrũ est necessariũ sustentati oni sue z viri.z sic non pt facere elemosynã qz magis tenet sibi z viro q̃z alteri.Si vo lucrũ superabundat sic pt.z idẽ dic de parafernalibꝫ. vide.j.Uxor.§.ij.

8 ¶ De quibꝫ debet vel pt fieri elemosina:R.vt colligit ex canonistis.i.q.i.in.c.nõ est putan/ da.z.xiij.q.v.z ꝑ theologos in.iij.dist.xv. q̃ pt fieri de oĩ re q̃ est ꝓpria ipi⁹ dantis.z q̃ nõ est obligata restitutõi alicui certe ꝑsone si/ ue licite sit acq̃sita siue turpiter.Nñ aũt sit re stitutioni obligata.vide.j.Restitutio z Usu ra z in multꝫ alijs ti.Limita etiã in rebꝫ ꝓ/ prijs fm Richꝫ.vbi supra.q.v.dũmodo non sint necessaria ad sustentationem nature sue z suoꝝ.qz ordine charitatis magis debet se dili/ gere q̃z aliũ.nisi esset talis ꝑsona de cui⁹ morte imineret notabile nocumentũ reipublice z ꝑ/ fectui aiaꝝ.qz tũc esset ꝑfectõis nõ necessitatꝫ de tali dare elemosynã.

9 ¶ Quot sunt genera elemosinarũ:R.tria.vt dicit in.c.tria.xlv.dist.Primũ corpale.z hoc ꝫsistit in oper⁹ misericordie corpalis.q̃ sunt pascere esurientẽ:potare sitientẽ:vestire nudũ hospitẽ recolligere:infirmũ visitare:redimere captiuũ:mortuuz sepelire.vñ versus.Uisito: poto:cibo:redimo:tego:colligo:condo.Secũ dũ z terciũ gen⁹ est spũale.s.remittere iniuriã: z corrigere delinquentẽ.vt in d.c.tria.Addũ/ tur alia quinq̃.s.cõsulere dubitantẽ.cõsolari tristẽ.supportare onerosos.docere ignorãtes.

orare p oīb. de qb. j. Misericordia. §. i. Et q̄ sint digniores. vide Ric. vbi. s. q. iiij. z j. Satisfactio. §. ix.

10 ¶ Aduerte q̄ dare elemosynā intentōe subleuandi necessitatē p̄simi est opus misericordie. sz dare intentōe recōpensandi p̄ debito diuine offense. sic est op⁹ iusticie. z sic est satisfactoria ppie. z ptinet ad meritū dimissionis pene. sz p̄mo modo ptinet ad meritū vite fm Jac. de lau. in summa.

11 ¶ Utz pauperibꝫ cōpetat aliqua actio cōtra diuites vt eis sbueniant: R. Pa. in. c. si q̄s. de fur. q̄ nō. sz bene possunt implorare officiū iudicis seu superioris vt eos cogat. z eccl'ia p̄ eos cogere. vt no. glo. in. c. sicut hi. xlvij. dist. z ar. in. c. null⁹ laic⁹. de iure patro. Nō limita verū quādo sunt in tali necessitate: z diuites i tali abundātia q̄ tenent eis facere elemosynā de p̄cepto. alias nō.

¶ Utz quis possit furari vt faciat elemosynā: R. q̄ nō. q̄z nō sunt facienda mala vt veniāt bona. xiij. q. v. forte.

Emancipatio est relaxatio patrie ptātis: corā iudice cōpetente volūtate patris z volūtate filij ꝯcurrente et in vtriusqz p̄sentia. dicta ex eo q̄ extra manū. i. ptātez p̄ris ponit filius. elicit h̄ ex. l. nō nudo. C. de eman. li. z q̄ō ibi no. z in sti. quibꝫ modis ius pa. pō. sol. §. p̄terea.

1 ¶ Quis p̄t emāciparī: R. infans de speciali licentia p̄incipis.

2 ¶ Utz teneat pater emācipare filiū: R. nō regulariter. q̄z patrie ptās inextimabilis ē. ff. de leg. i. l. filiusfa. §. vt q̄s heredē. Silr nec filius p̄t cōpelli vt emāciper a patre. Limita nisi ex causa fm Bar. in. l. quidaz cū filiū. ff. de ꝓbꝫ. obli. licz aliter dicat glo. in sti. qui. mo. ius pa. pō. sol. §. fi. Nā in his q̄ sunt volūtarie iurisdictionis nō p̄t q̄d fieri altero inuito. vt i auten. qui. mo. na. effi. sui. §. fi ꝓo. Fallit h̄ p̄mo si p̄ male afficit filiū verberibꝫ ꝯtra pietatē. Itē si cōpellit eū peccare in corp⁹ suū. Itē si filius est arrogat⁹ impubes. z pubes fact⁹ pbat nō sibi expedire esse arrogatū. Itē si pater agnouit sibi relictū legatū vt emāciparet filiū. q̄z in istis casibꝫ teneat pater eū emācipare. vt no. Azo. i summa. C. de eman. li.

Emphitheosis ꝺr ab em. id est in. z fitos. i. fides. z thesis. i. positio. q̄z res fidei accipientis cōmittit. vel dicit meliorationis contract⁹ sine datio ad libellū. z est medius cōtractus inter locationē z venditionē. ꝺ quo vide glo. in. c. potuit. de locato. Ulñ emphitheocarius: vel emphitheota est q̄ accipit rē imobilē ꝑpetuo z hereditario iure colendā: vel meliorandā vel ad tps. pura secundā z tertiā generationē. vt in auten. de nō alie. §. emphitheosim. Et quomodo ꝯtrahit. no. in. l. i. C. de re emphithe.

¶ Utrū ꝯtractus emphitheotic⁹ differat a cō tractu censuali: R. q̄ sic. q̄z p ꝯtractū emphitheoticū trāsit solū vtile dominiū. vt in. l. i. §. q̄ in ꝑpetuū. ff. si ager vecti. Sz p censualem trāsfert nō solū vtile. sz etiā directū. vñ q̄ō ꝺr cedo tibi talē rē z trāsfero in te quicqd iuris habeo in ea. z soluit annuatim certū cēsum. regest sīgularʒ in. c. cōstitutus. ſūcta glo. de reli. do. z etiā si dicat. ꝯcedo tibi talē rē i emphitheosim perpetuā trāsferendo in te quicqd iuris habeo i illa p certa annua pensione erit cōtractus censualis. casus est singularʒ in d. c. ꝯstitutus. z illa ꝓba in emphitheosim improprie antur. vt. l. si vno in p̄nci. ff. locati. z in ifto cōtractu nō habet locū pena. c. potuit. de locato. z. l. ij. C. de iure emphi.

¶ Utrū accipiens emphitheosim vsqz ad tertiam generationē: nec dicit inclusiue vel alias equipollentia. vsqz intelligat exclusiue: R. q̄ si vsqz ponit a lege super gradu. sic stat inclusiue. vt in sti. de succe. agna. §. fi. no. C. vñ. legitimi. l. certū. z in. c. non debet. de ꝓsang. z affini. Sed si ponit ab hoie in ꝯtractu obligatorio. tūc ponit exclusiue. l. veteribꝫ. ff. de pac. Sz q̄ dam intelligūt hoc in eo q̄ augeret obligationē: sz in casu nr̄o nō auget sz facit eā trāsmissibilē. z ſō includit fm Bal. z placet Bal. in. l. meminisse. ff. de of. pcōsul. dicit in re ecclesie si dicat. vsqz ad tertiā generationē stabit exclusiue. Si ꝓo vsqz ad quartā stabit exclusiue. q̄z vltra tertiā generatōnez nō p̄t fieri inuestitura. vt in d. §. emphitheosim.

¶ Sed nunqd stipes cōputabit: R. q̄ nō. q̄z accipiens nō est generatio suppi⁹. z in gradibus stipes nō cōput⁹ in numero. ff. de gradibus. l. iurisc⁹sultus. sicut vn⁹ nō est numerus sz p̄ncipiū numeri.

¶ Utz emphitheosis q̄ fit de generatōe in generationē assil'et inuestiture feudali: R. q̄ sic. vt no. Bar. in. l. si mihi z titio. ff. ꝺ ꝓbꝫ. ob. de tex. cū Bal. in. c. i. de vasallo decrepite etatis.

¶ Utrū ius emphitheoticū tranſeat ad extraneos heredes: R. q̄ fuerūt opiniones. sed mihi placet opi. Jo. de imo. in. c. fi. de locato. vbi tis q̄ sic: etiā in re eccl'iastica. dūmodo fiat cū illa solēnitate. c. i. de re. ec. nō alie. lib. vi.

t.c. sine exceptõe. xvij. q. ij. de qua vide. s. Alie
natio. §. ij. iij. t. iiij.

6 ¶ Utrũ pater q̃ accepit emphitheosim p se et
suis filijs possit illã plegare vni filioꝝ: R. Bal.
in c. i. in ti. an agnat⁹. in. vi. colũna. tenet q̃ sic
emphitheosim. sz nõ feudũ. t multi alij. An
ge. ffo ꝯsilio. xvij. tenet q̃ nõ: qz ius est quesi
tũ filijs: nisi alteri filioꝝ tantundẽ de alijs bo
nis plegasset. allegat. l. i. §. assignare. ff. d̃ assi.
liber. iũcta. l. si cũ dotẽ. §. si pater. ff. so. ma. vbi
pater pt diminuere ius filie ex ꝓma ꝓmissiõe
dũmodo tantundẽ eidẽ relinquat q̃tũ dimi
nuit. t sic ꝯcorda dicta doctoꝝ.

7 ¶ Utrum veniant filie quãdo accepit p se et
suis filijs: R. fm Jo. de imo. in. c. fi. de locato.
q̃ non p singulare dictũ Archid. in. c. si quis
suadente. xvij. q. iij. vbi voluit q̃ in materia
contractuũ masculinũ nõ cõcipiat femininũ.
p. l. veteribꝰ. ff. de pact. hoc idẽ tenet Guil. de
suc. qui fuit doctor. Archi. in legibꝰ. t Ray. d̃
fozli. in. l. tres fratres. ff. de pac. t Lu. de ro. cõ
silio. cxxiij.

8 ¶ Utrũ emphitheota possit dimittere rem em
phitheoticã. t se liberare q̃n vult: R. licet aliq̃
distinxerũt an sit obligat⁹ ratõne rei. t sic pos
sit. an rõe psone: t nõ possit vt dicit do. O do
ar. Tamen Jaco. est ꝯtra: tenens q̃ nllo mo
do potest. t idem Pa. in. c. indicatum. de im
mu. ec. quia qd̃ a principio est voluntatis. ex
post facto est necessitatis. l. sicut. C. de ac. t ob
li. Item qz psonaliter est obligat⁹ ad pensionẽ
l. i. t ij. C. de iure emphi. ergo tenet psonaliter
cũ omes actiões sint psonales. insti. de act. §.
appellam⁹. t sic dimittendo rem obligaret ad
pensionem. qz psonales actões sunt affixe os
sibꝰ nris. l. q̃s ergo. ff. de pecu.

9 ¶ Utrũ possit aliũ emphitheotã facere vl' alte
ri locare: R. q̃ sic. insti. locati. §. adeo. qz ñ est
ꝓprie alienatio vera.

10 ¶ Utrum emphitheota cuiuscũq; etiã eccl'ie
possit donare aut legare meliorationes quas fe
cit in re emphitheotica. vl' ipam rem emphi
theoticam sine alia solẽnitate: R. glo. in. c. fi.
de loca. q̃ sic. t cõmuniter sequunt doctores.
Bar. tenet verũ in emphitheota fisci. sz nõ in
emphitheota priuati. in fi. C. de iur. emphi. p
l. i. C. eodẽ. Sed Bal. in. l. vsufructu. ff. solu.
matri. reprehendit Bar. t dicit eũ male intelle
xisse. dicta. l. ij. qz loquit q̃n alienat ꝓprietatẽ.
t sic ius dominij. sed q̃n alienat donãdo. vel
legando saluo iure dominico semp tenet do
natio vel legatũ. vñ dicit Panor. in d. c. fi. de
locato. q̃ vbicũq; prohibet venditio facta com
memorationẽ de pecu. vt in d. c. fi. t d. l. fi. non
intelligitur de alia alienatõis specie. vt in. l. fi.
C. de predi. curi. Et p hoc infert q̃ etiã permu
tare potest. t sic limita. l. statuliberi. §. quint⁹.
ff. de statulibꝰ. t qd̃ no. in. l. ij. C. de vsuca. pro
empto. vbi tenet q̃ noie emptõis t venditio
nis intelligit omis ꝯtractus. Per quẽ domi
nium rei transfert. Tuti⁹ tñ est vt nõ permu
tet sine ꝯsensu dñi ꝓpter doc. multos q̃ tenẽt
q̃ non pt permutare in d. l. fi. t d. c. potuit. pi
gnori tñ obligare potest. l. tutoꝝ. §. fi. ff. de pi
gno. acti. licet sit tuti⁹ facere cum ꝯsensu domi
ni fm Spe.

¶ Utrũ possit vendere rem emphitheoticam 11
eccl'ie vel meliorationes p̃dictas: R. Pa. in. c.
fi. de loca. q̃ sic. dũmodo hanc solennitatez ser
uet. Primo q̃ requirat p̃latũ vel rectorẽ eccle
sie qui dicit eccl'ia. vt. vij. q. i. scire. Secdo q̃ d̃
nunciet p̃cũ qd̃ offert vere. l. fi. C. de iure em
phi. Tercio q̃ eccl'ia non rñdente labant duo
menses. Nec ꝓbant in. d. c. fi. Quarto q̃ non
vendat phibitis psonis quas ponit glosa ibi
dem. t sunt omes psone q̃ nõ sunt faciles con
uenire. sicut capitanei t hmõi. ex q̃bꝰ p̃iudici
um posset pati eccl'ia. vt. ff. q̃ satisda. cogun. l.
ij. Quinto q̃ nõ vendat nisi vtile dominiũ si
bi competẽs t meliorationes quas in re fecit.
Sexto q̃ pri⁹ nõ cecidert a iure suo. puta nõ
soluendo canonẽ. quia in. l. nemo. ff. d̃ reg. iur.
dicit. Nemo plus iuris in aliũ transferre põt
q̃z habet.

¶ Utrum p̃dicta debeat obseruare supficiari⁹ 12
eccl'ie q̃n vult vendere qui est dñs supficiei
qui sup solo alicuius edificat domũ donan
do sibi censum paruũ: R. Bar. in. l. i. §. pe. ff.
de supfi. q̃ sic. p. l. ij. C. ne rei dñice vel templo
rũ. Sed do. Lard. est contra. Ange. vero di
cit ibidem dictũ Bar. equũ: sed iure non pro
bari. t ideo ante factũ sequendũ: post factum
Lar. Nota tamẽ fm Bal. in autẽ. qui res. C.
de sacrosan. ec. q̃ qui cadit a solo: cadit a supfi
cie. ar. d. l. i.

¶ Utrũ p̃fata solennitas sit ꝑtãda in emphi 13
theota ꝑtati seu secularis: R. q̃ nõ. nisi solũ
vt requirat dñs an emere velit meliorationes.
t nõ vendat talibus psonis quibus dominꝰ
cõmode nõ possit habere ius suum. vt potẽ
tioribus t huiusmodi. alias caderet a iure suo
vt in. l. fi. C. de iure emphi. t nota glo. in. d. c.
fi. de loca.

¶ Utrũ frater fratri possit alienare sine p̃fata 14
solẽnitate: R. Bal. in. l. volũtas. C. de fideicõ
missis. q̃ sic. q̃n duo fratres hñt emphitheo
sim paternã eccl'ie. etiã q̃ vnꝰ pt iura sua alie
nare alteri sine ꝯsensu eccl'ie.

15 ¶ Utr̃ possit dari i dotẽ. vide. s. Dos. §. vlt.

16 ¶ Utrũ debeat fieri remissio canonis. i. annue vl̃ regularꝫ solutõnis ꝓpter guerrã. ℟. q licet sit diuersa opinio. tu dic q si q̃stitas canonis est ita magna. q si res locaret̃ d anno in annũ nõ plꝰ pciperet. tũc ꝓcedat opinio q fiat r̃mis/sio: nõ solũ ꝓpter guerrã. imo etiã ꝓpter aliaz sterilitatẽ. vt dicit Bal. i. l. i. C. de iure emphi. & ibi dicit Bar. q nõ est ꝓprie ↄtractꝰ emphitheoticꝰ. tũc q̃n dat̃ tanta q̃stitas sicut p locatione. Si ꝙo est modicꝰ: vt cõmuniter fit. tũc nõ fiet remissio. ar. l. si merces. §. vis maiꝛ. et l. ex ↄducto. §. i. & l. si vno. ff. locati. nisi sbstãtia rei pẽnitus ledatur. vel nisi fundus captꝰ ab hostibꝫ despera ret̃ posset reh̃beri. q: tũc fiet remissio. vide glo. in d. c. fi. & l. i. C. de iure emphi. Et idẽ dic de augmẽto rei q nõ auget̃ pẽsio in casu in quo nõ minuit̃ ꝓpter eiꝰ lesionẽ. r̃m Bar. in. l. i. C. eo. ti.

17 ¶ Utr̃ fundo inundato a flumine liberet̃ emphitheota a canone. ℟. Panoꝛ. i d. c. fi. q sic. q: dicit deperditꝰ. l. iij. §. labeo. cũ similibꝫ. ff. d acq̃. pos. Itẽ fundꝰ inundatꝰ & occupatus ab hostibꝫ equiparat̃. l. cũ vnꝰ. §. fi. ff. de v. auct. iudi. possi. qd̃ ver̃ credo q̃n nõ est spes recuperationis. intellige si in totũ perijt vel vltra dimidiã. Nec si sola medietas perijt. q: nõ liberatur. ar. l. etiã ptis. ff. de vsufru. & l. que de tota. ff. de rei vendi. licet alij velint q septẽ ptes perierint si debet liberari. Sz magis placet qd̃ dixi. q: in dubio ptis appellatõe intelligitur dimidia. d. l. etiã partis.

18 ¶ Utr̃ destructa re emphitheotica. verbi grã. domo ex igne fortuito si reparet̃ teneat emphitheota perseuerare. ℟. r̃m Nico. de ma. in. l. i. C. de iure emphi. q nõ. q: illud dicit nouum. Facit qd̃ dicit Bar. in. l. dãni. §. si is qui. ff. de dam. infec. vbi vult q si q̃s obligauit se alicui habenti domũ in villa dare. de aqua recenti i estate. destructa domo destruit̃ obligatio. licet postea reficiat̃. Facit etiam qd̃ voluit Bar. in l. de pupillo. §. si q̃s riuos. ff. de no. ope. nunc. vbi dicit q q̃ reficit de nouo facit. l. inter stipulantẽ. §. sacrã. ff. de ver. ob. Idẽ voluit Ange. in. l. i. §. si q̃s edificium. ff. de no. ope. nunci. & Bal. in. l. si vt ꝓponis. C. de nup. vbi dicit. Dicat ↄstitutio eccl'ie q nemo faciat fortaliciuz nouũ incõsulto papa an filij possint reficere dstructũ castruz ꝓpter rebellionẽ patris. & dicit q non. ita facit. l. cũ alijs. C. de cura furio. vbi si furiosus efficit̃ sane mẽtis expirat curatoris officiũ. nec reuiuiscit si postea redit in furiã. Sz debet sibi dari nouus. Idẽ facit qd̃ no. doc. de eccl'ia reparata an sit eadẽ. vt no. in. c. de fabri/ca. de ↄse. dist. i. & in. c. ꝓpositi. & c. ligneis de ↄse. eccle. vel alta. & in d. §. sacrã. & r̃m illud lu/mita omia ista.

¶ Utr̃ emphitheota nõ soluẽs canonẽ cadat a iure suo. ℟. q si p trienniũ non soluit. a iure cadit si est priuati. vt. l. ij. C. de iure emphi. Si ꝙo est eccl'ie. p bienniũ nõ soluẽs cadit ipso facto. nisi celeriter soluat. vt in d. c. fi. & non dicitur celeriter soluere r̃m Bal. in addi. ad Spe. ti. de locato. Si expectat libellũ vel rei/sitionẽ. r̃m glo. no. in d. c. fi. ista celeritas enci arbitrio iudicꝭ vt ↄsiderata paupertate. & aliꝰ iudicz. qd̃ est valde equũ. q: cũ ista moꝛa purgatio p celeritatẽ p̃dictã nõ habeat locũ emphitheota priuati r̃m Joh. an. de imo. in. l. solutã. ff. de verb. obli. & Ange. sz solũ ecclesie q̃ miti⁹ agit. ꝓpterea merito arbitriuz ↄmi viri magis est sequendũ in hac celeritate.

¶ Utrum emphitheota nõ soluens p biennium vel triennium cadat a iure suo. si dominꝰ re/nebat sibi in tanta quãtitate vel maioꝛi. ℟. Panoꝛ. in. c. bona fides. de ꝓposito. & exceptio cõpensationis quo ad eutrandã pe/nã debentis soluere fit ipso iure. vt est tex. no. iuncta glo. in. l. si ↄstat. C. de compẽs. vbi doc/to. sic determinant.

¶ Utrum dominꝰ recipiendo canonẽ ab emphitheota qui cecidit a iure suo ꝓpter non solutiones p̃iudicet sibi. ℟. Pa. in. c. fi. de locat. aut eũ expulit. & sic nõ p̃iudicat sibi. aut nõ expulit. & tũc aut recipit canonẽ p tempꝰ ꝓxime moꝛã ↄtractam. & sic p̃iudicat sibi. quia videtur p actum ↄtrariũ renunciasse iuri suo. c. solicitudinẽ. de ap. aut recipit canonẽ ꝓ: protesta/rito cũ ꝓtestatione q nõ intendit sibi preiudicare. & sic nõ p̃iudicat. aut nõ fecit ꝓtestationẽ sed simpliciter recepit. & in hoc fuerunt opi. Sed ꝺ subtilitate iuris dicendũ q nõ p̃iudicat. q: in dubio nõ videt̃ quis velle renunciare iuri suo. vt in. c. sup hoc. de renun. ff. de ba. l. cũ de indebito. Facit glo. in. l. cum. quid ff. si cer. pe. que dicit q si trado magnã quãtitatem pecunie dicẽdo tolle. non ꝓsumit̃ donatio simpliciter ex hoc. sed mutuũ vel ꝓpositum. licet glo. dicat ver̃ esse q recipiendo canonẽ p̃iudicat i ꝓuato: nõ in eccl'ia q habet capitulũ. tñ Pa. vbi. s. dicit q nõ dicit verũ. q: solus p̃latus in acq̃rendo p̃iudicare potest: & exteriorẽ facere. vide glo. xvij. q. vi. §. pe. sentit Inno. in. c. ij. de dona. & doc. in. c. q̃m decimis. & ideo solus p̃latus recipiendo canonem sine ↄsensu capituli p̃iudicat ecclie. Sz aduerte hic q Panoꝛ. in. c. vt sup. ꝺ re. ec. nõ

alie. Limitat Fede. ꝛſi. clxxxiiij. q̃ tenet q̃ res emphitheotica reddita ad eccl'iaz ꝓpter ñ ſolutionē p̃nſionis p̃t itez dari ei q̃ cecidit a inre ſuo ſine aliq̃ ſolẽnitate ꝛ cauſis req̃ſitis i alienatione rei eccl'iaſtice a plato eccl'ie. ſic dicẽs hoc vez. vbi ꝑma cā ꝺceſſionis duraret. puta q̃ erat caſtrū in feudū q̃ꝺ ꝓpter cuſtodiā erat port⁹ dānoſuz eccl'ie ꝛ hmōi. q̃ non eſt noua alienatio: ſz executio ordinatiōis antiq̃. Sz vbi ꝑma cauſa cōceſſionis ceſſaret. puta quia ager dat⁹ ad excolendū tractu tp̃is excult⁹ reuertit ad eccl'iaz. tūc dari nō poterit in emphiteoſim vl' feudū ſine debita ſolẽnitate ꝛ cauſis req̃ſitis in alienatōe rei eccl'iaſtice. Et ſm hoc videret vera opinio glo. p̃dicte. Sz h̃ nō poſſit dari de nouo ei q̃ cecidit a iure ſuo ꝓpter ñ ſolutionē p̃nſionis q̃ñ ceſſat cauſa ꝓpter quā fuit data i emphiteoſim ſine ſolẽnitatibꝫ et cauſis req̃ſitis in alienatōe rei eccl'iaſtice non credo. Panor. q̃ñ ſit ei q̃ cecidit vl' ei⁹ heredibus. q̃ videt tex. ꝺ. c. fi. ꝺcta eū ꝛ conſuetudo. ſz bene eſſet vez q̃ñ alteri q̃z ei q̃ cecidit vl' ei⁹ heredib⁹ vellet dari. vel q̃ñ ia eccl'ie p aliq̃ꝺ temꝑus pacificaz habuit poſſeſſionē talis rei. Et ſic ꝺcorda opiniones.

22 ¶ Querit in q̃t caſibꝫ emphitheota cadit a iure ſuo: ℟. q̃ in q̃nq̃z caſibꝫ. Primus q̃ñ negat p̃nſionē dño p̃tenti eā: ꝛ negat ſe emphitheotā illi⁹ ſm Pe. helye. in tractatu de cōtractu emphitheotico. ℟ō. q̃ magis dꝫt opari cō tumacia exp̃ſſa q̃z tacita. l. ſi ita exp̃ſſum. ff. de ꝺi. ꝛ demō. ſz emphitheota nō ſoluẽte p̃r triennīū canonē: res cadit in cōmiſſum. vt. j. de iure emphi. cle. q̃ tacite negat dominū recognoſcere. cer/go mlt⁹ fortz⁹ vbi exp̃ſſe negat.

23 ¶ Scds caſus eſt q̃ñ vendit ſine dñi volũtate rē emphitheoticā ſm eūdē Pe. vbi. s. Dō limita ſm Spe. in ti. de loca. ꝛ Bar. in. l. ſeḡt. S. ut ẽlabro. ff. de vſuca. imolam ꝛ canoniſtas in. c. potuit. de loca. verū ſi res ſit tradita. q̃z ſi nō eſt tradita licet vendita nō cadit in cōmiſſum: ꝛ etiā ſi eſſet tradita tñ hac lege vt ſi dñs vellet emere p tantundē illi emptor reſtituere ea. q̃z ſic nō cadit. vt no. Ange. in. l. volun/tas. C. de fideicōmiſſis.

24 ¶ Quid ſi vendidit ꝛ tradidit ſimpl'r ſed poſtea redemit: ℟. mihilomin⁹ cecidit a iure ſuo q̃z p alienationē ius eſt q̃ſitū dño. ꝛ iō ſine facto ſuo nō ꝑt auferri ab eo.

25 ¶ Sz pone q̃ ſunt duo dñi rei emphitheotice ꝛ vendidit rē de conſenſu vni⁹ tm̃ ꝛ nō alteri⁹: ℟. q̃ cadit ſolū p p̃te illi⁹. q̃z nō pl⁹ punire debet q̃ delinq̃rit. l. heres. ff. de his q̃ vt indig.

26 ¶ Tert⁹ caſus eſt q̃ñ res emphitheotica ē data p ſe ꝛ ſuis filijs nepotibꝫ ꝛ herediby. tunc ſi filius vel nepos refutat hereditatē cadit. q̃z eaz nō ꝑt habere. vt no. Bar. in. l. vt iuſiurandi. S. ſi liberi. ff. de oper. liber. ſec⁹ ſi nō poneretur verbū ꝛ herediby. q̃z ſic refutata hereditate ñ caderet. q̃z ꝺceſſio in ꝑimo caſu req̃rit vtrūq̃z vt. ſ. ſit filius vel nepos ꝛ heres. vt in auten. de ñ alie. S. emphitheoſi. ꝛ ideo feuda q̃ tranſeunt ad filios vt filios. ita ſi heredes ſint dicuntur venire in hereditatis petitōe. vt in. l. itē videndū eſt. ff. de peti. here.

¶ Quart⁹ caſus eſt q̃ñ q̃s accepit emphitheoſiz ꝑ ſe ꝛ ſuos filios ꝛ mortuꝰ ſine filijs legitimis reliet⁹ ſolū naturalibꝫ. q̃z ꝛuertit ad dñm. Dō limito ſm Bar. in. l. ex facto. S. ſi q̃s rogat⁹. ff. ad tre. vez q̃ñ emphitheoſis eſt data ab eccl'ia q̃z p̃ſumendū eſt q̃ ꝺ illegitimis nō cogitauit ſz q̃ñ data ē a ꝑuato ẽphitheoſis: ſic vẽiet ad illegitimos i tali caſu. Et ſic intelligẽ ꝛ limita Spe. 27

¶ Quint⁹ caſus eſt q̃ñ emphitheota ñ ſoluit canonē. de quo dic vt. s. S. ix. 28

¶ Quid ſi ſint pl'es heredes ꝛ oēs p̃ter vnum ſoluerūt p̃ſionē: ℟. glo. i ꝺ. c. fi. q̃ nō cadūt ſi ſoluerūt totā. ſec⁹ ſi nō totā. q̃z caderēt oēs. et iō ſoluāt totā ꝛ poſtea agāt ꝺcta nō ſoluentē. 29

¶ Utz heres ignorās rē emphitheoticā ꝛ nō ſoluēs cadat: ℟. glo. in. l. ij. C. de iure emphi. ꝛ Bar. ibidē. ꝛ glo. ꝛ Dy. in. l. cū filius. S. in hāc ff. de ꝛbo. ob. q̃ cadit. ſz reſtituit ꝺ eātate. Idē dic de minore q̃ nō ſoluit. p. l. fi. C. in q̃bꝫ cau. in inte. re. nō eſt neceſſaria. 30

¶ Quid ſi dñs ſit mortuꝰ ꝛ hereditas iaceat ꝑ triennīū i q̃ emphitheota nō ſoluit: ℟. q̃ ñ poterit expelli. neq̃z cadit: vt patet ꝑ ꝑdicta. 31

¶ Utz filia ꝑuēt emphitheoſi q̃ñ iſtituta ē in certa re heres ꝛ iuſſa ē eſſe ꝺcta. ꝛ q̃ ñ poſſit de bonis ſuis pl⁹ petere: ℟. Bar. in ꝺ. S. ſi liberi. q̃ nō. q̃z ꝺicta ꝛba debẽt intelligi q̃ nō poſſit peti pl⁹ iure hereditario. ſz nō iure emphitheotico. vl' vt patron⁹. ꝛ poſito q̃ ꝑ ex diſpoſitōne ſua poſſet filia ꝑuare ab emphitheoſi. tñ illa ꝛba nō importāt. Idē dic q̃ ꝑ talia ꝛba nō priuat q̃n poſſit petere dotē maternā ſm eundē Bar. etiā ſi bona ſibi a ꝑre relicta ſint vltra legitimā. q̃z bona intelliguntꝫ deducto ere alieno: ꝛ es alienū eſt dos ꝛ ſil'r res ẽphitheotica. 32

¶ Utz tutor pupilli q̃ habet emphitheoſim ab eo nō ſoluēdo ꝑ quinquennīū cadat: ℟. q̃ ſic. q̃z iſte tutor debuit exigere a ſeipſo. l. ſi pupilli. ff. de nego. ge. ſm Pe. vbi. s. 33

¶ Utz laudemium ſit ſoluendum q̃ñ res emphitheotica trāſit ad aliū emphitheotā: ℟. q̃ ſic. ꝛ debet excedere q̃nquageſimā partē p̃cij 34

rei emphitheotice. l. fi. C. de iure emphi. sed ō
ꝯsuetudine est. xiij. ps fm Hosti. q̄ seruanda
est. Fallit hoc fm Pe. vbi. s. in quattuor casi
bus in quib nō ꝛdeꝫ.

35 ¶ Primus qñ heres rōne hereditatis emphi
theosiz adipt fm Pe. vbi. s. qz dñs ppter labo
rē hz laudemiū. qz labor at mittēdo nouū em
phitheotam in possessionē: sz in additōe here
ditatis nō requirit talis labor cū heres possit
adire ppria autoritate. vt in auten. de here. et
fal. §. in oīb. Quidā tenēt ꝯtrariū p. l. fi. C. ō
iure emphi. vbi patet q cū q̄s de nouo adipi
scit possessionē rei emphitheotice tenet ad lau
demiū: sz in additōe hereditatis est sic. l. cū he
redes in pn. ff. de acq. pos. §. ꝛdeꝫ. Item patet
qz p alienationē ꝛdeꝫ laudemium: sz additio
hereditatis est alienatio. qz p eā trāsfert domi
niū. ergo ꝛdeꝫ. Sz primū credo veri⁹ nisi cō
suetudo sit in ꝯtrariū.

36 ¶ Sz q̄d si emphitheota donauit rē emphi
teoticā. R. Pe. q. s. q ꝛdeꝫ laudemiū: qz ma
gis fauēdū est illi q rē habuit titulo onero so.
sicut q emit q̄z qui titulo lucratiuo. Et ideo si
cut prim⁹ ꝛdeꝫ sic z iste. z q prim⁹ ꝛdeat ha
beꝫ i. l. fi. C. de iure emphi. Item qz legatū z do
natio equipank: sz ex legato ꝛdeꝫ. l. is q. ff. ō le
gij. ergo z donatari⁹. Nec ob. q emphitheota
pt donare sine volūtate dñi. qz h ꝯcesso nō se
quit q nō ꝛdeat laudemium. contrariū tenet
Spe. ti. de locato. §. q nō tenet.

37 ¶ Scdō casus est qñ res emphitheotica fuit
vēdita z tradita. post retradita fuit ex antiqua
cā. Sec⁹ si fuisset retradita ex noua: qz ista re
traditio esset si l'is prioꝛ traditōi in q̄ fuit ven
dita Item ad multitudinē traditionū sequitur
m'titudo laudemioꝝ. l. q̄cūq̄z. C. de seruis fu
gi. Intellige ex noua cā. Sec⁹ in antiqua. qz
nō videt alia traditio sz prima.

38 ¶ Terci⁹ casus est qñ plures hntes rē emphi
theoticā cōemdiuidūt eā iter se: qz cū hoc pos
sint facere dño irreq̄sito. vt no. Bar. in. l. volū
tas. C. de fideicōmiss. Rō. qz cā ppter quaz p
hibet alienari in extraneū ē. qz extrane⁹ nō hz
necesse recognoscere dñm. vt no. in. d. l. fi. q̄
cā cessat qñ vēdit alteri ēphitheote socio suo.
z iō nō ꝛdeꝫ laudemiū fm Buil. z Bar. p. l.
p diūsas. C. mādati. qz ē ista alienatio necessa
ria. Alij tenēt q ꝛdeꝫ: qz añ diuisionē null⁹ est
dñs isti⁹ ptis magis q̄z illi⁹. sz post diuisionē
q̄libet est dñs ptis sue. ff. de le. ij. l. meuius. §.
duoby. ergo videt alienatio. Sz tu tene p mā
opinionē Bar. quā no. in. l. z iō. ff. de ꝯdi. fur.
nisi ꝯsuetudo sit in ꝯtrariū.

39 ¶ Quart⁹ casus qñ q̄s vendit. sz re integra di
sessum est a venditione. qz dñs nō habet mit
tere nouū emphitheotā i possessionē. Sed rō
Pe. vbi. s. dicit q ꝛdeꝫ. qz p eū non stetit. Iō
pinde est ac si misisset. Nō credo vez ō rigore
iuris. Sec⁹ de equitate.

¶ Utz ēphitheota cadēs a iure suo pdat me
lioratōes q̄s fecit in re. R. Pa. in d. c. fi. q lic.
p. q. ij. hoc ius. z in d. l. ij. C. de iure emphi.

¶ Utz emphitheota cadat ex meliorationes fa
cta ab ipo. R. Pe. vbi. s. q sic: qz cā finali ces
sante cessat effect⁹. l. adigere. ff. de iur pa. §. quā
uis. sz cā final' est melioratio. vt. l. fi. C. de iure
emphi. ideo cadit. quia. Frangenn fidē fides
frangat eidem.

¶ Utruz dñs possit ppria autoritate expellere
emphitheotā. R. Pa. in d. c. fi. dicit Ly. post
Accur. q nō potest qz emphiteota habet ius
re. vt in. l. i. ff. si ager vecti. z iō ppria autori
tate ñ ꝛdeꝫ expelli. facit. l. creditores. C. ō pig.
hec opinio est tutior.

¶ Utz res ecclie possit dari in emphiteosim
R. vt. s. Alienatio. in principio.

Emptio

z venditio est alienatio q̄
dā qua dominū z posses
sio rei vendite transfert p traditionē ipsi⁹ vēdi
tis vel si nō est dñs vsus capiendi ꝯditio in em
tem p ipa soluto pcio.

¶ An aūt veniat sb nomine vēditōis oīs alienā
tio. Bal. in. l. volūtas. C. de fideicōmiss. tenet
q nō: licz in pncipio iurs ciuilis veniret vrpa
tet. l. statuliber. §. quinto. ff. de statuli. vide qđ
dixi. s. Emphitheosis. §. x. Aduerteh q em
ptio z venditio tribz modis pficit. vt no. glo.
insti. de emp. z ven. in pn. Primo q ad h vi ñ
possit discedi ab altera partiū fit p̄uentiōm
etiā ꝯditionalē. Secdo q̄z tū ad pcium qđ trā
sit ad emptorē fit pure. vt. j. §. xi. Tercio q ad
translatōez dominij vl' vsucapiēdi ꝯditionē
fit tradēdo rē venditā. §. vendite. insti. de rerū
diui. l. clauiby. ff. de ctrahē. emp.

¶ Emptio z vēditio ñ aliter facit rē emptoris z
nisi aut pciū solutū sit. aut satis co noīe factū
vl' aliē fidē de pcio habuerit vēditor. z tradat
res. vt. l. qđ vēdidi. ff. de ꝯhen. emp. nec pōt esse
emptio sine pcio. s. pecunie nūcrate. vt insti. de
emp. z vē. §. itē pciū. Nā vbi aliđ p alio datū
pmutatio est nō vēditio. ff. ō ꝯhen emp. l. i.

¶ Sz nunq̄d tradēdo rē vēditor videat fidē
hre de pcio? R. glo. in d. l. q vēdidi. q sic. nih
forte emptor dicebat pecuniam habere ad ma
nus cū nō hret. z sic tradidit. vt. ff. de pig. act.
l. si q̄s. Sil'r hz fidē de pcio si ꝛdit diē solui
onis emptori. ar. l. ad solutionē. C. de re iudi.

4 ¶Utrꝫ aliber q̄ ꝓt vēdere possit fidē hre de pcio. vt tradēdo rē emptori trāsferat i eū dominiū. R. q̄ non. pcuratoꝛ fisci ecclie ⁊ minoris de rei ven. ⁊ Cy. in l. in ciuili. C. de rei ven. ⁊ est no. Pa. in. c. cū olim. el. i. de offi. dele.

5 ¶Utrꝫ vendēs possessionē vl̄ domū ⁊ hmōi. ⁊ qꝛ emptoꝛ nō habet p̄ciū tradit eā cū pacto. q̄ donec soluerit sibi p̄ciū vult sibi solvat pēnus vult licite possit facere. R. q̄ sic. tex. est i. l. Bar. ⁊ Bal. ibidē. ⁊. Sali. ⁊ Ange. in. l. Juliani. ff. de act. em. ⁊ Jo. de ana. in. c. ꝓ quest. de vsu. licet etiā iure canonū. ⁊ facit glo. in. c. ꝓ q̄stus. quā cōiter sequunt̄ docto. de vsur. Nec ob. q̄ loquit de eo q̄ est i mora post terminuz. qꝛ sic i mora pt̄ ꝓstitui a p̄ncipio. Et licet aliq̄ theologi ⁊ legiste vt Butr. in d. l. curabit. dicāt vsurariū qui solū pcipit fructū. qꝛ nō soluit. sec⁹ qui de pecunia sua lucrat⁹ fuisset. vel ex ea aliquā vtilitatē feciss. qꝛ tūc habet locū p̄ma opinio. tñ mihi videt q̄ simpliciter p̄ma opinio sit ꝛa. qꝛ nihil iuris tū facio si nolo tibi dare possessionē meā vt fructꝰ tuos facias nisi de⁹ mihi p̄ciū: etiā si illō volebā fuare i capsa

6 ¶Que nō p̄nt vēdi. R. ml̄ta. Primo spūalia vt de ɔ vide Symonia. Secdo liber hō. dic vt. j. Seruit⁹. §. i. Tercio illa quoꝝ vsus est solum malus. vt. s. Ars. Quarto res aliena. Quō aūt teneat q̄ emit. vide. j. Restituō. primo i ꝛbo emēs. Quīto res pupilli ñ p̄nt emi

7 ¶Quo pcio p̄nt vēdi vl̄ emi res. R. licz vadē. q̄ canō ista. ꝛ. i. c. i. ⁊. c. cū dilecti. de epi. ⁊ ven. In saluo meliori iudicio sm q̄ colligo ex dict̄ Scoti. in. iiij. dist. xv. Dico q̄ res tm̄ vēdi pt̄ q̄tū vēditoꝛē inueniet. dūmodo hec q̄ttuoꝛ ɔcurrāt. Primū sciētia. s. q̄ nulla sit decepti ex pte alter⁹. s̄z q̄libet ipoꝝ agnoscat rē ⁊ re⁹ q̄litatez ⁊ valoꝛē. Facit glo. pen̄l. in. l. mortis causa capi. ff. de donat. causa mort̄. Secōm libertas volūtatis. s. q̄ nō faciat ex tali necessitate q̄ excludat rōez volūtarij. Quō aūt possit p̄rpēdi q̄ nō fiat volūtarie. ɔsidera si talis res ptinet ad necessitatē vite. sic sunt granū: medicine: vinū vestes: domus. ⁊ hmōi. sine quib⁹ viuere q̄s nō p̄t. qꝛ talia nō p̄nt vendi ad libitū. s̄z iustū p̄ciū debet taxari. Attendit etiā q̄ nō fit libera volūtate qñ q̄s vendere vel emere vult tali pcio ppter euitandū notabile ⁊ enorme dānuz

Maz qñ q̄s nisi venderet tali pcio. vel emeret esset incursur⁹. puta amissionē maioris partis suoꝝ bonoꝝ. vel notabiliorē. certe ista necessitas ⁊ oīs timoꝛ q̄ cadit in ɔstantē excludit libertatē volūtatis sm no. in. c. cū locū. de spon. ⁊ in. c. abbas. qō me. causa. Secus in minori metu. Nā dicit Galic. in autētica ad hec. C. de vsu. qō est ɔtra charitatē addere afflictōez afflicto. qō nō licet. l. diu⁹. ff. de offi. p̄si. Tercium q̄ sit p̄udēs. qꝛ magna mētis leuitas redderet ɔtractū illicitū. Quartū q̄ ille q̄ emit vl̄ vēdit pl⁹ debito possit donare. ar. c. ij. de dona. Si ꝛo hec q̄ttuoꝛ nō ɔcurrūt. tūc nō liceret emere vl̄ vendere nisi iusto p̄cio. ⁊ sciēter notabiliter pl⁹ vendēs: vl̄ min⁹ emēs peccat mortaliter: ⁊ tenet ad restitutōez. qō quidē p̄ciuz debet attēdi sm cōmunē estimationē. vt dicit. l. p̄cia. ff. ad. l. fal. no. glo. in. c. h̄ ius. ⁊. q. ij. ⁊ eaz sequunt̄ cōmuniter docto. Qūo aūt ista estimatio debet fieri qñ ñ est cōmunitas talis cōmertij. dico q̄ pensat̄ raritate. labozibꝫ ⁊ periculis iudicio boni mercatoris determinabit. qꝛ alia regula nō p̄t dari. ⁊ h̄ in re mobili. In immobili ꝛo estimat sm fruct⁹. sm glo. ⁊ Bar. ī l. ij. C. de rescin. ven. quē sequunt̄ cōiter doc. ⁊ tali pcio debet vēdi ⁊ emi. de h̄ vide. j. Estimatio. §. i. cū se. Si tñ p̄dicta ɔcurrāt credo sil̄r. vt mobiles emi posse ⁊ vendi. Et nota q̄ q̄ ad valoꝛē attēdi debet tps ɔtract⁹ emptōis. vt in d. c. cū dilecti. ⁊ d. l. ij. C. de rescin. vendi. nisi sit dubiū an tpe solutōis sit pl⁹ valitura. sm q̄ dicā. j. Usura. i. §. xxxiij. Aduerte tñ p̄dicta nō habere locū qñ plus vendit ratione tpis. qꝛ preciū nō soluit. quia licet fozet sciēs ⁊ volens. tñ nō excusaret vsurā. vt pleni⁹ infra Usura. i. §. lviij. dicet. vide etiā qō dico supra Dol⁹. §. ix. Limita etiā predicta. nisi in casu de quo infra. §. x.

¶Utrum venditoꝛ teneat dicere defectus secretos ementi. R. vt colligo ex dictis per Ange. in. l. si quis cum aliter. ff. de act. em. ⁊ vendi. ⁊ Panoꝛ. in. c. iniustū. de rerū permu. cum distinctione. q̄ aut si sciret nullo modo emeret. puta. qꝛ equus habet defectū talē q̄ potius staret sine equo. ⁊ tunc nullo modo licet celare. Si vero emeret: licet non ita libenter. tunc ñ nullū periculū immineat vel damnum emptoꝛi. ⁊ res nō vendat vltra iustum preciū attento defectu latente. ⁊ emptoꝛ sit industrius non tenet ei reuelare. nec peccat non reuelādo quādo solū facit vt iustū habeat precium. Et qō dico de defectu. intelligē ⁊ de mixtura alterius rei. vt puta vino limphato speciebꝫ quibus immiscetur, aliud q̄ extimetur. si autem 8

iminet periculū vel damnū emptori seu alteri
teneꝛ mā festare. aliter teneꝛet ad restitutionē
dāni si accideret. ar. l. in reb. §. ītē q̄ sciens. ff.
cōmo. ⁊. l. Julian⁹. ff. de acti. emp. Aduerte tñ
q̄ si vendens intēdit vendere vnā rē: ⁊ emens
intēdit emere aliā in substātia. nō valet vēdi-
tio. vt si vendēs intēdit vnū agrum vēdere: ⁊
emēs aliū emere. l. in venditōibꝫ. ff. ꝺ ꝺtrahē.
empti. Idē dic i materia. vt si vendaꝫ aurical
cū p auro ꝺ. l. in venditōibꝫ. Idē dic in q̄lita
te substātiali: puta in domo q̄ est cōbusta. ar. l.
q̄d tñ. ff. de ꝺtrahen. emp. Sec⁹ in q̄litate ac-
cidentali. vt puta i agro sterili quē credit vbe-
rē. xxix. q. i. §. is ita rñdeꝫ. Fraudās ꝓ̄o in q̄n
titate. puta in falsa mensuratōne: vt faciūt ta-
bernarij q̄ nō implēt mēsuras. vel in numera-
tione ⁊ hmōi. licet teneat venditio: tñ teneꝫ re
stituere nec ꝺsuetudo excusat eū.

9 ¶ Utꝛ liceat vēdere rē ꝑm q̄ vendēs eā sibi ex
timat vtilē: q̄uis emēs ñ libere emat: R. q̄ sic.
si ex tali venditōe tale damnū incurrat q̄tum
pl⁹ vendit. vel q̄ñ talez affectionē ad rē habet
q̄ potiusꝫ vellet eā sibi ꝺmitti q̄ tali p̄cio emi.
nisi sit in tali abundātia q̄ gratis teneaꝫ pri-
mo subuenire. ꝺcor. Iho. ij. ij. q. lxxvij. Sz
nō liceret vendere tantū pl⁹ quātuz erit vtilis
emēti. q⁊ sic herba medicinalis valeret. c. du-
catos. ꝑm Sco. vbi. §.

10 ¶ Utꝛ liceat car⁹ vēdere rē q̄ imutata vēdiꝫ i
eodē loco q̄z sit empta. vide. j. Negociū. §. iij.

11 ¶ Ad quē ptinet piculū rei vēdite. si aliud in
pacto spēaliter non est ꝺductū: R. vt colligo
ex Azo. ⁊ Soff. q̄ aut venditio est ꝺditōalis:
⁊ tūc ante euentū ꝺditōis piculū pemptōis
ptinet ad vēditorē: ⁊z ꝺteriorationis ad empto
rē. vt in. l. id q̄ ff. de piculo. ⁊ co. re. vē. Sil'r
si vēditio fit i scriptꝫ q̄ donec scriptura pficiat
piculū est vēditoris. l. ꝺtract⁹. C. de fi. instru.
Limito ħ vez q̄ñ ꝺuenerūt: vt nō valeat an-
teq̄z scriptura sit facta. Sec⁹ si simpliciter sit
fact⁹ ꝺtract⁹. postea faciūt scripturā. Idez dic
q̄ñ vēditio fit i genere. puta asini: q⁊ gen⁹ non
p̄t pire. l. in rōne. §. vez est aūt. ff. ad. l. fal. Sz
sec⁹ esset q̄ñ gen⁹ esset ꝺterminatum. puta ad
asinos q̄s habeo. ꝓbi grā. Ulēdo tibi vnuz de
seruis meis vl' asinis ⁊ hmōi: si oēs pereūt vē-
ditor est liberat⁹. sicut i legato. ꝺ. l. in rōne. §.
incerti. Posti. tñ videꝫ tenere q̄ emptor pote
rit repetere p̄ciū q̄si sine causa sit apud vendi-
torē. Sec⁹ in legato: q⁊ p̄ciū rei legate nō est le
gatū. Et iō si pereꝫt res legata aliud nō debeꝫ.
Sz mihi videꝫ q̄ nō etiā p̄ciū poterit emptor
repetere i casu isto nec excipe: vt nō soluat nisi
venditor esset in mora. q⁊ p̄ciū nō est nisi cum
causa. s. emptōis. Et idē dico sicut q̄n aliq̄d
alternatiue emiꝫ: puta titi⁹ aut seio. Si titius
periꝫt. peribit emptori: ⁊ seius erit i obligatōe
solū. Si ꝓ̄o amboꝝ: sic vēditor liber erit: ⁊ ptor
seius emptori q̄ sol⁹ remāserat. facit. l. si in em-
ptione. §. pe. ff. ꝺ ꝺtrahē. emp. Aut vēditio fit
pure. i. sine ꝺditōe ⁊ sine scriptꝫ: ⁊ ꝺ re certa fiat
i specie. ⁊ tūc ꝑm glo. i. l. i. ff. ꝺ peri. ⁊ co. re. ven.
dic q̄ i vino ⁊ ceteꝛs q̄ ꝛegustatōez reqꝛuntur
ante ꝛegustatōez piculū est emptoꝛis. Si ꝓ̄o
vēdiꝫ nō in specie: ꝛz ad mēsurā: piculū est ven
ditoꝛis donec sit mēsuratū. ⁊ ibi milites vinc
sitates poteꝛt videre. ꝛz istud sufficit tibi ꝑfec
ꝛum. Sil'r si nō exigit ꝛegustatōez piculuz est
emptoꝛis: excepto casu publicatōnis: q⁊ si pu
blicet ante traditōez vl' post ꝑpter malefic⁹
vēditoꝛis periculū erit ipi⁹ vēditoꝛis. l. fun⁹.
ff. loca. ⁊ ibi glosa. Sil'r p pactū. Mora dolū
vl' culpā piculū est vēditoris. puta q⁊ pactus
fuit vt teneꝛet. Itē si fuit i mora tradēdi rem.
Si ꝓ̄o tā emptoꝛ q̄z vēditoꝛ fuerūt i mora. pꝛ
steꝛioꝛ mora ꝑponderat pꝛie ⁊ illi nocebit q̄
ad piculū. Limita nisi posteꝛioꝛis moꝛe ꝓm⁹
moꝛosus fuerit cā: q⁊ sic nō nocebit posteꝛiori.
casus est iūcta glo. in. l. si p emptoꝛē. in fi. ff. de
act. emp. ⁊ ven. qđ no. Idē dic si vēditoꝛ fuit i
dolo vl' culpa lata seu leui ꝺditōis rei vēdite
q̄ piculū erit suū: sicut i cōmodato ⁊ ꝺpōsito
Et idē dic de ꝺteriꝛoratōe seu meliꝛoratōne rei
vēdite q̄ ptinet ad emptorē q̄ñ res est vēdita
i specie ꝑm legistas: sine numero ꝑm logicos.
qđ idē est. Sec⁹ in fructibꝫ rei vēdite q̄ ptinet
ad venditorē donec pfecta sit vēditio: nisi vē
ditoꝛ sit in culpa. ꝺ. l. curabit. Nec obstat. l.
fructꝰ post. ⁊. l. penl. C. de act. emp. ⁊ ven. q⁊ lo
quunt in pfecta venditōe: quā voco pfectā q̄
ad ħ q̄ñ p̄cium est solutū. vel habita fides de
p̄cio. vt no. in glo. l. i. C. de peri. ⁊ co. rei ven. li-
cet alias sit pfecta quādo res est tradita ff. de
act. em. ⁊ ven. l. si q̄s alienū.

¶ Utꝛ emptum de aliena pecunia sit emēnduz ⁊
R. q̄ sic. si nomine suo emit. l. si ex ea. C. de rei
vendi. Fallit in empto ex pecunia eccl̄ie. xij. q.
iij. c. i. ⁊ ij. ⁊. q. v. fixum. Quod adeo est verum
quia si cleric⁹ habens pecuniā de pꝛebēda eme
rit pꝛedium. amplius non poterit illum dare
intuitu pietatis. licet pecunia potuisset dari.
quia statim pꝛedium sit eccl̄ie. siue emerit no-
mine eccl̄ie. siue suo. siue alieno. c. i. de pecu.
cle. ⁊. c. inquirendū. Similiter dic in empto
de pecunia pupilli. vel minoꝛis a tutoꝛe vl' cu
ratoꝛe. quia minoꝛ sibi vendicare poteꝛit. l.
ij. ff. quādo ex fac. tuto. Idem dic de empto de
pecunia militis. C. de rei vendi. l. si vt ꝓmis.

Silr dicẽ empto a marito vel vxore de pecu
nia sibi ab altero eoꝝ donata si efficiatur nõ
soluendo q̃ donũ accepit. l. vxor marito. ff. de
dona. inter vi. ⁊ vxo. Hec limita qñ pecunia
non fuit alteri mixta. qz si fuisset mixta transi
ret i dominiũ etiã furis. l. si alieni numi. ff. de
solu. ⁊ sic nõ esset eccl'ie vel pfatoꝝ.

14 ¶Quõ põt pẽ vẽdere filiũ. ⁊ quõ liber hõ pt
vendi. vide. j. Seruitus. H. i. circa finẽ.

¶Quid si res vẽdaẽ duobꝰ: R. q̃ potior ẽ se
cũdus si res tradaẽ sibi. vel pmꝰ si pmo sibi
detur. ⁊ idẽ i donatõe. l. q̃tiẽs. C. d rei vẽdi. ni
si pmꝰ emisset noie eccl'ie. spãle ẽ i h̃ vt dñiuz
acquiraẽ sine traditõe. ar. c. ex lris. de ꝓsue. et
expresse. C. de sacrosan. eccle. l. vt iter duinũ
publicũq; etiã si scõs emisset. ⁊ ipse nomine
eccl'ie. qz pferet primus. ff. de pcu. l. in cau/
se. sz venditor tenetur crimine falsi. vt pz. ff.
ad. l. coꝝ. de fal. l. qui duobus. Si ꝑmutauit aut alteri in solutũ dederit: vel aliter di
straxerit postq̃ eã obligauerat teneẽ crimine
stellionatus. vt. l. iij. ff. de cri. stel.

15 ¶Utz vẽdẽs vinũ q̃ nihil dixit de expeditõe
vasoꝝ possit illud euacuare i terra si emptor
nõ euacuaẽ: R. q̃ sic si videmia supueniat vl'
d pri. ⁊ co. re. ven. l. i. H. pe. fm Hoff. Uñ tu
dic fm Ho. q̃ si indiget vasis ⁊ eo ãmonito
ñ vult. pt coz̃ testibꝰ vinũ mẽsurare ⁊ effun
dere. Qd limito nisi emptor sit i tali necessi/
16 tate. Utz vẽditor teneaẽ ei subuenire ex debito
R. fm glo. ⁊ Pa. i. c. si vẽditori. d emp. ⁊ vẽ.
q̃ sic. nisi i tribꝰ casibꝰ. Primꝰ si i pncipio li/
tis vl' ad minꝰ post litẽ ꝓtestatã nõ denũcia/
uit vẽditori vt euz defenderet. vt. C. d euic. l.
17 emptor fundi. ⁊. l. auctore. ⁊. ff. eo. l. si rẽ. H. fi.

¶Sz qd si sciebat litẽ motũ vẽditor: R. bar.
i. l. denũciasse. ff. d adul. videt sentire q̃ etiaz
teneaẽ denũciare. Rõ fm eũ. qz qñ denũciatõ
requritur ad aliqd faciẽdũ vt i casu isto. tũc ñ
sufficit sibi scientia sola. vt in. d. l. denũciasse.
Sed eẽt qñ denũciatio requritur ad simplicẽ
scientiã habendã. qz valet vt regula q̃ certus
ẽ. de reg. iur. lib. vi. ⁊. l. i. ff. de pac. emp. ⁊ ven.
Bal. tñ ⁊ Ly. i. d. l. emptor. ⁊ Dy. i. d. regl'a
q̃ certꝰ. tenẽt q̃ nõ tenetur denũciare et multi
alij. Tñ tutius ẽ q̃ denũciet. p. l. si ꝓtroversia
in q̃. auctori. heredi. ve eiꝰ enũcia. C. de euic.
⁊ sic fit denũciatio qd̃ importat nõ simpl'r ut
dicare. sz p officialẽ facere ei notũ litẽ motaz
18 vt veniat ad defendendũ.

¶Scds casus qñ emptor citatꝰ ꝓtumaciter
affuit tpe snie. qz videt ꝓdenatꝰ ppter luam
ꝓtumaciã. d. l. emptor. ⁊. ff. de euic. l. si iõ. i. re
spõso. Itẽ si vẽditore absente nõ appellauit
a sentẽtia. l. herẽnius. ff. de euic.

¶Tercꝰ qñ p iniuriã snia lata fuit ꝯ empto 19
re. d. l. emptor. qz iniuria q̃ fit emptori nõ cõ
tingit vẽditorẽ. l. si p imprudẽtiã. in pn. ff. de
euic. Idẽ dic si p violentiã extraiudicialiter
auferaẽ. d. l. si p. etiã si notarꝰ posuit q̃ obli/
gat se defendere d iure ⁊ de facto. qz illd de fa/
cto intelligit si lis moueaẽ d facto nõ d iure
fm Pa. vbi. s. q̃ violẽtia extraiudicialꝫ ñ ve
nit fm naturã ꝯctus. de q̃ dic vt nõ. p Bar. i
l. stipulatio ista. ff. de ver. obli.

¶Addo q̃rtũ casuz qñ emptor ꝓmisit. et 20
ꝓtiã snias reportauit. l. si dictũ. H. si i arbitrz
ꝓmisero. ff. d euic. intelligeh̃ verz si volũ
tarie ꝓmisit. qz secus si coactus. s. vl' a sta
tuto qd̃ sic vult vt inter ꝓsanguineos ꝓmo/
mittaẽ ⁊ hmoi. ⁊ h̃ denũciauit vẽditori. fm
Bar. in. d. H. si ĩ arbitrz. ⁊ Bal. i. l. i. C. de pe/
ri. ⁊ co. re. vẽ. Quintꝰ casus qñ emptor potu
it vsucapere ⁊ nõ vsucepit. d. l. si dictuz. H. si
cũ possz. Sextꝰ casus si rẽ aliena sciẽter emit
nisi d euictõe spãliter sibi caverit. l. si fundũ
C. de euic. Septimꝰ si aliqd casuale ꝓuigat.
C. eo. de lega. l. fi. d re. ec. nõ alie. c. ad nostrã.
vide alios casus p Hosti. i sum. eo. ti.

¶Quid si fecit pactũ venditor q̃ nõ vult te 21
neri d euictõe: R. nihilominꝰ tenebiẽ ad pci
um re euicta vel emptorẽ. H. i. ff. d act. empt.
Qd̃ limitat Ludo. d ro. i no. qñ pactũ fit in
genere. s. a q̃cũq; euincaẽ Secꝰ si specificat p
sona. qz tũc etiã nõ tenebiẽ ad pciũ. casus ẽ i
l. q̃ libertatis. i pn. ff. d euic. ⁊ ibi glo. de h̃.

¶Sz q̃rtũ teneẽ venditor emptori re empta 22
euicta i casibꝰ in quibꝰ tenetur d euictõe: R.
q̃ in simplũ tm̃. ⁊ si fuit i culpa in vendẽdo:
tenetur etiã ad interesse. In foro tñ ꝓtetio/
so i rebꝰ pciosis arbitrio iudicis cogitur du/
plũ ꝓmittere. aliter ꝓdemnabitur i duplũ p
cij ꝓuẽti. ff. d euic. l. ij. ⁊. l. emptori.

¶Utz venditor teneatur ad oms expensas 23
quas emptor fecit in iudicio. qz cũ nõ defen
dit venditor postq̃ sibi hoc denunciauit: R.
Pa. vbi. s. q̃ sic. sive obtinuerit sive non. vt
l. i. C. de euic. ⁊. l. venditores. ff. d ver. obli. et
vtrobiq; p Bar. Secus si nõ denũciasset vẽ
ditori litem mõtam.

¶Utz emẽs domũ p cẽtũ i qua postea inue/ 24
nit thesauz valentẽ ducẽta teneatur: R. Lu
do. de ro. tenet q̃ sic. ⁊ dicit se ꝓsuluisse ⁊ obti
nuisse i curia q̃ in h̃ habet locũ remedũ. c. cũ
causa. de emp. s. q̃ rescindatur ꝓtractus vl' re
stituatur plus. Sz ꝓtariũ de iure ẽ verius.

scz q̄ nō teneatur. Rō. qz thesaur⁹ ē res mobilis absc̄dita ab ignotis dn̄is tpe vetustioze. vt. l. vnica. C. d̄ thesauris. ḡ dn̄s null⁹ erat ipsi⁹. vt casus ēi. d. l. i. l. nūcq̄. §. thesaurus. ff. d̄ acq̄. re. dō. Sic ḡ remanebim⁹ i dispositōe iuris cōis: vt sit dn̄i soli si data opa vl̄ a casu inuenit i suo. vl̄ si data opa i alieno solo erit dn̄i soli. si vero a casu erit medietas dn̄i soli. alia inuētoris. vt i. d. l. vnica. Cū ḡ iste emptor sit dn̄s soli erit su⁹. d̄ h̄ casus ē in l. a tutore. iūcta glo. ff. d̄ rei ven. vbi pecunia inuēta p modū thesauri cedit emptori. Secus si nō eēt p modū thesauri. vt murata ab aliq̄ i muro. vt dic̄ tex. i. d. §. thesaur⁹. qz tūc nō eēt emptoris. Nec ob. q̄ vēditor nō vendit thesaur⁹. qz p̄cedo. sz stam⁹ i dispositōe iur⁹ cōis vt cedat dn̄o soli. ⁊ h̄ habeo p indubitato si emptor nihil sciebat d̄ thesauro. sz si sciebat ⁊ ppterea emit. tūc videt dubium. Nico. tn̄ d̄ ly. sup. Mat. xiij. i illa pabola de thesauro. ⁊. s. Tho. xxij. q. lxvi. ar. v. vident tenere q̄ licite emat. ⁊ d̄ subtilitate iuris ē verꝝ q̄ p̄t licite fieri. sz d̄ eq̄tate videret q̄ aliquā ptē reteret dare vēditori. vide de h̄ si placet. qd̄ nō. in. l. si q̄s cū aliter. ff. d̄ ver ob. sz q̄ ad p̄scientiā exq̄ sciebat videt̄ inuenisse. ⁊ si a casu. sic medietas erit sua. Si vero a ppōsito. sic totū cedet dn̄o soli. vt. d. l. vnica.

25 ¶ Cū h̄ sit q̄ iura nō cogāt rescindere p̄ctus emptōis vl̄ supplere iustū p̄ciū. nisi q̄n̄ dece/ptio ē vltra vel citra dimidiā iusti p̄cij. vt. §. Dolus. §. ix. cui dat electio tūc. R. q̄ q̄n̄ ē vltra dimidiā electio erit vēditoris. fm Azo. par. a. 2rio q̄n̄ ē citra dimidiā. tūc ē emptoris. vt no. Ber. i. c. cū dilecti. ⁊. c. cū cā. de emp. et no. Pa. i. d. c. cū dilecti. q̄ si p̄ret res empta minus dimidia p̄ret emptori. qz cū duo sūt in obligatōe alternatiue. vno p̄empto remanet aliud. l. plerūq̄. ff. de in. dō. ⁊. l. stichū. ff. d̄ ꝓ. ob. Et idē dic q̄n̄ ē pl⁹ vēdita q̄ p̄ret vēditori p eādē rōem. tn̄ p̄dicti nō tenent nisi ad restituēdū id plus q̄ vendidit. vl̄ supplere illud min⁹ q̄ emit vsq̄ ad iustū p̄ciū. ⁊ poterit agere ꝛcept⁹ vsq̄ ad. xxx. āos siue agatur p̄ditōe ex. l. ij. C. d̄ re. vē. q̄ vēditōnes cū sint p̄sonales sunt ppetue. Siue ex eo p̄ctu. sc̄z ex vēdito. vt no. Pa. ⁊ Inno. i. d. c. cū cā. Si ꝓo ageret officio iudicis vt volūt alīq̄. sic nō posset agere nisi vsq̄ ad q̄ttuor annos qz vsq̄ ad illd tps dat restitutio i integꝝ. l. vl. C. d̄ i. integ. re. Pa. tn̄ vbi. §. vult q̄ etiā si agat officio iudicis ꝛcturvsq̄ ad. xxx. annos

26 ¶ Utꝝ mercator q̄ scit plures alios post seve nire teneat min⁹ vēdere q̄ sit cō is extimatō. vel dicere q̄ plures veniūt. R. Tho. xxij. q. xxvij. q̄ nō nisi de p̄fectione. 27

¶ Quid d̄ mercatoribꝰ q̄ inter se conueniūt. vn⁹ sol⁹ vendat. R. q̄ si h̄ faciūt in lesionē. publice. sunt damnādi ppetuo exilio ⁊ bona spoliādi. vt. C. de mono. l. vnica. Sec⁹ si faceret ꝓpter aliquē bonū finē. qz licerer. De illa materia habes. §. Dolus. §. ix. ⁊. j. Negotiatio. ⁊. §. Ars. §. i. 28

¶ Utꝝ ille cui datū est aliq̄d ad vendēdū ꝓ decē. ⁊ vēdidit p. xij. teneat illa duo restituere dño rei. R. q̄ nō. qz si illa duo sūt vltra iustū p̄ciū tenet restituere emēti fm ea q̄ dixi. §. vij. Si ꝓo nō excessit iustū p̄ciū sz sua industria habuit sic sibi acq̄rit. Nec ob. q̄ datur ei certa merces p labore. qz illa datur vt inueniat emptorē p. x. ⁊ sic nō tenet nccio restituere. Sec⁹ si daretur sibi simplr vt vēderet. qz tenet vēdere meliori p̄cio q̄ p̄t. ⁊ tenet dare dn̄o ex q̄ mercedē habet p labore. 29

¶ Quid de vendēte possessionē vl̄ ementem fra tales ꝓfines q̄ est plus vel minus q̄ in dictū. vide. §. Donatio. §. xl.

¶ Querit de. q. q̄tidiana utꝝ valeat vēditio seu alt⁹ ꝯct⁹ collat⁹ i alterū arbitriū. R. q̄ si incerta p̄sona cui⁹ arbitriū ꝓmittit nō valet. l. si merces. §. i. ff. locati. nisi i casu q̄n̄ simpliciter fuit ꝓmissus i arbitriū boni viri. qz tūc intelligitur i arbitriū iudicis. l. vir bon⁹. ff. d̄ iudic. sol. ⁊ sic videt ꝓmissū i certā p̄sonā. Si vo p̄sona cui ꝓmittit ē certa. tūc sz varia sit opi. l. in emētis. C. d̄ emp. ⁊ vē. tn̄ dic fm. d. Ac cā d̄ grassis i. l. si q̄s arbitratu. ff. d̄ ꝓ. obl. q̄ siue salia ꝯctus. vt puta p̄ciū i vendit̄one certe silia. siue accidētalia. puta vendit̄ seruū. nō/nes reddiderit. ⁊ h̄moi ꝓmittātur i arbitriū certe p̄sone. valet ꝯct⁹ si ille voluerit arbitrari. nā sicut sale vltime volūtatis p̄t fieri arbitriū heredis. l. si sic. ff. d̄ lega. i. ita i pactib⁹. l. seruū q̄ filij. §. cū q̄. ff. d̄ lega. i. ⁊ p hoc videt casus in. l. si libert⁹ iurauerit. ff. de op. liber. vbi valet p̄missio libert⁹ facta d̄ opis ad arbitriū patroni. ⁊ si male arbitratus sit rit. p̄t cogi vt arbitretur sicut ton⁹ vir. Sic in ꝓposito q̄ si arbitrari noluerit vel nō p̄t sic nō valebit. §. p̄ciū. iusti. d̄ emp. ⁊ vē. Si ꝓo mortuus fuerit alter ꝓtrahētiū si fuit co missum sup ꝓtractu pficiēdo non potent ar bitrari. Si ꝓo sup ꝯctu p̄fecto sic non cpi rat eius arbitriū. led sicut ꝯctus trālit ad he redē. ita obligatio d̄ stādo arbitrio dicetur ne. fm Bar. in. d. l. si quis arbitratu.

¶ Quō aūt ꝓtractus emptōis ⁊ vēditionis re 30 scindat ꝓpter dolū. habes. §. Dolus. §. vl

ꝓpter minoritatē p̄cij. qñ ē citra dimidiū ū
tu p̄cij. vel ꝓpter alias cās. vide Host. i sum.
eo. ti. 7 Azo. i sum. C. ꝺ rescin. ven. q2 paꝛ ad
ꝓfessores. sꝫ sufficit qꝺ dictum est.

Emunitas vide infra Immu/nitas.

Normis iuria qñ dicaꝫ R. c. cū illoꝛ. de sen. ex. exēplificat si mēbꝛ mutileꝫ. si effusio sanguis fit. Et intelligūt doct. ibidē. qñ effusio ē in abūdātia. 7 de mēbro de q̄ sanguis ꝺe facili nō exijt. Itē si i ep̄m seu i abbaē vl̄ platū seu supioꝛē sit iniecta manꝰ. insti. ꝺ iniuꝝ. H. atroꝛ ꝺz si q̄s vulneret. Intelligeꝫ si vulnꝰ eget medicamine cirurgie vel emplaſtroꝛ seu aliozū medicinaliū fm Ho. Itē si q̄s fustibꝰ cediꝫ. si i theatro vl̄ foro aut i conſpectu iudicis ꝓberet. Itē fm alios si i eccl'ia ex. c. cū p cā. xvij. q. iij. q̄ quis. 7. H. qui aūt. Itē si sacerdoti induto vestibꝰ sacerdotalibꝰ C. ꝺ iniuꝝ. l. atrocē. Sꝫ breuiter dic q̄ iuuria ꝺz enormis. Primo ex p̄sona. 7 i iure nō ha/bemꝰ exp̄ssum nisi qꝺ dictū ē in. d. c. cū illoꝛ. 7 in. d. l. atrocez. 7 insti. de iniuꝝ. H. atroꝛ. 7. ff. eo. ti. l. p̄toꝛ. H. atrocē. vbi ꝺz de mgr̄atu. parē/te 7 patrono. epo. prelato 7 sacerdoti induto vt. s. dictū est. Secꝺo ex loco. vt puta si i conſpectu pretoꝛis fiat seu prelati. vt i. d. l. p̄toꝛ 7 in theatro vel foro. vt in. d. H. atroꝛ. 7. l. sꝫ ē q̄stiō is. i p̄n. ff. ꝺ iniuꝝ is. Tercio ex tpe. et ꝺz enormis. H. atroꝛ. 7 q̄ epūs non p̄ōt euz absoluere ex talibꝰ iniuꝝ notoꝝ factis eccl'iasticis p̄sonis.

¶ Sꝫ quis habebit arbitrari. an sit enormis iniuria. R. q̄ ille qui habet absoluere 7 liga/re an sit sue iurisditionis. vt puta possit eum absoluere vel ne. arg. c. sup lr̄is. de rescrip. 7. l. si q̄s ex aliena. ff. de iudi. Sꝫ caueat vbi ius determinaut atrocē ne ipse velut leuem arbi/trari. quia nō absolueret sꝫ decipet. Secus vbi ius nō determinat

Episcopus grece latine spect'ator in/terp̄tat. vt ꝺz. xxi. di. c. cleros. et. viij. q. i. qui epatū. Speculari eñ debet mores 7 vitā po/puli sibi subiecti. 7 intēdere ad eoꝝ salutem Uñ epūs hec negligēs ē i p̄cto mortali. 7 ꝺz canis impudicꝰ. ij. q. viij. q̄ nec. 7 ꝺz lectōni 7 oꝛōni vacare. vt i. c. epi. ibidē. nec debet hꝫe fa/miliaritatē praui hoīs. vt in. c. puenit. ea. cā 7. q. immo p̄sbꝛos. diacones. clericos boni testimonij debet penes se hꝫe. vt i. d. c. epi. 7. c. cū pastoꝛis. 7 ꝺe ꝺse. di. i. c. epūs deo.

¶ Utꝝ p̄ncipalius debeat intēdere multipli/cationi tpaliū? R. fm Tho. in quol'. q̄ nō. sꝫ eius ꝓpria 7 p̄ciosa cura debet eē circa custo/diā gregis sibi ꝺmissi. oꝛādo. predicando. sa/cramēta dispēsando 7 sua iuxta qꝺ res exigit erogādo. Pōt tñ intēdere multiplicatōi tē/poraliū ad vtilitatē ecclesie qñ oportunitas adest 7 fieri possit sine damno spūaliū nota/bili. al's nō. Alex. aūt. ij. ij. ti. de auaricia di/cit. q̄ epūs nō pōt ꝺ gregare ad sui tuitionē. siue eccl'ie sic̄ rex pōt. sꝫ debet ꝺuertere res ec/clesie i vsum ecclesie qꝺ facit paupibꝰ dādo. Rō ē. q2 rex ad hꝰ ꝺstitutus ē vt subditos in pace teneat 7 defendat ab aduersarijs. et iꝺo pōt ad hꝰ ꝺ gregare. nō sic epūs. sed vt faciat bonū eccl'ie. qꝺ facit dādo paupibꝰ. facit. xij q. ij. aut2. Uñ tenet Tho. ij. ij. q. clxxxv. q̄ si bona eccl'iastica nō dispēsat i pios vsus. sꝫ no/tabiliter deficit peccat mortal'r. Secꝰ si i mo/dico deficiat. Addit tñ q̄ si necessitas nō imi/net p paupibꝰ q̄ pōt reseruare i futuꝝ vl̄ emere possessiones vt tpe necessitatis p̄uidere possit. Bona ꝺo p̄timonialia pōt tenere ad libitū.

¶ Utꝝ liceat appetere epatū? R. q̄ nō. viij. q. i. q̄ epatū. ibi ꝺz. Locus sup̄ioꝛ sine q̄ ppl's re/gi non pōt. 7 si ita retineatur atq; administreꝫ vt decet. tñ indecēter appetitur. qꝛoꝛē ociuꝫ sanctū querit gra veritatis. negociū iustū sus/cipit necessitas charitatis. quā sarcinam si nullꝰ imponit p̄cipiēde atq; intuēde verita/tis vacādū ē. Si aūt imponit suscipienda ē ꝓpter charitatis necessitatē. Sꝫ nec sic omi/no veritatis delectatio deserēda. sꝫ subtraha/tur illa suauitas vt nō opp̄imat iusta necci/tas. hec Aug. Ex q̄ ptꝫ q̄ appetit illicite. Et q̄ñ sit mortale vide. s. Ambitio. i. 7 oblatꝰ re/cusaꝫ cū p̄cto mortali si ē dignꝰ. 7 eq̄ dignus nō ē cui debeat ꝺari. Facit sil'r ad hꝰ ei i sc̄ptu/ris. ea. cā 7. q. vide. s. Electio. H. xxx.

¶ Quā iurisditōez habeat. vide de ꝺf. oꝛ. per totū. q2 ad ꝓfessoꝛes nō ptinet.

¶ Utꝝ epūs possit ꝺcedere aucte ñ epis quā ipse hꝫ? R. Pa. i. c. accedētibꝰ. ꝺ excess. pla. q̄ nō ea q̄ spectāt ad oꝛdinē epāle. sic oꝛdinare. crismare. ꝺsecrare. 7 sil'ia. vt i. c. a q̄. de ꝺse. ec. vel al. Ea ꝺo q̄ spectāt ad iurisditionē epāle

bñ põt. sicut cognoscere ꝛ cã mrimoniali, in iũgere publicã pniaz, ꝛcedere indulgẽtiã. iudicare ð clericis ꝛ hm̃oi. vt. xvi. q. ij. visis. p/ter insignia. vt vsus mitre ꝛ põtificaliũ q̃ sol⁹ papa ꝛcedit. ar. c. vt ap'lice. ꝛ pui'. lib. vi. ea etiã q̃ sunt iurisditõis põt ꝛcedere. q̃uis nõ dũ sit ꝛsecrat⁹ nec sacerdos. ꝑm eũdẽ ℙa. vbi s. post Jo. an. ꝛ Salde. vt ibi no. ℙa.

5 ¶ In quib⁹ potest epũs dispensare. vide. s. Dispensatio. §. v.

6 ¶ Utr̃ eps cadat ĩ pnã suspẽsiõis aut interdicti. R. q̃ nõ ex nulla ꝛstitutõe. nisi ĩ ipsa ꝛ ipsis epis fiat spãlis mẽtio. Sil'r nec eoꝝ superiores. vt in. c. q̃ pcḋosũ. ð sen. ex. li. vi. Idẽ dic ð suspẽsiõe a bñficio a iure posita. vt ĩ. c. si ꝛpromissari⁹. §. hm̃oi. ꝛ elec. li. vi. Nec⁹ ꝛ excõicatõe. vt nõ. in. d. c. q̃ periculosum.

7 ¶ Utr̃ epũs possit dispẽsare ĩ pl'alitate bñficiorr̃. vide. s. Bñficiũ. §. xxxvij.

8 ¶ Utr̃ executione ꝛuoluta ad epm̃ ꝓpter negligentiã executoris teneat epũs seruare forma quã tenebant executores? R. Bar. in. l. si puellã. C. si. man. ita fu. ali. q̃ sic. ꝛ fac̃ tex. in cle. i. ꝛ sup. ne. prela. ꝛ qð no. Jo. an. in. c. publicato. ꝛ elec.

9 ¶ Utr̃ mortuo epo expiret officiũ vicarij? R. ℙa. i. c. i. ne se. vacã. q̃ sic. vt no. glo. in cle. fi. ð pcu. Idem videtur ꝛ officio prioris constituti ab abbate mortuo abbate. arg. ex nõ. in d. cle. fi. Secus si ꝛstitutus esset ab abbate cũ capitulo. ar. c. ij. ꝛ sta. re.

10 ¶ Epũs ĩ synodo ꝛbet ꝛstituere aliq̃s idoneos viros p totã dioceſim q̃s ꝛbet iuramẽto astringere ad ꝛuniciandũ sibi vel p eũ misso q̃cq̃d ꝓpenderint fieri ꝛ volũtatẽ dei ꝛ totaz xpianitatẽ. qð ptineat ad iurisditõez eccl'iasticã. vt habeã in. c. Epũs ĩ synodo. xxxv. q. vi. ꝛ tales appellant testes synodales.

11 ¶ Epũs põt cogere religiosos mẽdicãtes vt vadant ad pcessiones. c. nimis praua. ꝛ excess. pla. Ex quo tex. dicũt doct. q̃ exq̃ phibet eis ne ex lege cã compellãt eos ire ad pcessiones. sequit⁹ q̃ ex magna ꝛ graui cã pnt. vtpote nouo introitu epi vel legati. vl' imminẽte peste aut alio flagello. vel in generalib⁹ letanijs. q̃ sunt tres dies rogationũ. hec no. ℙa nor. in. c. dilectus. ꝛ offi. ordi. Qð est verũ nisi sp̃eciale priuilegiũ habeant.

12 ¶ Epũs in eccl'iis baptismalib⁹ ꝛbet ordinare magistros q̃ doceãt pueros ĩ studijs lrarum liberaliũq̃ artiũ assidue vbi necessitas occurrerit. xxxvij. di. ꝛ quibusdã.

13 ¶ Epũs singulis annis synoduz teneat. admonẽdo clericos. ꝛstitutiones legẽdo. ꝛ laicis predicãdo. vt. x. q. i. placuit. Itẽ singulis annis si põt visitet oes ecclesias. monasteria ꝛ hospitalia sibi subiecta.

14 ¶ Epũs teneꝰ ꝛputare ĩ eccl'ijs cathedralibus ꝛ aliis ꝛuẽtualib⁹ viros idoneos ad dicãdũ ꝛ confessiões audiẽdũ. al's peccat mortaliter. sil'r q̃n ipse nõ ꝓpter amplitudinẽ diocesis vl' alia occupatoe: teneꝰ hẽ viros ydoneos ꝛtẽtes ĩ ope ꝛ sermone q̃ visitẽt et doceãt ipsos ꝛ eoꝝ plebes sibi ꝛmissas. ꝛ eis ꝓdicẽt ꝛ instẽtatõe. vt in. c. inter cetera. ꝛ of. or.

15 ¶ Epũs dz q̃s vult ordinare ingrẽ ꝑmodũ ꝛetate ꝛbita ad illũ ordinẽ. dic vt. j. tas. ꝛ de lr̃atura. Nã ordinãs subdiaconũ vl' diaconũ q̃ nescit officiũ videt ꝛcedere mortaliter. quia nõ ꝛbet ei cãm ꝛcãdi mortal'r. Quantũ ad illos q̃s ꝓmouet ad curã aiarr̃ q̃ habeant sciẽtiã necessariã. ꝛ q̃. s. Confessio. iij. §. ij. al's peccat mortaliter. Itẽ nõ ꝓmittat q̃ no ꝛtarius petat salariũ inscribẽdo ordinãdos. qz ꝓhibituz ẽ. i. q. ij. sicut epm̃. Intelligẽdum glo. ibidẽ q̃n ẽ salariatus. al's põt accipere aliq̃d dũmodo epũs nõ ꝓcipet in lucro lucre contrariũ teneat glo. ibidẽ.

16 ¶ Eps põt q̃rere ð titulo bñficij sui subditi si nõ ꝛsensit ĩ eũ. vt voluit Fed. ꝛsil'. xcvij. ĩdẽ dic ꝛ quocũq̃ alio cui' ꝛinteresse.

17 ¶ Epũs ecclesiastica officia nõ ꝛbet cõmittere ꝓpinquis. nec administratiõz rez eccl'iasticaz. vt in. c. iudicatũ ẽ nobis. lxxxix. di. cũ. c. se. sz hyconomus ꝛbet esse clericus honeste vite. vt ꝓbatur ea. di. ꝑ totum.

18 ¶ Eps ĩ ꝛferẽdo bñficia ꝛbz attẽdere ꝛter dignis. aliter peccat mortal'r ꝛm Tho. sal/ber. i. iij. facit qð nõ. lxi. di. c. i sacerdotes.

19 ¶ Epũs in publico ꝛbet lineis vti. nisi fuerit religiosus: sup indumentis. vt in. c. cleria. ofcia. de vi. ꝛ hone. cle.

20 ¶ Eps tpe interdicti põt celebrare ꝛ celebrari facere vbicũq̃ ꝛ audire diuia. vt i. c. si ꝓpri uil'. li. vi. Qð limita vt i. c. qð nõnull'. de uil'. s. interdictis exclusis. sb̃missa voce. iannis clausis. ꝛ cãpanis nõ pulsat̃. ꝛ ipse spãliꝫ sit interdict⁹. vel nõ fuerit cã ipsi⁹ interdicti.

21 ¶ Epũs potest vbicunq̃z cuz altari portatili celebrare ꝛ celebrari facere. d. c. fi.

22 ¶ Epũs nõ seruãs canones vel nõ faciens seruari est ꝑiurus. no. ℙa. in. c. ego. de iure iur̃. allegat glo. in. c. sacerdotes. cl. i. ij. q. vij. q̃ dicit q̃ a plato nõ seruãte canones pẽa recedi sicut ab excõicato recedit et pcisso. Qð intelligit. d. ℙa. vez. q̃n ex ꝛtemptu nõ seruat nec seruari facit. al's secus.

¶ Utrũ epũs ꝑ pl'secutione sui coꝛpis pssit

fugere. R. fm. s. Tho. ij. ij. q. clxxxv. ar. v. q
vbi subditor sal⁹ exigit plone pñtiã nõ põt
fugere ppter aliqd damnũ tpale vl' corpale.
imo tenet sic bon⁹ pastor aiaz ponere p ouib
suis. Ubi vo sufficiẽter i absentia p aliũ pos
set saluti subditor puideri. tũc licite possz fu
gere. nec ẽ mercẽnarius tũc. Hoc idẽ ptz i. c.
scisciteris. vij. q. i. vide Inno. in. c. nisi. de re
nũ. z glo. in. §. hoc totum. vij. q. i.
24 ¶ Spal' dignitas liberat a ꝺnatõe fulii z aseri
ptica. liij. di. si seru⁹ sciẽte. el. ij. z etiã a ciui
li fm canones. vt tenet glo. ĩ. d. c. si seruus.
25 ¶ Epũs si habet iurisditionẽ tpalẽ in aliq lo
co: debet ꝺstituere iudicẽ laicũ. q in cã pcipue
criminali faciat iusticiã. z põt etiã in spãli su
per aliquo maleficio delegare vt faciat iustici
am. z nõ efficit irregularis. dũmõ p suã rñsi
onẽ neqz directe vel indirecte indicet iudici
re q faciat iusticiã. z q si dubitat ꝺsulat peri
tos iudex. al' esset irregularis. c. ex lris. de ex
cess. pla. Tenet tñ Rodo. q etiã põt dicere q
puniat reum fm q ius vult. dũmõ nõ exprimat de morte vl' mutilatõe. vt etiã no. Hu
di. iij. c. ois aũt lex. pñs tñ nõ debz esse vindi
26 cte sanguis. vt in. d. c. ex lris.
¶ Utrz eps peccet mortal'r rñdẽdo i ordina
tione sua cũ interrogat' vtrz sciat nouũ z vet⁹
testamẽtũ: q scit. R. Rich. i quol. iij. q. xxiij.
q sic. si ẽ ita ignarus q nesciat i generali mã
data dei. articulos fidei. ꝺtutes z vicia. etiã
sacramẽta. qz tũc mẽrik pncipse. Si vo nõ
ẽ ita ignar⁹ qn sciat nouũ z vet⁹ testamentũ
qtũ ad ea q necessariũ ẽ scire plato. z sine q
nõ sciẽtia nõ põt ꝺuenienter exequi officiũ suuz
tũc nõ credit q peccet mortal'r. licet i alijs sit
indoct⁹. qz videt q ꝺsuetudo sic solũ velit.
27 ¶ Utrz religiosus ꝑmot⁹ i epm teneat ad ob
seruãtias regulares. R. q sic. Uide. j. Nõa
chus. §. vij. z Religiosus. §. xxxiij.

Krare ẽ aliud p alio puta
re. vñ Aug. xxxvij.
di. i. c. quis. inqt. Quisquis se existi
mat scire qd nescit. p vero ꝺpx approbat fal
sum. qd erroris ẽ ꝺprium. Ad idẽ. xxij. q. ij. i q
1 bus. Et iõ i. d. c. quis. dz. q nõ ẽ ꝺsequẽs vt
ꝺtinuo erret q̃squis aliquid nescit.
¶ Utrz error sit pctm: R. q i his q nõ ptinẽt
2 ad regnũ dei capescendũ. vl' nõ sic nõ ẽ pctm
aut si ẽ minimũ est. vt in. d. c. in quibꝫ.
¶ Frãtes nõ vident ꝺsentire. l. nihil consen
sui. ff. de re. iu. Nõ habetur. j. Mõrmonũ. iij
impedimẽto. viij. in prin.

¶ Error iuris an excuset a dolo z ꝺsequẽter a 3
pena que debetur ꝑpter dolum: R. q sic. Ui
de. s. Dolus. §. i.
¶ Error cõis aliqñ facit ius. ar. xcv. di. c. ec 4
ce ego. qñ in fi. z in. l. barbarius. ff. de iof. pto.
¶ Errorẽ suũ q̃libet debet corrigere. xxxv. q. ix
§. quia ergo. z. §. sequẽti.
¶ Error qñ dicatur intolerabilis: R. qñ ali 5
qd cõiter vl' i suo genere ẽ pctm. vt i. c. vene
rabilibꝫ. §. põt. de sen. ex. li. vi. Ul' si ꝺtineat
aliqd impossibile. vt i glo. c. p tuas. de sen. ex.
vel ꝺ ius vel legẽ. vel excõicet. qz bonũ fecit.
puta elemosinã. vide in. d. glo.

Erubescẽtia de bono ẽ pctm.
z filia accidie. et
ꝺtingit quadrupl'r. Primo cũ erubescit de
fectu nature. vt puta qz ẽ claudus. z hmoi. z
hꝫ ẽ pctm si est nimia. lvi. dis. nasci. z. c. nunqz
erubescamus. Secdo cũ erubescit dicere veri
tatẽ. vt pdicare. testificari. corrigere. Et hec
aliqñ ẽ mortal'. si nõ facit qñ tenet de pcepto
Tercio cũ erubescit ꝺfiteri mortalia pcta. et
si omittit ꝑpter hꝫ mortalis ẽ. Quarto cũ eru
bescit ieunare. orare. z hmoi. ne dicat sanct⁹
z hoc ẽ pctm veniale qñ omittit nõ necessa
ria. secus qñ necessaria. qz mortale.

Tas determinata reqrit i mul
tis necessario a iure. ita q
nõ tenet gestũ añ. Et p mo i sponsa
libꝫ. vij. annoz completoz. vt in. c. vnico. de
despon. impu. li. vi.
¶ In mrimonio vo. xij. annoz i femia. z. xiiij 1
i masculo. nisi malicia suppleat etatẽ. qd tũc
ẽ qñ sunt potentes ad coeũdũ simul'. vt no. i. d.
c. vnico. In voto religiõis seu pfessiõe fien
da reqrit. xij. i mliere. xviij. i masculo ꝺpletus
vt habet ꝺ muliere. c. cũ viz. de regula. et i. c.
puelle. xx. q. i. z in. c. puella. xx. q. i. de masclo.
i. c. significatũ. de regula. z i. c. i. de regula. libꝫ.
vi. Fallit in casu de q. j. Noutius. §. ij.
¶ In ordinibꝫ capiẽdis p me tõsure ẽ. vij. an 2
noz ꝺpletoz. vt i. c. i singul'. lxxvij. di. z etiã
triũ minoz ordinũ. vt in. d. c. i singul'. et q̃cũ
qz ꝺferret añ pdictã etatẽ nisi religionẽ intra
ret suspẽsus ẽ ipso facto p annũ a collatione
eiusdẽ ordinis. de tem. or. c. null⁹. li. vi. Acco
litat⁹ post. xij. annũ. vt i. d. c. i singul'. Sub
diaconat⁹ ẽ. xviij. ann⁹ inchoat⁹. Diaconat⁹
vo. xx. Presbyterat⁹. xxv. vt i cle. generalẽ. d
eta. z q̃li. ordi. Si tñ ordinet añ dictã etatẽ
qs: suscipit q̃dẽ characterẽ ordis. sz nõ execu
tionẽ vlqz ad ꝺpletũ tps. vt nõ. in. d. cle. ge
neralẽ. nec eps põt dispẽsare. vt ibi nõ.

3 ¶ In bñficijs regl'aribꝫ i abbatissa.xxx.ānorū ꝯpletoꝝ.silr ī ꝑorissa seu mre vel mistra q̄ hz regere monasteriuz.vt i.c.indēnitatibꝫ.ō elec.li.vi. In abbate.xxv.annoꝝ incepto/rū.p.c.cū i cūctis.i.§.inferiora.ō elec. vbi regulariter ad quālibet dignitatē obtinēdā req̄rit illud tps.licet nō ō abbate sit aliq̄d spāliter exp̄ssū. In ꝑoratu collegiato.i.q̄ habeat ſb se collegiū.xxv.annoꝝ iceptoꝝ.ar.cle.ne i agro.§.ceteꝝ.ō sta.regu. In prioratu ꝙo nō ꝺuctuali si hz curā aiaꝝ:quā habeat p se exercere req̄rit.xxv.annoꝝ inceptoꝝ.qz oportz sit sacerdos.sec⁹si nō hz p se exercere. tūc sufficit etas.xx.annoꝝ ꝯpletoꝝ.ō.§.ceteꝝ. In ꝑoratu aūt q̄ nō habet curā aiaꝝ req̄rit etas xiij.annoꝝ ꝯpletoꝝ.qz oportz sit ꝓfessus.c. null⁹.de elec.li.vi. Et ita tenet Pa.in.c. sup inordinata.de p̄bē.licet Fede.dicat sufficere etatē.vij.annoꝝ.cui nō credo. qz oportet sit ꝓfessus i religione.vt dictū ē in bñficijs scl'aribꝫ q̄ habēt dignitatē. In ep̄o.xxx. annorū cōpletoꝝ.c.cū in cūctis.de elec. Inferiora ꝙo epatu requirūt q̄ attigerit.xxv.annū.ō.c. cū in cūctis.§.inferiora. Ep̄s tm̄ p̄ōt dispēsare i dignitatibꝫ vel ꝓsonatibꝫ curā aiaꝝ nō habētibꝫ.vt.xx.annū ꝯpletū habeāt.c. ꝑmittimus.ō eta.ī q̄li.li.vi. In bñficijs ꝙo simplicibꝫ sunt opiniōes.ſz mihi placet opi. Al/de.quā seq̄tur Pa.in.c.sup inordiata.de p̄bē.q̄ si bñficiū sonat i nomē rectorie.vt puta qz ē eccl'ia vl' capella p se stans hñs ad regimē clericū.tūc req̄rat etas.xiij.annoꝝ ꝯpletoꝝ.vt i.c.indecoꝝ.de eta.ī q̄li.or.qz q̄ nescit se regere nec ecclīaz. Si ꝙo nō sonat rectoriā ſz ē bñficiū in eccl'ia. tūc si req̄rit maturitatē ꝯsilij.vt in canōicatu eccl'ie cathedral' Do/sti.ī Archi.tenēt q̄ req̄rit etas.xiij.annoꝝ. qz añ non p̄ōt iura sapientū tractare.sic dicimus in milite volēte testari añ illā etatē.i.l. licet.ff.de te.mil. Si ꝙo nō req̄rit maturitatē ꝯsilij.tūc.vij.annoꝝ ē etas.ī ista sunt bñficia in multis ecclesijs p clericis pueris.

4 ¶ In electōibꝫ monialiū req̄rit etas.xij.ānorū ꝯpletoꝝ.aliter nulla admittit ad eligēdū vt i.c.indēnitatibꝫ.de elec.li.vi. In iuramento ī testimonio req̄rit pubertas.vt nō.i.c.p/uuli.xxij.q.v.ī in.c.testes.iij.q.iij.

5 ¶ In testamētis ī multis alijs q̄ omitto.qz ad nos nihil req̄rit. pubertas i electōe sepulture req̄ritur q̄ ad annos pubertatis puemat.ar.c.licet.de sepul.lib.vi. Quō cognosceť qñ req̄ritur etas ꝯpleta qñ de mente ignorat statuentis vel disponētis? R. Bar.i.l. si qui.ff.de le.i.q̄ qñ etas ꝓfertur i genitiuo.requiritur q̄ completa sit i ablatiuo cū p̄positione in.sufficit sit inchoata. sine p̄positione req̄rit ꝯpleta.cle.i.ō se.pos. In accusatiuo cū ꝑbo significāte rē p̄fectā.vt p̄positio p. vel cū futuro ꝺiūctiui req̄ritur ꝯpleta.l.nō putabꝫ ī.l.si i annos.ff.ō ꝺi.ī dē.sine tali ſtu ī de fauore agitur.sufficit ichoatā esse si de odio requirit ꝯpleꝝ.l.ad rēpublicaz.ff.ō mu. tho. In accusatiuo cū p̄positiōe ad.sufficit ichoārī.l.qui filiū.ff.ad treb.

Vagatio mēris ē filia accidē.qz p cogitādo vt ip̄m tediū cuitet.et hec inducit ad multiloquiū ī vaniloquiū et audiendaz noua.ī facit instabilē in loco.q̄ tūc sūt mozalia cū fit p p̄dicta ꝺ aliq̄ō p̄ceptū.al's veniale.hec ex.s. Tho.ij.ij.q.xxxv. In ozōe añē an sit p̄cm. vide Do. §.f.

Euāgeliū legēs sacerdos vtitur stola sic diacon⁹.xxxj ꝺist.ecclesiastica. Euangeliū nō sedendo vel genuflexo:ſz stando audire debemus.de cōse. ꝺi.i.apostolica.

Eucharistia .i. bona gra.ab eu qđ ē bonū.et charis gra.ī sic nomiať fm q̄ ꝓtinet realiter p̄m q̄ ē plen⁹ gra.ſz ꝙo q̄ ē signū remeoratiuū passiōis xp̄i q̄ fuit sacz vez.ō sacrificiū. Fm aūt q̄ ē signū demonstratiuū vnitatis ecclesie cui hoies aggregāť p ipaz ꝺz munus. put ꝙo ē p̄figuratiuū diuine fruitōis q̄ ē in patria:ꝺz viaticū.qz p̄bet nobis viā pueniendi ad illā.vl' qz ďať trāseūtibꝫ ō hac vita ad ip̄m p̄m.vnū tñ ē sacr̄m in q̄ sunt tria.i.spēs visibil'.corp⁹ xp̄i vez.ī corp⁹ xp̄i mysticū.i. eccl'ia.ī fm q̄ dicit Hug. p̄mū ē signū ꝺi ī tercij. Secūm ē res ī signū ī cā tercij. Ter ciū ē res ꝺi ī p̄fitas p̄mi.de q̄ de cele.missa.i. c.cū Marthe.§.distinguendū est.

¶ Que est materia debita huius sacr̄i.R.q̄ panis tritice⁹ ī vinū vitis.vsus em hmōi sacr̄i ē refectio q̄ ad sui integritatē cibū ī potū requirit. Significatō etiā ei⁹ ē duplex.vna passio xp̄i i q̄ sanguis fuit sepat⁹ a corpe.alia ē cibatio corpis ī aīe.ī pptera pter ꝓuenientia vsus ī significatōis duplex matia exigebat.

¶ Utr̄ possit ꝺfici ō pane farr̄ ī spelte vl' ligminis? R. licz aliq̄ ꝺixerint q̄ sic.tu tñ teneas nō p̄ōt cōfici nisi in pane triticeo.i.frumenti fm Sco.in.iij.ꝺi.xi.ī cōiter theologos

¶ Utr̄ in pasta facta de tritico possit cōficī? R. fm Sco.vbi.s.q̄ nō

4 ¶Utrz possit ꝯfici i pane corrupto? R. q nō. qñ tanta ē corruptio q panis species soluun tur. sicut qñ ꝯtinuitas soluit. t sapor t color t alia accidētia mutant. sec⁹ si eēt aliq dispo sitio solū ad corruptōz quā declarat aliq im/
5 mutatio sapōris. qz sic pōt ꝯfici.
¶Utrz i amido possit cōficī? R. Sco. vbi. s. q multo ꝑabili⁹ ē q nō. t ido peccat. t iudi cio meo ḡuiter. q ex tali materia ꝯficit sciēter sine q ꝑparat. ille aūt q ꝯficit ignorāter. licet nō ꝯsecret. tñ nō ē idolatra ꝑm Sco. vbi. s.
6 nec idolatrare facit. qz ḡtū in se ē materiā eē idoneā t ab aliis adorandā supponit.
¶Utrz possit ꝯfici in pane fermētato? R. ꝑm Sco. i. iiij. di. xi. q sic. t ter. ē i. c. lras. d cele. miss. t i. c. i sacro. d ꝯse. di. ij. sz ḡuiť peccat la/
tin⁹ si celebrat i fermētato. t vt dic Sco. for
7 te etiā grec⁹ ḡuiť peccat ꝓpter mlta q addu/ cit ibidē. sz maxime qz xps i aſimo ꝯsecrauit
¶Utrz possit ꝯfici i pane facto de aq roseavl endiuie t hmoi? R. qdā theologi i. iiij. di. xi. tenēt q nō pōt ꝯfici de pane facto ex q̄cunq; alio liq̄re. sz oportet sit fact⁹ de aqua vera. ali
ter vere panis nō esset. Alij aūt theologi te/
neat in specie ꝓpria. immo mutať i naturaz
8 aliā. sz ego credo q nō pōt. qz xps ꝯfecit i pa/ ne facto ex aqua naturali. t sic serua.
¶Utrz si grana altery⁹ generis admisceank cū tritico possit ꝯfici? R. ꝑm cōiter theologos i iiij. di. xi. q si admixtio sit ꝑdominās vel eq
lis ē ḡtus i vtroq; miscibiliū q nō pōt ꝯfici. qz mutať species t cognoscit ex colore pcipue et
sapore. Accidētia em magnā ptē ꝯferunt ad cognoscendū qđ q̄d est. i. d aia. secus si nō est
9 equalis admixtio. qz ꝯfici pōt.
¶Lurca materiā vini querit vtrz possit ꝯfici de alio vino q̄z de vino vitis? R. ꝑm cōiter do/
10 cto. in. iiij. di. xi. q nō. t ratio potissima. qz sic xps instituit Lu. xxij.
¶Utrz possit ꝯfici i aceto? R. Inno. d officio missē dicit q sic. sz ꝑm theologos. maxie Ri. i. iiij. di. xi. dic q nō ꝓpt. qz vinū t acetū diffe
rūt ꝑm phm. viij. methaph. sic vinū t mortu
um. In vino tñ ꝑm R. vbi. s. t cōiter alios qđ accedit ad acedinē manēte tñ adhuc for/
ma ſbali vini pōt ꝯfici. Idē dic qñ putrescit pfecta putrefactōe q redire nō pt ad ꝯplexio
nē vini q nō pt cōfici. si vo sit i via ad corru
ptionē pōt confici. silr si vino sit cū sapore vi
noso sapor aromatic⁹ vel pontic⁹ vel acerbus
11 ex munus pfecta digestione vini.
¶Utrz i agresto possit cōficī? R. q nō. qz ni/ hil recipit spēz nisi sit in termino sue generationis. t ideo nō est vinū.
12 ¶Utrū i musto possit ꝯfici? R. q sic. si ē expls sum extra vuā. sz nō in eo qđ adhuc ꝯtineť i vua matura. ar. de ꝯse. dis. ij. c. didicimus. et c. se. t hec est verior opi. qz sic nō est sub specie potabili. sed potius edibili.
13 ¶Utrz possit ꝯfici i pulsa seu i aq vinata seu in aq infusa sup acervos vuaz postq; vinū ē expssū. aut in aq rubea in q̄ lot⁹ ē pann⁹ vi/
no rubeo tinct⁹? R. ꝑm cōiter dcto. q nō qñ tollit ḟtutē vini aqua addita. facit de ꝯse. di. ij. c. cū omne. t de cele. miss. c. pniciosus.
14 ¶Quid si aq eq̄liter misceatur vino? R. Ri. vbi. s. q aut fit ꝑm q̄ntitatē equalē mol' aut ꝑm ꝓportōez eq̄lē ḟtutis. p̄mo mō nō tollit spēz vini. qz ē magis actiuū q; aq. nec tñ vi/
nū possz cito i sui naturā aquā ꝯuertere. t iō sola vini ſba trāssubstātiareť i sanguie. scdo mō generať tercia natura ex duobz q̄ nec est vinū nec aq. sz nō statim. qz natura nō opať i ınstāti. q; cuis eaz termini sint i ınstāti. et iō tācito posset sacerdos ꝯficere post talē appo sitōez q illud qđ fuit ibi vinū. cū adhuc nō eēt trāsmutatū ad cōpositiōez nature tercie ꝯuerteret i sanguinē xpi. Si tñ añq; ꝓferret ḟba ꝯsecratōis eēt tercia natura cōstituta ñ posset cōfici sanguis xpi. qz spēs cōponentiū ex q̄bz p essentiā cōstituit vnū i cōposito nō remanēt ꝑm eēntias nisi forte diminute vel ꝑm q̄d. qđ dico ꝓpter opi. illoz q dicūt eas manere incōpleras. Adūte q sz vt dixi. pos/
sit ꝯfici i materia panis vl' vini qñ admixtio vl' corruptio nō tollit ḟtutē ipsoz. tñ peccat q sine necitate cōficit ꝑter q; in pane triticeo puro t incorrupto t silr i vino ñ aceroso? pu
rificato. ꝓpt urreuerētiā sacri ꝑm oēs doc. i. iiij
15 ¶Utrū deat aqua admisceri in vi /di. xi. no calicis? R. q sic. c. lras. d cele. miss. t de cō se. di. ij. c. i. t. c. oīe crimē. t quare h̄ vide ibi/
dem. t in. c. cū Marthe. de cele. miss.
16 ¶Sz nūquid sufficit q fuerit apposita i vo lio? R. s. Bo. in. iiij. di. xi. q nō. sz tūc dz ap poni qñ sacra mysteria inchoank. etiaz si al's fuisset posita.
17 ¶Quid si omittať? R. q nihilomin⁹ cōficiť. de ꝯse. di. ij. scp tura. sz peccat mortal'r q scien ter eā nō apponit. ar. c. lras. d cele. miss. q vo omittit ex negligētia ex h̄ q habuit diligēti am semiplenā peccat venialiter. sz grauiter. qz q̄tū ustud sacrm pcellit alia sacra t opera. tm in eo magis q; in alijs negocijs ꝓpōdera tur negligētia. ꝑm. s. Bo. in. iiij. dis. xi. Si aūt omisit ex negligētia eo q nullā diligētiā adhibuit mortaliter peccauit ꝑm Ale.

18 ¶Que aqua debet apponi? R. q̄ sola aq̄ naturalis .c. in quadā. de cele. missa.

19 ¶In quāta quātitate? R. q̄ licet aliq̄ canonista aliter dicāt. tu dic q̄ modica aqua dz apponi. maxime si vinū ē debile. vt sic p̄uertat i vinū fm̄ phabiliorē opinionē. qđ esse nō posset nisi esset modica appositio. aliter si apponeretur in tāta quātitate q̄ soluerent spēs vini nō p̄ficeret vt dictū est.

20 ¶Quid fiendū i illis ptibꝫ vbi vinū hz̄i nō pōt? R. q̄ papa pt dispēsare vt sine sanguine corp̄s xp̄i p̄ficeret. ne ppter defectū sacri icurreret maximū damnū cū corp̄s nō sit sine sanguine in hostia. & ideo papā adeant.

21 ¶Circa formā huiꝰ sacramēti querit que sit forma trāssubstātiationis panis? R. q̄ est ista. Hoc est enī corp̄s meū. facit. c. cū Marthe. §. ex eo dz. de cele. missa.

22 ¶Utr̄ enī hec p̄nūctio sit de substātia formē? R. q̄ nō. hz̄ ponit ibi ad denotandū ordinē p̄secratōis ad vsum materie p̄secrate. q̄ tñ non ē de necessitate sacramēti. vñ nec p̄nūctio sit r. scīter tamē omitti nō debet vbi vsus ecclesie illius antiquꝰ habet. fm̄ ꝙ Sco. i. iiij. di. viij. li. ij. ibi ponit ad p̄iungēdū. ne. s. ꝙba forme sine p̄cedētibus p̄ferātur Ideo credo mortaliter peccarēt qui scīēter omitterēt tam i consecratiōe panis q̄z vini. q̄ ita habet vsus generalis ecclesie romane.

23 ¶Quid demōstrat ly hoc pnomē demonstratiuū? R. mihi placz opi. Ri. de. s. vic. li. de trini. q̄ ibi sit demōstratio mixta. s. ptim ad sensuz. & ptim ad intellectū. sub hoc sensu illud in qđ hoc trāssubstātiabit̄ est corpus meū. q̄z sic ista ꝓpositio esset vera & magis ꝓpria si demonstrādo cibū diceret. Hoc est corpus meū. s. illud in qđ iste cibꝰ ē trāsmutādus. ē corpus meū. q̄n virtute eius in platonis termiō ille cibꝰ fieret corpus meū. Sic in ꝓposito. q̄z ibi virtute verboꝝ i ꝓplemēto & termino ipsius oīonis panis fit vez corpus xp̄i. Alij tñ aliter dicūt. vide in. iiij. sen. di. viij.

24 ¶Utrū plūr dicēs solūmō p̄fata verba sup pane p̄secret? R. fm̄ Sco. i. iiij. di. viij. q̄ nō Ro. q̄z dicēdo hoc ē corpus meū. nō refert ad corpus xp̄i. & ideo licet nō sint alia ꝙba de substātia forme q̄z p̄dicta. tamē de necessitate requiritur vt exp̄mant aliqua verba ex quibꝰ p̄fata forma solūmodo determinet ad corpꝰ xp̄i. sic fit cū dz. Fiat dilectissimi dñi nr̄i ihu xp̄i q̄ p die &c. aliter nihil fieret. & hoc tene. q̄z uis quidā teneāt ꝓriū & male.

25 ¶Utr̄ sacerdos possit quātūcunq̄z materiā panis virtute p̄fatoꝝ verboꝝ trāssubstātiare i corpus xp̄i? R. fm̄ Alex. i. iiij. tractatu de eucharistia. q̄ nō. hz̄ solūmodo illā quātitatē q̄ rōnabiliter pōt sumi a fidelibꝰ. q̄z sic intentio dñi dātis formā p̄ficiēdi fuit vt sumerētur. qđ ptz cū dicit. Accipite & comedite. hec intentio ecclesie. & debet esse cuiuslibet sacerdotis p̄ficiēdi. vt sumat i vsuz sacramēti integre plicite vl̄ explicite. & iō si intenderet p̄secrare totū panē q̄ ē i foro. q̄z nō p̄formaret intentionē suā intētiōi ecclie sic nō p̄ficeret. nō enī effectu virtutis verboꝝ. q̄ vna vice posset p̄ficere totū hostias q̄ sufficeret toti mundo si esset necessitas ecclie. hz̄ ppter defectuz intentionis illius q̄ hz̄ sacramentū instituit q̄ nō intēdit i ludibrio vel stultitia fiat p̄secratio. hz̄ p̄ veritate ecclesie generalis vel predicans. & sic patet q̄ multo minus p̄secrat q̄ p̄ficit ad irrisionē veneficia & hmōi. & licet Tho. i. iiij. di. xi. vt tenet. s. Bo. i. iiij. di. x. & Pe. ca. di. xi. vt tenet. s. Bo. i. iiij. di. x. & Pe. ca. di. xi. & multi alij. q̄uis etiā opi. Tho. possit sustineri fm̄ q̄ etiā Ri. ea. di. sustinet. si intelligatur q̄ p̄ficiēs intendat. p̄mo p̄ficere licet p̄secretur ad veneficia. hz̄ p̄ma magis videtur nabilis. & ideo tene eā.

¶Utr̄ sacerdos ꝛtute verboꝝ p̄fatoꝝ possit vnā partē ipsius hostie p̄secrare sine alia ꝙ stia p̄tinua remanēte? R. fm̄ Ri. in. iiij. di. q̄ sic. si intēderet determinate ad alterā p̄ put a dexterā vel a tali signo citra. q̄z ꝙba no operant nisi sup illā materiā ad quam ꝓfe fertur intētio p̄secrātis. secus esset si intentio p̄secrātis nō esset determinata magis ad vnā ptē q̄z ad aliā hz̄ i vago. q̄z tūc si nō intēderet nisi medietatē p̄secrare solū: nulla ps ēt cōsecrata. q̄z reales operationes nō fiunt circa indeterminata. & iō singularia vaga: sed circa determinata. & tenet q̄ intentio ad quā seq̄tur realis determinatio aliqđ determinatū & determinate respondeat. Ex p̄dictis soluit alia questio d sacerdote q̄ habet. xx. hostias. & ex illis nō intendit p̄secrare nisi. xviij. q̄ nullā p̄secrat nisi intentio sua se determinet determinate ad q̄s vult. xviij. Secus si credēs q̄ sint solū. xx. et sint xxij. tñ intēdit p̄secrare quicq̄d ē an ipm. licet oēs sunt p̄secrate. Item patet q̄ hostie in alabastri ex oblitione reseruate & guttarum in patenis calicis & hmōi nō cōsecrant. q̄m ad eas non referr̄ intētio p̄ficientis.

¶Quid si sacerdos acceptis pluribꝰ hostijs p̄secrādis q̄n venit ad actū cōsecratiōis nō aduertit nisi ad eā quā habet i manu? R. fm̄ Frā. de may. i. iiij. di. xij. q̄da dicūt q̄ nō sunt alie cōsecrate. Hz̄ tu dic cū Sco. q̄ omnes 27

sunt cōsecrate.qz nō req̄rit ꝛe necessitate intē
28 tio actualis sz virtualis.q̄ fuit qñ p̄fatas ho
stias accepit vt eas ꝯsecraret.

¶ Circa formā vini cōsecrādi querit q̄ sit. ℟.
q̄ hec.s. Dic ē em̄ calix sanguis mei noui et
eterni testamēti q̄ p vobis ꝛ p multis effun
dēt i remissionē pcꝛoꝝ.hec q̄tiēscūq; feceritis
i mei memoriā facietis.vt in.d.§.ex eo. nō.
Vñ.s.Bo.i.iij.di.viij.ꝛ multi doctoꝛes.ibidē
tenent.q̄ solū ꝛe substātia formē p̄dicte sunt
ista verba. Hic est calix sanguinis mei. Alia
ꝯo sequētia nō sunt ō substātia.sz ptinēt ad
ornatū.ꝛ ad ostendēdū vsum vel dignitatē
ibi. Accipite ꝛ bibite ꝛc.aut effectum vt ibi.
noui ꝛ eterni ꝛc. Alij tenēt vt.s.Tho.in.iij.
q.lxxviij.q̄ oia sunt ꝛe sba formē vsq;. Hec
quotiēscunq; ꝛc. Sed Sco.ea.di.viij.di
cit.q̄ cū non sit nobis traditū p certo an ad
formā substantialē ptineāt aliqua ꝙba post
ly sanguinis mei.ideo piculosuz ē asserere q̄
pcise sit in illis verbis.ex quo sufficiēs aucto
ritas nō habet.ꝛ ideo oia dic vsq; ad Hec q̄
29 tiēs.cūq; ꝛc.ac si essent ꝛe sba formē. licz ꝓ mu
niter doc.cōcoꝛdēt cū.b.Bo.

¶ Nota q̄ q̄ dixi.s.i ꝯsecratōe panis.dcent
30 silr dici ꝛe vini cōsecratione.

¶ Silr ꝛe platōe ꝙboꝝ aut coꝛrupta aut di
31 minuta aut addita.dicvt.s.dictū ē ō baptis
mo Baptismꝰ.ij.§.xv.cū duobꝫ seqūtibꝫ.

¶ Circa ꝯuersionē q̄ fit in ℔ sacrāmēto p vir
tutē ꝙboꝝ p̄fatoꝝ est firmiter tenēdū q̄ sba
panis fm totā suā materiā ꝛ formā existens
actu trāssubstātiat in totuz coꝛpus xp̄i actu
existēs.ita q̄ materia in materiā.ꝛ forma in
formā.s.coꝛpoꝛeā trāssubstātiat solis accidē
tibus remanētibus fm.s.Bo.ꝛ Ri.ꝛ Pe.i
iij.dist.xi.ꝛ.s.Tho.in.iij.q.lxxv. Sed fm
Sco.in.iij.dist.xi.ibi nō est ꝯuersio subsiā
tie in substantiā q̄tum ad esse sb̄stātiale sim
pliciter.sed q̄tum ad esse hic. qz coꝛpoꝛi xp̄i
nō acquiritur simplr esse.sed esse hic.s.sb̄ spe
cie panis.vñ acquirit nouā p̄sentiā nō amit
tendo antiquā.panis ꝯo desinit esse ibi nō
acq̄rendo aliquā p̄ntiā alibi.vñ licet illa de
sinitio panis fm se ꝯsiderata sit annihilatō
ipa tamē cōuersio nullo mō ē annihilatō.qz
eius terminus nō ē nihil.sed noua p̄ntia coꝛ
poꝛis xp̄i sb̄ specie panis.hec Sco. Et idem
dico de substantia vini q̄ trāssubstātiatur in
sanguinē xp̄i.ita q̄ panis i coꝛpus.et vinū i
sanguinē puꝛ ꝛe virtute ꝙboꝝ trāssubstātiatur
nō in aliq̄d aliud.sed qz coꝛpus non est sine
sanguine ꝛ ceteris humoꝛibus suis. nec san
guis sine coꝛpe ꝛ venis ꝛ neruis suis. ideo i
hostia ē coꝛpus xp̄i p trāssubstātiatiōz. ꝛ san
guis eius p ꝓmixtionē.ꝓmixtus em̄ et dif
fusus ē i coꝛpe.ꝛ ideo vbicūq; est coꝛpus xp̄i
ibi ē sanguis eius. Alia ꝯo ē ibi rōne ꝯiūctio
nis cū coꝛpe cui inseparabiliter ē ꝯiūcta. Qua
titas aūt ꝛ alia accidētia sunt ibi rōne inse
parationis a coꝛpe. Diuinitas ꝯo rōne vnio
nis diuine cū humana natura. Silr i calice
vinū trāssubstantiat i sanguinē solū virtute
trāssubstātiatoꝛis.sz qz sanguis nō ē ibi effu
sus sz i venis.ideo ē ibi etiā coꝛpus xp̄i p cōco
mitantiā ꝛc.vt dictū ē i coꝛpe.ꝛ ad ℔ facit.c.
firmiter.§.vna.de sum.tri.ꝛ fi.ca.ꝛ.c. i qua
dā.de ecle.miss. Et hec oia fiūt i īnstātiꝯp le
ta rōne verboꝝ xpi virtute assistente ꝙbi fo
me p̄fate. Est etiā totū coꝛpus xp̄i ita i qua
hostia q̄ est etiā i qualibet ei⁹ pte i qua salua
tur ratio toti⁹.cū em̄ sit totū homogeneū nō
ē maioꝛ rō q̄ vna ps ꝯuertat i vnā ptē q̄z in
aliā.ita teneꝫ cōiter. Est etiā coꝛpus xp̄i sb̄ ho
stia quātū.sz non mō quātitatiue. qz licz sit
ibi coꝛpus quātū.n en tñ compat ad spēs vt
quātū.sic q̄uis sit ibi claꝛ. non tñ vtit clari
tate sua illuminādo mediū. ita q̄uis sit q̄n
tus non vtit quātitate sua occupādo locū.
sic ꝛeus pōt facere vt ℔ sit ignis nō exercēdo
ꝯbustionis actū. Est etiā coꝛpus xp̄i sb̄ hoc
sacrāmēto seu sb̄ specie non localiter ꝓprie lo
quendo. qz esse localiter ꝓprie ē esse dimēsi
ue siue cōmēsuratiue. Est tñ coꝛpus xp̄i i lo
co speciei. Et ex hoc seq̄tur q̄ coꝛpus xp̄i est i
pluribꝫ locis simul fm esse sacramentale. qz
veꝛe realiter ꝯtinet sb̄ diuersis spēbꝫ q̄ sunt
i diuersis altaribꝫ. Est etiā i ℔ sacro coꝛpus
xp̄i immobile.localiter ꝛ p se loquēdo.licz sit
mobile p accidēs.s.ad motuz hostie.sic ānia
mouet ad motū coꝛpis.vñ p accidēs moue
tur ad motū hostie.ꝛ q̄escit ad q̄tē alie ho
stie. Itē mouet surs̄ ꝛ deoꝛs̄ sil' ꝛ sel' ad mo
tū diuersaꝝ hostiaꝝ.hec ex Ri.i.iij. dist.x.

¶ Sed nūquid vertit coꝛpus xp̄i versa hostia 32
sic mota mouet? ℟. Ri.vbi.s.q̄ nō.qz licz p
tes oꝛdinē habeāt in ipo coꝛpe absolute. nō
tñ p compationē ad speciē. Vñ nō pt dici q̄
pedes habeat i vna pte hostie.ꝛ caput i alia.
ꝛ sic ꝛe ceteris mēbris.qz oēs ptes sunt simul
sb̄ qualibet pte hostie

¶ Utrū fracta hostia vl' passa aliq̄d coꝛpus 33
xp̄i patiat.sic mota mouet? ℟.q̄ nō.qz mu
tatio ꝛ passio innouaret i ipo aliq̄d absolu
tū.sz mot⁹ localis nihil fm Pe.di.x.

¶ Est etiā coꝛpus xp̄i penitus inuisibile ocu 34
lo coꝛpali fm Ri.ꝛ Sco.di.x.qz nō pt vide
ri nec p naturā nec p gloriā.nec p miraculuz

oculo corpali sic nec existentia subē spūalis in loco. ad cui⁹ instar corp⁹ xpi ē sub sacro inq̄z/ tū ē ibi p̄sens t p se rone sbe. t quātitas nō ē ibi nisi p cōcomitantiā. Un̄ fm Ri. vbi. s. si aliq̄n apparet ibi spēs puuli vel frustuz carnis: nō est corpus xpi. Maiores em̄ sunt dimēsiones corpis xpi q̄z ille q̄ ibi apparēt. t si ibi vere apparet corpus xpi non apparet vt sub sacramēto. Un̄ dicit Ri. ibidē. q illa parētia puuli q̄ aliq̄n ibi visa est. vel describit ī imaginatōe vel in sensu cmuni videtis. vel etiā si est realiter extra. nō credo q ille dimē/ siones fundent in dimēsionibz speciei panis licet tūc appareāt. vn̄ spēs sacramēti sb qua ptinetur corpus xpi latet sub illa figura que apparet nulla immutatōe facta circa ipsam t cōfunditur tm̄ ipsa spēs quibusdā accidē/ tibz carnis vel pueri q̄ nō sunt pprie accidē tia corpis xpi vel liniamenta.

35 ¶Est tn̄ corp⁹ xpi visibile sb sacro fm Sco. vbi. s. p natura oīm intellectui nō alligato sensibz ī intelligēdo. siue angeli. siue aie separate. Ri. tn̄ vbi. s. tenet q nō p naturā. sz tm̄ p gl'iaz. nō solū ī xbo. sz etiā in ppio genere.

36 ¶Est etiā corp⁹ xpi sub h̄ sacro intāgibile i/ mediate ab alio. sic nec suba spūalis tāgit a loco. vn̄ q̄ntūcūq̄z aliqs spēm penetraret xpi corp⁹ tāgere nō posset fm Ri. vbi. s.

37 ¶Sūt aūt in h̄ sacramēto accidētia sine sb/ iecto p mo. s. sine sba virtute diuina. Jtez sic spēs sacramētales retinēt esse qō habebāt p/ pus ex virtute diuina. sic t agere. Un̄ pnt exterioza corpa t sensus immutare. nō pnt tn̄ alia in sacramentū cuertere. qō nō fit sine xbo. Un̄ aqua modica posita in sacramēto calicis. licet fm aliquos cuertat in vinū. t hoc virtute speciei illatū. nō tn̄ in vinū qō sit vinū fm spēz. sed est vinū fm materiā tm̄. sicut caro fm speciē cōuertit in carnē fm materiā. Uel dic q ibi forma substātialis aq̄ nō solui. sz alterat. qz mutat color t sapor t odor. t sensus pcipit ppzietates vini. t ideo q̄tuz ad sensum cōuertitur in vinū. nūq̄z tn̄ i sacramentū. Nec ex. s. Bo. in. iij. di. xij.

38 ¶Quid cū accidētia sub q̄bz ē corp⁹ xpi in sacramēto corrūpunt? R. q accidentia illa aliq̄n immutant ex pte quātitatis sic cū diuidit panis vel vinū ī multas ptes. t tūc si in ipsis ptibz nō pōt saluari natura panis vel vini desinit corp⁹ xpi sub ipsis esse. Sil'r dic ō immutatōe ex pte q̄litatis. vt cū ita immutant color. sapor t odor et alie q̄litates panis t vini q nullo mō pōt compati natura panis t vini q nō manet corp⁹ xpi sb sacro. sec⁹ si corruptio accidētiū vl' q̄litatis aut q̄titatis nō sufficit ad corruptionē panis t vini. qz sic nō desinit ee ibi corp⁹ xpi vl' sanguis sb sacro. Aduerte tn̄ circa corruptōes q̄ erunt spectu admixtōis alteri⁹ liq̄ris. qz si ē vinū t additur ī maiori quātitate vl' equali. sic solui. tit totaliter t tollit cōtinuitatē speciei cū ad oēs ei⁹ dimēsiōes pueniat. et sic incipit q̄ actū esse aliud nouū vinū. t sanguis ibi desinit esse sanguis xpi. Credo tn̄ q si additum sit notabiliter excedēs ppter dubiū sit rui⁹ vti toto illo liq̄re tanq̄z sacramēto. Si ho additū sit minoris quātitatis. sic nō desinit esse ibi sanguis xpi. nisi sub ill' ptibz aq̄s p uenit vinū additū. q cuz discerni nō possint sil'r toto illo liquore dem⁹ vti tanq̄z sacro. t idē dic de alio liquore addito.

¶Utrū desinēte ee eucharistia sb ill' accidentibz redeat sba cōposita? R. fm Sco. in. iij. di. xij. post reprobationē multoz modoz/ ctoz q sic redit sba cōposita cui talia accidētia ueniūt quā etiā afficiūt. et h̄ in instanti cozruptōis t immediate a deo. Prima pars hui⁹ sentētie pbat. qz de⁹ statuit illas species manere sine subiecto tm̄ in eucharistia. ergo statuit q nō stāte eucharistia nō sint accidētia sine subiecto. t p cōsequēs ī instāti illi⁹ cozruptōis fit aliqua sba. Sed a ps pbatur. qz si redit aliqua sba. nō est alia q̄z illa q̄ pōt/ lis accidentibz affici. qz alia sba nō esset cozruz capax. Tercia ps. s. q nō redit nisi immediate a deo patet. quia nullū aliud agēs potest agere posset. hec Sco.

¶Utrū spēs sacramentales possint nutriri? R. vt ptz ex supradictis. sicut pnt cōuerti in cineres vel in vermes. t hmoi. sic ē dicendū. q onē pnt cōuerti in corpus humanū.

Eucharistia ii. circa mis

rit q̄s pt cōfi/ re istud sacrm̄? R. q solus presbr pōt cōficere corp⁹ t sanguinē dn̄i nri iesu xpi. xxv. dist. plectis. t de sum. tri. et fi. ca. firmiter. §. vna. h̄ sequūtur theo. in. iij. di. xij.

¶Quid si q̄s credat se psbrm esse cū nō sit? celebret? R. glo. in. c. apl'ica. de psbyt. nō bap. q nō cōficit in forma. Sed tu dic vt. s. Bap. ptismus. vij. §. vlti.

¶Utrū q̄libet psbr possit h̄ sacramentū cōficere? R. fm Ri. in. iij. dist. xij. q de iure non pōt nec irregl'aris nec interdictus aut suspensus ab executione eoz que sunt ordinis nec simoniac⁹. scismatic⁹. excōicatus aut degradatus. siue depositus. vel quilibet publice

notorius p̄ctor. sz de facto si supra debitam materiā p̄ferat ꝟba cū intētione debita vere ꝯficit q̄tūcunq; sit nepharius. qz character sup quē fundat ptās ꝯficiēdi ē indelibilis .li cet mortaliter p̄ccet ꝯficiendo.

¶Utz plures p̄sbri possint eandē hostiaz ꝯsecrare. R. licet diuersa sit opi. i. iij. di. xij. ego teneo q̄ nō. qz ꝺ ꝑus ptulit verba ille cō secrauit. alij nihil faciūt. Et iō credo un ordi natōe p̄sbroz sit melius non dicere q̄z dicere verba cōsecrationis. nisi dubitaret de ep̄o q̄ nollet ꝯsecrare.

¶Utz corpe viciatus p̄sbr possit conficere R. vt. s. Corpe viciatus. p totum.

¶Quid ꝺ p̄sbro ꝺ postq̄z indut⁹ ē recolit se ꝺ aliq̄ mortali. R. q̄ si teneť celebrare. z hz co piā idonei ꝯfessoris teneť ꝯfiteri. Si ꝟo nō peccat si cū ꝓpōsito confitēdi. z sufficit. nec hz ꝺterať cū ꝓpōsito confitēdi. z sufficit. nec celebrare. tūc nō ꝺz celebrare nisi ꝑus ꝺterať ꝯfiteatur. qz ad h̄ tenetur fm. s. Bo. i. iij. di. xij. z glo. i. c. ꝺ hoīe. ꝺ cele. miſ. z alia glo. in. c. nihil. vij. q. i. ar. ꝺ sen. ex. c. ꝺ cetero. z. xx vi. q. vi. ꝺ recedūt. Et h̄ idē tenet ꝺ. Anto. i d. c. de hoīe. Sz alij tenēt ꝓriū. qz sufficit cō fiteatur semel i anno. Et Pa. in. d. c. ꝺ hoīe. dicit ē ver⁹. licet p mū ruti⁹. Sz tu dic fm munē opi. theologoz q̄ p mū ver⁹. m̄. Ri. in. iij. di. ix. distinguit. q̄ si nō imminet scan dalū vel p̄sone aut ppli. aut nō incepit miſ sam. si ē sacerdos sumēs corp⁹ xp̄i q̄z tūcunq; ꝯtritus. sz nō ꝯfessus. dūmodo habeat copi am idonei ꝯfessoris. tps z loquelā ad ꝯfitē dū. q̄ peccat mortaliter. z sic debet dici q̄ non debet celebrare vel cōicare. Si ꝟo aliq̄ꝺ trū p̄dictoz imminet. s. vel scādalū p̄sone vel po pulo. nisi celebret. vel qz iā incepit missaz. sic suffiet ꝯtritio. Et sic p̄t intelligi q̄ tūc p̄t ce lebrare. ar. c. ꝺ cetero. z. c. a nobis. el. ij. ꝺ sen. ex. z. c. q̄ recedūt. xx vi. q. vi. adde tn fm Ri. in. iij. di. xvij. q̄ quis habeat idoneū ꝯfesso rē. sz tn expectat aliū cui deuotius z securius ꝯfiteatur. q̄ tūc absq; ꝯfessiōe z sine p̄cto po test sumere eucharistiā cū ꝯtritōe sola. Qꝺ limita dūmodo sit ꝯfessus semel i anno. Itē qz tenetur celebrare vl̄ cōicare. alꝫ nō credo si p̄t desistere sine scādalo populi vel p̄sone. qz prius debet ꝯfiteri.

¶Quid si celebrādo recolerz se comediſſe vl̄ bibiſſe. R. q̄ i difficultatibꝫ sp accipiēdū est qꝺ min⁹ hz de piculo. Maius aūt piculū est qꝺ ē ꝯ sacri eccl'ie p̄fectionē. qz h̄ ē sacrilegiū q̄z qꝺ ē p̄tinēs ad qualitatē sumētis. z ideo si p̄sbr post ꝯsecrationē inceptā memit se come diſſe. nihilomin⁹ debet p̄ficere sacr̄m. Ideꝫ si memit se excōicatū. vl̄ i mortali cū ꝯtritione tn̄ debita. z sic nō peccat sed fructuose sumit. Et in h̄ ꝯcor. cōiter doc. Si ꝟo meminit añ ꝯsecratōez Tho. in. iij. q. lxxxij. tenet. q̄ tu tius ē dimittere missam inceptā. nisi scāda lū graue imminēret. Sz. s. Bo. i. iij. di. xij tenet. q̄ sine p̄cto p̄t inchoatā p̄ficere cū p positō cōfitēdi. z cū cōtritōe totū suppletur. nec videt ibi eē ꝯcept⁹. Idē dicit etiā. s. bo. ibidē ꝺ eo q̄ meminit se irregularē. qz phibi tio ꝓpter irregularitatē nō extēdit se ad euz q̄ accessit sine cōscientia irregularitatis. z icho auit missā. Uñ ꝓpter reuerētiā sacri. z scāda lū ppli dicūt. q̄ si debet. z libēter faceret qꝺ in se ē. a dño eēt dispēsatū ptūc. Idē dicerē eti am qñ nō incepit. si nō p̄t desistere sine scan dalo. nec i h̄ casu incurrit irregularitatē. arg. c. clerici. z. c. latores. z. c. fraternitati. q̄ requi rūt temeritatē. ꝺ clerico excō. mi. p totū. Nec ob. c. apl'ice. eo. ti. qz ibi sunt i culpa nō intel ligēdo qꝺ debet Sz hic iste ē i necessitate. Et h̄ credo verz nisi foret scādalū phariseoz. vl̄ q̄s accipet scandalū p aliq̄ admiratione. qz tūc nō liceret sine nota irregularitatis.

¶Quid de eo q̄ incepta missa hz ꝯscientiā q̄ 7
nō sit p̄sbyter. R. s. Bo. vbi. s. q̄ añ cōsecra tionē ꝺz dimittere missaz infirmitatē fingē do. aut conscientiā deponere.

¶Sz q̄d faciet sacerdos qui ꝑpendit nō esse 8
aquā i calice. R. q̄ si h̄ aduertit añ cōsecrati onē. eā apponat. sz post ꝯsecratiōz nullo mō. qz nō est de necessitate sacri. vt. s. dictuz est. Et de hac materia vide. j. Missa.

Eucharistia iij. circa sumpti onē ei⁹. q̄s teneť sumere. R. q̄ p̄mo quilibet sacerdos cuz cele brat. de ꝯse. di. ij. relatū. qz sacramētū in sum ptiōe cōplemētū sue significatōis accipit. et si deficeret ali⁹ ꝺz supplere p eo q̄ sit ieiun⁹ si iā hostiā saltē ꝯsecrauerat. vij. q. i. nihil. Si ꝟo dubitať an cōpleuerit cōsecratōz hostie. tūc fm Inno. in. c. p̄sbr. de sa. nō ite. Incipiē dū ē ibi addendo. s. dñs noster iesus xp̄s pri die q̄z rē. qz nō ꝺz iteratū qꝺ nesciť factū. c. apostolicā. de presby. nō bap. Si aūt certuz ē q̄ nō inceperat verba consecrationis. tunc nō est necesse supplere. Si tamen quis vel let supplere posset. sed nō deberet reincipere si iam signa sup hostiam fecerat. sed p̄sequē dum est vbi deficit fm Ala. z placet. al's inci piendū est a capite z si pluries celebrat i die semp ꝺz sumere omissa purificatiōe i p̄cedē

tibꝫ missis. Scdo tenetur quilibet xpianus cū ad annos discretionis puenit. vt in.c. omnis. de pœni. ꝛ re. ō quo dic vt. j. §. ij. nisi ex rōnabili causa de cōsilio pprij sacerdotis ad tēpus duxerit abstinendū. Tercio tenet ꝗlibꝫ i articulo mortis ꝯstitutus. ꝓptera appellat viaticū. Cñ credo peccat mortaliter q̄ i tali articulo ꝯtemnit sumere corpus xpi. Quarto rōne statuti. Quinto rōne officij. sicut sacerdos qui tenet celebrare saltē i magnis festiuitatibꝫ. vt. j. Missa. §. xliij.

1 ¶Quot modis sumitur. R. ꝙ tribꝫ modis. aliqñ sumit solū spūaliter. aliqñ solū sacraliter. aliqñ sacramētaliter ꝛ spūaliter simul

2 ¶Quid ē māducare spūaliter. R. fm. s. Bo. in iij. di. ix. ꝙ māducatō spūaliter trāslata ē a corpalibꝫ. ꝛ iō sic i māducatōe corpali sūt duo p̄ncipaliter. s. masticatio ꝛ incorporatio. sic ꝛ i spūali sunt duo suo mō. s. spūaliter masticatō q̄ ē recogitatio p fidez. s. carnis xpi p nobis exposite i p̄cij i cruce ad redimēdū. ꝛ spūaliter incorporatio p charitatē. s. dū recogitās ei quez recogitat iūgit ardore charitatis. ꝛ ita ei in

3 ¶Qñ dr q̄s solū māducare spūaliter corporaliter ꝛ nō sacramētaliter. R. ꝙ tūc qñ sacrm ē in voto. ꝛ effectus ei⁹ p̄cipit. qz sicut q̄dam añqz baptizent ex desiderio baptismi p̄cipiunt effectū ipsi⁹. sic ꝛ in ꝫ sacramēto. nec frustra inducit postea sacrm. qz plenit⁹ inducit effectū ipsa susceptio sacralis q̄z solū desiderū fm. s. Tho. in. iij. pte. q. lxxx. Uel melꝰ fm s. Bo. i. iij. dis. xl. qz nō eēt vera volūtas nisi deduceretur in opus cū adest facultas.

4 ¶Quid ē māducare sacramētaliter solū. R. fm. s. Bo. in. iiij. di. ix. ꝙ ē māducare sacramētū vt sacramētū. Ad ꝫ aūt vt māducet sacramentū vt sacramentū necessaria ē intētio ꝛ intētiōis regulatio. Intētio inquā ē necessaria. qz si q̄s iret ad mēsaz ꝛ intēderet corpꝰ reficere. ꝛ aliqs p pane ꝯmuni sacramētū sicut panē offerret. et ipse oīno itēderet cibū sumere. nō dicerē eū sacramētaliter māducare. necessariū est etiā vt huiꝰ intentio dirigat fm fidē que est in ipso vl in altero. quia oportet credat ꝙ sub illa specie aliquod spirituale lateat qđ sumere intēdat. vel oportet ꝙ saltez sumere intēdat quod alios credere existimat. licet ipse nō credat. et sic patet p quāto quis dicat sacramētaliter māducare. qz. s. ꝙ sacramentū vere existat ibi. et ipse qui manducat illud vt sacramentū sumere intēdat. siue qz credit esse verū sacramētū. siue qz existimat alios credere. hec. s. Bona. vbi. s. Addit ꝙ tūc solum sacramētaliter sumit. qñ ꝓpter aliquod impedimentū qđ in ipso sumē te est. vl malā eius dispositionē caret effectu ꝛ fructu ipsius sacramēti q̄ est spūalis mānducatio. ꝫ ē spūaliter incorpari corpi mysti co p fidē ꝛ charitatez. vel magis incorporatio augmentū fidei ꝛ charitatis. q̄ mandducatio nō ꝙuenit indigne suscipientibꝫ.

5 ¶Utrꝝ vere in ꝫ sacro xpus māducet. R. fm Rich. in. iiij. di. xv. ꝙ ē in sumptōe huiꝰ sacramēti q̄dā māducatio carnalis qua comeditur masticat. ꝛ i stomachū trahitur. ꝛ postea digeritur. ꝛ vltimo in substātiā mādcātis conuertit. ꝛ sic vere māducatur illa species sub q realiter ꝙtinetur verū corpus xpi. Est ꝛ alia māducatio sacramētalis qua corpus xpi ꝙtentū realiter sub illis speciebus panis ꝙtinuus sumitur. sz sic sumptū corpaliter nō masticatur. ꝛ si species sic in ore masticētur ꝙ digestionē ibi factaz nō corumpat in eis formā ppriā. sed descendāt in formā ppriā i stomachū ꝙ descēdit. ꝛ corpus xpi in stomachū ꝙ descensum speciei sub qua ꝙtinetur. ꝛ tādiu ibi manet corpus xpi q̄diu i eadē specie formā ppriā speciez saluatur Si aūt species panis tādiu in ore masticetur ꝙ ꝙ digestionē factā corumpatur forma ppria in eis. ꝛ nō descendat in stomachū. tūc nec corpus xpi descendit in stomachū. ꝛ sic intelligitur illud ꝯse. di. ij. c. tribus. cū dicit. q̄sito speciebus panis tribus atteritur. tācito i celū rapitur corpus xpi. Adde tñ fm. s. Bo. i. iiij. di. i. ꝙ corpus xpi maneat sub illis speciebꝫ q̄diu illa species sit habilis ad refectionē humanā. quia ad ꝫ est statuta ꝛ ad hoc ordinat. ꝛ ꝫ habet ibi reficit. et tādiu ibi corpꝰ xpi manet. quia refectōnis opatio ꝙpleatur. Ideo si q̄s euomat illas euomit corpus xpi. ꝛ si spes pūrgata discerni ab alijs debet sumi cū reuerētia ꝛ crematur. ꝛ cineres iuxta altare recōdi. vt i. c. si quis. di. xxvi. ꝛ gligētiā. ō ꝙse. di. ij. Si aūt spes ille trahitur p stomachū indigeste ꝓpter aliquā infirmitatē. tūc sunt extra. pp etatē refectōis. ꝛ iō sunt dāt i secessū nō ē ibi corpꝰ dñi. et hāc opinio Bo. vbi. s. dicit pbabilē. ꝛ placz. cū q̄ ꝙcurrit

6 ¶Quis pōt idonee suscipe sacramentū eucharistie. R. Pe. aureol. in. iiij. di. ix. q. ij. ꝙ idoneus suscipiendo ē hō viator. adultus. fidel. mēte p̄ditus. Jeiunus. ꝛ ꝙ apparitiōe miraculosa nō ꝓhibit⁹. sine ꝓla entia p̄cti mortalis legitime ꝙfessus. ꝛ ꝙuenit satōe crimine nō notatus. corpe mūdus. amictu ro idoneo tpe debito ꝛ recta itētiōe sumpt⁹. vbi. xv. notāda ꝙmemorat.

7 ¶Primo dicit hō.qz licz angeli beati mādu
cet ꝑm i sua specie inq̄ tū ei vniunt i fruitōe
charitatis pfecte z visiōe manifesta. non tn̄
8 tingit eis spūaliter māducare ꝫ sacrm qđ ē
ꝑ fidē credere i ꝑm cū volūtate sumēdi hoc
xpi sacramētaliter. ¶Utr̄ brutū possit sumere corpus sacrm.
¶Sz nūquid si mus ꝯmedit illas spēs trās
bit corp⁹ xpi i ei⁹ vētrē. R.s. Bo.i.iij.di.xiij
qđā dixerūt ꝙ sic ꝑ rōez supdictā. Sz aliqs
videt ꝙ nō.qz ꝑs nō ē sb illo sacro nisi eate
nus ꝙtenꝰ ē ordinabil' ad vsū humanū. s. ad
māducatōz. sz sic q̄cito mus rodit. ita z tāci
to inhabile facit. z sacrm esse desinit. Et hec
ꝓpz ꝙ sol' homibꝫ debet dari nō brutis. vel q̄
9 busq̄ etiā angelis. qz illusio esset.
10 ¶Secdo dicit viator. qz nulli mortuo debet
dari. z si ꝓtunt illusio est.
¶Tercio dicit adult⁹. qz licz greci antiq̄tus
pueris darēt. vt dr ꝯse. dist. ij. puuli. tn̄ sacrali
11 ter sumere nō ꝑnt. qz ñ vtunt sacro vt sacro
¶Sz qñ ē etas debita. R. Aure. vbi. s. ꝙ re
linquēdū ē arbitrio bōi viri. Et ido dico ꝙ
tūc ē etas debita qñ pueri habēt vsuz rōis ꝙ
ꝑnt ꝯcipe deuotōez hui⁹ sacrī. z discernere et
dijudicare corpus xpi. z reuereri ab alio cibo
saltē ex aliqz instructōe. qđ ꝑt ee i. r. vl' saltē i
xij. āno. vñ si appareret i eis tūc signa discre
tois z reuerētie. ꝑnt sumere ꝑm Tho. in. iiij.
di.xr. imo debēt saltē semel i anno sumere. vñ
13 tenēt ad hoc eos inducere q̄ eoz habēt curā.
¶Quarto dicit fidelis. qz nulli infideli debet
dari. immo nec infidelis ꝑt sumere sacrali
ter. etiā nisi haberat intētionē sumēdi ipm vt
14 sacrm ecclesie. licet ipse nō credat.
¶Sz nunquid cathecumenis debeat dari?
R. Aureo. vbi. s. ꝙ nō. qz nō sunt de familia
15 xpi q baptismū.
¶Quinto dicit mēte p̄dit⁹. vñ demoniaci et
amētibꝫ nō debet dari. distinguit tn̄ Aureo.
vbi. s. aut talis amēs nūq̄ habuit vsum rō
nis. z tali nō dz dari. Aut aliq̄n habuit vsū
rōis. z tūc sb distinguit. ꝙ aut ostēdit signa de
uotōis extra. z sic ꝑt cōicari. aut nō ꝑtēdit si
gna deuotōis. z tūc recurrēdū ē ad tps ꝑteri
tū. qz si añ infamiā ꝑtijt. z deuotōz ad ipsuz
habuit ꝑt dari z dz i articlo mortis. si nō ti
met ꝰ periculo euomēdi vl' alteri⁹ irreuerentie.
vt habet in. c. is q̄. xxvi. q. vi. Si ẋo nullam
deuotōz ad ipm habuit tpe sanitatis nec eū
ꝑtijt debito tpe nullo mō eis dz dari. Idez
dic ꝰ demoniaci ꝑm ꝑfatā distinctōz ꝑm tho.
i. iiij. di. ix. Et in. iij. pte. q. lxxx. Amētibꝫ ẋo
q̄ habēt dilucida intervalla ꝑt dari tūc q̄n
habēt vsuz rōis ꝑm Aureo. p dictū vbi sup.
Olto fortiꝰ ꝑt dari ill' q̄ largo mō dicunt
amētes. s. q̄ habēt debilē vsū rōis. dūmō pos
sint aliquā devotionē huiꝰ sacrī cōcipere
¶Sexto dicit ieiunꝰ. nā q̄cūq̄ aliqđ come 16
stibile vel potabile post mediā noctē sūpsit:
nullo mō ꝑt cōicare: siue digesserit siue nō.
ꝰ ꝯse. di. ij. c. liq̄do. vij. q. i. nihil. ꝰ cele. miss.
c. ex pte. Excipit casus infirmitatis. qz si de
coz piculo mortis dubitat. etiā post cibum
sunt ꝯmunicādi: ne sine ꝯmunione decedāt.
ꝰ ꝯse. di. ij. p̄bz. Nec ob. c. sacra. de ꝯse. dis. i.
qz abrogatū ē. z de ꝫ vide. s. Missa. §. iij. q.
v. vi. z. xiij. cū tribus se.
¶Septimo dicit deuot⁹. Nā sic q̄ cibū coz 17
porale nō ꝑt digerere vel masticare non est
apt⁹ māducare ipm. sic q̄ deuotōez nō habet
nō ē dign⁹ ꝯmunicare. de ꝯse. di. ij. c. illo. z. c.
tribꝰ gradibꝰ. vñ. s. Bo. in. iij. di. xij. Ma
iorez inquit efficaciā recipit hō in vna missa
vel māducare cū bona ꝑparatōe q̄z i multis
si se nō ꝑpararet diligenter.
¶Octauo dicit apparitiōe miracl'osa nō ꝓ 18
hibit⁹. Nā si apparet i forma pueri vl' hmōi
nō dz sumere ꝑm ꝑfatū Aure. vbi. s. qz ñ ap
paret sb specie ꝯuenīti hūane refectiōi. Dic
tn̄. s. Tho. i. iij. pte. q. lxxxij. ꝙ ꝯsulēdū esset
ꝑsbro ꝙ iterato corp⁹ z sanguinē dñi ꝯsecra
ret z sumeret. Sz ego nō credo. qz q̄ fuit mi
racl'ose nō sunt sub legibꝰ. l. nā ad ea. ff. ꝰ le.
Et etiā qz verisilr posset etiā i alia ꝯsecratōe
sic apparere. z sic esset ꝓcessus in infinitū.
¶Nono dicit sine ꝯsciētia pēti mortal'. Nā 19
suscipiēs cū ꝯsciētia pēti mortal' peccat mor
taliter ꝑm Aure. vbi. s. z cōiter ocs. Sz si ꝯsci
entiā nō hz ꝰ mortali. licet sit i mortali pēto
nō peccat mortaliter ꝑm Aure. vbi. s. nisi sit
ignorātia crassa vel affectata. qz debitā dili
gentiā de ꝯmissis nō adhibuit. Lā dul. i. iij.
dis. ix. dicit. ꝙ diligentia debita ē q̄n facit il
la q̄ prudēs facit de re quā vellet studiosissi
me examiare. Et Sco. i. iij. di. ix. dicit. ꝙ te
net ꝙs se examiare ꝑm diligētiā nre fragilita
ti possibilē. Addit tn̄ Aureo. ꝙ q̄n ꝙs dolz ꝰ
ꝑteritis pēcis mortalibꝰ ꝯmissis. z hz ꝓpositū nō peccādi. z deuotionē ad sacrm. ꝙ pōt p
sumere ꝙ nō sit in mortali.
¶Utr̄ presbr peccet mortaliter dādo ei quē 20
scit i pcto mortali ꝯstitutū. R. ꝑm Ri. in. iij
di. ix. ꝙ si talis nō ꝑtit sibi dari sic peccat si
bi dādo. Si ẋo ꝑtit. z tūc distingue. aut est
notorius pctōr. z sic peccat si ei dat. qz habet

ꝺ ipm legitimã ẽceptionẽ. Aut nõ ẽ notorius. q̃uis possit ꝓbari ꝑ duos testes vl tres. ⁊ si petit i occulto ꝺz ei ne negare. qz hz legitimã exceptiõz ꝺ eũ. ⁊ moneat ne petat i publico. vt habeã ꝺ ꝺse. di. ij. ne phibeat qꝺ petit. Si ꝙ petit publice. tũc si est sacerdos extraneꝰ nõ debet sibi dare. qz legitimã hz cãm. de ꝺse. di. ij. tribꝰ. Si aũt ẽ sacerdos ꝑpriꝰ parochialꝫ. sic debet sibi dare. qz nullã habet exceptionẽ quã i publico possit obij cere. de off. iud. oꝛ. c. si sacerdos. Nec ob. q̃ sit maiꝰ pẽtz sumere cũ pẽto mortali q̃z infamari. qz sacerdoti miſtrãti coꝛpus xpi ꝓius ẽ peccare mortaliter infamãdo iniuste pctõz ẽ occultũ q̃z q̃ ille mortalr peccet. qz nullꝰ ꝺz mortale ꝺmittere vt alũ a mortali libeꝛet. Pctõz tñ occultus �means. Tho. iij. ꝑ. q. lxxx. potiꝰ debz eligere infamari q̃z indigne ad mẽsam xpi accedere. Qꝺ credo verꝫ qñ q̃s idigne accedit. ſ. cũ mala volũtate. puta qz nõ penitet de pẽtis. Necꝰ eẽt de idigne sumẽte qz nõ ẽ ꝺfessus. ꝺ q̃ dic vt. s. Eucharistia. ij. §. v. ⁊. j. §. xxiij.

21 ¶Sꝫ nũquid eẽt minus malũ dare tali hostiã nõ ꝺsecratã. vel nõ ꝺsecrare. sic sumere. R. q̃ nõ. vt ptz i. c. de hoĩe. de cele. miſ. Jõ ꝺz ꝓsus quidẽ falsa remedia sunt abij cienda q̃ sunt veris piculis grauiora. ibidẽ.

22 ¶Quid si solũ sit suspectus de crimine mortali. R. q̃ si suspitio sit violẽta ⁊ notoria. dicendũ ẽ sicut de eo quẽ scio in mortali. ſm q̃ s. dictũ est. alꝫ nõ elicitur. ij. q. i. c. ij. ⁊. iij. in glo. ⁊. xxxij. q. i. dixit dñs.

23 ¶Utꝫ existens in pẽto mortali peccet vidẽdo coꝛpus xpi. R. q̃ nõ. dũmõ cũ humilitate ⁊ reuerẽtia videat. Sil r nõ peccat tãgẽs ex necessitate. puta qz cecidit i terrã ⁊ hmõi. ſm. s. Bo. ⁊. s. Tho. in. iij. di. ix.

24 ¶Quid de illo q̃ licet nõ sit vere in pẽto mortali. tñ ſm ꝺscientiã scrupulosaz se existimat esse. R. q̃ peccat mortalr nisi eaz deponat. q̃a q̃cq̃d fit ꝺ scientiã edificat ad gehẽnã. vñ nisi sit ex pbabili ꝺiectura debet deponi. vt in c. inquisitioni. de sen. ex. qz vt dicit in. c. nõ solum. de regula. lib. vi. Decet ⁊ expedit vt cõscientie puritati nõ desit iudiciũ rationis ne dũ spũalis pfectus queritur salutis dispendium incurratur. hec ibi.

25 ¶Decimo addit legitime ꝺfessus. qz q̃z tũcũ q̃z ꝺoleret de pẽto ꝺmisso nõ sufficeret vt digne sumat. sz oportet legitime ꝺfiteatur. aliter peccat mortaliter nisi vt est dictũ. s. Eucharistia. ij. §. v. Tenet tñ Aure. vbi. s. q̃ sacerdos parochialis qui nõ habet aliũ sacerdotẽ. ⁊ religiosus i via cũ socio nõ sacerdote. q̃ pñt celebrare cũ ꝺtritõe ⁊ cũ ꝓposito ꝺfitẽdi. exq̃ nõ hz cui ꝺfiteaꝫ. qz religiosus nõ hz extra suũ ordinẽ ꝺfiteri i religiõe meliozꝫ. Ido limito tñ verꝫ qñ sine alioꝫ admiratiõe vel stere nõ põt. aut qz tenetur celebrare. Idem dicas de eo q̃ volẽs ꝺmunicare corã sacerdote celebrãte recolit aliqꝺ mortale nõ ꝺfiteri legitime q̃ pt cõicare cũ ꝺtritione ⁊ ꝓposito ꝺfitẽdi qñ sine admiratõe ⁊ aliquali nota ꝺ posset desistere q̃n cõicaret. nec habz aut pt aut sacerdotẽ cũ quo ꝺfiteri possit

¶Undecimo dicit i ꝺuersatione criminẽ notatus. vñ hystrionibꝰ ⁊ hmõi nõ ꝺz dari de ꝺse. di. ij. ꝑ dilectõe ꝺz. Puto nec manifeste dãda ẽ eucharistia Si tñ reuerẽtur ad dñm. eis cõio ⁊ recõciliatio nõ negãda. vt ibidẽ ꝺz i. c. se. Nõ ẽ tñ intelligẽdũ sic vt statim debeat dari eucharistia. sic fit a multis ⁊ male. sz ꝓpter reuerẽtiã sacri debet differri vsqz post pactã penitẽtiã quã publice ꝺz facere. nisi articulꝰ necessitatis vel piculi q̃n in casu aliter fieri psuadeat.

¶Utꝫ sit dãda eucharistia suspendendis ꝺ decapitãdis ꝑ suis maleficijs. R. q̃ sic. si pniteant ⁊ pure ꝺfiteãtur. vel cupiant ꝺfiteri si possent. qz nec eucharistia nec sepultura eis denegãda. ⁊ missa ꝑ eis posset celebrari oblationes offerri. xxvi. q. vij. c. i. ⁊ vlt. ꝺi. l. penitẽtes. ⁊. xij. q. ij. ꝑ obeuntibꝰ. imo hodie i cle. i. ꝺ pe. ⁊ re. precipit officialibꝰ q̃ eis admiſtrare ꝓmittãt si petunt.

¶Quid ꝺ excõicatis. interdictꝫ. scismaticꝫ. ⁊ hmõiꝫ. R. q̃ nullo mõ ꝺz eis dari. Addit coꝛ poze mũdus. ſ. ab ea imũdicia q̃ tolli pt. alr nõ tollẽdo ſm Aure. vbi. s. peccat gr̃iter cũ tali immũdicia sumẽdo eucharistia. Sz immũdicia q̃ tolli nõ põt. puta lepꝛa. fluxꝰ sanguis vel semis. ⁊ alia infirmitas nõ impedit sumptionẽ eucharistie. sz bñ celebrare. Nisi ſe. ſm q̃ dictũ ẽ. s. Coꝛpe viciatus.

¶Utꝫ nocturna pollutio impediat sumptionẽ huiꝰ sacri. R. vt colligo ex. s. Bo. in iij. di. xij. ⁊ Aure. vbi. s. ⁊ est cõis opinio. q̃ aut pollutio puenit ex cã pẽti mortalis certa vel pbabili. puta ex crapula vel mozosa cogitatiõe ⁊ hmõi. ⁊ sic nccio tenet abstinere. aliter peccaret mortaliter. vt colligit in. c. nõ ẽ vꝫ ꝺis. ⁊ est ar. in. c. q̃squis. xxiij. q. i. q̃ licet ipa pollutio ſm se nõ possit ee pctm mortale. bz tñ pctm mortale annexũ rõe sue cause. Ido ego limito verꝫ. nisi ꝑ ꝓsus sumat aut celebret

ɔteratur ꝺ̄ pcto ꝛ ɔfiteat. qz si ɔteritur ꝛ ɔfessus ꝺ̄ pcto. et necessitas vl̄ scandalū cogat ad celebrādū vel sumendū: nō peccabit. sine necessitate tm̄ nō credo etiā ɔfessus possit sine pcto sumere vel celebrare. sz bñ sine mozi. Aut pollutio ꝓuenit a cā q̄ ē pctm̄ venia ꝺ̄ gruo. nisi potior causa vrgeat ꝑm R. i. tm̄ ꝑm Tho. in. iij. pte. q. lxxx. peccat tm̄ vebret. nisi i duobꝫ casibꝫ ꝑm pdictū Jo. Pri. Scōs qñ immineret scādalū nisi celebraret. puta qz alius nō ē. vel ē plat⁹ qui ɔsuevit celebrare ꝛ hmōi. Sil̄r dico ꝺ̄ illa q̄ puta ex illusione diabolica. ꝛ bñ ꝓpter duo Pri. Ꝓpter immūdiciā corpis. Scōm ꝓpter cuagationē mētis siue ineptitudinez. Idem dic qñ ꝓuenit ex cā q̄ nullū ē pctm̄ q̄ ꝺ̄ gruo ꝺ̄bet abstinere. In ꝫ casu. s. Bo. vbi. s. ꝛ bñ distinguit dicēs. q̄ aut sentit inq̄natio nē illā inclinasse multū animam. ꝛ sic ɔsulendū est q̄ faciat reverentiā sacro ꝛ abstineat. Si aūt sentiat magis expeditā naturā. ꝛ vlteri⁹ devotio vel solēnitas vel aliud qꝺ multū recompenset. puta charitas alterius q̄ cogeret celebrare in mortali vel ꝓpassio animarum ꝛ hmōi ad sumendū vel celebrādū trahat. tūc arbitror dicit ipm̄ sine remorsu ɔsciētie accedere posse. Aut polluto ꝓuenit ex diabolica tēptatiōe. vt puta qñ cū maiori devotiōne disponit celebrare. aut rōne solēnitatis ꝛ hmōi. ci ꝫ polluit. sicꝺ̄ illo legit i collatiōibꝫ patrū q̄ sp hāc patiebatur i festis qñ erat cōicatur⁹. cui decretuz fuit vt sp ɔmunicaret. ꝛ sic cessat talis illusio. ꝛ sic nō ꝺ̄bet abstinere.

¶ Sz p quātū tps ꝺ̄bet abstinere. R. q̄ per xviij. horas. ꝑm Wil̄b. ꝛ. s. Tho. Sz Pe. de pal. limitat vez cū accidit circa mediā noctē sz si añ mediā noctē acciderit abstinere non tenetur. nisi qñ ꝓuenit ex cā mortalis pcti.

¶ Quid ꝺ̄ceitu ɔiugali? R. credo distinguēdū fore vt ꝺ̄ pollutiōe nocturna nisi q̄ pōt eē q̄ exigēs peccaret mortaliter. ꝛ tm̄ reddēs minus nō peccaret. ꝛ sic solū in exigente cadet phibitio nō in reddente. ꝛ. c. ois hō. ꝺ̄ cō. se. dis. ij. ꝛ. xxij. q. iij. sciatis. ꝺ̄bet intelligi ꝺ̄ ɔsilio in ceitu in quo nō est pctm̄. vel saltem solū veniale. Laredo tamē q̄ exigēs nō digne suscipiat. sz p. xxiij. horas ad minus ꝺz abstinere ꝺ̄ bono consilio nō ꝺ̄ precepto. vt no. glo. in. d. c. omnis. ꝛ seq̄tur Pe. ꝺ̄ pa. ꝛ Tho. in. iij. parte. q. lxxx.

¶ Utz mēstruata vel mulier ꝓst partū immediate ꝺz abstinere? R. q̄ nō ꝺ̄ necessitate. si tm̄ ex reverētia abstinet n̄ peccat. dis. v. c. ad eius. ꝛ ꝺ̄ puri. post par. c. vno. dūmō cōicet ꝑm institutionē eccl̄ie i. c. ois. ꝺ̄ pe. ꝛ re. 32

¶ Utz somniū homicidij vl̄ alterius pcti mortalis impediat sumptiōez hmōi sacri? R. q̄ hmōi somnia nō inducūt pollutiōez corpis. nec tātā distractiōz mētis sicꝺ̄ somniū fornicatiōis ꝓpter intētiōez delectatiōis. ꝛ ideo nō impedit. Si tm̄ somniū homicidij ꝓuenit ex cā q̄ est mortale pctm̄ impedit sumptionē sacrificiōne sue cause ꝑm. s. Tho. in. iij. pte. q. lxxx. Intellige nisi ꝓ⁹ ɔteratur ꝛ ɔfiteatur 33

¶ Tercio decimo dic a mistro idoneo. s. sacerdote. ꝺ̄ ɔse. di. ij. ꝓuenit. nā null⁹ tāgere ꝺ̄bet etiā diaconus nisi i necessitate. vt si casu caderet in terrā vel aliquo alio casu. lxxij. di. diacones. Dez ē q̄ diaconus cū pbr̄ ē festus vel al's impotēs. ꝛ necessitas cogit ꝺ̄ iussu p̄ sbyteri pōt dispēsare. vel etiā sine iussu qñ iussus expectari nō pt. vt no. Hug. i. d. c. diaconos. aliq̄ etiā tenēt: vt no. Pa. i. c. quāto. ꝺ̄ ɔsue. q̄ etiā laicus pōt admistrare tpe necessitatis in articulo mortis qñ nec sacerdos vel diacon⁹ adest. allegat. Ḡ. vez. xxij. di. Jtē alij tenēt q̄ i tali necessitate mort̄ licz p se eucharistiā assumere. Hec ob. c. fi. xxiij. q. i. qz loq̄tur ꝺ̄ hereticis a q̄bꝫ nō licet accipe. Sed tm̄ Pa. tenet ɔtriū. s. q̄ nō licz nisi sacerdoti admistrare. ꝛ credo sit securior opi. qz i tali necessitate ɔstituto ꝺz. Lrede ꝛ mā ducasti. 34

¶ Sz an ꝺ̄beat a ꝓprio sacerdote solū sumi R. q̄ pōt sumi a ꝓprio epo ꝛ archipsbro. ꝺ̄ offi. archipsl. c. iij. ꝛ a ꝓprio sacerdote. ꝛ ab habēte licētiā ab eis. caueat religiosus. qz si mistrat excōmunicationē incurrit. vt ꝺz. j. Excōicatio. v. casu. xij. 35

¶ Quarto decimo dicit tpe ꝺ̄bito. quia quo ad celebratiōez misse req̄ritur dies. ꝛ nō nox vt. j. Missa. Ḡ. xli. Quo ꝙ ad alios cōicare volētes nō inuenī quin possit omni hora recipi dūmodo sint ieiuni. vez ē q̄ mane diei est ɔgruētior hora Jtē q̄ nō omittat q̄n sumat saltē semel i anno i pasca. qz ad ꝫ tenetur q̄libet fidelis postq̄ ad annos discretionis puenit. nisi ex aliqua rōnabili cā ad tps ꝺ̄ ɔsilio ꝓprij ɔfessoris duxerit abstinendū. vt in. d. c. ois. aliter peccat mortaliter. Ꝺ̄ autē quidā voluerūt intelligere p̄cise ꝺ̄ die pasce. nō bñ senserūt. Ulñ papa Eugenius ꝺclarauit ad remouēdas ambiguitates q̄ sufficit q̄ suscipiat i die iouis sācta. ꝛ vlteri⁹ vsq̄ ad dñicam ꝓst pasca immediate sequētē inclusiue 36

qñ magis sue deuotõi videbit expedire. et sic satisfacit pcepto. ⁊ credo q magis artãtur q̃ ad pueros sub pena mortal' pcti habẽtes cu/rã pueroꝝ. vt ad h̃ sacr̃m eos inducãt tpe pa/sce q̃z ipse cũ ignorãtia eos excuset saltẽ vsq̃z ad tpa. xviij. annoꝝ vel circa. Itẽ tpe debito scz vt solũ semel i die cõicet ꝑm. s. Tho. i. iij di. xij. ar. de ꝛse. di. i. sufficit. Pluries aũt nõ licet. nisi vt dr. j. de sacerdote in titu. Missa ℔. xlv. Itẽ dic tpe debito. vt. s. nõ vadat sta/tim ad sumẽdũ postq̃z ꝛfessus q̃ i multis fu/it pctis ⁊ magnis. sz debet pluries ꝛfiteri p/us. ⁊ orõibꝫ ⁊ leiunijs se odorifeꝝ reddere. ar. de pe. di. i. nõ sufficit. ⁊. c. in actione.

37 ¶Sz nũquid videt rõnabil' cã abstinẽdi cũ q̃s dicit se odiũ hr̃e ꝺ aliquẽ? R. q nõ. nec ali ud pctm mortale. qz tenet desistere ⁊ ꝛteri et ꝛfiteri ⁊ cõicare. alr nõ cõicãs saltẽ semel in anno excõicad⁹ ẽ. ꝺ ꝛse. di. ij. si q̃s itrat. ⁊. d.

38 ¶Utꝝ liceat q̃tidie sumere? R. ꝑm [illegible]c. omis s. Bo. i. iij. di. xij. q q̃tũ ẽ ex pte sacri cui⁹ fr/tus ẽ hoibꝫ salutaris vtile ẽ homibꝫ ipm q̃tidie suscipe. Facit. c. si q̃tidie cũ q̃z. ꝺ ꝛse. di. ij. sz ex pte sumẽtis in q̃ reqritur vt cũ magna de/uotõe ⁊ reuerẽtia ad h̃ sacr̃m accedat. aliqñ expedit q̃tidie sumere ⁊ laudabiliter qñ q̃tidie se ꝑparatũ inuenit. ⁊ h̃ voluit dicere aug. de ꝛse. di. ij. c. nõ iste. Sic viue inq̃t vt mere aris q̃tidie accipe. Sz qz multotiẽs i pluri/bus homibꝫ hui⁹ deuotõis impedimẽta occur rũt ꝓpter indispositõez corꝑis vel aie. nõ est vtile omibꝫ ad h̃ sacr̃m q̃tidie accedere sz tm̃ qñ se ꝑparatũ inuenit. qz maiorẽ efficaciã re cipit hõ i vna missa vel mãducatõe cũ bona ꝑparatõe q̃z i multis si se nõ ꝑparat diligen ter. Et iõ si q̃s cognoscat expimẽtaliter q ex freqntj sumptõe hui⁹ sacri feruor charitatis augeat i eo. ⁊ reuerẽtia ad sacr̃m nõ minuit q̃tidie ꝺz cõicare vl saltẽ frequẽter. Si aut̃ sentiat ꝑ multã freqntatõez q reuerẽtia mi/nuit ⁊ feruor ñ crescit ꝺz iterdũ abstinere. vt postea cũ maiori reuerẽtia ⁊ deuotõe accedat

39 ¶Quitodecimo dicit recta intẽtione. s. vt ꝑ ipm vniamur xpo ꝑ charitatis amorẽ. ⁊ mu niamur ꝓtra diaboli tẽtationes.

40 ¶Utꝝ debeat dari ad accipiẽdũ aliq̃d expi/mẽtum? R. q nõ. ij. q. v. ꝛsuluisti. ⁊ ꝺ pur. ca. ex tuaꝝ. Nec ob. c. sepe ꝓtigit. ij. q. v. qz illd abꝛogatũ ẽ. vñ nec ꝓpter purgatoꝛ infamie vl' ꝓpter aliud tpale ꝺz dari vel sumi.

41 ¶Addo. xvi. in sumptione ꝑm Duran. vt. s. sumatur discrete ⁊ leniter dentibꝫ anterioꝛi bus teratur. ⁊ lingua moliatur ne aliqua ꝑs eius dentibꝫ inhereat.

¶Addo ⁊. xvij. ꝑm eũdẽ Duran. s. vt hõesta/tim post cõionẽ expuat ꝓpter reuerẽtiã sacri neſi aliq̃ ꝑs sacri inhesiſſz dentibꝫ expuat tingeret. Itẽ vt nõ statim vadat ad mãdu cãdũ aliũ cibũ. Vñ ꝺz esse aliqua mora ta q̃ ille ipes sint ꝛsumpte vel alterare ꝓp reuerentiã sacri. Vñ debet saltẽ aliquas hu/mes ꝑuatas dicere añq̃z aliquẽ cibũ sumat nõ req̃rit? tm̃ tale spaciũ sicut ꝺz i. c. triũ. de ꝛse. di. ij. qz illud abꝛogatũ est.

¶Quid si euomat? R. q si ꝑ ebrietatẽ vl' voꝛa citatẽ euomuerit. laic⁹. xl. dies ꝺz ꝑnitere. si q̃s ꝑ ebrietatẽ. ꝺ ꝛse. di. ij. clericꝫ vl' religio si ꝑ. lxx. Alꝑi ꝺo ꝑ. xc. Si ꝺo ꝑ infirmitatem euomuerit ꝑ. lxx. dies pcitere ꝺz. d. c. hõs ꝑ

¶Utꝝ actus ꝛiugalis sit ꝑhibi tus post ꝛmunionẽ? R. q nõ quo ad reddẽ tẽ. qz tenetur ad h̃. sz quo ad exigentẽ ẽ ꝑhi bitũ eodẽ die. nõ tm̃ ꝑccat mortaliter si exi git. sz solũ venialiter ꝑm Alber.

Eucharistia

iij. circa efficaci am sacri hui⁹ q/ro q̃s sit ei⁹ effect⁹? R. ꝑm. s. Bo. i. iij. di. xij ⁊ cõiter alios. q ꝑmo ꝛfert gra cũ ꝓtrue cha ritatis. Dẽm em effectũ que facat cibꝫ ꝛpo tus q̃tũ ad vitã corꝑalẽ. facit h̃ sacr̃m ad vi tã spũalẽ Joh. vi. Caro mea vere ẽ cib. Vñ reficit spũaliter. qd̃ sine gra ec nõ põt. ⁊ ꝛfer tur gra cũ ꝓtute charitatis. qz iste panis nõ ẽ simplr panis. sz ꝺiuct⁹ cũ diuinitate. eio ẽ sic carbo igni vnitus. Et amor nõ ẽ ociosus. Jõ ꝑ h̃ sacr̃m q̃tũ ẽ ꝺ sui ꝓtute. nõ tm̃ habi tus gre ⁊ ꝓtutis ꝛsertur sz etiã excitat facta Et iõ aia spũaliter reficit. ⁊ ꝑ h̃ delectatur. ⁊ qdammodo inebriatur a dulcedine bonita/tis diuine. Scdo ꝓtutes augẽtur sicut ꝑ cibũ corꝑus augmẽtatur. Tercio pcta venia lia remittũtur. sicut ꝑ cibũ corꝑ⁹ restaurat q̃ quotidie depditur. Vñ remittunt̃ pcta venialia q̃ minuũt charitatẽ. ⁊ plura ⁊ pau ciora ꝑm q hõ magis vel minus se diligat

Quarto remittit etiã mortale. qñ ex illo h̃ mortali nõ hz ꝛsciẽtiã ipsi⁹ nec affectũ. Vñ reuerẽter accedẽs q̃z quis autea ꝺ eo nõ fuerit ꝓtritus. ꝛseqũtur graz charitatis. q̃ ꝓtritꝫ ꝑ ficit ⁊ remissiõz pcti. imo nedũ valet sumẽ sz etiã offerẽti. ⁊ illis ꝑ q̃bꝫ offertur ad remi sionẽ pene debite suis pctis ꝛm deuotꝫ ma iorẽ vl' minorẽ. Aduerte tm̃ hic ꝑm Pe. di. di. ix. q si q̃s fecit debitã diligentiã q̃ in ſir mortali ignorãs. nõ ꝑccat sz meret. ⁊ ei va let ad remissionẽ pctoꝝ. Si ꝛo fecit diligen tiã nõ debitã. sed ꝑm suã fragilitatẽ quantũ

potuit. sic nō meret nec etiā pccat. Si autē nō adhibuit diligētiā possibilē hūane fragilitatis z fuit negligēs in discutiēdo. z sic pccat mortaliter sumēdo si est in mortali q̄uis ignorās. Dō limitat Ri. i. iij. dist. ix. q̄n si adhibuisset diligentiā fm humanā fragilitatē pcti mortal' recordatus fuisset Quinto p̄seruat hō a pctis. qz spūaliter roborat. Unō. inq̄t. Eucharistia liberat a malo. z ser uat i bono. delet venialia. et cauet mortalia. huius etiā frutus sacramēti frutes augentur. oim gr̄arum fructus exuberat.

¶Utr̄ i oīm hab eat efficaciā suā. R. q̄ n. z oportz p mo istū cibū ab alijs discernere p fidē. Secdo hospitiū pparare p sui pbatōez z deuotōe. p mū z scōm not. i. Thoz. xi. non dīgnificās. z pbet aūt. Et qz multi h nō faciunt. ideo ibi celles. i firmi. z dormiūt multi. ¶Utr̄ incurrat culpā mortalē q̄ non recipit effectū huius sacramēti. R. s. Bo. i. iij. di. xij. q licet vir iustus ex quadā corruptōe vel di stractōe nō pparādo se debite nullā vel mo dicā reportet efficaciā. non tn incurrit culpā mortalē. Sec' aūt de illo q̄ n suscipit effectū huius sacri qz indigne accedit. s. existēs i mortali z hmōi. qz sic mortaliter pccat. ¶Utr̄ istud sacrm habeat efficaciā i aliquo q est i pcto mortali. R. s. Bo. vbi. s. q licet non sit artanda dei largitas q̄n aliq̄n faciat q possit facere oīs culpe remissionē. tn fm fo sacrāmēti. qz sic dat ū ē i cibū ill q̄ sunt d corpe mystico xpi. z oēs tales habēt charitatē Ideo nō habet efficaciā i eo q̄ est i pcto mortali. sed i solis iustis.

¶Utr̄ venialia pcta impediāt effectuz huius sacri. R. fm Tho. i. iij. q. lxxix. q nō loquēdo de venialibus put sunt pterita. sz put sunt in actu nō impediūt ex toto sz i pte. Nam sicut dictū ē effect' huius sacrāmēti ē non solū adfectio habitual' grē z charitatis. sz etiā q̄dā recdīk si aliqs accedat ad h sacramentuz mente distracta q pcta venialia. non autē totaliter augmentū spūalis grē z charitatis.

¶Utr̄ habeat maiorē efficaciā i sumptione plurīū hostiarū simul q̄z i vna. R. fm Tho. vbi. s. q nō. qz licet sacerdos i vna missa cōsecret hostias. nō tn multiplicat effect' huius sacri. qz nō ē nisi vnū. nec ēpl' frutus in multis hostijs p̄secratis q̄z i vna. cū sb oībus z vna sit tot' xps. Jō sumēs plures hostias simul non pcipit maiorē effectū. In pl'bus z no missis multiplicat sacrificij oblatio z ideo multiplicat effectus sacramenti.

Eunuchus an possit ordīari. vide. s. Corpe vi ciatus. §. i. ¶An deberat portare pulueres. R. q nō. lv. di. eunuchus.

Factio nō ē vbi quis spōte soluit. Uidē glo. et Lar. i cle. pnti. de censibꝫ. et ibi dicit Pau. q exigere z extorq̄re dicit violētiaz. vt ff. d le. iij. l. fideicōmissa. §. si rē suā. Dicit tn q si p̄cessit extorsio. lz sequat volūtaria solutio q satis ē exactō. fac sil'e qd no. Ho. i. c. p terea. d iurepatro. z d pēnis. c. pstitut'. Exactio aliq̄n dr tallia. de q habes. j. Tallia.

Exaltatio filia superbie. vide. j. Superbia. §. ij.

Examiatio q̄ dz fieri i ordinādis. vide. j. Ordo. vij. z in confirmādis. vide. s. Confirmatio.

Excepta intelligit i generali fmo ne psona loquens. de iu. iur. c. petitio.

Exceptio firmat regulā. vide. s. Alienatio. §. x.

Excoicatio i. qd ē. R. Pan. sup̄ rubr. eiusdē ti tuli. Excōicatio ē cēsura a canōe vl a iudice eccl'iastico plata p̄ nās cōione sacroz. z q̄nqz hoīm. Facit ad h. xi. q. iij. c. audi.

¶Quottuplex ē excōicatō. R. q duplex. vna dr maior. z hec p̄uat a sacris z p̄sortio hoīm z ab ingressu eccl'ie z multis alijs. d q̄bꝫ nō. in. c. a nobis. el. ij. z. c. si vere. eo. ti. xi. q. iij. in multis. c. Et hec dr anathema. vt. xi. q. iij. §. eiudēter. Alia dr minor. et hec sepat a sacris tm. vt i. d. §. eiudēter. Intellige p̄cipiendis nō mistrādis. c. si celebrat. d cle. ex. mi. z etiā ab electōe passiua. vñ reddit ipm excōicatū inhabilē ad q̄cūq; bñficiū eccl'iasticū p̄sequēdū. vt nō. i. c. si celebrat. de cle. ex. mi. vñ dic Jnno. ibidē. q nec dignitatē aliquā p̄sequi p̄t nisi p̄us absoluat. etiā si eligētes hoc ignorāt. vt tenet glo. ibidē. z p̄munter doc.

¶Quot modis infligit excōmunicatio. R. q tā maior q̄z minor infligit duobꝫ modis. Aliq̄n a iure p̄muni seu municipali vel statuto. z hec dr excōicatio a iure. de qua. j. Excōicatio. v. z. vi. z. vij. Aliq̄n infligit a iudice ptātē habēte. Et hec dr ab hoīevl a iudice. de q̄bꝫ dr z nō. in. c. nup. eo. ti.

3 ¶Quis pt excõicare? R. q excõicare excõicatione maiori ppe spectat ad officiũ epale. vt pz in.c.corripiat.xxiij.q.iij. qz dz mucro epi i.c.vlis.xvi.q.j. Jt ẽ fm glo.i.c.nemo eps.ij q.i.t i.c.cũ i cũctis. ꝺ elec.de iure cõi pñt oẽs eccl'iaz plati. vt in.c.cũ ab eccl'iaz.de offi.ordi. vbi de h plene nõ.t voco prelatũ t iudicẽ ordinariũ sup plebẽ suã hic quẽcũqz fm glo. in.ꝺ.c.cuz ab eccl'iaz. q̃ preficiat collegio vel vniuersitati eccl'iastice ab eo q̃ hz admĩstrationẽ cũ iurisditõe.vtputa ab epo vel q̃ ẽ electus a collegio siue vniuersitate.licet sbsit alteri.puta epo.vt extra ꝺ elec.c.i.xciij.di.legimus.t h v erũ nisi epi pscpsissent ne possent excõicare. vl' nisi vellẽt excõicare cũ ulla solennitate.ꝺ q̃ i.c.delẽt.xi.q.iij.s.cũ.xij. sacerdotibz circũstãtibz habẽtibz cãdelas accẽsas ĩ mãibz.qz solũ epi tali mõ excõicare pñt. pñt etiã excõicare illi qbz ex p suetudine vl' indulgẽtia ppetut.vt.c.ꝺ rescp.expte decani. Doctiã vult q ĩ notoriis q̃ nõ indigẽt indagine iudiciali pñt excõicare etiã sacerdotes parochiales.pmissa tñ monitõe.qꝺ possz tolerari vbi ex p suetudine hzent. vl' epi phibitio ñ obstaret.alꝫ nõ.nec.c.cũ inhibitio.ꝺ clã. de spõ.qꝺ allegat Dost.pbat h.põt etiã dici q q̃ põt facere statutũ põt excõicare. intelligo ĩ eccl'iasticis etiã si nõ sit sacerdos. Excõicatione minori põt excõicari quis siue simplicit de pe.di.i.in actõe.siue ad tps.lxxxvi.di.tãta.t ab illis q̃ pñt excõmunicare maiori. vt in.ꝺ.c.cũ ab eccl'ia.nõ.

4 ¶Utz plati excõicati.interdicti.suspẽsi a iurisditõe.itrusi t hmõi.possint excõicare? R. q nõ.xciij.q.i. audiuim.c.qz.ꝺ p ces.pten. cũ sil'ibz.t q̃ nõ fuauit interdictũ.c.fi.ꝺ p ces. prebẽ.ꝺ q̃ tñ dic vt.j. Excõicatio.iij.§.ij.

5 ¶Utz ille prelat? q̃ tm̃ habet tpalẽ iurisditionẽ possit excõicare? R. q nõ.ar.de offi.ordi.

6 ¶Utz sola p suetudo reddat alu /c.dilect?. quẽ excõmunicatũ? R. fm Dosti. q sic.qñ ẽ approbata p papã vl' p aliũ prelatũ quo ad suos subditos.qz pinde ẽ ac si esset statutũ. alꝫ nõ quantũcunqz sit longa.

7 ¶Qui pñt excõicari? R. q vniuersitas t collegiũ phibent excõicari nec tingat innocẽs ligari.c.romana.§.i vniũsitatẽ.ꝺ sen.ex.li.vi Si tñ excõicaret teneret sñia vt ibidem no.

8 ¶Utz excõicat? possit excõicari? R. /glo. q sic.t p eadẽ cã t p diuersis. t ab eodẽ iudice.t a diuersis.c.engeltrudaz.iij.q.iij.c. excellentissimus.xi.q.iij.t de hoc vide glo.in c.officij.eo.ti.

9 ¶Utrũ epus vel alius prelatus possit excõicare non suũ subditũ? R. fm cõiter vc. q nõ dũmodo rõne delicti vl' contractus seu rei de qua agitur nõ sit effectus de eius iurisditione vt nõ.in.c.i.de priuile.lib.vi. immo plus co q ppriꝰ prelat? nõ potest rata habere. Inno.t alios in.c.prudentiã.de off. delegam si sit lata in eius territorio.q qꝺ nullum fuit nõ põt ratificari.t excõicatio aut est nulla aut statim ligat.vt in.c.pastoral.ꝺ appel. nisi feratur sub ꝺditione.

¶Qui ligant sentẽtijs excõicatõis quoruncunqz platoz platis p modũ statuti. R. vi colligo ex Pa.i.c.a nob.cl.i.de sen.ex.t Bo. in.ꝺ.c.vt aiarum.t distinguo sic.q aut fit statutũ ab existentibz in territorio statuẽtis siue sint subditi siue forẽses t scitt statuti. sic sunt excõicati. Limitat hoc Innoc.vt refert Pa.i.ꝺ.c.a nobis.verũ qñ statutum est aptũ ꝓprehẽdere tã subditos qz nõ subditos. Si ꝓo sunt ignorãtes sic nõ ligãt. nisi ignorantia sit crassa vel supina. Si ꝓo fit ꝺ statutũ extra dioceslm statuẽtis sic nõ ligant in quo forẽses. Subditi ꝓo statuẽtis ligant in quocunqz tuoz casibz. Primo si statutuz agit originaliter de re cãm i territorio ex facto negatiuo omissionis limitibz alteri? territorij. Exemplũ. puta statuto cauet q q̃cũqz fecerit vbicũqz furtum infra mẽsem a die ꝓmissi crimis ꝓcurator rã iudice delicti vl' cozã nobis sit excõicatus iste facies furtũ ligat nõ ratione furti nõ fit ꝺ.qz est factum negatiuũ i territorio alieno sed ex ea pte qz non ꝓparuit.qꝺ ꝓcedere ctũ affirmatiuũ ꝓtrariũ faciendi; i limitibz territorij statuẽtis. Rõ.qz p edictũ ad hoc tuit artari.vt in.c. ex tue.de ele.non refl. facti quod nõ de rapto.c.pe.t.c.romana.§.ꝺbet tes.de fo.ꝓpe.li.vi. Sc ꝺo ligant qñ statutum principaliter ꝓcernit rem subiectã statuentis puta epũs excõicat p statutũ clericos non residẽtes.ligãtur clerici etiam extra dioceslm ta est i eius dioceli.de fo.ꝓpe.c.fi.etiã si epus sit extra dioceslm.vt pbat in.ꝺ.§.ꝺbet et p h qꝺ hic seq̃tur. Tercio vbi qs tenet ad aliqꝺ faciendũ.et illud nõ facit facũ vidz. vbi illud facere debebat.vt.ff.de re.illud.qui facit.t de vsu.c.i.li.vi.t qꝺ no.glo.magna i cle.i.vt lite nõ ꝓte. Quarto ligant qñ statutum est principiatũ in territorio.licet sit ꝓpositum alibi.facit qꝺ no. Jo.an.in.c.i.de priuil.vi. de sagittãte i loco nõ exempto cum ipse sit exemptus:vt efficiatur subditus virtutẽ statuti dicis.t p hoc patet q religiosus faciẽs contra statutuz qꝺ excõicat quẽcũ qz q̃ assentit pla-

tiõi extra ordinẽ nisi ꝑus restitut; libr; ẽ ex/
cõicat⁹ si assentit. qz originatio facti fit i sb/
iectõe ꝓlati statuẽtis. licz efficiat exempt⁹ ab
eo post ꝑstitũ ꝓsensuz. t sic determinãt dñi de
rota ꝙ nõ. ꝙ Inno. i. c. ꝓterea reqsiti fuim⁹. de
ap. ꝺ illo q excõicauit si elegerit. Et idõ limi
ta ter. ꝺ. c. vt aiaz. ꝙ statuto nõ liganť extra
territoriũ delinqntes. qñ delinquẽs t res cir
ca quã delinqtur. t etiã ipm delictũ sunt tota
liter extra. Quinciã seu territoriũ statuentis
¶Qui liganť qñ snia ꝑferť nõ ꝙ viã statuti
fz snie hois: R. fm Pa. t Se. vbi. s. Aut ꝑ/
ferť generaliꝫ ꝓterita culpa. et sic non ligat
eũ q eã ꝓmisit extra territoriũ sentẽtiãtis. sz
bñ ligat subditũ q eã ꝓmisit i territorio. qz/
uis sit extra territoriũ tpe snie. Sz eũ q nõ ẽ
subdit⁹ seu ꝺ territorio. licz ibi delinqrit siue ꝙ
ferať generaliꝫ siue spãliter ꝓ eũ nõ ligat euz
extra territoriũ existẽtẽ. nisi fuerit citatiõe ꝑ/
uẽtus añqz recederet. vel nisi ad reqsitõez iu
dex ꝓpius sub q̃ tegit ipm citaret. ꝓut tenet
reqsitus vt iret ad rñdendũ. qz si non faceret
posset excõicari Aut ꝑferť spãliter ꝙ lata cul
pa. t sic ligat subditũ q delinqt extra territo/
riũ t ibi existentẽ. Nõ. qz cũ cozã vtroqz ordi
nario possit ꝓueniri. ꝺ foro ꝓpe. c. fi. Ergo po
test cogi ꝙ ordinariũ ad ꝓparendũ. et si non
ꝓparet excõicari põt. Et licet nũcius exequa
tur citationẽ extra territoriũ ꝓprũ. tñ cita/
tio ꝺcernit facta in ꝓprio territorio ipsi⁹ iu/
dicis quo ad oẽs effectus: nisi añ talẽ citati/
onẽ alibi caꝑet domicilũ. qz tũc nõ posset ci
tari nec ꝓsequẽter excõmunicari tanqz ꝓtu/
max fm ꝓmunẽ opi. licet Pau. in cle. pasto/
ralis. ꝺ re iudi. teneat ꝙ etiam subditus ex/
tra territoriũ citari nõ possit. Aut snia ꝑfer
tur generaliter vel ꝑspecialiter ꝙ culpa futura
et sic eẽparať statuto quo ad subditos solũ/
modo in ꝑ: vt nõ liget ignorantes nec extra
territoriũ delinquẽtes. Quo ꝑo ad forenses
postea delinquẽtes nullo mõ ꝓpatur statuto
nec liganť. qz cũ sumat snia vires i ꝺtinenti
ꝺ quos ꝑferť. sic nõ põt ꝓpehẽdere nisi sub
ditos fm cõiter legistas. i. l. cũctos ppl'os. C
ꝺ sum. tri. Et aduerte ꝙ ista snia ꝙ futur; cul
pis nõ ꝓt ferri nisi mora exhibẽda satisfacti/
one. vl' culpa seu offensa ꝓcesserit aut alia rõ
nabil' cã q i ipsis sentẽtijs exꝑmẽda ẽ. vt i. c.
romana. ꝑ. caueãt. eo. ti. li. vi. si tñ feratur te/
ner. licet sit iniusta. vt ibidẽ tenet Se.

¶Utz archiẽps i dioceſi sui suffraganei de/
linqns liget statuto epi excõicãtis taliť delin/
quẽtes. t sil'r eps q̃ fecit statutũ si facit ꝺtra
R. ꝙ diuersa fuit opi. vt ꝑz ꝙ Arch. t Se. in
ꝺ. c. vt animaz. tñ mihi placet opi. Jo. de li/
gna. i tractatu de cẽsura eccl'iastica. ꝙ aut sta
tutũ dicit ꝙ quilibet exercẽs iurisditõez i ta
li loco t tpe vel celebrãs i pontificalib; sit ex
cõicatus. t tũc facientes ꝺtrariũ nõ ligãtur.
qz sic epũs vt epũs. t archiẽps vt archiẽps.
faciunt ꝺtra t nõ ꝑñt ligari. Et sic intelligit
opi. dicentiũ ꝙ nõ liganť. Aut dicit statutũ
ꝙ faciẽs furtũ vel aliud maleficiũ sit excõica
tus t sic liganť. qz nõ ꝓmittũt vt epũs vl' ar
chiepũs. sz vt ꝑuatus. t sic intellige dicẽtes
ꝙ liganť. Destruat ḡ statutũ si nõ vult liga/
ri. absolui tñ poterit a suo ꝓfessore.

¶Quid si archiepũs ꝑticipat in crimine ex/ 13
cõicati ab epo suo suffraganeo: R. ꝙ ligatur
snia iuris. t erit absoluendus ab epo suo suf
fraganeo. c. nuper. de sen. ex.

¶Utrũ inferiores prelati ab epis habeãt ter 14
ritoriũ: R. fm Jo. an. in. c. cuz ꝺtingat. de fo.
ꝓpe. t seqtur Se. in. ꝺ. c. vt animaz. ꝙ non.
Limita nisi essent exempti cuz suis subditis
fm Jo. de. s. Georgio.

¶Quõ ligãť sbditi religiosoz exemptoz ex/ 15
tra loca delinqntes: R. Se. i. ꝺ. c. vt aiaz. ꝙ
eo mõ q̃ liganť sbditi epoz extra dioceſiz. qz
sbiecte eccl'ie sunt eis ꝑ territorio. vt sunt iu
dices ꝑsonaz t nõ loci simpliꝫ. dic vt. j. Se/

¶An loca exempta sint ꝺ ter /tentia. ℌ. v. 16
ritorio. vide statutũ. ℌ. ij.

¶Utz ignorãtes ligent statuto excõicãte fa 17
ctũ ꝺamnatũ. puta falsificãtẽ instra. vide. j.
Excõicatio. vij. casu vl. ℌ. ij.

¶Utz excõicatio ex iniusta cã vl' falsa liget 18
R. ꝙ nõ. ꝙtuz ad deũ. xi. q. iij. ℌ. ex his. sed q̃
ad ecclesiã si ẽ ab eo q̃ iurisditõem habet sup
eũ sic ligat. sed debet eã reuocare vel absolue/
re qñ cognoscit errorẽ suũ vel iniusticiã. non
obstãte ꝺtradictione aduersarij. sz caueat iu
dex ne ꝑtendat errorẽ vel iniusticiã in ꝑiudi/
ciuz alterius ꝑtis indebite. c. sacro. de sen. ex.
Et ꝓpterea caueat ille q̃ se tenet excõicatum
iniuste vel ex falsa causa ne excõicatoꝝ ꝺtem
nat. qz ꝺtẽnẽdo eã peccaret mortaliter t pos/
set excõicari. xi. q. iij. ℌ. cũ ḡ. nisi in casibꝫ de q̃
bus. j. Excõicatio. iij.

¶Utz excõicans aliquẽ ꝺditionaliꝫ. puta si 19
nõ soluerit ticio hinc ad pascha ligat euz si nõ
soluit. qz non potuit. vide. j. Pena. ℌ. xiij.

¶Utz snia excõicatõnis edita i fauorẽ ali/ 20
cui⁹ liget si ille cui⁹ fauore agit ꝺsentit vt nõ
faciat qꝺ ei ꝑcipit. puta mãdat ticio sub ex/
cõicatõis late snie pena vt soluat sempronio
cẽtũ infra pascha. Semproni⁹ ẽ ꝺtẽt⁹ proga/
re terminũ vsqz ad pẽthecosten. erit ne excõi/

catus ticius nō soluēs infra pascā? R. q non fm Pe. i. c. i. ō locato. facē. c. pterea. ꝛ appel. Bar. in. l. i. §. et post opꝫ. ff. ꝛe no. opꝫ. nū. et Jo. an. in. c. quicūqꝫ. ꝛe sen. ex. li. vi. Ego ad do notabile dictū Bal. in. l. maximū viciuꝫ C. ō liberis ꝓteritis. vbi dicē. Statuto cauetur q frater excludat sororē a successiōe pris Mortuꝰ ē pr̄. filius habet multos credito/res q vult admittere sororē suā ad successionē. ꝛ sic renūciauit statuto: an creditores posſint impedire renūciationē tāqꝫ i fraudē creditoꝝ fiat. ꝛ determinat q nō. Et sic tene etiam ꝛe alijs pēnis. Intellige tamē si ꝓsensus ꝓstat añ ꝓmissā pēnā. qz post pēnā inflictam ꝓsensus supuenēs non tolleret eaꝫ. faciunt nō. p Bar. in. l. i. §. filius. ff. ꝛe leg. iij

21 ¶ Sꝫ pone q ꝓrogato termino ticiꝰ non solui tetiā i termio ꝓrogato. erit ne excōicatus R. q nō si ꝓrogatio fit sine auctē iudicꝭ. Secus si fieret cū auctē iudicꝭ ꝓrogātꝭ mādatū qō erat vt solueret i pasca vt soluat in pēthecoste sub eadē pēna. qz sic ligaret. aliter non. qz fm Bal. i. l. tale pactū. ff. ꝛe pac. excōicatio non pōt nasci ex pacto sed ex sentētia

22 ¶ Quare ꝛebꝫ qs excōicari? R. q solū p pcto mortali cui ē annexa ꝓtūacia. puta qz monitus nō vult resipiscere. vt ē tex. i. c. nēo epō/rū. xi. q. iij. Nec miꝫ. qz nlla maioꝝ pena i eccl̄ia. vt i. c. corripiāt. xxiij. q. iij. vñ dicē Pa. i. c. p venerabilē. q fi. sint le. q vbicūqꝫ i iure eccl̄iastico repit pena mortis p excōicatiōe ꝺz exponi. vt i. d. c. p venerabile. ꝓbat. ꝓpterea dicē tex. in. c. cū medicinalis. ꝛe sen. ex. lib. vi. q iudex in ea pferēda ꝛebet se ostendere pseq qō corrigētis ē ꝛ medētis. h̄ ibi.

Excōicatio ij. qūo ꝛebet qs excōmunicari.

1 ¶ Utꝫ req̄rat monitio p̄cedens? R. q sic. triplex. vl̄ vna p tribꝰ cozā psonis idoneis facta cū intuallo diex nisi necessitas aliud suadeat. vt no. glo. i. c. statuim⁹. eo. ti. li. vi. Al̄r excōicās sine monitōe p mēsez vnū ē iterdictꝰ ab ingressu eccl̄ie ipo facto. vt i. c. sacro. eo. ti. nisi sit epꝰ vl̄ supioꝝ. i. c. qz piculosū. eo. ti. li. vi. Aduerte tn̄ h̄ q qñ plat⁹ ꝑcipit sb excōicationis late sn̄ie pena sbdito ne faciat tale crimē. tūc nō req̄rit alia monitio. sꝫ faciēs ꝺ tra statum excōicatꝰ ē cū habeat annexā ꝺ tumaciā fm Jo. ꝛe lig. i tractatu ꝛe cēsura.

2 ¶ Utꝫ ꝛebeat pferri i sēptis? R. q sic. ꝛ cāꝫ excōicatōnis expsse ꝺscribere ꝓpter quā pfert. Et excēplū hmoi sēpture req̄sitꝰ tenet̄ trade/re infra mēsez excōicatoꝝ q̄libet. aliter p mēsez vnū ab ingressu eccl̄e ꝛ diuinis officijs ē/spūsus si ē inferioꝝ epo. vt i. c. cū medicinalis eo. ti. li. vi. Sil̄r i sn̄ia suspēsionis ꝛ interdicti ē seruāda sub eadē pena: vt ibidē.

¶ Utꝫ i hāc pēnā cadat plati religiosꝰ nō seruāt? R. Lap. vt refert Se. i. d. c. cū medicinalis. q nō. eo q ꝺtinue habeant monere ꝛ corrigere subditos. et sic oporteret semp habere calamū. Ego aūt credo ver. ꝓmo qñ periculū esset in mora vt nō posset seruare q dicta. qō etiā tenet Jo. an. ibidē. ꝛ glo. in v⁹ temerari⁹. Secdo qñ statuta sui ordinis aliqm formā traderent. et illam seruarent. licet nō istam. quia vt nō. in. c. qualiter ꝛ qñ. el. ij. in fi. ꝛe accu. ordo iuris nō seruatur in regularibus. Tercio crederē excusari si ex ignoratia ꝺtra facerēt. qz faciliter religiosi ignorant cusari. ꝛ sic limita Jo. an. ibidē. q tenet q ꝺ iura. vt in. c. veniēs. ꝛe simo. al's nō credo ex

¶ Utꝫ sit certa forma ꝺbꝫ ꝛeterminata? R. q nō. oportet tn̄ q vtat talibꝰ ꝺbis q exp⁹/māt ꝺsensuꝫ iudicis ꝛe pñti excōicāris. sic i simili ꝺz ꝛe spon. c. si inter vix. ꝛ ꝛe sp̄o. duo. c. i. ar. a ꝺrio sensu i. c. audi. xi. q. iij. Nō sufficit ꝛe pterito vel futuro. Un̄ si dicat. denūcio tale excōmunicatū quē tn̄ ꝑus non excōicauit: nō erit excōicatus. Sil̄r si dicat. volo sit excōicatus vn⁹ ꝛe istis duobꝰ: neuter erit excōicatus. Et licet q̄dā dicāt q si intentio excōicādi qualitercūqꝫ loquat erit excōicatus nō credo. sꝫ tene qō dixi. qz in excōicatione quiritur vltra intentionē expressio certa. qz etiā tenet Hosti. Et facit qō nō. in. c. cū olim. el. ꝛe ꝓbꝫ ꝛeres. eo. ti. ꝛ no. Jnno. i

6 ¶Quid si dicat habeo te p excõicato: Rñ. q
7 excõicat⁹ erit. vt pz p ea q dixi. s. Iuus. §. i. ¶Ex qbꝫ ꝑbis cognoscit quo excõicatio sit late snie vel ferẽde: R. fm Pa. i. c. si diligẽti de fo. ꝛpe. q qñ pferẽ snia i iure respectu pte/ riti tpis, vtputa excõicat⁹ sit vl' interdictus. tũc ipo iure regulariter ligat. c. cupientes. i. §. ceteꝝ. & ibi tenet glo. in ꝙ. suspẽsos. d elec. li. vi. facit. c. ij. de testa. co. & glo. ħ tenet i. c. q̃cũ/ qꝫ. d pere. li. vi. & glo. in. l. i crimina li. C. d iu risdi. om. iud. At ħ vez nisi alio iure appare at q sint ferende snie. vt nõ. in. c. ij. de fo. ꝛpe. in ꝙo sit sequestrat⁹. & xxx. di. p totum. vbi dz anathema sit. s. p snia ferẽda. Hi ꝙo ꝙ ba nõ sunt resꝑctu pteriti tpis: tũc si sunt de claratoria sic ipo iure ligãt. vt si dicat decer/ nimus excõicationi subiacere & hmoi. vl' vi/ nus excõicationi subiacere & hmoi. vl' vi/ ribꝫ carere. p ħ tex. cuꝫ glo. in. c. nouit. de hꝫs ꝙ si. a pla. Si autẽ ꝙba sunt dispositiua: tũc si sonãt in futurũ est canõ ferẽde snie. nisi ad/ daĉ aliqd verbũ quod ostẽdat q ipso facto. videbo. glo. i regula in pẽnis. li. vi. Itẽ tene tur cõiter de ħ verbo ꝓbiaccat q sit late snie. li cet sonet in futurũ. Sil'r verbũ habeatur. vt nõ. in. c. vnico. de inuẽ. li. vi. & pbaĉ in. c. si qs suadẽte. xvij. q. iij. Et sic intellige qd dz in rubro. C. ꝛmunatões vel epistolas

8 ¶Utrũ cũ dz siue a iure siue ab hoie pcipio ħ pena excõicationis sit lata snia: ita q ꝙ fa cies incidat ipo facto: R. q nõ nisi aliud ap/ pareat ex ꝛiecturis. ita ꝛcludit glo. notabil' q cõiter tenet i. c. vnico. d sagitta. & i. c. ij. d si mo. & in. c. ij. de ma. ꝙ inter. ec. ꝙ. nec approbo distinctõez Host. & Aug. q volũt q si. pferẽ a iure sit late snie. allegat. xxx. dis. p totũ. sed pax faciũt. Si aũt pferẽ ab hoie: tũc nõ sit late snie. sed primũ tene

9 ¶Utrũ vbicũqꝫ fit mẽtio de excõicatõe intel ligãt d maiori: R. q si pfertur a iudice ẽ cer/ tũ q sic. si aliud nõ exprimat. p tex. in. c. pe. de sen. ex. Idẽ posset dici qñ pferẽ a iure. & ista ẽ ratio. qz verba dẽbent intelligi fm ꝛmunẽ cõ suetudinẽ. vt in. c. ex lris. de spõ. & l. labeo. ff. de ꝛppr. leg. vñ qz cõis vsus habet vt accipi atur p maiori sic faciendũ est

Excoicatio

ij. in qbꝫ casibꝫ ex cõicatio ab hoie lata nõ tenet nec ẽ timẽda: R. q i. xv. fm cõi ter doc. in. c. solet. & c. pñti. eo. li. vi.

¶Primus qñ ẽ a nõ suo iudice. de ꝛsue. c. ad nostrã. cum suis ꝛcor. in glo. & ħ verũ nisi ex certa scientia quis ꝛsensisset in euz tanq̃ in iudicẽ ꝓprium. ff. de iurisdi. om. iu. l. si p er/ rorem. & ff. de iudi. l. ij.

¶Secꝺs qñ ẽ a suo iudice sz excõicato. & licz 2
aliq̃ teneãt q qñ excõicatio ẽ occulta q rõne publici officij tenet. tu tñ tene q nõ valet. vt est tex. i. c. audiuim⁹. & c. apte. xxiij. q. i. & te/ net glo. in. §. i. xxiij. q. i. vez ẽ q excõicat⁹ ab excõicato occulto nõ dz in apto celebrare vl' immiscere se diuinis. qz si non posset ꝓbare eũ excõicatũ scãdalizaret ppl'm. Pa. in. c. ve ritatis. d dolo & ꝛtu. tenet post factũ istã opi nionẽ. sed añ factũ dicit tenendũ valeat. sed nõ credo nisi vt dixi q ad ħ vt nõ celebret in publico nisi posset ꝓbare q sit excõmunicat⁹ Idẽ dic si ẽ a suo iudice sz intruso. xij. q. ij. ali enatões. vel suspẽso seu interdicto a iurisdi/ tione. d ꝛcess. pl'e. qz. cũ ibi notatis

¶Tercius casus qñ ille prelatus q eaz tulit 3
violauit interdictuz homis. c. tãta. de excess. prela. Et ħ verũ nisi fuisset absolutus a di/ cta violatõne. qz tũc teneret snia excõicatio/ nis ab eo lata post absolutionẽ

¶Quart⁹ qñ quis excõmunicat subditum 4
ꝛtra priuilegij sui tenorẽ. de priuile. c. cum ca pella. & c. quanto.

¶Quintus qñ plati excõicãt subditos q no 5
lũt eos ꝓcurare vltra euectiões et psonaruz numez taxatũ. in. c. cũ apl's. de cẽsi. duz eos visitãt. vt i. c. quozũdã. d excess. pla.

¶Sext⁹ qñ fertur a delegato impetrato ab 6
excõicato in casu nõ prmisso. vt de rescrip. c. i. li. vi. Naz solũ põt impetrare excõmunica tus rescriptũ sup articulo excõicationis vel appellationis. al's non. vt ibidẽ.

¶Septim⁹ qñ ferẽ ꝺ insinuãtes vel exponẽ 7
tes supiozibꝫ aut apl'ice sedis legatis. vl' in/ qsitozibꝫ statũ eccleziaz. monasterioz seu lo/ coz suoz psonarũ & rerũ ipsozũ. vt in. c. quia pleriqꝫ. d of. ordi. li. vi.

¶Octau⁹ qñ delegatus excõicaĉ ꝺ intentio/ 8
nẽ delegãtis. de pben. c. vl.

¶Nonus quãdo excõmunicaĉ quis post ap 9
pellationẽ legitimã. vt in. c. solet. & c. venera bilibus. eo. li. vi. & c. p tuas. eo. Fallit hoc vt no. Pa. in. c. venerabili. de censi. quãdo pre/ latus pcedit extraiudicialiter vt pars ad cõ seruationẽ iuriũ suozũ. qz sicut potest se defen dere gladio materiali sic & spũali. nec tenetur admittere pbationes in ꝛrariũ vel appella tionẽ. vt in. c. dilecto. eo. li. vi. d dñio ve rum qñ est in possessione. vel saltẽ non ꝛstat q non sit i possessione. Secus esset qñ ꝛsta/ ret cũ non esset in possessione. vtputa qz con stat monasteriũ esse exemptũ. & ꝛstat epm nõ esse i possessione ipm visitandi. qz tũc si ex/

cõmunicaret post appellationẽ non teneret.

10 ¶Utr̃ appellatio post excõicationẽ inflictã ipaz su spẽdat. R. fm Pa. i. c. p tuas. eo. ti. q nõ. sz solũ ꝛefert iurisditionẽ ad supioꝛez. vt patet in. c. pastoral'. z qõ ibi nõ. ꝛe appel.

11 ¶Utr̃ allegãs sniam nullã z nõ pẽtes absolutionẽ ad cautelã sit audiẽd⁹ z. R. Pa. in. d. c. p tuas. q sic. z licet in. d. c. p tuas. nõ ponãtur nisi duo casus in qbꝫ dz qs audiri. tñ hꝫ intelligiẽ gra exempli. z ꝓpterea p omẽ casu in q̃ qs dicit sniaz nullã dz audiri. q̃uis nõ pẽtat absolutionẽ fm ꝓmuniter voc. i. d. c. p tuas. et in. d. c. solet. Hec⁹ ꝛe allegãte sniam inustã. qz nõ audiẽ añ absolutionẽ.

12 ¶Decimo qñ ꝓtinet intolerabilẽ errorẽ. vt i c. p tuas. eo. z dictis. c. solet. z venerabilibꝫ. Ad dz intolerabil' error qñ aliq̃d sub vi pcepti ꝓtinẽ i sniã qd̃ cõiter vel in suo genere ẽ pẽtm. veluti si excõicat qz elemosynã paupi tribuit. vel qz faciebat aliquid qd̃ i se bonũ ẽ aut qz non opabaẽ illud qd̃ ex suo actu illicitũ est z prauũ. vt dz in. c. venerabilibꝫ. Addit glo. i. d. c. p tuas. q ẽ intolerabil' error qñ pcipit impossibile. Itez qñ pnũciat expẽsse ꝺ ius scẽptũ. vtputa qz dicit. pnũcio excõmunicatiõz valere. q̃uis sit lata post legitimã appellationẽ. Sed hic aduerte quia aliquãdo error est expressus. z tunc clarum est q nõ ligat p tex. pdictos. Aut non est expressus. et sic glo. in. d. c. p tuas. tenet q ligat. sed Pa. in. d. c. cuz apostolus. tenet verã glo. qñ non ꝓstat notorie ꝺ errore. sz qñ notorie ꝓstat. vt puta q qz voluit eũ pcurare vltra numeꝝ ꝛebitũ excõicat q nõ ligat. cle. pastoral'. §. pissana. ꝛe re iudi. vt nõ. p Inno. i. c. fraternitatis. ꝺ fri. z male. z placet mihi ista opi.

13 ¶Quid si ꝓtinet errorem facti. puta quia dicit. excõmunico te quia feciſti furtũ cũ nõ fecerit. R. glo. in. d. c. p tuas. q ligat. sz ego credo glo. veraz nisi notorie ꝓstaret ꝛe errore facti. qz sic non ligaret.

14 ¶Undecimo qñ sententia pfertur generaliter ꝓtra nõ facientes. puta restitutionẽ. vel nõ solũtes. z aliquis nõ facit. qz nõ potest. qz sic nõ ligatur fm Fede. ꝺ silio. xciij. Ratio fm Pa. in. c. p. z. S. ꝛe offi. ꝛele. quia verba similia ꝛefert intelligi ciuili mõ. ar. l. si cui. ff. ꝛe serui. vide Pena. §. xiij.

15 ¶Duodecimo qñ sententia excõmunicatiõis ponit vt aliq̃d faciat qs in certo termino. et terminus ꝓrogat ab illo cui ꝛebat facere. ꝛe quo vide. s. Excõicatio. i. §. xx.

16 ¶Terciodecimo qñ iudex ferẽs sententiã nõ intẽdit ligare. qz excõicatio assumit vires ab intẽtione excõicatoris. fm Pa. i. c. expted. i. ꝛe offi. ord. facit qd̃ no. glo. i. c. ij. ꝺ testi. co. z iij. c. p. z. S. ꝺ off. ꝛele. z in. c. i. ꝺ iudi. q̃ iudex generaliter excõicat nõ reuelantes vel q̃ fecerũt aliq̃d si intredit aliquos eciam re ab hꝫ nõ ligant. qd̃ nota.

¶Quartodecimo qñ aliqs inferioz a papa excõmunicat aliquẽ cũ pticipantibꝫ cũ eo i casibus i quibꝫ minoz excõicatio incurrit. Nã ꝓtra tales pticipantes ipso iure ẽ nulla nisi fuerint nominatim moniti tribꝫ vicibꝫ vel vna p tribꝫ cũ aliquo ꝓ ꝺiez interualle. ne cũ tali excõicato pticipẽt. c. statuimus. iudicio. c. ꝓstitutionẽ. co. lib. vi. z sine dicta monitione excõmunicãs est interdictus p mensem ipso facto ab ingressu ecclie. c. sacro. co. ti. z nõ. in. d. c. statuimus. Secus ꝺ papa q põt excõicare aliquẽ cũ pticipantibꝫ et sic ligarẽt eadẽ sententia. z ab ipso solo esset absoluẽdu. c. qd̃ i dubijs. eo. Sil' fm Jo. an. Ab. et sequit Pa. in. d. c. qd̃ in dubijs. Si qs iudex excõicaret pdictos pticipãtes cum aliq̃ excõicato ab alio nõ a se teneret excõicatio. q̃uis nõ essent moniti. Et sic i isto duo casibus timẽda esset. als nõ.

¶Quintodecimo qñ excõicatio ferẽ sub ꝛetione. z añ ꝓditionis euentũ mortis excõicatoz. qz sic expirat z nõ ligat post mortẽ ut fm Pa. in. c. cũ ad hꝫ. ꝛe cle. non reꝛi. z q̃libet eciam alia sniа expirat exq̃ nõ habuit effectus i vita sententiatis. facit. l. fi. ff. ꝛe pe. et filiole. Se. i. d. c. vt aiaz. q subditus q efficitur fri alterius pendẽte ꝓditione nõ ligat fm Archi. sed fm Joh. an. ligat nisi appellauerit. ꝺ fo. ꝓpe. c. pe. ꝛe offi. ꝛele. c. gratũ. z. c. eciam. et idẽ Inno. tenet z verius

¶In omibꝫ pdictis casibꝫ sniа excõicatois nullo mõ ẽ timẽda. nec quo ad vitz nec q̃ ad eccl'iam qñ notorie ꝓstat ꝛe aliq̃ ipsoũ. Si qñ nõ ꝓstaret. tũc quo ad ecclesiã esset timenda. z ipsam ꝓtennẽs peccaret mortal'. z posset excõicari. z sic intelligendũ ẽ capitulũ pastoralis. xi. q. iij. vbi dz. Sententia pastoris iusta siue inusta fuerit timẽda est.

¶Ex pdictis patet ꝛecisio notabil' et quotidiane q̃stionis. Ex⁹ excõicat oes q̃ sciũt qs accepit aliq̃d si nõ reuelant: an teneatur. Et dic q si aliter nõ exp̃mit nõ tenent nisi scientes z q̃ pbare pñt. vt. s. Denunciato. §. finali. Si añ exp̃meret i sniа q̃ siue pbari posset siue nõ. q teneant ꝛenũciare. sic ꝓtinet errorẽ intolerabilem. z non valet. nisi addere. q̃ non potest pbare teneat sibi dicere. q̃ꝫ pauci z pusilloꝝ vt secrete putidere possit. sic ꝛe

nerent et dicere fm distinctionē quā habes
s. Denūciatio. ff. r. Itē alteri⁹ gōnis. Epūs
excōicat oēs nō audiētes missam i parochi
ali eccl'ia in festis, quia si aliud nō addit so/
lū erūt excōicati q̄ luxerōnabili causa eā nō
audiūt. aut i casu a iure vel generali ⁊suetu
dine pmisso. ⁊ ideo illi q̄ ꝓpter aliquā infir/
mitatē nō audiūt. ⁊ hmōi nō erūt excōicati.
Sūr qui audiūt in ecclesia minoꝝ ⁊ pdica/
toꝝ. Si ꝙ i sentētia adderet siue ex rōnabi
li causa dimittāt siue nō. siue i casu a iure p/
misso a iure vel a ⁊suetudine siue nō. sic ⁊ti
net intolerabilē errorē ⁊ nō ligat. q̄ sic epūs
attētādo ⁊ us nihil facit. c. vides. r. dist. et
qd nō. i. l. nō dubiū. C. ō legi. Itē etiā atten
tatū ⁊ ⁊suetudinē generalē tot⁹ orbis ē nul
lū. vt i. c. bis. ⁊. c. catholica. xi. dist. qd eēt si
posset ꝓhibere ne audirēt i eccl'iis mioꝝ ⁊ pdi
catoꝝ ⁊ hmoi. Idē dic q̄n mādat ne q̄s labo
ret i festis fm p dictā dist. Itē q̄n pcipit alicui
vt soluat i tali termio ticio cētū fm pfatā di.
⁊ faciūt ad pdicta qd dic. j. Pena. ff. xiij. vbi
plene videbis ꝓ hac materia ⁊ sil'iū q̄stionū

Excoicatio iiij. in quibꝫ casibꝫ
incurrit minor excōi/
catio ipso iure. Ad qd dicendū ē ꝙ licet plu
res casus nūerent i iure. nihilomin⁹ oēs re/
ducunt ad istos duos. Quoꝝ ꝓm⁹ est pctm
mortale. Nā q̄tiēscunq̄ q̄s peccat mortal'r.
ē excōicat⁹ minori excōicatiōne ipso facto. vt
p̄x. in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat vl' recipit
eccl'iastica sacramēta. nisi ꝓpus ꝙterat ō pcto
peccat mortal'r. c. fi. de cle. ex. mi. Nō limita
tio minoꝝ ē solū q̄ ad dēū si pctm est occul/
tum. vt i. d. c. audi. Si ꝙ ē notoriū sic excōi/
catus ē etiā q̄ ad ecclesiā. vt in. c. vestra. de co
ha. cle. ⁊ mu. de quo dic vt. s. Clericꝫ. viij. ff.
iij. Et ad istū casum reducit illud qd habet
in. c. miroꝝ. xvij. q. iij. ⁊ in. c. tāta. de sīmo. ⁊ i
c. si quis denceps. xvi. q. vij. cū similibꝫ. Se
cūdus casus ē cū quis ꝓticipat cū excōicato
maioꝝ excōicatōe. i locutōe. oꝛone. salutati
one. comestione. ⁊ sil'ibꝫ. de q̄bꝫ dic vt. j. Ex/
cōmunicatio. viij. ꝓ totum.

Excōicatio v. de casibꝫ in q̄bꝫ
q̄s incurrit ipso fa/
cto excōicatōꝝ maioꝝ ē. ⁊ a q̄ nō ꝓt absolui ni
si a sede apl'ica. Primꝰ casus ē in. c. si q̄s sua
dēre. xvij. q. iij. iūcto. c. nō dubiū. et. c. veni
ens. ⁊. c. ad eminētiā. ⁊. c. cū illoꝝ. ⁊. c. de mo/
nialibꝫ. eo. ti. cū. c. religioso. eo. ti. li. vi. vbi ex
cōicant q̄cūq̄ suadēte diabolo in clericū vel
monachū vl' monialē. canōicū aut cuiuslibꝫ
religiōis ꝙuersū vl' ꝙuersaꝫ aut nouitiū que
libet cuiuslibꝫ religiōis violētas man⁹ inie/
cerit. ꝓ cui⁹ casus dēciaratōe q̄rūdā infrascꝛta
¶ Ōn dicat iniūcere suadente diabolo. ℟. ꝙ 1
q̄n dolose facit. nā dolus req̄rit vt excōicatio
hec incurrat. vt no. Jo. an. i. c. q̄gte. i nouel
la. de sen. ex. ⁊ ē tex. aptus i. c. i. ⁊ in. c. cū volū
tate. eo. ti. ex quo ptz ꝙ pcutiēs clericū i. viij
casibꝫ nō est excōmunicatus.
¶ Primo si ideliberate. sic fac ludēs pcussit 2
aliq̄n sine deliberatiōe repcutit. vt i. d. c. i. fm
Jo. q̄ hec ē additio ludi vt pcussus ḡuiter
repcutiat ne videat inferioꝝ i ipso ludo.
¶ Secō si ex ludo ⁊ ioco. intellige leuiter. et 3
non in derisionē. vt in. d. c. i.
¶ Tercio si cā correctōis. vt i. d. c. cū volūta 4
te. intelligē hīs q̄bꝫ ē pmissuꝫ. sic sunt pla
ti q̄ p scipos clicos vl' religiosos ꝓberare pnt
excepti epis q̄bꝫ nō lꝛ aliquē pcutere. vt i. c.
nō liceat. lxxxvi. dist. sꝛ p aliū faciāt. vt. v. q.
v. alli q̄. Non tn̄ p laicū si clericꝰ ē q̄ ꝓberan/
dus est. vt in. c. vniuersitatis. eo. ti.
¶ Quid si sit plat⁹ ꝛ nō illi⁹ clerici quē verbe 5
rat. ℟. ꝙ ē excōicat⁹. q̄ fm Pa. i. c. vt fame.
eo. optet sit su⁹ plat⁹. ⁊ sēdo ꝙ ad euꝝ spectet
correctio. q̄ nō sufficit habeat auctē in cui/
libꝫ sic rectoꝝ vnūsitatis hꝫ. aliter istis duo
bus ꝙcurrentibꝫ erit excōmunicatus.
¶ Utꝛ ꝓberātes ex mādato platoꝝ excusent 6
℟. ꝙ si ē inferioꝝ epo plat⁹ dꝫ ipse ꝓberare ni/
si cā vrgeat. aliter ē excōicat⁹ tā pcipiens q̄z
obediēs si p aliū facit. vt in. d. c. vniuersitat.
Si ꝙ ē epūs: vel si nō ē eps ⁊ cā vrgeat: ex/
cusat verberās de eoꝝ mandato. vt in. c. ex te
noꝛe. eod̄. dūmodo sit clericus. monachus
vel ꝙuersus: si verberare vult clericū. mona/
chū vel ꝙuersuꝫ. q̄ licet p laicum possit capi
clericus ex necessitate. vel monach⁹ aut ꝙuer
sus. vt in. c. vt fame. eod̄. tn̄ verberare nō li
cet aliquo mō nisi cā subsistente. aliter excōi
cat⁹ eēt. vt in. d. c. vniuersitatis. ⁊ hꝫ capio lai
cū p scl'ari ꝓprie. vt i. d. c. vniuersitatis. ⁊ sic
⁊suetudo interꝓtat. d. c. vniuersitatis. vt p
cā rōnabili ⁊ p ꝙuersos seu laicos religiosos
possint de mādato platoꝝ verberari.
¶ Utrū platus vel alius de eius mādato de/ 7
tinēs clericū sit excōicatus? ℟. ꝙ nō. nisi mo
dum excedat. vt puta cum clericus quiete se
capi ⁊ duci pmittit. ⁊ capiēs calcev l' pugno
impingit. vt dicit Jo. an. i. c. si clericos. eo.
lib. vi. vel nisi clericus fideiussoꝝ de parēn/
do daret. q̄ tunc non potest detineri nisi ex/
cessus enoꝛmitas vl' alia rōnabilis cā aliud

suaderet.vt in.d.c.si clericos.

8 ¶Utr̃ plat⁹ ꝓhibẽs clericũ ex odio nõ cã
corrector̃is sit excõicat⁹? R.q sic. ar.d.c. cũ
volũtate. Sz nõ ꝑm No.ti. Excõicatio.q
nõ req̃ritur q plat⁹ ꝓhibẽs cogitet de corre
ctione. sz sufficit sit ꝑsona q habet auct̃e a iu
re verberãdi. z cã subsit ꝓpter quã deat pu
niri. vñ pcutere ex correctõne est pcutere pro
culpa digna correctione. q snia et si sit dig
gna. securi⁹ tñ ẽ ꝑm eundẽ vt saltẽ habitu co
gitet de correctione. qz licz tũc moueat ex ira
non erit excõicat⁹. sz longe melius est vt diffe
rat donec ira q̃escat. vt d̃r in.c.illa ꝓpositor.
z.c.ira. z.c.cũ apud.xi.q.iij.

9 ¶Utr mgr̃ possit sil'r cã discipline ꝓhibere?
R.q sic.c.i.z.c. ex tenore. z.c.cũ volũtate. ff.
fi.e.ti. nec distinguit an clericꝰ sit i sacr̃s aut i
minoribꝰ sic nec in plato. i dictis.c.

10 ¶Utrũ pr̃ vl' dñs familie vl' ꝓpinquus sil'r
possit? R.q sic si sunt in minoribꝰ clerici. d.c.
cũ volũtate. fac̃. l.si filiꝰ. C. de pa. po. z. l. vni
ca. C. d emẽda. ppr̃. xlv. di. §. necesse. ad fi. te
net Jo. d lig. Pe. d ꝑru. z pau. q etiã si pr̃fa
milias ꝓhiberet existẽtẽ i sacr̃s cã correctiõis
non erit excõicat⁹. z placet post factũ. licz añ
factũ teneã cũ Pa. i. d.c.cũ volũtate q inci
dat. Nec ob. dicto ꝓfatorꝫ doctorꝫ ratio glo.
i. d.c.cũ volũtate. qz vt dic̃ Pa. ibidẽ. et i.c.
ꝓstitut⁹. d i inte. resti. sola dignitas epalis.
nõ facer ordo liberat a patria ptãte. ar.c. per
venerabilẽ. qui filq sint le.

11 ¶Sil'r põt ꝓhibẽ vel q̃libet ali⁹ ratõne officij
qd̃ habet i eccl'ia. qz cui officiũ ꝺmittit z dia
sine quibꝰ officiũ exequi nõ põt. ar.c.i. d off.
dele. Et si tal' clericꝰ ꝑturbat officiũ i eccl'a. sz
hñs officiũ nõ habeat magisteriũ sup eũ. pt
tñ eũ expellere z ꝓhibere. vt no. Inno. z Ho
sti. i.c. venies. eo. ti. Pa. etiã ibidẽ dic̃. q eti
am si nõ hz pationẽ excusat i tali casu pcuti
endo. Sil'r pñt facere senes clerici cã deuoti
onis i pueros clericos z iuniores i minoribꝰ
ordinibꝰ ꝓstitutos. vt i. d.c.cuz volũtate. §.
fi. z hec intellige de leui pcussione non graui
q tñ oẽs sup̃ dicti si excederẽt modus dũmõ
non ex ꝓposito nõ erũt excõicati. vt no. Ber.
z Host. in. d.c.cũ voluntate.

12 ¶Quarto rõe coertõis pt detineri sine excõi
catõe. puta ꝺtinuat actũ malũ. nec põt ꝺpe
sci. aliter ꝑm Inno. i.c.si vo. cl. i. eo. ti. qz iu
dex pt eũ capere z q̃libet ali⁹. z ligare dũmõ qz
ꝑmũ restituat prelato suo. Sil'r mõ põt ꝑm
Pa. in. d.c.si vo familia potestatis inuenies
clericũ de nocte. qz potest timere ne velit face
re aliqd̃ malũ. qz est ꝓtra eũ ꝓsumptio. c. ꝺsu
luit. de offi. dele. Itẽ qñ capit ꝓpter maliq̃d
egit vt ducat ad prelatũ suũ vt puniant.
z dubitatur de fuga ei⁹ ꝑm Pa. in. c.cũ non
ab homine. de iudi. facit in ar. C. de accusa.
generali. Idem dic si creditor timet a fuga
clerici debitoris ꝑm Inno. z Pan. in. c. vt fa
me. eo. ti. fac̃. l. ait ꝓtor. ff. de his q i frau. cre
di. Itẽ põt si fecit aliqd̃ delictũ detineri p ꝓ
hoc̃as ad vocandũ testes ne sit loc̃ inficiati
oni. facit. l. capite q̃nto. ff. de adul. z q̃ad. vi
li. ma. z aute. §. is quoq̃.

¶Quito rõe defensiõis tã sue q̃s q̃or seu ei⁹
am alior lz detinere cũ z ad iudic̃ ꝓhibẽdu
cere ꝑm Pa. in. d.c.cũ nõ ab hoie. etiã pos
tere. mutilare z occidere cũ moderamine in
culpate tutele. imo dic̃ glo. i. §. i. xxij. q. vlt.
q nec etiã peccat. sz Pa. i.c. olim. el. i. de resti.
spo. nec solũ p defensione pone sz etiã ratiõe
pcutere. vt i. d.c. olim. z.c. dilect⁹. d sen. ex. li.
vi. z in. l. furẽ. ff. d sicca. nõ tñ occideret vel mu
tilare lz. q̃ñ ablatũ ẽ recupabile p iudic̃ fm
Bar. in. d. l. furẽ. qz sic incurreret excõicatio
nẽ. secus si esset irrecupabile ablatũ. vt i. d.
c. olim. z in. d.c. dilectus. z nõ in. d. l. furẽ. et
de hac materia vide. s. Defensio. Idẽ dic et
auxiliatoribꝰ taliũ. Aduerte q licet nõ sit
excõicat⁹ faciẽs violẽtiã clerico p recuperãe
rebus ablatis. tñ si ꝓ hac ex intuallo ponit
clic⁹ manus ad locũ destinatũ z adept⁹ pos
sessionẽ pfectã rerũ ablatarũ incidit in excõi
cationẽ ꝑm Pe. de cẽsu. eccl'iasticis. z q̃ñ du
cat ex interuallo. vide. s. Defensio.

¶Sz pone q excedat modũ pcutiẽs clericũ
cã defensionis? R. fm Pa. i. d.c. olim. q ꝓpo
nõ h non erit excõicat⁹. dũmodo ex ꝓposito
faciat. qz vt dixi req̃ritur dolus vt incidat i
excõicationẽ. facit glo. in. c. significasti. el. ij.
de homi. z. l. si ex plagis. §. tabernar⁹. ff. ad
l. aquil. vide do. glo. i. d.c. cuz volũtate. z in
prin. xxiij. q. i. Nec⁹ si ex ꝓposito. At de excꝫ
dere q̃ñ non seruat moderamẽ inculpate tu
tele. De quo habes. s. Defensio. §. iij.

¶Sz pone q fugiẽdo potest eu aderez nõ
fugit. z sic pcutit inuasorẽ. R. fm Bar. i. l.
C. vñ vi. z sequit⁹ Pa. in. c. olim. el. i. de resti.
spo. q licite potest pcutere. quia fuga ẽ quer
dam iniuria. l. Itẽ apud labeonẽ. ff. de iniu.
z dicit Ay. i. d. §. tabernar⁹. q fuga reddit
quem viliorez. h limito verũ quãdo esset ta
lis q fuga esset ei ꝺfusio. cũ ergo iniuria co
ralis sit maior q̃ tactura rerũ. l. in seruo
ff. de penis. z p tactura rerũ licebat pcutere
vt dictuz est. ergo a fortiori p iniuria corpa
li. sz tñ nõ cuitaret irregularitatẽ si occidat

16 cle.si furiosus. de homic.

¶Sexto rone turpis opatiois cu vxore. mre
sororе vl filia a clerico facte. Ha sic cu talib
psonis inuenies eu sine excoicatione pcutit
nec distinguo inter leue t atrocе pcussionez
ex.vl.cu etia lex pmittat occidere.vt.ff. de ad
ul.l.qd lex ait.§.qd ait. Peccat tn grauiter
si mutilat vl occidat.vt no.in.d.c.si xo. ex
coicatus xo no e.licet aliqui dixerint q sic.
Ago tn qz difficile e iustu tperare dolorе.vt
C.d adul.l.gracy. tenere q eet excoicat occi
dedo vel mutilado qn maturo cosilio t pesa
to aio id faceret no ex caloze ire subito. qz tuc
17 cessaret ro qua cano excusat ab excoicatione
t lex ab occisione. als no sit excoicatus.

¶Quid si inuenit no cu pdictis psonis aut
aliqua eaz. sed cuz aliqua alia sanguinea
R. fm tex.d.c.si xo. q erit excoicat pcutiеs.
qz pfata ocessio no extendit ad alias psonas.
Posti. tn extendit filia ad neptе t vxorе t ad
socias.vt in aut.vt li.ma. t auie.§.qui xo. t
Inno. matre ad ascendentes. t filia ad descendе
tes. p ma tn opinio tutior est vt no extendat
ar. optimu in.l.pure. t qd ibi no. ff. de adul.
18 vbi nomie patris cu licet filia. in adulterio
occidere no veniut ascendentes.

¶Quid si no inuenit i actu coit cu pdictis
psonis. sz i occultis amplexibz t hmoi signis
ppinqs coit. vel expledi: vl expleti: R. mo
nal. vbi.s. q si hmoi fiat i loco suspecto non
erit excoicatus verberas eu. Sec si i publi
19 co osculare fm morem patrie.

¶Utz post expletu opus nepharu cum ali
qua prefatarum ex interuallo pcutiеs sit excō
municatus: R. Dic.li.iij.ti.q. sic. nisi forte
ter monuisset eu. vt in aut. vt licet. ma. t auie
§.is quoqz. t. C. de adul. aut. si qs ei. vbi pa
tet q si ter cozā testibz monuit suspectu. t po
stea inuenit fabulari cu vxore pot eu occide
re. credo tn q sit etia excoicat si monuit ter.
dumodo no inueniat eu i actu aut ppinqta
tib. ar. d.c.si xo. posset tn eu capere post tales
20 monitione inueniеs eu colloquente t iudici
pntare. ar. in.l. capite. v. ff. de adul.

¶Quid si pcurat vt clic vocet ab vxore ad
turpitudine. t sic eu verberat: R. Nonal. vbi
21 s. q excoicat e ta ipe qz vxor. qz i dolo sunt.

¶Utru mulier petita d turpitudine a clerico
licite euz pcutiat: R. Nonal. vbi.s. q sic. si
ea inuita tagebat. vel vim corpali iferebat.
dumodo faciat cu moderamie inculpate tu
tele. Sec si ea no tagebat. sz solu verbis eam
impetebat. Dd vez credo qn solu verbis po
tuit eu repellere. als licite eu pcutit. nec etiaz
excoicata e si zelo castitatis accesa modu ex
cederet. no ex ppposito sz subito t improuise. ar.
cozq notat in glo. in p̄n. xxiij. q.i.

22 ¶Septimo rone pditois pulegij clerical.
qd qde pdit multis modis. aliqn roe inho
nestatis. de q vide.s. Clericus. ix.§.iij. cu se
que. t Clericus. x.§.i. Aliqn rone bigamie.
vide.s. Bigamia.§.x. cum sequentibus. Alli
qn ppter qualitate psone. sicut clerici iuga
ti si non deferut habitum t tonsura sine ali
qua monitoe ome priuilegiu pdut. fm Jo.
mo. t Archi. in.c. Johanes. de cle. iu. tex. e
in.c. vnico. de cle. iu. li.vi.

23 ¶Sz nuqd si isti reassumut habitu t tōsu
ra gaudeat pulegio: R. Jo.mo. t Archi. et
Jo.d lig. q sic. p cle.i.d vi. t ho.cle. Alij di
cut q nuqz. sz p mu veri. Aduerte tn hic q e
duplex pulegiu fm Pa. in.c.i.d aposta. l.so
ri. vt tm queniant sb iudice eccliastico. Alli
ud canonis. si qs suadete. de q hic. Primuz
cu maiori difficultate pdit qz secm. qz nec ex
sola dimissione habitus. aut imixtioe enor
miu t hmoi pdit. vt in.c. si iudex. eo.li.vi. sz
bn qnqz secm vt dictu est.

24 ¶Aliqn ppter depositione. vtputa qz e degra
datus actualiter. De q vide.s. Degradatio

25 ¶Aliqn ppter hereſim. qz hereticus perdit
omne pulegiu. c. excoicamus. de here. ita te
net Inno.i.c.si xo. t sequit Pa.i.c. otingit.
el.i.eo.ti. Aliqn ppter excomunicatioez fm
aliquos. Excomunio tame opi. est. q pcutiеs
excomunicatu clericu est excomunicatus. qz
no amittit priuilegiu fm Jo. Uin. Soffre.
Inno. Jo.an. no. de h̄ in.c. multi. ij. q.i. t i.c.
excomunicatoz. xxv. q.v.

26 ¶Septimo rone ignoratois. puta qz coma
nutriebat. nec aliqd apparebat de clericatu.
t sic credebat laicu. vt in.c. si vero. cl. ij. eo. ti.
vel si habebat habitu non eu videbat. qz de
nocte erat. qz fm Posti. t Inno. in.c. cu non
ab hoie. de iudi. t. d. c. si xo oportet. ergo in
tedat pcutere clericu. vel intendere debeat vt
sit excoicatus. Si xo videret ei tonsura. li
cet no crederet clericu esset excoicatus pcuti
ens. qz credere debebat. Intellige si ille erat
clericus. qz aliter no esset excomunicat. eti
am si clericu credidisset qui clericus no est. p
d.c. si vero. fm Ber. t Inno. nec etia irregu
laris est fm Fede. sil. xiij. si i tali dubio cele
brasset. vt sequit Pa.i.d.c. si xo.

27 ¶Octauo ratione qualificationis facti. na
oportet ad h̄ vt quis incidat in excomunica
tione pcutiendo clericu q peccet mortaliter

qñ g iniectio manuũ ẽ taliter qualificata ꝙ
pctm mortale nõ ẽ: excõicatio nõ incurrit. sĩ
cut ꝓbat i puero q̃ nõ ẽ uoli capax q̃ pcutien
do nõ incidit. vt in. c. i. eo. ti. ꝓpter qõ teneo
cũ Pe. de pcussio. q̃ fugiẽs inimicos si equũ
vel gladiũ violenter de manu clerici accipi/
at vt se defendat: nõ incidat in excõicationẽ
q̃uis Ber. Brix. t Tãcre. teneãt ꝯtrarium
Sed verius est dictũ Pe. p rationẽ suaz q̃
dicit sic. Nullus sapiens diceret hũc peccas
se mortaliter. Et cũ excõmunicatio nõ infe/
ratur nisi ꝓ mortali. xi. q. iij. Nemo epõrum.
ergo nõ erit excõmunicat⁹. qõ nõ. bñ ꝓ mul
tis. Idẽ dic si quis violenter includit cleri/
cum ne ab inimicis ledat. qz si sit violentia
nõ tamẽ inest dolus ſm Inno. in. d. c. nuper.
duo em̃ requirũtur. s. anim⁹ dolosus t opus
ſm nõ. Jo. an. in. c. ꝓpetue. de elec. li. vi. Sil'r
socius q̃uis turbatus clericũ impellit nõ ex
deliberatione sed ex subito motu. nõ erit excõ
municatus. vt tenet Ri. i. iij. dis. xviij. facit
tex. in. §. notãdũ. t. q. iij. inconsult⁹ calor ca/
lumnie vicio caret. t ob hꝰ nullã pnã eroga/
ri optet. t ꝓpterea dz. Si q̃s suadẽte diabo
lo. qõ ꝓprie notat dolũ t mortale pctm.

26 ¶ Nũc restat videre q̃s dicat̃ cleric⁹ vel mo/
nachus? R. q̃ noie clerici hic ꝓprehenditur
oĩis habẽs aliquẽ ordinẽ. etiã p mãtonsu/
rã solũ. vt de eta. t quali. c. cũ ingat. et no.
do. Pe. de ancha. c. i. de cle. ꝯiu. li. vi. Nomi/
ne monachoz vel monialiũ veniũt hic oẽs
pfessi quãcunq̃ regulã approbataz. Et no/
mine nouitioz veniunt ingressi religionẽ ap
probatam vt ꝓbent si in ea manere debent
Noie ꝛo ꝯuersoz t ꝯuersarum hic veniunt
omnes qui mutato habitu se t sua alicui de
religioniby approbatis dedicauerũt ꝓpetuo
siue sint masculi siue sint femine. Et licz glo.
in. c. q̃squis. xvij. q. iij. teneat q̃ ꝯuersi t pe/
nitentes gaudeãt ꝓuilegio clericali Et ꝓ hoc
inferat ab aliq̃by q̃ mulier inclusa vt totali/
ter vacet deo. t heremite q̃ ꝓceptis mũdanis
vt deo vacẽt deserta loca inhabitãt. Et ꝯuer
si ecclĩaz scl'ariũ q̃ se t sua dedicauerũt deo. t
incedũt tõsurati. vl' mutauerũt habitũ. t in
tersunt cõiter horis diuinis t hm̃oi sil'es. si
cut sunt frẽs t sorores tercij ordinis. s. Fran
cisci. q̃ vtũt i ꝯgregatõe sic ceteri religiosi. q̃
gaudẽt isto ꝓuilegio. ita q̃ ꝑtransẽas eos sit ex
cõicatus. Hoc tñ ego nõ teneo post factũ. sz
bñ añ factũ. tũ qz nõ sunt religiosi ꝓprie. eo
q̃ tria vota nõ ꝓmittũt vni ꝛ religioniby ap
probat̃. t cras ꝑñt ee mere secl'ares si volũt.
tũ etiã q̃ nec sunt ꝯuersi religionis approba
te. t tex. i. d. c. nõ dubiũ. t alibi ñ loq̃r ſm.
pl'r ꝛ ꝯuersis sz ꝛ ꝯuersis religiosis. milro mi
nus heremite q̃ cã q̃st⁹ vt sũt cõiter nri ꝛdis
sibi formãt habitũ. t illi ꝯuersi eccl'iaz q̃ di
bi ꝓpietatẽ suoz retinẽt. et frẽs tercij ordi
nis pfati q̃ i domiby ꝓprijs cũ vxoribꝫ et fi
lijs viuũt: gaudẽt isto ꝓuilegio. argu. c. duo
sunt. xij. q. i. t qõ no. Posti. t cõiter doc. 27
c. non dubiũ. t Lar. in cle. i. de rei.

¶ Postremũ sciẽdũ ẽ. q̃d ẽ injẽcere man⁹ vio
lẽtas. t dic ꝙ ẽ ois violẽtia que fit ꝑsone. vt
ſm Pa. i. c. nup. eo. ti. canõ. d. c. hꝰ suadẽ
te. põderat potius effectũ violẽtie q̃ ipm mo
dũ inferẽdi violentiã. t hꝰ ptz i. d. c. nup. vbi
detinẽs clericũ i custodia publica vl' ꝓuin
vel i domo aliqua. q̃uis manus nõ injciat.
ẽ excõicat⁹. ex q̃ libere non põt ire. Jrẽ imuni
osa man⁹ iniectio absq̃ violẽtia in clericũ fa
cta. inducit hãc excõicatõz. vt i. c. ꝓtingit. de
i. eo. ti. Et q̃ ptz ꝙ non solũ q̃ cũ pcutit etiã
volũtariũ ẽ excõicatus. sz etiã si clericꝰ sapiẽ
pcutit ex ira vel odio. sicut faciũt q̃ tedio vi
te vel alia desperatione ducti seipsos infligi/
unt vel mutilãt. vt tenẽt cõiter doc. i. d. c.
ꝓtingit. Sil'r q̃ spuit vel aquã aut aliud ef
fundit sup eũ. vel ponit custodes vt capiat
eũ si exierit ꝛ domo. Sil'r si vis fiat rebꝰ sibi
inherẽtibꝫ. vt puta eq̃ cui insidet. vel q̃d ali
ud q̃ tenet eripit violẽter. Aut scindit siue
frãgit. vt tenet Lar. i cle. i. ꝛ pnis. nisi sit res 28
quã ꝑa aucte capere põt. qz tũc nõ incidit.
¶ Sz q̃d si solo metu inducat vt ei aliq̃d re
R. Dic. li. iij. ti. ij. q̃ non ẽ excõicat⁹. Sil'r q̃
eũ i aliqua domo obseruãt solũ vt ei vereãt
diã aliquã faciãt. Nec etiã q̃ cũ vomit vl' in
sentit surtiue zonã vel bursam vel q̃d sil'e au
fert. qz in hm̃oi violẽtia ꝑsone nõ fit vl' rebꝰ
sibi coherẽtibꝫ. Concor. Lar. i cle. i. de pnis
Jtẽ nec est excõmunicat⁹. q̃ licet habeat ani
mũ ledẽdi. non tamẽ eũ tangit. licet vbera
ensem sup caput eius. vel si tãgit ei vim nõ
infert nec lesionẽ. qz verba sunt cũ effectu ac
cipiẽda. c. relatũ. de cle. nõ resi. nec obest con
tus sine effectu. de spon. c. iuuenis. 29
¶ Utrũ ꝑsequẽs clericũ vt pcutiat. t ipe sti
giens cadit t ledit. sit excõicat⁹? R. Rodo. q̃
nõ. nisi q̃si coactus vt euadat se ꝓcipitet. vt
i aliud piculuz se ingerat. Sed ego credo q̃
sit tuti⁹ dicere q̃ sit excõicatus. qz satis ma/
nũ imponit. t ẽ securius hꝰ tenere. 30
¶ Mandãs etiã dz injẽcere man⁹. qz vt dñi
c. mulieres. eo. ti. is vere ꝙmittit cui⁹ mãdã/
to vel aucte fit. t iõ ẽ excõicat⁹ si mãdans⁹
clericũ pcussit. vt in. d. c. mulieres.

31 ¶Quid si mandatoz reuocauit mandatuz. sz anteqz veniret ad noticiã mãdatarij pcus sit? R. licet Inno. teneat nõ esse excõmunicatũ. tamẽ fm Ber. & Hostiẽ. vt refert Direc. vbi. s. nisi re integra reuocauerit mãdatariũ & eũ certificauerit sup hz erit excõicatus. arg. l. si mandasset. ff. manda. de pcur. ex insinuatione. ó resçp. ex parte decani. Hoc etiã tenet
32 Jo. xxvi. di. tibi dño.

¶Quid si post mãdatũ mortuº ẽ mandatoz re integra? R. fm Dir. vbi. s. q licz mãdatarijº postea pcusserit. nõ erit tñ mãdatoz excõicatº. qz supstes tm ligat. xxuij. q. i. qõ cũqz. licet si notoriũ sit ó mãdato. & signa pnie non ostẽderit nõ sit sepeliendº i sacro. nec ecclesia ozabit. p eo rõe pctu notorij. vt tenet Host. & Ber. & Inno. Pa. aũt i. c. a nobis. el. q. eo. ti. videt tenere q nisi mãdatarijº habuerit notitiã de eiº morte erit excõicatº. etiã si penitue/
33 rit excõicatº. cũ in fitate mãdatũ reuocatuz fuerit morte. vt no. idẽ Pa. in. d. c. mulieres

¶Quid si nõ mãdauit. sz dixit aliqua fba dolose vt inducat ad pctiẽdũ? R. q si talia sunt fba q cooperent mãdato vl ꝓsilio. puta diceret. faceret mihi singularẽ ꝓsolationẽ vl semp vellẽ ei bonũ q pceuteret. nulli dubium q si seqtur pcussio ex hz erit excõicatº. vt i. d. c. mulieres. nõ. qz nõ refert qd ó eã pollẽ tijs fiat. Uñ vt refert Bar. in. l. si qs mihi bona. ff. ó acq. here. q dñs fberatus a quodã dixit cozã famul' suis. nisi aliud de tali audiero anteqz domuz reuertar ero male pctus. ppter qõ famulus interfecit pcusso rẽ fuit punitº ipe dñs de homicidio. & ppter ea dicit Pa. in. c. ex lris. ó excess. pla. q ñ refert an directe vel indirecte aliqd ꝓsulat. vt pbat. i. d. c. ex lris. in epo. q dixit. oẽs dicũt q malũ ẽ si euaserit cui homicidiũ imputat. & facit ad hz. l. certũ. ff. si cer. pe. & l. cũ qd. eo. ti. facit qõ no. Bal. & Ang. & Raph. et Jn/
no. in. l. qd ꝑ. §. pe. ff. de lega. i. q volũt q in/
stigãs & sollicitãs aliquẽ vt pceuiat sit excõi
34 catus si sequat pcussio. Hec? aũt si nõ sunt talia verba. qz nõ erit excõicatus.

¶Cooperãs auxilio vel ꝓsilio nõ solũ est excõicatus. sz etiã phibere valẽs si non obuiat oms in eo sub cuiº ptãte ẽ verberãs. Jn alijs aũt q nõ habẽt ex officio si nõ phibẽt dolose silr ẽ indubitatũ q sunt excõicati. Si vo hz nõ facit dolose. sz qz nõ vult se immiscere rumoribz vl ex timore vl negligẽtia nõ phibet tenẽt ꝓmuniter docto. q nõ c excõmunicatº in. d. c. quãte. vbi Jo. an. in nouella dicit notabile verbũ. in hũc intẽt vl aliũ canonẽ nullus incidit nisi sit in dolo. ar. ff. de adul. l. pe. ff. ó sicca. l. i. Idẽ Jo. de lig.

¶Hz qd de clerico q volũtarie subijcit se fẽ/ 35
tibz an ipse sit excõicatº? R. q nõ. vt tenet Pa. in. c. ꝓtingit. el. i. Nec ob. qz nõ obuiat qz nõ facit dolose. sz i satisfactoz. tvt maius forte malũ eueniat. nec etiã obstat q pticipat i crimine. qz fm Jo. an. in. c. dilectũ. de regu. iuꝝ. li. vi. in mercurial'. talis verberãs vno ictu plures ictus dat. t est soluz excõicatus vna excõicatione. qz ꝑ vno facto habeẽ. hoc idẽ no. Bar. in. l. nũqz. ff. de pua. delic. q sit verioz opi. patet in. d. c. ꝓtingit. vbi dicẽ tex. excõmunicandũ talẽ clericũ.

¶Ratũ hñs q aliqs noie suo iniecit manus 36
violẽtas i clericũ ẽ excõicatº. qz ratihabitio mãdato ꝑparat. Sec? si nõ sit factũ noie eius qz licet ratũ habeat. nõ tñ ẽ excõicatº. quis peccet mortal'r. de sen. ex. c. cũ qs. li. vi.

¶Querit vtz pfati inijciẽtes manº i eccl'ias/ 37
ticã psonã sint semp a sede apl'ica absoluẽdi? R. q distinguẽdũ ẽ inter iniuriã leuẽ. mediocrẽ & enormẽ. vt p iniuria leui ql'ibz eps possit absoluere iure suo aucte. c. puenit. eo. ti. p iniuria. ꝛo mediocri nõ põt eps absoluere nisi ꝑ ꝓulegiatos. & q sint nõ. in. c. si ꝙo. el i. eo. ti. & in. c. qm̃. de vi. & ho. cle. vbi hz ẽ ꝑ/
legiũ clericoz cõiter viuentiũ & claustraliuz. Jn iniuria aũt enormi regulariter nullº põt absoluere citra sedẽ apl'icã. vt in. d. c. si quis suadẽte. vl legatoz eius. de q vide Legatus §. iij. nisi i casibz de qbz. j. §. xlviij.

¶Sed nunqd inferioz epo q hz qsi epalẽ iu/ 38
risditionẽ poterit absoluere sic eps põt i iniuria leui vl mediocri? R. q cõiter teneẽ q ñ. qz d. c. puenit loqtur ó epo & nõ ó iferioꝛi. qz dicit fraternitati. nã inferiozes dicunt filij. vt i. c. ꝛgui. ó cri. fal. Fallit hz i habẽtibz aucte epalẽ a papa. qz pñt sicut epi quoscũqz i foro penitẽtiali absoluere. Sil'r fallit in prelatis religiosoz quozũcunqz. q si sunt sacerdotes pñt absoluere sibi subditos se adinuicẽ pcutientes. dũmodo iniuria nõ sit enormis. vt in. c. cũ illoz. eo. ti. & extẽditur istud ꝓulegium ad mgrm & fratres hospitalis hierosolimitani. vt in. c. canonica. eo. ti. q pñt absolui a suo ꝓpoze si ꝑsbyter ẽ. & ꝺz ille ꝑlatus q non habet sup se maioꝛẽ in ꝙuentu. nõ aũt ille ꝑ oꝛ truũ vel quattuoꝛ q instituit & amouet ad arbitriũ supioꝛ. nisi sup hz habeãt ꝓulegiuz speciale. põt tñ epus ꝙmittere hãc autoꝛitatẽ absoluẽdi inferioꝛi. vt nõ. i. c. fi. de of. oꝛd.

t sil'r prelati religiosoz.cū illud ꝓpetat eis ex
pruilegio rōne dignitatis. vt in.c. eis qui/
bus. de offi.oz.in tex.t in glo.t.c.fi.de offi.de
le.loq̄tur qñ ꝓmissio fit ratiōe psone. qđ bñ
no.p limitatione.d.c.fi.

39 ¶Sz q̄d si plat⁹ p̄dictoz religiosoz nō ē sa/
cerdos.vl' ē excōicat⁹ vl' inozu⁹ vl' aliter im/
pedit⁹: R. fm Hosti.q in defectū ipsi⁹ semp
ē ad ep̄m ppruū recurrēdū. vt ptz in.c mona
chi.t.c.cū illoz.t.c.canonica.eo.ti.t ꝺcoz.
cū h̄ Fede.in quodā ꝓsilio.t Se.in.c.religi/
oso ppter rōem ne euagādi ꝛc. Sz Pa.i.d.
c.monachi.tenet ꝺriū i religiosis exemptis.
t dicit sil'r in ꝺriū facere nō.p Jo.an.i regu/
la scienti. de reg.iuf.in mercurial'. Et h̄ credo
verius p.c.pe. de offi.ordi.t tex.iūcta glo.no
tabili in cle.pe. de sen.ex. Jbūt g̃ ad papaz. de
quo vide.j. Exemptus.§.vi.

40 ¶Quis absoluet abbatē excōicatū p iectōe
R. Pa.i.c.vniū sitat'.q eps. vt i.d.c. mona
chi.nisi iniuria sit enormis.vl' nisi sit exēpt⁹.

41 ¶Utz si regularis pcutiat regularez alteri⁹
claustri:plat⁹ pcutiētis possit absoluere: R.
fm Pa.i.d.c.cū illoz.cū Ho.t Be'.q debet
aduocare plat⁹ pcussi nō vt absoluat sz vt in
iuriā remittat.aliter absolui nō ꝺz.t istud ē
veri⁹. licet do. An. teneat q ambo debēt absol
uere.vel ꝓmittere vn⁹ alteri vices suas.

42 ¶Utz regl'ares extra claustz se pcutiētes pos
sint sil'r absolui: R. licet Ho.dicat q ñ. Ego
teneo cū Pa.i.c.cū illoz.q eoz plat⁹ poterit
eos absoluere.qz.d.c.cū illoz.t.c. canonica
loquunt indistincte. nec repetūt in claustro.

43 ¶Sz q̄d si regl'aris pcusserit clicū scl'arē siue
vl' alteri⁹ dioces: R.q ppri⁹ eps absoluet eū
i eo casu i q̄ possz clericū suū si pcussisset aliū
absoluere.vt i.c.religioso.eo.ti.li.vi.t nō pp
us plat⁹ siu⁹. nisi sit exempt⁹ taliter q etiaz
rōne delicti nō possit ꝓueniri nisi sb suo plato
qz absoluet a suo plato de ꝓsensu epi.

44 ¶Quer̄ q̄d tenēdū sit de monialib⁹ q̄ se in/
uicē pcutiūt: R.q absoluent ab epo in cuius
dioceſi sunt eaz monasteria.t h̄ nō solū non
exempte:sz etiā exempte.ita tenēt ꝓmuniter
doctores.t glo.in.c. de monialibus.eo.ti.ni/
si aliud habeāt ꝓuilegiū.

45 ¶Quid de sororib⁹ sancte Clare t sancti do/
minici: R. Pa.in.d.c. de mōialib⁹. dubitat
an possint absolui a suis prelatis. sed hodie
claz ē p ꝓuilegia ipsaz q possunt.

46 ¶Utz nouitⁿ⁹ q̄ iniecit manⁿ violētas añ no
uitiatū possit absolui a suo plato: R. fm Jo.
an.i.c.cū illoz.extra d sen.ex.t Se.i.d.c.re/
ligioso.q abbas nō pōt absoluere nouitium
tpe nouitiat⁹.nisi sit exp̄sse vl' tacite pfessu⁹
t licet Inno.t Ho.in.d.c.monachi.et Be'.
chi.i.d.c.religioso.videant tenere ꝺriū.i q
possit. tñ eos limita qñ pcussio fuit facta
tpe nouitiat⁹ nō añ. nisi sint ꝓuilegiati. 47
¶Quid si nouitⁿ⁹ pcutiēs i nouitiatu t abiu
lut⁹ egrediat: R.q si egrediat nisi se repsen
q̄sp̄ mū ꝓmode poterit ei q d iure eū absolue
re poterat incidet i eandez.vt in.c.cos.eo.ti
li.vi. Nec oſia locū habēt qñ iniuria t enu
vel qñ ē mediocris vl' grauis.nō qñ iniuria
ē enormis.qz a papa solū vel ab eius legato
pñt absolui.vt in.c.ad eminentiā.eo.ti. iun
cto.c.cū illoz.eo.ti. Qñ aūt iniuria ꝺz enor
mis.vide.s. Enormis. Qñ nō grauis vl' le
uis aut mediocris relinquit arbitrio iudicis. 48
fm Pa.in.c.puenit.eo.ti.
¶Quer̄ in q̄bꝫ casib⁹ exp̄sse ꝓcedit epūs vt
ab enormi vl' gui iniuria absoluant: R.q in 49
¶Primo i articulo vl' periculo /vq̄ casib⁹.
mortis ꝓstituto.vt i.d.c.si q̄s suadēte.et.d.
c.nō dubiū.t.c.ea noscit.§.fi.t.c. qđ dicit
eo.ti.nec solū epūs sz q̄libet sacerdos fm mo
dū dicēdi.§.Absolutio.iij.§.vi. Et q̄s dicat i
piculo mortis.vide Mors.§.vi. 50
¶Secūs i habēte legitimū impedimētū ppt
qđ nō possit adire papā vel aliū q̄ prāt ha
beat absoluendi.vt in.c.de cetero.et i.c.qđ de
his.eo.t in.c.cos.eo.lib.vi. Et qđ sit legiti
mū impedimētū: R.q ē ome qđ arbitrio bo/
ni viri rōnabiliter ipedit. vt puta qz hz capi
tales inimicicias.d.c.de cetero.etiā et culpa
sua.l.nec timore.ff.qđ me. ca.d spō.veniens
vel ē infirm⁹. vt in.c.qđ de his.eo.licet ñ sit
piculū mortis. vel est paup nō mendicās q̄
viuit ex artificio qđ nō pōt i via exercere. vel
si mēdicās sibi vel vxori, vel alteri subuenire
bat qđ alibi nō posset. Nec⁹ in mendicāte q
solū sibi hz puidere.qz si eundo t mēdicādo
posset necessaria inuenire nō posset absolu.
vt no. Pa.in.c.ea noscit.eo. vel ē multus le
ner.in.d.c.q̄uis.et h̄moi. Imponet ñ ei
vt cessante impedimēto se repsentet. excep
senibꝫ.qz senect⁹ nunq̄z deficiet. t licet videa
tur fortes.tñ qz piculū ē absoluent fm Jn
no.t Host.in.d.c.q̄uis.t de istis impedimē
tis dic vt.s. Absolutio.iij.§.vi.
¶Terci⁹ i nobilib⁹ magne potētie q nō pñt 51
terras suas relinq̄re.ꝑus tñ añq̄z absoluant
intimāda ē eoz ꝺditio summo pōtifici.t fm
et⁹ ꝓsiliū absoluent. nisi sit piculū i mora.
¶Quart⁹ i mlieribꝫ cu /mlieres.§.i.co.n. 52
iuscūq̄z ꝺditionis sint.d.c.mulieres.t qui
litercūq̄z pcusserint etiā atrociter.

13 ¶ Quint⁹ in his q̃ sui iuris nõ sunt sicut sunt filiifamil. serui ꝛ hmõi. etiã si filius habet. ꝛ ipe familiã. Ꝛ hꝫ intellige i iniuria mediocri simpliciter. in enormi vero nõ possunt absolui: ni si fecerint in fraudẽ. vl̃ nisi qñ dñs vl̃ paterfamilias nõ existẽs in culpa ex eoꝝ absentia grauem damnũ incurreret. qz tũc pñt etiã ab enormi absolui: nisi sit facta p dolũ. vt no. in. c. relatũ. eo. ti. ¶ Nec distinguo in filiisfamilias ꝑm Panor. in d. c. relatũ. ꝛ placet qz sufficit q̃ nõ sint sui iuris.

14 ¶ Sz an hꝫ idẽ erit in viro q̃ in fraudẽ vxoris fecit: vel i liberto? R. glo. in d. c. relatũ. q̃ ñ: qz cũ hꝫ edictũ sit ꝓhibitoriũ nõ extendit nisi ad ea ꝓpter que exceptos. ar. c. cũ illoꝝ. e. ti. ꝛ no. Pa. in d. c. relatũ. Hosti. tñ ibidẽ tenet q̃ id ẽ erit iuxta dictũ sic de supdictis. qz tales psone non sunt sui iuris. ꝛ placz mihi d. c. mlieres. qñ patron⁹ vel vxor graue damnũ pateret ꝓpter eoꝝ absentiam. ar. d. c. relatũ. Cũ aũt efficiunt pdicti sui iuris vl̃ libere tenentur se ꝑsentare apostolice sedi.

15 ¶ Sextus in iuuenibꝫ nec distinguo an sint sui iuris vl̃ nõ: siue sint diuites vel nõ. qz similiter nõ tenent ire. qz coꝝ itineratio periculosa est. vt no. Panor. in d. c. ea noscit. impe. dimẽto tñ iuuẽtutis sublato tenent se ꝑsentare papæ. vt no. in d. c. q̃uis.

16 ¶ Septim⁹ in hostiario vel officiali q̃ ꝓtextu officij arcẽdo turbã pcussit clericũ. vt no. in. c. si vero. el. i. eo. ti. Hoc intelligo vez in mediocri nõ aũt in graui pcussione. vt no. ibidẽ. ꝛ hꝫ accipio graue ꝑ enormi mediocrẽ ꝑ gñ. Nã fm Monal. inter enormẽ ꝛ leue est media q̃ grauis dicit: q̃ vt dixi arbitrio iudicis extimabit ex q̃litatibꝫ ꝛ circũstantijs. ff. de ẏbo. obli. l. iiij⁹. ꝛ d voto. c. q̃ sup his. Aduerte etiaz hꝫ q̃ si officialis laic⁹ aliter q̃z arcẽdo turbã in iecit manũ in clericũ q̃ nõ ꝓt absolui nisi a papa q̃liter cũq̃z leuiter pcusserit. qz iniuria ẽ grauis. qz vsurpat sibi iurisdictionẽz in clericũ. ita no. Panor. in d. c. si ẏo. ꝛ ibi tex. aper⁹. Od vez intelligo qñ hꝫ facit tanq̃z officialis. Secus si pcusserit tanq̃z ꝑsona ꝓuata: qz nisi essz iniuria grauis nõ esset mittend⁹ ad papã.

17 ¶ Octau⁹ pueri impuberes q̃ dolꝫ capaces pcusserũt. vt in. c. i. eo. ti. siue ante pubertatẽ peruenerint absolutionẽ siue post. c. fi. eo. ti. nec tenẽtur se ꝑsentare cessante puericia. d. c. fi. ꝛ c. q̃z uis. quia nihil dicit de iuramẽto. ꝛ c. quãuis excipit pueros. Vñ dicit Panor. in d. c. fi. q̃ beneficiũ semel indultũ minori exp̃ cepit habere locũ nõ extinguit ꝑ supueniẽtiã maioris etatis. qđ nota.

Casus ij̃. est in. c. querẽti. d offi. dele. ꝓtra motu ꝓdictẽ sententie delegati vltra annũ. de quo dic vt. s. Absolutõ. ij̃. in pũcto.

Casus iij̃. est in. c. dura. d crimie fal. vbi excõicati ex generali sententia suoꝝ dioceſanoꝝ habẽtes lras aplicas falsas. nisi infra. xx. dies postq̃z cognouerint se hꝫ lras falsas illas destruxerint aut resignauerint illis nõ pñt absolui post lapsuz dictoꝝ xx. dieꝝ. nisi a sede aplica vl̃ de ei⁹ spẽali mandato. Aliq̃ tñ tenẽt q̃ ista. xx. dies incipiũt currere a die noticie. s. q̃ habẽt pdictas lras falsas vt Hosti. sz Pa. in d. c. dura. tenet q̃ incipiũt currere a die excõicatõnis plate p ordinarios ꝓtra tales: ita q̃ nisi illa pcesserit nõ erũt excõmunicati. ꝛ hꝫ credo veri⁹ saltẽ post factũ. ꝛ hac etiã sententia ligant si excõmunicatio pcesserit: q̃uis ipis lris falsis nõ fuerint vsi.

¶ Quid de falsarijs lraz aplicaz? R. q̃ omes tã clerici q̃z laici q̃ p se vl̃ p aliũ vicium falsitatis exercuerint cũ fautoribꝫ ꝛ defensoribꝫ suis sũt excõmunicati ipo facto. ꝛ hodie p pcessuz annualẽ factũ in die cene dñi non possunt absolui circa sedẽ aplicaz. necnõ falsarij supplicati onũ gratiã vel iusticiã ꝓcernentiũ p pontificẽ vel vicecancellariũ aut regentẽ officiũ cancellarie signataz. 1

¶ Utz vtẽtes lris aplicis falsis sint excõmunicati ipo iure? R. q̃ sic si sunt laici. tñ poterũt absolui a suis ordinarijs. vt patet p. c. ad falsariozz. de cri. fal. clerici ẏo nõ sunt excõmunicati fm Pa. in d. c. ad falsariozz. quãuis Hostien. teneat ꝓtrariũ. 2

¶ Utrũ corrigẽtes lras papæ sint excõmunicati? R. fm Hostiẽ. vt recitat Pa. in. c. ex lris. d fide instru. q̃ sic etiã si vnã figurã siue lraz vl̃ etiã dimidiã abraserint deleuerint: aut causaz clauerint sine licẽtia illi⁹ ad quẽ spectat postq̃z lra est bullata vel signata. nec pñt absolui citra sedẽ aplicaz. Posset tñ impetrãs totã lraz lacerare seu bullã si illa nõ vult vti. exq̃ patet etiã simplex notarij⁹ q̃ lras aplicas scripserit: nõ pñt illas corrigere postq̃z sunt bullate vel signate sine licẽtia officialis ad hꝫ reputati. hoc tñ ꝛ bene limitat Rich. in. iiij. dist. x. ar. xij. q. iij. vez si talis abrasio vel correctio seu mutatio faciat vt bulla q̃ ante erat inualida efficiatur valida. vel si erat vtilis sit magis vtilis. 3

¶ Utz impetrãs lras dñi pape tacita veritate vel suggesta falsitate. sit excõicat⁹? R. Ri. vbi s. q. iij. q̃ licet sit falsarij⁹: nõ tñ est falsarij⁹ litteraz dñi pape. qz veras lras impetrat. ꝛ ideo nõ 4

est excõmunicat⁹.

5 ¶ Utr̃ recipiẽtes lr̃as ap̃licas existẽtes ip̃i in curia ꝛe manu alteri⁹ q̃z papę vel officialiũ ad h̃ deputatoꝝ sint excõicati? R. ꝙ sic si sunt laici. vt in d.c.dura.attamẽ fm Joh.an.ꝛ Pe.de ancha.in d.c.dura.qr q̃tidie sit ꝫ nõ ligat.

Casus iij̃.est in.c.significauit.e.ti. vbi excõicant clerici q̃ pticipant in diuinis officijs tã i eccl'ia q̃z alibi spõte ꝛ sciẽter cũ excõicato a papa sentẽtialiter vl' iudicialiter fm cõmunẽ lecturã.licet glo.ibidez aliter sentiat.ex q̃ collige ꝙ quinq; req̃runt vt ista excõicatio incurrat. Primo ꝙ sint clerici. Scdo ꝙ sciẽter. Tercio ꝙ spõte. Quarto ꝙ i diuinis pticipẽt. Et q̃nto ꝙ ille cũ q̃ pticipãt sit excõicat⁹ a papa iudicialiter.ꝛ isti nõ p̃nt absolui nisi a papa.vt in d.c.significauit.

Casus v.est in.c.tua nos.eo.ti.vbi oẽs incendiarij ꝓprie dicti postq̃z fuerint publice excõicati ꝛ ꝛenũciati ñ possunt absolui citra sedẽ ap̃licam.

Casus vi.est in.c.q̃sti.eo.ti.vbi effractores cũ spoliatõe eccl'iaꝝ postq̃z fuerint ꝛenũciati nõ p̃nt absolui nisi a sede ap̃lica. Pro cui⁹ casus ꝛ pcedẽtis maiori euidẽtia est sciẽdũ ꝙ incẽdiarij ꝛ effractores eccl'iaꝝ cũ spoliatõe sunt excõicati ipo iure.sz incẽdiarij alioꝝ locoꝝ nõ:nisi excõicent vel p statuta vl' alio modo. Ante tñ ꝛenũciationez nõ sunt mittẽdi ad sedẽ ap̃licaz. Sz si aliq̃ pdictoꝝ ꝛenũcient excõicati publice tũc nõ possunt absolui nisi a papa.fm cõmunẽ ꝛ veraz opinionẽ in d.c.tua nos.ꝛ c.ꝙquesti.

1 ¶ Qui dicunt incendiarij ꝓprie.vide infra Incendiari⁹ in princi.

¶ Qui aũt dicant effractores? R. ꝙ sunt illi q̃ dolo malo:aut p iniuriã violẽter parietẽ fodiunt:aut vitreã fenestrã frangũt:seu sarraturã vel hostia vel cardines seu vectes dũ tenent hostia firmata:aut ip̃z tectũ eccl'ie fm Archi. Alij aũt q̃ faciũt enormia i eccl'ia.vt rapiẽdo corp⁹ xp̃i ꝛ hmõi:frangẽdo calices ꝛ sil'ia non sunt effractores ꝓprie:nec excõicati ipo iure fm Hosti.ꝛ Jo.de ligna.nec etiã si excõicarẽtur ꝛ ꝛenunciarent essent mittẽdi ad papã:sz possent ab illo q̃ eos excõicauit absolui.optet ergo ꝙ spoliatio fiat cũ effractõe.vnde sola effractio p se nec sola spoliatio facit aliq̃ incidere in hunc casum vt ꝛenunciatus sit mittẽdus ad papã.qõ no.qr pauci aduertũt sed sic est.vt in d.c.ꝙquesti.

5 ¶ Sz nunq̃d hic n oie eccl'iaꝝ veniant monasteria ꝛ loca pia? R.fm Pa.in d.c.tua nos.ꝙ sic p tex.liij̃.dist.c.abbati.§.hãc autoritatẽ. no.glo.in.c.grãdi.de sup.ne.pla.li.vi.ꝛ ci. de sen.excõ. Rõ est:qr ista excõicatio ꝓcipaliter est in fauorẽ eccl'iaꝝ.ꝛ iõ latissime accipit respectu ip̃aꝝ.licz alias nõ veniãt monasteria neq; pia loca noie eccl'ie.qr in iure ponunt̃ diuersa.vt patet i.c.sciãt cũcti.de elec.in.vi.ꝛ i d.c.fi.de sen.excõ. Addit etiã Pa.in.c.fi.de eccl'iis edi.ꝙ eccl'ie nõ ꝙsecrate ꝛ hospitalia ꝛc niũt h̃ noie eccl'iaꝝ. Intellige si autoritate ep̃i aut papę sunt edificata.aliter nõ essent loca religiosa.vt no.in.c.ad hec.de reli.domi.

¶ Utrũ effractoꝝ cũ spoliatõe dom⁹ existãtis i spacio p̃uilegiato eccl'ie sit excõicatus.ꝛ post ꝛenũciationẽ habeat ire ad papã? R.ꝙ no.qr talis dom⁹ nõ dicit loc⁹ religiosus.nisi fit ecclesie vel clericoꝝ.vt in.c.q̃ squis.xvij.q.iij̃. Et effractores locoꝝ nõ religioꝝ etiã post ꝛenunciatõez nõ sunt mittẽdi ad papã.vt patet in d.c.ꝙsti.ꝛ allegat? ibi in glo. Intelligo ꝙ nõ sint eccl'ie vel clericoꝝ q̃ ad dominium ꝙ nõ.vt no.in.c.pessimã.xvij.q.vlti.

Casus sequentes vsq; ad casum.xi. sunt in.vi.li.ꝛecreatiũ.

Casus viij̃.est i.c.fundamẽta.d̃ electo vbi excõicant. Primo oẽs q̃ sine licẽtia sedis ap̃lice noiationi electõi vel assumptõi in senatorẽ capitaneũ patriciũ aut rectorẽ vl' ad regimẽ vrbis rome assentiũt vel se intromittũt p se vel p alium vltra annuale spaciũ:nisi ex ipa vrbe naturaliter sint oriũdi aut ꝺtinui habitatores:nec habent extra ꝛritoriũ talẽ ptãtez ꝙ possent euacuare rationez ꝺstitutõis pdicte. Itẽ scdo excõicant intendẽtes vel obedientes eisdẽ sic assumptis. Itẽ tercio excõicant q̃ ipos noiauerũt elegerũt vl' assumpserũt. Itẽ quarto excõicant dantes auxilium ꝺsilium vel fauorẽ publice vel occulte tam nominatoribꝫ ꝛ assumptoribꝫ q̃z nominatis ꝛ assumptis.nec oẽs pdicti possunt absolui nisi a papa.

Casus viij̃.est in.c.clericis.de immu. eccle.sz qr hodie nõ ligat ꝙz cle.vnicã.eo.ti.ideo ꝑtrãseo.

Casus ix. est in. c. felicis. de pe. vbi excõicant. Primo oēs insecutores cardinaliū romane ecclie hostiliter vl' clericoz aut religiosoz familie pape vl' cardinaliū pdictoz Itē sc̄do pcussores z captores. Itē tercio socij talia facientiū vl' mādantiū. Itē qr to q factū ratū habuerint vl' consilium dederint aut fauoꝛē. Itē qnto q tales postea receptauerint vl' defensauerit sciēter. Itē sexto excõicantur pncipes senatores cōsules ptātes rectores siue alij dñi z oꝛ officiales q infra mēsez a die noticie habite d pdicto delicto nō puniūt pdictos reos fm tenoꝛē. d. c. felicis: nec pñt absolui nisi a papa. exceptis istis vltimis. s. pncipes zc. q poterūt absolui a suis ordinarijs. Aduertē h q insecutio sumit in malā partē. z capere tus ad domum vt ei fiat iniuria: vl' si obsidēt vl' claudūt in domo: nō vt eos ibi custodiāt: sz vt eis inferāt verecūdiā nō habebit locū pena ista. fm qd no. Inno. in. c. nup. eo. ti.

Casus x. est in. c. quicūq; eo. ti. vbi excõicant oēs dantes licētiā alicui occidēdi capiēdi: seu alias i psonis aut bonis suis: vl' suoꝛ grauādi. eos q sinias excōicatōis vl' interdicti tulerūt ꝓtra quēcūq; sine eos occasione q̄ꝛ sunt. plare vl' obseruātes tales sinias: seu taliter excōicatis nolētes cōmunicare: nisi licentiā ipaz sit fuit ad psonas grauandas reuocauerint an teq̄ in aliq̄ sit ꝓcessū vl' si dicta licētia fuit ad bona eoꝛ capiēda nisi infra octo dieꝛ spaciū restitutionē fecerint fi sc̄do excõicant oēs qui pdicta licētia data: vti ausi fuerint. Itez tercio q aliq̄d ꝑmissoꝛ ad q committēda dari licētia ꝓhibet cōmiserint suo motu. nisi vt dictū est re integra si ad psonas z si ad bona infra octo dieꝛ spaciū restituerint vel satisfecerint. In q excõicatōe omes pdicti sic p spaciū duoꝛ mensiū māserint nō nisi p se de aplicam poterūt absolui.

1 ¶ Querit idē Archi. q̄d vēiat noie suoꝛ. z R. q̄ veniūt oēs q sunt sub ptāte eoꝛ. vt insti. de his q sunt sui vl' alie. iur. p totū. Itē q̄ veniūt ꝛsanguinei. vt i. c. sciāt cūcti. d elec. in. vi. Itē domestici. vt. C. de his q ad eccle. ꝛfu. l. ꝑsenti. S. sane. z q dicant domestici familiares. vide familiaris.

2 ¶ Itē grauare dicunt q̄ ꝓhibent ne eis coquatur molat vendat z hmōi.

Casus sequentes sunt in cle. vsq; ad calum. xvij.

Casus xi. est in cle. multoꝛ. de here. vbi excõicant oēs inq̄sitoꝛes heretice prauitatis inferiores epis q̄ odio gra vl' amoꝛe lucri aut cōmodi tpalis obtentu ꝛ iusticiā z ꝛsciētiā suā omiserint ꝓtra quēpiaz ꝓcedere. vbi fuerat ꝓcedendū p hereti. Item secūdo excõicant pdicti si obtentu eode ꝓrauitatē ipaz heresis vl' impedimētū sui officij alicui imponēdo ꝑsumpserint aliquē quoq; modo vexare non pñt absolui nisi a papa. nisi in moꝛtis articulo ꝑmissa satisfactōe. intellige si ꝓt fieri. aliter nō valeret absolutio. Unde aduerte fm Lar. in cle. pdicta q ad incurrendū istā pēnā oꝛtet fiat ꝓtra iusticiā z ꝛscientiā copulatiue. Itē nota. q quoquo modo vexēt aliquē siue i citationibꝫ fideiussionibꝫ z similibꝫ incurrūt istā pēnā fm Pau.

¶ Quid si omittūt ex timoꝛe vl' ad euitandū scandalū. R. glo. q nō incidūt in hāc pēnā. 1

Casus xij. est in cle. religiosi. de ꝓuile gijs. vbi ꝓmo excõicant oēs religiosi q̄ clericis aut laicis sacramentū vnctionis extreme vl' eucharistie ministrare ꝓsumūt vl' solēnizant mr̄imonia sine licētia speciali ꝑsbiteri parochialis. Itē si pdicti absoluunt excõicatos a canone ꝓterq; i casibꝫ a iur exꝑssis. vel ꝑ ꝓuilegia sedis aplice ꝓcessa eis dē. vel si absoluūt a sentētijs ꝓmulgatis p statuta sinodalia vel ꝓuincialia seu a pena z a culpa: nec possunt absolui nisi a papa.

¶ Queriť an ligent oēs religiosi. R. fm Lar. ibidē q nō. sz solū religiosi religionis approbate. q alij nō sunt ꝑprie religiosi. vt i. c. vno de voto. lib. vi. z licet quidā istud restringant ad religiosos exemptos. vt Pe. de sta. tamen cōmuniter tenet q habeat locū in nō exemptis z in religiosis ꝑfectis ecclie parochiali. si alijs q̄ꝛ suis parochianis ministrāt fm glo. in cle. i. de vsu. z Pau. ibidē. 1

¶ Quid si nouitꝰ faciat aliq̄d pdictoꝛ. R. fz Lar. q ligat. ar. c. religiosos. d sen. excō. i sexto. 2

¶ Uterū religiosi ꝓuersi silr. R. Lar. q Pe. de ancha. tenet q ñ ligāt sicut nec moniales: exq̄ ordinē nō habēt. sz Lenze. tenet q liganť. z videť verius. 3

¶ Utꝛ religiosi ministrātes aliꝭ religiosis sacramēta pdicta ligent pfata pena. R. Lar. q Pe. de sta. dicit quendā cardinalē cōsuluisse q nō fm Lap. tenet q verbū clericis intelligitur tā de regularibꝫ q̄ꝛ de secularibꝫ. sed verbū laicis etiā comphendit religiosos vel monachos laicos. Sz primū credo veriꝰ p ea q̄ dixi. s. Clericus. i. 4

5 ¶Utr tpe mort̃ possint ministrare eucharistiã licite? R. Lar. Pau. t Lap. q nõ. Joh. t Archi. xxvi. q. vi. si pbiter. Inno. t Hosti. in c. oĩs. de pen. t remiss. tenẽt q sic. vt recitat directorio. lib. i. ti. xv. t h credo vez si alĩ sacerdos nõ pt haberi q̃ ministret.

6 ¶Utrũ rector ecclie q̃ nõ est sacerdos vel vicarius rectoris possit dare licentiã dictis religiosis ministrãdi pdicta sacramẽta? R. Lar. q sic t sic seruã licet aliũ teneãt ꝯtrariũ. Similiter Pau. tenet q epi t archibiter ciuitatis possint pdictã licentiã dare. t Zen. t Ste. idẽ tenent de vicario epi i spualibꝫ vl delegato. aut ei⁹ penitẽtiario. tuti⁹ est tñ fm Pau. non recedere a lra. nõ tñ est necessariũ.

7 ¶Quid est solẽnizare mrimoniũ? R. Lar. in d. cle. i. q Zen. dicit q cõprehendit ois solẽnitas: q obseruat iuxta ritũ ecclie religionis. de spon. c. i. siue fiat bñdictio solennis: siue dicat missa spalis sup ꝯtrahẽtes t hmõi. Inducere aũt fed⁹ mrimoniũ vl pnunciare ꝺba inter ꝯtrahẽtes nõ est eis phibitũ fm Zen. t Ste.

8 ¶Utr verbũ excõicatos a canone intelligat solũ de maiori excõicatione? R. Lar. vbi. s. q sic. fm Lau. t nõ de minori. facit. c. si quẽ. t. c. nup. de sen. excõ. Idẽ tenet Lap. t facit. c. i. de rescrip. lib. vi. Se. aũt in. c. vnico. de his q̃ vi. lib. vi. dicit q etiaz intelligit de minori. qz lex penalis phibẽs absolutõez ab excõicatõe includit etiã minoris absolutõez. p h est glo. in cle. i. de priuilegijs. Itẽ vbicũq fit mẽtio de excõicatõe t materia in q̃ pferr est pportionabilis etiã minori de vtraq intelligit. vt no. glo. penl. in. c. plidentes. de here. in. vi. Et licet hec opinio sit tutior: tñ ꝓma mihi videt verior.

9 ¶Querit de q canone intelligit? R. Lar. vbi s. Pau. t Lau. q intelligit de quocunq a papa promulgato. qz ille ꝓprie p excellentiã dicit canon. licet aliquãdo improprie accipiat p illo episcopi. vt. iij. dist. §. porro.

10 ¶Quid si supdicti absoluũt excõicatos p sententiã hois etiã papez? R. glo. Lau. Pau. t Zẽ. ibidẽ tenẽt q ñ ligant pfata pena. qz si voluisset itelligi expsisset. ar. c. ad audiẽtiã. de rescri.

11 ¶Utr noie sentẽtie h veniat excõicatio solũ? R. glo. t Pau. ibidẽ q etiaz venit suspensio t interdictũ. Sz Lar. dicit q verꝰ est q solũ itelligit de spĩa excõicatõnis qd bñ pbat lra p alternatiuã. qz. s. dicit de his q̃ absoluũt excõmunicatos a canone. t postea subiicit vl a sententijs p statuta. t sic restringit verbũ sententijs p verbũ excõicatos. ar. in cle. religiosi. de priuilegijs t de rescriptis. c. ij.

12 ¶Quid õ sentẽtijs latis p statuta legatoz. de quibꝫ habes de offi. leg. c. fi. R. fm Lau. t sẽtitur Lar. q idem est sicut de statutis synodalibus vel puincialibꝫ.

¶Utrũ religiosi pdicti absoluẽtes a pena tñ ligent pdicta cẽsura? R. fm Zen. quẽ sequitur Lar. q nõ. qz lra loquit copulatiue a pena t culpa. d. cle. religiosi. de priuile.

¶Quid si pdicti religiosi absoluũt a peccato t nõ ab excõicatõe qua qs incurrit p peccato R. Zen. t Lar. tenẽt q nõ incidũt in penã et placet ne fiat extẽsio.

¶Utr religiosus ignorãs penã hanc tradens ministrãs sacramẽtũ eucharistie vel extreme vnctionis sine licẽtia rectoris parochialis nõ tñ in ꝺtemptũ ipi⁹ incurrat hãc penã? R. Lar. le ꝺsuluisse p lraz. d. cle. q̃ dicit p sumserint qd no. dolũ t temeritatẽ ministrãtis q nõ ligat. t placet mihi p ea q̃ dixi. §. dol⁹. §. v. t. j. Et cõmunicatio. vij. casu vltimo. §. ij.

¶Utr recipiẽtes pfata sacramẽta a dictis religiosis sine licẽtia suoz rectoz parochialium sint excõicati? R. q nõ prima vice. vt patebit j. Excõicatio. viij. §. i.

¶Utr sit credendũ. dicẽti se hre licentiã? R. glo. q sic. t ꝺcoz. Lau. Pau. t Ste. qz nemo videt ĩmemoz pprie salutꝭ. i. q. vij. sancim⁹

¶Quid de mercennarijs scholarib⁹ t hmõi? R. glo. q sufficit licẽtia sacerdotis parochiali in cui⁹ parochia inhabitãt: nisi causa recreationis vel alia tpali statim reuersuri ad ppria aduenissent. qz sic nõ sufficeret.

Casus xiij. est in cle. i. de pe. vbi excõicat q̃libet q iniuriose vel temere pcusserit cepit aut bãnierit aliquẽ epm vel clicum. q̃ pdicta mãdauerit vel facta ab alijs rata habuerit vl socius fuerit his faciẽdis: aut fauorẽ dederit vel defensauerit eosdẽ. nec pt absolui. pterq in articulo mortis: nisi papa t cũ absoluendus fuerit in articulo mortis nõ valet absolui nisi pri⁹ caueat idonee q parebit pene imponẽde t penitentiã dño auctilitate faciet. Itez secũdo excõicant oĩs officiales quocũq noie censeant qui in aliquo pdictoz fuerint culpabiles. nec valẽt absolui nisi vt dictum est.

¶Hz q̃d si epus nõ dũ erat ꝺsecratꝰ? R. glo. q nõ erit locꝰ isti pene. qz nõ est epus. de cele. miss. cle. ij. Secꝰ de eo q renũciauit epatui. qz habebit locũ in eo illa pena.

¶An habeat locũ pdicta pena ĩ inclusione facta epo ad verecundiã? R. Lar. q nõ. qz h capere accipit p retinere. sicut t in. c. felicẽ. de re. lib. vi. accipit vt supra dictũ est.

Casus xliij. est in cle. cupientes i. §. fi. de pe. vbi excõicant omnes religiosi & clerici seculares q̃ inducunt ad vo uendũ iurãdũ cẽ. de eligẽdo sepulturaz apud eccl'ias ipoz. de q̃ dic vt. j. sepultura. §. xxxv.

Casus xv. est in cle. grauis. ꝺ sen. ex. etiã si sunt ep̃i q̃ in terris seu locis coz interdicto suppositis cogunt qũlibet diuina officia celebrare. aut q̃ voce p̃conia seu p campanaz pulsationẽ ad officia eadẽ audiẽda aliꝭ p̃ser tim excõicatꝭ aut interdictꝭ sñia innodatos euocãt: vl' q̃ excõicatis publice: aut interdictꝭ phibet ne de eccl'ia exeãt dum missaz solẽnia agunt a celebrãtibꝫ moniti generaliter vl' spe cialiter vt exeãt. Itẽ scꝺo si excõicati publice zinterdicti q̃ in ipis sunt eccl'ias postq̃z fuerit noiatim moniti a celebrantibꝫ vt exeãt rema nere p̃sumpserint sñiam excõicatõis incurrũt a q̃ soluz a papa p̃nt absolui. Et sic colligẽ q̃ hec pena est ꝺ cogẽtes euocãtes phibẽtes. & re manẽtes. Itẽ adũte q̃ vbũ qũlibet compẽhẽ ꝺit oẽm modũ cõpulsionis realẽ vel p̃sonalẽ: ꝺirectũ vl' idirectũ. vt puta ꝺ sanguineos vl' ip sos si p̃sonis aut rebꝫ gũãdo. vt no. glo. i ꝺ. cle.

1 ¶ Quid si euocarẽt nõ excõicatos vel ñ inter dictos? R. Lar. post Pau. ibidez q̃ incidunt in p̃dictam penã cũ locus sit interdictus. & di cio p̃sertim stat p maxime

2 ¶ Utz hec pena habeat locũ in cessatõne a ꝺi uinis posita in dictis terris? R. q̃ sic. qz qñ ces satio a diuinis est generalis habet vim inter dicti. vt in cle. i. eo. ti. in §. in cessatõibꝫ. secus si cessatio esset sp̃cialis.

3 ¶ Quid intelligit̃ p nomie diuina officia? R. Lar. post Pau. ibidẽ q̃ restrinḡit solũ ad mis sas. videlicet si aduocarẽt ad alia officia p̃ter mis sas nõ haberet locũ hec pena.

4 ¶ Quid si p̃dicti p̃cipiãt nõ subditis suis vel p̃dicta nõ faciãt in terr' ipoz: sz in alienis? R. ibidẽ Lar. q̃ nõ habet locũ hec pena.

5 ¶ Utz p̃dicti aduocãtes secrete p nunciũ ad diuina ligẽt p̃fata penã? R. Lar. ibidẽ p Pau. & Zen. q̃ nõ nisi voce p̃conia vl' voce tube. aut comu vl' p campanaz pulsationẽ aduocẽt.

6 ¶ Quid si cõpellũt in loco nõ interdicto? R. Pau. ibidẽ q̃ nõ habet locũ hec pena.

7 ¶ De q̃ interdicto intelligit? R. glo. ibidem q̃ tã de interdicto a iure q̃z ab hoie.

Casus xvi. est in cle. cũ ex eo. e. ti. vbi excõicant frẽs minoresꝭ recipi entes tpe interdicti illos ꝺ tercio ordine ad ꝺi uina. Sz qz hodie vacat p p̃uilegium dñi Sixti quarti p̃ transeo: qz nõ ligat.

Casus sequẽtes sunt p p̃cessum cu rie annualem factũ i die cene dñi vsq̃z ad casum. xxxij.

Casus xvij. est cõtra hereticos gaza ros patarinos & alios quocũ q̃z noie censeant. ac ꝺtra oẽs fautores: recepta tores: & ꝺefensores eorundẽ.

Casus xviij. est ꝺtra piratas. cursa rios & latrũculos maritimos ac oẽs receptatores eorũdẽ cũ dantibꝫ eis au xiliũ ꝺ consiliũ vl' fauorẽ. Et ꝺz pirata q̃cũq̃z i ma ri p̃ꝺare nisi habeat iustũ bellũ ꝺ eos q̃s p̃ꝺare. qꝺ no. qz pauci aduertũt: credẽtes q̃ nisi q̃s indifferẽter p̃ꝺet in mari nõ sit pirata et nõ incidit in hãc penã. sz falsum est.

Casus xix. est ꝺtra oẽs q̃ in terris suis noua p̃dagia imponũt vel phibita exigũt. sed a sponte soluentibꝫ p̃dagia recipiẽs nõ incurrit excõmunicationẽ ẽm glo. & Pau. in cle. q̃m. de ẽmu. ec. qz exige re est ab inuito extorquere.

Casus xx. est ꝺtra oẽs falsarios bul larum apostolicaz. de quo dictum est supra casu. iij.

Casus xxi. est ꝺtra illos q̃ equos ar ma: ferz: lignamina: & alia p hibita ꝺferũt saracenis. turcis. & aliꝭ xp̃i no minis inimicis quibꝫ xp̃ianos oppugnãt: pro cuius intelligẽtia querunt infrascripta

¶ Quid venit ꝺ noie armoz? R. glo. i. c. ita q̃ 1
rundã. ꝺ indeis. q̃ etiã fustes & lapides p ma chinis veniũt. sz ñ lapides p edificijs fiẽdis. l. ij. C. q̃ res expoz. nõ ce. ꝺz q̃ lonce: scuta: arcꝰ sagitte: spate: gladij: & sella noie armoz veniũt Ego ꝺo ꝺico q̃ illa q̃ cõiter sunt p vsu offen ꝺẽdi vl' ꝺefendẽdi se & ñ p alio vsu veniũt noie armoz. Illa ꝺo q̃bꝫ possumꝰ uti p armis & p alio vsu. puta p instrumẽto ꝺicũt arma ex in tentõe vtẽdi his p armis ꝺefensiõis vl' offẽsi onis. alꝭ ñ. vt no. in cle. ne i agro. ꝺe sta. mo. Et iõ gladiꝰ ad incidẽdũ panẽ nõ venit noie armoz ẽm Pa. in. c. clerici. el. i. ꝺe vi. & ho. cle.

¶ Quid venit noie ferri ꝺ? R. q̃ accipit ꝺ fer 2
rũ p ferro infecto. vl' facto sub quacũq̃z forma vt in. l. ij. C. q̃ res expoz. nõ ce. qꝺ tñ limito p rationẽ exp̃ssaz in ꝺ. l. ij. ꝺe ferro. p qꝺ possent pugnare vel se munire. qz brochete & simulia nõ credo sint sub ipo cõprehensa.

¶ Quid intelligit sub noie lignaminũ? R. q̃ 3
intelligit qꝺcũq̃z lignum p qꝺ naues galeas aut alias machinas possent facere ad impu

gnandũ vel ꝺefendendũ se a xpianis. secus ꝺe alijs lignaminibꝫ quibꝫ nõ possunt vti ad offendendũ vel ꝺefendendũ.

4 ¶Quid itelligit noie phibitorꝫ? R. q̃ sũt oĩa q̃bꝫ pñt xpiani ipugnari. vl ipi infideles ne impugnẽt a xpianis muniri. q̃ oĩm tpe phibent. Sil̃r q̃cũq; victualia vl mercimonia tempe guerre cũ eis habite ab aliq̃bꝫ xpianis legitime. Tpe ꝺo pacis mercimonia q̃cũq; victualia nõ sunt phibita eis ꝺeferri: nisi i dispẽdiuꝫ xpianoꝝ fieret. puta q̃ timentes ꝺ guerra muniũt se: vl vt inuadãt xpianos. Tenet tñ Inno. & Hosti. in. c. significauit. ꝺe iudeis. q̃ p redimẽdis captiuis tpe guerre arma etiã sine pena excõicatõnis possunt ꝺeferri qꝺ ante factũ nõ tenerẽ. sed bene post factũ. ꝺe alijs ꝺo mercimonijs nõ est dubiũ inter docto. ꝓpter pꝺictũ. c. significauit. q̃ p redemptõne captiuoꝝ possunt ꝺeferri etiã tpe guerre.

5 ¶Quid si tpe pacis ꝺeferãt arma. & alia phibita. ñ tñ ea intentõe vt impugnent xpianos? R. q̃ nihilomin9 ligant si sunt talia q̃bꝫ pñt impugnari ſm glo. Joh. an. & do. An. ac Pa. i ꝺ. c. ita q̃ũꝺã. Quiꝺã tñ tenẽt q̃ nõ ligant nisi ea intentõe ꝺeferãt vt xpiani impugnent vl ne pñt infideles impugnari. & ꝺoctores satis hec opinio cũ tex. in ꝺ. c. ita q̃ꝛundã. licet ꝓma opinio sit tutior. maxime ante factũ.

6 ¶Utẽ ꝺeferẽtes phibita ifidelibꝫ & penitẽtibꝫ postea ea ꝛportãtes & ñ dimittẽtes ifidelibꝫ ligent? R. q̃ ñ. q̃ ꝛba cũ effectu sunt accipiẽda. Idẽ ꝺic ꝺ ꝺeferẽtibꝫ arma ꝓ sui tuitõe ad trasfidelium q̃ ñ ligãt: nisi postea ea ipis venderẽt. q̃ sic ligant. Si aũt statiꝫ vẽdita recuparent nihilomin9 ligarent. Idẽ ꝺic ꝺe pmutatõe.

7 ¶Mñ ꝺicit tps guerre? R. q̃ ꝺicit q̃ñ aliquis ꝓnceps xpianus autoritate ꝓncipis. vl papa facit cũ eis bellũ q̃ ad illũ ꝺñm. puta Soldanũ vel Turcũ nõ quo ad alios ꝺños infideles nisi essent tali in subsidiũ.

8 ¶Aduerteꝺ q̃ licet Nicola9 Bonifaci9 & Clemẽs mlti9 ligauerit circa pꝺicta tñ q̃ hodie vacãt ꝑtrãseo. solũmodo remanẽt excõicati exercẽtes regimẽ i galeis aut nauibꝫ ifideliũ i c. ita q̃ꝛundã. ſz nõ est papalis ſz ordinari9 poterit absoluere. Uerũ est q̃ tã isti q̃s supscripti ñ ꝺebẽt absolui nisi q̃cq̃ꝺ acq̃sierint ex tali cõmertio dãnato expendãt in subsidiũ xpianoꝝ & vltra tantundẽ ꝺe suo si possunt.

9 ¶Quid ꝺ dãtibꝫ cordã l'anchorã & hmõi vt possint negociari cũ ifidelibꝫ tpe pacis? R. q̃ req̃rit licẽtia aplica. q̃ ꝑ talia pñt xpiani ipugri

10 ¶Utẽ ꝛportãtes clauos puos & cultellos ꝓ pane icidẽdo sunt excõicati? R. q̃ ñ. q̃ ñ cõphendunt sb noie armoꝝ l'ferri vl'alioꝝ q̃ phibitoꝝ

¶Utẽ portantes ferꝝ arma: & alia phibita ꝺ vna terra saracenoꝝ ad aliã. vl saracenos cum armis suis. vt puta ꝺe marica in alexandriam sunt excõicati? R. q̃ nõ. nisi ꝺ fiat in ꝺispendium xpianoꝝ. sicut ꝺeclarauit Greg. ipe in ea trauaganti q̃ incipit. postulastis.

Casus xxij. est ꝺra impẽdiẽtes seu inuadẽtes victualia vl alia ad vsum ro. curie necessaria adducẽtes siue ad ipaz adducant vl ꝺeferant impẽdiẽtes aut pturbãtes & ꝺra ꝺefensores talia facientũ.

Casus xxiij. est ꝺra omes q̃ illos q̃ ad sedẽ apostolicã venũt et recedũt ab eadẽ temeritate ꝓpria capiũt spoliant & detinẽt: aut ex ꝓposito ꝺeliberato verberare mutilare vl interficere pſumũt. & ꝺra omes q̃ talia fieri faciũt vl mandant.

Casus xxiiij. est cõtra illos q̃ iurisdictionẽ ordinariã vel ꝺelegatã nõ habẽtes morãtes i eadẽ curia temeritate ꝓpria capiũt spoliãt & detinẽt. aut ex ꝓposito ꝺeliberato verberare mutilare vl interficere pſumunt. & q̃ talia fieri faciũt seu mandant.

Casus xxv. est ꝺ oẽs illos q̃ ꝑ se vl ꝑ aliũ seu alias q̃scũq; ꝓnas secl'ares vl ecclĩasticas ad romanã curiã sup eoꝝ causis & negocijs recurrẽtes. Illaq; ea ꝓ seqntes aut ꝓcurãtes vl ꝓcuratores ipoꝝ vel aduocatos seu iudices sup ꝺictis causis aputatos occasiõe causaꝝ vl negocioꝝ hmõi vexerãt mutilãt vl occidũt: aut bonis spoliant. & ꝺ dantes auxiliũ ꝯsiliũ vl'fauorẽ in pꝺictis.

Casus xxvi. ẽ ꝺ oẽs illos q̃ ne pareatur lr̃is aut mãdat̃ aplicis et legatoꝝ & nũcioꝝ: & iudicũ: delegatoꝝ eoꝝꝺẽ gr̃az vl iusticiã ꝯcernẽtibꝫ: decretis q̃ sup eis & re iudicata seu ꝓcessibꝫ executorialibꝫ nõ habito pr̃ eoꝝ beneplacito & assensu: ne vel tellationes & notarij sup hmõi lr̃is & ꝓcessibꝫ executorialibꝫ instrumẽta seu acta ꝯficere: aut cõfecta pti cui9 interest tradere sub grauissimis penis phibere: statuere seu mãdare pſumũt. & ꝺra ꝺantes auxiliũ ꝯsiliũ vel fauorẽ.

Casus xxvij. est ꝺra oẽs q̃ se ab obꝺictia ro. pontifici ꝓtinaciter subtrahere vl q̃uolibet recedere pſumũt. & ꝺra ꝺantes auxiliũ ꝯsiliũ vl'fauorẽ pꝺictis.

Casus xxviij. est ꝺra oẽs qui iurisdictionẽ ad ecclĩasticas ꝓnas ꝓtinentẽ vsurpãt ꝑ se vel ꝑ aliũ: seu alios

directe vel indirecte: aut i eisdē ꝯsiliū auxiliū vel fauorē pstare nō verent.

Casus xxix. ēē oēs mutilantes: vulnerātes: iterficiētes: seu capiētes ⁊ detinētes: seu dēpdātes romipetas ⁊ pegrinos ad vbē cā pegrinatōis ⁊ reuotōis accedētes ⁊ ea morātes vl' recedētes ab ipa cū oibꝫ his dantibꝫ ꝯsiliū auxiliū vel fauorē.

Casus xxx. ēē oēs illos q̄ p se vl' per aliū directe vl' indirecte ſb q̄cūq; titulo vl' coloze occupāt: detinēt vel hostiliter discurrūt seu inuadūt in totū seu in partez ⁊ iura ad romanā eccleſiā ſpectantia cū adherentibꝫ fautoribꝫ ⁊ defensoribꝫ eoꝝ seu dātibꝫ auxiliū ꝯsiliū vel fauorē in eisdem.

Casus xxxi. ēē q̄scūq; pſumētes absoluere quēlibet p dictū pceſſū excōicatū: nisi i articlo mortis pstita prius ꝺ sufficienti cautōe etiā ptextu cuiuscūq; priuilegii ꝺcessionis aplice nō facientis plenā ⁊ expſſam de pdicta phibitōe mentōez. nec absoluendus plures alios casus poſuerit qs in nll'a cōcessione volebat intelligi nisi ſpēaliter exprimerent. Ñ Sixt⁹ quart⁹ solūmodo ad pdictos supza expressos se restrinxit. ⁊ ideo casus ¶ Pauli in dicto pceſſu omitto.

¶ Aduerte etiā q̄ pfat⁹ sixt⁹ i extrauagāti q̄ incipit. Et si dñici gre. excōicat oēs absolutētes a q̄cūq; pdictaꝝ excōicationū p pceſſū factarū. vl' dispēsantes in voto vltramarino: scōꝝ Petri ⁊ Pauli: sancti Jacobi: ⁊ castitatē ex q̄cūq; ꝺcessione ab ipo Sixto habita. nisi ꝺ. extrauagāti de vbo ad vbū in ipa ꝺcessione fiat mētio. Et bene aduertant ꝺfessores q̄ ad illos q̄ ꝺfessionalia habuerūt ab ipo. exceptis illis ꝺfessionalibꝫ que data fuerūt tpe cruciate mihi cōmiſſe. qz q̄ ad illa nō valet dicta extra uagās. ſicut patet i bulla pdicte cruciate. Et

2 ¶ Sūt ⁊ alij casus p extrauagātes i q̄bꝫ sn̄ia excōicatōis infligit ipo facto ⁊ ñ pt i pendi absolutio nisi p sedē aplicaz. Et qz mlte sunt reuocate aliqne nō sunt in vsu. solūmodo ponā q̄ cōmuniter habent in vsu. ⁊ sunt seq̄ntes vſq; ad Excōmunicatio. vi.

Casus xxxij. est ſb Rica. de sepul. ⁊ Bonifacij. viij. vbi excōicantur oēs exēterātes vl' in fruſta incidētes. aut i ag̃s coq̄ntes vt carnē ab ossibꝫ euellāt coꝝpa defunctoꝝ. vt alibi tumulāda deferāt. vbi notq; ad incurrēdū pdictā pnā optet tria ꝺcurrāt. Primū q̄ ille mortuus circa cuiꝰ cadauer volūt facere pdicta. sit mortuꝰ in terra. vbi viget cultꝰ xp̄ianꝰ. qz si essꝫ mortuꝰ i terra infidelium ñ caderēt in pnā faciēdo pdicta. Scōm q̄ pdicta faciāt cadauer mortuo. Terciū q̄ faciant ais vt alibi tumulādū deferāt. qz si facerent ex odio vl' ppt cyrurgiā ñ incideret i pnā pdictā.

Casus xxxij. ponit de regl'aribꝫ. vbi Martin⁹ excōicat oēs religiosos mēdicātes euntes ad ordines seu monasteria nō mēdicantiū. vt ibi sint frēs. etiā ſb p textu cuiuſuis licētie etiā aplice general'. Itez ſcdo excōicat ipos recipiētes. Sꝫ hec pna ñ extendit ad euntes ad ordinē carthusiensiū.

Casus xxxiij. ponit de simonia. vbi Paul⁹ scdꝰ excōicat oēs q̄cūq; dignitate pditos. q̄ q̄uolibet dādo vel recipiēdo simoniā cōmiſerint: aut q̄ fuerint mediatores. vt ipa fiat i ordine vel beneficio.

Casus xxxv. est ſb Rica de sen. excō. de q̄ Jo. an. i. c. nemo. ꝺ simo. facit mētionē ꝺ dātes aliq̄d p gra obtinenda apō sedē aplicaz. quā ptās eo. qz reuocata ē pcle. v. vt dicit Joh̄. cal. ⁊ recitat Jo. ꝺ lig. ibi ꝺ

Casus xxxvi. ponit ſb Rica. ꝺ pnile. vbi excōicant q̄ libellos famosos aut canthilenas vl' rithmos faciunt. de tinēt. vl' publicāt i infamiā stat⁹ ordinū minoꝝ ⁊ pdicatoꝝ ⁊ est Alex. q̄rti. q̄ incipit Ex alio.

Casus xxxvij. ē in dicta extrauagāti. vbi excōicant pdicātes docētes vl' defensantes. q̄ pfatoꝝ ordinū fratres ñ sunt i statu pfectōis. ⁊ q̄ nō licet eis de elemosinis viuere. Aut q̄ non possunt pdicare siue ꝺfessiones audire de licētia Ro. pon. seu aliorꝝ platoꝝ ordinarioꝝ. sine ꝺsensu curatoꝝ.

Casus xxxviij. ē ibidē ꝺ faciētes violentiā dānabilē i locꝫ pdictoꝝ ordinū. ⁊ tā istis q̄ dicti. i. xxxvi. ⁊ xxxvij. casu pcedēti nō pñt absolui nisi a sede aplica. aut a ꝺfuatoribꝫ dictoꝝ ordinū. ptq; i arclo mortis.

Casus xxxix. est ꝺ oēs intrātes mōasteria sctē Clare. ⁊ ordinis pdicatoꝝ q̄ ipo facto sunt excōicati si intrant. p terq; in casibꝫ p eoꝝ regulā ⁊ statuta ꝺcessis.

Excōmunicatio

vi. ꝺ casibꝫ excōicationū q̄ reſuant i iure epi solū q̄ sūt duo. Primꝰ ē i. c. puenit. e. ti. ꝺ q̄ dic vt. s. Excōicatio. v. casu. i. §. xxxviij. Scōs casus ē i cle. cū ex eo. eo. ti. ꝺ frēs mino

res recipiẽtes ad diuina tpe interdicti fratres tercij ordinis. Sz qz hodie vacat p priuilegium dñi Sixti quarti. ideo pretrãseo.

Excõmunicatio

vij. ꝺ casibꝫ excõicationũ nõ refutis a iure alicui. z a qbꝫ pt absolueri ql̃bet ordinarij. vt patz. s. Absolutõ. i. §. ij

Casus primꝰ est in. c. administratores. xxiij. q. v. vbi excõicant oẽs ꝓncipes z officiales qui tercio admoniti ab epis vl̃ eccl̃iasticis platis recusant eis facere iustitiã sup ꝺoꝝ causis.

Casus ij. est in. c. licet. de elec. vbi excõmunicat ille q̃ electꝰ a pautioribꝫ q̃z a duabꝫ ptibꝫ cardinaliũ i summũ pontificẽ: assentit electõi de sẽ facte. Scõo excõmunicant oẽs q̃ talẽ recipiũt p papa.

Casus iij. est i. c. q̃m. de offi. ord. ꝺ illũ q̃ se igerit i eccl̃ia i q̃ ẽ epꝰ se p epõ gerẽs: sine ꝺsensu illiꝰ epi.

Casus iiij. est in. c. i. ꝺ loca. vbi excõmunicant magistri z scholares bononie ꝺducẽtes hospitia domoꝝ alioꝝ mgr̃oꝝ z scholariũ in lesionẽ: vel impedimentũ inhabitantiũ: nisi prius tps ꝺuctõis sit elapsus: vl̃ nisi de ꝺsensu ipoꝝ magistroꝝ vl̃ scholariũ inquilinoꝝ. Et no. q̃ noie mgr̃oꝝ veniunt doctores. sz noie scholariũ nõ veniũt existentes in studijs p scholaribꝫ. vt sunt cartarij z scriptores fm Joh̃. an. z Sof. q̃uis pdicti gaudeãt priuilegio scholariũ. vt no. in auten. habita. C. ne filius p patre. z h̃ tene. q̃uis Inno. z Lau. teneãt q̃ etiã liganť.

¶ Utr̃ locatores liganť pfata pena: R. glo. in ꝺ. c. i. tenet q̃ nõ. Bar. in. l. fi. C. de acceptila. z in multis alijs locis. z Se. in. c. ij. de ꝺfes. li. vi. z in. c. cupientes. de elec. lib. vi. tenet q̃ liganť: sz tu dic fm Pa. in ꝺ. c. i. q̃ vbi p se esset eadẽ rõ i correlatiuis sic esset vera secũda opinio. sz in casu nr̃o nõ est eadẽ ratio. z iõ est verior opio glo. qz locator certat de dãno vitãdo. sz ꝺductor certat de lucro vel cõmodo. z in odiũ aliorũ aliq̃n. facit. c. sup eo. de vsur. vbi pena nõ extenditur ad mutuo accipientẽ. qz nõ est eadẽ ratio. z cle. i. de ꝺsan. z affi. Idẽ dic in statuto qꝺ imponit penã vendenti frumentũ q̃ nõ extendat ad ementez. facit qꝺ dico. ff. lex. §. vi. z j. pena. §. v. posset tñ locator incurrere pdictã penã ex participatõe. Nã ꝺductor ipam incurrit tractãdo de ꝺductõe. z ideo si post tractatũ in alio tempore venit ad locationem erit locator excõmunicat̃ p. c. nup. eo. ti.

¶ Utr̃ debeãt pdicti expectare tps finitũ locõis: R. Joh̃. an. tenet q̃ nõ: sz solũ tps conductõis fiẽde. sz Pa. tenet q̃ tutꝰ est expectare z videt magis ꝺuenire tex. ꝺ. c. pmi.

¶ Utr̃ ista excõicatio sit tm̃ localis: R. cõiter z tenet q̃ sic. sz Host̃ic. tenet q̃ sit generalis ad oĩa studia q̃ sunt sb dominio papę. z glo. in l. ne cui. C. locati. z istud est tutꝰ p glosꝰ in verbo doctoribꝫ z scholaribꝫ nomine cõprehendunt etiã alibi existentes.

Casus v. est i. c. nõ miñ. licet. c. ad uersus. ꝺ imu. eccl̃iasticos. lo excõicant p̃mo oẽs officiales laici q̃ucũq; loq̃ angarias. z exactões indebitas eccl̃iasticis plonis imponunt. Scõo excõicant pdicti q̃ iurisdictionẽ platoꝝ z auctoritatẽ quã habẽt i suis hoibꝫ euacuãt. Nã si ille q̃z alij p̃mi si moniti cõpetẽter nõ desistãt ipso facto tã ipi q̃z fautores coꝝ sunt excõmunicati nec debẽt absolui donec satisfecerint cõpetenter. Tercio excõicant successores pdictoꝝ officialiũ nisi infra mẽsem excessum suoꝝ predecessoꝝ purgauerint z satisfecerint.

¶ Pro q̃z intelligẽtia cadit dũ fm Pa. in ꝺ. c. aduersus. q̃ successor nõ est excõicat̃ ipso facto. nisi pdecessor reliq̃rit pretextu officij ad cõmodũ ipius officij vl̃ vniuersitatis. sec̃ si relinq̃t ad cõmodũ pprium. vl̃ ad libidinẽ suã satisfaciendã. nã tũc ipe reꝰ solꝰ tenet. z ipe vel ei⁹ hered̃ueniunt debent iuxta illud qꝺ legit z no. in l. i. z ij. ff. ad. l. iul̃. repe. in. c. i. de solu.

¶ Queritur an pfatꝰ official' teneat satisfacere de suo: etiã si nihil habuit si cõitas i cuꝰ vtilitatẽ est versum extorsũ non vult satisfacere: R. fm Pa. in ꝺ. c. aduersus. q̃ sic p argumentum pdicti. c. z p no. q̃ Innoc. in. c. sicut dignũ. de homi. aduerte tñ fm Sof. q̃ cõitas i cuꝰ vtilitatẽ est ꝺfluxꝰ si ẽ effecta locupletior: tenet̃ latisfacere. facit. l. iulianꝰ. ff. de act. emp.

¶ Sz pone q̃ official' seu rector ñ ꝺsentit. sz ipse tit q̃tũ potuit. nũq̃d tenet ad restitutõem si dimisit officiũ: R. sz Inno. i. c. nouerit. ꝺsendent sequi cõiter docto.

¶ Quid de successore q̃ nõ negligit inducere vniuersitatẽ vt satisfaciat. sz eã inducit p̃sse z tñ nihil facit. R. q̃ tenet dimittere officium vt sic cõitas cogat ex necessitate officialis satisfacere. z h̃ est tutꝰ fm cõmuniter docto.

¶ Utr̃ dantes ꝺsiliũ pdictis siue oĩbꝫ sibi talis vniuersitatis teneant̃: R. fm Pa. in ꝺ. c. aduersus. q̃ si tenderunt ꝺsilia ad hec grauamina inferẽda. z moniti non reuocauerunt

indubie sunt excõicati. vt i d.c.aduersus.z in c.nouerit.d sen.excõ.z tenet q libet ipoz insolidũ ad satisfaciẽdũ fm Inno.in d.c.sicut dignũ. Si vo tacuerũt ita q nõ oluerũt nec p:nec otra.tũc dic q inuoluunt pena z pecca/to cũ his q exisse osenserũt.vt no.Inno.in.c. l.de his q fiũt a maio.par.capi.de quo vide.s ñ na.Inno.in d.c.nouerit recitat opiniones cõ sentire.§.q. Si aũt exisse otradixerũt.sz ñ dimiserũt officiũ:an inuoluant pecato z pe/ficiũ nõ teneant p no.p Inno.in d.c.i.nisi es/sent tales q ex cessatõe osiliatois inducerent cõmunitatẽ ad desistendũ.

6 ¶Utz pdicta pena habeat locũ i q cunq; suc/cessoze official' excõicati ppter qd cũq; delictũ. R.fm Inno.q nõ.sz solũ habet locũ in succes/soze excõicati ex causis pdictis.vel aliter qua/litercũq; ppter libertatẽ eccl'ie violatã.vel nisi fm Hosti.succesoz foueret factũ dãnatũ.p/ pter qd pdecesoz fuit excõicat⁹.puta q; tenet clericũ positũ in carcere a pdecesoze suo:vl'q̃d simile facit.c.si ocubine.de sen.excõ.

7 ¶Utz iudex secular' cõpellẽs clericũ vel etiã secularẽ psonam q alias est d foro eccl'iastico. etiã sine districtõe psone sit excõicat⁹:R.fm Pa.in d.c.aduersus.q si monit⁹ nõ desistat excõicat⁹ est ipo facto:q; turbat iurisdictionez eccl'iasticã.vt est tex.in d.c.nõ minus.z tenet Hosti.z Joh.an.hodie aũt p pcessum curie sunt excõmunicati excõmunicatõne papali. vt supza Excõmunicatio.v.casu.xxvij.

8 ¶Sz q sunt psone q non pñt iudicari a secu/lari iudice:R.q sũt. Primo oẽs illi q gaudẽt priuilegio canonis.si qs suadẽte.de q̃bz dixi.s. Excõicatio.v.casu.i.exceptis clericis oiugat'. de q̃bz dic vt.s. Clerici vlti.§.pe. Secdo sunt oẽs psone astricte ppetuo fuitio eccl'ie vl'pdi/ctis q gaudẽt priuilegio pdicto.si qs suadente. vt no.Pa.in.c.null⁹.de fo.cõpe.z Fede.facit c.l.p exceptoez.de priuil.lib.vi.in q̃bz ppetuo. Sec⁹ si non sunt ppetuo oblati. Et sic limita glo.in.c.clericũ.xi.q.i. Tercio sunt oẽs de fa/milia epi fm cõmunẽ opinionẽ.vt no.Pa.i d.c.null⁹. Quarto vxor clerici q defert tonsu/ram z habitũ.z nõ est bigam⁹.tex.est i.l.fi. C.d incol. Mlieres inãt tex.honoze marito; cin gim⁹ z genere nobilitam⁹:z foz ex eo; psona statuim⁹.hec ibi. Quinto rectores hospitalũ um pioz si sunt ppetuo obligati fm eundem Pa.in d.c.null⁹.alias nõ. Sexto frẽs tercij ordinis beati Frãcisci.z sozores fm Bar.in.l. ff.de pe.z.l.semp.ff.de iure imu.z do. An.in d.c.null⁹.z hodie nõ est dubium.vt patet ex

priuilegio dñi Sixti quarti.qd dicit bulla aurea. Jesuate aut heremite fm cõmunẽ opi/nionẽ nõ pertinẽt ad fozũ eccl'iasticũ.q; cras possunt esse seculares.

Casus vi.est in.c.nõ magno.ne cle. vl'mo.otra qscũq; religiosos tacite vl' exisse pfessos:audientes leges vl' phi/sicã.nisi infra spaciũ duoz mẽsiũ ad claustrũ redierint. Adde qd dicã infra casu.xxvij.

Casus vij.est in.c.si.ne cle.vel mo. vbi excõmunicatio otra reli/giosos d q in pcedenti casu extendit ad archi/diaconos decanos plebanos ppositos canto/res z alios clericos psonatũ habẽtes.z omes sacerdotes.nisi infra spaciũ duoz mensiũ de/stiterint audire leges vel phisicã. Pro cui⁹ ca/sus z pcedentis declaratione

¶Querit q̃ incipiũt currere pdicti duo mẽ/ses:R.fm Pa.in dictis capitulis.q quo ad religiosos incipiũt a die exit⁹ monasterij.vt pdictas sciẽtias audirent. In decanis vero et alijs de quib in septimo casu incipiunt fm Pa.a die exit⁹ ppzioz lariũ cũ effectu auditi/onis pfatarz scientiarz. 1

¶Quid si ñ exeũt ppos lares:nec religiosi mo/nasteria.sz in domib ppzijs aut monasterijs audiũt sciẽtias pdictas:R.fm Pa.i d.c.si.et est cõmunioz opinio q nõ erũt excõicati.z sic tenet quis quidã teneat q nihilominus sunt excõmunicati. 2

¶Utrũ religiosi q exeunt monasteria ex aliq̃ alia rõnabili causa.z sic audiũt pdictas scien/tias ligent pena pdicta:R.fm Pa.i d.c.si.q ñ.qz vt ligent dicta pena requirit vt exeat mõa/steriũ.z scdo vt exeat ista intentõe.s.studendi i pdictis sciẽtijs.z tercio q stent p duos mẽses extra monasteriũ.siue audiãt siue nõ. Ex quo patet q si exiret extra monasteriũ ex aliq̃ rõna/bili causa ñ vt audiret pdictas sciẽtias.z ex ta/li rõnabili cã pseueraũs extra monasteriũ vltra duos mẽses interim audiret pdictas sciẽtias ñ esset excõicat⁹.sec⁹ si solũ staret z principal' extra monasteriũ vt audiret.qz tũc tps duoz mẽsiũ incipet a die cessatois causę ppter quã exiuit z dispõnis standi extra vt audiat. 3

¶Quid si religiosus exiuit vt audirz pdictas sciẽtias:postea mutato ppposito audit theolo/giã:R.Inno.tenet q nihilomin⁹ ligat. Sz Pa.in d.c.si.tenet q nõ est necesse vt reuertat ad monasteriũ:nec incurrit penã:sz cauti⁹ est vt faciat q abbas significet ei q studeat theo/logie:z sic censet reuersus ad claustrz.z h erit magis tutũ. 4

5 ¶Utr religiosus legẽs ꝑdictas sciẽtias i suo monasterio ligẽt ꝑdicta pẽnaꝫ R. mihi placet opinio ꝓa. in d. c. fi. q nõ ligat nec sil' rca/ ni ⁊ alij. de quib⁹ in. vij. casu.

6 ¶Sz nunq̃d peccãt ꝑfati studẽtes in camera ꝓpria vl' monasterio in legib⁹ R. ꝓa. in d. c. fi. q nõ. si h̃ faciũt ad sinẽ intelligẽdi mel⁹ ca nones. sec⁹ si principaliter studerent ꝓpter ipam sciẽtiã ciuilẽ. Idẽ dic de ꝑdictis tenenti/ bus libros ꝑdicte sciẽtie.

Casus vij. est in. c. cleric⁹. ne cle. vel mo. vbi excõicanꝫ oĩes sacer dotes q̃ post monitionẽ officiũ vicecomitis: aut ꝓpositi seculares habuerũt. ⁊ cõiter doc. in d. c. cleric⁹ dicũt comphendi nõe sacerdo tũ oĩes existẽtes in sacris. Et sic tene.

Casus ix. est in. c. i. de sciſma. vbi ex/ cõmunicanꝫ oẽs innitentes ordinatõib⁹ vel alienatõib⁹ factis a scismati cis. de q̃ vide scisma. §. ij. ⁊. iij.

Casus x. est in. c. excõi. d rapto. vbi excõicanꝫ oĩes q̃ ꝓpianos naufragiũ patientes dãnata cupiditate spoli ant rebꝫ suis: nisi ablata restituãt q̃ꝫ primũ po terũt. sm ꝓa. in d. c. ⁊ videt etiã tenere ste glo. ibidẽ. ⁊ est tuti⁹. sm aũt Joh. an. req̃rit moni tio vt restituãt. aliter ante monitionẽ nõ erũt excõicati. Sz nõ placet.

Casus xi. est in. c. ad falsariorꝫ de cri mine falsi. de q̃ habes. s. Ex cõmunicatio. v. casu. iij.

Casus xij. est in. c. nouerit fraterni/ tas tua. d sen. excõ. vbi excõ municanꝫ ꝓio oẽs illi q̃ statuta edita ⁊ ꝯsue tudines introductas ꝑ eccl'ie libertatẽ fecerit ſuari. Scdo excõicanꝫ oẽs q̃ eadẽ statuta nõ fecerint ꝛeleri q̃ꝫ primuz sciuerint. Od limito vez si habẽt ptãtez ꝛelendi. Tercio excõicanꝫ statuariꝫ ꝑdicti. Quarto scriptores ꝑdictoꝝ statutoꝝ. Quito ptãtes ꝯsules rectores ⁊ ꝯsi/ liariꝫ locoꝝ. vbi ꝑdicta statuta edita fuerint. Sexto q̃cũq̃z iudicãt sm ꝑdicta statuta. Se ptimo q̃ iudicata redigũt in publicã formã.

1 ¶Quid dz ꝑ eccl'iasticã libtatẽ' R. sm ꝓa. i d. c. nouerit. q ẽ oĩe illd qd̃ statuit ꝑ priuile giũ datũ vniũsali eccl'ie a ꝛeo. Ut illud. Od/ cũq̃z ligauerit sup terrã. xxiij. q. i. vl' a papa. vt puta q ad pias cãs legata valeãt cozam duo b⁹ testib⁹ ⁊ hmõi. vl' ab impatoze. vt ꝓbi gra q null⁹ iudicet clicos ⁊ eccl'iasticas psonas: ni si eoꝝ plat⁹ ⁊ silia. sec⁹ si tale statutũ essz ꝑ pui legiũ datũ alicui ꝑticulari eccl'ie. q ñ essent ex cõicati sm cõiter doc. Addẽ tñ sm Bar. ten. cassa. C. d sa. san. ec. q statutũ q clerici ceren⁹ timidiozes: ⁊ laici audaciozes essz ꝓ libertatẽ eccl'iasticã. vt ꝓbi gra. si statutũ q q̃ pcutit clericũ soluat. x. q ꝓ laicũ. xx. ¶Sz q̃d si pnaꝫ i fine statutoꝝ q si cõtra libertatẽ eccl'ie habeant q nõ scripsi. sm ꝓa. in d. c. nouerit. ⁊ Bar. in d. auten. sa. q nõ sufficit ad euitandã excõicationẽ ctã: sz oportet q ꝛeleri faciãt.

¶Utr sciẽtes statuta: sz ignorates essz ꝛ tatẽ eccl'ie ligent' R. Inno. tenet q nõ ligant. Joh. de lig. tenet q nõ sunt audiẽdi. sz tu opinionẽ Inno. q est verior.

¶Utr ꝯsiliari⁹ aut officialis q̃ ñ ꝓsensit sz dixit talib⁹ statutꝫ fiendis. nec ea seruari fecit excõicatus si non dimisit officium. ꝑ Hoſtiẽ. in sum. ti. de sen. excõ. q sic. Sed ego dico sm q supra casu. v. §. v.

¶Oñ ligant supdicti' R. ꝓa. in d. c. nouerit q statuẽtes dictãtes scribẽtes. aut fuarelectio tes statiz ligãt. Officiales ꝛo ⁊ ꝯsiliarij qui ganꝫ qñ ea sciẽtes fuauerũt vl' vt fuarent q rã ꝛederũt. aut cũ possent ea ꝛeleri nõ fecerũt. aut officio nõ renũciauerũt. Intelligẽ q̃ tur dari eis aliq̃d tps ad ꝛelendũ vl' reuocan dũ. qz nõ incõtinẽti post sciẽtiã tenent currere ar. in l. ratũ. ⁊ in. l. dicim⁹. ff. de solu.

Casus sequẽtes vsq̃z ad casus ꝓxi/ mos in. vi. de retatiũ.

Casus xiij. est in. c. vbi periculũ. d elec cione vbi excõicanꝫ omnes ꝓlatos q̃ mittũt scripturã vl' nũciũ vl' secretos quinꝫ cardinalib⁹ vel alicui eoꝝ existẽtib⁹ in ꝯclaui ꝑ electõe papæ. vbi no. q missio ante lo cutio optet q sit secreta sm Archi. ⁊ Be. ibidẽ. aliꝫ nõ esset excõicat⁹. ppt qd̃ dicit Be. q q̃ to statutũ enũerat pl'a ꝓhibita ⁊ vltimo ꝓhibi to q̃litatẽ aliquã restrictiuã adiũgit: illa quã litas restringẽs refert ad oĩa numerata. Sic les cuiuscũq̃z dign itatꝫ aut ꝯditõis existãt q diligẽter nõ obseruãt: aut fraudẽ circa ea vel mittũt q̃ sibi ꝑcipiunt obfuanda ꝛ mors ꝑ tificꝫ moziẽtis in eoꝝ terra. vt habẽt id. c. vbi periculũ. qd̃ intellige sm Be. ibidẽ nisi ra les officiales impedirent ꝛe iure vl' ꝛe facto ad talia seruanda. qz sic nõ ligarent.

Casus xiiij. est in. c. sciãt cũcti. d ec. vbi excõicanꝫ oẽs q ꝓ leuid g alios spoliãdo seu alias iniuste plequãdo gra uare ꝑsumpserint i bñficijs seu alijs bonis in is clericos vel q̃slibet psonas eccl'iasticas aut

eoz ꝺ sanguineos. vl' eccl'ias mõasteria seu loca cetera ex eo ꝙ tales psone eccl'iastice ad ꝗs spectat electio noluerũt vel nolũt eligere eũ ꝑ ꝗ rogabant. Ano. fm Archiđ. ꝛ sequit Se. ibidẽ ꝙ ꝑ verbũ spoliãdo intelligit: siue auferant latenter siue vastẽt quocũqz modo: siue in uacãt imobilia siue rapiãt mobilia ꝑ vim et publice siue fraudẽ ꝑ dolũ.

1 ¶ Quer an pdicta pena habeat locum: si gra uant affines: R. fm Se. ibidẽ ꝙ nõ.

2 ¶ Usqz ad quẽ gradũ itelligunt isti ꝺsangui nei: R. fm Se. ibidẽ ꝙ vsqz ad. vij. gradũ.

3 ¶ Utr̃ hꝯ pena habeat locũ i psentatõe postulatione vel ꝺfirmatõe: R. fm glo. in ꝺ. c. ꝙ sic. dũmodo habeat fieri a clerico vl' psona eccl'ia stica. sec⁹ si patron⁹ esset laic⁹. Idẽ dicit Se. ibidẽ in fine. ꝛ postulãte. Ex ꝗ collige ꝙ cõstitutio penalis qtenꝰ ꝺcernit fauoze eccl'ie est extendẽda ad aliũ casum ꝗz expssuz. dũmodo casus ad quẽ fit extẽsio ꝺcernat fauoze eccl'ie.

4 ¶ Utr̃ mãdatar⁹ sit excõicat⁹: R. fm Pe. de anch. quẽ sequit Se. ibidẽ. ꝙ aut mãdatar⁹ scit q̃litatẽ facti. qz scit ẽ fieri in ꝺtemptũ eligere dẽtis. ꝛ tũc est excõicat⁹. ꝛ sic limita ꝛ itelligẽ glo. ibidẽ. Si ꝺo ignorat q̃litatem facti: tũc qz nõ facit in ꝺtemptũ canonis nõ erit excõicat⁹ facit. c. si ꝺo. ꝺ sen. ex. ꝛ placet hec opi. Jo. de Imo. ſz puniet aliena pena.

Casus xv. ẽ i. c. generali. de elec. vbi excõicant ꝑmo illi q̃ regalia ꝛ collectã q̃ fit noie regis vl' impatoris. seu regalia ꝺcessa eccl'ijs a rege aut custodiã seu guardiã sicut in eccl'ia Parmẽsi. vbi laici dẽnt custodire: donec eccl'ie sit puisuz vl' aduocat⁹ ꝺ defensioni titulũ. qđ idẽ est: qz ad uocat⁹ ꝺ defensoz i eccl'ijs mõasterijs: aut alijs pijs locis vacãtibz de nouo vsurpãdo bona ecclesiaz mõasterioz aut locoz ipoz occupare ꝑsumãt cuiuscũqz sint dignitatis. vbi no. fm Se. ibidẽ ꝙ duo requirunt vt sint excõicati. Primũ ꝙ pdicta iura ꝺ nouo vsurpẽt. ꝛ dicũtur ꝺ nouo si a. xl. annis citra fm Bar. p. c. fi. ꝺ ꝺsue. Scõm ꝙ ꝓtute illi⁹ vsurpatõis bona vacãtiũ pdictoz occupẽt. aliter ñ sũt excõicati. ꝛ addit Bar. ꝙ nõ solũ si. s. noiata iura: sed etiã qcũqz aliud ꝑ qđ occupent bona pdicta vsurpẽt. incidũt in penã pdictã. Secđo excõicant clerici pdictaz eccl'iaz monachi monasterioz. ꝛ psone certe locoz eozundẽ q̃ pdicta fieri ꝓcurãt. intellige fm Joh. an. si ꝓcurant ope: ꝺsilio: ꝑsuasione: aut cooperatõe.

Casus xvi. ẽ i. c. indẽnitatibz. de ele. vbi excõicant ꝺputati vl' vocati ad dirigẽdas moniales i electõibz. q̃ se ñ abstinẽt ab his ꝑ q̃ int eas sup faciẽdis electõnibz ipis oriri posset discordia vl' exorta nutriri. vbi dicit Se. ꝙ ñ euocat⁹ ad electõez vl' vocat⁹ ad alia q̃z ad dirigẽdã electõez ñ incurrit hãc penã. licet nutriat discordiã ꝛ nõ solũ ista pena habet locũ in electõibz monialiũ: ſz etiã in his q̃ nõ renunciãt ꝓpꝛijs. ſz viuũt sicut canonici seculares in secularibz ecclesijs.

Casus xvij. est in. c. hac ꝺstitutõe. de offi. ꝛdle. vbi excõicat q̃libet ꝑ curãs. vt ꝺseruatoz sibi dat⁹ se intromittat de alijs q̃z de manifestis iniurijs. de q̃ dic vt. s. cõseruatoz. §. i.

¶ Ast ꝛ alij⁹ casus in. c. cuz gẽtes. de offi. leg. de ẽ dic vt. j. legat⁹. §. vlti.

Casus xviij. est i. c. vnico ꝺ his q̃ vimet⁹ ve cã. vbi excõicant oẽs illi q̃ absolutõez vl' reuocatõez quãcũqz a sententia excõicatõis suspẽsionis vl' interdicti ꝓferint ꝑ vim. aut metũ. qđ itelligẽ fm glo. ꝛ Archiđ. ibidẽ. si absolutio seu reuocatio sit facta. qz si iudex noluisset absoluere seu reuocare nõ haberet locũ pdicta pena ꝛ si vis aut met⁹ sit illatus.

¶ Quid si sinia erat iniusta: R. q̃ nihilomin⁹ ligabunt pdicta pena: si ꝑ vim vel metũ obtinuerũt reuocatõez. ar. xi. q. iij. c. i. ꝛ siue faciat ꝑ se siue ꝑ aliũ. c. mlieres. de sen. excõ.

¶ Quid si obtineret tal' absolutio ꝑ vanũ metũ ꝺ q̃ timere ñ ꝛebebat: R. fm Bar. ibidẽ ꝛ Archi. q̃ ñ ligabũt. qz ꝓpe ñ appellat met⁹ tal' timoz. l. merũ. cũ. l. se. ꝛ l. ñ timoꝛẽ. ff. qđ met⁹ cã

¶ Utr̃ habeat locũ pdicta pena in absolutõe a minoꝛi excõmunicatõe sic obtenta: R. q̃ nõ ar. c. si quẽ. de sen. excõ.

Casus xix. est i. c. mlieres. ꝺ iudi. vbi excõicat q̃ fingit cãz vl' facit fraudẽ vt iudex ꝑsonaliter vadat ad mulierẽ ꝑ testimonio ipi⁹ capiẽdo. vbi dicit glo. q̃ iudex vt posset visitare dominã faciebat eaz nominare i testẽ si tñ iudex ñ iret ad eã licet fingat cã nõ incurreret ista pena fm Jo. an. ibiđ

Casus xx. est i. c. ad apl'ice. ꝺ re iudi. qđ qz vacat omitto.

Casus xxi. est in. c. ꝺsultissimo. de rec. nõ alie. vbi excõicant oẽs cõpellẽtes cuiuscũqz ꝺditõis sint ꝑlatos vl' ecclesiasticas ꝑsonas ad submittendũ ecclesiast. subijciẽdo bona imobilia vel supponendũ iura ecclesiaz laicis: vel recognoscẽdũ seu pfitẽduz se tenere ab illis tanqz a superioꝛibz. vel ad statuendum eos laycos tanqz patronos vel

aduocatos eccl'iaꝝ seu bonoꝝ ipaꝝ in ppetuũ seu ad nõ modicũ tps sine capituli ꝯsensu ꝛ licentia spẽali ap'lice sedis. vt no. fm glo. ibidẽ. q̃ vt incurrat̃ ista pena req̃rit̃. Primo q̃ sint bona imobilia vel iura q̃ in imobilibꝫ cõputãtur. Secdo q̃ supponant̃ tanq̃ sint sua vl' recognoscant̃ ab eis. Tercio q̃ nõ sit ad modicuꝫ tps. qz si fieret ad modicũ tps ex aliqua iusta causa cũ ꝯsensu capituli nõ incurreret hec pena. Quarto q̃ fiat sine ꝯsensu capituli ꝛ pape Secdo excõicant̃ oẽs laici q̃ ex licẽtia pape et ꝯsensu capituli ꝯtract⁹ inierũt de eccl'iasticis imobilibꝫ vel inient in futuꝫ si aliq̃d plusq̃ importat natura ꝯtractuũ ipoꝝ vl' pactũ i eis factũ vsurpauerũt vl' exegerũt si moniti legitime nõ restituãt ab hmõi vsurpatõe: restituẽdo etiã talit̃ vsurpata. vbi dicit Archi. q̃ si ẽ ꝯtract⁹ emphiteotic⁹ accipiãt qđ est a iure pmissũ ꝛ nõ vltra. Et sic dicũt alijs ꝯcribꝫ initis. Itez dicit q̃ ñ sufficit abstinere a tali vsurpatõe ad euitãdũ penã pdictã: nisi vsurpata restituant̃

Casus xxij. est in. c. vnico. de reli. do. vbi excõicant̃ nouũ ordines aut religionẽ inuenientes: vl' habitũ none religionis assumẽtes. intellige. s. vt cũ alijs simul viuãt. alias seoꝝsũ assumere ñ phibent̃ Secdo excõicant̃ oẽs frẽs mendicantiũ ordinuꝫ post ꝯciliũ lugdunẽse instituꝝ: q̃ aliq̃d in ppio hr̃enõ pñt ex eoꝝ regula: si aliquẽ recipiũt ad pfessionẽ: siue si domos vl' loca eoꝝ alienãt sine licentia sedis ap'lice spẽali. aut etiã fm Archiđ. si alienant bona mobilia. Excipiunt̃ ab ista pena frẽs minores ꝛ pdicatores ꝛ heremitaꝝ sancti Aug̃. ꝛ carmelitaꝝ. vt patet in đ. c. Concilij aũt pdictũ celebratũ fuit ab Jnnocẽtio. Anno dñi. Mccxv.

Casus xxiij. est in. c. q̃q̃. de cen. vbi excõicant̃ quicũq̃ p se vl' per alios suo noie vl' alieno ab eccl'ijs vl' eccl'iasticis psonis exigũt pedagia vl' guidagia p rebꝫ suis ppꝛijs qs referũt vl' referri faciũt nõ causa negociatõis. Jntellige si sunt psone singulares: q̃ hꝫ faciũt. Secꝰ si esset vniuersitas vel collegiũ qz nõ excõicant̃ hꝫ subijcit̃ eccl'iastico interdicto. Quid autez sit negociatio ppꝛie. vide. s. cleric⁹. ix. §. ij. hodie tñ papalis est vt s. dictũ est Excõicatio. v. casu. xix.

Casus xxiij. est in. c. clericis. de imu. eccle. Sed qz p cle. vnicã. e. ti. est reuocat⁹ pertrãseo.

Casus xxv. est in. c. qm̃. đ imu. eccle. vbi excõicant̃ oẽs q̃ ipetratores lr̃aꝝ ap'licaꝝ vel alios ad foꝝ eccl'iasticuꝫ recurrentes sup causis q̃ ad idẽ foꝝ de iure vel antiqua ꝯsuetudine ptinere noscũt cõpellis seu cõpelli pcurant. aut p se vel p aliũ impedi unt ne coram iudicibꝫ eccl'iasticis ꝛ legato aut ordinarijs possint iusticiã obtinere vl' querela đ dictis causis coram eis pponere iudices eccl'iasticos vel impetrantes aut litigãtes seu litigare volẽtes aut ppinquos ipoꝝ. seu res illoꝝ aut eccl'esiaꝝ suaꝝ etiã per captionẽ mobilũ ue alijs q̃buscũq̃ aggrauãt cũ dãbꝫ auxilio ꝯsilijs vl' fauoꝛẽ ad pdicta. nec tales rebꝫ abiudicati ui nisi pr⁹ integre latisfecerint tãiudici cuius iurisdictõez pturbauerũt q̃ pti pmittãt đ iuria dãni ꝛ expẽsis ꝛ interesse partim papalis est. vt patet. s. Excõicatio. v. casu. xxv.

Casus xxvi. est i. c. cos. de imu. eccle. vbi excõicant̃ oẽs seclãre potentes aut clericꝫ seu psonis eccl'iasticis q̃cunq; vetãt aut emãt aliq̃d ab eisdẽ. nec ipis bladum molãt. coquãt panẽ aut alia obsequia exhibere psumãt vbi no. fm Se. ibidẽ q̃ pdicta pena locũ habet solũ i illis q̃ habẽt dominiũ. ꝛ non in alijs ꝛ q̃ñ pdicta interdicũt suis subditꝫ. secꝰ si pdicta interdicũt nõ suis subditꝫ.

¶ Quid si fiat tale pceptũ vl' statutũ ne aliquis possit vẽdere vl' alienare nõ subditis vel illis q̃ nõ portãt onera cõmunia? R. fm Se. in đ. c. eos. q̃ nõ ligant̃ pdicta pena: qz nõ est ꝯ liberatẽ eccl'iasticã. ex q̃ nõ fit mẽtio de eccl'ijs vel ecclesiasticis psonis: nisi illud intelligeret de ipsis. vñ pt iudex eccl'iasticꝰ ipos cõpellere. vt declarẽt q̃ habeãt locũ q̃ ad laicos: nõ quo ad ecclesiasticas psonas.

Casus xxvij. est in. c. vt pticulosa ne cle. vl' mo. vbi excõicant̃ tres genera psonaꝝ. Primo oẽs religiosi racite vel exp̃sse pfessi aliquã religionẽ approbatã remere habitũ siue religionis dimittẽtes. vbi no. q̃ ad incurrẽdũ hãc penã duo req̃runt. Primũ q̃ dimittãt extra monasteriuꝫ egrediẽdo. q̃d intelligeret q̃ essent excõicati dimittẽdo monasterio existẽdo. sequerent̃ duo inconuenientia. Primo. q̃ tex. fingꝫ supflu⁹ dicẽdo ibi lis vel alibi. Sufficeret em dicere vbilibet q̃ esse nõ vebet. vl' dicit glo. in Rica. ff. qđ me. cã Secdo seq̃ret̃ q̃ religiosus dormiẽs sine habitu esset excõicatus. qz temere dimittit. ꝛ ita vidua. xx. q. i. ꝛ ꝯ. c. sanctimonialis. xxij. dist. ad hꝫ de vi. ꝛ ho. cle. c. fi. in fi. que iura volũt q̃ semp habitu vti debet. qđ esset valde amarum verbũ si ligarent̃ sine habitu dormiẽdo. q̃d̃ est credendũ fm Joh̃. an. in đ. c. vt pticulosi.

nouella. Et ideo dic q̃ oportet dimittãt habi
tũ vt sint in scholis vl̃ alibi extra monasteriũ:
q̃ sic euagãdi habẽt materiã. vt vult ratio d.
c.alias. ¶Quis dimittãt i monasterio nec extra
egrediunt̃ n̄ credo ligent̃. q̃ cessat rõ.l.s.mate
ria euagãdi. ¶Cõm qõ req̃rit̃ vt incurrat h̃c
pena ẽ vt dimittãt temere. s. sine ratõnabili cã
seu licita religioso. q̃ licet extra monasteriuz
appareãt sine habitu zeũ dimittãt. tñ si h̃c fa
ciũt ex cã licita religioso quã iplere nõ pñt cõ
modecũ habitu. puta ppt̃ balnea vl̃ piscatõ
nẽ licite fiendã nõ ligant̃ ppter verbũ temere
7 no. in glo. ibidẽ. 7 in. c. i. de sen. excõ. lib. vi.

1 ¶Sz q̃d si religiosus ꝺferat habitũ sz occul
te puta sõ vestibz laicalibz sine rõabili causa.
vi. 7 ho. cle. 7 glo. in cle. ij. eo. ti. vident̃ tenere
7 extra monasteriũ: ¶R. Jo. an. in d. c. de q̃. de
. ꝑ sit excõicat⁹. Pa. aũt in d. c. de⁹. tenet q̃ nõ
7 ego post factũ sit̃ teneo. q̃ ꝺstitutio pœnalis
nõ ꝺbet extẽdi ad casuz ñ habẽtẽ oĩmodaz
rationẽ. vt no. Joh. an. in regula odia. ꝺ reg.
iuꝛ. in. vi. in mercurialibz. licz ante factũ sit te
nenda opi. Joh. an. 7 glo.

2 ¶Quid si assumit habitũ alteri⁹ religiõis: ¶R.
q̃ mihi placet opi. He. ibidẽ q̃ nõ incurrit p̃
dictã pœnã. Et ita ꝺsuluit Lap. allegatõe. xxx
iij. Nec ob. verbũ sue religionis. q̃ vna ẽ re
ligio generaliter sumpta q̃ ad tria vota.

3 ¶Scꝺo excõicant̃ oes religiosi q̃ accedũt ad
quis studia frazz. intellige extra claustz. nisi a
suo plato cũ ꝺsilio maioꝛis ptis sui ꝺuent⁹. si
ꝺcundi ad studiũ licẽtia ꝑmitiuo sit ꝺcessa.

4 ¶Nunq̃d ligabit̃ abbas sine ꝑfata licẽtia va
dens: ¶R. He. ibidẽ q̃ nõ.

5 ¶Tercio excõicant̃ oes doct. siue mgr̃i q̃ reli
giosos habitu suo ꝺmisso leges vl̃ phisicam
docẽt vel in scholis suis ꝑsumũt retinere.

Casus xxviij. est i. c. quicũq̃z. ꝺ here.
vbi excõicant̃ oes q̃ ꝑsumpse
rint ecclĩastice sepulture tradere hereticos cre
dentes receptatoꝛes ꝺfensoꝛes vl̃ fautoꝛes eoꝛ
scientes: nec ꝺbẽt absolui nisi ꝓpriis manibus
publice extumulẽt hmõi coꝛpa dãnatoꝛz.

1 ¶Quid est tradere ecclesiastice sepulture: ¶R.
ꝑm Archi. q̃ est taliũ cadauera i cimiterio ec
cleie tumulare. vel etiã alibi ad modũ ꝛpia
re. xxiij. q. ij. q̃ diuina. 7. c. q̃sitũ.

2 ¶Qui autem dicant̃ fautoꝛes: receptatoꝛes 7
hmõi. vide. i. Hereticus.

Casus xxix. est in. c. vt inq̃sitõis. de
here. vbi excõicantur ptãtes
dñi tpales: rectoꝛes vl̃ eoꝛ officiales: seu bali
ui q̃ de crimie hereꝝ cognoscũt vl̃ iudicãt: siue
si captos ꝑ eodẽ crimie absqz eꝑoꝛ vl̃ inq̃sito
rũ licẽtia a carcere liberãt: vl̃ executõnez ꝑ hu
iusmodi crimie eis a diocesano vl̃ inq̃sitoꝛibz
in iunctã n̄ implẽt ꝓut ad eoꝛ spectat officiũ.
Itẽ si directe vl̃ indirecte ꝑsumunt sñiam dio
cesanoꝛ vl̃ inq̃sitoꝛ aut ꝓcessuz ipedire vel si
diocesano vl̃ inq̃sitoꝛibz ꝑsumpserint se oppo
nere i his q̃ ad ꝑfatũ fidei negociũ incũbunt
aut aliter impedire cũ oĩbz dantibz eis in pdi
ctis auxiliũ ꝺsiliũ vel fauoꝛẽ. Limitat tamen
¶Matthe⁹ ibidẽ vez si facit aio impediẽdi of
ficiũ. Nec⁹ si ipediret aio offendẽdi. q̃ est ini
mic⁹ su⁹. q̃ sic n̄ esset excõicat⁹. licet ipediret.

Casus xxx. est in. c. vnico. ꝺ scisma.
Et q̃ vacat hodie omitto.

Casus xxxi. est in. c. i. de homi. vbi ex
cõicant̃ oes q̃ p assassinos ali
quẽ interficiũt. de q̃ dic vt. s. Assassin⁹. §. i.

Casus xxxij. est in. c. i. de vsu. vbi ex
cõicant̃ oes ꝑsone singlares
ecclesiastice epis inferioꝛes q̃ vsurarijs alieni
genis ꝺcedũt domos ad fen⁹ exercendũ. de q̃
vide. i. Usura. ij. §. xiij.

¶Quis dicit oꝛiund⁹: ¶R. q̃ is q̃ oꝛtus est ibi 1
vl̃ in vico ciuitatis illi⁹. ff. ad munici. l. q̃ ex vi
co. vel etiã si pater ei⁹ inde oꝛiginẽ duxit. ff. e
ti. l. assumptio. §. fili⁹.

¶Quid si vsurari⁹ nõ sit de terra oꝛiund⁹. sed 2
de dñio sub cui⁹ est terra: ¶R. fm Lar. 7 Fran.
ibidẽ nõ habet locũ hec pœna.

¶In ꝑdicta pœna cõprehẽdat ꝺducẽtes iude 3
os: ¶R. Lar. in cle. i. de vsu. He. in. c. vsurarũ.
de vsu. in. vi. 7 Pau. 7 Bal. in quodã cõsilio.
q̃ incipit Inter iudeos. 7 Lau. 7 Rodol. in
suo tractatu ꝺ ꝺtractibz tenẽt q̃ sic. Et sic tene
licet aliq̃ teneãt ꝺtrarũ. vt. j. Usura. ij. §. xiij.

Casus xxxiij. est in. c. vnico de iniuꝛ.
vbi excõicant̃ ꝺcedentes rep
salias ꝺtra ꝑsonas ecclĩasticas vel eoꝛ bona.
vl̃ si generaliter ꝺcessas ptextu cuiusuis ꝺsue
tudinis ad easdẽ referũt seu extendũt nisi infra
mẽsem a die ꝺcessionis reuocent. Intellige si
sunt ꝑsone singulares. Itẽ no. fm Archi. ibi
dẽ q̃ ꝺcedere ptinet ad ꝺcedẽtes 7 extẽdere ad
eos q̃bz tales repsalie sunt ꝺcesse.

¶Quid si ante mensem ꝓcesserũt ad actũ: ¶R. 4
glo. 7 He. ibidẽ q̃ sunt excõicati. q̃ phibent
actũ 7 ꝓcipit reuocationẽ infra mensem.

Casus xxxiiij. est i. c. felicis. de pe. de q̃
hẽs. s. Excõicatio. v. casu. ix.

Casus sequẽtes vsq; ad casum. xlvi. sunt in clementinis.

Casus xxxv. est i cle. vnica. de seque. pos. vbi excõicant oẽs q̃ seq̃strationẽ q̃ debet fieri p ordinariũ loci de bñficio nõ possesso pacifice p trienniũ integr̃ post sniaz diffinitiuã ꝯ possessorẽ apud sedẽ apli. gaz dũtaxat in petitorio vl' possessorio ꝓmulgata ipedire. vel fructꝰ sequestratos q̃ supsunt oneribꝰ tenẽtis seq̃stratũ bñficiũ occupare ꝓsumpserint. a qua non absoluant nisi vsurpata restituãt et impedimentũ remoueãt.

1 ¶ Quid si sequester ꝯuertit fructꝰ in vtilitatẽ beneficij? R. glo. Pau. et Zen. q̃ non pt ꝓpter verbũ restituat.

Casus xxxvi. est in cle. i. de sepul. vbi excõicant oẽs q̃ interdicti tpe i casibꝰ nõ ꝯcessis a iure. vl' excõicatos publice. s. maiorẽ excõicatõe nõ minorẽ fm Innoc. in. c. sacris. de sepul. aut nõiatim interdictos. Intellige a diuinis et ꝓticipatõe sacramẽtoz fm Pau. qz interdicti a iurisdictõe vl' ab aliq̃ officio ñ ꝓsũãt sepultura: vl' vsurarios manifestos sciẽter sepelire ꝓsumũt in cimiteriis. nec debẽt absolui nisi ꝓꝰ satisfecerint illis quibꝰ iniuria facta ad arbitriũ diocesani.

1 ¶ Utr̃ ad incurrendũ pdictã pnã req̃rat q̃ locus sit bñdictꝰ? R. fm Lar. ibidẽ q̃ sic. qz nõ dicit cimiteriũ nisi ꝓ bñdictõez. ar. c. nemo. d. ꝯse. di. i. et ꝟ veriꝰ: licet aliq̃ teneãt ꝯtrariũ: q̃z opi. pt esse vera q̃n locꝰ diu haberet ꝓ benedicto licet in veritate nõ esset.

2 ¶ Quis dicit publice excõicatꝰ? R. fm glo. in c. exceptõez. de excep. q̃ si agit de pna incurrẽda respectu cõicantiũ ipsi excõicato intelligit si indextulit sniaz i loco vbi publice iudicare ꝯsueuit ꝓsentibꝰ officialibꝰ suis et pribꝰ. vl' altera absente ꝓ ꝯtumaciã. alias secꝰ. Sed glo. in d. cle. i. vult q̃ ex q̃litate fori et ex mltitudie astantiũ vl' paucitate dicat publicũ vel ñ publicũ. vñ fm eandẽ glo. sepeliens occulte excõmunicatũ. licet sciat nõ incidit i pnã. Pa. in d. c. exceptionẽ limitat ꝟ vez q̃n nõ esset excõmunicatꝰ fm modũ quẽ dicit glo. in d. c. exceptionẽ. aut si esset tñ sepelies ignorabat et magis placet. q̃ vero ad excõicatuz dicit publice excõmunicatꝰ exq̃ a iudice fuit excõicatꝰ. ipo ꝓsente vel ꝯtumaciter absente. licet nõ fuerit denunciatꝰ fm Pau. in d. c. excep.

3 ¶ Quis dicat nominatim interdictꝰ vl' excõmunicatꝰ. vide nominatim.

4 ¶ Quid si usurariꝰ manifestꝰ fecit cautionẽ? R. Lar. in d. cle. q̃ poterit sepeliri licite. et ita tenet glo. et Matheꝰ ibidẽ.

¶ Utr̃ hec pna ligat solũ humo vel tumulo imponẽtes an ꝯcomitates vl' portates seu ofᵉ ficiantes? R. Pau. tenet q̃ solũ tumulo imponẽtes. Ste. tenet q̃ oẽs etiã ꝯcomitates. Hic dicit casuz dubiũ. Ego credo nisi fiat fraudulenter q̃ solũ est excõicatꝰ imponẽs in tumulo cũ mãdantibꝰ et autoritatẽ ꝑstantibꝰ sim. cũ ꝑlatis dolose nõ ꝓhibẽtibꝰ: iz ꝓmittentibꝰ sepelire et officiantibꝰ fm morẽ sepulture.

Casus xxxvii. est i cle. i. de vsu. vbi cõmunicant omnes religiosi administratõez vt bñficia nõ habẽtes q̃ nos ualiũ aut alias decimas ecclĩs debitas et ad eos nõ spectãtes sibi appropriare ꝓsumũt. seu q̃ dãalibꝰ familiaz aut pastoz suoz vl' aliorũ etiã aialiũ imiscentiũ eoz gregibꝰ. aut q̃ dãalibꝰ q̃ in fraudẽ ecclĩaz emũt emptaq; vendi toribꝰ vl' alijs ab ipis tenẽda tradũt. seu q̃ decterris q̃s tradũt alijs excolẽdas decimas soluere ñ ꝓmittũt aut ꝓhibẽt. si post req̃sitõez ipsem vl' si de his q̃ ꝯ ꝓmissa usurpare vel recipe ꝓsumpserũt infra duos mẽses ecclĩs dãnificat; emẽdã ñ fecerint cõpetenter nec debite absolui nisi ante satisfactõez ꝺdigna fecerint. 1

¶ Quid de decimis debitis ꝓuato ex ꝓuilegio vl' feudo? R. glo. ibidẽ nõ esse locũ isti pene. 2

¶ Quid si pdicti licet nõ ꝓhibẽat aliꝭ ne ipsi nõ soluũt decimas cũ debãt? R. glo. ibidem. Pau. et Zen. q̃ nõ erũt excõicati. aliter pio essent ꝺditõis q̃s laici nõ soluẽtes decimas.

Casus xxxviii. est i cle. i. de sta. mo. vbi excõicant duo genera ꝑsonaz. Primo oẽs monachi et canonici regulares administrationẽ aliquã nõ habẽtes q̃ illi ne licẽtia speciali suoz ꝓlatoz se trãsferũt ad curias ꝓncipũ vt damnũ aliq̃d sibi ꝓcur̃, aut monasteriis inferant. Ubi no. fm glo. et Lar. ibidẽ q̃ ad incurrendũ hãc pnã duo req̃runt. Primo q̃ intrauerint curiã. quia ex solo egressu claustri ob hãc causam nõ ligarent. Secõdo q̃d req̃rit est vt causa dãnificãdi monasterij vl' ꝓlatũ curiã intrauerint. vñ licet damnum intulerint. vtputa q̃ pemituit eos. tñ ex hoc propter hãc causaz curiã intrauerũt ligant. licet tñ vero habere vl' nõ habere nõ puto ponderan dũ. vt dicit glo. ibidẽ. 1

¶ Quid est administratio? R. Lar. in d. cle. Pau. q̃ ꝓ administratõe debemꝰ intelligere ceptionẽ temporaliũ fructuũ nõ aũt spiritualium officioz. 2

¶ Itẽ q̃ro excõicant monachi q̃ sine licentia

obtẽta abbatum suoꝝ tenẽt arma intra septa monasterioꝝ.vt dicit Lar.q̃ septa est clausura monasterij quã nõ licet egredi nisi d̃ licẽtia.

3 ¶Quid si talis est abbas q̃ parit ꝯtumelias creatoꝝ.vl' iniungit monachis intolerabilia. vel eos psequit odio capitali: poterũt ne monachi sine licentia arma sumere si alijs remedijs nõ pñt sibi pꝛiderẽ.R.Lar.ibidẽ q̃ sine pdicta pena pñt assumere.xi.q.iij.c.Julianꝰ.

4 ¶Quid si tenẽt arma in aliq̃ monasterio nõ i suoꝝ.R.q̃ nõ erunt excõicati. Et no.q̃ noie armoꝝ intelligunt ea q̃ cõiter sunt ad inuadendũ vel defendendũ. Si vero essent talia q̃bꝫ possent vti vt armis vl' vt instrumentis.sicut baculꝰ lapis furcha ꝛ hmõi.tunc talia sumũt significatũ ab intentõe deferentis. Itẽ no.q̃ pati casus nõ habẽt locũ in aliꝫ monachis nisi in nigris.

Casus xxxix.est in cle.attendentes.de sta.mo.vbi excõicant impedientes visitatores monialiũ quarũcũqꝫ ꝛ etiaꝫ canonicaꝝ regulariũ in his q̃ ptinẽt ad officium visitatoꝝ earundẽ. Ubi no.fm Lar.ibi dẽ.q̃ ad incurrendũ pdictã penã optet. Primo q̃ impedimentũ effectualiter pstet. Secũdo q̃ admonitio vt desistãt sit eis facta p visitantẽ. Tercio q̃ monitio nõ pceda impedimẽtũ.alias nõ ligarent ista pena. Et dicit sufficere vnicã monitionẽ etiã generaliter factã. dũmodo fiat a visitante.

Casus xl.est i cle.i.de reli.do.vbi excõmunicant oẽs statũ bigbi naꝝ assumẽtes vl' assumptũ sectantes. Secũdo excõicant religiosi qui dictas bigbinas fouent in eoꝝ statu: seu vt assumãt dictũ bigbi manũ dant eis ꝯsiliũ fauoꝝẽ vl' auxiliũ directe vel indirecte.

Casus xli.est i cle.vnica.de ꝯsang.et affi.vbi excõicant oẽs sciẽter ꝯtrahẽtes matrimoniũ i gradibꝫ ꝯsanguinitatis vel affinitatis pbibitis. Itẽ secundo ꝯtrahentes cũ monialibꝫ. Itẽ tercio religiosi vel moniales aut clerici i sacris ꝯstituti ꝯtrahentes matrimoniũ cũ quibuscũqꝫ.

1 ¶Quid si ignoꝝauit qñ cõtraxit.sz postea sciuit gradũ pbitũ:R.cũ glo.ꝛ Lar.in d.cle. q̃ nõ ligat ista pena.nisi ꝯtrahat de nouo q̃tũcũqꝫ cohabiter.licet peccet mortaliter.

2 ¶Utrꝫ ꝯtrahẽs cũ impubere sibi ꝯsanguinea vel affine ligat pdicta penaꝫ:R.Lar.ꝛ Lau. ibidẽ q̃ nõ ligat qz sponsalia portꝫ isti iuris interpratõne ꝯtrahũt q̃ matrimoniũ.c.vnico. de despon.impu.lib.vi.ꝛ ꝯtrahẽtes sponsalia nõ ligantur pdicta pena.vt tenet glo.Ste.ꝛ Pau.ibidẽ.qđ intellige nisi p copulã carnalẽ efficiãt matrimoniũ.

¶Utrꝫ ꝯtrahẽs cũ furiosa sibi affine ligat pdicta penaꝫ:R.q̃ nõ. 3

¶Quid si solũ ꝯtraxit p verba d̃ psenti.sz nõ ꝯsummauit:R.glo.q̃ nihilominꝰ ligat. 4

¶Quis dicat religiosus vt incidat in istã penã R.glo.q̃libet tacite vl' expresse pfessus aliq̃m religionẽ approbatã. 5

Casus xlij.est in cle.nolẽtes.d̃ here. vbi excõicant oẽs inq̃sitores seu cõmissarij sup hereti d̃putati q̃ pretextu officij inq̃sitõis q̃cunqꝫ modo illicito pecuniã extorquẽt ab aliquibꝫ. Itẽ scdo si scienter pdicti acceptẽt bona ecclesiaꝝ. Itẽ tercio si fisco etiaꝫ ecclie ob clericoꝝ delictũ applicẽt bona ecclesiaꝝ.vt dicit Lar.q̃ hec pena nõ cõprehendit epos.ꝛ est verior opi.licet aliq̃ ꝯtradicãt. Itẽ dicit q̃ noie pecunie intelligit q̃dcũqꝫ extimabile.facit.l.i.ꝛ.ij.C.de ꝯsti.pecu.ꝛ.i.q.i.totuꝫ. Itẽ dicit q̃ solum habet locũ ista pena q̃n pter officij ꝓ faciũt. Et aduerte q̃ pdicti n̄ possunt absolui pterq̃ in mortis articulo: nisi prius satisfecerint de pecunia sic extorta: nec priuilegiũ aut pactũ vel remissio valet ꝯtra hoc vt in d.cle.

Casus xlij.est in cle.vnica.de vsur. vbi excõicant ptãtes capitanei rectores ꝯsules iudices ꝯsiliarij.aut alij q̃uis officiales quarũcũqꝫ cõmunitatũ q̃ faciunt statuta scribũt vl' dictãt q̃ vsure soluãtur. aut q̃ solute nõ restituant cũ repetunt. Itẽ secundo q̃ scienter iudicare fm illa statuta plusquam plerint Itẽ tercio si pdicta statuta hactenꝰ edita de libris cõmunitatũ ipaꝝ nõ deleuerint si habẽt ptãtes sup ꝓ infra tres mẽses. intelligẽdo de ptãte iuris q̃ facti fm glo.ꝛ Lar.ibidẽ. Itẽ q̃rto quicũqꝫ pdictoꝝ plusquam debẽt obseruare pdicta statuta seu ꝯsuetudines effectũ eoꝝ habentes quoquo modo. Sz alij a pdictis seruantes talia statuta n̄ sunt excõicati fm Lar. ibidẽ. Itẽ no.q̃ is q̃ scribit vl' dictat vt incidat in penã pdictã oportet hec faciat tanq̃ officialis fm Pa.aliter nõ ligaret. Sil'r non ligat scribens sententiã ꝯformẽ statuto.nisi poneret de nouo statim in sententia.

¶Quid si faciũt statutũ ppter vsurarios rep̃mendos vt nõ exigant nisi tm:R.glo.ꝛ Lar. q̃ nõ liganꝫ. 1

¶Quid de dñis q̃ cũ iudeis vsuras exercentibus pacta faciũt:R.Lar.ibidẽ q̃ sic sunt excõmunicati fm Lau.maxime si vsure exigan 2

tur a xpianis.sicut qñ faciũt pacta cũ christianis vsurarijs.

Casus xliij.est i cle.cupientes.& ubi excõicant omes religiosi mẽdicates q̃ loca & nouo accipiũt ad habitã dũ. Itẽ secũdo pdicti q̃ accepta loca hucusq; mutãt vl' trãsferũt in alios quouis titulo.& q̃ dic vt.j. Loca. Aduerte tñ q̃ licet sit nouũ qđ fuit & postea reficĩ.vt no.xviij.q.ij.de monachis.tñ fm Lar.hic nõ phibẽtur loca ẽstructa reficere. Limitat Pau. veruz nisi ipa loca ẽsierint esse & eozuz dominio.& postea ex nouo iure acquirunt.

¶An aũt pdicti mendicãtes possint augmentare loca iã capta? R. Lap.ꝛsilio.clxxxviij.q̃ sic sine pdicta pena.facit.c.si.de ꝛcel.pben.lib.vi.& c.ꝛsuluit.de iude.& cle.i.đ sup.ne.pla.qz aliud est de nouo capere aliud augmẽtare.pterea hic nõ accipiĩ loc⁹.vt in.l.loc⁹.ff.de verbo.sig.sz capiĩ p alio loco diuerso pluraliter.vñ ppter augmentatõez nõ dicunt habere duo loca. Itẽ tercio ibidẽ excõicant oẽs religiosi q̃ aliq̃ pferre psumunt in sermonibꝫ suis vl' alibi ista intentõe vt a decimaz debitaz ecclesijs solutõe retrahant audiẽtes. Uñ tria req̃runt vt incidãt in pdictã penã. Primũ q̃ dicãt intentõe retrahendi. Secundũ q̃ decime a q̃bꝫ retrahere intendũt sint debite. Terciũ q̃ dicãt psonis audiẽtibꝫ q̃ ex debito deberẽt soluere dictas decimas. Itẽ quarto ibidẽ excõicant oẽs religiosi q̃ pdicare psumpserint negligẽtia nõ purgata de ꝛsciẽtia faciẽda circa decimas nõ soluentibꝫ ꝛfitentibꝫ vt soluãt. Pro q̃ est sciẽdũ q̃ in d.cle.pcipiĩ sub interminatõe maledictõis eterne q̃ i pma dñica q̃rta & vltima q̃ dragesime.& in festi ascẽsionis dñice penthenatiuitatis bti Johãnis baptiste.assumptionis.& natiuitatis beate virginis Marie pdicãdo populis si a platis eccliaz aut eoz vicarijs vl' loca tenentibꝫ eozundẽ fuerint req̃siti audientes expsse de solutõe decimaz informẽt. Itẽ scõdo pcipiĩ pdictis religiosis q̃ req̃siti a predictis ꝛsciẽtiã faciãt illis quoz ꝛfessiones audiũt q̃ decimas soluere nõ omittant.q̃ si post talẽ req̃sitõez sciẽter post posuerint ꝛfitentibꝫ cõsciẽtiã facere de hmõi soluẽdis decimis tã diu ab officõ pdicatõis ipo facto sunt suspẽsi donec ꝛfitentibꝫ ipis non fecerint ꝛsciẽtiã si h̃ ipm sibi dicẽdi cõmode facultatem habuerint.& ideo h̃ nõ faciẽdo pdicãdo interiz sunt excõicati ipo facto.optet ergo q̃ ꝛsciẽtiã faciant sibi cõfitentibꝫ si cõmode possunt anteq̃ pdicent.aliter nõ euitãt pdictã penã.

Casus xlv.est in cle.i.đ sen.excõ.vbi excõicant oẽs religiosi cuiuscũq; ordinis & ꝛditõis existẽtes q̃ interdicto impositũ a sede aplica vel a q̃cunq; plato q̃ mater ecclia seruat nõ seruauerint. Itẽ dic& cessatõibꝫ generalibꝫ a diuinis.& ligat hoc etiã si interdictũ sit nullũ.

Casus xlvi.q̃ aliq̃n est papalis.aliq̃n nõ papalis.aliq̃n epalis.aliq̃n nõ epalis.de sen.excõ.li.vi.vbi illi q̃ a sniis canonis eos.& sen.excõ.li.vi.vbi illi q̃ a sniis canonis vl' hois ppter mortis periculũ vl' aliud impedimentũ fuerint absoluti ab alio q̃ab eo a q̃ de iure erãt absolucẽdi.si liberati a tali impedimento q̃cito cõmode poterũt ꝛtẽpserint se ptare illi q̃ legitime tenebat eũ absoluere & satisfacere put ab eodẽ eis iniũget.ipo facto in sniam excõicatõis incurrũt & ab eo solo poterũt absolui a q̃ a pma excõicatõe erãt absolucẽdi. Idem dic de illis q̃ cũ absoluunt a papa vl' legato ipsi? a q̃buscũq; sentẽtijs iniungit eis vt se certis narijs aut alijs q̃buscũq; repsentẽt.p suis excessibus ne pñie vl' p satisfactõe impẽdenda his q̃bus iniuriã fecerũt si nõ faciũt cũ primũ cõmode poterũt eandẽ sniaz ipo facto incurrũt.& q̃ vide.s. Absolutio.iij.§.xvi. Et aduerte h̃ q̃ Johan.an.dicit q̃ istud habet locũ tã in sniis iuris q̃ hois.& ita sequunt doni de rota.

Casus xlvij.q̃ est aliq̃n papalis.aliq̃n epalis.aliq̃n non est.de sen.excõ.ꝛ tra principantes cũ excõicatis.& q̃ dic vt.j. Excõmunicatio.viij.§.i.

Casus ali⁹ est p extrauagantẽ pauli secũdi posita sb Rica.de re.ec. nõ alie.vbi excõicant alienantes res ecclĩasticas siue facientes pactũ p qđ ipoz dominium trãsferat.ac oẽs ꝛcedẽtes hypothecãtes insfundantes.vl' in emphiteosim ꝛcedẽtes aut locantes nisi in casibꝫ a iure ꝛcessis.exceptis fructibus & bonis q̃ seruãdo fuari non pñt. Jtẽ secundo excõicant q̃ taliter alienata recipiũt.

¶Gũt & multi alij casus excõicationis tã papales q̃ p statuta ordinariorum in eoz diocesibus ꝓmulgati q̃s omitto breuitatis causa.de etiã ppter ea q̃ inferã in sequẽti q̃stione.

¶Pro declaratõe oĩm pdictoz casuũ tã isto c.q̃ in duobꝫ pcedentibꝫ querunt infrascripta.

¶Utrũ ignorãtes pdictas snias excõicationis ligent q̃ ad rem & ꝛsciẽtiã faciẽdo vl' omittendo id ppter qđ snia excõicatõis imponit?

Aut ignorãtia est affectata crassa vl' supina & sic ligarent fm cõiter docto.q̃ ex.clax.

vt aiaz̃ piculis. de ꝺsti.ll.vi. Aut ignorãtia ñ ẽ affectata nec crassa aut suppina. Et sic q̃ ad foz ꝺsciẽtie ex no.in.c.cognoscentes. de ꝺsti.t i.c.a nob.el.i.de sen.excõ.t in d.c.vt aiaz.di stinguo Aut id qꝺ cõmittit vl omittit ꝓpter qꝺ excõicatio infligit nõ est phibitũ vel pce ptũ a lege diuĩa.sz solũ a iure positiuo vel per statutũ. Et tũc talis ignorãs nõ ligat snia ex cõicatois. qz ad eã incurrẽdã req̃rit dol⁹ ver⁹ vl ꝓsumpt⁹ sic est lata culpa.l.q nerua.ff.de/ positi.h tenet Jo.an.in.c.quãte.e.ti.in nouel la. vbi dicit notabile verbũ. Nota q ĩ hũc vel quẽcũq canonẽ nullus incidit nisi sit ĩ dolo. Hoc idẽ tenere videt Jnno.i.c.cũ medicinal' de furis fugi. vbi dicit q vbicũq loq̃mur ꝺ pe na capitali vl corꝑali sb intelligit dol⁹. de h vi de.j. Pena.§.vi.ĝ a fortiori sb intelligitur in excõicatõe q punit aiaz. Cũ ĝ talis ñ sit ĩ dolo ignorat crasse nec psumpto qz nõ ergo nõ ligabit snia excõicatois. facit qꝺ no. Jnno.in.c.nouerit.e.ti. vbi dicit q facies sta tutũ ꝺtra eccl'iasticã libertatẽ ignorans forẽ ꝺ eccl'iasticã libertatẽ nõ ligat snia excõicatois. Jtẽ h patet per ea q̃ no.in.l.q ꝺtra. t in.l.si qs incesti. t aut incestas. C. ꝺ ince. t inuti. nup. vbi patet q ignorãtia iurĩ excusat a pena ipsi ta veritas nuptias ꝺtrahẽti. facit.l.si adulte/ rij cũ incestu. §.i.ff. de adul. Aut id qꝺ cõmit tit vel omittit ꝓpter qꝺ excõicatio infligit est ꝺ legẽ diuinã t cõmittẽs scit forẽ ꝺtra legẽ dei licet ignoret esse phibitũ p ius cõmune vel p decretales: aut statuta quecũq. t h est diuer sitas inter doc. Nã glo.in d.c.a nob. t Bar. in.l.cũctos pplos. C. de sum. tri. t fi. ca. videt tenere q ligat. qz est ĩ dolo faciẽdo rẽ quã scit sibi esse. phibitã p q̃by facit. l. nec exẽpluz. C. ad.l.cor. de fal. t.c.cũ illoz. in fi.eo.ti. Vuĩ opi. videt etiã Sco. in.iiij. dist. vi. Cõtrariũ tenet Joh. an. in d.c. vt aiaz t q̃ ad excõica tionẽ ꝺo. An. t Pa. in d.c.a nob. t Se. i d. c. vt aiaz Sz p ꝺcordia sic distinguo. aut lo q̃mur de excõicatõibꝫ q̃ ifligunt a iure cõmu ni: aut p extrauagãtes vl statuta q̃cũq super facto dãnato a lege diuĩa q̃ cõiter in dioceſi bus publicant t sciunt. vt est illa de nõ ꝺtra hendo ĩ gradu phibito. de nõ verberãdo cleri cũ t silibꝫ. t sic ligat. qz est lata culpa ignora re qꝺ oẽs siue ꝺditois sciũt. qz si est hõ boni sen sus nõ ignoraret talia si faceret q̃ cõiter hoies siue ꝺditois facũt. s. si iret ad eccl'ias t ad pdi catões t silia ipa ñ ignoraret. Cũ ĝ talis ñ sit ętra culpã ignorãtie sic nõ euitabit penã. Et sic intelligo t limito glo. t Bar. tenẽtes q ligã tur. Aut loq̃mur de excõicatõibꝫ iuris cõis t extrauagantiũ vl statutoz q̃cũq sup facto dãnato a lege diuĩa q̃ cõiter nõ publicant in dioceſibꝫ nec sciunt. Et sic cũ talis ignorans sit extra omnẽ culpã ignorãtie ñ ligabit pena excõicatois. nisi sit ꝓsona cui ex officio igno rare sit phibitũ. t sic intellige t limita Jo.an. t ꝺo. An. cũ ceteris q̃ tenẽt q ñ ligat snia excõi catois. Rõ est. qz q̃ntitas pne debet ꝓportio nari q̃ntitati culpe. c. felicis. de pe. li. vi. sz tal' pec cans solũ offendit legẽ diuinã ꝺ quã se scit fa cere. nõ aũt offendit ꝺditorẽ canonis cũ ipm canonẽ ignoret. t sine oĩi culpa. g solũ debet puniri pena. l. diuĩe quã puniat nõ pena ex cõicatois q̃ nõ ligat: nisi rõne ꝺtempt⁹ regu lariter. vt in.c.sacro. eo. t.c. nemo epoz. xi. q. iij cũ silibꝫ q ꝺtempt⁹ nõ est in casu nr̃o q̃ ad ca nonẽ vel statutũ qꝺ ignorat. qz vbi dat ignoꝛ rantia cessat ꝺtempt⁹ fm ꝺo. An. in d.c. a no bis. facit. c. fi. q̃ ma. accu. pos. Jtẽ qꝺ no. Jn no. t ꝺoc. in.c. si ꝺo. el. ij. eodẽ. vbi patet q per cutiẽs clericũ ignorãs clericũ esse nõ ẽ excõica tus. licet faciat factũ dãnatũ. l. diuĩa. qz ñ cõ temnit canonẽ cũ ignoret clericũ esse: t sic ñ li gat. Nec ob. q sepe ĩ excõicatõibꝫ dicit q suf ficiat affixio ĩ valuis scti Petri rome. qz id de bet intelligi q̃ ad ꝓsumptõez foꝛi ꝺtentiosi. vl q̃ ad illos q̃ sunt ĩ culpa. vt nõ possint publi cari ĩ eoz terris. Aliter sequeret q q̃libet tene ret habere ꝓcuratorẽ in curia: vel studere iuri canonico. qꝺ est impossibile multis.

¶ Utz mandãs fieri aliq̃d qꝺ phibet aliq̃ ꝓ 4
fataz excõicationũ sit ipso facto excõicat⁹ ff. R.
fm distinctionẽ. de qua. j. Mandatũ. §. i.

¶ Sz ad si qꝺ mãdaut ñ habuit effectũ ff. R. 5
q nõ est excõicat⁹ in nullo casu ꝓdictoz. nisi
solũ ĩ illo de q̃. s. in casu. exxi. s. in. c. i. ꝺ homi. i
aliꝰ aũt casibꝫ vt incidat in excõicatõez non
sufficit q solũ mãdauerit. sz optet effect⁹ mã
dati sequat. vt no. in. c. Felicis. de pe. lib. vi. per
Hof. t alibi ꝓ docto.

¶ Utz ratũ habẽs maleficiũ qꝺ aliq̃ ꝓdictaz 6
excõicationũ phibet ligeꝫ sil'r cũ faciẽte ff. R. q
ligat si tñ iteruenĩat q̃ req̃runt vt ratihabitio
habeat locũ q̃ vide. s. ꝺ sentire. §. iij.

¶ Utz ꝺsulẽtes vl fauorẽ dantes inducẽtes 7
alios ad aliqꝺ ꝓdictoz faciẽdũ sil'r sint excõi
cati ff. R. q nõ. nisi vbi exprimit etiã ꝺ dantes
ꝺsiliũ auxiliũ vl fauorẽ. t excepto si darẽt ꝺsi
liũ auxiliũ vel fauorẽ ad factũ dãnatũ post q̃z
ille cui dant ꝺsiliũ auxiliũ vel fauorẽ ĩ q̃ est li
gat⁹. qz sic ligarent eadẽ pena t ab eodẽ essent
absoluendi. vt in. c. nuper. de sen. excõmu. t. j.

Excõmunicatio. viij. §. i.

8 ¶Quero ꝛ q̃ cõsilio intelligit qñ excõicatio i
ligit cũ dantibꝫ cõsiliũ: R. vt colligo ex Lar.
in cle. si q̃s. ꝛ pe. q intelligit d̃ fraudulẽto cõsi
lio nõ ꝛ nudo qđ nihil adĝcat ad ꝓccatũ. vt
no. in. d. c. nup. in glo. q̃. ꝛ in. c. sicut dignuꝫ.
ꝛ homi. Et dicit Pau. q cõsiliũ pstat suaden
do rogãdo mandãdo instruẽdo vl vtilitateꝫ
inde secuturã oñendo. vt no. Inno. in. c. ad
audientiã. d̃ homi. Itẽ dicit Pau. q ex nudo
cõsilio regulariter q̃s nõ tenet. vt insti. mãda
ti. §. tua tm̃ gr̃a. Et dicit nudũ cõsiliũ vel sim
plex fauor illi⁹ q̃ ad maleficiũ faciendũ nihil
adĝcit: puta qz sic oĩno faceret ꝛ cũ tãto aĩo
lꝫ vbi q̃s magis efficaciter inducit: licꝫ alias
essꝫ factur⁹ tũc nõ est nudũ cõsiliũ nec simplex
fauor vt elicio ex glo. in d. c. felicꝫ. Itẽ no. fm
Pau. in d. c. felicis. q ad incurrendã pnã ex
cõmunicatõis optet cõsiliũ fauor vel auxiliũ
sint circa factũ damnatũ ꝑ qđ incurrit excõ
municatio. qz si esset circa alia nõ hꝫet locũ.

9 ¶Quis dicat defensor vl receptator habes. j.
Heretic⁹. §. xviij. cũ sequẽtibꝫ. ꝛ fm pdictã ꝛ
clarationẽ ligabunt in quocũqꝫ ꝛ ipis fit mẽ
tio spialis.

10 ¶Quis dicat socius: R. glo. Lar. ꝛ Pau. i d.
c. felicis. q est ille q̃ aliq̃d coopat ad actũ dã
natũ. Cũ no. q qñ sunt plures ad ꝛlinquẽ
dũ ꝛ null⁹ est pncipalis tũc dicunt agentes
Sꝫ qñ vn⁹ est pncipal⁹ ꝛ ali⁹ coopans. tũc
stricte dicit soci⁹ in cẽsuris licet large soci⁹ cri
minis dicat tripliciter. s. comitãs fauẽs ꝛ ñ
corripiẽs. vt. xvi. q. iij. ita plane. lxxxvi. dist.
faciẽtis. ꝛ in d. c. sicut dignum. §. q̃. ꝛ tales re
gulariter nõ puniunt eadẽ pna.

11 ¶Quer̃it qz i pleriscꝫ casibꝫ excõicationũ pdi
ctaꝝ dicit q ñ sunt absoluẽdi nisi pri⁹ satisfe
cerint vl aliud fecerint. Utrꝫ teneat absolutõ
añ satisfactõeꝫ ꝛ impletionẽ illoꝝ q̃ mandan
tur i dictis casibꝫ: R. ꝛ p regula est tenẽdũ q
vbicũqꝫ ius vtit̃ isto ẏbo pt negatiue. q tunc
absolutõ impẽsa cõ id qđ sic iponit̃ est nulla. vt
patet ꝑ glo. in regla ꝑma. ꝛ reg. iur. li. vi. Jdẽ
dic qñ canon vtit̃ ẏbo nõ valeat. ꝛ tales casus
sunt. xi. ꝛ xiij. ꝛ xvij. ꝛ oẽs casus seqntes vsqꝫ
ad casuꝫ xxxi. inclusiue. s. Excõicatio. v. ꝛ xl
ij. s. Excõicatio. viij. vbi aũt canon vtit̃ verbo
nullaten⁹. tũc fm Aen. in cle. vnica. ꝛ seq. nõ
valet. sꝫ fm Lar. ibidẽ valet. Sꝫ ego dico q
vbi alias absolutio alicui ptinet ꝛ iure tũc te
net absolutio si omittat qđ pcipit canõ fien
dũ. qꝫtũcũqꝫ vtat ẏbo nullaten⁹: aut ẏbo non
mereat vl nõ absoluat. sꝫ vbi absolutio ꝛ iu
re nõ cõpetit tali. puta qz cõditoꝝ canonis sibi
vl alteri refuauit ꝛ solum accidit in aliq̃ casu
ẏbi gr̃a. in articulo mortis ꝛ hmõi sb aliq̃ for
ma fit sb quibuscũqꝫ ẏbis velit. tũc nõ vale
absolutio nisi seruata modificatõe seu forma
in ipo canone expressa. facit glo. in cle. i. ꝛ tur
patro. in ẏbo inhibẽtes. qđ bene nota.

Excõmunicatio viij. ꝛ pticipantibꝫ cũ excõicatis maiori excõicatõe. ꝛqz diuersimo de pticipat diuersas in ferã q̃stiones p q̃s in telligere q̃s poterit qñ participando ligat̃ ma iori excõicatõe vel minori. aut qñ licite ꝛ sine ꝓccato participat.

¶Utrꝫ participãs cũ excõicato in crimine in currat aliquã censurã: R. q aut excõicat⁹ cuꝫ q̃ pticipat est excõicat⁹: cũ dantibꝫ ei auxiliũ cõsiliũ vl fauorẽ. ꝛ tũc si pticipat i eodẽ delicto, siue anteq̃ sit excõicat⁹: siue post. s. dando au xiliũ cõsiliũ vl fauorẽ ad ipm faciendũ vl pro mandũ sic ligat eadẽ sntia excõicatõis ꝛ ob eodẽ solo pt absolui: a q̃ pt excõicatus cũ q̃ sic pticipauit. aut talis nõ est excõmunicat⁹ cuꝫ dantibꝫ ei auxiliũ cõsiliũ vel fauorẽ. ꝛ tunc participat cũ eo dando auxiliũ cõsiliũ vl fauo rẽ in facto dãnato anteq̃ ille cõmiserit facti ꝓpter qđ excõicat⁹ est sic solũ ꝓccat mortali ter. Si aũt participat postq̃ ille cõmiserit fa ctũ damnatũ. ꝛ est excõicat⁹ sic ligat eadẽ ex cõmunicatione ꝛ ab eodẽ poterit absolui a q̃ pt excõicat⁹ cuꝫ q̃ participauit. ꝛ sic intelligi c. nup. ꝛ. c. si cubine. ꝛ de sen. excõ.

¶Quid si pticipat non in eodẽ delicto ꝓter qđ excõicat⁹ est ille cũ q̃ pticipat. sꝫ i alio ꝓc caro mortali: R. q ꝓccat mortaliter. ꝛ solũ est excõicat⁹ minori excõicatõe. nisi talis fuisset excõicat⁹ a papa cũ pticipãtibꝫ ei in casibꝫ ñ ꝑcessis. qz sic ligaret eadẽ sntia. si aũt esset excõ municat⁹ cũ participantibꝫ ab inferiore bulla papa. dic vt. s. Excõicatio. iij. §. xvij.

¶Utrꝫ participãs in diuinis ligat̃ eadẽ cẽsu ra: R. q aut talis cũ q̃ pticipat fuit excõicat⁹ sententialiter. ꝛ noiatim a papa. ꝛ sic si sint de rici dic vt. s. Excõicatio. v. casu. iiij. Si vero nõ sunt clerici. dic q ꝓccãt mortaliter. ꝛ sint excõicati solũ excõicatõe minori. ar. c. lignifi cante. eo. ti. fm cõmunẽ opi. docto. in. c. lacrẽ qđ me. cã. Aut est excõicat⁹ a quocũqꝫ inferi ori a papa. ꝛ dẽnũciat⁹. ꝛ sic clerici pticipãtes i diuis ꝓccãt mortaliter. ꝛ est eis interdictus ingressus ecclesie. vt habes. j. Suspensio. i. §. xxiij. Laici vero solũ ꝓccãt mortaliter. Jste est excõicat⁹ generaliter a papa vl a quocũqꝫ

alio ꝑlato seu a canone vel ꝑ statutũ. ⁊ sic tã clerici ꝙ aliꝫ non ꝓccãt nec sunt excõicati etiam minori excõicatõe nisi sit talis excõicatꝰ ꝓ sacrilega iniectõe manuũ in ꝑsonã ecclesiasticã: ita notorie ꝙ nulla possit ꝓgiuersatõne celari ⁊ hoc ꝑ extrauagantẽ factã in ꝛcilio cõstantiensi sub Martino. v. ⁊ vt dicit Archi. Flo. in summa sua habuit ipe a duobꝫ notabilibꝫ fidedignis ꝙ fuerũt ꝑsentes ꝙ fuit acceptata in ꝛcilio ab omnibꝫ. ⁊ est ꝑpetua. Fuit etiã vt habui ego a fidedignis ꝛfirmata ⁊ approbata in ꝛcilio ꝛstantiensi cuiꝰ tenor talis est. Ad cultandũ scandala ⁊ multa ꝑricula ꝙ ꝛsciẽtijs timorat' ꝛtingere possunt xpifidelibus tenore ꝑsentiũ mitigandi: ꝙ nemo ꝛcipiens a cõmunione alicuius sacramenti ꝛ ꝛcipiendi: ꝙ quicũqꝫ ꝛbuscũqꝫ diuinis int⁹ ⁊ extra ꝑtextu cuiuscũqꝫ cẽsure aut sñie ecclĩastice a iure vel ab homie generaliter ꝓmulgate teneat abstinere vl' aliqꝫ vitare aut interdictũ ecclesiasticũ obseruare nisi sñia vl' cẽsura hmõi fuerit illata cõtra ꝑsonã collegiũ vniuersitatẽ ecclesiã cõmunitatẽ vl' locũ certũ a iudice publicata vl' denũciata spẽaliter ⁊ exꝑsse ꝛstitutionibꝫ aplicis ⁊ aliꝫs in ꝛtrariũ facientibꝫ nõ obstantibꝫ quibuscũqꝫ. Saluo si quẽ ꝑ sacrilega manuũ iniectione in clericũ sñiam latã a canone adeo notorie ꝛstiterit incidisse qõ factũ ñ possit aliqua ꝛgiuersatõe celari nec aliq̃ suffragio exigerit volum⁹ abstinere ꝛtra canonicas sanctiones. hec. d. extrauagans.

¶ Utrꝫ participãtes cũ ꝑdictis excõicatis nominatim denũciatis a quocũqꝫ ꝓlato in aliꝫs ꝙ in criminibꝫ ⁊ diuinis ꝓccent mortaliter. Rõpa. in d. c. sacris. recitat diuersas opiniones. ⁊ dicit ꝙ cõis opinio est ꝙ solũ ꝓccat venialiter ⁊ est excõmunicatꝰ minori excõicatõe nisi in sex casibꝫ. Quoꝝ primꝰ est qñ cõmunicat in ꝛtemptũ clauiũ. Secundꝰ ꝛtra preceptũ ſuꝑioris. ar. c. ij. de maio. ⁊ obe. Tercius qñ in ꝛtemptũ diuinis. Quintꝰ qñ in crimine mortali. Sextꝰ si cõmunio sit nimis frequẽs. Et licet ꝑdicta opinio sit satis rõnabilis. ñ magis mihi placet opi. sci Bona. in. iij. di. xviij. q. pe. q̃ tenet ꝙ solũ ꝓccat mortaliter in duobꝫ casibus cõicans in actu exteriori aliꝫs a crimie et a diuinis. s. qñ cõicat i ꝛtemptũ sñie late. aut secũdo qñ credit ꝓbabiliter ꝙ ex tali cõmunione sñia venit in ꝛtemptũ. Sz si ꝓbabiliter extimat ꝙ sñia nõ magis ꝛtenet ex sua cõione ⁊ cũ timore ꝟ facit ex quadaz affabilitate aut pusillanimitate ⁊ hmõi. sic solũ ꝓccat venialiter. ⁊ ligat minori excõicatõe. cũ qua sententia ꝛcor. Tho. in. iij. ea. di. q. ij. ar. iij. ⁊ Pe. ea. dist. Intelligẽ ꝑdicta si cõicat in ꝓhibitis q̃ sunt vltra crimẽ ⁊ diuina ista q̃ cõtinent in isto ꝟsu. Os orare vale cõio mẽsa rigat. Os id est locutio quã Guido ⁊ Hugo i. c. qm̃ mlti. xi. q. iij. extendũt etiã ad lras recipiendas vl' mittẽdas ⁊ nuncios ⁊ munera. Assurgere aũt vel ei reuerentiã facere aut inclinare se salutanti vel mouere labia. dũmodo nihil dicat nõ inducũt minorẽ excõicationẽ ꝑm. Rodo. cũ ꝓne sint restringende ꝓ regulã odia. de reg. iur. in. vi. Orare. ꝓ hoc ꝓhibẽt nõ solũ ꝓticipatio in diuinis ⁊ sacramẽtis. sz ⁊ etiã ne quis oret in eccl'ia. vl' extra simul cũ excõicato. Dicit tñ Inno. in d. c. nup. ꝙ si excõicatꝰ sit i ecclesia vel in alio loco nõ causa orãdi: sz ꝑ alio negocio ꝙ nõ ꝓhibẽt ꝗs ibi orare cũ in oratione sibi ñ cõicet. ⁊ placet mihi. licet Hosti. ibidẽ teneat ꝛtrariũ. Vale. ꝓ ꝟ ꝓhibẽt salutatio q̃libet fidẽda excõicato. sz loco eiꝰ debet dicere deus emẽdet vos. vl' si scribit loco salutatõis dicat spũm sanctorũ ꝛsilij ⁊ hmõi. qz sic nõ est ipm salutare modo q̃ ꝓhibẽt. Cõmunio. ꝓ ꝟ ꝓhibẽt ne ꝗs facto cõicet excõicato: puta coopando in aliq̃ exercitio: vl' habitãdo i domo cum excõicato Dicit tñ Inno. in d. c. nup. ꝙ si ego ⁊ excõicatꝰ sum⁹ in aliq̃ domo: ego ꝓ meis negocijs ⁊ ipe ꝓ suis ꝙ nõ dicor cõicare ei. sz qñ ego ⁊ ipe simul ꝑ eodẽ negocio cohabitamus. Sil'r dicit ꝙ si ego ⁊ ipe haberem⁹ vnã solã camerã cõmunẽ ꝙ liceret mihi i ea cũ eodẽ excõmunicato iacere comedere ⁊ hmõi. dũmodo nõ cõicem ei in eadẽ mẽsa: nec i eodẽ lecto aut locutõe vl' oratõe Mensa. ꝓ ꝟ ꝓhibẽt comestio vl' potatio cũ excõicato. ⁊ de his oĩbꝫ habẽt. xi. q. iij. c. sicut. ⁊ i tribꝫ. c. se. ⁊ no. in d. c. nup.

¶ Sũt multe ꝑsone q̃ licite cõicare possũt cũ excõicato. de quibꝫ. xi. q. iij. c. qm̃ mlti q̃ cõphendunt his versibꝫ. Utile: lex: humile: res ignorata: necesse Dẽ anathema quidẽ faciũt ne possit obesse. 5

¶ Utile. s. cũ ꝗs ꝑticipat ꝓ sua vtilitate: puta ꝑtẽdo ab eo debitũ q̃ ei tenet extra eo. c. si ꝟe. ⁊ etiã in iudicio ꝓpter ꝟ ꝑt cũ ꝛuenire. Item ꝓpter vtilitatẽ alie excõicati videlicz cũ corrigẽdo vl' inducẽdo ad ꝑnitẽtiã. licet etiã interponat alia ꝟba vt magis efficaciter possit eũ inducere. c. cũ excõicato. xi. q. iij. facit. c. cũ volũtate eo. ti. ꝓpterea ad ꝑdicatõnez admittunt. de cõse. dist. i. eps. facit. c. nõso nr̃o. e. ti. excusant etiã ꝓpter ꝟ q̃ causa ꝑdicatõis vl' ꝛfessiõis habitãt inter eos ⁊ elemosinas recipiunt ab eis 6

qñ alias id facere bono mõ nõ pñt eis nõ cohabitãdo. d. c. cũ volũtate. Itẽ licite possũ participare cũ excõicato p salute aïe mee z p vtilitate tpali. puta q̃rendo ab eo ꝯsiliũ: cũ alios ptos hre nõ possũ. Dicit tñ Ray. q̃ ih ñ sunt multũ laxãde habene: sz discrete z cũ intentõe solũ vtilitatis pdicte ꝯsq̃nde z nõ alio modo Et tãdiu pñt pticipare p salute aiaz ipsoz excõmunicatoz q̃sdiu ispem de eoz correctione pbabiliter habent z nõ plus.

7 ¶ Ex. s. mrimoniũ ꝓpterea vxor cohabitãdo viro z obediẽdo q̃uis sit excõicat⁹ ñ peccat ni si excõicatio esset iflicta ꝓpter tale mrimoniũ.

8 ¶ Sz nunq̃d licitũ sic sit viro cõicare cũ vxore excõicata? R. q̃ q̃dã dicũt q̃ nõ. sz tu tene q̃ sil'r licite cõicare pt. qz ad imparia nõ iudicãt vir z vxor. c. gaudem⁹. ꝺ diuor. vez est q̃ si vir cũ debeat esse caput mlieris. xxxiij. q. v. hc ima go. nõ inducit vxorẽ ad pretendã absolutõem ꝑm q̃ debet z tenet peccat mortal'r. c. negligere z esset excõicat⁹ minori excõicatõe. sec⁹ qñ nõ pt eã cogere z suscepit necessaria ab ea vel effi cerek preor.

9 ¶ Sz q̃d si vir vocat ad mẽsaz excõicatũ. nũ q̃d mlier poterit licite cũ eis comedere? R. q̃ ñ sz comedat i alia mẽsa diuersa ab illa.

10 ¶ Vtile ſꝺ h excusant filij fui z ancille. Rodo. tñ itelligit ꝺ filijs q̃ sunt i patria ptãte. secus ꝺ emãcipatz qz tenent euitare eũ nisi ipsi cõmensales ei⁹ essent z ab eo necessaria hrent qz sic excusarent. Idẽ dicit Hugo de pre respectu filij q̃ tenet vitare filiũ excõicatuz. nisi ab eo recipiat alimẽta. z idẽ tenet Inno. q̃ limitandũ puto. qñ ñ facile pt aliũde necaria hre.

11 ¶ Excusent etiã fui ancille rustici fuientes z oẽs alij ſꝺditi ꝺ familia excõicati q̃ ñ adeo curiales sũt vt eoz cõsilio scelera pretrent. tales em̃ plone exq̃ erãt añ sniam latã ad familiare obsequiũ exhibẽdũ astricti. excusant cõicãdo etiã post sniaz. c. int alia. c. ti. Idẽ itelligas de nutricibꝫ z illꝰ q̃ ꝺtraxerũt societatẽ vl' alio mõ p aliquẽ ꝺctum eis erãt obligati. Ad limitat Hosti. z Ber. qñ sine eoz incõmodo nõ pñt abstinere. sil'r ꝺductor mercenarij facere pt q̃z/ uis postea excõicent. Idẽ dic de vasallis z habentibꝫ emphiteosim ab eis q̃ pñt eis reddere pẽsiones z alia ad q̃ obligant ꝑm viorẽ opi.

12 ¶ Sz q̃d dicem⁹ de illo q̃ vel ex ꝺcto vl' ex iuramẽto tenet aliq̃d soluere vl' dare alicui i certo termino q̃ postea excõicat? R. q̃ sup hoc fuit diuersa opi. inter doctos. sed mihi placet opi. Hosti. q̃ si talis obligat⁹ pt desistere a tali solutõe vl' datõe sine suo incõmodo vl' dãno q̃ ñ tenet. nec debet cũ excõicato pticipare dãdo vl' soluẽdo qđ̃ ꝑmiserat. qz i omi iuramẽto sꝭ obligatõe subintelligit ista clausula. s. si talis ꝑmãserit cui liceat cõicare. ar. xxij. q. ij. nec qꝺ nec peccat nõ adimplẽdo qđ̃ ꝑmiserat si facere ex zelo eccl'iastice discipline. sec⁹ si faceret solũ ex cupiditate auaricie. qz sic peccaret q̃d nũq̃d ¶ Quid si q̃s ꝺtrahat cũ excõicato nũq̃d excusabit pticipãdo postea? R. q̃ si hoc facit ex magna sua necessitate. puta qz nõ pt aliter vi uere bono modo. sic excusat per. c. si vere. co. ti. Si aũt nõ fuit cõpulsus a tali necessitate. sic nõ excusabit pticipando cũ eo. si modo ꝺtrapt sciẽs eũ excõicatũ. hec eliciunt ex dicti doc/ cto. in. c. nos sanctoz. xv. q. vi. z in. c. veritaz. de do. z ꝺtu. z in. c. si vere.

¶ Res ignorata. s. q̃n ignorãdo eũ excõicatũ pticipat qđ̃ intellige veruz nisi ignorantia sit crassa vel affectata. z sic nõ excusaret.

¶ Sz q̃d si audiuit de aliq̃ q̃ sit excõicat⁹ nũq̃d tenet eũ vitare? R. q̃ aut pbabiliter credit eũ excõicatũ. puta qz hꝫ habuit a plonis grauibꝫ z fidedignis. z sic tenet. si aũt non credit pbabiliter excõicatũ sic nõ debet eũ vitare. sed ꝺponat ꝺscientiã. s. q̃ nõ sit excõicat⁹ qz multi de. qđ̃ si nõ pt eã ꝺponere tenet eũ vitare. ar. s. mãsitioni. eo. ti.

¶ Utz semel excõicatus sit semp vitand⁹? R. q̃ sic nisi ꝺstet de absolutõne per regulã. semel mal⁹. de reg. iuꝛ. in. vi. z est bon⁹ ter. q̃ hꝫ in. c. ꝓposuit. de cle. excõ. mini. qđ̃ limito q̃ad ꝺscientiã vez nisi esset talis plona de qua pbabiliter posset credi dicto suo affirmãti se esse solutũ. ar. c. ex pte. de offi. ordi.

¶ Necesse ꝓpter necessitatẽ cõicans excõicato excusat. vñ si necessitas est absoluta q̃ dicitur vix sic claz est q̃ excusat per. c. sacris. de his q̃ vi vel me.

¶ Sz q̃d de necessitate ꝺditionata q̃ est met⁹? R. q̃ aut met⁹ est talis q̃ caderet in ꝺstantem viz. z sic ex tali metu pticipãs etiã in diuinis nõ peccat nec minorẽ excõicationẽ incurrit. si particip̃et in crimine. vel nisi causa excõicationis esset p fide defensanda. ratio q̃ exq̃ nõ tenet obedire plato pcipienti q̃ se exponat morti vel cruciatui. z hmõi nisi p fide z cõlute q̃n alias nõ pt defensari. vt patet. s. Charitas. ℌ. v. z. j. religiosus. ℌ. xxix. Sic nullꝰ tenet euitare excõicatos q̃n id facere nõ ꝺstinet tali piculo. qz pceptũ ꝺ excõicatis vitãdis cũ sit iuris positiui nõ pt ad hꝫ ligare aliquẽ. Si aũt met⁹ nõ sit talis sic participãs ex tali metu non euitat minorẽ excõicationẽ. z finaliter intellige. d. c. sacris. dum dicit q̃ p nullo metu

debet ds peccatũ mortale incurrere. qz ꝑ supꝑ
nit talẽ facere cõtra ꝑceptũ qđ fuare tenet. vel
dic q loquit de ptícipatõe in crimie vl de me/
toz. docto. qui sunt varij in d. c. sacris. qz ad
19 eã nõ aduertũt.
¶ Quid ō necessitate victꝰ z hmõi. nunq̃d ta
lia possint ꝑti ab excõicatoꝛ. R. q sic fz cõiter
docto. in d. c. si vere. z in. c. inter alia. e. ti. Uñ
breuiter ꝛcludẽdo dico q q̃ cõico excõicato
nõ in eiꝰ fauorẽ aut cõmodum. fz ꝑ euitãdo
meo dãno vel subleuãda mea necessitate non
incido in minorẽ excõicatõez. dũmodo non
ꝑticipẽ in crimie aut in diuinis extra casuz
20 iusti meꝰ. gr. eoꝛ q̃ no. in d. c. nos ꝑdecessoꝛ.
z. c. veritatis.
¶ Quo debeo euitare excõicatũ. R. q aut ẽ oc
cultꝰ z sic debeo eũ euitare i occulto. puta exeũ
do eccliaz fingẽdo aliã causaz z hmõi. z talit
nõ ꝑdam eũ. ar. c. si tm. vi. q. ij. z. c. cũ nõ ab
hoie. e. ti. Et voco ꝯ occultũ excõicatũ illũ q̃
communiter habet ꝑ nõ excõicato licz aliq̃ pau
ci sciãt. z nisi sit eiꝰ plat q̃ cuz eo cõmunicat.
qz talis plat tenet eũ monere vt eccliã exeat
z si nõ vult si ꝑt ꝓbare debet eũ publice increꝑ
pare. Si vo est publice excõicatꝰ: puta qz cõ
muniter scit sic debet euz publice euitare. vñ si
intrat eccliaz causa oãdi vel audiẽdi diuina
debet eũ publice monere vt exeat: q si nolit ꝑt
ad ꝑceptũ sacerdotis violẽter eiici si modo ñ
timeat periculũ effusionis sanguinis: vl sal/
tem debet de eccliã ipi exire.
21 ¶ Quid faciet sacerdos si incepta missa ꝑcep
dicit sbi excõicatũ esse. R. q si est occultus non
debet dimittere officiũ. vij. q. i. nihil. limita ni
si sit platus suꝰ. z possit hoc ꝓbare. quia tunc
faciet vt dictũ est in. §. ꝑcedenti. si vero est pu
blice excõmunicatus. Si publice moneat eũ
vt exeat: q si nõ vult exire z sacerdos nõdum
inchoauit canonem debet dimittere missam.
ar. c. omis. xxiij. q. i. z hic nomine canonis in
telligo a Te igitur z vltra fm Archid. in. c. de
himnis. de ꝛse. dist. ij. q̃uis dñs Alex. Uin/
cen. in. c. cũ marthe. ō cele. miss. recitat Hosti.
Inno. z Panoꝛ. tenere q canon incipit a ver
bis ꝛsecrationis. Si vero inchoauit ꝑsequa
tur vsq̃ ad sumptionẽ sacramẽti. q̃ facta iterũ
moneat cum vt exeat. q si nõ vult exire dimit
22 tat post cõmunionẽ z sacristia eã dicat.
¶ Utꝛ participãs cũ excõicato etiã ab inferi/
oꝛi suo vt a se liget minoꝛi excõicatõez. R. fm
Pa. in. c. cũ desideres. eo. ti. q sic si est inferioꝛ
a papa. z addit q etiã si vellet cũ habere ꝑ so/
luto nihilominus ligaret. qz nõ ꝑt eũ tali mo
do absoluere.
¶ Utꝛ excõicatio trãseat in tercią ꝑsonaz. R. 23
q nõ nisi qñ participantes ligant etiã maioꝛi
excõmunicatione.

Excõmunicatio

vltimo. ō malis q̃ inducit maioꝛ ex
cõmunicatio. vt ostẽdat q̃tũ est ti/
menda. Ubi sciendũ q. xxi. mala inducit.
¶ Primo priuat participatõe alioꝛ. nã excõ 1
municatus tenet euitare alios. fm Panoꝛ. in
c. nulli. de sen. excõ. z ptemnẽdo euitare alios
toties ꝓccat mortaliter. facit. c. illud. de cle. ex
cõ. mini. z. c. sicut. ij. q. iij. vnde licet excõicato
possint causa humanitatis in sustentationez
vite etiã non expectata extrema necessitate ne
cessaria vite ministrari. vt alimenta vestes et
hospitũ. fm glo. in. c. quoniã. xi. q. iij. tñ vtẽ
silia z alia instrumẽta sine quibꝰ viuere ꝑt nõ
sunt ei ministranda. Solũmodo ergo in ca/
su in q̃ hõ ex ꝑcepto charitatis tenet cõmuni/
care cũ eo ꝑt fm Theo.
¶ Secũdo excludit hoiez a sacramentis eccle 2
sie. iij. q. iij. engeldrudã.
¶ Tercio priuat suffragio eccl'ie qđ suffragiũ 3
fm Theo. in. iij. dist. xxij. valet ad quattuoꝛ.
videlicet ad augmentũ gre quã habẽt. ad me
rendã gratiã quã nõ habẽt. ad ꝓtectionẽ dei
habendã. z ad defensionẽ ab hostibꝰ ꝓmeren
dã. Et ꝓpterea dicit tradi sathane. in. c. nihil
ij. q. iij. vnde sacerdos excõicatꝰ nõ ꝑt dicere
Dñs vobiscũ in officio.
¶ Quarto nõ ꝑt interesse diuinis officijs: aut 4
cũ alijs oꝛare in eccl'ia. alias ꝓccat mortaliter
nec debet extra itã ꝓpe stare q̃ audiat. de pe. z
re. c. qđ in te. posset tñ solꝰ in eccl'ia oꝛare.
¶ Quinto excludit a regno celoꝝ. xxiij. q. i. 5
quisquis. ij. q. iij. nemo.
¶ Sexto si ingerit se diuinis existens in aliq̃ 6
oꝛdine irregularis efficit. vt infra Irregulari
tas. i. §. xl.
¶ Septimo efficit infamis. vi. q. i. infames. 7
Bal. tñ ꝯ refert ad excõicationẽ notoriã.
¶ Octauo nullũ bñficiũ ecclesiasticũ ꝑt acq̃/ 8
rere. c. postulasti. de cle. excõ. mi. z in. c. bone. in
fi. de eta. et qualit.
¶ Nono nõ ꝑt eligere. de appel. ꝛsti. 9
¶ Decimo si sic excõicatꝰ recipit beneficiũ. li/ 10
cet absoluat postea z ei ꝛcedat tñ fructꝰ ante/
rioꝛes restituere tenet. c. sacro. e. ti. z. c. pastoꝛa
lis. in fi. de appel.
¶ Undecimo ab officio z beneficio est suspen/ 11
sus. ꝺ. c. pastoralis. in fi.

12 ¶Duodecimo obligati ei ex debito fidelitatis sicut sunt vasalli nō tenent ei q̄diu durat excōmunicatio. ſm Pa. in d. c. veritatis.

13 ¶Terciodecimo nō p̄t ꝯtrahere matrimoniū sine peccato mortali licet teneat.

14 ¶Quartodecimo non valent lre impetrate a papa p eū sup alio articulo. c. ipo iure. de rescriptis. lib. vi.

15 ¶Quintodecimo null⁹ potest p eo orare intelligē solēniter.

16 ¶Sextodecimo nō p̄t ꝯstitui pcurator. de pba. post cessionē: nec pcuratorē ꝯstituere. c. fi. d pcur. qđ limita vez vt actor. sec⁹ vt reus ad defendendū se. c. intellexim⁹. de iudi.

17 ¶Decimoseptimo q̄ stans excōicat⁹ p annū p̄t pruari oib⁹ bñficijs. si q̄ habet. xi. q. iij. rursus. ꝛ. c. quicūq;. qđ limitat glo. in. c. cū cōtumacia. de here. li. vi. ꝛ Inno. in d. c. cū bone. ꝛ do. An. in. c. i. de iudi. verū si excōicat⁹ fuit p causa criminali. sec⁹ si p ciuili. q; si stetisset per mille annos nō posset p̄uari. glo. est singularis in. c. ꝯtingit. de dolo ꝛ ꝯtu.

18 ¶Decimooctauo q̄ d; soluere p singulo die vnū grossū anteq̄; absoluat ſm statutū aliq̄; epor qđ quidē licet videat si monitacū. per. c. ad nostrā. ꝛ. c. nemo. de simo. tenet Hostien. ꝛ Joh. an. in. c. ad aures. de simo. determinant ꝯtrarij. ꝛ q̄ licitū est qđ intelligo vez si fit in pnā ꝛ vt citi⁹ q̄rat absolutionē.

19 ¶Decimonono nō valet ꝯtract⁹ facti p excōmunicatū rone publici officij si erat publice excōicat⁹. vñ act⁹ publici ꝛ ciuiles nō tenent: puta: q; tutor existēs interponit autoritatem alienādi seu suscepit pcuratorijs officiū vl' administratōnē bon or eccl'ie. aut instrumēta cōficit: siue vt arbiter laudū ptulit: q; tales sunt act⁹ publici. Si vo cōpromissū fuit i eū vt i arbitratorē ita q̄ arbitramentū accipiat effectū ex ꝯsensu partiū vt est q̄n reducit ptes ad ꝯcordiā bñ tenet nō ex vi sue mīe sz cōsensus partiū. Secta aūt p occulte excōicatū rōe publici officij bñ tenēt si modo officiū est publicū autoritate ꝛ vtilitate. sec⁹ si fuisset publicū autoritate. sz vtilitate p̄uatū ſm Pa. i. c. post cessionē. de pba. q̄ tñ ad act⁹ spūales si sunt tales i q̄bꝫ imp̄mit caracter sic tenēt. vt collatio ordinū ꝛ hmōi. licet indigeat dispensatōe taliter ordinat⁹. vt. j. Irregularitas. i. §. iij. Alij aūt act⁹ spūales in q̄bꝫ ñ imp̄mit caracter. vt collatio bñficij ꝛ hmōi tenēt q̄n publice ñ est excōicat⁹ rōe publici officij. l. barbari⁹. ff. d offi. p̄to. sunt tñ retractādi si is i cui⁹ fauorē sunt facti sciebat eū excōicatū. sz dubitat d excōicatione. an teneat rōne publici officij lata ab excōicato occulto. Pa. in d. c. veritatis. dō. ꝛ ꝯtu. tenet p⁹ factū ad pnā irregularitatis cū tandā q̄ ñ valeat ꝛ placet. Alectio etiā licet vi deat q̄ ad capitulū pruere ad officiū publicū sz est q̄ tñ q̄ ad singl'ares ñ est officiū publicū sz est dā fraternitas. ꝛ iō nō tenet facta ab excōicato etiā occl'to. Alij aūt ꝯtract⁹ sup tpalibus mi nō rōne publici officij sz p̄uati vt empto venditio ꝛc. cōiter tenēt q̄ tenēt. vt no. Pa. in c. si vere. co. ti. ꝛ in d. c. veritatis. q̄uis multi docto. teneāt fore nullos ꝯtract⁹.

¶Uigesimo nō p̄t testamētū facere ſm aliq̄s cōmun⁹ tñ tenet q̄ p̄t testari. vt no. Albe. in l. i. C. de here. instit. ꝛ Lar. in. c. q̄q;. de vsu. lib. vi. ꝛ pan. in. c. ad pban. de re iudi. q; equipa rat relegato.

¶Ultimo p̄uat ecclīastica sepultura. q; cui ñ cōicam⁹ viuo: nec mortuo cōicare debem⁹. c. sacrs. d sepul. qđ limita nisi absoluat. vide mē ta alia si placet in d. c. ad pbandū. ꝛ in. c. veritatis. ꝛ in. c. si vere. notata a doctorib⁹.

Excusatur q̄s a pēto ex decē. Primo ex alienatione ne mētis illicitū agēs q̄m alienatōes ad ducat q̄n q; facti q̄litas. sicut Loth q̄n voluit filias pstituere vt liberarz q̄s suscepat. vt dic⁹ Aug. in. c. qđ aut. xxiij. dist. Aliq̄n furor siue īsania. Aliq̄n ebrietas. Un q̄n ex toto q̄s est extra se ipm excusat a toto. vt patet in. c. aliq̄s. summ. ꝛ. c. illa cauēda. xv. q. i. ꝛ. c. inebriauerūt. ubide patet q̄ est punien d⁹ p ebrietate. sz nō p̄cō missō in ipsa. ꝛ sic videt tenere glo. ibidē. ꝛ q̄ vide. s. Ebrietas. §. iij. Secdo ex coactōe. intellige absoluta. facit. c. nō est. xv. q. i. ꝛ. i. dist. c. p̄sbiteros. Tercio ex ignorātia. §. iij. facit p hoc tellige vt. j. dicā. Ignorātia. §. iij. facit p hoc xv. q. vi. si a sacerdotib⁹. xxxiij. q. ij. in lectu. Quarto excusat ꝯsuetudo. d q. s. Consuetudo. do. §. ix. Quito necessitas. de ꝛc. dist. v. dicēdo pulos. Sexto pietas. vt patet in. c. q̄ctus. de ferijs. Septimo locatio ꝛ lud⁹. vt in. c. i. de sen. excō. ꝛ xv. q. i. illud relatū. dūmodo non sit noxi⁹. ar. ff. ad. l. aq̄l'. l. nā lud⁹ noxi⁹ i culpa est. Octauo q̄n fecit diligentiā debitā. vt i. c. Johānes. ꝛ in. c. quidā vt asseris. de homi. Nono indeliberatio mētis. xxiij. q. iij. nabu chodonosor. Decimo ex obedictia superiorum. xxiij. q. v. c. dixit dns. xi. q. iij. qđ ergo. xxij. q. i. quid culpat. Intellige si non sunt ꝛtra legē superiorus. vt. xi. q. iij. si dns. ꝛ. c. se.

¶Utr̄ cleric⁹ cui eps p̄cipit vt vadat roman. possit se excusare. q; alij sunt meliores ꝛ magi aptic. R. glo. in d. c. qđ g. ꝛ xxiij. q. i. c. si g. non

qz in legatōibꝫ oꝛdo nō est seruandꝰ .ff. ꝺ lega tis. l. sciendū. §. pe. Itē qz Joh. vlti. respōdit dñs petro. q̄d ad te tu me seq̄re.

Executor ꝓprie dicit q̄ rē iudicata vt dicit glo. in. c. sup. q̄stionū. de offi. deleg. ꝺ q̄ tam ducit ad effectuꝫ. habet. ij. q. vi. c. ei q̄ appellat. ℞. ab executore. z in. c. nouit. de appel. z multi alijs locis qui ali qñ dicit merꝰ executor qñ causa est cognita a iudice. z mera executio sibi mandat. vnde ab isto appellari nō potest tā de iure canonico q̄z ciuili. vt ꝺ re iudi. c. qō ad ꝺsultationē. z ꝺ. ℞. ab executore. z. C. quoꝛ ap. nō recipi. l. ab exe cutore. nisi executor sniē modū excedat. vt di cit tex. in ꝺ. l. Aut nisi male interpret sniam et hmōi. de quibꝫ p glo. in ꝺ. c. qō ad ꝺsultatio nē. Aliqñ vero dicit mixtꝰ. z est qñ aliquid a iudice mandat exequendū simpliciter. vnde talis nō debet admittere rōnabiles exceptiones. c. ex pte. el. ij. de offi. ꝺele. z. c. eā te decet. de eta. et qualitate. z in. c. cū a nobis. de rescrip. Et hoc verum nisi cōstet q̄ iudex ex certa sciētia sic velit. vt no. glo. in ꝺ. c. ex pte. Et ab isto executore mi nor pt appellari si aggrauat vl̄ iniuriat. vt. C. de appel. l. si quis ꝓuocatōe.

¶ Quis pt esse executor in causis eccl̄iasticis? ℞. merꝰ executor pt esse quilibet clericus. Mixtus vero nō nisi in dignitate ꝺstitutꝰ. vel ca nonicꝰ eccl̄ie cathedralis si cōmissio fit ei auctoritate litteraꝝ ap̄licaꝝ vel legatoꝝ. aut ꝺele ctꝰ clericus pt esse. vt patet p no. in. c. statutū. de rescrip. li. vi.

¶ Executores testamentoꝝ: siue fideicōmissa rij q̄ pnt dari? ℞. q̄ siue testator sit clericus. siue laicus pt deputare executores tā laicos q̄z clericos seculares z etiā religiosos q̄scunq; ꝺūmodo religiosi a suis superioribꝫ obtineāt licentiā exeq̄ndi excepti fratribꝫ minoribꝫ q̄bꝫ est phibitū in cle. exiui. in. §. pinde vir sctus. ꝺ ℞bo. sig. Fallit hꝫ fm Bar. in minorica qñ ꝺistributio ꝺz fieri in frēs ipas vl̄ moniales sctē Clare qz sic frater minoꝛ pt esse executor. q̄ tā clerici eus religiosus q̄z laicus posset esse executor. no. in. c. religiosus de testa. li. vi. z p doc. in. c. tua nobis. z ibi Pa. z i. c. Johes. de testa. etiā si sit minoꝛ. xxv. annis fm glo. in ꝺ. c. religiosus. et hꝫ de ꝺsuetudine. Et sequit Albri. in. l. nulli li cere. C. de epi. z cle. dūmodo adultus sit. Itē nō admittit seruus nec surdus mutus ꝓdigus furiosus q̄uis aliq̄ tenuerint q̄ etiā seruus z pupillus possit esse. vt ibi no. Albri. ſz est verū q̄ nō.

¶ Utrū femina possit deputari. glo. Joh. an. in ꝺ. c. religiosus tenet q̄ ꝺsuetudo q̄ est optima interpres legū habet q̄ sic Pa. in ꝺ. c. tua nob ꝺicit q̄ alias fuit ꝺsultū q̄ nō pt. Hoſ Bal. tenet cū Joh. an. z placet. qz ml'ier non cōparet vt procuratrix. ſz intēdat actionē noīe ꝓpꝛio. de q̄ p eundē Bal. in. l. id qō pauplbꝫ. z i. l. si q̄s ad declinādā. C. de epi. z cle. Et sic nō ob. l. ne q̄s femina. ff. de procur. z. l. alienā. C. e. z. l. ij. ff. de reg. iur. z. ij. q. vij. §. tria. qz vt ꝺixi nō vt procuratrix cōparet.

¶ Utrū possint deputari mixti. ſ. secularis z religiosus simul vel clericus? ℞. q̄ sic fm Jo. an. in ꝺ. c. Johānes.

¶ Utrū cū simpl'r deputant tres vl' q̄ttuor executores. vno mortuo alij pnt procedere? ℞. q̄ sic. vl' etiā si vnus eret z nollet exequi possent ipi exequi. vt est tex. in ꝺ. c. religiosus.

¶ Quid si vnus executor viuit: ſz est i remotis? ℞. q̄ nihilomin ceteri exequent. vt in ꝺ. c. religiosus. imo fm glo. ibidē nō est necesse vocet tūc sicut z in electōne. vt in. c. qz ppter. z in. c. cū inter vniuersas. de elec. Hec si nō multū ꝺistaret. qz tūc vocandus esset. z si i termino assignato nō venerit pcedēt ceteri. Et hꝫ intelligē q̄ simpliciter sunt deputati. Secus si cū aliqua limitatōe. puta q̄ vnus sine alio nō possit z hmōi. qz tūc seruandū est qō testator statuit. vt in ꝺ. c. religiosus.

¶ Utrū officiū pfati executoris trāseat in heredibus? ℞. glo. in ꝺ. c. religiosus. q̄ nō. nisi testator exp̄sserit. Et hꝫ tene p dictū tex. licet aliqui tenuerint q̄ trāseat p. l. cum vnus. z. l. a filio. in prin. z. l. alimēta. in prin. ff. de ali. z cl. le. Aliꝫ vero q̄ re integra nō trāsibit. ſz nō integra sicut de elec. c. in causis. z. l. mandatū. C. man.

¶ Quid si sit deputatus executor abbas. s. Proculi. an eo mortuo succedat eius exequtor? ℞. glo. i ꝺ. c. religiosus. q̄ si abbas mortuus erat p pinquus testatori nō trāsibit ad successorē. qz vi ꝺet electa psona ex affectōe siue nomē eius fuerit exp̄ssū vl' nō. faciat ad hꝫ. xij. q. iij. pōtifices de testa. reqsisti. Si aūt nō erat ppinquus. tūc si nomē erat exp̄ssus nō trāsibit. Si ꝛo nō erat exp̄ssum trāsibit. de offi. ꝺel. qm reqsisti.

¶ Queritur an teneat deputatus executor acceptare? ℞. Pa. in ꝺ. c. Johānes. q̄ nō. nisi tacite acceptasset vl' exp̄sse. qz nō posset renūciare Et ꝺicit tacite acceptare qñ aliq̄ ꝺ fecit qō pertinet ad hꝫ z hmōi. Itē si sciēter recepit lras q̄ibus sibi officiū deferebat. ar. l. i. §. i. ff. de pcu. aut si ipe ꝺsensit qñ testator ad illud officiuꝫ eus deputabat. ad hꝫ. l. vxoꝛi. §. i. ff. ad. l. coꝛ. de fal. facit. l. ex sntia. ff. de te. tu. Posset tñ eps ita

legatis ad pias causas citra acceptatōnez cō
pellere si nō vt executorē saltē vt ꝛlegatū. sic ī
qualibet alia ꝛlegatōe. vt. C. q̄ p̄ sua iurisdi.
l. vnica. ꝛ. c. pastoralis. de offi. ꝛle.

10 ¶ Qñ tenēt executores exeq̄ri. R. Pa. ī. c. nos
quidē. de testa. q̄ aut testator puidit sibi de tē
pore. ꝛ illud seruā. Vnū tñ semp no. q̄ licet te
stator mādet aliq̄d fieri infra certū tps cōpu
tandū a die mortis. intelligit ꝛ suppleꝛ scien
tie ꝛ adite hereditatis. vt p̄bat tex. in. l. statu
liberos. §. si q̄s heredi. ff. de statuliber. facit tex.
ībicta glo. in. l. fi. §. si aūt dubi⁹. C. de iu. ꝛli.
Si ꝑo testator nō puidit sibi de tpe. tūc Pa.
dicit in. c. si heredes. de testa. q̄ si res legata est
in patrimonio testatoris p̄t absolui sine mora
Nā dominiū ilico adita hereditate trāsit ī le
gatariuz. vt in. l. si tibi homo. §. cū seruꝰ. ꝛ q̄d
ibi no. ff. de leg. i. ꝛ in. l. cū res. in princi. ibidez
dicit. q̄ si nō soluat sine mora heredes ꝺdem
nant ad p̄standū vsurā ꝛ omnē vtilitatē. Idē
etiā si esset pecunia legata. vt in. l. si domꝰ. §. ī
pecunia. ff. de leg. i. vbi dicit q̄ ad solutionē tē
pus modicū danduz est. Sz glo. ibidē illud
breue tps dicit forē. x. dies a p̄cepto iudicis. vl
saltē arbitrariū pensata q̄ntitate ꝛ q̄litate here
ditatis. ꝛ si ñ habet ꝛbet repire vndecūq̄z. l. si
pecunia. ff. de leg. ij. Aꝛ hꝫ tene q̄ ad obligatio
nē. q̄ aūt ad pnā. s. vt cogant̄ soluere cū omni
emolimēto ꝛ interesse. dic q̄ in legatis ad pias
causas est tps sex mensiū. vt in auten. ꝺ eccle.
ti. §. si aūt legatū. Idē dicerē in legatis ad nō
pias causas p ar. a maiori. in d. §. si aūt lega
tū. ꝛ hꝫ a die insinuatōis testamēti q̄ si per an
nū a die monitōis p iudicē sibi facte nō īplet
q̄cunq̄z relicta p̄uat̄ tota hereditate ꝛ vēiet ad
ībstitutos. vl si nō sunt veniet ordie fluato co
heredib⁹ adeuntib⁹. vl generali. fideicōmissa
rio ꝛ ceteris. fm q̄ habet in aut. ampli⁹. C. ꝺ fi
deicōmiss. licet possit iudex cogere etiā ante p̄
fatū tps executores vl heredes alio remedio.

11 ¶ Vtrz executore ñ exequēte ꝛuoluat ad epz
executio⁹. R. Pa. in d. c. nos quidē. q̄ si p̄cessit
duplex monitio post negligentiā ꝛbentz exeq̄
statim ī legatz ad pias causas ꝛuoluit nec re
q̄rit aliud tps. vt videt innuere tex. in auten.
ꝺ ec. ti. §. si aūt q̄ hꝫ iussi sunt. Aꝛ sic intellige
rē no. p̄ Bar. in d. auten. ampli⁹. Si sola vni
ca monitio p̄cessit expectat annꝰ anteq̄z ꝛuol
uat ad epm. Sz aduerte q̄ hodie epi p statu
ta disponūt vt currat annꝰ a die mortis admo
nendo generaliter quoscūq̄z. ꝛ sic post annuz
ꝛuoluet intelligēdo a die mortis ꝛ scientie et
adite hereditatis. vt. s. dixi. Limitat Richꝫ.
in. iiij. dist. xlv. hꝫ vez si habet vna in ꝓmptu
de quib⁹ possit infra annū legata implere alis
nō ꝛuoluit ad epm. Ꝺ nō.

¶ Quert quidā religiꝰ centū paupib⁹ ꝛclarā
dis p̄ sempꝛoniū. an elapso anno ꝛclarationē
nō facta eps possit eligere pauperes vigore sta
tuti p̄fati in p̄cedēti. q. R. Bar. in. l. cū quidā
ta. ff. de le. ij. ꝛ sequit Pa. in d. c. nos quidē.
q̄ nō. qz statutū loquit de executore. ꝛ eo ha
bꝛet locū vt nō posset ampli⁹ se intromittere.
ar. c. lfas. de sup. ne. pla. lz habēs ꝛclarare nō
est executor. sicut dicim⁹ differētiā inter iudi
cē q̄ ꝛclarat ꝛ executorē. C. de exe. rei. in. l. exe
cutorē. qꝺ no. qz pbat q̄ frater miloꝛ q̄ nō p̄t
esse executor bñ posset esse ꝛclarator ꝛ ille cōs
sultor. cū nullo iure phibeat. de quo dic vt. j.
§. xxvi.

¶ Vtrz p̄fata ꝛuolutio habeat locū tā ī legatz
ad pias causas q̄z ñ pias. R. Pa. in. c. si here
des. de testa. q̄ i legatz ad pias causas nō cō
biū. In alijs aūt est diuersitas inter doc. Sed
ipe Pa. sic ꝺcoꝛdat q̄ aut eps vult se impedi
re anteq̄z heres sit p̄uat⁹ hereditate. s. ante la
psum anni. ꝛ sic p̄t le ipedire ꝛ cōpellere. Sil
si heres incidit in pnā p̄uatōnis. lz de facto
eā possidet. qz nemo eā p̄mit. nā tūc cessārat
d. auten. ampli⁹. q̄ vult vt hereditas cū onꝛe
re exequēdi trāseat ad aliū. ꝛ habebit locū de
si heredes. qꝺ loquit generaliter. Nec obꝰ
nō ꝛbet eps impedere officiū suū nō implora
tū ad vtilitatē p̄uatā ꝺtra ꝛterminata in. c.
bone memorie. el. i. de postu. pla. qz p q̄ impe
dit est miserabilis ꝓsona. ꝛ ideo p̄t. vt ibi no.
qz defunct⁹ est destitut⁹ omi auxilio. ꝛ iō mai
to etiā nō implorat⁹ p̄t iudex impedere offici
um suuz. Aut vult se impedire postq̄z pueniꝛ
ad alios hereditas ꝓpter p̄uatōes p̄mor. ꝛ
ꝛ sic nō p̄t respectu executōis. lz teneꝛ respectu
cōpulsionis fiēde heredi nouo vt exequat. qz
tūc habebit locū d. auten. ampli⁹. Aꝛ sic con
coꝛ. d. c. si heredes. cū d. auten. ampli⁹.

¶ Quid si testator exꝓresse phibuit ne eps se in
impediat. R. Pa. in. c. tua nobis. de testa. q̄
ad cōpulsionē executoꝛ nō valet. qz sicut ipe
si viueret nō posset se eximere a foꝛo epi. ita ne
executores subtrahere potuit. vt pater in. c.
tua nobis. Quo ꝑo ad ꝛuolutionē executōis
dicit idē Pa. ibidē. q̄ si testator puidit ꝺ alio
executore i casu negligētie p̄mi ille exequet
nō eps. ar. in. l. nulli. ꝛ in. l. si q̄s ad ꝛclinandā
C. de epi. ꝛ cle. Aut solū phibuit epis exequi.
tūc in legatis ad pias causas nihilomin⁹ exe
quet nō obstāte phibitōe. tex. ꝭ⁹ est i auteꝛ
de ec. ti. §. si q̄s aūt p̄ redemptōe. cū duobꝰ §.
se. ꝛ in d. c. tua nobis. In alijs aūt nō.

15 ¶Utr̃ executor habeat actionē ꝯ heredem: ℟. Pa. in. c. Johānes. ō testa. q̃ aut est pur̃ executor. ⁊ sic nec de iure ciuili nec canonico habet. ſz pōt implorare officiū iudicis ꝯ dēti/nētes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. in fi. ff. de pe. here. ⁊ in. l. q̃ntus. ff. de an. le. Et h̃ vo luit Dy. in. l. lucī⁹. §. menia. ff. ad tre. ⁊ Bar. i. l. si q̃s ticio. ff. de le. ij. Blo. i. d. §. menia. li/mitat nisi i legatꝫ ad pias causas. q̃ tūc dicit habere actiōz ꝯ heredes. allegat. l. nul li. C. de epi. ⁊ cle. Idē tenet glo. in. d. l. si q̃s ti/cio. Si vo nō est purus executor sed legata rius. sicut q̃n verba dispositionis ꝯferunt in eum tacite vel exp̃sse. Exemplu⁊. dicit testa/tor. relinquo ticio centū. ⁊ volo illa restituat ſeyo. tūc poterit agere ꝯtra detinentē bona tā q̃ legatari⁹. ⁊ ē utile. q̃ si deficeret fideicom/missum ex psona fideicōmissaria accresceret sibi ⁊ nō heredi. vt in. d. l. si quis ticio. Idez erit vbi tacite ofert in eū dispositio. puta q̃a est pticeps illius relicti. ſm glo. i. d. §. menia i glo. d. l. si q̃s ticio. ⁊ ibi vide.

15 ¶Utr̃ executor possit vēdere bona defūcti p executōe vltime volūtatis. ℟. Pa. i. d. c. Jo hānes. q̃ si ē executio vniuersal. puta q̃ oia sunt distribuēda paupib⁹. sic poterit. d. l. nul li. Si vo ē pticularis nō pōt. nisi testator ex pſſe ꝯcesserit. vt i. l. alio herede. ff. ō ali. ⁊ ci. le. Sic cōiter hodie ē i testamētis. dat libe/ra vēdēdi auctas ipſis p executōe vltimevo luntatis. Et q̃d iportēt dicta ẏba. vide Bar. i. d. l. alio. Et cautela ē q̃ addat sic. Dās eis generale mādatū cū libera admistratōe agē/di. exigēdi. distribuendi ⁊c.

17 ¶Utr̃ cū testator relinq̃t centū p restituen/dis male ablatis. ⁊ nō reperiunt male abla/ta vsq; ad illā summā residuū sit distribuen dū. ℟. Pa. i. d. c. tua nobis. Jo. ō are. in tra ctatu executōis. vt refert ⁊ seq̃tur Bal. in. d. l. si q̃s ad delinādā. distinguit. q̃ aut testa/tor. phibuit i aliū vsum ꝯuerti. ⁊ sic cedet he redi residuū. quēadmodū q̃n deficit aliud le gatuz. vt. d. l. si q̃s ticio. ⁊ exp̃ssio cause limi/tat legatū. vt in. l. fi. ff. ō au. ⁊ ar. le Aut sim/plr disposuit. ⁊ tūc debet dictū residuuz dari paupib⁹. vt i. l. legatū. ff. ō vsu ⁊ vsufru. leg. q̃s sic destinatū in vnū piū vsum. si nō pōt de bet ꝯuerti in aliū piū. vt in. c. nos quidē. de te sta. ⁊ facit ar. d. l. legatū. sic ⁊ hic. Et h̃ puto veriſſimū. qđ tenet etiā Joh. an. in addi. ad Spe. in ti. de instru. edi. §. nūc vo aliqua. ẏ. ſcias. Et maxime ſm Pa. vbi. s. q̃ exp̃ dictis ꝯueniri non pñt. q̃ non pñt tales pu/ssit certā quātitatē psumendū ē illā deteri. licet nō appareāt creditores. Et idē dicit fo reseruādū i cautōe quā faciūt vsurarij. vt eti am nō. in. c. q̃ q̃z. de vsur. li. vi. Cōsulo tñ h̃ fiendū de ꝯsilio epi vel heredis. ⁊ istud sequē dū in ꝯscientia. q̃uis alij distinguāt si execu tor ē nudus miniſter. ⁊ sic reddet heredi. d. l. si quis ticio. ⁊ l. codicill'. i p̃n. eo. ti. Si vo nō est nudus executor. tunc residuū erit ipsi us executoris. Posset hec opi. in ꝯscientia p/cedere q̃n legatꝫ dicto executori cū expressi one creditoruz ſm q̃ in libro suo inueniet. ⁊ hmoi. q̃ tūc residuū summe videret voluiſ/se legare executori. vt. l. pater. §. tuſculan⁹. ff. de le. ij. ⁊ l. filio. §. matri. ff. de adi. le.

¶Utr̃ executor cui testator dedit aliquid ad 18
distribuendū vbi ei videbit ⁊ placuerit tene atur illud distribuere in pios vſus. ℟. q̃ sic. si aliud nō apparet ō mēte testatorꝭ. facit. c. cū tibi. ō testa. Sz meli⁹ ẏbū videbit. ⁊ ver/bū placuerit. q̃ refert ad arbitriū boni viri. ff. ō fideicōmiſ. lib. l. thais. §. ſorore ſua. ⁊ l. fideicōmissa. libertas. la. ij. Bon⁹ aūt vir ar/bitrabit magis ad salutē aie testatoris dispē sandū q̃z alias. de ſo. ꝯpe. c. ꝯquestus. Et ad salutē magis facit vt inter paupes dispēſet. l. id q̃d pauperib⁹. ⁊ l. nulli. ⁊ l. si q̃s ad decli/nandū. C. de epi. ⁊ cle. nec impedit dispositio testatoris. licet nō sint exp̃sse pſone quib⁹ de beat fieri. vt i dictis legib⁹. Itē quia debem⁹ interptari voluntatē testatoris in meliorē ⁊ fauorabiliorē causam ꝓpter regulā. q̃ in te stamentis fit melior interptatio. c. cū dilecti de ẏona. ff. de reg. iuꝛ. l. in testamētis. ff. de vi. tri. oleoq; le. l. ij. Cū ergo nulla sit melior q̃z vt i paupes xp̃i dispenſet. ita fiet aliter si nō fiet eps reuocare poterit ⁊ dz executōez. Pe. tñ ō peru. tractatu de cano. poz. epi. c. ix. tenet q̃ medietas debz dari paupēribus. ⁊ medietas pijs locis. Nihil tñ allegat. ⁊ satis ē equa

¶Utr̃ executor etiā cū ꝯsensu epi possit im/ 19
mutare vsum destinatū p testatorē i meliorē vide. ſ. Legatū. ij. §. xi.

¶Utr̃ religiosus exempt⁹ deputat⁹ executor 20
sit. exeq̃ndo delict possit puniri ab ordinario. ℟. q̃ sic. tex. cī cle. vnica. de testa. vbi etiā eis religiosis imponit vt reddāt rōem de executi one ordinarijs. ⁊ sil'r ordinarijs vt exigant. Limitat Ri. i. iij. di. xlv. ar. v. q. ij. vez i reli giosis q̃ habet exemptionē ꝯmunē. q̃ tñ pos/sent ꝯueniri rōne ꝯtractus vel delicti seu rei. vt in. c. i. de p̃uil'. li. vi. Sec⁹ i aliis q̃ etiā ex p̃ dictis ꝯueniri non pñt. q̃ non pñt tales pu niri ab ordinarijs. ⁊ placet.

¶Utr̃ plat⁹ religiosi q̃ dedit licētiā accepta/ 21
di executōz religioso possit eā reuocare re etiā

c

nō integra. R. glo. in. d. cle. vnica. q sic. cū religiosus nō ḧeat velle nec nolle. z executō fiet p collegā. aut si aliq̄ reputat nō est p epm.

22 ¶ Utr executor possit distribuere i filios vel ꝯsanguineos p pos. vide. s. Elyna. ℌ. iij.

23 ¶ Utr dilatio executōis pie ꝓsumit aie testatoris. R. fm Ri. vbi. s. q. iij. q sic. cui rō ē duplex. Pria qz eccl'ie pauper nō excitāt ad orādū. sic facerēt si eis daret legatū. Accelleratio aūt feruentiū orōnū p aia defuncti multū valet ad eius alleuiatōez z celeriorē expeditiōz. Scōa rō. qz sic aia in charitate recedēs z aliq̄d purgabile secū portās i hac vita meruit vt elyne si p ea rentur ꝓsint nō ad augmētū gre sz ad alleuiatōz z breuiatōz pene. Et iō quāto citius implet tāto citius alleuiatur. z econuerso quāto tardius implet tāto tardius liberat. nō tñ ppter ḧ si nūqz implerētur ppetuo starēt in penis. sz solū multo tardius liberant. Ex q̄ ptz q grauissime peccant z magnā pditionē faciūt q̄ qzcitius pñt non exequunt. vñ vocātur necatores egentiū. in. c. q̄ oblatōes. el. i. cū duobz. c. se. xxij. q. q. z i. c. q̄ oblationes. el. ij. Et dicunt venire ad exinanitionē fidei. z q habēdi sunt sicut qui nō credūt iudiciū dei. Jdē dicendū de restitutione quā statuerūt fieri. vñ in cronicis minoz legit. q quidā impe diebat intrare padisum quouisqz facta fuit restitutio. qz nisi fiet luet in penis. facit ad ℌ. c. in lris. de rap.

24 ¶ Sz nunq̄d excusant pfati executores si p pterea tardāt vt res defuncti melius vēdātur. R. fm san. Tho. i quolibet. q mora modici tpis nō videt esse magnū piculū. Vñ si executor p modicū tps differat vt rebz defuncti melius vēdit' ampliores elynas facere possit: licite facit. Nō itelligo vez q̄n tm ē augmētū q pualet tarditati. puta qz elemosyna illa quā habuisset de illis rebz vēditis. et tps tardatōis in quo penā sustinuit nō iudicantur tantū satisfactoria quātū ē elemosyna q̄ elicit ex tardatōe. alis nō liceret. qz nō ē fiendū malū mihi p bono alteri. Et ḧ ptz ex eo qđ subiūgit. Si ꝙo inq̄t san. Tho. p multū tps differat. vt i modico ampliores elynas faciat nō excusat a culpa. qz forte defunct' a purgatorio liberat interim Et sic frustrat remedio q̄ multū indigebat. Faciat g̃ qđ magis rōnabiliter videt expedire aie defuncti.

25 ¶ Quid si q̄s reputauit executorē cū ista cōditōe vt exequat cū ꝯsilio tal'. R. q aut dixit cū ꝯsilio. z sic executor licz teneat petere ꝯsiliū. tñ non tenet seq̄. Si ꝙo dixit q exequat fm ꝯsiliū. sic tenet seq̄ ipm. vt tenet Albz. i l. nulli. C. de epi. z cle. vide. s. Cōsiliū. ℌ. iij. ¶ Quid si sit frater minor ille cui' ꝯsilio credet. R. q diuersa est opi. inter dc. Sed dic q frater minor licet nō possit ee executor pōt tñ esse ꝯsultor. qz executor opter q sit tractator pecuniarū et venditor rez z hmōi. q nullo mō ꝓuenit fratri minori. Iz dare filiū i nullo dc. rogat siue pfessioni. Et sic p euacuatur rō. He. in. c. fi. de te. li. vi. q tenet nō potest esse ꝯsiliarius tali mō q̄ aliter non possit fieri dispēsatio nisi fm suū ꝯsilium. Et sic fm p̄dicta limita. Naz si testator relinq̄t dāda pauperib dc. fratre minore q̄ nō rogat siue pfessioni. z licz. deb p Bar. expīsse in tractatu minoz. q.

Exemptus

dē q nō tenet iudex ꝓcedere ad instantiā ordinarij vt ptz. z nō. i. c. cū p sone. de pul'. li. vi. Sed q̄ papa vl' legat' dē latere pt cognoscere de causis ꝯ exemptū. vt nō. i. c. qđ trāslatōez. de offic. lec. ꝙ aliis legat' vt ibi. vñ eximere ppter ē apl'ice sedis. xvi. q. i. frater. vi. q. iij. nūc ꝓpono. Jo. an. in glo. de. c. i. de pul'. li. vi.

¶ Quot modis dat exemptō. R. vt no. Pio in. c. tuaz. de pul'. q duobz modis. Prio recione loci. puta monasteriū vl' ecclie z hmōi. z istis hz locū. c. i. de pul'. li. vi. q ratione loci ꝓmissi extra locū exemptū. vl' rōne ꝙcessi bi iniri. vel rōne rei alibi site pñt cora ordinario ꝓueniri z ab eo puniri. Et exempta ecclesia vl' monasteriū intelligunt exempti etiā z ꝓuenti ipsi' monachi vl' canonici. clerici etiā z ꝓuenti q̄ ꝑpetuoqz oblati. nō aūt eiusdē ecclie pbēdarii q parochianoz curā habet q ad ea q̄ ad eandē dē curā ptinēt. nec ipsi parochiani. vt. i. q exemptionē. de pul'. lib. vi. Exmittur etiā exempto monasterio fm glo. i. d. c. ipsi' curie rūq. z domus z theatz cū ortis z arcis q̄ sunt iuxta ecclesiā. ar. xvi. q. i necessaria. z. c. nulla domibz clericoz q̄ sunt iuxta ecclesiam cū ortis. ar. d. c. necessaria. z diffinit. Sed do tur exemptio rōne psone z nō loci. vt i glo ꝙcesso capellanis z familiaribz pape. z talibz nō hz locū. d. c. i. qz nec etiā rōne alicui' pñt puniri ab ordinarijs. aliter eoz ꝓuilegū eēt inutile. qđ eē nō dēt. vt i. c. si papa d pul'. li. vi. Ex qbz oībz ꝓcludeq̄ exemptus rōne alicui' loci vl' rei nō celet exemptus rōne alteri' rei vl' loci. Vñ ꝓuilegiū ꝓcedit psonis respectu certi loci nō extēdit vltra locū. Vñ celetur ꝓuilegiū pon' reale q̄ psonale. vt no. Pa. i. c. cū capella. de pul'. sec. in le. vt no. Pa. i. c. cū capella. de pul'. sec. in

emptõe respectu plone. vt ptz. Aduerte q si canonici alicui⁹ eccl'ie eximant ipsi soli sunt exempti. nõ aũt eccl'a vl' alij ei⁹ clerici. Si aũt clerici cuiuslibet eccl'ie eximant. tũc tã canonici q alij clerici sunt exempti. nõ aũt eccl'a nisi aliud exprimatur. vt in. d. c. p exemptiõz. nec etiã quersi vel oblati. vt dicit glo. ibidẽ

¶ Quibꝫ ꝯbis pbat exemptio⁹. R. q mltipli citer. vt pbat in. d. c. si papa. puta si dicatur i pulegio a papa vel sentẽtia do eccl'iam uris beati Petri existere. siue ad ius pprietatẽ romane eccl'ie ptinere: vl' ad romanã eccl'iaz spaliter aut sine medio z simpliciter ptinere vel si dicat q eccl'ia sit libera seu q potiatur illic cathedrã collocare: seu aliqd imperiũ ex ercere vel ptẽ. aut q eximit a ptãte epi Jtẽ si recipiant i pprios subiectos. p hmoi et si milia cognoscitur exemptio. vt ibi ptz. sec⁹ si recipiãtur sub defensiõe. vt in. c. ex pte. el. q. d vt ibi dz. z ibi vide. z qd ibi nõ.

¶ Utz exemptus teneat citat⁹ ab ordinario ꝯparere. R. Pa. in. c. cũ ordinẽ. de rescrip. q aut ẽ notorie exemptus z tãdiu tolerat⁹ pui legio exemptõis. sicut sunt mẽdicãtes. et sic no tenetur nec valebit snia sup pmpali. qz ẽ a nõ suo iudice. neqz tãqz ꝯ ꝯtumacez. Ad h tex. in. l. nõ videt. ff. de iudi. z tw. tex. in cle. pastoral'. §. pisana. z ibi tona glo. ff. d re iud. z glo. i. c. veniẽs. de accu. z. q. q. iij. si eps. et p Inno. in. c. ij. d dila. z Bar. in. l. ij. ff. si qs i ius vo. nõ ie. licet in alijs terminis. Si vo nõ ꝯstat ita notorie: tũc tenet ꝯparere z alle gare pulegiũ. z in loco ꝯgruo z securo infra terminũ ꝯpetẽtẽ ordinario oñdere. prout q dz in. c. cũ plone. de pui'. li. vi.

¶ Utz pendẽte lite sup validitate pulegij. seu an fuerit ꝯcessum vel nõ deceat qs puari vl' interdici vsu possessiõis vel qsi. etiã si pos sessio sit ꝯ ius. R. Pa. in. c. i. vt li. pen. ni. in no. q nõ. tex. ẽ in. d. c. cũ plone. in. §. q si ta les. cũ. §. se. z hoc idẽ tenent ibi doc. vt dicit Jo. mo. vt ibi no. Se. q pẽdẽte lite nõ ẽ tur bãdus in possessione sua. etiaz si possideat ꝯ ius ꝯmune. dũmõ ex aliq pbatõne. licet nõ sufficienti ad finalẽ intentũ ipe iustificet pos sessionẽ. z ita videt sonare ibi tex. vñ Jo. an. in glo. vlti. ibidẽ dicit. Nota quãtus fauor pulegio debet. Est em ex se pulegiũ fauora bile. sz pcẽptio odiosa. de dec. c. ex pte. z. c. tua de regu. au. odia. Hec Jo. an.

¶ Quid si exempt⁹ litigat coz ordiario⁷ nõ allegat exemptõz an pdat eã p hꝫ. R. Pa. in c. i. de sen. z re iud. q non. nec tenet snia. Nec ob. taciturnitas. qz etiã si voluisset nõ potu isset i illũ ꝯsentire vt i iudicẽ. d arbi. cũ tpe. z ẽ tenet Jo. an. i regula sciẽti. li. vi. i mercu rial'. facit qd nõ. in. l. i. C. vbi de cri. agi opor. Rõ ẽ fm Pa. in. d. c. cũ tpe. qz exemptus nõ põt renũciare exemptõi. qz tã git nedũ fauor exempti. sz etiã supioris q ipm exemit. vt i. c. ad apl'icã. de regula. z i. l. si qs i ꝯscribẽdo. C. de epi. z cle. Albr. tñ i. d. l. si qs. tenet q exem ptus põt renũciare pulegio exemptõis. p. d. l. si qs. Et ad. l. ꝯrias rñdit. q loquunt d pri uilegio iuris cõis introducto i fauorẽ ordi nis clericalis renũciari nõ põt. sz suo pprie gio spãli bñ põt. z verꝰ credo qñ ipe impetra uit. Et pma opi. est vera qñ supior ppo mo tu aliquẽ eximit. Nd nota bñ.

¶ Utz exempt⁹ possit absolui ab epo ab ex cõicatõe inflicta a canõe quã sibi ꝯdito⁷ ca nonis non refuauit. R. Pa. in. c. significa sti. d fo. ꝯpe. fede. ꝯsil'. xiij. z Jo. d lig. in cle. ne i agro. d sta. regu. tenẽt q sic. Sz Jo. an. i regula sciẽti. palle. dicit q nõ. Pa. h seqtur. qz nõ ẽ sue iurisditõis. nec põt se sbmittere si ne licẽtia papæ rõne dicta i pcedenti. q. in fi. Excipe tñ videt Jo. an. in. c. religioso. d sen. ex. li. vi. excõicatos p iniectõe manuũ violẽ ta p rõez tex. ibidẽ. s. ne materia eu agãdi. cũ tñ ꝯtuũ teneat in cle. cũ ex eo. de sen. ex. i glo. fi. Et pterea teneo q nec i illo casu. c. religi oso. nec in alio exempt⁹ possit absolui ab epo nisi vbi spãliter ei ꝯmittitur a papa. et. d. c. religioso. loqtur de nõ exemptis qs antea ñ poterat absoluere. pter. c. cũ illoz. de sen. ex. Et h tene. qz si de exemptis itellexisset sic di xisset sic dicit i. d. cle. cũ ex eo. in fi. 6

¶ Quid põt exercere archieps vel eps i loco exempto. vide. s. Archieps. §. iij. 7

¶ Utrũ exempt⁹ rõne loci si delinqrit alibi vel ꝯhat aut res ipsa ꝯsistat possit i loco domici lij ꝯueniri aut puniri p ordinariũ. R. q non nec habet prãtẽ remittẽdi eũ si ꝯueniat. vt i d. c. i. de pui. li. vi. Sil'r si delictũ vel ꝯct⁹ vel res ipsa litigiosa sit i loco exempto non pote rit impedire se. Intelligit g. d. c. i. q rõne delicti vel ꝯctus pñt p ordinarios cõueniri. s. si inueniant extra locũ exemptũ vel remittent. vt nõ. i. d. c. i. Sũt tñ qda exempti rõne lo coz z plone q etiã rõne delicti aut ꝯctus vel rei nullo mõ pñt ꝯueniri. vt frẽs minores. p dicatores z cisterciẽses z multi alij. 8

¶ Utz delinquẽs i loco exempto ligeꝫ statu to epi. vide. j. Statutũ. §. ij 9

¶ Utz cũ statuto epi caueꝫ ne qs accedat ad 10

q̄libēt monasteria monialiū sb̄ pena excōicationis quā incurrat ipo facto: sunt excōmunicati q̄ accedūt ad mō asteria exempta monialiū: R. q̄ sic. si sine licētia illi⁹ ad quē pertinet accedūt. Rō. qz sine p̄fata licentia accessus ē p̄hibit⁹. vt i. c. piculoso. ō sta. mo. li. vi. Et iō si epi vt ꝓsequat tales accessus addūt penā licite faciūt. z iō ligant. nec dicēdū q̄ dictū ꝓmittat in loco exempto solū. sz etiā in nō exempto. videlicz cū accedūt anteqz puenerint. Itē patet p hoc qō no. Bar. in. l. relegatorū. ff. de interdic. q̄ dicit. q̄ ciuitas propter ꝓmodū ciuitatis vl' odiū eoz ad q̄s nō vult vadāt p̄hibere p̄t ciuibꝫ suis ne vadāt ad talē terrā. hoc no. Pa. in. c. postulasti. de fo. ꝓpe. ḡ sil'r in casu p̄dicto. Et hoc tenet. d. Phi. de peru. in. c. vt animarū. de ꝓsti. lib. vi. secus si p̄hiberent ne quoquo mō sine eoz licētia q̄s accederet. qz nisi p̄sidētes monasterijs eēnt culpabiles i admittēdo nō valeret eoz statutū: cū esset ꝺ ius cōe. vt in. d. c. piculoso. ꝓtra qō eps nō potest statuere nisi ex iusta causa. vt tenet Bal. in. l. oēs populi. ff. de iu. z iure. z. d. Anto. in. c. vīa. de loca. possūt. immo ligant p̄mates. archiepi z epi vniuersi sub pena eterne maledictōis in ꝓpria dioces monasteria exempta q̄ immediate subsunt romane eccl'ie aucte ap'lica cogere vt seruāt clausurā. vt i. d. c. piculoso. Sil'r debent ea visitare eadē aucte sīgul' annis. vt i cle. attendentes. de statu reg. z hoc de p̄cepto p̄m glo. ibidē p̄pter f. debēt. qō ē p̄ceptiuū. vt i c. oblate. de ap. z in. c. vt fame. de sen. ex. licet. c. i. de relpō. impu. sapiat honestatē.

11 ¶Utrū exempti possint oratoria vel capella s in locis nō exemptis edificare: R. q̄ nō nec i sic ꝓstructꝫ celebrare vl' celebrari facere. nisi de licētia diocesani loci. vt i. c. auctoritate. de p̄uil. li. vi. Intellige nisi ex licētia pape hoc facerēt. aliter diocesani eos ꝓsequi pnt vt in. d. c. auctoritate. Et intellige de oratorijs publicis. qz i p̄uatis pnt. vt no. glo. ibi dē. Hoc intelligo in publicꝫ factis oratorijs q̄ nō pnt celebrare vez. qñ epi p̄hibitōez fecissent. ne in eis celebraret. al's qñ cōiter in eis celebrāt si fiat de ꝓsensu illi⁹ q̄ curā eozū habet sufficit sine alia licentia epi.

12 ¶Utrū in locis exemptis p̄dicta in p̄cedenti. q. facere possint: R. q̄ nō. nisi licentiā vel p̄uilegiū sedis ap'lice habeāt speciale. vt in d. c. auctoritate. §. inhibemus.

13 ¶Utꝫ causas z lites suoz hoim ac liberoū seu censualiuꝫ possint exempti assumere: R. q̄ nō. vt i. d. c. auctoritate. §. causas.

Exemplū malū dātes p̄cipue p̄lati z q̄ habēt alios regere moraliter peccāt. Et vt dr. ti. q. iii. puc. tot moribꝫ digni sunt quot p̄dictis exempla ad alios trāsmittūt. arg. lxxi. dist. memo. xciij. di. puenit ad nos. in fi. ij. q. vii. pastoralis. z. c. cū pastoris. xvij. q. i. q̄ tona. Debuit materia nota. j. Scandalum.

Exequie pompatice. curatō funeris. ꝺditio sepulture. pompatius sunt viuoz solatia q̄z mortuoz. ſbficia. xiij. q. ij. c. aīe. §. curatio. Dicter. i. c. nō cremēmus. ea. q. dicit. Cozpi hūano q̄cūq̄ impēdit nō ē p̄sidiū salutis sz hūanitatis officium p̄m affectū quo nemo carnē suā odio habet. Vñ oportet vt q̄z diu pōt p carne p̄tinet curā gerat cū ille in de recesserit qui gerebat. hec ibi. Et de h̄ vide. j. Sepultura.

Exheredatio filioz hodie pt fieri nisi p̄ habeat iustā cām quā debet describere i testamēto. vt. C. de inoff. te. aut. sz hodie. ¶Sz q̄ sunt iuste cause: R. xij. q̄ ponunt in aut. vt cū. de ap. co. §. cās. Prima si filius patrē ibꝫ manꝰ intulerit. Secūda si gravia iniuriā eis fecerit. Tercia si eos criminaliter accusauerit de cā q̄ nō sit aduersus p̄ncipē vel rēpublicā. Quarta si cū maleficis ꝓuersat. Quinta si maleficus efficiat. Sexta si vitricū parēta insidiatur. Septima si cuz nouerca sua adulterā cōcubina p̄tis sui se immiscuerit. Octaua si p̄ p̄sonā ipsi⁹ vel debito ei⁹ incarceratus iuste pōt fideiubere noluerit. Et hec octaua cā intelligit solū de masculi. Nona si p̄hibuerit eos facere testamentū. Decima si ꝓ parentā voluntatē inter arenarios et mimos p̄seuerauerit cū p̄ illius p̄fessionis nō fuerit. Undecima si filia vitā luxuriosaz elegerit. cū parētes eā vellēt p posse nubere z dotare. nisi neglexerint eā nubere vsq; ad. xxv. annū. Duodecima si parētibꝫ furiosis debitā curā nō impenderit. Tercia decima si de carcere parētes deducere neglexerit. Adde. xiij. Si voluntē vltimā executōi demādare noluerit. vt. d. Executor. §. r. Et. xv. si filij⁹ ē hereticꝰ aut p̄sit catholicus. vt. d. §. causas.

¶Sil'r filius pōt p̄terez exheredare. Primo si de crimine eū accusauerit. excepto crimine lesē maiestatis. Secūdo si vitrē filij insidiat⁹ fuerit. Tercio si vxori sue vel ꝓcubine seminā fuerit. Quarto si testari i quo poterat p̄hibuit. Quinto si nō egit curā eius: cū eēt furiosus. Sexto si capt⁹ a saracenis nō redemit. Et si

moriatur intestatus ibi nō succedet sz eccl'ia. 3
t dabunt bona ei⁹ p redēptione captiuorū.
vt in. d. auten. cum ap. co.

¶ Utr̄ in istis casibꝫ in quibꝫ pōt exheredare
possit alimēta sil'r denegare: R. Jo. an. t Pa.
sequit in. c. q̄ntauallis. de iureiu. vbi etiaz in
glo. ponunt pdicti casus. q̄ sic. Et idez tenet
Bar. in. l. diuus adrian⁹. ff. de parici. p. l. si
q̄s a liberis. ff. d li. agno. Et idē tenet Pa. i
c. ex l̄rarum. de eo q̄ du. in ma. quā pol. p ad/
ipsos penteat. pro quo facit glo. in. l. fi. C. de
epi. t cle. t tex. i. c. nō liceat. xix. q. ij. vbi dr. q
p religionis ingressum purgat ois ingrati/
tudo. t qđ no. Spe. in ti. q̄ fi. sunt le. ff. q̄d si
filia. t sequit Pa. vbi. s. q̄ dicit. q si filia for
nicatrix vult pnitere de pēto. pz teneť eā ale
re. ar. c. ferz. l. di. t p ꝺsequēs dic Pa. vbi. s. 4
q etiā teneť eā dotare. qz cā dotis nō minus
cā uorabil' qz cā alimentoz. vt no. Cy. in. l.
nō oīs. C. de admi. tu. t Bar. i. aut. ex cōple/
pu. C. de ince. t inuti. nup.

¶ Utr̄ liceat exheredare filiū vt heredē faci
at ecclesiā: R. aug. i. c. q̄ cūq; xvij. q. iij. Qui 1
cūq; exheredato filio heredē vult facere eccle
siā: grat aliū q̄ suscipiat nō Augustinū.

¶ Utrū frater exheredet a fre: R. q sic i tribꝫ
casibꝫ. Prim⁹ si insidiat⁹ ē vite ipsi⁹. Secūs
si ꝺ crimine inscp̄ sit3 eū. Tercⁱ⁹ si i bonis ei⁹
notabil'r lesit. Et h̄ etiā hz locū qñ moriť ab
intestato frater vt nō succedat ei frater. vt in 6
aut. ꝺ nup. §. ingratitudinē.

¶ Utr̄ vir vxoꝛ: t ecōtra vxoꝛ viz possit ex
heredare: R. q sic. vt nō. i. d. §. causas.

Exorbitāria a iure cōi non de/
bēt trahi ad seq̄/
tā. de reg. iu. li. vi. q̄ a iure cōi exorbitāt neq;
q̄s ad ꝺsequentiā sunt trahēda.

Exorciste ex greco i latinū adiu/
rātes siue increpātes
vocanť. dicit tex. i. c. cleros. circa fi. xxi. dist.

¶ Quid ptinet ad eoꝛ officiū: R. tex. i. c. ple
ctis. xxv. dist. ad exorcistā ptinet exorcismos
memoriter tenere manuscq; sup energumios
. i. lunaticos t obsessos a demonibꝫ t cathe/
cumenos i exorcizādo imponere. hec ibi.

¶ Nū ordinať debet accipe de manu epi libel/
lum in quo exorcismi sunt scripti cū istis ver
bis. Accipe t mēda memorie tc. vt in. c. ex
orcista. xxiij. dist.

Exorcismus ē adiuratio cō/
tra diabolum. vt
de ꝺse. di. iij. in. c. añ. xx. dies.

¶ Quid valz exorcism⁹ añ baptismū: R. Ri. 1
i. iij. di. vi. ar. vl. q. i. p ipm ꝥtute diuia ar/
tat ptās diaboli. ne possit ꝺ cetero tm̄ q̄ntuz
ceteris paribꝫ posset si nō esset exorcizatus. t
maxime impedīdo ne baptismū suscipiat.
facit ad h̄. c. sicut nostis. de ꝺse. di. iij.

¶ Quid si aliq̄s baptizeť sine exorcismo: R. 2
Ri. vbi. s. q debet post baptismū exorcizari.
facit. d. c. nostis. Rō. qz licet i baptizato p/
mulo nō sit pēctm. tm̄ in eo remanet actualiter
fomes pēti. Et ī ō etiā post baptismū habet
efficaciā reprimendi diabolū.

¶ Per quē debz q̄s exorcizari: R. q p sacerdo 3
tē. de ꝺse. di. iij. sacerdotes. t de h̄ vide. s. La
theciſmus. qz idem est.

Expense tā in cibarijs q̄z in vesti
bus debēt fieri p̄m digni
tatē illius cui sunt p̄stāde. et facultates illi⁹
q̄ debet p̄stare. h̄ colligiť i. l. habitatio. ff. ꝺ uē.
in pos. mit. t in. l. sz t si q̄dē. §. i. an §. vesturi.
ff. de vsufruc. Et ꝓpterea dicit Bal. i. d. §. i.
q abbas debet melī⁹ vesturi q̄z monachī⁹. ma
gister i theologia q̄z alij frēs. doctoꝛ q̄z scho/
laris. Et idē dic ꝺ cibarijs p elegātē docto.
Bal. in. l. i. C. de epi. audi.

¶ Utr̄ ille q̄ aliū vulnerauit teneať ad expē/ 1
sas: R. q sic ad oēs q̄s p curatōe fecit. vt. ff.
si qua. pau. fe. di. l. ex hac. t. ff. ꝺ his q̄ dele. vl'
effu. l. vltima. vide glo. in. c. si q̄s mēbroꝝ.
xxiij. q. vlti. t iij. c. i. de iniurijs.

¶ Utr̄ in extimādis facultatibus sit habēn 2
da ratio expēsaꝝ: R. q sic. vt no. glo. i. c. quo/
niam. de vita t hone. cle. vñ illi fructus extī/
mādi sunt q̄ supsunt deductis expensis. C. de
fruc. t li. ex. l. i.

¶ Utr̄ expēse facte in re aliena sint attēdēde 3
R. q aut erat possessoꝛ male fidei. t sic ꝺ rigo
re iuris nō poterit hz̄e nisi solū illas q̄s fecit
gr̄a fructuū q̄rēdoꝛ. ꝺ gregādoꝛ aut ꝺseruā
doꝛ. qua etiā a male fidei possessoꝛe deducū
tur. vt in. l. si a p̄e. §. fructꝰ. ff. ꝺ pēti. he. et. l.
plane. in fi. ibidē. t in. d. l. i. al's si quas fecit
amittit. vt. l. ex argēto. ff. de ꝺdi. fur. t insti.
de re. di. §. ex diuerso. Sz i foro ꝺsciētie ꝑm
Jo. ti. Usura. v. poterit etiaz repetere eas
q̄s fecit ad ꝺseruationē rei. vt pascēdo equū
t hm̄oi. vel ad oportunā meliorātōez. vt cu
rādo aīal morbꝺsuz. nutriēdo porcū t hm̄oi.
t placet p rōem dictaꝝ. l. Sil'r dic de eo qui
scp̄sit vel pinxit i re aliena. seu edificauit q i
ꝺsciētia poterit petere. t ille i cui⁹ re expensas
fecit teneť nō ingz̄tū expēsa videlicet sz solu3

t 3

ingtū sibi dicta res ē plus vtil' arbitrio boni viri. Si aūt erat possessor bone fidei sic poterit oēs expēsas quas fecit tollere: si sine lesione rei pōt fieri. l. iulian⁹. la. iij. ff. de rei ven. vel si nō pñt tolli dñs rei soluet eas. l. i fundo. eo. ti. aut vēdere ei rē i qua expensas fecit. qz. ff. d̄ pēti. hē. l. si qd possessor. §. sicut añ. dicit q̄ ds nō debet culpari d̄ admīstratiōe rei quā tenet vt suā bona fide. Idē dic qñ fecit credens vtiliter gerere negociū ꝓpriū sui. ff. de nego. ge. p totum.

4 ¶ Expēse nō veniūt noīe dānoꝝ vl' interesse. qz expēsa ē quā ds facit eūdo redeūdo vl' matorē familiā tenēdo: aut aduocatz̄ soluēdo z hmōi. Dāna ꝙo vl' interesse sunt i re vl' circa rē. z iō q̄ remittit vnū nō videt remittere alii. vt d̄ iniur. c. i nra. in tex. z in glo.

5 ¶ Expēse dicunt necessarie. q̄ si facte nō fuissent: perijsset. aut facta fuisset deteriorz res circa quā sunt facte. Utiles sunt q̄ rem meliorē faciūt z deteriorem fieri nō sinūt. Uolūtarie ꝙo sunt q̄ rē tm̄ ornāt: sed fructū nō augent. l. impensas. ff. de ver. sig. Quō aūt detrahantur qñ sunt facte in re aliena sciēter z bona fide vtputa in re locata. habes. j. Locatio. §. xxi. z. s. Cōmodatum. §. xiij. z. s. Dos. §. xxv. z j. Peculium. §. xxij.

Experiētia facit artē. Inexpiē tia casū. i. metaphy. vñ i. c. qz sit. d̄ elec. li. vi. i p̄n. dr mgra rerū. z ff. d̄ leg. iij. l. legat⁹. §. ornatricibꝫ. dr. q̄ plꝰ et cuilibet artificio nutrimētū. et i. c. vt ꝓsidere tur. l. di. dr. Cogūt em̄ multas inuenire medicinas multoꝝ expīmēta morboꝝ.

Expositio sacre scp̄ture et canonū ex cā. ꝑsona loco z tpe dz fieri. vt. xxvi. di. c. sciēdū. z. c. se. Quorū modi qz medullit⁹ nō indagāt i errorꝫ labyrinthū nōnulli intrudēdo impingūt cū añ iudicāt qz intelligāt. añ inculpāt qz iterādo lecta pquirāt. hec Isi. z hz in. d. c. sciendū.

1 ¶ Utr̄ liceat variis modis sacrā scp̄turā vl' iura exponere: R. glo. in. c. qd h̄ ē. l. di. q̄ adꝫ uocat⁹ pōt variis modis iura exponere. Dō limita vtr̄ qñ eadē ratio legis hoc req̄rit. aliter nō excusant. qz vt dr in. c. intelligentia. de ver. sig. intelligētia dictoꝝ ex causis est assumēda dicēdi. qz nō sermoni res. sz rei debet sermo esse subiect⁹. z i. c. i his. eo. ti. dr. Uerba intētōi debēt deseruire. cū suis ꝓcor. ibi nō. in glo. Idē dic de sacra scp̄tura q̄ exponit q̄tuor modis. Primo sm̄ hystoriā. hystoria ē rei geste narratio. ab hystrion qd ē videre vl' cognoscere. qz apud veteres nemo scribebat hystoriā nisi interfuisset. Secdo allegorice. a leon qd ē aliud. z gore qd ē dicere vl' iouanto z ē qñ p vnū factū dat intelligi aliud qd est credēdū. Tercio anagogice. ab ana qd ē sursū. z goge qd ē ductio. z ē qñ p vnū factum datur intelligi desiderandū. l. glia. Quarto tropologice. a tropos qd ē ꝓuersio. z logos qd ē sermo. z ē qñ p vnū factū dat intelligi factū dū. Et ꝓpterea dicit Piero. i. c. heredis. xxiij. q. iij. Qui aliter scp̄turā intelligit q̄ ipse ipūsscti flagitat a q̄ scp̄tura ē. licet ab hijs cl'ia nō recesserit. tm̄ hereticē prappellari. z d̄ carnis opibꝫ ē eligēs q̄ pria sunt. hec ille. facit ad h̄. c. relatu. xxxvij. di. Qd bñ nota.

Expositus filius infans a pēre vel ratū habēte eoipo liberat a patria pōtate. Idē i seruo z liberto expositis q̄ liberat a patria pōtate. Idē i lāguidis cuiuscūq; erat infirmitatis. vl' si alicui alimēta negari ingrati tudinis. vt i. c. vnico. d̄ infan. expo. Si ꝙo ex impie. vt i. c. vnico. d̄ infan. expo. Si ꝙo ex ignorātia vl' inuito sit expositꝰ. poterit eū repetere. sz restituet expēsas infra. z. dies p̄ epistolā ꝓtestatōis factā. vt ibidē nō. z i. c. fi. eo. ti. ¶ Utr̄ recolligēs talē expositū acq̄rat dñm. i aliqd ius i eoꝝ R. q̄ nō. vt i dictis iuris. ¶ Utrū expēsas factas possit repetere. R. q̄ si sunt alimēta vel cā alimētoꝝ facte: nō repetet nisi in duobꝫ casibꝫ sm̄ glo. i. d. c. fi. Primus si ꝓtestatus ē q̄ volebat repetere. vt. ff. de ne. ge. l. nensennius. Hoc limito nisi ego bona q ad hoc teneret. sicut eccl'ia q̄ tenetur alere pauperes. qz qualitercūq; ꝓtestet nō repetet. vt. c. sacroꝝ. xij. q. ij. z. l. alimenta. C. de neg. ge. z qd ibi nō. Limito iedo q̄ i. scientia poterit repetere ꝑsona q̄ ad h̄ nō tenebat. licet nō fecerit ꝓtestatōe qñ a ꝓncipio habuit animū repetēdi. ar. coꝝ q̄ no. j. Ex. §. iij. Secds casus ē qñ expositꝰ z collectꝰ nō vult ducere filiā collectoris in vxorē. C. d̄ nupt. ꝓhib. Si ꝙo sunt alia ab alimētis q̄ expēdit. vtputa i erudiēdo puerō i aliq̄ arte z hmōi. repetere poterit. C. de infa. ex. l. i.

¶ Sz nunq̄d excusent pdicti exponētes si ex necessitate. puta qz eos alere nō poterant. videtur: R. glo. i. d. c. fi. q̄ nō. qz debuit eis mittere i xenonē. s. hospitale. vt. C. de ca. dot. l. vnica. §. sz scim⁹. q̄ si tal' locꝰ nō erat. tūc vi. dē glo. dicere q̄ excusat d̄ filio. sz de seruo nō p. d. l. vnicā. z in aut. d̄ nup. §. z multo ꝑ. ius. Sz ego credo verū q̄ ad pēnā pdicta ibi. sz nō quo ad rēū. qz q̄tū in ipso est occidit.

nisi forte expositio tali mō fieret q̄ nullū periculum exposito imminceret.

Expressio qñq̄ nocet. Vñ. l. nō nūq̄. ff. de ꝺi. t de. di cit. Nonnunq̄ ꝺtingit vt q̄dā nominatim expressa officiant. q̄uis omissa tacite intelligi potuissent nec ēent obfutura. Inde dictuz ē expssa nocēt. nō expssa nō nocent. hec ibi. fa cit ad ℔. l. si q̄s. ff. de here. instī. et glo. i. c. ꝺsul ti. de pcu. ff. de reg. iu. l. expressa.

Extimatio rei qñ ꝺbeat fieri: ℟. q̄ tpe ꝺtractus. vt in. c. cū dilecti. de emp. t ven. t in. l. ij. C. ꝺ rescin. ven.

¶ Quantū fieri ꝺbeat: ℟. glo. i aut. de ali. et emphi. ℌ. sanctissimas. q̄ ꝺbet fieri fm red/ditus quos res extimāda affert. facit tex. ibi 2 dem. t i auten. de ec. ti. ℌ. si aūt annale. t tex. in. l. si quos. C. de rescin. ven.

¶ Qualiter fiet fm reddit⁹: ℟. q̄ tm̄ ꝺbet va lere res quot fructus ꝓducit in .xxv. annis. 3 vel si est res que ꝺbeat eccleſie in .xxxv. annis vt in. ꝺ. ℌ. si ante annale. vbi est ter. de trigi/ taquinq̄ annis. t ibi nō.

¶ Quid si res ē nō fructuosa: ℟. q̄ extimabi tur fm q̄ cōiter appreciat. l. pcia. in p̄n. ff. ad l. fal. Et hoc habet locū hodie cōiter i omib⁹ reb⁹. t q̄ ꝺz. res tm̄ valet quantū vēdi pōt. p. l. i. ℌ. si heres. ff. ad treb. et. l. q̄rebat. ff. ad l. fal. t. l. si q̄s vxori. ℌ. vl. ff. de fur. ꝺbet intel/ligi verz: nō habito respectu ad effectōez sin/gulariū psonaꝝ sz ꝛmuniū. vt in. ꝺ. l. precia. 4 tis. de q̄ ꝺic vt. s. Emptio. ℌ. vij. t. ix.

¶ Utrz extimatio faciat vēditiōz: ℟. q̄ sic in duob⁹ casib⁹. Prim⁹ cū eo aio fit extimatio vt ipsa pstet. secus si fiat vt appareat quāti res sit facta deterioz. vt. l. ij. in. vi. C. ꝺ iu. do. Ꝺ tūc apparet q̄n in pacto ē vt transa/cto certo tpe res q̄ extimata data ē reddatur qz tūc nō facit venditōz. vt. ꝺ. l. si inter. He ꝺcto. de cui⁹ natura ē vt trāsferat ꝺminiuz. vt in. l. quotiēs. t. l. plerūq̄. ff. de iu. do. t. l. ex timatio. ff. sol'. ma. Exemplū. mulier ꝺdit rē extimatā. c. viro suo censebit vir emisse. Fal/lit ℔ q̄n natura ꝺctus repugnat vt faciat vē ditionē. vt in. l. seruos. ff. fa. her. Exemplū. ego t tu sum⁹ heredes t facim⁹ extimatōez ꝺ hereditate. tūc nō facit venditionē.

¶ Utrz extimatio faciat trāsire piculū in ac/cipientē. vide. s. Casus. ℌ. vi.

Extrema vnctio. vide. j. Unctō extrema.

f **Fabule** ociose vel se/culariuz ne/gociorz nō ꝺbēt recitari i ꝺ uinio cl'icoz aut religioſoz. vt i c. ꝺuinia. t i. c. p reuerētia. xl/uij. ꝺi. nec fabulaꝝ oblectamēta excitantiū mētē ad incētiua libidinū. c. iō. xxxvij. ꝺi.

Facilitas venie incētiuū p̄bet ꝺ linquēdi. xxij. q. iij. ē iusta. ꝺ vi. t ho. cle. c. vt cl'icoz. vñ Stepha nus papa ꝺic. Eccl'astici vigoris ordo ꝓfudit si aut temere illicita p̄sumāt. aut ñ ꝓcessa i/pune tēptent. pinde si negligēter ea q̄ male vsurpātur omittimus. excessus viā ꝓculdu bio alijs aperimus.

Facultas ꝺz q̄ñ sine difficulta/te p̄t q̄s facere. vt no. Inno. i. c. p̄nti. t i. c. romana. de sen. ex. li. vi.

Factū legitime retractari nō ꝺz. licz casus postea eueniat a q̄ ñ po tuit inchoari. de re. iu. lib. vi. Pa. i. c. discre/tionē. de eo q̄ co. ꝓsan. vx. sue. ꝺcit verā regu lā q̄n factū ia ē pfectū. puta mrīmoniū. licet supueniat affinitas nō retractat. t. l. si a me fuerit. ff. de iudi. cū aljs q̄ vident ꝺuia. intel ligūtur q̄n factū nō erat pfectū sz solū incho atū. q̄ tunc retractatur.

¶ Utrz sit ꝺcēdū factū q̄ ꝺ nō ꝺurat: ℟. glo. 1 i. c. ad nr̄az. ꝺ regu. q̄ q̄n ex facto volum⁹ iu ꝺicare animū. tūc ē verū q̄ nō ꝺz factū. s. aio faciēdi q̄ ꝺ nō ꝺurat. t ibi ponit ml'tas ꝓcoz. Adde tex. i. c. nā t ego. ꝺ ℣. sig. cū ꝓcoz. i glo.

¶ Utrū factū illegitime cēseat factū: ℟. q̄ ñ. 2 vt i. c. veniēs. de pſby. nō bap. sicut inutile t nullū paria ꝺicant. c. inter corpalia. ꝺ trāſ la. p̄la. sic etiā ꝺz nō ē q̄ min⁹ idone⁹ ē. vt in l. i. ff. q̄ ꝺ cuiusq̄ vni. facit tex. cū glo. i. c. frater nitatis. ꝺ fri. t ma. Vñ Bar. p. ꝺ. l. i. ꝺic. q̄ si pcurator nō facit fidē de mādato. pinde ē ac si nō ꝺparuisset. t ꝺns tāq̄ ꝓtumax ꝺbet puniri. Item excipe t nō pbare idē ē sic nō ex cipe. c. cū sup. de ꝺcessi. pben. Et paria sunt q̄ ad iuris effectū nō esse t nō apparere. l. duo sunt tres. ff. de te. tu. Item nō fieri t tarde fieri vel eo mō quo fieri nō ꝺbet. ar. cū auditis. ꝺ pcu. ff. q̄ satisda. co. l. quotiēs. t ibi glo.

¶ Utrz pl⁹ sit facto ꝓsentire q̄s ꝛdo: ℟. q̄ sic. 3 Glo. ci. c. i causis. de elec. vide glo. i. c. dilecti filij. el. ij. de ap. vbi pl⁹ factis loq̄mur. Factuz alienū ꝓmittēs quō teneat. vide. j. Spōsa/

lia. §. xliij. Factū vbi ꝓmittit venit qđ interest ī obligatōe. ff. si qs ī ius vo. non ie. l. cū qs.

Falcidia vide. j. Legitima.

Falsarius đr qs diuersimode. vt nō. i. c. i memoriā xix. di. t ī. c. q̄squis. xi. q. iij. t đ cri. fal. p totū

1 ¶ Utr̄ sit falsarius qui absentiū noia in instrumēto ponit. vel q̄ sigillū furtiue surripuit. R. ꝙ sic. vt nō. i. c. quāto. t. c. ea. đ his q̄ fiūt a plātis. Item fm Bar. in aut. pśby. C. de sacrosanc. ec. falsitas nō solum ꝺmittit ī dicēdo falsum. sed etiā in tacendo vel

2 ¶ Utr̄ apiens lr̄as alteri⁹ vt legat sit falsarius. R. glo. in. c. cū olim. el. q. đ offi. dele. tenet ꝙ debet puniri tanq̄ falsari⁹. allegat. c. olim de relig. t. c. ad audiētiā. đ cri. fal. Inno. ꝺo tenet ꝙ iste min⁹ peccat q̄z si falsificass sigillū apponēdo adulterinū. tñ falsari⁹ ē. ꝓpter qđ dicit Pe. de anch. ꝙ solū đz puniri pena extraordinaria. c. đ causis. đ of. dele. t ocurrūt cōiter doc. t. c. allegata. p glo. loquunt đ falsario q̄ facit raſuram viciādo lr̄as. vt i. d. c. olim. vel apponēdo sigillū adulterinū. vt. d. c. ad audientiā. Bar. dicit ꝙ si aperit ostēdēdo aduersario mittētis pōt puniri vt falsarius. arg. bonū in. l. i. §. is q̄. ff. ad. l. cor. đ fal. ꝙ. is q̄ deposita instrumēta ostēdit aduersario incidit ī crimen falsi. Idē nō. ꝫ notarios t aduocatos q̄ ostēdūt iura priis aduersario Si ꝺo aperit: sz nō ostēdit aduersario. sic nō punit crimine falsi. et videt tex. in. d. c. cum olim. t. ff. de cri. stellī. p totum. t ad. l. q̄ testamentū. ff. de fal. dic ꝙ est speciale in eo q̄ aperuit testamentū clausum vt puniat pena falsi. Ex quo colligē ꝙ peccat moraliter apiēs lr̄as alteri⁹ vt legat nisi spēz habeat ī ratiōe. Idē intelligo qñ aduertēter t studiose facit cū veniat puniēdus crimine stellionatus. Idē limito vbi nisi haberent ꝙ derelict; puta eas piecit vel laceraut t hmōi. q̄ si tales legit ꝙ aliquo bono fine: licet alīs curiosi/tas esset: nō tñ mortalis de se

3 ¶ Utr̄ laceras vel ꝺburēs vel celās scripturas publicas vel ꝓuatas q̄ ad aliū spectant: ita ꝙ amplius nō appareat sit falsari⁹? R. ꝙ sic. vt ē casus. t ibi Bar. i. l. paulus. ff. đ fal. vbi dicit tex. legis cor. pena ocs teneri q̄ etiā extra testamēta cetera falsa signassent sz t ceteros q̄ in rōnibus. tabulis. lr̄is publicis alia ve qua resine signatōe falsum fecerint vl̄ vt vel nō appareat q̄d celauerint surripuerint deleuerint subiecerint t resignauerint eadē pena affici solere dubiū nō ē. hec ibi glo. ī. si surripuerint. dicit sic vt nō ect ꝺburēdo. Et sic ptz q̄d dicēdū đ falsantibus libros mercatoz ꝺburētibus vl̄ occultātibus vl̄ alias sēpultiā interesse. tex. ē i. l. q̄ tabulas. ff. đ fur. đ q̄ vi de infra Restitutio. i. ī ꝺbo sēpturas

4 ¶ Utr̄ falsificās monetā sit falsari⁹ et peccet moraliter? R. ꝙ sic fm Host. Jo. an. Pe. et Jo. de imo. i. c. quāto. de iureiur. t patz ꝓ rep. ibidē. vbi đz ꝙ seruās falsaz monetam agit inique: g̃ fortius falsans. ptz etiā p extrauag. Jo. xxij. qua excōicat oēs tales ī regno frācie: t tenetur restituere oīe dānū datū ili pśone ꝺmunitati vel ppl'o dānificato. vt no. pfati doc. vbi supr̄. vel si nesciatur speciāl' p sona: saltē pauplbus. ar. eoꝝ q̄ no. in. c. cū tu. đ vsuris. t in regula petīm. de reg. iu. li. vi. t vi. de Host. i sum. ti. de censi. §. ex quibus. §. q̄d si moneta. Idē dic fm Bira. obdo. de illo q̄ recepit falsam ignorāter: quā postea sciēs expēdit p bona. Idē limito in pecunia alicui⁹ imdit p bona. Idē limito in pecunia alicui⁹ importātie. secus in denario vsuali. sicut dico đ furto infra Furtū. §. xliij

5 ¶ Quot modis fallat mōeta? R. ꝙ tribus modis fm cōiter doc. i. d. c. q̄to. Prio i forma sz q̄n imponit signū illi⁹ q̄ eā cudi nō facit. vt i. l. falsi nois. t in. l. q̄ noie. ff. de fal. t in. c. quāto. Secdo ex materia metallica. sz q̄n fit đ ere vl̄ đ stāno vel nō đ debita liga. vt in l. paul⁹. ff. đ solu. fm Bar. vel cū tal' materia immiscetur vbi nō debet. vt in. l. q̄ nūmos. t in. l. cornelia. ff. de fal. la ꝓma. Tercio ex ponere. Iā ista tria requiruntur de substātia monete. vt in. l. i. §. i. ff. de ꝺben. emp.

6 ¶ Sed q̄ro q̄ pond⁹ debet hīre? R. fm glo. t doct. in. d. l. i. t Bar. i. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. ꝙ de iure tātus debet ee valor monete t tm̄ pondus q̄stū erat ꝓpus ī materia nō deductis expēsis: nec labore q̄ de iure debet fieri đ publico. Sz fm Innoc. quē cōiter sequūtur doc. t sentāt ex ꝺiuersitate. tantū debet esse i pondere quātū erat in materia deductis expēsis t labore. q̄ nemo suis expensis tenet ea facere. ff. q̄. de cau. ma. l. i. t. c. q̄ sentit. đ re. iu. li. vi. Immo pl⁹ credit Inno. ꝙ si ꝓnceps indiget pecunia inde sentire aliq̄d lucrū. t sic minuere a pacto pōdere. Sz Pa. in. d. c. quāto. đ iureiurā. limitat verū. nisi spargat extra regnū. q̄ cū dāno nō sb̄ditoz suoz nō pōt. quā credo veriss̄imā. Credit Inno. etiā ꝙ ꝓnceps cum ꝺsensu ppli possit minuere. h̄ē ꝙ sit minoui pōderis q̄ deberet. t tm̄ expēdat ac si ēet iusti pōderis. Idē q̄ q̄libet pōt renūciare iuri suo

viij.q.i.cū ꝑiculosum.t dicit sufficere ꝯsensū maiozis ꝑtis magnatū regni.qz negociū reputaꝫ negocii vniuersitatis.ar.i.l.ij.§. Sed Pa.vbi supza dubitat de hoc.cū tractet ꝺ ꝑ iudicio singulozꝝ eozꝝ.ar.eozꝝ q̄ no.i.c.cū oēs ego credo requiri ꝯsensum singulozū nisi qñ ex alia causa ꝓpter ꝫ alleuiarentur. puta ab angariis t hmoi.ꝓ ea q̄ no.in dictis iuribꝫ. Dicit tñ Inno.nō sufficere ꝯsensum ppli vt cxcendatur extra regnū

¶ Utrꝫ ꝓnceps fraudet monetā qñ reꝓbat valēte t min⁹ valēte acceptat.vt ꝺ reꝓbata habeat bonū foꝝ t illā ꝯflari faciat t cudi l.cgāter.§.q reꝓbos.ff.de pig.ac.

¶ Utrꝫ radētes vl tōdētes sint falsarij vl ſb ille⁹ cr aq ꝓticulā aur vl argēti tollendo ita q cognosci nō ꝓt⁹ R.ꝙ sic.vt i glo.d.c. q̄nto t teneāt ad restitutōꝫ dāmificat⁹.vl si ipsos ignorāt paupes ꝺ necessitate.c.fi.ꝺ iuriꝫ

¶ Utrꝫ illi q singulos denarios pōderāt t ꝑ mores retinēt t ꝯflari faciūt sint falsarij⁹ R. vt colligo ex Jo.an.Pe.ꝺ anch.t Jn/no.vbi.s.Si illi q cudūt pecuniā qz aliq̄ de narij sunt q̄ꝫ min⁹.ꝓpterea dimittūt ali/os pl⁹ pōdere.qz nō ꝓnt equaliter oēs seul/ꝓre.tūc tales sunt falsarij t tenētur ad resti/tutionē ꝯmunitari.qz coꝝpus pecunie dam/nificauerūt. Si aūt oēs denarij sunt iusti pōderis sed aliqui sunt ampliozis t illos ra/dāt.dāmodo remaneāt iusti ponderis seu cō/tra.nō credo falsarios.licet male faciant.et nullo mō sit eis ꝯsulendū.ꝺ si nolūt absti/nere nō credo eos forę extra statū salutis ꝓp/ter hoc

¶ Quid de falsario lr̄aꝝ apostolicaꝝ.vide.s excōmunicatio.v.casu.iij.

¶ Utrꝫ falsificās mēsuras t pōdera teneatur R.ꝙ vltra mortale tenetur ad restitutōꝫ to/tī ꝺāt dati.vt ꝓꝫ ex.c.ij.ꝺ emp.t vē.t de/berer.ꝑt.diebꝫ i pane t aq̄ pēnitere.vt ibi.li cet sit arbitraria hodie.Jdē dic ꝺ vtēte sciē/ter falsis.Et falsans mēsuras tenetur.l.coꝝ. ꝺ fal.ff.ꝺ extraoꝝ.cri.l.annonā.circa fi.q̄ est pena publicatōis oīm bonoꝝ cū deportatōe si liber ē.si seruꝰ vltimū supplicīū.vt.l.i.in fi. ff.ꝺ fal.Tēcs ꝺo falsis pōt puniri i duplū.t relegari in insulā.t.ff.de fal.l.ꝑ.

¶ Utrꝫ instrumēta ꝯfecta ꝓ falsum notariuꝫ sint nulla.R.vt colligit Pa.in.c.fraternita/tis.ꝺ here.ꝓ Inno.ibidē.aut loq̄mur de in/strumētis ꝯfectis post falsitatē ꝯmissam vel etiā añ.tñ nōdū damnatū sz toleratū i offi/cio.t sic valēt ꝓtextu officij.licet postea dam/netur.facit.l.barbari⁹.ff.ꝺ of.ꝓ. Aut loqui/mur ꝺ instrumētis ꝯfectis post damnatiōez notarij.t sic nō valent.vt.l.si aliq̄d.C.ꝺ su/scep.ꝑpo.t archa.facit tex.in.l.si q̄s ex argen/tarij.§.fi.ff.ꝺ edē.Bar.tñ in.l.i.ff.ad.l.iul'. repe.limitat vez q̄ñ notarius fuit damnat⁹ ꝓpter falsitatē ꝯmissam i officio tabellionā/tus.t sic loq̄tur.ꝺ.l.si aliq̄d.secus si al's fuis/set damnatus de falso ꝯmisso ex alia causa extra officiū tabellionat⁹.sicut in q̄dā ꝯsilio ipse Bar.ꝯsuluit ꝓ q̄dā notario damnato. qz extraxerat duas cartas ꝺ libro ꝯmunita/tis.valebāt eius instrumēta licet sit ifamis effectus.Et hoc vez dūmodo illud officiuꝫ nō habeat in se dignitatē.vt qz ē notarius ꝓn/cipis.l.i.C.ꝺ māda.ꝓnci.vl salariū ꝺ publi/co.vt qz est notarius in bancho.qz tūc nō va/lerent.al's sic. [3.]

Fama ē illese dignitatis statꝰ legibꝫ t moribꝫ ꝯprobat⁹.l.cogniti onē.§.extimatio.ff.de va.t extraoꝝ.cog.t i glo.c.vestra.ꝺ coha.cle.t mu.

¶ Utrꝫ fama sit defendenda.R.sm glo.i.c. senti.xi.q.iij.ꝙ aut sum⁹ inter tales q̄ parati sunt imitari.t sic ꝑccat mortaliter q̄ eaz nō defendit ꝓ posse.Et sic intellige.c.nō sūt au/diendi.ea.q.ij.c.nolo.xij.q.i.t ꝺ ꝺse.distin. i.iubemus.Aut sumus inter tales qui soluꝫ parati sunt reprehendere non imitari.et sic sufficit nobis ꝯscientia nostra t nō tenemur defendere.Et sic intellige.c.q̄d obest homini

cum. v. c. sequē. xi. q. iij.

2 ¶Quot modis leditur fama. z quō sit restituenda. vide. s. de tractio.

3 ¶A quibꝫ ē abstinendū ꝓpter famā ꝫ seruāda. vide. j. Scandalū. §. iij.

4 ¶Fama ꝓprie ē qñ tota ciuitas vel vicinia vel maior ps acclamat aliq̄d. vel dic ꝙ ē cōmunis locutio ex verisimilibꝫ ꝫiecturis surgēs. vt colligit ex nō. in. c. si duo. xxv. q. vi. z in. c. sup eo. ō eo q̄ cog. ꝫsan. vxo. sue. ti. d. c. via. Vñ ꝑmo oportz ꝙ sit ex verisimilibꝫ cōiecturis. quia alꝫ ꝓprie nō est fama quo ad iuris effectū. sed sunt vane voces populi. de quo ꝑ Bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. de questi. ꝑ glo. z docto. in. c. inquisitionis. z in. c. cū oporteat. de accu. z nō sunt audiēde. vt i c. ij. de elec. z ter. in. l. decurionū filij. C. de pēnis. l. duo marcho. C. de ma. te. z. l. si prima/tus. ff. qui z a qui. Vñ dicit Pa. in. c. veniens. el. i. de testi. ꝙ testis deponēs de fama debet reddere rationē seu causaz sufficientē sui testimonij. Scdo requirit ꝙ sit saltē maior ps. qz vt dicit Pa. in. c. cū in tua. de spon. ꝙ dicta paucoꝝ nō infamant. Et ꝓpterea differt fama a rumore. quia rumoz ē qñ aliqua pars vicinie aliquid asserit. sed fama quādo maior pars. Unde se habet in plus. vt dicit glo. in. d. c. sup eo. Pro quo nota ꝙ nomine partis venit media pars. vt in. c. ij. §. i. de re. li. vi. z in. l. nomen filiarū. §. portionis. ff. de ver. sig. Sed qñ additur aliqua. tūc verificatur in qualibet minima ptcula. quia dictio aliqua restringit. Attamē licet requiratur maior pars ad famā faciendaz. tamē ad probandū sufficiunt duo testes. vt no. glo. ij. q. i. § quādo. cl. ij. z in. l. iij. ff. ō testi. z no. Bar. i. d. §. tormēta. Et ꝓtra ꝓbatoꝝ fame admittitur ꝓtraria ꝓbatio. z si secūda ē clarioz obfuscatur effectus ꝑme. Et ideo eo casu quo infamia sufficeret ad torturā: si ꝓbaretur ꝑ aliam partē bona fama tolleretur ꝑsumptio ꝑma. z sic ꝓbat ter. in. d. c. cū i tua. z qđ no. Bar. in. l. fi. C. de questio.

Familia q̄d ꝫphēdat. R. Archidi. de pui. licet. li. vi. Dicit ꝙ triplex ē familia. quedā ꝓpetua z religiosa. vt religiosi clici z ꝫsil'es. z tales gaudēt ꝓuilegio ꝙuētus vel collegij. de sta. mo. recolentes. C. loca. l. milites. Aliter tenerent duplici iure ℈. c. cognouimus. cū sy. xij. q. ij. z de hac loq̄tur. c. cuz olim. ō arbi. Est et alia. s. q̄ nō eccl'iasticos tm̄ ꝙphēdit sed etiā laicos. sicut sunt vxor. filij. nepotes. serui. famuli: q̄ i eiꝰ domo eiꝰ sumptibꝫ viuūt ꝫtinue. de q̄ ligitur. ff. ō publi. l. i. §. familie. C. ad leg. z sic. l. si forte. q̄ ponit de pe. di. i. ō here. c. filij. li. vi. i fi. z de testi. c. i lris. vbi dō. q. iij. q. vi. de quo vide. j. Interdictum. vi. §. iij. Et de tali intelligitur qđ dicit in. d. c. alia familia q̄ nec est ꝓpetua nec meretrix. sicut clerici z religiosi z alij ecclesiastici tur de familia ecclesie. de qbꝫ. xvi. q. vi. plis. Est z alia de qua in. l. fi. C. de v. illi. nomē familie ꝙphēdit parētes. liberos. qꝫ ꝓpinquos z substantiā z libertos et patronos: necnō z seruos. z hec significatio habet locū in fideicōmissis. verbi pare. ¶Ad q̄d teneť pfat. R. q ad duo tenet ꝑ cepto. s. ad administrationē necessariaz ad vtā. z ad disciplinā tā ꝛlw qꝫ exemplo moꝝ vt colligit. i. ad Thi. v. z ad Eph. iij. z ma §. necesse. xlvij. dist. aliter ē pctm mortale de sui natura. nisi excuset aliq̄ circūstāna. puta necessitas z hmōi. vl nisi sit famul'. de q̄ ficio. §. dicā. vel sit circa ea que nō sunt necessaria ad salutē omissio correctionis. z sic intelligit xxij. q. iij. duo ista. z. q. v. nō putes ¶Sz nūquid infirmāti teneat subuenire q̄ ex mercede locauerat operas suas: R. q̄ de pensas fm Bar. in. l. si cū vores. §. sin aūt. ff. solu. ma. z in. l. i reb. ff. ꝙmo. ꝙ ad magnas expēsas nō tenetur. Qđ limito vez nisi mulat'. secus si teneret vt paupi. Quo vez ad salariū. Jo. an. de An. Jo. de imo. z Pa. i. c. i. de cle. egro. z ꝙmuniter doc. tenēt ꝙ notā. qz casus ꝙtingēs in ꝑsona: q̄ locauit operas liberat ꝙductorem a pstatione mercedis. l. q̄ vno. §. itē cū quidā. z qđ ibi nō. ff. loca. z qđ nō. in. l. in reb. ff. ꝙmo. z glo. i. l. si. §. idē iuris el. ij. ff. ad. l. rod. de iac. Doctī limitat Pa. vbi. s. qñ salariū debeť solui rōe plone. Sed si daret rōe alioꝝ etiā. Vñ prās q̄ hz famulos z iudices quibꝫ habet solueri. licz infra meť vl moriat. teneť nihilominꝰ hered. eius ipē ꝑt petere z debitores debēt ei soluere. ter. i. l. pecuniā. in ꝑn. ff. ō ꝙdi. ob cām. facit qđ nō. in. l. diē fūcto. ff. ō of. asse. Jmo. vide de nere ꝙ debeat salariū i. c. ꝓpter sterilitatē. de loca. fae. c. i. ō cle. ñ re. li. vi. z ibi Pe. p illus ter. die. doctoꝝ vl famꝰ nō dz sbtrahi. sala riū ꝓpter infirmitatē. allegat qđ hz i Sexto cle. nō re. §. postqz. v. q̄d si mercēnarius. Et istud tenet Gali. in. l. licet. C. loca. z pulcre Ange. in disputatōe. Et ꝛora guerra. facit. questitū. ff. ō re iudi. Et hō ꝓcedit in dubium ter. vbi ꝙsuetudo sic est. qz tunc debeť. q. iij. lud videť actū quod ē consuetū. l. ꝙ si nolit.

§.q̄ assidua.ff.de edi.edic. Sed vbi ꝯsuetu
do nō ē tenē q̄ nō dēbeāt.nisi vt dictū ēt i casu
speciali.vt. C.d aduo.di.iudiciorū.l.p̄ du/
os.vbi aduocato dēbeāt salariū ex publico cō
stitutū.licet moriat infra annū.secꝰ esset de sa
lario.pmisso a pte.ꝺa nō debetur nisi p̄ rata
tpis fm Bar.in.d.l.diē functo. Sil'i.l.cū
heres.§.stichus.ff.d̄ sta.li. vbi q̄n p̄ seruū ñ
stat q̄n seruat.nihilomin⁹ libertate legatā p̄
pter h̄ ꝺsequit. de q̄ dic vt.j. Locatio.§.xv.
vbi pulcre tangitur hec materia.

¶Utrū cū dñs nō pōt corrigere suā familiā
vel aliquē ipsorū teneatur ipm expellere: R.
q̄ si nec ꝺba nec verbera emēdāt.sed sb̄tractio
necessariorū seu expulsio corrigeret:tenet ex/
pellere.ar.eorū q̄ no.in.c.nō ois.v.q.v. Si
ꝺo licētius peccaret expellēdo faciat q̄tū pt.
quātūlibet.z.c.se.xlvij.dist.

¶Utrū possit cā correctōis verberare clericos
vide.s. Excōicatio.v.casu.i.§.iij.

¶Utrū p̄fa.teneat de furto familie. vide.s.
Dñs.§.iij.z.j. Obligatio.§.penul.z vlti.

¶Utrū familia epi gaudeat p̄uilegio fori:
R.Pa.i.c.nullꝰ.de fo.ꝺpe.cōiter tenet q̄ sic.

¶Utrū familia vel aliq̄s eorū teneat reue/
lare delictū dñi sui req̄sitꝰ p̄ otrdictiā supio/
ris? R.q̄ nō.si criminaliter vult p̄cedere.vt
iij.q.iij.c.l.iulia.el.ij. Si aūt ciuiliter.sic cre/
do teneat.q̄ nulla lege repellit.vt no.glo.iij
q.v.c.i. Dō credo verū q̄n nullū maluz sibi
immineret exh̄.al's secꝰ.q̄ nō teneor cū ma/
lo meo facere bonū p̄imi tpale.

¶Utrū dño familie q̄ fecit iurare familiā de
bitate dicēda sit parēdū: R.fm Duran.aut
iste dñs ē truculet⁹ z pbabiliter habet ferus
z sic nō teneat.q̄ illicituz fuit iuramētū. Si
ꝺo ē māsuet⁹.z pbabil'r credit q̄ nō p̄cedet
nisi rō nabiliter.tūc distīgue.q̄ aut res puta
aportate erāt ad custodiā suā deputate.z sic
sic pt pseq̄ aportātē.sic et dño reuelare. Si
ꝺo nō erāt deputate ad eⁱ custodiā.tūc si pt
pbare teneat dicere p̄itatē. Si ꝺo nō pt pba
re nō dz reuelare nisi tali q̄ possit pdesse et ñ
obesse.z si alio mō uranit nō fuit licitū iura
mentū nec obligatorū. Idē dicit Hug.d̄ te
licet urauerunt nisi crimina q̄ pñt probare.
xxij.q.iij.si q̄s.al's esset pditor.ij.q.i.si pec/
cauerit.nisi hoc faciat secrete illi q̄ habz cor
rigere paternaliter.ar.xxij.q.v. hoc videtur.
De hoc vide.s. Denūciatio.§.x.

¶Utrū obligat⁹ p̄curare aliquā familiā vel
fratres alicuⁱ ꝺmus teneatur excrescēte fa/
milia vel fratribꝰ i numero? R.fm Pau.q̄ si
familia vel fratres habebāt numerū determi
natū.tūc nō tenetur. Si aūt indeterminatū.
vt sunt fratres minores alicuⁱ ꝺuētus sic te
netur.facit.c.quāto.de cēsi. si tñ nimis gra/
uaretur p̄ iudicis officiū sibi p̄uidebitur. Ar
sic patet q̄ quo ad ꝺscientiā nō tenetur.

Familiaris quis dicat? R. fm glo. iij. q.v. c.i. q̄ large dicunt oēs q̄ cohabitāt cū aliq̄
vt i.c.i lris.d̄ testi.z.c.insinuāte.de offi. dele.
Glo.in.d.c.in lris.dicit. familiares appellā
tur ꝺsanguinei.colonⁱ ascripticiⁱ. mercēnari
us.filiⁱ in ptāte.libertⁱ seruⁱ.z oēs habitan/
tes i domo. Domestici ꝺo sunt quibꝰ rōe pa
trie ptātis vel dñice impari pōt fm glo.i.d.
c.in lris. Q̄n em dr familiares domestici in
telligūtur oēs q̄ in expensis alicuⁱ ꝺmēsales
ꝺtinue existunt.etiā si aliquādo abesse p̄ eⁱ
negocijs gerendis cōtingat.vt nō.in.c.fi.d̄
verbo.signi.lib̄.vi.

Familiaritas cuz mlieribꝰ phibet eccla
sticis.xxxij.di.interdixit.et duobꝰ.c.se.xxx/
uij.di.q̄rūdā.lxxxi.di.clericus.xviij.q.ij. co
gnouim⁹.d̄ coha.cleri.z mu.p̄ totū. vide.s.
Cleric⁹.v.imo vt dic Hiero.i.c. hospitiolū
tuū.xxxij.di.nō pt digne cū eo habitare q̄
feminaz accessibꝰ delectat. Familiaritas ni/
mia parit ꝺceptū.d̄ iudeis.c.z si iudeos.

Fatū q̄ credit mortaliter peccat.xxvi.
q.vij.nō obseruetis.

Fauere puersis idē ē ac si ipe face
ret.xi.q.iij.q̄ sentit.lxxx
iij.di.nemo.z.c.se.xxiij.q.iij.si quis.

Fautor q̄s dicatur. vide.j. Here
ticus.§.xxiij.

Femina nō debet tonsari eti
am causa religiōis.
c.vxorat⁹.in fi.de ꝺuer.cōiu. Ar in/
telligitur nō soluz de tonsura que dicit cleri/
ca.sed etiā de rasura que fit p̄ abscisionē ca/
pillorū vsq̄ ad aures.facit.xxx.dist.quecū/
q̄ mulier.z.xx.q.iij.c.ij.et cle.attendentes.
de sta.regu. Glo.tñ in.d.cle. videt tenere. q̄
ꝺsuetudo ꝺtraria excusat.z q̄.c.quecūq̄ mu
lier.intelligit de illa q̄ vult remanere in secu/
lo nolēs religioni deseruire.sz mūdialit viue
re.z placet. Peccat g̃ mortaliter tal' tōsurā
se.cū in.d.c.q̄cūq̄ mlier.sit excōicāda. Q̄d

etiã intelligẽ nisi ex necessitate ꝯ faceret. vel causa religionis seu mũdi ꝓemptus.

1 ¶Quare femia citi⁹ putrescit. R. glo. i. l. ij. C. de his q̃ ve. eta. ipe. qz mala herba cito crescit Sz ẽ alia rõ quã reddũt doc. i. c. lras. de de/spõ. ipu. s. qz sex⁹ mlieb⁹ ẽ debilioꝛ ꝛ citi⁹ defi/cit. ꝛ tõ citi⁹ pficiẽ. sicut in alijs videmus.

2 ¶Que sunt illa q̃ mulier nõ põt exercere. R. multa. Nõ põt pdicare. nec docere publice. xxxij. dist. mulier. nec ꝓfessiones audire. nec alij⁹ bñdicere. vt i. d. c. noua. ꝺ pe. ꝛ re. Jtẽ nec tã gere sacra vasa. xxxij. di. sacratas. nec sacra tas pallas ꝓtingere. nec incẽsum circa alta/ria deferre. vt i. d. c. sacratas. Jtẽ nec actũ ali cui⁹ ordinis exercere. vt i. d. c. noua. ꝛ in. c. tã ta. de ex. p. ꝛ nõ in. c. dilecta. ꝺ ma. ꝛ obe. Jtez nec iudicis nec mgr̃atus gerere officiũ. nisi i casibꝫ de quibꝫ in glo. xv. q. iij. §. i. nec postu lare. nec pcurare nisi in ppria cã et suoꝝ. vt no. in. l. femine. ff. ꝺ re. iu. et. iij. q. vij. §. tria. xv. q. iij. §. i. Jtẽ nec testis esse. de quo dic vt j. Testis. §. v. nec psonaliter posset trahi ad iudiciũ cã ferẽdi testimoniũ. aut alia q̃libet cã q̃ in iure nõ exp̃mit ꝯ ei⁹ voluntatẽ. ꝛ si est religiosa nõ põt etiã si vult trahi ad iudiciũ ex quauis cã psonaliter. c. mlieres. de iudi. li. vi. Jtẽ nec viri habitu vti sub pena anathe/mat⁹. xxx. di. si q̃ mulier. Jtẽ nec accusare ni si i certis casibꝫ. de quibꝫ. xv. q. iij. §. i. i tex. et i glo. Jtẽ nõ põt se obligare seu ppriã sbam p debito viri. nisi creditũ sit ꝯuersum in suaz vtilitatẽ. vt in auten. vt nul. iudi. §. et illud ꝙo. Jtẽ nõ debet incarcerari vel detrudi p ali quo debito. vt ibidem.

Fenus ẽ vsura. sz differt i ꝯ abusu ra. qz vsura ẽ lucꝝ de capita li acceptuz. Fenus ꝙo est lucꝝ de vsura. Un Grecismus. Ast vsura suos cũ q̃s tradit mi hi nũmos. Spe lucri fen⁹ duplex vsura vo/cat. Ꝺ q̃dẽ fenus improbũ exercẽtes sunt infames. l. improbũ. C. ex qui. ca. infa. irro. De quo dic vt j. Usura. qz cõiter vnũ p al/tero accipit. vt in. d. l. improbũ.

Ferie dicunt qz p̃stãt vacationẽ ab his q̃ fiũt in foro iudiciali. et opibꝫ seruilibꝫ. quaꝝ alique sunt ob reuerẽ/tiã dei introducte. vt in. c. ꝯquest⁹. de feriis. ꝛ C. eo. ti. l. dies festos. Alie sunt ob reuerenti am p̃ncipis vl̃ ciuitatis. vt dies natiuitatz sue vl̃ dies p̃ncipũ ꝺ impio. C. eo. ti. l. omnes Alie sunt ad requiẽ laboꝝ. vt tps messiũ ꝛ vi demiaꝝ. de q̃bꝫ i. d. c. ꝯquest⁹. ꝛ ff. eo. ti. l. i.

¶Utrũ p̃tes possint renũciare dictis feriis ꝛ R. q̃ p̃mis ꝛ scdis nõ. tercijs sic. vt i. d. c. con/questus. ꝛ xv. q. iij. in summa.

¶Utꝝ nullo mõ possit q̃s ꝯpelli ad iudiciũ ꝛ i p̃fatis feriis ꝛ R. q̃ nõ nisi i casibꝫ de quibꝫ ff. eo. l. i. ꝛ de q̃ i. c. vlti. ꝺ iudi. ꝛ nisi necessitas ve/geat. puta qz res erat peritura. vt ecpla ha/bes i. l. i. ij. ꝛ iij. ff. eo. ꝛ l. i. ff. ꝺ dam. infec. Aut pietas: puta cã debiliũ vl̃ miserabiliuz p̃so/naꝝ. d. c. ꝯquest⁹. qz i opibꝫ misdie nõ ẽ ha/bẽda distinctio dieꝝ. ar. lxxvi. di. vrina. ꝺ cõ se. di. v. nũq̃z. ꝛ summa. Rõ ẽq̃ religiõe fa cit. ff. ꝺ reli. ꝛ sump. fu. l. sunt psone.

¶Festũ seu ferie solẽnes q̃ i honoꝛe dei sunt introducte. ꝛ in quibꝫ abstinendũ ẽ ab operi bus seruilibꝫ q̃ sunt. R. sunt infrascꝑta post ta in. c. ꝯquestus. ꝺ feriis. s. Natiuitas dñi sancti stephani. sancti Johãnis euãgeliste. sanctoꝝ Innocentiũ. sancti Syluestri. Cir/cũcisio dñi. Epiphania dñi. Septem dies dñice passionis. Resurrectio dñi cũ septem diebꝫ seq̃ntibꝫ. Pẽthecostes cũ duobꝫ seq̃n tibus. Natiuitas beati Johãnis baptiste. Sãctoꝝ duodecim apl̃oꝝ. sancti Laurẽtij. Purificatio Marie virginis. Annuciatio ei⁹. Assumptio eiusdẽ et Natiuitas ipsius. Dedicatio sancti Michaelis archãgeli. Fe/stũ oim sanctoꝝ. Dies dñici. Oẽs alij dies quos epi i suis diocesibꝫ cũ clero ꝛ ppl̃o du/xerint celebrãdos. In. c. pnũciandũ. de fe/ria. li. vbi pfate solẽnitates ponunt. addã tur etiã tres dies Rogationũ. Dedicatõ ec/clesiarũ ꝛ oratoriũ. Festũ sancti Martini pon/ficis ꝛ confessoris. In. c. crucis. ꝺ nostri. ꝺ cõ se. di. iij. ponitur Festũ inuentionis sancte crucis. In cle. si dñm. de reli. ꝛ ve. san. ponitur festũ corpis xpi. Adde ꝑm Jo. an. que/stus. quiẽ. d. Anto. et etiã Pa. in. d. c. ꝯquestus. cũ nõ reprobet festa quattuoꝝ doctoꝝ eccle/sie. Sed in istis ꝛ omibꝫ alijs pdictis standuz est ꝯsuetudini ꝑm Hosti. ꝛ Panoꝛ. i. d. c. ꝯ questus. Gil⁹ de festo sancti Bartholomei quo ad diẽ in quo fiat. c. consiliũ. ꝺ obser. fe/rie. Un hodie dies passiõis ꝛ septimana resur/rectionis ꝛ dedicationis oratoriij ꝛ quattuoꝝ doctoꝝ ꝛ euãgelistarũ nõ seruant. Sed li/mita vt videlicet itelligam⁹ q̃ ꝯsuetudo de roget p̃fatis festiuitatibꝫ. dũmõ nõ sit dñs cus dies. vel eo maioꝛ sic ẽ festũ natiuitatis dñi. resurrectõis. ascensionis. pẽthecostes et epiphanie. vt i. c. licet. ꝺ feriis. ꝺz i glo. quaz sequunt doc. vbi addit Jo. an. assumptoꝛ. ꝺ ginis gl̃iose. ar. c. fi. ꝺ sen. ex. li. vi. qz ñ credo valere ꝯsuetudinẽ in ꝓtrariũ. cũ videant qñ

4 iuris diuini. vt patet in. d. c. licet.

¶Utrū ꝯsuetudo possit aliaꝫ a pfatis festiui
tates introducere. ita q̄ ꝛ ꝑcepto teneāt̄ur
ad illaꝫ R. q̄ sic. sicut p̄t facere aliā legē. et q̄n
1 fit. vide. s. Cōsuetudo. H. ij.

¶Utrū epūs cū clero solū possit indicere festū:
6 R. q̄ nō. ſz oportet q̄ faciat cū pplo. vt. s. ptz

¶Festū immaculate ꝯceptōis gl̄iose ỹginis
mr̄is dei marie. licet eccl̄ia romana antiqui/
tus nō celebrauerit. vt ptz p Tho. i. iij. ꝓte.
q. xxvij. a. p. s. Bo. i. iij. di. iij. a. 1 p glo. d ꝯse.
di. iij. a. c. ꝓnūciādū. qz ei⁹ puritas nō dū erat
reuelata. tū hodie ꝛ ipa ꝯceptōe facit solen
ne officiū. ꝛ festū cū largitione indulgēciarū
q̄ in festo cor̄pis xpi sunt date illis qui inter
sunt diuinis. ꝛ h̄ ꝓpter multa miracula p q̄
manifestū ē q̄ sine pēcto originali fuit ꝯcepta.
At iō hodie ad euitāda scādala p̄cipit sb̄ ꝑ
na excōicatōis late sentēcie a qua nō possint
absolui nisi a romano pontifice. ꝓterq̄z i mor
tis articulo oīnib⁹ cuiuscūq̄z stat⁹. grad⁹. or
dinis ꝛ ꝯditōis fuerint. ne d cetero ausu te/
merario p̄sumāt i fmonib⁹ ad pp̄lm seu al's
quōlibet affirmare q̄ tenēt̄ el' ỹginē eē p̄serua
tā a pēcto originali i sua ꝯceptōe polluanť la
ꝛ hereſis vel mortalis pēti vel festū eiusdez
ꝯceptōis celebrātes. neq̄z tenere libros vl' le
gere aut h̄re p̄ veris sb̄ ꝑtinētes. Sil'iq̄z ꝑ/
na etiā ligant̄ q̄ ausi fuerint asserere q̄ ꝓdict⁹
opi. tenētes. s. q̄ sit ꝯcepta i pēcto originali in
7 currāt hereſim vl' mortale pēcm. hec habēt i
extraua. Syxti q̄rti q̄ incipit. graue nimis.

¶Quid d istis festis. sancti Anthonij. s. ni
colai. s. katherine. ꝛ h̄moi. q̄ ex ꝯsuetudine
celebrant̄. Ignorat̄ tñ an ex tali ꝯsuetudine
sint introducta q̄ habeat vim legis ꝯceptue
R. q̄ nō credo ꝑccare mortal'r nō fuātes ni
si eēt scādalū. Rō. qz nō sunt introducta vt
d ꝑcepto sz ex deuotōe. Ubi aūt eēt scādalū.
8 sic ibi ē ꝯsuetudo obligatoria. exq̄ tādiu ē q̄
ē ꝑscripta. ꝛ reputat̄ obligatoria.

¶Quando incipit dies festus. vide supꝑ di/
9 es. in principio.

¶A q̄bus ē abstinēdū diebꝫ festiuis ꝑdictis:
R. q̄ ab oīmi ope seruili. nō solū pēti sz etiaz
mechanicis: vt agricultura. vt dz in. c. licz. de
feriis. Pro cuⁱ⁹ intelligentia ē notandū fm
Ri. in. iij. dist. xxxvij. ar. ij. q. iiij. q̄ opus ser
uile dz tripliciter. Aliq̄n materialiter solū. sz
formaliter lucrz. vt verbi gratia. scribere nō
ꝓpter tale lucrz sed ad edificationē anima
rū ꝓpter diuinū cultū. ꝛ h̄moi. ꝛ istud nō ꝓ/
hibetur immo ꝯceditur. vt patet in. d. c. cō/
questus. vbi causa pietatis q̄ al's ꝓhibēt̄ur
ꝑmittunť. facit. l. diuus. ff. d feriis. vbi ea q̄
faciūt ad disciplinā militarē ꝑtinent pagi die/
bus feriatis. Scdo dz opus seruile formali
ter solū. materialiter aūt libere ē. vt puta cuz
aduocatus cogitat de his q̄ die crastina de/
bet ꝓponere ꝓpter lucrz tale. rusticus de ara
tione terre ꝛ ordinatōe bonū. ꝛ licet ab isto ab
stinere debeam⁹ i diebꝫ festiuis. nō tñ astrin/
gimur de ꝑcepto. Ulñ non ꝑccat mortaliter
talia faciens: nisi ꝓpter hoc opus exclu datur il/
la vacatio quā debz cultui diuino ex necessi
tate. quā explicabo in se. q. que sit. Tercio dz
opus seruile materialiter ꝛ formaliter seu fi/
naliter. ꝛ hoc est oīe opus corporale ordina/
tū sicut ad ꝓximū ꝛ ꝓrimū finē ad bonū cor
poris tpale seu ad lucrz. ꝛ istud ē illud q̄d ꝓ/
hibet de ꝑcepto diebꝫ festiuis. Ulñ semp ꝑc
cat mortal'r ipm faciēs nisi excuset ꝓpter isto
rū q̄ttuor vnū fm. F. de may. i tractatu de. x.
ꝑceptis. Primū opis modicitas seu pauci/
tas q̄ nō impedit spūs libertatē. Scdm ne
cessitas opis q̄ nō possit puenire ꝯmode nec
differri. vt decoctio cibi ex ꝓ illa die. vel necci/
tas coactōis quā faciūt dñi. aliter cor bona
ꝑscriberēt. facit. c. licz. d feriis. Tercū dordis
pietas. vt i. c. ꝯquest⁹. de fe. vt. s. dictum est.
Quartum publica vtilitas. vtpote ꝓ pace ꝛ
ꝯcordia. ꝓ pōte ꝛ h̄moi. q̄ etiā sunt pia. q̄li
bet em̄ istoz excusat q̄ nō sit mortale. saltem
laborare in diebꝫ festiuis. Ex q̄bꝫ ptz q̄d te/
nendū sit de multis questionib⁹ q̄ reducunť
ad infrascriptas questiones. xxiij.

¶Prima de mulieribꝫ q̄ aliqua pūcta ponūt 10
vel scopāt domū. vel de illo q̄ vendit vnā so/
lū rē. vel q̄ putat ramū facit coquinā. irrue/
rat modicuz ꝛ h̄moi q̄ nō ꝑccāt mortaliter
ꝓpter modicitatē opis. Rō. q̄ fm. s. Bo. i
iij. di. xxxvij. sup lram. et ꝯmuniter theo. rō
phibitionis opez est vt vacemus de. o. ꝛ quia
ista modica nō impediūt vacationē p̄dictā.
licet aliqualiter minuāt. ideo nō ē ꝑccatuz
mortale talia facere. nisi q̄s talibꝫ p notabi/
le tps occuparet vl' vsq̄z ad vltimā defatiga
tōz. q̄d quidē arbitrio boni viri relinquēdū
ē: vt attendat si ratio legis euacuatur vel nō
sed solū minuatur. faciūt ad hec q̄ no. i. c. in
telligentia. de ver. sig.

¶Scda de carnificibus qui ꝓ notabile tps 11
occupant̄. qz si faciūt ꝓpter necessitatē quā
nec ꝓuenire ꝑnt. puta q̄ festas ē vel sunt plu
ra festa: excusant̄. al's non.

¶Tercia de tabernarijs. q̄ si faciūt ꝓpter ne 12
cessitatē excusant̄. Secꝰ si ad ebrietatez. ad
ludū ꝛ h̄moi. Et idē dic de hospitib⁹.

13 ¶Quarta de his qui panē. herbas. fructꝰ. et hmōi vendūt. qz si faciūt ꝓ necessitate dicī festi excusantꝫ. alꝫs nō. sicut q̄ vendunt multa q̄ sunt solum ad gulositatē. nisi esset modicitas distractōis. sicut est in his q̄ vendūt cāpelas ⁊ canistria inzucharata. ⁊ hmōi. in q̄bus nō oportet facere pcia. ſz q̄libet scit ꝙ tm habet soluere. ⁊ sic soluit. ⁊ accipit ꝓ quo solvit sine alio strepitu. qz ī modico distrahīt

14 ¶Quinta de medicis minutoribus. aromatarijs. ⁊ hmōi. De quo dic q̄ licet. qz medicinalia sunt necessaria.

15 ¶Sexta de cursoribꝫ et mulionibꝫ q̄ sine necessitate magna differre nō pnt. ⁊ alijs viatoribꝫ ⁊ ꝺuctoribꝫ rez. ⁊ dic ꝙ excusantur. Itineratio tñ nō sic stricte phibet. qz pōt q̄s etiā itinerādo intēdere deo. Et ideo nisi sit vsq̄ ad vltimā fatigationē nō credo sit phibita. vel cū omissione diuinoꝝ.

16 ¶Septima de ferratoribꝫ equoꝝ. dic ꝙ excusantur. qz sicut illi necesse habēt ambl'are. sic istis licet p̄ncipaliter ꝓpter necessitatē eorū quibꝫ seruiūt. q̄uis lucrū habeant.

17 ¶Octaua ꝺ faciētibꝫ vitros. sil'r ꝺ tictoribꝫ ⁊ coctoribꝫ latez q̄ dicūt fornasarij ⁊ hmōi. q̄ sine magno dāno resistere nō pnt. dic ꝙ ſz.

18 ¶Nona de molēdinis siue cū iumēt̄ſ siue ad aquā vel ad ventū. Dic ꝙ si faciūt ꝓpter necessitatē illoꝝ quibꝫ inseruiūt excusantꝫ. q̄uis etiā posset dici ꝙ molēdina ad aquā et vētū nō sint phibita laborare. cū ex modico opere hois exerceri possint nō videtur euacuare rationē hui⁹ pcepti. Melius tñ ē abstinere. ⁊ securius nisi necessitas requirat.

19 ¶Decima de rusticis q̄ compellunt a dominis laborare. Dic ꝙ si iusto metu faciunt est necessitas que excusat. alꝫs nō. Idē dic de famul'. filijſſam. vxore. ⁊ hmōi.

20 ¶Undecia ꝺ ꝺucētibꝫ laboratores ī festꝫ. ⁊ q̄ exigūt debita a suis debitoribꝫ. dic ꝙ si alijſ diebꝫ nō inueniūt excusantꝫ. dūmō diuia ñ

21 ¶Duodecia ꝺ eūtibꝫ ad mercata /dimittāt vl' nūdinas. Dic ꝙ si audit̄ſ diuis ꝓpt̄ necessitatē faciūt. puta qz nō alio loco vel tpe talia possent vēdere vel emere ꝓ bono cōitatiſ. aut vt ex lucro puideāt sibi ⁊ sue familie. vel vt dent paupibꝫ ſm ꝓ. de pa. i. iij. Exq̄ plati sciūt ⁊ tolerāt excusantꝫ a mortali. nisi forte a platis locoꝝ essent interdicta. Intellige vez in festis minoribꝫ dñica. qz tal' tolerātia platoꝝ videtur derogare illi festo. Hec⁹ ī maioribꝫ. qz nō credo liceat nisi ꝓ necessitate vl' pietate solū. q̄uis plati nō interdicāt. qz tūc lo cū habet illud. Multa ꝓ patientiā toleran/

tur ⁊c. F. de may. in tractatu. ꝛ. p̄ceptoꝝ dicnet q̄ solū est peccatū mortale. Primo sed/mittit missam. Secūdo si epūs papa mit/ant. Addo ⁊ tercio q̄n solum fit ex lucri cupiditate. c. i. de feriis.

¶Terciadecima de bellatoribus. Dic ꝙ ꝓ pter necessitatē licet.

¶Quartadecima de habētibꝫ segetes vel fenū ī agro ꝓpter inundantiā aquaꝝ. ⁊ hmōi. dic ꝙ licet colligere.

¶Quintadecima de hñte domū q̄ ruinā minatur. dic ꝙ ꝓpter necessitatē repare licet.

¶Sextadecima ꝺ doctore. q̄ vt expediat illi q̄ de longe venit facit ꝓ filiū. dic ꝙ licet.

¶Decimaseptima de venatoribꝫ. R. ꝙ nō licet. q̄a si nō licet in quadragesima ⁊ diebus ieiunioꝝ ſm glo. lxxxvi. di. in. c. qui venatoribus. quāto minus in diefesto. Nō credo tamen peccent mortaliter q̄ diebus festiuis ipsis intendūt. nisi id faciant causa lucri principaliter. vel dimissis diuinis.

¶Decimaoctaua de citharistis ⁊ alijs ioculatoribꝫ. R. si ad laudē dei ⁊ sanctoꝝ pulsant. vl' ꝓpter recreationē alicuius. ⁊ hmōi puta vel necessaria excusantur. si p̄ncipaliter propter hꝫ faciūt. licet secūdario propter lucrū. sicus si propter causam nō piā vel necessariam vel propter lucrū p̄ncipaliter. qz nō excusantur. nisi sicut alij ex quattuoꝛ ꝓdictis.

¶Decimanona ꝺ labozātibꝫ agros paupez vl' reficiētibꝫ domos eoz vl' labozātibꝫ circa edificatiōz eccl'iaz aut monasteriozꝫ ⁊ hmōi. Dic ꝙ licet. si fiat propter pietatē ⁊ deū. non propter carnalē amoꝛē vel spē remunerationis future. qz opa pietatis ⁊ misēie non debent cessare diebus festiuis. d. c. ꝙquestus.

¶Uigesima de studētibus. Dic ꝙ si studium fit p̄ncipaliter ad illuminatiōz ꝓpꝛij intellectꝰ ⁊ alioz. licz ꝓsequenter veniat lucꝛ ñ erit peccatum vt tenet ꝓa. i. c. i. de fe. ar. c. cū ex eo. de elec. li. vi. qz studiū tale ē ꝓpter publicā vtilitatem. maxime ī theologia ⁊ iure canonico. Studere aūt p̄ncipaliter propter lucrū nō licet.

¶Uigesimaꝑma ꝺ scholaribꝫ legētibꝫ ī diebus festiuis potꝰ vt doceant q̄z docēt. assiduē faciant se. Dic ꝙ licet ſm ꝓa. vbi. s. dūmō p̄ncipaliter nō faciāt ꝓpter lucrū. ſz si ī/quētiā nō nocet. ar. l. i. ff. ꝺ auct. tu. ⁊ in l. ro gasti. §. i. ff. si cer. pe. ⁊ i. c. q̄d ꝓderit. xci. diſt.

¶Uigesimasecūda de scꝑtoribꝫ. R. ꝙ scholaribꝫ lectōes seu recollectas notare. scribere vl' sermōes. aut legēdo. libꝛos corrigere nō ē illicitū. dūmodo nō nimis intendat hmōi. sicut q̄ de quinterno ad quinternū scribunt.

vl' nō faciāt causa lucri habēdi. ꝛ ō pictoribꝫ qui in diebꝫ festiuis vt addiscāt, stāt in eccle
sijs ad designandū. Scribere tñ spūalia ꝛ p 23
pter spūalem causam non est illicitū. etiam i
quantitate. d. c. ꝯquestus.

¶ Vigesimarercia ō labozātibꝫ circa pōtes re
ficiēdos, viā aptādā. pozt' repandos. Dic q
licz. dūmō nō ꝓpter lucz ꝓncipal'r. qz publi 35
ca vtilitas sub noīe pietatis ꝯprehēditur.

¶ Vigesimaqrta ō faciētibꝫ ferta ꝛ alias va 34
nitates. dic q ñ lz. eo q nlla publica vtilitas
¶ Sz si qras, p qnta necessitate ꝓdicta sit
liceāt. R. q licz qdā i. c. licz. ō fe. dixerit licere
ꝓ necessitate vite sustētāde solū. tñ h nō credo
vez cū pfatū. c. licet. qđ loquit' ō allecibꝫ que
nō sunt necessaria ad vitā. qz sine ipsis vine
re possum' sit ꝯ eos. ꝛ xps in Mat. xij. c. Lu
ius vīm bos vel asin' cadat in foueaz nō ex
trahet illū tc. ꝓpterea dicēdū ꝑm Tho. scda
sedē. q nō solū ꝓ necessitate puisionis q pti
net ad ꝯseruādū psonā suā vel alioz ꝛ rerū.
sz etiā ad qđcūqz dānū vitādū. ꝛ satis ꝯfir
mat h dictū p. l. i. ij. ꝛ. iij. ff. de feriis. ꝛ melius
xv. q. iiij. i summa. ꝛ qđ nō. i. d. c. ꝯquestus.
Itē etiā necessitas excusat q labozat ꝓ acqrēdo
aliq̄ vtilitatē qđ alio tpe nullo mō hzi posset. sic
ꝓpter in. d. c. licet. vbi piscari allecia ꝯcedit. qz
alio tpe nō possent hzi. Et idē de quocūqz si
mili. Rō est. qz nō est tā arta obseruatio dñi
mak

ego legitimã cãm cor̃palem infirmitatẽ: hẽ pueros tenellos vel infirmos ꝓsuetudinẽ patrie que hꝫ vt mortuo aliquo nõ egrediant̃ ꝑ tps. sil'r ne puelle nubiles ducant̃ ad missã dũmodo nõ ducant̃ ad choreas ⁊ ſpectacl'a al's nõ excuſant̃. Caſtellani ⁊ ſil'es vl' timor inimicor̃ vel aliq̃d aliud qđ ſm rectũ iudicium legitima excuſatio ꝛeatur appellari. Si aũt omittit ex aliq̃ paſſiõe animi vl' pigritia vel nõ cã rõnabili. ſi tñ ad hꝫ nõ ẽ aſſuet⁹. eſt veniale pc̃tm. Si ꝯo ex legitima cã erit nullũ pc̃tm. Et qđ dico đ̃ tota die ꝛe ꝑte notabili. ſec⁹ ꝛe modica. puta introitu ⁊ hĩmoi. quia tex. vult vt totã vſq; ad bñdictionẽ inclusiue audiat. ĩ. d. c. miſſas. Itẽ dicit Arch. ĩ. d. c. oẽs fideles ſm Hugo. q̃ iſtud p̃ceptũ non remouet q̃n cã nccitatis vel honeſtatis. ſeu ex cauſa min⁹ iuſta ñ poſſit añ finẽ miſſe q̃s diſcedere ſine hac pena. Qđ limita niſi ducat in ꝓsuetudinẽ. Jdẽ dic ſi nõ audit ſacerdotẽ eã dicentẽ q̃ excuſant̃ q̃n ꝓmode audire nõ poſſit. dũmõ ibi exiſtãt pſentialiter. Jdẽ dic q̃ excuſant̃ ſcl'ares q̃ neſciũt diſcernere inter miſſaz ꝛe officio vel votiuã ſi audiũt votiuã ĩ die feſto. ſz nõ ſacerdotes publice eas dicẽtes. ⁊ etiã ſcl'ares ſi hꝫ ſciũt diſcernere niſi audiãt illã ꝛe officio. ꝛe q̃ habes. j. Miſſa. §. xxiij. Si aũt audit in parochia vel alibi an ſufficiat. vide. j. Miſſa. §. lix.

43 ¶ Terciũ ẽ vt ĩ oꝛone pſiſtat. Nã cũ oꝛo ſit đ̃ pcepto. vt. j. Oratio. videt q̃ dies feſt⁹ ſit tẽpus ꝛeterminatũ. Et hꝫ ẽ indubitatũ q̃ hõ tenet̃ ĩ aliqua hora oꝛare. Vñ ſi ſtat ad miſſã illud ſufficit niſi volũtarie alĩs intendat. qz tũc nõ ſufficeret cũ ſit vacandũ ꝛeo ĩ aliq̃ hora: ſaltẽ ꝛe neceſſitate ſm omnes.

44 ¶ Quartũ ẽ vt audiat p̃dicationẽ ſi ẽ q̃ p̃dicet. Qđ ꝛet intelligo ꝛe ill' q̃ neſciũt neceſſaria ad ſalutẽ. ⁊ ſm eã diſtinctionẽ quã. s. poſui ꝛe miſſa. §. xliij. Alios aũt nõ credo tenẽri niſi rõne ſcandali. Et. c. ſacerdote. ꝛe cõſe. di. i. intelligo ꝛe eo qui egredietur ex ꝓcẽptu vel cũ ſcandalo alioꝛ q̃ tunc ꝓccat mortaliter. ⁊ venit excõicãdus vt ibi đ̃r. al's non.

45 ¶ Sz q̃ro qđ magis ẽ peligẽdũ i feſto. an auditio miſſe. an p̃dicatõis. cũ vtrũq; nõ ꝑt audiri. R. q̃ auditio p̃dicatiõis. qz rõ legis i hꝫ magis militat. vt ptz intuẽti iura. ꝛe ꝓse. di. i. c. oẽs fideles. ⁊. c. ſacerdote. ⁊. c. eps nullũ q̃ magis rõne audiẽdi ſcẽ turas ſanctas ⁊ hũ ꝛei p̃cipiũt miſſaz audiri q̃z alia rõe. facit ad hꝫ. i. q. i. c. interrogo vos.

46 ¶ Utꝛ audiẽs miſſaz dicẽdo ſuas oꝛões ſatiſfaciat. R. q̃ nõ: licet nõ credã q̃ ꝓccz mortaliter q̃n ex ꝛeuotõe facit. ſz melius ꝓcẽt omittere niſi q̃n ſacerdos dicit ſecretas. Adũc ꝛe. q̃ nõ excuſarẽ a mortali illũ q̃ dicerz aliq̃ ad q̃ teneꝛ. puta officiũ q̃n đ̃r miſſa ⁊ cẽ ꝓcepto vt audiaꝛ. ar. c. ex lris. đ̃ ꝓba. cũ ibi nõ. in ſ. vices duoꝛ. ſec⁹ ſi miſſa cẽt đ̃ ꝓſilio audita 47
¶ Quintũ ad qđ teneꝛ oẽs ſm aliq̃s ĩ diebus feſtiuis ẽ oblatio quã q̃libet teneꝛ facere in p 48
dictis feſtis. De q̃ dic vt. j. Oblatio. §. i.
¶ Sũt ⁊ alie ferie q̃ canõice dicunt. i. ij. iij. ⁊. vi. ꝛe q̃bz ĩ. c. ꝛe ill'. xi. q. iij. ĩ q̃by carnes non ꝛebem⁹ comedere. ſz hodie ꝓſiliũ ẽ ſm Jo. ⁊ Jnno. niſi ſexta feria. vt i. c. ieunia. đ̃ ꝓſe. di. iij. ⁊ addit dies ſabbati. ꝛe q̃ i. c. ſabbo. ꝛe cõſe. di. iij. ⁊ di. v. i. c. qz dies. đ̃r. i ſabbato dz a carnibz abſtinere q̃ ꝓceps religiõis ꝛpia ne ꝛeſideraꝛ cẽ. nili feſtũ. ſ. natiuitatis. vl' ſi mitas ĩpediat. hec ibi. Sz hꝫ ẽ ꝓceptũ vbi cõ ꝓsuetudo ẽ. vt ĩ. c. ꝓſiliũ. đ̃ obſer. ꝛe. Ubi aũt ꝓsuetudo ñ ẽ q̃ comedant̃ carnes i ſabbato ꝓſiliũ ẽ ſm glo. ĩ. d. c. qz dies. đ̃ ꝓſe. di. v.
¶ Sz ſi natiuitas dñi veniat i ſexta feria vl' 49
ſabbato. nũq̃d carnibz vti poſſum⁹? R. q̃ ſic nili q̃s ſe voto vl' reg'lari obſeruãtia aſtrinxerit ad nõ comedẽdũ. vt i. c. fi. ꝛe obſeruã. ieiu.

Feudũ ẽ bñficiũ qđ ex ꝛe beniuolentia cõcedit. ita q̃ ꝓpriet⁹ rei immobil' bñficiate ꝓnes dant̃ remanet. Uſuſruct⁹ aũt illi⁹ rei ita ad recipientem transeat vt ad eũ heredeſq; ſuos maſculos ⁊ feminas ſi ꝛe hꝫ notatim ẽ dictũ i ꝓcẽptũ pri neat ad hoc vt ille ſiue ſui heredes fideliter dño ſeruiãt. ſiue illud ſeruitiũ ſit notatim ex pſſum quale ꝛebeat eſſe. ſiue nõ. ꝛex. ĩ. c. i. §. fi. ſub rubꝛica in q̃. cau. feu. amit. i li. đ̃ ſiue. feu. Vñ nõ q̃ ſi feudũ dat vt ex eo pſtet ſeruitũ reale nõ ẽ ꝓꝓrie feudũ. ſz ꝛeus innoiatus ſm Ly. in aut. ingreſſi. C. đ̃ ſacroſan. ⁊ exemplificat Bal. ĩ p̃fato li. i rubꝛi. ꝛe pace ꝓſtã. in ꝛ. libello ꝛ. vbi dicit q̃ in q̃buſda p/ tibz lõbardie ꝓ feudis eccl'ie ſolmit par capũ vel ſpatula pozci ⁊ hĩmoi. ſm eũ eõparãt emphiteoſi. Sil'r ſi cẽt emptũ nõ hꝫ nam rã feudi ſm Bal. vbi. s. ꝛe feu. dato. c. i. ar. l. qui ſe. C. vñ li. Sz q̃n ponitur onus perſonale vt ire ad parlamentũ regis vel exercitũ vel cauałcatã ⁊ hĩmoi. tunc ꝓprie eſt feudũ ⁊ regulatur lege feudoꝛ.
¶ Quottuplex ẽ feudũ? R. Bal. ĩ plogo ſũa ti li. ſuꝑ ꝑn. q̃ multiplex. Aliud regale. Aliud nõ regale. Itẽ aliud ſimplex. aliud ꝓ onatũ. i. nõ hꝫ đ̃ctõe datũ. ſz hꝫ q̃lificatõe. Itẽ aliud vt cũ ꝓcedit feudũ habitationis. Itẽ aliud

antiquū seu paternū. s. qđ fuit illi⁹ q̄ fuit com
munis parēs agnationis. aliud nouū. Item
aliud paternū cui⁹ natura aspicit tm̄ mascu
los descendentes vsq; ad quartū gradū ꝛ nō
plus. sed si addit ꝛ antiquū extendit vltra. vt
no. Bal. de suc. feu. §. hoc quoq; in fi. Aliud
maternū cui⁹ natura aspicit primo masculos
deinde femias. Itē aliud habens ppriā natu
ram feudi. aliud impropriam. Itē aliud reale
qđ trāsit ad heredē. Aliud psonale qđ solū ad
vitā alicui⁹ ꝺcedit. Itē aliud ligiū vbi iurat
fidelitas ꝺtra omnē hoiem. Aliud nō ligiū:
in quo prior dñs excipit. Itē aliud franchū.
ſcz a seruitijs ꝛ opibus exhibendis. aliud nō
franchum. Itē aliud annale ꝛ est feudū guar
die ꝛ castaldi: ꝛ p mercede alicui⁹ rei. Castal
dus est is cui res dñi gubernāda mandatur
vt in. l. iubem⁹. C. de sacrosan. ec. aliud nō an
nale. Itē aliud nobile qđ nobilitat possessorē.
aliud burgense. s. qđ non nobilitat. Itē aliud
ecclesiasticū. ꝛ ꝫ triplex. Primū qđ dat eccle
sie. Scđm qđ recipit ab eadē. Tercū qđ dat
vl recipit a clerico. aliud sacramentale. Et qñ
qs inuestit de ducatu dicit dux. de comitatu
comes. de marchionatu marchio. Qui autez
est a principe inuestitus vel a potestate de aliq̄
plete dicit capitaneus. Qui aūt a maioribus
antiq̄ iure dr valasor. Qui aūt a maioribus
valasoribus sunt inuestiti dicunt valasini. s.
minores valasores. ꝫ dicit Bal. in. c. q̄s di
cāt dux marchio. in prin. in lib. de ꝺsue. feu.

2 ¶ Quis potest feudū dare. R. Bald. de his q̄
feu. da. pos. §. abbatissa. q̄ q̄libet tā masculus
q̄ femina. tā nobilis q̄ rustic⁹. dūmodo habe
at legitimā suoꝝ bonoꝝ administrationē. vt i
c. i. §. noui. p quos fi. inue. Postien. tenet q̄
etiā pt minor. xviij. annoꝝ si feudū sit vetus. si
vero sit nouuz oportet q̄ sit pubes ꝛ iurauerit
nō ꝛtrauenire.

3 ¶ Utrum p̄latus possit rem ecclie infeudare
sine alia solennitate vel licentia. R. q̄ sic antꝫ
quum: cuius sit reuersum ad ecclesiam: etiam
nō obstante iuramēto qđ faciūt p̄lati de ñ alie
nando. cū modificatōe tm̄. de qua. s. Amphi
theosis. §. xpi. De nouo aūt non potest. vt in
c. fi. de feu.

4 ¶ Quis p̄t inuestiri. R. fm Postiē. q̄ q̄libet
etiā seruꝰ dūmodo sciēte dño faciat. Aut tā per
se ꝙ p curatorē p̄t q̄libet inuestiri.

5 ¶ Quot modis acq̄rit feudū. R. Postien. q̄
quattuor modis. Primo p̄ inuestituram dan
do sibi possessionez corpalem. Scđo p aliqđ
equiualēs inuestiture. sicut cū dñs dicit. va
de in possessionē talis fundi ꝛ tene pro feudo.

Tercio p̄ prescriptōez. vt si. xxx. annis tenuit
feudū ꝛ dño seruuit. licet inuestit⁹ nō fuerit.
Quarto p̄ successionē.

¶ Quis succedit in feudo. R. Bald. de his q̄ 6
feu. da. pos. §. ꝛ qz. q̄ hic repitur tale capitulū.
Fideli absq; liberis ex se descendentibꝫ ꝛ in feu
dū succedentibꝫ: si quidē feudū fuit cōmunis
parētis fratres defuncti cū filijs p̄mortuoꝝ
fratꝝ in stirpem succedāt. his vero non extan
tibꝫ ad agnatos primiores id volumus per
tinere: ꝛ si quidē in pari gradu sunt pariter ad
mittunt. si vero ex vno est vnus ꝛ ex alio plu
res: nō in stirpem ſz in capita succedere debere
ordinamus. hec ibi.

¶ Utꝫ femia succedat. R. Bald. in d. §. ꝛ qz 7
dicit glo. ℔ q̄ nō. nisi in tribꝫ casibꝫ. Primo
qñ notata est inuestitura. Scđo qñ feudū re
demit a dño. Tercio qñ dns ei dedit ppt ser
uitiuz p̄ris. in q̄bꝫ casibꝫ ab aliq̄ ex parentibꝫ
ñ est inq̄etanda. vt i. c. si q̄s sine filio mas. quē
ad. feu. ad fi. p. Adde quartū si feudū sit da
tū ad nullū seruitiū. qz nō extantibꝫ masculis
succedet femina fm Bal. in d. §. ꝛ qz. Quin
tū qñ feudū erat q̄situ iure emptōis fm Odo
fre. in sum. sua. poſi⁹ ex natura ꝺtract⁹ q̄z feudi

¶ Utꝫ ꝺcesso feudo ticio p se ꝛ descendentibꝫ 8
filijs masculis ꝛ feminis filiabꝫ filia siml cuz
masculo supstite admittat. R. Bal. in rubri
ca ēpm vel ab. aut abba. feu. da. nō pos. § cū
etiā: q̄ nō. ſz masculꝰ solū: qz natura feudi est
vt p̄ferat masculꝰ. Et si postea filiꝰ decedit sine
filio nō admutteret femina sorores p̄mortui fra
tris. qz semel exclusa fuit p masculū. ꝛ ideo re
uertit ad dñm. qđ verꝫ est in feudo simplici ꝛ
recto. secꝰ in feudo ꝺcesso ad certū seruitiū qđ
femina posset explicare p se vel per aliū. qz tūc
admutteret cum masculo simul. ff. de vsufru. ac
cre. l. si q̄s ticio. ꝛ. l. si mulieri. fm Jaco. de bel.
qui dicit q̄ fuit in facto in regno apulie. Ex
quo infert Bal. q̄ statutū excludens feminā
extante masculo semel exclusam nō amplius
succedere nisi vt fratri habet succedere. nō vt
patri mortuo sine masculo.

¶ Utꝫ clericꝰ succedat i feudo. R. vt colligo 9
ex diuersitate opi. p ꝺcordia q̄ aut feudū erat
sibi apertū. ꝛ tūc si p̄mouebat ad sacros ordines
sic renūciare videt. qz trāsit ad statū cōpatibi
lem. facit. c. de multa. de p̄ben. ꝛ cle. gratia. de re
scrip. nec poterit isto casu fruire p substitutū: ni
si esset feudū ex q̄ p̄stare solū seruitiū reale. qđ
non est ppriū feudū: vel feudū ex q̄ p̄stare ser
uitiū qđ nō repugnat ei⁹ ordini: qz tūc succe
det eo q̄ p clericatū nō perdunt iura successio
nis. xij. q. iij. c. i. cū si. Si vero p̄mouet solus

v

ad minores ordines succedet. qz pt seruire per substitutū vt vult glo. in. c. i. de bñ. fe. Aut feudū nō erat sibi apertū. puta: qz erāt tres frēs. z primogenitus possidebat feudū. z ipe erat vltimus q effect⁹ est cardinalis. Postea mortui sunt alij frēs sine herede. z tūc succedit. qz nō pt dici q habuerit animū renūciādi. nec etiā facultatē. z tūc d eā tate iurs admittet q possit seruire p substitutū: licet sec⁹ de iuris rigore nisi tale esset seruitiū qd de sui natura posset per quēlibet explicari. qz tūc etiā de iurs rigore succedit. ar. l. cōtinuus. §. si ab eo. ff. de ẏbo. ob. Et hec est determiatio Bal. in. l. quisquis. C. de epi. z cle.

10 ¶ Quid si efficit religiosus quis succedet? R. Odofre. z Oldo. in auten. ingressi. C. d sacrosan. ec. q trāsit ad monasteriū eo modo quo erat penes ingressum. l. si qs. C. de epi. z cleri. Inno. in. c. in psentia. de pba. limitat verū si seruitiū ad qd tenet pt pstari ab eccl'ia. alias ad dñm reuertet. C. d ca. tol. l. vnica. §. ne au tē. Albri. in d. auten. tenet q fm ius ꝺsuetudinis feudoz reuertit ad dñm indistincte. vt ē casus. si de feu. cōtro. fue. c. qui clericꝰ. z de va. mi. q bene. ar. de. c. i.

11 ¶ Sz qd si pater obtinuit p se z suis heredibus z successoribꝰ qbuscūqz trāsibit ne ad extraneū vel legatariū vel clericū? R. Bal. in. l. i. ff. de re. di. z sequit Ludo. de roma. in. l. id tē pus. §. i. ff. de vsuca. q sic. sed ipse Bal. in. c. i. §. donare. ti. qualiter olim feu. pos. ali. corrigit se z dicit q dictio quibuscūqz intelligit de succedentibꝰ ab intestato. ar. l. si qñ. C. de inoffi. testa. Uñ dic q nō veniet extraneꝰ. Ratō qz res nō debet regulari fm naturā ꝺtractꝰ. Sz ꝺtractꝰ ipe fm naturā rei deducte i co. vt. l. stipulatio ista. §. si qs. ff. d ẏbo. obli. vbi licet stipulatio sit trāsmissibil' in heredē d sui natura vt ī. l. veter'. C. de ꝺtrahen. sti. tñ nō trāsmittit qñ res i ea deducta nō est trāsmissibilis. vt est videre i feudo. nec legatariꝰ etiam veniet nec clericꝰ. At sic dictio qbuscūqz restringit p no. in. l. i. C. de sacrosan. ec. z p Jaco. de are. in. l. i. §. itē nūciatio. ff. de no. opē. nunc. Limita tñ de clerico fm q dixi. s. in. q. ix.

12 ¶ Sz nunqd succedet frater vel filiꝰ fratrꝭ qñ qs fuit de nouo beneficio inuestitꝰ si decedit sine liberis? R. q nō. Sz ad dñm reuertet. vt i ti. de natura. suc. feu. At q dictū est. s. q deficientibꝰ filijs veniūt agnati: intelligit de feudo acquisito ab antiq. i. ab eo qui fuit cōmunis parens totiꝰ cognatōis.

13 ¶ Utr vasallꝰ possit vni ex filijs plegare totū ius feudi? R. Bal. in ti. de phi. feu. alie. q non vllo modo nisi de volūtate z ꝺsensu filiorū de lex feudoz dicat q ad oēs equaliter pueniat vt in ti. q feu. da. pos. §. Sz cū hoc. Limita nisi sit ducat⁹ vel marchionat⁹ z hmōi. q debeat primogenito solū. Ja. tñ lotharī⁹ tenet q in c. i. de suc. feu. vbi dicit q vltima voluntas vasalli nihil valet in feudis: limitat ad eā dispositionē que est vltima volūtas secus in stipulatione. qz in coheredibꝰ psone pater pt stipulari vni coheredū. vt. ff. d pac. l. quus. z sic posset assignare in totuz. ar. l. filio. §. fi. ff. de rebus. §. ex rebꝰ. 14

¶ Utr feudū possit dari in dote? R. glo. in. c. nup. cū multis alijs.

¶ Utr feudū possit dari in dote? R. glo. in. c. fi. de feu. q sic ad tps vite feudatarij z nō ꝑp. 15

¶ Utr vasallus valeat grauare filiū heredē vt de vino qd educit de vinea feudali de omi anno p aīa sua? R. Bal. in ti. de suc. feu. c. i. q sic. qz testat de fructibꝰ nō de feudo q fructus sunt res ꝓprie heredis. vñ nō dicit alienatio feudi qñ alienant fructꝰ sepati. ff. de do. i. ali bus. §. ex rebꝰ. 16

¶ Ad qd obligat vasallus dñm? R. q ad. vi. q no. de vsi. feu. in. c. i. de foz. fi. z. xxij. q. v. dis. ma. z de iureiurādo. ego. Primū ne faciat q possit qd damnuz corpis iuris z q impediat q possit. Secōm ne damnū in rpalibꝰ faciat vel vnitatē impediat. Terciū ne reddat ei difficile vel impossibile qd facere eū velle videt. Quartū ne reuelet eiꝰ secreta p q vel minꝰ tutꝰ vel nocere ei possit. Quintū ne sit ꝺtra eius iusticeri vel honestatē. s. maculādo vxoꝛ vel filiā eius vel famā dicto facto vel ꝺsensu. Sextū vt fideliter ei pbeat ꝺsiliū auxiliū z fauoꝛem. Addit septimū q tenet iurare fidelitatē nisi ex pacto sit remissum. Formā autem iuramenti ponit Posti. sic. ego. A. iuro sup sancta dei euangelia q ab hac hora in antea vsq ad vltimum diē vite mee ero fidelis tibi. N. dño meo. contra quēcunqz: excepto imperatore vel rege. Intelligit in causa iusta. z etiā debet excipere si habet aliū dñm antiquioꝛē. Addit octauū q teneat fm q ꝺuentū est vel natura feudi z regnis ipi⁹ seu ꝺsuetudo requirit. 17

¶ Sz qd si dñs moriens reliquit plures filios vtrū iurabit omibꝰ? R. q sic. si omes equaliter succedūt. Posti. tñ tenet q nō: sed solus vni. si'r iurabūt omes filijs seu heredes vasalli si feudū indiuisuz habet. Si vero ad vnū pucnit: ille solꝰ iurabit. 18

¶ Utrum vasallus possit per aliū seruire? R. Bal. in. c. mutus. epm. vel abba. feu. da. non pos. q si seruitiū debet fieri principi vel nō pōt fieri per substitutū nisi de voluntate principis vt. C. d murile. l. si quis ex corpōe. At ideo ī

incurrit talis infirmitas q̄ seruitiuz exhibere nō p̄ perdet feudū. nisi esset a casu fortuito si ne culpa p̄cedente. vtputa q̄a latronibz ceca tus. q̄z tūc nō p̄rdet ne p̄tur afflicto afflictio ar. C. de fur. antē. nau. t. C. de epi. audien. l. tam dementis.

19 ¶ Quō amittit feudū. R. q. xij. modis. Pri/ mus si vasall⁹ efficit clericꝰ vl̄ religiosus. de q̄ dic vt. s. in. q. xx. t facit. xxij. q. viij. §. i. q̄ ar/ mā nō portat. Secūs si heres vasalli steterit p annū t die: q̄ nō petierit a dño inuestituram feudi. Intellige hic t in sequenti si est maior xiij. annis. vel puella. xij. vt no. in. c. veritatis de iureiurā. p. Panor. Tercius si vasallꝰ mor tuo dño abeiꝰ heredibz infra tempꝰ p̄dictuz inuestituram nō petierit. de quibz duobz habet in qui. cau. feu. amit. c. i. Sez p̄dicta legitima q̄n iurauit p̄sone solū. vt cū dicit. Juro tibi. Secꝰ si iurasset sibi t successoribz vl̄ cō noie dignitatis. q̄z nō tenet amplꝰ iurare successo ribz nisi magna longinquitate p̄riret memo ria. vt no. Panor. in d. c. veritatis. Jtē nisi cēt miles. q̄z habet annū t mēsem. Jtez nisi iusta causa eū impedierit. vt habet de phi. feu. alie. plothariū. c. q̄m inter dñm. Quartꝰ cū vasal lus tribz vicibz req̄sitꝰ cozā paribz t hmōi fi/ delitatē iurare noluerit. q̄uis dñs sit paratus facere inuestituram. Quintꝰ si vasallus interfi cit p̄zū germanū suū vel filiuz germani sui vel aliud cōmiserit quo paricida nuncupari posset vt totā hereditatē haberet. Sextꝰ si va sallꝰ dimittit dñm in p̄lio: nō mortuū vel ad portē vulneratū. Septimꝰ p̄pter m̄tas cau sas ingratitudinis q̄ enumerāt quibz modis feu. amit. c. i. t. ij. t de feu. si col. non amit. c. i. t ij. puta concubuit cum vxore filia vel sozore huiusmodi. Octauus si scienter negauerit feudū vel partē aut ꝺ ditionē eiꝰ. sec⁹ si ignozā ter. Nonꝰ si infeudauerit feudū alia lege q̄z ea quā habet ipe vel in. talē vasallū q̄ feudū sua renō p̄t. Decimꝰ si dñm accusauerit aut testi monium cōtra eū tulerit in causa criminali. At si vocat⁹ a dño q̄ secū vadat in causa ciuili. Undecimus blica. puta vocat⁹ ab imperatore vt secū vadat. p̄ corona suscipienda t hmōi nō venerit nec aliū acceptū dño miserit. vl̄ stipendia militie nō dederit. Duodecimꝰ si feudū alienauerit.

20 ¶ Sed querit an alienans feudū sine ꝺsensu dñi ipo facto cadat. R. Pa. in. c. vlti. de feud. q̄ sic. t p̄t sine alia sentētia expelli t alteri con/ ferri: etiā si alienādo dixerat. saluo inre domi/ nij fm Bal. q̄ sit causa bene. amit. c. i. q̄z factū sequēs est ꝺtrariū. ar. c. cum te. de iureiuran. t qđ no. ibi. Secus si dixisset. At aliter vel alio modo nō intendo. q̄z opanē vt dño ꝺtradi/ cente non videat facta alienatio. At hoc veꝝ nisi aliqua captio domino posset intervenire puta daret castellū talī quē dñs expellere po/ stea nō posset.

¶ Quid si nō alienat nisi partē. R. Joh. an. 21 quē sequit Pa. vbi. s. q̄ solū p̄rdit illā partē quā alienauit. etiā si esset maior ps. de prohi. feu. alie. impialē. §. i.

¶ An possit alienare p aiaz. R. q̄ non. neq̄ le/ 22 gare: neq̄ disponere p̄ nia. vt in. c. i. qualiter feu. ali. licet nec etiā de iure canonico fm Po sti. in sum. de immu. eccle.

¶ Quid si alienat suas cōmoditates ad tem/ 23 pus longissimū. R. Bal. in ti. de pace cōstan. in fin. in. viij. carta q̄ nō cadat dū modo acrū sit q̄ dominiū vtile non transeat. allegat glo. singularem. in. l. codicillus. §. instituto. ff. de le. ij. Idem dicit in emphiteota. Idez tenet Barto. in d. §. instituto. vbi dicit q̄ vendens fructus domꝰ ad centū annos non videt alie nare. Sed nō placet. sed si vult alienare faci at sic. Uendo vel ꝺcedo fructꝰ vel ipam per/ ceptionē fructuū cū hoc si dño placuerit. vel dñs ñ reuocauerit. At sic saluo t saluato ho/ nore t iurisdictione t cōsensu dñi. t si de iure possum nec aliter nec alio modo. Si asit do/ mino nō placuerit vel nō ꝺsenserit vel reuoca uerit vel de iure nō possum: res sit in empta vl̄ venditio vel alienatio sit irrita t ipso iure nul/ la. t sic erit tutissima cautela: nisi sit captō do mini. vt dixi.

¶ Utez possit pignorī daret. R. Panor. vbi. s. 24 q̄ nō. q̄z que phibent alienari generaliter a le/ ge vel p testatorē vel per pactū ꝺtrahentium prohibent pignorī dari. l. fi. C. de re. eccle. non alie. Secus si a iudice. l. in quorum. ff. de pi/ gno. Ratio. q̄z p constitutionē pignoris de fa cili p̄uenitur ad distractionez rei. At ppterea vno prohibito phibetur oīe p qđ p̄uenitur ad illud. l. oratio. ff. de spon. cū concorꝺ. ibi in glo. positis.

¶ Ad quē reuertet feudū vasallo priuato. R. 25 Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut si libellario q̄ si priuatur ex dolo cōmisso in persona domini ad dñm reuertit. vt que sit prima causa amit. bene. c. i. §. deniq̄z. Quādo vero relinquit ex/ tra personā. tūc veniūt agnati t non domin⁹. Quādo vero ex causa alienatōnis: tunc sunt opi. sed Bal. ibidē dicit q̄ si fecit in fraudem agnato. tunc ipi agnati veniunt nō domin⁹. Si vero nō in fraudem fecit: tunc reuertit ad

dominū. tamen filij vel agnati imo etiā filia masculis nō existentibꝫ ꝛc̄bet redimere a dño ꝛ cogitur dominꝰ eos inuestire. vt ꝛ hīs qui feu. da. pos. §. cū vero. Qd̄ intellige si feudꝫ nō erat nouū ſm Jaco. ꝛ bel. niso. Bar. tamē vt recitat Panor. vbi. s. in. l. cū. ff. ꝛ inter. et releg. ꝛ l. vt iureiurandi. §. si liberi. ff. ꝛ oper. liber. dicit q̄ si pater cōmisit ꝛlictū ꝓpter qd̄ directe venit priuandꝰ feudo. puta q̄ alienauit ꝛ hmōi: vel cōmisit aliquid cōtra tenorē iuramenti. tunc nocet filio etiā si ꝓcessisset ab anteriori generatione. ar. in. l. i. ff. si quis alie. te. pro. ꝛ in. l. ratio. §. fi. ff. ꝛ bo. ꝓscript. vbi patet q̄ si quis prohibuerit aliquē testari: vel interfecit consanguineū cui ꝛbebat succedere ab intestato fiscus occupat hereditatē. nec veniunt aliqui cōsanguinei qui sunt prohibenti vel occidenti gradus inferioris. vt ibi patꝫ cū no. Si vero ꝛlictū non est ꝓpter qd̄ direcꝫ esse priuandus. sed per quandā cōsequentiam. puta quia damnat ꝓpter aliqd̄ maleficium. ita q̄ eius bona veniūt publicanda. tunc ꝓcedat distinctio. Dy. in regula nō ꝛbet. libꝫ. vi. qui distinguit ꝛ tenet q̄ si feudū a patre ꝑsona habuit originē noceat filio Secus si est a genere vlteriori: quia tūc nō nocet. Cū qua distinctione trāsit Joh. an. ꝛ do. Anto. in d. c. fi. ꝛ feudis. Distinctio tamē Bal. mihi videtur equior.

26 ¶ Utꝛ vno legatario ꝛficiente accrescat feudum alteri: R. Panor. vbi. s. q̄ nō. nisi fuisset exꝑssum. vide Barto. in. l. si mihi. ff. ꝛ bo. obligati.

27 ¶ Utꝛ masculꝰ vasalli mei sit meꝰ vasallus: R. q̄ non. sicut nec libertꝰ liberti mei est meꝰ libertus. ff. ꝑ socio. l. nam socij.

28 ¶ Utꝛ filius repudiata hereditate patris ꝓsit feudū tenere: R. ſm Hosti. q̄ nō. Si aut totuꝫ ꝛbet retinere: aut totum repudiare: nisi dominꝰ ꝛ nouo beneficio inuestiat agnatis cōsentientibꝫ. Agnati vero bene possūt feudū retinere repudiata hereditate. vt in constitu. Frede. an agna. vel fi. ꝛ fun. re. he. pos. feu. re. c. si contingeret.

29 ¶ Utruꝫ vasallus inuito dño possit refutare feudū: R. Joh. ꝛ imo. in. c. i. ꝛ feu. q̄ nō. allegat glo. singularē. in. c. fi. ꝛ capi. qui. cu. ven. ꝛ Panor. in d. c. i. Idem tenet glo. in. c. que i ecclesiaꝝ. ꝛ consti. Barto. vero in. l. is cum q̄ ff. ꝛ aqua plu. ar. ꝛ Dy. cōsilio. xliij. ꝛ Jaco. ꝛ bel. in d. c. fi. sic concludūt q̄ si est datū ad certū seruitiū non potest. Si vero ad seruitium incertū: tunc potest anteqꝫ illud seruitiuꝫ sit indictū. qꝫ nondū est purificata obligatō. facit in simili glo. in. l. incola. ff. ad municipā si iurasset specifice non posse refutare ſm Bal. in ꝓludijs. feud. Fallit si dominꝰ esset in pericꝰ ꝛ tunc vellet refutare. quia dominꝰ tunc non posset sibi prouidere ꝛ equali vasallo. ar. l. fi. de lie mee. ff. solu. ma. Nā cedere feudo est qdā diuortiū. ꝛ nō valet nisi possit ꝓsulti indēnitati dñi Hostiē. in. c. vno ꝛ va. q̄ ꝓtra. Ostiē. feu. alie. tenet q̄ ꝓt. Sꝫ tu tene opi. Bar.

¶ Utꝛ dominus teneat vicem rependere vasallo fidelis: R. q̄ sic. alias censebit maleficius vt in lib. feud. ꝛ for. fi. c. i. in fi. facit. ꝓpter q. v. ꝛ forma. ꝓcv. dist. esto subiectꝰ, ꝛbet puna ri feudo per superiorē si perfide se habet contra vasallū suū.

¶ Utꝛ eccl'ia possit sine vsura recipe in pigꝰ ꝓ feudum ꝛ facere fructꝰ suos: R. ſm. c. i. ꝛ feu. q̄ sic. dūmodo interim nō recipiat seruitium a vasallo. Et istud habet locū etiam in feudo laicali: ſm cōiter doc. ꝛ licet glo. ibi sit contra ria nō curabis ꝛ ea. Dicit tn Card. ibidem quē sequit do. Anto. ꝛ cōiter alij q̄ si feudum esset liberū nō posset retinere fructꝰ. q̄ ꝓfanū c. i. intelligit quādo nō est liberum. Sed in dicio meo non habuit respectū ad seruitiū q̄ cōmuniter seruitiū nō tantū valet quantum fructꝰ feudi: aliter non esset beneficium feudū. Et ito mihi videt saluo meliori iudicio q̄ ꝛc. fundauerit se sup naturā feudi: que est vt dominū rectū remaneat apud dñm ꝛ vtile penes vasallū: sꝫ cū obligatōe salē fidelitat. licet nullū fuit itū sit ꝛbitū. Et ideo dimissa obligatōe ꝛ ꝓsensu ipius vasalli. cōsolidat ipm. dominiū vtile cū directo: nō ex aliena rei. ꝓpria. ꝛ sic nō oportet attendere an sit liberꝫ vel ne: sed q̄ nullo modo retineat eū obligatū ad aliqd̄. Et sic ꝛclaret q̄ interim est absolutus ab oībꝫ rōne feudi ꝛbitis.

¶ Quid si dñs recipit interim seruitium a vasallo: R. q̄ si vasallus facit tanqꝫ ex ꝛbito. tūc fructꝰ teneret restituere. nisi ꝓcesset. ar. in. l. i. C. ꝛ iure do. ꝛ in. c. cū. Dy. ꝛ ostiu. Secus esset si ex liberalitate sciens se nō teneri vasallꝰ exhibet ꝓsueta seruitia.

¶ Utꝛ idem sit in emphitheosi ꝛ locatione: R. q̄ sic. vnde Spe. in ti. ꝛ feu. §. qñ. q̄ q̄ feudū. ꝛ ꝓtractus emphitheoticꝰ ꝛ liuelarius sunt eiusdē nature. Et dic Bal. in ꝑfata. vsu. carta. in ti. ꝛ pa. constan. verū in feudis in q̄ bus nō ꝛbetur seruitiū. sed certa q̄titas ꝓcu nie: vini ꝛ hmōi. alias nō. Sed quo ad hoc video quin liceat recipe fructꝰ liberando a seruitio rōne iam dicta. licet Jo. an. ꝛ Hostiē. ꝛ alij dixerint in digere ꝛclaratione papali. fol.

nō placet. Et dico q̄ vbicūq; lex feudalis nō est contra iuris cuiusl aut naturalis rationē. habet locū in emphiteosi. alias nō. vt tenet Bar. in. l. si mihi. ff. d̄ ꝟb. ob. & Bald. in. c. i. de inue. & re. alie. fac. Aduerte etiam in tractu emphiteotico fiunt nō posset ratione dubio q̄ antecedēti de feudo & emphiteosi vbi melioratio nō est facta q̄ tūc licet. Itē q̄n ē cā liba q̄ si exbursassz q̄titatē pecunie vl̄ q̄d aliud dño p ipo habēdo: sic nō liceret q̄n fructus disproportionarent̄ a fuitio siue a fictu

34 ¶ Utruz idem fit in vsufructuario obligante ꝓprietario. Fm Hostiē. in sum. q̄ sic. si habet a causa libera a proprietario. alias nō. vbi fructus disproportionant̄ a seruitio.

AIctio vide. f. Simulatio & quō fictio iurꝭ valet & q̄n. vide. s. Cōsensus. Ff. iiij.

Fideicōmissum & mortis causa donatio legatoz appellatione ꝯtinent̄. ff. d̄ le. iij. l. & si fideicōmissum. Sz fideicō missum ideo sic dictuz est. q̄z fideicōmissa olim petebant̄ ex fide heredū. Sz hodie fere eq̄uata sunt fideicommissa & legata. habent tn aliquas differētias. de quib; vide in glo. d. l. & fideicōmissū. & q̄d ibi no. & est tex. in. l. i. ff. de le. i.

Fideiussor est qui pro alienis debitis intercedit. Et differt a mandatore: q̄z mandator interuenit a principio. fideiussor vo p̄t accedere tā ante factū q̄ post. vt habet̄ in auten. p̄sente. C. de fideiuss. propterea tam in. ff. q̄ in. C. eo. ti. addit̄ & mandatorib;.

1 ¶ Fideiussio non tenet q̄n est accessoria ei q̄d nō tenet glo. in. c. grauis. de censi. cum cōcor. ibi positis.

2 ¶ Quis p̄t fideiubere. Fm. q̄libet q̄ habet libe ram̄ administrationē suoz bonoz.

3 ¶ Utz mulier possit fideiubere pro viroꝝ. Fm. q̄ non. & si fecit non tenet ipo iure. l. ij. in glo. ff. ad se. consul. velle.

4 ¶ Utz mulier possit fideiubere p alteroꝝ. Fm. q̄ nō. fm q̄d no. in. l. q̄uis. ff. ad velle. Et fm q̄ ibi distinguit̄ ponunt̄ sex casus in quib; mulier p̄t fideiubere. Primꝰ q̄n fideiubet p precō dando vt quis manumittat seruū. Secūdꝰ q̄n p dote alicuꝰ mulieris. Tercio q̄n renunciauit bñficio velleiāo certiozata d̄ eo. Quartus q̄n accepit pciuꝫ p fideiubendo vl̄ aliq̄d loco p̄cij. Quintꝰ q̄n in fraudem fideiussit vt reciperet. Sextus q̄n pignus vel fideiussoꝝ p alio recēdit & post biennium a dicta cautione numerandū itez ad idem se obligauit vel pignus vel fideiussorē recēdit. Hec si infra biennū ꝓsensit. q̄z nō valeret.

¶ Utz cleric⁹ possit esse fideiussoꝝ. R. q̄ p laico nullo modo potest. & si facit est abiciend⁹: vt in. c. i. de fideiuss. Sed aliqui limitant̄ frequentia fideiussionis ꝓpter verbum inseruiens. in d. c. positum. q̄d notat frequentia. id ē valde seruiens. sicut & ponit̄ in. l. gallus. §. ille casus in difficilis. i. valde difficilis. ff. de lib. & po. Sz mihi videt̄ q̄ nullo modo ꝛeat fideiussoꝝ esse p laicis. vt in. xi. q. i. c. te quidez. in. ter. & in glo. nisi in casu necessitatis in q̄ sicut obligat̄ subuenire indigēti. vt. xvi. q. i. videntes. sic & fideiubere. Et h̄ tenet glo. in d. c. te q̄dem. & glo. in. c. pe. eo. ti. Sz p ecclesia vl̄ pro alio clerico bene p̄t fideiubere. vt in. c. ij. eo. ti. & in d. glo. d. c. te quidē.

¶ Sz nunq̄d obligat̄ si fideiusserit̄ R. sic. vt in. c. puenit. & in. c. ꝯstitut⁹. eo. ti. 6

¶ Limitat tamen Hosti. q̄ solū tenetur de patrimonio suo vel de redditib; beneficij quos facit suos: non autē in preiudiciū ecclesie. Archid. in. c. statutum. de rescript. lib. vi. tenet q̄ nec etiam de fructibus beneficij. Sed cōmunis opinio est in contrarium & cū opi. Hosti. & sic tene. 7

¶ Utz religiosus possit fideiubere. R. q̄ non. vt in. c. pe. eo. ti. nec etiā si esset abbas nisi h̄ fiat de maioris ptis ꝙuent⁹ capituli & abbatis licentia. vt ibidem. 8

¶ Utz heres fideiussoris obligetur sicut fideiussoꝝ. R. q̄ sic. l. p̄t accipi. ff. de fideiuss. 9

¶ Utz fideiussoꝝ q̄ promiserat aliquē p̄sentare liberet. si talis p quo fideiussit post fideiussionem cōmisit capitale crimen: ppter q̄d fuit condemnat⁹ ad mortē vel bannit⁹ & fugit. R. q̄ sic. vt eit casus in. l. sed & si q̄s rei. ff. si q̄s cau. in prin. & no. in. l. si decesserit. ff. q̄ satisda. cog. Et ibi dicit̄ q̄ do. Albri. cū fideiussisset p quodā scholari Bononie accusato de quodā maleficio de eo p̄sentando sub pena mille libraz. post quā fideiussionē accusat⁹ fuit p̄fat⁹ scholaris ab alio de alio maleficio. qui fugit & non cōparens citat⁹: fuit bannit⁹ & diffidatus fm ꝙsuetudinem Bononie & ꝺemnat⁹ ad mortem. post quā ꝺēnationē obtinuit q̄ nō erat obligatus sue fideiussioni. Et h̄ verū nisi fideiussoꝝ esset in dolo vel lata culpa respectu maleficij postea perpetrati: q̄z in ꝙscientia teneret ad restitutionē damni p̄mi. alias nō. 10

11 ¶ Utrū fideiussor rei ꝺcapitandi cui ꝺict⁹ reꝰ fuerat assignatus ⁊ fugit sit ipse ꝺcapitand⁹ R. Ly. in. l. ad cōmentariensem. C. ꝺe custo. reo. ⁊ Barto. in. l. si quis reum. ff. ꝺ custo. reo. q nō. sz ꝓcunialiter puniet. Ratio. qz nemo potest se obligare ex ꝓtractu ad pēnā capitalē. quia nemo est ꝺomin⁹ membꝛorum suoꝛuz. xxiij. q. v. si non licet. ⁊ in. l. liber homo. ff. ad l. aquil. Si tamen fuerit in dolo punietꝝ pena arbitraria. vt no. in dictis locis. ⁊ in glo. c. cū homo. xxiij. q. v. Nec ob. ꝺ. l. ad cōmentariensem. qz loquit ꝺe illo q̄ habet ex officio custodiā: q̄ punit eadē pena q̄ erat puniend⁹ in carcerat⁹: si est in dolo fuge vel in negligētia: vt ibi notat.

12 ¶ Utrū possit q̄s interponere fideiussoꝛē ī causa criminali: R. Pa. in Rubꝛica ꝺe fideius. q si nō venit imponēda coꝛpalis pena pt. alias nō. Et sic intellige. c. si clericꝰ. ꝺe sen. excō. lib. vi. facit ꝺ. l. si q̄s seruū. iuncta. l. ꝺiuus pi⁹. ff. ꝺ custo. re. ⁊ est bon⁹ tex. in ꝺ. c. cū homo. ⁊ etiā ibi glo. Fallit in mliere: ꝺe q̄ ꝺic vt in auten. vt nulli iudi. §. necessariū.

13 ¶ Utrum cū plures insolidum sunt fideiussoꝛes ꝺebeat ꝺiuidi ꝺebitum inter eos: R. Pa noꝛ. in. c. puenit. eo. ti. q sic. si sunt oēs p̄sentes ⁊ soluendo. ⁊ hoc postulent ante litem contestatā. ff. ꝺe fideiuss. l. si ꝺubitet. §. i. Et istud est beneficiū ꝺiui adriani positum. C. ꝺe consti. pe. l. ꝺiui adriani. ⁊ habes in effectu. in sti. eo. ti. §. si plures. ⁊ hoc verum nisi huic beneficio renunciassent.

14 ¶ Utrꝝ p̄sente ꝺebitoꝛe p̄ncipali ⁊ indiscusso possit ꝓcuꝛi fideiussoꝛ: R. q nō. vt in autē. p̄sente. C. eo. ti. etiā fm Pa. in ꝺ. c. puenit. si ꝓstituerit se p̄ncipalē ꝺebitoꝛē. vt fit cōiter hodie. Et hoc verꝝ est nisi renunciauerit huic beneficio. vt. C. ꝺe duo. re. sti. auten. ꝟ ita. ⁊ nisi ꝺebitoꝛ notoꝛie sit nō soluēdo.

15 ¶ Utrꝝ creditoꝛ teneat cedere actōnes suas fideiussoꝛi: R. q sic. Intellige quas habet ꝓtra eū p quo fideiussit. aliter potest ei ꝺenegare solutionē ꝺebiti. vt. l. modestin⁹. ff. ꝺe solu. ⁊. l. fideiussoꝛibꝰ. ff. eo.

16 ¶ Utrum ꝺebitoꝛ teneatur satisfacere fideiussoꝛi ꝺe omni ꝺamnoꝰ: R. q sic. Intelligeq̄ ꝺ ei euenit ex sua culpa ꝓpter fideiussionem. c. ij. ⁊ iij. eo. ti. ⁊ ꝺe fo. cōpe. c. fi. qz officiū suū nulli ꝺebet esse ꝺamnosuz. ff. ꝺe fur. l. si seruꝰ cōmunis. §. q̄ ꝺo. ff. ad velleia. l. ij. §. i. ff. quēadmodū te. aperi. l. sz si q̄s. ff. qui. ex cau. maio. l. videlicet. iiij. q. iij. §. venturis. ⁊ in glo. ꝺ. c. ij.

17 ¶ Utrꝝ repetere possit vsuras quas soluit fideiussoꝛ ꝓ creditoꝛe: R. Joh. an. in regula ꝺamnuz. lib. vi. in mercu. ⁊ sequit Panoꝛ. in ꝺ. c. ij. q aut simpliciter erat solum obligatus ꝺebitum soluendū. ⁊ sic nō repetet. sed sibi imputet si soluit. quia non erat obligatus. facit. l. centum. ff. ꝺe co q̄ cer. lo. nisi soluisset vsuras vt interesse. Et hoc verum quando fideiussoꝛ obligasset se non solū simpliciter. sz etiā in omnē casum venientem ex ꝺebito principali: quia teneret ꝺe augmento ꝺebiti. vt ꝺ. l. centum. ⁊ l. quero. §. i. ff. loca. ⁊ l. moꝛa. ff. ꝺe ꝛebo. obli. alias si simpliciter fideiubens non tenetur ad interesse: nec ad augmentum ꝺebiti. vt no. glo. in dicto. c. ij. ⁊ sequunt ꝺocto. ⁊ ideo sibi imputabit si soluet iure foꝛi. licet iure poli ꝺebitoꝛ teneatur si ipse erat obligatus in ꝛo ad interesse: seu augmētū creditoꝛi: alias nō. Aut obligauerat se fideiussoꝛ ad vsuras solue das. Et sic fm legistas ⁊ canonistas distinguitur. quia si soluit sponte: nō repetet fm glosas. in dicto. c. ij. quia indebite erant. vt in. c. ꝺebitoꝛes. ꝺe iureiurando. Si vero soluit coactus sed nō oppposuit exceptionem: nō repetet. Si autem oppposuit. sed p iniquitatem iudicis fuit coactus soluere. Et sic ñ posset repetere: nec ꝺebitoꝛ tenetur p legē exceptionē. ff. eo. ñ. ff. ꝺe euictio. l. si p imprudentiam. Sed in contrarium fm theologos. ⁊ in cōscientia tuc firmiter q tam in isto casu quando soluit coactus quā etiā quando sponte soluit. eo q sic ꝓmisit eas soluere q̄ posset repetere: ⁊ q ꝺebitoꝛ sibi teneatur. quia sic intelligitur mandasse vt solueret ꝺebitum. vt lege. si procuratoꝛ. ff. ꝺe condict. indebi. Et sic sibi imputet ꝺebitoꝛ qui cum fide iubere fecit pro vsuris: nisi soluerit in fraudem vt faueret vsurario. quia sic non repetet. Aut non solum fideiussit soluere vsuras. sed etiam iurauit. Et sic repetet fm omnes. q licet possit petere absolutionem a iuramēto. nō tamē tenetur fm Jofredū. quia licz teneat fideiussoꝛ excipe. vt no. in glo. ꝺ. c. ij. q ml̄ta iura. nō tñ tenet agere.

¶ Utrum fideiussoꝛ remaneat obligatus pro rogato terꝝino a creditoꝛe: R. fm Panoꝛ. in c. constitutus. eo. titu. communiter tenetur q aut fideiussoꝛ erat obligatus ad tempus solum. puta vsq ad annuz. ⁊ sic non tenet post annum prozogato termino. per. l. item quesitum. §. qui impleto. ff. locati. vbi patet q si locauit tibi ꝺomum vsq ad annum ꝺato fideiussoꝛe. Si conducis postea tacite ad aliud tempus: fideiussoꝛ non tenetur nisi ꝺe none promittat. Aut obligatio erat pura: licet solutio sit ꝺilatata sit ad tempus. ⁊ sic licet solutio sit prorogata: non tamen liberatur. Ratio. quia

la facta progatiõe termini tenet fideiusso⁹ eti
am post terminũ: sicut ꝛ reus principalis. ar/
gumentũ. c. cum dilecti. de dolo. et. l. celsus.
19 ff. de arbitris.

¶ Utrũ fideiusso⁹ ante tempus possit agere
ꝯra debitorem vt liberet eum? R. ꝙ sic. in tri/
bus casibus. Primus si diu in debiti solutio
ne steterit. Secũdus si dissipare bona sua debi
tor incepit. Tecius si ꝺemnat⁹ fuit super fi/
deiussione. de quib⁹ habes in. c. fi. eo. ti. ꝛ vide
20 qõ ibi notat.

¶ Utrum fideiusso⁹ pro alienatione rei dota
lis vel donationis ꝓpter nuptias constante
matrimonio teneat de euictione? R. Panor.
in. c. cum contingat. de iureiurando. Barto.
in. l. cum lex. ff. eo. ti. ꝛ Johã. an. post multas
opiniones videt ꝺcludere ꝙ si mulier vẽdit
nõ tenet: nec ipe: nec ipa mlier. dicta. l. cũ lex.
ꝛ fideiusso⁹ vel ad rem tradendã vel ad inter
henda emptio. argumentũ. l. ꝛ si is. C. de pre.
esse. fm ꝙ notatur in. l. rem alienã. ff. de cõtra
mini. Ratio. quia lex non resistit venditioni
ꝛ actioni personali. sz alienationi. id est trãsla
tioni dominij. Unde vxor non obligatur. qz
teneretur ad translationem dominij. l. ex em/
pto. in principio. ff. de actio. ꝛ empti. ꝛ vendi.
nec fideiusso⁹. quia haberet regressum contra
mulierem. Et hoc verum nisi mulier iurasset
qz si iurasset teneret tam ipa qꝫ fideiusso⁹. Et
hec opinio placet omissis alijs mlt⁹ in ꝺ. c.
cũ ꝺtingat. ꝙ Jo. ꝛ ꝺo. Anto. tactis.
21 ¶ Utrũ fideiusso⁹ possit aliquid recipere sine
usura a debitore? R. quidã tenent ꝙ nõ. quia
esset usura. Ratio. qz videtur ꝙ fideiussio sit
quoddã mutuum interpretatum. Sed ego
credo ꝙ nõ sit usura aliquid accipere. Dũmo/
do fraus neqz dolus intercueniat. puta qz con
uenit cũ aliquo: ne credat debitori nisi fidei/
beat: vt sic lucrari possit. qz tũc nõ liceret. alias
sic. qz hic nõ est mutuũ vez neqz etiã interp/
tatũ. Sed si rõne facti aliqd accipet: bene esz
iniusticia ꝛ ꝺtra charitatẽ quãdo nullũ peri/
culũ habet vel laborez in fideiubendo. sed qñ
aliquid accipit rõne periculi cui se exponit vt
forte labor ꝛ ceteror que faciliter incurrunt i
talibꝫ fideiussionibꝫ esset omnino licitũ aliqd
accipe: moderate tñ. ꝛ sic est ꝺtractus innomi
natus: nõ mutui.

Fides ꝺicitur dupliciter. scilicet pa
ctionis ꝛ consensus. vt habe/
tur in. c. i. de sponsa duo. Omnis pactio quã/
tuncuqz simplex ꝺicitur fides. Unde venies
contra promissionem ꝺicitur venire contra fi
dem prestitam. Et sic capitur in. l. i. ff. ꝺ pac.
ꝛ. ff. de consti. pecu. l. i. Uñ ꝺicit fides quasi fi
et. ꝛ hec respectu promissionis ꝺ futuro. Alia est
que est consensus de psenti. Et hec facit matri
monium. vt no. in ꝺ. c. i. de hoc habes etiaz. ſ.
Iuramentũ. i. §. vi.

¶ Utrz fides sit frangenti seruãda. vide. ſ. Ju 1
ramentũ. v. §. xvij.

¶ Est ꝛ alia fides que ꝺicit substãtia sperãda 2
rum rerũ argumẽto non apparentiũ. ad He/
breo. xi. c. Et de ista intellige que infra ꝺicã in
toto isto capitulo.

¶ In quo ꝺiffert fides ab opinione? R. vt in/ 3
fra Opinio.

¶ Que ptinent ad fidem? R. Thomas sc̃da 4
sc̃de. q. xi. arti. ij. ꝙ ꝺirecte ꝛ ꝓncipaliter arti
culi fidei. Indirecte vero ꝛ secundario ea ex q̃
bus si non crederet sequeret alicui⁹ articuli
corruptio. Et circa vtraqz potest esse heresis
eo modo quo ꝛ fides.

¶ Quot sunt articuli fidei? R. cõmuniter di/ 5
citur ꝙ sunt duodecim. qz quilibet apostolo/
rum q̃ fuerũt duodecim suũ posuit. ꝛ omes in
simul omes articulos approbauerũt. Hz ve
rius ꝺicendũ est ꝙ sunt quatuorꝺecim. septẽ
pertinẽtes ad ꝺiuinitatẽ. ꝛ septẽ ad humanita
tem christi: qui omnes ponuntur in symbolo
minori: qui sunt infrascripti. Primus quem
posuit Petrus est. Credo in deũ patrem om/
nipotentem creatorez celi ꝛ terre. In quo tria
cõtinent. Primũ vnitas deitatis: ibi. Credo
in deũ non ꝺos. Secundũ distinctio psone
patris. ibi. patrem omnipotentez. Et vt ꝺicit
Rich. in. iij. sen. ℔ omipotentia includit om/
nem scientiam. summã bonitatẽ. prouidentiã
respectu omnũ ꝛ omnẽ perfectionem. Tercũ
creatio omniũ. ibi. creatorem celi ꝛ terre. i. vi/
sibilium ꝙ terram ꝛ inuisibiliũ ꝙ celũ significã
cans. Secũdus articulus quẽ posuit beatus
Andreas est. Et in iesum christũ filium eius
vnicum dominũ nostrũ. eius ꝺicit. id est pa/
tris. ꝛ vnicũ. quia solus vnus est filius. ꝛ do/
minũ nostrũ. ſ. iure creationis gubernationis
ꝛ redemptionis. Terci⁹ articulus quẽ posuit
Johannes est. Qui ꝛceptus est de spiritusan
cto natus ex maria virgine. Quartus quẽ po
suit Jacobus maior est. Passus sub pontio
pylato. crucifixus mortuus ꝛ sepult⁹. Quin/
tus articulus quẽ posuit Thomas est. Descẽ
dit ad inferos. tercia die resurrexit a mortuis.
In quo ꝺtinent ꝺuo articuli. Primus descẽ/
dit ad inferos. ſ. fm animã. Secund⁹ resur/
rexit a mortuis. scilicet gloriosus ꝛ imortalis

Sext⁹ articul⁹ quē posuit Jacob⁹ mino⁹ est. Ascendit ad celos: sedet a dextera⁹ dei patris. Ascēdit em̄ nō solū sup oēs celos. id est super omnē creaturā corporalē. sed etiā sup oēm spiritualē. q⁹ ppter dignitatem vnionis omnes excellit. Ephe. i. ppterea addit. sedet ad dexteram dei patris. id est in potioribꝫ bonis patris. Septim⁹ articul⁹ quez posuit Philipp⁹ est. Inde ventur⁹ est iudicare vivos ⁊ mortuos id est eos q̄ in eius aduentu viui reperient ⁊ in momento morientur: ⁊ postea resurgent cū eis qui primo erant mortui. Octauus articulus quē posuit Bartholome⁹ est. Credo in spūm sanctū. qui. s. est tercia psona in trinitate. Nonus articul⁹ quē posuit Matthe⁹ est. Sanctam ecclesiā catholicā. id est congregationē fideliū. Decimus articul⁹ quē posuit Symon cananeus est. Sanctoꝝ cōmunionē: remissionem peccatoꝝ. Et iste articulus cū illo quez posuit beatus Mattheus est vn⁹ articulus ⁊ ad vnū ⁊ eundē articulū ptinet qui est de operatione dei: per quā dat nobis esse gratie. Et ē sensus. Credo in spūm sanctū facientē sanctā ecclesiā catholicā. id est vniuersalē in qua est cōmunio sanctoꝝ: ⁊ remissio peccatoꝝ. Et iō non debet dici. In sanctam. sed sanctam. vel est sensus. Credo catholicam ecclesiā esse sanctam. s. per operationē dei. ecclesiam inquā habentem cōmunionē sanctoꝝ ⁊ remissionē peccatoꝝ. Tamen ad hunc articulū reducitur fides de sacramentis. quia in eis cōmunicāt fideles ⁊ sunt instrumenta sanctificādi. ⁊ ex cōsequēti peccata remittendi. Undecimus articulus quē posuit Judas Thadeus ē. Carnis resurrectionē. Duodecim⁹ articul⁹ est quē posuit Matthias. Vitam eternā. Et est sensus istoꝝ duoꝝ. Credo q⁹ deus resuscitabit nos ⁊ dabit nobis vitā eternā. s. bonis. ⁊ ex consequēti sequit q⁹ dabit mal' pnā eternā. hec ex Ric. in. iij. dist. xxv.

6 ¶ Utꝫ simplices qui in subtilitatibꝫ fidei errent peccēt: R. Thomas. ij. ij. q. ij. ar. vi. q⁹ nō si nō pertinaciter peruerse doctrine inherēt in particulari contra vniuersalis ecclesie fidem. Spe. vero ti. de hereti. ⁊ Alua⁹. vt refert Jo. de lig. tenent q⁹ peccāt mortaliter. ⁊ sunt hereti. Spe. allegat. xxiij. q. i. scisma. C. de here. l. ij. ⁊ de in ius vocā. l. venia. xxxvij. dist. c. fi. Alnarus vero allegat. vi. q. i. quero. xvi. q. i. si cupis. xxij. q. ij. in ipaz. Sz ego credo verā opinionē sci Tho. imo pl⁹ dico q⁹ aliqñ talis error posset esse meritorius. vtputa aliqs audit aliquē pdicatorē famosuz vl' epm pdicasse aliquē errorē. ⁊ simplex credit animo obediendi fidei. parat⁹ tamē corrigi. nā ex intentiōe ecclesie iudicanē. c. cū volūtate. de sen. excō. Aliquando cū peccato veniali. vtputa vetula credit nitatē esse vnā feminā. ⁊ q⁹ credit ecclesiā sicut nere: sic credit. ⁊ tñ nō est hereticus: q⁹ cōdicionaliter credit si ecclesia sic tenet ⁊ credit. Aliquādo est cū mortali. vt est quādo homo scit ter credit aliquid qđ est cōtra articulos fidei vel determinationez ecclesie: ⁊ hoc patet ex. c. damnam⁹. in fi. de sum. trini. Ad iura que adducit Spe. l. ij. cum sua glo. est ꝓ ra ipm. l. ve nia. nihil facit ad materiā. c. scisma. loquitur de hereticis paratis se corrigere. Ad iura Alnari que videnē velle q⁹ ignorātia nō excuset. loquuntur de ignorantia iuris naturalis que non excusat. Et hoc tenet: sicut tenet etiaz Innocen. in Rubrica de sum. tri. ⁊ Lar. in cle. vnica. de sum. trini. Vide etiā qđ. j. dicam Decretis cus in princi.

7 ¶ Utꝫ omes teneanē habere fidē explicitam? R. fm sanctū Bona. in. iij. dist. xxv. ⁊ venit cū eo Rich. ibidē q⁹ credere explicite ⁊ distincte est fidei precepte. ⁊ nō est necessariū nisi illi q̄ fidē necessario aliꝫ habēt manifestare q̄. s. officiū docēdi ⁊ pdicandi sumpserūt. Credere vero implicite est fidei diminute: ⁊ nō sufficit habenti vsum rōnis. q⁹ cū quedā sint noz tozie diuulgata non posset q̄s illa ignorare sine peccato ⁊ notali negligentia siue salutis. Credere vero partim implicite. s. quosdā articulos ⁊ quosdā alios explicite est necessarius ad salutē. Tenenē em̄ etiā simplices ad illes articulos explicite credēdos quos eis manifestat: nō tm̄ pdicatio sz etiā ecclesiastica siue tudo. vt est de vnitate ⁊ trinitate qua ex figuratione noscere possunt cū dicūt. In nole pris ⁊ filij ⁊c. Item de natiuitate: passione ⁊ resurrectione q̄ festa pdicāt. ⁊ remissionē peccatoꝝ quā ex actu pbiteroꝝ noscere possunt. Ideo ab ignorantia taliū null⁹ excusat vtens rōne. q⁹ potest esse sine negligentia ⁊ otemptu: nisi fm Rich. vbi. s. illi quibꝫ christus nec p se nec p aliū nec per inspirationē interiorē locutus est. q⁹ tales nō tenenē credere explicite nisi id qđ credebat in lege nature. Tenet etiam Alex. de ales. ij. ij. ti. de perplexitate conscientie q⁹ puer in carcere saracenoꝝ inclusus ab infantia sine Aug. de questionibꝫ noui ⁊ veteris testamenti. si non fuerit a quo didicerit: nec ad euz notitiam doctrine fidei peruenerit immunis erit. ⁊ cū nō habeat impotentiā omnino credendi dicit Ale. q⁹ si faciet qđ in se est deus illuminabit eum vel p occultam inspirationē: vel per angelū aut p hominē.

8 ¶ Utrum sit necessariū ad salutem cōfiteri ea que sunt fidei: R. q̄ sic. p loco ꝛ tempore. sm Tho. ij. q. iij. ar. ij. puta quando si aliquis interrogaretur de fide ꝛ taceret. ꝛ ex hoc crederetur: vel q̄ nō haberet fidem vl̄ q̄ nō esset verax: vel alij per eius taciturnitatē a fide auerterentur ꝛ hmōi casibꝫ in quibꝫ honor debitus deo ꝛ vtilitas primis impendenda subtrahit nisi ꝯfessio fiat est necessaria de p̄cepto. In aliꝫ autē casibꝫ nō est necessaria d̄ p̄cepto sed de cōsilio: si modo vtilitas fidei sperat. Utiq; rabilis est ꝯfessio fidei quādo solū est ad prōbationē infidelitū dicente domino Mat. vij. Nolite sanctū dare canibus. facit. c. in māda tis. xlij. dist.

9 ¶ Quid de illo q̄ licet interius credat. tñ propter timorē facit aliquē actū infidelitatis. puta exhibet reuerentiā ydolo. portat aliquaꝫ vestē designatā ad aliqd̄ determinatū signū infidelitatis ꝛ hmōi: R. peccat mortal'. qz sm Aug. xxij. q. v. sicut. Sancti⁹ est mori q̄ vti ydolatrico. hec ille. Sec⁹ esset si nō designaret determinate infidelitatē: sicut legim⁹ in beato Sebastiano: q̄ vtebat clamide militari ex bo

10 no zelo: vt lucraret aīas xp̄o: ꝛ hmōi.

11 ¶ Utr̄ liceat p̄ce vel p̄cio aliquem adducere ad fidē. vide. j. Judeus. §. xxiij.

¶ Utr̄ liceat disputare de fide. vide. s. Disputatio. De hac materia vide. j. Infidelitas.

Filius quidā dicit spurius ꝛ ppie ē natus ex matre nobili ꝛ patre ignobili: vel patre incerto ꝛ mre vidua. Sed in iure spuri⁹ dicit ois nat⁹ ex illicito coitu. p̄terq̄ de ꝯcubina in domo retenta ab eo q̄ nō est diuort⁹. vt no. in. c. tanta. q̄ fi. sint le. ꝛ no. Bar. in. l. gener. ff. d̄ his q̄ vt indi. q̄uis nat⁹ de adulterio pp̄ter hoc nolē vocet manser. Deute. xxiij. ij. c. nisi cū p̄cedē. §. p̄sone. de renū. ꝛ ois talis spuri⁹ in nihilo succedit p̄ri. vl̄ ꝯiunctis p lineā paternā: qz nō dicit agnat⁹. de q̄ tex. in c. dicat aliquis. xxxij. q. iij. ꝛ glo. in. c. p venerabilē. qui fi. sint le. ꝛ qd̄ no. in auten. ex cōplexu. C. de incest. nup. ꝛ in ſti. de suc. co. §. nec p̄ pt talē instituere heredē. auten. licz. C. de na. li. ꝛ d. c. dicat aliqs. Uñ dicit Pa. i d. c. p venerabilē. q̄ bastardi nobiliū nō dicunt de pentela parentū. qz sordes nō cōputant in ter p̄cipuos. C. ad orphi. l. si q̄ illustris. nec arma parentuz portare p̄nt. ꝛ est sn̄ia Bal. in. l. cū legitime nupte. ff. de sta. ho. ꝛ sequitur do. Anto. in d. c. p venerabilē.

1 ¶ An tales succedāt mīri. Distingue. q̄ aut est vulgo q̄sit⁹ ꝛ ppie solū spuri⁹. ꝛ sic succedit cū legitimis filijs: nisi mr̄ sit illustris femina. vt in d. l. si q̄ illustris. ꝛ ibi p glo. ꝛ Bar. ꝛ in ſti. de suc. cogna. § vulgo q̄sit⁹. Idē dic de notis. Aut sunt etiā māseres: sicut nati de ea q̄ n̄ poterat esse legitima vxor. siue qz alteri nupta vel ip̄e: siue qz ꝯsanguine⁹ vel affinis. ꝛ sic i nihilo succedūt. vt in d. auten. ex cōplexu. p̄t tñ heredes eos instituere sm Mar. ꝛ Bo. ꝛ videt tenere glo. in d. c. tanta.

¶ Querit an parētes succedāt p̄fatis spurijs? R. Pa. in d. c. tanta. q̄ nō in eo casu q̄ ipi nō succedūt parentib⁹. ꝛ h̄ꝫ vez de quibuscunq; filijs illegitimis. 2

¶ Quero an p̄fati spurij p̄nt instituī heredes ab alijs extraneis? R. Pa. in. c. cuz h̄ret. de eo q̄ dux. in ma. quā pol. p adul. q̄ sic. qz nō phibent nisi parentes. vt no. glo. in autē. qui mo. nat. effi. sui. §. vlti. 3

¶ Utr̄ parētes possint p̄fatis spurijs aliq̄d relinq̄re rōne alimentoz? R. q̄ sic. vt no. Bar. i d. autē. ex cōplexu. Immo tenet de eq̄tate canonica eos alere sm facultates eoz ꝛ tā pater q̄ mr̄. tum qz tales nō sunt in p̄tate nec p̄ris nec mr̄is. Insti. de nup. §. sunt ꝛ alie persone. ꝛ. l. vulgo ꝯcepti. ff. de sta. ho. tū qz alimēta de bent instinctu nature q̄ sic matrē obligat sicut patrē. vt no. Inno. in. c. ij. de regula. ꝛ Pa. i d. c. cū haberet. Sec⁹ de iure ciuili. vt in d. autē. ex cōplexu. Uñ dicit Bal. in. l. fi. §. si a socero ff. de his que in frau. credi. q̄ de equitate canonica potest pater donare spurio. vt habeat p alimētis. Et sil'r legare p alimentis. no. Bar. in. l. fi. ff. de his q̄ vt indig. ꝛ Cy. in. l. non omi titulo. C. de admini. tu. dicit q̄ etiā spuria debet dotari. vt no. Imo. in. l. Luci⁹. la. ij. §. i. ff. de le. ij. Limita p̄dicta nisi essent in minua q̄ntitate in fraudē legata. Et ꝯclude q̄ p̄fati ꝯtra p̄dicta a patre recipiendo de ei⁹ bonis tenent restituere etiā in ꝯsciētia. 4

¶ Fili⁹ alius dicit nothus. vt no. in d. §. sunt ꝛ alie p̄sone: qui aliq̄n dicit natural' tm̄. q̄uis spurij etiā sint naturales tm̄. ꝛ talis est ille qui est nat⁹ ex coitu neq; dānato: neq; approbato de iure ciuili. vt est fili⁹ ꝯcubine solute in domo retente a soluto q̄ posset esse ei⁹ vxor legitima. puta qz nō est ꝯsanguinea nec affinis: vt in. l. in ꝯcubinatu. ff. de cōcubi. ꝛ iste succedit patri ab intestato i duabꝫ vncijs totius heredi tatis: dūmodo nō existāt filij legitimi vel vxor legitima. vt in autentica. liceat patri. C. de natura. li. qz filijs legitimis existentibꝫ vl̄ ne potib⁹ nō p̄t nisi vnā vnciā relinq̄re ei ꝛ matri ꝛ non vltra. vt. l. matre. C. de natura. libe. 5

Sed si nihil reliquerit ei: in nullo succedet. sz tñ debet alimētari a legitimis.

6 ¶ Sz nunq̄d si ñ habet filios legitimos potest tales heredes instituere? R. q̄ sic. etiā in tertiā legitima: tñ reseruata parentibꝫ si habet. vt no. in d. auten. liceat pñi. Et licet Goff. teneat q̄ nō succedat. cū hodie tal' coitus sit reprobat⁹. vt in auten. ō leno. col. iij. z in auten. sce/nicas. colla. v. C. ō cōcu. l. vnica. tñ ego teneo cū glo. in d. c. tāta. z i. c. nisi cū pridē. de renū. q̄ succedūt etiā de iure canonico. q̄ ex quo ius canonicū nō statuit oppositū nō debem⁹ i hereditatibꝫ recedere a dispositione iuris ciuil'. facit. c. p venerabilē. qui filij sint legi. z sequit Panor. in d. c. tanta.

7 ¶ Filiꝰ aliꝰ dicit legitimꝰ tm̄. z iste est adoptatus vel arrogatꝰ. Et dicunt legitimi tm̄: q̄ ñ natura sz legē institutōe sunt filij. vt ō cogna. leg. in rubro z nigro. Et isti succedūt patri legitimo siml' cū filijs legitimis naturalibꝫ. vt no. C. de adop. l. fi. z insti. de here. q̄ ab intest. def. §. itē adoptiuos. z in. l. si pater. ff. ō adop. vide. s. Adop. §. 1. z ij.

8 ¶ Filius aliꝰ dicit spūalis z legitimꝰ. sicut est susceptꝰ de baptismo vel chrismate. Et iste in nihilo succedit. q̄ cū sit spūalis non extendit se ad tpalia. Filius aūt dicit spūalis tm̄. sicut sunt oēs christiani papa. z de dyocesi episcopi: z de parochia plebiteri. vt in. c. oēs. xxx. q. i. Et isti similiter in nihilo succedūt parentibꝫ suis isto modo.

9 ¶ Filiꝰ aliꝰ naturalis z legitimꝰ. naturalis dicit: q̄ naturaliter est generatꝰ. legitimus q̄ ex legitima parentū ꝯiunctione approbata p leges. isti succedūt ab intestato parentibꝫ oībꝫ aliis exclusis. vt in auten. de here. que ab intesta. Limita nisi in casu in quo aliqui specialiter admittunt. vt dictū est in filijs adoptiuis z sunt quasi dñi viuentibꝫ parentibꝫ. solū eis deest administratio. vt insti. ō here. qua. z dif. §. sz sui. Unde ex ꝯsuetudine lege innata filij comitū appellant comites. vt filij regū reges etiā in vita parentū. vt xxuij. q. i. c. fi. z p Bar. in l. fi. C. de digni.

20 ¶ Utrū filius naturalis tm̄ efficit legitimus p sequens matrimoniū inter patrem z matrē eius? R. Pa. in d. c. tanta. q̄ sic. q̄cunq̄ sit filius naturalis. si tpe quo genitꝰ fuit poterāt esse legitime vir z vxor in mātimonio parēres eius. Et licet Bar. in l. pe. ff. de ꝯcubi. velit solum hoc esse verū in cōcubina in domo retēta postea p vxore capta. tm̄ canoniste cōmuniter tenent ꝯtrariū. z hoc teneas. Necꝰ esset si tpe generationis non potuisset esse matrimoniuꝫ inter parentes. q̄z licet p dispensationem vel alio modo sit postea ꝯtractū matrimonium nō tamē erunt legitimi. fm Joh. an. in quadam apostilla. Bal. in l. feu. ti. si de feu. ꝯtro. fue. vult q̄ nisi interueniat instrumentū ꝯtractꝰ le. vt volūt iura. in insti. de nupt. §. aliq̄s. z insti. de here. q̄ ab intest. de fe. post primi. z in auten. qui. mo. nat. effi. fm. §. fi. q̄uis sequat matrimoniū nō limitat. Sed ego teneo ꝯtrariū. cut tenent moderniores canoniste cōmuniter z in practica sequunt legiste.

¶ Utrū filij nati ex clādestino mātimonio sint legitimi? R. glo. in. c. q̄ō nobis. q̄ filij sint legitimi q̄ si nullū est impedimentū post approbatiōnē mātimonij erūt legitimi siue sint nati ante approbationē z matrimonij siue post. Et hoc sequunt oēs z probatur in. c. q̄. de clandest. despon. Nam approbatio retrotrahitur ad tps inde est ac si a principio fuisset contractus in facie ecclesie. imo plus dicit Alanus q̄ licet clandestine contrahentes non presumantur cōiuges. vt dicit glosa in. c. latores. qui filij sint legit. tamen hoc procedit respectu nutentur sed respectu filioꝝ presumuntur coniuges. est notandū. Ex quo infert Panor. in dicto c. latores. q̄ natus ex viro z muliere simul cohabitantibus p̄sumitur legitimus. q. fauore legitimatōis p̄sumitur inter eos matrimoniū. p quo facit. l. in libere mulieris. ff. ō ritu nup. Et maxime procedit si vocabāt se coniuges. vt no. Inno. in. c. ex pte de resti. spo. dicit etiā Hostien. q̄ si multo tempore simul tanq̄ cōiuges cohabitarunt: p̄sumendū est essemātimonij. facit q̄ō no. ipe in. c. illud. de p̄sumpt. Si aūt erat impedimentū: tūc sunt opi. Joh. an. z do. Zito. tenent q̄ post approbationē legitimant. licet postea separent Flo. tenet q̄ est verū in natis post approbationē. sz nō ante te natis. Joh. cal. tenet q̄ nullo modo legitimant. Et hoc putat Panor. verū de rigore iuris. facit. c. fi. in. §. si quis. de clandest. despons. Et hanc teneo ppter p̄fatum. c. fi. vbi est apert⁹. vide de hoc. s. Clandestinum quando dicatur in princi.

¶ Utrū natꝰ de sponsa de futuro sit legitimus? R. Panor. in. c. p tuas. qui. fi. sint legi. q̄ sic. si nullū sit impedimentū. alias secus. fm q̄ dictum est in p̄cedenti. q.

¶ Utrū filiꝰ q̄ cōmuniter reputat filiꝰ viri vxoris teneat credere vxori dicēti cū illegitimus vide. s. Adulteriū. §. v.

¶ Utrū ex tractatu parentū quis cōstituat filius? R. Panor. vbi. s. q̄ ex nominatione filij z tractatu vt filij ꝯstituitur quis i possessione

filiarũ is: etiã si sit natus extra domũ. Vñ ibi dem dicit do. An. quẽ sequit̃ Panor. vbi. s. 2no. Butri. in. l. quidã. ff. de pba. q tractatus parentũ. puta: qz illi tractabãt cũ vt filiũ: z ip se eos vt parẽtes ꝓbat aliquẽ filiũ alteri⁹. ĩmo pl⁹ vult glosa in. c. trãsmisse. q filij sint legi. q ꝓbatio hui⁹ tractat⁹ ꝑfert negationi parentũ bar filiũ: si nihil ꝓdeſt in ctrariũ.

15 ¶Quid si probet q vxor eo tempore cõmisit adulteriũ q talis ꝺcept⁹ est: R. Panor. in d. c. trãsmisse. z. c. p tuas. e. ti. q si pater seu ma/ ritus cohabitat eo tpe cũ vxore: reputabit̃ le/ gitim⁹. qz cũ possit esse fili⁹ vtriusq; ꝛebem⁹ fa uore filioꝝ ꝑsumere q sit fili⁹ mariti ꝓpt⁹ q̃z adulteri. ꝑ hoc est tex. in. l. miles. §. defuncto ff. de adulteriis. l. qz semp. ff. de in ius vo. Idẽ dic de filio nato de cõcubina retenta in domo vt semp ꝑsumat̃ filius cõcubinarij. vt habes glosam singularem in. c. michael. de filijs pre sbite. Secus si fuisset absens tanto tpe q nõ potuisset eũ generare. vt. ff. de his qui sunt sui

16 vel alie. iuris. l. filiũ.

¶Utr̃ filius natus ex illis qui post matrimo nium contractũ de cõmuni ꝺsensu fecerũt vo/ tum: vel qñ alter intrauit religionẽ z repetit⁹ fuit sit legitimus. vide. j. 2Matrimoniuz. iij.

17 Impedimentũ. v. §. v.

¶Utrum appellatione filioꝝ veniant natu/ rales tm̃: R. Panor. in. c. in ꝑsentia. de pba. q aut apparet de tacita voluntate ꝺponentis: vt quia est eadẽ ratio de legitimo sicut ꝺ natu rali. z tunc veniunt etiã naturales: siue tracte tur de pena: siue de cõmodo: siue in legibus: si ue in statutis vel testamentis z hmõi. Si ve ro non apparet de mente: tũc si tractatur de cõ modo veniũt etiam naturales. xxxv. q. vij. c. vnico. At hoc ex benigna interpratione potⁱ ex significatione ꝓpria. qz ex ꝓpria signifi/ catione nomĩe liberoꝝ vel filioꝝ veniunt solũ modo naturales legitimi nõ adoptiui vel na turales tantũ. vt in. l. si ita q̃s. §. fi. ff. de le. ij.

18 nõ veniũt etiã vbi tractat̃ de cõmodo spurij z ex coitu damnato nati.

¶Utr̃ filius ꝺnominet̃ a patre: R. q sic de iu/ re. vt in. c. ij. de ꝺuer. infi. z instit. de le. ag. tu. §. i. Et hoc qz sequit̃ familiã z agnationẽ patrẽ. Nec ob. c. raynutius. de testa. qz ꝑm Joh. an. illud erat p ꝓpbiam: qz mater erat nobilior. Vñ filius sequit̃ ꝓuilegiũ patris in tribus. Primo quo ad honores. Secdo quo ad curi alem conditionẽ. C. de decurio. l. eos. l. exẽplo. z. l. nullus. Tercio quo ad originẽ. ff. ad mu/ nici. l. i. vide glo. in. c. dicat. xxxij. q. iij. z glo. in. l. cum legitime. ff. de sta. ho. De illegitimis dic vt in. §. sequenti.

¶Utr̃ illegitim⁹ sequat̃ ꝺditionẽ fil'r patris: 19 R. q nõ de iure: sz matris ꝑm glo. quã sequun tur cõiter ꝺct. in. c. i. de coniu. ser. que vult q part⁹ ancille erit ꝑnes ꝺnum ancille. l. z huoꝝ. in ꝓin. ff. de sta. ho. ꝑ quo facit tex. in. l. partũ C. de rei ven. z no. in. c. vnico. de na. ex li. ven. z in. c. fi. de ser. non ox. z instit. de iu. ꝑsо. §. fi. Nec ob. c. liberi. xxxij. q. iij. vbi dicit semper q̃ nascit̃ deteriorẽ ptẽ sumit: sz exponẽ deteriorez scz mris q̃ fragilioꝝ est. Hoc tñ limitat Ba. in. c. licet. de ꝺiu. ser. vez nisi ꝺsuetudo vel sta tutũ habeat aliud. si cut hodie est q nat⁹ ex an cilla nõ est seru⁹ si pr̃ est liber. Ꝺ nõ no.

¶Utr̃ pater vel mr̃ teneant̃ alere filios: R. q 20 sic. de q̃ vide. s. Alimẽta. §. i. nisi in. v. casib⁹. q̃s no. Ba. in. c. cũ hr̃et. de eo q̃ duxit in matri. quã pol. p adul. Prim⁹ si fili⁹ euz accusaut. vt. l. si q̃s a liberis. §. item inde. ff. de li. agno. Secꝺs si pater eget ipe. qz nõ tenet̃ vltra q̃z pt ꝺ. l. si q̃s. §. sz fili⁹. Terci⁹ si filius cõmisit cri men ingratitudinis ctra patrẽ. l. si patrẽ. C. de alen. libe. Quart⁹ si fili⁹ habet artẽ vel aliꝺ vnde viuat. ꝺ. §. sz si fili⁹. z §. alimenta ibidẽ Limita tñ hoc ꝑm Bar. in tractatu alimento rum nisi sit fili⁹ nobilis q̃ euz ꝛedeceat in tali arte opari. Quint⁹ sunt omes cause ex quib⁹ pater potest exheredare filiuz: uta z negare alimenta. de quib⁹ vide. s. Exheredatio. et. j. Ingratitudo. §. iij.

¶Sed si diuortiũ fiat apud quẽ ꝛebet ali. z q̃ 21 bus expẽsis: R. q extimabit iudex pensat̃ cir/ cũstantijs. puta qz minoꝝ triẽnio apud mrez z hmõi: vt nota. in. l. vnica. C. de diuor. fac. z apud quẽ li. edu. z in auten. si pater ibidẽ po/ sita. vbi ꝺx q si pr̃ fuit causa diuortij nutriet apud matrẽ expensis patris: si modo mr̃ non ꝺuolauit ad secũdas nuptias. si vo mater de dit causam apud patrẽ expẽsis mris locuple tis. nisi pater min⁹ idoneus sit. qz tunc apud matrẽ locupletẽ: nisi alter eoꝝ esset infidel'. qz apud fidelẽ sunt alendi. vt patet ꝑ ea que di/ xi su ꝓpria Baptismus. vi. §. xi.

¶Utr̃ fili⁹ magⁱ teneat̃ subuenire patri q̃z ex 22 traneo: R. q patri etiã infideli q̃z extraneo fi/ deli: ceter̃ paribꝰ. vt no. glo. xxx. di. c. i. z. xlij. dist. quiescam⁹. z. lxxxvi. di. nõ satis.

¶Est filius qui nõ habet nisi vnũ panẽ z ha 23 bet patrẽ qui fame perit: z filiũ similiter cui de bet sbuenire: R. Ly. i. l. ij. C. de pa. qui fi. di. q potius patri. qz posset eum vendere. Ego ad do quia ius diuinũ sic eum obligat. qꝺ dicit Honora patrẽ ꝛc. At qñ dicit q amor magis

ascēdit q̄z ascēdat.l.isti quidē.§.fi.ff.qđ mecā.l.liberoz.ff.de ꝺbo.sig̃.z.l.liberi.z ibi glo. ff.de inoffi.testa.R. Ja.ibidē.q vez est q̄ ad ordinē dilectōis.nō tn̄ quo ad effectū obligationis.nā p natiuitatē filioz nō ꝛebet ꝺditio aut fieri ꝛeteriꝰ.qz iā habz illū obligatū Sz in ꝺtrariū facit qđ no. Bar.in.l.si quis a liberis.in.§.fi.vel parens.ff.de li.agno.vbi dicit post glo.q pater teneť alere filiū de iure naturali.z filiꝰ teneť alere patrē de iure gentiū.z sic videť fortiꝰ vinculū q̄ teneť pater filio q̄z quo teneť filiꝰ patri. Cōtrariū tn̄ ꝛeterminat in.l. i.in fi.ff.đ iu.z iur. facit etiā ꝺtra qđ no. Bar. in.l.nō quēadmodū.ff.de li.agno.vbi vult q si q̄s habet patrē z filiuz diuites z indiget alimentis:q potiꝰ ꝛebet petere a patre suo q̄z a filio ratione p̄dicta.

25 ¶ Utz filiꝰ possit nubere sine licētia p̄ris. R. q sic.tā masculꝰ q̄z femina:q̄uis nō expediat vide.s. Dos. Et qūo teneť eam ꝺtarē q nupsit sine scitu patris in.§.iij.

26 ¶ Utz possit vouere.vide.j. Uotū.ij.§.v.

27 ¶ Filiusfa.viuente matre emancipatꝰ acquirit vsumfructū in maternis bonis p virili.i.p media pte si est vnꝰ filiꝰ:z pater p alia pꝰ mortem matris.casus est.C.de bo.mater.l.si viua matre. Idem dic in nepotibz z pnepotibus. Idē dic si sunt plures filij.qz p virili parte sumul cū p̄re. Sz si aliq̄ sunt emancipati.aliq̄ in patria ptāte p virilibz ptibz venieť oēs.sed vsusfructus nō emancipatoz remanebit apꝺ patrē.vt in.ꝺ.l.si viua.

28 ¶ Sz nunq̄d idem erit in alijs bonis aduenticijs. R.q nō.sed solum in maternis.vt no. glo.in ꝺ.l.si viua.

29 ¶ Utz filiꝰ possit agere ꝺtra patrē. R. Pano. in.c.nō est.de spon.q sic ratione peccati:alias nō est admittendꝰ.vt no.glo.in.c.si ecclesia. xxij.q.iij. Sz glo.in.c.queriť.ij.q.vij.tenet q potest in castrēsi causa ciuiliter nō in alia.ff. de iudi.l.is nulla.z etiā in quasi castrēsi.vt.ff. de fur.l.si quis vxori.i.rn̄so.nō tn̄ de furto.sed actione in factū. C.de dolo ma.l.sup stipe. Et h nō existēs emācipatus:sed emācipatꝰ bene potest agere petita venia z impetrata. C.de in ius vo.l.vl.sz in criminali causa nō audiť.ij. q.i.phibeť.nisi iniuriaz in ipm cōmiserit.vt C.de pa.po.l.ꝺgruentius.

30 ¶ Ad qđ teneť filij parentibz. R.vt colligo ex Alex.ꝺ ales i.iij.parte sum.i tractatu ꝺ.iij. p̄cepto.q ad tria de p̄cepto. Primū est q tenetur eos diligere. Ratio.qz cū filiꝰ sit obligatꝰ anime patris z matris ex cuiꝰ opatōis virtute generatꝰ est teneť ei rependere.qđ nō potest in alio nisi amādo.qz sic ꝺsolatur eos cū hoc perpendūt. Et h est qđ ꝺcit Piero.lib.de bono ꝛe parētū. Redde amoꝛis vicē.z Joh.epi. Ut cognoscat mundꝰ ꝛc.q.ꝺ.exemplū capiꝛe do q diligo patrē.z nō sufficit q ꝺsistat ꝺdē de.sed oportet vt ostendat in signo.nec ꝛebet esse amoꝛ quo obligamur oēs diligere.sed specialis z pcipuus. Et ꝓpterea non ꝛecusa mortali filios qui nunq̄z signa amoꝛis ostendunt parentibus.imo semp loquunť ꝺtra videnť eos habere exosos. Secundū ad qđ tenetur ē obedire i his q̄ pertinent ad ꝺsp̄tionē rei familiaris.z mlto magis in necessarijs ad salutez.vt sunt ea que pertinent ad bonos moꝛes. In his sciēter ꝺtemnēs obedire mortaliter peccat. Secꝰ si ex inadꝛertentia vel ro sine ꝺtemptu.qz videť veniale. Ad alia autem ꝺsilio solū. Tertiū est q̄ de bent eis in necessarijs sꝛbuenire.siue sint infirmi vel alia necessitate.vn de mortaliter peccat q̄ cū possint eoz necessitatibz non sꝛbueniꝛe. nisi forte esset q̄d minimū.

¶ Utz malicia patris noceat filijs. R.q sic.q quantū ad pēnā talem.vt pater.C.ad.l.iul. maie.l.quisquis.z in.c.cū ꝑm.de here.lib.vi. z in.c.nisi cū prudē.§.i.de renū.lvi.diſt.nūq. z.c.nasci. Item etiā ad pēnā eternā ꝓpter malum exemplū vel malā curā.vt de Dely.i.R. i.facit.c.si gens.lvi.diſt. Similiter malicia filij inducit p̄sumptionē cōtra patrē.vi.q.i. crimen.xxxvij.di.legant.

¶ Utz possit filiꝰ intrare religionē.z an tnc ꝛe atur ad eius ministrationē ingressus:vide.i. Religiosus.§.xi.z.§.xxxi.

¶ De filijs illegitimis ordinādis.videinfra ꝛe Ordo.iij.§.xiij.

¶ Quomodo filij acquirunt sibi z non alijs p fratribz.vide.j. Peculiū.

Finis aliqñ inspiciendꝰ est.aliquando medium.aliquando punctum.vide multas allegatōes in.c.scientes. de censi.z est questio brocardica

Fiscus est bursa cesaris:vel p̄incipis xvi.q.vij.maiores.vl̄ ꝺcit dici q fiscus hodie est saccus sine conscientia qui imbursat oīa questa male.ff.đ calumnus meminisse.

¶ Utz fiscus p̄ferat alijs creditoribz.videinfra Restitutio.ij.§.xvi.

¶ Fiscus turpia lucra etiam ab heredibus q̄z torquet.licet crimina sint extincta.ꝺ.l.in heredem.

Flagella quomodo sunt de.ĩ. ſatisfactoria. vi **Fletus** ꝛe mortuis improbat. xiij. q.ij.q̃ ꝓposterum.

Fomes est languor natu/ rę q̃ carnis ꝯcupi scentia appellatur. xv.q.i.§.vt itaq;. Qui quidem nō est ꝑccatū: sed ꝑna ꝑccati. ibidē.§.i.

Forma est que dat eē rei ſm Inno. in rubrica. ꝛe ſe.ec. vl'alta. 1 ¶Quid ſi omittat forma in ſacramētis: ℟. q nihil fit. i.q.i.q̃ ꝑfectionem. in glo.

Fornicatio est oīs illicit⁹ coi tus. vt. xxxij.q.ij.§. q ergo. ꝛ in.c. meretrices. ea. causa. q. iij. Ꝙ ꝓprie fornicatio est inordinat⁹ ꝯcubit⁹ natu/ ralis quo solutus solutā naturali vsu coguo/ scit. Et intelligit solutus quolibet vinculo. ſ. coniugij. cōsanguinitatis. affinitatis. ordinis religionis seu voti. Etiam dicit naturalis ad 1 differentiā illi⁹ vsus qui dicit ꝯtra naturā. vt no. in.d.c. meretrices. Et sic est ꝓpria ſpecies luxurie. vide.ĩ. Luxuria.§.ij.

¶Quid ꝛe clerico fornicatore. vide.s̃. Clerici⁹ v. ꝛ viij.§.iiij.

2 ¶Utrꝫ accedentes ad meretrices excuſent ꝓ pter ignorantiā nescietes esse phibituꝫ: ℟. q nō. imo peccant mortaliter accedendo. ꝛ toti/ ens quotiens. qz ignorātia iuris naturalis et diuini in tali casu claro neminez excusat. i.q. iij. ꝙ totū. Itē ꝑccat mortaliter si ꝙs induxit aliquem ad eas qui hoc nō intendebat. ꝛe ꝑ. dist. i. noli. ꝛ.ij.q.i. notū.

3 ¶Que differētia ē inter fornicationē ꝓprie. in ceſtū stupꝝ ꝛc. vide.ĩ. Luxuria.§.ij.

Fortitudo vera est ꝙ quaz quis mediocriter timet et audet ad h̄ inclinat⁹ ex habitu ꝓpter bonum finē q̃ est ꝯseruatio bonī cōmunis in ꝑiculis mortis. vt elicit a pho. iij. ethi. Est aūt fortitu do vt ibidē dicit circa timores ꝛ audacias q̃si cohibitiua timoꝝ. ꝛ moderatiua audaciarū. ꝛ quidē circa timores piculoꝝ mortis est forti/ tudo ſmpl'r. circa vero alia est fortitudo ſm quid. Actus eī fortitudinis principalioz est ſubstinere. i. imobiliter sistere ī ꝑiculis q̃ ag gredi. qz. iij. ethi. in substinendo tristia maxie dicunt aliq̃ fortes.

1 ¶Utrꝫ homo teneat substinere mortez. vide s̃. Charitas.§.v.

Forus est exercēdaꝝ litiū locꝰ. a fan do dict⁹. c. foꝝ. ꝛe ℟o.ſiḡ.

¶Quo soztit quis foꝝ: ℟. glo. in.c.i.iij.q.vi. 1 p istos versus. Contract⁹. crimen. reus. res re ligioꝝ. Clir. ratio. ſil'is: vel ꝓuocat atq; recu sat. Excedit iussus: vel si ꝯsentit vterq;. Et ibi vide exposītionē cū allegatōibꝫ.

Frates qūs diuidūt acq̃/ sita ꝙ aliquē ipoꝝ vide.ĩ. Peculiū.

Fraus nō potest esse sine dolo. sed ꝛe/ ne dol⁹ sine fraude. Jō frau/ di ineſt dol⁹ sicut ſpecies generi. Ita dicit Pa nor. in.c. ex tenore. ꝛe rescrip.

¶Fraus ꝛ dol⁹ nemini ꝛebet patrocinari. texꝫ 1 est in.d.c. ex tenore. facit. xvi.q.vi.c.i. xx.q.iij. ꝯstituit. xxx.q.i. dictū est.

¶Fraus legi fit aliq̃n ꝛe ꝓsona ad ꝑsonā. sic 2 q̃n mlier vult donare viro ꝛ ecōuerso. cū non possit. vt ꝛe dona. inter vi. ꝛ vxo. c. vlti. suppo nit aliā ꝓsonā: puta ꝙ soluat eius creditori. vt ff. ꝺ do. inter vi. ꝛ vxo. l. hec ratio. §. vlti. Sil'r tutoz qui nō ꝓt emere rē pupilli interponit ali am ꝓsonā q̃ emat. Aliq̃n fit rei ad rē. sicut cū quis dat frumentū filiofa. vel sil'e vt vēdat p eo q̃ ꝑcuniā mutuo dare non ꝓt. l. iij. §. i. ff. ad mace. qz idem est ac si mutuaret. ar. xiij. q. iij. pleriq;. i.q.i. sunt nōnulli. Aliq̃n fit vnius ꝯtractus ad aliū ꝯtractū ꝯtrariū. vt cuz vxoz vendit viro qō donare intendit. l. si ſponſus. ff. ꝛe dona. inter vi. ꝛ vxo. ar. xvi.q.iij. si sacer/ dotes. Aliq̃n fit vnius ꝯtractus ad aliū cōtra/ ctū sil'em. vt cū mulier q̃ fideiubere nō ꝓt: facit se ꝓncipalē ꝛebitrice. l. q̃uis. §. si cū essem. ff. ad vell'. ꝛ. l. se. Et oēs tales ꝓuaricant legē ꝛ in ꝯspectu rei nō excusant. facit qō no. in.c. in/ telligētia. ꝛe ver. ſiḡ. ꝛ in.c. q̃to. ꝛe ꝓuil'. ꝛ in.c. ꝯstitutus. ꝛe ꝯcel. ꝓben.

¶Fraudare nemo videt eos q̃ sciūt ꝛ ꝯsentiūt 3 ff. ꝛe reg. iur. l. nemo.

¶Fraudē videt facere etiā is q̃ nō facit qō ꝛe/ 4 bet facere. ff. ꝛe his q̃ in frau. cre. l. in fraudē.

Frigiditas quomodo impedi/ at matrimoniū. vi/ de infra Mrimoniū. iij. impedimēto. xvi.

Fructus ſm Bar. in.l. ex diuerſo. ff. ꝛe rei ven. Quidā sūt naturales: vt poma ꝛ hmōi. q̃ natura ꝓducit: ꝛ sicut ꝓducit vtimur. Alij sunt partim natu rales. partim industriales. vt lac. lana segetes

vinū ꝛ hmōi.q̄ naturales sunt inq̄ꝝtū a natura.ꝛ industriales inq̄ꝝtū in aliā spēciē ex industria ipīs vtimur.in d.l.ex diuerso.ꝛ.l.certū. C.de rei ven.cōiter dicit ꝙ relinquit arbitrio boni viri an sint naturales vl̄ industriales.vt si plus versat ꝛ industria hoīm dicant industriales.vt ꝛ vino lana caseo ꝛ hmōi.ar.l.q̄ritur.ff.ꝺ sta.ho.iij.q.iij.hermofrodita. Si vero magis ꝛ natura dicant naturales. Alij solum sunt industriales.sicut fructꝰ q̄ acq̄runt ex artificio vl̄ negociatōne ꝛ hmōi:q̄ alio modo dicunt ciuiles:eo ꝙ nō pueniāt ex re.sz ex pulsione hois percipiunt ꝓpter rē:vt est pensio domꝰ ꝛ hmōi.vt in.l.si naues.ff.ꝛ rei ven.ꝛ l.domū.C.eo.ti. At istoꝝ quidā sunt honeste perceptoꝝ.quidam inhoneste.vt si locauī domū ad exercendū questū inhonestū.l.ancillarū.ff.ꝛ pet.here.

1 ¶ Utruz bone fidei possessor faciat fructꝰ rei quā bona fide possidet suos?.R.vt colligo ex.c. grauis.ꝺ resti.spo.ꝛ d.l.ex diuerso.cū ibi noq̄ longa est distinctio doc.q̄ ad foꝝ ꝺtētiosū eā omitto.ꝛ solū dico quo ad obligationē restitutōis in ꝺsciētia ꝙ omēs fructꝰ tā naturales q̄ industriales:siue possideat cuz titulo siue sine titulo tenenť restituere si extāt.si ꝺo cōsumpsit tenet solū restituere inq̄ꝝtum factꝰ est locupletioꝝ.puta q̄ in eā rem expēdit in quā oporuisset expendere tantū ꝛ suo.vel aliqua emit ex quibꝫ ampliauit p̄monīū suuz.facit d.l.certū.ꝛ.l.si me ꝛ ticiū.ff.si cer.pe. Uerūtn diminuet ꝛ fructibꝫ industrialibꝫ quantū industria sua est extimāda in dicto negocio exercitata in vtilitatē seu augmentū dictoꝝ fructuū accipiendoꝝ.q̄ nemo militat stipendijs suis. Si vero nō est factꝰ locupletioꝝ nō tenet ꝛ ꝺsumptis.ff.ꝛ pet.he.l.vtrū ex quo dolo nō ꝛsit possidere.

2 ¶ Utruz p̄fati bone fidei possessores possint vsucapere fructus predictos?.R.Pa.in d.c.grauis.ꝙ fructus naturales indubitabiliter vsucapiūt p̄ triēnium.vt no.in.l.sequit.§.i.ff.ꝛ vsuca.facit.l.in bello.§.si quis seruū.ff.ꝛ capti. Alios autem cum fecerit suos nō potest vsucapere.q̄ qꝺ meū est vsucapere ñ possum. ꝺ.l.in bello.ꝛ videt tex.in ꝺ.l.sequit.§.lana. Sed bñ vsucapit aduersus iudicis officiuz ꝙ qꝺ tenebať restituere.quia possum p̄scribere rem meam aduersus actionē qua poteram cogi ad restitutionē eius.vt est tex.in ꝺ.§.si q̄s seruū. At hoc voluerunt glo.ꝛ Bar.in ꝺ.l.sequit.in.§.fructꝰ. At sic patet ꝙ i ꝺsciētia post triennīū bona fide transactū erunt sui omnes qualitercūq̄.nec teneť restituere. De possessore male fidei qūo teneať.vide infra Restituō i.in.ꝺ.possessor.

¶ Sz nota ꝙ fructꝰ sunt illi q̄ supsunt ꝛctis expēsis que fiūt gra fructuū querēdoꝝ congregandoꝝ ꝛ conseruandoꝝ.ff.ꝛ peti.hē re.l.si a ꝺño vel patre.§.fructus.ꝛ.l.plane si.ꝛ C.ꝛ fruc.ꝛ li.ex.l.i.vbi dicit.hoc fructui nomine cōtinet qꝺ iustis sumptibꝫ ꝛducus supest. Nā nullus casus interuenire pt q̄ hoc genus ꝛductōis impēdire possit.ff.fam.herc. l.fundꝰ qui.i.rñso.ff.so.ma.l.fructꝰ. Uñ fructus intelligiť ꝛduct; necessarijs impensis.ff. ꝛ oper.ser.l.fructꝰ.ff.ꝺ vsur.l.qꝺ in fructus.ꝛ ff.mā.l.q̄ mutuā.in fi.ꝛ glo.ꝺ.c.grauis.ꝛ vt ꝺe.s. Expense.§.iij. Uñ dicit tex.in ꝺ.§.fructus.intelligunť ꝛductis expēsis:q̄ querēdorum:collocandoꝝ:ꝛ cōseruandoꝝ eoꝝ grauiū.ꝛ non solum in bone fidei possessoribꝫ naturalis ratio expostulat verum etiā in prędonibꝫ.hec ille.

Fugere an possit pl̄s ꝙ persecutione.vide s. Eps.§.xxiij.

¶ Utꝝ in carcerat? ꝓ delicto suo possit fugere. R.si tenetur iniuste.est clarum ꝙ sic. Si vero teneť legitime.tūc distinguo.q̄ aut teneť non ꝓpter mortē inferēdam.aut aliqꝺ membꝝ abscindendū:sed ꝓpter aliud.puta ad punitionem ꝛ hmōi.ꝛ sic nō licet.facit qꝺ no.glo.in c.iusgentiū.di.i. Si ꝺo teneť ad mortem vel ad absciſionē mēbri:tūc fm ꝺo Anto.si peccatum est manifestuz:peccat fugiēdo:si fugit vt in pēto pseueret. Si ꝺo vt penitearet non.nisi fugit nō teneť se restituere. Secus si occulte q̄ pōt fugere. Nam nullo iure caneť ꝙ ꝺbeā expectare mortē nisi violentia alicui fieret fugiendo.q̄ tunc haberet iniustū bellū. Idē ꝺco ꝛ concordantibꝫ cum eo vel auxiliantibꝫ ꝺūmodo fiat sine violētia alicui? ꝛ animo passionis.nō animo fouēdi tales in peccā sine scandalo alicui? maxime custodit.nec ꝺstinguo vtrum sentētia vel ñ.q̄ qualitercūq̄ sit credo fugere possit.si bono modo vt ꝓpo test facere.facit glo.in.c.inter cetera.§.sed cuz his.xxij.q.iij.in fi.que dicit.ꝙ licet reo corrumpere aliquē ꝓ vita ꝺseruanda.facit.ij.q. iij.§.notanduz.in fi.facit.l.i.ff.ꝛ bo.eoꝝ qui mor.sibi ꝺscie.vbi dicit tex. Ignoscendū ceteris qui fuerūt ei qui sanguinē suū qualitercunq̄ redimptū voluit.ꝛ sctus Tho.ij.ij.q.xxx.dicit ꝙ si quis esset damnatꝰ vt fame periret posset ꝺbā sumere.imo videt tenere ꝙ teneť si pōt ipsum sumere. Similiter dic ꝛ fuga.sed ꝙ teneťur

nō credo neq̄ comedere vltra ꝺemnationez vel fugere. ſz poſſet patiēter ferre ꝑ pēccati ſui ſatisfactione.

2 ¶ Quid ꝺe eo qui querit vt capiat an poſſit fugere: R. ꝙ ſiue ſit ia ꝺtra eū data ſit vel non ꝑt eum capere. qz ipſi habent in ſtū bellū ꝺtra euz pugnando mortaliter pēccarent. Similiter au pliantes.

Funus ꝺebet fieri in ſumptibus ſm ꝺignitatē vel facultatem ꝺe funeri. l. ſi quis ſepulcrū. §. ſumpt⁹. ff. ꝺe reli. z ſumpti. fu.

1 ¶ Funeris impenſa ſemp ex hereditate ꝺeduci tur. q̄ etiaz omne creditū ſolet p̄cedere cū bona ſoluēdo nō ſunt. l. funeris. cū duabꝫ. l. ſe. ff. ꝺe reli. z ſump. fu. Hoc limita in ſumptibꝫ neceſ ſarijs nō ad pompā vel ſtatū. qz nō liceret ex

2 ¶ De ſuo expēdit mortuū funerari. Jō mlier ꝺe ꝺote quaſi ꝺe ꝓpio patrimonio funeret. l. i cū. ff. ꝺe reli. z ſump. fu.

Furioſus an poſſit in aliq̄ caſu ſe obligare: R. in. c. ſicut tenor. ꝺe regula. ꝙ nō. cū non ꝺſentiat. Unde no. ꝙ etiā bñ faciēdo nō p̄ſumit ſane mentis. Ex quo infero ꝙ licet faciat teſtamētū taniꝫ ꝑ liber mētis cōpos nō valet. Jdē videt ſi da ret bona ſua ꝑ aīa. facit. c. fi. ꝺ ſuc. ab inteſt.

1 ¶ Utz poſſit baptiſari. vide. ſ. Baptiſm⁹. vi. §. f.

2 ¶ Utz ꝺebeat ei ꝺari corpus xp̄i. vide. ſ. Eu chariſtia. iij. §. xviij.

3 ¶ Utz impunet ſibi illud qꝺ facit ad pēnā vl culpā: R. ꝙ nō. facit cle. ſi furioſus. ꝺe homi. nā ſatis ſuo furore punit. ff. ad. l. pōm. ꝺe pari. l. ꝓ. an ſi. ff. ꝺe offi. pſi. l. ꝺiuus. i. rñſo. Pati eti am pt iniuriā. ſed nō facere. ff. ꝺe iniur. l. illud relatū. q̄ lex ponit in. c. illud. xv. q. i. Uñ qꝺ fa cit perinde eſt ac ſi ſine facto pſone acciꝺiſſet. ff. ꝺe admi. tu. l. vlti. in fi.

Furtum ꝓprie ē ꝺtractatio rei alie ne mobilis: corpalis: fraudulosa. inuito ꝺño facta animo lucrāꝺi: ſiue ipſius rei: ſiue vſus rei: ſiue poſſeſſionis. ff. eo. l. i.

1 ¶ In quo ꝺiffert fur a latrone: R. Pa. in. c. ij. ꝺe fur. ꝙ fur ꝓprie ꝺicit q̄ ꝺe nocte furat. La tro aūt qui ꝺe ꝺie. facit ꝺ. l. i. q̄ ꝺicit ꝙ fur ꝺici tur a furno. i. nigro. eo ꝙ obſcure z ꝺe nocte ple rūq̄z fit. Bar. ꝺo i auten. ſz nouo iure. C. ꝺ ſer. fugi. ꝺicit. ꝙ fur ꝺicit q̄ furat clā ſine aggreſſu ra. Latro vero cū aggreſſura: ſiue cū armis: ſi ue ſine. vt in ꝺ. auten. ſz nouo. Capiunt tñ ſe ꝑ eq̄noce. vt in. c. tua. ꝺe homi.

¶ Utz ſola volūtas ꝺſtituat aliquē furē: R. 2
ꝙ nō. quo ad hoīes. vt patet in ꝺ. l. i. §. 1. z iō oportet ſit ꝺtractatio. Hecus q̄ ad ꝺeū. ꝺe pe. ꝺiſt. i. vulgaris. z. c. ꝓpterea. xvij. q. vlti. c. vlt. qz ꝺtra p̄ceptū. Nō ꝺcupiſces rē ꝓximi tui. z eſt mortale pēccatū cū limitatōe ſm ꝙ. j. ꝺico furtū mortale eſſe. §. xxxiij.

¶ Utz in re ꝓpria poſſit eſſe furtū: R. ꝙ nō. ni 3
ſi alius haberet in eo aliqꝺ ius. puta qz impignorata vel cōmodata z hmōi. vt. ff. eo. l. ſi rel. §. i. z. l. ſi is q̄ rē. in fi. ꝓpterea ꝺicit rei aliene. Jdē ꝺic ſi credebat ſuā. licet nō eſſet ꝙ nō cō mittit furtū. inſti. vi bo. rap. §. qz tñ. ſz quo ad pēccatū ſic ꝓpter erroneā ꝺſcientiā.

¶ Utz in re īmobili: puta in agro z hmōi vel 4
in corpali vt ſunt actōes z ſeruitutes cōmitta tur furtū: R. ꝙ nō. ff. e. l. vez. i. rñſo. ꝓpterea ꝺi citur mobilis corpalis.

¶ Utz ſine animo furandi cōmittat furtum: 5
R. ꝙ nō. vt. l. furtū. ff. ꝺe vſuca. in pr̄in. z inſti. ꝺe ob. que ex quaſi ꝺelic. na. §. furtū autem fit. xvij. q. vi. c. vlti. z ꝺ. §. qz tamē. ꝓpterea ꝺicit fraudulosa.

¶ Sz q̄ꝺ ſi credebat ꝓpria autoritate rē ſuaz 6
poſſe accipe: R. ꝙ furtū nō cōmittit. ſz ꝺcit ius qꝺ habebat in re ꝺ. §. qz tñ. z §. ſe. Et hoc ꝺe iure fori. ſecꝫ ꝺe iure poli.

¶ Quid ſi credit ꝺñm p̄miſſuz: R. ꝙ non cō 7
mittit furtū. ff. e. l. ſi is qui rē. Jntellige ſi ſub erat cauſa legitima credēꝺi. alias nō.

¶ Quid ſi ꝺñs videt z nō ꝺtradicit: R. ꝙ ſi ñ 8
ꝺtradicit ex timore vl verecūꝺia. ꝺicit eſt ac ſi cōtraꝺiceret. l. ꝑ. ff. eo. alias videt cōſentire. lxxxiij. ꝺi. error. Fallit hꝫ in caſu. l. ſi q̄s ſeruo. C. ꝺe fur. vbi ꝑſuadēs ſeruo vt tollat rē a ꝺño. licet ſeruꝫ eā tollat ꝺño ſciente. tamē talis tene tur furti z ſerui corrupti

¶ Utz rapiens ancillā animo fornicandi ſit 9
fur: R. ꝙ nō. l. vez. la. ij. alias incipit certū. ff. eo. ꝓpterea ꝺicit animo lucrāꝺi.

¶ Utz ille q̄ ſolū vſum vel poſſeſſionem vſur 10
pat ſit fur: R. ꝙ ſic. l. ꝺi. q̄ ſaccū. ff. eo. l. qui iu menta. ſicut vtens re ꝺepoſita vel re cōmoda ta ad aliū vſum z hmōi. z tenet ad reſtitutio nē eſtimationis ipſiꝰ vſus.

¶ Quot ſunt ſpecies furti: R. ꝙ mlte. Prima 11
ꝺicit ſacrilegiū. vt. j. Sacrilegiū. Secꝺa ꝺici tur pēculat⁹. ſ. ꝺe re religioſa vel publica. ff. ad l. iul. pecu. l. i. xxiij. q. iij. q̄ꝺ ergo. Tercia abi geat⁹. ſ. diſpgendo gregez z inde furādo. ff. ꝺe abige. l. i. §. i. Quarta ꝺicit plagiat⁹. ſ. homīs

liberi vēditi vel empti sciēter. ff. de plagia. l. i. ⁊ iij. Et eodē modo si seruū alienū sollicitauerit vl' asportauerit vel ad aliā regionē furtiue duxerit. C. de plagia. l. i.

12 ¶ Nota etiā q̄ furtū aliqñ dr manifestū. s. cū fur dēphendit cū re furtiua ⁊ ipsi q̄ venit ad locū destinatū. siue dēphendat ab eo cui⁹ est res. siue ab alio. ff. e. l. iij. Aliqñ dicit nō manifestū. scz cū nō dēphendit cū re furtiua. vl' si dēphendit cū re furtiua: tñ delata ad locū destinatū erat. l. sine igit. ff. eo.

13 ¶ Quot modis pticipat q̄s in furto ⁊ tenetur ad restitutionē si p̄ncipalis nō restituit: R. p. modis. Primo coopatione. sicut faciēs ferramina p furtis faciēdis vel scalas. vel faciens scortā. vel alio mō p̄stans opem vel ꝯsilium. Nam tales tenent furti. instī. de obliga. que ex quasi delic. nascun. §. interdū. ⁊ ff. eo. l. is q̄ opem. ⁊ ff. de sicca. l. nihil interest. ⁊ tenet insolidū. Et si nihil habuit quādo sine sua coopatione nō fuisset furatū. alias non nisi de pecato mortali.

14 ¶ Utrū dantes signū: puta fumi q̄ parati ad furtū vel rapinā vadāt teneant: R. p̄m Inno. ⁊ Hosti. q̄ sic. Similiter illi qui verbis animatiuis aut instrumentis bellicis. vt sunt tibicines. Item qui ignem ponūt i vna domo vt illuc alij currētes alias domos p̄dent ⁊ cōsimiles p̄m eos dē. ⁊ insolidū restituere tenent si alias nō fuisset factū sine eoz opa. q̄ si factū fuisset sine ipis etiam tenent p̄m q̄ magis vel minus fuerūt efficaces in h̄.

15 ¶ Utr̄ illi q̄ cuz raptoribz vel furibz ⁊ hmōi vadūt vt ipsos defendāt ab illis quos damnificare volunt in debite teneant: R. Inno cē. ⁊ Hosti. in. c. sicut dignū. de homici. q̄ sic. siue associauerint eos vt retraherēt a rapina. siue nō. dūmodo raptores siue fures nō scirent. si ipsi eos nō associassent. Uñ p̄m p̄dictos tenētur restituere in ꝯscientia id q̄d p̄dicti rapuerunt. vel que eoz auxilio rapta fuerunt. puta q̄ cui rapiebant se defendissent si ipsi non fuissent. vel q̄ tales nō scirent si eos nō associassent. vel nō tm̄ rapuissent. Silr tenent q̄ pacificandi animo cū eis vadūt. tñ aduersarijs timorē incutiūt quo res suas nō audēt defendere nisi eisdē hoc significēt. q̄ dant causam efficacē. Lōcor. Dic. ti. resti.

16 ¶ Utr̄ cū multi ꝯcurrūt ad furandū vel rapiendū. nec habēt aliquē capitancū seu dñm super se. nec vn⁹ magis animauit aliū q̄z ali⁹ ipsum teneant quilibet insolidū: R. Inno. in d. c. sicut dignū. ⁊ sequit ibidē. Pa. distinguit sic. aut vn⁹ fuit in culpa in subtractōe facta p aliū: aut nō. Si sic. aut dedit ꝯsiliū. ⁊ sic tenet insolidū in ꝯscientia: siue p̄ncipalis inuenit aī siue nō: siue damnū passus ꝯtra p̄ncipalē velit agere siue nō. Si tñ p̄ncipalis effr a creditore solut⁹ a damnū passo. tūc etiaz liberat q̄ dedit ꝯsiliū. nisi ad eū aliq̄d puenisset. q̄z id tenet restituere. Ecōtrario tñ si absoluat ꝯsultor non liberat p̄ncipalis p regulā. Accessoriū ꝯuenit seq̄ naturā p̄ncipalis sui. de reg. iur. lib. vi. Aut nō dedit ꝯsiliū sed auxiliū. puta q̄z assoluit ⁊ hmōi. ⁊ sic tenet in ꝯtum damnū dedit plus datū ex auxilio suo. Et si in totum. puta q̄z res erat ponderosa. ⁊ vn⁹ sine alio portare nō poterat. vel vn⁹ sine alio nō iuuisset. vel nisi ea associassent tenet in totū. ff. de fur. l. h̄ ⁊ si q̄s fur ripuit. §. si duo. Et ratio diuersitatis est inter dantē ꝯsiliū ⁊ auxiliū. q̄z ꝯsiliū vagat sup totū furtū. Auxiliū vero nō. h̄z ad id sup quo p̄stat. Aut nō fuit in culpa subtractōis et alius. ⁊ sic nō tenet restituere nisi in ꝯtum ipse asportauit. Hosti. tñ indistincte tenet q̄ omes tenent in solidū. etiā q̄uis vn⁹ per se posuisset. allegat. l. ita vulnerat⁹. §. fi. ff. ad l. aquil. et. l. si plures. ff. ar. fur. ce. ⁊ l. i. §. fi. ff. si q̄s testā. ese ipse fue. Sz iste leges loquunt q̄d pena. q̄z omnes tenent insolidū. vt no. glo. in d. l. si plures. Sz in ꝯscientia tenet cū Inno. ⁊ Pa. vbi nō habet locū pena nisi post ꝯdemnatōē. q̄ solū tenent ad restitutionē. vt dictū est. Aliquerte tñ q̄ qñ plures dolo malo ꝛdderunt damnum alicui. si vn⁹ restituat alij liberat. iuxta l. si plures. ff. de dolo. Nec credo in ꝯscientia eam de necessitate teneant p̄mo satisfacere. q̄z obstat sibi turpitudo sua. nisi iste tuiz causa sine q̄ nō induxisset cū ad tale q̄d faciendū. h̄z de bono ꝯsilio dz dari pauperibz si q̄d habuit.

¶ Secundo pticipat in fione seu mandato ⁊ 17 tenet insolidū ad restitutionē de oī damno etiā si nihil habuit vtilitatis. ⁊ silr ēequens. ar. c. iulian⁹. xi. q. iij.

¶ Tercio consilio. de quo dic vt supra. Consi 18 lium. §. i.

¶ Quarto ꝯsensu. Intellige vt teneat ad resti 19 tutōez si ꝯsensit expsso ꝯsensu p̄m Ri. i. iij. di. xv. sine quo furtū nō fuisset factū. alias alteri ens solū mortaliter peccat. h̄z restituere nō tenet. Et sic intellige ⁊ limita. q̄. q. i. notū. cū notant in glo. q̄ volūt vt ꝯsentiēs liget eadem pena. Deh̄ vide. s. Lōsensus. §. q̄.

¶ Utr̄ ille qui audiens aliquē suo nōie intu 20 lisse damnū primo habet ratū teneat ad restitutionē: R. Do. ti. resti. q̄ sic in solidū. xi. q. iij. q̄ ꝯsentit cū duobz. c. se. ⁊ de resti. spo. c. cū ad sedē. q̄z p̄m Sco. talr est ꝯsensus interpan⁹

Limitat tñ Mo. vez qñ ex tali ratihabitio/ne damnificati impediunt recupare damna. Credo ego etiã ꝙ teneat. cuis nõ impedirent recupare. dũmodo tale damnũ nõ fuisset dãtum si nõ psumpsisset talis damnificãs cũ ratum habere.

21 ¶Quinto palpando. s. adulando vl laudando cũ subtilẽ strẽnuum ꝛ hmõi. ꝛ teneat insoliduz ſm Rich. vbi. s. si pbabiliter credit ꝙ ex hac adulatione sunt moti ad damnificandũ primũ. qz talis adulatio est quidam ꝺsensus xxxvi. di. c. nemo. ꝛ ff. de ser. coz. l. i. §. persuadere. cuis Mo. vbi. s. tenet ꝫ vez in particulari adulatore nõ in generali. tamẽ tu tene idẽ ſm ꝙ Rich. dicit. Idẽ de detractore q̃ est causa sine qua non.

22 ¶Sexto recursu. s. qñ dãnificantes habẽt ad cũ recursum sicut ad patrociniũ pstantes ſm Rich. vbi. s. xi. q. iij. q̃ ꝺsentit peccantib⁹.

23 ¶Septimo receptatõe. Nã sciẽter receptans res furtiuã ꝛ furez teneat furti. vt ẽ tex. in. l. cos. ꝛ ibi Bal. C. de fur. nõ tñ puniet ac si furtũ fecisset. sz sicut q̃ furto operã pstitit. Et ita intelligit Bar. in. l. furtũ. ff. de fur. ꝺ. l. eos. sz q̃ ad restitutõez tenet ſm Inno. ꝛ Host. in. c. sicut dignũ. de homi. de oĩ damno qõ ex recepta/tione aut defensione factũ est qõ factũ nõ fuisset. Receptatõne vero rez furatarũ tenet si ex sua receptatõe res q̃ furata est habita nõ est a vero dño. ꝺ. l. eos. ar. l. q̃ vas. §. i. ff. de fur. Et ꝫ si scienter fecit. l. quo naufragiũ. ff. de incen. ru. ꝛ nau. §. nõ tñ. Sec⁹ si ignoranter. vel vt §. non tantũ.

24 ¶Sed quid si iam receptauit an teneatur eas res restituere dño: ℟. ꝛ Mona. resti. v. ꝙ sic. ni si imineat periculũ in restituendo vel latroni: vel alteri persone.

25 ¶Octauo ptícipatõe. s. rei furtiue comedẽdo vel alio mõ scienter recipiendo nisi in casu extreme necessitat⁹. ꝛ teneat ad restitutõez in q̃tũ pticipauit. Et ꝫ vez nisi res furata trãsisset i dñium fur⁹. puta qz pecunia. ꝛ est mixta cum alia vel granũ vl vinũ. ꝛ est cũ alio mixtũ taliter ꝙ nullo modo posset discerni ab illo cũ q̃ est mixtũ. qz tũc trãsit in dñium furis. l. si alieni nũmi. ff. de solu. ꝛ. l. nã ꝛ si fur. ff. si cer. pe. ꝛ in l. si frumẽtũ. in pr̃in. ff. de rei ven. ꝛ recipiẽs nõ tenet restituere. nec peccat si fur ẽ solubilis. al⁹ sic. Sec⁹ si ignoranter ꝛ i bona fide cõsumpsisset. nec fact⁹ esset locupletior. al⁹ si extat vl facti⁹ est locupletior postq̃z scit tenet restituere nisi ſm ꝙ dixi. s. Fruct⁹. §. i. ꝛ ij.

26 ¶Nono nõ obuiãdo ſm Rich. vbi. s. s. q̃ clamando vel alio modo posset phibere ne furtũ fiat ꝛ nõ facit. Intelligo ꝙ tenet qñ dolose nõ phibet qñ nõ habet ex officio. ar. eoz q̃ no. in c. quãte. de sen. excõ. Et sic limita Rich. vbi s. Hecus qñ nõ phibet ex negligẽtia. vl qz nõ vult se ĩmiscere rumoribus vel altero periculo. Et sic intelligo ꝛ limito glo. in. c. nõ inferẽda. xxiij. q. iij. ꝛ in. c. dilecto. de sen. excõ. lib. vi. vel qñ habet ex officio. vt sunt plati officiales tutores ꝛ hmõi. qz tenent. ar. c. facientis. lxxxvi. dist. cũ sy. ꝛ qõ no. in ꝺ. c. sicut dignuz: ꝛ tenet Bal. in. l. qm̃ iudices. C. de ap. ꝛ Dy. in. l. qm̃ multa facinora. C. ad. l. iul'. de vi pu. ꝛ Bal. ĩ l. mãcipia. in pr̃in. C. de ser. fu. qui plus dicit ꝙ nõ faciẽs restituere cũ possit ex negligentia iudex tenetur ipse. Et Hco. similiter dicit ꝙ nõ faciẽs restituere cũ possit ex officio ꝛ debeat ꝙ teneat insolidũ. Et hoc intellige ſm eundez Hco. qñ hoc faciẽdo nõ vergit in periculũ rei publice seu maluz euidẽs. vel ꝓprie ꝓsone. qz si sic nõ peccaret nec teneretur ad restitutionẽ nõ faciẽdo: dũmodo ꝓponeret his cessantibus obuiare.

¶Decimo nõ manifestãs. s. requisitus ĩ iudicio vel extra tali modo ꝙ res restitueret si diceret veritatem quã sine periculo ꝓprie ꝓsone potest dicere. ꝛ etiã alterius ꝑsone. qz tenetur insolidũ. Unde si in iudicio requisitus tacet vel nõ vult rñdere ꝛ dicere veritatem quã scit ſm Bal. in. l. ꝓbiteri. C. de epi. ꝛ cle. efficit testis falsus. ꝛ teneat ad restitutionẽ insolidum. facit qõ no. Ꝑa. in. c. qui cũ fure. ꝺ fur. ꝛ Bar. in. l. ciuile est. C. eo. Fallit ꝫ si scaret in ꝺfessione. c. dilect⁹. de excess. ꝓla. 27

¶Sz quero vtrũ teneat sil'r reuelare furẽ: ℟. glo. in ꝺ. c. qui cũ fure. ꝙ de iure ciuili nõ tenet qz ꝑ aliquid accipe vt indicet. ff. de ꝓscrip. ꝟ. l. solent. ff. de ꝺdi. ob tur. cau. l. iij. §. vlti. sz de iure canonico sic. Sed mihi videt dicendum ſm Inno. in ꝺ. c. dilect⁹. ꝛ in ꝺ. c. qui cũ fure. ꝛ de ſymo. c. nemo. ꝛ Bar. Ange. ꝛ Rapha. in ꝺ. l. ciuile est. ꝙ tam de iure canonico qz ciuili ad instantiã partis nõ tenet nisi reuelare furtum. non furẽ ad pẽnã. sed iudex ex officio ꝛ implorato. vel dũ ꝓcedit ꝑ inq̃sitionẽ generalez potest cõpellere ad indicandũ furẽ. ar. l. iij. ꝛ l. ꝺgruit. ff. de offi. ꝓcõsi. Et sic recte epi possunt admonere ꝛ excõmunicare nõ indicantes nõ solũ furtum. sed etiã fures. quia superiores tenentur expurgare ꝓuinciã malis hominib⁹. Limito hoc qñ nõ imminet periculũ mortis in fure ſm Host. ꝛ multo magis sibi. Et etiam limita ſm ea que dicaz. ĩ. Inquisitio. §. i. ꝛ ij. ꝛ s. Denũciatio. §. xij. Nec ob. ꝓdict⁹ si dicat 28

q̄ ad īstantiā partis teneť quis phibere testimoniū ꝺtra furem. ar. l. nullū. C. de testi. quia aliud est indicare. aliud phibere testimoniuz q̄ qñ quis testificať iā fur est detectus p accusationē. sed nō sic qñ indicat. z ideo non teneť ad īstantiā partis.

29 ¶ Utz inueniens rem alienā cōmittat furtū accipiendo eam. ar. R. Pa. in. c. ex litteris. eo. ti. q̄ aut habebať p derelicta. z sic non cōmittit. aut nō habebať p derelicta. z sic cōmittit. l. falsus. §. qui alienū. ff. eo. ti. xuij. q. v. c. si q̄d inueniſti. z. c. mlti. nisi accipet animo reddendi dño. vt no. glo. in ꝺ. c. si q̄d. Fallit h̄ i thesauro occulto. de quo ꝺic vt no. glo. in ꝺ. c. si q̄d. z vide supra Emptio. §. xxiij. z infra Inuenta. p totum.

30 ¶ Quid si nō inueniť dñs cuius erat. R. Pa. vbi. s. dabiť pauplibꝫ. ar. c. cū tu. de vsuris. z i auten. omes peregrini. C. eo. de suc.

31 ¶ Utz inueniēs aial dans sibi damnū in sua possessione q̄ ipm accipit z ducit ad domū suā cōmittat furtū. R. videť q̄ sic. vt in. l. iij. ff. eo. Sz ꝺic q̄ si aio celādi eū dño furtū cōmittit. Si vo nō aio celādi. sz q̄ ignorat cuius sit includit donec sciat: licet. vt no. in. l. quintus. als incipit q̄uis. ff. ad. l. aquil. nā nō licet i eo agere aliq̄d mali. sz dñm admonere vt suū recipiat. z de damno satisfaciat. vt ibidem.

32 ¶ Utz emēs rem furatā teneat restituere. vide j. Restitutio. i. in. §. Emens.

33 ¶ Utrū q̄s possit vsucape in re furtiua vel vi ablata ꝑ dñm rei. R. q̄ nō. tam quo ad furez q̄z quo ad eius heredes. z etiā quo ad eum qui emit quantūcunq̄z bona fide emerit. seu quo ad quēcunq̄z quocūq̄z titulo habuerit. insti. de vsuca. §. qd aūt ꝺictū est. De quo tñ ꝺic vt. j. Prescriptio. §. ix.

34 ¶ Utz furtū sit peccatuz mortale. R. q̄ sic. q̄z ꝺtra p̄ceptū Exo. xx. Nō furtū facies. in q̄ p̄cepto non solū phibeť furtū ppie acceptū. vt s. diffinitū est. sz etiā oīs illicita vsurpatio rei alicne. xiij. q. v. penale. xxij. q. iij. meretrices z q̄tūcunq̄z modica. vt. xiij. q. vlti. c. vlti. z insti. de re. di. §. gallinaz. vbi ꝺicit glo. q̄ etiā in vno ouo. Qd̄ limita q̄ ad peccatum mortale. qñ. s. volūtas etiā maioza subtraheret. vel qñ intēdit dare notabile nocumentū ꝑmo. als minima accipere nō erit peccatū mortale. facit c. z si q̄stiones. de symo. vbi nō cōmittit simonia in modico. z in. l. elegāter. §. vlti. ff. de dolo ꝺicitur. Naz nisi ex magna re z euidēti calliditate non debet actio dari de dolo. z ibi glo. ꝺicit magna. i. vltra duos aureos. Qd̄ limito vez circa magnū dñm. sec. circa cōmunes p sonas. quia videť magnū. facit ad hoc de ali. ꝺict. ij. c. reuera. in ꝑn. vbi ꝺicit q̄ omes iuste certo mortui sunt. cum tamē Caleph z Josue supuixerint.

¶ Utz vxor q̄ habes vir ꝑdigū celat de bonis eius contra eius phibitionē vt sibi z viro possideat tpe necessario cōmittat furtū. R. Rodo. q̄ nō. nec peccat. nec teneť obedire viro precipienti sibi q̄ ei oīa tradat. q̄z sic esset dare gladiū furioso.

¶ Utz furās ex necessitate peccet mortaliter. R. Pa. in. c. q̄m. de symo. q̄ q̄da sunt mala in se. vt adulterare. piurare. z hmōi. z illa pp̄etra pauptatis nō sunt cōmittēda. vn in ipis habet locū illud. c. ita ne. xxij. q. v. z. c. sacris. de his q̄ vi me. cā fi. q̄ potiꝰ debet q̄s q̄libet mala tolerare q̄z malo cōsentire. nec ignoscit p̄etra pauptatis si talia cōmittanť. l. palā. §. nō ff. de ri. nup. vbi ꝺicit. Nō est ignoscendū eā q̄ obtētu pauptatis turpissimā vitā egit. Que dā sunt mala q̄ tñ necessitas excusat vt furti. q̄z tpe necessitatis oīa sunt cōmunia. xlvij. ꝺist. sicut hi. Et ideo nō cōmittit furtum nec peccat mortaliter q̄ tpe extreme necessitatis ꝺi bū vel vestitū z hmōi furať vt nō pereat. eo q̄ non ꝺtractat rem inuito dño. facit. c. ꝺuplos. de ꝺse. ꝺist. v. Si vo non est necessitas q̄ trema: sz magna excusať a tanto sz nō a toto. Et sic intellige. c. si q̄s. eo. ti. Posset etiā excusari a toto. qñ ille a quo accipit abūdat. vel cam in sequēti. §.

¶ Sed nunq̄d teneť restituere talis si venerit ad pinguiorē fortunā. R. q̄ si necessitas fuit magna solū. sic nō teneť p̄cise restituere. sz vel restituere si pōt cōmode sine magna inedia. vel qñ nō excusat a toto penitere tres hebdomadas. vt in ꝺ. c. si q̄s. Et ista extimatio relinq̄tur arbitrio boni viri qñ debeat ꝺici magna vel nō. Si vo est extrema non teneť restituere. q̄ de iure suū factū est. Posset etiā ꝺici q̄ licz aliq̄s nō sit in extrema necessitate q̄ sine peccato z obligatōe ad restituen dū p̄ occulte z bono modo accipe rem alteri⁹. qñ. s. ille ita abūdat. uenire. qd̄ qñ sit vide. s. Elemosina. §. i. Qd̄ no. Et qd̄ ꝺixi licere existēti in extrema necessitate. ꝺic etiā licere alteri p eo facienti. qui alio modo puidere nō pt. Fm sanctū Tho. Limita tñ ista vera nisi ille cui furat⁹ est esset i eqli necessitate. q̄z sic nō liceret. z restituere teneť. abstulit. de q̄ vide. j. Restitutio. iij. §. iij.

38 ¶ Utz cōmittat furtuz z peccet q̄ xp̄ianos captos ab infidelibꝫ furať z liberat. R. q̄ nō. q̄z nullo modo poterant eos habere captiuos. vt

C.ne iu. xpi. man. ha. vel in rubro ⁊ nigro. Et ideo cū iniurioſe eos teneāt nō peccat qui eos liberat. Similiter dicendū eſſet de eo qui liberat extentum iniuſte a chriſtiano. facit qđ no. xxiij. q. ij. dns.

39 ¶ Sz nunqđ liceat res infideliū capere. R. q ſi eſſet indictū bellū ⁊tra eos liceret. d. c. dns. aliās nō. ſicut nec a xpiano.

40 ¶ Utz ille q nō pt hre ſibi debitum poſſit furtiue ſibi ſatisfacere. R. q ſic. l. ſi nō ſortē. in pn. ff. de odi. inde. ar. de or. co. c. cū dilecti. imo do lus cū dolo cōpenſari debet. l. ſi duo. ff. d dolo. ⁊ pena delicta mutua cōpenſatōne tollunt. c. intellexim⁹. de adul. cū ⁊cordā. ſuis. Et hꝫ verū credo ſi nullū iſtoꝝ quattuor ⁊currit. Primū q poſſit iudice ſm̄ante ſuū rehabere. quia nemo debet ſibi ius dicere. Sedm ſcandaluz ſui vel proximi innocētis cui⁹ forte cuſtodie erat res cōmendata. Tercium piculū mortis corpalis vl' alteri⁹ leſionis magne. Quartuz periculuz mortalis peccati. ſ. periurij ⁊ hmōi. q aliq iſtoꝝ interueniēte nō licet. imo ſi accepit ⁊ iminet piculū aliqđ iſtoꝝ triū poſtremo dictoꝝ tenet reſtituere. ar. c. cū ex iniuncto. ſ. ſup quoqꝫ de no. ope. nū. Lōcordat Pa. in. c. olim el. i. de reſti. ſpo. Ubi addit ſm Innoc. q qñ ꝺs nō habet copiā ſuperioris pt ꝓpria autoritate ſibi ius dicere. ar. c. p venerabilē. q ſi.

41 ¶ Sz quid ſi eps vel aliꝰ platus pcipit ſb pena excōicatōis q q habuit aliqđ de rebz talis teneat reſtituere de. nunqđ talis q ſibi furtiue ſatisfecit teneat. R. q nō. qz exq licite pt ſibi i recōpenſatione detinere iam ſuū eſt factū. nec ampli⁹ eſt alteri⁹. nec etiā ſi diceret in ſnia. q etiā qui animo recōpenſandi. vel qualitercūqꝫ qz tūc ſnia ⁊tinet exiſſe intolerabilē errorē. Et ideo nō tenet nec ſimiliter ligat qui non reuelat qñ ſcit talez retinere animo recōpenſandi cert⁹ de debito q talis debet habere. ſec⁹ ſi non ſit cert⁹ q talis debeat habere qz licet ipe dicat. nō credo excuſareť nō reuelādo. qz mlte fraudes aliter poſſent fieri. Quomodo teneat reuelare ⁊ qñ. vide. s. Denūciatio. ſ. xij.

42 ¶ Utz liceat accipe rem meā apud aliū depoſitam. R. q nō. l. ſi q⁹. C. depo. nec etiā ſi eſſet cōmodata. l. ꝓtextu. C. cōmo. in ꝓſcictia tn li cet ſi cōmodatarius vel depoſitarius nullū damnum pt euenire ſm Ulde. ⁊ Hoſtien. alle gat. l. bona fides. ſ. i. ff. depo.

43 ¶ Utz liceat furari vt faciat elemoſinas. R. q nō. xiij. q. v. c. forte aliqs cogitat. imo tenet reſtituere ſi fecit. ⁊ q⁹is ſit vſurari⁹ cui furat tn nō licet niſi faceret p exiſtenti in neceſſitate ſm q dictū eſt. s. ſ. xxxvij.

¶ Utz ſi res furata pereat liberet fur a reſtitutione. R. q nō. qz fur ſicut ⁊ quilibet alius male fidei poſſeſſor ſemp eſt i mora. vñ ſi deterior. rat etiā teneť ſm eā eſtimationē in qua melius valuiſſet apud dñm a tpe poſtq eaz accepit. Facit. c. grauis. ⁊ qđ ibi no. in glo. de reſtu. ſpo. ⁊. l. in re furtiua. ff. de odi. fur. ⁊ in. l. nauis. ſ. generaliter. ff. de re. ven. Excipiť caſus quādo rem dño loco ⁊ tpe obtulit ⁊ ipſe recipere recuſauit. qz purgauit moraꝫ. d. l. in re furtiua. nec teneť ſi perierit vel deteriorata fuerit. l. vlti. C. de odi. fur. 44

¶ Utz teneat fur ad reſtitutionē fructuū rei. R. q ſic. nō ſolū pceptos ſz etiā percipiendos a vero dño ſeu qs pcepiſſet. d. c. grauis. ⁊ d. l. in re furtiua. ſ. ſi ex cauſa. 45

¶ Utz fur poſſit repetere ſeu retinere expenſas quas fecit i re furtiua. R. q nō. niſi vt dictuz eſt. s. Expenſe. ſ. iij. 46

¶ Utruz filiusfamilias vel vxor. religioſus ⁊ hmōi. poſſint ⁊tra voluntatē patriſſamil. vel mariti ⁊ hmōi reſtituere rē furtiuaz ab eis. R. q ſi res extat apud eos q tenent. l. in ciuilē rē. C. de furtis. Nō intelligē ſm q dictū eſt. s. ſ. xxiij. ſi ſine periculo fieri pt. ſi vero non extat ſz eſt ꝺſumpta vel alienata. tūc ſi pciū vel res eſt verſum in vtilitatē dñi vel mariti. pōt bono modo de bonis dñi vel mariti reſtituere etiam eo contradicente. Et voco hic vtilitatem dñi etiā ſi ſe veſtiuit vel calciauit ſm ꝺueniētiam ſui ſtat⁹. ⁊ hmōi. Si vo expendit inutiliter. vt puta in vanitatibz ⁊ hmōi. non pt ⁊tra voluntatē dñi reſtituere. niſi habeat vltra dotem vel pculiū caſtrēſe vel qſi. Lōcor. No. Reſtitutio. ij. 47

¶ Sed qđ ſi marit⁹ ipſe furatus eſt vel pater poterit ne vxor vel filius reſtituere ⁊tra ſuā voluntatē. R. q ſic. ſi res eſt in eius poteſtate. d. l. in ciuilē rem. ſz ſi eſt in ptate patris vel mariti nō. Si tn facerēt bona fide nō peccarēt mortaliter. qz nō cōmittunt furtum cū nō ſit fraudoſa nec animo lucrandi. Lōcor. Rodo. ⁊ Jo. xiij. q. v. c. vlti. 48

¶ Utz actio furti detur cōtra quēcunqꝫ furē. R. q ſic. facit. l. impubere. ff. e. Intellige ſi eſt doli capax. Item nō ſolū ⁊tra furē. ſed ⁊tra euz q dedit opem vel ꝺſilium. l. is q rem pignori. ſ. ſi tu. ff. eo. Fallit in patre ⁊tra filium ⁊ econtrario ⁊ in vxore ⁊tra maritū. ⁊ econtrario ꝺſtante matrimonio. ſz dat eis actio rep amotaꝝ. l. ſi qs vxori. ff. eo. ⁊. l. ſi. C. eo. ti. 49

¶ Nuc pena furis. R. q ſi agat criminaliter pena eſt vt fuſtiget vel vt exulet. vel alio modo 50

puniat arbitrio iudicis. nō tñ vt occidat vl' de membret. vt. C. de ser. fu. auten. ista nouo iure. Et hō vere si est simplex latro. sec⁹ si cū armis siue violēter aggredit in domibo vl' i itinere vel in mari. vel si palā furripit. qz tūc suspendit. l. capitaliū. §. erassatores. z. §. famosos. ff. de pe nis. Hoc q̄d de cōsuetudine qua suspenduntur oēs latrones q̄tūcunq; simplices si vltra certam summā furati fuerūt. Ray. tenet q̄ necessitas pacis cōmunis z frequēs incorrigibilitas huiꝰ malicie hoīm facit rōnabilē dictā cōsuetudinē. Hi vo agat ciuiliter. tūc si est manifestū pena q̄drupli. Hi vo nō est manifestū pena dupli. vt instit. de obli. q̄ ex delic. nas. §. pena z. §. fi. Et potest hec pena peti etiā post annū z imp̄petuū. instit. de pp̄. z tpa. ac. §. furti. Et licet p̄mo egerit criminaliter. poterit itez agere ciuiliter z econtrario. C. qñ ciui. ac. pīu. cri. l. vnica. z. l. fi. ff. eo. ti. An aūt hec pena in cōsciētia sit soluēda. dic q̄ nō. vide. j. Lex. §. iij.

51 ¶ Utez fur possit occidi a p̄uato. vide Homicidium. i. §. v.

52 ¶ Utez fur sit excōicatꝰ qui furat calices. paramēta z hmōi sacra. R. Pa. in. c. ex lr̄is. eo. ti. q̄ nō. nisi cū furto vel fregerit ostia ecclie vl' armaria vel fenestras z hmōi. facit. c. cōquestus de fo. cō. p̄. z. c. cōsti. de sent. excō. z qđ ibi no. vide Excōicatio. v. casu. vi.

53 ¶ Utez fur qui suspendit sit sepelien dꝰ in cimiterio. R. Pa. in. c. ij. eo. ti. q̄ sic. z omnes alij q̄ p̄pter sua delicta vita priuāt. z etiā oīa alia sacramēta ministrāda si pēniteāt dō pēto. vt est tex. in. c. fi. xiij. q. ij. nec valet cōsuetudo in contrariū. cle. i. de p̄. z re. glo. tñ in d. c. fi. dicit verū quo ad sepulturā. dūmodo fiat de autoritate p̄ncipis. allegat. ff. de cadau. puni. l. i. et bene. nec de. loquit nisi de sacris. reprobās cōtrariā cōsuetudinē.

Generalis clausula continet oīa nisi otraria mēs appareat restatoris. ff. de peculio. l. q̄ penu. legat. C. de inoffi. testa. l. si qñ. in glo. Nō enim videt q̄s generaliter cōcedere qđ specialiter nō est concessur⁹. C. que res pigno. ob. po. l. i. in glo. nec etiā maiora expīlis. nisi specialiter cōmittantur. ff. de p̄cu. l. pomponius. in prin. z l. mandato.

1 ¶ Generali p̄ speciale p̄culdubio derogatur. de rescrip. pastoralis.

2 ¶ In generali mandato mlta sunt que nō intelligunt nisi expumant. de off. le. c. i. in glo.

3 ¶ In generali locutione p̄sona loquēs intelligit excepta. c. petitio. in glo. de in rei. cū cōcet. ibi positis. vñ si p̄missi tibi dare aliq̄d comuna oēm hoīem nō tenet dare otra me.

Gladius nō est reddendus furioso effecto est am si iurasset. xxij. q. ij. ne q̄s arbitretur. Et facit ad p̄bādū q̄ ex iuramēto vl' voto nō tenet hō q̄n venit ad eū casum in quo illo modo iurasset vel iurare nō potuisset.

Gloria vana vide vana gloria.

Gratia accipit multipliciter. aliqñ p amore. z si accipit in. c. i. cōmo. aliqñ p cōcessio ne bñficij seu alicui⁹ in dulgētie vel autoritatis sicut cle. gr̄e. de rescrip. z qđ habet i regula. qđ ob gr̄am. li. vi. Et intellige qñ ad illud bñficium faciendū nō est obligatus. qz q̄ facit id ad qđ est obligat⁹ rōne naturali nō facit gr̄az. vt dicit Bal. in. c. i. §. hec sacra. de pace iur. firm. vo p gr̄az ecclie. z facit tex. p̄dict⁹ p eo. c. li. ci⁹. ff. de obsequi. patro. Aliqñ accipit p dono spūssancti. i. q. i. gr̄a. z in cle. i. de mgr̄is. in glo. z per mgr̄m in. ij. sen. Et hec est duplex. i. gratis data. Et hec stat cū pēto mortali. Et cōme donū additū naturalibꝰ nīis. sicut gr̄a p̄ dicandi. p̄phetādi. faciēdi miracula z hmōi. Alia dicit gratū faciēs. Et hec fm Rich. i. ij. dist. xxvi. ar. i. q. i. nō differt a charitate fm alī q̄d absolutū. Et ī idē est realiter qđ charitas fm Frā. de may. in. ij. dist. xxix. qz q̄ nō possūt separari sunt idē realiter. Hoc p rōnes formales respectiuas differūt. qz habet habitudines diuersas habētes distinctos terminos. Charitas em̄ dr ad obiectū. s. essentiā diuinā. is nullus est in gr̄a essentie diuine sed volūtati. z tinaliter differūt formaliter. z placet. licet alij teneāt alit̄. hec nunq̄ pt esse cū p̄ccato mortali. z sine hac null⁹ saluabit. De q̄ vide p theologos in ij. di. xxvij. z xxviij.

¶ Utez bannit⁹ p̄pter aliqđ delictū cui⁹ bona sunt cōfiscata si a dño recipiat ad gr̄am eo ipso sit restitutus ad bona z remissa sibi culpa. R. q̄dā tenent q̄ sic. p̄pter tex. in. l. i. §. fi. ff. de q̄stio. vbi dicit Bar. q̄ bannit⁹ q̄cūq; recipitur ad gratiā p̄ncipis videt restitut⁹. Idē videt esse am sensisse in. l. fi. ff. de sniaz pas. Hoc Salicetus in d. l. fi. dānat dictū Bar. z dicit cū Lyra. ibidē q̄ non restituit. z magis placet p̄ceptis. de pace cōstan. in prin. in verbo plenitudine gr̄e nostre receptus. z ibi dicit Bal. q̄ qñ q̄s recipit ad plenitudinē gratie. q̄ remittunt sua pe z restituit ad fauores. Ergo qñ solum sua

pliciter ad gratiam recipit nō restituit ꝛ merito. Facit etiā qꝛ rescripta fisco dānosa i dubio sunt restringēda ad mīn⁹ p̄iudiciū. ar. l. si qñ. C. de op. publi. ꝛ Bar. intelligend⁹ est qñ faciens grāz mādat sñiꝛ vel bannū conzelari. qꝛ adducit. ℌ. fi. p̄dictum qō no. Vide. s. damnatus. ℌ. ij.

2 ¶ Utꝛ gra scdo modo accepta cōcessa alicui p papā expiret p mortē ei⁹. ℟. q̄dā doct. tenēt q̄ si gra cessa habet annexā iurisdictōez ꝛ sit ꝓrogata cessa sine lr̄is q̄ expirat. Si vo nō hz annexam iurisdictōez sic nō expirat. etiā si sit cessa solo vbo. Gz Jo. an. in plogo sup. vi. li. in nouella. tenet simpliciter q̄ ñ expirat etiā solo verbo cessa. Idē tenet Archi. ibidē. ꝛ est veri

3 ¶ Quid ꝛ gra cessa ab inferioꝛibꝰ papæ. vtꝛ expiret morte. vide Indulgētia. ℌ. vij.

Gradus consanguinitatis ꝛ affinitatis quo cōputant. vide. j. Mrimoniū. iij. ꝛ impedimēto. vi. ꝛ. xv.

Guerra quomodo ꝛ qñ sit licita. vide. s. Bellum.

Gula est inordinatus appetitus ſm Augu.

1 ¶ Quot sunt ei⁹ speciesꝫ ℟. Grego. xx. li. mo. ꝛponit ꝛ se. dist. v. ḡnaꝛ modis. sunt quiqꝫ. Prima species est qñ hora p̄uenit ꝛbita. ꝛ q̄ habes ꝛ se. dist. i. c. solēt. Secūda qñ cibos lautioꝛes q̄rit q̄ conueniat eius qualitati De q̄ xli. dist. c. i. ij. ꝛ iij. Tercia quando nimis studiose ꝛ accurate cibos p̄parat. ꝛ quo dic vt. xli. dist. c. iij. Quarto qñ nimis comedit vl̄ bibit ꝓ mēsura refectōis exigat. Quinta quādo cū nimio ꝛsiderio affectatur. ꝛ quo dist. xli. c. i. Unde versus. Propere laute nimis ardenter ꝛ studiose.

2 ¶ Utꝛ gula sit pctm̄ mortaleꝫ ℟. Ale. ℌ ales i compendio suo. q̄ appetitus comedēdi vl̄ bibendi potest esse quinqꝫ modis. Primo cibū vel potū solūmodo appetendo. ꝛ hoc nullum est peccatū. quia naturale est. Secundo quā do tali appetitui adiungit ꝛlectatio i cibo vel potu. Et sic est veniale peccatuz. Tercio quā do tali appetitui adiungit trāsgressio alicui⁹ p̄cepti. puta quia frangit ieiunium ꝛ p̄cepto ad qō obligatur. sic ē mortale peccatū. Quarto quando tali appetitui finali affectu adheret. puta paratus facere quecūqꝫ vt eū sequatur. sic est mortale ꝛ grauius. sicut fecit Esau. Quinto quādo ꝓpter talem ꝛlectationē appetitus ducit totam vitā suam huiuſmodi ꝛ lectationibꝰ ꝛputare. sicut diues qui epulabatur quotidie. Et hoc est multum vicinum mortali. Addo. vi. ꝓ clariozi intelligentia quādo tali cibo vel potu seu tanto sciēter ꝛ aduertēter vti vult quod notabile nocumentuz ꝓprie psone pstat. puta tm̄ bibit vel comedit aduertēter q̄ ꝓdit vsum rōnis. quia tunc pec cat mortaliter. Sil̄r si comedit aliq̄d scienter quo notabilem infirmitatē vel malum incurreret esset mortale. qꝛ ꝛtra p̄ceptum ℣ Matth. xxij. Diliges ꝓximum tuuz sicut teipm. Hec cus si inaduertenter. nisi ita esset frequēs q̄ te neret aduertere. sicut dicim⁹ ꝛ ebrietate. xxv. dist. ℌ. alias ea ꝛmū. vel etiam secus si modicum nocumentū ex tali cibo incurrat aut veri sil̄r credat incurrere. sicut infirm⁹ qui potius vult pati augmentū febris q̄ sitim. ꝛ hmōi. qꝛ tunc est veniale.

¶ De ieiunio ꝛ hora comedēdi ꝛ cibis quibꝰ 3
vesci licet. vide. j. Jeiuniū.

¶ Quot sunt filie gule ℟. q̄ sunt. vi. Prima 4
ebrietas. Scda ebetudo mentis. Tercia ineꝓta leticia. Quarta multiloquium. Quinta scurrilitas. Sexta immūdicia. ꝛ quibꝰ in suis capitulis.

Habitus aliqñ dicit quedaz q̄litas animi acq̄sita ex frequētatis actibꝰ. vl̄ ex vno multū vehementi quo aīa faciliter disponit ad aliquid faciendum. q̄ differt a dispositōe. qꝛ illa ꝛ facili mobilis. sz habitus ꝛ difficili ſm Arist. in p̄dicamento q̄litatis. aliqñ dicit vest⁹ seu tegumētū q̄ hō tegit. ꝛ q̄ in. c. p̄cipim⁹. xxi. q. iij. ꝛ ꝛ vi. ꝛ hoc. c. ꝛeus qui.

¶ Quo aūt sit peccatū in vestimento ꝙ ornatu 1
vide Ornatus.

¶ Quali habitu ꝛbent vti clerici ℟. glo. in 2
sum. xxi. q. iij. q̄ pñt vti pānis etiā p̄ciosis ſm consuetudinem regionis vt cōformēt se moribꝰ eoꝝ inter quos viuūt. ꝛ ne vilescat clericalis dignitas. vt. lxxx. di. epi. ꝛ q̄ vide. s. clericus iij. ꝛ j. Ornatus.

¶ Qualis ꝛbet esse habit⁹ religiosi ℟. simil̄r ſm 3
statuta sue regule. ita tñ q̄ conueniat religioni ꝛ penitētie. vt. xx. q. i. c. vidua.

¶ Quo tpe ꝛbet vti habitu religionis ℟. q̄ 4
omni tpe lectulo quiescēs. seu in quocūqꝫ loco consistēs. vt dicit in d. c. vidua.

¶ Utrū peccet moraliter religiosus dimittēs 5
habitū ℟. q̄ sic sine causa rōnabili. ꝛ est excōmunicatus. ꝛ quo vide. s. Excōmunicatio vij. casu. xxvij.

6 ¶ Utz liceat tam clerico q̄z religioso ex causa rōnabili occultare habitū seu trāsformare. R. q̄ sic. vt in d. c. clerici officia.

7 ¶ Utz vir posset vti veste mulieris vel ecōtrario. R. q̄ nō. imo videt̄ pccatū mortale. qz p̄t excōicari. vt. xxx. dist. si qua mulier. z fm alios sunt excōicati. z nō credo.

8 ¶ Quid de vtente habitu monachali vel alio religioso causa ludibrij. R. glo. in. c. cū decorē de vi. z hone. cle. q̄ phibitum est. Et sic videt̄ mortale pccatū. z grauiter puniend⁹. vt ī auten. de san. epi. §. vlti. C. de epi. audi. l. mime.

Hebetudo mētis est grossicies itellect⁹ qua hō nō p̄t pertingere ad cognitionem rei nisi p̄ multa ei sit exposita. nec tunc etiā pfecte p̄t cōsiderare oīa q̄ ptinent ad rōem rei. z dicit̄ hebes eo q̄ acuto opponit̄. Acutus em̄ est penetratiuū. ita hebes siue obtusum est qđ nō p̄t penetrare. Un̄ inq̄tū importat debilitatē mētis circa spūalia cōsiderāda sic opponit̄ dono intellect⁹ qđ subtiliter penetrat. z differt a cecitate mētis. qz ista importat oīmodā priuationē cognitōis spūalis. z hebetudo nō. qz nō totalr̄ p̄rinat cognitōe.

1 ¶ Utz hebetudo sit pccatum. R. q̄ intantū q̄tū habet rationē volūtarij sicut z cecitas mētis. vt patet in eo q̄ est affect⁹ circa carnalia. et de spūalibꝫ subtiliter discutere fastidit vel negligit. Hec oīa ex san. Tho. q̄. ij. q. xv. ar. ij. Ex quo patet q̄ nō est mortale nisi quādo voluntarie ita implicat se terrenis q̄ omittit illā discussionē que de necessitate salutis est. sicut in confitendo pccata vel in cognoscendo necessaria ad salutem. z est filia gule fm Greg. xxxi. moraliū.

Hedificās in solo alieno de suo de iure efficit̄ hedificium dñi soli. insti. de re. diui. §. z ex diuerso. Hec⁹ si in littore maris vt piscatōi intēdat casam edificauerit. qz q̄diu casa durauerit sua est. vt in l. intm̄. ff. de re. diui. Fallit ꝫ q̄ hedificiū ñ efficit̄ dñi fundi. qñ hedificatū est de rebus eccl'ie. qz solū cedit hedificio. xij. q. ij. apl'i cos. fm Jo. ibidē. z in. c. vestigandum. de pecul'io. fm Ger̄. Intellige tñ q̄ eccl'ia soluet p̄cium soli Sil'r intellige p̄dicta qñ sciēter q̄s hedificat ī alieno solo: quīn si bona fide credens hedificare in suo: hedificat in alieno in p̄scientia tenet̄ dñs soli vel ad vendendū fundū vel satisfaciendū p̄o hedificio arbitrio boni viri. Si vero quis hedificat de alieno in suo solo: tunc hedificatum est suus. l. adeo quidem. §. cum in suo. ff. de acquirē. re. do. sed restituet estimationē de iure si fuerit p̄demnatus in quantum. d. §. cū in suo. z. l. gēma. ff. ad exhibē. de plum. d. §. cū in suo. z. l. gēma. ff. ad exhibē. de si destrueret hedificiū posset petere suum quātūcūq̄. si modo duplū nō fuerit p̄secut⁹. insti. de re. diui. §. cum in suo. z d. §. cū in suo. Sed numq̄d p̄scientia si nō fuerit p̄demnat⁹ sufficit restituere ad estimationē solū.

¶ Utz hedificās cū damno vicini sui teneat restituere. R. q̄ non. si nō facit animo nocēdi p̄primo. sed sibi p̄sulendi. l. i. §. de nūcia. ff. de aq̄ plu. ar. Nā vsq̄ ad celū p̄t quis edificare suū hedificiū si est sibi vtile z seruitutē non habet. l. alti⁹. ff. si ser. ven. Et tenet glo. in. c. cū ecc'lia. de elec. ī verbo iniuriaz. Nec⁹ si animo iniuriādi p̄primo hoc faceret. nam tunc sine denūciatio noui op̄is sit facta vel nō. in p̄scientia tenet̄ d. §. de niq̄.

¶ Utz teneat edificans demoliri hedificium sumptibꝫ aliq̄ñ. R. q̄ sic. q̄ñ post denūciationē noui op̄is siue iure siue iniuria hedificauit. ff. de op̄. no. nun. l. p̄tor ait. §. i. extra eo. ti. per totum.

¶ Mñ q̄s possit hedificare castr̄ vel nouā p̄ hedificia. vide. s. emphiteosis. §. de viij.

¶ Utz q̄s possit in alieno aliq̄d facere inuito domio. R. Ange. de aretio. insti. de lege fulcia cani. tollē. q̄ sic q̄ñ faciēti pdest. z dño non nocet. vt ibidē. z in. l. i. §. fi. ff. de aqua plu. ar. Secus si lederet. C. de ser. z aqua. l. aquam. z. ff. fi serui. ven. l. z si forte. in p̄in. z. l. sicut. §. penul. Idē dicit q̄ nemo p̄t facere in suo qđ alteri nocet z sibi nō pdest. z q̄ si facit animo nocendi tenetur de dolo. d. l. i. §. de niq̄. z. ff. de dam. infec. l. pculus.

Hereditas vocat̄ as. i. pondus xij. vnciaz. z diuidit̄ in duodecim ptes que vocant̄ duodecim vncie q̄ vocant̄ diuersis noīb⁹. secūz vncia. i. vna. Alia sextās. i. sexta ps hereditatis q̄ sunt due vncie. Quadrās. i. tres vncie. q̄ sunt tercia pars. Trīes. i. q̄ttuor vncie. q̄ sunt tercia pars. Quincūx. i. q̄nq̄ vncie. Semis. i. sex vncie. Septūx. i. septē vncie. Bes. i. octo vncie. Dodrās. i. nouē vncie. Dextrās. i. decē vncie. Deūx. i. vndeciz vncie. Appellatōe p̄o assis. q̄ vncie p̄tinet̄. vt insti. de here. insti. §. hereditas fm Inno. etiā ī. c. ex lris. de iure patro. Hereditas est qđdā ius vniuersale. z ea vēdita vel data trāsit ius patronat⁹ z oīa iura. Et iō hereditas ē successio ī vniuersuz ius qđ defuncti habuit tpe mortis. l. nihil. ff. de ver. sig.

¶ Ad quos debet hereditas deuenire defuncti aliud nō disponēte vt inualide. R. q̄ in laicali

de iure cōmuni. Primo veniūt legitimi descē/dentes si sunt oibꝫ alijs exclusis. & si sunt pmi grad⁹ mlti eqliter succedūt. Si vo sunt nepo tes & vlteriores solū succedūt in stirpes. id est i eā partē quā pr eorꝫ si viueret hret. nec distin/guit an sint masculi vl femie etiā adoptiui. qz indistincte oēs admittunt. vt C. de suis & le gi. here. auten. in successiōe. Si vo descēdētes nō sunt tūc veniūt ascēdentes. puta pr. auus abauus &c. cū fratribꝫ & sororibꝫ ex vtroqꝫ pa rente ꝫiunct⁹ defūcto vl eorꝫ filijs qs frēs vl so/rores seu filios si nō licet succedūt ascendētes saltꝫ sp prerogatiua gradus. s. q pr pfert auo. & sic cū excludit & sic de ceteris. Et sic solū venit de ascendētibꝫ q est primior defūcto cū fribꝫ. si sunt in capita. sz cū filijs fratrꝫ in stirpes ex/clusis fratribꝫ ex vno parēte tm. Si aūt dicti ascēdētes sunt in eqli gradu. puta ex pte pris in pmo vl secūdo. & ex pte mris sil⁹ in pmo vl secūdo & hmōi. sic eqliter paterni p dimidia. & materni p alia dimidia succedūt. cuius sint plures psone ex pte vna qz alia. puta auus & auia ex vna pte. & ex alia soluz auus vel auia. vt in auten. de here. ab intesta. S. i. & ij. & in au/ten. defuncto posita. C. ad tertullianū. & qd ibi no. i glo. Aliter q est i primiori gradu defūcto sine patern⁹ sine matern⁹ sit admittit. vt d. au ten. defuncto. q si nec ascēdētes sunt veniūt col laterales. Et pmo frēs & filij alicui⁹ fratris p/mortui. q. s. erāt ꝫiucti ex vtroqꝫ parēte defun cto de cui⁹ hereditate agit nō tm in capite sz in stirpes: q ad filios fratrꝫ pmortuorꝫ ipi fratres hn succedūt i capita & isti pferunt fratribꝫ qui sunt ex vno parēte solū. vt C. de legi. here. au/ten. cessante. Dicit tm Bar. in. l. omes. C. cōia de succes. q qn parētes veniūt ad successionē i bonis q̄stis ex linea materna. pferunt parē/tes ex linea materna. Et in bonis paternis pa rētes ex linea paterna. l. iij. C. de bo. mater. Si militer qn sunt duo filij ex diuerso mrimonio pferunt in lucro mrimonij illi q sunt nati ex il lo mrimonio alijs natis ex alio.

2 ¶ Sz nunqd cū fratribꝫ pfatis veniāt filij fi/lij alter⁹ fratris. R. fm Bul. q nō. ff. q cū eo qui in alie. po. l. sed si ex parte.

3 ¶ Utrꝫ filij filiorꝫ pfatorum fratrū pferant fra tribꝫ ex vno parente solū. R. q sic.

4 ¶ Utrꝫ filij filiorꝫ soli sine patruis & amitis su perstites admittant in capita. R. Azo. & Ho stien. q sic. quis sint filij diuersorū fratrū. sed nō neptes. s. nati ex eis.

5 ¶ Sedo nō existētibꝫ pdictis vel aliq eorum veniūt fratres ex vno latere tm ꝫiuncti. & eorꝫ filij q pferunt patruis defuncti.

¶ Tercio pfatis nō exntibꝫ pferunt q gradu 6
sunt primiores defuncto. & si pares sunt piter admittunt. vt C. de legi. here. auten. post frēs & extēdit hec cōputatio vsqz ad decimū gradū & vltra etiā. vt hr. xxxv. q. v. c. ad sedē. licz im perator solū dixerit de decimo gdu exisse. Et i pfata successione tā ascēdentiū qz descēdentiū seu collateraliū cessat ois dnūtia tā sexꝰ qz emā cipatōis. hꝫ tn attēdo. vt cū agit de successione pris solos ꝫsanguineos admittas. ō reby vo maternis vterinos. Filij vo naturales tm vel spurij fm angelū in autē. quo natu. effi. sui. ff. si. si sunt ex eodē pre nō ex eadē mre: nō succe/dūt ad inuicē vn⁹ alteri. Si vo sunt ex eadē mre: tūc vn⁹ succedit alteri ab intestato qz co/gnoscunt ad inuicem. l. ij. ff. vnde cogna. Si vo vn⁹ spuri⁹ decederet relicto fratre spurio & alio legitimo ex eadē matre: tunc venit legiti/mus & excludit illegitim⁹. qz qn de successiōe tractat ille frater pfert q pluribꝫ nexibꝫ est cō/iunct⁹ vt dictū est. De successione vo fratruz ad inuicē serua qd dictū est. & durat i infinitū quousqz memoria possit haberi de cognatōne insti. de gra. cog. p totū.

¶ Prefatis aūt oibꝫ ascendētibꝫ descēdentibꝫ 7
& collateralibꝫ deficiētibꝫ veniet vir ad succes/siōē vxoris. & vxor viri. vt C. vnde vir & vx/or. l. vnica. qd si nō est veniet fisc⁹. vt C. de bo. vacan. l. i. Si vo esset pactuz: vel statutū: aut ꝫsuetudo contra oīa vel aliqd pdictorum illud serua si tale est q iuri cōi possit derogare

¶ Si vo loqmur i clericis ab intestato morien 8
tibꝫ distinguit aut sint bona ppria clerici. de q bus libere poterat disponere. De qbꝫ dictū est s. Clerici. xiij. Et i talibꝫ succedūt agnati fm q dictū est. s. Si vo nō habet succedet eccl'ia cui seruiebat tpe mortis vl altare si solū seruie/bat altari qd habebat bona distincta ab eccle sia ipi altari deputata. vt no. xij. q. vlt. c. vl. in auten. de eccle. ti. §. si qs eps. Fallit hꝫ i pbiterꝫ ex fructibus pmotis ad sacerdotiū cum ꝫsensu dnoꝝ. qz de eoz bonis si ab intestato decedūt fiūt q̄tuor ptes. q̄z vna epo. altera eccl'ie. ter/cia pauplbꝫ & q̄rta parentibꝫ assignet. & si nō sint idonei vtputa heretici. xxiij. q. ij. sane. et hmōi. eps i vsuz eccl'ie distribuat. vt in. c. ij. de succes. ab intest. Nec est abrogatū. vt ibi doc. cōmuniter tenent. licet glo. voluerit q sic. Si vo sunt bona eccl'ie de qbꝫ disponere clerici nō pnt succedit eccl'ia. vt in. c. i. de succes. ab inte. & c. i. & c. relatū. el. ij. & c. requisisti. de testa.

¶ Quid de successiōe i feudis. vide. s. Feudū 9
. §. vi. cū seqntibꝫ & emphitheoseos. vide emphi theosis. §. v. cū duobꝫ sequē.

10 ¶Quid dē fuis manumissis dēcedētibꝫ ab intestatoꝛ. R. q succedēt dēscēdētes vl ascēdētes vl collaterales fm q dictum est. excepto q patronus vendicat partē. non tñ totū. vt instī. de succe. liber. §. sz nra ꝯstitutio. z ibi vide dē eoꝝ successiōe. Bar. in. l. defuncto. C. si in frau. patro. dicit. q si vn⁹ patronus viuit pferē filio alteri⁹ patroni. z fili⁹ patroni pferē nepoti alterius patroni.

11 ¶Utꝝ clerici laicis succedāt fm q dictū est z eo ordie. R. q sic in dubitāter. qz iura pallegata nō excipiunt eos. imo etiā religiosi. Intelli ge q pñt hēre ppriū in cōi etiā si dū laici erant cōmiserūt viciū ingratitudinis. vt. xix. q. vlti. c. si. Fallit h in feudis. De q. s. Feudū. §. ix.

12 ¶Utꝝ fili⁹ aliqñ excludat ab hereditate pris vl ali⁹ dē dictis. R. q sic. in q̄ꝝ casibꝫ. Primo si pater fuit hereti⁹. qz ipo iure bona hereticoꝝ sunt ꝯfiscata. de here. c. cū fm. li. vi. Secundo si pē cōmisit crimē lese maiestatis. l. q̄s quis. C. ad. l. iul. ma. z. vi. q. i. §. vez h. Aduerte tñ q pena incapacitatis nō extendit ad filios nisi qñ crimē est cōmissum in eū q nō recognoscit superiorē. Hec⁹ si est cōmissum in eū q recognoscit superiorē. qz licet sit crimen lese maiestatis. vt. l. i. ff. ad. l. iul. ma. nō tñ q ad incapacitatē q ad filios fm Balice. in d. l. q̄s Et etiā aduerte q crimē lese maiestatis cōmittit a subdito tñ. cle. pastoral. de iudi. Tercio si pē erat patron⁹ vel habebat aliqd ius seu feudū in eccl'ia qd dēberet transire ad filios. z ipe interfecit vel mutilauit rectorē vel clericuz illi⁹ eccl'ie. qz ipo iure pdit omē ius z dignitatem. z ad filios nō puenit dē pēnis. c. in q̄busdā. qz talia dēuoluunt ad eccl'iā cui iniuria facta est. imo filij taliū vsqꝝ ad quartā generationē clericoꝝ collegio nullaten⁹ dēbēt admitti nec in aliq religione pñt esse plati nisi fuerit cū eis dispensatū. vt in d. c. in quibusdā. eps tñ dispensare pt. exquo ꝯditor canonis non sibi reseruat. ar. c. nup. de sen. excō. Quarto si filius vel alius qui potest succedere furioso dēbitam curā non impenderit. sed succedet ille q̄ cum in sua domo pprijs sumptibꝫ vsqꝝ ad finem vite pcurauerit eu curata etiā institutōe illi⁹ qui neglexit. si modo talis in scriptꝫ āmonuerit eos vt curā habērēt. vt in auten. cum ō appel. cogno. §. causas. vbi etiā dicit glo. q licet nullus extraneus eum pcurauerit. tñ hereditas ab agnatis auferēt. vt. ff. de his q. vt i di. l. licet. vbi institut⁹ in dign⁹ iudicatus est successiōe qui p negligētiā suā z culpā id egit vt mulier a qua institutus fuerat mozeretur. vbi dicit glo. s. non adhibendo medicū vl'ma lū. Quinto si in captiuitatē eos quibꝫ succedere dēberet mori p suā negligentiā ꝓmisit. vt in d. §. cās. z sic succedet eccl'ia ciuitatis q q oriē vt ibidē z etiā in casibꝫ in quibꝫ pē exhēredari. vt. s. Exheredatio. §. i.

¶Utꝝ filius possit exheredari p patrē. R. vt supra Exheredatio. z frater fratrē. z vir vxorē ibidem.

¶Utꝝ dñs q dē cōsuetudine totū accipiat q̄ erat illi⁹ q̄ sine filijs mortu⁹ est tenēat. R. fm qz potest allegare q h pactū mab initio fuerit qz terra sua erat.

¶Quo succedēt filij legitimi. vide. s. Fili⁹ in pn. cū se. vez est q Azo tenet q naturales tñ succedūt ad intestatū. dē succe. cogna. §. vulgo. sz Hostiē. ꝯtradicit autē. qui. mo. na. effi. iuri. §. filiū. sz tu dic vt. s. §. vi.

¶Quis succedet damnatis ex aliq delicto ad mortē. R. q descendētes vel ascēdentes fm q dictū est. s. sz collaterales nō. nisi vsqꝝ ad tertium gradū. vxores ꝯo taliū solū habēbūt dotē z donatōez ante nup. Si ꝯo dotē nō habuerint accipiēt partē legibꝫ diffinitā. Filo. dicit q̄ztū ex more lucrarent siue habēāt filios siue nō. z si neminē pdictoꝝ habeant fisco applicatur. vt. C. dō. bo. damna. auten. bona.

¶Utꝝ bona ingredientis religionē ab intestato ꝯueniāt monasterio. R. Pa. in. c. in pñtia. dē pba. q quo ad fratres minoꝝ nō. quo aūt ad pdicatoꝝ z alios mendicātes sic. non mē vt immobilia aut iura ppetua sibi retineant. sed vt vendant z implorationē officij iudicis. Idē dic in oib⁹ alijs relictis pterqꝫ religionis ingressum etiam in fratribꝫ minoꝝ. l. q pterēt implorationē officij iudicis z vt vendāt q aūt ad alios religiosos nō mendicantes intrā dubitanter succedit monasteriū.

¶Sz qro qd monasteriū succedet cū mendicantes nullū habeāt. z aliq trāsferant ad platicitū platoꝝ. R. Pa. vbi. s. q nō puenit in pdictis monasterio pticulari. sz erit in prātel⁹ q pest. vt puideat put sibi videbit.

¶Utꝝ nouitio morīēti ab intestato succedat monasteriū. vide. j. Nouit⁹. §. xi.

¶Quid si ingrediens erat vsufructuari⁹ lum. R. Pa. vbi. s. q trāsibit in monasteriū vsusfructus. sed solum durabit in vita ingredientis. z nō plus.

¶Quid dē collatis tali ingredienti ea legem nō alienent. R. Jo. an. tenet q succedet mōasterio. p ar. l. i. ff. de fun. instruc. z. l. pē. §. nulla agrippa. ff. de le. iij. z eo qd no. de iure patro. ex lris. Pa. vbi. s. contrariū tenet. z quidam

alīq̄ p ar.l.pēto lucī̄ ticī̄.ff.de le.ij. Facit qđ le/
gīt 7 no.in.l.si ita q̄s.§.ea lege.ff.de verb.ob.
Ego ño sic ꝺcordo distīguendo. Si phibi
ta ē alienatio vt in familia remaneat.sic est ve
ra opi.Jo.an.p ꝺ.l.pēto.§.fi.a ꝺtrario sensu.
Si ño vt ad extraneū pueniat phibituꝫ est.
sic nō succedet monasterīū.

22 ¶Sꝫ q̄ro q̄n accipiet q̄ sibi dēbēt aliq̄s ex he/
reditate ingredīctis siue fecerit testamētū vel
nō.R.Pa.vbi.s.Bart.dicit q̄ q̄n mors ista
ciuilis operāt omnē effectū quē mors naturalis
sicut est i ingredientibꝫ ordinē minorꝫ q̄ nihil
in cōi vel ꝑticulari pñt hēre:tūc statiꝫ habebit
post ingressū cū effectu.i.pfessionē expssaꝫ.ar.
l.deo nobis.C.de epi.7 cle.sꝫ q̄n nō opāt oēm
effectū in hꝭ quē mors naturalis.puta q2 hñt
saltē in cōi.tūc dēbet expectare mortē naturalē
ipꝰ ingredīctis.7 interiꝫ dispositio si fecit erit
in suspēso. Et cū hac opi.trāsit Ly.7 domin⁹
Anto.7 Pa.in d.c.in pscentia. Limita tñ nisi
i testamēto aliter de tpe dēterminasset.q2 illud
ent seruandū. Itē limita vera predicta.nisi q̄
ad filios legitimos.q̄ legitimā habebūt ex eq/
rate statim post ingressū.nō aūt alimēta ꝓm p̄
dictos docto. Qđ vꝰ credo q̄n legitima eis
sufficit.aliter nō saltē in ꝺscīctia.sed vl' mona
sterīū dabit eis statim qđ dēbēt hēre ex bonis in
gressi vl' statim alimēta pstabit.donec eis ta/
lia bona dederit. Facit ad hꝭ d.l.deo nobis.§.
23 ¶Hereditas q̄ūo diuidit inter frēs q̄ habent
peculiū castrense vel quasi.aut aduenticiū.vi
de peculiū p totū.

Heres aliq̄n primū.i.primū signi/
ficat nō vlteriorē.vt.ff.đ ver
bo.sig.l.sciendum.sꝫ regulariter nomē heredis
p mīras successiones accipit.vt d.l.sciendū.7
l.vlti.C.de here.instī.vbi heres heredis testa/
toris ꝺr heres.vide glo.in.c.ex trāsmissa.đ fi.
p̄bi. Aliq̄n tñ descendētes post primū heredē
vocant pheredes.vt tenet glo.in.c.fi.de pcu.
cleri.q̄us alias pheres dicat q̄ se putat here
dē cū nō sit.ff.de pet.here.l.i.p herede.7 instī.
đ interdi.§.adipiscēde. Aliq̄n q̄libet descēdēs
cui relinquit aliq̄d dicit pheres.vt in d.glo.
Noie ño suoꝝ heredū nō veniūt extranei he
redes.de q̄ p Bar.7 alios in.l.gall⁹.ff.de libe.
7 postlim. Qđ limita vꝰ in his q̄ nō trāseunt
1 ad heredes extraneos.

¶Vtꝫ deus instituerit q̄ aliās sit heres:R.
q̄ sic.vt patet in.c.nō ois.xxxij.q.ij.7.q.iij.di
cat ibi. Ejce ancillā 2c. Non em erit heres fi
lius 2c.

¶Vtꝫ heres institut⁹ solū in certa re q̄ ꝓpter 2
nō dicit heres sꝫ legatari⁹.vt in.l.quoties.C.
de here.instī.possit in foro aīe nō dato alio he
rede adire totā hereditatē ꝓm q̄ vult.l.i.in.§.
si ex fundo.ff.de here.instī.R.Pa.in.c.q2 in/
gredientibꝫ.de testa.q̄ Fe.ꝺsilio.cxxvi.7 ml'ti
alij doc.i sacra pagina ꝺsiluerūt q̄ sic.q2 ius
humanū nō ꝺtrariū diuino dēbet ꝺuari i foro
aīe. Ergo licite poterit.limitāt tñ dummodo
dolose nō sit inducꝰ testator ad instituendū
eū in certa re:vtputa q2 psuasit q̄ nō possꝫ ha
bere regressum ad alia bona.

¶Quid si ita sit institutus i certa parte hꝭ ad/ 3
dito.7 volo q̄ de bonis meis plus nō possit pe
tere sed sit ꝺtentus 2c.7 instituit alius heres
vniuersalis qui non vult adire hereditatem.
an suprascriptus possit ipse eā adire:R.vide
tur q̄ sic.ar.d.§.si ex fundo.7 d.l.quotiens.
Sꝫ ꝺtrariū est verꝫ q̄ nō potest.vt in.l.quoti
ens.§.sed si duo.ff.de hered.instī.vbi patet q̄
.§.predictus si ex fundo.7 p̄dicta.l.quoties.
habet locū.m.quando voluntas testatoris est
simplexꝫ nō restricta expresse.vt in casu isto.
Et ideo venient succedentes ab intestato.q2
testamentum non repitur habere heredem.7
non potest quis p parte decedere intestatus.7
p parte testatus.l.ius nostrꝫ.ff.de reg.iur. Si
dicis quōo potest prohibere q̄ nō plus peteret:
R.per.l.domus.§.si.ff.de vsufru.vbi testator
phibet ius accrescendi.7 casus est in.l.i.ff.de
iniusto rup.testa.

¶Vtrum heres teneatur ex delicto vel quasi 4
delicto defuncti:R.vt colligo ex Bar.in.l.i.ff.
de p̄natis delictis q̄ aut actio est penal' ex vtra
q̄ parte.vtputa q̄n petitur pena que est applī
canda parti. Naꝫ tam ex pte rei q̄ actoris est
penalis Et sic nō tenetur aliquo iure. Si ño
actio est penalis ex pte rei.7 psecutoria rei ex
pte actoris.vtputa q2 ago p satisfactōe dam/
ni mei.7 sic de iure ciuili si delictū fuit cōmissū
circa cōtractū.qui quidē cōtractus tenuit sic
tenet heres.q2 nō fundat intētio actoris ime
diate ex delicto sed ex ꝺctu.puta q2 agit actio
ne cōmodati vl' depositi 7 hmōi.7 nō ex dolo
vel delicto. Casus est in.l.ex depositi.ff.de act.
7 obli.7.l.ex ꝺtractibus.ibidē.7 bn⁹ tex.in.l.
si hominē.§.datur actio.ff.de pe. Si ño fuit
cōmissum delictū circa contractum qui nō te
nuit.vtputa q2 dolus dedit causam ꝺtractui
quia non tenet.vt in.c.delicti.de emp.7 ven.
sic nō tenetur.quia cum agere nō possit ex cō/
tractu cū non sit:oporteret ageret ex delicto ꝺ
heredem 7 crimia morte extinguunt.xxij.di.
quorundā.7 nullus post mortē pōt accusari.

xxiiij.q.ij.c.i.ff.de.vi.eo.qui an.sen.inoz.si.cō. l.vlti.xxxiij.q.ij.admonere.nisi in casibꝫ he/ reꝫ.xxiiij.q.ij.sane.vel si hereticos īstituit he/ redes.de here.c.si q̄s ep̄s.vl si i crimine noto/ rio decessit.vt no.i glo.d.c.q̄rundā.z.xxiiij.q. ij.in sūma.vl generaliter dic q̄cunq; cōmisit defunctꝰ crimē ꝓpter qđ ipo facto pena sit ifli/ cta a lege sīc i hereli z crimīe lese maiestatis.qz tūc accusat z agit ꝺtra heredē nō vt puniat ex illo delicto.sz vt bona auferant ab eo q̄ i cōmis/ sum ceciderunt.Facit.l.cōmissa.ff.de publi.z tex.bonꝰ in.c.ij.de p̄scrip.lib.vi.alias nō tenet heres p q̄cūq; delicto cōmisso a defuncto siue in ꝺtractu nllo siue extra oēm ꝺctū.nisi i duo bus casibꝫ.Primꝰ si lis fuit ꝺtestata cū defū/ cto.vt.l.vnica.C.ex delic.defun.Rō.qz i iudi cio q̄si ꝺtrahim⁹.vt in.l.iij.§.idē scribit.ff.de peculio.Et nō videt imitꝰ cōtractꝰ cū defuncto p ꝺtestatōez litis.Secōs si aliquid puenit ad heredē ex delicto defuncti.qz intm̄ tenet z non plꝰ.vt in d.l.vnica.Fallit in ꝺditōe furtiua. qz in.l.si p furē.ff.de condi.fur.dicit tex.furti actio petit pnā petit legitimā ꝺditio.rē ipaz.z sequit ꝺditio rei furtiue.qz rei habet p̄secutio/ nē.heredē q̄z furis obligat.nec tm̄ si viuat ser/ uus furtiuꝰ.sz z si ꝺcesserit.s.viuo furē vl mor tuo.De iure aūt canonico tenet Bar.ꝺdistin/ cte teneri q̄n q̄s agit p satisfactōe dānī ꝺ here dē.z h̄ sequunt cōiter doc.Et sic intelligende sunt glo.in.c.ex p̄sentiū.de pigno.de solu.c.i.ꝺ rapto.in īris.de vsu.tua nos.Intelligin̄ꝫtū hereditas se extēdit.Et placet in ꝺscientia.licz Pa.in.c.fi.de sepul.solū admittat vez q̄n de/ functū pnituit.qz iura canonica loquunt̄ q̄ tenet q̄n defunctū pnituit.vt no.glo.singula ris in.c.a nobis.cl.ij.de sen.excō.qz tunc agit ex q̄si ꝺctu.nō ex delicto.Si vero nō pnituit nō tenet fm eundē Pa.z glo.dicti.c.a nobis nisi quatenꝰ de iure ciuili tenet.

¶ Utz heres teneat̄ soluere legata in testamē to minꝰ solēni facta? R.q̄ in foro iudiciali nō. de q̄ dicendū.vt in.l.si veritas.z.l.fi.C.de fidei cōmissis.Sz in foro anie pendet hec q̄stio ex alia.s.utz ex volūtate defuncti oriat obligatio naturalis.z cōmuniter vltramontani tenēt q̄ nō.Cismontani q̄ sic.De q̄ vide per canonis/ tas in.c.fi.de solu.z p Bal.z legistas in.l.cuz q̄s.C.de iurꝫ z fac.ignozātia.Et ibi dicit Al/ bric⁹ q̄ opinio cismontanoz est cōmunis opi nio.z sic tenet eā.qz verioz.Ap q̄ opinione do. Anto.motꝰ dicit se ꝺsoluisse in facto in q̄ tm̄ vnꝰ testis fuerat adhibitꝰ q̄ tenebat heres in foro aie.Pa.aūt in.c.qz plericq;.de īmu.eccle/ sia; distinguit.q̄ aut defunctꝰ nō egit solēni/ ter relinq̄re.sz totuz cōmisit fidei heredis.Et sic tenet ciuiliter z naturaliter.Et sic i vtroq; foro casus est notabilis fm vnā lecturā quā sequit Bar.in d.l.fi.Ut nō cōmisit fidei he redis.sz simplr relicta fecit sine solēnitate rei ta z indistincte tenet heres in foro aie si ei de ꝺstet.Ratō.qz solēnitates fuerūt inducte ad falsitatē tollendā.Ubi g̃ ꝺstat q̄ nulla falsi/ tas interuenit.debet cessare z dispositio legis seruari eq̄tas z obligatio naturalis q̄ ex/ dispositōe defuncti.l.euz ampliꝰ.§.is natura debet.ff.de reg.iurꝫ.z p hac opinione facit glo. no.Inno.de elec.in.c.sicut.z.l.instrumēta.C. de fideicōmiss.Ego dico q̄ si erat legās doctꝰ z nō erat necessitas q̄ excluderet solēnitatē rei/ tā.z sic ñ valeat.qz videt voluisse potius ille/ re.Si ꝺo erat ignozās.vl forte nō potuit so lennitatē obseruare.sic valeat in ꝺscientia alio nō ꝺstante de mēte.vide de h̄ infra Testamen tū.§.ix.z.x.z Legatū.ij.§.viij.

¶ Utz heres teneat satisfacere ex ꝺtractu vel quasi defuncti in quo ipe defunctꝰ erat obliga tus vltra vires hereditarias? R.q̄ si fecit inui tarium nllo modo tenet.Si ꝺo nō fecit inui tarium in foro anime nō tenet fm Joh.an.z do.Anto.z Pa.in d.c.q; plericq;.In foro ꝺ tentioso sic.vt in.l.fi.C.de iur.delī.fide.in ꝺsilio.xxi.dicit.q̄ etiā teneat in ꝺscientia vltra vires.Sed prima opinio videt equior quo ad conscientiam.

¶ Utz hereditate exhausta p legata possit he res aliq̄d de ipis legatis detrahere? R.q̄ aliqn detrahit falcidia.aliqn trebellianica.Silr aū gitima.de q̄ dic vt.j.Legitima.Silr aū ducere pt expensas funeris z alias necessari as q̄s fecit causa hereditat̄.vt i testamēto z in inuētario z hmōi.qz sic debet esse communis a grauamine sicut ē a lucro.in.l.sciēs.§.si pa fatā.cū.v.l.sequētibꝫ.C.de iure delib.

¶ Utz heres sciēter soluēs legata nec retinēs sibi falcidiā possit repetere vel si ignozāter.vi de Solutio.§.xxi.

¶ Quid si plures sunt heredes:an quilibet teneat in solidū ad omnia debita vel legata? R. q̄ regulariter quilibet tenet solū p pte hereditaria.C.de act.heredi.l.p hereditarijs.Fallit hoc in.viij.casibꝫ.Primus q̄n defunctus alter disposuit.ff.de lega.ij.l.cū ab vno.Secūs si obligatio sit ꝓpter impēsas funeris vnius qui nō solū obligant̄ heredes.sed vir fm̄ pos/ tionē quā h̄nt.puta si vir habet centū.z here des.cc.tunc vir tenet p tercia.z heredes solus p duabus.Tercius si bona defuncti erant ex/ pꝛesse vel tacite hypothecata debitoribꝫ qua

vno exñte nō solūdo tñ alij obligañt. Quar
tus in alimētis legatis qñ sic p iudicē est dif/
fūitū vel defunctū. l. iij. in pn. §. i. ff. de alimē.
lega. Quintus qñ res legata possidet ab vno
insolidū. dicta. l. p hereditarijs. 7. ff. cōmo. l.
sed mihi. §. heres. Sextus qñ obligatio ꝯsti/
tuit in implēdo pollicitationē factā a defuncto
ad honorē dei vel sanctoꝝ vel reipublice. ff. de
polli. l. i. §. si qs. 7. l. ex pollicitatōne. Septi/
mus qñ obligatio est indiuidua. ff. de verbo.
obli. l. in excusationibꝫ. §. seruus. 7 de hꝫ habes
in glo. d. l. p hereditarijs.

¶ Quid si heres est pupillus nūquid differe
tur solutio debitorum vel legatoꝝ. R. p non.
vt. l. sub ptextu. C. de act. here.

¶ Utꝛ dilatio restitutōis facta ab herede p/
longet statum in purgatorio defuncti 7 quo/
modo eps potest compellere heredes non exe/
quentes vel alios executores 7 multa alia ad
hoc vide. s. Executor.

¶ Utꝛ heres rogatꝰ restituere hereditatē pos/
sit alienare aliqd de ea. R. p nō. C. cōmunia.
de le. l. fi. nisi in casibꝫ positis in auten. res que
ibidē posita. q̄ sunt isti. s. cā dotis 7 donatōis
ppter nup. 7 loquit i liberꝫ nō in extraneis. pt
tñ sibi retinere quartā trebellianicā. vt i. c. Ra
ynutꝰ. 7. c. Raynaldꝰ. de testamētis. Si ꝯo
rogatꝰ est restituere q̄cq̄d superit de hereditа/
te. tūc ad mīꝰ quartā partē seruabit sbstitu/
to. vt. C. ad trebel. auten. ꝯtra rogatꝰ. Et vide
de hꝫ in glo. in d. c. in pñtia. Aduerte hm glo.
in d. c. in pñtia. p licet qs sit pure rogatꝰ resti
tuere hereditatē nulla facta mentōne de filijs.
Si tñ postea habuerit filios vel nepotes sub
stitutio euanescit. C. de fideicōmiss. l. cū acutis
simi. C. de insti. 7 substi. l. generaliter. ff. de ꝯdi.
7 demon. l. cū auus.

¶ Utꝛ bona ingredientis religionē nō capacē
vt sunt mendicātes: q̄ nec in cōi debēt habere
sint ppinquoꝝ. R. cōmunis opi. est. p ad suc
cedentes ab intestato veniāt. p autē. bona. C.
de bo. pscrip. Sꝫ hꝫ limita nisi pdicta bona fue
rint ei relicta sub ꝯditōe si decesserit sine liberis
restituendū. q̄ tūc debēt erogari ad plas cau/
sas. Casus est singularis in auten. de sancti. epi/
§. hꝫ 7 hꝫ pñti. in fi. Et hꝫ sequit Angelꝰ in di/
sputatōe que incipit. Nobilis quidā genere.
Hec ꝺcta limita vera nisi imploratōe officij iu
dicis ea vellent vendere. 7 pciū in suas necessi
tates ꝺuertere. q̄ succederēt. vt. s. Hereditas
. §. xvij. dictum est.

¶ Utꝛ heres dedicās se monasterio excludat
substitutū. R. glo. in d. c. in pñtia. p sic. si est
puatus. 7 etiā cū rogatus est restituere puato
Hecꝰ si substitutꝰ: vl cui rogatꝰ est restituere:
esset eccl'ia vel locꝰ religiosus vel alia pia cau
sa. q̄ nō excluderet. vt in d. §. hꝫ 7 hꝫ pñti. vñ
sumpta est auten. nisi rogati. C. ad trebel.

¶ Sꝫ q̄d si nō ingredit monasteriū hꝫ efficit 15
clericꝰ. R. glo. in pñato. c. in pñtia. p non eua
nescit substitutio nisi duo ꝺcurrant. Primus
vt ppetuo maneat in eccl'ia. Secōm vt reddi/
tus expēdant in pias cās. vt in pñata autē. d.
Sꝫ Pa. ibidē restringit ad clericū ꝺuersus
alicui monasterio. hꝫ magꝭ placet vt simplr in
telligat. sicut glo. intelligit.

¶ Utꝛ ꝺuersio seu dedicatio suūpiꝰ 7 suaꝝ re 16
rū eccl'ie secl'ari euacuet substitutōez. R. glo.
in d. c. in pñtia. p aut fit clericus. dic vt. §. pce
denti. Aut nō fit clericꝰ. 7 sic non expirat. licꝫ
alij dicant p etiā expirat. Sed primū veriꝰ:
secundū equiꝰ.

¶ Quid si qs ingredit religionē i fraudē sbsti 17
tuti. R. Pa. in d. c. in pñtia. abbas tenet p nō
euacuat sbstitutōez. q̄ dolus 7 fraus nemini
patrocinat. c. sedes. de rescript. 7 placet cōiter
docto. Facit. xx. q. iij. §. fina. Ubi inductio fa
cta causa bonoꝝ impedit acquisitionē eorum.
ergo fortius qñ fraus interuenit.

¶ Utꝛ heres institutus cū ꝺditione si sine li/ 18
beris ex se legitime descendentibꝫ vel ex corpo/
re suo nascentibꝫ si ingrediat monasteriū eua
nescat substitutio. R. Pan. in d. c. in pñtia.
post diuersas opiniones recitatas ꝺcludēdo
cū Bar. 7 Ly. in. l. si ita quis. ff. de le. ij. p eua
nescit. 7 credo sit verior. Locor. Arch. 7 Joh.
xix. q. vlti. c. si qua.

¶ Sꝫ q̄d si nō intrauit hꝫ instituit monasteri 19
um heredē. R. Archi. in d. c. si qua. p nō eua
nescit substitutio hm Host.

¶ Utꝛ heres teneat soluere legatum cā dotis 20
factū si illa ingrediat monasteriū. R. Pa. in
d. c. in pñtia. p sic. 7 idē si esset ei relictū cau
sa donatōis ppter nuptias.

¶ Utꝛ substitutio expiret facta sub ista cōdi/ 21
tione si ingredit monasteriū vl si nupserit vel
nō nupserit. R. Pa. in d. c. in pñtia. p non.
q̄ cōmuniter tenet p habet ꝺditio p nō adie/
cta in substitutione que impedit religiōis in/
gressum: sicut illa que impedit mrimonium
carnale. l. cum tale. ff. de ꝺdi. 7 demon. l. ij. C. de
indic. vidu. Et ideo mulier nō tenet restitue
re relictū sibi cū onere restituendi si nupserit.
l. q̄riēs. ff. de ꝺdi. 7 demō. Ubi legatū factum
si nō nupserit tenet. q̄uis faciat ꝓriuꝫ. l. filie.
ff. de ꝺdi. 7 demō. Idē dicit Albri. in. l. deo no
bis. C. de epi. 7 cle. p puella cui relinquunt cen
tuꝫ si nupserit. Si ꝯo religionē intrauerit. l.

q̄ nihilomin⁹ si intrauerit habebit centū. qz casu p̄dicto ois ꝺditio. dilatio ⁊ grauamen: remissa intelligunt: cum p̄dicta institutio succedat loco ꝛebiti bonoꝝ subsidij. vt ē exp̄ssuꝫ. C. ꝺ inoffi. testa. l. qm̄ in ꝓuinc. Et h̄ dicit verū in filia cui bonoꝝ sbsidiū ꝛebet. sꝫ in extranea nō. sꝫ solū si ꝺditio extet ⁊ etiā nō haberet filia qm̄ legitima esset sibi legata ⁊ istud esset vltra bonoꝝ subsidiū. Et ꝛe h̄ vide eundē ibidē diffuse. ⁊ in d. l. qm̄ in ꝓuinc. Rich. malumbra disputauit ⁊ tenet q̄ si relinquat alicui centū si nupserit. ⁊. l. si ingrediat religionē. q̄ nihilomin⁹ ingrediēdo habebit centū. nec distinguit an sit filia vl̄ extranea. ⁊ est verꝫ. Et sic tene.

22 ¶ Statuto caueť q̄ filie extātib⁹ masculis filijs nō succedāt sꝫ ꝛebeāt ꝺ bonis paternis dotari ⁊ esse ꝺtēte. queriť si p̄e mortuo q̄ reliq̄t filiū ⁊ filiā. ⁊ anteq̄ frater sororē dotaret mortuus est relicta filia sua: dicta amita ꝛebeat habere solū dotē vel tanq̄ heres? R. Albr. in. l. publico. C. ad. l. iul. ꝛe adul. quidā tenent q̄ sic. qz neptis nō succedit vt mascul⁹. sꝫ verius videť fm Hugolinuꝫ ꝛe la fontana. q̄ succedet neptis nō amita. Rō. qz ex morte p̄ris iā ius fuit quesitū filio. ⁊ illud trāsmittit filie. vt. C. ꝛe ca. tollē. ℌ. in nouissimo. qz in h̄ repsentat p̄sonā patris sui. ar. C. ꝛe here. vel ac. ven. l. empta. ⁊ sufficit semel ius fuisse quesitū. vt. ff. qꝺ me. cā. l. videam⁹. De q̄ vide. s. Feudū. ℌ. viij. Sed si fili⁹ p̄ mortu⁹ fuisset ante patrē relicta filia. vera esset opi. p̄ma. qz tale statutū est factum qz p masculos ꝺseruať agnatio. vt. ff. ꝛe ven. inspi. l. i. ℌ. p̄e. Ergo non ꝛebet pozrigi ad sexū femineū. vt in d. l. publico. vide. s. Excō municatio. i. ℌ. xx. Quomodo frater p̄t admittere sororē in fraudē creditoꝝ.

23 ¶ Utꝝ heres teneať fuare ordinē in soluēdo creditoꝛib⁹ vel legatarijs? R. q̄ sic. qz creditoribus p⁹ satisfacere ꝺz siue ex ꝺctu vel q̄si. aut ꝛelicto vel quasi sint postea legatarijs. Si tñ p⁹ solueret sine dolo legatarijs p⁹ venientibus nō poterit inq̄etari a creditoꝛib⁹. si nihil ei remāsit ꝛe hereditate. sꝫ habebūt regressum ꝺ legatarios. Quis aūt in creditoꝛib⁹ sit p̄ponend⁹. vide. ī. Restitutio. ij. ℌ. xvi.

24 ¶ Quis p̄t heres instituiˀ? R. q̄ ois q̄ nō phibetur a iure. ar. ꝛe spon. cū apud. Et q̄s phibeatur? R. q̄. xij. Primo hereticꝰ aut paganus ꝛe here. c. si quis epō. Secūdo credentes receptatoꝛes ⁊ ꝛefensoꝛes hereticoꝝ. ꝺ here. c. excō municam⁹. el. i. ℌ. credētes. Tercio apostata. Quarto collegiū illicitū. Quinto ꝛeportatus C. ꝛe here. instī. l. i. Sexto damnatus ob crimen famosum. Septimo insecutoꝛ cardina/liū. ꝛe pēnis. c. felicis. lib. vi. Octauo excōicatus. Nā q̄ tpe institutōis vel mortis vl̄ additionis hereditatis erat excōicatus: non valet institutio. Decus si post institutionē fuit excōicat⁹. ⁊ ante aditionē absolut⁹ vl̄ post mortē fuit excōicat⁹. ⁊ ante aditionē absolutus tenet institutio. ff. ꝛe here. instī. l. sꝫ si in ꝺctō. ℌ. solem⁹. ⁊. l. si alienū. ℌ. in extraneis. Nothus spuriꝰ nati ex damnato coitu. ꝛe quib⁹. s. Filius. in p̄in. Decimo incestuosi cū monacha. xxvij. q. i. si quis sollicitauerit. in glo. Undecimo crimen lese maiestatis cōmittēs. ꝛe pēnis ꝺcit. i. c. si q̄s tñ i militib⁹. Duodecimo simoniaci fm alios. qz parificant ledēnib⁹ maiestatem. Tercio decimo illi q̄ nō p̄ñt habere nec i ꝓprio nec i cōi. vt sunt frēs miores. de. equi. ℌ. cupiētes. ꝺ ver. sig. De materia heres vide s. hereditas. ⁊. j. legatū ⁊ testamentū.

Heremita dicit qui vere ⁊ pura solitariam eligit vitam. xvi. q. i. qui vere.

¶ Utꝝ possit hīe ꝓprijū? R. glo. in ꝺ. c. q̄ vere. ⁊ q̄ sic. ⁊ est tex. xix. q. iij. ℌ. ecōtra.

¶ Que est strictioꝛ vita. an heremitaꝝ an religiosoꝝ? R. glo. vbi. s. dicit. q̄ monachoꝝ. Intelligе in heremitis q̄ nō sunt religiosi.

¶ Utꝝ heremita gaudeat ꝓuilegio clericali? R. glo. vbi. s. q̄ sic. ⁊ dicit ꝓbari ꝓ ꝺ. c. q̄ vere. sꝫ iudicio meo nihil ꝓbat nisi q̄ sūt digni honore. Et ꝓpterea dico cū Jo. ꝺ lig. i cle. ꝓ suas ꝛe p̄tē. q̄ sicut laici nati sunt ita laica plenerať ⁊ sub iurisditōe imp̄atoris cū eis nō aduenиat aliquid eripiens eos ab ipsius iurisditōe. qꝺ duplex est. videlicet receptio ordinis vl̄ uestio ad aliquā religionē ap̄probatā. in. c. fi. ꝛe religi. do. xvij. q. iij. si q̄s suadēte. ꝛe sen. excō. nō dubiū. cū silib⁹. ⁊ sequit Pa. in. c. null⁹. ꝛe fo. cō. ꝛe. licet sit equū dicere q̄ sunt ecclesiastice p̄sone ⁊ ꝛe foro ecclīastico. ꝓ. c. nulla ratōne xcij. ꝺi. ⁊. c. si aūt. xi. q. iij.

¶ Utꝝ religiosi possint vitā heremiticā eligere? R. q̄ sic. ꝛe licētia suoꝝ ꝓlatoꝝ ⁊ cellas siue habitacula i heremo siue locis vbi nō fit hominuꝫ habitatio ꝛe ꝓpinquo capere ⁊ mutare. possunt etiā religiosi mēdicantes. vt in. c. cuꝫ eo. ꝛe excess. ꝓla. lib. vi. Sꝫ ꝓlati nemini ꝺbent dare licentiā: nisi iam in societate pfectis cū sit periculosissimū solitarie habitare imperfecto. cui ꝺcit. Ue soli. qz cum ceciderit non habet subleuantē. Et ideo scīus Tho. ij. ij. q. clxxxvij. ꝺcit. q̄ vita socialis necessaria est ad exercitium ꝓfectionis. quia mutuo seinstruunt verbo ⁊ exemplo ⁊ coꝛrectōne quoq̄

pfectionē pducūt. Solitudo aūt ꝺpetit ꝛaz pfectis. qui alioꝝ regimine nō indigent. Et ideo si ablq; exercitio p̄cedēti talis vita assumatur periculosissima. nisi suppleatur p̄ diuinam gratiam. hec ille

Hereticus ē ſm Arch. ī. c. q̄cū q; ꝺ here. li. vi. ꝑmo ꝙ tenet ꝺ .iiij. ꝺcilia. Itē q̄ aliter sentit de sacris. ſ. corpe xp̄i. baptiſmate ꝺ feſſiōe et alijs q; sacrosctā p̄dicat ꝛ obſuat eccl'ie. c. cuz ad abolēdā. ꝺ here. Itē q̄ conat auferre p̄uilegium eccl'ie romane ſibi a xp̄o traditū. vt in. c. oēs. xxiij. diſ. qđ ē vt ſit caput oim eccl'arum.. Itē dubit⁹ ī fide. c. dubi⁹. ꝺ here. Itē ois ſcismatic⁹. xxiij. q. iij. inter hereſim. Itē ois ſcismonac⁹. i. q. i. q̄ſquis. Itē ois p̄ciſus ab eccl'ia. iij. q. i. c. ij. Itē ois interp̄etās male ſacrā ſcp̄turā. xxiij. q. iij. hereſis grece. Itez q̄ nouā opinionē inuenit. xxiij. q. iij. hereticꝰ ē Itē q̄ trāſgredit̄ p̄cepta ap'lice ſedis. xcix. di. nulli. Itē q̄ nō tenet articulos fidei. Sz lo/ quēdo de heretico ꝓpr̄ie vt ſit excōicat⁹ ꝛ ſb/ taceat alijs p̄nis ꝺ hereticos ſtatutis dic ꝙ tria req̄runt̄ ſm Alex. de ales ſcḋa ſcḋe. ti. de hereſi. Primū falſa credulitas ī rōnali. i. ſm glo. xxiij. q. iij. ℌ. qz ꝺo ſermo. ꝙ erret in articul' fidei ꝛ ei⁹ ſacris. vt in. c. ad abolēdā. de here. Addit Pau. in cle. vnica. eo. ti. ꝙ etiaz ille q̄ falſam ꝛ extortā expoſitionē ī diuinis ſcripturis ponit ꝺ id qđ tenet eccl'ia. Intelligo. ſ. p articulo fidei ē hereticꝰ. Glo. tñ i cle. ℌ. ſane. de vſur. dicit indiſtincte de tenēte aut ſignēte puerſuz ꝺgma vel falſas opinioēs ꝙ hereticꝰ ē. Car. in. ꝺ. cle. etiā voluit ꝫ extē/ dere ad tenentē ꝺ canones. ꝛ multi ꝺc. ibidē ſed ego ꝺico clarius ꝙ falſa credulitas ꝺtra fidē eſt dupl'r. Primo directe ꝛ p̄ncipaliter. Et ꝫ ē oīne qđ ē ꝺ articulos fidei. Secūda indirecte ꝛ ſcḋario. ſicut ea ex quibꝫ ſequitur corruptio alicui⁹ articuli. ſic ꝺcere aliq̄d falſum in ſcp̄tura diuina ꝺtentū. qz ē corruptō illius articuli ꝺ ſpū ſancto q̄ locut⁹ ē p. pphetas. Hūr dicere ꝙ eccl'ia male determinauit in aliq̄ circa fidē ē ꝺtra illud. ſanctā eccleſiā catholicā ꝛ hmoi. Scḋm qđ req̄rit̄ vt quis ſit hereticꝰ ē puerſa volūtas in ꝺcupiſcibili. Tercīū impugnatōis ptinacitas ex pte ire ſcibil. ſ. ꝙ ptinaciter ℌ teneat. qz licz q̄s erret in fide ꝛ alijs p̄dictis. ſi tñ paratꝰ eſt corrigi nō ē hereticꝰ. tex. ē. xxiij. q. iij. dicit ap'lus. ꝛ q̄ in eccl'ia. ꝛ glo. ibidē. ꝛ glo. in. c. nec licuit xxij. ꝺi. ꝛ tex. planus ī. c. hec eſt fides. xxiij. q. i. ꝛ in. c. ꝺamnamus. de ſum. trini. in ℣. p/

tinaciter. ꝓpterea ꝺcit Lau. ꝙ qui errorem nō defendit immo paratus ē intelligere rōez nō eſt putādus hereticus. Hūr ille q̄ dubitat ex animi infirmitate. nō tñ ptinaciter inſiſtit. Et. c. dubius. de here. intelligatur qñ ī dubio ptinaciter inſiſtit.

¶ Qua pena puniūt̄ hereticī ꝓp̄ ecc'ſ. vt colligo ex diuerſis iuribꝫ ꝙ vltra mortale p̄tm xxiij pēnis. Prima ꝙ ipo facto ſunt excōicati. de q̄. s. Excōicatio. v. caſu. xvij. Necdum hereticꝰ excōicat⁹ ſz etiā ſuſpect⁹ de hereſi. niſi ad arbitriū epi ſe purgauerit. c. ad abolendā. §. laic⁹. de here. ꝛ de ſen. ex. vt fame. Et ſi excōicatoz p annū ſuſtinuerit aīo idurato. tūc velut hereticꝰ ꝺdēnabit̄. c. excōicamus. §. i. ꝺ here. cū ꝺ tumacia. de here. lib. vi. Req̄rit̄ tñ vt ſpecifice ſit vocatus vt de fide rñdeat ſm Jo. an. ibidē. ꝛ ſe de tali ſuſpitōe purget 1

¶ Sed q̄d ſi ſit occultꝰ oīno. puta qz tenet hereſim ī corde ſolū erit excōicatus? R. glo. ī. §. i. xxiij. q. i. ꝙ ſic. Idē tenet Ray. ꝛ Sof. ꝛ Jo. de anco. in ſuis ſummis. eo. ti. et glo. in cle. i de here. quā ſeq̄tur Car. q̄ allegat mlta iura ad ꝫ. Arch. aūt in. c. cū q̄s. de here. li. vi allegat multa p et ꝺtra. Et finaliter relinq̄t diſputatōi. Sz ſaluo meliori iudicio mihi videt ꝺcēdū. ꝙ ſi hereſis ſit ſolū ī corde. nec aliq̄d oſtēdat ī ſigno vel ope ꝙ nō ē excōicatus. Et ꝫ tenet Pe. de pal'. in. iij. ꝛ Host. in. c. mulieres. de ſen. ex. ꝛ ſeq̄tur glo. in. c. cū q̄s de ſen. ex. li. vi. loquēdo de eo qui ratā habz ꝝ/ ꝛationē clerici ſolū in corde: ꝙ nō ē excōicatus quo ad eccleſiaz. Nec ob. iura q̄ allegat glo. in. ꝺ. cle. i. qz ꝺcedo ꝙ ſi aliquid p̄cipit ecclesia in ope faciendū extra vel nō faciendū cū tali intētione vel animo ꝙ faciēs ꝺtra ligatur etiā quo ad eccleſiā. licet eccleſia nō ꝺicet exquo occultū eſt. Et ita loquunt̄ iura p. ꝺ. glo. allegata. Naz in. ꝺ. cle. i. inquiſitoz omittēs p̄cedere ꝺtra cōſcientiā ligat. Ecce qđ p̄cipitur fiendū. cle. i. de ſta. mo. loq̄tur de actu exteriori quo q̄s ad curias p̄ncipū vadit eo animo vt offendat. Ecce p̄cipit abſtinendū ab acceſſu tali anīo. Et oīa alia ſemp habēt opus annexū faciēdū vel nō faciēdū. ſi bñ attēdant. Et ideo q̄cūcunq; ſit occultū tale opus factū tali animo vel non erit ligatus. Secus vbi cogitatō ni cordis nihil addit̄ opis. qz ſolū reū habēt vltroē. C. de in reiur. l. iureiurādi. xxiij. di. c. habuiſſe. et. l. di. §. ſed illud. ℣. quoz. Hī ꝺo aliq̄d oſtendat in ſigno. ſ. verbis. factis et hmoi. ſic erit ligatus q̄cumcūq; ſit occultus. Et ſic patz ꝙ eccl'ia ligat oīno occulta. Et tñ ñ ligat 2

ea que solū cōsistūt in corde sine aliquo ope adiūcto facto vl' omisso. Et sic ꝓ corda voc. i

3 ¶Quid de illo qui osculatur sepulcr̄ [hoc machometi vel aliqd facit ad eius venerationē sicut alij ifideles ?. R. Alex. ō ales. ij. ij. ti. de apostasia. q si faciūt qr ita credūt t ideo ꝓfitētur. sic sunt apostate hereticī t excōmunicati. Si ꝙ hoc faciūt solū verbo vel ꝓpter metū nō in corde. sic peccāt mortaliter. non tn̄ sunt hereticī nec excōmunicati

4 ¶Scda pena ē q nemo cuz hereticis dz hīe negociatōez neq; i domo vel terra sua eos tenere vel fouere. Facit. c. sicut ait. e. ti. Et fm Pa. ibidē extēditur. d. c. ad oēs hereticos. licet loquat de tollosanis. Et nō q licet cū nullo excōicato sit ꝓticipādū. tn̄ cū hereticī ml'to min9. Vln̄ licet nō excōicent oēs ꝓticipātes cū eis eadē excōicatōe. tn̄ credētes fautores receptatores defensores hereticoz bn̄ ligant. vt pz. s. Excōicatō. v. casu. xvij. posset tn̄ aliqs sine pcto ꝓticipare cū eis i eis q̄ spectāt ad eoz salutē. sil'r t filij vxor et hmoi. q iudicio boni viri aliter ꝙmode facere nō pnt nec inest ꝓiculū puersionis t etiā ceteri i casibz in qbz licet ꝓticipare cū excōicatis. de q̄bus habes. s. Excōicatio. viij.

5 ¶Tercia pena ē q bona ipsoz ipō facto q̄ crimē incurrūt heresis applicāt fisco i terris. s. imperij si sunt scl'ares iudicij scl'aris. In terris ꝙo eccl'ie vl' si sunt clerici applicant fisco eccl'ie: nisi clericoz bona essent eccl'ie. vel ipsi hēnt stipēdiū ab eccl'ia. q; applicabūt eccl'e a qua stipendiū habebāt vel cui9 erāt. vt i. c. ꝙgentis. eo. ti. hec in. c. cū fm. eo. ti. li. vi. Verūtn̄ executio ipsius ꝙfiscatōis vel occupatio dictoz bonoz nō fiet donec p aliquā ꝓsonā ecclesiasticā fuerit sententiatū sup ꝓfato crimine heresis ꝯ ipm hereticuz. vt i. d. c. cū fm. de quo vide. j. Pena. §. iij.

6 ¶Sz q̄d si in vita ipsoz hereticoz non fuit sententiatū ipsos hereticos ?. R. Pa. in. c. fi. q si post mortē ipsoz sententiatuz fuerit sup eoz crimine. nihilominus applicabit fisco. vt in. c. ij. de resc̄p. lib. vi. q ꝙfiscatio fuit facta i vita ipsoz eoipso q̄ inciderūt i heresim. Et de hoc est tex. in. c. accusatus. eo. ti. li. vi. in. §. in eo ꝙo casu

7 ¶Quid si hz filios catholicos ?. R. fm glo. i sum. xxiij. q. vij. t i. c. ꝙgētes. e. ti. q nihilominus ꝙfiscāt. Et sic nihil hēbūt d bonis parētū filij. nec etiā agnati. Vln̄ p. d. c. ꝙgēt'. corrigit auct. d nestorianis. C. d here. q volebat vt nouoluerent ad filios vl' agnatos catholicos bona hereticoz. qd̄ t seq̄tur Archi. i ꝑn. xxiij. q. vij. et Ly. i. l. q̄s q̄s. C. ad. l. iul'. maie. Bo. dic̄ h vez i terris eccl'ie sz nō in alijs. Et istd vltimū ē magis pū. q̄uis d mū sit verū.

8 ¶Quarta pena ē q hereticī. credētes receptatores. defensores t fautores ipsoz q̄ filij vsq; ad scdas generatōez nullū eccl'iasticū bnficium vl' officiū publicū adipiscī pnt. vt i. c. e. ti. li. vi. Hoc intellige d scda generatōe p lineā materna nō nisi ad ꝑmū gradū. s. filiū extēditur. vt in. c. statutū. el. ij. e. ti. li. vi. Et etiā nisi emēdati tales hereticī. fautores. receptatores t alij dā fuissent. vt in. d. c. statutū.

9 ¶Quita pena ē q si q̄s vir eccl'iasticus ad pz̄as hereticī. fautorus. receptatorus t alioz ꝙ milū pestilētū dignitates. ꝓsonat9 et q̄cūq; alia eccl'iastica bnficia scienter ē adeptꝰ ipsis ē ꝑpatus ipso facto t ihabilis ad silia. si vo ignoranter solūmodo sic habitus ē ꝑpatus vt. d. c. quicūq;. li. vi.

10 ¶Sexta pena ē q filij hereticoz ipo facto q̄ sentētiatū ē ꝯ eoz parētes d hereli efficiūtur sui iuris t effecti intelligunt a die ꝙmissi crimis. Vln̄ emācipatio facta nō valet post cō missum crimē. vt i. d. c. q̄uncq;.

11 ¶Septima pena ē q vxores q ꝑentū mariti monitū cū ill' q̄s sciebāt hereticos amittūtur tes ipo facto. Nec si ignorabāt. licet postea sciuerint. vt i. c. decernit. eo. ti. li. vi.

12 ¶Octaua q appellare nō pnt hereticī. credētes. receptatores. fautores t defensores eoz vt i. c. vt inq̄sitōis negociū. eo. ti. li. vi.

13 ¶Nona ē q ꝯ hereticos. credētes t alios ꝓ dictos admittūt excōicati t ptices vl' occi crimis ad testionū. vt i. c. i fide fauorē. e. ti. li. vi. Et officiales lz sint excōicati pnt ꝯ cō dē suā exercere officiū si req̄siti fuerit ab ipsis vl' inq̄sitorib vel eoz delegatis. t licite pnt eos req̄rere. vt i. c. pīsidētes. eo. ti. li. vi.

14 ¶Decima q hereticis siue sint ꝙuicti siue cranei nihil ē relinq̄ndū seu nō pnt instituī heredes. vt i. c. si q̄s eps. cū. c. se. t q̄d ibi nō. d here. Secus faciētes si sunt epi vel clerici sunt excōicati. vt i dictis. c. nō.

15 ¶Undecia q vasalli hereticoz et q̄cūq; alij q̄ hereticis aliq̄ obligatōe erāt astricti vt fa muli liberi t hmoi ipo facto liberāt. vt d. c. nō. i. c. fi. eo. ti. Propterea si aliqs ꝓmiserit eis hereticis solueꝛe sb pena vl' iuramēto cer to die nō tenet. vt no. glo. ibidē. Et h intelli ge si ē manifestū ipm hereticū icidisse ꝑsidia Et dic phil'. idē et iā si sit occult9 ꝑ dūmō ꝓba ri possit. fz Jo. an. limitat dictū suū verū. si

ad pbaꝝ ꝓcessum ē. qꝛ tūc pbatio facit dē/
lictū manifestū. vt i. c. cū olim. ꝺ ẏ. sig. Hecꝰ
si nō ē ꝓcessum ad pbationē. Pa. ẏo ibidez
vult. q̄ a die ꝺmissi crimis sunt liberi. q̄uis
nō possit allegari ꝓdicta absolutō nisi facta
manifestatō ep sniaz. Ego teneo cū tex. q̄ eo
ipso q̄ ē manifestū i heresim incidisse tales
abſoluti sunt qꝫtūcūqꝫ sn̄ia non ferat̄ ꝺ eos.
¶ Duodecima pena ē q̄ damnati p̄sentib⁹ se
cularib⁹ ptātib⁹ aut eoꝝ baliuis relinquant̄
aniaduersiõe puniēdi cū cis ꝓus a suis ordi
nib⁹ degradatis. vt i. c. excōicam⁹. el. i. e. ti. ꝛ
ista aniaduersio ē pena ignis ꝺ ꝺsuetudie. lz
ꝺ iure sit pena mortis. vt i. l. arriani. C. ꝺ here.
¶ Sz q̄ro q̄d si hereticꝰ damnatꝰ p eccl'iam
velit redire. nunq̄d ei parcet̄. R. Jo. an. i q̄
dā apostilla. in. d. c. excōicamus. tenet q̄ sic.
Et idē glo. singularis in. c. excōicam⁹. el. ij.
eo. ti. Sz licet istud sit humanū. tn̄ ego cre
do de iure ꝺuiū. Nā vt acceptetur oportet q̄
statim post dēphensionē erroꝛis ad fidei ca
tholice vnitatē sponte recurrat et erroꝛē suū
ad arbitrū p̄sidentis publice abiuret ꝛ satis
factionē ꝺdignā exhibeat. vt in. c. ad abolen
dā. eo. ti. qꝺ nō facit qui expectat ꝺdemnati
onē. Et dictū. c. excōicamus. el. ij. qꝺ vide
tur ꝺtrariū. loquit̄ de dēphenso. nō ꝺdemna
to. Archiꝺ. tn̄ in. c. vt ꝺmissi. eo. ti. lib. vi. di
cit. q̄ relapsis dūtaxat nō parcit̄. semel tn̄ la
psis parcendū est. exquo volūt ad fidē redi
re. Et vt dixi hoc est mitius.
¶ Utz rediēs spōte ad vnitatē fidei ꝛ recōcili
atus recuperet bona. R. q̄ nō. sz solūmodo eui
tat penā mortis. Et q̄ olim debebat detrudi i p
petuū carcerē ad agendā pniaz. hodie p inq̄si
tores vna cū p̄sidēte pt ꝺmutari. vt i. c. vt cō
missi. eo. ti. li. vi. Et sil'r recuperabit bona si ex
misericordia ei ꝺcedant. aliter nō. vt i. ꝺ. c. ẏgentis
¶ Terciadecia pena q̄ nullꝰ clicꝰ ꝺz eis p̄bere
ecclesiastica sacra. neq; tradere eccl'iastice sepul
ture. neq; el'ynas aut oblatiões eoꝝ recipe.
aliter clericꝰ p̄uād̄ē suo officio. regl'aris sua
p̄uilegia i illa dioceſi vbi ꝺ fecerit nō ei seruē
tur. vt i. c. excōicam⁹. el. i. eo. ti. Hodie tn̄ q̄
cunq; tradiderit eccl'iastice sepulture ē excōi
catus. ipso facto p. c. q̄cūqꝫ. e. ti. li. vi. de q̄. s. Ex
cōicatio. vij. casu. xxviij. Sz hec oia limita
ntur nisi penituerit ꝛ signa manifesta pnie i eis appa
reāt. qꝛ tūc eccl'iastica sacra p̄nt et debēt dari
etiā si forēt relapsi. vt i. c. sup eo. ꝺ here. li. vi.
¶ Quartadecia q̄ nullꝰ tabellio publica in
stra vl' sepa p hereticis. credētib⁹. fautoꝛib⁹
ꝛ ceteris facere p̄t. nec aduocatꝰ i aliq̄ cā vel
facto p̄t eis patrocinū p̄stare. nec litigātib⁹
sb eoꝝ examie. al'r ipo facto sūt suspēsi ab offi
cio ꝛ ꝑpetuo infames. vt i. c. si aduersus. eo.
ti. Intellige ꝑm Pa. ibidē. nisi reuertant̄ ad
fidē. qꝛ tūc p̄nt p̄dicta p eis impendi
¶ Qua pena puniunt̄ credētes. fautoꝛes. rece 21
ptatoꝛes ꝛ defensoꝛes hereticoꝝ. R. q̄. xvij.
pemis. Pzima qꝛ sunt excōicati ipo facto. ꝺ q̄
s. Excōicatio. v. casu. xvij. Hēda q̄ si post ex
cōicatōz infra annū satisfacere ꝺtēpserit. ex
tūc ipo iure sunt infames. vt neqz ad publica
officia seu ꝺsilia seu ad eligēdos ad hmōi ali
q̄s. neqz ad testimoniū admittunt̄. sunt in
testabiles. etiā nec ad successiōz admittunt̄
Nullꝰ eis cogat̄ rn̄dere sup aliq̄ negocio. sz
bn̄ ipsi aliis. Si sunt iudices ꝛ dant sniam
nulla ē. Nec aliq̄s p̄t cāz agitare sb eis. Si
aduocati sunt nō sunt admittēdi ad patro
cinū. Si tabellioes istra p eos ꝺfecta nihil
valēt. sz cū auctoꝛe suo dānant̄. si ẏo clicꝰ fu
erit: ab omni officio ꝛ bn̄ficio ꝺponat̄. Hec
habent̄ in. c. excōicam⁹. el. i. eo. ti. Et q̄bꝫ col
lige. xij. penas ꝺ pfatos. Adde quartā. quin
tā. octauā. nonā. terciā decimā ꝛ quartāde
cimā in p̄cedētib⁹. §. dictas.
¶ Quis ꝺz credēs hereticis. R. Archi. i. ꝺ. c. 22
q̄cūqꝫ. e. ti. li. vi. q̄ ille q̄ ozꝺ pꝺo dicit sevelle
mori in fide tal' heretici. vl' q̄ dicit se credere
erroꝛibꝫ eoꝝ. ad h̄ ꝺ pe. di. i. c. p̄t. sil'r q̄ adora
uerit. reuerētiā suo more exhibuerit. ꝺsolatō
nē vl' cōionē i morte seu i infirmitate ab he
reticis recepit. vl' sil'a ꝑpetrāt q̄ ad ritū eoꝝ
ptinēt credētes dicunt̄. qꝛ pl'factis q̄z ꝛbis
loq̄mur. arg. ꝺ appel. dilecti. el. ij. Et loq̄r de
his factis in q̄bꝫ erroꝛ exp̄mit̄. qꝛ i aliis fa
ctis vt visitare eos vl' alimoniā p̄bere ñ ē cre
dere sz potiꝰ fauere. Credētes tn̄ eoꝝ erroꝛibꝫ
heretici sunt. c. excōicamus. el. ij. eo. ti.
¶ Quis ꝺz receptatoꝝ. R. Archi. vbi s. q̄ ille 23
q̄ sciēter recipit hereticos. ꝛ si nō freq̄nter. qꝛ
licet ꝑm grāmaticū sit ꝛbū frequētatiuū. tn̄
i iure p simplici verbo ponit̄. vt pbat̄. ff. de re
cepta. l. fi. In iure ciuili receptatoꝛ ꝺz q̄ late
ter recipit ꝛ celat. vt cōseruat̄ man⁹ iudicis
euadat. vt. l. i. ff. de recepta. et. l. ꝺgruit. ff. de
offi. p̄si. ꝛ. l. vlti. C. de his qui. la. occul. Et sic
accipit̄ etiā de iure canonico nisi solū in casu
isto hereticoꝝ. Rō. qꝛ specialiter omnis rece
ptio phibetur. vt in. c. sicut ait. eo.
¶ Qui dicunt̄ fautoꝛes. R. Archi. vbi. s. q̄ 24
si sunt plone q̄ publica ptāte fugant̄ ex sola
omissiõe dicunt̄ fautoꝛes. puta si ab eccl'ia
ꝺdēnatos nō fugiāt vl' nō puniūt sic debent

ꝛ ꝑcipiť in. c. ad abolẽdã. eo. ꝛ i. c. excõicam⁹ el. i. eo. Hoc ꝓbať. xxiij. q. iij. q̃ ꝑt. ꝛ. q. v. q̃vi cijs. ꝛ. q. viij. ꝓterea. ꝛ. xxij. q. iij. §. q̃ autez. Itẽ dicit idẽ Arch̃. ꝙ si plati nõ faciũt carce/res ad custodiã hereticoꝝ. vel silia q̃ ad eorũ officiũ ptinẽt ex auaricia nõ dicũtur fauto/res. qz id in fauorẽ hereticoꝝ non faciũt. sec⁹ si ꝓpter eos nõ faciũt. Si sunt ꝓuate ꝓsone licet nõ capiant hereticos ex omissione sola nõ dicunť fautores. sed si celãt eos postq̃z iu rauerũt indicare pñt dici fautores cũ ꝓcedẽt moztaliter in hoc celãdo veritatẽ. xi. q. iij. q̃s quis. Idẽ dic de ꝓuatis astrictis ꝑ iuramen tũ ad indicandũ. ꝛ celãt in casu in quo tenẽ/tur indicare. qd̃ qñ sit. vide. j. Inq̃sitio. §. xi. Sec⁹ i alijs ꝓuatis nõ astrictis. qz nisi omit tãt wlose nõ dicunť fautores Ex ꝓmissione ꝙo oẽs dicunť fautores. qz vel verbis excu/sant eos vl laudãt ꝛ hmoi. vñ si ꝓdicta ver/ba ꝓuocãt simplices ad amorẽ hereticoꝝ. et deuotionẽ quã habẽt ad ecclesiã habeant mi/nuere. ꝛ talia nõ dicãtur ex lubrico lingue. qz lubricũ lingue ad pnã nõ debet trahi. ff. ad. l. iul. maie. l. famosi. tũc fautores dicunť xi. q. iij. nõ solum. ij. q. i. c. fi. Multo magis fautores sunt q̃ facto eis fauẽt. puta alimo/niã mistrãdo. ipsos liberãdo. vel ꝑ q̃ liberari pñt dãdo. ꝛ silia. ad h̃. xxij. q. iij. est iniusta. ff. de fur. l. si pignore. Et idẽ dicit i eo q̃ ꝑcibo eos liberat. ar. xxij. q. vi. c. i.

25 ¶Qui dicanť defensores ꝛ. R. q̃. s. Arch̃. ꝙ q̃ cũqz defendẽtes errorẽ hereticoꝝ. ꝛ tales di/cũt heresiarche. Itẽ dicũť defensores illi q̃ ꝑ sonas ipsoꝝ defendũt resistẽdo viribꝫ vl po/tẽtia ne ad manꝰ iudicij veniãt puniẽdi vl ex aminãdi. Et ď h̃. xxi. q. v. ꝑ totũ. xxvij. q. ij. si custos. vl ne fiat executio. vt i. c. ex lris. de offi. del. Nõ tñ ꝙ defendẽs hereticũ ne ledať a ꝓuato. vel q̃ i iudicio eidẽ patrocinatur cre dẽs eũ hẽ iustã cãm nõ ďz defensor vel fau/tor. etiã si postea appareat ꝙ nõ erat iusta cã qz hec ẽ iusta defensio q̃ talibus reseruatur. Sec⁹ si ꝯ ꝛsciẽtiã ei patrocinatur. qz defen/sor ẽ. ita no. Aar. i cle. i. de pẽnis.

26 ¶Quõ heretici. fautores. credẽtes. defẽsores receptatores eoꝝ ꝛ etiã ifamati ď heresi reci ptãtur ad pniam ꝛ. R. ꝙ ad arbitriũ epi ꝓpus debet abiurare errorẽ ꝛ ꝓmittere ꝑ scp̃tura ꝙ tenebũť firmiter fidẽ catholicã. et h̃ publice vl ꝓuate sic crimẽ ẽ publicũ vel ꝓuatũ. i. q. viij. q̃ries. de ꝙse. di. ij. Ago berengari⁹. ꝛ. d. c. ad abolẽdã. postea ďz absolui ꝑm ecclie for/mã. de qua habeť. xi. q. iij. cuz alijs. de sen. ex. cũ desideres. Et postea imponi qd̃ talibꝫ so/let iniũgi. vt i dictis. c. quotiẽs ꝛ ego. Et cũ ꝛps nõ adest ꝛ signa pnie i extremo exmisi/strẽt: pñt absolui sine solẽnitate ꝓfata ꝑm. Do. ꝛ Inno. i. c. a nobis. el. ij. de sen. ex.

Hermofroditus

hꝫ vtrũqz sexũ. s. virilẽ ꝛ femineũ

¶Ultz possit eẽ testi i testamẽtoꝝ. R. glo. iij. q. iij. Itẽ idoneꝰ. §. Hermofrodita. q̃ nõ dic nec mulier. in sti. ď testa. §. testes. In dicto tñ sic eo mõ q̃ mlier. Et h̃ intelligo qñ magꝭ hꝫ de femina qz ď viro. Sec⁹ esset si ex⁹ virꝰ magis incalesceret. Si ꝙ ẽ paullras. glo. dicta nõ determinat. Sꝫ dicerẽ nõ admitti/ nisi quatenus mulier admittitur.

¶Ultz possit ordinari ꝛ. R. ꝙ nõ. qz est mon/struosus. ar. xxxvi. di. illratos. ꝛ. xlix. di. c. vl. Si tñ ordinatur. et sexus virilis magis in/calescit recipit characterẽ. alꝫ nõ. etiã si ex⁹ ter incalesceret ꝑm Rod.

¶Ultz possit ꝯhere. ꝛ an debeat ꝯhere cũ vi/ro vel cũ muliere ꝛ. R. glo. ꝓdicta q̃ sec⁹ magis incalescẽs ďz attendi. ꝛ sic determinari.

Hironia

vt q̃s mínꝰ extimeť qz seipm erudiat. vel factis dictus. vtputa cũ aliq̃s asserit ď se aliq̃d vile. qd̃ in se ñ recognoscit. aut negat aliq̃d magni qd̃ tñ existimat i se eẽ. ꝛ ẽ aliq̃n pctm venniale qd̃ id qd̃ dicit vel oñdit i se eẽ vel nõ eẽ nõ ẽ cã dalũ nec ꝓprie fame vl alteri⁹. Aliq̃n ẽ mor/tale q̃n eẽt in scã dalũ ꝓpriũ vel alioꝝ vel q̃n hꝫ fieret ex inordinata ambitiõe. vt ꝓficeret alicui ꝓlature spũali. puta qz vadit malevo/stit⁹ ꝛ despect⁹ ꝓpter hꝫ solũ vt ꝓficiatur ꝛ deli/berate. Et intelligẽ si ẽ indignus. vl si ꝓpter honorẽ solũ ꝛ hmoi. ꝑm q̃ dicit ambiroz esse mortale. de q̃ vide. s. Ambitio. Et de tali ď Eccli. Est q̃ negter se humiliat. ꝛ eriora ait. ei⁹ plena sunt wlo. alꝫ eẽt veniale pctm tale ambitio cũ tali hironia. Et sic intelligo dictũ Aug. i. c. cũ hũilitatis. xxij. q. ij. mnoza ñ ď se dicere salua veritate et maioza abscõdere ꝓpter humilitatẽ nõ ẽ hironia nec pctm ꝑm genus suũ ꝑm. s. Tho. ij. ij. q. cxij.

Histrio

q̃s dicať. R. ꝙ ille q̃ de/na sua ludũ facit.

¶Ultz sit pctm ꝛ. R. s. Tho. ij. ij. q. clviij. ad nõ si fiat moderate. ꝛ loco ꝛ ꝑsone ꝛ ꝓpter gruis ꝛ gestibꝫ vl ꝛbis honestis. vt ꝓ liber/uatõe animi alicui⁹. vñ ꝛ licite tales recipi/unt aliq̃d ꝓ mercede. Et sic nõ intelligitur istis. c. donare. ꝛ. c. q̃ venatoribꝫ. lxxxvi. di.

nec.c.p dilectõe. de cõse.di.ij.al's aũt ludũ facere de psona cũ gestibꝫ inhonestis aut turpibus seu i loco aut tpe phibito ẽ mortale peccatũ. vt pz p.d.c.p dilectõne. i q̃ tenegat ei corpus xpi. t talibꝫ donare ẽ pctm mortale. si fiat p eoꝛ ludo exercẽdo. Hec⁹ si fiat propter necessitatẽ ad naturã sustẽtandã. vel ne ab eis infamarentur fm Rod.

¶Utrꝫ tales histriões phibiti possint ordia ri. R. fm glo.i.d.c.donare. q̃ nõ. vt i.c.mariꝫ. xxiij.di.qꝛ infames sunt.uij.q.i.c.i.ff.de his q̃ no. infa.l.ij. §.vl. Limitat tñ Pa.i.c. cũ decorẽ. de vi. t ho.cle. vers. qñ bis exercuit artẽ illã i publico. facit.l.palaz. ff. de ri. nup. xxv.q.ij. ita nos. Inno. ẽo i.d.c.cũ decoꝛez. vult vt sit infamis q̃ habeat hꝫ officiũ in curia. vel q̃ assuescat se i illo actu. al's nõ sit infamis. t ẽ opi. magis pia. t mihi placet.

Homagiũ ẽ qñ ꝺs facẽ p missiões alteri genibꝫ flexis t manibꝫ intra manꝰ illiꝰ positis ita q̃ efficit hõ illiꝰ nulliꝰ alteriꝰ fidelitate salua. t talꝫ appellat homoligiũ. t fit solũ imperatoꝛi vl regi t hmõi q̃ nõ hñt sup se superiorẽ. t talꝫ homoligiꝰ differt a vasallitico q̃ reseruat saltẽ imperatoꝛis fidelitas vel auctoꝛitas. nec pt ꝺs ee homoligi⁹ duoꝝ. si bñ pt ee homoligiꝰ vnius t vasallꝰ alterius vel pluriũ. De q̃ homagio nõ. i glo.cle. pastoral' i.§. ꝛursus. ẽ. homoꝝ ligius. de re iud.

¶Utrũ sit simonia p re spũali. puta bñficio ecclastico homagiũ exigere. R. q̃ sic. vt ẽ tex. i.c. ex diligenti. de simonia. et in.c.fi. de re. iu. Rõ. qꝛ homagiũ ẽ seu ꝺtinet tpale ꝺmoduꝝ illius cui pstat. qꝛ efficit eiꝰ subditꝰ. t obligatur sibi ad certa seruitia. Fidelitatis aũt iuramentũ bñ põt exigi sine simonia. qꝛ tm̃ ob ligat vt sibi sit fidel'. t pstatur potius dignitati q̃ psone. Et hꝫ vꝛz qñ ẽ i tali dignitate cui ꝺtetur fidelitas tal'. al's etiã ẽt simonia fm vnã lecturã i.d.c. ex diligenti.

Homicidiũ i. ꝺꝛ volũtarium qꝺ aio t intẽtiõe occidẽdi hoiez ppetrat cũ effectu. vñ ꝺꝛ homicidiũ hois ab hoie facta occisio. Et istud ꝺmittit facto. pcepto. ꝺsilio. ꝺfensiõe et dissuasiõe. cooperatõe. aiatõe. auxiliatõe. Pro q̃rũ ꝺclaratõe multa dubia subinferuntur

¶Utrꝫ homicidiũ volũtariũ ab hoie factuꝫ vt ẽ hõ sit pctm mortale. R. q̃ sic semp. qꝛ ꝺ pceptũ. Nõ occides Exo. xx. immo terribile pctm. vt ptꝫ. l.dis.c.si qs volũtarie. vbi vult tex. q̃ imponat ei pnia vt sp.s. horis statutis iaceat ad ianuã eccl'ie. t cõtionẽ in exitu vite sue nõ recipiat. dicit glo. si nõ fecerit p dictã pniaz. Et notãter dixi ee mortale pctm homicidiũ volũtariũ ab hoie vt hõ ẽ. Nõ aũt ab hoie vt a lege siue vt ẽ legis miſter. qꝛ nõ ẽ pctm̃ dũmõ nõ ꝺsit iust⁹ ordo. iusta cã. iust⁹ animꝰ. Deest iusta cã q̃n aliq̃s sine demerito occidit. Just⁹ animꝰ cũ ex liuore vindicte occidit. Just⁹ ordo cũ occidit ille cui lex nõ cõmittit. vel cũ occidit nõ eo ordine q̃ lex statuit. de q̃. xxiij. q. v. in.c. reos. t p totam. q.

¶Utrꝫ liceat alicui occidere seipm aut mutilare. R. q̃ nõ sine mortali pctõ. qꝛ nemo mẽbroꝝ suoꝝ ẽ dns. xxiij. q. v. si nõ licet. t i. l. liber hõ. la. i. ff. ad. l. aq̃. Propterea dicit aug. i.d.c. si nõ licet. Dis q̃ exceptis q̃s vl lex iusta generaliter vel ipse fons iusticie deus spãliter iubet occidi q̃squis hoiem vel seipm vel quẽlibet occiderit homicidij crimine tenet. hec ille. Fallit hꝫ i mutilatõe q̃ fit cã medicamis. q̃ licet. Et de hꝫ. lv. di.c. si qs. el. i. t. ij. 2

¶Utrũ liceat alicui occidere seipm. ne aliq̃s cogat eũ ad pctm̃. R. q̃ nõ. vt i.d.c. si nõ licet. xxiij. q. uij. dusplicet. Unꝺ Hiero. i.c. nõ est nostꝝ. xxiij. q. v. dicit. vñ t in psecutiõibꝫ nõ licet mihi ꝓpria manu pure absq̃ eo vbi castitas periclitat. hec ille. Et licet aliq̃ ex hoc dicto dixerint q̃ vbi castitas impugnatur licet se occidere. hoc ẽ falsum. vt ptꝫ i pallegatis. c. Et ideo hec dictio absq̃ ponit inclusiue sicut ibi. Pulcre sũt gene tue absq̃ eo qꝺ intrinsecꝰ latet. Sic t dictio vsq̃ etiã includ' ponit. ff. de pig. ac. l. i. xiij. q. ij. ebron. Et qꝺ legitur de samson q̃ se interfecit. t ideꝛ de aliq̃ alio dicendũ q̃ hꝫ fuit ex spãli reuelatiõe dei. vt ꝺꝛ in. d.c. si nõ licet. 3

¶Quid si iudex occidat malefactoꝛẽ ordine iustitie nõ fuatoꝛ. R. q̃ peccat mortal'r. sic et q̃n ex aio vindicte vl ex cupiditate occidit. qꝛ iuste qꝺ iustũ ẽ exeq̃ri. dic tex. i deutero. et nõ. i. d.c. reos. qꝺ credo verꝫ nisi ex aliq̃ vrgẽti cã hꝫ faceret. t notoꝛie staret occisũ dignũ morte. Et p hꝫ facit. c. ꝺ occidendis. t. c. officia. Hꝫ melius. c. nõ frustra. iij. q. v. 4

¶Utrꝫ liceat occidere furẽ. R. glo. i. c. cũ hõ. xxiij. q. v. q̃ latronẽ insidiãtẽ i itineribꝫ. t nocturnũ depopulatoꝛẽ agroꝝ licet cuilibet occidere. C. q̃n licet. vni sine iudi. l. i. t. ij. Latronẽ seu furẽ nocturnũ sil'r licet. diurnũ ẽo nõ nisi armis se defendat. vt i.c. si pfodiẽs. ꝺ homi. Limitat tñ Pa. i.c. i. de homicẽ. t predicta glo. vers. qñ aliter nõ pt ꝓhendi. Facit l. furẽ. ff. de sicca. t. c. ij. de homi. Limitãt etiam scõo dicẽtes q̃ qñ fur nocturnꝰ vl diur- 5

nus cognoscit.t res pñt rehaberi p iudicē/p nō licet occidere. Facit qđ no/Bar.i.d.l.fu/rē.aliter sic.t nō soluz p eū cui furat.sz etiā p quēlibet. Irregularis tñ erit tā iste occidens qz etiā iudex ꝛe quo ī p̄cedēti dubio dictū ē. etiā si seruaret ordinē iusticie.

6 ¶Utz vxor a viro.filia a p̄e ꝑmittēdo adulteriū sil' cū adultero possit occidi.R.q p̄z ī ipo actu ī domo ppria vel ī domo generi pōt interficere vtrūqz.ff.ꝛe adul.l.nec i eo.t.l.se. Marito etiā ignoscit si occidat adulterū q̄ ad mitigatōez pene.C.ꝛe adul.l.grac⁹.si mō eū adulterez ꝛephēdat in domo sua cū adultera.vt.l.marito.ff.ꝛe adul.al's nō ꝛe iure antiquo.sz ꝛe iure nouo pōt post tres ꝛenūciationes factas vbiqz occidere.vt ī aut.vt li.ma.t auie.§.pe.t vl. Dicit tñ glo.in.c.inter hec. xxxiij.q.ij.q licet tales t sil'es excusent a pe/na cuiuli.non tñ excusant a culpa seu a pcto homicidij.vñ i.c.qui.xxiij.q.vl.dz.q̄ sine alia qua publica administratiō e maleficū.furē.sacrilegū.adulterez.p iurū vel quēlibet crimino sum interfecerit.trucidauerit.aut mēbris ꝛe bilitauerit: velut homicida iudicabit.t tanto grauiꝰ quāto nō sibi a deo ꝛcessaz ptātem vsurpare nō timuit. Aduerte tñ q aliud est qñ lex aliq̄d ꝑmittit nō puniēdo.vt ī occidē do adulterez. Et sic nō licet sine mortali pcto Aliud ē qñ lex ꝛcedit.sic qñ diffidat aliquē vt i.c.p hūani.d homi.li.vi.et sil'ibz.qz tūc si aliqs talē occidit nō aīo vindicte sz zelo iusticie.sic ñ peccat.fm Jo.an.ī addi.ad Spe. qz facit vt miſter legi.qđ licet.xxiij.q.v.nō ē crudel'. Et sic ꝛcorda istud qđ hic dz cuz eo qđ dz ī dubio p̄cedēti. Ille aūt q aliquē occidit ꝛefendēdo se vl' primū.nō pprie dz homicida.ꝛe q̄ dic vt.j. Homicidiū.iij.

7 ¶Utz sit homicida q̄ pcutit mlierē pregnātem.R.si partus erat iam formatus.t ex p/cussione interijt homicida ē.secus si nō erat formatus.hec ꝑbantur.ff.ꝛe penis.l.si quis aliq̄d.§.qui abortionis.

8 ¶Utz letaliter aliquē pcutiēs q̄ pcussus postea ab alijs occisus ē sit homicida:R.q sic. vt ē tex.i.c.significasti.el.ij.eo.ti. Sil'r si nō apparet an letaliter pcusserit vl' ne.tñ homicida ē. Itē homicida ē si aīm occidēdi habuit t pcussit.q̄uis nō letaliť si postea ab alijs pcussus interijt.vt ī.d.c.significasti.

9 ¶Mādato seu p̄cepto ꝑmissuz homicidiū imputat nō solū mādatario sz etiā mādāti. qz vt dz i.c.mlieres.d sen.ex. Js vo ꝑmittit cui⁹ mādato ꝛelictū ꝑmitti ꝑbatur. Et ió sic peccat mortal'r.aut excusat sic si ipe faceret.t pinde ꝛeterminādū ē ꝛe mādatorib⁹ q̄ ad ir/regularitatē sicut ꝛe mādāte pcuti clericū q̄ ad excōicatōem.vt.s. Excōicatio.v. casu.

§.xxx.t tribz sequentib⁹.

¶Utz p̄lat⁹ hñs iurisditōez tpalē q̄ inūgat suo officiali q̄ sup tali maleficio inqrat.t ꝑ sticia exequat sit irregularis t homicida si ofi ficial' mandatū exeq̄ns aliquē occidi faciat. R.q nō.qz dic tex.i.c.eps.ne cle.vl'mo li.vi q̄ lz cl'icis nō liceat cās sanguis agitare.eas tñ cū iurisditōez hñt tpalē ꝛcēt mem irregl'aritatis cessante alīs ꝛelegare.hec ibi

¶Cōsilio etiā efficit q̄s homicida qñ ꝑsiliū cō/lio seq̄tur homicidiū.nec solū qñ ꝑsiliū cō/recte ꝛe morte alicui⁹.sz etiā qñ ꝑsiliū mors ꝑpinqua ad mortē.s.aliq̄d ex q̄ seq̄tur mors vt no. Pa.i.c.ad audiētiā.eo.ti. Et ꝫ intel/ligę q̄ ad cām ꝑpinquā fm Jnno.ibidē.vbi cōsulitur res illicita ex q̄ mors seq̄tur. Sed vbi ꝑsiliť res licita.puta ꝑsiluit vt malefi/cus capiat.vl' vt exponat se q̄ patria vt fide/ xp̄iana.qz licz homicidiū seq̄tur ei. Facit.xxiij.q.viij.omi timore.t ma⁹ c.hortatu.t p̄cibz adriani.t sic nō ē homici/da fm eū. Sz ꝫ ē qđ no Jo.i.t.ex lris.ꝛe ces.p̄la.t p Pa.ī.c.i.d fur.t ē tex.i.c.si q̄s vi/duā.l.di.ti.c.sic dignū.eo.ti.t ibi ꝛeminia/tur q̄ clericꝰ vel aliꝰ interrogatꝰ d pena ꝛicti si nōdet q̄ ē homicida.si calūs inue/net d p̄nti p p̄dicta iura. Sz ego ꝛcordādo dico q̄ dicit ꝛex Jnno.q̄ ad p̄cm.sz quo ad irregularitatē dicit ꝛex Jnno. qñ ei ꝑsiliť do rē licitā.t nō homicidiū.t qñ homicidiū posset nō accidere.licet verisiť ꝛetxat eum/re.sicut dictū ē.s. Bellū.q licet pfatis dice/re.pugnate viriliter t hmoi. Et dicit Jo. t Pa.intelligitur q̄ ad irregularitatē non q̄ ad p̄cm in eo q̄ ꝑsiluit sup morte q̄ infalli/biliter exequeť.qz dicit q̄ si nō imminet ca/sus ꝛe p̄nti q licet clericꝰ ꝑsiliet q ē pena mor/tis puniēdus malefactoꝛ.nō ꝓpterea ē ho/micida.s.q̄ ad irregularitatē.nec etiaz q̄ ad p̄cm.nisi malo animo h̄ faciat.vt.j. Irre/gularitas.i.§.iiij.

¶Utz ꝑsiles alicui vt aliū interficeret q̄ vo/lēs interficere interfecť ē sit homicida:R.q q̄ ad p̄cm mortale est indubitatū.q̄ aūt ad homicidiū quidā vt Jnno.t Host.ut.d.c. ad audiētiā.referūt q̄ si verisiť erat q nō po/terat interfici ab illo non erit homicida.nec ꝑsequēter irregularis. Sz ꝫo verisiť fuit q̄ poterat interfici.sic erit homicida. Sz Jo. an.i.c.fi.e.ti.li.vi.t Pa.i.d.c.ad audiētiā.ꝛe/nēt indistincte talē ꝑsultorē homicidā esse

ri3 ad pēnā irregularitatis. Et i istud magis
13 assentit etiā Inno.7 est verius.
¶Quid de eo qui3 sulit in genere q adulteri
sunt occidēdi vel alij q tñ de iure nō sunt oc/
cidēdi: R.fm Rod. si reputabatur iuris pe/
rit9 7 erraut nō in apicibꝫ iuris 1z i iure cla/
ro 7 certo. sit ē irregularis si 3 sult9 ex suo 3si/
lio 3silius aliquē occiderit. Si 3o nō erat re
putat9 perit9. 1z simplex vel idiota. aut erra/
uit in subtilitate aliqua in qua sunt opinio/
nes diuerse. sic nō erit irregularis. dūmō ca/
14 sus nō immineret de pīti. vt. s. dictū est.
¶Utrꝫ 3silēs alicui vt aliquē interficeret q3
uis ille cui dedit 3siliū p multū tpus steterit
añq3 interfecerit sit homicida: R.fm Inno.
vt Pa. recitat. 7 seqtur i. d. c. ad audiētiā. q.
sic. qz debebat reuocare 3silium. Et si putabat
amicū ñ desistere debebat h inimico itimare
vt caueret. al's nō euadit q3uis voluerit d3si
lio. Nō credo tñ q debeat reuocare specifice il
lū cui dedit 3silium. 1z bono mō fuata ei9 fama
15 auiset inimicū. 7 sufficit exq 3silium reuocauit
¶Quid d3silete alicui vt se exponat p pa/
tria vl' iure suo: R. Inno. i. d. c. ad audiētiā.
q nō ē homicida nec irregularis etiā si inter
ficiatur. xxij. q. iij. p mēbris. 7. q. viij. horta
tu. si tñ sciret eū ibi morituꝫ. sic videt homi
cida 7 irregularis fm Inno. 7 Host. ibidez.
Quos limita qñ 3sulunt p iure pp̄o ita se ex
ponere. Si3 sec9 cēt si 3suluisset q p xpo moz
ti sustineret vel p eccl'ia etiā p patria. qz li/
cet sciat morituꝫ nō ē homicida nec irregla/
16 ris. Et sic intellige Inno. 7 Host. vbi. s.
¶Defensiōe 3mittit homicidiū. puta asso
ciando homicidā ad factū homicidij. vt cū si
opetat defendat. 7 talis q3uis etiā ei homici
diū dissuadeat. tñ fm Host. homicida erit.
facit. c. henric9. de cle. pu. i du. Nec i h distin
guit an al's cēt factur9 l' ne q ad irregl'aritatē
Si3 quo ad restitutōem bn ē distinguendū
17 q si al's erat facturus nō tenetur.
¶Permissiōe etiā 3mittit homicidiū nō p
hibēdo cū pōt. vt ptz i. c. nō inferēda. 7. c. se.
7. c. fi. xxij. q. iij. Si3 licz glo. i. d. c. nō inferē
da. h referat solū ad plātos. tu tñ dic q cuz
iura loquāt vniūsal'r. iō ē distinguēdū i ill' q
nō sunt plati. nec habent ex officio an dolose
omittāt phibere. 7 sic credo homicidas si ali
qs occidit. Si 3o nō dolose h non phibēt 1z
ex negligētia vel pusillanimitate. aut qz no/
lūt se imiscere rumoribꝫ. vl' nolūt aliū hmōi
rumoribꝫ imiscere sic mī filiū. vxor viruz. et
hmōi. ñ credo eē homicidas. Et ad hec faci
unt notata i. c. q3te. d3 sen. ex. p Jo. an. 7 seqn
tes licz peccēt 7 forte mortal'r. qñ sine piculo
oīm pnt obuiare p iura allegata. ñ tñ sūt ir
regl'ares nō obuiātes nisi dolose vt occideret
¶Utrꝫ cū qs vult aliquē interfi/ 18
cere iuste nisi ego dem sibi aliquā certā pe/
cuniā meā teneat: R. glo. i p̄n. lxxxiij. dist. q
qdā dicunt sic. quidā nō. Ipsa videt tenere
q nō nisi sit plātus. Si3 ego credo q siue sit
plat9 vel nō q teneat. aliter petm mortale nō
euadit. si mō h3 vltra necessitatē sue vite 7 il
loz q3 tenetur p̄uidere. qz sicut teneat existē
ti i extrema necessitate sbuenire. sic 7 tali. ex/
quo alio mō nō pōt eū a morte liberare
¶Utrꝫ nō reuelās tractatū homicidij sit ho 19
micida si sequat: R. Pa. i. c. petrus. c. ti. Alii
qui dicūt q nō. sufficit q phibuerit. Jo. an.
distinguit. q aut dolose nō reuelat. 7 erit ho
micida. aut nō dolose nō reuelat. 7 ñ erit ho
micida. 7 hoc placet Pan. ibidē. Ego credo
q si nō reuelat ill' q pnt pdesse et nō obesse q
erit homicida q3tūcunq3 phibuerit. Et de h
vide Inno. in. d. c. petrus.
¶Utrꝫ iniuriat9 ab aliq audiēs amicos suos 20
vl' parētes velle vindicare sit homicida si ñ
phibeat expresse: R. fm glo. i. d. c. petr9. q si ho
micidiū seqtur erit homicida nisi expresse 3di
cat. qz tractātibꝫ talia si nō 3dicit videt cō/
sentire. Sil'is casus ē. i. q. iij. qz plātus.
¶Cooperatōe etiā 3mittit homicidiū. vñ i. c. 21
sic dignū. §. i. eo. ti. dz. q illi q ad capiendū
ipm aīo feriendi aut occidēdi accesserit. licz
manus i eo nō imposuerit. tñ exq mors secu
ta ē homicide sunt. Facit etiā. c. studeat. l. di.
vbi pcutiens aliquē q interijt ex pcussione.
siue directe. puta qz vulnus letale fuit. siue
occasionaliter. puta qz ex pcussione de eq ce/
cidit. vel de alio loco ex q casu interijt homi/
cida ē. Et sic intellige de cooperatōe sil'i i quo/
cūq3 homicidio. vt puta qz multi vulnerauē
runt. de quo etiā. xxij. q. vl. c. fi.
¶Utrꝫ exhibēs pīnā suā i bello iusto. aīan/ 22
do. 3silēdo. vl' inimicis timorē incutiēdo sit
homicida si aliꝫs ibi occidit: R. Pa. i. c. si/
gnificasti. eo. ti. q sic. Secus ēet i bello iusto
vt. s. Bellū. 7 i. c. petitō tua. i glo. eo. ti.
¶Utrꝫ exhibens psentiā suā vbi fit homici/ 23
diū sit homicida 7 irregularis: R. q si ē pre/
latus ibi habēs iurisditōem est homicida et
irregularis de excel. pla. c. ex lris. Alij 3o nō
vbi ex sola curiositate stant ad videndū. pec
cant tñ grauiter clerici.
¶Utrū iñqsitor hereticorū sciens q cū pro/ 24
nūciauerit aliquē hereticū occidet efficiatur
irregularis pnūciādo: R. fm Do. i. d. c. ad

audientiam. de homic. q̄ nō. xpiū. q. viij. legi
t. q. v. si audieris.

25 ¶ Aiatō incurrit homicidiū. vt pz̄. d. c. sic
dignū. Limitat tn̄ Pa. ibidē vex q̄n̄ incita
tio seu inaiatio ē ad homicidiū spāl'r. q̄z tūc
teneat. Hec⁹ eēt si eēt incitatō ad odiū i gene
re. q̄z n̄ teneret d̄ delicto postmodū inde secu/
to. Idē dic q̄n̄ aiatio ē ad factū licitū. lz ho/
micidiū sequat. Sic cū plat⁹ hortat in bello
iusto vt viril'r pugnēt. de q̄ vide. s. Bellū. §.

26 ¶ Auxiliatōe etiā ꝛmittit homicidiū /iij.
vt in. d. c. sic dignū. Un̄ dic Pa. i. d. c. q̄ p/
stās q̄cūq; auxiliū q̄tūcūq; modicū i deli/
cto ꝛmittēdo teneat. etiā custodiēdo vestimē
ta. Hz distīgue si vis bn̄ itelligere. q̄ aut au
xiliū pstat ad ppetrādū factū legitimū t iu/
stū. ex q̄ tn̄ facto seq̄tur homicidiū. t sic non
teneat de tali homicidio talis auxiliator q̄ ad
petm̄ lz q̄ ad irregularitatē. Si auxiliat⁹ fu/
it directe homicidio bn̄ teneat. Hec⁹ si indi/
recte. sic dictū ē d̄ auxiliāte pugnātes i bello
iusto t hm̄oi. Aut pstat auxiliū sup facto illi
cito ex q̄ seq̄tur homicidiū. t sic homicida re
putat q̄tūcūq; auxiliū sit idirectū. Et sic lo/
quit. d. c. sic dignū. Sil'r si auxiliū pstat sup
homicidio ppetrādo siue iuste siue iniuste in
curritur irregularitas: si homicidiū factū ē.

27 ¶ Utr̄ cleric⁹ accōmodās arma alteri sit irre
gularis si ille interficit. R. q̄ si i bello iusto vl'
vt se defendat ꝫ iniuriantē nō erit. Secus si
in bello iniusto. c. fi. de homi. De materia ho
micidij q̄ ad irregularitatē. vide. j. Irregula
ritas. i. §. i. cū multis sequentib⁹.

Homicidiū ij. casuale dz qd̄ p
ter volūtatē eue/
nit t ex casu fortuito. de q̄. l. di. §. ecōtra. cuz
multis capitul' sequentib⁹.

1 ¶ Utr̄ sit homicida q̄ ad culpā vel penā q̄ a
casu hoiez occidit. R. vt colligo ex glo. ber. i
c. sic. d̄ homi. q̄ aut dabat operā rei licite. et
adhibuit oēz diligētiā quā debuit. t sic excu
sat ac si nō fecisset. c. ex lris. el. i. t. c. dilectus
eo. ti. t. l. di si duo. Si ꝯo nō adhibuit debi
tā diligētiā iputat ei q̄ ad culpā t penā. s. irre
gularitat'. l. di. d̄ clico iacēte. pt dispēsari cū
eo vt i ordie suscepto mīstret fm Jo. i. d. c. de
clico. Si ꝯo dabat opaz rei illicite sine adhi
buit diligētiā vl' n̄ iputat ei. vt i. c. q̄tū. l. di.
Et q̄ ptz q̄d tenendū de multis questionib⁹.

2 ¶ Quid d̄ clerico q̄ rixā faciēs supuenientib⁹
ei⁹ amici occiderūt eū cū quo rixabatur. Ad
quā rn̄dendū est q̄ est homicida t irregula/
ris. ita no. Pa. in. c. Petrus. eo. ti. t doc. ibi
dem. t facit tex. ibidē. Limitat tn̄ Pa. fin/
paz illicite exercebat. al's nō. q̄z si fuit sine cul
pa. factū alioq̄ nō dz sibi imputari. c. signifi
casti. el. ij. eo. ti. Limita h etiā fm Host. in.
c. ad audientiā. vex. si nō phibuit q̄tū p
tuit. Sil'r nō esset homicida nec irregularis
si inimici illius cū quo rixaz faciebat supue
nissent t occidissent. q̄nis rixa finisset illic
ta. q̄z nō intuitu clerici eū occiderūt h. ppter
inimicitiā quā habebāt ꝫtra eū. Ita no. do/
cto. in. d. c. significasti. el. ij.

¶ Quid d̄ eo q̄ pcussit latronē q̄ asportabat
res suas. ex q̄ pcussione fugere nō potuit. et
q̄ ab alijs postea occisus ē. R. q̄ ē homicida
t irregl'aris fm cōiter dic. i. c. significasti. el.
ij. eo. ti. t in. c. d̄ cetero. ibidē. q̄z dedit operā
rei illicite. Sed si teneat⁹ q̄ etiā clic⁹ licite p
defensiōe rex possit pcutere n̄ erit irregl'aris.
dūmō letaliter nō pcusserit. nec alio occidēdi
fecerit. t magis placz q̄ opi. doc. q̄z d. c. de
tero. loq̄tur de cā ppinq̄ homicidij vt sit irre
gularis. Hec⁹ i cā remota. vt ei casu illo exq̄
nō habuit animū occidēdi. Et p hoc facit. d.
c. significasti. t. c. exhibita. eo. ti. t. ff. loca. i. q̄
domū. in fi. Et videt sensisse glo. in. d. c. de
tero. t i. c. tua. de homi. nisi forte dicas q̄ li/
cet dare operā rei licite. tn̄ debuit cogitare q̄
si vulneraret eū nō valēs fugere q̄ occideret.
exq̄ erat verisīle. t sic erit irregl'aris. Sz mi
hi nō placet. Nā vt hz i. d. c. tua. cleric⁹ vul
neras grauiter furē ingressuz suā domū. licet
fur postea capt⁹ sit duct⁹ ad officialē. q̄ offici
alis mittens clerico p dicto vt exponeret si q̄
sciret d̄ pdicto fure interdigma. lz nūcq̄ tn̄
buēs cultellū et sotulares q̄s a fure abstule
rat. si i nullo alio se ipediuit. lz tal' fur occida
tur nō ē irregl'aris. g̃ nec a fortiori pdictus.

¶ Quid d̄ eo q̄ videns latronē clamauit. ex q̄
clamore capt⁹ fuit t occisus latro. R. q̄ ꝯo
micida t irregl'aris. vt tenet Inno. t Do. de
seq̄tur Pa. i. c. significasti. el. ij. etiā si n̄ habu
it aīm ad mortē. q̄z debuit cogitare d̄ homi
cidio q̄d cōiter seq̄tur i tali clamore. Et h re
uo vex fm Pa. ibidē si cōiter seq̄tur. alias nō
exq̄ aīm nō habuit vt occideret. Sil'r nō est
irregularis q̄n̄ clamauit p sua liberatiōe. q̄
ille volebat eū interficere. Hec⁹ si preb⁹ vel
alijs. vt. j. dicetur Homicidium. iij

¶ Quid de ludente cū pregnante que diffe
gitur. R. fm Jo. an. t sequitur Pa. in. c. si
cut ex lr̄arum. eo. ti. si conditio ludi erat gra
cilis t ludus fuit licitus rōne pſone vr q̄ta
maritus. frater vel alia pſona ꝫiūcta nō erit
irregularis. q̄z non est in culpa aliqua. eo q̄

ludus leuis nõ ẽ phibitus ĩ pgnãte. dũmõ
6 plone ꝺueniãt ludenti cũ ea. alis sic.
¶Quid ꝺ clerico vel q̃cũq; alio q̃ implorat
officiũ iudicis ꝑ recupandis suis rebꝫ. licet
sciat ꝑ certo q̃ sine sanguis effusiõe nõ pote/
rit recupare. R. q̃ nõ ẽ irregl'aris ſm Jo. an.
Et ẽ tex. ĩ. c. ij. eo. ti. li. vi. dũmodo ꝓmittat
ꝓtestatões q̃ nõ intẽdit ad vindictã sangui
nis. ꝛ h̃ tene. licet Uln̄. tenuerit ꝯtrariũ. qz ita
declaratũ ẽ ĩ. d. c. ij. Et credo ver. q̃n alio mõ
nõ ꝑ recupare. Et sic intellige ꝓfatũ. c. ij. q̃n
mortẽ nõ intẽdebat sz recupatõz suã. qz si in
tẽtio erat maculata erit irregularis. si moꝛs
vl' mutilatio ẽ secuta ſm Host. Et sic intelli
ge. c. ex lris. ꝺ excel. ꝓla. ꝛ. xxiij. q. v. c. ij. ꝺe pe.
7 di. i. c. ꝓiculose. Jdẽ tene etiã si furẽ capiat ꝛ
iudici tradat ſm limitationẽ ꝓdictã.
¶Quid si post suspẽsionẽ seu occisiõz letetur
8 ꝓnotõis attẽdit factũ. xv. q. i. c. fi.
¶Quid ꝺ sacerdote q̃ ꝑ edificatõe eccl'ie vel
domus aduocauit aliquẽ ĩ adiutoꝛiũ q̃ a ca/
9 su interyt. R. q̃ nõ ẽ irregularis si nihil ꝺ cõ
tingentibꝫ omisit. c. fi. eo. ti.
¶Quid ꝺ ludẽte cũ alio q̃ a casu occidit so/
ciũ. R. q̃ si ludebat cũ ꝓsonis cũ q̃bꝫ erat lu/
citũ ꝛ ludo licito. ꝛ verisil'r ex ꝺcitõe ludi tal'
casus euenire nõ ꝛebebat nõ ẽ irregl'aris. vt
ꝓz. i. c. latoꝛ. eo. ti. vbi clericꝰ ludẽs cũ clerico.
q̃ licet. ꝛ nihil ominꝰ vnꝰ ĩ ipsoꝝ alteꝝ accipi
ens ꝛ ꝓsternẽs ad terrã cultellũ sibi infixit ꝛ
mortuꝰ ẽ. ꝛ tñ ꝓstratus nõ ẽ irregularꝫ. qz cõ
ditio ludi nõ erat ꝓsternẽdi. ꝛ ideo nõ fuit ĩ
culpa sz ꝓsternẽs. Si ꝛo nõ ꝺsideravit ꝺdi
tionẽ ludi ex qua tale ꝺd euenire ꝓterat erit
irregularis. vt ĩ. c. ꝺtinebaꝫ. eo. ti. vbi volẽs
eq̃tare sup̃ sociũ q̃ habebat falcẽ ĩ latere occi
sus ẽ. ꝛ sociꝰ ẽ irregularis. qz ꝺditio ludi erat
vt q̃ tetigisset baculũ alteriꝰ sup̃ eũ eq̃taret.
Et ĩõ ꝛebebat ꝛeponere falcẽ exquo ludi ista
erat ꝺditio. Si tñ phibuisset ne eũ eq̃taret
tenet Pa. un. ꝺ. c. q̃ nõ cẽt irregularis. Host.
tñ ꝛ alij tenẽt q̃ etiã ꝓpter ludi ꝺditõem. qz
ꝓtuit euenire. Sz Pa. opi. magis placz. pt
tñ epus ꝺispẽsare in casu q̃ efficiꝫ irregl'aris
vt in ſubdiaconatus officio miſtret si ſbdia
10 conus erat. vt in. ꝺ. c. ꝺtinebatur.
¶Quid ꝺ eo q̃ ꝺat poculũ amatoꝝiũ ex q̃ se/
quit̃ homicidiũ q̃uis nõ intẽderet. R. q̃ ho
micida ẽ ꝛ irregularis. vt no. Pan. i. c. si ali/
q̃s. eo. ti. Facit. l. si q̃s aliq̃d. ff. ꝺ pẽns. Rõ. qz ꝺat operã rei illicite. Sed
si nõ seq̃tur homicidiũ. puta qz fetus nõdũ
erat foꝛmatus. q̃ licet ꝛeccet moꝛtaliter qui/
cũq; ꝺat aliq̃d ad potandũ vl' ex libidine vl'
odioꝛ hmõi. vt nõ possit generare aut ꝺcipe
re vel nasci sobles ꝺcepta. vt ꝓz ĩ. d. c. si ali
quis. tñ irregularis nõ est. vt ibi glo.
¶Quid ꝺ eo q̃ insequẽs aliũ q̃ ex fuga ceci/ 11
dit ꝛ moꝛtuꝰ ẽ. R. q̃ ẽ homicida si fugiẽs ti/
mebat ꝺ gui malo sibi infligẽdo nisi fugeret
Hecꝰ ꝺ leui ꝛ cã ludi. Uln̄. Pa. ĩ. c. exhibita.
eo. ꝺicit. q̃ si q̃s p̃icit lapidẽ vt aliũ ꝓcutiat
dũmõ ꝓcussio nõ possit ee grauis. ꝛ ali⁹ ne ꝓ
cutiaꝫ fugiẽs cadat ꝛ occidaꝫ nõ erit irregu/
laris. vel si p̃iceret lapidẽ a remotis. ꝛ aliꝰ
timẽs fugeret ꝛ coꝛruẽs interiret. sil'r nõ ẽ ir/
regularis. Secus si vt grauiter ꝓcuteret. vl'
iactus potuisset grauez ꝓcussionẽ facere nisi
aliꝰ fugisset. qz tunc teneꝫ ꝺ homicidio. qz
tũc noxius esset ludus etiã in pueris.
¶Quid ꝺ illo puero q̃ vesicã poꝛci iflatã vio 12
lẽter frangẽs ex terremotu muliere gũida ex
pauefacta fugiẽs dispsa ẽ. R. q̃ nõ ẽ homi/
cida nec irregularis ꝓ doctrinã. Pa. ĩ. d. c. ex
hibita. q̃uis Inno. Abbas ꝛ Uln̄. videanꝫ
sentire q̃ tã ĩ isto q̃z ĩ ꝓcedẽti ĩputeꝫ ei homi/
cidiũ. Sz mihi videꝫ duꝛ. nec tex. ĩ. d. c. vi/
detur velle. vñ nõ q̃libꝫ cã ꝺz attẽdi. sz ꝓpin
qua ad h̃ vt sit irregularis. Facit. ff. ad. l. coꝛ.
ꝺ sic. l. nihil interest. ĩ glo. Nõ em̄ q̃ faber fa
cit cultellũ homicida ẽ. si tñ aĩo nocẽdi facit
ꝛ miꝺẽ diligẽtiã adhibuit. tũc ꝺsideraꝫ cã
remota ſm Hern̄. ĩ. c. ꝺ cetero. ꝛ. c. ꝑbꝺoꝝ. ꝺe
homi. Uln̄ cũ q̃s ꝓcutit aliũ vulnere ñ moꝛ
tifero. tñ ex impitia medici vl' incuria vl' ex/
positõe ad laboꝛes ꝛ sudoꝛes ille moꝛit nõ ẽ
irregularis ſm Her̄. in. c. exhibita. ꝺe homi.
¶Quid ꝺe clerico q̃ venãdo vl' se exercendo 13
iaculũ ꝓiecit ꝛ aliũ a casu interfecit. R. q̃ te/
netur ꝺ homicidio. ꝛ ẽ irregularis siue adhi
buerit diligentiã vel ne. qz ꝺabat operã rei si
bi illicite. c. q̃ arbꝝẽ. S. si ꝛo. l. ꝺi.
¶Quid ꝺe custodiẽtibꝫ infirmos q̃ ad eoꝝũ 14
petitõz ꝛederũt ei vinũ vl' aliq̃d hmõi. R. q̃
si certũ ẽ eos moꝛtuos ꝓpter h̃. ꝛ ipsi h̃ potu/
erũt ꝓuidere q̃ irregulares sunt. non ꝛebẽt tñ
facere sibi hãc ꝺscientiã q̃ ꝓpter h̃ sint moꝛ/
tui ſm Rod. q̃n bono aĩo id fecerint. nisi sit
euidẽs culpa vl' dissoluta negligẽtia. ꝛ si ha
bẽt ꝺsciẽtiã ꝛebẽt ꝛeponere ad ꝺsiliũ bniviri
nisi ꝺ ꝓceptũ medici exꝑsse ꝛedissent. qz ñ ex
cusareñt. vt nõ. ĩ. d. c. tua nos. ꝺ homi. Jdẽ
ꝺic ꝺ ꝛẽtibꝫ infirmos. vñ vel apostema frã
gitur vel anhelitꝰ obturatur ꝛ suffocaꝫ.
¶Quid ꝺ parẽtibꝫ q̃ a casu ꝑ̃ os filios occi 15
ꝛerũt. R. si ex culpa gui vl' leui teneꝫ ꝺ homi
cidio. vt ꝓz ĩ glo. c. si. ꝺe his q̃ ꝑ̃. fi. occi.

Nã dat eis p culpa gui pnia.vij.vl'.v.ãno/
rũ. Pro leui triũ. Si aũt nulla culpa ꝑces/
sit:nõ tenent. Nõ tñ fm Host.t Pa.t alios
doc.i.d.c.fi.q si culpa sit occulta siue grauis
vl' leuis.nõ dz dari pnia publica.ꝺ qõ faci/
unt multi q imponũt publicã pniaz.de q i.c.
capite.l.di.t male.qz fieri nõ debet tal' pnia
nisi crimẽ adeo fuerit graue q totaz ꝛmoue/
rit vtilẽ.vt in.d.c.in capite. Collocare tamẽ
apud se filios tenellos parẽtes nõ debent.ali
ter sunt i culpa.ij.q.v.ꝛsuluisti.t eis impu/
tat homicidiũ si seqtur.nisi forte ita paupes
essent q nõ possent eos pãnis fouere ꝺ frigo
ra.qz tũc tenẽdo apud se in lecto si debitã fa/
ciũt diligẽtiã i reliqs: nõ tenent aliq culpa.
qz duobꝫ malꝫ ꝛcurrẽtibꝫ minꝰ eligit.xxj.di.
nerui.t ideo si ẽ minus periculũ collocare pe
nes se ꝙz aliter tenere excusantur

16 ¶Quid de tenẽtibꝫ aialia q aliquẽ interfece/
runt:R.si nõ fuerũt i aliqua culpa nõ tenen
tur de homicidio.als sic.puta qz erant fero/
cia t nõ tenuerũt ligata t hmõi.argu.c. hi q
arbozẽ.t.c.sepe.l.di.t qõ nõ.i.c.de occidẽdis
xxiij.q.v. Et h tenet fm Host.licet Inno. in
c.ad audientiam.ꝺ homi.videatur tenere q
nullo mõ sit irregularis

17 ¶Quid de illo qui vocat milites ad defensio
nem sui iuris si aliqs ibi occidatur:R. nõ te
netur de homicidio.vt in.d.c. de occidendis
t.q.iij.ea.cã.c. Maximianus.

18 ¶Quid de medico cui ꝓter voluntatẽ infir/
mus mortuus est i manibꝫ seu sub cura:R.
si ista quattuoꝛ ꝛcurrãt nõ habet culpã. Pri
mũ q istud officiũ sibi ꝛueniebat.qz nõ erat
ei ꝓhibitum exercere sicut est clericis t religi
osis cyrurgiã.in.c.sniam.et.c.nõ magno.ne
cle.vel mo. Secõm si erat ꝑrit' i arte. Terci/
um si exhibuit oẽz diligẽtiã fm artẽ. Quar/
tũ si informauit de his q sunt ꝺria egritudi/
ni infirmi. Naz istis seruatis nõ imputat ei
homicidiũ.ita no. Pa.i.c.ita nos.eo.ti.als
tenetur.de eta.t qua.c.ad aures.

19 ¶Quid de eo q impellit in aliũ.t ille mozit.
vel de eo q declinãs eũ q volebat ꝑcutere per/
cussus ẽ alius ex tali declinatione t occisus:
R.fm Hug.in.c.sepe.l.di.nõ ẽ irregularis.
nec homicida.nisi in fraudẽ fecerit.

20 ¶Quid de eo qui mandauit aliquẽ verbera/
ri inhibendo ne interficiat vel mutiler:R.si
mãdatarius interficit vl' mutilat seu interfi
cit vel mutilat ꝓpter talẽ ꝑcussionẽ faciẽdã
homicida iudicat mãdatoꝛ.qz mãdando in
culpa fuit.c.is q.eo.ti.li.vi. qñ verisil'r hoc
posset euenire debuit cogitare ibidẽ. Idẽ dic
ꝺ eo qui mãdat aliquẽ capi.qñ verisimiliter
mozs poterat ꝛtingere.t hoc quo ad eum q
iuste t ex officio mãdat. Secꝰ i alijs.qz ꝑ
litercũqz mozs sequat irregulares sunt.qꝫ
uis verisil'r nõ debebat euenire.

¶Quid de illo q volẽti fugere inimicos ꝓ
pter timozẽ mortis ꝛsiluit vt remaneret ꝑ
pacẽ ꝑcuraret ꝓpter qõ remãsit t occisus ẽ.
R.nõ tenet qñ bono aio secut habes ꝓbabi
cãm credẽdi q ex remãsiõe nõ immineret ei
culũ.puta qz inimici erãt eiꝰ ꝛsanguinei.vel
tales amici q eos poterat cohibere. Secꝰ si
si nõ habuit ꝓbabilẽ cãm credẽdi.vel si ha/
buit nõ tñ fecit qz tũ potuit qz sic ipuraret
homicidiũ.vt in.c.tua nos.eo.

¶Quid ꝺ eo q misit puez ad aquãdũ equũ
monẽs vt caueret a flumie q submersus ẽ R.
si rõnabiliter poterat dubitari ẽ irregularis.

¶Quid ꝺ illo q cũ cozrigia q ha debebat gladiũ verberãs famulũ interfecit R.
re occasionẽ nõ remouẽdo gladiũ.

¶Quid de illo q interrogatus de malefacto
re ipm eis oñdit:R. si ꝓbabiliter potuit co
gitare q ad mortẽ eũ quererẽt ẽ irregularis.
al's non.de h etiã habes.i. Irregularitas.ni
ꝑn. Et ibi vide multos casus.

Homicidiũ

iij. ꝛmittẽ nõ/
tate.l. defensio.
q.qñ t quõ liceat. vide.s. Defensio.

¶Quid si violẽtia inferẽ rebꝫ solũ.vez occi/
dẽs ꝓ ipsis saluãdis excusetur:R. Pa.i.c.li
gnificasti.el.ij.eo.q ñ clericꝰ.nec etiã ꝓ ipsis
recuperãdis.vt i.c.suscepim.eo. Si ꝺo clã
cus ꝺ iure ciuili ẽ clarz q ꝓ tuitione occidere
si aliter saluare nõ poterat eas.vt i.i.ff.de
de sicca.t in.l.iraqz.ff.ad.l.aq. et h habebit
locũ i oñi foro ꝛtẽtioso sc'lari. Sz q ad irre
gularitatẽ tã clericꝰ qz laicꝰ occidẽs vel mu
lãs ꝓ ipsis saluãdis erit irregularis.vt pri
c.suscepimꝰ.eo. Nota glo.xxxiij.q.iij. ipse.

An aũt ꝑcet mortaliter occidẽdo ꝓ cho
saluãdis.dic vt.s. Defensio.§.iij.t.v.

¶Quid si violẽtia inferẽ psone solũ.vel pso/
ne t rebꝫ simul:R. Pa.in.d.c.significasti.q
aut potest euitare fugiendo aggressoꝛẽ.nec
clericus tenet fugere.ꝑ.d.c.suscepimus. Ita
laico ꝺo Bar. in.l.i.C. vñ vi.videt tenere q
nõ tenetur fugere.qz fuga est iniuria.vt.ita
apud latoronẽ.ff.de iniu.t dicit Ly.in.l.si ex
plagis.§.tabernarius.ff.ad.l.aqui.q fuga
reddit fugiẽtẽ vilioꝛẽ. Ego sic dicz ꝙ racionia
rez mlto magis ꝓ iniuria corꝑali q ẽ maioꝛ

iniuria.l.in seruoꝝ.ff.de pœnis. Tu dic q̄ siue in clerico siue in laico si pt fugere nō licꝫ occidere vl̄ mutilare: aliter incidit i pœnā irregularitatis fm Ray. r Ber. Sof. tn̄ tenet q̄ p̄ pactā penitentiā poterit i susceptis ordinibꝫ ministrare sine dispēsatōe: sz nō ascēdere ad maiores. r ita intelligit. c. de his clericꝫ. l. diſ. Si ꝯo aliter nō p̄t effugere nec euadere nisi mutilet vel occidat. sic licite tā clericꝰ q̄ laicus occidit vel mutilat r sine oīi pœna irregularitatis. vt i cle. vnica. eo. r sine oīi pœcato ita q̄ statꝫ pl̄bꝫ posset celebrare fm Jo. d̄ ligna. tractatu de iusto bello. Facit. c. olim. el. i. de resti. spo. dūmodo nō faciat anio vlciscendi. Facit p hoc. c. ij. eo.

¶ Quid si interfecit p defensione psone alterius quā aliter nō poterat saluare? R. q̄ licet ꝺ possit sine oīi pcto q̄n volebat iniuste talez psonā interimere. tn̄ irregularis efficit. vt nō. i. d. cle. vnica. eo. vide. s. Clericus. r. §. vl.

Homicidiū

iij. s. spūale ꝓmittis modis. Primo plat⁹ nō arguēs. xlij. di. epheſijs. Scdo adducēs subditos i dispati onē ppter austeritatē. xlv. di. recedite. Tertio q̄ abstulerit. Quarto nō soluēs legata de q̄ dicit mēbra diaboli. xij. q. ij. cuz deuotiſſimi. Quito de rebꝰ alienis faciēs el̄ynas. iiij q. iij molās. xvi. q. i. decime. Sexto alios ad malū puocās. de ꝛse. di. iiij. qris. de pe. dist. i. noli. Septimo decimas debitas nō soluēdo d. c. decime. Octauo puocās ad iuramentū quē scit falsē iuratuꝝ. xxij. q. v. ille. Nono odiūm alteri gerēdo. d̄ pe. di. i. homicidioꝝ. p̄me Joh. ij. Decimo alteri detrahendo. d. c. homicidioꝝ. r. vi. q. i. sūma iniq̄tas. Unde cimo moriēti pniaz negādo. xxvi. q. vi. agnoui. Duodecimo d̄ se malā suspitōz dādo pfessionē vl̄ iniusticiā aut iniq̄tatē exercēdo. d̄ pe. di. i. ois. Quartodecio cā libidis explēde vl̄ odij meditatōe hoīm vl̄ ml̄ieri aliq̄d faciendo vl̄ ad potādū dādo vt nō possit generare aut ꝺcipe. vt i. c. si aliq̄. de homi.

Homicidiū

v. q̄ ad pnā. s. irregularitatis: et alias de iure canōico. Utz ois hoicida sit irregularis? R. q̄ sic q̄libet q̄ occidit post baptiſ mū p̄ industriā r p̄ insidias. vt no. Pa. i. c. i. d̄ homic. r ibi ptz ex tex. r etiā ē irregularis ois homicida volūtarie occidēs siue ex iusticia siue legis aut canōis pmissiōe: siue ex vindicta: siue sine pcto siue cū pcto. solūmō excipitur ille q̄ occidit nō valēs aliter euadere. r ꝫ intelligo si hz occidēs vsū rōis. qz ois furiosus ifans r dormiēs si occidunt nō sunt irregulares. cle. vnica. e. ti. Uñ inde q̄z tūcūq̄z ex iusticia p̄cedit ē irregularis. li. di. aliq̄tos. r accusator aut testis vl̄ etiā notari⁹ siniaz scribēs vl̄ p̄ferēs aut attestatōes scribēs vl̄ legēs dū publicāt. Aduocat⁹ intellige ꝺ reū vel etiā p reo si moꝛs infligat accusatori: assessoꝛ r q̄libet alⁱ officialⁱ cā moꝛtis vl̄ mutilatōis mēbꝛi irregularis ē. vt nō. i. d. c. aliq̄tos. r p totū. extra ne cle. vl̄ mo. siniaz. r i glo. i summa li. di. Et nō solū q̄n q̄s interficit vl̄ mutilat p se sz etiā ex mādato ꝺsilio defensiōe pmissione coopatōe aiatione auxiliatōe. fm q̄. s. i. c. huiꝰ tituli ꝺclaratuz est fore homicidas. solū excipio q̄ ad irregularitatē eū q̄ nō obuiat cuz possit. qz licet sit homicida fm q̄ dixi s. nō tn̄ credo erit irregularis nisi fm q̄. s. di xi homicidiū. i. §. xvij. qz lex pmotōis factū reqrit. xv. q. i. si q̄s nō irat⁹. Et p his oībꝰ facit. c. sic dignū. eo. ti. etiā si occisus vl̄ mutilatus sit pagan⁹. l. di. clericū. homicida ꝺo casualⁱ i casu i q̄ ei imputat sil̄r irregularis ē: alⁱs nō. Et q̄ sunt dictū ē in. ij. c. huiꝰ ti. Homicida sil̄r ex necessitate nō excusat nisi p euasiōe sue psone. vt dictū ē. c. iij. huiꝰ ti. Homicida ꝺo spūalⁱ nullo mō irregularis efficit. p baptiſmū etiā tollit irregularitas homicidij aīn ꝺmissi. vt. s. Baptiſmus. vij. §. iij

¶ Utz cū homicida volūtario solꝰ papa pōſit dispēsare? R. fm cōiter dc. i. c. sicut dignū. eo. ti. q̄ sic. q̄uis glo. tenuerit q̄ nec etiā papa possit. Sz tu tene cū cōiter dc. q̄ p̄t. immo dicit Pa. i. c. ego. de iureiur. q̄ clerici pñt vti armis etiā offendisilibꝰ de licēcia papę. qz solū ē p̄hibitū de iure positiuo. sz eo inferiori nemo p̄t dispēsare q̄z tūcūq̄z etiā sit occultus. c. vlti. de tempo. ordi. Uinc. tn̄ tenet q̄ si oīno occultū ē. r egit pniam q̄ nō indiget dispēsatōe. qz eccl'ie nō ē obnoxia⁹. qz pctz occultū. xxxij. q. v. q̄iana. nec deo ꝓpter pniaz q̄ eis satisfecit. Et ideo celebrare p̄t r vti ordinibꝰ sine alia dispēsatōe. Aau. ꝺo r Jo. cōcor. cū Uin. si mō dispensatio ep̄i interuenit Pa. ꝺo i. c. ex tenore. de tēpo. ordi. tenet q̄ si est oīno occultū put occultū distinguitur ꝺ babile sic respiciēdo legē pmotōis publicaz sic nō indiget. Sz si aspiciam⁹ ad legē ꝺscie tie informatā ex lege positiua. sic indiget dispensatōe. qd̄ intelligo de dispēsatōe ñ papali sz epali vt satisfaciat ꝺscie tie. Et ad. c. fi. de

tēpo.or.qđ videt ꝟsuũ. Rñdet ꝙ loquit đ di
spẽsatõe nõ papali sz epi q ẽ necessaria.vt te
net Lau.t Jo.t videt tenere etiã Pa.ne qs
ꝓstituat se iudicẽ i cã ppria extimãdo oino
occultũ qđ forte nõ ẽ.qđ nõ qr facit ad ml'ta
2 ¶Utr cũ homicida casuali q ẽ culpa infe/
rior papa possit dispẽsare. R. Pa.i.c. ꝓtine/
bat.eo.ti.ꝙ eps ꝑt dispẽsare i minoribꝫ solũ
vt in.c.ad audientiã.eo.ti. Archieps ꝟo vt
ꝓmissarius pape ꝑt i subdiaconatu tm. In
diaconatu ꝟo vel ꝑsbyteratu solus papa di
spẽsat.vt in.d.c.ꝓtinebatur
3 ¶Utr mutilatio mẽbrorꝫ extra casuꝫ ifirmi
tatis parificet q ad pctm mortalet q ad irre
gl'aritatẽ t eiꝰ dispẽsatõꝫ homicidiorꝫ. R. glo.
singularis i cle.vnica.c.ti.ꝙ sic.facit.c.aliꝫ
tos.li.di.cũ ml'tis aliꝫ ibidẽ.t.c.clericis.ne
cle.vel mo.t.c.in archiepatu.de rapto.c.is q
de homi.li.vi.t aliꝫ allegatis in.d.glo.
4 ¶Utr eps possit dispẽsare cũ homicida cir/
ca bñficiũ. R.fm No.ꝙ circa simplex ꝑt. sz
circa curatũ nõ sz sol9 papa.ar.c.fi.de fi.psbi.
Nota Pa.in.c.fi.de pug.i du.
5 ¶Quid si ñ mutilat sz debilitat an sit irregu
laris. R. Pa.in.c.de diacono.q cle.vl'vo.ꝙ
nõ.ar.i.q.i.sicut vrgeri.qr licet mẽbꝝ debili
tatũ sit qsi inutile q ad opatõz. tñ valet sal/
tẽ ad decorẽ.i penis faciẽda ẽ mitior interp
tatio.ꝓcor. Baspar.i.d.c.diacono. Jn ꝟsuũ
tñ facit qđ no. Ly.in aut.sed nouo. C.de ser.
fu. Uñ Bar.in.l.ij ff.de pub.iudi.i fi.dicit
ꝙ mutilatio ꝓprie ẽ qñ mẽbrũ ledit: ita ꝙ ñ
põt exercere suũ officiũ. Hoc ꝓbat in.l.idez
ophilius.in ꝑn.ff.de edil'.edi. Trucatio ꝟo
est qñ ex toto abscinditur mẽbrũ.d.cle.vni/
ca. Nõ dicit trucat sed mutilat. Et ideo in/
telligeꝙ nõ est irregularis qñ qs non debili/
tat ex toto sed qñ ex toto. ita ꝙ nihil põt fa/
cere.sic teneo ꝙ sit irregularis p.d.cle.vnicã
t.c.q pcutit.xxij.q.vlti.
6 ¶Utrũ trucatio vl' mutilatio digiti iducat
irregularitatẽ. R.d.Lar.i cle.pdicta ꝙ nõ.sz
cũ fit i ꝑncipalibꝫ mẽbris fm Lanõ.all'.c.i.
de cle.pug.i du.qđ loquit de mẽbro. ꝟo q
nõ ꝙ mẽbꝝ ppriesumptũ t strictẽ ẽ fm bar.
t Jo. de imo.in.l.ij.circa fi.ff.de publi.iudi.
ps corꝑis habẽs officiũ sepatũ t distinctuz
sicut manus ad palpãdũ t pes ad ambulã/
dũ. Facit.c.singula.lxxxix.di.iũcta glo. Fa/
cit tex.in.d.c.sicut vrgeri videor.t in aut.ꝑ/
dicta.sz nouo iure. Digitus aũt nõ ẽ ppriemẽbrũ sz ps mẽbri seu officiũ mẽbri.vt.l.nõ
sunt liberi.ff.đ sta.ho.t.d.l.idẽ ophiliꝰ. Et
ideo optime tenendũ nõ esse irregularẽ talẽ
truncatorem vel mutilatorem 7
¶Qua pena punit pater q occidit filiũ ꝑ/
liꝰq occidit pꝛez. R. Pa.in.c.i.de his q sig.
occi.fm leges ponat i sacco de corio cũ cane
simea vipera t gallo.t sic pyciatur i flumine
Si nõ habetur portat i insulã a feris tra/
rãdus.l.vnica.C.de his q pa.vel fi.p.occi. 8
l.i.ff.ad.l.pom.de parricidis
¶Qua pena puniunt alij homicidę. Clericꝰ
debet deponi t sine alia ecorrigibilitare tradi
curie seclari. Hꝫ intellige qñ volũtarie occidit.
Si ꝟo a casu tũc glo.i.c.fi.de his q fi.oc. du
cit ꝙ si a casu nulla culpa ꝓcedente.sic nulla
pnia imponit nisi forte ad cautelã.qr tunc
rũ mẽtiũ ẽ culpã agnoscere vbi culpa nõ est.
c.ꝓsilũ.§.ij.de obser.iciũ.xxv.di.ad eius.et
de pe.t re.c.quesitũ. Si ꝟo culpa ꝓcedente. 9
dic vt.s. Homicidiũ.ij.§.xv.
¶Ad quid tenẽtur homicidę. vide.j. Ratio
tutio.i.in fi. Homicida

Homo ꝓstituit ex aĩa t corꝑe alte/
ro istorꝫ deficere nõ est hõ.
vt ptz ex.c.cũ ꝓps.de here.t in.c.in quada.
de cele.miss.t in.c.sicut.de homi. 1
¶Utr liber hõ possit dari i pigꝰ t i subsidi
um aliaꝝ rerꝫ deficientiũ. R.ꝙ nõ. Facit.c.la
tor.de pigno.imo pdit recipies cũ i pigꝰ de
bitũ: t tãtũ dẽ de suo dare tenet deinde vel al
parẽtibꝫ.vt no.glo.in.c.ex relatõ.de iurisdi.
t C.de acti.t obl'.aut.omnino. Ubi dꝙ qua
druplũ restituat. Nõ.qr illa q nõ sunt in ꝓ
mertio obligari nõ ꝑsit.l.i.§.eã rẽ.ff.q res
pigno. Sz liber hõ nõ ẽ dns mẽbrorꝫ suorꝫ.
l. liber hõ.la.i.ff.ad.l.acquil'. Et iõ putere di
cit Bal.in.l.ij.C.de patribꝫ q fi.distra.ꝙ vi
la.l.ij.habuit ortum a legibꝫ antiqs fm qs
pẽ poterat occidere filios.l.in suis.i fi.ff.đ li.
t ꝓ.q hodie est correcta. Et ideo solũ ꝓmit
tit venditio causa pauꝑtatis seu egestatis. vi
ctus.qr filius sic vẽditus potest se redimere
ꝓtiũ offerẽdo ipse vel alius ꝓ eo vel mai/
cipiũ.vt in.d.l.ij. 2
¶Utr liber hõ possit dari in obsidẽ. R.ꝙ re
ture nõ põt nisi ꝑ papã t imperatorẽ. vt nõ.i
l.obsides.ff.de testa.t.l.diuus.ff.de iure fisci.
t ꝑ cũ q nõ recognoscit superiorẽ. vt no.bar.i
l.famẽ.ff.de publi.iudi.t in.l.hostes.ff.de
cap.t in.l.i.§.de qua.ff.de postu. Ln dꝙ
suetudie vsurpatũ ẽ ꝟsuũ fm glo.in.l.ij.C.d
pribꝫ q fi.distra. Et sic de facto seruat vrbs
am ciuitas q recognoscit superiorẽ der obsidẽ
t alij siles.t hz talis ꝙsuetudo vim legis.l.
de quibꝫ.ff.de legi. imo videt licere de iure

munidare obsides ꝓ pace ꝙuāda ſm glo. ī c. vt ꝑdie. xxiij. q. viij. ſz nō ꝓ pecunia. vt i. d. c. ex reſcꝑto. t. d. l. ex reſcꝑto. et. d. l. i. qz liber hō nō ꝑt obligari ꝓ pignore. nec ꝑt hẽri ī eo ius pignoris. ſz tm̃ ius retentionis.

Honeſtas reqrit ī om̃i negocio qz ẽ vnuz ꝑceptū iuris. inſti. de iuſti. t iur̃. ff. iuris ꝓcepta ſunt hic hōeſte viuere zc. In mrimoniꝫ. ff. d ri. nup. l. ſemp ī dubijs ī dubijs ī dubijs

vicariuz teneaꝫ ad horas canonicas: R. ſm Pa. i. d. c. i. q ſic. z hꝫ ē ꝛe mēte Inno. i. d. c. i. z Jo. an. z ē tuti⁹. licet abbas et q̄dā alij dicāt q nō teneaꝫ. q̄s credo dicere vez ſi nullaz vtilitatē i abſentia recipet ab eccl'ia. al's nō ē vera opinio. cū nō ſolū bñficiū dez vt ſeruiat eccl'ie. ſz etiā vt oret p his q̄ bñficiū ꝓſtituerūt. Ad cor. cū hꝫ Aar. in. d. cle. i.

¶ Utz clericꝰ excōicatꝰ teneaꝫ ad horas: R. q ſi ē minoꝛi excōicatōe innodatꝰ pōt z ꝛebz dicere etiā cū aliis ſm q. ſ. dicā. Si ꝯo ē excōicatꝰ maioꝛi excōicatōe: ſic ſolꝰ teneꝫ dicere ſine Dñs vobiſcū. z etiā ꝛegradatꝰ ſi ē i ſacris. vel ſi nō eſt i ſacris ſi tñ tenet bñficium. Facit qđ legiꝫ z nō. in. c. legi. xvi. q. i. in p̄ma glo. z ꝓcor. ꝓmuniter ꝛecto. in hoc.

¶ Utz papa poſſit diſpenſare vt p̄fati nō teneaꝫ ad horas canōicas: R. ſm Pa. i. d. c. i. q nō. q̄n ſepties in die teneaꝫ laudare ꝛeum. In mō aūt dicendi diſpenſare pōt.

¶ Utz dimittēs officiū ex infirmitate excuſetur: R. ſm Inno. in. d. c. i. q ſic. ſi eſt tal' infirmitas i qua directe vel occaſionaliter ſibi obeſſet vel obeſſe timereꝫ ſi celebratōi intēderet. Dicit tñ Pa. in. d. c. i. q ſi nocumentuz eſſet leue vt in febꝛe quartana vel longa vel modica: nō excuſaretur ſi nō diceret.

¶ Quid ſi ex obliuiōe aliquā horā dimiſit: R. non credo ſit mortale p̄tm. ꝛebet tñ ſupplere qđ omiſit z ꝛoleat đ negligētia ſua. In no. aūt in. d. c. i. videꝫ ſentire q ꝓfeſſoꝛ poſſz ei imponere aliā pēnitentiā etiā ſi volūtarie dimiſit. licet ꝓſulat vt imponat q ſuppleat q̄ omiſit niſi q̄n videret nō ꝓficere. Sz hꝫ tene ꝛe bono ꝓſilio. z q ꝓfeſſoꝛ poſſit ei imponere aliud qđ ſit ad laudem ꝛei. puta. vij. pſalmos z hmōi. tenet Tho. i q̄li. et Pe. de pal'. in. iiij. di. xv. etiā ſi dimiſit volūtarie.

¶ Utz nō habēs libz vl' carēs viſu et hmōi excuſetur ſi nō dicat horas: R. q ſic. arg. cle. fi. ꝛe vi. z ho. cle. dū tamen ſuppleat p̄ pſalmos vel pater noſter z hmōi.

¶ Utz p̄fati obligati ad horas p̄ccēt moꝛtal'r ipas omittēdo ex negligētia: R. Den. đ gā. i quol'. tenet q p̄ccat moꝛtal'r omittēdo niſi rōe infirmitat' vl' alteriꝰ cauſe legitime impediaꝫ. Riga. ꝯo anglicus i q̄li. dicit q ſi dimittit ex negligētia nō auderē dicere q moꝛtal'r p̄ccaret. Si ꝯo ex faſtidio diuini cultꝰ vl' ꝛēptu. ſic moꝛtal'r p̄ccat. Credo etiaz q ꝓſuetudo i hmōi dimiſſiōe ſit moꝛtale p̄tz hec Riga. q̄ opinio eſt humanioꝛ.

¶ Utz clericꝰ bñficiatꝰ ñ dicēs officiū teneatur reſtituere fructꝰ q̄s interim ꝛeceꝑit ab eccleſia: R. Jo. cal. i. d. c. i. dicit q ſic. q; ꝑpter officiū dat bñficiū. vt in. c. diuerſis đ cle. iu. At iō cū aliq̄d dat ꝑpter cām: cā nō ſeꝑ tanta repetit. ff. z. C. đ ꝓdi. cā da. ca. nō ſeꝑ tanta dat. Aar. tenet ꝛtrariū. z Pa. dicit q p̄ma eſt nimis rigida. Sed ego credo q licet ſit rigida. tñ ē vera. z ideo ſequenda. At R. Pa. adꝺa motiua Alde. nō ē valida. q; licet ꝛeſidentia ſit ꝛequiſita vt viuat. vt dicit. c. diaconi ſunt. xcij. di. z. c. ij. de p̄ben. nō q̄ dē tñ ſimplr. ſed vt viuat ſm cultū ꝛei. z facit q hoc. c. clericꝰ viuat. xci. diſ. arguēdo a maioꝛi. z hoc tenet etiam Aau. i clericis q̄ nō implēt officia ſua. ſz volūtatibꝰ vacāt q tenēt fructus reſtituere.

¶ Quid ꝛebeat dici q horaꝫ: R. Aar. i cle. i. ꝛe cele. miſ. Aauđ. dicit q ſi ēſtituto vl' alicui tudo illa. ſeruet. xij. diſt. nouit. q; nec hꝫ vel illud dicere ē i p̄cepto cū diuerſi diuerſa dicāt ꝛe ꝓſe. di. v. i die relin rectōis. Utz ē q clerici ſcl'ares ꝛebēt dicere ſm ordinē romane eccleſie. d. c. i die. vl' ſm eccl'iaz metropolitanā. xij. di. c. fi. nec repꝛobat vſus alic⁹ eccl'ie antiquꝰ ſm Aauđ. vbi clerici ſunt ꝓ ꝛeuerentibus pſalmis. licet eccl'ia romana vl' metropolitana hꝫ nō ſeruet. Hec⁹ eēt ſi ꝑuata ꝑſona hꝫ ſibi faceret. Aduerte etiā q; dicit Direc. libi. ti. viij. q clerici ordinati ad titulū ſui primi nū p̄nt dicere qđ cū q; officiū volunt. q; non obligant ad iſtā vel illā eccleſiā. In regularibꝰ ꝯo dicit ſeruandā eoꝝ regulā vel ſtatutū i hoc. xij. di. c. fi. At hoc ꝛez nili ſint p̄legiati vt clerici z religioſi q̄ ſunt cōmēſales ꝛomeſtici alicui⁹ cardinal' ſeu epi grāz z cōſanguinei ſedis ap'lice habentis. q licite ꝛe eis ꝓmare ꝛebent. vt in cle. fi. ꝛe cele. miſ.

¶ Quid ꝛe eo q ex diſpēſatōe bñficiat⁹ i duab⁹ eccl'iis: R. q ꝺz dicere officiū ſm illaz in qua teneꝫ facere reſidētiā. q ſi ad nullū ꝛeſidētiā tenet: tūc credo q p̄t ie ꝓmoueri ad cl'ie i q ſe reppit officia celebrare. Si ꝯo ꝛeſidet ſm ordinē illi⁹ eccl'ie i qua hꝫ maioꝛē dignitatē. quem ſorte alia habeat pinguē bñficium. Nō credo ꝛe bñ eſſe. nō ꝛe neceſſitate ſolum. Nō credo ꝛe bñ eſſe. nō ꝛe neceſſitate ſolum. z ſi poſſit dicere qđ vult. vt ſatis p̄ꝺ ꝛe vez. cū poſſit dicere qđ vult. vt ſatis p̄ꝺ nō. in. c. i. ꝛe cele. miſ. p Inno. z alios ꝛecto.

¶ Utz p̄ceꝑt moꝛtaliter qui ad libitum ſui mutat officiū ꝓſuetū: R. credo q ſic. i clerico p̄ꝺendato z religioſo. Secus in alio ordinato ad ſuum patrimonium.

¶ Utrū monach⁹ ꝓpoſit⁹ eccl'ie ſcl'ari teneaꝫ dicere officiū monachale: R. q ſi ꝑmo eſt aſſumptꝰ. z ſic trāſlatꝰ. ſic cū nihil habeat cō mune cū monaſterio. xvi. q. i. ne p cuiuſlibet

nō dicet mō achale. sz illi⁹ eccl'ie ad quā trās
lat⁹ē. t placet Jo. xvi. q. i. c. iij. t Sof. ī sum
ma. dō sta. mo. t Hosti. i summa eo. ti. Sec⁹
eēt si nō eēt trāslat⁹ nisi ad tps. qz dz dicere
mō achale. tb videt sentire glo. i cle. fi. de ce
le. miss. Et facit tex. ibidē ī argumentū.
¶ Quid si dicēdo officiū in choro cū alijs ex
aliqua necessitate intermisit psalmū vl' lecti
onē. R. fm Inno. i. c. dolētes. de cele. missa. q
nō tenet illd reassumere licz sit cauti⁹ reassu
mat. dūmodo nō subtrahat vocē suā ab of
ficio chori. imo pl⁹ dico q etiā si aliqd omi
sit ex negligētia sua q nō dz supplere subtra
hēdo vocē ab officio chori. sz postea supple
at si aliqd notabile omisit. Si vo eēt ꝑsus
vel aliqd minimū suppleat p aliquē psalmū vl'
pater noster. Idē dic fm Hen. dō gan. ī qli. q
si qs nō ex malicia sed cū causa legitima nō
interfuit in ꝓncipio officiū vl' fini q nō oportz
a capite reincipe vel finē ꝓficere ꝓpter ꝓfecti
onē charitatis qua vnuz corp⁹ reputant. et
qō vnus dixit extimat alter dixisse. Et hoc
vez nisi chorus multū in ꝓncipio ꝓcessisset
vel multū de fine restaret. hec ille.
¶ Utz teneatur qs dicere id qō fm ꝺsuetu
dinē chori aliqs solus dicit vel associat⁹. qñ
dicat officiū ī choro. R. q nō fm Pe. dō pal'.
in. iij. di. xv. qz id qō dicit vnus reputatur
dicī ab omnibꝰ. qñ ex aliqua rōnabili causa
ita est ꝺsuetū vt solus tale qd dicat.
¶ Utz dicēs officiū si ꝓtermittat vnā horā
ex oblīone vel aliqd sil'e. pura lectōz vel psal
mū teneat itez reiterare totuz. R. vt colligo
ex doctrina Inno. vbi. s. t lēqtur Laud. q ñ
sed sufficit supplere qō omissum ē. Uñ q di
cit hymnū vl' psalmū ꝓmi nocturni cū ad
uenit. t ē i. iij. nocturno. nō optet reincipiat
disturbādo officiū. vel q dixit tertiā t adū
tit nō dixisse ꝓmā nō optet dicat itez tertiā
Sz post officiū suppleat omissuz t doleat dō
negligētia. Dicit Pe. dō pal'. vbi. s. q q nota
bilit male dixit officiū. si vult euadere moz
tale dz reincipe totū. Sz si modicū dimisit.
puta psalmū vel ꝟsum vel dictionē teneť il
lud repetere post officiū vel aliqd loco ei⁹ di
cere. si vult euadere peccatū veniale.
¶ Utz debeat dicere pz noster post horas. R.
q sic. post vesperas t matutinū. de ꝺse. dis. v.
c. id semp. t de ꝺsuetudine dz in fine oīm ho
raz. qz matutinū accipit ꝓ omni officio vsqz
ad nonā. t ꝓ vesp̄e oīe aliud qō restat. vt
patet in. d. c. id semp. t. c. ꝟuenit. ibidē.
¶ Qua hora sunt dicēde hore canonice. R.
debent dici tpe suo. i. matutinū ī nocte. ꝓma
in ortu solis. Et sic de ceteris: nisi ex necessi
tate. vt hic infra dicam.
¶ Sed nunqd ī sero poterit qs dicere matu 21
tinū sine peccato. R. vt ex dictis patz. q sic
si ex rōnabili causa facit. qz fm Tho. ī quo
li. Melius ē si deo debitas laudes ꝟuenien
do reddam⁹ t alia honesta officia postea faci
amus qz si ꝟnū aliud impediat. Sec⁹ esset
si faceret nō ex rōnabili causa. qz sic esset pec
catum. ar. c. clericus. el. i. xci. di.
¶ Utz sit mortale pētm nō dicere horis de 22
bitis sine rōnabili cā. R. q non. nisi qs face
ret ī ꝓceptū dei vel eccl'ie. cū nullū ius pcipi
at q dicat horas debitis. nisi cle. i. ō cele. miss.
q videt ꝓceptiua ꝓpter ꝟbū sancim⁹. s. q of
ficiū horis debitis ī cathedralibꝰ. regularibꝰ
t collegiatis eccl'ijs deuote psallat. Et ideo
credo q peccarēt mortal'r plati si i pfatis ec
clesijs horis debitis nō facerēt dicere. t etiā
illi q vel sunt bñficiati ī pfatis eccl'ijs vl' sb
diti platoz regulariū. cū imponit eis a plat'
si nō dicerēt. nec accipias horā debitā ita ad
pūctū. sz grosso mō t largo. sic dicere matu
tinū ī aurora. vel qsi cēseat ī media nocte. et
hmoi. al's aūt a ꝑticularibꝰ ꝑsonis vl' ī alijs
eccl'ijs a ꝓdictis nō dicere horis debitis. erit
pētm veniale sine rōnabili cā. Ex causa ꝟo
rōnabili etiā ī ꝓdictis eccl'esijs liceret. vtpu
ta qz ꝓcessio ē fiēda vel ꝓdicatio t hmoi Et
ꝓpterea ꝟueniunt tps debitū.
¶ Utz matutinū sit dicendus anteqz missa 23
dicatur. vide. s. Missa. §. ij.
¶ Utz idē sit de prima. vide ibidem. 24
¶ Ubi debēt dici hore canonice. R. q ī eccl'ia. 25
vt no. glo. xcij. di. i. c. fi. Sz h intelligo quo
ad clericos q in ipa sunt bñficiati ꝓpter ver
bū positū in. d. c. fi. ecclesie deputat⁹. q videt
tur clericus bñficiatus q peccet mortal'r si
ne rōnabili causa ibi nō dicēs officiū. qz di
cit ibi tex. in. d. c. fi. q q nō ꝟuenerit deponat
a clero. t q ad eccl'ias collegiatas vel regula
res. clauz ē q ē de ꝓcepto. vt ibi dicat. vt ptz
i cle. i. de cele. miss. no. Inno. in. c. i. ō cele. miss.
quo ad alias nō credo.
¶ Sed nunqd peccet toties mortal'r q tiens 26
nō ꝟuenit clericꝰ bñficiatꝰ vel religiosus ad
choz sine rōnabili causa. R. q nō credo. qa
materia nō videt ita pōderosa. sz qñ duceret
ī ꝺsuetudinē. vel qñ officiū eccl'ie pateret ta
ctura ī celebratōe. tūc nō excusarē a mortali
Et sic limito t itelligo. d. c. fi. ex aliqua tñ rō
nabili cā licet platis t alijs se absentare. dū
modo officiū dicāt eūdo vel stādo in domo
sua. Nec ob. c. epōs. de ꝺse. di. iij. Nō videtur

innuere sufficere ep̃o. si die dñico ad eccl'iaz ꝓueniat. qz illud. c. nō dat licētiaz absentie. sz nō vult vt ꝓ alia causa q̃z infirmitatis et sil'is absit diebꝫ festiuis. Et q̃ aliꝫ diebꝫ de beat inesse. fac. c. ꝓuenit ad nos. vij. q. i. t. c. eps vile. xli. di. cessāte. intellige impedimēto

27 ¶Quo ad attētōz seu deuotōez. Queri vtz peccēt mortal'r nō dicentes officiuz deuote t studiose'. R. glo. i cle. i. i. ibi fructꝰ. ō cele. mis. tenet q̃ sufficit dicere ore. licet nō corde. Et cū ea ꝓcurrūt multi canoniste i. c. volētes. de cele. mis. Alij aūt tenēt q̃ ē de ꝓcepto vt dica tur deuote et studiose. p. d. c. volētes. vt sic de/uotio denotet attētionē. t studiositas modū dicēdi. Sz tu dic fm Pe. de pal'. i. iij. di. xv q̃ attētio ad officiū sic ad qōlibz bonū opus pōt requiri duplex. Primo vt officiū ab in/tētione pcedat. t isto mō attētio req̃ritur ad officiū nō solū ꝓpter meritū: sz etiā ad euitā dū pctm. qz nullū opus est meritoziū nisi ex intētōe pcedat. aliter nō esset humanū. cuz hō sit hō p rōem t volūtatē. Sil'r ad euitā/dū trāsgressiones ꝓcepti. qz ꝓceptū dat ho/minibꝫ. Et ideo oportet q̃ nō pcedat ex sola imaginatōe q̃ cōis ē nobis t brutis. sz ex de liberatōe q̃ req̃rit attētionē. Secdo mō vt to tū officiū attētio ꝓcomitet actualiter. et hoc nō req̃rit nec in officio nec i aliꝫ bonis ozā/nibꝫ vel opibus. qz ē impossibil' humane fra gilitati. Req̃ritur tn̄ q̃ ozās scienter nō di/strahat mentē ab officio. qz hoc nō possz esse sine mortali pcto vel veniali. Nā euagatio q̃ ē ꝓter intentionē t ꝓpter pcedentē occupa tionē licitā nō est pctm. Secus si ꝓpter illi citā. Sed euagatio q̃ ē aduertētis et solum fm actū interiorē. licz sit temeraria t grauis forte. nō tn̄ ē mortale nisi ꝓpter ꝓtemptū. qz eccl'ia nō hz iudicare d̄ interioribꝫ actibꝫ me re. ꝓpter qd̄ minister ecclesie licet dicēdo offici um aliud cogitet: nō videtur trāsgressor pce pti ex natura facti. Si aūt euagatio mentis sit ex hꝰ q̃ aliqs scienter se occupat i actu exteri ori q̃ nō secū patitur attētionē. sic videt esse mortale pctm t directe ꝯ pceptū. c. volētes. de cele. miss. vbi pcipit vt studiose pariter et deuote dicat. hꝰ nō obseruāt q̃ occupātes se i actu exteriori scienter sibi attentionē subtra/hūt. Idē Tho. i. iij. di. xv. dicit q̃ qñ aliqs mentē ex ꝓposito distrahit ad alia i ozādo si ne culpa nō ē. t pcipue si i aliꝫ spōte se occu pat q̃ mentē distrahūt sic sunt exteriora opa Et si mes ad ꝯziū euageť. erit culpa mortal' Si aūt sine hꝰ q̃ pcipiam⁹ mes ad alia eua/getur. vel culpa caret. vel mīma erit nisi pce/dens cogitatio ex qua cōtingit euagatio tal' ee dicat i culpa. hec ille. Et b̄ teneas. limita do tn̄ dictū Thome vez quo ad ozōez q̃ cō pcepto. sicut ē officium t hmoi. nō aūt q̃ ad ozōem q̃ ex deuotōe est t voluntate soli. Ad uerte tn̄ fm Tho. ij. ij. q. lxxxij. arti. i. q. ter tio nihil aliud esse videt q̃z volūtas quedaz pimpte se tradēdi ad ea q̃ ptinēt ad religiosa latū. Sil'r attēde fm Tho. i. iij. di. xv. q. re q̃ritur q̃ attētio remaneat i ozōne. nō p̃ cōi tiā actus. nec sufficit q̃ sit habitu. solū. sz p sit fm actū q̃ ē mediū q̃d inter pdicta ducit. Et tunc videt manere fm actū q̃ sit in habitu. vel ad ozōem cū intētōe aliq̃d imperādi. vel de bitū obsequiū reddēdi. etiā si in plecuno mes ad alia rapiatur. nisi tāta sit euagatio q̃ omino depereat vis ꝓme intētōis. Et ideo oportet q̃ sepi⁹ hō cor reuocet ad sepm. Ex his patet q̃d tenēdū de ꝓfabulātibꝫ t alias dissolutōes faciētibꝫ i officio. aut ꝓm pti cētibꝫ faciēdo aliq̃d exercituz manuale. q̃d bñ no. Et fm pdicta intellige t limita. de volētes. t docto. ibidē.

¶Utz cleric⁹ cantās si ecclesia officium sui nū vt placeat populo peccet. R. Pa. in. c. vt q̃squis. de vi. t hone. cle. q̃ sic grauiter. Tñ dicit Isid̄. Deū moribꝫ stimulat q̃ ꝓsim vo cibꝫ mulcet. Facit quod dz t nō. teq̃. dil'ci. t. ij. De quo tn̄ vtrū sit mortale vel veniale vel nullū. dic vt. j. placere.

28

Horror future vite ē filia luxurie in qz tū reputat bonū eternuz as non appetit. imo fastidit bona eterna acti non essent ardua t summa.

Hospitale qd̄ alio vocabulo dr̄ sinodochiū. aliud de religiosum. aliud nō religiosum. Hospitale religiosuz dr̄ qñ auctoritate epi edificatū est c. ad hec. de relig. do. t tunc ptinet ad ipsum epm. nō vt disponat de redditibus ad libitū sed vt ordinet vt dispensent ad vsum pau/natū. ar. cle. qz ꝓtingit. de relig. do. Hospita le qd̄ nō est religiosuz est illud qd̄ sine auc ritate epi ꝓstructū est. nec epūs potest se o intromittere. sz patron⁹ q̃ edificauit ad libi tū disponet. vt i. c. inter dilectos. t ibi p Jo no. de dona. Et q̃uis epūs exercuerit ibi vi tus epale. nō potest tn̄ p hoc alia exercere fru Fede. ꝓsil'. xxv. qz de possessione vni⁹ articuli nō est inferendū ad alios articulos. vt in. c. cū ꝓtingat. de rei. Nec obstat. c. i. de reli. do. qz locꝰ de quo loqtur necessario debebat esse

subiect⁹ alicui ẽpo. ⁊ iō ꝓsumit ꝑ eo ꝙ exercu it vnū ius in eo. Sic infert Jo. an. i regula. qđ alicui. lib. vi. i mercurial. ꝙ patron⁹ q̄ exercuit ius ꝓsentādi alio nō apparēte ꝓesumitur patron⁹ ecc̄ę ius patronat⁹ ad aliquez debet ptinere. ⁊ alij nō appareat nisi iste q̄ exercuit act⁹ patroni. non sic i casu nr̄o. qz hospitale necessario nō ē religiosum. vt patet. Limita tñ hoc vez. ꝙ epūs nō pōt se intromittere qñ nō est religiosum. fm Pa. in. c. i. ⁊. c. ꝛe sinodochijs. de relig. do. vez. nisi patron⁹ ꝙ ipm edificauit esset mortuꝰ. qz tūc ad curā epi ptineret vt volūtas defuncti pia manda reť executoi. vt videť tex. in aut. de ec. ti. §. si quis edificatōe. et. §. se. Uñ licet talis locus nō teneať epo rndere. in epalibꝫ tñ epūs curā hz̄e pōt. exquo pius locus ē. Qđ vez ē nisi testator ꝙ ipsum edificauit aliter expresse disposuisset. qz illud seruādū. vt i. d. §. si qs. ⁊ q̄ patz ꝙ quilibet pōt hospitale edificare hec. sine alia auctē. Sed in oratorio nō pōt celebrari sine licentia epi. de ꝛse. di. i. c. vnicu qz. ⁊. d. c. inter dilectos.

Quis pt̄ ꝓfici ꝑ rectore hospitalꝫ: ℟. Pa. in. d. c. de sinodochijs. ꝙ religiosi nō pñt deputari nisi talia hospitalia haberāt curā aiaꝝ vl̄ nisi hospitale eēt sbiectū mōasterio. ⁊ monach⁹ deputareť p abbatē tāqz obediētiarij fm Fede. ꝺsi. clv. Clerici secl̄ares pñt esse rectores. ⁊z nō pñt hz̄e titulū bñficij. vt i cle. Laici oēs pñt institui rectores: dūmō sint vidonei ⁊ puidi ⁊ boni testimonij. q̄ sciāt. vel intꝫ possint loca ipsa ⁊ iura eoꝝ vtil̄r regere. vt in cle. predicta. qz ꝛtingit.

Quid debēt facere p dicti rectores: ℟. ꝙ debet ad modū curatoꝝ ⁊ tutoꝝ iuramētū ꝓstare ac inuētariū facere ō bonis ipsoꝝ locoꝝ. ⁊ annuatim reddere rōem ordinarijs sub qbꝫ sunt vl̄ ab eis deputat⁹. alioqn collatio. puisio ⁊ ordinatio taliū ē nulla ipso iure. vt i. d. cle. qz ꝛtigit. Uez qz nō extēdit hꝫ ad hospitalia militarij ordinū aut alioꝝ religiosoꝝ

Precipit tñ oib⁹ rectorib⁹ sb obtestatōe diuini iudicij et ꝑ obediētiā vt reddit⁹ in vsus pauperꝝ conuertant nō i alios. rectores tñ militarū ⁊ religiosoꝝ hospitaliū sufficit. puideāt fm eoꝝ ordinū instituta ⁊ antiq̄os obſuētas pauperibꝫ. qđ est limitādū qñ q đ supest expo nūt ꝑ fide vl̄ pie. al's nō excusant si male expedūt i nō pios vsus. qz negari nō pōt q̄n tales reddit⁹ sint instituti ꝓpter pios vsus.

Quid đ admistratōe sacroꝝ ⁊ celebratōe i ipsis hospitalibꝫ paupib⁹ ibidē: ℟. ꝙ đz seruari antiq̄ ꝓsuetudo q̄ ad exercēda ⁊ mīstrāda spūalia supdicta. vt in. d. cle. qz ꝛtingit.

Precipit oīb⁹ ad q̄s de iure vl̄ ꝓsuetudine vl̄ statuto vel p̄uilegio ptinet cura hospitaliū ꝙ bona dicta alienata indebite i stātū debitū reducāt ⁊ reformēt vt rectores iuxta facultates puentuū insistāt sustētatiōi ⁊ receptōi miserabiliū psonaꝝ. In q̄ si negligētes fuerūt. ordinarijs iniūgitur vt ipsi si nō sunt exempta auctē ꝓpria. si vero exempta sunt auctē apl̄ica ꝓcellāt ad predicta faciēda p censurā ecclesiasticā ꝓsecēdo tā cosdez q̄ quoscūq⁹ ꝙ tradictores cū dantib⁹ auxilium. ꝓsiliū vel fauorē. Nō obstātib⁹ q̄buscū qz p̄uilegijs quo ad hꝫ. d. cle. qz ꝛtingit. 4

Hospitalis quō đz eē cl'ic⁹. vide. s. Clericus. iij.

Hostiarius đz idē qđ ianitor nā in veteri testamēto. i. Paral. v. Hostiarij electi sunt ad custodiā tēpli vt nō ingrederet i illud īmūdus spūs i omi re. Uñ hostiarij dicti sunt eo ꝙ p̄ sint hostijs tēpli. Ipi em tenētes claues oia int⁹ extraq̄ custodiūt atq̄ inter bonos ⁊ malos hñtes iudiciū fideles recipiūt ⁊ infideles abijciūt. xxi. di. cleros. i fi. ⁊. xxv. di. plectis.

Hosti fuāda ē fides ꝓmissa. xvij. q. i. ⁊. xvij. q. iij. innocēs. Qđ limita vt. j. Juramentū. v. §. xvij.

Humilitas vera reqrit tria. primū suiipsi⁹ nihilatōz. hoc ē ꝙ reputet se oīb⁹ viliorē. Et licet cognoscat se hz̄e aliq̄ bona dei q̄ alij nō habēt. tāto magis đz in se vilescere. cogitās ꝙ si de⁹ talia alijs dedisset ꝛtiores deo essent q̄z ipse. Et sic cuz ꝥitate pōt se existimare viliorē oīb⁹ ⁊ magis ingratū. Et hꝫ ē qđ voluit dicere Beda i omel'. sabbati tercie dñice q̄dragesime. Cū aliū ingt̄ peccantē ꝓspicim⁹ mor animū deorsum inclinemus. ⁊ q̄z abiecti ex nr̄a fragilitate sumus. si nos diuina pietas nō sustēret hūiliter inspiciam⁹. hec ille. Et Joh. xiij. Cū feceritis hec oīa dicite. qz serui inutiles estis. q̄si dicat ex ꝓsideratōe humili obligatōis quā habem⁹. qz cū augeant bona rōnes etiā crescūt bonoꝝ. Secundū ꝓmptā alioꝝ obtemperatiōez. Uñ de renun. c. nisi cū pridē. tūc verā humilitatē ostendis cū p eā locū sublimē effugies ⁊ tamē p obedientiā nō dimittes. Tā vera humilitas facit vt q̄squis magis alijs de se

credat q̄z sibi ipsi. qr dicit Gre. si se meliorem alijs nō crederet nequaq̄z alioz ꝺ silia siue de liberatōi postponeret. Et h̄ verū i oīm dubio q̄ potꝰ dēret alijs credere q̄z siue opinōi, secꝰ i alijs. Tercīū qō req̄rit humilitas ē. vt dona dei q̄ i se habet abscōdat. t se soluz vilē ab extra dēmōstret. nisi inq̄tū honor dei t bonū primi aliud req̄rit. Nam nō eēt humilitas q̄n p salute primi t ad edificatōez aiaz poss set ostendere t p̄dicare dona dei q̄ habet si ea occultaret. qr ꝺr Mat. v. Luceat lux vestra ꝛc. Nō tñ dēret magis vilescere i apparētia q̄z importet cōditio sua et qualitas respectu eoz cū q̄bꝫ viuit. qr sic potꝰ esset superstitio q̄z humilitas. xli. di. c. q̄squis reb. in prin.

i Jactātia p̄p̄e importat q̄ hō ꝓ bis se extollat fm Tho. ij. ij. q. cxxij. ar. i. Et pz ex. c. imitare. vi. q. i. Et p̄cedit fm gre. i li. xxiij. moz. aliq̄n ex superbia sic a cā iteriꝰ motiua. qr ex h̄ q̄ q̄s p arrogantiā interiꝰ sup̄ se eleuat. plerūq̄z exteriꝰ maiora q̄dā ꝺ se iactat Et p̄pterea ponit a Gre. ibidē tercia species superbie. licet nō sit idē qō superbia. sz ē tanq̄z a cā impellēte. Aliq̄n ꝺo p̄cedit ab inani gl̄ia sicut a cā finali. inq̄tū. s. iactator intēdit. q̄ p suā iactantiā gloriā ꝺsequet. Et ideo ponitur etiā a Grego. filia inanis gl̄ie rōne finis. vt no. Alex. de ales. ij. ij. ti. eo.

¶ Utr̄z iactātia sit p̄ctm̄ mortale. R. vt colligo ex Alle. t Tho. vbi. s. q̄ sic quadruplicit. Primi duo modi sunt inq̄tū ꝺsiderat ex se. Scōi duo inq̄tū ꝺsiderat ex cā vl̄ fine. Primo est mortale p̄ctm̄ q̄n iactator p̄fert qō ē ꝺtra gloriaz dei. sicut ille de q̄ Ezech. xxviij. Eleuatū est cor tuū. et dixisti deus ego sum. Tales sunt q̄ iactant se suis meritis h̄re aliqua dona dei. vel a se habere. vel illi q̄ ꝺ p̄ccatis mortalibus q̄ fecerūt vel nō. iactāt se vt strenui videant. vel etiā laudant alios t iactāt de p̄ccatis mortalibꝫ q̄ fecerunt. vt no. glo. i. d. c. imitare. Secus esset de veniali. qr nō est contra deū. Secūdo est p̄ccatū mortale q̄n iactantia est ꝺtra charitatē primi. sicut cū quis iactādo se p̄rumpit i ꝺtumeliaz primi. sicut phariseus Lu. xviij. Nō sum sicut ceteri: velut t hic publicanus. al's aūt iactare se ꝺ eo qō nō ē ꝺ gl̄iam dei vel charitatē primi ex se ēveniale. Tercio ē mortale p̄ccatū q̄n p̄cedit ex tali superbia vl̄ vana gl̄ia q̄ sit mortale p̄ctm̄. Sic ꝺo nō erit mortale p̄ccatū talis superbia vel vana gl̄ia. sic nec iactātia ex eis p̄cedēs. Quō aūt superbia vl̄ vana gloria sit mortale. vide Superbia t vana gloria. Quarto ē mortale q̄n p̄cedit p apparitū lucri i damnū primi notabile. sicut cum q̄s se iactat magnū medicū. aduocatū. p̄ncipem. mīstas sc̄itates facere. sicut ceratanus. hoc q̄ falsē i nocumentū primi se iactāt. secus si nō esset i nocumentū primi. qr esset veniale p̄ctm. Intellige etiā si sit nocumentū alicuius importātie. qr id qō mimū est ratio apprehendit quasi nihil. q̄. Phi. nisi intēderet ei am nocere i multo si posset

¶ Utr̄z iactātia possit eē i factis sicut i dict̄. R. q̄ p̄prie nō. sed eq̄lenter sic. sicut cū q̄s i vestibꝫ. i eq̄s. i domibꝫ. i ꝺuitijs. i familia. i pulcritudine t h̄moi. vt appareat diues t magna domo t nobili p̄sapia t h̄moi. Et sic erit mortale p̄ccatū. sicut iactātia in dictis. si p̄dicta q̄ facit sint ꝺtra gloriā dei t charitatē primi. vel ex superbia t vana gl̄ia mortali vel i ꝺceptōez primi.

t Conomus ꝺr cui res ꝺmāda mādat. vt. l. xxxix. di. q. j. q. j. bus dā. t idē ē iconomꝰ qō sindicꝰ. t ꝺr ē clericꝰ nō laicꝰ. vt pz i. d. c. t. c. iudicatū. ibidē t i. c. qm̄ i q̄busdā. xvi. q. vij. de q̄ dicet. j. Lacus. G. i. Gz aduerte q̄ ē ꝺfa inter actorē. p̄curatorē t sindicū seu iconomū fm glo. i. c. erga ep̄m. ij. q. vij. qr actor ꝺstituit a nō dño t auctē iudicis t ad p̄sentes lites tm̄. Procurator ꝺo semp a vero dño ꝺstituit sine ad vna litem siue plures. siue p̄sentes siue futuras. Sindicꝰ aūt siue iconomꝰ ab vniuersitate ꝺstituit seu a collegio. t ad vna cām t plures. t p̄sentes t futuras. t auctē epi. de iuratorib. c. imperator. i fi. Canō tñ ois administratoz ecclie vocat p̄curatores. i. q. vij. salua. vide glo ibidē. t i. d. c. imperator. allegatōibꝫ. Tenet tñ Pa. i. d. c. imperator. q̄ si ad vna certā cām solū ꝺstituit q̄ pōt fieri sine auctē supioris. al's non.

I Dulia ē q̄ ꝺz reuerētia siue adoratio. de qua s.

i Aldoratio. p totum.

i Eiunū fm. s. Bona. i. iij. dis. xv. pte. ij. ar. i. q. iiij. ꝺr ꝺmūissime p abstinētia ab oīm mortali. Isa. lviij. Nōne h̄ est ieiunium qō elegi. dissolue colligatōes colli tui. dō ar am cōtrer ois afflictio q̄ ꝺsistit i vigilijs. fia gell' t disciplinis. Proprie aūt ꝺr ieiunium afflictio carnis p subtractiōez cibi t pot̄ facta

fm ínstitutōez eccl'ie Et sic diffinit ieiuniuz
fm Hof.ē subtractio prādij.et post cenā cu/
nsulet cibi puatio vsqz i diē seqntē.z absti/
nētia a carnibz z trahentibz sementinā origi
nē ab ipsis.vt a lacte.a caseo et ouis. Licit
hec diffinitio.nij.di.c.nemqz.et ponit a Pa.
i Rica.ō obseruatōe ieiunioz. Pro cui⁹ decla
ratōe querunt dubia insrascripta.

¶Utz sit aliqua hora determiata i q i diebz
ieiunioz sit comedēdū: videt q sit cena.ibi i.
post cenā g vsqz ad cenā ē abstinendū. Sed
contra notādū ē q i iure nulla hora ē deter/
minata p comestione i die ieiunij nisi solum
hora vesperoz tpe quadragesimali. vt i.c.so
let.de se.di.i.q ideo reputata ē vt sicut cele
brātis vesperis nō restat aliud officiū diur/
nū.sic fictōe iuris videamur.xl.dies ieiuna/
re.dē p Archi.i.d.c.solēt.z p Pa.i Rica. de
obser.ieiu. Et ideo seruāda ē consuetudo circa
horā comestionis q cōiter ē i hora none vel
circa fm Archi.in.d.c.solent.

¶Sz nunqd frāgit ieiuniū q añ pfatā horā
māducat. R. videt q sic i.xl.p tex.i.d.c.solēt
qđ dicit q nō sunt credendi ieiunare q añqz
vesperinū celebret officiū māducāt i.xl. Sz
nō credo etiā i.xl.frāgat ieiuniū q añ sta/
tā horā comedit.etiā si p notabile spaciū p/
ueniat nisi faceret i fraudē ieiunij.qz si ās at
tēdat ad ꝓba pfati.c.solēt. potī loquit đ pse
ea dōe qs đ necessitate. Et licz glo.i.xxv.di.Ş.als
ea dem.teneat q sit pctm mortale añ horaz
comedere.tñ.c.i.đ cōsle.di.iij.qđ allegat pro
sua opinō e nihil facit p ea. Melī forte fa/
ceret.p ea.c.vtinā omī tpe.lxxvi.di.qđ innu
it consuetudinē patrie estimādā legē.qđ ādez
admitterē qñ tal' consuetudo esset introducta
ea mēte vt frāgeret ieiuniū q añ pdictā horā
comederet.qđ ādē ñ credo nisi vt dixi qñ in
fraudē ieiunij fieret. Et tō concludo cū Aug.i
d.Ş.als ea demuz.q ētiens ās corpe sanus
aliis ieiunātibz prādere voluerit.s. añ horā
q ē pctm veniale.z sic tene. Pri vo ex cā rō/
nabili nullū pctm erit.qđ ādē tenet etiā In
no.in pfata Rica. Et sic dicit dcere intelligi
d.c.solēt. Aduerte tñ fm doctrinā.s.Tho.i
iij.di.xv.q vbi hora comedēdi i die qñ nō
ieiunat esset hora tercie.i die ieiunij hora co
medēdi cēt sexta. Tñ dicit q qz ieiuniuz ec/
clesie debet ee penale z satisfactoriū. ideo sup
tps cōiter comedēdi aliqd addit. nō aūt tm
q penit⁹ humor cibi assumpti exicceť. aut vi/
tus natural' debiliteť. vñ puo residuo tpe .s.
a sexta vbi cōiter sumit cibi nona occurrit in
qua cibi fm ínstitutōem ecclesie sumēdus ē
i diebz ieiunij.hec ille. Ex quo patet q si cēt
tercia veniret sexta. Nō bene nota.

¶Utz plus qz semel comedere sit frāgere ie
iunij: R. q varia fuit doc.opi. Hof.z cōiter
theologi.i.iij.sen.tenēt q sic.si comedatur p
modū cibi. Et tō indiffinitiue dr quicunqz
cibi puatio. Sec⁹ fm eos si aliqd sumeret p
modū medicine.sicut sunt electuaria z hmōi
Et fm Inno.in rubrica.de obser. ieiu. solū
licēt p remouēda infirmitate vel fugienda.
Sz p seruāda sanitate vbi nō est signū in
firmitatis.nō licet nisi quaten⁹ licet vti alijs
cibis. Alij tenēt q nullo iure cauet q solū se/
mel i die ieiunij comedam⁹. Et ppterea di/
cūt licere pluries i die comedere sine fractōe
ieiunij.dūmodo fiat ex rōnabili causa.z fm
consuetudinē illoz inter qs viuit. Et hui⁹ opi
nionis videt fuisse Pa.i pfata rubrica. Rō
fm eū.qz cū nō habeamus ius specificuz re/
currendū ē ad consuetudinē loci. Facit.c.vti/
nā.lxxvi.di. Et ad dictū Post.i.c.ij.e.ti.q
dicit q consuetudo in ieiunijs indictis ab ec/
clesia nihil pōt facere. Dicit vez qñ consuetu/
do ex toto aufert ieiunij.z nō hz ratōnabilē
cām in se.sz fuit indicta vt homes se vētri de/
dicēt ppter tpalia gaudia.al's secus. vt no.
glo.i.d.c.ij. Et ppterea dicit idē Pa.puta/
rē tñ q aliqd comedere p collatōe đ sero ma
gis ad sustētationē nature qz ad delicias nō
sit pctm nec frangere ieiunij.dūmodo fiat
fm consuetudinē loci z temperate.hec ille. Fa/
cit p hoc qđ no. Inno.in.d.rubrica q pran
dere pluries i die ieiunij est cōsuetudinē ap
probatā ecclesie.z sic videt senture q non sit
đ iure specifico. Itē Innoc. dicit ibidē. q ci/
sterciēses fecerūt statutū vt seruiētes alijs ali
qd sumāt i die ieiunij z licite. Itē q seruien/
tes dñis q faciūt credētiā nō frāgūt ieiunij
Mihi vo videt q opinio q tenet q solū se/
mel dicam⁹ comedere sit verior: si nō verba
sz mentē legis volum⁹ amplecti.i.c.qdrage/
sima.de se.dist.v. Et ideo concludo q come/
dēs pl⁹ qz semel i die aliqd eoz q cōiter in cu/
bū solēt sumi.vt panē.fruct⁹ herbas.qz etī
am sancti herbis vsi sūt p cibo.frāgat ieiunij.
nisi comestio ordinet⁹ ad medicinaz qz
ad cibū respectu intētois comedēt⁹ z pncipa
liter ex mō z qntitate sumptū ad id ordinet
licet consequenter aliqliter nutriat.vt puta qz in
digēs potu z tumēs ne dilauet stomachū et
noceat aliqd sumit siue sit electuariū siue eti
am panis vl fruct⁹ hmōi.p cuitādo nocu/
mēto pot⁹ nō ad sustētatōz q nō frāgat ieiu
nij. nec restringo me solū ad electuaria. vt

quidã. sed vt dixi ad panẽ fructus ⁊ qȝcũqȝ aliud qȝ sumit ꝑ modũ medicine. arg. c. ad eius. v. di. Et hoc etiã videt tenere Pe. ȝ palu. in. iiij. Cõueniẽtius tñ ẽ a pane abstinere cũ sit ꝓncipalioz cibus in vsu. nisi sit alterat⁹ ⁊ nisi sit carentia alterius rei. Nec ob. ꝙ talia nutriãt. qz ſm Tho. in. iij. dist. xv. ecclesia nõ attẽdit i statuẽdo id qȝ q̃cũqȝ mõ nutrire põt. ſz id qȝ ꝓncipaliter ad nutriẽdũ ordinatũ ẽ. hec ille. Et sic tene. qz finis legis nõ frustratur ex hmõi sumptione.

4 Utrȝ pluries bibere vinũ vl aquã frangat ieiunũ? R. Innoc. i ꝓdicta Rica. ꝙ nõ siue añ pastũ siue post. Posſz tñ ſm Ri. i. iij. di. xv. ar. iij. q. vij. frãgere ieiunũ. qñ videlicet qs i mane biberet vinũ vl ceruisiã nõ ad extinguẽdũ sitim ſz famẽ. Silr etiã nõ frãgit ieiunũ q̃ etiã añ pastũ comedit sicꝰ aut polẽtã aut aliq̃d hmõi ꝑ modũ medicine ne deficiat in die ieiunij. ſm Pe. de pal. in. iij.

5 Quibꝫ cibis frãgit ieiunũ? R. ſm Ri. vbi s. ꝙ ꝑ esum carniũ. ⁊ sic transeunt ꝯmuniter docto. i ꝓfata Rica. Archi. in. c. rogatões. de ꝯse. di. iij. Facit. d. c. deniqȝ. ⁊ c. ꝯsilium. eo. ti. De ouis ꝛo ⁊ caseo ⁊ aliꝭ lacticiniꝭ Goffre. in prefata diffinitione videtur tenere ꝙ similiter frangant. Inno. in prefata rubrica dicit ꝙ potest statui vt ꝓpter penuriã piscium vtamur istis lacticiniꝭ in aliꝭ ieiunijs preter quadragesimã. Tu dic ꝙ cũ non habemus tex. expressum qui ouã ⁊ lacticinia prohibeat nisi solũ i quadragesima. vt in. d. c. deniqȝ. ꝙ ꝯsuetudo seruãda ẽ in aliꝭ ieiunijs extra quadragesimã ſm Rich. vbi. s. q. v. et Pa. i. d. rubri. Facit. d. c. vtinã. ⁊ ẽ ꝯmunis opi. Et tõ ꝑñt comedi vbi ꝯsuetudo ẽ i oibꝫ ieiunijs ꝓter q̃dragesime ieiunia. als ñ licet Nõ tñ dicerẽ frãgere ieiunũ q̃ etiã comederet ouã ⁊ lacticinia extra. pl. vbi ꝯsuetudo ñ ẽ. qñ nõ ꝑ gulositatẽ. sed ex aliqua rõnabili causa faceret. Nota etiã ſm Dost. i summa eo. ti. ꝙ cuicũqȝ ꝓcedit vsus ouoꝝ ⁊ caseꝝ. in telligit ꝯcessum ꝙ etiã põt vti sagimĩe. i. lardo. ar. c. presbr. lxxxij. di. ⁊ ibi glo.

6 Utrȝ ieiunũ cadat sb ꝓcepto? R. ſm Ri. in iij. di. xv. ar. iij. q. ij. iij. ⁊ iiij. qz ieiunũ aliqñ accipitur largissime ꝓut ẽ actus nature. ⁊ sic quilibet ieiunat anteqȝ comedat. et isto mõ nec ẽ actus ꝛtutis. nec de ꝓcepto. Sedo mõ accipit large ꝓut ẽ actus ꝛtutis abstinẽtie. s. frenare delectatões gustus ꝑ comparationẽ ad cibũ ſm regulã rõnis. siue semel comedat in die siue pluries. Et sic cadit generaliter omnibꝫ sub ꝓcepto. Nõ intelligas tñ ꝙ semꝑ mortaliter ꝑccet qñ excedit. ſz solũ qñ rõ virtutis totaliter extinguit. Et hoc etiã casibꝫ qñ gula ẽ mortalis. de quo videẽs. gula. Tercio mõ accipit ꝓpte ꝓut absumit etiã ab illis quibꝫ vti posſem ꝑ salvo actu virtutis. Et sic accipitur i diffinitõe ꝓmissa. omnibꝫ supioribꝫ. et ſm ꝯmunẽ intellectum vocabuli. ⁊ isto mõ cadit sub ꝓcepto in oibus casibꝫ. s. qñ ex iuramẽto qs vel ex voto se obligauit. Sedo qñ ex precepto ei indicit ab ecclesia vel ab alio prelato. Facit. d. c. vti 7 nã. de ꝯse. di. v. c. ieiunia.

Qz qro qñ ⁊ quibꝫ diebꝫ ieiunũ indicit ab ecclesia? R. ꝙ i infrascꝑtis tpibꝫ. Primo q̃dragesima tota exceptis diebꝫ dñicis. vt c. quadragesima. de ꝯse. di. v. vbi dr ꝙ sanctissima obseruatõe ẽ obseruãda. ⁊ incipit i quarta feria q̃ ꝓcedit ꝑ mã dominicã quadragesimã. me q̃ ad seculares. vt in. d. c. quadragesima. Quo autẽ ad clericos incipit secunda feria post dñicã quadragesime. vt in. c. deniqȝ. iij. dist. Sed ꝯmuniter tenet ꝙ ẽ ꝯsiliũ nõ ꝓceptũ. sed solũ i quarta feria ꝓdicta. Sedã ꝛtuoꝝ tẽꝓoꝛa. vt in. c. statuimus. di. lxxvi. statuimus inquit vt quattuoꝛ tẽꝓoꝛa anni. ab omnibꝫ hominibꝫ cuꝫ ieiunio obseruãtur. Prima tẽꝓoꝛa cadunt i quadragesima. ſ. quarta feria ⁊ sexta ⁊ sabbato post ꝑmã dñicã quadragesime. Sedã cadũt ꝗrta feria ⁊ sexta feria ⁊ sabbato post penthecostes. Tercia cadũt ꝗrta feria ⁊ sexta feria ⁊ sabbato post exaltatiõ sancte crucis Ultima cadũt quarta feria ⁊ sexta feria ⁊ sabbato post festũ sancte Lucie. vt ꝓxi. c. de ieiunio. lxxvi. di. ⁊ ꝓ totũ. Tercio omnes vigilie duodecim apostoloꝝ sunt in obseruatione ieiunij celebrãde. ꝓter vigilias apl̃oꝝ Philippi ⁊ Jacobi ⁊ beati Johãnis euãgeliste. vt dicit tex. i. c. ꝯsiliũ nostꝝ. eo. ti. ⁊ sunt he. s. vigilia sancti Matthie Petri ⁊ Pauli Jacobi Bartholomei Matthei Simõis ⁊ Jude Andree ⁊ Thome. Quarto vigilia assumptõis dñe. vt in. c. i. eo. ti. Quinto vigilia natiuitatis dñi nostri. in. d. c. i. Sexto vigilia oĩm sanctoꝝ ⁊ sancti Johannis baptiste. ⁊ sancti Laurentij ſm Innoc. vbi s. ⁊ cõmuniter docto. Nullo tñ iure inuenit exꝑssum. ſz rõne ꝯsuetudinis hꝫ dicit. qz vt dicit Ri. i. iij. di. xv. ar. iij. q. vij. si aliqua regione est aliqd ieiunũ ꝯsuetũ qđ tñ nõ est ꝓceptũ ꝑ ius scriptũ. nihilominus obseruãdũ ẽ ab existẽtibꝫ ibidẽ. Facit ꝓ hoc. c. Consuetudo. di. i. ⁊ c. ecclesiasticaꝝ. ⁊ c. i his rubꝛ. xi. dist. Sz dico ego vtrꝫ qñ ꝯsuetudo habz oia req̃site. de quibꝫ. s. ꝯsuetudo. Septimo

vigilia pentheco stes. vt. lxxvi. dist. c. de ieiu/
nio. Et licet Gratian⁹ teneat q̄ sit de cōsilio ī
§. necessario. ea. di. Tñ verius videt q̄ sit de
8 pcepto fm glo Jo. ibidē in. d. §. Et patz eui
denter ī. d. c. de ieunio.

¶ Quid si vigilia aliquarū p̄ fataz solēnita
9 tū veniat ī dnicaz R. q̄ ī sabbato pcedēti ie/
iunāda ē. vti. c. i. t. ij. de obser. ieiu.

10 Dñ debet celebrari vigilia sancti Matthie
tpe bisexti. vide. s. Bisextus.

¶ Sunt t alie vigilie seu ieunia indicta ab
ecclesia: sz nō de pcepto. vt cōmuniter tenet. s.
aduētus dñi De q̄ i. d. c. cōsilū. t rogatōes.
de q̄b⁹ in. c. rogatōes. de cōse. di. iij. Itē q̄rta t
11 sexta feria. vt ī. c. ieunia. ea. dist. et sabbata
oia. vti. c. sabbato. ea. di.

¶ Utz ieunia indicta ō pcepto ab eccl'a pos
sint trāsferri ō die i diē R. fm Innoc. i pfa/
ta rubrica q̄ sic. sic ō fieri i frācia vbi sunt ec
clesie sancti Quintini. vbi vigilia oīm sancto
12 rū ieunat tercio die pcedēti. Limitat hꝫ Pa.
i. d. rubrica. dūmodo fiat auctē epi. ar. c. q̄. ō
obser. ieiu. i fi. t bñ.

¶ Utz p̄fata ieunia de pcepto ab eccl'ia pos
sint reddimi vel i aliud cōmutari R. Inno. vbi
13 s. q̄ nō. nisi causa vel necessitas ī ieunāte sit.
Nō intelligo ab inferiore a papa. Sec⁹
de ieunio voti vel penitētie. De q̄. s. Con/
fessio. vi. §. iij. t. j. Votū. iij. §. q̄.

¶ Utrū omnes teneātur ad ieunia indicta
ab ecclesia de pcepto R. Innoc. vbi. s. q̄ sic.
omnes q̄ sunt sane mentis. doli capaces t po/
tētes ad ieunandū cū peccare possint t pec/
14 cata deflere. vt ī. c. i. de relic. pue.

¶ Utz semp peccēt mortaliter p̄fati qñ sol
uūt ieunia ecclesie q̄ sunt de pcepto R. glo. i
§. alis aūt ea dcmū. xxv. dist. t cōmuniter do/
cto. tenent q̄ sic. si sine rōnabili causa q̄s ea
soluat. Dñs Lar. in. c. ij. de obser. ieiu. tenet
q̄ nō. nisi ex cōceptu vel inobedictia hꝫ faciat
vputa q̄ nō vult se subijcere pcepto supio
ris. Et dicit hoc tenere Archi. in. d. §. alis.
Sed Archi. ibidē recitat Jo. de fan. hoc te/
15 nente. Sed ego distinguo fm q̄. j. dicā In
obedientia. in p̄n.

¶ Que sunt rōnabiles cause excusantes a ie/
iunio R. vt colligo ex Ri. vbi. s. ar. iij. q. iij
cū q̄ occurrūt cōiter docto. q̄ sunt q̄nq̄. Pu/
ma etas vt sūt pueri q̄ fm aliq̄s vsq̄z ad pu/
bertatē excusant a ieiunio. arg. c. ex lris. de de
ispō. impu. vl' fm alios vsq̄z ad plenā puberta
tē q̄ ē. xvij. ī muliere. t ī. xviij. anno ī mascu
lo. Aut fm alios vsq̄z ad. xxv. annū. arg. l. si
q̄s aliq̄. C. de his q̄ ve. eta. impe. Post. i. c. aij
de ob ser. ieiu. t cōiter theologi tenēt. q̄ vsq̄z
ad. xx. alij ad. xxi. annū excusant. ar. c. cū vi/
cesimū. de off. dele. Intellige q̄ nō tenent ad
oīa ieunia. sz bñ ad aliq̄, eis ꝯmēsurāda fm
angimētū t ꝓpinquitatē ad dictū. xxi. annū
fm Tho. ī. iij. di. xv. Propterea dico hꝫ re/
mittēdū arbitrio boni viri vt pēsata q̄litate
etatis ita iudicet. ar. c. ō causis. ō of. delega.
Et idē dico ō senib⁹. licz q̄dā dicāt cos nō te
neri post annos. lv. ar. l. ij. §. fi. ff. ō decurio. i
tex. t ī glo. ibidē. vbi excusant a muneribꝫ p
sonalib⁹ post. lv. annū. excepto a tutela t cu
ra. a q̄b⁹ solū excusant post. lxx. annū. C. qui
eta. l. vnica. Sexta cā ē infirmitas. q̄ in eis 2
natura debilē. t cibū necessariū ī vna vice sī
sumerēt noceret. Et idē dico ō debilib⁹ eadē
rōne. Tercia laboriositas. sicut ī ill' q̄ labozā 3
do victū acq̄rūt: seu rōne itineris vl' alio mō
nō p̄nt sil'cū labore sufferre ieunīū. Aduer/
te tñ q̄ intentio maioris lucri nō excusat fm
Astē. Sil'r nō excusant q̄ nolūt ꝺducere opa/
rios nisi ieunīū soluāt nisi cā sit necessaria fm
Astē. q̄ festinātiā req̄rit. Quarta mēdicitas 4
qñ cibū necessariū ī vna vice hīe nō possunt
Quita q̄litas mlieris pgnātis aut nutrien/
tis ex appetitu extraneo aut nutrimēto fet⁹
nō p̄nt ieunare sine piculo vl' eaz vl' fet⁹ seu
pueri. nō solū excusant. imo tenent soluere ie
unīū fm Ro. Un dicit. s. Tho. i. iij. di. xv.
q̄ subtractio cibi p ieunīū si impediret ea q̄
necessarie sunt agēda cū q̄b⁹ ꝺmuuit ex socie/
tate vl' officio tenet. nō cēt licita sz diceret ra
¶ Sz nunq̄d seruientes mēsis nobi vpina. 16
liū aut legētes ad mēsaz religiosoz q̄ aliq̄d
p̄libāt ne deficiāt ī legēdo vel seruiendo sol/
uūt ieunīū R. Ro. q̄ nō. si hꝫ faciūt positis
mēsis vel paz añ. ita q̄ ꝓpter ꝺtinuationez
tpis dici deceat totū vna mēsa. Idē dicēdū
de ill' q̄ ia incepto prādio portāt encenīū ad
vicinū. vel aliq̄d aliud faciūt. t postea rede/
unt ad comestionē pficiendā
¶ Utz vxores ꝓpter phibitōez viroz excu 17
sent R. fm Innoc. ī rubrica. ō obser. ieiu. q̄
nō a ieunijs indictis ab eccl'ia. sz a volūta/
rijs sic. xxxiij. q. vl. manifestū. Credo tñ q̄ p/
sbyter ꝓpter ꝓpter scādalū viri cui aliq̄ mō
nō pt obuiari posset dispēsare cū eis. ar. c. vt
ꝺstituere. in fi. l. dis. q̄z pceptū iuris positui
nō obligat quē cū scādalo. ar. c. ij. ō no. ope.
nū. t. c. nihil. de pscrip. cū similib⁹.
¶ Utz pegrinātes ex deuotōe excusent R. q̄ 18
sic. si tal' pegrinatio nō pōt deferri t simul cū
ea ieunare nō p̄nt. Nec ob. q̄ pceptū debet
pponi cōsilio. q̄z fm Astē. ītētio dātis hmōi

p̃cepta nō ē excludere alias pias cās ⁊ magz necessarias. Secꝰ ē ō p̃ceptis legis nature q̃ phibēt h̄ qō fm se ē maluz. Idē. s. Tho. vbi s. Et addit q̃ dēbet fieri cū dispēsatōe supioris. Idē dic de q̃cūqz alia opatōe bona. puta obēdiētia p̃lati p̃dicatōe auditōe ofessionuz ⁊ hm̄oi. ar. c. nō mediocriter. de ose. di. v.

19 ¶Queriť si alie cause p̃dict̄ possint assignari q̃ excusent a ieiunio dicto ab eccl'ia: R. q̃ sic multe. Et iō tā i p̃fatis causis q̃z i aliis ē notādū. q̃ si cā sit euidēs exp̄ nō p̄t ex toto ieunare: licite hō p seipm̄ p̄t frāgere ieuniū. p̄sertim osuetudie intuenīēte. vel qñ recursus ō facili ñ p̄t hz̄i ad supioꝛē. ar. p̃fati. c. osiliū. Si ꝙo sit dubia vl' ñ ex toto tollit facultatē ieunādi sz solū i pte. vtputa debilitas vl' pegrinatō aut labor ⁊ hm̄oi dz ad supioꝛē rcurri q̃ ptātē hz̄ i talibꝫ dispēsandi fm Asten.

20 ¶Quis ē supior q̃ possit i h̄ dispēsare: R. hosti. in. c. osiliū. de obser. ieiu. q̃ ē eps. nec sufficit licētia simplicis p̄sbr̄i etiā ex iusta cā nisi summa necessitas imineat: uta q̃ ad epm̄ ñ possit hz̄i recursus sine piculo. Ro. aūt dicit arbitrio boni viri limitā dū p quāta necessitate sit frāgēdū poti⁹ qz p doctrinā generalē. et sic cū ppri⁹ sacerdos sit ordinari⁹ iudex osciētie. videť q̃ ipe possit. Ego ꝙo credo q̃ si loquamur de dispēsatōe q̃ ē q̃dā relaxatio iuris. q̃ tūc ptinet ad epm̄ solū. q̃ causa subsistēte i ieiunare debente p̄t dispēsare ⁊ i aliud bonū omutare talia ieiunia. Et cā legitima ē debilitas psone siue ꝓueniat ex defectu nature siue laboꝛis. ar. d. c. osiliuz. i fi. Si ꝙo loq̃mur ō declaratōe. s. vtz sit causa legitima vel nō. sic credo sufficit illa cōfessoris ppriꝰ q̃ ē bonꝰ vir. ⁊ etiā osiliū medici. sz medicꝰ peccat si sine rōnabili cā vt frāgat osulit. ar. c. q̃d culpatur. xxiij. q. i. Et sic intellige Rodo.

21 ¶Utz nō ieiunās vno die teneat altero die ieiunare: R. q̃ licet dr. c. i. de obser. ieiu. videatur velle q̃ sic q̃si sit obligatꝰ ad duo. s. ad ieiunādū ⁊ illo die. Facit etiā ad h̄ i ar. c. cum dilecti. cū notatis i glo. in v. forma. de dolo ⁊ otu. Ñ p. c. ij. de obser. ieiu. Ego teneo q̃ ñ tenetur. qz ibi nō imponit frāgentibꝫ vt alia die ieiunēt. Facit ad h̄ qō no. Inno. in. c. i. de cele. miss. de illo q̃ dimisit officiuz q̃ nō teneť illud reassumere q̃si sit seruitꝰ cuiuscūqz dici ⁊ varietur ex tpe. Nā si teneoꝛ p̄stare operas certo tpe ⁊ impedioꝛ nō suz obligatꝰ alio tpe qz nō sunt eedē ope sz variātur ex tpe. vt est dr. no. in. l. si nō sortē. §. libertꝰ. ff. de odi. indebi. Itē si relinq̃tur mihi vsufructꝰ p bieni um futuz ⁊ impedioꝛ nō possiuz petere vsum/fructū alteriꝰ bieniū. qz nō ē idez vsufructꝰ. l. si vsufructus mihi. ff. de vsufru. ⁊ redd. ubi bita. ⁊ tex. c. i. debet intelligi de trāllatōe fienda ex causa ꝓpter solennitatē.

¶Sz nūquid toties peccat mortaliť q̃ties comedit i die ieiunij fracti sine cā: R. Jo. de neapo. i quol'. tenet q̃ sic. qz videť reddita ad p̃ceptū negatiuū. sz magis placz opi. quā. iij. q̃ nō nisi semel: nisi comedens nouies ptu mētis pluries comederet. qz tūc totiens peccaret mortaliť. Et hec est cōioꝛ opi. alter obligareť ad impossibile. qz exp̄ semel ieiunium fregit. iā illud nō p̄t amplius facere. dolo die. Et ideo p̄ceptū ē sibi factū impossibile. Secus eēt de ieiunio quadragesime. q. i. cet fregerit vno die. p̄t tñ ieiunare ⁊ tenere altero die. Et sic q̃t dies omittit i quadragesima tot pēta mortalia omittit.

¶Utz liceat ieiunare i dñica ⁊ aliis festis/lēnibꝫ: R. q̃ sic. nisi q̃s faceret q̃si votū seruare a cōsuetudine ppli xpiani. qz turpis omnis ps q̃ suo toti nō ogruit. p̄t etiā esse licitū fm Tho. vbi. s. si adeo ptinaciter ieiunium teneret q̃ nō crederet p̄ deuotionem fieri vtilitatē ieiunij ospēsari posse. Idē dic q̃n ex alia supstitione h̄ faceret.

¶Utrū ieiuniū factū i peccato mortali ptiť: R. q̃ sic. tum ad obēdientiā mādati. si ep̄ ceptū ab eccl'ia vl' ex voto ⁊ hm̄oi. Sedouarlet ad macerationē. Tercio ad oia alia valet ad q̃ valēt opa facta extra charitatē. de q̃nbus. j. Satisfactio. §. vi.

¶Diuersis intētionibus ieiunatur. Ñ ver sus. Abstinet eger. egens. cupidus. gula. sz mia. virtus. Eger vel qz nō p̄t comedere vel ꝓpter medicinā. Egens qz nō habet. Cupidus ne expendat. Gula. vt postea auctoꝛ cō medat. Simia. i. hypocrita vt laudetur. Virtuosus vt mereatur.

Ignorātia alia bona alia mala. Bona q̃s ignorat q̃ ei essent occasio pēti. vt i. c. Omnis. dist. xxxviij. Alia neqz mala neqz bona q̃s ignorat q̃ nō expedit scire. Alia mala quā q̃s ignorat q̃ scire expedit. Et hec multiplex est. Alia iuris. alia facti. Ignorantia iuris. alia iuris diuini. alia iuris naturalis. alia iuris canonici ⁊ ciuilis. et de istis scribit. xxxviij. dist. in summa. ⁊. i. q. iij. §. vl. in tex. ⁊ glo. hic aūt nō intēdo tractare de ignorātia facti. q̃ hec excusat. vt in regula ignorātia. lib. vi. sed de ignorātia iuris ꝓ eiꝰ declaratōe q̃rnū plura.

¶Utrū ignorantia mala sit peccatum: R. q̃

aut ignorãtia dicit ꝑuatõez cognitõis neces
sarie ad salutẽ. Et sic ꝑm. s. Ho. in. ij. di. xxij
q. penul. põt esse dupliciter. Primo ita q ẽ ī
nobis sz nõ a nobis. z hoc mõ culpa nõ est.
z cũ nõ simus eius ꝓncipiũ in ipsa nec mere
mur nec demeremur. Secõ ita q ẽ ī nobis z
ex nobis. z hec ignorantia ẽ culpa. et hec fit
tripliciter. Primo mõ cũ sumus ī via virtu
tis volũtarie ab ea recedim⁹ ī viã erroris nos
ꝓpinãtes. Et hec ẽ ignorãtia erronea. vt ī
tingere veritatis cupimus in tenebris esse.
Et hec est ignorantia affectata. Tercio mõ
cũ ex quada pigritia z negligentia nõ cura
mus veritatẽ addiscere. Et hec dicit cassa
z supina. Sed ꝑma maioz culpa qz secũda.
z secũda qz tercia. Et hec dicit in. c igno
rantia. xxxviij. di. z in. d. ꝟ. fi. Si ꝙo ignorã
tia dicit ꝑuationẽ cognitiõis eoz q nõ sunt
necessaria ad salutẽ. sic nõ ẽ ꝓccatũ. vt. xxij.
q. ij. in quibus rebus.

¶ Sz q sũt necia ad salutẽ scire? Rn. ꝑm tho.
ꝑma scõe. q. lxxvi. q. oĩs tenent scire cõiter
ea q sunt fidei z vniũsalia iurĩ ꝓcepta. Sin
guli aũt ea q ad eoz statũ seu officiũ spectãt.
¶ Utz ignorantia excuset aliquẽ a ꝓcto? Rn.
ꝑm. s. Ho. vbi. ꝟ. q. vlti. q si tãta sit q ꝑuet
roez volũtariꝫ z rõez ꝓtẽpt⁹ excusat a toto. si
cut ẽ ignorãtia inuincibil'ĩ q ꝑuat simpl'r co
gnitõe iuris. sic ī furioso z ī infãte. nisi ī talẽ
ignorãtiã venisset ex culpa sua. qz tũc nõ ex
cusat a toto sz a tãto. ꝛ q dic vt. s. Ebrietas
¶ Itẽ dic ꝑm Tho. ī q. li. ꝺ eo q bz suffici
ens impedimẽtũ ꝓpter qd scire non potuit.
puta fuit ī carcere vel ī terr̃ ad qs ꝓstitutio
papẽ nõ ꝑuenit z hmõi. q nõ ꝓccat faciẽs ꝯ
ꝓstitutoz. Si ꝙo ignorãtia omĩno nõ ꝑuat
rõem volũtariꝫ z rõem ꝓtẽpt⁹. sic distinguo
ꝑm Ri. ea. di. z. li. q aut ẽ ignorãtia ꝯmissio
nis qua qs nõ vult scire vt liberius ꝓcedat q
ꝺz affectata. Et sic nec excusat nec alleuiat
ꝓctm. Aut ẽ rõe omissiõis q qs negligit sci
re q tenet. q satis facil'r potuisz scire. Et hec
ꝺz cassa z supina. z hec excusat a tãto. s. q ñ
ẽ tã graue ꝓctm. sz nõ excusat qn sit mortale
si ẽ circa ea q sunt ꝓcepti diuini aut nature.
xxij. q. i. si qs ꝺederit. et. xxxvij. dist. c. q ea.
Si aũt sit circa ea q sũt ꝓcepta iurĩ positiui.
sic credo q aliqn excuset a mortali ꝑm eã di
ctã. ꝟ. Inobedientia. Et ꝑm ꝓdictã ītelli
geq ꝺz. vi. q. i. qro. z. xxiij. q. i. c. scisma. z
xxij. q. vij. quẽadmodũ. xxvij. q. i. ꝟ. ex his
¶ Expdictis z ad euitãdũ ꝯfusiõz ml'toz q
circa ignorãtiã scribũt. aduerte q si ex igno
rãtia qs facit aliqd qꝺ nõ ẽ ꝯ legẽ dei nec na
ture. credẽs nõ foze ꝓhibituz aliq lege cũ tñ
sit ꝓhibitũ. z tal' ignorãtia nõ est affectata
nec crassa vl' supina. puta qz laboraz ꝓviribꝫ
scire sibi necessaria. puta si ẽ mulier vl' rusti
cus. mercatoz z hmõi. vadit libẽter ad ꝓdica
tões z alia loca vbi ꝺeclarãt talia. z facit qꝺ
cõiter faciũt aliꝫ ꝺ sua q̃litate z ꝯuenit face
re. Si ẽ religiosus studet libẽter interrogat z
hmõi. q tal' ignorãtia excusat eũ ab oĩ pe
na etiã excõicatõis ī iure posita quo ad foz
aĩe. etiã ab oĩ culpa. ꝓ tex. claz ī. c. fi. q̃ ma
tri. accusa. pos. z ꝓ rõem. c. cognoscẽtes. ꝺe cõ
sti. Absurdũ em̃ esset ad pnã obligari igno
rãtẽ. Facit. l. fi. ff. ꝺ ꝺere. ab oz. facien. Jura
ꝙo q vident innuere ꝯtiũ fundãt se sup ꝓ
sumptõe. vt euidẽter colligit glo. ī. l. i. C. ꝺ in
terdic. matri. approbata ꝓ voc. ibi. z ī. l. fi. ff.
ꝺ ritu nup. z ī. l. q ꝯ. C. ꝺe incc. z inuti. nup.
Et magis apte colligit ex his q̃ notant ī. ꝺ.
c. cognoscẽtes. vbi ꝺeterminat q volẽs ꝑba
re ignorãtiã ad euitãdã pnã sit audiendus
Dec ñ itelligo ꝺ platis. officialibꝫ. medicis.
artificibꝫ z hmõi. q̃ exercere habent aliq offi
cia ex q̃bꝫ ꝺamnũ notabile possz iferri ꝓxio
ex ignorãtia. qz nõ ꝺebẽt officia talia assume
re nisi sint sufficiẽter ĩstructi ad ea exercẽda.
aliter eis iputat. Si aũt ignorãtia sit affe
ctata nõ euitat pnam. qz ī dolo ẽ. Si ꝙo sit
crassa vl' supina. puta qz nescit qꝺ cõiter oẽs
sue ꝺitõis sciũt. puta qz ꝓdicat. sz ipe ꝓꝺi
catoz nũq vult audire vl' nõ curat interesse
vbi talia publice ꝺeclarãt cũ tñ ꝯmode pos
sit ñ euitat pnã. vt ī. c. vt aiaz. ꝺ ꝯsti. li. vi.
De ist' ꝺz. xxxviij. di. c. fi. Qui em̃ rebellit vi
uit z discere arqz agere bona recusat. magis
diabolo q̃ xpi mẽbz ee oñdit. z potiꝰ infidel' q̃
fidel' ee mõstrat. Si ꝙo id ꝯ qꝺ facit ex ig
norãtia ẽ ꝯ legẽ dei. tũc distinguo. aut exp̃ssuz
ẽ z explicitũ ī lege dei vl' nature. Et sic igno
rãtia ñ excusat a mortali ꝓcto. xvi. q. i. si cu
pis. nec etiã ꝯsequnter excusat a pena iuris ꝺ
uini nec positiui. ꝑm Sco. ī. iij. di. vi. Facit
qꝺ no. glo. ī cle. eos. ꝺ ꝯsan. z affi. Facit. l. ve
nia. C. ꝺ ī ius vo. z. c. ignorãtia. i. q. iij. Qꝺ
limita q̃ ad pnã iuris positiui ꝑm q. s. dixi
Excõicatio. vij. casu vlti. ꝟ. ij. Si aũt nõ est
explicitũ sz reducibile maxime cũ subtilita
te. sic credo excusari a culpa et a pena illos q̃
nõ sunt ignorãtes ignorãtia affectata cras
sa aut supina Et em̃ duz eẽt dicere q ꝓccat
mortal'r q facit ꝑm subtilitatẽ ꝯctũ illicituz.
credẽs licitũ z hmõi. Facit ꝓ ẖ. xv. q. i. meri
to. z. c. fi. xxxvij. dist.

¶ Utꝛ ignoꝛantia iuris tollat bonã fidez ꝙ ad faciendũ fructus suos. R. ꝙ nõ. tex. est i l. j. z si lege. §. scire. ff. de pœti. here. Dõ limito nisi sit affectata vel crassa.

¶ Que dñtia inter ignoꝛãtiã. nesciẽtiã et eꝛoꝛẽ. R. ꝙ ignoꝛãtia ẽ nescire qõ scire teneꝫ z dz. xxxvij. dist. c. fi. ¶ Nesciẽtia ẽ ignoꝛare qõ scire nõ teneꝫ. Eꝛꝛoꝛ ẽ vnũ ꝓ alio putare. xxij q. ij. in q̃b. z. xxxviij. dis. c. quis. Sz melꝰ fm frã. in. ij. ¶ Nesciẽtia simplicẽ negatõz scientie importat. Ignoꝛãtia ꝙ sciẽtie ꝓpatione. Vñ ignoꝛãtia nihil aliud est nisi carere sciẽtia quã q̃s natꝰ ẽ hꝫe. Hoc em̃ ẽ de rõe cuiuslibet ꝓpatõnis. Qñqz aũt ignoꝛãtia ẽ aliq̃d scientie ꝓtrariũ q̃ dz ignoꝛãtia puerse dispositõis. puta cũ aliq̃s habet habitũ falsoꝝ ꝓncipiorũ z falsarũ opinionũ. ex q̃b impedit ur a scientia veritatis. Eꝛꝛoꝛ aũt ẽ approbare vera ꝓ falsis. Vñ addit actũ quendã sup ignoꝛantiã. qz põt q̃s ignoꝛans esse sine ꝝ sentẽtiã ferat sup ignotis. z tũc ẽ ignoꝛãs et nõ errãs. Sz qñ iã falsaz sniaz fert dõ his q̃ nescit. tũc ꝓprie dz errare. Et qz pẽtm̃ i actu cõsistit. Eꝛꝛoꝛ habet rõez pẽti. qz sine ꝓsumptione eẽ nõ ꝓt ꝙ q̃s sniam ferat dõ his q̃ ignoꝛat maxime i q̃b ꝓiculũ ꝓsistit. Nescientia ꝓ se nec rõem culpe vel pene hꝫ. Vñ ꝙ aliq̃s nesciat q̃ nõ ẽ aptꝰ natus scire. nõ ẽ neqz culpa neqz pœna. qz est etiã in beatis. vt dicit Dyo. in. v. c. eccl'iastice hierarchie.

Illegitimus filius q̃s sit z quõ succedit. z q̃t sunt dñtie. et quõ legitimatur. vide Filius z legitimatio.

Imagines sctõz q̃re depingũt. R. Gre. i. c. platũ. dõ ꝓse. di. iij. sic inquiens. Qõ legẽtib ꝫ scꝑtura hꝫ z ideoti ꝑstat pictura cernẽtib q̃ i ipa ignoꝛãtes vidẽt qõ se qui dẽãt i ipa legũt q̃ lras nescũt. vñ ꝓdicit pue gẽtib ꝓ lectõe pictura ẽ. hec ibi.

¶ Utꝛ imagines scõz sint adoꝛãde. R. glo. i. c. venerabiles. dõ ꝓse. dis. iij. ꝙ sic adoꝛatõe dulie que solũ reuerentiã exhibet nõ latria. z ideo nõ sunt violãde. de ꝓse. dist. iij. platum. cũ duobus. c. sequentib.

¶ Utꝛ imago xꝑi sit pingẽda sb forma agni R. ꝙ nõ. sz i forma hũana. vt i. c. sextã sctãz sinodũ. dõ ꝓse. di. iij. Dicit tm̃ glo. ꝙ nõ ẽ phibitũ pingere ꝑsm̃ i specie hũana z sb ipo agnũ sz solũ pingere ipm̃ in agno phibetur.

¶ Utrũ liceat imagines sanctoꝝ i aggrauationẽ cessatõis aut excõicatõis i terra ꝓsternere lapidib aut spinis suppõnere z hmõi. R. ꝙ nõ. qz id fieri districte phibet. in. c. ca nonici. de offi. ord. li. vi.

¶ Utꝛ liceat sculpere signũ crucꝭ i solo vt sup ce aut marmoꝛe humi positꝭ. R. ꝙ nõ. ẽ mẽmini. lice. sig. sal. l. vnica. z videt ee ꝓpter qz vult gustissima pœna puniri. vbi dic glo. seꝛte mortis exq̃ valde reꝑhẽsibiles sunt q̃ sup sepulturas humi positas cruces imꝑmũt.

Immisericordia est fi uaricie qua non subuenit indigentib, vide Auaricia. §. iij.

Immũdicia est filia gule q̃ ad vomitũ vt sepi⁹ comedere possit. Vel cũ comedit ꝙ nccẽ hz euomere. coiter ẽ venialẽ pẽtm. aliqñ tñ mortale. sic qñ comedit intẽdens euomere ꝓpter delectatõem gule. nulla alia cã bona adducꝰ ad hꝫ. vel qñ ex hꝫ generat sibi notabile nocumẽtũ i coꝛpe. nec ꝓpꝛea vult desistere hꝫ adũtrẽdo. Aut qñ hꝫ facta vt hẽat pollutõz i nocte vomicẽdo z hmoi

Immunitas ẽ q̃si sine munertas. ab in q̃ ẽ sine. vl' imunitas a pẽto. dꝫ purgo. cli. tas. inde dꝫ q̃s imunis a pẽto. dꝫ purgatꝰ. cli. Dꝫ etiã emunitas. qđ idẽ ẽ ꝙ libertas q̃si extra munia. i. munera data libertas. ab eo dꝫ ¶ Ad q̃d se extẽdit imunitas eccle terra. z cimiterij. R. ꝙ ad. xxix. Primo qz seculara placita nõ sunt i eccl'ia vel cimiterio tractanda. eccl'iastica tñ ꝑtt. vt in. c. i. de immu. eccl. z. c. cũ eccl'esia. z sentẽtia data in ea est nulla ipo iure. z maxime sentẽtia sanguinis q̃ sub anathemate phibet ibi ferri. in. d. cũ eccl'ia Limita nisi sit data alia a sanguine ꝓ viam volũtarie iurisditionis. qz sic tenet fm Jo. an. i. c. decet. eo. ti. li. vi. ꝙ sic. z placz in. d. c. cũ eccl'esia.

¶ Utrũ quis possit doctoꝛari in eccl'esia. R. aũt bñ tenet. ar. c. qua fronte. de appel.

¶ Utꝛ ẽctus facti i eccl'ia teneãt. R. ꝓ. in d. c. cũ eccl'ia. fm glo. i. d. c. decet. ꝙ sic. q̃ illo c. cũ eccl'ia. cũ sit pœnale nõ debet extẽdi ad ẽctus. Ex q̃ aduerte ꝙ dispositio odiosa cõcta sup quasi ẽctu nõ extẽdit ad ẽctũ puꝛa i iudicio qñ ẽ hmõi. l. ij. §. idẽ scribit. dõ pecu. Idẽ dic dõ ꝓceptu sup ẽctu puro. nõ extẽdi ad q̃si ẽctũ. ita dicit Bar. i. l. more. ff. de acq. here. vbi vult ꝙ statutũ phibet multi erẽ cõtrahere sine certa solennitate ꝙ potest

nihilominꝰ adire hereditatē. qz tūc vere ꝺtra hit. sz quasi ꝺtrahit cū ꝺbitoribꝫ hereditarijs ad qđ vide qđ legit in. l. apud iulianū. ff. qui. ex ca. in pos. eatur. H. pe. z fi.

4 ¶ Secūdo nō ꝺbent in eccl'ia vl' cimiterio fie ri ꝺclamatōes: seditōes: impetꝰ: vniuersitatū cunctiones z publica parlamēta negociatōes nūdinaz z foꝛi. vt in. c. ꝺcet. de imu. eccle. eo. li. vi. Joh. an. tñ tenet q parlamēta z societates p actu pietatis aut spūalitatis possunt fieri. vt refert Pa. in d. c. cū eccl'ia.

5 ¶ Sz nunqđ peccat mortal'r q aliqđ pdictoꝝ in eis facit: R. q nō. vñ dicit tex. in d. c. ꝺcet. ordinarij locoꝝ hꝫ faciāt obſuari suadēdo sua deant: interdicta cōmunicant. Ex q ꝺcludo q il la q totaliter impedirēt orōnez tpe ꝺbito sint phibita sub peccato mortali: alia nō nisi ex se sint mala. vel qs ex ꝺtemptu faceret. Et sic in rellige. c. pe. z fi. xlij. dist.

6 ¶ Tercio qz in eccl'ia non ꝺbet sepeliri nisi epi vl' abbates vl' digni pbiteri aut fideles laici. xlij. q. ij. nullꝰ. Et intelligūt quidā de laico fideli q miracula facit a virtute fidei. Alij de qli bet fideli cuiꝰ bonitas fuit manifesta. Hostiē. vero intelligit de qlibet fideli in dignitate ꝺsti tuto. vt comite. rege. impatore. Sed hꝫ hodie nō seruaꝝ z male. qz de iure ciuili nullꝰ ꝺbet in eccl'ia sepeliri. vt no. Albr. in. l. nemo aplorꝝ. C. de sa. san. ec. z etiā Azo. ibidē in summa.

7 ¶ Quarto nō ꝺbet eccl'ia in castellari: nec in pinnacula edificari vt inde fiat guerra vl' vt ibi recipiant q guerrā faciūt nisi in sta necessitate z autoritate epi. de custodia cuchā. c. relin q. s. vt boni viri ꝺfendant a malis. Et hꝫ cōiter tenēdocto. fm Pa. in d. c. cū eccl'ia.

8 ¶ Quinto intra eccl'iā vl' cimiteriū nō ꝺbet suppellectilia poni vl' hospitari in ea nisi p necessitate. alias videt mortale i isto z i pcedenti vt in d. c. relinqui.

9 ¶ Utꝝ venditio candelaꝝ q fit in eccl'ia sit phibita: R. q videtur sit tolerabilis. Nec ob. q ꝺfis eiecit vendētes in tēplo. qz ibi fiebāt pacta z mlta perturbātia cultū diuinū. Sed in venditōe candelaꝝ nullꝰ fit strepitꝰ. Et ideo nō phibet. Secꝰ esset de alia negociatōe. qz il la est phibita.

10 ¶ Sexto q in eccl'ia vl' cimiterio nō ꝺbet vlla violētia fieri: vel aliqs violēter extrahi: aut ei ꝺfinia frāgi. vt in. c. sicut antiqtus. xvij. q. iij. nec ea q in ea posita sunt p vim aut furtū auferri. aliter sacrilegiū cōmittit. c. qsquis inuē tus. xvij. q. iij. Et sic peccāt mortaliter. vt in d. c. quisquis patet.

11 ¶ Utꝝ excōmunicatꝰ ꝺfugiens ad ecclesiam gaudeat pfata imunitate: R. q sic. qz cū lex nō excipiat. nec nos.

12 ¶ Utꝝ seruꝰ fugiēs ad eccl'iam possit violēter extrahi: R. q aut venit sine armis. s. vt dño se subtraheret. z sic reddet dño. pstito tñ prius iuramento de impunitate. c. inter alia. e. ti. Aut venit cū armis. Et sic ꝺtinuo extrahit. l. si seruus. C. de his q ad eccle. ꝺfu. intelligē pmissa impunitate.

13 ¶ Utꝝ iudeꝰ ꝺfugiēs ad eccl'iaz gaudeat isto pulegioꝝ: R. fm glo. in. l. i. C. de his q ad eccle. ꝺfu. q nō. Et dicit Pa. in. c. inter alia. e. ti. q est verioꝝ qz opi. glo. d. c. inter. qz lex pdicta inducit pſumptōez iur. z de iure ꝺtra quā ñ admittit pbatio. l. dist. vez. q ꝺfugit ñ ppter zelū fidei. sz ppter euasionē ꝺbitoꝝ vel criminū. Innoc. tñ est cū glo. pfati. c. inter. Ego dicerē q si venit ad ecclesiā z petit baptismū q gaudebit. alias nō. qz videt venisse vt effugiat nō causa fidei.

14 ¶ Utꝝ clerici z religiosi cōfugiētes gaudeant ista imunitate: R. Pa. in d. c. inter alia. q nō qn a platis suis nō possunt extrahi z flagellari z hmōi. dūmodo nō faciāt ex odio sz causa disciplinę. vide p eū diffuse si placet.

15 ¶ Utꝝ ꝺfugiens ppter ꝺbitū gaudeat pulegioꝝ: R. Pa. in d. c. inter alia. q legiste i. l. pſenti. C. de his q ad ec. ꝺfu. distinguūt. aut est ꝺbitū ppter tributū. s. ꝺbitū pncipi. Et sic extrahit. vt in auten. de man. pnci. H. publicoꝝ ꝺo tributoꝝ. z ibi no. in glo. Sz Pe. vt refert Ly. tenet q nō extraheꝝ. sz ibi citabit. z si se ꝺfendet bñ quidē. sin aūt pcedeꝝ ad missionē i possessione bonoꝝ. z ita intelligit dictā auten. z placet Pa. Si ꝺo ꝺbitum est ppter aliud. tūc nō extraheꝝ inuitꝰ fm oēs. d. l. pſenti. Sz i modo pcedēdi sunt opi. Mihi placet opi. Jaco. de raue. qui dicit q dabit sibi securitatē stādi z eundi extra eccl'iaz p. xxx. dies. i. qs rndebit aduocatꝰ ad iudiciū. z iudex si dabit sniaz ꝺtra eū ꝺdēnabit q aut redeat ad ecclesiā. aut pareat sniē. z cū hac opi. trāsit Ly.

16 ¶ Utꝝ cōmittēs maleficiū z vadēs ad eccl'iaz gaudeat isto pulegioꝝ: R. Pa. in d. c. unic alia q sic q ad duo pncipalr. Primū vt nō possit inde violēter extrahi. Secōm vt nō possit amplioꝰ illo dānari ad mortē vl' ad aliā pnā coꝛporalē seu coꝛpis afflictiuā. Pōt tñ pecunialit dānari vl' alia pena extra coꝛpꝰ z cogi ad penitentiā agendā z aliā satisfactionē. ita tñ q violenter nō extrahaꝝ fm cōmuniorē opi. Et aduerte q licet egrediat de eccl'ia. exq semel ꝺfugit ad eā: nō pt amplioꝰ de illo coꝛpaliter dānari. z hoc dicit glo. in. c. reū. xvij. q. iij. Et fuit

snia Hugo. vt firmat. z sequit Archi. ibidē.

17 ¶ Excipiunt ab ista immunitate dicta. s. §. ff. quattuor genera hoim. Primū latronū publicoꝝ q̄ palā z publice furant. vt sunt pirate vel illi qui publice stant in stratis vt ꝛpdent oēs trāseuntes. Scōm est nocturnū ꝛpopulatoꝝ agroꝝ. z differt istud genus a ꝓmo fm Inno. qz istud i nocte segetes ꝛstruit. dū ibi se abscōdit vl' iacet. vl' qz vltra homicidia z ꝛpdatōes q̄s facūt in stratis. Terciū gen⁹ est illoꝝ qui aliq̄ maleficiū enorme cōmittūt i vna eccl'ia vt ꝛfendant ab alia. Sec⁹ si cōmitterent extra eccl'iā vl' cimiteriū sub spe vt ꝛfenderet ab ea. qz gaudent. vt in. c. fi. eo. ti. Et licet loquat ꝛ homicidio vl' mutilatōe: tñ etiā habet locū in alijs ꝛlict⁹ grauib⁹. fm Pa. ibidē. ꝓpter idē ꝓtitatē rōnis. Sec⁹ esset i nō enormib⁹. Sz q̄d si cōmisit maleficiū in eccl'ia. sz nō sub spe vt ꝛfendat ab eccl'ia. Pa. in d. c. fi. vult vt nō ꝛfendat. alij contra. z magis placet p d. c. fi. Quartū gen⁹ fm Pe. ꝛ ancha. est raptoꝝ virginū homicidaꝝ z adulteroꝝ. per auten. ꝛ man. prin. §. Qd si ꝛlinquētes. Sz cōmuniter teneť z ver⁹ q̄ est correcta illa auten. p ius canonicū. z q̄ gaudēt hac imunitate.

18 ¶ Utꝝ ꝛfugiētes ad eccl'iaz tpe belli sint capiendi? R. q̄ non. si ipas nō incastellauerūt aut inde pugnauerūt. ar. c. fi. eo. ti. nec res eoꝝ ibi reposite. nisi essent ad pugnandū. vt in. c. sicut antiquit⁹. xvij. q. iiij.

19 ¶ Utꝝ ꝛtent⁹ sub iuramēto redeundi dimissus ꝛfugiēs ad eccl'iaz sit educēd⁹? R. Jo. an. in addi. ad §pe. ti. ꝛ iurisiur. q̄ si iuste ꝛtinebať nō tenebit. maxime si iminet ꝑiculum mortis vl' mutilatōis. Sz ꝑtet absolutōez a iuramēto. Sec⁹ si iuste ꝛtinebať. qz tūc cōpellē dus est redire. vt voluit Bar. in. l. relegati. ff. ꝛ penis. Nō tñ ꝛbet pati eccl'ia vt inuit⁹ abstrahať. nisi p̄stita cautōe ꝛ impunitate mortis vel truncatōis.

20 ¶ Utꝝ violēter abstrahēs aliquē ꝛ eccl'ia nisi i casu ꝓmisso teneat illū restituere? R. Pa. i d. c. inter alia. cū Bar. in. l. pſenti. C. d̄ his qui ad ec. ꝛfu. q̄ d̄ iure p̄t ꝑti se restituī: cū d̄ facto sit ꝓuiat⁹. Aōcoꝝ. Oldra. ꝓsilio. iij. z eccl'ia p̄t agere cū sit spoliata libertate. vt in. c. miroꝝ. xvij. q. iiij. Et ideo nō liberant nisi restituant etiā si dñs p̄staret iuramētū vl' cautōez ꝛ seruo extracto. Et facit ad q̄stionē. An capt⁹ in territorio alieno possit ꝑti. z q̄ sic. p d. c. miroꝝ z firmat Bar. in. l. si cui. ff. ꝛ accusa.

¶ Qua ꝑna punit⁹ ꝛ iure ciuili q̄ tales videns. 21
ter extrahit ꝓstringit aut requiē aut vestes vel
victū negat? R. q̄ crimē lese maiestatis incur-
rit z vltimo supplicio feriend⁹ d. l. pſenti. De
iure canonico ꝛbet excōicari z ꝓdēnari ꝓ-
nialiter z imponi sibi publica pēna: nec relin-
tui cōmunioni: nisi restituat quē violenter ē-
traxit. vt in d. c. miroꝝ. iūcto. c. si q̄s ꝓmar-
z. c. q̄squis. z q̄ ibi no. xvij. q. iiij. Et sic pars
q̄ ꝑccāt mortaliter tales. Et no. q̄ ꝑcdi in ec-
clesia vl' cimiterio habet istud ꝓuilegiū. sed
etiaz p. xl. passus. si est eccl'ia maioꝝ. f. matrix.
vel p. xxx. si est minoꝝ vt capella. xvij. q. iiij. sic
antiquitus. c. frater. c. miroꝝ. Capelle tñ q̄ sunt
intra ambitū muroꝝ ciuitat⁹ vel castri. seu vil
laꝝ cōponunt in. xxx. passuū obseruatōne fm
Hostiē. xvij. q. iiij. q̄squis. Et no. fm Jſid. q̄
passus est mēsura quinq̄ ꝑdū. ꝑs ꝓo. xxv. du-
gitoꝝ. vide glo. in d. c. sicut antiq̄tus. vbi hoc
dicit. Limita istud spaciū q̄n vadit ad reqsi-
ta nature. Secus si iret vt accederet ad alias
domos. vt in. c. diffininit. xvij. q. iiij. q̄ ꝓ-
sent tunc capi infra dictū spaciū.

¶ Quis faciet expensas ꝓfugiēti ad ecclesiaz? 23
R. Pa. in d. c. inter alia. q̄ ipe si habz d̄ suo vl'
labꝛabit si p̄t vt viuat. q̄ si nō p̄t vel nō habz
de suo. eccl'ia sibi ꝓuidebit fm Archi. post Jo.
go. in. c. diffiniuit. xvij. q. iiij.

¶ Utꝝ existēs in eccl'ia z vulnerās existentes 25
extra violet imunitatē? R. Pa. in. c. fi. eo. ti. q̄
sic. q̄ ꝛlictū fuit ibi principiatū z habebit lo-
cū. c. fi. eo. ti.

¶ Utꝝ mandās fieri ꝛlictū existens in eccl'ia 24
violet imunitatē? R. Bar. in. l. si vt ꝓmitur
ff. ꝛ fideiuſ. z lati⁹ p eū in. l. nō solū. §. si man-
dato. ff. ꝛ iniuſ. ꝛex. in cle. pastoralis. §. ꝛ ce-
ꝑet igit. ꝛ sen. z re iudi. vbi innuit q̄ citato
facta extra territoriū ciuitatis nō valet. Ergo
videť q̄ ꝛbeam⁹ attēdere locū vbi mandat⁹
exequit. nō vbi mandat. Sz ego dico q̄ etiā
attribueť factū i loco vbi mandat⁹ q̄n ꝛgnus
exequit necessitate iuris. Ad q̄d facit q̄ infra
dicā mandatū. §. i.

¶ Utꝝ eccl'ia nō ꝓfecrata gaudeat ꝑsata imu- 25
nitate? R. fuerūt opiniones. sz mihi placz opi-
nio glo. Hosti. quā sequit Pa. in. c. eccl'ia. co
q̄ sic. z ibi videť ꝛex. etiā mouet se. qz palatium
epi gaudet hac imunitate. vt. xvij. q. iiij. ciui
ꝓstituim⁹. Ergo multo fortiꝰ eccl'ia. Jſ facit
qz omnia ꝓuilegia ꝓcessa eccl'ijs extendunt
ad hospitalia in. l. omia ꝓuilegia. C. ꝛ qui. z
cle. Item q̄d ꝛ primo faciendū est habet⁹ ꝓ-
facto. vt. l. nō tantū. in princi. ff. ꝛ excusa. tu.
z in. l. penul. ff. ꝛ testa. mili. Hanc tenet Lal.

in d.c.ecclia.z Joh.de ligna.post Lauren.in cle.i.de pe.z remiss. Intellige si autoritate epi vel pape edificata est.

26 ¶Utr hospitale z priuata oratoria similiter gaudeant? R. Host.q sic.si autoritate epi sunt fundata. Et facit q ipe no.in.c.fi.de ec.edifi.z tenet Laur.in d.cle.i.z placet Pa.in d.c.eccle

27 sia.p d.l.oia.alias nō.

¶Utrū ecclia interdicta similit gaudeat? R. Host.z Uin.q sic.ar.pfati.c.ecclesia.z sequū/

28 tur cōmuniter docto.

¶Utr confugiens ad corp? xpi similiter sit de/ fensandus? R. Hostiē.q sic.licet h i iure non exprimat.q vbi maior est ratio.z ibi maius ius.z mulier tangens fimbriā xpi saluata est. Matth.ix.

29 ¶Septimo ecclesia habet imunitatē q ei? ru stici nō pnt ei? rura deserere.z alias se trāsferre vt in.c.iij.eo.intelligē fm glo.ibidē de illis q

30 glebe sunt astricti.z q sint. Vide.s. Colon?.

¶Octauo quilibet pt regulariter rem suaz ec/ clesie relinquere.l.generali.z.l.iubemus. C. de sa.san.eccle.z etiā donare inter vivos sine in/ stinuatōne in infinitū.l.illud ibidē.z in autē. de non alie.re.eccle. H.si munus.quāuis glo.in d.H.teneat otrariū.sed pmū veri?.vt.s. do/

31 natio.H.xx.

¶Nono trāsferr dominiū rei in ecclesiaſ solo pacto.i.sola nuda pmissione.l.vt si inter dimi ttum. C. de sa.san.eccle.in glo.z hanc sequitur Albr.ibidē. Et idē est fm Rodo.quādo dat aliquid ecclīastice psone intuitu ecclie. In emptione tamē requirit solutio pcū vel fides de pcio aliter dominū nō acquiret fm glo.p/

32 dictam.

¶Decimo quicqd fuerit emptū de pecunia ec clesie requirit debet ad eā.xij.q.iij.c.i.ij.q.v.fi/ nem. Et hoc siue sit emptū noie ecclie vel nō de pecu.cle.c.i.z.c.inquirendū.

33 ¶Undecimo q nō tenet ad munera mere per sonalia. Et dicunt munera mere personalia q animi, puisione z corpali labore sine aliquo ge rentis detrimēto perpetrant. vt in.l.fi.in prin. ff. de mu.z ho. Quoz munerz mere psonaliuz quedā sunt sordida vt cloache mundāde.cal ces coquende.arene fodiēde.fossati vel stabu li mundādi.z hmōi.de quibz in.l.maximaz. C. de excusa.mu. Et ad hec non tenēt ecclesie nec earz mancipia.aut clerici vel eorū vxores. aut familie z coloni. vt.xvi.q.i.c.generaliter. H.nouarū.z.H.placet.ij.C. d epi.z cle.l.ij.z.l. neminē. C. de sa.san.ec.q vult q in aduētu pn cipis teneant: nō valet q ad clericos ecclesias acz seruos q sunt dominio ecclesiaz subiecti quia iure diuino sunt exempti. vt in.c.si im/ perator.xcvi.dist.z no. Inno.in.c.ij. de maio. z obe. Facit.l.rescripto.z qd ibi no. Bar.ff. de mu.z ho. Et hoc intelligo de familia ppetua ecclesiaz z eaz seruis.sz bene valet quo ad co/ lonos literos q seruiūt p mercede.cū sint sub impatore.iuxta no.in.c.iudicatū.lxxxix.dist. z ab ipo a multis exempti. vt in.l.i.z.ij. C. de epi.z cle. Et ideo potuit eoz imunitatē limi/ tare. vt in simili no.glo.in.c.cū fm leges.d he re.li.vi. Nam tales tenent ad gabellas z alia onera de pte eis otingente fm Fede.osilio.iij. Sūt z quedā alia munera psonalia q ñ sunt sordida sed habēt annexū honorē. vt sunt offi cia secularia.z sic non tenent clerici.p.c.sacer/ dotibz.z.c.sed nec pcuratōnes.ne cle.vl'mo. vnde in.l.placet. C. de epi.z cleri.dicit. Placz nostre clemētie vt clericis nihil cōmune cum publicis actionibz vel ad curiaz pertinentibz cui? corpori ñ sunt annexi habeāt. hec ibi. Ex quo patet q nō sunt de vniuersitate nec in eā vocē possunt habere. vt tenet Inno.in.c.dile ctus. ppe finē. de excess.p. Sūt etiā quedā alia munera psonalia que nō habēt nec honorem nec vitupriū annexū. vt legatio tutela vl'cu/ ra z hmōi. licet em ab istis sint exempti. vt in l. generaliter. C. de epi.z cleri. posita in.c.gene/ raliter. xvi.q.i.tm fm glo. iuncto tex. in.c.per/ uenit. lxxxvi. dist. possunt. si volūt legitimam tutelā clerici accipe nō datiuā aut testamenta riā. sed epi z monachi nō. lxxxviij. dist. eps. et xvi.q.i. monachi. Tutelā aūt miserabiliū per sonaz oēs clerici z monachi possunt suscipe re. q officiū pium est. vt in d.c. pueuit. Et in oībz p dictis muneribz psonalibz quo ad ec clesias z clericos habēt locū p dicta tam in or/ dinarijs q extraordinarijs muneribz seu in/ dictz vl' supindictis. vt i.l. placet. C. d sa.san/ eccle. z auren. ite nulla cōmunitas. C. de epi. z cle. z.c.q q. de censi. li. vi. Et q dicant ordina ria vel extraordinaria. indicta vel supindicta vide, j. munus.

¶Utr clerici teneant custodire ciuitatem vel 34
opidū? R. Pa.in.c.peruenit.eo.ti.q non. nisi maxima necessitas subesset. vt no.glo.xvi.q.i. .H. placet. que quidē per laicū nō debet discer/ ni. fm Hostien. in summa. sed p episcopū z p eū cōpellant. vt in.c.ecclesia sancte Marie. d cōsti. puta q aliter nō potest defendi sine eis. Nā tunc tenent. ar.l. null? penitus. C. de cur su.pu.z in d.c. puenit. Nā quilibet debet suā patriā defendere. Facit tex. in.c.penul. de ho/ micid. Ubi tempore inuasionis possunt clerici vnacū laicis arma sumere z pugnare nec sunt

irregulares. licet multi sint occisi. dūmodo p/
pīs manib⁹ nullū occiderint quāuis vulne
rauerint.

35 ¶ Utr⁹ teneaṫ ire ad bellum vbi volūt alios
impugnare. R. Pa. in d. c. quenit. q nō. etiā
si ageret de recuperatōe terre sancte. qz clerica/
tus rēddit eos inhabiles ad pugnādū etiā cū
saracenis. vt pbaṫ in. c. ex mlta. in. §. fi. d voto

36 ¶ Duodecimo eccl'ia nō teneṫ ad munera pa
trimonialia seu realia. Et dicunṫ patrimoni/
orū munera q̄ sumptib⁹ patrimonij et dāis
administrātis expediunṫ. vt in. l. fi. §. primo
nioz. ff. de mu. et ho. Et hec munera sunt du/
plicia. Quedā sunt mere pīmonialia. Et hc
tripliciter indicunṫ. Primo rei de eo qd fiēdū
est de ipa re. vt q nauis eccl'ie vel equ⁹ vel cur
rus vadat ad seruitiū reipublice. Secūdo im
ponunṫ sup eo qd percipiṫ ex ipa. vt. s. dē cer/
ta pars fructuū. et de istis habes in d. §. patri/
monioz. Tercio imponunṫ ipi rei d eo qd nō
percipiṫ ex ipa re. nec est in ipa re. vt pstare cer
tam quantitatē pecunie annuatim. de q̄ habet
in. l. hacten⁹. §. i. ff. de vsufru. et in. c. i. de censi.
An aūt eccl'ia teneaṫ ad ista. R. fm Pa. in. c.
fi. de vi. et ho. cleri. q si tales res quib⁹ imponū
tur talia munera habebūt onus tale ꝑpetuz
annexū et inuariabile ac certū. siue ex dispositi
one publica. puta p̄incipis. siue ex dispositō
ne priuata. vt. c. quāto. de censi. et anteq̄z venu
rent ad eccl'iā. sicut patet exemplū d tributo
vt in. l. impatores. ff. de publi. et in. c. i. in fi. de
censi. vbi innuiṫ q quelibet possessio ab antiq̄
est onerata onere soluēdi tributa. et sic eccl'ia d
talib⁹ reb⁹ teneṫ. qz res transit cū onere suo. de
rei. pastoral. et de pig. ex l'ris. Fateoz tn̄ q̄ ita/
lia tanq̄z p̄nceps ꝓuinciaz non obligaṫ ho
die ad talia tributa. vt no. in. l. i. ff. de cēsi. Si
vero nō erant onerate tali onere certo et inua/
riabili q̄n peruenerūt ad eccl'iā. sic non teneṫ
eccl'ia q̄uis essent onerate onere incerto et va/
riabili. vt sunt iste descriptōes q̄ fiūt hodie. qz
extimanṫ bona cuiuscūq̄z vt soluat pl⁹ vel mi
nus fm impositōez collecte. Et hanc opinio/
nē tenet Inno. in. c. nō min⁹. eo. ti. Et recitat
Pa. ibidē. Jo. de ligna. in cle. p̄senti. de censi.
et Joh. an. post Archi. in. c. i. eo. ti. lib. vi. et pla
cet. licet aliq̄ teneāt q si possessiones pr⁹erant
asscripte vt tantū soluaṫ p solido vel libra q
tūc teneaṫ eccl'ia. sz prima tutioz. licet ista non
sit ꝓdemnāda. Sunt tn̄ aliqua onera q̄ rōne
naturali succūbuut ipis reb⁹. vt reficere ante
domū viaz. et sic eccl'ia teneṫ. vt no. Bar. in. l.
ad instructōnes. C. de sa. san. eccle. Jtē in pur
gatione putei necessariū tote vicinie in qua est
eccl'esia. vt no. Spe. ti. de censi. Jtē solueread
portā vel pontē p plaustro p ipius pontis vel
porte cōseruatōe. qz destruūt viā. vt no. in d.
ad instructōnes. et no. Bar. de pace ꝓstan. Et
idē de similib⁹. Manfus ꝓ eccl'ie q̄ est dos
eccl'esie fm cōmunē opinionē docto. debet esse
liber ab oīi munere antiq̄z ꝓsecret. vt in. c. i. d
censi. et debet esse tanta q̄ntitas terre ex qua vi
rustic⁹ cū sua familia viuere possit. vt dic glo.
xpiij. q. viij. fm canonicā. Sūt et quedā mu
nera patrimonialia mixta. Et dicunṫ mixta.
qz habēt on⁹ cū sumptu. ff. de mu. et ho. l. fi. §.
mixta. particip̄at em̄ de onere p̄sonali quare
nus habēt on⁹ annexū. et cū pīmoniali quate
nus sunt cū sumptu. et hec dupliciter indicūt.
Primo p̄sone habito respectu ad rē seu bona
patrimonij. et ꝯ differt a tercio modo impone
di onera in reb⁹ mere pīmonialib⁹. qz ibi q̄li
bet res teneṫ p munere qd ea respicit et non vi
tra. d. l. impatores. hic ꝓ⁹ est p̄sona obligata
et p ꝓsequēs oīes res pīmonij. l. auferē. §. fis
cus. ff. de iure fisci. et ad ista nō teneṫ eccl'ia.
nec etiā laici nō subditi. licet habeāt patrimo
niū in loco. l. rescripto. §. fi. et ibi per Bar. ff. de
mu. et ho. nisi aliud habeat ꝓsuetudo quo ad
laicos. vt no. Bar. in. l. vna. C. de capitōe ciui
um. nō q̄ ad eccl'iā. qz ꝓsuetudo non valet
auten. cassa. C. de sa. san. ec. iūcta auten. Jus
nl'a cōmunitas. C. de epi. et cle. Et isto modo
pt intelligi tex. c. nō min⁹. eo. ti. et. c. fi. de vi. et
ho. cleri. et. c. q̄z. de censi. li. vi. Secūdo nō
imponunṫ p̄sone nl'a facta mentōe de re. et sic
dicit captio qz imponit p capita non habito
respectu ad bona patrimonij. vt. d. l. vna. et ad
ista sil'r nō teneṫ eccl'ia nec clerici. qz non sunt
subditi impatori. d. c. q̄z. imo nec laici cuius
les. sed tantū rustici. vt in d. l. vna. no. Bar. et
hec oīa p̄cedūt regulariter.

¶ Sed dubitaṫ de ꝓcernentib⁹ pietatē vt in 37
structio pontiū et viaz̄. R. Innoc. dicit q ec
clesia teneṫ p d. l. ad instructionē. et per. c. q. d.
ti. sil'r in edificatōe muroz̄ ciuitatis vel ville.
Similiter glo. in d. c. nō min⁹. Idē Uincē. de
Hostiē. et do. Lar. et Phili. de Pe. de ancha. et
Albri. in d. l. ad instructionē. Addēs q̄dem
putat de fontib⁹ et puteo cōmuni. ar. ff. de ād
in lo. pu. l. ij. §. viaz̄. et dicit hui⁹ opinionis d
se Dy. et Old. Sz in cōtrariū ē cōmunis opi
nio canonistaz̄ in. c. fi. de vi. et ho. cle. et in cle.
p̄senti. de censi. et per Joh. de ligna. et p Bar. in
l. rescripto. ff. d mu. et ho. et d. l. placz. et glo. xvi.
q. i. §. nouaz̄. Joh. an. et Pa. in d. c. nō min⁹
p multa motiua. Et ideo dic q d. l. ad instru/
ctionez. et similes non valent. qz licet. gl. ciuū

similibꝫ.de no.opꝛ.hũ.vl̃eãt standũ legibꝫ eꝛ quo in canonibꝫ nõ reperiť cõtrariũ tñ ꝯ non est verꝫ quãdo lex impialis est dãnosa eccl'ijs seu ecclĩasticis psonis.qz tũc nõ tenet nisi specifice approbeť ab ecclesia.vt est cõmunis opinio docto.in.c.fi.de solu.z in.c.eccleſie sancte Marie.de cõsti.c.fi.de re.cc.nõ alie.z.x.dist. in aduersariũ. Distinguo tñ sic ſm Panoꝛ.i d.c.nõ mun⁹.qꝫ aut necessitas vel pietas ĩminens cõcernit vtilitatẽ ecclesiaꝝ a remotis pꝛ quandã ꝯsequentiã.z tũc est texꝛ.apertus in d. c.nõ mun⁹.qꝫ nõ tenenť nisi sponte velint approbãte epo cũ clero z pꝛius cõsulto romano pontifice.p.c.aduersus.eo.ti. Aduerte tñ qꝫ si tanta esset necessitas vl' pietas qꝫ non posset sine scandalo z periculo haberi pꝛ romani põtificis recursus qꝫ tũc sufficeret deliberatio cleri cuꝫ epo. Facit.c.fi.de eccle.edi.z qđ ibi no. Aut necessitas vel pietas ꝯcernit ꝺ directo z pꝛincipaliter vtilitatẽ ecclesiaꝝ z laicoꝝ: vtputa.qꝫ pꝛaua societas territoriũ ciuitatis incendiones habeat.z tũc eccl'ia debet ꝯtribuere non ſñ ad deliberationẽ solũ pꝛopuli.sz oꝛtet qꝫ clerus z popul⁹ pꝛincipaliter ꝯueniant z deliberent.qꝫ qđ oms tangit debet ab oms approbari.in cle.i.z.ij.de censi.z.c.ad ꝟ.de offi.ar. chi. Fateť tñ Pa.vbi.s.in d.c.nõ munus qꝫ si clerus nollet sine legitima causa consentire.qꝫ possent laici implorare auxiliũ supioris ecclesiastici vt cõpellat eos.vt in.c.null⁹.ꝺ iure pa. in ar.z in ꝟ casu nõ habet locũ dispositio.d.c. aduersus.de ꝯsultatõe romani pontificis.qꝛ hec impensa nõ fit ꝓpter publicã vtilitatẽ.sz ꝓpter priuatã ecclesiaꝝ.z sic sum⁹ extra casuz pfati.c.aduersus. Facit cle.i.z.ij.de censi.

38 ¶Tercio decimo habet ĩmunitatẽ qꝫ eccl'ie vl' clerici nõ tenenť ad gabellas q̃ hodie imponũtur in vino z siliꝫ.ſm Pa.in d.c.nõ munus. Bal.in d.l.placet.C.de sa.san.eccle.nisi gabella fuisset impositꝫ ꝓ oneribꝫ ad q̃ tenetur eccle sia:qꝛ tunc ſuccedit loco oneꝝ.vt voluit Butri.in d.l.ad instructões.

39 ¶Utꝝ eccl'ia teneat ad gabellas si aliq̃d donaťur:vel legať ei ſm statuta quoꝝdã.R.qꝫ ñ pꝛeiij.q.viij.§.quãuis.cũ duobꝫ sequentibus Idẽ si donať clerico.ar.c.fi.de vi.z honc.cle.z ibi Pa.z qđ no.in.c.silr.xvi.q.i.

40 ¶Quid si clericꝰ trãsferat res eccl'ie ad aliũ loco negociatõis causa? R. Pa.in d.c.fi.qꝫ non ꝓt exigi pedagiũ vl' gabella.qꝛ dꝛictũ clerici ñ ꝓt nocere eccl'ie.vide Fede.ꝺ si.cc.secus si sunt sue nõ eccl'ie.

¶Utꝝ clerici deteãt soluere gabella ꝓ vino vl' 41
frumẽto qđ vendũt exꝑbenda sua habitoꝛ? R. Bal.z Pe.z Ly.in.l.omnis.C.de epi.z cleri. qꝫ nõ.nec etiã ad portã. Idẽ Bar.in d.l.placz nec etiã ſm Pa.in d.c.fi.de pꝛimonio debet soluere gabellas vel pedagia.facit cle.psenti.de cẽsi.z.c.q̃q̃z.eo.ti.lib.vi.

¶Quid de gabella q̃ ponit̃ sup carnibꝫ vino z 42
hmõi.quã eccl'ie soluũt indirecte cũ emãt carnes ab illis qui vendũt ꝓpter talẽ gabellã? R. ſm Rich⁹.in quol'.qꝫ si cõsules ponunt talem gabellã ꝓpter abusuz z excessuz eoꝝ.sic nõ licet.sed soluãt de suo ꝓpꝛio. Si vero ponũt ꝓpter comunẽ vtilitatẽ tã clericoꝝ q̃z laicoꝝ.sic licet eis. Si vero ꝓpter vtilitatẽ laicoꝝ pꝛincipaliter.indirecte vero clericoꝝ z a remotis: puta qz pꝛsperitas ciuũ redundat in vtilitatẽ eccl'ie z pꝛsonaꝝ ecclesiasticaꝝ.tũc distinguo aut faciũt animo extoꝛquẽdi pecunias ab ecclesiasticis quas alio modo non possunt.z sic nõ licet. Aut nõ animo extoꝛquẽdi ab ecclesiasticis hoc faciũt.qz etiã si nõ essent ecclesiastice pꝛsone q̃ emerẽt talẽ gabellã ponerẽt.tũc licet eis habita autoꝛitate dñi tꝛpalis z habita moderatõe ne ponať magis sup hꝛs que sepiꝛus emunť a clericꝭ:aut ab extraneis:aut a paꝛtibꝫ q̃z ab alijs ciuibꝫ.z sic clerici ñ possunt ꝺqueri:cũ possint alibi emere.licet non ita cõmode.hec ꝓbanť.ff.de no.opꝛ.nũ.

¶Que pena collectantiũ eccl'ias vel clericos? 43
R.ſm Pa.in.c.aduersus.de ĩmu.ec.do. Anto.i ſius reportatoꝛibꝫ voluit qꝫ postq̃z fuerint excõicati seu inciderũt excõmunicationẽ post monitionẽ per.c.nõ mun⁹.sine tolerenť sine ignorenť:nõ teneãt sentẽtie.aut statuta taliũ ipso iure:sive sint edita ꝺtra eccl'iã:sive contra quãcunq̃z pson̄ etiã laicã. Alij volũt qꝫ sibi to exquo cũ effectu collectauerũt ipo iure sint nulle.z huiꝰ opinio.videť Pa.z mihi placet. qz ex verbis ꝓhemij colligiť mens dispoñtis vt.l.fi.ff.de here.instituꝛ.z Bar.in.l.ambitiosa. ff.de decre.ab oꝛ.fa. Ex quibꝫ patet qꝫ d.c.aduersus.voluit aliq̃d addere ad ius antiquũ. qđ patet in ꝟbo addicim⁹.ibidẽ. De alia autẽ pena vide.s. Excõicatio.v.casu.xxviij.z Excõmunicatio.vij.casu.v. Tenenť etiaz vltra peccatũ moꝛtale cõmissuz ad ꝛstitutionẽ oim ablatoꝝ.xiij.q.vi.c.si res.cũ similibꝫ.

¶Quarto decimo habet ĩmunitatẽ qꝫ nec ec- 44
clesia nec monasteria vl' hospitalia tenenť ad lucratiuã descriptionẽ.vt in.§.sancim⁹.xxij. q.viij. Et no.qꝫ lucratiua descriptio est quarta ps bonoꝝ q̃ a curialibꝫ rlinq̃bant.quã fiscꝰ vendicat exceptꝭ relictꝭ curialibꝫ z eoꝝ ꝺ iuñctꝭ.

de q̃ habes. C. q̃ ꝛ a quib⁹ quarta ꝑs. l. i. ꝛ. ñ. ꝛ C. de impo. lucra. descrip. l. vnica.

45 ¶ Quintodecimo q̃ laicoꝝ statuta nõ habẽt locũ sup reb⁹ eccl'ie. c. fi. de re. ec. nõ alie. vide. ſ. Statutũ. §. viij. Predictũ ꝓuilegiũ limitãt quidã vez nisi papa approbaret tale statutũ. vt in glo. c. eccl'ia sancte Marie. de ꝟsti. Dõ vez credo ſm Bal. ibidẽ. qñ expſſe ꝛ nomina tim approbat a papa. sec⁹ si generaliter approbaret statuta: q̃ nõ valerẽt ꝟtra eccleſiã ꝑ talẽ approbationẽ. cũ sit cõtra libertatẽ eccleſiasticam. ꝛ sic tene. ꝛ vide cundẽ Bal. in. c. i. ꝑ q̃s fiet inuestitura.

46 ¶ Sz q̃d de statutis laicoꝝ impedientib⁹ q̃q̃ mõ liberã facultatẽ donãdi eccl'iis. aut ꝑ aĩa: R. Pa. in. c. relatũ. el. i. de testa. q̃ nõ valẽt. vt no. in. l. i. C. dõ sa. san. ec. Facit qd̃ no. Joh. an. in d. c. fi. de imu. ec. lib. vi. vbi dicit q̃ non obstante statuto quo q̃s ꝓhibeꝛ donare forẽsib⁹ seu nõ suppositis iurisditioni q̃ poterit donari eccleſie. q̃ nõ possunt inferiores tollere ꝓuilegiũ supioris Et hanc opi. fouet aperte Bal. in. l. generali. C. de sa. san. ec. Et idẽ in auten. cassa. co. ti. ponit aliã. q. notabilẽ. Statuto caueaꝛ q̃ testamẽtũ insinueaꝛ per heredes infra sex menses. aliter sit irritũ ipo iure. Clericꝰ est heres ꝛ nõ insinuat nunq̃d sit nullũ testamẽtũ? Et rñdet q̃ nõ: q̃ statutũ nõ astringit clericũ nec fortiꝰ eccleſiã qñ fuisset heres instituta Et ex his infert Pa. in d. c. relatũ. q̃ q̃uis statuto caueaꝛ q̃ mulier nõ possit donare eccl'ie seu ad piã causam seu testari ꝛ se obligare eccleſie vl' ad pias causas sine p̃sentia duoꝝ agnatoꝝ suoꝝ: tñ potest donare: testari: ꝛ se obligare eccleſie vel ad piã causam sine hac solẽnitate. q̃ relicta vel donata eccl'ie vl' ad pias causas debent determinari ſm canones ꝛ non ſm leges vl' statuta q̃ sunt ꝑ iuris ciuilis. l. omes ppli ff. de iusti. ꝛ iure. Idẽ tenet do. Anto. in d. c. relatũ. ꝛ ꝑ Bar. in. l. i. C. de sum. tri. Sz Bal. in. c. eccleſia sancte Marie. ꝛ. c. q̃ in eccl'iaꝝ. dꝰ ꝟsti. tenet valere si disponat statutũ de re imobili. Sz ꝟtra eũ est casus in. c. fi. de re. ec. non alie. ꝛ ibi. imo ꝛ bene.

47 ¶ Utꝛ laici possint statuere sup mortuariis? R. Joh. de imola. in d. c. fi. q̃ sic. quatenus disponit in his que nõ applicauĕ eccl'ie. Addit Pa. ibidẽ. aut ꝟcernũt diuinũ cultũ vel refrigeriũ aĩe: q̃ cũ hec sint annexa iuri spũali non valeret. vt puta q̃ nõ deñ nisi tot cerei vel nõ inuitenĕ nisi tot clerici ꝛ hmõi. Jgiĕ solũ valz in ꝟcernẽtib⁹ pompas mũdanas q̃ sunt potius ꝟsolatões viuoꝝ: q̃z suffragia mortuoꝝ: nec eccleſia talia approbat. vt i. c. q̃z ꝓpostex. xiij. q. ij. Et sic trãseunt cõiter docto. in d. c. fi. q̃ dicit Bald. in. l. i. C. de lati. liber. tollen. per quẽ equi ꝛ arma ducti ad sepulturã militis ꝛ cereꝰ debẽt remanere apud clericos vel fratres sepelientes quasi seq̃la cadaueris. ar. l. medico. §. fi. ff. de au. ꝛ arg̃. le. ideo non valere statutũ laicoꝝ. 48

¶ Utꝛ istud ꝓuilegiũ. d. c. fi. de re. ec. nõ ãl. de q̃. s. i. §. xlv. extendaĕ ad res patrimoniales clericoꝝ? R. glo. in. c. eccleſia sancte Marie. de ꝟsti. q̃ sic. ꝛ in. c. fi. de vi. ꝛ ho. cleri. ꝛ in. c. ex litteris. de pigno. ꝛ. xvi. q. i. in. c. silẽt. est etiam glo. singularis apud legistas ſm Fran. tigni. in. l. fi. §. patrimonioꝝ. in verbo pontifex. ff. de contrariũ faciunt q̃ dico. ſ. Prescriptio. §. ꝓpe viij. Et credo veri⁹. 49

¶ Sextodecimo q̃ nec etiã ꝑlati aut ꝑsone ecclesiastice possunt eccl'iis nouos cẽsus ponere aut veteres augere: aut alio modo grauare. vi de h. s. Census. §. i.

¶ Utꝛ archiepi aut epi possint aliq̃d exigere ab eccl'iis vel a clericis? R. Pa. in. c. cũ apls. de censi. q̃ dũ visitãt possũt exigere obuentiones q̃ eis ꝟcedit in d. c. cũ apls. aliud nõ. de q̃ vis de. ſ. Visitatio. §. iij. Tallias aũt ꝛ exactiones eis facere nõ possunt. Sz ad charitatiuã subuentionẽ possunt cõpellere. si rõnabilis ꝛ manifesta sit causa. puta vult ire romã ꝑ cõmuni vtilitate vel necessitate ꝛ hmõi ꝛ nullo modo ꝑscribi istud subsidiũ charitatiuũ. Ab exactore rũs aũt ꝛ alijs locis nõ religiosis etiã ratione visitationis nõ possunt exigere ꝓcurationem c. vlti. de cens. ꝛ ibi. Pa.

¶ Utꝛ rector eccl'ie possit rẽ eccl'ie q̃ sua necessitate obligare. puta q̃ erat infirm⁹ vt egebat indumẽtis: vel ꝑ necessitate eccl'ie? R. Jo. an. in. c. ex ꝑsentiũ. de pigno. q̃ sic. ꝛ successor teneĕ ꝛ cũ eo trãsiuet cõiter doc. Sz ego limito sic. q̃ aut eccl'ia bñ abundabat fructib⁹. ꝛ sic non tenebiĕ successor: q̃ fructꝰ futuri tpis reseruãtur successori: vt de ipis viuat. q. c. presenti. §. porro. de offi. ord. li. vi. Aut fructus nõ sufficiebant ad necessitatẽ. ꝛ sic est vera opi. Joh. an. Distinguit etiã Pa. in d. c. ex ꝑsentiũ. ꝛ bene. q̃ si eccl'ia erat impotẽs a ꝓncipio q̃ eã impetrauit. ꝛ sic sibi imputet: nec poterit obligare nisi ꝑ sua vita: sz teneĕ viuere de industria aut fortiꝰ ex primonio. nõ aũt vendere vl' obligare rẽ eccl'ie. ter. est no. cũ glo. xxi. q. i. c. i. Facit. c. clericꝰ victũ. xci. dist. Si vo est facta impositio postq̃z eã accepit etiã in isto casu nõ ꝑ tã obligare sz debet agere ꝟtra parochianos vt ꝑstet sibi necessaria exq̃ seruit eis in diuinis. ꝛ cãs

salicita subtrahendi parochianis diuina. vi de bonā glo. de cō se. dist. i. homo xpian⁹.

52 ¶ Utr̄ debeat fieri cōpensatio cū pditis ex negligētia administratoris eccl'ie cū acq̄sitis ex eī⁹ indulgentia. R. Pe. ō ancha. in c. cōsensus de re. ec. nō alie. q sic. allegat. l. cuz querit. ff. de admi. tu. z l. gayus. z ibi Bal. eū sequit. ff. de vsu. sed cōtra eos facit qđ no. Pa. in c. ex parte sentiū. de pigno. Ubi tenet q si rector eccl'ie potuit acq̄rere aliquid eccl'ie z nō fecit q teneť ipi eccl'ie. z p hoc habes tex. cū glo. xij. q. iij. c. fi. ad instar tutoris qui ad hoc teneť. vt in. l. quicqd. C. arbi. tute. z sic patet q etiaz tenetur de leui culpa. vt patet in d. l. quicqd. si non laborat vt acq̄rat eccl'ie. z in d. c. fi. Sz h non intelligas q teneat laborare personaliter vel ex doctrina aut artificio vt acquirat. sz solicitudine in reb⁹ eccl'ie. z ex tali solicitudine acquisitū est eccl'ie. z ideo nō pōt dari in recōpensationem. sed d. Pe. intelligit ō acquisito per exercitiū corpale. vel alio modo in quo acquirit sibi. de quo habes. s. Clericus xij. q. quo bene potest recōpensare. z sic intelligē. l. q ipm alt.

53 ¶ Utr̄ plat⁹ eccl'ie possit de reb⁹ eccl'ie dare remunerādi causa. R. glo. in d. c. cōsensus. q sic. Facit. c. si quos. z. c. cū redemptor. xij. q. ij. Et dicit glo. in d. c. si pater. §. i. z in. l. filiusfamil. in prin. ff. de dona. z tex. in. l. etiā. §. ex p̄terito ff. de ma. vindi. Facit. l. cū plures. ff. de admitu. z qđ no. Bald. in. l. i. C. man. Unde dicit idē Bal. in. l. iubem⁹. C. de sa. san. ec. q p̄texta beneficij colorati nō potest platus remunerare amicū suū. z ideo vera merita debēt esse. Facit glo. in d. c. si quos. ex quo aduerte q remuneratio nō est restricta ad regulas iuris. glo. est singularis in. l. aquil⁹ regul⁹. ff. de dona. z facit d. §. i. Adeo q quilibet administrator donare potest remunerādi causa. l. tutor fm dignitatē. §. fi. ff. de admini. tu. z ex glo. c. eps q mancipiū. xij. q. ij. simul iūctis. Addit etiā Anto. z Pa. in. c. cetex. de dona. q etiā p̄t dare ex causa alia. puta vt ecclesia habeat amicos p sua defensione z hmōi. Limitant tñ in isto casu z causa remunerandi vex. dūmodo res q donat sit mobilis z minima. vl' de fructibus q̄ imobilia z etiā mobilia magna nō p̄t nisi cū debita solēnitate z causis. de quibus. s. Alienatio. §. ij. z. iij. z. iiij.

54 ¶ Decimoseptimo se extēdit imunitas eccl'ie ita q ecclesia si caret pprio plato nō currit sibi p̄scriptio. licet platus supior possit p ea agere cum Inno. in. c. olim. el. i. de resti. spol. tex. est i ff. i. de re. ec. nō alie. lib. vi. licet Bar. in. l. ij. ff. de aqua plu. ar. dubitauerit.

¶ Decimooctauo q res eccl'ie nō possunt alienari sine certa solēnitate. vide. s. Alienatio 55

¶ Decimonono q vnā ecclesiā nemo potest ledere quin videat omēs ledere: qz particulares ecclesie sunt mēbra vniuersalis ecclesie. Facit c. loquit. xxiij. q. i. sicut in simili dicit qui tangit aurē totū hoiem tetigisse dicat. c. vulgaris de pe. dist. i. 56

¶ Vigesimo q de personis eccl'iasticis nemo potest iudicare nisi iudex eccl'iasticus. ō so. cōpe. p totū. Et q̄ sint iste p̄sone habes Excōmunicatio. vij. casu. v. §. vij. 57

¶ Vigesimoprimo. q ō rebus ecclesiasticis et etiā patrimonialib⁹ clericoz aut de causis spiritualib⁹ iudex secularis iudicare nō p̄t. Et ō istis vide. s. Excōicatio. vij. casu. v. 58

¶ Vigesimosecūdo q loca pia sunt sub iurisditione ecclesie. c. ad hec. de relig. do. z in clerquia cōtingit. de reli. do. fm Pa. in. c. cum sit generale. de so. cōpe. z ideo ledentes ea sunt sacrilegi censendi. d. c. cum sit generale. sz ledēs in bonis clericorum sine violentia persone nō cōmittit sacrilegiū. licet super ipsa sit iurisditio iudicis ecclesiastici. vt in. c. si clericus. ō so. cōpe. 59

¶ Vigesimotercio q relicta in testamento minus solēni facta eccl'iis z pijs locis valēt. c. cū esses. c. relatū. c. indicāte. de testa. de quo. j. Legatum. i. z. ij. 60

¶ Vigesimoquarto q ecclesia vel eius possessiones nō possunt p alienis debitis obligari. z obligans est suspensus ab administratione temporaliū z spiritualiū. de solu. c. ij. q. tamen suspensio potest per episcopū relaxari: cōsulto indēnitati ecclesie primo. c. ex parte. el. i. ō verbo. sig. nō cōprehēdit tñ hec suspensio epos. c. qz periculosum. de sen. excō. li. vi. 61

¶ Vigesimoquinto q excōmunicant vsurpātes regalia. custodiā. z hmōi. de quib⁹. s. Excōmunicatio. vij. casu. xv. 62

¶ Vigesimosexto q clericus qui ecclesiam ex collatione laici tenet. si nō resignauerit suspendendus est ab officio et beneficio laicus excōmunicandus. de iure pa. c. p̄terea. z. c. relatum uncto. c. si aūt vobis. xi. q. iij. z. c. cum non ab homie. de iudi. 63

¶ Vigesimoseptimo q in choro nō debent laici cū clericis stare. de vi. z ho. cleri. c. i. de cōse. di. ij. sacerdotū. 64

¶ Vigesimooctauo q ecclesia z eccl'iastica ornamēta nō debēt in vsū secularium ducere. de cōse. dist. i. ligna. z quinqz. c. se. ō re. do. c. ad hec. 65

¶ Vigesimonono q ludi theatrales cuz laruis 66

ꝛ sil'ib⁹ inhonestis non possunt fieri in eccl'ia. c.cū ꝛcorē.ꝛe vi.ꝛ ho.cleri.sec⁹ ꝛe honestis q̄ ducūt ad ꝛeuotionē.ar.ꝛe ꝓse.dist.ij.semel.et dist.iij.queris.quasi in fi.

67 ¶Qua pena puniunt violantes ecclesiasticā immunitatē. R.q̄ diuersa fm q̄ diuersimode violat. Nam si qui violant quo ad primum puniunt nullitate sententie.vt dixi.s. Si cō/tra secundū erit solū mortale peccatū. Si contra terciū.nec mortale peccatū est.ꝓpter ꝓtrariā ꝓsuetudinē. Si ꝓtra quartū vltra mortale nō adiuuant ab eccl'ia. Si cōtra quintum videt mortale. Si ꝓtra sextū peccāt mortali/ter ꝛ alia pena ꝛe qua dixi. Si cōtra septimū cōpelluntur. Si cōtra octauū credo teneant ad restitutionez ꝛe damno dato vltra mortale qđ cōmittit. Idē dic si cōtra nonū ꝛecimū vndecimū duodecimū ꝛ tredecimū.ꝛ puniū tur pena.vt ibi dixi. Si cōtra ꝛecimūquartū idem dic. Similiter si ꝓtra ꝛecimūquintū dicit Albr.i auten.cassa.C.ꝛe sa.san.ec.q̄ facie/tes statuta ꝓtra libertatē ecclesiasticā puniuntur pena priuatōis iurisditionis et mille marcarum. Rectores: statutarij: scriptores: iudicantes fm talia statuta sunt ipo iure infames ꝛ eoꝝ sentētie nulle.ꝛ alij actus legitimi nihil valēt.vt patet in corpe.vnde hec autē.sumit in originali qđ multi habēt post librū feudorum ꝛ est cōstitutio Federici iuniors.ꝛ etiaꝫ sunt excōmunicati.vt.s. Excōmunicatio.vij. casu.xij. Si ꝓtra.xvi.ibi dixi. Si ꝓtra.xvij. xviij.ꝛ xix.peccāt mortaliter. Similiter si cō/tra.xx.xxi.ꝛ.xxij. Si cōtra.xxiij.vltra mortale tenent ad restitutionē. Si ꝓtra.xxiij.xxv. ꝛ.xxvi.patet ibi. Si cōtra.xxvij.male faciūt. Si cōmittūt ꝓtra.xxviij.est nullitas alienationis.ꝛ peccāt mortaliter. Sil'r si cōtra.xxix. mortale peccatū est.

Impedimentū vide.j. Matrimonium.iij.

Imperiū meruz est habe re gladij ptātē ad animad uertendū in facinorosos hoies qđ ꝛ potestas appellat. Nixtū vero imperiū in danda possessione ꝓsistit.vt in.l.imperium.ff.ꝛe iurisdi. om.iudi.ꝛ vide ibi glo.

Impossibile dicitur aliqñ illud qđ non cōmode possum⁹ facere.ꝛ sic sumit in.c.catholicensis ecclesie.lxi.dist.ff.ꝛe verb.sig.l.nepos pculo. Impossibile dicit qđ ñ est honestū.vt ꝺ ꝺi.insti.l.fili⁹. Impossibile dicit qđ nō ut ste p̄t fieri.xxiij.q.ij.sane.el.i.ꝛ est in ar.q̄ illū possum⁹ qđ ꝛe iure possum⁹.

Impubes dicit masculus nec opleuerit.xiiij. annū. Femina autem duodecimū.qz in ista etate homines incipiunt pubescere.l.fi.C.ꝛn do tutor vel cura.ꝛ insti.qui.mo.fi.tu.in pu. At hoc verum quo ad tutelā.sed quo ad matrimonium ꝓtrahēdū tādiu est impubes masculus vel femina q̄diu non est potens ad generandum.vt in.c.impuberes.ꝛe despon.impu.in tex.ꝛ in glo.

¶Impubes vel furiosus capitaliē fraudē.l.pe/nāz ꝓpter quā capite puniend⁹ est cōmittere nō p̄t.ff.ꝛe edi.edic.l.cum aūt.§.i. Facit.C.ꝛe fal.mo.l.i.in fi.

¶Impuberes torq̄ri nō ꝛebēt terreri tñ solent ꝛ habena vl' ferula cedi.ff.ad senat⁹ sill.fili manū.l.i.§.impubere aūt.

Incantatio vide sorti perstitio.ꝛ.s. Diuinatio. legiū Su

Incarceratio vide.s. Car cer.

Incendiarius quia dica tur ꝓpriē R. Hostien.ꝛ Goff.q̄ ille qui ciuitatē.castrum domum:segetem:ꝛ similia aliena incēdit malo studio.vt odio vel vindicta vel animo iuriandi.vt in.c.pessimā.xxiij.q.viij.q.i. c.cū ꝛeuotissimā.ꝛe iniur. Si q̄s domū. Secundo si incenderet ex negligētia vel casu vl' iusto ho lo.qz talis nō ꝓpriē dicit incendiari⁹. Ideo incendiari⁹ ꝓpriē dicit qui malo studio ignem fecit apponi aut ꝓsiliū ꝛedere:aut aliquid scienter.vt in d.c.pessimā.

¶Vtrū tales incēdiarij ꝓpriē sint excōicati ipso iure? R.vt.s. Excōicatio.v.casu.v.

¶Qua pena puniunt incēdiarij? R.q̄ ꝛe iure ꝛ ciuili dicit tex.in.l.q̄ edes.ff.ꝛe incendi. Qui edes aceruūue frumēti iuxta domū positū cōbusserit.cōuict⁹ verberat⁹ igni⁹ necari iubet.ff. modo sciēs prudēsq̄ id cōmiserit. Si ꝺo casu.i.negligētia aut noxā sarcire iubet:aut si minus idone⁹ sit leui⁹ castigat.hec ibi. Et ꝺo ea tet illud. Qui nō p̄t soluere ei ere luat in corpe. ff.ꝛe iurisdi.om.iu.l.si qđ id. §. in seruos.ꝛ.ff.ꝛe iniu vo.l.fi.ꝛ.ff.ꝛe penis.l.i.in fi. Quo vero ad ius canonicū vltra mortale si scienter ꝛ volutarie fecit vl' ex lata culpa.tenet ad restitutionē totū⁹ dāmi dati.c.si egressus.cū.c.se.ꝛe iniu. ꝛ ibi cōiter docto. Facit.l.si fortuito.ff.ꝛe

incēdi. Si ꝙo fuit in leui vel leuissima culpa sic silꝫ teneꝫ ad restitutionē. si modo tenebaꝫ ō leui vl̄ leuissima culpa nō credo tñ pccauerit mortaliter. Si aūt nihil omisit de ꝺtingētibꝫ nō teneꝫ. Oñ aūt quis teneaꝫ de leui vl̄ leuissima culpa habes. s. Culpa. ℣. uij. t. v. Et aduertē ꝙ tales incēdiarij culpabiles nō solū teneāt de dāno incēdij. sz etiā debent rebꝫ ꝑditis ꝑ incendio. ar. c. fi. de iniuſ.

3 ¶ Utrꝫ raptēs res illoꝝ q̄ patiunt incendiū teneāt ad restitutionē. ℟. ꝙ sic. c. si q̄s domū. de iniuſ. nisi haberent ꝑ derelictis. puta qꝛ ignis tm̄ inualuit ꝙ nullꝰ sine ꝑiculo vite pōt eis succedere t dñs dimittebat eas ꝑ derelictꝫ tūc si q̄s eas caperet non teneꝫ restituere de necessitate. ar. l. si q̄s merce. ff. ꝑ derelicto.

4 ¶ Utrꝫ destruens domū vicini timore incendij ne sua cōburatur teneatur ad restitutōem. ℟. Dic. ri. de incendiarijs. ꝙ nō si erat iustus metus. puta. qꝛ iā ignis ꝑuenerat ad domū vicini. vel ꝓbabiliter dubitaꝫ. qꝛ tempus erat ventosum t hmōi. l. iij. ℌ. qd̄ ait ꝓtor. ff. de incen. rui. t nau. Uñ dicit tex. in. l. si alius fecerit. ℌ. est talia exceptio. ff. qd̄ vi aut clā. Nullam iniuriā aut damnū dare videt eque periturꝰ edicti. facit. l. si quis fumo. ℌ. qd̄ dicit. ff. ad. l. aquil. Si aūt nō fuit iustꝰ metꝰ. tūc tenetur ad simplū dānum fm̄ Hostiē. Addit tñ Hosti. ꝙ si a vicinitate domꝰ alicuius est diruta iusto metu incēdij. ꝙ iudex ex officio t sūma eq̄tate debet facere ꝙ vicini ei satisfaciāt q̄libet ꝓ parte sua. ar. l. i. ℌ. eq̄ssimū. ff. ad. l. ro. de iactu. t. l. interdū. ff. q̄ ꝓo. in pig. ha.

Incertoꝝ restitutio. vide infra sequen. Restitutio. ij. ℌ. pe. t

Incestus est ꝺsanguineoꝝ vel affiniū abusus. Uñ incestuosi dicunt q̄ ꝺsanguineis vel affinibꝫ abutunt. xxxvi. q. i. ℌ. cū ergo.

1 ¶ Utrꝫ incestus sit grauiꝰ adulterioꝝ ℟. ꝙ sic. xxxij. q. vij. ℌ. sunt ei. t. c. se. vincit tñ a ꝑcto ꝺ natura. vt in d. c. qd̄ incipit Adulterij malū.

2 ¶ Utrꝫ accedēs ad monialē cōmittat incestū. ℟. ꝙ sic. xxvij. q. i. virginibꝫ. qꝛ spōsa dei est q̄ est ꝑ nostet. xij. q. ij. q̄ abstulerit. nec solū incestum. sz t adulteriū. qꝛ ꝓpriam sacrilegiū. vt in. d. c. virginibꝫ. sz tm̄ nō sunt tria ꝑcata. sz vnū solū fm̄ Duraꝫ go. licet ꝺtiaꝫ diuersa nomia.

3 ¶ Utrꝫ incestuosus ꝓssit ꝺtrahere mrimoniū. ℟. Pa. in. c. i. de eo q̄ cogno. ꝺsanḡ. vxꝛ. sue ꝙnō. sz nec etiā exigere potest debitū a ꝓpria vxore quā ꝓꝰ habuit anteqꝫ incestū cōmisit xxvij. q. ij. q̄ dormierit. nisi dispenseꝫ cū eo. t si exigit ꝑccat mortaliter fm̄ Uincē. qꝛ facit ꝺ ꝑceptū canonis. ar. c. ij. de ma. t obt. sz tu tene vt. j. Mrimoniū. iij. Impedimēto. ix. in ꝓn.

¶ Sz q̄d si ꝺtrahit de facto ℟. Pa. in. c. trāsmisse. ō eo q̄ cogno. ꝺsanḡ. vxꝛ. sue. ꝙ tenet matrimoniū t reddere teneaꝫ debitū. exigere autē non poterit sine ꝑcato mortali nisi dispenseꝫ cū eo. Pa. tñ in. c. litteris. de ꝓsumptōnibꝫ. videaꝫ velle ꝙ ista ꝑna. s. ꝙ nō possit ꝺtrahere vl̄ exigere incestuosus solū locū habeat q̄ñ ꝺstat ō incestu q̄litercūq̄. ar. d. c. fris. t placet mihi. 4

¶ Quis poterit dispēsare vt talis ꝺtrahat vel post ꝺctū exigat. ℟. Pa. in d. c. i. ꝙ si incestꝰ est ꝓe cōmissus. vt puta. qꝛ cognouit ꝺsanguineā vxoris sue. cū qua iā ꝺsummauit mrimoniū vel cū ꝺsanguineis ꝓpriis. qō est vere incestus. vt in. d. ℌ. cū ergo. tūc eps ñ poterit dispensare nisi ex causa. puta rōne iuuētutis t huiusmodi. q̄ casu bene poterit. c. si duo. xxxv. q. vi. Idē tenet t dicit cōmuniter tenere doctores in. c. trāsmisse. de eo q̄ cog. ꝺsanḡ. vt etiā exigere possit. Si ꝓo incestꝰ nō est vere cōmissus. vt puta: qꝛ cognouit ꝺsanguineā sponse nondū cognite. sic eps poterit dispensare etiā sine causa vt cōtrahat. non tamē cū sponsa illa de futuro. si cōmixtus est in vase t ibi ꝺsummauit cū ei⁹ ꝺsanguinea. sed cū alia que sibi non sit affinis poterit etiā sine dispensatōne. vt est glo. in. c. quidā. xxvij. q. ij. cū tex. Quidā ꝑdicta intelligūt de eo solū q̄ cōmisit incestū cum ꝺsanguinea vxoris sue. sz de alio incestuoso ñ habēt locū. ita ꝙ ꝓt t ꝺ here sine dispensatōe t exigere debitū post ꝺtractū. Sz ꝺtra videtur tex. c. si duo viri. xxxv. q. vi. t. q. ij. c. ō in cestuosis. vbi tex. clarus. t. c. nec eā. t. xxxij. q. vij. si q̄s viduā. Et ideo dic ꝙ generaliter ois incestuosus ꝓhibeaꝫ ꝺtrahere. Nec ob. ꝙ titulꝰ de eo q̄ cogno. ꝺsanḡ. vxo. sue. solū loquit de incestu cū ꝺsanguinea vxoris. qꝛ vnū ius supleaꝫ ꝙ reliquū. t de hac materia vide Matrimoniū. iij. Impedimēto. ix. in prin.

Incōsideratio est qñ intellectꝰ diūsa q̄ occurrit ñ bñ iudicaꝫ t determinaꝫ q̄d est faciendū. t iō incōsideratio ē ex defectu circa actū iudicij. sic ē ꝺsideratio ꝓtinet ad iudiciū rectum. Ad quidē rectū iudiciū in ℌ ꝺsistit q̄ñ vis cognoscitiua apphēdit rē aliquā fm̄ ꝙ in se est. qd̄ ꝓuenit ex recta dispositōe ꝓtutꝫ apphensiue. sic ē patꝫ ī specᵒ qd̄ si sit bñ dispositū apparent imagines recte. Si ꝓo sit male dispositū

apparent torte vel obscure. Qđ autem virtus cognoscitiua sit bene disposita ad recipiendū res prout sunt contingit radicaliter ex natura ꝑ summatiue ex exercitō ꝛ munere gratie ꝛ directe quidez ex virtute cognoscitiua ex eo ꝙ non est imbuta prauis opinionibꝫ sed veris ꝛ rectis. Indirecte vero ex bona dispositōe virtutis appetitiue ex qua sequit ꝙ bene iudicat de appetibilibus. Defectus autem recti iudicij vel vicium inconsiderationis pertinet ex eo ꝙ cōtemnit vel negligit attendere ea ex quibꝫ rectum iudiciū procedit. ꝛ sic incircūspect⁹ est ad nō intuēdū circūstantias negocij: loci. tpis psone ꝛ hmōi. ꝛ pericula que possunt ꝓtingere Et tq; hoc maxime facit luxuria ꝓpterea punitur filia eius.

Inconstantia similiter est filia luxurie: que est quādo quis non stat constans in bono ꝓposito sed sine causa rōnabili ex aliq̄ passione: pcipue ex amore concupiscēte facit cōtrarium illi⁹ qđ ꝛeliquerauerat. Ideo sicut precipitatio est ex ꝛefectu circa actū consilij. ꝛ inconsideratio circa actū iudicij. ita iconstantia ascirca actuz ꝑcepti ꝛficit. q; ꝛficit in ꝑcipiendo que sunt cōsiliata ꝛ iudicata. ꝛ licet ira ꝛ inuidia q̄ impediūt rationez ad aliud causent inconstantiā. tamē luxuria eā extinguit. hec ex sancto Tho. ij. ij. q. v. iij.

Indicium quid est: ℟. Bal. in l. ea quidē. C. de accusa. Indiciū plenū. est diuinatio rei p signa sufficiētia p q̄ anim⁹ in aliq̄ tang̃ ꝺo q̄scit et plus inuestigare nō curat. vt. C. de rei. ven. l. indicia. Semiplenū vero indicium est ꝑsumptio fortiter mouēs animū ad aliqđ credēdū vel dicendū. de q̄ in. l. cū ꝓbatio. ff. de ꝓba.

¶ Qualiter ꝓbatur indiciū: ℟. ꝙ ad minus per duos testes. vt est glosa singularis. et ibi docto. in. l. fi. C. fami. herc. ꝛ Bar. in. l. fi. ff. de questio. ꝛ vt ꝑindicēt reo oportet citet ꝛ iurēt testes. alias nō ꝑindicant. vt no. in. l. si q̄s. ff. de adulē.

1

¶ Utz vnū indiciū sufficiat: ℟. ꝙ regulariter nō. sed oportet sint plura. vt no. glo. ꝛ Bar. i l. i. §. occisor. ff. ad syleya. ꝛ Bal. in. l. cōgruit ff. de offi. ꝑsi. teneret tamē ꝓcessus si nō opponeretur cui⁹ plura nō ꝑcessissent indicia. sed tamē dānari nō posset etiā si in tormentis est cōfessus ꝛ post ratificauit. vt est tex. cum glo. ꝛ ibi Bar. in. l. penl. de questio. sec⁹ si sponte ꝛ sine tortura est confessus fm ꝺ. de ancha. in cle. i. de homici. Sufficeret tn aliquādo vnū

2

indiciū. puta vn⁹ testis integer ꝛ bone famē testificatur ꝙ vidit cōmittere tale/malefici⁹ tunc potest poni ad torturā ad inquirendum no. glo. ꝛ docto. in. l. si quis. C. ad. l. iul. maiest. ꝛ Bar. in. l. i. §. ij. ꝛ. l. maritus. ꝛ. l. penul. ff. de questio. Itē cōfessio extraiudicialis rei si ẽho mo male vite ꝛ ꝺitōis sufficit. vt dicit Bar. in. l. fi. ff. de questio. Item inuenis inuenitur exire de domo pulcre mulieris vel inuent⁹ est cum ea in locis secretis ꝛ aptis ad fornicādū. vt no. in. c. litteris. de ꝑsumptio. ꝛ hmōi. ꝛ ita sufficit.

¶ Utz sufficiūt indicia si reo nō ꝺtur copia ꝛ aduocato suo: ℟. ꝙ nō. vt. l. custodias. ꝛ ibi glo. Bar. Ang. ꝛ Imo. ff. de pub. iudi. Limitat Ange. in. l. si vacantia. C. de bonis vacan. nisi quādo iudex ꝓcedit ex mero officio ꝛ nō ad querelā. vt no. do. Anto. i. c. qualiter ꝛ qñ el. ij. de accu.

¶ Utz fama sit sufficiens indiciū: ℟. ꝙ non. vt tenet Bar. in. l. i. §. idē cornelio. ff. de q̄stio. nisi iungat cū aliis indicijs. Fama tamen cū vno teste in ciuilibus facit plenā ꝓbationem vt in. c. veniens. el. i. de testi. secus in criminalibus.

¶ Utrū particeps criminis interrogatus vel sponte dicendo facit indiciū cōtra lociū: ℟. ꝙ non. vt no. Bart. in. l. i. §. si seruus. ff. de quest. facit qđ no. glo. in. l. si filium. C. ad l. cornelia. Similiter nec pater vel filius aut alij cōmensales. de quibꝫ in. l. parentes ꝛ liberi. C. de testi. faciunt indiciū. vt no. Bar. in. §. idem cornelio. Et hec procedūt quando milla alia indicia vrgētia p̄cedunt. ꝛ ideo socius ꝺ socio non est interrogandus. l. fi. C. de accu. Fallit in ascisis. vt no. glo. in. l. fi ideo min⁹. C. de accu. ꝛ in ꝛlictis in offensam generalitatis. vt no. Barto. in. l. reperi. ff. de questi. sicut sunt latrones ꝛ hmōi.

Indignatio est filia ire q̄ nō valet videre vel audire eum cui irascit. ꝛ cōuniter est venale peccatum nisi per accidens. scilicet rationale scandali. vel quia ꝛnegat loqui vel respondere in casu quo tenetur de ꝑcepto. de quo vide. s. Diligere. §. iij.

Indulgentia fm Archid. c. indulgentie. de pēni. ꝛ remiss. lib. vi. quādo ꝙ dicit remissionē pene. ij. q. iij. in fi. Quādo ꝙ cōcessionē gratie. vt lite pen. c. fi. de priuile. dudū. Quādo ꝙ dispensatōem. lxxvij. dist. c.

ſi.in fi.de elec.ꝺudū.el.ij. Qñqꝫ ius cōmune. xxxiij.q.ij.interfectores.et.xxxv.q.vi.de incē/ ſtuoſis. Qñqꝫ accipiť ꝓ vacare ſeu operā da/ re.vñ dicit.indulgere gule noli q̄ ventris ami ca eſt. Sꝫ ħ accipio indulgentiā ꝓ indulgen tijs q̄ ꝺant in eccl̄ijs ꝛ hmōi.q̄ ſic diffinit. In dulgētia eſt quedā remiſſio pene ꝺebite ꝓ pec/ cato poſt ↄtritionē habitaꝫ ꝺe eo.ħ colligit ex no.in.c.qꝺ aūt.de pen̄i.ꝛ remiſ.

¶ Qualis eſt iſta pena que ꝓ indulgentias re mittit.ſ.glo.in ꝺ.c.qꝺ autez.recitat quin qꝫ. ↄ ego addā duas.ꝛ ſic fuerūt ſeptē opiniones. Prima tenet ꝙ ſolūmodo r̄mittitur illa pena quā ꝺe ꝙ ꝓ ſupplemēto ſtatuit impon̄da in alia vita illis qui ſolūmodo fecerūt penitētiaꝫ fm ꝙ canones imponūt. ſed illā quā canones imponūt facien̄ nllo modo remittit. ſꝫ hec opinio eſt falſa.tū quia cōtra tex.apertū.in.c. cū ex eo.de pen̄i.ꝛ remiſ.vbi dicit.ꝙ per indul/ gentias penitētialis ſatiſfactio eneruať.tū eti/ am qꝛ ꝓſupponit ꝙ canones penitentiales ne/ ceſſario ſint exequēdi cōtra tex.in.c.ꝺeus qui eo.ti.qui vult ꝙ penitētia hodie per arbitriuꝫ diſcreti ſacerdotis ſit moderāda.ꝛ ſic eſt arbi/ traria. Facit ad hoc.c.menſurā.de pen̄i.diſt.i. Secūda tenet ꝙ ſolū remittit pena taxataꝫ a iure ſeu canone penitentiali.ſed nō eā quā di/ uina iuſticia ſtatuit imponendā.ꝛ hec eſt fal/ ſa.tū quia ꝓſupponit vnū falſum cōtra euan/ geliū ꝙ eccl̄ia nō poſſit abſoluere q̄ ad pnam. tū etiā abſoluat q̄ ad culpā ꝓ virtutē ſacramē/ ti.fm Sco.in.iiij.diſt.xiij.etiā quo ad ꝺm. cū ꝺicať Matth.xvi.xpm̄ ij.q.i. Qꝺcunqꝫ li/ gaueris ſup terrā ꝛc.tū etiā quia ſic indulgen tie eſſent nociue:qꝛ abſoluēꝺo eos a pena hui⁹ mundi trā ſmitteret tales ad grauiora tormē/ ta i purgatorio. Tercia opinio tenet ꝙ remit/ tunt pnā ꝺebitā peccato.ꝛ quo ad ꝺm ꝛ q̄ ad eccl̄iā.ſed cōcedens onerat ſe ad ſatiſfacien/ ꝺū ꝓ illo cui ꝺedit.ꝛ hec ſil̄r falſa.tū quia ali/ quāꝺo ſunt tā modica merita ↄcedēntis ꝙ nō ſufficiūt ſibi.tū etiā quia nullus cōcedens ad hoc ſe obligare intendit ꝛ nemo obligať niſi q̄ animū obligandi habuit.l.obligationū.ff.ꝺe ſolū illa pena ꝺebita peccato.ꝓ q̄ non ſatiſfecit aťꝛ obliga. Quarta opinio tenet ꝙ remittit ex negligētia.ſiue quo ad eccl̄iaz.ſiue quo ad ꝺm.nō aūt illa quā ↄtemplit facere ſeu nolu/ it.ꝛ hec eſt falſa.tū qꝛ remunerare vult negli/ gentā ↄtra.l.nō.ff.ex qui.cau.ma.nō em̄ ne/ gligentibꝫ ſubuenit.ſꝫ neceſſitate rex impēdi/ tis.hec ibi.tū etiā qꝛ ꝓſupponit ꝙ q̄s poſſit cō temnere penitētiā ꝛ eſſe capax indulgentie.cū talis i peccato mortali ſit.qꝺ falſuꝫ eſt. Quin/ tā opinio tenet ꝙ remittit etiā pena inferni.al legat tex.ꝺe pe.ꝺi.iij.c.vlti.vbi patet ꝙ bona fa cta i pcto mortali valēt ad tolerabiliꝰ iudiciū ſubeundū.ſꝫ hec ſil̄r eſt falſa.tū qꝛ illud.c.nō intelligit ꝙ talia bona minuāt pnā inferni ꝺe bitā peccatis.ſꝫ qꝛ malū nō cōmittēꝺo ꝛ faciē ꝺo bonū nō augeť.tū etiā qꝛ exp̄ſſe tenet ↄtra. c.tres ſunt.ꝺe pe.ꝺi.i.ꝛ ꝺe ↄſe.diſt.iij.oīs.vbi patet ꝙ pena eterna nullo mō p̄t remitti niſi p ↄtritionem ꝓpriā loquēꝺo ꝺe eo qui peccauit actualiter.ſ.ꝺe adulto.Facit.c.maiores.ꝺe ba ptiſmo.in.§.hic vero ꝺicim⁹. Sexta opinio tenet ꝙ p indulgentias remittit pena taxata a ꝺeo ꝛ etiā a ſacerdote ipoſita ſi modo ipe ſacer ꝺos q̄ eā impoſuit ħ ſibi ↄceſſerit vt eā p tales remiſſiones vl̄ in partē vl̄ i totū poſſit redime re.ꝛ hec ſil̄r nō videť vera.licet glo.in ꝺ.c.qꝺ aūt.ꝛ multi canoniſte eā tenuerint.tū quia vi ꝺeť artare poteſtatē ſuperioris quaſi nō poſſit remitterepenā impoſitā ab inferiori ſuo.cōtra id qꝺ legit ꝛ notať in.c.quod ſuper his.§.rur ſus.ꝺe voto.tum etiam quia videť contra tex. p̄fati.c.cuꝫ ex eo.in verb̄ eneruať. Septima opinio tenet ꝙ p̄fate indulgentie valent fm Fran.ꝺe may.in tractatu ꝺe poteſtate clauiuꝫ primo quo ad augmentū gratie. Nā fm Au guſtinū. Caritas mereť augeri:ſꝫ p opa me/ritoria facta ab exiſtente in gratia meretur au gmentū gratie.ergo ꝛc.quia nō ꝺať niſi faciē tibꝰ opera ꝺe ſui natura meritoria. Secundo quo ad augmentū glorie.qꝛ cum null⁹ poſſit lucrari indulgentiā niſi p fidē:ꝛ fides ſit vir/ tus cui ꝓmittiť viſio ꝺei.ergo ꝛc. Tercio va lent quo ad pnā ꝺebitaꝫ in purgatorio.quia quāꝺo alicui aliq̄ ꝺebitū eſt remiſſum ab eo qui habet poteſtatē pinde eſt ac ſi ſolutū eſſet. ſed ſicut eccleſia imponēꝺo penitentiā remit/ tit penā purgatoriā.ergo remittēꝺo p indul/ gentiā abſoluit ab ea. Quarto valent quo ad penā impoſitā a ſacerdote fm partē vel totū ꝓ ut ſonāt.ꝛ hec eſt vera opinio quā ſequuntur Hoſtre. Joh.an. Pa.in ꝺ.c.qꝺ aūt.ꝛ cōmu/ niter alij canoniſte.ꝛ Theo.in.iiij.ſen.ꝺi.xx. Ex quo patet ꝙ ille cui impoſuit ſacerdos pe nitentiā ſeptē annoꝝ ieiunandoꝝ accipiendo indulgentiā ſeptē annoꝝ abſolut⁹ eſt.licet me lius ſit eā facere.ꝛ hanc ꝓ purgatorio reſerua re ꝓ reſiduo:ſi impoſita nō fuiſſet ↄdigna.

¶ Queriť quantū remittiť per indulgentiā ꝺ̄ p̄fata pena vel ꝺebita pena in purgatorio.vel in hac vita ꝓ peccatis cōmiſſis ꝛ.ſ.ꝙ ꝺiuerſa fuit opinio iter ↄcto.canoniſtas.ꝛ theo. Nā quidā ꝺicūt ꝙ valēt fm interna ſuſcipientis ↄuotionē ꝛ nō plus.ꝛ hui⁹ opinionis videť

fuisse Ray. Sed hec est falsa: qz sequeret q̄ sine exteriori operatōne valerēt qđ est cōtra cōmuniter Theol. in .iiij. dist. xx. vbi volunt q̄ nisi quis faciat illud p̄ quo datur indulgētia nullo modo ipam p̄sequatur q̄tumcūq; habeat bonā voluntatē: licet p̄sequat meritū bone voluntatis. Secūda opinio tenet q̄ valēt fm̄ tm̄ totis quantitatē ⁊ dati seu laboris magnitudinē. vnde licet dicat q̄ posset reperit magis adiutrices tali ecclesie habeat de indulgentia quadraginta dies. tamē si vn⁹ dat pl⁹ altero: vel de magis longinquo venit ad visitandū ecclesiā in qua est indulgētia septē annoz participabit magis q̄ ille qui dat min⁹ vel venit de ppe. Sz hec opinio implicat ꝯtradictionē eo q̄ nō esset indulgentia sed cōmutatio. aut oporteret dicere q̄ ecclesia p̄dicaret falsum si nō ambo haberēt quadraginta dies: vel septē annos. Et ideo est tercia opinio q̄ tenet q̄ tantū valet quantū valeret ei penitētia tot dieꝝ vel tot annoz ab eo facta in hac vita. p̄ quot dat indulgētia. hoc est q̄ tantū minus puniet in purgatorio quantū si fecisset penitentiā p̄ tot dies vl̄ ānos quot sonat indulgētia. Ex quo concludunt q̄ sicut penitentia facta cū maiori feruore ⁊ austeritate p̄ annū. plus valet ceteris paribꝰ q̄ facta cū minori. sic illi qui plus dat ⁊ plus laborat correspondet ann⁹ efficacioris penitentie q̄ alij. ⁊ ideo plus habebit de remissione quāuis ambo remissionē tot annorum habeāt. Et hec opinio non placet mihi. qz videt derogare verbis indulgētie. cū dicat q̄ dat indulgentia tot annoz. ⁊ debeat intelligi de annis vere ⁊ optime penitētie fiende. qz verba in potiori significato sunt intelligenda ⁊ latissime in beneficio principis. de verb. sig. c. olim tibi. Quarta opinio tenet q̄ quo ad remissionē extēsionis pene tantū valent his qui ⁊ de ppe cū modica elemosina sicut his qui ɔ longe ⁊ cū multa elemosina fm̄ qđ continet in forma. sed quo ad remissionē pene intensiue. ⁊ quo ad dispositionē sui ad recipiendum augmentum gratie sunt impares. qz qui plus dat ⁊ magis laborat ceteris paribꝰ plus habebit. hec aūt opinio nisi velit dicere qđ dicit tercia opinio implicat ꝯtradictionē nisi quo ad illā dispositionē augmenti gratie. quia illud est verissimū Ratio. quia si non deberet ferre ni si penitentiā septē annoz si dimittatur mihi extensiue similiter ⁊ intensiue remitteret. Quinta opinio est q̄ tantū valent quantū sonant. ⁊ tantū multū danti quantū parum. vel modicum laboranti quantū multū. quia indulgentia ē quedā liberalitas que nō respicit meritā sed largitatē cōcedentis. Et hec quāuis sit magis cōmunis opinio nō mihi placet. cū videat irrationabilis. Nec illud Matth. xx. quo dicitur. An non licz mihi facere qđ volo an oculus tuus nequā est cōtra me. qz ego sum bonus. Sed ille tex. de dato ex suo ꝑprio: nō ex alieno. Secta opinio est q̄ non plus remittunt de pena nisi quantū meret ille labor vel illa operatio etiā si talis indulgentia nō esset aliter videret ecclesia inducere christianos ad dimittendū opera alia satisfactoria ⁊ solū intendere huiusmodi indulgentijs. qđ esset absurdū dicere. ⁊ ideo dicunt q̄ solū quo ad nomē dat indulgentiaz vt christianos potius inducat ad talia facienda. ⁊ adducūt dictū Innocen. q̄ dicit q̄ ꝑter indulgentias generales nō minuit tenet penitentiā agere homo in hac vita. Sz hec opinio est falsissima: tum qz ꝑsupponit ecclesiā p̄dicare falsum. ⁊ facere malū sub specie boni. qđ nullo modo licet etiā p̄ vita alterius saluanda. c. sup eo. de vsur. tum etiā quia sunt dat se super falso intellectu ad Innocē. qz est intelligendus Innocē. de penitētia. qui est quantū ad penā p̄ peccato p̄terito Et ideo est ꝑ tinctiua inclinatōis ad malū ⁊ ꝑseruatiua. nō put velet penā p̄ peccato p̄terito Et ideo est ꝑ ptima opinio quā puto verissimā. videlicz q̄ indulgentia quantū ad augmentuz gratie ⁊ gloriе tantū valet quantū est interna deuotio suscipiētis ⁊ nō plus. Quantū vero ad remissionē pene debite in purgatorio. vel imposite a sacerdote in penitentia. Dico q̄ indulgentia tantū dimittit quantū sonat: dūmodo fm̄ sanctū Bona. ⁊ sanctū Tho. in .iiij. di. xx. homa faciat qđ sibi imponit fm̄ q̄ cum decet facere. vnde si pauper dat vnū denarū fm̄ q̄ et ɔuenit dare: sic habebit indulgentiā que dat porrigentibus manus adiutrices: sicut diues qui dat vnū ducatū. Sed nō ecōtrario. quia si diues vellet dare vnū denarū. nō conscheret porrexisse man⁹ adiutrices. et sic non haberet tantū ꝺ indulgentia sicut nec rex diceret aurilium dedisse alicui dando obolū. sz fm̄ q̄ venit regi dandū. Similiter si ꝑter honorem dam ecclesiā dat indulgētia visitantibꝰ que habebit eā qui de ppe sicut qui de longe venit dūmodo visitet sicut ei ɔuenit. ⁊ non futilem. nō sine societate magna: si est domin⁹. ⁊ hmōi aliter nō tantū habebit. ⁊ hec opinio saluat ecclesiā vt nō p̄dicet falsa. quia verā dat indulgentiā vt sonat. Concludit rationabilitatem vt intelligat q̄ id qđ imponit debet fieri fm̄ q̄ ɔuenit facieri. ⁊ excludit dissipationē tbalium. dū ꝑsupponit rōnabilē largitatē in dispēsatore. Addit tū sanctus Bonauē. vbi s. q̄ licet

hō nō faciat qđ iniungit in indulgētia fm q eū decet q pterea nō debet dimittere quin faciat illud fm q sibi placet. qz licet non habeat tm de illa indulgētia: tm pl⁹ habebit de remissione pene p tali facto quā nō haberz p alio silli ceteri paribꝫ facto. vbi nō dat talis indulgentia. Inno. ⁊ Hosti. tm tenēt q dūmodo qs faciat qđ imponit eā habebit. Sz magis placz opi. sancti Bona. nec p hꝫ sequit q hō debeat dimittere alia opa meliora vel satisfactoria. ⁊ de pena. alie tm sunt magis meritorie pmū essentialis qđ est melī⁹ ⁊ pseruatiue a recidiuo ⁊ subiugatiue carnis dominio rōis. Aduerte hꝫ q aliqn dicit Dam⁹ indulgentiā omniū peccatorꝫ: vel centū annorꝫ de penitētia sibi iniuncta. qz tūc solum remittit penitētia imposita a cōfessore. ⁊ ideo si moreret nō statim euolaret. qz nō imponit eque cōmuniter. Aliqn dicit. Dam⁹ indulgentiā omniū peccatorꝫ ꝺ quibꝫ ꝺeriti ⁊ de ꝺfessi sunt. ⁊ sic oblita nō remittūtur vel ignorata. Aliqn simpliciter dat remissio oīm peccatorꝫ. ⁊ tūc si nullū peccatum post cōmiserit statim euolaret ad gloriā si moriere tur. Intellige etiā q opinio sancti Bona. pdicta nō intelligit qn indulgentia dat sic. Damus indulgentiā cuicūqz dicēti decē pater noster. vl' danti vnū ducatū tali loco ⁊ hmōi. qz in talibꝫ nō requirit ꝺcentia pſone vl' stat⁹. hꝫ effect⁹ impositi opis. Sz intelligit sanctus Bona. qn imponit aliqđ generaliter. qz tunc ꝺuenit. Nota etiā q isti anni vel dies indulgentie nō sunt anni celi vel purgatorij. sed anni huj⁹ vite. qđ est dicere q tantū diminuunt de pena: quantū si p annū vel per tot dies fecisset penitentiā.

3 ¶ Sz qro vtꝫ dies isti vel anni indulgentie sint vtiles vel ꝺtinui: ꝛ. Hosti. in. c. cū ex eo. de pe. ⁊ remiſ. ⁊ sequit Pa. ibidē q dies erunt vtiles. ann⁹ vero ꝺtinu⁹. Vult dicere q si sacerdos imposuit alicui vt ieiunet quadragintā dies: siue ꝺtinue: siue interpolate. accipiens indulgētiā quadraginta diez erit absolutus. Si vo debet agere penitētiā p annū qualiscūqz sit illa penitētia. puta ieiunādi p annū qualibet septimana bis vel ter q ista solūmodo tollit p indulgentiā anni. ita q indulgētia nō diuidit p dies: sz valet respectu anni integri. put penitētia est annualis. Sz ego hꝫ vlti mū credo vez qn indulget ann⁹ de iniunctis penitentijs: put aliqn dicit: vt in d. c. cū ex eo. Secus aūt credo quādo simpliciter dat annus indulgētie: qz credo sit vtilis. ⁊ sic dimittit ꝺ pena debita peccato in foro anime. siue sit imposita a sacerdote: siue a iure: siue a diuina iusticia. cclxv. diez si est plenaria statim euolat si in tali statu moriē. nec purgatoriū sentiet fm Hostiē.

¶ Quomodo intelligit indulgētia: ꝛ. q certa doctrina nō pt dari: sz inspiciant ei⁹ verba. ⁊ sic fm q sonāt itellige. ar. de pnui. c. cū ⁊ plā tare. Subintelliguntē aliqua semp. s. q dans habeat potestatē. ⁊ suscipiens sit debito modo ꝺposit⁹. de quibꝫ infra dicē. ⁊ tercio q faciat qđ in ipis ꝺtinet. ⁊ fm q ei ꝺuenit facere. Itē aduerte q qn dat indulgentia sic puta a primis vesperis vsqz ad secūdas vel vsqz ad octo dies: sic solū semel habet. etiā si intrat decies, sec⁹ si diceret q toties quoties qs visitauerit. vel qn ē ppetua fm sanctū Tho. in. iij. dist. xx. ⁊ Cal. q allegat. c. i. de filijs pſbi. li. vi. ⁊. c. nō pt. ꝛ. ij. de pben. li. vi. ⁊ sequit Joh. an. ⁊ Se. in d. c. indulgentia. Matth. tm vt recitat Cardi. in cle. pma. de pnuile. tenet q etiaz habebit totiens quotiens visitat: etiā qn est tē poralis. ⁊ sequit ipe Cardi. ⁊ in cle. ij. de pēn. ⁊ remiſ. ⁊ credo veri⁹. 4

¶ Quis potest dare indulgentias: ꝛ. q solus papa potest dare plenarias ⁊ i toto orbe: qz ip se solus est assumptus in plenitudine potestatis. ꝺcto. c. cū ex eo. ⁊. xxiij. q. i. qđcunqz. Itē legati dñi pape possunt de iure facere perpetuas indulgentias in terminis siue legatōis. sicut ⁊ ppetua statuta. de offi. lega. c. vlti. in tex. ⁊ in glo. Itez archiepi in sua prouincia ⁊ episcopi in sua ꝺyocesi: dūmodo nō excedāt summam diez quadraginta. siue sit p anniuersario ecclie. siue p quacūqz alia causa. In dedicatione vero basilice possunt ꝺcedere vsqz ad summā vni⁹ anni: ⁊ non plus: siue dedicet ab vno epo aut archiepo: siue a pluribꝫ. vt in d. c. cū ex eo. ⁊. c. nostro. eo. ti. Nocno. Lar. in d. cle. ij. q si excedant hunc numez non valent. vt in. c. indulgentie. de pe. ⁊ remiſ. lib. vi. Qđ intellige fm glo. ibidē quo ad excessum: nō q ad numez ꝺcessum. Alij aūt plati inferiores siue seculares siue regulares vt abbates ⁊ huiusmodi nō possunt facere aut dare indulgentias. vt no. glo. in d. c. nostro. nisi ex speciali cōcessione aut pnuilegio. vl' alia causa legitima puta ꝓscriptione ⁊ hmōi id ei cōpetat. vt in. c. accedentibꝫ. de excess. pla. Possunt tm cōmunicare bona sui collegij. Itē sacerdotes oēs in foro penitentiali possunt dare indulgentiā illis quos possūt absoluere. ita refert do. Lar. in clemen. religiosi. de pnuilegijs. Aluarus hꝫ tenentē ar. c. de⁹ qui. de pe. ⁊ remiſ. Sz tu vide 5

glo.in.c.Mensurā.de pœni.dist.i.que h̄ tenet Hoc idē tenet Panor.in.c.sicut dignū.ō homi.allegat.c.quē pœnitet.de pe.dist.i. Hoc idē tenent Inno.t Bern̄.in d.c.qō aūt. Sed de quāto nō determinat:nisi q̄ aluar⁹ dicit q̄ potest dare indulgentiā annoꝝ vel dieꝝ sicut ei videbit:dūmodo discrete faciat. Hoc idē tenet Inno.vt refert t sequit Archi.in.c.indulgentie. Et ad iura q̄ vident ꝓtraria mdet Archiē.q̄ est vex de generalibꝫ aut publicis remissionibꝫ q̄ facere nō possunt.vel dent intelligi de penitentia iniuncta a supiore.puta epo quā remittere nō pt.xxi.di.inferiores. Nō limita fm qō dixi.s. Cōfessio.vi.§.iiij.

6 ¶ Quid si p̄fati p̄lati nō sunt sacerdotes? R. Lau.in clemē.si dominū.in fine.de reli.t vene.san.q̄ nihilomin⁹ possunt dare.ar.d.c.qō aūt.de elec.transmissam.licet Hostiē.dicat q̄ nō dent.nisi sint p̄sbiteri.

7 ¶ Utꝝ durent post mortem ꝓcedentiū? R.q̄ sic.fm Inno.in.c.qō translationē.de offi.leg. t est dictū solēne. Facit qō notat Lapus in.c. fi.de rescrip.lib.vi.t sequit He.ibidē facit qō notat in glo.t docto.in.c.cū ad h̄.de clericis nō residentibꝫ.t Laudun⁹ in clemen.fi.de elect. Et facit ad l̄ras:q̄ saluus conduct⁹ non expirat morte ꝓcedentis. Vide glosam singularē in.c.cū eo.de elec.lib.vi. Nec obstat lex fi.ff.de pœnis.quia loquit in penalibꝫ. Nō bene nota. Panor vero in.c.fi.de offi.lega.idem tenet q̄ ad indulgentiā.de qua hic loquor. Sed ō indulgentia seu licentia.vt puta eligēdi ꝓfessorē vel non residendi in beneficio:nō. Sed tenet q̄ expirat morte ꝓcedentis.vel finito eius officio:nisi sit facta cū cause cognitione t cōsensu sui capituli.qz est in p̄iudicium ecclesie. Et sic tene q̄ in ꝓcessione p̄iudicatiua ꝓcessa per inferiores pape siue cause cognitione expirat. Hecus esset si ꝓcederet a papa.vel nō esset alteri p̄iudicatiua. Et sic ꝓcorda docto.

8 ¶ Quid si tales dantes sint in pcto mortali? R.fm Hostiē.q̄ nihilomin⁹ valent ꝓpter officiū q̄diu tolerant ab ecclia.facit.c.dictū est p̄ma.q.ij.

9 ¶ Unde assumunt iste indulgentie? R.communis opinio doctorū:tam theologoꝝ in quarto q̄ canonicorū in dicto.c.indulgentie Et clementina vnica.de reli.t vene.sanctorū t in dicto.c.quod aūt est.q̄ sunt ex abundantia meritorū que vltra mensurā demeritorum suoꝝ sancti sustinuerūt t christi. Sed ego te neo cū Francis.de may.in tractatu de indulgētijs.q̄ cū merita sanctorū sint vltra ꝓdignuz remunerata a deo.t sic exhausta q̄ solū dātur ex merito christi t passionis eius cuius minima gutta sanguinis vel fudoris sufficeret ad expiationē omniū peccatorū que vnq̄ fuerūt ꝑpetrata aut ꝑpetrabunt.qz eius respectu nihil sunt omnia.vt in.c.damnam⁹.ciroa fi.de sum.trini.qz vere dolores nostros ipse portauit.de cele.mis.c.cum Marthe.cuius dispensatio tradita est sup terram illi qui curam habet mistici corpis:t clauem totius ecclesie:vt litantis.de transla.c.quanto.t.xxiij.q.i.qō cunqz.

¶ Sub qua forma sunt ꝓcedende q̄storiales? R.q̄ fm formā q̄ scribit in d.c.cū ex eo.

¶ Utꝝ p̄fati p̄lati possint ꝓcedere indulgentias nō suis subditis? R.q̄ nō:nisi in duobus casibꝫ. Primꝰ est in.c.nostro.de pœni.t remis. vbi archiepiscopi concedit simpliciter p totā prouinciā.licet nō sint eius subditi nisi in casibus a iure expssis. Intellige tamē q̄ nō valent nisi existentibꝫ de prouincia:non aduenientibꝫ q̄ ibi nō habent domicilii. Secundus casus est qñ illi q̄ volunt eas acapere habēt licentiam a ꝓprio epo fm aliquos, vt no. Innoc. in.c.qō aūt.de pe.t remis. Alij vero dicūt q̄ etiam de licentia ꝓpriꝰ sacerdotis parochialis possunt ipas accipe. Et cuz h̄ trāsit Hostien. Bul.vero in Spe.dicit q̄ tutius est q̄ habeat ꝓsensus epi:t fm eundē sufficit etiā cōsensus metropolitani sui.dicto.c.nostro. Addit etiā Bu.ibidez q̄ ex causa iusta potest epūs statuī in dyoceli sua ꝓcedere.vt indulgentie sic ꝓ sint venientibꝫ de dyoceli aliena. Facit dictus c.qō aūtē.non tamen posset ꝓcedere q̄ indulgentie ab alijs episcopis in ei⁹ dyoceli concessas valeant.ex quo patet q̄ illi qui habent litteras diuersoꝝ episcoꝝ dantes indulgentias facientibꝫ eis elemosinas nō valent:nisi quo ad indulgentiā ꝓpriꝰ episcopi.vl nisi habeant licentiam a ꝓprio episcopo vel sacerdote:vt tales indulgentie ei ꝓsint.de so.cōpte. significasti.

¶ Sed quid si episcopus ꝓcedit indulgentiam t archiepūs similiter tale quid faciēbus? R.q̄ omes subditi epi habebunt vtrang aliq̄ vero habebunt solā archiepiscopi fm Hostien. in.d.c.cū ex eo.

¶ Pro quibus causis indulgentie sunt fiēde? R.fm cōmuniter doct.q̄ p dei laude t gloriā que p̄cipue relucet in sanctis eius. Hāc vero honorant in ꝓstructione ecclesiaꝝ t cōmemoratione virtutū.t ideo recte dant celebrātibꝫ eoꝝ festa existentibꝫ in p̄dicatōibꝫ.visitantibꝫ eoꝝ eccl̄ias:t huiusmodi. Iō secūdo p cōmuni vtilitate t defensione fidei iterre sce

pmotione studij ꝛ hmõi.

14 ¶ Utrum possint dari p temporalibꝫ tm̃ꝫ R. qꝫ nõ simpliciter. sed bene p temporalibus ad spũalia ordinatis ſm san. Bona. vbi. s. ꝛ sic nõ est symonia.

15 ¶ Utꝛ p spũalibꝫ tm̃ꝫ R. qꝫ sic. sicut Innocẽ. iiij. dedit indulgentiã dcẽ diebꝫ orantibꝫ p regẽ Francie ꝛ pdicantibꝫ crucẽ.

16 ¶ Utꝛ p remissione iniurie. R. san. Bo. qꝫ nõ qm̃ in datione indulgẽtie debet attẽdi illud qđ ẽt mere volũtatis nõ necessitatis. Sit etiam dant. quꝫ primũ dficit in ꝓposito.

17 ¶ Quibus prosunt indulgẽtie. R. vt colligo ex Inno. ꝛ Hosti. in. c. qđ aũt. de pe. ꝛ remiss. ꝛ etiam a theo. in. iiij. dist. xx. qꝫ vt valeãt requirunt ſm aliquos septẽ. Primũ qꝫ sit cõtritus ꝛ confessus. videt tamẽ satis rationabile qꝫ hꝫ intelligat ſm eccl'ie interpretationẽ. vnde ille q̃ fuit confessus in pasca. ꝛ post cecidit in mortali in quadragesima futura: censebit ꝛ confessus et cõtritus. ꝛ sic habebit indulgentiaꝫ. ꝛ licet hec sit pia opinio quã Panor. in. c. omis vtriusqꝫ de pe. ꝛ remiss. tangit. ꝛ Joh. an. in d. c. qđ aũt. ibidẽ tenet. tamẽ tutius est qꝫ ꝛ ofiteat maxime cum viꝛ sciant seculares vere conteri: si cõfiteri nõ potest cõmode conꝛerat. ꝛ credo eam habebit. non autem existens i mortali. scilicet nõ contritus.

18 ¶ Secũdũ qꝫ habeat deuotionẽ fidei qua credat tantã potestatẽ esse apud ecclesiã. qꝛ licet non habeam⁹ manifesta testimonia ante tps Gregorij. tñ credendũ est qꝫ ante etiã faciebãt licet nõ ita frequẽter. qꝛ ante sua tempora raro fieri poterant ita solẽnes ꝛ catholici. qꝛ erãt magis pfecti: nõ ita indigebant.

19 ¶ Tertiuꝫ qꝫ sit subditus eius qui facit. ſm qꝫ dictũ est supra.

20 ¶ Quartũ qꝫ faciat illud p quo datur indulgentia. alias non valet. qꝛuis habeat bonã voluntatem. Nam ſm Tho. in. iiij. xx. dist. non in stante ꝛdition̄e: non potest quis ꝛsequi qđ sub ꝛdition̄e ꝛceditur. Nec obstat qꝫ ꝛcus respicit bonã voluntatẽ. xviij. q. v. si quid. qꝛ verum qꝫtũ ad augmentũ gratie ꝛ gloue. sed nõ quo ad accidẽtalia: cuiusmodi est remissio pene. valet tamen p accidens talis bona voluntas. qꝛ inquantũ augmentat gratiã. ꝛer consequens ꝛ cõtritionẽ auget. ꝛ ita operat ad remissionẽ pene.

21 ¶ Sed quid si aliquis facit p eo. R. qꝫ si indulgentiã concedens exꝓimit valebit. alias ñ valebit: si hoc exꝓimit. etiã si ille p quo facit sit mortuus: non p modũ indulgentie sed suffragij. ꝛ hec est cõmunis opinio theologorũ. ꝛ etiã tenet Inno. in d. c. qđ autẽ. Nec obstat qꝫ dicas papam non habere autoꝛitatem super mortuos. qꝛ hoc est verũ p se ꝛ directe. ꝛ sic nõ valent mortuis indulgẽtie: sꝫ p modum suffragij bene valent. Alij aũt tenent vt refert Lardi. in d. cle. ij. qꝫ qñ est a papa taliter data qꝫ etiã p mortuis possit fieri id qđ ĩponitur. qꝫ valet ſm Tho. in. iiij. ꝛ Pe. ꝛ Augꝰ. de ancho. in libꝛo de ptate papę. Et ad illud quod dicit Matth. xvi. Quodcunqꝫ ligaueris super terrã ꝛc. R. referri ad papã existentẽ sup terrã. quia cum mortuus fuerit amplius ligare vel soluere nõ potest. Requirit tamen si debet valere p alio qꝫ tam ille q̃ accipit qꝫ ille p quo accipitur sint in statu gratie. aliter non valeret: neqꝫ p modũ indulgentie: neqꝫ p modum suffragij. Et placet mihi.

¶ Utꝛ religiosus possit facere id ꝓ quo datur indulgentia vt eaꝫ habeat. R. qꝫ licet non habeat ꝓpriũ: nec p sua voluntate possit exire clastrũ. supioꝛ tamẽ potest ei dare licentiam aliquid dandi vl' visitandi loca sancta. et sic eã habebit sicut alij. nõ tamẽ debet dimittere religionis obseruantiã ꝓpter ipsas. qꝛ plus meretur quo ad ꝓmiũ essentiale religionem seruando qꝫ indulgẽtias capiẽdo. licꝫ minus quo ad dimissionẽ pene. 22

¶ Utꝛ ille qui dedit indulgentiã si facit illud p quo dedit habeat eã. R. Vincen. in d. c. cũ ex eo. ꝛ Guil. in Specu. ꝛ Archi. i d. c. indulgentie qꝫ nõ. l. vnica. C. ne q̃s in ca. su. ꝛ l. inq̃sitio. C. de solu. Theologi in. iiij. di. xx. dicũt. qꝫ licet ꝓncipaliter nõ possit ꝑlatus sibi dare indulgentiã. tñ data alijs etiã sub eadem forma põt eã vti. ꝛ sic tene qꝫ valet. vt tenet Aspar in d. c. nostro. ꝛ sequit Se. in d. c. indulgentie. de pe. ꝛ remiss. lib. vi. 23

¶ Quintũ qꝫ tantũ det ꝓ quanto nollet sustinere penã sibi iniunctã. vnde quantũ daret ne haberet ieunare tot diebꝫ: tantũ dicunt debet dare si vult eam habere. sed hꝫ cõmuniter nõ tenetur a doctoribꝫ. vt tenet Panor. in d. c. qđ aũt. sed sufficit faciat ſm qđ ei cõuenit. vt dixi supra. 24

¶ Sextũ qꝫ ille q̃ eã vult accipe nõ possit facere debitã penitentiã. vt peccatũ suũ requirit. qꝛ posset facere ꝛ nõ faceret nõ valeret indulgentia. sed hꝫ falsum est. vt. s. patuit. ꝛ ideo nõ requirit necessario ista duo. 25

¶ Septimũ qꝫ subsit necessitas i causa ꝓ qua dat. Sꝫ hꝫ sil'r nõ est verꝫ. qꝛ etiã sine necẽcitate 26

potest dari. vt. s. patuit. ꝛ sic patet ꝙ quattuor tantū modo sunt necessaria.

27 ¶ De pena religiosorū pronunciantiū vel predicantiū indulgentias indiscretas. habetur i clemen. religiosi. de priuil. vbi patet ꝙ peccant mortaliter. qz phibet eis in virtute sancte obedientie sub pena maledictōis eterne. Et dicū tur p̄dicare indulgentias indiscretas ſm glo. qñ pnunciant indulgentias nō ꝛcessas. i. qs nō habet. Xar. in d. cle. religiosi. dicit ꝙ etiā si sunt cōcesse eis dūmodo sint indiscrete. adeo ꝙ eis nō potuerūt ꝛcedi dicunt indiscrete qñ concedens excedit quantitatē. d. c. cū ex eo. Idē etiā dicit Xen. ꝙ indiscrete dicunt qñ ꝓbari n̄ possunt. ar. de pba. qm̄. ꝛ c. post cessionē. ꝛ de fide instru. c. ij. sed qūo peccent mortaliter tene ꝙ solū est qñ pnunciant indulgentias nō veras aut nō validas.

Inepta leticia est filia gule q̄ quā do sit peccatū. vide Lud⁹ .§. ij.

Infamia est lese dignitat⁊ qualitas reprobata q̄tū ad vitā ꝛ mores p̄. a ꝛtrario sensu. sicut fama est illese dignitatis stat⁹: vita ꝛ moribꝫ cō probatus. ꝛ in nullo diminut⁹. l. cognitionū numerus. §. extimatio. ff. de vari. ꝛ extraordi. cogni. Et ideo infamis dicit cui⁹ status vita ꝛ moribꝫ est reprobatus. sicut colligit. ff. de in ius vo. l. ſz ꝛ si hac lege. §. p̄tor. in glo. ꝛ ff. de obse. a libe. l. honori. ꝛ l. licet.

1 ¶ Quotuplex est infamia? R. triplex. s. facti. h̄ puenit ex cōmuni hoīm locutōne. de qua per Bar. in. l. de minore. §. tozimēta. ff. de q̄stionibus. Secūda iuris. Tercia canonica.

2 ¶ Qūo incurrit infamia facti? R. ꝙ aliquando incurrit a crimine. ita ꝙ crimē est proxima causa infamie. ꝛ h⁹ repellit a testimonio i causis grauioribꝫ ꝛ i causa criminali. sed in alijs admittunt. ſm ꝙ plus ꝛ minus sunt infamati. Aliqñ causat infamia facti ab alio. puta qz fuit incarcerat⁹: vl fuit ꝓpter crimen repulsus a testimonio. vt in. c. testimoniū. de testib. vl cum pater p verba turpia instituit filium heredem. dicendo filiū meū proditorē nequā et hmōi instituo heredē. vl ei lego. vt. C. ex qui. ca. infa. irro. l. ea. que pater. Item causat per ꝓba indicis: dictis alicui postulanti calūniaris: vl bene faceres si ad frugē melioris vite te cōuerteres: ꝛ hmōi. vt in. l. verbū. ꝛ in. l. interlocutio. C. eo. ti. Multis etiā alijs modis incurritur. vn de qñ apud bonos ꝛ graues viros infamat ex aliq̄ facto: sic incurrit infamia: ſa cti. d. l. licet. ꝛ vi. q. i. sunt plurimi. vt no. in. c. licet ex quadā. de testi. Infamiā em̄ nō facit dicta paucoꝝ nec multaꝝ leuiū ꝑsonarum. dūmodo apud graues ꝛ bonos nō sit opinio lesa. Et nota ꝙ hic graues dicunt q̄ non sunt leues. puta est hō bone fame ꝛ opinionis antiquus. sicut benemerit⁹ dicit q̄ nō meruit. ff. de le. ij. l. cū pater. §. rogo. ꝛ l. cū quidā. in p̄n. ꝛ de scruti. c. vno. Vñ ꝛ semp maioꝛ fides adhibet. ff. de fide instru. l. vlti. ꝛ ar. ff. famil. herc. l. si que sunt. vbi heres in maiori parte ꝓponitur illi q̄ in minori pte est heres.

¶ Quez effectū opatur hec infamia? R. ꝙ primo repellit a dignitatibꝫ. c. inter dilectos. de ceſ. p̄rela. qz vilibꝫ ꝛ indignis potest dignitatis patere nō debent. ꝛ de re. iur. infamibꝫ libvi. Itē repellit a testimonio. Intelligit in causa criminali: nō autē in ciuili. nisi ſm ꝙ dicit de han. an. ꝛ Pa. in. c. testimoniū. de testi. ꝛ in. c. inquisitionis. §. pe. de accusa. Rich. mī in. iij. dist. xxv. tenet ꝙ infamia facti ipo iure nō interdicit actus legitimos. alle. c. si q̄s presbiter de purga. ca. sed iunt talibꝫ interdicenda: do nec purgationē canonicā fecerint. c. ex tuarū. de purga. ca. Item repellit a p̄motōe ordinū. de accu. Omipotens deus. lxxxi. dist. tanta. da niel. ꝛ suspendit ia promotū ſm ꝙ crimen impedit. ſm Innocen. de postu. pla. c. fi. de elec. c. sup eo. de renūci. c. nisi cū p̄dē. Itē indicit q̄ relā inofficiosi testamēti ꝓtra testamentū fratris: si infamis heres a fratre fuerit institutus ꝛ rumpit. C. de inoffi. testa. l. fratres. Itē purgationē inducit si iudici videbit. d. accu. venies. ꝛ ibi Posti. de hoc in glo. in. l. nullā. C. ex qui. ca. infa. ali. irro. 4

¶ Quomodo tollit hec infamia facti? R. Pa. in. c. ex diligenti. de symo. ꝙ tollit p contrariū factū. vt no. Joh. vi. q. i. c. omnes in glo. Posset etiaz p̄nceps disponere vt talis infamia nō habeat effectū. vt no. Panoz. in. c. cū te. de sen. ꝛ re iudi. 5

¶ Quomodo incurrit infamia iuris? R. ꝙ per sententiā ꝛ regulare est ꝙ nō incurrat infamia iuris in crimibꝫ publicis nisi p sententiam. l. i. ff. de his qui no. infa. no. Dy. in. d. rēgula in famibꝫ. ꝛ Panoz. in. c. exceptionem. de excep. Et que sint publica crimia habet insti. de pu. iudi. p totū. de quo vide. s. Crimen. §. vij. Itē incurritur infamia iuris ipo facto in calūbꝫ in quibꝫ iure cauet ꝙ incurrat ipo facto. vt cum impator⁹ multi aufert insignia: vel mittit aliquem in exilium. l. ꝙ ait. §. ignominiosa. ff. de

bis qui no. infa. Item qui exercent improbū fe
nus exigentes vsuras vsurarū. iij. q. vij. §. por
ro. ꝛ ibi vide bonū tex. cū glo. Item cū aliquis de
prehenditur in adulterio. l. palam. §. que in
duabꝫ. vel simul habet duas sponsas. l. quid
igit. ff. de his qui no. infa. de bigamis nuper a
nobis. Item q̄ lenocinū exercuit vel filias vl
neptes pstituerit. l. athletas. §. ait ptor. ff. eo.
ibi de multis. Item qui pugnauit cū fera. ff. de
postu. l. i. §. bestias. ꝛ multis aliis. de q̄bꝫ vide
in dicto. §. porro. ꝛ d. l. athletas. Aut no. q̄ re
gulariter oēs infames fm leges sunt etiā infa
mes fm canones. pbat h̄ tex. notabilis in. c.
oēs po. vi. q. i. no. Inno. in. c. q̄liter ꝛ q̄n. el.
ij. de accu. Sil̄r oēs q̄ ex culpis suis ad or
dines nō possūt promoueri. vt in d. c. oēs. est
tex. ꝛ ibi vide bonā glo. de h̄. ꝛ d. §. porro.

6 ¶ Utꝝ professio delicti in iudicio reddat aliquē
infamē infamia iuris? R. Bar. in. l. infamez.
ff. de pub. iudi. notat Pano. in. c. at si clerici.
de iudi. q̄ nō. qz iudiciū pretorū videt require
re ad hoc vt sit infamis q̄ sit cōdemnatus de
crimine. l. i. ff. de his q̄ no. infa. ꝛ i causa crimi
nis professus nō habet p̄ condemnato. vt l. si cō
fessus. ff. de custo. ꝛ exhi. re. ꝛ ideo Bart. in. l.
furti. ff. de his q̄ no. infa. dat cautelā vt soluat
q̄n requirit sententia ad infamiā incurrendam
condemnationē ante sententiā: ꝛ sic euadet. ar. l.
si reus. ff. de pcura. Similiter nota aliā cau
telam. s. q̄ talis nō litiget p se sed per procurato
rem. q̄ licet ipe condemnet ꝛ procurator procurato
ri nomine. tamē in hoc casu nec dns nec p
curator efficiet infamis. vt patet in d. l. fur
ti. §. si quis alieno. p tex. ꝛ glo. ꝛ ibi Bar. hoc
no. ꝛ docto. ꝛ no. q̄ loquit q̄n quis conuict vt
condemnet actione famosa vel ex crimine: ex q̄
sequit infamia. prima tamē cautela nō valez
vbi infamia irrogatur ipo iure. vt i. c. testimo
nio. de testib. qz p solutionē videret reus of
fert crimē. l. ad solutionē. C. de re iudi. ꝛ. l. q̄n
ff. de his q̄ no. infa.

7 ¶ Utꝝ plat⁹ efficiat infamis si remoueatur p
pter dolū? R. Pa. in. c. licet heli. de symo. ꝛ ibi
glo. q̄ sic. sicut iura volūt in tutore.

8 ¶ Utꝝ infamia iuris tollat executionez ordi
num? R. Pano. vbi. s. q̄ sic. ꝛ etiam exercitū
um cuiuscūq; dignitatis. vt dicit tex. in. l. in
famia. C. de decur. ꝛ ideo prelatus non expe
ctet sententiā: sed resignet sponte a principio.
ꝛ sic euitabit infamiā.

9 ¶ Sed nunq̄d talis infamia priuat titulo be
neficij ꝛ aliis dignitatibꝫ ipo facto? R. Pa. i
quereliā. de iureiuran. puto q̄ sic in dignita
tibus ꝛ honoribꝫ circa titulos beneficiales. p
batur ex tex. l. ij. §. miles. ff. d̄ his qui no. infa.
vbi glo. dicit q̄ sicut infamia priuat ipo facto
militē militia: vt ibi. sic pari ratōne priuat mi
litia celesti in aliis dignitatibꝫ ꝛ honoribus.
Idem videt velle glo. in. l. frustratoriu. C. de
re mili. In beneficialibꝫ aūt non inuenio tex.
dicit Pano. in d. c. querelā. hoc dicentē. vn
de nō vtrem⁹ imponere hanc penā spiritualez
in ipis exquo iure canonico nō cauet expresse
vt in simili dicit glo. in. c. fi. de iure patro. Fa
tetur bene idem Pano. q̄ collatio facta infa
mi ipo iure est nulla. regla infamibꝫ de re. iur.
libꝫ. vi. ꝛ. l. ij. C. de digni. facit. c. inter dilectos
de excess. pla.

¶ Utrū odemnat⁹ de falso cōmisso in officio 10
testificandi efficiat infamis? R. in. c. cum dile
ctus in fi. de or. cogni. q̄ sic. si directe fuit odē
natus. secus si directe nō fuit actū otra eū. sed
vt repelleret a testimonio. ar. d. c. cū dilect⁹. ꝛ
l. lucius. ff. de his q̄ no. infa.

¶ Utꝝ sīa arbitrij infamet? R. q̄ nō. sz opor 11
tet q̄ sit iudicis ordinarij. l. quid ergo. §. ex cō
promisso. ff. de his q̄ no. infa.

¶ Quis pt tollere infamiā iuris? R. Pano. i 12
c. ex diligenti. de symo. dicit q̄ p solū principē
tollit q̄ ad eos q̄ sibi sunt subiecti. sed nō quo
ad subiectos papē. sz p ipm papā solū. vt in. l.
i. ff. de postu. ꝛ in. c. cū te. de sentē. ꝛ re iudi. ꝛ h̄
directe: sz indirecte pt aliqñ eps. vt cū dispen
sat in casibꝫ sibi a iure pmissis. vtputa odem
natus de adulterio efficit infamis: ꝛ tñ eps po
test dispensare sup adulterio. ꝛ sic osequēter i
infamia: sed non principaliter seu directe. Et
de h̄ vide Bar. in d. l. i. ꝛ in. l. infamē. in fi. ff.
de publi. iudi.

¶ Utrum papa possit restituere laicū nō sub 13
ditum sue iurisditionī? R. q̄ non. ij. q. iij. §.
hinc colligit. nisi forte esset sibi necessarius in
clericatu. ꝛ tunc ipe tm̄ posset: ꝛ nō aliud. illos
autez de patrimonio suo restituere potest. ꝛ il
los qui iuri aliorum nō subsunt: ꝛ omēs cleri
cos. vt in. c. p venerabilē. qui fi. sint legi. notāt
Ber. Inno. ꝛ Hostiē. in d. c. cū te. Similiter
tenēt doctores q̄ etiā collegiū cardinaliū pōt
sicut ꝛ papa. sed Pa. in d. c. cū te. tenet otrariū
scilicet q̄ nō potest.

¶ Utꝝ reges possint tollere infamiam iuris? 14
R. q̄ nō illi qui subsunt imperatori fm Innoc.
sed bene illi q̄ nō recognoscūt superiorē fm do.
Anto. in d. c. cum te.

¶ Utꝝ restitutus p imperatorē indigeat alia 15
dispensatione vt promoueatur? R. fm Pano.
in dicto. c. cū te. q̄ non. dūmodo egerit pñiaz

vel dic q̄ epiſcopus poterit diſpẽſare reſpectu criminis. qđ fuit notoriũ vt promoueat. exq̄ reſtitutus eſt per imperatorẽ vel regem. q̄ non ſubeſt imperatori.

16 ¶ Quomodo incurrit infamia canonica. R. q̄ ex quolibet peccato mortali. vt. vi. q. i. infames. ⁊ in glo. in ſumma ibidẽ. ⁊ iſta durat donec ſublatũ ſit crimen: vt in dicto. c. infames. ⁊ glo. in. c. illi. vi. q. i. ⁊ ideo poſt penitentiã ceſſat talis infamia. hec notat Panor. in. c. ex diligentia. de ſymo.

Infidelitas Utrũ ſit peccatũ. R. fm Aſtẽ. q̄ infidelitas dupliciter poteſt ſumi. Primo negatiue pure. ⁊ hec eſt in illis q̄ nihil vnq̄ audiuerũt de fide chriſti. ⁊ iſto modo non habet rationẽ culpe ⁊ pene. qz talis ignorãtia diuinoz eſt ſecuta ppter peccatũ primoz parentum. ⁊ ſic tales infideles nõ damnant ppter infidelitatẽ. ſz ppter alia peccata q̄ ſine fide ñ poſſunt remitti. Et p hoc facit Joh. xv. Si nõ veniſſem: ⁊ locut⁹ eis nõ fuiſſem: peccatũ non haberẽt. ſ. infidelitatis in chriſtũ. fm Augu. Secundo modo ſumit infidelitas cõtrarie. ſcilicet inquantũ cõtrariant ⁊ ptemnunt credere qđ audiunt. fm illud Iſa. l. Domine q̄s credidit auditui noſtro. ⁊ in hoc ppria ratio infidelitatis cõpleꝯ. ⁊ ſic eſt mortale peccatum et grauiſſimũ inquãtũ magis elongat a deo. nõ tm̃ quo ad affectionẽ: ſed etiã cognitionem. ⁊ ideo magis puniet quilibet infidelis pro iſto peccato q̄z quicunq̄z alius p quocunq̄z alio: ceteris paribꝫ.

1 ¶ Utr̄ omne qđ facit infidelis ſit peccatũ. R. Aſten. glo. ſuper illud ad Roma. c. xiiij. ⁊ xxviij. q. i. §. ex his. Omne qđ nõ eſt ex fide peccatũ eſt. dicit q̄ nõ omnis vita infideliũ peccatuz eſt. ſed q̄n ſolũ faciunt aliqđ opus ex infidelitate: vel relatũ ad ipam. vt q̄n ſaracenus ieiunat: vt legem machometi ſeruet hoc mandantẽ. vel iude⁹ ſabbatizat: ⁊ hmõi. ⁊ ſic mortaliter peccat: alias ſecus. qz poſſunt facere mlta q̄ ſunt de genere bonoz: in quibꝫ nõ eſt peccatũ. An aũt vendẽtes eis: vel alio titulo cedentes aliqua quibꝫ vtunt ad eoz ritum peccent mortaliter. dico ſaluo meliori iudicio q̄ ſi q̄s hec eis venderet vt talem ritus facerẽt ſic peccaret mortaliter. qz cooperet eorũ peccato. Sz vẽdens eis ſimpliciter aliquas res: licet illi talibus vtant ſm ritus eoz: nõ credo peccet mortaliter. aliter eccl'ia que eos tolerat ⁊ permittit habitare inter chriſtianos videret ponere laqueum damnatõis chriſtianis: cũ ſciat q̄ ſi omnia vtant ſm aliquã ꝺditionẽ ſuaz ſectarũ. ſic iude⁹ carnes. palmas. cedros. ⁊ ſilia vtuntur ſm ſuam legem.

¶ Quot ſunt ſpecies infidelitatis. R. Aſtẽ. q̄ ſi infidelitas attendat ſm cõparationẽ ad fidẽ: ſic ſunt tres. Nã peccatũ infidelitatis ſuſcepte. vt in gentilibꝫ ſiue paganis. ⁊ ſic eſt ꝑma ſpecies. Aut fidei ſuſcepte. ⁊ iſto modo vel ſuſcepte in figura: vt in iudeis. ⁊ ſic eſt ſecũda ſpecies. vel ſuſcepte in manifeſtatõe veritatis. vt in hereticis. ⁊ ſic eſt tercia ſpecies. Si vero attendat infidelitas ſm errores ad diuerſos articulos fidei. ſic nõ ſunt determinate ſpecies infidelitatis. cũ poſſint mltiplicari in infinitũ.

¶ Que eſt peior infidelitas. R. Aſten. glo. 5 Hereticoz eſt peſſima. vñ ſcde. Pe. ſcdo. Nullus eis erat nõ cognoſcere viã veritatis. q̄ poſt cognitã retrorſum cõuerti.

¶ Utr̄ infideles ſint ad fidem cogendi. vide 4 quod dixi ſupra Baptiſmus. vi. §. xij. ⁊. ſ. Fides. §. ix.

¶ Utrũ ſint in eorũ ritibꝫ tolerandi. R. Aſtẽ. 5 q̄ licet infideles peccent in eoz ritibus: tamen poſſunt tolerari ſine pcõ ppter duo: vel ppter bonũ qđ ꝓuenit ex eis. ſicut ritibꝫ iudeorum hoc bonũ habem⁹ q̄ fides noſtra habetur. vel ſcdo pñt tolerari ſine pcõ propter malũ vitandũ vel ſcãdalũ aut diſſidiũ. qđ ꝓuenire poſſet. vel impedimẽtũ ſaluris eoz qui ſic tolerati paulatim ꝓuertunt ad fidẽ ⁊ ppter primũ ſunt tolerãdi iudei. ppter ſecundũ ſolum alij infideles: alias nõ

¶ Utrũ fideles poſſint cũ infidelibꝫ ꝓuerſari. 6 R. Aſten. q̄ ſi in aliquo caſu eccleſia interdiceret ppter aliqđ peccatũ eoz indirecte puniendum. ſic nõ liceret. Si aũt eccl'ia nõ interdiceret: tũc diſtingue. aut fideles ſunt firmi. et ſic non pḣibent ꝓuerſari cũ eis. maxime ſi neceſſitas ſubeſt. aut ſunt debiles in fide ⁊ ſimplices. de quoz ſubuerſione ꝑbabiliter poteſt timeri. ⁊ ſic pḣibendi ſunt: maxime ne magiſ familiaritatẽ habeant: neq̄z ſine neceſſitate cõuerſentur

¶ Utrũ infideles q̄ nõ recognoſcũt dominũ 7 eccleſie licite poſſint reb⁹ ſuis ſpoliari. R. Dotiẽ. in. c. quod ſup his de voto q̄ ſic. per illud Matth. xxi. Data eſt mihi oĩs ꝑtas in celo ⁊ in terra. quã quidẽ tranſtulit in vicariũ ſuũ. ſecus ſi recognoſcũt dominũ eccleſie. nec ſunt infeſti chriſtianis. ꝑ hoc habes rex. cum glo. xxiij. q. vij. ſi. de rebus. Inno. in. d. c. qđ ſuper hiſ. tenet q̄ nõ poſſunt: niſi ſint infeſti ꝓpagãe

vel aliter relinquūt in lege nature. ⁊ facit p eo ext. c. dispar. xxiij. q. viij. Sz mihi magis placet opinio Hosti. ⁊ maxime in infidelibꝫ occupantibꝫ prouinciā hierosolimitanam. que cū sit cōsecrata sanguine christi ⁊ multorum martiꝝ nō debet esse sub dominio infidelium. ⁊ intelligeq; possunt spoliari autoritate dñi papę nō a priuata psona.

8 ¶ Utrz infidelibꝫ sit credendū in pīudiciū alicuius. R. Pa. in. c. i. de here. q; nō. ar. d. c. i. exq; sunt infideles deo nō psumunt fideles hoibꝫ: ideo testes nō admittunt ꝓtra christianos. ij. q. viij. nō potest. ⁊ c. pagani.

9 ¶ Utrz liceat assumere habitū infideliū. ⁊ sic se simulare infidelē. R. Rodo. q; si fiat ex rationabili causa licet. sicut fecit sanctꝰ Sebastianus: dūmodo in tali vestimento nō sit aliqd signū: vel aliqs caracter principaliter cōstitutus ad discernendū ꝓfessores alicuius infidelitatis. qz sic non liceret. qz per tale signū mentitur ꝓtra fidei pfessionē. sine causa vero rōnabili nullo modo licet.

10 ¶ Utrz dubitare de fide sit peccatum mortale. R. q; sic. qz dicit. Dubiꝰ in fide infidelis est. c. i. de here. sz tūc dubitat cū nō magis declinat ad vnā partē q; aliā. sec⁹ si titubat vl vacillat sed tamē nō firmat se nisi sup fide vera. de hoc vide. s. Hereticus in principio. At vtrz sit disputandū de fide. vide. s. disputatio. Infideles an possint pcio induci ad fidē. vide. j. Judeus. §. xxiij.

Infirmus famulus an debeat habere salarium. vide. s. Familia. §. ij.

Ingratitudo Utrū sit peccatū. R. Pe. aureo. in. iiij. dist. xxij. q. ij. in fi. q; ingratitudo potest cadere dupliciter. Aut tanq; circūstantia actꝰ. sicut est qñ aliqs peccans ex aliq alio fine habet tñ ingratitudinē tanq; circūstantiam. vt est quilibet. q; licet receperit multa beneficia a deo. tñ voluptate ductꝰ ꝓsentit fornicationi. ⁊ isto mō nō est peccatū p se. sz circūstantia peccatū aggrauans. Alio modo cōsideratur ingratitudo p se. sicut qñ nō est aliꝰ finis mouens ad tale faciēdū: nisi qz despicit beneficia vel parui pendit vel nō recogitat. ⁊ sic est peccatū speciale.

1 ¶ Utruz sit mortale peccatū. R. Respondeo sm Thomā. ij. ij. q; si ea que ptermittit facere sūt necessitatis. sic est mortale. Aut ea q; cōmittit sunt cōtra id qd necessario debet cauere. ⁊ sic similiter est mortale. vel quādo ex ꝓtemptu ptermittit recognitionē beneficij vel recōpensationē. alias est veniale.

¶ Utrz ppter ingratitudinē reuocet donatio. 2
vide supra Donatio. i. §. xlij.

¶ Utrz pater ratione ingratitudinis filij. puta qz eum accusauit. ⁊ ex oīa causa ex qua potest eū exheredare possit alimenta ei denegare. vide. s. exheredatio. §. iij. 3

¶ Quot modis cōmittitur ingratitudo. R. Respondeo sm sanctū Thomā. ij. ij. q. cvij. q; tribus modis. Primo nō recognoscendo beneficia dei ⁊ hominū vt debet. propterea dicit Seneca. q; ingratissimus est qui obliuiscitur beneficium. Secundo quando non laudat seu regratiatur benefactorem. Tercio quādo nō recompensat beneficio recepto. scilicet faciēdo honorem vel seruitium benefactori tempore suo. Adde quartum quando in mente sua cōtemnit beneficium receptum vel ipsum benefactorem quasi ei iniuriaz fecerit dando beneficium. Quinto quando murmurat de benefactore vel beneficio eius eum vilificans. Sexto quando facit iniuriam vel aliquid in contemptum illius benefactoris reddens malum ꝓ bono. 4

¶ Utrū ingratis sint beneficia subtrahenda. R. Rīdeo. q; aut ex beneficio pīsumitur q; attrahentur ad gratitudinem vel ad minus malū ⁊ sic non sunt subtrahenda. aut inducunt ex beneficijs ad peiora vel ad perseuerandū i malo. ⁊ sic subtrahi debent. ita no. in. c. non omnis. v. q. v. 5

Iniuria quid est. R. Respondeo q; quadrupliciter accipit. Primo generaliter. ⁊ sic est oīe qd non fit iure. facit. c. quid dicam. xiij. q. iij. Secundo accipitur specialiter. ⁊ sic est iniquitas vel iniusticia iudicantis. quasi ius iniquum ⁊ iniustum. Tercio iniuria dicitur culpa. vt in. l. aquilia. Quarto accipitur singulariter ⁊ proprie. At sic fit aliquādo re quādo manus violente inferunt. ff. eodē. l. i. §. iniuriam. xvij. q. iij. Si quis suadente. Aliquādo fit verbis ꝺuciando vel contumeliam dicēdo. facit. c. olim. extra. eo. ti. Fit ⁊ tercio modo. scilicet literis: cum videlicet libū vel cartam vel hystoriam ad infamiam alicuius pertinentem cōscripsit: composuit vel edidit vel dolo malo fecit vt aliquid horum fieret. puta dimisit scripturam cadere in platea. ar. ff. ō verbo. signi. l. late. nec distinguitur vtrum nomine suo vel alterius ediderit. vel vtrum nomen expresserit illius quē intēdebat infamare vel nō. dūmodo

aliter per circūstantias cognosci possit. Eodez modo tenetur si sine scriptura in notam vel signum aliqd̄ istorum prodidit. puta veste lugubri vtitur in iniuriam alicuius. vel cornua posuit in porta z hmōi. ff. de iniur. l. itez apud labeonem. §. ait ptor. ne quid infamandi causa fiat. z. v. q. i. c. quidā maligni spiritus. z de ista quarto modo dicta hic loquor.

1 ¶ Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. homicida. z huiusmodi. cum dicat verum? Respondeo fm Hostiē. q si facit animo accusandi vel denunciandi ad puniendum delictū et probauerit nō punitur nec tenetur iniuria. ff. eodē titu. l. eum qui. in pncipio. vbi dicitur peccata enim nocentium nota esse z expedire z oportere. z. C. eodem titu. l. si quidem. z idem si faciat excipiendo vt eum repellat a testimonio. de testi. c. ex parte. vel ab ordine aut beneficio. d̄ accusa. cap. super his. quia hec a iure cōceditur. z nemo facit iniuriam qui vtitur iure suo. de electio. c. cum ecclesia vulterana. Si vero dicit ad infamandū tantum quod presumitur quando non habet causam iustā dicendi tunc iniuriam facit z condemnandus est. dicta. l. siquidem. z. l. iij. C. eodem. vi. q. i. ex merito. z. c. deteriozes. z no. Hosti. z Bern. in. c. si culpa. eo. ti.

2 ¶ Quis potest facere iniuriam? Respondeo. q ille tantum qui z pati eaz potest. Fallit hoc in furioso z puero qui non est doli capax: cui iniuria fieri potest. ipsi tamen alijs non possunt facere. z idem de dormiente. Aduerte tamen q nemo iniuriam potest facere: nec tenetur de iniuria. nisi qui scit se iniuriā facere vel scire debeat. etiam si ille cui fit nesciat. quia si quis per iocum percutiat: aut dum certat non tenetur iniuriarum. hec habentur. ff. eodem. l. illud. ibi etiam dicitur. nanqz hi pati iniuriā possunt non facere cum iniuria affectu facientis constat. v. q. i. §. illud. clemē. si furiosus. de homici.

3 ¶ Cui datur actio iniuriarum? Respondetur q ille qui eam patitur. z nota q nedum iniuria fit in persona propria alicuius: sed etiaz ei dicitur fieri si fit in filio. vel ei quem habet in potestate. Institu. eodem. §. patitur. dum tamen iniurians sciat eum filiumfamilias. licet ignoret cui? datur actio filiofamilias in nomine suo. l. filiusfamilias. ff. de accu. z oblig. Item i sponsam vel vxorem. z sic datur actio viro z mulieri. z si sit filiusfamilias. etiā patri l. i. §. vltimo. ff. eodē. non tamen eam que sit viro iniuriam patitur sponsa vel vxor. quia vxores a viris: non viri defenduntur ab vxoribus. l. ij. ff. eodem. de sponsa. dicitur in. l. Item apud labeonem. §. sponsum. Item datur heredi ob iniuriam factam cadaueri defuncti cuius est heres. Idem si fama defuncti sit lacessita. dicta. l. i. §. sed si forte cadaueri. Item datur domino ob atrocem factaz seruo. dicta. l. Item apud labeonem. §. pretor ait. z. §. sequenti. z Institu. eodē. §. seruus. Item datur episcopo pro iniuria facta clericis. z abbati in suis monachis. vt nota. in. c. parochianos. de sentenc. excōmu. 4

¶ Nunquid matrone in veste meretricali deprehense fiat iniuria: si intempretur? Respondeo q non. facit. c. in audientia. de sententia excōmunicationis. Non iniuriatur matrimonio fm Hostien. z Bernar. qui ipm ignorauit. C. de adul. l. si ea. sicut nec militie qui habitu honesto. 5

¶ Utrum iniuriam quis posset repellere? Respondetur q defendendo solum licet. sed percutiendo fuit diuersa opinio. Hugin. §. si vero ira. l. dist. tenuit q non licet. Bern. vero z Auf. in. c. suscepimus. de homi. restringit hoc ad clericos. Sed ego dico fm doctrinā Alex. an. in tercia parte summe q etiam percutiendo licet necessitate cogente. si iniuria aliter vitari nō potest: z nedum laicis. sed etiam clericis. de quo vide. s. Clericus. f. z homicidium iij. z defensio. §. iij. 6

¶ Utrum iniuriatus teneatur eaz remittere? Respondet glosa in. cap. si quis contristatus. lxxxx. distincti. q non. quo ad actionem. scilicet vt satisfactionez habeat. xxiij. q. iij. si illicimmo dicit q bene facit agendo vt satisfaciat xlv. distincti. z qui emendat. xxiij. q. v. de occidendis. quia iniuriatoz tenetur nedum petere veniam: sed etiaz satisfacere de damno dato ex iniuria si potest. aliter non potest absolui: nisi iniuriatus remisisset actionem iniurie liberaliter quo ad conscientiam. Sed rancorem cordis etiam in iniuriante non satisfaciendo tenetur iniuriatus dimittere. vt de penitentia distincti. v. cap. vltimo. Immo nunqz debet admittere eo quia nō licet alicui odio habere. xxiij. q. iij. cum in lege. xi. q. iij. c. in turba.

¶ Quomodo dimittitur seu tollitur actio iniuriarum? Respondetur q tribus modis. Primo remissione. vt per supplicationez aut preces. xxiij. q. iij. si illis. aut per pactum. ff. de pactis. l. si tibi decem. §. i. Secundo remittit 7

hur dissimulatione. ff. de iniur. l. non soluz. §. i. z Institu. eodem. §. vltimo. Unde si iniuria illata z per annum vtilem: si est per metuz. aut continuz: si alio modo est illata nō agit abolet̃. l. si cum exceptione. §. in causa. ff. qd metus causa. z. C. de iniur. z quod notatur in gloſa. l. si non conuicij. Posset tamen indire cte agere etiam post annum per viam excepti onis. puta si esset excommunicatus iniuriator ne absolueretur ſm Hostiē. z Panormi. in ca. ea noscitur. de sententia excōmunicationis. Item tercio remittitur actio iniuriarum saltatione. de osculatione. comestione. z huiusmodi signis. Nam huiusmodi signa sunt reconciliationis. sicut subtractio est signū inimicicie. vt notat gloſa in cap. cum Adrianus xxiij. distinc. z in cap. cum super abbatia. de offi. delega. Quod intelligo verum: nisi a principio prouocasset aduersarium: citare eum faciendo. quia tūc per osculum z predicta signa non tolleretur: nisi expresse renuncietur vl' trā ſigatur. Et sic intellige predictam. l. non solū. §. i. Non credo etiam q tollatur actio iniurianrum: si homo exhibet signa que necessario tenetur exhibere inimico. quia per illa non dicitur quis reconciliatus. z pro hoc facit quod notat Bartolus in dicta. l. si tibi decem. q infirmus sacerdoti dicendo q remittit iniuriam sibi illatam. intelligitur remisisse odiuz et non satisfactionem iniurie. quod nota. Item tollitur actio iniuriarum quotiens scūq; quis incitat iudicem vt torqueat iniuriantē eo ipo quod ipsum torquet aut condemnat ad vindictam. remittitur iniuria. Unde aliam satisfactionem pro iniuria petere non poterit. vt est bonus textus. z ibi Bartolus in. l. sed et si vnius. §. si ante iudicem. ff. de iniur. nisi protestetis q ex hoc non vis tibi p̃iudicari: quin pro tuo interesse possis agere actionem iniuriarum. vt. l. finali. ff. de iniur. Item remittitur per mortem. quia iniuriarum actio non transit ad heredem ante litis contestationem moriente iniuriato. vt. l. iniuriarum. in principio. ff. de iniur. Et hec oīa limita ſm Panormita. in cap. olim. de iniur. quo ad actionem iniuriarum vera. sed non quo ad damna z expensas. quia per hoc non tollitur quin agere possit ad restitutionem. argu. cap. i. de iniurijs. z sic serua in conscientia. et etiam si iniuriat⁹ non agere teneatur ad interesse z damnum: quod intulit nisi ipse remittere velit. vt in dicto cap. i. Nota tamen ſm Hostien. in summa titulo de penitentia. q si iniuriat⁹ nolet componere cum iniuriante: vel nimis grauaret eum tunc iniuriator in conscientia posset tenere arbitrium iudicis penitentie. ar. c. veniens. de iureiuran. z. c. ij. de arbitris.

¶ Aduerte etiam quia si quis soluat pecuniam pro remissione iniurie obtinenda infamis efficitur nisi pactum fiat autoritate iudicis. ff. de his qui no. infa. l. furti. §. pactus. notat Johan. in dicto cap. si illic. Similiter essz infamis si esset condemnatus per iudicem. siue ciuiliter siue crimin aliter agatur. ff. de his qui notant infamia. l. athletas. §. vltimo. Et ideo cum agitur contra aliquem constituat procuratorem vel faciat cōpromissum. vt. s. dictum est. Infamia. §. vi. 8

¶ Quādo aūt iniuria dicat enormis vl' atrox vide enormis. 9

Iniusticia Utrum sit peccatum mortale. Respondeo ſm sanctum Thomam. ij. ij. q. lxx. arti. i. q. xi. q iniusticia est duplex. Una illegalis opposita iusticie legali. z hec ſm essentiaz est vicium speciale: inquantum respicit obiectum speciale. scilicet bonum cōmune quod contemnit. sed quo ad occasionem est viciuz generale. quia per contemptum boni communis potest homo ad omnia peccata reduci. sic etiam omnia vicia inquantum sunt cōtra bonum commune rationē habent iniusticie qua si ab iniusticia. Alia iniusticia dicitur ſm inequalitatem quandam ad alterum prout scilicet homo vult habere plus de bonis scilicet diuitijs: honoribus: z minus de malis. scilicet laboribus expensis. z sic habet materiam specialem. z est vicium speciale opposituz particulari iusticie. de qua infra Justicia. Facere aūt iniustum ex genere suo peccatum mortale est quia infert nocumentum proximo. quod est contra charitatem. Excusatur autem vt non sit mortale peccatum. vel ratione ignorantie ſm philosophum. v. ethicorū. Item ratione paruitatis. vt si quis auferat pomum alicui. quia deficit a ratione perfecta eius qd est iniustum facere inquantum reputari potest non esse omnino contra voluntatem eius qui hoc patitur. z hoc pbabiliter.

Inobedientia vtrz sit peccatū mortale. R. distiguēdo. aut ē circa p̃cepta diuina z

scienter vel ex ignorantia: que nō excusat. nec q̄ supra ignorantia. §. uij. sic semp est mortale. facit. xxxij. dist. §. porro. z. lxxxi. dist. c. si qui p̄ sbiteri sunt. vbi dicit Idolatria. z. xxij. q. i. q̄s quis. Si vero fiat contra ex ignorantia que excusat. sic non peccat mortaliter. Aut inobedientia est circa p̄cepta iuris positiui. z tūc distinguo. q̄ aut talis lex seu p̄ceptum per longa tempora non fuit receptum papa sciente z transgressores non puniente. z sic non est mortale peccatū. imo excusant. Facit q̄d no. Panor. in. c. cum olim. de cleri. cōiuga. vbi declarat grecos non peccare. licet accipiant vxores clerici coniugati. Ex quo notat q̄ quādo lex generalis recipitur in vsum a certo genere p̄sonarū z ab alio non. q̄ non obseruantes nō peccant saltem post longa tempora. §. leges. iij. dist. z q̄d notant doctores in. c. i. de treuga z pace. nec obstat quod ibi tenet Hostien. quia loq̄tur quando talis p̄uaricatio est peccatum de sui natura. quia tunc non excusat nō receptio Secus esset si essent eiusdez generis: z maior pars acceptasset. q̄ licet superior non puniret tamē minor pars nō excusaret. sed haberet locum. multa per patientiā tolerant ꝛc. c. cuz iā dudū. d. p̄sen. Idē dico si talis lex fuit recepta sed per consuetudinem abrogata q̄ non peccant inobedientes. vt supra dixi Consuetudo. §. ix. z. x. Aut talis lex nō est abrogata nec q̄ per contrariam consuetudinem: nec q̄ per non acceptationem. z tunc fuit diuersa opinio inter doctores. quidam dicunt. vt Collectarius in. c. i. de consti. z multi alij q̄ talis inobedientia non est mortale peccatum: nisi fiat ex cōtemptu. z huiusmodi opinionis videtur fuisse beatus Bernard⁹ libro. xi. de precepto z dispen. vbi dicit: non qualiscunq̄ mandati p̄teritio criminalem inobedientiam facit. sed repugnare z nolle obedire. Idem in libro. viij. dicit. si verbum loco vel tempore silentij per obliuionem surreptum fuerit cōtra p̄ceptū. veniam facillime impetrabit. quia etiā vix peccatum reputabitur. Idem in libro. xij. ibidez dicit. si iubente seniore mihi silentium verbuz elabitur reum me esse fateor: sz venialiter. Si vero ex contemptu sciens z deliberans sponte in verba prorumpo p̄uaricatorem me constituo z criminaliter. Hec ille. Alij tenent q̄ predicta opinio est vera: nisi fiat ex consuetudine contra legem. quia sic etiā esset mortale. At huius opinionis videtur Richardus de media villa in quolibet. i. q. xix. Alij vero dicunt considerandā verba legis. q̄ si p̄cipit per verba cōmunia. vt puta. Statuimus ordinamus z similia. sic verū est q̄ nō est mortalis inobedientia nisi fit ex contemptu. Et q̄d fit contemptus. vide supra contemptus. Si vero lex loquitur per verba p̄ceptiua seu obpollentia: sic est mortalis inobedientia. quis non fiat ex contemptu. dummodo sciente & sine causa rationabili. z pro hoc facit. c. ij. de maiori. z obedientia. z. c. quod p̄cipitur. xiij. q. i. Et huius opinionis videtur Panor. in Rubrica de obserua. ieiu. Alij vero tenent vt sanctus Thomas. in. iij. dist. xv. ar. iij. q. i. q̄ p̄cepta iuris positiui magis obligant ex intentione legislatoris q̄ ex ipsis verbis. et ideo trangressor talis magis est reputandus qui obuiat intentioni legislatoris q̄ qui deuiat in aliquo a legis ordinatione. Intentio autem legislatoris obuiat qui ex cōtemptu vel sine aliqua rationabili causa p̄ceptum non seruat. Secus in casu in quo probabiliter credi potest. si legislator adesset cum obligare non vellet: talis non est reputandus p̄cepti trāsgressor. nec peccat mortaliter. Et hec videtur coincidere cum opinione Richardi que magis videtur mihi equa. z ideo sequendo da. quam etiam sequitur Archidia. in. c. primi. de. c. vtinam. z Hemi. in. c. generali. de electio. libro. vi. Facit pro hac opinione glosa in. c. quisquis. iij. q. v. z. c. honoratus. lxxxij. distinc. z. lxxxiij. distinc. capi. i. z. p. distincti. quis aut. Et quod notat Panormita. in clementina prima. de etate z qualitate. Maz dum per inijcere laqueum mortalis peccati in suis p̄ceptis. Et ideo solum credo sit in contemptoribus. z illis qui p̄uaricationez z inobedientiam ducunt in consuetudinem. que est quidam cōtemptus interpretatus. z quia sic ex toto frustratur finis legis. Sed inobedientia que non ex contemptu nez ex consuetudine procedit. credo q̄ sit veniale peccatum cum hec non ex toto frustret finem legis. nec sit totaliter contra intentionem eius. Similiter dicendum de inobedientia p̄latorum superiorum. Multo magis excusatur a mortali qui facit contra ex ignorantia non affecta. crassa vel suppina. Si vero inobedientia sit contra consilia. aut lex consilij est perfectionis. vt Matth. xix. Vade z vende omnia. sic non est peccatum. Et sic intellige glosam in decto. c. generali. de electi. libro. vi. z iura que allegat. Si autem lex est consilij reuerentie. q̄ est quando subditus deberet facere. tamen

superiorꝝ nō vult p̄cipere sed potius ꝺsulere vt abstineat. vt notat glo. in. c. ad aures. de tēpo. ordi. sic peccat venialiter. vt notat Archidia. in. c. testamentū. vi. distinc. et. xxv. distinc. §. alias eam dem̄ū

¶ Utꝝ inobedientia statuti penalis sit pecca tum̄. R. Henri. de gan. in quolibet. iij. q. xxij. q aliquādo in statuto sunt duo p̄cepta. puta cum dicit. Statuimus ne ꝙs faciat tale quid 7 qui fecerit soluat talem penā. 7 tunc obligat ad culpam 7 penā. Et sic intellige glosam. et He. in. ca. vt animarum periculis. de cōstitu. li. libro. vi. 7 Innocen. in. ca. quod super his. de voto. 7 Johan. an. in. c. relatū. ne clerici vel monachi. 7 He. in. ca. perpetue. de elec. lib. vi. qui dicunt q statutū penale p̄ceptiuum li cet contineat aliā penam corporalem: obligat ad mortale. Aliquando vero est vnum solum p̄ceptū. puta cum dicitur. Statuim⁹ q si quis fecerit tale quid soluat talem penaz. 7 sic obligat solum ad penā ex forma statuti. Ex intentione vero statuentis obligat ad culpam. si passim temerarie aut causa leui preuaricet. Aduerte etiam q in cōscientia neqꝫ in primo casu neqꝫ in secundo tenetur ad penā nisi post condemnationē ꝺm glo. c. fraternitatis. in fi. xij. q. ij. 7 q licet statutum non sit p̄ceptiuuꝫ ex forma: tamen obligat ad mortale quando imponit penam mutilationis vel mortis corꝑalis.

Inquietudo mentis est fi lia auaricie q̄ communiter est veniale peccatum. nisi p eam omittant ꝺ necessaria ad salutem

Inquisitio est alicuius crimi nis manifesti sal tem per famam ex bono 7 equo iudicis com petentis canonice facta inuestigatio. ꝺm Ho stiensem.

¶ Quotuplex est inquisitio ? R. vt colligo ex Panor. in. c. qualiter 7 quando. el. ij. de accu. q triplex est. Quedā generalissima qua inqui ritur super statu totiꝰ prouincie vel dyocesis. 7 in hac nō est opus q infamia precedat. nec habet locū dicta diffinitio. quia p̄latus tenet eam facere. c. cum venerabilis. de censi. 7. c. ro mana. de censi. libro. vi. Quedā est generalis. qua inquiritur super statu alicuius ciuitatis castri vel alicuius loci. Et de hac nō loquitur p̄fata diffinitio. quia nō requiritur infamia vt in. c. i. de offi. ordi. l. congruit. ff. de offic. p̄si. Tertia est inquisitio specialis: que fit contra certam personam. 7 hoc potest fieri dupliciter

primo non ad imponendam penam. sed ad peccatum euitandū ex debito officij. vt puta q matrimonium nō cōtrahatur propter impe dimētum. de diuor. c. pozzo. xxxv. q. vi. si duo Et idem dic: quando vult inquirere ō aliquo canonico impedimento eadē ratione ꝺm Ho stien. Item vbi agitur de restitutione vsurarū 7 debitorꝝ propter iuramentū impediuntur petere. Item generaliter quando vult inquirere de aliquo crimine: non ad priuatū cōmo dum: sed tantū ad penitentiā peccati. et tunc non requiritur infamia precedens ꝺm Inno. 7 sequitur Panor. in. d. c. qualiter et quando. facit. c. cum dilectus. 7. c. nihil. cum similibus de elec. 7. c. fi. de clandesti. despon. 7 qō no. p Inno. in. c. i. de postu. prela. Secundo potest fieri inquisitio specialis ad penam imponēdā 7 tunc si fit ad denunciationē pura⁊ officialis sic non oportet: precedat infamia. l. ea quidem C. de accusa. c. i. de testi. cogē. sed oportet sit no torium. alias non creditur ei. de quo tamē dic vt. iij. q. iij. §. vltimo. alias autē nō p̄cedente infamia procederet non potest in inquisitione ad penam imponendam, vt in. d. ca. qualiter 7 quando. 7 no. Pa. in. ca. ad nostram. el. ij. de iureiurān.

¶ Sed querit qualis infamia debet p̄cedere? 2
R. Panor. in. d. c. qualiter 7 qñ. q si fit inquisitio cōtra p̄latum secularē: oportet sit talis et tanta q sine scandalo vel periculo dissimulari nō possit. vt in. d. c. qualiter 7 qñ. Si vero cōtra p̄latū regularē. puta abbatē vel priorē conuentualē. sic debet fuari dispositio p̄fati. c. gli ter. Si contra regulares inferiores. sic puto q ñ requirat tanta infamia. sed solū fama publica cum indicijs 7 suspitionibꝫ aliquibꝫ. aliter in causa criminali nō credo iudex possit p̄cedere ad aliquem actū vel capture: aut arestationis persone vel tormentorꝝ: aut inquisitionis in famationis. vt no. Inno. 7 Jo. an. in. d. c. qli ter 7 qñ. 7 do. Ant. ibidē. silr Ange. in. l. si va cātia. C. de bo. va. 7 Bar. l. de minore. §. tor menta. 7. l. fi. ff. de questi. In aliꝭ aūt a p̄dictꝫ scz a captura: aut restitutiōe 7 ceteris p̄dictis si nō seruat ordo ad vnguē non obest. Pa. tñ tenet in. c. pe. de accu. q etiā sine infamia ꝺtra claustrales potest fieri inquisitio. Qō verum credo vbi tractaret de modico p̄iudicio. Secꝰ si p̄cederetur ad deposition̄ ab ordine aut in carcerationē 7 hmōi. Si vero inq̄sitio special ad penā fiat cōtra alios a p̄dictis claustralibꝫ sic nō potest fieri nisi fama publica p̄cedente. 7 talis fama debet deferri iudici sedenti p tri bunali ad banchū. alias in secreto non valet.

ita no. Ange. in d. l. si vacantia. z cū alijs in/
dicijs seu suspitionib⁹: aliter nō potest ꝓcede/
re iudex ad aliquē actū. vt dixi.

3 ¶ Quō ꝓcedet ꝑlatus in inq̄sitione: R. q primo debet descendere ad locū vbi ꝓuersat ꝑso/
na ꝰtra quā vult inq̄rere. q ibi veritas melio⁹
inquirit. vt in. c. post q̄. z qđ no. in glo. de elec.
Et hoc intellige si potest cōmode. alias nō te
net. Secūdo si inquisitio est generalis dabit
iuramentū clericis. si est ꝰtra ecclesiā sup his
que sciunt vel credunt in sua ecclesia refor/
ma: tam in capite q̄ in mēbris exceptis crimi/
nib⁹ occultis de mera veritate dicenda. vt ī. c.
qualiter z quādo. el. ij. in fi. de accusa. Nec iu/
ramentū vel interdictū seu excōmunicatio la
ta ab abbate vel alio ꝰtra subditos ne reuelēt
inquisitori valet neq̄ ligat eos. ꝺ offi. ordi. c. ple
rīq̄. lib. vi. Si vero est specialis citabit illum
ꝰtra quē vult inquirere. d. c. qualiter. el. ij. §.
debet. v. q. ij. si primates. Tercio ꝓcedet ad re/
ceptionē dictoꝝ eorū clericoꝝ q̄s inquirit. vel
testiū si qui ꝑducunt ab aliq̄: ꝑsentib⁹ tn̄ eis
ꝰtra q̄s inquirit nisi p ꝰtumaciā se absentent
z ea que eis obijciunt: z nomia testiū sunt eis
exponenda. Fallit h̄ in casu de quo. j. Inquisi
tor. §. ij. Quarto exceptōes tam ꝰtra testes q̄
alios z replicatōes legitimas admittet. vt de/
ponendi falsum audacia ꝓhibeat. vt in dictis
§. debet. z. c. si primates.

4 ¶ Utrū ille ꝰtra quē fit inq̄sitio possit negare
infamiā ꝓcessisse: R. q sic. z sic oportebit q pri
mo iudex hoc cognoscat. vnde si infamatus
nō inuenit nō poterit iudex ꝓcedere. alias sic
c. cū opteat. de accusa. z d. c. qualiter. el. ij. z li
cet accusator ꝓbet eum infamatū: nihilomin⁹
re⁹ poterit ꝓbare q sit bone fame. ar. de purga.
ca. cū in iuuentute. z potenti⁹ est priuilegium
bone fame q̄ infamie. ar. c. licet. in fi. de accu.
z no. Bern. in d. c. qualiter. el. ij.

5 ¶ Utrū ille contra quē inquirit possit recusare
iudicē si habet illum suspectū: R. q sic. c. cum
speciali. de appella. vtputa q ex odij fomite p
cedit. vel q est criminosus. ar. ij. q. vij. iudi/
cet. Ista tn̄ quo ad oīa nō sunt seruāda ī in
quisitione regulariū. q facilius z liberius pos
sunt a suis administrationib⁹ amoueri. d. c.
qualiter. el. ij. Qđ limita nisi in graui ꝓiudi
cio infligendo. ar. d. c. qualiter. el. ij. in fi. ī ver/
bo facili⁹ z liberi⁹.

6 ¶ Utrū inquisitores generales possint ꝓcede/
re ad inquirendū de veritate criminum etiam
nō receptis testib⁹ sup infamia: R. Pano. in
c. cum dilecti. de accusa. q sic. satis est q eis cō
stet de infama ꝓpter frequentē clamorē. secus

est in delegato ad vnā causam tm̄. vt in. c. cū 7
oporteat. de accu.

¶ Quis potest inq̄rere: R. q quilibet ꝓlatus
cōtra suū subditū. imo tenet. ne sanguis sub/
ditoꝝ exquirat in die iudicij de eoꝝ manib⁹.
de offi. ordi. c. irrefragabili. de regula. c. vlti. Fa/
cit. c. licet hely. de symo. xxxvij. dist. legant. et
d. c. qualiter. el. ij. 8

¶ Utrum monachi z religiosi possint ꝓpria
ri generales inq̄sitores a sede apostolica. Re/
spondet Pañ. in d. c. cum dilecti. q sic. motu/
chi. vt in. c. statutū. de rescrip. lib. vi. Nota q
dicit Panor. in. c. causam. el. i. de iudi. q ap/
pellatione fratrū in statutis z odiosis non ve/
niunt monachi. Idē dic de monialib⁹ vt non
veniant appellatione sororum: z dicunt ꝓprie
fratres mendicātes. similiter z sorores. nō mē
dicantes vero z habitātes solitarie monachi
vel moniales appellant. 9

¶ Utrū ep̄s possit dispensare in criminib⁹ q̄ꝑ
latus amoueat ab officio: R. Panor. in d. c.
qualiter z qñ. el. ij. q sic. quādo ꝓcedit per viā
inquisitionis. de accusa. z facit. c. inq̄sitionis. de
circa principiū. vbi dicit q potest superior ꝓ/
nam moderari: nisi tale sit crimen q impediat
ordinis executionē: z beneficij retentionē. etiā
post peractā penitentiā. Argo vbicūq̄ ista cel
sant quantūcunq̄ graue sit crimen: etiam ma
ius adulterio poterit nedū episcop⁹. sed qui
libet superior dispensare: vt non remoueat ab
administratione. 10

¶ Utrū de iuribus singulariū ꝑsonaꝝ sit ꝓce/
dendū inquirendo: vel extra ordinē sine instā
tia partis: R. Panor. in. c. ad nostrā. el. ij. ꝺ iu
reiurando. q nō. iz libello oblato z seruato or
dine iuris. Qđ etiā sequit Joh. an. in. c. fi. de
foro cōpe. etiaz si factū allegat notoriū. facit. l.
ad peremptoriū. ff. de iudi. z. l. ꝑandum. C.
eo. vbi patet q iudex nō debet citare absentez.
nisi parte petente. Et si aliter citat nō valet ci/
tatio. vt nota. in. c. i. de iudi. Quod limita fm
Bar. in. l. iij. §. hoc autē iudicū. ff. de dam. in
fec. nisi sit causa miserabiliū ꝑsonarū: que se
iuuare nō possunt. 11

¶ Quid si testes interrogent sup occultis cri/
minib⁹: R. q nō debent respondere si inq̄sitio
sit generalis. nisi de crimine de quo infamia ꝓ
cessit. dicto. c. qualiter z quādo. el. ij. mitomi/
nus si inquisitio sit specialis ꝰtra aliquē. Si
vero infamia precessit ꝰtra aliquē. tunc testis
dicent sup omnib⁹ que sciunt de eo qđ inquiri
tur veritatem: etiā si illud quod sciunt sit de
cultum. vt si de fornicatione agitur z vocatur
aliquis q̄ simul cū eo fuit debet dicere secretas

circūstantias: etiā eas quas secreto nouit: dū modo sit infamat⁹ de crimine sup quo fit inq̄ sitio. puta cū tali muliere cōmisit fornicatio/ nem. sed si tm̄ de fornicatione esset infamatus nō expressa aliqua tūc nō debet testis reuelare fornicatricem occultam. hoc no. Innocen. et Hostien. in. c. qualiter. el. i. Jo. z Archi. ibi. Q. v. habet hoc.

12 ¶ Utrū ille ꝺ tra quē fit inquisitio teneatur di cere veritatem sup certo crimine interrogat⁹? R. q̄ sic. si fama sit ꝺ tra eū. de quo vide supra Confessio delicti. in prin.

13 ¶ Quid est indiciū: z quō p̄ indicia p̄t p̄cedi ꝺ tra aliquē ad inq̄sitionē. vide. s. Judiciū

Inquisitor hereticorū minor epiſcopo eſſe non poteſt: niſi quadrageſimū etatis ſue annū at/ tigerit. Cle. dolentes. ꝺ hereticis.

1 ¶ A quibꝫ p̄nt tales inquisitores instituiꝫ? R. glo. in ꝺ. cle. dolentes. q̄ p̄ ministros vl' pium ciales illorū ordinum quibꝫ a sede apostolica est cōmissum. Item ab epis vel capitulis sede vacante. vt in ꝺ. glo.

2 ¶ Utrū p̄fati inquisitores possint alijs cōmit/ tere vices suas? R. glo. ꝺ. cle. q̄ sic. z cōmissari os q̄s dant vocam⁹ vicarios vel substitutos. cle. i. §. porro. §. notarij. de here.

3 ¶ Utrū inquisitores p̄fati possint se impedire de diuinationibꝫ aut sortilegijs aut vsuris? R. q̄ de diuinationibꝫ z sortilegijs si manife/ stam sapiūt heresim possunt se intromittere. vputa q̄ faciunt manifestas inuocatōes de/ monū attribuendo demonibꝫ aliqō diuinum Secus si solū inuocant ad exercendū opera quę naturaliter possūt. q̄ tūc talis inuocatio nō sapit heresim: fm Oldra. alias nō possunt etiā si sapiunt heresim: sed non manifeste. sil'r nec de vsuris. text. est in. c. accusatus. §. sane. de here. lib. vi.

4 ¶ Sed nunqd inq̄sitores poterūt ipsi cogno scere: an sapiat heresim vl' nec? R. q̄ nō. q̄ iuris ditio est sibi attributa existēte ꝺdictōe. vt no. glo. in ꝺ. c. accusatus. z glo. in. c. i. de offi. dele. li. vi. q̄ videt ꝺ traria intelligēda est vera q̄ in quisitor p̄t cognoscere an sapiat manifeste he resim q̄n certū est q̄ sapit heresim: sed dubita tur an sit manifesta vel nō.

5 ¶ Quę p̄hibent p̄fatis inq̄sitoribꝫ? R. q̄ non extorqueāt pecuniā p̄textu officij inq̄sitōis: q̄ busuis modis illicitis. Item q̄ nec sciēter acce/ ptent bona ecclesiaꝝ ob delictū clericoꝝ. aut fi sco applicēt: q̄ si ꝺ tra fecerint tā ipi q̄ eorū cō/ missarij: z etiā epoꝝ aut capituloꝝ sede vacā/ te sunt excōicati ipo facto: nec poterūt absolui ante satisfactionem pecunie sic extorte nisi in mortis articulo. Cle. dolentes. de here. Item districti⁹ inhibet eis ne abutant q̄modolibet portatōe armoꝝ. Item q̄ nō habeāt nisi officia/ les necessarios. ꝺ. cle. dolētes. Item p̄cipit tam epis q̄ alijs inq̄sitoribꝫ q̄ nō imponāt malici ose aut fraudulēter crimē heresis alicui: aut q̄ impediāt executionē officij inquisitōis falsē. Item q̄ odio gra vel amore lucri. aut cōmodi tē poralis obtentu ꝺra iusticiā z ꝺ tra ꝺscientiā nō omittant p̄cedere vbi est p̄cedendū. alias epūs p triennū suspēsus est ab officio: z ei⁹ su/ perior hec faciens. Inferiores ꝺ epis sunt ex cōmunicati excōicatōe papali. Cle. multoꝝ. de here. Nō bene no. ꝺra istos inq̄sitores q̄ ci tant alios p̄ hereticis: qui tm̄ nō sunt. q̄ sunt excōicati ipo facto. Item q̄ nō possunt de crimi ne heresis inquirere cōtra episcopos nisi in li teris apostolicis exp̄sse vt possint hec facere cō tineat. vt in. c. inquisitores. de hereticis. lib. vi. Item inquisitores ordinis minoꝝ nō possunt se intromittere de ordine p̄dicatoꝝ. Nec inq̄si tores de ordine p̄dicatoꝝ de ordine minoꝝ p̄/ textu cuiuscūq̄ heresis. vt in p̄uilegijs eoꝝ. aliter sunt excōicati ipso facto. z est papalis p extrauagantē. Pau. secūdi.

¶ Utrū inquisitores hereticoꝝ possint p̄cede/ 6
re cōtra illos christianos qui ad ritū transeūt iudeoꝝ? R. q̄ sic. dūmodo metu mortis abso/ lute seu p̄cise nō fuerint baptizati. c. ꝺra chri stianos. de here. lib. vi.

¶ Utrū officiū inquisitionis eis ab apostolica 7
sede cōmissum expiret p mortē romani ponti ficis ꝺcedentis? R. q̄ non. vt in. c. ne aliqui. de here. lib. vi.

¶ Utrū inq̄sitores possint indicere silentium 8
omnibꝫ p̄dicatoribꝫ? R. q̄ nō. nisi solū q̄stua/ rijs: q̄n ꝺtinget ꝺgregationē fieri p̄ negocio fidei vel dictoꝝ questuarioꝝ p̄dicatio eidem negocio impedimentū afferret. c. vt officiū in quisitionis. de here. lib. vi.

¶ Utrū inq̄sitores p̄fati possint ꝺuocare clerū 9
z populū ciuitatū vel castroꝝ aut alioꝝ loco/ rū? R. q̄ sic. put negocio fidei viderint expedi re. Sil'r ꝺcedit eis vt aduocēt peritos q̄s libet. vt in sentētijs hmōi p̄ferēdis ꝺsiliū p̄beant. z q̄ tales peritos aduocatos vt eis obediant in p̄fatis ꝺsilijs ꝺandis i virtute obedientie pos sint cogere. c. vt cōmissi. ꝺ here. lib. vi. Ex quo aduerte q̄ nō possunt p̄cipere sub obedientia: z minus sub excōicatione clero z pplo. vt va dant ad eoꝝ p̄dicationes. ꝺra qꝺ sepi⁹ faciūt dicti inquisitores: z nō valet.

10 ¶ Vltz inq̃sitores p̃fati possint ꝓcedere cõtra aliquos sine epõ. R. q̃ citare capere ac tute custodie mancipare: necnõ in vinculis ac manicis ferreis ponere ⁊ inq̃rere ꝓtra illos q̃s iusticia p hmõi crimine ꝓcedit possunt. sz tradere carceri: ita atroci q̃ magis est ad pnã q̃z custodiã: aut exponere tormentis: aut ad sententiã ꝓtra illos nõ potest epus sine inq̃sitore: vel inq̃sitor sine episcopo aut ꝛegato capituli sede vacante: si sui adinuicem copiã valeant habere infra octo dierũ spacium postq̃z se requisierunt. ⁊ si secꝰ pſumptum fuerit irritũ est ipo iure. Cle. i. de here. ⁊ ibi ponit de carcere ⁊ clausibus ⁊ officialibꝫ. ⁊ dic vt ibi.

11 ¶ Quomodo ꝓcedent inquisitores p̃fati contra aliquẽ. R. q̃ si p viã accusatõis seruẽt ordinem suũ. Si p inquisitionẽ faciãt q̃ supra dixi de indicijs ⁊ inquisitõe. Excipit tamẽ q̃ accusatores vl testes seu ꝛeponẽtes qñ ꝓpter potentiã psonaꝝ ꝓtra quas ꝛeponũt aut accusant graue periculũ immineret eis: si nomina eorum publicarent: tũc nõ publice sz secrete coram dyocesano: vel eo absente vicario ipi q̃ inq̃sitores ꝓcedunt. vel epus aut ei vicario coraz inq̃sitore: si cõmode potest ⁊ aliquibꝫ aliis personis puidis ⁊ honestis iurisq̃z peritis totum ꝓcessum sup quo deliberandũ est manifestent. ⁊ ꝛeipoꝝ consilio ad sententiã vel ꝓdemnationẽ ꝓcedere possunt. ⁊ plena fides talibꝫ testibꝫ adhibet. licet eoꝝ nomina nõ fuerint ꝓmulgata. ⁊ possunt p̃cipere inq̃sitores p̃fatis honestis psonis sub pena excõicationis q̃ã incurrãt ipo facto ne reuelent p̃dicta nomia. Episcopꝰ tñ non potest p̃cipere inq̃sitori. nec inquisitor epo. Sed papa precipit in virtute obedientie vt teneant secreta. Cessante tñ tali periculo ꝛebent accusatoꝝ ⁊ testiũ nomia publicari: ⁊ absq̃z aduocationũ ⁊ iudiciorũ strepitu ⁊ figura. vt in. c. fi. de here. lib. vi. Jtez q̃ ꝓcedendo p viã inq̃sitionis excõicati ⁊ ꝓtices: vel socij criminis admittunt ad testimoniũ cõtra hereticos receptatores. ꝛefensores. fautores ⁊ credẽtes eoꝝ. si ex circũstantijs vera dicere pſumant. c. in fide. de here. lib. vi. Secus si ꝓcedatur p viã accusatõis vel exceptionis. q̃ tales nõ admittunt fm Joh. an. ibidẽ. Jtẽ religiosi omes qui ante religionis ingressum erãt notarij. q̃tumcũq̃z sint in sacris libere istud officiũ tabellionis possunt exercere quo ad omia que ad officiũ inq̃sitionis pertinent. non obstante aliquo statuto ꝓtrario. c. nulli. de rescrip.

12 ¶ Jtẽ nota q̃ statutũ loci p qd̃ officiũ inq̃sitionis directe vl indirecte impediret. vl quomodolibet retardaret ipo iure est nullius roboris. q̃ p censurã eccl'iasticã pñt cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipa reuocare vl moderare vt nõ impediant. c. statutũ. de here. li. vi. Et etiã pñt aduocare brachiũ seculare p censurã ecclesiasticam ꝓtra hereticos. vt in d. c. vt officiũ.

¶ Item statutũ de duab⁹ dieris. in. c. nõnulli. de rescrip. nõ impedit inq̃sitionis officiũ. vt in d. c. statutũ. Jtẽ fm Joh. an. possunt ꝓcedere ꝓtra hereticũ. licet alibi cõmiserit crimẽ si in sua inquisitione inuenit.

Insignia vtrum possit quis sibi assumere. R. Panor. in. c. dilecta. de excess. prela. cõuniter tenetur q̃ sic. ⁊ arma sicut ⁊ nomẽ assumit ad placitum vt agnoscatur ab alio. Inst. de ꝛer. q̃s. in fine. ⁊ l. ad recognoscendos. C. de ingenu. ⁊ manu.

¶ Vtrum insignia alterius possit quis assumere. R. Panor. in dicto. c. dilecta. q̃ sic. sicut et nomen. qd̃ limitat verum. nisi illi cuius sunt pretenderent aliqd̃ damnũ. vtputa facinorosus assumẽs arma alterius posset ille offendi loco facinorosi. ⁊ talis implorare potest prohibere. quia ad eũ spectat quies populoꝝ. l. i. §. quies. ff. de off. pfec. vr. Idẽ dic vbi interest reipublice. sicut si aliquis accipit insignia boni artificis q̃ non est ita bonus. ⁊ ita ꝛecipiũtur populi. De hoc habes per Barto. in tractatu de insignijs ⁊ armis.

¶ Vltz quis possit assumere insignia dignitatis. R. q̃ nõ. si nõ habet illã dignitatẽ. alias est falsarius. l. cos. Et qd̃ ibi no. ff. de falsa. Facit. c. i. de cleri. nõ ord. mi.

Inscriptio fm aliquos est qñ accusator ꝓfitetur vera que in libello fiũt. vel fm alios cũ ꝓfitetur se velle ꝓsequi vsq̃z ad finez. Sed fm alios. ⁊ verius inscriptio est qñ accusator se obligat ad pnã talionis. id est similẽ. quia talis ꝓprie idem est q̃ repꝛesentatõ ad consimile. hanc tenet Joh. an. ⁊ glo. in. c. sup his. de accusa. ⁊ pbatur in. c. tue. de pcura. ⁊ sequit Panor. in d. c. sup his. ⁊ d istis opinionibus videtur in. l. si cui. in pnn. ff. de accusa. ⁊ l. i. cau. C. de accusa.

¶ Vtrum accusanti sit necessaria inscriptio. R. glo. ⁊ docto. in. c. sup his. q̃ sic. nisi in octo casibus. ⁊ ibi vide. et licet inscriptio non fiat tamẽ deficiens debet punir pena talionis fm Accur. in. l. ij. C. de fide instru. ⁊ Barto. in. l. si cui pdicta.

Institutio seu istituere fm̃ hoc ecclesiasticū beneficij collatio. stien. est ecclesie vel

¶ Quis pt instituere. ꝛ. R. de iure cōmuni. epūs. Item capitulū sede vacante. de insti. ꝛ si capitulum. li. vi. Itē ille qui habet ex delegatione epūs. de insti. ex frequentib⁹. Item qui habet hoc de ꝓsuetudine. c. cū venissent. de insti. dūmodo sit clericus. talis tamē ab isto instituendus nō debet administrare: nec possessionez ecclesie adipisci: nisi de ꝓsensu dyocesani ꝛ eiꝰ autoritate. d. c. ex frequentib⁹. Item abbates in ecclesijs sibi subiectis pleno iure possunt curam cōmittere sine p̄sentatione epi facta. ar. a ꝯrario. de preben. c. in lateranensi. de capel. mo. c. p̄sbiteri. li. vi. xvi. q. ij. visis.

Intentio accipitur dupliciter. vel prout est motus vel motiuū voluntatis. vel put dicit finē intē tum. ꝛ isto secundo modo hic accipio.

¶ Utrū intentio habitualis sufficiat ad meritum bone actionis. ꝛ. R. san. Bona. in. ij. dist. xli. q. vlti. primi. ar. in fi. q̄ si loquamur de intentōe habituali: qua ꝙs refert ad deū in generali oīa opa diei vel anni. sic talis non sufficit ad meritū. Sed si loquamur de intentōe habituali qua quis refert aliqd̄ opus ad deū in primordio illius operationis vel alteriꝰ ad quā illa ꝓsequet̄er se habet: ita q̄ opus sequēs directā habet ad opus primū ordinationē vl̄ ꝓsequentiā. sic talis sufficit ad meritū. Unde si aliquis intendit p deo dare. c. marchas ꝛ incipit hodie dare vnā cogitando de deo actualiter: postea dat alias ꝛ nihil de deo cogitat: tñ actiones ille sunt ei oīes meritorie ꝛ fructuose. ꝛ p hūc modū est in viris religiosis qui in principio ex charitate deuouerūt portare religionis pondus. quicūq̄d eīm faciunt qd̄ ad suę religionis obseruantiā spectat ex prima intentione est eis meritoriū ad salutez. nisi qd̄ absit ꝯraria intentio supueniat. Si autē opus alterius generis inciperet: oporteret q̄ intētio renouaretur vt illud opus esset meritoriū. Unde si religiosus ad ea que ad religionē nō spectant vult se exercere oportet q̄ intentionez renouet. quia illa habitualis ad illa nō se extendit. ꝛ ideo nō est parue securitatis ꝛ vtilitatis religionem intrare. Dicit etiaz idem sanctus Bonauē. ibidem q̄ intentio habitualis quā habuit de deo nō cogitet actualiter. tñ si ex sola boni operis ꝓsideratione charitas prompta vel aliqua alia virt⁹ charitate informata ad ipm bonuz opus inclinat ipm. est meritoria. sicut vir obediens mereꝝ obediendo p̄lato p̄cipienti sibi. etiā si nihil cogitet de deo. iz solum ꝓsideret qd̄ est bonū obedire.

¶ Utrum opus ab intentōne recipiat quantitatez. siue boni quo ad bona. siue mali quo ad mala. ꝛ. R. sanctꝰ Bonauen. dist. xl. ar. i. q. ij. q̄ quātitas bonitatis ꝛ malicie correspondet quātitati intentionis fm̃ q̄ quantitas intentōis attenditur quantū ad actum intendendi. sed inquantū attenditur ex parte intenti nō semper correspondet. Unde glo. sup illud Matthei. xij. bonus homo ꝛc. dicit. quantū bonuz intendis: tantuz facis. Dicit idem sanctꝰ Bonauen. q̄ si ly tantū ꝛ quantū sunt aduerbia. sic dicunt quantitatē actus intendendi. ꝛ verum est generaliter siue respectu malorū vl̄ bonorum. quia quantū actus intēdendi est magis intensus in bonitate vel malicia. tantum operatio exterior est bona vel mala. omne eīm meritū vel demeritum ad actū voluntatis reducitur. licet circūstantie exteriores aliq̄ modo faciant ad voluntatis ꝛprauationez. Si vero ly tantū ꝛ quantū sunt nomina. tunc dicunt quantitatē ex parte intenti. ꝛ sic nō verū generaliter. qz nō semp operi exteriꝰ facto mēsuratur intentio. qz frequēter homo intendit magnū bonū ꝛ nō facit. ꝛ minimū bonū ex humilitate. ꝛ facit magnū. 2

¶ Utrum opus ab intentione recipiat qualitatem. scilicet bonam vel malam. ꝛ. R. sanctus Bonauē. vbi. s. q. i. q̄ intentio bona vel mala dicitur dupliciter. Primo modo bona dicitur in qua est perfecta ꝛ bona ordinatio operis ad finem. ꝛ hoc modo non tantū respicit bonitatem finis. sed etiā rectum ordinem eius qui est ad finem. Et hoc est qd̄ dicit Bernar. ad Eugenium. exponens illud. Si oculꝰ tuus simplex. q̄ ad hoc q̄ oculus sit simplex requirunt duo necessaria. scilicet q̄ veritas sit in electione ꝛ charitas in intentione. q̄ est dicere q̄ amat qd̄ est amandum. ꝛ eligit qd̄ est eligendum. Ordinatio mala dicitur in qua est indirecta. ꝛ sic est verum generaliter q̄ fm̃ intentionem qualificatur opus exterius. Secundo modo dicitur intentio bona. quia qd̄ finaliter intendit est bonum. ꝛ isto modo non qualificat. quia si quis furat vt faciat elemosinā. vel mentit vt ꝓuertat aliquē nō dicit facere. sed quo ad malicia nō habet instantiaz. qz malicie intentōis imputat oīe opꝰ factū qualecūq̄z sit. qz deus cor interrogat p̄cipaliter. ꝛ de istis intelligitur magis cordis inspector est dñs q̄z operis. xv. q. vi. c. i. ꝛ illud reamlinguam non facit nisi rea mens. xxij. q. i. c. 3

homines. ꝛ c. se. ꝛ minister legis volūtarie occidens malefactorē homicida reputat. xxiij. q. v. c. cū minister. ꝛ istud qō no. xli. di. q̄s. ꝛ xxi. q. iiij. c. ois iactantia. ¶ Nō obstat q̄ ñ sic ē in bono. qz plura requirunt ad ꝺstructionem q̄z ad ædstructionē.

4 ¶ Utr̄ intentio bona absq; operib⁹ valeat ad meritū. ℟. san. Bona. vbi. s. q̄ si ille habet facultatē bene opandi ꝛ opportunitatē opandi. sic nō sufficit intentio: qz nec bona volūtas dēbet dici sed semiplena. ¶ Si ꝙo facultas nō adest tunc bona intentio ꝛ bona volūtas sufficit ad meritū vite eterne.

5 ¶ Utr̄ opa exteriora addāt aliq̄d supra meritū bone volūtat⁹. ℟. san. Bo. vbi. s. ar. ij. q. i. q̄ aut loq̄mur dē p̄mio subali: ꝛ sic dē ꝺigno nihil addit op⁹ extrinsecū: qz q̄titas meriti pēsat ex q̄ntitate radicis. dē congruo tñ absq; dubio op⁹ p̄uilegiatū addit supra bonā intentionē ꝛ voluntatē p eo q̄ volūtas in illo operāt ꝛ disponit ad susceptionē maioris grē p quā digna est maiori retributōe. ¶ Si aūt loquimur dē p̄mio accidētali. sic op⁹ extrinsecū addit supra bonā voluntatē sicut p̄uilegiatū. ꝛ alia etiā q̄ dispositiue addūt ad rationē meriti: qz excitāt actū volūtatis ad bonū. ꝛ radicationē ꝛ ꝺseruationē grē. ꝛ illud ¶ Martini. palmā tñ cē. intelligit nō dē palma que est aureola: sz dē palma q̄ est respectu p̄miū essentialis q̄ dicit aurea.

6 ¶ Utr̄ euent⁹ sequēs addat ad bonitatē malitiā act⁹ exteriorⁱs. ℟. Tho. p̄ma scē. q. xx. ar. v. q̄ aut est p̄cogitat⁹. ꝛ sic addit. aut nō est p̄cogitat⁹: ꝛ tūc aut per se sequit vt in pluribus. ꝛ sic addit. ¶ Cōstat em̄ actū ex genere solum esse meliorē: ex q̄ seq̄ p̄nt plura bona: ꝛ peiorē ex q̄ plura mala. ¶ Aut sequit p accidēs. ꝛ vt in pauciorib⁹. ꝛ tūc nō addit: nō em̄ iudicat dē re aliqua q̄ est p accidēs: sz tm̄ q̄ est p se.

7 ¶ Utr̄ q̄s p intentionē possit opa sua vel aliorū alteri applicare. ℟. p̄m Asten. q̄ sic. ꝛ fit tripliciter. ¶ Primo modo i singulari. vt cū p alio ædterminate satisfacit. ꝛ sic quilibet p̄t alteri bona sua cōmunicare. ¶ Scōo modo in ſpeciali. vt cū q̄s orat p ꝺgregatōne sua ꝛ suis familiaribⁱ ꝛ benefactoribⁱ. ꝛ ad h̄ etiā ordinat opera sua satisfactoria. ꝛ sic ille q̄ p̄est religioni p̄t illa opera cōmunicare alīq̄ applicando intentōez eor̄ qui sunt dē sua ꝺgregatione ad hunc ædterminate. ¶ Tercio modo in generali. ꝛ sic qui p̄est ecclesie generaliter potest opa illa cōmunicare applicando suā intentionē ad hūc vel ad illū. ꝛ ideo qui p̄est ecclesie generali potest cōmunicare ea q̄ sunt ꝺgregationis ꝛ hui⁹ hominis: sz nō ecōtrario. p̄ma cōmunicatio ꝺ

secūda nō dicit indulgentia: sz tm̄ tercia proꝑ

pter duo. ¶ Primo qz p cōmunicatōnes illas

p̄mas licet absoluat hō a reatu pene q̄z ad

ædū: nō absoluit tñ q̄tum ad satisfactionē ad

quā est obligat⁹ ex p̄cepto ecclie vel ꝺfessoris.

sz p tērciam sic. vt. s. patet indulgētia. ¶ Scōo

qz vna ꝺgregatione nō est sufficiēta meritorum vt sibi ꝛ alīs valere possint. sicut est ecclesia romana. p̄cipue ꝓpter meritz christi. ꝛ ille sol⁹ q̄ ipi p̄est p̄t p intentionē suā applicare opera alioz alīs q̄ dicunt indulgentie. aliq̄ S

aūt habēt ex ei⁹ ꝺcessione.

¶ Utr̄ actio p̄cedens a volūtate ædliberativa si p intentionē ad ædū nō ordinat sit mala seu peccatuz. ℟. vt colligo ex sancto Bona. in. ij. ꝺst. xli. q. i. ar. iij. q̄ aut h̄ ꝓuenit p inordinatam affectionē siue ꝺuersionē ad creaturam. ꝛ sic est mala ex ꝺuersione. ¶ Aut ꝓuenit ꝓpter opantis negligentiā. ꝛ sic est mala ex omissione. ¶ Aut ꝓpter operā opantis infirmitatem ꝛ miseriā. ꝛ ℏ neutro modo est mala. sed indifferens. dē⁹ em̄ ædcreuit ꝓpter suā pietatē ꝛ ꝓpter nostrā infirmitatē multas operatōnes nō imputare nobis neq; ad meritū neq; ad ædmeritum. ꝛ ꝺsequēter tales opationes respectu nostri nō vident bone mozaliter nec male. vt cū q̄s loquit alicui ex naturali pietate. vel aliquis salutat ex vrbanitate. vel facit ex necessitate natura. puta comedit vt reficiat. ambulet vt respiret. nec tm̄ hoc refert in ædū. tales em̄ actōes nō sunt meritorie. qz ad ædū nō referunt. dicere q̄ essent ædmeritorie. durū videretur cū nostra ꝺfiant ꝓpter inordinatā cōuersionē ad creaturam. nec omittunt ad ædū referri agētis negligentia. sz tantū ꝓpter quandaz infirmitatē q̄ est in nobis ex corpe corrupt̄ibili aggrauante animā. ¶ Nec obstat his Hie. sup illud ¶ Matthei. xij. ¶ De omi verbo ocioso ꝛc. vbi dicit q̄ verbū ociosum est qđ caret ratione iuste necessitatis vel pie vtilitatis. qz vt dicit Rich. i. ij. ꝺst. xl. nō semp oportet q̄ act⁹ ēplicite ad finē qui est ædus referat vt nō sit ociosus. sed q̄ nē qui est ædus referat vt nō sit ociosus. sed q̄ referat ad bonū finē vel ciuile vel corpis necessitatem aut honestā recreationē. ¶ Solū ergo ille dicit ociosus qui nō refert ad aliquē bonū finē. ¶ Meritor⁹ aūt vite eterne solus est actus qui ordinatur per intentionē ad ædū. aut merito ꝺigni si fiat ex charitate. vel cōgrui si fiat extra charitatē. ¶ Demeritor⁹ vero si non referatur in ædū ex inordinata conuersione vel omissione. 9

¶ Utr̄ bonitas actualis volūtatis addat aliq̄ quā bonitatem sup̄ bonitatem ipsius habit⁹

gratie. R. fm Rich. vbi. s. q actualis volū/
tas elicita a voluntate potentie p gratiā ad/
dit habitui gratie bonitatez aliquā a deo re/
munerabile q̄tuz ad premiū substātiale ita
q premiū substantiale habitui gratie z acti/
bus interioribꝫ volūtatis p gratie habituz
elicitis correspondet. vñ ꝓpter tales actus
plus habebit de premio substātiali q̄ si sine
ipsis a corpore decessisset

Interdictum.i. dicitur
dico interdicis. qđ idē est qđ phibeo. z sic p/
tinet ad interdictū iuris canonici. ex quo in/
terdict admīstratio aliquoꝝ sacramentoꝝ
z celebratio diuinoꝝ. vel executio aliquoruz
spūalium fm Innoc. z sic est ecclesiastica cē/
sura. Aliqñ dr interdictū. i. inter duos datū
vel inter duo dicta. vt insti. de interdic. i pn.
z isto modo accipit i interdictis a lege ciui/
li sine a preteze. z quedā sunt publica. et ista
sunt nouem. quedaz sunt ꝑuata. z hec sunt
xxviij. de quibꝫ vide glo. z docto. i. c. pastora
lis. de causa poss. z ꝓprie. z in. c. itē cuz q̄s. de
resti. spol. et de istis hic nō intendo tractare.
sed vide si placet i speculo. eo. ti. Sed ō inter
dicto ꝑmo modo dicto. nec etiā intendo di
cere de interdicto quo aliquod ꝑticulare spū
ale interdict. puta cū quis interdicit ab of/
ficio vel a beneficio. z hmōi. qz de hoc dico. s.
Suspensio. Sed hic intendo soluz tractare
de interdicto. ex quo in aliqua terra vel eccle/
sia vel aliquē ꝑsone interdicunt a celebrati/
one diuinoꝝ. ꝓceptione sacramentoruz ali/
quoꝝ. pulsatione campanaꝝ. z ceteris. de q̄
bus. s. dicā Interdictum. v.

¶ Quot sunt species interdicti. R. q due. vna
hominū. alia locoꝝ. Interdictuz hominū:
aliud generale. aliud speciale. aliud singula/
re. Generale interdictū hominū est cū inter
dicit ppl's regni. castri. vel ville aut ciuitatis
Et sic aduerte q q̄n interdicit ppl's vel vni
uersitas vel cōmune. q tunc nec locus nec cle
rus ē interdictus. Itē fm Cal. nec ꝑsone ec/
clesiastice que ex toto sunt translate i eccles/
iam. qz de populo nō sunt. xij. q. ij. duo. sic q̄n
interdicit clerus tm: nō ē interdictus ppl's
nec vniuersitas vel cōmune. qz sunt diuersa
clerus z populus. de sen. excō. si sententia. li.
vi. Unde clerici ꝑnt celebrare sicut ꝑus. fm
Jo. an. in. d. c. si sētia. s. alta voce. pulsatis
cāpanis. interdictis tamē exclusis. qz phibi
tio. c. quod in te. de ꝑe. z re. et. c. nō est vobis.
de spon. z moderatio. c. alma. de sen. ex. li. vi.
intelligitur q̄n locus est interdictus. z nō ex
presso loco in sentētia interdicti. nō habet lo
cū cessatio diuinoꝝ z alia. q̄tuis sit generale.
Cal. tñ tenet q debet seruari moderatio. d. c.
alma. Sed nō credo ei. Dic ergo q ꝑnt cle/
rici alta voce celebrare sicut prius. z in eccle
sijs suis alta voce. z q i isto casu ꝑnt admit
ti omnes q̄ nō sunt de populo illo. z nō sunt
causa interdicti. tenet Archid. i. d. c. si sentē/
tia. z Fede. ꝯsil'. ltz. Sil'r fm Cal. illi possūt
admitti q de illo erant populo. sed domicilia
trāstulerunt. Astēn. tñ lib. vij. ti. xvi. tenet q
nō nisi absoluātur. ex quo semel fuerūt inter/
dicti. sz dictū Cal. est verius. z seqtur He. in
d. c. si sentētia. z etiam absentes excusant de/
nec sciāt. c. apostolice. de cle. ex. mi. postq̄ sci/
unt tenētur seruare.

¶ Utz populus nō interdictus si fiat ō po/ 2
pulo taliter interdicto efficiatur interdictus
R. fm Cal. q sic.

¶ Utrū bānitus q ē de populo interdicto sit 3
amplius interdictus. R. q sic. si ad tps ē bā
nitus. qz adhuc ciuis ē z de populo. l. relega/
ti. ff. de interdic. z relegatis.

¶ Sed nūquid habitātes in ciuitate q̄ non 4
sunt neq ciues neq de populo illius liga/
tur interdicto. R. q nō. d. c. si sentētia. sed li
gātur illi qui sunt facti ciues ex gratia. licet
ibi nō habitent.

¶ Utz impuberes ppl'i interdicti sint sil'r. R. 5
Jo. de deo. q si nō sunt doli capaces nō sunt
interdicti. secus si sunt doli capaces.

¶ Quid de mulieribus que viris ꝯtradicunt 6
z alijs hominibus q̄ ꝑ posse resistūt. R. Jo. de
deo. q nihilominus ex quo sunt de illo popu
lo q sunt interdicte.

¶ Speciale interdictū hominū ē cū interdi/ 7
citur aliqđ collegiū vel vniuersitas i populo
inclusa. puta studiū papie z hmōi vel capi/
tulū. Nā interdicto capitulo vel collegio vel
vniuersitate singule ꝑsone de ipa sunt inter/
dicte. fm Jo. an. z He. i. d. c. si sentētia. z isto
ꝯprehendit tā clericos q̄z laicos q̄ sunt de illo
collegio vel vniuersitate.

¶ Sed q̄d si interdicat familia alicuius. nun 8
quid clerici de eius familia erunt interdicti.
R. Rod. q sic. nisi specialiter exprimatur. Uñ
aduerte hic fm Archid. z seqtur He. in. d. c.
si sententia. q interdicto collegio vel vniuer
sitate clerici qui nō sūt de illo collegio vl' vni
uersitate poterunt ianuis apertis z pulsatis
campanis alta voce celebrare excōmunica/
tis z interdictis exclusis. Secus vbi eēt in
terdictus locus. qz nō ꝑnt nisi fm q. s. dicā

9 ¶Utrū si interdicātur doctores oēs alicui⁹ ciuitatis intelligātur interdicti clerici q̄ sūt doctores? R. q̄ nō. per glo. in. d. c. si sentētia. Sil'r si interdicūtur clerici nō veniūt religiosi nō habētes dignitatē. ⁊ dē h̄ vide. s. Clericus. i. Se. tñ i. d. c. si ꝓnia. dicit q̄ clero interdicto veniūt clerici scl'ares. regulares. ⁊ uersi ⁊ uerse. q̄ ita sunt ad ecclesiā trāslati q̄ ppie de ppl'o dici nō p̄nt. De q̄ dicto valde dubito. ⁊ potiꝰ credo cōtrū. nisi aliud ꝓstet de mēte p ea que. s. dixi Clericus. i.

10 ¶Quid si vnus de populo interdicto ingreditur monasterū. an possit diuinis interesse sine relaxatōe interdicti general' vel spēcial'? R. Fede. ⁊ seq̄tur Se. i. d. c. si sentētia. q̄ sic. q⁊ desinit esse de populo. ergo purgat eius le p⁊a sine alia relaxatione.

11 ¶Singulare interdictū hominū dicit cum aliqua certa ꝑsona interdicit vel etiā incerta. vt cum dr. Qui fecerit sic sit interdictus ipso facto. ⁊ isti quocūq; vadunt sunt semp interdicti nisi absoluātur. si interdictū nō ē ad tempus. Vñ aduerte et nota bñ. q̄ tales interdicti siue generaliter siue spēcialiter vel singulariter nō p̄nt exercere aliquē actū diuinoꝝ. alias essent irregulares vel suspēsi. ꝑm q̄ infligitur pena violātibꝫ interdictū. vt. j. dicit. ⁊ de tali interdicto nō loq̄tur. c. alma.

12 ¶Utrū interdicti generaliter. spēcialiter vel singulariter sint vitādi ab alijs? R. ꝑm Hosti. Inno. ⁊ Ber. q̄ sic in diuinis officijs q̄ ppter nomine seu alia certa locutione p sententiā sunt dēsignati. Alij aūt nō sunt vitādi nisi a iudice specificētur. nisi eorū de nsa p quam sunt interdicti esset multū notoria. ita q̄ nulla tergūersatōne posset celari. c. tuanos. de coha. cle. ⁊ mu. Sed tu dic vt. s. Excōicatio. viij. §. iij.

Interdictum.ii. loco/rum.

aliud generale. vt cum interdicit regnuz vel puincia vel dioc̄esis. Aliud spēciale. vt cum interdicit ciuitas aliqua. castrū vel villa. aliud singulare. vt cū interdicit certa ecclesia. vel capella vel certe ecclesie. et sic interdicto loco aut generaliter vel spēcialiter aut singulariter nō sunt interdicti homines vel clerici tal' loci. Vñ extra illa loca p̄nt audire diuina ⁊ sepeliri si ibi elegerint sepulturaz. vel ibi mortui fuerint. q⁊ nō sunt interdicti nisi fuerint i culpa interdicti ponēdi. ꝛex. i. d. c. si sentētia. no. ꝑa. i. d. c. q̄d i re. ⁊ d. c. nō ē vobis. Aduerte tñ q̄ id q̄d statuit i interdicto generali loco⁊ habet locū i interdicto spēciali loci. Ar h̄ ideo. q⁊ interdicta ciuitate vl' villa intelligit tota interdicta generaliter. et sic habentes ꝓuileguz q̄ ipe general' interdict p̄nt celebrare submissa voce. intelliget generale interdictū. quādo etiā aliqua terra cū/terdicta quo ad illam terrā. vt dr er nō. c. cū partibꝫ. de ver. sig. Inno. tñ ⁊ Host. tenet q̄ interdicta ecclesia aliqua ipsā populi. licet multi ex eis nō deliquerint. sed solum vel dñs vl' vniuersitas. q̄ talis populus etiam q̄ nō ē i culpa nō poterit alibi eligere sepultura apud ecclesiā nō interdictā. nisi ex p̄uilegio spēciali hoc habuerint. ſz h̄ nō credo verū. q⁊. c. q̄d allegat. ſ. vt ꝓuilegia de ꝓuile. 1 quitur q̄n populus est interdictus.

¶Quid si iudex dicat interdico regnū francie? R. q̄ interdictū extēditur ad totam regionē ram que adheret ei tpe late sentētie siue rationē communē siue rōne feudi. de postu. pla. c. i. vel ꝑm glo. in. d. c. extēditur etiā ad terras q̄ adherebant ei pstādo auxiliū tpe interdicti plati. Si ꝙo dicat. interdico terras regi francie. tunc ꝑm Rodon. nō extēditur ad feuda. quia pene sunt restrictē gēde. sed ꝙtra eū ē rec. d. c. i. i verbo terraz ipsius. ⁊ ideo dicit'r esse interdicta. q⁊ in feudis habet vnle communiā ⁊ etiā includūtur terre in quibꝫ soluz habet vsufructū ꝑm Jo. an. ⁊ sequit Se. i. d. c. si tertia. si ꝙo aliquā terrā habeat i pignus nō esset interdicta. q⁊ nō ē ipsius quo ad communiū. secus si diceret q̄ interdicit oēm terram quā tenet. q⁊ sic esset interdicta. c. cū Berrol dus. de re iudi. q⁊ creditor habet possessionē verā pignoris. ff. de vsuca. l. seruī.

¶Sed q̄d si habet terrā cōmunē cum altero? R. Se. i. d. c. si sentētia. q̄ si est indiuisa non comprehendet ne iustus patiat. secus ē si diuisa. q⁊ ps sua subiacebit.

¶Utrū interdicta ciuitate veniāt eius suburbia? R. q̄ sic. ⁊ etiam ꝓtinētia edificia. Et idem dic de interdicto castri vel ville licet q̄ ꝓprie nō habeant suburbia. vt i. c. si ciuitas. de sen. ex. libro. vi. 2

¶Sed q̄ro q̄d dr suburbiū aut ꝓtinēs edificiū? Jo. d. deo dicit q̄ suburbia intelligūt illa q̄ sunt infra vltimā portā. ⁊ facūt cū ciuitate publicas functiones. ⁊ vocāt ad cōsilia ⁊ congregationes. Vel dic ꝑm Se. q̄ dicunt burgi extra ⁊ ppe ciuitatē i q̄bꝫ domus sunt contigue. Vel dic q̄ suburbia dicunt com̄ q̄ quas est iter rectū eūdi ad ciuitatē vl' locū. ⁊ ꝓtinētia 3 4

edificia sunt pulcre domus circa ciuitatē nō intra suburbia vbi nō sunt burgi directe introducentes ad ciuitatem. Glo.in.d.c.si ciuitas dicit. q arbitrio iudicis est relinquendū que dicant ptinentia edificia. qz nō dicit rex. prigus sed ptinētibus. Legiste ho i. l. ij. t.l.edificia.t.l.qui in ptinētibus.ff.d ſ. sig. quasi in idē coincidūt. Ego ho quo ad hoc attēdere ad rationē legis expressam t dicerē omia illa dici ptinētia edificia q ita sunt pe ciuitatē q in illis celebrādo ptemneretur ecclastica cēsura. puta qz qsi ita modo eo cō uenire pñt sicut si nō esset interdictū. sz vbi ptemnitur ppter hoc. puta distat p milia. t est valde laboriosum illuc ire. nec passim ppls potest eo uenire. tūc nō accipetur sub hac significatōe.

¶Utrū dño vendēte terram interdictā siue generaliter siue specialiter: aut singlariter alicui dño q nō est i culpa esset interdictuz. R. q nō fm Ge.i.d.c.si sentētia. qz secum portat onus suum.

¶Utrū dño emēte terram post latam sentētiam interdicti ptra omnē suam terrā sit illa terra interdicta. R. fm Ge.i.d.c.si sentētia. q nō. nisi lator interdicti expressisset nedū terram habitā sed habendā

¶Utr interdicta ecclia sit interdictū cimiterii vl eius capella. R. sic. si capella vl cimiteriū sunt ptigua ecclesie. alias nō. t iō i nō ptiguis posset celebrari. d.c.si ciuitas. H. fi.

Interdictum. iii.

taz pso qz locorū qs potest ponere. R. q omnes illi qui pñt excōmunicare vel suspendere rationē iurisditōis ordinarie vel delegate quam habet sup illos quos volūt interdicere. d ſ. sig. queren. de offic. deleg. c. quia pontificali. lib. vi. Et qs potest excōmunicare. habes. s. Excōmunicatio. i. H. ij.

¶Utrū epi possint interdicere psonas singulares ecclesiasticas vel seculares aut eor loca vel terras q habēt p uilegiū ne possint interdici. R. q sic. t etiā excōmunicare. nisi talia puilegia sint ptessa regibz vel reginis aut eor filijs vel religiosis nō ratiōe psone sz ratiōe dñi vel locorū. vt in. c. ne aliqui. de puil. lib. vi. nec etiam pñt interdicere exemptos etiaz indirecte. puta interdicēdo ne eis vēdāt aut mūnicēt. t ptrafacientes sunt puniēdi. c. qn to. de puile. ratiōe tamē delicti t tractus possent. vt. s. Exemptus. H. viij.

¶Utr canonici ecclie cathedral possint ponere in aliquo loco vel ecclesia interdictum. R. q nō sine assensu epi. c. que sunt. de his q fi. a ma. par. ca.

¶Pro qua causa pōt poni interdictuz. R. q p subsidio pecuniario vel debito pecunie vel alteri quātitatis. laicus aliqs nō pōt interdici nisi ex spāli auctoritate sedis aplice t expressa. al's nō tenet si ponat. p extrauagantē Bonifacij. viij. q incipit. Prouide attēdentes. Ponēdū est igit p culpa aut dñi aut populi t hmoi. nō singularis alicui psone que officiū nō habet generale. vt patz i.c. sane. de offi. dele. t i.c. nō est nobis. de spon. 3

¶Quomodo debet poni. R. q pcedēte monitione t in scriptis que scriptura ptineat causam sicut t de excōmunicatōe dictū ē. s. Excōmunicatio. q. H. i. t. ij. 4

¶Utr sit aliqua forma verborū seruāda. R. q nō necessario sed sufficit dicere. Nos propter talē cām regnū vel castrum vel ecclesiaz talē supponimus interdicto t hmoi. vt nō. i.d.c. sane. t.c. nō ē nobis. 5

Interdictum. iiii.

In quibus casibus incurrit interdictū. R. q generale interdictū t speciale locoz in nonem casibus incurrit ipso iure. Primus qñ ciuitas i qua morit summus pontifex nō seruat dispositōem. c. vbi periculū. de elec. li. vi. qz tūc ipso facto est interdicta. vt ibidē. Ge cūdus qñ ciuitas dat auxiliū. psilium vl fauorem insecutoribus cardinaliū aut clericorum vel religiosorū de familia dñi pape vel cardinaliū captoribz aut percussoribz vl mādatoribz pdictoz aut socijs talia facientiū. vel si infra mēsem saltē tales delinquētes nō puniert si potest ipso facto ē interdicta. d pēnis. c. felicis. li. vi. excipit Roma. Tercius qñ collegiū vel vniuersitas ab ecclesijs vl ab ecclesiasticis psonis exigit pedagia. guidagia. vel alia p se vel p aliū de rebz suis quas non cā negociādi deferūt. aut ad hmoi solucenda pcellit. tūc ipso facto omis ciuitas. castz vel villa aut aliꝰ locus dicte vniuersitat' vel collegij subiacet interdicto. de censi. c. qzqz. lib. vi. Quartus qñ collegiū vl vniuersitas aut archiepi vel epi t alij tam superiores qz inferiores ecclesiastici sustinēt pēnā quam incurrunt in ducēdo aut locādo domos vsurarijs alienigenis que eis imponit i.c.i. de vsuris. li. vi. p mensem. de qua habes Vsura. ij. H. xiij. nā post mēsem terre omes ipsoz sunt interdicte qz diu ijdem vsurarij i eis cōmo-

rank. vt in.v.c.i. Quintus qñ clerici vel religiosi inducũt aliquẽ ad vouendũ aut ꝓmittendum de sepultura: si in eorũ ecclesia vel cimiterio eum sepeliant. tunc si infra decendiũ ecclesie vbi de iure venit sepeliendus oĩa q̃ occasione sepulture habuerũt: nõ restituent etiam si nõ petant. & cadauer si petat ipso facto eorũ ecclesie & cimiteria sunt interdicta. c. animaꝝ periculis. de sepul. li. vi. & tãdiu durat donec plene satisfecerint. vt ibidez. Sextus qñ ciuitas ꝯmittit aliq̃d in ep̃m suum vt capiat. pcutiatur. bannietur: ipso facto ẽ interdicta. cle. si quis suadẽte. de penis. Septimus quilibet locus vel loca in q̃bꝫ epũs detinet inuitus sunt interdicta ipso iure. v. cle. si quis suadẽte. Octauus qñ religiosi exempti ecclesias & decimas recipiunt a laicis sine ꝯsensu diocesanoꝝ. vel excõmunicatos admittũt ad diuina seu interdictos nominatim. aut instituũt vel destituunt inconsultis epis in ecclesiis nõ sibi pleno iure subiectis. vl' qñ hospitalariꝝ & templariꝝ plus q̃z semel in anno celebrant in ecclesia posita i locõ interdicto. vel defendũt ne cõfratres exemptorum seu ipsoꝝ oblati qui in totuz nõ se trãstulerunt possint iudicari a locoruz ordinariis. tũc ecclesie eorũ ipso facto sunt interdicte. ꝑm glo. i. c.i. de iniuř. lib. vi. & Archi. i. c. epoꝝ. de ꝓbẽ. lib. vi. & seq̃tur ꝑa. in. c. cũ & plãtare. de ꝓbẽ. & facit. c. si quis suadẽte. xvij. q. iij. q̃uis glo. in. v. c. cũ et plãtare. et ꝯmuniter docto. ibidẽ teneãt ꝙ nõ sint ipso iure. Sed ꝑma opi. mihi videt verioz. Nonus ecclesia dicit interdicta qñ ẽ polluta humano sanguine vel semine. de quo dic vt. s. Cõsecratio ecclesie. §. viij. Decimo incurritur interdictũ regni. castri vel loci qñ dñs eorum impedit ne legatus aut nũcꝰ pape possit exequi suũ officiũ. et tãdiu donec ꝓstiterit i tali ꝯtumacia. facit extrauagans q̃ incipit sup gentes & regna posita. sub ti. de off. lega. Aduerte tñ hic ꝙ licz ĩ supradictis casibus aliqua terra vel ciuitas vel ecclesia ipso iure subiaciat interdicto. nõ tñ teneãt ꝯs illud seruare añ declaratõem p iudicẽ fiendã. ita ꝙ i ea celebrãs añ dictã declaratõez nõ incidit i penas statutas ꝯ nõ seruãtes interdictuz. de quibus. ĵ. dicet Interdictũ. viij. & hoc ꝑpter ꝯstitutõem ꝯstituẽ. ꝯalij. de qua. s. Excommunicatio. viij. §. iij.

¶ In quibus casibus incurrit interdictũ generale vel speciale pſonarũ ipso iure. Nota. ꝙ in quattuoꝛ casib. ꝓmus qñ epũs. ꝯmunitas vel vniuersitas imponit. exigit vl' recipit collectas ab ecclesiasticis ꝛc. de quibꝫ i. de decricis. de immu. ec. lib. vi. seu qñ bona depositã ecclesiꝫ arestauerit. occupauerit. vel arestari aut occupari fecerit. seu tenuerit i his auxiliũ. ꝯsiliũ vel fauoꝛem sciẽter. ipso facto dicta. nec absolui nisi de speciali mandato sedis apostolice. nõ obstãtibus quibuscunq; priuilegiꝫ. vt in. v. c. clericus. Secꝰ qñ vniuersitas vel collegiũ ꝓmittit in rems suis vsurarios alienigenas ꝯducere domos vel eis locat ad exercendũ fenus. ipso facto interdicta. c. i. de vsuris. lib. vi. Tertius qñ ꝑsona ecclesiastica. regularis aut secularis qꝫtũcũq; exempta & cuiuscũq; ordinis aut status existat sciẽter celebrat vel celebrari facit in locis interdictis. nisi ꝑm ꝓmissionẽ urbi vel excõmunicatos publice. vel interdictos ad diuina officia vel sacramẽta aut sepulturas admittit. tũc ipso facto est interdicta. ab ingressu eccl'ie. & tãdiu donec satisfecerit ad arbitriũ eiꝰ cuiꝰ ĩiam ꝯtẽpserũt. c. epoꝝ. de priui. li. vi. Hodie tñ sepelientes excõicatos ꝓclice aut noiatim interdictos. sunt excõicati ipso facto. cle. eos. de sepul. Quartus qñ vniuersitas ꝯcedit reꝑsalias aut ꝯcessas extendit ad ꝑsonas ecclesiasticas vel eoꝝ bona nisi infra mẽsem reuocet: ipso facto ẽ interdicta. c. & si pignoratões. de iniu. li. vi. Sũt alij casus interdicti. de quibꝫ. ĵ. Suspẽsio. i. q̃ potius suspẽsiones nominãtur q̃z interdictũ. quas etiã casu tercio ꝓcedenti.

Interdictum.vi.

q̃ prohibẽtur tpe interdicti vel in loco interdicto exercere. R. ꝙ omne spũale: qđ reducit ad sex. vt clarius itelligat ꝓm ꝙ colligo ex Inno. & & cõiter dict. i. d. c. nõ est vobis. et. c. fi. de ex. ces. ꝓla. & c. ꝙ i te. de pe. & re. & c. fi. de sen. ex. li. vi. Vñ aduerte & nota bñ. ꝙ quicqd ꝓtinet ad aliqđ sex ĩfra posito & intelligit semꝑ p̃hibituz tpe interdicti. nisi vbi inuenit i iure specialiter ꝯcessum.

¶ Ut ꝓmo p̃hibet oĩe exercitiũ deputatum certo ordini ecclesiastico. Ut hoc ꝓcedit siue sint clerici. ꝓfyteri siue inferioꝛes. vt no. ꝑa. noz. i. c. ij. de cle. ex. mi. Et dicit exercere officiuz deputatũ certo ordini. puta qñ dicit epistolã vt subdiaconus. euangeliuz vt diaconus. vel offerẽdo calicẽ. uꝛecos & hmoi. vt clericoz vel exoꝛcista & hmoi. vel dicendo mattinũ & aliud officiũ. vt ebdomadarius & similia. q̃ ꝯueniũt alicui ordini. Facit. c. si quis epũs. cl. ij. xi. q. iij. vnde talia exercẽtes iure

irregulares ipso facto. Secus esset si exerce ret aliqđ qđ nō est reputatū certo ordīn ecclesiastico. sicut cantus. responsoria vel psalmos nō officiādo p̄ncipaliter. sed tanq̄ quilibet alius laicus. Itē nec auditio diuinor ptinet ad certū ordinē. t talia exercētes tpe interdicti nō erūt irregulares: nisi auctorizā do audirēt diuina. puta qz platus facit celebrare. quia sic esset irregularis fm glo. ī cle. archiepo. de p̄bende.

¶ Utrū benedictio solēnis epi sit prohibita tali tempore. R. q̄ sic. quia eā facit ratōe ordinis. xcv. dist. c. ecce ego nisi ī festiuitatibus. de quibus infra. nō autē simplex phibet. nec bñdictio pre vel baculi peregrinor. quia nō ptinēt ad ordinem. t idem potest dici de bñdictione vestimentor illor qui volūt intrare monasterū vel terciū ordinē beati Frācisci. qđ licite potest fieri.

¶ Secūdo prohibet ministratio sacramentorū. exceptis eo modo quo p̄cedūtur de iure. de quo vide. j. in. c. se.

¶ Tercio prohibet celebratio diuinor. vt in c. responso. de sen. ex. de cle. excō. mi. c. ij. et. iij. Sed q̄d venit hic nomie diuini officij. dic solūmodo ordinatū ī breuiario vel missali. vt. j. ptz ī. c. se. §. i. cū sequentibus.

¶ Quarto prohibetur collatio ordinum. nisi vt. j. dicam in. c. se.

¶ Quinto prohibetur sepultura ecclesiastica tamen extra cimiteriuz t ecclesiam licet sine officio. cum officio nō. aliter clericus incurreret pēnas positas p̄tra tales. de quibo. j. dicetur in. c. se.

¶ Sexto pulsatio campanar. ar. d. c. alma. Sit tamē laici pulsarēt sine eorū p̄sensu clerici excusant fm Jo. de deo. Hoc intelligo de pulsatione pro horis canonicis. qz Aue maria vel campane de festo vel p̄ alio signo q̄s p horis nō credo sint prohibite.

¶ Septimo aptio ianue ecclesie tpe celebrationis officij. nisi put. j. dicet ī. c. se.

¶ Utr̄ prefata ita prohibēt̄ ī ecclesijs exemptis sicut in alijs. R. q̄ sic. vt in. c. auctoritate. de p̄bend. lib. vi. t ita seruabūt sicut facūt alie ecclesie celebrādo fm modificatōez c. alma. de sen. ex. lib. vi.

Interdictum. vi.

Que concedūtur tempore interdicti generalis locorum vel specialis vel singularis. Tit. R. q̄ vndecim.

¶ Primū celebratio officiorū diuinorum et missar ī ecclesijs et monasterijs sicut fiebat añ interdictū. cū ista modificatione tamē. s. submissa voce. ianuis clausis. campanis nō pulsatis. excōmunicatis t interdictis exclusis in. d. c. alma. §. addicimus. Aduerte hic q̄ istud. c. alma. loq̄tur de generali et speciali interdicto tam homunū q̄z locor. nō d̄ singulari interdicto alicuj ecclesie fm glo. ī. d. §. addicimus. t ideo ibi nō posset celebrari. Nō nota bñ. qz pauci aduertūt.

¶ Sed quero a quibus celebrari debent prefata diuina. R. Archid. in. d. c. alma. q̄ a p̄bz clericis ecclesiar vel monasteriorū monachis. nisi t ipsi essent interdicti. vt. s. Interdictum. i. §. pi. 2

¶ Qui possint admitti ad ista diuina. Rñ. q̄ nullus nisi clerici aut monachi illarum ecclesiarū ī quibus celebrātur. vnde aliarū ecclesiar clerici vel monasteriorū monachi nō p̄nt admitti fm Archidi. in. d. c. alma. Licet tamen vt refert Semi. in. d. c. alma. tenet. q̄ post factū nō essent irregulares. sed añ factū nō auderet consulere q̄ quis admitteret religiosos vel clericos extraneos. Fede. cōsilio lxxxvij. dicit. q̄ videtur absurdū tales nō admittere. Et Joh. an. dicit q̄ est nimis durū tenere q̄ nō admittātur. Et credo q̄ sit verius q̄ p̄nt admitti omnes clerici aut religiosi aliarū ecclesiarū. t verbū canonici q̄z clerici ecclesiarū restringit distributionē nō auditionē seu celebrationē quā p̄mittit sicut prius poterant interesse. et tunc similiter. Facit ad hoc. d. c. quod in te. Seculares añt d̄ terris nō interdictis nullo modo p̄nt admitti. vt ī. d. c. licet. arg. c. qm̄ epi. de p̄bend. lib. vi. q̄z quod p p̄uilegiū vni p̄cedit. alteri negatum comprobatur. 3

¶ Utr̄ cū alicui singulari p̄sone p̄ceditur vt modo p̄missō. s. ianuis clausis tc. possit celebrare vl audire diuina tpe interdicti. eius familiares q̄ nō debent cām. t domestici possint admitti ad audiēdū t celebrādū sibi officiū diuinū. R. q̄ sic. vt ī. d. c. licet vobis. §. p̄cedit. Et q̄d p̄hēdat sub istis. vide. s. Familia. nisi ob istā causam ī fraudē sint assumpti. c. vlti. de ver. sig. lib. vi. 4

¶ Quid si nō sit singularis p̄sona sed p̄uentus aut collegiū cui p̄cedit auditio diuinor tpe interdicti. nūquid eius familiares domestici similiter sint admittendi. R. q̄ nō. vt ī d. c. licet vobis. §. nō sic. nisi sup̄ h̄ habeāt p̄uilegiū. vt ibi. 5

¶ Quid si in p̄uētu vel collegio nō sunt nisi tres. quor duo sunt infirmi. nūquid tercius 6

poterit celebrare cū familiari? R. Hostī. in.c. q nōnullis. de p̄ui. q sic. ne p̄uilegiū sit inutile sicut ꝺceditur singulari p̄sone. vt in. ꝺ. c. licet. dūmodo nō ꝺcerit causam interdicto vt in. ꝺ. c. licet. Archiꝺ. dubitat. sed ego credo verum dictum Hostī.

7 ¶Quomō ꝺebet intelligi p̄uilegiū quo ꝺceditur aliquibꝫ religiosis q tpe interdicti possint recipe ad ꝺiuina ꝺfratres suos? R. q ꝺebet intelligi de illis ꝺfratribꝫ: q̄ licet in seculo remanēt. tn eoꝝ ordini sunt oblati mutato habitu seculari. vel etiā q̄ inter viuos bona sua ꝺed erūt eis retēto vsufructu in vita sua. vt ī. c. vt p̄uilegia. §. i. de p̄uil'. t ī. c. cū t plātare. §. de ꝺfraternitatibꝫ. ibidē.

8 ¶Quid si p̄uilegiati vt admittātur tpe interdicti ꝺcerūt causam interdicto vel eorū culpa. dolo vel fraude sint interdicti sentētia plata. vel ad ꝓpetrandū delictū cuiꝰ occasione interdictū latū extitit ꝺcerūt auxiliū. ꝺsiliū vel fauorē? R. q nō obstāte p̄uilegio nullo mō admitti p̄nt. vt ī. ꝺ. c. licet. §. fi.

9 ¶Que missa potest celebrari? R. Se. in. ꝺ. c. alma. recitat. t sequit Jo. an. t Cal. q etiaꝫ peculiaris. licet Jo. mo. tenuerit q solū conuentualis poterit celebrari.

10 ¶Concedit aliquibus vt tpe generalis vel spēcial' interdicti locoꝝ possint celebrare ī suis festis ianuis apertis: sicut minoribꝫ t p̄dicatoribus. nūquid poterunt tales alios admittere ad celebrandū? R. Inno. t Host. in c. vt p̄uilegia. ꝺe p̄uileg. q si p̄uilegiuꝫ sit eis datum p̄sonaliter: nō p̄nt. t tunc p̄sonaliter ꝺceditur cū ꝺr. concedimus vobis vt possitis celebrare. Si ꝺo p̄sonaliter nō esset datum sicut cū ꝺr. ꝺcedimus vobis vt ī vestr' ecclesijs celebretur. tūc possūt admittere alios ad celebrādū. t sic est p̄uilegiū fratꝝ minoꝝ t p̄dicatorum.

11 ¶Vltrū seculares t quicunq; alī possint extra ecclesiā p̄dicta diuina officia auscultare? R. Host. q excōmunicatis t interdictis nō licet audire diuina. neq; licet clericis ita alte dicere q audiātur ꝺeforis. Intellige studiose. possunt em̄ ita alte dicere q se audiāt in choro ad inuicem. etiam si sic dicēdo audirent ab extra. ar. ꝺ. c. alma. Similiter nō est eis aperienda fenestra vel ostium vt videant eleuationē corporis christi et hmōi. nec par extra portanda. nec ad offertorium. post euangelium admittēdi. Ad p̄dicationē tamen possunt admitti libere. nec distinguitur an ꝺederint causam vel nō. vel sint excōmunicati vel nō. vt in. c. responso. ꝺe sen. excom. iūcto. c. epūs nullū. ꝺe ꝺse. di. i.

12 ¶Vltꝝ dicētes officiū p̄ viā vel extra eccl̄ā tpe interdicti generalis vel spēcialis locorum frangāt interdictū? R. q si hoc faciant studiose vt seculares audiāt. sic violāt interdictū: vt p̄batur. arg. c. fi. ꝺe p̄uil'. lib. vi. vbi patet q etiā celebratio diuinoꝝ extra eccl̄iam p̄hibet tali tpe. Secus aūt si sic ꝺicendo a casu seculares trāseūtes audiāt. ruꝫ q̄ qō modicū est ratio apphendit quasi nihil. q. phīc. tū qz nō ꝺtra rōem legis.

13 ¶Vltꝝ liceat clericis vel laicis ī loco interdicto legere euāgeliū vel psalmos t hmōi? R. q sic. sicut t p̄dicare. sicut aī ꝺictum est

14 ¶Vltꝝ tpe generalis vel spēcialis interdicti locoꝝ possint seculares t alī orare in ecclesia orōne p̄uata? R. Nonal. q sic. quia talis actus nō ꝺtinetur sub aliquo p̄hibitorū. vt patet. s. Itē tenet Rodo. q etiaꝫ si sint ipsi orātes interdicti vel illa ecclesia possunt orare orōne p̄uata.

15 ¶Vtrū introductio post partū t benedictio nuptialis possit celebrari tpe interdicti? R. Host. tenuit q nō licet.

16 ¶Secūm qō ꝺceditur est celebratio diuinoꝝ officioꝝ t missarū alta voce t solēniter ianuis aptis. pulsatis campanis. t omnibus intersictis admissis: solūmodo excōicatis: exclusis. Ar hoc solū ꝺcedit in festiuitatibꝫ natalis dñi. pasce ac penthecostes. t assumptionis ꝝginis glorioſe. Ita tn q illi quorum causa interdictū est latū altarī nō appropinquēt. vt ī. ꝺ. c. alma. Extrēdit hoc. c. ad festū. corpis xp̄i t eius octauā p Martinū. v. et Eugenū. iiij. i extrauā. que incipit. Excellentissimi. Sz aduerte q ista celebratio si fieret ab interdictis psonis essent irregulares. vt. s. patet. Sil'r si ecclesia esset spāliter interdicta. qz. ꝺ. c. alma. intelligit qn̄ interdictū ē generale loci vel spāle. Fm glo. ibidē.

17 ¶Vltꝝ habētes p̄uilegia vt ī suis festiuitatibus celebrare possint. vel ī suo iocūdo aduētu. vt de templarijs ꝺr ī. c. vt p̄uilegia. et p̄uil'. possint celebrare nō seruata moderatione huiꝰ. c. alma? R. Jo. an. t Archiꝺ. ī. ꝺ. c. alma. q nō. qz eoꝝ p̄uilegia p istud. c. reuocātur quo ad hoc. Secus si p̄uilegia obtinuerūt post istud. c. alma.

18 ¶Quero qua hora ꝺies inchoabit? R. Jo. mo. in. ꝺ. c. alma. q q̄n ꝺies incipit lucescere qz ꝺies ꝺr a ꝺian quod est clarū. t mane et vesperaꝫ ꝺprehendit iuxta illud. Factusq; est vespere t mane ꝺies vnus. de offi. ꝺle. c. conſuluit. ī auten. de iudi. §. sedebunt. Joh. an.

ibidem dicit. q̄ incipit ī vigilia festi ad ve/
speras quo ad celebratōem officiorū. dc feri.
c.ij. t q̄ otinuare poterunt vsq; ad vesp̄as
crastine diei inclusiue. Sed completoriuz t
reliqua post vesperas cātare nō poterūt ſm
formā predictam. c. alma. per iura allegata.
Archid. ho concor. cum Jo. an. ſz addit q̄ ī
vesperis completoriū ptinetur. xi. q. iij. ſi qs
epūs. el. ij. t. xcij. di. c. vlt. vbi Lauī. Hug.
t Joh. hoc not. Et hoc dicit p̄bari p. d. c.
ij. vbi Ale. dicit. q̄ sicut magnitudo diei exi
git tardius terminari tc. Item p̄batur. qz p̄
dicta cessio. c. alma est gratiosa t fauorabi
lis. t sic est lata interp̄tatio fienda. c. q̄uis.
dc p̄ben. lib. vi. t hoc sequit Se. in. d. c. alma
t sic habet cōsuetudo. t sic tene. Uñ Fede. cō
filio. cxi. dicit. q̄ sicut generaliter p̄mittit ce
lebratio diuinor officiorum. sic intelligēda
est p̄missio generaliter. dc quo dc cōiu. lep̄ro.
c.ij. dc p̄iuile. qz circa. maxime cū hoc sit fa/
uorabile. t p cōsequens ampliandū. et sit p̄/
legium p̄incipis. t sit late interp̄retandum.
Et ideo in istis festiuitatibus potest epūs al/
taria t virgines cōsecrare. et vela benedicere.
t illa imponere monialibꝫ. t calices t para/
menta benedicere. t similia. vt est benedictio
aque. benedictio abbatisse t abbatis. qz sub
nomine diuinor ista veniūt. qz sacramenta
nō sunt: cum sint tm̄ septē. hec Fede. Simi
liter potest sacerdos benedicere spōsas aquā
t hmoi. t aspersionē facere. cādelas t oliuas
dc benedicere. Intellige tamen q̄ fiant a p
sonis nō interdictis. quia ptinēt ad ordinē:
vt dc aqua. dc conse. dist. iij. c. aquam. De be/
nedictione paramentor patet dc conse. dist.
i. c. vestimenta. t. c. cōsulto. dc sacra vnctione.
c. vnico. in fi. dc conse. ccc. vel alta. c. p̄e. aliter
essent irregulares. vt patet. Secus esset dc
aliis que rōne ordinū nō cōuenīūt. vt bene/
dictio mense. gratiarūactio post mensam. et
similia. Limitare tamē benedictiōem mēse
t gratiarūactiones licere dūmodo nō fieret
i forma officij. An aūt aliis tempibꝫ a dicta
festiuitatibus h̄ possit: R. Fede. ibidē. q̄ sic.
ſm moderatione. d. c. alma. t ſm q̄ diuina of
ficia p̄nt celebrari. al's nō

¶ Tertiū qd̄ cōcedit est p̄nitentia quorūcum
q; tam infirmor q; sanor. dūmodo excōmu
nicati nō fuerint. Intellige si fuerunt excō/
municati p̄pter delictū p̄pter qd̄ interdictuz
est positū. nō dc excōicatis ex alia causa. qz si
sic sunt excōmunicati nō p̄nt absolui p̄eter
ḡi articulo mortis. t exceptis illis quorum
culpa latum est interdictū. vel dederūt auxi/
liū. cōsilium vel fauorē delicto p̄pter qd̄ latū
est interdictū. nisi p̄us satisfecerint si p̄nt. vl'
dc satisfaciendo p̄stiterint idoneam cauti/
onem. aut si hoc nō p̄nt nisi iurauerint q̄ cū
poterūt satisfacient. t ad satisfactionē facien/
dam p illos q̄ p̄nt t tenent dabūt auxilium
cōsiliū et fauorē. ac iuxta posse suum labora/
bunt ad h̄ fideliter. vt ī. d. c. alma. 20

¶ Utr absolutio generalis possit fieri tpe in/
terdicti: R. Jo. Lal. q̄ sic. qz nō ē officiū di/
uinū. sed hec nō est bona rō. qz bñ ptinet ad
ordinē. vñ si talis faciēs absolutionē gene/
ralē esset interdictus. efficeret irregularis. ſz
ió licet. qz sicut p̄nitētia oīibꝫ cōcedit. ita
t absolutio siue generalis siue p̄icularis.

¶ Quartū qd̄ cōcedit ē sacrm eucharistie qd̄ 21
morientibꝫ tm̄ p̄mittit. c. p̄mittim⁹. d̄ sen. ex.
t etiā dānatis ad mortē. cle. i. dc p̄. t re. ſz nū
q̄d debeat eis ferri cū campanella: R. Lal.
q̄ sic. ſm morē cōsuetū.

¶ Utr sanis possit dari: R. q̄ non. etiam si 22
sint sacerdotes nō celebrantes. quia quod
nō est concessum intelligitur p̄hibitum ī p/
fatis ij. q. v. consuluisti. nec obstat. c. quod ī
te. dc p̄ni. t re. vbi d̄r concedi viaticū cui cō/
ceditur p̄nitentia. qz verum est. t p̄p̄rie tūc
d̄r viaticū qñ datur morientibꝫ. sed qñ da/
tur sanis nō p̄p̄rie d̄r viaticū ſz eucharistia.
t ideo sanis siue clericis. vel laicis denegat.
Intellige in clericis nisi quādo celebrant. qz
tūc cōmunicare tenent Jo. Lal. vt refert Se.
in. d. c. alma. dicit q̄ est durum dicere q̄ etiā
clericis sit interdictuz corpus x̄pi. Uñ Se.
ibidem dicit. q̄ clericis illius ecclesie potest
cōcedi corpus x̄pi. quia nō est eis p̄hibita
participatio sacramentor nec officior diui
norum. vt ī. d. c. patet. qz p̄nt secrete celebra
re. t sic sumere corpus x̄pi. t hoc magis pla/
cet t tene. qz verius est.

¶ Utr saltem debeat dari corpus x̄pi illis se 23
cularibus quibꝫ concedit audire diuina. p. c.
alma. vt dictū est: R. Archid. in. d. c. q̄ licet
aliqui dixerint q̄ sic. tamē verius ē q̄ nō. qz
in. c. si sentētia. dc sen. ex. lib. vi. ponit vt di/
uersa auditio diuinor t p̄ceptio sacramēto
rū. Et ideo tene q̄ nō p̄t dari.

¶ Utrū mulieribꝫ p̄gnātibꝫ p̄pinqs partui 24
R. Pa. in. c. qd̄ ī te. fuit diuersa opinio. ſz si
bi placet vt cōsideret condītio mulieris. t si im
minet p̄culū mortis p̄babiliter. tūc potent
eis mīstrari viaticū. et placet. idē ī intrātibꝫ
mare t obsessis ſm p̄dictā dist.

¶ Utrū cōcedat extrema vnctio: R. q̄ nō. vt 25
dicit Pa. in. c. responso. dc sen. ex. t do. an. dc

butrio.i.c.non est vobis.post alios.de spon. nec etiã clericis ſm Jo.an.t Cal.

26 ¶Sed nũquid officiũ recõmendatiõis ani me ꝺcedatur:R.Cal.q̃ sic.qz videtur anne xum ſacramento pœnitentie.

27 ¶Quintũ quod ꝺceditur ẽ ſacramentũ ba/ ptiſmi nedũ paruulorũ ſed etiã adultorꝝ.vt i.c.quoniã.de ſen.excõ.lib.vi.Et catheciſmꝰ t totum officium baptiſmi tanq̃ acceſſoriũ conceditur.t tenet Cal.q̃ ſi etiam quis ba/ ptizaret in eccleſia interdicta ſpecialiter non incurreret irregularitatem.q̃uis ſi honeſte alibi poſſit fieri nõ liceat.

28 ¶Sextum confectio chriſmatis i die iouis ſancta.ꝺ.c.quoniã.Intelligit tamẽ Archi ꝺi.ibidẽ.q̃ nõ poteſt confici alta voce neq̃ campanis pulſatis.ſed cũ moderatione.c.al ma.ſ.ianuis clauſis tẽ.

29 ¶Septimũ qꝺ ꝺcedit̃ eſt ſacrmꝰ firmatõis qꝺ etiã adultis poteſt exhiberi.ꝺ.c.q̃m.

30 ¶Octauũ qꝺ ꝺcedit̃ eſt ſacramentũ mrimo nij qꝺ legitime põt tali tpe ꝺtrahi.ſz bñ di/ ctio nuptialis ſm Hoſti,phibet̃.Pa.i.c.nõ eſt vobis.vbi de hoc no.de ſpon.dubitat.ſed mihi videt̃ q̃ ꝺceſſo p̃incipali ꝺcedatur t ac ceſſoriũ.c.acceſſoriũ.de reg.iur̃.lib.vi.Attamẽ ſecurius eſt abſtinere niſi in diebus in q̃ bus licet celebrare publice.

31 ¶Nonũ quod ꝺcedit̃ eſt ſepultura eccleſia/ ſtica.q̃ ſolũ clericis ꝺcedit̃ qui ſeruauerũt in terdictũ.ſine pulſatõe cãpanarꝝ tñ t ſolẽni/ tate t cũ ſilentio.ꝺ.c.quod in te.ſed hodie etiã credo poſſint ſepeliri cũ officio ſine nota ꝺicto.p ar.c.cui licet.de re.iur̃.lib.vi.ſm mo deratiõnẽ tamẽ.c.alma ſm Fede.ꝺſilio.lxx. t etiam cũ campanis t aliis ꝺſuetis in die/ bus i quibus poteſt publice celebrari.

32 ¶Sz qꝺ ſi eccleſia eſt ſpecialiter interdicta: nũquid ibi ſepelient̃:R.Inno.et Hoſti.i.c. tanta.de exceſſ.prela.q̃ ſm quoſdam nõ p̃nt ibi ſepeliri.Hoſtiẽ.tñ tenet q̃ ſic.qz qꝺ facit interdictũ generale generaliter.facit ſpeciale ſpecialiter.l.ſi duo.i fi.ff.de admi.tu.Pa.in c.qꝺ i te.tenet q̃ clerici eccleſie ſpecialiter in/ terdicte poſſint ibi ſepeliri.Alij ẽo q̃ nõ ſunt clerici talis eccleſie ſpecialiter interdicte dẽt i eccleſia alia nõ interdicta ſepeliri.

33 ¶Utr̃ pœnitẽtes et abſoluti ſint tumulãdi i eccleſia vel cimiterio ſilr ſicut clerici:R.ꝺc. q̃ nõ.ſi tñ de facto ſepelirent̃ ñ ſunt exhumã ꝺi.Sz ſi alibi ſepeliãtur.ceſſante interdicto tũc ſunt ad eccleſias deferẽꝺi.

34 ¶Utr̃ ꝺfratres q̃ ex p̃uilegio religioſorꝝ q̃rũ ſunt ꝺfratres admittunt̃ ad ꝺiuina: poſſint ſepeliri i eccl'ia interdicta:R.q̃ nõ.licet aliis libere poſſint eligere ſepeliri.ꝺ.c.p̃ulegia.

¶Utrũ ſepultura eccleſiaſtica ꝺcedatur om nibus i ꝺiebus in quibus licet celebrare ſo/ lẽniter:vt ꝺictuꝫ eſt:R.Cal.tenet q̃ ſic.niſi ſpãliter ſint interdicti vel cauſaz dederint in terdicto.t placet mihi ſua opi.licet Jo.an. t Jo.de ligna.t Hoſt.i.ꝺ.c.alma.teneat̃ oppoſi/ riũ quo ad laicos.Fede.etiã tenet ꝺſilio.ea q̃ clerici officiãdo iſtis feſtiuitatiꝫ circa ſe/ pulturã nõ efficiunt̃ irregulares.

¶Utr̃ p̃iuilegiatus tpe interdicti ſup ad/ miſſione ad ꝺiuina t receptõe ad ſacramẽta poſſit ſepeliri i cimiterio:R.Cal.q̃ ſic.t ideꝫ videt̃ etiã ſi ſolũ eſſet p̃uilegiat̃ ſup audi/ one ꝺiuinoꝝ ſolũ nõ facta mẽtione ſacroꝝ p regulã cui cõicamus viuo t etiã mortuo.

¶Utr̃ mortuaria t alie oblatões poſſint re/ cipi p defunctis tpe interdicti vl ab ipſis in terdictis:R.q̃ ſic ſi mortui ſunt penitẽtes.t p eis orandũ eſt.xi.q.iij.q̃unq̃ intra.

¶Decimũ qꝺ ꝺcedit̃ eſt ordinũ collatio.vt no.Inno.in.ꝺ.c.nõ eſt vobis.Videtur ta/ men velle q̃ ſolũ clericis poſſint dari ſed nõ laicis.ſz Pa.in.ꝺ.c.t in.c.qꝺ in te.dicit.q̃ poſſet attẽtari q̃ ex neceſſitate poterunt etiam laici ordinari in loco interdicto ſicut ꝺi/ ctũ eſt de chriſmate.cũ nõ fiat baptiſmus ſi ne eo.ꝺ.c.quoniã.qz eo quo ꝺcedunt̃ aliqua q̃ nõ niſi p clericos p̃nt ꝺferri ſequẽtur per/ mittunt̃ t ea ſine quiby.ar.c.qm.de ſen.ex.li. vi.ſz ſine neceſſitate nec laici nec clerici p̃nt ordinari i loco interdicto.ſed alibi ordinen/ tur ſi ipſi nõ ſunt interdicti.qz p̃nt.

¶Undecimũ quod ꝺceditur.ſed eſt ſpeciale epis t aliis ſuperioribus vt vbiliter poſſit cũ altari portatili celebrare t celebrari facere et audire ꝺiuina.q̃uis ſit interdicta terra.ea/ uitas vel caſtr̃.ſeruato tamẽ qꝺ ꝺictũ eſt.i. ianuis clauſis.campanis nõ pulſatis.intra ꝺictis excluſis.vt in.c.fi.de p̃uil.li.vi.ha/ betur t no.ſimile p̃uilegiũ habẽt fratres mi/ nores t predicatores.c.quia in his.de p̃ui. t nõ.in.ꝺ.c.fi.in glo.Secus ſi eſſet interꝺi cta eccleſia vel aliquis locus ſingularꝫ.quia nec epũs nec fratres predicti poſſent ibi ce/ lebrare.vt no.Jo.an.in.c.queſiuit.de cleri. nõ reſi.t ſequit̃ ibi Pa.

¶Duodecimũ qꝺ ꝺcedit̃ immo ꝺcipit̃ omi/ bus obligatis ad ꝺicendũ officium vt illud quotidie t integre ꝺicant.licet ipſi ſpeciali/ ter t ſingl'ariter ſint interdicti.ſigillatim ta/ men dẽnt dicere ſic vt ꝺictũ eſt de excõmu/ nicatis.ſ. Note. §.v.

Interdictum.vii.

violantes incurrunt pnas.vij.

1 ¶Prima est irregularitas.hāc incurrit omnis clericus,qui licet nō sit ipse interdictus. tamē exercet aliquid ꝛputatū certo ordini i loco interdicto nisi ꝑm ꝙ ꝑmittitur a iure vt ꝑ.dictum est. Intelligit hoc Fede.ꝓsilio.vij verum quādo publice z palam more solito celebratur.sicut dicimus ō excōmunicato vl' interdicto.sicut prius celebrante. in cle. pe. sent.excō. Similiter existens interdictus simpliciter:si exercet aliquid ꝛputatū certo ordini vbicunq; est irregularis.c.is qui. z.c. is cui.de sen.ex.lib.vi.z.c. cum eterni. de sen. z se iudi.lib.vi.

2 ¶Secda ꝙ suprādictus est ineligibilis ita ꝙ nō pōt eligere nec eligi.d.c.is qui.

3 ¶Tercia ꝙ suprādictus sit impostulabilis, ita ꝙ nō potest postulari.c.i.de postu.prela.

4 ¶Quarta ꝙ talis est beneficijs ecclesiasticis spoliandus.z si monachus vel monialis est debet retrudi in artiorī monasterio ad agēdū ꝑnitentiā.c.postulastis.de cle.ex.mi.

5 ¶Quid si talis celebrat nō i loco interdicto nec ꝑ se interdictus.sed tñ ꝑsonis interdictis. ℟.ꝙ nō est irregularis:ē tñ interdictus ei ingressus ecclesie donec satisfaciat ad arbitriū illius cui⁹ sententiā ꝓtempsit.c. ep̄orum. de ꝑb.li.vi. Similiter ꝑm Fede.vbi.s. Quāto ad mittunt laici aliunde venientes ad diuina in ecclesia nō interdicta existēte in loco interdicto generaliter vel ſspecialiter

6 ¶Sed quid si tales clerici exercent ea q̄ nō sunt ꝛputata certo ordini.vtputa cantare i choro.legere psalmos vel epistolam.sicut facit aliq laici:℟.ꝑm Inno.in.d.c.tanta.et sequitur Pa.in.c.ij.de cle.excō.mini.ꝙ non incidunt in p̄fatas pnas.inrisditionalia tamen exercere possunt. vñ z excōmunicare et absoluere possunt. si ipsi nō sunt interdicti. Dicit tamē Pa.in.d.c.ij.ꝙ nō debent absoluere cum illa solennitate.c.a nobis. el.ij. de sen.excō.sed ei nō credo quo ad absolutio nē.quia absolutō ab excōmunicatōe siue cū illa solennitate siue sine ea nō potest impendi ab interdicto.sed si ille qui impendit non sit interdictus.tūc absoluere potest etiā cum illa solēnitate.qz cum absolutio ꝑmittitur. ergo z solēnitas ꝓsueta. Inno.tamē z Dostri.z Laudu.ꝓcordant cū Panor. et addūt ꝙ efficeretur irregularis qui absolueret cum ꝑfata solēnitate.sed eis nō credo ratione ꝑdicta. Item ꝑm Guliel.durañ.similiter ē irregularis clericus qui solēniter i cimiterio se pelit hominē interdictū.arg.c.i.de postu.prela.sed ego dico similiter si hominē nō interdictū sepelit in loco interdicto solēniter .s. cū officio solito. Ratio.qz istud competit certo ordini ꝑm ꝙ ꝓmuniter seruat. no.etiam aliā pnam in cle.eos.ō sepul.de qua.s. Excōmunicatio.vij.casu.xxvi.

7 ¶Quinta pena est ꝙ clericus qui nō seruat interdictum loci est suspensus ab officio z bñficio.d.c.tanta.de excess.prela.in tex.et i glo. z sequūtur ꝓmuniter docto.

8 ¶Sexta pena est contra religiosos quoscunqz.s.excōmunicationis.qui nō seruāt interdictum.cū matricem ecclesiaz loci seruare sciunt.quod intelligo de generali interdicto.qz si singulariter ecclesia matrix essz interdicta nō habet locū in cle.ex frequentibus. de sen. excō.si vero matrix ecclesia nō seruaret solaz incurrerēt pnas quas z clerici incurrunt.de quibus in isto.c.dicit.

9 ¶Utrū laici nō seruantes interdictū incurrant aliquā pnam:℟.ꝙ nulla inuenit i iure ipsis imposita. peccarēt tñ mortaliter si hoc facerēt i ꝓtemptū ecclesie.al's nō nisi i quattuor casibꝫ positis i cle.i. de sepul.et cle. graues.de sen.ex.de qbꝫ habes.s. Excōicatō.v. casu.xv.z Excōicatio.vij.casu.xxvi.

10 ¶Sed nūquid laici tenētur de ecclesia exire:si sacerdos recipit interdictum ad diuina ℟.Monal.ꝙ nō. neqz peccāt audiēdo: sed solus sacerdos

11 ¶Utz clericꝰ simplex q̄ habet tm̄ primā tōsurā incidat in penas p̄dictas sicut alij clerici:℟. Dosti.ꝙ sic.si i officio suo cāret.s.tāqz psalmista.vt i.c.psalmista.xxij.di.

12 ¶Ultima ꝙ clericus decedēs interdictꝰ priuatur ecclesiastica sepultura.d.c.is cui.

Interdictum.viii

quō relaxatur:℟.ꝙ aut interdictū fertur ad tps.sicut cū quis interdicit vsqz ad annū vl' donec satisfecerit.vel talis ibi moreť.z tunc nō requiritur absolutio aliqua post tale q̄d. quia anno trāsacto vel satisfacto vel recedēdo tali interdictū est amotū ipso facto.z licite post hoc celebrat quis. Ita no. Pa. in.c. nō est vobis.de spon.nec distinguo an sit a iudice vel a iure.qz i vtroqz habet locum qđ dixi.z idē dic de quacūqz alia suspēsiōe tam iuris q̄z hois. Secꝰ de sinia excōicatiōis ad tps.qz reqrit absolutio. ita no.doc.i.c.fi.de

matri. ℣cto ℣tra inter. ecclesie. ꝛ ibi reddunt rationē esse. qz excōmunicatio requirit certā formā ī absolutōe. sed ī interdicto vel suspē/sione sufficit cōstet de mente iudicis. et licet aliqui dubitēt de excōmunicatōe lata a pa/pa ad tempus. tn̄ tene q̄ requirit absolutio nisi apte cōstet papā velle eum absolutū esse ꝑm dd. Anto. ꝛ seq̄tur Pa. in. d. c. fi. Si ꝙo interdictū vel suspensio nō est lata ad tem/pus sed simpliciter: tunc requirit absolutio. ꝛ si est a iure potest absoluere ordinarius vel legatus sedis aplice. nisi cū ꝑditor iuris si/bi vel alteri reseruauit. arg. c. nuper. §. in. ij. de sen. excō. Si autē sit a iudice. sic ille q̄ tu/lit potest absoluere vel eius supior tm̄: ꝛ nō alius. aut de mādato eius qui eam tulit. ꝛx/uij. q. i. si petrus.

1 ¶ Utz sit seruāda aliqua forma ī ei⁹ absolu/tōe. R. Host. q̄ sic. dicēdo. reuoco vel remo/ueo vl̄ absoluo. ꝛ sil̄ia verba. Debēt etiaz in/ūgi eis vt satisfaciāt ꝑm q̄ ꝺr ꝺ excōicatōis absolutōe. qz ī hoc ambulat pari passu. vi/de. s. Absolutio. iij. §. i.

2 ¶ Utz interdictū possit ad cautelā relaxari R. q̄ generale interdictū non pōt. c. p̄senti. de sen. excō. li. vi. Sed si interdictū sit singula/re ℣ psonam. sic potest relaxari ad cautelam arg. a ℣no sensu. d. c. p̄senti. Ratio. qz specia liter interdicto oia sacramēta negant donec absoluat. ꝛ sic idē est qd̄ ꝛ de excōicatōne a q̄ q̄s absoluit sub ꝺditōe. vt in. c. solet. de sen. excō. li. vi. hoc tenet Jo. an. ꝛ Bart. ī. d. c. p̄/senti. Limita hoc si penitet. al's nō. qz sic rela xatio daret causam peccādi. nisi forte i casu. sicut cū absoluit inuit⁹ ab excōicatōe. de q̄. s. Absolutio. iij. §. vij.

5 ¶ Utz epūs vel alius possit suū interdictū suspen dere. R. Lau. Ancre. ꝛ Uinē. q̄ sic. vt nō. in. c. ad hec. el. iij. ꝛ. c. directe. ꝛ. c. p̄tete rea. de appel.

4 ¶ Utz p appellationē sequentē suspēdat in/terdictuz latū. R. q̄ nō. nisi eius effectus sit suspēsus ad tps. qz sic pōt appellari a senten/tia suspēsa sicut a ꝺditionali. d. c. p̄terea. Ad ꝟ intellige de interdicto vel suspēsiōe. Sec⁹ i sentētia excōicatōis cui⁹ effect⁹ nūq̄z pōt re/laxari nisi i toto absoluat. c. cum desideres. de sen. ex. hoc no. Host. i. d. c. ad hec. Hoc intel lige de interdicto a diuinis sacramēt̄ ꝛ alīs spūalib⁹. Secus eēt ī interdicto a tpalib⁹. vtputa q̄ nō ingrediat possessionē talē. ff. de appel. l. ꝺstitutōis. vñ Jo. an. in. d. c. is cui. restringit solū i mere spūalib⁹ p que ligatur anima. ꝛ ideo p appellationē suspendit inter dictum a bēneficio ꝛ suspensio. de quo vide. s.

Suspensio. ij. §. i.

5 ¶ Utz priuilegium ꝺcessum a legato a late re q̄ interdicti tpe valeat celebrare interdicti ꝛ excōicatis exclusis. valeat q̄tū ad sentētu/as suas ꝛ suoz successoz ordinario. R. ꝑm. Laud. q̄ sic. nisi specialiter a successore revo/cet. ꝛ tenet idē q̄ etiā valet q̄ ad suas papa/ar. d. c. dilectus. el. ij. de rescrip.

6 ¶ Utrū papa ꝺante licentiam celebrandi in ecclesia specialiter interdicta relaxet cōpo in/terdictum. R. ꝑm Host. in. c. vt priuilegia

7 q̄ non.

¶ Utz de auctoritate epi possit quis celebra re in ecclesia interdicta. R. ꝑm Host. in. d. c. ad hec q̄m. q̄ nō. qz istud priner ad solū pa/pam. de priule. c. cum ꝛ plantare. Sec⁹ esset ī cessatione a diuinis. qz posset epūs excipere quos vult ꝛ subijcere. ꝛ tps ꝛ modū determi/nare. ꝑm Inno. i. d. c. vt p̄uilegia. Ad idē te/net in ecclesia p eum interdicta. allegar. d. c. dilectus. sed nō potest ꝺcedere vt p̄sona in/terdicta vel suspēsa celebret nisi p̄cluto al/terius sit suspēsa ab eo.

Interdictum. ix.

q̄n nō indiget relaxatione. qz ipso iure nō te/net q̄s seruare. R. q̄ ī duobus casibus.

1 ¶ Primo q̄n fertur ꝺtra participātes cū ex/cōmunicatis in casu quo minōre incurrunt excōmunicationē sine canonica monitione p̄missa. tunc nullū est ipso iure. sicut et sus/pensio quelibet. Intelligesi feratur ab infe/riori a papa. c. statutuz. de sen. excō. libro. vi. Et dicit canōica monitio ꝛ legitima q̄n no/minatim admonētur. al's nō. vt in. c. constitu/tionē. eo. ti. ꝛ li. ꝺtra alios vero licet de/at p̄cedere monitio q̄n fert̄ p ꝺtumacia ꝑm Inno. i. d. c. ad hec q̄m. tamē tenet sil̄i. si fe/rat sine scriptis. q̄uis inde incurrat pena de qua in. c. i. de sen. ex. lib. vi. ꝛ. s. Excōicatio ij. §. ij. Sed magis breuiter dic q̄ in illis ca/sib⁹ ī quib⁹ sentētia excōicationis nō tenet, sic nec interdictū. de quo vide. s. Excōmuni/catio. iij. p totū. Sedo q̄n interdictū etiaz ꝓpter alios. ꝛ ipsi nō seruāt eū. tex. ē in. c. ex/tisti. de p̄uile. Sed aduerte ꝑm Host. ibidē q̄ si ciuitas vel ecclesia ē interdicta ꝓpter alq̄s quē. i. ꝓpter eoz delictū. tūc licet ipsi violent alij tn̄ seruare tenent. si aūt sit positū p certā querela ad eoz vtilitatē. tūc si ipsi nō seruāt nec alij seruare tenent. ꝛ sic efficit nullū. d. c. petisti. ꝛ sic eum intellige.

¶ Utrꝫ qñ interdictū ē nullū. tñ matrix eccle
ſia ſeruat. teneãtur religioſi illud ſeruare: R.
q̄ ſic. aliter incurrūt pnã excõicatõis. cle. ex
frequentibꝫ. de ſen. ex. in glo.

Intereſſe ſm Bar. in. l. vnica
C. d̄ ſen. q̄ p eo q̄ in
ter p̄ſer. ꝓprie ⁊ ſtricte ē extimatio alicui⁹ vti
litatis nõ habite ꝓpter alicui⁹ factū iniuſtū
vel conceſſionē iuſtã. et eſt duplex. aliud lu
cri ceſſantis. ⁊ hoc eſt qñ homo impedit̄ a
lucro qđ feciſſet: ſi talis pecunia ſibi reſtitu
ta fuiſſet. vel ſi talis leſio ſibi nõ fuiſſet illa
ta: ⁊ hmõi. Aliud eſt intereſſe damni emer
gẽtis. ⁊ hoc duplex. aliud ī re. aliud extra rẽ.
Intereſſe damni emergentis in re vel circa
rem. qđ etiã dr intrinſecũ ſm Bar. vbi. s. et
iſtud eſt ipſa res ſeu eius extimatio. vl̄ id qđ
prouenit immediate ex ipſa re. vt fructus et
partus ⁊ hmõi. ponit exemplũ. vẽdidiſti mi
hi vinũ qđ valebat. xx. ⁊ tibi tradidi p̄ciuz.
nec vẽdiſti. nũc valet. xl. ſi traditũ fuiſſet tan
tũ habiturus erã. ⁊ de hoc. ff. de ac. emp. ⁊ vẽ.
l. ſi ſterilis. §. cũ p̄ venditorẽ. Intereſſe extra
rẽ vel extrinſecũ ē qđ ꝓuenit nõ ex ipſa re ſed
ꝓpter ipſam rẽ. exemplũ. vẽdidiſti vinũ nec
tradidiſti. ſz ſi tradidiſſes ex eo potuiſſez ne
gociari ⁊ lucrari. vẽdidiſti granũ ⁊ qz nõ tra
didiſti ſerui mei fame perierũt. ⁊ iſtud qñ pe
tatur ī ⁊tractibꝫ. habes in. l. iulianus. §. i. ff.
de ac. emp. ⁊ ven. l. cũ vẽditorẽ. C. de ac. emp.
⁊ ven. ⁊. ff. de verbo. oblu. l. ſi inſulã. et qñ te
neatur in ⁊ſcientia. habes Uſura. i. §. xxx. in
tereſſe qñ habet certã quãtitatẽ vel ſpecie du
plũ excedere nõ p̄ot. ⁊ qñ excedit duplũ. ha
bes in. d. l. vnica. ī tex. ⁊ in glo. ſz quo ad con
ſciennã habes. j. Uſura. i. §. xxx.

Interpretatio legis ad
quẽ ptiet
R. q̄ interp̄tatio legis diuine vel canonice p
tinet ad papã. c. p venerabilẽ. qui filij ſint le
gi. Sed interp̄tatio legis ciuilis ineꝛtuz cõ
cernit clericos ſimiliter p̄tinet ad papã. vt ī
c. i. de iura. calum. Ineꝛtum autẽ ⁊cernit lai
cos p̄tinet ad impatorẽ. l. fi. C. de leg. quia ẽ
eius interp̄tari cuius eſt condere. de reg. iu. li.
vi. Et hoc intellige verꝫ generaliter. ſz q̄ꝛtũ
ad vnã cauſam p̄ot iudex etiã interp̄tari. vt
no. Inno. i. c. cum ſpeciali. de ap. vide bo. glo.
in. c. i. de poſtu. pla. facit. l. vnica. C. de pfeſſo.
qui in vrbe. niſi eſſet ita arduũ ꝙ firmus in
tellectus dari nõ poſſit. qz tũc recurrendus ẽ
ad p̄incipẽ. l. pe. ⁊ fi. C. de lc. hoc Pa. in. c. i.
de iura. calum.

¶ Utrꝫ interp̄tatio p̄uilegij p̄tineat ad p̄nci 1
pem ſoluz: R. Pa. in. c. qz. de iudicijs q̄ aut
dubiũ eſt ſup poteſtatẽ. ſ. ſi potuit dare. ⁊ ſic
nulli inferiori a p̄incipe licet. vt ī. c. i. de trãſ
a. pla. xvij. q. iij. §. qui aũt. ix. q. iij. cũcta p
mundũ. Aut dubiũ ē ſup validitate vl̄ ſur
reptione. ⁊ ſic p̄ot inferior iudex ſm cõiter do
cto. Aut dubitatio ē circa verba ſolũ. ⁊ tunc
ſi caſus ē clarus ⁊ decliſibilis de facili. ſic p̄t in
ferior cognoſcere ad p̄iudiciũ ptiũ ſm cõiter
doc. Rõ. qz inferior interp̄tat legẽ ſuperioris ī
p̄iudiciũ partiũ. vt no. Inno. i. d. c. cũ ſpecia
li. facit. c. inter alia. de ſen. ex. ⁊. d. l. ſi. Sed
caſus ē dubius: ſic p̄tinẽt ad p̄incipẽ. ſi ei⁹ p̄
ſentia de facili p̄ot hꝫi. ar. d. c. qz. ⁊. d. c. inter
alia. ⁊ ī. l. ex facto. §. i. ff. de vul. ⁊ pupil. ſub
ſti. q̄ ſi de facili nõ p̄ot adiri p̄nceps ꝓpter lõ
gam diſtantiã. ſic poterit interp̄tari p̄ ratiõz
naturalẽ ⁊ veriſimilẽ q̄ p̄ot notari p exp̄ſſa ⁊
ba. p hoc eſt caſus ī. d. l. ex facto. §. q̄. vbi iu
riſcõſultus interp̄tatur legẽ ex naturali rõne
Itẽ qđ no. Inno. in. c. cũ ſpeciali. facit tex. in
c. cũ p̄ſone. de p̄uil. lib. vi. Aut dubiũ verſa
tur circa intentionẽ p̄ncipis. ⁊ nõ p̄ot decidi
ſine magno dubio. ⁊ ſic interp̄tatio ē ſolus
p̄ncipis. ad p̄dicta facit tex. in. c. venerabilẽ
de elec. Dicit etiã Specu. in ti. de leg. §. nũc
oſtẽdendũ. q̄ eps p̄t interp̄tari iuriũ allega
tiones. de pigno. ſignificate. ⁊. d. c. venerabi
lẽ. p̄cedit ī arduo negocio. vt dictũ ē.

¶ Utrꝫ in ⁊ctibꝫ ſit interp̄tatio faciẽda vt res 2
potius valeat q̄ꝛ pereat: R. q̄ ſic. de ſi. inſtru.
c. inter dilectos. ī glo. ⁊. ff. de re. du. l. q̄tiẽs ī
actionibꝫ. de ꝓ. ſig. c. abbate. §. ⁊tra qđ fuit.
Si ꝓo res valeret ſm intellectum vtriuſq̄z.
tũc accipiẽdũ eſt illud qđ ẽ magis veri ſile.
ff. de re. du. l. cũ ī teſtõ. ⁊. ff. de ver. ob. l. eũ qui
⁊ qđ ⁊ſueuit. xxvij. di. d̄ ſiraculane. ⁊ qđ ma
gis ⁊uenit iuri. de ⁊ſue. cũ dilectus. §. fi. vbi
interp̄tatio fit ⁊tra eũ qui legez potuit apti⁹
dicere. ff. de pac. l. veteribꝫ. de p̄uil. c. quia. in
glo. Interp̄tatio ī ⁊tractibꝫ fit plena. In te
ſtamẽtis plenior. In bñficijs q̄z pleniſſima
de dona. c. cũ dilecti. Interp̄tatio locutionũ
detet fieri ſm p̄ſonas q̄ loquũtur vel quibus
loq̄tur. xxvi. di. de inde. ī glo.

i **Interrogatiões**
in ⁊feſſione vtrꝫ ſint faciende a con
feſſore: R. q̄ ſic. p tex. clarũ Aug. de pe. di.
vi. c. i. vbi dicit. Diligens inquiſitor ⁊ ſb
tilis inueſtigator ſapiẽter ⁊ q̄ſi aſtute in
terroget a pẽtore qđ forſan ignorat. vel p

verecūdia velit occultare. hec ille. Et nō q̄ ꝯfessor teneat sub pena mortalis pecca/ti eas interrogatōes facere quas cogno/scit necessarias ꝯfitēti p validitate ꝯfessi onis. habēs pbabilē opinionē q̄ ꝯfitens ex oblīuione vel ignorātia seu negligētia omittit. ar. c. si rector. xlij. dis. Secus ēet q̄n habēs pbabilē opinionē q̄ ꝯfitens ta lia scit et aduertit. qz sic pōt credere eū vel nō ꝯmisisse. vel alīs cōfessum fuisse. et sic nō tenetur interrogare. nisi forte videret q̄ ex verecūdia nō auderet dicere. Dimit/tere aūt interrogare ex inaduertentia aut oblīuione nō credo sit peccatū. Ex negli/gentia ꝯo dimittere interrogatōes quas pbabiliter ꝯscientia sibi dictat faciēdas. de necessitate videt mortale pctm̄ per ea q̄ dicā. j. Negligētia. ℣. i. multo magis vi/detur mortale q̄n sciēter et sine oīi rōnabi/li cā volūtarie dimittit. tenet em̄ cōfessor circa ꝯfitentē facere ex p̄cepto charitat̄ ea q̄ vellet sibi fierent rōnabiliter ptinentia ad necessitatē salutis. sicut ē integre cōfi teri et in viā salutis dirigere. aliter p̄uari/cat illud p̄ceptum. Diliges p̄ximum si/cut teip̄m. Nō tn̄ debet ꝯfessor esse nimis scrupulosus i interrogādo oīa q̄ possibi le est ꝯmiserit pctōr. sed solū circa ea debz interrogare q̄ pbabiliter credit ꝯmisisse. Quid debet attendere ꝯfessor circa inter rogatōes? R. fm Astēn. q̄ tria. Primū q̄ interroget de peccatis. non de fabulis vel alīs mūdanis. Scōm q̄ nō interroget nisi de peccatis ꝯsuetis. et q̄ ꝯmuniter sūt nota explicite. Querere em̄ de pctis incō/suetis et enormibz nisi i generali et a lōget p quādā circūlocutōz nocet ꝯfitēti. qz se/pe discit qd̄ nescit. ꝓterea dr̄ Prouer. xi. Qui inuestigator est malorum. oppꝫ met ab eis. et in. l. i. ℣. q̄ questionē. ff. de questi. phibet fieri questio speciāl in p̄iudiciū al/terius. Terciuz ē q̄ nō descēdat nimis ad pticulares circūstātias pctōrum carnali/ium. qz dicit phs. iij. ethi. Delectabilia q̄z to magis ꝯsiderāt tanto magis sūt apta mouere. et nocet tal interrogatio. et ꝯfessori et ꝯfitēti. Sufficit em̄ habere vltimā spe/ciē peccati in hmōi. et circūstātias q̄ cadūt sub speciali phibitōe et a lōge. et cū verbis honestis. vn̄ nullo mō descendat ad alia specialiter. puta mlier ꝯfitet q̄ fuit cogni/ta extra vas debitū nō querat postea in q̄ loco vel quō et hmōi. sicut faciūt quidā q̄ po tius sunt ꝯtaminatores q̄z ꝯfessores q̄ sepissime peccāt mortaliter delectādo se d̄ hmōi interrogatōibus. et ꝓpter delectari onē faciēdo eas. Scdo de quibz sunt in/terrogatōes faciēde: R. q̄ sunt faciēde de peccatis ꝯmunibz. sicut ē trāsgressio dē/ceptoz. ꝯmissio septē pctōz capitalis. abusio q̄nq̄z sensuū. et de circūstātijs q̄ mu/tāt specīē. et aliq̄n q̄ aggrauāt notabiliter nō oēs de omibz. sz de illis q̄ cōiter contin/gūt i tali statu. qz irrisio esset querere a femi/na de militia etc. Vn̄ vt ꝯfessor simpliciter ha/beat formā interrogādi hic annotabo talē ordinē q̄ erit quasi vna tabula ronis istius angelice summe circa ea q̄ ptinēt ad sciā entiā. Attēde g̃o ꝯfessor q̄ salutifere vis ꝯfessiones audire ad infrascripta.

Presentato tibi pēnitēte debes p̄mo interro/gare eū de quo loco vel terra ē. si aliter ea/nō agnoscis. vt ex hoc intelligere possis si habes auctoritatē ad eū audiendū. qz si es sacerdos parochialis nō habes pārē/nisi sup illos q̄ sunt de parochia tua. sm q̄ habes. s. Cōfessio. iij. ℣. iij. et ℣. xx. et sequētibz. Idē dicit̄ de illo cui ꝯmissa ē audientia ꝯfessionū a parochiali sacerdo/te. Si ꝯo est tibi ꝯmissa ab epo talis au/ctoritas vel ab eius vicario generali i spi/ritualibus vel ab alio habēte iurisdictōez quasi epalem. Tūc si es frater minoz. vel frater de ordine pdicatoz aut heremitaꝝ. et hmōi. et talē auctoritatē habes p̄tā/tionē factā fm formā cle. dudū. de sepul. de quo habes. s. Cōfessio. iij. ℣. xvi. vl̄ es admissus ac si esset seruata talis forma. sic potes audire oēs d̄ illa dioceſi vl̄ iuris/dictiōe illi⁹. et in illa dioceſi solū et nō extra illā. Si ꝯo nō es p̄tanus fm formā di/cte cle. nec admissus ac si eēt p̄tanus. sz so/lū tibi ꝯcessit licētia audiēdi ꝯfessiones. sic potes vbiq̄z ei⁹ subditos audire de q̄ vi/de i. d. ℣. xvi. et se. Et si inueneris q̄ habes auctē eū ꝯfitēdi. Interroga sēdo d̄ ei⁹ sta/tu et ꝯditōe si aliter eū nō agnoscis. vt p/tendere possis si erit capax absolutōis vl̄ ne. Nā si inueneris eū i tali officio vel ar/te. tali arte quā exercere nō pōt sine mortali/tūc indica ei a p̄ncipio. ne forte eū audie/ro. et postea nolēs eū absoluere scādalizet d̄ te. posses tn̄ talē q̄ habet aliq̄d qd̄ non vult dimittere fm q̄ tenet admonere q̄ vult ꝯfiteri libēter audies eū. sz absoluere ñ re ñ posses. nisi dimittat qd̄ exercere ñ pt̄ sine mortali. et quō sz eū ñ absoluas? cō/fessio valz ei ad mlta bona. p̄sertim vt d̄

ctius illumin et eū ad pniaz fm q̄ dz i.c. quod quidā. de pe. t re. Et his dictis sivo luerit ꝯfiteri poteris eū audire. t monita salutis dare. t aliquā pniam. sz nullo mō absolutōz. qz sic peccares mortal'r. de q̄ habes. s. ꝯfessio. i. §. xiiij. t ꝯfessio. vi. §. ij. et iij. Interroga tercio q̄tū ē q̄ nō fuit ꝯfessus. t cui ꝯfessus fuit. t si debita bona voluntate fuit ꝯfessus. t si fecit pniaz. t si aliq̄d retinuit scienter q̄d nō fuit ꝯfessus vt ex istis possis scire d̄ q̄to tpe hz ꝯfiteri. t si ꝯfessiones facte sint reiterāde. et q̄n h̄ sit roga q̄rto si adhibuit diligētiā vt suoruz pcātoz habeat mēoriā. t si inuenires q̄ nō. puta qz oportet reiterare ꝯfessiones d̄ multo tpe. t ipe penitēs h̄ nō cogitabat. t ppter hoc nullā posuit diligētiā sup pctis ꝯfessis tūc admonēd⁹ ē vt vadat t conet reducere ad mēoriaz sua pcta discurrēdo p status quos habuit. p officia q̄ exercuit. p societates q̄s tenuit. p loca i quibz habitauit. p exercitia q̄ opatus ē. vt sic integre ꝯfiteri valeat. t quantā diligentiā debeat ponere habes. s. ꝯfessio. i. §. xij.

Predictis factis t inuēto q̄ facta diligētia fm posse suū ē dispositꝰ ad digne ꝯfitēdū debes eūdē penitētē inducere vt genuflectat ꝯfitetur deo dicat hūiliter ꝯfiteor deo tē. vsq; mea culpa. si scit eā dicere. t q̄ stet facie ꝑsa lateri ꝯfessoris si ē mulier vl' iuuenis. t non permittas q̄ aspiciat i faciē tuā. qz multi p pter h̄ corruerūt. t postea bonis ꝓbis t p suasiōibz induc eū vt dicat pcta sua. Et si scit ordinate dicere noli eū ipedire. sz solū vade supplēdo vbi ipe deficit i exp̄mēdo circūstātias. vl' declarādo quō ē mortale t tenet abstinere. vl' ad restituēdū. vel ē excōicat⁹ t hmōi. si vides q̄ ipe penitēs h̄ nō intelligit vel nō ppēdit. vl' si nescit ordinate dicere facvt ꝯfiteat saltē grauiora q̄ magis ḡuāt eⁱ ꝯscientiā. vt ex ill' possis scire de q̄bz debeas eū interrogare. Et dictis aliq̄bz de grauioribz. si vides q̄ nescit ordinate dicere. incipe tu interrogare eū sic i infrascriptis videbis. nō tn oēs d̄ oibz vt dixi. sz tm̄ de his q̄ veri⁹ sil'r p̄sumit ꝯmisisse vel rone status vel exercitij aut ꝯditōnis plone. Et caue ne eū exaspes ppter aliq̄d pctm̄ donec totā ꝯpleuerit ꝯfessiōz ne forte p verecūdia nō integre ꝯfiteat. sz ꝯpletā confessione. tūc eū reprehēde t argue. fm q̄ videris ei expedire.

Ordo aūt interrogādi sit iste circa pcta cogi

scēda t dicēda. p̄mo circa decē p̄cepta.

Circa p̄mū p̄ceptū decalogi q̄d ē. Nō habebis deos alienos tc. Expo. xx. q̄d q̄dē quō intelligat. habes Preceptuz. §. iij. ex cui⁹ expositiōe sic facies interrogationes

Si adorauit aliquā creaturā. vl' cū p̄mo apparet fecit ei aliquā orōem t hmōi.

Si adorauit diabolū etiā sb̄ āgelo lucis apparēte. qz mortalia sūt. vide adoratō. §. x.

Si inuocauit dæmones vel fecit aliq̄d pactū cum eis. vide Horas. §. iij.

Si vsus est nigromantia. aeromantia t hmōi modi. vide ibidem.

Si vsus ē sortilegijs vel incātatoribz ad sciēdū occulta vel furta t hmōi. vide ibidem.

Si voluit scire futura p̄ vanam inspectiō ex creature. ibidem.

Si q̄n obuiauit lepori vel alteri aīali credidit p̄sagium alicui⁹ futuri. ibidem.

Si q̄n mulier p̄egnās peperit ignem t hmōi vtitur ad sciendū futura. vide ibidem.

Si vsus ē lr̄is. pūctis. astrolabio. apertione libri et hmōi. ad sciendū futura. ibidem.

Si obseruauit somnia vt indiuinaret. ibi/

Si voluit colere deū fm ritū iu/ /dæm. §. v. deorum. vide superstitio. §. i.

Si vsus fuit ligaturis aut characteribz pro sanitate danda. vide superstitio. §. i.

Si fecit anulū q̄n legit passio xp̄i vel charactere ī tali die t hmōi. vide ibidem. §. ij.

Si vsus fuit arte notoria vel eam didicit. vide ibidem. §. iij.

Si vsus est herbis ꝯ dæmones. vide ibidem

Si vsus est breuibz ligandis ad col /§. vi. lum vel portandis. ibidem. §. vij.

Si incātauit animalia. ibidem. §. viij.

Si carminauit infirmos. ibidē. §. ix.

Si dixit vl' fecit dici missas vl' psalmos vt

Si colligēdo her /ās moreret. ibidē. §. x. bas obseruauit aliqua vana. ibidē. §. xi.

Si aliq̄d fecit vt sciret infortuniū alicuius.

Si p̄ maleficiū destruxit aliud /ibidē. §. xij malum. ibidem. §. xiij.

Si credidit seminas ire de nocte. vel ꝯuerti ī cattas. t hmōi. ibidem. §. xiiij.

Si habet libros de p̄dictis sortilegijs vl' superstitionibz teneť eos ꝯburere. al's nō est absoluēdus. vt. s. Curiositas. §. i.

Si obseruauit dies egyptiacos. vide supsti/

Si dedit poculū vt amaret ab /tio. §. vlti. aliq̄ videt mortale. qz oīno superstitiōe evitat.

Si credidit q̄ ex ꝯstellatōe cogat ās ad bonū vel malū. vide Horas. §. iij.

Si vsus ē sacris vl' sacralibz p dāda saīrate

ꝛ hm̄oi. vide sacramentum. §. vlti.
Si acceptauit duellum. vel obtulit vel fuit causa vt fieret. vide Duellum.
Si accepit ferrum candens. vel ꝛdit ꝑ manifestāda veritate. vide Purgatio. §. i.
Si est hereticus vel fautor hereticorum. vide Hereticus. in prin. ꝛ ꝑ totum.
Si fuit dubius in fide. vide Hereticus. in prin. ꝛ Infidelitas. §. x.
Si apostatauit a fide. vide Apostata. i ꝑn.
Si fecit actum infidelitatis timore mortis ibidem. §. ꝓ.
Si portauit vestes infideliū. ibidē. §. vlti.
Si nimiam ꝓcticam habet cū iudeis. vide Judeus. §. i.
Si balneum intrauit cū iudeis. vide Balneum. §. iij.
Circa scd̄m p̄ceptū. Nō assumes nomen tē. quō intelligat habes p̄ceptū. §. iiij. ex eo exposito sic formabis interrogatōes.
Si vota facta non impleuit. vel ꝛliberauit non implere cum posset ꝛ teneretur pecca/uit mortal'r. ꝛ qñ teneat vel nō. vide Votum. i. ꝑ totum. ꝛ Votum. iij. ꝑ totum.
Si assensit impedimento nō implendi votum. vide Votum. ij. §. xij.
Si facta vota sine ꝛterminatione temp̄is nimis tardauit. vide Votum. ij. §. ij.
Si in casu qñ obligat ad vota parētū. ñ ea impleuit. ꝛ qñ sit vide Votum. iij. §. viij
Si impetrauit dispensationē voti sine legi/tima causa. vide Votum. iij. §. x. ꝛ. xi.
Si fecit votū sciēs ꝙ vouere ñ poterat. vide Votū. ij. §. ix. ꝛ qui nō p̄nt habes ibidē.
Si fecit votū ꝛ re mala fienda q̄ sit morta/le p̄tm peccauit mortal'r vouēdo. ꝛ tene/tur facere ɔtrariū. secus esset ꝛ re p̄ti ve/nial'. ꝛ quō nō obligat. vide Votū. i. §. v. ꝛ facit ad hoc qđ nō. in. c. p̄iurium. §. i.
Si fecit votum ꝛ re bona sed ꝓpter ma/lum finem. vide Votum. i. §. iij.
Si apostatauit ab aliqua religione vel or/dine. vide Apostasia. §. ij. ꝛ ꝑ totum
Si blasphemauit ꝛū vl' sanctos. vide blas/phemia. ꝛ q̄t modis blasphemat. ibidē.
Si maledixit ꝛū vl' sctōs. vide maledictō
Si nominauit ꝛū vel sanctos oppro/brioſe vel ꝑ membra ꝛ crecūda aduerten/ter: peccauit mortaliter. etiam si fecit ex io/co. qz ɔtra ꝓceptum ꝓdictum directe.
Si sacramentis ecclesie fecit aliquod enor/me. puta conculcando vel hm̄oi. qz mor/tale est contra ꝓceptum ꝓdictum.
Si sacramenta recepit vel administrauit i peccato mortali mortale p̄catū est nisi i casu ꝛ quo Baptismus. v. §. xiij.
Si iurauit falsum quod credebat verum. vide Periurium. in prin.
Si iurauit verum cum tamē crederet dicere falsum. ibidē.
Si iurauit falsum sciens
se mendacium iurare. ibidem.
Si iurauit aliquod malum se factūm. ibi/dem. §. i. ꝛ Juramentum. iij. §. vij.
Si iurauit i ɔmuni sermone sine debita vi/sceratione. ibidem. §. ij. ꝛ Juramentū. §. x.
Si iuramento affirmauit id ꝛ quo dubi/tabat. vide Periurium. §. iij.
Si iurauit ꝑ verbum credo. quod tamen non credebat. ibidem. §. iiij.
Si credidit contra venire iuramento. cū ta/men non contrafaceret. ibidem. §. v.
Si iurauit ex metu falsum. ibidem. §. vij.
Si induxit aliquē ad iurandū quē sciebat falsē iuratuꝝ. vide Juramentū. ij. §. ꝓ.
Si iurauit vituperose ꝑ ꝛum vel sanctos. ibidem. §. xij.
Si iurauit nō fm̄ intentionē ꝑantis iura/mentū. vide Juramentū. iij. in prin.
Si nō ɔpleuit qđ sub iuramento ꝓmisit in casu q̄ tenebat. ꝛ qñ h̄ sit hēs Juramētū v. ꝑ totū. ꝛ quō ē mortale p̄tm nō imple/re qđ iuramēto ꝓmisit. hēs p̄iurū. §. i.
Si fecit se absolui a iuramēto sine cā legiti/ma vide Juramētū. vi. ꝑ totū. ꝛ ꝛca legi/tima q̄ sit ꝛqs pōt absoluere a iuramento
Si qñ tenebat orare vōlūtarie se occupauit i his q̄ distrahūt mēt̄. vide hore. §. xxvi
Si simulauit sanctitatem quam non habe/bat. vide Simulatio. §. vlti.
Si adiurauit hoīes vel ꝛmones aut alias creaturas. vide Adiuratio. ꝑ totum.
Circa terciū p̄ceptū. Sabbata sctifices. ei⁹ exp̄sitōz hēs. j. p̄ceptū. §. v. ex cui⁹ decla/ratōe sic sunt formade interrogationes
Si exñs corpe san⁹ ꝛ nō occupat⁹ i spūalib⁹ bonis stetit ociosus. nec aliqđ opat⁹ ꝛp̄no festiuo vñ vinat. vel vñ tribuat egentib⁹ qz magn⁹ excessus ociositatis videt̄ mor/tale p̄tm. ꝛ quo vide Preceptum. §. v.
Si in diebꝫ festiuis ꝛ p̄cepto nō habuit at/tritionē ꝛ p̄tis mortalib⁹ ɔmissis. ꝛ q̄/bus nō fuit ɔtritus. vide Ferie. §. xli.
Si vacauit ludis aut chorcis. ꝛ quo vide Chorea ꝑ totum. ꝛ Ludus ꝑ totum.
Si non vacauit ꝛo i dictis festis saltem in aliqua hora. qz mortale. vide Ferie. §. ix.
Si fecit hastiludia qz sunt ꝓhibita q̄bulcū/q; diebꝫ sic ꝛo incamēra fm̄ Rui. iij. vii.

xxxvij. ex ꝓsimili rõne. vt ī. c. i. de tornea.
Si fecit opus manuale vel fecit fieri ī prędictis festis ī casibus non ꝓcessis. vide Festa que opera licēt et que nõ. et q̄ sint festa p̄cepta. et q̄n est mortale opus seruile ī die festo. et q̄n incipit festum. vide ibidem per totum.
Si nõ audiuit missaz integram ī prędictis diebus. vide ibidem. §. xlij.
Si existēs ī missa occupauit se in vanis. vi de Hora. §. xxvi. et Ferie. §. xliij.
Si audiens missam ī p̄dictis diebus dixit oratões quas tenebaꝫ dicere ex voto vel pnia aut rõne ordis. vide Ferie. §. xlvi.
Si audiue p̄dicatõem contempsit in festis. vide ibidem. §. xliij.
Si non fecit oblatõem ī missa ad quam tenebatur. vide Oblatio. §. i.
Si ī diebꝫ festiuis de p̄cepto ꝓmisit aliqua peccata mortalia. vide i dicto. §. v. et Ferie. §. xxxvi. Et q̄ difficile est scire dicere que peccata ꝓmisit ī festis. et interrogare ī quolibet peccato si illud ꝓmisit ī festo ē difficile. potes sine alio scrupulo peccatorem interrogare sic. Peccasti mortaliter in festis. et si dicit ꝙ sic. interroga secundo ī q̄t festiuitatibꝫ. Et si nescit interroga eum si quasi in omnibus vel ī maiori parte ipsa rum vel ī minori. Et tercio interroga si ī eo dē festo aliq̄n bis vel septies et sepius. et sic sufficit quo ad istã circũstantiaz absq̄ hoc ꝙ exꝑmat speciē peccati qõ ꝓmisit. vel absq̄ hoc ꝙ ī quolibet p̄cto qõ ꝓfitet interroges si fecit ī festo. qõ bñ nota.
Circa quartũ p̄ceptũ. Honora patrez tẽ. cuius expositio habet Preceptuz. §. viij. ex quo interroga vt. j.
Si nõ dilexit p̄trez vl mr̄ez. vide filiꝰ. §. xxx
Si nõ ostendit eis signa dilectiõis. sz dure se habet cum eis. ibidem.
Si dixit eis verba iniuriosa vel verberauit. qz videt mortale. p dicta ī. d. §. xxx.
Si nõ obediuit eis. vide ibidem.
Si nõ subuenit eis indigẽtibus. ibidem.
Si nõ seruiuit eis ī infirmitatibus eorum. vel fecit seruiri. ibidem.
Si maledixit eis. vide Maledictio. §. i.
Si nõ fuit executus eoz volũtates seu legata facta post eoz mortem. vide Executor §. xxiij. et xxiiij. et Heres. §. v. vsq̄ ad. §. xij. et Legatum. i. et. ij. p totũ.
Circa quintũ p̄ceptũ. Nõ occides. vide p̄ceptum. §. ix. ex quo sic interroga.
Si habuit animũ offendendi p̄mũ in persona. vulnerãdo. mutilãdo. occidendo. et hmõi. vide in. d. §. ix.
Si vulnerauit vl occidit aliq̄ẽ. vide ibidẽ
Si ꝓmisit homicidiũ spũale. s. iducẽdo aliq̄ẽ ad p̄ctm mortale vel aliꝭ modis. de quibꝰ habes Homicidiũ. iij. p totũ.
Si p̄curauit abortsum alicuius mulieris. vi de Abortsum. p totum.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide Carcer. §. i. ij. et. iij.
Si pueros tenellos tenuit iuxta se ī lecto et suffocauit tormiẽdo. vide homicidiũ. ij.
De multis modis quibꝰ fit homicidium. et cũ peccato mortali. habes homicidium. i. ij. et. iij. p totum. §. xv
Si aspexit spectacula ī quibus imminebat periculũ pbabile mortis vel mutilatiõis membroz. vt torneamenta. hastiludia. et hmõi. peccauit mortaliter ī duobus casibus. Primo qñ tali animo aspexit ꝙ etiã si p̄cipere ei ne staret ad videndũ. nihilominus nõ desisteret. Secõdo qñ eius aspectio ẽ cã vt fiãt sine qua nõ fierẽt. alꝭ ẽ venialepctm̃ de se. nisi forte rõne scãdali. vt in clericis. religiosis et hmõi.
Circa sextũ p̄ceptuz. Non mechaberis. vide Preceptũ. §. x. ex cuius expositiõe sic formã interrogationes.
Si fecit fornicatõem. vide ibidẽ i. d. §. x.
Si ꝓmisit adulterium. ibidem.
Si stuprum ꝑpetrauit. ibidem.
Si sacrilegiũ operatus est. ibidem.
Si incestuosus fuit. ibidem.
Si fuit sodomita. ibidem.
Si alio mõ ꝓ se se polluit q̄litercunq̄z. vide Luxuria. §. ij.
Si voluntarie cogitauit de hmõi p̄ctis propter delectationem. ibidem.
Si voluntate desiderauit aliqđ ipsorũ cõmittere. ibidez. Nñ hic aduerte ꝙ toties peccat mortaliter quotiens hoc deliberate appetit ꝑpetrare ex diuersis iteruall' tpis vel psonaz. puta qz nũc desiderat vnã psonã ad malefaciẽdũ. postea occupatus ī aliq̄ alio alia cogitat. demũ postea iterũ recordat de illa psona et iterz eaz ocupiscit. Sil'r qñ nũc vnã psonã et postea aliã desiderat. qz ī istis casibꝰ sunt diuise auersiones. aliq̄ rõe tpis. aliq̄ rõe materie. vñ qz ī hꝰ p̄cto carnis magis sunt inuoluti homines cõiter q̄z ī alio. et multũ imorari ī iterrogatõe de hmõi ẽ piculosum et ofessoꝛi et ofitẽti vt dictũ ẽ. Ideo vt expedite possis q̄ sunt necessaria ꝑtãsire. tale modus te-

nebis. Si illa ꝑsona q̄ ꝯfitetur est ꝑsona spūalis vel mulier. aut aliqs verecūdus ⁊ qui nō est ꝯiugatus. ꝑsertim puella. interrogabis eā ꝑmo si ꝯmisit aliquo d̄ pec/catū inhonestatis vel luxurie ope vel vo/luntate. Si nihil dicet. ⁊ tm̄ tibi videbi/tur q̄ sit inuoluta i aliquo. tūc interroga/bis eā de cogitatōnibus. Si delectata est cogitare de hm̄oi carnalibus. ⁊ inuento q̄ sic. declara ei quō est pctm̄ mortale. vt ha/bes. s. Cogitatio. §. ij. Postea ꝓcede ⁊ in/terroga. si delectata ē audire loq̄ de hm̄oi. vel videre vel tāgere se vel aliā ꝑsonam p̄/pter hm̄oi delectatōem. et q̄riēs. ⁊ si i die/bus festis magis q̄ in alijs. ⁊ si inueneris q̄ talia ꝯmisit: potes postea interrogare si habuit aliquā pollutōem ꝓpter talia ꝑ se vel cū alia ꝑsona. vt sic caute inducas eā ad ꝯfitendū q̄ ex verecūdia forte taceret Si ꝯfo ꝑsona q̄ ꝯfitet interrogata ꝑmo ge/neraliter si aliqō pctm̄ luxurie cōmisit. et rn̄det q̄ sic. interroga si fuit cū femia. vel femia cū masculo. ⁊ inuēto q̄ sic. interroga si erāt soluti vl̄ nō. si affines vl̄ cōsangui/nei. Si religiosus vl̄ religiosa ⁊ hm̄oi. vt scias si fuit fornicatio vel adulterium. et hm̄oi. Et inuēto q̄ i hm̄oi ē inuolutus. tūc nō oportet interrogare de cogitatōibꝫ mortalis. q̄ cōiter sunt i talibꝫ deliberate i malū si possibilitas adesset. Jō circa talēs interrogabis ꝑmo de cogitatiōibꝫ delibe/ratis i malū istud. Et q̄ numerꝰ difficile ē ⁊ varietatē ꝑsonarꝫ exp̄mere. sufficit ti/bi q̄ ad necessitatē ꝯfessionis vt interro/ges q̄tū ꝑseuerauit i talibꝫ cogitatōibꝫ. puta a tpe q̄ als ꝯfessus ēqō ē annus vel plus. sēdo interroga q̄s̄epe tales cogitati ones habuit. puta bis i die vl̄ i hebdoma da: aut plᵒ oibꝫ ꝯputat'. vl̄ si forte maio/rē ptē tpis i hm̄oi occupauit. Tercio iter roga si sic i diebꝫ festiuis sic i alijs circa p̄/dicta vacauit: vel forte plᵒ i festis. Quar/to interroga si i eccl̄ijs vl̄ locis sacris eas habuit. Quīto interroga si sic desiderauit ꝯiugatos religiosos. ꝯsāguineos. ⁊ hm̄oi sic alios indiscrēter. Sexto interroga si se/pᵒ variauit mentē d̄ vna ꝑsona ad aliā. ꝑm q̄ occurrebāt memorie vel magis ste/tit i desiderio cū vna ꝑsona. Et sic sufficit q̄ ad cogitatōes. licet alio mō numerꝰ vel tps aut locū exp̄mere nesciat. Et ide fuā dū ē i oibꝫ pctis q̄ sepissime ꝯmissa sunt. p̄sertim quo ad quattuor p̄ma.

Postea interrogabis eū si vt suū posset ꝯsequi desideriū malū dedit operā i ducendo ho/reas. i dādo munera. in faciendo matuti/tas. cātādo. sonādo. pcādo. loquēdo. am/basiatas mittēdo. lr̄as scribēdo ⁊ hm̄oi. ⁊ quantū se occupauit i istis. ⁊ a quāto tpe ⁊ si diebꝫ p̄cipue festis. vl̄ i eccl̄ijs aut lo/cis religiosis. Vel si fuit ꝑsona cui p̄dicta fiebāt. interroga si ꝯsensit vt talia fierent vl̄ exhibuit se ꝯspectui tal'. vl̄ recepit lr̄as aut munera. ⁊ quantū tps ꝑseuerauit. ⁊ si i festis vel i eccl̄ijs. Nā faciētes ⁊ ꝯsenti/entes i hm̄oi oēs mortaliter peccāt. Et si munera sunt q̄ inducāt ad amorē carnalē cogēda ēt paupibꝫ eroget. Si ꝯfo talia nō sunt. nō est cogēda nisi de bono ꝯsilio si ille donare potuit. de quo habes Donatio i. p. totum.

Postea habes eum interrogare de opē luxu/rie. Et si dicit q̄ peccauit cū femia mascu/lus. siue femina cū masculo. nō habes q̄/rere nisi tm̄ primo si erant soluti vel ꝯiu/gati. affines vel religiosi ⁊ hm̄oi. vt scias q̄ species sit luxurie. de quo habes Luxu/ria. §. ij. Secō interroga si steterit natura/liter in vase debito. si dicit q̄ nō. noli que/rere quō vel in quo loco corpis cognouit eā. q̄ nō expedit. sufficit dicat q̄ nō in va/se debito. sed extra pollutus ē. siue incepit vase siue nō. Tercio interroga si sic pecca/do cum tali quesiuit euitare generatōem. vel steterit tali mō q̄ nō posset fieri. Quar/to quotiēs vel quantū ꝑseuerauit. ⁊ si fe/stis vt in plus vel in ecclesia ⁊ sufficit. Si dicit q̄ peccauit ꝑ se polluendo sepm̄ vo/luntarie. nō oportet querere de mo. sed lo/lum quotiēs vl̄ quantū ꝑseuerauit. vt. s. dictū est de cogitatōibus. Et sēdo si desi/derauit facere malū cuz aliqua ꝑsona q̄s̄ talibꝫ dabat operā. et q̄ sint ille ꝑsone. s. si soluti vel affines ⁊ hm̄oi.

Si dicit q̄ peccauit cū alio masculo pollu/do se cū eo. nō oportet querere d̄ loco corpis sed de quotiēs. festis vel loco sacro. aut si p/sona erat sibi ꝯsanguinea. vel religiosa. et hm̄oi. ⁊ si cū diuersis ꝑsonis. Et si ꝯsensit ꝓpter lucz vel munera: ꝯsulat vt de pau/peribus taliter acquisita.

Si ꝯfitetur q̄ peccauit cū brutis nō oportet querere de noīe bruti vel loco corpis. s̄z de quotiēs. ⁊ si in festo vel i ecclesia. Et sic g/trāsire. q̄d bn̄ notabis.

Si fuit mediator pctōz carnaliū. Nā tales grauissime deū offendūt. vt ꝑz i. c. noli. d̄ pe. dis. i. ⁊ tenent q̄tū ꝑñt taliter iducros

reducere ad bonū. & sunt inducēdi ad restituendū quicqd ꝑpter hoc lucrati sunt.
Si seduxit virginē ꝓmittēdo eā accipere vxorē & hmōi. vide stuprum. p totum.
Si habuit pollutionē dormiendo. vide pollutio p totum.
Si contraxit cum aliqua clandestine. vide Clādestinum.
Circa. vij. ꝓceptū. Nō furtū facies. cuius expositio habet ꝓceptū. §. xi. vñ sic interroga
Si fecit furtū ꝓprie dictū. & qd sit vide Furtū. i pn. & qñ sit mortale. ibidē. §. xxxiij.
Si ꝓmisit rapinaz. que est qñ violēter accepit alienū. maius ꝑccatū ꝓmisit qꝫ furās vt in. c. ꝑnale est. xiij. q. v.
Si res naufragantium accepit. vide Naufragium. p totum.
Si pedagia iniusta vel a quibus nō debuit exegit. vide Pedagium. p totum.
Si exactiones vel tallias exegit. vide Tallia p totum.
Si bellum iniustum fecit vel in eo fuit. vide Bellum. p totum.
Si ptícipauit i dādo damnū ꝓximo. operādo. mandādo. ꝓsulēdo. ꝓsentiēdo. adulādo. receptādo. defensando. ꝓmodādo. emēdo. Nō obuiādo. ratū habēdo. nō manifestādo & hmōi. de quib⁹ dic vt. §. Cogitatio.
Si inuenit aliquid quod nō restituit. vide Inuenta. p totum.
Si aliq̄ ꝓscripsit mala fide. vide ꝓscriptio.
Si ꝓmisit vsuram. vide Vsura. i. p totū
Si mutuauit ꝑcuniā vl' gnū. vinū & hmōi vt aliquid lucretur. vide ibidē. i pn.
Si mutuauit sup aliquod pignus vl' eius fructus habeat donec ꝑcunia sibi tradat vide Pignus. §. xv.
Si emit aliquid p minori qꝫ valeret ꝓpter ꝓuentionē solutōis. vsura. i. §. lxiij.
Si vēdidit p ꝑcio cariori ꝓpter dilatōez solutionis. ibidem. §. lvij.
Si fecit cambia sicca & hmōi illicita. ibidez §. li. cum pluribus se. §.
Si dedit ꝑcuniā i societatē nolens scire aliqd de ꝑiculo. vide societas. §. vij.
Si dedit animalia i societatez volēs hꝫe capitale saluū. vide societas. ij. p totum
Si accepit ꝛb vsur⁹ sine necessitate vl' ab eo q̄ nō erat paratus. vide Vsura. ij. §. ij.
Si accepit in dono aliqd ab eo qui donare nō poterat. vide Donatio. i. §. xxxviij.
Si accepit a ꝑsonis ecclesiasticis aliqua bona ecclesiaz. vide Alienatio. §. xiij.
Si incēdit ecclesias vel fregit aut loca religiosa. vide Excōicatio. v. vl' alio mō fuit incēdiarius. vide Incendiarius.
Si fecit ꝓcussionē ꝓminādo. nisi mihi dederis tē. vide Concussio. p totum.
Si vt hꝫet aliquid ꝓsensit in aliquod opus ꝑccati mortalis. vide Auaricia. §. ij.
Si p simoniā aliqd acqsiuit. vide simonia p totum. & dicam circa status.
Circa. viij. ꝑceptum. Nō dices falsum testimoniū tē. cuius expositio habet ꝑceptuz §. xij. ex qua potes sic interrogare.
Si dixit mēdaciū i iudicio vl' extra ꝓ doctrinā xpiane religionis vel i damnū ꝓximi. vide mēdaciū. §. ij. & iij. et Testis. §. xxx.
Si noluit testimoniū dicere ꝓductꝰ i testē. vide Testis. §. xxvi. & §. xxvij.
Si vsus fuit astutia. vide Astutia. §. i.
Si accepit ꝑcuniā vt nō diceret veritatem vide Testis. §. xxviij.
Circa. ix. ꝓceptū. Nō ꝓcupisces domū ꝓximi tē. & x. Nō desiderabis vxorē eꝰ. qliter intelligant habes ꝑceptū. §. xij. Ex q̄bus potes sic interrogare.
Si voluit habere res ꝓximi sui qualitercunqꝫ siue cū iusticia vel cū iniusticia & delibrate. qz pctm̄ mortale est ꝓtra istud ꝓceptū. secus esset si optaret habere salua iusticia. quia sic vel nullum vel veniale esset ꝑccatum. vide Auaricia. §. i.
Si fuit ꝓtētus hꝫe amatores vl' amatrices hmōi. de quib⁹ dic vt. §. Cogitatio.
Si posuit se ad fenestras vt videret. dic vt §. hic circa ꝑceptū. Nō mechaberis.
Circa. vij. pctā mortalia ꝓmo interroga de superbia. & sic forma interrogationes.
Si ꝓpter inordinatum amorez excellentie egit aliquid contra duuma ꝑcepta. vide superbia. in pn. & §. i.
Si extimauit habere bonū quod habet a se nō a deo. vide superbia. §. ij.
Si bona que habuit credidit a deo sibi data ꝓpter sua merita. ibidem.
Si se iactauit hꝫe bona q̄ nō hēbat. ibidē.
Si despectis alijs singulariter appetit videri habere qđ nō habet. ibidem.
Circa filias superbie interroga ꝓmo ꝺ ambitione. vide Ambitio quid sit. i pn.
Si desiderauit beneficia ecclesiastica principaliter ꝓpter honorē vel bonū tpale. vide Ambitio. §. i.
Si appetiuit dignitatē sciēs se idignū. ibiꝺ
Si q̄siuit dignitates p vias illicitas. ibidē.
Si emit officia. vide Officium. §. i.

Si mutuauit sup ipsis officijs. ibidē. §. iij.
Si p ptialitatē quesiuit officia vt oīm mō adiuuet partē mortaliter peccauit ppter inordinationē voluntatis.
De scda filia que dr psumptio quid sit. vide Presumptio. ij. in prin.
Si posuit se ad faciendū q erāt supra facultatem suam. vide Presumptio.
Si exercuit officium quod nesciebat in periculum proximi. vide ibidem.
Si exposuit se piculis pctōz mortalū pbabiliter mortaliter peccauit. si aduertebat d piculo. vt ptz p ea q notaui Cogitatio.
Si nimis presumpsit d dei misericordia. vide Presumptio.
De tercia filia que dicit curiositas. vide Curiositas quid sit. in pncipio. Si stetit ad audiendū peccata que aliquis confitebatur. vide Confessio vlti. §. xvij.
Si voluit addiscere vel videre aut audire q fieri non possunt sine mortali peccato. puta fornicatōes t incantationes. t hmoi. vide Curiositas. §. i.
Si voluit addiscere a quibus nō debuit, vt demonibus. ibidem.
Si voluit expiri q nō licēt. vt si incātatōes habēt effectū mortaliter peccauit. ibidem
Si attendens curiosis dimittit addiscere vel intendere necessarijs ad salutē ē mortale peccatum. ibidem.
De quarta filia que est Ingratitudo.
Si despexit beneficia dei aut alteri⁹. vide Ingratitudo. §. i.
Si non retribuit benefactori. ibidem.
Si benefactori iniuriatus est. ibidem.
De. v. filia que nūcupatur Judiciū temerarium quid sit. vide Judicium. §. xvij.
Si iudicauit i malū determinate factū alterius. vide Presumptio. i.
Si vsurpauit iudicium nō habens officiū. vide Judicium. §. xvij. quomodo multipliciter dicit temerarium.
De. vi. filia que dicitur Adulatio.
Si fuit adulator alicuius de peccato perpetrato. vide Adulatio. §. i. t. §. v.
Si adulando prouocauit aliquem ad superbiam. vide ibidem.
De. vij. filia superbie que dicit Irrisio. et q̄d sit vide Derisio. in prin.
Si derisit primū. vide Derisio. §. i.
Si derisit sacra vl volētes fruire deo. ibidē.
De. viij. filia que est tentare deum. t quid sit vide Tentare deum.
Si exposuit piculo pbabili mortis sine necci-tate. vide Intimiditas t Tentare deum.
De. ix. filia q ē ptinacia t q̄d sit vide pinax.
Si fuit nimis ptinax i suo sensu. vide ibidē.
De vltima filia que est Arrogantia. vide arrogantia quid sit.
Circavanam gloriam que quomō aliqñ dr capitale peccatū. aliquādo filia superbie. vide Vana glozia.
Si noluit laudari de eo quod est contra deum. vide ibidem. §. i.
Si pretulit gloziam suam deo. ibidem.
Si ordinata ad nostram salutez retulit ad gloziam propziam. ibidem.
Si ostituit finem in laude hominū. ibidem.
Circa filias vane glozie prout ē capitale vicium. interroga primo de ornatu indebito. t qñ sit indebitus. habes Ornatus. p totum. t sic interroga.
Si mala intentione ornauit se. ibidem.
Si inhoneste. ibidem.
Si nimis superflue. ibidem.
Si nouas inuentiones adinuenit. ibidem.
De inobedictia q est scda filia. vide Inobedientia. p totū.
De inobedientia circa pce | pta ecclesie sic interroga.
Si obseruauit festa precepta ab ecclesia. et que sint habes Ferie. §. iij.
Si ieiunauit in vigilijs preceptis. vide Jeiunium. §. vij. que sunt precepta.
Si confessus est semel in anno. vide Confessio. i. §. ij. t. iij.
Si suscepit sacramentū corpis christi semel in anno. vide Eucharistia. ij. in prin. et p totum.
Si audiuit missam in festis pceptis. vide Ferie. §. xlij.
Si fecit torneamenta. seu consensit vt fierent. vide Torneamentum. per totum.
Si contraxit matrimonium clandestine. vide Clādestinum. per totum.
Si fecit aliquod eozum quod phibet sb pena excōmunicationis late sentētie. de quo vide Excōmunicatio. v. t. vi. t. vij.
Si fuit excōmunicatus ab aliquo.
Si participauit cum excōmunicatis. vide Excōmunicatio. viij. per totum.
De inobedientia certarum personarum habes infra circa status.
Si fuit inobediens suis plātis vel dñis. vide Obedientia. t vide Inobedientia.
Si fecit cō scientiā. vide Conscientia. §. i.
De iactātia q ē. iij. filia. vide Jactātia. i pncto. vide ibidem. §. i.
Si iactauit se de aliquo peccato mortali fa-
Si iactauit se i vitupiū alioz. vide ibidē

in receptionem alicuius. ibidem
De pertinacia que ponitur ab aliquibus filia superbie. habes. s. §. xiij.
De hypocrisi. vide simulatio. §. iij.
Si simulauit sanctitatē in receptōez populi. vel vt assequeretur plationes. ibidem.
De discordia que est sexta filia vane glorie. vide Discordia.
Si noluit concordari cuz alijs in his q̄ erāt bona ꝓpter elationem suam. ibidem.
De rectōe q̄ ē septima filia. vide Cōtentio.
Si habuit contentionē ꝓpter emulationez alicuius. ibidem.
Si ꝛtendit disputādo ꝓtra veritatē. ibidē.
Si contendit iudicio ꝓtra iusticiaz. ibidem.
Si contendit ita inordinate ꝙ scandalū facit aliquibus. ibidem.
Si subornauit aliquos in electione vel testimonio ꝛ hmōi. vide subornatio.
Si nimis vilipendit se. vide Ironia.
De astutia. si vsus ē sil'atione. vide Astutia
Circa auariciam que est capitale peccatum. vide Auaricia. in prin. quid sit.
Et quia consistit in retinendo. acquirendo. ꝛ appetendo. sic interroga.
Si retinuit q̄ restituere tenebaꝫ. vide Restitutio. iij. ꝓ totū. ꝛ q̄s teneꝫ. hēs Restō. i.
Si non soluit creditoribus in termino cuz posset. vide solutio. §. xxv.
Si retinuit superflua ꝛ nō fecit elemosinas vide Auaricia. §. iij.
Si non fecit elemosinā de arte sua. puta medicus pauperi infirmo. aduocatus cliento pauperi. de quo vide Aduocatus. §. x. ꝛ Medicus. §. v.
De auaricia in acquirendo. vide Auaricia. §. ij. ꝛ satis patet. s. in. vij. precepto.
De auaricia ī appetendo. hēs Auaricia. §. i.
Si appetiuit illicite vel illicita vel multum animo suffocato. vide ibidem.
Circa filias auaricie. ꝑma est Proditio.
Si prodidit castrum vel terram inimicis vel tra mortale tenetur de omni damno.
Si ꝓdidit res primi volentiby eas auferre iniuste. vltra mortale sil'r tenetur ad restitutionē.
Si habita sub sigillo secreto vel confessionis reuelauit. habes Confessio vlti. §. i. ꝛ §. xxiij.
Si aperuit lras alterius sigillatas. vide falsarius. §. ij.
Si secreta dñi sui reuelauit in eius damnū vltra mortale tenetur ad restitutōem. vide Feudum. §. xvi.
De fraude que est secūda filia. habes Fraus
Si fecit fraudem legi. ibidem. §. ij.
Si fraudauit iustas gabellas. vide Pedagium. §. vi.
Si vendidit vnā rē ꝓ alia. puta vinuz limphatū ꝓ puro. corrupta ꝓ sanis. pecus ꝓ castrato. ꝛ hmōi. habes Emptio. §. viij.
Si aliquam fraudem fecit in receptionez ꝓximi. vide Dolus. §. ix.
De fallacia q̄ ē tercia filia. habes Falsarius.
Si falsificauit aliqd̄ instrumentū. bullā vel libz̄. vide Excōmunicatio. v. casu. iij. et Falsarius. §. i. cum sequentibus.
Si destruxit instrumēta vel scripturas. vide
Si occultauit scripturas Falsari⁹. §. iij.
vide Restitutio. i. in lra scripturas.
Si falsificauit sigilla prelatorum. vide Falsarius. §. ij.
Si falsificauit mensuras. ibidem. §. xi.
Si monetā. ibidem. §. iiij. cum sequētibus.
Si ex falsa cā obtinuit aliqd̄ bñficiū ecclesiasticū vltra mortale teneꝫ renūciare si alꝫ nō obtinuisset. vide Rescriptum. §. iij.
De inquietudine mentis qua q̄s nimis sollicit⁹ ē circa tpalia. ꝛ tunc ē mortale pctm. qñ ꝓ eā q̄s omittit necessaria ad salutem alꝫ est veniale pctm. vide Inquietudo
De violentia que est quinta filia satis patz ī vij. pcepto. ꝛ in titulo Rapina.
De immisericordia que est sexta filia qua nō subuenit quis indigenti. habes Auaricia §. iij. ꝛ Elemosyna. §. i.
De acceptione ꝑsonarum que est septima filia. habes Acceptio personarum.
Si in iudicio accepit personam. vel ī distribuendis officijs vel beneficijs vl' elemosynis. vide ibidem. ꝓ totum.
Si in electionibus nō elegit magis dignū. vide Electio. §. xxi.
De turpi lucro qđ est octaua filia. vide Turpe lucrum. ꝛ tale est peccatum quale illud ꝓpter quod acquirit.
De ludo qui ꝓuenit aliquando ex auaricia. vide Ludus. per totum.
Si lusit ad pillam vel aluz ludum in quo versatur industria. vide Ludus. §. ij. qñ licet
Si ludit ad ludum in quo versatur fortuna. ibidem. §. iiij.
Si steterit ad inspiciendum ludentes. vide ibidem. §. vi.
Prodigalitas est contraria auaricie. sed tamen peccatum. vide Prodigalitas.
Si superflue expendit res in pompis. equis ꝛ hmōi notabilis excessus videtur mortalis. vt patet Ornatus. §. vi. ꝛ ibi vide

Interrogationes

Circa luxuriã que est capitale vicium. vide Luxuria. ⁊ de hoc habes. ꝫ. vi. ꝑcepto.

Circa ꝯo filias luxurie. quaꝝ ꝑma est Cecitas mẽtis. de qua Cecitas mẽtis. ĩ ꝑn.

Si ita occupatus fuit ĩ mũdanis mente ꝙ nescit aliq̃d de deo intelligere vel necessaria ad salutem. vide ibidem. ℣. i.

De ꝑcipitatõe q̃ ẽ scda filia. vide ꝑcipitatio.

Si fuit ꝑceps ĩ opibꝫ suis ꝯtemnens ꝯsidere vel ĩ periculũ. vide ibidem.

De inconsideratione que est tercia filia luxurie. vide Inconsideratio.

Si fuit incautus maxime vbi imminebat periculũ. vel vbi tenebat de leui vel leuissima culpa. qz licet excuset aliqñ a mortali nõ tamẽ ab obligatõe restitutõis. vt habes Culpa. ℣. v. ⁊. vi.

De amore sui quo quis querit delicias ⁊ quietem. vide Amor sui.

De amore seculi qui est quinta filia luxurie. habes Diligere. ℣. iij.

Si voluit ꝑpetuo stare ĩ mũdo. vide ibidẽ.

Si dilexit mundũ constituens ibi finẽ. vl̃ ad voluptatem. vide ibidem.

De horrore futuri seculi ex quo homo vellet nunq̃ mori. vide Diligere. ℣. iij.

De inconstantia que est septima filia habes Inconstantia.

De odio dei quod ẽ octaua filia luxurie. habes Odium dei.

De stultiloquio aut scurrilitate que sunt filie luxurie. dic. si vsus ẽ ꝛ̃bis libidinosis aut inhonestis aut gestibꝫ vel ad ꝓuocãdum alios. vel vñ ꝓbabiliter habẽt ꝓuocari ad luxuriã est mortale pctm. Idẽ dic de turpiloquio. vide Scurrilitas.

Circa gulaz que ẽ aliud capitale pctm sunt formãde interrogatões circa eius spẽs.

Si preuenit horam in comedendo.

Si nimis laute comedit.

Si nimium studium apponit.

Si nimis comedit.

Si cũ nimio ardore seu appetitu. ⁊ qñ gula sit mortale pctm ĩ ꝓdictis. habes Gula.

De eius filiabus. quaꝝ ꝑma ẽ ebrietas. vide Ebrietas qñ est mortale peccatum.

De hebetudine mentis que est secunda filia vide Hebetudo.

De inepta letitia. scias ꝙ nõ ẽ mortale pctm nisi si ꝑ ipsaz dissolueret ꝙs i ea q̃ sũt mortalis peccati. vt chorizando ĩ caꝯ phibito ⁊ hmõi. al's est veniale peccatũ.

De multiloquio que est quarta filia. habes Multiloquium. ꝑ totum.

De scurrilitate q̃ ẽ. v. filia. hẽs Scurrilitas

Si fecit actus ita scurriles ꝙ ad ꝓuocandũ ad luxuriã sunt efficaces. videt mortale.

De immundicia que est sexta filia gule vide Immundicia.

Si comedit vl̃ bibit vt possit luxuriari. qz ẽ mortale. sec9 ẽ si vt satisfaceret vꝛoꝛi ĩ recreatõe debiti. qz sic nullum pctm vel venale qñ h̃ fecit vt magis delectaret cũ vxore

Circa inuidiã q̃ ẽ aliud capitale pctm. Inuidia. ⁊ quõ ẽ mortale pctm.

De eius filiabꝫ. quaꝝ ꝑma ẽ odiũ primi. õ q̃ vide Odium dei. ⁊ sic interroga.

Si desiderauit malũ ꝓximi. ⁊ qnto tpe ꝓseuerauit. ⁊ si sepe ĩ hmõi occupauit mentẽ. qz quotiẽs deliberate desiderauit malũ ꝓximi totiẽs mortal'r peccauit si erat notabile malũ ⁊ ꝑ diuersa tpa. Sil'r qñ ĩ eadẽ cogitatiõe trãsibat nũc de desiderio mali ĩ reby ad desideriũ mali in ꝓsona vel ĩ filijs qz sicut sunt diuersa subiecta. ita videnẽ diuersa mortalia peccata.

De tristicia in ꝓsperis q̃ est scda filia. si tristitus ẽ de bono notabili ꝓximi deliberate ꝓpter inuidiã est mortale pctm. vt platus de maiori ꝓlatione. doctor de maiori scientia. scholaris de maiori ingenio. Ciuis de maiori honore. Mercator vel artifex de maiori creditu. spũalis de maiori fama. et hmõi. vide Inuidia.

De letitia ĩ adũsis ꝓximi idẽ dic vt. s. Et vide.

De suꝑratõe. vide Suꝑratio de ibidẽ.

Si quesiuit seminare discordias ꝛeportando malũ alteri de altero. ibidem.

De detractõe. vide Detractio. ꝑ totũ. quõ ẽ mortale pctm. ⁊ quõ tenetur ꝑ totum.

Si dixit malum de ꝓximo falsũ. ibidem.

Si vere dixit. sz quibꝫ nõ debuit. ibidẽ.

Si augmentauit malum. ibidem.

Si audiuit libenter detractiones. ibidem.

Circa iram que est aliud capitale peccatum. de quo habes Ira.

Si appetiuit vindictã de ꝓximo. ibidem.

Si noluit loqui cum ꝓximo nec reconciliari. vide Diligere deum. ℣. ij.

De filiabꝫ ei9. qꝝ ꝑma ẽ tumor mẽtis. dic vt. s. ĩ ꝑma filia inuidie. ℣. xix. ⁊ implicando ĩ hmõi cogitatiõibꝫ de vindicta ficta ꝑm regulam suꝑadictã. ibidem.

De scda filia. s. indignatõe. hẽs Indignatio

De tercia filia q̃ est clamor. vide Clamor.

De q̃rta filia q̃ ẽ ꝯtumelia seu ꝯuicium habes ꝯtumelia ⁊ ꝯuicium. Aduerte hic ꝙ licẽs ꝙs nõ dicat ꝯuicium vel ꝯtumeliaz vel aliter

rat honorē ſz cā correctōis. ſed tñ dicit talia q̄ de se notabiliter ledūt. puta mulierem q̄ est putana ⁊ hm̄oi. ⁊ audientes scādalizant de tali cui dicit. q̄ sic credūt esse non excusaretur a mortali peccato.

De. v. filia que est tria. habes Ira.

De maledictōe q̄ ē. vi. filia. hēs Maledictō

De blasphemia dictū est. s. §. vi.

De bello silr. §. xi.

De seditōe q̄ ē. vi. filia. habes Seditio.

Si tenet pcialitatē vel eā sequit̄ parat⁹ q̄litercūq; p̄ pte i statu damnatōis. nec pōt absolui nisi disponat dimittere.

De murmuratione habes Murmuratio.

Si murmurauit ⁊tra deū deliberate tenens cum iniustū. q̄ mortale.

Si contra prelatos ipsos temerarie iudicādo. mortale est.

Circa accidiam que est vltimū capitale pc̄catum. vide Accidia.

Si dimisit nc̄ia ꝓpter accidiā. ibidē. §. i.

Si penituit se benefecisse. ibidem.

Si incurrit infirmitatē notabilē ꝓpter tedium ē mortale q̄n pōt se iuuare. vide Accidia

De filiabus eius. quar̄ p̄ma ē desp̄a tio. vide Desperatio. §. i.

De secūda q̄ est malicia q̄ est pctm̄ in spūm sanctū. q̄ habet sex spēs. Prima dr̄ p̄sumptio de misc̄dia dei sine merit̄. Secūda desp̄atio qua desperat de misc̄dia dei. Tertia impugnatio veritatis agnite vt libere gratie. ex qua vellet omnes essent malī ⁊ nullus bonus. ne esset sibi cōfusio male viuere. Quinta obstinatio. Sexta impenitentia. vide Pctm̄. §. iij.

De tercia filia q̄ ē pusillanimitas. vide pusillanimitas. Si desist bona facere ad q̄ tenebat ex pusillanimitate. vt puta corrige re frēz. vide correctio fraterna. §. i. ⁊ sil'ia

Si ꝓ dimisit nō nc̄ia ē veniale pctm.

De quarta q̄ est ociositas dictū ē. s. i. iij. pcepto. ⁊ habes in ti. Ociositas.

De. v. filia q̄ ē pigritia seu torpor. vide Torpor.

De sexta que ē euagatio mētis illicita. habes Euagatio mētis.

De septima q̄ ē negligētia. vide Negligētia

Si fuit negligēs i addiscēdo necessaria ad salutē i ꝓfitēdo. i suscipiēdo sacramēta. i opibus misc̄die exercēdis. q̄ q̄n sit mortale pctm̄ ptr Negligētia. §. i. Aduerte hic q̄z si q̄s ex negligentia omittit ip̄lere vnū ꝓceptū. puta d̄ ꝓfitendo semel in anno sō lū est vnū pctm̄ mortale. sed si deliberauit sepius nolle ꝓfiteri tot sunt peccata mortalia quot sunt deliberationes facte p̄ interualla tp̄is. quod nō.

Circa opa misc̄die spūalia q̄ sunt. Consule castiga. dimitte. solare. fer. ora.

Si noluit dare ꝓsiliū petēti i his q̄ ptinent ad salutē. vel in re vñ notabile damnū pt euenire. p̄mo cū tñ posset mortale ē. vel q̄n habebat ex officio

Si nō correxit q̄s debuit ⁊ tenebat hēs correctio p̄latoꝝ. ⁊ correctio fraterna.

Si ñ dimisit rācorē ꝓ p̄im. dictū ē. s. §. xix

Si nō fuit ꝓsolat⁹ tribulatos posset eē mortale i p̄lato. q̄n sbditi ex tali omissiōe idiunt i despationē vel aliud malū. ⁊ ip̄e bono mō posset salua disciplina.

Si nō orauit p̄ omīb⁹ posset esse graue i ill' q̄ viuūt de elemosynis magna negligētia.

Circa opa misc̄die corpalia q̄ sunt. visito. cib⁹. poto. redimo. tego. colligo. ꝓdo. q̄ tūc cū p̄uaricant sunt mortale pctm̄ q̄n ex eo rū omissiōe notabil'r ledit̄ p̄im⁹. ⁊ hō pt bono mō facere. puta si p̄lat⁹ visitaret infirmū quē visitare posset. nō deberet sz ꝓfiteret. Eget cibo ⁊ potu. ⁊ habes vltra cōdecētiā tui status. Esti captiuitate ⁊ redimere posses de superfluitatib⁹ tuis.

Est nudus ⁊ tu caudam ducis. Est sine domo. ⁊ tu habes ampla pallatia Ex dictis s. Auaricia ⁊ Elemosyna. potes colligere q̄n hō tenet̄ de p̄cepto.

Circa ānqz sensus q̄ sunt. visus gust⁹. auditus. odorat⁹ ⁊ tact⁹. i q̄bꝫ sep⁹ pōt eē mortale. vt si voluit videre q̄ sunt mortal' pcti i eo q̄ facit vel inductiua ad mortale. de q̄ habes curiositas. Idē dic d̄ auditu. Iustus aūt ⁊ odoratus cōiter sunt venialia. Tact⁹ q̄nqz mortale cū cā luxurie vl' morose delectatōis. vt. s. Cogitatio.

Circa p̄cepta eccl'ie q̄ generaliter tāgūt oēs dictū ē. s. i seda filia manus gl'ie. §. xv.

Nūc de statibus aliqua pticularia sunt p̄nēda in quibus sunt interrogādi vltra ea que. s. posita sunt ꝓ p̄cepta et in peccatis capitalibus. ⁊ primo

Circa pueros dū capaces sunt interrogandi de iniectōe manuū violēta in p̄sonā ecclesiasticā. ex q̄ possent esse excōicati. de q̄ habes. s. Excōicatio. v. §. i. cū multis seq̄. postea de ꝓfessiōe ⁊ cōione si fecerūt. de penitētia. d̄ inobedientia. de mēdaciis. de inhonestate. auditōe misse. de furtis ⁊ sil'ib⁹ in quib⁹ cōiter illa etas solet peccare.

Circa p̄ianos in ꝓmuni. Si suscepit sacra

necessitatis ⁊ q̄ sint. vide sacramētū. §. vi
Si portauit habitum infideliū. vide Apo/
stasia. §. vltimo.
Si nimiam familiaritatē habet cum iude/
is vel cū infidelibus. vide Judeus. §. i.
Si fecit ꝺ ꝺscientiā. vide Conscientia. §. i.
Si habuit ratum aliquod malum factum
nomine suo. vide Consensus. §. v.
Si alicui consuluit aliquod peccatū vl' ma
lum. vide Consilium. §. i.
Si contempsit aliquam exhortationem su
periorꝭ. vide Contemptus. §. i.
Si q̄n tenebatur habuit contritionē de pec
catis. vide Contritio. §. xiij. ⁊. v.
Si correxit quos sciuit velle delinquere. vi
de Correctio fraterna. §. i.
Si denunciauit prelatis peccata que sciuit.
vide Denunciatio. §. i.
Si in dubijs tutiorem partem elegit. vide
Dubium. §. i. ⁊. ij.
Si existēs excōmunicat⁹ vl' interdict⁹ ⁊ mo
nitus a celebrātibꝫ vt exiret ecclesiam no
luit exire. vide Excōicatio. v. casu. xv.
Si famā suam neglexit. vide Fama. §. i.
Si incarceratus fugit. vide Fugere. §. i. ⁊. ij
Si vsus est habitu femineo vir existens vel
econtrario. aut religionis. vide Habitus
§. vij. ⁊. viij.
Si fuit histrionus. vide Histrio. §. i.
Si impssit i terra vel i lapide humi posito si
gnum crucis. vide Imagines. §. iij.
Si fecit aliquod enorme ī ecclesia. vide Im
munitas. per totum.
Si sciuit necessaria ad salutem. vide Sciē
Si fuit excōmunicat⁹ ab aliquo /tia. §. ij
iudice. vide Absolutio. ij. ⁊ Excōmunica
tio. i. per totum.
Si iniecit man⁹ violētas in psonā ecclesia/
sticā. vide Excōicatio. v. §. i. cū multꝭ se.
Si nominatim interdictos. excōmunica/
tos vel vsurarios sepelierunt. vide Excō/
municatio. vij. casu. xxvi.
Si contraxerunt matrimonium in casibus
consanguinitatis vel affinitatis prohi/
bitis. vide Excōmunicatio. vij. casu. xli.
Circa ambasiatores dñoꝝ vel ꝺmunitatū.
Si steterunt absentes sine causa vel pro fa/
ctis suis in expensis dominoꝝ vel cōmu/
nitatum. vide Absens. §. i.
Circa tutores vel curatores aut administra
tores rerum alienarum.
Si infideliter se habuit in cōmissis fraudā
do vel dilapidando. aut nō bene ministrā
do. vide Administratio. §. i.

Si exegit vsuras pro pupillis. aut alio mō
fecit pro eis contractus illicitos. vide Re
stitutio. i. in lra Usurarius.
Circa coniugatos.
Si contraxit clādestine. vide Clādestinus.
vel in gradu prohibito. vide Matrimo
nium. iij. per totum.
Si ꝺsummauit añ bñdictōem. vide Debi
Si ne gauit debitū petenti. vel /tum. §. i.
reddidit se impotentem. ibidem. §. vi.
Si cognouit causa satiā de libidinis. ibidē
Si cognouit habens intentionē /§. xxiij.
ad alteram. ibidem. §. xxi.
Si vsus est matrimonio extra vas vel mō
indebito. ibidem. §. xxv.
Si tempore menstrui. ibidem. §. xxiij.
Si in diebus festiuis vel in ecclesia. ibidē
§. xxviij. ⁊. §. vlti.
Si pgnationis tempore. ibidem. §. xxiij.
Si p tactus habuit pollutionem extra vas
ibidem. §. xxvi.
Si exegit vel reddidit debituz adultero vel
adultere. ibidem. §. viij.
Si ꝺtraxit excōicatus vl' i pctō mortali exi
stēs. qz peccauit mortaliter ꝫhēdo p ver/
ba de psenti. vide Matrimoniū. ij. §. vlti.
Si non contraxit ea intentione qua debuit
vide Matrimoniū. ij. §. vlti.
Circa vxores. Si fuit litigiosa in domo. et
de reliquis de quibus. s. §. xx.
Si habuit dotem de vsuris. vide Restitu/
tio. i. sub lra Usurarius.
Si fuit inobediens viro. vide Obedientia
⁊ Inobedientia. p totum.
Si procurauit sterilitatem vel vsa est supsti/
tiosis vt haberet filios. vide Matrimo/
nium. ij. §. xxiij. cū du. se.
Si dedit bona viri contra eius voluntatem
vide Elemosyna. §. viij. ⁊ vide Furtuz. §.
xxxiij. ⁊. xxxv. ⁊. xlvij.
Si habuit bonā curā ꝺ filiabꝫ maiꝰ. ⁊ si do
cuit eas vanitates ⁊ hmōi. i qbꝫ sunt ml/
ta mortalia. ñ duxit ad missas. pdicatōes
ꝫ choreas. patꝫ p supdicta qñ ē mortale.
Si vsa ē ornatu idebito. vide ornat⁹ p totū.
Si violauit fidē viro. vide adulteriū. ipn.
Circa viros. si stetit nimis in remotis causa
cupiditatis contra voluntatē vxoris. vi/
de Debitum. §. vi.
Si nō seruauit fidē vel habet concubinam
quia nō est absoluēdus nisi a se ejiciat. vi
de Concubinarius. §. i.
Circa patremfamilias. Si alimenta debit
quibus tenebatur. vide Alimēta p totū.

Si soluit decimas debitas. vide Decima. §
Si fecit elemosynas. vide Elemosyna. §. i.
Si ministrauit necessaria familie tam corpori q̄ anime. docendo ꝛ hmoi. vide Familia. §. i. ꝛ Filius. §. xxi.
Si non dotauit seu maritauit filias tempore debito. vide Dos. §. iiij.
Quō tenet ex facto familie. hēs dñs. §. vlt.
Si pocauit familiam suam nimis exasperando ꝛ furiose ꝛ ceteris. vt. s. Ira.
Si nō curauit vt confiteret semel in anno ꝛ cōmunicaret videtur mortale peccatū.
Circa filiosfamilias. Si furatus ē res p̄is sui vt expenderet i supfluis vel ludis aut aliqs mal'. q̄ ē mortale. Sec⁹ si accepisset p faciēdis sibi vestimētis aut calciamētis aut aliqs necessarijs. q̄ sic liceret. exq̄ pater nō potuit vt tenet. ꝛ de reliqs. vt. s. §. viij.
Circa doctores ꝛ magistros.
Si q̄suit magisteriū seu doctoratum ppter honores p̄cipaliter. vide Honor. §. iiij.
Si fecit se promoueri ad doctoratum existens ineptus ꝛ ignorans. videt mortale p. c. i. ꝛ c. quanto. de magistris.
Si legit principaliter propter honorem. vide Honor. §. vij.
Si legit scientias phibitas vel psonis prohibit'. vide magister. ꝛ q̄ sunt psone phibite. vide Excōicatio. vij. casu. vi. ꝛ. vij.
Si ex pacto receptus est in canonicum vt scholas regat. vide Magister. §. x.
Si exegit existens salariatus a scholaribus aliquid. vide ibidem. §. xi. xij. ꝛ. xiij.
Si exegit aliquid pro licentia docendi danda. ibidem. §. xv.
Si admisit ignorantes ad doctoratū mortaliter peccauit. quia ex tali facto dicit mē dacium pernicios̄um.
Si non exegit iuramentum a doctorando. q̄ non expenderet plus q̄ debet in doctoratione ibidem. §. vltimo.
Si existens in mortali notorie docuit publice in theologia. quia mortaliter peccauit fm Petr. vide Predicare. §. vij.
Si seruauit iuramenta vniuersitatis. vide Iuramentum. vi. §. ij. ꝛ. iij.
Si iactauit se de doctrina alios vituperando. aliq̄n ꝛ in pluribus potest esse mortale. vide. s. §. xv. ꝛ. xix.
Si notabil'r fuit negligēs circa pfectū scholariū videt mortale. vide Negligentia.
Si verberauit aliquē crudeliter videt mortale. q̄ solū leuis castigatio eis p̄missa est c. cū voluntate. de sen. excō. et si erant clerici esset excōmunicat⁹. vide Excōmunicatio. v. casu. i. §. x. ꝛ. xi.
Si iniusto mō puta detrahendo vel per sectas subtraxit scholares alteri⁹ doctoris. quia vltra mortale tenetur ad restitutionē si iam intrauerant fm Jo. de lig. secus si nondū intrauerant.
Si impediuit ppter odiū vel p̄tialitatē doctorādū vel i collegio recipiendū idoneū. q̄ vltra mortale tenet ad restōez damni.
Circa scholares. Si fugauit iuramēta vnius̄itatis. vide Juramentū. vi. §. ij. ꝛ. iij.
Si fecit sectas p rectorē fiendo. multa mortalia ibi aduenium.
Si elegit rectorem insufficientē. videt mortale fm aliquos. sed hoc nō determino in vniuersitatibus scholarium.
Si studet in phibitis scietijs. vide Magister. ꝛ. s. Excōicatio. vij. casu. vi. ꝛ. vij.
Si sepe ꝓtendit contra veritatez ne succumbere videatur. vide. s. §. xv.
Si studet ppter malū finē. q̄ tale p̄cm̄ q̄lis finis. vl' ppt honorē vide honor. §. vij
Si studuit curiosa dimittendo necessaria ad salutē ē mortale p̄cm. vide curiositas.
Si tractauit cum aliquo ciue bononiensi de conductione hospitij alteri⁹ scholaris. vi. de Excōmunicatio. vij. casu. iij.
Circa medicos. Si existens ignoras medetur. vide Medicus. in p̄n. ꝛ. §. i.
Si i medēdo nō fuit secut⁹ traditōes medicine. sz voluit facere experimenta ex capite suo in piculū notabile proximi. ibidem.
Si prolongauit infirmitatem. ibidem.
Si consuluit aliquid contra salutez anime pro sanitate corpis. ibidem. §. vij.
Si nō admonuit infirmū efficaciter vt confiteret i p̄ncipio infirmitatis. ibidē. §. viij.
Si p̄gnāti aliq̄d dedit vt filius moreret peccauit mortal'r. q̄ nō sunt facienda mala vt
Si dedit medicinā de q̄ dubitabat an noceret. ibidem. §. ij. /bona cueniāt
Si ñ annūciauit mortē infirmo. ibidē. §. xij.
Si nō debito mō visitauit infirmos posset aliqn̄ esse mortale.
Si paupib⁹ noluit mederi gratis. ibidem.
Si habuit p̄tē cū aromatario. ꝛ ppter h̄ g̃uat infirmos emere ab eo cū eoz dāno. q̄ sic teneret eis ad restitutionē exq̄ ei solueret. secus si ex hoc nullū haberet damnū.
Circa aromatarios. si i opponēdis medicinis nō posuit q̄ medic⁹ ordinauit. sz vnū pro alio. vel corrupta ꝛ q̄ virtute nō habebāt

ex vetustate p bonis. t hmoi. ex quibꝫ sequitur vel plongatio infirmitatis vl' aliud malū ꝓximo infirmo. qz vltra mortale tenetur ei ad restitutionē.

Si vendidit venena vel que faciunt abortsum t hmoi illis de quibus sciebat nō dere vti ad bonū. vide Ars. §. ij.

Si sophisticauit aromata ponēs in speciebus vnū p alio vel in sirupis. aut i cādelis t hmoi. vide Emptio. §. viij.

Si vendidit diminuto pondere aut falso t hmoi. vide Falsarius. §. xi.

Circa mercatores. Si portauit phibita infidelibꝫ. vide Excōicatio. v. casu. xxi.

Si negociat ꝓpter malū finē. vide Negocij. §. ij.

Si i loco sacro tenuit mercatuz ciū. §. ij. vide Immunitas. §. i. t Negociū. §. ij.

Si carius vēdidit qz emit in eodez loco. vide Emptio. §. x. t. j. Negociū. §. iij.

Si vēdēs p alijs aliq vēdidit p. xij. t soluz x. dat dnis rerum. ibidem. §. vlti.

Si vendidit vnum p alio vel corrupta pro bonis. vide ibidem. §. viij.

Si vsus ē falsis mensuris t hmoi. vide Falsarius. §. xi.

Si vēdidit rē pl' iusto pcio aut ꝓpter tpus solutōis t hmoi. vide Emptio. §. vij.

Si fecit cambia. vide Vsura. i. §. li. cū se.

Si aliquos contract' vsurarios. vide Vsura. i. p totum.

Si ꝓposuit cum alijs vt vendant vno precio in dāmnū reipublice. qz vltra mortale teneť damnificatis. vide Negocij. §. ij

Si expendit falsas monetas scienter ē mortale. t teneť ad restitutionē. licet ipse etiā fuerit deceptus ab alio.

Si bonas monetas radit. vide Falsari'. §. iij. cum sequentibus.

Si emit res raptas vel furatas. vide Restitutio. i. in lra Amens.

Si infideliter se habuit i societate quā habet cū aliquo. vide societas. i. t. ij. p totū.

Si vēdidit i festis vel cū mēdacijs. piurijs t alijs illicitis. vide Negocium. §. ij.

Circa ꝓfonetas. Si mediator fuit cōtractuum vsurarioz. vide restitutō. i. i lra vsurari'.

Si male consuluit scienter i aliquo contractu. quia vltra mortale tenetur de damno dato. vide Dolus. §. ix.

Si decepit in precio dans intelligere vni ꝙ vult tm. t alteri ꝙ nō potest habere nisi tm. vide Emptio. §. vlti.

Circa artifices. Si fecit artē cui' opus ē ad malū. vt taxillos t hmoi. vide Ars. §. ij

Si accepit isignia alteri' mgri. vide isignia

De fraude i arte. i mēsuris t hmoi.

Circa lanifices. Si vēdidit pānū vm' plante ꝓ alia vel tincture. vide Emptio. §. viij.

Si soluit laboratoribꝫ de pāno. aut vendedo vltra iustū preciū. t emendo ꝓ vilori. vide Vsura. i. §. lviij.

Si filatoribꝫ dedit. xiij. vncias ꝓ libra tenetur ad restōez nisi sic a ꝓncipio inuenisset.

Si pānū nimis traxit. vide emptio. §. viij.

Si n̄ soluit laboratoribꝫ. vide solutō. §. xv

Circa tabernarios. Si vendidit vinū ꝺphatū ꝓ puro. vide Emptio. §. viij.

Si miscuit in vino nociua. ibidem.

Si tenuit meretrices vel lusores; omnia pecata ei imputabuntur.

Si scienter administrauit ad ebrietatem alterius. vide Ebrietas. §. i.

Si ex culpa sua pdidit sibi tradita in custodia. vide Custos. i ꝓn. t Mutua. i ꝓn.

Circa macellarios. Si vēdidit carnē corruptā ꝓ sana ꝺ pecude ꝓ castrato et hmoi. vide Emptio. §. viij.

Circa pistores. Si fecit panem nimis pondeross̄. vel immiscuit aliam farinam. et hmoi. vide Emptio. §. viij.

Circa sutores. Si fecit vestes ipudicas q̄ nō ꝓnt deferri sine pctō mortali. vide Ars. §. ij. t ꝺ qñ sit. vide Ornatus. ꝓ totum.

Si male incidit ex culpa sua. vide Culpa §. v. t. vi.

Si furatur de panno serico t hmoi. vide furtum. ꝓ totum.

Circa aurifices. Si vēdidit aurū alchimicum ꝓ vero. vide Emptio. §. viij.

Si cudit monetā sine licentia ꝓncipis. vide Falsarius. §. iij. cum sequen.

Si radit eam vel facit aquam vnde aliq̄d minueret. ibidem.

Si emit lapidem preciosum ꝓ vili ab illo qui ignorabat. vide Emptio. §. vij.

Circa alchimicos. Si laborauit in dicta arte. vide Alchimia.

Circa datiarios. Si exegit datia iniusta. vide Pedagium. §. i. cum sequen.

Si exegit a ꝓnis eccl'iasticis. ibidē. §. iij.

Si ꝓputauit fraudē datij vbi nō erat. vltra mortale teneť ad restōem totius damni.

Si fraudauit socios. vltra mortale tenetur ad restitutionem.

Circa musicos et hystriones. Si pulsauit his qui ex libidine chorizabant vel illicite. vide Chorea.

Si gestus impudicos ꝓuocantes ad peccm

mortale fecit. vide Histrio.
Circa laboratores rusticos. Si nō laborat fideliter i notabili excessu esset mortale peccatum.
Si pmisit bestias nocere i agris & hmōi. tenet ad restitutionē si fuit in culpa.
Si fraudauit dōm i pte sibi dāda tenetur ad restitutionē. nisi dns in alio grauasset eū. vide Furtū. §. xl.
Si nō seminauit possessiōes vl' coluit qs tenebat sic debuit. vide Culpa. §. v. & vi.
Circa venatores. Si in diebus festis pdita missa vel p totam diem se occupauit. vide Ferie. §. x.
Si dedit damnū in agris. qz tenetur si ē notabile ad restitutionē
Circa locatores. Si sciēter locauit equū pculosum aut vas vitiosum. vide Locatio
Si conductor fuit i culpa pditōis rei locate. ibidem. xxiij. §. (§. xxiij
Si petijt mercedē quā nō debuit. vel soluit minus q̄ debuit. ibidē. §. xxij. & §. xv.
Circa laborātes in filādo lanā. vel tingēdo sētā. & hmōi. q̄ tenētur p̄mo si furant. secūdo si male laborant vel destruunt. de q̄ vide Locatio. §. xxiij.
Circa renēditores rer. Si finxerūt q̄ nō poterāt vendi nisi p tanto. & tm̄ vel erāt qui emerēt p plus. vl' ipsi p modico emerent vt p pluris vēderēt tenent ad restitutōez qz p fraudē acquisierūt.
Ite si vendiderūt p plus & tribuāt dño. vide Emptio. §. xxviij.
Circa iudices. Si habuit iurisditiōz ab alio quo nō vero dño. vide Dns. in pn.
Si dedit iniquā sniaz sciēter vel p ignorantiā aut negligētiā. vide Judex. §. xxi. cū sequ.
Si existens ignorās nō elegit bonū assessorem. ibidem. §. xxij.
Si elegit assessorē in fraudē cū non indigeret. vide Judex. §. xvi.
Si accepit pecuniā vt iudicaret vl' nō iudicaret. aut vt inīq̄ & iusticiā. vide iudex. §. viij. cū multis sequ. & suspensio. i. §. xx.
Si nō seruauit ordinē iuris videl mortale. nisi aliqua cā urgēs ad hoc impelleret.
Si reo dedit dilationes indebitas. qz vltra mortale tenet pti lese ad restitutionē.
Si reo fecit interrogatōnes ad qs nō tenebat rndere. vide Cōfessio delicti. p totū.
Si posuit ad torturā sine legitimis indicijs vide Tortura. §. i.
Si allegationes friuolas admisit. qz vltra mortale tenet leso ad restitutionē.
Si appellationē legitimā nō admisit vl' friuolā admisit. qz vltra mortale tenet pti lese. fm q̄ dico Appellatio. §. xv.
Si pauperibꝫ nō prouidit de aduocato. vide Aduocatus. §. x.
Si penam rela xauit vel auxit. vide Pena §. xviij
Si arestauit aliquē vel bona ei⁹ desēp sit vel officiales misit. vt sic pecuniā extorqueret ꝫ iusticiā. vel aliq̄d aliud inuenit ex q̄ pecunias hzet. qz tenet ad restitutionē.
Si i sentētia apposuit culpā obscurā vt ille ptra quē dabat se posset defendere contra iusticiā. qz vltra mortale tenet ad restitutionē de damno dato parti.
Si partē nō ꝺdemnauit in expensis cuz deberet & peterent. quia vltra mortale tenetur ad restitutionē parti.
Si vt extorqueret pecunias mō suo fecit q̄ id qđ iure ordinario debebat expedire facere iure delegato.
Si purgauit puinciam malis hominibus vide Judex. §. vij.
Si iudicauit fm allegata ꝫ veritatē quam sciebat. vide Judicare. §. vij.
Si sententiā alicuius censure ecclesiastice p tulit sine monitione & scriptis. vide Suspensio. i. §. xvi.
Si iudicare psumpsit nō sibi subditos. nec rōne rei vel delicti. vide iudicare. §. xvij.
Si ptraxit sententiā in longū vt pecunias extorqueret mortaliter peccauit. et tenet ad restitutionē nō solū pecunie accepte a pte q̄ iusticiā habebat. sz et ad oīe dānū qđ habuit ex tali dilatione.
Si interposuit auctoritatē in aliquo cōtractu mulieris vel minoris in eoꝝ damnū ꝓpter pecuniaz vel amicicia. quia vltra mortale tenet ad restitutionē leso.
Circa officiales dnoꝝ & ꝺmunitatū.
Si ꝺminatus est alicui nisi ei daret dē. vide Concussio.
Si exegit iniusta grauamina de mandato sui superioris. qz vltra mortale tenet ad restitutionē totius exacti. si ille nō vult restituere in cuius vtilitatē est exactum.
Si executus est iniquaz sententiā. vide Judicare. §. vij.
Si nō obuiauit malis quantū potuit bono mō. vide Consentire. §. ij.
Si fuit ꝓditor terre vel castri. habes. s. auaricia. in ꝓma filia.
Si fuit officialis tyrānī aut iniusti dñi. vide Dns. in prin.

Si nō accusauit quos tenebatur ex officio qz si ex iuramento tenebatur erit mortale ꝑccatum. alʒ nō semp.
Si emit officia vel sup ipsa mutuauit. vide
Si habēs soluere de ꝑcunia dñi /officiū. vl' cōitatis alīs extorsit tm̄ p ducato exi stēs ipse salariatus. qz restituere tenet.
Si quos inuenit de nocte dimisit ꝓpter ꝑcuniā ꝓtra statuta. qz videt mortale.
Si fuauit statuta q̄ iurauit i p̄ncipio officij
Circa ꝓsiliarios dñoz vel cōitatū. Si exi/stens i ꝓsilio ꝓsensit alicui malo. vide cō/sensus. §. q. z Consilium. §. i.
Si dedit fraudulentū ꝓsiliū. ibidem.
Si ꝓposuit aliqua in ꝓsilio in damnū aliq̄/rum. qz vltra mortale tenet ad restitutoz damni totius q̄n sine eo nō fuisset.
Si ꝓsensit ad aliqua statuta fiēda que erāt inusta. aut ꝫ libertatē eccl'ie. vide ibidē. z Excōicatio. vij. casu. xij. z casu. xliij.
Si res ꝓmunitatis ꝓmisit dilapidari. vl' ex inutilibus ꝓmissionibus aut qualitercū q̄z. vide Administratio.
Circa arbitros vl' arbitratores. Si iniquā dedit sententiā scienter vel ex ignorantia. vide Judex. §. xxi. cū sequētibus.
Si permisit expirare compromissum. vide Arbiter. §. i.
Si ꝑ spūali dedit temporale in recompensa tionem. vide ibidem. §. vij.
Si ꝑ pace abstulit ab vno z dedit alteri. vi/de ibidem. §. vi.
Circa accusatores. Si accusauit aliquē ma la intētione. vide Accusatio. §. vi.
Si accusauit aliquem calumnioſe. vide ibi dem. §. viij.
Si iurauit nō accusare. ibidem. §. vi.
Si accepit ꝑciū vt nō accusaret. ibidem
Si accusatus rndit calūnioſe. ibidē. §. xiij.
Si accusatus tacuit veritatē. ibidē. §. xxij.
Circa aduocatos. Si inhibitus a iure ad/uocare aduocauit. vide Aduocatus. §. i. cū multis se.
Si defendit iniustā cām. ibidē. §. xiij.
Si amisit cām iustā ꝑ suam ignorantiā vel negligentiam. ibidem. §. xj.
Si imoderatū salariū extorsit. ibidē. §. xiij.
Si nō aduocauit ꝑ paupibus. ibidē. §. x.
Si fecit pactum cum clientulo de quota li/tis. ibidem. §. xiij.
Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vi de Fallarius. §. ij.
Si causam vsurariaz defendit. qz vltra mor tale tenetur ad restitutionē.
Si frustratorias dilationes quelibet. qz re/netur ad restitutō em parti lese.
Si fallas leges vel instra ꝑdurit vl' instru/xit clientulum de falsitate dicenda.
Si qualitercunqz fuit cā alicuius damni i hmōi aduocatōne. qz vltra mortale tene tur de damno parti lese.
Si solūmodo attendit ad ordinem iudici/arij z nō ad merita cause sicut hodie cō/muniter faciūt aduocati. z tamē nō excu/sant a mortali z ab obligatione restituto/nis damni si defendūt causaz iniustā quo ad merita quātūcunqz quo ad modū ꝑ cedēdi sit inordinata. qz ordo nō ē inuen tus nisi ꝓpter ꝑceptiones euitādas.
Circa ꝑcuratores. Si defendit cām iniustā mortale ē. z tenet ad restitutōem lesō.
Si infideliter vel negligenter se habuit. vi de Locatio. §. xxiij.
Si i positōibus ponēdis vel mendis pūcta uit vel fuit cā ꝑiurij mortaliter ꝑccauit.
Circa notarios. si ex ignātia dictauit male i/strā vl' testā. ꝓpt' qd ꝓximi dānificari sūt vide Culpa. §. v. z. vi. z. j. rebellio. §. vi.
Si instra q̄ recepit nō posuit i ꝓtocoll' suis ex magna negligētia videt mortale ꝑtm i instrumētis ex quib' ex eaz ꝑditōe ꝓxi/mi possent notabiliter ledi.
Si malicioſe occultauit vel destruxit instru/menta. vide Fallarius. §. iij.
Si fallauit instra addēdo aliqd qd nō fuit exp̄ssum vel alio mō. vide Fallar⁹. i ꝑn.
Si nō bñ iformauit i renūciatiōe alicui⁹ iu/ris ponēda i instro ꝑtē q̄ erat ignara. qz re neť ei de dāno eo q̄ ē cā receptōis ꝓximi.
Si fecit instrumēta in fraudē vsuraz. vide Restitutio. i. i lra Usurarius.
Si petijt indebitū salariū tenet restituere. Fa cit qd dico Emptio. §. viij.
Si notarius epi petit ab ordinādis salariū nō fm instrm. iz fm qualitatē ordinis qz ē simoniacus quantumcūqz nō sit salari/atus. vide simonia. iij. §. xxij.
Si recipit instra ꝑ testō. renūciatōe. ꝓmi one vl' alia obligatōne ulli⁹ q̄ nō erat fame mēt. qz vltra mortale tenet ad restōz lesō
Si scripsit. dictauit vel redegit in publica formā statuta ꝓtra eccleſiastica libertates. vel in fauorē vsuraz. vide Excōicatō. vij casu. xij. z casu. xliij.
Si rogatus ꝑ paupēribus noluit gratis fa cere. qz tenetur fm q̄ dico d aduocato ad uocatus. §. x.
Circa litigātes. si calūnioſe accusauit aliquē

vide Accusatio.§.viij.
Si mala intentione.ibidem. §.iiij.
Si accusatus dedit pecuniam accusatori vt desisteret.ibidem.§.xi.
Si calumnioſe ſe defendit.ibidem.§.xiij.
Si nō respōdit veritatē interrogatus qñ te nebatur.vide Confessio delicti.in prin.
Si litigauit sciens iniustam causam habe/re.vide Litigiosa.§.ij.
Si habēs iustā causaz litigauit nō p media iusta sed indebita.vt pura cū mēdacijs. p iurijs z hmōi.mortal'r peccauit fm Tho. ij.q.lxx.nō tñ tenetur ad restitutionē
Si aliquid obtinuit p iniustam sententiaz vide sententia.§.vij.
Si appellauit causa afferende more. Vide Appellatio.§.xv.
Si ratione studij vel artis fraudulenter cō uenit aduersarium coram aliquo iudice. vide Argumentatio.§.iij.
Si hñs z seruatorē procurauit vt intromitte ret se de nō notorijs. vide z seruator. §.i.
Circa testes. Si reqsitus i iudicio noluit di cere veritatem.vide Testis.§.xxvi.
Si falsum testimoniū dixit.ibidē.§.xxx.
Si dubium pro certo proposuit.vide Per/urium.§.iij.
Si pecuniam accepit pro testimonio feren do.vide Testis.§.xxviij.
Circa tutores vel curatores. Si bene ad/ministrauit in vtilitatibus pupillorum. vide Administratio.p totum.
Si z summauit bona ipsoz vt sibi appro/priauit.quia tenet ad restitutōz.vt pz ibidē.
Circa executores testamentorū vel vltima/rum voluntatum.
Si alienauit relictū.vide Dos.§.xxvi.
Si soluit debita defuncti.vide Heres.§.v.
Si legata impleuit vl' nimis distu /t.vi.lit.vide Executor.§.xxiij.t.xxiiij.
Circa curiales. Si fuit adulator vt obtine ret bñficia hmōi.vide Adulatō p totū
Si ꝓposuit dñis aliqua vñ possent extorq/re pecunias indebite. vide Consiliū.§.i.
Si bona confiscata inique sibi fecit donari. quia tenetur restituere.
Si fuit leno pro dño mortalia multa i hoc sepe ꝓmittuntur.
Si totum tempus expendit in ociositate. vide Preceptum.§.v.
Si reportauit mala de alio: vt cum poneret in inimiciciam dñi.vide suſurratio
Si delectatus fuit dicere mala de aliqs vel audire.vide Detractio.
Circa principes t dominos seculares.
Si hz dñiuz ex iusto titl'o.vide Dñs i pn.
Si neglexit facere iusticiam petentib; .quia vltra mortale tenetur eis ad restitutōem damni quod passi fuerunt ex hoc. Facit quod habes Judex.§.xxi.
Si fecit iniusticiam alicui multo magis te netur.ibidem.
Si quesiuit ponere diuisionē i ppl'is vt pos set regnare.qz mortale ē. vide suſurratio.
Si imposuit collectas indebitas subditis suis.vide Tallia in prin.t.§.i.
Si exigi fecit pedagia iniusta. vide Peda/gium.per totum.
Si fuit ambitiosus ad maiꝰ dñium.ppte/rea procurauit bella vl' aliud iustū.qz vltra mortale tenet ꝺ oī dāno.vide ambitō.§.i
Si fecit ꝛfederatōz cū aliq ꝺ defendendo se iuste vel iniuste mortaliter peccauit.
Si habuit bellum iniustum.et qñ sit iniu/stum habes Bellum.§.iiij. et quomodo tenetur ibidem in.§.v.t.x.t.xi.
Si posuit officiales malos. vide Domin' §.iij.t Administratio.§.ij.
Si vendidit officia.vide Officium.
Si ea que erāt cōitatꝭ sibi appropriauit te/netur restituere.vide Tallia.§.ij.t.x.
Si incarcerari fecit aliquem indebite. vide Carcer.§.ij.t.iij.
Si bānuit aliquē indebite.vide bānū.§.i.
Si nō ꝓmisit testari aliqs.vide tallia.§.x.
Si coegit nubere filiā alicui alteri vt ei suc cedat pōt esse mortale fm qualitatē rei.
Si fecit fieri torneamēta vl' hastiludia vel spectacula inhonesta.vide Ludus.§.vi.
Si iusticiā vēdidit.vide iudex.§.xix.t.xx
Si fecit statuta vl' leges iniqs.vide Lex.§. xxij.t excōicatio.vij.casu.xij.t casu.xliij.
Si vasallos indebite grauauit vel spolia/uit.vide Tallia p totum.
Si ipse vasallus existens fuit infidel' dño suo.vide Feudum.§.xvi.
Si tolerauit vsurarios ppter lucrum suuz. vide Vsura.ij.§.xiij.
Si nō purgauit prouinciam malis homi/nibus.vide Judex.§.vij.
Si ppter auariciā ꝓmutauit pnā corpalē i pecuniariā.qz vltra mortale tenet lesis. si ppter hoc aliqua scelera facilꝭ ppetrant.
Si nō tenuit vias securas.vide rapia.§.i.
Si pupillos t miserabiles psonas nō vo/luit audire nō dādo publicas aliqñ au/dientias.qz vltra mortale tenet ꝺ damno qd eis infert.vide Culpa.§.v.

Si angariauit rusticos ī laboribꝫ ꝛ maxime in festis. vide Talia p totum. ꝛ Ferie.
Si tenuit nimias põpas aut expẽsas. vide
Si nimis occupauit se ī ludis ꝛ /Ornatꝰ venationibus. vide ludꝰ ꝛ venatõ p totũ
Si dedit damnũ in agris ꝓpter venatiões vide Venatio. §. ij.
Si non correxit familiã sz paꝛ curauit eos ꝓpẽscere a peccatis. vide Correctio. i. ꝛ. ij. p totum. ꝛ quõ tenetur. vide Dñs. §. i.
Si fuit excõicatus vl̃ a iudice vel ꝓpter aliquod infrascriptoꝝ.
Si iniũci fecit manꝰ violẽtas ī psonas eccl̃asticas. vide Excõicatio. v. casu. i. p totũ
Si fecit incẽdi vel frãgi ecclesias vel loca religiosa. ibidem casu. v. ꝛ. vi.
Si fuit insecutoꝛ alicuiꝰ cardinal̃ vel familie papẽ aut cardinal̃ vl̃ alicuiꝰ epi. vide Excõicatio. v. casu. ix. ꝛ casu. xij.
Si fecit fieri aliquã iniuriã ill̃ q̃ tulerũt aliquas sñias excõicatõis vel interdicti. vl̃ q̃ fuerunt cã vt ponerẽtur vel obseruauerunt. vide ibidem casu. x.
Si fuit fautoꝛ hereticoꝝ eoꝝ. vel impediuit officiũ inquisitoꝛis. vide Hereticus. p totum. ꝛ Excõicatio. v. casu. xvij. et Excõicatio. vij. casu. xxvij. ꝛ xxix.
Si coegit celebꝛare tempoꝛe interdicti. vide Excõmunicatio. v. casu. xv.
Si fuit receptatoꝛ piratarꝝ vel cum eis participauit. vide ibidem casu. xvij.
Si imposuit noua pedagia vel exegit ꝓhibita. ibidem casu. xix.
Si permisit referri ꝓhibita infidelibus. ibidem casu. xxi.
Si impediuit victualia ne ad curiam põrtarentur. ibidem casu. xxij.
Si volẽtes ire romã vl̃ redeũtes cepit. p cussit ꝛ hmõi. ibidẽ casu. xxij. ꝛ. xxiij. ꝛ. xxv.
Si impediuit ne obediꝛetur lr̃is apostolicis. ibidem casu. xxvi.
Si vsurpauit iurisditõem eccl̃asticã. ibidem casu. xxvij. Excõicatio. vij. casu. v.
Si romipetas detinuit vel spoliauit. ibidez casu xxix.
Si inuasit terras eccl̃esie. ibidem casu. xxx.
Si se subtraxit ab obedientia romani pontificis. ibidem casu. xxvij.
Si coꝛpus alicuius defuncti fecit incidi: vt alibi sepeliꝛetur. ibidem casu. xxxij.
Si tercio admonitus ab epis voluit eis facere iusticiã. Excõicatio. vij. casu. i.
Si exegit vel exigi fecit pedagia a psonis eccl̃esiasticis vel alia onera. ibidem casu. v.
Si xpianos naufragiũ patientes spoliauit bonis. ibidem casu. x.
Si grauauit psonas eccl̃esiasticas vel coꝛ psanguineos qꝛ noluerunt eligere quem volebat. ibidem casu. xiij.
Si regalia vel custodiã ꝛ hmõi sibi vsurpauit ī eccl̃esijs vacãtibus. ibidem casu. xv.
Si extoꝛsit absolutõem ab aliqua censura p metum. ibidem casu. xvij.
Si ꝓpulit plãtos eccl̃esiasticos ad summitendũ ei bona eccl̃esiaꝝ. ibidẽ casu. xxi.
Si intẽdixit suis sbditis ne coquãt. molãt. ꝛ hmõi psonis eccl̃iasticis. ibidẽ casu. xxvi.
Si ꝓcurauit aliquem occidi facere p alcios. ibidem casu. xxxi.
Si concessit repꝛesalias contra eccl̃esiasticas psonas. ibidem casu. xxxij.
Si impediuit visitationes monialũ. ibidẽ casu. xxxix.
Si immunitatẽ eccl̃esiasticã violauit capiẽdo hoes ī eccl̃esia. vide immunitas p totũ.
Si pñtauit indignos epis patronꝰ alicuiꝰ eccl̃ie. vide ius patronatus. §. xvij.
Si fecit ꝓmoueri indignos. ꝛ si ꝓ pecunia. quia vltra mortale est simoniacus. vide Simonia. ij. §. i.
Si voluit q̃ ꝑmo bñficia ab ipso petant q̃z a papa mortale ẽ. nisi aliqua rõnabili cã faceret. puta ne indignis darent. ꝛ hmõi
Si fidẽ seruauit ꝓmissaꝝ. vide pactũ. §. iij
Si soluit seruitoꝛibus suis ꝛ creditoꝛibus vide solutio. §. xxv.
Circa eccl̃esiasticas psonas. et ꝑmo circa clericos ī ꝓmuni.
Si est irregularis. ꝛ qñ vel quõ incurritur. hales Irregularitas. i. p totum.
Si est suspensus. ꝛ in quibus casibus incurrat eam. vide suspensio. i. p totum.
Si recepit oꝛdines simoniace vel a simoniaco. vide simonia. vi. §. ix.
Si recepit oꝛdines ī pcto mortali. vide mortali. vide Clericꝰ. viij. ꝛ Eucharistia. ij. §. v. ꝛ Eucharistia. iij. §. xv. ꝛ. xvij.
Si exẽs excõicatus vel interdictꝰ aut suspensus mĩstrauit. vide Irregularitas. i.
Si nõ poꝛtauit tõsurã vl̃ habitũ. vide apostata. §. i. ꝛ. ij. ꝛ Clericus. iij. §. i. ij. ꝛ. iij.
Si ĩmiscuit se negocijs secularibus. vide Clericus. ix. §. iij. cũ sequen.
Si exercuit inhonesta clericatui. vide Clericus. x. per totum.
Si est debite lr̃atus. vide Clericus. ij. per totum. ꝛ Epus. §. xxvi.

Si fuit ordinatus ante etatem debitam. vide Aetas. per totum.
Si dimisit horas canonicas dicere. vide hora. §. iij. cum. viij. §. sequentibꝫ.
Si dicendo voluntarie se occupauit in aliq̄ alio. ibidem. §. xxvi.
Si non benedixit mensam nec gratias reddidit post cibum. vide Clericus. xij.
Si exercuit officium ordinis sine debitis paramentis vel modo. vide Missa. §. xxxv.
Si celebrauit in ecclesia polluta. vide Consecratio ecclesie. §. viij.
Si celebrauit tempore interdicti. vide Interdictum. viij. per totum.
Si celebrauit ad faciendum maleficia. vide Missa. §. liij.
Si celebrauit non ieiunus. ibidē. §. iij. cum duobus sequentibus.
Si in altari execrato. vide Altare. §. ij.
Si plus q̄s semel in die. vide Missa. §. iiij.
Si cum hostia vel vino corruptis. vide Eucharistia. i. §. i. cum sequentibꝫ.
Si cum euagationem entis. vide missa. §. xij.
Si nimis raro celebrauit. ibidem. §. xliij.
Si ante diem. vide Eucharistia. iij. §. xxxvi. & Missa. §. xl.
Si existens in aliq̄ notorio delicto. vide Clericus. viij. §. iiij.
Si habita pollutione celebrauit eadem die. vide Eucharistia.
Si promisit alicui dicere missas & non dixit vide Missa. §. v. cum sequen.
Si existens bigamus portat tonsuram. vide Bigamia. §. xij.
Si nimiam habet conuersationem cū mulieribꝫ. vide Clericus. v. §. ij. & aliꝫ sequē.
Si participauit cum excōmunicatis in diuinis: vide excōmunicatio. v. casu. iiij. & excōmunicatio. viij. §. iij.
Si fuit falsarius litterarum apostolicarum. vide excōmunicatio. v. casu. iij.
Si sepeliuit infectos. excōicatos vl' vsurarios. vide excōicatio. vij. casu. xxviij. & xxxvi.
Si vsurarijs manifestis alienigenis domos accessit ad fen⁹ exercendū. ibidē casu. xxxij.
Circa beneficiatos vltra p̄dicta interrogetur de infrascriptis.
Si obtinuit beneficiū p symoniaz vel p p̄ces carnales. aut aliud turpe. vide Adulatio. §. ij. & symonia. iij. & v. & vi. p totum.
Si est indign⁹ ppter īraz ignorantiā vl' aliud canonicū impedimentum. puta q̄z infamis. irregularis. corpe viciat⁹ & hmōi. quia sic tenet resignare i manibꝫ valentis accipe resignationem. de quo vide Beneficium. §. xliij. & nisi fuerit cū eo dispensatum vel in casu. vide corpore viciatus. §. iiij.
Si obtinuit beneficium non intendens clericari. vide Clericus. vij. §. v. & vi.
Si p̄mutauit bñficia. vide p̄mutatio. §. iiij.
Si renūciauit beneficio symoniace. vide Renunciatio. §. ix. & x.
Si facit residentiā in beneficio suo. vide Clericus. vij. in multis. §.
Si habet plura beneficia quoz vnum sufficeret. vide Beneficium. §. xxxiij.
Si fecit quattuor partes de fructibus beneficij. vide clericus. iij. §. i.
Si habens patrimonium seruauit vt viueret de ecclesia. ibidem. §. ij.
Si expendit fructus beneficij in vsus inhonestos. ibidem. §. iij.
Si male tractauit ecclesiam & eius hedificia vide Clericus. iij. §. i.
Si vasa & paramenta ad diuinum cultuz tenet immunda. vide vasa sacra.
Si alienauit bona ecclesiastica que seruādo seruari poterant sine legitima causa & cū debita solēnitate. vide Alienatio. per totum.
Si locauit sub annuo censu vices suas alteri. vide symonia. v. §. xxv. cū. ij. sequen.
Si induxit ad vouendum vel iurandum de eligenda sepultura in sua ecclesia. vide Excōmunicatio. v. casu. xiij.
Si leges vel phisicam audiuit. vide Excōmunicatio. vij. casu. vij.
Si habentes eligere non elegerunt meliorez. vide Electio. §. xxi.
Si appetiuit episcopatum aut p̄lationez superiorem. vide Aps. §. ij.
Si male administrauit bona ecclesiastica. vide Administratio.
Circa prelatos habentes iurisditionem maxime episcopos vltra predicta.
Si electus se fecit confirmari. vide confirmatio prelatorum. per totum.
Si non correxit publicos criminosos. vide correctio. i. §. iij. & Episcop⁹ in princi. & §. x.
Si posuit indignos in officio vl' beneficio. vide Episcop⁹. §. xvij. & Administratio. §. ij.
Si fuit nimis pomposus in ornatu & hmōi. vide Ornatus. per totum.
Si indebite dispensauit in votis. habes Votum. iiij. per totum.
Si in aliꝫ. vide dispēsatio in p̄n. cū mlt's. §.
Si aliq̄d exegit p licentia ministrandi vl' docendi. vide Magister. §. xv.

Interrogationes

Si contulit ordines indebite quib non debebat vel quādo vel nō modo quo debebat. vide Ordo. i. ij. iij. iiij. v. vi. & vij.

Si nō examinauit ordinādos & ordinauit indignos. vide Ordo. iij. §. xxiij.

Si sacramentū confirmationis non tenuit notabilis negligētia videt mortale. vide Confirmationis sacramentum. §. i.

Si chrisma & oleū sanctū nō consecrauit in cena dñi oīm anno. vide Oleū. p totum.

Si non fecit consecrationes ecclesiar. altarium & vestimentor. quibus debuit est graue peccatum.

Si non habuit testes sinodales. de quib vide Episcopus. §. x.

Si non visitauit singulis annis diocesiz. ibidem. §. xij.

Si non deputauit in ecclesijs cathedralibus & conuentualibus viros ad predicandas & audiendas confessiones. vide ibidē. §. xiiij.

Si ordinauit in diaconū vel subdiaconū q̄ nescit officiū. vide ibidem. §. xv.

Si non est vsus lineis si non erat religiosus. ibidem.

Si non seruauit nec fecit seruari canones. vide Episcop⁹. §. xxij.

Si cōtulit beneficia symoniace. vide Simonia. vi. per totum.

Si plura contulit vni. vide Beneficium. §. xxiij. & xxxvij.

Si ratione consanguinitatis. vide Acceptio personarum. §. iiij. & §. x.

Si nō puidit de beneficio illis quos ordinauit. vide Beneficium. §. x.

Si visitando accepit munera ipse vel aliqs de suis. vide visitationem. §. iij.

Si posuit indebitas collectas. vide Talliā. in prin. & §. i.

Si vsurpauit bona vacantium ecclesiarū. vide Beneficium. §. xxxix. & xl.

Si non soluit debita iuste & tracta a suo pdecessore. vide Dignitas. §. i.

Si questuarios p lucro permisit indiscreta pdicare. q̄ tenent ipsi reddere rationem domino de omni malo & satisfacere ībditis de oīm damno dato ppter hoc. c. fi. de iniurijs & vide symonia. iij. §. viij.

Si incerta sibi appropriauit. vide Restitutio. & §. xiij. & xv.

Si testamenta & legata non fecit implere. vide executor. §. xi.

Si non tenuit bonum vicarium cum ipe nō attendat tenetur de omni damno.

Si iniustam sententiam dedit & alia supradicta de iudicibus.

Si in excōmunicando non seruauit debitā formam. vide Excōmunicatio. ij. per totū.

Si in diebꝫ festiuis nō interfuit diuinis. vide Hora. §. xxv.

Si exemptos molestauit indebite mortaliter peccauit. si in aliquo notabili hoc fecit.

Si consecrauit corruptam scienter p monialī. vide Consecratio virginum.

Si visitauit monasteria monialium. et fecit vt seruent clausuram. vide. s. Accepto. §. x.

Si hospitalarios visitauit & fecit vt facerent debitū. vide hospitale. §. ij. & vlti.

Si dedit malum exemplum subditis. vide exemplum.

Si magistrū tenuit in ecclia. & fecit aliqs teneri p pauperibꝫ & clericis. vide magister. §. vij. & s. Episcopus. §. xij.

Circa confessores. si audiuit confessiones nō habens auctoritatē. & si vis scire si habes autoritatem. vide confessor. iij. per totum

Si absoluit a quibꝫ nō potuit. vide quā p̄ cōfessio. iij. & v. & Casus. & a quibꝫ excōicatonibꝫ habes Absolutio. i. §. i. & ij. iij. & v. et Absolutio. ij. in prin. per totū. & modo absoluendi Absolutio. iij. p totum.

Si absoluit manifestos vsurarios. vide vsura. & §. vij.

Si dispensauit sine autoritate. quia peccauit mortaliter.

Si nimis festinanter interrogauit vel nō interrogauit. vide hic in princi.

Si interrogauit qō non debuit & delectatōe vide. s. §. i.

Si reuelauit confessionē. vide Confessio vi. per totum.

Si existens in mortali audiuit confessionez. vide Clericus. vij. §. i.

Si audiuit confessiones principaliꝫ ppter lucrū. vide symonia. i. p totū. & symonia. ij. §. vi.

Si habet scientiam debitam. vide Confessio iij. §. xxxij. circa pdicatores.

Si pdicauit i mortali peccato existens. vide predicare. §. vij.

Si habet scientiam debitaz. ibidem. §. vi.

Si pdicauit mēdacia. vide mēdacium. §. iij.

Si predicauit propter honorez. vide honor. §. vij.

Si ppter lucrum. vide symonia. per totum. & symonia. ij. §. vi. & symonia. iij. §. ix.

Si pdicauit sine licentia. q̄ mortaliter peccauit totiens.

Si pdicauit indulgentias indiscretas. vide Religiosus. §. lxv.

Circa inquisitores hereticorum. si extorsit pecuniaa. vide inquisitor. §. v.
Si bona ecclesiaz applicauit fisco. ibidem.
Si abusi sunt armoz multitudine. ibidem.
Si maliciose imposuerunt crimen vel impedimentum sui officij alicui. ibidem.
Si obmiserunt procedere contra conscientiaz ex amore lucro z huiusmodi. ibidem.
Si inquisitor vnius ordinis processit contra fratrem alterius ordinis. ibidem.
Si impediuit se de diuinationib. vide ibidē §. iiij.
Circa religiosos in cōmuni. si intrauit per simoniam. vide simonia. iiij. per totū.
Si intrauit latiorem habens votum strictionis. vide Religiosus. §. xxxiij.
Si nō fuit obediens. vide religiosus. §. xxix.
Si proprietarius fuit. ibidem.
Si contra votum castitatis. ibidē.
Si officium dixit. vide Hora. per totū.
Si fuauit alia p̄cepta regule vl̄ ꝯstitutionū obligantia ad mortale. vide religiosus. §. xx
Si elegit meliores. vide electio. §. ij. viij.
Si infamauit alias religiones. vide tractato p totum.
Si voluit ꝯsentire electioni. ibidē. §. xxxvi.
Si secreta sui ordinis reuelauit in scandalū ipsius peccauit mortaliter. qz pditor est.
Si in visitatione non reuelauit que debebat. vide Denunciatio. §. x.
Si fecit aliquid ꝯtra ea que generaliter phibentur religiosis. vide Religiosus. §. vl.
Si recessit a monasterio sine licentia prelati vide Apostata. §. iiij.
Si frequentauit monasteria monialium. vide Monasteriū. §. viij.
Circa monachos. si seruauit que sibi precipiuntur. z que sint vltra regulā habes. j. Monachus. §. x.
Circa abbates. si habuit curam sibi cōmissorum: eos vita et doctrina instruendo. vide Abbas. §. xxij.
Si dispensauit cum eis sine causa legitima. vide Dispensatio. §. vij.
Si imposuit monasteriis aut prioratib. nouas pensiones vel auxit veteres. vl̄ applicauit fuementse. vide Abbas. §. xxvi.
Si fuauit regulā z sibi p̄cepta. vt. j. mōachi
Si recēsuit apostatas. vide Abbas. §. xviij.
Circa abbatissam. si fecit se benedici vbi est cōsuetudo. vide Abbatissa. §. ij.
Si fecit fuari clausurā. vide monialis. §. iij.
Circa hospitalarios. si fecit inuentariū. vide Hospitale. §. iij. z. iiij.
Si tenuit hospitalitatem. ibidem. §. vltimo
Si bona hospitalis conuertit ad alium vsuz vide Legatum. ij. §. xi.
Si perierunt ex negligētia sua. vide administratio.

¶ Aduerte qz p̄fatas interrogationes solum posui. qz circa predicta cōmuniter est mortale peccatū. licet aliqñ nō ꝓpter imperfectionem actus. z dimisi multas interrogatōes q̄ sunt cōmuniter venialia peccata. eo qz nō sunt necessario ꝯfitenda talia peccata: nisi quādo dubitat an sint mortalia. Jtē secūdo rōne statuti obligantis ad peccata venialia ꝯfitenda. tñ tunc sufficeret cōfiteri in genere. Jtē tercio videt q̄ teneat ꝯfiteri venialia qñ esset periculū ne traherēt ad mortale. Nā cū tūc teneat ō ipsis pēnitere. multo fortiꝰ ꝯfiteri ꝓpter euitandū mortale ad qđ inducūt qñ hoc aduertit. Addit ab aliquib. quartꝰ casus in q̄ tenetur q̄s ꝯfiteri venialia. s. qñ nullū habet mortale. z in pasca teneat ꝯfiteri q̄ tūc ꝯfiteat venialia Sz qz vt dixi qualitercūq̄z q̄s teneat ꝯfiteri venialia sufficit ꝯfiteat illa in genere. nisi i casu qñ dubitat an sit mortale. Jdeo pertrāseo z sufficit quo ad venialia ꝯfiteat sic. Peccaui multis modis. cogitatione. delectatione. omissione. dissolutōe. locutione. visu. tactu. gustu. odoratu. z multis alijs modis de quib. oībus tam mortalib. q̄z venialib. dico meā culpam. Jtē nō omittat cōfiteri oblita z ignorata sic. Jtem dico meā culpā de oīmib. peccatis meis mortalib. que ignoro aut oblitꝰ sum. nec vnq̄z legitime cōfessus forte ex mea ignorātia vl̄ negligētia. qz valet talis cōfessio vt remittant vel reducant ad cognitionē. z nō teneat reiterare ꝯfessiones. q̄uis multa fuerint. tunc oblitus ꝯfiteri si modo diligentiā fm suā ꝯditionem fecit. quib. oīmib. cōpletis faciat terminare peccatorē suā ꝯfessionē sic dicēdo. Jdeo preco. beatissimā z gloriosam virginē mariā: oīes sanctos z te pater orare p me. Quibus peractis ꝯfessor increpet. corrigat z dulciter admoneat peccatorem abstinere a societatib. et causis pctōz. Nō tñ exigat iuramentū vel p missionē de aliq̄ nisi solū de his in q̄b. iura sic voluerūt. vt i excōicatione z hmōi. postea imponat ei pēniam talē quā statum possit cōplere añ recidiuationē p sacramētali. z postea aliā quā videat q̄ peccator verisimilr faciet. vnde caueat ne imponat pēniam talē quā verisimiliter non implebit. qz esset potius illum illaqueare q̄z soluere. Esset bene bonum illi notificare quā pēniaz mereť. vt sic magꝭ timeat. Postea concede ei illā indulgentiaz quā potes. ō quo

circa Indulgẽtia.§.v. Deinde absolue eũssic Misereatur tui omipotens. Indulgentiã et absolutionẽ.dñs noster ihs christus te absoluat.z ego autoritate ipius absoluo te a vinculo excõmunicationis maioris vel minoris in quantũ possum z restituo te sacramẽtis ecclesie. Itez te absoluo ab oĩb peccatis tuis mortalib z venialib.cõfessis.oblitis z ignoratis z a circũstantiis eoz.in nomine patris z filij z spũssancti amen. Postea imponas ei sic taliter q intelligit. Omia bona que facies z mala que patienter sustinebis impono tibi in remissionem tuoz peccatoz.vade in pace. Et si haberet casum vel excõmunicationẽ a qua nõ posses absoluere impone ei q vadat ad eum q eũ potest absoluere.nec ingerat se sacramẽtis donec de eo sit absolut⁹ nisi rõne scandali euitandi si excõmunicatio est occulta.

Intestatus quis dicit decedere ẽttuor modis.primo si nullũ testamentũ fecit.secundo si fecit sed nõ iure.tercio si fecit iure.tamen postea ruptum est posthumi natiuitate.vel irritum factũ est capitis diminutõne testatoris. quarto si nulli sunt heredes ex eo testamento. vt in auten.de here.ab intestato.in pn.possũt addi z duo alij modi ex postfacto.primo.s.p querelã expugnato testamẽto.scdo p bonoz̃ possessionem ꝯtra tabulas.vide Azo.in summa.C.de iuris z legit.here.

Intimiditas vnde causat? R.fm sanctũ Thomã.ij.ij.q.cxxvi.q aliquãdo ex defectu amoris ppij.vt cũ qs min⁹ debito amat vitã ppriã.z ea que ordinant ad eã. Aliqn causat ex elatione animi de se psumentis z alios contemnentis. Aliquãdo aũt causat ex stoliditate seu stulticia.

1 ¶Utrũ sit peccatũ? R.q sic vndecũqz causet. nisi stoliditas sit inuincibilis. Et est ratõ.ij. ethz.intimiditas est ꝯtra fortitudinẽ p defectũ non timendi vbi essz timendũ.sicut timor cõtra fortitudinẽ per excessum timendo vbi nõ timendũ est.

2 ¶Quando est peccatũ mortale? R.illa q causatur ex defectu amoris z elatõis:tunc est mortale peccatuz quãdo sine necessitate exponit se periculo pbabili notabilis lesionis corpis.et multo magis anime.vel nõ curat de eius notabili lesione omittendo prouisionẽ debitã facere.tercia ẽo que causat ex stoliditate cõmuniter est a veniali.nisi puenat ex lata culpa i his in quibus imminet periculum probabile notabilis nocumenti.z propterea omittit debitam prouisionem.nisi vbi stoliditas est inuincibilis.

Intrusus dicitur qui non canonice sed p violentiam occupat honores vl beneficia ecclesiastica.vnde fur est z latro.z est in peccato mortali z tenet restituere omia que inde recipit.c.gratuis.de resti.spol.

Inuenta an sint restituẽda? R. q quedam sunt q fuerunt in dominio alicui⁹.z talia inuenẽs tenetur restituere.imo furtũ cõmittit q ea animo non restituendi accipit.l.falsus.§.q alicui.z .§.se.ff.de furt.z.xiij.q.v.c.si qd iuenisti.Si ue talia amiserit dñs ipaz ex ruina vel incendio vel naufragio.vt.ff.de incen.rui.nau.per totũ. Idẽ dico de iactatis i mare causa nauis alleuiande.ff.ad.l.ro.de iac.l.qui alleuiande. Et ibi no.in glo.vel qualitercũqz amisit.z verum nisi haberent p derelictis.z tunc credit Fede.cõsilio.cvij.q habeant p derelictis si dominus tacet.nec p se nec p alios perquirit.qz d.l.qui alleuiande.videt statim imponere necessitatẽ perquirẽdi res amissas.z sic ista negligentia nõ querendi tollit primã psumptionẽ quã facit lex.s.q nõ habeant p derelict⁹ nisi aliter ꝯstet p qualitatẽ z act⁹ de uolũtate dñi eius nemo psumat iactare res suas.d.l.falsus.§.ii iactantiũ.z d.l.q alleuiãde. Dõ no.p limitatione eoz q dico.s.naufragiuz.§.iij.nec talia inuenta qn nõ habent p derelictis possũt visi capi.qz in eis deficit titul⁹ p derelicto.vt.l. si qs merces.ff.p derelicto. Dñ ostendo aliquoz q iactata in mari vel a fluminibꝫ portata occupant videt expresse reprobata.p d.l.q alleuiande.z ibi glo.no.z licet loquat de iactatis in mari.tñ idẽ est de ablatis a flumine cuius parũ differant ab illis.vt dicit text.insti.de rerum diui.§.vlti. Facit auten.nauigia.C.de furtis. Quedam sunt que nunqz fuerũt in dominio alicui⁹.vt lapilli in littore maris.fere siluestres z hmõi.z talia fiunt occupantis.siue bestie capiant in fundo ppio.siue i alieno.dummodo nõ fuerit phibitus intrare a dño fundi.Si ue fuerint antea vulnerate ab aliq dummodo eas nõ plequeret.insti.de re.diui.in multis.§. z.ff.de acqui.re.do.l.iij.nisi sec⁹ sit de ostendine.quia tunc stabit ostuetudini.l.q si noluit .§.qui assidua.ff.de edi.edic.fm glo.in d.§. .§.illud. Similiter si essent capte i retelleno nõ credo sit accipiẽtis fm glo.in.l.in laqueis. ff.de acq.re.do.z insti.de re.diui.§.singulorũ

licet rigor iuris videat velle q̄ sint capientis. ibidē. Fere ēo siluestres sz domestice facte sic pauones columbe apes i alueo z hmōi: tādiu sunt possidētis q̄diu habēt aīm reuertēdi domū. sz si his ausugiāt. nec horis debitis nō imducit p̄ bonū actū. l. ij. C. de epi. au. z sic nō dicunt hr̄e aīm reuertendi. Aialia ēo naturalit domestica. vt galline z hmōi. semp sunt dñi. z capiens ea tenet restituere cū fructib. puta ouis z hmōi. ℣. gallinar. insti. ō re. diui. z ff. de acq. re. do. l. naturalē. ℣. pauonū.

1 ¶ Qui inueniens thesaurū teneat restituere: R. q̄ si in suo solo inuenit sic suū erit. si ēo in alieno solo z casu: sic medietas erit sua. z alia medietas erit dñi soli. Si vero data opa: tum erit dñi fundi. insti. de re. diui. ℣. thesauros. z. C. de thesau. l. vnica. nec est verum qđ dicit glo. in. c. si quid. xxiij. q. v. q̄ inuentus i loco sacro vel religioso sit inuentoris. sed erit secūdus fm distinctionē p̄dictā vt exp̄sse patet in d. ℣. thesauros.

2 ¶ Quid de terra p alluuionē addita terre alterius? R. distinguendo. q: insula nata in mari est occupātis. In medio ēo fluminis est cōmunis habentib. p̄dia iuxta flumē ex vtraq; p̄te. si vero nō est in medio est illi⁹ cui⁹ est p̄ximior. ager vero a flumine diuiso circūdat⁹ remanet cui⁹ erat. Et si flumē mutat alueū. p̄m⁹ alueus efficit eoz q̄ p̄dia circa eū hūt. z secūdus alge⁹ est public⁹. z si reuertit ad p̄mū scōs ager inundatus aqua ipsa recedente remanet eius cuius erat. Nec habent insti. de re. diui. ℣. insula. z sic seruat: nisi ꝯsuetudo sit in cōtrarium vel statutū.

3 ¶ Sz quo tenet restituere ille q̄ nescit cui⁹ sit? R. q̄ si res nō habeat p̄ derelicta tenet facere denūciare public. z si post nō cōparet cui⁹ sit: erogabit in pauper fm Host. vl si ipe ē pauper. retinebit auctoritate epi vl sui cōfessoris fm Ray. z orabit p illo cui⁹ erat. Si ēo p̄babili ter p̄sumere q: dñs eā habebat p derelicta: sic poterit vsucape. l. idē qđ. ff. p derelī.

Inuestitura p̄prie est possessionis rei tradicio. improprie autē est alicuius corporei locō possessionis in manib. positio. Vñ quādo dñs dat vasallo hastā vel aliqđ simile dicens se facere inuestituram. vt in ti. quid est inuestitura inuestire dicit.

1 ¶ Utr̄ sit fienda coram testib? R. q̄ sic. nō q: non valeat sine testib. z instrumēto. sed vt veritas p̄bari possit. z quidem si fiet de beneficio nouo. tunc si pares. i. vasallos habet coram tribus vel saltē duob. ex eis tenent facere. si vero pares. i. alios vasallos nō habet faciat coram alijs idoneis testib. Si aūt inuestiat de veteri beneficio potest fieri coram quibuscūq; idoneis testib. vt in ti. q̄ testes sunt necessarij. z etiā si est cleric⁹ qui inuestituram facit ō reb. p̄phanis ō reb. vero eccl̄ie admittunt omnes testes idonei fm Hostiē.

Inuidia fm Da. lib. ij. est dolor de alienis bonis. sed aduerte q̄ cū obiectū tristicie sit malū p̄prium. iō de bono alterius potest esse tristicia put apprehendit vt malū p̄prium. z fm hoc quadrupliciter. Primo modo inquātū ex eo nobis aliqđ periculū imminet. s. ne ab eo ledamur. z hec tristicia nō est inuidia. sed effect⁹ timoris. vt dicit p̄hs. ij. rethо. z potest esse sine peccato. vt dicit Grego. xxij. moral. Alio modo apprehenditur inquantū est diminutiuū p̄prie glorie vl excellētie. z hec tristicia est p̄prie inuidia fm p̄hm vbi. s. z ex genere suo est peccatū mortale. Job. v. paruulū occidit inuidia. cū sit ꝯtra charitatem. sunt tñ p̄mi motus inuidie q̄nq; etiā in perfectis ex surreptione. qui sunt venialia peccata. z est simile de inuidia paruulorū. i quib. nō vere est vsus rōnis. z de motu inuidie fm q̄ est passio sensualitat̄. Tercio modo apprehendit bonū alteri⁹ inquantū de est nobis qđ alius habet. z sic tristat. z hec tristicia non est inuidia. sed p̄prie dicit zelus fm p̄hm vbi s. Et sic est de bonis honestis z est laudabilis fm illud. i. Thoz. xij. Emulamini charismata meliora. Si aūt sint de bonis tpalib. aut ō bonis inhonestis potest esse peccatū z sine peccato. z aliq̄n cū mortali. puta cū talia sunt cōtra deū. Quarto modo apprehendit bonū alterius put p̄t cedere in damnū multoz iniuste. z sic nō est inuidia fm Greg. nec peccatū. puta cū q̄s tristat de p̄speritate alicuius tyranni. q: videt q̄ magis tyrānizabit.

¶ Quot sunt eius filie? R. fm Greg. xxxi. moral. v. s. odium. susurratio. detractio. de quib. habes in locis suis. exultatio in aduersis. z afflictio in p̄speris p̄mi inquantū eueniunt p̄mo contra conatū inuidentis. sed quādo tristat de p̄speris fm q̄ habet quandā gloriā. sic est inuidia nō eius filia. Emulatio vero z inuidia idē sunt generaliter. licet p̄prie inuidia attendat in actu interiori. Emulatio vero in actu exteriori. vt dicit glo. sup illō Gal. v. Emulationes. inuidie.

Ypocrisis vide simulatio.

Ypotheca quid sit. & de ea vide pign⁹. p totū.

Ira est quedā passio appetitus sensitiui ꝓpter quā q̄s vindictā appetit. que quidē passio intantū est bona in quantū regulatur a ratione. Si vero ordinem rationis excludit est mala. Ordo autē rationis in ira potest attendi quātum ad duo. Primo quantū ad appetibile i q̄d tendit q̄d est vindicta. vnde si quis appetit q̄ fm ordinē rationis vindicta fiat sic dicitur zelus. & est laudabile. Si autē appetat q̄ fiat vindicta qualitercūq; etiā cōtra ordinem rationis. sic est ira ex genere suo peccatū mortale. quia contrariat charitati & iusticie. possz tamē esse peccatū veniale ꝓpter impfectionez actus. & hoc vel ex parte appetētis. vt cū appetitus p̄uenit iudiciū rationis. nec sequit̄ ꝛ sensus ad eū. vel ex parte appetibilis. vt cū appetit in modico vindicare. q̄d si inferat non erit mortale. vt trahere puez per capillos. & hmōi Secūdo attendit̄ ordo rationis in ira quantū ad modū irascēdi. vt. s. motus ire non īmoderate ferueſcat interius vel exterius. q̄ ordo si ptermittat̄ nō erit sine peccato etiā si iustaz appeteret vindictā. sed non erit mortale ex genere suo. sed posset esse mortale peccatū. puta si ex vehementia ire excidat a dilectione dei vl̄ proximi.

1 ¶ Quomodo progredit̄ R. q̄ tres habet modos. s. primo in corde vindictā appetendo. de quo Matth. v. Qui iraſcit fratri suo. s. p iraz mortalē. Secundo in signis manifestatur. et ideo subiungit. Qui dixerit fratri suo racha. quod est interiectio irascentis. Tercio i facto nocumentū inferendo liuore vindicte. si primus grad⁹ est mortalis multomagis secundus est grauioz. tercius est grauissimus si ꝛ terius noceat.

2 ¶ Quot sunt eius filie. R. Grego. xxx. moza. q̄ sex. s. rixa. tumor mentis. ꝛ tumelia. clamor indignatio. & blasphemia. Adde septimū. s. bellū. & octauū. s. maledictio. & nonū. s. seditio de quib⁹ in locis suis.

Irregularitas est impedimētuz seu repulsio executōnis diuini officij seu sacramenti ex canonica constitutōne pueniēs. ar. de tempo. or. c. vlti. & dicit̄ stricte irregularitas quasi extra regulas aliozū quo ad ordinationem. q̄z requirit̄ dispensatio. dicit̄ etiā magis large irregularis qui nō potest ministrare in susceptis. nec ascendere ad maiores. hec introducta est a iure positiuo. vt. ij. q. vij. Sicut̄ diuina. licet in veteri testamēto fuerit ordinata in pſona dauid. de ysa. di. i. c. i.

¶ Irregularitas in quibꝰ casibꝰ incurrit ipso iure. R. q̄ aliqñ ex delicto. aliqñ ex defectu corporis. aliqñ ex defectu sacri. de q̄bꝰ habes p̄ decto. in. c. nisi cō. Sicut pſone ꝓpo. de renū. Sz p̄ clarioz intelligētia casus ex quibꝰ aliās efficit irregularis. Sz est q̄ nō potest ꝓmoueri. vl̄ si ꝓmotus nō p̄t exercere suū officiū. explicabo inferius & reducunt̄ ad. xxiij.

¶ Primo ex homicidio vel truncatione aut mutilatione mēbroz. vt. s. Homicidiū. v.

¶ Sed q̄d si fuit in leuissima culpa homicidij. R. q̄ non est irregularis. Facit tex. in. c. q̄ situ. de pe. & re. in verbo. verū si p incuriā. & ibi no. Pe. & p̄ limita & intelligē q̄d dicit. s. Homicidiū. ij. in prin. & j. Sicut.

¶ Utz clericus respondēs iudici sic. q̄ralis criminē debeat pena mortis: sit irregularis. R. Pa. in. c. ex litteris. de excess. p̄la. sic distinguendus fm Hostiē. q̄ aut crimen iminet puniendus de p̄senti. & sic si ex cōsilio suo generali vel speciali sequat̄ homicidiū est irregularis. in. c. si q̄s viduā. l. dist. Si vero ex sua rep̄sone nō sequitur homicidiū. q̄ omino indeberat dispositus illū occidere. & iste interrogatus fuit a q̄dā alio & hmōi. sic nō est irregularis. Silr nō est irregularis q̄n crimē nō iminet puniendū de p̄senti. q̄uis rndeat q̄ mereat mortez. Et sic intellige glo. in d. c. ex litteris.

¶ Utz existens in bello si aliās ibi occidat sit irregularis licet ipe nō occiderit. R. q̄ si bellū est iniustū omes irregulares sunt q̄ fuerunt ex parte iniuriantiū si illuc iuerūt vt bellantibꝰ p̄starēt auxiliū. consiliū vel fauorē. multo magis si vt aduersarios lederēt fm Inno. & Hostī. c. petitio. de homic. sec⁹ si causa pacificādi vel causa iusta iuerūt. ar. a contrario sensu in. c. q̄ri. l. di. & c. p̄sbiteꝛ. de homi. in verbo est fm Ray. & Rodo. & Sul. q̄ ab epo poterit cum p̄dictis dispensari.

¶ Utz existentes ex parte se defendētiū i bello iusto sint irregulares. R. q̄ sic omes q̄ occidūt nisi sit talis necessitas q̄ alias ꝓpria vita euadere nō possint. Alij aūt q̄ nō occidūt nec mutilant nō sunt irregulares. licet ibi multi occidant. imo licet clericis hortari ad bellum. si sit ꝛra rempublicā aut ecclīam aut fidei catholicam. non tñ arma sumere. vide. s. Bellū. §. iij. Uñ Pa. in. c. peul. & vlti. de cle. pug. duel.

7 ¶ Utz plati z alij q̄ intersunt vindicte sanguinis sint irregulares? R. q̄ non ſm Aſten. niſi ad h̄ rederint auxiliū. ſ. iſiliū vel fauorē. vel ni ſi intersint tanq̄ auctoritatē p̄ſtantes: vt habet in. c. ex lr̄is. de excess. pla. Pa. tm̄ in d. c. lr̄is. retinet. q̄ tales plati ſi habēt iurisdictionē tpalem ibi q̄ efficiunt irregulares. exhibendo p̄niam vbi vindicta' ſit ſanguis. ſi mors vel mutilatio ſequit. q̄ vident p̄ſtare opem. l. di. ſi q̄s vidua. ſec⁹ de platis q̄ nō habent iurisditionem tpalez in loco. grauiter tm̄ peccāt. q̄ ptra. c. ſententiā ne cle. vel mo. faciūt.

8 ¶ Quid de plato qui nō liberat hoiem ab iniusta morte cū pt. vel nō paſcit fame morientem cuz poſſit? R. Aſten. q̄ licet mortaliſſime peccet. nō tm̄ eſt irregularis. q̄ lex p motōis facū requirit. ex. v. q. i. ſi q̄s iratus. Sed ego credo potius ptrariū. ſ. q̄ ſit irregularis q̄n ſcienter z voluntarie p̄mittit eū mori. ſi tm̄ moriat q̄ in iſto caſu nō ſolū eſt omiſſio ſz etiā cōmiſſio. ſicut z in d. iuribus patet.

9 ¶ Utz verberans aliquē cauſa correctōis ſi ex vulnere moriatur ſit efficiat irregularis? R. q̄ ſic. dūmodo ex illo vulnere ſit mortuus. ſecuſi ſi ceſſiſſz alia infirmitate ex vulnere nō ſecuta. c. p̄bitez. z. c. de cetero. z. c. ad audientiam d̄ homi.

10 ¶ Quid ſi poſtq̄ conualuit recidiuauit? R. q̄ nihilominus irregularis eſt. q̄ ſemper cauſa ſubfuit. de pe. di. ij. ſi quis ſemel. z d. c. ad audientiā. no. Ber. in d. c. p̄bitez. qd̄ credo q̄n recidiuum fuit ſine culpa alia. ar. c. p̄terea. de cle. percuſſo.

11 ¶ Quid de illis q̄ ſimł p̄iciunt lapides. z lapis vni⁹ aliquē interficit? R. q̄ omes ſi ignorant a quo p̄iectus ſit debent abſtinere ab officio. ar. c. ſignificaſti. el. ij. de homic. ſm Hoff. Facit. c. continentia. de cle. percuſſo. Alij ptra dicūt dicēdo neminē in dubio repellendū. ar. d. c. ptinentia. z. c. petitio. de homi. debet intelligi q̄n ſcientia eū remordet. Uñ nemo eoz̄ eſt repellend⁹ niſi ſe repellat. ar. c. p̄ſentiū. d. cle. percuſſo. Hoſti. tenet q̄ relinquendi ſunt cōſcientie ſue. Et ideo ſi aliquibz ex eis videtur q̄ ipſi neminē interfecerūt non erūt irregulares. Si vo ſcientia eis dictat q̄ ſic. ſic abſtineant. d. c. ſignificaſti. z hoc tene in p̄ciētibz in iniuſto bello. ſec⁹ crederē ſi cauſa ludi z nō adhibita debita diligentia.

¶ Quid de clericis qui cum alijs trahunt ad manganellos. vnde aliqs occiſus eſt. aut probabiliter credit? R. q̄ irregulares ſunt. c. ſicut dignū. de homi. Alij autē dicunt q̄ licet clericis turrim vel muz impetere z machinis impugnare z ſuffodere licet nō liceat eis pſonaliter pugnare. vnde ſi homicidiū ex hoc facto p̄ter eoz intentionez euenerit non imputabit eis. ſed q̄ ſint irregulares videt tuti⁹ etiam in bello iuſto. 12

¶ Quid de illo qui dicit ducentibz latronem. claudite os ne clamet. vel videte ne tales liberent eū? R. q̄ irregularis eſt ſi mors probabiliter fuiſſet impedita. alias nō. 13

¶ Quid de interrogato ſi talem vidit z indicat. vel ſi nō poteſt ire niſi p duas vias dicit q̄ per iſtā non iuit. z illi eum inſequentes occidunt? R. q̄ ſi ſciuit vel ſcire debuit. q̄ perſona talis querebat ad mortē vel mutilationē irregularis eſt. ſec⁹ ſi probabiliter credidit q̄ propter aliā cauſaz. z eius intentio nō fuit corrupta. ſm Rodo. z Guil. duran. 14

¶ Utz clericus q̄ pugnantibz arma miniſtrauit ſit irregularis? R. q̄ ſic ſi aliquis occidat. ar. c. ſicut dignū. de homi. Et appellatōne armoz veniunt etiā fuſtes z lapides. ff. de verb. ſig. l. armoz. ſm tm̄ Inno. z Hoſti. in. c. ſniaz. ne cle. vel mo. nō eſt irregularis clericus ſi in bello iuſto miniſtret baliſtā alicui tm̄ vt ſe defendat z ſua. nec credit illū aliquem velle occidere. ſed tm̄ ſe defendere z ſua. ſil'r ſi lanceā vel enſem miniſtret tm̄ vt ſe defendat. z tamen ille occidit. ſic videt dicendū etiaz vt in primo caſu. ſz tutius eſt dicendū ſm Hoſtiē. vbi. ſ. q̄ in vtroq̄ caſu ſit irregularis. q̄ nō licet clerico miniſteriū ita imediatū in mortē alicui⁹ p̄tere. de pēnis. c. q̄ in dubijs 15

¶ Utrum clericus qui cum ſocio latronez capit z ligat. z poſtea clerico inſcio ſoc⁹ latronē nō fugiat occidit? R. q̄ irregularis eſt. quia fines licite defenſionis exceſſit. c. ſuſcepimuſ. in glo. de homi. 16

¶ Quid de illo q̄ vadens ad ſpaciū ſup equū qui ex petulantia fractis habenis occidit puerum? R. q̄ nō eſt irregularis. q̄ nec volūtate nec facto occidit. nec rei illicite dabat operam Facit. c. dilectus. de homi. dicit tm̄ ibi Ber̄. q̄ ſi de facili frenū potuit frangi erit irregularis. ar. c. ſignificaſti. el. i. de homic. vel ſi ꝓpter eius imperitiaz equ⁹ laſciuiuit. vt inſti. ad. l. aquil. §. impetu quoq̄. vel ꝓpter ei⁹ impotētiam. ſil'r ſi q̄ debuit p̄uidere z facere nō p̄uidit nec fecit. d. §. impetu quoq̄. 17

18 ¶ Utz portātes ligna ꝓpter zelū fidei ad cre
mandū hereticos sint irregulares: R. fm Ro
do. q si ligna q̄ portauerunt sint cooperata ad
mortē sunt irregulares z a papa solum dispen
sandi. Hi aūt nihil coopauerūt. puta qz iam
erat mortuꝰ anteqz fuissent accēsa: sic nō sunt
irregulares. vel saltē ep̄s p̄t cū eis dispensare.
si aūt dubitant: sic sine dispensatōne papę nō
debent ministrare nec ꝓmouean. c. hi qui. l.
dist. c. ad audientiā. de homi.

19 ¶ Utz clericus benedicens aquā feruentē vel
ferrū candens vel pugiles sit irregularis: R.
Ray. q sic si mors sequat. z Rodo. dicit hoc
esse tutius tenere vide. s. etiā de hoc Homici
dium. i. z. ñ.

20 ¶ Hz ꝓ maiori intelligentia oīm p̄dictoz no
ta aliquas regulas. Prima ē q nec iudex ali
q̄s vel mgr̄ seu doctor i dubio debet aliquē in
dicare irregularē. ar. de pe. di. i. §. pene. Secū
da q i dubio q̄libet debet se reputare irregula
rē. vt in d. c. ad audientiā. z ideo in foro anie
marime qñ q̄s nō est de hoc infamatus est re
linquend⁹ ꝺsciētie sue. vt in. c. ex litteris. ꝺ ho
mi. has duas ponit Hosti. in d. c. ad audien
tiā. Tercia est q ad hoc vt quis incurrat irre
gularitatē ex homicidio ē necesse q interueni
at vel ꝺsiliū: vel p̄ceptū: vel factū: vel defensio
vel cooperatio occidentis. Hanc ponit Inno.
in d. c. ad audientiā. Quarta est q oportet q
causa homicidij vt sit irregularis sit ꝓpinqua.
ff. ad. l. cor. de sicca. l. nihil interest. secus est de
remota causa seu occasiōe. Nō em̄ iō qz faber
cultellū facit homicida est. c. tua. de homic. i.
R. z d. c. exhibita. Et h̄ vez fm Bern. ꝺ causa
remota: nisi animū nocendi habuerit. aut mi
norē diligentiā habuit q̄z deberet habere. vl' ñ
cogitauit que cogitare debebat. c. p̄sbiteruz. in
fi. de homi. Quinta regula q infans occidens
nō est irregularis. nisi sit doli capax. cle. furio
sus. de homi. no. Pan or. in. c. i. de delic. pue. et
Joh. an. ibidē. vbi ponit exemplū Bze. de pu
ero quīq; annoz. blasphematore rapto a dia
bolo. Silr dic de furioso. facit p hoc. l. i. C. de
fal. mone. Sexta regula q existēs solū in cul
pa leuissima homicidij nō est irregularis. vt
s. in. §. iij. dictū est.

21 ¶ Utz p̄latus q̄ subditū suū q̄z tum cūq; deliq̄
rit in carcerat cū tali afflictōe q i paucis diebꝫ
moriē sit irregularis: R. Jo. de lig. i cle. i. de pe.
z re. q sic. z iō dicit q carcer ñ debet esse nimis
crudelis. nec debet tm̄ eoz vita attenuari q in
paucis diebꝫ verisilr moriat. sed pane z aqua
sustētari. sicut vult. c. nō minus. de ver. sig. se
quit Pa. in. c. cū nō ab hoīe. de iudi.

¶ Secundo contrahit irregularitas accipiē/ 22
do ordines in excōmunicatōe maioz existen
do. vt in. c. i. de eo qui fur. z in. c. cum illoz. de
sen. excō. Et licet inferioz a papa talē possit ali
quādo absoluere ab excōmunicatione i qua
erat. nō tamē poterit dispensare secū in talī ir
regularitate: nisi de mandato papę. siue sciēter
in excōmunicatione existēs ordines accepit.
siue ignoranter. s. facti memoriā nō habens.
aut ex ignorātia iuris: hoc nō credēs sibi esse
ꝓhibituz. vt in d. c. cū illoz. Si tamē efficiat
talis religiosus post laudabilē cōuersationē q
aliqō tps in religione: potest eps cū eo dispen
sare autoritate aplica. vt in. c. fi. de eo qui fur.
oz. Dispensat etiaz abbas cū monachis fm q
dictū est. s. Abbas. z qō dixi de excōmunicā
to. habet locū fm Ray. in suspensiō vel interdi
cto. vel simpliciter vel a talibꝫ ordinibꝫ sup/
sos recipit sic suspensus.

¶ Tercio ꝺtrahit irregularitas qñ aliq̄s mi/ 23
nores ordines z subdiaconatū vno die susci
pit. c. cum. h. de eo qui fur. vl' cū duos simlr sa
cros ordies recipit. c. fi. de eo q̄ fur. oz. siue h̄ fa
ciat vno die vero vl' ficticio. sicut cū aliq̄s primo di
at ieiuniū vsqz ad dñicam. quia est vnus di
es ficticius. ꝺ tēpo. oz. c. lr̄as. Sed cū istis po
test eps dispensare vt in ordinibꝫ susceptis nō
furtiue possint ministrare. dūmodo eis non
fuerit ꝓhibitū sic ordinari sub excōicatōis la
te sententie pena. q; tunc nō posset nisi fm qđ
dixi de excōicato ordines accipiente. Sed in
ordine sic furtiue recepto vel ad maiores non
p̄t nisi solus papa dispensare fm Joh. an. z vi
det sequi Pa. in. c. i. de eo qui fur. ordi. z facit
tex. p̄fati. c. in fi. iūcto. c. se. z d. c. lr̄as. pro hoc
intelligē nisi religionē intrauerit. q; p̄ eps aut
toritate papę dispensare. vt d. c. fi. z etiā abbas
c. ij. de cle. qui fur. oz. sti.

¶ Quarto ꝺtrahitur irregularitas ꝓ iteratio/ 24
nem sacroz illozum in quibꝫ impressit chara/
cter sciēter factā. siue quo ad ministratiē. siue
quo ad suscipientē. ar. lxviij. dist. c. i. z de cle.
di. v. dictū. Et licet quidā teneāt hoc genera
liter de omnibꝫ sacris in quibꝫ impressit cha
racter. tm̄ Sco. in. iiij. di. iij. q. vlti. tenet z bñ.
q ꝓ iteratōe solū baptizati ꝺtrahit. sed non q
iteratione alioz sacramētoz. cū irregularitas
sit pena q̄ nō ꝺz imponi nisi vbi inuenit de ia
re expressum. z iō cū nō inueniat nisi de baptis
to. vt in. c. ij. de apo. ideo dic q scienter reba/
ptizās fm Hosti. si clericꝰ est fm canones de
ponendꝰ est. ar. c. q̄ bis. z. c. eos. de cle. di. iiij. si
laicus excōicandus nec p̄t ordinari. Uñ em̄
accolitus q̄ ministeriū p̄buit scienter p̄sbitero

rebaptisanti si publicū sit nō debet ad ordines promoueri. nisi religionē intret. qz tunc potest cum pœnitentiā promoueri. Si vero sit occulta quidā z male fm Panor. ibidē intelligūt illud. c. intelligere q̄ iste accolit⁹ rebaptisaue/rit vel fuerit rebaptizatus. Si vero rebaptisat quis ignoranter ignorantia facti exhibita pr⁹ diligentia debita oīno excusat: sz ex ignorantia iuris nō excusat. qz fm Sco. in. iiij. di. vi. est extra ius diuinū. Rebaptizat⁹ vo sciens ter est irregularis. ignoranter vero si postq̄ scierit z ratū habuit silr irregularis est. l. dist. cō firmandū. z. i. q. vij. qui in qualibet. Si aūt nō ratū habuit. sz tn ignoranter est rebaptizatus ignorantia facti fm Hosti. nō est irregularis. sz potest promoueri. fm vo Sot. in diget di spensatione epi. cui nō credo. ar. c. placuit. i. q. iiij. nec ob. d. c. q̄ bis. z qđ ibi no. qz fm Sco. epi cantuarien. infligere nō potest irregularitatē. nisi forte dicat q̄ omia. c. a Gratiano i de creto posita sunt a papa confirmata. Sz h̄ nō plene. nihil addit. xij. di. p̄ceptis. de cons. vti. vl̄ inuti. c. cū dilecta. cū. c. sequē. z de pui. c. qz inten/tionis. ideo etiā si forent cōfirmata nō in/ducerent irregularitatē. Et si dicat q̄ licet ille episcop⁹ nō potuerit ius condere. tamē potuit indicare ius conditum. sicut facit ibi. cū dicit fm canones. R. Sco. q̄ glosator debuit hūc canonē allegare. z ideo cōcludit Sco. q̄ sicut ignorantia pbabilis excludit conferentez ab irregularitate: sic z suscipientē. ignorantia vel/ro iuris rebaptizati non excusatur a pena irregularitatis.

25 ¶Sz ād si q̄s dubitat an sit baptizat⁹ vel cōfirmat⁹ vel ordinat⁹. R. q̄ pt iterari. qz nō dicit iteratū qđ nescit esse factū. de cons. di. i. solēni tates. z di. iiij. si nullā. z de pbitero nō bap. ve/niens. intelligē si debitā diligentiā pr⁹ fecit. ō cons. di. iiij. cū itaq̄. debet tn baptisans his ver/bis vti. Si tu nō es baptizat⁹ ego te baptizo tē. vt. s. Baptism⁹. vij. ℌ. p.

26 ¶Quid si coacte fuit rebaptizat⁹. R. q̄ si coactio fuit absoluta sic excusat. Si vo fuit con/ditionalis sic nō euadit irregularitatē. vt no. in d. c. eos. de cons. dist. iiij.

27 ¶Quinto contrahit irregularitas apostatādo a fide catholica. sicut fecit Julianus apostata. vt in. c. Julianus. xi. q. iij. vez est q̄ si apostatauerunt ppter iustū timorē. si erant sacerdotes: solus papa dispensabit. Si vo diaco/nij inferioris gradus aut laici epūs poterit dispensare. Si aūt apostatauerūt sine aliquo timore sed voluntarie. sic null⁹ nisi papa dispē/sat cū eis: vt in. c. p̄sbiteros. l. di. Immo. Innocē. in. c. i. de aposta. z Hostiē. dicit q̄ oēs tales apostate hodie sunt vere heretici. z in ipsis habēt locū oīa iura de hereticis z pene extra eos statute de irregularitate apostatar̄ a religione. vide. s. Apostasia. ℌ. vi.

¶Sed nūquid idem erit de fideli facto hereti/co? R. q̄ si clericus erat poterit post pœniten/tiā z abiurationē in ordine susceptо ministrare. sed in suscipiendis tam clerici q̄z laici sunt irregulares. vt. i. q. vij. saluberrimū. Idē dic de eo qui in tēptū ecclesie ab hereticis se fecit ordinari cum quibus sol⁹ papa dispensat. i. q. v. j. quibusdam. 28

¶Sexto incurrit irregularitas cum quis in/currit infamiā iuris vel facti. de quo. s. Infamia. Exemplū habes. j. Sortes. ℌ. iiij. in sortilegio manifesto. 29

¶Septimo incurrit cū quis ordinat ab epo excōmunicato. qz executionē cōferre non pōt qui eam nō habet. i. q. i. gratia. z. c. statuimus. z. q. vij. dalbertū. Si tamē hoc fecit ignoranter. sic episcop⁹ dispensare potest tam in suscep/tis q̄z in suscipiendis. Si vero scienter sol⁹ papa. de epo qui resi. epi. c. ij. Idē dico de ordinatis scismaticis. vt d̄ scisma. fraternitati. fm Bern̄. ibidē. Unde nota q̄ licet heretici. excō/municati. simoniaci i ordine vl̄ beneficio. scismatici. depositi. suspensi. interdicti z degradati. vez corp⁹ xp̄i cōficiant. z ordines dent veraciter. si verā formā seruent ecclesie. xix. dist. scōm. z. i. q. i. dñs. z. c. q̄ quidā. z de cōse. dist. iiij. ostendit. tamen a talibꝫ ordinati executiones nō habent. z sic dicunt irrite tales ordinationes. de scisma. c. i. fm tamē distinctionē p̄remissam dicunt etiā Bo. z Hosti. q̄ coacti vt a talibꝫ recipērent ordines ex metu qui potest cadere in constantē virū non indigent dispensatione: z magis placet. vel episcopus poterit dispensare. hodie tamē ista habēt magnā modificationē ex cōstitutione cōcilij constantiē/sis. vt. s. Excōmunicatio. viij. ℌ. iij. z ideo nō incurritur hec irregularitas nisi quo ad illos quos tenemur euitare p dictā cōstitutionē nō quo ad alios. 30

¶Octauo incurrit cuz q̄s recipit ordines ab eo qui renūciauit epatui: sic distinguendo. qz si resignauit solum loco z nō dignitati. qz sic remanet epūs: si de licentia pp̄ij epi q̄s ab eo recepit ordines non est irregularis. Si vo sine licētia pp̄ij p̄lati sic irregularz est. de or. ab epi. qui resi. c. i. Si vo talis epūs resignāti non 31

solum loco. sed etiã dignitati: tunc ordinatus a tali cũ licentia sui episcopi in minoribꝫ ordinibꝫ nõ est irregularis. sed si sine licẽtia sui ꝓlati vel maiores ordines a tali suscepit sciẽter vl' ex ignorãtia crassa. sic irregularis est ⁊ solꝰ papa dispensat. Si aũt ex ignorãtia ꝓbabili sic etiã irregularis est. sꝫ eps ꝑt dispensare. vt ī d. c. i. Et exẖ patet q ꝑatus est ordo in q̃ imprimit character. qz vere ꝛfert ordines ⁊ characterẽ ipsorũ. qz nõ reordinãt. sed dispensant vt ministrent.

32 ¶ Nono incurrit cuꝫ quis recipit ordines ab alieno epo sine licentia sui ꝓlati fm aliquos. ⁊ ordinatoꝛ ẽ suspẽsus ꝑ annũ a collatione oim ordinũ. de tẽpo. or. c. eos. li. vi. Intellige si ordinatus erat clericus. aliter nõ incurrit. Itez intelligе de anno ꝯtinuo ⁊ integro. c. puida. d elec. li. vi. sed fm glo. in d. c. eos. ⁊ Bo. licet ordinatoꝛ sit suspẽsus. ordinati tñ sic ñ sunt ipo iure irregulares. sꝫ sunt suspẽdendi p. c. q trãslationẽ. ⁊ ibi. Idem tenet do. Anto. de tẽ. or. ⁊ si celebrẽt añꝫ suspendant nõ efficiunt irregulares. ⁊ hẖ sequit Hosti. Sual. Guil. ⁊ magis placet. licet grauiter peccẽt celebrãdo ante eoꝝ ꝓlati habeant ratã talẽ ordinationẽ. vt no. in d. c. eos. Fallit hẖ q̃n ꝓlati sunt suspensi manifeste ꝓpter alienoꝝ ordiationẽ. qz q̃diu sic sunt suspensi eiꝰ subditi possunt sine eoꝝ licentia ab alienis vicinis epis ordinari. vt in d. c. eos qui. Et manifesti sunt vel ꝑ iurꝫ cui dentiã. qz ꝯicti vel ꝯfessi sunt in iudicio. aut qz manifeste ordinauerunt alienũ. ⁊ nõ soluz ꝑdicta locũ habent in epis. sed in abbatibus ⁊ quibuscunq ordines conferentibus. Sed quo ad vltramontanos ab episcopo cismontano ordines suscipientes sine licẽtia epi de cuius dioceſi traxerũt originẽ. vel in cuiꝰ dioceſi bñficiati sunt que ꝯstet ꝑ patentes lras causam rõnabilẽ continẽtes. qz ipos nolit vel nõ possit ordinare. Tene q sunt suspensi ipso iure tali suspensione. q si celebrant efficiunt irregulares. nec poterũt a tali suspensione absolui nisi a papa. vt in. c. i. de tem. p. or. li. vi. Sꝫ hec pena habet locũ ī quibuscũq ordinibꝫ receptis ab epo italico ab vltramontano q̃cunq fm cõmunẽ opinionẽ in d. c. i. sꝫ non habebit locũ in italico ordinato ab vltramontano epo. vt ibi tenet glo. Silr non habebit locum in existentibꝫ intra mõtes si ordinent ab italico epo. vt ibi no.

33 ¶ Quero quis ꝓest dare ꝑdictã licentiã accipiendo ordines ab alieno epo? R. q eps de cuius dioceſi est oriundus ordinandus. vel eps in cuius dioceſi bñficium habet eccleſiasticũ vel domiciliũ. licet non sit oriundus ibi. Itẽ epo agente in remotis ꝓest eã dare aut vicarius generalis in spũalibus. Sede vero vacãte capitulũ dare ꝓest. Alij aũt officiales epoꝝ ⁊ etiã archidiacono nõ possunt. significasti. de offi. archi. nec quicunq alij inferiores ꝓlati religioſi. vel alij nisi sint per papã priuilegiati. vel fm Joh. an. nisi habeant hoc ex ꝓscripta consuetudine. Religioſi tamen in ꝓioratibꝫ nõ exemptis ꝑ suos ꝓlatos ꝛpriorati ꝓiores ⁊ eoꝝ socij possunt dũ ibi morantur a loco ꝛ ordinarijs ordinari. licet non sint ibi dem oriundi. c. cũ nulli. de temp. or. li. vi. 34

¶ Utꝛ possit absoluere ⁊ dispensare cum illi de licentia missis epis cui mittunt. sicut ꝓsset suus ꝓprius ꝓlatus? R. q sic. qz omia videntur ꝯcessa sine quibꝫ ordinatio nõ ꝓest ꝯpediri. c. ꝓterea. de offi. de le.

¶ Decimo incurrit irregularitas. cũ quis ordines recipit extra tempoꝛa statuta. di. lxxv. c. vlti. de tempo. or. c. ij. ⁊. c. cũ quidã. ⁊ c. consultationi. Anno. tñ credit ⁊ Hosti. q nõ sunt ipso iure suspensi ab ordine suscepto. sꝫ dicit suspendi. ar. c. litteras. in fi. de temp. or. ⁊ sic ponunt dictũ. c. cũ quidaꝫ. ibi dicꝰ experres reddere. s. ꝑ sententiã do. Anto. in. c. litteras. de temp. or. tenet q ordinanꝰ est suspensus ipso iure. sed ordinantes sunt suspendendi. ⁊ hoc est veriꝰ. vt patet in. c. ij. de temp. or. Conceditur tñ epis dispensatio in susceptis vt ministrent. in d. c. ꝯsultatoi. sed fm Rodo. nõ poterit dispensare in suscipiẽdis cũ ibi nõ dicat nisi ꝺ susceptis. Nõ tñ ille eps qui ordinauit poterit dispensare. sꝫ eiꝰ successoꝛ. fm do. Anto. in d. c. ꝯsultationi. 35

¶ Undecimo incurrit cũ quis ꝑ saltũ ꝓmotus admĩstrat in ordine suꝑioꝛi fm Hosti. in summa. ⁊ solus papa dispensabit. sꝫ Archi. ī c. sollicitudo. liij. di. tenet. q talis nõ est suspensus: nisi sicut ille qui est in mortali. sꝫ est suspendend: ⁊ ideo si celebrat anteq̃ suppleat omissum peccat mortaliter. sꝫ nõ efficit irregularis. ⁊ est veriꝰ. vt in d. c. patet. 36

¶ Sed nũquid suscipit characterẽ ordinis? R. q sic fm cõiter theo. ⁊ est verius. Fallit hoc in epo q̃ nisi sit sacerdos ñ suscipit characterẽ epalez fm Ray. sed veriꝰ credo q suscipiat characterẽ sꝫ nõ executiõez si ñ est sacerdos. c. ex litteris. de excel. ꝓla. sꝫ si est sacerdos. licꝫ ñ habuerit aliquẽ alioꝝ ordinẽ etiã suscipit executiõez. qz ꝑt ꝯferre omes ordines ꝑter illũ quẽ nõ habet. i. q. i. c. gra. ⁊. q. vij. daibertũ: licet peccat mortaliter. Et si daret illũ ordinẽ quẽ nõ hꝫ incideret in penã. de qua in 37

sequē. H dicit. Et ille non esset ordinatus.

38 ¶ Duodecimo incurritur cum quis administrat in ordine quē non habet. vt in. c. i. t. ij. de cle. non ord. mi. Et nota q̄ p̄dicta pena locum habet si exercet aliquid reputatū certo ordini tangēs in officio constitut⁹. puta diaconus legit euangeliū vt diaconus. Subdiacon⁹ epistolam vt subdiacon⁹ t hmōi. secus si legeret nō tangēs in tali officio. sicut si monialis legit euangeliū in matutino. xxvij. q. i. diaconissas. in glo. t clericus deficiente subdiacono in solennitatibꝫ indut⁹ sine manipulo cantat epistolā. vt no. in. c. vt q̄squis p̄biter. de vi. t ho. ibidē. Pa. vero in. c. vt quisquis. de vi. t ho. cle. tenet. q̄ nō effugit irregularitatē. si cum vestibꝫ sacris cantat ep̄lam vel euangeliū. secus si sine vestibꝫ cantat ep̄lam. q̄ licet. facit q̄d no. xcij. dist. nō liceat. t magis placet. q̄ hec opinio est verissima si sic indut⁹ administrat calicē diacono vel p̄sbitero. q̄d est p̄prium officiū subdiaconi. t p̄incipalis actus ordinis talis. t opi. Hosti. t Innoc. debet intelligi q̄n solum cantat epistolā etiā cū dalmatica. sz si ne manipulo t sine oblatione calicis diacono ministrantibꝫ in ordinibꝫ nō susceptis. vt dictū est nō licere. Nō dispensat nisi papa sm Hos. t Hof. vt ad maiores ascēdat. sz in susceptis. t Hos. vt ad maiores ascēdat. Et tene primum sm Pa. in. c. quāto. de p̄bē. in d. c. ij. limita etiā p̄dicta vera in exercentibꝫ actū reputatū ordini sacro. q̄ sm Tho. in. iij. di. xxiij. Officia quattuor ordinum minor̄ exerceri licite possunt a nō ordinatis. Itē q̄ tale quid exerceat ñ ex ludo seu ioco. q̄ licet peccet mortaliter tas t ppositū maleficia distinguūt. c. cuz voluntate. de sen. excō. H sequit Hosti. Itē q̄ nō sit mere laicus: q̄ sm Dire. li. iij. ti. viij. nō incurreret irregularitatē mere laic⁹ administrās in aliquo ordine. t placet. cuius Cal. in. c. ij. d cle. excō. mi. teneat ctrariū. Itē q̄ hoc nō faciat ignoranter. q̄ si p̄babiliter credebat se ordinatū nō erit irregularis.

39 ¶ Sed pone q̄ quis in ordinatōe sua omisit aliq̄d q̄d certū est non esse de substa. sed ñ debet suppleri. nunquid si antecz suppleat administrat in tali ordine erit irregularis? R. q̄ non nā licet nō debeat ministrare dum nec fuerit supplerum q̄d est omissum. vt in. c. i. de sa. nō ite. tamē q̄ ista suspensio nō est p̄pter defectuz sum. ideo peccat mortaliter ante suppletionez ministrādo. sz nō est irregularis. Facit q̄d no. Pa. in. c. si celebrat. de cle. excō. mi. de viciato corpe ministrāte. q̄ non efficit irregularis sm eū. Quidā tñ tenēt q̄ est irregularis. sed non credo vez. q̄ nullo iure p̄bat.

¶ Terciodecimo incurrit irregularitas qñ ex 40
cōmunicatus. interdictus vel suspensus quis existens celebrat vel facit aliquid attributum certo ordini ecclesiastico etiā minori. puta acolitat⁹ exorcistat⁹ t huiusmodi sm cōmunem opinionē. vt no. Hosti. t Joh. an. t Pa. in. c. ij. de cle. excō. mi. t dispensat solū p papam. vt in. c. i. de iudi. lib. vi. t in. c. i. de sen. excō. lib. vi. Secus si attemptat aliquid exercibile etiam per laicos. vt q̄ cantat Requiē eternā. vel versum psalmi t hmōi. q̄ licet graviter peccet nō euitādo cōmunionē sibi interdictā. tñ nō efficit irregularis. vt in. c. tāta. de excess. p̄la. ni si quis audiret diuina auctorizādo. vt quia eps facit coram se celebrari. q̄ tūc irregularis efficitur. Secus si audiret nō auctorizādo. vt vult glo. in cle. ij. de p̄bē. t Pa. in. c. illud. de cle. excō. mi. Et ita intellige Joh. an. q̄ dicit q̄ celebrās t concelebrās exponit. s. auctorizando q̄ efficit irregularis.

¶ Sed q̄d si ignorat se excōicatū. interdictū. 41
vel suspēsum? R. Rodo. q̄ si est ignorātia p̄babilis facti: puta q̄ miserat p̄curatorē q̄ tñ p̄curator non comparuit. t sic fuit excōicat⁹ sic excusat nec efficitur irregularis celebrādo anteqz sciat. Sec⁹ si ignorauit crasse. puta q̄ citatus noluit comparere. t sic fuit excōicatus. q̄ non excusat ab irregularitate. t sic intellige c. aplice. de cle. excō. mi. Idem Rodo. dicit de eo qui p̄babiliter dubitat de excōicatione. puta quia conscius de culpa quā fecit existimat se fuisse excōicatum. quia si fuit t celebrauit irregularis est. Item dicit Pa. in d. c. illud. q̄ habens noticiā excōicationis p solam famam si nō abstinet irregularis est. si modo vez comperit postea. Sed aduerte sm glo. in d. c. illō. q̄ dicta paucorum nō faciunt famā. de accu. c. inquisitionis. nec tenet credere. licz dicat ei ab aliquibꝫ. xi. q. iij. nō solū ille. q̄d vez est nisi ex sciētia culpe vel dictis pluriū insurgeret notabile dubiū. q̄ sic nō effugeret irregularitatem nō abstinendo.

¶ Sed quid si iudex dicat. suspēdo te ab offi 42
cio vl̄ bñficio: R. Pa. in. c. latores. d cle. excō. mi. Hoff. in. c. quāto. de magistris. dicit non valere talē sñiam rōne incertitudinis. l. ij. C. de sententijs q̄ si. cer. quā. do. Anto. dicit. aut constat de intentione t sic seruā. aut nō p̄stat

z sic tutius est abstinere ab vtroq; tñ si nō abstinet nō efficit irregularis. Et hoc tenet Pa. ibidē dī. Mā licet sīa iniusta liget tñ hz debet intelligi vez qñ de ea apparet: sz hic nō apparet an ab officio vel a beneficio voluerit suspēdere. Et ideo non efficitur irregularis ipsam non seruans.

43 Vltz excōmunicatus minoꝝ excōmunicatione sit irregularis si celebrat: R. Pa. in. c. si celebrat. de cle. excō. mi. q nō. q3 potest exercere q̄ sunt iurisditionis z ꝺferre sacra. z collatō tenet z habet suū effectū. tñ peccat mortaliter sciēter hz faciendo z sine necessitate. Ratio autem quare nō efficit irregularis est. q3 excōmunicatio minoꝝ nō inducit suspensionē ordinis vel officij. sz tm̄ priuat participatōe sacramētoꝝ: vt in ꝺ. c. si celebrat.

44 Vltz oīs suspensus celebrās sit irregularis. vide. j. Suspensio. iij.

45 Xiiij. incurrit irregularitas rōne crimis. vt xxv. di. c. pmū. z xlviij. dist. c. qm̄. z i. q. vij. si q̄s oēm. sz distīgue. vt no. in. c. ex tenore. ꝺ tēore. z. s. dixi Crimē. §. iiij.

46 Quis aūt pt dispensare in hac irregularitate. vide. s. Dispensatio. §. v.

47 Xv. incurrit irregularitas ex bigamia. vt extra de bigamis p totū. z de hz. z q̄s pt dispensare. vide. s. Bigamia. viij. cū sc.

48 Xvi. incurrit cū q̄s in sacris existēs ꝓtrahit mr̄imoniū. dic vt. s. Bigamia. §. xx.

49 Xvij. incurrit p solennē pñiaz factā. l. dist. ex pnitentibz. pt tñ eps dispensare in minoribus ordinibz ꝓpter necessitatē ecclesie. l. dist. placuit. In maioribz aūt sol9 papa. l. di. ex pnitentibz. z li. di. q̄ in aliq̄. Dicit tñ Innoc. et Host. q hz nō seruat curia. z sic videt q hodie nō habeat locū hec irregularitas.

50 Xviij. incurrit cum quis celebrat in loco interdicto. vt in. c. is qui. de sen. excō. lib. vi. z a solo papa dispensat. de quo. s. Interdictum viij. §. i. vel super altari enormiter fracto. vt. j. Missa. xxxvi.

51 Xix. incurrit vicio aduenīente in corpe. siue a ꝓposito: siue a casu. de quo dic vt. s. Corpore viciatus.

52 Xx. incurrit rōne illegitimitatis. vt in. c. i. de fi. pbi. z in. c. is q̄. eo. ti. lib. vi. vez est q in minoribz ordinibz pt eps dispensare. sz ad sacros ordines nō pt cū eis dispensare nisi papa. vt ī ꝺ. c. i. Sed si efficiant religiosi possunt ꝓmoueri de iure cōmuni ad omes ordines etiaz sacros. vt in ꝺ. c. i.

53 Quid si illegitimatio sit secreta ita q solum ipse illegitim9 eā scit: R. fm Dire. in ti. de fi. p

sbi. q peccauit mortaliter si se ordinari fecit. c. fi. de tem. or. nec credo debeat vti suscepto sine dispensatione.

Quomodo q̄s dicat illegitim9. vide. s. fi. §. 54 lius. p totum. 55

Xxi. incurritur cū quis adult9 vsq; ad cogn. tudinem differt baptismū accipere. l. vij. dist. c. si quis. z hoc verum nisi postea eius studium z fides probabilis fuerit. aut hominum rantas exegerit. alias non potest ordinari sine dispensatione pape. ar. p̄fati. c. nec per baptismū tollitur hec irregularitas. vt dicit glo. ibidē. quia idem nō potest parere obligationē z liberationem. ff. de solu. l. qui hominem. §. vlti. hoc est q3 ecclesia p̄sumit q non ex voluntate sz ex necessitate baptizat. vt in ꝺ. c. si quis. 56

Xxij. incurrit si religiosus clausturaz egredit ad audiendū leges vl̄ philicam si ante duos menses nō fuerit reuersus. z solus papa dispēsat in hac. c. vlti. ne clc. vel mo. 57

Xxiij. incurrit irregularitatē quilibet episcopus p̄sbiter aut diaconus qui pretextu iniuste excōmunicationis habet recursum ad impatorem. z a solo papa dispensabit. xxi. q. vlti. c. penl'. z in. c. si quis episcop9. xxiij. q. vlti. am. pliatur ad omnes qui sunt sub ecclesiastica regula p̄dicta irregularitas. sed non ipso iure sicut in p̄dictis. De hac materia vide. j. Ordo iij. per totum.

Irregularitas quo tollitur. Et

bus modis. Primo per baptismum celebratum. nis irregularitas ꝓtracta ante baptismū cum peccato fm Archi. xxvi. dist. c. inde. z Pa. in. c. gaudemus. de diuor. z etiam illa q̄ venit ex sequela peccati. sicut est infamia. Item omnis irregularitas homicidij. siue fuerit cū peccato siue nō. Facit p hoc. c. si quis viduam. l. dist. z. c. i. z. c. si q̄s post. li. dist. irregularitas ꝓo bigamie ꝓpter defectū sacri nō tollit. xxv. di. acuti9. z ꝺ. c. dein de. z hec cōmuniora. licet aliqui tenuerint q nulla irregularitas tollatur p baptismū. vt fuit Rich. de media vi. la in. ij. quol'. q. xx. Alij vero tenent q illa irregularitas q̄ venit in homicidio siue peccato nō delet. vt no. Pa. in ꝺ. c. gaudem9. sed ra ne q̄ dixi. s. Baptismus. vij. §. iij. q3 verior est. vt patet in dictis iuribz.

Secūdo tollit p religionis ingressum. vt no. glo. in. c. ij. de aposta. sed nō omis fm p̄dictaz glo. sed ea solum que non potuit ex alio p priuo. vt i. c. i. de fi. pbi. ita q pōt ꝓmoueri ad ordines sine dispensatōne. sz nō ad dignitatē

vel plationē sine dispēsatiōe. vt i. c. fi. de fi. p/ fby. ℞ Host. i. c. ij. de apostā. ℞ sic dicit intelli/ gendā aut. de mona. i pn. vbi dr q religiōis ingressus omnē tollit irregularitatē. Hz tu dic ꝑm Pa. in. d. c. ij. q nō tollit nisi tm illā de qua e in iure expssuz q tollat. Inducit bñ facilioꝛē dispensationē.

¶ Tercio tollitur p dispensationē papē. vñ i omni irregularitate potest dispensare cū om nis irregularitas sit de iure positiuo. ij. q. vij Itē Daniel. Et licet Inno. de renū. c. nisi. in fbo Irregularitas. Et hoc ꝯ muniter tenet. Epi aūt quō dispensare pñt dictum ē. ℞ ha/ bes. s. Dispensatio. Ḡ. v.

Irrisio vide. s. Interrogatio i fi/ liabus superbie. et supra Derisio.

Ironia vide Dironia pēr Ḡ.

Bstrio vide Distrio p Ḡ.

Judeus dr ille qui ad lit teram legez mo saycā sequitur tenendo. circūciden/ do. ℞ alia legalia faciendo ad litteraz. Ideo christiani qui nimis adherent lr̄e iudaizare dicunt. de sacra vnct. c. vnico. Ḡ. penul. quod facere nō debent. v. dist. Ḡ. i. ℞. vi. di. Ḡ. penul. de cele. miss. c. cum marthe. Ḡ. ceterum. de cō/ sti. trāslato.

¶ Que sunt que phibentur iudeis indirecte ab ecclesia que christiani nō debent tolerare. R. xvij. Primo ne habeant cōmunionē assi/ duā christianoꝝ maxime simpliciū. vñ chri stiani nō debent comedere cum eis. nec habi tare. nec eos ad sua conuiuia recipere. xxiij. q. i. nullus. ℞. c. omnes. Dicit tamē Hugo. i d. c. omnes. q si cibos nō discernunt licet co/ medere cum eis. sed vbi cibos discernūt nul lo modo licet. eoꝝ quoq; alima christianis est phibitum comedere. qz est cibus discret⁹ ab eis qui inhibetur. in. d. c. omnes. Et clerī cus contrariū faciens debet deponi. ℞ laic⁹ ex/ cōmunicari. d. c. nullus. Modo. tñ tenet q i necessitate liceret comedere. quod vez credo nō vt alima; sed vt panē. Et nota q cōmu/ nio in mercimoniis cum iudeis nō prohibe tur nisi aliqñ in pēnā. vt in. c. post miserabilē de vsu. sed solū nimia familiaritas. vt in. d. c. nullus. ℞. c. ad hec. de iude. cuz similibz. vñ admonitus nolēs abstinere ab eoꝝ nimia fa miliaritate peccaret mortaliter.

¶ Sed queriť vtrum liceat xp̄ianis eis ser/ uire. R. Pa. in. d. c. ad hec. Hosti. voluit q sic. extra domū. sed in domo non. c. iudei. eo. sed Pa. ℞ melius. dicit. q nec extra domū as/ sidue. cum tex. ibi nō faciat mentionē de do/ mo. ℞ ideo prohibeť assidua familiaritas et ꝯtinua ꝯuersatio tam i domo qz extra domū ꝓpterea xp̄iani in familari seu assiduo serui/ tio iudeoꝝ esse nō debēt. Intelligeq̄ ꝓsone iudeoꝝ intersunt. secus esset si edificiū edifi/ cēt ad vtilitatē iudeoꝝ mercede cōstituta. et hm̄oi. vl' laborēt agros. facit. d. c. nullus. 2

¶ Utrum xp̄ianus possit habere seruū iude/ um. R. q sic. vt i. c. ℞ si iudeos. eo. ti. xp̄ij. q. viij. c. dispar. nō tamē debet cuz eo morari ita q eum habeat familiarē. xxviij. q. i. sepe. et. c. nullus. ℞. c. omnes. 3

¶ Utrz liceat mulieribz xp̄ianis nutrire fili/ os iudeoꝝ. R. Pa. i. d. c. ad hec. ℞ glo. ℞ Jo. an. ℞ do. Ānto. tenēt q nō. neqz in domo ne/ qz extra domū. Sed do. Lar. dicit q solū p/ hibent in domo ꝓpter ter. prefati. c. ad hec. q̄ dicit i domo. sz ego dico etiā extra domū nō licere qñ nimia familiaritas ℞ ꝯuersatio ex/ ꝯtrahiť, al's extra domū nō ē phibitū. ar. d. c. nullus. iūcto isto. c. ad hec. 4

¶ Sed nonne epūs poterit dispēsare vt etiā i domo nutriāt. R. Pa. in. d. c. ad hec. q nō. ℞ ita ꝯsulit dñs Lar. qz ista phibitio est i ho norem fidei. 5

¶ Utrz iudeus possit hīe xp̄ianū ascripticiū vel originariū. R. q sic. vt in. c. multoꝝ. e. ti. sed seruū nullo modo. vt ibidem. 6

¶ Secundo nō debēt mederi xp̄ianis. vnde in. d. c. nullus. ℞. c. omnes. phibetur christia nis ne in suis infirmitatibz iudeos aduocēt neqz medicinas ab eis recipiāt. dicit tñ glo. i d. c. nullus. q medicinalia pñt xp̄iani a iude is emere. ℞ postea ꝑparare ea. sed nō medici nas preparatas. 7

¶ Tercio phibetur ne cuz christianis balne entur i vno balneo simul. d. c. nullus. supra/ dicta omnia prohibent laicis sub excōmu/ nicationis pena. clericis vero sub pena depo/ sitionis. ℞ sic peccāt mortaliter ꝯtra facientes Limitarē tñ de medico vez nisi in casu neces/ sitatis qñ aliū habere nō posset. qz necessitas facit licitum quod al's nō est. c. ꝯsiluz. in fi. de obserua. ieiu. Doc idem tenet Hug. ℞ sil'r est dicendū qñ licet habeat alium medicuz. sed nō sufficientē. 8

¶ Quarto ne iudei ex testamento christiani aliqd capiāt. C. de iudeis. l. i. Itē nō pōt ali/ quis xp̄ianus aliquid ꝯgregationi iudeoꝝ. 9

vel iudeo aut p̄ agano ī testamento relinque
re. ⁊ si fecerit etiā post mortē anathema iudi
cabitur. xxiij. q. ij. sane. el. ij. nisi legaret. itel
lige extreme necessitati alicuius.

10 ¶Quinto ne p̄cedant in publico sine habi/
tu distincto vel signo quo discernātur a xp̄i/
anis. vt in. c. nōnullis. eo. ti. ⁊ hoc verum tā
in masculis q̄z in femīis. ⁊ vebet esse patens
signū. nō sub plica vel mantello fm̄ docto. ī
d. c. ī nōnullis.

11 ¶Sexto p̄hibet eis ne nouas sinagogas eri
gāt. vt ī. c. ꝯsuluit. e. ti. p̄nt tñ antiqs reedifi
care vl' ruinosas resarcire. ita tñ q̄ noua edi/
ficatio nō p̄dat antiquā formā. q̄z vbicunq̄z
mutat p̄stina forma. vt puta q̄z fit p̄cios' vl'
magis amplū. tūc dz nouū edificiū. et cadit
sb̄ p̄hibitōe noui edificij. vt p̄bat ex ter. isti⁹
c. ꝯsuluit. Facit qđ ī sil'i nō. ī glo. i. c. admone
re. xxxij. q. ij. ⁊ i. c. p̄sbr. lxxxij. di. q̄ vult q̄ sa
gimie licz vti ill' diebꝫ q̄bꝫ vtimur ouis ⁊ ca
seo. licet non liceat vti carnibꝫ q̄ñ sit mutata
forma. ⁊ p ꝯseqūs rei sb̄a. ⁊ etiā facit qđ nō.
i. c. cū cām. de testibꝫ. i fin̄ ī tp̄e. ⁊ ī glo. i. l. iu/
lianus. §. sed ⁊ si quis. ff. ad exhibē.

12 ¶Sed quid si antiqua sinagoga ex toto cor
ruit funditus? R. Pa. ī. d. c. ꝯsuluit. q̄ non
poterūt reedificare. q̄z cēt nouū facere ex quo
funditus ē destructa. Facit ad hoc qđ legit ⁊
nō. in. l. inter stipulantē. §. sacrā. ff. de v̄. ob.
vide bonā glo. in simili ī. c. ij. de iure pa. Et
nō q̄ si nouas sinagogas erigere p̄sumpserit
in quinquaginta libris auri sunt puniendi.
C. de iude. l. hac victura.

13 ¶Septimus nō p̄nt p̄fici alicui publico of
ficio inter xp̄ianos. nec ad aliquā dignitatē
vel misteriū. vt i. c. cū sit. ⁊. c. p̄e. eo. et. xvij. q.
iij. ꝯstituit. ⁊. d. c. null⁹. vñ in l. fi. C. d̄ iude.
dz. q̄ nullū honorē. nullā dignitatē. nullaz
p̄eminētiā inter xp̄ianos p̄nt hz̄e. itelligē de
nouo. sec⁹ cēt ī antiq̄. q̄z tolerat. ⁊ p istā. l. in/
fert Bar. q̄ nō p̄nt doctorari. cum sit digni/
tas ⁊ p̄eminētia doctoratus. nec ob. l. gene/
raliter. §. fi. ff. de decurio. q̄ p̄mittit iudeos p
moueri ad dignitates. q̄z intelligit̄ inter se/
ipsos iudeos non inter xp̄ianos. Vñ infert
Pa. ī. c. ex speciali. eo. ti. q̄ etiā oīe ꝯmertiuz
p qđ xp̄ianis aliqđ grauamen posset ingeri
est p̄hibitū iudeis ⁊ paganis. ⁊ nō licz vēdat
eis reddit⁹ regal' ⁊ possint illud emere. vt ī. d.
c. ex speciali. tñ collectio nō poterit p ipsos fi
eri. sed p xp̄ianos. q̄z sic colligendo posset iu
deus ꝯmittere fraudes. ⁊ teneť dare paupe/
ribꝫ q̄q̄d lucrat⁹ ē ex tali officio. vt ī. d. c. cuz
sit. ⁊ hoc fm̄ p̄uidentiā ep̄i.

14 ¶Octauo p̄hibeť ne ī triduo añ pascha ⁊ ma
xime in die veneris sancti ostia vel fenestras
aptas teneāt. aut ī publicū exeāt. extra e. ti.
15 c. q̄z sup̄ his. ⁊ in. c. nōnullis.

¶Nono ne decimas p̄diales retineant. sed
16 vt eccles'ijs soluāt. de dec. c. de terris.

¶Decimo ne testimoniū dicāt ꝯ christianū
de testi. iudei. imo repelluntť ab oīby actibꝫ le
gitimis. ij. q. vij. alieni. ⁊ hoc vez nisi i casu
heresis si quis ad eos reuertereť. tūc p testi/
bus admittunť. vt i. c. ꝯ xp̄ianos. de here. li.
vi. sz bñ cogunť christianū ꝯ eos testimoniū
17 dicentē admittere. in. d. c. iudei.

¶Undecimo nō p̄nt cōuenire christianum
apud iudeū. sed bñ apd̄ iudicē christianos
arbitrz. in cā cuiusli tñ p̄nt eligere iudeum. vt
18 C. de iudeis. l. iudei. sententia tñ dz exeq̄ p ec/
dinariū christianū iudicē. vt ibi.

¶Duodecio ne emāt seruū xp̄ianū vl' nō xp̄i
anū si mō vult baptizari. c. i. ⁊. c. vl. c. ti. vñ si
iude⁹ emit xp̄ianū seruū. vl' qualitercūq̄z acq̄
rat statiz efficit liber nullo p̄cio dato. luij. di.
mācipia. Si p̄o fuū nō xp̄ianuz emit p sibi
seruiēdo: tūc volūtate patefacta q̄ vult effi/
ci xp̄ian⁹ statim vendicat sibi libertatē nullo
dato p̄cio. c. fraternitatē. luij. dist. si aūt talē
nō xp̄ianū emit nō p sibi seruiēdo iz cā mer/
cimonij. tūc si fuit exposit⁹ ad vendēdū infra
tres mēses q̄ incipiūt currere a die emptōis
fm̄ Hosti. ī. d. c. fi. vel fm̄ Jo. an. ⁊ Pa. ī. c.
ī. eo dē a die q̄ petijt xp̄ianitatē. tūc nō liberat
ab ei⁹ seruitute nisi dent iudeo. xij. solidi. p̄q̄
libet bono seruo. q̄ solidi debent esse aurei fm̄
Ubn. Hoff. ⁊ Pa. quoz. lxxij. faciūt vnā li/
brā auri. C. de iusce. p̄po. ⁊ archa. l. quotiens/
cūq̄z certa summa solidoz. et videtur sentire
glo. ī. l. q̄cunq̄z. C. de ser. fugi. ⁊ p̄dicta opinio/
ne facit glo. C. de fal. mo. l. si q̄s nūmos. sed
fm̄ Ber. ⁊ Hosti. in. d. c. fi. debunť de/mo/
neta que est in vsu in illo loco. ar. ff. de le. ij.
l. nūmis. ⁊. ff. de le. i. l. si seruꝰ plurib⁹. §. si nu/
merus. ⁊ magis placet. Et aduerte q̄ dicit p
seruo bono. ergo de falcabiť si ille nō est ita bo
nus. q̄ vbi bonus accipiť p optimo. fm̄ Pa.
in. d. c. i. si vero nō exposuit venales infra duo
ctos tres menses. tūc statim liberatur nullo
19 p̄cio dato. d. c. fi.

¶Utz vernaculus. i. nat⁹ ex ancilla iudei si
vult effici xp̄ianus liberet filiū. R. q̄ sic nullo
dato p̄cio. l. ꝯo nobis. C. de epi. ⁊ cle. §. vl.
20 ¶Sed quid si aliquis talē emat q̄ cā mer/
monij fuerat emptus a iudeo? R. q̄ nō offici
etur ei⁹ seruꝰ. sed restituet ei p̄cuz. xij. solido/
rū. ⁊ erit omnino liberatus a seruitute. infra.

21 ¶ Sed pone q̄ nō habet preciū: R. q̄ si sit in manu iudei. puta q̄z nemo ē xp̄ianus qui velit eū emere. tūc nihilominus liberabitur. et ff. suis aūt. vl̄ si nullo modo potest habere seruat sibi p̄ quinquēniū. vt no. glo. xxxvi. q. i. tūc si alio modo habere nō potest preciū: sed sic liberatur. ff. de cap. l. in bello. Hoc vez nisi precium fuisset datum p̄ anima ⁊ nō animo recuperādi. argu. ff. de nego. gest. l. nesennio ⁊ ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. et si quis. §. idem lacio ait.

22 ¶ Terciodecimo ne vsuras exigant. sed exactas restituat. vt i. c. post miserabilē. ō vsur. pñt ꝓpelli ad hoc p̄ pncipes ⁊ debēt. vt i. d. c. quod si nō faciūt debēt compelli p̄ iudicez ecclesiasticū cēsura ecclesiastica. vt dicit Hosti. ⁊ Jo. an. i nouella. i. d. c. post miserabilē. Facit. c. postulasti. ō iudeis. ⁊ quod ibi nō. vnde pncipes terraz peccāt mortaliter nō cogendo eos ad restituendū vsuras. ⁊ sil̄r xp̄iani si ipsis nō restituētibus monerētur, ne cuz eis ꝓmertiū si post monitionē eis factā habērēt ꝓmertiū cū eis habērēt. vt i. d. c. post miserabilem. ⁊ c. quāto. de iudeis.

23 ¶ Quartodecimo ne intemptēt cōtra catholicam fidem quicq̄z detestabile. sicut est q̄ nunciēs christiane proiciāt laci latrinas postq̄ suscepērūt corpus christi. vt i. c. et si iudeos. eod̄ē. ⁊ hmōi.

24 ¶ Quintodecimo ne quēq̄z qui nō est sue nacōis aut secte p̄sumāt circūcidere. etiaz si sit eoz seruus. vt. l. vnica. C. ne xp̄ianū man. et ibi est eis pena capitalis. i. ꝑpetui exilij. q̄ dz capitalis. vt. ff. de pēnis. l. rei capitalē. Aliqñ dz mors naturalis. vt ibidē. i prin.

25 ¶ Sextodecimo ne iudeus xp̄ianā i vxorez accipiat. l. ne q̄s. C. de iudeis. qđ si fecerit crimine adulterij punietur. vt ibidē.

26 ¶ Septimodecimo ne fidē catholicā impugnet puerso dogmate. aliter pena sāguis punitur. vt i. d. l. hac victura i omne euū

27 ¶ Utz ecclesia possit punire iudeos ⁊ paganos si delinquūt: R. q̄ sic si delinquūt ꝓtra legē naturalē. q̄z illā oēs recipiūt. Itē iudeos si aguntꝫ legē veteris testamēti ꝑm Aug. de anch. i. li. de potestate papē.

28 ¶ Itē nota ꝑm eundē q̄ iudei p̄ papā et alios pncipes quibꝰ subdunt debent cogi ad lazādū manibꝰ ppriis. al's fiūt pncipes turpis lucri ⁊ pcōz q̄ faciūt. Nec ob. c. sicut. ō iudeis. vbi dz q̄ nullus exigat coacta seruitia ab ipsis nisi ꝓsueta. q̄z illud intelligitur ꝑ seruitijs ad vtilitatem dn̄oz solum.

29 ¶ Itē nota q̄ puniunt pena ignis qñ aliquē ex suis q̄ vult xp̄ianꝰ esse saxis aut alio furoris genere intēcāt. vt. l. iudeis. C. de iudeis.

30 ¶ Que phibent xp̄iani facere iudeos: R. q̄ nouē. Primo q̄ violēter nō debēt cogi ad fidem. vt i. c. sicut. de iudeis. de quo dicit. s. baptismus. vi. §. xij. Secūdo q̄ nō offendant neq̄z i psonis neq̄z in bonis sine iudicio terre ne potestat'. d. c. sicut iudei. Tercio q̄ nō impediāt obseruare suas cōsuetudines i suis festiuitatibus. dummodo nihil faciāt i opprobriū christianorū. xlv. dist. qui sincera. et d. c. sic iudei. ⁊ l. iudeis. C. de iudeis. Quarto q̄ nō exigāt coacta seruitia ab eis q̄ nō sunt ꝓsueti facere. d. c. sicut. de quo dic vt. s. Baptismus. vi. §. xij. Quinto q̄ nō fodiantur eorum sepulcra siue corpa humata obtētu pecunie. nec eorū cimiteria quisq̄z mutilet vel inuadat. d. c. sicut. et ꝓtra facientes xp̄iani sunt p̄ualidi officio ⁊ bñficio si sunt clerici. si laici excōmunicādi. vt i. d. c. sicut. Sexto q̄ nō debēt in sabbatis eoz ad iudiciū trahi. C. ō iudeis. l. die sabbati. ⁊ d. c. sicut. Septimo ne impediant sua put melius poterūt venire sicut nec christiani. C. de iudeis. l. nemo. Octauo q̄ si ꝓuertāt ad fidē nō spoliētur bonis iuste acquisitis. neq̄z debita successiōe. ⁊ si ablata fuerint. precipit protestatibꝰ eorū locoz sub pena excōmunicatiōis q̄ ea faciāt restituere. c. iudei. el. ij. eo. tit. Ex quo infert Pa. q̄ nō pdūt agnatō eam suam. Uñ debent succedere attīnētibus suis. ⁊ multo minꝰ bona legitime acquisita. cuꝫ ꝓtrariū existimāt vulgares quod erroneuz est. Nono q̄ nō p̄hibēātur ꝓuerti ad fidem ⁊ baptismū suscipere. etiam si sunt serui christianorū. arg. c. due sunt. xix. q. ij. remanebit tamē seruus si priꝰ erat seruus alicuius christiani. cū seruitꝰ sit approbata a deo iure diuino. ciuili ⁊ canonico. xij. q. ij. ⁊ si quoq̄z. vsq̄z ad. c. ecclesiaz. dulcius tñ tractandus est q̄z alij serui q̄ nō sunt xp̄iani. ar. de ma. ⁊ obe. p tuas.

31 ¶ Utz eoz filij sint baptizādi ipsis inuitis vide. s. Baptismus. vi. §. xi.

32 ¶ Utrū ecclesia peccet pmittēdo iudeos ritꝰ suos obseruare: R. q̄ nō. q̄z nō approbat sed pmittit. qđ aūt pmittimꝰ nolētes p̄cipimus id est ꝓcedimus. q̄z maloz hominū volūtatem ad plenū nō possumus prohibere. xxxi. q. i. hac ratione.

¶ Utz pecuniaz alijs blādimētis possimus

allicere iudeos ⁊ alios infideles ad fidē. ff. glo. i. c. debet homo. xxiij. q. iij. ꝙ sic. allegat c. quod autē. xxiij. q. vij. ⁊. c. qui sincera. xlv. dist. Hilr sub tali conditione potest christianus aliquā ducere in vxorem vt fiat xpiana. xxviij. q. i. caue. et sic in spūalibus licite fit pactuz vbi agitur de conuersione alicui ad fidem. ⁊ sic nō ob. i. q. ij. q̄z pio. qz aliud ē vendere donum dei vel aliud spirituale. Alliud est ꝓpter tempalia inducere ad spiritualia. qz primū illicitū. de simo. ꝙ totum. sed nō scōm. vt in iuribꝫ allegatis. Uñ Hilvester dona promisit cōuertentibus. vt nō. i. d. c. q̄z pio. et. c. q̄z pio loquit de dono religionis qō pecunia minime debet vēdi. de quo vide Simonia. iij. §. vi.

54 ¶ Utrz donā vsurariox iudeox possint ab aliquo vl' dono vl' exactiōe vel rōne pene vel q̄cūqz alio titulo lucratiuo vl' onerōso acceptari. ff. ꝙ sic. dūmō nihil ɔ iusticiā fiat. sz retineri an possint distingue. qz si sunt nō soluē do restituēda sunt nō ipsis. sed quibꝫ debent ipsi. Hi ꝯo sunt soluēdo. dic vt. j. Restitutio. i. i ꝯ. Usurarius. §. xvij.

Judex q̄s pōt esse. ff. ꝙ q̄libet q̄ nō ꝓhibet. ar. c. cū apud. d. spō. ⁊. l. mutus. ff. de ꝓcura.

1 Sed q̄ sunt q̄ ꝓhibent. ff. ꝙ surdus. mut⁹. ⁊ ꝑpetuo furiosus. impubes. femine. seru⁹. excōicatus. Itē ɔsanguinei. rei ⁊ inimici actoris vel alia cā suspecti. Itē impiti seu illīati. de quibꝫ omitto brevitatis causa.

2 ¶ Utrz iudex vel ꝓlatus malus ꝑecet iudicādo subditos. ff. ꝑm Alle. i. ij. ꝙ sic mortaliter. De q̄ dic vt. s. Correctio. i. §. iij.

3 ¶ Utrz iudex possit iudicare sine actore. ff. ꝙ ordinarie ꝓcedēdo nō. Facit. c. si legimus. d accu. extraordīarie aūt sic. vt i inq̄sitō et denūciatōe. vt. s. Inq̄sitio ⁊ denūciatio.

4 ¶ Utrz iudex possit compellere partes ad faciendū compositōez. ff. ꝙ si causa est ciuil ꝙ nō. nec etiā ꝓnceps ex potestate ordinaria. l. i. ff. de no. ope. nūci. tamē si lis est longa et intricata multū. ita ꝙ de facili nō potest decidi. iudex potest compellere ꝑtes ad concordiaz. tex. videt iudicio meo in. c. placuit. xc. dis. dicit etiam Pa. in rubrica de treuga ⁊ pa. ꝙ ad pacē bñ potest ⁊ debet reducere ꝑtes. ⁊ etiam compellere tam iudex secularis q̄z ecclesiasticus respectu subditoz suoz. ꝛc. dist. si q̄s cōtristatus. c. placuit. tenet etiam Bar. i. l. congruit. ff. de offi. ꝓcōs.

5 ¶ Utrz iudex possit ɔpellere ne potēciores viri ɔtumelijs afficiāt viliores. ff. ꝙ sic. ⁊ tenetur. l. illicitas. §. ne potēciores. ff. de offi. ꝓcōs. 6

¶ Utrz iudex teneat ⁊ possit ɔpellere aduersariū ad pstādū cautionē de nō offendēdo nec actorē. nec suos. q̄ñ tal' verisil' timēs impleat eius officiū. ff. ꝙ sic. vt i. d. §. ne potēciores. ⁊ ibi ꝑ Bar. ⁊ bon⁹ tex. i. l. denūciam⁹. C. de his qui ad ec. confu. ⁊ ꝑ Ly. facit tex. i. c. de benedicto. xxxij. q. i. ⁊. in. c. in litteras. in fi. de resti. spol'.

¶ Utrū iudex teneatur ex necessitate officij purgare patriā malis hominibꝫ. ff. ꝙ sic. tex. est in. l. iij. ⁊. l. congruit. ff. de offi. ꝓcōs. ꝓpter quod dicit Bal. i. l. gall⁹. ff. de lib. ⁊ post hu. ⁊ Raph. ⁊ Imola. ꝙ licet statutuz cuiratis dicat ꝙ pōt punire. ꝙ ly verbū pōt importat necessitatē. d. l. gallus. i ꝑn. Et ideo si nō facit tenet ꝛ negligētia. Facit quod no. Bal. ⁊ Ange. in. l. mācipia. C. d ser. fugi. dz ergo iudex delicta inquirere. aliter tenebit in sindicatu. ⁊ hoc vez i iudice q̄ habet merū imperiū. l. imperiū. i ꝑn. ⁊ qō ibi no. Bar. ⁊ in. l. iubere cauere. ff. de iur. om. iudi. ⁊ i. l. i. ff. de offi. eius cui mā. est iu. 7

¶ Utrz iudex possit aliq̄d petere ꝓ salvze iuridicādo. ff. ꝙ de iure canonico iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus nihil potest petere. vt in. c. cū ab omni. de vi. et hone. cle. ⁊. c. statutū. de rescrip. lib. vi. ⁊ licet loquat de delegato. tñ idē tenet i. d. c. cū ab omi ꝓ ⁊ Joan. ⁊ ceteros. de ordinario est etiā glo. i. c. nō licet. xi. q. iij. De iure ꝯo ciuili ordinarius secularis petit sportulas solum. nec aliud pōt petere. iij. q. ij. offeraf. que sportule sunt munera a lege nō diffinita. vt i aut. generaliter. C. de epi. ⁊ cle. Delegatus ꝯo etiā a ꝓncipe nō habet nisi duos aureos ꝓ principio ⁊ duos i fine. q̄ñ causa excedit centū aureos. ꝙ si nō excedit nihil habebit. in auten. de iudi. §. ne autem labor. no. glo. in. d. c. cum ab omni. Excipiūtur esculenta ⁊ poculenta que sunt comestibilia ⁊ potabilia si sunt talis quantitatis ꝙ in paucis diebꝫ possint cōsumi. sm Archi. ⁊ glo. in. d. c. statutum. et sunt ex mera liberalitate oblata. qz sic ꝓnt ab omnibus recipi. Alia aūt omnia etiā si sit vnus tenuis ꝓhibent omnes iudices accipe. vt. ff. de offi. ꝓcōs. §. fi. l. plebiscito. ⁊. l. solent. ff. de ōff. ꝓcō. §. fi. no. glo. i. l. ij. C. de iudi. ob tur. cām. facit. li. C. de pe. in. qui ma. iudi. etiā si accipiāt ex pedīāt cāz. ⁊ si recipiūt alia ꝓter ꝓdicta esculenta ⁊ poculēta tenētur restituere de necessitate. ar. d. c. statutū. ⁊. c. exigit. de cen. li. vi. immo si sit iudex delegatus ecclesiasticus q̄ talia

recipit nō pōt liberari ex remissiōe sibi facta
a dante talia nisi restituat. et si restituerit in
fraudē vt postea ille sibi donaret non valeret
fm glo. i. d. c. statutū. Hec⁹ aūt si sine frau-
de restituerit. et ille postea liberal'r itez dona-
ret fm glo. p dictā. sz ego verā credo si p⁹ iudi
ciū finitū sine fraude dat liberaliter. aliter ñ
¶ Utrz officiales inferiores t nūcij et hmōi:
possint aliq̄d exigere a litigātibz t hmōi: R.
fm Ale. de ales i. iij. pte sum. q sic fm cōsue-
tudinē terre. sed p vim vel immoderatā im-
probitatē recipe nō pñt. t hoc qñ nō habent
redditus reputatos. Posti. tñ in sum. tenet
q etiā si habent redditus reputatos pñt ali-
q̄d parū recipe. dūmodo nō p vim vel im-
probitatē immoderatā. Assessor ño nō pōt
si habet salariū reputatū. aliter tenet restitu-
ere. ar. c. cum ab omni
¶ Sed q̄d si iudex secularis hz pficisci extra
domiciliū: R. q sive sit iudex ordinari⁹ secla-
ris sive eius delegat⁹ pōt petere expēsas. d. c.
statutū. sicut t testis cū pficiscit extra domi-
cilium. iij. q. iij. §. veturis. qz nemo cogit mi-
litare suis sumptibz. ea tñ moderacōe ne p
tes enorme damnū patiant. ar. x. q. iij. illud.
ām a sumptibz iudex delegat⁹. vt i. d. c. statu
tū. t ordinari⁹ etiā scl'aris nō dz hōre sportu-
las. i aut. de mā. pn. §. si tibi quo qz
¶ Sed nūquid delegatus ordinarij ecclesia
stici sic habebit expēsas cū pficiscit extra do-
micilium sicut delegatus p̄incipis vel ordinarij
secularis: R. q sic. tam p victualibz q̄z p ve-
curis equoz t similiū. nisi eēt delegatus ad
vniuersitatē causaz vel ad vnam t malicio-
se. qz tūc ordinarius habet posse de suo. ar
gu. c. inter cetera. de offi. or. t glo. i. d. c. statu
tum. sed glo. in. d. c. cum ab omni. tenet un-
distincte q nō potest delegatus ordinarij. sz
ordinarius debet sibi facere expēsas. sed opi.
p̄ma videt magis equa
¶ Utrz ordinari⁹ sil'r possit petere expēsas qñ
pficiscit extra domū: R. q nō nisi cū pficisci-
tur p consecratōe eccl'ie. vt in. c. cū sit romana.
de sim. Et cū visitat puncta suā. de censi. c.
¶ Utrū iudex ordinari⁹ aut delegat⁹ q̄ recipe
pñt expēsas teneant cōputare illas qs domi
fecissent: R. glo. tenet q sic in. d. c. cū ab omi
sed Pa. i. d. c. cū ab omi. tenet q nō. t magis
benigna. cuius p̄ma sit tutior
¶ Quid si delegatus ecclesiasticus nō habet
redditus vel bñficiū ecclesiasticuz sufficiens
vñ viuat: R. Pa. in. d. c. cū ab omni. q pote-
rit petere id qđ potest petere iudex delegatus
p̄ncipis secularis. vt dixi. s. p ar. a ꝓ rio sen-
su. sed magis mihi placet ctraria opi. q nō
possit: nisi forte ꝓpter talē causam occupare
tur ab aliquo honesto exercitio de q̄ vuult. qz
tūc tenerē opi. Pa. verā
¶ Utrz ꝯsuetudo excuset seu valeat qua dan 15
tur sportule ordinario t delegato eccl'iastico:
R. do. Lar. in cle. statutuz. de elec. distinguit
q aut p̄cessit exactio. t sic non valet nec excu
sat talis consuetudo. aut cōsuetudo nō ha-
buit ortū ab exactōe. t sic possunt ptes ꝯpelli
ad obseruandū laudabilē cōsuetudinē. c. ad
apostolicā. de sim. Sed hec distinctio quo
ad p̄mū est vera. qz qñ p̄cessit exactio est con
tra honestatē t mentē istius. c. cū ab omni. t
facit. c. ex multis. i. q. iij. sed quo ad scōm nō
credo verā. qz si nō p̄cessit exactio sic cū sit ex
mera liberalitate donatū nō inducitur ꝯsue-
tudo. sed quelibet donatio habuit effectū si
um iuxta ea q̄ no. in glo. t Bar. in. l. cū de in
rem verso. ff. de vsuris. facit. l. si certis annis
C. de pac. nec valet. d. c. ad aplicā. qz loq̄tur
qñ aliq̄d fuit datū in pīa causam. qz tūc vi-
dentur voluisse laici inducere ꝯsuetudinē. et
ideo dico cū glo. i. d. cle. statutū. de elec. t Jo.
an. Pa. t cōiter doct. in. d. c. cū ab omi. q nō
valet talis cōsuetudo. et licet Lar. dicat vbi
s. q nō peccat moraliter recipiendo. dūmō
nō immoderate qñ est consuetudo. qz habet
p se doctores famosos p̄ iuxta notata. ff. de
iudi. l. comprobata. t de postu. c. vnico. li.
vi. hoc nō credo verū nisi in eo qui nescit di
scernere que sit verior opinio. t q̄s habeat va
lidiores rōnes. nec etiā credo istū excusari a
restitutione fienda
¶ Utrz iudex ordinari⁹ vl' delegat⁹ ecclesiasti 16
cus possit a partibz petere salariū p assessore
R. fm cōiter doc. i. d. c. cū ab omi. q nō ordi-
narius. qz debet scire canōes de q̄bz ꝓsat cora
se. Et ideo si nescit t indiget assessore puide
at de suo. Delegatus tñ licite petit dūmodo
fraudulēter nō faciat. vtputa qz dicit se indi
gere cū nō indigeat. d. c. statutū. §. assessorez
vel ptcipare vult i lucro cuz assessore. qz sic
cū faciat fraudē legi peccaret moraliter t te
neretur ad restitutionē partibz
¶ Utrz salariū possit petere p notario: R. de 17
legatus pōt. dūmō nō ptcipet ipse cū eo. vt
in. d. c. statutuz. sed de ordinario dubitat. qz
videt q de suo debeat posse suis officialibz
sed ego credo q possit petere
¶ Utrz datū iudici nisi in casu pmisso possit 18
repeti: R. q si vedit vt corrūpet iudicē. sic nō

pōt repetere. ꝛ fm glo. i. c. q̄ recte iudicat. xi. q. iij. cōiter sic ꝓsumūt. iō multi tenēt ꝙ nō repetit. sz si dedit vt iustā daret sniam quā als nolebat dare. vl' vt nō daret iniustā. ꝛ sic nō liberat iudex dādo paupib⁹. qz repetere pōt i ɔsciētia. vbi nō stam⁹ ꝓsumptōi sz veritati. i. q. i. iubemus. de simo. nemo. xi. q. iij. nō licet.

Si aūt dedit simpl'r vt iudicet amittit ꝓncipalē cām. vt. ff. de ɔdi. ob cām. l. ij. §. fi. et sic non repetet. sicut qñ dat vt ꝓ se iudicaret. facit glo. i. d. c. q̄ recte. qđ limito vez nisi qñ aliter nollet iudicare. nisi daret qz posset repetere. ꝛ sibi teneret restituere.

8 ¶ Utz ɔmittatur simonia dando pecuniaz ꝓ sentētia. R. glo. i. q. iij. vendētes. ꝙ nō. q̄a in ꝓphanis nō ɔmittitur simonia. licet graviter peccet. nisi in casu q̄ndo iudex aliter nō vult dare iustā sententiā. q̄a tunc nec peccat cū redimat vexationē suam. sed pōt dici fm Pa. in. d. c. cum ab omni. ꝙ si do pecuniā vt habeā sententiā ꝓ me. qua volo ɔsequi spirituale vel annexū sibi ꝙ tūc sit simonia. Sz ego nō admitto hoc in casu p̄dicto. s. cuz iudex nō vult sine pecunia iustā dare sententiam. quia cū redimā vexationem meā nō credo ꝙ sit simonia. si modo habeo iam ius i tali re. secus si p sententiā de nouo acquirerem. qz sic esset vera opi. Pa.

20 ¶ Utz sentētia lata intercedente pecunia sit nulla ipso iure. R. glo. i. d. c. cū ab oīi. ꝛ seq̄tur Pa. ꝙ sic. i. q. vi. §. venales. C. qñ ꝓpo. nō ē ne. l. venales. i. tex. ꝛ in glo. sniam tm arbitri tenet. licet agēs ex ea repellat exceptōe dol. C. de arbi. l. iij. ꝛ i glo. p̄dicta. secus si p gratiā dat. qz tūc nō est nulla ipso iure. sed dat restitutio. vt in. d. glo.

21 ¶ Utz iudex teneatur ad restitutiōem pti: si eius negligētia aliquod damnū icurrit. R. glo. i. c. qm ɔtra. de pba. i fine negligētiā. ꝙ sic. ꝛ eā sequunt doc. Pa. aūt i. d. c. qm ɔtra. aut. ꝙ in foro anime est vera opi. si fuit in dolo vel lata culpa. als nō. sed de hoc dico latius. §. Culpa. §. v. ꝛ vi.

22 ¶ Sed qñ dz ɔmittere negligētiā. R. Host. ꝙ tūc qñ negligit terminare cām. vel hꝛe tabellionē. vel aduertere q̄d scribat. vel nō prouider de aduocato vt teneat. vt. §. dictū ē Aduocatus. vel nō curauit reuoluere libros. et hmōi q̄ suo officio incūbūt. multo magis tenet si ex dolo dat damnū. vñ si iniquā sentētiā dedit vel aliq̄d aliud fecit ɔtra ɔscientiā ꝛ ɔ iusticiā in grauamē alteri⁹ ptis vltra restitutōem ad interesse tenet. vt. C. de pena iudi. q̄ ma. iudi. l. nouo iure. xi. q. iij. q̄ttuor. xx/

iij. q. ij. dns deus. et. q. v. administratores. sic ecclesiastic⁹ iudex ordinarius vel delegat⁹ si ɔ ɔsciētiā ꝛ ɔtra iusticiā hoc fecit ipso facto ē suspensus p annū ab executione officij. vt in c. cū eterni. de re iudi. li. vi. Si vo damnū cauit ptē p̄ imprudentiā. sic tenet sltr ad restitutōem. in culpa enim fuit cū se insufficiēs tē sciuit vel scire debuit. ꝛ tñ cām iudicare ꝓsumpsit. ꝛ h vez in ordinario. delegat⁹ aūt q̄ ncēcitate ordiētie iudicat ꝛ bona fide ꝛ de consilio ꝓtoz. licet iniuste iudicet non tenet ad restitutionē. nec peccat. sed eius assessor tenebit. l. ij. ff. qđ q̄sq̄ iur. si mō cū elegit ꝙ habebat ꝓ docto ꝛ bone opinōis. ꝛ ita credidit ea doctū ad hoc. als non excusaret si vellet peccare fm caput suū vel impiū. vel malū faceret eligeret assessorē fm Rodo.

¶ Utz iudex incidat i penā statuti ꝓponētis penā nō terminati sententiā infra certū diē si nō terminat. R. Pa. i. c. licet. de pba. ꝙ sic. si fuit req̄situs. qz nō tenet impedere officiū suum advtilitatē p̄uatā nisi req̄rat. vt. l. iij. §. hoc aūt. ff. de dam. infec. ꝛ ibi Bar.

¶ Utz iudex secularis teneat ꝓstare brachium suū iudici ecclesiastico? R. ꝙ si eius subditus resistit sibi de iure. vtputa p̄cepit ei aliquid appellauit ad sup̄iorē. epus dicat ꝙ nō potest ꝛ petit brachiū seculare ɔtra eū. tūc dat co ꝙ nō tenet. Ita no. Pa. in. c. i. de offi. ord. secus si resistit ei de facto. vt ibi nō. Idez dic in exempto qui allegat exemptionē quā ep̄s nō admittit. appellat. nō tenetur iudex secularis ep̄m iuuare.

¶ Utz iudex post latā sententiā diffinitiuā possit eā interp̄tari seu declarare? R. ꝙ nō de legat⁹ nec ordinarius. aut inferiores. nec arbiter. maiores aūt bñ p̄nt declarare. sed non mutare aut corrigere. vide in. c. i. de postulando. in glo. ꝛ quod ibi no. ꝛ Pa. ibidē interlocutoriā ꝓ sentētiā pōt corrigere ꝛ reuocare. de accu. c. qualiter ꝛ qñ. el. i.

¶ Utz iudex possit penā minuere vel augere vide. j. Pena. §. xviij.

¶ Utrū nō condemnās partem aduersam in expensis teneatur ipse de suo restituere alteri parti? R. ꝙ sic. l. sancimus. C. de iudi. qđ limitat glo. in. c. fi. de rescrip. verumsi fuit petitū als nō.

Judicare vtz liceat ex suspitione vide. j. Presumptio

¶ Quid est iudicare simpliciter ꝛ pure. R. nō est remouere ordinem iuris. sed tm subditum tē p̄niciosam. qz p̄dicta verba important ꝙ

suo ꝓpꝛio significato idez ꝙ sine malicia ⁊ si ne plica ⁊ inuolutione. ad hoc glo. i clemē. se pe. de ver. sig. i verbo simpliciter. ⁊ ozdo iudi/ c. dilecti filij. de iudic̄. ⁊ ideo non remouebit ꝑm Pa. i. d. c. dilecti.

¶ Quid si dicat ꝓcedas sine solēnitate iuris R. Pa. in. d. c. dilecti. ꝙ censet sublata solen nitas iuris ciuilis et canonici. sed nō diuini ⁊ iure gentiū. ⁊ ideo duo testes sufficerēt licz fortę plures req̄rerent. silr etiā si sunt ifames qꝛ infamia ē de iure positiuo. i. c. ꝓ tuas. de si/ mo. nō tñ recipiunt nō citata ꝑte. qꝛ citatō ē ſpecies defensionis q̄ ē de iure gentiū. nec pōt tolli. cle. pastoralis. de re iudi.

¶ Quid si dicat iudices ꝓut volueris? Rñ. Pa. vbi. s. ꝙ intelligit solū vol⁹ exclusus. ar. l. l. creditoꝛ. §. lucius. ff. mā. ⁊ ideo nō pōt tol lere ius alterius sine cā sicut nec ꝺmittēs. qꝛ nemo pl⁹ iuris i aliū trāsfert q̄z ipse habeat. ꝺ d. post dinoꝛ. resti. c. nuper. et ꝓpterea dicit Bart. i extrauagāti. ad reꝑ mendā. ꝙ ille cui ꝺmittit vt faciat qꝺ vult vel sic̄ libuerit. licz nō teneatur seq̄ regulas iuris ciuil. remanet tñ ligat⁹ regul' iuris natural' gentiū. seu na/ tural' eq̄tatis qꝺ idē est. vt i cle. pastoralis. de re iudi. vbi impatoꝛ inualide egit. qꝛ excessit regulas iuris naturalis

¶ Quid si dicat iudices ꝑm veritatē et eq̄ta/ tē? R. Pa. i. c. lras. de iura. calum. ꝙ debet ser uari solēnitates etiaz rigoꝛose iuris positiui. ꝺ. Anto. dicit ꝙ rigoꝛosas nō tenetur seruā re. ⁊ placet mihi

¶ Quid si dicatur. iudices ꝓut tibi videbi/ tur? R. Pa. i. c. i. de iudi. ꝙ debet iudicare iu/ dicio intellectus cui cōgruit hoc verbū vide tur. ita no. Bar. in l. q̄d tamē. §. si arbiter. ff. de arbitris. Et idē cū dicitur. relinquo vel ꝺmitto arbitrio tuo vel prudētie tue vel iu/ dicio tuo. tūc denotāt arbitriū boni viri rati/ one regulati. sicut cū dicitur. vt visuz tibi fu erit vel tibi videbitur. Ita no. Pa. in. c. i. de ſeque. pos. similiter hec verba. si extimaueris si arbitratus fueris. si tibi placuerit. vt ꝑba tur in. l. fideicōmissa. §. q̄z q̄z. ff. de le. iij. et i. l. thais. §. sozoreꝫ. ff. de fideicōmiſ. vbi tex. no. vide ter. cum glo. in. c. ij. de coꝛ. vici. ⁊ ꝑ bar. in extrauaganti. ad reꝑmendā. ⁊ Pa. in. c. i. de consti. Et ideo tenetur sequi omes regu/ las iuris ciuilis ꝑm Bar. in extrauagāte. al legat. l. i. ff. de arbi. Et ꝓpterea aduerte ꝙ omnia verba exceptis istis. volo. libet. arbi/ triū plenū vel libeꝛ. vt ibidē no. Bar. inꝺoꝛ tāt arbitriū boni viri

¶ Quid si dicat sine strepitu ⁊ figurā iudicij simpl'r ⁊ de plano? R. cle. sepe. de ver. sig. ⁊ ibi videas qūo potest omittere omia q̄ nō sunt de iure gentiū vel naturali. 6

¶ Utrz iudicandū sit ꝑm allegata ⁊ ꝓbata an ꝑm ꝙ iudex cognoscit veritatem? R. ꝙ di uersoꝛū fuit diuersa opi. Jo. ⁊ Archiḗ. iij. q. vij. iudicet. Bern. ⁊ Hosti. de offi. oꝛ. c. i. Jn/ no. de cēsi. c. venerabilis. Hosti. de postu. ꝓla. c. bone. el. i. tenēt ꝙ si agatur in forma iudicij sic iudicabit ꝑm allegata et ꝓbata potiꝰ q̄z ꝑm veritatem. ff. de offi. ꝓcsi. l. illicitas. §. i. d. c. iudicet. xi. q. iij. summope. vi. q. ij. si tm̄. et. c. placuit. qꝛ aliud facit vt iudex aliud vt homo. vt in. d. c. ij. de offi. oꝛ. xxiij. q. iij. si ec/ clesia. Et ideo iudicabit ꝑm ꝺ scientiā quam habet vt iudex nō quā habet vt hō. in. d. c. ij ⁊ de offi. dele. pastoral'. §. qꝛ ꝛo. fac̄. c. si oia iu dex. vi. q. i. Hosti. tamē ⁊ Archiḗ. dicūt ꝙ si imminet periculū animę: vel leditur publi/ ca vtilitas ꝙ tūc de iure ⁊ ꝺ facto ſupplere po test ⁊ debet ꝑ piculo anime qꝺ possit. facit de elec. cū vobis. §. his igitur. de excep. excepti onem ꝓ vtilitate publica. arg. C. de pcu. l. item. ff. de postu. l. quos phibet. Hugo te/ net ꝙ nullo modo debet iudicare ꝺ ṽa ueritā tem. sed debet delegare cām. ff. ꝺ iur̄. om. iu. l. pōt. Rodo. dicit ꝙ si innocentē cōdemnet ad mortem vel mutilationē membroꝝ aut ꝺdemnandū exponat etiam ad preceptū su/ periozis ꝙ peccat mortaliter. Secus aūt eēt in alijs pēnis pecuniarijs vel causis ciuilibꝫ. glo. in. c. pastoralis. de offi. oꝛdi. et in. c. i. de offi. oꝛ. ⁊ Rich. i quolibet. iij. q. xxv. et Tho. ij. ij. tenēt cū prima opinione. sed saluo meli oꝛi iudicio ego dico ꝙ aut iudex procedit in iudicio aut extra iudiciuz. Si in iudicio sic tene ꝙ nullo modo potest iudicare cōtra ve/ ritatez quam ꝑ certo scit nisi cū peccato mo/ tali. siue simus i cꝛminalibus siue i ciuilibꝫ. tum primo quia est contra preceptū diuinū Exo. xxiij. Nō suscipies vocē mendacij. Et infra. neq̄z in iudicio plurimoꝝ acq̄esces sen tētie vt a veritate deuies. ⁊ post. Jnnocentē ⁊ iustū nō occides. tum etiā quia dicit in. c. q̄ scandalizauerit. de regu. iuris. Utilius scā/ dalū nasci ꝓmittitur q̄z veritas deseraṫ. hec ibi. ⁊ in. c. postulatus dñs. iij. q. vij. dicit. ꝙ uō ante iudicandū est q̄z ad conscientiā no/ straz reuertamur. et quid placeat deo siue di spliceat debemus dirimere. ⁊ in. c. tunc. xi. q. iij. dicitur. tūc vera est absolutio ꝑsidētis cū interim sequit̄ arbitrium iudicis. ergo a con trario nec absolutio ⁊ multo minus cōdem/ 7

natio. Item in .c. summope. ibidem dicit q̄ fm q̄ in lege diuina ⁊ humana constitutū ē debet iudicare, et post nō ex corde nostro sz precepto diuino ꝯdemnationis sententiā p feramus. ⁊ in .c. cum eterni. de sen. ⁊ re iudi. lib. vi. vbi dicit. In ferēdis sentētijs p oculis habeat solū deū illius imitātes exemplū q̄ querelas populi tabernaculū ingressus ad dñm referebat: vt fm eius imperiū iudicaret hec ibi. Ergo nō fm falsas allegatōnes. Itē tex. est clarus in .d.c. cū eterni. si q̄s inq̄t Innoc. iiij. aūt iudex ecclesiasticus ordinarius aut delegatus fame sue pdigus. ⁊ pprij pse cutor honoris ꝯtra cōscientiā et ꝯtra iusticiā in grauamē alterius partis i iudicio quicq̄z fecerit p gratiā vel p sordes ab executōe offi cij p annū nouerit se suspēsum. ad extimatiōnē litis p ti quā leserit nihilomin⁹ ꝯdēnād⁹ hec ibi. Ecce q̄ nō dicit ꝯ allegata: sed ꝯ conscientiā ⁊ p sordes falsor. Itē ⁊ alia rōne credo q̄ nō excuseť a mortali. qz officiū ius dicētis latissimū est. dicit. l. i. ff. de iur. om. iud. Vñ iudex pōt vt in plumbo iudicare, put sue ꝯscientie rationali videť. vt patet in. l. appellari. ff. quis ⁊ a quo appellať. ibi. et q̄ optimū ē statuere. facit. ff. de arbi. l. qualē. vbi dicit. omni mō dicat quod sibi videť. Itē in .c. ad nostrā. de ꝯsue. dz. postq̄z tibi de merit' cōstiterit sententiā pferre valeas. sicut ordo postulat rōnis auctoritate p̄sentiū nō obstante ꝯsuetudine ꝯcedimus facultatē. facit. l. rem nō nouam. C. de iudi. q̄ iudices iurent omni mō sese cū veritate ⁊ legū obseruatione iudiciū disposituros. Item. C. de iudi. l. placuit. i omnibꝫ rebꝫ p̄cipue esse iusticie equitatez q̄z stricti iuris rōem. hec ibi. Facit ad idē .c. fi. de trāsac. Et ideo sepe q̄n volūt sciūt inuenire colores p iniusticia defensanda. ita in isto casu tenenť vt ꝯtra veritatē nō iudicēt diligētissime facere q̄ falsitas detegať. vt. ij. q. i. de⁹ omipotēs. ⁊ si nullo mō detegere p̄nt. tūc potius debent officiū resignare q̄z ꝯtra iusticiā sentētiare. Facit p hoc q̄d no. glo. i .c. pastoralis. de offi. deleg. vbi dicit. Verus executor si scit sententiā latā auctoritate litterarū falsarū vel p falsa instrumēta vel p volum aduersarij q̄ p nō debet exequi eā. Sed remittere ad superiorē. vt in .c. de cetero. de re iudi. et c. si q̄n. de offi. dele. C. si ex falsis instrīs. l. iudicati. ff. de iudi. l. si ptor. Ş. marcell⁹. et ad tex. ibidē. q̄ dicit. ⁊ si sciat illaz sententiā iniustā q̄ tenetur exequi si nō potest aliter absolui a mādatore. ff. d. glo. q̄ intelligit de iusticia solēnitatis iuris. ⁊ ita exponit iniusticia. i. contra ius litigātis. Secus si esset iniqua, ⁊ dicit iniqua q̄n est ꝯtra veritatē. qz sic nō tenetur obedire vt ibidē all'. Sed si nō habet liperiorē cū nulli subsit nisi deo. multo minus debet ꝯtra certā scientiā ꝯdemnare innocentē p quocūq̄z testimonio. ꝓpterea dicit. l. pē. de pe. sancti⁹ est nocentē impunitū relinquere q̄z innocentē damnare, ⁊ sic ꝯcludo q̄ ꝯdemnare aliquē nullo mō licet iudici contra veritatez de qua ipse certus est. absoluere aūt bñ pōt si pbationes nō sunt legitime. q̄z iuris iudex sciat p certo eū culpabilē. q̄z iura illud volūt expresse vt nemo publicet peccatū alterius qđ nō potest pbare. vt in .c. si laceros. de offi. iudi. l. illicitas. Ş. neq̄z licitas. ff. de offi. pfi. ⁊. ff. de fur. ūcta glo. l. eadē ozōne ⁊ in .c. mennā. ij. q. iij. absoluit infamatus et quo defecerūt accusatores i pbādo. Et hanc opi. videť tenere Nicol'. de lyra sup Exo. xxiij. Nec ob .c. iudicz. ij. q. vj. q̄z nō dicat fm allegata. sed dicit: iuxta leges ⁊ iura pnūciet. qđ ē dicere. iuxta qđ statuerūt leges ⁊ iura pceđat i pceđēdo ⁊ discutiēdo. ⁊ nec sententiā. q̄ quidē volūt vt vnicuiq̄z reddať qđ debetur. l. i. ff. de iu. ⁊ iure. nec etiā ob .c. eorū q̄. ⁊. c. se. xi. q. iij. q̄z loquunť quō i examinatōe testiū debet ps citari. ⁊ ordo iuris seruari in eorū discussione. nō em dicit q̄ vt sniā fm eorū dictū. Immo innuit ꝯtrariū si bñ attēdatur. nec etiā ob .c. nos i quēdā. ij. q. i. cū .c. deus omipotēs. ibidē. ⁊ aliqbꝫ alijs. q̄z licet dicāt neminē ꝯdemnādū nisi ꝯuictū. nō fm hoc quiť q̄ ois ꝯuict⁹ sit ꝯdemnādus. exē iudex ē certus de falsitate. immo .c. iudicantes. xxx. q. vlti. demonstrat oppositū. vbi dicit. tādiu actio ventilet quousq̄z ad rei veritatē perueniatur. frequēter etiam interrogare oportet ne aliquid forte ptermissum remaneat qđ annecti ꝯueniat. hec ibi. Et ideo dicā cū de bona fide agit nō est de apicibꝫ iuris disputandū. ff. mā. l. fideiussor. Ş. quidē actio. nec ille ob. d. l. illicitas. q̄z ibi dicit. pfes q̄uincie id sequať nō simplr. sed addit q̄ eū ꝯuenit ex fide eoz que pbabunt ⁊ breuiter nūq̄z inueniēt ius qđ dicat q̄ iudex teneat iudicare fm allegata ⁊ pbata. sed bñ fm ordinē iuris ⁊ sic intellige ordinē. s. i pceđēdo ⁊ examinādo ⁊ etiā sententiādo. Qz ius nō vult q̄ i sententiādo aliqs puniať q̄ est innocēs ⁊ ꝯtra veritatē. vt. s. ptz. q̄ nō debet iudicare ꝯtra veritatē quā p certo scit. Ad id quod dicunt de scandalo iā patet p. c. qui scādalizauerit ibi. vtilius scandalū ꝛc. vt. s. Silr nō ob. q̄ iu-

dicat nō vt homo sed vt iudex. qz illud vez
ēt si essemus extra ea q̄ sunt ɔtra legē rei que
nō sunt pēta. sed i puaricatione p̄ceptoz dei
nieꝯ. sed hō q̄uis fecerit vt iudex. ℣ Si ſo lo/
officijs ɔdatis z alijs q̄ eius arbitrio ɔmittū
quamur q̄n iudex p̄cedit extra iudiciū. vt in
tur. sic nō habet dubiū q̄n teneaꝯ seq̄ ꝓpriaz
ɔscientiā. nō allegata. vt. ff. de iur. om. iu. l. i.
z. ij. i dispensatōibz. vt. i. q. vij. exigūt. Jn
crimnibz etiā extraordinarijs ex cā q̄ sibi vi
8 det. pōt pēnas tempare. ff. ō pe. l. aut facta. et
l. capitalū. l. di. vt ɔstituereꝯ.

¶ Quid ō officialibz q̄bz mādaꝯ executō sen
tētie iuste. ℟. Ale. ō ales i. ij. pte summe de
q̄nto p̄cepto. z Ri. i quol. iij. q. xxv. q̄ si inia
ɔtinet intolerabilē errorē vel iniusticiā ma/
nifestā. nō debēt obedire. al's nō peccāt exeq̄n
do. qđ ego limito q̄n nō sunt certi ō innocen
tia ɔdemnati. qz i dubio excusant. sz q̄n sunt
9 certi de iniusticia. sic credo peccāt mortaliter
obediēdo. vt i p̄cedēti. ℣. dictū est.

¶ Utrz iudex secularis possit iudicare de his
q̄ sunt pēta. vt vsura z hmōi. ℟. Pa. i. c. cū
sit generale. de fo. ɔpe. q̄ sic. dūmō nō dispu/
tet vtrz sit pctm p̄ncipaliter. vt patz. ff. z. C.
de condi. inde. p totū. z quod me. causa. z vi
bo. rap. z de furtis. z similibus. z hec est ɔmu
nis opi. et hoc est verū. quia coram eo potest
obijci de iuramento si non vertitur dubiū de
eius validitate. vt in. c. lex debet. xxij. q. v.
Sed si dubitaꝯ vtrū sit vsura vel ne. pecca/
tū vel ne. tūc iudex secularis nō potest. sz ad
ecclesiam est recurrendū. c. p venerabilē. qui
fi. sint legi. z in cle. vna. de vsuris. Et ideo ex
dictis patet q̄ potest iudex secularis ɔpelle/
re ad restitutionē vsurarū. qz etiam de iure ci
vili reprobanꝯ hodie fm ɔmunē opinionez.
Fallit hoc in crimine hereſis: de q̄ nullo mō
potest se intromittere nisi exequēdo. Excipi/
untur multi alij casus in glo. et p docto. i. d.
c. cū sit generale. Sed tu dic fm ℟. Pa nor. nul
lum alium esse nisi vt dictum est cum agitur
de dubio. sz vtrum valeat iuramentū vl' ne
z hmōi. quia tunc non potest. et sic tene. Et
10 vide glo. xxij. q. v. c. christiana religio. et ibi
per Archid.

¶ Utrum iudex teneaꝯ iudicare fm statuta
seu ɔsuetudines loci inter illos quoꝝ vnus
est sibi subditus. alter nō. ℟. Pa. in. c. quod
clericis. de fo. compe. q̄ aut statutū cōcernit
solennitatē actus exhibēdi tpe contractus.
z tūc sive sit statutū laici sive clerici nō vale/
bit actus. nisi illa solennitas fuerit obserua
ta. qz subditus nō potuit ɔtrahere cū nō sb/
dito. etiā spreta lege sui sup̄ioꝝ. Immo pec/
cauit. c. ij. de ma. z obe. z. c. requisisti. de testa/
mētis. z nulla fuit ɔtracta obligatio lege si/
bi resistente z inhabilitāte ɔsensum suū. l. cū
lex. ff. de fideiuss. z qđ nō. in. c. si diligenti. de
fo. compe. z in. c. cū cōtingat. de iureiur. et sic
ɔtractus nō tenuit cum debeat esse vtriusq̄
obligatorius. l. labeo. ff. de ver. sig. sicuti vi/
demus q̄ donatio facta etiam nō subdito vl
tra q̄ngentos aureos sine insinuatiōe nō va
let. l. sancim⁹. C. de donat. Et ideo iudicabit
fm hoc statutū in vtroq̄ foro inter clericū z
laicū. facit qđ determinat Fede. ɔsil'. xxvij. q̄
cessio actionis ɔtra plebeiuz facta nobili ab
ecclesia nō valet. exq̄ statuto ꝓhibeꝯ ne nobi
lis eaz possit recipe. Ratio. qz statutū dispo
nit in casu licito z inter subditos z nō i frau
dem libertatis ecclesiastice. ex q̄ patet q̄ lai/
cus teneꝯ in testando seruare omes solēnita
tes legis sue. al's nō valebit quātūcūq̄z isti/
tuat clericū. nisi hoc fecerit p aia sua. qz i ta
libz sufficit seruare dispositionē iuris genti/
um. c. relatū. el. i. de testamētis. z. l. i. C. ō sa.
san. ec. Sil'r si statuto caueꝯ ne res vocal' si/
ne certa solēnitate possit alienari ñ valet ali
enatio ipsa nō seruata etiaz facta clerico. nec
p hoc dico q̄ statutū laicoz liget clericos sed
tm subditū z impedit obligationē oriri. l. nō
dubiū. C. de legi. Et ideo si clericus vult il/
lum obligare faciat q̄ seruat seruanda. Aut
statutū ɔcernit p̄sonā. vt puta q̄ debeat ali/
quid facere post ɔtractū vt appzehēdere pos/
sessionē infra certū tp̄s aut ꝓbare p tot testes
z hmōi. z tūc clericꝰ nō artaꝯ respectu statuti
laici etiam litigans in foro seculari. nec lai/
cus respectu statuti clerici nec fozēsis. vt no.
Bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. trī. vbi
dicit q̄ etiā si tale statutū ɔcernēs p̄sonā in/
directe tangit bona. qz nō ligaꝯ. Exemplū.
statuto caueꝯ q̄ primogenitus succedat. cer
te fozensis nō ligaꝯ. etiā si habeat ibi bona.
Secꝰ si ɔcernet p̄ncipaliter bona. vt si dice
ret q̄ bona deferaꝯ ad p̄mogenitū. facit l. i.
ff. de tuto. z cu. dan. vbi licet p̄ses p̄uincie
possit dare tutorē. nō tñ eū qui nō ē eiusdez
p̄uincie. vel habet ibi domiciliū. z sic fuit di
sputatū p̄ do. Aan. in. q. facti. caueꝯ statuto
mutuo q̄ si res possessa ab aliq̄ euicaꝯ ab eo
q̄ possessoꝝ ñ teneaꝯ eā sibi restituere nisi da
to sibi p̄cio q̄ emit Bononiēsis litigat muti
ne ɔ mutinēsem. obtinet sniam. nūquid da/
bit sibi p̄reciū. certe nō. quia illud statutum
nō porrigit vires ad fozēses licet ibi litigēt.

Facit ad hoc quod no. Io. de ancha. i. c. canonū. de consti. Ex quo infert Pa. vbi. s. q. q̄uis statuto caueatur q̄ vsurarius nō teneatur restituere pignus. etiā si pact quis se esse dñm nisi restituto precio p quo est impignoratū q̄ nō extendetur ad rē clerici vel forensis impignoratā dño inscio. q̄ si res ē clerici nō subiacitur iurisditōi laicoz. c. fi. ō vi. t ho. cle. Si vo laici extranei. et ibi sit delata furtiue. t contra voluntatē dñi. nō potest dici de iurisditione statuentis: sicut diximꝰ de re mobili que nō est pmansura. vt nō. i. c. fi. de fo. compe. Facit. l. heres absens. §. nūquid. ff. de iudi. Aut statutū dat modū dicendi causam. t tunc si prefigit legem iudici iudex tenetur t sub eo potest allegari. Exemplū. statuto cauetur q̄ iudex sequat libros mercatoz. t tūc in foro seculari facit fidē i p/iudiciū subditoz. nō autē clericoz̄ vel extraneoz̄. Si tamē vult recipe libz̄ p se vigore statutoz̄ tenetur recipere cōtra se. arg. c. cuz olim. de censi. cū ibi no. Si vo nō prefigit legem iudicij sed loq̄tur generaliter. adhibeatur fides libz̄is mercatoz̄. tūc vbiq̄ potest allegari ꝯtra subditū statutis nisi i casu q̄ nō vult suscipere ꝯtra se.

11 ¶ Utr̄ iudex ecclesiasticꝰ possit iudicare laicum subditū principis laici vel etiam principes laicos? R. q̄ sic rōne spūalitatis. puta si causa ē spūalis. vt de dictis matrimoniis. t hmōi. vel rōne peccati cuiuscūq̄ mortalis. vt nō. i. c. ij. t. c. nouit. de iudi. al's nō.

12 ¶ Utr̄ laicꝰ possit iudicare i aliquo casu clericū? R. q̄ siue cā sit spūalis. vt de decimis. mrimoniis. siue criminal' vt ō hereſi vl' vsuris t hmōi. siue tpalis non pōt. vt in. d. c. ij. Posset tn̄ aūcte sibi delegata ab epo i causa tpali mere de clerico iudicare. al's nō. vt. d. c. ij. Fallit etiā hoc q̄n clericꝰ ē degradatus t traditus curie seculari. q̄ tūc potest.

Judiciū

ē duplex. vnū ordinarium fm legez dei. aliud temerariū. Primū est duplex. s. iudiciuz discretionis. de quo in. l. cū pretor. ff. ō iudi. ij. q. vij. §. tua. Un̄ dicit. Furiosus caret iudicio. t istud concedit omnib in manifestis t certis. aliud ē coertiōis. t hoc cōcedit aliq̄n platis. t aliq̄n aliis. t istud aliq̄n ō extraordinariū. i. delegatū. vt no. Bcr. Inno. t hosti. i. c. q̄m. t ibi i glo. de pba. Itē extraordinariū dicit q̄n nō proceditur in figura iudicij. sed iudex procedit ex officio suo in moduz inq̄sitōis vel denūciatōis. vt de accu. c. sup his. t. c. qualiter. el. ij. Itē in causis electōis postulationis aut pusionis sup dignitatibus. psonatibus. officijs. canonicatib. prebēdis. seu quibuscūq̄ aliis bñficijs ecclesiasticis. aut sup decimis. mrimoniis t usuris in quib pcedendū ē simplr. t ō plano dicit extraordinariū. de quib nō. in. c. olim. ō accu. p Inno. t Hosti. t in. c. statuta. de here. li. vi. t Jo. mo. t Jo. an. Item potest dici extraordinariū q̄n iudex ecclesiasticus cognoscit de temporalibus reb laicoz̄ rōne peccati annexi. de iudi. nouit.

¶ Quot modis iudiciū redditꝰ nullusꝰ? R. q̄ triplr. Primo rōne iudicis incōpetētis. puta q̄ nō habet ptātē sup eū quē iudicat. vel ō 2
iudi. c. at si clerici. cū suis ꝯoz.

¶ Utr̄ quilibet laicus possit se subiacere cui libet iudici q̄ pest? R. q̄ sic si vult. l. iff. de iu/di. t. l. i. C. ō iur. om. iud. t intelligit velle cō sentire q̄n scit eū nō esse suū iudicē. et m̄ litigat sub eo. vt in. l. ij. ff. de iudi. Sed q̄d si l
le cui vult se subiacere nō habet iurisditōez in actu. vide. s. Cōfessio. ij. §. iij.

¶ Utr̄ similiter clericus? R. q̄ nō sub iudice laico etiā ppter tpalia tyna sua. c. si diligēti de fo. compe. nisi agēdo ꝯ laicū ib iudice laico inueniret etiā ō crimine ciuiliter m̄. q̄ tūc teneat rndere. vt glo. nō. de iudi. c. at si clerici Sz Pa. ibidē tenet q̄ etiā sunt solēnes vocatores q̄ tenēt q̄ nō pōt inueniri. vide p eum ibidē. Sz aduerte q̄ in cā spūali seu annexa nō habet locū recōuentio coz̄ seculari iudice. ar. c. tuā. de oz. cog. t. c. latoz. q̄ fi. sunt le
gi. t sic tenēt cōiter doc. in. d. c. at si clerici. ſ 4
in tempali credo q̄ sic.

¶ Utr̄ laicus laicū sup re ciuili possit cōuenire ſō papa? R. fm glo. xi. q. i. inolita. t Pa. in. c. licet ex suscepto. de fo. compe. q̄ nō. nisi i xvi. casib. Primus q̄n hoc habet consuetudo. vt in. c. si clericꝰ. de fo. compe. Secūs q̄n sumꝰ in terris subiectis ecclesie q̄ ad temporalē iurisditionē. vt in. d. c. nō. Tercius q̄n caula sup qua additur spectat ad ecclesiasticū ō iure. vt in. c. tuam. de oz. cog. t. c. cū sit generale. de fo. compe. Quartꝰ q̄n vacat imperiū et adit papa i causa spectante ad imperatoꝛē. vt i. d. c. licet. Quintus q̄n dat negligēta principis in iusticia administranda. vt in. d. c. licet. t. d. c. cuz sit. Sextus q̄n impetrat a psona miserabili t oppssa. vt in. c. ex parte. ō fo. pe. Septimus q̄n iudex secularis q̄ nō habet i puincia superiorē nō vult facere iusticiā. vt nō. in auten. vt diffe. iudi. §. i. t. ij. Octauus in cā recōuentionis. ij. q. viij. §. cuius ius

agẽdo. Nonus ſm Host. i cauſis mortuari oꝝ a defunctis derelictoꝝ. ī auten. de ec. ti. §. aūt. Decimus qñ ſecularis iudex inuocat auxiliū eccleſie. xxij. q. v. adminiſtratores. ſm Innoc. puta qz ſubditi ſunt ſibi inordinate. Undecimꝰ rõne adminiſtratõis aſſumpte a laicis. quod intelligevt nõ. in. c. iudica tũ. di. xij. ſi eccleſiaꝝ ſeruiuel hoies ſeruiẽtes xij. q. ij. Et i aut. Itẽ nulla cõitas. C. de epi. et cle. Decimuſtercius qñ in puincia nõ ẽ iudex aut ſupior laico. tũc põt adiri eps. vt ẽ caſus in aut. vt differ. iudi. §. ſi vo contigerit. Decimuſquartus qñ aliquid eſt ambiguuz et vt difficile inter iudices variat. vt in. c. per venerabilẽ. qui fi. ſunt legi. Decimuſquintꝰ qñ agit p viã denũciatõis euãgelice. vt in. c. nouit. de iudi. Decimuſſextus qñ cauſa prophana ẽ annexa ſeu coniũcta cũ cauſa ſpectãte principaliter ad eccleſiã. Exemplũ ponit glo. de vote. vt i. c. de prudẽtia. de vote poſt dinoz. et hoc qñ nõ agit principaliter de vote ſz ex conſequẽtia. et circa pdicta vide pdictũ Pa. in d. c. licet. cũ multis declarationibꝫ.

¶Secõ redditur nullũ iudiciũ rõe pſone agẽtis. puta qz ẽ minoꝝ et agit ſine auctẽ curatore. C. õ iudi. l. pperãdũ. i fi. et. C. q legi. pſonã i iudi. habẽt. l. i. Sil'ſi ẽ ſeruꝰ vel monachus et hmõi. Itẽ excõicatus. Sil'es eĩ nõ põt agere niſi i caſibꝫ expſſis a iure.

¶Tercio redditur nullũ ex defectu rei. vt puta. quia nõ põt tractari ſub talu iudice ſicut ius patronatus. de iudi. c. quãto. vl' res eccl'iaſtica. c. decernimus. de iudi.

¶Qui ſunt qui nõ põt vocari ad iudiciũ. R. q multi. de quibꝫ. ff. de in ius vocã. l. ij. et iij. et ſunt pſul. pfectus. ptoꝝ. Mgr̃atus qui habet imperiũ mere vel mixtũ. nec eps dũ ſacra agit. nec ille qui vxorẽ ducit. nec illa que ducit i vxorẽ. nec q̃ funꝰ familiare pſequit. vel intra mortuũ facientẽ obſequia. nec q̃ p ꝓter religionẽ loci ſe mouere nõ põt. vt regulares vel inclusa. Ponunt alibi alij. vt ſunt infantes et furioſi. ff. õ odi. fur. l. ij. tz vere p ſe. ſz bñ p tutoꝝes et curatoꝝes. Itẽ nec ſeruꝰ dñm. nec libertꝰ patronũ i famoſis actõnibꝫ niſi venia impetrata i ius vocare põt. de quibꝫ nõ. i dictis. ll. de i ius vocã. et ſequẽtibꝫ

¶Quid ſi pupillus vocat' in iudiciũ. et nullus eũ defendit. R. nullũ erit iudiciũ. ff. de re iudi. l. contumacia.

¶Utrũ mulier poſſit vocari in iudiciũ. R. q nõ pſonaliter niſi in caſibꝫ expreſſis a iure. et hoc intellige ꝑ eiꝰ voluntatẽ. Secus ſi vellet. vt in. c. mlieres. de iudi. li. vi. Et ſunt iſti caſus expſſi a iure i quibꝫ vocat'. Primus in cã criminali. ff. de pub. iudi. l. penul. §. ad crimẽ. Secõs in ferẽdo teſtimonio i cã criminali qñ põt admitti. de quo vide. j. Teſtis. §. v. Tercius qñ ẽ tutrix filioꝝ ſi nõ vult actoreꝫ ꝓſtituere. inſti. de cura. §. vlt. Utrũ aũt mulieres religioſe poſſint ſi ipſe volũt ſil'r euocari ad iudiciũ. R. q nõ p nullã cã. pſonali intelige. vt in. d. c. mulieres.

¶Quid ſi citent de facto alique mulieres cõtra pmiſſa. R. q ẽ irritũ ipſo iure. vt in. d. c. mulieres. immo ẽ excõmunicat' fingẽs cauſam vt iudex vadat ad mulierẽ p ferẽdo teſtimonio. ſz ex cã vera ſi eaꝝ teſtimoniũ ẽ neceſſariũ: dz iudex ad eas ire. vl' ſi nõ decet alium mittere. vt in. d. c. mulieres. 10

¶Qualiter puertit iudiciũ. R. q̃ttuoꝝ modis. Timore. cupiditate. odio et amore. pi. q. iij. quattuoꝝ modis. 11

¶Qua hora poteſt iudicium exerceri. R. q de nocte non eſt honeſtum. de offi. deleg. conſulunt. tamen ſi iudex procedit de nocte cum lumine candele ad litis conteſtationẽ vl' ſententie prolationẽ. valet quod agit. licet facere nõ deceat. dummodo aliud nõ impediat. qz multa phibent' que tamẽ facta tenẽt. d regula. ad apoſtolicam. de iureiurã. quẽadmodum. §. ſi q poſt. de hoc nõ. in auten. d iudi. §. ſed ebunt. 12

¶Utrũ tpe vl' hora feriata poſſit. R. q nõ. vi de. ſ. Ferie. in pn. cũ duobꝫ. §. ſequẽtibꝫ. 13

¶Utrũ iudex poſſit iudicare vltima die ſui officij. R. q nõ. vt in. l. cũ qui. ff. d iuriſ. omiu. tenet tamẽ ſi iudicat. vt in. l. meminiſſe. ff. d offi. pcon. et hoc intellige in ordinario. qz delegatus etiam vltima die iudicat. vt i. c. cõſulunt. de offi. deleg. Bar. tamẽ in. l. eum quẽ. limitat vere poſt aduentũ ſucceſſoris. qm̃ amplicite iudicat. d. l. meminiſſe. 14

¶Quo loco. R. q i loco ſue iuriſditõnis niſi de conſenſu ptiũ et iudicis territorij. ix. q. iij. ep̃m. cũ duobꝫ ſequẽtibus. c. vide glo. in. c. vt litigãtes. de offi. oꝝ. li. vi. Fallit etiã hoc i ep̃o expulſo. Sed q̃ ſunt voluntarie iuriſditionis põt vbiq; exerceri. l. ij. ff. de offi. pcon. et. c. nouit. de offi. le. et ibi glo. 15

¶Quõ debet iudicare. R. q ſedere dz. vt nõ. i d. §. ſedebunt. 16

¶Temerariũ iudiciuz qd̃ vniuerſaliter phibẽt dr ex modis. Primo ex pte iudicãtis p vſurpationẽ officij ſibi nõ impoſiti. Secõ ꝓpter indignitatẽ. Ro. c. xxij. tu q̃s es q̃ iudicas. Tercio ꝓpter ignorantiã ex parte ꝓpo rei eſt. 17

Quarto qñ iudicatur psona q̃tũ ad euentũ futurũ. qz nemo desperãdus est. de pe. dist. vij. nemo. Quinto qñ iudicat intentio incerta. Sexto qñ iudicatur factũ occultũ. qz de incertis 7 occultis temerariũ est iudicare ꝑm glo. sup illud Mat. vij. Nolite iudicare 2c. 7. i. ad Loꝝ. iiij. 7 de reg. iur. c. estote. 7 in predictis modis cõiter ẽ pctm mortale. qz ꝺ̃ precepti xpi Mat. vij. Nolite iudicare. vide ꝑcepti. §. vij. 7. j. Presumptio. i.

Juramentum ꝓmo ẽ assertio vel negatio de aliquo licito. possibili 7 honesto. sacre rei attestatione firmata ꝑm Hoffre. hosti. Archi. 7 in auten. de man. prin. §. sed neq. 7 nõ. xxij. q. i. §. i. vnde dicit iurare. qz ꝙ̃ si p iure introductũ est. vt qõ sub inuocatione diuini testimonij ꝺr p vero habeat.

1 ¶Quot modis iuratur? R. q̃ duobus modis. Primo solo sermone. sicut in veteri lege dicebant. viuit dñs. viuit anima mea. hoc addat mihi dñs. i. Regũ. xij. xxij. q. i. 7 iurabant. In primitiua ecclesia. Testis est mihi deus. deum inuoco in testem. veritatem dico I xpo 7 nõ mẽtior. testis ẽ mihi ꝛscientia. xxij q. i. si peccatũ. et sic deus te adiuuet. xxxv. q. vi. de parentela. Item p euangeliũ christi. p crucem. p ordinem sacrũ. p sanctos. vt nõ. i c. si aliqua. xxij. q. i.

2 ¶Sed vtrũ liceat iurare p creaturas? R. ꝑm sanctũ Bo. in. iij. dis. xix. ar. ij. q. ij. q̃ iurare p creaturas aliqñ fit p impcationẽ. vt cũ dicitur. Ita viuat filius meus. 7 isto mõ nõ inuocat creatura ad testificandũ. sed oppignoratur ipsa creatura creatori. ꝑm q̃ dicit Aug. 7 licet iurare sic. qz licet omis creatura sit creatoris. tamẽ solatiũ eius nobis a deo concessum est. 7 ideo tanq̃ nostr deo oppignorare possum⁹. Aliqñ iuratur p creaturas. 7 inuocãtur in testẽ ꝑm se. 7 sic nõ licet iurare. qz sic esset credere in eis esse aliq̃d numinis ratiõe cui⁹ veritas posset dici 7 ꝺ firmari. Et sic intelligit istud Matt. v. Nolite iurare neq̃ p celũ 2c. 7 istud. xxij. q. i. si q̃s p capilluz. et. c. ꝓsidera. Aliqñ inuocat creatura i testẽ inq̃tũ relucet in ea diuine veritatis vestigiuz. et sic iurare est iurare p deuz qui relucet in ea. et sic licet iurare. 7 de hoc habes p Host. Gof. et Ber. i. c. et si xps. de iureiur.

3 ¶Quid de acceptãtibꝫ iuramẽtũ idolatrarũ vel cogentibꝫ eos iurare p deos suos? R. ꝑm bona. vbi. s. art. iij. q̃ i iuramẽto facto p idolũ est duo ꝓsiderari. aut idoli veneratiõem. et sic nõ licet nec recipere nec exigere. Aut ꝓsideratur verbi ꝺ firmatio solũ. et sic licite exigitur maxime p bono cõi. sicut fecit Jacob ad Laban. xxij. q. i. mouet te. 4

¶Utrũ sit iuramentũ dicere. in veritate dico vobis? R. Pa. i. d. c. 7 si christus. q̃ sic. qz interponit deum qui est veritas ad ꝺ firmationẽ actus. hoc limito verũ q̃n homines q̃bus fit habẽt illud p iuramẽto. et illequi iurat sic intendit iurare. al's nõ credo. de quo dic vt. j. Periurium. in prin. 5

¶Utr̃ sit necesse dicere iuro? R. Pa. i. d. c. 7 si xps. q̃ nõ. sz sufficit q̃ ad ꝺ firmationem fidei tãt' q̃s interponat deũ iplicite vl' explicite. 6

¶Utr̃ omis fidei pstatio sit iuramentũ? R. Pa. in. c. querela. de iureiur. q̃ sic. sz nõ ecõtrario. qz nõ omne iuramentũ est fidei pstatio. qz tũc dicit quis prestare fidẽ q̃n promittit aliquid p fidem meã. vel sic. deus me adiuuet 7 hmõi. et sic fidei pstatio nõ includit nisi iuramentũ ꝓmissoriũ 7 nõ assertoriũm. vel ꝑm alios differt a iuramẽto qđ fit p libr̃ vel rem sacrã. fidei aũt pstatio nõ fit cuiuentu rei sacre. sed melius dic q̃ fidei pstatio est cũ aliq̃d ꝓmittit p fidem sine verbo iuro. iuramentũ ꝙ̃o est cũ dicit. iuro p deuz vel p aliq̃d. vñ licet quo ad peccatuz mortale non sit dñtia. qz ꝑm Archi. in. c. i. de sepul. li. vi 7 Inno. et ꝺmuniter doc. i. c. 7 si xps. ꝺ iurãr. sicut iuramentũ est dicere. iuro tibi p fidem meã vel euangeliũ. sic cenã iuramenti est dicere. ꝓmitto tibi p fidẽ meaz sine sub fide mea. verũ est q̃ quo ad penaz p iuriã pura deositõis i clerico. vt in. c. querelã. de iureiur. nõ incidit quis nisi exp̃serit ꝙ̃ iuro. et sic intellige iura que ponũt vt diuersa iuramẽtũ 7 fidei prestationẽ. vt in. c. quemt. ꝺ fidetus. 7 in. c. querelã. ne pla. vices suas. 7. c. ij. ꝺ spon. simplex ꝙ̃o ꝓmissio ꝺr q̃ nec iuramẽto nec fidei pstatione firmat. 7

¶Scdo mõ iurat cuz interuẽtu alicui⁹ sacre rei. sicut cũ iurat in manu epi vel sacerdotis. aut sup euãgelia vel corpus xpi. aut crucẽ. ꝓmõi. vt. lxij. di. tibi dño.

Juramentũ ij quoꝺtuple 2c R. q̃ duplex aliud iudiciale. aliud extraiudiciale. Judiciale ẽ qz deferꝝ i iudicio. 7 istud aliqñ ꝺ iuramentũ de calũnia quo q̃s iurat se bona fide nõ aio calumniãdi cãm mouisse vel mãdere seu aliq̃d aliud ꝓponere. vt. C. de iur. calũ. l. ij. §. i. ff. fa. her. l. iter coheredes. §. q̃ familie her. Et nõ q̃ calũnia ẽ falsa petitio vl' iusta

repulsio facta sciēter. argu. eoꝝ que no. ff. ad turpil'. l. i. §. calumniari. ij. q. iij. §. notandū. ¶ Istud iuramentū nō tm̄ debet esse de pteri/to: sed etiā de futuro. d. §. q. fa. her. ¶ Aliqñ so/let dici iudiciale. ¶ dicit iurare in litē ex eo q̄ ppter litē siue rē in litē. i. iudicio petitā p/bus pbationibꝫ habēs vnū testem vl' famā aliquo compellit eum iurare sup quo ē fa/ma. ¶ dicit necessariū. qz ps cui defert nō po/test sine causa recusare. vt in. c. fi. de iureiur. i pn. iūcta sup̄scptione. ¶ in. l. generaliter. C. de nō nu. pe. ¶ Appellat etiā decisoriū. qz pstat ad litis decisionez. vñ dicit q̄ maiorē hz au/ctoritatē q̄z res iudicata. vt in. l. ij. ff. de iure/iur. C. de iureiur. ¶ Aliqñ etiam istud iudiciale datur a parte pti. ¶ istud bñ potest recusari. vt in. d. c. fi. ¶ Extraiudiciale ꝯo iuramētū ap/pellatur voluntariū. qz voluntate ¶ ex ꝯuen/tione ptiū suscipit. et istud aliqñ dicit asser/torium. qñ asserit aliquid sic esse vel nō esse. vt in. c. si ꝯo. de iureiur. ¶ Aliqñ dicit obligatōis introductoꝝ vel promissoꝝ. sicut qñ p ptingat. de iureiur. ¶ Aliqñ dicit cōfirmatoꝝ ¶ iuramētū interponit tali renūciatōi. vt in c. q. de pactis. lib. vi. ¶ i auk. sacramēta pube/rū. C. si aduersus venditionē.

Juramentum iij. ¶ hic q̄/da sunt in oī iuramēto. Uñ scias fm̄ ꝺo/ctores. ¶ Hoff. q̄ septē sunt attendenda. ¶ p mo/dum

¶ Quis pōt iurare? Et dico q̄ omnis qui est dolī capax. vñ nec pueri qui nō sunt dolī ca/paces obligant ex iuramēto. xxij. q. v. c. puu/li. nec furiosus. xv. q. i. merito. nec etiam ad mittunt ad iurandū. d. c. puuli.

¶ Secundū cui fiendū est iuramentū? R. q̄ i iudicio iudici competenti. extra iudiciū po/test fieri cuicūq̄z.

¶ Utrz clerici possint iurare? R. q̄ nō cuicun/q̄z laico sup euāgelia. xxij. q. v. nullus ē. hoc intellige nisi de licētia prelati sui. vt i. c. i. d iu/ra. calum. hoc verz si iurat tanq̄z sup̄ior. ¶ sic intellige. d. c. nullus. aliter sic etiam sine licē/tia. vt i. c. ex relatō. et. c. puenit. de iureiurā. Itē nō pōt iurare d calūnia nisi de licētia sui sup̄ioris nisi ille cuiuz q̄ litigat sit ei⁹ sup̄ior. q̄z habita licētia pt etiā i manu laici iudicis. xxij. q. vij. c. nos. Itē phibet iurare in actu te/stificādi sine licētia sup̄ioris vt i. c. q̄z q̄z. xiij q. ij. Et intellige i manu laici. except' ḡ tribꝫ casibꝫ p̄dictis pōt iurare licite etiam i manu laici ¶ sine licētia alia. vt i. d. c. ex relatō. et puenit. ¶ no. Pa. i. c. i. de iura. calū.

¶ Terciū q̄d pōt iurari. s. p qua re? R. q̄ pro 4
oī re licita. iusta ¶ honesta. nā p re turpi. il/licita vel iniusta factū iuramentū nō tenet. ar. c. vl. de pactis. ¶ clarius. j. patebit.

¶ Quartū p quod potest iurare dictū est. s. 5
Juramentū. i.

¶ Quintū ad q̄d seu cur. s. p fine bono ¶ licī/to. qz cuiꝰ finis bonus est ipm quoq̄z bonū ē. ar. viij. q. iij. c. artaldus. nā si p cā mala illici/tū ē. vt sunt ꝯiuratōes. ꝯspiratōes ¶ hmōi. ar. p. c. vl. de pac. de re iudi. c. i. 6

¶ Utrz iurās sine causa legitima peccet mor/taliter? R. q̄ si iuret q̄s sine causa necessaria vt ista necessitas compñēdat vtilitatē nō so/lū pximi. sed etiam ppriā. qz aliter nō credi/tur ei. sic ñ peccat mortaliter. Facit. d. §. alīs ea demū. ¶ c. florentinū. lxxxv. dist. i glo. q̄z/nis sit periculosum. vt patet i. c. ita ḡ. xxij. q. i. ān tex. et in glo. Si ꝯo iuret p cā legitima vel inhonesta aut illicita. cōiter ē petm̄ mor/tale. xxij. q. iij. §. illicitū. qz assumptio est no/mis dei inanū. ¶ pbatur in. c. sicut nostris de iureiur. ¶ ibi sentit glo. ¶ Inno. ¶ Pa. Fa/cit. c. q̄ sacramēto. xxij. q. iij. Nocitellige q̄ñ aduertit. ¶ de cā illicita ¶ de iuramēto fm̄ q̄ dico puriū mortale. j. periuriū. 7

¶ Sextū quo sit iurandū? R. q̄ tres dz ha/bere comites. s. veritatē. iudiciū et iusticiam Iere. iij. de iureiu. ¶ si xps. §. Jacobꝫ. xxij. q. ij. animaduertendū. Ratio ē fm̄. s. Bo. vbi. s. in lra. qz iuramentuz ꝯpat ad tria. s. ad rem de qua fit. ¶ sic debet veritas q̄ ē ade/quatio rei ad sermonē adiurantē. secūdo cō/patur a quo ꝓcedit. ¶ sic debet iudiciū. s. di/scretōis. tercio compat ad causam ꝓ qua fit. ¶ sic debet iusticia. s. vt causa sit iusta. 8

¶ Utrz semp sit petm̄ mortale qñ p̄dicta de/ficiūt? R. Pa. i. d. c. ¶ si xps q̄ nō semp sz ali/qñ veniale fm̄ quātitatē culpe. vt no. Arch. i. d. c. animaduertendū. qđ melius patebit. j. periuriū. i pn. cū q̄nq̄z. §. se. 9

¶ Utrū iurans sine iudicio discretionis pec/cet mortaliter sicut faciūt illi q̄ in q̄libet ver/bo iurāt? R. q̄ cū iuramētū phibeat nō qz sit malū sed ppter periculū periurij. idō si tal' iurat falsū nō excusat a mortali ꝓ ea q̄ dicā. j. puu/riū. i pn. ¶ fm̄ illā distinctōem. Si ꝯo iurat verz. sic nō erit mortale petm̄. Uerz ē q̄ teneť abstinere sicut a mortali ppter periculū. quia de tali dicit Ecclesiastici. xxxiij. Ubi multuz 10

iurās implebitur iniquitate.

11 ¶Utr̄ inducēs alium ad iurādū quem scit falsē iuraturū vel nō seruaturum iuramentū pecc̄et mortaliter? R. fm Rich. i. iij. di. xxix. q̄ aut facit vt psona publica ad instātiā p/tis & ex ordine iuris. & sic nō pecc̄at. Si ꝯo facit vt psona publica. tñ ꝯtra ordinem iuris aut vt psona priuata. sic pecc̄at grauiter. sed dñs Ar. in cle. vnica. de iureiur. dicit q̄ talis vincit homicidā. xxij. q. v. si quis ꝯuict⁹. & c. se. & sic patet q̄ est mortale. Et ex hoc cō/cludit Pa. i. c. clericus. de coha. cle. & mul. q̄ nunq̄ est deferendū iuramentū illi ꝯtra quē est vehemēs suspitio de trāsgressione. & defe/rēs pecc̄at. intellige mortaliter fm distinctiō dictā. alle. c. ille. xxij. q. v. et facit optime tex. d. c. clericis. vbi nō vult clericos cogi iu/rare dimittere ꝯcubinas. quod no. ꝯtra dā/tes secularibus iuramēta & similib⁹ qui nō seruāt. & ideo pōnāt potius penā. & hoc. quia tale iuramentū est ꝯtra iusticiā. Non credo tñ mortaliter pecc̄are illū qui dat iuramētū etiā vt psona priuata illi quem scit falsū iu/ratū q̄n ille est iā dispositus iurare. puta q̄ obtulit se iurare q̄n hoc facit ex aliqua rōna/bili causa. & de isto nō loquit. c. ille. sed d̄ eo q̄ inducit nō dispositū iurare.

12 ¶Utr̄ iurās vituperose p membra inhone/sta pecc̄et mortaliter? R. q̄ tales ꝓprie sunt blasphemi. vt patet i. c. si q̄s p capillum ibi. alio mō blasphemia &. xxij. q. i. & ideo sic pec/cat mortaliter sicut dictū est de blasphemia s. in p̄n. Nā verbū alius facit positiōz eius/dē qualitatis regularitatis. licet habeat excep/tionē aliq̄n. vt i Johāne. et alij duo latro/nes. & no. Pa. i. c. accedēs. de p̄ben. & iō alio mō p̄supponit blasphemiā. sec⁹ si iuraret p aliq̄d membr̄ honestū & cū reuerētia. vtpu/ta p sanctū caput dei. & raro nō ꝯsuetudina/rie. scd̄m ꝯo sic esset veniale.

13 ¶Septimo attēdēdū ē i iuramēto q̄n. tp⁹ em reddit iuramentū illicitū. vñ q̄n iurat in iudicio dieb⁹ feriatis nisi ꝓ pace & alijs pijs causis. vt d̄ ferijs. c. ꝯquestus. q̄ aūt fiat a se iunis ē de honestate. xx. q. v. honestū.

Juramentū iiij. quomō iu/ramētū inter/pretandū est? R. fm Inno. in. c. veniēs. d̄ iureiur. q̄ in iuramēto determinato sup aliquo singulari sic interpretatur i foro anie fm in/tentionē iurātis. facit. c. humane aures. xxij q. v. sed hoc ego limito verū q̄n ille qui dat iuramentū seu exigit dolose & inique facit. si/cut cū vir p̄stat iuramentū vxori sup adul/terio. Nā cum talis inique a tali ꝓfessione exigat poterit iurare fm suam intentōem. q̄ est verū. licet fm intellectū audiētis sit falsū fm Rodo. quē sequit Alstēn. lib. i. ti. xvij. ar. vij. Facit q̄d no. theologi i. iij. dist. xvij. vbi circa lras dicit Ric. q̄ obstetrices nō pecca/bāt. licet nō rñdissent ad intentōem Pharaonis. q̄ nō fuit ei data auctoritas ad aliq̄d agendū ꝯtra deum. Sil'r q̄n quis ex iuramē/to exigit ab aliq̄o quod ipse nō p̄t sine pecca/cato implere. potest habere intentōem qua rat illud facere. s. q̄tum poterit sine pecc̄a/to. sicut si mulier que habet impedimentū ex/municata. q̄ nō potest p̄bare in mortis ar/ticulo cum oporteat eā iurare de stādo cū vi/ro debet intelligere sic. s. q̄tuz poterit sine pecc̄a/cato. & nō puirat. vt nō. in. c. lras. de test. ꝯsp. li. Si aūt ille qui p̄stat iuramentū ex ꝯ fide & i casu licito p̄stat. tūc habet locū. c. quacūq̄. ar. xxij. q. v. quia si sciēter nō iurat fm intentōem p̄stātis peccat mortaliter & est p̄iurus. & etiam credo q̄ teneatur sicut il/le itellexit implere. ar. c. quacūq̄. nec obstat q̄ sicut votum dolosum nō obligat sic nec in/ramentū. quia votum fit deo ꝓprie. sed iura/mentū fit homini. et obligatio contrahit ali/ter i voto. q̄ p intentionē. aliter in iuramen/to. q̄ p deliberatā verb̄ attestationē. Si autez vterq̄ fuit in simplicitate. sed vn⁹ vno modo intelligebat. alter alio mō. sic interpe/tatur fm intētionē iurātis in foro anime. vt no. i. §. ex his oīb⁹ colligit. xxij. q. v. Ju/ro autem contētioso stabitur verbis. vt i. c. ex lris. de spon. Si vero verba habēt dupli/cem intellectū i stipulatōib⁹ & alijs ꝯtracti/bus cōtra stipulantē & vendentē interpreta/būtur. l. inter stipulantē. §. i. ff. de verbo. ob. & l. labeo. la prima. ff. de ꝯtrahen. empt. In iudicijs i p̄ncipio interp̄tat p actorē. in me/dio p vtrumq̄. i fine p reo. extra d̄ p̄ba. ex lris. vt ecclē. bñfi. c. vt nostrū. In relictis aūt cō/tra delinquentē nisi aliud appareat. d̄ p̄ba. c. i. Si ꝯo loquamur de iuramēto generali/ter p̄stito p obediētia p̄stāda mādati. sic di/cit Innoc. i. d. c. veniēs. q̄d interpret vt nō extendat nisi ad ea de quibus cogitāri & vel debuit cogitare. vt i. c. q̄ntauall. d̄ iureiu. d̄. deci. ex multiplici. d̄ resti. spo. audita. xxij. q. ij. ne quis. Alij dicūt q̄ iterpret generaliter ni/si sit ꝯtra prius iuramentū. vt i. d. c. veniēs. vl' ꝯtra ius. vt i. d. c. q̄ntauallis. vl' ꝯtra pe/sumptōez cōez q̄ si h̄ mādari credidisset nū/q̄ iurasset. ar. c. petitio. d̄ iureiu. Ego dico

q̄ in foꝛo anime interp̄tabitur ſm intentio/
nē jurātis niſi fuerit dolosa.
¶ Utꝛ iuramentū p̄ſtitū in materia iuris re
ſtringatur ad limites iuris ꝛ. R. Pa. in. c. tua
nos. de eccle. edi. q̄ ſic. ita q̄ recipit oēs limi/
tatiōes ⁊ reſtrictiōes quas recipit ius illud.
Facit tex. i. l. fi. C. de ꝺ di. inde. ⁊ in. l. fi. ff. q̄ ſa
tiſdā. co. ⁊ nō. p Inno. et glo. in. c. dilecti. de
arbi. vbi dicit q̄ cū q̄s iurat ſtare ſentētie ar/
bitri ſub pena q̄ nō obligat niſi vl̄ parere ſen
tētie vl̄ ſoluere penā. ⁊ ideo ſi ſoluit penā ſuf/
ficit. Sil̄r ſi iurauit nō ſub pena. qꝛ tenetur
vel ſeruare ſniam vel ad intereſſe. ff. de arbi.
l. diē. §. fi. qꝛ intelligit iſta clauſula. Ego pa
rebo ſnie vel ſoluā penā. qꝛ iſte intellectus ē
ſibi ꝺatus a iure. Pa. in. c. q̄ntauallis. de iu/
reiuꝝ. dicit vez i ſentētia arbitri. ſec⁹ i ſenten
tia arbitratoꝛis. qꝛ in tali ſentētia nō eſt tal̄
ꝺatus intellectus. Itē p hoc facit glo. in. ꝺ.
c. tua nos. ⁊ Inno. i. c. cū oīes. de cōſti. q̄ ꝺi
cunt q̄ plat⁹ qui iurauit nō alienare bona
eccleſie q̄ poteſt nihilominus alienare i cau/
ſa neceſſaria. vt in. c. fi. de eccle. edi. ⁊ etiā vti
li cū i hoc caſu neceſſitas ⁊ vtilitas equipa/
rētur a iure. xij. q. vj. ſine exceptione. et ſic iu/
ramentū intelligitur de alienatiōe illicita ſo
lum. Facit. c. petitio. de iureiurā. vbi iurans
nō eſſe cōtra aliquez intelligitur illicite. ſec⁹
legitime etiam p ꝓpria vtilitate. Facit etiaz
c. ex pte tua. de cle. nō reſi. vbi iurās reſidere
i eccleſia. pōt iuramēto nō obſtāte ſe abſenta
re p neceſſitate vel vtilitate eccleſie. Item fa
cit quod nō. i. c. put nobis. de dolo. vbi ille q̄
iurauit parere mādatis eccleſie vel iudicis ſi
graūatur poteſt appellare. quia iuramentuz
legitime etiam p ꝓpria vtilitate. Facit etiaz
c. ex pte tua. de cle. nō reſi. vbi iurās reſidere
i eccleſia. pōt iuramēto nō obſtāte ſe abſenta
re p neceſſitate vel vtilitate eccleſie. Item fa
cit quod nō. i. c. put nobis. de dolo. vbi ille q̄
iurauit parere mādatis eccleſie vel iudicis ſi
graūatur poteſt appellare. quia iuramentuz
⁊ quod nō. in. c. ex tenoꝛe. de ſen. excō. vbi te/
net idē Pa. q̄ etiā ex cauſa noua ſupueniēte
vel ſi erat p̄ius erat occulta. poterit ille q̄ iu/
rauit rēdere cozā aliquo iudice nō obſtante
iuramēto generali illum recuſare. nec obſtat
p̄dictis q̄ iuramentū habet clauſulā ſeruim
clauſule. Si nō valet quod ago vt ago va/
leat quātū pōt. vt in. c. quanto. ⁊. c. ad noſtrā.
de iureiuꝝ. nō i. l. cū pater. §. filius matrē. ꝺ le
ga. ij. ⁊ p Bar. i. l. ſi quis p eo. ff. de fideiuſſo.
⁊ i. l. ſciendū. ff. de verb. oblig. Et ideo debet
aliquid opari quod nō faceret ſi p̄dicta eſ
ſent vera. qꝛ aliquid operat. tamē qꝛ adijcit
vinculū ⁊ ligat ſtrictius ipm iurantē. ⁊ q̄nq̄z
accumulat foꝛ foꝛo. vt i. c. fi. de foꝛo. ꝓpe. lib. vi
In caſu aūt vbi nihil operet vel parū. tunc
bñ vez eſt q̄ hꝛ vim illius clauſule. ſed hꝰ nō
ē caſibꝰ p̄dictis. qꝛ ſtrictuꝰ ſtringit. ⁊ nō ſuffi
cit. Facit etiā p p̄dictis q̄ nō. xo. Un. i. c. ex
liris. de ſpō. ⁊ ſeq̄tur ibidē Pa. q̄ ſicut eq̄tas
p̄ꝛoꝛia facit. vt i ſtipulatōibꝰ p̄ꝛoꝛibꝰ p̄mit/
tēdo ſimpl̄r factū alienū i dubio interpret̄ p
miſiſſe ſe factuꝝ ⁊ curatuꝝ quantū i eo ē. vt
i. l. quotiēs. ff. de ver. obli. Ita eq̄tas iuris ca
nonici hoc inducit i materia canōica. vt p̄ꝛ
i. ꝺ. c. ex liris. ⁊ i glo. ibidē. vbi parētes q̄ p fi
lijs iurāt ſpōſalia nō p̄ccāt. licet ñ ſeq̄nt niſi
ex eoꝝ defectu. nō qꝛ illud iuramētū ītelligit
q̄ztū i eis eſt ſe facturos. Item facit quod no.
Pa. i. c. cuz clerici. de verbo. ſig. vbi dicit q̄ iu
ramentū generaliter p̄ſtituz debet reſtringi
q̄ztum pōt vt minus obliget iurantē. qꝛ vbi
tractat de obligatōe eſt faciēda ſtricta inter/
p̄etatio. all̄. c. ad noſtrā. el. iij. de iureiuꝝ. ⁊. c.
p̄mū. co. ti. li. vi. ⁊. l. quicq̄d aſtringēde. ff. de
ver. ob. Item i. c. quemadmodū. dicit idē Pa.
q̄ iuramētū i aliquo ꝓtractu recipit oēs ꝓdi
tiōes ⁊ limitatōes ⁊ ſubauditiōes quas hꝫ
ille ꝺctus. ⁊ ſil̄r ſi apponitur i diſpoſitōe vel
obligatōe qꝛ regulariter ab illa. facit p hꝰ. l.
fi. C. de nō nu. pe. ⁊ nō. p Bar. i. l. ſi ſocietatē.
§. arbitroꝝ. ff. p ſocio. quod bñ no. qꝛ faciūt
ad multa i materia iuramēti ⁊ voti. vide ad
hoc quod. j. ꝺ. §. v. ⁊. vi. Item ſi iuro alicui
ꝺare cras pecuniā. intelligitur niſi fuero ab
eo abſolutus. qꝛ pōt ⁊ p̄ogare terminū ⁊ ab
ſoluere. vt i. c. i. ꝺ iureiuꝝ. Itē ſi iurauī pecuni
am tibi reddere ad certū tp̄s ſpe future mu/
matōis. intelligit ſi pecuniā mihi mutuaue
ris. C. de nō nu. pe. l. indubitati. Item ſi iuro
tibi ꝺare dotez. intelligit ſi nuptie ſubſecute
fuerint. ff. de in. ꝺo. l. ſtipulationē. Itē ſi iuro
tibi reddere bladū vel vinū. intelligitur eiuſ
dē bonitatis. ff. ſi cer. pe. l. cū q̄ꝺ. Itē ſi q̄s iu
rauit facta pace cū aliquo de nō eū offendē/
do ſub certa pena. tal̄ p̄miſſio refert ⁊ reſtrin
git ad offenſaz rōne inimicicie p̄terite nō ad
nouā ex poſtfacto inſurgentē ex noua cā ſm
Bar. i. l. aut facta. §. cā. ff. ꝺ pe. ſequit Pa. in
c. cū inter. de renū. Item ſi aliq̄s renūciauit cuz
iuramēto iuri q̄ꝺ hꝫ vel hꝫe ſperat in aliq̄ re
aut hꝫe p̄t nō intelligit ad ius ſupueniēs ex
noua cā vl̄ noua ſpe. vt dic̄ Pa. i. ꝺ. c. cū iter.
¶ Hꝫ q̄ꝺ ſi plat⁹ iurauit nō alienare bona ec
cleſie ſine licētia pape aut ſupioꝛis ꝛ. R. Pa. i
ꝺ. c. tua nos. q̄ interp̄tat vt nō poſſit aliena/
re ſine licētia. qꝛ ꝛeſignatio hui⁹ ꝙ vbi licētia ē
q̄ ꝺz p̄mo peti etiā i caſu licito q̄ſi plat⁹ reſer
uet i ſe cognitōz. vtꝛ caſus ſit licitus vl̄ nō.
p hoc facit in ſimili. c. licet. de regula. Itē q̄a
ſi intelligeret de illicita ſolū. ſic iuramētū nu/
hil valeret. qꝛ nec cū licētia ſupioꝛis pōt fieri

ḡ optet intelligaṫ de oīm licita. ꝺcor. Jo.an. ibidē. sed bñ nō obstāte iuramēto posset alienare si superior nō posset adiri. ar. optimū in l. tutor q̄ reptoriū. ff. de admi. tu. vbi ex causa necessitatis pōt tutor inuētario non facto admīstrare bona pupilli qꝺ al's nccitate cessante nō pōt. facit ad ḥ qꝺ no. Jo. xij. q. ij. c. sine exceptōe. ⁊ c. placuit. Hug. ⁊ Archi. i. c. abbatibꝫ. ea. cā ⁊ q. ⁊ Jo. de san. in cle. i. de rebus ec. nō ali. vbi ꝺicit in casu illi⁹ clemē. alienatōez posse fieri impune si necessitas non capit tātā dilatōez. ⁊ tenuit Pau. i disputatiōe q̄ incipit ꝺemnatus. Sequit ḥ Lar. i ꝺ. cle. i. ⁊ Pa. c. fi. de ecclē. edi. qꝺ nota. p religiosis hatentibꝫ platos in remotis.

3 ¶ Utr̄ iuramentū illius qui iurauit aliquā accipe sit interptandū vt possit intrare religionē. R. Pa. in. c. ꝺmissum. de spō. fm vnā lec. q̄ sibi placet q̄ sic. ⁊ ideo interptaṫ q̄ eam accipiet nisi ingrediaṫ religiōz. nec obstat q̄ vt ꝺtrahat ibi ꝺsuliṫ. ⁊ postea ingrediaṫ. ḋa istud fit ꝓptervulgi opinionē ne appareat purus: cū in veritate nō sit. Si vero diceres quō inueniaṫ ista interptatio. R. q̄ subintelligitur nisi moriaṫ ⁊c. vel ꝺic qꝺ habeṫ i. c. puenit. el. ij. de iureiur. vbi ꝺicit. ꝓmissum nō infringit qui in melius ꝺmutat.

4 ¶ Utr̄ iuramentū interptabiṫ vt habeat locū in casu ficto. R. Pa. in. c. ex pte. el. ij. ꝺ cleri. nō resi. q̄ si iuramentū nō tendit in aliquā lesionē illius qui iurauit ⁊ facit ad bonū illius cui prestitū est. tūc subest causa large interpretāꝺi. vt in. ꝺ. c. ex pte. vbi ille q̄ iurauit residere si se absentat p necessitate ecclesie: habeṫ p residēte. Si vo iuramēti obseruantia tendit in ꝺamnū iurātis vel illius cui fit. licet respiciat vtilitatē alterius tm. tūc nō verificaṫ in casu ficto. ꝓbatur istud fm ꝺmunē lecturā i. c. ad nostrā. el. i. de iureiur. vbi ꝺz q̄ iuramentū ꝺz seruari i casu specifico et nō in casu ficto. Nā ibi tenet Inno. ⁊ Jo. an. q̄ debitor qui iurauerat non molestare creditorē super pignore ꝺonec solusset sibi ḋebitum. q̄ non sufficit q̄ creditori sit satisfactum ex fructibus pignoris. sed oportet primo q̄ fiat realis solutio ḋebiti. licet ficte soluerit exquo pcepit ḋebituz ex fructibus pignoris. Facit. l. lucius. ff. de condi. ⁊ demon. vbi no. q̄ conditio ḋebet fieri in forma. Bar. tamē i. l. amplius. ff. rem ra. ha. ḋeterminat contrariū i isto casu. quia iussus dare seu soluere implet cōditionē compensando. l. si peculiuz. §. i. ff. de statu lib. Item impeditus iusta de causa facere quod pmisit nō est purus. l. fi. ff. qui satisda. cog. ⁊ c. significante. de pigno. Sed si tibi nō soluo qz tu mihi non soluis facto tuo impedioz. ergo non ero purus. Et hec opinio mihi videṫ verior de iure. nec est cōtra aliam nostrū. quia iste ḋebitor certat ḋe damno vitando. ⁊ creditor nullū ḋamnū habet. ⁊ ideo habebit locū fictus intellectus in tali casu. ⁊ sic pcedit opi. Bar. ⁊ ꝺ. c. ad nostrā. nō g̃ bat contrarium. 5

¶ Utr̄ in omni iuramēto ḋeant subaudiri multe ꝺitiones. R. glo. in. c. quemadmodum. de iureiur. q̄ in iuramēto asserozio nulla conditio subintelligiṫ. In iuramēto promissorio bñ multe subintelliguṫ. vt si deo placuerit. xxij. q. ij. beatus. §. i. Tēsi placet papę. vt in. c. venientes. de iureiu. ⁊ alie ꝺ qui bus in. ꝺ. glo. que melius patebiṫ i se. c. Et nō fm pꝺictā glo. q̄ ꝓpter hoc iuramētū nō est ꝺitionale. ⁊ etiā fm Pa. ibidē. si exp̄ma tur. vt in. c. significasti. ⁊ quod ibi nō. ꝺ elec. ⁊ in. l. iij. ff. de le. i. ⁊ l. aliquādo. ff. de cōdi. ⁊ demon. Sed tu ꝺic vt. j. Matrimonius iij. impedimento. iij. §. i. 6

¶ Et hec omnia q̄ ḋe interpratiōe iuramēti ḋicti intellige qñ ille q̄ iurat nō habet exp̄sse ⁊ specifice animū obligāꝺi se sup aliq̄ ḋeterminato ꝺ interptatione. qz tūc nō valeret interptatio. vt nō. in. c. veniēs. ꝓ Pa. de iureiur. ⁊ facit. c. iuramēti. xxij. q. v. in ar. 7

¶ Quid si iuraṫ sup re nō subiecta papę. R. Pa. i. c. ꝺstitutus. de resc̄p. q̄ i reb⁹ vl' iuribus nō subiectis sibi nō subintelligiṫ illa clausula. ḋ. c. veniēs. ideo papa nō pōt absoluere a iuramēto pstito sup reb⁹ nō spectāntib⁹ ad eū sine cā rōnabili. vt no. glo. i. c. quāꝺo ꝺ iureiur. ⁊ c. cū interp. de renū.

Juramentū

v. ḋ obligatōe iuramenti pro missorij. vtrum semp sit obligatorius. R. vt colligo ex Archi. in. c. si aliquid. xxij. q. iij. ⁊ canonistis in. c. si vero. ꝺ iureiurā. ⁊ ḋ. in. ij. ḋist. xxxix. q̄ sic. vt. j. Peruriū. §. Fal. 1

¶ Primus qñ iuraṫ aliquid qꝺ est peccatum mortale. qz istud vergit i interitū salutis eterne. qz pena eterna punit. c. vnū ꝺ arbitriū. xxv. ḋi. vñ qui iurauit spolia ꝺiuidere non tenet. qz ḋebet reddere. c. ea tc. de iureiur. vel spoliare primū nō tenet fm Jo. an. i. ꝺ. c. ea tc. ⁊ ista lud qꝺ ḋicit. xxij. q. iij. §. ecce. refert ad ignorantiā erroneā qua se credebat tenere. ꝓpter 2

nō seruādo moztaliter peccat.

¶ Sc̄ꝺo qñ quod iuraṫ ē pcm̄ veniale in se

ꝓ silꝫ vergit in dispendiū ꝓprie salutis. qz ꝑ
tpa impedit hō vt non cito ꝓueniat ad salutē
eternā. c. qualē. xxv. di. z. c. ij. de pac. li. vi. Vn
go tenet ꝙ si seruat tale iuramētū peccat mor
taliter. qz facit cōtra istud. c. in malis. xxij. q.
iij. Sz Rodo. tenet ꝙ solū venialiter. qđ ve
rū est qñ simpliciter cōmittit venialiter. sz si iō
cōmitteret qz iurauit. dic ꝙ mortaliter pecca
ret. qz nomē dei assumit in malū.

3 ¶ Tercio qñ iurat aliq̄d qđ est ꝺtra ꝺsilia euā
gelica. puta ꝙ nō efficiet eps. religiosus z hu
iusmodi. nec obstat. c. flozētinū. lxxxv. di. qz ñ
dicit ꝙ teneat votū sz peccauit mortaliter iuran
do ꝺtra sēdaz ptē iusticie q̄ē facere bonū. sicut
si iurasset ꝺtra ꝑmā ptē q̄ est declinare a malo

4 ¶ Quarto qñ iuramētū excludit op⁹ pia intē
tione faciēdū ꝑ se. vt. cū iurat ꝙ nihil dabit
ꝑ se vl' ꝺsulet primo. vl' nō ꝺsolabit talē. vl'
nunq̄ ent fideiussoz. vl' nū q̄z mutuabit pecu
niā z hmōi. qz de⁹ nō acceptat talia iuramen
ta cū dicat ꝺrium faciēdū ex charitate frater
na ibi. q̄cūq̄z vultis vt vobis faciāt homīes z
vos eadē facite illis. c. placuit. de maio. z obe.

5 ¶ Quinto qñ iurat aliq̄d qđ ex se ē indifferēs.
tñ melio⁹ esset facere ꝺtrariū q̄z nō facere vl' nō
facere q̄z facere. sicut qñ q̄s iurat ꝙ nō tenebit
talē in suo seruitio. vl' nō loquet cū tali de tali
re. vl' nō ibit ad domū suam. vl' nō coquet ad
sumū suū. qđ tñ melio⁹ esset facere ꝺtrariū. In
tellige istū casum vez qñ q̄s soluz ex se iurat.
qu sec⁹ esset si ꝺueniret cū ꝑximo ad tale faciē
dū ex aliquo bono respectu. z ita iurasset ei. qz
bene esset obligat⁹.

5 ¶ Sext⁹ est qñ iuramentū est cōtra bonū pu
blicū. sicut qñ quis iurauit ꝙ subtrahet se ab
onere publico. istud no. Pa. in. c. ꝓuenit. el. i.
de iureiurā. Facit. c. si diligēti. de fo. cō pe.

7 ¶ Septim⁹ qñ iuramētū vergit in dispendiū
ꝑprie salutis corpalis. quēadmodū non tene
ret si ꝑgeret in dispendiū salutis alteri⁹. xxij. q.
iij. c. i. cū. iiij. c. se. ita nec in ꝑprīā. c. si nō licz
xxij. q. v. xxij. q. iiij. ℣. illicituz. Glo. in d. c. si
do. restringit hāc vez qñ directe. sec⁹ si occasio
naliter. z ponit exēpluz de vno q̄ iurauit stare
rome d̄ mēse augusti. qz licet ibi moriant mil
ti. nō tñ semp. z ideo tenet stare. Sz Jo. an.
restringit dictū glo. vez nisi ex iminenti infir
mitate vl' cōplexione iudicaret sic iurās ex ta
li moza morituꝝ. Ex q̄ colligo ꝙ qñ verisil'r
ex qualitate ꝑsumit de morte habet locū ꝙ nō
obligat. Et ꝓpterea Pa. in crepat carthusien
ses z reputat eos nō i bono statu in. c. vez. licz
male iudicet. qz sunt i bono statu z deo ꝓuidet
nec exponūt se periculo mortis corpalis. sz cau

nē abdicāt vt a vicijs anim⁹ sit liber. Multa
alia possent adduci ad ꝓbandū ꝙ sunt in bo
no statu. sz breuitat⁹ causa omitto. Jdē dic ꝙ
iuramentū nō obligat qñ cedit in mutilatōez
qz nemo mēbroꝝ suoruz est dñs. l. liber hō. in
principio. ff. ad. l. aquil'. limita istud. vij. vez.
nisi mors vl' mutilatio esset infligēda ex iusti
cia. qz tūc nō posset ꝺtra iuramentū fugere. vt
s. Carcer. §. iiij. z s. Fugere. §. i.

¶ Octauus nō obligat iuramentū qñ q̄s iu 8
rat ex calore iracūdie. ſm Joh. an. in. c. ex lr̄is
de iureiurā. sicut in simili dicit glo. singularis
in. c. ex lr̄is. de diuoꝝ. ꝙ confessio facta ex calo
re iracūdie nō valet. qđ limitat do. Anto. ve
rū qñ calor iracūdie fuit tant⁹ ꝙ ēliberate istd̄
iuramentū nō fecisset. Quia hec volūtas nō
est discreta. Facit glo. in. c. dudū. de ꝺuer. ꝺiu
ga. que dicit ꝙ calor iracūdie nō obligat. Et
idē dico qñ iurat abrupte. facit qđ no. Jnno.
in. c. litteraturaz. de vo. z Rich. dist. xxxix. ar.
iij. q. ij. sup. iij. sententiaz.

¶ Non⁹ qñ iuramētū est metu extoꝛtū. intel 9
lige si animū obligādi se nō habuit. alias bñ
tenet ſm cōiter doc. sz si nō habuit animū ob
ligandi se ꝙ nō obligeť. patet ex tā dictis. z fa
cit glo. in. c. autoꝛitatē. xv. q. vi. an autē pecca
uit sic iurādo cū tali animo. dicit Pa. in. c. si
ꝺo. eo. ti. ꝙ si est hō pfect⁹ peccauit venialiter
alias nō. sz ego dico ꝙ nec pfect⁹ nec impfect⁹
peccauit etiā venialiter. Et ꝓ hāc facit ꝙ in simi
li dicit. in. c. ne q̄s. xxij. q. ij. intellige hāc vt col
ligit ex d. c. ne q̄s. qñ iurādo habuit aīm solū
inducēdi iuramentū ad reuerentiā dei nō ad
obligationē suā. z si mēte habuit aliquā circū
stantiā dēbitā q̄ vez iurabat. puta ꝓmitto ꝙ
dabo tibi centū cū ista ſbaudītōe. s. si sum tibi
obligat⁹ ex debito z nō aliter. licet hāc nō exꝑi
mat z hmōi. qz sic vtit simulatione licita q̄ li
cet. vt in. c. vtilē. xxij. q. ij. Sec⁹ esset si iurādo
credebat se obligatū ex iuramēto. z tñ nō intē
debat obſuare. qz sic esset peccatū mortale. vt
in. c. q̄relā. de iureiurā. Facit. c. ille. xxij. q. v. et
qđ no. glo. in d. c. autoꝛitatē.

¶ Sz q̄d si sum⁹ in dubio an habuit aīm ob 10
ligandi se vel nō? R. Pa. in d. c. si ꝺo. ꝙ est p̄
sumēdū ꝙ nō habuit aīm obligādi. ar. c. sup
eo. de renū. z. l. cū de indebito. §. i. ff. de ꝓba.

¶ Quero q̄re magz eccl'ia obligat i iuramēto 11
etiā metu extoꝛto qz i voto cū iuramentū z vo
tum ambulēt pari passu? R. Pa. in d. c. si ꝺo
ꝙ exāc qz iuramentū frequēt⁹ accidit. z ne dēt
materia dierādi. tñ q̄ztū ad veritatē obligatio
nis pari passu obligatōis vadūt votū z iura
mentū. vt in. c. debitoꝛes. no. in. c. i. de iureiur.

ꝛ in.c.licet.ꝛ in.c.magne.de voto. Exꝑ q̄ infert Pa.in.c.vez.de iureiu.cū glo.ibi.q̄ nō seruā/tes iuramentū metu extoꝛtū:nō sunt puniendi tanq̄ ꝑ directo periuꝛo. Hosti.etiā ꝛ Joh. an.ꝛ do. Anto.ꝛ sequit Pa.ꝛ tenet in d.c.verū.q̄ nō pecꝯat moꝛtaliter tale iuramentū nō seruās ſz venialiter.facit tex.in d.c.vez.q̄ dicit q̄ ꝑ moꝛtali crimine nō sunt puniēdi.ꝛ no. q̄ loquit in eo q̄ iurauit aliō obligandi se.qꝛ si animū nō habuisset nō esset dubiū. Cōclude ergo sic.q̄ si habuit animū obligādi se q̄n iurauit q̄ tenet seruare:nisi vergat in dispendiū ꝑprie salutis.aut alteriꝰ ꝯditōnis de supꝛadictis.ſz nō de p̄ceptoꝛ ita q̄ moꝛtaliꝛ pecꝯet. Si vo nō habuit animū obligādi vl̄ iumꝰ in dubio.sic nō obligat ad seruandū.vt est tex.ī.c.i.qō metꝰ causa.ꝛ qō ꝺꝛ in.c.si vero.vbi intelligi ad timoꝛē.ne passim q̄s ꝓtraueniat.ſz cū bona maturitate ꝛ licētia supioꝛis. Silꝛ.c.licet.de iureiurā.lib.vi. Facit ꝑ h̄.qꝛ ibi dicit ñ vi vl̄ metu extoꝛtū.ꝛ ibi tenet Archi.ꝛ multi in.c.cū ꝓtingat.eo.ti.vez.q̄ nō tenet iuramē/tū metu extoꝛtuꝫ in casu a lege ꝓhibito. Facit autē.sacra pubez.C.si aduer.vē.ſz si nō est in casu a lege ꝓhibito.sic tenet iuramētum ſm Ulin.ꝛ sequit Pa.in d.c.cum ꝓtingat.q̄uis metu extoꝛtum.ſm tñ q̄ dixi supꝛa ſb̄ pecꝯato veniali. Et hec intellige in iuramēto ꝓmissoꝛio ex metu q̄ ꝑt cadere in ꝓstantē extoꝛto ꝛ cōtra iusticiā.qꝛ si esset iuramentū assertoꝛiū nō excusaret ꝑpter metū si mendaciuꝫ iuraret a pctō moꝛtali.xxij.q.v.ita ne.ꝛ de his q̄ vi vl̄ me.c.sacris.no.glo.in d.c.autoꝛitatē.nec silꝛ in iuramēto ꝓmissoꝛio excusat leuis metꝰ.nisi vt dictū est q̄n nō habuit aīm obligādi se.

12 ¶ Decimꝰ nō obligat iuramētū q̄n res supꝛ q̄ est iuramētū factū nō ꝑdurat ī eodē statu sed venit ad talē statū q̄ temerariū essꝫ tūc taliter iurare.puta q̄s iurauit q̄ nō efficiet miles vel negociatoꝛ.vl̄ nō recipiet feudū a tali dño.postea venit ad pauꝑtatē.ita q̄ nō ꝑt viuere nisi efficiat miles vel negociatoꝛ ꝛ hmōi.ratio qꝛ si a p̄ncipio fuisset iste casus ꝛ iurasset iuramē/tū fuisset temerariū.ꝛ iō pōt ꝑpria autoꝛitate ꝓtrauenire ſm Archi.ī.c.animaduertēdū.xxij.q.ij. Facit ꝑ h̄.xxij.q.ij.ne q̄s.ꝛ dicit glo.in d.c.q̄admodū.ſp ſb̄intelligi in iuramento. ſcz si res ī eodē statu ꝑmanebit. Idez de illo q̄ iurauerat reddere gladū homini sane mētis q̄ nō reddet effecto furioso.xxij.q.ij.ne quis Itē cū q̄s iurauit aliquā accipe.ꝛ illa ꝓtraxit ꝑ ꝛba de p̄nti cū alio. Silꝛ q̄n q̄s cū habūdaret ꝓmisit tenere obstagia.nūc nō ꝑt nisi mendicet,ꝛ eū nō ꝓuenit mēdicare nō tenet.ar.c.querelā.ꝛ c.breui.eo.ti. Secꝰ ſm Hostē.ſi nō decet mendicare.vel si tpe iuramē/ hec ꝺitio inerat.ſ.q̄ optebat mēdicare.qꝛ ne/ net. Itē q̄n q̄s iurauit nō mutare sepulturaꝫ vl̄ testamētū.qꝛ ꝑt ex noua causa.vt.ſ. Sequ/ tura. Facit qō no. Pa.in.c.veritaꝫ.de iure. vbi dicit q̄ si iurauit respectu dignitatiꝫ vl̄ alte/ riꝰ qualitatiꝫ existētis in iurante vel in alio cui iurat q̄ illa deficiente nō tenet. Puta iurauit ꝛ bi q̄n eras eps obedire:nūc cū sis ꝑpositꝰ non teneoꝛ.c.venerabilē.de elec.vl̄ iurauit tanq̄ ca nonicꝰ vel scholaris.ar.d.c.venerabilē.ꝛ.c.cū inter. P.ꝛ qō ibi no.de renū.ꝛ tenet Fede.ſi lio.clviij.ſz istud dictū suū limitat Pa.q̄n iu/ rauit nō simpliciter ſz vt talis.lecꝰ si simplici/ ter.qꝛ semp obligat si verba iuramēti impoꝛ/ tant.ar.xxij.q.viij.c.vnico.nisi vt dictū est veniret ad talē statuꝫ in quo si vellet iurare ei set temerariū.qō tene no.

¶ Undecimꝰ quādo est ꝓtra bonos mores na/turales.vt puta qꝛ ꝑtet occasionē delinquēdi. vt in.c.quēadmodū ꝑdicto.ꝛ in regula.non est obligatoꝛiū.de reg.iuꝛ.li.vi. Exemplū vir iurat nō agere ꝓtra vxoꝛē q̄ amoꝛatiꝫ.qꝛ non valet.vt.ff.de pac.do.l.quemlibet iuꝛa/ le iuramentū ꝑteret occasionē mulieriby furā di. Silꝛ q̄ iurauit nō denūciare aliquē non te net.qꝛ est ꝓtra bonū anime delinquētis ꝛ cha ritatis.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ de iudi.ca.nouit. Facit.l.si vnꝰ.§.pacta.ff.de pac.limitat tamē istud exemplū Hosti.in d.c.quēadmodū.ve rū q̄ nō tenet nisi q̄n vellet denūciare solū pro pter cōmodū ꝑprium.qꝛ sic nō liceret. Facit.c. ad nostrā.el.ī.de iureiurā.ſz oppoꝛtet denūciet secūdario ꝑpter bonū ꝑprium.

¶ Sed quid de acculatione.dic vt.ſ. Accu/ satio.§.vi. 14

¶ Duodecimꝰ q̄n iuramentū est ꝓtra votū vl̄ iuramētū vl̄ ꝓmissionē ꝑiꝰ factā.vt in.c.sicut ex lr̄is.de spon.ꝛ.c.q̄sto.de iureiurā.ꝛ in.c.sicut lecto.eo.ti. Intellige si ꝓmissio etiam fuit lim/ plex ſm Hosti.ꝛ Pa.ꝛ Inno.in d.c.sicut.q̄ uis post Innoc.teneat ꝓtraꝝ in.c.veritaꝫ.de iureiurā.ſz n̄ est vez p.c.iuramēti.xxij.q.v. 16

¶ Sed quero vtrū actus gestꝰ cōtra primuꝫ iuramentū sit ipo iure nullus? R. Pa.in d.c. intellecto.q̄ si actus ꝓpendet a mera volunta te iurātis.puta qꝛ nullo iure ꝓhibet sic tene/ net alienatio licet sit ꝑiurus. Facit.c.vluma volūtas.xxij.q.ij.in glo.vbi tangit q̄ iura/ uit nō mutare testamētū,si mutat tenet solū

licet sit periur⁹. nisi in casu de q̄. s. §. xij. Host. in. c. cū marthe. de cele. miss. tenet q̄ non valet scōm testamentū. §z Joh. an. in regula qđ semel placuit. lib. vi. tenet q̄ valeat. q⁹ nllo iure cauet q̄ sit nullū factū p qđ sit ꝺtra iuramē tū. qđ verū est qñ act⁹ ꝺpendet a mera facultate iurātis. §i aūt dispositio act⁹ nō ꝺpendet a mera volūtate iurātis. puta q⁹ interdicitur a lege fauore ip⁹ iurātis. Exemplū in minore ⁊ minore q̄ nō possunt alienare vel alium ꝺtractū facere sine certa solēnitate. ⁊ tūc actus iurātis ꝺtra primū iuramentū nō valet ipso iure. ⁊ sic intellige glo. c. licet. de iurīurā. li. vi. §ō. q⁹ act⁹ sine iuramēto erat ipo iure nullus obstāte phibitōe legis. rō e aūt iuramēti sustineri nō pt. q⁹ iā obligauerat se ꝺo p primū iuramētū. ⁊ sic scōm iuramētū fuit illicitū. ⁊ idē ꝺic qñ act⁹ phibet rōne publice vtilitat⁹. ⁊ iste est casus. d. c. intellecto. ¶ Dic ḡ q̄ si lex vl statu tū nō resistit actui iurato q̄ si fiat ꝺtrariū non ipo iure null⁹. secus si resistit. Ita tenet Ar chi. i. c. si a sede. d. pben. li. vi. Gaspar. de Cal. in. c. cū ꝺtingat. de iurīuran. ⁊ §pe. de emp. ⁊ ven. qđ no. p cautela mulier q̄ timēt ne indu cāt ad aliq faciēda i eoz p̄iudiciū. q̄ iurēt p renatōes vl renunciatōes facere. dūmodo qñ ꝺtrariū faciūt intendāt ñ facere ꝺ iuramentū primū. s. nō effectualr renūciare sz solū ꝓbalit q⁹ sic ñ erūt pure i ꝺsciētia eo q̄ p̄mū iuramētū intellexerūt effectualiter nō verbaliter solū

17 ¶ Decimusterc⁹ nō est obligatoriū iuramentū qñ ille cui est p̄stitū frāgit fidē iurāti. sz no. fm. Pa. in. c. puenit. el. ij. de iurīuran. q̄ qñq; due obligatōes respiciūt se ad inuicē. puta p missit tibi equū ppter qđ ali⁹ p̄misit mihi centū. ⁊ sic si ego nō fuo p̄mittuz nec ille tenebit mihi ꝺ centū. ⁊ sic intellige illud. Frāgēti fidē fides frangat eidē. ff. p socio. l. si ꝺuenerit. i fi. xxviij. q. ij. si in fidelis. ff. de ino ffi. testa. l. si in stitura. C. de pac. l. cū pponas. la. ij. ⁊ sic intelligit ꝺ. c. puenit. ⁊ c. ꝺ statut⁹. de pēnis. Idē ḋco si ꝺdes centū. si nō das ñ teneor. q⁹ p̄missio mea nō purificat nisi a tpe exītis ꝺditionis. l. cedere diē. ff. de ꝓbo. sig. in sti. de ꝓbo. obliga. §. ex ꝺditionali. Dnq; aūt obligatōes nō referunt ad inuicē sz ad diuersa. Exemplū p̄mitti tibi simpliciter centū. ⁊ nō ex hoc. sz simpliciter p̄misisti mihi aliq̄d facere. tunc licet ego nō impleā p̄missuz. ñ alter teneat. q⁹ nō p̄misisti mihi rōne p̄missionis mee. sz simplr ⁊ de specie ad speciē nō fit cōpensatio. vt no. in. c. q̄. de ꝺposito. §z tenuit Ay. in dicta. l. cū ꝓpoual ⁊ sic intellige. c. noli. xxiij. q. vi. vbi ḋc. q⁹ hosti seruāda est fides. nec obstat. c. qđ ḋco p̄ri. xxx iij. q. v. de voto viri ⁊ mulier⁹. vbi licet alter frāgat. alter tn̄ teneat seruare. q⁹ ibi simpliciter q̄libet eoz vouit ḋco nō ꝺditionaliter. ⁊ ei est obligatus.

¶ Sed q̄d si ille cui iurauī nō implet p̄missū ex necessitate aliqua: puta q⁹ non p̄t⁹ R. q⁹ nihilomin⁹ ego nō teneor ad iuramentū factū ppter illud. q⁹ videt tacite sb tali ꝺditōne iurasse. ⁊ §z tenet dn̄s Anto. ⁊ Pa. in. c. sicut. el. ij. de iurīurā. ⁊ placet. licet alij teneāt §z verū solū nō teneri qñ ex negligētia ali⁹ nō attendit vel ex voluntate. 18

¶ Utr ille q̄ iurauerat seruire sub certa mercede soluēda q̄libet mēse q̄ nō potuit implere seruitiū ppter defectū solutōis. puta q⁹ nō potuit stare in loco. nunq̄d poterit agere p interesse suo exq̄ p eū nō stetit⁹. R. Albr. in. l. ediles. ff. de edi. edic. q⁹ sic. p §z bn⁹ tex. in. l. si in lege. §. colon⁹. ⁊ ibi. l. q̄ opas. ff. loca. sec⁹ si nō ipleuit seruitiū cū posset. q⁹ nō habebit salariū p p̄dictam. l. ediles. §. i. ⁊ p. l. iulian⁹. §. offerri. ff. de act. emp. ⁊ vendi. 19

¶ Utr iurās vel p̄mittens nō expellere inq̄linū possit expellere si nō soluat pensionē⁹. R. q⁹ sic fm. Pa. in. c. tua nos. de iureiurā. Facit. l. q̄ro. §. inter locatorem. ff. locati. vbi patet q⁹ si ꝺductor p̄terit id qđ teneat ex natura ꝺtractus nō teneri ei locatorē ex p̄missione locationis. Idē ḋc in patre q̄ p̄misit nō exheredare filiū. Intelligit nisi crimē ingratitudinis cōmiserit. l. quidā cū filiū. ff. de ꝓbo. oblig. ⁊ generaliter fm. Bar. in d. §. inter locatorē. Dic. §. facit ad oēs ꝺtract⁹ in quibꝫ aliq̄d vltra citra q⁹ p̄mittit vt q̄libet nō teneat seruare qđ p̄misit si p aduersaz partē non seruat id ppter qđ sunt p̄missa. d. §. offerri. §ilr si vir iurauit ñ ꝺmittere vxorē. Intelligit nisi faciat contra legē ꝺiugū. vl si p̄misit dotē p̄t dimittere si ñ soluit. iuxta notata in. c. vras. de dote post dnor. resti. Itē si iurauī te nō offendere Intelligit nisi causam offensionis cōmiseris. l. q̄ seruum. ff. de ꝓbo. obli. Facit qđ no. in. l. cū pater. §. libertis. ff. de leg. ij. ⁊ qđ no. in d. c. quemadmodū. in glo. 20

¶ Decimusquart⁹ qñ mādatū leg⁹ vel supplet vult ꝺtrarium iuramēto. puta iurauī tibi dare decē. Judex p̄cipit ne tibi dare debeaz ex aliqua legitima causa. non teneor. c. significauit. de censi. l. fi. ff. q̄ satisda. cog. vel de lege. puta fuisti excōicat⁹ post iuramentū tibi factū ḋ aliq̄ tibi dando. non teneor nisi absoluaris. de q̄ tū ḋic vt. s. Excōmunicatio. viij. §. xij. Jō 21

in oñi iuramēto subintelligit. Saluo iure superioris vel alteri⁹ ꝑm Joh.an.in d.c.quēad modū. Facit.c.veniēs.eo.ti.

22 ¶ Decimusquint⁹ qñ iuramentū est in ꝓiudiciū alteri⁹. puta canonici iurāt q̄ si aliq̄s eoꝝ efficiat eps seruabit quedā in ꝓiudiciū epalis dignitatis. Nā talis fact⁹ eps nō teneť. vt in c. sicut est nostris. de iureiurā. Idē dic si cardinales iurassent in ꝓiudiciū sedis aplice q̄ assumpt⁹ in papā nō teneret. Silr cū vir iurauit non stare cū ꝓpria vxore. Intellige ꝓpter odiū. qz nō teneť tertiā ꝓpter ꝛtinentiā. Sz tunc ad requisitōez vxoris teneť reddere. sed nō exigere. qz illud est solū in ꝓiudiciū suum. vide qđ no. in. c. tua nos. de iureiurā. in glo. ℔ videť tenere Hostiē. Tancre. Hoff. et Johā. an. Idem dic cū quis ꝓmisit tenere secretū. qz qñ est alteri nociuū nō teneť: quin possit et debeat reuelare illis qui possunt ꝓdesse et nō obesse. xxij. q. v. hoc videť. Sentit glo. in. c. ego. de iureiurā. Silr intelligit q̄ nō teneť reuelare nisi ꝓducat in testē. qz ꝑm Innocē. in. c. qualiter et quādo. el. i. de accu. teneť dicere etiā si cogitasset de hoc qñ iurauit. Facit. c. qz plerīq̄z. de offi. ordi. lib. vi. et. c. Constitutio. el. i. de testi. et. c. olim de accu. Item cū quis exigit iuramentū ab aliquo de veritate dicēda. Si talis est homo ferus de quo ꝑsumit verisilr q̄ ꝓcederet nō seruato ordine iusticie. sic nō teneť reuelare qđ scit. etiā si possz ꝓbare similiter. et q̄z quis non sit crudelis: sed qui ꝓcedet ordine debito nō debet reuelare ei q̄ nō potest ꝓbare. ar. c. si peccauerit. ij. q. i. et. ij. q. vij. plerīq̄z. hec Rod. illis tamē q̄ possunt ꝓdesse sed nō obesse teneretur si iurauit. ar. xxij. q. v. hoc videť. Idē dic de eo qui iurauit nō ꝑstare auxiliū tali. Intelligit. s. iniuste ꝑm Joh. an. allegat. c. petitio. de iureiuran. et. c. i. de his que fi. a maio. par. capit. c. grauez. de excess. pla. etiā si iurasset de iusto auxilio nō dando nō obligat. qz iuramentuz nō ligat ad illicita et ꝓtra ius. d. c. quāto. e. ti. Idē dic de illo qui positus in dignitate et alienans bona iurat nō reuocare q̄ nō teneť. vt in c. intellecto. eo. ti. qz est in ꝓiudiciū alterius. s. dignitatis. c. cum cōtingat. in fi. eo. ti. c. ij. de pac. lib. vi. Et hoc tene etiā si nō iurasset p⁹ nō alienare. licet glo. sentiat oppositū in d. c. intellecto. per ꝓdicta. et hoc intelligo in notabili alienatōne ꝑ quā ledit dignitas notabiliter. Secus esset in re modica. qz ꝓpriuz est principū donare. c. i. de donati. et in iuramēto facto a ꝑlato de nō alienando nisi cōsulto papa nō debet referri ad modicā alienationē. qz iuramentū nō extendit ad verisimiliter nō cogitata. c. veniens. eo. sentit Fedē. cōsilio. casi. Ideo iuramentū filiozūfami. et minoꝝ et vxorum et seruoꝝ nō valet in ꝓiudiciū illoꝝ q̄ cura habent. et ideo possunt ea irritare sicut et vota ꝑm Nico. de ly. sup. c. xxx. Numeri. sed in alijs. puta voto castitatis. sicut de voto habes. j. Uotū. ij.

¶ Decimussext⁹ qñ iuramentū est ꝓtra legem positiuā vel statutū. et licet fuerint multe opiniones vt recitat Pa. in. c. cū ꝓtingat. de iureiurā. tñ istud mihi videť verū⁹ dicendū circa istud. qđ aut lex positiua seu statutū aliquid ꝓhibet ꝓpter bonos mores ꝓseruādos. et contra hanc nō valet iuramentū. vt i regula. nonest obligatoriū. de reg. iur. lib. vi. Exemplū in muliere q̄ viuēte viro dedit fidē adultero de cōtrahēdo post mortē sui viri cū eo nō valet. Et intelligo de bonis moribꝫ naturalibꝫ. qz sic lex est indispēsabilis et inuariabilis. v. di. in principio. et. viij. dist. q̄ ꝓtra bonos. Sec⁹ in bonis moribus ciuilibꝫ. qz iuramentū ꝓtra ipos valet. c. significāte. de pigno. vbi valet iuramentū cōtra pactū legis cōmissorie. Aut lex seu statutū fundat sup bono publico ꝓncipaliter. et sic nō tenet iuramentū factū cōtra. qz pactis vel iuramēntis ius publicū remitti nō potest. ad ℔ iuramēntis ius publicū. ff. de pact. Aut lex seu statutuz ius publicū. ff. de pact. Aut lex seu statutuz non est fundatū in bonis moribꝫ naturalibꝫ. nec sup bono publico ꝓncipaliter: sz in odiuz aliquoꝝ. et sic tenet iuramentū q̄ potest sine dispendio salutis implerī licet nō sine pena dio regū et palium. vt in d. c. significante. et in. c. debitores. de iureiurā. Idē dicendū q̄ lex ꝓncipaliter est fundata sup fauoze ꝓnato. licz ꝓsequēter et secūdario sup publica vtilitate q̄ iuramentū ligat. Et iste est casus ꝓprie. c. ij. de pac. li. vi. et hoc qñ nō ꝛtinet aliquā turpitudinē. nec ex parte iurātis nec ex pte materie sup qua ꝑstat. nec cōtra bonū publicū ꝓncipaliter. Et cō quare teneat iuramentū in istis duobꝫ casibꝫ est. qz iurando nō peccauit. qz talis lex ponit⁹ est priuilegiatiua q̄z ꝓceptiua. et ideo ei⁹ cōtrariū non est in dispendiū salutis eterne. sed solū rerum temporaliū. Aut si peccauit trāsgrediendo. nō potest seruare sine peccato. et ideo tenet iuramentum. c. et si xp̄s. de iureiurā. iūcto. s. illicita. xxij. q. iij. secus aūt esset qñ est ꝓtra bonos mores naturales vl ꝓtra ius publicū ꝓncipaliter. qz sine pēto seruari nō potest. 24

¶ Utz talis ꝓtract⁹ fact⁹ ꝓtra legē vl statutū ꝓncipaliter fundatū sup fauoze vl odio pnato. ita firmet iuramēto q̄ etiā heredes obligētur. R. Pa. in d. c. cū contingat. q̄ cōmunis

opinio est q̄ sic. qz iuramentū ꝯfirmatorium validat actū inualidū. z ex eo oꝛit actio. vt in auten. sacra puberū. C. si aduersus ven. lumita vt in. c. ꝯtingit. eo. ti. z. c. licet. eo. lib. vi. z in. c. ij. de pac. li. vi. z d. auten. sacramēta puberū. secus esset in iuramēto introductorio obligatō nis. puta iuro tibi dare centū nulla causa ꝑcedente. qz iste nō est mod⁹ inducēde obligatio nis nisi in libello. vt in. l. vt ureurādi. in ꝑn. ff. de oꝛe. lib. z. l. fi. ff. de lib. causa. z ibi Huil. d cu. z Bar. in. l. iusiurandū. la. ij. ff. de ureiurā. z ideo nō ligaret heredes de iure ciuili: sz de iure canonico si fuit in culpa nō implēdi. z iuramentuz erat simplex. puta iurauit dare ꝛecē z ꝓnituit de ꝑccatis suis. credo q̄ teneaꝁ ꝑr id qđ dixi. s. Heres. H. v.

25 ¶ Sed quid si in ꝑdicta lege vel statuto fundato sup bono ꝑuato vel odio dicaꝁ non vale tr ꝯtractū nunquid valebit si iuramentū interponaꝁ. R. q̄ sic. Facit qđ no. Inno. in. c. ij. de regula. vbi dicit q̄ in istis spūalibꝫ ius naturale ꝑferꝁ iuri positiuo.

26 ¶ Quid si addaꝁ statuto q̄ si seruata non fuit solēnitas debita ꝑsumit dolū vel aliā illicitaz causam. R. q̄ si ꝯstat ꝯtractū esse verū z nō fictiū aut dolosum q̄ ad ipm minoꝛē z hmōi. ꝑ quo fit sic iuramentū ligat tā in foro aīe vbi creditꝁ ꝑ se z ꝯtra se. vt in. c. significaſti. el. i. de homi. z no. in cle. i. de penis. q̄ etiā in foro ꝯtē dioso. qz cessat ratio statuti. Si ꝛo fuerit dolus vel fraus. tūc si statuto suberat causa ꝑsumendi dolū. vt qz cōmuniter in loco ꝛecipiebaꝁ dolose minoꝛes. tūc saluabiꝁ opi. Bal. z Bar. z aliozꝫ q̄ tenent iuramētū nō valere. qz nō tollit ꝑsumptionem statuti legitime induc̄am. secus esset si statuto nō suberat causa ꝑsumendi fraudē. qz tūc ligat iuramentū.

27 ¶ Sz quero eps statuit q̄ quilibet clericus abstineat ꝯtra certū diē sub ꝑna excōmunicatōis clericis de licētia epi iuerat ad studiū z iurauerat creditori suo nō recedere ante eius solutionē. queriꝁ an obliget iuramentū vel ꝑceptū ꝑlati seu legis. z videꝁ q̄ iuramentū sit nullū. qz ꝯtra obedientiā supioꝛis nō ꝑt seruare sine interitu salutis. d. c. cū cōtingat. z. c. ij. d pac. li. vi. Sz Pa. in. c. veniētes. d iur iurā. dicit. z est dictū Joh. an. in mercurialibꝫ. in regula. in malis ꝓmissis. li. vi. q̄ exq̄ cū licentia epi fuit in studio. z ꝑ necessitate studij cōtrahit ꝛebitū. videꝁ se obligasse cū licentia epi. qz vno ꝛcesso ꝛcedūtur omia sine quibꝫ illud nō habet effectū. c. ꝓterea. z. c. ꝓudentiā. d offi. de le. z. l. ad rēmobilē. z. l. ad legatū. ff. de ꝑcur. z sic nō ꝛebet recedere sz seruare iuramentū. secus si sine licētia epi vel nō ꝑ necessitate studij sed ꝑ lasciuia. qz tūc iuramentū nō valet contra obedientiā supioꝛis. Idē dico in pre reuocāte filiū q̄ ꝑdicto modo iurauerat. z idē de quolibet subdito. z facit ꝑ mercatoribꝫ q̄ ꝯtra ꝓhibitionē suoꝛ dnoꝛ vadūt ad certa loca ꝓhibita fm q̄ ꝓhibere possunt. vt in. l. relegatoꝛ. ff. de interdi. z re. z qđ ibi no. qz nō poterūt se obligare ad ibi standū nisi supioꝛes tacite vel ex ꝑsse ꝯsentiant.

¶ Decimūseptimū nō obligat iuramentū qñ 28
iuramentū ponit sup ꝯtractu simulato. sz distingue fm Pa. in. c. cū ꝯtingat. q̄ aut simulatio est d ꝯsensu vtriusq̄ ꝑtis tā sup ꝯtractu q̄z sup iuramēto. z tunc si ex iusta causa. puta iusto timoꝛe. vel qz indigebat mutuo ꝛcepit pign⁹ ī forma venditōis vt creditor lucraret fruct⁹. z sic nō obligat iuramētū. qz ꝛefuit cōsensus. z fuit iusta causa simulādi. ad hoc. c. i. qđ met⁹ causa. z. l. fi. C. de non nu. ꝑcu. Si vero ex iniusta causa fit. puta causa fraudandi gabellas vel aliter ad ꝛceptionē ꝓximi simulauit vnū ꝯtractū esse alium. z iurauit singula ꝯtenta ī instrumēto vera. tūc eoipo est ꝑiurus. qz simulatio intentōis ex iniusta causa nō excusat. vt no. in. c. interrogaſti. xxvij. dist. sicut ille q̄ ꝑce vel ꝑcio ꝛeposuit falsum. c. i. de cri. fal. z volēs ꝯtrauenire nō ꝛebet audiri. sed si iurasset solū non cōtrauenire illi contractui quē simulabat in ꝛceptionē ꝓximi. licet graue ꝑccauerit iurando in damnū ꝓximi. tñ nō obligaꝁ. qz ꝛefuit cōsensus. vnde respectu ei nō exigiꝁ absolutio a iuramēto. ar. c. tua. d spon. sz in foro cōtentioso cōpellit obseruare. nec audiꝁ volens allegare turpitudinē suā. et hoc verū inquantū est solū in ꝓiudicium suū. z nō imminet ꝑiculū anime. Aut simulatō solū erat sup ꝯtractu ex pte vtriusq̄. sz iuramētū interuenit ne agat cōtra tacite vel exꝑsse. z hoc ne ꝯtract⁹ fenebraticius ꝛetegereꝁ. z tunc iuramētū obligat. z ꝑinde est ac si iurasset solu uere usuras. Facit qđ no. Ly. in. l. si ex cautione. C. de nu. pe. vbi ꝯcludit q̄ iurās nō opponere exceptionē de nō nu. pe. obligaꝁ. licet simplex renūciatio nō valeret. In foro tñ anime si nō habuit intentionē obligādi se nō teneꝁ. vt dixi. s. Similiter si ꝯtract⁹ simulat⁹ non potest seruari sine ꝑccato. vt ꝯtract⁹ simoniacus. licet ꝯcipiaꝁ sub alio ꝯtractu. qz tunc iurans scienter ꝑccat mortaliter. z teneꝁ nō seruare. xxij. q. iij. p totū. Aut simulatio fuit ex parte iurantis tantū sup ꝯtractu solū ab eo simulato. vt qz aliud gerebat in coꝛde. aliud in

verbis.vel vsus est ꝑbis duplicibꝫ callide iurando.ꝛ tūc ſm Pa.in d.c.cū ꝓtingat.intelligit ſm intentionē recipientis.ꝛ sic ꝙ videt recipere.xxij.q.v.quacūqꝫ.ꝛ.H.ex his oībꝫ.ꝛ sic ligat iuramētū ſm distinctionē.ꝙ qua.s.Iuramentū.iiij.in principio.

29 ¶Sed qd̄ remediū erit qñ iuramentū interuenit ne in ꝓtractu simulato vsure ꝑtant exq̄ iurauit nō agere ꝓtra tacite vl' exp̄sse.R.q ad verba iuramēti est recurrendū.q si ꝑba excludunt actū ꝛ exceptionē tacite vel exp̄sse.tūc ꝙ nunciet eccl'ie q̄ poterit eū absoluere.d.c.quē admodū.q si iurauit nō ꝙnūciare non valet iuramentū vt dictū est.intelligo qñ ꝑncipal' facit ex zelo salutis ꝓximi.licet secūdario propter suā vtilitatē.qz si ꝑncipaliter faceret ꝓpt̄ suā vtilitatē:nō credo tut' sit in ꝓscientia.exq̄ iurauit nō ꝙnūciare.ꝛ sic intelligo ꝛ limito.c.i.ꝛ.c.debitores.ꝙ iureiurā.

30 ¶Decimooctauo nō obligat iuramentū rōe impossibilitatis vel necessitatis.aut magne difficultatis post venientis.Nā ꝙ impossibilitate dicit.Impossibiliū nulla est obligatio. ff.ꝙ reg.iur.De necessitate ꝛ magna difficultate dicūt docto.in.c.querelā.ꝙ iureiurā.ꝛ in c.breui.co.q excusat a ꝓiurio.Ratio.qz ds̄ respicit animū nō manū.xxij.q.v.si q̄d inueniſti.ꝛ facit.l.fi.ff.q̄ satisda.cog.vñ dicit Inno. in.c.venerabilē.ꝙ elec.q vrgēte necessitate ꝑt quis ꝓpria autoritate frangere iuramentuz si nō ꝓtest haberi superior a q̄ ꝑtat absolutio. xi.q.iij.an tecessor.

31 ¶Sed quid si tp̄e iuramenti credebat se non posse implere.vl' nō habebat ꝓbabilē causam credēdi q posset facere:R.Vosti.q ꝑccauit mortaliter iurādo.qz ꝙfuit ī ꝓmo veritas.in secūdo iudiciū.ꝛ sic est ꝑiur'.sec' si ꝓbabiliter credidit posse facere.

32 ¶Decimonono nō est obligatorīū iuramētū qñ q̄s nō habuit aīm obligādi se cū iurauit. puta q̄s ex dolo inducꝰ iurauit q oīno nō iurasset nisi dol' fuisset.etiā si dol' venit re ipsa. qz nō tenet.facit.l.tres fratres.ff.ꝙ pac.ꝛ.l.si soror.C.ꝙ colla.ꝛ Fed.ꝓsil'.cxcv.vbi ꝙtermināt filiā minorē seductā a fratribꝫ q̄ renūciauit bonis p̄mis.credēs q nō valet qñ multo pl' valet q̄z dos sua.q ñ valet qñ ml'tipl' valet.qz vbi dol' ē ibi excludit volūtas.l.i.ff.ꝙ dolo.Tenet sc̄us Bo.vbi.s.q.iij.ar.i.q vniuersaliť nō obligat iuramētū si aīm obligādi ñ habuit.ꝙbet tñ indēnitati ꝓximi satisfacere si dolose ꝙcepit eū ſm Rich'.ea.di.ar.i.q.ij.ꝛ an ꝑccet mortaliter iurando.dic vt.s.H.ix.facit.c.veniens.co.ꝛ.c.quintaallis.ibidē.

¶Uigesimo nō obligat qñ iuramentū cōmutat in melꝰ.vt in.c.puenit.el.ij.ꝙ iureiurā.ꝫ ꝫ habet duas limitatōes.ꝓma q ꝫ est verū qñ vtrūqꝫ nō ꝑt impleri ſm do.Anto.in d.c. puenit.Nā tūc qñ iuratū est impeditiū vel turbatiuū maioris boni.licet sit rutū ꝓhibitō tiā a supiore.tñ nō est necessaria.qz ꝑt ꝓmunire iuramēto.allegat.c.cōmissum.ꝙ spon.ꝛ c.licet.ꝙ regl'a.allego.c.scripture.d voto.vbi ꝫ tenet Inno.apte facit glo.in.c.monachus xx.q.iij.ꝛ.xxxij.q.v.noluit.sec' esset si bonū iuratū non esset impeditiuū maioris boni.sed vtrūqꝫ posset fieri.qz sine autoritate supioris nō posset ꝓtrauenire iuramēto.licet ep̄s possz dispēsare vt ꝓtraueniat rōe maioris boni ſm Inno.in.c.debitores.co.ti.Hic' dic si essz dubiū an esset maꝰ bonū necessario rejri dispensationē ep̄i.ar.c.i.ꝙ voto.Sed a limitatio est q vera est dicta regula qñ iuramentū nō accedit ꝓpriā vtilitatē alicui'.qz si ꝙcederet nō esset vera.etiā si vnū sit totaliť impeditiuū alterius.nec ꝑdest ī ꝫ autoritas supioris.Facit qd̄ no.in.c.q̄to.co ti.ꝛ in.c.cū inter.P.ꝙ renū. ꝛ Joh'.an.in mercurialibꝫ.in regula in malis ꝙ reg.iur.li.vi.Nā debitor q̄ iurauit vnā rem dare nō ꝑt dare meliorē aliā q illa multo cre ditore.l.ij.H.i.ff.si cer.pe.ꝛ insti.q.mo.tol.obligā.in ꝓn.nisi velit in ꝓpriā religionis obser uantiā cōmutare.ꝛ vnū est impeditiuū alterius ꝛ hoc placet fauore religionis.ꝛ etiā sequitur Pa.in d.c.peruenit.

¶Uigesimū primū nō obligat iuramētū ſm 34
aliqs q̄ id qd̄ iurat ꝓsistit in facto vt teneat ꝑcise ad factū.Ratō.qz ſm aliqs ꝙ iure ciuili obligat ad factū sufficit si soluat interesse.vt in.l.stipulatōes nō diuidunt.ff.ꝙ ob.oblig. ꝛ in.l.si q̄s ab alio.in fi.ff.ꝙ iudi.qz ſm cō munit doc.tenet vl' ad factū vl' ad interesse.ꝛ ꝑcise ad factū.vt no.Bar.in d.l.stipulatōes. sz ego dico ꝓtrariū.s.q ꝑcise teneat ad factum ꝙ iure diuino ꝛ canonico.ꝛ H intelligē q ꝑ impleri ꝛ non sit ꝓtra bonos mores ꝛ aliqd̄ ꝑdatur ctoz in q̄ nō obligat iuramentū.ꝛ ꝓbat ꝫ per c.primū.ꝛ.c.qualiter.ꝙ pac.ꝛ.c.iuramētū.ex ij.q.v.Facit.c.licet.ꝙ voto.ꝛ.c.ex litterꝫ.q.ꝙ spon.ꝛ.c.nouit.ꝙ iudi.ꝛ dictū.c.ꝛ si ꝓs.ꝛ videt sensisse Bar.c.vbi.s.q vult q vbi obligatio dscēdit a lege cōpellit q̄s ꝑcise ad factū ar.in.l.q̄ libertos.ff.ꝙ ritu nup.cum similibꝫ Idē dicit si a testatore:nisi inducat ꝑcias ter ututis p̄sone.vt in.l.ticio.H.ticio.ꝛ.ff.ꝙ pōi. ꝛ demon.hec regula essz vera qñ q̄s ꝓmitteret fa ctū alienū.qz nō teneť nisi facere ꝙtum in ipo est bona fide.ꝙ spon.ex ſrīs.nec obstat qd̄ pu

ctū est.s. Juramētū.iiij.§.i.qz ibi nō tenebat
pcise stare sñie.sz vel parere vel pstare pnā.z
ꝫ etiā nō haberet locū qñ pmittēs pcise inten
debat se obligare ad parendū sñie. vel pt dici
q̄ vez est q̄ sufficit pstare interesse sine piurio.
qñ factū esset inutile parti si pstaret. vel est fa
cum impossibile.qz tūc nō obligaret iuramē
tū sup tali facto pstitū.

35 ¶ Vigesimū secūdū nō obligat qñ ꝗs iurauit
fuare qđ nō est. puta iurauī seruare statuta in
telligit de factis.z si addidit q̄ p idē iuramen
tū pstitū obſuabit.etiā q̄ fiēt nō obligat ad il
la q̄ fiēt rōne iuramēti ita q̄ sit piur⁹.sz bn rōe
pmissionis obligabit. vt in.c.clerici⁹.eo.ti.sed
iste casus nō est rōe ei⁹ qđ nō est.sz qz fuare fu
tura nō iurauit.sz pmisit solū p iuramētū pri
us pstitū.nō tn tūc factū.z iō si iuraret fuare
36 etiā facieda teneret.aliter esset periur⁹.
¶ Vigesimū tertiū nō obligat iuramētū pstī
tū circa ea q̄ subdunt ptāti alteri⁹.puta vxor
uus monach⁹ z hmōi.z iō nō pnt implere cū
eis ꝺdicit a viro dño vel abbate.z de ꝫ dic vt
37 j. Uotū.secūdo.facit qđ.s.dixi.§.xxij.
¶ Vigesimū quartū nō obligat iuramētū qñ
animo euadēdi solū ꝗs aliq̄d iurat qđ metus
causa platū.xxxi.q.ij. Lothari⁹.in fi. vñ q̄ iu
rauit redire ad carceres.si carcer est iniuriosus
nō tenet redire.qđ met⁹ cā.c.i.sec⁹ esset si nō es
ser iniuriosus.qz tenet etiā si iminēret pericu
lū mortis.sm glo.in.cle.pastoralis.de re iu
dī.z Bar.in.l.relegati.ff.de pēnis. Et iō istud
est vez qñ vult euadere illud qđ indebite su
stinet.z sic vt euadat iurat nō intendēs se ob
ligare.sec⁹ esset si intendebat se obligare qñ iu
38 rauit.qz tūc dic vt.s.§.ix.
¶ Vigesimū quintū nō obligat iuramētū qñ
iuramentū est ꝺditionale vel ꝑpter causaz.qz
nisi ꝺdicio exter vl causa non obligat.de ꝺdi.
appo.c.vez.de iureiurā.c.puenit.el.ij.z ꝫ in
telligē qñ tota obligatio ponebat in ꝺditōis
euentū.vel ꝑpter causaz.alias teneret.vñ iu
rās ire ad sanctū Jacobū vt frēm suū videat
z pēta sua redimat.licet frater su⁹ decesserit:te
39 net nihilomin⁹ ire ꝑpter aliā causam.
¶ Vigesimū sextū non obligat qñ singulares
firmāt statuta collegij cū iuramēto dictis sta
tutis sublatis p ipam vniuersitatem.vt dicit
Joh.an.in.c.i.de his q̄ fi.a ma.par.c.qz ñ ob
ligat nisi remanētibꝰ statutis.vñ eis sublatis
p vniuersitatē tollit iuramēti vinculū.qsi iu
ramentū liget singl⁹ vbi singulares ꝺtraue
niūt.secus si ꝺtrauenīt collegialiter tollēdo
statutū. Pa.vero.in.c.dilecto.ꝺ pēn.distin
guit z bñ.q̄ aut singulares ꝺ collegio iurāt vt
singulares.z sic est ꝫa opi. Jo.an. Exēplū sta
tuto cauet q̄ null⁹ ꝛct vocē non matriculat⁹.
Jurauerūt singuli fuare statutū. Si l̄r q̄ nl̄
lus vadat ꝺ nocte statuūt:iurāt fuare statutū
certe.qz ꝫ ꝺcernit obseruantiā singulo⁹.ideo
si collegiū tollat statutū:nō pcabūt ꝺtraue
nientes.qz iramentū erat statuto accessoriū.
z remoto ꝓncipali remouet z accessoriū. Si
ꝙo iramentū astringit eos ad obseruātiā vt
collegialiter.sic sine piurio nō pñt ꝺtraueni
re etiā collegialiter causa rōnabili nō subsistē
te.exemplū vt in ꝺ.c.dilecto. Nā canonici iu
rantes vt etiā collegialiter nō recipiāt.qz nō
est dubiū q̄ vt singuli nō pñt eligere canoni
cos. Paul⁹ ꝙo in clemē.i.de regula.dicit.si iu
rant statutū fuare q̄ si collegialiter ꝺtraueni
unt nō sunt piuri.qz tollūt statutū.z ꝑ ꝺsequ⁹
iramentū. Si ꝙo iurāt fuare ꝺtenta i statu
tis spēaliter.puta nō ibo de nocte z hmōi.nō
habito respectu ad statutū sic sunt piuri si cō
traueniūt qlitercūq;. Aduerte tn q̄ in casu in
q̄ nō pñt ꝺtrauenire colligialiter ꝛcbet intelli
gi nisi p cām ꝺcernētem fauorē publicū.qz sic
possent ꝺtrauenire nō obstāte iuramēto.quia
istud intelligit exceptū.vt no. Pa.i ꝺ.c.dile
cto. Et sm ꝓdicta itelligē glo.i.c.i his.xi.dist.
¶ Utz successores i aliq̄ collegio vl vniuersi- 40
tate in q̄ ꝓdecessores fecerāt statuta z iurauer
rāt ea fuare teneant sb pēna piurij talia statu
ta fuare:R.q̄ nō.qz obligatio iuramēti est p
sonal' expte iurātis.nec extēdit ad successores
q̄tū ad piuriū.licz teneant ipm fuare.de solu.
c.i.de usur.c.tua.de iudiurā.c.veritatis.sz ex pte
ei⁹ cui iurat trāsgredit psonā.vñ pmittēs obe
dientiā plato z successoribꝰ ei⁹ nō tenet iterū
pmittere successori.qz est ei obligat⁹ sicut an
cessori cui pmisit. Fallit i libro q̄ tenet z ꝛcbet
pfessionē facere infra annū nouo patrono.xij.
q.ij.sepe fit.no. Inno.z Bef.in ꝺ.c.veritatis.
¶ Vigesimū septimū qñ ꝗs iurat incaute.z ꝫ 41
ꝑpter aliquā necessitatē implere non pt.xxv.
di.c.vnū ozariū.§.alias ea ꝛcmū. Exēplū po
ne de mre q̄ iurauit filiū nō ꝛberare z hmōi mini
ma.qz videt veniale tale piuriū pmissoriū.qz
nō videt ꝛc⁹ acceptare cū maiori obligatione
ꝫ natura eoz importet.vt ibi patet.
¶ Utz in ꝛcpendentibꝰ ab aīo alicui⁹ vl ꝺsciē 42
tia sit standū eius iuramēto:R. Pa.in.c.vi
dua.de regula.q̄ sic.vt extra de sentē.excō.c.si
ꝙo.el.ij.de homi.significasti.z.c.vidua.ꝓdi
cto.qđ videt ꝺtrariū.qz intelligit qñ certa p
sumptio extrinseca ꝺiecturat animū.qz tunc
nō stat in ꝓiudicio alteri⁹.alias sic.

Juramentū vi. quo ad absolutionē quis ꝑt absoluere a iuramēto licito tam ex pte iurātis ꝙz recipiētis: ℟. ℙa. in. c. quāto. de iurā. Aut iuramentū fuit ꝑstitū in materia spectā te ꝓncipaliter ad papā. vtputa cū canonici iurauerūt nō recipe vltra talē numez aliquē i canonicū ⁊ hmōi. ⁊ sic papa ꝑt etiā sine causa absoluere. qz in tali iuramēto intelligit excepta autoritas papę. vt in. c. venētes. eo. At hꝫ voluit ℕosti. in d. c. quāto. Aut fuit ꝑstitū i alia materia. ⁊ tūc aut est ad honorē dei ꝓncipaliter. ⁊ sic sine causa nullꝰ ꝑt absoluere nisi solꝰ de. ⁊ sic intellige Joh. an. post Vincē. in c. ij. de spon. Vñ papa nō potest remittere sine causa obligationē ꝛeo quesitā. ij. q. iiij. si manet. xxiij. q. iiij. si is ꝙ. Ex quo infert ꝙ sicut papa nō potest aliū absoluere in hoc casu. sic mꝰ tomin⁹ seipm. c. fi. de instit. ⁊ c. ꝓ vestras. de iurepatro. Aut subest iusta causa. sic tā papa ꝑt ꝙz ep̄s. ⁊ ꝙ ep̄s possit no. Inno. in. c. ꝛbitores. de iureiurā. At ideo subsistēte iusta causa poterit ep̄s cōmutare ⁊ interp̄tari fm do. Anto. in d. c. quāto. ⁊ Spe. in ti. de legato. qñ. s. dubitat de eiꝰ validitate ⁊ alijs dubijs. ⁊ etiā absoluere fm Inno. quē sequit ℙa. in. c. cū cōtingat. eo. sz est differētia inter papā ⁊ epm. qz ep̄s non potest nisi respectu sue diocesis. papa ꝙ respectu totiꝰ orbis. vel respectu magnarū ꝑsonarz aut magni dubij est requirendꝰ. ⁊ sic ꝑt intelligi. c. venerabilē. de electi. ar. c. si vero. cū similib⁹. eo. ti. Aliꝰ aūt circa ep̄m. vel ꝙ nō hꝫ episcopalē iurisditionē: nō ꝑt absoluere in iuramēto sicut nec i voto dispensare. vt no. in c. i. de voto. Sꝫ ꝙ est causa legitima absolvēdi iuramēto ꝑstito in materia spectāte ad honorē dei: ℟. ꝙ ꝓpter scandalū euitādū. vt no. glo. in d. c. quāto. ⁊ Inno. in d. c. venerabilez. vel maior vtilitas. vt no. Innocē. in. c. ꝛbitores. ⁊ est tex. in. c. puenit. el. ij. eo. vl' subest alia iusta causa. de quib⁹. xv. q. vi. nos sctoꝝ. ⁊. c. autoritatē At credo ꝙ hoc sit relinquendū arbitrio ipsoꝝ vt ex ꝓdictis colligāt quomodo in alijs ꝛbeant iudicare. Si vero materia in qua est ꝑstitum nō ꝑtinet ad papā nec ad honorē dei. sic papa potest ex causa absoluere. vt in. c. quāto. de iureiurā. ⁊ in. c. ij. de voto. alias nō respectu laicoꝝ sibi in tpalib⁹ nō subditorū. vt in cle. pastoralis. de re iudi. ⁊ qđ no. in. c. que in ecclesiaꝝ. de ꝛsti. ⁊ in. l. fi. C. si ꝛtra ius vel vti. pu. Facit qđ no. j. ℙ ꝛdictia. §. ij. Si militer dic ꝙ potest ep̄s ex causa legitima absoluere a iuramēto licito. ⁊ dicit causa legitima qñ est turpitudo ex pte recipiētis. Vñ dicit ℙa. in. c. i. de iureiurā. ꝙ si notorie ꝓstat de turpi recepto ꝛ: potest ep̄s absqz hꝫ ꝙ citet vel rogat suscipiētē relaxare ⁊ absoluere. puta cuz ꝙs ex metu exegit iuramentū sup eo ꝛ ꝙ alias de iure nō teneꝫ. vt exemplificat idē ℙa. in. c. ad nostrā. el. ij. eo. ti.

¶ Vltz in omnib⁹ ꝑdictis in quib⁹ dixi iuramentū nō obligare possit ꝙs ꝑpria autoritate ꝓtrauenire: ℟. vt colligo ex Inno. in. c. cuz ꝙ dā. de iureiurā. ꝙ qñ est dubiū an sit obligatorium. tunc nemo ꝑter autoritatē superiorꝭ potest ꝓtrauenire. nec iudex secularis in casu in ꝙ est dubiū inter doc. an sit obligatorium vl' ne ꝑtē intromittere: sz remittere ad iudicē ecclīasticū. Jta no. ℙa. in d. c. cū ꝓtingat. Vñ ꝛo nō est dubiū ꝛ iuramēti obligatōne. tūc si ꝑtēs absqz dispēdio salutis: ꝛbet absolutio ꝑti ꝓpter reuerentiā sacramēti. Si ꝛo sit in dispendiū salutis: tūc ꝑt hō ꝑpria autoritate ꝓtrauenire At no. hꝫ ꝙ in dispendiū salutis dicit oīe illud ꝙd charitati dei ꝛrogat vel eiꝰ pfectioni vl' ꝓximi ꝓponentib⁹ ad eā. Videt tñ ℙa. in. c. cū ꝙdā. de iurā. tenere nō esse necessariū absolutionē supiorꝭ. etiā qñ ꝑt seruari sine interitu salutis. nisi solū ne noteꝫ ꝛ trāsgressione iuramē ti. hꝫ est dicere ꝓpter scādalū. ⁊ sic credo qñ. s. est clarz ꝙ nō obliget iuramentū. qđ no.

¶ Vltz iuramentū qđ ꝛcernit fauorē iuranti ⁊ tm̄ sit remissibile ꝑ eos ꝙ iurarūt: ℟. Joan. in. c. ij. de spon. ⁊ Jo. ꝛ lig. in cle. i. de vsur. ⁊ sic. ⁊ facit d. c. ij. sec⁹ si ꝛcerneret cultū dei vel religionem: vel pietatem. puta iurarunt duo sibi nuicē ꝙ religionē intrabūt. ꝙ dicent duo psalteria. vel ꝙ de lucro eorum dabūt certam ꝑtē pauperib⁹ ⁊ hmōi. qz nō possunt sibi remittere. Silr nō possunt si sibi iurarūt id. ad qđ tenebant: puta ꝙ nō facient furtū. ꝙ mercatores nō falsificabūt merces ⁊ hmōi. Silr etiā nō possūt remittere qñ iurāt sup aliq̄ faciendo vel nō faciendo qđ nō ꝑtinet ad eum cui iurat ſz simpliciter: puta iuro tibi ꝙ non negociabor vel nō faciā talē artē. si tñ tale iuramentū respiceret incōmoduz alteri⁹. puta cō munitatis vl' aliorꝭ. nō valeret vt dictū ē. Similiter nō teneret qñ iurādo de aliq̄ faciendo vel nō faciendo intendebat: si ille cui iurabat sil'r faceret. qz sic si ille nō seruat nec ipse tenet. Facit qđ no. ℕosti. Inno. ⁊ ℙet. in. c. ꝓuenit. ij. ⁊ facit. c. sicut. el. ij. de iureiurā.

¶ Vltz vniuersitas ꝙ iurat aliqđ fuare ꝛsus facere vel nō facere teneat qñ maior ꝑs facto⁹ ꝛtra: ℟. Rodo. ꝙ si qñ iurarūt habebāt aliquā ꝓditionē in mente. fm illā ꝛbēt seruare: puta

ſt alīj oīes vl maior ps ſuabit. ⁊ ego. Si ꝯo nullā cōditionē habebat: ſz dubitat an fuerit ſimpler. vl ſub aliqua ꝺditione: tūc ſi iuramē tū ſpectet tm ad cōmodū iurantiū. ⁊ medietas vl maior pars ſeruat. ⁊ ꝫ vergat in damnum tandū eſt ꝙ aliquibꝫ nō ſeruantiū benigne interp nenḋ ſeruare. Si ꝯo nullū incōmodū patiū tur ſeruātes nō eſt tutū ꝺtrauenire. ſz benūcie tur ꝑlato. vt vel cogat ſuare vel ſibīnuicē re mittere. Si ꝯo ꝺcerneret cōmodū alioꝝ a iu rantibꝫ non poſſet nec ſibi remittere. nec alīs nō ſeruantibꝫ nō ſeruare ſine ꝑiurio ſi ſimpli citer iuraret. Et ſi dubitāt an ſimpliciter iura uando. ⁊ ſeruēt qđ eſt certū.

4 ¶ Utꝝ licite ꝙs poſſit petere abſolutōnez a iu ramēto i caſibꝫ vbi tenet. R. fm Pa. in. c. q̄to eo. ti. ꝙ aut iuramētum ꝺtinet turpitudinē ex gre ſuſcipiēt. ⁊ maxime ꝺcurrēte materia tur pi ſup qua ꝑſtat. ſz ex pte iurātis nullū im mi net peccatū. ſic ꝑt peti abſolutio nō obſtāte cō ditione aduerſarij. Caſus eſt i d. c. debitores. ex q̄ patet ꝙ filiuſſa. q̄ cū iuramēto renūciauit macedoniano ꝑt petere abſolutōez in terris. vbi cōiter hodie filij nō inducunt ad tm ma lū. ⁊ ꝫ eſt tutꝫ fm ḋo. Anto. in d. c. q̄to. ⁊ pla cet Pa. q̄uis poſſet ex ſbtilitate iur. dici ꝙ nō tenet iuramentū ſi bñ ponderet. l. i. ff. ad mace do. qz emanauit ad cōpeſcēdū libidinē peccā tū. ⁊ ſic ꝓpter bonū publicū corꝑis ⁊ aie ꝺtra qđ iuramētū nullū eſt. c. ſi diligenti. de ꝑſcrip. ⁊ c. ꝺtingit. el. i. de ſen. excō. Itē qz iuramētū nō ſolū eſt nullū q̄n ꝺtinet in ſe peccatū. ſz etiā q̄n ꝑt petere occaſionē peccādi. c. cū ab oīmi. de vi. ⁊ ho. cle. ⁊. c. nā ꝺcupiſcētiā. de ꝺſti. ⁊. c. ſicut ex lris. de iurīurā. Aut iuramentū eſt cōtra legē q̄ eſt i fauorē ꝑuatoꝝ vl odiū: vt in ml'iere. mi noze ⁊ hmōi. ⁊ tūc ſi ꝑt ſeruari ſine diſpendio ſaluris abſolutio non ꝑt peti. c. ſi ꝯo. cū ſil'ib. eo. ti. qđ intellige vez q̄n ſine dolo. vi vel me tu. ſz ſponte ⁊ ſcienter eſt iuratū. Si ꝯo iuramē tū fit in ꝺtractu ⁊ dat enormis leſio. licet iura uerit nō ꝺtrauenire. tñ poterit abſolutōez pe tere. qz ꝑſumit dol⁹. l. omnes. ℌ. luci⁹. ff. de his q̄ in frau. cre. l. q̄ teſtamentū. ff. de ꝓba. ⁊ nihil intereſt vtꝝ interueniat dol⁹ a ꝓpoſito vel re ipa. l. ſi q̄s cū aliter. ff. de ꝺbo. obli. Et ꝺba iu ramēti debēt intelligi ciuili modo. ſ. ꝙ nō ꝺtra ueniat nlla rōne vl cauſa exceptꝫ grauibꝫ leſi onibꝫ. ar. l. creditor. ℌ. luci⁹. ff. mā. Intellige niſi ſcienter iuraſſet. qz ceſſat dol⁹ ⁊ re ipa ⁊ ex ꝓpoſito. ⁊ ſō nō poterit. Sic etiā ſi nō intelle xerit enormē leſionē. licet dixerit nō ꝺtraueni re neꝝ magne neꝝ ꝑue vl ponūt notarij. nō ꝓpterea ꝓhibet q̄n poſſit petere abſolutionez ꝺ ꝫ vide. ſ. Arbiter. ℌ. x.

Juriſditio fm Azonē ḋz a di tione qđ eſt ptās ⁊ iuris quaſi iuſta ⁊ legitima ptās.

¶ Juriſditio ſine coertōne nō valet. de of. ꝺle. c. paſtoralis. vñ dicit tex. in. c. fi. ff. ḋ officio ei⁹ cui iur. ma. Juriſditio ſine modica coertōne nulla eſt juriſditio. 1

¶ Juriſditione cōmiſſa oīa ſine quibꝫ expli care non poſſet intelligit cōmiſſa. ſil'r. ff. de iu riſ. om. iudi. l. ij. 2

Jus eſt ars bni ⁊ equi. ff. de iuſti. ⁊ iur l. i. Jus ꝺſtare nō ꝑt niſi ſit aliqs iuriſperit⁹ ꝙ quē poſſit q̄tidie in meli⁹ ꝓduci. ff. de orīgi. iur. neceſſariū. Jus diuidit in ius naturale. gentiuz. ciuile. ⁊ publicuz. de q̄ vide di. i. ꝙ totū. ⁊. ff. de iuſti. ⁊ iur. ꝙ totū. Utrū fa cta ꝺtra ius valeāt. vide. ſ. Lex. ℌ. xvij.

Juſpatronatus eſt ius honorificū: oneroſuz ⁊ vtile alicui cōpetēs in eccl'ia ꝙ eo ꝙ de dioceſano ꝺſenſu cā ꝺſtruxit. funda uit vl dotauit ipe vl is a q̄ cauſaz habuit fm Joh. an. ⁊ Pa. in rīca. de iurpa. ⁊ ḋz honorificū. qz hñt honorē ꝑſentādi rectorē. qz ſine ei⁹ ꝑſentatōe ſi cēs vel ali⁹ ꝓlat⁹ inſtituit ipo iure eſt nulla. p. c. decernimus. xvi. q. vij. tenet Jo. an. in. c. ij. de offi. vica. li. vi. niſi q̄n patro n⁹ fuiſſet negligēs in ꝑſentādo. qz elapſo tpe bñ inſtituit. Papa ꝯo bñ poſſet ſine ꝑſentati one patroni. ⁊ ſil'r legat⁹ de latere ſi patron⁹ ſit eccl'iaſtic⁹. nō tñ poſſet ꝓdict⁹ legat⁹ ſi eſſet ſe cular. vide glo. in cle. ꝓ lras. de ꝓben. ⁊ iſte eſt caſus. c. cū dilect⁹. de iurepa. Oneroſuz dicit. qz patron⁹ teneť defendere eccl'iaz ne bona un debite dilapident. xvi. q. vij. filijs. Uñ ꝑſen tat⁹ teneť reddere rōem de adminiſtratōe pa trono. Intellige ſi patron⁹ eſt eccl'iaſtic⁹ nō ſe cularis. vt no. in. c. cum ⁊ plantare. de priui. ⁊ Pa. in. c. ex lris. ⁊. c. cū ꝓpter. eo. ti. Nō tñ val de ſtricte dicēdo q̄d expēdat q̄tidie. ſz in gene re. Ita no. Pañ. in. c. ex lris. de iurepa. Utile dicit etiā. qz ſi veniret ad inopiā teneť eccleſia ex redditibꝫ vltra neceſſaria remanentibꝫ ali mentare patronū pinguiꝫ q̄ alios paupeſ. c. quicūq;. el. ij. eadē cauſa ⁊. q. ⁊. c. nobis. in fi. ḋ iurepatro. Et nota ꝙ iuſpatronat⁹ hñs aliq̄n dicit patronus. aliq̄n aduocat⁹ ⁊ vicedñs cu ſtos guardiā habēs ei⁹ frequentatōis vl ꝓceſ ſionis fm Hoſt. c. ꝓterea. eo. ti. ⁊ in. c. ſingulis in fi. de ſta. mo. ⁊ ideo ſupponūt ꝙ eodē.

Juspatronatus

1 Quibꝫ modis acquirit iuspatronat⁹ ꝛ R. q ex tribꝫ. Primũ qz fundauit eccl'iam. i. fundum ad edificandũ dedit. d. c. nobis. ꝛ. c. abbatez. xvij. q. ij.

2 ¶ Secundũ est ex ꝯstitutõe ecclesie. c. monasteriũ. xvi. q. vij. ꝛ hoc intellige si facit de ꝯsensu epi. cum alio modo eccl'ia fieri nõ debeat. de ꝯse. dist. i. nemo. de iurepatro. qm̃. ꝛ. c. nobis sicut. xvi. q. vij. filijs.

3 ¶ Sz q̃d si ad refectionẽ dedit ꝛ R. q nõ acq̃rit iuspronat⁹ fm Lau. ar. ff. ne q̃d i lo. publico. l. i. §. vicinales. qõ verũ est qm̃ nõ est oino destructa. Sec⁹ si fundus erat destructa. ꝛ dõ cõsensu repauit. qz par inde est ac si dõ nouo fecisset. dõ iude. ꝯsuluit. ꝛ i autẽ. vt null⁹ fab. oratorij do. §. i. sz pm⁹ q̃ edificauerat amittit iuspatronat⁹ si nõ dederat fundũ. vl' fm glo. i. c. qm̃ eo. dotẽ. etiã si de eadẽ materia sit repata.

4 ¶ Terciũ est ex dotatõe. d. c. filijs. ꝛ. c. quicũqz. ibidẽ. Et hoc intellige dõ dote data ante cõsecrationẽ. qz post cõsecrationẽ nõ inducerẽt. qz nulla seruit⁹ rei sacre pt imponi. ff. de seruil. seruitutes. la. ij. §. vlti. ꝛ qõ humani iurꝫ de sint esse: seruitutẽ nõ recipit. ff. cõmunia prediꝯ. l. caueri. tñ Inno. ꝛ Hostiẽ. tenẽt q si nõ habet dotẽ ꝛ sibi dẽt post cõsecrationẽ q acq̃rit iuspatronat⁹. qz sine substãtia rerũ nõ posset eccl'ie deseruiri. i. q. ij. si q̃s obiecerit. ꝛ magis placet. ꝛ no. q nisi dẽt p dote vel ratõne dotis nõ habebit iuspatronat⁹. sed erit bñfactor fm Pano. in d. c. qm̃. Limitat etiã hoc ibidem Pano. q ex dotatõe post ꝯsecrationẽ efficit patron⁹. Uelꝫ quãdo fundator nõ potest cõpelli ad ipam dotandã sicut fit in istis capellis. qõ nota.

5 ¶ Utrꝫ possint esse plures in dote ꝯstituẽdi ꝛ R. Inno. q sic. Et quilibet erit patron⁹. vult etiã glo. lxiij. dist. in summa. ꝛ sic limita glo. in d. c. quicũqz. q̃ vult q dans modicã dotem nõ sit patron⁹. qz verũ est qñ vn⁹ sol⁹ dat. sec⁹ si plures simul dant sufficienter. Jdẽ dicẽ fundatione ꝛ edificatõne. ꝛ sic patet q multi possunt esse patroni. puta qz vn⁹ dedit fundũ. alter edificauit. alter dotauit. vel plures edificauerunt vel dotauerũt.

6 ¶ Utrꝫ iuspatronat⁹ transeat ad heredes ꝛ R. Pa. in. c. i. de iurepa. q sic. etiã extraneos. ita q si pr̃ instituit filiũ i certa re. ꝛ extraneũ heredẽ vniuersalẽ iuspatronat⁹ trãsibit in extraneũ: nõ in filiũ. ꝛ si plures sunt heredes in omnes trãsit. vt in d. c. i. ꝛ cle. fi. eo. ti. ꝛ nõ solũ transit ad masculos sz etiã ad femias heredes Facit c. fi. dõ excess. pla. sentit glo. in. c. qm̃ inuestituras xvi. q. vij. ꝛ ideo filij q repudiauit hereditatez paternã nõ erit patron⁹ fm Fede. ꝯsil. epi. Et hodie determinatũ est per dictã cle. fi. q succedunt nõ p capita sz p stirpes. vnde si plures succedũt vni ex duobꝫ patronis etiã omnes habent loco vni⁹. ꝛ licet vn⁹ habeat plus de dotate q̃z alij⁹ dũmodo nõ sit heres in certa re ꝯstitut⁹. equaliter erit patron⁹.

¶ Utrꝫ iuspatronat⁹ possit diuidi inter heredes ꝛ R. Pa. i. d. c. i. q nõ q̃litercũqz intelligat ista diuisio. cũ ipm̃ ius sit incorporale. pñt bene puenire pr̃oni vt alternatiue vicibꝫ pñtent. de cle. fi. Sil'r si habet plures ecclias pñt puenire vt pñtet vn⁹ in vna. ꝛ alter i altera. q sic diuisio pmittit i tpe: ita ꝛ respectu loco⁹. ista non est diuisio q̃ phibeat i. d. c. i. de iurepatronat⁹.

¶ Utrꝫ iuspatronat⁹ possit adiudicari vni ex heredibꝫ ꝛ R. Pa. in. c. querimoniã. co. ti. q in qz si equaliter diuidũt nõ apparet quare hoc Si inequaliter diuidũt. ꝛ tũc si dat p rationem illi qui min⁹ habet illicitũ est ꝛ simoniacũ. c. pterea. eo. ti.

¶ Utrꝫ iuspatronatus trãseat cũ vniuersitate bonoꝝ ꝛ R. q sic. xvi. q. vij. nemini. de rep. permu. c. ad questiones. ꝛ. c. vlt.

¶ Utrꝫ trãseat donatõe ꝛ R. q sic. c. ex intima tõne. ꝛ. c. ꝯsultatõibꝫ. eo. ita in q sic et laic⁹ nõ potest donare cuicũqz laico sine licẽtia epi. vt i. c. null⁹. ꝛ. c. pterea. eo. ti. sicut nec aliqõ aliud ius spũale. Si ꝛo donaret eccl'ie aut loco religioso. tũc fm aliqs potest sine licẽtia epi. vt no. in d. c. null⁹. ꝛ. c. ex insinuatõe. ꝛ. c. illud. ꝛ c. significasti. eo. ti.

¶ Utrꝫ possit dari i feudũ ꝛ R. q sic cũ vniuersitate. c. cũ scõm. eo. ti. sz specialiter nõ.

¶ Utrꝫ venditõe trãsferat ꝛ R. q si spãliter vẽ dat est simonia. si emit intentõe vt possit pstare quẽ velit vl' puare. ꝛ debet spoliari ille qui emit. ꝛ eccl'ia debet esse libera fm Innocẽ. Si ꝛo emeret cũ vniuersitate tpaliũ cũ qbꝫ trãsit etiã iuspatronat⁹: nõ est simonia fm Dosti. ꝛ Aal. vt patet ex. c. ex lr̃is. eo. ti. qd verũ credo cũ non emit pncipaliter talia bona tpalia ppter iuspatronat⁹ ꝯsequendũ. qz si pncipaliter ꝑ pter hꝰ emeret esset simonia. ita no. Pa. in. c. qz clerici. eo. ti. Jtẽ fm Joh. an. in. c. vnico. eo. ti. vi. si dicat. vendo tibi villã ꝛ iuspatronat⁹ qd habeo i ea nõ valet venditio. secus si simpliciter vẽdit villã. vt in cle. pastoralis. de reiudi. Et ideo emptor vl' feudatari⁹ cũ acq̃runt directũ vel vtile dominiũ rei sil'r acq̃runt iuspatronat⁹ licite. sicut alios fructꝰ habet. ff. de condi. trahen. empti. l. dolia.

¶ Utrum vendens omnia iura que habet in tali villa que nõ est sua intelligatur vendere

iuſpatronatus qđ ibi habet⁹ R. q nō. quia ad hoc vt trāſeat oportet q res q̄ vendit talis ſit. q etiā ſine expreſſione vniuerſitatē vel iuſpatronat⁹ in ſe contineat. ſicut eſt villa vel caſtr̄ 7 iuſpatronat⁹. ff. de ꝛ̄bo. ſig. l. pupillus. §. ter ra. reſoluit hec vniuerſalis in ſingulares. ſ. vē do tibi hoc 7 illud. cū autē iuſpatronat⁹ ſic nō poſſit vendi. ſic in tali vniuerſali nō comp̄hē ditur. Sed ſi ſit aliqđ vniuerſale qđ multa cū illo inſpatronat⁹. ff. de pe. here. l. Itē viden

14 ¶Quid ſi vendat quis palatiū vbi habet capellā q̄ habet forte multa p̄uilegia. 7 multos redditus trāſiet iuſpatronatus cum palatio⁹ R. q ſic. ar. l. ſi mercedē. §. ſi eū fundum. ff. de act. emp. qz ad capellā nō eſt niſi p̄ palatium. no. Hoſti. 7 Inno. in. c. ex lr̄is. eo. ti.

15 ¶Utr̄ poſſit pignori obligari⁹ R. verior opi. eſt Innocē. q nō. etiā cū vniuerſitate. qz cum creditor nō poſſit vti pignore ſi vacaret eccle/

16 ſia nemo poſſet p̄ſentare.

¶Sz infra quantū tp̄s debet patron⁹ p̄ſenta re⁹ R. q ſi eſt laicus habet quattuor menſes. ſi

17 cleric⁹ ſex a tpe vacatōis. c. cū te dilect. eo. ti. 7 eſt tex. in. c. vnico. eo. li. vi.

¶Sz nūq̄d poterūt variare⁹ R. q ſic. ſi eſt laicus ante q̄ eps confirmet. vt in. c. qđ aūt. 7. c. cū aūt. 7. c. paſtoralis. eo. ti. ſi eſt eccleſiaſtic⁹ pa

18 tron⁹ non p̄t variare poſt q̄ p̄ſentauit. d. c. paſtoralis. cū. c. p̄dictis. eo. ti.

¶Utr̄ p̄ſentans indignū p̄uiet iure p̄ſentan di⁹ R. q ſi eſt clericus q̄ p̄ſentat indignū p̄/ uatur ea vice. tex. eſt in. c. ſicut in fi. de ſup. ne/ gli. pla. 7. c. ſiē. de eccle. edi. Si vo eſt laic⁹ nō p̄uat⁹. vt elicit ſubtiliter de offi. or. c. cū vos. hoc tenet Inno. 7 Hoſti. 7 Bern. in d. c. cuz vos. 7 Archi. in. c. ſuſcepti. de p̄ben. lib. vi. nec cat⁹ mortaliter ſcienter p̄ſentando indignū. qz infideliter agit in officio ſibi cōmiſſo. vide

19 adminiſtratio.

¶Utr̄ q̄s poſſit p̄tare ſeipm⁹ R. q non ſz bñ filiū. dūmodo ſit idone⁹. Facit. c. p vr̄as. eo. ti. ibi no. Ber. 7 Hoſt. 7 Pa. ponit in. c. ſiu/ luit. e. ti. ſilr̄ p̄t p̄tare vnū ex ſeipſis. Facit. l. vbi adſunt. ff. d tuto. tenet glo. in d. c. ſiluit

20 ¶Utr̄ p̄ſentat⁹ a maiori parte patronorū ſit admittend⁹ R. Pa in. c. quoniā. eo. ti. q aut p̄ſentatio fit ab iſtis ſicut a collegio: 7 tunc re quirit maior pars reſpectu tot⁹ capituli. Fm Joh. an. 7 videt tex. in. c. eccl̄ia. el. i. d elec. Aut p̄ſentatō fit ab iſtis vt a ſingularibꝫ vt cōiter fit a laicis. 7 tūc admittit q̄ p̄ſentat a pluribꝫ. verbi gr̄a. ſunt ſex patroni. tres p̄ſentant ad mittit q̄ p̄ſentat a tribꝫ: vt a pluribꝫ p̄ſentat⁹. qđ bene no. qz facit ad multa.

¶Utr̄ oporteat q ſint ſimul qñ volūt p̄ſenta 21
re⁹ R. Pa. in d. c. qm̄. q ſi agunt vt collegium oportet oēs vocare. aliter poterunt ꝛtempti annullare p̄ſentationē. Si vero agunt vt ſin guli. Fede. ꝛ ſilio. xcvij. tenet q nō. Sz Bar. in. l. oēs populi. ff. de iuſti. 7 iure. tenet. q ſi/ ue a collegio vt collegiū eſt. ſiue a pluribꝫ vt ſingulares: ꝛ ſenſus eſt explicand⁹ dūmō ma ior pars p̄iudicet minori. ſemp debent ſim̄ eſ/ ſe. p. l. iuris gentiū. ff. de pact. 7 hoc eſt verius quo ad vocationē. qz forte ſi fuiſſent p̄ſentes induxiſſent ad cōſenſum alteri⁹. 7 p hoc facit c. ij. 7 qđ ibi no. de arbit. li. vi.

¶Sz quid ſi tm̄ ſunt duo patroni 7 duos p̄/ 22
ſentāt⁹ R. Joh. an. in. c. cū aūt. eo. ti. q eps po terit quem voluerit eorum inſtituere. 7 eſt bo na glo. in. c. ſi plures. xvi. q. vij. hoc tenet Jn no. in. c. i. eo. ti. 7 Cal. 7 Car. in d. c. cum autē. 7 Pa. in. c. eam te. eo. ti. 7 placet. licet alij con/ trarium teneant.

¶Utr̄ patronus poſſit aliquid exigere. puta 23
aliquos cereos in cognitione iuris patronat⁹ R. Pa. in. c. p̄terea. eo. ti. q nō. niſi tpe funda tionis a dioceſano iſtud fuiſſet ſibi reſeruatū. nec valet ſi ipe patronus fundando ſibi aliqđ ſeruitiū reſeruet. niſi eps auctoritatez p̄ſtiterit. vnde ſi epiſcop⁹ auctoritatē p̄ſtitiſſet. poſſet ta le ius vendere titulo remanēte apud eū. 7 hoc credo verum ſi dedit dotē pinguē 7 abundan tem. ſecus ſi ſolam neceſſariā ad ſuſtentatio/ nem miniſtroꝝ. quia tūc nullū ſeruitium po terit ſibi retinere. Itē no. Panor. in. c. i. de cē. Fallit hoc quādo locus religioſus ꝑ ꝓꝑꝛ̄s ex/ penſis eccleſiā edificauit. qz tunc talis locus habet in ea omnia tpalia ſicut epiſcop⁹ ſpūa/ lia. vt de p̄u. c. cū 7 plantare. 7 etiā ius p̄ſentā/ di. de ſup. negli. p̄la. c. ſicut.

¶Utr̄ liceat clerico ſuſcipere eccleſiā ꝺ manu 24
laici patroni⁹ R. Pa. in. c. p̄terea. eo. ti. q non. 7 ſi facit peccat mortaliter. 7 licet nō ſit ſuſpen ſus ipo iure. tñ debet cōmunione priuari. Ex quo infert Pa. q ſi talis impetrat a papa non expſſo q̄ p̄ius habuit a laico nō valet. Ex q̄ debet cōmunione priuari. vt in d. c. p̄terea. 7 c. poſtulaſti. de reſcrip.

¶Utrum laicus edificans capellam in eccle/ 25
ſia 7 eam dotans acquirat ſolum ſibi ius pa/ tronatus. an eccl̄ia ſim̄⁹ R. Pa. in. c. ad audi entiam. de eccle. edi. q eccleſia. ſimul. qz nō po teſt negari quin eccleſia ponat fundū. ex qua

vatione iuspatronat⁹ acq̃rit.c.pie mẽtis.xvi.q.vij.z iō siml⁹ p̃ curret cū laico in p̃sentatōe. Siūr si clericꝰ edificat ex bonis eccl'ie capellā. nō ipe vel parẽtes eiꝰ acq̃runt iuspatronatus. sz solū eccl'ia ex quibꝫ bonis est edificata.

26 ¶ Utz ex delicto patris publicatis oibꝫ bonis eiꝰ p̃iuet filiꝰ iurepatronatꝰ qđ habebat p̃r. R. q si publicatio fit ab imperatore vel iudice seculari nō p̃uat iurepatronatꝰ. nec p aliq̃ crimine etiā lese maiestatis p̃t impator p̃uare laicum ipo. qz habet istud a papa. Ita no. glo. z Archi. in. c. filijs. xvi. q. vij. Intellige hꝫ verū qñ nō est in aliqua vniuersitate seculari. qz si esset ex p̃uatōe illiꝰ vniuersitatis secularis trā siret. z vide bonā glo. in. c. satis puersum. dist. lxvi. q̃ dicit. q licet p̃ cōmiserit crimē lese maiestatis. ex q̃ filij efficiunt infames. l. quisquis C. ad. l. iul'. maie. vi. q. i. si q̃s cū militibꝫ. filij tñ clerici nō efficiunt infames z nō p̃dūt beneficia. z sic nec iuspatronatꝰ. etiā filij q̃ ñ sunt clerici nisi cū vniuersitate.

27 ¶ Quid si laicꝰ habet iuspatronatꝰ cuz eccl'ia simul habebit ne sex mẽses ad p̃sentandū. R. fm Joh. an. z Archi. in d. c. vnico. eo. ti. li. vi. q sic. ita q ratione cōmunionis p̃iuilegiū ecclesie trāsibit ad laicū. ad instar eiꝰ qđ dicit de eo q̃ habet rē cōmunē cū pupillo q̃ nō p̃t vsucapi vl' p̃scribi ppter pupillū. vt in. l. si cōmunē. ff. quēad. ser. amit. ita p ecclesiā ꝺsequitur qđ p se ꝺsequi nō posset. de ꝺcess. p̃ben. c. penul. Idē dic qñ clericꝰ z laicꝰ habēt p̃sentare q habet temp⁹ sex mensiū fm Panor. in. c. eam te. eo. ti. qz maiꝰ dignū trahit ad se min⁹ dignū. c. qđ in dubijs. de ꝺse. eccle. vl' al. z hꝫ tenet Joan. licet Posti. aliter. Et intellige de patrono eccl'iastico q̃ habet iuspatronatꝰ ratōne eccl'ie. qz si haberet ratione patrimonij esset idē p oīa sicut in laico sic z in clerico. c. cuz dilectꝰ. eo. z glo. in cle. fi. eo. ti. no. Pa. in d. c. eam te. z d. c. cū autē. qđ nota.

Justicia fm q est habitꝰ virtutz p̃t accipi q̃ttuor modis fm Rich. in. iij. dist. xxxiij. ar. v. q. iij. Primo cōmunissime. s. p qualibet rectitudine animi. z sic q̃libet virtꝰ est iusticia quedā. z sic diffinitur ab Anſ. li. de veritate. c. xij. Justicia est rectitudo voluntatis ppter se seruata. Scdo p rectitudinē p quā hō iustificat in ꝺspectu dei scz p charitate. z sic diffinit ab Aug. li. lxxxiij q. lxi. iusticia q̃ p cetera diffunditꝰ est dilectio dei z p̃imi. Tercio p q̃libet virtute ordinata p iusticiā legalē ad bonū cōmune. z sic est idē cū qualibet virtute. differēs tamē fm rōnez. Quarto p habitu determināte voluntatē ad firmiter volendū seruare rectitudinē debitā in operationibꝫ q̃ sunt ad alterū. Et hꝫ duplicitꝫ aut ad alterū vt est p̃sona singularis. z sic est iusticia p̃ticularis. distincta p essentiā ab alijs virtutibꝫ q̃ sic p̃t diffiniri. Justicia est p̃petua volūtas ius suū vnicuiqꝫ tribuēs. hꝫ iusti. z iurē. l. iusticia. Alio modo ad alterū. qđ est cōmunitas. z sic est iusticia legalis. z hꝫ oīm virtuti generalis ingratū p̃cipit oīa exerere cuiuslibet virtutz ad bonū cōmune referri. fm q vult Phus. v. ethi. c. ix. Est tñ vna virt⁹ specialis distincta in essentia ab alijs virtutibꝫ. vnde nō est generalis alijs p̃dicatione. sed p virtutē.

¶ Que sunt partes eiꝰ sbiectiue. R. fm p̃m v. ethi. due. s. cōmutatiua q̃ dirigit vnā p̃sonā ad aliā in his q̃ sistunt mutuo inter duas p̃sonas ad inuicē. Alia distributiua q̃ est ordo eiꝰ qđ est cōmune ad singulas p̃sonas quē dirigit iusticia distributiua cōmuniū fm p̃portionabilitatē.

Justificatio ímp̃ij quat nit. p̃imū. motū liberi arbitrij. cōtritionē animi. infusionē gratie. z remissionē culpe.

Laicus dicit a laos grece z latine populus fm Isi. d. vij. ethi. z sunt illi q̃ p̃sunt habere vxoꝛ. possidere p̃tia. de quibꝫ. xij. q. i. duo.

¶ Utz laicꝰ possit esse p̃curatoꝛ vel sindicꝰ rerū eccl'iasticarū. R. Pa. i. c. decernim⁹. de iudi. Collectan⁹ dicit q̃ generaliter administratoꝛ nō p̃t loco p̃lati absentis. vl' illi q̃ reputat ab sens vt est minoꝛ. vt in. c. q̃. de eta. z quali. oꝛ. Sz si p̃lat⁹ p̃sit spūalibꝫ bene p̃t cōmitti cura tpaliū laicis. maxime vbi clericꝰ nō repit idonei. allegat no. p Inno. z placz Pa. q̃ allegat glo. in. c. iudicatū. lxxxix. dist. z ideo dicit. decernim⁹ loquit q̃ nō p̃t esse iconom⁹. id est habere generalē administratōēs oīm bonoꝝ eccl'iasticoꝝ tā tpaliū q̃z spūaliū. z sic p̃sit omnibꝫ. sz bñ p̃t esse iconom⁹ eccl'ie in tpalibꝫ. c. in noua. xvi. q. vij. hꝫ idē tenet Gaspar de calt. z Posti. z Joh. an. in. c. vnico. de sindico.

¶ Utz possit esse p̃curatoꝛ clerici laici ad eligendum. R. q nō. vt no. doctoꝛ in d. c. decernimus. qz vbi habet exercere actū spūalem indicio suo nō p̃t cōstitui laicꝰ. vt no. in regula qđ alicui suo nō licet. de reg. iurē. li. vi. Et sic limita. c. i. de p̃curē. lib. vi. vt solū habeat locum in iudicialibꝫ vbi etiā i causis spūalibꝫ admittit.

ad agendū ⁊ defendendum.
¶ Utr̄ possit laic⁹ eē vicari⁹ epi? ℟. fm̄ doc. q̄ nō. vt nō i. d. c. i noua. ⁊ i. d. c. ꝯtingit. de arbi. ⁊i. c. vno. ꝺ sindico. Facit glo. i. d. c. decer num⁹. q̄ dicit q̄ cause spūales nō p̄nt ꝯmitti laicis etiā tāq̄ delegatis p̄ eṕm. Et h̄ intelligo q̄ nō p̄t esse vicari⁹ epi i spūalibꝫ. secus si eps hz iurisditōez tpalē i loco. qz bñ p̄t laicū suū vicariū facere. vt i. c. fi. ne cle. vel mo. li. vi. Sz i spūalibꝫ tenēt doc. q̄ nec etiā clerico ꝺelegat⁹. c. Johānes. de cle. ꝺel. ⁊i. c. vnic. de cle. ꝺel. li. vi.
¶ Utr̄ laic⁹ possit p̄dicare? ℟. Pa. in. c. decernimus. q̄ sic. si ꝺmittat⁹ et ab epo. vide bonaz glo. xcvi. di. c. tene quidē. Facit. c. cū ex iniū/cto. de here. vide glo. i. c. addicimus. xvi. q. i. sed nō teneas dū dicit etiā mulierē.

Latria grece idē ē qđ religio latine. ſm̄ Aug. x. de ciuit. dei. c. iiij. vñ dicit ibidē q̄ cult⁹ deo debit⁹ q̄ttuor nomi/bus nōiatur. duobꝫ apud grecos. ſ. latria et theosebia. i. cult⁹ diuin⁹ vel bon⁹. et duobus apud latinos. ſ. religio et pietas. q̄ cor̄ndēt pfatis duobꝫ. differt tñ latria ppria a theosebia. qz hec respicit cultū dei interiorē q̄ ꝑtinet ad ꝟtutes theologicas. sed latria respicit seruitutē exteriorem q̄ ꝑtinet ad iusticiā. vt elicit a. s. Bo. i. iij. di. ix. q. ij. ar. iij. et sic ē ꝟtus cardinal' ꝑpe. et qñ. aliq̄ doc. dicūt q̄ ē ꝟtus theologica. intelligit fm̄ q̄ ē theosebia
¶ Qui sunt act⁹ latrie? ℟. q̄ sunt due species actuū latrie. ꝑ me speciei actus sunt illi q̄s p/ducit mediātibꝫ ꝟtutibꝫ q̄bꝫ impat ordinās eos i dei reuerētiā. ⁊ sic religiōis act⁹ ꝑ modū imperij ponit⁹ Jaco. i. eē visitare infirmos q̄ ē act⁹ elicitus a miscōdia. ⁊ immaculatū se cu/stodire. q̄ elicit⁹ a tēperātia. Scōde sunt illi q̄s ꝓducit p se et imediate p q̄s hō ordinat tm̄ ad deū. ⁊ inter hos habet aliq̄s interiores tanq̄s ꝓncipales ⁊ p se. vt ē deuotio ⁊ oratio Aliq̄s ꝺo exteriores quasi scōdarios ⁊ ordinā/tos ad interiores q̄bꝫ ipsa vtik̄ q̄si signis ad excitādā mentē ad actus spūales. Et i aliq̄/bus hoꝝ exterioꝝ corpus ad veneratiōnē deo exhibet⁹ vt in adoratōe. In aliq̄bꝫ ꝺo deo de rebꝫ exterioribꝫ offert⁹. ⁊ h̄ vel ꝑmitten/do. vt in votis. vel i ꝺando vt i sacrificijs ob latōibꝫ. ꝑmittꝫs. decimis. ⁊ hmōi.
¶ Utr̄ sacrificiū sit latrie? ℟. q̄ triplex ē sacri/ficiū. ꝑmū bone operatōis. ⁊ ist ꝺ ē oim̄ ꝟtutū. 2m̄ operatōis. ⁊ istud ꝟtutū theologicaꝝ ē. tercium ē immolationis. ⁊ istud ē latrie spe/ciale.

Latro in q̄ differt a fure? ℟. q̄ latro furat⁹ de die. sz fur de nocte. Jura tñ sep⁹ vnū ꝑ altero accipiūt. vt ꝑz in c. i. de homicidio.
¶ Quis dicat⁹ public⁹ latro vel depopula/tor agroꝝ. vide. s. Immunitas. §. xvij.

Laudemiū ē q̄dā solutō q̄n q̄ gesime p̄t vl' extra matōi sorei fiēda dño ab eo q̄ de nouo acq̄rit ēphiteosiz. ꝺ q̄ dicūt s. ēphiteos. §. xxxiij

Lectoris officiū ē lectōes ꝑ nunciare. ⁊ ea q̄ ꝑ phete ꝓnūciauerūt pplis p̄dicare. xxv. di. plectis. ⁊. xxi. di. cleros.
¶ Quō debet ordinari habet⁹. xxiij. dist. c. lec/tor. sz melius in pastorali eporum.

Legatū q̄d ē? ℟. q̄ ē donatō q̄dā a testatore relicta. sz ab he/rede p̄stāda. qz debet p⁹ mortē testator⁹. et p⁹ aditā hereditatē ab herede. colligit ist⁹. ꝺ le. §. i. ⁊ hodie fideicōmissū ⁊ legatū fere idē sūt ⁊ fere adeq̄ta sunt. ⁊ q̄cq̄d iuris ē i vno ē etiā i alio. sz fideicōmissū dict⁹ ē. qz olim fideicō/missa p̄debāt ex fide heredū. ⁊ iō fideicōmis/sarij dicunt quibꝫ legata soluēda fidei ꝺmit/tūtur. dicunt etiā testamentoꝝ executores
¶ Quis p̄t legare? ℟. q̄ solū illi q̄ p̄nt testa/ri. ff. ꝺ leg. i. l. ij. ⁊ q̄ p̄nt testari. vide. ſ. Testm̄ §. i. Legatū em̄ reliqui nō p̄t nisi i testō vel codicillo. Vñ testari. codicillari et legare ad h̄ eq̄pollēt. vt q̄ p̄t vnū possit ⁊ reliquū. ff. de iure codicill'. l. diuo. §. codicillos. is domuz. Fallit h̄ i legatis ad pias cās. vt. ſ. Legatū. ij.
¶ Cui p̄t legari? ℟. q̄ regulariter illi soli q̄ p̄t heres instituī. ⁊ q̄ p̄t instituī. vide. s. heres. §. xxv. ⁊ q̄ sit ꝑsona certa. aliter ñ valet l. vulgo. ff. ꝺ sta. bo. Fallit tñ h̄ i aliq̄bꝫ casi/bus. de q̄bꝫ i. §. seq̄n. ⁊ Legatū. ij. §. ij.
¶ Sz nūq̄d p̄z possit legare filijs spurijs? ℟. ne alimētoꝝ. vl' relinq̄re dotes filiabꝫ spurijs? cū dos succedat loco alimētoꝝ. q̄ tñ spurij ñ p̄nt instituī heredes? ℟. q̄ sic fm̄ bar. i auc. ex ꝓplexu. C. ꝺ incest. nup. vide. s. Filij. §. iiij.
¶ Utr̄ fratribꝫ minoribꝫ possit legari? ℟. q̄ sic. cle. exiui. de v̄. sig. §. cupientes. dūmō ñ sit valoꝝ hereditatis. vl' tāta ei? ꝑs q̄ ꝑsumat⁹ fieri i mō ⁊ forma legati fraudulēter p̄ succes/sione hereditatis de qua nō sunt capaces
¶ Utr̄ cū legatur fratribꝫ mēdicātibꝫ anni/uersariū ꝑpetuū liceat eis recipe? ℟. fm̄ Jo. ꝺ pa. i epla ad mgrm ordi. p̄dicatoꝝ. q̄ sic. re/cipiēdo gratis ⁊ petēdo extra iudiciū. qz hoc

nō ē hr̄e redditus. sed in iudicio petere ea tā q̄z redditū sibi debitos eō pfessionē eoz. Idē dicit de cēsibꝫ annuis ac etiā de redditibꝫ fratrū advitā. Fratres ordinis minoz generalis ī ꝓsti. dicit. q nō licz fratribꝫ inducere aliquē ad talia legata faciēda. q si facta fuerint i iudicio nō petāt. q si tacite innuat qđ dicit Petr⁹. q extra iudiciū peti pñt p modū elemosine. Nec ob. q dicūt aliq̄ non licere nisi qñ dās sciret nō teneri se ad talia dāda. z tñ ex sua liberalitate dat. q licet ī ꝓ sciētia ille teneat ꝑm q. j. dico. z ꝓpterea det. nihilomin⁹ fratres ea petere pñt extra iudiciū p modum elemosine. sic̄ liceret petere elemosinā ab illo q̄ habet vltra necessitatez sui status. q̄ q̄uis ipse teneat facere elemosinā. nō tñ p hoc seq̄tur q frater minoz nō possit ab eo petere Aduerte tñ q annuos reddit⁹ ad modicū tps. s. p. annoz legatos pñt petere mēdicātes in iudicio exceptis fratribꝫ minoribꝫ. q̄ licet de talibꝫ sint capaces. nō tñ pñt in iudicio talia p se petere. vt ī. d. cle. exiui. §. verū. de verbo. signi. Sil̄r sunt capaces annui redditus etiam imperpetuū qñ est ad certū vsum diuini cultus. puta vinū p missis. frumentū p hostijs fiēdis z hmōi. ꝑm. d. Lar. ī. d. §. z fed. de se. secus p victu vel vestitu.

6 ¶Utr̄ ḡs possit legare ecclesie ꝺstruēde. R. Pa. i. c. nos q̄dē. de testa. q sic. sz nō donare. qz nō valet donatio. c. abbate sane. ꝺ re iud. li. vi. Rō diuersitatis ponit a Bar. ī. l. seruos ad custodiā. ff. ꝺ ali. z ciba. leg. qz donatio req̄rit psonā z sciētiā. ideo absenti nō pōt donari. l. absenti. ff. ꝺ dona. c. si tibi absenti. ꝺ p bē. li. vi. z etiā incerte psone pt legari: dūmō ex euētu possit certificari. l. cū pr̄. §. surdo. ff. ꝺ lega. ij. sec⁹ si certificari nō posset euētu. q̄a nō posset ei legari. vt no. glo. ꝺ. c. nos.

7 ¶Utr̄ legatū factū eccl'ie sctē marie cū plures sint sit nullū. R. Pa. in. c. indicāte. de testa. q nō. sz dabit eccl'e parochiali si sic noīat vl' paupioz q̄ tale habet nomē. Glo. ꝙo ī. d. c. nos q̄dē. dicit. q si nulla ecclesia sancte marie sit ī loco dabit eccl'ie cathedrali. vt nō. i glo. p̄fati. c. indicāte. facit. l. q̄ ꝺditio. ff. de cōdi. z de. vbi si testatoz mādauit aliq̄d fieri in foro z nō dixit in q̄ intelligit de foro illi⁹ municipij vbi habitat. z h de auctē epi et executoris. sil̄r qñ legat eccl'ie fiende z nō ꝺz de loco. epūs ꝙ executoz poterūt de loco vbi dete/at fieri. z hoc fauore pie cause: nisi aliter constet de mente testatoris.

8 ¶Quid si legatari⁹ moriat añ ꝺditōis euētū. R. Pa. in. d. c. nos q̄dē. q aut legatū ē factū ꝓne intuitu seu ꝺtēplatōe aie. puta q alie ꝓne fuisset relictū. tūc deficiente illa ꝓna. debet ꝺuerti relictū ad aliū pium vsū. vt volūtas defuncti ī effectu impleat. sicut dicimus ī legato facto ad aliq̄d faciēdū ī cimiterio ppter ꝑpetuā memoriā defūcti. q alibi fiat si ī loco vbi ordinauerat fieri nō possit. vt. l. legatū. ff. ꝺ vsufruc. lega. Si ꝙo relictū fuit ꝺtēplatiōe ꝓne vl' collegij certi nō habito respectu ad piā cāz. tūc deficiēte legatario ex pirat legatū z remanet apd ḡuatū. vt. l. §. tuschulan⁹. ff. ꝺ lega. iij. C. decadu. tol. l. vnica. §. si aūt aliq̄d ib ꝙ ditōe. Si aūt dubitat an habuerit respectū ad aiam vl' ad ꝓnā. tūc ī dubio fauore religionis debet⁹ ꝓsumere q ad piā cāz relinq̄rit. ar. l. sunt ꝓne. ff. ꝺ reli. z sump. fu. Et hic nō z sequit Bar. in d. §. tuschulanus. Et hec deputatio ad aliū vsū piū ꝺz fieri ꝺ ꝙsensu epi z heredis sil'. d. l. legatū. z nō. ī cle. qz ꝺ tigit. ꝺ reli. dō. z facit ad q̄stionē legati facti puelle p ea maritāda q̄ moriāt an sit dādū alteri. qz si factū fuit alteri. puta qz fuisset z hmōi. nō habet altertu ꝓne. puta qz fuisset z hmōi. nō habet alteri. Si ꝙo intuitu aie. sic dabit alteri. z sil'. ꝺ q̄ cūq̄z legato qđ ñ pt ꝙ seq̄ suū effectū. Qđ notari. Si ꝙo intuitu aie. sic dabit alteri. z sil'. ꝺ q̄ 9 ¶Utr̄ legatū factū duobꝫ repudiat vl' moriat vno testatore. vl' deputet z hmōi. accrescat alteri. R. Pe. ꝺ peruſio tract. ꝺ canōica portiōe epi. q sic. l. re iūcti. ff. ꝺ le. iij. z. l. vnica. §. his ita. C. ꝺ caducti. ff. ꝺ le. iij. z. l. vnica. §. his ita. C. ꝺ caducis tol. ñ aūt accrescit ꝙiūctis cognatōe legali. l. mlieri z ticio. ff. de ꝺdi. z de. z dicunt ꝙbis et re ꝙiūctis. puta qñ sticho legat petro z marti no re tm̄ cū diuisim. puta: lego petro sticho⁹ meū. Itē lego martino sticho meū. vtrūq̄ de le. §. si eadē res. ī tex. z in glo. Itē ꝙbis et nō re qñ ticio z seio lego fundū eōs portiōb⁹. z p̄fert ꝙiūctus ꝙbis et re alijs ꝙiūctis re tm̄. Sz an ꝙiūct⁹ ꝙbis tm̄ p̄ferat ꝙiūctis re tm̄. ē opinio diuersa. sed tu dic q equaliter venit. vt nō. in. d. l. re ꝙiuncti. 10

¶Quid de legato facto ab aliq̄ alicui eccl'ie sub ꝺditōe. s. si ibi sepeliat q̄ legās moriat excōicat⁹ z nō sepelit ibi. R. bar. p ibi. i. l. milites. §. reā. ff. de adul. q nihilomin⁹ soluet legatū eccl'ie. cū facto legātis z eius culpa acciderit. z seq̄tur Bal. in. l. si q̄s ad exclinādū. C. ꝺ epi. z cle. z. l. i. C. ꝺ his q̄ pene no. facit tex. nō. i. l. nulli. C. ꝺ epi. z cle. Rō. qz legato ad pias causas attēditur duplex fauor. l. legato z cui legat. licet ḡ in notorio pcōz cessat fauor ecclie cui relinq̄t uoz aie ei⁹. nō tñ cessat fauor eccl'ie cui relinq̄t z iō nō valeat Itē qz illa ꝺditio ē impossibil'. z iō nō valeat legatū. l. obtinuit. ff. de ꝺdi. z demon.

¶Quid si legat alicui aliqd ſb ꝺitõe ſi habuerint liberos vtr̃ ſi igredit religiõem debeat hẽre: dic ꝙ ſic. vt. ſ. dixi Heres .Ş. xiij. cũ ſe.

¶Si ticio pecunia legata fuerit: et ei⁹ fideicõmiſſus ſit vt alienũ ſeruũ manumitteret. nec dñs eũ vẽdere velit nihilomin⁹ legatũ capit. Nã et ſi ſeru⁹ mortu⁹ eſſet a legato nõ ſ̃mo ueretur. l. ſi ticio. ff. de leg. i.

¶Si ſingulos annos aliqd alicui legatur ſit plura ſunt legata et ꝓmi ãni erit purꝫ ſeqn tũ ꝺitõ ale. ſ. viuiat. et nõ eo mortuo ñ trãſmittet ad heredẽ. l. ſi i ſingulos. ff. de an. leg.

¶Quidã teſtñ facies legauit filie ſue nupte .v. ducatos ꝓ q̃libet anno ꝓ veſtimẽtis vt inꝺuat ſe. q̃ filia ſterit ꝓ q̃ttuor annos ꝙ nõ inꝺuit ſe. nec a fratribꝫ pecuniã ipaz petijt. q̃rit an poſſit petere pecuniã p̃teritoꝝ annoꝝ: R. ꝙ nõ. ar. l. q̃dã ꝑdia. ff. de vſufru. leg.

¶Quid ſi legatari⁹ moriẽ añ legãtẽ: R. ꝙ de ficit legatũ et remãebit heredibꝫ legãtⁱ. ſec⁹ ſi moreret p⁹ mortẽ teſtãtis ſed añq̃ heres adiuiſſz hereditatẽ. qz tũc debẽt heredibꝫ legata ñj. l. vnica. Ş. ſz vt mãifeſtet. C. ꝺ cadu. tollẽ.

¶Utr̃ legatũ factũ epo p̃ſumet factũ ꝺtem platõe eccl'ie: R. Pa. i. c. reqſiſti. ꝺ teſta. ꝙ i dubio ad ꝺirecturas ẽ recurrẽdũ. vt ſi ẽ factũ ei a ꝑſona ꝺũcta nõ p̃ſumat q̃uis dixerit reliquo ſ̃ epo. Sũr ſi diceret. reliquo dño Jo hãni nõ exp̃ſſo epo. et ſic erit ſuũ. et ſuccedũt ꝓpinqui ab intestato. c. qz nos. de teſta. Si ſo ab extraneo leget ſic p̃ſumitur factũ ꝺtẽ platõe eccl'ie. Jdẽ ꝺic ꝑ oĩa de q̃cũq̃z habente adminiſtratõez ſeu p̃lationẽ i eccl'ia. Et nota ꝙ extrane⁹ hic accipitur q̃ nõ ẽ ei ꝺũctus in quarto gradu affinitatis vl' ꝺ ſanguinitatis. vt eſt tex. i auten. de ec. ti. Ş. interdicimus. Jdẽ glo. xij. q. iij. c. i. et eſt ꝺmunis opi. q̃uis aliq̃ aliter teneãt. vt. ſ. Clericus .xij. Ş. v.

¶Cui⁹ ꝺtẽplatõe p̃ſumetur legatũ factũ nõ habẽt adminiſtratoz in eccl'ia q̃ tñ ẽ eccl'iaſtic⁹. R. Pa. in. ꝺ. c. reqſiſti. ꝙ i dubio preſumitur factũ intuitu perſone ſi talis põt habere propꝝum. ſi vero nõ poteſt habere ꝓpꝝum. puta qz religioſus. ſic p̃ſumit factũ intuitu monaſterij ſeu eccl'ie. facit. l. deo nobis C. ꝺ epi. et cle. c. vnico. xviij. q. i. Et ſic q̃n fertur ẽ intuitu eccl'ie nõ poterit diſponere. niſi ſicut de aliꝭ rebꝫ eccleſie. qꝺ nota.

¶Utr̃ legatũ factũ filiofamilias i dubio p̃ſumatur factũ intuitu p̃ris: R. Pa. i. c. rayn⁹. ꝺ teſta. Bar. i. l. cũ aliqs. C. de iure de. li. dicit ꝙ ſi fit p̃ iſta ꝓba. lego filio martini. nõ intelligitur ꝺtẽplatõe p̃ris maxime ſi ex primatur nomẽ filij. puta ticio filio martini et noiatio p̃ris intelligitur facta cã demõſtrationis. Nec ob. ꝺ. l. cũ aliqs. qz loq̃tur in ſeruo. qz exp̃mitur qualitas q̃ ſi eſſet vera de iure acq̃reretur dño legatũ. et ſic videtur ꝺtem platione dñi factũ. ſz ſecus in filios. qz filiatio nõ facit relictũ acq̃ri p̃ri. qz poſſet eẽ emãcipatus. et maxime hodie cũ in aduenticijs acq̃ratur filijs ꝓpꝛietas. ſed ſi fieret de patrimentio et de patria poteſtate idẽ eſſet ſicut de ſeruo. ſed de ꝫ dubitat Pa. qz filiatõis qualitas nõ impedit ꝓpꝛietatẽ acq̃ri filio. et ideo videtur ꝙ ſolũ vſufructus acq̃ratur p̃ri.

¶Utr̃ legatũ factũ canonicis oĩbꝫ talꝫ ecclesie etiã ſi exp̃mãtur nomia p̃ſumatur eccleſie ꝺtemplatõe factũ: R. ꝺ. Pe. vbi. ſ. ꝙ ſic p. l. ciuibꝫ. ff. de re. du. vbi ꝺicit tex. ciuibꝫ ciuitatis legatũ vel fideicõmiſſum datũ ciuitati relictũ videtur. qꝺ verꝫ eſt ſm glo. niſi ſit datũ vt ſingulis. qz nõ acq̃ritur ciuitati. ſed ipſis ciuibꝫ. Facit. l. annua. Ş. a ticio. ff. ꝺ annuis lega. ſecus ſi vni nõ habẽti adminiſtratiõnẽ vel prelationẽ qui eſt ſimplex canonicus. qz ſibi acq̃retur nõ eccleſie vt dixi. et hoc verꝫ niſi ꝓbaretur ꝙ intuitu eccl'ie legatũ fuit. vel niſi legatarius fraudez adhibuit. ꝺ. c. reqſiſti. in fi. Facit. l. nõnũq̃z. ff. ad treb.

¶Utr̃ cũ legatarius nõ p̃t vti legato niſi reſpectu eccl'ie. puta: legat q̃s iter p̃ fundũ ſuũ clerico q̃ vadat ad eccl'iaz intelligat ꝺtẽplatione eccl'ie in dubio: R. Pe. vbi. ſ. ꝙ ſic. et ſic acq̃ritur eccl'ie. et ita intelligitur qꝺ no. glo. i l. nõ pl'es. C. ꝺ ſa. ſan. ec. ne legatũ ſit inutile. videqꝺ no. ꝛoc. in. l. i. C. de ſa. ſan. ec.

¶Quid ſi q̃s leget ſic. lego petro et filijs ei⁹ poſſeſſiõz vl' aliud: R. ꝙ petr⁹ habebit medietatẽ. et filij ei⁹ aliã medietatẽ ꝺ ſequẽter. ff. de vſufru. accre. l. ſi q̃ſ ticio. et ꝺ teſta. c. raynald⁹ i glo. vñ ñ refert i ꝫ caſu ſiue leget ticio et meuio vl' ticio cũ meuio. vt i. ꝺ. l. ſi q̃s ticio. qꝺ

¶Quid p̃t legari: R. ꝙ res teſtatoris et nõ. res heredis. nec refert an ſciuerit vl' igrauerit eẽ ſuã vl' heredis. vt inſti. ꝺ leg. Ş. ſi q̃s rẽ ſuã

¶Sed nũquid res aliẽa a teſtatore poſſit legari: R. ꝙ ſic. ſi ſciebat teſtator eſſe alienã. et heres tenetur eã emere et p̃ſtare. vl' extimatiõnẽ ſoluere ſi talꝫ ſit q̃ extimari poſſit. vt inſti. de lega. Ş. nõ ſolũ. et Ş. qꝺ aũt. cũ tali diſtinctõe ꝙ aut res q̃ legatur erat teſtatoris pignorata. et ſic ei ea hꝫ ius ſolũ. et tũc nõ p̃ſumitur niſi legatũ illꝺ ius eſſe qꝺ i eo habebat. et ſic nõ ꝺabitur extimatio. vt i. l. ſerui electiõe. ff. ꝺ leg. i. Aut res legata erat res teſtatoris cõis

simℓ & alteri. & sic intelligitur solū legasse ptē suā: nisi dixisset totā talē rē. ḋa sic extimatio debeā. vt no. Bar. i. l. cū alienā. C. ō lega. Aut res oīno ē aliena. & tūc si ē heredis debetur res oīno. tex. ē. l. vnū ex familia. §. si rem ff. de leg. ij. Si ꝓ no ē heredis sz alteri⁹. et si sciēter legauit debeā extimatio. d. l. cū alienā. dūmodo sit talis cui⁹ ꝓmerciū hꝫ possit. alꝫs eēt inutile legatuz. puta si legat res sacra vel ꝓncipis. l. apud iulianū. ff. de leg. i. Si ꝓ no legat ignorāter & iūcte pſone cui alꝫs fuissz relictur⁹ si sciuisset eē etiā alienā: debeā extimatio. d. l. cū alienā. & Bal. i. l. i. C. ō sa. san. ec. tenet eccl'iaz esse ꝓiūctā pſonā. cū sit mr oīm fideliū. xij. q. ij. q abstulerit. Sz ꝑa. i. c. filiꝰ nr̄. de testa. nō tenet ꝙ eccl'ia hic habeat ꝑ cōiūcta pſona. sz solū ꝓiūct⁹ ex sanguine. vt in c. nōnulli. de relīg. & qđ debeat ꝓiūcte pſone: intelligiť qñ errat generaliter. sed qñ errat ex cā specifica. puta: qz credebat suā exemptiōe facta a pupillo q̄ nō valebat. tūc viciat legatū in totū etiā factū ꝓiūcte pſone. vt nō. i. d. l. cum alienā.

24 ¶Sz nūquid qđ ꝑdictū ē i questiōe ꝓcedēti habebit locū i foro canōico & aie: R. ꝑa. i. c. filiꝰ. ō testa. dicit. ꝙ cōis opi. tenet ꝙ sic. sz ipse credit ꝙ nō habeat locū i ꝓscīētia. Rō. qz i. d. c. filius nr̄. dr. qz lege dr viuim⁹ nō legibus videť annuere hoc esse ꝙ legē dr. & ideo null⁹ subiect⁹ obediētie iuris canōici poterit hāc dispositōez legis obseruare. & etiā i repetitōe. c. cū esses. de testa. ita tenet rō. qz dispositio q̄libet debet attēdi ℓm rōem certā. c. intelligētia. de ver. sig. & ideo ptz ꝑ. d. c. filius. ꝙ ē dñtia i hoc inter ius ciuile & canonicū. et ꝙ dispositio. c. filius. astringit oīes q̄s astrīgit ius canonicū. Ego admitterē dictū iuuz qñ heres nimis ḡuareť. qz sic nō videret fuisse de mēte defuncti. sz esse erroze receptū. sed qñ ꝓstaret de mēte defuncti. puta: qz sciebat dispositōez iuris ciuil'. sic credo etiā i ꝓscientia habeat locū. qz pinde ē ac si legasset rē illaz si emi posset vel saltē extimationē.

25 ¶Utz legata homo debeat ort⁹? R. ꝑa. in. c. raynuci⁹. de testa. ꝙ si ort⁹ coheret domui. sic debeť. ff. si ser. vēdi. l. testatrix. & ff. ō ac. emp. & vēdi. l. si creditor. i fi. qđ limito vez qñ eadē ianua claudit domū & ortū. sec⁹ si sic nō coheret. qz nō debeť. At sic intellige glo. i. c. fi. xij. q. ij. & ꝑa. vbi. s. in. d. c. filius

26 ¶Utz legat⁹ aliq̄d reb⁹ & postea vēdit⁹ ꝑ testatorē teneat heres? R. ꝙ sic. nisi vēdēdo testator habuerit aīm adimēdi legatū. insti. ō lega. §. si rē suā. & i dubio ꝓbabit heres saltē ꝙ quattuor testes volūtatē defuncti mutātā vt i glo. d. §. si rē suā. Idē dic si rē legatā ignorāter tradidit. ꝙ nisi habuerit aīm adimēdi legatū teneť heres eā luere. & legatario tradere. vt insti. ō leg. §. sz & si rem. i. rex. & i glo. Ita ꝓsciētia credo vez qñ testator⁹ nō potuit mutare testm̄. sec⁹ si morte ꝓuēt⁹ nō potuit aīo adimēdi legatū alienauerit.

¶Utz legatū q̄ mihi liceat cedere lapides i solo testatoris trāseat ad meos heredes? R. ꝙ nō. tex. ē in. l. apud iulianū. §. si q̄s. ff. de legā. i. Rō fm glo. qz ē ius pſonale.

¶Utz possit legari qđ nōdū ē in rer̄ natura? R. ꝙ sic. dūmodo sit futurū. vt fructꝰ futuri i tali fundo. aut qđ nasceť ex ancilla etc. hmōi. insti. de leg. §. ea quoqz res.

¶Utz iura act. & futura res & hmōi incorpalia possint legari? R. ꝙ sic. nisi viuēs testator debitū exegerit vl' remiserit. & i dubio ꝓsumit legatū voluisse adimere exigēdo vl' remittēdo. insti. ō leg. §. cū aūt. in tex. & in glo.

¶Utz debitori possit sua literaria legari? R. ꝙ sic. insti. ō leg. §. si q̄s debitori. nisi testator viuus exegerit. insti. ibidem. §. cauſam.

¶Sed qro an i dubio ꝓsumet legatū factū creditori fuisse factū aīo recompēsandi? R. Bar. in. l. si cū dotē. §. si pr̄. ff. solu. ma. & cōter moderni in. c. officia. de testa. distinguūt ꝙ aut relictū sit ꝙ debitorē necessariū q̄ ex necessitate iuris teneť ad debitū. & sic ꝓsumitur aīo recompēsandi factum. vt in. d. §. si pr̄. vbi dr ꝙ si pater q̄ tenebat dotez dare filiēte legat eidē aliq̄d in testamēto ꝙ illa nō poterit petere legatū & dotē. qz videť legasse aīo compensandi cū dote debita. Aut legatū sit ꝑ debitorē volūtariū. puta: qz ex suavolūtate obligauit se ad debitū. & sic i dubio non ꝓsumit factū aīo recompēsandi nisi sit expſsum. vt ꝓbatur in. l. vnica. §. sciendū. C. ō reuo. act. vbi habeť ꝙ marit⁹ q̄ teneť restituere dotē ex ori post mortē legauit aliq̄d simplr̄ ex ꝓprio. terit ꝓpr̄ vtrūqz petere. Silr̄ dic ō legatario facto cuicūqz creditori a debitore. ad §. Cō hec re. insti. l. si ꝓpensandi. ff. de leg. i. l. lucius in ꝓn. & ff. de leg. ij. l. vlti. §. pe.

¶Utz ꝑ suggestiōez. sollicitudinē vl' importunitatē faciēs admere legatū factū alicui & facies sibi relinq̄ teneat? R. do. Ex hoc ergo la i suis cautel' ꝙ teneť actōe ō dolo. vl' infra ctū ſbsidiaria ei cui ademptū ē. vl' cui nō relictū ex sollicitudine ei⁹. ff. ō doli excep. i. no. Ange in. l. fi. C. si q̄s aliquē resta. ubi Sz nuq̄ l. i. & ibi no. C. de pe. to. ſubla. li. ꝑ. Sz nuq̄

dic vt.j. Restitutio.i.in ꝑtes impediēs.

¶Quid valeꝛ vꝛoꝛi legatū q̄ legat ei vos sua R.q̄ valet qz plenioꝛ est actio ex legato q̄ ex vote.insti.d lega.§.fz si vꝛoꝛi. qz sic dicit ibi glo.legatū statim debet. vos ꝯo si cōsistat in mobilibꝫ debet post annū solū. Itez valet qa primat.als sic.C.de fal.cau.l.iij.

¶Quero q̄d deberatur qñ legatū fit in genere R.si illud genus ē generalissimū.sic nullū ē legatū. Exemplū si diceret.lego substātiā vl corpus hmōi.sic silr nullū est.qz dādo mu scam liberaretur. Si ꝯo genus est incertuz. puta:qz est ꝑcies ꝑcialissima. tūc aut res eius generis habet certos fines a natura de signatos.vt vos.equus hmōi.aut habet fi nes ex sola distinctōe homis.vt fundus. vt ff.de lega.i.l.qd in rez.§.fi. Aut facto homīs vt domꝰ vel fundꝰ.qd ꝑ factū homis d duo bus fit vnū.diruēdo parietē et hmōi. vt.ff. cōmunia pdio.l.si q̄s duas.§.i. Si loq̄mur de ꝑmo.sic fuit varia opinio.sed placet mihi opinio Joh.quaz seq̄tur Accur.in.l. legato generaliter.ff.de lega.i.secz q̄ aut testatoꝛ q̄s relinquit seruos vel bues incertos. et de in certis sunt in suo patrimonio.z tūc eligit le gatarius.vt insti.de leg.§.si generaliter. dū ñ nō eligat optimū d.l.legato. Aut nō sūt in suo patrimonio.z sic electio erit heredis. vt.ff.de tritico le.l.iij.in ꝓin.z.l.üij. Simili ter vbi testatoꝛ de certis seruis senſit incertū. puta quia legauit vnū de seruis suis.sic ele ctio erit legatarij.l.qui duos.ff.de leg.i. Si ꝯo loquimur de secdo.sic nō valet.qz videtur derisoꝛiū.qz heres ꝓestādo fundū vnius di gīti vel vnguis liberaretur.d.l.qd in rez.§.si quis aūt. Si ꝯo loquimur de tercio.tūc aut legans domū in genere relinquit domos ali quas.aut nō. si sic.electio erit legatarij. Si nō legatū erit derisoꝛiū.ff.de leg.i.l.si domus in ꝓin. Aduerte tamē q̄ quādo electio dat heredi in rebus legatis in genere.z illud ge nus est talis qualitatis q̄ i ipso sunt quedā que nihil valet.z magis expedit non habere ꝑ habere.tūc nō potest talia dare.sed dz da re mediocrez.vt in.d.l.legato.z.C.de dona. §.i. Si ꝯo sumus extra talia.tūc poterit he res dare numumū in tali genere.l.si ita scꝑ tū fit.in fi.z.l.apud ulianū.§.seio.ff.de lega.i. ff.de regu.iu.l.semp in obscuris.ff.de verbo. obli.l.si ita stipulatus. Fallit hoc in legatis ad pias causas.qz debet id qd ē melius fa

nore pie cause.vel saltē mediocre. puta lega tū est vas dabit argenteū inter auz et auri calcū seu eneū. Jta habet z nō.in.l.tricia.§. seia.ff.de auro z argē.lega.ex qua Bar.ibi dē dicit q̄ si legat calix intelligit argēteus.si planeta intelligit de serico.z similibꝫ.

¶Quid si q̄s legauit q̄ttuoꝛ lagenas olei q̄ 35
sunt i tali vase.q̄ nō sunt nisi due.vel d ꝑcu nia q̄ est i tali capsa legat vni.xxx.alij.xx.alij x.z nō sunt nisi.xxx. R.q̄ solū debet qd̄ inue nitur.l.si q̄s testamēto.ff.de lega.i. z vnicui q̄z ꝑ rata defalcabit. puta ille cui.xxx. lega uerat nō habebit nisi.xv.cui.xx.x.z cui.x.v. debebunt. vt ibi dꝛ. Facit.l.cū certꝰ numerꝰ ff.d tritico vi.z ole.leg.z d lagenis ē casus i.l.si q̄s seruū.§.si q̄s.ff.de leg.ij.

¶Quid si testatoꝛ errat i noīe. R.q̄ nō offi 36
cit.dūmodo ꝓstet de q̄ sensit.l.si i noīe.C.d testa. Facit.ff.d leg.i.l.üij.z insti.d leg.§.q̄ si aliud. Silr falsa demonstratio nō officit. puta cū dicit.lego seruū meū quē emi a Ti cio.cū tñ sit emptus a dyuo.dūmodo ꝓstet d seruo.insti.de lega.§.si q̄s in nomie. Silr falsa causa nō viciat legatuz. vt si dicit. lego tale q̄d Petro.qz fecit mihi tale seruitiū. cū tñ nō fecerit.insti.de leg.§.longe.secꝰ si ꝓdi tionaliter.vt ibidem.

¶Utz legans ancillā Bertā z postea vēdēs 37
eam emit aliam cui nomen Berte imponit. an debeatur ista scda. R.q̄ sic.ff.de condi.z de.filie sue.§.tricia vz.

¶Utz legās mihi oīa sua mobilia intelligā 38
tur oēs fructꝰ etiā. R.q̄ sic oēs q̄ tpe mortis testatoꝛis erāt a solo separi.ff.d re.ven.l. fru ctꝰ. Sz nō habebo ex tali legato noīa debi toꝛ suoꝛ. nisi aliter ꝓstet d mēte. qz noīa de bitoꝛ nec sunt mobilia nec imobilia.sz i.üj. ꝑcie.ff.d reindi.l.a duo pio.§.i vēditiōez Itē qz nō ē nostz qd̄ nobis debet.sz tm illd qd̄ possumꝰ vēdicare.ff.d auro z argē.le.l.ij. Sed tu de hꝰ dic vt.s. Alienatio.§.viij. et idē dic d lignis z lapidibꝫ ad edificiuz ꝑpa ratis q̄ nō veniunt.ar.ff.d leg.iij.l.ligni ap pellatio.§.fi. Jdē in lecto legato venit orna mentū eius.vt in.d.l.libroz.§.fi.eo.ti.

¶Utz legatis vestibꝫ vꝛoꝛi veniāt aureavl 39
argēteā ornamēta dictaz vestiū. videt q̄ nō qz accessoꝛia ꝑciosioꝛa suo ꝓncipali nō acce dūt. Ludo.d ro.i no.tenet q̄ veniāt etiā ꝑci osioꝛa.z accedāt ꝓncipali.vt.l.z si ñ sunt.§. pueniam.ff.d au.z ar.leg.z Bar.i.l.cū au rū.ff.d au.z ar.le.z dicit glo.falsaz.in.l.ij.ff. de ꝑcu. leg. q̄ vult q̄ accessiones ꝑciosioꝛes nō extinguant destructo ꝓncipali.

40 ¶Quid si legat cētū ticio si voluerit: R. q̄ ñ trāsibit ad hered̄ ticij. si tici⁹ ñ exp̄ssit sevel/le.l.si ita legatū sit.§.illi si volet.ff.d̄ leg.i.

41 ¶Quid si habens lancē maximaz minorē et minimā legat lancē minorē: R. q̄ debet me/die magnitudinis .si aliud nō appareat. ff. de au.z argē.le.l.qui lancē

42 ¶Jtē si legat cyrographū itelligit legasse actō nes i eo ꝓtētas.l.q cyrographū.ff.de leg.iij.

43 ¶Utz testator q̄ legauit vni fundū.alij vsū fructū fundi debeat intelligi legasse vnicuiqz ipoz dimidiū vsufruct⁹ dicti fūdi: R. Jud. d̄ ro.i no.q̄ sic.l.si alij.ff.de vsufru.leg.secus i iudicis sentētia.vt.l.z puto.§.i.ff.fam.her. qd̄ verē si aliud de mēte nō ꝓstet.

44 ¶Utz si legās sic dicit.lego cētū ticio.z si il los pderet itez relinquo ei alios cētū:ei⁹ he res teneat plusqz semel restituere: R.q̄ ñ nisi semel.ff.d̄ leg.iij.l.fideicōmissa.§.si qs dece.

45 ¶Si legat alicui vsumfruct⁹ sb̄ certo tpe.pu/ta vsqz q̄ tal' puenerit ad.xx.annos.quis ta lis moriat:nihilomin⁹ vsusfruct⁹ durat vsqz ad tps.xx.annoz.sec⁹ si moriat vsufructuari us añ.xx.annos.qz expirat. Si ꝓo legat sb̄ incerta ꝓditōne.puta donec tal' fuerit furio/sus vl' remāserit z hmōi. quoz euēt⁹ incert⁹ ē si ꝓditio euenerit expirat. Si aūt moriat i furore.nihilomin⁹ durabit vsqz ad vitā vsu fructuarij.l.ambiguitatē. C.de vsufru.

46 ¶Quid habebit ille cui relinquit vict⁹ z ve/stit⁹ siue alimēta qd̄ idē ē: R.debet hīre cibuz. potū.vestimēta.lectū.habitatōem. z ea sine quib⁹ viuere nō posset.ff.d̄ ali.et cibaria.le.l.le gatus.ff.de ver.sig.l.victus.nō tn̄ ea q̄ ad di sciplinā ptinēt.d.l.legatus

47 ¶Quid si dicit relinquo q̄ vxor mea sit dña z vsufructuaria oim bonoz meoz: R. q̄ p hoc q̄ dicit dominā habebit gubernatōez dom⁹ z familie z ei⁹ curā.p hoc q̄ dicit vsufructua riā habebit victū zvestitū. Sil'r si diceret re linquo eā dominā z dominatricē bonoz meo rū.intelligit q̄ sm qualitatē pīmonij honorifice habeat sua necessaria z sit gubernatrix dom⁹.z sic sapientes z ꝓmunis vsus interp/tant.vt no.glo.in auten. hoc locū habet.C. si secūdo nup. Et sic fecit Dauid cū dicit de eo.ꝓstituit eū dñm domus sue.i.rectorem.z sic ponit in greco qd̄ est.ff.man.l.creditor.§ lucius.do.tamen Bertho.cepola in tractatu suo de seruitutib⁹.dicit vez sola alimēta foze relicta p illa verba dominā et vsufructuariā si filij sunt instituti.secus si extranei.vt ē glo. in.d.auten.hoc locū.z ibi p omnes.et Bar. i.l.ticia cū testamēto.§.fi.ff.de leg.iij.z Bal. in.l.vnica.C.de indic.vi.qd̄ intellige sup̄ta tibo filijs.sec⁹ si mozerent filij viua matre.qz tunc efficerēt ꝓpzietaria. vt no.singulariter Bar.p tex.in.l.sicut in annos.ff.quib⁹ mo/dis vsufruc.amit. 43

¶Quid si dic̄ lego vsufructū oim bonoz me oz̄ vxoz mee. vl' relinquo vxori mee vsufru ctuariā: R.q̄ i solidū habebit vsufructū oim bonoz.ita q̄ poterit facere de ill' q̄cq̄d placue rit.etiā si essent vltra q̄ntitatē alimentoz.vt ff.d̄ vsufru.le.l.vxori mee.nisi filios habeat in casu filij haberēt saltē legitimā p̄tē i vsufru ctu fm bo. Odofre.sicut ipe notat i auē. no/uissima.C.d̄ inof.testa.q̄ limitat dicta.l.vx oz̄ q̄ ad filios.sed nō q̄ ad extraneos. 49

¶Utz legās vxori sue habitatōz seu vsum fructū habitatōis dom⁹ sue qd̄ idē ē.l.cū an tiq̄tas.C.de vsufru. Et i eod̄ reclamēto legā do dictā domū alteri ademerit dicit legatū vxoris: R.q̄ nō.tex.ē i.l.sempronio.i pn.ff. de vsufruc.vbi ꝓbat q̄ legato generali vsus fruct⁹ vel habitatōis nō derogat p legatum spāle ipsi⁹ rei. Et ibi bar.dicit q̄ nō est alibi ¶Quid si dicit.relinq̄ ticio fun/dū ad vsufructuā dū: R.do. Bart.vbi.s.q̄ est relicta ꝓpzietas. Sil' q̄n dicit relinquo fundū ad gaudimentū p.l.ptulus.ff.de vsu fruc.z ibi do. Flo.q̄ tn̄ dilinquit vez si extra neī sunt instituti.sec⁹ si filij dilecti.z placz in ꝓscientia.licet alij indistincte velint q̄ ꝓpzie etas sit relicta nō vsusfructus. 51

¶Quō p̄t fieri legatuz: R.q̄ p̄t fieri ꝓbus/cūq̄ ꝓbis aptis tn̄ z idoneis, vt si dicat.le/go.do.dare ꝛubeo.volo.rogo.peto.opto vt des.l.ij.C.ꝓmunia.de leg. Jte p̄t fieri pure. vt cū dz lego tali.c.z in dic. vt lego tali vsq; ad pascha. Et die.vt lego tali a pascate in antea z sb̄ ꝓditōe p si. vt lego tibi.c. si filias meā accepis.vel p cū. vt lego tibi centū cum fueris.xuij.annoz.tūc mea ꝓditio hec.dos ꝓplet⁹ fuerit.xiij.ann⁹.et nō aliter. C.d̄ leg. l.fi. Fallit tn̄ i libertatē vt videat p̄t⁹ esse/re licta in dic̄.puta si dicit seruū meū liberū/ beo cū filio me⁹ erit.xxv.annoz.vt.C.de fideicōmiss.lib.l.ꝓmissaria. Et vt scias dīffiam inter legatū q̄n fit pure.z q̄n fit sub ꝓditōe vel in dic̄ no.q̄ q̄n legatū fit pure statz mor tuo testatoze cedit legatario. vt.§.lvi. Dio ꝛo fit sub ꝓditōe añ ꝓditionis euentū non cedit legatario.z ideo si moriet ipse legatari us añqz ꝓditio impleat remanebit apō gra uatū.z nō transmittet ad suos heredes. La/mita hoc in legatis ad pias causas.vt.§. viij. Q̄n ꝛo legatū fit in dic̄.tunc illoes cū

incertꝰ oīno. sic legatū est ꝺditiō ale. l. dies ff. de ꝺdi. t dēmō. t. l. stipulatio ista. §. iter certā. ff. de ver. obli. t. l. si dies. ff. qñ dies le. ce. t. glo. nō. in. l. seius saturninꝰ. ff. ad treb. Si vo dies ē certus oīno certitudine. vt puta: cū legatur Ticio i pascha futuro vel qñ curret an. cccc. cc. t hmōi. vel dies ē certus ad minꝰ in se. licet sit incertus in ppio subiecto. puta: cū relinq̄tur talis possessio Ticio qñ erit exp. annoꝝ. qz illud tpus est certū in se. quia suo cursu perire nō potest q̄n veniat illō tps sed in ppio subiecto. t sub tali qualificatōe bñ ē incertuꝫ. qz talis potest mori anteq̄ fiat. exp. annoꝝ. Et tunc legatū factū tali tpe vel die cedit legatario statim a die mortis testatoris quo ad trāsmissionē. qz si legatariꝰ mo reretur post mortē testatoris. t añ illū diē vl' tps nihilominus legatū debebit eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §. cū igitur. C. de ca du. tol. Intelligenda nisi aliud impediat. l. si ea questio. C. ꝺ his qui. vt indig. hoc patz in. l. si cū heres. ff. qñ dies le. ce. t. l. heres. in prin cipio. ff. de ꝺdi. t dēmō. vbi patet q̄ qñ quis legat Ticio possessionē cū morietur. licet sit incertū qñ moriatur. tñ qz certū est q̄ morietur. t ideo legatū est ad diē certū t sic debetur eius heredibꝫ. secꝰ si legaret sic. heres da to possessionē Ticio cū morieris. vt sic ē conditionale: qz est in diē incertuꝫ eo qz ignorat ꝗs prius sit moriturus an heres vel Ticius Et ideo si ticius p̄morietur legatū remanebit apud heredē gravatū. Itē aduerte q̄ ditio si nō semp facit conditionē. nā qñ appo nitur tēpori pterito vel p̄senti nō facit conditionē. l. institutio talis. in fi. ff. de ꝺdi. insti. t l. eas. in p̄nci. et. l. si ita stipulatus fuero hāc summā. ff. de ꝺdi. t dēmō. Nec obstat. l. si sic ff. de lega. i. quia impropriē loq̄tur. Qñ vero si respicit euentū futuri tpis cuiꝰ euentus est certus omni certitudine sic nō facit ꝺditōez fm Bar. in. l. i. ff. de ꝺdi. t dēmon. Idem dic qñ ꝺditio est impossibilis. l. i. ff. de ꝺdi. insti. Sed qñ euentus est certus an sed incertus qñ vt mors. sic facit conditōez fm Bar. vbi s. t glo. in. l. omnib. ff. de regu. iur. sil' facit ꝺdictio si aliquādo ponitur p quia. l. videamus. in p̄nci. ff. de in lite iura. l. ticiū et me. uū. ff. de admi. tu. aliq̄n ponitur p q̄uis. l. fi. C. de libe. t eoꝝ libe. Aliquādo ponitur simul cum dictione t sic. s. etsi. t stat p q̄uis. l. i. §. nūciatō. ff. de no. opē. nū. t diffuse vide Bar. vbi. s. Dictio vo cū aliq̄n habet vim copule. l. illi cū illo. ff. de vsufru. le. t sic nō facit cōditionē nisi antea appareat volūtas disponentis. l. si fuerint. §. fi. ff. de testa. ma. t. l. si ancilla. ff. de lega. i. Aliq̄n vo cū est ꝺiūctio videlicet quādo apponitur verbo p̄terīti vel p̄sentis tpis. t sic nō facit conditionez. sed ponit causatiue cū p quia. vel aduersatiue p q̄uis l. dēmōstratio. §. i. ff. ꝺ ꝺdi. t dēmō. t ibi bar. Aliq̄n reperitur aduerbiū. s. cum p q̄n quod est quādo apponitur verbo futuri tpis. t sic videtur q̄ tūc nō sit differētia inter si t cū. t q̄ vtrūq̄ faciat conditionē. l. qui p̄misit. ff. de condi. inde. cū multis alijs. in glo. ꝺ. l. de monstratio. sed qz multe leges vident ꝺtrarie. Bar. ibidē dicit q̄ est triplex dīfīntia. Prima qz si principaliter dēnotat ꝺditionē. secū dario vo tempus. qz nulla est ꝺditio que in se nō habeat tempus futurū. Cū vo dēnotat p̄ncipaliter tempus. qz est aduerbiū temp̄is secūdario conditionē. p̄batur in. l. si Ticio. ff. qñ dies le. ce. Et idō qñ ponitur circa substantiā obligationis vl' circa voluntatē que exp̄mitur p verbū futuri subiūctiui si ponit p si nō valet. sed bñ p cū. verbi gratia. Stipulatio que fit sic. p̄mitto tibi centū si volueris nō valet. secus si dicat. p̄mitto tibi centū cū volueris. l. cēteſimꝰ. §. fi. ff. de ver. obli. qz in prima ꝺditio est exp̄ssa p si. In secūda est tacita p cū. t exp̄ssa nocēt. l. nōnūq̄. ff. de ꝺdi. t dēmō. secūda dīfīntia est. qz si legas mihi dēcē cū petiero nō facit conditionē. l. si decē cū petiero. ff. de verbo. obli. t. l. ticia. ff. ꝺ cōdi. t dēmon. sed bene si lego decē si petiero. vt nō. in. ꝺ. l. si cum decē. quia p si est cōditio expressa. p cum tempus p̄ncipaliter. Et ideo cū talis temporis exp̄ssio sapiat exactiōez de p̄senti siue executionē. nulla suspēsionē inducit. l. liber homo. §. decē. ff. de ver. oblig. Tercia dīfīntia est. qz si sine apponat circa dispositionē siue circa executionē facit dispositōez ꝺditionalē. l. quib; diebus. §. quidā Ticio ff. de condi. t dēmō. Sed cū facit dispositionē conditionalē i vltimis volūtatib;. vt. ꝺ. §. quidā ticio. t ibi nō. secus in ꝺtractib;. sz bñ facit dispositionē resoluendā sub ꝺditione. vt. ff. de īndi. adiec. l. ij. t ibi bona glo. limita tñ q̄ cū facit dispositionē in vltimis volūtatib; cōditionalē. vez qñ addicit dispositioni vltime q̄ne concernit voluntatē dispōnē di sine dispositionē. l. si cui legetur. ff. ꝺ lega. i. nisi quādo relinq̄tur ꝺiūcte p̄sone. qz tunc in dubio facit diez. ꝺ. l. seius saturninus. ff. ad trebel. sed secus qñ dispositio ꝺcernit p̄ceptū soluēdi sine executōez. t tps certū saltē i se sicut est tps certe etatiſ. qz tūc nō facit cō-

ditionē.sed dilatōez.qz de natura.cū ē facere
tps.l.his ꝙbis.z tibi Bal.C.qñ di.le.ce.Ad
uerte etiā ꝙ licet dicat lego tibi centū ea cō/
ditione vt facias tale q̄d.ꝙ tale legatū nō ē
ꝺditionale sz modale.l. meuia.ff.de ma.te/
sta.z.l.ij.ff.de vsna.z sic verbū ea ꝺditōe ac
cipiť ipzopzie fm Bar.i.d.l.quiby die.
52 ¶Vltz relictū in die cedeat cū fructiby inter/
medij tpis.R.ꝙ si gra legatarij fuit appositus
dies.puta qz puer.sic debeť. Si ꝙo dies fuit appositꝰ gra heredis .sic nō debeť.et
sic ꝺcoz.l.i fideicōmissaria.ff.ad treb.z.l.i fi
deicōmiſ.§.cū polidi⁹.ff.d vsuf.z.l.cū.ff.de
annu.lega.z ē glo.i.d.l.ex his verbis.
53 ¶Sed pone ꝙ legatū ꝺditionale nō imple
tur non ex defectu legatarij.sed alio modo.
R.ꝙ aut cōditio respicit factū ei⁹ cui relinq̄/
tur solū.vt puta si manumiserit seruū suuz.z
tūc si ꝺditio deficit p casum.qz moritur seru⁹
morte naturali.sic ꝺsequetur legatū.l.q̄ sub
ꝺditōe.§.quoties.ff.de cōdi.insti.nisi fuerit
in mora.l.pe.ff.de condi.z demō. Si ꝙo de/
ficit p aliū.puta qz fuit interfectus.tūc aget
cōtra interfectozē.l. aquil'.l. inde neracius.
§.idem iulianus.ff.ad.l.aquil'. At si occisoz
est nō solucēdo de equitate debet admitti ad
legatū.l.ticio.§.fi.ff.de cōdi.z demō.z.l. fi.
ff.de eo p quē fa.erit. Si ꝙo cōsistat i facto
eius cui relictū est z alterius etiā.tūc si p ca/
sum fortuitū euenit ne impleat amittet lega
tū nisi fauore alimētoz.l.annua.ff.d annu.
lega. Si ꝙo nō p casum sed p factū alterius
sic nō amittet.sed ipm habebit. hec distictō
ꝓbatur in.l.i testamēto.ff.de cōdi.z demō.
z in glo.l.i.C.de insti.z substi.et est equissi/
ma nisi aliud dicas. In aliq̄ casu fauore li/
bertatis.l.cū ita legatur.ff.d cōdi.z demō.
Limita etiā illud quo dicit.ꝙ qñ ꝺditio nō
impletur p factum eius vez ꝙ legatū deficit
nisi cōditio esset inhonesta.qz sic habetur p
nō adiecta.d.l.cum ita.
54 ¶Vltz legatum factū sub ꝺditione si nupse
rit sempzonio expiret si nō ei nupserit.R.ꝙ
sic.si honeste possit ei nubere.sz si sit indigꝰ
eius nuptijs tenet legatū licet ei nō nubat.
qz cōditio que perpetuā viduitatē inducit re
mittitur.sed nō que temporalē z qđ vni per/
mittitur alteri ꝓhibetur.z qđ i vno phibeť
i ceteris pmittit.hec habenť ex.l.cū ita lega
tū sit.z in.l.cū tale legatū.§.meuie.ff.d cō/
di.z demō. Idē si legatū sit vt nubat fm ar
bitriū sempzonij.qz pinde est ac si nō sit ad/
iecta.l.filie sue.ff.d cōdi.z demō.
55 ¶Qua actōe petunť legatarij.R.ñ solū p acti
ones psonales.sed etiā p in rē z hypotheca/
riā res moztui.z idē dic i fideicōmiſ.vt in
sti.de lega.§.nostra.z.C.ꝺmunia.de.l.i. 56
¶Qñ pñt peti legata.R.ꝙ non pñt peti nisi
adita hereditate:nisi i legatis ad pias cās.
de q̄.j. Legatū.ij.§.ix.vñ scias ꝙ dominium
rei legate postq̄z adita est hereditas ipso iure
trāsit ab eo q̄ legauit ad legatariū recta via.
ff.de fur.l.a ticio. Nō glo.i.c.raynald⁹.de rei
sta. Et tūc extūc ptinēt ad legatariū fruct⁹.a te/
legate.no.glo.i.l.i legatis.C.ad treb.l.a ti/
cio.ff.d fur.l.legatū.la.ij.ff.d leg.ij.z.l.si ribi
hō.§.cū seru⁹.ff.d leg.i. Fallit ꝙn legat rei
aliena.l cū aliena.C.d lega.z.l.nō dubū.ff.
de leg.iij.itē i legato relicto i genere.l. apd of
fidiū.ff.d op.lega. Idē in legato alternatiue
l.hmōi.§.si stichū.ff.de lega.i.z.l.stichū.ff.d
lega.ij. Itē in legato facto in diē.qz nisi ad/
ueniēte die nō trāsit.l.sempzonius.ff.d vsu/
fru.le. Item qñ aggranat heredē ad vendē
dum rem.l.vxozē.ff.de lega.iij. 57
¶Quo ordie capiēt legatarij.R.ꝙ nullō oz
dinē obseruam⁹ sz sil'oes eēliter tuemur.die 58
rex.i.l.is cui.§.si plures.ff.vt in poss.lega.
ꝓmo qñ qđ legat i testamēto habeť.ꝙ nō seru
pto.z h ꝺtingit tripliciter. Aut qz decessit le
gatariꝰ quē testatoz viuere credidit. Aut qz
qđ legat nō ē in rez natura.nec potest esse ver
equ⁹ moztu⁹ quē testatoz viuere credidit.aut
qz rei legate nullū ē ꝺmertū vel q̄ alienare ꝓ
hibeť.z vt dicit Alzon.ꝙ etiā si sit cōmertū/
um sed cū grādi difficultate.vt in pdis ne/
cessarijs cesaris nō valet legatū nec estima/
tio etiā dabiť.vt in insti.de lega.§.sed si tal' res
nisi volūtas testatoris appareret velle extī/
matōz dari qñ extimari pñt.ff.de lega.i.l.si
q̄s inquilinos.excipiť fm eundē casus quā/
do q̄s redemit hoiem libez ab hostiby.qz po
test liberari a pignoze qđ tacite habeo i eo.l.
senatus.ff.de leg.i. Itē aduerte ꝙ si ꝺmertū
rei legate sit in ꝺmuni sed nō alicui sic dam
nato.tñ valebit legatū z pstabit talis dam/
natus. Si ꝙo ꝺmertū nō sit ei cui pstare de
bet.aut ppter ei⁹ relictū.puta qz hereditas
aut ppter sectā.puta qz unde⁹ q̄ nō pōt habe
re mancipiū christianuz.tūc nec res nec esti/
matio debeť.aut ppter ꝺditōez status.vt qz
ē seruus cui milicia nō debeť.aut ppter vicia
corpis.qz ē claudus z legat stipendiū curio/
ris.z sic si sciebat testatoz:dabitur estimatō
al's nō. Itē ea q̄ sunt ꝺmuncra ediby ne vbis
desormeť nō sunt i ꝺmertū.ff.d lega.i.l.cre
ra.itē nec res sacre.sc̄do dz legatū caducū ca

su caduco tripliciter. aut qz legatarius pmoz/
tur qz testator aut efficit seruꝰ pene. aut qz re
stamētū improbe iofficioſuz dicit. ff. ō inof.
testa. l. papinianꝰ. §. memīsse. aut etiā ppter
gues inimicicias exortas iter legātē t lega/
tarīū. si tñ redeāt ad amicicias reintegrat le/
gatū. hz ppt leues inimicicias ñ efficit cadu
cū. vt. ff. de adi. le. l. ij. i fi. t ff. ō his q. vt in/
dig. l. si inimicicie. tercio dz ppzie caducū qđ
post mortē testatoris deficit quacūqz rōe. vt
si legatarius spernat vel ꝺditio sub q legatuz ē
legatū deficiat. C. de cadu. tol. l. vnica.

¶ Utz factū legatū sub ꝺditōe. puta si fece/
rit pontē in tali loco reddatur caducū. si ille
cui imponit pzius fecerat. R. q sic. p. l. ꝺditio/
nū. ff. de ꝺdi. t demō. Sz tu dic q q ad acti/
onē cōsequēdā nō sufficit aliqd fieri fato. qz
nō videt obtpare q fato facit. vt in. d. l. in fi.
sed quo ad pnā euitandā nō refert qualiter
cūqz fiat. l. ea quidē. C. si manci. ita fue. alie.
Et sic ptz q nō debetur legatū pdictū. Et q
si fieret excōicatio ꝺtra nō implētes legata.
tal nō ligaretur. sil'r nec aliā pnā incurreret
si esset apposita. Facit qđ no. Ludo. de ro. et
Bar. in. l. cū seruus. ff. de verb. oblig. t. l. foz
ma. §. si cum ego. ff. de censi.

Legatū ij. ad pias cās est oīe qđ
relinqtur p aīa. vt sentit
glo. t clarꝰ Bar. in. l. si qs ticio. ff. de lega. ij.
Itē qñ relinqtur aliqd miserabilibꝫ psonis.
vt pupillis. viduis. peregrinis. pauperibus. t
hmōi. auxilio ppzio destitutis ꝑm. d. pe. de
peru. tractatu de canonica portione epi. alle.
xxxvij. dist. c. i. he em psone i iudicio t extra
quadā progatiua letant. C. qñ umpera. inter
pu. t vi. p totū. t in. l. si quis ad declina. C. ō
epi. t cle. t i aut. de ec. ti. §. fi. de ver. sig. c. sup
quibusdā. in fi. t hoc vez de pupillis t vidu
is mulieris pauperibꝫ nō diuutibꝫ. c. ex tenore. ō
fo. cōpe. c. significātibꝫ. de of. deleg. Itē qñ re/
linqtur ecclesie vel aliꝫ pijs locis. c. fi. de te/
sta. t pia loca sunt hospitalia. monasteria: et
quelibet loca alia in quibꝫ senes. pueres t
languide psone alunt. t alia charitatis opa
exercetur. d. l. si qs ad declinandā. t. l. orpha
notrophos. ibidē. t. d. §. fi. t de religi. do. c.
senodochijs. Itez ꝑm qđdā qñ relinqtur ad
custodiā ciuitatis vel aliꝫ locoꝫ ꝺmuniz
seu publicoꝫ. ar. c. ij. de immu. ec. C. ō dona.
l. pe. §. ij. sed clare. l. illud. C. de sa. san. ec. t q
ibi no. Itē qñ relinqtur ad refectōz pontiū t
viaz. vt dicit glo. in. l. i. §. ad municipiū. ff.
ad. l. fal. sil'r muroz t fossatoz ciuitatū vl' ca
stroz t similiū. t hꝫ si necessitas imineat. al's
nō. ar. l. ad instructōes. C. de sa. sanc. ec. t. l.
oēs puinciaz. t. l. ad portꝰ. C. de opz. pub. t
l. vnica. C. de quibꝫ mune. t. l. pe. C. ō puil.
domꝰ an. t. c. ij. t. c. non minꝰ. c. aduersus. de
imu. ec. t. C. ad. l. fal. aut. sil'r. Itē qñ legat i
ornamētis eccl'ie. p luminaribꝫ. p fabrica ec
clesie vel libris aut alijs ad diuinū cultū p/
tinētibꝫ. siue sit ad tpale vel ppetuū cultuz.
c. fi. de testa. Facit glo. in. d. auten. sil'r. Item
qñ relinquunt p redimēdis captiuis. l. nul/
li. C. de epi. et cle. i auten. de eccle. ti. §. si qs.
Itē qñ relinquitur p puellis maritādis. ꝑm
Bar. in. l. i. ff. solu. ma. et in. l. si ego. i pn. ff.
de iure d. et in. l. ij. §. fi. ff. de dona. ar. c. fi. ō
feriis. vbi dicūt doctoꝛ. q dos est pia causa. et
ideo relictū p dote est ad piā causam. Itē qñ
relinqtur p alimentis. Intellige egentiū. xij
q. ij. auz. Itē generaliter qđ deo relinqtur p
aīa relinqui cēsetur. d. §. ad municipiuz. Et
ideo dicit q ppzie dz relictū ad pias causas
qñ relinqtur p honore dei vel sanctoz. vl' p
salute aīe. siue id relinquat ecclesijs siue pau
peribꝫ. siue locis publicis. qz piū est qđ fit p/
pter cultū diuinū. secꝰ si fieret p honore mū
di vel p ppetua fama. qz nō dz piū. veruntā
mē i dubio psumetur qđ ad relictū fuerit su/
pradictis fuisse relictū p deo et p anime sa/
lute. et sic legatum ad piā causam.

¶ Sz qro. utz qđ relinqtur p male ablatis 1
incertis dicat ad pias causas. R. Jo. an. in
addi. ad spec. ti. ō instru. edic. q si relinquat
pauperibꝫ vel eccl'ijs t sil'ibꝫ. al's nō. vñ dicit
q potiꝰ ꝺsiderat cui legat qz quare legat. l. il/
lud. C. de sa. san. ec. vbi dicit glo. q qñ legat
diuiti p aīa nō est ad pias causas. secꝰ si nō
diuiti. d. l. si quis ticio. qđ verū est quo ad p/
sumptionē. secus quo ad veritatē q p̄cipa
liter respicit intentionē

¶ Quid si qs legat centū nō exp̄ssa causa p/ 2
pter quam legat nec psona cui legat. R. Jo.
an. vbi ē. q illud est legatū ad pias cās. vt
no. Albu. in. l. ad instructōez. C. ō sa. san. ec.
legatū incertū etiā relictū ad piū vel publi/
cū vsum. vt viaz et pontiū refectio valet. vt
ff. de lega. ij. l. quidā in testamēto

¶ Utz relictū ꝺsanguineo pauperi sit ad pi 3
am causam. R. Bal. in. l. i. C. de sa. san. ec. q
nō nisi dicat p anima. t p deo hoc facere. et
facit p hoc qđ no. Bar. in. d. l. i.

¶ Utz legata ad pias causas gaudeāt eodē 4
p̄uilegio cū relicto eccl'ie. R. Pa. in. c. relatū
el. i. ō testa. q sic. qz eccl'ia p̄uilegiat ppt ani/
mā ꝺtemplatōe dei. Facit qđ no. Jo. an. in

c.i.de ī inte.resti.li.vi. vbi voluit q̄ sic eccl'ia
pōt petere restitutōz ī integr.ita ⁊ alia pia lo
5 ¶ Utr̄ dlegatis ad pias cās pos/ /ca pñt.
sit retrahi falcidia vel trebellianica? R. Pa.ī
c.raynaldus.de testa.ꝓmuniter tenet q̄ nō q̄
ad falcidiā sz quo ad trebellianicā. Bar.in.l
marcellus.ff.ad trebel. Bal.in.l.id qđ pau/
peribꝫ.C.de epis.⁊ cleri.⁊ multi alij tenent q̄
nec etiā retrahat. Sed Jo.an.tenet ꝯtrū in
glo.sua.⁊ etiā ml'ti alij.vt no.Albri.i.l.si q̄s
ad declinādā.C.ō epi.⁊ cle.⁊ licet p̄ma opi.
sit magis pia.tñ scda nō est ꝯ demnāda
6 ¶ Quot testes requirunt in legatis vt vale/
ant.vide.ī. Testamentū.§.v.
7 ¶ Utr̄ legata facta ad pias causas sine īsti/
tutione heredis valeāt: R. Pa.in.c.indicā/
te.de testa.q̄ si noluit mori intestat⁹ nō valēt
īsti.de lega.§.ante heredis .sz vbi q̄s eligit
mori intestatus sic valēt nedū legata ad pi/
as causas sed quecūq̄z alia legata. ⁊ ī dubio
videt voluisse mori intestat⁹ q̄ facit talia le/
gata.qđ p̄bat tex.in.d.c.indicāte.⁊ facit qđ
legit ⁊ nō.in.l.iij.ff.de iure codicil.
8 ¶ Utr̄ ex defectu testamēti vicient legata ad
pias cās: R. Pa.in.d.c.indicante.q̄ nō fm
vnā opinione.vt nō.in.l.i.C.ō sa.san.ec. ⁊ ī
l.eā quā.C.ō fideicōmiss. Facit p̄ hoc qđ no.
bar.in.d.l.i.⁊ bal.in.l.illa institutio.ff.de he
re.insti.q̄ tenēt q̄ cuz quis relict̄ sua respectu
pie cause dispositōi ticij q̄ valet licet nō va/
leat testamentū q̄n heres ponit ī volūtate al
terius.de quo.ī. Testamentū.§.his. Rō di
uersitatis ē.qz talis cui⁹ arbitrio ꝯmittit ha
bet regulā iuris diuini.humani ⁊ gentiū.li/
mitās ei⁹ volūtatē q̄ ē vt p̄ oīmibꝫ deo ⁊ religi
oni deseruant.⁊ ad redimēda pcā.xxij.q.ij.ait
de pe.dist.i.medicina. Et ideo aliud nō p̄t fa
cere,sed ī pphanis nulla ē regula limitās.et
ideo posset aliud velle q̄z testator.⁊ ppterea
cū volūtas testatoris sit incerta. ido ē capta
toria.i.adulatoria seu receptoria.fm glo. in
c.cū tibi.de testa. Aduerte hic fm bar. in sua
minorica.q̄ aut testator voluit vt testamētū
valeret iure directo testamēti ⁊ nō alit. et sic
testamētū ē nullū.heres ad quē venīūt bona
nō tenet ī ꝯscientia.aut voluit q̄ si nō iure te/
stamēti.saltē valeret iure codicillorꝫ et omni
alio mō q̄ posset. Tūc ille ad quē bona pue/
nerūt tenet ī ꝯscientia implere legata recepti
⁊ sic ē p̄sumēdū nisi q̄n testator puidit sibi.
puta aliū sbstituēdo.vl' q̄n ordinauit q̄d fiē
dū.si qđ ordinauerat nō haberet effectū. Fac
l.cū p̄ponas.C.ō here.īsti. Idē dic fm bar.ī
l.ī testamēto.ff.ō fideicōmiss.lib.⁊ Pa.ī.c.i.
de suc.ab inte.q̄ licet volūtas defuncti nō fu
erit pfecta rōne publicatōnis.fuit tñ pfecta
rōne volūtatis.vt puta qz testamētū mutā
sua ꝯscīp sit volēs postea redigi ī publicā for
mā.sz morte vel furore p̄uētus ī potuit.qđ
nihilomin⁹ heres tenet. Idē dic si incepit fa
cere testamētū nec potuit ꝯplere.q̄ legata fa
cta valēt.qz nō pōt negari q̄n sit pfectus ꝯ
sensus rōe volūtatis licet nō rōe opis. Idē
bar.i.l.cū q̄s.C.de iu.⁊ fac.igno.tenet q̄ fir
stamētū ē nullū.qz deficit volūtas defuncti
vel q̄n ē nullū ex p̄teritōe heredis ignorādo
q̄ euz habeat sic legata nō debent.qđ limito
nisi sint talia q̄ si etiā sciuisset se h̄e filiū facil
set.ar.xvij.q.iij.c.fi.sed q̄n testamētū ē nul
lū qz nō sunt testes sufficientes.vel deficit ali
qua solēnitas iuris ciuilis.tunc q̄n constat
heredi de volūtate defuncti.vl' p duos testes
pōt ꝓbari obligat naturaliter iure gētiū ad
implendā voluntatē defuncti.qđ nō.
¶ Quid si heres renūciet hereditati. vel nō ꝯ
vult adire? R. Pa.in.c.relatū.el.i. ō testi.q̄
nihilomin⁹ legata ad pias cās valebunt.qz
nō subijciunt talibꝫ solēnitatibꝫ iuris ciuil
¶ Utr̄ legatū eccl'ie edificāde seu monaste/
rio debeat solui cū fructibꝫ intermedij tp⁹
R. Pa.in.c.nos quidē.de testa.q̄ sic.vt cō/
sulueruīt bar.⁊ Fran.de alber.qz tex. p̄fati.c.
nos.dicit q̄ relicta eccl'ie ꝯstrūēde debēt sol/
ui sine diminutiōe. Facit pulcer tex.i.l.si ita
relictū.§.pegasius.ff.de leg.ij.vbi dz. q̄ si re
linquit p̄rediū ī certū diē.puta post.x. ānos
vel cū legatari⁹ erit pubes debēt p̄rediū cuz
fructibꝫ intermedij tp⁹ si dies fuerit appo
sita fauore legatarij.sic ī casu nō dies appo
nit fauore eccl'ie vl' monasterij.qz si fuisset
ꝯstructa tpe testamēti legasset simpliciter et
nō in diē.quod bñ nō.
¶ Utr̄ legatū ad certū vsum possit ad alios
vsus ꝯuerti: R. Pe.ō perusio.vbi.s. aut ipse
vsus pōt impleri ō iure ⁊ de facto.puta qz le
ganit q̄s vt mō asteriū fiat ī tali diocesi.q̄s
ē p̄ētus.⁊ sic licet de iure.ō ꝯse.di.i. nemo.
nullū ē impedimentū in facto.qz est pecunia
⁊ cetera necessaria.nec ē q̄ aduerset.⁊ sic pōt
fieri de facto.et tūc dico q̄ nō pōt cōpetenter
aliū vsum.⁊ iste ē casus.ō.c.nos q̄dē.ff.ō
admi.re.ad ciui.pti.l.i.⁊ de hoc ē casus in.l.
nulli.C.de epi.⁊ cleri.immo si p legatarium
nō impletur tale legatū redit ad heredē.⁊ p
hoc est casus in.c.cū dilectus.de dona. Fiat
qđ nō.de cōdi.appo.c.vez. Et hec intelligo
vera nisi in legatis ad pias causas.vbi ut
cerueniat dispensatio pape vel alterius, vt

ſ.dicã. Aut ille vſus ꝑt impleri de iure. ſz nõ de facto. puta ꝓpter guerras vl' qz pecunia ẽ modica. vl' nõ ẽ locus i eccl'ia vbi legat' ꝓcapella fiẽda ⁊ hmõi. ⁊ iste caſus ẽ i. l. legatũ. ff. de admi. re. ad ciui. pti. Et ĩ. d. c. nos q̃dẽ. ibi impleri nõ ꝑt. qõ ꝫbũ etiã intelligit de impetita facti. de reſcꝛ. c. ſciſcitatus. ⁊ tũc ꝑt fieri ꝛmutatio aucte ſuꝑioris. etiã ſi ĩ teſtamẽto ꝛputatũ. Nõ: qz volũtas teſtatoris debet inteꝛpꝛetari ſm ius cõe vt res magis valeat q̃z pereat. c. abbate. de ver. ſig. et ideo cũ de iure cõi poſſit i aliũ vſuz ꝛuerti nõ obſtabit tal' clauſula. Et ex his dicit Bu. i Spe. ti. d. edic. in ſtru. i. §. nũc aliqua. q̃ ſi mihi legat' vt vadã vltra mare. ⁊ null' audet ire q̃ ꝛſeq̃r legatũ licet nõ vadã. dũmodo vadã ad ſil'em locũ Sil'r ſi teſtator legat ꝓ labore itineris vl' ꝓpe nitẽtie ſibi intũcte vt vadam romã. ⁊ ꝓpter impedimentũ nõ poſſuz ire q̃ ꝛſeq̃r legatuz dũmodo vadã ad locũ ſimilẽ. d. l. legatũ. expõit qõ legatur ꝓ ſuccurſu terre ſancte. ꝗa ſi nũc nõ poſſuz expectabit tps ⁊ ſeruabitur legatũ. c. magne. d voto. Ludo. d ro. i no. dicit q̃ legatũ factũ ꝓ cauce vel repatõe eccleſie. ſi eccl'ia nõ habet opus. d hoc poterit ꝓ epm ſo lũ fieri ꝛuerſio in aliũ vſum piuz. Aut vſus ꝑt impleri de facto ſed nõ de iure. ⁊ tunc aut hoc eſt qz nõ eſt ad aliquẽ finez honeſtũ. puta legat qnis centũ vt fiat ludus theatral' i eccleſia: q̃ eſt illicitus de iure. c. cũ decoꝛez. de vita ⁊ hone. cleri. ⁊ ſic legatũ inutile eſt ⁊ nõ fiet ꝛuerſio. arg. coꝛ q̃ nõ. in glo. l. i. ff. d cõdi. inſti. vel nõ poteſt fieri de iure. nõ qz non ſit ad finem honeſtũ. ſed qz ius ꝓhibet. ⁊ ſic fiet ꝛuerſio i aliũ vſuz honeſtũ. vt d' caſus in d. l. legatũ. ff. d vſufru. le. ⁊ ſic itelligẽ. c. nos quidẽ. in verbo nõ poteſt impleri. ſ. d iure Et emplũ teſtatoꝛ legat ꝓ pdicatoꝛes ⁊ mioꝛes ſeꝛferãt ad habitãdũ in ſuis domibꝫ. ⁊ celebret ibi diuina ꝓ ſalute aĩe ſue de iure ẽ non ꝑt fieri. c. vnico. de excel. pla. li. vi. cle. cupientes. de pe. tñ vſus ẽ honeſtus. qz ꝓ aĩa ⁊ laudi.

pōt nisi i ꝺefectū. vt. s. Executoꝛ. §. ti. ꝛ in. c. tua nos. ꝺe testa. ꝛ in aut. ꝺe ec. ti. §. si ꝙs pro redēptōe. Si ꝯo testatoꝛ non ꝓuidit sibi ꝺe executoꝛe. tunc in legatis ꝓ redemptōne cap tiuoꝝ ꝛ p alimoniis pauꝑꝝ ꝓuidebit ep̄s vt in. ꝺ. §. si quis aūt ꝓ re. ꝛ. Inulli. C. ꝺ epi. ꝛ cle. In alijs autem heres. vt in. ꝺ. c. si here ꝺes. ꝛ. c. tua. ꝛ. c. nos. ꝺe testa. nisi in negligen tiam. vt. s. Executoꝛ. §. ꝓuꝫ.

17 ¶Utꝫ legatū factuꝫ ꝓ construēdo hospitali pauꝑꝝ in q̄ ponereꝯ rectoꝛ ad arbitriuꝫ certi plati possint heredes mutare in edificatiōeꝫ monasteriꝫ religiosoꝝ. ℟. Lap. abbas in cle. q̄ ꝓtingit. ꝺe reli. ꝺo. vt refert ꝺo. Anto. in. ꝺ. c. nos quidē. q̄ Jo. an. cū quibusdaꝫ iuristis ꝓsoluit q̄ sic. cū licentia epi. etiā ꝓ tradicente illo prelato. q̄ qui melius facit: nō aliud sed idem facit. c. ꝓuenit. el. ꝯ. ꝺ iureiuꝝ. sed plꝰ est ecclesiaꝫ religiosoꝝ facere q̄ hospitale. Facit c. sēpture. ꝺe voto. et regula plus semp. ꝺe re. iuꝝ. li. vi. g̃ ꝛc. Sed ꝓtra videt. ꝓuꝫ. q. ꝯ. vlti ma voluntas. ꝺe cele. missꝫ. cū marthe. cū simi libꝫ. vbi patet q̄ voluntas ꝛfuncti ꝓ lege ꝺ bet seruari. ergo forma mādati ꝺebet diligen tissima accuratōe seruari. nec eo casu plꝰ ꝓti/ net in se qꝺ ē minus vel ꝯtrario. ꝺe plē. cuꝫ ꝺe bñficio. li. vi. Ad hoc ℟. ꝺo. Anto. q̄ ista sunt vera i materia odiosa vel ambitiosa. et sic restringibili. ꝺe ꝓben. q̄uis. li. vi. Sꝫ opi. Jo. an. loquit i materia fauoꝝabili. et maxie aie ꝺefuncti. in qua fit plena interꝓetatio. c. cum ꝺilectus. ꝺe ꝺona. Uñ verisimiliter ꝑsu mitur q̄ ꝛfunctus nō contradixisset ꝛmon strādo sibi vsum vtiliozeꝫ. facit ad ꝫ qꝺ no. Bar. in. l. fi. ff. ꝺe opꝛ. publi.

18 ¶De cautela ꝺāda illi q̄ vult legare ꝓ aīa. et timet parētes. vide. j. Pactū. §. ꝓuꝫ.

Legatus est cui a papa certa pa/ tria vl̄ ꝓuincia ꝯmittit gubernāda fm Sof. vñ gerit vices papē. et ē ozdinariꝰ i ꝓuincia. c. legatos. ꝺe off. le. li. vi.

1 ¶Quō faciet fidē si requiratꝰ ℟. q̄ ꝓ l̄ras suas. l. vnica. C. ꝺe man. ꝑn.

2 ¶Quot sunt speciesꝫ ℟. due. Quiꝺā sunt imꝓꝓrie legati nūcij ꝛ nō iudices. ꝛ sunt illi q̄ sepe mittunt a papa ꝓ ambassia ta vel ad aliqꝺ nudū misteriū exercēdū. ꝺe q̄/ bus ꝺis. i. iulgentiū. ꝛ. xcvij. c. nobilissimꝰ. ꝛ quasi ꝓ totū. ꝛ istos q̄ impēdit ꝺebet tradi ꝺo stibꝫ vt sit seruus. l. vlti. ff. ꝺe lega. Et ibi lo/ quit ꝺe legatis quoꝝūcunq̄ etiā ꝺostiū. ꝛ fm canones sunt excōicādi. xciij. ꝺist. si ꝙs ira. no. glo. i. ꝺ. c. iulgētiū. Quiꝺā sūt legati iudi/ ces ꝙs papa facit ozdinarios i certa ꝓuicia ꝛ ꝺ istis loq̄tur diffinitio ꝓmissa. ꝛ titulus ꝺ of. le. Et isti sunt i triplici ꝺignitate. Primus legati nati. q̄ natꝰ i sua ꝺignitate efficitur le gatꝰ papē. vt archiep̄s cātuarien. q̄ eo ipso q archiep̄s ē legatꝰ papē. vt i. c. i. ꝺ off. le. ꝛ isti ꝺicūt legati rōe ꝺignitatis. Hēdi sunt lega ti ꝺ latere. vt sūt illi q̄ mittūt ꝺ curia papē ꝛ am si nō sunt cardinales. fm glo. i. c. pē. ꝺ of. leg. Sꝫ Pa. i. c. i. eo. ti. tenet ꝛ bñ. q̄ soli car ꝺinales ꝺicunt legati ꝺ latere magie hoꝺie. Tercij sunt legati q̄ nec sunt ꝺe latere. q̄ nō cardinales. nec sunt nati. q̄ nō i tali ꝺignita te. ꝛ sunt illi quibꝫ papa ꝯmittit legatois of ficiū in aliq̄ ꝓuincia vl̄ sua vl̄ aliena. vt i. c. volētes. eo. ti. ꝛ tales ꝺicunt legati rōne ꝑso ne nō rōne ꝺignitatis. vt ꝓmi. 3

¶Utꝫ legati nati vel rōne ꝑsone habeāt iu/ risꝺitiōeꝫ in exemptosꝫ ℟. Pa. i. ꝺ. c. 4. q̄ nō. 4 ꝛ ꝓbatur in. c. i. ꝺe ver. sig. lib. vi.

¶Utꝫ possint p̄ꝺicti legati absoluere ꝓ inie/ ctōe manuū violēta i ecclesiasticoꝝ ℟. q̄ legati nati nō p̄nt nec i ꝓuincia nec extra. nec sub/ ditū. nec extraneū. Rō fm Pa. i. c. pē. ꝺe offi. leg. q̄ clerici ꝓderēt ꝓ ꝓilegiū. c. si ꝙs suaꝺere ꝓuꝫ. q. iū. cū nullus hēt ire ad papā ꝓ ab/ solutione eo q̄ ꝺignitas ē ꝓpetua. Intellige fm Pa. ibiꝺē ꝺe iniectiōe a q epi nō p̄nt ab/ soluere. q̄ ab illa a qua epi absoluūt. multo fortius ipsi cū sint ozdinarij. Legati ꝯo rōe ꝑsone p̄nt absoluere subditos existēres in ꝓ uincia. sil̄r extraneos in sua ꝓuincia ꝛtingēs tes ꝛ existentes. subditos ꝯo suos extra pro uinciā suam nō possunt absoluere fm glo. ꝛ ꝯmuniter ꝺcto. in. ꝺ. c. pē. nec etiā ꝺ silētio iudicis illiꝰ ꝓuincie. fm Pa. ibiꝺē. Sꝫ Jo. mo. ꝛ Jo. an. q̄s seq̄tur Se. in. c. i. eo. ti. lib. vi. re ꝛ Jo. an. q̄s seq̄tur Se. in. c. i. eo. ti. lib. vi. re nēt q̄ possint. ꝛ magis placet hec opi. Sub ditos etiā suos ꝛ i sua ꝓuincia q extra ꝓut ciā iniecerunt manū violentā in clericoꝝ fm Hosti. nō possunt absoluere. Sed Sꝫ. re/ citat aliquos tenere q̄ possunt. et mihi plus placet. sicut p̄nt etiā eos punire ꝺ delicto ꝛ tra ꝯmisso. extraneos ꝯo aliunde venientes ligatos absoluere nō p̄nt. Legati ꝯo a latere possunt absoluere quoscunq̄ taꝫ in ꝓuincia eis ꝺcreta q̄ extra. tam subditos q̄ extrane os. fm glo. ꝛ ꝯmuniter ꝺcto. i. ꝺ. c. pē. Ho/ sti. tñ limitat nō habēre locū. cum iniuria eſt enormis. q̄ reseruat papē. allegat. c. si ꝯo. ꝺ c. cū illoꝝ. ꝺe sen. excō. cū simulibꝫ. Sed me ne q̄ possunt. etiā i enormi fm Jo. an. Jura ꝯo excipiētia enormē iniuriā nō loquunt in legato a latere. sꝫ in alijs inferioribꝫ. Et hoc

sequit Archi. i. c. i. de off. le. li. vi. t ꝫmuniter
docto. Fallit hoc in duoby casiby. Prim⁹ qñ
sunt in plentia papę. Scōs qñ sunt reuoca/
ti añ regressum ꝑm Pa. in. c. penul. de offi. le.
¶ Quid ꝑñt facere dicti legati. vide i. c. lega
tos. de off. le. li. vi. t q̄ nō ꝑñt facere habes in
glo. c. ꝙ trāslatōz. de offi. le. t i multis. c. lib.
vi. eo. ti. q̄ omitto cū hodie illi q̄ habēt in vsu
legati multa possint ex spāli ꝓcessiōe q̄ ex eo
rū sris potius q̄ ex doctrina cognoscit.
¶ Utr legat⁹ possit ꝓcessū delegati impedire
aut eī sniam irritare. R. ꝙ nō. c. studuisti. de
cato a sei sua puincia extra puinciā existēs
nitētiali. lz in foro ꝓtētioso nō. nisi reuertat i
puinciā. Intellige nisi egressus esset cū alio
nō redeūdi. qz sic expirat legatio.
¶ Quid de impedientibꝫ legatos vel nūcios
aplicos ne exerceāt eoz officia. R. ꝙ excōica
ti sunt ipo facto. t terre. regna. vl loca ꝑdicto
rū sunt interdicta tādiu q̄ diu i ꝓtumacia p
stiterint eoz dñi. c. sup gētes t regna. vt ha/
bēt in q̄dā extrauagāti sub ti. de offi. lega. et
si q̄s aūt legationē. ꝓcūꝫ. dist.

Legitimatio

filioz illegitimorū q̄t modis fit. R. ꝑi. modis. Prim⁹ qñ pī offert eū inter vi/
uos fuitio curie ciuitatis ex q̄ ē oriūdus. vl
sipī ē oriūd⁹ de veteri roma. s. Constātinopoli
vl noua. offerat eū curie cuiuscūq; ciuitatis
metropol'. vt insti. d nup. §. vl. Secōs qñ pī
offert eū impatorī t fit curial'. in aut. q̄b⁹ mo
dis natu. effi. sui. §. si q̄s igit. Tercius qñ pī fi
liā suā naturalē i mrimonio copulauerit of/
ficiali curie ciuitatis de q̄ ē oriūdus. vl si pī ē
oriūd⁹ de veteri vl noua roma copulet offici/
ali ciuitatis metropolis. vt. C. d natura. lib.
l. iij. in fi. Quart⁹ qñ nullo alio legitimo exi/
stēte. vel si existit nō ꝺdicit sz ꝓlentit. filius na
turalis patre defuncto ꝓfert seipm curie isto
mō. vadit ad regimē ciuitatis. et dicit. vos
egetis tali officiali. ego offero me curie. t ser
uire in tali officio. si curia recipit eū erit legi/
tim⁹. vt i. d. §. si q̄s igit. Et itelligetales fili
os naturales p talē oblatōz legitimatos. vt
succedāt pī ab intestato nō tn aliꝫ cognatꝫ
ex pte pīs nec ipsi eis. vt in. d. aut. §. filium
ꝺo. Quintus qñ pī deficiēte ple legitima of
fert ꝓncipi ꝑces p filiꝫ naturalibꝫ vt sint fi
liꝫ legitimi successores etiaz sine mrimonio.
dū tn ꝓnceps ꝑces admittat. d. aut. §. illud
tn Sext⁹ qñ pī in testō dicit eū sibi velle suc
cedere. si tn filius post mortē pīs ꝓncipi sup/
plicauerit. t testm̄ ostēderit. tūc em̄ tono ꝓn
cipis t legi heres erit legitim⁹. dūmō volū/
tatē pīs sequat. vt in. d auten. §. si vo is q̄.
Septim⁹ qñ pī i extrema volūtate noiat fi/
liū t heredē istituit. C. d natu. lib. aut. itē si
q̄s. qd limita ꝑm ꝙ i casu se. Octau⁹ qñ i pu
blico instro. s. scripto p notariū. aut etiā si sit
scptū ꝓpria manu cū subscptōe triū testiū fi
liū naturalē noiauit filiū nec adiecit natura
lē. Hz Bal. i. c. innotuit. d elec. tenet ꝙ opt⁹
addat suū. q̄si dicat in sua ptāte. t sic legiti/
mū. nec sufficeret sola nomiatio ꝑm Bal. ibi
At si sunt plures filij naturales ex eadē matre
nati. licz testimoniū tm̄ dederit vni. tn omes
erūt legitimi. At ꝫ itellige qñ ples legitia n̄
supest ꝑm glo. i. c. ꝙ tuas. q̄ fi. sunt legi. quaz
sequūt cōiter doc. Non⁹ qñ pī filiū ex ꝓcubi
na noiat filiū legitimū. ꝑm. d. Anto. i. d. c. ꝙ
tuas. qd itellige si mr̄ tal' ē ꝙ potuit eē vxor
sua qñ generauit. vt i autē. vt lice. ma. t anie
§. ad hec. Rō ibi ponit. qz ex tali noiatōe evi
dēt testimoniū phibere. ꝙ cū mre legitimus
habuit vl hēat mrimoniū. Ex q̄ ꝓcludo ꝙ si
mr̄ vl ipe aliū accepisz i ꝓiugiū viuētibꝫ ip
sis n̄ legitimaret tal' noiatio. qd nō bn̄ al's sic.
t si ex alia vxore hēret filios venirēt isti cū ill'
t fil'r si post. Decim⁹ qñ pī ꝺhit mrimoniuz
cū illa q̄ ē mr̄ filioz naturaliū ipsi⁹ pīs. de q̄
dic vt. s. Filius. §. vi. Undecim⁹ qñ legitimāt
ꝑ papā. impatorē aut ꝓncipes q̄ nō hñt supi
orē aut habētes ptātē ab eis. t d ꝑdict⁹ vide
in. c. ꝙ tuas. ꝙ docto. ibi. q̄ fi. sunt legi.
¶ Utr papa possit tal'r legitiare vt succedāt
i hereditate t admittant ad alia tpalia. R.
Pa. i. c. ꝙ venerabilē. q̄ fi. sūt legi. varia fuit
opi. sz in ꝑctica seruat opi. Bar. i autē. ex cō
plexu. C. d ince. t inuti. nup. s. ꝙ nō ꝑt i terrꝫ
sibi nō subiectis. maxime q̄n tales sūt adul
terini vl incestuosi. t ꝙ hec ē tot⁹ tex. i. c. dicat
aliq̄s. xxxij. q. iiij. t in. c. vnico. xxxv. q. vij. sz
quo ad spūalia nō est dubium.
¶ Utr illegitim⁹ sz legitiat⁹ p seq̄ns mrimo
niū sit legitim⁹ q̄ ad oia. R. ꝑm Pa. t glo. i. c.
tāta. q̄ fi. sunt legi. ꝙ sic. t licet do. Anto. ibi
dē teneat ꝙ n̄ i statutis. qz statutū n̄ ꝓphen/
dit fictū. l. iij. §. hec ꝟba. ff. d neg. ge. t sic isti
ficte sunt legitimi ꝓpter ꝟbū habeant. qd ē
ꝟbuz fictū. tn̄ magis placet ꝑma opi. qz q̄n
ꝟbū habeant ꝓfert ab habente ptātē paria
sunt dicere habeant ꝙ legitimis. t sint legiti
mi. Facit. c. ex pte. d spō. et qd dic Bar. i. l. si
is q̄ ꝙ emptorē. ff. de vsuca. t in. l. si maritus

ff. ō adul. vbi vult ꝙ dicere habeāt ꝑ ciuib⁹ ab hñte ptātē idē ē ac ꝙ sint ciues. ⁊ sic tene

3 ¶Utꝝ tal' succedet ī feudo si dictū ē ꝙ trās/ferat ad posteros ex se legitime dēscēdētes: R. Bal. i. c. naturales, si de feu. cō. fue. dicit ꝙ ñ Sꝫ Jaco. ō bene. ⁊ cōiter doc. i. c. latoꝝ. q̄ fi. sint legi. tenent ꝓuiū. s. ꝙ succedet. ⁊ tex. d. c. naturales. intelligitur de legitimato p rescri ptū ꝓncipis. qz cuꝫ illa legitimatio sit stricti iuris tāq̄ dispēsatio ꝓ ius ē restringēda. c. ꝙ dilectio. de ꝓsan. ⁊ affi. sꝫ mr̄imoniū tāq̄ fa/uorabile purgat p̄cedētia. ⁊ ideo succedet.

4 ¶Utꝝ legitimatus ab impatore vel habēte ptātem ab eo sit legitimus q̄ ad spūalia: R. Pa. ī. d. c. p venerabilē. ꝙ nō. ⁊ iō nec ad or/dines ⁊ alia spūalia admittetur. vide glo. ꝛ. di. c. lege seq̄tur. Bar. ī. d. aut. ex ꝓplexu. nec etiā erūt legitimi ī dominio illoꝝ q̄ nō reco/gnoscūt impatorē q̄ tū ad ea p q̄ fieret alte/rī p̄iudiciū. puta ad successiōz bonoꝝ ab in/testato. vt nō. ī. d. c. p venerabilē.

5 ¶Utꝝ comites habēteſ ptātē legitimādi ab ipatore possint legitimare i p̄iudiciū agnato rū: R. d. Anto. ī. d. c. p venerabilē. ꝙ nō. nisi p̄ ⁊ agnati ꝓsentiāt. qz hec ptās tāq̄ alteri p̄iudicialē restringēda. l. i. §. si q̄s a ꝓncipe. ff. ne q̄d i lo. pub. Sꝫ Bal. in Rica codi. ē ꝓ eū qñ simpl'r ē cōcessa aūctas legitimādi. sꝫ credo ver̄ dictū Bal. ī filijs naturalib⁹ tm̄. sꝫ i spurijs ⁊ alijs ex dānato coitu nō credo: nisi exp̄sse ꝓcedāt. Facit qđ no. Jo. an. ī ad/di. ad Spe. i ti. q̄ fi. sūt legi. q̄ dicit ꝙ si spu/rij dupl'r. s. ex p̄re vxorato ⁊ mr̄e maritata i/petrat a papa vl' ab impatore rescr̄ptū legiti/matōis ꝙ nō valet si nō exp̄ssit. Fac qđ no. Pa. ī. d. c. p venerabilē. vbi dicit ꝙ incestu/osus vl' adulterin⁹ nisi id exp̄ mat sp rescr̄ptū legitimatōis erit surrepticiū. qz oīe tacituꝫ p id qđ papa vl' ꝓnceps ñ ita ō facili ꝓcessiſ set si illd sciuissꝫ facit rescr̄ptū surrepticiū ⁊ vi ciat. c. postulasti. ō rescr̄. Fac etiā qđ no. ho. ⁊ Bof. i sum. ꝙ licet papa legitimet aliquez ad dignitates ñ itelligit legitim⁹ q̄ ad epatū ⁊ alias maiores. sꝫ tm̄ q̄ ad iferiores. ō ꝓcess. p̄bē. c. dilect⁹. vide etiā. s. dispēsatō. §. ix. Ad uerte tñ h̄ qđ dicit Ang. ī aut. quō natura. ef fi. sui. §. si q̄s igit. ꝙ p̄ ꝑt legitiare filiū i p̄iu diciū filioꝝ legitimoꝝ. sꝫ fil⁹ illegitimus nō ꝑt se legitimari facere i legitimoꝝ p̄iudiciū.

6 ¶Utꝝ legitimatus simpl'r intelligatur etiā q̄ ad dignitates: R. Host. ꝙ sic. sicut simpli citer restitutus ad oīa restituitur. C. de spūlam pa. l. i. q̄uis Bof. teneat ꝓtrariū.

7 ¶Utꝝ papa dispēsando ī mr̄imonio ꝓcto i gradib⁹ ꝓhibitis ō iure canonico legitime filios añ ꝓceptos: R. ꝙ nō. sꝫ bñ ꝓsita ꝓce/pti erūt legitimi q̄ ad omia. ⁊ si exp̄sse legiti/met añ ꝓceptos nō erūt q̄ ad oīa. sꝫ solū quo ad spūalia ⁊ tpalia in terris pape nō in aliis vt in. d. c. fi. q̄ fi. sunt legi.

Legitima portio ē triplex. s. legi/tima. trebellianica. et falcidia. Pria debēt ō iure nature tm̄ filijs. et ipis mortuis debēt nepotib⁹ ex eis legitime na/tis. nec eis ꝑt ponī grauamē sup ipa p lega/ta aut fideicōmissa. sꝫ bñ p̄t grauari p̄ vbi/ta. ñ ꝑt etiā eisdē ponī ꝓdictio vl' mod⁹. et si apponat ꝙ ñ adiecto hēr. C. ō inoff. te. l. omi/modo. ⁊. l. se. ⁊ hec ē tercia ps hereditatis si sunt q̄ttuoꝝ filij vl' pauciores. Si ꝓ sint q̄ vl' plures. tūc erit medietas tot⁹ hereditā tis quā inter se diuidēt eq̄liter. C. ō inoff. te. aut. nouissima. Et adūte ꝙ ista legitima ali/q̄ñ sic dēbet. vt i. d. l. omimodo. Aliq̄n dēbet ps. vt in. l. scimus. C. de inoffi. testa. aliq̄n dē/bitū simpl'r. vt in auten. de trien. et se. §. i. Aliq̄n debitū bonoꝝ subsidiū. vt. C. de inof. bona. l. si totas. Aliq̄n dēbet debita iure nature vt in auten. de trien. ⁊ se. §. hoc nos.

¶Utꝝ ista legitima possit ꝑ statutū vl' ꝓsue/tudinē in totū tolli: R. Albu. dicit i. l. q̄m i ꝓoribus. C. de inoffi. testa. ꝙ omuniter docto/res ⁊ etiā vltramontani tenēt ꝙ nō. Aliq̄ ma/gni tenēt ꝙ ꝑt in totū tolli. Sꝫ ꝑma vera videt. possꝫ tm̄ statutū vl' ꝓsuetudo diminu/ere vl' distinguere eā. sꝫ nō i totū tollere. Rō. qz sic a natura alimētatio filij a ꝑre debet. ff. de iusti. ⁊ iu. l. i. §. hinc descendit. Ita possit mortē ꝑis alimētatio filij ab hac ꝑte tollere. ris nature dependere videtur. vt innuit i aut. de trien. ⁊ se. §. i. ad fi. ⁊. §. ꝓhibemus aūt. ubi si vult filioꝝ tē. ꝙ ꝑ facit instit. de iure natura li. §. i. ⁊. ff. de pac. l. ius agnatōis. ⁊ testa. q̄ distinguit. ⁊ bñ in. c. Raynucius. de testa. aut filius nō habet vñ viuat aliude. ⁊ sic de vera opinio vltramontanoꝝ. Aut habet vñ viuat. ⁊ sic vera est secunda opinio. Adue/te tñ q̄ i legitima filius nō ꝑt grauari q̄ fi/deicōmissum fm cōem opinionē p. l. q̄m in ꝓioribus. C. de inof. te. ⁊. l. cū patron⁹. ff. ō de. ij. licz bar. ⁊ Dy. dubitauerint i. l. i. ff. ō vul. ⁊ pu. sub. Sꝫ succedētes ab intestato ipsi fi/lio si ꝓtingat filiū decedere impubere possūt grauari. ⁊ est casus in. l. si fundū p fideicōmissuꝫ cū. l. se. ff. de le. i. ideo dicit Bal. ibi. cū. viz. C. de fideicōmiſ. q̄ substituti filio im/puberi poterit grauari vt restituat legitimas

filio debitã. Et si ꝓba sunt dubia. puta testa
tor dixit post mortẽ filij mei impuberis here
ditas integra restituat̃ Seio. nec expssit p filiũ
vl̃ succedẽtes ab intestato filio meo vl̃ p sb/
stitutũ dato filio meo fideicõmissũ debebit i
legitima etiã fm Bar. i. l. q̃ duos. ff. ð vul. t
pupil. sub. t cõiter sequunt̃ scribẽtes ibi. t re
fert Pa. fuisse cõsultũ p Jo. de imo. t fulgo. i
c. raynuci⁹. de testa. licz Bar. i. l. coheredi. ff.
de vul. t pupil. sub. aliter dixerit.

¶Quid si fili⁹ instituatur i minori ptẽ? R. q̃
nihilominus aget vsq; ad supplementũ. d.
l. oñmodo. q̃ hec legitima datur in bonor̃
subsidiũ de iure nature.

¶Scđa trebelliãica a trabellio autore sic di/
cta debeb̃ hec iure istitutõis. t ẽ q̃rta ps here/
ditat̃ toti⁹. sic cũ q̃s instituꝰ heres rogat̃ vt
restituat alij hereditatẽ sine liber̃ mortẽdo.
iste sic instituꝰ potest retinere q̃rtã ptẽ toti⁹
hereditatis. isti. ð fideicõmiss. here. §. sz q̃. C
ad treb. p totũ. Instituꝰ tñ heres i certa p/
tẽ hãc nõ habebit. fm Bal. i. l. i. ff. ad. l. fal.

¶Tercia falcidia a falcidio autore debeb̃ iure
institutõis. t ẽ q̃rta ps toti⁹ hereditat̃ quã
q̃s retinet q̃n instituꝰ heres fuit supꝫ dodrã/
tẽ. s. tres ptes hereditatis ẽ aliq̃d legatũ vel
fideicõmissum. de testa. raynaldus.

¶In q̃bꝫ casibꝫ cessat falcidia? R. q̃ in sex ca
sibꝫ. Prim⁹ i his q̃ legãt sic vt ñ possint alie
nari. vt ad successores ei⁹ cui relicta sũt debe/
ant puenire. C. ad. l. falci. aut. sed in ea re.

¶Scđs in his q̃ ad pias causas relinquun
tur eccl'ie. aut pio loco. vt i aut. sil̃r. C. ad. l.
falci. Aduerte hic q̃ si eccl'ia vl̃ ali⁹ pi⁹ locus
institueret heres. tũc detraheret falcidiã ð le
gatis factis alteri eccl'ie vl̃ pio loco. q̃ currit
priuilegiũ cũ priuilegio. t sic ꝓcurrẽtibꝫ priuile/
gijs vtitur iure cõi. Facit. l. assidu⁹. C. q̃ po.
in pi. ha. No. Pa. i. c. in psentia. de pba. Idẽ
tenet Dy. t seq̃tur Albz. in. l. si q̃s ad decli/
nandã. C. de epi. t cle. Et hoc idẽ etiã si indi
recte relinquatur fm bal. in. l. si ama. §. si ti/
cio. ff. de odi. t demõ. puta cũ relinq̃tur fun
dus cũ pacto vt restituat ecclesie.

¶Tercꝰ in testamẽto militis. C. ad. l. fal. l. i
testamento. t. d. c. raynaldus.

¶Quartꝰ i male ablatis certis vl̃ incertis le
gatis t aliꝫ alienis. l. iponẽda. C. ad. l. fal.

¶Utr̃ p̃ legãs tm̃ p male ablatis q̃ legiti/
ma iure nature debita minuit obligz filiũ vl̃
illũ cui debeb̃? R. No. q̃ talia male ablata ñ
pñt pban nõ tenet heres soluere vt debitũ. s.
vt es alienũ sz vt legatũ. t iõ si legitimã mi/
nuit ñ tenet soluere. secꝰ ecẽ i illo cui falcidia
ꝓpetit. qr cũ talia legata sint ad pias cãs cef
sat hodie. vt dictũ est. t ideo nõ detrahet.

¶Sz q̃d faciet tal' q̃ tot hz restituere incer/ 10
ta q̃ ꝓbare nõ pot q̃ exhauriũt q̃si totã here/
ditatẽ si nõ pot inducere filiũ vt sit ꝓtẽt⁹ re/
stituere? R. fm Monal. q̃ nõ faciat testamẽ
tũ sz codicillũ in q̃ ordinet q̃ omia bona sua
distribuãtur paupibꝫ p male ablatis incer/
tis. asserẽs q̃ plura sunt q̃s omia bona sua.

¶Quintus si testator certus ð sua q̃ntitate 11
primonij phibeat expsse deduci falcidiã.

¶Sext⁹ si heres nõ fecerit inuẽtariũ fm mo 12
dũ t tps statutũ. hi duo habent̃ i auten. sed
cũ testator. C. ad. l. fal. Idẽ si infra tps legiti
mũ nõ paruerit voluntati testatoris. vt i. c.
raynaldus. in fi. de testa.

¶In q̃bꝫ casibꝫ cessat trebellianica? R. q̃ in 13
tribꝫ casibꝫ. Prim⁹ i legatis ad pias cãs. vt
dixi. s. Legatũ. ij. §. v. Scđs si testator pro
hibuit. vt i aut. ð here. t fal. §. si ꝙ expressi.
Rõ. qr cũ testator possit tollere falcidiã. mlto
magis trebellianicã q̃ min⁹ ẽ priuilegiata.
vt. ff. ad. l. fal. l. in q̃rtã. licet ꝺ̃rũ teneat glo.
i aut. sz cũ testator. C. ad. l. falc. Sz verius ẽ
q̃ pt. vt in. d. §. si ꝙ. Tercius ẽ q̃n substitu
tio euanescit. vt puta qr ingredit religionẽ il
le q̃ rogat⁹ si sine liberis decederet vl̃ nõ ma
ritaret t hmõi. vt i aut. nisi rogati. C. ad tre/
bel. Addo q̃rtũ q̃n iudicis officio ꝓpulsus
solũ adqrit hereditatẽ. qr sic totũ restituet. in/
sti. ð fideicõmiss. here. §. in ꝑmis.

¶Utr̃ legatis mlt̃is fact̃ tã ad pias cãs q̃z 14
nõ pias excedẽtibꝫ facultatẽ hereditatis de
beat fieri detractio tã ð legatis ad pias cãs
an solũ ð aliꝫ? R. Albz. i. d. l. si q̃s ad decli
nãdã q̃ sic cõiter ð oibꝫ. nec ob. q̃ cessat falci
dia i ꝑdictis. qr ñ ẽ falcidia sz declaratio le/
gati inanit̃ facti ab initio. vt. ff. ad tre. l. i. §. si

¶Quid ꝓputat̃ i istis legiti /us q̃dringẽta 15
mis? R. Pa. i. c. raynucius. de testa. q̃ in le/
gitima que dicit̃ falcidia que puenit iure in
stitutionis nõ cõputãtur nisi ea q̃ venerunt
iure institutõis heredi. nõ autem legata. vel
alio modo puenientia. In quarta ꝺo trebel
lianica computãtur nõ solũ que veniũt he/
redi iure institutõis. sed omia que pueniũt
ei ex testamẽto. puta iure legati vel donatio/
nis nõ alia puenientia extra testamẽtũ. In
legitima ꝺo que puenit iure nature compu/
tãtur nõ solũ ea que puenerũt ex testamẽto
quocũq; titulo. sz etiã vndecũq; sint ꝓfecta.
vt patz in iuribꝫ allegatis. i glo. d. c. rayn
cius. t in. l. in quartã. ff. ad. l. fal. Distingui t
tamẽ. Panor. ibidẽ circa ꝫ vltimũ sic. q̃ aut

pr̃ donauit filio ob cām. puta dotis vl' donationis ꝓpter nuptias. z illud ꝯputaꝭ cū legitima. Aut donauit simplr. z si donatio tenuit. puta qz donauit emācipato vl' ꝓpter merita sic nō ꝯputabit. Si ꝯo nō tenuit ivita pr̃is licet sit ꝯfirmata morte ꝯputabitur cū legitima. ō q̃ vide z dic vt i auꝭ. ex testamēto. C. ō colla. z i. l. filiū quē habentē. C. de fa. her.

16 ¶Utr̃ q̃s possit deducere duas legitias portiones. s. legitimā debitā iure nature z trebelliānicā. olim fuerūt opiniones i. l. q̃z q̃z. C. ad. l. fal. Sz hodie dic cū Bar. i. d. l. q̃z q̃z. z in. l. papinian⁹. i. §. meminisse. ff. ō inoffi. testa. z Bal. i. d. l. filiū quē habētē. et canōistas i. c. raynuci⁹. z. c. raynald⁹. ō testa. q̃ si substitutio seu rogatō sit pure facta. aut ad certū diē q̃ pinde ē ac si sit pure facta. tūc ñ poterit detrahere nisi vnā quā voluerit. Si ꝯo rogatio sit facta sub ꝯditōe vl' ad incertū diē. sic poterit detrahere ambas duas. et sic ꝯcorda ius ciuile cū canōico. qđ videt discordare in h̄. z hec ē cōis opi. fm Bal. i. d. c. raynucius z rōem diuersitatis vide ibi p eū.

17 ¶Utr̃ legitima portio q̃ debetur iure nature amittaꝭ ꝓpter delictū pr̃is i lesaz maiestatē. R. do. Lar. in cle. pastoralis. de reiudi. i fi. cetez. tenet q nō. vñ dicit q filij audita ꝯdemnatōe pr̃is furtim z dolose si capiūt suā legitimā nō tenētur saltē in foro aīe ad restituti onē faciendā p̃incipi. qz p̃nt tenere de iure nature q̃ p positiuū ius nō pōt tolli. arg. i. d. fi. ceterz. p hoc de testa. raynucius. §. qz ꝯo. q̃a pater nō pōt p̃uare filiū legitima. nisi in casu ingratitudinis. vt. C. de inoffi. testa. l. qm̃ in p̃ioribꝫ. facit. c. ius dictū. de ver. sig. i auten. de here. z fal. §. si quis aūt nō implēs. dicitur q etiā p reatū inobedictie nō pōt p̃uari filius legitima. Sed Zen. i. d. fi. ceterz. tenet ꝯtrariū. Rō. qz p ꝯtractū pōt tolli legitima. debetur em̃ deducto ere alieno. ff. ō inoff. testa. l. papinianus. §. quarta autē. Sz i delictis quasi ꝯtrahimur. qz p quasi ꝯtractū se obligat ad pēnā. ff. de iure fisci. l. impatores. no. glo. ff. de postula. l. i. §. bestias. Idez tenet Joh. de lig. qz legitima ē quota bonoꝝ quaz pater habebat tpe mortiz. nihil aūt habet q̃n sunt confiscata. ff. de inter. z rele. l. iij. z quod nō. ff. de iure patro. l. diui fratres. Et licet de rigore et subtilitate iuris istud sit verus. tn̄ mihi magis placet opi. Lardi. tanq̃ magis benigna. z ea teneo. Ratio. qz p titulū lucratiuū z p donatiōnē nō potest pater alienare i p̃iudiciū filij. C. de inoffi. dona. p totum. et de donaꝭ. c. fi. z quod ibi nō. sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo. z ideo nō potest in p̃iudiciū filij. Et ad rationē Zen. dico veram q̃n p quasi contractū damnificaut p̃ncipes ꝯ bonis ex cui⁹ damno pater esset ei obligat ad restitutionē. al's nō. qz tūc nō ees alienū nec ꝓprie potest dici q̃ pater teneatur ex quasi ꝯtractu sed simpliciter ex relicto. Ad Jo. de lig. iā patet responsio. qz i fraudez filij titulo lucratiuo facta alienatio nō valet. 18

¶Utr̃ falcidia z trebellianica amittaꝭ p negatoz fideicōmissi i q̃litate vl' q̃ditate. R. ctā ab herede illi cui fideicōmissū ē factū. fm Bal. i. l. scim⁹. §. licētiā. C. ō iu. del. q̃ si ille ꝓbauerit q̃litatē vel q̃ntitatē fideicōmissi. nec aliquā ex ipsis poterit detrahere.

Legitimus fili⁹ q̃s dicaꝭ. s. Filius.

Leno q̃s dicaꝭ. R. glo. i. §. q si i adulterio. xxxij. q. i. q̃ ē q̃ dammatā adulterā ducit. vl' q̃ recōciliat sibi eā. vt. C. ō adul. l. castitati. vl' q̃ sciēter tenet adultera. vt i. d. §. qō si. vl' q̃ recipit pecuniā p adultero. ff. ō adul. l. i. §. lenocinij. Limita p̃fata i p̃mis tribꝫ casibꝫ vera nisi emēdata teneret. Itē lenocinij ꝯmittit q̃ questuaria mācipia hz. qz h̄ nō ē minus q̃z ꝓpzio corpe questū faciat. l. palā. §. lenocinij. ff. de ritu nup.

Leprosus sepaꝭ ab habitatōne hoim. vt i. c. i. ō iu. 1

¶Utrū lepra post veniēs dissoluat legato. mrimoniū. R. q̃ nō. vt ptz i. d. c. i. z. ij. ex. fi. Sed spōsalia bñ soluit. vt patet i. c. fi. eo. ti. 2

¶Utr̃ vxor teneatur cohabitare cū viro vel ecōtrario vir cū muliere leprosa. R. fm glo. i d. c. i. q̃ nō in eadem domo vel lecto. sed bene tenetur ei debitū reddere. vt i. d. c. ij. Sz de. aureolus in. iij. dist. xxxij. dicit. q̃ vbi nō posset sine sua verisimili infectione etiā reddere debitum q̃ nō tenetur. z ponit regulam q̃ nullus tenetur reddere debitū vbi periculū verisimile de vltimata infirmitate. z facit ad hoc qđ dixi. §. Debitū. §. ij. 3

¶Utr̃ leprosi teneant ad decimas. R. glo. i c. ij. ō eccle. edi. q̃ sic. nisi ō ortis z terris i quib aīalū suoz q̃ sole excipiunt in. d. c. ij. ideo ō aliꝭ tenētur sicut alij xpiani. 4

¶Utr̃ leprosi possint hre eccl'iam z celebrare. R. q̃ sic si tot sunt sil q̃ ea cū cimiterio possint ꝯstruere. dūmō veteribꝫ ecclesijs ō iure parochiali nō faciāt iniuriā. d. c. ij.

¶Utr̃ leprosi possint p̃moneri. vide ic. §. s. Corpe viciatus. §. ix. q̃ nō. necz celebrare nisi vt ibi dicitur.

¶ Lex sacerdos ꝛ leprosus fact⁹ pōssit in parochiali eccl'ia plationis officio fungi? R. q si sine scandalo ꝛ abominatōe populi nō potest illud exercere. debet ab officio remoueri ita tñ q fm facultates eccl'ie administrenť ei necessaria quousq; vixerit. vt in. c. tua nos. de cleri. egro. Rectoribꝫ ꝥo ecclesiaꝝ q̄ sine scandalo illoꝝ q̄ sunt sani nō possiunt seruire altari. dandus est coadiutor q̄ curā habeat animaꝝ cui adiutor ad sustentationē cōgrua portio de facultate eccl'ie eiusdem assigneť. vt in. c. d̄ rectoribꝫ. de cle. egro. Ex q̄ patet q̄ non phibeť celebrare q̄n sine scādalo potest. vt in secreto ꝛ huiusmodi. ar. d. c. de rectoribꝫ.

Lex fm q̄ ratiōalis creatura ordinať ad gratiā omissis alijs exceptionibꝫ legis fm Fran. de mayro. in. ij. sentē. est ars hominē ad suī obseruandam: aliter nō esset lex nisi ligaret.

¶ Quotuplex est lex? R. vt colligo ex Scoto in. iij. dist. xvij. triplex. Prima dicit lex naturale. ꝛ isto modo aliquid dicit dupliciter d̄ lege nature. Uno modo tangꝫ principia practice nota ex terminis vel cōclusiones necessario sequentes ex eis ꝛ hec strictissime dicunt d̄ lege nature. Secūdo modo dicit de lege nature et largeid q̄d est verꝫ practicū ꝛ sonū principijs ꝛ cōclusionibꝫ legis nature in tantū q̄ statim notū est oībꝫ illud ꝛuenire tali legi. Secūda lex dicit positiua diuina que continetur in his que sunt in veteri ꝛ nouo testamento. ꝛ licet Gratianꝰ vocet ipsam legē nature limitata ꝛ distinguit ꝛtra ius positū ab autore nature. Tercia lex dicit positiua. ꝗ est autor nature. Tercia lex dicit positiua. ꝗ est posita ab hominibꝫ. Multa em̄ eccl'ia statuit ꝛ imperatores vltra ius diuinū ꝓpter obseruantiā honestiorē in moribꝫ. ꝛ ꝓpter reuerentiā maiorē in suscipiēdis ꝛ administrādis sacramentis. De prima ꝛ secūda habes infra Papa. ꝗ. i. ꝛ ceptū per totū. de quibꝫ hic tractare nō intendo. sed de tercia lege positiua q̄ quidē lex positiua tantū habet de rectitudine inquantū a lege nature deriuať. Si vero discordet ab ea ita nō erit lex. sꝫ corruptio legꝫ. vt Aug⁹. in primo libro de lib. ar. Non videť inquit esse lex que iusta nō fuerit. Unde inq̄tū habet de iusticia intantū habet de veritate legꝫ ꝛ hoc est q̄d dicit Isid⁹. in. c. ꝛsuetudo. dist. i. Lex erit oīe q̄d ratione ꝛsistit. Nā fm Frā. vbi supra. q̄ principia legis nature nō possūt eodē modo applicari oībꝫ ꝓpter multā varietatē rerū humanaꝝ. ideo exinde ꝙuenit diuersitas legis positiue.

¶ Quis potest facere leges? R. fm Bal. in. l. omēs populi. ff. de iusticia ꝛ iure. q̄ quātū q̄s habet de iurisditione tantū habet de autoritate cōdendi legē vel statutū. nec vlteri⁹ extēditur: nisi hi quoꝝ interest ꝛsentiant vel ad minus sint p̄sentes fm Inno. in. c. i. de loca. ꝛ in c. a nobis. el. primo. de sen. excō. allegat. c. fi. de his que fiūt a platis. Ratio fm dñm Mat. in. c. cū laicis. de re. eccle. non alie. q̄ potestas statuendi ꝙpendet a iurisditione ꝛ impio ut statuēte ꝛ subiectōne q̄ ad eū in quē statuit. c. ecclesia. de ꝛstitu. c. bene quidē. xcvi. dist. glo. ꝛ Bar. in. l. i. ff. de iurisdi. om. iudi. 2

¶ Utruꝫ lex canonica vel quelibet alia lex seu cōstitutio vel statutū obliget ad mortale ꝙcatum extrā ꝛgressione eius? R. Panor. in. c. clerici officia. de vita ꝛ honestate clericoꝝ. q̄ nō semp: sicut nec lex ciuilis inducit semp de capitatione. Cōsidera ergo q̄ aut lex habet ī se materiā p̄ceptiuā ꝛ verisimiliter excogitatā multum a cōstituente: ꝛ tunc nō cures de verbis. q̄ verba sunt accōmodanda materie. tex. est cū glo. in. c. rogo. xi. q. iij. ꝛ pulcer tex. in cle. exiui. de ꝛb. signifi. ꝛ sic dic q̄ inducit mortale. Si vero nō ꝛstat d̄ materia vbi quis essꝫ certus de mente statuentis q̄ vult inducere ad mortale. sic inducit. Facit q̄d no. glo. in. c. iij. ꝛ. c. per venerabilē. qui fi. sunt legi. ꝛ ibi p Pa. Aut cū nescit de mente latoris tūc cōsidera q̄ aut verba sunt p̄ceptiua. puta p̄cipim⁹. iubemus. sic obligat ad mortale. facit. c. q̄d p̄cipit xiij. q. i. Aut vtit verbis imperatiui modi ꝛ si materia nō est necessaria nec multū ponderosa nō obligat ad mortale. vt exemplū. si q̄s te percusserit in vna maxilla p̄be ei tc. q̄ est consilij. xxij. q. i. parat⁹. Si vero materia est necessaria ꝛ multū ponderosa. sic inducit mortale. tex. est in cle. exiui. in. §. Itē q̄ ꝓpter ea. d̄ verb. signi. Exemplū in p̄s. Uouete q̄d est cōsilij. q̄ votum fit de supererogatione: ꝛ reddite. istud est p̄cepti. quia q̄d est ꝓmissum est debitum. de pact. c. i. ꝛ debitū reddere est p̄ceptum iusticie. l. iusticia. §. iure p̄cepta. ff. de iusti. ꝛ iure. Facit q̄ obligare se est volūtatis. sꝫ reddere est necessitatis. vt in. l. sicut initio. C. de act. ꝛ oblig. Aut vtit verbis inhibitoriꝫ. vt iubemus. phibemus. interdicim⁹. ꝛ huiusmodi. ꝛ sic inducunt mortale fm Panor. in. c. nā ꝛcupiscentiā. de cōsti. Aut loquit ꝓ verba cōmunia. vt decerno: statuo: ꝛ similia. ꝛ sic nō obligant ad mortale. vt dicit idez Panor. in d. c. nā ꝛcupiscentiā. similiter est verbū cōmune. innouo. ꝛ ordino. siue in plurali dicant: siue ī 3

singulari. Aut loquit̃ per verbũ debet: z sic inducit mortale. qz debet ex suo ppio significato importat necessitatẽ. vt glo. in cle. attendẽtes. de sta. regu. Idẽ dicit glo. in. c. ppositum. de appel. z p Bar. in. l. ij. C. de pigno. z in. l. sepe ff. de offi. pñi. puincie z alijs allegatis in d. cle. attendẽtes p glo. z quãuis ratõne materie aliquãdo sit ꝺ grauitatis. in. c. i. de respon. impu. z no. glo. in d. l. sepe. z. l. ij. tamẽ dicit Panor. in. c. i. de dolo z cꝛu. Imꝓꝓietates sunt vitande nõ ad sequentiã trahende. c. ꝓpterea. c. fi. z qõ ibi no. de vb. signi. ideo solũ habebit locũ q sit ꝺ silij in casu speciali rõne materie q ꝺsultiua est. Aut cõminat sb pena excõmunicationis. z sic inducit mortale. qz nisi p mortali null⁹ excõmunicat. xi. q. ij. nullus. z. c. nemo episcopoꝝ. z de sentẽ. excõ. c. i. lib. vi. Facit ad hꝫ in ar. c. ꝓterea. de offi. delegꝫ. z. l. oratio. ff. de spon. z. l. ij. ff. de iurisdi. om. iudi. quia eadẽ obligatione qua obligat excõmunicatio simiter z illud per qõ ad ipam peruenit. Facit qõ no. in cle. quoniã. de vita z hone. cleri. vbi tenet stephan⁹ q peccat mortaliter cõtra facies sanctioni. z dicit sanctio ppie cõstitutio seu lex penalis. vt ibi no. glo. Aut loquimur p virtutẽ obedictie vel sub pena maledictionis eterne: vel sub indignatõis omipotentis dei z huiusmodi. sic inducit mortale. vt in. c. vnico. de sta. regu. lib. vi. Aut cõsuetudo habet vt talia verba obligent ad mortale. vt sic inducẽt. ar. c. dilect⁹. de cõsue. z. l. minime. z. l. si de interꝓtatione. ff. de legi. tex. est. in d. cle. exiui. §. item qꝛ ꝓter ea. Sz aduerte hic q vbi ex se inducit ad mortale nõ semp peccat mortaliter ꝺtra faciens. vt supra inobedientia dictũ est z ibi vide in pncipio.

4 ¶Utꝛ in foꝛo cõscientie lex canonica ciuilis vel alia etiã peceptiua semper sit seruãda: R. q nõ in vndecim casibꝫ. vt colligo ex Inno. in c. qꝛ plerꝙ. de imu. eccle. z de homi. in. c. sicut dignũ. z ex cõsilio. xxi. Fede. Joh. Cal. z Pa. in plogo decretaliũ. z Joh. an. in. c. quanꝙ. ꝺ vsuris z alijs. Pꝛim⁹ quãdo lex posituua distinguit inter foꝝ cõtentiosuꝫ z cõscientie. qꝛ sic nõ seruabit in foꝛo penitẽtiali autoꝛitate ipsi⁹ legis. c. tua. z qõ ibi nota. de spon. Secũd⁹ quãdo ius fundat se sup p̃sumptõne z nõ super veritate. quia in foꝛo cõscientie attendim⁹ ad veritatẽ: vt credam⁹ cõfitenti de omibꝫ. qꝛ solũ agit de iudicio ipsi⁹ anime. c. significasti de homici. Ideo si sit veritas cõtra p̃sumptionẽ nõ seruabit. vnde licet heres nõ fecerit inuentariũ tamẽ in cõscientia nõ tenebit nisi in quantũ hereditas se extendit. quãuis ius aliter velit. quia p̃sumit pl⁹ esse in hereditate. vt in auten. de here. z fal. no. hoc pbatur in d. tua. z in. c. litteras in fi. de resti. spol. z ij. c. canobis. el. pmo. ꝺ sentẽ. excõ. z vide Bald. in. l. i. C. de sa. san. eccle. Tertiꝰ quãdo lex nõ est ad vtilitatẽ cõmunẽ. sed principis ꝓpter vtilitatem ꝓpriã edidit. Facit. iij. dist. c. erit autem lex. z dicit iniusta tũc lex ex fine fm Panoꝛ. c. canonũ. de cõsti. Quartus quãdo lex nõ distribuit eque onera subditis. sicut debet facere bon⁹ paterfamilias. qꝛ sic est iniusta ex forma fm Panoꝛ. in d. c. canonũ. Quint⁹ quãdo ex cedit autoꝛitatẽ ꝺstituẽtis. vt patet in statuto epi qõ nõ ligat delinquẽtes extra dioceſiz suã z suos subditos. vt in. c. vt animaꝝ. de cõsti. lib. vi. Facit. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. z sic dicitur iniusta ex autoꝛitate. z p istis mihi cauibus facit qõ no. Bar. in. l. vectigalia. ff. de publi. vbi dicit q gabella licite fraudat que nõ est imposita. Sext⁹ quãdo est penalis. qꝛ ante cõdemnationẽ nõ tenet quis soluere ꝛo anime pnã. vt est glo. singularis in. c. fraꝛes. Septim⁹ quãdo ratio legis cessat in foꝛo anime. Nã licet lex nõ exprimat rationẽ seu causam. nos tamẽ debemus eã cõiecturare. z ad limites illi⁹ limitare: vel ampliare eã iuxta theoꝛicã doc. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. Exemplũ in ciuitate obsessa statuit q ꝓte ciuitatis maneant clause. Et hoc p vtilitate cõmuni vt ipluribꝫ. pone q cõtingat hostes insequi aliqs ciues: ita q i damnũ ccederet ciuitatis: nisi aperirẽt ꝓte: tũc iuste aperiẽde: qꝛ esset nisi aperirent cõtra bonũ z vtilitatẽ cõmunẽ. verũ est q nõ pertinet ad quẽlibet hoc interꝓtari nisi periculũ sit subitaneũ. vel sit manifestũ legislatoꝛem illud intẽdisse. sed solũ ad regentẽ ciuitatem z huiusmodi. Itẽ aliud exemplũ statuto cauet q vxoꝛe moriente sine liberis vir lucret dimidiã dotis: quãuis nõ exprimat causa. tamen nos debem⁹ cõiecturare causas huius statuti. videlicet sumpt⁹ mariti: quos faciendo vxoꝛẽ ad domũ. nec alia causa ponitur esse. z sic si nõ ducit eã nõ debet lucrari. Secus esset si sic lucraret mulier. sicut vir: qꝛ tũc causa extimaret affect⁹ maritalis. z ideo etiã si nõ duxisset lucraret. hoc no. Panoꝛ. in. c. ex publico. de cõuer. cõiu. facit qõ idẽ Panoꝛ. no. in. c. qꝛ in singulis. de sta. mona. vbi dicit q leges debet ampliari z restringi ad limites rõnis cessantis. etiã si verba nõ patiant. vt in. l. cũ pater. §. §. quãuis. ff. de iurepatro. z in. l. pater. §. fundũ dulcissimis. ff. de lega. ij. z in. l. pater. §. fundũ ff. de lega. ij. Facit. c. cũ dilecta. de con. vii. vel

inuti. ⁊ hoꝝ text⁹ in regula fi. de reg. iuꝛ. li. vi. ⁊ qđ no. Barto. in. l. itē querit. §. qui impleto ff. locā. ⁊ idē Panoꝛ. in. c. de iura. calū. dicit. q ꝓ etiā in pēnalibꝫ seu odiosis quādo ratio est ex pssa extendit ⁊ ampliat dispositio legis. vt in dicta regula fi. ⁊ qđ ibi no. Dy. ⁊ Johan. an. in mercurialibꝫ. ⁊ qđ nota. in dicto. §. dulcis. simus, sec⁹ esset in pēnalibꝫ fm eundē Panoꝛ. in. c. i. de sentē. ⁊ re iudi. in simili sub terminis facilioribꝫ vel paribꝫ. vt no. Innocē. in. c. cuꝫ specali. de appel. Itē iste casus pbat. qꝛ ratio legis plus debet attendi qꝫ lex ipsa. l. i. C. q̄ lex est quicūq; ratōne cōstitit. vnde Bald. in. c. i. de ost. dicit q̄ lex cōstitit in substātia rationis. ⁊ Barto. in. l. cū mulier. ff. soluto mrimo. no. dicit q̄ ratio legis ⁊ mens legis idē est. et ꝓpterea dicit glosa in. l. i. ⁊ ij. C. quesit lon. cō tuetudo. q̄ nō minus debet attendi ratio legis qꝫ lex ipa. hoc intellige de ratōne finali. que dicit ipa lex fm Bal. in. c. dilect⁹. el. ij. de rescrip. ⁊ in. l. si q̄s seruo. C. de fur. dicit q̄ ratio finalis est anima legis. Itē vbicūq; habet locū ratio legis habet locū etiā lex. C. de interdic. l. i. fm Archi. ⁊ sequit He. in. c. vbi periculū. de elect. lib. vi. imo plus etiā si verba cōtradicant. vt l. scire. oportz. §. aliud in fine. ⁊ si maxime verba legis. ff. de excusa. tuto. nō em in solijs. sed in sensu cōsistit euangeliū. c. marchion. i. q. i. ⁊ c. intelligētia. de verbo. signifi. Facit text⁹ in. l. ij. C. de lib. prete. vbi em unquit manifestissimus est sensus testatoris interpretatio verboꝝ nusq; tm valet vt melioꝛ sensu existat. Bald. etiā in. l. cōmissoꝛie. C. de pact. inter emp. ⁊ vē. dicit q̄ iudici licet sit imposita necessitas seruandi statutū fm formā. put iacet ad litterā. ar. l. i. §. si is qui nauē. ff. de exercito. tamē non habebit locū hec necessitas: nisi saluo intellectu. qꝛ littera occidit: spiritꝰ viuificat. ⁊ facit p hoc glo. in. c. illo vos. in. ꝟ. pignus. de pigno. Et ad iura que dicūt legē seruandā etiā in foro anime. dic q̄ verū quando est eadē ratio in vtroq; foro: qꝛ sic nō cessat in foro anime. ita tenet Panoꝛ. in. c. tua. in fi. de vsuris. ⁊ quo modo ratio vl causa finalis potest cognosci. vide supra causa. §. v. Octauꝰ quādo verba legis nō adaptant ad aliquē casum. nec eius dispositio adaptabit si de mente aliter nō constet. Hoc est notabile dictū Barto. i. l. iij. §. toties. ff. de dā. in fec. ⁊ in. l. ita autē. ff. de admitto. ⁊ ibi dicit statuto caueē q̄ soluant ꝑ galeas de quolibet cōtractu sex denarij ꝑ libra. istud nō habebit locū in re extimabili. qꝛ cum ꝑba nō adaptent nec dispositio. Facit. c. inde nitatibꝫ. §. sed cū eas. ⁊ ibi Bemi. de elect. lib. vi. ⁊ Barto. in. l. cōstitutū. ff. de test. mi. Nonus quādo lex ciuilis licet nō sit improbata de iure canonico fouet lucrū odiosum primo vel rigoꝛē quendā. Exemplū in capitulo filiꝰ noster. de testa. vbi licet lex ciuilis disponat valere legatū rei aliene. tamē nō est seruāda i foro anime. qꝛ fouet lucrū odiosum heredi. nec est fundata sup naturali eqtate aperte nō constito de volūtate defuncti. ⁊ facit in simili. c. ex parte i fi. de cēsi. ⁊ c. dilecti. de iudi. ⁊ c. i. de dolo ⁊ cōtu. de quo dic vt supra Legatū. i. §. xxiij. Decimꝰ quādo lex est iniusta siue ex forma vel ex fine vel ex autoritate. vt dictū est. iij. ij. ⁊ v. casu: siue etiā qualitercūq; inducat ad peccatū cōtra legē dei aut iuris canonici. vt sunt leges q̄ cōcedūt vsuras cōtra. c. sup eo de vsuris. Itē que cōcedūt incantatōnes cōtra ventos ⁊ nubes. sicut. l. eoꝝ. C. de male. ⁊ ma. ptra xxvi. q. v. ⁊ vi. in multis. c. notata. Itē que cōcedunt p̄scriptionē cū mala fide cōtra regulā possessoꝛ. de reg. iuꝛ. lib. vi. Itē que permittūt receptionē inter cōtrahentes vsq; ad dimidiam cōtra illud Qui nō egit dolū ꝛc. Itē q̄ nolunt aliquē obligari ex nudo pacto cōtra. c. iuramenti. xxij. q. v. Itē que nolūt valere legata ad pias causas. nisi p tot testes probent cōtra. c. relatū. ⁊. c. cū esset. ⁊. c. indicante. de testamētis. Itē que volūt teneri heredē ex delicto defūcti. cōtra no. in. c. in litteris. de rapto. ⁊ in. c. tuanos. de vsuris. Itē que nolunt spuriū alendū cōtra naturalē pietatē. Itē que phibent vl̄ permittunt aut disponūt super cōtrahendis matrimonijs dissoluēdis. ⁊ hmōi. cōtra canones Itē que phibent comphensaz in adulterio teneri. in. l. crimē. ⁊. l. castitati. C. de adulte. ⁊ tra. §. subaudit. xxxi. q. i. intelligē si vult corrigere se. Itē que cōcedunt cōcubinatū cōtra illd Exo. xx. Nō mechaberis. Itē que priuate pſone cōcedunt homicidiū cōtra illud Nō occides. ⁊ de hmōi habes in locis suis diffusius Aduerte tamē q̄ quādo lex seu statutū aliq̄d denegat ꝓpter equū bonū publicū. vtputa q̄ nō soluēs gabellā nō audiat. vel instrumentū qđ nō est registratū in libris cōmunis reputetur falsuz habebit locū in ꝛscientia etiā fm Bald. in. c. si quis p triginta. Si de feudo cōtro. fue. Idē explificat Barto. in extrauagāti ad reprimēdū in verbo denunciationē i macedoniano ⁊ veleiano: qđ no. Undecimꝰ quādo lex ciuilis nō fuit moribꝫ vtentiū recepta. ⁊ canon nō disponit. aliter expsse non obligat de necessitate. vt no. Pa. in. c. lras. de iura. calū. De lege canonica vel statuto. dic vt supra

Cōstitutio.§.i.qñ nō fuit moribꝫ recepta.

5 ¶ Utꝫ clerici ⁊ alie psone ecclesiastice teneant̄ seruare leges aut statuta laicoꝝ.R. Panor.i c.ecclia sancte Marie.de cōsti. Aut lex dispo nit specifice sup rebꝫ ecclesiasticis ⁊ bonis eaꝝ ⁊ sic est nulla tanꝫ cōdita ab eo qui nō habet potestatē.⁊ sic nō est seruāda.qz nec impator aut alius secularis habet potestatē sup eccliaſ aut eccliasticas psonas.vt in dicto.c.ecclesia Et hoc verū nisi i duobꝫ casibꝫ. Primus est quādo est priuilegiatiua qz potest quis priui legiare etiā nō suū subditū.sic intellige.c.no uit.de iudi.vbi allegat lex Theodosij. Secū dus quādo lex est fundata sup naturali ratio ne.quia tūc debet seruari nō ratione legis sed ratione iusticie naturalis.l.scire oportet.ff.de excusa.tuto.§.qui nō iuste. Aut lex disponit generaliter nō faciēdo mentionē de clericis vl' ecclīasticis:sed nō potest seruari sine peccato. vt in pscriptōne male fidei.⁊ sic nō est seruā/ da a quocūqꝫ.c.fi.de pscrip.⁊.c.licet mulier.el. de iureiurā.lib.vi. Aut est generalis rationa/ bilis.nec cōtradicit canonibꝫ:⁊ tūc si est fauo rabilis seruāda est etiā quo ad clericos ⁊ eccle siasticas psonas.vt in.c.ij.requiris.de appel'. Unde statutū qđ disponit.vt existentibꝫ ma sculis:mulier nō succedat:porrigit etiā ad cle ricos.vt no.Panor.in.c.cōstitutus.đ restitu. in integ. Similiter priuilegiū cōcessum ho/ minibꝫ alicuiꝰ loci cōprehendit etiā clericos illiꝰ loci.licet nō exprimat Facit.c.dilecti.đ fo ro cōpe.nota.Johā.de ligna.in.c.clericꝰ.đ fo ro cōpe.⁊ Baldꝰ.in.l.cunctos populos.C.de sum.trini.⁊ nota quādo talis lex generaliter disponēs potest se habere ad cōmodū ⁊ incō/ modū nō potest dici priudicialis. Exempluz statutū disponit q̄ primogenitꝰ succedat:cer te secūdogenitꝰ licz sit clericꝰ nō succedet. Si militer in statuto quo masculi excludūt mul/ eres nō succedet mulier quāuis sit effecta reli/ giosa. Et ideo oēs leges disponētes sup cō tractibꝫ emp.vendi.locato:cōmodato:⁊ hu/ iusmodi.si nō cōtradicūt canonibꝫ sunt ꝑuā/ de etiā quo ad ecclesiasticas psonas.Facit.c. i.de noui ope.nūci.⁊ est de mēte Hosti.⁊ Johā. an.in.c.i.vt lite pen. Hecꝰ si simpliciter afferret priudiciū vt qui nō facit inuentariū.vl' qui infra tale tempꝰ nō adiuit hereditatē sit priua tus ⁊ hmōi.quia nūqꝫ potest esse ad cōmodū eccliasticoꝝ:⁊ ideo nō tenēt. Similiter quā/ do statuit ne possit aliquid vendi nō subditꝫ. Aut lex ciuilis est generalis ⁊ rationalis.sz de uiat a iure canonico:tūc in foro seculari serua bitur.sed nō in foro eccliasticoneqꝫ in terris subiectis dominio eccliē:qz tunc debet seruari lex canonica in vtroqꝫ foro. Facit.c.si duobꝫ. de appel.⁊ qđ no.in.c.q̄ clericis.de foro cōpe. Aut lex ciuilis disponit sup materia ad eccle/ siam pertinēte:nō disponēdo ipam materiaz: sed tollendo lucrū qđ alias acquirat:vel impe/ nendo penā actionū explicāti. Exemplū pu/ mi de raptore cōtrahente matrimoniū cuz ra pta:in quo casu lex priuat omnibus bonis da/ tis sibi a raptore.⁊ sic nō valet.vt vult glo.no ta.in.c.de puellis.xxxvi.q.ij.⁊ ea sequi videt Fede.cōsilio.xxxv.⁊ mihi placet qz videt in timidare matrimoniū.⁊ sic non est seruanda etiā quo ad nō eccliasticos. Exemplū secūdi lex punit mulierē contrahentē infra annū lu/ ctus.vt.C.de secun.nup.quasi p totū.in vā let ratione ꝑdicta. Sed hoc limito nisi pena apponeret fauore filioꝝ.sicut lex que imponit penā matri.que agnouit tutelā filiꝫ trāseuntꝰ ad secūda vota nō petito tutore filio.vt in.l. omnē matri.C.ad tertu.quia tūc valet. Aut lex ciuilis disponit circa accidētia tempoꝝ alia ad actū spiritualē vt in dote:⁊ tūc si nō pra/ dicit canoni valet.c.Raynuciꝰ.⁊.c.Raynal/ dus.de testamētis.⁊ qđ legit ⁊ notat in.c.ij.de do.post diuoꝝ.re. Et hoc verū nisi intimidet contractionē matrimoniū. Si vero cōtradi/ cit canoni:tūc pendet ab illa questione cuius fori sit causa dotis.⁊ Innocen.in.c.de priudi/ tia de do.post diuoꝝ.re.⁊ Panor.tenent q̄ est mixti fori.⁊ sic lex seruabit in foro suo ⁊ cano in suo foro.⁊ locus erit ꝑuentioni.c.cū sit ge/ nerale.de foro cōpe. Aut lex ciuilis pcedit cir/ ca actū spiritualē ꝑsumēdo ⁊ lex canonica in/ uenitur cōtraria.puta lex ꝑsumit matrimoni/ um si masculus ⁊ femina simul habitant.l.in libere.ff.de ritu nup.si sit libera ⁊ nō faciat que stum de corpore.vt ibi lex canonica ꝑsumit adulteriū siue fornicationē.xxx.q.v.aliter.et sic standū est in vtroqꝫ foro iuri canonico.qz lex imitat canones.c.clerici.de iudi. Ar fimꝫ limita iura que dicūt leges seruādas:que nō cōtradicunt canonibꝫ. 6

¶ Utꝫ in penalibꝫ fiat extensio legis.R.Jo. de Imo.⁊ sequit Bemi.in.c.si postꝫ de elect. lib.vi.q̄ fm mentē comprehensiua sic ꝑ extra in fauorabilibꝫ.sz fm mentē extensiua nō fit in penalibꝫ.c.statutū.de elect.lib.vi. In aliis autē nō penalibꝫ fit extēsio ex idemptitate ra/ tionis.vide de hoc glo.⁊ Bemi.in.c.sepe.de re po.ordi.lib.vi.⁊ infra Pena.§.v. 7

¶ Sed quomodo mens comprehensiua legis monstrat̄.R.fm Johā.de Imo.⁊ Bemi.doc/ cto.c.si postꝫ.de elect.lib.vi.q̄ ex quamuo

Primo ex cōmuni vsu verboꝝ: qz ꝓualet oīm rigoꝝ z significatōi verboꝝ. ff. de lega. iij. l. li/ brozū. §. qz tamē casius. z de cōsue. cū dilectus Secūdo si aliter intelligēdo sequeret absurdꝰ sensus cū deat esse possibilis z honesta. iij. dist. erit autē. z no. Barto. in. l. oīes populi. ff. de iusti. z iure. Exemplū lex dicit qui occiderit hominē capite puniat. si ad litterā de/ret intelligi sequeret qꝺ occidens se defendēdo vel furiosus esset occidendꝰ cōtra cle. si furio/sus. de homi. qꝺ est absonū. Tercio monstra/tur mens comꝓhensiua quādo in illa est exꝓss legis. Facit clemen. i. de electi. Exemplū in. c. ex parte. de postulā. vbi ꝓhibitio de aduocan/do facta monachis extendit ad canonicos. qz licet sint diuersi tamē quia cōstitutio fundat se sup religione. ideo extendit etiā ad canoni/cos. z ideo oīis ꝺstitutio que habet respectū ad religionē licet loquat de monachis comꝓhendit etiā canonicos z oīes q̄ ꝓmittūt tria vota. secꝰ si loqueret de religiōe cū aliqua qua/lificatione. puta monachꝰ niger et huiusmo/di. Quarto comꝓhendit mens legis quando per eandē cōstitutionē: vel ꝑ aliaz apparet id qꝺ ibi est positū: gratia exꝑli fuisse positū. si/cut in. l. i. ff. vti. possi. dicit qꝺ licet verba edicti loquant de ede. tamē in fundo etiā habet locū vt in. §. hoc interdictū in oīibꝫ ibidem.

8 ¶Qualiter ꝓhenditur mens extensiua legis R. Johā. ꝺ Imo. z Hemi. vbi supza. qꝺ comꝓhendit ex idemptitate rationis nō scripte vt in. l. i. C. ꝺ interdi. z re. Facit. c. inter ceteras de rescript. z. c. ij. de transla. ꝑla. Nā de simili/bus ad similia idez iudiciū est. vt in dicto capitulo dicit.

9 ¶Utz lex seu cōstitutio cōcernat futura solū R. Panoz. in. c. cognoscentes. de cōsti. qꝺ sic. ne afficiat aliquos sine culpa. z hoc nisi caveatur in lege vt extendat etiā ad ꝓterita.

10 ¶Utz cū lex vel statutū loquit ꝑ verba ꝓteriti tēꝓris indulgēdo aliquid extendat ad futura. R. Panoz. in dicto. c. cognoscētes. qꝺ nō ne detur materia delinquēdi. vt est textꝰ limi/tanꝫ hanc materiā in. l. cū lex. ff. ꝺ legi. ꝑ quā dicit Bar. qꝺ si statuto caveat qꝺ quilibet ban/nitus soluens decē eximat de banno. nō habet locū respectu eoꝝ qui bannūtur de futuro. qz daret materia delinquendi. secꝰ si cessaret hec ratio. qz licet loquat ꝑ verba ꝓterita vl ꝓsen/tia extendit ad futura. qz lex semꝑ loquit. l. arriani. C. de here.

11 ¶Quomodo interꝓtatur. vide supza Interꝓtatio. in ꝓncipio.

12 ¶Quādo lex incipit ligare. R. qꝺ ad hꝫ qꝺ lex sit oportet vt cōstituat. secūdo vt promulget. et publicatio est vltimꝰ actus ꝑficiēs legē fm glo. in clemē. prologo ꝑ. l. humanū. C. de legi. Et ideo postq̄ est solēniter edita ligat statim scientes sine expectatōe alteriꝰ tēꝓris. vt no. Panoz. in. c. i. de postula. ꝑla. z glo. z Pau. in c. ij. de re. eccle. nō alie. lib. vi.

13 ¶Hz qñ ꝑsumit scientia legis. R. Pa. in ꝺ. c. cognoscētes. qꝺ in legibꝫ z ꝺstitutōibꝫ in feriorū tꝑs est arbitrariū fm loci qualitatē z ꝺditiōnē ꝑsonaꝝ. In legibꝫ aūt impatoꝝ ꝑsumit scientia post duos mēses a publicatōe facta in ꝓuincia. vt i aut. vt facte noue ꝺsti. In ꝺstitutione vero papē Johā. an. in data. lib. vi. vult vt liget post duos mēses a publicatōne facta rome. sz ratōes sue nō mihi placēt. z ideo idez dicā qꝺ de ꝺstitutōe imperatoris. z sic videt etiam tenere Pa. in ꝺ. c. cognoscētes. z licet pa/pa dicat habere pedes plūbeos habet tñ epos z archiepos. ꝑ qs noticiā dare ꝑt.

14 ¶Utz volēs ꝓbare ignorantiā sit admittendus. R. Pa. in ꝺ. c. cognoscētes. qꝺ sic. sine alio q̄ dubio. vt in. c. fi. q̄ ma. accu. pos. z in. l. fi. ff. de decre. ab ord. Et sic patet qꝺ in ꝺscientia ñ ligat ignorās sine culpa sua. aliter sup fluet z frustratorie admitteret ad ꝓbandū ignorantiā. Et hꝫ est sine dubio qñ lex requirit dolū. facit glo. i c. ad falsariozꝫ. de cri. fal. alias secꝰ esset. vide supza ignorātia. §. iij. z distingue vt ibi.

15 ¶Quomodo tollit lex seu cōstitutio ꝑ cōsuetudinē. vide supza Cōsuetudo. §. ix. z x. z infra Statutū. §. xxi.

16 ¶Utz tollat ꝑ legē ꝺtrariā. R. Panoz. in. c. cū accessissent. de cōsti. z Barto. post Ly. vt i ꝺ. l. oīes populi. dicūt qꝺ sic. licet nō fiat mentio de ꝓma. nisi habeat clausulā derogatoziaz ad secundā. qz tūc opꝰ esset facere mentionē de ꝓma. ar. l. si qs. in ꝓnci. ff. de legā. iij. z in. c. nō/nulli. de rescrip. Aliqui tñ in ꝺ. l. si quis. dicūt qꝺ si loquamur de priuilegio vel rescripto z testamēto q̄ sunt priuata lex. sic oportet fiat mētio quādo habēt clausulā derogatoziā ad secūdū. Si aūt loquimur de legibꝫ z statutis nō oportet fiat mētio etiā si habent clausulā derogatoziā ad secundū. per cle. dudū. de sepul. qz cū ꝑsumant oīa scire vident sciēter velle revocare statuēdo in cōtrariū. sz secꝰ est in ꝓnta: q̄ est in facto: z mihi placet.

17 ¶Utrū ex nō vsu inducat ꝺsuetudo derogatoria legis. R. vt colligo ex Panoz. in. c. Johānes. de cleri. cōiuga. qꝺ aut nō vsus habet in se actū tacitū ꝺtra ꝺsitionē iuris. z tūc inducit cōsuetudo. Exemplū lex refert hereditatē

cõmuniter ꝛ equaliter filiꝫ tã masculis q̃z fe/
minis. l. maximũ viciũ. C. de lib. p̃ter. ſz ꝺ ſue
tudo defert primogenito. vel ſolũ masculis. ꝛ
ſecũdus genit⁹ vl̃ femine nunq̃z ſunt vſe illa le
ge. ideo cõſuetudo inducit ꝓpter actũ cõtra/
riũ legi. Si vero nõ vſus nõ habet actũ ꝺ tra
riũ nec tacitũ nec expꝛſſum legi. ſic nõ inducit
cõſuetudo contra legẽ per nõ vſum. ſic verbi
gratia. licet forte ſint pl⁹ q̃z centũ anni q̃ nul/
lus vendidit hermofroditũ nõ tamẽ eſt abro
gata. l. queritꝫ. ff. de ſta. ho. q̃ vult vt extimetur
ꝑm ſtatũ ꝑualentẽ. Sil̃r licet nõ agã ꝺ tra eũ
q̃ mihi damnũ dedit actõne legis aq̃lie. nõ tñ
per h̃ abrogat illi legi. qz illa lex non neceſſitat
ad agendũ: ſz dat facultatẽ.

18 ¶ Utꝛ act⁹ geſt⁹ cõtra legẽ ſit null⁹ ipo iureꝫ
R. q̃ nõ in quattuor caſibꝫ. Primo qñ cauſa
phibitionis non eſt ꝑpetua ſz tẽporalis. vt in
c. i. de ma. ꝺ tra inter. eccliẽ ꝺ tra. ꝛ dicit tpalis
qñ eſt reſtricta ad certũ temp⁹. puta phibetur
matrimoniũ ꝓpter veneratõez certi diei. Si
militer de ꝓfeſſione facta infra annũ que phi/
bet in. c. ad apoſtolicã. de regularibꝫ ꝛ trã. Se
cus ſi phibitionis cauſa eſt ꝑpetua. puta cũ ꝓ
hibet aliq̃d ꝓpter malũ qđ inde ſequi poteſt.
vt matrimoniũ ꝓpter cõſanguinitatẽ ꝛ hmõi
ꝛ ſic intellige. l. nõ dubiũ. C. de legibꝫ. ꝛ. c. vi/
des. ꝯ. diſt. ꝛ. c. cõtradicim⁹. xxxv. q. iij. ꝛ. c. nõ
oportet. xxxiij. q. iiij. Et iſta eſt theorica glo. ĩ
c. tua fraternitas. de ſpon. duoꝝ. Secũdo q̃n
do phibitio legis cõcernit principaliter fauo
rem alicui⁹: talis phibitio habet poti⁹ vim ex
hortationis reſpectu illi⁹ ꝓ cui⁹ fauore prin/
cipaliter fit. qz poteſt renũciare. ꝓ hoc. iij. diſt.
. H. hec ꝛ ſi legibꝫ. h̃ ponit Panor. in. c. ad apo
ſtolicã. de regula. ꝛ infert qđ poſſet ꝓ hoc inten
tari. licet ſtatuto caueat ne mulier poſſit ꝺ tra
ctum facere ſine ꝑſentia duoꝝ agnatoꝝ q̃ va
leat cõtractus ſine eoꝝ ꝑſentia. ſi ſtatutũ ex/
pꝛſſe nõ annullet actũ factũ. Facit. l. ſi q̃s in cõ
ſcribendo. C. de pact. facit d. c. ad apoſtolicã.
vbi patet obligationẽ acq̃ri deo. licet ſit actus
phibit⁹ a lege fauore ꝑſiteri volentis. Tercõ
quãdo lex dat certam formã ſup eo qđ alicui
cõuenit ex ſua poteſtate. Exemplũ epiſcopus
ex ſua iuriſditiõe poteſt abſoluere ab excõmu
nicatione. vbi cõditor canonis ſibi nõ refuat
Attamẽ lex dicit q̃ nõ abſoluat: niſi faciat ſic
vel ſic. Si facit ꝺ tra riũ tenet tamẽ abſolutio
ſec⁹ quãdo lex dat poteſtatẽ illi qui eam alias
nõ habet cũ tali forma. qz ſi nõ ſeruat formaz
nihil facit. hoc capit ex d. Lar. in cle. i. de iure
patronat⁹. ꝛ cõcor. glo. ibidẽ. ꝛ Pau. Quar/
to quãdo lex punit cõtra facientẽ. qz tenet ſi ex
pꝛſſe nõ annullet factũ cõtra. ſec⁹ quãdo nõ ꝓ
nit. ſed ſolũ phibet qz ſic nõ tenet. ꝛ ſic loquit
lex nõ dubiũ. C. de legibꝫ. hoc ponit Domi⁹
Cardinalis in cle. i. de reſcript. diuerſa in ci/
ca hoc eſt doctorũ opinio. quibuſdã dicẽtib⁹
q̃ in oĩbꝫ caſibꝫ facta cõtra legẽ ſunt ipo in/
rena nulla. niſi lege ſpeciali act⁹ ſuſtineat ꝑm Jo
hã. an. in d. c. ad apoſtolicã. ꝛ cũ eo cõmunior
docto. Sz mihi placẽt dicti quattuor caſus
in quibꝫ valẽt geſta cõtra. l. qui faciũt ad ma
gnam declarationẽ dicte. l. nõ dubiũ. ꝛ per hꝰ
clari⁹ potes intelligere quãdo factũ cõtra legẽ
alia lege ſuſtineat. qz tũc qñ aliquis de ꝓdictis 19
quattuor caſibꝫ cõcurrit.

¶ Utꝛ facta in fraudẽ legis teneãt: R. q̃ nõ.
vt no. Barto. in. l. ſi libert⁹ minorẽ. ff. de ꝛ rebꝰ. ff.
de iure patro. Sec⁹ eſſet ſi fieret in fraudẽ hoꝰ
minis etiã p̃incipis. vide Pa. in. c. dilect⁹. de
ꝓben. ꝛ qđ no. in dicta. l. ſi libert⁹. Et quemo/ 20
do fit fraus legi. vide ſupra Fraus. §. ſi.

¶ De iſta materia legis. vide ſupra Conſuetu/
do ignorãtia. ꝛ infra Statutũ. vnde appella
tione legis comp̃hendit cõſuetudo. Facit. c. i.
iuncta glo. prima ꝛ ſecũda. ꝺ ſpon. vnde ꝺ ſue
tudo eſt quedã lex. l. de quibꝫ. ff. de legi. ꝛ diſt. 21
i. cõſuetudo.

¶ Aduerte ſm Innoc. in. c. ſi. de rebꝰ eccle. nõ
alie. ꝛ ſequit Panor. in. c. i. de reſti. in integ. q̃
vbi ius canonicũ in alia materia dat regulaz
ſpecialẽ q̃ nõ debem⁹ illã diſtinguere per ius ci
uile. verbi gratia. canon induxit ſuã ſolẽnita/
tem in alienatõne rei eccleſiaſtice. ideo non de
bem⁹ ſeruare illã iuris ciuilis poſitã in auten. 22
h̃ ius. C. de ſa. ſan. eccle.

¶ Utꝛ ꝺentes leges iniquas peccẽt. ꝛ ad qđ
tenent: R. q̃ licet de iure tales leges ſeu ſtatu/
ta nõ valeãt. viij. diſt. que cõtra. ꝛ xxvij. q. vij.
flagitia. tamẽ facientes ꝛ ſentientes peccãt mor
taliter. de quibꝫ Iſa. x. Ue qui ꝺãt leges ini
quas. ꝛ ſi ſunt cõtra libertatẽ eccleſiaſtica ſunt
excõmunicati. vide ſup Excõmunicatio. vij.
caſu. xij. ꝛ tenent reſtituere oĩe damnũ qđ ꝓ
uenit alicui ratõe talis legis. Et omes volũta
rie obſeruãtes ſimiliter mortaliter peccãt. ꝛ ia
acq̃ſita occaſione tal⁹ legis tenent reſtituere. ſi
cut in ſimili dicã de participantibꝫ cũ rapto/
ribꝫ. ꝛ nõ ſolũ dicunt inique q̃n ſunt cõtra ius
gem dei ꝛ nature. ſz etiã q̃n ſunt cõtra ius poſi
tiuũ ad pauperes oppꝛimẽdos ꝛ iuſticiã impe
diendã. ſm Hoſtiẽ. qđ no. bene. 23

¶ Utꝛ lex in dulgens aliquid qđ poteſt intũ
dere in alteri⁹ p̃iudiciũ intelligat ſaluo iure ſe
partis: R. q̃ ſic. vt tenet Bal. de pa. iuſtitie
ꝛ Panor. in. c. i. de iudi.

24 ¶ Lex cõmissoria quid sit, vide infra Pactũ. §. pviij.

Libellarius contractus qui dicit datio ad luellum. idē est qđ emphitheosis. & ideo ibi vide. et de laudemio soluēdo. quāuis quidā vt Bartō. in. l. si finita. §. si de vectigalibꝫ. ff. de dā. infec. teneāt q̄ differt. qz emphitheosis fit a domino: & datio ad luellū fit a non domino. s. vasallo emphiteota & huiusmodi. sed temporibꝫ nostris cōmuniter nō differt: nisi quādo fit illicite & vsurarie. vt patet infra Usura p̄mo. §. pviij. & §. lxiij.

Libellus famosus est cōpositio in scriptis facta in infamiā alicuius eiꝰ qđ pbare nō vult. & ī publico iactata.

1 ¶ Que pena cōponent̄ libellū famosum vl' in uentū qui nō cōbusserit vel destruxerit. & dolose manifestauerit vi& ipsi ꝯ. R. p̄m glo. in sū ma. v. q. i. si cōuictus est p̄m leges de capitatur sine deportat. v. q. i. hi qui inuenti. & l. vnica. C. de famo. libel. & fit intestabilis. viij. q. iij. ob carmen. ff. qui testa. fa. nō pos. l. qui p̄m canones verberandꝰ est. vt in. c. i. v. q. i. & anathematizandus. vt in dicto. c. hi qui. & c. ij. eadē q. sed si sponte cōfitetur nō timore probatiū mitius agitur cuz eo. v. q. i. c. ij. & sic punit ad arbitriū iudicis. de officio delega. de causis in fi. Si vero vellet pbare qđ in eo cōtinetur nō punit. vt in dicto. c. ij. quia expedit crimia nocentū nota facere. ff. de iniur. l. eū qui. in p̄n cipio. & C. de iniur. l. iij. Qđ vez intellige p̄m Azo. & Hostien. in iudicio. quia extra nemo debet aliū prodere. vi. q. i. summa. & pen. dist. i. homicidiorum.

2 ¶ Utrū teneat talis restituere famaz? R. q̄ sic alium libellū in cōtrariū faciendo & vltra hoc tenet leso satisfacere & alio dāno. vt supra De tractio. §. iij.

Liber dicitur ille qui nullꝰ est subest potestati. ff. de capti. & postli. reuer. l. nō dubito. §. liber autē populꝰ.

1 ¶ Liberā habet potestatē quādo sine alteriꝰ cōsensu quis potest disponere. & non aliter in. c. fi. de postu. pla.

2 ¶ Quid excludit verbum liberet? R. q̄ omnez moza & conditionē. c. extirpandū. §. penul. de pben. & c. si beneficia. de pben. lib. vi. & de offi. ordi. c. ordinarij. §. qđ si forte. lib. vi. Et ibi p Joh. an. & Archid. de homicid. p humani. lib. vi. Immo ꝑm alios notat quandā progatiuam absolutaz. seu dominiū super actum cui adjcitur. vt. l. pcurator cui libera. ff. de pcura. & l. iusiurandum qđ ex cōuentione. §. fi. ff. de iureiurādo. & electi. c. cuz nobis olim. in fi. vide per Bartō. in. l. alio. ff. de alimē. & ciba. legā. & Panor. in. c. cum liberū. de sepul. & in. c. vestra. de loca. Unde liberū dominiū non habet qđ sup actū qui qñ vult illū exercere impedit aliqualiter. Omnis em̄ phibitio siue tpalis siue ppetua cōtradicit libertati. l. libertas. ff. de sta. ho. qđ no. qz facit ad multa.

Libertus est seruꝰ manumissus De q̄ vide infra Manumissio.

Littera an preiudicet scribenti? R. Panor. in. c. fraternitati. de cleri. nō resi. cōcludendo post Bartō. in. l. lutius. ff. de fideiusso. Aut sunt littere generales sicut cum dicitur presentiū latori adhibeas fidem. & huiusmodi. Et isto casu cum iste lator non possit cōtrahere vel aliquid intentare in preiudiciū scribentis. si cui scribitur sibi mutuaret pecuniā & huiusmodi nō p̄iudicaret scribēti. vt in. l. fi. C. qđ cū eo qui in alie. potesta. quia potius sunt littere recōmendaticie. nisi aliud addat. puta sub periculo meo & huiusmodi. vel nisi dolose dedit illi lras. qz tunc teneret. ar. l. qđ vendito. ff. de dolo. Si vero sunt littere magis speciales. puta qz dicit in eis tali de mea intentōne plene informato adhibeas plenā fidē. quia tūc tenet. & aget actis mādati cōtra scribentē. ille cui scribunt. sz non debet ei credere in aliq̄ qđ ei appropriet. Facit. l. si vero remunerandi. ff. man.

¶ Quid de eo q̄ litteras alteriꝰ aperit. vide supra Falsariꝰ. §. ij. 1

¶ Utz damnificans proximū ex litteris tenetur ad restitutionē. vide infra Restitutio. i. in. v. scriptura. 2

Litigiosa res dicit de cuiꝰ dñio causa inter petitorē & possidentē mouet in iudicio vide supra cessio actionū. §. ij.

¶ Utrū res litigiosa possit alienari. vide ibidē in principio. 1

¶ Utrum litigans teneat ad restitutionez expēsaz & damnoz parti aduerse? R. q̄ sic. si sciebat iniustam causam fouere. aut si a principio non sciuit. tamē in pcessu cause cognouit iniusticiā. & nō desijt tenet. ar. in. c. domunꝰ. de secun. nup. & in. l. si qs inficiatꝰ. & ibi Bartō. ff. de posit. 2

Litigiosus Idē est qđ ꝓtentiosus. ꝛ quo vide supra Contentio ꝛ Discordia. ꝛ grauꝰ ꝑccat ꝑ se q̄z adulator. qz litigiosus frāgit amicicią. et sunt illi ꝓprie q̄ ad oīa ꝓtrariant̄ causa ꝓtristandi ꝛ nll'o curātes. vt dicit ph̄s. iij. ethi.

1 ¶ Utr̄ litigiosus ꝛbeat ordinari? R. ꝙ non. xlvi. dist. §. i.

Loca An liceat mendicātibꝫ dimittere? Rñ. ꝙ capta ante cōciliū. ꝛ quo in. c. cū ex eo. ꝛ excel. pla. libꝫ. vi. nō possunt. aliter sunt excōmunicati ipo facto. Clle. cupiētes. ꝛ pnis. §z capta post illud cōciliū bene possūt dimittere fm Lap. quē sequit̄ dñs Petrus ꝛ ancha. ꝛ Hemi. in d. c. cū ex eo. ꝛ in d. cle. in ꝓbo hactenus. id est vsq; nūc. qz fm Papiā hactenꝰ ꝑ h aspiratū facit duas ptes. s. hac ꝛ tenꝰ. i. vsq; nūc. Exq̄ infert Hemi. ꝙ fratres ordinis mei Bononie in mōte potuerūt dimittere primū locū quē ceperāt ꝛ aliū capere: cū habrāt licētiaz capiendi vnū locū in dicta ciuitate.

1 ¶ Utr̄ dicti mendicātes possint loca d̄ nouo capere? R. ꝙ nō ad habitandū: que sint ꝓpinqua habitationibꝫ hominū sine licētia sedis apostolice: que ꝛ cōstitutōne Bonifacij exp̄ssam faciat mentionē. Hec? esset ꝛ locis in heremis. vbi nō est ꝓpinqua hominū habitatō qz illa d̄ licētia suoꝝ ꝓlatoꝝ ꝛ capere ꝛ mutare possunt. d. c. cū ex eo. Et nota ꝙ illud capitulū nō ꝓhibet transitū singuloꝝ fratꝝ d̄ loco ad locū qui est ꝓmissus ex causa. c. licet. ꝛ regula. cū similibꝫ. §z ꝓhibent nouū capitulū: siue nouū ꝙuentū capi. vel locū ad locū mutari. fm do. De. ꝛ ancha. vbi supra. Et sic patz ꝙ captio caseraz: vl' mutatio quas mendicantes capiūt ad habitandū ex trāsitu vel ꝑ infirmaria ꝛ hmōi nō cadit sb̄ ista ꝓhibitōe. §z solū qñ ꝑ nouo ꝙuentu seu capitulo capiūt.

2 ¶ Utr̄ loca exēpta sint in dioceſi taliter ꝙ i ea delinquētes incidāt in excōmunicationē ꝑ statutū diocesani ꝓpositā cōtra taliter delinquētes. vide. j. Statutū. §. ij.

3 ¶ Utr̄ ꝑfati mendicātes possint augmētare loca sua sine licētia pape? R. fm Lap. vt recitat Hemi. in d. c. cū ex eo. ꝙ sic. qz ista acq̄sitio. ꝛ post acq̄sitionē edificatio est ꝛ actibꝫ iā ꝓmissis. l. ab ea pte. ff. ꝛ ꝓba. ergo isti iuri antiquo stabit̄ nisi quatenꝰ ei ꝛrogatū est ꝑ d. c. cū ex eo. qđ tm̄ in duobꝫ ꝛmutat. s. in acq̄sitione habitatōis in loco d̄ nouo: ꝛ secūdo i mutatione ꝛ trāslatōne quibꝫ in nullo casus noster ꝙcludit̄. Itē ꝓhibitus acq̄rere nouū ius ī re nō ꝓhibet̄ augmentare ius iā quesitū ante ꝓhibitionē. vt in. c. fi. §. ij. ꝛ ꝙcel. ꝓhi. li. vi. sic in ꝓposito. vide ꝛ hoc supra Excōmunicatio. vij. casu. xluij.

Locatio est ꝓsone vel rei ad vsus facta cōcessio mercede incerta pecunia numerāda cōuenta. alias si res vl' spes darent̄ nō esset locatio. §z cōtract? innominatus. s. do vt facias. ꝛ agere? ꝓscrip. verb. ff. ꝛ positi. l. i. §. si q̄s seruū. ꝛ ideo locator dicit̄ qui sub mercede pecuniaria locat domū sua: ꝛ huiusmodi. cōductor q̄ ipam accipit soluēdo pēsionē. vt in d. §. si q̄s. Aduerte m̄ ꝙ ꝛtractus innominat? in ducit̄ fm naturā ꝛtract? nominati cui assimilat̄: nisi aliud actū fuerit. vt d. §. si q̄s. sequit̄ Barto.

¶ Quid potest locari? R. ꝙ omēs illes que vendi possunt; nisi sint seruitutes p̄diales. vt iter. act?. via. ꝛ cetera q̄ locari nō possūt. vt est ter. ꝛ glo. in. l. locare. ff. locati. Seruitutes autē ꝑsonales: q̄ sunt vsufructꝰ bene possūt locari. ff. ꝛ vsufru. l. arboribꝫ. §z nō seruit? vsus. vt insti. ꝛ vsu. ꝛ habi. §. minꝰ. §z si fit ab vsufructuario extinguit̄ locatio ꝑ mortē ipsiꝰ vsufructuarij. vt. C. ꝛ iur. do. l. si locꝰ. ꝛ ꝑ maritā ꝛ mediā capitis diminutionē. insti. d vsufruc. §. finit̄. A ꝓprietario autē fieri nō potest locatio seruitutis ꝑsonalis.

¶ Locare nō potest aliquis ꝑlatus religiosus ad vitā. nec ad certū tempus. scilicet longum redditus vel partē eoꝝ: aut iura: aut possessiones monasterioꝝ. vel aliaꝝ administrationū sibi cōmissarum: nisi necessitas vel vtilitas expostulet cōuentꝰ. ꝛ cū cōsensu cōuentus. vel si nō habet. tūc cū ꝙsensu fiat supioris. aliter suspensus est ipo facto: nec cōductor acquirit tur aliqđ ius. Hec? ad modicū tempꝰ. ꝑ ne. in cle. monasterioꝝ. ꝛ re. ec. nō alie.

¶ Utrū fructus ꝛcimaꝝ possint locari ad annuum cēsum laicis? R. Pano. in. c. vestra. ꝛ loca. ꝙ sic.

¶ Utr̄ ꝛbeficiatus possit locare reddit? sine ecclesie sine alia licentia? R. Pano. in d. c. vestra. ꝙ sic. Intellige ñ magnū tps. puta ꝑ nouem annis ꝑt. Facit glo. in cle. i. ꝛ re. eccle. nō alie. nec valet statutū seu ꝓhibitio supioris in cōtrariū ꝑ impedire. ꝓpter verbū libere qđ ponit̄ in littera. d. c. vestra.

¶ Sed quid si ante tempꝰ locationis finituꝫ moriat? R. ꝙ extinguit̄ locatio qz cemparat clericus vsufructuario vel vsuario. c. vin. ꝛ pcu. cle. ꝛ ideo extinguit̄ sicut ius vsufructꝰ. ij. d̄ dona. c. ꝙsultatōibꝫ. d̄ pigno. c. vlti. fm

Joh.mo.qui sic no.in.c.cōsultissimo.de re.ec
cle.non alie.lib.vi.z si soluit pensionē non re/
habebit a successore in eodez beneficio.nisi sit
cōuersum in vtilitatē ecclie.vt no. Hostiē.in
c.ij.ne plati vices suas.

6 ¶Utz sacerdos possit locare opas suas? R.q
p diuinis officijs dicēdis nunqz licet.ō simo.
c.cū in ecclie z multj.c.aliter esset simoniac⁹.
sz p tpalibz bene potest locare.licet tñ ei paci/
sci cū aliquo q moret in aliqua eccl'ia vt cele/
bret ibi diuina.ita tñ q nō habeat intentōez
ad diuina.sz ad mansionē quā ibi facit.vl ad
labozē quē sustinet.vl ad damnū qđ rōne mo
re patit.vt in.c.ad questiones.de re.pmu.pe.
ar.zno. Innocē.in.c.penl.ne pla.vi.suas.

7 ¶Utz scholaris recedēs possit ponere alium
loco sui in domo vl camera cōducta? R. Pa.
in.c.inter dilectos.de fide instru.q sic.qz con
ductor potest locari alteri.l.nemo.C.loca.nisi
aliud cōuenissent.vt in ō.l.

8 ¶Sz an possit hoc facere inuit? socijs. Glo.
insti.loca.in fi.dicit q licet possit alteri locare
rato tamē societat? phibet que pualet iuri lo/
cationis cū videat electa industria persone.in
.ij.q.ij. Et clari⁹ Azo.p.l.perceptione.ff.de his
qui de.vel effu.z addit q si scholaris non de
bet in domo vt debet versari potest cōtra eum
agi actu.p socio.sz vtili qz directa dat quādo
cōtrahit societas ad cōmodiorē vsum.z vberi
orē questū ō qua leges loquunt.vt no. Spe.
vbi supza. Et q vide q in materia odiosa nō
veniet soci⁹ in domo. Et ideo si statutū dicit
q soci⁹ teneat p socio nō veniet soci⁹ in domo
quia nō est pprie ista societas. Et in odiosis
verba stricte capiunt.l.iij.§.hec aūt verba.ff.
de nego.gest.z in.c.in nostra.de iureiurā. In/
sup dicit Panor.in ō.c.iter dilectos.q si ma
le versat z nō possit cō pesci aliter a sua insolen
tia q poterit expelli p.l.si cōuenerit.in fi.ff.p
socio.z v.q.iij.in loco.

9 ¶Utz locari possit dom⁹ ppinqua alteri ma
gistro ita q voces ad inuicē cōfundant? R.q
nō.z si fecerit prim⁹ poterit expellere vltimū.
C.de stu.li.vz.ro.l.vnica.in fi.z hec causa tra
ctari pt in ferijs tpe messis fm Hosti.de iudi.
c.significauerūt. Et idē posset dici de q̄cunqz
alio q̄ impediret lectionē pfati mgri.ar.ō.l.vnice

10 ¶Cui potest locari aliqua res? R.q oībus q̄
possunt emere:nisi sit miles vl curialis quib⁹
nō possunt locari pdia ad colendū ne amisso
vsu armoz ad op⁹ rurale se transferant.vt.C.
loca.l.milites.l.curialis.z.l.vltima.subuenit
tamē ignozāter facienti.ff.locati.l.si qs ignozāt

vbi dicit q pt exigere mercedē. Nō em̄ ꝺtem
nit disciplinā qui ignozauit militē. Idem vi
det in clericis z monachis nisi ex causa neces
sitatis.extra ne cleri.vel mona.c.i.z.c.secūdū.
vbi hoc no. Bern̄.z Hostiē.

¶Utqz ad qđ tps pt fieri locatō? R.q ad z tē 11
pus:z imperpetuū.vt.ff.si ager vecti.l.i.z di/
cunt vectigales agri q̄ imppetuū locant.s.q̄z/
diu vectigal soluat.vt ō.l.i.z succedit heres i
locatōe z ꝺuctōe si moriat ꝺuctor infra tps
locatōis in iure ꝺuctōis.sec⁹ in vsufructu q̄
psonalis est z extinguit cuz psona.C.loca.l.si
quis domū.§.si fructuari⁹.

¶Qn̄ est merces soluēda? R.fm Azo.z Sof. 12
q si actū est quādo sit soluēda id seruabit.al's
cōsuetudo regionis z si nō appareat de cōsue
tudine id qđ minimū est.s.in fine.ita no. Ho
stien.z Bern̄.de cēsi.ex parte.facit de reg.iur̄.
in obscuris.lib.vi.ff.de ꝛ̄bo.oblig.l.q̄ hoc an
no.z.l.eū q̄.z.ff.qn̄ dies vsufruc.le.ce.l.i.§.si
tibi.et hec vera in stipulatōibz.in alijs vide i
l.i.C.qn̄ dies le.ce.z i ō.l.qui hoc anno.z In
nocē.in.c.ꝓpter sterilitatē.de loca.

¶Sed nunq̄d potest locator inquilinū expel 13
lere ante temp⁹ finitū cōductōnis? R.q sic in
quattuor casibz. Prim⁹ si nō soluit pensionē
per biennū:sed si parat⁹ sit soluere audiend⁹
est.ff.loca.l.quero.intellige si alius de sequēti
bus nō inest. Secund⁹ si dom⁹ locata sit ne/
cessaria sue habitatōni.intellige ex necessitate
superueniēte cui aliter puidere nō pt.vt.l.edē.
C.locati.aliter nō diceret necessitas si posset
puidere alio modo. Sec⁹ esset si tempe loca/
tionis aliā domū nō habebat qz sibi imputa
bit nec expellere poterit.ff.loca.l.si qs domū.
.§.huic subiungi. Terci⁹ cū domus eget refe
ctione quia minat ruinā:que tamē tempe lo
cationis nō minabit.z in isto casu z pcedenti
fiet remissio pensionis pro rapta tēporis.c.ꝓ/
pter sterilitatē.de loca.z ō.l.edem.z ō.l.quero
.§.inter locatorez.vel puidebit de alia domo
eque idonea.ff.eodē.l.cū plures.in prin. Sz
an ea refecta poterit cōductor peterei ea repo
ni? R.q sic.glo.iuncto tex.l.si duo.§.cū inq̄li
nus.ff.vti.possi.z ibi ꝑ Bart. Quart⁹ quā/
do cōductor in domo puerse cōuersat sine le/
sione rei.vtputa tenet publicas meretrices.z
sic nō remittit pensio fm Hostien.vel versat
puerse cū lesione rei:tenendo porcos i solario.
incidit arbores.nō colit suo tpe.z tunc remit/
tur pensio.sz aget ad interesse dñs de dāno
dato fm Hostien.in ō.c.ꝓpter sterilitatē. Et
fm hāc distinctionē ꝺcoz.docto.in ō.l.edem
z in ō.c.ꝓpter.q̄ vident cōtrarij.

14 ¶ Utꝛ in ālin⁹ possit silr ꝓpter necessitatē di/
mittere domū ante finitū tps ⁊tra voluntatē
dñi: R. Panoꝛ. i d. c. ꝓpt sterilitatē. q sic ꝑm
Uincē. ⁊ Jo. an. ꝫ tenet etiā glo. in. l. si in lege
. ℌ. si dom⁹. ff. loca. Exq̄ ꝓt inferri q ꝓpter pe/
stē ꝓt dimitti. qꝛ est ꝓbabilis necessitas. ⁊ facit
tex. i. l. habitatoꝛes. ff. e. ti. ⁊ sic ī ꝓscia esset ſuā
dū. q̄uis ī foꝛo ꝓtētioso foꝛte aliter teneꝛet.

15 ¶ Utꝛ sit mínuēda pēsio rei locate qñ cōduc/
toꝛ ñ potuit vti re ꝓducta: R. q aut q̄s locat
res. ⁊ si stat p locatoꝛis volūtatē: q̄mín⁹ re cō
ducta nō vtaꝛ ꝓductoꝛ sic teneꝛ ei ad intereſſe
l. si ꝺ fundo. C. locati. Si ꝙo nō ex volūtate
ſꝫ p casuꝫ foꝛtuitū ex ei⁹ ꝑte vl ex ꝑte rei loca/
te ꝓtingentē sic pēsio remittit p rata. Exēplū
ex ꝑte locatoꝛis. puta qꝛ ꝓpter ꝛelictū ei⁹ fun/
d⁹ locat⁹ publicat⁹ est. Exēplū ex ꝑte rei velu
ti si edes locate exuste fuerint. vl ager terremo
tu coꝛruit. vt. l. si q̄s domū. in fine. ⁊ l. ex ꝓduc/
to. ℌ. i. ⁊ l. ſꝫ addes. ℌ. si q̄s. ff. loca. Idē dicen
dū qñ ex necessitate locatoꝛe aduenīēte opoꝛ/
tuit ꝓductoꝛē expellere. vl ꝓpter refectionē do
m⁹. l. q̄ insulā in ꝓnci. ⁊ l. si fund⁹. ff. e. ti. Si
ꝙo stat ꝙ ꝓductoꝛē. vl p ei⁹ culpā q̄mín⁹ re lo
cata vtaꝛ. nihilomín⁹ totā pēsionē ſoluere te
neꝛ. l. colon⁹. ℌ. nauē. ff. locati. Si ꝙo ex casu
foꝛtuito ex q̄ re locata vti non potuit silr teneꝛ
qñ locatoꝛ alteri locādo verisilr mercedē ha/
buisset. alꝫ non. vt ꝓtꝫ ex. l. fi. ℌ. i. ff. ad. l. ro. de
iactu. facit. l. ſꝫ addes. ℌ. cū q̄dā. ff. locati. Sꝫ
ī casu qñ q̄s locauit opas: nec p eū stat q̄mín⁹
eas soluat. ſꝫ p ꝓductoꝛē. sic taꝫ ꝓductoꝛ etiaꝫ
si impediaꝛ casu foꝛtuito: nihilomín⁹ pēsionē
pstabit. vt est casus ī d. ℌ. cū q̄dā. Qꝺ veꝝ cre
do in ꝓscietia qñ talis locatoꝛ nō habuit cui
locando opas acq̄reret mercedē ꝓpter talē lo
cationē: quā mercedē habuisset si tali ñ locaſ/
set. Si ꝙo stat p locatoꝛē q̄mín⁹ opas pstaꝛz
tūc si nō impedit casu foꝛtuito teneꝛ ad inter/
esse oīm: nec mercedē habebit. Si ꝙo impedi
tur casu foꝛtuito. sic remittit pēsio p rata tpis
vt est casus ī. l. si vno. ℌ. itē cū quidā. ff. loca.
Idē in. l. si hi. C. locati. ⁊ l. aduocatōis. C. de
cōdi. ob causaꝫ. nō aūt teneꝛ ad intereſſe. Et
si iā inchoasset opas vel fecisset aliq̄s expēsas
ad se ꝑparādū: ⁊ tali casu foꝛtuito impedit re/
petet eas expēsas quas fecit ꝓpter hoc. vt in. l.
si pecuniā in ꝓnci. ff. de cōdi. ob causaꝫ. habe
tur de eo q̄ parauerat se ire ad locū: ⁊ impedit⁹
fuit ꝑ tempestatez. Fallit hoc vt nō remittaꝛ
pēsio qñ ex casu foꝛtuito stat p locatoꝛē ī ad/
uocato. qꝛ nō repetit salariū ab ei⁹ heredibus
ipo moꝛiente. l. i. ff. de va. ⁊ extraoꝛ. cog. Idez
ꝺ quocūq̄z habente publicū officiū. ⁊ sic loqui
tur lex arbꝛibꝫ. ℌ. de illo. ff. de vsufꝛu. ⁊ l. ꝺ fun/
cto. ff. loca. ⁊ l. diē fūcto. ff. de offi. asse. Idē
fauoꝛe libertatiꝫ. vt in. l. cū heres. ℌ. stich⁹. ff. de
sta. liber. hec eliciunt ex Azo. ⁊ Bar. ⁊ alijs in
ꝺ. ℌ. cū quidā. Et ℌ tenē: nisi ꝙsuetudo aliter
haberet. vt. s. familia. ℌ. ij.

¶ Sz q̄d si locata re ꝓductoꝛ vsus fuisset sz fe/ 16
rilitas in ei⁹ fructibꝫ ꝓtigit: R. Pa. i d. c. ꝓpt
sterilitatē. q si sterilitas ꝙuenit ex casu foꝛtui/
to. vl ex vicio rei sine culpa coloni. vꝑuta qꝛ
timet magnā siccitatē vl aquaꝝ abundantiā
vl frigꝰ vl grādinē ⁊ hmōi. ⁊ nō ꝑtrecō pensa
ri cū fertilitate anni ꝑcedentiꝫ vl sequēs ime/
diate. dūmodo duret eadē locatō. sm Host. i
summa. e. ti. sic fiet remissio p rata. puta erat
solit⁹ colligere. xv. modios. ⁊ soluebat tres au/
reos nō recolligit nisi. x. sic nō soluat nisi duo/
reos aureos. nisi sequēti anno vl ꝑcedēti recolle
gat. xx. modios. Et idē dicas etiā si soluat certa
ta ſpecies. qꝛ licet ñ sit ꝓpꝛie ꝓtract⁹ locatōis.
vt dixi. tñ q̄ ad ℌ idē erit iudiciū. Predicta mā
nō intelliges de partiario q̄ cū dño lucꝛ ꝙ dā
num partit. qꝛ nō fit remissio. vt no. glo. in d.
c. ꝓpter sterilitatē. Et q̄uis doc. fuerint varij
ī d. c. ꝓpter. ⁊ in. l. ex ꝓducto. ff. eo. ti. q̄ dicat
sterilitas mihi placet marie q̄ ad ꝓscietiā. qꝺ
Jo. an. ⁊ Pa. in d. c. ꝓpter sterilitatē sequunt
vt. s. dicat sterilitas q̄ nō colligunt nisi due
ꝑtes ꝺ tribꝫ solitiꝫ. sec⁹ esset ī alio modico. Sz
aduerte q si fructꝰ affuissent. ſꝫ postiꝫ recolle/
cti fuerūt marcuerūt. vl cū erāt recolligēdi ex/
ercit⁹ ꝓteriēs ipsos ꝛestruxit. ⁊ hmōi. nō dicet
sterilitas. nec fiet remissio pēsionis. vt in. l. ex
ꝓducto. ℌ. si vis. ff. lo. ⁊ l. damnū. C. eo. ti. 17
¶ Sed q̄d si fertilitas: in unq̄d augmentabit
pēsio: R. sm Pa. vbi. s. q aut ℌ cōingit. qꝛ
fructꝰ plꝰ valēt solito. ⁊ sic ñ fit augmentatio.
sicut nec fieret minutio si minꝰ valerent. Aut
ꝙuenit ꝑ industriā coloni. ⁊ sic nō augmenta
bit pēsio. ne sua industria sibi sit dānosa. vt
ff. eo. l. ex ꝓducto. ⁊ l. fi. C. de alluui. Aut ꝓue/
nit ꝓpter bonitatē rei: ⁊ silr nō fit. Aut ꝓue/
nit melioratio casu foꝛtuito. puta locaui mo/
leudinū: exq̄ ꝓductor solū ꝓcipiebat q̄quā/
ginta ꝓpter alia molendina q nūc sunt ꝛestru/
cta ꝓcipit centū. ⁊ sic fiet augmētatio pēsionis
p rata sicut fieret remissio ꝓpter sterilitatē. ea
su foꝛtuito ꝓtingēte. qꝛ ꝛtrariuꝫ eadē est ꝺcī
plina. xxxij. ꝺ. hospitiolū. ⁊ l. i. ff. de his q̄ sunt
sui vel alie. iuꝛ. hocidem tenet glo. in. l. si mer/
ces. ff. eo. ti. Propterea aduerte q ꝛtract⁹ lo/
cationis ⁊ cōductionis est cōtractus bone fi/
dei. vt insti. de ac. ℌ. actionū. ⁊ iō merces ꝑtet
ꝙuenire arbitrio bōi viri. l. si in lege locatōis

in prin. ff. locati. aliter restituere obligat.

18 ¶ Quid si ꝙs cōducit molendinū ꝓ se ⁊ suis heredibꝫ ꝓ certa mercede in ꝑpetuū. ⁊ diuisis filijs fit mꝫltiplicatio in infinitū. nunq̄d tenebit molendinū molere illis oībꝫ illo ꝑcio quo cōuenit. R. fm Pile. in suis. q. plviū. q. Hugo ꝙ nō. qz nō videt de hoc cogitasse. l. si ꝙs in vna. ff. de piculo ⁊ cōmo. rei ven. Sed Albri. in autē. hoc ius. C. de sacrosan. eccle. dicit. ꝙ imo tenet de stricto iure. ad qđ facit. l. si seruꝰ ita. q̄. R. ff. de serui. vrba. ꝑdio. Sed de eq̄tate cōscientie tenet primā.

19 ¶ Utꝫ locās fundū alicui ad mediū nll'a facta mentōe đ arboꝛibꝫ. nunq̄d colonꝰ habebit ꝑtē fructuū arboꝛū. R. ꝙ nō. sꝫ locatoꝛ habebit oēs. l. fructꝰ. ff. đ vsuf. Et si colonꝰ destruat arboꝛes tenebit. Sil'r eiꝰ culpe imputat. si aliꝙs lo. Nđ limita fm glo. ī d. §. culpe. vez qñ ꝑpt culpā suā seu dolū tale odiū ē causatū. al's nō

20 ¶ Nunq̄d postꝫ colonꝰ semīauit agꝫ si dñs cuꝫ vendat alicui: poterit expelli ꝑemptoꝛē: R. ꝙ nō. sꝫ medietatē fructuū habebit vl' put ꝓuenerāt: si tñ vēditoꝛ oēs fructus accepisset: aget colonꝰ ꝓtra vēditoꝛē. ff. de lega. i. l. nihil. Hic aduerte ꝙ succedēs ī re locata si est de beneficiꝭ eccl'iasticis. ⁊ sit facta ab habēte administratiōē ⁊ cū debitis solēnitatibꝫ ⁊ causis. de quibꝫ. §. Alienatio. Et ad debitū tps tenet stare locatōni. ⁊ si eccl'ia foꝛet lesa posset petere restitutiōē in integꝫ. c. i. đ resti. in integ. ⁊ c. i. de re. eccle. nō alie. Si ꝛo nō habebat administratiōē. vt sunt canonici simplices. sic nō tenet stare. qz eq̄perat vsufructuario q̄ nō pōt locare vltra tps vite siue. l. si ꝙs domū. ff. loca. nisi cū causa rōnabili ⁊ autoꝛitate epi fecisset. Cū vero res locata nō est eccl'iastica. tūc succeſſoꝛ vniuersal' tenet stare. l. viā veritat'. C. loca. Successoꝛ ꝛo ꝑticularis in dicta re nō tenet stare nisi locatoꝛ habuisset administratio nē plenā vt maritꝰ in ꝑdio dotali. qz sic tenet. vt in. l. si filio. §. fi. ff. solu. matri. Idē in tutoꝛe respectu pupilli. l. si tutele. ff. de admini. tuto.

21 ¶ Quid si cōductoꝛ aliq̄d expēdit in re cōducta'? R. fm Hosti. si expendit necessario vl' vtiliter auxit edificauit vl' instituit: aget ꝓtra locatoꝛē: vt restituat expēsas. ff. loca. l. dom. ⁊ d. l. sed addes. §. si inquilin. ⁊ ibi glo. sꝫ clari oꝛ tex. est in. l. colonꝰ. ꝓmo. R. ff. eo. ti. Si tñ posset tollere impēsas sine lesione rei: nō tenet locatoꝛ. sꝫ ipe eas tollere posset. vt in d. §. si inquilin. Predicta nō intelligas de expēsis facti ꝑ pascēdo aīali locato vl' colēda possessione ⁊ hmōi. sꝫ đ alijs. puta curatōe moꝛbi. reparatōe ruine. vl' plantatōe vineaꝝ. ⁊ hmōi. vide etiā qđ dico. s. Edificās in ꝑnci.

¶ Utꝫ in locatōe possit interuenire vsura'? R. ꝙ sic. est vsura ex ꝑte cōductoꝛis: videlicet qñ rōne mutui interꝑtati. puta qz añ tps soluit pensionē solū habito respectu ad ꝓuentionez tpis. vl' mutui veri minuit de pensione debita ⁊ sic restituere tenet. Facit no. in. c. ad nostrā de emp. ⁊ ven. ⁊ in. c. illo vos. de pigno. 22

¶ Ex qua culpa tenet ꝯductoꝛ đ re ꝯducta locatoꝛi'? R. ꝙ đ dolo lata culpa ⁊ leui. qz gratia vtriusq; ꝯtrahit'. in sti. q̄bꝰ mo. re cōtrahi. obli. §. vlti. licet alij teneāt ꝙ etiā teneat de leuissima. sꝫ primū cōiter tenent glo. ⁊ doct. in. l. si ꝙs domū. §. celsus. ⁊ in. l. si merces. §. q̄ colūnam. ff. loca. Et qđ dico de cōductoꝛe: idē dico de locatoꝛe. Et licet Mar. in. §. q̄ columnā velit teneri locatoꝛē oparū ad trāsuehendas colūnas. ⁊ silia q̄ faciliter franguntꝛ: etiā de leuissima ꝓpter tex. q̄ ibi dicit: culpa abest si oia facta sunt q̄ diligētissimꝰ quisq; obseruatꝰ fuisset. ⁊ dicat foꝛe speciale in hꝫ casu. Glo. ibidē tenet ꝓtrariū. Tu tñ sic ꝯcoꝛda. ꝙ aut aliquis locat opas in re q̄ reqrit diligentissimā curaꝝ. vt puta polire adamātē. incidere bꝛocatū ꝓ veste fieda ⁊ hmōi. ⁊ tenebit de leuissima. đ. §. q̄ columnā. Aut nō locat opas ī re talis impoꝛtantie. Et sic vera est glosa. qz tenet solū de leui. Nec obstat glo. in. l. q̄ mercedē accepit ꝓ custodia. ⁊ in. l. dñs. ff. eo. ti. vbi dicit ꝙ si specialiter mercedē accepit ꝓ custodia ꝙ tenet de leuissima. Pro cuiꝰ intelligētia aduerte ꝙ qñ ꝙs mercedē accipit ꝓ custodia si sumꝰ in ꝓtractu in quo solū tenebat de lata culpa. vt in depposito. sic acceptio mercedis ꝓ custodia faciet vt teneat de leui. ⁊ sic intellige. c. bona fides. de depposito. ⁊ l. i. §. si vestimēta. ff. depo. Si vero sumꝰ in cōtractu in quo tenet de leui culpa sicut in locato. sic acceptō mercedis ꝓ custodia rei locate faciet vt teneat de leuissima. ⁊ sic loq̄tur. ⁊ intellige. l. q̄ mercedē. ⁊ l. dñs ꝑdictas. Nđ bene no. ꝓ solūdis multis ꝯtrarietatibꝰ Nec solū tenet de culpa sua sꝫ etiā illoꝝ quoꝝ opere vtit. Si ipe diligentiā nō adhibuit. l. si merces. §. q̄ columna. ff. locati. ⁊ l. itē queritꝰ. ꝓ totū. xxiij. q. iiij. tres pſonas.

¶ Utꝫ locans vasa vicioſa ignoraēter ⁊ ꝑptea vinū effusum est. vel marcuit teneat ad restitutionē'? R. ꝙ sic. ad restitutionē ē interesse vini: nec ignoratia cū excusat. secus esset ī pascuis locatis vbi herba pestifera erat quā ignorabat. qz licet aīalia cōductoꝛis sint mortua nō tenebit locatoꝛ. vt in d. l. sꝫ addes. §. i. vbi 24

dicit glo. ℔ esse speciale i locato vt ī tereſſe extra rē℔ veniat. In ꝺscietia tñ ñ h℞et locū dicta. l. nisi qñ locasset talia vasa ꝓ bonis. secꝰ si simpliciter exhibuisset videda ꝓ ꝺuctore. ignorans ipe an sint bona vel ne. qz tūc cū nō sit in aliqua culpa nō teneꝛ A fortiori teneꝛ ad restitutionē ī tereſſe q̄ sciēter locat rē vicioſam. ar. ꝺ. l. ſz addes. Et qꝺ ꝺico in vasis intellige in oīi re vicioſa: ex qua damnū ꝓmo euenire ꝑt. Qꝺ nota ꝓ illis q̄ locant equos qui volunt se in aq̄s: si ꝛestruant vestes tenent. ꝛ similes. secꝰ in cōmodato.

25 ¶Quid si nauta ponat res meas i alia nauiq̄ vbi posueraz. ꝛ perierūt: ℟. q̄ teneꝛ dicta. l. itē queritꝛ. §. i. ꝛ ℔ vez si inuito ꝺño. §i ꝺo bona fide ꝛ sine culpa. nō teneꝛ. sil'r nō teneꝛ etiā si dolose posuisset qñ vtraq̄ nauis perijt in eadem nauigatione. ff. ad. l. ro. ꝺe iac. l. fi. §. i. qz licet sit in culpa infideliter rem tuā ꝓtractando. nō tñ ex tali culpa ē amissa. ex quo oīno periturā erat. qꝺ ꝺne no.

26 ¶Quis ꝓbabit affuisse ꝺolū vl' latā culpam ℟. fm ℣ost. q̄ ꝺuctoꝛ. puta pastoꝛ. sicut argentariꝰ ꝺebet ꝓbare amisisse rēes cū ruina vl' incēꝺio. l. si q̄s ex argētarijs. §. vlti. ff. ꝺe edendo. Idē ꝺe custode carceris. l. vlti. ff. ꝺe custo. ꝛ exhi. re. tñ alias q̄ ꝺolū allegat ꝓbare ꝺebet. l. q̄tiens. §. q̄ ꝺolo. ff. ꝺe pba. Ego tñ ℔ nō teneo. ſz ꝺico q̄ qñ q̄s teneꝛ solū ꝺe ꝺolo et lata culpa: q̄ incumbit ꝓbatio ꝺicēti eū fuisse i ꝺolo vl' lata culpa. sed qñ teneꝛ ꝺe leui vel leuissima: tunc teneꝛ ꝓbare casu amisisse. Et sic loquunt ꝺict⁹. §. vltim⁹. ꝛ ꝺ. l. vlti.

EVerū nō ꝺicit nisi ꝺe ductis expēsis. l. illꝺ. i glo. C. ꝺ colla. ꝛ. ff. ꝓ socio. l. mutuꝰ

Ludus ꝛ iocus alius spūalis ꝛ ꝺiuinus. ꝛ iste est ille qui ꝓuenit ex magna mentis ꝺeuotione. ꝺe q̄ in ꝑs. Omnes gentes plaudite: quē exercuit Dauid qñ ante archā ꝺñi saltrabat. ıj. Reg. vi. ꝛ iste sanctus ꝛ virtuosus est.

1 ¶Est ꝛ aliꝰ ludꝰ q̄ ꝺicit humanus q̄ fit ad recreationē suā vel alioꝝ. vl' causa virtutis experiende. ꝛ iste aliqñ ꝺicit theatralis a loco apto ad theatrandū. s. speculandū. Aliqñ larualis. q̄ larue sunt ꝺeformitates hominū ꝓ appositionē coloꝝ vel rez que vulgariter ꝺicūt maschere. Aliqñ hystrionalis in q̄ quis ꝺe psona sua facit ludū qui vocat vulgariter stragitatoꝛ. Aliꝰ illoꝝ q̄ ludūt albagatelle q̄ sunt rerū honestaꝝ ꝺemonstrationes. Aliꝰ hastiludialis in quo ludit cū hastis. i. lanceis. qui ꝺicit vulgariter giostra. Aliꝰ torneamentoꝝ ꝺie nō est in vsu. in quo quiꝺā includēbāt se in quoꝺā circūitu ad pugnandū. Quiꝺā pulealis. balistal'. saltalis. scacalis. cozealis. ꝛ huiusmoꝺi. q̄ habent nomina ab eo in quo exercent que plura sunt q̄ vocabula. vt. l. naturā. ff. ꝺe pscrip. ver.

¶Utrum talis ludꝰ humanus sit ꝓhibitꝰ. ℟. q̄ ꝺe se nō est malus. sed aliqñ rōne alicuius circūstantie est phibitus: etiā ꝺe pcepto. Puta mo rōne loci. Nā tales ludi nullo modo pñt fieri in eccl'ia: aut loco sacro. c. cuz ꝺecorem. ꝺe vita ꝛ hone. cleri. ꝛ. c. ꝺecet. ꝺe immu. eccle. li. vi. Uñ nō excusarem a mortali qui talē faceret in eccl'ia: nisi foꝛet quid modicū. cū videtur iure ꝺiuino ꝓhibitus. ibi. Domus mea domus ozōnis vocabit. Demonstrationes vero que fiūt ad honoꝛē ꝺei. puta passionis christi ꝛ vite alicuius sancti nō sunt ꝓhibite ibi fieri. que nō ꝓpꝛie vocant ludi. vt no. in. d. c. cū ꝺecoꝛē. Secūꝺo ꝓhibent tales ludi ratione periculi lesionis coꝛpalis. sicut torneamēta ex hmōi. ꝺe torneamentis per totū. Unde oīis ludus in quo ꝓbabiliter immunet periculum mortis coꝛpalis phibet sub pena pcecati mortalis. qz contra pceptū ꝺei Matth. xx. Diliges ꝓximū tuū. Facit leꝛ cruenta iūcta glo. C. ꝺe gladi. ꝛ. l. nam ludus. ff. ad. l. aquil'. secꝰ quāꝺo nō imineret ꝓbabiliter. licet aliqñ accidisset ꝛ raro. Tercio phibet ratōne personē. Nam clericis ꝛ multo magis religiosis phibetur oīis ludus cū armis. vt in. c. ꝺtinebat. ꝺe homi. qz ꝛ arma poꝛtare nisi causa ꝺefensionis sunt ꝓhibiti ꝺe pcepto. vt in. c. clerici ar ma. ꝺ vita ꝛ hone. cle. Sil'r ꝓhibet eis ludꝰ hystrionalis. vt no. in. c. ꝺonare. ſxxvi. ꝺi. ꝺe quo ꝺic vt. s. Hystrio. Quarto phibetur ratione scandali. vt puta clericꝰ ꝛ religiosis aliquē ludū exercere in publico. ex quo seculares scandalizarent: esset pcecatū mortale. fm q̄ ꝺ. ꝺe co Scandalū. §. ij. Idem ꝺico q̄ quis ex li ꝓuocaret aliū ad scandalū mortalis pecati sicut in choꝛeis. ꝛ multo magis si sibi immineret ꝓbabiliter tale scandalū. ꝛ hoc aduerteret pecꝛaret mortaliter. secꝰ si ꝺe scandalo non aduerteret. qz nisi foꝛet in lata culpa non pecꝛaret mortaliter. Aduerte tñ q̄ clericis ꝛ religiosis est phibitꝰ rōne honestatis. Secalis oīis ludus in q̄ ex ꝓpꝛia psona facerent ludū in publico. sicut esset saltratio. choꝛizatio ꝛ hmōi. Uñ nō excusarē eos a mortali. ar. c. ꝓ ꝺilectōne. in fi. ꝺ ꝺe. ꝺi. ij. ꝛ qꝺ no. ꝺicit ꝺ. c. cū ꝺecoꝛem. secus in secreto cū aliquibꝰ ꝺomesticis. Itē ludus larualis est eis interꝺictꝰ

ꝙz nō possūt mutare habitū: nisi ex c ausa rationabili. vt. s. Excōicatio. vij. casu. xxvij. Et licet Jaco. de are. ī. l. si ꝙs cū sciret. ff. ꝑ empto re. z Cy. z Pe. in auten. de san. epi. z cle. in. §. interdicim⁹. el. ij. teneāt ꝙ lud⁹ scacoꝝ phibeatur clericis. Rō ꝑm Mar. in d. §. interdicimus. qz nō min⁹ facit eos deuiare a diuinis officijs in ꝗbꝫ debēt īsistere. vt. l. generaliter. C. de epi. z cle. sicut lud⁹ aleaꝝ ꝙ est eis phibitus ibidē. Ego tn̄ dico verā esse p̄dictaꝫ opinionē i oībꝫ ludis qn̄ ꝓpter eos dimitterēt deuotē ad scacos. vt tenet Rich. in. iij. di. xv. si cētis clericalis. vt puta publice ludēdo. Quinto rōne cupiditatis. vn̄ tenet Matth. vt no. Car. in cle. ij. de vi. z ho. cleri. ꝙ ludens ad scacos causa cupiditatis: peccat mortaliter. Qđ intelligo veꝝ qn̄ talis cupiditas esset mortalis de se. de ꝙ qn̄ sit mortalis vide. s. Auaricia. §. t. Et idē dic qn̄ fieret ex quacūqz alia mala intentiōe foret mortale si intentio est de eo qđ est peccatū mortale. Attēde tn̄ ꝙ qn̄ talis ludus humanꝰ fit causa lucri p̄ncipaliter est illicit⁹ Un̄ peccant venialiter. qz debent ludere p̄ncipaliter causa recreatōnis z solatij: z exercendi ingeniū vel virtutē corpis. Uelꝝ est: qz facilius lucri. vt patet ex experiētia. z vitupand⁹. licet lucratū nō sit nisi de bono cōsilio paupibus erogandū. Sexto rōne tpis. puta qz dies festus p̄ceptus. Nā cū tali die phibeatur oīe opus seruile. Exo. xx. nō video qđo hastiludia talibꝫ diebꝫ z hmōi: in quibꝫ requirit mlta seruitꝰ: possint fieri sine peccato mortali. In alijs ludis in quibꝫ modica seruitꝰ ī est non esset mortale. licet fiat in festo. nisi ꝑ totuꝫ diē seu in hmōi occuparent dimissis diuinis. Hoc qđ dixi. đ hastiludijs ꝙ sit mortale peccatū tenet Rich. in. iij. dist. xxxvij. Sed si ex nulla istaꝝ circūstantiaꝝ fiat illicit⁹: nō erit peccatū si fiat causa honeste recreatōis: vel virtutis aut ingenij exercēdi. Aut si erit peccatū erit venia le. de corea tn̄ vide. s. corea. Aduerte ꝙ ī ludis q̄ fiūt causa virtutis exercēde: vel ingenij: nō licet ludere nisi ꝑ vnū solidū. vt in d. auten. aleaꝝ. z solidi. lxxij. faciūt vnā libraꝫ auri. C. đ su. ꝓpo. z Archi. l. quotiēscunqz. Sz tu hoc limita ꝑm personā ad istā rationē sicsi nō dicit nisi vn⁹ solid⁹ in ludo magnis. ergo grossus solū paruis.

3 ¶ Est z tertius lud⁹ q̄ dicit diabolic⁹. qz opatio diabolica est inuent⁹ ad inducendos homines ad peccatū. z iste est in triplici differentia. Prim⁹ ꝙsistit i ludibꝫ ꝗbus. q̄ ludibria sunt rez inhonestaꝝ demonstratōes z talis ludus omibꝫ phibitus est tā exercere qz videre. Unde qn̄ tales demonstratōnes habent ꝓuocare ad lasciuiā videntes tunc peccant mortaliter: tam exercētes qz volūtarie videntes. Facit qđ s. dixi Curiositas. Un̄ dicit tex. in phemio. ff. quis em̄ ludos appellat eos ex quibꝫ crimina oriunt. hec em̄ fieri nullo patimur modo. hec ibi. Secund⁹ ludus dicit lud⁹ alee. z sub isto comphendit omis lud⁹ q̄ innitit solū fortune. vt lud⁹ carthaꝝ: taxilloꝝ: z hmōi. Tercius lud⁹ dicit mixt⁹. qz partiz innitit fortune z partim industrie. vt lud⁹ tabulaꝝ cū taxillis qz respectu taxilloꝝ versat fortuna. respectu tabulaꝝ ducendaꝝ versat industria

¶ Utꝝ isti duo ludi vltimo dicti sint phibiti? R. ꝙ sic. vt patet in auten. aleaꝝ vsus. C. de reli. z sumpti. fu. z in. c. epūs. xxxv. dist. z licet. Hugo in d. c. epūs. teneat ꝙ semꝑ peccat mortaliter ludens ad p̄dicta. tn̄ nō credo veꝝ. nec dictū. c. epūs. facit ꝑ sua opinione. qz dicit deseruiens. z dictio de auget. vt. ff. de positi. l. i. in princi. Ideo ꝑm glo. ibidē. z Rodoñ. peccat mortaliter ille q̄ valde seruit ludo. id est ducit in ꝙsuetudinē. alias aliqn̄ z raro nō credo foret mortale. Nec obstat dicta auten. aleaꝝ ludus: qz ipos phibet ꝑ verbū decernim⁹. qđ nō inducit ad mortale. vt dixi. s. Lex. §. iij. Clericis tn̄ z religiosis videt esse mortale ludere. aut ludētes ad ipos videre. vt in auten. đ san. epi. §. interdicim⁹. z ibi sequit glo. Sz ego hꝫ nō credo. qz imperator nō potest p̄cipere clericis. z ideo idē dico de clericis qđ de laicis ꝙ peccāt mortaliter qn̄ tales ludos ducūt in ꝙsuetudinem: nisi rōne scādali. vt supra dictū est de ludo humano. Ratio. qz isti ludi non sunt phibiti. qz mali sint de se. sed ideo sunt mali qz phibiti. z causa phibitionis sunt mala que cōmuniter ex ipis sequunt. que nō sic eueniunt in raro ludentibꝫ sicut in cōsuete. z qz phibitio nō se extendit nisi ad deseruiētes talibꝫ ludis. Ideo tene qđ dixi. Uelꝝ est ꝙ est periculosum talibꝫ ludere ꝓpter multa peccata que cōmuniter in ipis fiunt. 4

¶ Sz qđ si ꝗs ludit ad p̄fatos ludos gratis causa recreatōis vel causa ꝙuiuij ex ꝙsuetudine. nūqd peccat mortaliter? R. glo. in d. §. interdicim⁹. videt tenere ꝙ sit clericꝰ. Sed ego attendendo ad narrationē. d. auten. alearuꝝ vsus. z ꝙsiderando ꝙ debeamus euitare correctionē iurīū. c. cū expediat. de ele. li. vi. Dico ꝙ nō phibet. imo licite potest in eis ludi gratis. vel in aliquo modico siue causa conuiuij siue 5

causa recreatõis. Et sic intelligo. l. qđ in pncipio. ff. de aleato. Et intellige modicũ respectu psone q̃ ludit. z tale modicũ qđ etiã facilit̃ donaret. qz in hmõi ludis sic factis cessat rat̃ prohibitõis. nisi rõne alicuj circũstantie. de qbꝫ s. §. ij. esset mortale. Nec ob. d. c. eps qđ non distinguit sz absolute loquit̃ de omi aleatore. ergo nec nos debem⁹ distinguere. qz h̃ vez est nisi ratio nos induceret ad distinguendũ. sicut h̃. facit. c. marchion. i. q. i. vbi dz. nõ putem⁹ in pbis scripturaꝫ esse euangeliũ: sed intellectũ: nõ in superficie sz in medulla: nõ in fmonũ folijs: sz in radice rõnis. hec ibi.

6 ¶ Utꝫ inspectores p̃dictoꝫ ludoꝫ phibitoꝫ peccẽt mortaliter. R. glo. in d. §. interdicim⁹. videt tenere q̃ sic: si sũt clerici. Sz tu dic q̃ sive sint clerici sive laici inspectores. q̃ aut ex aspectu eoꝫ inducunt efficaciter aliq̃ ad ludendũ z sic si ludentes peccãt mortaliter. sic inspectores. Si vero eos nõ inducũt ad ludũ ex eorũ aspectu: nec ad pcinuandũ ipm sic: si aliõ mali nõ admiscẽt nõ peccãt mortaliter eos videntes z aspicientes: nisi essent tales q̃ corrigendo possent eos facere desistere a tali ludo: qui est peccatũ mortale in ludente. qz tunc talis peccaret mortaliter: nõ corrigendo sz aspiciendo qz videt̃ consentire errãti. lxxxiij. dist. error. cũ similibꝫ. piculosum tñ est tales aspicere ludẽtes in ludo phibito. qz faciliter posset eis placere talis ludus deliberate qđ esset mortale. vt no. theologi in. ij. sñaꝫ. dist. xxiiij.

7 ¶ Utꝫ acquisitũ in p̃fatis ludis diabolicꝫ sit necessario restituendũ. R. q̃ si ille q̃ dedit seu amisit nõ poterat alienare nec donare sicut filiusfamil'. seruj. z alijs de qbꝫ s. Donatio. i. z tũc sine dubio lucratũ est restituendũ pri vel dño. vl' illi q̃ dedit. sicut cũ qs lusit vltra summã. ccccc. solidoꝫ. qz sicut donare nõ potuit. nec ludere. vt. s. Donatio. i. §. xx. z iõ sibi est restituendũ. z sic de silibꝫ. z in h̃ pcordãt omes doc. Si vo poterat alienare. tũc distinguo. q̃ si interuenit fraus: puta qz lucrat⁹ fuit cũ falsis tarillis: aut alia deceptõne. z sic sibi concordant docto. q̃ tenet necessario restituere ei a q̃ habuit. imo dicit Bal. in Rubrica. C. de pdi. ob tur. cãm. q̃ tenent furti tales. z etiã ludentes sciẽter cũ illis q̃ non possunt alienare. ar. l. seruj cuiusdã. ff. de pdi. indebiti. nec facit suũ qđ lucrat. l. fallsus. C. de furtis. Aut nõ interuenit aliqua fraus. z ille q̃ pdidit potuit alienare. z in h̃ est diuersitas inter docto. Nã cõmunis opi. fm Astẽ. est q̃ teneat dare pauperibꝫ. z h̃ sequunt cõiter canoniste in. c. clerici officia. de vi. z ho. cle. Alij distinguũt de sibꝫ ditis impatorj. vel nõ. Sz tu breuiter dic q̃ licet opi. p̃dicta sit multũ rõnabilis. vpote. q̃ retrahit hoies ab hmõi ludis. m̃ nullo iure. q̃ baz q̃ necessario sit facienda. sicut nec alia tur piter acq̃sita. Nec ob. q̃ eps auxilio pñdis pe talia lucra si nõ repetunt ab his q̃ amiserũt ex igere z paupibꝫ distribuere. vt dicit tex. in d. auten. aleaꝫ vsus. z sic videt̃ q̃ sint pauperꝫ. nz licet possit auferre in pena: nõ tñ sequit̃ q̃ ipsi ten eant̃ dare. sicut nec in alijs casibꝫ in quibꝫ fiscꝰ turpiter acq̃sita p̃t tollere. vt in. l. i. C. ad l. iuli. repe. z in. l. i. ff. de iure fisci. Et facit̃ q̃. dicã. Restitutio. i. in pbo turpiter acquisitũ. Bene z sic tene quo ad necessitatẽ restituẽdis. bene tamẽ faceret eps si talia acciperet z daret pauperibꝫ. Similiter ꝺfessores debẽt ea erogare facere paupibꝫ. vt in quo deliquit in eo puniat. Si tñ nollet ñ est ei de necessitate absolutio. Ad uerte tñ q̃ vbi leges imperiales ligant q̃ illi q̃ amiserũt si vellẽt repetere possent vsq; ad. l. annos. z sic repetendo tenerent eis de necessitate restituere. vt in d. auten. aleaꝫ. Nec ob. q̃ dicunt quidã esse abrogatã p nõ vsum. qz ñ est vez. vt patet ex dictis. s. Lex. §. xvij. Sz vbi lex impialis nõ ligat sicut i rerũ papẽ z similiũ: non posset repetere. vbi lex impialis viget si epi nõ accipiũt lucrata: possunt officiales facere vt dent paupibꝫ vel in publicos vsus. vt in d. auten. aleaꝫ. 8

¶ Sz pone q̃ ludẽs in casibꝫ in qbꝫ tenet restituere lucret. z postea cũ eadẽ plona ĩ alio ludo pdat. nunqd poterit cõpensationẽ facere. R. q̃ si ĩ eodẽ ludo claꝫ est q̃ sic. z voco h̃ eundẽ ludũ qñ se nõ diuerterũt ad alia. ar. l. cõtinuus. i. p̃n. ff. de pbꝫ. ob. Et facit qđ no. Bar. in. l. in ficiando. §. infans. ff. de fur. Si vero ĩ diuerso ludo. puta qz hodie lucrat⁹ fuit. z cras cũ eodẽ amisit. sic de subtilitate iur⁹ nõ poterit cõpensationẽ facere: si ille cũ q̃ lusit sit de illis q̃ nõ tenet de necessitate restituere. sz de cẽtare ꝺscientie credo q̃ possit. Facit qđ no. Pa. in. c. filiꝰ. de test. z. c. ex pte. in fi. de cens. ibꝫ.

¶ Que pena ꝺtra tenentes ludũ aleaꝫ phibitũ. R. q̃ primo dom⁹ in q̃ ludit debet publicari vt in d. auten. aleaꝫ vsus. in pbo domibꝫ eoꝫ publicatis. Sed do si tenẽs ludũ verberetur. nõ ideo nascit actio ex tali iniuria. nec punit̃ pena. vel damnũ ei dãs qñcũq; z vbicũq; factũ fuerit. sive tpe quo ludit sive alio fm Bal. in d. Rubrica. z Bar. z est tex. in. l. i. §. notandũ. ff. de alea. Tercio q̃ si fuerit ei aliq̃d subtractum. puta q̃ in ciꝰ domo ludit. sive lusoribꝫ. sive alio nõ poterit repetere. nec habet rei plenarie. vt. §. i. 9

uem nec etiã penalẽ furti. vt est tex. in d. §. i.

ff. d alea. tñ in sciētia paupibꝫ est dandū. ar. c. cū tu. de vsur. Quarto q̄ aliū cōpulit ad ludendū etiā ex metu q̄ nō cadit i stantē pt puniri iudicis arbitrio. ꝛ pt poni in carceribꝫ. vt i d. tex. ff. i. ibi. q̄ cōpulit. Vñ generaliter intelligo illū cōpellere eo ipo q̄ stat cū altari para/ ꝛ hmōi. nā ist⁹ suasionibꝫ ꝛ illecebris dicit cō pellere iuuenes q̄ nō pñt refrenare iuueniles calores. l. fi. ff. filiq aūt. C. de bo. q̄ liber. sicut dicim⁹ in materia macedoniani i. l. i. ꝛ iij. ff. ad macedo. ꝛ p totū. Aliter nisi ita acriter intelligeret dicta lex effectū nō hꝫet. qđ nō est dicendū. l. si ptor. in pn. ff. d iudi. q̄ lex pdicta pt etiā intelligi in oibꝫ aliis q̄ blāditijs ꝛ suasionibꝫ inducūt hoies ad ludū. q̄ dicant cōpellere. sicut dicim⁹ de raptoribꝫ virginū. q̄ nisi esset q̄ sollicitaret. q̄ dolosis artibꝫ circūueniret. non faceret eā puellā in tm dec⁹ sese pdere. tex. est in. l. vnica. ff. C. de rapto. ybi. Quito q̄ oīs ptract⁹ celebrat⁹ inter ludētes ad inuicē non tenet. vt no. Bart. in. l. si q̄s cū sciret. in fi. ff. p emp. nec vendēs in ludo teneret de euictōe. vt in. l. si filiofami. ff. quaꝫ re. ac. nō dat. He pto q̄ mutuās pecuniā lusoribꝫ. vt ludat secū pñ. ꝛ in. l. fi. ff. de alea. ego credo etiā hꝫ verū generaliter in q̄cunq̄ q̄ sciēter mutuāt ludere volēti q̄ ñ repetet. ꝛ videt casus in. l. vex. ff. de muno. nec dicas q̄ loquit̄ d minore vt etiam loquit̄. l. si ꝙ nō remunerādi. ff. si adolescens. ff. mādati. q̄ idē est de maiori. vt dicit glo. in d. ff. si adolescēs. Itē q̄ dicta. l. vex loquit̄ q̄n minor etiā priuilegiatus mutuat minori etiaꝫ pulegiato. ꝛ tñ ibi licet sint in pari pulegio. potior est dictio illi⁹ q̄ pdit pecuniā Facit qđ no. Bar. in d. l. si q̄s cū sciret.

Luxuria est solutio in voluptatem fm Isid. in li. ethimolo/ giaꝫ. Voluptates autē maxie veneree soluūt animū hoīs. ꝛ ideo luxuria est pncipaliter in eis. Secūdario aūt dicit esse in q̄busdā alijs pertinentibꝫ ad excessum fm glo. ad Gal. v. vbi dicit. q̄ luxuria est quedā superfluitas.

1 ¶ Quot sunt species luxurie pncipaliter? R. q̄ sunt sex. d q̄bꝫ habet. xxxvi. q. i. ff. ꝛ nō ois. scz Fornicatio simplex. Adulteriū. Incest⁹ Stupꝝ. Raptꝰ. ꝛ vicin̄ ꝫ naturā. Adde excessuꝫ i actu ꝫiugali. de q̄bꝫ habes. j. Preceptū. ff. p.

2 ¶ Utꝝ sit pctm mortale? R. q̄ sic. ꝛ nō. q̄ luxuria habet initiū i corde cogitādo causa delectatōis. ꝛ istud est peccatū mortale fm distinctionē posita supra. Cogitatio mozosa. Delecto magis si vltra cogitatōeꝫ pcti mortalis adhibet sensus. puta q̄ vult delectari i videndo tangendo. loq̄ndo. ꝛ hmōi. licet nolit ꝙsummare op⁹. Itē est peccatū mortale deliberat⁹ ꝙsensus in opus: si facultas adesset. Mat. v. Qui viderit mulierē. s. delectādo corde deliberate ad mechandū: nā mechat⁹ est. s. ppter peccatū mortale. ꝛ illi⁹ speciei cui⁹ est materia quā appetit. puta si solutā. fornicatō. si ꝙiugatā adulteriū ꝛ hmōi. q̄ circūstātia est ꝙfitēda: cū mutet speciē fm aliās. s. [illegible] vl ꝙtra aliud. nō rē. licet sit bonum ꝙfiteri eā. sz mlto magis est peccatū mortale cū ꝙsensit in opationē. Vñ si est pollutio solū sine alteri⁹ cōmixtione: sic dicit mollicies vl immūdicia. Si ꝙ coit⁹ sit ad rē alteri⁹ speciei. sic dicit bestialitas. Si aūt ad rem eiusdē speciei sz indebiti sexus. sic dr sodomia. Si q̄rto sit ad rē eiusdē speciei ꝛ debiti sex⁹. sz nō seruat naturalē mod⁹ coeundi. vl q̄rtū ad instrumentū nō debitū. vel q̄rtū ad mōstruosos ꝙcūbendi modos. sic hi q̄ttuor modi dicunt peccatū ꝙtra naturā. Si cū alio eiusdē speciei ꝛ in debito vase ꝛ debito modo fit talis pollutio: aut est cū soluta. ꝛ sic fornicatio. aut cū ꝙiugata: ꝛ sic adulteriū. ꝛ hmōi. ꝛ sic semp peccatū mortale. si est volūtaria pter matrimoniū.

¶ Qđ est grauis⁹ horꝝ? R. peccatū ꝙtra naturā est maximū. ꝛ istō infimū est mollicies. grauissimū bestialitas. medīū sodomia. post peccatū ꝙtra naturā maior est incest⁹. post incestum est adulteriū. Uerꝝ intelligē accipiēdo i suo summo. q̄ maior peccatū est coire cū matre q̄z alterius vxore. Adulteriū est magis stupro. vtrūq̄z aūt aggrauat p violentiā. vñ rapt⁹ virginū est grauis⁹ stupro. ꝛ rapt⁹ vxoris grauis⁹ adulterio. hec oīa aggrauāt fm rationē sacrilegij. Infimū oīm pdictoꝝ est fornicatio: q̄ cōmittit sine iniuria alteri⁹ psone. 3

¶ Quot sunt ei⁹ filie? R. Isid. ponit q̄ttuor expte sermonis. nā fmo debet esse decēs. ꝙtra qđ est turpiloquiū. Secdo licit⁹. ꝙtra qđ est scurrilitas. Tercio expediens: ꝙtra qđ est ludicra. Quarto sale ꝙdit⁹. s. sapiēte. ꝙtra qđ est stulti loquiū. Est ꝛ q̄nto cecitas mētis. Sexto pcipitatio. Septimo inconsideratio. Octauo amor sui. Nono est odiuꝫ dei. Decimo amor mūdi. Undecimo horror futuri sēcli. Ad duodecimo incōstantia. d q̄bꝫ. s. Interrogatōes 4

¶ Utꝝ in tactibꝫ ꝛ osculis ꝛ hmōi sit peccatū mortale? R. q̄ sic. q̄n deliberate fiūt cā delectationis luxuriose fm q̄. s. dixi. Cogitatio. secus q̄n fiunt causa amicicie. 5

Magister

Magister ſm Hosti. dicit is q̃ alicuius rei ſiue negocij p̃ ceteris curã gerit. l. i. §. magistr. ff. de exerci. Et ꝟ nomẽ magister dicit a monẽdo siue mõstrando. ff. de ꝟbo. sig. l. q̃b ꝑcipua. & de magistris. c. q̃. §z ꝓprie mgr̃ vocat q̃ docet grãmaticã vel alias facultates. & sic accipitur de mgr̃is. c. q̃ nõnullis. & in cle. i. eo. ti.

1 ¶ Qualis debet esse mgr̃ ℟. q̃ debet esse idoneus. puid⁹ & discret⁹ in sciẽtia quã vult docere c. i. §. & iij. eo. ti. & idone⁹ est q̃ ꝑmo moribꝫ et post facũdia alios ante cellit. l. vnica. C. õ ꝑfes sozu. Nã q̃ alios docet nõ debet habere necesse ab aliꝫs doceri. ar. xxxvi. di. §. ecce. Debet etiã habere bonã cõuersationẽ testẽ doctrine. lxiij. dist. valentian⁹.

2 ¶ Utrũ religiosus debeat ad magisteriũ assumi. ℟. q̃ si ingerit se vt fit cõiter hodie ñ debet xvi. q. i. monach⁹. cũ multꝭ. & q. vi. c. i nouã §i vero nõ ingerit se §z mittit a ꝑlato suo ad quẽ ꝑtinet. sic possunt & debent assumi. xix. q. i. sic viue. & c. si clericat⁹. & c. doctos. & extra eo. ti. c. i. & penulꝛ.

3 ¶ Que sciẽtie legi possunt. ℟. q̃ oĩs q̃ faciũt ad instructionẽ aie: cozpoꝛ: vel reꝛ: nisi sint reꝓbate: & sunt iste q̃ legi possunt singulariꝛ.

Grãmatica de qua. Quicq̃d agant artes ego semꝑ ꝑdico partes.

Dyaletica de qua. Me sine doctozes frustra coluere sozozes.

Rethozica de qua. Est mihi dicendi ratio cũ flozeloquendi.

Musica de qua. Inuenere locum p̃ memodulamina vocũ.

Geometria de qua. Rerum mensuras & earũ signo figuras.

Arismetrica de qua. Explico ꝑ numeꝛ que sit ꝓꝓꝛtio rerum.

Astrologia de qua. Astra viasq̃ poli varias mihi vendico soli.

4 ¶ Utꝛ mathematica possit legi. ℟. q̃ mathesis cũ aſperatõe medie ad exercitiũ nõ licet docere. q̃ significat artẽ diuinãdi. & est reꝓbata. vt. C. de male. & mathe. l. nemo. & l. culpa. §z ad instructionẽ doceri posset. xxxvij. dist. legim⁹. §z ego credo q̃ etiã ad instructionẽ nõ liceat. q̃ cui⁹ vsus mal⁹ est ipm quoq̃ malũ est. vt dicit in ꝑmo sen. di. i. §z alia mateſis q̃ habet ꝑtl. bzeuẽ bñ licita est. q̃ ẽ de quat tuoꝛ vltimo dictis sciẽtijs. vñ ꝟsus. Scire facit mateſis: dat diuinare mathesis.

5 ¶ Theologia ꝓ cæteris doceri potest. eo. ti. c. q̃ nõnullis. Jus canonicũ & ciuile ꝺ ꝑiudicãt cũ de diuersis. lib. vi. 6

¶ Sed q̃d de poetis q̃ vt in ꝓlib⁹ sunt ad amimos iuuenũ cozrũpendos. ℟. q̃ distinguẽdũ est de libꝛis gentiũ. Nã q̃dã libꝛi sunt q̃ vtpluribꝫ sunt de lasciuiꝫ. vt Ouidi⁹ de arte. & sileꝭ. & tales legere vl' audire cõmo ꝓhibitũ est. At sic intellige. c. sacerdotes. & c. legant. & c. xxxvij. dist. §ũt alij libꝛi gentiliũ seu poetarũ q̃ vt plurimũ multũ vtilitaꝛ afferũt. licet eis aliq̃n sint aliq̃ turpia i mixta. & tales libꝛi legere vl' audire causa eruditõis vocabulorꝫ vt ꝑ eos sciãt loq̃ recte atq̃ ornate nõ est ꝓhibitũ. & sic loquit. c. turbat. ea. dist. cũ duobꝫ. & seq̃ntibꝫ: dũmõ sit tal' mgr̃ q̃ fabulas lasciuas abbꝛeuiet & obscure legat. At sic limita glo. in ſũma di. xxxvij. vide etiã qõ dicã. j. Sciẽtia. 7

¶ Ubi debet mgr̃i instituꝛi ad legẽdũ. ℟. q̃ in oĩbꝫ locis: vbi facultates ecclie q̃ habeat facultates ſufficiẽtes. ad ꝗ debet poni mgr̃ q̃ legat i grãmatica: cui cõpetẽs bñficiũ assignet: seu ꝑcipat fructꝰ vni⁹ ꝓbende: & tãdiu ſolũ quãdiu seuerat in docẽdo clericos gratis illi⁹ ecclie. & alios paupes. In metropolitana ꝭo eccliã debet esse mgr̃ q̃ docet in ſacra pagina. & ꝺ his q̃ ptinent ad curã aiaꝝ. xxxvij. di. & quibuſdã. & eo. ti. c. i. & c. q̃ nõnullis. Hodie vero statutũ est q̃ romana. parisien. oꝛimen. bononien. ſalmacinen. eccliã habeat duos viros peritos ad instruendũ in lingua hebꝛaica. caldaica. & arabica. cle. i. & e. ti. & ibi ponit cui⁹ sumptꝫ. 8

¶ Quid si nõ vacet aliq̃ ꝓbendaꝝ. ℟. debet de ꝓbendaꝝ debet dare tm̃ q̃ faciat vnã ꝓbendaꝝ si ſupest ad coꝛ necessitatẽ. ar. c. fi. & his vl' si nõ ſit maio. par. ca. & ꝺ eccle. edi. c. & his. vl' si nõ ſit ꝓpe est expectent donec vacat ꝓma. ar. c. dilecte el. q̃. de ꝓben. ſm Berñ. & Hosti.

¶ §z pone q̃ ſit ꝓbenda vna assignata magistro: nunq̃d tenent canonici eligere aliũ canonicũ. cũ mgr̃ nõ ſit canonic⁹. & statuto cũ iuramento firmato caueat q̃ ſint tot in numeꝛo. ℟. q̃ nõ. autoꝛitate illi⁹ ꝺcilij. c. q̃ nõnulli. eo. ti. nec faciũt ꝺtra iuramentũ nec currit tẽꝓ⁹. q: nõ dicitur vacare talis ꝓbenda: nisi q̃n magister deſistat a legẽdo. 9

¶ Utꝛ mgr̃ possit eligi in canonicũ ſ̃ illa cõditione vt doceat. ℟. q̃ nõ. q: debet cessare oĩs ꝺditio & pactio. alias esset ſymoniacũ. Sed si vacaret aliqua ꝓbenda: tũc ea vacante possent statuere: vt istud on⁹ ſit ei annexũ. ita no. Hoſtiẽ. & Berñ. in d. c. q: nõnullis. §z huius ꝺcilij videat tenere q̃ etiã in ꝓmo casu nõ debeat 10

nã. §z permutatio de ſpũali ad ſpiritualia

questiones.de re.ptm.

11 ¶ Utr talis mgr cui assignata est ptenda vl
pulsio de eccl'ia possit aliqd exigere a scholari
bus? R.q nō.etiā ptextu cuiuscūq; ꝯsuetudi
nis.in.c.i.eo.ti.z si exigit a clericis illi⁹ eccl'ie.vl
stiē.in.c.qz.eo.ti.z Jo.Bar.Brix.z Archi.i
a paupib⁹ alienis cōmittit simoniā fm Ho/
c.de qbuscūq.xxxvij.di. Et ꝟ intellige si reddi
tus sunt sufficiētes.sec⁹ si sit paup.nec habet
Puent⁹ sufficiēter assignatos.qz mgri necessi
tas subleuanda est.dicto.c.qz nōnullis.qz sic
nō esset symonia fm Alex.nec est vendere sciē
tiā sed laborē suū.facit.l.q.ff.de oꝛd.iud.sicut z
eps.licet nō possit facere exactōes.tn ex neces
sitate exigit subsidiū charitatiuū.c.cū apl'us.
.S.philem⁹.de censi.z.c.cū sit.de simo.z.c.cō
querente.in fi.de offi.oꝛd.

12 ¶ Quid de alijs mgris? R.q sil'r nō debent ex
igere aliqd qñ sunt salariati debite in studijs
generalib⁹ a quocūq; fm Pa.in d.c.qz non/
nullis. In alijs extra studia generalia sil'r ñ
possunt a paupib⁹.sed bñ a diuitib⁹ alienis z
etiā fm cōsuetudinē.l.q si nolit.S.si assidua.
ff.de edili.edic. Facit.l.si fund⁹.ff.d euic.z qd
no.Bar.in.l.nemo est q nesciat.ff.de duobus
reis. Si vo nō sunt salariati possunt exigere
sz nō a paupib⁹.de censi.c.licet. Et hec intelli
ge vera q possunt exigere qñ nō est sibi pꝛoui
sum sufficiēter.z loquoꝛ ꝟ nō de his q legunt
vt addiscāt.vel ppter honoꝛē.qz tales nō ge/
runt vtiliter negociū alienū sz suū.ff.de nego.
gest.l.si pupilli.S.ij.sed de illis q ad vtilitatez
scholariū legūt.vt sunt docti.

13 ¶ Nunqd omes mgri possint oblata a scho/
laribꝰ sponte recipe? R.q sic.c.dilect⁹ fili⁹.el.
ij.in fi.de simo.x.q.iij.pꝛiscis.qz quedā sunt
q licet inhoneste petant tn honeste recipiunt.
l.i.S.est qdē res..ff.de va.z extraoꝛ.cog.

14 ¶ Utr magister ppter lucꝛ datū sibi a schola
ribꝰ decedens eis vacationē vel celebꝛationez
festi pecce? R. Rodo.q si ꝟ facit p recreatōe
coꝛ.nō est simonia sed tn turpe lucꝛ.sec⁹ si fa
ceret ppter festū colendū vl nō colendum.qz
esset simonia fm Ray.

15 ¶ Utr possit sine simonia aliqd exigi p licen
tia docēdi danda? R. Hostiē.z Hos.q simo/
nia nō est.sz turpe lucꝛ de necessitate restituē/
dū ei q dedit si erat idone⁹.qz non turpiter de/
dit:sz potuit redimere vexationē suā.c.dilect⁹
el.i.de simo.sec⁹ si nō erat idone⁹.qz cū turpi
ter dederit non ei restituit.sz paupib⁹ de bono
cōsilio esset dandū.vide qd no.Ber.in.c.phi/
beas.eo.ti. Idē dic de ep̄o qui nō vult dare li/
centiaz suo clerico eundi ad scholas:nisi aliq

sibi dato. Rodo.tn credit simoniacū episcō/
pū.si ppter lucrū dat licentiā p quinquēnio
a iure ꝺcesso.c.sup specula.eo.ti. Similiter si
ad maius temp⁹ qñ habet respectū principali
oꝛem ad soluendū eū a spirituali officio qd de
bet ecclesie. Si vero ppter moꝛā in studio fa/
ciendam.sic turpe lucrū est:non simonia.sed
mortale peccatū.

¶ Utr ꝙs possit peti licentiā docēdi i theolo/ 16
gia? R.fm sanctū Thomā in quol'.q sic.cuz
cōicare scientiā sit op⁹ charitat'.Qd intellige
ver qñ hoc querit ppter bonū finē.sed ppter
supbiā z extollentiā nō liceret.

¶ Utr ille qui obtenta licentia fecit expensas 17
in conuiuijs fm cōsuetudinem possit alium
substituere cuz pacto q reddat sibi expensas?
R. Rodon.q sic dūmodo substitut⁹ legat vi
ce sua:z cōsuetudo sit substituendi. Si vero
totū ius suū in eū transfert.sic nō potest aliqd
etiā p interesse suo pacisci.z multo min⁹ de cer
ta portione emolimenti pcipienda.nec est cō/
tra q ecclesia traditur tali modo.qz beneficia
sunt assignata p sustentādis clericis.sz istud
p labꝛe docendi.

¶ Utr peccent moꝛtaliter admittētes ad do/ 18
ctoꝛatum nisi exigant iuramentū q nō expen
dent vltra tres mille turonenses argenteos in
tali doctoꝛatus vel magisterij solennitate? R.
q sic.z sunt suspensi p sex menses ab hmōi pꝛo/
motione:etiā si sunt epi.vt in cle.vlti.d mgris

Maioritas nō queꝛit a seruo
dei:sed inferioꝛitas
pl.dist.multi.pcij.dist.dyaconi sunt.

Maledictio ppꝛie est impeꝛa
tio seu optatio
mali alicui facta sub ratione mali. ꝟ est unquā
tum est malum intendens ipm malū.vt co/
gitur ex.c.deus.pxiij.q.iij. Large autē accipi
tur etiā p blasphemia dei vel sanctoꝝ.vt in.c.
statuim⁹.de maledicis.z omnis talis maledi
ctio phibetur.pxiij.q.iij.si igit.xlvi.dist.cleri
cus.z.c.i.de male.

¶ Utr sit peccatuz mortale maledictio? R.q 1
aliqñ ꝙs impꝛecat malū alteri sub ratione bo
ni.vt scilicet conuertat.vel nō habeat causam
faciendi mala.vel ei qui meretur maledici.sic
nō est peccatū fm Alex.sc̄da sc̄de.tractatu de
maledictōe.qñ fit cū alijs debitis circūstātijs.
simo maledictio isto modo erit bonū.licet sit
malū ei cui maledicit.sz qñ ꝙs maledicit ppe
tūc semp est pctm mortale si fit cū deliberatōe
rōnis:z d malo notabili.sec⁹ si ex impetu vel
de re minima. Dicit tn Alex.q si talia ducant

in consuetudinē posset esse mortale ꝓpter cō/temptum.

¶ Utrꝫ liceat maledicere creature irrationali R. fm Alex. vbi. s. ꝙ maledicere creature irrationali fm se ꝯsiderate est ociosuꝫ ⁊ vanū: ⁊ ꝓ ꝯsequēs illicitū. ⁊ Maledicere aūt eis ꝓt ordinant ad homunē. sic est idē peccatū. ac si fieret homini ⁊ ita mortale sicut dictū est. ⁊ dē talib⁹ intelligit illud. maledici regnū dei nō possidebūt. xxiij. q. iij. §. illicita. ⁊ dē pena maledicentiū dei vl sanctos. vide. s. Blasphemia.

Maleficiū dicit aliqñ sortilegiū vel incantatō vt. xxvi. q. v. nec mirꝫ. ⁊ dē hoc infra Superstitio. §. xiij. Aliqñ dicit quodcūqꝫ crimē: vt furtū: rapina: ⁊ hmōi. vt insti. dē obliga. que ex dēli. na. Est etiā quasi maleficiū nocumentuꝫ qđ fit primo ꝓpter ꝓpositū. vt insti. dē obliga. que ex quasi dēlic. na. ꝓ totū.

Malicia dicit tripliciter. Primo ꝓ habitu vicioso ex quo ꝓcedit ꝙ homo est valde inclinatus ⁊ ꝓmptus ad agendū opa illi⁹ vicij habituati. ⁊ sic est ꝓccare ex malicia. i. ex electiōe mali ꝓpter illā inclinationē habitus vicioſi. ſz nō est peccatū in spūmsanctū. Secundo dicit malicia cōtemptus: ⁊ abominatio rerū spiritualium ꝓcedens aliquādo ex inordinata tristicia mētis. ⁊ isto modo est filia accidie. Tercio malicia dicit peccatū in spūmsanctum. dē quo dic vt infra Peccatū. §. iij. Et istis duobꝫ modis semp erit peccatuꝫ mortale malicia: ex qua in contemptū bona spūalia vel diuina haberit. si est in deliberatione voluntatis fm san. Tho. scđa scđe. q. xxxv.

Mandatū dicit qñ quis ad satisfactionē siue volūtatis imponit aliquid alicui nulla data pecunia: seu quocūqꝫ alio: interueniant quecunqꝫ verba. ita tamē ꝙ sint q̄ mandant ad vtilitatē seu satisfactionē mandātis. Si vero sunt ad vtilitatē illi⁹ cui cōmittit. sic dicēt psuasio. et persuasor nō mandator. vt no. Bar. in. l. non solū. §. si mādato. ff. dē iniur. Si aūt data pecunia si est circa dēlictū. sic dicit mandatū accipiēs assissinus. ꝺ quo in. c. ꝙ humani. ꝺ homi. lib. vi. ⁊ dicta. l. nō solū. Ubi vero non est circa dēlictū mandatari⁹ dicit locator. ⁊ mandans ꝺductor. nec est mandatū ꝓprie.

¶ Utrꝫ mandans dēlictū includat sub dispositione iuris vel statuti puniētis eū qui fecerit tale dēlictuꝫ. ℟. Panor. in. c. mulieres. dē sen. excō. sic distinguit. aut verba scripti sunt in rem. puta: dicit ius siue statutū ꝙ homicidio imponat talis pena. ⁊ sic includit ex ꝓpria significatiōe verboꝝ. qz dē homicidio qđ mandauit tenet. l. hec verba. ff. dē adulte. ⁊ l. aut qui aliter. §. hec verba. ff. qđ vi aut clam. ⁊ vtrobiqꝫ ꝙ Bar. ⁊ ꝙ Cy. in. l. nō ideo min⁹. C. dē accusa. Aut verba sunt scripta in ꝑsonā vt qz dicit. si quis cōmiserit homicidiū puniatur tali pena. ⁊ sic si cōmittit ꝙ instrumentuꝫ qđ necessario operat necessitate facti sicut mittens sagittā ⁊ hmōi. vel operat ꝑ instrumentum necessitate iuris. sicut quādo ꝓcuratori vel subdito aliquid mandat licitū. sic includitur mandans. qz ipe vere facit: quoniā actus attribuit ꝓncipio. facit. l. ite mella. §. i. ff. dē ma. l. aquil. ⁊ ꝙ hoc tex. in. l. si ꝓcurator. ff. ꝙ quilibꝫ iur. ⁊ nu. vin. ⁊ l. iij. §. si ꝓcurator. ff. dē iniur. ideo statutū puniens ꝓponentē exceptionem cōtra instrumentū. mandans ꝓcuratori ꝓpter qđ explicat operat volūtate ꝓpria nō necessitate facti vel iuris. vt puta: qz mandauit dēlictum cōmitti. mandatari⁹ non tenet obedire. tunc in dispositiōe iuris cōmunis mandator cōphendit. nō ex ꝓpria significatiōe. sed interꝑtatione iuris. qđ vult paz interesse vel ꝑse vel ꝑ aliū facere. vt dicit tex. in. l. §. dēcisse. ff. dē vi ⁊ vi arma. sed nō habebit locū in statuto in q̄ fictio nō habet locū. l. iij. §. hec verba. ff. dē nego. gest. Et ħ tenet. licet Bald. in. d. l. nō ideo min⁹. aliter distinxerit. Distinguo tñ fm Bal. in. l. omēs populi. ff. dē iustiti. ⁊ iur. sic ꝙ aut statutū indulget. ⁊ sic cōphendit. qz cessat odiū. ⁊ fauor est ampliandus. regula odia. li. vi. Aut punit ⁊ tūc: aut dē pena regulari q̄ nō multū exorbitat a iure cōmunis dispositione. ⁊ sic includit. qz tunc statutū dēcet interꝑtari fm ius cōmune. vt in. c. cū dilecti. dē ꝯsuetudine. nota Inno. in. c. causam q̄. dē rescrip. ⁊ Bar. in. d. l. omēs populi. quā ꝺs pena ius cōmune vult vt cōphendat. vt sup. ꝓpria dictū est. Aut punit pena irregulari. ꝙ exorbitat a cōmuni iure. Et sic non includit. ſz habebit locū in casu suo. ⁊ ħ sen. serūt doctores antiq̄ in simili in. l. quicūqꝫ. C. dē sermi. figi. in illa questione nunq̄d masculinū ꝯprehendat femininū. qđ in odio regulari cōprehendi tur. ſz in irregulari nō. Nec obstat ꝓdictis. c. mulieres. dē sen. excō. in ꝺbo vere. qđ videtur innuere ꝙ nō interꝑtatiue. qz illud vere est fm Bar. in. l. sed si vnius. ff. dē iniur. in pcēpto. ſz nō in pena. Et qđ nō vere cōphendat. ſz dicit. c. vt fame. dē sen. excō. vbi tex. inquisitio

videat. Ergo interpretatiue ad idē. de cle. pug. in duel. c. ij. Ubi pugil vere homicida dicit. 7 mandās nō licet teneat de homicidio. Itē qz tex. ponit vt diuersa facere 7 mādare. l. dist. si quis viduā. 7 de homi. c. sicut dignū. Ergo in pēnis irregularibꝫ a iure cōmuni p statuta nō habebit locū. vbi fictio non habet locū. vt dixi. Idez dic q quo ad effectꝫ naturales qui ipso facto prouenium vel requirunt nunqꝫ sunt paria facere per se vel p aliū. Facit qđ no. Barto. in d. §. deiecisse. vbi vult q nō est idez adulteriū facere p aliū sicut p se. sz quo ad effectus ciuiles ꝙ ꝓstitūt in repumēdis iniurijs. sic tene qđ. s. dixi. Et sic intellige. Et limita ea allegata.

2 ¶ Utrū mandatarius nō seruans formā mandati faciat aliqđ validū. R. q nō. qz gesta cōtra formā mādati sunt nulla. 7 nō solū qñ fit expresse ꝙtra formā. sz etiā qñ fit pter 7 citra formā. qz qñ ad actū dat certa forma. paria sunt agere ꝙtra citra 7 pter formaz. Vide tex. cum glo. in. c. is cui. de electi. li. vi. 7. c. prudentiā. ō offi. deleg. facit. l. diligēter. in pūn. ff. mādati. no. Pa. in. c. fi. de resti. spol.

3 ¶ Quid de mādato qualificato. R. fm Pa. i d. c. fi. q distribuit in duo mādata. 7 si nō pt impleri i facto seu suba debet impleri i modo seu qlitate. Et q infert q si duo mādant etiā data certa forma: licet nō possint simlr impleri debet tn fieri qđ pt 7 valebit actꝰ. Facit qđ no. p glo. 7 docto. in. c. ꝓstitutꝰ. de rescrip.

4 ¶ Quid de eo q mādauit delictū qđ post multū tps ille exequit. ꝛcludit Inno. in. c. ad audientiā. de homi. qđ tenet si nō reuocauit expresse vel tacite. vtputa qz feci pacē cū inimico vl parentelā. vt. l. ij. §. fi. 7 ibi glo. 7 Bar. ff. de adimē. lega. Et hꝫ seqr Bal. in d. l. nō ō mutꝰ

5 ¶ Utrū mandans teneat mandatariū de casu fortuito. R. Pa. in. c. sicut. de iureiurā. q agēs actiōne mādati petit dāna q verisilr cōtingere potuissent qsi mandās ea debuerit cogitare a principio fm Inno. in d. c. sicut. 7 sic petit expē sas 7 damna. ar. ff. de neg. gest. l. nēsenius. 7 sic dicit intelligendā. l. inter causas. §. nō omnia. na 7 si gissent ex casu fortuito. q verisilr nō fuisset cogitatꝰ. d. §. ñ oia. 7 hꝫ tenet etiā Jo. an. i regula damnū in mercurīali. li. vi. Et intelli ge pdicta in eo q gratis suscipit mādatū. nam mādatū debet esse gratuitū. l. i. §. i. ff. mādati. 7 iō isti stipendiarij q veniūt p pcio nō possūt agere ad dāna. qz nō sunt mādatarij. vt dictū est. Itē illi q causa pietatis vl parētele 7 hmōi hꝫ faciūt. xxiij. q. iij. nō inferenda. Silr nec illi q ex debito tenent. xi. q. iij. si dñs. 7. c. iulianꝰ. vide qđ no. in d. l. nemseniꝰ.

¶ Utrū mandatū expiret morte mandatoris. R. docto. in. c. gratū. 7. c. relatū. de offi. dele. q re integra expirat. l. mandatū. C. mādati. alias nō. Quomodo res dicat integra 7 quomodo nō. vide ibidē p doctores. 6

Manifestū nos rescribimus intelligere qđ vl per ꝓfessionē vl pbationē legitime notum fuerit. aut euidentia rei q nulla possit tergiuersatōne celari. dicit tex. in. c. cū olim. in fi. de ẏbo. sig. 7 ibi dicit glo. q pprie manifestū dicit qđ non eget pbatione.

¶ Utrū in dispositōe vbi fit simplr mentio de manifesto debeam⁹ accipe manifestū pprie. 7 put est speciesꝫ distincta a notorio. R. fm Pa. in d. c. cū olim. q debem⁹ ꝓsiderare materiam subiectā. vt no. in. c. rogo. xi. q. iij. 7 etiā vsum loqndi. ar. c. quis. de ẏbo. sig. In dubio ẏo debem⁹ cape pprie. Idē hꝫ. l. nō aliter. ff. de lega. iij. 7 in. c. fi. de ẏbo. sig. 7 maxime in penalibꝫ. 4

Manumissio est libertatis datio. nā dū q̄s in seruitute est: manui 7 ptāti suppositꝰ est. sed si manumissus est: liberat a manu 7 ptāte domini. vt instituit. de liber. §. i. 7. xij. q. ij. cū redemptor. 5

¶ Quis potest manumittere. R. q is qui habet administrationē rerum suarū. 7. xviij. annū inceperit inter viuos libertatē dare potest. insti. quibꝫ ex cau. ma. non pos. §. penl. In vltima vero voluntate q̄ testari potest. s. in. xiij. anno. potest 7 manumittere. vt in d. §. penl. et C. qui manu. nō po. auten. sz hodie nouo iure. Itē episcopꝰ potest manumittere suos ecclesie bene meritos. xij. q. ij. si quos de seruis. pt etiā 7 non bene meritos. dūmodo det eccl'ie p vno duos eiusdē meriti 7 peculij. xij. q. ij. eps qui. Intellige de bonis ppriis. Itē causa miserationis potest. d. c. cū redemptor. Abbas po test etiā cū ꝓsensu epi 7 monachoz. xij. q. ij. abbatibꝫ. vel si consuetudo sit q possit vl nō possit illam seruā. de his que fiunt a prela. si cū. 7. c. ea noscit.

¶ Quid si quis sit seruꝰ pluriū. nunqd potest manumitti ab vno illoz. R. q sic. sed manumissor tenet alios seruare indemnes. C. de cōmuni seruo ma. l. i. 7

¶ Utrū valeat manumissio in fraudē creditorū facta. R. q nō. C. q manu. nō po. l. i. 7 insti. ex qui. cau. ma. §. i. 8

4 ¶Utꝛ possit manumitti ille q̃ ꝓpter delictuꝫ incidit in seruitutē. ℟. Pa. in. c. ita quoꝛūdā de iude. q̄ nō ꝑm Jo. an. facit. l. ij. C. q̃bꝫ ad li. pcla. non licet.

5 ¶Quo fit manumissio. ℟. multꝫ modis. in. ſti. de liber. §. multꝫ modis. Ubi inter alios dicit q̄ pōt fieri in secreto. vt si dicat dñs. esto liber: vel p epistolā: vel p testamentū: vl̄ p quā libet vltimā voluntatē.

6 ¶Quo reuocat manumissio. ℟. ꝓpter oēs causas ingratitudinis ex quibꝫ reuocat donatio. de quibꝫ. ſ. Donatio. i. §. plij. in auten. vt liberi de cetero. §. illud.

7 ¶In quo differt manumissus ab eccl̄ia. a manumisso a priuato. ℟. q̄ ꝑmo. qꝫ ꝓpter opas nō ꝑstitas reuocat in seruitutē. vt. xij. q. ij. diaconi. secus in alijs. vt. C. ℈ libe. cau. l. solo. §. hec cūdo. qꝫ filij eoꝝ remanēt obnoxij eccl̄ie siue patrone. xij. q. ij. de libertis. sed alij nō. C. de liber. z eoꝝ li. l. i. z. ij. Tercio qꝫ serui eccl̄ie pōt manumitti cū hoc q̄ nō possit alteri q̃s eccl̄ie sua bona relinq̃re. xij. q. iij. c. i. z. iij.

8 ¶Utrum in manumissione possit dominus aliq̄d seruituꝫ spirituale sibi imponere. puta q̄ sibi dicat horas z huiusmodi. ℟. q̄ sic. ita q̄ si seruare noluerit etiā si ordinat⁹ fuerit degradetur. z pristine seruituti subijciat. c. null⁹ de seruis nō or.

9 ¶In quibꝫ ꝑsistit ius patronat⁹. ℟. vt no. in l. si. C. de ꝺ. lib. in glo. ſ. primo. vt nō ꝓponatur pcm actionē. aut exceptionē aduersus patronū. §. cdo reuerentiā ei debet tam in faciēdo q̃s nō faciēdo. Tercio pstare debet ei alimēta si alias nō habet. Quarto patronus habet ius reuocandi eū in seruitutē rōne offense cōmisse ꝺtra ipm. Quinto patronus habet ius succedendi liberto. Uñ tenet libert⁹ ei relinq̃re legitimā q̄ est tercia ps suoꝝ ꝺnoꝝ: si in ꝺnis habet pl⁹ q̃s centū aureos. z nll'os libros habet cū decedit. si ꝺo min⁹ q̃s cētū aureos habet in ſuba nō tenet ei aliq̄d relinq̃re. q̄ si mortuus fuerit ab intestato nullo liberoꝝ relicto sic succedet in totū. Uide ibidē. z in ſti. de succeſ. libertoꝝ. §. ſz nostra ꝑstitutio.

Matematici sine aſperatōne dicunt diuini. ſz cū aſperatōe significat scientiā quadriualē. Uñ ℣ſus. §cire facit matheſis: ſed diuinare mateſis. de q̄ vide. j. ſortilegiū. z ſuperſtitio. z. ſ. diuinatio. Uñ tales nō debēt ad limē alterius dom⁹ accedere. al's ꝺcremari debēt. nec aliq̄s eos ſuscipe seu ꝺſulere. al's debēt deportari z bona eoꝝ ꝺfiſcari. z diuinatoꝝ gladio vltoꝛe feriri. vt. C. de male. z mat. l. null⁹. l. nō. z. l. culpa

Matrimoniū.i. q̄dē est maris z femine inter ꝑsonas legitimas individuā vite ꝺſuetudinē retinēs. xxvij. q. ij. ſ. i. ſti. de pa. po. in ꝓn. z in. iij. ſen. diſt. xxvij. ō ꝑſump. illud quoq; nobis.

¶Utꝛ mrimoniū sit sacrm noue legis. ℟. q̄ mrimoniū pt dupl'r accipi. aut q̃tū ad ei⁹ inſtitutionē. z sic nō est sacrm noue legis. qꝫ fuit ante nouā legē inſtitutū. alio mō q̄ad ei⁹ effectū. z sic licꝫ fuerit añ nouā legē inſtitutū. nō tñ habuit vim ꝺferēdi gr̄az sicut mō in nona lege in q̃ nō est euacuatū ſz ꝺfirmatū. z facit gr̄e causatiuū. z sic est sacrm noue legis. Dec Richard⁹ in. iij. di. xxvi. ar. iij. q. ij.

¶Quid est in isto sacro materia z forma. ℟. ꝑm Ric. vbi. ſ. eadē. q. ℣bꝫ ꝑmo plantū ē materia: z verbū sēdo est forma. qꝫ sicut verbū accedēs ad ℣bū p̄cedēs q̄ dicit accipio tei meā vxoꝛē est forma huj⁹. i. dicēdo: z ego accipio te i meū vixꝛ vl̄ ecōtrario. Dēr. i. tua nos. de ſpon. vult q̄ ℣ba sint forma. z ꝺſensus sit materia.

¶Quid est res z q̄d est sacrm in mrimonio. ℟. Ric. vbi. ſ. ar. ij. q. iij. q. expſſio ꝺſensus siue exterioꝝ ꝺiunctio est sacrm tm. Res est duplex q̄ p illud sacrm significat. i. charitas quā signat z ꝺſpositiue causat. Alia est vnio xpi z ecclie quā signat ſz nō causat. Ꝺpa aūt charitas est res tm z nō sacramentū. obligatio ꝺo interioꝝ p mutuū ꝺſensum expſſa siue coniunctio exterioꝝ est res z sacramentū.

¶Utꝛ gratia gratū faciens ꝺferat in h̄ sacra mento. ℟. Rich. vbi. ſ. q̄ sic. ſi digne contrahant ex diuina inſtitutione.

Matrimonium.ii. quo ꝺtrahit. dic q̄ ad legitime ꝺtrahendū debent fieri banna: z quo publice ꝺtrahendum est. de quo vide. ſ. Clādeſtinū.

¶Per q̄d ꝺtrahit. ℟. q̄ p mutuū ꝺſensus verbis expſſum. c. tua nos. de ſpon.

¶Utꝛ sine mutuo ꝺſensu animoꝝ possint contrahi mrimoniū. ℟. ꝑm cōiter theologos q̄ ad deū z veritatē nō pt esse mrimoniū. sinem ambo ꝺsentiāt: siml' dicāt: aut faciant quecūq; voluerint abextra. xxvij. q. ij. sufficiat. licet ecclesia aliud iudicet. vt in. c. is q̄. de spon.

¶Utrum requirat q̄ ꝺſensus pstet simulet dem tpe. ℟. Pa. in. c. dilect⁹. de ſpon. rōne q̄ de subtilitate iuris necessario requirit vsimul eodē tpe pstet. qꝫ dicit glo. in. l. cōſensum. ff. de

act.ꝛ obli.ꝛ in.l.i.ff.de ꝺ trahē.emp.q in ꝺ tra
ctibꝰ q̄ pficiunt iure gentiū dēt ꝺ sensum si
mul pstare. Et Spe.in ti.de spō.dicit.q rñsio
alteriꝰ dēt seq̄ imediate.p.l.ꝺ tinuꝰ act⁹.i pn.
ꝛ.l.i.ff.de ꝟbo.obli. Nostri.vo in.c.ex lris.quē
sequit Joh.an.dicit q sufficit ꝺ sentiat p pri⁹
ꝛ duret in ꝓposito suo.ꝛ postea alteri⁹ ꝺ sensus
accedat ex post facto.ꝛ est verior opi. Nostiē.
vt est tex.in d.l.i.§.si vo pūs interrogauit.
vbi dicit interuallū medū tpis nō vitauit ob
ligationē,sec⁹ si nō pseueraret in primo ꝓpost
to.q sic esset vera ꝑma opinio q nō esset ma/
4 trimoniū ¶ Utr ꝟba exprimētia ꝺ sensuz de pūti sint
necessaria ad mr̄imoniū ꝺ trahēdū. R.cōiter
theologi in.iiij.di.xxvij.ꝛ moderniores cano
nistę.vt no. Pa.in.c.tue fraternitati.d spon.
tenēt q nō sunt necessaria etiā in loq̄ valētibꝰ
dūmodo ꝑ alia signa exteriora ꝺ sensus expri
mat.vt p nutū ꝛ hmōi. Et istud tene.licz aliꝗ
dicāt aliter. Facit p h:q legata ꝛ fideicōmiſ/
sa solo nutu relinq̄ pnt etiā a loq̄ valēte.vt.C.
de fideicōmiſ.l.ꝛ in epla.ꝛ ff.d lega.iij.l.nutu
c.cū apud.de spon.vbi dr q sufficit ꝺ sensus.er
go nō requirunt ꝟba pcise.cū ꝑ alia possit ex/
primi.q illud dicit sufficere quo posito nihil
aliud req̄rit ad subam act⁹.vt no.glo.in.c.sta
tutū.de rescrip.li.vi. Itē nō refert q̄d de eq̄pol
lentibꝰ fiat.c.licet ex quadā.d testi. Itē patet
q mutꝰ pt ꝺ trahere.vt in.c.cū apud.de spon.
ergo ꝟba nō sunt necessaria.vt patet i d.c.tue
fraternitati.ꝛ in glo.in d.c.sufficiat. Et iō si
ꝗs diceret accipio te in meā vxorē:ꝛ si ꝺ sentis
vt sit mr̄imoniū:da mihi osculum.ꝛ illa dat:
erit verꝫ mr̄imoniū,licet nullū ꝟbū dixerit.de
mr̄imonio ꝺ tra inter.eccle.ꝺ tra.c.primo.
5 ¶ Utr̄ sine aliq̄ sensibili signo exp̄mente ꝺ sen
sum de p̄nti ꝺ trahat mr̄imoniū. R.fm cōiter
theologos vbi.s.ꝛ canonistas i d.c.tue frater
nitati.q nō.qz est sacr̄m.ꝛ de rōne sacramenti
ē q sit ex aliqđ sensibile signū.ꝛ iō dicit glo.
in d.c.tue.q ad esse mr̄imonij duo ꝺ currunt
necessario.vnū materia.s.ꝺ sensus.aliđ forma
sez ꝟba vl signa ꝺ sensuz exp̄mentia. Aduerte
ēn q si pr̄ ꝺ trahit ꝛ dicit ꝟba ꝑ filia p̄nte ꝛ ta
cente q erit mr̄imoniū.qz ꝟba parentū ꝛ taci
turnitas filioz p̄sentiū ꝛ ꝟba intelligentiū eq̄
pollēt sensibili signo exp̄menti ꝺ sensuz interi
oz. Dđ verꝫ intelligo si ipi ꝑ quibꝰ ꝺ trahunt
aliq̄ signo annuūt.alias ñ credo q sola tacitur
nitas sufficiat. Et sic itelligez ꝛ limita glo.ī.c.
nō ois.§.cū dicit.xxxij.q.ij.ꝛī d.c.tue frater/
nitati.ꝛ sanctū Tho.ꝛ Rich.in.iiij.di.xxvij.
6 ¶ Utr̄ cōsensus de futuro cū carnali copula
faciat mr̄imoniū? R.fm Rich.in.iiij.dist.xx
viij.q q ad eū ꝛ rei veritatē sine cōsensu reali
de p̄senti nō ꝓt esse matrimoniū.c.tua nos.de
spon. Et ideo distinguit sanct⁹ Bona.eadez
dist.q aut copulat sibi affectu ꝺiugali.ita q
vir credit copulari cū sua vxore.ꝛ ecōtrario.ꝛ
sic copula facit mr̄imoniū ꝓpter ꝺ sensuz tacē
tū de p̄senti q videt implere velle qđ ꝓmisit.s.
eā accipe nūc de p̄senti sicut antea ꝓmiserat đ
futuro. Aut cognoscit eā affectu fornicario.ea
sic nō est mr̄imoniū q ad eū.sed p̄sumptū q
ad ecclesiā:ꝺ tra quā p̄sumptionē nō admittit
ꝓbatio.vt in.c.is q.de sponsa.si tñ cōtraheret
de facto cū alia.teneret secundū matrimoniū
fm Rich.vbi.s.qđ no.bene.
7 ¶ Quo cognoscent signa que exprimūt ꝺ sen
suz de p̄senti? R.q recurrēdū est in foro aie ad
intentionē.q si de intentōe nescit.sic dicendū
est q si aliqua ꝟba p̄cesserunt ab vno eoz.vl
ab aliq̄ alio in eoz p̄sentia.ꝛ sic postea signa.
sic fm ꝟba determinabit de signis.vtputa si
alter dicit.Ego te accipio in vxorē:ꝛ si tu sic
ꝺsentis me accipe in virū:vel annue capi
te ꝛ hmōi.sic erit matrimoniū. Si vero ꝑce/
dentia denotant ꝺ sensuz de futuro.sic ꝛ signa
Dđ si nulla ꝟba p̄cesserunt.sic nō iudicabo ꝑ
matrimonio.eq̄ de intentōe nō ꝺstat. Tut⁹
tñ est ꝑ matrimonio p̄sumere.qz nullum peri
culū imminet.alias sic.
8 ¶ Quomodo ꝟba cognoscent in dubio qñ đ
intentione nō cōstat? R.q verba quedā sunt
clara que demonstrant cōsensum de p̄senti.sic
cut cū quis dicit.accipio te in meā vxorē.ꝛ illa
la replicat.ꝛ ego accipio te in meū virum:ꝛ si
milia. Quedā sunt dubia.vñ nota q verbuz
placet ꝛ verbū volo denotant fm temp⁹ p̄sens
fm dñm Anto.in.c.ex litteris.el.i.de sponsa.
verbū autez infinitiuū nihil pfecte significat,
sed determinabit fm verba p̄cedentia vl ad p̄
sens vl ad futuꝝ. Unde si verbo volo vel pla
cet addat verbuz infinitiuū denotans actum
nō dependentē solū a libera volūtate pferentis.
nō inducit dispositio de p̄senti sz de futuro.pu
ta cū dicit placet vel volo ascendere arborem.
Si vero verbū infinitiuū denotat actū q̄ pro
cedit solū a volūtate pferentis libere. Et tunc
si denotat principiū actus:nō inducit dispo/
sitio đ p̄nti. Exēplū.volo tecū ꝺtrahere vl vo
lo te despōsare.ꝛ sic nō erit mr̄imoniū. Si ve
ro denotat executionē actus.sic inducit dispo
sitio de p̄senti. Exemplū.volo te hr̄e in vxorē
vel dicat.placet mihi te retinere ꝑ vxorē.ꝛ sic
erit matrimoniū.qz qui vult cōsequēs:vult ꝛ
antecedens.vt in.c.ꝓterea.ꝛ in.c.prudentiū.

de offi. delegati. In hoc tñ multũ instant doctores. sz pertranseo. z vide si vis Barto. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. z canonistas in d. c. ex litteris.

9 ¶ Quid si dicat: puidebo tibi tãq̃ uxori mee. z illa similiter idẽ respõdeat: R. fm Hosti. in c. ex parte. de spon. q̃ pro matrimonio est iudicandum.

10 ¶ Utz si dicat viro vis talez p uxore. z ñdet placet. z sil'r idẽ dicit mulier: sit matrimoniũ? R. vt patet ex dictis matrimoniũ est. nota etiam Hosti. in. c. sponsam. de spon.

11 ¶ Quid si dicat pmitto tibi q̃ non dimittaz te p meliori vel priori uxore? R. fm Hosti. in d. c. ex parte. q̃ matrimoniũ erit. Nã in talibz similibz dubijs iudicandũ est p mrimonio ar. de sen. z re iudi. c. fi.

12 ¶ Utz vir dicẽs pmitto tibi q̃ habebo te p legitima uxore. z sil'r respondet mulier ꝛ trahat de psenti? R. q̃ sic. vt in d. c. ex pte. in tex. z in glo. iij. q. v. c. nec illud. §. sed obijcit. qz verbũ habebo potest referri ad temp9 psens. ꝺ matri. contra. in ter. eccle. ꝛtra. c. ex litteris. z ideo fm Hostiẽ. z Soff. subaudiendũ est de cetero vl' hoc tempore. secus esset si diceret, pmitto tibi q̃ ducã te in uxorẽ fm Jo. in dicto. c. nec illꝺ qz sic essent sponsalia. z similiter dicit Panor. in d. c. ex parte. q̃ erit matrimoniũ: si dicat promitto tibi q̃ non habebo aliam uxorẽ nisi te. z illa similiter respondet. secus si diceret: nõ accipiam aliã in uxorem. quia nõ erit matrimonium.

13 ¶ Quid si dicat pmitto tibi q̃ retinebo te perpetuo mecũ: z illa respondet similiter? R. q̃ nõ est matrimoniũ. nisi dicat q̃ vult eã tenere in uxorẽ. in auten. qui. mo. na. effi. legi. §. penult. Jo. tñ in. c. i. xxx. q. v. z glo. in. c. solet. xxxij. q. ij. tenet q̃ ꝺ iure canonico est mrimoniũ. z ita tene in dubio. Sed quãdo ꝛstat de mẽte nõ est curandũ de verbis quo ad deũ z ꝛscientiã. qz qñ ambo intendebant cõtrahere de psenti. semp erit matrimoniũ. etiã si verba sonabant ꝛsensum de futuro. ar. c. intelligentia. de. ꝛbo. signi. cũ similibz.

14 ¶ Sed quid dicendũ cũ aliqs dixit verba experimentia ꝛsensum de psenti vl' de futuro. z secuta copula postea dicit q̃ nunq̃ talia verba ꝓtulit animo ꝛtrahendi. sz solũ animo extorquendi copulã? R. q̃ alter nõ debet credere. qz nec tenet. Unꝺ in. c. p tuas. de ꝓbationibz dicitur. Nimis indignũ est iuxta legitimas sanctiones. vt q̃ sua quisq̃ voce dilucide ꝓtestatus est in eo casu ꝓprio valeat testimonio infirmare. Si pur temerarie credit q̃ dicat verum. sic nõ debet ad petitionẽ alteri9 etiam in carnalẽ copulã cõsentire. nisi de nouo dicat se velle ꝛtrahere. Si aũt dicat postea se esse memorem z ꝓtestat de hijs tũc credat z reddat. Si vero credit nõ esse vir z ꝓmanet in primaria credulitate: sic non debet reddere. q̃ faceret ꝛtra ꝛsciẽtiã: z si nõ reddit peccat etiã qz vir reuocãdo qꝺ pri9 dixerat expirat illud pri9 dictũ. qz ꝛuocatio ꝛcordat ꝓbis q̃ ꝛsentit. Aut si fit multa disproportionabilitas ex quibz verisimiliter potest credere q̃ nunq̃ in eã ꝛsenserit z silia. sic credo q̃ si illetrãs fuit ad secũda vota: aut omino renuit eã accipere q̃ potuit ei credere z cũ alio cõtrahere. maxie si sic iurat: z ex qualitate vite sue pot̃ ꝓsumere q̃ nõ mentiret in hoc. alias nullo modo deberet ꝛtrahere cũ alio sz viuere i castitate. z sibi imputet q̃ fatue egit clãdestine cõtrahẽdo. Si pure de facto cõtraxit z ꝓbabiliter credat q̃ talis pfatus nõ habuerit animũ in eã ꝛsentiendi sic potuit exigere z reddere. Si ꝛo nõ habet aliquã ꝓbabilitatez ad hꝫ credendũ. credo q̃ teneat reddere: sz exigere non possit. Si ꝛo crederet q̃ pfat9 tũc ꝛsenserit licz postea negeret nec poterit exigere nec reddere. ar. eoꝛ que ho. in. c. in quisitioni. de sen. excõ. Hõno. qz iepe in practico euenit.

16 ¶ Quid faciet pfata mulier q̃ nõ potest ꝓbare contractũ matrimoniũ. qz fuit clãdestinũ: R. si statim vir reuocauit z patefecit q̃ nõ consentit. Aut si fit multa disproportionabilitas ex quibz verisimiliter potest credere q̃ nunq̃ in eã ꝛsenserit z silia. sic credo q̃ si illetrãs fuit ad secũda vota: aut omino renuit eã accipere q̃ potuit ei credere z cũ alio cõtrahere. maxie si sic iurat: z ex qualitate vite sue pot̃ ꝓsumere q̃ nõ mentiret in hoc. alias nullo modo deberet ꝛtrahere cũ alio sz viuere i castitate. z sibi imputet q̃ fatue egit clãdestine cõtrahẽdo. Si pure de facto cõtraxit z ꝓbabiliter credat q̃ talis pfatus nõ habuerit animũ in eã ꝛsentiendi sic potuit exigere z reddere. Si ꝛo nõ habet aliquã ꝓbabilitatez ad hꝫ credendũ. credo q̃ teneat reddere: sz exigere non possit. Si ꝛo crederet q̃ pfat9 tũc ꝛsenserit licz postea negeret nec poterit exigere nec reddere. ar. eoꝛ que ho. in. c. in quisitioni. de sen. excõ. Hõno. qz iepe in practico euenit.

17 ¶ Quid si quis pot̃ cõtractũ matrimoniũ animo ꝛsentiendi sz recipiẽdi credens ex consilio peritoꝛũ tale mrimonium tenere cognoscit

ꝑfatā mulierē tanq̄ ꝺiugē credēs sic firmiter
esse. R. ꝙ talis copula nō facit mr̄imoniuz q̄
ad tēū. q: exq̄ nullū vinculū ꝓcesserat quo ad
tēū copula nō facit mr̄imoniū. vt no. in. c. is
q̄. de spon. vbi ꝺicūt ꝺoc. ꝙ si sponsalibꝫ solutꝫ
sequit copula: nō inducit mr̄imoniū: exq̄ vin
culū sponsaliū est solutū. Idē ꝺicūt vbi inter
uenerit ꝓmissio de ꝺtrahendis sponsalibꝫ i fu
turꝫ. Facit. l. fi. ff. de ꝺiuerſ. ob cām. Item error
iuris nō inducit ꝺsensum mr̄imonialē. q: ni
hil tā ꝺtrariū ꝺsensui q̄ error. l. si ꝙ errorē. ff. de
iurisdi. om. iudi. Facit qđ no. Bar. in. l. mul
tū. ff. de ꝺiuerſ. et ꝺtemon. vbi ꝺicit si iudex errat
in fundamēto iurisditōis nō valere ꝓcessum.
licet in veritate haberet iurisditionē. et ꝓbatur
in. c. sciscitaꝝ. de rescrip. iuncto. c. prudentiā.
de offi. deleg. vbi iudices delegati cū clausula.
Si nō omes tē. Si ꝓcedunt sine alio ignorantes impedimētū et credētes posse sine eo ꝓ
cedere nō valet ꝓcessus. licet habeāt iurisditi
onē. q: errāt in fundamēto iurisditōis. ita iste
errauit in fundamento mr̄imonij. cū ꝺsensus
sit eiꝰ fundamentū et de substā eiꝰ. vt in. c. tue. ꝺ
sponsa. et sibi. Uñ si talis accepit aliā nō po
test eā ꝺimittere in foro aníme aut religionez
exire. si quā ꝓfessus est. et stat eiꝰ ꝓfessioni in ḧ
vltimo. vt no. glo. in ꝺ. c. is qui. et ibi ꝙ ꝺocto.
et in. c. significasti. de homi. Idē cōsuluit ꝺo.
Alex. de neuo in facto.

18 ¶ Utrꝫ mr̄imoniū possit ꝺtrahi inter absentes
ꝙ ꝓcuratoreꝫ. R. ꝙ sic. xxxij. q. ij. honorant. de
ꝺuer. ꝺiuga. c. ex parte. el. ij. in tex. et glo. si tria
ꝓcurrant. Primo ꝙ spēaliter mandet eidē de
mr̄imonio ꝺtrahēdo. Secꝺo ꝙ specificet eidē
de certa et speciali seu ꝺeterminata ꝑsona cū q̄
ꝺtrahat noīe ꝺstituētis. Tercio ꝙ ꝺstituēs ꝓ
seueret in eadē volūtate vsq̄q̄ ꝓcurator ꝺtra
herit. Nā ꝓcurator q̄tumcūq̄ generaliter sit
ꝺstitus nō poterit ꝺtrahere mr̄imoniū ꝓ ꝺsti
tuente. nisi exp̄sse id haberet in mādatis. nec
hoc sufficit nisi ꝺeterminet certa ꝑsona cum q̄
cōtrahere ꝺebeat in mandato. hec ꝓbant in
tex. et glo. de ꝓcura. c. ꝓcurator. lib. vi. nec p̄sa
ta sufficerent si mutaret animū. vt patet ex di
ctis hic supra. licet ecclesia nisi exp̄sse revoca
ret iudicaret ꝓ mr̄imonio: tñ quo ad tēū et cō
scientiā nō mr̄imoniū esset. ex quo ꝺsensus ꝺe
ficit quo ꝓcurator ꝺtrahit.

19 ¶ Ꝝ ponę ꝙ ꝓcurator in mādato habet spe
ciale ꝓtātem de ꝺtrahendo mr̄imonio. sed nō
ꝺeterminationē ꝑsone cū qua ꝺebeat ꝺtrahere
tñ habet oreten⁹ vel ꝑ litteras aut alio modo:
R. ꝙ si ꝺtrahit cū illa erit matrimoniū. Nec
obstat glo. in ꝺ. c. ꝓcurator. q̄ tenet cōtrariū.
q: intelligenda est qñ alio modo nō specifica
uit specialē ꝑsonā ꝓ rationē suā. Uerūtamen
stulta est q̄ cū tali ꝓcuratore ꝺtrahit nisi faci
at fidē ꝙ ad ꝺtrahendū secū sit specialiter ꝓcu
rator ꝺputaꝝ. q: sic ille posset negare ꝙ ñ mi
sit eū vt ꝺtraheret cū illa. sed cū alia. et in foro
ꝺtentioso excluderet.

¶ Utrꝫ ꝓ solas lr̄as possit ꝺtrahi mr̄imoniuz 20
inter absentes: R. vt patet ex ꝺictis ꝙ sic. si duo
ꝺcurrūt. Unū ꝙ mittēs lr̄as quibꝫ exp̄mit ꝙ
talē accipit in vxorē ꝺ ꝑsenti si ipa cōsenserit.
ꝙ ꝑseueret in eadē voluntate vsq̄q̄ illa cui lr̄e
mittunt exp̄sse ꝺsentiat. Secundū ꝙ illa ꝑso
na exp̄mat ꝺsensum receptis lr̄is alicui alteri
vel ꝑ lr̄as scribat ipm ꝺsensum. aliter nisi exp̄
mat quantūcūq̄ ꝺsentiat nō erit mr̄imoniū
fm Rodo. ar. ꝺ. c. honorant. et. c. venēs. q̄ cle.
vl' youen. et. c. ex publico. ꝺ uer. ꝺiuga.

¶ Sed nunq̄d statim vt litteras rescripserit 21
quibꝫ sil'r et ipm accipe exp̄mat in virū. aut
alij mānifestauerit sic. talis mihi scripsit ꝙ me
accipit in vxorē. et ego notifico vobis ꝙ simil
ter ego accipio eū in virū erit matrimoniū: R.
videt ꝓma facie ꝙ nō. ꝺonec ad noticiā alte
rius ꝓueniat. quia antea nō est cōsensus. i. si
mul sensus. sed ꝺissensus. i. sepatus sensus. et
facit ꝓ hoc. l. cōsensu. et qđ ibi no. ff. de acti.
et oblig. Sed tñ ego credo ꝙ statim vt exp̄ssit
sit matrimoniū. q: ibi sunt substātialia matri
monij. scilicet cōsensus exp̄ssus ambox. et cuz
substātialia sint sufficit. ar. eoz q̄ no. ꝑ Bar.
in. l. platā. C. de sen. et interlo. om. iudi. et istud
tene. Exquo em̄ vel nuncio hoc exp̄ssit vl' per
litteras. sic est cōsensus. q: simul ambo cōsen
tiunt et cū signis necessarijs. ar. ad hoc in ꝺ. c.
honorant.

¶ Quid si ꝺicat ꝓmitto vobis tribꝫ sororibꝫ 22
ꝙ vnā de vobis accipiā in vxorem. et ille oms
respondēt placet. et postea cognoscit vnā ex il
lis: R. fm Hosti. ꝙ matrimoniū cū illa erit.
q: ipo facto ꝺsentit. c. ꝺilecti. et. c. vt nostrū. de
appe. Et hanc opinionē tene. licet glo. in. c. ex
litteris. el. ij. de spon. teneat contrariū. et multi
ꝺocto. quā verā intelligerē. si ꝙs ꝓmitteret tri
bus feminis nō ꝺsanguineis. q: vnā cogno
scendo posset aliā nihilomin⁹ accipe fm fidē.
sed non sic in casu ꝓposito. et ideo ꝑ matrimo
nio est iudicandū. nisi cognouisset eā animo
fornicandi solū.

¶ Quero in qđ est ꝺsensus q̄ facit mr̄imoniū 23
R. fm opi. Rich. in. iiij. ꝺist. xxxi. ar. ij. q. i. ꝙ
ad ḧ vt ꝺsensus faciat mr̄imoniū oportz sint
ibi tria bona mr̄imonij iplicite et in habitu sal
tē. s. ꝙ ꝺtrahētes ꝺsentiāt. Primo in vinculi

insepabilitatē: rōne cuius est in mrimonio bonū sacramēti. Secūdo in bonū fidei q̄z tuz ad eius essentiale: qđ est nō negare vsum sui corpis si oiunx alter petat: nisi ex a debito reddendi liberauerit. Sz quantū ad accidētale bonū fidei seu accessoriū: qđ est nō exhibere alteri q̄m suo oiugi vsum sui corpis non est necessariū: sz solū ad bene esse mrimonij. Tertiū bonū p/lis quantū ad eius essentiale: qđ est eā suscipere ꝺditionaliter. s. si ex eā ederit: vel nō pcura/re aliqđ impedimentū ne ples veniat. sz q̄stū ad eius accidentale bonū. s. absolute velle plem z eā educare nō est necessariū. Ulñ si q̄s ꝺtra/heret cū intentōne sepabilitatis nō dico q̄ ad thoz sz quo ad vinculū. qz sic esset ꝺtra bonū sacramēti: aut cū intentōne denegandi seipm alteri ꝺiugi petenti sine alia diuina reuelatio/ne. qz ꝺtra secundū bonū. s. fidei. Aut cū intē/tione nō suscipiēdi plem si ex eā daret: aut nō eā educandi: aut pcurandi venena sterilitatis ne ples cōciperet aut nasceret vel educaret. qz ꝺtra tercū bonū mrimonij. s. plis matrimoni um talis nō ꝺtraheret. Et ideo oportet pfata habeat in intentiōe saltē implicite. Explicite ꝟo sufficit q̄ in ꝺtrahendo intendat illud qđ inter ꝺtrahēntes reqrit ad matrimoniū. Maria aūt vez mrimoniū ꝺtraxit cū Joseph. licz non intenderet ꝺsentire in carnalē copulā. qz erat certificata q̄ ioseph nunq̄ eā req̄reret. z si eā req̄sisset q̄ ex absoluebat a tali obligatōe. Sil'r ille q̄ ꝺtrahit: q̄uis nō habeat animuz ꝺsūmādi sz religionē intrādi. qz cū intrat ab/soluit a ex a tali obligatōne.

24 ¶ Utz intentio libidinis vel pulcritudis aut diuitiaz excludat mrimoniū: R. fm sanctuz Bona. in. iij. dist. xxx. q̄ multe cause possunt esse inductiue z sine peccato: dūmodo ñ sistat in eis. vñ si moueret sicut causa ꝑncipalis est min⁹ honesta z esset ꝺtra sacramēti vtilitatē. nō tñ ꝺtra sacri veritatē. nisi ita esset finis q̄ ñ q̄reret nisi libidinē vl' diuitias. nō ꝟoz ē duce re. qz sic esset ꝺtra veritatē sacramēti.

25 ¶ Sz nunq̄d ꝺtrahēs ex alio fine q̄z plis ha/bende peccet: R. Pe. ex pal'. in. iij. dist. xxxi. q̄ sic. venialiter qñ ꝺtrahit ꝑncipaliter ꝓpter vi tan dā fornicationē: si modo sit talis q̄ fm cō/munē spem possit habere filios. alias nō. Ulñ licet finis mrimonij prim⁹ z p se sit intētio ge nerandi. tñ qñ principale factū est impossibi/le: sicut in sene vl' sterili. licet ex secūdario q̄ est intentio vitandi fornicatōez facere ꝑncipale. Alie aūt intentōnes sicut reformatio pacis. z alie honeste si ꝑncipaliter z p se intendant. sic est peccatū veniale. sicut cū vir cognoscit vxo rem ꝓpter sanitatē. vl' baptizat vt sanet. Alig vero volūt q̄ sit mortale. qz cū mrimoniū sit sacrm nō ꝑt sine peccato mortali ꝑncipaliter intēdi finis extrane⁹. sicut si q̄s baptizaret ꝑncipaliter ꝓpter q̄stū. nō curans de gra baptis/mali. sz istud dicit idē Petr⁹ q̄ est nimis dū/rū. sz tñ nō est sine rōne. z iō securius est tene tñ idē q̄ ꝺtrahēs ꝑncipaliter ꝓpter volupta/tē peccat mortaliter. Si ꝟo q̄s ꝺtrahit secun/dario ꝓpter diuitias. pulcritudinē. z hmōi. nō est peccatū. nisi sit inhonesta intentio.

¶ Utz ꝺtrahens in pcto mortali peccet mor/taliter: R. fm Petz ꝓdictū q̄ sic. qz dicit Au gu. i. q. i. per Isaiā. q̄ sacra talia sunt vnicuiq cū quali ꝺsciētia q̄s accedit. Sz nunq̄d tene atur ꝺfiteri. videt tenere q̄ sic. sz ego nō credo ō necessitate nisi in ꝓpōsito. intelligeq̄ peccat ꝺtrahendo p ꝟba de ꝑsenti.

Matrimonium .iii.

q̄ impediunt vt nō ꝺtrahat: R. q̄ sunt. xviij. q̄z duo ꝑma impediūt de necessitate pcepti. ita q̄ peccat mortaliter ꝺtrahēs. tñ ꝺtractū ex facto nō dirimūt. Tertiū ꝟo impedit solū ad tps z aliqñ in ꝑpetuū. Alia vero sequēcia tale modo impediunt q̄ etiā si ex facto contrahat nō tenet nec est mrimoniū postea ꝺtractuz. z lū qñ ꝺtrahit ꝺtra impedimētū. v. vi. vij. viij. ix. x. xij. xiij. xiiij. xv. xvi. z aliqñ incurrit excō/municationē. si ꝺtrahit in impedimēto ꝑsan/guinitatis vl' affinitatis vl' voti solēnis aut or/dinis. vt. s. excōicatio. vij. casu. xli. Et q̄s pōt dispensare vt q̄s ꝺtrahat in ipis impedimētis vide. j. Impedimentū. xviij. §. ij. z. iij.

Impedimentuz .i.

dicit interdictū eccle'ie. z istud interdictū ꝺdu/plex. qđdaz generale q̄ ꝓhibet clādestine ꝺtra here mrimoniū oiby. ex q̄ dic vt. s. clādestinū. Aliud est interdictuz spēale q̄ alicui a iudice spēaliter ꝓhibet ꝓpter aliquā causaz legitimā ne ꝺtrahat. z istud interdictū non ꝑt fieri nisi ab eo q̄ ꝑt ex causa mrimoniali cognoscere. si cut est eps vl' ali⁹ ordinari⁹. z q̄ habeat perpiā canonū. ex ꝺsang. z affi. c. i. Unde ꝺtrahēs cō tra istud interdictū peccat mortaliter. z si cau sa ꝓpter quā factū est interdictū est ꝑpetua. sic omino sepabunt data fide diuortij ꝓbato impedimēto. ex matri. ꝺtra inter. eccle. ꝺtra. c. vlti. Si ꝟo erat tpalis: sic tenebit matrimo/niū. sz in penam debet ad tps separi. ex matri. ꝺtra interdi. eccle. ꝺtra. c. i. z. ij.

Impedimentũ.iii.

dicit feriatũ, ñã vt no. Pa.i.c.capellanus. de feriis. phibent nuptie celebrari ab aduen tu vsq; ad epiphaniã inclusiue. licet Hosti. dicat etiã includi octauã. sz tu tene nõ inclu di.qz.c. nõ oportet. xxxiij.q.iiij.nihil dicit de octaua. nisi consuetudo eẽt. qz illa seruãda. l. si de interpratiõe. ff. de leg. Itẽ a septuagesima vsq; in octauã pasce inclusiue. qz in.d.c.ca/ pellanus. dz post octauas. g̃ non in octaua. Itẽa p̃mo die rogationũ qui ẽ scda feria añ ascensionẽ dñi vsq; ad octauã pẽthecostes. nõ em̃ essent inclusine. qz lra dicit in.d.c.capellanus. post vij. dies post festũ pẽthecostes. nõ em̃ essent vij. dies nisi dñica icluderet. Facit qõ ibi dz tres septimanas q̃ nõ essent nisi includeret. z exponel lraz cũ dicit post. vij. dies festi pẽ/ thecosten. qõ caret octauis nuptie suspẽdant i dñi ca g̃ sequtur z incepꝫ ꝛc. vt intelligas d̃ dñi ca scda post pẽthecostes. nõ qz oportet expe/ crare vsq; tũc. sz qz si vult celebrare eas i die solẽni vt cõiter fit. oportet expectet vsq; tũc. ¶ Utrũ in p̃fatis tribus phibeatur totaliter contrahi mrimoniũ. ꝛc. Pa. in.d.c.capellanus lũ p verba de p̃senti cozã facie eccl'ie põt omi nõ. qz mrimoniũ sine alia celebritate sz so ne contrahi cũ nõ inueniat aliqua cã phibiti onis. qz i talu sensu nullũ ẽ pẽtm. immo ẽ sa firm. vt i.c. debitũ. de biga. sz solũ phibetur so lẽnitas nuptialis. vt sunt cuiua z alie simi les solẽnitates. z solẽnis traductio et carnis uiuctio. vt tenet glo. i.d.c.capellanus. Qui aũt facit sciũ pccat mortaliter. qz sine interdi cũ ecclesie contrahit. d̃ matri. contra inter. eccle. contra. p totum. Tenet tñ Pe. de palu. q̃ soluz erit pccatũ mortale qñ p̃ma vice summat nõ postea. nisi faceret in contemptũ ecclesie. Ere do etiã q̃ si mulier que alium habuit virũ. z vir qui aliam habuit vxorẽ contraherent si/ mul. z summarent sine alia solẽnitate qui/ uis q̃ nõ peccarent mortaliter. qz in eis cessat ratio phibitionis p̃dicta

Impedimentũ.iiii.

Dz conditio. z hic accipio hãc conditionẽ ppria. sz Put est suspensiua actus. de qua habes. s. Conditio. ¶. q. que fit p hãc dictionez si. Utñ si quis contrahat cũ aliqua sub ista conditione. si pater suus erit cõtent' z hmõi. nõ erit mri monii donec cõditio impleatur. et si nunq; impleret nũq; esset matrimoniũ. Ad cui' de claratõem est sciendũ. qz conditiones sunt i q/ driplici genere. s. honeste. turpes. indifferen tes z impossibiles. Honeste sunt oẽs ille q̃ faciũt ad cõdecentiã mrimonij vt q̃ paren/ tes sint cõtenti. vel que nõ derogãt honestati. vt si dederis mihi dotẽ. si pater tuus remise/ rit mihi iniuriã z hmõi. Et iste si apponan/ tur in mrimonio ipm impediũt. vt nõ sit do/ nec cõditio veniat i esse. Utñ si ille q̃ sub tali cõditione contrahit mutat animũ z dissentiat vl aliã sine cõditõe accipiat añq; cõditio im pleatur. iã nõ erit mrimoniũ p̃ mũ. licet po/ stea cõditio eueniat. Uer est q̃ si nõ trãsiuit ad scda vota. ecclesia compellet eũ vt eã accipi/ at. exq̃ cõditio aduenit. de cõdi. appo. sup eo i tex. z i glo. Fallit h̃ i duobz casibz. Primo si pendẽte cõditione cõmisceantur carnaliter. Et intellige sm q̃. s. dixi mrimoniũ. ij. §. vi. vel sensus d̃ p̃senti absolut' aduenial. d̃ cõ cõ. appo. c. de illis. z.c. sup eo. et. c. p tuas. q̃a tũ erit mrimoniũ d̃ p̃senti absolutũ. Secõs casus est si cõditio ẽ necessaria. vt cũ dz. accipio te in meã vxorẽ si sol fuerit i cãcro i esta/ te z hmõi. qz exquo omis talis conditio ẽ extri tura necessario statim est mrimoniũ. qz talia futura sunt iã p̃sentia i causis suis. ter. ẽ ap/ tus in.l. si pupillus. §. i. ff. de noua. Utñ nec ppzie dz dici conditio. l. heres me'. ff. de cõdi. z demõ. Hoc tenet Host. Lar. et Pa. i.d.c. p tuas. de cõdi. appo. z.s. Bona. i. iij. di. xxvij. z.s. Tho. i. iij. di. xxvij. Sz contrariũ te/ net glo. Jo. Soffre. z Jo. an. in.d.c. p tuas z dicũt q̃ si transeãt ad secũda vota tenebit scõm mrimoniũ cõtractũ añ conditiõis euen tũ. Ego vo credo i foro cõtentioso veriorẽ se/ cũdã opi. In foro aũt aie iudicãdũ est sm eo rũ intentiõez. Si em̃ nõ intẽdebãt tũc cõ/ trahere sed i tps cõditõis: sic nõ erit matri/ moniũ. et sic erit vera secũda opinio. qz licet stipulatio sub cõditiõe q̃ omino est extritura nõ sit conditionalis. est tñ i diẽ. ita q̃ nõ teneẽ aliqd añq; veniat. vt nõ. i.d. §. i. facit. l. he/ res meus. i p̃n. ff. de cõdi. z demõ. vbi licet le/ gatũ factũ ticio cũ moriet' nõ sit cõditiõa/ le. tñ nõ teneẽ heres soluere añq; moriat. eẽt h̃ cõditiõale si legarent cẽtũ ticio cũ mo/ riet' heres. Rõ. qz si moreret legatarius p̃mo q̃z heres legatũ expiraret morte legatarij. sz nõ i p̃mo casu. qz trãsiret ad heredes. vt in.d.l. heres. Et sic ptz q̃ cõditio q̃ omino ẽ extritura aliqñ facit conctũ cõditionatũ. aliqñ nõ. et qñ nõ ẽ conditionatũ. ẽ tñ i diẽ. z sic nõ erit mri/ moniũ de p̃senti. nisi aliud intẽdat.

¶ Sz nũquid cõditio q̃ necessario subintel/ ligit i conctu si exp̃matur faciat conditionalẽ.

L

R. q̄ nō. vt i. l. hec ꝟba testatoris. ff. de leg. i. t i. l. ꝺditōes. t. l. aliqñ. ff. ꝺ ꝺdi. t dēmō. Nā legatū factū sub ista ꝺditōe. si heres heredi/tatē adierit. nō est cōditionale. q̄ necessario subintelligit. vt i dictis iuribꝫ ptz. Ꝟz si ꝺ/ctus posset fieri etiā nō existēte illa ꝺditione sic. si apponat facit ꝺtractū ꝺditionalē. t ꝑm hāc distinctionē ꝺcor. Archi. et Jo. an. i. d. c. vnico. de spon. li. vi. q̄ videtur ꝺ riij. Sic ergo patet quō mrimoniū vl' spōsalia nō sunt ꝺditionalia qñ ꝺz. ꝺtraho cū tali si ipsa i me ꝺsenserit t hmōi. sec⁹ si diceret si deo placue/rit. t hmōi. q̄ nō necessario ĩsunt. q̄ pōt esse mrimoniū ꝺtra voluntatē dei.

2 ¶Sed pone q̄ ds ꝺxit sub ꝺditione si patri suo placuerit. pater ꝑmo dissentit. sed postea mutata volūtate ꝺsentit. R. q̄ nō erit matri/monīū. p. l. vues. §. hꝫ sermōe. ff. de ꝟ. sig. t. l. hec ꝺditio. lapicola. ff. de ꝺdi. et dēmō. q̄ ista ꝺditio. si pr̄ meus ꝺsenserit. debet verificari ꝺ ꝑmo cōsensu. exq̄ q̄ nō fuit. ideo expirauit. Vñ sic copula carnalis que de sui natura ha/bet purificare ꝺditionē nō purificat qñ inue/nit extinctū vinculū. vt puta q̄ supuenit af/finitas post mrimoniū ꝺditiōaliter ꝺtractū añ cōditōnis euentū. Aut q̄ ꝺditio expira/uit t nō fuit ĩpleta. sic t i ꝓposito. t hoc te/ne postꝫ alia accepit. licet do. Lar. i. d. c. sup eo. dicat tenere mrimoniū. si taliter ꝺtrahen/tes pseuerabāt i ꝑmo ꝓposito.

3 ¶Sed quid si pfatus pater nec ꝺsentit nec dissentit expresse. R. credo q̄ nō erit mrimoni/um. p. l. qui heredi. §. i. t p. l. meuius. ff. ꝺ cō/di. t dēmō. vbi patet q̄ cōditio debet imple/ri i forma specifica. ergo requirit q̄ expresse cō/sentiat. Posti. tñ t sequit Lar. in. d. c. sup eo dicūt q̄ tenet mrimoniū. t q̄ sit speciale i ma/trimoniū. Et hec opinio tenēda. vbi ad secū/da vota nō est deuentū. alꝰ primū verius est de iure iudicio meo.

4 ¶Utz matrimoniū contractū sub cōditio/ne cū sint affines: si ꝺns papa voluerit dispē/sare: teneat aduenīte cōditōe. R. Ipa. t Jn/no. i. d. c. sup eo. videtur tenere q̄ nō. p quī/bus facit. l. inter stipulātē. §. sacrā. ff. de ꝟ. ob/li. t. l. ꝺtinuꝰ. §. cū qs. eo. ti. facit. l. apud iuli/anū. ff. de le. i. Sed i ꝺ riij q̄ teneat. e ꝺ. Jn. t quidā alij i. d. c. sup eo. t ēverioꝫ p. l. si rem meā. ff. de ver. ob. vbi possum stipulari rē me/am in tps ꝺditōis. qñ mea nō erit. licet nūc cuꝫ sit mea nō possim. Facit sil'r. l. iij. iūcta. l. pe. ff. de op. pub. vbi valet mādatū ꝑuati ꝺ ope publico faciēdo ꝑncipe annuente. q̄ tñ alꝰ nō valeret. Nec ob. d. §. sacrā. t. §. cū qs sub cōditione. q̄ ibi viciū erat i re q̄ nō erat i cōmertio: nec pōt esse. sed nō sic ēi casu nro q̄ sublato impedimēto phibitōis p dispēsa/tionē nihil obstat. Faciūt nō. in. c. i capitis. i fi. de elec. t i. c. nisi cum pridem. in fi. de rēnū. Jtē nec. l. apud iulianū. p dicta. q̄ debet intelli/gi vez esse ꝺditionē fore impossibilē q̄ pōder ex volūtate ꝑncipis i his q̄ ꝑceps nō solet ꝺcedere vt ibi ptz. q̄ ibi loquit de dās ipa/trimonio cesaris redactis. q̄ cesar nō solet ali/enare nō insolitis ꝺcedi dispēsatiue. vt ē tra. in. l. intercedit. ff. de condi. et ꝺ. Et ideo hāc facit qđ no. Bar. in. d. l. si rem meā. sed post/qz trāsiuit posses tenere ꝑmā.

¶Utz teneat conditio si vxorem duxeris mihi cē tum accipio te i vxorē. R. q̄ nō. ter. cē. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. ꝺ ꝟ. ob. Qđ limita qñ talis stipulatio fit nō cā dotis vel qñ nō subest ista cā petēdi illud. alꝰ sic. Vñ dicit ibi Bar. q̄ si nobilis ꝺtraheret cū plebeia non esset inhonestū. si i recompēsatio/nē nobilitatis aliq̄d exigeretur. 6

¶Ꝟz pone q̄. B. ꝺtraxit cū. A. sub pacta cō/ditione. t añ ꝺditōis euentū ꝺtraxit cuꝫ. C. eodem tpe sub eadē conditōe. dēmū. A. t. C. eodem tpe/dat centū. qđ istoꝝ erit mrimoniū? R. q̄ neu/trū rōne incertitudinis. Facit. l. si ita fuerit. i ꝑn. ff. de re. du. t. l. duo sunt ticij. ff. de testa/tute. Jtē q̄a cōtractus cōditionalis suscipit robur ab implemēto. l. cedere die. ff. de ꝟ. sig. et ideo pinde ē ac si cū duobꝫ ꝺtraheret simul eodē tpe. Nec ob. l. potioꝝ. §. videamus. ff. q̄ po. in pig. ha. l. nec emptio. i ꝑn. ff. de ꝺtra/hē. emp. vbi implementū cōditōis trahitur ad dīē contractus celebrati. vt pinde habea/tur ac si a ꝑncipio fuisset contractus purus. vt sic ꝑmū videatur valere. quia prędicta ita intelligūtur qñ nō est in pāte eius tollere cū dū tollere. q̄ si esset in pāte eius tolleret i casu nostro bñ tolleret. vt i. d. l. potioꝝ i ꝑn. Nec sēm' pōt ꝑmo pīudicare. q̄ nō est ma/ius vinculū qz ꝑmū. Et hoc teneas. q̄ cōis opi. est: nisi ꝺditio impleta fuisset citꝰ ab ali/quo eoꝝ. q̄ illud esset matrimoniū. 7

¶Utz ꝯhēs cū aliqua cum conditione. si re/nuenero virginē teneat? R. fm Lar. in. d. c. ꝑ tuas. q̄ si ista ꝺditio intelligatur. si re/nuenero p aspectuz matronaꝝ et hmōi. sic tenet cōditio. Si ꝯo referat si te inuenero ꝑgnē. sez ꝑ copulaz. t sic reiecit tāq̄ turpis. t tenet mrimoniū. licet nō sit virgo. Et sic intellige glo. i. d. c. ꝑ tuas. t cōiter doc. q̄ eā sequitur. 8

¶Quid si dicat si ꝑmiseris me cognoscā ac/

cipiã tẽ coniugẽ: vel dabo tibi cẽtum? R. q̃ nõ erit matrimoniũ p copulã. quia potest se liberare dãdo centum.

¶ Quid si dicat. cõtrahã tecũz si pmiseris coitum. aut pmitto tibi q̃ sivxorẽ accipiam te accipiã si pmiseris me coire tecũ? R. q̃ pro matrimonio est iudicãdũ i pma copula. sz nõ añ copulam. qz fm Inno. licet ista cõditio sit inhonesta. tñ suspẽdit ꝺ tractũ. sed purificatur in pma copula. Alq dicũt q̃ si intelligatur de copula matrimoniali. sic est honesta z suspendit. si de alia fornicaria: sic debet haberi p nõ adiecta. vt nõ. in. c. duobus. de spon. duo. z sic erit matrimoniũ. etiam añ copulam. z videtur verius.

¶ Cõditio que ẽ de p̃terito vel de p̃senti aliq̃ nõ ppie ꝺditio est. vt i. l. institutio talis. ff. de cõdi. insti. viciat tamẽ si nõ fuit.

¶ Alie ꝺditões sunt turpes z inhoneste. et si sunt cõtra substãtialia matrimonij. vt cõtra inseparabilitatẽ. aut contra bonũ fidei. vl' contra bonuz plis. eo mõ quo de subst̃tia sunt. de q̃bꝫ q̃n sunt sbales dixi. s. ¶ Mrimoniũ. ij. §. xxij. sic viciãt z nõ viciañ. vt ptz i. c. fi. de ꝺdi. appo. facit. c. detrahe. i. q. i. z. l. cũ his. §. si pzetoz. ff. de trãsact. qz remota pte sbali nõ pot ꝺsistere aliq̃d. ¶ Si ꝺo nõ sunt ꝺ substãtialia matrimonij. sic viciãtur z nõ viciãt. z sic pũde est ac si fuisset ꝺtractũ sine cõditione. vt nõ. i. d. c. fi. Ex hoc patet solutio multaz questionũ. Vñ cõtrahẽs donec aliã meliorem inueniat nihil facit. Itẽ si venena steri tatis pcurabis. Itẽ si nõ seruabis mihi fidem aliam volo posse accipere z hmoi. qz nihil fit. al's secus. vt puta. si te adulterãdã pstitues. licet canoniste teneãt cõiter q̃ nõ sit matrimoniũ. Tu tñ dic q̃ ẽ mrimoniũ. z cõditio reiicitur. quia nõ est contra essentialia matrimonij. vt. s. dixi.

¶ Alie ꝺditões sunt impossibiles. vt si celuz digito tetigens z hmoi. z tales reiiciũt fauore mrimonij. z habent p ñ posite. vt i. d. c. fi. licet i aliꝭ ꝺctis a mrimonio viciẽt ꝺctuz. vt i. d. c. fi. §. impossibil'. insti. de here. insti.

¶ In summa nõ. q̃ ad hoc vt cõditio queli cet suspendat matrimoniũ: vt nõ sit añ eius euentũ. oportet q̃ septẽ ꝺcurrãt. Primuz q̃ sit apposita i pncipio ꝺctus mrimonij. Nã si mrimoniũ esset ꝺctum pure p̃mo. z postea poneret cõditio nõ posset eũ suspẽdere nec recidere. c. dixit. xxxij. q. i. Facit qõ no. d. An. z Pa. in. c. i. de cõdi. appo. Sedz requirit q̃ in cõditione vterq; cõsentiat exp̃resse. Vñ li cet vnus ponat conditionẽ si alter exp̃sse ei nõ consentit. etiã si taceat matrimoniuz erit pur. vt nõ. i. c. fi. de cõdi. ap. Et q̃uis cõditio esset cõtra substãtialia matrimonij. nihilominus mrimoniũ teneret. vt ibidẽ nõ. facit. c. aliqñ. xxxij. q. ij. saltẽ q̃ ad eccl'iaz. Et ciũ q̃ ꝺditio nõ sit necessario futura. de q̃ tñ dic vt. s. i p̃n. aut q̃ nõ sit turpis aut impossibilis. qz sic haberẽ p nõ adiecta. excepta illa que ẽ ꝺ substãtialia mrimonij. Quartum q̃ nõ interueniat cõsensus de p̃senti absolutus post conditionẽ z añ eius euentũ. Quintuz q̃ nõ interueniat carnalis copula añ euentũ cõditõis. qz sic statim erit matrimoniũ si fuerat cõtractũ p verba de p̃senti sub illa cõditione. etiã si p̃cesserat ꝺditõis defect⁹. dũmodo alter erat ignorãs. puta qz cõtraxit si pater placeret. z pater cõtradicit. tñ alter ignorat hoc z ꝺsentit in copulã matrimoniũ erit. vt no. xx. An. in. c. p tuas. de condi. appo. adducit in simili nõ. in. c. ex pte decani. de resc̃p. z sil'r Hosti. ibidẽ. quod tamẽ credo vez quo ad forũ ꝺtẽtiosum. z etiã in foro conscientie si ambo mrimonialiter ītẽdebãt copulari. al's nõ. vt. s. ¶ Matrimoniũ. ij. §. vi. Sextũ q̃sit ppie cõditio nõ modus. tenet tñ Pe. d pal. i. iij. q̃ idẽ sit dicẽdũ de modo sicut de conditione. z fm eandẽ distinctionẽ. excepto q̃ q̃n modus ẽ possibilis z honestus nõ suspẽdit obligationẽ. sicut facit ꝺditio. tamẽ tenetur unplere nisi eius fauore sit appositus. qz tũc nõ tenet si solũ ei⁹ fauorẽ respicit. Conditio ꝺo apposita p modũ cause. sive causa sit vera sive falsa fm Pe. p̃dictũ haberẽ p nõ adiecta in matrimonio nisi eẽt necessaria. puta ꝺho tecũ qz es libera. qz si esset serua nõ valeret. Idẽ q̃n dicit. cõtraho tecũ qz es Johannes filius ticij. z hmoi. qz si esset erroz cõditõis vel p̃sone. z sic viciaret mrimoniũ. Septimũ q̃ conditio nõ sit de p̃terito vel p̃senti sed de futuro. vt. s. §. x.

Impedimẽtũ. iiii.

dicit erroz. nã quicq̃d impedit causam. de sui natura impedit z effectũ. Cõsensus añ vt. s. dictũ ẽ. ẽ causa mrimonij. z ideo q̃d euacuat ꝺsensuz euacuat mrimoniũ. Cõsensus ꝺo ẽ act⁹ volũtatis q̃ p̃supponit actũ intellectus. qz vt dicit Augſ. v. ꝺ trinit. Inuisa diligere possum⁹. incognita neq̃q̃z. Et qz erroz impedit cognitõez. iõ z ꝺsensuz q̃ seq̃tur ex cognitõe. pp̃terea dz. q̃ errat nõ ꝺsentit. l. si p errorẽ. ff. de iurisd. om. iu. Vñ i. l. cũ testamẽtũ. C. de iur. z fac. igno. dz cũ errãtis volũtas nulla

sit. ꝛ i. l. nō idcirco. ibidē. cū erātis ꝓsensus nullus sit. facit. xxviij. q. ij. §. his ita rñdet.

1 ¶ Utr mrimoniū dolo ꝯctū teneat. R. glo. i c. cū dilectus. qō me causa. q sic. licet vl' dr erit cām ꝓtractui. ꝛ idē in glo. l. a duo pio. ff. d ritu nup. ꝛ i. c. ꝓstituit. xx. q. iij. Limitat Pa. i. d. c. cū dilectus. ꝛ bñ vr. nisi sit tal' dolus q excludat ꝓsensum. qz sic nō teneret. Facit qō no. Jo. an. i. c. vnico. de ꝓmo. ꝛ facit. c. cū locū. de spō. qō bñ nō. qz facit ad ml'ta. vt i votis. iuramētis. et hmoi spūalibꝫ. qz cōiter tenet q tenēt. vt i dictis glo.

2 ¶ Utr omis error impediat matrimoniuz: R. q nō. sed solū ille error q ē ꝓtra substātia mrimonij. Duo aūt includit mrimoniū eētialiter. s. duas psonas q ꝓiūgunt. ꝛ mutuā corpis ptātē inuicē. Primū tollit p errorē psone. Secdm p errorē ꝓditōis seruilis qz seruꝰ nō pōt libere libertatē sui corpis alteri tradere sine ꝓsensu dñi sui Et ideo hi duo errores solū impediūt mrimoniū. Alij aūt errores etiā si sint ad bñ esse mrimonij nō impediūt. vt puta credebat q pī esset cōtentus vel q esset diues vel nobil' vl' pulcra ꝛ hmoi cū ista sint accidētalia mrimonio. nō impediunt. d. §. his ita rñdet.

3 ¶ Circa ꝑmū errorē. s. psone ē notāduz. q ad hoc q aliqs erret i psona: oportet q p visum vel famā vel auditū habeat noticiā aliquaz psone cū qua ꝓtrahere intēdit. qz vt dixi in penitus in cognitū nec ꝓsensum nec amorez possumus dirigere. ar. l. cū ab eo. §. massam. ff. de ꝓtrahē. emp. vñ credēs absentē sibi aliqualiter notū psentē. ꝛ ꝓsentit nō i psentez q est alius sed i absentē ꝓsentit. errat i psonam qz errare est aliū p alio accipere. xxj. q. ij. i q/bus. xxviij. di. quis. Sed si nulla d absente habet cognitōez: nō errat sed recipit i presente. De quo ponit exemplu z de eo q dicit se filiū magni regis in genere. vel ꝑmogenitū magni comitis ꝛ hmoi. ꝛ sic est error fortune nō psone q nō impedit. vt dictuz est. xxix. q. i. §. error. Idē cū aliqua scit aliquē habere filios multos. nullū tñ coz cognoscit. si aliqs coz dicat se ꝑmogenitū. ꝛ illa ꝓsentiat in eū ꝓpter spez successionis bonoz paternoz erit error fortune ꝛ nō impedit. sicut no. Dug. xxix. q. i. i ꝑn. Calde. tñ i. c. ij. de ꝓiugio seruoꝝ. ꝛ Jo. xxix. q. i. i summa. ꝛ Post. i summa tenēt q in isto vltimo casu est error psone. et nō est mrimoniū. ꝛ credo sit verius. nisi forte intēdisset ꝓsentire absolute i presentē quem tamē putabat aliū. sed si ꝓsensus ferebatur i cū nō vt i presentē sed i ꝑmogenitū erit verū q nō erit matrimoniū.

4 ¶ Circa scdm errorē. s. ꝓditōis seruilis est scindum q triplex est cōditio status. s. melioz cū quis cōtrahit cū libera quam credit seruā ꝛ ecōuerso. Secds equalis. cū. s. seruus ꝓtrahit cū ancilla quā credit liberaz. Tercius deterioz. vt cū liber ꝓtrahit cū ancilla quaz credit liberā. vel ecōuerso. Primus error nō impedit matrimoniū. qz nō ledit i aliquo sic cōtrahēs. Nec secds silr. quia eque ledit vtercz vñ i neutro erroze recipitur. nec habet qō obciat alteri. arg. xxix. q. ij. p totū. ꝛ de duoz. c. significasti. Tercius ꝙo error impedit matrimoniū. xxix. q. ij. si quis ingenuus. Ratio est. qz alter tm ledit sine culpa et grauter. qz i bono plis quā nō habebit i sua prāte. et i bono fidei. qz nō poterit ei reddere debitū libere. ꝛ i bono sacramēti. s. i insepabilitate cohabitatōis. Sed potissima ratio quare iste tercius error impedit mrimoniū est ecclie cōstitutio. Alij aūt duo errores nō impediunt fm ꝓmunē opi. tā doc. theo. l. iij. dist. xxvi. §z cano. licet qdā ꝓtū teneāt. vt Hos. ꝛ Host. in summa. sed nō cures de eis. sed ꝓmunē opi. teneas quam sequitur Inno. de cōiugio seruoz. in. c. ꝓposuit.

5 ¶ Utr sciēter cōtrahens liber cū ancilla. vel ecōtrario teneat mntrimoniū: R. q sic. ter. ē cillam fm Pa. in. c. i. de ꝓtu. seruo. xix. q. ij. si quis liber. ꝛ sic liber tenet scd anglam

6 ¶ Utrū liber cōtrahēs ignoranter cum serua cui i tempus data est libertas teneat matrimoniū: R. q nō. quia vt dicit lex. statu liber. ff. de statu libe. ea que interim facit vt seruus facit. nō vt liber.

7 ¶ Quid si dñs tradit alicui libero suam ancillam vt liberā i mrimonio. quā ꝓtrahēs ignorat ancillā teneat matrimoniū: R. q sic qz statim efficit libera. vt i auc. de nupt. §. si ꝙo ab initio. ꝛ hoc tenet glo. in. c. ꝓposuit. ꝛ Pa. de cōiu. seruo. ꝛ Host.

8 ¶ Utr ꝓtrahēs liber cū ancilla ignoranter. et postea hoc cognoscēs cōmisceat eidē p copulam teneat mrimoniū: R. fm glo. i. d. c. ꝓpo fuit q habēs ꝓscientiā ex ꝓbabili causa ꝓ discreta q alter est seruus si cognoscat cā. putat sibi. ꝛ erit mrimoniū. ꝛ sic intelligē. xxij. q. iij. in nocēs. ff. de pe. he. l. itē veniūt. §. antepenul. cui nō debet credi. tūc nō ꝓcuidicat sibi tubās q ignoranter habēdus est. C. de di. in. de. l. vlti. ff. de libe. ho. exhi. l. iij. §. si quis volentē. Nō em cuilibet referenti credere tenetur. tex. est. ff. q cū fal. tuto. l. ij. ibi. ꝛ si dicit

sit el ⁊ ipsa fide non crediderit. Aduerte hic q̄ si seruꝰ ꝓtrahit cū libera: quę cū seruū ignorat pęccat mortaliter ꝺmiscẽdo ei, exquo scit mr̄imoniū nullū esse. secus si ignoraret mr̄imoniū nō tenere. ⁊ idē dic de quocunq; q̄ scit certitudinaliter q̄ mr̄imoniuz nō tenet ex q̄cunq; impedimẽto. Nūm ꝺo habet sciẽtiā vl' cōiectā. id ē firmā credulitatē de impedimẽto, q̄uis clare nō sciat: similiter pęccat moraliter cognoscẽdo. siue talis ꝺsciẽtia procedat ex pbabili causa vel temeraria. nisi eam deponat. Nūm vero habet scrupulū ꝺscientie. id est q̄ dubius est. tūc si ex leui vel temeraria causa debet deponere. ⁊ sic petere ⁊ reddere potest sine pęccato. Si ꝺo dubiū est ex pbabili causa potest reddere. sed nō petere debet aliter exponeret se piculo ⁊ pęccaret mortaliter. sed reddẽdo nō. q̄ i dubio obediẽdū est ⁊ excusatur. xxiij. q. i. quid culpatur.

¶ Utr̄ talis habẽs probabilē causam credẽdi p̄cludicet sibi si ad mādatū ecclesie reddat debitū. R. fm Tāc̄re. Innoc. ⁊ Jo. an. ⁊ Panor. i. d. c. proposuit. q̄ sic. quia nisi velit cū ea esse tanq̄ cū vxore ꝓpria nō debet i hoc obedire. ⁊ est verior opi. licet Hostiē. et glo. i d. c. ꝓposuit. tenēt q̄ debet obedire nisi sit certus. sed istud nō teneas. quia nō debet cōtra ꝺsciẽtiam formatā venire. arg. de resti. spo. c. litteras. sed i predẽdo alimēta ⁊ hmōi. bñ debet obedire nisi sit certus.

¶ Utr̄ liber cōtrahẽs cum ancilla ignoranter quā postmodū dñs eius facit liberā tenetur stare cū ea: R. q̄ nō. q̄ matrimoniū nullū fuit. ⁊ semp ei ꝺmiscuit ex ꝓmo ꝺsensu q̄ null⁹ fuit. ar. C. ad velleia. l. q̄uis. fm Bof. ⁊ Jo. xxix. q. ij. si q̄s ingenuus. et Ber. i. c. vl. ti. ꝺ ziu. seruo. quidā tamē tenēt q̄ sit matrimoniū. si post manumissionez illa cognouit eū ꝫbere intẽdẽs. q̄ impedimẽto sublato p hoc nihil impedit. ⁊ verius credo.

¶ Utr̄ liber ꝫhẽs cū ascripticia aut originaria ignoranter teneat mr̄imoniū: R. fm Hugo. xxix. q. ij. i ꝓn. q̄ sic. q̄ edictuz de mr̄imonio est ꝓhibitoriū. ⁊ cōtrahere tales pñt. C. de agri. ce. ⁊ colo. l. vlti. ideo tenet

¶ Quid de libero ꝫhẽte cuz filia serue. vbi de ꝺsuetudine patrie ē q̄ part⁹ sequat̄ pẽz. vt i c. licet. de ziu. ser: R. q̄ si cōsuetudo sit p̄scripta licet mr̄ ei⁹ sit serua. q̄ vez erit mr̄imoniū. vt i. d. c. licet. dūmodo pater sit liber.

¶ Sed pone q̄ liber q̄ cōtraxit cū serua ignorāter. postmodū sciēs seruā. nihilomin⁹ vult mr̄imoniū esse. sed illa nō vult. nūquid erit: R. q̄ nō. sed verū est q̄ cōpelleret ab ecclesia. nisi trāsisset ad secūda vota.

¶ Utr̄ liber possit ꝓpria auctoritate ancillā quam ignoranter acceperat vxorē dimittere. compto q̄ sit seruaz: R. q̄ quo ad thorum certum est q̄ sic. quo vero ad cohabitationē tenet. Rich. i. iij. dist. xxxvi. q̄ nō. si contraxit in facie ecclesie aut cora testibꝫ. secus si clāde sine. sed Hosti. ⁊ multi alij sunt ꝺtrarie opinionis. q̄n seruitus ē notoria. sicut ⁊ i adulterio. de quo habes. j. Matrimoniū. iiij. i ꝓn. ⁊. ℌ. i. Sed ego dico q̄ opi. Rich. ēvera quo ad cohabitationē. vt patet in. c. porro. de diuor. sed quo ad redditionē vel petitiōez debiti est vera secūda opi. ⁊ fm hāc distinctiōem intelligē ⁊ limita. d. c. porro. 14

¶ Quid si seruꝰ ꝺtrahit mr̄imoniū cū ancilla vel cū libera q̄ scit eū seruū: R. q̄ licet de iure ciuili mr̄imoniū nō teneat. vt i. l. cū ancill' C. de incest. ⁊ inutil. nup. tñ de iure cānonico tenet. cui standū est i hac materia spūali. vt in c. penul. ⁊ vlti. de secū. nup. ⁊ no. Bar. i. l. ꝓuilegia. C. de sacrosan. ec. ⁊ ē glo. i. c. q̄. ō reg. in lib. vi. Unū nota q̄ aut talis seruus vel ancilla ꝺxit cū volūtate dñi sui. ⁊ tūc magis tenetur ad reddēdū debitū vxori q̄z ad seruitium dñi. q̄z exq̄ ꝺsensit ad mr̄imoniū videt ꝺsensisse ad accessoria. c. prudentiā. de off. dele. et. l. ad legatū. ff. de pcu. nec pōt euz dñs taliter distrahere q̄ impediat reddere debitū loco ⁊ tpe debito. Aliter fm Sco. i. iij. di. xxxvi. q. i. peccaret mortaliter dñs. Et idē dic si sunt diuersoz dñoz si ambo cōsenserūt. Et sic intelligē ⁊ limita Tāc̄re. ⁊ alios q̄ vident vel le q̄ nō pōt eos vēdere. s. taliter q̄ redditō debiti impediat. aut ꝺtraxerūt dño ꝺtradicēte aut ignorāte. ⁊ sic licet teneat mr̄imoniū. tñ magis tenetur dño q̄z petenti debitū. vt nō. do. An. Car. ⁊ Pa. ⁊ cōmuniter doc. i. c. i. de cōiug. seruo. ⁊ poterit eos vendere ad libitū. Uerūtamē vt dicit Sco. vbi. s. de bono ⁊ eq̄ debet in eoꝝ venditione attēdere q̄ sibi possint reddere debitū. immo dico q̄ de necessitate teneť. si cū equali ꝺditōe vtili sibi ℌ pōt facere. al's nō. ⁊ sic intelligit Sco. 15

¶ Utrū liber qui cōtraxit matrimoniū se vēdens i seruū. aut qualitercūq; si efficiatur seruus dissoluat mr̄imoniū: R. q̄ nec valet vēditio qua se vēdidit. q̄ nō habet potestatez sui corporis. xxviij. q. v. q̄ dō. nō. nisi vxor ad ℌ ꝺsentiat. Hoc limitat sanct⁹ Bo. in. iij. dis. xxxvi. vez q̄tū ad eā seruitutē qua impedīre tur quo ad redditionē debiti. secus i alia seruitute q̄ nō impedit. Aduerte tamē q̄ lucz error impediat matrimoniū. nō tamē obligat 16

ad culpā cōtrahētes qui errāt. nec etiā scien
ter ꝺtrahentes cū seruis solūmodo ꝓccat t
credo moztaliter seruꝰ vel ancilla q̄ sciēter cō
trahit cū li bera. ignozāte eū seruū vl' ancillā.
qz videt eis q̄tum in ipso est ꝺluz t ī re no/
tabili inferre. t multo magis ꝓccāt moztali
ter si cōmiscent cū eis. licet nō ꝓccēt ipsi libe
ri existētes ī bona fide.

Impedimentū.xv.

ꝺcit votū. s. castitatis. Uñ nota q̄ oīe vo/
ū castitatis emissum obligat ad id qꝺ ē cō/
tra vnū qꝺ ē ꝺ essentia matrimonij. vt. s. pa
tuit. t ideo ipm mrimoniū impedit. t si sit ta
le votū solēne. taliter impedit q̄ nō tenet ma
trimoniū post ꝺtractū. ſz ē nullū. Si ꝺo nō
sit solēne sed solū simplex: impedit quidē. sed
tamē post contractū tenet. vt nō. ī. c. rursus.
c. consuluit. et. c. insinuāte. qui cle. vel vouē.
xxix. causa. p totū. nec cures de opiniōe Hu/
go. quā dicit Bēr. in. d. c. rursus. tutiozē. qz
nō est ver. qz licet vtrūq̄ votū equaliter ob/
liget quo ad ꝺcū. tamē ecclesia noluit statue/
re vt matrimoniū post contractū nō teneat:
nisi solū de ꝺcto post votū solēne. vt patz p. c.
vnicū. de voto. lib. vi. t ē cōis opi. tā canoni/
staz. xxvij. q. i. q̄ cle. vel vo. q̄z tho. ī. iij. ꝺis.
xxxviij. Quid aūt sit votū simplex vel solen
ne. vide. j. Uotum. §. viij. i.

¶ Utz ꝺtrahens post votum simplex ꝓccet
moztaliter? R. fm Hasp. Hal. ī. d. c. rursus.
q̄ aut qñ ꝺtrahit habuit animū ꝺsummandi
mrimoniū. t sic ꝓccat moztaliter. qz facit
ꝺtra votū. xxvij. q. i. ī multis. c. Aut nō ha/
buit animū ꝺsummādi. sed religionē intran
di añ ꝺsummatōez. t sic nō ꝓccaut moztali
ter ꝺhēdo. qz ī nullo facit ꝺtra votum. et sic
ꝺcoz. opi. ꝺtrarias.

¶ Sed pone q̄ habēs votū simplex castitatiſ
ꝺtrahat. nūquid poterit ꝺsummare sine pec/
cato moztali? R. q̄ si ꝺtraxit animo nō ꝺsum
mādi sed intrādi religionē. sed postq̄z cō tra/
xit mutat ꝓpositū. t alter exigit debitū q̄ red
dēdo nō ꝓccat moztaliter. qz ad ꝫ tenet. nec
mutādo ꝓpositū ꝓccat moztalit. qz nō erat
illud ꝓpositū infirmatū sub voto. t sic pote/
rit esse q̄ post votū simplex castitatis q̄s cō/
trahat mrimoniū t ꝺsummat sine pcto moz
tali. secꝰ si fecisset votū religiōis. qz licet pos/
sit ꝺhere sine moztali cū ꝓposito ñ ꝺsummā/
di. nō tñ poterit ꝺsummare sine moztali pec/
cato. qz añ ꝺsummatōem pōt illud implere.
sed nō sic ī pfato casu. qz ī religione talis nō
teneť intrare. t nō intrās teneť reddere ex
ctus. nec ob. c. virginitatis. xxvij. di. qz inde
ligit de ꝺiugēte se carnali aio post votū. Rid/
uerte hic t ī. §. pcedēti. q̄ si taľ ꝺtrahēdo ex
intētiōe intrādi religionē. si videret q̄ illa cū
qua ꝺhit notabiliter ledeť. pura qz cum ma
tozi difficultate inueniet aliū viz. nō credo
euaderet moztale nisi intrēderet et satisfacet
t oīno teneret ei satisfacere de damno.

¶ Utz talis q̄ cōtraxit post votū simplex ca
stitatis possit sil'r exigere sine moztali pcto?
R. glo. ī. c. agatosa. xxvij. q. ij. t i. c. quidē. ī
c. placet. de cōuer. ꝺiug. tenet q̄ nō. sed glo. i
c. si q̄s votū. xxvij. q. i. recitat quosdā tenere
q̄ solū p̄ma vice ꝓccat moztaliter sed nō po/
stea. qz p mrimoniū sequēs votū extinguit.
vt nō. ibidē ī. c. de viduis. t sequit̄ Ho. i. d.
c. rursus. t cōiter ꝺc. Et hāc opi. dicit Lar. ī
d. c. rursus. veriozē de iure. ſz Jo. an. t cō/
muniter sequētes ī. d. c. rursus. dicūt p̄mā
opi. tutiozē quā tho. ī. iij. di. xxvij. ꝺmu/
niter sequunť. Possz tñ p̄dicta diuersitas re
duci ad ꝺcordiā. videlicz vt p̄ma opi. habe/
at locū q̄ñ q̄s si nō ꝓteret redderet se nimis
onerosum alteri pti. maxime si ille q̄ fecit vo
tū sit vir. qz sic pētēdo ꝓpter illū respectū nō
ꝓccaret. t scda opi. loquat̄ t intelligat̄ q̄n q̄s
solū pt̄it ad satisfaciēdū suo appetitui. vt sic
nō posset petere sine pcto moztali. Si quis
tñ vellet simpl'r tenere q̄ post ꝺsummatū ma
trimoniū nō ꝓccet exigēdo etiā ad satisfaciē
dū sibi. noli eū ꝺdemnare de moztali. qz ꝺ iu
re nō videť minꝰ vera q̄z scda. licet sit rarius
nō exigere si pōt. q̄ si nō pōt abstinere ab exi
gēdo ꝓtat dispēsatōem ab epō vt possit exi/
gere. t q̄ epūs ex causa possit dispēsare. i ꝫ ca/
iu tenēt ꝺmuniter moderniozes in d. c. rur/
sus. t causa legitima dispēsandi tale pericu
lū. qz difficile est vt ī medijs vndis q̄s siti la
boret. Nā t epūs dispēsat ꝓpter periculū for/
nicatōis: vt post votū simplex castitatis q̄s
ꝺtrahat. vt i. c. venies. q̄ cle. vel vo. Jtē cum
incestuoso. vt no. glo. i summa. xxxij. q. ij. §
de pēnitētibꝫ. q̄ t ī isto casu.

¶ Utz supradictus mortua vxore possit all
am accipe? R. fm Hugo. t Archid. xxx. q. i.
de eo. t. xxxij. q. ij. antiqui. q̄ nō. qz votū nō
erat ablatū ſz executio voti. de ꝺsuet. ꝺiu. c.
q̄dā. t idē dicit Arch. de vxore que ad pce
ptū viri fregit vota abstinētie. et ꝫmōl. ſz ea
dic vt. j. Uotū. i. §. xiij.

¶ Sz pone q̄ ambo q̄ fecerāt votū castitatiſ
simplex ꝺtrahāt simł. nūquid tenet mrimo
niū? R. Jo. xxvij. q. i. ō viduis. tenz q̄ ī. alij

ño dicūt q̄ imo tenet. sz neuť potit exigere. t hoc ē verius. Pa. ño dicit i. c. tua nos. de iu/ reiur. q̄ si suspitio ē de incōtinētia q̄ ēpus ex officio reintegrabit vt vterq; possit exigere. vt no. glo. i. c. nosce. xxx. q. i. t i. c. qđ vo pñ. xxvij. q. v. sed si sine dispēsatiōe ꝯiugēť. te/ net Inno. i. c. dudū. de ꝯuer. ꝯiu. q̄ ples nō erit legitima. qz nō ē amplius mrimoniū q̄ ad exercitū carnis. Idē tenet glo. lxxxi. dist. ministri. Idē dic si post cōtractū ambo fe/ cerunt votū castitatis. vt no. Pa. in. c. cha/ nissimus. de cōuer. cōiuga.

6 ¶Quid de illo q̄ post votuz simplex iurauit alicui de eā accipiendo. R. agat pēnitentiaz de iuramēto. qz nō valet. c. rursus. q̄ cler. vel vo. Silr nō tenet votū simplex post iuramē/ tum p̄stitū de ꝯtrahendo fm Host. t Hof. niſi sit de religione intrāda. qz potest intrare religionē. c. ꝯmissum. de spon.

7 ¶Utz habēs votū castitatis querēs an te/ neat matrimoniū si ꝯtrahat sit ei respōdēdū R. quidā dicūt q̄ nō. qz si dicat q̄ sic. dabit ei causam peccādi. si dixerit q̄ nō mentietur. Alij aut dicūt q̄ pōt respondere q̄ tenebit. qz t papa hoc facit. Ego ño credo q̄ pōt rñ/ dere q̄ tenebit. dūmodo taliter grauet factū q̄ nō sit imputandū respondēti. sz ei qui ex bono malū accipit. si postea cōtrahat. maxi/ me q̄ñ videt q̄ votuz nō seruat. qz nō video quō nō possim dicere facere volēti oīno ma/ lus malū q̄ potius illo dimisso faciat mīn9 pñ. di. nerui. cū similib⁹.

Impedimentū. vi

Dz ꝯsanguinitas q̄ ē vinculū psonaz ab eo/ dē stipite ascendētiū vel descēdētiū carnali p pagatōe ꝯtractū. fm Host. i. summa. eo. ti. Dec cōsanguinitas hz tres lineas fm cōi/ ter dc. vna ascēdētiū. altera descendentiū. ter/ cia collateraliū. Ad pma q̄sq; trahit originē. sic pr̄ tanus. pauus. attanus tc. t idez dic de mre. auia tc. In scda ppetuat memoria t genus. vt ē filij. nepos. pnepos. abnepos. t sic silr filia. neptis tc. Tercia respicit illos q̄ nec ipsi a nobis. nec nos ab ipsis tractim ozi/ gines. tm ab eodē sanguine sunt ppagati. vt duo fratres t eoz filij q̄ patrueles dicunť. t filij pfatoz. t idē i feminis. hec pbanť. xxxv. q. iij. c. i. t p totū. ff. de gra. l. i. t. l. iuriscōsulť. Habz ena hec ꝯsanguinitas gradū q̄ descri/ bitur sic. Gradus est habitudo distāciaz p sonaz qua cognoscit quota generatōnis di/ stātia due psone distāt inter se. t colligitur i c. lris. t. c. qđ dilectio. de ꝯsan. t affi. Pro cu/ ius intelligentia nō q̄ttuor regulas. Prima q̄ aliter cōputať grad⁹ collateraliū i linea de iure canonico. aliter đ iure ciuili. Nam duo fratres siue frater t sozor faciūt vnū graduz đ iure canōico. sz đ iure ciuili faciūt duos. t ideo i mrimonio attēdim⁹ ad ius canonicū. Ratio huj⁹ diuersitatis reddit. xxxv. q. v. in c. ad sedē. et ibi vide. Scda regula q̄ psonaz addita psone p carnis ppagatoz i linea ascē/ dentiū vel descendētiū addit gradū dempto stipite. q̄ ideo demit. qz filj⁹ ē de sanguie pēis t mris. vñ nō fit descēsus p duos gradus. sz tm̄ p vnū de patre ad filiū. vel ecōuerso. Rō. qz sicut vn⁹ nō ē numerus sz p̄ncipiū nume/ ri. sic hic. Itē si q̄s vult facere vnā fenestrā re/ q̄rit necessario due colūne. sz si aliā vult ad/ dere sufficit vna sola. sic i ppōsito. Tercia re/ gula ē q̄ in linea trāsuersali toto gdu psone descēdētes a stipite distāt inter se q̄to distāt a stipite. vñ nepos ex vno filio. t pnepos ex altero filio distāt a se i scdo gdu ex vna pte. t i tercio gdu ex altera pte. Quarta regla est q̄ q̄n psone distāt ineqliter a stipite dz ꝯputari fm gdū magis remotū a stipite. vt q̄tū il/ le remotior distat a stipite. tm̄ itelligāť int se distare. vt. c. vl. đ ꝯsan. t af. Et sic ꝯsuetudo erť i patria q̄ ꝯputatio incipet a ppinq̄ori. illa erť seruāda ppter scādalū. vt i. c. qđ dile/ ctio. đ ꝯsan. t af. Qđ credo verū i ẽpedo. sz i ẽcto tene vt dixi q̄ a remotiori debz fieri. ni/ si fm q̄. j. dicā i impedimēto. xvij.

¶Sz q̄ro vsq; ad quē gdū ꝯsanguinitas impedit mrimoniū. R. q̄ đ dictamie legis nat⁹ impedit mrimoniū filij cū mre et filie cū patre Heñ. ij. Relinquet hō pīez t mrez t adhere bit vxori. sz magis ē ꝯ ius naturale q̄ filj⁹ habeat mrez i tali turpitudine vt subiectā. t p/ pterea phs. viij. đ aialib⁹ narrat đ camelo. q̄ cū coopuisset mrē p⁹ cognoscēs intfecit ige/ niatorē. Silr de eq̄ q̄ cū ꝯcubuisset cuz mre coopta. discooptā cognoscēs ptecit se đ alto t interfecit se. Ex dictamie legis diuie phi/ benť mrimonialr copl'ari ꝯsanguinei i p̄mo gdu t scđo i linea ineqli ꝯsanguitatis t affini/ tatis. vt ptz Leui. xviij. Ex statuto legis ec/ clīastice phibeť mrimoniū vsq; ad q̄rtū gra/ dū iclusiue. c. nō dz. de ꝯsan. t aff. hec ex Ri. in. iij. di. xl. Ulñ cōtrahētes infra tales gra/ dus nulla lōginq̄tate annoz defendunť q̄n sint incestuosi. d. c. nō dz. Quidā hāc phibi/ tōez vsq; ad q̄rtū gdū dicunt verā i collate/ ralib⁹. sz i descēdentib⁹ tenēt q̄ ēppetua phi/ bitio. Rō. qz maioz reuerētia debeť parētib⁹

remotis q̄z ꝓpīnq̄s. z huiꝰ opiniōis est Ric. vbi. s. Pe. Hug. Hos. z Azo i. l. nemini. C. de nup. Sed ego credo cū Hoff. q̄ nō sit p/hibitio etiā i talib⁹ nisi vsq̄z ad q̄rtū gradū. qz cū. d. c. nō dz. loquat indistincte de ꝯsan/guinitate. nec nos distinguere debemus.

2 ¶Quid si duo ꝫhāt sil' quoz vn⁹ distat a sti pite q̄nto g̃du vl' sexto. alter p̄mo vl' secdo: R. q̄ mrimoniū tenet. z q̄uis Host. dicat ver si alter sit i secdo vel tercio. sz nō si sit in p̄mo. qz vna caro cēsef cū stipite. tñ h̄ñ teneo. nec ali⁹ doctoꝝ tenet. z iō tene q̄ tenz mrimoni um. vt etiā tenet Dir. Et q̄ ꝺclude q̄ impe/trās dispēsatōez a papa vt possit ꝫhere i ter/cio vl' q̄rto g̃du ꝫsanguinitat'. q̄uis ex alio latere p̄sona cū q̄ vult ꝫhere sit i secdo. nihilo min⁹ valet dispēsatio fm Pa. i. c. qđ dilectio de consang. z affi. qz q̄uis dispensatio cōtra ius sit stricte interp̄etāda. tñ interp̄tari p̄t fm dispensationē iuris cōmunis. qđ vult vt ꝺputatio fiat a gradu remotioꝝ. z sic nō erit subrepticia talis impetratio. q̄uis nō sit ex/p̄essum q̄ ex alia parte erāt i secdo gradu cō iūcti. A fortiori p̄terit cū talibus dispēsare ille cui generaliter concessa est auctoritas di spensandi in tercio vel quarto gradu. vt p̄z s. Dispensatio. §. ix. Et sic cōsuluit Joh. cal de. vt recitat. d. Anto. de sancto Geoꝛgio. i d. c. quod dilectio.

Impedimētū. xii.

dicit cognatio spūalis. q̄ quidē ē q̄dā p̄mi tas p̄sonarum p̄ueniēs ex sacramēti datiōe vel ad illud tērione. Nā sicut hō p carnalez cognationē accipit esse nature. ita in regene ratōe accipit esse gratie. z de h̄ habet. xxx. q. i. omēs. de cogna. spi. c. vlt. Unde si talis cogna tio p̄cedit matrimoniū nō solū impedit. sed dirimit post cōtractū. xxx. q. i. c. i. z d̄ cogna. spīri. c. veniēs. Si ꝯo sequit nō dirimit sed impedit quo ad exactionez debiti carnalis si sine necessitate ꝫtrahit. vt. xxx. q. i. ad limina. z sciēter nō p errorē. c. si vir. de cogna. spīri. al's nō. Fm theo. l. iij. di. xlij. Bef. ꝯo z Rodo. i d. c. si vir. videt innuere q̄ scienter sine ne/cessitate contrahēs ipsam cognationē spūa/lem potest etiā exigere. qz nullo iure inuenit p̄hibitū. hocidem tenet Car. ibidē. sed tuti/us est p̄tere dispensationē fm Pa. in. d. c. si vir. z Host. qz glo. xxx. q. i. i. c. nosce. z Jo. an. z wo. Anto. in. d. c. si vir. tenēt q̄ nō p̄t exi/gere. z cū ipsis tenet. s. Tho. i. iij. dist. xlij. z p̄t eps dispēsare vt exigat fm Pe. de pal'. exactus tñ reddere tenetur.

¶Ex quib⁹ sacramētis cōtrahit̄ur cognatio spūalis: R. q̄ ex tribus solū. s. ex baptismo. confirmatione z catheciſmo. vt nota. in iij sen. dist. iiij. z habetur in. c. q̄uis. de cogna. spīri. lib. vi. Attamē cognatio que cōtrahit in catheciſmo licet impediat cōtrahendū nō tamē dirimit cōtractū. de cogna. spi. c. cōtra/cto. z. xxx. q. i. si quis filiastra. z est clarē p. c. p catheciſmū. de cog. spi. lib. vi. Et qđ sit ca/theciſmus. vide. §. catheciſmus.

¶Qualiter computant gradus ſcognatiōe spūalis: R. Panoꝛ. i rubrica. co. ti. q̄ nō habz gradꝰ. sz habet tres species. Prima dicit pa/ternitas q̄ est inter regenerātū z regenerāte. siue regenerās ministret sacramētū siue tene at ad sacramētū. etiā si tenēres sint plures. vt i. c. q̄uis. eo. ti. lib. vi. Secda ē cōpaterni/tas que est inter regenerantē. ministrantē vl' tenentē seu tenētes ad sacramentū z genito/res regenerati z ministrati. vl' tenētes li sunt cōiugati z cōsummauerūt mrimoniū trāſ/mittūt hāc cōpaternitatē etiā ad vxoꝛē siue viꝝ. ita q̄ vxoꝛ cognita vel vir efficit ꝺpater genitoꝝ leuati ab altero eoꝝ. eo. ti. Patri/nus. z li. vi. eo. ti. c. nec dū. z. xxx. q. iij. si q̄s. Secus si vxoꝛ non esset cognita. xxx. q. iij. post vxoris. Ideo successiue q̄s p̄t habere duas cōmatres vxoꝛes. Tercia ſpecies dici tur fraternitas. q̄ cōtrahit inter regenerans z filios regenerātis ministrātis vel tenētis ad sacramentū. xxx. q. iij. Piratiuz. er eo. ti. et lris. siue sint nati añ hāc cōpaternitatē siue post. eo. ti. c. tua nos. Filij ꝯo quoꝝ neutro ad cōpaternitatē ē deuentū p̄t inter se libe/re ꝫhere. nisi cōsuetudo ꝫtrariū haberet que scandalū generaret. cōtractū tamen teneret. vt cōmunius teneat in. c. viꝝ. eo. ti. nisi esset talis cōsuetudo de qua. j. dicam que dirimit Impedimento. xvij.

¶Utꝝ filius vxoris ex altero viro sit frater spūalis filij spūalis mariti dicte vxoris qui/us cognite anteq̄z teneret vir eaꝰ dictū filiū R. He. in. c. i. de cog. spi. lib. vi. dicit q̄ vo. an/to. tenet q̄ nō. qz nō repit̄ expssum. Ipse ꝯo He. videt tenere ꝫtrū. qđ tenendū est an sa/ctū. sed post tene opi. p̄mā p rationē de qua in sequenti. §.

¶Utꝝ pater spiritualis possit licite contra here cuz soꝛoꝛe carnali filij spiritualis: R. q̄ sic. z etiam cū eius filia. z etiam cum filia spi/rituali filij sui carnalis. qz licet cognatio spi/ritualis a patre in filium trāseat. nō tamen ꝺcedit ad eccnuei so. Uñ nō habet ramos. z ali dicit

trimonio sit phibitoriū. de spō. c. cū apō xx.q.iij. §. si qs. t.c. se. Ideo nō egrediet plo/ nas expssas q̄ i summa sunt. x. i baptismo. t silr dicas. x. in confirmatione. vt patet i. c. iij. eo. titu. lib. vi. t p totū titulū decretaliuz. co. ti. t sunt cōbinate. Prime sunt inter bapti/ zatū t leuantē. Secūde inter leuantē t pa/ rētes leuati. Tercie inter baptizatū t filios leuātis. Quarte inter leuātē t vxorē pris co/ gnitā leuātis. Quinte inter vxorē prius co/ gnitā leuantis t parētes leuati.

¶Sed nūquid extēdetur ad filios illegiti/ mos leuantis ad filiū leuatum? R. Panor. in. c. Martinus. eo. ti. q. sic. fm cōmuniter docto. tex. est. c. fi. eo. ti. xxx. q. iij. in summa. etiam ad spurios.

¶Nūquid etiam ad filios adoptiuos? R. q nō. tenet glo. i. §. qd aūt. xxx. q. iij.

¶An extendat ad fornicarie cognitaz sicut ad vxorē cognitā? R. fm Archid. et Jo. an. i. c. eo. lib. vi. q nō. t dicit Pa. in. d. c. mar/ tinus. q est cōmunis opinio. et ideo eā tene quam etiā tenet Rich. in. iij. di. xlij. nec cu/ res de opinione cōtraria.

¶Queritur an vir t vxor in matrimonio cō summato cōmunicēt sibi passiōes spūales sicut actiones? R. Pa. in. d. c. Martinus. q nō. vñ filius ex altero cōceptus si teneat ad baptismū nō efficitur leuās ipsum. nisi solū cōpater illius cui⁹ est filius nō alterius. q/ is i matrimonio sit ei cōiūctus. xxx. q. iij. si qs ex vno. t glo. i. c. i. eo. ti. li. vi.

¶Utz vir t mulier qui simul leuauerūt vnū filiuz possint simul cōtrahere? R. fm Inno. q sic. t facit tex. cuz glo. xxx. q. iij. c. fi. Et sic pater q vir t vxor simul vnū leuare possunt licet nō sit honestum.

¶Utz nō baptizatus leuās vel baptizans aliquē cōtrahat hāc cognationē? R. fm Ri. vbi. s. et Tho. t Pe. q nō. quia omnū co/ gnationū spūaliū que p sacramentū contra hunt. t oim sacramētoz baptismus ē funda mentū. vt in. c. i. de pze. nō bap. Glo. tamē i. c. baptismate. de cōse. d. ist. iij. tenet. q licz su scipiēs nō efficiat cōpater. sit tn baptizans quis nō sit baptizatus. Et placet mihi. qa cū nō possit dici q̄n sit pater illius quem ba ptizauit. ergo erit cōpater. secus i suscipiēte. q: exquo nō potest esse pater suscepti. p. d. c. i baptismate. ergo nō erit cōpater. Hecus i cognatōe spūali passiua. fm glo. i. c. i. xxx. q. 1. q: si qs tenet filiū nō baptizati. vl' tenēs fi liū alicui⁹ baptizati efficit cōpater pris filij le gitimi alicui⁹ baptizati t alteri⁹ cuiusligis illi⁹ xpiani. licz n̄ sit ba/ ptizata. ꝯcor. Alber. Item dic q baptizat⁹ licz nō confirmat⁹ tenēs i confirmatiōe nō cōtrahit cōpa ternitatē. vt. s. Cōfirmatio. §. xi.

¶Utz nō tangens sed simulans se tāgere t 11
respondens cū aliis patrinus efficiatur com pater? R. q nō nisi tangat. vel tenēdo dum baptizatur. vel leuādo de sacro fonte. vel te/ nēdo ad confirmationē. hoc sequitur Jo. an. i re gula. qui p aliuz. de reg. iur. lib. vi. facit. c. de his. t. c. ad limina. xxx. q. i. t Archi. i. c. i. eo. ti. lib. vi. allegat. c. i. t. c. oēs. xxx. q. i.

¶Quid si tenear t nō rndet. p hoc intendēs 12
nō effici compater? R. fm Rodoñ. q nihilo/ min⁹ efficit. qr rñsio nō ē de substātia. sed ta/ ctus seu tētio vel leuatio. Et q̄uis aliq̄ tene ant q necessario requirunt ꝟba. alij q̄ altez signa p verbis. vt recitat Hc. in. c. ne dū. eo. ti. lib. vi. tu tn tene q tactus et leuatio sunt satis signa equipollētia p verbis.

¶Quid si nō tāgit puez sed lintheū solū i q̄ 13
puer ē inuolut⁹? R. Archid. i. c. q̄uis. de cog. spi. lib. vi. q nihilomin⁹ cōtrahit cōpaterni/ tas fm Hugo. Idē tenet Joh. an. t no. Ar/ chi. xxx. q. iij. c. fi. t satis videt facere tex. i. d. c. q̄uis. i ꝟbo accesserit. Pe. de pal. videt te/ nere q requirat tactus.

¶Utz ista cōpaternitas possit ꝯtrahi p p/ 14
curatorē? Marsilius et Lar. vt recitat Pa. in. c. veniēs. eo. ti. tenēt q sic. Joh. an. t Ar/ chidi. vbi. s. tenēt q non. Sed mihi placet opi. Pa. vt ante cōtractū matrimoniū tene atur q ibi est cognatio spūalis. post ꝯtractū tenēda est alia opinio. s. q nō contrahat. Et idem dic in vniuersitate an possit ꝯtrahere silr hāc cognationē p procuratorē q ante fa ctū sic: vt singuli de vniuersitate sint compa tres. qr dispositio ꝯcepta i vniuersitate resol uit vt ꝯcernat singulos de ipsa. si act⁹ nō ca/ dit i vniuersitate vt res nō creat. facit tex. i c. si inia. ō sen. ex. li. vi. t glo. i. c. romana. i. §. i vniuersitatē. de sen. ex. li. vi. sed post factū te nec cū fede. ꝯsilio. xv. q nō pōt ꝯtrahi. qr nō habet aiam. t nō est baptizata.

¶Sed nūquid procurator erit ipse ꝯpater in 15
casu q̄ nō possit ꝯtrahi p procuratorē? R. Jo. an. vbi. s. tenet q sic. qr licet nō intēderet ob ligari. tn qr reiteruenit. t ideo etiā extra qd agit nascit obligatio. vt. l. si is q̄. in fi. ff. cō/ mo. Sed ꝯtrariū tenet Fede. ꝯsilio. xv. t eā veriorē credit Pa. in. d. c. veniens. facit qd no. Pe. ō ancho. q̄ dicit q tenēs filiū alteri⁹ quē credebat filiū vnius cū quo intendebat ꝯpaternitatē cōtrahere nō cōtrahit ꝯpater nitatē. cū nō sit filius illius. Et ideo dic aū

contractū vez qđ dicit Jo.an. ⁊ post contractū verā opi. Fede.

16 ¶Utz baptizās vel cōfirmās efficiat cōpater? R. olim fuit dubiū. hodie clarz in. c. i. eo. ti. li. vi. Ulñ quicūq; baptizat siue ī necessitate siue habeat voluntatē cōtrahēdi cōpaternitatē siue nō. dūmō baptizet efficit cōpater. siue sit masculus vel femia. Nec ob. l. cōsensu. ⁊ l. i omiby negocijs. ff. de act. ⁊ ob. qz habēt veritatē qñ nihil volūtarie fit. sz hic licet nolit esse cōpater. tñ vult baptizare vl' tenere. ⁊ ideo ꝺhik. facit. d. l. si is q̄. in fi. qz qui vult p̄ncipale necessario vult ⁊ accessoziuz. Nec ob. qđ dictū est de procuratoze fm opi. Fede. qz procurator nō tenet noie suo. ido nō valet nec p̄ncipale nec accessoziū.

17 ¶Utrū spirituales filij possint inter se ꝓtrahere. R. q̄ sic. ⁊ etiā cū adoptiuis. vt nō. i. c. vnico. de cog. le.

18 ¶Utrū pater possit tenere filiū illius qui tenuit suum? R. Pa. in. c. sup. eo. ti. q̄ sic. quia nō est ꝓhibitum.

19 ¶Utz epūs possit dispēsare vt sint pl'es q̄ teneāt ad baptismū vel ꝓfirmatōez? R. q̄ sic. fm Dñicū de sancto Geozgio i. d. c. q̄uis.

20 ¶Sed nūquid pecēt plures tenētes. puta duo vel tres sine epi dispensatōne? R. si fm mozē patrie cōiter tenēt videntur excusari a pēto fm Jo. an. ⁊ Archi. i. d. c. q̄uis.

21 ¶Quid de baptizato i domo p necessitatē vl' alio respectu. ⁊ postea i eccl'ia solēniter? R. tācre. tenet vt recitat glo. lxviij. di. ℌ. qđ ꝯo. q̄ si q̄s miles baptizaret. miles suscipit sacramentū. aliter nō fieret iniuria sacramento. de ꝺse. di. iij. ostendit. hoc idē videt tenere glo. i. c. ij. de aposta. Sz tu tene cū glo. i. d. ℌ. qđ ꝯo. q̄ nō ē vez. qz nō imprimit nou9 character. Et sic tenēdo conclude q̄ solū ꝓpaternitas ꝺhetur p illos qui tenuerūt in domo. et non p alios q̄ tenuerūt i ecclesia. nisi forte illa q̄ contrahit p cathecismū si i domo nō fuit cathecizatus. sed hec vt dixi non dirimit matrimoniū post contractū.

Impedimētū. viii

dicit cognatio legalis que est ꝓpinq̄tas p̄sonaz ex adoptione puenies.

1 ¶Quot sunt ei9 species? R. tres. Una ē quasi descendētiuz. que ē inter adoptātē ⁊ filiam adoptatā. vt in. c. vnico. de cog. le. Secūda species ē quasi collateraliū. q̄ est inter liberos naturales adoptātis q̄ sunt i ei9 ptāte. ⁊ adoptatū. l. q̄ i adoptionē. ff. de adop. Jtez inter duos filios filioz adoptiuoz fm glo. i. d. c. vnico. insti. de nup. ℌ. species aūt. Tercia species ē quasi affinitas. q̄ ē inter adoptatum ⁊ vxorē adoptātis. ⁊ econuerso inter vxorē adoptati ⁊ adoptātē. sed nō inter patrē adoptātē ⁊ matrē adoptati. fm Tho. ⁊ Pe. 2

¶Utz hec cognatio legal' impediat mīmoniū ꝺhendū ⁊ dirimat ꝺctū? R. fm Aug. ⁊ Ric. i. uij. di. xlij. Jo. de lig. ⁊ glo. ⁊ Pa. in. c. vnico. de cog. le. q̄ sic. qz dicit. adoptiōe duārate nuptie nō p̄nt inter eos ꝺsistere. ad idē i. c. i. ⁊ in. c. p adoptionē. xxx. q. iij. Joh. an. ⁊ Specu. tenēt q̄ nō dirimat. licet impediat. Aduerte tñ q̄ p̄ma species ⁊ tercia semp impedīūt. sed scda nō nisi ad tps. i. q̄diu sunt i eiusdē patris ptāte. sz ea soluta vl' morte vel emācipatione filij adoptiui vl' naturalis vl' alio mō q̄ adoptio hz solui nō ꝑstat impedimētū. ℌ ptz insti. de nup. ℌ. i. ⁊. q. ⁊. iij. et c. ti. c. vnico. ⁊. xxx. q. iij. ita diligere debet homo. 3

¶Utrū cognatio legalis transeat ad nepotē? sz filium filij adoptiui? R. q̄ sic. nec tñ hec cognatio habet gradus. qz i eodē gradu attinet pater filio ⁊ nepoti. 4

¶Utz filius q̄ nō trāsit ī potestatē p̄zis adoptātis possit contrahere cum filia naturali adoptātis q̄ est i eius prāte vel econuerso? R. Hugo. xxx. q. iij. i p̄n. Posti. ⁊ Innoc. tenēt q̄ sic. sed fm Pa. in. d. c. vnico. ⁊ glo. i. d. ℌ. qđ aūt. ⁊ ꝯ muniter ꝺcto. tenēt q̄ licet nō trāseāt ī potestatē adoptātis. tñ impedit ne ꝯtrahere possit cū naturali. qz p adoptionē acquirunt quedā iura q̄ p emācipationē dissoluunt. l. pe. C. de adop. ⁊ ius canonicū in distincte tenet ⁊ loq̄tur de adoptato nō d arrogato. Ideo idē ius. ⁊ sic ptz q̄ etiā filius illegitimus q̄ nō ē in potestate patris nō pōt ꝯ here cum filia adoptiua patris. 5

¶Utz filius naturalis arrogātis possit contrahere cum filia filie adoptiue? R. q̄ sic. qa cū mulier nemīnē habeat i sua prāte ei9 filia non pōt trāsire i potestatē arrogatoris matris. ⁊ ideo nulla cognatio inest iter eos. ff. de adop. l. si pater. Secus esset i filia filij arrogati q̄ i eius ptāte erat q̄n fuit arrogatus. qz ꝯhere nō posset cum ea fm Posti. 6

¶Utz filij adoptiui possint ꝯtrahere interse? R. q̄ sic. sic no. Hugo. xxx. q. iij. ita diligere. sz Posti. nō admittit i arrogati. q̄diu sunt i ptāte adoptātis. sed i adoptiuis sic.

Impedimētū

ix. dicit cri
quedā sunt crimina q̄ impediūt mīmoniuz
minis. nā

ɔtrahendū de rigore iuris. sed nō dirimunt contractū. Et sic nota in glo.c.qui pbyteꝝ. de pe.t re.t in glo.xxx.q.ij.i.§. de penitētibꝫ. Primū ē incestus .de quo dicit.s. Incestus Scōm vtriciduū. Tertiū raptus spōse alterius. Quartū leuatio ppīj filij maliciose facta de sacro fonte. Quintū presbytericidiuꝫ. Sextū acceptio monialis in vxorem. Septimū de solēniter penitētibus .sed tñ ēpus posset dispēsare rōne iuuētutis .xxx.q.ij.antiq. Sz tu dic q sufficit licētia ppīj sacerdotis .imo de ɔsuetudine nō seruat iste rigor vt ptat dispēsatio fm Ray.t Rodo. Un Jo.i c.i adolescētia.xxx.q.ij.tenet q iuuenis incestuosus sine dispensatōe pōt ɔtrahere. sz nō senex.t tutius tñ est petere dispēsationē. qz/ uis etiā nō esset cōdemnādus si nō peteret. de quo dic vt.s. Incestus .§.iij.t.iiij.

¶Que sunt crimina que impediūt cōtrahē/dū t dirimūt contractū? R. q sunt duo. Primū cuꝫ quis viuente vxore ppīa cōtraxit p verba de psenti cum alia. vl' ecōuerso vxor cū alio. vel fidem de contrahēdo dedit. t ad qđ libet istoꝝ secutum sit adulteriū. vt in.c.fi.d eo qui duxit.quā pol.p adul.xxxi.q.i.relatuꝫ. Aduerte q ad hoc q quodlibet istoꝝ sit impedimentū requirit primo q vterqꝫ sciat q alter eoꝝ habet coniugē.qz si cum ignorāte aliquis contraheret:posset esse matrimoniū inter eos post mortē vxoris prime. vt ē casus in.c.i.eo.ti. Quod limitat Pa.ibidē. si sup inducta fuit ignorās toto tēpore vite vxoris. et dicit ignorās qđiu nō habuit certitudinē vel pbabilē opinionē.vt i.c.inquisitioni. de sen.excō. al's si certiorata de vita p me vxoris pmitteret se cognosci nō posset inter eos esse matrimoniū.d.c.fi. t sequūtur ɔmuniter docto. t idē dicit q omnia qñ data fide seq̄tur adulteriū.qz participanē.d.c.fi. Secūdo requirit q sit fides data de ea accipiēda vel eam de facto acceperit in vxorē.qz si fides data nō fuisset de ea accipiēda i vxorez nō esset impedimentū. Et aduerte q aliqui volūt vt ponit Rich.in.iij.dist.xxxv.q si soluꝫ nude pmisit q nō erit impedimentū. sed optet sit fides data vel iuramentū interpositū.sz magis credo q etiaz ex nuda pmissione oriatur istud impedimentū.maxime añ factū. Tercio requiritur q post matrimoniū contractū vel fidem datam sequatur adulteriū. qz solum adulteriū sine ɔtractu vel datione fidei nō inducit illud impedimētū. nec cōtractio seu datio fidei sine adulterio. vt.c.significasti.eo.ti.xxxi.q.i.c.i. Quarto requirit q matrimoniū primū esset validū.quia si p mayr or nō erat legitima nō erit impedimentū. vt in.d.c.significauit.licet dederit fidē cū adultero.t sufficit q primū matrimoniū sit ɔtractū p verba de psenti.licet nō sit ɔsummatū. t etiā si esset sepatū quo ad thoꝝ. vt i.c.significauit.t.c.ex lraꝝ.eo.ti.

¶Sed quid si quis dedit fidem vni mulieri 2
viuēte ppīa sine copula tamē.t postea mortua vxore accepit terciā. Et ista tercia viuēte cognouit illam cui dederat fidem primo? R. fm Jo.an.i.c.si q̄s.eo.ti.q nō poterit mortua tercia eam habere vxorem.qz cōstāte legitimo matrimonio dedit fidē et cognouit. nec matrimoniū intermediū habet remouere impedimentū. Facit.c.in scripturis. viij. q.i.t.l.singularia.ff.si cer.pe. Sed Haspar calderini tenet ɔtrariū.t sequit Pa.in.d.c. si quis.qz p ipm videt recessisse a fide illi data.t p ɔsequēs nūc repitur solū adulterium qđ nō habet impedire.d.c.significasti.et hec tenēda post factū.sed añ illa Jo.an.

¶Utr ɔtrahens cuꝫ vna de facto viuēte ei? 3
vxore.qua mortua cōtrahit cum tercia licite possit stare cū ea? R.fm glo.q cōiter placz dicto.i.c.i.eo.ti.q sic.si cū ista tercia mortua p ma vxore cōtraxit anteqꝫ ɔsentiret tacite vl' exp̄sse cū illa quā de facto tenebat. qz matrimoniū nullū erat.licet etiaz illa eēt ignorās viuēte p ma.tñ anteqꝫ cū alia ɔtrahat ɔpelēdus ē cū ea cōtrahere si ignorabat euꝫ hīe vxorē.sed ipsa nō.t si cū plib⁹ insciꝫ ɔtrahat locus erit gratificationi fm Hosti.¦

¶Pone q quidaz pmittit fidem Berte q si 4
sibi ɔsentiet post mortez sue vxoris accipiet in vxorē illam quaz sibi cōsanguinea Berte cōsulet.que consanguinea ɔsulit q accipiat Bertam? R.fm Asten.q si talis Berta vel ille qui pmisit pbabiliter credebat q cōsuleret de Berta.sic nō poterit esse matrimoniū inter eos.qz esset in fraudē. Si tamē q fidez dedit aut Berte. hoc nō extimabāt.sz d alia que ipsi Berta esset grata t hmoi.sic poterit cā bertā habere post mortē sue vxoris fm cōsilium eius cōsanguinee.

¶Scōm crimē est cū q̄s machinatus est in 5
mortē alicuius vt possit in virū vel vxorē alterꝫ habere. Pro cuiꝰ intelligentia aduerte p mo q si adulteriū nō interuenit optet q amb.s.vxorat⁹ t illa quā vult hīe i vxorez sint machinati i mortē alteriꝰ.et q mors sequat cū effectu. Aliter si vnꝰ solū machinatꝰ fuisset mortē cū effectu alteriꝰ nō eēt impedimētū q̄n illū habere posset ppter quē habendū

mortē alterius procurauit. vt no. Jo. an. et
seq̃tur Pa. in. c. sup hoc. eo. ti. licet docto. va
rie loquãtur in. c. i. de conuer. infide. Si vero
adulteriū interuenit sufficit machinatō vni
us tm̃ cum effectu vt sit istud impedimentū
Facit. c. si quis viuente. xxxi. q. i. t sic intelli
ge. d. c. sup hoc. Sed si effectus homicidij
nō interuenit. machinatio etiã cum adulte
rio nō inducit istud impedimētū. vt no. Jo.
an. in. d. c. sup hoc.

6 ¶Sed pone q̃ interfecit alterū sed nō ea in
tentione vt alter haberet in ꝛiugē: sz ob cau
sam aliã: R. q̃ impedimētū istud nō erit fm
Bern̄. t Hosti. in. d. c. sup hoc. Idez dic vt
s. p omnia. si homicidiū mãdauit vel cōsu
luit t secutū est.

7 ¶Quid si ratū habuit: R. q̃ si nō sit opatus
aliq̃d vt occideret ratihabitio nō iducit istō
impedimētū. siue sit factū homicidiū nomi
ne suo siue nō. fm glo. in. c. si q̃s viuēte. xxxi.
q. i. t glo. in. c. i. de ꝛuer. infi. Uinc̄. t Jo. an.
t Pa. i. d. c. i. q̃z edictū de matrimonio ē pro
hibitoꝝ. c. cū apud. de spon.

8 ¶Quid si alter coꝝz qui machinati sunt sit
infidelis: R. q̃ nihilomin9 cōuersus nō po
terit eā habere. p qua habenda vix eius oc
cidit. ar. d. c. i. de cōuer. infide.

9 ¶Quid si habens vxorem cōmittit adulte
riū cum Berta t sibi dicit. si nō habeā vxo
rem accipere te in vxorē. postea interficit vx
orem. nō tm̃ eo ꝓposito vt Bertā accipiat: R.
Baspar calde. t recitat do. Ant. de sacto Be
orgio in. d. c. sup hoc. q̃ poterit Bertā acci
pere i vxorē. q̃z nec hic est fidei datio p verba
premissa. nec homicidiū fecit eo ꝓposito. nec
adulteriū cū dicta machinatiõe. Sed Lar.
ipm reprobat dicēdo q̃ nō teneret matrimo
niū cū dicta Berta. q̃z nō attendit q̃n adul
teriū interuenit an machinatio interuenerit
ex ꝓposito habendi eaz an nō. Et istud tene
añ factū. sed post factū tenerem opi. Calde.
que est verior de iure.

Impedimentuz. x

dicit cultus disparitas. Naz nullus fidelis
siue baptizatus potest cōtrahere cum nō ba
ptizata. etiam si sit cathecumina. nec simpli
citer nec sub cōditione cōuertēdi ad fidem. t
si cōtraxit mrimoniū nullū est. xxviij. q. i. c.
caue. t. c. cū nō oportet. t ibi no. Hugo. spō
salia ꝛo sub cōditiõe si cōuertatur bñ valēt.
Uñ q̃uis nō baptizatus crederet oēs ar
ticulos fidei. tm̃ mrimoniū ꝓtractū cum tali
a baptizato nō tenet. vt d. c. caue.

¶Utrū matrimoniū possit esse inter infide
les: R. q̃ sic. vt patet in. c. gaudemus. de di
uoꝝ. vñ si infideles cōuertant possunt stare i
matrimonio cōtracto fm ritus eoꝝ. nisi fu
erit cōtractū i gradibꝫ diuina lege ꝓhibitis
de quibꝫ habes. s. Impedimentuz. vi. Dicat
tm̃ Pe. in. iij. dist. xxxix. q̃ posset esse q̃ eoꝝ
mrimoniū nō esset cōtra legē nature nec di
uinã. t tm̃ nō teneret. puta: q̃z esset ꝓtractꝰ
cōtra coꝝ statuta ipm annullãda. q̃z si nihil
pñt talia statuta ꝓ tra mrimoniū inq̃tū sa
cramētū ē. pñt tm̃ inq̃tū est fedus humanū.
sicut solū est i infidelibꝫ. t ideo si cōuerterent. nō
tur tales oporteret q̃ denuo cōtraherent. nō
nota p limitatõe. d. c. gaudemus.

¶Utr̃ matrimoniū infidelium exciter actū
coniugalē: R. fm. s. Bona. in. iij. dist. xxxix.
q̃ sic. quo ad culpam. t cōsequēter pnam. si
affectio libidinosa nō interueniat. nō tamē
acquirunt palmã. quia nulla datur eis gra
tia ꝓpter defectum fidei.

¶Utr̃ infidelis cōuertēs se ad fidē possit
vxore dimissa aliã fidelē accipere: R. Pa. in. c.
quãto. de diuoꝝ. q̃ eoipso q̃ alter cōiugū nō
vult cohabitare fideli cōuerso. vel si vult co
habitare nō sine iniuria creatoris vl̃ sine pec
cato dissoluit mrimoniū i infidelitate ꝓtra
ctū. t potest cōtrahere cū alia fideli. nec op
teat iudex statuat rēpus. sed sufficit clare p
pendat q̃ nō vult ei cohabitare fm Pa. i. c.
gaudemus. de diuoꝝ. Si nō vult cohabita
re sine eius inductõe ad malū vel sine pēro.
sic nō potest cū alia cōtrahere infideli viuēn
te. sed nō tenet cohabitare cū ea si non vult
cōuerti. xxviij. q. ij. si infidelis. Nō Ric. iij.
di. xxxix. Si tm̃ añq̃ aliã accipiat q̃ ꝛba de
ꝑsenti ꝓuertat illa q̃ prius erat obstinata tene
tur eā accipe. nec aliam poterit ducere. vt no
tāt cōiter tho. i. iij. di. xxxix.

¶Quid si infidel' habeat plures vxores: R.
q̃ illa cū q̃ ꝑmo ꝓuit eius erit. t si simul du
as accepisset. sic nulla erit ei9 vxor nisi vna il
la habuisset ꝛ impedimētū quo eā accipe
potuisset. q̃z tunc alia eius esset vxor.

¶Quid de vxore q̃ repudiata alteri nupsit:
R. q̃ vir nō poterit ei obijcere fornicatiõ. ꝛ
teneat si vult ei cohabitare sine pēro eā accipe
si vult vxorem habere. aut saltez cōtinere. d.
c. gaudemus. in glo.

¶Utr̃ vir ꝛuersus possit intrare religiõ. vx
ore volēte ei cohabitare: R. q̃ sic fm Hugo.
in. d. c. si infidel'. Si nō ꝛuersiõis ei9 sit aliq̃
spes nō dz intrare fm. s. Tho. i. iij. di. xxxix.

q̄ si nō est spēs ꝺuersiōis p̄t intrare pri⁹ vxore requisita de ꝺuersione.

7 ¶Utr̄ vno cōiugum ad infidelitatē reuerso ꝺissoluat matrimoniū cōtractū inter infideles: R. q̄ nō. c. quesiuit. de diuor. Unde Innocen. in. c. quanto. de diuor. dicit. q̄ sacrm fi-

8 ¶Quid si fidelis ꝺtrahat cū hereticā vel scismaticā: R. q̄ tenet matrimoniū fm cōmuniter theolo. in. iiij. ꝺist. xxxix.

9 ¶Utr̄ mulier cōuersa ad fidē gaudeat p̄iui gio dotū in. l. assiduis. C. q̄ po. in pig. ha. R. Pa. in. c. pe. de diuor. q̄ sic allegat multa.

10 ¶Quem debet sequi proles infidelis: R. si est adultus sequat quē voluerit. si autem minor cū salus eius dependeat a parentibus debet se qui fidelem. vt probat in. c. ex litteris. ꝺ ꝺuer. infidelium.

Impedimentū.xi.

Dicit metus seu coactionis qd impedit z diri mit matrimoniū ex ipo cōtractum. c. cum locum. de spon. Sciendū tamē q̄ duplex est coactio. de qua in. l. i. ff. qd metus causa. scilicet z hec nō potest cadere in ꝺsensum: sed bene in copulā carnalē. vnde in casu quo copula facit matrimonium sic coacta copula nō facit. ar. l. ꝺist. p̄sbiteros. de spon. veniēs. el. ij. xxxi. q. ij. c. i. z ij. Quedam est coactio cōditionalis. scilicet coactio per metū. vnde si metus sit iustus vt ille qui potest cadere in cōstantē. s. mulierē quo ad mulieres quas minor metus excusat. vt no. glo. in ꝺ. c. cū locū. vel virū quo ad viros. Ideo dicit. met⁹ qui possit cadere in constantē. sic matrimoniū tali metu cōtractū ipo iure est nullū. vt tenet glo. in. c. veniēs. el. i. de spon. z cōmuniter docto. sec⁹ si cōtrahat ex minori metu. q̄ sic ꝺtractum tenet. z de h̄ vide z ꝺic vt. j. Met⁹. ff. vij. z. viij.

1 ¶Quid si ratificet p sequentē ꝺsensum tacitū matrimoniū metu ꝺtractū: R. q̄ mīrimoniū erit verū si alter p̄seuerat in p̄stino consensu libero. q̄ licet ꝺsensus tacit⁹ p se non sufficiat ad matrimoniū contrahendū. sufficit tñ cum expressione exteriori q̄ p̄cessit fm Rich. in. iiij. ꝺist. xxix. qd notabis.

2 ¶Quid si matrimonium metu contractum ꝺfirmet iuramēto: R. magis probabiliter fm Rich. in. iiij. ꝺis. xxix. q̄ nō tenet. q̄ qd nō est nō potest ratificari. z de hoc ꝺic vt. s. Juramē tum. v. ff. x.

¶Utr̄ p culpā sequentē ratificet: R. q̄ nō nisi ꝺsentiat i mrimoniū. licet p̄sumat ꝺsensisse si nō reclamat si p̄t fm Pe. in. iiij. ꝺist. xxix. 3

¶Quid si met⁹ mortis carceris: z hmōi q̄ possunt cadere in cōstantē nō inferat p̄sone que habet cōtrahere: sed eius filijs vel filiabꝰ: R. q̄ nihilomin⁹ reddit matrimoniū nullū fm Rich. vbi. s. Maz idem iudiciū fit de metu q̄ infertur p̄sone ꝓp̄rie cū eo qui infert p̄sone filij z vxoris: z hmōi. 4

Impedimētuz.xii.

Dicit ordinis. vnde aduerte q̄ si quis post susceptionē ordinis sacri. s. sacerdotij. dyaconi: aut subdyaconi cōtrahit matrimonium diri mitur. vt in. c. vnico. de voto. lib. vi. z est excōmunicat⁹ ipo facto. vt in cle. eos. de ꝺsangui. z affi. Si vero cōtrahit post susceptionē minorū ordinū nō dirimit. sed in officijs nō ministrant si sunt clerici occidētales. z beneficia nō assequunt. z ideo ordo sacer impedit z dirimit. nō sacer solū impedit.

¶Sed q̄d si sacer ordo supueniat mrimonio ĩa ꝺtracto: nunq̄d dirimit: R. dic vt. j. Matrimoniū. iiij. §. viij. cū sequentibꝰ. 1

Impedimētū.xiii.

Dicitur ligaminis. scilicet cū quis alteri cōiugi est ligatus.

¶Utr̄ alligat⁹ alteri p sponsalia possit cū altera ꝺtrahere. vide sponsalia. §. xxiij. 1

¶Utr̄ obligatus matrimonialiter alteri possit cū alia cōtrahere: R. q̄ non. z is qui nomine suo nō iussu ei⁹ in cui⁹ est potestate: vel nomine ei⁹ quā habet in potestate bina sponsalia ꝺtraxerit: vel binas nuptias fit infamis ipso iure. l. i. in fi. ff. ꝺ bis qui no. infa. z efficit bigamus fm q̄ dixi. §. Bigamia. z debet ieiunare p quadraginta dies in pane z aqua. qd̄ vocant carenā. s. quadragesimā sic dictā: q̄ caret cibis. z vij. sequentibꝰ annis pēnitere. c. accepisti. de spon. duoꝝ. 2

¶Utr̄ ex dispensatōe papē post matrimoniū ꝺtractū possit ꝺs alteri nubere: R. q̄ si matrimoniū nō ē ꝺsummatū papa p̄t dispensare vt no. in. c. ex publico. de ꝺuer. ꝺiu. Un dicit Hosti. vnū mirabile qd̄ recitat Pa. in ꝺ. c. ex publico. q̄ papa ex cōsensu vtriusq̄ sponsi p̄t ex p̄tāte absoluta dissoluere matrimoniū non cōsummatū: nulla alia causa subsistente. sed de potestate ordinata non potest sine causa: z cū hoc dicto Hosti. transeūt cōmuniter doc. Si vero matrimoniū est ꝺsummatum inter 3

fideles. sic papa non potest dispensare. qz cuz matrimoniũ cõsummatũ cõsistat in facto nõ potest haberi p infecto. xxxij. q. ij. si paulus. l. in bello. §. facte. ff. de captiuis.

4 ¶Utz mulier credẽs virũ mortuũ possit contrahere cũ alio? R. q si verisiliter plurimũ de eius morte: sic contrahere pt fm aliqs. vt no. in. c. fraquẽter. vt lite nõ contestata. sz tu dic q oportet habeat certũ nunciũ de morte viri. de spon. in presentia. de secun. nup. c. dñs. nisi velis dicere q satis est certificata qñ hz violẽtas suspitões post expectationẽ aliqualẽ. Et aduerte q vn9 testis sufficit. vt ī d. c. in psentia. Excusat etiã ab adulterio qñ pbabiliter credidit mortuũ viz: z cũ alio contraxit. xxxiij. q. i. z. ij. cũ p bellicã. an aũt possit exigere debitũ vel reddere. dic vt. s. iij. Impedimẽto. §. viij.

5 ¶Quid si qs credẽs uxorẽ viuere suaz que tñ mortua est contrahit cũ alia? R. q mrimoniũ ẽ. exq nõ viuit fm Rodon. Hugo tñ in d. c. cũ p bellicã. dicit q si credebat hz sibi licere etiã viuente sua erit mrimoniũ. si modo prima mortua est. Si vo nõ credebat licere: sic mrimoniũ nõ erit. qz nõ maritali affectu sz adulterino ei cõiungit: nisi postqz scit q est mortua ei copiungat maritali affectu: pseuerãte alia pte ī effectu maritali. aliaz nõ. z est verꝰ.

Impedimẽtũ xiiii.

dicit publice honestatis iusticia: que est ppinquitas ex sponsalibz pueniens robur ex institutione ecclie trahens ppter eiusdẽ ecclie honestatẽ. vnde impedit z dirimit tã matrimonia qz etiã sponsalia sequẽtia nõ precedentia. vt in. c. ex sponsalibz. de spon. li. vi. Et ista publica honestas iusticie: cũ sit qddam sile affinitati. ideo impedit fm illos grad9 fm qs affinitas impedit usqz ad quartũ gradũ inclusiue. de quibz dicẽt. j. xv. Impedimẽto.

1 ¶Quot sunt species publice honestatis iustitie? R. q olim due. quaz prima que cõtrahebat ex secundis nup. puta Petr9 uxorẽ habebat. quo mortuo ei9 uxor accepit aliũ virũ de quo habuit filiũ vel filiã: talis ples cũ nullo cõsanguineo petri poterat contrahere: sz hodie sublata est. p. c. nõ debet. de cõsang. z affi. Alia q hodie habet locũ est q contrahit ex sponsalibz de futuro vl ex mrimonio de psenti nondũ cõsummato fm Pa. in. c. sponsam. de spõ. Uñ null9 cõsanguine9 sponsi pt accipe talẽ spõsaz usqz ad quartũ gradũ inclusiue: nec eõuerso c. iuuenis. z. c. ad audientiã. de spon. z si accipit nõ erit ei9 uxor. qz dirimit.

¶Quid requirit vt sponsalia inducãt pfatũ impedimentũ? R. q quinqz. Primo q sint contracta a maioribz septẽnio. tcp. est in d. c. ex sponsalibz. z vt dicit Pa. in. c. iuuenis. vbi requirit etas certa respectu discretois nõ pt puerin. vt patet ī etate ad pfectionẽ testamẽti. vt i. Liqua etate. ff. de testa. tidẽ no. i. c. puberes. de cõspo. impub. Ideo oportet cõpleuerint contrahentes situe p quibz contrahũt septẽ annos. 2

¶Sed nunqd si maior cõtrahit cũ minore septennio. prima tamẽ septẽnio ortaz publice honestatis iusticia? R. q nõ fm Panor. in. c. iuuenis. de spon. z i. c. fraternitati. de eo q cog. ad sang. uxo. siue. z hoc ex defectu cõsensus. vt i d. c. ex sponsalibz. 3

¶Pone q talis maior cohabitauit cũ minore septẽnio de sponsata z ibi uenit extraordinaria pollutio: vl sit dubiũ an eã rẽptauit. R. fm Pa. vbi. s. q ex quadã eõtate ortaz publice honestatis iusticia. sz tñ nullo iure pbat. 4

¶Secõm qd requirit vt inducat istud impedimentũ est q nõ sint contracta sub conditõne. Nã ante conditõis euentũ nõ ortaz istud impedimẽto cũ aliq cõsanguineo tũ unde posset contrahere cũ aliq cõsanguineo sponsi ante conditõis euentũ. 5

¶Quid si qs contrahit cũ aliq cũ ista conditõne si deo placuerit z postea inuenit ei9 affinis. vl aliud impedimẽtũ hñs q cũ ea contrahere non pt de iure? R. q nõ ortaz publice honestatis iusticia. qz fuerũt conditionalia. z tõ poterit contrahere cũ ei9 cõsanguinea. nec ob. q dicta conditio ibi intelligebat etiã si nõ fuisset apposita. qz si nõ apponeret expresse nihilomin9 esset pura. sz ex pse apposita faciunt conditionalia. fm. Post. ī c. ad audientiã. de spon. z Jo. an. d. c. ex sponsalibz. vide qd dixi. s. iij. Impedimẽto. §. i. 6

¶Quid si apponat aliq conditio q habet q nõ adiecta. vt. s. patuit. iij. Impedimẽto? R. nihilomin9 sponsalia pura erũt: z ortaz istud impedimentũ. vt in. c. vlti. de conditionali. appo. 7

¶Tertiũ qd requirit vt sit istud impedimentũ opter q sponsalia sint certa. qz in incerta plena nõ infert consensus: nec ortaz istud impedimentũ. 8

¶Quartũ oportet q nõ defecerit consensus de sanguine9 furiosi cõtinue põt ei9 sponsaz ducere quã in amẽtia despousauit: cũ cõsensus defecerit. c. dilect9. de spon. xxxij. q. vij. neqz. Limitat hz Pe. de pal. z bñ vez qñ defect9 cõsensus est apparẽs. vt in pueris z amẽtibz. sic. vel set qñ esset latens. sicut in illo q cõtrahit non animo contrahendi. sed decipiendi. qz tũc ortaz istud impedimentũ. qz ecclia instituit istud impedimentũ ppter apparentia honestat. z tõ impedit qz de intentione non potest cõstare. 9

ōfirmat p Vin. Archi. ⁊ Joh̄. an. ⁊ Imo. ⁊ Se. in. c. vnico. de spon. lib. vi. q̄ tenent q̄ loco ꝺtrahens si de loco apte ꝺstat nō inducit publica honestas. ergo si nō ꝺstaret induceret.

10 ¶ Quintū q̄ nō sint ꝺtracta post mr̄imoniuz vl̄ sponsalia pr̄i⁹ facta. qz si q̄s ꝺtraxisset mr̄imoniū vel sponsalia. ⁊ post viuēte p̄ma sponsa ꝺtraheret cū aliqua ei⁹ ꝺsanguinea. nō dirimeret sponsalia p̄cedētia. ꝺ. c. ex sponsalibꝫ.

11 ¶ Quid si sponsalia ꝺtrahētes habuerint tēpus debitū ⁊ fuerint pure ꝺtracta ⁊ cū certa p̄sona ⁊ cū ꝺsensu. sz tñ fuerūt nulla de iure. puta cū affine: vl̄ cū religioso: vl̄ in sacris: aut cū maleficiato: ⁊ hmōi. R. q̄ nihilomin⁹ oritur publice honestatis iusticia. qz in mr̄imonio attendit pot⁹ honestas. l. semp. ff. de ritu nuptī. Nec ob. q̄ nulla oriat obligatio. sed bene publica honestas q̄ impedit mr̄imoniū ꝺtrahendū ⁊ dirimit ꝺtractū.

12 ¶ Sed q̄d si minores septēnio ꝺtractis sponsalibꝫ pseuerāt vocātes se sponsuz ⁊ sponsam vl̄ simlr̄ facēt. vl̄ se inuicē osculant vsq̄ post septenniū. ⁊ ex h̄ manifeste apparet eos pseuerare in eadē voluntate. R. q̄ si ex talibus signis te post septenniū cōpletuz oriat publice honestatis iusticia. vt no. in. d. c. ex sponsalibꝫ. al's si nō manifeste apparet. licet pdurēt in eodē p̄posito nō oriat istud impedimentū. vt colligit q̄ d. c. ex sponsalibꝫ.

Impedimētū .xv.

est affinitatis. que quidē affinitas est p̄rimitas p̄sonaz ex copula carnali pueniens oīm parentela carens. vñ affinitas mediante consanguinitate ⁊ carnali cōmixtiōe ꝓpagatur. ideo cōsanguinitatē imitat. Sed in hoc differt. qz p̄sona cōiuncta siue addita alicui p̄sone. p̄r ꝓpagationē fit particeps eiusdē nature licet in differenti gradu. vnde nō mutat gen⁹ attinentie. sed tantū gradū. sed p̄sona addita siue cōiuncta p̄r copulā carnalē alicui p̄sone nō fit p̄ticeps eiusdē nature. sz quasi cōiungit ab extrinseco. vnde ꝺiungit alio genere cōiunctionis sed in eodē gradu. At ideo p̄rius inducit p̄rimū gen⁹ affinitatis. p̄sona vero addita p̄r copulā p̄sone que p̄rimū inducit gen⁹ facit secundū gen⁹. ⁊ p̄sona addita secunde inducit terciū gen⁹. verbi gratia. vxor fratris mei est mihi affinis in p̄mo genere ⁊ in eodē gradu quo frater me⁹ ⁊ reliqs cōsanguineis meis i eodē gradu quo sunt mihi ⁊ i p̄rimo genere. Alia p̄sona q̄ nō est mihi cōsanguinea: nec affinis aliunde si ꝺiungat cū p̄fata vxore fratris mei: erit mihi affinis in secundo genere ⁊ cōsanguineis meis: ⁊ in eodē gradu quo sum⁹ fratri meo. Tercia vero p̄sona aliunde nec ꝺsanguinea: nec affinis: si ꝺiungat secūde p̄sone ꝺiuncte vxori fratris mei erit mihi i tercio genere affinitat⁊ ⁊ cōsanguineis meis. ita no. in. c. nō debet. de ꝺsang. ⁊ affi.

¶ Quomodo impedit affinitas mr̄imoniuz? R. q̄ si p̄ueniat impedit ꝺtrahendū ⁊ dirimit contractū in p̄rimo genere tantū hodie ⁊ vsq̄ ad quartū gradū inclusiue. vt in d. c. nō debet. licet olim impediret etiā in scḋo ⁊ tercio genere. vt. xxxv. q. iij. p̄ totū. Unde p̄sona cognita carnaliter ab aliq̄ ꝺsanguineo nō poterit ꝺtrahere cū aliq̄ de illa ꝺsanguinitate q̄ nō distat vltra quartū gradū ab eo ꝺsanguineo q̄ eā cognouit. ⁊ ecōtrario. At si ꝺtrahit nō tenet matrimoniū. ⁊ in linea recta intelligit̄ phibitū i infinitū p̄m vnā opinionē quā nō teneo vt. s. dixi Impedimentū. vi. §. i.

¶ Quid si affinitas supueniat mr̄imonio iaz 2
cōtracto p̄ verba de p̄senti: licet nō cōsummato? R. q̄ nō dirimit eū. vt in. c. i. de ꝺsang. ⁊ affini. ⁊ ille p̄ quē ꝺtracta est affinitas nō pt petere debitū sine peccato mortali. sz bene tenet reddere ve vel interp̄tatiue petēti. Pe. de pal. tenet q̄ si mr̄imoniū nō est ꝺsummatū: q̄ nec etiā reddere potest sine mortali peccato. qz pt religionē intrare. Sed hoc nō credo. qz licet possit. nō tñ tenet intrare.

¶ Sed nunq̄d episcop⁹ poterit dispensare cū 3
tali vt etiā exigere possit sine peccato? R. vt. s. Incest⁹. §. v.

¶ Utz remaneat affinitas post mortē p̄sone 4
cognite? R. q̄ sic. qz est vinculū ꝑpetuū.

¶ Utrū coit⁹ fornicari⁹ causet affinitatē? R. q̄ 5
sic. qz p̄ oēm coitū ordinatū ad carnis ꝓpagationē p̄ quē ꝺsanguinitas cōtrahi possit contrahit affinitas. nō aūt p̄ coitū extra vas vel sodomiticū. ⁊ hmōi. xxxv. q. iij. extraordinaria ⁊ de eo q̄ cog. consang. vx. siue. c. fraternitatis. ⁊ xxxv. q. x. fraternitat⁊. Goff. tñ tenet absurdū ꝺtrahi affinitatē per fornicariū coitū etiaz ordinatū ad generationē. ⁊ ideo tenet q̄ ñ cōtrahit nisi ex p̄rimitate pueniens ex nuptijs. vt patet i. l. nō facile. §. sciendū. ff. de gradibꝫ. Sed cōtrariū cōiter tenet: ⁊ sic seruat. At ille §. sciendū, loquit de affinitate p̄ quā defertur hereditas ad aliquē.

¶ Quid si claustrū pudoris intrauit. sz semē 6
non emisit? R. q̄ affinitas nō cōtrahit. etiā si mulier sola emisisset. sed q̄uis claustrum nō

intret.sz tñ semẽ si intus mittit ꝯtrahit affinitas.qz ꝑt fieri generatio sicut fit in balneo vel in ædonibꝫ succubis ꝛ incubis.

7 ¶Quid si vir intrans claustꝝ emittit semen ꝛ non mlier. R. Pa. in. c. fraternitatis. de eo q̃ cogno. ꝛ sang. vz. sic. Inno. ibidẽ tenet q̃ nõ ꝯtrahit affinitas: sed q̃ optet simlr emittant tã vir q̃z mulier. Idẽ tenet Hosti. in sum. ꝛ Hugo in d. c. extraordinaria. sed ipe Pa. dicit q̃ Hosti. in d. c. fraternitatis. dicit q̃ sufficit q̃ vir emittat in claustro pudoris. licet mlier nõ emittat. quia ꝑm medicos ꝑt fieri generatio. Et hz sequit Fede. cõsilio. ccxc. Et videt sequi Pa. ꝛ iudicio meo etiã Inno. in d. c. fraternitatis. ꝛ Rodoñ. ꝛ Pe. de pal'. in. iij. aliter beata virgo ñ potuisset effici mater ꝛ ꝙgo. si oporteret mulierem seminare.

Impedimẽtũ xxvi.

dicit impotentia coeundi: que quidẽ est vicium animi vel corporis vel vtriusq̃ quo quis impedit alij carnaliter cõmisceri.

1 ¶Quot sunt eiꝰ species? R. q̃ tres. Prima dicit naturalis. vt frigiditas in viro. Artatio in muliere. Et defectꝰ etatis in vtroq̃: vl' altero. Altera est accidẽtalis q̃ puenit a causa extrinseca ꝛ accidentali. vt castratio. Et tercia maleficialis: q̃ a demonibꝫ puenit.

2 ¶Circa frigiditatẽ ꝛ artationẽ: dic breuiter q̃ ad hoc vt impediat matrimoniũ cõtrahẽdum ꝛ dirimat cõtractũ requirit primo q̃ ꝑcesserit tale impedimentũ matrimoniũ. qz si adueniret post cõtractũ nõ dirimeret. licet esset rationabilis causa dispensatõnis fiende ꝑ papam vt alter aptus ꝯtraheret cũ alio. si nõdũ erat matrimoniũ cõsummatũ. vt no. Panorꝫ. i. c. ex pte. ꝛ in. c. ex publico. de cõuer. cõiuga. Et idẽ dic de impotẽtia accidẽtali ꝑm eundẽ Pa. allegat. c. q̃ sedẽ. ꝛ. c. cõsultationi. de fri. ꝛ male. Secũdo requirit q̃ sit tanta q̃ nllo modo possit coire: hoc est ꝑm Pe. ð pal'. q̃ sit talis q̃ impediat actũ ꝑpetuo saltẽ. qz licet impedirz effectũ generatõis sed nõ actũ que est emissio seminis in vase nõ esset impedimentũ. Tercõ q̃ sit perpetuũ impedumentũ ita q̃ nullo medicamine aut remedio possit remoueri. qz si posset sine periculo mortis remoueri nõ dirimeret. hoc no. in. c. i. ꝛ. ij. xxxiij. q. i. ꝛ de frigi. c. i. et ij. ꝛ quasi per totũ. Nec facio vim in frigiditate q̃ est a natura: aut in illa q̃ est ꝑ senectutem qz quãdo nõ ꝑt iuuari impedit. vt no. Richz. in. iij. dist. xxxiij. Et eadẽ ratione dic de nimia caliditate: que coitus impediret. ꝑm sanctũ Tho. ea. dist. Quarto q̃ sit ignorãs q̃ ꝯtrahit de tali impotẽtia. qz ꝑm Pe. de pal. q̃ scit se vel aliũ impotentẽ ꝛ cũ accipit: nõ potest amplius eũ dimittere q̃ ad vinculũ. qz est verus matrimoniũ. ꝛ hec quattuor dic etiã reqrũtur impedimento accidentali vt dirimat. 3

¶Sed q̃d de eo q̃ habet virgã erectã. sed non potest remittere semẽ ꝓpter impedimentũ naturale vl' accidẽtale? R. Pa. in. c. i. de frig. ꝛ male. glo. tenet q̃ ꝑt ꝯtrahere ꝛ tenet mrimoniũ. qz ꝑt mulierẽ ꝓuocare. hz cõiter tenet ꝯtrariũ. qz exq̃ non ꝑt hre actũ generãdi. ꝑt mlier dicere: ego volo effici mater. vt in d. c. i. in fi. ꝛ sic ne si ante ꝑcessit ꝯtractũ matrimoniũ tale impedimentũ: ꝛ nõ sit remediabile. 4

¶Utrũ mlier ꝓpter artitudinẽ sepata a ꝑmo viro ꝛ cõiuncta secũdo q̃ efficit habilis ꝑmo ꝓpter vsuz secũdi sit restituẽda ꝑmo? R. Pa. in. c. fraternitatis. eodẽ. q̃ si nõ poterat ꝓuideri ꝑmo viro antea sine ꝑiculo mortis ꝑ aliq̃d remediũ q̃ nõ restituit hz stabit cũ secũdo. qz in ꝑmo nõ fuit mrimonium. vt tenet Abbas ꝛ Pe. ꝛ sequit Johz. an. in d. c. fraternitatis. in fi. q̃d vez limita q̃n apte apparet de dissolutõe membroꝝ ambozz. alias esset restituẽda. qz vide tur ecclia decepta. ꝛ sic ꝯcorda doctores. 5

¶Circa etatẽ vero nota vt dixi. Etas ad contrahendũ sponsalia est septẽ annoꝝ cõpletoꝝ vt in. c. ex sponsalibꝫ. de spon. lib. vi. Sed in matrimonio requirit q̃ vir habeat cõpleum. xiij. annũ. ꝛ mlier. xij. vt in. c. puberes. ꝛ. c. continebat. ð despon. impu. Uñ si ante illud ꝛps ꝯtrahat nõ erit mrimoniũ hz sponsalia. c. vnico. de despon. impu. lib. vi. Et hz vez nisi malicia suppleret etatẽ. tũc est ꝑm Tancre. ꝛ Nocia ibidẽ. c. de illis. el. ij. de despon. impu. qñ se inuicẽ cognouerũt. aliter nõ. Sz tu dic cũ Johz. an. q̃ sufficit q̃ sint expti copulã carnis si nõ inuicẽ saltẽ cũ alijs. Uñ exponit illud malicia id est vigoz naturalꝭ. seu potẽtia coeundi simplet etatẽ. qð patet i d. c. de illis. ibi potuerunt ꝯiugi. Et iura q̃ dicunt q̃ mrimoniũ tenet. si sunt primi pubertati. licz doc. inꝰ sit diuersa interptatio. Tñ tu hec itelligẽ cũ No. i sum. q̃ est prima etati qñ ẽ viri potẽs qð ꝑ expientiã ꝑt sciri. d. c. puberes. ꝛ. c. a nob. de desponsa. impu. Uñ glo. in sum. ff. q. i. refert. Ezc. dicẽ tẽ q̃ puer nouẽ annoꝝ reddidit nutricẽ pgnãtem. Et Alber. in. iij. dicit se vidisse puellam nouẽ annoꝝ ꝛcepisse. ꝛ in decimo ꝑpisse. 6

¶Sz q̃d si puer pubes ꝛ habilis etatem ad contrahendũ ꝯtrahit. ꝛ est impotẽs ad coeundũ? R. glo. tenet q̃ mrimoniũ nõ est validũ. in. c. pubertes. ꝛ sequit ibi Pa. de despõ. impu.

qui hñt actū generādi nō potest: nō dicit pu/
beres. ergo assimilatur impuberi. ꝛ facit istud. c.
puberes in fi. Doctores tñ cōiter tenent ꝙ nō
separabit: sed expectabit temp⁹ plene puberta
tis. s. decēocto annoꝝ. l. item mella. ff. de alimē.
ꝙ impedimētū nō est perpetuū nō restat quin
sit matrimoniū. aliter infirm⁹ impotēs nunc
ad coeundū nō posset ꝛtrahere. qđ falsuꝫ est.
ꝛideo erit matrimoniū. sed si in. xviij. non po
terit iudicabitur impedimentū perpetuuꝫ. et
sic dissolueť.

7 ¶Sed nunq̄d peccant qui cōtrahunt matri
monium ante ętātē. R. fm Pe. de pal.
in. iij. ꝙ sic mortaliter: si sine iusta causa ꝛ li/
centia episcopi cōtrahunt. qz cōtra ꝓhibitio/
nem. c. ij. de despon. impu.

8 ¶Sed pone ꝙ min⁹ septēnio fuit cognita a
sponso maiore. xiij. R. Jo. de de ꝙ erit matri
moniū. sed Pa. in d. c. ꝛtinebať. tenet ꝙ non
erit quantūcūq̄ fuerit cognita. qz non habet
ꝛsensum aptum ad matrimoniū ꝛtrahendū
nisi esset multū discreta ꝛ doli capax.

9 ¶Pone ꝙ dicti impuberes q̄ post septenniū
ꝛtraxerunt matrimoniū qđ iuris interꝓtatio
ne sunt sponsalia. vt in. c. vnico. de despon. im
pub. li. vi. pseuerāt vsq̄ ad plenā pubertatez
ꝛ in pubertate interuenerūt oscula ꝛ amplex⁹
ꝛ dona. nunq̄d erit matrimoniū? R. ꝙ si inter
uenit copula. tex⁹ est clarus in d. c. vnico. ꝙ
sic efficit matrimoniū. Si vero copula nō in
teruenit neq̄ ꝛsensus exꝑssus post pubertatē.
sic opi. est diuersa. Innoc. tenet ꝙ nō efficitur
p quoscūq̄ alios act⁹ extra copulā vel nisum
ad eam. Hosti. vero fuit var⁹ in. c. attestatio
nes. de despon. impu. ꝛ i. c. ad id. de spon. Ar/
chi. in d. c. vnico. post multas opi. videť con/
cludere ꝙ nō sit matrimoniū nisi interueniat
vel nouus ꝛsensus exꝑssus: vel copula: vl'tra
ductio ad domū. ꝛ hoc videť sequi Alanus.
Vin. ꝛ Goff. in. c. lras. d despon. impu. Pa.
in. c. fi. de spon. tenet ꝙ p oscula iocalia ꝛ am/
plexus ꝛ hmōi signa efficit matrimoniū. alle
gat glo. ꝛ Joh. an. in d. c. vnico. Ray. tenet ꝙ
si qñ contraxerūt nō intendebāt ꝛtrahere ma
trimoniū. sic nō erit nec matrimoniū nec spō/
salia. Matrimoniū. qz etas impediebat spon
salia. qz hoc nō intendebant. nec verba ad hꝰ
pñt referri. ꝛ sic aduenīente pubertate etiam si
sequať copula. nō erit matrimoniū nec veruꝫ
ꝑsumptū. Si ꝙ qñ ꝛtraxerunt intende
bant ꝛtrahere. si nō vt agebāt. saltē q̄tum va
lere poterat. sic erūt sponsalia ꝛ non inducent
matrimoniū. nisi aut p copulā. aut per cōsen/
sum euidenter exꝑssum. ꝛ sic intelligit tex. d. c.
vnici. Ego ꝙ salvo meliori iudicio. iuxta il/
lud. l. claudius felix. i fi. ff. qui po. in pig. ha.
dico ꝙ ad hec vt sponsalia efficiať matrimo/
nium verū. oportet interueniat nouus cōsen/
sus in matrimoniū exꝑssus cuz aliq̄bz signis
vniuocis. hoc est ꝙ talia signa nō possint fieri
legitime. nec soleāt fieri. nisi cū vxore in legiti
mo matrimonio ꝛiuncta Istud cōiter sequū
tur theologi in. iij. di. xxviij. patet in ar. per. l.
minorē. ff. de ritu nup. ꝛ p d. c. attestatōnes. ꝛ
qđ ibi no. ꝛ iō si post pubertatē ambōz nouū
ꝛsensuꝫ habuerūt ostēsuꝫ p aliqđ signūqđ so
lūmodo ꝛiugibz exhiberi solet: sic indubitan
ter matrimoniū efficit. Si vero nouū talem
ꝛsensum in pubertate nō habuerūt. sz simpli
citer pseuerauerūt in tali opinione ꝓma nihil
de nouo determinātes: tūc reduco doc. ad con
cordiā. Et dico ꝙ si interceſſerūt act⁹ q̄ nō so/
lent fieri nisi cū vxore vt traductio ad domū
habitatio mutua seorsum. ꝛ hmōi. sic talia si/
gna faciūt matrimoniū ꝑsumptū. Et sic intel/
ligo ꝛ limito dictū glo. Host. ꝛ Pa. ac cetero
rū. Si aūt signa exhibita post pubertatē sunt
signa q̄ etiā sponsis de futuro exhibent. vt in
aliquibz locis oscula ꝛ amplex⁹ ꝛ hmōi. sic nō
faciūt matrimoniū nec vez nec ꝑsumptuꝫ. qz
hoc nō ꝓbat esse qđ ab hꝰ contigit abesse. l. ne/
q̄z natales. C. de ꝓbati. c. ij. de transla. ꝓla. ꝛ sic
intelligo Inno. cū ceteris. Istā ꝛcordiā vide
tur tenere do. An. in d. c. attestatōes. ꝛ dicit is
vltimis nō loquit d. c. vnicū. qđ patet in ꝙbz
ꝛstiterit euidenter. nec glo. ibidē. si bene pōde
retur. qz dicit. se amplexabant nō simpliciter
sed addit vt cōiuges.

¶Circa vero impedimentū naturale vel acci 10
dentale est sciendū fm Pano. in. c. i. de frigi. ꝛ
male. ꝙ qñ nō potest p aspectū ꝓbari semp de
bet ad min⁹ habitare p triennium anteq̄z matri
moniū dissoluať. vt in. c. fi. eodē. Hec⁹ in im
pedimēto qđ ꝑt p aspectū ꝓbari. vt in d. c. fra/
ternitatis. Vel p iuramētū ꝓpriū cū septima
manu ꝓpinquoꝝ. vt in. c. laudabilē. eo. ti. qz
statim potest dirimi.

¶Quid de spadone vtroq̄z testiculo? R. qui/ 11
dam tenent ꝙ dirimiť. qz fm Auicennā po/
test erigere virgā ꝛ semen emittere. licet nō pos
sit generare. Sed fm Panoz. in. c. qđ sedem.
de frigi. ꝛ male. docto. cōmuniter tenent ꝙ nō
potest cōtrahere. ꝛ sic nō tenet matrimoniū ꝛ
dirimeť. secus si esset castratus tantū vno te/
sticulo. ꝛ sic potest intelligi tex. ꝛ glo. in. l. si ser
ua. §. si spadoni. ff. de iur. do. vide glo. in. c.
hi qui. xxxij. q. vij. Sz ego teneo ꝙ exq̄ habet

actũ generandi q̃ tenet matrimoniũ. licet nõ habeat effectũ vt supra dictũ est. aliter steriles nõ possent cõtrahere. qđ falsum est. ꝛ fm hoc limita glosas ꝑdictas.

12 ¶ Circa vero maleficiatos. Aduerte q̃ aliqñ ꝗs est maleficiat⁹ respectu oim. ꝛ sic cõtrahere nõ ꝑt. ꝛ si cõtrahit post primũ matrimoniuꝫ cõtractũ ꝛ cõiungit cũ secũda: redire tenet ad primã. q̃ patet: qꝛ impedimentũ nõ erat ꝑpetuũ. ꝛ ideo ꝑmũ matrimoniũ fuit firmũ. Si aũt sit maleficiat⁹ respectu vn⁹ ꝑsone. sic non restituet. q̃uis cognoscat secundã. qꝛ primũ mr̃imoniũ fuit nullũ: ꝛ scõm fuit validũ.

13 ¶ Gz nunq̃d iudicabit impedimentũ ꝑpetuũ qđ remoueri posset ꝑ aliqđ maleficiũ. R. fm san. Bona. in. iiij. dist. xxxiij. ꝛ san. Tho. eadẽ dist. q̃ sic. qꝛ nõ ꝑt homo ꝑ maleficiũ inuocare ꝺemones ꝑ aliquo casũ.

14 ¶ Si querat ꝺe abominatõe. vtrum impedit matrimoniũ. tenet san. Tho. vbi. s. q̃ est idẽ iudiciũ qđ ꝺe maleficio. cũ sit causa extrinseca ꝛ accidentalis. Et hoc intellige qñ ex tali abominatione in imaginatiua: fantasia aut extimatiua ꝺcipit talis horꝛor q̃ nullo modo ꝑt habere actũ generãdi cũ tali.

15 ¶ Sed quid si inueniat aliquis qui vellet ꝺestruere maleficiũ. cũ alio maleficio. vide infra Supstitio. §. xiij.

16 ¶ Quero q̃d si dubiũ sit. an tale impedimentũ impotentie coeundi ꝑcesserit matrimoniũ cõtractũ ꝑ verba ꝺ̃ ꝑsenti an nõ: R. Pa. in ꝺ. c. fraternitatis. q̃ ꝑsumet ꝑcessisse: exquo nunq̃ ꝓtuit cognoscere. facit in ar. l. iij. C. ꝺe edi. edic. Et hoc idẽ sequit Rich̃. in. iiij. ꝺi. xxxiij. q̃ ꝺebem⁹ ꝑsumere: q̃ sicut ꝑcessit ꝺ summatione ita ꝛ cõtractione. Nã ex futuro ꝑsumit esse ꝑteritum. vt no. in. c. scribã eisdẽ. ꝺe ꝑsump. ꝛ sic ꝺocto. magis videnꝫ in hanc opinionez ꝛclinari. ꝛ placet mihi licet glo. in summa. xxxiij. q. i. dicat q̃ ꝑsumendũ est subsecutũ. Nec obstat. c. licet ex quadã. in fi. ꝺe testi. vbi dicit q̃ indubie ꝑ mr̃imonio est ꝑsumendũ. qꝛ dicit Panoꝛ. vbi. s. q̃ est verꝫ quãdo matrimoniũ potest habere suũ effectũ. s. euitationẽ fornicationis vel ꝺonũ plis. Et hãc mirabilẽ limitationẽ tenet etiã ꝺo. Anto. in. c. littere vestre. ꝺe frigi. qđ bene notabis.

Impedimẽtũ.xxvii

fm aliquos dicit cõsuetudinis vel statuti. ꝑ cui⁹ intelligentia querit

1 ¶ Utrũ cõsuetudo possit ꝺtra matrimoniũ: R. fm Pa. in. c. sup eo. ꝺe cognatiõe spũali. q̃ aut cõsuetudo habilitat. alias inhabiles ꝑ ius canonicũ. vt puta q̃ cõtrahat in secundo vel tercio gradu ꝺsanguinitatis: ꝛ hmõi. sic nõ valet. vt ꝓbat in ꝺ. c. sup eo. fm verã significationẽ iuncto. c. qđ sup his. ꝺe cõsang. ꝛ affinitate. Et ꝛ hoc tenet Hostiẽ. quasi sit irrõnabilis. Et quo infero q̃ cõsuetudo nõ ꝓbata a papa nõ potest tollere impedimentũ publice honestatis. cũ cõsuetudo nõ valeat cõtra honestatẽ ecclie. c. cũ ꝺecorẽ. ꝺe vi. ꝛ ho. cle. Aut cõsuetudo solũ inhabilitat alias habiles. vt si ligs duoꝝ cõpatrũ: ꝑ quoꝝ neutrũ venit ꝺta ad cognationẽ spũalez ꝛ tũc valet vt nõ ꝺta hab̃. Facit. ꝺ. itaqꝫ. ꝛ ꝺ. ceteruꝫ. ꝺ. c. super eo. ꝛ ꝺ. c. olim. ꝺe cle. cõiug. Aut cõsuetudo nõ solũ inhabilitat vt nõ cõtrahat. sz etiã habet vt dissoluat ad tps. ꝛ sic valet. vt voluit Inno. qꝛ ꝑccauerũt ꝺtẽnendo cõsuetudinẽ ꝑtis. xxx. q. v. aliter. Aut taliter inhabilitat q̃ si fuerit ꝺtractũ habet vt dissoluat i ꝑpetuũ. ꝛ tũc si est appꝛobata ꝑ papã saltẽ tacite. sic valet. vt ꝓbat in ꝺ. c. sup eo. fm lectura Hosti. Sz si nõ apparet ꝺe appꝛobatõe papẽ. tũc nõ valet fm Hosti. in ꝺ. c. sup eo. ꝛ ꝓpterea dicit casum ꝑfati. c. nõ extendendũ. Sz Panoꝛ. tenet cõtrarium. vbi cũ ꝺe cõsuetudine cõcurrit scandalũ. qꝛ sicut papa potest ius diuinũ interꝑtari ꝛ addere ꝛ diminuere. vt no. Innocẽ. in. c. que in eccl̃ia. ꝺe cõsti. Ita ꝛ cõsuetudo. vt tenet idẽ Inno. in. c. fi. ꝺe cõsue. ꝛ hoc etiã sentit glo. magna. in ꝺ. c. sup eo. q̃ vult q̃ vbi esset cõsuetudo q̃ nõ ꝺtraheret in quinto gradũ: si ex cõtractu generaret scandalũ. nõ valet matrimoniũ. qꝛ vt dictũ est. Cõsuetudo cõtinens in se scandalũ ex ꝑteritõne ꝑt inhabilitare alias habiles. sec⁹ si a ꝓncipio nullũ fuisset impedimentũ. qꝛ tũc scandalũ supueniẽs nõ ꝑt dissoluere. qꝛ ꝓpter scandalũ nõ est recedẽdũ a veritate iur̃ diuini. c. ij. ꝺe no. op. nun. ꝛ in regula. q̃ scandalizauerit. ꝺe reg. iur̃. Sed ꝺo. Anto. ꝺ. Butri. ꝺ. c. sup eo. limitat sic. q̃ aut cõsuetudo habet ꝺcursuꝫ iur̃ antiq̃. ꝛ tũc ꝺirimet i ꝑpetuũ. interueniẽte scãdalo. nisi ita ꝺirimat. Si ꝓ. nõ habet ꝺcursuꝫ iur̃ antiq̃. ꝛ tũc si a nouo iure appꝛobet vl̃ a papa sit ꝺirimere q̃ si nõ habet ꝺcursum iuris antiqui vel noui vel appꝛobationẽ papẽ: tũc nõ ꝑt creare nouũ impedimentũ ad ꝺirimendũ in ꝑpetuuꝫ. q̃ est verissimũ. ꝛ ꝺictũ Pa. intellige ꝺ cõsuetudine generali quã papa scit ꝛ appꝛobat nõ ꝺ particulari. nisi fm ꝺictũ ꝺo. Anto.

¶ Quid si ꝺsuetudo mariti ꝛ vxoꝛis sit vigz ꝺ sa: R. Pa. in. c. i. ꝺe spon. Aut consuetudo ꝺ sponit sup solẽnitate ꝺtrahẽdi. ꝛ ꝑt obstare

cōsuetudo patrie vbi matrimoniū contrahit etiā si ambo essent pegrini vl forenses. qz nō esset violanda cōsuetudo patrie cum scādalo aliozū. vt in. c. que cōtra. viij. dist. z l. si frigidus. ff. de euict. z l. ij. C. qualiter quō testa. apparet. Aut cōsuetudo disponit super executione vel alijs seruandis post contractū. z debet attendi cōsuetudo domicilij ipius mariti. l. fi. Idez rescripserūt. ff. ad muni. Unde si cōsuetudo est domicilij mariti q maritus lucretur certam partē dotis. licet in loco sit alia cōsuetudo. tamē seruabit cōsuetudo domicilij mariti z lucrabit. vt est de mente Barto. in. l. populos. C. de sum. trini. z sequit Bal. in Rubrica de inuestitura. de re. alie. facta. c. vltimo. Sed limitat veram nisi error interuenerit. qz mulier ignorabat z cōtraxit simpliciter fiducia iuris cōmunis. ar. ff. de iur. z fa. igno. l. regula. z. ff. de pba. l. cū de indebito. Alij tenent q si contraxit in loco mulieris ille loc⁹ inspiciatur. si in loco viri ille attendat. si in loco terticio consuetudo vin obseruet. qz est caput mutatum. de spon. c. i. Sed opinionē Bar. sequit do. Anto. qui addit q si marit⁹ mutaret domicilium post contractū matrimoniū q debet attendi cōsuetudo domicilij tēpore cōtract⁹ z nō domicilij vt dissoluit matrimonium. qz debet attendi locus vbi orta fuit obligatio. et nō vbi recepit purificationē. z facit tex. iūcta glo. fm intellectum quem sequitur in. l. si vxor. ff. de iudi.

3 ¶Utrum statutū patrie valeat circa matrimoniū. fr. Pano. in. c. i. de spō. sa. do. Anto. sic distinguit. q aut statutum patrie disponit circa substātialia matrimonij. puta inualidādo matrimoniū vel psonas. z sic non valet. Ex quo patz q leges phibentes matrimoniū inter tutorē z pupillā. rectorem puincie z prouincialem: z hmōi nō tenent. Idem dicas si habilitaret inhabiles. de quo vide p Fede. cōsilio. xxxv. vbi tenet q generaliter statuta laicoꝝ circa matrimoniū sunt nulla. qz hec materia nō est de foro seculari: sed ecclīastico. vt ticia. ff. solu. matri. z p docto. in. c. fi. de secun. nup. Aut statutū disponit inferendo penā circa substātialia ipi⁹. z inferēdo damnū: z sic nō valet. vt disputat Joh. an. in. c. statutū. ō he reticus. lib. vi. Ex quo patet q nō valet statutū inferens penā cōtrahenti cū minore. xxv. annis nisi psentibus agnatis. qz intimidat matrimoniū qō liberū debet esse. c. cū locū. de spon. Bapar tamē de cal. in. c. ij. de clan. de sponsa. dicit cōsultū fuisse q valet statutū in isto casu z similī. Sz Panor. magis placet opi. Joh. an. z est magis cōmunis. de quo vide in d. c. i. p d. Jo. Anto. de sancto Georgio. Quandoqz statutū imponit penā auferendo lucrū qō lex secularis attulerat. sic valet fm do. Ant. Sz Fede. vbi supra. z Panor. tenent cōtrarium. Quādoqz statutū nō disponit circa substātialia matrimonij. sed circa dependentia. puta circa dotē. z sic valet fm Inno. ar. c. Raynucius. de testa. Quādoqz circa solēnitates disponit. z sic valet. z peccāt nō seruātes. Pa. tenet cōtrariū. qz nō ptinet ad laicos. Sed tu dic verū q non valet statutū in solennitatibꝫ alijs adhibitis in tali ꝯtractu. z maxime que nō faciūt ad certitudinē matrimonij. z sic intelligo dictū Pa. z limito Barto. i. l. edicim⁹ C. de murile. z Bal. in. l. i. ff. ō iusti. z iur. qui tenēt q suadente publica vtilitate lex ciuilis potest penā apponere subditis suis. z sic p accidens erit licitum. s. statuere circa solēnitates mrimonij. qō alias nō esset licitū. l. grachus C. ad. l. iul. de adul. quis ipi teneāt generaliter valere penā appositā circa matrimoniū cōtrahendū. Et sic dictū pdicti do. Anto. z dictū Panor. erit verū. vt dixi in alijs solēnitatibꝫ: que nō faciūt ad honestatē matrimonij. vel ei⁹ certitudinē. qz sic nō ligaret.

¶Sed nunqd pdicta habebūt locū in sponsis. fr. fm do. Joh. an. pdictū in d. c. i. q sic. p l. oratio. ff. de spon. facit tex. in. c. cū haberet. de eo q duxit in mrimoniū quā polluit p adulteriū. vbi equipant matrimoniū z sponsalia. Et hoc verū quo ad dispositionē. sed nō quo ad penas. qz pena apposita circa matrimonia nō habet locū in sponsalibꝫ. fm glo. cōmuniter approbatā. in cle. eos. in ver. cōtrahere. de ꝓsang. z affi. qō no. bene. 4

Impedimentū. xviii

dicit priuationis. qñ. s. aliquis est surd⁹ mutus z cecus. nā talis nō potest cōtrahere z si cōtrahit nō tenet: sed dirimitur fm aliquos. Ratio. qz q nūqz vidit nec audiuit: nec pt scire q̄d sit matrimoniū: nō pt cōtrahere nec cōsentire in matrimoniū. Sed istud ego limito fm Hostiē. z Pa. in. c. cū apud. de spon. verū si nullo mō pt exprimere cōsensum suū. sed si posset exprimere ꝓsensum suū in cōtrahendo p aliqua signa. sic erit mrimoniū cōtrahēdo. qz licet ignoret q̄d sit mrimoniū. put sacrm ē. nō tn put est vinculū qō a iure naturali elicit quo rō dictat vt alicui inseparabiliter adhereat

ad generationẽ pcurandã. Difficillimũ tñ est hoc tales posse ostendere p aliqua signa. Similiter furiosus priuat⁹ iudicio rõnis nõ põt cõtrahere. vt no. in. c. dilect⁹ filij⁹. de spon. nisi haberet lucida intervalla: z tũc cõsentire posset. Idẽ dic de ebrio.

1 ¶ Nota pintelligẽtia oĩm pdictoꝝ singulare dictũ Hostien. in. c. si vir. de cogna. spi. q vbi docto. z mgr̃i p suas glo. matrimoniũ soluũt nec ius expressum adducũt si repit vn⁹ doctor vl mgr̃ scribẽs ꝯtrariũ mr̃imoniũ sustinẽs ipse est sequend⁹. ar. c. licet. ex quadã. de testi. qz ẽm eũ tolerabili⁹ est aliqs ꝯtra statuta hoĩm copulatos dimittere siml: qz sic ꝯiũctos ꝯtra statuta dei separe. d. c. licet. Istud dictũ sequitur z recitat Pa. in d. c. si vir. Sz limitat dicens: nisi cõis opi. hret qsi tex. p se. z pptera exponit id qd dr in d. c. si vir. s. q est sequẽdus in h qõ humani⁹ dicit. i. rõnabili⁹ z equius. Idẽ fere dicit in. c. fi. d sen. z re iudi. z dicit cõ firmari dictũ pfatũ Hostiẽ. p d. c. fi. sz limitat nisi opinio illi⁹ doctoris euidenter esset falsa: vl nisi pbabilibꝫ rõnibꝫ posset ꝯuinci. Addo z aliã limitationẽ z dico veꝝ pfatuz dictũ qñ mr̃imoniũ sustentatũ pt hr̃e suũ effectũ. ẽm q supra dixi. Mrimoniũ. iij. Impedimẽto. xvi in fi. alias qñ nõ pt habere suũ effectũ: matrimoniũ nõ esset iudicandũ p eo ad dictũ vnius ꝯtra cõmunẽ opinionẽ.

2 ¶ Utꝝ papa possit dispensare in oĩbꝫ impedimẽtis pdictis? R. q quedã sunt impedimẽta q remouẽt cõsensum: sicut est impedimẽtũ tertiũ. s. ꝯditõnis. z quartũ. s. erroris psone. z vndecimũ. s. met⁹ seu coactõis. z octauum. s. priuatõis sensus. Uñ sicut papa non pt supplere cõsensum sine quo nõ est mr̃imoniũ. sic nec in ipis potest dispensare vl ipa tollere. Alia sunt impedimẽta ex statuto ecclesie: cuiusmodi est impedimentũ primũ. s. interdicti ecclie. z secundũ. s. feriaꝝ. z quartũ. s. ꝯditionis seruilis. qz vt mr̃imoniũ ꝯtractũ cũ ancilla a libero nõ teneat. h est ex statuto ecclesie ẽm Rich. in. iiij. dist. xxxvi. z De. de pal. Et quintũ. s. voti castitatis. z septimũ. s. cognationis spũalis. z octauũ. s. cognatõis legalis. z nonũ. s. criminis. z decimũ. s. disparitatis cult⁹. z duodecimũ. s. ordinis. z quartũdecimuz. s. publice honestatis. z sextũ decimũ. s. impotentie coeundi. Nã posse generare non est dr̃ subamr̃imoniũ. aliter sequens non posset cõtrahere: qd falsum est. z ideo est ex statuto ecclesie. Et impedimentũ decimũseptimũ. s. ꝯsuetudinis z in istis papa pt dispensare. Silr dico de impedimẽto. vi. s. ꝯsanguinitatis. z xiij. s. ligamis z xv. s. affinitatis: q ad aliqua q in ipis solum sunt ex statuto ecclie. sicut est in ꝯsanguinitate z affinitate. vt qs nõ possit ꝯtrahere i secundo gradu i linea equali. z. iij. z. iiij. z filr in impedimẽto ligaminis q ad h ne qs possit ꝯtrahere cũ alia post mr̃imoniũ ꝯtractũ cũ aliq p verba de psenti solũ. Et in h ꝯcor. cõiter doc. licet quo ad votũ solenne aliq tenuerunt q papa nõ pt dispẽsare. sicut Tho. q. ij. q. dispvij. z qdã alij. Sz tu tene q pt. vt etiã ipe Tho. in. iiij. dis. xxxviij. z Rich. eadẽ dist. z Henri. de gan. in. v. quol. q. xxix. z est cõis opi. tã theolo. qz canonistaꝝ. Alia sunt impedimẽta iuris diuini z legis nature. de quibꝫ habes supra Impedimentũ. vi. q. i. s. de ꝯsanguinitate z affinitate vsqꝝ ad scm̃ gradũ in linea inequali Et in istis vtꝝ papa possit dispensare. sic finit diuersa opi. canonistaꝝ in. c. lras. de rest. spo. z in. c. p venerabilẽ. q fi. sint le. z in. c. ppolsuit. de ꝯcess. pbẽn. qbusdã dicẽtibꝫ q nõ pt. p d. c. lras. Sz tu dic z tene q licet papa non possit tollere dicta impedimẽta generali. tñ in aliq casu spẽali legitima causa subsistẽte pt in dicti impedimẽtis ꝯsanguinitatis z affinitatis dispẽsare. vt etiã tenet Joh. an. z recitat z sequit Pa. in d. c. lras. de q vide. s. papa. q. i. An aũt possit sil dispẽsare in impedimẽto ligaminis inqsitũ est de iure diuino. s. vt post mr̃imoniũ ꝯsummatũ cũ altero. teneat cõiter q nõ. matũ qs ꝯtrahat cũ altero. teneat cõiter q nõ. z sic fua in dubitãter q ad h vt q possit dimittere vxorẽ vl vxor viz. q ad vinculũ post mr̃imoniũ ꝯsummatũ. Silr etiã q ad h vt vn⁹ vir possit habere duos viros. sz q ad h vt vna⁹ mr̃i possit hr̃e duas vxores. credo papã posse dispẽsare qñ gen⁹ fidelũ esset reductũ ad paucissimos viros. de q dic vt. s. papa. q. i.

¶ Sz nunqd epi silr poterit dispẽsare in aliq 3 pdictoꝝ impedimẽtoꝝ? R. q in interdicto ecclesie speciali facto a suo inferiori pt z impedimẽto criminis. qñ crimia solũ impediũt mr̃imoniũ ꝯtrahendũ. d qbꝫ. s. Impedimẽtũ. xv. in pn. Sz in interdicto facto a supiori suo vl ĩ criminibꝫ q impediũt z dirimũt p⁹ ꝯtractũ. de qbꝫ. s. in d. xv. Impedimẽto. q. i. z. v. Aut alijs qbuscũqz impedimẽtis mr̃imoniũ nec cõtrahaĩ nõ pt eps dispẽsare nisi in casibꝫ de q bus. s. Dispensatio. q. v. Ẽm posse dispẽsare ꝯtra canonẽ vl ꝯciliũ dictũ est.

¶ Quid de illo q audiuit ppetuũ impedimẽtũ fore inter se z vxorẽ suaz? R. ẽm Rodo. qui audiuit a fidedignis teneat in q̃rere. alis esset affectata ignorãtia. z si cõcipiat pbabilẽ opi. de dicto tali nõ dz exigere debitũ. sz solũ reddere donec intelligat ẽritatẽ diligẽter inq̃rẽdo. Si 4

vero ingrendo nihil inuenit vl' audiuit ꝺ̄ nõ a fide digntis. sic ꝺz ponere ꝺscias. nec pecca ret mortal' si nõ crederet. cuius audierit a fide digno. vt puta a sacerdote vl' cõpatre z hmõi. qz nõ obligat cui cũqz credere nisi ꝓbet. ꝺz sufficit ingrat: z si aliud nõ inuenit: nõ credat.

5 ¶ Nunqd sacerdos teneatur reuelare impedimentũ. vide. s. Cõfessio. iiij. §. x.

6 ¶ Utrz vxor teneat sequi virũ trãsferentem se ad aliã patriã. R. q nõ. si ꝓbabiliter dubitat de morte sua. vl' q vellet eã exponere ad scortũ vel si vir vellet ire vagabund⁹. cuz tñ nõ esset qñ ꝺtraxit. Nã in istis casibꝫ nõ tenet eũ seq. alias sic. ita no. docto. in. c. de illis. de spon. z i. c. i. de ꝺiugio lepro.

Matrimoniuz. iiii.

quo ad sepabilitatẽ. vtrũ sit sepabile mr̃imoniũ postqz semel legitime est ꝺtractũ p verba ꝺsentu z ꝺsummatũ. R. q hoc potest intelligi dupliciter. Aut quo ad hoc vt alter possit alteri mr̃imonialiter copulari altero dimisso. z sic nunqz est sepabile mr̃imoniũ inter fideles ꝺtractũ z ꝺsummatũ. vt patet in. c. gaudemus. de diuor. nec papa posset in ꝺ̄ dispẽsare vt patet in. c. ex publico. de ꝺuer. ꝺiug. secus in mr̃imonio ꝺsummato inter fideles. de q. s. Mr̃imoniũ. iij. Impedimẽto. x. Aut quo ad thoz z cohabitationẽ tm̃. z sic separi pt ppter qnqz. Primo ppter adulteriũ. vt puta qz alẽ fornicat⁹ est. xxxij. q. i. dixit dñs. ꝺ q dic vt. s. Debitũ. §. vij. Scdo ppter viciũz sodomitici fm Hug. Lau. Joh. cal. do. Anto. z Pa. in. c. marit⁹. de adul. qz noie fornicatõis intelligit ois illicit⁹ coit⁹. xxxij. q. vij. nõ solũ. z. q. iij. meretrices. cuius Innoc. in ꝺ. c. marit⁹. z glo. in. c. omes. xxxij. q. vij. tenet ꝺtrariũ. sed primũ videt verius. qz maior in hoc sit iniuria mr̃imonio qz i alia pollutõe. Et idẽ posset ꝺici de quacũqz alia pollutõe habita cũ alia ꝓsona qualitercũqz ꝓ pt separi. sec⁹ in pollutõne quã qs habet p seipm solũ fm Rodon. z glo. in ꝺ. c. omes. Tercio si alter ꝙrit alterz trahere ad aliqꝺ aliud ꝓccatũ mortale fm glo. in ꝺ. c. omes sanctiones. z Innocẽ. in ꝺ. c. marit⁹. z in. c. quesiuit. de diuor. z Pa. in ꝺ. c. quesiuit. Qꝺ verũ itellige si aliter cõpesci nõ pt. Quare ppter heresim. z si anteqz ꝺuertat intraue/rit religionẽ: etiã sine auctoritate ecclesie nõ re/dibitad eũ si cõuertat postea. siue heresis fuerit notoria siue nõ fm Panor. i. c. de illa. ꝺ ꝺiuor. si vero religionẽ nõ intrauit cõpellet redire ad eũ si cõuertat ab hꝛesi: si siue auctoritate ecclesie se ab eo sepauit. cuius aliq aliter sentiat vt no. Pa. in ꝺ. c. de illa.

¶ Sz nunqd sil' in ꝓdictis casibꝫ sepatio poterit fieri sine iudicio eccl'ie. R. q si relictũ est notoriũ pt ꝓpria auctoritate ꝺimittere eã: non tñ lucrabit ꝺotationẽ ppter nuptias vl' dotẽ fm Joh. an. in. c. plerũqz. de dote post diuor. re. si nõ habet penes se. qz petere ñ poterit. sed si habet penes se p exceptionẽ adulterij lucrabit ꝺtra petentẽ fm Pa. in ꝺ. c. plerũqz. Si vero relictũ nõ est notoriũ. sic solũ debet fieri auctoritate eccl'ie q ad sepationẽ cohabitatõnis. aliter in stãte altero cõpellet cohabitare: sed q ad redditionẽ debiti pt ꝓpria auctoritate denegare. exq sibi cõstat de relicto alteri⁹. Faciũt no. in ꝺ. c. plerũqz. z in ꝺ. c. gaudem⁹. 1

¶ Quo dicet notoriũ. vi ꝺ. §. adulteriũ. §. viij 2

¶ Utrũ sepati ppter spũalez fornicatõez sint absoluti a debito reddẽdo. sic̃ sepati ppter fornicationẽ carnalẽ. R. q sic fm Host. z Pa. in c. q sinit. ꝺ diuor. Dd intellige q ad eũ q est in nocẽs. sz quo ad eũ q culpabilis est qtũcũqz sinia diuortij sit lata: siue ppt fornicationẽ spiritualẽ: siue carnalẽ: si innocens petit eũ sibi reconciliari ꝺz ipe tenet sibi reddere debitũ. qz qꝺ fauore meo introductũ est ñ ꝺz retorqri i damnũ meũ. l. q fauore. C. de legi. nisi intrasset religionẽ. vl' suscepisset sacros ordines. qz nõ posset repetere nec alter teneret reddere. ꝺ seqt Bern. in. c. Iris tuis. de diuor. z Host. ibidẽ. 3

¶ Quanto sepat ppter sanctimoniã. Pro cuius declaratione plura sunt querẽda. 4

¶ Utrũ ambo ꝺiuges possint vouere ꝺtinentiã. R. q sic. de cõmuni cõsensu. de q ꝺic vt. s. Mr̃imoniũ. iij. Impedimẽto. v. §. v. 5

¶ Utrz alter solũ possit vouere castitatez sine ꝺsensu alteri⁹. R. q sic in suũ ꝓiudiciũ. sz ñ alteri⁹. vñ post votũ exigere ñ poterit sine pẽto mortali. sz bñ reddere tenet z etiaz exigere qñ redderet se nimis onerosuz alteri nõ petendo. facit. c. q ꝺã intrauit. z qꝺ ibi no. de ꝺuer. ꝺiu. 6

¶ Quid si alter cõsensit vt alter voueret statu nõ mutato. R. q ꝺsentiẽs nihilomin⁹ potest exigere fm Inno. z sequit Pa. in. c. i. de ꝺuer. cõiu. si ipe ꝺsentiẽs nõ vouit: z ille q vouit tenet reddere. sz nllo modo exigere. etiã si nõ exigendo esset onerosus alteri. qz ꝺcedendo licẽtiam in hoc sibi ꝓiudicauit. 7

¶ Sed nunqd poterũt mutare statũ. puta effici religiosi. vel alter ordiari. R. vt colligo ex Pa. in ꝺ. c. i. Aut ꝺ̄ ꝓcedit ex cõi cõsensu. Et tũc si alter vult effici eps reqrit q vxor pri⁹ sit pfessa in aliq monasterio: etiã si non sit suspecta de incõtinẽtia. vt in. c. sane. de ꝺuer. ꝺiuga. 8

Est em̃ sp̃ciale hoc. Si ꝑ nõ vult effici ep̃s sed subdyacon⁹: dyacon⁹ vel p̃sbiter: aut religionẽ intrare: tunc ꝓt ꝛ ꝺ sensu alteri⁹ ptis. q̃ uis altera ps nõ voueat continentiã. facit. c. significauit. ꝛ qõ ibi no. ꝛ ꝺuer. ꝺiug. licz nõ ꝛebeat q̃s ordinari ad sacros ordines vl̃ recipi ad religionẽ: nisi vxor faciat votũ sil̃r castitat̃ vt in. c. cũ sis. ꝛ cõuer. cõiug.

9 ¶Sed pone q̃ cũ cõsensu alteri⁹ vir sit factus religiosus vel sacerdos. nunq̃d ille qui cõsensum ꝛedit poterit aliũ repetere: ℟. q̃ in h̃ sunt opiniones. Abbas in d. c. i. Innocẽ. in d. c. q̃dam. tenent q̃ si est iuuenis poterit: ꝛ ad eius p̃titionẽ ꝛebet ingressus vel ordinat⁹ reuocari. Cal. tenet q̃ nõ poterit ip̃m repetere. sed ne implorare officiũ iudicis. ꝛ iudex ex officõ ne adulteriũ cõmittat ꝑ remanentẽ in seculo educet alterũ ꝺ monasterio vel ordine: ꝛ coget reddere ꝛebitũ. Alij volũt: ꝛ hoc magis mihi placet. q̃ si ille qui ꝛedit licentiã est iust⁹ cõscius q̃ nõ poterit repetere. nec ex officio ei restituetur. quia ꝺando licentiã taliter mutandi statum videt vouisse castitatẽ. saltẽ ꝺurante vita alteri⁹. quia qui vult vnũ videt velle ꝛ oñe illud ꝑ qꝺ peruenit ad illud. c. pruden tiam. ꝛ offi. ꝺele. Facit. c. vidua. ꝺ regu. Sed ingressus alterius non ꝛebet fieri nisi alter voueat cõtinentiã. vt in. c. cũ sis. ꝛ cõuer. cõiug. ergo ꝺando licentiam videt vouere. Si vero istud ius ignorauit: sic restituetur ei saltez ex officio. hoc tenet glo. in. c. qui vxorẽ suã. xxxiij. q. v. ꝛ in. c. seriatim. xxxij. ꝺist. ꝛ ꝑm eam cõ cor ꝺa opiniones.

10 ¶Quero nunq̃d iste restitut⁹ post mortẽ vxoris vel alteri⁹ ptis teneat redire ad monasteriũm: ℟. q̃ sic. q̃ est ꝑe religiosus. exq̃ vxor cõsensit. facit. c. ex pte. el. i. ꝛ ꝺuer. ꝺiug. ꝛ qõ ibi no. Bal. Idẽ ꝺic ꝛ ordinato ad sacros ordines q̃ tenet viuere caste ꝛ clericaliter.

11 ¶Quid si q̃s intrat religionẽ: vl̃ accipit ordines sacros vxore ꝺtradicẽte vl̃ ignorãte. ℟. q̃ vxor poterit eũ reuocare. ꝺ. c. quidã. ꝛ ipe tenetur sibi ꝛebitũ reddere: iz nõ poterit exigere: nisi q̃n nõ exigendo efficeret nimis onerosus alteri parti. vt dictũ est supra.

12 ¶Pone q̃ vxor sciuit ꝛ nõ ꝺtradixit nec licẽtiã ꝛedit: iz dissimulauit. nunq̃d reuocare poterit: ℟. q̃ sic. vt no. in. c. cõsuluit. ꝛ cõuer. cõiuga. Idez ꝺic si consensit ex timore iusto. vt in. c. accedens. eo. ti. Idem ꝺic si ꝑ dolum cõsensit. c. veniens. eo. ti.

13 ¶Pone q̃ vir vxore ꝺtradicente vl̃ dissimulante intrauit vel ordinat⁹ est in sacris: ꝛ eum vxor nõ repetijt in vita sua. licet potuisset. poterit ne talis post mortẽ vxoris exire ꝛ aliã accipere vxorẽ: ℟. ꝑm Lalde. ꝛ sequit. Pa. in d. c. i. nõ. qꝛ causa cessante q̃ inualidabat eꝰ ingressum cessat ꝛ seq̃la. Et sic tenet. q̃ꝫ Inno. in d. c. quidã. multũ variauerit.

¶Sed nunq̃d si talis reuocetur ab vxore ip sa mortua tenebitur redire ad monasteriũm: vel viuere clericaliter i castitate: ℟. q̃ quo ad illum qui sacros ordines recepit non est ꝺubium q̃ tenetur viuere in castitate. ꝛ si cõtraheret ꝛ facto cũ alia non teneret matrimoniũ. vt in. c. vnico. ꝛ voto. lib. vi. Sed ꝛ illo qui solũ religionez ꝓfessus fuit et opi. ꝺiuersa inter docto. Sz ego credo nõ q̃ teneꝰ redire. quia obligatio semel extincta nõ reuiuiscere vl̃ l. si res. §. aream. ff. ꝛ solu. sed solum caste viuere. qꝛ eã quantũ in se fuit potuit valide ꝓmittere. Et ꝑm hãc distinctionẽ potes cõcorꝺare docto. i ꝺ. c. quidã. Et ita limitat ꝛ intelligẽ ꝺ. c. quidam.

¶Quid si talis nõ solũ non vult redire ad religionẽ. sed ꝛ facto mortua ꝑma vxore cõtraxit cũ alia: ℟. q̃ licet ꝺo. Anto. in ꝺ. c. quidã. teneat tuti⁹ esse ꝺicendũ q̃ nõ teneat mr̃imonium. tñ mihi videt q̃ sit tuti⁹ tenere q̃ teneat si fuit reuocat⁹ ab alia vxore. Rõ. qꝛ vt mr̃i moniũ nõ teneat optet votũ sit solẽnizatũ ꝑ ꝓfessionẽ tacitã vl̃ exꝑssaz vni ꝛ religionibus approbat̃. vt in ꝺ. c. vnico. sed iste nõ fuit ꝓfessus. qꝛ votũ fuit nullũ q̃ ad ius positiuũ. qꝛ paria sunt nõ ꝓfiteri ꝛ inualide ꝓfiteri. ar. c. q. ꝛ ꝛ trãsla. ꝑla. Itẽ videt tex. q̃ hoc in ꝺ. c. quidam. vbi nõ cõpellit redire ad monasteriũ. sẽ cut facit in. c. ex pte. el. i. eo. ti.

¶Utrum sponsa violẽter cognita a viro possit intrare religionẽ ipo inuito: ℟. ꝑm. ar. c. verum. ꝛ conuer. coniuga. sequit opiniones Ber. bꝛixi. qui tenet q̃ potest. qꝛ nõ videt cõmunicasse corꝑ suũ exquo inuite fuit cognita. Facit. c. ille aũt. xxxij. q. v. Posset ꝺici verũ hoc. vbi illa nõ fuit in culpa tardãdo ingressus. vbi aũt fuit in culpa nimis tardando ingressum. sic nõ posset intrare. qꝛ ille exigit qõ sibi ꝛebebat. ꝛ sic est extra culpã. Et ꝑm hanc distinctionẽ ꝺ cozdari possũt opiniones quas recitat Jo. an. in regula. q̃ ꝺra. ꝛ reu. lib. vi. in mercurialibꝫ. ꝛ ꝑm h̃ etiã optet vare vnã limitationẽ ad. c. ex publico. ꝛ ꝺuer. coniug. vt videlicet ꝛ telligat qõ ꝛ⁹ ꝺixit. sp̃ cialẽ copulã volũtarie habitã: vel ex ꝛebito exortam: ꝛ est singularis. Attñ ego h̃ nullũ sta lerem. sed potiꝰ ꝛ indicarẽ matrimoniũ cõsummatũ. ita q̃ alter alteri mr̃imoniali ter ꝛiungi nõ possit altero viuente: cui si carnaliter fuit

copulat⁹. Mo. ⁊ Rodoñ. tenent q̄ si sponsa erat de futuro, q̄ poterit: ⁊ placet. q⁊ est verum: 17
nec habet dubiū.

¶ Utrū matrimoniū nō ꝺ summatū inter fideles legitime contractū: sit dissolubile: R. q̄ aut fuit cōtractū in etate indebita. s. infra'annos pubertatis. ⁊ sic cū peruenerint ad etatem debitā si alter eoꝝ vult dissolueꝝ. vt in. c. accessit. ō de spon. impu. Et idē dic si solū alter erat in etate debita: q̄ cū puenerit ad etatē poterit dissoluere. verū est q̄ hoc debet fieri auctoritate ecclie. vt no. glo. in ꝺ. c. accessit. Aut fuit ⁊ tractum in debita etate: ⁊ tūc si alter vult solū p̄ mouerī ad sacros ordines non potest: nec dissoluitur matrimoniū. vt cōmuniter tenet i ꝺ. c. i. Aut vult īrare religionē. ⁊ sic potest ⁊ dissoluit matrimoniū statim p̄ professionē factā. q̄ alter qui remānsit in seculo libere p̄t cōtrahere cū altero. sz ante p̄fessionē nō. vt i. c. verū ⁊ in. c. ex parte. el. ij. de ꝺuer. ꝺiuga. ⁊ intellige p̄ professionē tacitā vel expssā factā ⁊ vni de religionibꝫ approbatis: aliter nō dissoluit. vt in ꝺ. c. vnico. Exq̄ infert Pa. in ꝺ. c. ex parte. el. ij. q̄ licet spōsus efficiat mātellat⁹ vl' de tercio ordine nō dissoluit matrimoniū. q⁊ licet sit modus approbat⁹. nō tn religio. Silr nō dissoluit p̄ ingressū solū religionis approbate: nisi vt dixi tacite vel expsse p̄fiteat. Vñ si q̄s intrare vellet ⁊ non p̄fiteri nō posset altero inuito. Aduerte tn q̄ quedā sunt mlieres de tercio ordine sancti Francisci q̄ viuūt collegialiter: ⁊ p̄fitent tria vota religionis ex ꝺcessione aplica. Et ideo talis p̄fessio bene dissolueret mīmonium nō cōsummatū: sicut declarauit Sixtus papa quart⁹ siue ante sit ꝺ tractū: siue post dictam p̄fessionem cōtraheret. 18

¶ Et q⁊ sepe a docto. ⁊ in sacra scriptura fit mētio de coniūctis p̄ ꝓpria noīa: vt ipa quisq̄ intelligat sub breui cōpendio inferi⁹ clare demōstrabo. Nur⁹ dicit vxor filij patri ⁊ matri viri sui. Gener ꝺr vir filie pri ⁊ mri vxoris sue. Socer ꝺr p̄dictus pater: ⁊ socrus p̄dicta mater dictis nuru ⁊ genero. Nouerca ꝺr secūda vxor filijs ex alio matrimonio viri. Vitricus dicit scōs vir filijs ex alio mīmonio vxoris. Priuignī ⁊ priuigne dicunt p̄dicti filij ⁊ filie alteri⁹ copulato. Patruus ⁊ amita sunt frater ⁊ soror patris. Auunculus ⁊ matertera sunt frater ⁊ soror mris. ⁊ ist⁹ si addit magn⁹ sunt frater vl' soror aui vel auie. Patrueles sunt filij duoꝝ fratrū: q̄ habet etiā patruū ⁊ amitam. Cōsobrini sunt filij duoꝝ sororū inter se. q̄ etiā habet auunculū ⁊ materterā. Amitini ⁊ amitine sunt filij fratris ⁊ sororis inter se.

¶ Medicus tripliciter potest in ee i culpa de mor te infirmi. Primo ante factū. s. quā do intromittit se de eo qō ignorat: vel ad ipm non spectat vel nō sufficit ad agendum solus. Secūdo in facto. q⁊ licet peritꝰ nō tamē seq̄tur traditōes artis: sz fantasiā sui capitis vel experimenta noua. Intellige nisi experimēta noua vel sua fantasia sit rationabilis. q⁊ liceret. Tercio post factū quādo est negligens circa custodiā infirmi. ita no. Barto. Innocē. ⁊ Hostiē. in. c. tua. de homici.

¶ Utrū euentꝰ mortalitatis deberat medico imputarī: R. q̄ nō. si diligentiā quā debuit ⁊ potuit exhibuit. ff. de offi. p̄si. l. illicitas. §. sicuti vide. s. Homicidiū. ij. §. xviij. Et aduerte q̄ medicꝰ tenet in foro anime nō solū quādo voluntarie ledit. puta plongando infirmitatē ⁊ hmōi: sed etiā quādo ex ignorātia vel imperitia: vel nō sequēs traditōes artis aliquē lesit. vt no. Pe. in auten. sed hodie. C. de iudi. naz imptia medici culpe annumerat. l. si q̄s fundū. §. celsus. ff. locati. ⁊. l. impitia. ff. ꝺ reg. iur. ⁊ in glo. i. q. iij. nō est imputanda. Limitat hꝫ Pa. in. c. ad aures. de eta. ⁊ quali. vez q̄n assumpsit officiū volūtarie Secꝰ si ex necessitate q̄n ex ignorātia ⁊ imptia ledit. vtputa vtik aliqbꝫ exptis. als ⁊ bona fide. q⁊ sibi imputet q̄ talē elegit exq̄ dicebat se imperitū. 1

¶ Quid si dubitat medicina nociua: R. q̄ nl' lo mō debet dare: sed tutiorē ptem eligere. de p̄sump. c. illud. de homi. c. petitio. q⁊ securꝰ est homem relinq̄re in manu dei q̄z medicinas dare de q̄bꝫ dubitat fm Inno. i. c. tua nos. ō homi. ⁊ ibi Pa. Et ītellige eū i dubio q̄n nō hz aliq̄d exq̄ pbabiliꝰ extimet pfecturā q̄z nociuā. Secꝰ si hēret aliquā pbabilitatē potius de vtilitate q̄z de nocumēto. q⁊ sic posset dare ad hibita debita diligētia ⁊ studio. quasi sic ñ p̄ prie est i dubio. sz i opinione vl' titubatōe. 2

¶ Utrū sit in culpa medicꝰ q̄n medicinaz fm artē dedit. sz ex defectu specieꝝ vel admixtione alia fit nociua: R. q̄ nō. si debitā diligētiā adhibuit. c. aplice. de cle. ex. mi. fm Inno. ⁊ Ho. 3

¶ Utrū cirurgicꝰ incidēs aliquē q̄ ꝓpter incōsuetā dispositionē venaz: vl' q⁊ ꝓpter insolitū timorē vl' tremorē q̄ venit sup eū mortuus est sit in culpa: R. q̄ nō. si debitā diligentiā adhibuit: ⁊ erat peritꝰ. ar. c. ex lris. de frigi. ⁊ male. ⁊ hꝫ verū si nō dubitabat de hꝫ. q⁊ si dubitabat debuit omittere. vt no. Inno. ⁊ Hosti. ne cle. vl' mo. c. sententiā. ⁊ ꝺ. c. tua nos. 4

¶ Utrum medicus teneat gratis curare: R. 5

q̄ sic: si est paup: infirm⁹. fm glo. lxxxiij. di. §. i. Si vero diues est nō tenet cuz nemo cogat ꝛe suo facere ꝛeneficiū. x. q. ij. p̄carie. ꝛ licite recipit mercedē suā. xiij. q. v. c. nō sane.

6 ¶ Sed q̄d si infirm⁹ sit diues. tñ ex auaricia n̄ vult soluere medico. ꝛebet ne medic⁹ eū mori p̄mittere? R. q̄ nō. sed ꝛebet ei medicinas ꝛ alia necessaria facere suis expēsis q̄s postea repetere poterit cū san⁹ effectus fuerit. q̄z vtiliter gessit negociū ei⁹. ff. ꝛe neg. gest. l. pomponi⁹. ꝛ si moriat repetet ab heredib⁹. q̄z sufficit si vtiliter cepit gerere. licet cuent⁹ nō sit secut⁹. l. sed an vltro. ff. ꝛe neg. gest. nec p̄t ei obiici q̄ causa pietatis h̄ fecerit: nisi sit ei ꝓpinquus. vt. l. alimēta. C. ꝛe neg. gest. q̄z tūc optet ꝓtestet q̄ gratis nō intendit h̄ facere. alias nō repeteret d. l. alimēta. nō. h̄ glo. in d. §. i.

7 ¶ Utr̄ peccet mortaliter medic⁹ ꝺ silendo alicui ꝺ alia animā p̄ salute corpalē? R. q̄ sic. ꝛ ne h̄ faciat phibet ei sub pena excōmunicatōnis in. c. cū infirmitas. ꝛe pe. ꝛ remis.

8 ¶ Utr̄ similiter peccet mortaliter si nō admonet infirmū vt cōfiteat? R. q̄ sic. q̄z facit cōtra p̄ceptum. vt in d. c. cū infirmitas. nec p̄t dici abrogatū p̄r cōtrariā cōsuetudinē. q̄z non cō suetudo sed corruptela est ꝛ cōtra bonos mores. ꝛ ideo nō valet fm Hostiē. in d. c. cū infirmitas. Excusaret tamē medic⁹ in casu repentino q̄ indiget celeri remedio q̄ nō ante ipm infirmū induceret ad cōfessionē. Et aduerte q̄z nō sufficit admonere. sed ꝛebet inducere cū effectu. vt in d. c. no. nihilomin⁹ si infirm⁹ nolle cōfiteri nō credo ꝓpter hoc medic⁹ ꝛebeat ꝛesistere a medicamine. q̄z intelligēdū est moneas ꝛ inducas effectualiter quantū ex parte medici. sicut ꝛ in. c. fi. ꝛe eo q̄ cogno. ꝺ sang. vx. sue. Facit. l. stipulatio ista. ff. ꝛe ꝟb. oblig. nō ex pte infirmi. q̄z si dimitteret eū forte moreret ꝛesperat⁹. q̄ sanat⁹ postea poterit cōuerti. ꝛ sic p̄ceptū eccl'ie videret ꝺtra p̄ceptum rei ꝛe charitate primi. q̄d nullo modo credendū est Facit ter. cū glo. p̄ hoc. lxxxiij. dist. in p̄n.

9 ¶ Sed nunq̄d ad hoc tenet medic⁹ in oī infirmitate. R. q̄ nō. saluo meliori iudicio. sz solum in infirmitate periculosa fm se. Ratio. q̄z sicut infirm⁹ nō tenet cōfiteri ꝛe necessitate precepti in oī infirmitate: sz solū quādo est periculosa. sic nec medicus tenet eum inducere. licet sit optimū q̄ medici inducāt in oī infirmitate. Et dico periculosa z. i. quia posset pbabiliter inducere periculū mortis. secus quādo est clarū q̄ nō est piculosa.

10 ¶ Utrum infirm⁹ teneat obedire medico? R. Inno. ꝛ Host. in d. c. tua. q̄ nō ꝺ p̄cepto. si tñ infirm⁹ accipit aliq̄d: vl' facit ex certa scientia vl' ex affectata: vl' improbabili ignorātia. ꝓt q̄ notabile malū incurrit peccat mortal'. ar. c. si nō licet. xxiij. q. v. Idē dic ꝛe seruientibus q̄ ei aliq̄d' administrāt tale. Nec⁹ si nō esset nocumentaliter lesiuū: q̄uis aliq̄liter modicuz. tñ q̄ aliq̄n sitis magn̄ cruciat q̄ febris. ꝛ inter duo mala min⁹ eligendū est. xxiij. dist. duo. Et si ex tali administratōe mors seq̄ret vel mutilatio mēbri essent seruientes irregulares. sc⁹ si ex lege ut ignorātia vel culpa hoc fecerūt.

¶ Utr̄ ars medicine sit phibita clericis ꝛ religiosis? R. clericis in sacris religiosis ꝛ clericis in minoribus ꝛeneficiatis: nō licet vti nisi grauiter ꝛ vbi piculū nō imineat. ne clericus vel mo. c. miſra

Cirurgiā vero q̄ indiget incisione vl' aduſtio ne cū sanguinis effusione fm Ber. in. c. ad audientiā. ꝛe falsa. oīno exercere n̄ p̄t. q̄z simpliciter est eis interdicta. c. sniam. c. sup specula. ne clericus vel mo. ꝛe homicidio. tua nos. ꝛe poen. d.

¶ Utr̄ medic⁹ teneat nūciare mortē infirmo quā p̄noscit cito venturā? R. Jo. ꝛe neapoli in quol'. xi. distinguit. q̄ aut pbabiliter credit q̄ talis p̄nūciatio erit multū vtilis anīe infirmi vtputa q̄z ꝓfitebit cū sit in pcto mortali et ordinabit testm. ex q̄ eu tabunt multe liter. ꝛ sic teneat p se vel p aliū ei māifestare aliter peccat mortaliter. q̄z damnificat p̄mū idirecte. cū nō ip̄edit damnū ei⁹ cū p̄t. Idē dic si est dubia an sit vtilis vel n̄. Nō si pbabiliter credit q̄ talis annūciatō n̄ erit vtil' infirmo. puta q̄z ia ordinauit facta sua: sz forte erit post⁹ dāno corpi. tūc nō tenet ei dicere ꝛe necessitate precepti. licet sit melⁱ dicere. q̄z melⁱ se disponet ꝛ bonū aie semp est p̄ponendū bono corpis.

¶ Utrū medic⁹ possit p̄mouere? R. si peritus erat ꝛ nihil omisit ꝛe ingentibus fm pbabilitatē sue sciētie p̄t p̄mouere. alias nō. ꝛe era. ꝛ qua. c. ad aures. ff. ꝛe vari. ꝛ extraor. cogn. l. ſi medic⁹. ꝺ cor. Inno. ꝛ Hostiē.

¶ Utr̄ medicus q̄ cōuenit p̄ x. ducatis cum Ticio liberare eum ꝛe aliqua infirmitate. puta quartana ꝛ huiusmodi. ꝛ liberat eum. sz infra modicū tempus Ticius reincidit in eandē infirmitatē teneat̄ iterū p illis. x. cū liberare? R. videt q̄ sic. q̄z non extinxit infirmitatem; sed cessare fecit angustiam ip̄ius. Item q̄z videt curasse. cū vicios curauit. Item q̄z videba cū effectu sunt accipiēda q̄ ideo ꝛebet imelligi cū curaret pfecte. In contrariū videtur q̄ non teneat. q̄z de p̄senti infirmitate im videt cogitatū. ꝛ ideo soluto eo q̄d ꝛebet sublata est obligatio in ꝓpetuum. q̄z in infinitū nō ꝛebet obligari. nā infirmitas cuirat. ff. loca. l. matti

nus.in glo. Sed tu dic.q aut redit ex culpa infirmi.z sic nō tenet.l.qđ quis ex culpa.ff. de reg.iur. Si nō ex culpa infirmi.tūc aut statim redit.z sic tenet.qz non videt eū liberasse. aut ex itervallo.z sic nō tenet.vt.ff.de reg.iur. l.quicquid.

Membrum proprie quid sit vide supra Homicidiū.v.§.vi. Et ideo in statutis ita accipitur:nisi aliud appareat de mēte statuentis.vt notat Bar.in.l.ij.ff.de publi.iudi.

Mendaciū fm Augu. est falsa vocis significatio:cū intentōe fallendi.xxij.q.ij.§.ille ergo.

1 ¶Que differētia est inter mendaciū z falsiz? R.q mentiri est contra mentē ire. Vñ ille q dicit qđ putat aliud:siue illud sit verum siue falsum mentit.c.is aūt.ij.q.ij. Falsum vero pōt q̄s dicere sine mendacio cū scilicet credit verū qđ tñ nō est.z si debitā adhibuit diligentiā nō peccat.q si nō:peccat veniāliter.vt i.c.homines. xxij.q.ij.nisi in casu in q̄ teneret debitā diligētiam adhibere.puta i actu testificādi vbi imminet notabile damnū primo.vl' in iudicio. qz sic esset mortale:vl' cum vult iurare.xxij.q. ij.c.animaduertendū.

2 ¶Quot sunt genera mendaciorū? R.fm Augu.in.c.primū.xxij.q.ij.q sunt octo. Primū in doctrina religionis christiane.z fm Alex. in secūda secūde.religio hic accipit nedū pro eo q nos religat ad ea que sunt fidei.sed etiaz put religat ad bonos mores.quia in his duobus consistit religionis christiane summa.Secundū est vt aliquē ledat iniuste in corpalibus criminali. Terciū est q alicui nocet:sed tamē alteri pdest.vt testimoniū i causa pecuniaria Quartū est qđ fit sola mentiendi vel fallendi libidine:vt cū delectat in astutia mendaciorū cōpositione nō habens respectū nec ad nocendū.nec ad iuuandū alicui.sed solū qz placet sibi.Quintū est qđ fit placendi cupiditate:vt mendaciū adulatōnis. Sextū est qđ nl' li nocet z alicui pdest.s.ne pecunia sibi auferatur:indebite vl' iniuste ledat. Septimū est qđ similiter alicui est vtile ad corp⁹.s.vt mortem euadat. Octauū est qđ similiter pdest alteri:vt virginitatē seruet. Sz fm Alex.vbi s. z san. Bona.in.iij.dist.xxxij.z Rich.ibidē. Mendacium habet p suo formali cōpletiuo intentionē fallendi.z ideo fm intentionē mētientis diuersum erit mendaciū in specie. Si eē intendit solū pdesse.sic erit mendaciū officiosum Si delectare:sic est ociosum. Si ledere:sic est pniciosuz. Perniciosum cōtinet primas tres differētias.q aut in spūalibus:z sic est primū. Aut in corpalibus:z sic est secūdū. Aut in tpalibus:z sic est terciū. Officiosum cōtinet tres vltimas species.s.si in tpalibus sic est septimū Si in corpalibus:sic est septimū. Si in spūalibus:sic est octauū. Ociosuz cōtinet quartū z z quintaz speciē.qz aut vult delectare seipm.z sic est quartū. Aut alterz.sic est quintū. Primū istoz est grauiꝰ z vltimū leuiꝰ.

¶Utrū oīe mendaciū sit peccatū? R.q sic.c. sup eo.đ vsuris cū similibus.z etiā mortale peccatū est fm san. Bona. Alex.z Rich. vbi supra Primo rōne siue speciei.siue p se.z sic tm̄ tres prime species sunt peccatū mortale. vñ quicūq mentit contra veritatē diuinā eā mēdacio occultando vel corrūpendo peccat mortaliter. Similiter circa ea quoz cognitio pertinet ad homis bonū.puta ad pfectionē sciētie z informationē moz erit mortale.qz contra charitatez dei z primi. Secꝰ si esset circa aliqđ qđ nō refert ad salutē vtz sic vl' sic cognoscat.qz eēt veniale. Idē dic q est mortale qñ est i nocumentū corpis primi.vl' rez de aliq alicuiꝰ importantie.etiā si alteri pdesset.secꝰ si i damnū alicuiꝰ rei minime.qz nō esset contra charitatē.z iō veniale. Sc̄do est peccatū mortale p accidēs Et h̄ dupliciter. Primo rōne intentōis.puta.qz ita afficit q nō curaret offendere deū vl' primū notabiliter.qz p̄ponit mendaciū charitati dei z primi.multomagis si intēdit dicēdo mendaciū iniuriare deū.vl' ledere notabiliter primū.etiā si nō ledat peccat mortaliter. Sc̄do rōne scandali.vt cū q̄s dicēs mendaciū pbabiliter scandalū seq aduertit.tñ nō curat sz dicit mendaciū z peccat mortal'r. Et in h̄ doctor. cōiter Theo.in.iij.di.xxxviij.Addit z terciū ex q fit mortale.s.cū dicit in iudicio. Vñ fm Duran.oīe mendaciū p̄ter iocosuz qđ in iudicio dr de his q ad iudiciū pertinēt est mortale.qz subuertit veritatē iudicij.qđ cedit i pniciē vniuersitatis.z placet qñ dr de eo de q tenet dicere veritatē.al's nō.z qñ sit habes sup. Cōfessio delicti.z.s. Furtū.§.xxvij.z j.testis. §.xxvi. Addit z quartū ex quo efficit mortale fm Host.s.rōne cōtemptꝰ.s.cū q̄s p nihilo habet dicere mēdacia iocosa sicut ja.sicut faciūt ioculatores z sil'es.ar.xxv.di.§.al's ea demū. Qđ limito vtz qñ etiā si essz mortale nollet abstinere.aliter nō.z sic incidit cum primo. Addit z q̄ntū fm alios.s.rōne pfectōis.sz istz nō assentio.nisi vl' qñ pfectio est tal' q obligauit se voto vl' iuramēto in nullo casu mētiri.vl'

rōe scandali. vt dictuz est. Et ita cōiter tenent doctozes. Facit qđ. s. dixi. Circumstantia. §. iiij. In alijs aūt casibꝫ cōiter est veniale pecca tū: nisi cōscientia eis dictaret ꝙ esset mortale. qz sic esset eis si ꝓtra tale dictamē dicerēt men dacijū pccatū mortale.

4 ¶ Utrꝫ pdicatoz vel doctoz semp peccet mor taliter mentiendo? R. De. in. iij. dist. xxxviij. ꝙ non: nisi scandalū vel cōtemptus doctrine sit annexus. qz si hoc sciēs mentit peccat mor taliter. Similiter si diceret cōtra id qđ est fa ciendū ex necessitate. sec⁹ si ex cōsilio nisi ratio ne scandali. vt dixi.

5 ¶ Utrū liceat ꝙ alteri⁹ vita cōseruanda men tiri? R. ꝙ nō. d. c. sup eo. ꝛ qualitercūꝫ dicat mendaciū semp est peccatū saltem veniale. xx xj. q. ij. ꝙ totū. Quidā excipiūt iocosum. qđ ꝑ se nō videt mendaciū. qz vt dicit in. c. ne qs xxij. q. ij. nō fallit. qz nouit ille cui dicit iocan di causa fuisse dictū.

6 ¶ Utrū solū sit mendaciū in verbo? R. ꝙ nō. sed etiā in simulatis opibꝫ. xxij. q. v. cauete. et ideo qđ dixi de mendacio: idē dic đ oīi simu latione quā qs facit vt proximuz decipiat. sm san. Tho. sec⁹ de simulatione que fit ꝓpter bo num. de quo dic vt. j. Simulatio.

Mensa episcopoꝫ non debet splen dere auro vel argento. xli. dist. eps vilem suppellectilē.

1 ¶ Quid debet esse ꝛ habesse in mensa clericoruz ꝛ religiosoꝫ. habes. s. Clericⁱ. ij. ꝙ totū.

Mensuras Vide supra Fal sarius. §. xi.

Mercatio Vide infra Nego ciatio.

Meretrix que dicatur? R. ꝙ il la que multorum li bidini patet. xxxiij. dist. vidua. alibi dicitur ꝙ meretrix est cuius turpitudo venalis est. xx xij. q. iiij. meretrices. ꝛ requirit ꝙ. xl. hoies ad miserit sm glo. in đ. c. vidua. allegat. c. latores de cleri. exco. mini.

1 ¶ Utrum sit prohibitum cōmisceri cum eis? R. sic de iure diuino. ꝛ peccat mortaliter. d. c. meretrices.

2 ¶ Utrum accipiens meretricem in vxorē me reatur? R. ꝙ sic. si facit vt eaz a malo retrahat. xxxij. q. i. non est culpandus. secus si alio ma lo fine.

3 ¶ Utruz teneatur restituere qđ acquirit ex ta li questu? R. ꝙ non sm Innocen. in. c. qz ple riqꝫ. de immun. eccle. ꝛ cōmuniter doctoꝛes. sed bene de bono consilio: nisi accepisset ab his qui aliena? non possunt. ꝛ qui sint vide ibi ꝓa Donatio. vel etiam ꝑ fraudem. quia sic teneretur.

Meritū proprie dicitur actō que fit vt ei qui agit sit iustū aliquid dari.

¶ Quotuplex est meritu? R. sm sanctū Bo 1 naue. in. iij. dist. iiij. ar. ij. q. ij. ꝙ triplex. Pru mum dicitur congruū. ꝛ istud est quādo quis ex actione non habet debitū recipiendi. sed ta men illi cui fit decet dare. sicut cum homo ac teritur de peccato suo. licet nō mereatur gratiā: tamē cōuenit deo vt faciendi qđ in se est. ꝑ sua bonitate det. Secundū est meritū digni. ꝛ istud est cū aliquis iust⁹ rogat ꝙ aliquā ꝙ na q̄ est in peccato. dignū quippe est ꝙ iustus exaudiat. Tertiū est meritū condigni. ꝛ istud ē qñ agēs habet debitū recipiēdi. ꝛ ideo cū pri ma ratio dandi sit amoꝛ: impossibile est ꝙ ali quid possit sibi facere debitū qui amicicia ca ret. ꝓpterea existentes extra charitatē nō pos sunt mereri de digno.

¶ Utrꝫ aliqs possit mereri ꝛ demereri in eodē ꝛ actu? R. ꝙ nō. Cuius act⁹ aliqs sm gen⁹ natu re possit esse meritoriⁱ⁹. ꝛ in genere moris demc ritoriⁱ⁹. vt patet. xxij. q. ij. si qlibet. vbi Hug. lo quens de mendacio obstetricū dicit. Nā beni gnitatis eaz merces que eis in eterna potuit vita retribui ꝑmissa culpa mendacij in terre na est recōpensatione declinata.

¶ Quomodo aūt intētio sufficiat ad meritū 5 vel opera. vide. s. Intentio.

Metus est instantis vel futuri pi culi mentis trepidatiō. ff. qđ met⁹ causa. l. i.

¶ Quotuplex est metus? R. ꝙ duplex. scilicet 1 leuis. scilicet quo timet quis leue malū vt mi nas multas: quas minans implere nō habet possibilitatem. Est secundo metus probabi lis siue grauis qui dicitur iustus met⁹. ꝛ iste est ille qui potest cadere in constantem virum vel mulierem. vt cum quis potens inferre mi natur mortem aut grauem cruciatum corpo ris. vt in. c. cum dilectus. extra eo. ti. Aut ser uitutem seu status subuersionem. puta quia scindet instrumenta vel priuilegia libertatis. vel detinebit in carcerem: aut stupratione. ꝛ. ff. eodem ti. l. isti quidem. insti. eo. titu. §. i. ij. ꝛ. iij. Et intellige quādo ꝑdicta vel aliqđ ꝑ dictoruz minatur: nedū in ꝑsona ꝓpria. sed etiā in ꝑsona liberoꝫ aut vxoris aut similiū ꝑsonarū. vt in đ. l. isti. in fi.

2 ¶Utrū metus iust⁹ causet ex imperio vel sup
plicatione regis vel dñi. R. Pa. in. c. vlti. qui
cle. vel vouen. q̄ nō. nisi sit cōsuetus tyranni
ce tractare nō obtempantes suis pcibꝫ. qz tūc
bene causat. vt tenet Jo. an. in d. c. vlt. ⁊ Bar
to. in tractatu de tyrāno. facit qđ idem Bart.
no. in. l. ad inuidiā. C. qđ me. causa. vbi dicit
q̄ sola reuerentia mariti non causat iustū me
tum in vxore: nisi precesserint mine vel verbe
ra. ⁊ idē voluit Innocē. in. c. causam mīmo
nū. de offi. dele.

3 ¶Utr̄ met⁹ pdendi bona tpalia vel grauē iac
turā in eis. puta maiorē ptē sit iust⁹. R. Pa.
in. c. abbas. extra eo. ti. q̄ sic. si nō pt sustenta
ri sine illis bonis q̄ qs timet pdere. qz alibi di
citur q̄ spūalia nō pnt dm̄ esse sine tpalibꝫ. i.
q. ij. si qs obiecerit. ⁊ glo. in. l. aduocati. C. de
aduo. diuer. iudi. dicit no. pecuniā vitam ho
minis. facit p ista opinōe. c. pbros. l. dist. ⁊ l.
penl̄. C. eo. ti. ⁊ d. c. abbas.

4 ¶Utr̄ met⁹ excōmunicatōis sit iust⁹. R. glo.
in. c. olim inter. de re. spo. q̄ sic. sed Joh. an. di
stinguit. q̄ aut iuste cōminat ⁊ nō excusat. qz
culpa sua incidit in metū. l. si mulier. ff. eo. ti.
aut in iuste cōminat. ⁊ sic est iustus: cū grauis
sit pena inter hoies ꝺuersari ⁊ carere hoim cō
mertio. l. hi qui sanctā. C. de aposta. c. sacro. de
sen. excō. Et hanc distinctionē approbāt dñi
de rota decisione. xl.

5 ¶Utrū timor infamie sit iustus. R. glo. in. l.
nec timore. ff. eo. ti. q̄ timor infamie facti non
causat. vt puta. qz aliqs dicit q̄ malū dicet de
eo. sed met⁹ infamie iuris talis q̄ habet iuris
effectū iust⁹ est. vt in. l. nec alicui⁹. §. fi. ff. eo.
vbi patet q̄ deprehensus in aliquo delicto quic
quid facit ne prodat ex iusto metu facit. qz p
ditus potest pati mortē vel cruciatū. ⁊ hmōi
hec oīa intellige q̄ causant iustū timorez:
q̄n qs nō habet facile remediū puidendi. qz si
posset puidere si bi. puta adeundo iudicē. vl
alio mō nō puideret nō esset iust⁹ met⁹. sed si
bi imputaret. ar. c. fi. de elec. ⁊ l. quibꝫ diebꝫ. i
princi. ff. de ꝺdi. ⁊ demon. ⁊ l. qui potest face
re. ff. de reg. iur̄. ⁊ c. pastoral̄. §. pterea. de offi.
ordi. qđ limita. vt. j. §. x.

6 ¶Utrū metus iustus excuset a peccato. R. q̄
nō a toto. sed solū a tanto. nō tamē etiā a tan
to: q̄ si illud est de genere peccati mortalis q̄ fi
at veniale. c. sacris. extra eo. ti. c. ij. de homi. ij.
q. i. in primis. qz debet poti⁹ quelibet mala to
lerare q̄ malo ꝺsentire decernat. xxxij. q. v. ita
ne. Limita tamē pdicta ad ea q̄ sunt iuris di
uini. sec⁹ in his q̄ sunt peccata mortalia ex di
spositōne iuris positiui. qz sic excusaret a mor
tali. vt patet. s. Inobedientia. in princi.

¶Utr̄ ꝺtract⁹ fact⁹ ex metu iusto sit nullus. R. vt colligo ex Pa. in. c. cū locū. de spon. ⁊ in d. c. olim inter. q̄ aut ꝺtract⁹ reqrit liberꝫ ꝺsen sum: aut nō. Si sic. tūc ꝺtract⁹ est ipo iure nul lus. Rō. qz licet coacta volūtas sit voluntas. xv. q. i. merito. tn̄ nō est volūtas libera. ⁊ sic de ficit qualitas libertatis q̄ est de suba ꝺtract⁹. ⁊ iō null⁹. In alijs aūt vbi nō reqrit liber ꝺsen sus. nō est null⁹ ipo iure. qz vt dixi coacta vo luntas pur volūtas est. vt plene legi. ⁊ notat i. l. si mulier. §. fi. ff. eo. ti. sz veniūt acta rescin denda actōne qđ me. causa. vl officio iudicis 7

¶Que sunt illa in quibꝫ reqrit liber ꝺsensus. R. q̄ primo oia q̄ sunt meritoria. vt pnia. ꝺfessio. elemosina. ⁊ hmōi. q̄ si fiāt ex tali metu ex cludūt meritū. ⁊ pinde est ac si nō fozēt facta. Excipiunt illa in qbꝫ imprimit caracter. vt ba ptism⁹ ⁊ hmōi. qz vtute caracteris aduenīēte li bera volūtate ꝺualescūt. sz n̄ alia. vt in. c. de iu deis. xlv. di. Propterea Chus. sup Mat. xp̄i. Qui solo timore fuit deo: penā qdē euadet. sz pmiū nō acqret. qz nō vult de⁹ vt timeat vt dns sz vt ametvt pi⁹ pr̄. Facit ter. Aug. de pe. di. vij. c. null⁹. in fi. Quē sero penitet inqt nō solū optet dēū timere iudicē. sz iustū diligere. nō tm̄ penam timeat sz anxiet p gl'ia. hec ille. Sc̄do mīmonū. facit. c. notificasti. xxxij. q. v. ⁊ c. veniēs. el. ij. de spōsa. ⁊ d. c. cū locū. Ter cio dot⁹ pmissio vl solutio. i. l. si mlier. §. si dos ff. eo. ti. qz si pncipale nō tenet nec accessoriū. de re. iur̄. li. vi. Quarto iurisditio. vñ proga tio ei⁹ ex iusto metu est nulla. l. ij. ff. de iudi. et glo. i d. l. si mlier. Itē electio plati per metū fa cta est nulla. c. vbi periculū. §. ceterꝫ. de elec. li. vi. Quīto auctoritas tutorꝫ extorta p metū est nul la. l. i. §. vlti. ff. ꝺ auto. tu. Sexto absolutio ab excōicatōe. de q̄. s. Excōicatio. vij. casu. xviij. Septio testes testōrꝫ. vñ si i vinculis tenent: aut ab hostibꝫ nō valet. l. q̄ testamēto. ff. de te sta. Octauo votū. limito verꝫ q̄ ad metū mū ꝺanū q̄ icutit ab hoie ad h̄ vt voueat. nō aūt q̄ ad metū aliū ppter quē euadendū aliqs vo uet: qz sic tenet votū. Rō diuersitat⁹ q̄ re votū teneat ex aliq̄ metu factū qn̄ met⁹ nō inferk vt voueat. sed ex alio respectu: ⁊ nō pnia. ꝺfessio. cē. Et qz tale votū fit pietati diuine ⁊ misericor die quā interpellat vt eū liberet a malo instanti Et ideoq̄ nō pt n̄ misereri acceptat pmissionē ⁊ subsidiū impedit. sz i pnia. ꝺfessiōe. ⁊ hmōi nō ꝺcurrit solū misericordia sz ⁊ iustitia. vnꝺ misericordia dei acceptat inqtū nō derogat di uine iustitie. s. vt n̄ sint sine merito ⁊ recōpen satione. sed vt sint digna vita eterna. Hoc non 8

potest.qz derogaret diuine iusticie:q̄ nō vult nisi voluntariū libera volūtate ad se ꝺuersum in.c.sicut nobis.de regu.z in multis alijs.no. glo.in d.c.abbas.z d.l.mulier.

9 ¶Quid de iuramento metu extorto:R.vt.s. Juramentū.v.§.ix.

10 ¶Quid si quis veniat in talez metū ex culpa sua:R.q nō subuenit ei.nec habet:seu cōmittit ei aliq̄d remediū.d.l.si mulier.in ꝓncl.vbi liberta cōmisso crimine ingratitudinis z timēs ne reuocet in seruitutē ꝓmittit aliq̄d dño cōminanti seruitutē nō audiat.sz quo ad ꝺsciētiā distingue.q aut talis timor pt iuste incuti tali.puta qz cōmisit crimē capitale:cōminatur q̄s eū velle accusare.ꝓpter quē timorē ille dat centū.talis licet turpiter accipiat pecuniā vt desistat ab accusando:tñ restituere nō tenet de necessitate si modo ille donare potuit. Si vo timor incutit iniuste q̄ ad deū.puta pr̄ cōminat interficere adulterū cū filia.qđ licet de iure ciuili.vt in.l.nec in co.ff.de adul.tamē qz nō licet quo ad deū. Ideo ex tali timore extortum nō poterit tenere in ꝺscientia.nisi inquātum est in recōpensationē sui interesse.puta fame lese z hmōi.alias nō. Facit tex.cū glo.i.c. inter hec.xxxij.q.ij.

11 ¶Utrz agens certū quid ex metu p̄sumat cōsentire ex taciturnitate sequētis temporis:R. glo.iuncto tex.in.c.accedēs.de cōuer.cōiu.q nō nisi interueniat aliq̄s act⁹ positiu⁹ approbatiuus primi act⁹.vt in.l.ij.z.l.penl. C.eo.z p Innocē.in.c.sup eo.de renū.z facit.c.ad id qđ.de spon.vbi sponsa q̄ metu ꝺtraxit si cohabitat viro sponte p̄sumit matrimoniū.maxime si iteruenit copula.facit.c.vnicū.de despō. impu.lib.vi.

12 ¶Utrū probanti metum ex quo amisit bona sua stetur eius iuramento circa quantitatē bonorū:R. Panor.in.c.fi.extra eo.q sic.si iniuste metū incussit:z cōtra eū qui incussit.sec⁹ si ageret cōtra villā in cui⁹ territorio est factuz. nā oportet pbet p alios.z potest adducere socios z familiares ꝓpter difficultatē pbandi. bonus tex.est in.l.cōsensu. C.de repu.z in.c.veniens.el.ij.de testi.

13 ¶Utrū met⁹ pbabilis vl' leuis fil'r annullet:R.q nec excusat:nec rescindit:nec annullat.z dicit ille q̄ cadit in virū leuē:aut vecordē q̄ timet vbi timendū nō est.z dicit meticulosus. ff.eo.l.metū.qz nō tollit actū req̄rentem libez ꝺsensuz.vt no. Pa.in d.c.veniēs.el.ij.de spōsz quo ad ꝺscientiā.dic vt.j.§.xv.

14 ¶Utrū ille qui per metū extorsit aliq̄d teneat R.Dur.eo.ti.q sic.z fm leges potest agi cōtra eū etiā quo ad pēnā si agat infra annū.q post annū non.sed solū quo ad rei persecutionē.qz p̄torie actiones sunt perpetue quo ad rei persecutionē:sed quo ad pēnā sunt tēporales.insti.de ppe.z tēpora.ac.in ꝓnci.ff.de vi z vi ar. l.i.§.sed si p metū.ff.qđ met⁹ causa.l.si cū ꝓpter. §.i.ij.z.iij.fm tñ canones etiā ad pēnā ptione. post annū.qz nulla ꝺditio tēporis potest opponi.iij.q.i.c.reintegrāda.z ibi ꝺctores.z nō solū tenet de his q̄ habuit per talē metū:sed de oībus que amisit ille cui talē intulit metū.d. l.si cū.§.ꝑdius.qz metus fuit causa seu actio amissionis.d.l.si cū.§.in hac actione.cōcor. Inno.z Hostiē.in.c.fi.eo.ti.

15 ¶Quid si met⁹ sit solū ob timorē reuerentie R.q datū ex tali timore est omino restituēdū si datū sit ꝺtra voluntatē dantis. Facit.l.i.§. que honorāde.ad fi.ff.qua.re.ac.nō da. Ubi q̄cūq; nō adest volūtas dñi rez in dādo nisi ex metu acceptū est restituendū:nisi fuerit culpa met⁹.fm q.s.dixi.§.x. Nec ob.l.vani. ff.de reg.iur.z.l.metū.ff.qđ me.causa.quia loquunt quo ad forū cōtentiosum.

16 ¶In quo differt metus a vi:R.Pa.in d.c.fi interficiā te si nō feceris sic.z hmōi.c.ad audiētiā.extra eo.z fit sine violētia corpali. Ubi aūt est quedā coactio qua q̄s ligat⁹ cogit facere aliquid corpaliter. Et ꝺcit vis absoluta.z hec excusat a toto:si intrinsec⁹ nō cōsentit.qz nō ꝺcit quis agere:sed pot⁹ pati.d.c.facris. Aex aūt magis large accipit ꝺcens. Uis est impet⁹ maioris rei cui resisti n̄ potest.cōmo de.ff.qđ me.causa.l.i.z.ij.de pac.q̄m.li.vi.

17 Milites nostri temporis licet non habeant insignia obseruātie veteris:habent tamen insignia obseruantie noue.fm. Bald.in l.i.C.qui ꝺo.ce.pos.allegat in ar.c.transiato. de consti.

¶Quis nō potest esse miles:R.q impugnātes securitates nauigantiū.z hostes publici. z infames milites esse nō possunt.vt in.l.in ver.optimos fidelissimosq̄ cōmilitones.ff.ꝺ testa.mili.

¶Utrum miles possit incarcerari pro debito contractus vel vltime voluntatis:R.Bald. vbi supra q non. Sed Barto.in.l.miles.ff. de re iudi.limitat ad debitū contractum in castris solum.

¶Quomodo instituuntur.z de eorum priuilegijs habes in.l.penult.ff.ex qui.cau.mi.in glosa.

4 ¶Utr̃ ars militie sit licita? R. q̃ sic. si dubito
nō fiat. xxiij. q. i. militare. de q̃ dic vt. s. Bel
lū. Licet etiā militib̃ se exercere i his q̃ nulli
sunt nociua cā exercitij. puta i cursitatōnib̃
equor. in pḡ cicdo tela t hmōi. i q̃b̃ nō im/
minet pbabile piculū ꝓmi. sicut in torneā
mētis immunes. t ideō phibent. facit ad h̄. ij
ist arcū. i. artē sagittādi.

1 **Minor** ās dicā? R. q̃ ille q̃ nō h̃z
xxv. annū cpletū. ff. de mi/ /no. l. i.
¶Utr̃ minor possit petere restitu
tionē i integrū nō solū in lesione que dimit d̃
patrimonio. sed etiā i lesione lucri cessantis
R. q̃ sic. vsq̃ ad quadrienniū: postq̃ imple/
uit vigesimūquintū annū. De his tamē so/
lū i quib̃ lesus est infra. xxv. annū. vide glo.
2 i. c. ij. de resti. i integrū.
¶Utr̃ teneāt gesta cuj minoris sine auctori/
tate curatoris? R. Pa. i. c. i ꝑsentia. d̃ pba. q̃
si intrat religionē pōt alienare oia sua bona.
3 q̃ fingitur mori. l. deo nobis. C. de epi. et cle.
sed nō intrādo nō pōt alienare etiaj in pias
¶Minor si renūciauit bñficio ec /causas
clesiastico nō restituit. q̃ i spūalib̃ vt maior
admittitur. t agit t cōuenitur. ff. de mino. l.
ait pretor. i glo. i principio.

Miserabiles psone q̃ dicāt
R. fm Inno. i
c. significātib̃. de off. dele. t Pa. i. c. licet. d̃ cē
si. q̃ sunt ceci t alij morbo laborātes. q̃ nō
1 ꝓfuit ab eccl'ia iplorare. q̃n nimis aggrauant i
collectis. facit. d. c. significātib̃. t q̃d ibi nō.
¶Utr̃ ceci t alij morbo laborātes ꝓpetuo ex
cusentur a muneribus? R. Pa. i. d. c. licet. q̃
sic. a psonalib̃ q̃ imponunt psonis. vt. l. vni
ca. C. qui. mo. se excu. A realib̃ aūt muneri
bus ordinarijs nō excusant: nisi ꝓ nceps ve/
lit eā remittere. C. d̃ vaca. mu. t d̃ mune. pa/
tri. q̃si p totū. sec⁹ si sunt extraordinaria. q̃ nō
tenent ad illa. l. vnica. C. de sup. indic. Facit
c. indicatū. lxxxix. di. t q̃n dicant realia. ordi
naria vl' extraordinaria. vide. j. Munus.

Missa fm Hugo. de sancto vict. de
sacramētis. li. xi. d̃ q̃si trās
missa. eo q̃ pōpul⁹ p ministeriū sacerdotis q̃
mediatoris vice fungit inter deū t hoīes. p/
1 ces. vota t oblatōes trāsmittat deo.
¶Missa a quo debet celebrari? R. q̃ a solo sa
cerdote rite ordinato. de sum. trini. c. i. §. vna
2 de ꝓse. dist. i. c. i. in fi.
¶Utr̃ existens in mortali vel pollutus no/
cturna pollutione licite celebret. vide. s. Eu
charistia. iij. §. xviij. t. §. xxix.

¶Utr̃ sacerdos q̃ nō cōicauit? possit celebra/
re? R. fm Sco. i. iij. di. viij. q̃ nō. vij. q. i. ni 5
hil. de ꝓse. di. ij. liq̃do. t taliter d̃z cōicauit
q̃ citra mediā noctē nihil sumpserit q̃tūcūq̃
mimū. etiā si sit spēs vel electuariū vl' me/
dicina. q̃ canō dicit. nullus post cibuz potū
q̃ quēlibet mimū sumptū missas facere ꝓsu
mat. vij. q. i. nihil. imo pl⁹ ibi dicit glo. q̃ eti
am si añ mediā noctē sūpsisset cibū. t adhuc
sentiret eructatōes t cibū. nō d̃z celebrare. d̃
ꝓse. di. ij. tribz. t Host. d̃ accu. i. c. si ꝓsiterit.
¶Quid d̃ reliquijs cibi remanētib̃ i ore? R. 4
q̃ si casualiter deglutiant nō impedit. q̃ nō
trahunt p modū cibi vl' pot⁹. sz p modū sa/
liue fm. s. Tho. in. iij. pte. q. viij.
¶Quid si sacerdos i mane lauādo os deglu 5
tiat stillā aque? R. q̃ pōt celebrare. nisi fecerit
ex ꝓposito. ar. xxiij. q. v. d̃ occidēdis. xv. q. vi
c. i. ꝓcor. Ri. i. iij. di. viij. Tho. ꝙd dicit verū
nisi trahāt i magna quātitate.
¶Quid si cibi sit digestus. sed tñ nō dormi/ 6
uit p totā noctē? R. q̃ pōt celebrare. q̃ soluz
quies. tps t digestio requrūtur fm Jo. t Bec.
Bux. t Archid. i. d. c. nihil. t Host. t Pa.
in. d. c. si constiterit. licet ibi glo. videat senti
re ꝙtrariū. sed male.
¶Quō d̃z celebrari? R. q̃ d̃z seruari ordina/ 7
rū misse. tā i dictis q̃ etiā in actibus.
¶Utr̃ debeat celebrare capite discoopto? R. 8
q̃ sic. de ꝓse. di. i. c. nullus. vñ q̃ sine rōnabili
cā celebraret capite coopto peccaret mortali
ter. secus si ex aliq̃ rōnabili cā ꝓpter verbuz
temere positū in. d. c. nullus.
¶Quid si post inceptam missam desistat? R. 9
q̃ si sine rōnabili cā dimittit peccat mortali
ter. al's nō. vt i. d. c. nullus.
¶Quādo euangelium legitur oēs debēt sta/ 10
re. nō sedere. nec genuflexi manere. vt i. c. au/
ctoritate. de conse. di. i.
¶Utr̃ debeat aliq̃d aliud dici a sacerdote q̃z 11
q̃d ꝓtinet i missali? R. q̃ nō. ar. c. visum. t. c.
de noibz. de conse. di. i. Cogitari tñ pōt q̃cū/
q̃z deuota. fm. s. Bo. sed nō exprimi.
¶Utr̃ reqratur intētio? R. fm Ri. anglicuz 12
in quol'. q̃ sic. Vñ Dyonisi⁹ de eccl'iastica hie
rarchia. Ad sanctissimū eūtes sacrificiū mū
dari ꝓuenit ab ipsis vltimis anime fantas/
matibz. vñ desperans se posse hꝫe pbabiliter
cordis stabilitatē peccat grauiter accedēdo.
si tamē sperat t ex infirmitate distrahitur mi
nus peccat. hec ille.
¶Quid si omittat aliq̃d? R. q̃ peccat morta
liter si scienter facit. tñ ꝓsecrat si ibi sit mate/

ria debita: et forma cū intētōe ꝯficiēdi. ō q̄ dictū ē. s. Eucharistia. i. Et h̄ intellige ꝙ peccat mortal'r sciēter dimittēdo aliq̄d notabile puta euāgeliū vl' ep'lam. secretas et hmoi. secus eēt de aliq̄ ꝙ solo alio a forma ꝯsecratiōis. Idē dic si omittat tps debitū: paramēta et reliq̄ necessaria. qđ ē mortale qñ fit sciēter.

14 ¶Quid faciet sacerdos si missā dicēdo ppē/dat nō fuisse debitā materiā mīstratā? R. fm cōiter theo. i. iiij. di. viij. ꝙ siue defect⁹ sit i hostia siue i vino. et aduertit añq̄ ꝯsecratōnis canonē incepit. sic accipiet aliā hostiā si defect⁹ ē i hostia. vl' vinū si ē i vino. et reincipiet si ē i hostia defect⁹ ab illa orōe. Suscipe sancte pr̄. qua dicta omissis alijs dicet. Veni sanctificator. tē. Et sic oībꝫ alijs omissis pseq̄tur vbi erat qñ aduertit. Si ꝯo defect⁹ fuit i vino. incipiet ab illa orōne. Deꝰ q̄ humane. cū orōne Offerim⁹ tē. Et alia. Veni sanctificator. tē. et alijs dimissis psequat vbi dimiserat. Si ia ꝯsecrauerat et post ꝯsecratōz dēp hēdit. qz defect⁹ erat i vino debito sic accepto cū aqua solū incipiet ab illa orōe. Si'l mō. vsq̄z ad orōnez. vñ et memores. et alijs omissis pseq̄at vbi dimisit. Si ꝯo defect⁹ erat i hostia: et ia ꝯsecrauerat vinū. sic accepta alia hostia incipiet ab illa orōe. Qui p̄ die. et loco illi⁹ relatiu i q̄: dicet. Dñs nr̄ ih̄s xp̄s p̄ die q̄z pateretur tē. vsq̄z ad orōez. Si'l mō. et omnibus alijs omissis pseq̄atur vbi dimisit. Et notāter sic dixi. qz si solū diceret. hoc ē corp⁹ meū. nō ꝯsecraret fm Sco. et Lādul. in. iiij. dist. viij. q. iij. qz oratio illud significat qđ exprimit ꝙ nō. nō qđ ē i intētione pferentis. et ideo si nulla fieret mētio de xp̄o. intelligerentur illa ꝙba de corpe sacerdotis vel sanguīe. nō de xp̄o. et sic nō ꝯsecraret.

15 ¶Pone ꝙ nō aduertit ō defectu nisi p⁹ sumptionē hostie q̄ ñ erat triticea aut debita? R. fm cōiter doc. vbi. s. ꝙ nō obstāte ꝙ nō sit ieiun⁹: nihilomin⁹ accipiet aliā hostiā debitā et incipiet vt dictū ē. Dñs nr̄ ih̄s xp̄s p̄ die q̄z. vsq̄z ad sil'i mō tē. et postea alijs omissis sumet eā. et pseq̄tur vbi omiserat.

16 ¶Sz q̄d si sumpto corpe inuenit aquā loco vini i calice quā bibit? R. Tho. i. iij. pte. q. lxxxiij. tenet ꝙ ē alia hostia et aliud vinū sumēdū et ꝯsecrādū. Quidā alij dicūt ꝙ ppter scādalū nihil est reiterandū et maxime cū nō sit ieiun⁹. Sz tu tene opi. Sco. vbi. s. ꝙ solū est accipiendū vinū cū aqua et dicendum. Si'l mō postq̄z dñs nr̄ ieſus xp̄us cenauit accepit calicē tē. vsq̄z. vnde et memores. et sic alijs omissis dicat. Sāguis dñi nr̄i ieſu xp̄i custodiat aiam tē. et sumat. qz istud pōt fieri sine scādalo. Nec obstat ꝙ nō sit ieiun⁹ qz est maius pceptū ꝙ sumatur integre ꝙ re/tuno stomacho. vt patet in. c. cōperimus. et c. relatum. de ꝯse. di. ij. 17

¶Quid faciet sacerdos si q̄ñ hz aquā in ore anteq̄z deglutiat aduertit? R. Direc. lib. i. ti. xvij. ꝙ si potest sine scādalo sputet in calicē et extrahet pticulā hostie. et aquā reponet i alio vase. et sic accipiat vinū et ꝯsecret. vt dictū ē. et i eo ponat pticulā hostie. et sumat postea illā aquā si pōt facere sine piculo vomitꝰ. vl' si timet de vomitu reponat aquā i sacrario. Et idē dicerē de pticula ꝙ idē esset ꝙbuēda. et ci/neres in sacrario reponēdi. q̄ñ sine piculo vo/mitus recipere nō possem. 18

¶Quero q̄d faciet sacerdos q̄ñ muscꝰ vl' ara nea cadit i calicē? R. ꝙ si cadit añ ꝯsecratōez ꝓiciat illud vinū et accipiat aliud cū aq̄. et fa/ciat fm ꝙ s. dictū ē. Si ꝯo cadit post ꝯsecratōez extrahat eā et lauet cuz vino. nisi eēt res venenosa. vl' q̄ puocaret vomitū. qđ tūc oīa sil' essent reponēda i vase alio et alias ud vinū cū aqua sumēdū et ꝯsecrandū. vt di/ctū ē i. §. xiij. et. xvi. fm Archi. et Hug. et Jo. de fauco. i. c. si p negligentiā. de ꝯse. di. ij. quia nihil abominabile sumi dz occasiōe hui⁹ sa/cri. vt no. glo. i. d. c. si p negligentiā. et sumitur missa accipiat sanguinē illū et igne cōburat cū aliqua stupa vel pāno lineo in ipso made/facto. et cineres ponat in sacrario. 19

¶Quid si gutta sanguis ceciderit? R. ꝙ si ceciderit sup tabulā et silꝛia. labāt si pt fieri sine horroze. et postea locꝰ radat et rasura buratꝫ. et cinis iuxta altare recōdat. et sacerdos. pl. di/ebus peniteat. Si ꝯo ceciderit sup linteū: abluat tribꝰ vicibꝰ calice suppposito. et aq̄ ab/lutōis iuxta altare cōdat. et sacerdos peniteat q̄ttuor diebꝰ nisi puenerit ad tertium lin/theū. qz tūc. ix. Si vsq̄z ad q̄rtū. xx. dicbꝰ pe/niteat. de ꝯse. di. ij. c. si p negligentiā. 20

¶Quid si sumēdo sanguinē remanet pricla i calice? R. dz digito ad labiū calicis addu/cere et sumere. et nullo mō apponat vinū aure cꝰ sumptionē. qz vinū citꝰ deſcēderet. et sic fu/meret nō ieiunus fm Sco. in. iij. dist. vij. Quānis ego arbitrer ꝙ etiā si apponere vi/nū et sic simul nō peccaret. licet vinū citꝰ de/scendat. qz ꝙ sit tali modo dicit fieri simul. q̄ ea q̄ notant in. c. qz ppter. de elec. i. l. ꝓnus. ff. de verbo. obli.

¶Utrū hostia nō ꝯsecrata que ē i altari vel gutta vini q̄ ē in pede calicis vl' aliter vino qđ est in calice sepata ꝯsecret? R. ꝙ nō. nisi q̄

intēdat sacerdos .i. q. i. detrahe.

22 ¶Quid si omisit aquā ponere i vino? R. q si aduertit añ consecrationē hostie dz eā appone re reiterādo. vt. s. dixi. H. xiij. qñ defect⁹ ē i vi no. qđ si aduertit p⁹ consecratōz hostie. sz ante consecratōez vini apponat nihil reiterādo. sm Monal. Si post consecratōem vini aduertit tūc sm. s. Tho. i. iij. pte. q. lxxxiij. nullo mō apponat. qz appositio aq nō ē de necessitate sa/

23 cramēti. vt dixi. s. Eucharistia. i. H. xvij.

¶Quid si vinū in calice congelet? R. q sacer dos dz ipm añ consecratōez resoluere. vt habe/ at rōem actualē pot⁹. si tñ nō resoluit adhuc

24 gelato nisi qualitate accidētali.

¶Quid si ex frigore hostia dilabit in calicē? R. q debet vlterius procedere. nec ē necce aliqđ reiterare sm Tho. in. iij. pte. q. lxxxij. sed sm Inno. vt recitat Gādul. i. iij. di. x. si aliq ps remāsit i manu frāgat illā. z ptē mittat i ca/

25 licē. qz p ma causaliter cecidit.

¶Quid si sacerdos nō recolit se aliq dixisse? R. q sacerdos nō dz propter hō turbari. qz qui mlta dicit nō recolit oia. Si tñ probabil'r cō/ stet aliq omisisse si qđē sunt d necessitate sacri. puta forma consecrationis dz reiterare ab illa forma. et cūcta p ordinē procedq. Si vo nō sūt de forma consecratōis. sic nō dz resumere i mu tādo ordinē officij. sed dz vlteri⁹ procedere. sm

26 Tho. iij. pte. q. lxxxi.

¶Utz semp sacerdos celebrās debeat sume re corp⁹ z sanguinē? R. q sic. de cse. di. ij. pla/

27 tū. Si sacerdos deficit i missa alius q sit iciu nus dz supplere. vt. s. Eucharistia. iij. i pn.

¶Quid si aliqs casus necessitatis alicui euene rit. puta infirmitas z hmoi. poterit ne sacer/ dos illi hostiā dare cū aliā n hēat consecratā? R. q ñ totā sz bñ ptē. z aliā ptē ipe sacerdos sumere. sm. s. Tho. i. iij. dis. xij. z idē credo

28 etiā si ñ sit infirmitas: sz alia rōnabilis causa.

¶Quid si hostia inueniat fracta añ consecrati onē? R. nihilomin⁹ pt consecrari nisi sit scanda lū i pplo. qz tūc aliā accipiet. qz fractio et q/

29 dratura z hmoi nō viciat sacrm.

¶Utz i memēto viuoz vl mortuorū debeat fieri aliqz notatio? R. q nō ē necce nisi solū vt supplicatis devotior reddat affect⁹. arg. xiij. q. i. cū guia. z. c. nō extimem⁹. no. glo. d cse. di. i. c. visuz. z se. ex q pz q tāto singl'oz noia sunt exp mēda qnto ex eoz notatōe augmēta tur devotio celebrantis. qz nō min⁹ qlibet hz

30 ista generali qz si spāliter fieret. de cōse. di. v. ñ mediocriter. z no. glo. in. d. c. visum.

¶Utz pfatio propria debeat dici i missa pme/ moratōis seu votiua? R. Pa. i. c. cōsiliū. d ce le. mis. q sic ppa si hz. Et solū sunt. x. ab eccle sia approbate. ix. habēt i. c. inuenim⁹. de cōse. di. i. s. Natiuitat⁹ dñi. Epiphanie. Quadra gesime. Pasce. Ascēsiōis dñi. Pēthecostes. Sācte crucis. Sāctoz apl'oz et Sācte tri nitatis. z i. c. sanctoz. lxx. di. ponit. x. de dña. Alie sunt delēde de missali. nisi ex speciali p/ uilegio sit cōcessum. vt fratrib⁹ minoribus de sancto Frācisco p Sixtū quartū

¶Utz Sl'ia i excelsis deo debeat dici i missis votiuis? R. q nō. vt in. c. cōsiliū. de cele. miss. Nec etiā Credo in vnū deū dz. licet cōsuetu do derogauerit illi iuri quo ad Sl'ia in excel/ sis. q dicit in missis votiuis beate virginis. z quo ad alios etiā i missis spūssancti. Mino res tñ habēt ex p uilegio vt possint dicere glo ria i excelsis in missis spūssancti. qs p eccl'ia dei celebrāt. Dicit tñ Host. i. d. c. consiliū. de uotā cōsuetudinē nō reprobamus.

¶Utz pfusio p⁹ sumptiōz sanguinis debeat fieri cū vino? R. q sic. vt de cele. miss. c. ex pte.

¶De q dz missa celebrari? R. Pa. i. c. qdā lai coz. d cele. miss. q dz celebrari d eo d q fit of ficiū. vñ missā peculiarē audiēs vl' dicēs. nō satisfacit pcepto d audiēda missa. qz illa q p cipit ē missa de festo. vl' q sm officiū dz dici. vt i. d. c. qdā laicoz. Credo tñ q scl'ares pro pter ignorātiā excusent sz ñ celebrātes. z p/ pterea i. d. c. qdā. z. c. ad hō. de cōse. dis. i. dz. q tales misse peculiares seu votiue debēt celebra ri i occulto. et hō itelligo i diebꝫ i qbꝫ qs teneť d pcepto audire missā. vl' in eccl'ia collegia/ ta seu quētuali in q qtidie ē celebranda vna missa de officio. vt in cle. i. de cele. missa. et sic intelligo textum in. d. c. qdaz laicoz. qz si sit alq q celebrauit missā d officio. z nō sit de p/ cepto q missa audiať pt qs missā votiuā di cere sine omi scrupulo z i publico z in secreto nec sufficit sm monal. q audiat Introitū et hmoi in diebꝫ in qbꝫ teneť d officio audire. qz missa dz cū canone. vt pz in. d. c. qdā

¶Utz missa d sanctis tm valeat aiabꝫ defū ctoz sic si dicať p defunctis? R. Host. in. c. ij de cele. miss. q sic. z q do. Hugo car. dicebat q celebrādo p dña faciebat celebrare p defū ctis z ecōtrario. d. c. ij. z de conse. di. ij. quoti en scūqz. Caue tñ qz si. p mississes spāliter pro defunctis pprīā missā dicerē. nō satisfaceres missam dicēdo de dña rōne pmissionis. Itē aduerte q hoc est verū qñ maior devotio qua qs dicit missam de dña et hmoi suppler. vel sancti intercessio alis nō. nisi q ad veritatem sacri. sed nō q ad veritatē ozonū. qz plus valet

p̄ defunctis dicta fm Pe.in.iiij.di.xlv.

35 ¶ Cū q̄bz debet missa celebrari? R. q̄ p̄mo cū ornamentis debitis. q̄ fm Inno.iij. vt recitat Dir.li.i.ti.vij. sunt calciamēta. amict⁹. alba. cingulū. manipul⁹. stola. planeta. ar. xxiij. di. ecc'iastica. xxv. di. vnū. xi. q. iij. cp̄s. de pēnis degradatio. li. vi. Et q̄lia debet ee p̄dicta? di/cēdū q̄ fm ꝯsuetudinē rōnalē regiōis seu cō gregatōis. ar.l. de q̄bz. ff. d̄ legi. Et an debeāt ee bñdicta cōiter teneť q̄ sic. exceptis calcia/mētis z etiā cingulo. q̄d de ꝯsuetudie nō bñ dicit fm Ri.i.iiij. di. xiij. z Sco. ea. di. Se cūdo cū igne. de cele. miss. c. vlti. Et celebrās sine igne dz officio et bñficio p̄uari. ibidem. Tercio cū calice. corpalibz. altari lapideo et tribz tobalijs sup eo z missali. hostia. azima vino z aqua: q̄ i minori quātitate debz poni q̄z de vino. vt in. c. pnitiosus. de cele. missa.

36 ¶ Utr̄z peccet mortal'r q̄ sine aliq̄ p̄dictoz ce lebrat? R. q̄ sic. q̄ sine igne z aq̄ vl'i pane fer mētato: si ē sacerdos latin⁹. vl'i vase ligneo. vt patz in. c. lras. de cele. miss. vbi dr q̄ dz tal' sacerdos deponi ab officio z bñficio. Et idez si i vase vitreo vel d̄ auricalcho. aut ere. de cō se. di. i. vt calix. Idē si sine altari lapideo z cō secrato. corpalibz. casula. stola. manipl'o. cin gulo. alba. amictu. vt i. c. i. de ꝯse di. i. nō tñ efficit irregularis cū nō inueniat iure cautz h̄. sine faciat scienter sine ignoranter. fm Ric. z Sco. in. iiij. dist. xij. nisi celebret sup altare enormiter fractū. q̄ sic ēt irregularis. d̄ ꝯse. di. i. eccl'ie. nō tñ si celebrat sup altare nō cō/secratū. licet mortal'r peccet. d̄ ꝯse. di. i. eccl'ie z. c. ꝯcedim⁹. cū duobz. c. se. Et h̄ intelligē si scienter facit. sec⁹ si ex oblīuōe manipulū vel stolā omisisset. De calciamētis aūt habēdis nō credo sit p̄ceptū cū nō inueniat i iure. vñ si q̄s ipsa omitteret nō ex ꝯtemptu. sz q̄ nō habet nō peccaret. ar. d. c. i. Patet h̄ q̄ calcia menta nō sunt de necessitate. q̄ sic oporteret h̄re spālia quibz non uterent nisi celebrādo. cui⁹ ꝯtrariū seruat ꝯmuniter.

37 ¶ Sed utr̄z sine missali possit dici? quidā di cūt q̄ peccat mortaliter celebrās sine missali i q̄ ad min⁹ nō sit canō. tū q̄ exponit se pericu/lo errādi. tū q̄ ꝯsuetudo ita hz vt sine libro i q̄ sit canō nō dicat. Et placet. q̄ sepe opti/me memorie viri i hoc errāt. Canō fm cōio/rē opinionē dr a Te igit vsq̄ ad ꝯmuniōez. z fm Duran. debet dici expedite: ne muscę ve nientes. i. vane cogitatōes. p̄dāt suauitatem vinguēti. i. orōnis. z ne ppl's fastidiū ꝯcipiat nō tñ nimis festināter ne sacrificiuz fiat sine sale discretōis z deuotōis. z dz legi i libro ne

error ꝯtingat. Idē dicerē de tribz tobalijs: si nō haberent q̄ sufficeret vna. Et nō q̄ prece/ptū ē clericis q̄ vasa z vestimēta i quibz cele/brari debet sint mūda z nitida. i. c. relinq̄ no/lumus. de custo. cuch. z ibi peccat mortal'r sa/cies ꝯtrū. xiij. q. i. q̄d p̄cipitur 38

¶ Quarto debēt ee saltē duo p̄sentes celebri tioni missar. de cō se. di. i. hoc q̄z. Et h̄ vez i missa publica. sz i missa p̄uata pt dici vno p sente seruitore solū q̄ rñdeat in plona totius ppli. vñ nemo sacerdos p se solus pt celebra re. vij. q. i. illud. de fi. prelby. c. ꝑpolluit. i fine. Ep̄us ꝛo sine diacono celebrarenō p̄t nisi necessitas cogat. xciij. di. diaconi sunt. i. glo. 39 ¶ Ubi debet missa celebrari? R. vñ h̄ habet q̄ in oī loco ꝯsecrato ab ep̄o p̄t libere cele/brari. de ꝯse. di. i. t. c. i. t. c. sicut. t. c. sequēti. t. c. nullus. Et h̄ vez nisi sit interdict⁹ pol/lut⁹. de q. s. Cōsecratio ecclesie. §. vij. Fallit h̄ i. c. auctoritate. d̄ p̄uil. li. vi. vbi p̄hibet ce/lebrari i eccl'is ꝯstructis ab exemptis i lo/cis nō exemptis sine licētia ep̄i. Ite licet mi noribz t p̄dicatoribz celebrari i oī loco ho nesto cū altari portatili ab ep̄o ꝯsecrato sal/uo iure parochiali. q̄d quidē ius fm Hegi. nonū i extrauagāti: q̄ incipit. Nos attēden tes. ꝯsistit circa oblatōes. decimas z primiti as solū. z hoc siue sit ꝯsecrat⁹ locus vl' non dūmō nō sit interdict⁹ vl' pollut⁹. z sic intel lige. c. i his. de p̄u. vbi hoc p̄uilegiū ponitur sil'r ep̄is licet in. d. c. fi. de p̄uil. li. vi. de quo s. Interdictuz. vi. §. ppxpz. Aduerte q̄ sacer/dos dz tenere hostiā z calicez q̄n sacrat sup lapidē ꝯsecratū. fm Pe. d̄ pal. z dz lapis ee ita magn⁹ q̄ saltē possit sup eo capi hos⁹ pes calicis cuz hostia. de q̄ vide Altare. Nō etiā q̄ q̄cūq̄ celebrās vel faciēs celebrari diuina i ciuitatibz. castris vel villis. nisi quaten⁹ a iure ei⁹ cedit ē ei interdictus ingressus eccle sie ipo facto cuiuscūq̄ ordinis vl' p̄uilegij sit munit⁹. c. ep̄os. de p̄uil. li. vi. Idē si locus a iure vel a iudice p̄hibitus. vt ibidē.

¶ Utrū d̄ licētia ep̄i possit celebrari i loco nō 40 ꝯsecrato? R. vt colligo ex Inno. in. c. i. de con se. ec. vel al. z ab Archid. post alios i. c. missa rū. de conse. di. i. z a Pa. in rubrica de conse. ec. vel al. p ꝯcordia q̄ in sua dioces p̄t ep̄s dare licentiā. vt i eccl'ia nō ꝯsecrata vl' oratio rio possit q̄s celebrare cū altari portatili ꝯse/crato ex necessitate. vt no. glo. d ꝯse. di. i. vni cuiq̄. z. xvij. q. ij. q̄dā. In aliis aūt locis nō p̄t dare nisi q̄n ecclesia ruerit. vt in. c. ꝯcedi/mus. de ꝯse. di. i. ar. d. c. fi. q̄ frustra ꝯcedi/tur ep̄is illud p̄uilegiū si haberēt de iure ci.

Aduerte tñ ꝙ in loco fluctuāti: vt in mari ⁊ fluminibus celebrare nō licet alicui. sz extra suam diocesim nō pōt dare licentiā celebrā/
41 di in loco nō consecrato.

¶Qua hora pōt missa ꝓticularis celebrari? R.ꝙ ab aurora vsqz ad nonā etiā i ꝺuētuali bus eccl'ijs pt q̄tidie celebrari. ꝺ ꝺse. di. i. Ş. i ieiunijs. ⁊. c. necesse ē. ⁊ h̄ sequtur Sco. in. iij. di. xij. Nec ob. c. nocte. ⁊. c. solet. ꝺ ꝺse. di. i. ⁊. c. nō liceat. xlvij. di. ⁊. c. qꝺ a pr̄ibꝫ. et. c. fi. lxxv. di. ⁊. c. vl. lxxvi. di. qz intelligit de solēni bus missis ſm Host. i sum. ꝺ cele. mis. Solē nis ꝙo ꝺz dici i ꝺuētualibꝫ eccl'ijs hora sua. sez i vigilijs ⁊ i quadragesima et q̄ttuor tpi/ bus hora nona. In festis hora tercia. In p/ festis hora sexta. qꝺ tñ cōiter non seruat. qz tardi? ꝺz i festis q̄z i alijs diebꝫ nō festiuis. ⁊ excusant. vt patet i iure p̄all'. Et sic intellige
42 glo. i. c. i. de cele. mis. et alios doc.

¶Utr̄ possit dici missa ꝺ nocte? R. ſm Ho. vbi. s. ꝙ nō nisi i natiuitate dñi. vel nisi ſm Rod. ꝺ licētia ep̄i vl' supiozis iminēte ncc̄i/ tate. puta qz ifirm? moꝛiſ: nec hz̄ eucharistia Idē dicēdū ꝺ celebrātibꝫ añ dictū matuti/ nū. ar. xi. di. c. i his. ⁊. c. eccl'asticaz. ⁊ extra ꝺ cēdū ē vbi est ꝙsuetudo ſm Host. Sil'r ꝺ p̄ma di ꝙsuetudinē attendo ad p̄imā q̄ ꝺz i choꝛo. nō ad eā q̄ ꝺz a p̄uato. vñ i religione muno/ rū. cū multe misse dicant de ꝙsuetudine ante p̄imā. nō credo ꝙ volēs missam dicere tene atur p̄mo dicere p̄imā. qz sic opteret bis eā aliq̄n dicere. s. ꝙ se ⁊ postea i choꝛo. qꝺ nō est
43 necesse. ar. c. i. de cele. mis. ⁊ sic ptz ꝙ p̄nt dice re missam licite anteq̄z dicāt p̄imā.

¶Quoties ꝺebet missa celebrari? R. i eccl'ijs cōuentualibꝫ ⁊ collegiat? ꝺebet quotidie due misse celebrari. s. vna ſm officiū. ⁊ alia ꝙ moꝛ tuis. vt in. c. cū creatura. de cele. mis. i tex. et i glo. ⁊ collegialiter ꝺebēt dici. ⁊ dicit Pa. ibi/ ꝺē. ꝙ peccant nō seruātes. tñ ꝙmuniter non
44 seruatur. et sic nō peccāt.

¶Utr̄ q̄libet sacerdos teneat q̄tidie celebra re? R. ꝙ nō. etiā i diebꝫ festiuis. vt ptz i. c. q̄ tidie. ꝺe ꝺse. di. ij. exceptis habentibꝫ curam aiaz. q̄ ad minus i diebꝫ festiuis tenent cele brare. nisi ꝙ aliū satisfaciāt ppl'o. ar. c. i. de ce le. mis. Aduerte tñ ꝙ si sacerdos ob sui indi gnitatē et sacramēti reuerētiaz abstineat nō peccat. ſm. s. Bo. in. iij. di. xij. puta qz pollu tus et hmōi. si ꝙo stat ꝙ quadā incuriaz ne/ gligētia sua. ita ꝙ ad minus nō celebret i p/ cipuis festis. ⁊ maxime i illis i quibꝫ scl'ares

ꝛeuoti solēt ꝙmunicare. peccat qui dē. et si nō moꝛtaliter saltē grauiter. vt ptz ꝙ. c. dolētes. ꝺe cele. mis. vbi valde tales reꝓhēdunt. Ric. ꝙo in. iij. di. xij. tenet ꝙ tenent i talibꝫ die/ bus celebrare. Idē tenet. s. tho. i. iij. pte. q. lxxxij. et sic videt ꝙ nō excusent a moꝛtali q̄n sine rōnabili cā in talibꝫ diebꝫ nō celebrant. Un̄ dicit idē. s. Tho. ꝙ licet quo ad act? oꝛ/ dinis q̄ ptinēt ad coꝛpus x̄pi missicū non te neatur. nisi q̄ habet ex p̄latione. vt p̄dicare absoluere. ⁊ hmōi. tñ celebrare tenet vt ꝛeo sacrificiū reddat. etiā si nulli hoīm teneatur Idē etiā ponit in. iij. di. xij. et pōt timere ne tangz seruus nequā qui abscōdit pecuniam dñi ꝙdemnetur. Quotidie aūt celebrare lau dabile ē. si mō ex hmōi celebratōe nō minu/ atur reuerentia ꝛebita ad sacramētū ⁊ ꝛeuo/ tio. si aūt minueretur. tūc aliq̄n cessandū ē. ꝺ q̄ vide Eucharistia. iij. Ş. xxvi.

¶Utr̄ institutio bñficij ꝙ q̄s celebret omni die obliget istitutū ad sic celebrāꝺū? R. Pa. 45
l. c. ꝙsuluisti. ꝺe cele. mis. et in. c. significatū. ꝺe p̄ben. ꝙ nō. qz talis institutio ē illicita et da/ ret materiā peccāꝺi. et ideo taliter institutus ꝺz accipe interp̄tationē ab isto tex. c. signifi/ catū. vt. s. intelligat ꝙ ꝺz celebrare. ⁊ teneat quāto frequētius pōt salua honestate sua et ꝛebita reuerētia ⁊ ꝛeuotōe ad sacramētū. et sic intellige ꝺ quocunqz bñficiato. Sil'r dic q̄n institueretur ad dicēdū missam ꝓculiarē q̄tidie. qz hoc nō obstāte pōt ⁊ ꝛebet dici ꝺe fe ria. c. q̄ꝺā. ꝺe cele. mis. Et sic patz ꝙ q̄s aliq̄n tenetur frequēter celebrare.

¶Utr̄ q̄s possit pluries dicere missaz in die 46
R. Pa. in. ꝺ. c. ꝙsuluisti. ꝙ nō. Facit. ꝺ. c. cō suluisti. ⁊. c. referēte. eo. et. c. sufficit. ꝺe conse. di. i. nisi in duobꝫ casibꝫ. P̄rim? in die nati uitatis. in q̄ tres p̄nt celebrari. siue dicat vna i media nocte. alia in aurora. et tercia in ho/ ra ꝛebita. siue dicātur simul i die vel vna. et post interuallū duas. vel ecōtrario. qz sic ha bet ꝙsuetudo. sz añ aurorā nō ꝺebet dici nisi vna. s. illa ꝺ media nocte. Scōs respectu ali cui? necessitatis. vt puta qz aliq̄ magna ꝓso/ na venit. puta eps et sil'es. et q̄s nō ꝛecet trā/ sire diē ꝙ nō audiāt missaz. c. fi. ꝺ p̄. li. vi. Et idē dic ꝺe q̄libet alio magno viro. arg. c. i. ꝺe cele. mis. Sil'r credo qn̄ esset dies festus p̄ ceptus ab eccl'ia. et aliq̄ nō audierūt missaz. licet nō sint ita magni dñi p eāꝺē rōez. Idē si aliq̄s infirmaret ad moꝛtē et nō haberetur coꝛpus x̄pi ꝓ eo cōicādo!. Addit glo. terciuz casum ibidē. s. si esset consuetū i aliqua eccle/ sia ꝙ dicāt due misse. vna ꝓ viuis. alia ꝓ

mortuis. et nemo ē q̄ sit apt⁹ nisi vnus solū. tūc poterit ambas dicere. Quart⁹ ppter pau ptatē eccl'iaꝝ vl' raritatē sacerdotū. xxi. q. i. c. i. i fi. ⁊ ō elec. c. ducū. x. q. iij. vnio. Quint⁹ qñ due misse ppie occurrūt dicēde. puta de vigilia ⁊ de festo. et nō ē nisi vn⁹ sacerdos q̄ possit. extra de cele. mis. c. i. ⁊. c. referēte. ſm Ber. ⁊ Host. i. d. c. ꝯ suluisti. Intelligē tñ i oībus ꝑdictis casibus q̄ pōt plures dicere. dū tñ purificationē nō receperit. ⁊ sit ieiunus. al's nullo modo liceret. de cele. missa. c. ex ꝑte. Itez q̄ nō dicat nisi duas. q̄a plures nō licet nisi in Natiuitate ſm ꝯmuniter docto.

47 ¶Quid si postq̄ sumpsit ꝯmunionē hz hostiā ꝯsecratā q̄ supfuit. R. ſm Pe. q̄ si ꝯmode nō habet vñ honeste cōseruet: licet ei sumere. dūmodo sit ieiunus. ar. de ꝯse. di. ij. c. tribus gradibus. Secus esset dicēdū de reliquijs: q̄ etiā licet acceperit purificatōz anteq̄z de ipis aduerteret. tamē postea sunt sumende. tū qz nō pñt sic seruari. immo leuiter amitterentur ppter eoꝝ paruitatē. Et i isto casu exp̄ē in actu purificatōis ⁊ recollectōis reliquiarū q̄cq̄d fit dicit fieri incōtinēti. id ē quasi simul sumerēt oīa anteq̄z cēseat nō ieiunus p ea que no. in. c. olim. el. i. de resti. spol'. i glo. ⁊ p Bart. in l. i. ff. de verbo. obli. Quod bene nota p scrupulosis.

48 ¶Quid de illis q̄ ppter adulatōes secularium plures missas celebrāt i die. R. q̄ peccāt mortaliter. vt i. c. sufficit. de ꝯse. dis. i. Mlto magis si ppter pecuniā. qz simoniac⁹ ē saltez mētalis. si pactū nō intervenit expssum. Si vo intervenit eēt mētalis ⁊ realis. et teneret restituere q̄cq̄d accepit paupibus ⁊ de necessitate. vt. j. Simonia. vij. in prin.

49 ¶Pro q̄bus dz dici missa. R. q̄ generaliter p oībus viuis ⁊ defunctis mortuis i statu purgatorij. de ꝯse. di. i. c. visum.

50 ¶Utz sit dicenda p pueris mortuis. R. s. Tho. i. iij. q̄ sic p pueris baptizatis. nō q̄a eis ꝑsit ad remissionē pene quā nō tolerant. nec ad augmētū gl'ie sz potius celebratur ad ꝯmēdandū redemptionis mysteriū.

51 ¶Utz liceat orare p excōmunicato. R. Dosti. i sum. q̄ sic. i memēto. etiā spāliter. et etiā i alijs orōibus q̄ fortuite dicunt generalit'. tñ nō specialiter. qz nō licet. de sen. ex. nup.

52 ¶Quid dicēdū si ꝑsbr q̄ pmisit alicui dicere vnā missam de dña. ⁊ alteri sepatim. aliaz p aīa ꝑis ⁊ mris eius. et tercio p salute sua. et sil'ibus. dicat solū vnā missā de dña cū collecta Deus q̄ nos ꝑem ⁊ matrē. ⁊ aliā collectam. Omipotēs sempiterne de⁹: miserere famulo tuo ⁊c. Intendēs ꝑdictis oīb⁹ satisfacere. R. q̄ sup hoc fuit diuersa opi. Tñ p intelligētia ē sciendū q̄ missa quelibet q̄ dicit respectu opis operati generaliter valet oīb⁹ viuis ⁊ defunctis exist̄tib⁹ i charitate qui nō sunt i patria. Sedo valet singulariter illi q̄ eā dicit si digne celebrat. Tercio valet spāliter si sunt i statu gr'e illius q̄ facit eā dicere. p se. vel quib⁹ ꝑdictis vel sacerdos p intentionē applicāt. Quantū igit ad generalē principatū sacerdos nihil pōt disponere. nec debet tatis eā alteri tribuere. qz nemo debet pſume re se hre vltra necessitatē de merito. Quātuz ad terciā spēcialē q̄ ē alteri applicabilis p intētionē. Dicendū ē q̄ nō min⁹ habebit quelibet horz triū q̄z si p singulo eoz singulariter eā dixisset. Ratio. qz deus nō equaliter negz vno mō acceptat meritū misse applicatum isto tercio mō. sed ſm q̄ sue bonitati videtur ꝯsiderata devotiōe ⁊ ceteris q̄ ꝯcurrit i eo q̄ berare vnā aīam de purgatorio cū tāta charitate mouere posset se q̄s ad faciēdū eā dicere quā nō faceret liberare alt⁹ facēdo dicere viginti vel triginta. ⁊ sic q̄tū ad hoc tal' facer minus habebit de merito q̄z si p q̄libet eoz singulariter vnā dixisset. Et sic intelligo opi nionē illoz q̄ dicūt nō min⁹ valere vnā missam p oībus q̄z si singulariter p q̄libet dicerētur. de cōse. dist. v. i. c. nō mediocriter. Nec ob. q̄ dicūt quidā q̄ meritū tali modo accēptū ē finitū. ⁊ ideo quāto pluribus dividitur minus q̄libet habebit. qz vez si q̄libet eorum hret: nisi alteri ꝯmunicaret. sed nō est sic. sed tantū q̄libet habet de ista finitate quātū vult deꝰ diuine bonitati. ⁊ ē tantuz q̄ sufficeret p oībus aīabus liberādis. si mō sic merita nostra mererent. qz missa respectu opis operati nihil aliud ē q̄z applicatio meriti xp̄i qđ p tale sacrificiuz immediate applicatur illi p quo dicit. ⁊ ideo sicut licet mlris dicētū meritū passionis xp̄i applicet. nihilominus q̄libet nō min⁹ habebit q̄z si solū sibi fuisset applicatū. qz nullus ex toto pōt eū hre. sed intrantū ingtū videtur diuine bonitati ipm p tali acceptare ſm eius q̄dicere facit de uotionē. Et ppterea ppter meritū passionis xp̄i qđ p sacramēta applicat nō min⁹ efficacie habet si simul multis ꝯferant q̄z si p vno solo. sed q̄libet tm habebit q̄tū videt diuine bonitati p q̄libet acceptare. Hoc patz in baptismo. qz si multi baptizant i eccl'ia non

mīn⁹ habebūt de remissione. et sic de alijs sacramētis. Nec⁹ de alijs bonis a sacramētis. eo q⁹ cū nō sint applicatiua meriti passiōis xp̄i. iō si pluribꝫ cōicabūt q̄libet min⁹ habebit respectu opis opati. Et ex hꝫ ptz q̄re missa magis valet ad remissiōz pcoꝝ. et sacra q̄z alia opa. q⁹ ē ppter meritū passionis xp̄i qđ deo p̄n offert p remissione illoꝝ quibꝫ applicat. qđ nō fit i alijs bonis. Quo ꝯo ad meritū generale sic nō satisfacit. q⁹ q̄to plēs missa dicunt tāto magis aie vuctiū existētiū in gra. et aie i purgatorio releuāt. vñ magi fuisset releuare si dixisset tres missas q̄z si soluz vnā. Vñ q̄tū ad hꝫ nō satisfacit. p̄sertim qñ plēs misse dicte fuissent si ipe nō acceptasset his p spālē applicatōz. Que credo si fiāt nō solū i vna missa. sed etiā in pluribꝫ et in alijs bonis sufficiēter satisfaciet. sic faciunt boni religiosi q̄ intēdūt satisfacere nedū oōibꝫ et bonis sufficiēter sed etiā i reliq̄s oōibus. Vñ credo atēta ꝯsuetudine. et etiam q⁹ nō pauciores missas ppter hꝫ dicunt q⁹ religiosi q̄ sic p duobus aut tribꝫ vel alijs celebrāt simul vt dicā ē. q̄ etiā intēdūt specialiter i oībus missis et alijs bonis q̄ faciūt p̄dictis satisfacere q⁹ optime satisfaciūt. nec illi q̄ talibus faciunt dicere min⁹ habebūt ꝺ subsidio misse. sz etiā supabūdāter q̄z si aliter dicere facerēt. Addo certe tñ q⁹ si specialiter p̄misisset dicere missā de domina vel de spūsancto vel in tali altari. aut tali die. teneť seruare p̄missum. aliter nō satisfaceret p̄missioni dicēdo missam de alio vel in alio loco. Et sic ꝺ corda opi. q̄ no i. d. c. nō mediocriter. et in. viij. di. xlv.

¶ Utz idē erit si sacerdos ex motu suo dicerynā missā p tribꝫ q̄ ad meritū spāle. q⁹ nō. q⁹ sic ad meritū tale nō cōcurrit nisi sola motio sua. q̄ vna ñ tm valet sicē due vel tres respectu opis opantis. et iō min⁹ habebūt de isto merito spāli. Idē dic qñ vn⁹ facit vnā p pluribꝫ dicere p eādē rōez. Et istud ē qđ dicunt theo. vbi. s. q⁹ vna missa spāliter p aliq̄ dicta pl⁹ ei valet q̄z qñ ꝺz generalr p multis. Secus ēet si ipse sacerdos p aliquo diceret vnā missaz. et ead̄ intēderet satisfacere pro aliq̄ alio qui eū rogauit. vt eā dicat pro aīa sui patris. q⁹ sic respectu opis opantis non minus valeret. q⁹ sic ibi sunt due motiones quod nō esset in p̄mo casu.

14 ¶ Quid de illo q̄ celebrat vt de⁹ p̄dat aliquez vel aliqs. ℟. q⁹ peccat mortalr. ar. xxvi. q. v. q̄ cuꝫ. nec nocz ei ad cui⁹ p̄ditionē fit cū natu ralacri sit vt p̄fit. ar. xi. q. iij. catholicā. no. Jo. et Arch. i. q. i. dictū. Posset tm excusari a mortali qñ tales sunt inimici reipublice et i pditores bonoꝝ. vt dictū ē. s. Jnuidia.

¶ Utz statim post celebrationē misse sit co- 55
medendū. ℟. q⁹ nō de iure. vt in. c. tribus. de ꝯse. di. ij. sz de ꝯsuetudine nō seruať illō ius. Debet ḡ fm Pa. in. d. c. ex p̄te. de cele. miss. tādiu stare donec ille reliquie sint verisil'r in corpe corrupte. Addo etiā q⁹ donec aliquas gras post missam deo retulerit.

¶ Utz tm valeat missa boni sacerdotis sicut 56
mali. ℟. fm q⁹ colligo ex. s. Bo. Ri. et Sco. et. s. Tho. i. iij. di. xij. q⁹ q̄ ad sacrm sic ē eq̄lis. i. q. i. c. intra. Quo ꝯo ad oōnes q̄ i ipsa dicunt inq̄tū p̄ferunt ex p̄sona totiꝰ eccl̄ie sic sil'r tm valet. Inq̄tū ꝯo habēt efficaciaz ex deuotōe oātis sacerdotis. sic pl⁹ valet missa boni sacerdotis q̄z mali. Et ido bñ facit q̄ libēt⁹ audit missā boni sacerdotis. dūmodo i substātialibꝫ nō credat excedere. q⁹ piculose erraret fm p̄dictos docto.

¶ Quis teneť audire missā. ℟. q⁹ ꝺ p̄cepto q̄ 57
libet q̄ nō ē excōicat⁹ nec interdict⁹. aut legitime impedit⁹ diebꝫ festis ab eccl'ia p̄ceptis. de q̄. s. ferie. ℌ. xlij. De bona honestate q̄libet oñi die maxime eps vl' religiosus aut eccl'iastic⁹. ar. c. fi. de p̄uil'. li. vi. Et qñ sit mortale pēm nō audire festo. vide in. d. ℌ. xlij.

¶ Utz a q̄libet sacerdote eā dicēte sit audiē 58
da. ℟. et dic vt. s. Clericus. viij. ℌ. ij.

¶ Utz sit audiēda i ppria parochiali eccl'ia 59
i diebꝫ festiuis. ℟. fm Pa. in. c. vt dñicis. de paro. q⁹ sic. nisi ex aliqua cā legitima alibi audire velit. puta q⁹ parochian⁹ ē ꝺcubinarius public⁹. vl' vt deuoti⁹ audiat. q⁹ melius officiatur. vel ppter p̄dicatōem et hmōi. si ꝺo alibi audiuit ex ꝺceptu ppriꝰ sacerdotis. dicit q⁹ facit ꝺ p̄ceptū supioris. et q̄ eū admittit dicit q⁹ qđammodo ꝺmittit furtū. Sz tu dic q⁹ ꝺ iure i maximis festiuitatibꝫ. sic sunt festa dñi nri et beate marie et Johis baptiste. et sil'ia q̄libet teneť audire missaz aut i eccl'ia parochiali aut i publico oratorio facto a populo fm glo. i. c. si q̄s extra. de ꝯse. di. i. Et a fortiori p̄t audire i eccl'ijs mēdicātiū et religioꝝ auctē sedis apl'ice edificatis. In oratorijs aūt p̄uatis audictes nō satisfaciūt sicut ē in domibꝫ disciplinatoꝝ. Sed an peccent mortaliter taliter audiētes. si postea nō audiūt i parochiali vl' publico oratorio aut ecclesia religiosorū dico q⁹ nō. q⁹ nullo cauet iure q⁹ hoc sit p̄ceptuz. Nec ob. c. si q̄s extra. q⁹ ibi nullū verbū est positū laicis qđ sit p̄ceptuū. sed solū clericis ne celebrēt predictis

festiuitatibus i talibꝫ oratoriis sine iussu vel pmissione epi. Sil'r nō ob. quod ibi dr qđ parochias est legitimus ordinariusqꝫ ꝓuentus. ergo ad alias nō erit legitimus. quia nō seqtur cū cōtineat absurdū sensum. qz ibi dicitur q in ciuitatibus aut parochiis i prędictis festis audiat. ergo etiā alibi ē legitimus ꝓuētus. Nō ob. etiā p dictū. c. vt dñicis. qz si qs bñ attendit nihil precipit laicis. nec etiam oīmb sacerdotibꝫ. sed solū sacerdotibꝫ parochialibꝫ imponit q eiciat illū q cōtempto pprio sacerdote. ergo si audiat i alia ecclesia q nō sit parochia. t sacerdote nō parochiali nō tenet expelli. ergo licite pōt audire. Et q solū parochialibꝫ pcipiat. ptz in verbo alterius. qđ ē relatiuū ex duobꝫ tm. et alius alia aliud ex pluribꝫ. licet pmiscue vtamur. Et ideo nisi hꝫat parochiā nō dr alteri⁹. qa p dicta relatiua faciūt positiōz regularitē eius dē qualitatis. Itē posito q esset aliqđ ius preceptiuū esset abrogatū p ctrariā ꝓsuetudinē. vt. s. Cōsuetudo. §. ix. patet.

Misericordia fm Aug. ix. de ciuit. dei. ē alicne miserie in corde nostro ꝓpassio. qua si possumus subuenire cogimur. Est etiā misericordia diminutiua penaruz. quā impedire nō potest excessus ire. Et nota q miscdia. pietas t clemētia t mānsuetudo ꝓueniūt inqꝫtum in eundē effectū concurrūt. qui. s. ē phibere mala proximoꝝ. sed differūt qꝫtum ad motiuuz. qz misericordia hꝫ facit examicicia quā habet cū primis. Pietas ꝝo exercentia quā habet ad aliquē superiorē. s. ꝺeum vel parentē. Mānsuetudo inqꝫtū remouet irā incitantē ad vindictā. Clementia ꝝo hoc facit ex animi lenitate inquātū iudicat equū esse. vt qs amplⁱ⁹ nō puniat. Crudelitas tm̄ que culpā attendit. sed modū in puniendo excedit opponitur ppie clemētie. que dicit quādam animi lenitatem siue dulcedinē p quā quis est diminutiuus penaz. Seneca vero lib. ij. de clementia. dicit. q clementia est lenitas superioris ad inferiorē. Mānsuetudo autē cuiuslibet ad quēlibet. Sepissime tm̄ accipit miscdia p clemētia t mānsuetudine t pie ¶Que sunt opa miscdie spūalia: R. tate q septem in hoc versu contēta. Cōsule. s. dubitantē p doctrinam. Castiga. s. p correctionē. Solare afflictū. Remitte iniuriā. Fer defectus aliorꝫ. Ora p omnibꝫ. t doce ignorātes Et q sunt opa miscdie corporalia habes ē. Elemosyna. §. ix.

Moderame ē culpare tm̄ de. s. Defensio. §. iiij.

Modestia dicitur a modo quē aliqn ē moderādo motū animi ab excellētia p hūilitatē. Aliqn a ptinētibꝫ ad cognitōez. vt ē studiū. Aliqn q ad corpales actꝰ t actōes. vt decēter fiāt. nō scurriliter. et hmōi. Aliqn ꝝo q ad apparatū exteriorē. Et iō modestia ē circa mīoratū exteriorē. Et iō modestia ē circa mīora. Tpantia ꝝo ē i refrenatōe delectatōis tactus. ni difficilis. et ꝓpterea differt ab ea.

Mollicies opponit pseuerantie fm phm. vij. ethi. dr eē ꝓprie fm phm molliq recedit a bono q/ pter tristicias cauſatas ex defectu electionis. qsi cedēs debili mouēti. Dr etiā alio mō mollicies ꝑut ē ꝺ castitatē. q alio mō dr immunditia seu voluptaria pollutio. vt patz ex glo. i. Cor. vi. ibi. nec adulteri nec molles. vbi glo. i. mliebria patiētes. Et isto mō sp ē mortale pcm. vt ibi ptz. Sz ꝑmo mō nō semp. qñ recedit a bono n ecessario faciēdo.

Monachus grece latine singularis. i. sepatus a ꝺuersatōne secularī. vt. xvi. q. i. c. i. iuncta glo. ibidē. Uñ debet esse singularis. i. sepatus a ꝺuersatōne gularis dr. quia ibidez in. c. monachus. dicit monachus nō doctoris sed plāgentis officiū habet. qui vel se vel mundū lugeat. t dñi pauidus prestolatur aduentū. hec ibi.

¶Jn q differt monachꝰ a ꝺuersis t oblatis. R. Pa. in. c. nō est. de regula. q ꝺuersi sunt q obtulerūt se t sua mutādo habitū. ñ secula res sunt. qz nō ꝓmouent ad ordines. Obla ti ꝝo sunt q se t sua obtulerūt mōasterio. habitu tm̄ nō mutato. Et vt dicit glo. xxvij. q. i. vt lex. Jsti ꝺuersi et oblati magi⁹ astringūtur religiōis ꝑnt trāsire ad alia monasteria. qz pētāt a supiore licētiā. qz efficiāt quātū uētur ad ordines. xvi. q. i. i multis. c. ¶Utrꝫ monachꝰ possit pfici i aliq ecclia. R. Pa. in. c. monachi. ꝺ sta. mo. q solus nō. vt i c. ij. eo. ti. t i cle. ne i agro. §. ad hec. eo. ti. Cū socio ꝝo monacho pōt de licētia sui abbatis aliter nō. lviij. dist. c. i. et. ij. quia non habet nec velle nec nolle in hoc. c. si religiosus. et. c. quorundam. de elec. lib. vi. ¶Utrꝫ monachus possit habere cura animarū. R. Pa. in. c. i. de capel. mo. q nō in ecclia

vbi monachi collegialiter habitãt. sed ætet ab ep̃o capellanus instituí qui populũ regat de cõsilio monachoz. In alijs aũt locis p̃nt deputari. vt ptz in. d. ℔. ad hec. dũmodo nõ solus. vt dictum est.

¶ Utr̃ possit monach⁹ fieri canonic⁹ eccl'ie secularis. R. ℣ nõ. c. i nona. xvi. q. vij. de elec. cũ cãm q̃ inter. fm Jo. lxxiij. di. quozundã

¶ Utrũ monachus possit p̃fici eccl'ie quocunq; regularis. R. ℣ nõ. vñ si eligitur ad⁹ alterius religionis in platũ. nõ valet electio cle. cum rationi. de elec.

¶ Utr̃ possit eligi i ep̃m. R. ℣ sic. vt i. d. cle. cui eccl'ie etiã ep̃atus teneat ad obseruãti am regule siue. R. ℣ sic. q̃tũ ad tria substãti alia regule. z vt habitũ deferat etiã si sit ep̃s. de vi. z ho. cler. c. clerici officia. in fi. nec ex eo ℣ habet administratõez dicit hẽ ꝓpriuz. qz eã tm̃ habet rõne officij sibi impositi. de sta. mo. c. monachi. ℟. i. Jn obedictia ꝑo distinguitur. qz si trãsit ad ep̃atum ex toto absoluitur a iurisditione abbatis. xvij. q. i. c. vnico Si ꝑo trãsferetur ad eccl'iã secularẽ que nõ est subiecta abbati suo. nec i spũalib⁹ nec in tpalib⁹. ex toto eximitur ab obedictia abbatis. xvi. q. i. i parochia. si ꝑo sit solũ subiecta abbati in tpalib⁹. sic eximitur ab obedictia abbatis q̃ ad spũalia. xvi. q. ij. visis. z. c. sane Si ꝑo sit subiecta q̃ ad spũalia solũ. sic eximitur q̃ ad tpalia. Si ꝑo sit in oñib⁹ subiecta. sic ex toto obediet abbati. Quo vero ad alia a tribꝰ votis z ab habitu nõ eximit ab solute. Naz ab esu carniũ tenet abstinere siẽ añ. nisi dispensaretur cũ aliq̃ monacho a papa. vt solus p̃ficeret alicui eccl'ie et sine scãdalo illozũ cũ quib⁹ viuit nõ posz abstinere qz tũc comedere posset fm Hof. allegat. c. q̃s quis. xli. dist. factus eps. fm Hosti. et videt sequi glo. in. c. carnẽ. de conse. dist. v. etiã potest comedere. Jeunia ꝑo z silentũ z vigilias seruare nõ tenet. vt dz. xvi. q. i. c. nemo Et breuiter si attendant verba. d. c. nemo. dico ℣ ab illis solũmodo absoluit p̃ceptis regule q̃ cõmode nõ põt seruare cũ exercitio prelationis. immo potius adiuuat. credo ℣ teneatur seruare. hõ bñ nota. Et sic intellige. xxi. q. i. monachũ

¶ Sed q̃d de officio. R. vide. s. Hoze. ℣. xv

¶ Sed pone q̃ p̃dict⁹ monachus indigz alia dispensatione ad quẽ recurret. R. ℣ si tabbatẽ recurret. Si ꝑo subest ep̃o. tunc ep̃m habebit loco abbatis. c. si q̃s monach⁹. xvi. q. i. Si ꝑo sit exempta illa eccl'ia z imediate sub papa. sic optebit ad ip̃m papã recurrat. ar. eoz q̃ dixi. s Exemptus. ℣. vi.

¶ Que sunt q̃ p̃cipiũt vl' ꝓhibẽt monachis spãliter i iure. R. ℣ sunt. x. q̃ notant in. d. cle. ne i agro. Primũ qd̃ p̃cipit ẽ relatio habit⁹ debiti fm formã i. d. cle. positam. Secõm ℣ oñi mẽse ꝑficeant z suscipiãt eucharistie sacrm̃. Terciũ ℣ ille q̃ pest exponat regulã vulgariter i capitl'o. vl' ab alio exponi faciat. sed p̃dicta solũ astringũt mõachos nigros. vt i d. cle. nõ. Quartũ ne vtãt camisijs. vt in. c. cũ ad mõasterũ. d̃ sta. mo. Quitũ ℣ seruẽt silẽtiũ ꝑtinuũ i dormitorio. refectorio z oratorio. In claustro ꝑo certis horis ibidẽ. Sextũ ℣ faciãt capitula d̃ triẽnio i triẽniũ. c. in singul'. eo. ti. Septimũ aucupatões z venationes iterdicũt eis. d. cle. ne i agro. Octauũ ne ad curias p̃ncipũ vadãt vt sinis mõasterijs damnũ iferãt. alit̃ sunt excõicati illi q̃ administratiõez nõ hñt. Nonũ ne arma infra septa mõasterij teneãt. Et d̃ isto z supiori vide. s. Excõicatio. vij. casu. xxxviij. Decimũ ne carnes comedãt nisi i necitate. vt in. d. c. cũ ad mõasteriũ. Multa sunt alia q̃ nedũ eis sed etiã oib⁹ religiosis sũt ꝓhibita. q̃ vide. j. reli/giosus. ℣. lxv.

¶ Quid d̃ mõachis q̃ i ill' mõasterijs comedũt carnes i q̃b⁹ memoria nõ extat ℣ nõ comedunt. R. d. Lar. ꝑ soluit vt recitat Pa. i. d. c. cũ ad mõasteriũ. ℣ ipsi ne p̃nt comedere. vt exq̃ ipsi nõ fuerũt auctores. nec appet ex q̃ cã fuit introductũ põt p̃sumi ex aliq̃ cã legitima introductũ. Sec⁹ q̃n ex corruptela. qz ñ excusant. d̃ ꝓsue. c. cũ tãto Sz de hõ dic vt j. Religiosus. ℣. xxij.

¶ Utr̃ appellatione monachoz veniãt alij religiosi. R. Panor. in. c. ex pte. de postu. ℣ quãdo constitutio emanat respectu religionis. licet loquat de monachis. tamẽ extenditur ad omnes religiosos cuiuscũq; religionis. Et hõ nisi possit assignari rõ diuersitatis inter eos z monachos. qd̃ nõ.

¶ Utrũ monachus possit ꝑficeri epũ vel p̃nitẽtiarios. R. fm Rodoñ. ℣ sic. nisi sit exemptus vel p̃iuilegiatus a papa

Monasteriũ an obliget ex facto mõachi R. ℣ nõ. neq; ex delicto. neq; ẽctu. nisi i duobus casib⁹. Primus si hoc sit versum i vtilitatẽ monasterij. qz intantũ tenet z nõ plus. ar. x. q. ij. hocius. Sedõs si a conuẽtu sit cõmissa administratio. qz intãtũ unquantũ se

extendit administratio intantū obligatur z nō plus. fm Inno. in. c. olim. de p̄uil'. Et hoc intelligo tā i monacho q̄z abbate. Facit i ar. q̄ nō obligetur instu. de auctо. tuto. i p̄n. vi/ de glo. xi. q. i. de p̄sona.

1 ¶ Utr̄ possit acq̄ri p monachū obligatio al teri monasterio? R. q̄sic. etiā p monachū su/ gitiuū. vt. ff. d' acq̄. pos. l. i. xviij. q. i. abbates

2 ¶ Utr̄ relictū monacho cū tali cōditione q̄ nihil acquirat monasterio valeat? R. q̄ non nisi tal' cōditio intelligat q̄ nihil acq̄rat mo nasterio respectu vtilitatis nō respectu iuris. sicut no. Bar. in auten. excipit. C. de ss. q̄ li/ ber. qz tūc valet. qd est dicere q̄ cōuent' p̄r/ mittat illū administrationē h̄z relicti. sicut et seruus dz habere p̄pzium. vt. l. is qui suis. ff. de manu. z facit quod legit z nō. in glo. l. luci us. §. tres heredes. ff. ad tre. Qd q̄dē dictuz Bar. limito vez. q̄n talis administratio re/ fert ad casum licitū. s. vt dispēset i pios vsus qd religiosis licet etiā. de testa. c. ij. lib. vi. vel vt cōuertat ad vsum vestimentoz vel libro/ rū z hm̄oi. Nō aūt liceret vt posset admīstra re ad libitū illa bona tanq̄z p̄pria etiā de licē/ tia papę. d. c. cū ad monasterū.

3 ¶ Quid si abbas nō vellet cōsentire vt p̄dī/ ctā licitā administratoz suscipet? R. relictū nō valebit z remanebit apud grauatū. l. vnica. C. de ca. tol. z glo. i. d. §. tres heredes

4 ¶ Utr̄ bona ingredientis ptineāt ad monaste riū iure successiōis. an iure traditōis inter vi/ uos? R. q̄ magna ē controuersia inter doc. z glo. iur' ciuil. de q̄ vide Albz. i. aut. ingressi. C. d' ss. san. ec. Sz tu tene veri' ee q̄ iure successiōis Attñ si lesum fuerit potuit restitui ad mino ris sil'itudinē. vt. C. si vt ab here. se. ab. p totū

5 ¶ Quid d' bonis ingredientis ordinē mioz aut alioz q̄ nihil p̄ñt h̄z? R. Albz. i. d. aut. in/ gressi. recitat opiniōes q̄ttuoz. Prima q̄ ha beant p relictis. Secda q̄ ptineāt adveniē tes ab itestato. Tercia q̄ ad epm i cui' dioce si subsunt. Quarta q̄ acq̄rant eccl'ie romane cui subsunt z unde alant. Et hec ē verior. d' q̄ nō me extēdo. qz h̄nt oīa tales p̄uilegia in hm̄oi q̄bz optz stare. z vide. s. legatū. i. §. v.

6 ¶ Utr̄ acq̄sita p monachū expulsuz vel fu/ gitiuū efficiant monasterij sui? R. vt colligo ex nō. ab Inno. i. c. cū olim. de p̄u. z Do. in ti. de infan. expo. z alios. q̄ si monasterū no/ luit eū recipe vl' maioz ps capitulī. sic erunt epi vl' alteri' monasterij si ipm est ingressus. Si vo sol' abbas vl' minoz ps fuit i culpa. sic acq̄ret monasterio suo. Si aūt nō curauit redire tal' monachus, z totū monasterū vi/ des eū vagabundū neglexit. sic sil' acquiret epo vel alij mōasterio si q̄d ingredit. sic de ser uo dz in. l. q̄d seru'. ff. de stipu. seruo. q̄ fit ap/ p̄hēdentis. Q̄d si monasterū reperijt sed no potuit obtinere aliq̄ impedimento. sic acq̄rit monasterio suo. i auten. d' san. epi. Si mōa/ chus. Prelatus cm̄ p̄t monachū fugitiuū vēdicare cū oīb' bonis p eū acq̄sitis. c. ab/ bates. xviij. q. ij. Aut si forte ad aliud mona sterij sit trāslat' ppter p̄cm̄ liij. puta q̄ po nit i alio mōasterio ad pniaz faciēdā hm̄oi xxvij. q. i. c. si qua mōachaz. sic bona illa q̄ p̄/ prio monasterio attulerat. quo ad vsufructū crūt scōi monasterij. xvi. q. vi. de lapsis. et p' ei' mortē redibūt ad p̄mū. Si vo trāsit ad scōm monasterū licite. quia stricti⁹. vel qz p̄mouetur in p̄relatū alterius. sic tenēr aliq̄ in. c. q̄d a te. de cle. cōiuga. q̄ quicq̄d acquirat postea erit secū di. sed alia p̄mi. z videt tex. p hoc. xviij. q. i. in. c. vnico. Alij dicūt q̄ oīa li/ bi vndecūq̄z p̄uēta erunt scōi vl' dignitatis, q̄ vident accedere ad p̄sonā. licet expresse sue/ runt collata tpe ingressus rōne p̄dicta. et li/ lud. c. vnicū loq̄tur de acquisitis ex industria monachi. qz crūt pencs p̄mū monasterū i q̄ ea acq̄siuit. z h̄ vltimū sentit dñs Lar. in. d. c. q̄ a te. Pa. vo ibidē tenet vt bona p̄imo/ nialia sequant p̄sonaz. ar. hui'. c. q̄ a te. et. c. ex trāsmissa. de renun. z. l. ij. ff. de colle. illici. z ß sequi videtur Host. z Jo. an. in. d. c. q̄ a te z magis placet mihi opi. Lar.

7 ¶ Utr̄ monasteriū possit gnari noua ordinē dine. Fuitio vl' onere. R. q̄ nō nisi a p̄ncipio ō sensu epi a patrono sit ei impōsita. vt. i. c. sc̄tes. de cēsi. nō tñ intelligas q̄ in ore ne/ cessaria possit etiā a p̄ncipio imponi aliq̄ onus. sed intellige in alijs a tē pdicta

8 ¶ Utr̄ q̄s possit frequētare monasteria mo/ nialiū? R. q̄ nō. nisi ex cā manifesta z rōnabi li. al's post admonitōem frequētātes. si sunt clerici ponūtur. si laici excōmunicentur. c. monasteria. de vi. et ho. cle.

9 ¶ Utr̄ monasteria dupla femina z religio foz sint licita? R. q̄ nō. vt in. c. diffinimus. z c. in decima. xviij. q. ij.

10 ¶ Utr̄ q̄s possit p̄fici duobz monasterijs? R. q̄ nō. sic nec plib' eccl'ijs cura hatentib' aliaz. nisi vnū ptēdeat ex alio. d' pbē. c. cum singula. li. vi. imo pl's si mōachi vni' mōaste rij p̄orat' vel eccl'ias aut administratiōes seu officia vni' monasterij solueta p eiusdē mōa/ chos gubernari sine licētia pape z mutarent monacho alteri' mōasterij sunt p̄uari ꝙcre p̄uidēdi ea vice. et recipiētes sūt ichabiles

ipso iure.d.c.cū singula.§.fi.

¶Utr abbas possit vsufructū alicui⁹ rei reli
cū monacho ei auferre.R.q sic.p nō.i aut.
ingressi.C.de sacrosan.ec.t in.c.ij.d sta.mo.
Sed qd si addat si molestet monachuz ca/
dat a legato.glo.in.l.lucius.§.tres heredes
ff.ad treb.Dāc questionē formāt t ibi Bar.
t p Ly.in.l.quoties.in fi.C.de dona.que sb
mō.t p Bar.t Bal.t Jo.de imo.i.l.si alie/
nū.i pn.ff.d here.instī.Et ꝺclude q si legās
disponat p viam pene.nō valet.qz impositō
pene sup facto impossibili de iure vel d facto
nō valet.vt.l.cerdonē.ff.de op.liber.t.l.i.C.
de his q pe.nomine.Sz si vult nō possit mo
lestari dicat lego vel relinquo vsufructū tali
monacho ꝺnec t quousqz abbas faciat ei q
stionē.t extūc nō relinquo.ita dicit Bal.in
d.l.i.in.vij.q.t Paulus d castro i.d.§.tres
heredes.Sed in eo qd habuit monach⁹ añ
ꝺtroversiā.poterit abbas ꝺtroversiā facere.
t illi auferre fm pdictos

Monialis nō debet hīe singula
rē habitatōez.sz cō/
muniter tā in ecclesia qz in refectorio et dor/
mitorio esse debet.xvij.q.ij.pnitiosam.vt si
bi sint testes castitatis t honestatis.vt i au
ten.de mona.§.cogitandū.

¶Nō debet loq monialis cū aliq mōacho ni
si cū socia.vl pnte abbatissa.t breuiter.c.dif
finimus.et.c.in decima.xvij.q.ij.

¶Utr possit cantare i chorō cū monachis:
R.q nō.vt in.d.c.pernitiosam.

¶Utr moniales teneant seruare clausurā:
R.q sic.omes.vt in.c.periculoso.de sta.re.li.
vi.Nec obstat q quidā dicit q nō pōt eis
indici vita artior ipsis inuitis.qz hoc nō p/
tinet ad artiorē vitā.sed ad ꝺseruatōez hoe
statis debite.t ideo nō excusant a pctō mor/
tali q nō obseruāt clausurā cū possint.pt tñ
abbatissa exire p homagio faciēdo cū hone
sta societate.ita tñ q ad alia ñ diuertat.Si/
militer si esset aliqua q notabili morbo labo/
rās sine alia⁹ infectōe ibi cē nō possz.vt i.d.
c.periculoso.vbi platis ipsaz pcipit q puide
ant.et q nō pmittāt patere accessus qrūcun
qz psonaz ad eas.nisi ex rōnabili cā t mani/
festa.et q singul⁹ annis eas visitent.et illa q
sunt ita exempte q imediate sbsunt papē de/
bet eps aucte aplica visitare.vt nō.i.de.attē
dēres.de sta.mo.et in.d.c.periculoso.

¶Utr teneat receptio monialiū nō mēdicā
tū facta vltra numez eaz q possint sustēta
ri sine penuria de pcētibꝰ mōasterij:R.q nō
imo ipso iure est nulla.d.c.piculoso.

Moneta quot modis falsat.vi/
de.s.Falsarius.§.iiij.
t.v.et de qua debet fieri solutio.vide.j.So/
lutio.§.ij.

Mora incurrit cū qs nō facit id qd
facere tenet t eo tpe.vt nō.i
¶An req̄rat monitio vt qs /c.vl.d locato.
ꝺstituat i morā:R.q si dies ē apposita obli
gatōi nō req̄rit.qz dies interpellat p hoīe.d.
c.vlti.et.C.d ꝺhen.et co.stipula.l.magna.d
quo vide Obligatio.§.viij.Si vo dies nō
ē apposita obligationi nec alia ꝺditio.sic re
quiritur monitio fm Bal.i.l.nō ignorat.C
de fructi.et li.expē.et Ange.i.l.si manumisso
ri.C.de obse.pa.pre.et Pa.in.c.licet hely.de
simo.et in.c.ij.de accu.Facit lex i fideicōmis
si.et ibi ē casus aureus.ff.de vsuf.t i.l.quidā
iberus.in fi.vo.qua de re volo vt cū ibero loq/
ris.ff.de serui.vrba.pdi.et id qd legit et nō.
in.l.debitores pentes pri⁹ de nūciatōibꝰ cō/
uenīdi sunt.C.de pigno.et i.l.si ex legati cā.
ff.de ver.signi.et in.c.accusatio.ij.q.vij.licet
glo.dicat in.d.c.licet hely.q in pecuniarijs
admonitio est de honestate nō de necessitate.
Tñ Ludouicus de roma i suis notandis te
net q si debitor citat sine monitōe.t ꝺfitetur
debitū q debet actor ꝺdemnari i expēsis.si po
terit pbare q nō fuit monit⁹.qz debitor icū
bit pbatio.t sic negatiua.Nō.qz ius presu/
mit q creditor monuerit eū.qz ꝺmuniter sic
solet fieri.vt ꝺz i.d.l.i fideicōmissi.Et istud
est verissimū de iure fori.Sed de iure poli te
neo q si creditor ex timore etiaz reuerentiali
nō audet petere debitū vel ignorat.q tūc eti
am sine monitione ꝺstituat debitor in mora
lis nō.qz expā scit q ei debetur t sine omni re/
spectu potest pētere et nō petit videt ꝺsentire
q teneat.Et sic intellige.l.i omnibꝰ obligati/
onibꝰ.ff.de re.iu.et theologos i.iiij.Attēdi/
te q morosus tenetur etiā ad restitutōez dā
ni dati,ei cui nō soluit et lucri cessantis.fm
ea q dico.j.Usura.i.§.xiiij.et.xxx.

¶Quō purgatur mora:R.q ex celeri soluti
one añ req̄sitōez factā.vt nō.i.d.c.vlt.Facit
c.cū Bertold⁹.de re iudi.t.c.ex tue.d cle.nō
resi.Aduerte hic q mora et culpa eq̄parātur
nisi in hꝭ q mora ē purgabilis.l.si seruū.§.se
quitur.ff.de ver.obli.Et sic potest intelligi
l.si is.in fi.ff.d iure vo.Et ideo si res q est re/
stituēda vel dāda eodē modo esset peritura
apud dñm.vel eū cui est dāda non tenetur
morosus.l.fi.§.i.ff.ad.l.ro.d iac.ne creditor

lu cretur cū aliena iactura. Hoc seq̃tur Fulgo. in.l.q̃ dō te.ff.si cer.pe.

3 ¶Sed q̃d si dubitaꝝ an pitura fuisset: R.q̃ debitor morosus nō liberaꝝ.qz interptatō fit ꝓtra eū.l.cū res.§.fi.ff.de le.i.

Mors ē triplex.corpal'spūal'ꝫ gehē nal'.de pe.di.vlti.c.vlti.

1 ¶Utr̃ q̃s possit sibi infligere mortē corpalē vide.s.Homicidiū.i.§.ij.

2 ¶Utr̃ mors tpalis sit satisfactoria p̃ pēt̄is: R.Sco.i.iiij.di.xxi.q̃ mors natural' q̃ntū cūq; sit necessaria.tñ si volūtarie acceptetur ē sufficies pena p̃ omnib̄ pēt̄is venialib̄.ꝫ forte p̃ magna pte pene debite p̃ moztalib̄. Ex q̃ infert ꝫ q̃ multo magis ē satisfactoria mors q̃ infligitur alicui etiā p̃ peccato suo si volūtarie ꝫ patiēter sustineatur.

3 ¶Utr̃ mortuus resuscitatus restituaꝝ ī integrū: R.vt elicit̃ p glo.ꝫ Archi.i.c.ij.xxxij.q.vij.ꝫ p Jo.an.ꝫ Pa.in.c.fraternitatis.ō frigi.ꝫ male.post Uinc.ꝫ Ber.brixi.q̃ quo ad ea q̃ imp̃ munk in aia nō p̃didit.ꝫ ideo nō restituitur.Uñ sacerdos resuscitatus nō recordinaꝝ.nec baptizatus ꝫ hmōi.Jo.an.idem sentit etiā ī pfessione.licet character nō imp̃maꝝ.qz obligatio acq̃rit̃ deo q̃ nō morit̃.c.fi. ō ꝺdi.appo.Sz Pa.tenet ꝺriū ī h̄.qz talis obligatio ē restricta ad tp̃s.ꝓptereꝫ pfitentes dicūt.toto tpe vite mee pmitto ꝛc.Et h̄ credo verī.ꝫ opi.Jo.an.militaret q̃ñ q̃s simpliciter pmitteret saluare talez regulam.In alijs aūt in q̃b̄ nec character imp̃mit̃.sz ad hereꝫ corpi.Jo.an.dicit ꝫ nō restituit̃ nec recupat.qz actō semel extincta nō reuiuiscit.c. ex trāsmissa.de renū.Sed glo.i.l. ex his .ff. de legi.ꝫ i.l.seruꝰ effectꝰ.ff.ō acti.ꝫ obli.tenet ꝫ recupet indistincte Uñ dicit ꝫ rūpet testamētū q̃ō añ fecerat ꝫ recupat ꝺna.Archiō. vbi.s.tenet ꝫ restituitur q̃si iure postliminij Et idē tenet Jo.ō fan.ꝫ bñ.Rō.qz si restitutio p̃ncipis ī integꝝ referꝫ ad oīa.l.i.C.ō sen. pas.ij.q.iij.q̃tiēs.i fi.g̃ fortius restitutio dei. Sz tu dic ꝫ sicut nō extinguit̃ obligatio illiusq̃ p̃misit nauē alienā.sz solū cessat.q̃uis dñs nauē restruat aio reparādi eā ex eisdem lignis.qz eadē nauis cēsef̃.vt in.l.q̃ res suas §.areaꝫ p̃misisti.ff.de solu.Sic ī p̃posito qz dñs dissoluit talē aio vt postea ex eisdē puluerib̄ resuscitaret.Et opi.ꝫ traria posset seruarī q̃ñ fuisset morte resolut⁹.nō aio restauradi.qz tūc nauis licet restaureꝫ nō est eadē. sz ī isto casu nō p̃t esse.In mrimonio tñ certū ē ꝙ nō restituit̃ nisi ō nouo ꝺhaꝝ iterū.q̃a semel fuit dissolutū ex morte.ꝫ ideo nō recuperat iure postliminij.vt in.l.nō vt a pre.ff. ō capti.ꝫ postli.reuer.sec⁹ī alijs vt dictū est Bar.etiā in.l.i.C.de sa.san.ec.tenet.q̃ reuiscitat⁹ iteꝝ moritur⁹ vt lazar⁹ recup̃at ꝫ nouo cat testamētū.sic̃ p̃ natiuitatē filioꝝ.sz rūsc itat⁹ nō amplⁱ moriturus nō rumpet. 4

¶Utr̃ spolias mortuos peccet: R.ꝙ sic.ꝫ q̃ uissime punit̃ fm leges.vt ō sepul.viola'.l. p̃tor.§.aduersus cos.ꝫ phs.iij.ethic.latro nib̄ tales annumerat. 5

¶Utr̃ mors ciuilis eq̃pareꝫ morti naturali: R.Ho.i.c.suscepti.ō resc̃p.li.vi.Archi.ibi dē.ꝫ do.Anto.i.c.licet.ō off.de.plene plectur.Sz tu ꝺclude.q̃ aut ꝓbū mors pferrur a iure ī materia stricta ꝫ exorbitāti a iure cōi Et ī dubio intelligit̃ ō morte naturali.vt in ꝺ.c.suscepti.ꝫ.l.ij.§.hec ꝓba.ff.ō neg.gel. ꝫ ibi glo.ꝫ Bar.Aut ius nō ē strictū ī q̃ scribitur mors.sz ē extēdibile ex idēitate rōnis Tūc si mors ciuilis nō habet p̃ omia eundē effectū q̃ ad id ꝛe q̃ agit̃ q̃d habet mors naturalis.nō extēdetur neq; eq̃parabit̃ morti naturali.vt dicit glo.in.ꝺ.c.queritū.ꝫ in.ꝺ. c.licet.al's sic.Si ꝓ verbus mors pferꝫ abhoie.tūc ī dubio nō eq̃paratur.qz verbū homis ꝛebet referri ad mortē naturalez.vt i.l.ea pte.§.insulā.ff.de ꝓbꝫ obli.Joh.aūt.xvi. q.i.placuit.dicit ꝙ regulariter mortis appellatōe intelligitur naturalis mors. 6

¶Quis dicaꝝ ee ī morti piculo: R.ifirm⁹ gri diana febre.Obsessus ī loco vbi machine iacunt.vl' a talib̄ hostib̄ q̃ eū volūt occidere Naugatur⁹ p̃ loca piculosa.vl' tur⁹ p̃ loca insidiosa.aut etate ꝺfect⁹ꝫ hmōi.vt ꝓ.ff.ō ꝺna.cā mor.l.mortis cā.cū mlb̄ seq̃n.vt pālatis dic ꝙ arbitriū boni viri ē seq̃ndū.vt ꝺcitōib̄ iudicet si p̃babiliter iminet periculū mortis 7 tūc dicatur in periculo mortis

¶Utr̃ liceat req̃rere a morte: R.fm tho.i q̃li.q̃ sic.dū statū suū p̃ morte: R.fm tho.i q̃li.q̃ sic.dūmō h̄ sbintelligaꝝ si deo placuerit.ꝫ h̄ nō stat ex infidelitate vel dubitatōe fidei.

m **Mulier** vide.s.Femina.

Multiloquiū fm Ale.ij.ij. **Multiloquium** dr vt ē multitudo locutōnis cū superfluitate. vel p̃ter vtilitatē vel necessitatē.Et sic multiloquiū illud ꝓuer.x.In multiloquio nō deerit pēt̄m.Aliud tñ ē ꝓpzie loquēdo multiloquiū.aliud ē ꝓlixitas siue liguositas.qz liguositas sonat in ꝺtemptū/ pucnicrem ex

cōsuetudine supflue ꝛ inordinate locutōnis. Multiloquiū vero nō determinat tm̄ quātū tm̄ linguositas. sz stat in genere. ꝛ licet sit veniale tm̄ linguositas pt cē mortale. Unde Job. i. Nūqd verbosus iustificabit. quasi dicat nō.

Runus tribꝰ modis dicit. Aliquē capit p dono. qđ q/dē est ppue id qđ spōte p̄stam⁹ ꝛ ex nlla necessitate vl iuris officio. qđ qdē si nō p̄staret nulla esset reprehensio. vt. ff. de verbo. signi. l. munus pro pue. Differt tamē qz munus est donū cū causa sine causa. vt patet in. l. inter donū ꝛ munus. ff. de verbo. signi. Aliquē capit p officio cū hono/re. Aliquē p honore sine onere. vt habet ō his omibꝰ in. l. munus tribꝰ modis dicit. ff. de verbo. sig. Unde in d. l. munus. ppue est qđ necessario iubimus lege imperio vel ei⁹ q̄ potestatē habet iubendi. Et de isto hic tracto.

1 ¶ Quotuplex sit munus. R. p triplex. Odam sordidū qđ cōsistit in vilibꝰ officijs. vt arena fodiēda. calce coquenda. ꝛ alia exempla in. l. maxi. C. de excu. mune. Et pt dari ista regula ī maxi/mis agnoscēdis fm Bar. in. l. unica. C. de mu/neribꝰ. qz sicut illud est honor qz ī loco repu/tat honor. vt notat Inno. in. c. de ml'ta. de plē. ita illud est vile qđ reputat vile ꝛ hz officia vi/lia ꝛ hec tm̄ dant vilibꝰ psonis non maioribꝰ vl humilioribꝰ. C. de suscep. pp. ꝛ archa.

2 ¶ Odā munus dicit honestū cū honore ānexo ꝛ ista munera appellant honores in. l. cui muneris. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ ista sunt officia seu dignitates publice. d. l. unica.

3 ¶ Odā dicit munus honestū solū. qz nō ha/bet nec honorē nec vilitatē annexā. vt est tute la: cura: ꝛ hmōi. ff. de excusa. tuto.

4 ¶ Duo dicunt p̄fata munera psonalia mere: R. q tūc qñ explicant labore corpali solū sine sumptu vel detrimēto rei. ppriaz. l. fi. in pn. ff. de mu. ꝛ ho.

5 ¶ Qñ dicunt patrimonialia seu realia: R. q tūc ppue qñ sumptu ppio fiūt ab alijs.

6 ¶ Qñ dicunt mixta. s. psonalia ꝛ patrimoni alia seu realia: R. q qñ cū labore corpali a no bis explicant ꝛ cū sumptu nostro vt colligit. vbi. d. l. fi. §. patrimonioz.

7 ¶ Duo dicunt ordinaria p̄fata munera siue psonalia siue realia: R. q ordinaria sunt qñ habet certā ꝛ ordinatā p̄stationē p aliquā legē vl statutū seu cōsuetudinē longā. vt. ff. de va/ca. ꝛ excusa. mune. l. in honoribꝰ. §. qui mu/neris publici.

8 ¶ Duo dicant extraordinaria: R. q qñ ñ p legē vl statutū vl suetudinē imponunt sz fm vo luntatē dñoz fm Bar. ꝛ patet ī. l. unica. C. de vaca. pub. mune. Unde p accidēs ista ponunt

¶ Aliqñ ista munera dicunt indicta vt qñ pn 9
ceps imponit. p. l. aliqđ munus. vel per statutū qđ a principio erat extraordinariū sz nūc effi/citur ordinariū.

¶ Aliqñ dicit sup indicta vt qñ supra ordina 10
riū aliqđ imponit propter necessitatē occurren/tem. Facit. l. unica. C. de super indicto. Est ꝛ alia distinctio Greg. sup illud Isa. xxxiij. qui excutit manū suā ab omi munere q triplex est Munus a manu ab obsequio ꝛ lingua. ō quo j. Simonia. v. in pncio.

Murmuratio fm quādā apostillaz sup illud Sap. i. Custodite vos a murmura/tione. Est qdā grela cū impatiētia in his que hō deberet patiēter ferre. ꝛ cōmittit aliqñ ꝺ de/um p displicentiā eo q nō tribuat psperitatē vl aduersitatē fm merita hoim: vl qz imittit tribulatōes vel nō regit mundū mō nro ꝛ tm̄ iuste. qz Piere. xi. Justꝰ qdē tu es dñe si di/sputē tecū licet nob sint occulta talia iudicia. Aliqñ est ꝺtra platos. de qbꝰ dr. xc. di. Alienꝰ sit a fratre vnitate q murmurauerat. ꝛ tō apl's Ne murmuraueritis. ꝛc. i. Corī. ij. ꝛ qñ sit pec/catū mortale. dic q tūc qñ ex ipa sit ꝺtra aliqđ p̄ceptū dei: puta qz dicit vel credit deū iniustū vel iudicat temerarie. ꝛ hmōi.

Mutilatio quid sit vide. s. Do micidiū. v. §. vi.

Mutus p signa pt petere sacramen/ta ꝛ ei sunt danda. xxvi. q. vi. qui recedūt. ꝛ. c. sequen.

¶ Utrz possit ꝺtrahere matrimoniū. vide sup Matrimoniū. ij. §. iiij. et Matrimoniū. iij. Impedimento. xviij.

Mutuū est qđ de meo fit tuū. ff. si cer. pe. l. ij.

¶ In quibꝰ rebꝰ cōsistit ppie mutuū: R. qī rebꝰ q ꝺsistunt ī numero vt pecunia ꝛ hmōi. ponderē: vt massa auri vl argenti ꝛ hmōi. vel mēsura. vt vinū oleū triticū: ꝛ q̄ vsu ꝺsumun/tur. vt in d. l. ij. ꝛ insti. q. mo. ꝺtrahit obliga/tio. in pncio. Unde Rodo. mensurā restringit ad mensurā qua grana vl liq̄da mensurant non ad illā qua panni vel terre. Et aduerte qz de/bet dari mutuū vt reddat nō eadēres in nu/mero sz sil'is in genere. siue tantundē ꝛ eiusdē vtilitatis ꝛ p̄cij ꝛ eodē modo. Unde si reddit pe/cuniā. nō illā restituet sz similē. ꝛ hmōi. aliter

trāsiret vl' in cōmodatū: aut depositū: vl' aliū ꝯtractū. l. ij. ff. d ꝯtrahē. emp. ⁊ l. ij. ff. si cer. pe. Et nota q ꝫ nō accipit gen⁹ fm porphirū. ſz ponit ſpāliter p q̄busdā reb⁹ q̄ ꝯſiſtūt in numero pōdere ⁊ mēſura. Vñ tenet Azo q ſi q̄ſ mutuo dediſſet pond⁹ argēti ⁊ reciperet pecuniā ad numer⁹ q est mutuū ſi pecunia ſit argētea. qz idē gen⁹ reddit ⁊ tantūdē facit. l. i. §. vl. ff. de auro ⁊ argē. leg. ⁊ ꝓpterea ſi res mutuata perit piculū eſt mutuū accipientis etiā ſi caſu fortuito. l. incēdiū. C. ſi cer. pe. inſti. q. mo. re ꝯtrahi. obligā. §. itē. Sec⁹ ſi data eſſet pecūia i burſa ꝯſignata. qz nō eſt mutuū. l. ſi ab initio. ff. ſi cer. pe. optet q̄ q tradat vt ſit accipientis mutuū nō ꝯſignata aliter nō erit mutuū.

2 ¶ Utr̄ dare mutuū petēti ſit d̄ pcepto. R. fm Sco. in. iij. diſt. xv. q habens pecuniā ſibi p aliq̄ tpe inutilē moraliter peccat ſi eā ñ mutuat indigenti ⁊ perenti. qz facit ꝯtra p̄ceptū nature ⁊ xpi. Luc. vi. mutuū date. ⁊ Matth. v. Sz ſi ei eſſet vtilis puta negociādo vl' aliud de ea faciēdo: tūc diſtingue fm q ſupra dixi d̄ Elemoſina. §. i. quō eſt de pcepto. ⁊ fm illam diſtinctionē a fortiori dic de mutuo qd̄ no.

3 ¶ Quomodo in mutuo ſit vſura. vide. j. vſura. i. p totū.

Naufragiū

est naue fracta ſubmerſio rerum ⁊ corpor. qd̄ plerūq̄ caſu fortuito ꝯtingit ꝓpter vim tēpeſtatis vel fluminis. l. tēpeſtatis. ⁊ p totū. ff. ad. l. ro. de iac.

1 ¶ Utrū rapiētes aliq̄d d̄ naufragio teneant⁹ R. q ſic ad reſtitutionē. nec excuſat aliq̄ ꝯſuetudo. d. l. tēpeſtatis. ⁊ ff. de incen. rui. ⁊ nau. l. ſi q̄s ex naufragio. nec excuſant⁹ a pēcto mortali ſi rapiūt intentōe retinēdi. nec excuſant⁹ ex alio q̄ pcepto. qz ꝯ pceptū dei Leui. xix. Diliges p ximū tuū ſic teipm. Eps aut alī⁹ plat⁹ debet de poni. Laic⁹ anathematizari ꝓhibēt. q. q. alli q̄. ⁊ d̄ treuga. c. innouam⁹. fm leges infra annū l q̄druplū. poſt annū i ſimplū puniunt⁹. l. i. in prin. ff. d̄ incē. rui. nau. Et h̄ vez niſi ſint nauigia q̄ exercēt piraticā p̄rauitatē. vl' niſi xpiano nomini inimica. vt in ꝯſti. Fede. addecus. §. nauigia. C. de furtis. auten. nauigia.

2 ¶ Quid de dñis q̄ ꝯueniūt cū nautis de certa q̄ntitate dāda ne tēpdent i naufragio. R. q tenent reſtituere q̄cq̄d hac d̄ cauſa accipiūt: niſi ſpōtanea liberalitate eis dare⁊ fm Rodo. bñ licet ſtatutū q̄ q̄s lucrat tm̄ ꝓ reb⁹ recuperat⁹ in mari naufragijs. intellige ſi fit ꝓpter vtilitatē naufragoz qui aliter nō recuperarēt res ſuas. ſed perirent in mari.

¶ Utr̄ inuenīes res iactatas i mari vl' eripiant fragio teneat eas reſtituere. R. Pa. in. c. cū ſi lecti. de accuſa. q aut erāt p derelicti. ⁊ ſic ſunt capiētis. qz qd̄ i nullī⁹ bonis ē efficit naturali rōe capiētis. inſti. de re. diui. Si ꝯo nō erāt derelict⁹. ſz fuerūt piecte vt euaderēt piculum mar⁹ tūc cū ꝓximo remaneat dñs eas occupās aio rtinēdi cōmittit furtū. vt i glo. d. c. cū dilecti. ⁊ l. q rōe. §. vl. i fi. ff. d̄ acq̄ren. re. do. ⁊ excōicat⁹. vt i. c. excōicatōi. de raptu. ſi nō reſtituit q̄z p̄mū poterit. Et q̄uis Jo. an. ibidē dicat q̄ cat req̄ri monitionē añ q̄ incurrit excōicatōē. Añ Pa. ibidē dicit q q ad tūc ⁊ ſcientiā excōicat⁹. ſi q̄z p̄mū poterit reſtituere non cōmunicat⁹. ſi q̄z p̄mū poterit reſtituere non facit. ⁊ ml'to fort⁹ h̄ habet locū in his q̄ rapiunt violēter res naufragoz. Si aūt ſimpliciter accepit nō ꝯſiderādo an eſſent derelicte. vel ne: excuſat a furto. vt eſt tex. no. in. l. fallus. §. ſi iactū. ff. de fur. Et etiā ego credo ab excōica tione. ar. d. l. fallus. ⁊ his q̄ no. Joh. an. in. c. q̄ste. de ſen. excō. in nouella. Deq̄ vide. §. Inuenta. in prin. ⁊ limita vt ibi.

4 ¶ Sz querit⁹ an ſit ꝓſumēdū q tales res ſint derelict⁹. R. idem Pa. vbi. §. q ex iecturis p pt ꝓſumi. Nā ſi libz obtuliſſe. p derelicto. gillatuz ꝓiecit ꝓſumit⁹ nō habuiſſe. p derelicto. ſec⁹ ſi apertū. ⁊ ſic in ſilibz. Silr q̄n nō ſtatuit. de q. §. Inuēta. in princi.

Nauta

caupo⁊ ſtabularij⁹ tenent⁹ d̄ leuiſſima culpa. nō d̄ caſu. l. ⁊ ita. §. ad h̄ edicto. ff. nau. ca. ⁊ ſta. ⁊ dicitur nauta q̄ nauē exercet. nō remiger. vt. l. i. co. ti. §. nautā. Silr caupo ⁊ ſtabularij q̄ h̄ exercēt ⁊ inſtitores eoz. vt i d. l. i. §. fi. Nec ob. l. i. §. ſi veſtimēta. ff. depoſiti. vbi depoſitarij nō tenent nec niſi de leui culpa. qz eſt ſpāle in iſtis vt ſupra. Sz ego in ſcientia neant de leuiſſima culpa. Et ñ credo teneant⁹ niſi d̄ leui. vt. ff. nau. ca. ⁊ ſta. l. nauta. Et d. l. ⁊ ita loquit in odiū taliū q̄ lent fraudē facere. vt ibi patet i. §. at h̄ edicto Et nō ꝯfundet ſe ſup ꝓſumptōe nō habebit locū cū in ꝯſcientia: niſi ſpāliter acceperit mercedē p cuſtodia. vt. §. locatio. §. ꝓxiū. vel niſi gñ rem reqrebat diligētiſſimā cuſtodiā qua ſcitur recepit cuſtodiendā. qz ſic tenet de leuiſſima.

¶ Sz q̄ro pbat⁹ datū tali i pecunia. R. q ſi cō ſueuit portare talē q̄ntitatē pecunie. tūc credet ſuo iuramēto. al's nō. niſi q̄ten⁹ ꝓber. ar. ff. de re militari. l. nō oēs. §. a barbar⁹. nā talis debet numerare pecuniā in cōſpectu hoſpitis. ff. de poſiti. l. i. §. ſi ciſta.

¶ Utr̄ naute ⁊ pfati dātes clauel camerario ñō exponēti excuſent⁹ ſi pdat⁹. R. fm glo. li. ſchet.

ff.nau.ca.sta.§.itē si p̄dixerit.q̄ si a p̄ncipio
dedit claues z p̄dixit q̄ nolebat teneri excusat.
als nō. Hil'r tenet q̄n a p̄ncipio nō dedit cla-
ues sz postea.licet p̄dixerit p.l.sicut. C. d̄ act.
z obli.nisi ille exp̄sse consensisset nolle illū teneri
3 ¶ Utr̄ p̄fatt habeāt locū in eo q̄ hospitat ali-
quē nō tanq̄ caupo sed sic̄ ciuis sine mercede
sic fit q̄n rex venit in ciuitate aliq̄ z distribuit
suos p domos. R. q̄ nō. vt.l.fi. ff.si messor fa.
mo.dix. z ar. ff. de aleato.l.i.§.itē notādū. z nō
si gratis fit tenet solū de dolo z lata culpa.
4 ¶ Utr̄ naūte possint p̄ponere res suas d̄posi-
tis q̄n vtraq̄ nō p̄t saluare.vide.s. Cōmoda
tum.§.xvi.

Necessitas triplex.p̄ma si-
ne q̄ vita corpa
lis sustētari n̄ p̄t.z de hac dr.i. Joh.
vj. Qui habuerit substātiā huius mūdi z viderit
fr̄em suū necessitatē hr̄e &c. Secūda necessitas
dr opportuna.sine q̄ vita cōmode sustētari n̄
p̄t. z ad hāc remouēdā in p̄mo q̄libet ex pie
tate inducit.ad Ro.xij.necessitatibus sc̄tor cō
municātes.de q̄ dic vt.s. Auaricia.§.iij. Ter
cia ē p̄ficua sine q̄ vtilit vita n̄ sustētat.vtpu-
ta habēdi libros p studēdo. z hmōi.ad quā
succurrēdā p̄fectio amoris inflāmat.p̄ prima
necessitate secūda z tercia licet mēdicare p̄nsat
circūstantijs. Et eccl'iastici possunt redditus
hr̄e eccl'iasticos.alias nō nisi cū damnatōne
fm Henri.de gandauo.in.xij.quol'.q.xxvi.
Et sic intellige glo.in.c.p̄carie.z.c.se.x.q.ij.
¶ Utr̄ illd q̄d dr necessitas facit licitū z n̄ sb
qđ legi.i.c.licz.d ferijs.itelligat de p̄ma solū
R. q̄ d p̄ma solū. z h̄ itellige q̄n tale q̄d q̄d est
p̄ legē n̄ est malū d se.vtputa q̄ ex aliq̄ circū
stātia p̄t licite fieri.q̄ tali necessitate occurrente
n̄ req̄rit alia dispēsatio.sz p̄pria auctoritate q̄s
p̄t z prauenire Hil'r dic p̄ secūda necessitate dūmo
do recō p̄nsatio aliq̄ fiat.sic dicit do. Anto.i
c.i.de ferijs.q̄ licet doctoribus ꝯsulere p forēsi-
bus i festo dūmodo aliquā elemosinā i recō-
p̄nsatōez faciāt. Facit glo.in.c.p̄bīter.i v̄bo
denariū.lxxij.dist. z melī dictū.c.licz.sz ego
credo sit tutiꝰ hr̄e dispēsatōez a p̄lato in ista
secūda In tercia v̄o necessitate omīno req̄rit dispē
satio.aliter nō faceret licitū. z fm h̄ intellige glo.
in.l.i.§.cū in eadē.ff.ad.l.ro.d iactu.q̄ dicit q̄
tpe necessitatis oia sunt cōicāda. z qđ ibi dixit
Ange.s.q̄ tpe carestie si mēdicus furet panē n̄
incideret pēnā.facit.c.ij.d fur. z sil'ia.q̄ loquū
tur d necessitate.q̄ aliq̄n de p̄ma.aliq̄n de alijs.

Negligētia est omissio alicuius
qđ fieri debet z p̄t
vñ nō p̄t esse negligētia.vbi q̄s nō est i mora
de elec.c.vlti. z d ꝯcel.p̄bē.q̄ diuersitatē.no.in
c.si cōpromissarius.in p̄n. de elec.li.vi. Et tiō
aliq̄n negligētia dr lata culpa.vñ.ff.man.l.si
fideiussor.in p̄n. dr.dissoluta negligentia p̄pe
dolū est.i.lata culpa. Et q̄n dicat lata culpa.
no.in.l.noīa.C.arbi.tute.cū suis cōcor. z sup̄
Culpa.i p̄n. Noīe etiā negligētie simpliciter
venit leuis culpa etiā z leuissima.vt patz i.c.
p̄allegat̄.facit.xxvij.dist..c. de siracusane. z
c.cū ex eo.i fi. z.c.cōmissa.§.porro.de elec.lib.
vi. z h̄ ē q̄n q̄s tenet de leui vl' leuissima culpa
als nō. Noīe v̄o negligētie magne venit lata
culpa.vt.ff. de acti. z obl.li.i.§.is q̄z apd. vbi
tex. q̄si apt. Aliq̄n v̄o includit dolū.s.cū lex i
ponit pēnā negligēti.q̄ tē sb negligēte includit
dolosaz negligētiā.vt no. He.i d.c.si cōpmis
¶ Utrū negligētia sit p̄ctm̄ mortale. sari. R. q̄ si q̄s omittit ex negligētia facere illa ad
q̄ tenet de p̄cepto vl' ex officio i his vbi versat
notabile dānū sibi cōmissor. sic ē mortale p̄c
catū d sui natura Et h̄ nlli dubiū i his q̄ sunt
de iure diuio p̄cepta: vl' ex officio cōmissa. In
his aūt q̄ sunt de iure positiuo solū. nō credo
sp sit mortale. nisi icludat i se dolū vl' cōtēptū.
vt.s. patet i ti. d inobediētia. Et sic itellige z li
mita glo.i.c.ea q̄. de offi.archi. z.lxxxi.di.c.di
ctū. z.xi.q.iij.placuit.xij.q.ij.idigne. In alijs
aūt q̄ n̄ sunt de p̄cepto.negligētia cōiter est ve
niale p̄ctm̄.vt pater.xxv.di.§.alias ea de mū.
z h̄ verū nisi faciat total'r excedere a charitate
dei.q̄ tē sic esset mortale p̄ctm̄ fz tho.ij.ij.q.lxxij
¶ Utr̄ teneat ad restitutōez de dāno dato p̄
ximo ex negligētia i officio suo vl' alio ope.vi
de supra Culpa.§.vi.

Negociū secl'are q̄d est. R. q̄ cū
sit multiplex n̄ p̄t diffi
nir. sz ex aliq̄bus enumeratōe possum⁹ alia silia
iudicare sicut fit.xxv.di.§.criminis appella-
tio. z xxiij.q.v.d liguribus. z extra ne cle. vl' mo.
c.i. dicit q̄ negociū seculare. p̄mo cū q̄d pl⁹ us
tos appetit qđ turpe lucr̄ est. Itez z munera
iniusta accipe vl' dare. Et vniuersal'r oia p q̄
hō seculariter viuit i aliq̄ pcto. dr seculare ne-
gociū. hoc patet in d.c.i. Itē dicit seculare ne
gociū mercantia seu negociatio. Itē oīe qđ
fit p lucrādo. sicut artes: p curatōes causar: z
negocior factōes. z hmōi. Vñ dr negociū q̄
si negās ociū. d v̄bo. sig. c. for⁹. §. ꝯstat. z p se
culari: q̄ secularib⁹ reb⁹ habēdis impendit.
Uel fm glo.in sum.xxi.q.iij.dicit. Primo p
mercātia. Secūdo p causis secularib⁹ tractā
dis. Tercio p administratōe rer̄ secularū. d

ℏ habes.s̄.Cleric⁹.ix.§.i.

1 ¶Que negocia secularia phibent.ꝛ.R.q̄ secularibꝫ phibent illa q̄ sine mortali fieri nō p̄nt. Sꝫ clericis ꝛ religiosis sunt interdicta m̄ta. vt patet in d.c.i.ꝛ habes.s̄.Cleric⁹.ix.

2 ¶Utꝛ negociatio q̄ ꝯsistit i vēdēdo ꝛ emēdo q̄ alio mō vsitatioꝛ dꝛ mercātia sit licita.ꝛ.R. Alex.i.iij.p̄te sūme.tractatu d̄ iudicialibꝫ.cū q̄ ꝯcoꝛ.Jnno.i.c.i.ne cle.vl̄ mo.ꝛ Jo.an.i d. rubꝛica.ꝛ Pa.i d.c.i.q̄ ꝛc se nō ē mala nec illicita.Sꝫ p̄t esse illicita rōne circūstātie:causē:p̄sone:modi:tp̄is:loci:cōmercij.Ex circūstātia cause.s.q̄n ppt cupiditatē vl̄ aliq̄d aliꝫ malū fit.ꝛ sic tale p̄cm̄ est q̄lis finis p quē fit Un̄ ille q̄ negociādo intēdit lucꝛ tāq̄ vltimū finē.ꝛ cupit sine labꝛe ꝛ sollicitudine ex auaricia diuitias ꝯgregare ejicieť ꝛc tēplo padisi ꝑm Alex.ꝛ sic patet q̄ efficit mortale p̄cm̄ ei. Negociari aūt ꝓpter ꝓpriā necessitatē vl̄ pietatē.s.ad dispēsandū i pios vsus lucꝛ.vl̄ ppt reipublice vtilitatē:vl̄ primi est cā legitima. q̄ facit vt fit sine p̄cto.aliter nō.Circūstantia p̄sone facit illicitā.s.si est cleric⁹ vl̄ religiosus. ꝛc q̄.s̄.Cleric⁹.ix.Oportet q̄ sit secular;ꝫ q̄ negociatoꝛ ꝛcbet esse.Ex circūstātia modi fit illicita.s.q̄n exercet vl̄ cū dolo vl̄ cū mēdacijs vl̄ alijs pactꝫ seu p̄uījs.Et si sunt p̄cta mortalia.sic mendaciū q̄d dicit intentōe ꝛcipiēdi p̄imū etiā i magna re si possꝫ vl̄ p̄iuriū.sic negociatio est mortale p̄cm̄.Jtē ex circūstantia tp̄is.s.festiui ab eccl'ia p̄cepti.ꝛc q̄ dic vt.s̄.ferie.§.xxi.Jtē ex circūstātia loci.s.diuīo cultui ꝛputati:sic̄ est eccl'ia vel cimiteriū.Jn eccl'ia em̄ n̄ p̄t fieri sine p̄cto mortali nisi magna necessitas excuset.vt patet p.c.ꝛcet domū dei.d̄ imu.eccle.li.vi.iūcto.c.relinq̄ nolum⁹.ꝛc cu. eucharistie.Et ℏ itellige ꝛc actuali ꝯtractōne rez q̄ sine strepitu fieri n̄ p̄t.Sec⁹ esset i vēditione candelaꝛ q̄ sine ℏbis fit.Aut i ꝯuētiōe alicui⁹ rei emēde vl̄ vēdende postea.q̄ n̄ esset mortale p̄cm̄.Jtē ex circūstātia cōmertij:qđ q̄dē est dānosuꝫ rei publice.sic cū q̄s emit vili⁹.vt chari⁹ vendat.ꝛ cū dāno reipublice.sic sunt illi q̄ totū granū emūt.vl̄ oēs merces ꝛ hmōi.vt postea vēdāt mō suo.Si ℏo cōmerciū est vtile reipublice.sic̄ illud q̄ merces portanť ꝛc terra vbi abundāt ad aliā vbi ꝛficiūt vl̄ illud q̄ d̄ vna re fit alia sic faciūt artifices d̄ lana pannū.ꝛc cera cādelas.ꝛ hmōi.vl̄ illd̄ q̄ q̄s cōfuat res q̄s emit vt vēdat tpe ꝛbito.eo q̄ q̄libet nō p̄t statim emere.sic istꝫ licet negociari si alie circūstantie adsunt.Alijs aūt est dānatōis.ꝛ ꝛc his loquit Chrys.lxxxviij.di. ejcies.ꝛ no.Sco.in.iiij.xv.di.q.ij.ar.ij.

¶Utꝛ ille q̄ chari⁹ vendit q̄s emit i eōdē loco licite ℏ facere possit.ꝛ.R.Alex.vbi.s̄.ri.d legib⁹ q̄ si id p se emit ꝛ postea p̄cessu tp̄is n̄ indiget licite vēdere p̄t p p̄cio occurrēti:q̄uis sit chari⁹ q̄ q̄n emit.q̄ nō ad ℏ emit ꝛ lucꝛ aduenit rōe tp̄is.Si ℏo emit vt vēderet tpe q̄ charius erit sic si fecit p vtilitate terre sue.f.ne boues p̄ stea idigerēt ꝛ n̄ inuenirēt.ꝛ ipe aliq̄d lucraret p sua sustentatōe ꝛ sue familie.vl̄ si a cali⁹ aliq̄d emit p bono fꝛoꝛ:ꝛ postea inuenit q̄ illud vult emere p charioꝛi:ꝛ ocurrāt ea q̄ dico.s̄. Emptio.§.viij.cū alijs circūstātijs p̄dictis ℏ sic licꝫ laicꝫ ꝛ n̄ clericꝫ.Si aūt fecit solū vt lucraret sine aliq̄ vtilitate reipublice.imo p̄ cies.ꝛ ꝛc istꝫ itellige illud.c.q̄cūq̄ tpe.xiij.q. iiij.vbi turpe lucꝛ dꝛ tpe vindemie vil⁹ emere vt chari⁹ vēdat.istꝫ ꝯcordat Hu.ꝛ Pa.in.c.i. q.iij.si q̄s.ꝛ Tho.ij.ij.q.lxxvij.ꝛ Pa.in.c.i. ne cle.vl̄ mo.Nō tn tenet ad restitatōez talis turpis lucri ꝛc necitate.ꝫ ꝯsilio fm Rodo. Nisi forte fuisset cū tal' ꝛcrelectie.puta q̄ to tū emit vt chari⁹ postea posset vēdere.q̄ sic ꝛc neret ad restitutionē dānificatis tale damnū alias nō occurrisset.Quid ꝛc artificib⁹ q̄ faciunt artē q̄ nō est nisi ad malū.vide.s̄.Ars.

Neophitus dicit nou⁹ i fide vel religione.vt xl.viij.dist.c.qm̄.ꝛ.c.sicut. 1

¶Utruꝫ neophit⁹ in fide possit ordinari.ꝛ.R. q̄ nō.etiā ad minoꝛes ordines.vt patet in.§. i.ꝛ d.c.qm̄.ea.dist.

Jgromātia vide.ſ. Sorti legium.

Ominatim ꝯdiri, vl̄ excōicat⁹.ꝛ.R.Da.in.c.i lateranē si.ꝛc p̄.q̄ vbi agit ꝛc pena in currēda ipo iur.sic n̄ dicit q̄s noiatim:nisi exp̄mat ei⁹ ꝓpriū nomē.q̄ ℏ importat etymologia vocabuli.ꝛ istꝫ odiosis n̄ ē recedēdū a ꝓpria significatōe ℏbꝛ:nisi ꝛc mēte ꝯsteꝛ.vt i.c.statutū.ꝛc elect. li.vi.Nisi circūstātie sint ita expresse ꝛ stricte q̄ ex toto iportāt vicez ꝓpriū nois facit p ff.ꝛc libꝛ.ꝛ posthu.ꝛ instit.ꝛc exhe.libꝛ.§.noia tum.ꝛ i.l.q̄tiēs.§.si q̄s nomē.ff.d here.instit.sa cut.l.certū.ff.si cer.p̄.vtputa dꝛ filij⁹ p̄cm̄ q̄ ℏz nisi vnicū filiū.ꝛ hmōi.Et sic itelligez li mita Jnno.i d.c.in lateran.ℏ etiā sequit glo. ꝛ Jmo.i cle.i.d vi.ꝛ ho.cle.i ver.noiatim.Si ꝯ ℏo nō agit ꝛc pena i currēda ipo facto.nec dicit noiatim exp̄ssus q̄ p circūstantias nō sic

strictas exp̃mit. Et sic itellige ⁊ limita glo. et Pau. ī cle. i. d̃ vi. ⁊ ho. cle. ī ff. noiati. ⁊ glo. ī. c. cōstituto. ez. de sen. excō. li. vi. Puta si diceret mgr carpētari⁹ tal' loci. iuniox. ⁊ hmōi. qd̃ no. bñ. Et ad glo. in. c. a nob. el. i. d̃ sen. excō. quā videt seq̃ cōiter doc. dic ꝙ itelligit ꝙ ita sūt ex cōicati qi noiatim fuissent exp̃ssi sz ñ ꝙ dicāt noiatiz excōicati. qz ās p̄t excōicari. sz ñ noiet

Notarius vide Tabellio.

Notoꝛiū dicit triplex ꝑm glo. ī. c. vŕa. de coha. cle. ⁊ mlie. ⁊ ibi Pa. seq̃t. s. notoꝛiū p̄sumptōis. ⁊ istd est qñ ius vehemēter aliq̃d p̄sumit. vt i filiatōne q̃ ex iectur' a iure inducz d̃z notoria. ⁊ idem est istud notoꝛiū iur'. qz ī iure sine ī iudicio ozit. sic cuz ds ꝺuincit ī iudicio. vl' spōte ꝺfitet: vl' p sñiaz ꝺdenat ī iudicō. Terciū ē notoꝛiū facti: ⁊ istd ē cū ppl's est test' alicui⁹ facti: ⁊ nō est loc⁹ inquisitōi. vt no. Arch. ij. q. i. d̃ māifesta. ⁊ hoc tex. ī. c. cū dilecto. de pur. ca. Et d̃z notoꝛiū fama ē tergiuersatōe aliq̃ celari nō p̄t. vt ꝓbat i. c. tua. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊. c. euidētia. d̃ accu. Et istud notoꝛiū facti est triplex. Primū facti p manētis vt ꝙ palatiū dñoꝝ est i platea. ⁊ sic d̃z notoꝛiū q̃si res nota oibz volentibz videre eā. facit autē. q̃ semel. C. quo ⁊ q̃n in. ⁊ d. c. euidētia. Scōm ē facti trāseuntis. ⁊ ñ redeūtis. vt si i ꝺspectu ppli sit aliqs interfect⁹. sil'r vox ꝓclamātis. qz notoꝛiū est ꝓ tūc: nō ꝓ nūc. ⁊ sic itelligē qd̃ no. glo. in d. autē. q̃ semel. Terciū ē facti interpolati. exēplū i eo q̃ parat⁹ est mutuare. ⁊ d̃ meretrice qz nō semp mutuat vl' peccat. Sz Bar. post Jaco. de butr. in. l. ci ues. C. de appel'. dicit ꝙ notoꝛiū est qd̃ hz actū pmanentē. vt edicta i altō p̄torio. ⁊ ꝙ i platea est palatiū dñoꝝ. Illa aūt q̃ nunq̃z habuerūt actū pmanētē. vt vox p̄conia. ⁊ hmōi. nō ꝓsunt trāsire i notoꝛiū. sz bñ in manifestū.

¶ Sz q̃t hoim sciētia req̃rit ad facīēdū notoriū facti? ℞. fuerūt varie opiones. Sz mihi placet opinio glo. in d. c. de manifesta. q̃ dicit sufficere sciētiā. p. hoim ad min⁹. Quā sic itelligo. vt colligo ex Pa. in d. c. vŕa. ꝙ si vici nia nō hz. p. hoies seu p̄sonas ñ p̄t oziri notorium. Si ꝓo hz. p. p̄sonas solū optet oēs sciāt. si aūt hz pl⁹ optet ꝙ oēs sciāt vl' maioz ps. ⁊ illa ps ñ sit minoz. p. p̄soꝝ. Et ꝙ tal' vicinia sciat notoꝛiū. habes bonū tex. ī d. c. cū dilecto. ⁊ sic ptz ꝙ ñ req̃rit scia totiꝰ ppli. vt volūt aliq̃

2 ¶ Utr̄ ī notoꝛijs sit ordo seruand⁹ iuris? ℞. Pa. in d. c. vŕa. ꝙ vbi agit d̃ ꝺsanguinitate p bāda req̃rit. sz ī alijs nō nisi sola citatio. Et hoc intellige vex vbi ꝺstat ꝙ nulla ꝛefensio cōpetit vel p̄t cōpetere. Sed vbi p̄t cōpetere sic est ne cesse huare. sz nō oīs solēnitas solita. Sil'r requirit ꝓbatio notoꝛij p duos testes ad minus. notat glo. in. l. iij. ff. de testib. nisi sit notoriū facti pmanētis. vt in d. c. euidētia.

Nouale in ꝑuilegijs pijs loc⁹ cōcessis. itelligit oīs ager d̃ nouo ad cultū redact⁹. de q̃ nō extat memoria ꝙ aliq̃n fuisset cult⁹. d̃ ꝺbo. sig. c. q̃d p nouale

Nouicius ppue d̃z q̃ habitu religionis accepto nōdū p aliquā ꝓfessionē astrictus experit religionis austeritatem

¶ Quis possit esse nouici⁹ ꝓpe? ℞. ꝙ q̃libet q̃ 1
ē rōnis capax. ⁊ puber. xx. q. i. p totū. ⁊ d̃ regu. c. cū sim⁹. ⁊ q̃libet q̃ p̄t esse religios⁹. ⁊ ās sit. vide. ī. religios⁹. Ş. iij. Cln̄ licet añ ānos pubertat': vel oblat⁹ a parētib⁹. aut alias ās possit suscipe habitū. tamē ꝓprie nō est nouici⁹. qz expiri non p̄t q̃d sit castitas: nec malicia p̄t supplere etatē. vt in. c. ad nostrā. ⁊. c. significatum. de regula. ⁊ ideo optet cōpleuerit. xiij. annū masculꝰ. femina vero. xij.

¶ Per q̄tū tps debet ās esse nouicius? ℞. ꝙ re 2
gulariter p annū. vt ī. c. ꝺsald⁹. xvij. q. ij. ⁊ i. c. ad apl'icaz. de regu. Cln̄ qz istud tps daī in fauorē nouicij. vt experiat: ⁊ sil'r monasterij. vt p̄bēt si p eis ꝺuenit. Jō p̄lato cū ꝺuentu ꝺsci entie. ⁊ interueniēte volūtate nouicij p̄t añ annū p̄fiteri. ⁊ tenet ꝓfessio. licet male faciāt p̄lati si sine magna discretōe hoc faciāt. vt i d. c. ad apl'icaz. Fallit hoc in monachis q̃ habēt monasteria in insulis multū rigidis. q̃bz ꝓhibet ne ante decimūoctauū annū aliquē recipiant ad ꝓfessionē. vt in. c. qz ī insulis. d̃ sta. regu. Quā q̃dē ꝓhibitōez Joh. an. ⁊ post eū Pa. in d. c. qz in insulis. extendūt ad frēs minoꝛes ⁊ p̄dicatoꝛes. vt nō recipiāt ad ꝓfessionē aliquē añ decimūoctauū annū. ⁊ placet mihi p idēptitatē rōnis exp̃sse. vbi debet fieri extēsio legis. vt. s. dixi. Ex. Ş. vi. Et iā fallit in oīmib⁹ mendicātib⁹. qui nō possunt recipe ante annū cōpletū ꝓbationis ad ꝓfessionē. vt in. c. non solū. ⁊. c. ꝺstitutionē. de regula. lib. vi.

¶ Sz q̃d si ās ñ obstāte ꝓhibitōe recipiat ad 3
ꝓfessionē añ annū ꝓbatōis. vl' añ tps debitū? ℞. ꝙ si ās recipiat ad ꝓfessionē añ annos pubertat', ꝓfessio nulla ē ipso iure. vt i dictis. c. ad nostrā. ⁊. c. significatū. Et hoc ī quacūq; religione. Si ꝓo ās recipiat añ decimūoctauū ānū.

vbi nō est recipiend⁹. Hosti. tenet q etiā nll'a sit pfessio ꝓpter d.c. qz in insulis. z cōiter ipm recitādo trāseūt doct. z facit p sua opiniōe. l. nō dubiū. C. de legi. z regula q ꝯ ius. de re. iu. li. vi. Pa. videt dubie loq. an sit obligat⁹ illi religioni quā pfessus est tm. Sz tn q saltē i genere sit obligat⁹ affirmat. Sz ego credo q nō religiōi in genere. sz i specie illi quā pfessus est obligat. qz talis phibitio ꝑncipal'r respicit fauorē pfitētis. cui ipe pt renunciare. Et h̄ in dicio meo apte pbat p d.c. ad aplicaz. vbi patet q abbatibꝫ phibet receptio añ annū. aliter nō punirent facientes ꝯtrariū z facta tenēt Et sic ad. l. nō dubiū z regulā q ꝯtra ius. pt dici q nō est nll'a qz alio iure sustentat. s. dicto. c. ad aplicaz. Si aūt loq̄mur de pfessione q fit añ annū pbationis sic tenet. vt dictū est. Nisi i religiōe mendicantiū in q̄ pfessio facta añ annū pbationis cōpletū nō obligat nisi religioni i genere. nō aūt illi quā ꝺs pfessus est ꝑm q infra dicā. Et illi tales q̄ receperūt aliquē sciēter pccauerūt mortal'r. Et nō pñt amplius ad pfessionē recipe. z vlterius debēt pūiri pena q̄ p grauioribꝫ culpis solet ifligi. vt i d.c. nō solū.

4 ¶Sz nunq̄d si durāte suspēsione ꝑdicta recipiet aliū ad pfessionē efficiet irregularē. R. Be. in d.c. nō solū. q nō. qz optet q act⁹ q̄ fit post suspensionē sit act⁹ d attribuī certo ordini. cuiusmodi nō est receptio ad pfessionem. Igit nō erit irregularis. quāuis alij dicant q sic. z non bene.

5 ¶Sz ꝺs poterit absoluere a dicta suspēsione R. Be. i d.c. nō solū. tenet q sol⁹ papa. qz cū c. nup. de sen. excō. nō habet locū i inferioribꝫ epō. z isti sint exepti Ergo cū ab epō n possint absolui nec habēt ire ad papā. Sz ego cū teneā q d.c. nup. habeat locū etiā i curato vt apte loquit iō poterūt absolui a plat̄ suis. Et sic ꝯcorda opiniōes q̄ sunt i d.c. nō solū. z fcitat Be. sic distinguēdo: q aut suspēsio ē ad tps. z sol⁹ papa absoluit. nec h̄z locū d.c. nup. Aut nō est ad tps. z sic habet locū. z h̄ tene qđ seq̄t glo. ibidē. d q̄ vide. s. Absolutio. i. §. iij.

6 ¶Utr̄ pdicta pena. c. nō solū habeat locuz in monialibꝫ scē Clare z pdicatorū. R. Be. q sic cū dño Lappo. z licet ex ꝓuilegio habeāt ꝓpriū. z nō mendicēt p h̄ nō tollit quin sint d ordine mēdicantiū. nec ꝓuilegiū i vno valet ad oīa. Nd limito de illis prime regule sancte Clare. Sz d minoribus nō credo cū ex regula habeāt ppriū. Et attēde ad eoz regulā. an habeāt ppriū. z sic nō extēdit ad eas: an n possint h̄re: z sic extēdit. q̄uis ex ꝓuilegio habeāt possessiones. vl' de facto nō mendicēt.

¶Quero qn̄ incipit ann⁹ pbationis? R. q a 7
die z hora impositōis habit⁹. dūmodo sit pu
bes q ad alias religiones. sz q ad minores ꝺ
dicatores. z mōasteria i saluaticis insulis oppe
tet habeāt annū. xvij. cōpletū. vt patet p pū/ 8
cta. c. ad nostrā. c. significatū. z. c. qz i insulis.
¶Nunq̄d furiosus pt esse nouic⁹? R. q n. ac
cipiēdo nouiciatū ꝓ anno pbatōis. vt d regu
la. c. sic tenet. Uñ si steriisset in religione p cen
tū annos nunq̄ poterit pfiteri. z si pfiteret pfes
sio nulla est. sic nec mr̄imonū ꝺ here. vt. ff. de
spō. l. furor. Nec ratificat ꝑ ratihabitionē post
q̄ fuerit sane mētis. Sic nec pfessio facta añ
annos pubertat̄. nisi p relationē habit⁹ iduā
cent̄ pfessionē tacitā post q̄ est sane mentis. z
cōpleuit annos pubertatis. aut p pfessionē ex
pssa se obligauerit. vt patet p. c. i. de voto. lib.
vi. facit. c. sicut tenet. de regula. z placet mihi.
q̄uis Hosti. z cōiter eū seq̄ntes videant tene
re q ratificet. si non ꝯtradicit. sz pseueraverit
post q̄ē sane mētis z pubes factus. z idē dicūt
ꝺ impubere. sz tu tene istud pseuerare. vt dixi
cū relatōe habit⁹ inducētis pfessionē tacitā. 9
¶Utr̄ nouic⁹ possit exire? R. q sic libere sine
omi licētia. vt patet i. c. statuim⁹. de regu. ꝓ
pter verbū libere. nec incurrit i aliquā inhabi
litationē q̄ ad ordines vl' bñficia ecclesiastica.
vel secularia ex tali egressu. patet h̄ ex. c. postu
lasti. de regula. Fallit h̄ in illo q̄ pfessus est ta
cite. vt patet in d.c. statuim⁹. 10
¶Quid de bonis q̄ donauit religioni ante in
gressu? R. Pa. i. c. qđ are.
de cle. ꝺmitt. q. si ꝺnauit oīa tuci dubio vide
tur donasse causa mort̄. Uñ causa cessante p
pfessionē tacitā vl' expssa. revocat inde rece
dendo. ar. l. seia. in fi. i. R. ff. de dona. cā mor.
z. l. nō oīs. in pn. ff. si cer. pe. Facit qđ no. Bar.
in auten. ingressi. C. de sa. san. eccle. Et idē di
cit Bar. ibidē de illo cui⁹ pfessio n tenet. q̄uis
pfitens crederet tenere qđ recupabit. qđ pbat
p. l. si pr̄. z. l. nec apud. C. de here. insti. vbi q̄
credens aliquē fratrē vl' filiū. z hac ꝓpter ꝓlatio
ne reliq̄t bona sua. repto cōtrario auferunt ab
eo z veniūt ad succedētes ab intestato. vt d.
si pr̄. Si ꝺnauit oīa sz aliq̄ solū. z sic
dico nō videt donasse cā ingressus. z nō re
cuperabit. ar. eoz q̄ habent in. c. beneficiū. z. c.
ꝺstitutōez. de regula. li. vi. Et sic limita z irel
lige Hosti. z Pa. in d. statuim⁹. q̄ vident cō/
trarij. Sil'r nō recupat si donauit non causa
ingressus sz ex interuallo. vt in. c. fi. de dona. z
l. pfecta donatio. C. d dona. q̄ ſ modo. Idē
dicit Bar. vbi supra d illo q̄ faciebat pfessionē
non tenere q donata nō recuperabit. qz videt

bohasse.l.cui⁹ per errorē.ff.de reg.iur.¶.l.cam
panus.ff.de oper.libert. Et intellige q̄ ad iuris
psumptionē ¶ in dubio. Sed in scientia vel
alio modo vbi potest sciri p̄ solū donauit cau
sa ingressus.¶ nō alio modo.sic recupabit.qz
semp videt datū causa mortis.

¶Quid de bonis nouicij morientis añ pfessio
nē tacitā vl' expssaz: R.Ly.¶ mlti alij docto.i
d.auten.ingressi.tenuerūt p̄ debēt spectare ad
mōasteriū.qz ibi morīēdo videt mori vt mo
nach⁹. Idē tenet do.Anto.in.c.in p̄sentia.de
pba.Bar.in auten.si q̄ mlier.i fi.C.de sa.sanc.
eccle.p̄ pfata opi.allegat.c.fi.de suc.ab intesta.
in d.c.i p̄sentia.distinguit ¶ bñ.p̄ aut intrās
exp̄sse tulit bona sua mōasterio Et sic est ¶a
opinio p̄dictoz p̄ sunt monasteriū.si nō exp̄s
se reuocauit. Si vo exp̄sse nō tulit sz simpli
citer intrauit causa pbatōis.sic succedēt pri
miozes ¶ nō monasteriū. Nā cū iste nō fuerit
religiosus cū effectu.c.religioso.de sen.excō.li.
vi.bona ei⁹ nec tacite nec exp̄sse transierūt in
monasteriū.p̄sertim cū adhuc hēret facultatē
faciēdi testamētū. Jō primiozes succedēt.

¶Quō nouici⁹ efficit tacite pfessus: R.p̄ tri
bus modis efficit tacite pfessus. Prio fm Jo
hā.an.¶ do.Anto.¶ Pa.i.c.vidua.de regula.
qñ se ingerit actibꝰ q̄ solū q̄uenūt pfessis ō iu
re vl' q̄suetudie.¶ h̄ facit ex certa sciētia.s.sciēs
solū cōuenire talē actū pfessis. Itē p̄ h̄ faciat
posito pseueret aut loco pseuerātie tridui p̄ fe
cerit cū habitu pfessoz distincto in forma scis
sura vl' coloze. Aliter vno istoz dficiēte.nō in
ducit pfessio tacita.puta si faciat nesciēs cōpe
tere solū pfessis vl' ex metu: vl' sine pseuerātia
tridui.dūmodo loco pseuerātie tridui nō po
nat habit⁹ pfessoz.qz idē facit qd̄ triduū. Se
cūdo inducit tacita pfessio ex relatō e habit⁹
pfessoz. Dūmodo faciat p̄mo sciēter sciēs so
lū q̄uenire pfessis.¶ sciēs p̄ ex tali hac assum
ptione de iure vl' cōsuetudine inducit pfessio
fm Jnno.¶ do.Anto. Itē secdo p̄ habit⁹ pfes
soz sit distinct⁹ in coloze vl' forma aut scissura
Tercio p̄ spōte. Quarto p̄ dēt ei ab eo q̄ pt in
corporare religioni. Aut eo ꝯsentiēte accipiat
fm Pa.in d.c.vidua.¶ facit.c.porrectū.de re
gu. Quito p̄ dēt pseuerātia tridui in ei⁹ relati
one.¶ sic intelligē.c.institutionē.in fi.d̄ regu.
li.vi. Quidā tn excipiūt duos casus i q̄bꝰ nō
req̄rit istud quintū.s.pseuerātia tridui. Pri
mus si i infirmitate suscipit. Facit.c.sicut.el.
q̄.de regula. Et secund⁹ q̄n q̄s pri⁹ vouerat in
trare ¶ intrādo suscipit habitū pfessoz. Pa.
ño i.c.ad nostrā.de regula.dubitat d̄ h̄. Sed
ego audacter credo p̄ etiā in istꝰ duobꝰ casibꝰ
req̄rat pseuerātia tridui.p d.c.ꝯstitutōnez.in
q̄ nihil excipit.nec ego credo. Sexto p̄ referā
tur habit⁹ in mōasterio.qz q̄tūcūq̄z ferat ex
tra monasteriū nō cēsēt pfessus.vt i.c.vt cleri
ci.de regu.no. Pa.in.c.ex rescripto.d̄ iurīurā.
Sz h̄ nota dictū Abbatis in.c.cū illoz.d̄ sen.
excō.p̄ vbicūq̄z fuerit monachus.dūmodo sit
sb obēdiētia abbatis semp fingit i claustro.¶ iō
istud sextū intelligit q̄n extra monasteriū id ē
extra obēdiētiā alicui⁹ p̄lati ferēt.p̄ nō indu
cit tacita pfessio.qz cessat p̄sumptio.eo p̄ si vl'
let pfiteri intraret monasteriuz.seu poneret se
sb obēdiētia abbatis vl' p̄lati. Tercio inducit p
fessio tacita p relatōez habit⁹ nouicioz nō di
stincti i forma:coloze:vl' scissura vltra annū.
cle.eos.d̄ regu. Jntelligē i mōasterio fm p̄.d.
dictū ē. q̄uis sit distinct⁹ alia distinctōe occul
ta.puta qz bñ dicit.¶ hmōi. Si vo distinctio
i scissura:coloze:vel forma se patēter exhibeat.
sic nūq̄z inducit pfessio.etiā si ferat p.xx.annos.
vt notat i cle.eos.i glo.¶ Pa.in.c.ex pte.d̄ re
gu. Addit ab aliq̄bꝰ.sz ego ñ teneo. Quartū
indutēs tacitā pfessionē q̄n q̄s habuit absolu
te p̄positū mutādi vitā.¶ patz p.c.ꝯsulti.¶.c.
statuim⁹.d̄ regu.¶.ç. bñficiū.¶ c.nō solū.de re
gu.li.vi. Sz q̄uo h̄ itelligat fuit dūersa opi
nio. Sz verior ē opinio p̄ tūc ppositū d̄z ab
solutū mutādi vitā q̄n q̄s facit votū pseuerā
di i religiōe ¶ ñ aliter Ubi q̄uis q̄s ingrediat
religionē cū ppōsito pseuerādi ñ ppter h̄ effi
cit tacite pfessus.imo pl⁹ dico p̄ etiā si fecisset
votū de intrādo.nō ppter h̄ efficit tacite pfes
sus.imo pt redire ad seculū sicut alij nouicij.
Et q̄d pl⁹ est satisfecit voto.vt.j. Uotū.iij. Ex
tra.iij. Et p̄ nō inducat tacitā pfessionē factū
votū de intrādo vl' volūtas pseuerandi.pbat
aperte p.c.ex transmissa.de renun.vbi iudicio
meo est tex.clar⁹.si non cauillet.imo pl⁹ dicit
dñs Aardi.in ꝯsilio facti.¶ sequit Pa.in dic
to.c.ꝯsulti.p̄ etiā ille q̄ fecit votū de pseuerā
do nō efficit tacite pfessus p relationē habit⁹
nouicioz distincti.vnde si postea egrederet ¶
ꝯtraheret mrimoniū.dicit mrimoniū tenere.
¶ ad.c.nō solū.¶ alia capitula q̄ vident cōtra
ria: R.p̄ loquunt p̄ talis nō potest redire ad
seculū sine peccato mortali exquo absolute ha
buit ppositū mutandi vitā.s.fecit votū pseue
randi.sed nō dicunt p̄ sit tacite pfessus.et
ideo istud tenet:qz verius.

¶Dic aduerte p̄ sicut pfessio exp̄ssa que diri
mit matrimoniū postea ꝯtractū nunq̄z indu
citur q̄tumcūq̄z q̄s voucat nisi fiat i manibꝰ

illi⁹ q̄ habēt ptātez recipiēdi ⁊ inco:poꝛādi re/ligioni quā pfiteꝛ fm Se.i d.c. ꝯstitutōez. ⁊ c.vnico.de voto.lib.vi.⁊ Lap.⁊ Innoc. Jo. mo.⁊ Joh.an.i d.c.poꝛrectū. Vl' nisi qñ fuit facta i manu alteri⁹ recipiētis nole dicti plati. ⁊ ipe ratificauit añq̄z ꝯheret.sic pari rōne i ta/cita. Et tō ingressio i actibꝫ pfessoꝛ. vl' relatio habit⁹ ⁊ hmōi supdicta si debēt inducere taci tā pfessionē oꝑtet fiāt sciētibꝫ illis q̄ pñt icoꝛ/poꝛare: ⁊ ꝯsentiētibꝫ. aliter nō inducit q̄tūcū q̄z q̄s talia faciat. qđ no. qz sepe in practica

14 ¶ Nota etiā q̄ pfessio tacita q̄ fit infra annuz ñ obligat tacite pfessū illi religiōi p̄cise sic ex/pīsse. vt oñdit tex. i d.c. ꝯstitutōez. Sz bñ ob ligat illā religionē in q̄ tacitā pfessionē fecit si bi. qz rū expellere nō poterit. aliter ñ esset iste re ligiosus fe:z sic si ꝯheret teneret mr̄imoniū. cui⁹ ꝯtrariū dicit tex. i d.c.vnico. de voto. lib. vi. Rō: qz si illa ñ teneret sibi in q̄ pfessus ē ta cite m'to min⁹ alia. ⁊ sic si nlla vellet cū recipe remaneret religiosus nulli⁹ religiōis. qđ ē im possibile. ⁊ tō nō poterit eū inuitū expellere ex q̄ ꝯsensit vt tacite pfiteret. Illa autē pfessio q̄ fit p relationē habit⁹ vltra annū obligat illi re ligioni i specie. cle. eos. ō regula. In foꝛo tn aie nō tenet nisi religiōi i genere. si modo p talez relationē ñ habuit aīm obligandi se. Et h̄ po tes colligere ⁊ ꝯcoꝛdare. q̄ ad ꝯsciam doctoꝛ sic. Pꝛofessus tacite in vna de religionibꝫ ap pꝛobatis ñ tenet illi p̄cise. sz solū vni i genere ⁊ si ꝯhit nō tenet mr̄imoniū. Pꝛofessus expl/se i religiōe mēdicantiū infra annū si nō inten debat se obligare nisi illi q̄ pfessus est ñ tenet. nec illi quā pfessus ē. nec alij. sz libere pt redi/re ad seculū. Si ꝯo se intēdebat obligare sal/tē religiōi i genere sic nō pt redire ad seculū. si tn ꝯhit tenet mr̄imoniū Si tacite pfiteat ob ligat religiōi. ⁊ si tn ꝯhit ñ tenet mr̄imoniuz. Rō: qz tacita pfessio nō pꝫbet in religionibꝫ etiā mēdicantiū. vt i d.c. nō solū. sz solū expl/sa. ergo q̄ habētes potestatē incoꝛpoꝛādi fūt passi vt tacite pfiteret se obligauerūt illi. licet ipe ex bñficio iuris nō sit p̄cise obligat⁹ eis.

15 ¶ Utꝛ reqꝛat q̄ ann⁹ pbatōis sit cōtinu⁹ vel sufficiat interpolat⁹: R. fm Bar. in. l. interdū. ¶. quotiēs. ff. de publi. reqꝛit ann⁹ ꝯtinuus. ⁊ facit p̄fat⁹ tex. vbi seru⁹ dicit nouici⁹ q̄ nō ste/tit in vꝛbe p annū ꝯtinuū. Facit. l. vnica. C. de pfe. q̄ in vꝛbe ꝯstan. Nā intermissione tpis di uersificant mores ⁊ opa hoīm. vt i. l. si ñ sortē. ¶. libert⁹. ff. de ꝯdi. indebi. Facit etiā qz qñ iu/ra faciūt mentionē de certo tpe debet intelligi de tpe ꝯtinuo. vt no. glo. i rubꝛica. ff. de varijs ⁊ tempo. p̄scrip. ⁊ i. l. genero. ff. de his q̄ no. in/fa. ⁊ p Joh. an. in. c. i. de elec. li. vi. ⁊ videt tex. i c. cupientes. ¶. cetez. ibidē sequit istā opinionē Joh. de ligna. ⁊ post eū Pa. i. c. ad aplicaz. de regula. Et adducit Pa. illud qđ legit ⁊ notat in. l. vbi fideiussoꝛ. ff. de solu. vbi foꝛmat q̄stio notabil'. Pone q̄ statuto cauet bannitū p̄ con tuz ducatis impune posse offendi. bannit⁹ q̄s respectu vni⁹ debiti p quin q̄ginta. ⁊ respectu alteri⁹ debiti p alijs quin q̄ginta. ⁊ concludit q̄ nō p̄t talis offendi impune. qz q̄ debita sunt diuersa nō debet ꝯiūgi ad faciēdū vnū totū. ⁊ sic est ibi casus q̄ quin q̄ginta ⁊ quin q̄gin/ta nō faciūt centū. ⁊ sic i casu nr̄o. qz interrup/sio tpis minuit austeritatē regule. Diuersi est ꝯtinuare p annū cōtinuū q̄z p annū inter/polatū. ⁊ istud tene. q̄uis Bar. ⁊ Spe cu. in ti. de sta. regu. ⁊ glo. de reg. iur. in regula eū q̄ cert⁹ est. li. vi. teneat ꝯtrariū. Vl' fm alios dic q̄ loquit' q̄n q̄s p totū vnū annū pbauit religionē ⁊ postea egredit. q̄ postea redies non oꝑtet pbet itez p aliū annū. Iz licite stanm re/cipi poterit. qz vez est. ⁊ sic seruat.

¶ Utꝛ sit n cessariū q̄ nouicius referat habi tū illius religionis quā vult pfiteri. an sufficiat relatio alteri⁹ habitus: R. q̄ licet glo. in. c. sup eo. de regula. arguat. nō teneat cū Lancre. q̄ requirit relatio habit⁹ illius religionis quā vult pfiteri. Et ita habet ꝯsuetudo q̄ est opti ma legū interpꝛes. l. si de interpratō. ff. de legi bus. Et q̄ referāt in monasteriō. qz extra mo nasteriū relatio habit⁹ cuiuscūq̄z nunq̄z indu ceret tacitā pfessionē. d. cle. eos. licet possit ta/lis cōpelli vel ad dimittendū habitū talez. vl' ad intrandū monasteriū. vt no. Pa. in. c. cle/rici. de regula. ⁊ limita vt. s. ¶. ij. 17

¶ Utꝛ valeat pꝛestatio impediret tacitā pfes/sionē: R. q̄ sic fm Hostie. ⁊ Joh. an. ⁊ Pa. in d.c. vt clerici. ⁊ glo. in d.c. cle. eos. Et ideo q̄ nō vult tacite pfiteri pꝛestet q̄ p relationes talis habit⁹ nō intendit tacite pfiteri 18

¶ Utꝛ nouicij obligent ad pcepta regule: R. q̄ nō. nisi eo modo q̄ alij xpiani. Debet tn in/duci vt eā seruēt q̄ten⁹ pꝛtent ei⁹ austeritates. licet aliq̄d sit indulgendū eis ne retrocedant vt in. c. qđ scripsi. xxxv. q. ij.

¶ Utꝛ nouici⁹ possit eligi in plat⁹ alicui⁹ reli 19 gionis: R. q̄ nō ad plat⁹ es alicui⁹ religionis vt patet in. c. null⁹. de elec. li. vi.

¶ Utꝛ nouicij possint oꝛdinari: R. q̄ nō. etiā 20 ad primā tonsurā. vt i. c. mōasteriꝫ. xix. q. iij.

¶ Utꝛ sit excō icat⁹ q̄ nouiciū percutit viole/ 21 ter: R. q̄ sic. de sen. excō. li. vi. c. religioso. Sz aduerte hic q̄ accipit large etiā p eo q̄ ek infra annos pubertatis indut⁹ habitū religionis i

mõasterio, possent tñ pr̃ actutores ipuberẽ re
22 uocare si sine eoz̃ consensu itrauit. xx.q.ij.c.ij.
¶ Utz bñficiũ igredictis religionẽ vacet. R.
q̃ ñ. Nec infra annũ pbatõis ei⁹ pt alteri cofer
ri: nisi de ei⁹ consensu: vl̃ nisi cstet q̃ habeat ani
mũ absolute mutãdi vitã. Sz q aliũ debuiet
assignata sibi eiusdẽ bñficij portione ogrua.
vt notat. c. bñficiũ. de regula. li. vi. Et sz Jo.
an. ibidẽ. Reliq̃ fruct⁹ bñficij cseruabunt. vl̃
i vtilitatẽ ecclie expẽdent. c. q̃ sepe. de elec. lib.
vi. Nec interz ipe nouici⁹ eos habebit. q̃uis
Ber. hanc. tenuerit q̃ imo sui erũt. z dicta p.
uisio mandabit executõi p epm. c. cũ ex eo. de
23 elec. lib. vi.
¶ Sz nũq̃d poterit bñficiũ nouicio cferri. R.
24 q̃ ñ. Ad epatũ tñ eligi pt. de elec. c. null⁹. li. vi.
¶ Utz canonic⁹ i nouciatu debeat vocari ad
electõez epi. R. Jo. an. i d. c. bñficiũ. q̃ ñ. Sz
sec⁹ esset de patrono: vl̃ eo ad quẽ nõ iure colle
gij sz iure singl'ari electõ ptinet q̃ nõ vocari.

Uptie q̃d sint habeat. s. mri

monij. i. q̃ idẽ sũt.

1 ¶ Quo tẽpore sunt celebrãde habes
2 s. Matrimonij. ij. Impedimẽto. i.
¶ Utz sint bñdicendi. R. q̃ sic. si null⁹ ipo⁹ z
alijs nuptijs cetis fuit bñdict⁹. Si vo alter
eoz̃ i alio mrimonio fuit bñdict⁹ ñ debet itera
ri: q̃ alter sine altero nõ debet bñdici sz bñdi
ctio diuitti. Tho. vo i. iij. di. xlij. tenet q̃ vir
go licet cohabitet cuz bigamo debet bñdici. q̃ sal
uaꝛ aliq̃ mõ significatio. Hoc credo vez vbi
cõsuetudo h̃ habet sm Ber. in. c. vir aũt. de se
cundis nuptijs. Aliter pbiter bñdicẽs biga
mos debet ad secrẽ aplicaz mitti suspensus ab
officio z bñficio. vt i d. c. vir aũt. Sz veri⁹ dic
sm Joh. an. q̃ ista pena intelligit cõtra sacer
dotes q̃ bñdicũt secũdas nuptias viuẽte alte
ro. Itẽ cõiter tenẽt docto. cũ Hostiẽ. ibidẽ q̃
nõ est suspensus ipo iure sz suspendend⁹.

Nunciatio noui opis est phi

bitio facta illi qui aut edificat: aut edificij formã mutat i alteri⁹
piudiciũ: qđ est edificiũ nouũ facere. vt. ff. de
no. opꝛe. nũ. l. pe. §. op⁹ nouũ. Sz q̃ antiquuz
reficit op⁹ nouũ ñ facit. d. l. i. §. si qs edificiũ.
Intellige nisi ex toto esset destructũ. vt no. in
c. soluit. de iude. Uñ nihil aliud est nuncia
tio nisi phibitio noui opis. d. l. i. §. nunciam⁹
z eo. ti. c. significantibꝰ.
1 ¶ Quibꝰ de causis fit denũciatio noui operis?
R. q̃ tribꝰ. Primo gra iuris pprij conseruandi.
Secdo dãni depellendi. Tercio publici iuris
tuendi. d. l. i. §. nũc videm⁹, z. §. nũciatio.

¶ Pro quibꝰ opibꝰ pt fieri nũciatõ hec? R. q̃ 2
tm p illis opibꝰ q̃ solo iũcte sunt. vel in solo
fiũt. quoꝛ edificatio vel demolitio videt opus
nouũ. vt d. l. i. §. h̃ aũt edictũ. Et ad futura ñ
ad pterita fit vt ibidem.
¶ Utz hec denũciatio siue phibitõ se extẽdat 3
ad eccliaz aut locũ religiosuz? R. q̃ sic. cũ nõ
sint in piudiciũ alteri⁹ cstruẽda. vt in. c. i. eo.
ti. Fallit in casu q̃n eps ppter necessitatẽ ppli
aliã eccliaz vult edificare. licet sit in piudiciũ
aliaꝛ eccliaꝛ. de ec. edi. c. ad audientiã.
¶ Utz hec nũciatio se extendat ad purgatio- 4
nẽ cloacaꝛ z riuoꝛ? R. q̃ nõ. q̃ publice vtili
tatis z securitatis est riuos z cloacas curare. ff.
eo. l. de pupillo. §. si qs riuos.
¶ Qualiter fit hec nũciatõ? R. tripl'r. Primo 5
p ptoꝛes inhibitõez. Secdo cũ simplici vbo i
hibẽdo. Tercio p iactũ lapilli sic dicẽdo, nun
cio tibi op⁹ nouũ p iactũ lapilli. z statiz pjci
at lapidẽ in ope ipo. Et istud terciũ est meli⁹
q̃ ꝓma z secda nũciatio ostituit in possessione
z certificat possessoꝛẽ eũ q̃ vult edificare. sz per
iactũ lapilli nõ. vt d. l. de pupillo. §. meminis
se. z d. l. i. §. in opis. Dicũt tñ alij q̃ debet fieri
ter iactio lapilli. ar. ff. de re iudi. l. cõtumacia.
xij. q. ij. indigne. de ostit. c. ex litteris.
¶ Qui dz fieri hec nũciatio? R. q̃ dño vl̃ pcu 6
ratori. suo. puero. vl̃ fabro. seu illi q̃ fabricat.
d. l. de pupillo. §. nũciare. Et debet fieri i rep̃
senti z ipo ope z tm dño. sz illis q̃ ibi sunt.
¶ Quot modis ẽmittit hec nũciatio? R. q̃ q̃t 7
tuoꝛ modis. Primo vbis exp̃sse. ff. e. ti. l. nõ solũ
. §. sciẽdũ. Secdo p trãsactionẽ. ff. eo. ti. l. i. §.
inde q̃rit. Tercio morte nũciatoris. d. l. nõ so
lũ. §. morte. Quarto satisdatõne. Utz est q̃
denũciãs hz tres mẽses ad deliberãdũ an ve
lit docere de iure suo: aut recipe cautõez de de
molitõdo i q̃bꝰ denũciat⁹ nõ poterit edificare.
Sz si infra tres mẽses ñ oñdit d iure suo post
ipos tres mẽses caueat denũciat⁹ d ope demo
litõdo z edificet. C. e. ti. l. vnica. z i. c. vlti. eo. ti.
¶ Quis effect⁹ nũciatõis? R. q̃ cõq̃ edifica- 8
tũ ẽ post eã demoliri debz expẽsis ipi⁹ edificãtis
d. l. i. §. i. z. l. ptoꝛ. §. i. codẽ. z extra eodẽ p totũ

Obedientia que est ho

minis ad deũ sic diffinitur ab Anselmo. Obe
dientia est affectio voluntatis coniuncte deo:
sicut econtratio. Inobedientia est affectio vo
luntatis diabolo instrumentaliter copulate.
quia sicut homo p instrumentũ opat. sic dia
bolus p inobedientiã sepat hoiez a deo. Se. iij. z
xi. q. iij. §. euidẽter. Obedientia q̃ est hois ad

hoſez eſt debita reuerētia minoris ad maiorē.

1 ¶ Utr̄ q̄s teneat obedire i oib̄ suis maioribꝫ R. q triplex ē supioritas. Prima ē in spūalibꝫ Scda est i tpalibꝫ: q̄ ad regimen reipublice. Tercia est in tpalibꝫ: q̄ ad regimē ꝓprie familie. Et iō ſm Alex. in. iij. pte sūme i tercio p̄cepto. obediētia limitat ſm gradū supioritatis Illi em̄ q̄ pest spūalibꝫ obediēdū ē i spūalibꝫ necessarijs ad salutē vl ad h̄ ptinētibꝫ. sic papę ep̄o z ceteri plati eccl'iasticis ab his q̄ subij ciunt iurisditōi eoz dñis z p̄cipibꝫ. qz p̄sūt tpalibꝫ ad rēpublicā ptinētibꝫ. sic eis in h̄ est obediēdū ab eoz subdit. si mō ptās eoz n̄ sit vsurpata ſm Rich. in. ij. di. vlti. qz si est vsurpata nō tenent nisi ꝓpter scandalū. Et aduerte q̄ eccl'iastici nō sunt ſbditi dñoz tpaliū. z ideo nō p̄nt eis aliq̄d p̄cipe. de ꝓsti. c. ecclesia. Patri aūt carnali cū pest cure rei familiaris de bet ei obediētia a filijs. i his q̄ ptinēt ad dispositionē rei familiaris. Uñ talibꝫ i p̄fatis ñ obediētes sciēter z sine rōnabili causa: z i re alicuius importātie: aut ex ꝓtēptu p̄ccāt mortal'r: nisi foret illud q̄d p̄cipit ꝑ p̄ceptū dei vl i salutis dispendiū: aut ꝑ p̄ceptū supioris ad ipm̄ p̄cipiētē. In alijs aūt q̄ ad eoz supioritatē nō ptinēt nō est necessariū obedire. Et iciunt ista a. c. si q̄s. d ma. z obe. in glo. z. viij. q. i. sciendū xi. q. iij. si dñs. z sillibꝫ. Dicit tñ Tho. ij. ij. q. cliij. q i his q̄ ptinēt ad interiorē motū voluntatis nō teneт hō homini obedire. Qd limitat nisi opus extrinsecū nō posset pfecte pfici sine applicatōne animi. qz tūc non haberet veritatē sed teneт obedire applicando animū ad pficiendū qd p̄cipit.

2 ¶ Utr̄ papę sit obediēdū in oib̄. R. Pa. i. c. inq̄sitōi. de sen. excō. q si p̄ceptū sapit p̄ccatū: tūc nō est ei obediēdū. qd intellige etiā d veniali. xl. dist. in summa. Si ꝓo p̄ceptū nō sapit pctm: tūc ab eccl'iastico ꝓsonis est sibi obediendū. licet videat duz. xix. dist. i memoria: nisi q̄n ex obediētia p̄sumeret statꝰ eccl'ie pturbari vehemēter. vl aliq̄d malū futurꝫ seu scandalū. Nā tūc etiā si p̄ciperet ſb pena excōicatōis late sniē ñ est ei obediēdū. vt no. Pa. in. c. si q̄n. z i. c. cū adeo. de rescrip. Et q̄ifert Pa. in d. c. si q̄n. q q̄n mādat aliq̄d ex cui⁹ executōe ꝑsumit scādalū futurꝫ i ciuitate ñ est ei obediēdū. qz h̄ fit auctoritate legis. vt i d. c. si q̄n. z in aūte. vt nll'i iudicū. sz debet rescribere papę. Limitasēdo q ñ teneт obedire ſm Pa. in. c. cū olim. de cle. ꝯiug. q̄n papa cū maiori pte ꝯcilij indiceret ptinētiā certo generi ꝓsonaꝝ post ꝓmotionē eis resistētibꝫ. qz ptinētia ꝓsuaderi pt ꝓterrari nō pt. xxxij. q. i. Integritas. Et sic pt dici q nec papa pt indicere eis vitā strictiorē cōtra eoz velle. lxxiij. di. gesta. z q̄d ibi notat. z i regula. q̄d oēs tāgit. d re. iurisd. li. vi. Itē si papa credat mādatū iustū z iuste facere. h̄z in ſb dito ꝓstat mādatū i se ptinere pctm nō est credendū. vt i. c. lras. de rescri. ſpol. Et secularibꝫ aūt est obediēdū papę i spūalibꝫ z eccl'iasticis q̄ ptinēt ad salutē z bonoz moz z necessariozꝫ seruatōez. In tpalibꝫ ꝯo nō teneт ei obedire: nisi sint ei ſbiecti vl rōne cause: vl rōne ꝓsone. Uñ si p̄cipet seculari nll'a rōne sibi ſbdito q̄ tet sibi bona sua nō teneт obedire. Idē dic d epis z alijs platis spūalibꝫ quo ad tpalia. Et sil'r de platis secularibꝫ quo ad spūalia. z ꝯsequit Inno. iij. d. c. inq̄sitioni.

¶ Utr̄ subditi seculares teneant obedire dñis z suis volentibꝫ eos subijcere alteri⁹ dominio. R. q nō. qz nō pt h̄ facere sine eoz voluntate. c. dilecti. de ma. z obe. z. c. fi. eodē. 4

¶ Utr̄ i oīmi obediētia sint intelligēde aliq̄ conditiones. R. glo. i. c. ij. de voto. q sic. si possibilitas adest. facit. c. q relā. z. c. breui. d iurisd. z. l. paul⁹. ff. q̄ sniē sine appel. re. Itē admittit oēm rōnabilē causaz. vt no. Pa. in. c. magne. de voto. facit. c. si q̄n. de rescrip. z. c. ex parte. de of fi. de le. z q̄d no. Archi. in. c. vtinā. lxxvi. dist. 5

¶ Utr̄ ꝑ obediētiā currat p̄ceptio. R. q no. qz semp est in mala fide. l. i. C. de seruis fugi. z c. fi. de regula. z in glo. c. sicut nob. de regu. 6

¶ Utr̄ subditꝰ dubitās de id q̄d p̄cipit sit ꝑ dē vl nō: teneat obedire. R. q sic. im o executa tur. vt in. c. q̄d culpat. xxiij. q. i. nisi sit d his in q̄bꝫ ignorātia nō excusat. c. ad aures de ꝓpo. ordi. imo bonū sine q̄ pt esse sal⁹ debet dimitti ꝓpter obedientiā. xi. q. iij. q̄d ergo. debet ñ ꝯdi ditus quantū pt in tali dubio inquirere. 7

¶ Utr̄ sacerdos teneat denūciare excōicatuz quē scit innocēter ad p̄ceptū epi. R. ſm Tho. i q̄ libet. q si solū mādet denūciatōez excōicatōis pt ei⁹ innocentiā q debet obedire. Et ego dico co q nll'o modo debet obedire. qz habet executa tionē paratā. dicēdo q aut cōmittat cauſe cognitionē: aut ipe excōicet si nō vult cōmittere z ipe denūciabit. aliter nō debet z tra z scientiā obedire. vide. s. Judicare. §. vij. 8

¶ Utr̄ obediētia i his q̄ q̄s p se vult sit meritoria. R. q sic. si fiāt ꝓncipal'r ꝓpt obediētiā. secꝰ si fiāt ꝓncipal'r qz placet. ita no. viij. q. i. sciēdū. z illō Deu. ſm hāc distinctōez citelligēdū 9

¶ Utr̄ clericꝰ teneat obedire epo p̄cipienti sibi q debet libꝝos suos alteri. vel q resignet debitū ficiū. R. ſm Ray. q nō. qz nō ptinet ad ꝓna h̄ p̄cipere. vij. q. i. qz frater. qd intelligo q̄n

causa ꝟcipit. Sz cū causa ꝟcipiēdo sic tenetur. puta qz clericꝰ est ineptus z vult dare ido neo ppt bonū ecclie. ar. c. cū apl's. §. Prohibe mꝰ. de cens. xvi. q. i. ꝓdicatoꝝ. z de magistr. c. sup specula. dūmodo libri z tales res sint ꝺ bonis ecclīasticis nō ꝓprijs. qz sic nō teneret. c. reḡsisti. de testa. de iur pa. c. cū dilectꝰ.

¶ Utꝝ monachꝰ religiosus nō exēptꝰ magis teneat obedire epo qz suo ꝓlato: R. q ñ. lviij. di. i. z. ij. z. xij. q. i. nō dicatis. De obedientia religiosoꝝ vide religiosus. de hac materia vide. s. Inobedientia.

Oblatio vt dicat z sit tria reḡruntur. Primū ex pte offerē tis. s. vt sit xpianꝰ. qz ab infidelibꝫ eccl'ia nō recipit oblationē. Sz extimatoꝝ oblationū ꝓ interesse. vt i. c. qzto. ꝺ vsu. Secōm ex pte eiꝰ cui offert. vt sit eccl'ia. qz qꝺ fit ꝓuate ꝓsone. non oblatio Sz donatio est. Terciū ex pte rei ꝺna te. vt. s. sit licite acq̄sita. qz illicite acq̄sita non recipiunt ꝓ oblatōe. c. qz in oīibꝫ. de vsur. c. ex trāsmissa. de reci. z glo. in summa. xiij. q. v. hec Pa. in. c. causa. de ꝛbꝫ. signi.

¶ Utꝝ oblatōes sint de p̄cepto: R. q oblatio accipit largo mō ꝓ oīi qꝺ offert eccl'ie: siue i vita: siue i morte. Facit. c. in nra. de sepul. siue sint mobilia siue imobilia. xij. q. i. videntes. z hec ñ sunt de ꝓcepto: nisi qñ a defunctꝰ sunt legate. xij. q. ij. q. oblatōes. nā tūc p̄cāt morta lit nō soluētes. Aut qñ qs se obligauit quoq mō. Accipit ſcḋo oblatio ꝓpe z stricte fm cōmunē vsuz loq̄ndi. z ē oblatio q̄ fit sacerdoti i missa. z hec ē de ꝓcepto i ꝓcipuis festꝭ fm Ho sti. allegat. c. ois xpianꝰ. de ose. di. i. Pa. ꝛo i d. c. causa dicit. Hoc vez vbi sacerdos idigeret. alias aūt dicit relinq̄ndū ꝺ suetudini. qz ñ repit iure cautū q talib⁹ diebꝫ ex necessitate fi ant tales oblatōes. Archi. ꝛo i d. c. ois xpianꝰ z glo. z Lau. z Hug. z Ray. tenēt q nō sunt de ꝓcepto. z fm Hug. illud qꝺ dicit. nō apparebis i ꝺspectu meo vacuꝰ: fuit cerimoniale. et ratione ꝺ alīs oblatōibꝫ legat' ecclīs vl' ex voto debit'. Ego aūt istud credo verū q ñ sint de ꝓcepto etiā rōe ꝺsuetudis. qz nemo offert nisi cui placet: z sic ꝺsuetudo nō ꝓt introduci. vt. s. Cōsuetudo. §. ij. Solūmodo q erunt de ꝓcepto rōne pauptatis sacerdotꝭ. q̄n parochiani sui sunt diuites z abundāt. qz tūc ꝑnt cogi ab eo ꝓ subtractionē diuinoꝝ. arg. i. Loꝝ. ix. Sz fm Innocē. z glo. z Ray. Sz dicā illud. xci. dist. Clericꝰ in q̄t victū z vestitū suo artificio: vl' agricultura sine officij sui detrimēto ꝓparz. Laudabile tñ ꝺ silū est vt semp offerāt in ꝓcipuis festis aliq̄d i missa. z sic intellige d. c. ois z sil'ia. z hec est cōmunis opinio doctoꝝ.

¶ Cuiꝰ erūt oblatōes q̄ fiūt: vl' i eccl'ia capella vl' imagini. vl' celebrāti. vide. s. Eccl'ia. §. ix. 2

¶ Quoꝝ oblatōes ꝓhibent recipi: R. glo. i. c. oblatōes. xc. dist. q ꝓmo ꝓsonaꝝ residentiū. Secḋo opp̄mentiū paupes. Tercio sacrilegorū. Quarto q̄ extrahit seruū violēter de eccl'ia ꝺfugiētē ad ipaz. Quinto raptoꝝ. Sexto vsurarioꝝ. Septimo meretricū. Alioꝝ vero non sunt respuēde. qz est penale. vt ibi dicit glo. 3

¶ Utꝝ sacerdos possit recipe oblatōes q̄ ei offerūt ꝓ missis dicēdis. q̄s pēnitēti iniūxit i penitētia vt faceret dici: R. pt. Sz species mali est z ideo si pt ꝓsumere q pēnitēs aliq̄ḋ scandalu ex hꝫ ꝺcipiat. vel aliq̄s alꝰ debet respuere z ad aliū mittere. c. cū ab oīmi. de vi. z ho. cle. 4

¶ Pone q fit ꝺsuetudo i aliq̄ eccl'ia q ꝓpositꝰ habeat oblatōes q̄ fiūt i dñica. z sacrista illas q̄ fiūt i festo sancti Laurētij. Uenit. d. festū in dñica q̄s habebit: R. Bar. in. l. ꝓconsul. ff. de offi. ꝓconsul. q erūt ꝓpositi ꝓ dictā legē. qz inspicit potiꝰ qḋ est naturale: q̄z accidētale. 5

Obligatio est iurꝭ vinculū q̄ necessario astringimur ad aliq̄d dāndū vl' faciēdū. vt instit. ꝺ ob. i ꝓn. 1

¶ Obligatio sine ꝺsensu nulla est. l. i. ff. de pactis. z nemo obligat nisi q̄ animū obligādi habeat. ff. de acti. z obli. l. obligationū. la. i. facit glo. in. c. iij. de voto. 6

¶ Quotupleꝛ ē obligatio: R. q triplex. Prima ꝺ naturale tm q̄ in se ꝺtinet naturalē eq̄tatem hec ꝺ hit ꝓ vinculū naturale. s. ꝺsensuz. z ꝓt fieri inter oēs hoies rōis capaces. Sz i foro ꝺtentioso hec inefficax ē ad agēdū. licet i foro ꝺscientie. vt. j. Pactū. §. iiij. Secḋa ꝺ ciuilis tm: q̄ ē cū q̄s ciuili iure tm est astrictꝰ: Sz naturalis eq̄tas dissuadet eū teneri. sic cuz q̄s spe future numeratōis fecit instrumētū. in q̄ ꝺfitet se recepisse centū. q̄ tñ ñ recepit. z hec ñ obligat i foro ꝺscientie: nisi ingressū a ꝓlato cogeret fm Inno. i. c. qz plerīqz. ꝺ imu. eccle. Tercia ꝺ naturalē z ciuilē simlr. q̄ ē cū q̄s cū solēnitate iurꝭ potens se obligare obligat se ad aliq̄d q̄ naturalē eq̄tas vult eū obſuare. z ꝺ istꝭ habet isti. ꝺ ob. p totū. Et hec obligat i vtroq; foro Sz oēs doc. 7

¶ Quot modis ꝺtrahit tercia obligatio: R. q̄ q̄ttuoꝝ modis. Prima ex ꝺtractu. vt emptione: venditōe: locatōe: z hmōi. Secūdo ex q̄si ꝺtractu. s. cū q̄s gerit negociū alterius sine mādato eiꝰ. Tercio ex maleficio. vt ex furto

rapina ꝛ hmõi. Quarto ex q̃si maleficio. s. cũ q̃s ñ directe rediq̃t sz q̃si vt cũ ex ei⁹ domo aliq̃d est effusuz q̃ alteri nocuit. Instituta sb̃ diuersis ꝛicis. Itẽ ꝓhit q̃ttuor modis. Primo re. vt in mutuo: cõmodato: ꝛdepposito: ꝛ hmõi. Secõdo ꝓbis ĩ stipulãdo. Tercio lr̃is vt q̃n in lr̃is cõfitet̃ se recepisse aliq̃d qđ tñ nõ recepit. Quarto solo ꝓsensu. vt in societate mandato emptione venditõe vel locatõe. In his nõ requirit̃ scriptura nec ꝑsentia. sz sufficit eos qui ꝓtrahũt ꝓsentire ꝑ se vel ꝑ nunciũ: vl' ꝑ epl'az sec⁹ in alijs. q̃ vltra ꝓsensuz req̃rit̃: vel littera res: vel ꝓba. hec habent̃ diffuse in sti. qui. more ꝓtra. obligatio. ꝛ sb̃ alijs rubricis.

4 ¶ Utz ĩ generali obligatõe veniãt q̃ spẽaliter q̃s ñ fuisset ꝓmissur⁹ ꝛ ff. fm Bar. ĩ. l. i. C. q̃ res pi. ob. po. q̃ nõ. vñ dicit q̃ si q̃s obligauit oĩa bona sua ñ itelligit obligare q̃ nll'o modo spẽalit̃ esset obligaturus: puta pannos: lectos: ꝛ alia suppellectilia sine q̃bꝫ viuere nõ possum⁹.

5 ¶ Utz papa possit absoluere ab obligatõe q̃ q̃s alteri tenet̃. vide. s. Juramẽtũ. vi. in ꝓnci.

6 ¶ Utz obligatio semel extincta possit instaurari: ff. q̃ nõ. ter. in l. cũ ex causa. C. de remis. pig. sz optet alia fiat si dẽbet inesse.

7 ¶ Utrũ obligatio dissoluat̃ aduenĩẽte termino: ff. Pa. i. c. sic ex lr̃is. ꝺ spõ. capiẽdo mẽtẽ Sof. q̃ placet do. Anto. ꝛ est amica ꝟitati. q̃ aut termin⁹ apponit̃ ad sollicitãdũ implemẽtũ obligatõis. ꝛ tũc lapsus termini nõ liberat ab obligatõe. ar. l. obligationũ. §. placet. ff. de act. ꝛ oblig. ꝛ ar. c. cũ dilecti. de dolo ꝛ ꝓtu. ꝛ l. celsus. ff. de ar. Et tũc ponit̃ ad sollicitãdũ implemẽtũ q̃n apponit̃ termin⁹ ꝓtractui iã pfecto: puta ꝓtraxit q̃s spõsalia. ꝛ postea ꝓmittit q̃ infra certũ tps ducet eã nõ dissoluit̃ elapso termino. Aut termin⁹ apponit̃ ad finiendaz seu limitãdã obligatõez. ꝛ tũc lapsus termini liberat ab obligatõe si ꝑ eũ ñ stetit q̃n ĩpleret ĩ termino. Et isto mõ dicit̃ appos⁹ q̃n apponit̃ ad sollicitandũ ꝓncipiũ ꝓtract⁹. puta promisim⁹ ad inuicẽ tali tpe ꝓuenire ad ꝓtrahendũ spõsalia elapso die liber est ꝑ quẽ nõ stetit.

8 ¶ Utz obligat⁹ statũ teneat̃: ff. Pa. in. c. licet heli. ꝺ simo. q̃ aut dies ẽ apposita obligatõni ꝛ si sũt eiusdẽ fori re⁹ ꝛ actor⁹ tenet̃ re⁹ sine iterpellatõe offerre. ꝛ ire ad domũ ei⁹: q̃ dies iterpellat ꝑ hoie. c. potuit. de loca. ꝛ l. magna. C. ꝺ ꝓtra. ꝛ co. stipu. Si ñ sunt eiusdẽ fori ñ tenet̃ re⁹ spõte ire ad foz alteri⁹ vel ad domũ: sz dicat ĩ domo sua parat⁹ sũ soluere si sit q̃ recipiat. ꝛ sufficit iuxta no. ĩ. l. itẽ illa. ff. de cõsti. pecu. ꝛ ibi Bar. ꝛ Albr. in. l. iubem⁹. C. de epi. et cle. qđ no. ꝑ limitatõe. c. potuit. de loca. Intelligeniſi aliud sit spẽaliter ĩ pacto. Aut dies nõ est apposita. ꝛ sic req̃rit monitio. vt in l. ĩ ex legati. cã. ff. de ꝟbo. oblig. ꝛ vide. s. Mora. §. i. ꝛ infra Solutio. §. rix.

¶ Utz obligat⁹ legere duoby annis ꝛ ipedit⁹ ex aliq̃ cã ñ fecit teneat legere alijs duoby poũ uz: ꝛ alie ꝑcedẽtiũ. q̃ ope ꝑsonales mutant̃ ex cursu tpis. vt ĩ. l. si nõ sorte. §. libert⁹. ff. ꝺ ꝺi. inde. ad idẽ facit. l. si vsusfruct⁹ in biẽniũ. ff. de vsufr. vbi finito tpe finit̃ ius. ꝛ ꝺ volut Bar. ĩ ꝺ. terminis in. l. ꝛ ideo hesitat. ff. de ꝟbo. oblig. Sec⁹ dicit vbi factũ ad qđ ꝺs tenet̃ nõ diuersificat̃ ex tempe. q̃ tũc elapso tpe ad qđ tenet̃ integrat̃ temp⁹.

¶ Utz pactũ seu ꝓmissio obliget q̃n turpitudo tm̃ versat̃ ex pte recipiẽtis obligatõez ꝛ ff. Pa. ĩ. c. debitores. de iureiurã. q̃ ñ patet ibi. q̃ ꝓmissio ꝺ soluẽdis vsur⁹ ñ obligat. q̃ si obligaret etiã natural'r solũ cogeret̃ soluere rõe pacti. vt ĩ. c. i. de pactis. sicut cogit̃ q̃n intereuenit iuramẽtum. Ratio: q̃ cũ lex resistit etiã alteri ꝓtrahẽti nõ nascit̃ obligatio etiã natural'. vt l. cũ lex. ff. de fideiusso. vbi plene ꝑ Bar.

¶ Sz q̃re obligat magis ex iuramẽto q̃s ex ꝓmissiõe. cũ de⁹ nõ faciat differẽtiã int̃ iuramẽtũ ꝛ simplicẽ loq̃lã. vt i. c. iuramenti. xxij. q. v. ff. Pa. in ꝺ. c. debitores. q̃ ĩ ꝺ. est. q̃ simplex ꝓmissio est nll'a. ꝛ ĩ ꝺ habet̃ ꝓ nõ facta ꝓpter pitudinẽ recipiẽtis. sec⁹ in iuramẽto. q̃ cui fit sz de⁹ ñ turpit̃ accipit: n⁹ iurãt peccauit. Promissio ei dirigit̃ ĩ hoiez. Juramẽtũ aũt ĩ rẽ.

¶ Utz ad mĩstrator⁹ ñ hns expẽsũ mãdatũ ad penã apponẽdã: vl' ambasiator⁹ possint obligare ꝓstituẽtes ad penã: quã opponit̃ ꝺ obseruatione ei⁹ qđ ꝓmittũt. ff. Pa. in. c. ij. de pca. q̃ sic facit. l. bñ a zenone. C. de q̃. ꝑscrip. ꝛ. l. si curator⁹ ceſar⁹. ff. de iure fisci. ꝛ ꝺ. c. ij. vbi plat⁹ ꝑt apponere penaz ꝛ obligare se ꝛ successores. ꝺũmodo ꝓtract⁹ fit rõnabilis. ꝛ c. dilecti. ff. de arbi. ꝛ qđ scribit̃ i. c. nlli. ꝺ re. ec. nõ alie. vbi rector ecclie ꝑt obligare sine ꝓsensu epi oĩa bona ecclie general'r ꝑ obseruatõe ꝓct⁹ alicui⁹. q̃ solũ sibi ꝓhibet̃ spẽali hypotheca. ꝺ limita vez. nisi ꝓct⁹ ñ teneret: aut esz null⁹ q̃ ꝓter ius. q̃ re q̃ pena tollit̃. sec⁹ si esset null⁹ q̃ ꝓter ius. q̃ teneret pene appositio. ꝺ. c. dilecti. vide glo. i. c. accessoriũ. li. vi. ꝛ tex. cũ glo. i. c. significatiby. ꝺ offi. ꝺele. Limita secũdo nisi pena esset ꝓter naturã ꝓct⁹. vt i ꝺ. l. si ꝓcurator⁹. vbi ñ tenet̃ si sec⁹ ad duplũ vl' triplũ. licet ꝑcurator⁹ obligaverit se si euinceret̃ res quã vẽdit. sec⁹ q̃n ꝓb seruãtia ꝓct⁹ apponit̃. vt ĩ ꝺ. l. bñ a zenone.

13 ¶Utz pz obliget ex ꝯctu filij. R. Jo. de pla. inſti. qđ cū eo. Ş. in rē. ꝙ ſi ꝓſum ē in vtilita/ rē pz̄is: puta qz mutuo accepit pecuniā vt ſe veſtiret fm ꝗenientiā ſuā z hmōi. z ſic teneť. l. iij. Ş. labeo idē. ff. de in rē ꝓſo. z. d. Ş. in rem tuo accepit vt faceret pompas. vl̄ luderet. et hmōi ſic nō teneť nec pz̄ ꝑ filio nec dñs prō ſeruo. l. ꝙ ſi ſerꝝ. Ş. ſz ſi ſic accepit. ff. de i rē ꝓ/ ſo. niſi ei⁹ iuſſu feciſſet. l. i. ff. qđ iuſſu. Si tñ habēret pompas teneť reſtituere creditori. l. iij. Ş. ſz ſi rē. ff. de in rē ꝓſo. Silr tenetur pz̄ ſi habet peculiū filij. deducto tñ pri⁹ ꝙ ipſe pz̄ i dicto peculio debet habere. l. ſz ſi damni. Ş. pe culiū. ff. de peculio. Idē dic de mercatoribꝫ q̄ ꝓponunt inſtitores ꝙ tenenť de ꝯctibꝫ factis noie ipſoꝝ. ff. de inſtito. ꝑ totū. qz videnť ꝯ/ here cō ꝓponēte q̄ ꝓtrahūt cō ꝓpoſito. l. ſi inſtitorē. ff. ſi cer. pe. Idē in exercitore nauis l. i. in prin. ff. de exer. ac.

14 ¶Utz ille ꝑ q̄ ꝗs agit ei⁹ negocia vtiliter ob liget eidē. R. ꝙ ſic. ar. l. cū pecuniā. ff. de neg. ge. z qđ no. glo. i. l. i. Ş. ſz nōnll̄os. ff. đ tute. z l. ſed ſi ideo. ff. ſolu. ma.

Obſegꝑ̄ dari liber hō ꝑ pace ſer/ uāda ñ ꝑ pecunia. de iureiu. c. ex reſcꝑto. ar. ad idē. ff. đ teſta. l. obſides. ff. de iu. fiſ. l. diu⁹. Et illud qđ dz ꝙ liber hō nō ꝓt obligari extra de pigno. c. i. z. C. q̄ res pi/ gno. ob. po. l. q̄ filios. intelligit ꝙ nō ꝓt obli gari vti eo ſit ius pignoris. ſed tñ ius reten ꝯis. ita tenet glo. in. c. vt prīdē. Ş. itē eiſdez. ptiū. q. vlt. z i. c. expoſita. đ arbi. Itē hō redē ptus ex captiuitate teneť ſeruire ꝑ ąnquēni um niſi ſoluat pēciū. C. đ poſtli. reuer. l. v. Itē ſicut pz̄ ꝓt vēdere filiū ꝓpter famē. ſicz obli gare. C. de patri. q̄ fi. diſtra. l. ij.

Obſtinatio ē q̄dā ꝑtinacia. et iō dic vt. j. ꝑtinax

Occaſionē ꝓ̄tēs alteri pec cādi vtz pecz R. Landul. in. i. iiij. diſt. v. q. vlti. in ſi. ꝙ duplex ē occaſio. Quedā actiua. ſ. cū ꝗs ē quaſi coadiutor i pctō vel aliq̄d tale fa cit qđ facere nō debet vñ ali⁹ accipit exemplū z occaſionē male opandi. ſicut q̄ i. xl. ſine ne/ ceſſitate comedit carnes. z alīs dat occaſio nē male opandi. z iſtud ē pctm̄ z tale q̄le illđ qui⁹ ē occaſio. Quedā ē occaſio paſſiua. qñ. ſ. ꝗs fac qđ facere dz. z ex hỹ alter accipit occaſi onē pecādi. z talis nō pecc̄at. qz facit qđ fa/ cere debet. qđ limita vt. j. Scādalum. Ş. iij. z iiij. vide de hỹ etiā. s. Caula. Ş. vi.

Occultū dz dupl̄r fm Pa. i. c. et lr̄az. de tē. oz. Primo ꝑ/ ut diſtinguit ꝯ ꝓbabile. Alio mō ꝑut diſtin guit ꝯ notoriū. Et tūc licet aliq̄ ſciāt. tñ no/ toriū nō ē q̄n aliq̄ terguerſatōe celari pōt.

O Diū dei ē filia luxurie. ſz odiū primi ē filia iuuidie vl̄ ire. ¶Utrū ſit pctm̄ mortale. R. odium dei maximū pctōz ē. qz vnūqđ qz qđ ē ꝑpter ſe ē potius eo qđ eſt ꝑpter aliud. In odio dei volūtas auertit a deo fm ſe. In aliis ꝓ/ catis nō auertit a deo fm ſe ſz fm aliud inq̄z tū appetit aliq̄d inordinate qđ habet auerſi/ onē annexā a deo. Et ē odiū primi qđ cū op ponat charitati ē pctm̄ mortale de ſe. Et tūc opponit q̄ſtio. vel q̄n non facit primo qđ te neť de neceſſitate vl̄ appetit facere. vl̄ facit pri/ mo aliq̄d notabile malū. Unū. i. Joh. ij. Qui odit fratrē ſuū homicida ē. ꝑ accidēs tñ z ꝑ pter impfectōez act⁹ pōt eſſe veniale. puta cū nō ē i deliberatōe volūtatis. ſz i ꝓmo motu ſo lū. Itē q̄n malū qđ proximo deſiderat ē mo/ dicū. nec notabile malū vellet hz̄et. Itez q̄n odit pctm̄ proximi. nō naturaz. fm Tho. ij. q. xxxiij. Itē q̄n malū non vt malū vellet proximo. ſed ſub ratōne boni. puta zelo iuſti cie. vl̄ ad bonū ſeu correctōez illi⁹ cui vellet. z hmōi. qz tūc ꝑprie nō habet rōez odij. Et q̄z uis illa q̄ ꝓmittunť exterius q̄ztū ad leſionē proximi ſint grauiora. tñ q̄ztū ad volūtatis inordinatōez odiū proximi ē pctm̄ grauiſſi/ mū eoꝝ pctōz q̄ ſunt ꝯ proximū. et oritur ex inuidia directe fm Bze. xxxi. moral. Diſpoſi tiue ꝙ ex ira. Rich. tñ in. ij. ſentētiaꝝ refert quoſdā tenere ꝙ potius oriť ex ira. licz aliq̄đ odiū ex inuidia oriatur.

O Fficiū diuinuz vide ſupra Doze.

¶Officiū ad qđ teneť exequēs ñ me reť ꝓmiū neceſſario ꝓmiſſuz generaliter faci enti Uñ cū promittit aliq̄d generaliter capi enti bannitū nō debeť famulo ꝓteſtaris ca/ pienti. qz ad hoc tenebať ex officio ſuo. facit l. cōgruit. ff. de of. pſi. z. c. i. đ offi. oz. no. Pa. i c. eccleſiis. de cenſi. 1

¶Utz ꝑ habēdo officio tpali poſſit aliquid dari. R. Beati. i. c. ꝑ humani. đ homi. li. vi. tenet ꝙ ſic ſi duo ꝯcurrāt. Primū ꝙ publice det nō occulte. qz clādeſtine dare reꝓbatur ff. de poſtu. l. i. z. ij. ff. de admi. tu. l. nō exiſtimo. Nec ob. l. fi. C. ad. l. iul̄. de ambi. q̄ ꝓhibet aliquē ad officiū promouēdū ꝑcio vl̄ ambi/ tōne: ſed probate vite. qz fm glo. loq̄tur q̄n 2

ꝑ

secrete dak. Scdo si cupit pdesse t nō pesse. Add de tercīū si est idoneꝰ. al's nō. Facit. viij. q. i. q̄ ep̄atū. secus i officio ecclesiastico. vide de hoc. s. Dignitas. §. ij.

3 ¶ Utr officialis possit aliq̄d recipe qñ grat̄ tenet impedere officiū. R. p ñ. vt i. l. fi. C. ad l. iul. de ambi. vbi phibet aliq̄d recipe. cuz q̄s est in administratōe etiā post depositū officium p aliq̄ pstito bñficio tpe administratiōis. de q̄ vide. s. Judex. §. viij. cū sequētib⁹.

4 ¶ Utrū liceat mutuare sup officia dñis. R. fm. s. Tho. in epla ad ducissam brabantie. p si ex pacto mutuū det vt officiū recipiatur sic vsura ē. qz p mutuo accipit officiū ptātē Hoc ego limitarē i officijs scl'aribꝫ q̄ nō dāt gratis sz vēdunt. secꝰ esset i officijs q̄ debent gratis dari. qz sic nō esset vsura ex pte dātis mutuū. cū nihil accipiat qđ pecunia extimā dū sit. licet ex officio ꝓsequenter aduenit lucr. qz illud lucr aduenit rōne laboris. sz potius ē iusticia ex pte nolēt̄ alit dare talia officia. In spūalib⁹ aūt officijs induceret simoniā.

Oleū sanctū dr triplex qđ p epos in die cene ꝓsecratur. Primū ꝑncipale dr crisma sanctū. qđ d oleo t balsamo fit. t cū isto bñdicūtur fontes baptismales. calix t patena. ecclesia t altare. t puer baptizatus in vertice t fronte. t epi qñ ꝓsecrāt̄ i manib⁹ t i capite. t oēs fideles cū crismantur. t istud ē annuatim ꝓsecrandū t innouādū. c. si q̄s de alio. de ꝓse. di. iij. t grauiter punitur sacerdos q̄ i baptismo vtitur de alio q̄s de nouo. vt in. d. c. si q̄s. Scdm oleū sanctuz est cathecuminoz. t dr oleū bñdictū siue sanctū. t isto inungūtur baptizandi inter scapulas. t i pectore t manus sacerdotis cū ordinatur. Itē ꝑncipes t reges in brachio t humero. Itē eccl'ia et altare añ crismationem. Tercīū oleū sanctū ē q̄ inunguñt infirmi in articulo mortis. de quo. j. Unctio.

1 ¶ Utr alio tpe possit ꝓficī pfatuz oleū q̄s in die cene. R. p primū nō. de ꝓse. di. iij. omni tpe. de sen. ex. qm. lib. vi. d aliꝭ duob⁹ nō inuenitur prohibitum.

2 ¶ Utr oleū nō sacr additū sacro efficiatur sacrū. R. vt. s. Aqua bñdicta. p sic.

Opinio est assensus intellectus ad aliq̄d. nō qz sufficienter moueatur ab obiecto p ꝓpr̄io: sed p quandā rōnabilē electionē volūtarie declinās in vnā partē magis q̄z in aliā cū dubitatōe tī et formidine alterius ptis. ita tī p ad illā partē quā formidat nō habetur rō expssa ꝓcludēs. formidatur tī ꝓpter debilitatē rōnis alterius ptis. Fides ꝝo ē cum certitudine absq̄ tali formidie. Sciētia aūt ē assensus intellectus moti ab obiecto p seipm cogniti. sic i ꝓncipijs ꝑmis vl p aliquā cut i ꝓclusiōib⁹. quaz ē sciētia. hec. s. Tho. ij. ij. q. i. ar. iiij. dubiū ꝝo ē mot⁹ indifferēs in vtrāq̄z partē ꝺdictionis. de quo. s. Dubium Scrupulus ē cū intellect⁹ et lenib⁹ ꝓcteris seu medijs t multū debilib⁹ mouetur ad vnā ptē. t hec etiā dr suspitio t pusillanimitas spūs q̄ repellēda ē. vt dr. vi. q. i. Oues. in fi. Qis em̄ suspitio potius abijcēda ē q̄s accepтāda. Et de his habes p Car. i cle. nec/ mani. de elec. t in. c. lras. de ꝑsump.

¶ Cui opiniōi ē adherēdū i varietate. R. di stinguēdo. Aut vna opinionū hz ꝑle legez vl antiquā ꝓsuetudinē approbata. t alia n t sic illa est pferēda. qz mime mutāda sunt q certā sentētiā semp habuerūt. l. mime ff. ō le gi. Aut nō ē lex nec ꝓsuetudo p aliq̄ ipaz vl ē p vtraq̄z. t tūc debēt ꝓcordari. vt dicatur i vno casu vnā obtinere. t alia i alio si fien pt. vt i. c. lras. de resti. spo. ex. v. q. ij. §. his ita rñ/ detur. de cog. spi. c. i. Cōuenies em̄ ē iura in/ ribꝫ ꝓcordare. dicit tex. i. c. cū expediat. ō elec. C. de appel. Et soluntur aliq̄n ꝓcuras p alios. vi. t. l. i. C. de inoff. testi. et. l. ꝓcipim⁹. in fi. q̄d et simpl'r. vt. xij. q. ij. sine exceptōe. de his q̄ fi. a ma. par. ca. cū apl'ica. aliq̄n p aliter. de elec. c. p sic. t. c. publicato. aliq̄n p scdm. vt d cordari: tūc ꝓmunis opinio sequēda est. qz i cā dubiꝫ p multitudine est ꝑsumendū. ita re net glo. i. c. fi. de pe. di. i. Bar. in. l. ficlys. C. d impu. t alijs sub. et glo. i. l. ois diffinitō. ff. de re. in. et in cle. i. in fi. de sum. tri. dicit doct. q̄ i dubijs t dcisiuis adherendū ē carrocio docto. qz cōis opinio docto inducit ꝓbabi lē errorē. vide tex. iūcta glo. in. c. vnico. de pos/ stu. pla. li. vi. Facit tex. in. l. ij. ff. de iur. t facit igno. Nō. Bar. in. l. de eo. C. de pe. iudi. qđ limita fm Se. in. c. i. de sum. tri. lib. vi. vez. nisi vera t certa ratio ꝓcuraria assignetur. vtputa fm Jo. an. in. c. i. de ꝓsti. qz nōro rie dicit male. vel qz rōnabiliter pōt ꝓiudicari. Vlaz vt dicit Pa. in. c. tua nos. de elūr. licet iudicat ō ꝓmunē opinionē docto. et etiam glo. qñ iure nō ꝓbat. vel p rōez cui nō possit respōderi. Ita etiam no. Dy. Antro. i. d. c. tua nos. et facit tex. in. l. i. §. cūq̄z hec materia. C. de vete. iu. enu. ibi. nō oēs i oia. sz certi p artes vl meliozes vl exteriozes inueniunt. sic ne q̄z ex multitudine auctoz qđ melius t equius ē

iudicato: cū possit vni⁹ t forte deteriozis sen/
tētia mlt⁹ i aliq̄ pte supare. hec ibi. Si āt
nō apparet q̄ sit cōis tūc ꝓponēda ē illa q̄va
Ḡ. itē pauū. C. de edic. diui adri. tollē. l. edicto.
Facit. c. dño sancto. Ḡ. ecce inq̄tū. l. di. t ma
me si tal' opinio sit subtilioz. vt dicit tex. in
t. capellan⁹. ō ferijs. Aut vna opinio nititᵏ ri
gozē scp̄to. t alia eq̄tati scp̄te. t sic ista ꝓponi
tur. c. vno. de re. pmu. li. vi. et. l. placuit. C. de
iudi. t p Ly. i. l. i. et. C. de legi. Fallit i odiuz
iudeoz q̄ quos rigoz pferē eq̄tati. c. ij. ō iude
is. In alijs aūt opinio benignioz dz obſua/
ri. l. benign⁹. ff. ō le. Facit. c. fi. ō trāsac. tenet ḡ
Pau. i. d. cle. ne romani. i p̄n. Et benignioz
dz illa q̄ fauet uramēto testamento libertati
matrimonio religioni t sacramēto. facit. c. ij
de cogsp. i. l. sunt pſone. ff. de reli. et sump. fu.
Silr illa q̄ soluit q̄z q̄ ligat. r̄gula odia. li. vi
l. arrian⁹. ff. de acti. t obli. Aut sunt antiq̄ do
ctores. t sic moderni nō eis ꝓponunt nisi no
uus rōibꝫ t causis ad aliud sentiēdū inducā
tur. Nā aliq̄n intellect⁹ iunioris pſpicacioz
ē q̄z senis. dic tex. i. l. gall⁹. ff. ō libe. t posthu.
lxij. di. Ḡ. vez. Aut sunt theologi t canōiste
vl legiste. t tūc i materia iuris diuini veteris
vl noui testamēti pferūt theolog⁹. In mate/
ria ꝙo iuris positiui. canonista i materia ca/
nonistali. legista in materia legali ꝓponitur.
Aut sunt q̄ttuoz doctoꝛes eccl'ie qui sibi ꝑdi
cūt. t tūc in subtilitatibꝫ t q̄stionibꝫ pferūt
Aug. In trāslatōibꝫ ꝙo Iero. In sermoni
bus Ambroſi⁹. In moralibꝫ Gregoꝛi⁹. xx.
di. Ḡ. i. Facit qđ no. glo. i. c. sicut. xv. di. Aut
diuersitas ē inter papā t ceteꝝ. t tūc ꝑcer/
nēdꝫ fidē ꝑ celū ꝓponit. q̄z ozbis maioz est
vbe. In alijs aūt papa ē ꝓponēdus. vt in. c.
sunt quidā. xxv. q. i. t dis. xix. Anaſtaſi⁹. Et
intellige papā pferendū oībꝫ q̄n̄ t̄ꝫ pa
pa sic determinat aut statuit. Facit. c. de libell'
xx. di. Sec⁹ si arbitraret sic doctoꝛ. q̄z nō pte
iudicaret opinionibꝫ alioꝝ. vt no. Inno. in
c. liras. de resti. spol'. Dicit tn Pa. in. c. tua. de
decimis. q̄ q̄n dictuz alicui⁹ sancti iuuat au/
toꝛitate iuris diuini. potᵗ ē stādū ei q̄z iter/
pratiōi papē. vt dicit glo. xx. di. c. i. cū ḡ poti
us spectet ad eccl'iā vniuersalē q̄z ad p̄uatā
pſonā. Nō q̄ dē dictū ē mirabile t valde du
bito cū ad papā ptineat ius diuinū interꝑ/
tari. vt. s. dictū ē. Sed pōt dici q̄ verꝝ dicit
glo. p̄fata q̄n papa diceret ꝙ auctē iuris di/
uini expresse. sed q̄n interꝑtando vel declarā
do dicit: sic ꝓponit oībus. Et sic intelli/
ge glo. in. c. hec est fides. xxiij. q. i.

¶ Utꝝ sequēs opinionē doctoꝛ nō ſbtiliter 2
inuestigatā q̄ postmodū apparet falsa excu/
set a pctō. R. Pa. in. c. capellan⁹. de ferijs. q̄
sic. q̄z diu nō apparuerit falsa. Facit glo. iun/
cto tex. i. c. vnico. ō postu. p̄la. li. vi. t i. c. fi. de
spō. duo. t i. c. cū venerabil'. de ꝓsue. Facit. l.
regula. et qđ ibi nō. ff. ō iur. t fac. ig. t qđ no.
Inno. i. c. p tuas. el. ij. de simo. et glo. Soff.
et Tācre. i. d. c. capellan⁹. no. Oldra. i. l. que
situ. Ḡ. i. ff. ō fun. instruc. instru. q̄z le. q̄ seq̄ns
opinionē sui ꝺoctoꝛis excusat ab impēsione
expēsaꝝ. q̄z pbabiliter q̄s sequit opinioꝝ sui
doctoꝛis. l. dicere. §. vñ videndus. ff. ō arbi.
Istud tñ limita verꝝ i his q̄ nō sunt ꝺ dei p/
cepta t legē naturalē insertā mētibꝫ hoim.
quoꝝ ignoratia neminē excusat. de q̄ dic vt
s. Ignoratia. Nec ob. p̄dictis illud. c. inue/
nis. ō spō. vbi dꝛ q̄ i dubijs tutioꝛ ps est eli
gēda. t Eccl'i. iij. Qui amat piculū pibit i il/
lo. ḡ videt se exponere piculo q̄ i diuersitate
opinionū nō elegit tutioꝛē. q̄z ḡ verꝝ esset q̄n
ꝓprie dubiū ē. sed q̄n est opinio sec⁹ ē. q̄z nec
tūc sum⁹ i dubio. nec ꝺ seq̄nter exponit se q̄s
piculo. qđ bñ no. Itē nec ob. etiā illō Aug.
de pe. di. vij. si q̄s. vbi dicit. Dimitte incertū
t tene certū. q̄z alia ē certitudo in moralibꝫ.
alia i naturalibꝫ. Propterea dic pḣs. i. ethi.
q̄ disciplinati ē i vnaquaq̄ re certitudinē q̄/
rere iuxta exigentiā materie. eque em̄ vicio/
sum ē pſuadere q̄rere mathematicū et mora
lē demōstratōez. Nō em̄ cōsurget certitudo
moral' ex euidētia demōstratōis. ſz ex pbabi
libꝫ dicturis grossis t figuralibꝫ magis ad
vnā partē q̄z ad aliā se habētibꝫ. Dicit aūt ꝓ
babile qđ pluribꝫ t maxime sapientib⁹ appa/
ret verꝝ. nā si Joachim non fuit heretic⁹. li/
cet tenuerit falsū ꝺ fidē. vt ꝑz i. c. damnam⁹
de summa tri. t fi. catho. q̄z ab eccl'esia talis
articulus nōdū erat damnatus. multo ma/
gis excusat quis sequēdo opinionē doctoꝝ
q̄n talis opinio ab eccl'esia nō est reꝓbata:
cū tali volūtate: q̄ si nō crederet verā. non ei
adhereret. certe in isto nō pōt esse ꝺtempt⁹.
t sic nec peccatū inobediētie. t ḡ tenet certuz
sibi certitudine morali. t dimittit dubiū si/
bi. s. opinionē ꝺtrariā.

Oratio ſm sanctū Bo. i. iiij. di. xv
pte. ij. ar. i. q. iij. accipit cō/
munissime ſm q̄ ꝓphēdit oēm actū bonū. si/
cut accipit glo. i. ad Thes. v. Nō cessat oza/
re q̄ non cessat bñ facere. Accipit scō cōiter
ſm q̄ ꝓphēdit oēz actū ꝺ tēplatiue relatū ad
deū. Accipit etiā ꝓprie oīo ſm q̄ ē ascensus

mētis ī dēū ad aliq̄d degustādū vel ip̄trādū vl' exoluēdū. Et isto mō accepta diūsimode diffinit. vt p3 p Ho. i sum. ti. de pēnis. ꝛ Jo. an. ī cle. vnica. d' reli. ꝛ ve. san. Uñ p̄m Aug. i li. d' ꝑbis dñi. Oꝛo ē q̄dā petitio. ꝛ alibi dic Oꝛo ē pi⁹ mētis affect⁹ direct⁹ ī dēū: et plerūq3 ne pigriteꝛ ī vocē p̄rūpēs. Facit ad h' d' cō se. dist. i. c. qñ aūt. Uel p̄m Damas. lib. xxiij. Oꝛo ē ascēsus mētis ī dēū. vel petitio dēcētiū facit. c. fi. xx. di. Uel oꝛo p̄m Ray. ē cōgeries vocū ad aliq̄d impetrādū ī dēū tendētiū. Ul' p̄m Hug. de sctō victo. Oꝛo ē dēuotio q̄daꝫ ex ꝓūctōe ꝓcedēs. Ne em̄ dēscēptōes oꝛōni ꝓueniūt p̄m diuersos ei⁹ effectus. et ꝑptereā oꝛo aliq̄n d3 oꝛo noie ꝑpꝛio. ꝛ h' fit q̄n mens nr̄a ascēdit ī dēū. vl' p quā aliq̄d dēo vouetur vel offert. ꝛ sic ei ꝓpetit diffinitio sc̄da Aug. ꝛ p̄ma Damas. Aliq̄n d3 obsecratio q̄ ds p ꝓmissis veniā dēpcat. ꝛ alia expedictia ad salutē petit. et sic ei ꝓuenit p̄ma diffinitō aug. ꝛ sc̄da Dama. ꝛ alia Ray. Dicit tercio postulatō. ꝛ h' ē q̄n ds ꝓstitut⁹ ī feruoꝛe spūs ꝛ charitatis fraterne etiā p salute alioꝝ oꝛat ꝛ petit. Quarto d3 gr̄aꝫ actio p quā ds recolēdo bñficia dei tā ꝑterita q3 p̄sentia ꝛ futura tot⁹ ī dēū attract⁹ q̄dā spū ꝓūctōnis regratiādo deo tot⁹ fit illi dēuot⁹. ꝛ sic ei ꝓpetit diffinitio Hugo. Et de istis d3. i. ad Thimo. ij.

¶ Utꝛ oꝛo sit ꝑtus latrie? R. p̄m Ri. in. iij. di. xv. ar. iij. q. ij. q' sic. inq3tū ds oꝛat dēū vt sibi exhibeat honoꝛē ī recognitōez summi dominij. cū latria nō sit aliud nisi exhibitō honoris testificātis ī eo cui exhibet summū dominiū. Inq3tū ꝛo ds oꝛat dēū vt p hoc satisfaciat de pctis suis vel alioꝝ. sic ē act⁹ penitētie. nec miꝛ. qꝛ in genere actuū moꝛ idē act⁹ ex fine soꝛtit diuersas species. vt p3 ī. v. eth. c. iij. vbi mechās ꝓpter lucꝝ ē auarus. et ꝓpter ꝓcupiscentiā est luxuriosus.

¶ Quis ē oꝛād⁹ vtꝝ sol⁹ dēus? R. p̄m Ri. vbi s. q. iij. q' dupliciter ds pōt poꝛrigere alteri p̄ces. aut vt tā q3 p ipm̄ implēde. aut vt tā q3 p ei⁹ impetratoēm adimpleant. Primo mō sol⁹ dēus ē oꝛād us. qꝛ illa bona q̄ principaliter sunt petēda. s. gr̄a ꝛ salus. vl' q̄ nobis dēfuūt ad eoꝝ acq̄sitōez a solo dēo dant. nec ab alio dari p̄nt tali mō. s. ad acq̄sitōez gl'ie ꝛ gratie Scdo mō oꝛādi sunt sancti q̄ a dēo impetrāt exaudituōez oꝛōnis nr̄e. Uñ Apoc. viij. dicit Ascēdit fum⁹ aromatū de oꝛōibꝫ sctoꝝ d' manu angeli coꝛā dēo. maxime gl'iosa ꝑgo Maria sup̄ ceteros ē oꝛāda isto scdo mō. qꝛ plus valet q3 ceteri oēs ceteris paribꝫ Et ꝑptereā cū oꝛam⁹ dēū vl' x̄pm dicimus miserere vl' da nobis. s3 cū oꝛam⁹ sctōs dicim⁹. oꝛate nob ¶ Sed q̄ro nūquid sancti vidēt oꝛōes nostras? R. p̄m Ri. vbi s. q' licet anie sctoꝝ naturali cognitōe nō cognoscūt oia q̄ fiūt i hac vita. ꝛ maxime interiores motus coꝛdis. qꝛ solus dēus scrutat coꝛda. de simo. c. ma. in fi. tñ ī ꝑbo vidēt ea q̄ dēcēt eos de nr̄is actibꝫ cognoscere. de quoꝝ q̄litate sunt illi acms q̄bo eos oramus oꝛādo. qꝛ ad eoꝝ gl'iaz ꝓtinet q' ad eos habeamus necesse recurrere. ꝛ q' ipi ꝓ dēāt nobis auxiliū ad salutē.

¶ Quō dēbet fieri oꝛatio? R. vt colligo ex Ri. vbi. s. q. v. vi. ꝛ vij. ꝛ Tho. q. ij. q. lxxxiij. bo sti. ꝛ Jo. an. vbi. s. q' debet fieri cū vij. ꝑtib⁹ inib⁹ seu socijs. Et p̄mo cū hūilitate. Judith ix. Humiliū ꝛ māsuetoꝝ semp̄ tibi placuit dēpcatio. Eccl. xxxv. Oꝛatio humiliantis se penetrabit nubes. ꝛ. ps. Exaudisti oꝛōem humiliū. Deinde puras duo debet habere. Primo diffidentiā p ꝓie ꝑtutis. hoc ē. reputes te indignū exaudit̄oē. Scdo ꝓfidētiā de dei misēdia ne desperes. sicut ecclesia facit q̄ semp̄ i fine oꝛōis dicit. p dñm nr̄m ih̄m x̄pm ꝛc. q. d. O dñe nō ad me aspicies: sed ad misēdiam salutonis. ꝛ ad aduocatā Mariā. sic vide q3 ī lectanijs dꝛ. p passionē. p crucē ꝛc.

¶ Scdo cū bona dispositiōe seu ꝓtritōe suorū pctoꝝ. qꝛ cū is q̄ displicet ad interceden mittit irati animi? poti⁹ ad exteriora puocat dicit Sre. iij. q. vij. ī grauib⁹. ꝛ xlix. dis. §. i. ¶ Utꝛ oꝛatio pctoꝛis exaudiat? R. vt colligo ex Ri. ꝛ san. Tho. vbi. s. q' aut pctoꝛ aliqua petit vt pctoꝛ. i. p̄m desiderū pcti. et nō non exaudit ex miserico ꝛdia. sed bn̄ q3 ad vindictā. dū ꝑmittit amplius nuare i pctis. Uñ Aug. Quedā negat de⁹ ꝓpicius q̄ cōcedit ꝛatus. Et sic intelligit illud ꝓuer. xv. viij. Qui dēclinat aurē suā ne audiat legem. oꝛō ei⁹ exectabil' erit. aut pctoꝛ oꝛat ex deside rio bono nature. ꝛ sic dēus exaudit nō quasi ex iusticia. qꝛ talis non merēt. sed ex misēdia si tñ alie ꝓditōes ꝓcurrāt.

¶ Sz q̄d si oꝛat ꝑ alio. nunq̄d exaudiet? R. q' aut oꝛat vt mīister ecclie. et sic exaudit. i. c. dictū ē. Aut oꝛat vt ꝑsona. ꝛ sic nō exaudit pctoꝛ ꝑ alio oꝛāt. Et sic intelligē c. si q̄s inq̄t. ꝛ. c. ipsi sacerdotes. ꝛ. c. sacrosan cta. et. c. necesse. i. q. i. Uerꝝ ē q' si ille q̄ indu cit pctoꝛē ad oꝛādū ꝑ se sit bonus. tūc pctoꝛ exaudiet. nō ꝑ suo sed ꝑ meritū poscētis. vt. c. dictū ē. Sz aduerte q' hic ꝛ i. §. ꝓcedēte cipitur pctoꝛ ille q̄ ē in mortali. nec de eo ēat tritus vel ꝓtritus. qꝛ licet q̄s esset i pcō. nō de eo dolet ꝛ ꝓponit abstinere ꝛ satisfacere.

tunc non habēt locū istud. sed illud qđ dicit Aug. sup Johā. omel'. xluij. Si em̄ peccatores deus non exaudiret frustra ille pctōr publicanus oculos in terra demittēs t pect⁹ percutiens diceret. Dñe ppitius esto mihi pctōri. cui⁹ oratio in ea patet. qz deseēdit iustificatus. t ideo tales exaudiunt.

¶ Tercio debet esse oō associata cuz breuilo/quio. Mat. vi. Cū oraueritis nolite multū loq̄. Facit de ysa. di. v. c. nō mediocriter. sz ō/nē ips Luc. xviij. dicit. semp oportet orare t nunq̄ deficere. Itē Luce. vi. dr. q̄ prolixi⁹ orauit. Facit. lxxvi. di. c. nosce. Ad quod dicendū q̄ oratio nō solū ex sua causam q̄ est desiderium charitatis. sed etiā ex sepaz pōt esse diuturna. Et qđ ego dico q̄ debet esse breuis. hō intelligo taliter ne immoratibz nobis aliud cordi nostro inserat inimicus. Et idō sancti pres aliqz tulū orabāt. t postea aliqđ opis faciebāt. vnde ad oōez redibāt. sic t nos nō murvagatōribz. sed potius eā breuē facere. ita debemus plōgare oratione q̄ i ipa replea vt cū feruore eā expleam⁹. Et hoc ē qđ dicit Aug. ad pbam. Multū loq̄ i oādo ērē necessariā sup fluis agere verbis. Cū plerūq̄ hō negociū pl⁹ gemitibz q̄z sermonibz agat. Et hic loq̄tur ō ozōne volūtaria. nō ō illa q̄ ē de necitate. vt officiū clericis. t hmōi.

¶ Utz oratio debeat esse vocal'? R. fm Ric. vbi. s. q. iij. q̄ duplex ē oratio. Quedā pmu/nis. s. q p ministros ecclie i psona toti⁹ ppli/eo offertur. et talis debet innotescere pplo p q̄ offerr̄ vt excitet ad deuotōez. t ne possit suspicari i ministris ecclie illi⁹ ordinis omissio. t ideo tal' debet esse vocal'. Alia est oratio singularis psone. s. q̄ offerr̄ ab homie inq̄tum ē singularis psona. siue p se oret siue p alio. et talis oratio q̄uis nō sit necessariū q̄ sit cum sensibili voce. nisi ad hō sit obligat⁹ ex vo/to. tñ q̄nq̄ expedit ad meritū vt mētali actu gat vocal'. vt p vocalē feruor cordis ampli⁹ excitet. Ex quadā em̄ naturali vnīōe aie ad corpus motus corpis diuersimode affectio nes aie excitāt t imutāt. Si tñ in casu vocal' oō remitteret interiorē feruorez. tūc nō esset vocaliter orādū ozōne singulari. q̄nq̄ etiam ex excessu feruoris mētis pzūpit hō i vocalē oōem. Pōt etiā fieri vocalis oratio ad reddītionē debiti. vt. s. hō fm totū qđ habet deo seruiat. Et illud Mat. vi. ozātes nolite multū loqui. intelligendū est fm Aug. ad pbam q̄ nō est loquendū multū. s. vt multa locutō sit efficax ad exaudītionē q̄ eloquētiorez eri/mus. qz deus p̄ncipaliter ad intentionē aspicit. Propterea subiūxit Aug⁹. ibidē. nō desit multa pcatio. si feruēs pseuerat intentio.

¶ Quarto req̄rit oratio q̄ fiat cū bona intēti one t feruēter. Sz hic q̄rit. vtz oō vocal' sine mētali attentōe sit efficax? R. fm Ri. vbi s. q. vi. q̄ triplex ē efficacia oōnis. Prima ē in merēdo seu satisfaciēdo. Secūda ē in impetrādo. Tercia est orantē spūaliter t sensibiliter reficiēdo. Uñ nulla istarū habet vocalis oratio. nisi eā p̄comitetur p̄cors meditatio. Moralis em̄ nō ē actus exterior nisi p p̄ceptionē ad actū rationis interiorē. Aduerte tñ q̄ intētio debita t actualis si adsit i p̄ncipio vocalis oōnis. licet postea mēs euageť. nisi tal' euagatio interrūpat p̄mā intentionē per contrariā intentōez. sic ē meritoria t impetrativa oō vocalis sine attētione p̄ virtutē p̄me intētōis. sicut cū q̄s p bonā intētōez incipit pegrinari vel elemosinā dare. totū sequēs est meritoriū virtute intētōis p̄me. q̄uis cesset sua intētio actualis. Sed talis oō sine attētione nō habet tertiā efficaciā. s. spūaliter reficiēdi orātē nisi q̄diu eā p̄comitat attentio actualis. Et sic intelligit illud. i. Chor. xiij Si orem lingua. t spūs meus nō orat. mēs mea sine fructu ē. s. spūalis refectionis.

¶ Sz qū dicet p euagatōez interuenire? ziam intētōez? R. licet Ric. nō declaret. Dic q̄ tūc qñ hō volūtarie alia cogitat nō pmittenda ad oōem. Et dē vide. s. Dore. H. xxvi. Et quō ē pctm̄. Uñ dicit Cypr̄ian⁹ de oōne dñica. Quō audiri te a deo postulas cuz ipse te nō audias. Et Ber. Causamur nobis desse gras. sz iusti⁹ ipsa gra p̄cit nōnullos desse sibi. Et Cassian⁹. Nūq̄ orat q̄s q̄s etiaz flexis genibz si vagatiōe distrahit. Propterea dicit Cypan⁹. Nihil aliud cogitet oās q̄s id solū qđ pcat. Facit de ysa. di. i. c. qñ aūt t di. v. nunq̄. Et est etiā aduertendū. q̄ triplex pōt applicari intētio oōni vocali. s. aut applicādo eā ad ꝑba q̄ dicunt. aut ad illud qđ petitur. aut ad illū cui oō porrigit. t q̄cūq̄z istoz modoz adsit intētio nō est ineffic⁹ oō ad satisfaciendū. Et ego dico nec ad impetrādū vel reficiēdū. Sed secūda intētio melior est q̄z p̄ma. t tercia q̄z secūda. Uñ Hugo ō ꝑtute orādi. Pura inq̄t oratio ē q̄n ex abundātia deuotōis ita mēs accendit. vt cū se ad deū postulandū conuertit p amoris ei⁹ magnitudine etiā petitōnis sue obliuiscat. Nā aliq̄n nimia attētio ad verba posset esse impeditiua oōnis. s. q̄n hō vult nimis i pticulari cogitare ō verbis. qz fm pḣm. ij. topicoꝝ

Nō possumus multa cogitare simul. vñ sufficit q̄ p̄ma intētio sit talis q̄ sufficiat ad integrā informationē verbȝ. Et ideo Hugo vbi. s. dicit. Oȝo pfecta esse omnino neḡt si eā meditatio nō ꝯcomitet aut p̄cedat. His omnib⁹ ꝯcor. Tho. vbi. s. De hoc vide Dore. §. xxvi.

12 ¶Quinto requirit oratio q̄ vtilia ad salutē petat. ⁊ sic est petere iuste.

13 ¶Utȝ sit aliq̄d determinate petendū in oȝone. R. fm Rich. vbi. s. q. iiij. Quedā sunt q̄ bus nō possum⁹ male vti. sicut ⁊tutes. grā. ⁊ gloria. et talia determinate petenda sunt in oȝone. Quedā sunt quib⁹ possumus vti bñ ⁊ male. sicut habere diuitias. filios. vxorē et hmōi. et talia nō sunt determinate petēda in oȝone. sed sub ꝯditōne. s. si de⁹ p̄uidet illa ad salutē nostrā vtilia. Quedā sunt q̄b⁹ vti bñ nō possumus. sicut pctis ⁊ hmōi malis. ⁊ talia nō sunt a deo petenda in oȝone.

14 ¶Sȝ cur aliq̄d petim⁹ cū deus sciat q̄ indigemus. R. fm q̄ dicit Aug. i epl'a ad pbā. Ille q̄ nouit q̄d nobis necessariū sit p̄uisȝ petim⁹ nō volūtatē nr̄aȝ vult sibi p petitōȝ nostrā innotescere. qz eā nō p̄t ignorare. sȝ vult exercere i oīb⁹ desideriuȝ nr̄m q̄ possum⁹ capere q̄ ipe p̄parat dare. hinc ⁊ Greg. xxiij. q. iiij. Obtineri inḡt nequaq̄ p̄nt q̄ predestinata n̄ fuerūt. sȝ ea q̄ sancti viri oꝛando efficiūt ita p̄destinata sunt vt p̄cib⁹ obtineant. g̈ nō oramus vt de⁹ aliq̄d sciat vl' vt eū inuitem⁹. sed vt obtineam⁹ q̄d voluit p̄cib⁹ obtineamus.

15 ¶Hexto q̄ stater fundat⁹ i fide petat. Unde Jac. i. Postulet aūt i fide nihil hesitās

16 ¶Septimo q̄ petat pseueranter

17 ¶Utȝ oratio sit semp meritoria. R. fm Ric. vbi. s. q̄ nō. qz merito dicet merces fm iusticiā. ⁊ ideo oȝo facta i pcto mortali nō ē meritoria ꝓprie loquendo de merito. Addo etiā q̄ nō est meritoria q̄uis nō fiat in pcto mortali. si nō adsit debita attētio. saltē actualis in principio fm ꝯmunē opinionē theolo. i. q. di. xli. Si tñ talis attentio adesset erit meritoria nisi interrūpat. vel nisi in oratōne necessaria puta i officio respectu clericoꝛ sit notabil' negligētia i reprimēdo vagatōes. qz sic eēt pcatū. de quo. §. Dore. §. xxvi.

18 ¶Ad q̄d valet oȝo siue d⁹ ei⁹ effectu. R. q̄ valet ad vincēdas temptatōes. vñ Hiero. sup Mat. xiij. i tēptatiōeȝ intrat q̄ orare negligit. Sc̄o ad augmentāda merita. Tercio valet ad impetrādū postulata. vt ptȝ ex iup̄dictis. Quarto valet ad vincendos hostes. xxvi. dist. c. vlti. d⁹ Moyse. q̄ oraꝛ vincebat hostes. Quinto ad secretoꝛ diuinoꝛ reuelatoꝛ viij. q. i. si g̈. Sexto ad celestiū degustatōem vñ sine ipla nō gustant diuina. 19

¶Utȝ semp exaudiat. R. fm Ric. vbi. s. q. viij. q̄ si fit p se ⁊ debito mō semp exaudit. sȝ nō sp statum. sȝ p illo tpe q̄ diuina miscedia cōspicit exauditōeȝ vtiloꝛē esse omib⁹ petentib⁹ Aug. Aut si p alios. ⁊ sic non semp exaudit. Aug. omel'. cij. sup Jo. dicit. Exaudiunt oēs sci q̄ ipsis. nō aūt p oib⁹ exaudiunt. Subdit ratio q̄to digniores fuerunt oꝛātes p plo. tanto facili⁹ nec̄itatib⁹ p quib⁹ clamat exaudit. Hoc em̄ nō p̄uenit ex defectu ozōis vt nō exaudiat p alio oꝛās debito mō. sȝ p̄ter indispositōeȝ illi⁹ p q̄ oratur. qz obstinat⁹ fuit. vñ Raban⁹ sup Matth. xxi. Quotiēscunq̄ oꝛātes nō exaudimur. tō fit. qz ꝑ auxiliū nre salutis petim⁹. vel qz eoꝛ p q̄b⁹ petim⁹ puer sitas ne impetrem⁹ obsistit. vl' i futuꝝ petitionis differt effectus vt desideria crescāt⁹ plus ctius gaudia capiāt q̄ requrūt. hec ille. 20

¶Utȝ oȝo sit i pcepto ita q̄ q̄libet teneatur R. fm Ulde. q̄ sic ad oȝōem mētalē. Ergo dico q̄ etiaȝ ad vocalē tenet impfecti ⁊ cōes hoīes. qz mentalē oȝōeȝ nō possent hīe sine vocali. ⁊ q̄ oȝo sit de pcepto omib⁹ plo rōne recta rō dictat nō posse sine ipsis salutē sec̄ ptȝ ea necessitate q̄ qs vult aliq̄d ea necessitate vult illud sine q̄ tale q̄d nō pōt habere. ij phīc. Finis imponit nec̄itateȝ his q̄ sunt ad finē. l. oȝo. ff. de spon. sȝ hō nō pōt salutē sec̄ sine oȝōne. g̈ ad ea tenetur de necessitate. Tñ fm q̄ hō nō possit saluari sine oȝōe ptȝ. Tñ fm apl'm ad Phil'. Nō sum⁹ sufficientes a nobis etiā tonū cogitare. g̈ multo minus opari nisi ex gra dei nobis donetur posse. q̄d nō donat regulariter adultis. nisi petāt p argumētū a ꝯrio. Joh. vi. Petite ⁊ accipietis. Facit. xxiij. q. viij. c. obtineri. g̈ cū sine dona opatione nullus possit saluari. qz habitabit in tabernaculo dei q̄ opatur iusticiā. fm ps. et dona opatio nō possit esse sine oȝōe. g̈ ꝓponit⁹ ꝓfirmat Exo. xx. Memēto vt diem sabbati sanctifices. q̄d sine oȝōe fieri nō p̄t. Jte Luc. xviij. Oportet semp orare. Sup q̄ Chrys. dicit. Oportet necessitatē dicit. Exorabatur ecce plo i pctica. qua cōiter hoies nō timēt cuiꝝ. qz nō habēt oȝōem. Econtrario si ē aliqs timoꝛ dei inuenies i habēte grāz oȝōis. Dento g̈ dicit Hiero. vbi. s. In tēptatiōem intrat q̄ orare negligit. Et sup illd Mar. xvij. Hoc genꝰ demonioꝝ nō ejcit nisi i oȝōe et ieiunio. ñ sanat oculū q̄d ñ sanat calcaneū. Je

iuncto sanant pestes corpis. oronē ꝙ pestes mētis. Sz adūte ꝙ istud ꝓceptū d oronē ē affirmatiuū qđ solū obligat ꝓ semp. aliqs plꝰ aliqs mulꝰ. Quāto em qlibz ē debiliorꝫ tanto magis indiget auxilio orois. Et tō certa mensta vl hora nō ē determiata. sz tm qlibet de pcepto tenetur ꝗtū iudiciū sue rōnis dictat sibi fore necessariū orare vt a pctis desistat et in bono pseueret. Clerici tm et religiosi habēt determiatū modū et tps oris. de q. s. Dore. Silr illi quib ī penitētia p confessorē ē iniuncta. vl q ex voto haberēt. Alij aūt nō vident hoc determiatū tps. nisi ꝙ fm. s. Tho. i. iij dist. xv. seculares tenētur diebꝰ festiuis diuinis officijs itereſſe. vt ministris ꝓ pplo orā tib suā intentionē ꝙformēt.

¶Que oro ē efficaciorꝫ R. fm Rich. vbi. s. q. viij. ꝙ oro dīica. qđ ostēdit ꝓmo auctis dignitas. qz xpus ea fecit. et discipulos docuit Mat. vi. Scdo sentētiosa ei⁹ brevitas. Tercio petitoꝝ vtilitas. Nā oia q desiderare debet nus et petere ī hac ꝓtinēt. Un Aug. ad pbā. Licet alia ꝓba dicam⁹ orādo. nihil aliud tm dicim⁹ qz ꝙ ī ista oronē positū ē. si recte et congrue ter oremꝰ. Un aduerte ꝙ eo ordine posita sunt q desiderare et petere debem⁹. Exhibet ꝓmo reuerētia illi cui porrigēda ē oro. cū dr. Pater noster q es ī celis. in q captat benivolentiā dei orās. Scdo qz finis magis desideratur qz q sunt ad finē. Ideo ꝓmo petūtur q respiciūt finē qz q sunt ad finē. Respicientes finē sunt due petitōes. Prima ē. Sanctificet nomē tuū. Hoc ē fm Aug. lib. ij. de sermone dñi ī mōte. cū dicim⁹. Nos admonem⁹ desiderare vt nomē eius qđ semp ē sanctū: etiaz apud hoies sanctū habeat. h ē nō ꝓfanetur. qđ nō deo sz hoīb ꝓdest. Scda ē. Adueniat regnū tuū. vñ fm Aug. vbi. s. ī hoc exciam⁹ desideriū nrm ad illud regnū vt nobis veniat. et ī eo regnare mereamur. Un ꝓ ꝓmā petimus vt de⁹ ab hoīb glorificet. ꝙ scda vt ad dei gl̄iaz veniam⁹. Petitōes respicientes q sunt ad finē. quedā sunt respectu bonꝰ. que sunt due. Prima ē. Fiat volūtas tua sicut ī celoꝝ i terra. In qua fm Aug. vbi. s. petitur meritū q beatitudinē mereamur. qđ ꝙsistit ī obediēdo mādatis dei. et ideo sicut ab angel' verā obedientiā. Scda est. Panē nrm ꝗtidianū da nobis hodie. In qua petitur victus ꝗtidianus ad sustētatoēz necessariꝰ. vl victꝰ anime. i. eucharistie sacramētū tanqz instrumētū q possum⁹ nos unare. Queda petitō ē respectu mali culpe. et hec est. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribꝰ nostris. Un Aug. vbi. s. debita peccata dicit manifestū ē. et in hoc admonemur nos qđ facere debeamus vt remissionē pctoꝝ habeamus. fm Aug. ad pbā. vt ibi. sic et nos dimittimus debitoribꝰ nris. Quedā ē q respicit mala inclinātia nos ad pctm. q est. Et ne nos inducas ī temptatōez. qđ nō ita intelligitur. vt nō ꝓmittat nos temptari. qz qñqz hō ī tēptatiōe ꝓbat ad bona et humiliat ad deū. Sed sic intelligit vt non deserti diuino adiutorio alicui temptatiōi. vel ꝙsentiam⁹ decepti. vel cedamus afflicti. fm Aug. ad pbā. et ideo aliud ē tēptari. aliud ēi tēptatiōz induci. Quedā respiciūt malū pene q ē. Sz libera nos a malo. In q admonemur nos fm Aug. vbi. s. nōdū nos ēe ī illo bono vbi nullū patiemur malū. Un de hac oronē dicit Isiod. ꝓmo lib. de sum. bo. c. xxij. Fidei simbolū et dominica oratio p tota lege paruulis ecclesie ad celoꝝ regna sufficit. Et Aug. in enchir. c. xv. de ꝗtidianis et breuibꝰ leuibusqz peccatis. sine quibꝰ vita nō ducit ꝗtidiana oratio fidelīū satisfacit. Loꝝ em ē dicere. Pater noster ꝛc.

Oratiū ꝓuatū qlibet ī domo ꝓpria hīe pōt. sed nō debet hīe formā ecclesie. nec ibi aliqs debet celebrare nisi sit ꝓuilegiatus. vel de licentia epi. aliter debet deponi celebrās. de ꝓse. dist. i. vni cuiqz. et. c. clericos. et. c. si quis.

¶Qua immunitate gaudet. vide Immunitas. §. xxvi. et in quo differt ab ecclesia. vide ē. Ecclesia. §. iij.

Ordo. i. fm Aug. d sctō vict. ē signaculū qddā ī q spūalis ptās et officiū traditꝰ ordinato. et fm. s. Bo. in. iij. di. xxiij. signaculū hic stat ꝓ signaculo in aīam diuinitus impressō.

¶Quot sunt ordines. R. ꝙ sunt. vij. vt habet ꝓ mgr̄m ī. iij. di. xxij. c. i. s. Hostiariatꝰ. Lectoratꝰ. Exorcistatꝰ. Acolitatꝰ. Subdiaconatꝰ. Diaconatꝰ. Presbyteratus. Prima tōsura em nō ē ꝓprie ordo sz dispositō ad ordines. fm Rich. eadē dist. Facit. xxiij. di. de psalmistatu. Qui psalmistatꝰ idē ē qđ ꝓma tonsura. Et in b ordinātꝰ muniter theologi. sz canoniste tenēt ꝙ sunt. ix. ordines. fm nouē hierarchias. s. ꝓma tōsura seu psalmistatꝰ. et ordo epalis. Et ꝙ ꝓma tōsura sit ordo. est ter. in. c. cū ꝓtingat. et ibi do. Anto. et canoniste. de eta. et ql. ordi. Silr ꝙ epatꝰ sit ordo. et ꝙ ūnprimat character iudicio meo.

Facit incõnincibiliter tex. i. c. i. de ordinatis ab epõ q epi. re. vbi ptz q licet resignauerit. nihilomin⁹ ꝓfert ordines. licet nõ executõz. qđ nõ posset si characterẽ indelibilẽ nõ impꝫ sisset ordo epalis. ⁊ sic fm canonistas erũt. ix ordines. ⁊ de eoz officijs vide i suis titul'.

2 ¶ Utrz in oĩ ordine impꝫ mat character? R. fm Rich. vbi supra q sic. ⁊ quid sit vide sup Character.

3 ¶ Hz nunqđ pexigit caracter baptismi? R. q sic de neccitate. c. venies. de pby. nõ bapti. Nec⁹ de sacramẽto ꝓfirmatois. qz ñ ꝓfirmatus si ordinetur recipit characterẽ ordinis.

4 ¶ In q actu impꝫ mit character i qlibet ordie R. fm Ri. vbi. s. Pro generali regula tenendũ ẽ q i suscepcõe illius exterioris signi impꝫ mit character in qlibet ordine. in q signo pncipalis ptas quã respicit ille ordo significat expssius. ad quã ꝓcurrũt alicui⁹ instrumenti traditio et verbi expssio. q verbo expssius determinat instrumẽti significatio. Et ideo qz pncipalis ptas quaz respicit ordo hostiarij expssius significat in clauiũ ecclesie datõe qz in aliquo alio qđ circa ipm fiat. Et ptas lectoris i hoc q ab epõ sibi tradit codex lectionũ diuinaz. Et potestas exorciste p hoc q ỗ manu epi recipit libz exorcismoz. ideo i eoz datõe impꝫ mit. Et potestas acoliti fm sctm Bo. Rich. ⁊ Pe. ⁊ alios respicit pncipaliter portare cereos. ⁊ ideo impꝫ mitur p hoc q accipit candelabrũ de manu epi. Alij dicunt vt tho. q impꝫ mit p hz q tradit vrceol⁹. qz pncipalius p id significat ei⁹ ptas. Sed verius ẽ pmũ. vt ptz. xxi. di. cleros. vel dic q vtrũqz debet accipe. vt in. c. acolitus. xxiij. di. ⁊ in c. plectis. xxv. dist.

5 ¶ Sed queritur an requratur q talia instrumẽta accipiã de manu epi? R. q nõ de necessitate fm Ri. in istis ordinibz minoribz. sz sufficit postqz sunt ab epõ instructi qualiter i officio suo debẽt agere. instrumẽtũ accipiãt ab archidiacono de mãdato epi ⁊ volũtate. i cui⁹ acceptõe impꝫ mitur character. qz instrumẽti traditio pncipalius ẽ ab epõ qz ab archidiacono. Et p ista opinioẽ ẽ tex. i. c. acolit⁹. xxiij. di. In maioribz bñ optet q de manu epi. xxiij. dist. c. subdiaconus. Ptas subdiaconi ptz p hoc q accipit de manu epi patenã ⁊ calicẽ vacuũ. ideo in hoc impꝫ mitur character. qz pncipalis actus eius ẽ vasa dñici corpis. ⁊ oblationes offerre diacono. Et legere epistolã ẽ sedarius actus nõ pncipalis. ꝓpterea legit etiã a nõ subdiacono. Ptas diaconi ñ pot expmi qz tũ ad eius pncipalẽ actũ q ẽ potestas portãdi corpus xpi in patena. ⁊ diuidendi corpus xpi. ⁊ ideo expzimit qz tum actũ sedarij in traditõe libri euãgelio/rũ. in qua impꝫ mitur character fm Rich. et Tho. Alij dicũt q impꝫ mit character in manus epi impositõe. vt. s. Bo. ⁊ Pe. et p hac opinioẽ facit. xxiij. di. c. diacon⁹. ñcto. d. c. cleros. Ptas sacerdotis cõfertur qñ ab epõ ꝺr. Accipe spũmsanctũ. quoz tc. ⁊ huic opi. ẽ. s. Bona. ⁊ Pe. Alij dicũt vt Sco. in. iiij. di. xxiij. q ibi sunt due forme partiales. Inquaz altera ꝓfertur ptas ꝓficiẽdi eucharistiam. In reliqua potestas absoluẽdi i pnitentia. ⁊ istis ꝓiũgunt due materie. hꝫ est vinum et gna visibilia. Proprija forme pme ẽ tradito calicis ⁊ patene cũ hostia. ⁊ vino. et verbis. accipe ptatẽ celebrãdi tc. Secõde forme est impositio manus epi sup caput cũ verbis. Accipe spũmsanctũ. vt sic epus cõcorditer agat summo epo christo. qui prius potestatem habuit potestatẽ apl'is conficiendi qz absoluendi. Nec ille. Et hoc credo verius quo ad primã materiã correspondentẽ pme forme. Sed quo ad secundã materiã correspondentẽ secõde forme q ẽ manus impositio epi cũ illis verbis. Accipite. Nõ credo. qz tex. in. c. vlti. de sa. vnc. in/nuit. q manus impositio nõ ẽ de substantia forme. qz si omissa fuerit nõ deret reiterari. sz suppleri. nec silr pdicta verba accipite. quia sunt quedã pastoralia q ipsa nõ habẽt. sz habẽt alia verba qñ imponit manus. Aparus capitis ex chrismate. Sed hoc nõ ẽ verũ. p c. vnicũ. in prin. de sacra vncti. vbi dicit sup/plendũ qđ ẽ omissum. Impzimitur q ex im positõe manuũ epoz sup caput eius. vt pclici ex. c. epũs. iuncta glo. xxiij. di. Nec ob. c. vlti. de sacra. nõ ite. qz loqtur de impositõe que fit diacono ⁊ sacerdoti. que nõ ẽ de essen/tia psalmistatus. seu prima tõsura q ꝓfertur cũ ei capilli abscindũtur 6

¶ Que sunt necessaria i quolibet ordine? R. q vt colligo in diuersitate vocum dicendũ ẽ. q oĩa statuta in pastorali debẽt intelligi necessaria q si aliqđ omittatur nihil fiat. et necessario totũ sit iterandũ. nisi omissa sint de illis de quibz in iure est expssum q nõ sunt de necessitate vt vnctio. vt. i. d. c. vnico. de sacra vncti. Et man⁹ impositio i ordinatõe diaconi vel presbi. d. c. vlti. de sacra. nõ iterã. Et quedã ozones alie ab illis que dicũtur quãdo aliqua instrumẽta traduntur. Et qdã alia forte minima q ex se patẽt nõ esse de substantia ordinis. sicut q sit genuflexus ⁊ silia. que

magis sunt ad deuotionē excitandā. Itē tē/
pus. de tēpo. ordi. c. sane. Itē etas. di. lxxvij.
subdiaconus Itē q ab ep̄o pp̄o recipiat z ñ
siml' plures accipiat. de sacra. nō ite. c. i. z vl.
po. ordi. q translationē. Itē missa i minozi/
bus ordinibus et hmōi

¶Sed nūquid tact⁹ corpal' instrumēti sit d
substātia ordinis. Tho. i. iij. di. xxiij. tene/
re videt q sic. z ver⁹ credo. cuius alij dicant
q solū porrectio instrumēti. z man⁹ extensio
sit d substātia. ar. l. qd mō. ff. d acq. pos. qz in
sacramētis requiritur tactus corpalis. vt pa
tet i baptismo. vnctione et hmōi. Et h̄ patz
i pastorali. secus dicūt quidā d impositione
manuū. qz nō req̄ritur tact⁹. sed Soff. z ho
sti. tenent. q silr ē necessarius. p. c. fi. de sacra.
nō iterā. Ego teneo q licet i impositōne ma
nuū nō tāgat q nō sit aliqd supplendū. Et
silr i instrumētis in quib⁹ character ex eoz⁹
traditōe nō imp̄mit. sed sufficit porrectō. li
cet sit melius tāgere. Secus in traditōe in/
strumentoz ex qua character imprimitur.

¶Sz nūquid optet tāgat ambab⁹ manib⁹
Itē oīa. puta patenā simul cū calice z hmōi
R. q nō credo. sz sufficit solū tāgat modicuz
qd alicui⁹ rei q nullū itermediū discōtinuās
habeat ad totū. ar. c. vnici. d ꝯse. ec. li. vi.

¶Utz sufficiat traditio euangelioz p libzo
exorcismoz. vel supp̄llicium p dalmatica z
hmōi. R. q nō. nisi i eodē libzo ꝯtinerēt oīa
simul. z tūc haberet intētionē tradēdi illū li
brū q ptinet ad illum ordinē.

¶Quid si eps facit actus z alius dicit ꝟba
vl' econtrario. R. nihil valet. qz sacramenta
sunt vnitatis q diuidi nō p̄nt. de ꝯse. dis. ij.
qz passus. z xxiij. q. i. loq̄tur. Fallit h̄ in mi
noꝛib⁹ ordinibus. vt dictū est.

¶Utz req̄ratur necessaria expssio ꝟbozum
traditōe instrumēti. R. fm Inno. i. c. presbz
d sacra. nō ite. q sic. ita q si ps illius ozōnis
sit dimissa a capite ē inchoāda. et bñ. qz ma
teria cuiuslibet sacramēti ē instrumēti tradi
tio. forma ꝟo est expssio verboꝝ.

¶Quid si aliqd sit omissuz. R. q si omissuz
sit de necessitate seu substātia ordinis. sic to
tū ē iterandū. Si ꝟo nō sit nisi de bñ ee. vt
ea q nō sunt de necessitate. sic i alia ordinati
one est supplendū. z ab eodē q prius ordina
uerat si pōt z nō ab alio. fm Innocē. vbi. s.
nisi qñ primus nō potest pficere. nec añ sup
pletionē pōt exequi ea q sunt illius ordinis.
ar. ij. di. sollicitudo. hec ex Inno. z Hostiē.
z Soff. in. d. c. presbz. nec poterit talis sup/
pletio fieri nisi tpe debito ad ordinatōes te/
nēdas. ar. p̄fati. c. sollicitudo.

¶Sz quo supplebit qñ aliqd ē omissū. R. si 13
erat d suba vl' dubiū an sit d suba fm Jn/
no. vbi. s. totū replicabit. Si ꝟo certū est q
nō erat d suba. tūc indutus qñ ordines dā/
tur veniet z accipiet qd ē omissū solū. Pro/
pterea q nō habuit impositōem manuū fm
Hosti. solūmodo eā accipiet. qz fm eū nō ē
de substātia. vt dictū est. Et si qs p̄sbr i sua
ordinatōe habuisset impositiōez manuū. sz
nō fuissent dicta p̄dicta ꝟba. accipe spm̄sanc/
tū ꝛc. sed alia fm aliqua pastoralia epoꝛuz.
tūc nihil iterandū ē vel supplendū.

¶Utz in collatione ordinū cōferatur gratia 14
gratū faciens. R. Rich. in. iij. di. xxiij. q sic
si suscipiatur digne.

¶Utz character vnius ordinis de necessi/ 15
tate p̄supponat characterē alterius ordinis
R. q nō fm communiter dicto. in. iij. di. xxiij
Sed quo ad executionez sic. de quo dic vt
s. Irregularitas. i. §. xxxvi.

¶Utz ordo liberet a fortuna huiliz. R. q sic. 16
epatus vl' sacerdotiū siue sit seruil' vl' aspē ti
cia vl' curial'. xlv. di. seruus si sciente

Ordo. ii.

a q̄ pt dari. R. fm host. i. c. cū ꝯtingat. d eta. et
qli. z seqtur Pa. i. c. quāto. de ꝯsue. q prima
tōsura q clericatus dr vl' psalmistat⁹. q̄ idez
sunt pt dari a q̄cūq; sacerdote parochiali sit
is subiectis. Et istud tenet Hug. Ray. Jo.
Inno. z etiā Arch. i. c. nullus eps. d tēp. or.
li. vi. Sof. tenet q non pōt. Et sic videt hz
vsus eccl'ie romane. Ego cū Jo. an. i. d. c. cū
ꝯtingat. dico q si habet sup laicū qsi epalez
iurisditionē pt. c. abbates. d p̄uil'. li. vi. si nō
habet sic nō pt. Et h̄ seqtur do. Anto. in. d. c.
cū ꝯtingat. Abbas ꝟo si ē p̄sbyter. et ab ep̄o
bñdict⁹ vl' recusat⁹ bñdici pt dare tres ordi/
nes minoꝛes. s. clericatū vel p̄mā tōsurā. ho
stiariatū z lectoratū i suo monasterio et suis
monachis. seu ill'q vt efficiant monachi il/
luc accesserūt. z etiā scl'aribus oīb⁹ sup q̄b⁹
habet q̄si epalē iurisditōez. lxxi. dist. c. i. z. ij.
Et etiā i alio mōasterio pt eos ꝯferre si ē iui/
tat⁹ ab eoꝛ abbate. z illud monasteriū sit ex/
emptū. al's nō. ar. lxix. dis. c. i. Tenet tñ Jo.
lxix. di. §. i. z. c. i. q hodie abbas p̄fat⁹ pt etiā
dare alios duos minoꝛes. s. exoꝛcistatum et
acolitatū. Et h̄ seqtur Host. z do. Anto. i. d.
c. cū ꝯtingat. d h̄ nō. i. c. abbates. d p̄uil'. li.
vi. Aps ꝟo pōt dare oēs ordines oīb⁹ d sua
dioceli oriūdis. aut q in sua dioceli habent

domiciliū vl' bñficiū. aut de licētia ep̄i cui⁹ est subditus ordinādus. vel capituli sede vacāte. vel vicarij generalis cp̄o i remotis agēte. vel sui p̄lati si sunt religiosi exempti. hec nō. in.c. nullus. de tempo. ordi. lib. vi.

1 ¶Sed q̄d si sacerdos vel ep̄s aut abbas ordinat aliquē nō sibi subditū. vt. s. dictū est: R. fm Inno. in.c.i. de sup. negli. p̄la. q̄ nihilominus character ꝓfertur. ar. ix. q. ij. Lugdunēsis. De pena ꝓo tā ordinātis q̄z ordinati vide. s. Irregularitas. i. §. xxxij.

2 ¶Utrz papa possit dare licētiā nō ep̄o ꝓferēdi ordines sacros: R. Inno. i.c. q̄to. d. ꝓsue. q̄ sic. dūmodo ille cui dat talis licētia habeat ipsos ordies q̄s alteri vult dare. al's nō.

3 ¶Utrz ep̄s q̄ resignauit ep̄atui vl' degradat⁹ hereticꝰ aut excōmunicatus est ꝓferre possit ordines: R. fm Rich. vbi. s. di. xxv. q̄ si fuit legitime ep̄us ordinatus z ꝓfert ordines et character imp̄mit. sz ñ executio. z d̄ b̄ vide. s̄ irregularitas. i. §. xxx. z. xxxi. mortal'r tñ pec/cāt sciēter a talib⁹ ordinē suscipientes fm eūdem Rich. vbi supra. Et sil'r sup̄ dicti ordinātes nisi i casu de q̄. s̄. Irregularitas. i. §. xxxi.

Ordo.iii.

q̄b⁹ p̄ot dari: R. q̄ oībus masculis q̄ a iure ñ ꝓhibent ordinari. Mulieribꝫ aūt nullo mō p̄ot dari. Et si de facto dēt nihil fit. q̄ characterē nō suscipiūt. vt no. Ri. i. iij. di. xxv. ar. iij. q. i. Nec ob. c. p̄resb. z. c. mulieres. xxxij. di. i quib⁹ vocat p̄sbytera. z. c. diaconissam. xvij. q. i. z. c. sacratas. xxiij. di. q̄ nō ē ab ordine. sed a p̄latōe d⁹ abbatissa diaconissa. et a viro p̄resb⁹o d⁹ p̄resb⁹a vel a viduitate. z sacrate dicunt a voto exquo se deo ꝓsecrarunt. Quidā tñ dicūt q̄ nec etiā illi q̄ non habent vsum rōnis sunt capaces. vt no. Ri. vbi. s. q. ij. Sed de b̄ valde dubitarē si daret⁹ an suscip̄eret characterē. z potius tenerē q̄ sic. arg. c. xp̄ianus. z. c. silue ster. xi. q. i. z q̄d nō. in. c. vel nō est compos. de eta. z quali.

1 ¶Sz q̄ sunt q̄ ꝓhibent ordinari: R. p̄mo illi q̄ nō habēt debitā etatē. z q̄ sit respectu cuiuslibet ordinis. vide. s̄. Etas

2 ¶Secdo illīrati. vt in.c. null⁹ ep̄s. de tēpo. ordi. li. vi. Utrz aūt suscipiat characterē si ordinet⁹. dic q̄ sic. ar. c. veniēs. de p̄ben. nō bap. Et de hoc vide Clericus. ij. §. i. z. ij.

3 ¶Tercio criminosi. vñ existēte⁹ i mortali nō debēt p̄moueri. de tēpo. ordi. c. ex tuaz tenore. z. c. ad aures. Et si notoria sunt crimia mortalia peccaret mortaliter eos ordinās. al's ñ. vt nō. i. c. quesitū. de tēpo. ordi. Ipse tñ q̄ suscipit peccat mortaliter siue fit publicus siue secretus. Et q̄tiēscūqz exhibet se vt minister eccle sie peccat mortal'r. z totiēs q̄tiēs hmōi actū facit. Uñ qui tangit res sacras q̄si ex officio suo peccat mortaliter. Secus si ex necessitate z sicut q̄libet laicus facere p̄ot fm Tho. in. iij di. xxiij. facit ad hoc. c. multi. xl. di. 4

¶Sz nūquid sufficit ꝓtritio: R. licet sit diuersa opinio. mihi tamen ego credo verā fore q̄ sufficit excepto q̄n vult dicere missam. d⁹ q̄ dic vt supra Eucharistia. ij. §. v. 5

¶Quarto bigami. vt in.c. cautius. xxvi. di. 6 z de bigamis p totū. de q̄ vide. s̄. Bigamia

¶Quinto solēniter penitentes. l. dist. c. ex pe/nitentibus. z. xxxvi. di. illitteratos. de q̄ vide Penitentia. §. v. 7

¶Sexto neophiti. xlviij. di. §. p̄hibentur. z c. q̄m. z ratio ponitur ibidem. c. sicut 8

¶Septimo curiales q̄ ꝓpter aliq̄d officiuz curie sunt obligati. li. di. c. i. ij. z. iij. iij. di. le gē. absoluti ꝓo a curia nō p̄hibēt. lpi. di. oīs nisi al's sint infames vl' irregulares. vt i di/ctis uriby 9

¶Octauo ratiocinijs obliga/ti. de quib⁹ dic vt. j. Ratiocinia. §. i. 10

¶Nono serui. de istis dicet infra Seruitus §. iij. z. iiij 11

¶Decimo corpe viciati. habēs de hoc supra Corpe viciatus. §. i. 12

¶Undecimo illegitime nati. z quis dicatur illegitimus vide Filius 13

¶Utrz illegitim⁹ itrās religionē possit ꝓmoueri: R. q̄ sic de iure cōi fm Hosti. z Bern. in. c. i. de fi. pf. sz ad dispensationē nō p̄ot sine dispēsatione pape. de fi. p̄sb. c. is qui. lib. vi. 14

¶Quid si nō intrat religionē. vide. s̄. Irregularitas. i. §. lij. 15

¶Utrz dispēsatio cū illegitimo vt ad clericatū vel ad ordines ꝓmoueat debeat itelligi de omib⁹ ordinib⁹. vide. s̄. Clericus. i. §. iij. 16

¶Duodecimo peregrini z ignoti ordinandi debent. Peregrini sunt q̄ nō sunt ordinarij epatu. vel nō habent ibi domiciliū aut beneficiū. vt in. c. cū nullus. de eta. et quali. ord. lib. vi. Ignoti sunt quoz ordo z vita z regularitas nō est nota ep̄o. xxiij. dist. c. ep̄us. et ij. q. vij. querendū. Nam peregrini ordinari nō debent nisi habeant lras aurenticas. vt. j. Peregrinus. §. iij. sil'r ignoti: nisi prius ex/munatione p̄uia cognoscant 17

¶Decimotercio infames. z de b̄ vide. s̄. Infamia 18

¶Decimoquarto oēs irregulares z q̄ sint vide. s̄. Irregularitas. i.

¶Decimoq̄nto oēs suspēsi aut interdicti vl' excōmunicati z de istis habes. s̄. Interdictū

liij.§.i.et.j. Suspensio.i.

20 ¶Decimosexto oēs ordiati i diaconos vl'ſb diaconos a papa nō pñt sine eius licētia ab alio ordinari ad supiores ordines.c.i distri/

21 buēdis.de tempo.ordi.et in.c.filiū.i.q.i.

¶Decimoseptimo hermofrodit⁹.xxxvi. diſ. illitteratos.xlix.c.fi.et si ordinet nō suscipit

22 characterē nisi pualeat sexus virilis.si equa lis esset nō susciperet ſm Rodo.

¶Decimooctauo cōiugati:nisi velint religi/ onē intrare.vel ad sacros ordines ꝓmoueri.

23 c.fi.de tempo.ordi.li.vi.de quo dic vt Ma/ trimoniū.iiij.§.viij.

¶Sz q̄d si eps ordinat aliquē p̄fator⁹:ſ.R.q̄ mortaliter pecc̄at ſm Tho.i.iij.di.xxiij.ni si cū eis dispēsaret i casibꝫ i quibꝫ pōt. Et vl/ tra hꝫ si ordinat infantē.nisi religionē ītraret aut ꝺiugatū nisi velit ad sacros ordines p/ moueri vl'religionē intrare.vl'illīratū.suspen

24 sus ē ꝑ annū a collatōe oīm ordinū. vt nō. i c.eos.t.c.nullus.de tempo.or.lib.vi.

¶Utr̄ plat⁹ possit cogere clericū ab ordines suscipiēdos:ſ.R.ſm cōiter doc.i.c.q̄ris.d eta.

25 q̄li. q̄ si habet bñficiū p̄t cogere.nisi legiti/ me excuset.de q̄ vide ibidē. Si ꝙo nō hꝫ bñ ficiū eccl'iasticū nō p̄t cogere.t ordinās inui tū q̄ nō ē bñficiat⁹ ē suspensus a celebratione missę ꝑ annū.t dz deponi.lxxiij.di.c.i.et.ij.

¶Utr̄ coactē ordinat⁹ suscipiat characterē: ſ.R.q̄ si coactō sit ꝺitional'.puta vt euadat

26 iiij.di.t.c.de iudeis.xlv.di.t.c.q̄ q̄dā.i.q.i. qꝛ volūtas coacta volūtas ē.xv.q.i.merito. hꝫ si coactio sit absoluta.puta qꝛ ꝑ vim ordi/ nat.sic nō suscipit characterē.fac.c.maiores

¶Sz nūquid tal' ordinat⁹ metu ꝺitionali teneat ꝺtinere:ſ.R.q̄ non.si metus talis fuit q̄ potuit cadere i ꝺstantē vi rū.ꝑ.c.platū.de his q̄ vi me.et i.c. ad aures. de eta.et quali.ordi.qꝛ integritas est res vo ti nō ꝓcepti.c.integritas.xxxij.q.i.

Ordo.iiii.

q̄ tpe dz dari:ſ.R.q̄ ꝑ ma tonsura pōt dari omi tpe.ſm Hosti.t seq̄tur do.Anto.i.c. cō sultatōi.de tēpo.ordi. Minores ordines p̄t eps q̄libet in diebꝫ dñicis dare vni vel duo/ bus t nō pluribꝫ ſm Host.in.c.de eo.d tēp. qꝛ vbi tex.ē. Sed Inno.t Hos.ibidē tenēt q̄ etiā pluribꝫ q̄z duobꝫ p̄t dare. dūmodo ñ videat ordinationē generalem facere. Sed opi. Hosti.cū inhereat lr̄e ē tutiꝛ.qꝛ i re du bia tuti⁹ ē seruire ẏbis edicti.l.i.§.si is.ff.de exerci.ac. Papa ꝓfert subdiaconatū in omi/ bus dñicis diebꝫ t aliꝭ festis p̄cipuis.dist. lxxv.c.vlti. Et Host.dicit i.d.c.de eo.q̄ oēs ordines et omi tpe p̄t ꝓferre papa.ar.c. ad honorē.de aucto.t vsu pal.

¶Sz nūquid p̄t eps dare q̄ttuoꝛ ordines 1 minores i aliꝭ festis q̄z de q̄bꝫ i.c.si. d ferijs ſ.R.do.Anto.i.d.c.de eo.recitat q̄sdaz tenere q̄ sic.et quosdā q̄ nō.sed solū i illis festis i q̄/ bus ẏgines ꝓsecrari p̄nt.et Host. dicit hoc esse tutius. tex.tamen dicit in.d.c.de eo.do/ minicis et aliꝭ diebus festiuis.

¶Utr̄ abbates sil'r possint dare q̄ttuoꝛ ordi 2 nes in p̄dictis diebꝫ dñicis vl'festiuis sicut epi.do.An.in.d.c.de eo.t in.c.cū ꝺtingat.de eta.et quali.tenet q̄ sic.immo ſm Hosti.vi/ det q̄ potiꝰ hꝫ diebꝫ debēt dare q̄z in q̄ttu oꝛ tpibꝫ.ne videant generalē ordinatōez fa cere.et placet .Alij ordines debent dari ab epis tm in sex tpibꝫ anni.ſ.i sabbatis q̄ttuoꝛ tempoꝛ anni. Et i sabbato mediāte hebꝺomade quadragesime in q̄ cantat. Oēs si/ tientes. Et in sabbato sancto.lxxv.di.p to/ tū.t de tempo.ordi.p totū.

¶Sed nūquid tps est de substātia ordinū 3 ſ.R.q̄ nō.c.sane.de tempo.ordi.

¶Que pena ꝓferentis t suscipientꝭ ordines 4 extra p̄fata tpa.et q̄s poterit dispēsare. vide s.Irregularitas.i.§.xxxv.

¶Utr̄ possint ꝓferri post prādiū:ſ.R.q̄ non 5 tñ si ꝓferunt tenēt ſm Hug.lxxv.di.ordina tiones.et Ber̄.Lau.Jo.et Hoff.in.d.c.de eo.Ray.ẏo ponit ieiunū ordinātis et ordi nati inter illa q̄ sunt in dubio. an sint d̄ sub/ stantia vel ne.t ꝓpterea tenet q̄ totū sit rei/ terādū.qꝛ nō dꝛ reiteratū qđ nesciē factū.c. veniēs.de p̄sby.nō bapti. Contrariū tñ cre/ do veri⁹ in minoꝛibꝫ ordinibꝫ ꝑ nō.in.d.c. litteras.et.lxxv.dist.q̄ a patribꝫ.in quibus missa nō est de necessitate. Sed in maioꝛi/ bus dicerē cū Ray.cū missa sit de substātia. vt no.do.Anto.in.d.c.litteras.

Ordo.v.

vbi dz ꝓferri:ſ.R.q̄ in ecclesia epali.arg.lxxv/ vij.dist.c.i. Sed de consuetudine dant vbi volunt.lxxv.di.in palea.

Ordo.vi.

q̄ ordine debet acci/ pi:ſ.R.q̄ gradatiz in cipiēdo ab infimo ascendēdo vsq̄ ad supre mū.ſ.ꝑma tonsura seu psalmistatus.hostia riatus.lectoꝛatus.exoꝛcistat⁹.acoluat⁹.sub diaconatus.diaconatus.p̄sbyterat⁹ t epat⁹ lx.di.si officia.lxxvij.di.c.i.

¶Quid si quis vno vel pluribꝫ p̄missis ad 1

supiozē ordinet. vide.s. irregl'aritat. §.xxxvi

2 ¶Quot ordines pñt simul ꝓferri. R. Inno. t Hosti. in.c. de eo. ō tempo. oz. tenēt q̄ p̄ma tōsura t quattuoz minozes nō pñt dari vna die. p.c. lr̄as. t p.c. dilect⁹. eo. ti. et i isto. c. de eo. nihil ōz de psalmista tu. t h̄ sequit̄ do. Anto. in. d.c. de eo. glo. tñ i. d.c. de eo. tenet q̄ omnes minozes simul vna die pñt conferri. et Hoff. facit pro ea. tex. in. d.c. de eo. vbi dicit minozes ordines, t sic oēs minozes, r̄ndr. dis. si romanoz. Ego seruarē consuetudinē in h̄. sed vbi nō apparet de ꝓsuetudine. tunc tenerē opinionē Hosti. t Innoc. q̄ videt veriozq̄. d.c. de eo. supius exp̄sserat solū de quattuoz minozib. t postea addidit minozes. et iō ista indiffinita restringēda ē ad supza exp̄ssa Facit. l. pomponius. i p̄n. ff. ō procu. vn⁹ aūt sacer ordo cū p̄dictis minozib vel duo sacri ordines eadē die vni p̄sone ꝓferri nō possūt nec in hoc dispensari p̄t nisi p papā. vt no. Inno. t Hosti. in. c. dilectus. de tēpo. ord. sz ꝓferri debēt singuli p se p certa interstitia tē poz. lxxvii. di. in singulis. t. c. quicūq̄z. vñ licet aliquis ordinator cōtinuaret ieiuniū vsq̄z ad dñicā de mane t ordinādus. nō tñ posset qui in sabbato vnū suscep̄erat. aliū die dominico recipe. q̄ censet pro eodē. d.c. lr̄as. de tempo. ordi. Fallit hoc fm Ber. in ep̄o qui in sabbato potest in sacerdotē ordinari. t in dñico in ep̄m consecrari.

3 ¶Que pena ꝓferētis ordines ꝯ p̄fatā formā sez duos sacros vno die. vel minozes cū vno sacro. R. fm Ber. i. c. dilectus. de tēpo. ordi. q̄ suspēsus est a ptāte ordinādi. donec p papā cū eo dispēset. Sed do. Anto. i. c. lr̄as. e. ti. dicit. q̄ nō est suspēsus sed suspēdēdus ab ordinib⁹ dādis sic collatis. Sz ordinatus bñ est suspēsus ipo facto t a solo papa potest absolui. in. d.c. lr̄as. in fi. de quo vide. s. Irregularitas. i. §.xiij.

Ordo.vii

quō dz cōferri. R.

4 q̄ p̄mo debet p̄cedere scrutiniū siue examinatio p archidiaconū de iure cōi. de officio archi. ad hoc. t. c. vt nostrū. t de elec. c. nihil ē. §. epi. i. ō vita. moribus t qualitatib⁹ t ceteris q̄ req̄runt i ordinato. i. q̄ nullū impedimētū ō suprascriptis habeat. Itē q̄ sit sobrius nō ebriosus. xxxv. di. t. xliij. p totū. Itē prudēs. xxxvi. dist. vsq̄z ad. xl. dist. Itē ornatus ẋtutib⁹. xl. di. vsq̄z ad. xlij. Item castus. xlij. dist. §. pudicos. t. xxvi. di. vsq̄z ad. xxxv. t. lxxvi. dist. p totū Nō litigiosus. xlvi. dist. xc. dist. lxxxviij. di. lxxxvi. di. pueniť. Nō cupidus. xlvi. dist. et d.c. pueniť. Itē vinum siue bñ p̄sēs. lxvij. di. §. necesse. lxxxvi. di. lxxxix. di. xci. di. Itē ieiun⁹. lxxv. di. q̄ a p̄ncipio. Sēdo ōz missa celebrari ab eo q̄ vult ordiare. vñ aliq̄ vr Raylebrari ab eo q̄ vult ordiare. vñ aliq̄ vr Raytenēt q̄ si missa omittat nihil fit. sz totū irritū dū ē. Hugo tñ t Jo. vij. di. i. c. ordinatōes. el. i. t Ber. i. c. q̄ sic. ō elec. tenēt q̄ nō ē necessitate. q̄ō credo verū i minozib⁹ secus i ma/cris. q̄ ē ō substātia. vt. s. ordo. iij. §. v. Fallit i p̄ma tōsura. que cōiter hodie sine missa dat. Et si vn⁹ dic̄ missā t ali⁹ secret. nihilo min⁹ tenet ordo. vt dicit Ber. et Hugo vbi s. licet fieri nō debeat. Qō limito verū i minozib⁹ sz nō i sacris. Tercio dicēdū ordinādi dumēta ptinētia ad ordinē que volūt suscipere Quarto q̄ ordinās i q̄cūq̄ ordine ferens ritū pastoral'. maxime circa postrectionē istius mētoz i q̄b⁹ character ꝓferť: dicēdo ꝛba cōueniēta. t facie dō vt ordinādi tāgāt corpa/li tactu p maiozi cautela. et nihil omittat de ordinatis i pastorali. q̄z vt dixi excepto loco trē etate. vnctōe. impositōne manuū. tactu corpali. ieiuniū. missa i minozib⁹. t q̄ sit p⁹ p⁹ eps vl' nō. t orō ib⁹ aliq̄b⁹ q̄ nō dicāť cū aliquoz corpaliū traditōe. ola alia ab istis credunť ita ō necessitate q̄ si aliq̄d omittat cōter tenet q̄ nihil fit. t totū ē iterandū fm aliqs. licet vt dixi teneāt theologi. q̄ aliq̄bus ꝓferť character. t sic fm eos si alia omittere⁹ tur essent solū supplēda. sz q̄z h̄ nō habem⁹ expressum tenendū est secuz. vt dixi.

¶Sz nūquid cū q̄s interrogať t examinať tenet dicere pctm suū: R. fm Inno. i. c. inq/sitōis. ō accu. q̄ nō. nisi etiā post penitentiā impediat execution ē ordinis. vel fm Hosti. pōt rndere. si aliq̄ō hoz ꝓmisi egi penitentiā. nec indigeo dispensatione.

¶Utz eps possit suo subdito sine cā legitima denegare collatōez ordinis: R. q̄ aut ē regularis. t sic ñ tenet ei ꝓferre. imo ill⁹ plat⁹ pōt ei sibi denegare. Nec ꝓ sui plati volūtate pt q̄ moueri. t sic loq̄tur. c. ad aures. de tēp. ordi. Aut ē scl'aris. t sic ñ tenet eps. Aut ē dignitate t bñficio. t sic nō pōt eps ei denegare. t sic loq̄tur. c. ex tuaz tenoze. ō tēpo. ordi.

¶Utz ordinās idignū sciēter peccet mortaliter: R. fm Tisten. li. v. ti. v. q̄ sic. q̄z infidelit agit cū dño q̄ cū dispensatoē ꝓstituit.

Ornatus

q̄ req̄rūť vt sit sine pec

cato: R. q̄ sez. t intelligo tā ō ornatu vestimētoz t corpis vtoz⁹ muliez q̄z ō ornatu domoz t suppellectili.

¶ Primū recta intētio. ſ. vt nō fiat p ſuperbiā vl̄ libidinē ſz ex legitima cauſa. Nā vt dicit Chriſ. i. c. ſic. xxxij. q. v. Sic cm̄ pctm̄ op9 ſi ne volūtate nō facit. ita iuſticia ex opere nō cō ſumat niſi volūtas affuerit. Nā vir ornās ſe vl̄ mulier vt nō appareat i ꝺceptū honeſtꝫ p ſonis. vl̄ vt placeat vir vxori ſue. z vxor viro z hmōi. ex tali intētōe licit9 ē q̄libet ornat9. ſi mō alie adſint ꝺditōes de quib9 ꝺ. Si aūt ſi at ꝓpter aliā intētionē. ſic tale erit peccatū q̄ leē peccatū intētio. Unꝺ Aug. de ſermōe dñi i mōte: exponēdo illud. Cuz ieiunatis nolite fieri ſicut hypocrite ꝛc. In h aūt inq̄t. c. maxi me aduertendū ē nō in ſolo nitore rez corpa liū atq; pompa. ſed etiā i ipſis ſordib9 et lu toſis eſſe poſſe iactantiā. z eo periculoſiorē q̄ ſub noie ſeruitutis dei ꝛcipit. Hec ille. Ex q̄ patet q̄ z ſuperabundātia z defectus z etiā me diocritas ornat9 ex intētōe mala ſemp mala ē. Diſcutiat g̃ prima intētio ornatus. z ſi ſit ad puocandū alios ad libidinē. ſic ē mortale peccatū. qz nō ſolū ꝺcupiſcere. ſz velle ꝺcupiſcere extra ſtatū mr̄imonij damnabile ē: ſm Aug9. ſil̄iter ſi ſit ꝓpter elationē. vanā gloriam. z ſuperbiā. q̄ ſit mortal'. z qñ ſit. vide Superbia z Vana gloria.

¶ Sed nūquid mulier nupta poſſit ſe ornare vt placeat alicui viro? R. q̄ licet quidā in diſtincte teneāt q̄ nō p dictū apl'i. i. Thoz. vij. cū dicit. Mulier q̄ nupta ē ꝛc. Tu tñ te nere illud nupta accipi q̄ntum vel ad rēvel intentionē. Et ideo illa mulier q̄ intēdit nubere vt placeat alicui p vxore. ſi ſe ornat nō habet prauā intētionē. ſed bñ illa q̄ cū nō intendat nubere. vel nō pōt cū aliquo querit et placere. z in hoc ꝺcoz. doc. ꝺmuniter. Alex. z. s. Tho. ij. ij. q. clxix. facit. c. nō ſatis. lxxxvi. ꝺi. Et dñs Luce. ij. Si oculꝰ tuus ſimplex fuerit ꝛc. i. ſi intētio tua recta vel nequā fuerit. opus indifferēs erit rectū vel nequā.

¶ Scōm qꝺ requirit i ornatu eſt honeſtas. Nihil em̄ inhoneſtū pōt ee licitum. Unꝺ ſicut ſine iuſticia nemo ingrediet regnū dei. ita ſine honeſtate que ē vna de partib9 eius eſſentialib9. l. iuſticia. §. iuris pcepta. ff. de iuſti. et iur. Et ꝓpterea Paul9 ad Gal'. v. ponit impudiciciā vnū de excludētib9 a regno dei. Dicit aūt habet inhoneſtatē ille ornat9 ex quo mulieres vel viri oſtēdūt loca impudica. z licet viri nō oſtēdāt nude. ſufficit ad impudiciciā taliter coꝛ formas oſtēdere q̄ ſm rōem rectā impudiciciā oſtendūt. ſicut faciūt q̄ vestimēta ita breuia portāt q̄ omnia ſigna viriliꝫ mēbꝛi apparēt. Sil'r ꝺtinet impudiciciam q̄ mulieres taliter veſtimēta operiant q̄ pectus z mamillas oſtēdāt. Unꝺ tales nō audeo excuſare a mortali qñ notabiliter in hoc excedunt. Excuſarē bñ viros qñ tali habitu vterent ex aliqua neceſſitate. puta eōtādo. z coꝛā talib9 q̄ nō habēt puocari ad laſciuiā. ſicut cū iuuenes ludūt i ꝛeploide ſil'. et hmōi. z idē dico de mulieribus i domo coꝛā viris ſuis. aut alijs mulieribus. aliter non. Nec valet q̄ ſic ē ꝺſuetū. qz coꝛruptela ē. l. q̄ nō rone. ff. de leg. q̄ potiꝰ auget pctm̄. c. fi. de ꝺſue. Sil'r ſm aliquos videt impudicū q̄ mulier habeat caput diſcooꝛtū. Sed Aug. in epl'a ad poſſidiū videt tenere q̄ hoc ſit veꝛ q̄ ad ꝛcē tiā nō neceſſitatē. Inq̄t em̄. capillos nudare feminas quas z caput velare apl's iubet nec maritatas ꝛcz. hec ille. Et glo. ſuper illud. i. Thoꝛ. xi. Mulier velatā hꝫe ꝛcbet caput dicit q̄ aliq̄e excuſanꝫ a pcō qñ h nō faciunt ex vanitate. ſz ꝓpter ꝺtrariā cōſuetudinē. et ſic tene q̄ cū h de ſe nō ſit impudicuz excuſat ꝺſuetudo. z hoc ſequit ſanctus Tho. vbi. s.

¶ Sed nūquid fucātes ſe. ſeu colorantes ſe. aut alia figmēta adhibētes. vtputa. adulterinos crines z hmōi. faciāt ꝺ honeſtatē taliter q̄ peccēt mortaliter? R. circa hoc ē diuerſa opi. inter doc. Sāct9 Tho. vbi. s. tenet q̄ hmōi fictōes nō pñt eſſe ſine pctō. nō tamē ſemp ē mortale. ſed ſolū qñ fit ꝓpter laſciuiam vl̄ i dei ꝺceptū. Alex. i. iij. pte ſumme recitat quoſdā tenere. q̄ ſi talia fiāt ad occultā dū ꝛcfectū. puta morphēā i facie. vel nuditatē capitis. qz nō videt peccatū mortale. Si ꝛo fiāt ad fingēdā pulcritudinē maiorē. ſic foꝛe mortale peccatū. Ipſe ꝛo Alex. dicit. q̄ licz hec opinio ſit humanior. tamē tutius ſi bi videt dicere. q̄ omino ſit peccatū mortale ad qꝺ facit dictū Cypriani de habitu virginū qui ait Manus deo inferūt quādo illud qꝺ ille foꝛmauit reforꝛmare cōtendūt. impugnatio eſt iſta diuini operis ꝓuaricatio veritatis. Deuz videre nō poteris qñ oculi tibi nō ſunt quos deus fecit. ſed quos diabol9 infecit de inimico tuo tincta cū illo pariter arſura. hec ille. Et dictū Hiero. ad Mauricā filiā. Crimē eſt poſt chriſmatis ſanctificatōez cuiuſlibet pigmēti ſucco vl̄ puluere ſoꝛdidari. Et dictū Aug. de ꝺſe. ꝺſti. v. c. fucare. vbi oſtēdit q̄ eſt adulterine fallacie z inhoneſtatis. Ego ꝛo in occultātibus ꝛcfectū tenerem opinionē ſancti Tho. In alijs aūt que talibus vtunt ad fingendā maiorē pulcritudinē recitarē eis opiniones ꝓdictas et inducerē ꝓ poſſe ad dimittendū oſtendēs periculū

ꝙ si pur vellēt tenere opiniones sancti Tho. nō negarē eis absolutionē. sz me exonerarē. t sup ipsos vel ipsas relinquerē.

5 ¶ Terciū ꝙ requirit i ornatu ꝺueniētia pso/ne. Nam religiosus ꝺebet habere habitū reli/giosuz. aliter esset excōmunicatus. vt. s. Ex cōmunicatio. vij. casu. xxvij. Clericis aliqui/bus nō licet vti. vt. s. Clericꝰ. iij. Uñ tenet Ulde. ꝙ si religiosi vel religiose ferrent habi/tum nō conuenientē sue pfessioni ꝙ peccant moztaliter si nō in modico excedāt. Idē dic ꝺe muliere que vtit habitu virili vel econtra/rio. s. ꝙ peccat moztaliter. qz facit ꝺo. pcepti Deutero. xxij. t videt sequi. s. Tho. vbi s. qz dicit ꝙ specialiter est prohibitū. Addit tñ ꝙ posset quis tali habitu vti sine peccato ꝓpter aliquā necessitatē vel causaz vt occul/taret se ab hostibꝫ. vel qz aliud nō habet ve/stimentū t hmōi. Facit ad hoc. c. clerici offi/cia. ꝺe vi. t ho. cle. t quod ibi nō.

6 ¶ Quartū qō requirit i ornatu est parsimo/nia t moderatio. s. ne sit superfluꝰ. vel q̄ ad mlt̄itudinē t diuersitatē. vt i multis vestibꝫ io calibꝫ. t hmōi. vel quo ad ꝓciositatē vl̄ quo ad curiositatē. Nā vsus superfluus ē omnino vicios⁹. vñ ad Gal'. v. inter alia q̄ excludūt a regno ꝺei cū fuisset dictū ꝺe fornicatōe poni/tur luxuria. vbi dicit glo. i. quelibet superflui/tas. intellige notabiliter excedēs vt sit mor/tal'. Uñ Tho. vbi. s. dicit. ꝙ facietes orna/menta superflua t curiosa peccāt. t qñ superflui/tas ē notabil'r excessiua. nō ē dubiū inter ꝺo/ctos. q̄n sit mortal'. sz difficultas ē i cognoscē/ꝺo qñ dicat notabil'r excessiua. vñ p hꝫ intelli/gēdo mihi videt ꝺicēdū. ꝙ ornatꝰ ꝺz superfluꝰ qñ excedit ꝺ ditōez statꝰ psone. Ad quā ꝺdi/tionē cognoscēdā tria sunt tpa ꝺsiderāda tā/ꝺ tria specula ex quibꝫ intelliget qñ dicat su/perfluus. Primū tps preteritū. s. qualiter pue/nisti ad talē ꝺditōez. puta ꝺominiū. nobilita/tē t diuitias. Si quippe p rapinas. vsuras. falsos ꝺctus. ex quibꝫ restitutōi teneris ob/noxi⁹ ad talē ꝺditōez pueniſti. vti nō poteꝛ multitudine. diuersitate. pciositate vl̄ curio/sitate q̄ alij vtunt cōiter existētes i tali cōꝺi/tione t statu sine pcto mortali. Nā rebꝫ ob/noxijs restitutiōi nō licet vti sine pctō mor/tali ad statū vl̄ pompā. ꝺe resti. spo. c. sepe con/tingit. t hoc ē qꝺ dicat Isa. ix. c. Uestimētuz admixtū sanguine cibꝫ erit ignis. t Mieree. ij. c. In alis tuis inuētus ē sanguis aiaꝛ pau/perꝫ. Et q̄uis sup incertis restitutēdis possit ꝓlatus eccl̄esiasticus dispēsare vt ꝺs ꝺe eis vi/nat fm qualitatē ꝺditōis naturalis alicui⁹. si tñ hoc facit ad supfluitatē t statū solū. est i/statu damnatōis tā dispēsans q̄ dispēsatus facit qꝺ nō. in. c. ꝺudū. el. ij. ꝺe elec. t i. c. si il/li. xij. q. ij. Solūmodo eis dispēsare licz ꝺe/certis vt viuere possint fm eoꝝ ꝺditōz. qz il/le q̄ est ꝺsuetus vti cibis delicatis vel vestibꝫ nō posset sic grossis vti sicut q̄ ad hoc est ꝺsue/tus. t ideo oꝑtet multū tēperare hꝫ faciat. Si ꝙo ad talē ꝺditionē pueniſti nō ꝓ talia q̄ necessario sunt restituēda sic credo. t si nō/sis naturaliter nobilis. nihilomin⁹ poteris te/ornare fm illū statū. ita ꝙ ex hꝫ nō erit iudicā/dus tu⁹ ornat⁹ notabiliter supflu⁹. Sed ꝺz tps psens. s. si ornatꝰ talꝭ ꝺuenit tue ꝺditōni/Maiori em dignitati ꝺuenit maior ornat⁹ ꝺ. c. clerici officia. Et ideo vt scias qd nbi cō/ueniat. attēde ꝙ cū nulla sit maior dignitas q̄ ꝺiuina. t tñ i ipso cultu ꝺiuino ꝺebet orna/tus esse tēperatus. vt ptz i. c. gl'ia epi. xij. q. ij. a fortiori ornatꝰ prelatoꝝ eccl'asticoꝝ. Ide dic ꝙ ornatꝰ imperatoris q̄ oēs mūdanos superni/net. vt i. l. cū multa. in fi. C. ꝺe ꝺonis q̄ lite. ꝺe/bet esse tēperatꝰ. Ceteroꝝ ꝺo rāto magis repa/tus ꝺebet esse quāto iferiores sunt ab ipa na/patoris ꝺignitate. Et q̄uis ita sit ꝺe iure. ni/hilomin⁹ ꝺ suetudo hodie attēdenda ē. qz ve/ꝺicit Aug. xli. ꝺi. c. i. Quisq̄s rebꝫ pterēuti/bus strictiꝰ vtit q̄z se habeāt mores eoꝝ cū q̄/bus vsus aut inpatꝰ. aut supstitiosius ē. q̄/q̄s ꝙo sic eis vtit vt metas ꝺsuetudis bono/rū inter q̄s ꝺuersat. excedat aut aliq̄ signifi/cat ꝺicit glo. puta ifirmitatē et legitimā cā/aut flagitiosius ē. In oibꝫ aūt talibꝫ nō vius rez sz libido inculpāda ē. Quid igitur locis/tpibꝫ t psonis ꝺueniat diligēter attēdēdū ē nec temere flagitia reph̄ēdam⁹. hec ille. Ar/si vis agnoscere si excedis ꝺsidera ꝺmunita/tē bonoꝝ inter q̄s viuis q̄ sunt eq̄lis digni/tatis. nobilitatis. diuitiaꝝ abūdātie. t mora/ter ꝺixi cōitatē bonoꝝ nō alioꝝ. Et si fm eo/rū ꝺsuetudinē veteris pciosis. vl̄ multitudie aut curiositate ñ iudicabꝭ excessū. nisi occur/reret tibi casus i q̄ aliq̄ primi eēnt i extrema necessitate. qz tūc ꝺicas fm Amb. l. c. hic ha. xlvij. ꝺi. Plusq̄z sufficiat supstui. s. nec necessi/tatis t familie violēter obtentū est.

7 ¶ Sz nunq̄d ille q̄ ē equalis i ꝺuitijs nobi/libꝫ possit ornare se fm ꝙ cōiter nobiles faci/unt. licet ipse sit ex infimo genere. R. ꝙ sic. ni/si q̄ ad vestaurata q̄ de iure ꝺueniūt ꝺctoribꝫ t militibꝫ. Nō. qz nobilitas hodie nō attēdi/tur fm vtutē. sed fm pompā t opiniōz. Val/lit etiā hꝫ q̄ ad ꝺprationē prelatoꝝ. ꝺnoꝝ t offi/cialiū quibꝫ licet aliq̄s. esset ipsis ꝺiciꝰ. nō

liceret se ornare ꝑm q̄ tales ꝓlativl' dñi vl' officiales cōiter faciūt. Cōclude ḡ q̄ si q̄s vtitur ornatu ꝓcioso vl' mltiplici aut curioso ſz ꝺditōz stat⁹ ꝑsentis vt cōiter faciūt ꝓnti tpe boni diuites vl' nobiles sibi eqles nō peccat.

¶ Tertiū tps ꝺsiderādū ē tpus futuz. ℔ ē q̄ ꝺsideret si i tali ornatu poterit se tenere talit̄ i futuz nō habeat ꝺmittere aliq̄ mortalia ꝑcta mortalia. Nā si ē necesse aliq̄ mortalia ꝺmittere vti tali ornatu se teneat sicut illi q̄ ꝑpter talia habē t necesse ī ꝓtib⁹ remotis ad negociā dū morari dimissis vxoribꝫ ibi ꝓpt̄ eoz ite/rū mortalia ꝺmittūt. t hmōi. Nā tūc tal' ornat⁹ ē supfluꝰ t illicit⁹ ꝑm ḡ ꝓ/dicta tria tpa potes cognoscere qñ habz supfluitatem. t q̄uis sit difficillimū cognoscere qñ habeat notabilē supfluitatē q̄ sit peccatū mortale nisi ꝑm ꝓ mū tps t tercū. tñ ꝺtestā/dī sunt. qz vt ī pluribꝫ habēt ꝺ supfluo. t sic ꝺ pctō. vt pote q̄ sunt occasio multoz pctōz Nā ꝓmo inducūt ad lasciuiā. scḋo impedi/unt multa mrimonia. t tercio ꝓbēt materiā inordinate cupiditatis. ideo ps. xxx. Odisti observātes vanitates supuacue.

¶ Quītū qꝺ reqrit ornat⁹ vt sit licit⁹ ē vt nō apponat circa eū nimia sollicitudo. ꝑm em. s. Tho. vbi s. Nimia sollicitudo circa ornatū etiā si ñ sit ꝺordinatio ex ꝑte finis reddit eū illicitū. Et q̄uis ista sollicitudo nimia nō sit mortale nisi qñ ꝑpter ipaz dimitteret necaria ad salutē. nihilominus saltē ē veniale pctm

¶ Sextū qꝺ reqrit vt ornat⁹ sit licit⁹ ē vt nō licet se ornare pciosis vestibꝫ ꝑm nobilitatē p sone. t cōsuetudinē terre. t dignitatē officij. ita tñ q̄ absit libido ī volūtate t scādalū i ex terioꝛi ope. nec miz. qz Mat. xviij. ve homi illi ꝑ quē scandalū venit. Aduerte tñ q̄ licet aliq̄s ꝓoceat ad ꝺcupiscētiā ꝑpter ornatū al/teri⁹. si ille q̄ ornat se ℔ nō intēdit. nec ē excessus ī ornatu. erit ꝓti⁹ scādalū passiuū t occasio accepta. ſz qñ ē ī ornatu excessus. ꝑser/tim incitatiu⁹ ad libidinē vt ī mlieribꝫ inuenibꝫ nouas inuētōes seu vanitates. t credūt ꝓbabil'r q̄ aliq̄ ꝓuocant ad libidinē ñ ex cusanť a mortali si ℔ ñ curāt ſz ꝓti⁹ volūt portare. Si ꝺo ñ credūt ꝓbabil'r q̄ ꝓbēāt occasiōz ruine alteri. sic difficillimū ē ꝺtermiare ꝺ mortali. licz aliq̄liter excedāt. Uez ē q̄ pi/culosius ē excessus in ornatu ꝓuocatiuo ad libidinē. vt ī mulieribꝫ faciētibꝫ fozas nouas q̄s singl'iter diabol⁹ ꝓuocat ad ornādū se magis q̄z viros. qz magis sunt efficaces ad illaqandū aias. Et ī licz ñ possit ſnia dari ꝺ mortali ꝑ q̄z to excessu nihilomin⁹ sp̄ indu cēde sunt ad dimissiōez ꝓpter piculū. ꝓpter qꝺ ꝺmīnat eis dñs ꝑ Isa. iij. c. In illa inq̄t die. s. iudiciū auferet dñs ornamentū calcia/mētoz t torques. s. colaria t monilia. t armil las. s. ornamta brachioz. vt manicheche/mate vl' lōge. mitra. s. macagnones vl' lune/tas. discriminalia. i. pectines ad pectinandū caput. vl' ceruetos peresileidas. i. ornat⁹ ta/loz ī fine vestis. vt sūt caude vl' fimbrie. mu renulas. i. cathenas puas circa collū. olfato riala inaures gēmas ī frōte pēdētes. t mutā toria. i. diūsas vestes t lithęamia vt faciūt romane supī vestes. acus t spec'a. sindōes t camisias. vittas. i. bindelos ꝑ capill' colēdis t teristra. i. vestes estiuas vt sūt ioznee. a. eria q̄ ē estas t erit ꝑ suaui odore fetoz. ꝑ zona fu nicul⁹. ꝑ crispāti crine caluitiū. t ꝑ fascia pe ctoꝛali calitiū. hec ibi. Sis ḡ prudēs o ꝺfes sor vt ñ ꝓcipites sniaz vbi nō ē ꝓcipitādū. t caut⁹ vt ñ relatꝰ qꝺ sp̄ ē restringēdū. qz eiz cōiter ī ornatu nō sint ꝺditōes supī posite sit q̄z ꝺsequnter in ipso pctm. ḡ taliter ornātes se dāt operā rei illicite. t ꝓpterea iuridice ꝑpu/tať eis maluz qꝺ ꝓbabiliter ex eis euenit. s. lasciuia. facit. c. cū q̄. t. c. q̄tū. l. dis. t qꝺ nō. ī c. sic dignū. ex homi. ideo ꝺtestandū. ꝓpter qꝺ merito saluatoꝛ Luc. xvi. exꝑssit q̄ diues damnatus ꝺnuebať purpura t bisso.

Oliositas est cū q̄s q̄uete necessaria saluti corꝑis accepta vacat ab aliq̄ opere spūali vel coꝛꝑali. et hec est filia accidie. Et qñ sit peccatū mortale. vide. s. Accidia. §. i. t. ij. t. s. Preceptum. §. v.

Pactū aūt ꝺz a pactōe. in/de ē pac; nomē ap/pellatū. t ē pactio duoꝛ pluriū ue ī idē placitū seu cōsensus. vt dic tex. i. l. i. ff. ꝺ pac. Et ī ō ois ℑct⁹ generali ter ꝺz pactū. ſz cū habeat nomē specificū ab ipo ℑctu ꝺnoiatur. vt vēditio. locatio. cum ꝺo nō hz nomen ꝺz pactū a genere.

¶ Que ꝺñtia ē inter pactū. pollicitatoꝛ. cō uētionē. stipulationē t ꝓmissionē. R. q̄ pa/ctū ē ꝺsensus duoꝛ vel pluriū ad aliq̄d faciē dū vel dādū ꝺbis exꝑssuz. ita q̄ ꝺba ꝓmittā tur a ꝓmittēte. t ꝺsequnter a recipiēte. Si ꝺo ꝺba ꝓmittant a recipiēte. sic erit stipulatio. Exēplū dabis mihi xxc. R. dabo. ꝓmitto. unsti. xx. obli. in ꝓn. Pollicitatio ꝺo ē soli⁹ offerētis ꝓmissio nec reqrit ꝑsentia ꝑsone cui fit pollicitatō. l.

l.ꝛ .l.pactū.ff.ꝛe pollici. Et no.glo.in cle.ro/
mani.ꝛe iureiur.ꝛ glo.in.l.i.C.ꝛe iur.ꝛo. di/
cēs ꝙ pollicitatio fit sine interrogatōe p̄cedē
te. ff.ꝛe pollici.l.iij.ꝓmissio ꝙmuniter fit ro/
gatōe.ꝛe quo dic vt.j. Pollicitatio.i p̄n. Et
pōt ꝓmissio referri vel ad pollicitationez vel
ad stipulationē.vel ad nudū pactū.ff.ꝺ edi.
edic.l.sciendū.§.dictū a ꝓmisso. Cōuentio
ꝫo ē nomē magis generale q̄z pactū.qz scho
lares in scholis.ꝛ fratres in capitulo ꝙueni/
re dicunt.ff.eo.l.i.§.ꝙuētionis verbū.

2 ¶Quottuplex est pactū:ꝛ.R.duplex.aliud ve
stitum.aliud nudum.

3 ¶Qz quō dicat pactū vestitū:ꝛ.R.ꝙ sex mo/
dis. Primo re.scḋo ꝫbis.s.stipulādo.tercio
līs.quarto ꝙsensu.et ꝛe his habes exempla
s. Obligatio.§.iij.q̄nto cohērētia ꝙtractus
puta vendidi tibi ꝛomū cū tali pacto ꝙ ego
ꝛebeā morari i ipsa ꝛomo p annū.qḋ q̄dḋiva
let.qz vestit cohērētia ꝓct⁹.s.venditiōis.alꝫ
esset nudū.sexto interuētu rei.puta ꝓmisi ti
bi aliq̄d ꝺare vt faceres mihi vl̄ ꝺares aliud
Un̄ statim cū ꝛedero tibi qḋ ꝓmisi vestit pa
ctū ex pte mea.ꝛ iō interuētu ei⁹ es mihi ob/
ligat⁹ ad faciendū qḋ ꝓmisisti.probant ista
insti.ꝛe ver. obli. Nudū ꝫo ꝺz q̄n nō vestitū
aliq̄ p̄dictoꝝ vel nō cōtinet cām.qz traditio
rei sine cā nulli⁹ ē efficacie.l.nunq̄z nuda tra
ditio.ff.ꝛe acqui.re.ꝛo.

4 ¶Utꝝ ex nudo pacto sine ex sola ꝓmissione
hō obligeť:ꝛ.R.ꝙ ꝛe iure canonico ꝛ ī ꝓscientia
sic sub pena mortal' p̄cti.vt nō.in.c.i.ḋ pac.
ꝛ in.c.iuramēti.xxij.q.v. Qḋ limito verum
fm Collectariū.ꝛ sequit Pa.ī.c.prudentes.
ꝛe ꝛona.et ī.c.si cautio.ꝛe fi.in stru.q̄n exꝑmi/
tur cā.vt ꝓmitto tibi ꝛecē qz vēdidisti mihi
talē rem vel mutuo ꝙcessisti ꝛ hmōi.qz si sit
nudū sic ꝙ nulla cā ē adiecta nō obligat etiā
in ꝙscientia. Rō.qz p̄sumit p errorē ꝓmisisse.
ꝛ sic nō pōt allegari obligatio natural' cū ni/
hil sit tā ꝙtrarū ꝙsensui q̄z error.xxix.q.i.§.i.
et.l.si p errorez.ff.ꝛe iuris.om.iudi. Aduerte
tñ ꝙ si q̄s dicit.promitto tibi cētū ꝛonare ꝙ
tūc liberalitas promissiōis p̄sumit cā ꝛonā
di.ꝛ sic nō est sine causa. Silr si promittit
aliq̄d loco pio.qz p̄sumitur obligasse se fauo
re pie cause.nec p̄sumit ibi error.c.fi.ḋ succe.
ab intest. Limito etiā et verū ꝙ ex nudo pa/
cto obligat.s.q̄n nude paciscēs habuit ani/
mū obligādi se.qz fm cōiter theologos ī.iij
ḋi.xxxviij.nemo ex quacūq̄z ꝓmissione obli/
gat nisi q̄ habuit animū obligādi se.facit.c.
lr̄az.ꝛe voto.et.l.obligationū.la.i.ff.ꝛe acti.
ꝛ ob.al's si nō habuit ām obligādi nō teneť
sub pena mortal' p̄cti ad pactū nudū seruan/
dū.nisi subesset cā q̄ ad ḃ obligaret ꝛe necessi
tate p̄cepti.puta.promisi p̄ri meo vestē qui
morit ex frigore.qz teneť.q̄uis nō habuerit
animū obligādi se. Dat tercio limitario.s.si
ꝺitio vel rōnabil' cā nō aduenit poste a.ꝓn
a ꝓncipio affuisset nō promisisset.qz si tal' cā
aduenīret.ꝛ ꝓpterea nō ipleat nudū pactū.
nō peccaret mortaliter fm Jo.ꝛe notho i.iij
ḋi.xxxviij.ꝛ fm.s.Tho.ij.ij.qḋ bñ nō. Ad/
do ꝛ q̄rtū.s.ꝙ sit honestū.licitū.possibile ꝛc.
ꝛe quibꝫ.j.ḋico ꝛe pacto vestito. 5

¶Utꝝ oriatur actio ex nudo pacto:ꝛ.R. Jn/
noc.in.c.nouit.ꝛe iudi.ꝛ multi alij ꝙ nō.sed
solū cōpetit officiū iudicis implorare. Sed
ego credo ꝙ oriatur ḋ iure canonico.vt tenēt
Hosti.Jo.an.ḋo.Anto.ꝛ Panor.cū glo.in
ḋ.c.i.ꝛe pactis.ꝛ Archi.in.c. q̄uoniā suffra/
gio.xij.q.ij.ad mīn⁹ ꝙditiōe ex canone p̄di/
cti.c.iuramēti.qḋ intelligi i casu q̄n obligat
ad mortale peccatū.al's nō. 6

¶Utꝝ omē pactū vestitū obligeť:ꝛ.R.ꝙ non
vt no.Pa.ī.c.pactōes.ꝛe pac. Et q̄n ꝫ sit ꝙ
nō obligat.dic vt dixi.s. Juramentū.v.qa
vbi iuramentū nō obligat nec pactū. Item
pactū ꝺolo initū nō valet.c.cū vniuersoꝝ.ꝛe
re.pmu. Intelligeq̄ ad ꝺolosum. Jtē si sit al
teri captiosum.ff.ꝛe rescin.vē.l.si id qḋ pure
in fi. Jtē ea que promittūtur ob numiā rem
rentiā alicui⁹ nō obligāt.l.i.ff.qua.re.ac.nō
ꝺa. Jtē q̄n pactuz continet turpitudinē.l.si
vnus.§.pacta q̄ turpē causam.ff.ꝛe pactis.
ꝛ oē pactū ꝙtra ius ꝺicit turpe.c.faciat hō
xxij.q.ij.fm tñ distinctionē ꝛe qua i.§.viij.
Jtē pactū in ꝙuētionib⁹ innoiatis nō obli/
gat si ille cū quo cōtraxit nō implet ex parte
sua ꝙtractū.vt.l.naturalis.§.i.ff.ꝛe pre.ver.
ꝛ.l.ex placito.C.ꝛe re.pmu. Ideo cū q̄s con/
uenit cū aliquo ꝺare sibi centū vt nunq̄z pe/
tat tale quid.talis nunq̄z poterit petere cen/
tuz.qz nunq̄z potest implere.qz semp poterit
petere.secus si ꝙuentio fiat.promitto tibi cē
tum si remittas mihi fideicōmissum.qz ta/
lis poterit petere eo qz pōt remissionē facere.
hec Bar.C.ꝛe pac.l.ꝙuētiones. 7

¶Utꝝ pactū initū p fratres minoꝝ vl̄ ꝓdi
catoꝝ aut alios medicātes cū rectoꝝ pa
rochialiū eccl̄iaꝝ sup ꝺuūb⁹ parochialib⁹.
puta exhibitōe sacramentoꝝ.iure funerādi
ꝛ similib⁹.vl̄ sup alijs quibuscūq̄z valeat:ꝛ.R.
ꝙ si factū ē ꝑ guardianos vel ꝑores cū ꝙsen
su suoꝝ ꝙuentuū vel locoꝝ valer.licet nō in
teruenerit licētia sui general' aut ꝓuincialis
aut capituli aut sedis aplice quo ad fratres

minores. dūmodo alīs sit honestū ⁊ licitum
8 ꝛe pactis. c. ꝙuis. li. vi
¶ Utrꝫ pactū iuramēto firmatū qđ i se conti
net turpitudinē sꝫ pētiv' ē ɔ ius valeat: ℟.
Pa. ī. c. pactōes. ꝛe pactis. ꝙ si ɔtinet turpi
tudinē ex pte vtriusqꝫ. l. urātis ⁊ recipietis:
nō valet. ꝛxij. q. iij. ꝑ totū. Sil'r si ɔtinet tur
pitudinē solū ex pte iurātis. vt i regula. nō ē
obligatorū. li. vi. Si ꝙ solū ɔtinet turpitu
dinē ex pte recipietis: sic tenet ⁊ obligat. c. ꝛe
bitores. ꝛe iureiur. Nō qꝫ iuramētū ꝑncipa
liter dirigit in deū in quo nulla pōt ꝙsari tur
pitudo. Si ꝙ nō ē firmatū iuramentuꝫ an
obliget. vide. s. Obligatio. §. ꝑ.
9 ¶ Utrū pactū ꝛe nō cedēdo bonis suis vale
at: ℟. Pa. i. d. c. pactōes. ꝙ sic: nisi sit noto
10 ria pauptas. qꝫ tunc illicitū est. qꝫ in effectu
hemo sit dñs membroꝝ suoꝝ
¶ Utrꝫ pactū factū ꝑ filiā dū nuptui tra
11 deret ꝙ dote ɔtēta nullū ad bona ꝑmonia
liā habebit recursū teneat: ℟. ꝙ nō: nisi sit iu
ramēto firmatū. ꝛe pactis. c. ꝙuis. lib. vi.
¶ Utrꝫ pactū qđ ē ɔ substātiā ɔtract⁹ nec cō
tinet turpitudinē valeat: ℟. ꝙ si ponꝛetur ꝑ
uiā modi viciaꝫ ⁊ nō viciat fm Frā. ꝛe rāpo
nibꝰ i repertō e. l. fi. C. ꝛe ɔdi. ob cām. Un pa
ctū ꝙ ꝑcariuꝫ duret inuito dño nō valet. vt
in. c. ꝑcariū. ꝛe ꝑcario. ⁊. l. cū ꝑcario. ff. đ ꝑca.
Sil'r si ɔstituo ꝑcuratorē ⁊ ꝑmitto nō reuo
care nō valet. ita dicit Bar. i. d. l. cū ꝑcario.
⁊ Ange. in. l. ij. ff. ꝛe ꝑcur. ⁊ Bal. i. l. ⁊ imꝑpe
tuū. ff. ꝛe ꝑcur. Et si ꝑmisit sub ꝑna nō tene
tur ad ꝑnā reuocādo. facit glo. i. c. ij. ꝛe con
sue. lib. vi. ⁊ Ange. i ɔsil'. ccꝛxij. Sed si appo
natur ꝑ viā ɔditionis nō viciatur sꝫ viciat.
facit. c. fi. ꝛe ɔdi. appo. ⁊ qđ no. Bar. i auten.
ingressi. C. ꝛe sa. san. ec. Sed ɔtra videtur. l.
vbi mortis cā ita donatur. ff. ꝛe dona. cā mor
tis. solue vt tibi ꝑ Bar.
¶ Promitto tibi ter te hospitari i domo mea
stas ꝑ multos annos ꝙ nō venis: nūquid ꝛe
tere poteris extimationē: ℟. Jo. an. in addi.
ad Spe. ꝛe cēsi. refert suos magistros dispu
tasse ꝙ nō. et sic tene licet videatur ꝙ teneaꝫ
ꝑ ti. ff. ꝛe alimē. ⁊ ciba. lega.
¶ Pactū ꝛe hereditate viuētis regl'ariter nō
valet. qꝫ inducit votū captā de mortⁱ. vt. l. fi.
C. đ pac. ⁊ tibi ꝑ doc. et ꝑ Bal. in li. ꝛe vsibus
feu. ꝛe feudo dato innicē. l. ɔmissorie. c. si qs.
ꝛ ꝑ canonistas in. c. venerabilē. ꝛe elec. ⁊ Pa.
i. c. nulla. ꝛe ɔcess. ꝓben. Et tibi sic distinguē
ɔ dicit. ꝙ aut pactū ꝛe futura successiōe fit
ad ɔseruādā legitimā successionē. ⁊ sic valꝫ.
vt instī. ꝛe legi. agna. succe. §. fi. qꝫ pactū ē le
gi ɔsentaneū. Aut fit ad legitimā successiōꝫ
minuendā. ⁊ tūc nō valet. l. pactū. ff. ꝛe pac.
Sꝫ si iuramēto firmet valebit. i. c. ij. đ pac.
li. vi. Aut fit ad legitimā successionē ꝑdēdā
seu ad tollēdā liberā testamēti factiōꝫ. ⁊ sic nō
valet. qꝫ ɔ bonos mores. vt. l. stipulatō hoc
mō. ff. ꝛe ver. obli. Ideo ꝙ fm Bar. etiā iu
ramento nō firmatur ꝑ regulā nō ē obliga
torū. ꝛe regu. iur. lib. vi. vt i. d. l. stipulatio.
no. ⁊ i. l. fi. C. đ pac. Sꝫ ego nō credo. ꝙ licꝫ
sit ɔ bonos mores nō tñ naturales. sed solū
ciuiles. ⁊ ideo firmatur. d. c. ij. ꝛe pactis.
¶ Utrꝫ habens parētes magnos qs timet ⁊ 14
volēs ꝓuidere anime sue reliq̄t medietatem
oim bonoꝝ suoꝝ pauperib. ⁊ dicit si ɔtinge
ret me facere aliud testamentū in q̄ ɔsangui
neos meos instituerez ꝑ qđ reuocareⁱ ꝑiens
iudiciū exnūc tibi. p. notario publico tāqꝫ ꝑ
sone publice stipulāti ⁊ recipiēti ꝑ dictⁱ pau
peribꝰ. dono irreuocabiliter ⁊ inter viuos di
ctā medietatē bonoꝝ meoꝝ ɔstituens me ex
nūc eā possidere ꝑcario noīe facit tādē aliud
testamētū. Nō querit vtrꝫ pauꝑes valeant
aliq̄d hꝰe ex tali donatōne: ℟. Bal. vbi. s. ꝙ
fuerūt opiniones. vna ꝙ sic q̄ est dñi Dy. ff.
ꝛe testa. l. heredes pala. §. fi. ⁊ i regula. qđ se
mel placuit. ꝛe reg. iur. lib. vi. Alia ꝙ non. qꝫ
iste ɔtractus donatōis videtur ꝓpedire li
berā testamēti factionē. ff. ꝛe ver. obli. l. stipu
latio hoc mō. Sed aduerte ꝙ nos sum⁹ ex
tra casum doctoꝝ. Nā hic interuenit tradi
tio. vñ ⁊ si donatio esset infirma ⁊ sine causa
tū dñs volēs trāsferre dominiū trāsfert. ff. đ
ɔdi. ob causaꝫ. l. iij. §. subtili⁹. vel qꝫ causa ē
ipa liberalitas. vt. ff. ꝛe dona. l. hoc iure. Itez
ipa pietas. vt. ff. ꝛe ɔdi. inde. l. cū his. §. si in
ea opinione sit mulier. ⁊ nō. insti. đ obli. q̄ ex
quasi ɔctu. §. ex quibusdam ad hec. C. ꝛe sa.
san. ec. l. fi. volēs ergo sustinere opinionē Dy
ni faciat ꝙ ꝓcedaⁱ ad traditōis actū. qui eti
am sub ɔditōe fieri pōt. vt. ff. ꝛe acq̄. poss. l. q̄
absenti. ⁊ cauti⁹ si interueniat traditio corpo
ralⁱ ꝗꝫ si ꝑcaria. qꝫ ꝑcariū forte nō valet. Tu
cogita ego dimitto te sine ꝛecisiōe. hec Bal.
Sed tu tene ꝙ si vult vt valeat donet alicui
publice ꝑsone inter viuos sub tali ɔditiōe ⁊
tradat. qꝫ sic valebit indubitāter
¶ Utrꝫ cū vir facit testamentū ⁊ legat vxori 15
certū q̄d đ pacto ꝙ si mutaret testamētū siue
nō ista vxor iure donatiōis i ter viuos ꝛeꝛat
hꝰe certā domū quā sibi legauerat. et ꝛemuꝫ
mutauit testamētū nulla facta mētōe ꝛe di
cta donatōe. An mulier ꝛeꝛat hꝰe dictā do

mū videt ꝙ nō. d. l. stipulatio hoc mō. Contrariū dico. qz ista donatio ē ꝑsens ⁊ pura. qz dixit. siue mutauero siue nō. ⁊ ideo nō est apposita ī pēna testamenti mutati. Caue tm̄. qz nisi interuenerit traditio nō ꝫfirmat mortē ⁊ sufficit ꝙ traditio interueniat tpe donationis vel postea viuo donāte. ff. de donat. inter vi. ⁊ vxo. l. papinianus. al's incipit si qs provroze. et arg. in. l. q̄. C. si quis alteri vel sibi. hec Bal. vbi. s̄.

16 ¶ Quō interp̄tant pacta obscura? R. ꝙ ī dubio ⁊tra eū qui ea apposuit. et potuit apertius declarare. ff. de pac. l. veteribus.

17 ¶ Pactū legis cōmissorie quid ē? R. in contractu venditionis est pactio qua reddit̄ in emptū ꝙ venditū est si nō seruat̄ qđ est promissum. vt in. l. i. ⁊ ij. ff. de leg. cōmissoria. et fit ita. vendo tibi fundū. ⁊ si infra talē diem nō solueris p̄cīū inemptuz sit. In pignore aūt fit sic. nisi lueris pignus infra certuz tps sit p̄ditū. vel sit mihi ꝑ soluto.

18 ¶ Utz generaliter sit reprobatū? R. ꝙ nō. vt ff. de le. ꝫmisso. p totū. vbi patet ꝙ valet ī cōtractu vēditiōis. sed in pignore generaliter ē reprobatū. vt in. l. fi. C. qđ pactis pigno. ⁊ i. c. significāte. de pigno. ⁊ ideo ipso nō obstante pignus est restituendū. nisi iurasset ī tali pacto. vt in. d. c. significāte.

19 ¶ Utz istud sit pactū legis ꝫmissorie pignoro tibi hāc rē. ⁊ si nō luero infra mēsem nūqz possim luere? R. Bal. vbi. s̄. de vsu. feu. qđ feudo dato inuicē. l. cō. ꝙ sic. licet nō dicatur ꝙ dominiū sit apud creditorē. ista est glo. nō. ī l. vlti. C. de pac. pigno.

20 ¶ Utz possit fieri istud pactum cū fideiussore. videlicet si nō extraxero te de obligatōe ꝙ pignus qđ ꝑ indemnitate tibi dedi loco indemnitatis sit tuū? R. Bal. vbi. s̄. glo. dicit hic ꝙ valet. qz speciale ē in his q̄ ꝑ alio sunt obligati. qa hoc mō p̄nt indemnes seruari. vt. ff. de ꝫtrahē. emp. in fi.

21 ¶ Utz in vote valeat hoc pactū. Si tibi pecuniā nō restituero talē fundū loco ꝓmutatōis assigno? R. Bal. vbi. s̄. videt ꝙ sic. quia ista est quedā ꝓmutatio. vt. ff. de iure do. l. ita constāte. et. l. fi. Itē speciale videt in vote. vt ff. de solu. l. calipodius.

22 ¶ Utz valeat istud pactū. obligo tibi talem fundū ꝑ. e. ⁊ si ñ soluero tibi infra mēsem hēas eū emptū iusto p̄cio? R. bal. vbi s̄. ꝙ sic ⁊ ē mirabile ꝙ licet nō sit collatū in alicuꝰ arbitriū declarandi p̄cīū valet. qz istud pactū est ꝑs alterius ⁊tractus validi. iste est casus mirabilis. ff. de pigno. l. si fundus. Ḡ. fi.

¶ Utz cū mutuasti mihi. e. mutuo pignore cō 23
stituto ꝫ pacto ꝙ si nō soluero infra mēses tot
dom̄ mea sit tua ꝑ illius. e. valeat tale pactū?
R. q̄. s̄. ibidē ꝙ sic. qz nō ē pactū pignor'. vt
d. l. fi. ff. de ꝫhē. emp. vbi tex. ē notabil. 24
¶ Utz cū pactū legis ꝫmissorie est appositū
nō ipsi ꝫctui pignoris. sz diu postea valeat?
R. q̄. s̄. ibidē. ꝙ sic. vt. ff. ꝺ pigno. act. l. ticius
vel vbi interuenit pactū rogatu arbitroris et
eius grā. nō vozagine creditoris. Et dicunt
ꝙ ex interuallo valet ad excipiendū nō ad agē
dū. vt refert Bar. in. d. l. calipodius.

Palla ꝺz lineus pānus consecratus qui extendit̄ sup altare. ⁊ sup quo extendit̄ corpale. ⁊ a q̄ debet bñdictio. Ḡ. i. s̄. Bñdictio. Ḡ. i.

Palliū vt hic sumitur ē speciale ornamentū archiepoz ī quo plenitudo officij cōfertur. de auct. ꝫ usu pal. c. nisi specialis. 1

¶ Mñ ꝺz peti? R. in fra tres mēses a tpe cōsecratōis vl' ꝫfirmatōis. si añ nō fuit ꝫsecrat? aliter p̄t remoueri. c. qm̄. c. di. nec añ ꝺz suscipiēs p̄m nōiare. d. c. nisi. Nec etiā p̄t antecessor habeat ipm̄ palliū ꝫcalū ꝫuocare. ꝫficere cruma. de dedicare basilicas. ordinare clericos. nec epos ꝫsecrare. c. qđ sicut. de elec. Ḡ. pe. 2
¶ Utz archieps possit suū pallū alteri accōmodare? R. ꝙ nō. immo debet cuz eo sepelirī. qz psonā eius nō trāsit. c. ex tuaz. ⁊ c. ad Ḡ. ꝺ auctoritate ⁊ usu pal.
¶ Utz semp debeat celebrare cū pallio archi 3
eps? R. ꝙ tā in sua q̄z in aliena dioceſi p̄babl
q̄z pallio celebrare vel sandaliis. In sua vo
dioceſi nō semp ꝺz celebrare cū pallio. sz tm̄
ī diebꝫ ill' q̄ in eccl'ie sue p̄uilegijs sunt exp̄ssi
extra eccleſiā nō debet eo vti vt p̄cessionib?
c. fi. de auct. et usu pal.
¶ A q̄ debet peti? R. ꝙ a papa. d. c. qm̄. et etiā 4
a p̄iarcha. c. antiqua. de p̄uil.

Papa sum̄ꝰ ē inter oēs. qz ipse solꝰ ꝺz plenitudinē p̄tātis. vt patet. ij. q. vi. qui se scit. 1
¶ Utz papa possit dispēsare ī oīb? p̄ceptis
moralib? legis nature vel diuine? R. canō.
ste. ī. c. lras. de resti. spo. ⁊ i. c. ꝓpoſuisti. de con
cess. p̄ben. ⁊ i. c. cū ad monasteriū. de sta. mo. ⁊
i. c. p venerabilē. q̄ fi. sunt le. varie ⁊ ꝫfuse lo
quunt. nec ex eoz doctrina p̄t hec q̄stio tota
rari. Ḡz vt clare intelligat̄ sic distinguo. vt
colligo ex doctrina Scoti i. ij. dii. xxxvij. et
Alex. i. iij. parte. ⁊ Den. in. v. quoꝫ. q. xxiij. et
Fran. in. q̄. iniaz. ꝙ sunt aliqua de lege nata

re seu diuina tāḡ ꝓncipia ꝑctice nota exter
minis. q̄ sunt hec. Finale bonū est appetēdū.
Malū intelligē moris est fugiendū. qz aut
auertit a finali bono. vt est cupiditas mor-
tis. aut retrahit ab ipso. vt ē cupiditas vita
tis. et ista sunt omīno idispēsabilia. aliq̄ sunt
de lege nature. vt ꝯclusiones necessario sequē-
tes exꝑ ꝓncipijs ꝑdictis. vt ista. dē ē diligēd⁹
z ꝓxim⁹. Et i istis nulla ꝑt cadere dispēsatō
vñ isto mō ius naturale dz imutabile. vt di-
cit in. c. ius naturale. iiij. dist. Ratio ē. qz ra-
tio legis q̄ est id qđ dicūt ꝑdicta duo ꝓnci
pia ab eis nō ꝑt separari i aliquo casu. vñ ga
ꝓmū ꝓceptū decalogi z scōm sunt đ hmōi.
Ideo simpliciter sunt indispēsabilia. Tertiū
đo ꝓceptū q̄tū ad cultū dei exhibendū. alij
sñ silr ē de hmōi. Ideo q̄tū ad hꝫ ē indispēsa
bile. licet quo ad determinationē ꝛpis sit dis-
pensabile. vt patet in. c. licet. z. c. ꝯquest⁹. de
feriis. Sūt z alia de lege nature nō tāḡ ꝓn-
cipia aut ꝯclusiones necessario a ꝓmis ꝓnci
pijs deducte. sz qz sunt multū ꝯsona ꝑdictis
ꝓncipijs z ꝯclusionibꝫ. cuiusmodi sunt ꝑce-
pta scđe tabule z omīa moralia data in lege
moysi z euāgelica. Exꝑmo em̄ ꝓncipio z cō
clusionibꝫ necessarijs sequētibꝫ ex eo nō ē q̄
ad ꝓmū nisi vnū ꝓceptū. s. diliges eū. sz qz
ꝓxim⁹ fuit mutat⁹ ꝑ ꝑcm̄ z factus ꝓnus ad
malū. ideo addita fuerūt plura ꝑcepta tāḡ
multū ꝯsona ꝓmis ꝓncipijs z ꝯclusionibus
ꝑdictis. Et in istis q̄tū ad rōem ipsoz ñ po-
test cadere dispensatio. sed bñ q̄tum ad ob-
seruātiā sanctionū. sicut et Aug. i lib. ꝯfessi.
ponit exemplū dicēs. q̄ sicut medicina ē ars
immutabilis. tñ medicus aliq̄n mutat ꝑce-
pta lāguentibꝫ. z tñ rō ꝑcepti artis i se ē im-
mutabilis. vñ licet papa nō possit dispēsare
vniuersaliter i ꝑceptis scđe tabule. qz vt cō-
muniter z i pluribꝫ i eis inest rō legis. Añ si
occurreret casus ꝑticularis i quo deficeret rō
legis ꝓpter causas speciales impedientes ob-
seruationē ꝓceptoꝝ legis exꝑapplicatōe ipo
rū ad diuersas materias. tūc papa posset di
spēsare. Aliter vt dicit Richꝫ. i. iij. di. xxxviij.
nō videret deus fuisse bonus pfamilias nisi
dimisisset pastorē sup gregē suū q̄ posset ꝯsu
lere oīmb occurrētibꝫ z necessario expedien
dis. Nec etiā posset dici q̄ papa sit generalis
ꝯmissar⁹ dei assumpt⁹ i plenitudine potesta-
tis. cui⁹ ꝯsuū determiat. q. q. vi. q̄ se scit. z. xx
iij. q. i. qđcūq̄. Et qđ dico đ ꝓceptis scđe ta
bule. idē dic de oīmb ꝑceptis veteris et no-
ui testamēti. Vñ. d. Archi. florē. i summa.
dicit se audiuisse a fidedignis. q̄ papa mar-
tinus q̄ntus habita ꝯsultatōe cū multis ve
ctissimis viris i sacra theologia z iure cano
nico dispēsauit cū quodā q̄ acceperat germa
nā suā i vxorē ꝓpter mlta mala et scādala q̄
euenissent si eā dimisisset z q̄ euitari nō pote
rāt nisi sic dispēsaret. Et idē ego dico đ silibꝫ
ar. ij. q. i. c. multi. i fi. z. d. c. q̄ se scit. cū silibꝫ.
Et sic ꝑm hāc distinctiōez intellige z limita
d. c. lras. z silia q̄ vident dicere. q̄ ꝯ legē di
uinā z euāgelicā aut apl'm nō ꝑt papa dispē
sare. vt i. c. sunt q̄dā. xxv. q. i. qz vez ē vbi rō
legis nō cessat. Et i ꝑdicta opi. ꝯcurrūt oīs
canoniste si bñ intelligant q̄ñ dicūt q̄ papa
pōt declarare. interꝑtari z limitare ac distin-
guere ius diuinū. qđ nihil aliud ē dicere ni-
si videre vbi ratio cessat vel nō. vt sic nō di-
spēset vel dispenset. z sic tene firmiter.

¶ Sed q̄s poterit scire q̄ñ rō legis deficit in 2
aliq̄ casu. R. q̄ istud aliq̄n habem⁹ ex exēplo
ipsi⁹ dei q̄ multotiēs dispēsauit i sua lege. vñ
i silī casu possum⁹ z nos cognoscere. Sz q̄ñ
tal' dispēsatiōis vel silis nō habem⁹ exēplū i
sacra scꝑtura. tūc ad solū papā ꝑtinet ipsi⁹
declaratio cui dictuz ē. Qđcūq̄ ligauer⁹ sup
terrā. in. d. c. qđcūq̄. q̄ quidē multa declara-
uit. vt in materia voti. iuramēti. z hmōi. Et
aliq̄n etiā ex ipsa nra rōne colligim⁹ vt faci-
mus i gladio deposito quē dicimus nō fore
reddēdū deponēti effecto furioso. vt in. c. ne
q̄s. xxij. q. ij. et silibꝫ. Vñ firmiter credo q̄ si
aliq̄s ꝑtēs dispēsatōez i aliq̄ casu ꝯ legez dei
nō interponat importunitatē munez vel ꝑ
cū. sed simpliciter ponet se i manibꝫ ipsi⁹ pa-
pe exꝑ mēdo casum suū q̄ deus nō ꝓmittet er
rare vicariū suū in dispensando.

¶ Vtrū papa possit dispēsare i oīmb q̄ sunt 3
iuris positiui. R. q̄ q̄uis aliq̄ canōiste tene-
ant q̄ nō ꝑt dispēsare ꝯ statū vniuersalē eccle
sie. vt in. d. c. sunt quidā. Itē i his i q̄bꝫ deco
lozaretur status ecclesie. p. c. et si illa. i. q. vij.
Ego tñ dico q̄ vniuersaliter pōt dispēsare. sz
tñ nō esset tolerādus si dispensaret ꝯtra ꝑdi
cta sine rōnabili causa pur dispēsatō teneret
z sic tenetur cōmuniter.

¶ Vtz papa possit dispēsare i gradibꝫ ꝯsan 4
guinitat⁹. nō solū ꝓut nūc. sz etiā ꝓut ex tūc
R. ꝑm Jo. an. in. c. p venerabilē. q̄ si. sint le.
q̄ si ꝯtractū ē in gradu ꝓhibito diuina lege
pōt dispēsare ꝓut nūc. sz nō ꝓut tūc. s. vt filij
sint legitimi. q̄ añ dispensatōez nati fuerant
Sz i matrimonio humana lege ꝓhibito ꝑt
dispēsare ne dū ꝓut nūc. sz etiā ꝓut extūc. qđ
limito vez q̄ ad istud vltimū nisi ius esset q̄
sitū alteri. puta qz ꝑe mortuo' successerūt ia

agnati.vñ licet postea legitimaret filiū nō ex cluderet agnatos.sed ī iure querēdo valeret. vide Legitimatio.§.i.t.ij.

5 ¶Utrū possit dispensare ī bigamia. vide su pra Bigamia.

6 ¶Sed quid de obligatiōe quesita laico q̄ ei nō subest quo ad tpalē iurisditionē? R. Pa. in.c.ij.de voto.q̄ si talis obligatio solū ꝓtra hitur ex fidei pstatione.sic papa pōt ex causa ab ea absoluere t dispēsare.vt in.c.quāto.de iureiu. Secus aūt si aliūde esset quesita. qr cū talis obligatio sit de iure gentiū.nō pote rit p papam tolli.cle.pastoralis.de re iudi.t no. Inno.in.c.q̄ in ecclesiaꝝ.de ꝓsti. t legiste in.l.fi.C.si ꝑ ius vel vti.pu.

7 ¶Que sunt q̄ reseruant papę? R.q̄ absolutō ab excōicatōe i.xxxx.casibꝫ.de q̄bꝫ.s̄. Excōi catio.v. Jtē dispēsatio ī ml'tis.de q̄bꝫ.s̄.dis pēsatio t Irregl'aritas. Jtē cause grauiores facit.c.i.de iura.calū.t.c.multis.xvij.dis.et c.q̄t.xxiiij.q.i.t.c.vt debit⁹.d̄ appel.t q̄ sunt vide ī.c.q̄ trāslatōem.de offi.lega.ī glo.q̄ h̄ omitto.qr paz pnnēt ad ꝓfessores.

8 ¶De eo q̄ gerit se p papa ñ electꝰ a duabꝫ p tibꝫ cardinaliū.t d̄ obseruādis ī ei⁹ electōne habes.s̄.excōicatio.vij.casu.ij.t casu.xiij

9 ¶Utrz papa possit decidere ꝓtra aliud statu tū in causa fidei sine ꝓcilio? R.q̄ nō.vt in.c. Anastasius.xix.dist.qr papa potest errare in fide.xl.dist.si papa.sed non tota ecclesia.c.a recta.t ibi bo.glo.xxiiij.q.i.

Paraferna

dr̄a para qd̄ ē iux ta.t ferna qd̄ ē dos q̄si iuxta dotē. vñ bona pafernalia dicūt oia bona vxoris extra dotē. vt dic glo.ī Rica C.d̄ pac.ꝓuē. Azo ī sum.C.d̄ iure do. Bal. i.l.ij.C.d̄ sen.q̄.si.cer.q̄ti.t in.l.fi.C.qui po. in pig.ha.t in.l.ob maritoz.C.ne vx.p ma ri.t ī.l.si mulier.C.d̄ pa.ꝓuē. Et de istis ha bes tex.in.l.si ego.§.dotis.ff.d̄ iure do.t glo. in.c.plerūq̄.de bona.inter vi.t vxo.

1 ¶Utrz statutū loquēs d̄ dote extēdat ad pa rafernalia bona? R.q̄ sic.fm glo.i.c.ex lr̄is.d̄ pigno. Albr.in.l.vbi adhuc.i.xxij. colūna. C.de iure do.t in rubrica.C.de re.vx.ac.t in l.de quibꝫ.in.iiij.coll'.ff.de legi.

2 ¶Utrz bona parafernalia sint p̄ nilegiata sic dotalia q̄ ad h̄ vt bona viri sint hypotecata si cut p dote? R.glo.i.c.ex lr̄is.de pigno.t glo.ī l.fi.C.de pac.ꝓuē.q̄ sic. Vñ si specialē sibi p his hypotecā a viro exegit illa erit ꝓtēta. Si aūt nullā exegit habebit hypotecata oia bo na viri p oibꝫ pfatis bonis.vt ī.d.l.fi.t de q̄ bus hz vir administratōem. De alijs aūt q̄ vxor penes se retinet nō habet hypothecam i bonis viri fm Pa.in.d.c.ex lr̄is. Jsta mi hy potheca nō ē p̄nilegiata sed ꝓmunis fm Jo. no.t Jo.an.in.d.c.ex lr̄is.

¶Utrz maritus debeat habere fruct⁹ dicto⁹ 3 rū bonoz parafernaliū? R.q̄ ñ naturales q̄ d̄ñū eoz nō ē translatū ī virū q̄ munq̄ plu mitur translatū nisi pbetur.vt no.glo.in.d. l.fi.sed solū potest habere ꝓmodū bonoz ali ozū ppter labores in exigēdo. Aduerte hic q̄ q̄ñ maritus debet hz̄e fructus nihilomin⁹ si aliq̄d superest qd̄ nō sit ꝓsumptū dicat pri nere ad ipsaz vxorē.p ea q̄ no.i.l.vbi adhuc. C.de iure do.t in.l.fi.C.de pac.ꝓuen.et ibi Bal.dicit Bar.ꝓsuluisse.

¶Sed nūquid in deferēdo in dom̄ū mariti 4 dicta bona.t ea eidē assignādo transeant in dominū mariti? R.q̄ nō.vt in.l.i.ego.§.do tis.ff.de iure do.

¶Ex qua culpa tenet vir si male dicta bona 5 administrat? R.q̄ de dolo.lata culpa et lati culpa.vt nō.in.d.l.fi.

¶Hz q̄ actōe repetunt? R.q̄ si dominū eoz 6 trāstulit ī maritū ꝓdicet ꝓditōe certi vel sine causa.vel ob causaz. Si aūt nō trāstulit do minū ad exhibēdū si nō mꝰ sit mariti⁹ amo uere.vl' rez amotaz si sit mit⁹ amouere.vt in d.§.dotis.vl' fm glo.ibidē aget depositi.q̄ eas custodiēdas marit⁹ accepit.vel mādati q̄ñ vxor mādauit custodiā eaz marito

Parentis appella

tōe nō tm̄ pz̄z t au⁹ t pauus.et deinde cēs supiores ꝓtinētur.sed et mater et auia t pro auia.ff.de ver.sig.l.appellatione 1

¶Parētes quō tenent alere filios.t filij pa rētes.habes.s̄. Alimēta.et.q̄. Filius.§.pri. Et quō tenent ex ꝓctu filioz.s̄. Obligatio §.fi.t ex delicto.s̄. Dñs.§.iij.

Paricida

ē q̄ parētē occidit vl q̄ i finitū ī linea ascē dētiū t descēdētiū. At nō solū q̄ occidit sed t oēs q̄ sunt ꝓsciq̄ ad h̄ vel operā in aliq̄ dede rūt. vt.l.i.et.iij.et.iiij.et.l.vlt.ff.de parri. 1

¶Que pena paricidaz? R.ꝑmo ꝑgitis dr̄ ce di.deinde ī sacco corij ꝓsutꝰ cū cane.gallo.vi pera t simia.t sic iactari in mari vel flumine Et si flumē vel mare nō est ꝓpe bestijs subij ciatur.l.pe.ff.de pari.et.C.eo.ti.

Parochia

dr̄ loc⁹ ī q̄ ꝺgit pplis alicui eccl'ie baptis mali deputat⁹ certis finibꝫ limitat⁹. Vñ ples

ecclesie baptismales nō debēt esse ī eisdē limi
tib⁹. xvi. q. i. plures baptismales. facit. c. i. x/
iij. q. i. de his q fiūt a pla. c. pastoralis. Aliqñ
parochia dicit totus epatus. c. i. de rapto. de
sti. z Hoff. in summa. co. ti.

¶ In q̄ ꝺsistit ius parochiale. R. q. in septez
Primo vt in diebꝫ dñicis z festuis ppls au/
diat missaz ī sua parochiali eccl'ia. de q̄ dicit
s. Missa. §. iij. Precipit tñ ī virtute obedīē
tie z sub interminatōe maledictōis eterne re
ligiosis oibꝫ ne dicāt aliq̄ ꝛba. intelligē ifa/
matoria vel falsa vt retrahāt laicos ab eccle
siaz suaz freqntia vl' accessu. ī cle. religiosi. ꝺ
priuil. Secdo cōsistit ius parochiale ī decimis
xvi. q. vj. ī ml'tis. ꝺ decī. c. ad apl'ice. de q̄. s. de/
cime. Tercio ī oblatōibꝫ. x. q. i. qz sacerdotes
t. c. sctoz. z. c. se. Quō aūt obligant ad obla
tōes. vide. s. Oblatio. §. i. Quarto ī pēniten
tijs accipiēdis. ī. c. ois. de pe. z re. vide. s. Cō/
fessio. iij. Quinto ī exhibitōe sacramētoꝝ.
Sexto ī sepulturis. Septimo ī bñdictione
nubentiū. de q̄bꝫ de sepul. p totū. xiij. q. ij. pla
cuit. ꝺ simo. c. suā. z vide ī suis locis. Greg.
tñ. ix. ī pulegio qꝺ incipit. attēdentes. decla
rat q ī pulegijs minoribꝫ ꝺcessis. vbi ꝺz sal
uo iure parochiali. intelligi debere circa obla
tōes. decimas z pmitias solū z nō ī aliꝫs.

¶ Quō efficit q̄s de parochia aliq̄. R. q. acq̄
situ de domicilij ibidē. vt. s. Domicilium. Item q̄
ad sacrm ꝺfessiōis z eucharistie. Efficit etiā
cū q̄s p maiorē ptez anni. puta p plꝰ q̄z p sex
mēses ī ea morā facit. licet ibidē nō trāstule/
rit domiciluz ſm Pa. ī. c. ois vtriusq; tē. Et
de hoc vide. s. Cōfessio. iij. §. x. z. xi.

Partis appellatōe

qꝺ ꝺtinet. vide. s. Fama. §. iiij.

Patiētia

ē suas et suoz iniurias ac cetera mala eqnimi/
ter ferre. xxiij. q. i. §. i.

¶ Utz semp sit habēda. R. q. sic int⁹. sz ab ex
tra nō q̄n non expedit saluti ꝓximi. xxiij. q. i.
parat⁹. qz vbi hostis ñ psona sz fidē q̄rit si si
bi ñ resistit nō patiētia sz negligētia ē. xxiij.
q. iij. maximan⁹. Et patiētia platoz q̄ vicia
nutriūt pestifera ē. xxiij. q. iij. iustū. licet aliq̄n
toleret aliqꝺ maluz laudabiliter ꝓpter mai⁹
malū euitādū. xxiij. q. iij. ecce. et. c. se. Sed
q̄n expedit saluti ꝓximi. sic etiā ē habēda ab
extra. z sic itellige illud Luc. vi. Si q̄s pcus
serit te ī vnā maxillā pbe ei tē. ſm Aug. qz tū
ad pparatōez animi. z alterā. si ei⁹ saluti expe
dit. ꝺ. §. i. al's' nō. sicut nec xps eā pbuit ī con
spectu pontificis pcussus. ꝺ. c. paratus.

Patria

ptās ē ꝺ iure ciuili introdu/
cta. z soluit. Primo cū pī
trāsit ī ptātē alteri⁹. puta efficit religiosus. z
ideo cū sit ī ptāte abbatis nō poterit hīe fili
um ī ptāte. vt ī. l. arrogatoz. ff. ꝺ adop. facē. c.
cū scim⁹. de regu. z nō. ī aut. ingressi. z aut. si
q̄ mulier. C. ꝺ ss. san. ec. Itē scꝺo soluit q̄n fi
li⁹ post pubertatē pfitet ī religiōe approbata.
vt no. glo. ī. c. i. xx. q. ij. z glo. ī. l. si ex cā. §. pa/
pinian⁹. ff. ꝺ mino. ſz aī pubertatē nō pt pfi
teri pīe imito. qz nō desinit patria ptās p in
gressum aī pubertatē. z ideo tenet pīi obedi
re. immo nec pī pōt offerre filiū impubērē re/
ligioni mīe ꝺdicente. ſm Inno. z no. Pa. in
c. ij. de regu. qz obedientia q̄ filius tenet mri
ē de iure naturali z diuino. sed patria ptās ꝺ
iure ciuili. z ideo in istis spūalibꝫ magis ꝺsi/
derat rō naturalē q̄z ciuilis. Nec auus sll'r pa
tre ꝓtradicente eadē rōne.

Patriarcha

greca lingua sūm⁹ patꝛ interp/
tat'. xxi. di. cleros. ꝺz etiā p mas qm̄ idez ē. vt
xcix. dist. puncie. z sunt quattuoꝛ principa/
les. s. Roman⁹. Cōstātinopolitanus. Hiero
solimitan⁹. et Alexādrin⁹. Alij q̄z sunt Aq̄/
lēsis. Biturien'sis. Cātuariēsis. Gradēsis.
z Antiocenus. vt no. glo. ī. ꝺ. c. cleros.

¶ Quid pñt facere. R. q. crucē aī se deferri fa
ciunt. nisi in vrbe z vbi est papa vel ei⁹ lega/
tus. Appellat' ad eos omissis mediꝫs. Item
supplet negligentiā metropolitani z quedā
alia de quibꝫ z in. c. antiq̄. de priuil'. z. ꝺ. c. p/
uincie. z. xx. q. iij. ꝓquestus. z de off. ꝛꝺ. psen/
ti. libꝫ. vi. z de appel. sollicitudinē.

Patronus

habes supra Juspa/
tronatus.

Peccatū

ē in triplici genere.
Qꝺā ꝺz originā
le. qꝺ nihil aliud ē nisi carētia iusti/
tie original' debite ī pmo parēte accepte. ſm
Anſ. in lib. de ꝓceptu ꝛginali. Et istud ē oī/
no inuoluntariū. z i vniuersali et ī pticulari.
Solūmō fuit volūtariū volūtate aliena. s.
Ade. Et ꝓpterea pt remitti sine actōe z sine
passiōe volūtatis illi⁹ cui ē. vt p baptismū. ꝺ
q̄ in. c. maiores. in. §. hic ꝛꝺ dixim⁹ de baptis/
mo. Que quidē iusticia originalis fuit qꝺaz
auxiliū diuinū supnaturale necessariuz ho/
mini rōe sue ꝓpositōis. qz cū sit ꝓpositus ex aīa
z corpe ex itellectuali z sensuali q̄ qꝺāmꝺꝺo

si sue nature relinquant. intellectū aggrauāt
t impediūt ne liberē ad summū ꝑtēplatōis
ptingere possit. Jō data fuit sibi iusticia ori
ginal'. p quā si mēs hois subderet deo. etiā ei
subderent oēs vires inferiores. vt liberē in de
um posset tendere. cui subtractio fuit facta p
pctm originale. Cui⁹ duplex ē pena. Una ta
pata pcto. s. ꝑpatio iusticie original'. t caren
tia visiōis diuine. Alia ē pena ꝓcomitans. t
hmōi sunt infirmitates. mors. t alia mala q̄
sequūt. sicut si iudex ꝑ pcto imponeret pena
eruitōis oculoꝝ ad quā seqrent postea mlta
dāna. hec ex frā. d maio. i. ij. sniaꝝ. Quoddā
dr veniale. t istud aliqn ē volūtariū volūta
te ppria t simpl'r. sicut qn ex deliberatiōe ds
dicit mēdaciū iocosuꝫ. xxij. q. ij. c. ꝑmū. Ali
qn ꝯo ptim est pena. sicut motꝰ inordinati q̄
oriunt nobis ex coꝛruptela ꝑuaricatōis ade
Partim ꝯo ē culpa. qz licet nō sit a volūtate
ppria antecedēte. oriꝫ tn a volūtate ꝓcomi
tāte t nō ꝓhibēte. vl' nō ꝑcauēte cū possit ꝑ
hibere vl' ꝑcauere tales motꝰ inordiatos. d ist
dr. xxv. di. §. al's Et ad remissiōꝫ eiꝰ ꝓcurrūt
tria. s. pena pns. gra ꝓcomitās. t meritū an
tecedēs. Nōdā dr mortale. qd ꝺdē ē volūta
riū t i vniuersali t i ꝑticulari. t ideo nō ꝑt si
ne nra actōe dimitti. vt i. d. §. hic ꝯo dixim⁹
Et de isto intelligit illud Aug. li. i. retract. c.
xij. t li. d vera religiōe. Pctm ē adeo volūta
riū. vt si nō sit voluntariū nullo mō sit pctm
t. xv. q. i. §. sed h nō generaliter.

1 ¶Quō ꝑt discerni pctm mortale a veniali.
R. q̄ ꝑcepta diuine legis. natural' ac hūane
indicāt qd sit mortale vl' veniale. Nā q̄cq̄d ē
ꝺ ipsa de se habet rōem mortal' peccati: nisi vl'
rōne surreptōis vl' modicitatis. vl' rōnabil'
causę q̄ ad ꝑcepta hūana vel dispēsatōis su
periꝰis excusetur. Peccatū ꝯo veniale nō ē
ꝓtra legē aliquā. sed est ꝑter legē. qz nō obser
uat modū rōnis quē lex sancta intendit. hec
ex. ij. sentē. dist. xxij.

2 ¶Jn q̄ differt culpa peccati a pena. R. q̄ cul
pa seu macula ē quedā relatio ad actū ꝑsen
tē vel ꝑteritū quā diuina volūtas facit illuꝫ
q̄ fecit reputās indecentez i esse morali. Ex q̄
indecētia relata ad actū ꝑteritū vl' ꝑsentē na
scit obligatio ad penā ex determinatiōe volū
tatis diuine. Et ido aliud ē remittere culpā
aliud penā. Qn em de⁹ nō cōcipit hoiem sub
ista indecētia. tūc remittitur culpa. Qn ꝯo
nō ꝓcipitur sub obligatōe ad penā tūc remit
titur pena. Ex quo patet q̄ esse morale non
ꝓsistit in re extra sed i extimatōe. Propterea
dicit pḥs. i. ethꝫ. q̄ aliqn filij vident trahere
infelicitatē a parentibꝫ. Et ibidē dr q̄ honoꝝ
ē honorātis. qz honorās agit ꝓtuose t honū
in se morale. honorat⁹ autē nihil facit. Gilr
iuria q̄ fit imagini dr fieri imagināto. vñ
vide Pe. aureum. iij. di. xij. q. iij. t licet
pctm nō sit i esse naturali post actū ipsius. ē
tn i esse morali. t ideo damnatur si nō delet.
¶Peccatū qn dicitur in spūmsanctū. R. q̄ ē 3
qn quis cōtendit abiicere vel remouere illd
qd electionē peccati posset impedire. vbi gra
Instigatur quis ad peccatū. t occurrit ei di
uina leueritas punies illud peccatū. et talis
istud abiicit studiose. ꝑmittens sibi impuni
tatē vt peccet liberius. Et istud ē ꝑpie pecca
tū in spūmsanctū. t dr etiaz malicia et blas
phemia in spūmsanctū. t est speciale peccatū
t grauissimū. Sunt aūt sex q̄ impediūt pec
cati electoꝝ q̄ ponunt i. q. sen. dist. xlij. Duo
ex pte diuini iudicij. duo alia ex pte ꝺnoīs
dei. Et duo vltima ex pte peccati. Et ꝓpterea
sunt sex spēs peccati i spūmsctm. Prime due
sunt ꝑsumptio q̄ fine meritis d misēdia dei ꝑ
sumūt. t desperatio q̄ desperant de indulgentia
pctoꝝ. Jō duo ꝓma. s. ꝺ timore dei. t spez. De
cūde due sunt. s. ipugnatio veritatis agnite
t inuidētia fraterne gre. Jō ista duo. s. agnitā
onē veritatis fidei t aufūlū interiꝰis gratie.
quā etiā i alijs nollet crescere. t volet si videt
i fratres. Tercie due sunt. s. obstinatio t ipe
nitētia. Jō tercia duo. s. ꝺsideratoꝝ turpitudi
nis pcti. t breuitatē ipsius delectationis.
¶Utꝫ actus qui ex sua specie ē veniale pecca 4
tum possit esse mortale. R. q̄ sic tripliciter.
Primo rōne finis cū cōstituitur eo. vl' inq̄
tū refertur ad mortale peccatū sicut ad finē.
puta cū quis dicit verbū ociosum cū tali in
tētione q̄ etiā si esset ꝓhibitū ꝑcepto nihi
lominus diceret. vel dicit vt ꝓuocet aliquā
mulierē ad fornicandū. t sic intelligē illud
Aug. xxv. dis. §. crimis. nullū pctm adeo ve
niale q̄n fiat criminale dū placet. glo. sic. dū
placet ꝓ placētia fruitōis seu finis Scdo rō
ne erroneitatis. cū ex cōscientia erronea credit
mortale t illud ꝓmittit. xxvij. q. i. oēs. Ter
cio rōne ꝓsensus i delectatione. de q̄. §. Logi
tatio. hec ex. s. Bo. in. iij. di. xvi.
¶Utꝫ oīe pctm sit remissibile. R. fm Alle.
d al'. i. ij. ꝑte ſūme tractatu d incarnatōe dei
q̄ aliq̄ pcta dicunt irremissibilia negatiue q̄
nullo mō remitti poterūt. sic sunt pcta ſoluz
angeloꝝ maloꝝ t hoim dānatoꝝ. aliud pcta
ab istis n ē irremissibile negatiue. Aliq̄ pcta
sunt irremissibilia ꝑpatiue. t sic oia pcta sūt
irremissibilia. qz vt dic Hiero. Pzo minimo

pctō nō habēt vñ satisfaciāt sit hoies vniūsi
qz nemo aliqd ex se hz q̄ remittāt. Tercio di
cunt pctā irremissibilia ihc. eo q̄ ihc dispo
nūt ad gr̄am p quā remitti pñt. z sic pctā in
spūmsctm ppria sunt irremissibilia. vt pz in
tuēti. nō qz nō possint remitti. sz qz ihc di/
sponūt hoiem vt remissionē ꝯsequatur.
¶ Utr̄ voluntas z opus exterius sit vnū pec
catū. vide Preceptū. §. xiij.

Peculiū dr quasi pusilla pecunia
siue pmoniū pusillum. ff. d̄ peculio. l. deposiri. Aliqñ dr ome pmo/
niū cuiuslibet hois etiā liberi. vt. ff. ad treb.
l. cogi. i p̄n. z multis alijs modis dr peculiū.
vt no. glo. in rubrica. ff. de peculio. Sz h̄ in/
tēdo tractare de peculio qđ filius acq̄rit vinē
te pr̄e. z sub ipsius ptāte existens.
¶ Quot sūt eī spēs? R. q̄ttuor. Prima dr pe
culiū pfecticiū. scz qđ pficiscit ex rebz patris.
Vñ glo. i. l. cū optet. C. de bo. q̄ lib. dic q̄ lex
capit large vt ophēdat ome id qđ occasione
pris obuenit. l. addito. ff. d̄ acq. here. Et isto
acq̄rit pr̄i q̄ ad pp̄etatē z vsumfructū. Sil/r
dic de acq̄sitis a clerico ex bonis eccl'ie vl' eius
intuitu q̄ sunt eccl'ie q̄ ad pp̄rietatē z vsum/
fructū. Et ideo nō pt disponere nisi vt a iu/
re ꝯcedit. vt. §. Clerici. xiij. Scōm dr aduē
ticiū. scz qđ acq̄rit ex industria vl' ex donatōe fa
cta alicui de q̄ intuitu pris aliter aliūde pue/
nit ex euēctu vl' fortuna seu industria. Excipes
q̄ ab imperatore vl' augusta donāt q̄ q̄si castrē
se indicant. C. de bo. q̄ lib. l. cū multa. Idē di
cit d̄ donato a rege. qz statutū loqns d̄ impa
tore generaliter. intelligit fore statutū d̄ rege
particulariter fm nō. p Jnno. i. c. sup q̄busdā
de ẽ. sig. z isto aduēticio filiusfamilias acq̄/
rit dominiū siue pp̄rietatē. sz pr̄ habet vsum
fructū donec vixerit. Nisi remiserit vl' nisi ab
aliq̄ sibi dēt vel relinquat q̄ pacto. vt ad pa/
trē nō ptineat vsufructꝰ. vl' nisi succedat fi
lꝰ vna cū pr̄e i hereditate frīs vl' sororis. Vl'
nisi q̄n pr̄ nolit assentire filio adeunti here
ditatē aliquā. Vel nisi pr̄ cō miserit incestas
nuptias. Vel nisi pr̄e minꝰ legitime diuertē
te dona filijs applicent. insti. p quas pso. no.
acq̄. §. sanctū. i glo. Jtē si filiꝰ recipit dotem
pr̄e nō ꝛsentiēte nec se obligāte. fm Bar. in
l. ꝯtra. ff. re. amo. qz i istis pr̄i nō acq̄rit vsuf
fructꝰ nec q̄cq̄ aliud. Sz si eū emācipaverit
tercia ps vsusfructus alioz aduenticioz re
manebit apud patrē solū. vti. d. §. sancimus.
sz si pmoriatur filij erit specialiter z totaliter.
nec ꝯmunicabit cū alijs fratribz. Si aūt filius pmoriat antecz pr̄. totū erit patris nisi fi
lios reliquerit. nā tūc filij erūt loco pr̄is. Vñ
dicit tex. in. d. §. sancimus. Si id qđ suis labo
ribz vel pspera fortuna ei accessit h̄ i aliū per
ueniet luctuosum ei fiet.
¶ Tercio dr castrēse qđ a parēribz. cognatis 2
aut alijs tegēti i militia donat. vl' qđ ipe fili
usfamilias i militia acq̄siuit. qđ nisi milita/
ret acq̄situr⁹ nō fuisset. nā qđ erat z sine mili
tia acq̄situr⁹ id peculij ei⁹ castrēse nō ē. ff. d̄ ca
stren. pecu. l. castrense. cū ibi notatis.
¶ Quartū dr quasi castrēse qđ acq̄rit a viris 3
disertissimis patronis causaz. viris tuotis
simis memorialibz. scz notarijs z agētibz i re/
bus. necnō nigr̄is studioz liberaliū artiū. ar
chiatrisq̄z. i. medicis z oīmbz oīmino qui sala
ria vel stipendia recipiūt publica. C. de inoff.
testa. l. cū antiqs. Exp̄dictis patet q̄ nota/
rij ꝯmunes nō acq̄rūt i quasi castrēse. sz solū
notarij ꝯmunis vel dñoz aut officialiū qui
tebet habere salariū de publico.
¶ Sz q̄d de acq̄sitis p clericos filiosfamilias 4
R. q̄ res oēs q̄libet mō ad eoz dominiū ve/
nientes habebūt suas ad sil'itudinē castrēsis
peculij. ita q̄ d̄ ipis ad libitū disponere pote
rūt z testari legitima legata filijs vl' parēribz
vt i auc. de san. epi. §. p̄sbros. z ponitur. C. de
epi. z cle. auc. p̄sbros. qđ limita vez nisi acq̄
rant ex bonis eccl'ie vl' ei⁹ intuitu. qz tūc ñ po
terūt disponere. de q̄ dic vt. §. Clericus. xiij.
¶ Utr̄ acq̄sitū p muratores aut carpētarios 5
z alios laboratores in rebz ꝯmunibz q̄ etiaz
habēt salariū ex publico sit quasi castrēse? R.
q̄ nō. qz non solū req̄rit q̄ id qđ acquirūt sit
ex publico. sed optet q̄ sit ex publica causa.
vtputa publico officio aduocatiōis notarij
cōis vel officialiū z hmōi. aliter nō erit qua
si castrēse. Sali. tñ in. l. fi. C. de inoff. testa. te
net q̄ ingenerij dñoz vel cōis id qđ acquiri
rūt habebunt p quasi castrensi.
¶ Sed nūquid aduocati q̄ ex aduocatione 6
aliq̄d acq̄rūt nō ex publico. sz a cliētulis ha/
bebūt p castrēsi? R. fm Bal. i. d. l. fi. q̄ sic. qz
cedit loco publici salarij. Exq̄ eis hodie nō
soluit ex publico. l. fori tui. C. d̄ aduo. diuer.
iudi. z ibi dicit Bar. q̄ sil'r erit q̄si castrēse id
qđ acquirūt assessores fm glo. ibidē. Idem
dic fm Bar. i. l. si mulier. ff. de castrē. pecu. de
relictis aduocato p emēdis libris vel equo
causa eundi ad officia z hmōi.
¶ Utrū donatū filiofamilias militi aduoca 7
to. aut aliud officiū publicū habēti sine alia
exp̄ssione sit castrēse vel q̄si? R. fm Bar. i tra
ctatu d̄ duobz fratribz. q̄ aut donantur res

necessarie militie siue apte. vt equus ꝛ arma militi. libri aduocato. tūc ī dubio dicēt ēe castrēse vel q̄si a q̄cūq; donent eisdē. l. miles p̄cipua. ꝛ. l. castrēse. ff. de castren. pecu. Si aūt donant ea q̄ nō sunt apta ad militiā nō erit castrēse. etiā si exp̄sse dixerit. vt. l. si forte. ff. de castrē. pecu. ꝛ qđ ibi tenet Dy. et. C. eo. ti. l. i. et hꝫ vez nisi ī duobꝫ casibꝫ. Primꝰ q̄n ille q̄ donat solū ex militia vl aduocatōne ꝛ hmōi notꝰ ē. Secūs casus est q̄n talia donata licet nō sint apta ad militiā vl aduocatōz. tn dā tur expēse vt vēdant p emēdis armis. libris ꝛ hmōi necessarijs ad dicta publica officia. Alia ꝛo q̄ p̄nt esse apta ad militiā ꝛ ad alia vt seruꝰ. tūc si spāliter ꝛ nōiatim ad ipsa sint data. sic erūt q̄si castrēse. Secꝰ si simplr sine exp̄ssione. qz nō erūt castrēsia. nisi vt dictū ē sint data a noto solū ex militia. l. si miliți. ff. de ca. pecu. ꝛ qđ no. Bar. in. d. l. si forte.

9 ¶Quid de donato filiofamilias q̄ nō est miles nec ī aliquo publico officio cū ista exp̄ssione qđ sit ei castrēse vel q̄si. R. fm Bar. ī p̄dicto tractatu. q licet appositio taliū ꝛboz nō valeat nisi vt sit aduēticium. vt. d. l. si forte. opabitur tn vt p̄ī non acq̄rat vsusfructꝰ qđ pōt facere donās. vt. C. de bo. q li. aut. excipitur. ꝛ sic licet vicieť exp̄ssum nō viciat tn tacitū. l. i. ff. q. mo. pig. vel hypo. sol.

10 ¶Utz libri empti a p̄ze filio suo sint q̄si castrēse. R. fm Bar. ī. d. tractatu. et ī. l. i. §. nec castrēse. ff. de col. bono. q aut p̄ tradidit et se donare exp̄ssit. ꝛ tūc si filiꝰ erat aduocatꝰ acq̄rit sibi ī q̄si castrēse. l. i. C. d ca. pecu. ꝛ. l. castrēse. ff. eo. nec p̄ poterit sic datū reuocare. l. si filiꝰ. C. fam. her. Si ꝛo nō erat doctor tpe donatōis sz scholaris. tūc nō pt dici q̄si castrēse. qz ꝺditio psone hoc nō patť. Nā scholares nō gaudēt p̄uilegijs quo ingri et doctores. l. i. in fi. C. de stu. libr. Et facit qđ nō. i. l. fi. C. de iurisdi. om. iudi. qđ vez intelligē nisi añ mortē p̄ris ꝺpleuisset studiū suū. qz sic cepit quasi militare. ꝛ tūc erūt quasi castrēse. l. siue emācipatis filijs. C. de dona. ꝛ. l. donationes ī ꝺcubinas. §. pater. ff. eo. Nota tn q̄ licet nō fuerit doctor. nec effectꝰ añ mortē patris. si p̄ ei nō emancipato libros dedit. sed eos nō est adeptus nisi post emācipationē q erūt sui. qz ꝺfirmať donatio. d. l. siue. ꝛ. d. §. pater. Idē dic de quocūq; donato a p̄ze filio emācipato. vel etiā nō emācipato si mō emācipatus volūtate patris possedit q erit filij. nec p̄ postea poterit reuocare. d. l. siue. Secus si post emācipatōez tenuisset donata añ eā ꝺ voluntātē p̄ris. Silr idē dic q ꝺfirmatur dicta donatio morte etiam si nō erit ipse emācipatus. et sic post mortē p̄ris talia erūt sua. nec ꝺmunicabit cū fratribꝫ alijs. l. filie. C. fa. herci. fm opinionē approbatā ī glo. dicte. l. siue. Aut pater nō tradidit nec exp̄ssit se donare. ꝛ sic licet emerit nolie filij sui. nihilominus erūt patris. et ꝺmunicabit eos cum alijs fratribꝫ post mortē p̄ris. l. i. i p̄n. C. de castren. pecu. requirit em traditio vt videat donare. l. ij. C. si q̄s alteri vel sibi. q si nesciē annauerit vel ne. tūc fm Bal. ī additionibꝫ ad p̄fatū tractatū Bar. ad cōiecturas cessrendū. fm ea q̄. ī. dicā in. §. xprij. Aduertē hic fm Bar. in auten. ex testamēto. C. de colla. q donatū a p̄ze filio emācipato est conferendū post mortē. ꝛ computabit ī eius partē. Sed donatū filio existēti ī sua potestate. licet nō valeat in vita ipsius p̄ris. tamē assumit sibi vim post mortē. ꝛ habet vim legati. vt in. l. i donationibꝫ. C. ad. l. falci. ꝛ. l. donationes. la p̄ma. C. de dona. inter vi. et vxo. Et sicut legata ꝛ fideicōmissa nō ꝺferunť. l. a p̄ze. C. de colla. sic nec talis donatio. Fallit hoc ī tribꝫ casibꝫ. Primꝰ q̄n emergit ī eq̄litas. l. penul. C. de colla. Secūs q̄n p̄ hoc expressit. Tercius q̄n ꝺdit vt ꝺcat ī peculio. l. si donatione. C. de colla. 11

¶Utz omne acquisitū ex pecunia p̄ris a filiofamilias sit p̄fecticiū. R. fm Bar. ī p̄dicto tractatu. ꝛ in. l. cū oportet. C. de bo. q libe. q id qđ acquirit filiusfamilias ex bonis p̄ris si ue sit pecunia. siue sint possessiones sibi ab eo dēdate sine labore ꝛ industria sua. pura dōnatio possessionēa ꝺcatori. ex qua habuit de lucro tale lucrū p̄fecticiū. Sed id qđ acquirit ex p̄dictis bonis ex labore suo. vel industria. pura labōrando agz p̄dictū. vel negociādo de pecunia p̄dicta sicut lucz qđ fit ex pecunia p̄ pte attributur psone lucrāti. et p pte pecunie. l. i. C. p socio. ꝛ. l. si non fuerint. §. i. ff. eo. si tale lucrū erit p parte que debēt possessioni vel pecunie erit p parte que debēt operi psone lucrātis erit aduenticiū. d. l. cū oportet post p̄ncipiū. vbi pater q omne lucz pueniēs ex psona filij est aduenticiū. Nec obstat. l. ita. §. fi. ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ. l. p seruū. §. fi. de acqui. re. bo. quas allegat Spec. qui tenet ꝺtrariū. qz loquunť in seruo q̄ acquirit bona ex ope p̄sone sue. Et hoc tene. nisi ex pecunia patris fecisset vsurā. qz licet glo. in. d. l. cum oportet. teneat ꝺtrariū. tn tu tene cuz Bar. ibidē. q tale lucz nō erit nec p̄fecticium nec aduenticiū. sed totū restituendū p̄ filiū.

ꝛglo. intellexit qñ vsure licite erāt de iure ciui
12 li. qđ hodie nō est. c. sup eo. de vsuris.
¶ Utꝛ filiusfamilias q̄ lucrat vigore statuti
ex morte vꝛoris sue dotē vel partē debeat eam
habere p aduēticio. R. Bar. ī dicto tractatu:
q̄ aut filius sustinet onera mīmonij ꝺ lucro
sue pſone. ꝛ tūc filio erit aduēticiū. Si ꝙo nō
ipeſꝫ pater sic erit pfecticiū. ꝛ sic intellige opi.
Dy. in. l. si cū dotē. §. nūc trāsgrediamur. ff. so
lu. ma. q̄ tenet ꝙ nō est aduenticiū sꝫ cōicabit
post mortē patris cū alijs fratribꝫ. p. l. ij. C. fa
milie. herci. Si ꝙo partim pater ꝛ partim filiꝰ
sustinet tūc p rata oneꝛ partim erit pfecticiū
ꝛ partim aduenticiū. l. sꝫ ꝛ si q̄s. §. i. ff. de vsu
15 fruc. ꝛ. l. si seruꝰ cōis. §. fi. ff. de stip. seruo.
¶ Utꝛ donatū vl relictū ab extraneo filiofa
milias sit aduēticiū. R. fm Bar. ī pdicto tra
ctatu: ꝙ aut datū est ꝺ templatōe pris. ꝛ sic erit
pfecticiū. Si ꝙo datū est ꝺ templatōe filij sic
erit aduēticiū. in. l. sꝫ si plures. §. arrogato. ff.
de vul. ꝛ pu. substi. ꝛ. l. additio. ff. de acq̄. here.
ꝛ. l. sꝫ ꝛ si q̄d donet. ff. de vsufruc. ꝛ no. glo. ī d.
l. cū optet. Si aūt nō apparet cuiꝰ ꝺ templa
tione sit datū ꝙphendit ex futuro euētu. pu
ta: qñ relinquit filio. vt post mortē pris habe
at. sic pſumit ꝙ ꝺ templatōe filij. Si ꝙo vt tm
viuēte patre. sic pſumit ꝺ templatōe patrꝫ da
tij. Silr ex ope comphendit. puta filiꝰ faciē
do mercantiā acq̄siuit amicitiā cū aliq̄ ex qua
aliq̄d sibi donauit. q̄ tūc erit sibi aduēticiū. l.
socij q̄. §. fi. ff. ꝙ socio. ꝛ ubi est casus exp̄ssus.
q̄ ꝺ templatō e filij. Ideo no. ꝙ omes leges q̄
dicūt in ꝙiciendū cuiꝰ ꝺ templatōne debēt in
telligi de causa ꝓxima. d. l. socij. qm in dānū
acquirētis nō ꝙsideraꝛ causa remota. l. fi. ff. cō
iungen. cū emancipat. libe. sꝫ bene q̄tū ad cō
14 modū. l. si forte. ff. de ca. pecu.
¶ Utꝛ omē acq̄sitū p filiūfamilias sit pſumē
dū ex bonis patris i dubio. ꝛ sic pfecticiū. R.
Bar. vbi. s. ꝙ aut resultat suspitio delicti: nisi
sic pſumaꝛ. puta q̄ filia pſumet turpit acq̄si
uisse q̄. aliter nō potuit hre. ꝛ sic credet ex bo
nis pris acq̄sitū. vt suspitio delicti euitet. l. si
defunctꝰ. C. arbi. tute. ꝛ. l. quintꝰ. ff. de dona.
inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. etiā si vꝛoris noīe. C. eo. aut
suspitio delicti euitaꝛ. ꝛ sic pſumet ex bonis fi
lij. d. legibꝫ. Aut nec euitaꝛ nec oꝛit pſumptō
delicti. ꝛ sic recurrendū est ad ꝺ iecturas. C. de
epi. ꝛ cle. auten. licentia. Et hec oīa sunt ser
uanda. etiaꝫ in plato. tutoꝛe. vꝛoꝛe. ꝛ hmōi. q̄
circa bona alioꝛ versanꝫ in ꝙsciētia. licet glo. ī
d. l. etiā. ꝛ in d. l. cū optet. aliter dicat
15 ¶ Utꝛ donatū filio a patre sit aduēticiū. R.
Bar. vbi. s. ꝙ aut p̄cesserūt merita filij que si
extraneꝰ fecisset ei donasset. sic donatio tenet
a pncipio ꝛ erit ei aduēticiū. vt tenet glo. C.
de inoffi. testa. autē. vñ si parēs. Et ꝙcoꝛ. Jac.
butri. Aut nō donat ppter merita sꝫ vt filio.
ꝛ sic est simplex donatio q̄ nō valet. nisi moꝛ
te ꝙfirmet. vt supꝛa patuit. §. x.
¶ Sꝫ ad qđ valet dictū peculiū aduēticiū fi 16
lio cū vt dictū est vsusfructꝰ sit pris. nec de eo
pt disponere nisi vt. j. religiosus. §. lvi. R. ꝙ va
let vt post mortē pris nō teneaꝫ illud cōicare
cū alijs fratribꝫ. sꝫ erit spāliter suuꝫ. l. fi. C. de
colla. Peculiū ꝙo pfecticiū ad nihil valet fi
lio. nisi ad hoc ne publicet in casu q̄ alia bona
pris publicanꝫ. vt in. l. si finita. §. de vectigali
bus. ff. de dam. in fec. Et qđ ibi no. Bar. post
mortē tñ patris erit cōmune cū alijs fratribꝫ
¶ Utꝛ de peculio castrēsi vel quasi filiusfami 17
lias possit testari: ꝛ ad libituꝫ disponere. R. ꝙ
sic fm oēs docto. qꝛ illud acq̄rit sibi ꝛ quo ad
dominiū ꝛ vsumfructū nec illud cōicabit cū
fratribꝫ post mortē patris. d. l. cū antiq̄s. C. de
inoffi. testa. ꝛ multis alijs.
¶ Utꝛ pecunia data filiofamilias a patre ꝙ 18
studio sit ei imputāda post mortē pris in pte
sua ab alijs fratribꝫ tpe diuisionis. R. Bar. ī
d. tractatu ꝙ si apud patrē nihil erat qđ esset
filij nō imputabit ei ī partē. l. q̄ pater. ff. fami.
herci. Si vero apud patrē erat pecunia filij
ex castrēsi vel quasi peculio. tūc in dubio pſu
met ꝙ pater administratoꝛio noīe egerit id de
pecunia ipsiꝰ filij. ꝛ sic imputabit ei in partē.
facit qđ no. in. l. fi. C. de dotis pmissi. Sꝫ iu
dicio meo mihi videt ꝙ pater dando filio ꝙ
studio vl filie ꝙ dote ꝙ pſumat dare de suo. qꝛ
pietas paterna ad hꝰ inducit. Secus in extra
neo nisi patris substātia essꝫ tenuis ꝛ filij abū
dans. qꝛ sic tenerē cū Bar. alias nō.
¶ Quid si pr̄ dedit pecuniā filio ꝙ emēdis li 19
bris ꝛ ipe lusit. vl ī meretricibꝫ expēdit. R. fm
Bar. in auten. qđ locū. C. de colla. ꝙ post mor
tē pris cōputabit ei i suā partē. argu. d. autē.
sicut mulieri q̄ passa est ꝺ sumi dotē cōputa
bit ei in partē suā. vt in dicta auten. qđ locuꝫ.
Idē dic ꝺ donato pro emancipatōne a patre
filio ꝙ erit cōputandus ei tpe diuisionis fm
Barto. in. l. i. §. nec castrense. ꝛ in. l. vt liberis.
C. de colla.
¶ Utꝛ filiꝰ qui incepit studere viuente patre 20
de eius mādato possit post mortē patris de cō
munibꝫ bonis perficere studiū. R. Bar. in d.
tractatu ꝙ nō. nā factū patris erga filiū initi
atū eatenꝰ obligat heredē quatenꝰ pater erat
obligat. l. ꝛ si filiū. ff. de mu. ꝛ ho. ducta. l. ho
noꝛes. §. is q̄. ff. ꝺ rec. ꝛ. l. si filia. §. idē scribit

ff.famil'.herci.ppter qđ ꝺcludit Bal.ĩ ad di. ad dictũ tractatũ.q̃ si vult pficere studiũ faci at ꝛe suo. vel si vult doctorari sil'r faciet đ suo. qz ẽ nou⁹ act⁹.l.seru⁹ legat⁹.§.fz si cũ mihi ex testamẽto.ff.đ leg.i.nec frẽs ei tenent si nolũt.

21 ¶ Utz tpe diuisionis fratz veniãt expẽse facte a pẽ vxoris filiꝫfamilias ꝛ alia ornamẽta R.Bal.vbi.s.ꝛ Bar.in.l.in his.ff.solu.ma. q̃ ꝛe ꝺsumptis fili⁹ nõ tenet nec ali⁹ frater pos set dicere.ego ducã meã ꝛ tantundẽ expendã ꝛe cõmuni.nisi pater aliter cauerit in testamẽ to.l.iij.§.fi.ff.ꝛe mu.ꝛ hono.ꝛ ibi p glo.ꝛ.l.ex pte.§.fi.ff.famil'.hercis. De extantibꝫ autẽ vt liunt vestes ꝛ alia ornamẽta si sunt necessaria ad quotidianũ vsum nõ ꝺferunt fz sunt vxo/ris.ꝛ a p̀ncipio tenuit donatio inter socruz ꝛ nuꝛ.l.ex annuo.ff.ꝛe dona.inter vi.ꝛ vx.ꝛ.l.si dos.cũ sua glo.ff.ad.l.fal. Si ꝙo nõ sunt ne cessaria ad quotidianũ vsum.fz sunt pciosa: tũc illa qualia sunt ꝛebẽt ꝺferri.l.illud vesti/ mentũ.ff.ꝛe pecu.nec pt dici q̃ morte sit cõfir/ mata donatio qz non psumunt donata.licet dicat marit⁹ vester donat vobis istã coronã vel brocatũ.fz ad vsum ꝺcessa.l.mortis.in fi. ff.ꝛe dona.inter vi.ꝛ vxo. Sil'r dic in factis p filia.l.cũ hic stat⁹.§.oratio.ff.eo.ꝛ p pdictz fa/ cit.l.fi.ff.solu.ma.ꝛ qđ dicit Barto.in.l.si vt certo.ff.cõmo. Ange.tñ in.l.si ex re dñi.ff.ꝛe stipul'.ser.p glo.ibi posita.ꝛe terminat q̃ vestes lugubres date mulieribꝫ efficiunt ipaz.đ do te vero data filie filiꝫ ab auo ipsi⁹ quo non sit cõmunicanda.vide.s.Dos.§.xxi.

22 ¶ Utz expense facte a patre in peculio filiꝫ ad uenticio sint cõmunicãde inter frẽs post mor tẽ patris: R.Bar.in ꝺ.tractatu.q̃ aut fuerũt necessarie: vel ad perpetuã vtilitatẽ.ꝛ tũc filio imputabunt.l.fi.§.fi.C.ꝛe bo.q̃ libe.ꝛ.l.iube/ mus.C.ad trebel.nisi pater feciſſet animo nõ repetẽdi.ar.l.si in area.ff.ꝛe cõdi.indebi.q̃ si ꝛe animo nescit.tũc si sunt parui sumpt⁹ p̃su/ ment donati.l.si seruũ.ff.ꝛe donati.inter vi.ꝛ vxo. Si sunt magni sumptus.ita q̃ excedant fructuũ quãtitatẽ.tũc videt habuisse animũ repetẽdi.nisi in causa alimentoꝝ vel simili ex/ pendisset.l.nensenni⁹.§.pterea.ff.đ nego.gest. Nec⁹ si nõ excederent fructuũ quantitatẽ.qz tũc videt donasse.ar.dicta.l.fi.§.si aũt res.C. ꝛe bo.q̃ liber. In impẽsis tñ q̃ facit vir in reb vxoris gratia fructuũ querendoꝝ ꝺseruando rũ ꝛ colligendoꝝ sine vlla distinctõne sibi fa/ cit.l.fi.ff.ꝛe impensis. Et nõ repetet ab vxore vel ei⁹ heredibꝫ. In alijs aũt si sunt modice ñ repetunt.l.omino.ff.ꝛe impẽsis. Si sunt ma gne repetet.đ.l.omino. vbi aliq̃ etiaz ponunt exceptões quas omitto.qz parũ ad nos. Si in cõsciẽtia sequere qđ dixi. Si ꝙo dicti sunt ptus nõ fuerũt necessarij nec ad perpetuã vti litatẽ.fz solũ ad fructuũ vtilitatẽ tũc nõ sunt cõmunicãdi.qz onera ptinẽt ad cundẽ patrẽ ꝛ expẽse. Et etiã idẽ dicendũ ꝛe eo qđ expẽdit in dotijs ꝛ collectz.cũ habeat vsumfructũ.l.si pendẽtes.§.fz ꝛ si qđ.ff.đ vsufru.ꝛ.l.neq̃.§.fz pendiũ.ff.đ impẽsis. Nec obstat.l.vnica.§.fz nec ob impẽsas.C.ꝛe re.vxo.actio.qz vir ha/ bet dotẽ ppter onera mrimonij.ideo nõ ꝛebet grauari onere impẽsaz. Nec ẽ certi alio vsu/ fructuario.qz simpliciter habet ex alia causa, vt ex ꝺtractu vel q̃si.his ꝺcordat Bal.vbi.s. ¶ Utz pẽ obligãte se p ꝛelicto filij sit rorum cõputandũ in pte dicti filij post mortẽ patrz, an đ tota hereditate cũ alijs framby.R.Bal. vbi.s.q̃ si dict⁹ pater ẽ fecit naturali pietate: sic oms frẽs ꝛebẽt p parte sua sustinere.l.liber capt⁹.C.ꝛe captiuis. Sz si fecit ex necessitate puta dictante ẽ statuto.vt notat glo.sup ru/ brica.C.ꝛe ꝛere.ꝛecu.tũc nascit naturalis ob ligatio inter patrẽ ꝛ filiũ ex tali gestione ego cioz ei⁹ q̃ trãsit ad heredes.ꝛ ideo soluet đ pte sua ꝛ nõ ꝛe cõmuni.l.igitur.ff.ꝛe libe.cũ.ꝛ qđ notãt docto.ꝛe eo q̃ cogit soluere ꝺdemnatio nẽ alteri⁹ in.l.ij.§.fi.ff.ꝛe ẽbo.obligũ.

¶ Utz patre dãte damnũ i bonis aduẽticijs filiꝫ teneant fratres emendare ꝛe cõmuni: R. fm Bal.vbi.s.q̃ aut dilapidatio est solũ fru ctuũ.ꝛ sic nõ tenent.đ.l.cũ oportet. Qđ limi/ ta vez q̃n pater habet vsumfructũ in dictz bo nis.sec⁹ q̃n ille q̃ legauerat phibuit vsumfru ctũ queri patri qđ pt fieri.vt tenet glo.i autẽ. vt liceat mri ꝛ auie.ꝛ autẽ.excipit.C.ꝛe bonis q̃ liberis.qz tũc tenerent. Si vero dilapidatio ꝺcernit rei pẽpetuã ꝛeteriorationez vl intoleris bilẽ lesionẽ.sic etiã tenent.dicta.l.cũ oportet. .§.sed cũ tacitas.

¶ Utz ẽbitũ ꝺtractũ post mortẽ pris ab vno fratz fit soluẽdũ ꝛe cõmuni: R.Spe.ti.ꝛe iu dicijs.q̃ nõ: nisi ꝺtractũ sit rõe cõmunis vti litatis vel societatis. Sil'r nec dos ꝛebet sol/ ui ꝛe cõmuni nisi sit versa in cõmunẽ vtilita/ tẽ. Idẽ dic đ ꝺdemnatõe soluta p vnũ qđ nõ soluet ꝛe cõmuni. nisi maleficiũ feciſſet p cõ/ muni vtilitate scientibꝫ socijs ꝛ acceptantibꝫ in cõmuni ei⁹ vtilitatẽ.qz sic esset cõmunis. qz exquo sponte suscepẽrũt lucz habẽbũt dã nũ ꝺdemnatiõis. Si vero ignoranter acceptã uerũt lucz factũ iniuste.tũc soci⁹ aufert illud ꝛ satisfacier.l.si igit.ff.p socio.ꝛ sic etiã ipse so/ lus soluet ꝺdemnationẽ ctiã si essent socij om ñiũ bonoꝝ fm Specu.vbi supza. Et licet ꝛe

sure ex quo cõmunicauit lucꝛ illicitũ nõ pos/ set illud auferre nisi post cõdemnationẽ.l.qđ em.ff.p socio. Philomin⁹ quãdo sacerdos inũrit ei vt satisfaciat illis ꝙs lesit. Intelligit nõ solũ lis cõtestata sꝫ etiã sñia lata.ꝛ sic ꝑce/ ptũ sacerdotis est sentẽtia ſm Dosti.in.c.fi. de sepul. Hilr̃ militãs militet de suo.vel mari tans filiã vl̃ tenẽs filiũ in studio faciat đ suo. nisi aliter sit cõuentũ inter eos.l.si soci⁹ p filia ff.p socio.ꝛ recitat Bald.in d.l.si patru⁹.C. cõmunia vtri.iuꝛ.

26 ¶Utꝛ lucꝛ qđ facit vn⁹ fratꝛ cũ pecunia he reditaria mercãdo sit cõicandũ cũ aliꝭ fratri bus? R.ſm Bal.vbi.s.in d.l.si patru⁹.ꝙ aut ꝛsic nõ cõicabit.l.ticiũ ꝛ meuiũ.Ş.alteꝛ.ff.de admi.tu.qđ veꝛ est nisi sit tutoꝛ vel curatoꝛ alioꝛ fratꝛ.qꝛ sic lucꝛ qđ fecit ex ꝓpria mercã/ tia empta de pecunia cõmuni debet esse cõmu ne.licet noie suo fecerit. Aliud aũt lucꝛ qđ fe cit đ pecunia emptionũ iterata ꝛ noie suo erit suũ ꝛ nõ cõmunicabit. Idẽ dic de illo q̃ nego ciat de pecunia minoris aut eccl̃ie.vt i.l.si vt ꝓponis.C.de re.ven. Si ꝙ nesciẽs cui⁹ noie se cerit.tũc si ꝛtinuauit negociũ solutũ cum alio fratre mortuo superstitibꝫ filiꝭ fratris in diui sam substantiã possidẽtibꝫ.sic videt cõmuni noie fecisse.ar.l.nã ꝛ seru⁹.ff.de nego.gest.Ş.si viuo. Si ꝙ fecit negociationẽ insolitã:sic ꝑ/ ꝓponis.C.de re.ven. Si ꝙ nesciẽs cui⁹ noie se cerit.tũc si ꝛtinuauit negociũ solutũ cum alio fratre mortuo superstitibꝫ filiꝭ fratris in diui sam substantiã possidẽtibꝫ.sic videt cõmuni noie fecisse.ar.l.nã ꝛ seru⁹.ff.de nego.gest.Ş.si viuo. Si ꝙ fecit negociationẽ insolitã:sic ꝑ/

27 ¶Qñ in dubio cognoscet ꝛtractã societatez tacite inter frẽs vl̃ quoscũqꝫ alios q̃ simꝫ stant ita ꝙ oĩa lucra sint cõicanda? R.ſm Bal.ĩ d. l.si patru⁹.ꝙ q̃uis null⁹ ipoꝛ negociet.ꝑt tñ exactibꝫ apparere socialis effect⁹.sicut est int̃ nobiles q̃ nõ faciũt q̃stuarias mercantias.tñ quecũqꝫ salaria.qualscũqꝫ dotes acq̃runt ĩ cõ muni ꝛferũt.vñ nemo ꝑt negare eos esse socia les act⁹ ex quibꝫ ꝑsumit intẽtio ꝛ volũtas.vt dicunt Ja.de are. Rizar.ꝛ Old.ei⁹ discipu/ li ad qualitatẽ ergo actuũ est recurrendũ. Nã in talibꝫ ꝑsumit mẽs q̃lis ex actibꝫ colligi ꝑt. ar.l.duo frẽs.ff.de acq̃.here.ꝛ l.rephen dẽda eundẽ Bal.vbi.s.ꝙ ꝑsumit ꝛtracta si vn⁹ ne gociatur ꝛ alter quecũqꝫ sibi eueniũt.puta ex redditu ꝑtende vl̃ ex dotibꝫ.ꝛ hmõi.ponit in cõmuni:ꝛ ita faciũt hincinde. Itẽ ꝑsumit so/ cietas etiã ex actibꝫ ĩ vna mercãtia vl̃ arte ꝛ al ter ĩ alia vt in aduocatiꝫ ꝛ rabellionibꝫ. Nã lu cꝛ cõicatio societatiꝫ est ꝛtractio seu inchoa tio. Hilr̃ dicit idẽ Bal.vbi.s.ꝙ si vn⁹ habet curã dom⁹ ꝛ ali⁹ essꝫ aduocat⁹.vl̃ aliter lucra ret ꝛ poneret in domũ.videt ꝛtracta societas. Idẽ dicit si vn⁹ ẽ maiꝛ ꝛ alt minoꝛ ꝛ pupill⁹ habet tutoꝛẽ q̃ cõicat ꝛ ei cõicat. Idez dicat ꝙ si act⁹ sunt vniformes societas restringit tm ad quest⁹ q̃ veniũt ex ipis.sꝫ ĩ actibꝫ diffoꝛmi bus ꝛ ĩ se varietatẽ habentibꝫ ꝑsumit societas generalr ꝛtracta:nec ꝛsidero an vn⁹ pl⁹ lucret ꝛ alter min⁹ ĩ hac generali societate.sꝫ eq̃liter oñia sunt partiẽda.l.si soci⁹ p filia.ff.p socio Uñ p clarioꝛi itelligẽtia no.ꝙ societas tacita vl̃ expꝛssa aliqñ est oĩm bonoꝝ.ꝛ tunc est qñ ex ꝑsse agit ꝙ sint socij oĩm bonoꝝ.vt ẽ tex.i.l.iij. Ş.i.ff.p socio.ꝛ ĩ.l.cohiri.eodẽ.ꝛ isti tales cõi cant oĩa q̃ acq̃runt ex quacũqꝫ cã laboꝛãdo vl̃ negociãdo siue ex donat⁹:siue ex legatis:siue ex hereditate.ꝛ hmõi. Itẽ stipẽdia q̃ danť mi litibꝫ.l.q̃ stipẽdia. C.đ pcuť.ꝛ salaria q̃cunqꝫ habent ex castrẽsi vl̃ q̃si.l.cũ duobꝫ.Ş.idẽ pa/ pinian⁹.alias ẽ lex.ff.p socio. Et ĩ isto casu fra ter tenet maritare filias alteri⁹ fratrꝭ.nisi aliđ exꝑsse actũ sit.l.si soci⁹ p filia.ff.p socio.nõ tñ tenet cõicare q̃ acquisiuit illicite neq̃ tenet ad cõdemnationẽ quã p sua culpa alter ꝓmeru it. Aliqñ ꝛtrahit societas generalr oĩs q̃stus vl̃ quest⁹ ꝛ lucri.qđ tm̃ est dicere sic oĩs q̃stus l.sed ꝛ si adiciať.ff.eo.de q̃ loquit̃.d.l.cohiri. cũ quinqꝫ le.se.ꝛ isti cõicant oĩa q̃ puenũt ex opa.i.solertia alteri⁹:sꝫ nõ donationẽ simpli/ cẽ siue cã mortꝭ:vl̃ legata.l.hereditatẽ.nec de/ bita alteri⁹.nisi q̃ fiũt causa q̃stus vl̃ societatꝭ. Aliqñ sunt socij certe rei.s.ꝺiuidi.qꝛ viuũt ad vnũ panẽ ꝛ vinũ.vl̃ certe negociatõis vel lucroꝝ q̃ ꝺsequunť.licet ĩ diuersis negociatio nibꝫ vel opibꝫ ex q̃bꝫ lucranť.q̃uis aliqñ al/ ter ponat operã alter pecuniã.aliqñ vtrũqꝫ.de q̃bꝫ infra Societas.i. Et ex ꝓdictis potes in telligere optime istã materiã.

¶Pone ꝙ duo frẽs rustici colẽtes terras vn⁹ habet filios scindentes terrã alter ñ.quo diui dent fruct⁹ puenientes ex cultura? R.ſm Bal. ĩ d.l.si patru⁹.ꝙ diuident ĩ capita.qꝛ societas respicit capita eoꝝ q̃ opas ponũt in societate. Istud limita veꝝ q̃ ad lucꝝ qđ debet ꝑsone.sꝫ q̃ ad lucꝝ qđ debet bobꝫ vl̃ terre q̃ sunt cõia ñ diuidet ꝑ capita sꝫ in stirpes.ſm eundẽ Bal. in quodã ꝛsilio.ꝛ Bar.in d.l.si patru⁹. 28

¶Quid si sint duo frẽs q̃ꝝ vn⁹ posuit operã: alter pecuniã in societatẽ ꝛ casu oñia cõbusta sunt? R.ſm Bald.vbi supra.ꝙ ille qui posuit operã tenet alteri ad medietatẽ capitalis.p.l. si cum duobꝫ.Ş.si inchoanda.ff.p socio.ꝛ ita etiã tenet Ja.de are.in.l.i.C.p socio.glo.ĩ d. l.si patruus.tenet cõtrariũ.sed tu tene qđ di/ xi societas.i.Ş.ꝑ. 29

30 ¶ Utz lucz vxoris alteri⁹ fratr⁹ sit cōmunicā
dū: R. Bal. in. l. si vxorē. C. ō ꝺdi. inser. t do.
Ubal. ō perusio. in. l. cū duob⁹. ff. p socio. q
aut mlier eadē opa facit sicut hoies i labozan
do. t sic ipa ꝛebet habere partē lucri t diuidet
in capita. vt supza dictū est ꝛe filijs. Aut vxoz
exercet aliquā artē vel mercantiā vl' est obste/
trix vel cirogicha. t tūc si ponebat oīa lucra in
cōmuni. t silr viri ꝺtracta est societas. q mulier cū viro potest contrahere societatē. ꝑm eun
dē Bal. in d. l. si vxorē. t sic lucra erūt cōmu
nia. Aut vxoz tenebat separatum lucz. vel ex
alijs cōiecturis patet q nolebat ꝺtrahere so/
cietatē. tūc ō opib⁹ cōmunib⁹ t obsequialib⁹
q̄ fiūt a mulieribꝫ in domo ꝑm qualitatē ꝑsone. vt facere lectū. cochinā. t hmōi. non ꝑt lu/
crū cōsequi. q tenet opari in domo in qua re
cipit alimēta. vt in glo. l. sicut. ff. ꝛe oper. liber.
t Bal. in. l. gaio seio. in fi. ff. ꝛe ali. lega. t An
ge. in. l. i. C. ō legi. here. t in. l. si cū dotē. ff. so
lu. matri. imo si ꝛesisteret a talib⁹ obsequiali/
bus opib⁹ t parue extimatōis ꝓpter faciēdā
artē pars lucri talis artis ꝛeberet cōmunicari
cū viro t alijs fratribꝫ ꝑm iudiciuz boni viri.
Nō limita vez nisi haberet alimēta iure lega
ti. q tūc nō tenet opari in domo dantiū talia
alimēta. ꝑm Bal. t Ange. vbi supza. Si aūt
vltra talia obsequialia exercet aliquā artē t in
ipis lucrat ꝑt sibi retinere tanq̄z ꝓpriū t nō co
git cōicare. Nō nō ꝑ intelligentia eoz q̄ dico
ſ. vxoz. §. ñ. Et qō dixi ꝛe vxore idē dic ꝛe filia
bus alteri⁹ fratris: excepto q acquirēt patri. t
solū illud lucrū erit eis aduenticiū.

31 ¶ Utz fratres q̄ sunt socij oīm bonoz si vnus
eoz habet filias possit eas dotare ꝛe cōmuni:
R. Spe. tenet q nō. nisi sit pactū inter eos. p
l. si soci⁹ ꝑ filia. ff. p socio. Idē tenet Pe. ꝛe pe
rusio in. xiij. lib. ꝺsilioz suoz. Cōtrariū tenet
Bal. in ꝺsilio qō icipit factū tale. do. Ubal.
in d. l. cū duob⁹ arguēs ꝑ t cōtra finaliter di/
cit q quilibet pōt adherere cui parti voluerit.
Sz iudicio meo ꝓma opinio videt verioz
qn nō sunt socij oīm bonoz: sed qn sunt socij
oīm bonoz vera est secūda opinio. t ꝑm hꝫ cō/
cozda pdictos. vt supza. xxvij. §.

32 ¶ Quid si vn⁹ fratz dotauit filias alteri⁹ fra/
tris sciētis t patiētis: R. q̄ potent repetere do
tes q̄z vtiliter gessit negociū. Nec obstat q ex
trane⁹ dotando filiā alteri⁹ videt donare dā/
do dotē. l. ex morte. C. ꝛe pact. cōuen. q̄z hꝫ ve
rū quādo sol⁹ hoc facit. Nec⁹ si cū patre simꝫ
faceret. t ita ꝺsuluit Bal. in dicto cōsilio vbi
supza. hoc intellige qn nō est ꝺtracta societas
omniū bonoz. vt supza patet.

¶ Utz cuz fratres stant simul post mortē pa/ 33
tris t vn⁹ ꝛe fructib⁹ laboz suoz. vl' ꝛe alijs bo
nis posuit in domo ꝑ cōmuni victu possit re/
petere illud pl⁹ in diuisione: R. do Ubal. vbi
supza. q illi qui exāt sunt sui: nisi ꝺtracta sit
societas in illis. Si aūt sunt ꝺsumpti: tūc si i
ter eos erat cōtracta societas cōiuendi. q̄z vi
uebāt ad vnū panē t vinū: tūc nō habet cōsi/
deratio ad illud pl⁹. q̄z societas iure ꝺsumpti
intelligunt. vt est casus in. c. si duo frēs ꝛe fra
tribꝫ ꝛe nouo bene. inuenit. in vsib⁹ feu. t nō
ratō fraternitatis vel cohabitatōis ſz cōmu
nis mense ꝑm Bal. in. c. si duo. qō no. q̄z quo
tidiana in fratribꝫ quoz vn⁹ habet maiozem
familiā altero. Si vero societas cōmēdi nō
erat inter eos. puta q̄z vn⁹ minoz inter quos
nō ꝺtrahit. l. in ꝺditōnib⁹. §. fi. ff. p socio. vel
alter furiosus vel ꝑdigus cui erat interdicta
administratio vel monach⁹ t similes. t tunc
expense non imputant inter fratres que sunt
facte ꝑ alimētis: nisi ꝓtestet q nō intēdit do/
nare. l. nēsen⁹. ff. ꝛe nego. gest. vl' nisi q̄z reddi
tus cōmunes erāt sufficientes ad alimēta ſz cō
seruabat frumētū vt melius ꝑ vēderet. vel q̄z na/
turali charitate nō tenebat alimētare. ar. l. fi.
ff. ꝛe pe. here. ꝑm Bal. in. l. filie cui⁹. C. famil.
herci. Itē qñ ille q̄ fecit impēsas erat paupioz
vt nota. in. l. alimēta. C. ꝛe nego. gest. ꝑ Jaco.
Butri. t Bal. q̄z ꝑma charitas incipit a seip/
so. l. ꝑsens. C. ꝛe serui. t aqua. Et sic Bal. in. l.
si paterno. C. ō nego. ge. tenet ꝛe rustici q̄z vn⁹
multa posuit in domo ꝑ alimētis q ꝑt petere
qñ in filijs alimētatis nō erāt ope aliq̄les coz
respondētes alimētis. quia cōiter rustici sunt
paupes q̄z ocul⁹ est ꝓcli⁹. vt dicit glo. in. l. il
licitas. ff. ꝛe offi. ꝓsi. t raro habēt pecunias. vt
dicit Bal. in. l. idē. C. locati. Ideo nō ꝓsumit
donare cū ipē nō habeat supflua qō no. 34
¶ Utz cū vn⁹ fratz ponit lucra sua ꝑ repara/
tione cōis ꝓmonij. vl' emit bones ꝑ colēdis
possessionib⁹ cōmunib⁹ possit illud repetere:
R. do. Ubal. vbi. §. q sic expsse ꝑ ret. in. l. ex
duob⁹. ff. ō ne. gest. t Bal. i. l. filie. C. fam. her. 35
¶ Sūt duo fratres vn⁹ legitim⁹ ali⁹ spuri⁹ q̄
societatē ꝺtrahūt oīm bonoz in vita patris ip/
soz: queriē an moziēte patre ei⁹ hereditas trā/
seat etiā ad spuriū: R. Bal. in. l. i. C. p socio.
q sic nō vi successionis vl' relicti ſz iure socie/
tatis. qō no. ꝑ cautela. tu q̄ vis spuriū succe/
dere ī hereditate cū legitimo vt facias eos cō/
trahere societatē insimul oīm bonoz.

Pecunia aliqñ capit largissime
ꝓ omi re mūdi. l. q. iij.

ꝺoñ. ⁊ in. l. nois. ff. ꝺe ꝓbꝫ. ſigꝫ. ꝺr nois pecunie appellatõe rẽ ſignificare ꝓcul⁹ ait. vbi glo. rẽ ſcilicet oẽm q̃ ſit vel eſſe poſſit i patrimonio. ⁊ ff. eo. qr res ſacre ⁊ liber hõ q̃ nõ ꝓñ eſſe i pr̃imonio ſunt res ⁊ nõ pecunia. Sz ſtricte ⁊ ꝓp. q̃. iij. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. ff. ꝺe leg. i. l. talis ſcriptura. i ꝓn. Sedm etiã quattuor mgros expoſitores regule beati Frãciſci pecunia accipit ꝓ omi re qua q̃s vtit ad aliq̃d ꝓ pcio ꝺandũ. vñ dicũt ꝙ nõ licet fratribꝫ minoribꝫ aliqua recipe qui bus vrank ꝓ pcio ad aliqu a emẽda.

¶ Sed pone ꝙ aliq̃s vult ꝺare fratri minori aliquã rẽ q̃ fr nõ indiget. nunq̃d poterit eã recipe vt vẽdat ⁊ ꝺ pcio aliã neceſſariã emat. R. ꝙ nõ. qr ſic eſſet recipe pecuniã ſz bñ ꝓt eã recipere alio nunq̃ eã diſtrahẽdi ipe ſz ꝓcuratori ordis aſſignãdi vt ipe eã vẽdat vl̃ i neceſſariã cõmutet. qr ſic nũq̃ pecũia q̃ phibet i regula recipi q̃ diu ẽi manu ei⁹ ſz poſtq̃ eſt aſſignata ꝓcuratori. Lar. ꝙ o i cle. exiuit. §. porro. ꝺ ꝓbꝫ. ſigꝫ. ꝺicit ꝙ hodie ꝺenarij⁹ ⁊ pecũia ꝓ eodẽ accipiunt. ⁊ ſic exponit ꝓbũ vl̃ p. i. in pdicta regula minoꝝ. vt ſit ſenſus ñ recipiãt ꝺenarios. vl̃ i. pecuniã phibẽdo cuiuſcũq̃ generis monetã. 2 Sz magis placet opinio quattuor magiſtroꝝ.

¶ Utrũ mutuãs. x. in auro teneat recipe i argẽto tm̃ ipo inuito vl̃ in diuerſa forma. puta florẽtinos ꝓ ſenẽſibꝫ mutuatis? R. Pa. i. c. q̃to. ꝺ iuriurã. colligẽdo mentẽ. Bar. i. l. Paul⁹. ff. ꝺ ſolu. Aut mutuauit. x. libras in. iij. florenis ⁊ tũc ſufficit reſtituere. x. libras etiã i alia moneta. qr videt extimatos illos florenos ꝓ ꝺcẽ libris vẽdidiſſe ſic ꝺicim⁹ i ꝺote cũ tradit extimatõe exiſtẽtẽ tpe ſolutõis fiẽde. ar. ꝺ. l. cũ ꝺotẽ. C. ꝺe iure ꝺo. ⁊ idẽ ꝺici ꝺepoſito. Aut fuit ꝺictũ mutuo vl̃ ꝺepono ꝺecem libras i florenis ⁊ periculũ ⁊ cõmodũ ptinet ad ꝺebitorẽ ſeu ꝺepoſitariũ. vñ tenet reſtituere ꝓm extimationẽ exiſtẽtẽ tpe ſolutõis fiẽde. ar. ꝺ. l. cũ ꝺotẽ. Aut fuit ſimpl̃r factũ mutuũ. puta mutuo tibi centũ florenos. ⁊ tũc ſi eſt paſſus aliqꝺ ꝺamnũ recipiẽdo i alia forma nõ tenet recipe. ꝺ. l. Paulus. Sz in alia materia nõ tenet recipe. qr mutuũ ꝺebet reſtitui i eoꝺẽ genere ⁊ eaꝺẽ bonitate. vt i. l. cũ q̃ꝺ. ff. ſi cer. pe. ⁊ aliud ꝓ alio inuito creditore ſolui nõ ꝓt. l. ij. ff. ſi cer. pe. Cõſuetudo tñ eſt vt ſoluat in alia materia ⁊ tuãda eſt. qr videt actus qꝺ eſt conſuetum. l. q̃ ſi nolit. §. qr aſſidua. ff. ꝺ edi. edic. ⁊ ſoluit Oldrad⁹. In ꝺepoſito aũt conſidera ſi fuit actũ vt pecuniã confunderet cum ſua. ⁊ idẽ ꝺic qꝺ ꝺe mutuo. aut teneret ſeparatã ⁊ ſic eã reꝺꝺet ⁊ nõ aliã i forma aut materia.

Pedagiũ ꝺicit a pedibꝫ. ꝺatur em̃ a trãſeuntibꝫ i locis conſtitutis a pncipe vl̃ ab eo q̃ habet ſup hoc auctoritatẽ. Huiꝺagiũ ꝙ ꝺat ꝓ ducatu p terrã alicui⁹ vt ſecuri⁹ vadat. Salinariũ aũt ꝺat ꝓ ſale vt. ſ. poſſint emere vl̃ vẽdere. Hec habẽtur in. c. ſup q̃buſdã. ꝺe ꝓbꝫ. ſigꝫ. in glo. Unde pedagium idẽ ſignificat ꝙ vectigal. vt no. ꝺñs Pe. ꝺ ancha. in. c. q̃ꝫ. ꝺe ceſſi. li. vi. ⁊ ſoluitur qñq̃ ſolũ ꝓ trãſitu plone vt ferrarie. Aliqñ ꝓ rebꝫ q̃s q̃s ꝺefert nõ vſus ſui cauſa. Tributũ eſt qꝺ pſtat fiſco. ⁊ idẽ eſt ꝙ cenſus vl̃ penſio.

¶ Quis pt imponere pedagia. guiꝺagia. ⁊ ſalinaria. R. ꝙ pnceps vl̃ rex: aut ille cui a latere ſi ꝺilũ fuit ꝺceſſum. vl̃ q̃ ex lõga conſuetuꝺine ꝺe qua nõ extat memoria in ꝺtrariũ hoc habet. vt no. in ꝺ. c. ſup quibuſꝺã. alias ñ habentes auctoritatẽ ab aliq̃ prefatoꝝ exigentes ſunt excõicandi. ꝺe ceſſi. innouam⁹. ⁊ ꝺ iure ciuili ſunt ꝓpetuo exilio ꝺãnandi. C. noua vectiga. in fi. nõ po. l. vlti. Sed hodie exquo ciuitates italie habẽt mer̃ ⁊ mixtũ imperiũ obtinuerũt ꝺ facto vt imponere poſſint iſta pedagia. vt no. Joh. an. ⁊ Pa. in ꝺ. c. ſup quibuſꝺã. Aliq̃ aũt qui ꝺe facto imponũt ſeu impoſita exigũt: niſi habeãt auctoritatẽ ab aliq̃ predictoꝝ rapinã cõmittũt. Hil̃r ñ ſufficit ꝙ vna pars ciuitatis cõſentiat. ſz optet ꝙ maioꝝ ps pſertim eoꝝ quibꝫ tangit ꝓm ꝺo. Haſpa. Lal ꝺe. in. c. fi. ꝺe ma. ⁊ obe. facit. l. in ꝺcedẽdo. ff. ꝺ aq̃ plu. ar. Regula. Qꝺ omes tangit lib. vi. ⁊ ſic patet q̃ eſt cauſa efficiẽs.

¶ Utrũ pfata pedagia poſſint i poni ab habẽtibus ptãtem ſine iuſta cã q̃ pt ꝺici cã finalis ſeu formal̃? R. ꝓm Ray. ꝙ nõ. ⁊ exigens cõmittit rapinã ſi ſine legitima cauſa i ponit. Et cauſa legitima ⁊ iuſta ſunt publice neceſſitates. q̃s Bar. in. l. vniuerſi. C. ꝺ vecti. appellat ſtipendia. põtes publice ꝺom⁹. ꝺefenſio ſtrate. ⁊ huiuſmodi. facit. c. ſi q̃s romipetas. extiij. q. iij. iũcto. c. inouam⁹. ꝺ treu. ⁊ pa. ⁊ i. c. pueĩt. ⁊. c. cũ apls. ꝺ cenſi. ⁊. l. vectigalia. ff. ꝺ publi. ⁊ ibi p 2

¶ De q̃ꝺ ꝺebet ſolui pedagia? R. ꝙ ſo ꝺ lũmodo ꝺe his q̃ cã negociatõis vl̃ mercimoniũ ꝺeferunt. C. ꝺ vecti. l. oim. vñ ꝺe his q̃ quis facit portare p neceſſitate ad vſũ ſue vite ⁊ familie ñ pt exigi pedagiũ. ⁊ nec valet conſuetuꝺo in ꝺtrariũ ꝓm Oſt. Ber. in ꝺ. c. ſup q̃buſdam. imo vult lex vniuerſi. C. ꝺe vecti. ꝙ ꝺecapiteꝫ q̃ ꝺe rebꝫ ad ppriũ vſuz vl̃ gra rur⁹ colẽdi. vel ad ſe ꝺefen ꝺẽdũ emptis vl̃ ꝺelatꝫ exigit pedagiũ. vñ i his fraudãtes nõ peccãt. Sz attẽde 3

q̄ aliq̄ñ pedagiū ꝺr etiā collecta q̄ possz impo ni sup̄ hmōi i suos sb̄ditos z sic ñ liceret frau dare q̄ñ ex legitima causa imponīt. sz forēses nō tenerent. z h̄ dicit causa materialis.

4 ¶ A quibꝫ possūt exigi pedagia. R. q̄ ab oībꝫ exceptꝫ clericis eccl'ꝭ z alīs ecclīasticis pso nis. z si q̄s a talibꝫ exigit p se vel p interpositā psonā si est psona singularis excōicat⁹ est ipo facto. Si collegiū vl' vniuersitas ciuitat'. ca stri vel ville subiacīt interdicto donec restitue rint extorta. Intellige dūmodo p̄fati nō cau sa negociatōis deferāt. hec habent in. c. quāqꝫ de cēsi. lib. vi. Et quo indirecte possunt exigi. vide. s. imunitas. §. xxxviij. cū. iij. §. se.

5 ¶ Sz q̄d ꝺ imponētibꝫ noua pedagia sine au toritate legitima: vl' augmētātes antiq̄: vl' exi gētes iiusta. siue ex cā efficiēti. siue ex cā finali vel materiali. R. q̄ raptores sunt z tenent ad restitutōez eis a q̄bꝫ extorserūt vl' eoꝝ heredi bus si sciūt eos vl' saltē pauplbꝫ si eos ignorāt z h̄ de necessitate p̄cepti. c. si res. xiij. q. vi. z ho die p processū curie sunt excōicati excōicatōne papali. vt supra Excōicatio. v. casū. xx.

6 ¶ Utꝫ fraudātes pedagia vl' guidagia peccēt z teneant ad restitutōez. R. fm cōiter doc. an ꝺ. c. innouam⁹. z maxie Pa. q̄ sic. si sunt legi tima autoritate imposita vl' ita antiq̄ q̄ de ei⁹ initio ñ extat memoria. etiā fm Hosti. si cau sa nō est expssa a p̄ncipe cū ea processit ipsi pos se. Et etiā si ille q̄ recipit ñ facit id p q̄ p̄sumit q̄ sint ꝺcessa. dūmodo nō ꝺstet q̄ ppter illud fuerint imposita. z sic trāseūt cōiter doct. Sz ego ꝺico q̄ vbi imponētes talia pedagia ñ la borāt loco z tpe p vniuersali vtilitate. s. viarū pontiū saluatōe psonaꝝ z reꝝ iuxta suū posse ad qđ tenent fm Archi. i. c. si q̄s romipetas. xx iij. q. iij. nō peccāt q̄ ea defraudāt: sine mendacio tñ z puerio. nec tenent ad restitutōez. Nec etiā credo peccēt mortal'r fraudātes. q̄uis p̄dicti laborēt i p̄dict⁹ p loco z tpe. Rō: q̄ cōmu niter sic instituūt. s. statuim⁹ q̄ quilibet soluat de. sb pena cadēdi i cōmissuz si aliter inuent⁹ fuerit. Et iō istud statutū nō obligat ad mor tale. vt. s. ꝺixi in obedientia. §. i. nec etiā ad pe nā. vt tenet glo. i. c. fraternitas. xij. q. ij. nisi p⁹ ꝺdemnatōez. Si obꝺicias q̄ ꝺānificāt gabel las emētes. ad h̄ R. q̄ suū damnū: q̄ ita z sb ista ꝺitōe emūt vt vigilēt alias sibi imputet Si ꝺo statutū ex q̄ imponunt esset p̄ceptiuū sic hr̄et locū qđ cōiter tenēt docto. Si aūt nō sunt legitima autoritate ipsita: tūc extranei. s. q̄ nō sunt sb̄diti talibꝫ imponētibꝫ non pec cant nec in aliq̄ obligant Aduerte tñ q̄ peda gia nr̄i tpis sunt cōiter illicita. Unꝝ nisi p̄t legitime ipsita de. m⁹ p̄sumere iniusta. c. q̄ꝫ q̄ꝫ. de cēsi. li. vi. ergo an q̄ꝫ p̄bēt esse legitima sta bo in p̄sumptōe iur'. s. q̄ sint iniusta z sic nō te near soluere. Et sic nota q̄ noua pedagia siue augmentatōes facta⁹ null⁹ p̄t exigere. nisi sit cert⁹ q̄ sint ipsita z ab habēte autoritatē ipsꝫ nendi z ex legitima causa ex q̄ ius p̄sumit oīa foze iniusta. Uez est q̄ sb̄dit⁹ q̄ cogeret ad ip sa exigēda excusaret i dubio ppter bonū oberā entie. sz ñ illi q̄ volūtarie ea exigūt. Nec excu sarē eos a mortali pcto qñ de h̄ aduertēdo. s. q̄ volūtarie exigerēt. Alias h̄ nō aduertēdo. s. q̄ ius p̄sumat iniusta nisi q̄ren⁹ p̄bent legitima nō peccat mortal'r. sz ad min⁹ p̄bent tenebunt ad re stitutionē exactoꝝ si postea iuenient nō fuisse legitima. Sb̄diti ꝺo obligant fm formā sta tuti: q̄ in eoꝝ p̄iudiciū bn̄ poterant pedagia ponere. vt no. Pa. i ꝺ. c. innouam⁹. q̄ pon⁹ tūc dicīt collecta q̄ pedagiū. Qđ limita verū q̄ñ ppter bonuz reipublice fuerūt ipsita aliē obligant nisi q̄ ꝺsenserīt. vt i regula qđ oīm tāgit. lib. vi. Itē nec extranei nec subditi obli gant q̄ñ sūt ipsita ex certa cā. q̄ stat etiā ab habēte ptātez ponēdi. z ille q̄ exigit seu exige re facit ñ iplet cāz ppter quā sūt ipsita. imo peccat mortal'r z restituere tenet. q̄ cā cessan te cessat effect⁹. ꝺ appel. c. cū cessante. sane itelli gēdo. s. loco z tpe debito. q̄ ñ semp̄ sz p semp illud tenet facere p q̄ est pedagiū ipsitū. Et hec oīa itellige nisi i n soluēdo talia pedagia i mineret aliqꝺ scādalū. q̄ tūc ꝺistinctē tene ret q̄libet ad ea soluēda. Cōsulo q̄ ꝺfessoꝝ bꝫ q̄ videāt decreta dicto p̄ pedagioꝝ vr possint bonū iudiciū dare. vtꝫ sint obligatoria ad cl' pā vl' ne. Itē dic q̄ nimis gūes z sine necessi bꝫ vl' q̄ñ gabelle sūt nimis gūes z sine necessi tate n⁹ ad vtilitatē cōis p̄t fraudare sine pec cato. sil'r q̄ñ ipōnēs ñ hz iustū titulū domuñ cato. sil'r q̄ñ ipōnēs ñ hz iustū titulū domuñ 7
¶ Utꝫ xp̄iani teneant soluere pedagia iarace nis z alīs infidelibꝫ. R. fm Hosti. q̄ñ tenent niſi solū ad hoc vt sustineant i trāsitu p eos. z placet mihi ista opi. licet alīꝫ ꝺtrariū teneāt. z male. tū q̄ xp̄iani ñ tenent ad eoꝝ statuta. Li mito tñ nisi expsse ex pacto volūtarie cōuenī sent cū eis ad soluēdū. Nā tūc si ipi seruant si ꝺe xp̄ianis xp̄iani tenent eis stare. xij. q. iij. innocēs. z. xxij. q. i. noli. his ꝺcoꝝ. Archi. ꝺ. c. si q̄s romipetas. 8

¶ Utꝫ exigētes pedagia seu exigere facientes te neant itinera tenere secura. R. Bal. in li. ꝺ cō sue. feu. i ti. de his q̄ feu. da. p̄nt. in. §. abbatis sa. z in ti. ꝺ pace iura. fir. §. ꝺuenticulis. q̄ sic. Unñ addit q̄ si fūt aliq̄ robarie i eoꝝ curiā ri torꝝ ꝺo vel ꝺistrictu. ab eis possesso vbi exigūt

pedagia a trãseuntibꝫ tenent aut robꝛiã restituere: aut malefactoꝛes exhibere. l. ne ad. ff. d. tegrã de spoliatõe intelligo vex. qñ ex defectu eoꝝ venit nõ faciẽdo qd facere tenent. xvij. q. ij. dñs. 7. q. v. admunistratoꝛes. 7. C. de appel. l. si appellatõem. 7 sequit Hostiẽ. 7 Archi. in dagio restituere ꝑm Hostiẽ.

Pena stricte 7 ꝓpe est dũtaxat illa q̃ est coꝛpis afflictiua. 7 iõ appel latõe pene ñ vẽit pena pecuniaria vl extra coꝛ p ꝑm Pa. i. c. int alia. d imu. ec. 7 ibi ẽ tex. vbi ꝺꝛ ꝺ fugies ad eccliaz ñ ꝺz ꝺ denari ad pnã. 7 tñ postea dicit q legitime puniẽd. vbi ẽ glo. puniẽd. s. pecuniali. r dũtaxat vel alia pena p/ ter coꝛpalẽ. xvij. q. iij. reũ. 7. c. id ꝺstituimus. Sz large accipit ꝓ omi eo qd minuit de pri/ monio vl ꝓuat ab aliq̃ legitimo. He. tñ i. c. fi. de elec. li. vi. dicit q ꝺstitutio ꝓprie est penalis q̃ ꝓuat iure q̃sito. vt i. c. si religiosus. eo. ti. 7 li. 7 ita pena est q̃ punit 7 vindicat qd quisq̃ cõ/ misit. vt in. c. penitentia. de peni. dist. iij. vide glo. in. c. dispẽdia. de rescrip. eo. li. Et ideo illa lex est penalis ꝓprie q̃ ꝓ vindicta ledit vel i p sona vl in alio q̃sito. vt in ꝺ. c. dispendia.

¶ Utꝝ cũ aꝺs petit ireresse qd passus ẽ. vl q re stituat iniuste ablatũ pnã petat. R. q si ille a q̃ petit eã habuit rẽ quã petit. tũc ñ est pena nec ex pte actoꝛis: nec ex pte rei. Sz si eã ñ habu it: puta q petit interesse tũc ex pte rei est pena. ñ ex pte actoꝛis. Si ꝺo peteret q actoꝛi ñ ab/ est: nec reo aduenit. sic est pena ex pte vtriusq̃ Et iõ solũ qñ est pena ex pte vtriusq̃. vl saltẽ ex pte actoꝛis habet locuz illud qd ꝺz. q pena ñ est soluẽda i foꝛo aie nisi post ꝺdemnationẽ i glo. xij. q. ij. fraternitas. qd no. q facit ad ml/ ta elicit a Pa. in. c. finẽ. de ꝺo. 7 ꝺtu.

2 ¶ Quotuplex ẽ penat. R. septuplex. Prima ꝺz canonica vl legalis q̃ imponit a iure canoni/ co vel a legibꝫ. de q̃ in. c. statuim. xvi. q. i. Et hec ꝓt exigi tã a clericꝫ q̃ a laicꝫ ꝑm Pa. i. c. di lecti. ꝺ arbi. facit. c. si aꝺs ꝺtumax. 7. c. se. xvij. q iij. Nã qd fit lege ꝓmittẽte nõ est peccatũ. xx/ iij. q. iij. q peccat. l. gracꝰ. C. de adul.

3 ¶ Sz qd si nõ petat tenet nei foꝛo aie illã sol/ uere. R. q aut ponit ipo facto. 7 sic ꝑm Bal. in li. ꝺ vsi. feu. in ti. de feu. q licet nõ sit necessa ria sñia ad esse. est tñ necessaria ad executionẽ esse. 7 sedt Arch. i. c. felicꝫ. ꝺ penis. li. vi. dicit q licet etiã talia bona trãseãt i dominũ fisci 7 de sinãt esse criminosi. sic i bonis heretici. 7 illi q̃ cõmisit crimẽ lese maiestatis etiã sine sñia.

Tñ necessaria est postmodũ sñia q̃ declaret eũ criminosuz añq̃ excussio fiat bonoꝝ vl alia ex ecutõ. facit autẽ ꝺ incest nup. H. i. 7 i. c. q̃ fz le ges. in fi. de here. li. vi. facit qꝺ no. Bal. i. l. iu/ bem. H. iconom. C. ꝺ sa. san. ec. 7 Bar. i. l. di uus. la scꝺa. ff. ꝺ custo. 7 exhi. reo. 7 Butri. i. l. raptoꝛes. C. ꝺ epi. 7 cleri. vbi volũt q reqrit p cessus declaratoꝛi ꝓsone bãnite añq̃ deuenia tur ad excussionẽ bonoꝝ. licet ipo iure sint ꝺ fi scata. Itẽ glo. in autẽ. de tabe. H. penl. q̃ vult q licz tabellio a iure sit ꝑuat officio. tñ sine sñia hoꝝ valẽt instrumẽta. Et h seqt Pa. in. c. cũ ñ ab hoie. de iudi. Hz limitat vex. nisi factuz esset notoꝛiũ. qz i certis ñ est opꝰ ꝺiecturꝫ. In telligo ita notoꝛiũ q nlla possit tergiuersatõe celari. Et ex h patet q i foꝛo aie ñ tenet eã sol/ uere ante sñiam. nec etiã licet sit notoꝛiũ añq̃ fiat excussio dictoꝝ bonoꝝ. qz ñ tenet illa exhi bere nisi sibi ꝓcipiat. vl ab eo petant cui cõpe/ tũt. Nec aꝺs posset ea auferre. nisi ꝓcedat sñia declaratoꝛia. vt patet p ea q̃ dixi. s. asasinꝰ. H. vlti. Hz h aduerte q qñ talis pena applicat bona alicui alicui. puta fisco vl alteri ipo iu/ re. q licet talis añ sñiaz ñ teneat vt dixi dare. tñ nõ poterit ea titulo oneroso i aliũ trãsferre. neq fructꝰ etiã tal rei. Ratõ qz si ꝺ denaret p sñiaz fiset vl ille cui fuerãt applicata. vẽdica/ ret ea a q̃cũq̃ cũ fructib medij tpis. nec tene/ ret restituere ꝓcij nisi aliqꝺ loco ꝓcij inueniat apud alienatẽ vl ipm ꝓciũ. vt in ꝺ. H. i. 7. c. cũ ꝑm leges. facit. l. si cũ dotẽ. H. vlti. cũ. l. se. ff. so lu. ma. Et iõ ne sit cã dãni illi cui alienat nõ ꝓt ꝑm ꝺsciẽtiã 7 etiã sine pẽto mortali: nisi ali enassz p necessitate vite. vt p comedẽdo 7 hmõi qz ꝑm Bar. i. l. post. ff. de dona. tal administra/ tio bonoꝝ necessaria vt ẽ supꝺicta ñ est ꝓfatis interdicta. sz solũ voluntaria. allegat. l. res. ff. de solu. l. ꝓto. H. ꝓdiũ. ff. de leg. ij. 7. l. alienatões ff. fami. herci. nisi al's esset soluẽdo p dãno da to. vl nisi ei reuelaret ꝺ ditoꝝ rei ita esse: si mõ tale declictũ ꝓpter qꝺ sua bona sunt fisco appli cata ꝓt aliq̃ mõ ꝓbari. Hz si esset total r im p/ babile posset alienare etiã ti. oneroso. Ti. aũt lucratiuo alienare bñ posset. Et sic itelligẽ 7 li mita Bal. vbi. s. 7 ꝺ. H. Iconom. 7 Pa. i ꝺ. c. cũ ñ ab hoie. 7 Joh. an. in. c. p hũani. de ho mi. li. vi. i nouella. Si ꝺo pena ñ imponit ip so facto sz vẽit iponẽda sic sil r ñ tenet añ ꝺ dẽ/ nationẽ. l. ei q̃ declatoꝛẽ. in ꝓn. ff. de iure fisci. 7 añ cõdẽnationẽ ꝓt disponere qũocunq̃ vult. qz ei ẽ res sua. licet possit ea ꝑuari. Et no. ꝑm Bar. in. l. fi. ff. de penis. 7. l. i honozarijs. ff. de act. 7 obli. q hec pena i iudicio ñ ꝓt exigi post annũ sz solũ infra annũ postq̃ aꝺs eã incurrit.

Et ꝫ itellige qñ ē mere pena tā ex parte actoris seu cui applicat qz ex pte rei. z ꝫz hec tenē glo. i dic. frnitas. z istō ꝺua licet aliq aliꝫ sentiāt z

4 ¶ Utr̄ ad icurrēdū pēnā q ipo facto male. i ponit negatiue req̄rat monitio. R. Inno. in c. extirpāde. ꝺ pbē. q nō icurrit añ monitōez. Pa. ibidē tenet q ñ req̄rit ꝫz ipo facto icurrit. Est glo. ī. l. i. C. de his q̄bꝫ vt indi. p q̄ Bar. ī l. ī ꝺitōe. ff. ad sileia. ꝺcludit q pena apposita ñ vindicāti morte ꝺfūcti ipo facto icurrit q̄ facultatē habuit vindicādi z ñ vindicauit. Est etiā glo. ī cle. i. de here. z bon⁹ tex. ī. c. cupiētes. post pn. de elec. li. vi. Sz tu ꝺcorda q opi. Inno. quā etiā tenet Joh. an. ī. c. licet. de elec. li. vi. z mlti alij. est ꝺa qñ iusꝫ ñ pfigit terminū Opīo ꝺo Pa. z Bar. itelligit vbi ius pfigit terminū. qz tūc termin⁹ iterpellat p hoīe. c. potuit. de locato. z sic ꝺcor. Sz vbi ius imponit pnaz affirmatiue ipo facto. sic nō req̄rit monitio. Et nota q tūc dicit imponi pena negatiue qñ ponit ꝺtra omittentē siue nō facientē qꝺ facere tenet. Affirmatiue vero ponit qñ infligit cōmittēti seu facienti aliq̄d qꝺ nō est faciendū. qꝺ bene no.

5 ¶ Utr̄ pena ī posita a iure i vno videat posita i alio qñ illa duo in iure eq̄parant. R. q sic. p tex. cū glo. ī. c. si post q̄. i fi. de elec. li. vi. fac glo. ī. c. i. ꝺ postu. pla. q dicit q dispositio etiā pena lis concepta in electōne procedit etiam in postulatione. quia per postulatōnez peruenitur ad electōez. l. oratio. ff. de spō. sequit ꝫ Pa. in c. ꝺ mlta. de pben. ī. c. fi. de mutu. pet. Sed ego i fauorabilibꝫ habeo p ꝺubitato q dispositio ꝺcepta ī vno extēdat ad aliꝺ qñ eq̄parat p auten. itē si q̄s liberos. C. de naturalibꝫ lib. vbi p̄r vnū filiū naturalē i aliq̄ legitimo documēto appellās simpl'r filiū naturalē legitimal' se videt oēs alios filios naturales q ꝺfratres sunt: qz hñt eāꝺē ꝺditionē. Sz q̄ ad pnā est glo. singular' ī ꝺrū. i cle. i. de ꝺsanḡ. z affini. q̄ dicit q pena apposita ꝺhentibꝫ mr̄imoniū n extēdit ad ꝺhentē spōsalia. vñ dic q qñ aliq̄ duo ī iure sunt parificata cōiter. z est eaꝺē rō exp̄ssa tūc statutū ī vno extēdit ad aliud etiā i penalibꝫ. sz qñ ñ sunt cōiter parificata ꝫz solū i aliq̄bꝫ casibꝫ tūc nō extēdit Silr licet ratō sit eaꝺē tn̄ ñ extēdit pena ꝫz solū phibitio. n nisi rō sit exp̄ssa: qz tūc extēdet etiā q̄ ad pnā. vt sup̄ ꝺixi lex. §. vi. Et sic intellige glo. sup̄ ꝺctas z limita. z glo. in cle. vnica. ꝺ officio vicarij. Et glo. in c. ꝺ stitutōez. de regula. li. vi. z glo. in regula q̄ a iure. de reg. iur̄. li. vi. z sic ꝺcorda.

6 ¶ Utr̄ pena q̄ ponit ipo iure habeat locū ī eo q̄ pertinet ad actū ꝓpinquū relicto: R. ꝫz Pa. ī. c. i. de eo q̄ mittit. in pos. q ñ nisi pfecerit qntū licet aliter sit puniēd⁹ arbitrio iudicis. qꝺ ꝓbat ī. c. cū ī cūctis. ꝺ elec. ī cto. c. ꝓpetuo. co. ti. lib. vi. z ibi glo. Hec⁹ de pena q venit imponēda p decretū iudicis. qz sic punit ac si pfecisset eq̄ puenit ad actū ꝓpinquū. vt ī. l. si q̄s nō dicaz rape. C. ꝺ epi. z cle. z. l. is q̄ cū telo. C. de sicar. rijs. Hoc tn̄ nō hret locū i penis p statuti imp̄positis. qz ꝺba statuti exigūt actū pfectū. Ita no. Bar. ī ꝺ. l. is q̄ cū telo. z iō nō sufficeret in choasse. Addūte tn̄ fm Pa. i. c. Raynald⁹. de testa. q icurrit pena posita ꝺuentiby alicui facto ex sola ꝺuentōne ꝺ facto q̄q̄ nō habuerit iur̄ effectū. vt patz ī ꝺ. c. Raynald⁹. z etiā si ꝺicat ꝺ iure. l. nuda. C. de ꝺhen. z co. stipu. Jtē no. Bar. ī. l. q̄cūq̄. C. ꝺ ser. fugi. q vbicunq̄ ꝺ pena capitali vl' corꝑali loq̄mur ibi intelligit ꝺol⁹. ff. ꝺ in litē iur̄. l. ij. z in. l. iñ actōibꝫ. z insti. de suspec. tuto. §. suspect⁹. Hec⁹ i pcuniarijs penis. vt. C. de noxa. act. l. si fil. Jtē tenet Bali. in. l. penl'. C. ad. l. coz. ꝺ sicca. Idem Bal. ī. l. data opa. C. q̄ accu. ñ pos. Idē Paul. de ca. in. l. i. C. vbi sena. vl' cla. facit glo. in. l. q̄ꝺ ergo. §. ex cōpromisso. ff. ꝺ his qui no. infa. z glo. in. l. z si senior. C. ex q̄bꝫ causis infa. irro. ga. Et ibi Bal. ꝺicit q cōmittens p latcuiā. puta currēꝺo eq̄uū homicidiū nō tenet occi di. licet statutū ꝺcat q homicida pcapitet. 7

¶ Utr̄ sufficiat ad obseruantiā legis soluere pnā solū q̄n phibet sb pena: R. vt. §. inobedientia. §. i. Et illud serua in ꝺsciētia. in foro aut tē ꝓtentioso sufficit. facit glo. in. c. dilecti. de arbi. z in auten. de iudicibꝫ. §. q vero. vbi patet q pena soluta q̄ erat in cōpromisso nō pt peti vt stet sñie: nisi addat vt soluta pena stet arbitrio. ff. de trāsac. l. penl'. z. C. eo. l. cū ponas. 8

¶ Secꝺa pena ꝺicit ꝺsuetuꝺinaria. ꝺ q̄ i. c. di lect⁹. ꝺ of. ordi. sz hodie ñ est i vsu. sz si esset in aliq̄ loco posset exigi etiā a religiosis vt ibidē. 9

¶ Tercia pena ꝺicit ꝺtumacie. Hec de iure ci uili petebat. vt in. l. ij. ff. de colla. tb. z. C. ꝺ mꝺo mulcta. l. illustris. sz de iure canonico nō pt peti a pte nisi q̄tū est interesse iuꝺ. c. i. ꝺ ꝺo. z ꝺtu. vel nisi petat ad satisfactionē iniurie. vt in. c. olim. de iniurijs. Judex tn̄ si habet potestatē mulctāꝺi sicut habet ordinarius. vt iñ. l. q̄. in fi. ff. de iudi. bene potest exigere.

¶ Quarta pena ꝺicit iudicialis. z hec pt peti sicut cū q̄s obligauit se sb pena. z. ad pbandū aliq̄ꝺ. in. c. cū dilect⁹. de elec. sed hec nō petit a clericis z a religiosis nisi p interesse iuꝺ.

¶ Quinta pena est arbitralis. z hec petit ꝫ nō fuat arbitriū. c. dilecti. de arbi. z ꝫ pt a quocūq̄. vt in ꝺ. c. dilecti. z ibi glo.

12 ¶ Sexta pena dr̃ quentõ alis quã ptes extra iudiciũ intẽ se imponũt. z peti pt q̃tũ interesse l. pdta. ff. d̃ act. emp. z vẽdi. fm Hosti. z do. Anto. i d. c. dilecti. Sz fm Innocẽ. i. c. suã. d̃ penis. z Pa. i d. c. dilecti. pt etiã peti si exce/dat interesse: nisi sit i fraudẽ posita. sz ñ credo a clericꝰ vl religiosis. secꝰ a laicꝰ z psumit fraudẽ vsuraꝝ posita qñ simplr est posita sup pro/missione q̃titatꝭ. vt i. l. cũ allegas. C. d̃ vsur. z ibi p docto. zi. l. iulianꝰ. ℣. idẽ Papinianꝰ. ff. de act. emp. z vẽdi. z Bar. in. l. rogasti. ℣. i. ff. si cer. pe. z canonice in d. c. dilecti. Secꝰ esset si apponeret sup facto. vt i dictꝭ iuribꝰ. Silr ñ pſumeret i fraudẽ qñ pmittit q̃titas z postea factũ. z vltimo pena fm do. Anto. i d. c. dilecti. z allegat Butri. in. l. cũ filiꝰ. ff. de cõdi. et dẽmõ. z Bar. i d. ℣. i. z eã seq̃r nisi ꝺ bens esset vsuranꝰ. q̃uis Joh. an. in addi. ad Spe. te/neat q̃ pſumit in fraudẽ. z allegat Dy. in d. l. cũ filiꝰ. Et vt intelligas pono tibi exẽplũ. pro/mitto tibi soluere centũ. z nisi dedero dabo ti/bi dẽ p pena. sic pſumit in fraudẽ qz sup qñ titate. Aliꝺ exẽplũ. pmitto tibi facere domũ: portare ligna z nisi fecero soluã penã. sic nõ p/sumit in fraudẽ: qz est sup facto. Aliud exem/plũ. pmitto tibi centũ in tali termino z pmit/to venire ad iudicẽ z recipe pceptũ ꝺ soluẽdo vl dando pignora. z si nõ fecero pmitto tibi soluere penã. sic nõ pſumit. qz licet sit primo q̃titas. tñ post est factũ z vltimo pena.

13 ¶ Utr ille q̃ ex ipotẽtia ñ facit ad qꝺ obligat ꝺ pena euadat: ℟. q si loq̃mur de pena iuris ꝺ vl statutoꝝ. sic ẽ clarꝝ q ñ incurrit. Idẽ dic de sñia iudicis generalr imponẽtis penã puta ex/cõmunicatõis fm Fede. ꝺsi. decexiij. z sequit Pa. i. c. P. z S. ꝺ offi. dele. qz ꝺba generalia debẽt itelligi ciuili modo. ar. l. si cui. ff. ꝺ serui. zi. l. ratũ. zi. l. qꝺ dicim⁹. ff. de solu. Si autẽ spẽaliter iponit penã. puta nisi cõpareas tali die exẽcõico te. tũc fm Pa. in. c. cũ sup cã. de te/sti. co. si ex sñia apte ꝺstat q iudex voluerit eũ ligare: siue posset vl nõ. sic cũ sñia sit nulla cuz ꝺtineat intolerabilẽ errorẽ nõ ligat. c. p tuas. de sen. exco. silr nõ ligat si apparet q nõ volu/it ligare impotẽtẽ. puta qz dicit si ꝺtẽpserit vl si distulerꝭ cõparere zc. qz nõ potẽs nec ꝺtenit nec differt. vt dicit glo. i. c. q̃ sit. de elec. lib. vi. Si ℣ nõ ꝑt ppendi mẽs iudicis sic q̃ ad dẽ nõ ligat: sed q̃ ad eccl'ias z nos. z sic intellige glo. i d. c. vnico. tiij. q. v. zi d. c. cũ sup causa. zz tñ pbato ipedimẽto nulla indiget absoluti/one fm Hosti. z Spe. z placet etiã fm Pa. i d. c. cũ sup causa. si esset sñia pape. qz ꝺbem⁹ pſumere q noluerit eũ ligare. ar. c. vt nostrũ. vt eccl'iastica bñficia. z sic nõ esset irregularis licet celebrasset. qꝺ bñ no. Si autẽ loquamur de alijs penis. sic certũ est q in foro aie peti ñ possunt. fm Sco. in. tiij. dis. xv. q. ij. nisi q̃tũ interesse iportat. facit. c. significãte. de pigno. z. c. ij. de ostiã. z. c. ex litteris. de in integ. restitu. Et ad. l. incendiũ. C. si cer. pe. q vult vt incen/diũ nõ liberet qñ q̃titas est in obligatõne. qz cũ obligatio fit i genere. vt. ff. ad. l. fal. l. in rati/one. ℣. ꝺligẽter. totũ genꝰ ptre nõ ptr. ℟. q qñ ꝺsistit in genere obligatio. vez est q obligatõ ex impotẽtia nõ extinguit licet liberet a pena. ꝑterea dicit Bal. in. l. rescriptũ. in prin. ff. ꝺ pac. q etiã si teneam⁹ q fiscꝰ habeat tacitã hy/potheca in maleficijs ꝺtra delinquentẽ nõ tñ ꝑferet creditoribꝰ. imo creditores ꝑferunt ei. allegat. ter. cũ sua glo. in. l. vnica. C. de penis fisca. Ratio qz talis tractat de lucro captãdo. z creditores de dãno vitãdo. facit. l. fi. ℣. licen/tia. C. de iure delib. z. l. vnica. C. de impo. lu. descrip. z. l. fi. C. de codi. qꝺ nota bene p exigẽ/tibꝰ penã vltra interesse suũ ab illis q̃ sunt nõ soluẽdo. qz tenent restituere eã creditoribꝰ.

¶ Quid si obligatꝰ sub certa pena ad aliq̃d fa 14
ciendũ vel dandũ p pte impleuit. z p pte nõ ex culpa suaꝫ. ℟. Pa. in. c. suã. ꝺ penis. q si ob/ligatio est diuidua nõ cõmittit penã nisi p/ pte nõ soluta. Si ℣ est indiuidua sic soluet totaz penã etiã de iure canonico. Et qñ dicak obligatio diuidua est qñ solutio pris p se va/let q̃ ad partẽ tantũ q̃tũ totũ ad se totũ. In/diuidua ℣ ꝺr qñ nõ valet illa ps p se. Exem/plũ pmitto tibi scribere bibliaz z decretũ sic si scripsi solũ bibliã nõ soluã penã i totũ. qz ob/ligatio est diuidua. qz biblia p se valet fm to/tũ suũ. secꝰ si pmisissez scribere bibliã z scripsi quattuor quinternos certe nõ valet p biblia. z ideo obligatio erit indiuidua: qz ad nihil p se valere possunt sine alijs. de ℔ plene nota in l. stipulatões nõ diuidunt. ff. de ℣o. oblig. z in d. c. suã. vbi addit glo. hec vera q̃ ad penã q̃ cõmittit in nõ dando vel nõ faciẽdo. Secꝰ qñ q̃s debet recipe. puta legatũ vel hereditatẽ si sic fecerit vl soluerit. qz nisi totũ faciet ñ ha/bebit. vt in. l. meuꝰ. z. l. cui fundꝰ. ff. de cõdi. z demon. de quo vide plene in. l. si seruus. ff. si quis cautio.

¶ Utz statuta sint licita q̃ solũ iponũt pecũ 15
niã penã p homicidio: adl'rio: z ℏmõi: ℟. Hosti. z seq̃t Pa. i. c. ij. de delic. pue. q ñ: quia boies exponũt vẽales ad delinq̃ndũ. qz mlti bñ timẽt cruciat⁹ q̃ ñ timẽt penã pecuniariã. vt habeãt suũ intentũ. ar. l. in fuoz. zi. l. aut fa/cta. ff. ꝺ penis. z iaute. ꝺ mãda. ꝑn. ℣. optet.

16 ¶ Utz ꝓmittẽs sub certa ꝑna habere ratũ cõ
mittat penã ꝺ trauenies ꝛe facto. ℟. fm Bar.
in. l. id qꝺ paupib. C. ꝺ epi. ꝛ cle. q nõ. Secꝰ
si ꝓmisisset habere ratũ ꝛ firmũ. qz ratũ refert
ad ius. ꝛ firmũ ad factũ. vt in glo. ꝺ. l.

17 ¶ Utz tps ꝑfixũ i odiũ negligẽt currat igno
rãti: vl legitime impedito. ℟. fm Pa. in. c. qz di
uersitatẽ. ꝛe ꝺcel. ꝑben. q nõ. Secꝰ qñ ꝑfigit i
odiũ alteriꝰ vl fauorẽ. vt patet i. l. genero. ff. ꝛe
his q̃ no. in fa. vbi tps anni currit mlieri igno
rãti mortẽ mariti. ꝛ vide glo. in. c. statutũ. ꝛe
ꝑben. li. vi. Et no. Spe. ꝛe edic. instru. vbi di
cit q licet executor testamẽti nõ potuerit exeq̃
infra annũ nihilomin executio ꝛeuoluit ad
epm. ar. l. nulli. C. ꝛe epi. ꝛ cle. ꝛ. c. nos q̃dẽ. ꝛe
testa. ratio: qz est in fauorẽ ꝛe functi.

18 ¶ Utz iudex possit augere vel minuere penã
legꝫ vl statutoꝝ. ℟. fm Host. i. c. i archiepatu
ꝛe rapto. q si ꝓcedit extraordinarie sic ꝑt. l. q̃d
g. ff. ꝺ his q̃ no. in fa. Si ꝙ ꝓcedit ordinarie
sic ñ ꝑt iudex ꝛelegatꝰ. vt no. i. c. ꝛe causis. ꝺ of
fi. ꝛele. Judex ꝙ ordinariꝰ ꝑt ex cã mutigare.
vt no. Bar. in d. l. q̃d g. ꝛ sequit Pa. in. c. ij. ꝺ
empti. ꝛ vẽdi. facit. c. at si clerici. ꝺ iudi. Berꝙ
in d. c. ꝛe causis. ꝛ ꝛe accusatõibꝫ. in. c. sup
his. dicit ꝫ vez qñ ꝑt dispẽsare sup crimie. ali
as non ꝑt minuere etiaz ex causa. Nota tñ q
qñ q̃s pluribꝫ legibꝫ ꝑ eodez ꝛelicto diuersis
penis ꝑt puniri si ab aliq̃ iudice imponitur ei
minoꝝ. ñ potent aliq̃ modo puniri alia pena
vt i. l. q̃ ꝛe crimie. C. ꝛe accu. ꝛ ibi Ange. ꝛ Sa
li. in d. l. q̃ ꝛe crimine. Uñ tenet Tho. ij. ij. q.
lxvij. q si dimittit penã i casu q̃ nõ ꝑt tenetur
ad restitutionẽ cõmunitati vl accusatori si in
tererat eius vt puniret. Si ꝙ auxit tenet reo
cũ q̃ ꝺcoꝝ. Hostiẽ. ꝛ Ray.

19 ¶ Utz exigẽtes penã maioꝝ q̃z sit ꝺãnũ illa/
tũ excusent. ℟. fm Rod. q si fm cõsuetudinẽ
legitimã ꝛ iudiciũ regꝫ exigũt excusant eẽ ꝓso
ne eccl'iastice qñ ꝟbest cã ꝛ ordo iurꝫ fuat. nec
ẽ corrupta intẽtio. vt. s. ꝫ faciãt ꝓpter auarici/
am. sed ꝓpter iusticiã. Tutꝰ tñ esset pauperib
erogare illud plus.

20 ¶ Utz pena apposita sup ꝺtractu nullo vl q̃
nõ tenuit vl ipo iure vl ꝑ sniam iudicꝫ reuoca
tus est sit soluẽda. ℟. Jnno. in. c. ij. ꝛe ꝑcariis
q nõ. qz vbi ꝓncipale nõ tenet nec accessoriũ.
c. inter dilectos. §. ceterꝝ. ꝛe fi. instru. c. si dili/
genti. ꝛe fo. cõpe. c. q̃relã. ne pla. vices suas.

21 ¶ Cui ꝺz applicari penaꝫ. ℟. q pena iurꝫ ꝛ sta
utoꝝ regularit applicat fisco. qñ itroducit ac
cusatõez. l. multaꝝ. C. ꝺ mõ multa. Sz qñ
itroducit actõez applicat pti. l. iij. ff. ꝛe sepul.
vio. Sil'r qñ loquit simplr videt itroducere
actionez. ar. ꝺ. l. iij. De alijs autẽ penis tenet
Bof. q si ꝺtingit ꝺãnũ vl iniuria alicui? illi
applicabit. ꝛe pe. c. ij. Si ꝙ ñ respiciat dam
nũ alteriꝰ sic applicabit vl ꝑti si est ꝺuctiona
lis vl iudici vl fisco fm q ꝛe ea est statutũ.

¶ Utz pena ipposita simplr sine ꝑfinitõe ergis 22
sit ꝑpetua. ℟. Pa. in. c. ex lris. ꝛe ꝺsti. q pena
ipposita ꝓpter crimẽ sine cause cognitõe. pura
ꝓpter interlocutoriã iudicꝫ intelligit talis. ꝛ
durat solũ durãte eius officio vel pura interdi
cit officiũ vl exercitiũ alicui. ex. no. fm cõmu
nẽ intellectũ. in. l. fi. ff. ꝛe pe. Idẽ no. Jnno. in
c. q trãslatõez. ꝛe offi. lega. qꝺ limita in pena
successiua. qz moꝝrãnea pena ẽ ꝑpetua. pu/
ta mulctauit i pecunia aut i coꝝpe. ꝛ hmõi. fa
cit. l. allicitaꝫ. i fi. ff. ꝺ offi. pñs. Si ꝙ fuit impo
sita cũ cause cognitõe. ꝛ ꝛelictũ merebat. ar. optimũ
petua. Secꝰ si ꝛelictũ nõ merebat. ar. optimũ. qꝺ le
in. l. si pñs. ff. ꝛe pe. ꝛ fuit dictũ Oldra. qꝺ le
quunt cõiter docto. i ꝺ. c. ex lris.

¶ Utz pena extrẽdat extra territoriũ ipm ipo/ 23
nẽtis. ℟. Pa. i. c. postulasti. ꝛe fo. cõpe. q aut
respicit psonã sic infamia: excõicatio: interdictus:
ꝛ hmõi. ꝛ sic cuz sint affectiue psone ꝓrigũt
effectũ sinũ extra territoriũ etiã qz sequit eũ. fi
cut lep lepsuz. l. ex ea. ff. ꝺ postula. ꝓpt qꝺ dic
Bar. i. l. q̃ vltimo. ff. ꝛe pe. q semel ꝺdanat? ad
mortẽ q̃uis effugiat. nihilomin remanet ser
uus pene vbicũq fuerit. ꝛ io ñ ꝑterit facere
testamẽtũ nec ꝫhere ꝛ silia. facit ꝺ. l. q̃ vltio.
ꝛ i aut. hodie. C. ꝛe dona. int vi. ꝛ vx. Aut re/
spicit certũ locũ. puta ne vadat ad talẽ locũ. q
vt morꝫ i tali loco. ꝛ sic ñ ꝓrigit extra terri/
toriũ. nisi ꝑ q̃ndã ꝺsequntiã. puta qz ꝛe? i ta
li loco. iterdict? ẽ etiã ei loc? originis. q̃uis sit
extra territoriũ. ꝺ q ꝺic vt i. l. relegatoꝝ. §. i. ꝛ
. §. iterdicere. ff. ꝛe interdict. Per quã. l. dicit
Bar. q ñ ꝑt ciuitas iponere suo ciui vt morꝫ
i tali loco ñ ſbdito. nec etiã ꝑt interdicere ne va
dat ad talẽ locũ nõ ſbditũ. ꝛ ꝫ q̃ fit i pena il
lius cõtra quẽ ferꝫ sniã. Secꝰ si fit statutũ ne
ſbditi vadãt ad talẽ locũ nõ ſbditũ ꝓpter cõ
moditatẽ ciuitatis. vel in odiũ coꝝ ad q̃s iter
qz valer. facit. l. fi. ff. ꝛe ꝛere. ab oꝝ. fa. Aut re/
spicit certã artẽ. puta q nõ exerceat talẽ artẽ. ꝛ
sic nõ porrigit extra territoriũ. vt est tonꝰ ex
in d. l. ex ea. ꝑ quã ꝺicit Bar. in. l. cunctos po
pulos. C. ꝛe sum. tri. q statutũ ꝺtinẽs ꝓhibi/
tionẽ odioſaz ñ porrigit i ꝺubio extra territo
riũ. Et iõ ꝺicit q filia q ex statuto ñ succedit
cũ tale statutũ sit odioſũ. l. maxime viciũ. C.
ꝛe libe. ꝑte. q nihilomin ꝑt succedere in bonis
alibi sitis. Et silr puto q sniã primãs aliquez
bñficijs sitis in ꝺubio intelligẽt ꝛe bñficijs q̃

habet i territorio disponetis. Aut respicit bo/
na puta q publicat ea. t tuc si fit d iure cõi. sic
pot rigit ad bona sita extra territoriũ. t rema/
net ibi tãq vacãtia. sz occupant p iudicẽ terri
torij. ar. l. a diuo pio. §. i. ff. de re iudi. t. l. cum
vn. ff. de bo. auto. iudi. pos. Si ẽo fit de iure
spẽali. tuc dic vt no. Bar. i d. l. cuctos pp̃los.
t qd no. Jo. an. i. c. cũ scõm. d here. li. vi. vbi
cludit q pena nõ extẽdit vltra territoriũ.

24 ¶ Utr̃ q̃s possit puniri i loco domicilij d̃ delicto alibi cõmisso. R. Pa. in c. licet. d fo. cõpe. q sic. nisi reg̃at remissio p iudicẽ delicti quaz debet facere si delictũ est atrox. alis nõ si ñ vult

25 ¶ Utr̃ mãdans delictũ fieri i alio loco debeat puniri vbi mãdauit. vl vbi cõmissuz est. R. Pa. in d. c. licet. q cõis cludio Bar. t aliorũ est in. l. si vt pponit. ff. d fideiuss. q vbi delictũ factũ est. qz ibi destinat effect delicti. facit cle. pastoral. de re iudi. Idẽ dicas i teste falso q debet puniri p iudicẽ ad quẽ eius attestatio trãsmittit. si sciebat illuc debere trãsmitti. Põt ñ puniri i loco vbi delig. t loc erit puentõi si ambo iudices occurrãt. sic de illo q d loco ex/
empto mittẽs sagittã. vulnerauit aliũ i loco ñ
ille q delig. i ofimbo. qz vez est dicere i cuius libet territorio deliqsse. ar. l. arbor. ff. cõi diuid.
Sec si ignorabat illuc attestatõez trãsmitti qz tuc debet puniri vbi delig. vbi agit d pena falsi. facit. l. exigere dotẽ. ff. de iudi. vbi attẽdit loc ad quẽ destinat effect mrimonij. Idem

26 dic de notario q facit falsuz instrumentũ.
¶ Quid d officialibo depurat q ñ accusant qs
inueniũt d nocte. t hmõi. R. q peccat mortal
mẽto. Si ẽo ñ se obligauert ad accusãdũ vl pacto vl iura/
mẽto. Si ẽo ñ se obligauert ñ peccat ñ accu/
sando. nisi faciãt i fauẽdo mal cõmittẽdis. Et
si qd acceperẽt p ñ accusãdo tenẽt illd restitue
re vl fisco: vel illi cui pena erat applicãda. Et
vltra etiã vsq ad cõplemẽtũ pene exacte si ac
cusassent. sz doctrinã Tho. q. ij. q. lxvij. vt pa
tet. s. §. xvij. i fi. Fallit h i crimialibo. vbi essz
istigẽda pena cozpalis. qz si desisterẽt ex cõpas
sione etiã si aliqd acciperẽt p ñ accusãdo licet
turpiter acciperẽt: nõ tamẽ tenerent illud resti
tuere de necessitate.

Penitentia

ẽ virtus q cõmissa mala cũ emẽdatõ
nis pposito plãgim. t odim. t plãgẽda vlte
ri. cõmittere nolum. mgr i. iij. sen. di. xvij. t
ẽ vnũ de sacris noue legis. q bñ dispositis semp
pẽta remittunt. de sum. tri. c. i. §. sacramẽtũ

1 ¶ Pñia q̃nz modis dz. prima dicit solẽnis q
imponit fm illũ modũ. de q in. c. in capite. l.
dist. quã omitto cũ hodie nõ sit i vsu.

¶ Secda dz publica q fit i faciẽ eccl'ie t publi 2
ce t differt a solẽni. Tũ in mõ. qz ista ñ fuit
ille mod. de q in d. c. i capite. Tũ etiã qz ista
pt ponj a simplici ofessore fm Guil. Durã.
Hos. t Hosti. ar. c. penitẽtes. l. di. t. xxx. di. sz
q̃s pbiter. d pe. t re. q̃situ. Nec ob. c. accedẽt
bus. d excess. pla. vbi repbẽdunt abbates. q pu
blicã pñiaz ponebant. qz ibi accipit publica
p solẽni q solũ imponit ab epo. t hoc vez nisi
aliud habeat osuetudo. Itẽ t. iij. differt. quia
ista publica iterat. solẽnis vero nõ pt.

¶ Sz q̃ro qñ dz ponj pñia solẽnis vl publi 3
ca: R. Pa. i. c. q̃situ. d pe. t re. q p delicto gñi
t scandalizãti totã vrbẽ deberet ponj solẽnis
d. c. i capite. Si ẽo ẽ gue t publicũ sz ñ scãda
lizosũ. tuc ponet pñia publica sz ñ solẽnis. vt
no. i d. c. q̃situ. t i. c. i. d pe. t re. Si aũt sit gue
sz occultũ: tuc nec solẽnis nec publica dz ponj.
Et iõ reputabat cõsuetudinẽ ulloz q mlieribo
p extinctõe pueroz q̃s penes se habebãt in le
cto ponũt publicã pñiaz. t vide eũ i d. c. i. ri
c. statuim. de male. t in. c. fi. de his q fi. occi.

¶ Quibo pt ponj. R. q nc clerici nec religios 4
nec etiã laici isignibo dz ponj. ar. d. c. i capite
Et h vez nisi clerici sit deposit. l. di. firmãd

¶ Quis ẽ effect pñie solẽnis: R. q laici post 5
eã ñ pt ad ordies promoueri. l. di. illd. nec cleri
ci ad supiozes. vt dz ibidẽ. pt tñ eps dispẽsare
i ordinibo minoribo ñ aũt ad sacros. l. di. pla
cuit. Itẽ ñ debet mrimoniũ obere. pur si obit
tenet. Inuenis tñ ñ phibet obere. Itẽ nc mi
litiã assumere. xxiij. q. ij. §. d penitẽtibo. t. c.
antiq. cũ alijs. c. Itẽ nec laicalẽ habitũ deferre. l. di. c. vle. Itẽ dz viuere fm regulã eccliasticã. d pe. di. v. oriũ. t. c. se. Itẽ ouenient est
ab eccliastico iudice. xi. q. i. aliud. de pe. dist. i.
aliud. Itẽ fit ifamis nõ rõne pñie. sz rõne cri/
minis publicati. qd vez itellige qñ p sñiaz iu
dicis imponit. Nec si ex deuotõe eis publicã
pñiaz facit fm Hosti. de offi. Archip. c. ij.

¶ Tercia pñia dz puata. t dicit Sco. in. iiij. 6
di. xiij. q. i. circa fi. q. q d vi vocabuli penite/
re idẽ est q penã tenere. Nec aũt ñ tm iportat
passionẽ pene vt inherẽti. sz etiã actõez volen
tis respectu pene Ulñ pñia actual est punitio
uolũtaria vl volũtas punitõis. t hac est osi
derare. Primo velle petm punire seu vindi/
care. Secdo se peccasse nolle siue petm deresta
ri. Tercio punitõez iã inflictã velle libere acce
ptare. Quarto penã iflictã patiẽter ferre. In
q libet hoz actuũ saluat ppetas vocabuli hu
ius penitere t ipis ppe osistit ea. signficatã

7 ¶De q̃bꝫ ꝓccatꝫ ꝛebet hō ꝑnitere. R. ſm cō iter theologos. ꝙ de oibꝫ ꝑctis mortalibꝫ actu aliter cōmiſſis. ſiue ante baptiſmū: ſiue poſt. De venialibꝫ ꝯo licet ſit expediēs: nō tñ ē neceſſaria ad ſalutē in hꝫ mūdo. niſi in duobꝫ caſibꝫ. Primo rōne dubij. vtꝫ. ſ. mortale vl' veniale ne piculo ſe exponat. Secundo ratione piculi qñ habet aliquā affectionē venialē quā niſi rep̃mat dubitat ne trahat eū ad mortale. ſm ſan. Bo. in. iij. di. xvi. q. ij. ar. ij.

8 ¶Utꝫ req̃rat ſingularit̃ de q̃libet. R. ꝙ ſic. de cognit̃. ſ. cū de ill' ſpēaliter cogitat ⁊ tenet ſpecialiter ō q̃libꝫ cogitare vt ꝑniteat ſi adſit opportunitaſ ꝓportionata fragilitati hūane. aliter nō remittunt̃ de lege cōmuni. De incognitis ꝯo ſi ignorātia eſt inuincibil' vl' excuſabil' nō tenet niſi i generali ꝑnitere. ſi ꝯo eſt craſſa vl' inexcuſabil'. ſic tenet i ſpēali penitere. qz tenet dare operā vt ea cognoſcat ⁊ peniteat. hec ex Richꝫ. in. iij. diſt. xvi. ar. iij. q. ij.

9 ¶Utꝫ poſſit agi pñia de vno pcto mortali ſine alio. R. ꝙ ñ. qz aut de totū remittit: aut nihil. ⁊ iō optet peniteat ō oibꝫ. tex. eſt in. ℔. itē. ō pe. di. iij. ꝯcor. Ric. i. iij. di. xv. ar. i. q. vi. Diſtinguo tñ ſic. qz aut loq̃mur ō pñia ꝑut ꝑ eā remittit culpa ⁊ recōciliat hō deo. ⁊ ſic cuz ratio ſatiſfactōis ſit vna. ſ. charitas q̃ ſecū ñ cōpatit̃ pctm̃ mortale. Iō eſt vez ꝙ non ꝑt fieri niſi de oibꝫ fiat. Aut loq̃mur de penitētia ꝑut directe reſpicit ſatiſfactōez ⁊ talis pene debite ꝑ peccatis ia dimiſſis quo ad culpā. ⁊ ſic bñ ꝑt fieri de vno peccato ſine alio.

10 ¶Que ſunt partes penitētie. R. tres. ↄtritio. cōfeſſio. ⁊ ſatiſfactio.

11 ¶Quarta dicit̃ penitētia. ſ. illa q̃ a ſacerdote ꝑ peccatis ↄfeſſis imponit̃. de iſta vide. ℔. Cōfeſſio. vi. ⁊. j. ſatiſfactio.

12 ¶Quita pñia ꝺr illa de q̃ dicit̃ ꝙ regulariter ꝑ q̃libet pcto mortali debet iponi ſeptenij. xxiij. q. ij. Hipm. ⁊ quō debeat intelligi Pa. declarat i c. accepiſti. de ſpon. dnoz. ꝙ debet in iſto tpe ſemel bis vel ter ieiunare in ebdomada. ſm diſcretionē ⁊ iudiciū ſacerdotis. ⁊ facit qđ no. i ꝺ. c. Hipm. Et ſic intellige oīa iura q̃ pñiaz impoñūt ꝑ numez diez ſeu annoz nō ſpecificādo moduz. in. c. accuſaſti. de accu. videt̃ velle idē Pa. ꝙ cū ferie ſolēnes ſint. ij. iij. ⁊. vi. vt i c. penit̃. xi. q. iij. ꝙ ſacerdos debet imponere. vt his diebꝫ ſingulis ebdomadiſ ieiunet ⁊ ſic ſatiſfactū eſt. ⁊ hꝫ vez niſi ex cauſa aliud diſpoſuerit ſacerdos. vt in. c. de. q̃. de pe. ⁊ re. ⁊ in. c. quē penitet. de pe. di. iij. Uñ cū hodie ſint arbitrarie. dicit Oſt. ꝙ debet ſacerdos in pñia imponēda attēdere q̃d expediat ad ſalutē peccatoꝛi. etiā ſolū impoñēdo vnū pater noſter. facit. c. alligant. xxvi. q. vij. ſequit̃ Pa. in ꝺ. de. q̃. vbi ton. tex. ⁊ de hꝫ vide Cōfeſſio. vi.

¶Utꝫ ſacerdos poſſit diſpēſare i pena ōbita ea dimittēdo. R. Pa. i. c. hīc dignū. de homi. ꝙ ſic. vt ē pulcer tex. ō pe. di. i. quē penitet. Et iō ton. ē vt ſacerdos i impoſitōe pñie diſpēſet cū ↄfitēte circa reſiduū pene. ſi maioz eſſet

imponēda. vide ad hꝫ. ℔. Indulgētia. ℣.

¶Utꝫ pñia facta i pcto mortali ſit valida: an ſit iterāda. R. ꝙ fuit duplex opi. Ri. in q̃. i. q. ꝑ tenet ꝙ ſatiſfacit pcepto ↄfeſſoꝛis. nec tenet reiterare. ſz ñ ſatiſfacit pene debitei purgatorio

Alij diſtinguūt ꝙ pñie ex q̃bꝫ manet aliqꝫ effect̃ poſt ſatiſfactōis actū ñ ſunt iterāde. ſic ē ieiunij. elemoſina. ⁊ hmōi. alie aūt q̃ñ relinquūt aliquē effectū optet iterare. vt ſūt oōes ⁊ hmōi. Sco. ꝯo i. iij. di. xv. q. i. circa fi. q. dicit. ꝙ q̃ ꝯe ſemel penitet ⁊ recipit pñiaz cōdignā ipoſitā ſibi ab eccl'ia claue nō errāte q̃ntūcūqz poſtea recidiuet ñ renebit ꝑ illis pctis ꝑ q̃bꝫ illā pñiaz recepit: niſi ad illā pñiaz ſibi ipoſitā. ⁊ ſi illā iplet i charitate ñ tm̃ ſoluit penā ſz mereť gr̃az. Si aūt ipleat extra charitatē pena ꝯo illa pena abeo exigat extra charitatē pena q̃dē ſoluit. licet ipe ñ ſoluat. ꝑma q̃dē ē ſatiſfactio ſimpl'r: qz placās ⁊ recōciliās. ſecūa ē ſatiſfactio. qz volūtaria redditio ſz ñ ſimpl'r. qz nec placās nec recōciliās. tercia ē ſatiſ paſſio vltra quā ñ exigit vlteriōr pena. Et q̃ ↄcludit ꝙ ñ ē nccē talē pñiaz iterare: ſz ſolū de pcto poſtea cōmiſſo ponit exēplū ō eo q̃ cōmiſit crimē ꝑ q̃. pciſe mereť man' abſciſionē. vñ ſi ulti' iuſto abſcindat man' ſatiſpatit̃ ⁊ ſatiſfit regi ſuffi cieter. nec ſm iuſticiā coget ad vlteriorē penā. q̃uis ñ recipiat i gr̃az ⁊ amicicia. ſic ml'roma gis vbi q̃s ſibi ea iſtigit. Uñ ſi tal' ꝑpt nouuz mortale poſtea cōmiſſū dānaret anteqũz ꝺoraz pñiaz ipleuiſſet ñ puniret eternal'r. ſz ſolū pena cozreſpōdente illi pñie q̃ fuit hꝫ explera ⁊ tpalit̃. qz exq̃ ꝑ iuſticiā punitiua ipoſita eſt ſemel pena tpalis hꝫ ꝙ pcto ō q̃ ꝑ penitut nūq̃z ei debet niſi pena tpalis. ⁊ illa ſolutra nulla ꝛ debet alia ꝑ ill' pctis ſz tm̃ ꝑ alijs. Pa. ꝯo i. q̃ dē. ō pe. ⁊ re. ⁊ Archꝫ. ō pe. di. iij. ℔. vlti. tenēt ꝙ ñ valet ſz eſt iterāda ſimpl'r. Sz ego teneo cū Sco. cui' opi. videt̃ apte tenere glo. ſingularis i ꝺ. c. ꝙ q̃dā. vbi dicit ꝙ licet ñ valeat talis q̃ ad vitā etnā. tñ valet ei qz ſentiet fructū ei' cū ō alio crimīe pñiaz egerit. ō pe. di. iij. ℔. vl. vbi ec glo. tenet ꝙ ñ teneť talē pñiaz iterare. ⁊ has glo. cōiter ſequunt̃ docto. ⁊ cū eis rōnabiliūt licet Archꝫ. dicat cōiter tenere ↄtrariū ⁊ male.

¶ Utrꝫ penitẽtia in articulo mortis dilata valeat. R. fm oẽs q̃ sic. per dicta Ezech. xviij. In quacũq; hora peruersus fuerit peccator &c. Sz hora mortis cadit sub illo signo quacunq;. ergo &c. Sz aduerte q̃ est valde periculosum vsq; ad illud temp⁹ expectare. Et ꝓpterea dicit Aug. de peni. dist. vij. in. c. nullꝰ quẽ sero penitet. oportet non solũ deũ timere iudicẽ. sz iustũ diligere nõ tantũ penã timeat sz anxiet̃ ꝓ gloria. debet em̃ de crimine dolere & de oĩ eiꝰ ꝑdicta varietate. hec ille. Sz cũ hec cõmuniter nõ adsint penitẽti in extremis. tũ qz ꝓnci paliter vt plurimũ cõuertuntur tales timore mortis & inferni. patet: qz nisi mors imineret nõ cõuerterent̃. & ideo ꝛficit primũ necessari um. s. q̃ nõ cõuertit̃. qz diligit deũ iustũ. Item nec cõuertit̃ ꝓncipaliter ꝓpter gloriã. sed ꝓpter penã euitandã. patet si de pena non timeret pseueraret in malis vt ꝓꝰ. Itẽ cõmuniter ꝛficit tercũ. qz cũ sit quasi extra se ex infirmitate nõ potest dolere d̃ singulis peccatis sicut tenet̃ nec ꝛfiteri. Et ideo credo verissimũ dicũ Piero. in transitu vite inqt de centũ milia hominũ: quoz mala fuit vita in morte diuinã indulgentiã obtinebit vnꝰ. hec ille. de materia penitẽtie vide. s. Cõfessio. vi.

Percussio duplex est. scilicet tẽporalis que fit malo & inutili sermone cũ. s. indiscretꝰ platus inutili sermone peccat corda infirmoz. & hec semp d̃ se est mala & peccatũ mortale. nisi aliq̃ circũstantia excuset. vt. xlv. dist. c. vlti. Alia est per cussio corꝑalis q̃ fit corꝑali manu vl̃ flagello: vel fili ꝓhibẽdo. & hec si fit ex malicia vl̃ odio est peccatũ mortale. nisi esset in modico et leui. patet h̃ in. c. i. xlv. dist. aũcto. c. epm ibidez. & in. c. i. de clerico pcussore. qz si est clericꝰ debz ꝛponi. qd̃ nõ fieret nisi esset mortale peccatũ. Si vero fiat ex charitate & causa correctõis & moderate. sic licita est & meritoria i oĩbus pot testatẽ habentibus in sbditos suos. xlv. dist. cũ beatꝰ. ita tñ q̃ matrẽ pietas patrẽ ꝓ̃o discipliet sbdit̃ platũ exhibeat. vt xlv. dist. disciplina.

¶ Utrꝫ clerici possint ꝓhberari: R. q̃ epi nemine debent ꝓhberare ꝓpꝛijs manibꝫ. l. xxxvi. di. nõ liceat. Alij ꝓ̃o plati pñt clericos i mĩoribus oꝛdinibus ꝓ leuibꝫ etiã culpis ꝓhberare. xlv. di. Ş. salomõ. dumodo fiat p eũ ad quẽ pertinet. de sen. excõ. c. cũ volũtate. Ş. vlti. In sacris ꝓ̃o exercitijs ꝓhberari ñ debent: nisi i maioribus crimibus. xxv. dist. c. ante oĩa. & d. c. cũ beatꝰ. alioq̃n essent excõicati. ar. a ꝛtrario sensu in d. c. cũ volũtate. in Ş. si q̃ ꝓ̃o. & h̃. s. Excõicatio. v. cassu. i. & quo pñt h̃ p alios clericos facere. nõ ꝑ laicos. & ibi ponunt mlti casus in quibus pt̃ p̃cuti sine excõicatõe.

¶ Utrꝫ religiosi silr possint ꝓhberari: R. q̃ sic a suis plat̃. etiã ꝑ leuibꝫ culpis. c. repheẽsibil. d̃ appel. & d̃ accu. c. qliter & qñ. i fi. Silr pñt per alios regulares vl̃ clericos seculares. ñ ꝑ laicos nisi qñ sunt incorrigibiles. vt. s. in dicto casu. i. 2

Peregrinus dicit ꝓprie q̃ causa deuotionis alienas visitare vadit eccl'ias: aut sctoz̃ reliquias. vt no. an. c. romipetas. xxiij. q. iij. Et tales sunt sb ptectõe eccl'ie. de treu. & pa. c. in nouam⁹. Et q̃ tales rebꝫ suis spoliat debet excõmunicari. vt i d. c. si q̃s romipetas. & duobꝫ c. se. Hodie ꝓ̃o ꝓpter cessum curie sunt excõicati ipso facto. & a papa solũ absoluunt̃ q̃ romipetas spoliãt. Itẽ no. q̃ accedẽtes ad sedẽ apl'icã interim cũ rebꝫ suis sb apl'ica ptectõe ꝓsistũt. extra de pegrinis. c. vnico. Vñ istud est vltimũ refugiũ illoz̃ q̃ grauant̃ ab aliq̃ delegato. vt arripiãt iter ad sedẽ apl'icaz. qz suspendũt eiꝰ iurisditionẽ. vt in d. c. vnico. 1

¶ Quid fiẽdũ d̃ rebꝫ eoz̃ si moriunt̃ i via: R. Hosti. q̃ quicũq; aĩo retinẽdi accipit eas vel aliq̃d eoz̃ mortal'r peccat. qz sunt restituende heredibꝫ eoz̃ si pñt sciri. vl̃ pauperibꝫ erogãde si ignorant. vl̃ si forte nõ inueniũt q̃ eas deferat ad heredes. nec sperat̃ in breui inueniri. Nec valet fm Hosti. ꝛsuetudo vl̃ statutũ in ꝛriũ. 2

¶ Peregrinꝰ clericꝰ q̃s dicat̃. vide. s. ordo. iij. 3

¶ Quo debet admitti: R. q̃ optet habeat l'ras cõmẽdaticias seu testionales l'pape l'sui epi. & sic pt̃ admitti. si mõ sigillũ ꝓpriũ epi sit notũ. ar. d̃ ꝓben. cũ seom. & d̃ cẽsi. sopite. Si vero nõ sit notũ optet sit si gillũ q̃nq; epoz̃. de cle. pe. c. i. Et si nullũ pfatoz̃ essz notũ. tũc vbi pt̃ piudiciũ magnũ generari non credit etiã si centũ haberet fm Inno. in. c. tua. eo. ti. Sed vbi nullũ piudiciũ pt̃ euenire. puta vult celebrare in secreto ex deuotõe: sic admittit etiã si nullã faciat fidẽ fm Hosti. in. c. tue. eo. ti. H.xvi. 4

¶ Quid si dicat se l'ras amisisse: R. si ꝓbat ꝑ duos testes amissionẽ & nõ tenoꝛẽ eaz̃. & q̃ sine vicio fuerũt admittit. de ꝓuil. c. cũ olim. in fi. no. Ber. in. c. i. eo. ti. 4

¶ Utrꝫ recipiẽs ad ordines pegrinũ sine licẽtia sui plati incurrat aliquã penã. dic vt. s. Irregularitas. Ş. xxxij. 5

Periculũ vbi est ibi & lucꝫ collocari debet. l. fi. Ş. sz cũ i secundã. C. d̃ fur. & C. d̃ ca. tol. l. vnica. Ş. ꝑ secundo. ff. de reg. iuꝛ. l. fm naturã.

Periurium

Periuriū fm Hosti. & Sof. dicit quadruplex. Primo modo falsa iuratio. & sic pt esse tripl'r. Primo q̄ est falsitas ex pte iurati. sic cū q̄s iurat falsū q̄ credit esse verū. & si debita diligētia ē adhibita nullū ē pctm̄. xxij. q. ij. hoiest. Si vo nō est adhibita ois: sz tm̄ aliq; sic ē pctm̄ veniale. Si vo pueniat ex ignorātia crassa vl' supina iur̄ vl' facti ē pctm̄ mortale fm Ray. alle. xxij. q. v. q̄ piurat. ꝯ cor. Jo. an. post Tācre. in c. tua nos. de iurīurā. & Aar. in cle. i. de iurīuran. Jtē excusat a pcto mortali i piurio pbabīl'er ror fm Pa. in c. tua nos. de iurīurā. puta cū q̄s credēs hr̄e rōnabilē cām appellādi appellat. licet pri⁹ iurauerit nō appellare. ar. c. sacro. de sen. excō. & c. q̄ntauallis. de iureiuran. Secūda falsa iuratio ē ex pte iurātis tm̄. vt cū q̄s iurat verū credēs esse falsū q̄d iurat. Tercio ex pte vtriusq; s. cū q̄s iurat falsū sciēs eē falsū. Et istō duobꝫ modis si fiat iocose ē pctm̄ veniale fm Sof. xxij. q. ij. q. ait. & c. vlti. fm vo theologos est pctm̄ mortale ꝓpter irreuerētiā dei. Posset tn̄ dici q̄ mēdaciū iocosū nō sit ꝓpe mendaciū. vt in d. c. q̄ ait. Jō posset teneri opinio Sof. q̄ nō peccat mortal'r. q̄ n̄ ꝓprie piurat. Sz opi. theologoꝝ ē tutior. mlto magis peccat si fiat seriose. xxij. q. ij. hoies. Nō tn̄ sic limitat sctūs Bo. & Ric. i. iij. di. ix. si deliberat d̄ dicto ꝯfirmādo & iuramēto q̄d est ꝯfirmā dū. Secꝰ esset si deliberaret de dicto: sz n̄ de iuramēto. q. sic nō peccat mortal'r. licet sit venia le graue. Sil'r est pctm̄ veniale q̄n̄ de neutro deliberat: sz totū pfert ex surreptōe. nisi q̄s deliberare posset. & tn̄ ꝯtēneret. q. sic mortal'r peccaret. etiā ex surreptōne ꝓpter ꝯtemptū. Dat etiā alia limitatio fm Pe. aureo. ea. dist. Si iuramētū fit p ea p q̄ hoies ꝯsueuerūt iurare: q̄n̄ volūt veritatē infallibilē assumere in testimoniū dicti sui vltimatū. Secꝰ esset si assumeret signū q̄d nō est ad tale testimoniū instituū. & sine alio iurādi intellige q̄n̄ piurat p deum sic cōiter iurāt. q. sic nō esset pctm̄ mortale fm eū. q̄d no. q. facit p istis mlieribꝫ q̄ iurāt p meā fidē i veritate p istū ignē & hmōi. vt n̄ peccēt mortal'r cū piurāt. q. nec iurare intendūt: nec quibꝫ iurāt accipiūt p iuramēto.

¶ Secdo modo dicit piurū iuramēti trāsgressio. & si iuratio fuit sup re mala. vt n̄ ire ad ecclesiā & sil'ia. sic peccauit mortal'r iurando. & teneī de p̄cepto facere oppositū. xxij. q. iij. c. i. ij. & iij. Dō limito de re mala de peccato mortali. secꝰ de veniali. de q̄ dic vt. s. iuramētū. v. §. ij. Si vo fuit sup re supererogatōis. sic sil'r peccauit mortaliter iurādo. Sz nō teneī facere oppositū. q. nō teneī intrare religionē & iurauit nō intrare. nō tn̄ teneī iuramētū seruare hec Aureo. Si aūt iuramētū ꝓmissoriū erat licitū & obligatoriū sic peccat mortaliter peiurando. s. nō seruādo q̄d iuramēto ꝓmisit. Fallit h̄ in. xxvij. casibꝫ in quibꝫ nō obligat. de q̄ bus vide. s. iuramentū. v.

¶ Tercio mō dr̄ piuriū indiferēta iuratō. s. cū q̄s iurauit sine iudicio discretōis cōsiderādo q̄d iuret. & vtr̄ sit verū vl' fuabile. & sic fm gof. est pctm̄ veniale. xxv. di. §. crumis. in fi. Secūdo in. c. tua. de iurīurā. dicit q̄ si fiat cū deliberatōe sic est peccatū mortale. de iureiurā. sicut exīs. Si vo iocose & incaute. sic est pctm̄ veniale. xxv. di. §. alias ea rem̄. & cū Sec. ꝯcor. san. Bona. Richꝫ. & Theologi in. iij. di. xxix.

¶ Quarto mō dicit piuriū affirmatō dubita tionis. vt cū q̄s illud de q̄ dubitat asserit cum certitudine efficaci iuramēto cōfirmata. & sic peccat mortaliter fm Aureo. Secꝰ si assereret illud hūano modo sicut pt sciri i talibꝫ. sicut mdet ordinādis q̄stū ꝓmittit humana fragilitas. q. nō esset mortale fm eundē Aureo.

¶ Quid de illo q̄ iurat p verbū credo. cū tn̄ in q̄d deū piurꝰ ē & peccat mortal'r. sz q̄ ad forū ꝺctentiosū nō. etiā si pharet postea ꝺriū eꝰ q̄d iurauit. vt no. Pa. i. c. ex lr̄is. de iurīurā. & facit. c. cū impositōis. de iureiurā. li. vi. Ratio: q. nemo pt dare testimoniū de ꝺscientia alterꝰ. nisi ipe cui⁹ est & deꝰ.

¶ Utr̄ credēs ꝺuenire iuramēto q̄ tn̄ n̄ facit. exēplū. nō credebā satisfactū peccet mortaliter & rauerā. cū tn̄ foret satisfactū peccet mortaliter R. q̄ sic. fm no. p Pa. i. c. q̄sto. de iurīurā.

¶ Utr̄ ois piurꝰ sit infamis. R. Pa. in. c. testi monii. de testi. fm leges distinguit. Aut q̄s iurauit de p̄terito vl' de p̄nti. & sic n̄ efficit infamis ipo iure. licet falsū iurauerit. p. l. i. ij. & vlti. ff. de crimie stellio. & sic intellige. c. cū dilecꝰ. in fi. de or. cog. Si tn̄ ꝺdēnaret efficeret infamis. n̄ tā rōne iuramēti q̄z falsitatis. Si ipo iurauit de futuro & nō fuauit. nūc si iurauit sibi vel de nō efficit infamis. Secꝰ si iurauit ei cū q̄ cōtraxit ꝺtraueniēdo iuramēto vel pactioni. q. sic efficit infamis. & sic intelligē. l. si q̄s maior C. de trāsact. & h̄ voluit i effectu glo. & Bar. in l. lucꝰ. ff. de his q̄ no. infa. Sentit Joh. de lig. in d. c. testimoniū. & Archi. in. c. autoritatem xv. q. vi. & in. c. nulli. xxij. q. v. & placet etiā iure canonico cū nō reperiā ꝺtrariū.

¶ Utr̄ vis vel metꝰ excuset a pcto mortali p iuriū. R. q̄ in iuramēto assertorio cōtentet q̄ nō. c. sacris. q̄d metꝰ causa. q. nullus possit

absolute cogi ad iuramētū falsiū. Sz ī iuramēto pmissorio sunt diuersitas. Tho. ū. ū. q. iij. ar. i. 2 Rich. vbi. s. ar. ū. q. iij. 2 ml'ti alij tenent q̄ pccat mortaliter si nō fuat. Ad. c. vereū. vbi. s. tenet q̄ pccat venialiter. 2 h̄ sequit Joh. an. 2 ml'ti alij 2 placet. 2 vide supra Juramentū. v. §. ix. cū duob⁹ seqn.

8 ¶ Qđ est grauⁱ⁹ piurij vl homicidiū: R. quidā dicūt q̄ piurij est grauⁱ⁹ pctm. qz est ꝺ rationis ordinē directe 2 imediate respiciētē deū 2 homicidiū ꝺ ordinē respiciētē primū. Alij ꝺtra vt Rich. vbi. s. q. iij. ar. i. q̄ nō sit gui⁹. Ratio qz homicidiū directe ꝺtrariat actui et fruitioni dignioris. s. charitati respectu act⁹ secūda rij. s. diliges primū. Periurij aūt directe est ꝺtra actū virtutis latrie. sz charitas est nobilior q̄ latria. qz nobilⁱ⁹ est primū diligere q̄ venerari ex causa legitima iurare. ergo est grauⁱ⁹ homicidiū q̄ periurij. 2 magis placet. 2 prima rationē dico negādā simpliciter. qz sic seqret q̄ labozās in festo grauⁱ⁹ peccaret q̄ homicida. qđ nō est verū. Uerū est q̄ periurij est grauius q̄ ieunet. xl. dies i pane 2 aq̄. 2 septē sequētes annos peniteat. 2 nunq̄ sit sine pnia. vi. q. i. cū q̄. 2. xxij. q. v. si q̄s periurauerit se.

9 ¶ Utrū sit grauⁱ⁹ piurij adulterio: R. Rich. vbi. s. ar. ū. q. sic. Rō: qz peccatū dicit grauⁱ⁹ q̄ corrūpit ordinē dignioꝛē. Certū est aūt q̄ ille ordo est dignioꝛ q̄ debet esse hois ad deū immediate 2 directe: q̄ ille q̄ debet esse ad deum 2 ad primū mediāte primo. pⁿ aūt ordo corrumpit p piurij. secūdⁱ⁹ p adulteriū nec perfecte corrumpit secūdⁱ⁹ p adulteriū q̄ primⁱ⁹ p piurij. Adulteriū nō est ppinquⁱ⁹ maxie inirie q̄ possit esse ꝺtra deū. imo ecōuerso. periurij est ppinquⁱ⁹ blasphemie. q̄ est ꝺtra deū ex odio eiⁱ⁹ q̄ adulteriū homicidio.

10 ¶ Utrū peccet etiā pⁿa priuata q̄ exigit iuramētū de eo q̄ nescit: sz dubitat ꝺ veritate: R. fm Aug. qđ h̄ ex hūana infirmitate pcedit q̄ nō peccat. Sz si scit veritatē 2 cogit iurare quem scit falsiū iurare utrū peccat mortal'r. xxij. q. ij. q. exigit. qđ intellige vt. s. Juramētū. iij. §. xi.

11 ¶ Utrū clericⁱ⁹ nlla societate coactⁱ⁹ veniēs ꝺ priā pmissionē vallatā fidei interpositōe sit priuandⁱ⁹ suo bñficio: R. tenēt Jo. Bēr. 2 Host. i. c. q̄relā. ne plati vices suas. Pa. in. c. q̄relā. de iurisdi. q̄. debet ꝑuari. qz sic est piurⁱ⁹ q̄ fide interposita pmissū frāgit sicut q̄ piurat. 2 cuz piurⁱ⁹ sit ꝑuandⁱ⁹ bñficio 2 ꝛepondendⁱ⁹ ab ordine. vt ꝑbat in. c. cū nō ab hoie. ꝺ iudi. sic 2 frāgēs pmissū fidej interpositōe vallatū. Arch. in. c. iuramētū. xxij. q. v. tenet q̄ nō. qz nō ē ita graue pccatū ꝺtrauenire pmissioni tali sicut iuramēto. 2 cū Arch. est do. Anto. 2 magⁱ⁹ placet cū nō inueniat talis pena exp̄ssa sicut ꝺtra piuros. Et q̄ differētia sit inter fidei interpositionē 2 iuramētū. vide iuramētū. i. §. vi.

¶ Utrū collatio facta de bñficio eccl'iastico p iuro sit nulla ipo iure: R. Pa. in d. c. q̄relā. de iurisdi. q̄. sic. de reg. iur. in famib⁹. lib. vi. 12

¶ An aūt piurⁱ⁹ cū sit infamis perdat ipo iure bneficiū. vide. s. Infamia. §. ix. 13

Permissio q̄t modis accipit. vide. j. vsura. ij. §. xiij

Permutatio est vniⁱ⁹ rei certe ꝓ altera re certa vicaria p̄statio. C. de re. pmu. l. i. in glo. Et nota q̄ pmutatio nō inuenit nisi i genere. 2 sic adaptat ꝫctib⁹ noiatis 2 innoiatis fm q̄d no. i. R. e. ti. ff. 2 C. vñ q̄n dat vna species p altera sic est ꝫct⁹ innoiat⁹. 2 ñ pmutatio i specie p h̄ ter. i. l. natural'. §. i. ff. ꝺ p̄scrip. ẏbis. Glo. tñ 2 Bal. in. l. i. C. eo. dicūt q̄ imo inuenit permutatio i specie. s. q̄n dat species certa p specie alia certa. puta iste liber valēs centū p illa possessione eiusdē pcij. Sz q̄n dat genⁱ⁹ p genere vl' p specie. vel species p genere. tūc est ꝺtractⁱ⁹ innominatⁱ⁹. nō pmutatio i specie. 2 sic intelligunt. d. l. natural'. 2 est veriⁱ⁹ q̄ primū.

¶ Duo ꝺhit pmutatio: R. rez interuētu ñ ex solo pacto: qz ex sola ꝺuentōe pmutatōis nulla rehincinde secuta neutri cōpetit actio C. e. l. ex placito. qz ē nudū pactū. vt no. glo. ī 8

¶ Utrū statutū loq̄ns ꝺ emptōe habe d. l. i. at locū i pmutatōe: R. q̄ ī statutⁱ iurⁱ cōis. ap pellatōe venditōis. vēit pmutatio fm Nico. de neapol'. i. l. i. §. si q̄s i fraudē. ff. si q̄d i fraud. patro. 2 Guil'. ꝺ cuneo. in. l. de q̄b⁹. ff. ꝺ leg. ꝺ. dicit q̄ oia q̄ de iure cōi loquunt in venditōe habent locū in pmutatōe. facit. c. i. de his q̄ fi. a p̄la. in ẏbo vendere vl' pmutare. In statutⁱ ẏbo municipalib⁹. tūc si est odiosum nō habet locū. Si ẏbo est fauoꝛabile. sic habebit locū. 2 sic ꝺcoꝛ. iura q̄ vident diuersa 2 docto. 2

¶ Utrū permutatio bneficioꝝ possit fieri sine autoꝛitate superioris: R. q̄ nō. d. c. quesitū. de excess. p̄la. c. sicut vnire. de censi. phibem⁹. de p̄ben. maioꝛib⁹. 2 q̄ ppria temeritate hāc pmutationē fecerint priuandi sunt. eo. ti. cū olim. Fallit h̄ q̄n agit solū ꝺ ꝑpetate. puta cuz duo epi litigāt sup aliqua eccl'ia quā vn⁹ dicit debere esse sibi subiectā alter possidēs negat. sic poterit fieri pmutatio q̄ vn⁹ habeat vnā eccl'iā sibi subiectam: alter alterā. Dec⁹ si ageret. vt 3

talis in tali beneficio reciperet. vel inutiliter. qz nō pt sine autoritate superioris.

4 ¶ Utz clerici possint inire tractatū de pmutatione pbendaz vl' dignitatū z aliorz eccl'iasticorz bñficiorz. R. q' quentō ez inter se facere ñ pñt. vt in d. c. q̄stituz. Tractatū aūt inire pñt. dūmodo pmissionē vl' pactionē non faciāt. z de h̄ habes tex. cū glo. in cle. i. in ꝟbo volentibus. eo. ti. z tenet Joh̄. an. in addi. ad spec. in R. eo. z i. c. i. eo. ti. li. vi. z Pa. in d. c. q̄stitū. Ratio qz tractat⁹ nō includit deliberatū cōsensuz. c. fi. de his q̄ fi. a ma. pte ca. z iō pñt tractare sed ñ ꝯcludere sz supponere se dispositōi superioris ad quē ptinet talis collatio. Inno. tñ in d. c. q̄stitū. tenet q' pbende eiusdē eccl'ie z eiusdē q̄litatis pñt etiā pmutari sine autoritate superioris licet ꝺtrariū teneāt Hosti. z Joh̄. de lig. i. c. fi. eo. ti. qō est tuti⁹. licet Inno. opinio possit teneri post factū fm Jo. de Imo. ¶ Vltī tñ docto. tenēt q' nec etiā tractatū in pmutatōe bñficiorz pñt hre. sz mihi ñ placet. tū qz eps aut ali⁹ plat⁹ ad quē spectat nō pt dictā pmutationē facere sine eis quorz sunt fm do. Anto. in c. i. eo. nisi ex necessitate vl' ex causa fm glo. in c. i. de re. ec. non alie. q̄ tñ nō fm assertionē epi credet fm Guil'. in cle. i. de elec. sz optet pbet. z sic patet q' optet eos pri⁹ tractare. alit essent bestie. tū etiā qz nisi pri⁹ tractarēt nunq̄z ꝺueniret ante plātū p pmutatōe fienda.

5 ¶ Utz autoritas ptineat ad epm de pmutatione suorz inferiorz. R. q' nō. nisi ad ipm ptineat collatio vl' institutio illorz bñficiorz. sz ptinet ad eū ad quē collatio vl' institutio ptinet ar. c. ad h̄. Ff. de offi. archi. z. c. sup eo. in fi. d offi. dele. Si ꝟo ad vnū pertinet electio. puta ad canonicos. z ad aliū cōfirmatio necessario req̄rit ꝺsensus eorz q̄ habēt eligere fm Jo. an. ar. d. c. ad h̄. Si aūt eps pmutet cū capitulo req̄rit autoritas archiepi. c. i. de re. ec. nō alie. cū ꝟo pmutare vult cū aliis sufficit cōsensus capituli sui fm Host. Qñ ꝟo ptinet ad superiorē z ad capitulū collatio. sic req̄rit cōsensus vtriusq̄z nec potest capitulū per se nisi quādo sedes vacat. de ma. z obe. c. his q̄. z. c. cū olim. z. c. vnico. de ma. z obe. lib. vi.

6 ¶ Utz possit dari pecūia p recōpensatōe maioris bñficij cōmutati sine simonia. R. Pa. i c. ad q̄stionē. eo. ti. q' sic. si pecunia nō sit in recōpensatōe puentuū tpaliū nō spūaliū. qz si occasione spūaliū iurū de q̄bus pl⁹ habet vna ecclesia q̄z alia pecunia tribuat simonia erit. puta qz habet maiores autoritates in administratione spūaliū. z hmōi. Et ideo ꝯclude q' tria req̄runt. vt licita sit permutatio beneficiorz ecclesiasticorz. Primo q' nō paciscant. sed solū habeāt tractatū ptes. Secdo q' nō fiat sine autoritate superioris pmutatio. Tercio q' aliqd tpale nō sit p recōpensatōe spūalis. puta ma ioris autoritatz vl' administratōis spūalis. z hmōi existētis i alio bñficio i q̄ fit pmutatio. 7

¶ Utz habētes expectativas pape possint permutare. R. Pa. in. c. cū olim. eo. ti. q' non. qz sunt grē psonales. z nō excedūt plōa cui ꝺce dunt. c. si cui. de pben. li. vi. 8

¶ Utz tales habētes expectativas ad prima vacantia possint impedire permutationē. R. q' nō. c. licet. eo. li. vi. imo si talia beneficia cōferant alijs q̄z ipis pmutare volentibus nō valet ipo iure. cle. vnica. eo. ti. 9

¶ Utz mācipia eccl'ie possint pmutari cū mācipijs pnatorz. R. q' nō: nisi ad h̄ vt libera fiāt. c. mācipia eo. qō est vez fm Hosti. nisi vbi expediret eccl'ie cū ꝺnari possint. qō est fortius xij. q. ij. eccl'ia. z q̄n fit permutatio optet tenē duo alij. ea. q. c. eps q̄ mācipia. 10

¶ Utz serui fugitiui pmutari possint. R. fm Inno. in. c. mācipia. q' sic. z distrahi. c. iiij. eo. ti. qō verū est patefacto vicio emptoris fm Bar. z postq̄z redierūt. sz i fuga dū fuit vēdi vl' pmutari ñ pñt. C. ad l. fall. de pla. l. in fuga. 11

¶ Utz pmutatō es q̄ fiūt a mercatoribus de lā/na ad pānū z hmōi liceāt. R. q' sic. dūmodo fraus z dol⁹ nō intercueniāt. z ea q̄ dicta sunt in. c. emptio. §. vij. Ité q' nō fiat ad damnū tercij. sic fit q̄n ꝺat pānos textorib⁹ p mercede laboris. si inde grauet laborator illicitus est. z restituere teneret. nisi a pncipio sic ꝺuenissent vel sic esset cōsuetudo dāni tñ de panno.

Perplexitas est dubiū. dō q̄ dic vt supra

dubiū.

Pertinax fm Jsid. lib. ethimo logiaz dicit q̄ est imprudēter tenēs q̄si omino tenax. qz situ q̄si ad victoriā pseueret pl⁹q̄z opteret. nē videat min⁹ sapiēs q̄z alij. z opponit pseuerās fm Tullij i rethorica sua: qz pseuerās q̄nq̄z optet stat ptinax pl⁹q̄z opret. mollis ꝟo minus q̄z optet. vñ si q̄s firmat se i sua sñia. q' etiā si eccl'ia determinaret ꝛriū. vel in eo q' ptinet ad fidē vl' bonos mores. tenet oppositū a⁹ qō dz a doctoribus mortaliter peccat. z sapit hereticā sua. dist. viij. q̄ ꝺtenta. alias nisi p accidēs ratione scādali ptinacia nō est peccatū mortale.

Perseuātia fm Tullium i rethorica sua est. in ratione bñ ꝺsiderata stabilis z

ꝑtua mãsio. sine ipsa nihil valet velociter currere. de pe. di. iij. incassum. et ꝓpterea laudatur. vij. q. i. suggestum.

Persona miserabilis q̃ dicat. vide de. s. Miserabilis.

Personatus vide. s. Dignitas. in ꝑn.

Pietas accipit aliq̃n ꝑ cultu diuio. vñ pietas idē est quod religio latine. Grece autez latria seu theosebia. Unde ꝓprie pietas est theosebia. i. cultus dei interior qui ꝓprie ptinet ad seruitutes theologicas. Religio vero est latria que ptinet ad seruitutē diuinā exteriorē. Istud elicitur ab Aug. x. de ciui. dei. ca. iij. Aliq̃n vero accipitur ꝑ misedia. mãsuetudine z clemẽtia. ꝺ quo vide. s. Misericors dia. et sic dicit quandã relaxationē indigẽte ꝑmi et cõpassionē i eius calamitate. Et sic accipit. i. Thimoth. iiij. Pietas ad oĩa valet. Sup quo Ambro. Pietatē sequẽs inꝺt ribit. qz ꝑ hoc ꝙ aliqs pietatz operibꝫ vacãs i peccato mortali se disponit ad grãm. vt nõ facile ꝑmittatur in ꝓditionē ire. Et de ista dicitur. xxij. q. ij. si quilibet. xlv. di. §. i.

Pignus ꝺra pugno. vñ ꝓprie ꝺr pignꝰ res mobilis tradita de pugno seu manu ad pugnũ seu manũ. ff. de ver. sig. l. plebs. §. pignus. Et differt ab hypotheca nomie z re. qz hypotheca ẽ obligatio rei immobilis. in sti. de act. z obli. §. in ter pignus. Unde pignus dicit cũ trãsit in creditorẽ. hypotheca ꝙ cũ nõ trãsit. Sed q̃ tuz ad actionẽ nõ differũt inter se. qz ꝑ vtra q̃ pignoratitia ꝺat debitori. hypothecaria creditori. ꝺ. §. inter pignus. Unde dicit hypotheca ab hypos qꝺ ẽ sb. z thesis qꝺ ẽ positio q̃si res suppositā obligatiõi. Differt etiã ꝑm grãmaticos pignꝰ pignoris z pignꝰ pigneris. Unde Grecismꝰ. Pignora natoꝝ dicũtur pignera reꝝ. licet hoc nõ seruetur.

¶ Que res pñt pignori obligari? R. ꝙ q̃cũq; vendi pñt. z q̃ vendi nõ pñt nõ pñt pignori dari. ff. q̃ res pig. da. po. l. i. §. cã rẽ. Quedaz tñ vẽdi pñt q̃ nõ pñt pignori dari. vt sũt alie na q̃ vendi pñt. ff. de ꝺtra. emp. l. rẽ alienaz sed pignori nõ pñt dari nisi ñra. C. q̃ res pi. da. pol. l. q̃ filios. Intellige ꝙ res aliena põt vẽdi si ẽ immobilis. qz si mobilis est si ꝺtra ctat inuito dño eam: furtũ cõmittit vendẽs. nec valet venditio si vẽditoꝝ z emptoꝝ sciũt. nec emptio ꝺtrahit. l. si ĩ emptione. ff. de cõtrahẽ. emp. Rõ diuersitatis ponit in glo. ꝺ. l. rẽ alienã. z ibi vide. Item generalis obligatio bonoꝝ ecclesie põt fieri ꝑ obseruatõe contractus a clericis. sed nõ ꝑcialis sine solẽnitate. de qua. §. Alienatio. Item no. Panoz. i. c. null⁹ ꝑsbyter. de pigno. Item pñt pignori dari res ꝑsentes z future. vt fructus pendẽtes. partus ancillaꝝ. fetus pecoꝝ z ea q̃ nascunt. ff. de pigno. l. z que nõdũ. z qui res suas obligat de ꝑsentibꝫ z futuris intelligit. q̃uis nõ exp̃mat. l. vlti. C. q̃ res pig. da. po. Hz tñ videtur excepti oĩe illud qꝺ obligatur⁹ ꝑsci aliter nõ erat. vt vestes. suppellectilia z mancipia q̃ in vsu habebat et similia. l. i. C. q̃ res pig. ob. po. z. l. obligatiõe. z. l. denicꝝ. ff. de pigno. Si ꝙ quis dicat mobilia z immobilia z se mouẽtia nõ veniũt actiões nec noia debitoꝝ. C. de pac. pig. l. i. Item pignorari pñt res corpales z incorpales z noia debitoꝝ. ff. de pig. l. cũ ꝺuenit. Item seruitutes ꝑsonales. vt vsus z vsusfructus. ff. e. l. si is. §. vsumfructũ. Item seruitutes ꝓdiales z rustice. vt qz ꝺu pecunia nõ soluetur nõ licet ipsis vti. z si infra certũ tps nõ fuerit soluta liceat vẽdere. l. sed an vie. ff. eo. Item ꝺmoditas seruitutũ ꝓdioz vz banoꝝ sicut i rusticis hoc ꝺtinget. vt sez liceat creditori ire z agere. ꝺ. l. sed an vie. iura aũt nõ. vt. ꝺ. l. si is. §. vlti.

¶ Que res ꝓhibetur pignori obligari? R. ꝙ homines liberi etiaz ꝑ debito. c. ij. eo. de q̃ dicit. s. Obses. Item nec ecclesie. in auten. de alie. z emphi. §. ij. qm̃. Item monumẽta. l. iij. C. que res pig. obli. po. Item sacra vasa. vestimenta. libri vel alia ornamẽta ecclesiastica. l. sancimus. C. de sa. sanc. ecc. l. i. ff. que res pig. ob. po. z. c. i. eo. nisi necessitate. vt ẽ redẽptio captiuoꝝ z ꝑ pauperibꝫ alẽdis z hmõi. vt no. in. ꝺ. c. i. z. xij. q. ij. aurum.

¶ Quot modis ꝓhibit pignꝰ? R. ꝙ duobꝫ modis. s. tacite z exp̃sse. Tacite ꝓhibit z sunt obligata oĩa bona. xi. psonaꝝ. Primo administratoris bonoꝝ ipsi eccl'ie. ar. xij. q. ij. illꝺ. tenet glo. z Pa. i. c. ex lr̃is. de pigno. Secꝺo viri respectu dotis vxoris sue. vide. s. Dos. §. xi. z etiam ꝑ paternalibꝫ z donat ꝓpter nuptias. vt s. Dos. §. xij. z paterna. §. ij. Tercio illius q̃ dotẽ ꝑmisit. de istis duobꝫ hz. C. ꝺ rei vx. ac. l. vnica. z. ꝺ. c. ex lr̃is. Quarto ꝓhibetis cuz fisco ipsi fisco. C. i quibꝫ cau. pig. ta. ꝓ. l. i. et. ij. Quinto tutoris pupillo z curatoris minori. C. i quibꝫ ca. pi. ta. ꝓ. l. si mr̃. z. l. si. C. de legi. tute. Sexto ꝺuctoris oĩa bona inuecta seu illata in rusticũ ꝓdio ꝺño sciẽte ꝑ pẽsione

debita. Jn verbo ꝓ nō distinguit an sciat vel ignoret. qz tacite obligantur. ff. de pig. l. si hoꝛeū. ⁊ l. ℔ iure. ⁊ C. in quib⁹ ca. pi. ta. ℨ. l. sancimus. Septimo patres tacite obligant filijs ꝓ bonis aduenticijs ⁊ precijs eoꝝ. C. de bo. q̄ lib. l. cū oꝑtet. Octauo mris quolātis ad scdas nuptias filijs prioris matrimonij ꝓ restitutōe eoꝝ que a ꝑmo viro lucrata fuit. C. de secū. nup. l. hac edictali. §. pnul. ⁊ C in q̄b⁹ ca. pi. ta. ℨ. l. si mater. Mono defuncti ꝓ legatis ⁊ fideicōmissis. C. ꝯmunia de leg. l. i. Decimo primipillari fisco. C. quib⁹ mo. pi. ta. ꝯtra. l. satis. Undecimo bona ꝯducto/ris vectigaliū fisco. l. semp. §. ꝯductores. ff. ō iur. immu. Duodecimo ꝯtrahitur hypotheca in naui ei qui credit ad eā reficiendā vl' armandā. l. interdū. ff. qui. po. in pig. ha. Secus si dedisset ad emendū eaz. qz nō h̄et hypothecā in ea. Jdem dic de eo qui mutuauit ad militiā emendā ꝓ habet in eo tacitaz hypothecā fm Hosti. in summa

4 ¶Que pacta phibent' i pignore' R. ꝓ omne pactū turpe impossibile illicitū. Jtē pactū legis ꝯmissorie qđ est pactū quo debitor obligat se insolutū dare pignus. ff. de solu. l. calpodius. Jtē qñ ꝯuenit ne pignus redimat' i ꝑpetuū vel añ diem sibi prefixā. ar. c. precarū. de preca. Jtē qñ fit pactū ne liceat creditori pignus vēdere post interpellatōez debitoris. l. si creditor. §. vl. ff. de distra. pigno. et de istis dr in. c. significāte. eo. ti.

5 ¶Quid si fiat pactū vt die p̄fixa nō soluēte debitore creditor ex tūc rē habeat i feudū' R. ꝓ nō valet. qz fieret fraus legi. vt i consti. Fe de. de feu. da. anui. l. ꝯmisso. c. i. ⁊ de his pactis vide. s. Pactū. §. xvij. cū sequē.

6 ¶Utꝝ pactū ꝓ amissio pignoris quocunq; casu liberet debitorē valeat' R. ꝓ sic. C. de pigno. ac. l. que fortuitis

7 ¶Quid p̄t facere creditor dō pignore an possit vendere' R. ꝓ aut ꝯuenit expresse vt possit vendere. ⁊ sic debet p̄mo denūciare debitori' ⁊ postea fm formā cōuentā potent vendere' aliter nō. Aut ꝯuenit ꝓ nō vēderet. ⁊ tūc debet ter debitori denūciare vt soluat. et inter vnā denūciationē ⁊ aliā debet esse triduū. ff. de pig. ac. l. si conuenit. de distrahē. in glo. ꝓ si nō soluerit poterit vēdere. al's vendēdo sine trina monitione teneret furti. Si ꝓ nulla fuit facta mētio de vendēdo vel nō vendēdo. tūc debet semel nūciare vt soluat. ⁊ postea elapso biennio vēdere poterit. hec ꝑbant in d. l. si ꝯuenit. de distrahen.

8 ¶Sed quid si creditor vendito pignore ꝛ/na fide minus accepit q̄ sit debitū suū' R. ꝓ residuū repetet a debitore. Si ꝓ plus debi/to vendidit tenetur illud plus restituere de/bitori. C. de iure d. l. vlti.

9 ¶Utꝝ pign⁹ possit p creditorē alteri pigno/rari' R. ꝓ sic. vt ē tex. i. l. i. C. si pign⁹ pig. da/ces. tenet tñ ⁊ver⁹ Ange. i. d. l. i. ꝓ etiā p mul/le vices. qz ius q̄sitū a creditore i pignore est reale' ⁊ ē trāsitoriū ō p̄sona ad p̄sonā i mille man⁹. ⁊ sic ꝯcludit tex. d. l. i. §. rādiu ē ⁊c.

10 ¶Quid si alius cui res pignorata fuit alteri vēdidit qui forte absentauit seqđ remedi/um dabitur p̄mo debitori ad q̄sequēdū rē in/am' R. Spe. dicit ꝓ aget ꝯtra primū credi/torē. sed primus creditor liberabit cedendo sibi actionē ꝯtra eū cui legitime pignorauit. ⁊ sic alius respectu tercij ⁊c.

11 ¶Utꝝ possit pignorari vsurarijs nr̄i tp̄is q̄ habēt ex p̄uilegio ꝓ post annū lucrantur pi/gnus' R. ꝓ sic. ⁊ si p̄dict damnū erit debitoꝝ qz quod fit lege p̄mittēte nō meretur pēnā. l. graccus. C. de adulte. et ideo cuz lex p̄mittat pignus pignori obligari sibi imputet debi/tor. Nō tñ limito verū simō nō pignorauit nisi ꝓ quātitate sibi debita. qz ꝓ plus nō li/cet in aliquo casu. Jtē si ℔ fecit ꝓ necessitate vel vtilitate sua. qz ꝓ alio respectu nō licz ℔ vsuris accipe. Jtē tercio si ℔ notificauit debi/tori. istis nō ꝯcurrētibꝫ nō liceret

12 ¶Utꝝ creditor teneat fructus pignoris cō/putare in sortē' R. ꝓ tā fructus quos p̄cipit q̄ quos p̄cipe potuisset ex sua negligēcia nō p̄cepit tenet ꝯputare in sortē. ⁊ qđ plus sup/est restituere debitori. ita tenet glo. i. c. cū con/tra. eo. ti. ⁊ seq̄tur Pa. ibidē ⁊ Jo. an. in. c. i. ⁊. ij. de vsur. Hostie. in summa tenet oppositū q̄ ad p̄cipiēdos. l. ꝓ nō teneat: nisi fuerit i dolo vel lata culpa. vtputa qz erat solita lo/cari. vel erat q̄ querebat eā ꝯducere. hoc idē seq̄tur Jo. An. Sed mihi magis placet opi/nio Calde. q̄ tenet ꝓ si sorti ē satisfactū tenet eti/am de p̄cipiēdis. qz ē male fidei possessor in restituēdo rē. Si ꝓ sorti nodū ē satisfactū sic nō teneat de p̄cipiēdis. qđ intelligo vez ni si sit in dolo vel lata culpa. Et sic tenet et limi/ta ⁊ ꝯcor. l. i. ⁊. ij. C. de pig. ac. ⁊ d.

13 ¶Sed quero quaz pensionē soluet ꝓ domo pignorata creditor' R. Spe. tenet ꝓ solū ad illā q̄ntitatē quā idē creditor p̄stitisset. Lī/ma. §. frumēto. ff. de ꝯdi. inde. Sz Pa. in. c. cū ℨ. distinguit. ꝓ si fuit simplr pignorata tūc tenet ad eā pensionē q̄ cōiter inuenit' a q̄/cūq; alio. Si ꝓ fuit actū vt solū illa soluat

q̄ sibi placet sic eēt vex dictū Spe. q̄uis dubitū. sed ego limito vex isto scdo casu i modico
13 sed i aliquo notabili nō credo vex. aliter eēt via apiendi aditū vsurarijs t iniq̄tati. Nec ob. ff. in frumēto. qz loq̄tur qñ indebite p errorē limitatio fuit facta. qz tūc nō obligatur creditor nisi inq̄tuz fuit factus locupletior.
14 qd bñ no. qz pauci aduertunt

¶ Utz liceat pignore vti. R. Pa. i. c. i. de regu. Posito. q̄ si pacto interueniēte eo vtitur vsurā p̄mittit si p̄moditas quā p̄sequit ex vsu ē estimabil̄ p̄cio. c. i. de vsur. t. o. c. cū p̄. t tenetur restituere. Si vo nō interuenit volūtas dñi t p̄ eius voluntatē vtit eo furtū p̄mittit l. si pignore. i p̄n. ff. d fur. nisi verisil'r crederz dñm p̄missurū. vt nō. in. c. duduū. de elec. t in sti. d obli. que ex delic. nas. ff. placuit. Attamē semp fructus seu estimatio vsus ē computā
15 da i sorte: nisi sit talis res cui⁹ vsus iter amicos gratis solet concedi

¶ Utz creditor repetet expēsas q̄s fecit in pignore. R. q̄ si bona fide eas fecit potent repetere nisi sint immoderate. l. si fuos. ff. de pig. ac. t ar. i. l. i fūdo. ff. d rei vē. Ber. tñ in. c. i. de vsuris. intelligit q̄ repetet expēsas necessarias nō volūtarias. Sed tu dic q̄ etiā vtiles
16 dūmō nō nimis magnas. vt no. glo. i. l. creditor. C. de pig. ac. tex. ēi. d. l. si seruos

¶ Quid si res pignorata p̄rijt aut deteriorata
17 tur. R. q̄ tenetur de dolo lata culpa et leui. et no. glo. in. l. si creditor. C. de pigno. ac. tex. est insti. quibus mo. re. ptra. obli. ff. fi. ff. d pig. ac. l. si cū venderet. in fine

¶ Utz remittens pignus vel bidellus restituens libz socio consueto vel famulo illi⁹ cui⁹ ius ē teneat si tal' cui dedit ifideliter egit. R. Pa. i. c. fi. de fur. q̄ nō. ar. i. l. eū qui. t in. l. argentū. ff. p̄mo. facit. c. significāte. eo. ti. t seq̄tur Bar. i. l. si q̄s vxoz. ff. apud labeonē. ff. de fur. Idē dicit si eū assignauit alicui deferenti
18 aliq̄d signū illius cui⁹ erat. t facit. d. c. significāte. cū ibi nō. nō est tñ credendū de facili tali signo. ar. c. i. t. ij. de fide instru.

¶ Quantū durat pignus. R. donec facta sit
19 erit tota solutio debiti vsq̄ ad minimū q̄drātē. l. q̄diu. C. de distra. pig.

¶ Utrū possit creditor p̄scribere pignus. R. q̄ nō nullo tpe. l. pignoz rem acceptam. ff. d vsucapionibus

Pigritia ē q̄dā tarditas ad exeq̄ndū bonū. Torpor vo est remissio in executōe boni. que qñ sit mortale pctm patet sup Accidia. ff.

Pirata dr q̄libet q̄ i mari aut in fluminibz depdat. vt nō. i aut. de nauigia. C. de fur. Et tales sunt excōicati excōicatōe papali p p̄cessum curie cū oībus receptatoribz eoz t dātibz eis auxiliū p̄siliū vel fauorē. Ita etiā no. Jo. an. t do. An. i. c. excōicatōi. de raptoribz. q̄ ter in anno ab ore summi pontificis excōicantur

Placere velle hoībz vtrū sit peccatū. R. p̄m Tho. ij. ij. q. cxv. q̄ aut q̄s q̄rit placere ppter charitatē nutriendā. vel vt i eis spū aliter pficiat vel vt puocet ad bonū. t in his q̄ sunt bona. vt cātare i ecclesia horas vel laudes diuinas t hmōi. t sic laudabile ē. aut q̄rit placere ppter manē gl'iaz v el ppter lucrū vel i mal'. t sic tale pctm ē qle ē illd ppter qd̄ placere cupit. de q̄bz ps. Deus dissipabit os ea oz q̄ hoībz placēt. et ad Gal'. ij. Si hoībus placerē xpi seruꝰ nō essez. Intelligē q̄n ē mortale illud ppter qd̄ vel in q̄ cupit placere. puta si ppter vanā gl'iaz sic ē mortale peccatū tal' p̄placētia q̄n tal' vana gl'ia ē mortalis. vel si q̄rit tal' p̄placētia p opa pēti mortalis sic erit mortale pctm: al's veniale

Pollicitatio ē solius p̄mittētis spōsio. vt q̄n p̄missio fit de aliq̄ alicui. t illi⁹ p̄sensus cui fit p̄missio nō extat acceptāl' vl' qz erat absens. vñ pollicitatio differt a pacto. qz pollicitatio ē vni⁹ tm̄. pactū vo duoz ad mīn⁹. Pollicitatio vo tuc trāsit i pactuz qñ p nunciū vel lras mittit t acceptat. qz ibi ē duoz p̄sensus. l. pactū. ff. de polli. vñ pollicēri dicimur qñ nullo p̄cedēte rogamie aliq̄ p̄mittim⁹. Promittere vo ē ppzie p̄cedente rogatiōe. vñ t pollicitatio differt a nudo pacto. no. glo. in cle. romani. de iureiur. et Pa. i. c. cū iuramento. de homi.

¶ Utz ex pollicitatōe q̄s obligeť. R. q̄ nō nisi qñ pollicet ciuitati vniuersitati clero ecclesie vel pauperibz alicui⁹ loci t cū cā. puta ad honorē dei vel sil'em. Si vo fit alīs a predictis siue cū cā siue nō. vel p̄dictis sine cā non obligat nisi ceperint aliq̄d ptextu p̄missiōis. ff. de polli. l. i. §. i. facit glo. in. c. scimus. xij. q. i. q̄ dicit. q̄ ex pollicitatōe facta deo pōt quis p̄ueniri. facit. c. ex parte. de censib⁹

Pollutio nocturna aliqñ p̄tigit ex p̄cedēte cogitatione carnaliū. qñq̄z ex supfluitate cibi t potus. qñq̄z ex illusione demonū. t p̄m q̄ causa ē pctm:

ita extimanda est.

1 ¶ Utr nccio ipediat celebratoz vl' euchari/
stie sumptoz. dic vt. s. eucharistia. iij. §. extr

2 ¶ Utr nocturna pollutio q incipit i somno.
t pficit i vigilia sit pctm. R. fm. s. tho. i. iij.
di. ix. q nō. qz nō reputat euigilasse quisqz re
cupauerit verbū aut vsum. posset tñ ostinge
re in ipsa vigilatōe plenaria pctm. s. si pollu
tio placeat ppter delectationē. q qdē pplacē/
tia si sit ex surreptiōe ē pctm veniale. Si vo
sit cū ꝓsensu deliberatiuo. t pcipue cū appeti
tu futuri: sic erit pctm mortale. Si aūt pla/
ceat vt ē exoneratio nature nō credit pctm. t
eo dē mō dico p dicta q appetere pollutoz i
somnis sine oi delectatōe ppter alleuiationē
nature nō ē pctm. sz dare operā vtendo cali/
dis vl' alio mō eēt mortale pctm. si ppt hz fa
cit. Sec⁹ si faceret ppter gulositatē dubitā/
do nihilomin⁹ dō ea. qz sic eēt veniale pctm.

3 ¶ Utr ois pollutio i vigilia sit pctm morta/
le. R. q nō. aliqn em ē sine pctō. sic i patiēti/
bus fluxū semis. aliqn cū pctō veniali qn p/
ter volūtatē t ppositū puenit. ex aliq tñ pec
cato veniali. puta cogitatōe nō morosa. aut
auditōe. pctm vo mortale semp ē qn volun
tarie procuratur ex quacūqz causa. aut qn pue
nit ex cogitatōe. locutōe vel tactu morosō. dō
quo habes. s. Logitatio. §. ij.

Portio canonica. vide. s. Canoni
ca portio.

Possessor bone fideiz male q̄s
dicat. habes Restitutio. in lra possessor.

Postulatō ē q̄dā gre petitō su
pioꝛi facta dō pmo
uendo aliquē ad plātoz ad quā dō iure cōi ppt
defectū aliquē vl' aliud impedimētū eligi nō pt
seu pmoueri. aliter si postulet ille q pōt eligi:
nihil fit. t ecōtrario fm Pa. i Rica. de postu.
pla. t intellige dō defectu vl' impedimēto q nō ē
pctm. i eo puta q ñ hz etatē. vel ē illegitim⁹.
vl' alteri epatui seu plātoni obligat⁹. t hmōi
Fallit i mutilato. dō coz. vici. c. exposuisti. et i
bigamo t irregl'ari. qz tales ihabiles nō pnt
postulari. sil'r criminosus non pōt postulari.
vt in. c. i. t. ij. de postu. prela.

1 ¶ A q debet postulari. ab eo q pōt dispēsare i
tali defectu vel impedimento

2 ¶ Quis pōt postulare. R. No. q q pōt elige
re. c. bone. cl. ij. t p totū. eo. ti. t dō elec. innotu
it. t debēt sic ꝓcludere vt papa dignet pbere
assensum q talis translatio fiat

3 ¶ Quot voces requirunt. R. q ad min⁹ duc

ptes oim fm Hosti. de elec. c. sepe tū. §. si alt/
ter nō facit iniuriā superior si nō admittit. d.
c. bone. al's sic. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. penul.
Pa. tñ in. d. c. bone. el. i. tenet cū Host. q iuſ
ficit maior pars vocū 4

¶ Quis effect⁹ postulatōis. R. Pa. in. c. i. de
postu. q postulat⁹ admissa postulatiōe ꝓsequi
tur ius ac si fuisz elect⁹ t confirmat⁹. vñ ñ indi/
get alia confirmatōe. vt i. c. ij. de postu. Inno
ge qñ postulat ab eo q pōt sup oīa impedime
to postulati dispēsare. t hec dz solēnis postu
latio. sz postulatio nō solēnis hz nō opat. vñ
licz canonici postulēt ab abbate monachū in
epm t abbas ꝓcedat. nihilomin⁹ oportz vnuo
cari t confirmet. t ista nō oportet seruare fo/
mā. c. qz ppter. de elec. sz hñ ſoma solēni. vt
hodie pax vel nihil valet. q pessime ppt am
bitiōez. 5

¶ Est t postulatio idem qđ aduo /
catio. de qua. s. Aduocare

Posthumus mo nat⁹ post
mortē patris. scdo p⁹ testm añ mortē. vt. ff. dō iu
sto ruptoz testō. l. ij. tercio arrogat⁹ filius
qrto p⁹ mortē auī. q incipit nepos i iuī patris
patē eē vt posthum⁹. qnto nepos auo mori
ente filio pze. hz no. glo. C. de postu. i Raca

Prebēda ppe cōsistit i fm
ctuū pcetōe. La
tissime ꝓ nōica vo i iure aliqu⁹ q i canonicā
recept⁹ ē ad qđ ius postea ptier prēda. t stal/
lus i choꝛo t loc⁹ i capl'o. de hēs dō. sti. cuz
M. de instī. c. i. t p Inno. i. c. relatū. t. c. dile
ctus. de pben. t in. c. olim. de ver. sig. 1
¶ Qui pñt hre prebēdas. vide. s. Beneficium
§. xviij. t de mgr̄is vide Magister 2
¶ Utr valeat pmissio de pbenda vacatura.
R. Inno. q nō. de pben. c. relatū. dicit tñ glo.
ibidē q pōt ꝓmitti canonico iā recepto
¶ Utr pbenda sit quid spūale. R. q ptim sic 3
t ptim non

Precariū dz qđ pcāby petēti rē
dū cōcedit tādiu q̄
diu is q ꝓcessit patit. vt i. c. vl. c. li. ff. c. t ꝓ/
ctus gtuit⁹ sil'is alijs gtuit. sz i mult' differt
a donatiōe q nō reuocat regl'arit. differt a
ꝓmodato. qz i ꝓmodato dz eē vlus certus t
tps saltē tacite determiatū. vñ si vnū istoꝛ de
ficit erit precariū nō ꝓmodatū. Si em cōcedi
tibi libz vt illū trāscribeꝛes erit ꝓmodatū.
qz ad certū vsū t tps tacite determiat. s. finem
ꝓmodi trāscribi pt. literdū. t. l. cōmuni. §.
cū ita. ff. dō p. ob. t ñ pt reuocari añ vlīm pleo

tū. vt i. c. i. de ꝺmo. ¶ Precariū aūt ꝑt reuocari ad placitū etiā si iteruenisſz pactū ꝺ ñ reuocādo. vt i. c. fi. e. nisi fuisſz appositū ꝑ vi ā ꝺdi tōis. qz sic viciat ꝺctū. fac. c. fi. ꝺ ꝺdi. ap. z qꝺ no. Bar. i auten. igressi. C. ꝺ sa. sā. ec. Rō ſm Bar. l. i ꝺmodato. ff. ꝺmo. qz ñ ē ꝺcessuz ad certū vsū. Doc limito vez nisi vellet reuocare sine cā z cū magno ꝺāno alteri⁹. qz obstaret sibi exceptō ꝺli cū ñ possit negari ꝺn ꝑcariū sit bñficiū: ꝑ venuola actio. et iō ñ ꝺz qs adūsari in bñficio ꝺcesso. sic dicim⁹ i mutuo ꝺcesso viatori q ipz detinuit postmodū. qz eū pnituit. vt no. Jo. an. i pemio decretalium. Itē differt. qz i ꝑcario venit soluz ꝺl⁹ et lata culpa. sz i ꝺmodato venit leuissima. vt i. l. qsi tū. §. z illꝺ. ff. ꝺ ꝑcario. z. l. ꝺct⁹. ff. ꝺ iureiu. z ibi reddit rō ꝺiuisitatis. hec elicio a Ly. i. l. ij. C. ꝺmo. z Bar. i. d. l. i ꝺmodato. z Jo. an. in c. vnico. ꝺ ꝺmo. z Pa. i. c. fi. ꝺ ꝑca. et idē i. d. c. vnico dicit q etiā ꝑcariū ꝑt ꝺcedi ad certū vsū. z distiguet a ꝺmodato p nomē precariū puta cū dicit. ꝺcedo libz ad trāsferendū ꝑca

¶ Quot modis soluit ꝑcariū. R. q rio noie ꝑmo volūtate ei⁹ q ꝺcessit. l. i. ff. e. scꝺo mor te ei⁹ cui ꝺcessū fuerat. c. fi. e. qz ē cōcessio ꝑso nal q extinguit cū ꝑsona. vt i regl'a ꝑ uilegiū. ꝺ re. in. li. vi. tercio alienatōe rei ꝑcario ꝺces re. ꝺ. c. fi. quarto finito tēpe ad qꝺ res fuerat cōcessa. l. cū precario. ff. eo.

¶ Gz nūq ꝺ reuocat morte ꝺcedēt⁹. R. Pa. i c. ꝑcariū. eo. q nō. z ibi tex. Et q ifert vnū no tabile q vbi act⁹ validitatis pēdet euolūta te alteri⁹ ñ reuocat ꝑ illi⁹ mortē. iō qz ꝑsumit qs i ea voluntate ꝑseuerare i q qs decedit. c. maiores. ꝺ baptizato. z iō licet ꝑ claustral' possit reuocari ad libitū abbatis. vt i. c. cū ad mōasteriū. ꝺ sta. mo. nō reuocat tñ p mortē ipsi⁹ abbatis. intellige si ab abbate cū capl'o fuit ꝑpositꝰ. vt. s. epus. §. ix. p ꝺ facit. c. fi. ne sede va. sec⁹ si eēt ꝺcessū vsqz ad bñplacitū. siu um. qz p mortē reuocat. c. fi gtiose. ꝺ rescꝑ li. vi. vide Bar. i. l. si cēteſimis. ff. de ver. sig.

¶ In qbꝺ rebꝰ cōsistit precariū. R. q i rebus mobilibꝰ z imobilibꝰ z incorpalibꝰ. Nā fuit⁹ precario pōt cōcedi. ff. eo. l. q. §. vlti. z. l. ij. et iij. i. R. in re ppria cōstituere nō pōt. ꝺ. l. iij. et §. itē si rē. qꝺ vez ē qz tū ad dominiū z ꝑꝑeta te. sz bñ qz tū ad vsuz possessionis seu detētionis. l. certe. §. pe. ff. eo.

Precaria femini generis pe. pro duc. z ꝑcarie ſm Pa. i c. i. eo. dicit q nō ꝺzńt inter se. sz bñ ꝺzńt a ꝑ tario. qz ꝑcaria ꝺz ꝺct⁹ ad ꝑces alicui⁹ vl' ali quꝝ init⁹ vsqz ad certū tps ſm q ptes ꝺuenerūt. nec añ illud tps pōt reuocari. vl' ꝺz ꝑcaria ad ꝑces aliq̄z facta ꝺnatō vsqz ad mortē ac cipientis. xij. q. ij. ꝑcarie. z in glo. ꝺ. c. i. et dicit Bar. i aut. ingressi. C. ꝺ sa. san. ec. z i. l. si finita. ff. ꝺ dā. ifec. qꝺ i oibꝰ. z p oia ꝑcaria ē eiusdē nature cū ꝺctu emphiteotico. z idē volui. i. l. i. C. ꝺ iure emphi. ē glo. x. q. ij. ꝑcarie. q sequit naturā emphiteos⁹. p ꝺ tx. tex. i aut. ꝺ nō ali. §. lex itaqz. vbi pz q ꝺct⁹ nou⁹ inuētus a ꝺsuetudine. ex q resultat idē effect⁹ q resultat ex aliq̄ ꝺctu inuēto a lege cēseat eiusdē nature. Et ꝺ intelligo vez vbi nō fit gtis sz aliq̄d soluit. differt nihilomin⁹. qz renouat ꝺ ꝺnnio i ꝺnnniū ñ emphi. Un nō q ꝑcaria fit aliq̄n etiā nō gtis. sic qn sup solo eccle sie fit aliqꝺ edificiū z soluit annuatim aliq̄d fit etiā qn aliqs dat alicui eccl'ie possessiōz vnā. et recipit ab eccl'ia duplū aut triplū vtē dū toto tpe vite sue. et nō. in. d. c. ꝑcarie. x. q. ij. Fit etiā qn clerico vl' laico dat aliq̄d vtendū toto tpe vite sue. Aliq volūt q ꝑcaria z ꝑcarie in ꝺ differāt. qz precaria ē solū vsqz ad mortē illius cui cōcedit vel etiā citra. ꝑcarie vo aliqn durat post mortē. z optet q de ꝺnquēnio in ꝺnquēniū renoueť. sz precaria nō.

¶ Utz precaria possit fieri sede vacāte siue ec clesiaz. R. q nō. x. q. ij. precarie. 1

¶ Utz cuilibet possit fieri. R. q nō iconomo vel eius ꝺsanguineo. x. q. ij. hoc ius. 2

¶ Utz reqratur solēnitas in precaria sicut i alienatōe rei eccl'ie. R. q i renouatiōe certū ē q nō reqritur. vt no. abbas in. c. i. eo. z dicit q prelatus solus sine ꝺsensu capli pōt eā facere. facit tex. in. l. pupillo. §. i. ff. de reb eoz et qꝺ no. Bar. i auten. ꝺ ius. C. de sa. san. ec. Incōcessione vo credo q reqratur si est talis rei vel tāti tpis q alienari nō possit nisi cū debita solennitate. vt ptz ex dictis. tū qz nō potest reuocari añ tps ꝺuentū. 3

¶ Utz reqratur necessario q renoueť ꝺ quinquēnio in quinquēniū. R. q sic. et cadit a iure suo post ꝺnquennū si nō renouat. vt dicit glo. in. d. c. i. et hoc vez in rebꝰ eccl'iasticis. i laicalibꝰ vo credo q ſm ꝺsuetudinē ꝺz renouari. qz ꝑsumitur actū qꝺ ē ꝺsuetuz. l. semp i stipulationibꝰ. ff. de iureiur. 4

¶ Utrū habēs rē precario noīe. vel sic ꝑcaria possit eaz ꝑscribere. R. glo. xvi. q. iij. c. clerici. q regulariter nō pōt nisi ex magna lōginqta te tpis dñs obliuiscat de possessiōe taliter q nesciat vbi sita sit. qꝺ posset hꝫ locū si possidens esset in bona fide. aliter nō. 5

Preceptū ē iussio vl' impiū faciē di aliq̄d vl' nō faciēdi Quō distinguit' R. dupl'r. s. p affirmatiuuz z negatiuū. Affirmatiuū stricto vocabl'o dr pceptū. z obligat p semp. s. p loco z tpe debito. sz nō ad semp. i. ad oēm tps. vñ filius nō teneť semp ad honorādū pēz i oēm tpe. qz ħ ē impossibile. sed solū cū opportunitas occurrit. et tps requirit. Negatiuū aūt pceptū p/prie dr phibitio q̄ obligat p sp z ad sp. qz teneor semp et oēm tpe nō mechari. no. ħ Archi. i. c. si peccauerit. ij. q. i. z Pa. i. c. nouit. de iudi. z theo. i. iij. sen. di. xxxvij.

1 ¶ Quot sunt genera pceptoz legis diuīe veteris? R. q' tria. Quedā sunt moralia. q̄ sunt de dictamine legis nature. vt sunt pcepta decalogi. Quedā sunt figuralia seu mystica. q̄ aliud significāt pter id qđ lra sonat. Horuz alia sūt sacralia. sicut illa de q̄bz rō reddi pōt q̄re ad lraz sic pcepta fuerūt. vt d circūcisiōe et de obsuatōe sabbati. Alia cerimonialia. sic illa de quibz rō reddi nō pōt. qz sic pcepta fuerūt ad lraz. vt illud. Nō arabis cū bue z asno. z illud. Nō facies vestē de lana et lino. et hmōi. z de istis no. in glo. i. §. his ita ñ dek. vi. di. Quedā sunt iudicialia. vt illa q̄ i decisione causaz sunt determinata. vt Exo. xxi. z sunt determinatōes iusticie iter hoies seruāde. z hodie figuralia tā sacralia q̄z cerimonialia nō tm̄ nō sunt seruāda. sz etiā sunt peccatū mortale post xp̄m ipsa seruātibz vt talia Precepta ꝺo iudicialia sunt mortua. qz nō obligant. nisi ille q̄ haberet potestatē statueret obseruanda. qz tunc nō obligarēt vt iudicialia legis antique. sed vt ius canonicū vel ciuile aut municipale i q̄ pcipiunť fm Sco. s iij. dist. xij. q. v. et Pa. in. c. i. de homic. facit tex. in. l. i. C. de ve. in. enu. vbi dr. Dia merito faciamus nra. qz ex nobis oīs impietas auctoritas. et. c. si aplice. de prebē. li. vi. Dozalia aūt pcepta oīa ꝺprehēdunť in. x. preceptis decalogi. que ponunť Exo. xx.

2 ¶ Quō ordināť pcepta decalogi moralia? R. fm cōiorē modū q̄ hr ab Aug. sup Exo. s. vt p̄mū preceptū sit. Nō hēbis deos alienos cora me. z nō facies tibi sculptile. nec oēz silitudinē. Scdm nō assumes nomē dei tui inanū. Terciū. Memēto vt die sabbati sanctifices. z hec ad p̄mā tabulā dicūť ptinere. Primū pceptū scde tabule ē. Honora p̄rem tuū z mrez tuā. Scdm nō occides. Terciuz nō mechabis. Quartū nō furtū facies. Quītuz nō loqris ꝺ p̄rimū tuū falsū testioniū. Septū nō ꝺcupisces dom̄ p̄rimi tui. nō seruz nō ancillā. nō bouē. nō asinū. nec oīa q̄ illius sunt. Septimū ñ residerabis vacē et mg̃ tm̄ in. iij. di. xxxvij. ponit. vij. p sexto.

¶ Circa p̄mū pceptū notādū q' tria. phibent nob. Prio oēs pphane pactōes demonū. ne fiāt p incātatōes ꝺvoz. siue p inscriptōes characterz vl' imaginū. siue p immolatiōes sacrificioz. Et ħ vl' ad ludificatōz demonū. ne faciūt hystriones. vl' ad trāsmutatōz naturaz vt fecerūt magi pharaōis. vl' ad inuestigationē futuroz ꝺ tingētiū seu occultoz. sic faciunt diuini. oīa phibent ib pena mortal' peti. qz in his attribuit creature qđ debet creatori et iō peccať mortal'r ꝺ istud. Nō hēbis deos alienos cora me Exo. xx. Et phibēť oēs false z superstitiose inuētōes errorū vl' obseruātia/rū ꝺ fidē z bonos mores cū dicit. Nō facies tibi sculptile. Hmōi aūt errores z superstitiōes precedūt aut ex ipzobo audiu inuestigatōis phibite. aut p uersō intellectu sacre scripture. aut ex inordinato affectu carnalitat' hūane. de q̄bz hiere. Stult' facť ē oīs hō a sciētia sua. sculptilis ē artifex i sculptilibus. vana sunt opa eoz. sūt risu digna. z i tpe visitatōis pibūt. vñ sup nūt risu digna. z i tpe visitatōis pibūt. vñ sup ē mortale pctm̄ nisi i casu. vt hēs. s. hereticus i p̄n. z i casu vt hēs. j. supstitio. §. i. Tercio p̄ hibenť oēs puerse appciatōes creaturarū. cū ꝺ. nec oēz silitudine ꝛc. Quis aūt puersa appciatio creaturarū. precedit aut ex silimitate. aut ex cupiditate. aut ex electatōne. Primo mō ē idolatria supbozū. Secdo mō auarozū. Tercio mō luxuriosoz. vñ Dicro. qđ qs p̄ venerať z amat hoc illi dr ē. et iō supbi colit silitudinē celestiū. qz diligit sup oīa pferri. Cupidus ꝺo colit silitudinē terrestriū. qz sit per oīa cupit ditari. Lasciuus aūt silitudinē aq̄tiliū. qz sup oīa cupit delectari. z hectitur in delicijs sicut aq̄. ad Phil. iij. quorū dr ventер ē. Quō autē superbia. auaricia et luxuria sunt pctā mortalia. habes in titulis suis. 4

¶ Circa scdm̄ pceptū no. q' nomen dei triplr assumiť. Primo ad efficiēdū. vt i sacris. sic i baptismo cū dr. Ego baptizo te ꝛc. ad p̄mittendū. vt cū qs iurat. vouet vl' p̄mittit aliq̄d deo vl' sctis. Tercio ad exp̄mendū. vt cū qs loquiť cū iuramēto. Silr multipliť assumiť in uanū. Primo p sacri fruſtratoz. sicut cuz qs nō credit vt hereticus. vel graz sacri delerit. z hmōi. qđ sp mortale pctm̄ est. Secdo q' voti fractoz. z ħ fit triplr. Primo p tardatoz implēdi. Secdo p p̄uā voluntatē seu fractōem voti. Tercio p apostasiā. et quō sit mortale. §. hēs. j. votū. iij. z apostasia. i p̄n. cū duobz. §.

se. Tercio assumit nomē dei inuanū p hois blasphemi locutōem. vide. s̄. Blasphemia. Quarto assumit inuanū i predicatōe q̄ fit vana intētōe. dq̄ vide. s̄. honor. §. vij. t. j. Tlia dis affectōe. dq̄ dic vt. s̄. Dño. §. x. Sexto assumit tm̄ in exteriori ope nō p dño. sz soluz pro humano fauore. dq̄ vide Sil'atio t vana gl'ia. §. i. Septimo p iuramēti puersiōz. t hoc dupl'r. aut iurādo puerse. aut nō seruādo. dq̄ vide Juramentū p̄r totū. t Periurium. p totū. Octauo p̄r vsurpatōz adiuran

¶ Circa terciū pceptū no. fm oūge. q̄ factuz d̄z sepatim ab vsu cōi ad cultū dei. pceptuz g̃ d̄ sctificādo sabbato ē vt cor a curʒ supfluis sepet t diuino cultui mācipet. t h̄ ē vacare deo a vicijs sepam⁹. t intētiōz nr̄az ad sabbatuz .i. requiē eternitat⁹ hēm⁹. Scdo spāliter dū alicitis sepantes opib⁹ deo oād⁹ meditādo vacam⁹. et h̄ ē sctificatio sabbati. Tercio spāliſſime. sic ēt viris pfectis ptēplatiuis. q̄ ab oīb⁹ mūdanis se sepant vt deo familiarit intēdāt. p ma sctificatio ē necia. scda debita. tercia pfecta. Addūt ēduz ē etiā q̄ vacatio ad deū ē duplex. alia i habitu. t hec cōm recipit tam patōz tpis q̄tū ad eos q̄ sunt i charitate. qz offerūt deo i habitu totū tps vite sue. q̄tum ꝓo ad fuiētes deo ex tioze pene hz taxationē tpis. Alia ē vacatō i actu q̄ etiā recipit taxationē tpis. qz nō sp̄ hō mortal' pōt deo vacare actual'r. t ex h̄ pz q̄d vult p ma clausula h⁹ p cepti. s. Memēto vt die sabbi sctifices. Addit scda clausula i q̄ pcipit opari dēminato tpe. ociositatē. cū sbdit. sex diebus operaberis t facies oīa opa tua. p q̄ sciendū q̄ triplex ē labor. p m⁹ ē debit⁹. et iste ē duplex. s. vn⁹ excludēs ociū aie inimicū. t ad hūc tenēt oēs. qz q̄libet tenet se exercere in aliq̄ vtili. rōe cui⁹ ex ercitij. Mitte illū in opatiōem ne vacet tē. Alius introducēs fructū. t iste ē triplex. vn⁹ p labor. d cura subditor. dq̄. i. ad Thi. v. Alius actiuor circa spūalia. vt ē labor pdicator t presbyter misterātiū spūaliū seu sacrā. Alius ē ptēplatiuor. in q̄bus t si q̄escat corp⁹ a strepitu mūdi. tm̄ mēs inuigilat sollicitādo deo placere t alijs grām impetrare. Un̄ predicti labor⁹ labor⁹ p̄nt viuere de el'yna. qz p illis a quib⁹ accipiunt vtiliter labor⁹at. scds labor ē ocessus. s. hoim mūdi circa occupationes tpaliū vt habeāt vñ viuāt fm statū eorū t alijs subueniāt. dq̄ ad Eph. iij. magis aūt laboret opando manib⁹ tē. Et ad hunc tenent fortes corpe. ne cogant viuere ociose d̄ bonis q̄ debētur alijs. Tercius ē labor phibitus. s. curiositatis t cupiditatis qui extinguit spūalē quietē deo. Sequit' tercia clausula in h̄ pcepto i q̄ interdicit opatōz in sabbato cū d̄z. Septima aūt die sabbatū dñi dei tui ē. Nō facies i eo oīe opus. tu et filij tui t serui tui t ancille tue. et aduena qui ē intra portas tuas. Un̄ ad l'raz pcipitur. vt hō vacet a corpalib⁹ opib⁹ q̄ vacatiōz ad deū impediunt in solēnitatib⁹. vt est negociatio. et hmōi opa seruilia. Scias igit' q̄ opus seruile d̄z a fuitute. Un̄ vt meli⁹ intelligas aduerte q̄ ē triplex seruit⁹. p ma ē seruit⁹ dei. et hec nō phibet. vñ glo. Nu. xxviij. dicit q̄ fabri t hmōi artifices ociātur in die sabbati. Lector autē diuine scripture non desistit ab ope suo. nec tm̄ cōtaminatur sabbatū. scda fuit⁹ ē pcti. Joh. viij. Qui facit pctm̄ seruus tē. t hec phibet intelligēdo d̄ mortali nō d̄ venia li. vñ peccās mortal'r facit ꝺ istud pceptū. nō tm̄ sortit spēm ex h̄ nisi moueret ad pctm̄ vt puaricaret istud pceptuz. qz vt dicit phs. v. eth. c. viij. Si q̄s luxurietur vt lucret auar⁹ ē si aūt vt delectetur luxuriosus ē. tm̄ circūstātia q̄ spāli phibitōe phibetur. Et iō duplex ē pctm̄ rōe reat⁹. fm Ale. d̄ ales. Tercia fuitus ē q̄ hō fuit hoi. vñ opa corpalia intm̄ dicunt seruilia in q̄tū pp̄ue ptinet ad fuiētes. In q̄tū autē sunt cōia seruis t liberis nō dicunt seruilia. t iō opus corpale ptinēs ad salutē pp̄riā siue primi. siue ad euitādū damnū imminēs exterioris rei nō ē ꝺ obseruātia sabbati. vt pz Joh. vij. et Mat. xij. t i. c. licet. t. c. ꝙquestus. de feriis. xvij. q. viij. si nulla. d̄ ꝙse. di. i. sicut nō alij. qz hec pcipiuntur omib⁹. Prouer. xxiij. Erue eos q̄ ducuntur ad mortē. Deut. xxij. Nō videbis bouē aut ouē fratris tui errantē tē. Et iō nō ptinet solum seruis sed etiā liberis. et de hoc vide vel dic vt. s̄. Ferie. §. ix. t sequen.

¶ Sz q̄re magis pcipit obseruatio sabbati q̄z aliaz solēnitatū. R. qz cū oīs solēnitates veteris legis sint institute i ꝺmemoratoz alicui⁹ bñficij diuini vel pteriti ꝺmemorati. vl' futuri pfigurati. iō magis sabbatū pcipit. qz bñficiū creatōis i h̄ ꝺmemorat q̄m ē pcipuū inter pterita. cuz d̄z Exo. xx. Sex diebus fecit celū tē. Sil'r bñficiū pfigurale precipuuz et finale. s. quies mētis i deo. vl' in pñti p grāz vel i futuro p gloriā. q̄ bñficia oīa ꝺplectit.

6

Nō sic aūt alie q̄ solū ꝑpter ꝓticularia bñficia ꝫ memorātur. vt pasca ꝑpter liberationē ex egypto ⁊ figurā xpi.

7 ¶ Utꝝ ꝫueniēter sit mutatū in dñicaꝫ. R. q̄ sic. qz sabbatū figurabat q̄etē dñi i sepulcro die. vij. ⁊ requiē sctō ꝝ futurā i celo p xpi meritū i. vij. etate. et iō aduenīte plitate ⁊ buit cessare figura. Itē ⁊buit cessare ꝑpt̄ exclusi onē erroꝛis: ne forsitan q̄s crederet q̄ obligatio ad cerimōias veteris legis mān̄et. sic pz ꝺ cō. di. iij. c. ꝓuenit. vñ ꝫueniēter ⁊buit i alium diē mutari. nec alt⁹ fuit q̄ magis ꝫueniꝛ q̄z p̄m⁹. tū ꝑpter bñficiū creatōis celi ⁊ terre ⁊ resurrectōis xpi ⁊ ml'tis alijs ⁊ q̄bꝫ ꝺr di. lxxv. q̄ dic dñico. ꝺ cō. di. iij. sabbato. ⁊. c. ie

8 ¶ Circa q̄rtū sciēdū ē q̄ ꝑpie ⁊ p se /iunia. honorari p̄cipit in ꝟ ꝑcepto hō q̄ ē ꝓncipiuꝫ in esse nature sic ē p̄ et mr̄ carnal'. ⁊ hō q̄ est ꝓncipiū in esse gr̄e ꝑpter misteriū sic ē plat⁹ spūalis. et ꝫsistit ille honor i reuerētia ⁊ sustētatōe. vt dicit glo. ad Ephe. vi. Reuerentia ꝺo ꝫsistit i trib⁹. s. i affectu. s. timēdo p̄is offensā ex amore. Leui. xix. Unusq̄sq̄z patrē et mr̄em timeat. In effectu. s. obediēdo. ad eph. vi. Filij obedite parēt⁹ i signo. s. assurgēdo ⁊ hmōi. Sustētatio ꝺo ꝫsistit i solatio ꝺbꝝ. i fultio opꝝ. ⁊ in exhibitōe nēcariꝝ. In isto etiā ꝑcepto ꝑm theologos intelligit mādari q̄cq̄d ptinet ad reddendū ⁊bitū cuicūq̄z ꝑsone sicut scd'ārū includitur in ꝓncipali et ⁊ hoc ꝓcepto vide. s. Filius. §. xxx.

9 ¶ Circa. v. ꝑceptū adūte q̄ ꝟ ꝓcepto explicite phibet homicidiū. Implicite ꝺo ois motus ire. sic mōstrat dñs Mat. v. In ꝟ g̃ ꝑcepto phibet ois lesio q̄ fit i ꝑsona ꝓximi. ⁊ iō ꝑccat mortal'r q̄ls cū occidit. trūcat. mutilat. ꝺberat. ledit notabil'r. vl' aīm ⁊libatū ledēdi hꝫ. nisi in casib⁹ a lege ꝓcessis. ꝺ q̄b⁹. s. homicidiū. i. ⁊. iij. ⁊. s. ꝑcutere. ⁊. s. Defensio Idē dic ꝺ incarceratōe. ⁊ q̄. s. Carcer. §. iij. phibet duellū. ⁊ q̄. s. Duellū. Itē torneamētū. ⁊ q̄. j. Torneamētū. Itē bellū. ꝺ q̄. s. bellū. Itē Alex. ⁊ ales in. iij. ꝑte sum. in expositōe hui⁹ ꝓcepti dicit. Nota q̄ interpretatiue ꝟ ꝓcepto phibetur occisio spūalis qua q̄s ē alteri occasio ruine in pctō mortali ⁊ spiritualis mortis. sicut ꝑsuasio mali. ⁊ factum min⁹ rectū ꝓbēs alteri occasiōz ruine. vel q̄ moriat i ꝺsciētia ꝑꝓa vt p odiū. vl' in aliena vt p ⁊tractionē. ⁊ quo dic vt. s. Detractio. scandalū. odiū. ⁊ alijs locis suis.

10 ¶ Circa. vi. ꝓceptū nō q̄ licet mechari idez sit q̄ ꝺ adulterari. ⁊ sic videat solū adulteriuꝫ phiberi. tñ ꝑm Aug⁹. in ꝟ ꝓcepto phibet ois illicit⁹ coitus ⁊ illoꝝ mēbroꝝ ois illicit⁹ vsus. xxxij. q. iij. meretricel. Ois aūt illicit⁹ vsus ⁊terminat̄ p. viij. dānas. ſ p fornicari onē. ⁊ q̄. s. Fornicatio. p meretriciuꝫ q̄ sit duob⁹ modis. ſ. p vagā infectaꝫ fornicatōz q̄ ⁊ mulier solutaꝝ. ⁊ sic differt a fornicatōe q̄ ē cū certa ⁊ vna sola ꝑsona. Itē meretriciuꝫ ꝺ. solutaꝝ mulier venal'r ⁊ public⁹ ꝓcubit. ſ. Adulteriuꝫ. c. meretrices p adulteriū. ꝺ q̄. s. Adulterium. p stupꝝ. vide. j. Stupꝝ. Persacrilegiū ꝓcubitū q̄ ē inordinat⁹ cōcubit⁹. iq̄ ꝓnēcia ꝺo sacrata ledit siue violat. sacrata dico p ordinē aut religiōz. seu votū cōinetie. p ice stū q̄ ē inordinat⁹ coit⁹ q̄ vinculū ꝓsanguinitatis vl' affinitatis vl' p̄nitatis violatur. Pctm sodomiticū q̄ ꝺ ē inordinatus coitus q̄ naturalis vsus i illū pucrit q̄ ē ꝓ nāturā. et

11 catū mortale. octauā ꝺo aliqñ sic aliqñ nō. vt. s. Debitū ptz. et. s. Luxuria.

¶ Circa. vij. ꝑceptū nota q̄ furtū ꝺr tripl'r. ſ. ꝑprie. ⁊ quo. s. Furtū. in ꝑn. et cōter. ⁊ sic ē ois illicita vsurpatio rei aliene ſm Aug⁹. i li. qōnū Exo. xxij. ⁊ sic ꝓhēdit rapinā. vsurā ⁊ oēm illicitā vsurpationē rez alienaꝝ. vt i. ꝺ. c. meretrices. Interptatiue ꝺo ꝺr ois illicita possessio rez. Et totū hoc phibetur in ꝑfato ꝑcepto. ⁊ ideo habētes supflua respectu statꝰ sui et familie si nō subueniūnt indigētibus ꝓ loco et tpe mortaliter pccāt. multo magis si indigēres sunt i extrema necessitate. et ⁊ hoc habes. s. Elemosina. §. i. Itē cō

12 mittunt furtū plati qui res ecclie bāt mere tricib⁹. cōsanguineis potentib⁹ nō indigētibus ⁊ hmōi. Sill'r indebite seruādo. Itē cō mittunt furtū q̄ res accipiunt ab eis q̄ alienare nō p̄nt. et hmōi. Deb⁹ habes. s. Furtū. rapina. vsura. restitutio ⁊c.

¶ Circa. viij. no. ſm Ale. in. iij. ꝑte summ. ꝺ isto ꝑcepto. q̄ phibet i ꝟ ꝑcepto oīe genus

13 mēdacij. qđ ē pctm mortale. nō aūt illō qđ ē veniale. et hoc large. ſ strictē solū mendacium in iudicio. ꝓhibetur etiā fallitas aptē dicentis ⁊ taciturnitas ꝑtatis. Nō aūt pccz mortaliter q̄s mentiēdo. vide. s. Mendacium. vel tacendo veritatē habes. s. Confessio. i. §. vij. et. j. Testis. §. xxvi.

15 ¶ Circa. ix. ⁊. x. ꝑceptū. vbi nō ſm Ale. in ea positō e hoꝝ ꝑceptoꝝ q̄ tripl'r pōt cōcupiscētia sumi. Uno mō p appetitu vegetabili. et tal' ꝺcupiscētia ꝓut ē inordinata ē a fomite mouēte. i. a corruptōe originalis culpe. Alio mō pōt dici appetit⁹ sensibil'. ⁊ hec ꝓut est

inordiata ē a monēte sensualitate cū fomite
Tercio mō ꝯcupiscētia ē appetit⁹ rōnal'. ⁊ sic
ē a libero arbitrio volūtate ꝯcupiscētia. ꝑmo
mō ē i suggestōe. scdo i delectatōe. tercio i cō
sensu. ꝑ hec ḡ ꝑcepta nō phibēt mot⁹ ꝑm⁹ et
scds ꝯcupiscentie. q̄ ꝯsistit infra limites sen
sualitatis. sed ex phibitōe huⁱ⁹ precepti phi
bet̄ur ꝯsensus volūtatis in opus vel delecta
14 tionē. ⁊ hoc sub pena mortalis peccati.
¶Utr̄ mala volūtas ⁊ opus sint duo pēta:
R. ꝑm Ale. vbi. s. ꝙ qñ volūtas ⁊ op⁹ exte/
rⁱ⁹ ꝯsiderāt i radice. s. libidie ⁊ i tēptatōe. sunt
idē pctm formalr. Intelligē si sunt ꝯiūcta vt
cā et effect⁹. Si vo ꝯsiderāt volūtas in se et
op⁹ i se. sic sunt diuersa pcta. qz alie sunt cir/
cūstātie bni debite actui exteriori q̄z volūta/
ti. qz diuersificāt mod⁹. loc⁹ ⁊ tps ⁊ q̄dā alie
licet circūstātia finis sit eadez. Si ḡ vt dicit
Aug. pctm ē act⁹ incidēs ex defectu bni. ali⁹
aūt defectus ē hinc alius inde. ḡ ꝑm ꝗ aliud
pctm intellige materialiter. Sil'r esset aliud
qñ sunt ꝑm aliud ⁊ aliud tps. ita ꝙ interme
dio cadat aliq̄d aliud. qz diuerse auersiones
15 ⁊ sic formaliter diuersa pccata
¶Quare magis phibet̄ur seorsiz voluntas
et opus in mechia ⁊ furto q̄z i alijs ⁊c R. Ale.
vbi. s. qz delectatio mechie ⁊ vtilitas diuitia
rū sunt ꝑpter se appetibilia ingⁿtū habēt rō
nē delectabⁱl' vel vtⁱl'. et iō debēt i eis phiberi
opus et ꝯcupiscētia. Sed homicidiū ⁊ falsi
tas habēt i se horribilia. ⁊ ꝑm se ita sunt. er/
16 go sufficit eorum phibitio.
¶Quare mag⁹ phibēt i spāli auaricia ⁊ luxu
ria ḡz alia pcta mortalia: R. qz ꝑpter ipsobi
tatē libidis citⁱ⁹ pgrediūt i op⁹ exteri⁹. inhi/
lomin⁹ alia capitalia phibēt iplicite. Sup/
bia phibēt i adoratōe dei: honorificatione
proximi. Invidia et ira i phibitōe homici
dij. Accidia i sctificatōe sabbati. Auaricia i
furti. Luxuria et gula et delecta/
tio inordinata carnal' sibīnuicē ꝯiūcta phi
17 bent̄ i phibitōe mechie et adulterij.
¶Quot sūt genera ceptoz euāgelicoz: R.
ꝑm Aste. li. i. ti. xlviij. ꝙ quedā sunt spālia re
spectu psonaz p̄sidentiū. vt illa q̄ spālit dāt
aplis Mat. x. q̄ omitto. Quedā sunt gene/
ralia respectu oim. d̄ q̄bz Matth. xix. ⁊ Luc.
xviij. q̄ sic ordināt ab euāgelista ꝑmū phibi
bet ira cuz dicit. Audistis qz dictū ē antiq̄s.
Nō occides. ⁊ d̄ h̄ habes. s. Homicidiuz et
Ira. Scdm ꝑcipit reconciliationē respectu
ei⁹ quē lesim⁹. cū dz. Si offers mun⁹ ⁊c. va/
de corpaliter si sit p̄sens. vl' spualiter si sit ab
sens. s. motu cordis. reconciliari fratri tuo ve/
niā petēdo et satisfaciēdo ei. vel si te lesit ꝓ
pter qd̄ eū odis. vade: odiuz cordis signi et
opis dimittēdo. ⁊ hec duo ordināt irascibi/
lē. Terciū phibet voluntatē mechādi. ibi. q̄
viderit mulierē ⁊c. de q̄. s. Cogitatō. Quar
tū ꝑcipit declinatōz occasiōis mechie. ibi. si
oculⁱ⁹ tuus scādalizat. Ubi nō ꝙ i oculo vel
manu ꝯsiderāt viciuz siue actus vicios⁹. et
iste ē absindēd⁹. ꝯsiderāt etiā mēbz. ⁊ istud
cū sit bonū est diligendū. Idē dicendū de q̄/
cunqz ꝑcmo. Quintū phibet separatiōz cō
iugij excepta causa fornicatōis. ibi. Qui di
miserit vxorē. hec aūt tria ordināt ꝯcupisci/
bilē. Sextū cū sequētibz quattuor ordināt
rōnalē. et ē illud quo dz. Dico vobis nō iu/
rare oīno. de q̄ Juramentū. Septimū ꝑci
pit patiētiā respectu lesiōis corpis. ibi. si q̄s
te percussit in maxillā ⁊c. Itē respectu ablatio
nis rer̄. ibi. Si voluerit tunicā ⁊c. da ei ⁊c.
Itē respectu angarie operⁿ. ibi. ⁊ q̄cūqz anga/
riauerit te ⁊c. hec aūt intelligunt ꝑm Aug. q̄
ad animi ꝓpationē. vt. s. nolit ꝑpter talia il/
lata pacē cordis p odiū amittere al'r ꝯsiliū ē
Octauū ē ꝑceptū erogatōis. ibi. oīmi petenti
te tribue. de q̄ Elyna. H. i. Nonū ē ꝑceptū di
lectōis inimicoz. vide. s. Diligere. H. i. Deci/
mū regulat intētionē cū seq̄ntibz. et ē prohi/
bitiuū obliquē intētōis. ibi. Attēdite ne iu/
sticiā ⁊c. vide Intētio. Undecimū remouet
inordinatā affectōz tpaliū. ibi. nolite sollicīti
vide. s. Auaricia. Duodecimū phibz teme
rariū iudiciū. ibi. nolite iudicare. vide Judi
care. Terciūdecimū precipit debitā cautelā
ibi. attēdite a fal. pro. Quartūdecimū addu
cit i auxiliū grē petēde. ibi. petite. vide Ora/
tio. H. r. Quintūdecimū ꝑcipit eq̄tatez legis
nature. ibi. q̄cūqz vultis vt faciāt vobis ⁊c.
scz necessario. aliter ꝯsiliū ē. Sextūdecimuz
tāqz implerūiū imponit conatū ad dei amo
rē cū dz. intrate p angustā portā. s. charitatē.
ꝑm glo. ibidē. vide. s. Charitas.
¶Sūt ⁊ alia ꝑcepta ab eccl'a idita general'r 18
oēs ligātia q̄ sunt. ꝑmū d̄ celebratōe festoz.
scdm d̄ auditōe misse. terciū d̄ ieiunio i q̄dra
gesima ⁊ alijs vigilijs. q̄rtū de cfessione. q̄n
tū d̄ cōione. sextū d̄ decimis. septimū d̄ vitā
dis excōicatis. Multa sunt alia q̄ tangunt
spāles psonas. d̄ quibz habēt i diuersis ca/
pitul'hui⁹ summe vt facilius inueniant.

Predicare q̄s p̄t: R. vt colligo
ex Car. i cle. duduz.
d̄ sepul. ꝑmo papa pōt. xix. dist. i memoriā.
⁊ quilibet cui ipse cōmittit. d̄ offi. dele. c. si.

Cōmissariꝰ ꝙ ei⁹ alteri ſ̄b delegare non p̄ñt d.c.fi. ꝛ ep̄i etiã i alienis dioceſibꝫ. niſi phibe ant ab ep̄is dioceſ. xxi. di. i nouo. ꝛ q̄libꝫ di acon⁹ cui ipſi ꝓmittũt p̄ñt i eoꝝ dioceſi. ſꝫ ñ extra. xvi. q. vij. null⁹ oīno. Tercio oēs p̄lati eccl'iaſtici ſi ſunt diacones p̄ñt ſuis ſubditis p̄dicare ſꝫ nõ alijs niſi ab ep̃o approbat' ſaut p̄uilegiatis. vt de here. excõicamus. el. i. §. ſane clerici. q̄rto fm aliq̊s q̄libet clericus. qđ limita veꝝ vt ſit diacon⁹ ꝛ nõ phibitus ſp̄aliter. xix. di. ſcõm. ꝛ ibi. no. glo. ꝛ Jnno. ꝛ Ho. de here. in. d. c. excõicamus. q̄nto minores ꝛ p̄dicatores ab eoꝝ p̄latis licẽtiati. d. cle. dudũ. Vñ ſi p̄dicare volũt infra ſepta monaſterij ipſoꝝ vel in locis alijs eoꝝ licet ſint longe a domibꝫ eoꝝ. dũmodo ſint ad eoꝝũ vſuꝫ poſ ſunt ſine aliqua licẽtia fm Lau. ꝛ Zen. in. d. cle. dudũ. Sil'r qñ volũt p̄dicare in plateis ꝓmunibꝫ. nec p̄ñt phiberi in p̄fatis locis. niſi hora qua p̄lati. i. habẽtes iuriſditõeꝫ q̄ſi epalẽ. vt no. Lar. ꝛ glo. i. d. cle. dudũ. p̄dicãt ſolẽniter. i. publice pp'lo generaliter. vel faciunt coꝝã ſe ſolẽniter p̄dicari

1 ¶Sꝫ nũquid vicari⁹ epi ſil'r hoc poterit: R. Lar. ibidẽ q̄ ſic. ſi ipſe vult p̄dicare. vt epi vicari⁹. ſec⁹ ſi vt alius p̄lat⁹. vel vellet coꝝã ſe p̄dicari facere. q̄ꝫ i ꝑ nõ repſentat p̄ſonã epi. et ſic nõ tenẽtur ceſſare p̄fati fratres

2 ¶Quid ſi tal' habẽs quaſi iuriſditõem epalẽ vellet occupare totã horã matutinalẽ: Rñ. Lar. vbi. ſ. q̄ nõ p̃t. ꝛ Lau. ibidẽ dicit q̄ debet p̄tiri illa hora matutinalis. maxime ſi dicti fratres nõ habẽt aliã horã competẽtẽ. argu. c. mandata. de p̄ſump.

3 ¶Quid ſi volũt p̄dicare i plateis ꝓ natiſ ſant eccleſijs alioꝝ: R. Lar. ibidẽ q̄ non p̄ñt ſine licentia eoꝝũ quoꝝ ſunt. ſed de eoꝝuꝫ licentia p̄ñt etiã illa hora qua p̄lati p̄fati p̄dicãt excipiunt ſolũ eoꝝ loca ꝛ publice platee in q̃bus illa hora p̄dicare non p̄ñt.

4 ¶Utꝝ laici poſſint p̄dicare: R. Pa. i. c. ſicut i vna. de here. q̄ nõ. al's pẽccãt mortaliter.

5 ¶Utrũ tpe interdicti poſſit p̄dicari: R. Lar. glo. ꝛ Pa. in. d. cle. dudũ. q̄ ſic. et q̃libet admittitur. de ꝓſe. di. i. c. eps nullũ.

6 ¶Sꝫ quã ſcientiã dꝫ hẽre p̄dicatoꝛ: R. Ale. i. iij. p̄te ſum. q̄ triplex ẽ act⁹ vocẽdi. p̄ m⁹ ſimpliciter exhortãdo. ꝛ iſte ẽ oĩm. ꝛ iſtis ſufficit ſcire mãdata ꝛ credẽda. ſcõs ẽ p̄dicãdi. ꝛ iſte ẽ eoꝝ q̄ habẽt ex officio. ꝛ iſtis eſt neceſſe ſcire exponere credẽda ꝛ mãdata. fm illud. i. Pe. iij. parati oĩ poſcẽti reddere rõem. tercius cathedrã tenẽdi. ꝛ iſtis ẽ neceſſe ſcire oĩa q̄ ptinent ad eoꝝũ vocturnã.

¶Quã ꝫſciẽtiã dꝫ hẽre p̄dicatoꝛ: R. Ale. vbi ſ. q̄ ſimpl'r exñs i pcto. ſiue occulto ſiue manifeſto vocẽs ꝛ p̄dicãs. ſi nõ ſtudeat vitare pcto ſimpliciter dꝫ ptemnere. ꝛ ideo peccare 7
Et ego credo mortaliter ſi ẽ i mortali. iuxta illud p̃s. Propterea deus deſtruet ꝛc. facit. l. di. q̃d ẽ hoc. ꝛ. c. cũ exaudiero. ꝛ xxv. di. c. ſe xto die. in fi. ꝛ xl. di. multi. Tho. i. iij. tener. q̄ ſi vocet ſacrã ſcp̃turã ex officio platõnis q̄ peccat mortaliter ſi ẽ in mortali. ſiue occulto ſiue manifeſto. ſed ſi vocet ſicut mgr. ſic ſi eſt i pcto occulto non peccat mortaliter. facit p̃ 8
s. Correctio. i. §. iij.

¶Utꝝ teneat p̄dicatoꝛ facere que predicat: R. Ale. vbi. ſ. q̄ ſic. quicq̃d aſſerit faciendũꝫ de neccitate ſalutis. nõ aũt quod predicat facien 9
dũ de pfectione religionis.

¶Quid ſi predicet ꝓpter honoꝛẽ. vide. ſ. ho 10
noꝛ. §. vij.

¶Predicatores ſacris l'ris ſemp̃ vẽbẽt inſiſtere ne tũc querãt diſcere aũ ex officio alios debeãt docere. xxxvi. di. §. ecce. ꝓpterea nolẽ
doctoꝛ veniũt predicatores ꝛ p̄lati. glo. in 11
c. vnico. de ſum. trí. lib. vi.

¶Circa q̃ vocẽda debẽt inſiſtere: R. q̄ circa ꝑmo credẽda. ſic articulos fidei. ſecõdo facẽda. ꝛ ſeruãda. ſic p̃cepta. tercio fugiẽda. ſic pcta. q̃rto timẽda ſic mors eterna. q̄nto appetẽda ſic gl'ia. ꝛ vt p̄dicatio eoꝝũ fructificet. etiã pus debẽt orare. vt dicit glo. Ben. xxiij.

Preces an inducãt ſimoniã. vide ſimonia. v. §. iij.

Precedẽtia determinãt ſeq̃nti, xxxj. q. vij.

Precioſus apoſtolus. eſt omne ray. ſciij. vult. legimus.

Precipitatõ ẽ vitãda. l. di. aũt p̃cipitatõ q̃n q̃s ptrãſit q̃ditꝫ regẽs di. uie vl' hũane rõis p ipetũ volũtatis vl' paſſi onis fert i p̃cipitiũ. ꝛ ſi ꝑ facit ꝛtrãs ponderet. Eſt diãs diuina documenta erit p̃tm mortale. Sil'r qñ licꝫ nõ ꝛtenat diuia documẽta. ñ ẽ cũ ꝛtrimẽto eoꝝ q̄ ſunt ꝺ neccitate ſalutis. ſic etiã erit p̃tm mortale. vl' circũſtãtia q̄ repit i oĩ pcto mortali. vñ dꝫ. iniq̃tas oĩa p̃cipitat al's erit veniale p̃tm. ꝛ q̄ luxuria magẽ ab ſorbet rõeꝫ. ideo p̃cipitatio ponit⁹ filia.

Predia vrbana vl' ruſtica. q̃ di cunt. vide Seruꝰ i p̄n.

Predo dr q̃drupl'r. primo q̃ iniuste alios pdat. sic q̃ spoliat via/ tores. z iste ē excõicatus. xxiij. q. iij. si q̃s ro/ mipetas. cũ duob. c. se. sc̃do dr q̃ tollit a pso nis vltra stipẽdia sibi taxata. xxiij. q. i. milita re. z tales sũt raptores. z sic pdo ꝺ tinet ſb ra ptoresic spes ſb genere. xxiij. q. v. ñ sane. i fi. et sic dr puniri pena raptor. tercio fm Goff. et hoſt. dr plat⁹ q̃ vt fuit iũ ipẽdat legato vl' alij pl⁹ exigit a ſbditis q̃s soluat. d imu. ec. q̃ ple rigs. qrto dr pdo fm Io. inder q̃ iurgiũ alie nũ ꝺputat pdã suã. aut official' indebite pe/ cunia accipiẽs l. oẽs. C. ad. l. iul'. repe.

¶ Quo p̃cepto phibetur pdaz R. furti nomi/ ne. xxxij. q. iij. meretrices

¶ Aui detur dari preda in bello acquisita R. de iure principi. xxiij. q. v. dicat. Sed tu dic latius vt. s. Bellum. in pn.

Prefatio nulla dr dici in missa nisi illa de qua in. c. me minimus. de ꝺse. dist. ij. z in. c. sanctor. in fi. vij. di. vide. s. Missa. §. xxx.

Prelatus large dr ois habẽs cu rã aiaz fm Inno. i. c. firmiter. d sũ. tri. z i. c. qm̃. vt li. nõ ꝺte. stricte ꝺo dicũt solũ habẽtes iurisditõez. vt pbat i c. decernim⁹. d iudi. iũcta glo. i cle. dudũ. d se pul. vbi ponit plat⁹ z rector sepatiz. do. Lar. i cle. i. d elec. cũ glo. ibidẽ. z Laur. dic q̃ noie plati ꝺphẽdit q̃libet admistrator habẽs ppe tuũ officiũ. etiã si sit tal' q̃ ad nutuz supioris possit amoueri. all'. de sup. ne. p. c. i. ad fi. xvi q. i. d plentiũ. addit Pan. ibidẽ q̃cunq; noie ceseat. de ſ. sig. q̃uis cle. i. d ſlep. z qd ibi nõ. z ex glo. pfata dicit Lar. obtinuisse q̃ miſter z custos mior z pincial' pdicatoz sunt plati d religioso nõ plato. z q̃ etiaz pñt eẽ ꝺcu. loq̃tur papa. vt. s. Delegatus. §. iij.

¶ Utz oĩs plat⁹ sit iudex ordiari⁹ R. glo. i. c. vj. d iudi. q̃ sic pẽtm R. glo. i. c. ea q̃. d off. arch. q̃ sic z mor taleq̃ ẽi omissione necessarioz ad suũ offi/ ciũ. vt visitatõis correctõnis z hmõi. et fm Hosti. et Ber. in. d. c. ea q̃. tenenť nõ solũ de dolo et lata sed etiã de leui culpa de dãno ec/ clesiasticaz rez. g fortius animaz

¶ Utz plat⁹ teneať oĩa agere cuz ꝺsilio capl'i suis R. Pa. i. c. nouit. d his q̃ fi. a pla. q̃ nego cia mioza pot sine ꝺsilio. vt no. dc. i. d. c. no/ uit. z Inno. i. c. fi. d ma. z obe. z. l. ij. C. d iu/ ra. calũ. nã rectores ex officio iũcto explicãt hec mioza. vt i. d. l. ij. facit. c. edoceri. d relep.

Negocia ꝺo ardua cã rõnabili expẽte quã lꝺ nus vir arbitrabiť pt sine ꝺsilio capl'i. al's ñ

¶ Utz teneatur dicere culpã suã sbdito qñ 4
excessit in corrigendo R. c. qñ. lxxxvi. dist. q̃ nõ. intellige nisi a pposito hoc faceret. vt. s. Correctio. i. §. ij.

¶ Utz platio sit appẽdaz R. q̃ nõ. nec desi/ 5
dia fugienda. xvi. q. i. nos aũt. viij. q. i. olim. z trib. c. se. xl. di. multi. vñ appẽs eã effici/ tur indignus. i. q. i. p̃ncipatus. z peccat mor taliter si deliberate appetit vt presit. Vide. s. Ambitio. et. s. Epũs. §. ij.

¶ Utrũ plat⁹ possit fugere. vide. s. Epũs. § 6

¶ De q̃bꝺ spãliter sunt interrogãdi p̃ 7
lati R. s. Interrogatões circa plates

Prescriptio est quoddã ius ex tpe ꝺgruens aucte legũ vim capiẽs pnã negligẽtib⁹ infe rẽs z litib⁹ finẽ impones. z sil'r diffinit vsu/ capio. et aliq̃n vnũ ꝺprehẽdit reliquũ. sz p/ prie differũt. qz vsucapio ẽ in reb⁹ mobilib⁹ z se mouentib⁹. p̃scp̃tio ꝺo i immobilib⁹ z iu ribꝫ incorpalib⁹. vt insti. de vsuca. z lõ. tẽ. p. i. R. Jurisꝫ tñ ꝺsultus ita diffinit. Usucapio ẽ acq̃sitio dominij p ꝺtinuationẽ possessiõis tpis spacio lege diffiniti. in. l. ij. ff. de vsuca. Ꝫ Pa. no. in Rica extra eo. ti.

¶ Que req̃runť i p̃scp̃tõe fm ius canõicũ et 1
ꝺscientiã R. q̃ q̃ttuor. p̃mũ bona fides. s. q̃ is q̃ possidet rẽ quã possidet credat eẽ suã. vl' credat tradentẽ eẽ dñm. vl' hꝫe ius. distrahẽ di. licet i facto erret. ff. de ver. sig. l. bone fidei. Hoc limito vez i p̃scp̃tõe vbi req̃riť aliquis act⁹ positiuꝰ. secꝰ vbi nullũ factũ req̃riť. vt in p̃scp̃tõe libertatis ꝺ seruitutẽ rusticã. qz licet sciã me tibi debere seruitutẽ eũ di. tñ ego pos/ sum p̃scribere libertatẽ. exq̃ ego nihil facio qꝺ sit pẽtm. hoc tenet Bar. i. l. seq̃tur. §. si viaz. ff. de vsuca. et Pa. i. c. fi. de p̃scp̃. Jdẽ dic de p̃scp̃tõe actõis psonalis mere penal'. vt i rapina respectu quadrupli q̃ ẽ vsqz ad ãnũ post annũ simpli. insti. de vi bꝫ. rap. i p̃n. vt j. §. xlij. et idẽ dic de similib⁹

¶ Ꝫz q̃d si erret i iure R. q̃ nõ p̃scribet. l. 2
ij. §. si a pupillo. ff. p empto. z l. nũq̃z. la. ij. ff. d vsuca. secus si errabat i facto. ar. l. qꝺ vul/ go. ff. p empto. z ꝓpterea dicit Inno. i. c. si di ligẽti. eo. q̃ possidẽs Ꝫ ius nõ p̃sumitur bo/ ne fidei. nisi sit possessio lõgi tp̃is. vel pbabi libꝫ rõibꝫ fuerit acq̃sita. facit. c. cũ ecclia sute rina. d cã poss. z ppri. Ex q̃ ptz q̃ si ius in q̃ errauit erat dubiũ q̃ error excusaret i p̃scribẽ do. et facit tex. in. c. cũ dilectus. et ibi Pa. de

ꝯsue.qđ no. Itē tenet Bo.i.c.cura.đ iurepa. ꝙ error mixtus.s.iuris et facti nō tollit bonā fidē.dat exemplū i donatōe facta uxori q̄ vir nō ē effectus paupior q̄z mulier credit valere qz usucapiet.l.si vir uxori.ff.de dona.Barto. tñ in.l.sl fur.ff.de usuca.z in.l.sed z si.§.scire ff.de pe.here.z refert Pa.in.c.grauis.đ resti. spo.distinguit z bñ.ꝙ quedā sunt iura q̄ p/ hibēt aliquos actus.z facies ꝯtra etiā ex er/ rore:nō ꝓsumit i bona fide.z sic intellige glo. i.d.l.si fur.q̄ dicit ꝙ error iuris impedit usu/ capionē.qđ etiā limito nisi esset tale ius ob/ scurꝫ z dubiū.Quedā sunt iura nō ꝓhibētia sed actui nō assistētia.vtputa testm nō solē ne nō approbat a iurevt valeat.z circa talia erās nō ꝓsumit i mala fide.d.§.scire.

3 ¶Quid de illo q̄ tpe ꝓscp̄tōis habuit ꝯscien tiā lesaz.postea incipit hre nō lesaz:R.Pa.i c.fi.eo.cū do.Anto.ꝙ si ex legitimu cā habu it lesaz interrupta ē ꝓscp̄tio.z sic incipiet ꝓscri ptio postq̄z ꝯscientiā lesaz reformauit p legiti ma indicia.ar.eoꝝ q̄ no.i.c.de q̄rta.eo.z i.d. c.cura.Si ꝯo fuit lesa ex leui iudicio quā tñ reformauit ex alijs legitimis iudicijs.sic nō fuit interrupta.Pa.tñ inclinat ꝙ oino interrū pat z incipiat ꝓscp̄tio đ nouo tpe reformatio nis.sz ꝯior ē ꝓma opi.nisi ꝯscientia se firmal/ set.q̄uis ex leui iudicio ꝙ res erat aliena.

4 ¶Utrꝫ dubitās an res sit sua vl ne.z hñs iu stā cāz dubitādi ꝓscribat:R.fm.d.In.i.d. c.fi.ꝙ nō.qz iura req̄rūt necū ꝙ nō sit i mala fide.sed ꝙ sit i bona fide.z iō licz nō sit i ma/ la fide nō ē tñ i bona.qđ tñ limita nisi dubi/ tatio eēt mometanea z vacillās.sic nō ē he/ resie9 q̄ dubitat.sz nō sic et deliberate.c.i.de here.qz sic nō ipediret.Et hec opi.i foro aie ē verior q̄ ad usucapionez rei.sed respectu fru/ ctuū lucrādoꝝ sufficit mala fidē abesse.et q̄z/ uis Pa.z cōis opi.et glo.i.d.c.fi. teneant ꝙ dubitatio etiā firma nō impedit ꝓscp̄tiōz etiam quo ad rē.facit p ipsis.l.q̄ scit.§.bone fi/ dei.ff.de usufru.sed b vez quo ad foꝝ ꝯtētio sum tene.nō quo ad ꝯscientiā.

5 ¶Scdm qđ req̄rit i ꝓscp̄tōe ē iust9 titul9. c.si diligēti.extra eo.et dr hic titul9 cā possi/ dēdi.vt donatō.vēditō z hmōi. Exigit g̃ cā vera nō legitima fm Sof.vñ titul9 errone9 pstat cām ꝓscribendi.ff.p socio.l.fi. Et ppte/ rea dicit glo.i.d.c.si diligēti.ꝙ p tāto dr ti/ tul9 iust9.qz dat cāz ꝓscribēdi.licz i ꝛitate nō sit iust9.qz tūc nō eēt ꝓscp̄tio necaria. Et iō minus iust9 titulus dat cām ꝓscribēdi si mō adsit bona fides vt credat titulū sufficere et ē iustū.z b vez ꝙ req̄rit titulus q̄n aliqs u re cōi possidere nō p̄ōt.vt laic9 ecclīas. Ido requirit titulus.als ē semp i mala fide. Sz vbi res p̄ñt de iure cōi possideri.sic nō req̄rit titulus. Et ꝙ nō req̄rat titulus:tenēt cōiter doc.sed Pa.in.d.c.de quarta.eo.limitat ve rū.Primo q̄n ꝓscp̄tio nō ē extra ius cē.p.c. i.co.ti.lib.vi.facit.l.quēadmodū.Đ agri/ cē.z co.Scdo q̄n nō ē i usufructu ꝓscribē/ do.qz licet sit ius incorpale.l.i.in fi.ff.ad.l. fal.z quedā seruitus i rebus alienis.l.iff.de usufru.tñ req̄rit titul9 i eo ꝓscribēdo.als nō. ꝓscriberet spacio.x.vel.xx.annoꝝ.vt ꝓbat in l.fi.C.de ꝓscri.lon.tem.vñ dicit glo.in.l.cor ruptionē.C.de usufru.ꝙ etiā usufructꝰ cōsti stit in re mobili.tñ actio ꝑsonal' ad ipsam nō rollitur triennio.z idē videt dicēdū i acqsiti one.Dico tñ ꝙ fructus q̄ capiunt ex agro ali eno bona fide usucapiunt triennio.rer.ē nō. in.l.sequitur.§.fructus.ff.de usuca.z ibi gr Bar.qz ibi nō agitur de ꝓscribendo iure. Et ideo cū dicit ꝙ teneꝰ restituere fructus extan tes.i.c.grauis.de resti.spo.Intelligе nisi pos/ sessor p triennīū z bona fide possideret. Ter/ cio limitat q̄n nō agit de seruitute ꝙ quā ꝑso na obligatur vel affringit ad seruitutē ꝙ quā ꝑso li iure ꝓscribendo titulus.z sic p̄ōt intelligi.l. cū de in rē verso.ff.de usur.z no.Dy.i regula

6 possessor.de reg.iur.lib.vi.

¶Terciū qđ req̄rit ē cōtinuatio possessio/ nis ꝙ res sit possessa ꝯtinue vsq̄z i finē ꝓscri/ ptōis sine interruptōe.c.illud.extra eo.de pre/ iur.regula sine possessione.lib.vi.Et ꝙ pos/ sideat vt ꝓprium.qz q̄ alieno noie possidet vt colonꝰ.z q̄ precario z hmōi.nō ꝓprie possidēt sed hi quoꝝ noie possidēt.c.cū venissent.de resti.spo.z in glo.c.clerici.xvi.q.iij. Si tñ in terrupta possessione q̄n possessor recupat ē bona fide:sic ꝓscriberet ea interruptōe nō ob

7 stāte.l.fi.C.de prescrip.xxx.an.

¶Utrꝫ possessio ciuilis.i.q̄ sit talis ꝑsona q̄ possit legitīe de iure cōi possidere necessario req̄ratur ad ꝓscp̄tionē.R.ꝙ ad usumfructū ꝓscribendū nō.sed sufficit naturalis seu cor/ poralis possessio.l.fi.ff.đ acqui.pos.no.Pa. in.c.ad audientiā.eo.ti. In alijs aūt vbi p/ scp̄tio inducit ad acquisitionē rei vel iuris. tūc requirit ciuil' possessio.z sic intellige tex. z glo.in.c.cām.eo.ti.z ideo naturalis nō sufi/ cit.de quo plene p Dy.i regla sine possessiōe. lib.vi. Ubi ꝯo ꝓscp̄tio inducit ad extinguē dū solūmō ius alteri9 et ad defensionē contra ius alteri9 ꝯgruēs.tūc tali defendēti nō ē ne/ cessaria vera possessio vel q̄si.als sequeret ꝙ

nō pscribērent actōes psonales ꝺ id qꝺ hz i l.ij. C. de ꝺsti. pecu. t in. l. sicut. C. de p. xxx. an. qz nemo vere eā possidet nisi is cui vere com petit. vt no. Inno. in. c. i lris. de resti. spo. hec e notabilis distinctio Lal. in. c. cū nō liceat. eo. Aduerte hic q possidēs bona fide et ven dens sub ꝺditione nō interrumpit possessio/ nē. Un si deficiēte ꝺditōe vēditio resoluat p 8
ꝺra tempa cuz posteriozibꝫ ꝺtinuare poterit fm Pa. in. c. illud aūt. eo. ti.

¶Utz possessio longissimi tpis de cuius initio nō ē memoria habeat vim titulī. R. fm Jo. an. i. c. ij. de pben. li. vi. q sic. qñ capacitas da tur i exercēte. als nō. vñ laicus qtūcunqꝫ ex ercuerit actū spūalē vl alicui⁹ ozdinis nunqꝫ tñ pt illū pscribere. Et nō q fama pbet iustaz cāz credēdi. vt nō. i. c. inquisitōi. de sen. ex. et. c. cū ꝺtingat. de resch. t p Bar. i. l. ij. C. si ser. vl li. et in. l. celsus. ff. de vsuca. Et si fama erat q de qꝺ fuit pdītū tpe guerre et hmōi. sic cur/ ret pscptio. vt nō. in. l. qꝺ vulgo. ff. p empto. qz sic facit titulū sicut i illo cui⁹ pcuratoz di/ cerat se emisse t sic credebat 9

¶Quartū qꝺ reqritur ē q res non sit viciosa vt possit pscribi. t ꝺz viciosa si sit furtiua aut vi possessa. vt insti. de vsuca. §. qꝺ aūt. Et ibi/ dit tex. q necvllus alius qꝺ quis ab eis bona si de emerit vl ex alia cā accepit vsucapiēdi ius habet. Et aduerte q i re mobili oportet iust⁹ ti tul⁹ interueniat a pncipio. aliter nunqꝫ pscri bit. qz sine titulo ꝺ voluntatē dñi tractans furtū ꝺmittit. t sic furtiua ē. secus ēi re mobi li. qz qꝫuis mala fides fuerit i pmo. pōt tñ p alios pscribi ex eoz bona fide. Et ibi nūqꝫ res mobil' in ꝺscictia pōt teneri qꝫtūcunqꝫ p lon gū tps sit possessa et bona fide: nisi q habuit cā a pncipio habuerit cū titulo. ppterea di/ cit tex. in. ꝺ. §. qꝺ aūt. Un in rebꝫ mobilibꝫ facile pcedit: vt bone fidei possessori vsu/ capio ꝺpetat. Qꝺ no. qz sepe venit in pctica. 10
Limita tñ fm q. j. dico. §. xliij.

¶Quero vtz oēs alie res q non sunt viciose possint pscribi: R. q regulariter ois res. oīe/ us. ois actio pscribi pōt. c. ad aures. eo. ti. sz hz multas exceptōes. qz sunt multa q pscri/ bi nō pñt. vt. j. §. xij. cū se. 11

¶Sz q reqrunt ad pscribendū iura seu serui tutes q habet cām ꝺtinuā vel q̄si: R. q requi runt. v. primuz bona fides. s. q vsus fuerit eo aio. q vsus fuerit iure suo. t q potuerit eti am aduersario ꝺdicente. sec⁹ si cā amicicie. qz nūqꝫ pscribet. l. fi. t ibi nō. ff. quēad. ser. amit. zle. q iure familiaritatis. ff. ꝺ acq. pos. §. cōz tps debitū. vt. j. patebit. Terciū q vsus fue/ rit sciēte adūsario. l. ij. C. ꝺ serui. t ibi glo. et doc. t etiā patiēte. l. qtiēs. la. ij. ff. ꝺ fun. qz sci entia et patiētia i iuribꝫ icozpalibꝫ adūsarij ꝺstituit qsi possessiōz. t iō sine ipsa nō posset pscribi nisi sit tps lōgissimū. s. xxx. annoz vl' xl. an. fm Pau. ꝺ castro i. l. ij. C. ꝺ serui. Jtez nisi habuisset pscribēs titulū ab alio qꝺ tercio q cā vt dñs illi⁹ fundi ꝺcessit. qz sic ignorante dño pt pscribi. vt no. Ly. petz tenere i. l. ij. p dicta. Qꝺ no. p limitatiōe illi⁹ q i cozpalibꝫ nō ē dare qsi possessionē sine sciētia t patien tia aduersarij. qz pauci aduertūt. vt i pascu/ is aqꝺuct⁹ iurisditionibꝫ piscādi. Et nō fm Inno. q istud tps icipit currere exq̄ qs cepit illo vti nō vi. nec clā nec pcario sciēte illo cui fit piudiciū t nō ꝺdicēte. Quartū in negati/ uis. puta alti⁹ nō tollēdi reqrit phibitō. no. glo. i. l. q lumibꝫ. ff. ꝺ ser. vz. p. et phibitio ꝺz esse ex pte pētēntis fuisse. Quitū q sit dñs fundi cui⁹ seruitus ē acquirēda. qꝺ no.

¶Que sunt q prescribi nō pñt: R. xvi. pmo 12
ꝺ pctā de iure canonico t i foro aie. imo ꝺu/ turnitas auget. c. cū hz et. ꝺ eo q ꝺu. quā pol. p adul. t. c. nō satis. t. c. cū in eccl'ie. de simo. De iure ciuili vo si pctm ē momentaneū tūc lapsus tpis alleuiat pnam. i. l. si ꝺuturno tēpe. ff. de pe. et qñqꝫ ex toto tollit. Un cōiter doc. t seqtur Pa. i. c. cū hz et. dicūt q adūsus qꝺ libet crimē regulariter pcedit pscriptio. x. an. vt post lapsuz qs nequeat accusari. t i. l. adulter. ff. de adul. ꝺz q post qnquēniū nō po test qs accusare adulteriū nisi in duobꝫ casi/ bus. vide glo. ꝺ. l. adulter

¶Sc̄do ꝺtra obedientiā. visitationē t pcu/ 13
rationē que debetur rōne visitationis. c. cum nō liceat. eo. cū similibus

¶Tercio ecclesie. loca religiosa necnō ius de 14
cime p̄mitte vl' oblatōnis. t oīa alia iura spi ritualia nō pñt pscribi a laicis. qz illa possidē re non pñt. vt in. c. cām. eo. etiā si mille anni trāsierūt. vt. §. dixi fm Jo. an. i. c. ij. de pben. lib. vi. Ab eis aūt a quibꝫ possideri pñt bene prescribunt. vt in. c. ad aures. eo.

¶Quarto annexa spūalibꝫ vt iuspa. sil'r pre/ 15
scribi nō pñt a laicis. dicit tñ Pa. in. ꝺ. c. ad aures. q papa posset ꝺcedere p̄ uilegiū laicis vt possideret spūalia aliqua. qz pōt dare eis ptātē excōicādi. et sic tūc prescribere posset q possidere pñt. Limita istud ad laicos seecula res. qz laici ꝺuersi licet nō debeāt. tñ pñt tra ctare spūalia cū clericis t pscribere. vide tex. iuncta glo. in. c. ex eo. de elec. lib. vi.

¶Quinto nō pōt prescribi lumes vl' qꝺ ad/ 16

heret limitibꝫ ep̃atuũ puinciaꝝ vl̃ parochia/
rũ. xvi. q. iij. licet inter. de paroch. sup eo. rõne
termi ꝯfundant puinciaꝝ vel parochiaꝝ

17 ¶ Sexto liber hõ p seruo possessus nõ põt p
scribi. xvi. q. iij. §. potest

18 ¶ Septio publice fũctiões agroꝝ. i. pẽsiões
n pñt a colono pscribi nec fundꝰ quẽ colit. d.
§. põt. C. de pscp. xxx. vl̃. xl. an. l. male agitur

19 ¶ Octauo via publica nõ põt pscribi ex non
vsu ppli. l. viã. ff. de via publica

20 ¶ Nono aqductꝰ ad publicũ vsuꝫ ciuitatꝭ ꝛ
alia iura ciuitatis ad publicũ vsuꝫ destinata
pscribi nõ pñt. C. ꝺ aqductu. l. diligẽter.

21 ¶ Decimo reseruata p̃ncipi i signũ subiectio
nis. vt tributũ ꝛ silia pscribi nõ pñt. vt. l. cõ
perit serenitas nra. C. de pscp. xxx. an. facit
qꝺ nõ. in. c. cũ nõ liceat. eo.

22 ¶ Undecimo res quã lex vl̃ canõ alienari p
hibuit nõ pscribit. sic tñ distingue fm Pa. i
ꝺ. c. cũ nõ liceat. q aut lex phibet alienatõez
qz eiꝰ rei nõ ẽ ꝯmertiũ. nec pt possessio hũi vt
i rebꝫ sacris. ꝛ sic ñ valet pscptio. aut phibet
alienatõꝫ simplr fauore ipsiꝰ rei. Exẽplũ i fũ
do dotali. ꝛ sic pscptio nõ pt inchoari. l. si fũ/
dũ. ff. ꝺ fun. dota. glo. ꝛ Bart. i. l. ij. C. de vsu/
ca. p emptore. Qz si erat ichoata añꝫ talis
eẽt dotalꝭ fundꝰ ꝛ hmõi. sup q̃ se fundat ius.
tũc nõ ipedit vsucapio. tex. ẽ i. ꝺ. l. si fundũ.
Idẽ ꝺicẽdũ qñ res puenit ad psonã p̃uilegi
atã ꝯ quã nõ posset pscribi. vt no. Jo. an. in
c. vnico. de iurepa. lib. vi. Aut lex phibet alie
natiõꝫ nõ simplr. sed sine certa solennitate.
vt i rebꝫ minoꝝ ꝛ eccl̃ie. tũc data bona fide.
ꝛ excluso errore iurꝭ pcedit pscptõ si hꝫ comi
tãtia alia. puta emi a miore quẽ credebã ma
iorẽ vel rẽ a plato. sed putabã capl̃m ꝯsensiꝭ
se ꝛ hmõi. Necꝰ si errabã i iure credẽs q̃ pla/
tus sine capl̃o posset. vl̃ minor sine decreto. ꝛ
sic intellige glo. i. c. ij. de his q̃ fi. a pla. et tex.
ibi cta glo. ĩ. c. i. de re. ec. nõ alie. li. vi.

23 ¶ Quid si ẽ phibita alienatio p defũctũ? R.
idẽ ꝺicẽdũ sic ꝺ phibita a lege. l. q vsucapio
nõ põt. tex. ẽ i. ꝺ. l. ij. ꝛ ibi glo. ꝛ Bart. Et hec
intellige qñ pdicta phibitio fit ex cã p testa
torẽ. sine cã em̃ nõ valet. vt legit ꝛ nõ. in. l. fi
lius. §. diu. ff. de le. i. ꝛ ibi p Bar. plene

24 ¶ Utꝫ sil̃r sit dicẽdũ qñ res p pactũ phibi/
taꝫ alienari. puta cũ res ẽ obligata ꝛ obligãs
apposuit pactũ vt illa res interim nõ aliene
tur ꝛ impedit dominꝫ trãslatio. vt i. l. si credi
torꝫ. §. vl. ff. de distra. pignoꝝ. R. q sic. qz ñ cur
rit prescptio. vt no. Barto. in. l. vbi lex. ff. de
vsuca. Pa. tñ in. ꝺ. c. cũ nõ liceat. tenet q curr
rat prescriptio. ꝛ credo verius si alius a pdi/
ctis ꝯtrahentibus prescriba ꝛ

¶ Duodecimo res q̃ tenet pcario nosse. q nõ 25
ipse sed dñs possidet. l. certe. §. is q̃ rogauit.
ff. ꝺ pcario. Idẽ de colono eaꝺẽ rõne. l. male
agit. C. de pscp. xxx. an. Idẽ de eo q̃ possider
nosse alieno. ea. rõne. c. cuꝫ venissent. de resti.
spol̃. Idẽ ꝺ pignore qꝺ nõ põt pscribi a cre/
ditore ꝛ usufructuario. qz cessat iusta fides
Dicit tñ Pa. i. ꝺ. c. cũ nõ liceat. licꝫ colon⁹ et
tenẽs precario nosse. ꝛ q̃ possidet alieno nosse
nõ possint ipsi pscribere tales res. tñ si colo/
nus vẽdit alteri. ꝛ q̃ emit bona fide pscribit.
sꝫ dñs petit restitutõez integrꝫ. si ignorauit
ex clausula generali. l. i. ff. ex q. ca. ma. fm spe.
eo. ti. ꝛ placet p ea q̃. j. ꝺicã. licet Bar. i. l. cuꝫ
solus. ff. de vsuca. aliter sentiat

¶ Tercioꝺecio res empta a pdigo vl̃ luxuri 26
oso aut lusore alienãte. Distinguit tñ Pa. i. c.
si diligẽti. eo. q aut talibꝫ ẽ interdicta admi
stratio. et sic nõ valet ꝓtractꝰ. nec inferẽ vsu/
capiẽdi ꝓditio. vt. l. q̃ fundũ. §. q̃ sciens. ff. p
empto. aut nõ ẽ interdicta administraro bona
rũ. ꝛ tunc aut ignorabatꝰ i malũ vsuꝫ vole/
bat ꝓsumere. ꝛ sic põt vsucape. qz est bone fi
dei. vt i. l. si q̃s cũ sciret. ff. p empto. re. Si ꝺo
ferebat q̃ i malũ vsum volebat expendere p/
ciũ. sic nõ valet vsucape. vt in. ꝺ. l. si q̃s cũ sci
ret. ꝛ est tex. nõ. in. l. si ꝺo nõ remunerãdi cã.
§. si adolescẽs. luxuriosus mandat tibi vt q
meretrice fideiubeas. idẽꝫ tu scies mãdati
suscepis nõ habebis mãdati actionẽ. qꝺ sile
ẽ quasi pdituro pecuniã scies crediderꝭ. §. Si
ꝛ si vlterius directe mandauerim tibi vt me
retrici pecuniã credas nõ obligabiꝭ mãdati
q̃si aduersus bone fidei mandatarium sit hic rez.
ff. mãdati. nec ob. l. affectõnis. ff. ꝺ bona. q̃a
ego intelligo añ factũ nõ valere i ista lege. va
leret post factũ fornicatõis. soluẽdo hãc dei
sionẽ posuit Bar. in. ꝺ. l. si q̃s cũ sciret. ꝛ fm
hãc limitarẽ ego. l. fi. ff. de alea. vbi valet cõ/
tractus vẽditõis facti alteri a colluso. ſ. ve
rũ qꝺ nõ putabat pciũ i ludo velle ꝓsumere
alꝭ talꝭ emptor nõ poterit pscribere. Ulto
minꝰ valet ꝓtractꝰ facti a ludo cũ colluso re
vñ nec tenet venditio. nec tenetur emptor ꝺ
uictõe cũ simul relinquãt. l. fi. §. i. ff. q. reac.
nõ ꝺa. Et p consequẽs cũ sit in mala fide. ꝛ
contractus sit phibitus a iure nõ potest p/ 27
scribere. quod no. bñ.

¶ Quartoꝺecio res ignorãtis nõ pt pscribi.
ita tenet ꝺo. Pe. ꝺ pulio tractatu de canõica
portiõe epi. c. ij. allegat. l. cũ lex. ff. de edi. edic.
cũ ꝯcor. i glo. ibidẽ. Uñ cõcludit q̃ qñquis
ignorat habitu ꝛ actuꝫ ius sibi ꝓpterea puta

qꝫ ignorat legatū sibi factū. exq̄ resultat sibi ius agēdi. ꝛ sic nō currit pscp̄tio. Itēqñ qs ignorat actu sed nō habitu. sic etiā nō currit puta collatoꝛ scit se hz̄e ius ꝛferēdi bñficiuꝫ. sed ignorat factū. exq̄ resultat sibi ius agēdi secꝫ actū vacatōis. ꝛ sic nō currit pscriptio. c. qz diuersitatē. de ꝛcess. preben. xvi. q. iij. c. i. de elec. pre. Pa. vo i. d. c. vigilāti. dicit q ꝛtra ignorantē ꝛ absentē currit pscp̄tio: nisi ignorans vl' absens possideat cuiꝰ. qz tūc nō currit pscp̄tio. vt in. l. male agit. C. de pscp̄. xl. an. Et q̄ infert q si me absente aut ignorāte ingredit̄ qs possessiōꝫ mea nō incipit tūc pscp̄tio. licet fuerit ingressus bona fide. qz p hunc ingressum nō pdo possessionē. vt in. l. si id qd. ff. de acq. pos. sed anteqꝫ incipiat pscribere oꝑtet pus pdā possessionē. puta qz scies aliū ingredi qd. ꝛ ab eo tpe incipit currere pscriptio ꝛ nō prius. vt no. Dy. i regula sine possessione. li. vi. ꝛ sentit glo. ꝛ aptius Bar. in. l. i. C. de ser. fu. Addit tñ q vbi ignorās nō possidet. licet currat pscp̄tio. tñ si ignorātia fuit ex iusta cā vel probabil' q tūc subuenit. ar. c. cū illoꝛ grū. vt voluit Barto. in. l. i. §. si qs aūt. ff. de actu itinereqꝫ p. facit glo. in. l. i. C. d̄ pa. po. ꝛ ter. optimꝫ i. l. antepenul. ff. d̄ acq̄. here. sꝫ magis mihi placet opi. Pe. Ubi tñ ignorantia nō est crassa vel supina. Incoꝛpalia vo non pñt quasi possideri: nisi sciēte eo qui possidet prius. Et data eius ignorantia nō pñt prescribi. l. ij. C. de serui. ꝛ aqua. no. Inno. in. c. bone. el. ij. de postu. prela.

¶ Quintodecio res excōicati. vt dicit Pa. i. c. i. eo. qz cū sit impedit⁹ a lege nō dꝫ cū cur rere pscp̄tio. l. fi. in fi. C. de anna. excep. Dō limito vez i eo q̄ nō ē in mora pcēde absoluti onis. Nec⁹ si eēt in mora. qz tūc impedimentū orit ex culpa sua. ꝛ ideo curreret

¶ Sextodecio res furtiue vel vi possesse. nec etiā ea q̄ ex ipsis nascunt. vt in sti. de vsuca. § furtiue. de quo dic vt. i. §. xliij

¶ Que sunt tpa i qbꝫ pscriptio nō currit sed dormit. R. Pa. i. c. ex trāsmissa. eo. q. ix. tpa. Primū tps hostilitatis. ꝛ vbi ius nō reddit̄ tur. sꝫ h̄ limitat Inno. i. d. c. qñ ꝓpter guerrā ꝛ hmōi actoꝛ agere voluit sꝫ nō potuit. qz nō erat q̄ us redderet. l. sꝫ si p pretoꝛē. § si fe rie. ff. ex q. ca. ma. et ꝓpter h̄ dicit Bar. i. l. de etate. ff. ad trebel. q citatus tpe pestis habet iustā cām nō cōparēdi. allegat. c. ad suppli/ cationē. de renū. facit glo. in. c. si vo. de iureu rā. Et ideo dicit idē Bart. i. l. naturaliter. ff. de vsuca. q tpe pestilentie nō currit pscriptio. vbi quis fugit ex tali timoꝛe. aut certe erit iusta cā petēdi restitutionē i integꝝ ex clausula generali. ꝛ idē dic de oīi alia iusta cā q̄ impedit ne quis rē suā petat. l. qd quidē. ff. ex q. cau. ma. Sed im tps ē qñ eccl'ia nullū habet platū seu habet inutilē ad agēdū. vt puta qz est excōicatus. suspensus vel captiuus. c. qz diuersitatē. de ꝛcess. preben. xvi. q. iij. c. i. de elec. qz diligentia. Aut est dilapidatoꝛ aut male alienās platus. vt i. c. si sacerdotes. xvi. q. iij ꝛ qd nō. in. c. i. de inte. resti. lib. vi. Nā toto tpe plati male alienātis nō currit. Tercium tps qñ qs d̄ iure impedit agere sicut filiusfa. vt. l. i. in fi. C. de anna. excep. et i vxoꝛe viuēte marito respectu reꝝ dotaliū. l. in rebꝰ. C. d̄ iudo. Itē in pupillo durāte etate pupillari. l. si cut. vltra mediū. C. de pscp̄. xxx. an. Quartū tps ē scismatis quo ad eccl'iā romanaꝫ. vt in. c. cū nobis. eo. ti. Quintū tps ꝺditōis qz res sub ꝺditiōe nō prescribit. l. cū notissimi. §. sed illud. C. de pscp̄. xxx. an. qz nulla currit moza. Sextū tps feriaꝝ repentinaꝝ. qz p̄caueri nō pñt. vt dꝫ in. d. §. si ferie. Qui dā tñ dicūt q currit. sed indulget restitutio. Septimū tps absentie reipublice cā. Limitat tñ Inno. istud cū p̄cedēti qñ pscp̄tio fuit ꝺpleta tpe feriaꝝ. aut absentie vl' paꝝ post secus si post magnū tp̄s. qz tūc nō dat restitutio. facit. l. ab hostibus. §. sed qd simpliciter. ff. ex qui. ca. ma. ꝛ satis placet. licet alij teneāt indistincte nō currere. Octauū tēpus ē furie vel prodigalitatis: fm Jo. an. in addi. ad Spe. c. ti. Nonū ē iacētis hereditatis. ꝛ nō stat p heredē quin eā capiat. sed aliq̄ mō est impeditus fm Pa. in. c. de quarta. de pscrip. sed vo. Anto. ibidē tenet q currit. sꝫ restituetur ex generali clausula

¶ Sed q̄ro an i p̄fatis casibꝰ ita dormiat et ꝓpediat pscp̄tio q̄ nō sit opꝰ petere restitutōꝫ. R. diuersa fuit opi. legistaꝝ. i. l. senatꝰ. ff. d̄ offi. p̄si. ꝛ canonistaꝝ in. c. ex transmissa. eo. sed mihi placet opi. Innocē. q impedit ipso iure. nec ē necessariū petere restitutōez nisi solū in tpe absentie ꝛ feriaꝝ pōt dici cū sil'i rōne tps ꝓdigalitatis etiā. ꝛ sic illa tpa sub ducunt de medio pscp̄tōis. rō. sua quare non currit ē. qz pscp̄tio ē odiosa. vt ptꝫ ex eo qd legit ꝛ nō. i c. vigilāti. eo. g̃ nō est laxanda.

¶ Quantū tempus requirit in p̄scriptōe. R. q diuersimode fm q a diuersis ꝛtra diuersa fit prescriptio

¶ Contra eccl'iā romanā non currit minoꝛ qꝫ cētenaria. intelligē i his q̄ spectāt ꝑncipa/

liter nō secundario ad ipsam. fm glo. in. c. ad audientiā. eo. Uñ dic ꝙ generaliter oia q̄ immediate ptinēt ad dispositōez papę gaudēt priuilegio. vt ē ecclesia lateranēsis. z res ipsius z exemptio ꝺtra quā nō currit minoꝝ prescptio q̄z cētenaria. Ita tenet Jo. an. i regula scienti. li. vi. in mercu. z qđ no. Pa. i cle. frequēs. de excess. pla. z Pa. i. d. c. i. ad audictiā. Fallit hoc in casu. c. ij. §. i. eo. li. vi. vbi catholici pscribūt contra ecclesiā romanā ꝺna hereticoꝝ qui ignorabant in vita ꝙ essent heretici. si p. xl. annos ꝺna fide ea possederunt. nec in isto casu poterit romana ecclesia petere restitutionē. vt in. d. c. ij. patet. vbi phibet oēm molestiā post pscriptionē

34 ¶Contra ecclesiā inferiorē a romana. siue fiat pscptio a priuata vel ab alia eccl'ia. si ē in īmobilibꝫ vl' iuribꝫ habētibꝫ ꝺtinuā cām. sic requirit q̄dragenaria annoꝝ pscptio. vt i. c. de quarta. eo. z i. c. i. eo. li. vi. nec requirit titulus i hac q̄dragenaria pscriptōe. sz sufficit ꝺna fides. nisi sit ꝺtra ius ꝺmune. qz sic requiritur titulus verꝰ vel putatiue verus. c. si diligenti. eo. ti. Si ꝙo ē i mobilibꝫ. sic fm Pa. in. c. cū dilecta. de ꝺfir. vti. vel inuti. nō habet locū vsucapio triēnalis ꝺtra ecclesiā romanā. sz ꝺtra alias ecclesias credo ꝙ habeat locū nisi in rebꝫ q̄ alienari non pñt sine debita solēnitate. de quibꝫ. s. Alienatio. §. v. et q̄tuoꝝ. §. sequē. Et ꝙ pscribat habēs in autē. qs actōes. posita. xvi. q. iij. §. fi.

35 ¶Quid si laicus hz rē ꝺmunē cū eccl'ia z indiuisibilez? R. Pa. in. d. c. de quarta. ꝙ req̄rit quadragenaria pscriptio ꝓpter eccl'iam. ar. l. si ꝺmunē. ff. quēad. ser. amit. Jo. an. i. c. vni co. de iurepa. in nouel. dicit. ꝙ vbi ius eccl'ie pōt remanere illesum pscriptio ꝺmunis ꝺtra laicū sufficere. qđ nō. in. c. ad audientiā. co. z. xvi. q. iij. nolumus

36 ¶Sed nūquid requirit q̄dragenaria in re q̄ deuenit ad ecclesiā q̄ cuz esset laici incepit ab aliquo pscribi? R. Pa. i. d. c. ꝺ quarta. cōioꝝ z verioꝝ opi. ē ꝙ nō. sed p̄ p̄terito vtet ꝓuilegio ꝓuati. z p futuro tpe ꝓuilegio suo. ar. in l. fiscus. la. i. ff. de iure fisci. z ō si ꝺtra priuatū pscntē cucurrerūt. v. anni anteq̄z venirent ad ecclesiā sufficient postea. xx. posteq̄z venit ad ecclesiā. Et idē dic in sil'ibus priuilegiatis facit auten. si quis. C. de prescrip. lon. tēpo. z sic in isto casu mutat prescriptionē

37 ¶Utrū pscriptōes iudiciales currant contra ecclesiā? R. Pa. in. c. fi. de in integ. resti. ꝙ sic. vt sunt ꝙ post decendiū nō appelleꝫ. z hmōi sed restituitur sicut z minoꝝ iure speciali. vt i d. c. fi. z. l. i. C. si sepius in integ. resti. fine. ꝓ. z ibi sequitur Bar.

¶Utrū res pīmoniales clericoꝝ gaudeant isto ꝓuilegio q̄dragenarioꝝ? R. ꝙ nō sed pscribunt cōi spacio sicut alie laicoꝝ. tenet glo. in. c. possessiōes. xvi. q. iij. z i. c. q̄q̄z. ꝺ cēl. li. vi. z Spe. i ti. de resti. i inte. tenet ꝙ nō ꝓt restitutionē petere si fuit lesus in rebꝫ ꝺmis. sicut facit in lesione in rebꝫ ecclesie. et ita que dicūt ꝙ ꝺna cl'icoꝝ gaudēt eodē priuilegio sicut ꝺna ecclesie dicit ꝙ intelligunt quo ad defensionē. allegat. c. ecclesiaꝝ seruos. tij. q. ij. facit quod dicit Pe. z abbas in. c. cū sit. ꝺ fo. compe. ꝙ. s. raptoꝝ prefatoꝝ ꝺnoꝝ non ꝺueniunt coꝝ iudice ecclesiastico. qz priuile giū nō debet extendi nisi in casibꝫ iure expīs. tis. z idē ꝺcludit ꝺ. Anto. nisi sit cadē oīno ratio. z idē dic de legatis ad pias cās? R. ꝙ solūmō no rō cū expressis a iure. qđ nota.

¶Quid de legatis ad pias cās? R. ꝙ solūmō hēbit locū pscriptio. xl. annoꝝ. fm glo. no. i aut. ꝺ ec. ti. §. p tpalibꝫ. z i. c. fi. xvi. q. iij.

¶Contra hospitalia z alia pia loca requirit xl. annoꝝ sicut contra ecclesiā. vt est tex. no. Jo. an. in l. oia priuilegia. C. de epi. z cle. no. Jo. an. in c. ij. de resti. in inte. lib. vi.

¶Cōtra principē distinguit Pa. i. c. cū nob. eo. ti. sic. aut sunt ꝺna reseruata principi i ꝺgnū singularis priuilegij vel dominij. vt legitimare spurios. creare notarios. exigere vectigalia z pedagia z hmōi. z sic req̄rit facta principis z tm tps ꝺ cui? initio meoziq̄ hoim nō existat. vt ē tex. i. c. sup q̄busdā. ꝺ sū. trī. et. l. si publicanꝰ. ff. ꝺ publi. z. l. i. ff. de q̄ plu. ar. Aut sunt ꝺna piter possedibilia. z si illa sunt p̄cipi i coꝝpara req̄rit spaciū. xl. an. vt i ꝺ. l. cōperit serenitas nra. et sic procedit glo. i. §. fisci. isti. ꝺ vsuca. Si ꝙo nō sit icoꝝpara sz ꝺtā. pat ꝺlata tāq̄z vacātia seu ex cā publicata. z tūc i ꝺnis ꝺlatis ꝓpter vectigal nō soluta sufficit tps. v. annoꝝ. vt. l. ij. C. ꝺ apostā. Jta alijs ꝙo si pcessit denūciatio sufficit tps. iij annoꝝ. vt. l. intra. iij. ff. ꝺ ꝺuer. z tē. pscrip. Si ꝙo denūciatio nō interuenit. z sic habuit ꝺnā fidē tm̄ requirit tps. xx. annoꝝ. l. omibꝫ. ff. ꝺ ꝺuer. z tē. pscri. Si aut vltrā ꝺnā fidē habuit titulū sic sufficit tps. x. annoꝝ sic loquit. l. q̄uis. ff. ꝺ vsuca. z no. Bar. i. ꝺ. l. i oibꝫ. Cōtra q̄scūq̄z alios a p̄dictis dicūtur. Aut sum? i actoibꝫ psonalibꝫ. z sic req̄rit spaciū. xxx. annoꝝ. Nō limitat Pa. i. c. in cā. de cā pos. z ppri. vez q̄n ꝺcurrit sola partis. sec? si cū partis tis iteruenit sententia. vt ꝛ tex. i. l. pcula. ff. de pba. vbi ex tacumulta

te lõgi tpis pſumit dimiſſũ fideicõmiſſũ de/
bitũ: ſi ſep⁹ de alijs habita rõe nõ ſit habita
ō fideicõmiſſo mẽtio. Aut ſum⁹ i reb⁹ imobi
lib⁹ .t ſic ſi poſſidet cũ titl'o reqritur ſpaciũ .x.
annoz iter pñtes ɔtinue .t p .xx. inter abſen
tes .t.l.fi. C. ō pſcri.lon.tẽ. Si vo ptim fuit
pñs ptiz abſens duplicabitur tps abſentie
ſolũ.aut.q ſi qs q̃buſdã. C. de pſcri.lõ.tẽ.ſine
titulo p .xxx. annos cũ bona fide .t reliqs pze
ſcribitur.vt i.c.ſctoz.eo.ti.xvi.q.iij. ℌ.pt.t.l.
ſi qs emptõis. C. de pſcri.xxx.an. Aut ſum⁹ i
futurib⁹ .t tũc ſi hñt cãz ɔtinuã vl' qſi regu
lariter pſcribitur lõgo tpe.ſ.x.ãnoz inter pñ
tes .t .xx. iter abſentes ſic imobilia.text.ẽ in.l.
fi. C. de pſcri.lõ.tẽ.i.l.ij. C. de fui.et ibi glo.
.t doc.h no. Si vo ſeruit⁹ hz cãm diſcõtinuã
tũc regl'ariter nõ pſcribitur. vt ẽ text.i.d.l. ſer
uitutes .t ibi p doc. Fallit p mo qñ qs vſus ẽ
tãto tpe cui⁹ hoiũ mẽoria nõ exiſtit.l. h iure.
ℌ.duct⁹ aq̃. ff. de aqua q̃ti.et eſtiua.no.glo.et
doc.i.d.l.fuitutes.t tps cẽtũ annoz ẽ tps de
cui⁹ initio nõ extat memoria. vt tenet do. an
to.i.c. veniẽs. ō teſti.t Car.i.c.ſi diligẽti. de
pſcri. Itẽ ſecdo qñ habuit titulũ ɔceſſionis a
dño.qz pſcribet i.x.annis iter pñtes .t .xx. in/
ter abſentes.ita no.glo.i.d.l.fuitutes. Sil'r
.t tercio pſcribitur qñ habuit vez titulũ a ter
cio.qz p .x. inter pñtes .t .xx. inter abſentes. p
tex.l.fi.in fi.ff. de pſcri.lõ.tem.fm Pau. de cã
ſtro i.d.l.ſeruitutes. Aduerte q ẽ dza inter p
ſcribẽdo ruſticanã .t vrbanã fuitutẽ. qz ruſti
ca pditur p nõ vſuz. ſz vrbana nõ niſi al⁹
ſil' vſucapiat libertatẽ. puta habeo feneſtras
qs licz obſtruã nõ pdo ius. ſz ſi al⁹ p idẽ tẽ/
pus alt⁹ eleuauit muz ſuũ ſic amitto. hec p/
bãtur i.l. hec aũt iura. ff. ō ſer. vr. p. Quid ãt
ſit fuit⁹ vrbana .t ruſticana. vide Seruit⁹ .i
ṗn. Et nõ q tũc fuit⁹ dz hẽ cãz ɔtinuã vl' p
petuã qñ ẽ i vſu actual'r .t potẽtial'r. vt ſeruꝰ
tus aq̃ducet⁹ .t ſeruit⁹ altius nõ tollẽdi .t ſil'es
Rõ qz licet a ṗncipio reqratur factũ hois .ñ
tñ ſemp. qz poſtq̃z aq̃ ẽ deriuata in cãnale fa/
cto nature ɔtinuat .t p ſeipſaz ſp fluit. t i fui
tute tigni imiũcti vl' oneris ferẽdi. qō poſtq̃z
ſemel ẽ ummiſſũ ɔtinuatur. Aliqñ vo dz hẽ
cãm qſi ɔtinuã vel qſi ppetuã: qñ ppetuo ſeu
ɔtinuo potẽtialiter ſz nõ actualiter ẽi vſu. vt
ẽ ſeruitus ſtillicidij vel ducẽdi aq̃ ex celo cadẽ
tis. Rõ qz licz ñ ſemp exerceat actu. tñ apta
nata ſemp exerceri ſine facto hois. qz cũ plu
it ſtillicidiũ ẽ ſemp aptũ recipe aquã ſine fa/
cto hois poſtq̃z ſtillicidiũ ẽ. Aliqñ ſeruit⁹ dz
hẽ cãm diſcõtinuã qñ nõ ẽ ſemp i vſu actu
aliter nec potẽtial'r. ſz neceſſario reqrit factũ
hois qō nõ põt cẽ ɔtinuũ. vt ẽ ſeruit⁹ itinerꝭ
vie .t ſil'iũ. hoc no. p glo. .t doc. i.l. fuitutes. la
ij. ff. de fui. .t i.l. fozamẽ. ff. ō ſer. vr. p. Aduer
te h qz i ſeruitute q̃ amittit p nõ vſũ ſi hz ſo/
lũ intervalla dier vel noctiũ tm vel breuio/
ris ſpacij. pſcribit p .x. annos inter pñtes . et
xx. inter abſentes. Si aũt habeat intervalla
annoz vl' mẽſiũ reqritur tps duplicatũ q̃ ad
pñtes vicz .xx. annoz. ſed q̃ ad abſentes aliq̃
tenẽt ſil'r. ſ. q. xl. Hz credo q nõ duplicat hz
Jo. glo. i.l. fi. C. de ſerui. que ſequũtur cõiter
glo. Accur. Bar. .t Bal. .t doc. ibidẽ. .t Jnno.
in .ō. c. de q̃rta. qz p vltima opi. h poſita q̃ eſt
ſua iurta glo. no. i.l. q̃ filiũ. ℌ. ſabinus. ff. ad
treb. vbi dz q vltima opi. i dubio ẽ tenenda
Itẽ. d. duplicatio nõ hz locũ i pſcp tiõe. xxx.
vel. xl. annoz. nec i pſtatione annua. vt vult
glo. i.l. cũ notiſſimi. ℌ. fi. C. de pſcri. xxx. an. et
dz hẽ in vtualia dierũ vel noctiũ qñ alternis
diebꝫ vl' die ſeu nocte mihi licet .t tibi altero
die tẽ. Tps vo annoz vel mẽſiũ qñ de q̃nq̃n
nio in q̃nq̃nniũ vel de anno q̃libet vna die vl'
pluribꝫ licet ducere aquã. Aut ſum⁹ i ſeruitu
te q̃ detur a re pſone. vt vſusfruct⁹. vſus. ha
bitatio .t hmõi. q̃ licet requirãt factũ homis
tñ nõ dicunt hẽ cãz diſcõtinuã. qz aio poſſi
deri pñt q̃ ɔtinuus ẽ. licet act⁹ hois ſit diſcõ/
tinu⁹. nõ ſic in ſeruitute q̃ a re ei debẽt cũ res
ãm nõ habeat. Iſte fuitutes g̃ q̃ debent a re
pſone lõgo tpe pſcribũtur cũ titulo tñ vero.
qz hz ſil'itudinẽ cũ dño qō lõgo tpe nõ pze/
ſcribit ſine titulo. vt ẽ caſus in.l. vl. in fi. C. ō
pſcri. lõ. tẽ. Et intellige de titulo habito a nõ
dño. qz ſi a dño nõ oportet pſcribere. Aut ſit
mus in fuitute pſonali q̃ pſone a pſona debe
tur. .t ſic pſcribit aliqñ q̃nq̃nnio. qñ. ſ. pz tpe
mortis geſſit ſe p libero nõ i fuga nec latitãs
ſz in bona fide. ſic poſt q̃nq̃nniũ elapſuz i q̃ ñ
ẽ paſſus filiꝰ ɔtroverſiaz stat⁹ efficit liber. no.
Pa. in. c. licet. de ɔiu. ſer. In pſona vo ppria
reqritur tps .xx. annoz cũ bona fide. nec req̃/
ritur titul⁹ fauore libertatis. vt in. l. q̃. C. de pze
ſcri. lõ. tẽ. al's ſeruit⁹ hois pſonal' cũ ſit ɔtinua
ppter animũ q̃ nõ põt eſſe in fuitute reali ſi/
ne titulo reqrit tps lõgiſſimũ. ſ. xxx. annozũ.
vt no. Ly. in. l. q̃. C. de ſerui. .t aq̃. cũ titulo ve
ro p .x. inter pñtes tẽ. Aut ſum⁹ in debitis le
gatis aut ſtipulatõnibꝫ .t ſic ſm Bar. i.l. cũ
notiſſimi. C. de pſcri. xxx. an. ſi obligatio ſit ō
pñti licz exactio ſit dilata in die. ſic cũ teſta/
tor legat cẽtũ alicui. ita q tradãt ſibi .x. omi
anno ſolũ. ſic vnica pſcp tõe tollet. .t p ſpaciũ
illud q̃ alie res. ar. l. ſenat⁹. ℌ. fi. ff. de vona. cã
moz. et. c. de q̃rta. e. ti. vbi vnica pſcp tõe qua/

dragenaria tollit q̄rta debita epo q̄ cōiter solu
it oīm anno. qz obligatō ē de pñti oꝛta. licz
exactio sit dilata. Si vo obligatio sit in die.
vt i legato simplr facto vt annuatim det ali/
q̄d. qz tot sunt legata q̄t ānue pstatōnes. d. l.
senat⁹. i fi. ꝛ sic nō currit pscptio nisi a die ex
tātis obligatōis. ꝛ sic optet tot sint pscptio/
nes q̄t legata. Sz adūte q̄ si heres testatoꝛ
scit se teneri vt cōiter psumit. vt nō. i. l. q̄ ro/
me. §. duo frēs. ff. de ꝛ. ob. nullo tpe pt pscri/
bere fm Pe. d̄ peru. tractatu de canōica poꝛti
one epi. qz hz malā fidē. Idē dic d̄ q̄cūq; de/
bitoꝛe. vt no. Ange. i. l. q̄ seq̄tur. §. si viā. ff. de
vsuca. ꝛ dicit q̄ h̄ cōiter tenet ꝺ Bar. etiaz si
statuto caueat vt pscriberet. ꝛ h̄ seq̄tur Jo. an.
i. c. ij. de excep. li. vi. Do. in. c. q̄ tuas. de dona.
ꝛ Lar. i. c. vigilāti. eo. ti. et ē glo. nō. i aut. vt
eccl'ia romana cētū an. ha. pze. q̄ dicit q̄ tale
statutū eēt iniquū p̄sidiū. ꝛ seq̄tur Bal. i. c. si
q̄s p. xxx. si d̄ feu. fue. cōtro. vbi dicit q̄ pscri/
bēs sciēter debitū sp poterit denūciari. secꝰ eēt
si ignorabat. pbabil'r. sic pscriberet etiaz q̄ ad
psciētiā. vt voluit Jnno. i. c. cura. d̄ iurepa. ꝛ
i. c. qz plenigz. de imu. ec. Pa. tñ. i. c. fi. de pscp.
distinguit. q̄ aut debitoꝛ nō tenebat offerre:
ita q̄ cessādo a solutōe nō fuit si culpa. ꝛ sic p̄
scribet. qz nō ē i mala fide eo q̄ potuit cogita
re qd̄ voluit donare vl' relaxare. ꝛ q̄n teneꝝ of
ferre: vide donū tex. cū glo. in. l. itē illa. ff. d̄ cō
sti. pec. ꝛ plenᵘ p Bar. ꝛ me. s. Obligatio. §.
vlt. Si aūt tenebat offerre: sic n̄ pscribet. q̄a
ē i mala fide. aut sumᵘ i actōibꝫ ꝛ exceptōibꝫ
ꝛ cū varie sint vario mō pscribūt. puta exce
ptio d̄ nō nūerata pecunia post biēniū nō pt
opponi. l. in Jctibꝫ. C. de nō nu. pec. repetitio
debitoꝛ in alea nō p̄scribit nisi p. l. annos.
vt in. l. aleaꝛ ludos. ff. d̄ aleato. ꝛ hmōi. q̄ mlt
te sunt. q̄ fm Pa. in. c. cū cā. de emp. ꝛ vē. eti/
am currūt ꝺ eccl'iaz fm spaciū decretū a iure
ciuili a quo sunt inuēte. nec expectatur spaci/
um. xl. annoꝝ. Aduerte etiā fm Bar. in. l. si
ab hostibus. C. in q̄bꝫ ca. i. inte. re. nō ē ne. q̄
actiones p̄orie rei psecutorie sunt ppetue nisi
denē ꝺ ius ciuile. puta redibitoria. q̄a datur
ꝺ Jctu validū de iure ciuili. ideo finit an/
no. Secus si ꝺ Jctuz inualidū de iure ciuili.
qz sic ē ppetua. q̄d no. Jtē distingue. qz si actō
ē data in penā solū: sic p̄scribit etiā sciēte de
bitoꝛe etiā i psciētia. qz i penalibꝫ nō tenet in
psciētia. xij. q. ij. fraternitas. i glo. Si vo da
ta nō ē in penā sz in satisfactoez lesi. vt actio
q̄nto minoꝛis ꝛ hmōi. sic data sciētia debito
ris nō p̄scribit i psciētia q̄n teneat satisfacere
lesō. xiij. q. vi. si res. Aut sumᵘ i rebꝫ mobili/
bus. ꝛ sic currit vsucapio. ꝛ q̄d requirit vide
vsucapio. §. ij. et. iij. Aduerte nisi q̄ ꝺ minoꝛes
nō currit vsucapio. vt nō. in. l. fi. C. in quib⁹ 45
ca. resti. in inte. nō est ne.

¶ Sed q̄d dicem⁹ d̄ fūdo vrali q̄ iā incepit
pscribi an̄cz dareť i voteť. R. q̄ pscptio nihilo
minᵘ currer. licet nō potuerit inchoari poste/
ē factᵘ vtal'. secus erit d̄ pupillo alteri succe/
dēti ꝺ quē nō currit pscptio durāte pupillari
etate. licz antea fuisz incepta. sz differt vsq; 44
post pupillarē etatē. l. fi. C. de an. prescrip.

¶ Utz successoꝛ singularis inualidus prescri
bat p. x. annos inter pñtes ꝛ. xx. inter absen/
tes: R. Pa. in. c. nihil. eo. ti. q̄ nō. ḡtūcunq;
habeat bonā fidē ppter vicīū reale qd̄ seq̄tur
quēlibet possessoꝛe. l. vicīā. C. de acq. poss. licꝫ
optet currat spaciū. xxx. vl. xl. annoꝝ. ꝛ sic bn̄
pscribit etiā in rebꝫ inualis. vt nō. ānsti. d̄ vsu
ca. §. furtiue. Successoꝛ vo vniuersal' nō p/
scribit de iure ciuili si defunctᵘ habuit malā fi
dē etiā sine violētia. qz cēseť eadē plona cū de
functo. in aut. de iureiur. a mo. pñti. Dy. tñ in
regula possessoꝛ. ꝛ glo. in regula q̄ in ius. lib.
vi. ꝛ glo. in. c. de q̄rta. eo. ti. ꝛ alia glo. i. c. tua
de iurepa. tenet. q̄ de cēt̄are canōica si ē tme
fidei possessoꝛ. et in plonā suā inchoat pscri/
ptōez prescribet. Sz Pa. post vo. Anto. in. c.
si diligēti. tenēt q̄ nō prescribit. ꝛ melius. qz
cū nō habeamus ius canonicū otra ius ciui
le expssium in hoc: nō debemus ab eo recedere
ꝛ iura que allegāt loquūtur de singulari suc/
cessoꝛe nō de vniuersali. Aduerte tñ hic q̄ li/
cet mala fides defuncti noceat heredi. nō tñ
nocet emptoꝛi ab herede fm Bart. in. l. post 45
pluribus. in fi. ff. de vsuca. ꝛ vo. Fran. de are/
tio. in. d. c. si diligenti

¶ Utz diu soluēs indebitū teneat postea co
gnoscēs id debitū: R. q̄ nō ḡtūcūq; tps desti
terit. sed pōt desistere a solutōe de cetero. l. liti
bus. C. de agri. cē. ꝛ co. li. ri. c. puenit. de cen/ 46
si. xvi. q. iij. qz clerici. ē glo. f. q. iij. et. q. ij.

¶ Quō interrūpitur prescptōz: R. q̄ duobus
modis. s. naturaliter: sicut q̄n deficit vnuz de
substātialibꝫ prescptionis. vt si pdit possessi
onē et hmōi. Civiliter vo pdit diuersimode
de quo ad foꝝ ꝺtētiosum. de q̄ vide Pa. in. c.
illud aūt. eo. ti. sed q̄ ad psciētiā qualiterā pre/
qz q̄s ꝺstituatur in mala fide aī ꝑpleta pre/
scriptionē vel vsucapionē quocūq; hoc fiat 47
semp interrūpitur. et hoc tene

¶ Utz tutus prescptōe teneat in foro aiene
stituere rē prescriptā cū cognoscat rē fuisse ali
enā: R. Pa. in. c. vigilāti. eo. ti. q̄ nō. et mul
tis rōnibꝫ. Sed melioꝛ est quā ponit in. c. fi.

e.ti.qz qđ iure possidet iuste possidet. et si iu/ ste bñ.ḡ nō alienū sed suū.ḡ nō peccat nō re/ stituēdo.xliij.q.iij.quid dicā.z hanc opi.te/ net glo.in.d.c.vigilāti. Jo. Vincen. Tācre. Boff. Ho. Jo.an.in regula possessor.li.vi.ī mercurial'.et Inno.in.c.fi.co.ti. Hugo i.c. si virgo.xxxiij.q.ij. Jo.Sco.in.iij.dist.xv do. Anto.in.d.c.vigilāti.dicit se disputasse q quo ad forū aīe teneť. Rō.qz cā pscribēdi ñ coīno sufficies quo ad equitatē Quoꝺo ad forū pēciosum dicit nō teneri. Alij aūt indi stincte tenēt q teneť. Ez ego teneo opi.pa. q nō teneat: nisi forte ita eēt scrupulosus q nō posset ponere ꝺscientiā q̄n teneat.qz sic teneretur.xi.q.iij.cui ē illata. Nec obstat rō dñi Anto.de prescp̄tōe ꝺ eū q̄ nō potest im/ putari de negligētia.qz habet remediū pteri/ do restitutionē ex clausula generali.quā si pe/ tet in ꝺscientia erit restituēdus. si ꝺo nō pe/ tet nō tenebitur restituere.p nō.p Innoc.in c.qz plerīqz.de immu.eccle. Itez qz prescp̄tio de iure canonico nō solū est in odiū negligen tis.sed etiā ppter bonū et equuz.xvi.q.iij.§. pōt. Uñ sicut dicit Bal.in.c. si quis p. xxx. si de feu.cōtrouer.fue.q statutū laicoz tene/ gās audientiā in foro secl'ari ppter equū seu bonū publicū valet in ꝺscientia. nec habz lo cū renūciatio in iudicio ecclesiastico. puta si statuto cauetur q nō soluēs gabellā iustam nō audiatur. vel instrm qđ nō repitur regi/ stratū in li.cōis p̄sumit falsū. Idē dicit bar. in extrauaganti.ad reprimendū.in v. renū/ ciationē.de veleciano z macedoniano q ñ va let renūciatio in foro ecclesiastico.qz dat eis maxima eqtate naturali.sic a fortiori nō ha bebit locū in prescriptōe q̄ tā a iure ciuili qz canonico ppter bonū publicū est inuēta z cū maxima equitate.z ideo verissimā crede eti
48 am in ꝺscientia opi. Pa.z sequentiū eū
¶Ez q̄ro qđ remediū poterit hīe ille ꝺ quē ꝺpleta p̄scp̄tio.z cui nulla pōt imputari ne gligētia? R.q si aliq̄ legitimo impedimento fuit retētus cōiter tenēt doc.q petere poterit restitutōz i integz vsqz ad q̄ttuor ānos seqn tes q̄ incipiūt a die scientie post cessatōz impe dimēti legitimi. Rō.qz istud q̄drienniū nō currit ignorāti.vt in.c.i.de resti. i inte.li.vi. i ꝺ.si q̄s negligēter omiserit. Ignorās eīm nō negligit.vt pbat in.c.ij.iūcto.c.qz diuersita te.de ꝺcess.pbe. Et hāc opi.tenet Jo. de lig. post Zenze.in cle.vna.de in integ.resti.z Pa. in.c.auditis.de resti.in inte.z placet mihi vt sapiat natura ei⁹ in cui⁹ loco surrogat.ar.c.ec clesia.vt li.pen.qz istud quadriēniū succedit loco anni vtilis qui olim ꝺpetebat.vt i.l.fi. C.de tēpo.z in inte.resti. et ideo a principio erit vtilis.licet postea sit ꝺtinuus.

¶Utz eccl'ia petat restitutiōez i integz post 49
ꝺpletā p̄scriptiōz? R.cōiter tenēt q sic.in.c.i. eo.et glo.in.c.i.de resti.i inte. vsqz ad q̄ttu/ or annos. vt.s. ꝺxi ꝺ impedimēto legitimo z ad.c.sctōz.ḋco q ēvez q nō dat q̄n eccl'ia p̄scribit ꝺ eccl'iam: vt ibi. Sil'r si velles tene re p̄m aliquo opinionē q currit sp p̄scp̄tio i casibꝫ quibꝫ ꝺxi dormire. dic q ḋabitur ill' sil'r restitutio vsqz ad quadriennū

¶Sed posset dicere aliq̄s ad q̄d valet p̄scri 50
ptio si tal' ꝺ quē p̄scp̄ sit pōt petere restōez? R. q valet ad ħ q̄ ad forū ꝺsciētie p̄m Inno.i.c. qz plerīqz.ḋ imu.ecc.q nō teneť eā restituere nisi petat.et si nō petitur infra tps debitū iā amplius nō tenebit etiā si petatur.qđ nota.

¶Utz negligēs possit agere ꝺtra illū q rem 51
suā alienauit postqz ille cui fuit alienata vsu cepit rē sibi alienatam? R.q sic.qz tal' aliena tor tenetur sibi ex delicto z sua negligētia ñ fecit cessare delictuz illius. de q̄ vide qđ no. Bar.in.l.iij.ff.ḋ ali.iudi.mu.cā facta.

Presumptio i. erga aliq̄d ali ud a se ē triplex Prima ē iuris tm̄.q ē q̄n ius sup dubio z ve risili p̄sumit aliq̄d. Scḋa ē iuris et de iure. q ē q̄n ius sup aliquo p̄sumit z vltra dispo/ nit ita esse nec posse ꝺtrariū pbari. et ḋ istis habes in glo.in.c.is q̄.de spon.z differt ista p̄sumptio scḋa a fictiōe iuris.qz p̄sumptio ē sup facto dubio i q̄ ius vadit p ꝺiecturas p/ sumēdo ita eē.z disponēdo q vult ita eē z ñ posse pbari ꝺtrariū. Fictio ꝺo ē sup certo vno mō ꝺsistēte.qđ tm̄ aliter a iure esse fingit.pu ta certa ē lex q mulier nō ē stipulata dotē sibi reddi.tm̄ fingit stipulationez interuenisse.l. vnica.i p̄n.C.ḋ re.ux.act. Idē i arrogato q̄ sp fingit stipulat⁹ q̄rtā ptē ḋ bonis arrogato ris si emācipetur.l.si arrogator.C.ḋ adopt.z hāc dāz no.glo.in.d.l.vnica.i.§.accedit.z sic ꝺtra fictionē iuris nō pōt pbari.qz lex oī/ no intēdit ꝺtra veritatē fingere. glo.est i.l.a diuo pio.§.si pignora.ff.de re iudi.sz p̄sum/ ptio iuris z ḋ iure aliq̄n admittit pbatōem. vt nō.i.d.c.is qui fidē.ḋ spō.z in aut. sed iā necesse. C.ḋ dona.añ nup. Tercia ē hois. et hec ē triplex. Prima violēta. vt cū iuenit so/ lus cū sola i loco suspecto. puta lector hmōi de q̄ i.c.lr̄is.z.c.se.ḋ p̄sump.xxxij.q.i. dixit dñs.z hec valz ad pbādū oīa. excepto crimi ne maxime graui. facit.c.lr̄as.ḋ p̄sump. vbi ex vehemēti p̄sumptōe ñ punit q̄s ḋ crimie

qz i crimine debēt esse pbatōes lumine clario res. C. de pba. l. fi. v. q. vi. epiphaniuz. vñ ex ista iudicās primū suū in aio solū aliqđ deli ctū ꝺmisisse nō peccat. qz licet ex tali iudica re. vt patz i. d. c. lris. z tenet Nico. de ly. sup Mat. vij. c. z Ale. de al'. ij. ij. Sedā ē pbabiľ q̄ insurgit ex aliqbz suspitiōibz pbabilibz. et hec facit semiplenā pbatiōz. z si qs infama tus sit inducit purgatōez. de pur. ca. c. si qs ꝺ gradu. et aliqn cū vno teste vel iuramēto fa cit plenā pbationē. de p̄sump. illud. et in hac debem⁹ aspicere actū fm suā existētiā z natu rā. vt in. c. lras. z. c. tercio loco. eo. ti. ñ fm ac cidēt alia. z iō male dicit glo. in. c. absit. xi. q. iij. dū dicit. q videꝫ clericū osculātē mulierē ꝺz p̄sumere q bñdicat eā. Nā factū ꝺ legē ñ ꝺz p̄sumi nisi malū. ar. c. i. eo. et. l. nā lud⁹ no xi⁹. ff. ad. l. aq. sicut ē talis act⁹ cū etiā clericꝰ phibeatur sol⁹ cū muliere fabulari. lxxxi. dis. clericus. Et ex ista possum⁹ iudicare sine pec cato malū qđ videm⁹. sed iudicare aliud qđ nō videm⁹ cui⁹ ista ē p̄sumptio ē mortale pec catū si pueniat ad firmā assertionē cū ptina cia fm Ale. vbi. s. veniale ꝺo si stat i sola su spitōe. z hec ē tutioꝛ opi. q̄z q̄s glo. in. d. c. lris z. d. c. si qs ꝺ gradu. videat tenere foꝛe licitū etiā iudicare ex hac suspitōne. Alia ē temera ria q̄ surgit ex mal' hoibz vel ex causis leuib⁹ vel vbi act⁹ p̄t eque referri ad bonū sicut ad malū. z ꝺ hac loq̄tur. c. estote. de re. iu. q debe mus interp̄tari in melioꝛē ptē. Vñ nota fm Nic. et Alex. vbi. s. q ex talibz leuibz signis dubitare de bonitate fratris ē pctm veniale. qz pcedit ex hūana fragilitate. nec ꝺz iudici um pp̄rie sz suspitio. sz ex talibz firmit tenere i aio q frater sit mal⁹ malo pcti mortal' sic est pctm mortale. et h pp̄rie ꝺz iudiciū. qđ est ꝺ charitatē frnā. Hec⁹ si iudicaret de pctō ve niali. qz eēt veniale. Si ꝺo ex talibz pcedit ad punitionē. multo foꝛtius ē mortale. et de talibus intelligit illud. Nolite iudicare. s. ex leuibus signis Vñ hec p̄sumptio homis ꝺz firmatio ꝺceptus mētis ab hoi facta ex ali quibus ꝺiecturis collectis. z differt ab opi nione vel suspitōe. qz opinio vel suspitio nō firmat ꝺceptū. vt no. Bar. i. l. admonēdi. ff. de iureiur. vt no. Pa. in. c. fi. de iureiur.

Presumptio ij. erga seipsuz fm q accipit a theologis in. iij. di. xxvi. maxime a Ri. ē du plex. Una q̄ oꝛit ex p̄pa ꝺfute p quā qs au det i opa excedētia pp̄riā ꝺfutē. sic cū qs po nit se ad audiēdū ꝺfessiōes cū ignoraās sit ad medēdū cū nesciat ad ꝺsulēdū z hmōi. vñ si ex hoc p̄t sequi aliqđ p̄iculū anie vel corpis vel notabile dānū ē mortale pctm. sec⁹ q̄đ puuz malū. qz esset veniale. Itē cū qs ponit se ad iudicādū qs nō p̄t. vt laic⁹ clericū. vel ad faciēdū officiū ad qđ nō est ordinatus. z hmōi. cōiter ē mortalis p̄sumptio. et hec est spēs superbie. z opponit magnanimitati. vt dicit ph's. iij. eth. z oꝛitur ex vana gl'ia. Vñ Gre. xxxi. moral'. ponit p̄sumptiō q ē pctm i filiā vane glorie. Alia ē p̄sumptio q ē pctm i spm̄sanctū. q opponitur virtuti spei. z hec di recte oꝛitur ex supbia fm Ri. in. iij. dist. xxvi. q. vi. ar. i. qua qs talē se existimat q̄ reus eus etiā peccantē nō excludet a sua gr'a. vl nō pu niet. z sic puipēdit diuinā iusticiā. z hec ē g' ui⁹ pctm qz p̄ma. Ꝺz grauⁱ ista ē ꝺsparo. pctm. s. iij.

Primas qs sit. xcix. di. s. i. z vide patriarcha.

Primitia fm Ale. i. ij. pte sum me est p̄ma ps frugū ꝺno offerenda.

¶ Utꝛ sit de p̄cepto. R. fm Alex. q sici duo bus casibz. Primus qñ ē ꝺsuetudo. Sedꝫ qñ ecclesie ministri idigēt et ipsas petūt. In telligo de ministris illius eccl'ie cui debēt. alꝫs sunt de ꝺsilio. sunt em de iure naturali z diui no. et de p̄cepto iudiciali sicut et decime. z fm distinctionē. vt. s. Decima. s. ij.

¶ Cui debēt. R. q eccl'ie parochiali. ar. c. de/ ctos. et. c. moderamine. xxi. q. i.

¶ Quota ps p̄ mitia ꝺz dari. R. q q̄dā di cūt q ad mi⁹ ꝺ. lx. vnū. Alij dicūt. i fenby xl. vnū ad plus. vl' ad mi⁹ de lx. Ꝺz placet mihi magis opi. Inno. i. c. i. ꝺ decimis. q ex quo nō inuenit exp̄ssū in iure canōico relinq tur in optōe dātis vt det q̄tū vult. misi sit tudo regionis aliud inducat. et h tene.

Princeps i spūalibz ꝺz papa in tpalibz ꝺo impator regēs etiaz ciuitatē hz loco p̄ncipis. vt no. glo. z Ly. in. l. fi. C. de p̄scri. lō. tē. et Bar. i. l. hostes. ff. de captiuis. et ideo sic scientia p̄nci pis supplet defectū cuiuslibet solēnitat. vt dicit Bal. i. l. null⁹. C. ad. l. iul. ma. z qđ no. Inno. in. c. cū opteat. de ac. sic si fiat aliqđ ꝺ licētia aut ꝺscientia regētis ciuitatē. qđ veri credo in tpalibz nō aūt in oīmb⁹ spūalibus ¶ Utꝛ p̄nceps possit alicui auferre rē suā et ꝺdare alteri. R. ꝺmuniter tenet q nō sine cau sa. vide. ix. q. iij. p̄ncipalē. et. C. si ꝺtra ius

vel pu. vtilitatē
¶ Utr̄ p̄ncepſ obligeť ex̄ ↄctu ſuo? R. ſūt opi
niones i. l. digna vor. C. de legib. Bal. tñ de
vſib⁹ feu. in Rica ď natura feudi. tenet q̄ ſic.
vñ dicit q̄ ſi p̄nceps inueſtiuit aliquē de ba/
ronia vel caſtro q̄ nō p̄t eū p̄uare ſine culpa.
nec ſucceſſores i impio vel regno. vt extra de
iudi. nouit. nec obſtat q̄ habet plenitudinē
poteſtatis. q̄r deus ſubiecit ei leges: ſed non
ↄtractus ex quib⁹ obligatus eſt

Priuilegiū p̄pe ē q̄n aliq̄d ↄce/
dit ↄ iura. ⁊ ſic ď q̄
p̄uata lex. vt p̄z. iij. di. p̄uilegia. Si ẏo aliq̄d
ↄcedať q̄ ſit p̄ter ius cōe: ſic p̄pe ď bñficiū
⁊ nō p̄uilegiū. ẏ no. Pa. i. c. olim. de ver. ſig.
¶ Quot ſūt ſp̄es p̄uilegior̄ R. v. q̄ dā reale
vt illud q̄ eccl̄ie dignitati ciuitati vl̄ alicui
loco vl̄ aliq⁹ p̄ſonis rōe loci vl̄ alicui⁹ rei cō
cedit. extra. eo. c. cū oli. ⁊. c. ſe. ⁊ tale ē p̄petuū.
q̄r adheret rei niſi forte res pimat. xxv. q. ij. c.
i. ⁊ p totū. vl̄ niſi reuocet ex cā. c. recolētes. ẏ.
i. ď ſta. mo. Q̄dā ſingl̄arit̄ p̄ſonale. vt illud
q̄ ď alicui vel aliq⁹ p̄ſonis ↄcedit certis ⁊ p
p̄ijs noib⁹ exp̄ſſis. de off. le. volētes. ⁊ tale
egredit̄ p̄ſonā cui ↄcedit niſi ẏ exp̄mat. ď cō
ceſ. p. c. ↄſtitui⁹. ⁊ ſi ↄcedit obtētu dignitatis
nō vtit eo ſi aliam dignitatē adipiſcat. c. bo
ne. ẏ. fi. ď poſtu. p. Quoddā ē cōiter p̄ſonale
q̄ ↄcedit p̄ſonis nō exp̄ſſis p̄p̄ijs noib⁹. ſi/
cut ď p̄uilegio minor. xxv. annor. ff. de mi⁹.
l. i. p totū. Q̄ddā ſingl̄ariter p̄ſonale ē ⁊ cō/
ter corpale: vt illud q̄ alicui collegio vl̄ vni
uerſitati ↄcedit. ſic q̄ q̄libet ſingulariter de il/
la vniuerſitate ſe poſſit iuuare. de ſen. ex. c. cō
tingit. hmōi ſunt p̄uilegia ↄceſſa fribus mino
rib⁹ ⁊ p̄dicatorib⁹. Q̄ddā tñ cōiter corpale.
vt illud q̄ ſolū cōitas nō ſingularis p̄t ſe iu
uare. ſicut ď. xij. q. ij. q̄ manumittit. ⁊ tō p̄/
uilegia talia dicunt corpalia. q̄r cuz collegio
p̄reūt ſicut corpus cui inherent
¶ Quis p̄t ↄcedere p̄uilegiū: R. q̄ papa in
ſpūalib⁹ ⁊ imperator i tpalib⁹ reg̈r ↄcedit ei
am imperator p̄uilegia eccl̄ijs ⁊ cl̄icis. ď imu. ec.
p totū. Sil̄r papa etiā i tpalib⁹. vt nō. i. c. p
venerabilē. q̄ fi. ſint le. Itē eps ⁊ ſuperiores cū
volūtate ſuor̄ capitulor̄. eo. cū oliz. el. ij. ẏm
Hoſ. ⁊ breuiter dicas q̄ p̄t facere ↄſtitutōez
p̄t p̄uilegiū ↄcedere reſpectu ſue ↄſtitutōis
vel rei ad ſe p̄tinctis ẏm Hoſti.
¶ Quō ē interp̄tādū p̄uilegiū: R. q̄ p̄uilegiū
p̄prie q̄ ē ↄ ius ď ſtricte interp̄tari vt min⁹
deroget iuri cōi q̄m poſſit. vt. c. cū dilect⁹. ď cō
ſue. vñ p̄uilegiū q̄ diſp̄ſat aliq⁹ illegitimus
vt poſſit ad ordines p̄moueri intelliget ď mi
noribꝫ tm̄. vt. s. ordo. iij. ẏ. xv. imo ſi nō exp̄
mit cā q̄re ↄcedit. aut nō fit ex certa ſcientia vl̄
motu p̄pio nō p̄ſumit ď volūtate p̄ncipis.
l. i. C. ď p̄ti. lv. imo p optunitatē obtētū. vt
l. i. C. ď fūdis limitroſis. Bal. i. c. licz cām. de
pba. vult q̄ ponať ſil̄ ex certa ſcientia et motu
p̄pio. Idē dic i reſcripto q̄d tollit ius tercij
Idē i p̄uilegio ad bñficia. vt i. c. q̄uis de p̄e
bē. li. vi. Et hec limita niſi ↄſuetudo aliter in
terp̄tet. vt nō. i. c. q̄d dilectio. ď ↄſan. et affi.
Itē niſi ẏba aliud exp̄māt. q̄r nō recedim⁹
ab ipſor̄ p̄pria ſignificatiōe. niſi de mēte alie
ↄſtet. ita nō. i. c. oli. ⁊ i. c. i hys. ď ẏ. ſig. Adūte
ẏ ſm Pa. i. c. cū ad hec. ď cle. nō reſi. q̄ ſi p̄ui
legiū enormiter ledit eccl̄iaz nō valet: niſi fi/
at mētio ď hac enormi leſione. q̄r i dubio nō
p̄ſumit p̄nceps ↄcedere aliq̄d cū graui diſpē/
dio alterius. l. quoties. C. de p̄ci. impe. offe. et
i. c. ſuggeſtū. de rescri. ⁊ in. l. ij. ẏ. ſi q̄s a p̄ncip.
ff. ne q̄d in lo. pub. ergo taciturnitas inducit
ſurreptionē. c. poſtulaſti. de reſcp. Uñ p̄uile/
giū imunitatis ab oneribꝫ p̄ſonalib⁹ ↄceſſū
alicui a p̄ncipe nō liberat eū ab alijs oneribꝫ
q̄ p̄t breuiter ⁊ leuiter expedire. caſus i. l. de/
curio fortunā. C. ď rescu. Si ẏo accipiamus
p̄uilegiū largo mō. ſ. p omni cōceſſione q̄ ē
p̄ter ius. ſic dico q̄ latiſſime p̄uilegiū p̄nci/
pis ē interp̄tandū in p̄iudiciū ipſius ↄcedē/
tis. ſed in p̄iudiciū alior̄ ꝛtret ſtricte interp̄/
tari. c. q̄r circa. de p̄uil. i vl. glo. ⁊ p Inno. in
c. olim. de ver. ſig. ſi etiā ſit ↄceſſuz cā pietať
vt no. Pa. in. c. cū dicat. de ec. edi. In dubio
tñ dz p̄t⁹ interp̄tari vt aliquid valeat. c. ab
bate. de ver. ſig. ⁊. l. quoties. ff. de ver. obl̄. niſi
p̄iudicet iuri diuino vl̄ libertati ſpūs. vt no.
Pa. in. c. licet. de regula.
¶ Sz q̄d dicem⁹ ď p̄uilegio ſeu gr̄a ↄceſſa p 4
ſone cū ſimpl̄r loq̄t: R. q̄ itelliget ſm ↄditō
nē ſone. l. ſi q̄s filio. ẏ. urritū. ff. de iuſt. teſt.
c. placuit. ⁊. c. ſic viue. xvi. q. i. ⁊. l. plenū. ẏ. ij.
ff. ď vſu ⁊ habi. vñ dicit Bal. i. l. ex militari.
ff. de teſta. mili. q̄ p̄uilegiū ↄceſſū ep̄o de cele/
brādo tpe interdicti videť ↄceſſum vt poſſit
celebrare in pontificalib⁹ ſm qualitatē ſuā.
¶ Quō amittit̄ p̄uilegiū: R. v. modis. p mo 5
vnico actu ↄtio directe ſi fiat ab eo q̄ hz ptā
tē renūciādi p̄uilegio. ď ↄſti. c. cū acceſſiſſent
Limita iſtud niſi p̄uilegiū cēt ad nō faciēdū
q̄r nō p̄dit vnico actu ſz req̈rit tps. xl. anno/
rū i eccl̄iaſticis. vt no. glo. ⁊ doc. i. d. c. cū accel
ſiſſent. Sed ↄ p̄dit ſpacio annor. x. q̄n datū
ē ad aliq̄d faciendū ſi p̄uilegiat⁹ eo nō vtit.
l. i. ff. de nūdinis. Q̄d limitat Pa. in. d. c. cuz

accessissent. vex qñ nō ꝺ ferk eccl'ie. al's secus ꝛ maxime hꝫ locū hꝫ qñ nō facies ꝓmittit facere actū ꝫriū. l. hec aūt iura. ff. ꝺe ser. vzb. ꝓ. tercio ꝓditur ꝓ scdm ꝓuilegiū facies mētioꝫ ꝺ ꝓoz. vl'si nō facit mētionē si ꝓmū erat generale ꝛ scdm spāle. xxv. q. ij. ꝓ totū. ꝺe ꝓscp. venies. ꝛ ibi vide. qz lōgā hꝫ caudaz. q̄rto ꝓ renūciatoꝫ ꝓpriā. ꝺ q̄ ꝺic vt. j. renūciatio. q̄nto ꝓ reuocatōem ꝺ dētis. vide alios modos amittēdi in. c. suggestū. ꝺe rect. ꝓ doc.

6 ¶Qualit ꝓuilegiū sit exhibēdū: R. q a locorū ordiariꝰ reqsit' i loco ꝺgruo ꝛ securo. aut aliqbꝫ viris prudētibꝫ ꝛ oī suspitōe carētibꝫ ꝺputatis ꝓ ordiarios. ad hꝫ teneat ꝓuilegiat⁹ exhibere integral'r ꝛ clausulā ꝺ q̄ ꝺtroūsia est trāsscripta. c. cū ꝓsone. eo. ti. li. vi.

7 ¶Utz ꝓuilegiati soci⁹ gaudeat eodez ꝓuilegio: R. Pa. i. c. q̄ sit. ꝺ iudi. q sic. qñ ꝓuilegium eēt inutile ꝓuilegiato si socij non gauderēt. al's nō. facit. c. licet. ꝺe ꝓui. lib. vi.

8 ¶Utz ipetrātes lr̄as familiaritatis a cardia libꝫ gaudeāt ꝓuilegio familiariū: R. Pa. in c. cū ꝺilect⁹. ꝺe cle. nō resi. q nō ꝺbēt i aliquo gaudere. facit. c. fi. ꝺe ver. sig. lib. vi.

9 ¶Utz ꝓuilegiat⁹ ex aliq̄ ꝛ nō vtēs eo gaudeat ꝓuilegio. vide. s. ar. §. ij.

Probatio alia euidentissima: q̄ fit ꝓ ꝓuilegia vel instra indubitata. sic i sil'i loq̄tur ter. i. c. pia. ꝺe excep. li. vi. Alia euidēs ꝛ clara q̄ fit ꝓ testes vl' facti euidētiā. ꝺe coha. cle. ꝛ mu. tua. et. ij. q. i. scelus. ꝛ i. c. ij. ꝛ ibi glo. Alia min⁹ euidēs q̄ fit ꝓ ꝺiecturas. c. afferte. ꝺ ꝓsump. Sūt etiam ꝑsus ponētes nouē modos probationū scz. Aspect⁹ sculptū testis notoria scptū. Jurās ꝺfessus ꝓsumptio fama probabūt

1 ¶Utz i crimibꝫ possit procedi ꝓ verisil'es ꝓsumptōes: R. q nō. sed ꝺbent esse luce clariores. l. sciāt cūcti. C. ꝺe proba. posita. ij. q. viij. c. i. ꝛ. v. q. vi. epiphanū. Fallit in crimine simonie. c. sicut. ꝺe simo. ꝛ hereſis. c. ꝺtumacia ꝺe here. li. vi. ꝛ in. i. i. C. ꝺe here.

2 ¶Utz eq̄uoca inducāt probatōez: R. q nō qz hoc nō probat esse q ab hꝫ ꝺtingit abesse. c. ij. ꝺ trāsla. pla. ꝛ in. l. neq̄ natales. C. ꝺ proba. Facit qꝺ no. Pa. in. c. illud quoq̄. ꝺe ꝓsump. vbi ꝺatio anuli q̄nq̄ signat inuestituram. vt in. c. ex ore. ꝺe his que fi. a ma. pte ca. q̄nq̄ ꝺationē libertatis. l. ij. C. ꝺ iur. aur. anulo. q̄nq̄ ꝺtractū matrimonij. in. c. femie. xxx. q. v. q̄nq̄ est signū ꝺignitatis. vt in. c. clerici officia. ꝺe vi. ꝛ ho. cle. ꝛ ideo arguere ad vnaz solū nō valet. facit qꝺ no. idē Pa. i. c. fi. ꝺ cā poss. ꝛ propzie. vbi ꝺicit q census solutio nō facit probationē subiectiōis. vt in. c. recepimus. ꝺe ꝓui. aliq̄n sic. vt in. c. ois aia. ꝺe cēsi. ꝛ hoc ſm subiectā materiā.

Procurator

s. Jconomus

¶Utz procurator q̄ vadēs pro facto dñi incidit i latrones ꝛ fuit vulneratus spoliat⁹ et hmōi sit a dño in aliq̄ releuand⁹: R. Pa. in c. cū p cā. ꝺ procu. q nō ꝺ necitate. vide ter. i l. inter cās. §. nō oia. ff. mādati. qz hec sūt ex triseca a mādato ꝛ imputāda casui fortuito Secus in socijs. qz vn⁹ imputat alteri damna q̄ occasiōe societatis ꝓuenūt. l. cū duobꝫ §. q̄dā sagariā. ff. pro socio. sz solū expēsas q̄s fecit eūdo ꝛ redeūdo ꝛ stando pro cā. etiā si a ꝓncipio nihil dictū sit ꝺ expēsis. ꝛ etiā q̄tū/cūq̄ volūtarie assumpserit mādati. Si aūt ꝓncipaliter iret aut staret pro negocijs suis, nō pōt petere nisi qꝺ expēdit pro causa, sed ꝺ hoc vide. s. Mandatū. §. v. 1

¶Utrū administrator eccl'ie possit instituere procuratoꝛē. R. q sic. c. petitio. ꝺ procu. licet nō sit dñs. vt in. c. ij. ꝺ vxo. Huius regulari ter a solo dño possit institui 2

Proditō

hates Interrogatiões circa auaricia

Prodigalitas

vtz sit peccatū: R. q sic. cū mediū liberalitatis cozrūpat. Est aūt mim⁹ peccatū q̄z auaricia ſm ph̄m. iij. ethi. q̄ magis elongat a liberalitate cui magis pōnet⁹ ꝺ re in quo excedit prodigus q̄s recipere vel retinere in quo excedit auarus

Professio

tacita quō fit. vide s. Nouitus. §. ij.

¶Que req̄runt ad professionē expssaz. R. ſer primo q̄ profitēs ꝺplenerit. xvij. annum. si masculus. vel. xij. si mulier. vt. i. c. ꝺ regula. li. vi. Fallit i casu ꝺ q̄. s. Nouitus. §. ij. Secūdo q̄ professio fiat ei q̄ pōt religiōi ꝺcoppare vl' ꝺ licētia ei⁹ ſm Jnno. ꝛ Pa. i. c. porrecti ꝺ regu. At sic professio facta p se solū. aut in manu epi nō solēnizat votū ſm vo. Anto. in ꝺ. c. porrectū. ita q̄ si mrimoniū ꝺherer tenēret. nisi reciper⁹ noīe alicui⁹ in cozpare valens qz valeret post ratificatōem. nō aūt aī. et sic nō teneret mrimoniū. Hec⁹ si nō recipe⁹ no mine ei⁹. qz ratificare nō posset. Secus si ꝺ. i. ꝺ. c. ꝺ stitutōez. ꝺ regula. lib. vi. tenet cū Jap. q si

essio fit ī mānibꝫ alicuiꝰ hñtis admiſtratoꝝ
gioſam obligat religiōi ī genere ſaltē nō ī
niſi recipiaſ ab eo q̄ pōt incorpare illi. qđ
1 ¶ Ne vez ſi tal' hñs admiſtratoꝝ pt illā reli/
gionē ī q̄ hꝫ admiſtratoꝝ obligare tali quem
recipit. al'r nō. vt pꝫ p ea q̄ dixi. §. nouiti⁹. Ḣ.
xiij. Tercio q̄ fiat alicui religiōi approbate
c. vnico. đ voto. li. vi. etiā ſi fieret in domo p
pua ī manu plati. tenet. d. c. porrectū. Quar
to q̄ plat⁹ reqrat ꝯſiliū capl'i ſui. al'r nō valet
ſm Jo. an. ī qdā apoſtilla. i. c. ad aplicā. de re
gula. ⁊ ſequit Pa. ibidē. Ꝫ vez ē q̄ ñ tenet
ſeq̄ ſm Jo. an. ⁊ cōiter doc. ⁊ niſi reqrat ꝯſi/
liū q̄ act⁹ ſit null⁹. ptz i. c. nouit. iūcta glo. de
ḡs recipi. vt ī ſil'i dicim⁹ đ collatōe ſpectante
ad epm. vt i. c. vnico ne ſede va. lib. vi. iūcto
c. fi. de regula. li. vi. qđ vez credo niſi hꝫet ab
bas vel platus ex ꝯſuetudine vl' p̄uilegio q̄
ipſe ſolū recipet. Secus eſt de iure. qz creatio
monachoꝝ de iure ptinet ad abbatē ⁊ conuen/
tū. vt i. c. ea noſcat. de his q̄ fi. a pla. Et tō va
cāte mōaſterio nō poterit conuētus recipe ſed
plato viuēte. nec plat⁹ ſine ꝯſilio conuentus.
nec conuētus ſine plato poterit aliquē recipere.
vt nō. i. d. c. fi. Quinto q̄ fiat ſimpl'r de tribꝰ
votis. ſ. obedientia caſtitate ⁊ pauptate. q̄ ſi
nollet pfiteri niſi obedientiā ſolū. ⁊ q̄ ad alia
nō teneri nō eſſet pfeſſus ꝓprie ſi exp̄ſſe hic
deducit in pactū. qz remota pte ſubali actus
remouet totū. vt in. c. tua. de ſpō. ſed p̄dicta
tria ſunt ſbalia pfeſſioni religionis. c. cuz ad
monaſteriū. đ ſta. mo. Si vo exp̄ſſe nō deduci
cit ī pactū: valet pfeſſio de vno voto obedien
tie ſolū. dūmō addat. pmitto obedientiaz ſm
talē regulā. ⁊ ſic intellige Inno. i. d. c. cuz ad
mōaſteriū. In reliq̄s vo licet nō ſeruetur for
ma tradita puta ī regl'a mōachoꝝ. ī pfitēdo
tñ tenet pfeſſio p q̄cūq; v̄ba fiat. qz defectus
forme nō ſbalis nō dz viciare actū ſicut dixi
mus ī excōicatōe. c. ſacro. đ ſen. excō. Ita no.
Pa. i. d. c. porrectū. Dexto reqrit q̄ votū fi
at vni religiōi. qz vt refert do. Anto. i. c. rur/
ſus. q̄ cle. vl' vo. doc. bononiēſes ꝯſuluerūt q̄
ſi q̄s fecit pfeſſionē certe regule. puta ī ordie
minoꝝ q̄ tñ pfeſſio nō valet. puta qz añ an/
nū p̄batōis. lz ñ poſſit redire ad ſeḡm. tñ ſi ꝯ
hit mīrimoniū tenebit. rō. qz nō ē facta vni đ
religiōibꝰ approbatis. vt reqrit i. c. vnico. đ
voto. li. vi. qz cū nō valeat q̄ ad frēs minores
nō ē factū vni. ſz ī genere remāſit votū đ pfi/
tēdo vnā. d. c. nō ſolū. đ regl'a. li. vi. g̃ nō dix
met. Ꝫ nūquid ſine pcto mortali poterit ꝯ
here tal'. R. ſm Lap. abba. ⁊ recitat Ge. i. d.
c. nō ſolū. q̄ ſi pfitēs intēdit illā ſolū ⁊ nō al/
am ſic nō peccat mortal'r. rō. qz iſte nō pfitet
regulā minoꝝ. qz nō valet. nec aliā. qz nō in
tēdit. g̃ votū nullū. Si vo pfitēs indr̄ñter
intēderet ſi nō iſtā ſaltē illi tūc peccāt morta/
liter. Et licet Ge. i. d. c. nō ſolū velit q̄ etiaz
dimittat mīrimoniū poſt ꝯctū exq̄ pfeſſioez
fecit intēdēs ſe obligare ſaltē alteri. tñ ego ñ
teneo. ſz dico cū Lap. ⁊ Cal. vt ipſe eos reci/
tat. q̄ exp̄ſſe pfeſſus ī ordine mēdicātū ī fra
annū nō obligat talit̄ q̄n teneat mīrimoniuz
ſi ꝯhat. licet peccet mortal'r qñ intendebat ſi
nō illi ſaltē alteri ſe obligare vt dictū eſt. qđ
nō. ⁊ vide ad ḣ. §. Nouitius. Ḣ. xiij.

¶ Utꝛ femina pfitēs religionē maſculoꝝ in 2
manibꝰ ipſoꝝ efficiat religioſa licz ñ ingredia
tur monaſteriū. ſz remaneat in domo ſua: R.
Pa. i. c. inſinuāte. q̄ cle. vl' vo. q̄ ſic. etiā ſi nō
ſuſcepit habitū dūmō exp̄ſſe ſit pfeſſa. vt in
d. c. porrectū. ⁊ idē dic đ maſculo q̄ ex cā pōt
pfiteri cū pacto q̄ ſtet extra monaſteriuz ſm
Inno. i. d. c. inſinuāte. ⁊ Bar. ī aut. ingreſſi.
C. de ſa. ſan. ec. ſequit Pa. i. c. ex publico. đ cō
uer. ꝯiu. ⁊ ad. c. monachū. xx. q. iij. mīdet q̄
vez ſine cā fieri nō poſſe. Exq̄ ptz q̄ habit⁹
nō eſt de ſubſtātia regule ſed đ accidentalibꝰ
vt no. idē Pa. in. d. c. porrectū.

Promiſſio vide. §. pollicitatio.

Proprietas ꝓprie capit̄ p̄ do/
minio. ⁊ iō idē eſt
dicere cā ꝓprietatis ſicut cā dominij. ⁊ ideo ī
ſtatutis ſola poſſeſſio nō verificat̄ p ꝓpriета
te. no. Pa. in. c. i. de cā poſſ. ⁊ ꝓpri.

¶ Quare fuit inuēta ꝓprietas. no. xij. q. i. di 1
lectiſſimis. vbi đz. ꝓpter iniq̄tatē. ſ. negligē
tie. ſm glo. ibidem.

Proſoneta q̄ dam tract⁹ faciūt vſu
rarioſ. vide Inno.
⁊ Jo. an. in. c. michael. de vſura. glo. et archi.
xlvi. di. c. ſicut nō ſuo. tu dic vt. j. Reſtrutio
i. in v. Uſurarius. §. v.

Proteſtatio vide. j. Recuſa
tio. §. ij.

Prouincia ꝓ pe đz q̄ hꝫ. x. vl'. xi. ci
uitates ⁊ vnū regē. vi
q. iij. ſcitote

Prudētia ſm ph̄m. vi. eth̄. eſt re
cta rō agibiliū

¶ Quot ſunt act⁹ eius: R. ꝯſiliari. de conſilia 1
tis ⁊ inuētis iudicare. Cōſiliata et iudicata

ad opus applicari ꝓcipere. Et iste tercius actus est principalis. qz alij duo ordinantur ad istū fm ph̄m. vi. ethicoꝝ.

2 ¶ Quot sunt ei⁹ ptes? R. ꝙ. v. Prima dr monastica p quā ꝙs regit seip̄m. Scda iconomica p quā ꝙs regit vnā domū vel vnā familiā. Tercia militaris p quā ꝙs regit exercitū Quarta politica architetonica siue regtiua vl' legi positiua p quā ꝙs regit ciuitatē vl' regnū. Quinta politica. s. simpl'r dicta sbditoꝝ p quā bñ se hñt ad ꝓfuatoꝝ politie bñ ordinate. ꝛc quibꝫ. vi. ethicoꝝ. ꝛ. iij. politicoꝝ.

3 ¶ Que opponit prudētie? R. imprudētia. q̄ quidē pōt dici pctm̄ generale p ꝓcipitatōez inq̄ꝝtū. s. in q̄libet pctō ē ꝛfect⁹ i aliquo actu rōnis dirigētis. ꝛ ido fm pctā circa q̄ est tale pctm̄ erit. hz etiā imprudētia sub se spēs. s. ꝓcipitatio q̄ aliqs p impetū passiōis vl' volūtatis fert ad aliqd agēdū ptrāsitis medijs p q̄ oportet ordinate ꝛscēdere recte ꝓsiliādo Que media sunt memoria ꝓteritoꝝ. Intelligētia p̄sentiū. Solertia i ꝓsiderādo futuros euētus Rō ꝓferēs vnū cū alio. Et docilitas p quaz ꝙs acq̄escit alioꝝ sentētijs. Dz etiā temerita tē q̄ ē ꝓcept⁹ regl'e dirigēt' vñ temere dicūt illa fieri q̄ rōe nō regūt ex ꝓcēptu regl'e dirigētis. Dz ꝛ inconsideratoꝝ q̄ i recte iudicādo ꝛficit. Est ꝛ inconstātia q̄ ꝛficit i ꝓcipiēdo. Est ꝛ negligētia q̄ ē p ꝛfectū volūtatis. ꝛ ē ꝓpe i act⁹ interiorus ꝛfectu ad quē ptinet electio. Est ꝛ pigritia ꝛ torpor ꝛ q̄bꝫ. s. Et q̄n̄ p̄dicta sint pctm̄ mortale. dicas ꝙ solū q̄n̄ sunt ꝯ aliqd necessariū ad salutē qd̄ ꝓcipit. vl' qd̄ ē phibitū. al's cōiter sunt pcta venialia.

4 ¶ Que sunt vicia q̄ sil'itudinē hñt cū prudētia? R. ꝙ sunt. iij. Primū ē prudētia carnis inq̄ꝝtū studiū rōis ordinat ad finē q̄ n̄ ē vere bon⁹. ꝛ q̄dē si sumat fm absolutā rōez ita q̄ i cura carnis aut mūdanoꝝ finis tot⁹ vite sit sic ē pctm̄ mortale. qz p hoc auertit hō total'r a deo. cū ipossibile sit eē pl'es vltimos fines. et ꝺ hac dr ad Ro. viij. prudētia carnis inimica ē deo. Si aūt sumat fm rōez pticular' prudētie. sic ē pctm̄ veniale. qz sic affectō ad aliqd delectabile carnis vl' mōi inordīata sine aūsione a deo ē pctm̄ veniale. sic ē studiū ad illā Sil'r dic de prudētia scl'i Si ꝙs curā carnis i finē ordinat hōestū. puta comestōz. ad carnis sustētatōz vt deo seruat. sic n̄ erit prudētia carnis. sil'r nec prudentia secl'i. q̄n vtit rebꝫ mūdi ad finē hōestū. vide ꝺ hoc. Tho. ij. ij. q. lix. Scdm est astutia. Tercium dol⁹. Quartū fraus. ꝛ licz hec tria ꝓueniāt inq̄ꝝtū ꝙs p vias nō veras ꝛ simulatas vult ꝓsequi aliquez finē. tñ differūt inter se. qz ad astutiaz pertinet excogitatio hmōi viaz. Ad dolū ꝛ fraudem ꝓ tinet ꝓprie executio opis. iz dol⁹ ꝓsilijs ꝛ factis. fraus ꝓ ꝓprie in factis.

Dubes ꝙs dicat hēs. qz p [illegible] q. i. §. cū ḡ. ꝛ. q. q. c. si i q̄libet. ꝛ dicit ꝓ impu. c. pubes. ibi dr. puberes sunt tales a pube. i. a pudētia corpis. qz hec loca p mo lanuginē ducūt. ꝛ hodie dic ꝙ ē masculꝰ xiiij. annoꝝ. ꝛ femina. xij. vt. s. impubes.

Publicū dr dupl'r fm Pa. in. c. ex lr̄aꝝ. ꝛc rem. or. vide Notoriū. ꝛ. s. Occultum.

Pudicus ꝛdr esse sacerdos. vt ꝓbis ꝛ moribꝫ pudo rē in desinēter exhibeat. xliij. di. §. i.

Pudicicia ē animi ḧtus q̄ quis verecundat ꝛ actibꝫ de quibꝫ homines magis verecundant̄. vt sunt actus venerei. fm Aug. xliij. ꝛ ciui. dei. comitē q̄z habet sororitudinē. vt potius quelibet mala toleret q̄z malo ꝓsentire ꝛcernat. xxxij. q. v. ita ne.

Punitio nō ꝛdr esse sine causa. licet aliqn̄ sine culpa. de reg. iu. sine culpa. lib. vi. ꝛ de quo vide. s. Lor rectio ꝛ Pena. ꝛ vbi ꝛdr puniri. vide. s. pena. §. xxiij. cum sc.

Purgatio q̄druplex. Alia spūalis. s. a pctis. ꝛ hec fit p baptismū ꝛ pniam. ꝛ de se. di. iij. ꝛ de pe. di. ij. cū ome. Et p sacroꝝ receptionē. de ꝓse. di. ij. cū omne. Et p fidei feruoꝝ. de. xv. q. vlt. c. vlt. de coha. cle. et mu. c. vestra. Et p quelibet opa pietatis. xxij q. ij. si quelibet. Alia dr ignis purgatorij. de q. j. Purgatoriū. Alia dr vulgaris q̄ vulgo ē inuēta. ꝛ hec fit cū ferro cādente. aq̄ feruēti aut cū duello. ꝛ si euaserit illesus sit innocens. ꝛ hꝫ phibet sub pena mortal' pctī. ij. q. v. mena. ꝛ. c. ꝓsuluisti. ꝛ de purga. vul. p totū. qz ē ꝯ id Deutero. vi. Nō temptabis dñm. Alia dr canonica a iure canonico inuēta. ꝛ hec fit p iuramentū p̄stationē coraz suo iudice. et illa apud q̄s infamatus ē sic iurādo sup euangelia. q̄ tale crimē nō ꝓmisit sup q̄ ē infamat⁹. nec ad id operaz dedit. ꝛ hmōi. ꝛ dz hēre torpurgatores q̄t indicēti purgatioz canonicā videbit attēta enormitate crimis. q̄ sint vel ne opinionis. ꝛ nō sit verisile eos purgare. ꝛ q̄ ei⁹ ꝓuersationē sciāt. ꝛ sint eiusdē ordinis si ē

possibile qui simul iurẽt ꝙ credunt eũ vez̃ iu/
rasse. vel ꝙ bonũ exhibuit iuramẽtũ. hec pbã
tur de purgatõe canonica p totũ.

1 ¶ Oñ debet idici canonica purgatio. R. ꝙ qñ
apud iudicẽ suũ q̃s est infamatus. z in famia
publica labozat. z apud gꝫues z bonos viros.
z nõ sit ozta ab inimicꝰ. tũc iudex debet pfigere
terminuz. vt si q̃s vult accusare compeat. z si
accusator apparet audiat canonice. Si vo ñ
apparet z infamia mala crebzescit: tũc ꝓcedat
iudex ad inq̃sitõez. z si nullꝰ appet etiã denũ/
ciator nec inuenit. tũc cõpellat eũ ad purgati
onẽ canonicã. Hꝫ no. Jo. ñ. q. v. pbit. z p totũ.

2 ¶ Sz nunquid iudex ex sola suspitõe poterit
purgatõez canonicã idicere. R. ꝙ si infamia ñ
labozat vt dixi: nõ poterit. nisi forte fuerit ac/
cusatꝰ. ij. q. ij. placuit. Sñ no. ꝙ verisimilis su/
spitio sufficit ad indicẽda purgatõez ꝓdictã
licet nõ sit infamatꝰ. Sz temeraria suspitio re/
pellit. extra eo. c. si q̃s de gradu. ij. q. i. c. i. violẽ
ta aũt sufficit ad sniaz. xxxi. q. i. dixit. no. Ar/
chi. ij. q. v. oñibꝫ. Inno. z Hosti. in d. c. si q̃s
de gradu. Limita hoc vt supza Pzesumptio
i. vez in leuibꝫ.

3 ¶ Utez ad dictũ vniꝰ mulieꝛ sit indicẽda. R.
ꝙ sic si infamia ex hꝫ apud graues resultat. c.
significasti. de adulte.

4 ¶ Que pena deficietis in purgatõe. R. ꝙ si ac
cusek z idicat sibi purgatio si deficit puniet ac
si fuisset ꝓuictꝰ. de simo. c. de hꝫ. Si vero p mo
dũ inq̃sitõis agat. aut denunciatõis pena erit
arbitraria. vt no. Bof. Host. z Pa. in. c. acce
des. d. accu. Silr dic ꝙ si nõ ꝓcessit aliqs mo
dꝰ agẽdi. neqz p accusatõez. inq̃sitõez aut de/
nunciatõez. hz solũ ꝓpter infamiã iudex indi
cit purgatõez: tũc silr si deficit punit extraor/
dinarie. z est casus. c. significasti. de adult. Et
sic eũ intellige. Et aduerte qz dicit Innocẽ. ꝙ
eũ iudex hꝫ casu ꝓcedat ex ꝓsumptõe ꝙ dz mit
tũ ꝓpare sniaz. vt no. in. c. afferte. d. ꝓsump.

Purgatoriũ est pena grauis
simo minor tñ
qz ifernal. vt pz. xxv. di. Ḡ. qlis. d. pe. di. vij. c. si.

1 ¶ Qui sunt q purgant. R. ꝙ illi q moziunt in
charitate. qui tñ nõ satisfecerũt p eoz peccat
in hac vita. xxv. di. c. qualis. z. c. se.

2 ¶ Qũo iuuant anie defunctoz. vide. j. Suf
fragia per totũ.

Purificatio post partũ mu
lierum non est
necessaria. vnde si voluerint intrare ecclesiaz
vt gras agãt: nõ peccãt. Si tñ ex veneratõne
aliqz diu voluerint abstinere deuotio eaz nõ
est phibenda. de puri. post par. c. vnico.

Pusillanimitas opponitur
magnanimitati p defectũ. qz deficit pusillani/
mis a ꝓportõe sue potẽtie dũ recusat in illud
tendere qd ẽ cõmẽsuratũ sue potẽtie. z sic ẽ pec
catũ. z tale q̃lis est obligatio ad illud i qd ten
dere recusat. siue sit ꝓceptum siue sit phibitio.
Sec9m si sit circa ꝓsilia. vt intrãdi religionẽ. au
diẽdi ꝓfessionẽ. vl' pdicãdi. quibꝫ ex officio ñ
incũbit de necessitate. qz sic est pctm̃ venale.
hec ex Tho. ij. ij. q. clxxxiij. z est filia accidie.

Quadragesima qñ et qũo fuit instituta.
no. in. c. quadragesima. d. cõse. di. v. vbi d: ꝙ a chzisto fu/
it instituta. z vt decimã annoz deo reddam9.
qñ est incipiẽda z a quibꝫ abstinendũ. z qua
hoza comedendũ. vide. s. Jeiuniũ.

Quarta falcidia vel trebellianica
vide legitima. Quarta
funeralis. vide Canonica portio.

Questuarii dicunt q̃ discur
rũt p elemosinis
q̃ nullo modo recipi debẽt nisi veras lr̃as aut
aplicas: aut diocesani oñdant. z ponit forma
lraz in. c. cũ ex eo. de pe. z remis. z si habẽt lr̃as
aplicas ñ debẽt acceptari. nisi pri9 sint p epm
examinati. cle. abusionibꝫ. de pe. z re.

¶ Utez tales questoꝛes sint ꝓmittẽdi pdicare 1
R. ꝙ nõ. nisi solũmõ qd i lr̃is ꝓtineꝫ ppl'o p/
ponere. vt in d. c. cũ ex eo. z de here. vt officiũ.
lib. vi. z d. cle. abusionibꝫ.

¶ Quid si ꝓtineꝫ i eoz lr̃is ꝙ i locꝭ religiosis 2
honeste z charitatiue recipiãt. z ꝙ fideles ad
eoz exhortatõez ꝓuocẽt. R. ꝙ n ihilomin9 cl̃i
ci z rectoꝛes eccl'iaz nõ tenent inuiti pdicta fa/
cere. qz tales lr̃e q̃tũ ad hmõi ꝓuocatões sũt
reuocate ipo iure. vt hr̃ i extrauagãti. cle. iij.

¶ Qũo nõ debẽt in tabernis. aut alijs locꝭ in 3
congruis manere. aut inutiles expẽsas facere
aut habitũ falsi religionis portare. aut indul
gentias vl' alias mẽdacios apponere. habent i
d. cle. abusionibꝫ. z d. c. cũ ex eo.

¶ Sz nunq̃d si publice delinquãt. tales pote 4
runt ab ordinarijs puniri. R. ꝙ sic. licet sint
exempti. de ꝓui. c. tuaz.

Questus dicit omne qd ex opa cu
iuscũq; descendit. ff. p
socio. l. questus. glo. i. Lucrũ.

Rancor est displicẽtia cõtra aliquẽ ꝓpter quã ꝛsiderat vl' qrit qs malũ alteri. ⁊ est filia accidie qñ ꝓcedit cõtra aliquẽ. eo ꝙ inducit eũ ad bñ opandũ. Aliqñ filia ire. ⁊ est ꝓccatũ mortale. si maluꝫ qõ alteri qrit vel optat est qd alicui⁹ importãtie ⁊ cũ ꝛliberatõe volũtatꝫ. vt elicio a Tho. ij. ij. q. xxxv. limita tñ vt. s. Odiũ.

Ratio habet triplicẽ gradũ i hoie fm phm. i. eth. Prim⁹ est añ cõpletũ septẽniũ. vbi ñ intelligit nec ꝑ se nec ab alio capet pt. ⁊ iõ illo tpe nulli ꝓtractui ẽ apt⁹. Scõs grad⁹ ẽ cũ ab alijs capet pt licꝫ imꝑfecte. sꝫ ipe ꝑ se nõ sufficit ad itelligẽdũ. ⁊ istud ẽ i fine ꝓmi septẽnij regul'r. ⁊ tũc pt ꝓmittere aliq̃ ad q̃ natura inclinat. nõ tñ cũ obligatõe ꝑpetua. Terci⁹ ẽ qñ ab alio capet pt ⁊ ꝑ se ipm ꝛsiderare. ⁊ istud ẽ in anno pubtatis. ⁊ tũc pt se obligare q̃ ad ꝑsonã. s. ad votũ religionis. mrimoniũ ⁊ hmõi. sꝫ q̃ ad exteriora non. nisi i fine. xxv. annoꝝ. Rõ finalis est aia legꝫ. vide lex. §. iij. Et qũs cognoscat qñ est ratio final' vel impulsiua. vide. s. Causa.

Ratiocinia sunt redditõnes rationũ ad qs qs obligat ex admistratõe reipublice vel ꝑuate. nã sunt q̃dã ratiocinia publica q̃bꝫ obligant⁹ officiales curie ex admistratõne aliquoꝝ ad rẽpublicã ꝑtinentiũ. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. officiales. Quedã dicunt⁹ ꝓuata q̃bꝫ obligant⁹ homines ex admistratõe reꝝ ꝓuataꝝ. vt tutores. curatoresꝙ. actores. ꝓcuratores. executoresꝙ extra de obli. ad rõci. c. vno.

1 ¶ Utꝝ obligat⁹ ad rõcinia possit ordinari. ℟ ꝙ post dimissionẽ admistratõis si ẽ obligat⁹ reipublice ex admistratõe ꝓmoueri nõ ꝑt añ reddita rõcinia. c. ꝑterea. l. di. secꝰ si esset obligat⁹ ex mutuo vl' alia cã. ex. l. rescꝑto. ff. de mu. ⁊ ho. C. de epi. ⁊ cle. l. q̃s emersis. Si ꝙo est obligat⁹ ꝓsone ꝓuate. tũc si tenet ꝺ dolo ⁊ fraude ⁊ ꝓstat: repellit. Si ꝙo ꝓstare ñ ꝑt vl' tenet ex alia culpa sic ꝑt ꝓmoueri. In officio autez admistratõis exꝝs an possit ꝓmoueri. Mihi placet opi. Inno. i de. c. vnico. vbi dicit ꝙ si q̃s gerat tutelã vl' curã legitimã vl' nec cariaꝝ a legibꝫ sibi ipositã. vl' etiã suscipiat aut miserabiliũ ꝓsonaꝝ. aut eccl'ie ꝓcuratões seu administratões. ⁊ maxie cũ licẽtia ẽpi ꝙ ñ ipedit ordiari cũ possit talia suscipe etiã ordinatus. al's aũt phibet. li. di. ꝑ totũ. ⁊ d. c. officiales.

2 ¶ Gz nunqd mgr scolariũ vl' ali⁹ famul⁹ qui ꝛiurauit ꝑ annũ ꝛseruire poterit religionẽ intrare? ℟. ꝙ sic fm Hug. liij. di. c. legẽ. licet dicat ꝙ nemini ꝛsuleret. Post. dicit ꝙ tuⁿ⁹ est imꝑplere qõ iurauit: nisi obtineat licẽtã. quã ñ vult dare poterit intrare aut orare. c. ꝓuenit. el. ij. de iurĩurã. Addo ꝙ etiã liceret qñ imminet sibi ꝑiculũ mortalis pẽe.

¶ Utꝝ obligat⁹ causa pignoris possit ꝓmoueri? ℟. fm Hostiẽ. ꝙ nõ añ redditã rationẽ. ar. c. significãte. ⁊ c. cũ ꝺtra. de pigno. 4

¶ Utꝝ filius viurarij possit ꝓmoueri? ℟. fm Host. ꝙ ñ si succedat. nisi clamores ꝑius emẽ de vl' hereditatẽ repudiet. c. tua nos. ꝺ viur.

Raptoꝝ ꝓprie dicit q̃ rapit res immobiles. Predo vero res mobiles. Ulñ rapina ꝺr in reb⁹ imobilib⁹ ⁊ se mouẽtib⁹: vr aliis ꝑdatio ꝙo i mobilib⁹ ⁊ se mouẽtib⁹ sequit. Pa. i. c. i. ꝺ rap. ⁊ hmõi fm Jo. an. quẽ sequit. Pa. i. c. i. ꝺ rap. q̃uis vt plurimũ eq̃uoce sumant. Et sit rapina cũ q̃s publice ⁊ violẽter rapit. vt in. c. pena. le. xiij. q. v. de h̃ vide insti. de vi bo. rapto. post ꝑn. ⁊ ẽ graui⁹ pctm̃ q̃s furtũ. vt i d. c. penale. 1

¶ Utꝝ raptores largo mõ ꝓ q̃buscũq̃ publice ⁊ violẽter res alienas ꝛpdãnb⁹ rã mobiles q̃z imobiles possint recipi ad ꝛfessionẽ nisi restituãt rapta. vl' q̃ cõbusserũt. destruxerũt. ꝓpulauerũt aut alio mõ dãnificauerũt. ff. mũ sicut tenent. l. duoby. §. si q̃s iurauerit. ff. ꝺ iureiu. ⁊ l. cũ te nõ solũ. C. q̃ mẽ. cã. ℟. rapi. i. c. sup eo. ꝺ rap. sic. ꝙ q̃cũq̃ iurexerit in rapinã siue eccl'iaꝝ violatões. ⁊ mãifeste fuerit. vl' ꝑhensus. nisi ꝑ⁹ ablata restituat si poterit. vl' emẽdãdi plenã securitatẽ fecerit ꝑtie bñficiũ ei pen⁹ ꝛneget. Si ꝙo vsq̃ ad obitũ in ꝛtumacia sua duraverit. ⁊ i extremis posit⁹ remediũ pñie postulauerit humilr. si emendatões vl' emẽdãdi securitatẽ ꝑstiterit: ei pñia ⁊ eccl'iastica sep'tura ꝛcedat. Qui aũt i sanitate obstinata mẽte ñ emẽdauerit. ⁊ i morte securitatẽ ꝑstare ñ poterit. si ꝺ pcto ꝛtr⁹ fuerit: viaticũ ñ ꝛneget. ⁊ sic nec ꝛfessio ⁊ absolutio. sꝫ nulli⁹ clerico sepulture ei⁹ interfit. nec ei⁹ elemosinã ꝑsumat accipe. licꝫ sit sepelliẽ⁹ i cymiterio. Et q̃cũq̃ cleric⁹ vl' ꝑsbꝫ ꝛfecerit: celebrare ponit ab ordie irrecuꝑabiliter. l. sine di. ꝑcari. one. ⁊ bñficio carere eccl'iastico. hec i d. c. sup eo. Si ꝙo nõ sunt manifesti poterunt recipi ad ꝛfessionẽ sic⁹ alij pctões fm abbatẽ in d. c. sup eo. ⁊ etiã licet essent manifesti. si tñ moniti nunqꝝ fuerũt fm Hostiẽ. in d. c. sup eo. dummodo sint dispositi restituere vt tenent. 2

¶ Quid de raptoribꝰ q̃dantib⁹ romꝑentes. vide. s. Excõicatio. v. casu. xxix. 3

¶ Utrũ raptor virginis. sit puniend⁹ pena. l.

vnice. C. de raptu vir. R. Pa. c. cū cā. de rap. q si pcessit tractat de terminat de mrimonio. z ob hāc cām abducit nō cōmittit pena de iure canonico. cui stam in h. Si vo pdict tractatus nō pcessit etiā si puella fuit volūtaria cōmittit pena xxvij. q. vl. lex illa. ar. xxxvi. q. i. §. ex hac. i fi. z obligat ad restitutōez. nō solū sb tracti sz etiā lucri qđ habuisset ille sb cuius ptāte erat fm do. Joh. de platea. in sti. de actio. q ex delic. na. §. in triduū.

Rapina fit primo in naufragijs. secundo i pedagijs. tercio in extorsionibo officialiū plus debito.

1 Utr dns agri vel territorij teneat de rapina eo facta. R. Pa. in. c. licet. ō resti. spo. q si furit sciēs z potuit phibere z nō phibuit. sic tenetur. l. i. C. de fal. mo. Sec si nō potuit phibe re. l. i. §. is aūt. ff. si fa. fur. fe. di. Et idez dic de villa z castro. z hec e cōmunis opi. fm Bar. in. l. ne qđ. ff. de incen. rui. z nau. Liuiliter tñ

2 tenet nō criminaliter fm pdictos.

Gz nunqđ stabit iuramēto sup qstitate rerū amissaz robato. R. cōuter tenēt legiste i. l. si qñ. C. vñ vi. z Pa. in. c. sup eo. de his q vi. q vbi ds ds ds

large ⁊ sic comꝑhendit oēs clericos seculares ⁊ oēm xp̄ianū honeste viuentē. Nā i eo q̄ eo impēdit debitā religionē ꝑt dici religiosus. et sic sequit. i. q. i. c. nullus. cl. ij. ⁊. xxvij. q. v. qđ eo. ar. đ voto ex mlta. vbi dℓ. Tercio accipitur ꝑprie. ⁊ sic religiosus est q̄ ꝓfessionē fecit alicui de religionibꝫ approbatꝫ ꝑ sedē apl̄icā. đ voto. c. qđ votū. Ḣ. ꝑnti. li. vi. ⁊ tal̄ ꝑprie dr religiosus. Et religiōes approbate sunt q̄ttuor. Prima Basilij. Secđa Bñdicti. Tercia Augustini. Quarta beati Francisci. vt notat Laudu. in cle. qr regl̄ares. de supplē. ne. pla. Sub istis militāt oēs ꝑprie religiosi. exceptꝫ cartusiensibꝫ: q̄ habēt sua statuta.

1 ¶ Utꝫ dispositio odiosa ꝫcepta erga regulares seu religiosos extendat ad frēs đ tercio ordine beati Francisci. ⁊ hmōi. ℟. Pa. in Rica. de regu. q̄ nō. qr tales ꝑprie nō dicunt religiosi. vñ potiꝰ eoꝝ regula est q̄dā modꝰ bene viuendi: licet sit approbatꝰ ꝑ papā. ⁊ iō solū cōprehendet illos q̄ tria vota subalia ꝓmiserūt in religione approbata ſm Jo. an. in glo. i. ⁊. ij. cle. ꝓme de decimis. Et dℓ vez nisi addat aliđ. puta q̄cūqꝫ religiosi. Nā tūc etiā cōprehenderētur hospitalarij hierosolimitani q̄ ñ ꝓnt ꝫhere mrimoniū ⁊ ꝓmittūt obediēnā supiori ⁊ ñ ꝓnt retrocedere ab illo statu. nō tñ cōprehenderent alij hospitalarij q̄ vtunt mrimonio. licet ꝓtēt certū habitū. qr ñ sunt religiosi. nec stricto nec largo mō. In fauorabilibꝫ ꝫo bñ cōprehendunt ꝑfati frēs. qr largo modo videt ſb regula rōne ꝓmissionis facte supiori eoꝝ.

2 ¶ Quid đ inuenientibꝫ nouū ordinē. ℟. q̄ nō sunt religiosi: nisi a papa exp̄sse approbent. qr cū sit ꝓhibitū nouū ordinē vel religionē inuenire. vt in. c. religionū. de reli. do. li. vi. Ideo nō religiosi sed potiꝰ irreligiosi sunt censendi tales. ⁊ hodie sunt excōicati ipo facto ꝑ extrauagantē Joh. xxij. q̄ incipit Sācta romana. Recitat Pa. in. c. fi. de reli. domi.

3 ¶ Religio beghinaꝝ reprobat ⁊ oēs eā sectantes sunt excōicati ipo facto: ac religiosi dātes eis auxiliū: ꝫsiliū: vl̄ fauorē in ꝑfato beghinatu. cle. i. de relig. domi. Et no. q̄ sorores tercij ordinis sancti Fran. non sunt ille beghine. vt no. glo. ibidē. cū habeant regulā approbatā a sede apl̄ica. ⁊ mlt̄omin̄ sorores sancte Clare

4 ¶ Quis ꝑt effici religiosus: ℟. q̄ q̄libet q̄ nō habet aliquā de infrascriptis. viij. ꝫditionibꝫ quarū ꝓma est etas immatura. de quo dic vt s. nouicius. Ḣ. i.

5 ¶ Secđa seruilis ꝫditio. Seruꝰ q̄ppe sine cōsensu dñi nō ꝑt intrare religionē. ar. liij. di. c. nullus epoꝝ. Prescribit tñ triēnio a religione q̄ ℏ ignorat. si dñs sit ⁊ non reptit. xvij. q. ij. si q̄s incognit⁹. Iste tñ si repetat a dño religiosus erit ſm Hug. ibidē. ar. xxvij. q. i. đ viduis. ⁊ religioni tenebit q̄tū in ipo est. ⁊ si mansuete mitteret nō posset cōtrahere. nec ob. c. q̄dā. de ꝫuer. ꝫiu. qr ille q̄ habet vxorē nō ꝓbiberna re castitatē ea inuita. ⁊ sic religiosus esse nō ꝑt sed seruꝰ sic. qr nō requirit corꝑus litteꝝ vt sit monachꝰ: cū in domo ꝓpria q̄s possit esse religiosus. đ. c. de viduis. 6

¶ Tercia debitoꝝ obligatio. q̄ em̄ debet aliq̄d alteri: nō ꝑt illud licite ꝑmittere vt religionē ingrediat. liij. di. c. generaľ. Si tñ sit debitū pecunie. vl̄ talis debitor nō habet vñ satisfaciat. tūc faciat qđ ꝑt. s. cedat bonis suis creditori ⁊ sufficit ꝓpter pecuniā em̄ nō obligat ꝑsona liberi hois. ꝫ tm ad recōpensaz. Uñ licz ei reb⁹ suis exhibitis religionē ingredi. nec tenet nec ī seculo remanere vt ꝓcuret vñ solnat debitū. si modo ex zelo dei ⁊ feruore charitat⁹ ℏ facit cui nemo ꝑt resistere. xix. q. ij. due. de regula. licet. Si tñ monasteriū qđ ingredit aliq̄d acq̄rere ꝑ successionē hereditariā. vl̄ ꝑ donationē aut legatū rōne ipi⁹ solū. sic tenet satisfacere q̄tū ille debuit ex occasione solūmodo 7 lud extendit qđ habuit ex occasione. xix. q. ij.

¶ Utꝫ tal̄ teneat in religiōe laborare vt credidoribꝫ solnat: ℟. q̄ q̄dā tenēt q̄ sic. Sz ꝫ rū credo cū ex toto sit religiōi subiect⁹: ita q̄ nō ē mōētū in q̄ a plato nō possit occupari. ⁊ nō habeat velle nec nolle. c. li religiosus đ elec. li. vi. Itē si steritisset i secl̄o ⁊ cessisset bonis ñ teneret laborare vt satisfaceret ſm Pe. đ pal̄. i. ij. di. xxxviij. Ergo cū ex ꝓfessiōe cedat bonis ꝑ tet q̄ nō teneat laborare vt satisfaciat. posz tñ ꝑ lat⁹ cū ꝫsen⁹ mōasterij ℏ ei ꝫcedere. als nō. 8

¶ Quid si talis etiā cū iuramēto ad tale debitum erat astrictus: ℟. idē per oīa dicendū ar. c. licet. de regul̄.

¶ Quid si ꝓmisisset talis opari manibꝫ vt satisfaceret: ℟. ſm Pe. đ pal̄. vbi. s. q̄ ñ obstāte poterit religionē intrare. ꝫ si bona sua sufficiunt satisfaciat ei ad interesse. ⁊ sic dic eo q̄ accepit vxorē q̄ partē aliq̄d interesse ex ℏ q̄ habet ei satisfacere. si habet aliq̄. ſm eundē Pe. 9

¶ Quarta ratio cinioꝝ detēto. Uñ obligatus ad ratiocinia intrare ñ ꝑt. liij. di. c. legē. Et vez in obligatis ꝑpetuo. Jn alijs aūt sec⁹. licet honestuz sit q̄ ꝑs⁹ se expediat. Apd̄ patet ſm Hof. q̄ ptās q̄ iuranit regumē ciuitatis g annū. mgr̄ scolariū q̄ siℓ iuranit legere p annū. ⁊ hmōi ꝑnt intrare religionē aucte. c. quenit. el. ij. de iurur̄. vide. s. rōcinia. đ ℏ. i. ij. 10

11 ¶ Quinta est paterna subuētio. Et vt scias si
p̄t fili⁹ intrare religionē. dimisso p̄re cui tenet
sbuenire, Exo. xx. no. fm Alex. i. iij. p̄te sum.
q si parētibꝫ nr̄is obsequia nr̄a necessaria sunt.
ita q sine ip̄is sustētari nō p̄nt. cūc nō licet re/
ligionē intrare. si mō talia obsequia nō indu
cūt nos ad aliq̄d agendū qđ sit ꝯtra deū. z sic
Matth̄. xv. z sic fm doct. intelligē illud. c. si
q. xxx. di. Si vero eis nō p̄t seruire vl̄ debita
obsequia exhibere sine ꝓpria salut̄ dispēdio.
cūc necessitudini generi dīne religiōis pietas
anteferē. vt dicit Amb. sup Luc. z sic poterit
intrare ip̄is dimissis. Et sic loq̄t Hiero. i epl̄a
ad eliodoꝝ q solū gen⁹ pietatis est in hac p̄te
esse crudelē. z Saluator Lu. xiij. Si q̄s ve
nit ad me z nō odit. Si aūt nō sunt i tali ne
cessitate. sic fili⁹ ip̄is etiā inuitis p̄t intrare. etiā
si cū eis possit sine dispēdio ꝓprie salut̄ pma
nere. ꝓbat in. c. i. z. ij. xx. q. ij. Addit tñ Tho.
un. iij. quol̄. q. vi. q nō solū p indigētia maxia
sz etiā p mediocri gentū. puta qz posset viue/
re z tñ cū notabili iactura z detrimēto sui sta
tꝰ z ꝺitōis sue. puta qz optebit eū mēdicare l̄
tend⁹ est ingressus religiōis. etiā si ex voto ha
bꝛet. z placz qñ p̄t sine piculo salut̄ h̄ facere.
12 ¶ Sexta est dignitat̄ astrictio. vt sunt epi et
alij supiozes. q̄ sine licētia pape nō p̄nt intra/
re. c. licet. ꝺ regl̄a. Inferiozes ꝺo epis p̄nt etiā
inuitis suis epis. vt. xix. q. ij. Due. sicut sunt de
cani. ꝓpositi. archidiaconi. archipbri. curati z
oēs alij inferiozes epis. Bñficiū tñ cuꝝ alteri
nō debet ꝺferri nisi ex̄sse vl̄ tacite p̄fessi fuerit
vl̄ appuerit q absolute voluerit vitā mutare
tiā. cuius nō obtineāt. vt in d. c. licet.
13 ¶ Sz cui⁹ erūt fruct⁹ bñficij ante p̄fessionē
R. q ꝺz assignari debita portio ipoz fructuū
alicui qui seruiat p ipo. vt in d. c. bñficiū. reli
quū ꝺo erit ipi⁹ vt nō sit onerosus mōasterio
qđ ītrauit tpe ꝓbatōis. xvi. q. vi. de lapsis. qz
nec ꝓprie est religiosus. vt patz i. c. religioso.
de sen. excō. li. vi. g iure suo ñ debet defraudari.
vt. xvij. q. ij. ꝺsold⁹. no. Tancre. z Bar. bux.
z interim remanet canonic⁹ curat⁹ vel decan⁹
sicut p̄⁹ erat nec beneficiū vacat.
14 ¶ Septima mr̄imonij obligatio. s. post ꝺsū/
mationē. nā tunc nō p̄t religionē intrare. nisi
fm q dico Mr̄imonium. iij. intellige etiā si
copula est habita post ꝺtractū mr̄imoniū vel
sponsalia. Sz nō si ante. qz sic nō impediret
nec mr̄imoniū diceret ꝺsummatū. ar. c. veniēs
de spō. vbi patet q copula p̄cedēs spōsalia ñ
facit mr̄imoniū. facit. c. vez. z. c. ex publico. z
c. ex p̄te. ꝺ ꝺuer. ꝺiu. q reḡrunt ꝺsummatōez.
z est illud qđ sequit nō qđ antecedit.
¶ Sz q̄d de illo q̄ iurauit aliquā ducere i vx 15
ozē: nūq̄d poterit intrare? R. q sic. aucte. c. p/
uenit. el. ij. de iurīurā. z. c. cōmissū. de spon. in
q ꝺz tuti⁹ est ei cū. Intellige q ad opinionē. ne
de facto dicat ꝺtra iuramentū feciss: nō q ad
veritatē fm Rich. in. iij. dic etiā vt. s. §. ix.
¶ Octava coactōis impositio. nā optet vt sit 16
volūtari⁹. alit nō tenet in gressus. vt ꝺ regl̄a.
c. i. xx. q. iij. pñs. In religiōe aūt minoꝝ vltra
p̄dicta. viij. reḡrunt alia. v. s. q sit cozpe san⁹.
legitime nat⁹. nll̄a vulgari infamia notat⁹. aio
ꝓmpt⁹. cōpeter lr̄at⁹. vl̄ ad honestos labozes
apt⁹. attñ si q̄s recipet dēficies i aliq̄ istoꝝ te/
neret r̄ceptō. nisi sit. i. ij. iij. v. vi. vij. vl̄. viij. q
aliqñ reddūt receptōez nullā. vt ptz p p̄dicta
¶ Quo debet q̄s intrare. aut qua intentōe? R. 17
vt moriat mūdo z seruiat xpo. xij. q. i. c. ij.
¶ Utr̄ aliquis debeat reputare votū religionis 18
ꝓportionatū siue infirmitatis? R. fm Rich. in
iij. di. xxviij. ar. vi. q. i. q sic. nisi p certā ꝺie
cturā seu experientiā sibi ꝺstaret de ꝺtrario. p
pter eā custodiā q magis adhibet religiosis
q̄z secularib⁹. Et ꝓpter bona exēpla q̄ vident
ibi frequēti⁹. Et ꝓpter bona verba q̄ frequen
ti⁹ audiūt. Et ꝓpter maiozes ꝺsolatōes quas
diuina benignitas ob fauoꝝ religionis z ex
sancta societate infundit eis efficit ei⁹ obser/
uantia ꝓportionata i ipa existēti q̄ imꝓpoꝛ
tionata esset remanēti in seculo.
¶ Utr̄ q̄s possit p̄fiteri in aliq̄ religiōe. ita q 19
liceat sibi retinere suas? R. ꝑa. in. c. insinuāte
q̄ cle. vel vo. q si q̄s simpl̄r vouit cū tali ꝺdi/
tione. videt in dubio q sibi reḡuauerit illa bo
na. vt obediētiar⁹ monasteriū. qz ꝺba apposi
ta in ꝺtractu debēt intelligi fm naturā cōtra/
ctus. vt i. l. si vno. ff. loca. etiā in ꝓpriatis ver
bis. vt ibidē in p̄n. z in d. c. insinuante. fm
vnū intellectū vt res poti⁹ valeat q̄z pereat. l.
q̄tiens. ff. de ver. obl̄. z. c. abbate. de ꝺb. sig. z
sic erit religiosus. z p̄fata bona habebit ad vsū
p necessitate sua. Idē dic si p̄fiteꝛ vt in domo
sua cū oīb⁹ bonis suis moꝛet. vt no. Bern.
Inno. z Hosti. in d. c. insinuāte. qz h̄ non est
ꝺtra subam monachat⁹ vt q̄s i certo loco mo
ret. aut de certis redditib⁹ viuat. cum h̄ possit
supioꝛ ꝺcedere. c. cū inter R. de elec. z si postea
supioꝛ velit eū amouere. poterit. licet nō de/
at nisi ex iusta cā. Si ꝺo voluit sibi reseruare
vt ꝓpriū. ita q nō sit loc⁹ interꝓtatōi z tūc si
fiat reseruatio p viā ꝺditōis resolutiue vl̄ su/
spensiue. sic vicīat act⁹ z nō ꝺditio. vt in. c. fi.

ꝛ ꝺi⁹ appo. ꝛ sic nō erit religiosus. Sil' si fi
at ꝑ pactū. puta. qꝫ dicit. aliter nō intēdo ꝑfi
teri: nec alio modo. qꝫ hec ꝟba habēt vim cō/
ditionis. vt dicit Bal. in auten. ingressi. C. ꝺe
sa. san. ec. Si aūt simpliciter ꝑr viā pacti vel
modi reseruat sibi ꝓprietatē vl' facultatē ꝺtra
hendi: sic facit trāsire ꝓfessionē in aliā ſpeciē.
qꝫ vbi est pactū ꝺtra naturā ꝺtract⁹. ꝛ impo
priās aliquatin⁹ ꝟbis ꝑt trāsire in aliū ꝺtra/
ctū. fit interptatio alteri⁹ ꝺtract⁹. vt est tex. no.
in. l. vbi ita ꝺonatur. ff. ꝺe ꝺona. cā mor. ꝛ. l.
cū manu sata. ff. ꝺe ꝺ trahen. emp. ꝛ sic erit iste
nō religiosus ꝓpriē: sed oblat⁹ monasterio. li
cet nō in totū. ꝛ sic obligabit ad oīa ꝑterqꝫ
ad reseruata. q⁹ si verba nō patiant vt fiat trā
sit⁹ ad aliū ꝺtractū. tūc pactū inficit ꝺtractū
in totū. in. l. ꝑ seruuꝫ. ff. ꝺe vsu. ꝛ habi. iuncta
glo. in ꝺ. l. cū manu sata.

20 ¶ Utꝫ intrans religionē ex causa inhonesta.
puta vt essꝫ abbas. vl' melio⁹ gauderet ꝛ hmōi
tenēat. licet ñ ꝺsequat̄ suā intentionē: R. Pa.
in. c. vt clerici. ꝺe regu. q⁹ sic. qꝫ effect⁹ est reli/
giosus ḧ nō obstāte. vt tenet glo. in ꝺ. c. vt cle
rici. ꝛ facit ꝺcn⁹ tex. cū glo. in. c. qꝺ interroga/
sti. xxvij. q. ij. ad materiā.

21 ¶ Quid ꝺe illo q̄ ꝺolo induct⁹ est ad religio/
nē: R. q⁹ nihilomin⁹ erit religiosus. ꝺe cōuer.
ꝺiu. c. ex parte. ꝛ. c. veniēs. ꝛ. c. ꝺudū. qꝺ me.
cā. cū ꝺilect⁹. ꝛ ibi no. Ber. ꝛ Hosti. ꝛ Jo. xx.
q. iij. c. vltimo.

22 ¶ Quid ꝺe illo q̄ timore mortis efficit religio
sus: R. q⁹ si timor inferat ab hoīe: sic nō est re
ligiosus. qꝺ me. cā. platum. nec obligat ꝑ tale
votū nisi postea ratificet. vt in. c. ꝓrrectū. ꝛ in
c. sic nob. ꝺe regu. Et ḧ intelligo qñ tal' timor
inferet ab hoīe vt pfiteat. vl' faciat tale votū. ꝛ
sic loquit ꝛ ꝺebet itelligi. ꝺ. c. platū qꝺ me. cā.
Si ꝟo met⁹ sit casualis seu natural'. puta in/
firm⁹. vl' in mari ꝛpe tēpestatis. vel in ꝑiculo
latronū: aut inimicoꝝ. sic tal' met⁹ nō ipedit
q̄n sit obligat⁹ religioni ꝛ voto. Si modo ꝺe/
liberate ḧ fecit. vt in dict⁹. c. ꝓrrectū. ꝛ sic nob
qꝫ ꝺ⁹ qñqꝫ tales timores imittit vt cōuerta/
mur. xvi. q. i. reuertimini. ꝺe ꝺse. dist. iij. san/
ctū in autē. vt nō luxu. ꝺtra na. §. i. ꝛ ḧ sequit
Bcr. Hosti. ꝛ Pa. in ꝺ. c. sicut. Alij ꝺicūt q⁹
si q̄cito ꝺualescentia vel euasionē ꝑiculi sen/
tit ꝺtradicat: non tenet etiā in metu casuali si
votū fecit. allegat. c. ex trāsmissa. ꝛ. c. vlti. ꝺ. re/
nunc. Sꝫ melio⁹ est opi. Hosti. ꝛ Pa.

23 ¶ Utꝫ allect⁹ blanditijs sit religiosus: R. q⁹
sic. ꝛ stare tenet. licet ꝺcna sua ꝑ tibi ꝺ vl' here
ꝺib⁹ remanere ꝺebeāt nō monasterio allicieti.
vt. xx. q. iij. cōstituit.

¶ Quo aūt ꝺebeat ꝓfiteri. vide. s. Professio. ſ 24
ꝑn. ꝛ quo tacite inducit. s. nouici⁹. §. iij. Et
aduerte q⁹ tūc ꝺr ꝓprie ꝗs intrare religionē ex
effici religiosus cuꝫ ꝓfitet tacite vel expſſe. qꝫ
verba sunt cū effectu accipienda.

¶ Ad q̄ obligat religiosus: R. q⁹ ad obſuan. 25
tiā illi⁹ regule quā ꝓfessus est. nisi in casu ca.
nō solū. ꝺe regu. li. b. vi. vel quādo solū tacite ē
ꝓfessus. qꝫ tūc solū obligat religioni in gene/

re. vt. s. nouici⁹. §. xiij. 26

¶ Sꝫ q̄ro vbi remanebit iste tal' obligat⁹ reli
gioni i genere ꝑ ꝓfessionē tacitā: R. q⁹ ꝺr ali/
quā religionē intrare quā vult ꝛpt. Si ꝟo nō
tā inueniat q̄ eū velit recipe. ꝺebet stare illi i q̄
tacitā ꝓfessionē fecit. qꝫ illa tenet eū recipere ex
q̄ passa ē tacite eū pfiteri. vt si nolueni potenit
i ꝑpa domo remanere ꝛē religiosus ꝓfessus
xxvij. q. i. ꝺ viduis. qꝺ limita vt. s. ꝓfessio. §. i. 27

¶ Utꝫ religiosi teneant̄ esse ꝓfecti: R. q⁹ non.
nisi ea ꝓfectō ad quā se obligauerūt. Sꝫ tenen
tur ad ꝓfectionē tendere ſm Tho. ij. q. clxxxꝫ
xvi. cui ꝺtrariat̄ ꝓfectōis ꝺtempt⁹. Unde no
sunt mēdaces: q̄uis gerant abeꝛra statū ꝓfe
ctionis. qꝫ illud ñ assumūt q̄si ꝓfitētes se esse
ꝓfectos. Sꝫ q̄si ꝓfitētes. sed ꝓfectionē tēdere.
vñ bñ essent mēdaces: si ab intentō ꝓfectōis 28
animū reuocarēt. ſm Asten. li. vi. ti. xiij.

¶ Utꝫ religiosus teneat ꝺ ꝑcepto ad oīa q̄ cō
tinent in regl'a quā ꝓfitet̄: R. Henri. ꝺe gan/
ꝺauo in. vi. quol'. q. xvij. tenet. q⁹ cū ꝗs simpl'
ꝑmittit aliquā regulā ſuare q⁹ tenet ad ꝺcta
in ea oīa: etiā sub munitōne sicut ad ꝑcepta.
Sꝫ istud nō credo vꝛē. q: sic seqꝛet q⁹ mona
chi beati Bñdicti obligarent̄ ad oīa. cū ꝺi/
cat regula. c. cū ꝺe ꝺisciplina fratꝛ. q⁹ si nouici
us habita ꝺliberatōe ꝑmiserit se oia i regula
custodire ꝺtenta: q⁹ tūc recipiat. Ḧ est expſ/
se ꝺcta cle. exiuit. §. cū igit. ꝺ ꝟbo. sig. Et ideo
ꝺico q⁹ simpliciter ꝑmittēs regulā: vel ꝑmit/
tens sic q⁹ est tuti⁹: vt faciunt minores. s. viuendo i obe/
to ſuare regulā fratrū minoꝝ. s. viuendo i obe/
ꝺientia sine ꝓpꝛio ꝛ i castitate. q⁹ talis nō tene
tur. nisi ad tria vota: ſm q⁹ modificata sunt i
illa regl'a ꝑceptorie vl' ꝓhibitorie. seu ſ ꝺ ꝟbis
eq̄pollentib⁹. al's nō ꝺe ꝑcepto. Ḧ ꝛ ꝑ ḧ est ꝺcn⁹
lio. Et ꝑ ḧ est ꝺcn⁹ tex. in. c. exiit q̄ semiar. ꝺe
ꝟbo. sig. li. vi. Nā idē est ꝺicere ꝑmitto ꝺ ser/
uare regulā tale. ac si ꝺiceret: ꝑmitto ꝺ ser/
tionē ſm illā regulā Et sic intelligunt illa ver
ba tā ex ꝺ⁹uetudine vouentiū q̄s recipientiū.
tū magꝭ cautū est ꝺicere. vt ꝺixi q⁹ frēs mino/
res ſuant. Addit san. Tho. ij. q. clxxxvi. q⁹
trāsgressio aliocū a ꝑceptꝭ positꝭ in regula vl'
ꝺeteꝛen⁹ factis a ꝑlato obligat solū ad mortale

ꝓpter ꝯceptū regule. qz ꝺ directe ꝯtrariat ꝓfessioni ꝓ quā ꝗs vouit regulare vitā. vel dicfim eundē Tho. vbi. s. ꝙ religiosus tenet ad ꝓfectoez tēdere: cui ꝯtrariat ꝓfectōis ꝯtēptꝰ. z iō est mortale. Et vt scire possit ꝗsqz ad ꝗd tenet ꝗlibet religiosus incipiēdū censiui a ꝝgula beati Frācisci. q ꝙuis fuerit vltima i execu/tione. tñ est ꝓma i nobilitate z ꝓfectōe. ꝺ quaꝺz in cle. exiui. hec ē illa celestꝭ vite forma z regula. in. c. Exȳt ꝗ semiat. ꝺ ꝟbo. sig. li. vi. Hec est illa apud ꝺm z patrē munda z imaculata religio q ꝛescēdēs a ꝑe luminū ꝓ eiꝰ filiū exē/plariter z verbaliter apl̄is tradita. z ꝺmuz ꝓ spūmsanctū beato Frācisco: z eū sequētibꝫ inspirata totiꝰ in se quasi ꝯtinet testimoniū trinitat'. hec est cui attestāte Paulo nemo ꝛdet ꝺcetero esse molestꝰ. quā ꝛps passionis sue stigmatibꝫ ꝯfirmauit: volēs institutoꝛē ipsius passionis sue signis notabiliter insigniri. hec ille. Cuiꝰ ꝛclaratio cū sit firma z certa. vtpote a spūsancto emanata a q regulabat sacꝛ cōciliū vienēse. in q fuit ꝺclarata plenissime qꝺ errare nō potuit circa ꝑdicta. cū ꝓtinēt ad fidē z bonos mores. exȳ. q. v. a recta. iō tutissimū ꝺ est in ꝺ. religione viuere vbi nō opinionibus hoim viuit aut doctoꝛ. sz sancti spūs ꝛclaratione. z ꝗlibet aliꝰ religiosus timoratꝰ ex eiꝰ ꝛclaratōe poterit scire quō suā ꝛdeat ītelligere ꝙ ꝛcepto vl' ne. Dicit ꝓfessionē: z ad q teneat ꝛceptō vl' ne. Dicit ꝙ ꝛc. cle. exiui. ꝺ ꝟbo. sig. edite in ꝺ. ocilio. ꝛ claram' z dicim' ꝙ frēs mīores ñ solū ad tria vota nude z absolute accepta ex ꝓfessione sue regl'e obligant. sz etiā tenent ad oīa implēda q sunt ꝓtinētia ad hec tria q regula ipa ponit Nā si ad hec tria ꝑcise z nude tm ꝓmittētes se seruare regulā viuēdo in obꝛdictia: castitate z sine ꝓpio. z nō etiā ad oīa ꝯtēta i regula q hec tria modificant arrarent ꝓ nihilo z vane ꝓferrent hec ꝟba. Ꝓmitto semp hāc regulā obꝭuare. exq̄ ex his ꝟbis nlla obligatō nasceret. Nec tm putandū est ꝙ btūs Franci. ꝓfessores huiꝰ regl'e ꝗtū ad oīa ꝯtēta i regl'a modificāria tria vota: seu ad alia in ipa expssa intēderit eq̄liter esse obligatos. ân potꝰ apte discernit. ꝙ q ad ꝗdā ipoꝛ ex vi verbi trāgres sio est mortal'. z q ad ꝗdā alia nō. cū ad ꝗdaꝫ ipoꝛ verbū apponat ꝑcepti. vl' equipollētis ei ꝺc. z q ad ꝗdā alia nō. Itē qꝛ ꝑter ea q expsse ꝟbo ꝑcepti ac exhortatōnis seu monitōis pomnt in regula nōnulla ꝟbo impatiui modi negatiue vel affirmatiue appositō inferunt. hactenꝰ excurit dubitatū. an tenerent ad ista vt ad habētia vim ꝑcepti. dicim' ꝙ licet frēs nō ad oīa ꝗ ꝟbis impatiui modi ponūt in regula. sicut ad ꝑceptoꝛ seu ꝑceptis eq̄pollentiū obseruantiā teneant. Expedit tñ ipsis fratribꝫ ad obseruādū puritatē regule z rigorē q ad ea. sicut ad eq̄pollentia ꝑceptis se nouerunt obligatos. ꝗ hic inferꝰ annotant. Ut aūt hec q videri ꝓnt equippollēta ꝑceptis ex vi ꝟbi. vl' saltē ratōne materie ꝛ q agit. seu ex vtroqz ꝟb cōpendio habeant. Declaramꝰ ꝙ illud qꝺ ponit in regula ꝛ nō habendo plures tunicas q̄z vnā cū capucio. z aliam sine capucio. Itē ꝛ nō portādis calciamēris. z ꝛ ñ eq/tando extra casuz necessitatis. Itē ꝙ frēs vilibus induant. Itē ꝙ ieiunare a festo oīm sanctoꝛ vsqz ad natiuitatez dñi. z in sextis ferijs teneant. Itē ꝙ clerici faciāt diuinū officiū fm ordinē romane eccl'ie. Itē ꝙ ministri z custodes ꝓ necessitatibꝫ infirmoꝛ. z fratribꝫ indigentibꝫ solicitā curā gerant. Itē ꝙ si ꝗs in infirmitatē ceciderit. alīq frēs ꝛbēt ei seruire. Itez ꝙ frēs nō ꝑdicent in ep̄atu alicuiꝰ epi. cuz abeo illis fuerit cōtradictū. Itē ꝙ nulli' audeat ꝑbo pnit' ꝑdicare nisi a generali ministro. vel alīs quibꝫ id cōpetit fuerit examinatus z approbat'. z ad hꝰ institut'. Itē ꝙ fratres qui cognoscerēt se nō posse regulā spūaliter obseruare ꝛbeant z possint ad suos mīstros recurrere. Itē ꝙ oīa q ponunt i regula ad formā habit' tā nouicioꝛ q̄z ꝓfessoꝛ. necnō ad receptionis modū ad ꝓfessionē spectantia nisi recipientibꝫ quo ad habitū nouicioꝛ. sic dicit regula fm ꝛdū aliter videat. hec inquā oīa sunt a fratribꝫ tanq̄z obligatoria obseruāda. Itē ordo cōiter sensit tenet z tenuit ab antiq̄ ꝙ vbicūq̄z ponit i regula hꝰ verbū teneant obtinet vim ꝑcepti. z obꝭuari ꝺz a fratribꝫ sicut tale. hoc in ꝺ. cle. ex ꝗbꝫ oibꝫ patet nihil fore ꝑciale in hac expositōe magi' q̄z in alīs. nisi hoc vltimū qꝺ dicit ꝛ ꝟbo tenent. sed verba ipa ex sua natura sic importāt vel rōe materie vel rōne vtriusqz. Regula bti Basilij. fm ꝙ inueni ꝺz solū ista vltra tria vota. s. abstinētiā a carnibꝫ. ieiunū ab exaltatōe scte crucis vsqz ad pascha. exceptis dñicis. silētiū ꝛ nocte. modū officij. ꝙ comedāt in cōi refectorio. legāt i mēsa. vacent lectioni z laboꝛi manuū ne sint ociosi. que vtq̄z sint ꝑcepta vel ne. non inueni ab aliquo ꝛclaratum. sed ꝓ precedentia possent ꝛclarari. Regula beati Augustini iudicio meo indigeret papali ꝛclaratione. Nam Henri. ꝛ gandauo in. vi. quol'. q. xvij. z qꝺ alīq tenent ꝙ oīa que in ipa sunt cadūt ꝛ ꝑceptο ꝓpter verbū qꝺ ponit Aug'. in ꝑn. diceus. Hec sunt q vt obseruetis ꝑcipimus. Alīj dicūt ꝯtrariū. quoꝝ opinio videt mihi

verioꝝ ⁊ benignioꝝ.qꝛ sic in sacra scriptura q̄/dā sunt q̄ hñt modū ⁊ intentōez p̄cepti.vt il/lud.h̄ est p̄ceptū meū vt diligat⁹ inuicē Joh̄. xv.quedā q̄ habēt p̄ceptū in intentōe:ꝫ nō i modo.vt illud Exo.xx.Nō furtū facies. Jta sunt q̄dā q̄ habēt modū p̄cepti:ꝫ nō intentō nē.vt illud Mar.vij.p̄cepit eis ne cui dice/rēt.qꝛ ex h̄ nō obligabat ad mortale eos si p̄/dicassent miraculū. Sic fatēdū est de regula bti Aug. Jō exponerē eā ſm q̄ sacꝛ ꝺciliū ex/posuit regulā bti Frā.imꝓꝓriādo verbū p̄/cipim⁹ rōne materie.sicut ⁊ imꝓꝓriant ver/ba modi impatiui ꝓpter materiā.in d.regu/la minoꝝ. Regula bti Ꝺndicti sil'r indigeret ꝺclaratione papali.alijs plura p̄cepta:alijs pauciora ponēribꝫ.tñ ego ſm ꝺclarationē re/gule minoꝝ ita exponerē ei⁹ ẜba. De fratribꝫ p̄dicatoribꝫ tenet Joh̄.de neapoli in.xuij.q̄li.q.xvi.q̄ tenent seruare oīa ꝺtenta i regula bti Aug.⁊ in ꝺstitutōibꝫ eoꝝ ꝓut sunt in ea ⁊ in eis ꝺtenta.h̄ est p̄cepta vt ꝓcepta.⁊ cōsilia vt ꝺsilia.dato q̄ plat⁹ nō p̄cipiat nec mādet eis ſuare. Nec obstat q̄ dicūt quidā q̄ nō ꝓmit tunt ſuare regulā:ꝫ obedire p̄lato ſm regulā ⁊ ꝺstitutōes.qꝛ sicut elect⁹ plat⁹ licet nō ꝓmi serit:tenet tñ seruare ea q̄ ptinēt ad statū pla/toꝝ.⁊ christian⁹ ea q̄ ptinēt ad statū christia/noꝝ.sic frater p̄dicatoꝛ eo ipo quo ꝓfiteꝫ ordi nem p̄dicatoꝝ:⁊ vult esse frater:p̄dicatoꝛ ꝓo mittit ꝺsequēter seruare ſpectantia ad talē or/dinē saltē tacite:⁊ si nō expſſe.

29 ¶ Utꝛ aūt obligent ad mortale trāſgredien/do.quidā tenēt q̄ nō.nec etiā ad veniale:sed solū ad pēnā.nisi faciāt ex ꝺtemptu allegātes Tho.ij.ij.q.clxxxvi.h̄ dicēt:ſm h̄ est falsuꝫ: qꝛ ꝺtrariū tenet Joh̄.de neapo.vbi.s.vbi di/xit q̄ trāſgressio alioꝝ a tribꝫ votis ē ꝓccatū mortale:vel ꝓpt̄ p̄ceptū factū a p̄lato ozeten⁹ siue i regula expſſuꝫ. Jtē in plogo ꝺstitutio/nū ipoꝝ dicit. Cōstitutōes nostre ñ obligāt nos ad culpā nisi ꝓpter p̄ceptū vl' ꝺtēptū.er/go vbicūq̄ interuenit p̄ceptū obligant. Uñ q̄d est ꝺtra votū castitat⁹ vel pauptat⁹ aut p̄ceptū regule vel ꝺstitutionū:certe est morta le. Ꝛt Tho.vbi.s.loquit ꝺ puaricatōe alioꝝ q̄ nō sunt de p̄cepto in eoꝝ regula vl' ꝺstituti/onibꝫ q̄ solū obligāt ad pēnā.⁊ sic est verꝫ. Ꝛt meli⁹ ⁊ securi⁹ est in ꝺstitutōibꝫ fratꝝ minoꝝ ſb regulari vita ꝺgentiū q̄ nō obligāt eos ad aliquā culpā nec etiā pēnā:nisi ꝑ p̄latos eis imponat.⁊ sic liberalissima ꝺsciētia viuūt:li/cet habeāt multas ꝺstitutōes p eoꝝ regulari vita ꝺseruāda factas. Regula bēate Clare ho die ꝓ ꝺclaratōez eugenij.iij.habet.v.q̄ obli/gant ad mortale. Primuꝫ obedientia. Secūꝺ pauptas. Tercia castitas. Quartū electio ab batisse. Quintū clausura ⁊ ea q̄ ptinēt nec⁹/sario ad p̄dicta. Ad alia vero nō obligant de p̄cepto nisi eo mō q̄ obligant vl' a ꝺo vel ab eccl'ia general'r:sic alij tal' stat⁹. Aliaꝝ mona/chaꝝ ñ vidi regl'as.ideo ptrāseo.qꝛ q̄ p̄dicta pñt intelligi qñ obligāt ad mortale vl' nō.

¶ Utꝛ religiosi teneant de p̄cepto obedire p̄/lato in omibꝫ.R.q̄ aut plat⁹ p̄cipit aliq̄d qđ est ſm regulā aut infra aut ꝺtra aut ſpra re/gulā. Si plat⁹ p̄cipit qđ est ſm regulā q̄plicite nent obedire:nedū si sunt ſm regulā explicite sed etiā implicite.vt sunt obsequia cōitatis et negocia ordinis ꝓmouēda:sine q̄bꝫ ꝺseruari nō posset ordo regularis obseruantie. Tres ea q̄ faciūt ad regule plenioꝛē obseruantiā.hec im plicite sunt ſm regulā.⁊ in h̄ ꝺcordant cōmu niter docto. Si aūt p̄cipiat ꝑter regulā.vt q̄ in ipa nō ꝺtinent:nec ad ꝺtenta in ea expedi/unt vel ordinant.vt leuare festucā vl' aliquid hmōi.sic duplex est opinio.vt dicit Pe.in.q. quadā de qnol.quidaꝫ dicūt q̄ in grauioꝝ ñ tenet:ꝫ ver⁹ est ⁊ cōi⁹ tenet q̄ nec i grauio/ribꝫ nec i leuibꝫ q̄ sunt ꝑter regulā tenent obe/dire.qꝛ ad h̄ nō habuit aīm obligādi:ſe.⁊ fa/cit ꝓ hoc qđ no. Pa.in.c.ſras.de re.spol.⁊ in c.ex l'is.de spon.⁊ qđ no. Juno.in.c. veniēs. de iurīurā. Si aute sunt infra regulā:sic tenēt vt reficere coꝛp⁹:⁊ hmōi. Si ꝺo sunt ꝺtra re/gulā:tūc distinguo. Aut plat⁹ pt in tali pce/pto regule vl' phibitōe dispensare ꝺtra qđ p/cipit.⁊ sic si ex rōnabili cā mouet ad id p̄cipi/dum:tenet⁹ subdit⁹ eidē obedire.cuius videat subdito q̄ nō sit rōnabilis.puta plat⁹ p̄ci/pit q̄ frangat ieiunij.qꝛ pbabil' p̄sumit de ꝺ/bilitate.cuius subdito videat q̄ sit fort⁹:ꝺ/in h̄ iudiciū suuꝫ supponere iudicio plati.⁊ ei obedire.qꝛ sepe euenit q̄ alij magis ꝑpendāt de bilitatē alteri⁹ ex aſpectu q̄ ipe q̄ h̄:sine ex in/experientia siue ex feruoꝛe. Aliqñ silr si dubitꝫ sit an sit ꝺtra regulā vl' an possit dispensare:te/net obedire.xxiij.q.i.qđ culpat. Si aūt sit cer/tū q̄ est ꝺtra regle p̄ceptū vl' phibitionē in q̄ nō pt dispensare plat⁹. vl' si pt clarꝫ est q̄ nō ex rōnabili causa illud p̄cipit.sic nō est ei obe/diendū.⁊ de h̄ habes.s. Dispēsatio.q̄ si plat⁹ p̄cipiat ea q̄ sunt supra regulam.sic si sunt ad cautelā peccati cōmittēdi.vt pura plat⁹ p̄cipit vt ieiunet in pane ⁊ aqua.qꝛ videt eū luxurio suꝫ:sic nō tenet obedire:nisi qñ verisilr vide/at nō posse aliter eu itare pctm. Si ꝺo sunt q̄/cipiunt in pēnā pcti cōmissi.sic tenet.c.qui/lecta.⁊ c.qm.de symo. Si aūt sūt augmitū

meriti. vt recipe martiriū ꝛ hmōi. sic nō tenet obedire. ꝛ sic loquit. c. digesta. lxxiij. dist. vbi dr ñ posse idici strictiorē vitā aliqbꝫ. qđ verisimū credo qñ solꝰ plat⁹ hꝫ pcipit. Sz si maior ps faceret statutū artās ad strictiorē vitā. sic tenet Inno. vt refert Pa. ꝛ sequit in. c. supeo. de regula. q̄ oēs obligent. Sz ego dubito de hꝫ ꝛ potius teneo ꝯtrariū. qz hec austeritas maior q̄ regula ꝯcernit oēs đ religiōe vt singulos ñ vt vniuersos. ꝛ sic reqrit ꝯsensus oim facit regula. Qđ oēs tāgit. li. vi. ꝛ qđ obiicit đ re dici sup regulā sz fm regulā. ꝛ ibi mod⁹ cōuersandi taxat fm naturā rei. vt dicit ibi Jo. mo. ꝛ Arch. cū nō deceat mulieres euagari. c. mlieres. de iudi. li. vi. ꝛ fm pfatā distinctionē potes reducere ad ꝯcordiā. qđ no. Ber. in. c. relatū. ne cleri. vl mo. ꝛ Jo. an. i d. regula. qđ oēs. ꝛ Pa. in d. c. sup eo. ꝛ san. Bona. i. ij. dist. vl. q. vl. ꝛ Alex. i. iij. pte sū. ꝛ Tho. ij. ij. q. ciij.

¶ Utrꝫ omis inobedientia sit pccatū mortale. vide. s. Inobedientia.

¶ Utrꝫ religiosus magis teneat obedire patri carnali necessitatē patienti ꝛ reqrenti q̄ plato suo ꝯrariū impanti? R. q̄stio habet varietatē inter docto. Rich. tenet q̄ religiosi magis tenent pri carnali q̄ plato i his q̄ ptinēt ad necessitatē illi⁹ pcepti. Honora patrē tuū. qz sic tenent de iure nature ꝛ diuino: a q̄ pcepto nulla pfessio absoluit. qz filia obseruant vt pfessi⁹ pcepta impleant. Hoc idē tenet Henri. đ gandauo in. vi. quod. q. xvij. q̄ tenent ad necessitatē vite naturalē pentū. ꝛ q̄ pceptū de honore est p se: ꝛ obligatio voti religiōis est p accidēs. ꝛ qđ est p se nō debet solui p illud qđ est p accidēs. In alijs aūt i q̄bꝫ nō obligant ex plato pcepto. Honora patrē tuū: dicit q̄ magis tenet plato spūali q̄ pri. Alex. ño vbi. s. dicit q̄ illa q̄ pt religiosus sine detrimēto regularis ordinis solūmodo teneat pri exhibere. si cut orare: cōsulere: honorare. Alia aūt sicut ē subuenire ei⁹ necessitatib⁹: cū nihil habeat nō tenet. ꝛ sic videt tenere q̄ potꝰ plato sit obediendū. Sed mihi videt dicendū vt colligo ex Nico. de lyra. Matth. xv. q̄ aut pater erat in tali necessitate an teq̄ filiꝰ ingrederet religionē. ꝛ sic dico q̄ magis tenet patri vl matri i tali necessitate subuenire q̄ plato pcipienti ꝯtrariū. Ratio. qz actio ex ꝯtractu vel quasi ꝯtracta aliquē cōpetens nō extinguit p religionis ingressum. Aut si extinguit vt volūt qdā doct. qz p mortuo habet. vt. C. de epi. ꝛ cle. l. deo no bis. ff. hꝫ ꝛ cognitū. tñ fm eos ex edicto đ capitis diminutoe restituit. l. tutelas. ff. Iniuriarū. ff. de capi. dimi. vñ dicūt docto. q̄ post ingressuꝫ potent ex actōe seu obligatōe q̄ prius tenebat ꝯueniri. sz p abbatē vl sin dicū rñdebit. vt. C. de epi. ꝛ cle. autē. cā q̄ cū monacho. ꝛ no. in autē. de mona. in pn. ꝛ in autē. de sctis epi. ff. puidere. ergo ml'to fortiꝰ ex obligatōne pcepti diuini. imo etiā de iure positiuo tñ tenet filiꝰ pri q̄ pater pt eū vendere p necessitate famis. l. ij. C. de pac. qui. fi. di. tenet etiā ad alimēta. l. filia. C. de pa. ptāte. etiaꝫ si pater sit relegatꝰ ppter incestuosas nuptias. vt i autē. ꝛ ince. ꝛ nepha. nup. ergo nō debet ꝑuari iure suo sine causa. vt no. in. c. satis puersum. l. vi. di. ꝛ in. c. vlti. xix. q. vlti. facit optime tex. xxx. di. c. si q̄ filij. imo videt q̄ si ex ingressu sit inhabilis ad pri sꝫueniēdū q̄ monasteriū tenet. qz monasteriū est loco heredis ꝛ filij ingredientis. vt in auten. de san. epi. ff. sz hꝫ psenti. de pba. in psentia. in fi. ꝛ lex dicit q̄ heredes liczꝫ extranei tenent pstare alimēta. ar. l. si q̄s a libe ris. ff. itē rescriptū. ff. de lib. agno. ergo ꝛc. Aut pr ꝛ mater nō erāt in tali necessitate q̄ filiꝰ teneret ei subuenire. sz post ingressuꝫ in talē necessitatē deuenit. ꝛ sic dico q̄ nō poterit ei subuenire ꝯtradicēte impio plati. qz tā est ei obligatꝰ p votū. ꝛ sic de o. ꝛ sic maiori vinculo ligatur plato q̄ pri: qz pceptū de obseruatōe voti est de p̄ma tabula. de honore parentū est de. ij. Itē primū est negatiuū. scōm affirmatiuū. ergo magis stringit. pterea semel deo dicata nō pnt cōtra volūtatē ipi⁹ vsurpari. facit regula semel. de reg. iuꝛ. li. vi. Nā religiosus abdicauit a se necū tpalia sz ꝛ ppriū velle. xix. q. vlt. statuim⁹. xij. q. ij. nō dicaꝫ. ff. de reg. iuꝛ. l. velle nō credit. ergo ñ astringit nisi ei in cui⁹ manu suū velle posuit. qz inanis est actio quā excludit ꝯpia debitoris. l. nā is. ff. de dolo. ꝛ im possibiliū nulla obligatio. ff. de reg. iuꝛ. Nec ob. q̄ pceptū diuinū erat añ ingressuꝫ. qz licz essꝫ ñ tñ obligatio. qz cū sit affirmatiuū ñ obligat nisi p loco ꝛ tpe. ꝛ iō cū nō esset tūc obligatꝰ ñ poterit tenere postea. regl'a factū legitime. đ re. iu. li. vi. sic si dispēsasset bona sua pauperibꝫ pre nō indigēre nō posset reqrere: licet veniret postea ad necessitatē. Ad ea tñ q̄ pt exhibere. s. q̄ pmittunt a platis bñ teneret in q̄ntū pt sine regularꝫ obſuantie detrimēto: sicut orare: ꝯsolari: ꝛ hmōi. vt dicit Alex.

¶ Quid de ingredīte religionē alicui⁹ monasterij in q̄ nō seruat regula. puta comedūtur carnes i mōasterio san. Bñdicti. vl' tangunt ꝛ recipiunt pecunie i monasterio scti Fraciſci ꝛ hmōi. ꝛ sic pfitet fm ꝯsuetudinē quā inuenit? R. Alex. q̄ nō excusat. qz q̄ pfitet regulaꝫ

pfitet ñ ꝯsuetudinē. Et iō ñ excusat si regulā ñ obſuat. xx. q. iij. ꝯstituit. q me. cā. cū dilect⁹ 7 c. fi. 7 si dicas q nemo obligat nisi ad id ad qđ se obligare intēdit: ℟. q ꝫ vez ē explicite: ſz implicite non: qz q vult ꝑncipale. puta esse fr̄m uno: vult 7 accessoriū. s. obligatōez ad ꝑcepta regule minoꝝ licet ꝫ ñ intēdat. 7 de ꝫ ē causs rotund⁹. in. c. ex pte. de regula. Nā exq̄ habitū religiōis retulerūt q̄ pfessis dat. 7 alia fecerūt q̄ pfessis ꝺuenit. pfessionē tacitam ad min⁹ fecerūt. 7 sic si ñ illi religioni saltē alteri ī genere sunt obligati 7 obſuatōi ꝺtētoꝝ in ea 7 ꝫ tene. licet Pa. in. c. sup eo. de regula. aliter teneat. Sz ꝑ ꝑma opi. est Inno. 7 Hosti. in d. c. sup eo. 7 Pa. posset intelligi q̄ talis erat simplex: nec sciuit nec potuit scire obligatōez regule. solū credidit q ad illa obligaret ſm q̄ viuebāt. qz credo q talis posset aliā religionē licet latiorē intrare. ſz si ibi vult manere tenet ſm regulā viuere: nisi ex aliq̄ rōnabili cā posset ꝑsumi q aliqđ ꝑceptoꝝ nō seruat. qz sic etiam excusaret vt. s. dixi Monach⁹. §. ij.

34 Vltꝝ religiosus assumpt⁹ ad aliquā dignitatē. puta epatū: vel etiā inferiorē teneat ad regule obseruātiā: ℟. q sic. ad oīa q facere ꝑt sine ꝑiudicio plationis vel officij sibi impositi. vt no. Tho. ij. q. clxxxv. 7 vide. s. Monachus. §. vij.

35 Vltꝝ religiosus possit trāsire ad aliā religionē: ℟. colligēdo dicta doct. q aut ē latior ad quā trāsire vult: 7 si i sua religione ñ fuat ſgula. tūc poterit ad latiorē trāsire ſm Inno cē. 7 Pa. i. c. sane. dē regu. Mō ego limito ſm Joh. an. 7 bñ vez q̄ñ nō ē in ꝓuincia aliud monasteriū eiusdē religionis ad qđ ñ possit trāsire: vl̄ i q̄ possit itrare: nec ē spes reformatōis monasterij sui. Si ꝫo i suo mōasterio fuat regula. tūc ñ ꝑt ad latiorē trāsire sine licētia papę. sine cā legitima. ſz cū ei⁹ licētia sic. si etiā nō sb est cā legitima ſm glo. in. c. cū singla. dē ꝑbē. li. vi. quā glo. credo verā q̄ ad eccliaz militantē ſz nō q̄ ad rēū. ar. eoꝝ q̄ no. in. c. nō est voti. de voto q si cā sbest. sic tenet Inno. 7 seq̄t Pa. i c. nō ē dubiū. de regula. q epūs ꝑt dispēsare. ar. c. nō mediocrit. dē ꝺse. di. v. do. An. in d. c. nō est dubiū. tenet q si cā est vrgēs ꝑt epūs. ſz si cā nō idiget tali celeritate recurrēdū est ad papā. Sz ego dico q ꝺsiderandū est an religiosus tal⁹ sit exempt⁹ vt cōiter sunt. 7 sic epūs ñ potest dispēsare: cū nullā autoritatē habeat sup ipm ſz dispēsabit plat⁹ su⁹ q̄ loco epi ꝑest illi religiōi. ſm glo. in d. c. nō dubiū. Aut si talez nō habet recurret ad papā. Si ꝫo ñ sit exempt⁹ sic credo verā opi. Inno. Et do. An. loq̄t de ꝺsilio. facit ꝑ ꝫ. c. nō cogant. xii. di. Et dā legitima erit ꝛbilitas corꝑis aut ꝛlicata cōplexio 7 hmōi. aut religio ad quā vult trāsire est eq̄lis sue. 7 sic sine cā ꝑt ire licētia papę. solū modo etiā q̄ ad rēū. Si aūt cā subest. sic potest epūs aut ꝑpri⁹ plat⁹ cū cōsensu capituli dispēsare ſm glo. in d. c. nō est nobis dubiū. sup cit d. c. statuim⁹. xij. q. ij. sine exceptōe. aut religio ad quā trāsire vult ē stricti⁹. tūc requiritur Primo q nō trāsleat ex temeritate. aut leuitate: vl̄ odio priozis plati. ſz ex zelo melioꝝ vite. 7 si est ꝺrarietas inter platū 7 subditū. ꝫ sic iudiciū supioris amboꝝ reꝑrendus est. 7 ad eū ꝑt ſb̄dit⁹ appellare. Sedo reqrit q non solū religio sit stricti⁹ ſz q actualiter arct⁹ viuat. qz licet esset stricti⁹ si tñ ibi laxi⁹ viuūt. reē nō liceret. etiā si ex dispēsatōe laxi⁹ viuūt. facit. c. sane. de regula. Nā trāsit⁹ est ꝑmissus vt q̄s ducat artiorē vitā. qz ꝑsumit mor⁹ ſpūs sancti. vt in. c. licet. de regu. 7 xx. q. iij. c. i. q. ra. tio cessat qñ in suo monasterio viuit stricti⁹ respectu regule 7 ꝺstitutionum q̄s in eo ad qđ vult trāsire. Un Gulie. malo. in d. c. sane. dicit q licet regula bti Benedicti sit artior q̄ regula bti Aug. tñ frēs ꝓfitentes q regulā Aug. ꝑfitent tm̄ se artauerūt ꝑ ꝺstitutōes suas q eoꝝ religio est artior q̄ illa monachoꝝ. 7 ꝓpterea dicit q nō effugiūt apostasiā trāsiuntes ad. d. regulā monachoꝝ. Jo dicit Jo. an. in d. c. sane. q iura nō ꝑmittūt trāsitum respectu meliozis religionis: seu maioris. vel respectu finis. vt puta. qz fructuosioꝝ. aut alio mō. ſz solū respectu artioris vite. 7 qz ibi viuitur stricti⁹. vt in d. c. licet. Tercio reqrit q ꝑtat licētiā. vt in d. c. licet. 7 ille ꝺcernēdus pot rit trāsire. q̄uis licētia nō obtineat. etiā si priuilegiatā q̄ ad ꝫ. vt muz monasteriū esset priuilegiatū q̄ ad ꝫ. vt q̄s nō possit trāsire ad artioꝝ. Addit Inno. tiij. si prioꝝ religio non incurrit grauē iacturā vl̄ infamiā ex tali trāsitu. qz si incurrit ñ licet. ar. c. licet. de regula. xi. q. iij. si q̄s ꝺo. Aduerte ꝫ q si frater minoꝝ trāsferat ad aliā religionē q papā. puta ad epatum vl̄ ad aliā religionē q tūc ꝺna alteri iā q̄sita ñ recupat. vt. C. ꝺ sen. pa. l. ij. 7 l. tutoꝝ. Si ꝫo nō sunt alteri q̄sita. puta qz nō dū sunt mortui ei⁹ parētes. q̄bus ꝺbet succedere. sic succedet si illi q̄ sunt in statu ad quē translat⁹ est ꝑt succedere. qz restituit ad oīa ꝑ talē trāslationē. vt in. l. i. C. de sen. pa. l. i. §. q mortis. ff. ad tertul. Sec⁹ si trāsferet ꝑ aliū modū. puta ꝓpter demerita sua. hmōi. vt in d. l. i. 7 d. §. q mortis.

Sed a q̄ ꝺbet ꝑti licētiā. ℟. q quo ad reli 36
gios⁹ ꝺz ꝑti a suo ꝑlato ordinario. puta in

dine minor̃ a custode vel ministro. ¶ In or dine p̃dicator̃ a prouinciali. ¶ In monachis ab abbate: ꝛ hmõi. ¶ Quo ad epos req̃rit licentia obtenta a papa. vt. s. dixi. quo ad platos inse riores epis: si ñ sunt imediate ſb pena sufficit petita ab epo suo. licet ñ obtineat fm Jo. an. i mercurialibꝫ i regula. cũ nõ stat. lib. vi. ¶ Qui ꝓ subsunt imediate papæ nõ p̃nt ipo dare negã te. sed eo nõ rñdente p̃nt. ¶ Silr clericꝰ tenet̃ pe tere licentiã ab epo: si ecclia ḡuiter ledit. aliter etiã sine licentia poterit fm Inno. ¶ Hz aduer te ꝙ si plat⁹ dicit velle habere ꝓsiliũ: sic tene tur expectare debito tpe. alꝫs nõ. Itẽ ista licen tia debet peti ante factũ fm Pan. in d. c. licet. Ad eparum ꝓ si est electꝰ pt licẽtiare plat⁹ nõ req̃sito capitulo. c. si religiosus. de elec. lib. vi. sed nõ ante electionẽ.

37 ¶ Utr̃ alter transiens ad aliã religionẽ q̃z vt dictũ est licere sit apostata: ℟. Pa. in d. c. sa ne. ꝙ nõ apostasia maior. de q̃ in. c. fi. de apo sta. ¶ Hz bene efficit apostata apostasia mino ri. qr certũ est ꝙ retrocedit. Exq̃ no. intellectũ singularẽ. ad. c. ij. ne cle. vl mo. li. vi. ꝙ dimit tens habitũ pure incurrit excõicationẽ: cũ sit ꝓprie apostata. ¶ Sed assumẽs habitũ alteri⁹ religionis etiã latioꝛis ñ incurrit excõicatõez ¶ Hoc sensit Jo. an. ibidẽ in nouella. qz tex. ibi sentit in eo q̃ facit cã euagatõis: q̃ cessat in eo q̃ intrat aliã religionẽ. ꝛ p hoc vide bonũ tex. iuncta glo. in. c. ex pte. de temp. or. ꝛ h̃ etiã sequi tur Pa. in d. c. sane. ¶ Aduerte tñ hic ꝙ recedẽs a religione lege ꝓmittere recupat oia bona sua in distincte. c. qõ a te. de cle. ꝓiu. ꝛ. c. ex trãsmissa. de renũ. alꝫs nõ. de q̃ dic vt. j. ℌ. xliij.

38 ¶ Utrũ religiosus possit assumi ad beneficia simplicia: ℟. Pa. in. c. sup eo. de regula. ꝙ nõ etiã cũ dispensatõe. ꝛ facit iste tex. d. c. sup eo. ꝛ vide glo. in. c. q̃ rundã. lxxiij. di. q̃ dicit mo nachũ nõ posse hãre canonicatũ in eccl'ia secu lari. licet possit ibi esse epus. vt in. c. vno. xviij. q. i. ꝛ h̃ est ꝓpter bonũ cure: q̃ cã cessat in bene ficijs simplicibꝫ. vt no. in. c. qõ dei timorẽ. de sta. mo. vide. s. Dispẽsatio. ꝛ dic vt ibi. ℌ. iij.

39 ¶ Utr̃ religiosus de ordine mẽdicantiũ trãsi/ens ad ordinẽ nõ mendicantiũ etiã autoꝛita/te aplica possit assumi ad dignitates i illo or dine ad quẽ trãsiuit: ℟. ꝙ nõ. nec ad priorat⁹ administratões: nec ad q̃cũq̃ officia etiã tãq̃ vicarius seu minister siue tanq̃ locũ alioꝛ te nens. nec aiar̃ curã aut regimen pt p se aut p alijs exercere. ꝛ q̃cq̃d ꝓtrariũ fuerit attentatũ irritũ est ipo iure. cle. vt pfessoꝛes. de regula.

40 ¶ De voto religiõis habes. j. votũ. iij. ℌ. viij.

41 ¶ Quid tenent facere monachi qui exreddi/ tibꝫ quos pcipiũt tenent ad curã aiar̃ q̃ vi/ dent abbatẽ negligere dictã curã: ℟. fm san. Tho. in quol. ꝙ debẽt supplicare abbati vt ꝓ uideat: ꝛ si nõ vult debẽt appellare ꝓtra eũ sic cõtra aduersariũ veritatis. ꝛ nulli cõsulendũ est vt in tali monasterio ingrediat.

42 ¶ Utr̃ religiosus q̃ prius emiserat votũ de arti oꝛi religione: ꝛ tñ intrauit latioꝛẽ sit absolut⁹ a voto: ℟. ꝙ sic. vt in. c. q̃ post. de regula. li. vi. Debet tñ pnitere de voto ñ adimpleto. vt ibi dem. De alijs vero votis q̃uo cõmutant i vo tũ religionis. vide votũ. iij. in prin.

43 ¶ Utr̃ religiosus electus vel fugitiu⁹ q̃ non potest impetrare recõciliationẽ fm formã. c. fi. de regula. possit transire ad aliã religionẽ lati oꝛẽ: ℟. ꝙ nõ. si potest inuenire in prouincia mo nasteriũ siue religionis qđ velit eũ recipe. ꝙ si nõ pt: poterit intrare latioꝛẽ cũ licentia sui pla ti: si potest habere. alꝫs poterit viuere alio mo do regulariter: ꝛ debet fm ℟ay.

44 ¶ Hz q̃s dꝛ fugitiu⁹: ℟. Pa. in. c. fi. dꝛ regula. fm Jo. an. ille q̃ morat extra monasteriũ ꝛ ce lat se abbati. facit. l. q̃d sit fugitiuus. ff. de edi. edic. ¶ Uñ eoipo ꝙ recedit a monasterio ꝛ non subest obedientie plati: apostata est. vt no. In nocẽ. in. c. fi. de renũ. de hoc. s. apostasia.

45 ¶ Quid erit de bonis q̃ religiosus ꝓtulit mo nasterio q̃n vadit ad aliã religionẽ: ℟. ꝙ si ex ht cũ licentia: sic vsufruct⁹ illarũ rerũ erit mo nasteriũ ad qđ transit donec ibi vixerit solum modo. tex. est cũ glo. xvi. q. vi. dꝛ lapsis. xxvij. q. i. si q̃s rapuerit fm Hosti. ¶ Si ꝓ vadit in casu nõ cõcesso sic nõ recupat. imo abbas pt eũ vẽdicare cũ omnibꝫ bonis. c. abbates. xvij. q. ij. de h̃ vide. s. ¶ Monasteriũ. ℌ. vi.

46 ¶ Quid efficit religio: ℟. ꝙ hoiem ad deũ ꝓ/ ꝓio ꝓducit: si mõ religiosus sequat regulare observantiã: ita ꝙ meliores inueniri non p̃nt eis. vt ait Aug. in. c. q̃tulibet. xlvij. dist.

47 ¶ Utr̃ tollat ꝓ ipius ingressum oim pctoꝛuz penã: ℟. ꝙ sic. patz. qz si milia miliũ ducatoꝛ in elemosynas darent ab aliq̃ censeret merito ab omi pctoꝛ pena liber. iuxta illud Dan. v. ¶ Peccata tua elemosynis redime: multo magis in ingressu religionis: vbi hõ ex toto se of fert deo q̃ valet plus q̃z milia miliũ ducatoꝛũ Itẽ si p pniam pt. ꝛ mereꝛ oim pctoꝛ remissi onẽ. de pe. di. vij. in fi. ergo multo magꝭ cũ ex/ cedat omẽ genꝰ satisfactõis ꝛ publice p̃nie. vt pt. xxxij. q. ij. admonere. h̃ satis patet ꝓ glo. in. c. scripture. de voto. ꝛ de pe. dist. i. ℌ. his au toritatibꝫ. vbi concludit ꝙ nulla p̃nia tali in gredienti est danda. imo si papa imposuisset ei ꝙ ieiunaret: aut ꝙ iret romã in pegrinatõez

aut in hierlem: ꝛ cõmutat eã in ingressuꝝ religionis est absolut⁹. c. q̃ bona agũt. xvij. q. i. facit ad hꝫ autẽ. de mo. in pn. vbi dz. oẽm q̃dẽ ei⁹ humanã maculã ætergat. Idẽ legit in vitis patꝝ q⁹ ose quit eã grãz quã baptisati. Istud sequit Tho. q̃. ij. q. vl. ꝛ gl'iosus Bernardin⁹ de senis i suo quadragesimali. ꝛ san. Bef. i li. de pcepto ꝛ dispẽ. c. xl. dicit: q⁹ religio amatoꝛes suos angel' sil'es facit: dissil'es hoibꝫ. imo diuinã in hoie reformat imaginẽ ꝫ figurãs nos xpo ad instar baptismi. hec ille.

48 ¶ Utꝝ eripiat a patria ptãte. ℞. q⁹ sic. vt no. i autẽ. ingressi. ꝛ in autẽ. si q̃ mlier. C. de sa. san. ec. ꝛ. c. cũ sim⁹. de regula. tex. est cũ glo. xix. q. ij. c. i. sequit Barto. ꝛ glo. in. l. si ex causa. §. papinian⁹. ff. de minoꝛibꝫ. ꝛ Fede. ꝫsilio. xxxiij. ꝛ Albri. in d. auten. si modo pubes est.

49 ¶ Utꝝ tollat irregularitatẽ. vide supra Irregularitas. ij.

50 ¶ Utꝝ pre intrãte monasteriũ filiꝰ possit petere legitimã. ℞. fm Bar. in d. autẽ. si q̃ mulier posita. xix. q. vlti. q⁹ nõ de subtilitate iurꝭ. qz legitima non ætek nisi post mortẽ naturalẽ patris. l. i. §. si impuberi. ff. de colla. bo. Sꝫ de eq̃tate canonica dico cũ Bal. in d. autẽ. si q̃ mulier. q⁹ poterit petere ne habeat postulare alimenta a monasterio: ꝛ placet.

51 ¶ Quid de peculio aduẽticio filij cuiꝰ vsufructus est pris: qñ pater ingredit religionẽ. ℞. fm Bar. in autẽ. idẽ est. C. de bo. q̃ li. q⁹ exq̃ patria ptãs soluit ex facto pris remanebit soluꝫ medietas. d. vsufruct⁹ apud patrẽ. l. cũ oporet. §. cũ autẽ. C. de bo. q̃ li. ꝛ sic ad monasteriũ in qõ pater est ingressus. glo. in d. auten. idez est. tenet q⁹ nõ finit. Mar. vero tenet q⁹ ex toto finit. ꝛ dicit ita fuisse decisum Bononie in facto. ꝛ ad glo. ℞. q⁹ loquit de vsufructu quez habet pr̃ i aliꝭ bonis q̃ nõ sunt filioꝝ: ꝫ opi. Bar. videt magis equa.

52 ¶ Utꝝ bona ingredientis sint mõasterij. ℞. q⁹ sic ipso iure. aut. ingressi. C. de sa. san. ec. c. qz in ingredientibꝫ. xix. q. iij. nec abusus aliq̃ꝝ partiũ q̃ sibi vsurpãt talia pt valere nec inducere prescriptõez: cũ in rebꝫ inualis aut furtiuis non currat. vt. s. pscriptio. §. ix. Itẽ trãseũt feuda. de q̃ dic vt. s. feudũ. §. x. Reseruabit tñ legitima descẽdentibꝫ. xix. q. iij. c. fi. ꝛ idẽ videt i ascẽdentibꝫ. qz eque succedũt illis nõ extantibꝫ

53 ¶ Utꝝ vsufruct⁹ amittat ex ingressu. ℞. fm Inno. i d. c. in pscntia. q⁹ nõ. ſz durat donec viuat. hꝫ idẽ sẽtit glo. ꝛ Albri. i autẽ. ingressi. C. de sa. san. ec. Doc limitãt aliq̃ vez qñ monasteriũ pt hꝛe ppriũ i cõmuni. alit nõ fm glo.

54 ¶ Utꝝ emphiteosis silr trãseat ad monasteriũ. ℞. fm Albri. in d. autẽ. ingressi. q⁹ sic. ar. l. pteo. §. i. ff. de leg. ij. Dofre. in ibidẽ limitat vez: nisi emphiteosiꝫ haberet ab alia ecclia: qz tũc esset in optõe ecclie an vellet rẽ vl canonẽ. Aduerte bn q⁹ autẽ. ingressi. nõ habet locũ nisi i monasteriꝭ q̃ nõ habẽt nisi in cõmuni. nõ in his q̃ habẽt in ppio. sicut ordo militie sancte marie: ꝛ tercij ordinis san. Fꝛancisci ꝛ ecclesie seculares. fm Albri. in d. autẽ. ingressi. ¶ Quid si ingredies fecerat testamẽtũ an ingressũ nihil relinq̃ndo mõasterio: ꝫ extraneũ heredẽ instituẽdo. ℞. fm do. Anto. in. c. in pscntia. d. pba. q⁹ aut explsse ꝛtulit bona sua ꝛ pe ingressus. nlla facta mentõne de testamẽto. ꝛ tũc si hꝫ fecit incõtinẽti post ꝛditũ testamẽtũ. sic non reuocat testm: nec erũt monasterij illa bona: ꝫ solũ illa collatio bonoꝝ pssumit facta ad tps vite sue. q: nõ videt qs incõtinẽti mutare animũ. ar. l. nõ ad ea. ff. de ꝛdi. ꝛ demonstr

ingrediētis ſm Jaco. de raue. ⁊ recitat Pa. in d. c. in p̄ſentia. q̄ cenſent q̄ſi caſtrēſe peculiū. Petr⁹ ẏo dicit h̄ verū in libris collatis docto ribꝫ vl' mgr̄is. Hec⁹ i dat' ſcolaribꝫ. Et h̄ idē ſequit Bar. in l. filie. C. fami. her. ⁊ h̄ ver⁹ ⁊ hmōi. R. q̄ ſic. nec parētes poſſūt eos exhe/redare ꝓpter crimē ingratitudinis cōmiſſuꝫ in ſeculo. C. de epi. ⁊ cle. l. deo nobis. p̄ix. q. iij. c. ſi. Fallit in fratribꝫ minoribꝫ. d. cle. exiui. q̄ nō ſuccedūt d̄ iure.

¶ Qualiter aget monaſteriū in p̄fatis in q̄bꝫ ſuccedit vl' ei acq̄runt'. R. Pa. in d. c. in p̄ſentia. q̄ aget his actōibꝫ q̄bꝫ ille egiſſet ante ingreſſuꝫ. ⁊ p geſtis antea p ipm̄ tenebit monaſteriū ingr̄tū ad ipm̄ monaſteriū puenit de bonis ingreſſi ſm Inno. ar. l. ij. C. de impu. ⁊ al'. ſub. Uel forte ⁊ ver⁹ in totū: licet poſſit petere reſtitutionē tenēdo q̄ monaſteriū iure ſucceſſionis venit. vt. s. Monaſteriū. §. iij.

¶ Utr̄ ingreſſus poſſit reuocare teſtamētū facētū añ ingreſſū'. R. Pa. in. d. c. in p̄ntia. q̄ ad fr̄es minores ñ eſt dubiū. q̄ nō p. t. ſz q̄ ad alios tenēt Pe. ⁊ Ly. in auten. ſi q̄ mlier. C. d̄ ſan. ec. q̄ ſic. Gz Bar. diſtinguit. Pa. tenet q̄ nō p̄t vllo modo: pariformiter non poterit facere teſtamētū ſi añ ñ feciſſet. q̄ exq̄ p̄feſſus eſt morit mūdo. Et h̄ credo ver⁹.

¶ Utr̄ religio tollat crimen ingratitudinis'. R. q̄ tenet cōiter q̄ ſic. in. c. ij. de apoſta. ⁊ in. c. q̄ tūlibet. xlvij. di. ⁊ in. c. nō liceat. xix. q. vlti.

¶ Quid ſi ꝺ demnat⁹ ad mortē ⁊ liberat⁹ talis ꝺdito. q̄ ſi egrediet puniet pena priꝰ. ſi ingrediꝫ ⁊ petit⁹ ab vxore egredit vt tenet'. R. nō pōt puniri illa pena ſm Berto. bix. in q̄ſtione ſuiſ. q. i. ⁊ ſequit Albr. in d. anten. ingreſſi. Ratio. q̄ coact⁹ exiit.

¶ Utr̄ retrahēs aliquē ab ingreſſu religionis teneat reſtituere'. R. ſm Rich. in quol'. iij. q. xix. q̄ aut retrahit. q̄ nō credit aptū religioni ſiue vtilē. ⁊ ſi h̄ credit pbabiliter: ſic nō tenet religioni. q̄ poti⁹ damnū ipi⁹ impediuit. Aut ſcḋo retraxit ꝓpter vtilitatē ſuā. ⁊ ſi eſt ſpecialis. puta q̄ ei⁹ ꝯſilio bene viuit. ſic nō peccat q̄ ex charitate poſſū poti⁹ bonū meū ſpeciale pelegere q̄ alterius. Idē dicerē q̄n retrahit. q̄ videt q̄ vult intrare religionē in qua nō viuitur regulariter ſm q̄ tenent. q̄ ſic p̄curat bonū ei⁹. Si ẏo eſt tpalis. puta: q̄ ſperat p̄motionē: honorē ⁊ hmōi. ſi ſteterit i ſeculo ſic peccat. q̄ tpale ꝓpoſuit ſpūali: nō tñ teneꝫ religioni. ſz ſubtracto: orando: bonū p̄ſuadendo: ⁊ ſalutē p̄curando pl⁹ q̄ priꝰ. Aut. iij. retraxit ex amicicia. ⁊ ſi eſt naturalis aut ꝯſanguinitat'. ſic licet peccet nō tenet religioni tñ. Si ẏo eſt amicicia laſciua. ſic magis peccat ⁊ tenet' i iſtꝫ duobꝫ ſubtracto: ⁊ magꝫ in ſcḋo q̄ in primo. vt dixi p̄curādo bonū ei⁹: nō tñ religiōi. Aut iij. retraxit alio ímpediēdi vtilitatē religionis ⁊ ſic tenet ſm poſſe ſuū facere q̄ illa p̄ſona intret. ⁊ ſi nō p̄t ſatiſfaciat religioni ad arbitriū bon̄ viri vel meliorē ad eā inducat. Et etiā ſi tracto ſi nō p̄t eū inducere vt intret religionē. ſm q̄ dixi p̄curādo ſalutē ei⁹ ſollicit⁹ q̄z priꝰ obligatū vero religioni retrahēs ſm Sco. in iij. di. xv. tenet laborare vt redeat. ⁊ ſi nō p̄t tenet ipe ſi eſt p̄ſona idonea ⁊ habilis religiōi religionē intrare. vt ſic ſatiſfaciat religioni et orare p aduerſo vt d̄r q̄ fecit Ray. Ego tñ credo q̄ ſi nollet intrare nō ꝓpterea eſſet in ſtatu damnatōis: ſz ſufficeret ei q̄ p poſſe alio mō ſatiſfaceret religioni: ⁊ etiā ei quē puertit.

¶ Utr̄ religio minuat peccatū'. R. q̄ licet peccatū religioſi ſit grauꝭ p̄cto ſeculariū. vl' rōne voti ⁊tra q̄d facit. vl' rōne ⁊temptus ſi maior adeſt. vl' rōe ſcādali. tñ ceteris paribꝫ dico peccatū religioſi eſſe leuꝭ peccato ſeculariū. p̄mo ꝓpter intentōez quā hz erectā ad d̄eū: licz ad horā intercipiat ex q̄ de facili reuertit. tū quia habet plura q̄ eū reducūt ad d̄eletionē ipi⁹ peccati. hec ex ſan. Tho. ij. ij. q. clxxxvi. 65

¶ Que p̄cipiunt religioſis vniuerſal'. R. mlta. ⁊ p̄mo in cle. religioſi. d̄ priui. ſunt noue in ſcripta. Primo ne in ſmonibꝫ eccl'iaꝝ placitis detrahāt. Intellige ad ſpecialia deſcēdendo Scḋo ne detrahāt aliq̄s ab eccl'iaꝝ ſuaꝝ frequētia. ſ. de detrahēdo eis ⁊ hmōi illicitis. Tercio ne p̄nunciēt indulgētias indiſcretas. ſ. falſas. vel ſm q̄ dico indulgēta. §. vlti. Quarto ne retrahūt teſtatores a reſtitutōibꝫ debitis aut legatis matricibꝫ eccleſijs faciēdis. Pe. de pal'. in. iij. dixit q̄ p̄nt p̄curare vt magꝭ eis legēt q̄z alteri. dūmodo nō faciāt cū ſubis illicitis. aut anio maligno ꝯtra eccl'ias matrices. q̄ nulli aufert ſuū: cū nullū ius itez acq̄ſiuiſſent. Gz frater Aluar⁹ tenet q̄ peccāt mortaliter. ⁊ h̄ videt ver⁹ in religioſis. Hec⁹ i alio caſu ab iſto. q̄ tūc h̄ret locū opi. Pe. Quīto ne legata vl' debita aut male ablata incertā ſibi vl' ſui ordinis fratribꝫ vel ꝯuentibꝫ iti alterius p̄iudiciū fieri vl' erogari p̄curēt. Sexto ne abſoluāt a caſibꝫ reſeruatis pape vel epis. Hec oīa in ſtute ſancte obſeruātie ⁊ ſub interminatōe maledictōnis eterne inhibent. Septimo ſub eadē phibitōne phibet eis ne p̄ſonas eccl'iaſticas. p̄ſertim coram iudicibꝫ delegat' a ſede aplica ſiue ꝯtra eos iuſticiā p̄ſequentes 66

vexare indebite.aut ad loca plura:z pſertim multū remota ꝓuenire pſumāt.Octauo pcipiē platis religioſis ad qs aliqd ꝓuenit occaſione pmiſſoꝝ q̄ niſi infra mēlem plene ſatiſfecerint eccl̄iaſticis dāmificatis ꝛ eo qđ ad eos peruenit poſtq̄ fuerint req̄ſiti ipo iure ſint ſuſpēſi.z q̄ſq̄ debitā fecerint ſatiſfactōez.Nono ne miniſtrēt extremā vnctionē euchariſtie ſacrm:ſolēnizent mr̄imoniū:nō abſoluāt excōicatos nec abſoluāt a pena z culpa.ꝛ q̄ dic vt.s.Excōicatio.v.caſu.xij.Decimo null⁹ religioſus p̄ vigore l̄ax aplicax vl̄ legatoꝝ alibi cōuenire aliquē ſibi ſubditū rōne aliq̄z locoꝝ:niſi corā eo corā q̄ dō iure ꝓuenit.cle.i.dō reſcrip.Undecimo null⁹ religioſus p̄ eligi ī plātū alteri⁹ religiōis vl̄ habit⁹ niſi ſolū ī epz cle.i.ꝛ elec.Duodecimo pḣibent alienare plati religioſi res eccl̄ie.vt in cle.i.ꝛ re.ec.nō alie. vide.j.Suſpēſio.i.§.xxxi.Terciodecimo p̄cipit eis ne ad iurādū:vouēdū ꝛc.inducāt aliqs vt ſepulturā eligant apud eos.ꝛ q̄.j.Sepultura.§.xxxv.Quartodecimo ne ꝛecimas eccl̄ias ꝛebitas vſurpēt.cle.i.ꝛ ꝛecimus.dō q̄.s. Excōicatio.vij.caſu.xxvij.Quintodecimo p̄cipit mēdicātib⁹ ne aliquē ad pfeſſionē recipiāt añ cōpletū annū quintū decimū.c.nō ſolū.z.c.ꝯſtitutionē.dō regula.li.vi.Sextodecimo ne ſtatū hęḣmaz foueāt.cle.i.ꝛ reli.do. vide Excōicatio.vij.caſu.xl.Decimoſeptio q̄ horis ꝛebitis in eccl̄ias eorum officiū pſolvāt.cle.i.ꝛ cele.miſ.Decimooctauo q̄ nō dimittāt habitū ſue religiōis:nec vadāt ad ſtudia vl̄ phiſicā aut leges audiāt.c.vt piculoſa ne cle.vel mo.li.vi.vide Excōicatio.vij.caſu vij.Decimonono q̄ nō dicāt aliq̄ vt ſtrahāt audiētes a ſolutōne ꝛecimaꝝ.z q̄ req̄ſiti p̄dicent dō eis ppl̄o:z ꝓfeſſores nō omittāt facere ꝛſciētiā ꝓfitentib⁹.cle.cupiētes.ꝛ penis.vide Excōicatō.vij.caſu.xlviij.Vigeſimo q̄ mēdicātes non capiāt loca ꝛ nouo.c.cū ex eo.ꝛ exceſ.pla.li.vi.z cle.cupiētes.dō penis.vide loca p totū.z.s.Excōicatio.vij.caſu.xlviij.Vigeſimoꝑmo q̄ nō celebrēt in caſtris vl̄ villis: niſi q̄tin⁹ eis a iure ꝓcedit.c.epoꝝ.dō p̄ui.lib. vi.Vigeſimoſecūdo q̄ ſeruēt interdictū qđcūq̄z qđ viderint fuare matricē eccl̄iaz.cle.i. ꝛ ſen.excō.vide interdictū.Quedā alia p̄cipiunt monachis.ꝛ q̄b⁹ vide.s.Monach⁹. §.x.z rdē ꝛ ceſſatōib⁹ a diuinis.in d.cle.i.

Religioſus locus

dicit oīs dom⁹ monaſterū:templū:hoſpitale:z quecūq̄z alia auctoritate papę:vel epi ad pios vſus edificata.dō reli.do.c.dō ſinodochijſ z.c.ad hec.Sec⁹ ſi ſine auctoritate epi vl̄ papę ſunt edificata a p̄ncipio vl̄ ex poſt facto.dō die. di.i.nemo.qđ eſt ꝯ leges q̄ volūt q̄ vbicūq̄z ſepelit aliqs.loc⁹ ille ſit r̄ligioſus.qđ nō eſt ve rū p tex.c.fi.ꝛ ſepul.z ibi ſequit Pa.

¶Utr̄ loca religioſa poſſint ad hūanos vſus trāſferri:ſ.q̄ nō.d.c.ad hec.xxij.q.ij.nulli.

¶Per quos ꝛebēt regi pfata loca:ſ.q̄ reli/ gioſos.z ſi nō viuūt regulariter ꝛbent cepelli z poni alij diſtrictionis vite:aut ſaltē clerici ſeculares:ſi al's nō p̄nt remanere ordinata.tb̄ p̄t eps ſi ue papa p̄m glo.z Jo.an.z Pano.i. c.inter quattuoꝝ.ꝛ reli.do.Fallit in hoſpitali.ꝛ q̄ vide.s.Hoſpitale.§.ij.

Reliquie

ſanctoꝝ eſſe venales nō poſſunt.l.nemo.la.ij.C ꝛ ſa.ſan.ec.nec extra capſam oſtēdi ꝛēt:nec ꝛ nouo in uēte ī publico venerari:niſi pr⁹ auctoritate romani pōtificis fuerint approbate. ꝛ reli.z ve.ſanc.c.ij.p̄cipit p̄latis ne p̄mittāt varijs figmētis z falſis documētis ꝛcipi homines qui vadūt ad eoꝝ eccl̄ias cauſa veneratōis ꝓpter miracula q̄ ibi fiūt.ſicut in plerisq̄z locis cauſa queſtus fieri cōſueuit in d.c. ij.z dicit Pa.in d.c.ij.q̄ etiam dicunt vendi q̄ñ ꝓ queſtu oſtendunt.

¶Qua auctoritate p̄nt corpa ſctoꝝ z eoꝝ reliquie transferri:ſ.q̄ ſoluz auctoritate papę vel epi aut ſancte ſinodi.ꝛ cōſe.di.i.c.corpa.vbi dicit Joh.hoc vez q̄ñ corp⁹ eſt traditū ꝑpetue ſepulture.C.ꝛ reli.z ſumptu.fu.l.vlti.niſi neceſſitas imineat.q̄ tūc ſufficit auctoritas epi ſidis p̄incie.l.i.C.ꝛ reli.z ſumpti.fu.q̄ q̄ñ nō ſunt tradite ꝑpetue ſepulture.tūc tene pot ſunt trāſferri ſine alicui⁹ auctoritate.ad aliū locū religioſum.C.eo.l.ſi nec dū.

¶Quid ſi furtiue ſubtrahant:ſ.fm Rodo. ſacrilegiū eſt.xvij.q.vij.q̄ſquis.etiā ſi ex deuotione hoc faciat ſm eundē z Hug.

¶Utr̄ ſit ſimonia reliquias vendere:ſ.fm Ray.z Hoſ.q̄ ſic.i.q.i.q̄ ſtudet.

¶Utr̄ reliquie ſanctoꝝ ꝛeāt portari ad collū:ſ.q̄ nō.ar.dictaꝝ.l.ſi nec dū.z.l.vlti.z d. c.corpa.licet poſſent poni ſup aliq̄ ꝑ aliq̄ rpe ex magna cauſa.ar.d.l.i.tb̄ tene.q̄uis Tho. ij.ij.q.xcvi.teneat q̄ liceat ex deuotōe ſine aliq̄ ſuperſtitōne ſup ſe portare.

Remiſſio

peccati per auctoritatē fit a ſolo deo.i.q.i.c.una ſeu miniſterio fit a plato etiā malo.p officiū ſūt emittunt.ꝑ meritū vero ſolū a deo ſi.q.i.

remissionē. dē ꝺse. dī. iiij. qūo.

¶Que requirunt in pctōre vt fiat ei remissio pctī. R. Petr⁹ aureo. in. iiij. dist. xvij. q. i. q ni si meritū christi applicet actualiter isti vl illi nulla culpa pcti dēlet: cū solū in ꝟtute passionis xpi dēleat. z ideo cū sacra sint imediatū applicatiuū passionis xpi ad nos optet si culpa dēbet dimitti q p aliqd sacrm vl de facto exhibet⁹ vel in voto fiat: ꝓpterea adult⁹ ꝓtūcunqꝫ ꝺtrit⁹ nisi simlr ꝺcurrat oris ꝺfessio in facto vl ad mīn⁹ in voto nō ꝺsequit remissionē pccati dē remissionib⁹. vide. s. Indulgētia.

Remittere idē est q dare vt pa. l. de testib⁹. z. i. q. iij. c. ea q in glosis.

Renūciatio est rei vel iuris p/gitima refutatio. vij. q. i. ꝗ periculosum.

1 ¶Quādo renunciatio dicit illegitima: R. q ex trib⁹. pmo rōne psone renūciantis. vt puta qz est minor. de iudi. c. si annuū. li. vi. aut alⁱ qui nō potest renūciare.

2 ¶Scdo rōne psone in cui⁹ manu fit renūciatio est illegitima. c. cū dilecti. z. c. admonet. et c. q i dubijs. de renū. vbi nulli ecclīastico licet renūciare alicui bñficio ecclīastico nisi in manu sui plati ad quē ptin et collatio. ꝺ. c. admonet. xvij. q. ij. abbas. qd limita i bneficio ac/qsito. p. c. venies. de renū. z in epatu q nō pōt renūciari: nisi in manib⁹ pape. c. nisi. de renū.

Quo aūt possit tractat⁹ haberi sup renunciatione. vide Symonia. ij. §. xxij.

3 ¶Utr renūciatio alioꝝ iuriū sit fīeda aduersario: R. q sic. vel notario publico. vel iudici

4 noīe aduīsarij recipiētis. l. ij. ff. rē pupi. sal. fo. ¶Tercio rōne rei q renūciari nō potest ꝺcit renūciatio illegitima. Nā iure naturali z agnationis z sanguinis nemo potest renūciare. vt. l. ius sanguis. ff. de reg. iur. z. l. ius agnatorum. ff. de pac. Juri vero positiuo qd cōcernit certā formā vel solēnitatē nō potest q̄s renūciare. vt puta q testamētū cū tot testib⁹: vl sti pulatōes fiāt certo modo. l. nemo pt. ff. de le. i. facit. c. qz ppter. de elec. z. c. cū esses. z qd ibi no. de testa. Si vero nō ꝺcernit certā formaz vel solēnitatē sz publicā vtilitatē. sīlr nō pt. l. ius publicū. ff. de pac. z in. c. si diligēti. de fo. cōpe. Si aūt ꝺcernit publicā z pīuatā. z publica potest separi a pīuata. sic potest q̄tum ad pīuatā. l. iuris gentiū. §. sed z si pacisc atur ff. de pac. puta ius dat actionē p aīali mozbo/so. tñ ptes pñt pacisci vt nō possint agere. facit tex. cū ibi no. in. c. cū venissent. de instī. Si vero nō potest separi. sic renūciari nō potest. ꝺ. c. cū venissent. Si ꝺo fit solū in fauorē pīuatū: tūc ille in cui⁹ fauore est pt. dūmodo nō sit ꝺtra bonos mores. vl nō inducat ad pctm̄ tal renūciatio: qz nō valeret. vt in. l. alia. §. elegāter. ff. solu. ma. z. l. cōuenire. ff. de pact. ꝺo. Si aūt fit solū in odiū alteri⁹: tūc si cessat ratio illi⁹ odij pt renunciari. vt in. l. fi. C. ad macedō. alias nō. vt. l. tñ si. ff. ad mace.

¶Quid si aliqd sit introductū in fauorē am/boꝝ: R. q alter sine altero renūciare nō potest vt dicit glo. in. c. ad aplicam. de regula. facit l. qd fauore. ff. de legi. vñ dicit q in cōi iure potior est ꝺditio phibentis. ar. ff. de ser. vr. pdi. l. p fundū. ff. cōmuni diui. l. sabin⁹. ff. de liber. causa. l. ij. iij. z. iiij. Si tñ aliqd ꝺcedit pluribus sīue vniuersitati. sz in fauorē principaliter particulariū. sic bene possz qlibet renūciare iuri suo. z sic loquit. c. ad aplicam pdictum. z c. dilecti. de fo. cōpe. Fallit ħ in pīuilegio. qz licet ꝺcernat fauorē tercij pt impetrās renūciare anteqꝫ sit psentatū. nisi appareat q ꝺcedēs statim voluit ꝺcedere ius illi tercio. qz cōiter nō acquirit nisi in psentatōe. l. renūciare. z qd ibi no. Bar. ff. de don. Idē dico q renunciare nō pt si fuit ꝺcessus motu pprio. 5

¶Utr exempt⁹ possit renūciare exemptioni. vide. s. Exempt⁹. §. v. 6

¶Qualiter fīēda est renūciatio: R. q primo volūtarie. vij. q. i. q̄uis. Itē scienter. z ideo qñ q̄s aliqd ius ignorat dēbet ei notificari. vt auten. qūo op. epos. §. igit ordinam⁹. qz ei q ignorat renūciari ñ pt. l. mr̄. ff. de inoffi. test. Et hec est ꝺtra notarios q ponūt clausulas renūciatōis quas ignorāt q ꝺtrahūt. z ꝓpterea tenent eis de dāno qd aliter nō incurrissent. puta qz nō renūciassent si sciuissent. Tercio sine coactione. qd me. cā. ad audientiā. Quarto q ad bñficia ecclīastica dēbet fieri pure z absolute. de of. dēle. c. ex pte. el. i. de simo. ex insinuatione. Un dans vl remittēs vl renūciās aliqd spūale pacto vel ꝺditiōe tpali intereueniente: simoniac⁹ est. in fi. i. q. i. c. q̄pio. 7

¶Sed nunqd si renūciat absolute. tñ in mēte gerit vt sibi aliqd tpale dēt: R. q simoniac⁹ est. de simo. c. tua. in fi. Uerūz est q sola pēnia abolet. c. vlti. de simo. 8

¶Utr q̄s possit renūciare liti sup bñficio ecclesiastico vel spūali aliq tpali sibi dato: R. Pa. in. c. cū pridē. de pac. q nō. etiā si recipiat illud noīe expensaꝝ. qz si renunciās hz ius renunciat spūali tpali dato. q est simonia. ꝺ. c. ex pte. z q ibi no. Dicit tñ ꝺo. Anto. in. c. non sine. de arbi. q valet cōpositio aūcte supiorīs. 9

vt p̄ bñficio qđ̄ dimittit̄ ꝛ̄ aliq̄d tpale.c.ni si.ꝛ̄ p̄bē. Nec⁹ si fiat aucte ptiū.qz sic esset si/ monia:niſi qñ hz ortū a iudice.puta qz com/ pmissū est i eo.vl' ipe sic diffinit. Et licz glo. in d.c.cū prudē.dicat nō sufficere niſi interue niat papę confirmatio.tñ cōiter doc.ibidē tenēt cū opi.do.An.q nō req̄rat.z ibi Pa.sequit.

10 ¶ Utz quis possit dare pecuniā alteri vt ꝛ̄ sistat a lite q̄ est ꝛ̄ re spūali:R.pa.in d.c.cū pru dē.q si sit cert⁹ habere ius i illo bñficio.bñ pt dare adūsario sine simonia vt ꝛ̄sistat vl' ne li tē moueat. Si ꝙo nō sit cert⁹ sz dubitat:tūc nō pt:nec excusat autoritas papę in bñficio. q annexā habet potestatē clauiū.qz videt da/ ta pecunia p illa ptāte spūali.facit d.c.ex pte i fili.z qđ̄ no.i.q.iij.saluator.z.c.ex mlt̄is. In alijs aūt bñficijs bene excusaret auctas papę cū talis simonia sit ꝛ̄ iure positiuo fm glo.in d.c.cū prudē. Qđ̄ nota:qz pauci aduertūt ho die. Posset tñ iudex p bono pacis ex officio suo cōponere ptes.vt habēs ius in beneficio ꝛ̄ aliq̄d nō habēti ius fm formā.c.niſi.ꝛ̄ p̄ben.fm Pa.in.c.sup eo.ꝛ̄ transac.

11 ¶ Quid ꝛ̄ illo q̄ expectās prime vacaturam primā i aliqua eccl̄ia renūciat ppie tenui:vt p̄cludat vtā alteri expectāti:R.q p̄ h̄ nō impe dit primuz expectantē.si h̄ pt pbari. Si vero pinguī⁹ resignāti ꝺferat coīpo ꝛ̄tegit fraus z carebit habita quā resignauit z ambita.ꝛ̄ re nunci.c.si te.lib.vi.

12 ¶ Utz renūciatio iuris futuri valeat:R.q si ius futuz apparet:sic valet.si aūt nō apparz adhuc nō valet.qz pacto nō referunt ad ea q̄ apparere possunt.vt in.l.in lege.z alijs ꝺcoꝛ. ibi positis in glo.ff.ꝛ̄ ꝛtrahen.emp.z q non est renūciari nō potest.l.tres fratres.ff.ꝺ pac. Sed ꝛ̄ hoc vide Barto.in.l.cōditionis.C. ꝛ̄ pac.qz parū ad nos.

13 ¶ Quid faciat platus q̄ bñficiū habet p simo niā.vl' als intrusus est:R.q tenet renūciare. z si ep̄s est z est in articulo mort'.nec pt adire papā.nō tñ ꝛ̄bet dimittere possessionē quā ꝺ facto hz sine licētia papę.sz abstineat a p̄cepti one fructuuz:excepta stricta necessitate vite z q̄rat q̄cito poterit resignare. Et ꝛ̄ hoc vide Bern. Inno.z Hosti.ꝛ̄ renū.nisi cū prudez. z Archi.vij.q.i.eū qui.

Represalia dicit rez aliaz generalis retentio au toritate principis vel ciuitatis p recōpensati one dāni dati indulta.elicit ex.c.dñs.xxiij.q. ij.z est qñ vn⁹ ꝛ̄ vno dominio nō valēs cōse qui ius ꝓtra aliquē ꝛ̄ alio dñio ſtinet res om niū q̄ sunt sub tali dñio p satisfactōnē.

¶ Utz sint licite:R.q sic.qñ ista interuenīūt. Primū q dñs vel ciuitas requirat vt emen/ det qđ̄ a suis improbe factū est. Scōm q cō stet ꝛ̄ negligētia iusticie administrāde. Ad/ uerte h̄ fm Bar.in tractatu ꝛ̄ represalijs.q ali qñ supiorē hz ille q̄ ꝛ̄bet dare ꝛ̄ iure hz nō ꝛ̄ facto.vt puta:qz nō obtēdit ei sicut impator.z tūc nō est necesse adire supiorē. Aliqñ hz su/ periorē ꝛ̄ facto sz nō ꝛ̄ iure.vt puta:qz tyrān⁹ est dñs.z si fuit electus ex timore vel p vim.z habet cōiter p dño.sic valēt q facit fm Inno. in.c.nihil.ꝛ̄ elec.z sic dz adiri. Si ꝙo nō fu/ it elect⁹ sed p vim occupat dñium.z habetur cōiter p tyrāno.sic cū nō valeat qđ̄ facit ꝺ iu re z ꝛ̄ facto.qz est ver⁹ dñs z obtēdit.hz tū nō necesse vt eū adeat. Aliqñ habet supiorē ꝺ iu expedit creditori eū adire.puta qz expenderet pl⁹ q̄ sit p̄ncipale ꝛ̄bitū.vl' est paup.tūc fm Bar.vbi.s.pt p̄cedere sic̄ si nō h̄ret supiorez ei⁹ ꝛ̄bitoz.ar.l.si fuos.ff.ꝛ̄ pig.ac.z.l.medi/ terranee.C.ꝛ̄ anno.z tribu.z sic patz q̄ñ p̄di cta duo nō req̄runt. Tercū q iudex p̄ p̄nus ꝛ̄bet sniaz sup negligētia z iusticie ꝛ̄fectu z cō cedat autoritatē represaliaz. Limita h̄ vez qñ null⁹ inuenit supiorē q̄ ꝛ̄ ciuitate:vel dñs ne/ gligente faciat iusticiā fm Bull'.epm ꝺcoꝛdi ensem.qz si inueniret supiorē nō valeret auto/ ritas iudicis p̄ p̄ij q̄ ad illos q̄ nō sunt sue iu risditōis:z ita intelligit.c.dñs.xvij.q.ij.q ci uitas plectēda est p suū.s.iudicē ꝺcoꝛ.Jo.de fan.z Frāciſc⁹ vercellē.in.c.vnico.ꝺ iureiur. li.vi.Quartū q p̄ñ excedāt damnū.Quintū q̄ñ extēdat ad clericos vl' ecclīasticas p̄sonas Hec elicio ex Archi.in d.c.vnico.Septū fm Dir.ti.ꝺ pignoribꝫ.q p̄ñ fiat i p̄sonis.qz istud ē iniquū q i p̄sona ali⁹ p alio ſtrahit:z fm ipm nlla ꝺsuetudo valeret:cū sit ꝛ̄ria legibꝫ.C.ꝛ̄ ac.z obli.l.ob es alienū.z aute.ibidē.imo.z C q̄ res pig.obli.pos.l.q filios.z in auten.vt nl/ li iudi.§.qz ꝙo.z C.ne vxo.p ma.l.vlt.z in auten.ibidē:sz omino.al's istud nō ꝺcurrēret q ipis represaliys vtit quadruplū restituere co/ gīt.z actōe p qua h̄ facit cadit.vt i aute.ne pi gnoratōes fiāt:q est p̄dicta aute.sz omino. ¶ Sz nūq̄d tenet ad restōem q aliq̄d p repsa lias illicitas exigit ab alio q̄ a suo ꝛ̄bitore. R.Archi.in.c.z si pignoratōes.q sic.nec alit saluari poterit nisi restituat.xvij.q.vi.si res.ꝺ vsu.cū tu.ꝛ̄ reg.iur.nō remittit.li.vi.

¶ Quid ꝛ̄ illis q̄ represalias ꝺcedūt ꝺ eccl̄iasti cas p̄sonas:aut eoꝝ bona.vide excoicatio.vi. casu.xxiij.z interdictū.iiij.quasi in fi.

¶ Utz represalia ꝺcessa ꝓtra:puta florentinos

debeat extendi ad florẽtinos habẽtes domicilĩ Senis: R. fm Pa. in c. quoniã. d off. ordi. ff. de ẏbo. signi.

5 ¶ Utrũ statutũ possit fieri vt q̃libet possit capi p delicto alteri⁹: R. Bar. vbi. s. q̃ extra terras vel villas sibi nõ subditas nõ potest: ꝛ bene extra sibi subditas. vt. C. de omi agro de. l. i. ꝛ valet statutũ q̃ vꝛor possit capi p viro fallẽte vt. l. sacris. C. in q̃. ca. pi. vel hypo. ta. ĩ. Et sil'r fili⁹ p pre. l. si. C. de puil'. etiã si nõ sit heres Et aduerte hẽ q̃ terre cũ certis pactis submisse p/ tectõi dnoꝛ nõ dicunt sibi subdite sz federa/

6 te. ꝛ ideo extra eas nõ valet tale statutũ. Qd no. p limitatõe sexte ĩ ditõis. in. ℌ. i. dicte ¶ Sz q̃rit an tale statutũ possit exerceri extra territoriũ statuẽt⁹: R. Bar. vbi. s. q̃ sic pt age re ĩ tales ĩditõe ex statuto. qz actio vbiqz seq̃ tur eos q̃bꝰ cõpetit. vt. l. fi. C. de pscript. long. tem. Qd limita nisi fili⁹ sortiret domiciliũ ali bi anteqz pr̃ rumperet. ar. l. ciues. C. de incol. Silr si fili⁹ eẽt nat⁹ postqz rupit pr̃ ei⁹. qz iu/ ra intelligunt de filio exĩte tpe q̃ rupit. l. inde bitis. ℌ. si extrane⁹. ff. de noxa. ꝛ. l. tici⁹. ff. de te sta. mili. Et idẽ dic qñ statutũ dicit q̃ hoies vni⁹ terre vn⁹ teneat̃ p alio. Nã ille q̃ d nouo est effect⁹ illi⁹ terre nõ tenet p debitz antiqs. l. puidendũ. C. de secur. ꝛ qd no. Dy. in. l. inco/ lã. ff. ad muni. Silr tale statutũ itelligit d de

7 bitis ĩtractz intra territoriũ: nisi aliud addat ¶ Quid si talis q̃ habuit recursum ad iudicẽ vt. l. cũ vn⁹. ℌ. is q̃. ff. d bonis aucto. iu. possi. debitoꝛis ꝛ repoꝛtauit iniquã sniam: R. Bar. vbi. s. q̃ debet appellare ꝛ adire iudicẽ appella tionis. aliter repsalie nõ erunt licite: vl'si phi/ tũc potest recurrere ad suũ iudicẽ.

Residere debẽt clerici i suis bñfi/ cijs. ꝛ d hẽ vide. s. Ale/ ricus. vij.

Rescriptũ ppꝛie est id qd prin ceps scribit ad iuris ĩseruantiã. vt qñ cõmittit causaz decidendã inter aliqs: ꝛ differt a pulegio qd est ĩtra ius q̃si priuata lex. iij. di. pulegia. Et etiã differt a beneficio. qd stricte sumptũ est gra ĩcessa p/ ter ius a pncipe. ꝛ hec est q̃ latissime interpta da est. vt in. c. olim. ꝛ qd ibi no. de ẏbo. signi. Latissime tñ rescriptũ accipit p omibꝰ istis. hec Pa. in Rica. de rescrip.

1 ¶ Rescriptũ ꝛ pcessus p ipm rescriptũ habit⁹ impetratũ ab excõicato sup alio q̃z sup excõi/ cationis vl' appellatõnis articulo ipo iure est nullũ. c. i. de rescrip. libꝰ. vi.

¶ Rescriptũ ppetuat̃ p solaz citationem. de re/ 2
scrip. ex tenoꝛe. ꝛ. c. significauit. in glo.

¶ Rescriptũ impetratũ tacita ẏritate. aut sug/ 3
gesta salsitate: vl' etiã q̃cũq̃z alio tacito vl' expso. q̃ si tacitũ nõ fuisset vl' false expssuz papa nõ ita facilit ĩcessisset: nõ valet. eo. ti. sup lras.

¶ Rescripta nõ extendunt̃ ad res vl' psonas i 4
eis nõ cõprehẽsas: qm̃ psonalia sunt ꝛ stricte intelligẽda. c. significauit. eo. ti.

¶ Rescriptũ nõ viciat̃ ppter defectũ lre vel sil 5
labe. Nec⁹ si esset ibi falsum latinũ. de fide in/ stru. c. ex pte. in tex. ꝛ in glo.

¶ Rescriptũ pmũ tollit̃ p scõm posteri⁹ faciẽs 6
mentionẽ de pmo. Si vero nõ facit mentõ ex nõ valet scõm ĩtra pmũ ope exceptõis. vt in c. ex lris. ꝛ. c. pastoꝛal'. de offi. dele. fm Hoffre. in summa. eo. ti.

¶ Rescriptũ inseri debet in lris citationis fm 7
eundẽ Hof. ppter duo. Primo vt citat⁹ sciat iurisditionẽ citantis: aliter nõ tenet̃ compare re. Secõdo vt possit deliberare.

¶ Rescriptũ pdit̃ p negligentiã impetrãtis an 8
no elapso quo vti potuit ꝛ noluit. c. si autẽ. de rescript. ꝛ. c. plerũq̃z. q̃uis de iure ciuili duret p decenniũ. C. de diuer. rescrip. l. falso.

¶ Rescriptũ dicit̃ falsum impetratũ sine mã/ 9
dato. vt in. c. nõnulli eo. in glo. nisi impetret ab his psonis a quibꝰ de iure nõ exigit̃ mãda tum. vt in d. c. nonnulli. in fi. ꝛ. c. ex pte. in fi. eo. ff. de pcura. l. sed ꝛ he psone.

¶ Per rescriptũ sedis aplice aut legatoꝛũ ali/ 10
quis nõ pt impetrari p iudice: nisi ille q̃ est in dignitate ẏstitut⁹: vel canonic⁹ eccl'ie cathe/ dralis. vel habet psonatũ. ꝛ talis nõ pt audire causaz nisi in locis insignibꝰ vel ciuitatibꝰ vbi possit copia hri peritoꝛ. nec aliqs pt cõueniri ẏtute talis rescripti vltra vnã dietã a fine sue dyocesis. de quibꝰ oibꝰ vide in. c. statutũ. d rescrip. libꝰ. vi. ꝛ qd ibi no.

Res inter alios acta nõ piudicat alijs: nec pdest. ff. qui pos. in pig. ha. l. claudi⁹. in fi. ꝛ de re iudi. c. q̃uis. Fallit i quibusdã casibꝰ. vide in d. c. q̃uis. glo. ꝛ doc. qꝛ parum ad nos.

¶ Quilibet in traditõe sue rei pt pactũ appo/ 1
nere dũmodo nõ sit legibꝰ improbatũ. l. i tra ditionibꝰ. ff. de pac. de ĩdi. c. vez. in glo. Rem habere videt̃ q̃ fruit̃ pcio ei⁹. ff. de vsufru. l. qz q̃ pcio. Que de tota re vendicãda dicta sunt eadem. ꝛ de parte intelligẽda sunt. ff. de rei vẽ. l. que de tota.

Res vna ꝛ eadẽ diuerso iure censeri nõ debet.

ꝛ vecimis.c.cū in tua.xp̄ū.q.ij.cognouim⁹

Restitutio.i. q̄d est ꝛ q̄s restituere teneꝯ.

Sciendū ꝙ restitutio est i pristinū statū repositio.l.restituere.ff.ꝛ ꝓbo.sig. Un̄ dicit tex.in l.pl⁹ est.ff.ꝛ ꝓbo.sig. Restituere ē n̄ solū p̄sentiā rei p̄bere sed etiā possessoꝛē facere fructusq; reddere. Sed qꝛ ius diuinū ꝛ canonicū vtiꝯ aliqñ ꝓbo reddāt ꝙ ꝓbo restituere.vt i.c.cū tu ꝛ vsu.qđ ē ꝓbū latiꝰ q̄z restituere.vt.l.ꝓbum reddēdi.ff.đ ꝓbo.sig.ꝛ aliqñ ꝓbo emēdēt.vt i c.ij.đ rapt. Aliqñ ꝓ ꝓbo satisfaciāt.vt i.c.in lris.ꝛ rapto.ꝛ satisfactū intelligit q̄litercūq; voluntati satisfaciat.l.si rē alienā.§.ois.ff.ꝛ pig.ac.ꝛ.l.i.ff.q̄ satisda.co. Jō ego ꝫ restōem accipio ꝙ q̄cunq; satisfactōe faciēda p̄timo. Quis teneꝯ satisfacere?ꝛ.ꝙ q̄libet q̄ ꝫ đ alieno vl' qđ ad aliū spectat seu ꝛbꝯ ex p̄ctu vl' q̄ si ex maleficio vl' q̄si.vl' ex q̄cunq; alia causa.ar.c.si res.xviij.q.vi.ꝛ.l.iusticia.§.uris p̄cepta.ff.ꝛ iusti.ꝛ iure. Qđ vt meli⁹ intelligaꝯ p casus infrascriptos fm ordinem alphabeti annotabo.

Accipiēs aliq̄d vt nō accuset an teneaꝯ restituere.vide.s. Accusatio,§.vi.

Accipiēs aliq̄d in fraudē creditoꝛ q̄uo teneꝯ dic vt hic.j.in ver.raptoꝛ.§.i.ꝛ in ver.vsurarius.§.xvij.ꝛ.s.alienatio.§.xxvi.

Accipiēs aliq̄d ab ecc'iasticꝰ vel ab illis q̄ nō p̄nt donare q̄uo teneaꝯ.vide donatio.§.xxxviij.ꝛ.s.clericꝰ.iij.§.iiij.ꝛ clericꝰ.xiij.§.xi.

Acq̄rens ex p̄cto aliq̄d:puta adulterio:sodomia:ꝛ hmōi q̄uo teneꝯ.vide.j.in verbo mlier.

Administratoꝛ bonoꝝ alioꝝ q̄uo teneaꝯ.vide s.administratio.§.i.ꝛ.ij.

Adulatoꝛ obtinēs beneficiū an teneaꝯ restituere.vide adulatio.§.ij.

Adultera ꝺcipiēs filiū ex adulterio q̄uo teneatur.vide adulteriū.§.iiij.

Adultere filiꝰ q̄uo teneꝯ restituere.vide adulteriū.§.v.ꝛ.vi.

Aduocatꝰ qñ teneꝯ restituere.vide aduocatꝰ.§.xij.ꝛ.xiij.

Alchimista q̄uo teneꝯ.vide alchimia.

Alienationē rei recipiēs ab eo q̄ nō potest alienare.vide alienatio.§.xiij.ꝛ.§.xx.ꝛ donatio.i.§.xxxviij.

Alimēta ꝛnegāſ ei cui teneꝯ exhibere an teneatur?ꝛ.ꝙ sic.ꝛ q̄s teneaꝯ.vide alimēta.

Ambasiatoꝛes q̄uo teneanꝯ.vide absens.

Animā ledēs rōnalē.vtꝝ teneaꝯ ad restituti/onē?ꝛ.ꝙ sic. Pꝛo cuiꝰ intelligētia est sciēduꝫ fm Sco.in.iiij.dist.xv.q.ij.ꝙ est duplex ꝺnū aīe.ſ.naturale ꝛ accidētale. In ꝺnis ꝏrruptibilibꝰ aīe.ſ.naturalibꝰ aīe cū sint ꝏrruptibilia sic ꝛ ipsa aīa.nemo p̄t eā ledere directe:ꝛ talia sunt ꝺna illa sine q̄bꝰ ñ ꝺtingit aīaꝫ esse.vt ē intellect⁹ libꝝ arbitriū:uolūtas ꝛ hmōi. Indirecte tñ p̄t q̄s i talibꝰ ꝺnis aliū ledere fm Bo.in.ij.di.xxv.ar.i.q.iij.i.p̄tis.ſ.usu talū p̄uiādo. sic si q̄s poculū daret:vl' aliō facere q̄ amēte aliquē redderet.vñ tal' aliquē tal' ledens:q̄rīs dignā lesō recōpensatōez facere n̄ p̄t.maxie si ī p̄petuā amēriā ꝛducit. Jō arbitrio ꝺni vi/ri satisfacere teneꝯ.ar.c.ꝛeteriozes.vi.q.i.iij. ꝓ regl'a tradit cōiter a docto.vt no.Ric.i.iij. dis.xv.ar.v.q.iij.ꝙ qñ restitutio ñ p̄t fieri fm dānū datū:tūc arbitrio ꝺni viri relinq̄t. Jtē dat aliā regulā sup̄dict⁹ Ric.vbi.ꝙ qñ res male ablata ñ p̄t restitui.restitutio ꝺz fieri in eq̄lenti si possibile est.extra ne lite pen. alio. inno.c.eccl'ie sctē marie.el.ij.ꝛ fm Sco.vbi s.licet q̄s digne ñ possit satisfacere p̄timo ꝛ dāno sibi illato.nihilomin⁹ ex ꝺbꝰ nō liberatur q̄n ñ teneaꝯ satisfacere saltē q̄tū p̄t. Un̄ i casu p̄dicto ꝺnⁱ vir iudicabit vt ꝛcetat veniā ꝙ sec. vl' si nō p̄t p interpositā p̄sonā.ꝛinde vt satisfaciat fm posse dāna q̄ leso ꝛ alijs suis eueniunt ex tali lesiōe.vt.j.dicēt ꝛ vulnerāte ꝛ occidēte.i ꝓbo homicidiū. In ꝺnis aūt accidētalibꝰ aīe:cuiusmodi sunt ꝺna gre mozꝝ vir tutuꝫ:tā acq̄sita q̄z acq̄renda p̄t q̄s fm Sco. vbi.s.indirecte aliquē ledere ꝛ dispositiue.ſ. inducēdo ad actꝰ vicioſos seu p̄cta q̄bꝰ talia cozrūpunt:puta ꝛaminādo suo malo exemplo ſuadēdo:blandiēdo:rogādo:p̄cipiendo: vt talia faciāt ꝛ hmōi.ꝛ tal' m'to magi teneꝯ ad restitutōez quā dānificātes i ꝺnis ꝛpalibus.vi.q.i.sunt pl'imi.ꝛpterea teneꝯ doctrinā auxilio:ꝺsilio:ozōe:ꝛ hmōi.q̄tū p̄t ꝛ in se est p seipm ꝛ p alios.dūmō p̄ccatū occultū non p̄dat.talē lesuꝫ ad ꝺnū reducere. Directe āt i talibꝰ ꝺnis accidēralibꝰ nemo p̄t aliū ledere:qm talia ñ cozrūpunt nisi p̄ p̄tm:ꝛ p̄tm esse nō p̄t:nisi sit volūtariū.xv.q.i.nō est.

Appellans iniuste quomodo teneaꝯ.vide appellatio.§.xv.

Arbiter vel arbitratoꝛ q̄uo teneaꝯ.vide arbiter.§.i.ꝛ.vi.

Archidiaconꝰ q̄uo teneaꝯ si aliquid p̄rijt ꝺ re bus eccl'ie.vide archidiaconꝰ.

Arras recipiēs q̄uo teneaꝯ restituere.vide arra.

Artifices faciētes ea p q̄ ꝓximi dānificant. vide ars.§.ij.

Assessoꝛ q̄uo teneaꝯ.vide iudex.§.ix.ꝛ.§.xxij.

Bāniēs iniuste aliq̄m q̄uo teneaꝯ.vid bānū.§.i

Bellātes q̄uo teneanꝯ.vide bellū.in p̄n.ꝛ.§.v.

vi.viij.viij.lx.x.vsq; ad.xviij.r.xxij.
Beneficia eccl'iastica plura habēs qñ teneť re
stituere. vide beneficiū. §.xxxiij.
Beneficij vacantis fructꝰ vsurpantes qūo te
nentur. ibidē. §.xl.
Beneficiū iniuste possidens quomodo teneť
ibidem. §.xliij.
Beneficiatꝰ nō dispensando fructꝰ qūo teneť
vide clericꝰ. iij. §.i. Et qñ male dispensat. vi
de ibidem. §.iij.
Beneficiatꝰ nō residēs qñ teneť restituere. vi
de clericꝰ. vij. §.iij.
Beneficiuꝫ recipiēs nō intendēs promoueri
qūo teneť. vide clericꝰ. vij. §.v. r.vi.
Beneficiatꝰ existēs in mortali qūo teneť resti
tuere fructꝰ. vide clericꝰ. viij. §.v.
Beneficiatus inducēs ad relinquendū sibi
qđ erat quis relicturus eccl'ie qūo teneť. vide
clericus. xiij. §.vij.
Beneficiatꝰ nō dicens horas qūo teneť resti
tuere fructꝰ. vide hora. §.xi.
¶ Utꝛ oferēs bñficiū indigno teneat ad ali
qđ. R. ꝑm Lar. i cle. i. đ eta. r q. ꝙ vltra pcm
mortale qđ cōmisit teneť ad restitutionē toti
us interesse eccl'ie quā lesit ꝑm Pe. de ancha.
ad instar magistratꝰ qui minꝰ idoneo tutelā
pupilli cōmisit. ff. de magi. ꝯue. p totū.
Bone fidei possessor. vide possessor.
Canonica portio cui ē restituēda. vide eo. ti.
Carcerēs aliquē quomodo teneť. vide carcer
. §.ij. iij. r.v.
Caꝫ dās dāno primi qūo teneť. hēs cā. §.vi
Cessationē a diuinis inducens qūo tenetur.
vide cessatio. §.i. r.ij.
Clericꝰ ñ exñs psonal'r i horꝭ canōicꝭ r ꝛcipiēs
distributōes qūo teneť. vid clericꝰ. vij. §. viij.
Clericus negociando quomodo tenetur. vi
de clericus. ix. §.vi.
Comedēs de alieno qūo teneť. vide furtū. §.
xxv. r hic in ver. raptor. §.i.
Cōmodans r reuocans ante tps cōmodatū
qūo teneť. vide cōmodatū. §.iij.
Cōmodatariꝰ vtens re cōmodata ad alium
vsum qūo teneť. ibidē. §.vi.
Cōmodās rē vicioſaꝫ qūo teneť. ibidē. §.vij.
Cōmodatarius si res cōmodata perijt qñ te
neť. ibidē. §.xi. vl'si exteriorat. ibidē. §.xij.
Cōcussionē faciēs qūo teneť. vid ꝯcussio. §.ij
Confessor absoluēs quē non pt qūo teneť. vi
de ꝯfessio. v. §.xiij.
Consentiendo qūo q̄s teneť. vide ꝯsentire. §.
ij. r furtū. §.xix.
Conseruatorē faciēs intromittere in his q̄ de
bet qūo teneť. vide ꝯseruator. §.i.
Consulens damnū alterius qūo teneť. vide
consiliū. §.i.
Consiliarij locozū qui faciūt statuta iniqua
qūo tenent. vide lex. §.xxij.
Contractū illicitū faciēs qūo teneť. R. ꝙ si cō
tractꝰ est nullꝰ vl' vsurariꝰ: teneť etiā fructꝰ re
stituere nisi bona fides excuset eū. vt. j. posse
sor. Si vo ꝯtractꝰ tenuit đ iure lz possit resci
di. puta qz minꝰ iusto pcio emptū est r hmōi
tūc si nec dolꝰ nec fraus interuenit. non teneť
fructꝰ restituere. lz supplere iustū pcium. hoc
elicit ex. l. ij. C. de rescin. ven. r glo. in. c. cū di
lecti. de emp. r ven. r in. c. p tuas. de dona. r. c.
illo vos. de pigno. Et. l. i. C. de distrac. pigno.
qđ no. qz sepe in practica venit.
Contumeliator qūo teneť. vide ꝯtumelia.
Cooperans in damno primi quomodo tene
tur. vide furtū. §.xij.
Culpabil' ex q culpa teneat. vid culpa. §.vi.
Custos qñ teneť restituere. vide custos i pn.
Damnatoz restitutoz bona hñtes qūo teneť
vide. s. damnatꝰ. §.ij.
Decimā fraudās qūo teneť. vid decia. §.xiij.
Defendēs se qūo teneat. vide. s. defensio. §.v.
Delegatus aliquid accipiens quomodo te
netur. vide iudex. §.viij.
Denarios falsans: radēs: vel falsos expendēs
qūo teneť. vide falsarius. §.iij. cū se.
Depositariꝰ qūo teneat. vide depositus. §.iij.
iij. vi. vij. viij. xij. r. xv.
Deriſor dic ꝙ teneť sicut r ꝯtumeliator.
Detractor qūo teneť. vid detractio. §.iij. r. iiij
Dñs q̄ ñ hz iustū titulū: aut curꝰ officiales de
iunguūt qūo teneť. vide dñs in pn. r. §.iij.
Donatōez recipiēs ab eo q̄ nō pt donare qūo
tenetur. vide donatio. §.xxxviij.
Dotē qñ teneť q̄s restituere. vide dos. §.xxiij.
Emēs vl' vendēs iniusto pcio: vl' rē vicioſaz
qūo teneť. vide emptio. §.vij. viij. r. xxiij.
¶ Utꝛ sciēter emēs rē raptā vl' furatā teneat?
R. ꝙ teneť ad q̄ncz. siue sit pumꝰ vl' sēdꝰ vl' q̄
cūcz aliꝰ vsqz i infinitū q̄ emit: qm̄ idē iurꝭ est
ac si ꝑmꝰ esset. ff. de mino. l. fz vbi. ff. de pet. he
re. l. fz si lege. §. si aūt. Primo teneť restituere
rē raptā nec excusat. licet sit statutū determi
nās ꝙ qñ emit publice i mercato vl' hmōi sit
emētis. ꝑm Dir. ti. đ fur. nec sine mortali pcto
pt eā tenere: qñ scit eiꝰ dñm ꝑm Host. ar. c. cū
vulterane. xij. q. ij. r. l. ij. ff. de fur. Secđo teneť
si rē nō hz siue qz vēdidit: vl' aliť qūocūcz alie
nauit: siue qz amisit: aut perijt q̄ litercūcz etiaz
violēter: siue q̄cunqz casu ab vsu cecidit pcium
restituere ꝑm optimū statū rei. i. ꝑm ꝙ valuit
plꝰ postq̄z fuit ab ipso empta. c. gnis de resti.

spol'.z.l.in re furtiua.ff.ꝺ fur.z.l.si nauis.§.si
generaliter.ff.ꝺ rei vẽ.rõ est.qz furtũ cõmisit rẽ
alienã inuito dño ꝛ tractãdo.l.i.ff.ꝛe fur. Et
fur ip̃ est i mora.l.si p̃ fure.ff.ꝛe ꝺi.fur. Expe-
pit̃ calius qñ rẽ dño loco ꝛ tpe obtulit: ꝛ ipe eã
recipe recusauit. tũc em̃ purgauit morã.ꝺ.l.i
re furtiua Et tõ si pire vl' ꝛeteriorare ꝛ sine cul
pa sua ñ teneret. Tercio ñ poterit petere pciũ a
dño rei.l.in ciuile.C.ꝺ fur.etiã si statutũ esset
q̃ possz petere.qz tale statutũ est ꝯ bonos mo-
res: nec etiã a vẽditore in foro ꝛtẽtioso: nisi ex
pisse cauerit.l.si mancipiũ.C.ꝛe rei ven. Hec9
i ꝺscia.qz bñ posset a vẽditore pciũ recipe ꝛ rẽ
eidẽ restituere.qz p̃t poti9 sibi ꝺsulere q̃z alteri
fm Alex.ꝺ ales.in.iij. Quarto tenet restitue
re fruct9 pceptos ꝛ q̃ pcipi potuerũt interme-
dio tpe.ꝺ.c.grauis.exceptz expensis.ꝛe quib9
dic vt.s. Expense.§.iij. Ultimo pdit expẽsas
volũtarias.ꝛe q̃ dic vt.s. Expense.§.co.

2 ¶ Quid si talis ignorabat fore phibitũ a iure
talia emere? R.fm cõiter docto.q nihilomi-
nus tenet sicut ille.ꝛe q̃ in p̃cedẽti.§.dictũ est
qz hec phibitio a iure naturali traxit originẽ
cui9 ignorantia nõ excusat.

3 ¶ Utrz ignorãtia facti crassa vl' supina excu-
set talia emẽtes. vtputa eps excõicabat tales
raptores. vl' qz emit a stipẽdiario calicem vel
missale. aut qz cõiter tenebant rapta fuisse vel
bellũ inustũ: vñ habita sunt? R. Dosti. q nõ
qz ꝛebuit cogitare. ꝛ ideo sil'r tenet sicut ille ꝛe
q̃ in antep̃cedenti. q. dictũ est. ar. l. late culpe.
ff.ꝛe ꝛb9. sig̃. ꝛ. c. aplice. ꝺ cleri. ex. mini. c. q in
humanis. xij. q. ij. c. si cupis. xvi. q. i. Sil'r te
net idẽ Dostiẽ.ꝛe illis q̃ dubitabãt: nec tñ p̃
posse q̃sierũt qõ pariformiter tenet.

4 ¶ Utrz emens rẽ raptã vel furto habitã bona
fide. i. ñ credẽs raptã sil'r teneat? R. q ñ.sz hec
bona fides ãnqz sibi ꝛfert. Primũ qz bona fi-
de durãte nũqz tenet eã restituere: etiã si perijt
l.ij. C.ꝺ fur. Secõm qz fruct9 ꝺsumptos bona
fide durãte nũqz tenet restituere. l. bone fidei
ff.ꝛe acq. re. ꝺo. ꝛ. l. fruct9. ꝛ. l. si ex diuerso. §.
si. ff.ꝺ rei ven.sz solũ tenet restituere fruct9 ex-
tãtes. vl' inqztũ fact9 ẽ locupletior.ꝛe q̃ dic vt
s. Fruct9. §. i. ꝛ ij. Tercio qz si dictã rẽ aliena-
uit vendẽdo: vl' alio mõ durãte bona fide nõ
tenet reddere pciuz nec aliud nisi solũ lucrz si
extat. vl' aliqꝺ ex q̃ fact9 est locupletior. l. nã ꝛ
ꝺ natura. ff.ꝺ ꝺi. inde. Quartũ qz p̃t expen-
sas q̃s fecit i bona fide circa rẽ ꝺseruandã vel
meliorãdã retinere. vt.s. Expẽse. §. iij. Quintũ
qz si iudice sententiãte restituerit eã habebit acti
onẽ etiã in foro ꝛtẽtioso ꝛtra venditorẽ.ꝺ.c.
vulterane. nõ aũt si ad lacerdotẽ impiũ resti-
tueret. l. si rẽ. ff.ꝛe emict. Uñ ꝺsulẽdũ est ei ꝛe
faciat se citari in iudicio a dño rei: ꝛ citat9 an
nũciet vẽditori vt ipm̃ ꝛefendat ꝛ seruet. In
ꝺscietia aũt q̃litercũqz restituerit eã dño ven
ditor tenet ei ad pciũ. c. fi. ꝛe emp. ꝛ ven.

¶ Utrũ emẽtes p̃dicta furata ñ vt ea retineãt §
sz vt restituãt dño. q al's ipa hr̃e ñ possz aut ñ
p tã quo pcio: possint pciũ q̃ emerũt a ñ dño
repetere? R. fm Io. ꝛ Monal. q sic. qz vtiliꝰ
gesserũt negociũ cui9 res erãt: ꝛ etiã expensas
moderatas: nisi ꝺ re empta habuissent vtili-
tatẽ. qz tũc tenet cõpensare fruct9 rei cũ expẽsis
ꝛ pcio. ar. l. iz an vltra. §. ij. ff.ꝺ neg. ge. ꝛ. c. cũ
ꝺilecti. §. fi. ꝺ accu. ꝛ si perirẽt sine sua culpa
aut eas amitterẽt ñ teneret. Aduertẽ in q'i fo
ro ꝛtẽtioso ñ credet talib9 emptoribꝰ nisi pu-
blice p̃stati fuissent q̃ ea intentiõe emerunt
ar. l. nẽseni9. ff.ꝛe neg. ge. ꝛ. l. ij. C.ꝺ fur. ꝛ iu. c.
vnico. vt eccl'iastica bñfi. iuxz sec9 siti ꝺscia. 6

¶ Quid faciet ille q̃ emit rẽ quã scit fuisse ra-
ptã nec inuenit dñm ei9? R. fm Io. ꝛ Mo.
q postq̃z fecit diligentẽ inq̃sitionẽ. tũc tenet p
ciũ ip̃i9 rei vel ip̃am rẽ ꝺare pauperib9 cũ fruct
bus ipsius: si emit mala fide. Si aũt emit bo
na fide reddat eã rẽ venditori recupato pcio
suo si p̃t. vel si nõ p̃t restituat rẽ vel pciũ pau-
peribꝰ cũ fructib9 nõ ꝺsumpt' bona fide ꝛ pu
blice fm ꝺsiliũ Ray. vt omis iudiciõ vitet. et
sic erit liberat9. ar. c. q̃ttuor. xij. q. ij. 7

¶ De emente rẽ eccl'ie sine solẽnitate q̃ũ tene
atur. vide Alienatio. §. xiij. 8

¶ Utrz emẽs ꝺ pecunia alteri9 aliq̃ꝺ noĩe suo
teneat? R. q nõ. qz res empta est sua. locus si
emisset noĩe illi9 cui9 erat pecunia. si patrnus. C.
empta ẽ illi9 cui9 erat pecunia. l. si ex ea. C.ꝺ rei ven. ꝛ
l. ad pbatõez. C.ꝺ pba. Fallit h̃ ite empta ꝛe
pecũia eccl'ie. vt.s. Immunitas. §. xxxi. Itez
ꝛe pecunia milit'. l. si vt ꝓponis. C.ꝛe rei ven.
Itẽ ꝺ pecũia pupilli. l. iij. C. arbit. tu. Itẽ ꝛe pe
cunia data ꝺiugi. qñ res emit a marito. l. vlt.
ff.ꝺ dona. inter vi. ꝛ vxo. Nã in ist' casibꝰ
emptũ etiã suo noĩe efficit illi9 cui9 erat pecu-
nia. In ꝺscia tñ teneret ad satisfactiõez si res
empta nõ esset p̃dictis tm̃ vtilis sicut pciũ. 9

¶ Utrz emens a furioso: pdigo vel minore? ꝛ
hmõi. q̃bz vl' p ius vl' iudicẽ ẽ interdicta ptãs
vẽdẽdi teneat eã restituere? R. q sic. qz male fi
dei possessor est q̃ ꝯ interdicta legũ emit. l. quẽ
admodũ. C.ꝺ agri. cẽsi. ꝛ colo. Executor ꝛ tuto-
me volũtatis qũo tenet. vide executor. p totũ.

Expense qñ sint restituende. vide. s. Expen-
se. §. i. ꝛ. iij. ꝛ. s. Expositi9. §. ij.

Falsari9 qũo teneat. vide Falsarius. §. iij. iiij.

vḣ.viij.ix.x.xi.
Famulo infirmanti an teneaṫ dare salariū.vi de familia.§.ij.
Fideiussori suo qñ ꝙs tenetur.vide Fideiussor.§.xv.x.xvi.
Fraudem faciens legi qūo tenetur.habes.s. Fraus.
Fugere faciens detentū in carcere p debito an teneaṫ ad restō em̄.R.fm do. Jo.de platea.in l.quotiens.C.de exac.tribu.q̄ sic.qđ vez credo de illis q̄ se liberare possent soluēdo debitū. nō de illis q̄ ita sunt paupes q̄ nullo mō pñt soluere:nec habēt parentes qui p ipis soluere vellent.qm̄ tales iniuste detinent ꝛ ptra charitatem si parati sunt cedere bonis.C.qui bo.ce. post.l.i.ꝛ no.glo.in.c.odoardus.de solu.qm̄ qui bonis cedit non debet pati cruciatum:nec carceres:nec vitu perīū p debito facto ex ptractu vel quasi.l.fi.C.qui bo.ce.post. Et ideo improbant ꝯsuetudines in ptrariū.quas Aug. quandā appellat frustratoriā ꝛ inhumanā ꝛ irrationabilē seuiciā.xxiij.q.vi.si res.ꝛ iō qñcunq̄ lōga ꝛ statuto firmata sit nō valet.
¶ Utr̄ faciens fugere vel occultās officiales tpe sindicat⁹ teneaṫ ad restōez:R.fm Bal.in l.iij.C.de assess.q̄ sic.ꝛ in quadruplū.qđ credo vez in ꝯsciētia post ꝯdemnationē:secus aliter solū teneṫ ad damnū qđ restituere debebāt ipi officiales.si sindicati fuissent.
Fugere faciens in carceratū p delicto an teneatur.vide Fugere.§.i.
Fur qūo teneṫ.vide Furtū.§.x.ꝛ §.xiij.cū sequ. vbi inuenies qūo iussione:ꝯsilio:ꝯsensu:ꝛ cetera ptic̄ipatione in furto ꝙs teneṫ.
Edificans in solo alieno:vel de alieno:vel in damnū proximi.quomodo teneaṫ.vide edificans per totū.
Heres quando teneṫ ex delicto defuncti.vide heres.§.iij.
Heres qūo teneṫ soluere legata in testamēto min⁹ solenni facta.ibidē.§.v.
Heres qūo teneṫ ex ptractu vel quasi defuncti.§.vi.ibidē.
Heredes qñ sunt plures qūo teneṫ ad debita ꝛ legata.ibidē.§.ix.
Homicida qūo teneṫ ad restitutōnez:R.fm Sco.in.iij.dist.xv.q̄ teneṫ totā vitā suā expendere ptra infideles vel hereticos in satisfactione occisi.vl'in ozō ihy.ieiunijs.ꝛ hmōi.q̄ si nō pt vel nō vult ḣ facere:teneṫ saltē ad aliquā restitutōnez arbitrio boni viri:ꝛ vltra cā teneṫ placare lesos q̄tuz pt.ꝛ si occisus aliqs sustētabat teneṫ illis ad tantā satisfactōez qn tā vtilitatē siue lucr̄ occisus dedisset:ꝛ extima bit fm tps q̄ verisil'r fuisset victur⁹ ꝛ opatur⁹ sicut extimat.l.hereditatū cōputationē.ff.ad l.fal.ꝛ.l.cū hi.§.modus quoq̄.ff.de transac. Cōsiderabiṫ ergo ars quā faciebat:qualitas pſone:ꝛ etas ꝛ lucr̄ qđ acq̄rebat ꝛ hmōi.vt fiat digna restitutio.qđ limito vez:nisi ꝙs alique occidisset q̄ eius aggressius est ꝛ occidisset causa sue defensiōis.licz aliq̄liter modū excessisset.qz talis nō sic stricte teneṫ.qz difficillimū est iustū tpare dolorē. Jtē nisi ꝙs ordine iusticie interfecisset. Jdē dic de vulnerāte aliquē irremediabiliter.puta abscindēdo mēbr̄ vl'mutilādo q̄ teneṫ nō solū ad placationē le si ꝛ expensas in medicos.sed etiā ad oīm lucr̄ qđ potuisset acq̄rere. Si aūt vulnerauit t̄m̄ dialiter.nō teneṫ vltra pdicta de placatōe ꝛ expensis.nisi ad lucrū qđ perdidit tpe infirmitatis si fuisset lucraturus. Dis ꝯcor.Richar.ꝛ Landul.in.iiij.ea.dist.
Horas canonicas clericꝰ nō dicēs qūo teneṫ vide hora.§.viij.ꝛ.xi.
Hospitalarij qñ tenentur restituere.vide hospitale.§.iij.
Jeiunij frangēs an teneaṫ ad restitutōez.vide de ieiunijs.§.xx.
Immunitatez frangēs eccl'ie qūo teneṫ.vide immunitas.§.xx.xxx.xxxi.xxxij.xxxv.ꝛ.xxxvi.
Impedīēs aliquē a ꝯsecutōne alicuius bñficij. vtr̄ teneaṫ ad restōem.puta volebam emere possessionē.ꝛ tu impediuisti.vl'aliqs volebat legare mihi aut donare.ꝛ tu obuiasti.ꝛ hmōi:R.fm Rich.in.iij.dist.xv.q̄ aut tal'impediuit aio dāmificādi primū.ꝛ sic teneṫ arbitrio boni viri dāmificato:nō tñ t̄m̄ quantū erat illud bñficiū qđ nondū habuerat.maxime qñ al's ne hēret potuit impediri. Facit ad ḣ insti. de re.diui.§.illud q̄stiū.vbi habeṫ q̄ si ꝙs detiā vulnerauerit ꝛ fugiēs aliqs eā accepit.q̄ sit accipiētis.rō ibi ponit.qz m'lta accidere potuissent ne vulnerās eā hēret. Dicit tñ Tho.ij.ij q.lxij.q̄ si tā erat determinatuz q̄ tal'teneṫ ad equalens.de q̄ hēs.s.legatū.i.§.xxiij.aut fecit aio ꝯsulendi ppie vtilitati.ꝛ sic nō teneṫ si ḣ procurauit p viā licitā ꝛ mō licito.ar.ad ḣ l.l.q̄.ff.de no.op.nūci.ꝛ in.l.si i meo.ff.de aq̄plu.ar.vñ dicit rex.in.l.nemo.ff.de re.iur̄.nemo dānū facit.nisi q̄ id facit qđ facere ius nō hz.Fallit ḣ in casu de q̄.s.cleric⁹.xij.§.vij.
Utr̄ impedīēs rusticuz iniuste ne opas suas exequaṫ.aut piscatores vl'aucupes a captōne piscīū vel auiū teneaṫ ad restōez:R.q̄ sic.rō. qz qñ res est ad aliq̄d destinata naturaliter q̄ ipaz iuste impedit.teneṫ fm qđ no.in.l.i.ff. de i.iu.iurā.ꝛ in.l.si idē.ff.de iurisdi.om.iu.ꝛ p

Bar.in.l.inter stipulantes.§.sacra.ff.de ẏbo. ob.z tō.qz rustico z venatori auferẽ suꝰ ppriꝰ vsus q̄ erat sui ppriꝰ iurĩ:z fructꝰ i coꝛ vsu casualiẽ z q̄si seminal'r ꝓcẽꝰ.tō tenẽ ad restitutionẽ dãni arbitrio boni viri:q̄ bonꝰ vir attẽdz si ẏsibil'r talẽ vtilitatẽ habuissz.z sic restitui faciet. Si ẏo ẏsibil'r ñ fuisset secuta:sic nihil faciet restituere.qđ placz Bar.i.d.§.sacra. Et đ hꝫ vide.j.vsura.i.§.lxxvij.i fi. Hz q̄d de fodientibꝫ semia agri:ff.fm Rod.ꝙ nō tenẽ ad oẽm qđ poterat puenire:sz ad tm̃ solũ q̄tum fructꝰ agri i dubio illo vendi potuissent.

Incẽdiariꝰ qũo teneaẽ.vide incẽdiariꝰ.§.ij.

Incendiũ patiẽtibꝫ rapiẽs res qũo tenẽ:vel destruens domũ.vide ibidẽ.§.iij.z.iiij.

Infideles spoliãs qũo teneatur.vide infideles.§.vij.

Iniuriator qũo tenẽ.vide iniuria.§.vi.

Inq̄sitor qñ tenẽ restituere.vid inq̄sitor.§.v.

Insignia aliena assumẽtes qũo ꝛcipiũt ppli an teneanẽ ad restõem:ff.ꝙ sic.z illi cuiꝰ insignia acceperũt si aliqđ dãnũ ẽ passus z ppl'o ꝛcepto.z hꝫ vide.s.insignia p totũ.

Inuẽta qũo sunt restituẽda z qñ.vide.s.inuenta p totũ.z furtũ.§.xxix

Judeꝰ qũo tenẽ restituere lucratũ ex officio publico.vide iudeꝰ.§.xiij.z vlti.

Judicans fm allegata qñ tenetur.vide iudicare.§.vij.

Judex ꝓtens salariũ vl'aliud qũo tenẽ.vide iudex.§.viij.cũ se.

Judex si ex negligẽtia dãnificauit qũo tenẽ ibidem.§.xxi.z.xxvij.

Judex ex malicia dãs iniustã sniaz vl'gũans ptes in nõ dãdo sniaz z hmõi.vide ibidẽ.

¶ Utr̃ iudices q̄ ꝛputãt a ppl'is vt iudicẽt i aliq̄bꝫ cauſ.qz credũt boni viri.lz sint iudices ignari teneãt ad restõez.si ex ignoꝛãtia ꝛderũt iniustã sniaz:ff.ꝙ sic.si fuerũt i culpa ad inq̄rendũ ꝓtos:aut alio mõ. Si ẏo ꝺ ꝺsilio pitoꝝ ipaz ꝛderũt z bona fide ñ tenẽt:eo qz tales ñ ꝓfitent se pitos:nec locãt se p iudicibꝫ

¶ Utr̃ iudex q̄ ppter metũ iniuste iudicauit teneat ad restõez:ff.ꝙ si metꝰ fuit q̄ potuit cadere i ꝺstãtẽ viz.z cũ accepit officiũ ñ credebat ẏsibil'r ad istud venire.licet mortal'r ꝓccauerit.tñ ñ tenẽ ad restõez. Si ẏo ñ est metꝰ q̄ potuit cadere i ꝺstãtẽ viz.vl'cũ accepit officiũ dubitabat đ eo.vel ẏsibil'r poterat credere. tũc fm Bal.i.l.fi.C.đ pe.iu.q̄.ma.iudi.tenẽ ad oẽm dãnũ.ij.q.i.i ꝑmis. Quid đ iudicibꝫ vel officialibꝫ q̄ occidũt malefactoꝛes sine sacramẽtoꝝ ꝓceptoꝝ:ff.ꝙ si ꝓtebãt ea mortal'r ꝓccauerẽt z qie ipoꝝ erũt p ipis.clc.i.đ pe.z rq.

Ledẽs primũ i ꝑsona aut in bonis ñ a ꝓximo:sz ex aliq̄ culpa qũo z qñ teneaẽ siue p se le ferit aut p suos vl'sua aialia.ẽ sciẽdũ fm doc. i.c.fi.đ iniuſ.ꝙ triplex ẽ actio. Una q̄ đr legi aq̄lie:z hac actõe directa tenẽ q̄cũq; liber hõ dãnũ ꝛdit sua culpa.puta apiendo cisternã i via publica:vel ꝓiciẽdo lapides vbi hoies trãseũt z hmõi. Indirecta aũt vl'vtili tenẽ: qñ aliqđ aial suũ vl'seruꝰ sua culpa aut negligẽtia damnũ ꝛdit.puta si equꝰ re insligãtꝛe calcitrauit z aliquẽ lesit.vel aial qđ erat feꝛ. vt sũt lupi leones canes mozdaces z hmõi.q cõiter nocere temptãt tenebas i publico ñ taliter ligata ꝙ ñ possent nocere.vl'qz tenebas i domo.z aliãs missus a te lesus fuit.z tal'teneẽ ad oẽm dãnũ qđ ex culpa sua ꝛdit ꝓximi viri. Scđa đr actio ꝛ paupie.z hac actõe tenẽ q̄s qñ sine sua culpa aial suũ alicui dãnũ ꝛdit.puta bos ñ coꝛnupertꝛ:nec equꝰ recalcitrat fm ꝺsuetudinẽ.tñ ꝓter ꝺsuetudinẽ z sine culpa sua calcitrãdo lesit aliquẽ.z tũc ñ teneẽ ad aliud nisi solũ ad dandũ aial ꝓdictuz vl'si nõ vult dare satisfaciat leso. Tercia actõ đr noxalis.z hac actõe tenẽ q̄s qñ ex seruꝰ is ꝛ actõne ꝛ paupie.z ꝛ his oibꝫ vide glo.z doctoꝛ.in.l.i.ff.si q̄ pau.fe.di. Et in isti.eo.

¶ Utr̃ ꝓcies aliqđ ꝛ domo sua i via publica q̄ lesit aliquez vel in vestimẽtis vel i ꝑsona teneaẽ:ff.fm spe.ti.de iniuſ.§.sequit.ꝙ sic. Si militer tenẽ si tenebat appẽsum extra domũ sup̃ viã publicã z effusium est. Idẽ dic đ latrante:nisi ponat signa vel faciat pclamaꝛe.

¶ Utr̃ ꝓcidens arboꝛẽ vicini sui q̄ pendẽt sup̃ domũ ex dabat ei damnũ teneaẽ:ff.fm spe. vbi.s.ꝙ nō.si fecit aucte iudicẽ.l.si plures.§. i.ff.ar.fur.cesa. vl'etiã aucte ꝓpria.si tñ ꝛnũciauerit illi cuiꝰ erat vt iciꝺeret.vez est.ꝙ hec ꝛnũciatio ꝓpter soꝝ ꝛtio sum đr fieri p publicũ instrumẽtũ. Aduerte etiã ꝙ si inciderẽt ita male ꝙ nihil ꝛ ea posset fieri.cũ alis posset icidi vtiliter.ꝙ teneret in ꝺscia ad tale dãnũ.

¶ Quid ꝛ illis q̄ ipẽdũt ne frumẽtũ vel aliã merces veniat in aliq̄ terra vt ipi cari vẽdãt:ff.ꝙ tenenẽ restituere illud q̄ pl's vendiderũt z etiã satisfacere illis q̄s impediẽrunt si aliqđ dãnũ sunt passi. Sil'r dic ꝛ illis q̄ ꝺcordant oẽs merces emere.vt postea ad libitũ vendãt ꝙ tenenẽ ad oẽm dãnũ.l.ij.ff.ad.l.iul.ꝛ ano. z in glo.in.l.ãnona.ff.de var.z extraoꝛ.cri.

¶ Utr̃ ciues ꝛputati ad diuidẽdũ collectaſ oibꝫ fm extimationẽ quã habent in regiſtro cõitatis q̄ aliq̄s magꝭ grauant ꝛbito z alios

exonerant. teneant. ꝛ. R. fm No. ti. iij. resti. q pl⁹ debito grauāt aliquē tenet ei ad illud si pl⁹ debito grauāt aliquē tenet ei ad illud pl⁹. Si aūt alleuiant vl amicos suos ꝛ collecta ē determiata. puta de centū. tūc tenet sil'r restituere illud alleuiamētū ill'q̄b dānū dederūt. vt puta q̄ sepi⁹ est iterata illa collecta super hoc min⁹ debito habuit fm iusticiā. ꝛ tūc dño tenet. Si vo collecta erat in determiata. puta q̄ debēbāt exigere q̄tū poterāt honesto modo. tūc licet moraliter peccēt se ꝛ alias alleuiando. q̄ mentiunt saltez facto pniciose. xxij. q. i. primū: tn nō tenet restituere.

¶ Illi q̄ cū sint ignorātes assumunt aliq̄ officia ex q̄b⁹ primi dānificant. vt sunt nota rij. iudices. ꝛ hmōi tenēt. vide culpa. §. vi.

¶ Quid d tenētib⁹ colūbas in columbarijs. R. fm Pe. de pal'. in. iij. q tenet ad restōez eas nō debite pascūt. vl nō tm d possessionib⁹ circūcirca habēt q verisil'r in ipis vt plurimū pascant. q iudicio boni viri credo sit remittē tm vtilitat⁹ pstant ī comedēdo vermes ꝛ ster cozizando q̄tū dāni. ꝛ ideo dicit nō pcipitādū. Asten. vo li. v. ti. xix. refert q̄sdā tenere q nentib⁹ quecūq̄ animalia.

Legata defunctoz nō implētes qūo tenētur. vide executor.

Legata impediētes. vide legatū. i. §. xxxij. et supra impediens.

Legē iniquā docētes qūo tenet. vide lex. §. xxij

Libellos famosos facientes qūo teneant. vide libellus famosus. §. ij.

Lis dānificās qūo tenet. vide. j. scripturas.

Litigantes temere qūo tenent. vide litigiosa res. §. ij. ꝛ. s. argumentū.

Locator ꝛ ductor qūo tenent. vide locatio. §. xxij. xxiij. xxv. Et familia. §. ij.

Ludens qūo teneat ꝛ quādo. vide ludus. §. ij. vij. ꝛ. viij.

Magister vtrū teneat restituere exacta a scolaribus. vide magister. §. xi.

Mandans qñ teneat. vide mandatū. §. v. ꝛ furtū. §. xvij.

Medicus qñ tenet. vide medic⁹. §. i.

Meretrix qñ tenet restituere. vide. s. meretrix. §. vltimo.

Met⁹ causa aliq̄d acq̄rens an teneat ad restitutionē. vide met⁹. §. xiij. ꝛ. xv.

Missam pmittēs diuersis psonis qūo teneatur. §. lij. in. c. missa.

Monasteriū qñ tenet ex facto monachi. vide monasteriū. in prin.

Mozosus in soluendo qd tenet qūo obligatur ad interesse. vide moza. §. ij.

Mozosus in reddēda alteri re. vtrū teneat si perijt. R. q sic. q̄ litercūq̄ ꝛ qūocunq̄ perierit fm Accur. in. l. q te. ff. de re. cre. ꝛ ppbat p. l. cū res. §. vlt. ff. de le. i. Od limito in 3 sciētia veꝛ nisi eodē modo fuisset peritura apud aliū.

Mulier q̄ nō est publica meretrix. vtꝛ teneatur restituere acq̄situz ex ope luxurie. R. Ly. videt tenere q sic. in. l. cū te. C. de 3 dī. ob turp. cau. Aliq̄. vt No. ti. resti. ij. tenēt q nō tenet in foro aīe de necessitate. licet fiscus iniuste ac q̄sita possit auferre. p. l. luci⁹. ff. d iur fisci. Ego distinguo p 3 cordia eoꝛ q̄ no. in. c. quia plerūq̄. de imu. eccle. ꝛ in. c. ex trāsmissa. de rei. ꝛ in. c. nō sane. xiij. q. v. q aut ista mlier facit dānū alteri. puta q̄ scientib⁹ vicinis suis cōmittit adulteriū ppter pecuniā: vl aliō qd sibi dat. exq̄ reddit in vilipendiū apud alios vir ei⁹. ꝛ sic tenet de necessitate satisfacere iniurie facte alteri. ꝛ tō ei restituere in satisfactionē Aut facit sine alteri⁹ infamia. puta q̄ occulte ꝛ ignorat. ꝛ sic nō tenet restituere de necessitate in foro aīe. q̄ cū nullū ledat nisi seipz. ideo nō habebit satisfacere nisi deo p pniam. Idez dic de masculo q̄ ppter scel⁹ aliquid recipit. ꝛ idē de q̄cūq̄ recipiēte aliq̄d ppter aliquā turpitudinē fm pdictā distinctōez. p̄supposito q illeq̄ dat pt dare cui vult.

Naufragiū patientes pdantes. qūo tenent. vide naufragiū. §. i. ij. ꝛ. iij.

Nauta qñ tenet. vide nauta. in prin.

Negligens in suo officio qūo tenet. vide negligentia. §. ij.

Omittens facere qd̄ tenet ne damnū det pximo qūo teneat. vide furtū. §. xxvi.

Officiales accipiēdo aliq̄d a litigantib⁹ qūo tenent. vide iudex. §. ix.

Pacto nudo qūo tenet. vide pactū. §. iij.

Palpans qūo tenet. vide furtū. §. xxi.

Participantes in domo primi. ꝛ q̄t modis. vide furtū. §. xiij. cū se.

Pedagia exigens vel fraudans qñ tenet. vide pedagiū p totū.

Pena qñ q̄s tenet soluere. vide pena p totū

Permutatio facta in damnū qñ est restituēda. vide pmutatio. §. xi.

Pignus accipiens qūo teneat. vide pignus. §. xij. vsq̄. §. xix.

Possessor bone fidei qūo teneat. vide fructus per totum.

Quis d malefidei possessor. R. fm Pa. in. c. grauis. de resti. spo. q est is qui possidet rem et scit ad aliū pertinere. ꝛ econtra. Bonefidei

possessor ē q̄ cū ignoret se possidere alienū possidet cogitatōe dñi. tex est in. c. si ẏgo. xxxiij. q. ij. ¶ Possessor male fidei vtr teneat restituere nō solū rē quā mala fide possidet. sz etiaz fructꝰ ipsi⁹ rei. ¶ R. q̄ libet malefidei possessor tenet restituere rez si extat. c. si res. xiiij. q. vi. z c. cū tu. de vsu. vel si perijt. aut est deteriorata tenet eā restituere fm extimationē illā z distinctionē. de q̄ dixi. s. ℔ teneri emētē rē raptā sciēter: tenet etiā ñ solū ad fructꝰ pceptos. sz etiaz ad illos q̄s ipe dñs pcepisset si eā possedisset. c. ḡuis. de resti. spo. z. l. in re furtiua. ff. de cōdi. fur. z. l. si nauis. §. vl. ff. de rei ven. Intellige si res erat fructuosa: z de fructibꝰ q̄ honeste pcipi potuerūt. l. fructꝰ. ff. de rei ven. Et q̄ ad cōsciētiā limito vez si dñs eos pcepisset si tal' nō occupassz ꝓbabilr. qz si nihilomin⁹ nll'os fructꝰ habuisset: vt puta. qz oīno nō locassz domū. sic ī ꝺscia ñ tenet. Limito etiā p̄dicta ẏa q̄ ad possessorē malefidei. q̄ rē habuit sine alio q̄ titulo. vt. l. generaliter. ff. ꝺ re. iur. Sz q̄ ad possessorē p̄dictū q̄ rē habuit cū titulo tene q̄ nō tenet nisi de fructibꝰ pceptꝰ z nō pcipiēdis. l. si fundū. C. ꝺ rei ven. nisi talis titulꝰ habitꝰ fuerit p merū. qz tūc teneret etiā ꝺ pcipiēdis. l. sz z partꝰ. ff. qꝺ me. cā. vbi glosa addit tres alios casus in quibꝰ possidēs mala fide etiā cū titulo tenet de pcipiēdis. ¶ primꝰ ē q̄n titulꝰ est habitꝰ ꝺ iterdicta legū. l. quēadmodū. C. ꝺ agri. cēsi. z colo. Secꝰ est q̄n titulꝰ hr̄i fraudē creditoꝝ. l. i. ff. de his q̄ in frau. cre. Tercꝰ est q̄n titulꝰ hr̄ ex emptōe rei fiscalis sine debita solēnitate: nec distinguo ī istz possessoribꝰ male fidei. Vtr res restituēda fuerit aliena. puta qz nō trāsiuit ī dñiuz ei⁹: aut fuerit alteri debita. puta qz de iure ciuili trāsiuit ī dñiuz ei⁹. sz tñ cū obligatōe restitutōnis. qz q̄liter cūq; tenet fructꝰ restituere fm distinctōez p̄dictā. vt ptz l. cū fundꝰ. ff. si cer. pe. z. l. indebiti. in p̄n. ff. de ꝺ di. inde. Et clariꝰ in. l. videamꝰ. §. in fauiana q̄z. ff. de vsu. vbi dicit tex. ¶ Nā ẏbū restituas q̄ i hac repetoꝝ dixit plenā hz significatōz vt fructꝰ q̄z restituant. z iō cū restitui petoꝝ iusserit veluti interdicto vñ vi. etiā fructꝰ sunt restituēdi. hec ibi. Ergo a fortiori cū de⁹ vl' sacri canōes ℔ dicūt. Et ꝺ ℔ vide Pa. ī. c. ḡuis. de resti. spol'. Et glo. in. c. nō liceat papę. xij. q. iij. ¶ Quid si res ñ sit lucrosa nisi ex industria tm vt sunt pecūie z hmōi. ¶ R. fm cōem opinionē theologoꝝ. vt ptz p Sco. z Ric. ī. iiij. di. xv. q̄ ñ tenet restituere lucez. sz sufficit restituat p̄ncipale acceptū. z ℔ tenet ī ꝺscia q̄ ad necessitatē q̄uis aliq̄ velint q̄ etiā teneat restituere lucez vt no. Archi. xiiij. q. iij. Si q̄s vsurā. No. tñ fm Sco. z Ric. vbi. s. q̄ si directe ꝺdit ꝺnū puta qz fuit necē ꝓpter carētiā talis rei credtoz ē emere frumētū tpe q̄ magꝭ valebat vel recipe ab alio sb̄ vsurꝭ: vl' possessiones distrahere p minori precio z hmōi. q̄ tenet satisfacere ꝺnū passo. Vñ p regl'a no. istā distinctionē q̄ aliud est esse causatiuū alicui⁹ effect⁹ sufficienter z efficacit. ita q̄ sine eo nō segret. z tal' ret nec ad restō em ꝺni causati. Aliud ē esse causatiuū alicui⁹ ꝺni: sz nō sufficienter z efficaciter talis licet pcedat: nō tñ tenet ad restitutōez. Quid ꝺ expēsis factꝭ ī re quā q̄s possidet mala fide. vide. s. expēse. §. iij. ¶ Prescriptio an excuset a restōe. vide eodē. §. xlvij. z j. vsucapio Raptor quo teneat. vide. s. raptor. §. i. z. ij. ¶ Quid ꝺ vxore filijs aut alijs q̄ viuūt ꝺ rebꝰ raptoꝝ. ¶ R. q̄ aut talis raptor ꝓ aliq̄ cōsumptionē aut receptionē nō efficit nō soluēdo. z tūc dico fm Alex. lombar. q̄ licite ꝺ hmōi bonis raptoꝝ pñt viuere z recipe. dūmodo ī vtuant de impie acq̄sitis ī specie vl' numero. puta de oue capone z hmōi rapris. qꝺ si ita sunt sp viuere de ipsis acq̄sitis. z sic licet fm p̄dictū Alex. cū q̄ ꝺcor. Ulderic⁹. z glo. Ray. de talibus aūt impie acq̄sitis q̄ nō trāseunt ī dñiuz nisi ī casibꝰ de quibꝰ. j. dicā q̄n nō est soluēdo. Si vero ex tali ꝺsumptōne efficit nō soluēdo. puta qz tanta sunt q̄ dz restituere q̄ta oia q̄ hz. nūc non licet alicui de talibꝰ viuere: nisi in q̄tuor casibꝰ. ¶ primꝰ q̄n q̄s agit negociū spoliatoz. sez inducendo raptores ad restōem. ar. c. q̄n milites. xi. q. iij. z. c. inter alia. de sen. excō. qꝺ limitat Rod. vez q̄n ꝺtinue instant opportunis horis: ñ de illis q̄ solū semel i anno vl' bis instant. z ℔ siue faciat in generali p̄dicatione vt p̄dicatores: siue speciali p̄sonis: siue sepe. vtilitas siue nō. l. sz an vltro. ff. de negg. ge. qꝺ limito etiā fm Direc. ti. de restituōibꝰ. vez si spes correctōis habeat. z fiat cū tali moderamine q̄ ꝓpter ℔ nō efficiant nō soluēdo in totū vel in magna pte. al's nō liceret. ar. q. q. vi. c. anteriorꝝ. Secꝰ q̄n nec p elemosinā nec alimō honesto pt necessaria vite inuenire. nā necessitas nō hz legē. de ꝺse. di. i. sicut. z di. v. discipulos. z de regu. iur. qꝺ non est. cū magna tribulatione dz sumere z dolere i mēte atq; ꝓpone re satisfacere si possibilitas adueniret. Tercꝰ est cū vtiliter laborat bona raptoris augmentādo siue ꝺfuꝺdo aut curādo z hmōi. q̄ hoc sedit in vtilitatē creditoꝝ. Intellige si vtilitas ē tāta q̄nt⁹ sumpt⁹. aliter nō. z q̄ nō vinat vel accipiat de impie acq̄sitꝭ in spē. Quart⁹ casus

est qñ ꝯs habet mlta incerta restituere. ⁊ eps cū ipo dispēsauerit vt ꝺ ipis incertis tāꝯ pauperib⁹ viuat. Nota etiā ꝙ pciū rei raptæ vendita/ rū nō est furtiuū. l. qui vas. §. fi. ff. de fur. Ratū habens damnū primi qūo tenet. vide s. furtū. §. xx.

Receptator dānificātiū primū vl rei ablata rū qūo tenet. vide furtū. §. xxij. xxiij. ⁊. xxv.

Religiosum retrahēs vl a religione remouēs aliquē qūo teneat. vide religio. §. lxiij.

Repsalias faciēs vl cedens qñ teneat. vide repsalia. §. ij.

Reuelare nolēs rem furatā primo qñ tenet. vide furtū. §. xxvij.

Rixā faciēs qūo tenet. vide rixa p totū.

Seditiosos citās qñ teneat. vide seditio p to.

Seducēs mlieres vl pueros sbtrahēdo eos qlitercūq; siue blādicijs siue minis ab his sb quib⁹ ptāte sunt: ꝺ a legib⁹ vocant plagiarij. vtr teneat: ℞. ꝙ sic. nō solū sbtractos restituere sz etiā oīe lucr ꝙ habuissent ab eis hi suo qb⁹ ptāte erant toto tpe q sbtracti steterūt ꝑm do. Jo. de platea. in sti. de obli. ex delic. na.

Quid ꝺ seducēte ꝺginē. vid stupr. §. i. ⁊. ij.

Sñiaz iniustā dās qūo tenet. vide iudex h. s.

Qūo tenet ille p quo data est iniusta sntia. vi de sententia. §. vij.

Sepulturā recipiētes indebite qūo tenētur. vide sepultura. §. xxxij. ⁊. xxxiij.

Symoniace acqsitū qñ est restituendū. vide symonia. vij. p totū.

Soci⁹ qñ tenet ex societate. vid societas p to.

Solutionē an teneat qs facere obligatus ex nudo pacto. vide pactū. §. iiij.

Solutio qūo ⁊ qñ ē facta. vide solutio p to.

Scripturas falsans vel destruēs an teneat: ℞. ꝙ sic. nō insolidū de oīi damno dato pri mo p doc. siue fiat i libris mercatoz: aut qua rūcūq; alia scriptura. l. i. ff. de magi. ꝯue. ⁊. l. qui tabulas. ff. de fur. Idē dic de vtentib⁹ falsis sciēter. vide falsari⁹. §. iij.

¶ Sz qd ꝺ occultantib⁹: ℞. ꝑm san. Bernar dinū in tractatu restitutionū q peccāt mortaliter: nec pñt absolui nisi publicēt. nō tñ tenē tur ad restitutōez: nisi qñ req̄siti malicioſe pā dere noluerūt. ⁊ ex tali occultatōe postea ꝯuē tū est ad talē ꝺditionē q creditoz⁹ sua habere nō poterūt. qz sic tenent de oīi damno. eo qz causaz dant efficacē damno primi.

¶ Quid ꝺ illo qui ex litteris suis dat damnū proximo. sicut si aliꝯs mercator scriberet q ali que merces valēt multū in tali patria: cū non sit verū. ℞. ꝙ aut lr̄e dirigebantur ei cui ꝯdit damnū. ⁊ sic tenet ad restitutionē ei. Aut nō dirigebant ei. sz ipe eas aperuit. ⁊ sic licet moraliter peccet scribens. tamē non tenetur ad restitutionez. sed sibi imputet qui eas aperuit.

Si autē misit. iij. vt fraudulēter recipiat aliquē. sic scribens tenetur insolidum ⁊ etiā exequens si sciēter hoc fecit vltra peccatū mortale qꝺ cōmittunt.

Spōsalia ꝺ hēre qñ teneat. vid spōsalia. §. xvi

Stupratās ꝺginē qñ tenet. vid. stupr. §. i. ⁊. ij

Tabellio qñ tenet ⁊ qūo. vide tabellio. §. vi.

Tallias exigēs qūo tenetur ⁊ qñ. vide tallia p totum.

Testis qñ tenet. vide testis. §. xxvi. ⁊. xxx.

Torturā faciēs alicui indebite vide tortura.

Transigens ppter indebitā causaz qūo tenetur. vide trāsactio. §. v.

Turpe lucr. vtr turpiter acqsitū sit de necessitate restituendū: ℞. ꝙ aut acqsitū turpiter. i. cū pcto fuit acquisitū intercurrente dolo fraude vel extorsione seu metu aut exceptōe ⁊ huiusmodi casib⁹ in qb⁹ dat repetitio p actiones de dolo vel met⁹ causa: ⁊ sic les. vel p officiū iudicis. Et sic tenet de necessitate restituere illi a q̄ sic extorsit. vel ei⁹ heredib⁹ si qs h⁹. ⁊ scit. vl saltē paupib⁹ si ignorant. ⁊ ih ꝺcor ꝺāt doct. sequentes. Jnnoc. in. c. qr plerīq; de imu. ec. Aut acqsitū cū pcto ⁊ turpiter fuit acquisitū sine dolo fraude ⁊ ceteris ꝑdictis. ita ꝙ ei q̄ dedit nulla cōpetit repetitio p actiones vel p officium iudicis. Et in isto casu fuerūt varij doc. Ho. in. c. cū sit. de iudeis. tenet indistincte ꝙ ē restituendū paupib⁹. Alij in ꝺ. c. qr plerīq; allegantes. Jnno. silr in ꝺclusiōe tenēt: ⁊ sic vidr q̄si cōis opi. Sz cū nullo iure ptēt ꝺco ꝙ licet sit bonū cōsiliū vt in paupes eroget. vt sic satisfaciat in q̄ deliq̄t: tñ nō est de necessitate salutis. ⁊ h tenet Lardi. in ꝺ. c. qr plerīq; ⁊ glo. Ray. in ti. de rapto. §. sz q̄d de focarijs. Et iudicio meo etiā h tenet Jnno. i ꝺ. c. qr plerīq; sz cōiter doc. ꝙ tenēt ꝺrīū p se adducāt ⁊ male qr si intelligeret illud qꝺ dicit ipe Jnno. fore necessariū ꝙ sacerdos deberet ei inūgere vt impios vsus expendat qꝺ acqsiuit faciēdo illicitas negociatōes. vl qꝺ alis iuste acqsiunt sine calumnia alicui facta certe sibi ꝺtradicerz. qz supi⁹ ibidē ꝑmisit ꝙ vbicūq; aliq̄d male q̄rit: vl ex negociatōe vl extorsione. ex q tñ restituere nō tenet. nō dānat eū si heredib⁹ relinq̄t.

Jtē ibidē dixit ꝙ mathematic⁹ ñ tenet restituere i casu ꝑdicto. Jtē dicit ꝺ eo q̄ i ludo aliq̄d lucrat ꝙ ñ tenet nisi fuerit in dolo aliū trahēdo. ⁊ tñ isti cū pcto acqrūt. Et iō oportet intelligat ꝙ sacerdos ꝺz ei inūgere vt restituat pauperib⁹ de bono ⁊ eq̄. non tñ de necessitate. ⁊ sic

tene:qz tali fauet ius naturale in retentõne p
pter ꝛsensum dñi tradẽtis. Nã nihil tã natu
rale q̃z vt acq̃sitio fiat fm volũtatẽ dñi tradẽ
tis. vt in.l.nihil tã naturale.ff.ꝺ re.iu.ꝛ insti.
ꝺe re.diui.§.p traditõez. Et facit optĩe qꝺ hr̃
in.c.fi.ꝺe simo.ꝛ glo.in sum.xiij.q.v.ꝛi.c.ex
trã simissa.ꝺe ꝺeci. Et ad.c.cũ sit.ꝺe iudeis.qꝺ
adducit Host.ꝺico q̃ ĩ pnã illꝺ est statutũ.
qz assũpsit officiũ ꝺ dispositõez iurꝫ ꝛ nõ excꝺ
det casuz suũ. Sil'r nõ ob.c.nõ sane.xiij.q.v
qz loquit ꝺsultiue fm Pa,in ꝺ.c.qz pleriq;.
Mec.c.si q̃s ꝺtumax.xvij.q.iij.ꝛ.c.magne
ꝛ.c.q̃ sup his.ꝺe voto.q̃ allegat Inno.qz nõ
pbãt dictũ suũ si sic intelligat:vt teneat ꝺe ne
cessitate. Qꝺ no.bene.ꝛ qz facit ad mlta.

7 ¶ Utz recipiẽs aliq̃ꝺ p cessando a vexatõe ĩ
debita pximi teneat illꝺ restituere:R.ꝫ Pa.
in.c.ꝺilect⁹.ꝺe simo.q̃ sic.facit.l.i.ꝛ.l.genera
liter.ff.ꝺe calũ.ꝛ.l.iij.§.q̃stione.ff.ꝺe ꝺi.ob
tur.cãz. Rõ ꝺiũsitatꝫ ẽ.qz ẽ cũ calũnia acq̃sitũ
ꝛ sic ꝺ volũtatẽ dñi:ꝫ ĩ casu p̃cedẽti nõ. Et ex
hꝫ ptz q̃ qñ q̃s ꝺcdit aliq̃ꝺ vl' ex timore etiã re
uerẽtiali.vl' vt ꝺseq̃ret suũ ꝺbitũ:vel euitaret
aliqꝺ malũ ille q̃ extorsit ex p̃dictꝫ causili:sic te
neꝯ ad restõem:nisi ille liberal'r velit ꝺare.

8 ¶ Sz q̃ꝺ ꝺ hypocrita q̃ sb forma boni xp̃iani
vel religiosi:cũ nõ sit:elẽosinas acq̃rit. R.fm
Inno.in.c.qz plerigz.ꝺe imu.ec.q̃ tenet ad re
stitutõez:nõ forte illi q̃ ꝺcdit.qz mercedẽ suã
ĩã ẽ ꝺsecut⁹. Sz tu ꝺic clari⁹ fm Jo.ꝺ ripol.
ĩ ꝺtractibꝫ suis:q̃ aut talꝫ ꝺans elemosinã vl'
q̃ꝺ aliud errat ĩ psona.puta qz credit ꝺare ti
cio ꝛ ꝺat Hyno.sic dyn⁹ tenet ei restituere vel
illi cui intẽdebat ꝺare. Aut errat in fortuna.
puta qz ꝺat diuiti credẽs ꝺare paupl.ꝛ sic talꝫ
recipiẽs tenet ei q̃ ꝺcdit vl' paupibꝫ restituere
nisi ipe recipiẽs effectus fuisset postea paup.
Aut errat in ꝺitõne altera.puta credit ꝺare
sancto vl' celebraturo:ꝛ hmõi.ꝛ tũc si ꝺitio
nõ inest recipiẽs tenet restituere vl' satisfacere
p se vl' p aliũ fm intentõez ꝺantꝫ. Alij ꝺicunt
vexꝫ h si datũ est p̃cise tanq̃z ex cã finali ꝓpter
illud.sic si ꝺaret sic exp̃mendo. Sec⁹ q̃n ꝺat
qz sic credit.qz tũc nõ tenet sicut si ꝺarẽ tibi.
qz credo sis amic⁹ me⁹.cũ tñ nõ sis.qz nõ tene
ris restituere:ꝛ magꝫ placet.qz vt ꝺicit.l.si re
petẽti.C.ꝺ ꝺi.ob cau.ꝺa. Cõditio ĩ cozde re
tenta ñ inducit repetitionẽ:maxie in casu isto
qz vt.§.ꝺictũ est talꝫ ꝺãs illi quẽ credit sanctũ
licz ñ sit iã hz mercedẽ suã p q̃ ꝺcdit.l.p reo q̃
iudicabit cã final'.exq̃ aliud nõ est exp̃ssum.
Et ex p̃dictꝫ patet q̃ isti q̃stores q̃ faciũt se tal'
religiõis cũ ñ sint.ꝛ q̃ p̃mittũt ꝺicere multas
missas cũ nõ ꝺicãt:ꝛ q̃ nutriũt multos in fir/
mos vl' redimũt captiuos cũ tñ ñ faciãt q̃ re/
nenꝯ ad restõez:vel ill'q̃ ꝺcderũt:vl' p q̃ ꝺcde/
rũt.qz exq̃ p̃tũt p tali cã ꝺãtes intelligũt ꝺa
re p eadẽ si aliud nõ exp̃imũt. Nec ob.ꝺ.l.ii
repetẽti.qz satꝫ causa est exp̃ssa:exq̃ p̃tũt p ea
Sec⁹ ꝺ illo q̃ p̃tit p reo licz fingat se sanctũ.qz cã
ille nõ ꝺaret si sciret eũ nõ forę sanctũ.qz cã
p q̃ accipit est sol⁹ ꝺ⁹.licet secũ ꝺaria sanctitaꝫ
ficta q̃ nõ attẽdit ꝫ causa p̃ncipalis.

Tutor quo teneꝯ.vide administratio.§.i.

Uendẽtes rẽ plus iusto p̃cio quo teneꝯ.vi/
de emptio.§.vij.

Uenatores ꝺantes ꝺamnũ in agris q̃n tenẽ
tur.vide venatio.§.ij.ꝛ.iij.

Uisitator a visitatis recipiẽs aliq̃ꝺ q̃n teneꝯ
vide visitator.§.iij.

Usufructuari⁹ q̃n tenetur.vide vsusfructus
.§.v.vij.ꝛ.xij.

Usurari⁹ mẽtalis.vtz teneaꝯ restituere id qꝺ
est sibi ꝺatũ a mutuo recipiẽte vltra sortẽ:R.
q̃ licz ꝺoc.sint ꝺrij. Jn hꝫ tñ eos ꝺcordãdo sic
ꝺistiguo.videlicet q̃ aut mutuũ accipiẽs ꝺat
liberaliter:credẽs mutuantẽ hꝫ nõ exigere aut
velle.ꝛ sic non teneꝯ restituere ꝺ necessitate.ꝛ
isto modo intelligenda est opi. Rich.in.iij.
ꝺi.xv.q.v.ar.v.ꝛ Goc.ea.ꝺi. Alex.lombar.
ꝛ Lar.in.c.ꝺsuluit.ꝛ in cle.ex graui.ꝺe vsu.q̃
tenẽt q̃ nõ teneꝯ restituere. Et facit p hꝫ ex.in
l.inter oĩes.§.recte.ff.ꝺe fur. Ubi ꝺicit ꝺtra
ctans rem credẽs inuitũ ꝺñm cõmittit furtũ
ꝫ furto nõ est obligatus:si ꝺñs erat volẽs.ad
idẽ facit insti.ꝺe obli.q̃ ex q̃si ꝺelic.na.§.placꝫ
in fi. Nec ob.l.si ego.la.i.ff.si cer.pe. Ubi ꝺi
q̃ si voluit tibi rẽ ꝺonare:ꝛ tu credebaꝫ cã tibi
mutuo ꝺari nõ efficit tua ante cõsumptionẽ
qz in hꝫ casu intẽtio recipiẽtis ꝛ ꝺcedentis ꝺiu
ꝺcordãt.ꝫ in casu p̃dicto ꝺcordãt.qz ille liber
raliter ꝺat.ꝛ iste scit se liberaliter ꝺatũ recipe
Jtẽ nõ ob.rõ Jo.an.in mercurialibꝫ in regu
la.pctm̃.qz ꝺtractꝰ a p̃ncipio fuit vicios⁹ ex
tõ effect⁹ sil'r.qz vexꝫ esset si effectus p̃cedit ab alio.ꝛ
ꝺicto ꝺtractu:ꝫ ñ est vexꝫ.ꝫ p̃cedit ab alio.ꝛ
libera ꝺonatõe q̃ ille ꝺonat ꝛ iste ꝺonatũ libe
raliter recipit. Aut mutuũ recipiẽs nõ ꝺat li/
ꝺeraliter.ꝫ tõ ꝺat.qz p signa videt mutuantẽ
sic velle.aut ne mutuũ auferat.ꝛ tõ sic ꝺat.ex
tũc ꝺic q̃ talis teneꝯ acceptũ restituere ꝺ ne/
cessitate. Et sic limita ꝛ intellige.c.ꝺsuluit.ꝺ
vsur. Inno.ꝛ Host.ac Pa.ibidẽ cũ Jo.an.
in ꝺicta regula pecatũ.q̃ tenẽt q̃ teneꝯ.

¶ Sed qũo scire poterit si ꝺcdit liberaliter vl' ꝛ
neꝯ.R.q̃ si signis vel circũlocutionibꝫ signifi/
cauit q̃ aliq̃ꝺ vellet vltra sortẽ.ꝛ tunc tenetur
restituere qꝺ nõ liberal'r ꝺcdit.qz vt ꝺicit.l.si

ño nō remunerādi.Ḥ.idē papinian⁹.ff.man/
q̄ qñ aliās simplr rē ꝺcedit ꝑsumit donare il
li q̄ ꝑ⁹ donauerat sibi.Sic ī ꝓpōsito:qz ex
signis oñdit se nō mutuare grat⁹.iō credēdū
est etiā illū eo aio dare.s.nō grat⁹.Si ño nul
lū signū oñdit q̄ vellet aliq̄d vltra sortē:sz po
tī⁹ q̄ grat⁹ mutuabat:fatēdū est etiā eū gratis
ꝺdisse.Et ḥ vez nisi aliud ꝺ mēte ei⁹ ꝺstet. 2

¶Utz ille q̄ mutuauit gratis teneat restitue
re id qđ sibi datū est a mutuō accipiēte:R.q̄
si credit:cū gratis dare nō teneāt:cuis ille nō
gratis ꝺderit.qz vt ðz.i.q.ij.nulla obligatio
suscipienti culpe maculā ingerit.q̄ nō ex am/
bient⁹ petitōe ꝓcedat.z obligatio antitodorū
iustā parit receptionē ꝑ errorē soluti.l.si testis
.Ḥ.i.ff.ꝺ fideiusso.nisi esset error facti alieni.
vtputa putabat ꝑ suū ꝓcuratorē esse ꝑmissū
cū tñ nō esset.qz sic teneret.Rodo.z Astē.di/
cunt q̄ non tenet q̄diu bona fides durat.nec
ꝺ sumpt⁹.sz postq̄z scit q̄ nō liberaliter ꝺdit
tenet ꝺ extantibꝫ nisi ꝑ vsucapionē vel ꝓscri/
ptionē sua facta essent.q̄ opi.est tutior in ꝺsci
entia q̄z illa Lau.ꝺ redal.in suis ꝺtractibꝫ q̄
ꝺicit q̄ etiā nō tenet postq̄z scit nō liberaliter ð
disse.z addit idē Rodo.q̄ tal⁹ ꝺdit si habet
ꝺ bonis ipi⁹ mutuū ꝺntis q̄ ꝑt sibi ꝑ reten/
tionē ꝺsulere ꝺ eo qð sic soluit ī ꝺscientia.Qð
vez est ante ꝓscriptionē.sz nō post. 3

¶Utz vsurari⁹ teneat nō solū restituere rem
sz z fruct⁹.ꝺic vt.s.possessor malefidei.Et sil/
ꝺ lucrato ex pecunia vsuraria.vt ibidē.Ḥ.i. 4

¶Utz inducēs aliquē ad fenerandū ꝺsulen
do vel pecuniā mutuādo.vl̄ societatē ꝺtra hē
do z hmōi teneat ad restitutionē tot⁹ vsure:
R.ꝑm Alex.lombar.z Donald.ti.vsura.v.
ac Rodo.q̄ nō.nisi inq̄tū peruenit ad eū.qz
in dando mutuū sub vsuris nō ꝺnificat ꝑ/
xim⁹.sed in exigendo vsuras.Alij tñ ꝺcūt q̄
tenet.qđ non credo.

¶Utz ꝓsentete seu sensales vsurariorꝫ cōtra/
ctuū teneant restituere oēs vsuras iporꝫ:R. 5
ꝑm Bal.in ti.ꝺ ꝺtroversia feudi terminãda
Ḥ.silr.q̄ nō.Sz glo.i.l.si sciēte.ff.ad.l.pom
pe.ꝺ pari.indistincte vult q̄ teneat cū qua cō
uenit Bar.z Angel⁹ ibidē.q̄ ꝺcūt.q̄ pari pe
na sunt puniēdi tales ꝓsonete.sicut illi q̄ faci
unt cōtract⁹.Hoc idē tenet Hirar.obdoñ.z
ad idē facit.l.is cui⁹ opē.in ꝓn.ff.ꝺ adul.ml/
tofortī⁹ minister ali⁹.xlvi.ꝺis.sicut nō suo.qð
credo vez ꝺ ꝓsenetis coopantibꝫ in exactio/
nibꝫ vsurarꝫ.vl̄ inuentiōibꝫ cautas fictiones
q̄bꝫ vsure soluant.qz ꝺnī ꝺant causaz effica
cē.Nō aūt credo vez ð ꝓsenetis solū coopan.
tibꝫ vt mutuū ꝺ pot⁹ ꝑ necessitate ꝺbitorꝫ.
ar.no.in.l.si quā.C.ꝺ oper.liber.Immo nec
peccāt si ad ḥ nullū inducūt.vt fenereť.sed so
lū ad paratos ꝺare sub vsuris accedūt.

¶Quid ꝺ notarijs q̄ ꝺficiunt instrumēta ꝺ 6
ꝺbito vsurarꝫ:R.ꝑm Hirar.obdoñ.q̄ aut
palliant vsuras ī instrumētis:puta qz faciūt
cartas ꝺ duplo.vel sub nomine emptōnis z
hmōi.z sic tenent totā vsurā restituere.si vsu
rari⁹ ipe nō restituet.nisi ꝑm quosdā hoc fecis
sent in fauorē potius receptoris mutui q̄z vsu
rarij.q̄ potest teneri.licet mortaliter peccet in
strumentū fallium faciēs.Hi aūt nō palliāt
vsuras.sz apte patet ꝑ instrumēta.tunc nō te
nent.qz nō ꝺnt causam efficacē.z ꝑm Bal.
in Rubrica.ꝺ phi.feu.alie.per Fede.c.q̄.ta/
les cōficiētes sciēter instrumēta in fraudē vsu
rarꝫ.ꝺbēt oīno ab officio amoueri ob infa/
miā.ar.in ꝟbo scriba.ubi posito.

¶Utz testes taliū instrumentorꝫ similiter te 7
neant sicut notarij:R.q̄ sic.ꝑm ꝑdictā distin
ctionē qz instrumēta ñ valēt sine testibꝫ.Idē
ꝺic ꝺ ꝑlatis qui se subscribunt vel sigillāt ce
dulas vsurariorꝫ.z cū ḥis ꝺcor.Hoff.Host.
z Dire.ti.ꝺ vsuris.

¶Utz aduocati.ꝓcuratores.iudices.statu/ 8
tarij z alij q̄z patrocinio z fauore sciēter vsure
ī iudicio vl̄ extra iudiciū exigunt.vl̄ nō resti
tuunt cū repetunt.teneant ad restitutionē:R.
q̄ sic insolidū.nec excusant ex eo forte q̄ scri/
pture eis ꝓrecte apparebāt iuste.si ꝺscientia
eis ꝺctabat q̄ erāt ꝺ contractibꝫ vsurarꝫ.ꝑm
Hosti.z Inno.in.c.Michael.ꝺ vsu.z Ar/
chi.in.c.si qs oblit⁹.xiij.q.iij.

¶Quid ꝺ dñis terrarꝫ qui in terris suis vsu 9
rarios morātes nō cogūt vt vsuras restituāt.
R.ꝑm Rodo.q̄ tenent insolidū.si possunt et
nō faciūt.etiā si nihil pcenit ad eos.Alex.au
tem lombar.ꝺcit:q̄ licet mortal⁹ peccēt.tñ re
stituere nō tenent.nisi inq̄tū pcenit ad eos ð
ipis vsuris.Qð aūt mortal⁹ peccēt nō credo
vez nisi ꝺ iudeis vsurarijs.ꝺ quibꝫ ꝑcipitur
eis in.c.post miserabilē.ꝺ vsu.vt cogant eos
ad restituendū vsuras extortas.Et sil⁹ posset
ꝺci quo ad ipos esse verā opi.Rodo.q̄ vero
ad christianos vsurarios nō credo q̄ peccent
mortaliter.vel teneant ad restitutōez nisi q̄n
req̄siti nollent iusticiā ministrare.

¶Utz socij tutores factores z hmōi qui ad 10
vsurā ꝺnt vel vsuras exigūt ꝑ alijs teneant
ad restitutionē:R.ꝑm Rodo.q̄ si apud eos
residet q̄si ꝓncipal⁹ aucras mutuādi.sic tenē/
tur insolidū.si illi ꝑ q̄bꝫ ꝺderūt nō restituūt
Si ño nō fuerūt auctores sz solū executores
sic illi q̄ ad solā manualē traditionē vsurarū

mācipati sunt: ita q̄ ipi nō taxāt p̄cium ꝯtractuū ipoꝝ. nec cū eis cōtrahit pactū de vsura. sz solū p̄cuniā tradūt ⁊ pignꝰ recipiūt. sic licz mortaliter p̄ccēt nō tenent ad restitutionē. nisi coactiue exigant vsuras. Vis ꝯcor. Birar. obdo. Ray. ⁊ Bar. brix. in d. c. sic nō suo. ⁊ addit Hostiē. q̄ ille in cuiꝰ vtilitatē versum est teneť principaliter alter in subsidiū. l. ex hoc edicto. §. i. ff. de eo p quē fac. erit. ⁊ l. eleganter §. penl. ff. de dol. Pa. in d. c. michael. vult etiam vt i p̄mo casu nō teneant. si vsurariꝰ ē solvendo: sz fm q̄ dixi tene.

11 ¶Utꝝ pupilli p q̄ tutoꝝ mꝫtos ꝯtractꝰ vsuranios fecit teneat restituere? R. q̄ si pupilli dicat tutori: tāto tpe habuisti p̄cuniā meā: ⁊ p̄pterea ista retineo p lucro q̄d debeo ex ipa hēre ⁊ sic ista intentōe retineat non teneť restituere licet sit versuz i suā vtilitatē: sz solū tutoris: nisi vsura excederet moderatū lucrū q̄d p̄cepisset si in possessiōes vl aliā iustā negociationē vt debebat ipaz ꝯstituisset. vt patet. j. tutela. §. ij

12 ¶Sz nunq̄d cū vniuersitas ciuitas vl collegiū recipit vsurariū emolimentū: singuli teneant in solidū restituere? R. fm Host. i sum. ti. de p̄. §. fi. q̄ sic. licet causa vniuersitatis ñ sit causa singuloꝝ. xij. q. ij. q̄ manumittit: nec obligant tanq̄z vniuersitas q̄ aliaz nō hz sz tāq̄z singuli. c. ꝯquestꝰ. de vsu. c. sic viz. vij. q. i. c. si habes. xxiij. q. ij. l. metū. §. aiaduertendū. ff. q̄d me. cā. ꝯcordat Jo. an. post Ala. in d. c. cōquestus. sz Monal. ti. vsura. v. ⁊ Rodo. limitant h vez de regentibz ⁊ phibere valētibz vl cōpellentibz aut p̄cipiētibz taliter fenerari: nō aūt de aliis nisi pticipauerint cōmodū bursale vel ex hmōi reuelati fuerint ab expensis q̄s fecissent de suo. q̄ tūc in tantū restituere tenentur ⁊ nō plus. ⁊ h tene in ꝯsciētia. cū q̄ Mon. ꝯcor. Pe. de pal. in. iij. di. xv. ⁊ Asten. ⁊ Jo. an. in d. c. ꝯquestꝰ. de vsu.

13 ¶Utꝝ imp̄diēs volentē mutuare gratꝫ ⁊ faciens vt mutuet sb vsurꝫ teneat ad restitutionē? R. fm Rodo. q̄ sic. q̄ imp̄diunt indebite p̄mi vtilitatē. Idē dic de imp̄diēte ꝯtractū licitū ⁊ reducēte ad ꝯtractū vsurariū. Cōcor. Monal. ti. vsura. iij. Idē dic de ꝯfessoribz q̄ absoluūt vsurarios aut recipiūt ad sacrāmēta vel sepulturā q̄ tenent restituere: si ex denegatione taliū fuisset facta restitutio.

14 ¶Quid de fideiussoribz vsuriozꝫ? R. Lau. de redul. in suis ꝯtractibz fm Lap. ⁊ Pau. de elezaris ⁊ multos alios q̄ etiā si p̄ncipale se ꝯstituit p vsuris restituendis q̄ nō teneť: nisi intm in q̄ztū vires hereditatis vsurariꝰ tpe fideiussionis valebāt: ⁊ nō plus nec minꝰ. Distinguit tñ idē Pau. inter fideiussorē simplicē ter p vsuris restituendis. ⁊ sic non teneat nisi vt dictū est. ⁊ inter obligare se simplr ad restitutionē vsuraz. q̄ tal teneť q̄tū sue facultates p̄tāt: licet vsurariꝰ sit nō solucdo.

¶Utꝝ heres teneat restituere oēs vsuras illius cuiꝰ est heres? R. q̄ sic. in q̄tuz hereditas sufficit fm cōiter docto. in. c. cū tu. ⁊ tua nos. ꝯ vsuf. ⁊ vide. §. heres. §. iij. ⁊. vi.

¶Utꝝ q̄n duo sunt heredes vsurariꝰ debentꝫ restituere. c. ⁊ diuisa hereditate de mille inter eos vnꝰ efficit nō solucdo. de. l. an alter teneat in totū de ipis. c. R. Pe. de anch. i regla. p̄ceni venia. ꝯ reg. iuř. li. vi. q. xvij. q̄ licet diuisa hereditate obligatio hereditaria dividat ipō in re. l. i. C. si cer. pe. ⁊ l. p hereditarijs. C. de heredi. vel ac. ven. Et sic si vnꝰ efficiat nō solucndo ad tua nos. q̄ heredes ea sint t districtione cogendo: q̄ de fun ctꝰ si viueret q̄ ad es alienū: ex delicto ⁊ p̄cto pueniēs teneť in solidum: nec i tali ere hz locū diuisio. xij. tabularuꝫ. ar. d. c. cū tu. de vsu. ⁊ vt dicit etiā Pa. in d. c. tua nos. cōmuniter doct. in fauoꝝ eāmie hz sequunt. Sed ego p clariori intelligētia distinguo. q̄ aut loquimur in rebz formaliř datis p vsuris. ⁊ sic cuz talia semp sint obligata illis qui ea dederunt teneť de necessitate illa restituere q̄s illa habuerit. vt in. q. se. patebit. Aut sunt res specialiter empte de p̄cūia vsuraria specialiter alicuiꝰ. et sic siliř teneť illis de q̄z p̄cunia sunt empte. d. c. cū tu. Aut loq̄mur de aliis rebz q̄ ñ sunt formaliter date p vsuris. nec specialiter empte de p̄cunia vsuraria. Et sic tene q̄ cū bona vsuria tua nos. nō sint tacite hypothecata p vsuris restituendis. q̄ nō teneť d necessitate nisi pro medietate. q̄tuis alter heres sit fact nō solucndo licet dicant doc. q̄ opi. glo. d. c. tua nos. ⁊ antiquoꝝ doc. q̄ teneť q̄ oia bona vsurariū sunt tacite hypothecata sit in foro aīe practicanda. q̄d intellige de bono ꝯsilio. cū nullo iure p̄heř. ⁊ fm hāc distinctionē intellige limita Pe. de anch. ⁊ docto. in hoc.

¶Quid de accipientibz de bonis vsuriozū? 17 R. distinguēdo. q̄ aut accipiūt rē in spem dotā p vsuris: q̄ nō trāsit in dñiuz vsurariū. ⁊ sic tene in distincte q̄ teneť eā restituere si extat vel notabiliter tenet Bal. in. l. rēquā i fi. C. ꝯ iure. do. nec p̄t extimationē dare ꝯ volūtatē dñi. l. ij. in p̄n. ff. si cer. pe. ⁊ tex. est clarus. xvij. q. vi. si res. ⁊. i. c. cū tu. de vsu. Et q̄n nō trāsferat dominiū. vide. j. vsura. ij. §. xviij. Aut accipiūt

nō i rē i spē data. dē q. ē. sz al's q̄scūq;. Et tūc distinguo. ꝙ aut vsurari⁹ cū talia accipiat est ñ soluēdo. ꝛ sic si ꝫ scīunt restituere etiā obli gāt. qz dāt dāni cāz efficacē. et si dubitāt an nētur ne ꝙ re tpali i discrimie aiaz ponāt ſm Ale. i. iij. pte. Si ꝙo ignorāt ꝛ credebāt ꝙ/ babiliꝫ ꝙ dē bonis suis eis daret. sic nō tenen tur dē ꝺsūptis bona fide durāte. sz solū dē ex/ tātib⁹ nisi iq̄tū facti sunt locupletiores. aut cū talia acceperūt erat soluēdo. ꝛ sic nō tenē/ tur. etiā si postea fact⁹ ē ex alia cā nō soluēdo nisi eēt res habita seu empta ex pecunia vsu/ raria quā si habuit titlo lucratiuo pōt ille ex cui⁹ pecuniꝫ ē empta ꝺ eq̄tate canonica eā ab eo aduocare officio iudicis. vt pz p glo. ꝛ doc. i. d. c. cū tu. i fi. Addit tñ Do. ꝛ Hof. ꝙ si tal' res etiā ex cā lucratiua puenit ad illū q̄ solue rat vsuras. ꝙ ille cui ꝓpus ꝺnata fuerat libe/ rat. i. oēs debitores. ff. ꝺ ac. ꝛ ob. ꝛ etiā vsura/ ri⁹. Si ꝙo habuit ex titlo oneroso: sic ñ tene tur restituere. cuius postea efficiat ñ soluēdo. ꝛ ex ꝓdictis pz q̄d dicēdū ꝺ mlt̄is q̄stionib⁹. ¶Quid ꝺ emētib⁹ pignora pdita ab vsura/ rijs. R. ꝙ tenent sic emētes rapta. et ſm illaz ꝺstinctōez ꝺ q. ē. Emētes. Uez ē ꝙ poterūt repetere vl' retinere id qꝺ versūl' vsurari⁹ sup illo pignore mutuauit. Posz etiā teneri ꝙ si res ñ extat. vl' ignorāt ꝺns ei⁹ si extat ñ tene/ ri talē emptorē dare paupib⁹: nisi solū illud pl⁹ qꝺ valebat res vltra id q̄ eaz ab vsurario emit. licet tuti⁹ eēt dare totū. excepto mutuo accepto ab vsurario: ab illo q̄ eā pignorauit ¶Quid dē filia vsurarij dotata. R. ꝙ si rē ha/ buit datā i spē. ꝙ vsuris tenet indistincte. sic dictū ē ꝺ emēte pignora ꝫz illā modificatōz Si ꝙo alia habuit sic nō tenetur. nisi ꝙ ꝫ sit fact⁹ nō soluēdo. ꝛ ꝫ sciebat gener. qz si ꝫ ig/ norabat. nihilomin⁹ ſm Rodo. poterit dotē recipe ꝛ retinere etiā si postea sciat. qz ē ñ sol/ uēdo. qꝺ ē dictū mirabile. ꝛ mihi nō placet. qz nullo iure ꝓbat. Si ꝙo ꝙ ꝫ nō est fact⁹ nō soluēdo sz postea ex alia cā. nō tenet gener. qz hz dotē ex titlo oneroso. Nec etiā filia ſm Fe/ de. ꝺsil'. rli. qz licz hēat dotē post solutū mri/ moniū ex cā lucratiua. qz tñ illa nō ē pecunia q̄ trāsiuit i bona mariti sz ē alia q̄ ꝓficiscit ex bonis mariti. ideo nō tenetur. Nec ob. tex. c. cū tu. de vsu. ſm eūdē Fed. qz vt dicit loq̄tur de possessioib⁹ emptis ex pecunia vsuraria. ꝛ licz do. An. ꝛ Pa. ꝛ Pe. ꝺ an. videātur tene/ re ꝙ imo tenetur. qz licz nō sit illa tñ succedit loco illi⁹ pecunie date. Item qz mlr nō hz q̄rtā ſuaz nisi ꝺducto ere alieno. l. papinian⁹. §. iiij. ff. ꝺ inof. test. cū q̄ videt ꝙ cōtrarie Sco. i. iij. di. xv. tñ ego credo verissimū dictū Fe/ de. vt pz ꝓ ꝓdicta. nisi eēt possessio empta ex pecunia vsuraria ꝛ ꝺata ꝓ vote. qz tūc soluto mrimonio teneretur filia eaz restituere. si pē ei⁹ foret postea fact⁹ nō soluēdo. p. ꝺ. c. cū tu. qz factū legitime nō ꝑt retractari.

¶Quid faciet gener aut filia q̄ dotē habuer̄t aut ꝺ reb⁹ i spē dat⁹ ꝓ vsuris. aut cū socer eēt nō soluēdo. R. ꝫz Hirar. obdoñ. ꝙ ille ꝓ quē ñ stat q̄n restituat excusat i ꝺsciētia. qz vn⁹ si/ ne altero r̄stituere ñ ꝓt durāte mrimonio Re mediū tñ eēt vt si pē hz ml'ta i certa ad restitu endū. ꝛ ē soluēdo ꝓ certis adeat epm q̄ ei di/ ctā dotē tāq̄z paupi ꝺcedat. si nō sūt habita i spē ꝓ vsuris. aut ꝺponat cū creditorib⁹. 20

¶Quid ꝺ famul' vsurariorꝫ. R. ꝙ aut fuiūt vtiliter. puta laborādo agr̄ edificādo domū habendo curā reꝝ. ꝛ hmōi. Et sic si vtilitas pōt ꝺpensari cū eo qꝺ accipiūt ꝓ mercede. sic licite eā accipiūt. siue sint vsurarij soluēdo vl' nō. dūmodo nō accipiāt rē habitaz in spē ꝓ vsuris. qz talē nunq̄z licet accipe. vt. ē. patu/ it. Si ꝙo nō seruiūt vtiliter sed poti⁹ inutili ter. si. ut q̄ canes aut accipitres custodiūt. et hmōi. sic si ē nō soluendo nullā mercedē ꝑt accipe. ꝛ si accipiūt tenentur restituere. Idē dic dē vēdētib⁹ res ad gulositatē vel pompā ꝓtinētes. qz nō restituēdi ꝺāt cāz efficacē. fa cit. l. ait ꝓtor. ff. dē his qui in frau. cre. ꝛ. l. fi. i ꝑn. ff. dē eo ꝓ quē fa. erit 21

¶Utr̄ ille q̄ mutuat pecuniā vsurario possit recipe ei⁹ restituto ez. R. ꝙ aut mutuat scien/ ter ad ludū vel alio mō ad ꝺsumēdū inutili ter. ꝛ sic si ē nō soluēdo. nullo mō ꝑt recipere ei⁹ restōnē. et si recipit tenetur restituere. Si ꝙo ignorabat ꝓbabiliter ꝙ vellet eā inutiliꝫ ꝺsumere. sic ſm Pe. ꝺ pa. i. iij. di. xv. ꝛ Astē. ꝛ Rodo. poterit recipe ei⁹ restōem. multo magis si dedit vt vtiliter eā expenderet. Idē dic ꝙ dentes hr̄e ab vsurarijs ex ꝺtractu. s. q̄si vel ex delicto vel q̄si. ꝙ ꝑnt recipe qꝺ sibi debe/ tur. licet vsurarius sit nō soluēdo 22

¶Quid dē seruiētib⁹ vl' mīstrātib⁹ necēia ad vitā vsurarij. R. ꝙ licet q̄ ad foꝝ ꝺtētiosuz si nō ē soluēdo nō possint recipe mercedem. vt colligitur ex glo. i. c. qz i oib⁹. dē vsu. tñ i ꝺscientia credo possint recipe. nisi sint tales q̄ ex ꝓcepto charitatis teneātur facere el'ynā ꝛ sb uenire. qꝺ qñ fit habes. ē. Elemosina. §. i. 23

¶Quō recipiētes el'ynas vl' viuētes ꝺ bonis vsurariorꝫ licite possint. hēs. ē. Raptor. §. i. ꝛ ſm illā ꝺstinctōez. qz q̄ ad deū vsurarius ra/ ptoꝝ ꝺcatur circa bona habita ex vsuris. 24

25 ¶Uxor qñ nō pōtest dare elemosinas et accipere de rebꝫ viri. vide Elemosina. §. vij. t. j. Uxor. §. v. cū sequentibus.

Restitutio.ii.

s. cui faciēda sit. t q̄ ordie.

Pro cuius declaratōe querunt plura.

1 ¶Utr̄ res rapta vel qualitercūq; accepta in iuste a vero dño sit semp ei restituenda? R. q̄ sic regulariter. iij. q. i. reintegrāda. de re. spol. quasi p totū. t de ho. sicut dignū. §. eos. Fallit tñ hoc in. v. casibꝫ. Prim⁹ si iusto bello postea sit prīuatus ea. Secūs si edicto imperiali siue eccl'iastico sit ei interdicta ad tps vl' simpliciter. de here. c. excōicamus. cl. i. de homi. c. p humani. li. vi. Et tūc restitutō differet. si interdictū ē ad tps. vel dabit illi cui ē applicāda p tale edictū. Tercius si dñs ē pupill⁹ vl' furiosus aut minor. q̄ tūc nō illi s̄z tutori vl' curatori eius restituet. Quartus qñ dñs mortuus ē. q̄ tūc dz restituere heredibꝫ p prie dictis. t q̄ sint hēs. s. heres. i p̄n. t. §. ij. t si dñs i morte oīa sua reliq̄sset pauperibꝫ distribuēda: tūc pauperibꝫ dz dari p̄m Inno. i. c. qđ sicut. de elec. Quint⁹ qñ lenones et hmōi aliq̄d acceperūt a platis eccl'iasticis. q̄ restituī ei nō dz. s̄z ei⁹ superiori vl' successori vl' ivti litatē eccl'ie expendāt. ar. c. si q̄s in atrio. xvij q. iij. t. c. cū vos. de of. or. t. c. de h. d simo. et h̄ aucte iudicis pēnitētiarij p̄m Ri. vl' p̄m hosti. t glo. Ray. si eccl'esia satis abūdat: dabit pauperibꝫ. arg. d. c. si q̄s in atrio. et h̄ idē tenet Monal. ti. Restitutio. i.

2 ¶Utr̄ res ablata ab eo q̄ nō erat dñs s̄z iusto titulo possidebat sit ei restituēda? R. q̄ sic. nec vero dño dz restitui sine ei⁹ volūtate. l. is cui⁹. ff. de fur. t. l. si q̄s. ꝯductiōis. C. loca. etiā si sit fur q̄ eaz tali titulo alteri vendit. d. l. si q̄s. Fallit h̄ qñ eā recepisset sb tali titl'o i fraudē veri dñi. q̄ tūc teneret facere q̄ dñs eā h̄eret eidē denūciando rē caute. tñ sine scādalo alicui⁹. xvij. q. v. hoc videtur.

3 ¶Utr̄ habētes de bonis infideliū ex vsura. t hmōi teneāt̄ eis restituere? R. p̄m Mo. ti. restō. iij. q̄ sic. nisi eccl'a hēat bellū ꝺ ipos. q̄ tūc nō eis s̄z pauperibꝫ xp̄ianis restitui debēt

4 ¶Utr̄ acceptū ex turpi cā respectu dāt⁹ i casu in q̄ restituere teneat. possit restitui illi q̄ dedit? R. q̄ nō. s̄z dz pauperibꝫ erogari. si ille q̄ dedit potuit alicare. q̄ i pari causa turpitudis potior ē ꝺ dito possidētis. l. si ob turpē. §. potro. ff. de ꝺdi. ob tur. cau. t. l. ij. C. eo. ti. iuncto c. cū tu. de vsu. Fallit h̄ in duobꝫ casibꝫ. Primus qñ i iniuriā alteri⁹ ē datū. q̄ tūc illi i cuius iniuriā ē datū dz restitui. vt p̄z i simonia ace dato. qđ restituit illi eccl'ie i cui⁹ iniuriā ē datuz. d. c. de hoc. Secūs casus ē qñ turpiter datū t acceptū ipo iure applicat fisco vl' pauperibus. q̄ tūc nō dz dari pauperibꝫ s̄z illi cui applicat. q̄ de alieno nō ē faciēda el'yma. l. q̄. nō ē putanda. si tñ excepto isto casu sēdo restitutus esset ei q̄ dedit esset liberatus ab obligatōe restitutōnis. q̄ nullo iure h̄ p̄hibet. t p̄ne sunt restringēde. c. odia. de re. iu. lib. vi.

5 ¶Utr̄ acceptū ex turpi cā respectu solū ipsius recipientis sit danti restituendū in casu q̄ restituere obligat. puta dedit q̄s alicui ne faceret tale malū vel vt faceret id ad qđ tenebatur? R. q̄ sic. vñ iudex q̄ñ vult dare sniaz nisi data sibi pecunia t hmōi. ei q̄ dedit dz restituere. l. i. t. ij. ff. de ꝺdi. ob tur. cau. t ex ipse i. c. non sane. xvij. q. v. Fallit h̄ in casu. c. cū sit. de iudeis. vbi ea q̄ ifidel' lucratus fuit a xp̄ianis occasione officij publici inter tpos restituere retinetur pauperibꝫ p̄m prudentiā epi.

6 ¶Quid ꝺ oblatōe recepta a malefactis vsura rēs? R. q̄ licz sint opi. diūlgei. c. q̄ i omnibꝫ. de vsu. tu tñ dic p̄m Jo. an. q̄ aut vsurari⁹ ita vt ipe restituat q̄bꝫ extorsit. t sic restituet ei vt scēda opi. q̄ ē i glo. d. c. q̄ i oībꝫ. Si vo nō ē parat⁹ restituere. tūc hēbit locū p̄ma opi. i p dicta glo. quā seq̄tur Host. Inno. t Jo. vicz q̄ fiat epō. vt ipe restituat dāmificatis. qđ ve rū credo qñ eps ē tal' q̄litatis q̄ h̄ faciet. aliter ipse q̄ eā recepit dampnificatis restituet.

7 ¶Quid si ille cui restitutio est fiēda longe distat. t nō pōt ei mitti sine sumptibꝫ? R. q̄ nichilominus restituēda ē ei. nisi sit modici qđ respectu illi⁹ cui debet. q̄ abūdās ē. q̄ tūc p̄m Rodo. posset pauperibꝫ dari p̄ anima eius

8 ¶Quid si nesciatur vbi habitat? R. q̄ nō tenetur enagari vt eū q̄rat. ar. l. q̄ nisi fiat. §. i. ff. de ope. liber. t ideo pauperibꝫ dabitur. nisi expectetur verisil'r rediturus.

9 ¶Gz cui⁹ sumptibꝫ mittet ei qñ sat' vbi est? R. Pa. in. d. c. cū tu. de vsu. q̄ si ē male fidei possessor. puta fur aut vsurari⁹ aut hmōi. et ipe recessit ꝺ loco vbi ea accepit vel extorsit. tenet suis sumptibꝫ eidē mittere. Si vo ille cui⁹ erāt fuit ille q̄ se transtulit alibi. tūc suis sumptibꝫ ei mittet. t sic intelligēda ē glo. in d. c. t sic distinguit lex i re legata. l. cū res. ff. de le. i. qđ limito vez. nisi inueniret aliās fidē q̄ gratis vellet deferre. ar. c. significāte. ꝺ p̄sumpta rei restituēde. q̄ tunc pauperibꝫ ē dispēlanda. ar. d. c. cū tu. t. c. anteriorē. q̄. q. vi. Si aūt nō

est male fidei possessor: sed aliquo iusto titulo habet. tūc credo arbitrio boni viri sit seqn-
dū. cuius sumptibꝫ mittat pensata cā. ⁊ q̄lita-
te absentie. ⁊ nō fuerit in mora. 11

¶Utꝫ cū plures sunt obligati alteri in solidū. ⁊
uno soluēte totū alij teneātur eidē soluēti q̄-
libet pte sua. R. Mo. ti. Restō. vi. q. sic in
foro cōscientie. qz vtil' egit negociū eoꝝ. l. cuz
pecuniā. ⁊. l. soluēdo. ff. de neg. ge. Fallit hꝫ i ra-
ptoribꝫ ⁊ furibꝫ. ⁊ hmōi. qz si ille q̄ habuit rē
satisfacit nō tenētur alij eidez satisfacere. nisi
ingꝫtū de talibꝫ bonis puenit ad eos. 11

¶Sz q̄d fiet qñ q̄s nescit cui restō ad quā te
net fīēda sit nec ei⁹ heredes cognoscut. R. q̄ nihi
lo min⁹ pauplbꝫ vel i pias cās ē restō faciēda
ar. d. c. cū tu. ⁊. c. diuine. lxxxvij. di. ⁊. c. eps.
⁊. c. i. ō rapt. vñ dicit Tho. ij. ij. q. lxij. q si ille
cui restō dz fieri sit oīno ignot⁹. facta dili-
gēti inquisitōe de psona ei⁹ vel ei⁹ heredibus
ue sit mortu⁹ siue viuus. Et addo q̄ int pau
peres eligēdi sunt paupiozes. ⁊ inter eq̄liter
paupes iustiozes. qz sit oīnibꝫ debet miscēdia
iusto tñ amplius. vt dicit Ambro. i li. de off.
ro. et nō. in. c. nō satis. lxxxvi. di. ⁊ vt dicit Pie- 12
pertas q̄z religio attendēda

¶Quid si facta restōne in p̄dictos pauperes
appareat dñs rei vl' ei⁹ heres? R. q̄ si talis q̄
restituit fecit debitā diligentiā ad ip̄m inue-
niēdū sic nō tenetur amplius. qz bona fides
nō patit vt semel exactū exigat. c. bona fides
de re. iu. lib. vi. Secus si nō adhibuit debitā 13
diligētiā. qz sic iteꝫ teneretur. qz vt dz i. c. si-
cut dignū. §. eos. de homi. nō em aliena cuz
ipa potuissent eis quoꝝ fuerunt restituere de
buerunt pauplbꝫ erogari.

¶Utꝫ restō p̄dictoꝝ incertoꝝ sit necessario
faciēda pauplbꝫ illius loci i quo p̄dicta resti
tuēda sunt habita. vel dānū ē datūr. R. Do.
⁊ aliqui alij doc. in. d. c. cuz tu. tenēt q̄ sic. qz
citius p̄t puenire forte ad heredes. vl' ad eos
quibꝫ est fīēda. Sed Fede. ꝯsi. xxij. ⁊ do. an.
⁊ Pa. tenēt q̄ est de bono ꝯsilio nō de necessi-
tate. ⁊ hoc tene. qz iura simpliciter dicunt q̄
erogatio fiat in pauperes. vt in. d. c. cū tu. et in
d. c. sicut dignū. Nec ob. c. i. de rap. qz ibi scie
bat p̄sona cui facienda erat restō. al's eps nō
fuisset motus excōicare ex officio suo nisi ad
petitionē p̄tis. c. innotuit. in fi. de elec. ⁊. l. uij. 14
§. hoc aūt. ff. de dam. infec.

¶Sed q̄ro an req̄rat auctas supiozis p tali
restōne incertoꝝ? R. Inno. de imu. cc. c. quia
pleriq̄z. dicit q̄ dz fieri aucte ꝯfessoris. Ray-
no tenet q̄ fiat aucte epi vl' penitētiarij. vl' ca
pellani i cui⁹ dioceſi habita fūt. c. diuie. lxxx
vij. di. eps. La. vl. lxxxviij. dist. ꝯcesso. xij. q. ij.
Io. i. c. cū sit. de iudeis. et in. d. c. cū tu. tenet
q̄ nccio req̄rit auctas epi. Sed tu tene cum
Sco. i. iij. di. xv. q. ij. q̄ licet sit bonū hꝫe ꝯsi
liū ꝯfessoris aut alteri⁹ bone p̄sone. tñ magꝫ
secuꝫ ē q̄ ille q̄ dz restituere ipse restituat. Et
q̄ nō req̄rat alia auctas. tenet Archi. i. c. ij. d
testa. ⁊ in. c. nō sane. xiij. q. v. ⁊ Jo. mo. i. c. qz
q̄z. de vsu. li. vi. Jo. de lig. Pau. ⁊ He. et Jo.
cal. sup cle. i. de p̄uile. Pa. in. d. c. cū sit. Et sa
cit ad hꝫ. d. c. cū tu. ⁊. d. c. sicut dignū. §. eos.
i glo. ⁊ i. c. tua. de testa. et alia iura q̄ cōiter di
cūt q̄ obligatus ad restōem debet restituere
Nec ob. d. c. cū sit. qz loq̄tur d iudeo de q̄ p̄su
mit q̄ nō recte dispēsaret. ppterea ibi dz q̄ fi-
at aucte epi. ⁊ iō nō extenderet ad casū dissimi-
lis. Tñ vez ē fm p̄dictū Archi. q̄ i. iij. casi
bus eps p̄t se intromittere de restōe icertoꝝ
Primo qñ mortuo illo qui debebat restituere
null⁹ ē relictus heres vel executor ad restitu-
endū. Si vo heres eēt relict⁹ vl' executor. tūc
solū req̄reret de ꝯsilio epi auctas. facit. c. d lai
cis. xij. q. iij. ⁊. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ i hꝫ con
cor. Jo. Min. Ber. i. d. c. cū sit. i glo. imo etiā
epo phibēte debēt ⁊ p̄nt r̄stituere. vt i. d. c. re
ligiosus. i fi. de test. li. vi. Secōs casus i q̄ p̄t
eps se intromittere ē qñ ille q̄ debet restituere
nō vult. ⁊ i iudicio agit cū eū. Tercius est qñ
restituēs male dispēsaret. puta amicis q̄ non
indigēt ⁊ hmōi. qz eps posset se intromittere
vt legitime iteꝫ dispēsaret. qz ñ dz factū qd
al' ē factū q̄z debuit. de reg. iu. q̄ ex timoze. nec
etiā excusaret si interueniente aucte epi male
distribueret. qz eps nō hz se intromittere ni-
si q̄ bñ fiat. ppterea ambo celestē incurrerent
iracūdiā. l. si q̄s ad declinādā. ad fi. C. de epi.
⁊ cle. Quart⁹ casus ē qñ talia incerta sūt ma
nifestoꝝ vsurariorꝝ. qz tūc epo dispēsare pertī
nēt vel eius aucte. Et addit Jo. de lig. i. d. c.
cū sit fm Jo. cal. i q̄dā ꝯsilio suo. ⁊ frēm. Cla
rū ⁊ Ugo. q̄ epus excōicare nō p̄t de iure sa
cerdotes q̄ se intromittūt de dispēsatōe incer
toꝝ. Et q̄ patet q̄ multo min⁹ religiosos exē
ptos. ⁊ q̄ nō est casus suus nec sibi p̄t de iu
re retinere nisi i q̄ttuor casibꝫ p̄dictis. alit bñ
posset sacerdotes excōicare.

¶Utꝫ vsurari⁹ sit tut⁹ qñ p̄missō edicto ge- 15
nerali q̄ q̄ solut vsuras veniat infra tot di-
es p restōne habēda. qbꝫ diebꝫ elapsis epus
fert sniaz q̄ cū null⁹ appeat bona sūt icerta. ⁊
ipe tāq̄z incertā assignat epo: si post terminū

p̄dictū appeat aliq̄s: R. Fed. i suis ꝯsilijs tenet q̄ sic. Sz ego distinguo. q̄ aut sūt dispēsata pie. z sic vex dic z secur⁹ ē. Aut nō sunt dispēsata pie. puta qz ptē credit epo p mēsa sua. z ptē sibi retinuit. nō tn̄ vt paup. sz vt statuz teneat. z sic nō ē tut⁹ nisi talib⁹ satisfaciat. Et ex p̄dict⁹ collige q̄ si hz eps taľ ꝯditōis q̄ redditꝰ suos dispēset i paupes refuata sibi soluz necitate. q̄ tūc tales habētes dispēsare icerta: nō vtet id facere sine ei⁹ ꝯsilio z aucte. qz p̄sumēdū ē q̄ nouit meli⁹ paupes q̄ alīq̄s ali⁹ Si ꝯo taľ ē eps q̄ ō paupib⁹ nihil curat sed poti⁹ re pōpis z statu. aut sblimatiōe parētū. tūc tali nō sunt dāda talia icerta. qz q̄ tali ea daret nō eēt tutus i ꝯsciētia. sz ipe ea dispenset. vel videat quō dispensenť.

16 ¶Quo ordine teneť q̄s satisfacere q̄ pl'ib⁹ hz restituere z ex diūsis causis. z nō valēs oīb⁹ satisfacere: R. q̄ p̄ mo z necio dz restituere certa. qz si restitueret incerta ex q̄ restōe efficereť nō soluēdo p certis nō satisfeciſſet. imo potius dānatōez sibi acq̄reret. vt ptz ex p̄dictis. qđ facit ꝯ heredes vsurariox q̄ ꝯueniūt cuz epo ō incertis vt sepeliať cadauer vsurarij. cū tn̄ nō sit soluēdo creditoribꝫ sup certis. Se cūdo restituēdū ē hn̄tib⁹ actōes ad rē. puta qz res restituēda ē aliena q̄ sp dño restituēda ē fm q̄. s. patuit. Jdē etiā si hēat rē q̄ fuit alteri⁹ z ab eo sine iusta cā abdicata puta p metū vl' al'r. ff. qđ me. cā. l. metū. §. cū aūt. Jdez dic ō reb⁹ repositꝫ si extāt. Et general'r semp dñi rerū si extāt ipe res sunt p̄ponēdi oīb⁹ .l. veri. §. i bonis. ff. de p̄ui. cre. q̄ si res extant et fuerāt vēdite. licet sint trāslate i dñuz emētis. tn̄ ipsi vēdēti cui⁹ erāt ē satisfaciēdū re p̄cio p̄ us q̄ alijs. l. iulianus. §. offerri. ff. ō ac. emp. z vē. q̄ si nō extaret. sz alie surrogate fuerūt ex p̄cio illaz nō p̄ponenť. nisi vt. j. dicaz de habētib⁹ actōes p̄sonales. qz tales res surrogate nō sunt p p̄cio obligate. l. q̄dā. ff. de i rē ver. vbi ē notabil' tex. et rō ē. qz p̄ciū ex illa re redactū nō erat obligatū. g̃ nec res q̄ emiť ex ipo. Jdē q̄z dic i p̄mutatōe. qz vbi spes in obligatōe ē. nō succedit altera loco alterius. vt. ff. de ꝛ. sig. l. lateo. z. ff. de rei vē. l. mf. Fallit h̄ i empto ex spāli pecunia alteri⁹. de q̄ dic vt. j. Solutio. §. ij. Sz tn̄ i h̄ casu nō p̄pone ť habentib⁹ actōnes reales. Post p̄dictos habētes actōes ad rē veniūt vxores ceteris paribꝫ p̄ votib⁹ suis q̄ p̄ferunt nō solū p̄tēdē tib⁹ p̄sonalē obligatōez. sz etiā habētib⁹ tacitā hypothecā etiā anteriōrē. l. assiduis. C. q̄ po. i pi. ha. facit. l. vbi. C. ō iu. do. et. l. ij. C. ō ser. pi. da. Fisc⁹ q̄z sil'e p̄uilegiū hz cū vxoribus. z iō p̄ oz tpe p̄fereť. l. q̄uis. C. ō priui. fi. Ipsis tn̄ vxoribꝫ z fisco p̄feruntur anteriores creditores exp̄ssas hypothecas habētes sz n̄ posteriores. vt i glo. d. l. assiduis. Sz ego neo ꝯiū q̄ ad vxores re habētib⁹ exp̄ssas hypothecas. vt. §. Dos. §. ij. Post p̄dictos veniūt oēs habētes exp̄ssas hypothecas z posteriores. z post ipsos habētes tacitas hypothecas. z i istis habētib⁹ exp̄ssas q̄ oz ē tpe potioz ē i iure. Aduerte tn̄ hic q̄ expēse facte i funerādo p̄ us sunt restituēde q̄s satisfaciēdū habētib⁹ tacitas vel exp̄essas hypothecas i bonis ipsius defuncti. vt ē tex. in. l. pe. ō reli. et sump. fu. et in. l. at si quis. §. i. eo. ti. Post l. si hominē. ff. de rep. §. fi. Et idē dic de hatentib⁹ pecuniā in illā negociatiōnē. vt. j. Solutio. §. ij. nō tn̄ tali p̄uilegio gaudēt q̄ sb nomine depositi mutuāt ad vsurā. vt ptz in. d. l. si hominē. Tercio restituendu z ē habētib⁹ actōes p̄sonales. et inter istos p̄mo veniunt simplices p̄uilegiarij. i. habētes p̄uilegia p̄sonalia nō realia. qz p̄uilegiū hypothece cuz sit ad rē ē potioz p̄uilegio p̄sonali. l. reprū. ff. de pac. Post hos veniūt omis. cyrographarij p̄rata. nō attēta p̄oritate p̄tractuū. qz licitū ē debitori ppter cumulū creditoꝝ facere debitoriōrē cām p̄ oz creditoꝝ. nō tn̄ dominū vel hypothecā seu p̄uilegiū habētiū. l. i. §. Duo. ff. de sepa. bo. z ista est ratio quare in cyrographarijs creditoribꝫ nō attendit̄ tps. cū p̄dictis omnib⁹ cōcor. Bal. in. l. p debito. C. de bo. auc. in poss. que credo vera nisi p statutuz municipale aliud caueať. vt Januē in mercatoribus fallentib⁹. qz tūc illi stabit̄ nisi cōtineat iniquitatē exp̄esse. 17

¶Quid ō herede q̄ hz multos cui⁹z ex legatis z alios creditores ex alijs causis: R. q̄ si debita sunt ꝯcta p eū cui⁹ē heres z fecit legata. tūc dz p̄ponere creditores ex ꝯctu vel q̄si. seu maleficio vel q̄si ipsis legatarijs si omibus nō p̄t satisfacere. Si ꝯo legata sunt facta p eū cui⁹ē heres. z debita p eū q̄ ē heres. z q̄ debet soluere sic p̄ us soluet legata. qz bona defuncti sunt tacite hypothecata p legatis z fideicō missis. l. i. C. cōia de le.

¶Quis ē p̄preponēdus an ille cui debeť ex ꝯctu vel q̄si vel ille cui debeť ex maleficio vl' q̄si R. quidā dicūt q̄ ille cui debeť ex ꝯtractu vel quasi. sed ego hoc nō credo cū nullo iure p̄betur. z ideo restituet fm ordinē predictum. 18

¶Quid de simpl'r soluēte. nō p̄uato ordie sz p̄scpto. nūq̄d i ꝯsciētia literabit̄: R. Rob. tenet q̄ nō credidiſſet forte soluēdo oīb⁹. vt 19

nisi ignorasset vnū creditorē fore potiorē alio cū q̄ occor. Dosti. t Jo.ti. Restitutio.viij.

Qd verū credo nisi laborasset tali ignorātia 20
q̄ eū nō excusaret.c.aplice.de cle.ex.mi.

Ultra restitutio incertor q̄ pauprib⁹ dr da/ri vt.s.patuit possit auctē epi ouerti i repati onē ecclesie vel monasterij seu edificatōr. R. Jo.an.in.c.religiosis.de testa. tenet sic dicēs fuisse disputatū p excellētissimos doc. q̄ si ec clesia indiget necessaria augmētatione.puta qr ppls nō pōt in ea stare ad officium.nec facultates ecclesie sufficiūt ad eius repatōem. q̄ pōt eps ppria auctoritate sine paupr gra ui damno talia incerta ouertere in ei⁹ repati onē. Si vo facultates ecclesie sufficiūt vl' re paratio nō est necessaria sed volūtaria vel ni mia fames imminet.sic nō pōt.sed tenet pau peribus dare.c.pastoralis.xcvi.dist. et p ista opi.facit.qr bona ecclesiastica sic sunt paupr bus obnoxia sicut illicite acquisita.vt i.c.au rū.xij.q.ij.t.c.i.xvi.q.i. Et tn epus pōt p re/patōe ecclesie dare centesimā vel q̄nquagesi mā.c.bone.xij.q.ij.c.aplice.de dona.g̃ et de il licite acquisit; idē poterit facere.facit ad idez c.ecce. t.c.statuimus.xvi.q.i. Sed q̄ nō pos sit tenet Pet.de peru.in tractatu de canonica portōne epi.c.vij.t dicit q̄ p dicta determina tio nō est bona.qr videt ctra casum cle.qr cō tingit.de reli.do.vbi patet q̄ ea q̄ relinquunt ad vsus paupr nō pñt sine aucte pape i ali/um vsum ouerti.p quā cle.dicit idem Pe.q̄ executor testamenti incerta nō poterit distri buere nisi pauprib⁹.quā opi. Pe. credo verā i legatis factis pauprib⁹.nisi in casu q̄n talis ecclesia vel monasteriū reparetur.ex cui⁹ re/patione populus multū haberet puocari ad obseruantiā xp̄iane religionis.qr tūc liceret. Et sic mutare opi. Jo.an.p dictā.qr i tali ca su fit bonum pauprū.co q̄ fideles ad el'ymas abundātius p hoc mouitant.al's nō.ita tn q̄ nō immineat nimia fames.sed i certis resti/tuēdis nō ē vera.sed tene opi. Jo.an. qr.d. cle.qr ptingit.nō loq̃tur de talibus.

Restitutio

ij.s.qn̄ ḡs tenet ad eā faciēdā.p cuius intelligentia

Querit vtr ḡs teneat statim restituere cui? pōt. R. q̄ sic.qd patet p.c.sepe cōtingit.de re/sti.spo. t rō ē fm Sco.i.iij.di.xv.qr p̄ceptū de restituēdo licet videat affirmatiuū.tn ca/dit sb illo p̄cepto negatiuo. Nō furtū facies Exo.xx.q̄ p̄cepta negatiua obligāt p sp̄m ad sp.t hz ē qd̄ volunt dicere Tho.ij.ij.q.lxij.s.q̄ sicut accipere rē alienā ē ctra iusticiā.ita t tenere eā. t pterea dicit tex.in.d.c. sepe ctingit.nō multū interest q̄ ad periculū aie iniuste tenere ac inuadere alienū.ideo toties mor taliter peccat ḡs quoties scit se tenere restitue re aut satisfacere primo. t pōt t nō vult. vt p dicta pt3.nec pōt absolui nisi prius restitu at potēs restituere.c.si res.xiij.q.vi. nisi i ca su q̄n vellet q̄ nō restituit q̄ primū potuit t ponit q̄ p mū poterit satisfacere.

Quid d illo q̄ cū possit restituere nō vult. 2
3 t heredib⁹ vt restituāt ponit. R. q̄ p hn nō ē i statu salutis 3 potiꝰ dānatōis. t si sic mori tur oino dānat. Si tn ob hn poneret heredi satisfactōem.qr melius p ipm heredē poterit fieri q̄ p seipm.pponēs firmiter p seipm sa/tisfacere si sic posset ita erit i statu salutis.

Quid de pstituto i articulo extreme nccitatis. an teneat restituere. R.fm Sco.vbi.s. 3
q̄ nō.qr i extrema nccitate oia sunt cōia.l.i. §.cū in eadē.ff.ad.l.ro.de iac.vñ ista res mre poli efficit detinētis existētis i tali articlo. ni si ille cui debet restitui sil'r sit i tali extrema ne cessitate.qr tūc illi debetur q̄ prius in talē deue nit necessitatē.et si eodē tpe deuenerūt dño est restituēda.qr duobus cōcurrētib⁹ pualet qd̄ est potius.argu.l.queri.ff.de sta.ho. Et sd̄it Sco.q̄ si talis detētor eā rem nō occu pauit añ talē nccitatē.licet veniat ad piculo rē fortunā nō teneat restituere.secus si preoc/cupasset añ talē necessitatē.

Utr debitor q̄ nō ē i articulo extreme nccitatis.sed tn nō pōt restituere sine suo magno dāno tpali.puta destructōne artis ex q̄ viuit ipe t familia sua.qr oporteret vendere instra vl' libros vel capitale ex quib⁹ victū lucrat. sil'r statiz teneat restituere. R.fm Sco.vbi.s. q̄ si ille cui debet ē abūdās ita q̄ ctēter potest trāsire sine eo qd̄ sibi debet.tūc nō tenetur sta tim restituere.sed dr petere licentiā differēdi restō em p se vel p interpositā psonam si fieri pōt sine piculo.quā si dat pōt differe fm q̄ cōuenerūt. Si vo nō vult dare.tūc fm Jo. de neapo.i quol.ix.q.xvij.etiā differre pt an/nuatim aliq̄d restituēdo put melius poterit p cuius dicto facit in arg.c.sicut hi.in x.in/uadere.cū glo.xlvij.di.t.c.si quis.de fur.vbi patet q̄ magna necessitas.etiā si nō sit extre ma excusat a restōne.dr tn sibi cauere a sup/fluis.qr nō pōt viuere cū honore t cū decen/tia status quis de alieno.fm Ri.in.iij.di.xv ar.v.q.iij.t si ipe in vita nō poterit satisfacere inducat heredibus vt ipsi compleāt. Si ve ro ille cui debet ita eget sicut t ipe.tūc statim

teneꝯ restituere. qz nō licz cū icōmodo alieno meū ꝺmodū facere ꝺ aliēo. qz ꝑma charitas icipit a seipo. c. nō satis. lxxxvi. di. nisi ille cui ꝺbeꝯ liberaliter ꝺcederet licentiā differendi.

5 ¶ Utz restitutio sit differēda qñ nō pōt fieri sine ꝺmno aīe alicui⁹ aut corpis aut fame: R. ꝙ sic. ꝺnec cessent pdicta pricula. qz ordine charitatis aīa z corpus z fama ꝺbēt ꝓponi rebꝫ tpalibꝫ. facit. c. officiū. de pe. z re. nisi ille cui facienda ē restitutio eēt i extrema necessitate. qz tūc salus corpis illius est ꝓponēda ī re sua saluti corpali alterius z fame. nō aūt aīe. His oībus ꝺcor. Sco. z Ri. in. iiij. di. xv. z Hen. de ganda. in. vi. quolibeto. q. xxiij. z Io. de neapoli vbi. s.

6 ¶ Utz ille a q̄ res pōt aduocari petita restō/ne i integz iure spāli vel generali teneatur eā restituere i foro aie añ̄ implorēt: R. fm Inno. i. c. qz pleriqz. de immu. ec. ꝙ si ꝺtractus tenuit mero iure nō teneꝯ nisi is q̄ pōt petere restōem fuerit lesus malicia ꝺhentis. Addo etiam vl nisi impediretur petere aliq̄ iusto timore. puta qz dubitat nō posse obtinere in iudicio ꝓpter fauorē talis ꝺbentis. et hmōi. qz sic etiā si nō aduocaꝯ tenetur i cōscientia. qđ no. Si ꝙo ꝺctus nō tenet: sz ē nullus ipso iure. puta qz res ecclie ē vendita sine ꝺbita solennitate z hmōi: sic teneꝯ. licet nō petatur. Qđ limitat do. An. i. d. c. qz pleriqz. q̄ ad ꝺscientiā vez nisi qñ ꝺct⁹ teneret q̄ ad metas iuris naturalꝫ. puta qz fuit legitima cā alienādi rē ecclīasticā. z ꝺbitū pcū est solutū. licz ꝺfuerit solēnitas. nihilomin⁹ i foro aie nō tenetur. qz solēnitates sūt adinuēte ꝓpter ꝺceptōes vitādas. z ibi vbi cessant cessabit i foro aie ipa lex. facit qđ dixi. s. Electio. §. vlti.

Restitutio

vltio quō tollit ei⁹ obligatō: R. dicendo ꝙ q̄ ad foz ꝺtentiosum remittit absolutione. solutōe rei. interitu z cessiōe. Sz h solū dicā quō remittit q̄ ad ꝺscientiā. z ꝓmo ꝙ absolutōez. z h ꝙ q̄stiones melⁱ cognosces

1 ¶ Utrū absqz reali restōe ex sola absolutōne creditoris vl relaxatōe absoluatur ꝺs ab obligatōe restōis: R. ꝙ licz Hirar. de se. z Dy. in regula pctm. de re. iu. li. vi. videātur tenere ꝙ nō. sz ꝙ necessaria sit rei restitutio vl pcū si nō extat. tn̄ tu tene cū Egidio or. heremitaz z Io. an. in. d. regula pctm. Lap. de castilione. z multis alijs ꝙ valet. z libere est absolutus. si tn̄ dicta relaxatio liberaliter fuit facta etiā si ꝺbitor nō habuerit ꝺbitā dispositionē ad soluendū. qz in trāslatiōe ꝯmuniꝫ rerū seu circa ipsas res attēditur plus voluntas dñi eaz qz alteri⁹. in sti. de fur. §. placuit. et. l. inter oēs. §. pe. ff. de fur. z ptz ꝙ ea q̄. s. dixi. Restō. i. in ꝓn. Et fm Egidiū pdictū in sti. licet talis ꝺbitor male dispositus ad restituendū indigeat pnitētia de tali mala dispōe. al⁹ n̄ absoluetur a confo. tn̄ pnitēdo ꝺ tali mala dispōe nō tenetur amplⁱ⁹ restituere. Addi/te ꝫ qz sunt casus i qbꝫ relaxato creditoris nō absoluit ab obligatiōe restōis. Primꝰ est cle. nolētes. de here. de q̄. s. Excōicato. vij. ca. Secōs casus est in. c. felicis. de cēsi. li. vi. de q̄ habes. j. Visitationē. §. iij. Tercⁱ⁹ casus est. s. Judex. §. viij.

¶ Quid si talⁱ absolutio seu remissio sit facta nō liberaliter: sed p metū seu ꝛpatōes. pura ne eius indignatōz incurreret. vel qz omino nihil hz posse se credebat vel paz. aut cum fraude fuit obtenta. pura dicēdo ꝙ nihil poterat soluere vel parū. cum tn̄ totū posset vel plus q̄z dixerit: R. ꝙ nō valet. nec talis est liberatus ab obligatione restitutōis. Posti. tn̄ in summa. ti. de vsu. tenet. ꝙ si aliqua hō/nesta ꝑsona tractat cū aliquo dicens. Si ex corde resīduū volueris remittere. faciā ꝙ talⁱ restituet tibi tantū. z ille remittit. ꝙ talis ꝺbitor est liberatus. Quod credo verū qñ talis ꝑsona honeste hoc tractat. puta intendēdo gerere negociuz amboz vtiliter. z quo ad obligationē restitutionis. sed nō q̄ ad pctm̄ male dispositiōis. de quo tn̄ sufficit pniteat sine alia restitutione.

3 ¶ Sz nūquid q̄libet cui ꝺbetur pōt hāc absolutionē facere: R. ꝙ nō. sed solū illi q̄ liberā ꝛ suis rebꝫ habēt administratōem. et q̄ pōt donare. z q̄ sint. vide Donatio. i.

4 ¶ Utrū concilium vniuersale vel ciuitatis z hmōi possit remittere qđ ꝺbetur singlāri p/sone ꝓtra eius voluntatē: R. fm Inno. in. c. in nostra. de iniur. ꝙ sic. si ꝺbeꝯ iure ciuili tn̄. Secus si ꝺbetur iure naturali. qz nō potest. Qđ limita sine cā. qz cū cā etiā potest. vt no. idē Inno. in. c. que in ecclesiaz. de ꝓsti. z glo. in. l. fi. C. si contra ius vel vti. pu. vbi reprobat ꝙ publica vtilitas sit licita cā vt tollat qđ alteri ꝺbeꝯ. etiā ꝺ iure naturali. qđ ē notandū sin/gl̄ariter. qz facit ad cognoscēdū qñ papa ꝓt dispēsare sup certis. et qñ dñi vel cōitates q̄ habuerūt bellū inter se pnt ꝺponere sup da/nis ꝺatis. de q̄ vide. s. Bellū. §. xiij.

5 ¶ Utz cū ꝺs nō vult restituere qz nō pōt ni/si cū magno suo incōmodo. z ille cui teneꝯ nō vult ꝺare dilationē vl remissionē aliquā possit absolui a suo confessore: R. fm Hug.

ti. restitutio. q etiã si nõ imineat piculũ vi
te restituere debenti. vel aliud graue incõmo
dũ põt confessor sciẽtiã suaz formare. ex eo q
int̃dat negociũ vtiliter gerere creditoris. eo
qz videt q nõ ita cito vel ita cõmode vl nũ
qz posset rẽ suã recupare. t sic dare absolutio
ne pctõr põt. dũmodo pmittat bona fide sa
tisfacere certo die. vel aliã cautiõz faciat. nõ
tñ iuramentũ exigat. vt ita creditor habeat
suũ. t pctõr nõ recedat a confessore desperatus
p quo facit. l. soluẽdo. ff. de nego. ge. t. l. ait p
tor. §. i. ff. de mino. Et cũ hoc concor Hosti. in
summa. Nõ bñ notãt cõfessores. qui nõ so
lum vtiliter nõ gerunt negociũ creditorũ. sz
potius damnose absoluẽdo illos q restitue
rẽt si absolutionẽ negarẽt. qz tenẽtur ipsi de
omni damno dato creditoribz

¶ Utrũ epus vel ppr̃ius confessor possit da
re licentiã differẽdi restitutõez incertoz. R.
do. Anto. in. c. cũ tu. de vsu. tenet q confessor
nõ põt nisi habeat auctoritatez ab epo. Alij
dico q t eps t ppr̃ius cõfessor põt qñ ex rõ
nabili cã hoc facit. ita tñ q p hoc nõ ledãtur
pauperes. sicut faciunt qui talia incerta conce
dunt ad pompã t ad statũ illoz qui debent
restituere. t ad damnationẽ tam cõcedentiũ
qz quibus concedit̃ur.

¶ Utz dñs qui si totũ vẽderet qd habet nõ
posset restituere ḉcqd ipe vel sui pdecessores
indebite a subditis rapuerũt habeat aliquẽ
modũ liberationis. R. fm Monal. ti. Resti
tutio. iij. q sic videlicet vt remittat homib
suis in recompensationẽ aliquã seruitutẽ ad
quã tenẽtur ei imppetuũ. vel det eis aliquã
certã immunitatẽ. vel faciat aliqd hospitale
vel aliã elemosinaz de consensu t voluntate
damna passoz vel eoz successoz. t cũ hꝫ con
cor. Direc. ti. de resti.

¶ Utrũ heredes quibus relictũ est q solnãt
mille libras p incertis habitis ex vsuris. cũ
tamẽ nõ appareat de dictis vsuris nisi p cõ
fessionẽ testatoris liberent̃ p pscptionẽ. xxx.
annoz a dicta restitutõe. R. Lau. post Fed.
q sic. si bona fide semp sic possederũt. nec per
epm amplius poterãt molestari. Rõ. qz cũ actõ
que competit ex testamẽto vel conditio q cõ
petit epo p. l. nulli. C. de epi. et cle. sit psona
lis. t spacio. xxx. annoz claudatur. C. de pre
scrip. xxx. vel. xl. annoz. l. p sequẽs. Jõ he
redes bone fidei nõ poterũt molestari. Nec
ob. q actiones que competũt epis durẽt. xl.
annis. qz hoc intelligit de actionibz compe
tentibus epatui vel ecclesie collegiate. sz hic
nõ competit vt epo. sed vt iconomo t admi
stratori pauperũ. Quoꝛo ad eos quibz bona
sunt alienata vel relicta. si spacio. x. annoz
possederũt indubitãter sunt liberati ab ob
ligatõe restitutõis. qz actio psonalis nõ cõ
petit contra successorẽ singularẽ. l. i. §. heres.
ff. ad trebel. Secus si talis heres vel vniuer
salis aut singularis fuisset male fidei posses
sor. vel si aliter appareat de vsura p factum.
qz sic nõ esset liberatus. vide etiã qd dicit. s.
Prescriptio. §. xlij.

¶ Quõ etiã p pscriptionẽ aut vsucapionem 9
quis liberat̃ ab obligatõe restitutõnis. vide
s. Prescriptio. §. xlij.

¶ Utz p cessionẽ bonoz tollat̃ obligatõ resti 10
tutionis. vide. s. Cedere bonis.

Resuscitatus quõ restituit̃ i integz. vi
de. s. Mors. §. iij.

Revelare vtrũ qs teneat̃ plato
qd scit reqsit⁹ ab eo p
excõicatõz. aut alio pcepto. vide. s. Cõfessio
delicti. t Denũciatio. t Inqsitio. Itẽ d sigil
lo confessionis t secreti. vide. s. Cõfessio vl. §.
iij. an teneat̃ vxor revelare marito adulteriũ
vide. s. Juramentũ. iiij. in prin.

Reverẽtia differt ab honore.
eo qz reuerẽtia ẽ p
cipiũ motiuũ honoris. inqztũ. s. quis ex reue
rentia quã habet ad aliquem ipm honorat.
Itẽ respectu finis inqztũ. s. quis honorat̃ vt
ab alijs in reuerẽtia habeatur.

¶ In quibz consistit reuerẽtia. R. q in. vi. Pri 1
mo i dilectõis affectu. xcv. di. Esto subiect⁹
ij. q. v. habet. Secdo in obtẽperatõis obedi
entia. xciij. di. §. i. t. c. se. t. q. vij. sacerdotes.
vij. q. i. c. quia. t de maio. t obe. si quis. Ter
cio comitando t subsequendo. xcv. dist. non
oportet. Quarto intemerarie nõ reprehẽdẽ
do vel iudicando. xxi. di. nolite. Quinto de
fectus eoꝛũ nõ revelando sed cooperiẽdo. xc
vi. dist. in scripturis. Sexto honorẽ debitũ
qui consistit in quibuscunqz signis exteriori
bus exhibendo.

Rigor ẽ iuris excessus. q qñ
qz statuitur ad terrorẽ
aliorũ. vt in. c. ij. de torne. t in. l. aut
facta. in fi. ff. de pe. ij. q. iij. si quis epm. Qñ
qz tñ sumitur p ordine iuris fm regulas ipsi
us scptas. vt i. c. sup lris. de rescrip. Qñqz p
sbtilitate. vt nõ. i. c. vt constitueret. l. dist. t dr
ab eqtate q ẽ ordiata iusticia rpata dulcedie

miſcēdie. vt nō. in. c. fi. de transac. facit. c. diſciplina. xlv. di. Jus ꝙ̄ ē mediū inter eq̄tatē ⁊ rigorē. ⁊ accipit ꝑ cōi decisione q̄ fit ſm cōes regl'as iurſ. hec ꝑa. i. c. i lris. ō resti. spo. ⁊ i. c. iurgātiū. ō sen. ⁊ re iu. Dñ aūt rigor aut eq̄tas sit ꝓuāda. dic vt i. d. c. fi. ō transac. ⁊ i. l. placuit. C. de iudi. q̄ pax ad nos ꝑtinet.

Risus vtr̄ sit pctm̄: R. q̄ aliq̄n ꝓuenit ex serenitate ꝫsciētie ⁊ ꝑgustatō e suauitatis diuine. ⁊ iste ꝑtinet ad fructū spūs qui est gaudiū. aliq̄n ex māsuetudine nature. ⁊ sic attestat bonitatem nature. aliq̄n ex inordinatō e inepte leticie. de q̄ dr Eccl̄i vij. Melior ē ira risu. ⁊ sic isto mō solū ē ꝑpecatū. hec Al. in. ij. q̄.

Rixa videt q̄ dā ꝓuatū bellū q̄ agit inter ꝑsonas ꝓuatas nō ex aliq̄ publica aūcte. sz magis ex inordinata volūtate. ⁊ sp ē pctm̄ mortale i iuadēte. In defendēte ꝓ se aliq̄n ē sine pctō. vt q̄n solo aio defendēdi cū moderamie culpate tutele fit. ō q̄. s Defensio. p totū. aliq̄n fit cū pctō veniali. s. cū nō multū excedit moderamē. aut q̄n est leuis motꝰ animi ad vidictā. aliq̄n ꝓ o cū mortu. s. cuz aio effrenato ꝫsurgit i ꝑpugnātē ad occidēdū vl̄ g̃uiter ledēdū eū. ⁊ ō ista intelligit illud ad Gal'. v. ⁊ ē filia ire. vt dic Bre. xxxi. mor. ꝫcor. Tho. ij. ij. q. xli.

1 Quid si tic⁹ ⁊ sempr̄oni⁹ ꝑcussissent se adiuicē. ⁊ ꝛtumeliā dixerint. nūq̄d ista paria delicta tollant mutua ꝫfessiōe. vt dr i. c. itellexim⁹. ⁊ c. fi. ō adul: R. q̄ nō ſm ꝑa. i. c. i. de iniur. ⁊ i. d. c. fi. etiā si nō agat ciuiliter. q̄ nō sūt circa idē factū. eo q̄ factū tuū nō ē meum. vt pbat i. l. apō cellū. Ş. marcell⁹. ff. de doli exceꝑ. et tō q̄libet poterit agere de iniuria sua et dāno. nec poterit repelli ab agēdo ꝓpt̄ iniuriā factā. vt dic Innoc. m'to min⁹ tollunt si a gat crimial'r ad pnā legalē. q̄ cuiuslibz delictū pūiet pena ꝫdigna. l. ij. Ş. ij. ff. de adul. Et dicta regula paria delicta. intelligit vera solū q̄n delictū ē circa idē ꝫmissū. vt puta circa idē mrimoniū. ⁊ agitur ciuiliter.

2 Sz nūq̄d ꝑcutiēs ex iusto calore iracūdie teneat: R. Spe. ti. ō accu. Ş. i. tenet q̄ nō. q̄z calor iracūdie victo caret culpe. ff. ad turpi. l. i. Ş. q̄ri posset. Sz ꝛsū credo. q̄z iuriaz ꝓpriā nō licz vlciſci. C. q̄n licz sine iudi. p totū. ar. p locū a ſpāli. i. l. si ex plagis. Ş. rabnar⁹. ff. ad. l. aq̄l'. facit. c. i. ō iniur. ⁊. l. fi. ff. de sica. Nitr̄ tn̄ agit cū eo. q̄z difficile ē iustū tē ꝛrare dolorē. l. si adulteriū. Ş. imꝑatores. ff. ō adul. ⁊ sic tenet ꝫsciētia q̄ tenetur. ꝛq̄ō dicit Spe. hz̄et locū i aiali irrōnali ꝓuocato sic cideret. q̄z sic nō teneret dñs. ꝛ q̄ in. l. i. Ş. cū arietes. ff. si qua. pau. fe. di.

Rogationū dies sūt dies tres immediate ꝑcedētes festū ascēsiōis dñi i q̄bz celebrāt̄ ē ⁊ feriandū. Kerni ⁊ ancille debēt esse liberi ab ope fuli. et q̄dragesimali cibo vti debēt hoies. vt hz i. c. pnunciādū. et in. c. rogationes. de ꝫse. di. ij. quibz abrogatū est quo ad celebrāndū ⁊ festandū ⁊ male. attū excusant ꝫfacientes a pctō si nō a pena. q̄z credēdū ē q̄ multa bona i fructibz ꝑstarent nobis a deo si illo ꝛpe q̄ incipiūt eoꝝ maiora ꝑcula hoies p celebrandū ⁊ scrificiōz i eraniis ꝓuenirēt ad poscendā eius largitatem.

Sacerdos greco ⁊ latino. quasi sacra dans ꝓpositū ex xxi. di. cleros. Cuius officiū est ꝛcramētū corꝑis ⁊ sanguis dñi ꝫficere. ozare. benedicere. ⁊ bñdicere bona dei. vt dr in. c. plectis. xxv. dist.

Utr̄ appellatione sacerdotis veniat solus ꝑsbr: R. q̄ in materia fauorabili nomie sacerdotis venit ꝑsbr. diaconus ⁊ subdiacon⁹. facit tex. in. c. i. xv. q. v. secus in materia odiosa q̄z solū venit ꝑsbr. facit. c. si quilez. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ ibi ꝑa. hoc no. 1

Sacerdos parochialis debet visitare infirmos sepe. c. i. de ce. miſſ. Irē dr stare ieiun⁹ vl q̄z ad horam congruā celebrādi. ⁊ si celebrat nō debet sumere purificationē ꝓpter necessitatē. nisi habeat aliū q̄ quem possit supplere vt no. ꝑa. in. d. c. i. 2

Utr̄ possit ministrare sacra peregrinis ⁊ hospitibz ꝛfluentibus ad ecc'las sine. R. ꝑa. in d. c. i. q̄ sic. vñ morientes ibi sine electōe sepultur eis quarta portio. 3

Utr̄ sacerdos volens suscipere eucharistie sacramentū. puta q̄z infirmus vel als impeditus a celebratōe debeat hz ozariū siue stolā: R. q̄ sic. ⁊ ita circa collū ⁊ sup vtrūq̄z humez q̄ signū crucis ꝓparet i suo pectore. sic etiā q̄n vult celebrare. vt in. c. eccl'iastica. xxi. di. tex. aperte clamat. 4

Sz nūquid cū facit officiū diaconi debet stola sic cū celebrat: R. q̄ nō. ar. c. ꝓpiū⁹. et q̄ ibi nō. xcij. dis. sed debet sicut diaconi vt dr. s. q̄ habeat stolā sup humez sinistrū taliter q̄ veiat añ ⁊ retro sb brachio dextro. ⁊ hume rū dextr̄ cū ei⁹ brachio sit libez ad misteriū 5

sacerdotale. xxv. di. vnū ozariū. Glo. tñ i. d. c. ecclīastica. dicit. q̄ potꝫ ẽ seq̄nda ꝯsuetudo q. c. scit facta. xij. di. z istud tene. Sz si ꝯsuetudo tudo nō appareat. dic q̄ nō vtet nisi vt dia/
con⁹. qz tādiu q̄s hz p̄uilegiū q̄z diu locū te/ 6
net p̄uilegiati. l. vl. C. de testa. milī. z. c. gene/
raliter. xvi. q. i. z. d. c. p̄cipimus.

¶Utrū in pctō mortali possit exequi officiū
suū? R. q̄ nō sine pctō mortali. xv. q. vl. c. vl.
z. lxviij. dist. c. i.

Sacramētū ẽ fm Hug. d. s.

cris. pte. ix. c. ij. materiale elemētū extrinsec⁹ ocul' suppositū ex institutōe figurās ex sil'itu dine repñtās. z ex sctificatōe aliquā gr̄az in uisibilē ꝯferēs. z elemētū sumit hic p quacū q̄z resensibili. sicut oculus p omī sensu. Sil'i tudo ꝺo. p repñtatōe fm quādā ꝓportiōabi litatē. s. vt sic se hz aq̄ ad lauādū sordes cor pales. sic gr̄a ad spūales. et ꝺpetit hec diffi/
nitio sacris noue legis. i quibꝫ sunt tria. s. na tural' sil'itudo ex qua habēt aptitudinē repñ tādi. actual' institutio occulta vel expssa ex q̄ habēt determinatā ordinatōez respectu hui⁹ significati. z spūalis sctificatio ex q̄ habēt ꝯ tutē efficiendi illud significatū.

¶In q̄ ꝯsistit sacra? R. mgr sen. i. iiij. di. i. q̄ in duobꝫ. s. i verbis z in rebꝫ. ita q̄ sub ꝑbis ꝓprehēdat intētio ꝓferentis. z sub rebus fa
ctum seu facta.

¶Que sunt necessaria i omī sacro? R. q̄. iij. Primū elemētū siue debita materia. Secm fozma verboꝝ. Tercū mīster debitus. Quar tū intētio ministrātis. z de isto habes. s. Ba/
ptismus. et in alijs locis suis.

¶Sacrm tm̄ ꝺz puta i baptismo ablutō sb fozma verboꝝ. i. eucharistia ipa hostia conse/
crata. z hmōi res sacri i baptismo z alijs i q̄/
bus imp̄mit ẽ character. In q̄bꝫ ꝺo nō imp
mitur ẽ quidā ornatus aīe. In sacro aūt coz/
pis xp̄i est ip̄m corpus xp̄i vere sub illa spēcie
ꝺtentū. z ẽ corpus mysticū. s. sancta eccl'ia. q̄
tm̄ in ipso nō ꝺtinet sed signatur. Est etiā qd
dā qd̄ est res et nō sacrm. et istud ẽ gr̄a gratū 4
facies siue effectus sacramentoꝝ.

¶Quot sunt sacra noue legis? R. q̄. vij. s. ba
ptis⁹. cōfirmatio. eucharistia. pēnitētia. ex
tr.ma vnctio. ordoz mr̄imoniū. In q̄bꝫ aūt 7
imp̄mit character. vide. s. Character

¶Utrū aqua bñdicta sit sacrm? R. Ri. in. iij
di. i. q̄ nō. qz p eius aspsionē remittunt pcta
p modū meriti in q̄z tū. s. excitat motū chari/
tatis seu feruoꝝ ēvolūtatis p quē fit remissio
nō aūt tanq̄z p vim sacramenti.

¶Quot sunt sacra ncc̄itatis? R. v. s. baptis/ 6
mus. confirmatio. pnia post pctm̄ mortale cō
missum. eucharistia z extrema vnctō. vt nō.
i. q. i. §. sed nō dū. z i. c. venies. ō trās ac. i glo.
q̄ iō dicūtur ncc̄ia. qz sine ipsis nō pōt q̄s sal
uari si ex ꝺtēptu omittūt z hīi pñt. De p̄mo
hēs ō ꝺse. di. iij. null⁹ p̄ter. De scdo ibidē in
c. null⁹ mīstroꝝ. et di. v. c. vt ieiunīū. De tcio
ō p̄. di. i. q̄si p totū. De q̄rto ō ꝺse. di. ij. ois
hō. De q̄nto. xxvi. q. vij. ab īfirmis. alia duo
scz mr̄imoniū z ordo dicūt sacra volūtaria.
qz sine ipsis pōt hō saluari si ea nō vult.

¶Quō sunt dāda? R. q̄ eo mō q̄ ōz i suis lo 7
cis. cū q̄libet habeat suū modū. In vno tñ
oīa ꝺueniūt q̄ in signo crucis oīa sacra sunt
danda. de ꝺse. dist. v. nr.m q̄z.

¶A q̄ sunt suscipiēda? R. q̄ baptism⁹ pōt su 8
scipi i ncc̄itate ab omibꝫ. vt. s. Baptism⁹. v.
Alia aūt excepto mr̄imonio nō nisi a sacer/
dotibꝫ. z de hoc dic vt in suis locis.

¶Utr̄ possint recipi ab eo qui ē i pctō moz/ 9
tali? R. vt. s. Clericus. viij. §. i.

¶Quibꝫ debēt dari? R. q̄ diūsis diūsimode 10
fm q̄ sacra sunt. de q̄ vide i locis suis. Unū
tñ notādū ē q̄ null⁹ existēs i pcto mortali pt
aliq̄ sacrm suscipe q̄n peccet mortal'r. p̄l. di.
multi. xxv. di. illud. xi. q. iij. audi. sicut nec ali
q̄s minister pōt ea ministrare i pctō mortali
q̄n peccet mortal'r. nisi fm aliq̄s illa admini
straret vt laic⁹ i necessitate. puta q̄z baptizat
quod habeo valde dubium.

¶Que sacra pñt iterari? R. omīa illa in qui/ 11
bus nō imp̄mit character. xxij. q. vij. licite.
et. i. q. i. quod quidam

¶Quid cū dubitat an q̄s receperit aliq̄ sa/ 12
crm. puta baptismū. z hmōi? R. q̄ si dubiuz
ē p̄babile vel verisil'is resultat ꝺiectura reite
rādū ē fm q̄ ꝺixi. s. Baptism⁹. vij. §. ix. q̄a
nō ꝺz iteratū q̄ nescit factū. de ꝺse. di. iij. si
nulla. et de p̄esby. nō bap. c. venies.

¶Utr̄ sacra vel sacr̄alia. sicut ē oleū sctm. aq̄ 13
baptismal' z hmōi. possint recipi p sanitate
acquirēda. vel ex alio fine q̄z eo p̄pter quem
sunt īstituta? R. q̄ nō sine pctō mortali si ta
lis sit finis p̄ncipalis. qz vti sacris ad aliū fi
nē q̄z ad eū p q̄ ordinata sunt ē ipsis abuti.
Excipit tñ Pe. de pal'. in. iij. sacrm mr̄imo/
nij qd̄ fm eū q̄s ꝺtrahēdo ex alio fine. puta
p̄pter diuitias z hmōi. nō peccat mortalit'.
vt habes. s. Mr̄imoniū. ij. §. xxv. sec⁹ si vte/
rec̄ q̄s talibꝫ sacris p̄ncipal'r ex fine suo. z se/
cūdario p̄pter sanitatē acq̄rēdā. sic fecit Cō
stātinus imp̄ator. qz sic nō peccaret.

Sacrilegiū est sacre rei violatio vl' vsurpatio. z accipit hic violatio p q̄cūq; irreuerētia aut ꝛhonozatōe. z dr fm Jnno. q̄si sacri ledium vel fm Lau. q̄si sacre legis lesio. z ꝛ habes glo. xvij. q. iij. in. c. sacrilegium.

1 ¶Quot modis ꝓmittit sacrilegiū: R. q; tribꝫ modis. Primo rōe psone. sic cū q̄s ledit psonā eccl'iasticā. xvij. q. iij. q̄sq; quis. Secdo rōne loci. sic cū violat imunitas eccl'ie vl' cimiterij vt ibidē. c. si q̄s. el. i. cū ml'tis. c. se. Tercio rōne rei. z istud fit tripl'r. s. auferēdo sacꝫ ꝛ sacro. s. loco. vl' nō sacꝫ ꝛ sacro. vl' sacꝫ ō ñ sacro. vt nō. in. d. glo. z ꝯ loq̄r ꝛ sacrilegio. p̄ pnā large ꝓmittit multis modis. vt nō. in. d. glo. z ibi vide. q̄ nihil ad nos.

2 ¶Aduerte etiā q; oē pctm̄ qō ꝓmittit psona eccl'iastica material'r z q̄si p accidēs ōr sacrilegiū. Unū dicit Piero. q; nuge i oze sacerdotis sunt sacrilegiū vl' blasphemia. sz formaliter z pp̄e sacrilegiū ē illud pctm̄ qō psona sacra agit ꝫ eius sanctitatē directe. vt si virgo deo sacrata fornicet z hmōi. Large etiā sacrilegiū ē cū rē ecclesie q̄s indebite vsurpat. xvij. q. iij. §. qui autē.

3 ¶Que pena sacrilegoz. habes i. l. si q̄s in ℔. C. ꝛ epi. z cle. z. xvij. q. iij. p totū. z ibi vide. q̄ nihil ad nos. sed ad foz ꝛctiosum solum Sz q̄ ad ꝫscientiā ē excōicatio. ꝛ q̄ vide. s. Excōicatō. v. casu. i. z. vi. z. ix. z. xiij. z. xxvij z Excōicatio. vij. in multis casibꝫ.

Sacrista siue custos eccl'ie habz pulsare campanas ad horas iubēte archidiacono. Jtem custodire palas seu lintheamina altaris z oīa vtēsilia eccl'ie. Jtē lampades curare ne sup̄ modū lucēdo oleū ꝛpereat. aut min⁹ lucēdo obscuri/oz sit eccl'ia. Jtē puidere ꝛ incēso. lumiaribꝫ pane z vino p celebrādo. Jtē oblatōes z ꝛcimas fm iussum archidiaconi inter frēs diuidere. Dec notant in. c. plectus. quasi in fi. xxv. di. et ꝛ offi. custo. p totū.

1 ¶Quis dz ꝛputari sacrista: R. q; aliqs ꝛ sanctiozibꝫ ecclesie. vt in. c. ij. ꝛ offi. custo.

2 ¶Ex qua culpa tenetur si quid ꝛpereat. vide s. Custos.

Sagittarius dz q̄ artē balistariozū exercet. z vtz liceat vide. s. Ars.

Salarium an ꝛbeat famul'o infirmāti aut sil'ibus vide. s. Familia. §. ij.

Sanctus q̄s ꝛteat hōi. vide. s. Canonizatō z reliq

Saracenus dz q̄ tos tal/ꝫ colit. imo ꝛ/mōes. nec nouū aut ver⁹ testm̄ recipit. hoz tē/pla p̄cipiunt claudi sb pena mortis z amissiōe bonoz. C. dō paga. z sara. z tēplis eoz. l. i. z. ij z q̄si p oīa q̄ ad phibitōes iudeis ꝓpt̄. C. e. l. vt pphanos. z extra dō iude. z sara. q̄si p totū. Et iō vide. s. Jude⁹. q̄ phibet xpianis erga ipos. excipit tn̄ casus. qz cum saracenis xpian⁹ comedere nec habitare phibet. xi. q. iij. ad mēsā. sz bn̄ cū iudeis. xxviij. q. i. nullus qz magis sūt nobis quersi iudei z cibi nos ꝓtēnūt. tn̄ Lau. z Jo. et ml'ti seqces tenēt q; cū saracenis etiā nō licz comedere. qz etiā ipi i ml'tis iudaizāt. Qō ver; credo qn̄ i cibis talia obsuāt. al's nō. Jtē qz iudeis ꝓmittit eoꝝ synagoga. sed saracenis nullo mō ꝓmittit iter xpianos publicā iuocatōz facere machometi. neq; p egrinatio ad aliquē suoꝝ sic ad sctm̄. Et q̄cūq; eoz dñs xpian⁹ q̄ ℔ eis ꝓmittit pccat mortal'r. qz facit ꝫ pceptū cle. vnice. de iudeis. Jtē qz cū iudeis pñt xpiani habere ꝓmertiū. sz cū ifidelibꝫ seu saracenis exlis quā incurrūt ipo facto q̄ tpe guerre cū eis habēt ꝓmertiū. vel q̄ deferūt eis phibita. de quo vide. s. Excōicatio. v. casu. xxi.

¶Utz xpiani possint furari quos detinēt i eoꝝ seruitio: R. q; sic. quia nullo modo licite pñt tenere eos

Satisfactiō dz dupl'r. vno mō reconciliatio. z sic ciliationē quelibet eoz satisfactio dici potest Alio mō dicit solutio pene debite. et sic ē ps vna penitētie q̄ est assumptio siue adimpletio penitētie iniūcte vel debite. z nihilominꝰ tn̄ etiā ptibꝫ alijs penitētie ꝙuenit p accidēs vt ꝓtritōi rōne voloris ꝓiūcti q̄ ē in pncipali. z ꝓfessioni rōne erubescētie. hec. s. Bo. in. iij. di. xvi. circa l'ram.

¶Satisfactio fm culpā ptinet ē iniurie illate recō pensatio fm equalitatē iusticie. fm ꝙ culpā futurā ē peccatoꝝ causas excidere ꝛ eorū suggestionibꝫ aditū nō ꝑbere. de pe. di. iij. c. Satisfactio.

¶Utrū deo quis possit satisfacere p peccato ꝛ R. q; cum ipsius adiutorio. videlicet cū merito passionis xpi. cui⁹ homo p verā fidem efficitur pticeps sic potest. al's nō. vt nō. Ric. in. iij. dist. xv.

3 ¶Utrū vn⁹ hō possit p alio satisfacere? R. q accipiēdo satisfactōez p pseuatōe t cautela culpe future sic nō pōt. qz ds ieiunādo nō affligit corpus alterius vt viuat caste nisi inqz tum p bonū exemplū allicit eū ad sil'ia faciendā. siue inqztū potest alteri mereri augmētuz gratie p talia. vt sic facilius euitet pctm. Si vo accipiat satisfactio p recōpensatōne inuicem illate. sic vnus pōt p alio satisfacere homi Deo vo etiā pōt si mō ille q ꝺmisit pctm sit ꝺtritus de eo. al's nō. p penitētia vo inūcta nō pōt vnus p alio satisfacere nisi intercedat auctoritas ꝺfessoris qui in illa pōt dispensare. vel nisi ineniat casus q ille cui imposita est nunqz eā poterit in hoc mundo implere. qz posset tūc p aliū fieri. Nec habentur ex dictis Ri. t. s. Bo. in. iij. di. xx.

4 ¶Sed nūquid ille cui⁹ satisfactōez alter i se suscepit moriendo statim euolabit? R. q nō sed oportet q p mo ille qui eū suscepit imple at. qz nemo paradisum ingredit nisi sit extra omē debitū. ita q nec ipe nec alius p eo sit debitor. fm. s. Bo. in. iij. di. xx.

5 ¶Utz talis p alio satisfaciēs satisfaciat etiā p seipo? R. diuersoz fuit opi. sed mihi placz opi. quā Ri. i. iij. di. xx. refert q etiā e satisfactoriū p seipo nō ex debito. sed p diuinā misericordiaz q magis charitatē attēdit qz op⁹. xiij. q. v. si quid. Uel dic q p alio sit satisfactoriū p modū solutōis pene. p seipsis vo e satisfactoriū p modū meriti de ꝺgruo. Dicit em. s. Bo. i. iij. di. xv. q licet de rigore iusticie n̄ sit satisfactoriū id qđ facit quis ad qđ al's tenet tn̄ credit q diuine misericordie benignitas tāta nos. t de hoc. j. Suffragiū. H. ij.

6 ¶Utz satisfactio facta in pctō mortali vale at? R. aut loqmur de ea q fuit imposita a cōfessore penitenti t postea recidiuāti añ illi⁹ complementū. t sic dic vt. s. Penitentia. H. xiij. Aut loqmur đ alia qcūqz volūtarie assūpta t sic dico q nō valet quo ad diminutōez pene debite p pctō nisi p accidēs. vtputa qz citius ꝺcurretur t vera aget penitētiā. sed qztū ad culpā futurā euitandā valet.

7 ¶Que sūt ptes satisfactōis? R. tres. s. oīo. ieiunū t el'yna. Sūt tn̄ alie sedarie. vt vigilie pegrinatōes. disciplie. et hmōi. Uñ oīa opa afflictōis ad ieiunū reducunt. oīa opa misericordie ad el'ynā. oīa opa spūalia ad oīōez. hec ex. s. Bo. in. iij. di. xv. pte. i. ar. i. q. iij.

8 ¶Utrū flagella missa a deo vel ab hominibus etiā p peccatis nostris sint satisfactoria? R. q sic inqztū cadunt sub volūtate patienter ipa acceptante. t patienter sustinentis volente. dūmodo al's sit in charitate. t de h̄ vide. s. Mors.

9 ¶Utz aliq̄ p dictaz triū ptiū satisfactōis sit magis satisfactoria? R. q el'yna i se includit totē oīonis t ieiunij. ppter duo. Primo qz ꝺstituit eū cui dat debitōrē ad oīāduz p eo q dedit. Secōo qz el'yna data ppter deū e ds si q dā oblatio deo facta. q oblatio deo facta habet vim oīōis. t sil'r honoz exteriorz subtracto p el'ynā facta. ꝺtinet virtualiter ieiunij. in q maceratur corpus. Sil'r oīōi tute ꝺtinet ieiunij. qz intētio interius ad deū debilitatem corpis parit. ꝺpleti⁹ tn̄ el'yna hz vim satisfactōis qz oīo t ieiunij. ppterea dz. i. Thi. iij Corpalis quidē exercitatio ad modicū vtil' e. Dicit glo. Dis summa discipline xp̄iane e mīsedia et pietate. Si tn̄ general'r loqmur pōt dici q i satisfactōe sunt tria. s. vitatio culpe. augmētatio gre t solutō pene. t h̄ terciū e infimū i satisfactōe. Ad p̄mū valet oīo. Ad scōm valet elemosina. qua ds sibi facit amicos de māmona iniquitatis qui impetrāt gratiā. Ad terciū valet ieiunij. Nec ex Ri. i. iij di. xv. ar. ij. q. iij.

10 ¶Utz restitutio rei aliene sit ps satisfactōis R. q pprie nō. qz dz p̄cedere oēm ptē penitētie cū dicat cessationē ab iniuria. de q vide. s. Restitutio. ij. in p̄n. Sz large accipiēdo restitōem prout dicit oīe illud qđ ad debitā satisfactionē exigitur. sic e ps satisfactōis.

Scādalū e dictū vel factū min⁹ rectū p̄bēs alteri occasionem ruine. ita no. Lar. i de. i. de offi. oz. fm Lauř. a scandalō grece qđ latine dz ruina vl' offensio vel impactio pedis. t elicit a Hiero. sup illud Mat. xv. Scis q pharisei audito hoc verbo scādalizati sunt. Uñ sic q̄n aliqđ ponit i via corpali p quod impingēs disponitur ad ruinā. sic i via spūali quicūqz p factū suū seu dictū minus rectū. i. vel malū fm se. vel habēs spēz mali disponit aliquem ad casum i aliqđ pctm̄ ppprie scandalū ei facit. Host. i summa ti. de renū. dicit. graue scādalū dz qn̄ ex dicto vel facto alij ꝺtrahūtur i ꝺsensuz mortal' pcti. t ppterea glo. đ renū. in. c. nisi. in ꝼ. pro graui. dicit. q nō est curandū de scandalo nisi sit graue. de no. opē. nū. c. ij. t de voto. c. magne. de reg. iuř. qui scādalizauerit. quod no.

1 ¶Quottuplex e scādalū? R. duplex. s. actiuū t passiuū. sicut dupl'r pōt quis esse cā peccādi alteri. Uno mō p se. puta qn̄ quis aliqđ

malū facit p illud intendēs aliū ꝺducere in pctm̄. aut si nō intēdit. tm̄ factū est tale qđ ꝺ se sui rōne habet vt sit inductiuū ad peccandū. ⁊ sic istud ꝺr scādalū actiuū. Altero mō ꝙs p accidēs pōt esse cā peccādi alteri. puta qz p̄ter intētionē scādali dādi id facit. ⁊ ex ꝺdītō ne opis nō ē vt ꝙs scandalizet. Sz tm̄ alius male dispositꝰ ē. aut ex inuidia quā habz ad aliū aut alio mō ideo scādalizatur. et tal' nō ꝺat occasionē ꝙtū in se est tali scādalo. ꝓpte rea vocatur scādalū passiuū sine actiuo. Oñ ꝙz etiā ē scādalū actiuū simul ⁊ passiuū. actiuū i altero q̄ ꝺat. ⁊ passiuū cū ille qui accipit peccat. aliqñ est actiuū sine passiuo. puta cū aliquis inducit aliquē ad peccandū. sed ille nō peccat. hec ex Alex̄ā. ij. q̄. iij. de scandalo. et Ri. in. iiij. ꝺi. xxxviij.

2 ¶ Utz scādalū sit spāle pctm̄ mortale. R. q̄ aut scandalū passiuū ē tm̄ impactō ad veniale pctm̄. puta cū aliqs ex ꝺicto alterius mouet ad pctm̄ veniale. ⁊ sic ē veniale pctm̄. aut ē cū impactōe ad mortale pctm̄. ⁊ sic ē mortale. nō tm̄ aliud pctm̄ spāle ab illo qđ ꝺmittit qz sumere occasiōz pcti ex ꝺicto vel facto alteriꝰ nō ꝺstituit spāle rōez pcti. qz nō ꝺportat de formitatē spāli virtuti oppositā. sed solū ipm pctm̄ qđ cōmittitur. Sic aūt loq̄mur de scādalo actiuo. ⁊ si sit p accidēs sic ñ ē spāle pctm̄. qz qđ ē p accidēs nō ꝺstituit spēz. tm̄ qñqz pōt ee pctm̄ veniale. vt qñ actū ꝺmittit venial' pcti. vel actū q̄ de se nō ē malū. sed solū habet spēz mali cū aliqua leui inductione Oñqz ē mortale siue qz ꝺmittit actū mortal' pcti. siue qz ꝺtēnit salutē primi vt p ea fuā da ñ ptermittat aliqs facere qđ sibi libuerit. Facit. c. cauēdū. x. q. iij. et. ꝺ. ij. p grauī. i. q. i. hi q̄scūqz. Si ꝙs sit scandalū actiuū p se. puta qz intēdit aliū inducere ad pctm̄. et si q̄dē intēdit inducere ad pctm̄ mortale. sic peccat mortal'r. Sil'r si intēdat iducere ad pctm̄ veniale p actū pcti mortal'. Si aūt intēdit inducere ad pctm̄ veniale etiā p actū pcti veniālis sic ē veniale pctm̄. Et isto mō scandalū actiuū p se ē spāle pctm̄. qz ex intētione finis ꝺstituit pctm̄ rōez spāl' pcti. ⁊ opponit ꝺrecte cozrectōi fraterne. ꝓpter h̄ qđ intēdit spā le primi nocumētū. Hec oīa ex Ale. ⁊ Rich. vbi s. ar. i. q. ij. q̄ aut bona opa sūt necessaria ad salutē vt sunt p̄cepta. aut sunt supererogatōis vt ꝺsiliōz opa. aut i genere indiffā. vt comedere carnes. bibere vinū. retinere tpalia. vbi ta repetere ⁊ hmōi. Opa em̄ pma nō sūt p q̄ cūqz scādalo omittēda. qz nullꝰ ꝺz velle dā nationē suā p cuitāda illa primi sūi. facit. c. ij. de no. ope. nū. ⁊. xij. di. illa. ij. q. iij. inter verba. xxij. q. iij. §. i. an si. Hic aduerte fm Io no. vt recitat Pa. de renū. in. c. nisi cū. §. p̄ꝰ/ ui q̄z. q̄ i p̄ceptis iuris natural' ⁊ euāgelici ē ver hoc. sed veritas iuris positiui ex cā ē re/ pēnda relaxānda. et ꝺtrariū statuendū ꝓpter scādalū. vt no. de ꝺcess. pbē. c. ꝓpoſuit. ꝺ ꝺoro c. i. Secūa etiā opa nō sunt omittēda. ꝓpter scandalū ꝓximi. puenies ex malicia. qz p̄ volentibus malicioſe impedire bona opa da ret materia ⁊ occasio malignādi. Si ꝙ scā dalū prouenit ex infirmitate primi vl ignorantia. sic sunt ad tps intermittēda q̄libz. ſ. adhibeatur sufficiēs diligēcia ad h̄ vt ignorās instruat. ⁊ infirmꝰ aliq̄ mō ꝺfortet. vt nō de bono ope scādalū sibi sumat. nec tal' retardatio merito ꝓiudicat. qz non minuit de pfectōe charitatis. Iz magi ꝺsponit ad augmē tū. nō tm̄ oīno sūt talia ptermittēda. ꝓpe scā dalū primi. Tercia etiā opa. ſ. indiffīa. Hec oīa sūt talia ptermittēda. ꝓpe scā omissio alteri nō p̄iudicat nisi ipsi omittenti. ⁊ etiā i tpalibz tm̄. sic sūt omittēda ꝺ̄ p̄cepto q̄ñ pbabil'r primꝰ scādalizabit ex infirmitate scādalo mortal' pcti. Sz si venial' erit ꝺ ꝺsi/ lio. Si aūt scādalizat ex malicia. vt puta qa oñsuz ē sibi q̄ nō ꝺz scādalizari. ⁊ mō ꝺbito suaſuz vt nō scādalizet. ⁊ tm̄ vult scādalizari qz sic ꝓuenit ex malicia. ⁊ tūc nullū opꝰ est ꝓ/ termittendū ꝓpter scandalū ex malicia pro/ uenies. Ale. ꝺo i. iij. pte summe. c. de p̄ceptis pēnitētie tenet q̄ si sim infirmꝰ ⁊ timeo casuz meū ex nō repetitōe rez meaz. ponꝰ tenēr cozri tare scādalū meū q̄z primi. Sil'r si sū pfectꝰ ⁊ repetā de bito mō licz sic ꝓpōderat bonū cōe bono spāli. sic ꝓpōderat scādalū cōitat. ⁊ plu riū. ſ. dissipatio pacis ⁊ utilitatis cōis ⁊ inc tuū de linq̄ndi. q̄ oīa acciderēt si nō liceret sua repetere ꝓpter scādalū ꝓximi sui singu lare. Adūte tm̄ h̄ q̄ licet ꝺ iure ciuili nō sit ca rādū ꝺ scādalo qđ pōt ꝺtingere circa pſonā detētozis iniuste rē meā. immo licet tal' occa dere q̄ñ al'r nō pt recuperari. vt no. Bar. i. l. fu rē. ff. de siccarijs. tm̄ de iure canōico ⁊ i ꝺscien tia. fm Pa. i. c. nihil. ꝺ pīcp. nō ꝺsulerē bono viro p̄o repetitōne rez tpaliū aliqđ facere q̄ verisil'r valde seua ⁊ horribilia ꝺberēt euenire. facit. c. suscepim̄. de homi. ⁊. c. ij. ꝺ no. ope. nū. ⁊. c. si ꝙ. el. i. de sen. ex. ⁊ qđ ibi no. Inno. Si tm̄ faceret nō credo mortal'r peccaret q̄ñ

4 scandalum puenit ex malicia.
¶ Sz nunqd qō libet bonū sit faciēdū ne pri
mus scādalizet. R. vt colligo ex doctna Ale.
in. ij. ij. tractatu de scādalo. aut bonū qō expe
dit primo rōnabiliter petit. puta qz paup pe
tit vestimētuz z hmōi. z tūc si ad hz teneor de
pcepto casus ē clarus. si nō teneor al's de pce
pto. sic dico ei illud manifestare quō non te
neor. z quō rōnabiliter illud nō facio. et tūc
sufficit. z si scādalizet sibi imputet. qz scāda
lū ē pharizeorū q scādalizabant qz discipuli
nō lauabāt manib9. z tn cū dns satisfeciss scā
daluz accipientibus dixit. Sinite illos ꝛc.
Mat. xv. Si ꝑo nō rōnabil'r tale op9 omit
to. sic ne prim9 scandalizet de mortali teneor
illud facere. facit. c. ij. de no. opꝰ. nun. Aut qō
petit irrōnabilit expetit. z sic nō teneor. sz suf
ficit satisfacere p posse ne scādalizet ex igno
rātia vl' infirmitate. z si nō acceptat tā scāda
lū ē pharizeorz. et sic fm Aug. exponit illud.
Omi petēti te tribue. s. vel qztū ad verbū rō
nabil'r teneris. z sic ptz quō dz intelligi il
lud. facili9 scādalū nasci pmittit qz fitas dese
rat. s. fitas vite q ꝑhedit oīa pcepta z ꝑsi
lia. fitas doctrine ad ꝑdicādū. z veritas iu
sticie ad puniēdū. qz loqtur eo mō q. s. dixi.
Et adde q ea q sunt de iure positiuo pcepta
sunt ptermittēda. qn qs scādalizat ex ifirmi
tate vel ignorātia. nō tn simpl'r sz ad tps. vt
dixi de ꝑsilijs superogatōis. Idē dic d puni
da ne alij scādalizent. dic vt. s. Fama. §. i.

Scientia aliqn hz p cām. z b ꝑpe ē
scire. z de hac loqtur phs i
ij. posterioꝝ. t. vi. et §. facit. l. scire. ff. de legi. z
c. intelligētia. de ver. sig. aliqn scientia hz p ali
quē sensum corporeū. vt puta scio q habes ca
putū in capite. qz video. scio q dixisti tale ꝙ
bū qz audiui. scio q tale qd ē dulce. qz gusta
ui. est duz vel molle. qz palpaui. z talis scie
tia reqritur in teste. ff. de te. l. testiū fides. z. iij
q. ij. testes. Credulitas tenet medīū iter scie
tiā et nescietiā. qz nec i totali ignorātia cadit
credulitas nec i scientia. vt nō. ff. de iu. z fa. ig.
et qd no. glo. in. c. ij. de testi. li. vi.
¶ Cui scietie ē insistendū. R. q clerici et eccle
siastice psone debēt insistere illi scietie q est ne
cessaria circa suū officiuz. Religiosi ꝑo q sibi
ē pcepta vel phibita. vel de iure aut p regulā
Curā aiaz habētes aut confessores circa ca
sus ꝑscietie debēt insistere. z sic de ceteris. Cleri
ci tn z religiosi pnt intēdere scientijs triuiali
bus. q ideo triuiales dicunt qsi triuiū. qz tri
plex ē via ad idē. s. eloquētiā. q sunt grāmati
ca. dialetica z rethorica. Et sic intellige. c. p
mū. et. c. qz nōnulli. de mgris. nō tn ad volu
ptatē. sz vt sciāt discernere vez a falso. xxxvij
di. cur g. ml'to magis i sacra scꝑtura. theolo
gia z iure canō ico. necnō in phia naturali z
morali. xxxvij. di. turbat. et. c. q de mēsa. z. c. si
qd veri. z. c. relatū. in fi. In scietijs ꝙo qdru
malibus. s. arismetrica. musica. geometria z
astrologia. nō credo debeāt intēdere. excepta
musica. qz tales scietie licz i se ꝺtineāt ꝙfitatē
fm Piero. nō tn ducunt ad pietatē. xxxvij.
di. si qs grāmaticā. imo habēt: magie astro
logia: multū curiositatis. z aliqn noxie vani
tatis. Leges aūt z phicā pnt sil'r audire nisi
sint religiosi vl' sacerdotes vl' habētes ꝑsona
tus seu dignitatē seu curā aiaz. vt. s. Excōi
catio. vij. casu. vi. t. vij. Sūt tn inexcusabi
les apd deū q ꝑfatis scietijs intēdentes q eis
sunt necia vl' ad eoz officiū ignorāt. xxxvij.
di. q ea. z q scietia reqrat. dic q spāl'r a qcun
qz exigit illoz ꝑceptoz z phibitionū cogni
tio q ad eū ptinet. vel rōne officij aut status
aut alio mō. Xpiani aūt cōiter tenent scire q
ptinēt ad fidē. qdā explicite. et qdā iplicite.
vt. s. Fides. §. vi. Et ꝓpterea Aug'. i. c. vos
añ oīa. de ꝺse. di iij. dic. q patrim debēt docē
re qs tenuerūt i baptismo simboluz z orōem
dnicā. Clm ex dictis i. d. §. vi. ptz. q parētes
q nō docēt filios z filias se signare dicendo.
In noīe ꝑris et filij z spūscti amē. et Credo
puū. z. x. pcepta legis. et pz nr. videt peccare
mortal'r qn omittūt ex negligētia eos docere
vl' doceri facer si pnt. Sil'r ñ excusant a mor
tali q nescietes talia nō addiscūt si pnt cum
sint necia ad salutē. Addite tn q qs posset sci
re pcepta. puta si interrogat adorare deos ali
enos ē ꝺ pceptū. nō deret sic. z idē d aliis. vñ
tali sufficit licet nesciat ordinate dicere. Et
idē posset dici d aliq q nescit credo puū. tn si
interrogaret. de9 ē vn9. Nō deret q sic. z q cre
auit oīa. ihs xps ē ei9 fili9. z sic d ceteris. nō de
ret q sic. q sufficeret sibi. licet nesciret ꝑfatuz
credo. Et iō dicerez de pz noster q qn qs scit
q ē orandū et petēda salus z gra et remissio
pctoꝝ et hmōi. licet nesciret dicere pz nr q
excusaretur. licet ꝺsulendū sit omnib vt po
tius tā pz noster qz credo addiscāt
¶ Que scietie pnt doceri alie a ꝑdictis. vide z
s. Magister. §. iij.

Scisma ꝓprie z stricte ē illicita di
uisio p inobedientiaz ab

vnitate ecclesie facta. xpliij. q. iij. inter scisma extra de scisma. ad succidendos. lib. vi. Et hꝫ ē aliqñ cū hereſi. vt in grecis qui ab vnitate ecclesie ſe ſeparauerūt. aliqñ ſcisma eſt ſine hereſi ſicut ſunt illi qui credūt romanā eccleſiā. nec aliā volūt ꝓſtituere. ſed eā credūt eſſe apō ſe. vt ꝓtingit qñ duo vel plures ꝓtendūt de papatu. Aliqñ ſcisma accipit large. ſ. cū q̄ ꝑpri um ep̄m eiiciunt ſedē ep̄alē ſibi vſurpātes. t preſbros ſibi ordinātes. Scisma tercio accipitur largiſſime. t ſic ſcismatici ſunt oēs qui ſunt in peccato mortali. qz ſunt extra charitatē. c. audi. ij. q. iij. hoc no. Jnno. in. c. i. e. ti. t ſequit Pa. in Rica. eo. ti.

1 ¶Utꝝ oēs ſcismatici ſint excōicati. R. Pa. i d. Rica. q ꝑprie ſcismatici cū hereſi. dat ē q ſic. c. excōicam⁹. de here. Sed ſine hereſi ſcismatici ꝑprie nō ſunt excōicati vigore. c. i. e. ti. ſed vigore. c. licet. de elec. vbi dr q gerēs ſe ꝑ papa cū nō ſit cū oīmib⁹ ſibi adherētib⁹ excōicatōi ſbiaceāt. t ſic ſunt excōicati ipo iure Limitat tamē Pa. vbidē in. d. Rica vꝝ i caſu vbi nō cadit probabil' error vel ignorātia Ubi aūt q̄ſtio foret dubia. t maxime ſi oſtenderit i facto intricato et lōgeuo prout euenit i ſcismate p̄terito. tūc putarē oīs euitare excōicatiōz t pcm̄. l. regula. t. l. ij. ff. d iur. t fa. ig. t in. c. aplice. de cle. ex. mi. et in. c. vt aīaꝝ. de ꝓſti. li. vi. dū tñ i volūtate habeāt ſemp adherere vero papę qñ p eccleſiā vel alio mō cōſtaret de veritate. Scismatici vero large nō ſunt excōicati niſi p violentiā factam ep̄o. et hmōi. al's nō. nec ſcismatici largiſſime.

2 ¶Utrū emens rem eccleſiaſticā aut alio mō acquirens eam a ſcismaticis ꝑprie ſit excōmunicatus. R. q ſic. vt i. c. i. eo. q̄us al's occupās rem eccleſie nō ſit excōmunicatus. c. ꝓqueſtus. de fo. compe.

3 ¶Utꝝ tenēs bñficiū eccl'iaſticū a ſcismatico ſibi ꝓceſſum. vel ꝓſentiēs ordinatiōi facte p eundē ſit excōicatus. R. q ſic. vt i. d. c. i. Sz hꝫ intellige i ordinatione q̄ ad executōem fm glo. t Pa. in. d. c. i. qz ordo bñ ꝓfert ſi forma fuer. ſed nō executio ſi a tali ſcienter recipiat Si ꝙo ignorāter Jnno. tenet q etiā executō ꝓfert. ſed Ho. tenet q vꝝ ē q executio ꝓfert q̄diu ē occultus. ſed poſtq̄ fuerit patefact⁹. requirit diſpenſatio. t iſtud eſt tutius.

4 ¶Sed q̄s diſpēſabit cū tali. R. Pa. i. c. fi. e. q in ep̄atu ſolus papa. c. qz diligētia. de elec. Multo magis ſi dignitas ſit empta. vt i. c. cū venerabili. d ꝓſue. Jn aliis ꝙo ordinibus diſtingue. Aut recepit ſciēter vel ex ignorātia craſſa aut ſupina a tali ſcismatico. et ſic ſol⁹ papa. Aut ex ignorātia ꝑbabili. t ſic ep̄s dr ſpēſare p̄ot. vt i ſil'i dr i. c. i. t. ij. d ordi. ab epō q̄. re. nō tamē ab illo ep̄o qui euz ordinauit. q̄uis poſtea redierit ad vnitatez. vt no. glo. in. d. c. fi.

¶Utꝝ ꝛct⁹ alienatōis fact⁹ i vtilitatē ecclie teneat. R. q ſic. vt tenet glo. d. c. i. al's nō.

Scriptura aliqñ dr apocha et inter ptes. Aliqñ dr ep'la. et hec ē q mittitur ad abſentē. t cōiter dr lra miſſiua. Aliqñ dr liter rōnū. t hic eſt quē cōiter ſolēt facere ercētes talē artē. ſeu tam t curioſi ꝓſſamilias. Aliqñ dr publica. t hec eſt q fit a publica ꝑſona. ſ. notario cuz publicis ſolēnitatib⁹ reqſitis. Aliqñ dr autentica. t hec ē illa q act ſui validitatē nō reqrit aliud. Quō aūt facit fidē. vide doc. maxime Pa. i. c. ſcpta. de inſtru. t in. c. i. e. ti. t in. c. poſt ceſſionē. de ꝓba. t ibi dr q ſcpta ſigillata aliq̄ ſigillo autētico cū ſubſcpt⁹ duoꝝ vel trū plenā fidē facit. Aduerte q vbi ius ſcpturā exigit ſi nō extāt ꝑbabit q̄ ſtat p ſolēnitate fm Jnno. in c. innotuit. d eo qui fur. or. ſu. t ideo clericus ꝓbare habet q ſit clericus ſi ſcpturā nō hꝫ no. Pa. in. c. qm̄ ꝛde ꝓba.

¶Utꝝ ſit danda fides ſcripture antiquoꝝ. R. Pa. in. c. cū cauſaz. de ꝓba. q ſic. et no. Bar. in. l. i. ff. ſi cer. pe. no. glo. in. c. inter dilectos. de fi. inſtru. q̄ limita vez qñ nō tractatur de magno damno. Jdē dic de ſcpturā in lapide. t diffuſe vide Pa. vbi. ē. de hoc.

Scurrilitas ꝙo fm Ale. q. ij. ti. eo. qz ſcurrilitas refert ad laſciuiā affectionis. ſtultiloquiū vo ad indiſcretōes ratōis. pñt tñ coincidere t inuicē cōuenire. t ſemp ē pctm̄ ꝑprie accepta et filia luxurie. Sunt tñ aliqñ p vrbanitate ſermonis. t hꝫ impropꝛie. t tunc ſi adſit finis debitus. vt ꝛſerua/tio amicicie bone vel remotio miſticie vel accidie nō eſt peccatū. dūmodo nō fiat p verba turpia. Si autez fiat p verba turpia vel inutilia t tm̄ riſum inordinatuz ꝓuocantia peccatū eſt. et ſic ad Eph. v. Nō nominet in vobis turpitudo aut ſtultiloquiū aut ſcurrilitas q̄ ad rē nō ptinet. i. nulli⁹ vtilitatis. Et magis peccāt q̄ tales audiēdo ſuſtinēt. cum ſint auctores ſceleris.

Secretū qñ q̄s dr̄et reuelare. vide Confeſſio vi. t familia. §. vij. t. viij.

Seditio ē tumult⁹ ad pugnā. dic̄ glo. ij. Lox. xij. et differt a bello ⁊ rixa. qz illa importat mutuā impugnatoz in actu. Sz seditō ꝓt dici siue hmōi ip̄ugnatio sit i actu. siue sit ꝓpatō ad talē pugnā. Jtē qz bellū ꝑpe ē ꝯ hostes extraneos q̄ ꝑ multitudis ad mltitudinē. Rixa aūt ē vni⁹ ad alt⁹. vl̄ paucoz ad paucos. Sz seditō ꝑpe ē iter ptes multitudis vni⁹ inter se dissidētes. vt cū vna ps ciuitatis excitat ad tumultū ⁊ tra aliā. differt tn̄ a scissmate. qz scisma ⁊ tra vnitatē spūalē. hec ⁊ tra tpalem.

¶ Utrū seditio sit pctm̄ mortale. R. q̄ sic ex genere suo. vt pz. ij. Lox. xij. ⁊ nedū i eis q̄ sedītoēz ꝓcurāt sz etiā i seqcibz talū. ⁊ tenent de oīi dāno inde secuto. Jdē dico de tenētibus ptialitatē. Lōcoz. Tho. ij. ij. q. xlij.

¶ Utrz ꝓturbās regnū tyrānī sit seditiosus? R. q̄ nō. qz tale regnū nō ordinat ad bonum ꝯmune sz ad bonū ꝓpriatū. vt dicit ꝑhus. iij. pol̄. et. viij. eth. ⁊ ideo nō habet rōem seditionis talis ꝓturbatio. immo est laudādus q̄ multitudinē liberat a tyrānica prāte. nisi forte q̄n sic inordinate ꝓturbaret q̄ multitudo subiecta maius detrimentū pateret ex ꝓturbatione ꝓsequēti q̄z ex tyrānica dñatōe. Jdē dic de omni resistente seditiosis.

Sensualitas inordinata q̄nq; etiā aliq̄n vitari nō ꝓt. ⁊ tūc ē q̄n volūtas nō ē cā illi⁹ inordiatōis nec ꝓmittēdo nec omittendo. nec añ cedēter. nec ꝓcomitāt. vt cū corpus calefit sine aliq̄ apphēsiōe mētis ⁊ hmōi. Nāq; ē cū pctō venali. ⁊ tūc ē q̄n talis inordinatio ⁊surgit i sensualitate ꝓ negligētiā volūtatis. q̄nq; ē cū pctō mortali. q̄n s. ē ꝯ actū phibitū. vt ⁊surgēs ex volūtate ip̄ia delibato vel vt retēta ⁊ acceptata. sic ē i cogitatōe mozosa. ⁊ fortⁱ⁹ i deliberata. hec ex Ri. in. ij. sen.

¶ Quis ē ꝓcessus tētatōis ⁊ delectatōis q̄ incipit a sensualitate? R. q̄ iste. Naz ꝓmo delectabile offert siue ꝓcipit. scdo delectatio adūtit. tercio i id ad qd̄ delectatio trahit ꝓsentit. ꝓmū ē sensualitas ſm inferioris rōnis ptes q̄ hz dīudicare iteriozes mot⁹ qd̄ nō ē ptis sensitiue. diffinire ꝙo an delectatio sit ample randa vl̄ refutāda. ē supioris ptis rōis. ꝺtigit aūt delectari ad apphēsiōez delectabil' añ aduersionē delectatōis. ⁊ hoc ē sensualitatis. ⁊ est pctm̄ veniale vel nullū vt dixi.

Sentētia ꝓpe ſm Sof. ⁊ Tancre. ē iudicial' diffinitio q̄ ꝺtroūsijs finē iponit pnūciatōe ꝓpetēs iudicis ꝺdēnatōis vl̄ absolutōis ꝺtinēs. ff. de sen. ⁊ re iu. l. i. extra. e. c. ij. Ex q̄ ptz q̄ excōicatio ⁊ int̄dictū ip̄ropꝛie ꝺr snīa. qz excōicatō ꝑ pzie nō ē snīa. qz snīa finē iponit. vt. xi. q. iij. sūmope. ⁊ no. glo. ij. q. vi. biduū. sz nō excōicatio. sz pena c. xi. q. iij. nēo. xxiij. q. iij. corripiāt. ꝺ sen. ex. sacro. He. i. c. vt aīarū. ꝺ ꝺsti. li. vi. ꝺcludit q̄ ꝑpeñ ē snīa. ⁊ i statutis vbi fit mentio de snīa nō veniret excōicatio. Est tn̄ snīa interlocutoria cū ois vox iudicis ad cāz faciēs possit dici snīa. facit glo. i aut. de lit. §. si oēm. ⁊ glo. i. q. vi. diffinitiua. ⁊ tō ꝑ viā iudicialē nō pōt ferri die feriata.

¶ Quottuplex ē snīa? R. duplex. ꝑma ꝺr iter locutoria. scda diffinitiua. int̄locutoria snīa ē iudicial' declaratio sup aliq̄ sūmarie ius tribuēs inter ptes. dicta a mō pferēdi. qz q̄si loq̄ndo iter ptes sine aliq̄ solēnitate ferē. ꝺ sen. ⁊ re iu. c. qd̄ ad ꝺsultatōz. ij. q. i. i sūma. ⁊ ē semiplena snīa q̄ ferē iter p̄ncipiū cāe ⁊ finē. ñ sup p̄ncipali. sz sup icidētibz qōnibz vl̄ emergētibz. ꝺ ap. c. significātibz. de testi. significauit. el. i. ⁊ ꝺ of. dele. c. cū oli. ⁊ q̄ ñ sit plena diffinitō pz. ff. ꝺ arb. l. qlē. vñ q̄ ea tulit ꝑt revocare etiā p⁹ decēdiū. siue sit iudex ordiari⁹. ff. ꝺ sen. ⁊ re iu. l. qd̄ iussit. siue sit delegat⁹. ꝺ ap. c. cū cessāte. etiā si fuerit appellatū ſm Archi. vbi. s. ⁊ cōiter dc. i. d. c. cū cessāte. ⁊ ꝺ vez ni si appellatōi detulisſz. vt i. c. cū appellatōibz. ꝺ ap. li. vi. vl̄ nisi ps fecisſz expēsas ad pseqndū appellatōz. ff. ꝺ cō. ob cāz. l. si pecuniā. in p̄n. si tn̄ vellet sibi ꝺ eis satisfacere posſz ruocare. ꝺ ap. c. iterpolita. §. illd̄ denicq; Silr dic ꝺ arbitrio iurſz a q̄ ꝑt appellari. ꝺ. l. qlē. Dicit etiā glo. i aut. ꝺ here. ⁊ fal. §. illd̄. i fi. ꝺ cetero q̄ qdlibet ꝓceptū factū ꝑ iudicē vl̄ ei⁹ nunciū ꝺr snīa iterlocutoria. Diffinitiua snīa ꝺr. qz p eā p̄ncipal' q̄ diffinit. extra ꝺ sen. et re iu. c. ij. ff. e. l. i. cui p eūdē iudicē nō ꝑt aliq̄d addi vl̄ minui. nec mutari. detrahi aut revocari postq; lata ē. ꝺ. l. qlē. nec a delegato. qz functⁱ⁹ ē officio suo. ꝺ of. dele. i lris. nec ab ordinario. nisi sit ꝯ ius ꝯstōnis. ꝺ sen. ⁊ re iu. c. cū inter. nisi p bñficiū restōis. extra eo. c. cū Bertold⁹. Fallit ħ i. vi. casibz i quibz ordinarius pōt. ꝑmo si nulla ē vel annullāda. ꝓpter errorē facti retractare pōt. xxxv. q. ix. §. i. ſm Jo. C. quō et q̄n. in. l. si preses. et. l. si vt ꝓponis. Jtē secdo pōt iudex ordinari⁹ retractare i multa. q̄ ꝓpter iopiā ē remittēda. C. ꝺ mō mul. l. fi. i fi. ff. de of. ꝑsi. l. illicitas. §. fi. Jtē tercio i fructibz ⁊ expēsis et aliis accessorijs ꝯsilibz i q̄bz eadē die pōt suppleri. nō tn̄ minui. sic intelligit. ff. de sen. ⁊ re iu. l. Paulus rndit. Jtē

quarto si aliqs absens ꝺdēnatꝰ veiat adhuc iudice ꝑ tribunali sedēte.ff.ꝺ resti.i inte.l.diuus.ꝛ.d.c.cū bertoldꝰ.§.postmodū. Itē qn to rōe publice vtilitatis.ar.ff.ꝺ ædre.ab oꝛfa.l.qꝺ semel. Itē sexto vbicūqꝫ ꝫtiꝫ periculū aſe ꝛ ꝺ erroꝛe fit fides.ꝺe sen.ꝛ re iu.c. inter ceteros.ꝺe ꝺsue.c.fi.ꝺ pscꝑ.c.qm̄ ꝑnceps.tñ pt semꝑ qñ voluent reuocare.mutare ꝛ coꝛrigere.ꝺe resti.in inte.c.exlris.

2 ¶Utꝛ i oms sntia sit oꝛdo iurisfuādꝰ? R.ꝙ sic ꝛ diffinitiua.si sit lata ꝺ oꝛdinē sbalē iudiciꝰ.vt ē citatio.inducie.litis cōtestatio.ꝛ testiū receptio nulla ē ipso iure.intelligo si pētatur inducie.xvij.q.iiij.vꝺoꝛ. Si vero ꝺ oꝛdinē ꝙ nō ē ꝺe sba tenet.ꝛ ꝺe h̄ i.ꝺ.c.biduū.iter locutoꝛia ꝺo bñ tenet.licet peccet ḡuiter qui tulit sine oꝛdine iuris ispaz ꝛ aliqñ ē suspēsus vt in sntia excōicatōis.i.c.i.ꝺe sen.ex.lib.vi.

3 ¶Qualꝛ ꝛebꝫ eē sntia diffinitiuaꝰ? R. absolutoria vl ꝺ dēnatoꝛia.ꝺ.§.diffinitiua.C.ꝺe sen.ꝛ iterlo.om.iu.l.iij.certa.vt.ff.ꝺe sen.ꝛ re iu.l.in summa.pura.vt.ff.qñ ap.sit.l.i.§.biduum.ꝛ.ꝺ.c.biduū.Aduerte tñ ꝙ qñ ꝺditio ē intrinseca.puta ꝺ demno reū si actoꝛ ꝑbaueꝛit.qꝺ tenet.vt i.ꝺ.c.biduū.et ibi glo.ꝛ bar.in.l.a diuo pio.§.i vēditione.ff.ꝺe re.iu.Secus si cōditio esset extrinseca. vt condemnoꝛ te si papa venerit.ꝛ vide glo.ꝛ Bal.in.l.cuꝫ iudex.C.ꝺe sen.ꝛ interlo.om.iudi.ꝛ iusta ꝺeꝛbet esse sup omnia

4 ¶A ꝙ pōt ꝺariꝰ? R.ab eo ꝙ hꝫ iurisꝺitiōꝫ oꝛdinariā vel ꝺelegatā vel ꝑ ꝺpromissum.

5 ¶Quō ꝺꝫ ꝺari sntia diffinitiuaꝰ? R.sedēdo ñ i ꝑdibꝫ stādo.alꝫs ē nulla.c.ꝛ si sntia.§.fi.e.ti.li.vi. Itē ptibꝫ pñtibꝫ vel ꝺtumacibus i scriptis recitāre.alꝫs eā solū in scriptis dādo sine recitatōe est nulla.C.ꝺe sen.exp.reci.l.i. Silr si nō recitet i scꝑtis.l.vl.C.ꝺ sen.exp.reci.et.ꝺ.c.si sntia. Fallit in breuibꝫ ꝛ causis viliū pſonaꝝ.C.ꝺe sen.exp.reci.auten.nisi. Itē in cā matrimoniali. itē qñ ꝺe partiū cōsensu ꝑcedit.no.ij.q.i.c.in primis.ꝑ Arch.et Jo. Item ipe qui ꝺat sententiaz ꝺeꝛbet ipe legere seu recitare.nisi sit epꝰ aut alꝰ illustris.ꝺ.c.si sntia.et.C.ꝺe sen.exp.reci.l.ij.et.ij.q.vi.anteriozꝝ.§.ille.in fi.multa essent videnda.sꝫ qꝛ nihil ad nos omitto bꝛeuitatis cā. Sed tu vide si placet Hosti.in sum.co.ti.et Direct.iuris.ꝛ Spe.quō in multis casibꝫ est nulla. quō annullāda.quō exequēda.et quō trāsit in rem iudicatam.

6 ¶Utꝛ religiosi ligent sentētijs suoꝝ ꝓlatoꝝ extra locū coꝛ? R.imola i cle.dudū.ꝺ sepul.ꝙ nō.ꝛ videt seq opi.Lādul.et Hosti.in.c.cū illoꝝ.ꝺe sen.ex.Lar.ꝺo in.ꝺ.cle.dudū.dicit hoc dictū ꝑcedere quo ad ꝺtētiosaz iurisꝺitiōem.qz nō pōt ponere sedē quis in alieno territoꝛio.ꝺe off.oꝛ.c.cū eps.li.vi. Sed resꝑctu sentētie volūtarie iurisꝺitiōis ꝛ ad qs nēt ꝙ ligant.ꝺe offi.le.nouit.ꝛ placet mihi.ꝛ etiā quo ad ꝺtentiosam iurisꝺictionē i monasterio suo.qz vt ꝺicit Pa.in.c.cū cōtingat.ꝺe fo.ꝑe. Monachꝰ vbicūqꝫ ē semꝑ ē ꝺe iurisꝺitiōe abbatis quē vice rei sup caput suū imꝓsuit.xix.q.iij.statuimus.ꝺe elec.c.si religio ius.li.vi.ꝛ fictiōe iuris semꝑ ē in claustro.vt no. Inno.et abbas in.ꝺ.c.cū illoꝝ.ꝛ Archi. in.c.vt piculosa.ne ele.vel mo.li.vi. facit qꝺ ꝺixi.§. Excōicatio.ij.§.ꝛ.et.xi. 7

¶Utꝛ sntia ꝺuret post mꝛtē sentētiātis? R. Pa.in.c.a nobis.el.i.ꝺe sen.ex.ꝙ aut hꝫ cāz successiuā.siue ē ad effectū pductū puta ꝺ terꝺicit alicui artē suā seu officiū.ꝛ tūc si ē cū cause cognitōne lata: ꝺurat.vt in.l.i.ff.ꝺe postulā.ꝛ sic intellige.l.i.§.sed vtꝺ.ff.ꝺe offi.ꝑ fec.vꝛ.vbi ptꝫ ꝙ pfectus pōt impꝑetrum aliquē ꝑuare officio aduocatōis licz ipe sit ꝓa lis. Si ꝓo nō ē lata cū cause cognitōe. ꝛ sic nō ꝺurat.et sic loquit.l.fi.ff.ꝺe pēnis. Si aut tē sntia ē ꝙ ad effectū pductū puta qz vincu lū iniecit tpe platōnis.et sic ꝺurat etiā post mꝛtē. Excēplū i excōicatōe vl publicatōe ꝺ noꝝ.qz nisi absoluat sp erit excōicat.vt i.c. vnico.ꝺe ma.ꝛ oꝛꝺ.li.vi.facit.c.pastoꝛal.§.i. ꝺe of.oꝛ. Quō etiā sntia extēꝺat effectuz extra territoꝛiū.habes.s. Pena.§.xvij. 8

¶Utꝛ ille ꝑ ꝙ data ē iniusta sntia post cognitā iniusticiā teneat restituere quicqꝺ habuit ꝛ Pa.in.c.i.ꝺe ꝺcess.ꝑebē.ꝙ si est ꝺclarati ua sic tenet.aliter nō saluabit.qz tal sntia nō aufert ꝺirectū ꝺñiuz.vt nō.in.l.iulianus.ff. ꝺe ꝺdi.ꝛ ꝺe.nec alteri accrescit ius.vt no. Jno.i.c.ꝙa plenqz.ꝺe immu.ec.tūc em ꝺclarauit ad eū ptinere.l.sic.§.sz si querit.ff.si ser.ve. c.fozus.ꝺ ver.sig. Et ꝺꝛ ꝺclaratiua semꝑ qñ iudex inter litigātes sentētiat ad ipsū vl ad ul lū ptinere siue ꝺari ꝺeꝛbere. Si aut sntia est ꝑ uatiua.puta cū aliqs ꝑuat bñficio ecclasticꝰ co ꝛ ꝺcedit alteri talꝰ cui ꝺcessū fuit nō tenet restituere licz cognoscat postea iuꝛisꝺictionē fuisse.qz ꝛ ex ꝙ ñ appellauit videt renūciasse.ꝛ ꝺ cū vacaret potuit ipsi ꝺcedi.vide ꝑ tu.glo. insti.ꝺ of.iu.i fi.ꝛ ꝑ Ly.i.l.i.C.cōia vtri.iud. ꝛ ꝑ bar.i.l.pōponiꝰ.ff.ꝺ acq.he.ꝛ ꝑ Jo.cal.i c.ꝓposuit.ꝺ ꝺcel.pbē. Nō qꝺ limito nisi sint alia ꝛ bꝛ fuerit i cā iurisꝺictiōis. Itē scꝺo nisi sint alia ꝛ bꝛ ficijs ecclesiasticis.vt puta res tales alteri

ius. qz sic in foro anime teneretur. vt no. In/no. in. d. c. plerīqz

Sepultura ē possessio siue ter/ra vbi aliqs sepe/liend⁹ ē. dr locus ꝯcau⁹ i loco eccl'iastico vl' ci/nuterio factus in q̄ corpus catholici ꝯqescit vñ si talis possessio seu terra: seu qlibet alu/ud vas. p sepeliēdo sit p. epm seu de ei⁹ aucte ad sepultura reputatū. sic ē loc⁹ religiosus: si ue ibi sit aliqs sepultus siue nō. et vendi nō pōt. de sepultu. c. abolenda. t. xiij. q. ij. questa ē t. c. postqz. et. c. pcipiendū. Si aūt aucte epi talis terra seu locus nō ē ad sepultura repu/tatus: licet ibi sit aliqs sepultus. nō pptercа est religiosus fm canones. vt no. Inno. i. d. c. abolēde. Facit. c. ad h. de relig. d. t qd. s. di xi. Religiosus loc⁹. Uendi tm nō pōt. vt in di ctis. c. questa t postqz. licz aliud sit fm leges qz religiosus dr. ff. d relu. t sūp. fu. l. ij. Aliqñ dr sepultura terra reputāda seu loc⁹ reputā/dus sepulture. t h vendi pōt. xij. q. ij. aut

¶ Sepultura aliqñ accipiť p officio qd im/pendiť sepeliendis. t talis sepultura vendi ñ pōt clericis qui habent beneficiū rone cui⁹ te nētur. puta qz sacerdos parochialis t hinōi immo simoniā ꝯmitterent si venderēt. i. q. i. dictū. xiij. q. ij. precipiendū. t. c. in ecclesiasti co. t d simo. cū in ecclesie. licz clerici petere nō possint. laici tamē tenētur ad laudabilē con/suetudinē seruandā. t videť q nisi seruēt pec ita credo nisi ex aliqua rōnabili cā desistant. Alij aūt clerici qui ad tale officiuz nō tenenť rone beneficij poterūt vendere nō quidē offi cū sed labore suū. qz non tenenť de suo facere hoc. arg. c. charitatē. xij. q. ij. de plerup. cuz ex officij. t d. c. abolendum.

¶ Ubi debet esse loc⁹ sepulture: R. fm Inno. i. d. c. abolende. q apud eccl'iā ꝯsecratā. ḡa cū ꝯsecrari debeat. vt i. c. sicut. xvij. q. iij. ido ad locū nō ꝯsecratū nō pōt accedere. de cōse. ecclē. vel al. c. si eccl'iā. lib. vi. pōt tm etiā esse remotus propter fetore

¶ Quis hz ius funerādi: R. fm Inno. i. c. i. de sepul. q nō ois eccl'ia. sed solū illa q̄ hz po pulū. vel cui ex p̄uilegio ē ꝯcessuz. t h de iure canonico. Hz de iure ciuili ꝯpetit omib⁹ qbz inest ius inferēdi mortuos. vt. ff. de mor. ife. p totū. Addite h q pactū factū cū rectore ec/clesie circa sepulturā nō recipiēdā. valet etiā factū ab his quib⁹ a sede ap'lica ꝯcedit libe/ra sepultura. c. pactū. de pac. lib. vi.

¶ Utr hñtes ius funerādi possint ītrare al/teri⁹ parochiā t p se accipe fun⁹ t alia ꝯsueta facere: R. q si habēt ex p̄uilegio papę vt habe ant literā sepulturā sic sunt miores t p̄dica/tores. vt i cle. dudū. d sepul. sic pñt etiā ñ ob stāte ꝯdictiōe epi vl' curati. t etiā nō obstāte statuto qd excōicat ītrātes alienā parochiā vt no. Old. ꝯsi. ccxxiij. t sequitur He. i. c. vt aiaz. de ꝯsti. lib. vi. t d. Lar. in. d. cle. dudū. Jo. de lig. ibidē. t pz i. c. cū literz. t. c. p̄sentia. de sepul. Rō qz cessa libera sepultura ꝯcessū ē iter eūdi ad capiēdū fun⁹. sic in sili dicit lex qñ ꝯcedť haust⁹ aq̄ videť ꝯcessū iter ad illd. ff. de ser. ru. p. l. iij. §. pe. t vl. t facit qd dixi. s. libere. Si ꝯo nō ꝯcedť libera sepultura: sed tm sepultura. sic d. an. tenet q etiā pñt. Ri. de senis tenet q nō. Sed istud He. i. d. c. vt aiaz. dicit p̄cedere vbi ꝯcedit solū q possint recipe eligēres sepeliri apud eos. Hz ego te/neo q nō pñt sine licētia curati vl' epi nisi ha beāt literā sepulturaz. qz de duabz fuitutib⁹ vna sublata remanet altera. vt dicit glo. ma gna i. c. ois vtriusqz sexus. de pe. t re.

¶ Quis pt eligere sepulturā: R. q ois fideli. t q̄ hz literz arbitriū t etatē legitimaz. s. q sit pubes. q̄uis sit in prāte pzis. tm pt eligere si ne ꝯsensu pzis. c. licet. i p̄n. de sepul. li. vi. Im pubes ꝯo t q̄ nō est ꝯpos sue mētis eligere ñ pōt. ar. c. vlti. de suc. ab inte. 5

¶ Utr religiosus possit eligere sepulturā: R. q nō nisi qñ extra mōasteriū mouť ad qd cō mode referri nō posset. qz tunc pōt eligere se/pultura vbi placet. c. religiosi. e. ti. li. vi. 6

¶ Utr seruus sil'r possit: R. fm. d. Pe. de pe/ru. in tractatu de quarta canonica portōe ec/clesie parochialis q sic si est pubes. Si vero est impubes eliget dns. Ita not. Jo. in. c. de vxore. eodem 7

¶ Utr quis possit eligere sibi sepulturā i lo/co minus religioso qz sit locus vbi de iure de/beret sepeliri: R. olim fuit diuersitas. hodie clarz est q sic. p. c. cū quis. eo. li. vi. 8

¶ Utr pz possit eligere p filio impubere cuz ipe impubes eligere nō possit: R. d. Pe. sup dict⁹ vbi. s. q sic ꝯsuetudine sic disponente. vt in. d. c. licet. t idē credit He. in. d. c. licet. d mre sicut de pze qñ sic habet ꝯsuetudo. Et h solū pro filio legitimo naturali. nō aut pro spurio vel naturali tm. qz appellatōe filioz nō veniūt naturales tm vel spurij. l. genera/liter. C. de insti. t substi. t in cle. i. de bap. sz p adoptiuus vel arrogatis bñ potest 9

¶ Utr auus possit eligere p nepote impube re: R. idē Pe. vbi. s. q nō. qz i materia odio/sa appellatione filioz nō ꝯtinentur nepotes. 10

aliter em filij aliter nepotes appellãtur. Secus appellatione liberorũ. vt in.l. quid si nepotes.ff. de testa. tute. multo min⁹ frater. aut alius collateralis

11 ¶Utr̃ pr̃ possit eligere p filio adulto seu puere. R. idē ibidē q nō. qz. d. c. licz. solū p impubere ꝺcedit electionē sepulture.

12 ¶Utr̃ decapitand⁹ t hmōi possint eligere sepulturã. R. qui. s. ibidē. q si sñia ē data. nec appellatõe suspēsa nō pōt. qz nullam vltimã voluntatē pōt dimittere. l. eius. ff. ō testa. q etiã nō pōt p aĩa aliq̃d reliquere. vt no. Joan. in addi. ad Spe. in ti. de instru. edictõe. pōt tñ oĩa sacramenta petere t recipe. cle. i. de pe. t re. Si ꝙ sentẽtia nō ē data vel ē appellatõe suspēsa sic potest eligere.

13 ¶Utr̃ debet quis sepeliri qñ nō elegit sepulturã. R. do. Pe. prefatus vbi. s. p multos casus quos ego reduco ad. vi. vt totalis habeatur intelligentia circa hoc.

14 ¶Primus est de parochianis qui debent sepeliri nō in parochia sed in ecclesia vbi sunt maiores sui. ita dicit glo. in. c. i. eo. lib. vi. facit. c. i. de sepul. t est casus in. c. is qui. eo. ti. li. vi. t ibi. hoc tenet Archiꝺ. t Jo.

15 ¶Sed quero q̃ dicant maiores. R. idē Pe. vbi. s. p in isto casu intelligit pr̃ et au⁹. tex. ē in. c. ebron. xiij. q. ij. iucto. c. i. de sepul. et ideo licet pauus et attauus essent alibi. nō tñ ibi sepelietur. sed vbi pr̃ t auus. sed si pr̃ esset sepult⁹ i vno loco. t au⁹ t alij maiores in alio. nō sepelieť filius cũ pr̃e sed cuz auo t ceteris maiorib⁹. fm Jo. an. p. c. q. i pn. t. c. fraternitatẽ. de sepul. t p. c. cũ q̃s. de sepul. lib. vi. licz alq̃ trariũ teneãt ppter tex. ꝺ trarios. xiij. q. ij. sed primũ videtur verius

16 ¶Scõs ē quãdo nō apparet vbi sint sepulcra maiorũ. qz tũc sepelietur in ecclesia vbi audiuit diuina t pcepit ecclesiastica sacramenta. ꝺ. c. i. t ibi p Jnno. t est casus in. ꝺ. c. is q̃ t in. c. in nostra. eodē

17 ¶Tercius est quãdo quis nō habet sepulcra maiorũ. t in vna ecclesia audiuit diuina. t in alia pcepit sacramẽta. vel est parochian⁹ duarũ ecclesiarũ. t tũc in vtraq̃ ecclesia habz ius funerãdi. tũc locus est ꝓuentioni. de relcp̃. c. duobꝫ. lib. vi. sed obuentões quarte diuidẽtur. c. cũ quis. eo. lib. vi. t si nō ē ꝓuentio: sed ꝺtendũt. diocesanus ꝺ cozdabit ptes

18 ¶Quartus ē qñ eccl'ia ē interdicta vl' cimiterij vbi de iure deberet sepeliri. t tũc si ē eccl'ia sepulcri maiorũ suorũ sepelieť i parochia. si ꝙ ē parochia sepelietur i ecclesia cathedrali. t si oĩs iste essent interdicte cũ null⁹ ibi debeat sepeliri. c. vt ꝓuilegia. de ꝓuil'. t. c. si eccl'ia. de ꝓuil'. li. vi. t. c. fi. ō sepul. li. vi. tũc sepelieť i moꝺa sterio ꝓpinq̃oꝝ fm Archi. c. i. eo. li. vi. t Jo. an. in nouel. ibidē. vel vbi debebat soluere decimas fm predictos.

19 ¶Quint⁹ casus ē de pegrinis t aduenis q̃ sepelienť in parochia vbi moriunť si nō sciatur vbi sint sepulcra maiorũ suorũ. vel si scit t nō pñt ꝺmode referri. Jnno. t Hosti. tenẽt i. c. i. eo. q i ecclesia cathedrali. Alij aũt q vtra/ qz ecclesia habet ius t locꝰ ē puerõi. t istud verius credo. Idē dic de damnatis ad mortez: qñ sepeliri ꝓmittunť qꝺ de pegrinis.

20 ¶Sext⁹ casus est de filio pubere. t ꝺz sepeliri apud maiores. vt i ꝓmo casu. vl' si fm icõz vel terciũ casum illud serua

21 ¶Septim⁹ casus de filijs illegitimis. si sunt naturales tm̃ sepelunť cũ pr̃e. nisi pr̃ fuissz in dignitate. l. ex facto. §. si ãs rogat⁹. ff. ad tre bel. t qꝺ nō. i. ꝺ. l. generali⁹. Si aũt sunt spurij nō sepelienť cũ pr̃e. qz nec filij nolentis aut. ex ꝺplexu. C. ꝺ ice. t inuti. nu. nec etiaz si legitimenť a p̃ncipe nisi ad petitõz pr̃is. t co viuẽte fecisset. facit qꝺ nō. i aut. q. mo. na. ef. sui. Sepelienť ĝ tales i sepulcro mris. pbat ff. ad muni. l. i. nisi sit illustris femia. Si vero sint filij adoptiui vel arrogati. si viuente pr̃e adoptãte moriunť in sepulcro sepelient. sec⁹ si mortuo. qz tũc sepelunť cũ pr̃e naturali. fz q̃ no. plene i. c. vnico. de cog. le.

22 ¶Octauus casus de vxore. t dic q si ē carnaliter cognita. vel ad domũ viri ducta. tũc sepelitur in sepulcro viri. qz iã ꝺsecuta est copula viri p ꝺductionẽ. l. cũ queda puella ff. de turisdi. om. iu. vel qz effecta vna caro cũ viro. ꝺ. c. ebron. al's nō.

23 ¶Quid si sit cognita t tñ ppter adulteriũ separata. R. q̃ nō sepelieť cũ viro. qz nō ē amplius de domo viri nisi sit reconciliata.

24 ¶Sed quid si mortuo viro recessit ꝺ domo maritꝰ. R. q̃ lz fuerit opi. tñ mihi placz opinio Archi. t Jo. i. c. is q̃. §. mulier. eo. li. vi. q̃ sepelieť i sepulcro viri. qz licz ad aliud domicilium se trãsferat. tñ retinet domicilium mariti. vt. l. filij. §. vidua. ff. ad muni. vl' dic q̃ loc⁹ erit p/ uẽtõi. t q̃d de illa q̃ habuit plures viros. dic q̃ vltim⁹ ꝺsideratur. qz vna caro est cũ eo.

25 ¶Sz pone q vir habeat in vna eccl'ia sepulcra maiorũ suorũ. t alia elegit sepulturã. t sepult⁹ ē ibi vbi sepelieť vxor ei⁹. R. q̃ i ecclesia vbi marit⁹ actual'r ē sepult⁹. ꝺ. c. ebrõ. qꝺ intellige qñ marit⁹ fuit ibi legitime sepult⁹. qz si fuisset excõicatus vel interdictus nō sepelietur ibi. Sil'r intellige si cõmode pōt illuc

26 ferri.al's nō.ar.d.c.religiosi

¶Nonus casus de nouitys religiosis q̄ si nō erāt obligati religioni i genere debent sepeliri i ecclesia vbi de iure ꝺuenit.nō in monasterio vt dicit Archid.in.c.cū quis.eo.lib. secus si erat obligatus religioni in genere. t idez dic de illis q̄ nō sunt plene trāslati.vt quia habent sua in ꝓpuo.

27 ¶Decim⁹ casus ē de p̄latis eccl'iaꝝ. nā regula riter debēt sepeliri i eccl'ia vbi habēt p̄laturā. t si i duabꝫ locꝫ ē p̄uētōi. vel dic si mozitur i vna eaꝝ ibi erit sepeliēdus fm Archi. in.d.c. cū quis. Alij aūt clerici debēt sepeliri i eccl'ia.

28 vbi sunt clerici seu bñficiati

¶Undecim⁹ casus ē de illo q̄ hz ꝺomiciliū in ciuitate vel villa.et trāffert se ad villā ruralē recreatōis cā.vel vt rura colat t ibi mozit.qz nō sepelit i ecclesia rurali.sz i sepulcro maioꝝ suoꝝ.fm q̄ dixi in tribꝰ casibꝰ p̄mis.si ꝺmo de ad eū p̄t portari.d.c.religioso.vt no.Archi.t Jo.in.d.c.is qui.

29 ¶Qui sunt q̄ p̄uantur eccl'iastica sepultura: R.q.xij.dz̄ tꝝ plonaꝝ interdict eccl'iastica sepultura. Primo excōicat⁹.cle.i.de sepul. t de pena ꝫfacientiū habes.s. Excōicatō.vij casu.xxxv.t h̄ vez nisi absoluant.Scdo manifestis vsurarijs.d.cle.i.t.c.q̄q̄.de vsu.li. vi.habes.s.de casu.xxxv.hoc vez nisi penitent t faciāt cautionē. Tercio q̄ i tozneamentis moziunt.c.i.de tozneamētis.Quarto ratiffaciūt.t i morte nō p̄nt.c.ij.de rap. Quinto blasphematoribꝰ dei t scōꝝ.c.ij.d maledicto q̄ nō cōicāt semel i anno.nec cōfitētur.c. h̄ vez si illā pniaz sibi ꝛnpositā ꝛtenūt. Sexto vtriuslibet.de pe. t re.nisi signa ꝛtritōis ostēdāt. Septimo q̄ mozitur i pctō mortali notorie.c.cū grauia.xxij.q.ij. Octauo notatim interdictis.d.cle.i.t h̄ sub excōicatōis pena. Alij aūt interdicti sil'r p̄uātur.vt i.d.c.casu xxxv. Nono illi cui ē interdictus i gressus ecclesie.c.is q̄.de sen.ex.lib.vi. Decimo illi q̄ sacerdotē tutorē filijs suis instituit.lxxxvij.di. neq; apud.glo.ibi ꝛtrariū tenet. Undecimo udeis vel paganis.de ꝺse.di.i.c.eccl'iaz. t.c. se. Duodecimo corpibꝰ exenteratis vel diuisis.vt.s. Excōicatio.v.casu.xxxij.

30 ¶Quid si tales ꝺ facto sepelīūtur i eccl'ia vel cimiterio? R.q̄ si p̄t discerni exhumādi sūt al's nō.c.sacris.eo.ti.t eccl'ia vel cimiterū reconciliādū.c.ꝺsuluisti.de ꝺse.ec.vl'al.

31 ¶Quid ꝺ puero extracto de vētre mr̄is mortuo? R.q̄ nō ꝺz sepeliri cū mr̄e.sz extra cimiteriū.secus si nō esset extractus fm Hosti.

¶Qua pena puniēdi sunt q̄ ad sepulturā recipiūt aliquē in casu nō ꝺcesso? R. tenent ad restōem corpis si petatur. Itē oim q̄ occasione illius receperūt.c.fraternitatē.t.c. ex pte. el.i.t.c.cū libez.e.ti.t alijs penis.vt.s. dictū ē Excōicatio.vij.casu.xxxv. 32

¶Quid si sacerdos parochial' corp⁹ ei⁹ q̄ alibi elegit sepulturā violēter rapuerit. vl' fun⁹ anteq; ueniret ad man⁹ eoꝝ quibus debebat spoliauit? R. fm Ho.t Jo.i.c.cū liberū. t Jo.in.c.certificari.eo.ti.et Old.ꝺfil'.cxxxiij.q̄ tenetur restituere q̄cq̄d accepit et ip̄m corp⁹.t vltra h̄ pdit quartā canonicā ad sil'itudinē heredis res hereditarias sbtrahētis q̄ i eis quartā trebellianicā pdit.t ius institutōis debitū.qđ al's erat detractur⁹.l.paul⁹ridit.ff.ad.l.fal.t.l.rescriptū.ff.de his q̄.vt indi.qz phibere videtur inferre i sepulcz q̄ siue i locū inferre phibeat siue in itinere.l.4.§.phiberi.ff.de mor.infe.do.Pe.in tractatu vbi.s. tenet quo ad canonicā ptē ꝺtrariū.qz delictū p̄bri non debet nocere ecclesie.de or.cog.c.ij. xvi.q.vi.si ep̄m.t quod nō.in regula delictū lib.vi.t glo.in.l.si quis in tanta.C.vñ vi.sz ego teneo cum Hosti.t Jo.si tale quid fiat a plato.qz platus solus bñ p̄t p̄iudicare ecclesie in acquirendis.xvi.q.vi.§.fi. sic̄ seru⁹ dño p̄iudicat in acquirēdis.l.fi.C.ꝺ acquir. poss.secus in acquisitis. 33

¶Utz p̄textu debiti sepultura possit impediri? R.q̄ nō.nec p̄textu cuiuscūq; alterius obligatōis.l.cū sit iniustū.C. de sepul.vio.nec debet inferri molestia infra.x. dies ab obitu. al's p̄tunc ē inutile quicq̄d fit. vt i aut̄.sed nec aū.C.de sepul.vio.q̄ ꝺo ad ꝺmū morientis accedit.t ip̄m vel alios molestat.vel rebꝰ ei⁹ insignia ponit.ipo iure cadit ab actōne.et in tātum dē heredibꝰ iniuriati ꝺdemnatur t publicatur tercia ps bonoꝝ suoꝝ.t ē infamis t idē in eo qui circa funus peccat.in aut.item q̄ ꝺmū.C.de sepul.vio. 34

¶Utz inducētes ad iurandū. vouendū vel fide interposita.seu al's ad p̄mittendū de sepultura eligenda peccēt? R.q̄ clerici t religiosi cuiuscūq; status aut ꝺditiōis existāt q̄ ad vouendū vel iurādū.seu al's p̄muttendū alique inducūt vt apud eoꝝ eccl'ias eligant sepulturā.vel ia electā vlteri⁹ nō mutēt sunt excōicati excōicatōe papali a qua p̄terq; i mortis articulo nō p̄nt absolui citra papā.cle.cupientes.de penis. Si ꝺo nō inducūt ad vouēdū vel p̄mittendū.sed solū vt simpl'r eligāt. siue si inducūt ad vouēdū t p̄mittendū. nō tñ vt eligāt apud suas eccl'ias nō incurrunt 35

ista pena. nec etiaz credo peccent si mo voluse
no faciunt. qd no. d. Pe. de ancha. t Jo. mo.
in. d. cle. cupientes.

36 ¶ Sed nuquid ligatur ista pena si hoc faci/
ant indirecte: R. q sine directe vel indirecte.
publice vel occulte. p se vel p aliu b faciunt.
ligant fm Zen. t refert Lar. in. d. cle.

37 ¶ Utz sola inductio inducat hanc penam: R.
q no. nisi habeat effectu. s. q ille faciat ad qd
alter inducebat fm do. Lar. i. d. cle. cupientes
Facit qd no. Archi. xvij. q. i. §. si g. t Jo. an. i
c. mulieres. de iudi. lib. vi.

38 ¶ Utz pfati clerici aut religiosi q tale votuz
vel pmissione fecerut fieri teneant restituere
corpi illi q tale pmissione fecit si apud eos e
sepultu: R. q sic si petat. et ola q occasione fu
nerz habuerut. et b infra decediu qd currit q
ad restoem corpis a die petitois. sed q ad re
stoem aliorz statim currit a die receptois fm
Jo. an. i. c. i. d sepul. li. vi. qz prefatu. c. addit
ad. c. plerisqz. d pac. qd si no faciut ipo transa
cto decedio eoru eccle t cimiteria eccliastico
tadiu sunt interdicto suppposita: vnec plene
restituerint pfata. vt i. d. c. i. Limito b veruz
nisi eet ecclesia i qua de iure esset sepelied. qz
sic no teneret restituere. nec corpus nec aliud
fm veriorem opi. vt no. Se. in. d. c. i.

39 ¶ Sed nuquid illi qui tale votu fecerut seu
pmissione poterut alibi eligere sepulturam:
R. q non. sed sepelient apud ecclias ad qs d
iure alis essent referendi. vt in. d. c. i.

40 ¶ Quid de illo q no suasione aliquoz sz motu
ppio fecit votu vl iuramentu d sepultura ele
cta no mutada: R. fm Do. q sine ca mutare
no poterit. t sic intelligit. c. si vo. de iureiu. i q
dz q nemo pt venire o ppiu iuramentu. Si
vo noua ca post iuramentu e orta de q no co
gitauit qn iurauit. sic poterit sepultura mu/
tare. et sic intelligit t limitat opi. legistaru q
tenet tale pactu no tenere seu iuramentu. C. d
legi. l. no dubiu. in fi. xij. q. ij. c. vl. C. de pac.
l. iurisgentiu. §. si paciscar

41 ¶ Utz illi q habet capellas a religiosis seu p
latis pcessas sibi: in qbo fecerut sepulcz p se
t suis de domo possint eis inuitis ipsis pua/
ri. seu alij i ipsis sepulcris ptra corz voluntа
te poni: R. do. Pe. vbi. s. q no. qz talis capel
la ad sepulcru reputatur tangz hospitiu. xiij.
q. ij. ebron. sed de iure e q in fundo i q qs ha/
bet vsuz no potest dns inhabitare iuuto usu
fructuario. ff. de usu et habita. lega. l. si heres. §. fi.
et. l. se. Et vide quod no. Azo in summa. in/
sti. de usu t habita. §. si vo usus. t. §. illd no
tanter. si tamen essent extincti t corum dns
p mortez. t bn possent alijs concedi. qz mor
tuo usuario ille usus redit ad ppietariu li
bere. l. pe. C. de usufruc.

¶ Utru possit fieri pactio sup electone sepul 42
ture: R. fm Hosti. quicqd tempale datur vel
pmittitur vt talis electio fiat: simonia est. i.
q. i. qpio. de pac. c. fi.

¶ Quid de his qui habet sepulturas in qui/ 43
bus no ponitur nisi confrater vel canonicus
R. q si faciunt pactu aut est tapa p quo ex/
traneus debeat ibi sepeliri q simonia est. de si/
mo. c. audiuim. t. c. sicut. qz nec p terra nec
p officio aliquid recipi debet.

¶ Quid de illo q madat corpi suu no debere 44
sepeliri: R. q no dz impleri. ff. d di. instit. l. q
da. t no. xxi. di. §. nuc aut. in glo.

¶ Cui expensis fiet sepultura: R. q si e vroz 45
q habet dote t alia dona. si hec omia remane/
ant apud maritu ipe tenetur facere expensas
oes. Si vo solu dos apud eum remaneret t
alia dona ad alios iret. sic quilibet p rata sua
puta si dos sunt centu. t alia dona. cc. tenebi/
tur pro tercia pte. et alij ad quos dicta dona
veniut p alijs duabz. Si vo dote eria resti
tuit. sic tenent heredes vroris. l. cellius. ff. l.
te nec alia dona. sic tenet vir facere eas. l. i. et
l. si qs. ff. de re. et sum. fu. Si aut sunt alij ab
vroze. sic tenet heres aut pater respectu filij.
aut dns respectu serui. d. l. si quis

¶ Utru valeat statutum factu a laicis q no 46
valeat nisi tm expendi in sepultura: R. q no
fm Ludo. de ro. quia licet no sit factum sup
spiritualibus. est tamen sup connexis eisdez
arg. l. q si nolut. in fi. ff. de edi. edic. in. c. cu lai
cis. de re. ec. no alie. Quod limita vt. §. Jm/
munitas. §. xlvij.

Seruitus e multiplex. Prima
est seruitus dei. Se/
cunda e seruit peccati. de quib. §. precru. §. v
Tercia seruitus e qua ho seruit homi. et sic
diffinit. Seruit e institutio iurisgentiu qua
qs dnio alieno o natura subiicit. xij. q. iij. c. cu
re pso. §. seruit. di. i. c. iusgentiu. xij. q. iij. c. cu
redeptor. Est alia seruitus largo mo dicta q
est illa de ascripticijs que debetur a pona rei.
Est alia seruitus realis q est illa q debet a re
rei. sicut e fuit vrbana t rusticana. qz no de
bet psone sed pdio. vt i. l. si vnus ex locis. ff.
de fui. ru. pdi. Un no q vrbana pdia dicunt
omia edificia ca habitadi facta et stabuli ille
o rigui. siue sint in ciuitate vel villa vbicqz
ff. de ver. sig. l. vrbana pdia. ff. coia tam. vt. §.

rusti.p̄.l.i. Rustica ꝙ̄ pdia dicunt oīa p̄/
dia sine domo ad habitandū. licet habeāt te
ctū p fructib; colligendis. vel stabulū pro
equis vel iumentis sepatū ab omni edificio
habitationis. vt. l. hoc iure. ff. qui. mo. pi. vl'
hypo. tacite contra. et ſm hoc seruitus dicit
vrbana vel rustica. de quibus habes in. c. ec/
clesia. de consti. Est alia q̄ dicit mixta. q̄ ideo
mixta dicit. qz nō est mere psonalis que debe
tur a psona psone. nec est mere realis q̄ debea
tur a re rei. sed est mixta eo ꝙ debet a re psone.
q̄ etiam psonalis appellatur. vt. l. i. ff. de seruī.
qz cū psona semp finit. vt. l. iij. §. fi. ff. q̄. mo.
vsufruc. amit. q̄ etiā realis dr. qz tāgz ius re
ale vendicat. vt. l. vti frui. §. vtrum aūt. ff. si
vsufruc. pe. vt no. Ly. i rubrica. C. de vsufru.
Spēs huius sunt tres. s. vsus. habitatio et
vsusfructus. et de istis nō loquor hic. sed solū
de ista tercia qua psona ē seruā psone. de qua
loquor in infrascriptis.

¶Quō efficit q̄s seruꝰ. R. ꝙ quadruplr. Pri
mo ex natiuitate. vt cū q̄s nascitur de seruā.
Hodie tñ de consuetudine nō seruat. et vide. s.
Filius. §. ex. De iure etiā nō esset seruꝰ si i ali
quo tēpore quo mater eū habuit i ventre fu/
isset libera vel in ptu. vt insti. de ingenuis. §
sufficit. No. Ber. Inno. et Hosti. in. c. fi. de
ser. nō ordi. Secdo efficitur seruꝰ ex bello. de
quo dic vt. s. Bellū. in prin. Tercio ex deli/
cto. vt cū libertus rōne ingratitudinis redu
cit in seruitutē. l. si manumissus. C. de liber.
et. eo. libe. vel cū alio mō a lege p̄ p̄tm impo/
nit. vt a raptore puelle. extra. vi. q. i. de raptori/
bus. vel in deferentib; p̄hibita saracenis. q̄
efficiunt serui capientiū. vt patet p extrauā/
gātes multoz pontificuz. Quarto ex ꝓpria
volūtate. sicut cū maior. xx. annis cū inten/
tione pticipādi de p̄cio. quod quidē i verita
te pticipat sciens se esse liberꝫ: cōsentit alicui
venditori qui sil'r scit eum liberū esse vt ipm
vendat. Naz istis concurrentibus efficit ser/
uus. vt nō. in. l. i. ff. qui. ad liber. pcla. nō li/
cet. l. liberis. ff. de libe. cā. Si aliquid predi/
ctoz deficiat nō valet. et si nihil deficiat d̄ p̄
dictis. nō tenetur dñs qui eū emit recipe p̄/
ciū si nō vult. et si manumittat erit libertꝰ nō
ingenuus. l. liber hō. ff. d̄ sta. ho. et d̄ p̄dictis
habes insti. de iure psonaz. Fallit h̄ in filio
quē pater necessitate famis vrgēte p̄t ven/
dere. nō tñ mater. et talis filius venditꝰ inge
nuitatē recipit q̄ncunq; p̄ciū emptori resti
tuet ipe. vel alius quicunq; p eo. vt i. l. i. et ij.
in tex. et in glo. C. de patri. qui fi. distra. Ad/
do. v. modū ex quo quis efficit seruꝰ. de quo
habes. s. Colonus. s. de illis qui fingunt se
invalidos vt mendicent.

¶Quō serui efficiunt liberi: R. ꝙ multis mo 2
dis. s. quincēdo i iudicio reum necis dñi sui.
Itē accusando falsariū monete. Itē raptorē
ꝑginis dissil'atōe ꝑteritū. Itē desertorē mili
tie. de quibus habes in. l. i. C. p qui. ca. serui
p̄ p̄mio liber. ac. Et fortius in sciētia credo
ꝙ possit fugere ancilla q̄n dñs cogit eam ad
p̄tm fornicatōis. et sic staret vt libera. Facit
auctas Pauli. i. ad Cor. vi. Fugite fornica
tionē. facit regula quod nō est. de re. iur. et p̄
uilegiū meret amittere qui cōcessa abutit po
testate. De iure etiā p̄t implorare officiū epi
vt ꝑcipiat dñm eā manumittere. et p̄t ꝑci
li. l. si lenones. C. de epi. audi. Multi sunt
alij casus quos omitto. qz nō sunt in vsu. ef
ficiunt etiam ex manumissione. de q̄ vide. s.
Manumissio. Itē ex expositōe serui lāgui/
di. vel denegatōe alimentoz facta a dño. vi
de. s. Expositus. Itē ex emptione facta a iu
deo de seruo xp̄iano. vide. s. Judeus.

¶Utz seruus possit ordinari: R. ꝙ non nisi 3
plene libertati sit restitutus. de q̄ habes ple/
ne. liij. di. p totum.

¶Quid si seruꝰ ordinet: R. ꝙ si ordinat dño 4
sciēte et nō ꝓdicēte: eoipo efficit ingenuꝰ et li/
ber ad q̄scūq; ordines sit ꝓmotus. liij. di. c.
si seruꝰ sciēte. Si ꝙ dño ignorāte et p̄tanto
re et ordinatore. sic si fuit ꝓmotꝰ ad mīnores
redigit i p̄stinā seruitutē. liij. dist. nulli. Si
ꝙ fuit ꝓmotus ad sacros ordines. s. sbdia/
conatū et diaconatū debit vicariū vel p̄cuz
et remanebit liber. liij. di. ex antiqs. q̄ si nō
hz vel nō p̄t. dz deponi et restitui dño. vide
glo. i. c. ij. de ser. nō or. Si ꝙ ad sacerdotiū.
sic seruiet i his q̄ ordinē suū decēt. alit nō. et
h̄ verz si dñs repetet eū infra annū a die sciē/
tie ſm Ho. q̄uis alij dicāt a die ordinatio
nis. qz post annū nō p̄t repetere. liij. dist. si
seruꝰ. Idē tenet Ray. de originarijs ascripti
cijs et colonis ꝓprie dictis q̄ nō p̄nt ꝓmo/
ueri. et ꝓmoti restituunt. vt. s. de seruis.

¶Utz tal' depositus gaudeat p̄uilegio cle/ 5
ricali: R. ꝙ nō. nisi tm̄ q̄ verberari nō p̄t. vt
no. glo. in. c. ij. liij. di. al's verberās ipm̄ cēt
excōmunicatus ſm Inno.

¶Sed nūquid teneꝫ ꝓtinere talis: R. ꝙ sic. 6
vt no. Jo. liij. di. c. nulli.

¶Utz seruus possit ꝓtrahere matrimoniū 7
alius a p̄dictis ordinatis. vide. s. Primo
nū. iij. impedimento. liij. §. iij.

¶Utz tpe p̄secutōis liceat xp̄ianis se subij/ 8
cere fuituti infidelium cū pacto q̄ rit' xp̄ianoz

nō dimittent. R. Inno. de renun. c. nisi cum pridem. q sic.

9 ¶Qui sine cā seruū occiderit nō mīº punie/tur q̄z qui alienū seruū occiderit. l. i. i fi. ff. de his qui sunt sui vel alie. iuris.

1 Igillū q̄s pt hz̄e. R. vt no. i. c. dilecta. de excess. pla. t dic vt. s. de insignijs assumendis. t fm eā dic. s. Insignia

Simonia i. q̄d est. R. q ē spūalium vel spūalibus annexoz. aut a spūalib⁹ expendētiū vel cōsequētiū. vl ad spūalia ancedēter ordinātiū p cedēte pacto. pmissiōis. omissiōis. oditiōis. modi. seruitu. pcū. vel cuiuslibz tpalitatis receptio siue donatio. Hāc descp̄tōem elicio ex dictis doctoz q̄ clarius. j. patebit.

1 ¶Quero quid in p̄dicta descp̄tiōe intelligat noie spūaliuz. R. vt colligo ex Pa. in. c. consulere. de simo. t alijs doc. maxime Ri. in. iij. dist. xxv. arti. ij. q. ij. et Astē. li. vi. ti. lv. Spirituale dicit dupliciter in ꝓposito. Primo p operationē ad spūmsanctū. Scdo p operatioz ad spūm humanū. Spūale p mo mō dictū tripliciter accipit. s. p mo p essentiā. vt grā et ꝟtutes gratuite. t istud spirituale nec de iure nec d facto pōt vēdi. q nō cadit i quētōez. t de his hēs. i. q. i. c. i. t ibi glo. Scdo accipit p causalitatē t dispositōz. vt sunt sacramēta q̄ sunt qdammodo cā grē t ꝟtutū. q p ea cōsequimur grāz t ꝟtutes. t ista cū sint corpalia cadūt i pactū. sz nō sine simonia. vt in. c. nō satis. t. c. cū i ecclesie. eo. Tercio accipitur spūale p mo mō dictū p effectū. vt sunt ea q̄ ꝟueniunt alicui ex aliq̄ dono vel officio spūali. vt ꝓphetare. miracula facere. diuinū officiū celebrare. t talia spūalia nō pnt vendi. redimi vel resignari p pecunia. c. querelā. eo. i. q. i. nullus eps. el. q. nisi fm q. j. dicā. Spirituale ꝟo scdo mō dictū p operatōez ad spm humanū dz dupliciter. Primo p essentiaz. vt sunt sciētie ocs q̄ p inuestigationē humanā t doctrinā acquirunt. t hec nec d iure nec de facto vendi pnt. vt patet Prouerb. xvj. Quid iquit pdest stulto habere diuitias cū nō possit emere sapientiā. Scdo dz spirituale p causam. vt doctrina predictarum scientiaz q̄ de iure t facto vendi pōt aliq̄n. aliquādo ꝟo nō sine simonia. vt patebit. j.

2 ¶Quid dz annexū spūali p mo mō dictuz. s. p compatōem ad spm̄sanctū. R. q omne illud in quo spūale ministrat. vt vasa sacra. ecclesia. cimiteriū. t reliquie sanctoz. vestis sacerdotalis vt sacra cē. t hmōi.

3 ¶Quid dz expēdere vel ꝟseq̄ a spūali primō mō. R. q ome illud qd ex spūali expendet siue ꝟsequtur. vt hz̄e ecclesiā vel dignitatē ecclesiasticā. canoniā vel pbendā. siue aliud bñficiū ecclesiasticū. vel ius pcipiēdi decimas. pmitias vel oblatōnes. t q̄cq̄d oꝟrit clericis rōne ordinis. vt pulsare campanas. claudere ostia ecclesie. t silia. q hec omia ordini clericali sunt annexa. q solis clericis ꝟueniunt t istud annexū vel expendēs nō pōt vendi. c. ad aures. c. ad nostrā. e. ti. aliter ꝟmittitur simonia. t ꝓpterea ꝓcuratores rez ecclesiasticaꝝ vnī est rebz epi. t silr defensores. vt aduocat⁹ vniuersitatis ecclesie. sindicus. s. q̄ est caulis ecclesie. t gastaldus siue maioz dōs q. s. hz curā rez exterioz epi et inder epi. et silr subiecti regule. vt archidiaconus. archipbr. canonicus. monachus. t q̄libet ecclīastico mācipatus officio. tales si p pecuniā ordināt simoniaci iudicāt fm Ugo. t Archi. i. q. ij. saluatoz. Sed Ray. limitat vez qn tal⁹ admissus

4 tio habet annexū aliq̄d spūale p mo mō acceptū antece dēter ordiari. R. q ꝟsponat⁹ qd ē ptās pn/ tād ad officiū ecclīasticū. qd q̄dē silr vēdi nō pt sine simonia. vt i. c. i. d iurepa. sz trāsit cuz vniuersitate tpali. vt i. c. ex lris. de iurepa.

5 ¶Quid dz annexū spūali scdo mō acceptū. scz p operationē ad spūm humanū. vel expendēs p operationē ad spūm humanū. vel tale. vt sunt scholē. libri t hmōi. t talia vē dī pnt de iure. nisi ecclesia locū scholarū assignasset doctori.

6 ¶Utz sola volūtas vendēdi vl emēdi spūalia faciat aliquē simoniacū. R. Tan. t Ber. c. vl. eo. ti. tenet q nō. t p eis facit. c. tua nos. sed i fi. t. d. c. fi. eo. ti. et. c. vt nīm. vt cc. bene. sed ego distinguo cū Host. q quo ad dñ et peccatū mortale sola volūtate ꝟmittitur. vñ aī quis dicat missam. audit ꝟfessiones. exhibet sacra t hmōi pncipal'r hac intēt̄ōe vt ꝓpter id recipiat pecuniam vel aliud tpale. peccat mortaliter t simoniac⁹ q̄ ad dcuz. silr q̄ hac intētione dat. secus si daret p sustentatione mīstri pncipal'r. vel ob reuerētiā sacri. vel ad seruandū laudabilē consuetudinē. qz sic licz i. q. ij. sicut ep̄m. facit. c. qui p pecuniaz. i. q. i. sed quo ad ecclesiā non. vt in. c. tua nos. eo. t ideo sola penitētia sine alia restitutiōe relet. vt i. c. fi. eo. Qd q̄dē limitat Host. ubi dē ve/rum i casu quo simonia est solū d iure positiuo. immo tenet q nec etiā peccat. sed vbi/ monia est d iure diuino. sic tenet. q talis ma

debet induci ad restituendū q̃cq̃d accepit. sicut ꝛ vsurarius mētalis. ꝛ placet Pa. i. d. c. fi. sz h̄ nō teneo q̃ ad pctm. qz sine dubio pec cat mortaliter si hz voluntatē deliberatā ad dandū spūalia p tpalib⁹. ¶ si bn verū q̃ nisi q̃z erit simoniac⁹. vt nō an. c. nemo. co. Quo aūt ad restōem dic vt. j. Simonia. vij. i pn. quo ad alias pnas impositas a iure ꝺ simoniacos firmiter tene q̃ requirit pactio. Ido i diffinitōe dixi p̄cedente pacto.

¶Sed q̃d si neq̃z mīstrans spūale. neq̃z accipiēs aliq̃d dat vl̄ accipit vl̄ paciscit ꝺ dādo vel accipiēdo. sed ipsis ignorantib⁹ amicus accipiētis spūale dat aliq̃d cū pacto cōsiliario ministrātis vt ad ministrādū inducat. ℟. q̃ licet dans spūale ꝛ recipiens nō sint simoniaci exq̃ nō scūt aliq̃d. tñ tā amicus p dictus q̃z ꝺsiliarius simoniaci sunt. i. q. i. statuimus. et. c. si qui a simoniacis.

Simonia

h̄. In quib⁹ casib⁹ pactio p̄missiōis. omissionis. conditiōis. modi. seruitū. p̄cū ꝛ hmōi tpaliū. p re spūali vl̄ ānexo seu dependēti a spūali nō inducit simoniā. ℟. q̃. xvij. casib⁹.

¶Primo q̃n possessio dat cū pacto vt in ea cōstruat ecclesia. vt in. c. olim causaz. ꝺ restit. spol. vñ etiā potest dari licētia ꝺstruēdi ipaz ecclesiā sub certo pacto. vt in. c. quāto. de cēsi. ꝛ i. c. ex insinuatōe. eo qz talia pacta reputāt ꝺ spūalia. sicut ꝛ i. c. significasti. de pbē. vbi dat pbēda cū pacto q̃ ꝺ die celebret in tali eccl̄ia. ꝛ q̃ nō possit eā dimittere. ꝛ licet. qz i traditōne rei siue q̃libet pōt q̃ ꝺ sibi placuerit apponere pactū. c. vez. de ꝺi. appo.

¶Utrū laicus dando rem tempalez ecclesie possit apponere ꝺditionē spūalem. puta q̃ fiat annuersariū. vel dicant tot misse. vide. j. Simonia. iij. §. xi.

¶Utr̄ offerēs bona sua ecclesie vt efficiat canonic⁹ ꝛ ex ill̄ bonis postmodū instituat sibi p̄benda sit simoniacus. ℟. q̃ sic. tex. c. i. c. tuanos. eo. secus si pure ꝛ liberaliter donasset. et post humiliter peteret admitti in canonicū. ꝛ retinere p̄dicta in p̄bendaz. ꝛ clerici pure cōsentirēt. qz tunc liceret.

¶Quid de eo q̃ ꝺstituit ꝺ bonis suis p̄bēdā i aliq̄ eccl̄ia sibi retinēdo ptātē ꝺferēdi eā alicui alteri. ℟. q̃ pōt sine simonia retinere sibi iusp̄atronat⁹. vel i ppetuū vel ad tps. sed nō valet nisi fiat de ꝺsensu epi ꝛ fratrū ei⁹ si q̃ sūt ibi in ꝺstitutione eius.

¶Pone q̃ statuto cauet q̃ nouiter recept⁹ i canonicū vel monachū teneat soluere certū q̃d. Queritur vtr̄ sit simonia post receptionē illud soluere. ℟. Pa. in. c. dilectus. el. ij. eo. q̃ sic. exq̃ p̄cessit taxatio. qz tal̄ solutio videt facta ẏtute illi⁹ taxatōis. ꝛ nō libere. facit tex. p̄fati. c. dilect⁹. ꝛ. c. ex multis. i. q. iij. et. c. veniēs. e. ti. qd limitāt verū aliq̄ qñ tale solutū cedit in vtilitatē p̄uatā. aut canonicorū. secus si solueret p fabrica ecclesie. vel alīs ad diuinū cultū p̄tinētib⁹ fm Ho. ar. de ꝺsti. c. cū oēs. ꝛ. c. ex pte. Nā laudabilis cōsuetudo debet seruari. c. ad aplicā. eo. et. c. significatū de pbē. nō tñ debet retineri pbēda loco pignoris. arg. d. c. significatū. vel etiaz pōt retineri si ꝺsuetudo sit q̃ nō assignetur pbēda q̃ siq̃z tale q̃d soluerit. In hoc em̄ casu fit p̄mutatō spūalis ad spūale. quod licet. de re. p̄mu. c. ad questiones. Pa. tñ in. c. iacob. eo. tenet. q̃ si statutū imponit tale onus recipiēdo vl̄ recepto de nouo vt teneat soluere certū quid etiā ecclesie vel ad cultū dei q̃ nō valet sine simonia. ꝛ facit. d. c. ex multis. cū alīs. Si vero statutū imponit onus pbende sic valet in fauorē cultus diuini. arg. c. significatū. ꝺ pbē. ꝛ. c. vnico. vt ec. bñ. et ar. in. c. si ꝓpter tua de bita. de rescrip. lib. vi. ꝛ hec magis placet. sz nec p̄mā opi. ꝺ demno.

¶Scds ē cuz aliq̄d p opib⁹ spūalib⁹ alicui p̄sbro dat q̃ ad ea als ñ teneat. xij. q. ij. charitatē. Aduerte tñ q̃ in h̄ fuerūt opi. vt refert Pa. i. c. significatū. ꝺ pbē. magis ista opi. placet Pa. ꝛ glo. i. d. c. significatū. ꝛ Ri. i. iij. di. xxv. ar. iij. q. i. ꝛ Ho. ꝛ Host. et Inno. i. c. qm̄. ne p. vi. su. q̃ tenet q̃ licite pōt aliq̄d recipe sacerdos p missis celebrādis et alīs spūalib⁹ ministrādis. dūmō nō intēdat vēdere spūale. seu recipe p̄cuniā p spūalib⁹. sz potius p seruitio ꝛ recōpēsatōe laboz damnoz q̃ sustinet trahēdo ibi morā ꝛ sua sustētatōe. Et q̃ ad ea exhibēda nō sit ex officio obligat⁹. qz si intēderet recipe p spūali esset simonia. c. iudices. i. q. i. Sil̄r ēet simonia si sacerdos parochial̄ a suis ꝺbitis h̄ exigeret. qz ad h̄ tenet qui nec etiā p sumptu aliq̄d pōt accipere ab eis sine simonia p q̃cūq̃z spūali. c. vendētes. i. q. iij. ab alīs aūt bn pōt. Verum est q̃ Host. ꝛ Ray. dicūt q̃ si talis sacerdos q̃ etiā nō obligat ex officio habet sumpt⁹ necessarios alīūde q̃ debet grat̄ cātare. q̃ si facit p pecunia. aut erit simonia aut auaricia. sz cū simonia nō possit esse cū nō intendat vendere spūale. ꝛ nemo teneat suis stipēdijs militare c. cū sit. eo. ergo ibi videt turpe lucz. vt patz in. d. c. iudices. ꝛ arg. xij. q. i. Illi qui. vel ad

mīn⁹ hȝ spēȝ mali. Tu ꝺo tene q; tria ꝺcurre/re ꝺebent vt liceat. primū q; nō capiat nisi ꝑ sumptū vel labꝛe. Secōm q; nō sit ex offi/cio obligatus mīstrare. Tercīū q; nō habeat alīunde sumptus necessarios.

7 ¶Sed si sacerdos parochial' nō habet sumptus necessarios. nūquid poterit sine simo/nia exigere aliq̄d ꝑ spūalib⁹ ꝛ. R. fm Pa. ī. c. ꝺilectus. el. i. eo. q; si pōt alīūde sibi honeste victū querere. puta scribēdo ꝛ hmōi. sic non pōt exigere. sȝ labꝛare ꝺȝ manib⁹. xci. ꝺist. c. cleric⁹. Si ꝺo nō pōt tūc eps ꝺȝ sibi puide/re. vel ppl's pōt ꝺꝛelli ad pstādū sibi necessa/ria ꝑ victū. ꝛ facit glo. ꝺna ī. c. oīs xp̄ian⁹. ꝺ ꝺse. ꝺi. i. q̄ dicit q; pōt subtrahere sacramē/ta populo nisi oblatōem faciat. ꝛ fm hāc ꝺi. intellige glo. ꝛ tex. in. c. p̄cipimus. xxi. q. ij. et fm p̄dicta limita. qꝛ vnū sine reliquo nō ꝑ/cedit. i. q. iij. si quis obiecerit

8 ¶Tercius ē q̄n ꝺatur aliq̄d ꝑ vita eterna vl' ꝑ remissione suoꝝ pctōꝝ. fm illud Dañ. iij. Pctā tua el'mis redime. ꝺe testa. c. fi. xiij q. ij. anime. lxxxij. ꝺi. p̄ȝꝛ. in glo. Rō qꝛ p̄di/cta ꝓponunt nobis venalia a ꝺeo ꝑ moneta ꝺilectōis ꝛ opibus charitatis. qꝛ elemosina nō est pꝛeciū vite eterne nisi ingꝛtū impetur a charitate. nō sic alia spūalia que ꝓferūtur ꝑ ministros ecclesie

9 ¶Utꝛ faciēs votū ꝺeo vt obtineat q̄d tꝛale sit simoniacus. vide. ſ. Uotū. i. §. ix.

10 ¶Quartus ē q̄n ꝺatur aliq̄d ꝑ redimenda vexatōe que sibi fit in re spūali. c. ꝺilectus. el i. eo. qꝺ limito vꝛꝺ q̄n certus ē ꝺe iniusticia q̄ sibi fit. secus esset in ꝺubio. qꝛ nō liceret. vn si eps me iniuste excōmunicet possuꝝ sibi da re pecuniā vt sententiā reuocet. tme absoluat fm glo. in. c. ad aures. eo. Innoc. ibidē tenet ꝛtrariū. ſ. q; nō possit sine simonia. Sȝ Jo. an. ibidez. ꝛ seq̄tur Pa. ꝺicit. q; si tali īmunet aliquod graue pīudiciū ex ꝺilata absolutōe puta qꝛ ꝺebeat eligere vel cligi. vel currit si bi p̄scriptio ꝛ hmōi. sic vera est opi. glo. quia tunc redimit vexationē suam. ꝺ. c. ꝺilectus. Si nō subest sibi aliquod pīudiciū ex ꝺilati one absolutionis. tunc est vera opi. Inno. ꝛ ideo habeat recursum ad superiorē. ar. c. nul/lus. ꝺe iurepatro. Idem ꝺic ꝺe suspensione vel interdicto.

11 ¶Utꝛ possit aliq̄d ꝺari ꝺicēti mihi ꝺ iure vel ꝺ facto ne seq̄r aliq̄ ſpūale. ꝛ. R. Pa. in. c. Matth̄eus. eo. q; nō licet ꝑ iure q̄rēdo sine simonia. ar. c. significasti. ꝺe elec. Nec etiaȝ ꝑ possessione habēda post ius quesitū fm Jn/no. in. c. ad aures. ꝺe simo. ꝛ glo. xvi. q. vij. ꝺe cimas. sed ꝑ iure quesito sic. vt in. ꝺ. c. ꝺilec/tus. vbi Pa. etiā addit limitādo p̄dicta. q; si ꝓpter potentiā aduersarij nō possȝ apꝺ superiorem ꝺe facili ꝺ sequi possessionē. tūc vt euitet magnū icōmodū posset aliq̄ ꝺare si/ne simonia. sicut ꝺictū ē ꝺe absolutōe ab excō/municatione. Si ꝺo iniuste possidet nō pōt aliq̄ ꝺare sine simonia vt nō veretur. Sil'r ne epus eum iuste ꝺeponat. vel ne accuset iu/ste. vel illi qui p̄tēdit ius in bñficio. qꝛ tūc nō esset redimere vexationē. vt nō. iij. c. ne/mo. eo. ti. Dic aduerte q; reꝺdens spūale qꝺ vsurpat solum ex pecunia. licȝ ꝺans possit ſ ne simonia redimere. tñ ille a quo redimit ē simoniacus fm Posti. 12

¶Utrū possit sine simonia aliq̄ ꝺari p̄sbīo ꝑ baptismo qui nō vult aliter baptizare. ꝛ. R. Pa. in. c. cū in eccl'ie. eo. ti. q; in adulto nō. qꝛ ꝓpter ꝛtritionē pōt saluari. ar. c. ꝺe baptō. tq̄ ibi nō. ꝺe baptismo. ꝛ ī. c. ij. ꝺ p̄sbȝ. nō bap. Sȝ ꝑ infante sunt opiniones. Aliq̄ vt Tho. ij. ē. ꝛ Pe. ꝺ pal. i. iij. ꝛ glo. in c. baptizandis. i. q. i. ꝺicunt q; nō licȝ. qꝛ nō sunt faciēda mala vt veniāt bona. xxij. ꝺi. sicut. sed quod ait Loth. ꝛ ibi glo. ꝛ xlvij. ꝺi. sicut. sed Pa. vbi. s. ꝛ Ri. ꝛ Landul. i. iij. ꝺist. xxv. re/putāt vez in adulto. qꝛ bona volūtas ei suf/ficit in tali casu. Sed q̄n quis habet puez. ꝛ nō reperitur alius qui possit baptizare vel sci/at. vt puta qꝛ est mutus. vel nō habet man⁹ ille qui querit q; baptizet. nec aliuȝ habet. q; tunc licite ꝺat. qꝛ nō emit spirituale. nec hoc ꝺebet intendere. sed remouere vexatiōȝ ꝛ im/pedimentū. ꝛ ꝺebet intēdere emere temporale. 13
sicȝ aquā solum. ꝛ hoc tene.

¶Utrū licite ꝺetur pecunia pagano vt se ba/ptizari p̄mittat. ꝛ. R. in glo. i. q. ij. in. c. q̄plo. recitant opiniones. sed tene opi. Pa. in. c. cū in eccl'ie. eo. qui ꝺicit. q; si ꝓpter paupertatē timeret venire ad fideȝ. tunc licet ei aliquid ꝺare vt veniat. Si ꝺo nō habet voluntatē veniendi nisi ꝓpter cupiditatē tūc nō licet. qꝛ baptismus ei paȝ pꝺesset. xv. q. i. nō ē. im/mo peccat. qꝛ abutit ꝺno. ꝛ sil'r ꝺantes. arg. xxij. q. v. ad fidem. nisi ꝑbabiliter p̄sumeret q; postea mutabit voluntatē. 14

¶Quid si eccl'ia mea vel p̄benda me remoto alteri ē assignata. ꝛ. R. q; si ꝑ pcio eaȝ recupero vel redimo simoniā est. siue iuste siue iniuste sim amot⁹. sec⁹ añ ꝑ uationē si iuste tenebaȝ. qꝛ sic ē redimere vexationē meā. ꝺco. Inno. ī. c. ad aures. eo. ꝛ Pa. i. c. Matth̄eus. eo. ti. Intellige q̄n remot⁹ ē a plato supioꝛi. qꝛ sec⁹ si expelleret ab aliq̄ tyrānō. nā tunc etiā post

remotionē posset dare.

15 ¶Utr̄ sit simonia si pecunia det epo vt ñ cō/
ferat simoniace. R. Pa. i. d. c. cū i eccl'ie. q̄ sic
16 ex pte recipientis sed nō ex pte dātis.

¶Utr̄ capitulū dans aliquid alicui qui ele
ctionē impedit. de quo constat q̄ in electione
nullū ius habet vt desistat sit simoniacū. R.
q̄ nō si impediret. ne simpliciter electio fieret
sed si impediret ne iste vel ille eligeret. sic nō
17 posset. sicut nec ille cuius electionē impediret
fm Rodo.

¶Quint⁹ casus est qñ pcuratio datur epo p
visitatōe vl' ꝯsecratōe eccl'ie. de cēsi. c. cū apl's
z de simo. c. cū sit romana. de pscp. c. cū ex offi
cij. z. x. q. iij. relatū. z licet doc. diūsimode ve
lint assignare rōem. tu tñ dic q̄ hoc fit legis
auctoritate. z ideo nō peccat. xxij. q. iij. qui
peccat. Aduerte tñ q̄ tunc licite pōt dari qñ
18 est pcuratio moderata. de qua vide. j. Visita
tio. §. iij. aliter nō liceret.

¶Sextus casus ē qñ exigit in pactū expōsse.
quod a iure pmittit. vt dictū ē in pcedēti. §.
vel qđ inerat. vt in. c. olim. el. i. de resti. spo. et
ibi Pa. Ideo vt dicit idē Pa. in. c. i. de eo q̄
mit. i poss. qz licz spūalia nō accipiāt extima
tionē. tñ interesse ex eis pueniēs bñ pt esse ex
timabile. et sup eo tāgz sup tpali pcedi pt. vt
19 dicit glo. in. c. cozā. de offi. dele.

¶Utrū vicarius recipiendo salariū sit simo/
niacus. R. Pa. in. c. i. ne prela. vi. su. q̄ non.
qz locat operas suas. sicut nec assessor. vt in
c. statutum. de rescrip. lib. vi. nec aduocatus.
20 xxij. q. v. nō sane

¶Septimus casus ē qñ qđ exigitur p mo/
dū insinuatōis exigit. vt si dicatur voleti in
trare religiōz q̄ aliquid secū portet vñ possit
viuere. Qđ vez credo fm Pa. in. c. nō satis.
eo. dūmodo nō deducat in pactū. z ita ꝯcor/
da Inno. in. c. tua. eo. ti. q̄ videt tenere q̄ nō
licet dicere. si vis viuere mecū porta tecuz. z
glo. in. d. c. nō satis. q̄ dicit q̄ licz sic dicere. d
21 quo tñ dic vt. j. Simonia. iij.

¶Octauus casus ē qñ subest cōsuetudo vt
aliquid p spūalibz exigat. de q̄ tñ dic vt. s.
Consuetudo. §. xij. Aduerte etiā q̄ illud ha/
bet locū vbi a laicis debetur aliquid clericis.
Sed vbi ꝯsuetudo est vt a clericis aliqđ exi
gatur. tūc dic fm Pa. in. c. Jacobꝫ. eo. q̄ ad
puatū ꝯmodū clericoz nō valet. sed bñ i fa
uorē diuini cultus si nō pcessit. intellige exa
ctio añ sacramentoz exhibitiōem. z ppterea
dicit Inno. z Jo. de lig. in. d. c. ad apl'icā. q̄
ꝯsuetudo qua dat aliqđ añ receptōez sacra/
mentoz ē corrupтela. nec valet tūcūgz lon
ga. z qñ nō pcessit exactio. quare valeat i lai
cis z nō in clericis. Rō diuersitatis ē. qz lai/
ci vident se obligasse sub noīe cuiusdā obla/
tōis. facit qđ nō. i. c. nouū genus. de rei.

¶Non⁹ casus est qñ quis cā pmutatōis ali/ 22
quid dat in recōpensationē maioris bñficij.
de q̄ dic vt. s. pmutatio. §. vi. Et aduerte q̄
tractatus pmutatōis inter ptes sup benefi
cijs nō inducit simoniaz. vt. s. pmutatio. §.
iij. imo vt dicit Lar. i cle. vnica. d. re. pmu. i
renūciatōe exp̄mi pōt q̄ cā pmutatōis renū
ciat sine simonia. qz a iure pmittit. de elec. si/
gnificasti. d. re. pmu. c. vniuersoz. z. c. vnico.
de re. pmu. li. vi. z. d. cle. vnica.

¶Decimus casus ē qñ vasa sacra vendunt. 23
que licet sint annexa spūali. tamē vendi pōt
sine simonia. nō habito respectu ad formaz
ꝯsecratōis fm Ri. in quol'. ij. q. xxij. ita tamē
q̄ alteri ecclesie in eadez forma vēdātur. sed
psone seculari nō licet vendere. nisi redacta i
pristinā massam. Et idē dico d̄ vestibꝫ sacrīs
q̄ alteri ecclesie vendi possunt.

¶Sed nūquid licet aliqđ exigere pro chrīs 24
mate habito respectu ad liquorē. R. Pa. i. c.
ea que d̄ auaricie. eo. ti. q̄ nō sine simonia. qz
chrisma inq̄tū sacramentū est nō solū ē spū/
ale. sed etiam inq̄tum liquor est quid spūa/
le. i. q. i. placuit. el. i. sil'r nec panis benedict⁹.
vel candele. benedicte.

¶Undecim⁹ casus ē qñ vēdit dependēs siue 25
ꝯsequens ad id quod dependet a spūali fm
Ri. vbi. s. sicut ē pceptio decimaz z fructus
beneficioz. panis oblatus. vel cera. granū. z
hmōi que offerunt i eccl'ia. Nā ius pcipien/
di spūale est. z vendi nō pōt. sed bñ fructus.
Et ideo dicit Pa. in. c. i. ne p. vi. su. q̄ prela
tus bene pōt vēdere obuētōes iurisditōis tā
q̄z fructus fm glo. abidē. sed tamē fm Inno.
nō debent vendi exercenti illā iurisditōez. z
bñ. qz ppter ꝯnexitatē vident vēdere ipsaz
iurisditōem. i. q. iij. c. si quis obiecerit. Sil'r
alij fructus ecclesie fm Hosti. vendi possūt
cum sint corpales. intellige verū a beneficia
to q̄z diu ipe viuit. nō a plato qui habet ius
conferendi. ar. c. vnici. §. fi. vt ec. bñ. z sil'r di/
cit idem Pa. in. c. fi. ne p. vi. su. q̄ pōt locari
laico obuentōes ecclesie. dūmodo ponat cle
ricum loco sui p recolligendis. ne p̄sumptu
ose ad altare accedat vbi fiūt oblatōes. arg.
c. i. et. ij. ne cle. vel mo.

¶Utr̄ dās pecuniā p administratione rerum 26
ecclesiasticaz ꝯmittat simoniā. R. Pa. in. c.
ꝯsulere. e. q̄ sic. z ibi tex. Hoc limito fm glo.
in. c. saluatoz. i. q. iij. qñ talis administratio

hꝫ aliqđ ſpuale annexū. alꝫ nō. qꝛ tpale iu/
riſditōem poſſet dare ſub pēſiōe annua. Et
idē dicꝫ. ſimoniacū ſi datur ꝓ admiſtratōne
pauꝑꝝ ⁊ hoſpitaliū. i. q. vij. ſi q̄s oēm. ī glo.
⁊ in auten. de ſanct. epīs. §. ſed neq̄. ſm Pe.
de pēn. tractatu de canonica porrō epī. c. iij
ſiue hoſpitalia ſint auctoꝛitate epī cōſtructa
ſiue nō. Secus ſi dat vt recipiaꝫ ad ſeruien/
dū ſolū ſine aliquo iure ꝓſequēdo. Et ſic ītel
lige. c. vnicū. vt ec. bene. ꝙ eccleſia. i. prelatu/
ra ſb annuo cenſu ꝓcedi nō pōt. de ſimo. c. nō
ſatis. xxi. q. ij. ꝓcipimus. vñ emēs p̄poſituraꝫ
iconomatū. vicedominiū. aduocatoꝝ. gaſtal
datūꝫ ⁊ hmōi. ſimoniacus ē. i. q. i. ſi q̄s epūs.
ſm tñ limitatiōnē predictā.

27 ¶ Utrū dans aliquid vt ſeruiat tanq̄ vica/
rius in eccleſia ſit ſimoniacus? R. Pa. in. c.
ad noſtrā. eō. ꝙ ſic. vide tn̄ tex. cū glo. in. c.
licet. de pēnis.

28 ¶ Utꝝ vendēs villaꝫ ⁊ iuſpa. qđ habet in ea
ſit ſimoniacus? R. Pa. in. c. querelā. ō ſimo.
ꝙ ſic. quia copulatiua facit venire copulatū
principaliter ⁊ nō accēſſoꝛie. ſecus ſi dicatur
Vendo villā cū iurepatronatus. ⁊ ſic intelli
ge Jo. an. in. c. i. de iurepatro. lib. vi. Ego ꝛo
quo ad conſcientiā recurrerē ad intentiōnē ſi
habuit. ſ. animū vendēdi iuſpatronatus ſpe
cialiter. ⁊ ſic ſit ſimoniacus. quod patet quā
do plus vendit villā. alꝫ nō.

29 ¶ Duodecimus caſus ē q̄n epūs recipit cleri
cū ad ſeruitiū ſpirituale ⁊ tēpoꝛale preſtādu
ſibi cuꝫ promiſſione ꝙ annuatim ſoluet ſibi
certum ſalariū donec ſibi prouiderit de benefi
cio. Nā licet hoc ſm Poſtī. dummodo ſpeci
aliter nō ſe obligauerit ad ſeruitū tēpoꝛale p̄
ſtandū. nec cōmittitur ſimonia poſtmodū re
mittendo ſalariū cū ꝓfertur beneficiuꝫ. qꝛ ſa/
lariū erat ſub ꝓditione. ⁊ facta collatione be/
neficij expirat cōditio. inſti. de ver. ob. §. oīs.
Secus ſi promiſſio ſalarij fuiſſet pura ⁊ per
petua. arg. c. veniēs. eo. ti. quod quidē Pa. ī
c. cum eſſent. eō. credit vez. ꝙ licet quādo p̄/
latus nō inducitur principaliter ꝓpter ſerui
tiū. ſed quia ille meretur. aliter ſi cauſa fina/
lis ſit ſeruitiū nō licet. arg. c. graue. de prebē.
Secus ſi ſit cā impulſiua.

30 ¶ Quid de illo qui recipit promiſſionē bñfi/
cij preſtādi ꝓ voce electionis dādaꝫ? R. ſimo
niacus eſt. c. de hoc. eō. ti. Idē dic ſi recipit ꝓ
electione nō impediēda. ſiue añ ſiue poſt. dū/
modo nōdū ſit ius acquiſitū in ea electione
nā acquiſito iure licet redimere ſuam vexati
onē. vt. §. iij. caſu

31 ¶ Decimuſtercꝰ caſus ē q̄n pecunia datur ꝓ
tpali iuriſditōe habēda ſm Pa. ī. c. i. ne ꝓ. vi/
ſu. ſꝫ tñ licet nō ſit ſimonia. eſt tn̄ ſine pcm.
Facit ad h̄. c. nemo. ⁊ qđ ibi nō. eo. ti. ⁊. i. q. i.
ſumma. ⁊ glo. i. in. c. q̄m. ne pze. vi. iu. q̄ tenet
ꝙ eſt ſimonia. debet intelligi vera ſm Pa. i. d.
c. q̄m quādo tēpoꝛalis iuriſditio habet annē/
xitatē cōmittitur ſimonia. d. c. conſulere.
eo. ti. ſed q̄n nō habet annexitatē ſb officio
eccleſiaſtico. nō eſt ſimonia. ſed tunc lucruꝫ
⁊ contra legē. ſm Pa. in. d. c. i. vt auten. de mā. prin. §.
iudi. ſine quo. ſuffra. ⁊ ī auteh. de mā. prin. §.
illud. Poſt. tn̄ tenet ꝙ ſit ſimonia dare pecu
niā vt ꝓmoueaꝫ quis ī imperatoꝛē vel regem.
poteſtatē vel rectoꝛē alicuiꝰ ciuitatis. qꝛ iuriſ/
ditio ē ſpūalis. i. q. iij. ex multis. vñ vēdere ga
ſtaldionatū vel iconomatū ē ſimoniacū. i. q.
i. ſi q̄s epūs. ⁊. i. q. iij. ſalnator. Dis em̄ ꝓtas
a deo ē. ⁊ ideo ſpūalis videt. Sed credo ꝙ ve
rioꝛ ſit opi. Pa. immo Se. tenet ꝙ eriaꝫ licet
dare aliqđ ꝓ habendo officio tpali. de q̄ vide
s. Officiū. §. i. ⁊ dic vt ibi.

¶ Decimuſquartus caſus ē q̄n ſpūale ꝓ ſpū. 32
ali exigitur. vtputa vnus debet dicere primā
miſſam. alter ſcḋam. et ꝓuenīt ad inuicē ꝙ
vnus dicat miſſam ꝓ alio ⁊ eō uerſo. Tho.
ẋo tenet ꝙ ſi intercueniat pactū erit viciosuꝫ.
niſi bñficio vel ꝑſonatui ſit annexū tale on⁹
vtputa ꝑbēde ſi licꝫ ꝙ qui eā habuerit dicat
miſſaꝫ de beata ꝛgine. vt extra de ꝑbē. c. ſigni/
ficatū. Simile videt tenere Ri. i. iij. di. xxv.
ar. iij. q. i. dicens. ꝙ ſi duo ſunt baptizādi. et
vn⁹ dicat. Baptizabo te tali pacto ꝙ bapti/
zes me. ꝙ ē ſimoniacū. Rō. qꝛ in talibꝫ nulla
pactio vel ꝙētio debet interuenire. c. tua no
bis. eo. ti. et hoc ꝓpter duo. Primo qꝛ res a
nō dño emit ſicut a miſtro ſacramētoꝝ q̄ nō
ē dñs. Secō qꝛ eſt ꝓtra rōem gratie ꝙ ven/
dat. Sed tu aduerte ꝙ q̄n vnus tenet di/
cere ꝑ mā miſſam ⁊ cōuenit cū eo qui tenet di/
cere ſcḋam ꝓ ſecūda dicēda vt alius dicat ꝑ
mā. ꝙ ly pro. nō denotat appciationē ſed ad
miniculatoꝝ: cū ille nō poſſit dicere miſſaꝫ
ꝓ alio niſi dicat ꝓ eo. ⁊ ideo licet miſſaꝫ
dictoꝝ doc. ly pro. dicit appciatoꝝ. ⁊ ideo il
licitū eſt pactū. ſed bn̄ poſſet dicere ſm predi
ctos doc. Hodie ego dico ꝓ te. vl̄ te baptizo
et rogo vt cras dicas ꝓ me. vel baptizes me
poſtea ⁊ hmōi ſine pactione.

¶ Decimuſquintus caſus q̄n datur rōne ꝑ/ 33
uocatōis ad orandū. ſicut quādo datur cle/
moſina religioſis pauꝑb⁹ vt ꝓuocētur ora/
re. ⁊ miſſas dicere pro eis. de quo dic vt infra

34 ¶Decimussextus rone punit ois sicut in absolutone excois exigit pecunia nō p absolutōe.qz esset simonia.sed p punitōe pecca
35 ti.c.ad aures.eo.ꝯ oz. Rich.vbi.ś.t addit. Caueat absoluēs ne in h magis intēdat seruire cupiditati q̄ correctioni.

¶Decimusseptimus casus ē rone liberalitatis.qz gratis datur t gratis accipit nō rone alicui⁹ spūalis.i.q.i.quicūd.sed tn notabilitas in tali dato facit psumptā simoniā.vt in.c.si questiones.eo.ti.

Simonia iij. Circa bficia. dignitates t officia.t p mo circa electionē seu pmotionē querit.

1 ¶Utr reges t pncipes t alij recipientes pecunia vt ꝯsentiāt electoi seu pmotoi ad aliquā dignitatem vel prelaturā sint simoniaci. Rō Pa.i.c.de hoc.eo.p sic.t tenētur restituere illi eccl'ie de cui⁹ platura agebat.licet nō esset d bonis ecclesie.vt patet in eodē.c.de hoc.

2 ¶Quid de canonico qui cōuenit cū aliis canonicis vt ꝯplaceāt sibi de aliquo canonico recipiēdo.t postea ipe eis cōplacebit de alio. Ro.p simonia est.c.q̄pio.i.q.ij.

3 ¶Quid si dicat aliquis eoz nūq̄ ꝯsentiā p aliquis fiat canonicus nisi mihi ꝯsentiat de meo. Ro.fm Ray.simoniacus ē.si tn consuetudo esset p qn vnus fuit exauditus in vnalem ꝯsuetudinē rogare seruandā.ar.lxiij.di.

4 ¶Utr igitur de ꝯsti.c.cū omnes

¶Utrū cō mittat simoniā qui facit pactū cū illo cui bficiū cōfert vt retineat aliquā porti onē ex redditibus bficij. Ro. Pa.in.c.i.vt ecclē.bene.p sic.nota tamē epūs ex iusta causa t necessaria potest statuere vt reddit⁹ certi temporis bficij vacātis reputent ad certum vsum laudabilē.facit.c.vltimū.de verb.sig. Itē pro solutione suoꝝ debitoꝝ.intellige cō tractoꝝ nomine ecclesie.secus si tractātis no mine p̄uato.vt no.glo.in.c.i.de solu.facit.c. si propter tua.de rescrip.lib.vi.

7 ¶Utrū pmouēdus in rectorē alicuius eccle sie t pacisces vt soluat pensionē maiorē collatori sit simoniacus. Ro. Pa.in.c.cū clerici.de pac.p sic. Silr etiā si pmouēd⁹ ppria aucte obliget se ad pensionē.t nō tenet collato fm Pa.ibidē.t Jo.an.teneat p tenet.

6 ¶Circa officia querit.quid de presbro q̄ venditi officiū portādi aquā bñdictā p suam parrochiā. Ro.fm Rodo.p licite pōt fieri si vendit emolumēta sibi ex cōsuetudine prouenire cōsueta. Si aūt vendit tale officiū nō est simonia sed turpe lucrū. Si aūt vēdit aquā bñdictā vel panē benedictū sic ē simonia fm Alex.t Rod.qz in receptiōe taliū cōfertur remissio venialiū peccatoꝝ.

¶Quid si quis vēdat officiū claudēdi ostia vl' pulsandi cāpanas t hmōi. Ro.fm Rod.p simoniac⁹ ē sūpto nōie simonie large sic talia officia sunt spūalia large. Si tn datū sit alicui tale officium gratis.t cōsuetudo sit loci p possit ponere aliū loco sui.t locare t vendere ad vitā ipsi⁹ dātis nō eēt simonia fm Rod. Sz tu aduerte qz.i.q.iij.c.i.dz. p nō ē sacri muneris officiū claudere ostia eccl'ie sz tm sibi annexū vl' vnitū.t dicit glo.ibi.p tūc ē simonia emere aliquā administratiōz vl' officiū eccl'ie q̄n ē annexū alicui spūali. vl' ꝯsueuit p clericū exerceri solū.t sic tene p ē simonia vendere officiū.secus vēdere redditus.

8 ¶Quid de dātibus aliquid vt possint in parochia vel epatu querere vel q̄stuare. Ro.fm Tho. in quol'.p sacerdotes plati recipientes simoniaci sunt cū psualio sacerdotis spūalis sit et ei credatur.qz plati aut presbri sunt. et sic ē simonia respectu plati vel pbri ꝯcedentis.respectu vo dātis sacrilegiū ē. qz ibi ē defraudatio el'ymax ꝝ intentōez dātiū.t tenet vterq; ad restōem si tales questores sunt scelerati.vt sunt chiaratani.sed quo ad restitutionē dic vt Restitutio.i.i ff.turpiter.§.i.

9 ¶Utr liceat dare vel accipe pecuniā p ozōe. pdicatōe.dei laude.vl' processiōe. Ro.fm Ri. vbi.ś.t Astē.li.vi.ti.lv.p nō. Nec em̄ et similia dicunt spūalia inq̄tum ex grā procedūt et ad gratiā disponūt.que tamē p hoim ministeriū exhibent.t ideo vendere i his qd est spūale simonia est. Et ideo q̄ pdicat principaliter vt laudē vel fauorē ꝯsequat humanū vel lucr̄ simoniacus est.saltē mentalis.i. q.iij.nō solum. Aduerte tamē p dantes elemosinas paupib⁹ aut religiosis vt impetrēt ozōnis suffragiū:nō dāt quasi intēdāt emere ozatōes.sed quasi p gratuitā bficentiaz eos prouocare ad ozandū pro se gratis et ex charitate.t sic nō peccāt.

10 ¶Quid de statu ērib⁹ i aliqua ecclesia p processio nō fiat i aliq̄ funere nisi tantā pecuniā legasset eccl'ie. Ro.fm Ray.t Tho.p simoniaci sunt.ar.de iureiur.c.sicut.el.i.t.ij.secus si statueret p legātib⁹ talē summā fieret tal' honor vel p̄cessio.ar.extra eo.c.cū sit. Rō diuersitatis ē.qz i p̄mo ē exactio.qz p̄supponit p minori nō fiat.i scdo habet spēm gratuite recōpēsatōis.qz nō negat.ne etiā fiat p nō legātib⁹.ar.de iureiur.c.sicut.el.i.t.ij.

11 ¶Utz liceat dare pecuniã p anniũsario celebrãdo z hmõi:R. Ri.i.iij.di.xxv.q nõ licet p hoc pactũ facere de dãda pecunia. sz si ex deuotõe detur ecclia debet celebrare. Inno. xo i c.qm enormis, ne pre.vi.su.dicit q nõ solũ licet. sed etiã est meritoriũ aliquos reddit9 cõstituere in ecclesia vt ibi fiat anniuersariuz p aliquo. sed hoc constitui nõpõt p donatorez qz nõ licet ei ꝺditiones spũales apponere. sz tm tpales. vt redemptiõz captiuoz. xij. q. ij. auz. sed põt cõstitui p illos q habẽt anniuersariũ facere. extra de pbẽ. c. significatũ. No. i d. c. qm. tenet q põt imponi tale on9 redditibus. sz dicit tuti9 fore relinq re sic. relinq tali eccl'ie annuatim. x. lib. sup tali possessiõe diuidẽdas inter eos solũmõ q meo anniuersario interer̃t. et rogo vt fiat omni anno

12 ¶Utz canonic9 vadẽs ad horas canõicas pncipaliter p dnarijs horarijs sit simoniacus:R. Hosti. in. c. olim. de ver. sig. z seq̃tur Jo. an. de cle. nõ re. c. vnico. li. vi. tenet q nõ est vera simonia. qz nulla expssa pactio intercedit. sed q grauiter pecc at. et mentalẽ simoniam cõmittit. sed p solã penitentiã satisfacit. c. tua nos. de simo.

13 ¶Quid si clericus p precio vigilet ad defunctum et dicat psalteriuz:R. Hosti. q si fecit pactũ p eo legere psalteriũ q simonia ẽ. Si autẽ q vigilaret nõ est simonia. licet scit tacite q debeat legere psalteriũ. arg. de prebẽ. c. significatum. quia sic vendit labozẽ quẽ nõ tenetur impendere.

14 ¶Quid si maioz cruz non portet nisi p certo precio:R. No. ẽ signũ auaricie. z inducit vicium simonie. c. audiuim9. eo. Sil'r ẽ simonia qñ taxatur p quãta pecunia ꝺs ponat in tali sepultura cũ ibi sint plures fm Hosti.

15 ¶Utz pactuz de lecto redimẽdo antecq̃z corpus ad ecclesiã deferatur sit simonia:R. q ñ. qz lectus et hmõi. est ꝺd tpale. et iõ põt vendi. redimi. et hmõi. si tm clerici nollẽt sepelire nisi p us imposito pcio de eo redimẽdo. sic videtur simonia cũ fiat pactũ ꝺ tpali ad spũale fm No. facit. c. vlti. ꝺ re. p mu. Sil'r ꝺmittitur simonia si clerici nollẽt sepelire. nisi fieret eis cautio ab heredibz defuncti ꝺ receptõe coz q cũ funere portanť. et sil'r qñ nolũt sepelire sine pecunia. c. questa est. xij. q. ij.

16 ¶Utrũ sit simonia p mrimonio dare pecuniam:R. fm Ric. in. iij. dist. xxv. ar. iij. q. i. q p ut mrimoniũ ẽ sacramentũ cadens in dispẽsatione ministrorũ ecclesie. sic vendi nõ põt. et ideo simoniacus est qui p bñdictione nuptiarũ pecuniã exactã accipit. c. cũ in ecclesie. eo. put ꝺo mrimoniũ est officiũ nature. sic licet dare et accipere preciũ sicut et p alijs officijs ciuilibus et coꝛpalibus. 17

¶Sed quid si nolit bñdicere nisi data pecunia:R. Ale. q debet recurrere ad superiorẽ. qui si noluerit cogere presbm vt bñdicat gratis tutius est abstinere q̃z peccandi occasionẽ dare. Pa. tñ in. c. dilectus. el. ij. co. ti. tenet q in sacramẽtis volũtarijs nõ licet aliq̃d dare p eis habendis. sed in necessarijs sic. Et sic videretur tenẽda opi. q nõ possum ꝺsummare mrimoniũ sine bñdictõe. vbi ꝺsuetũ ẽ q licite dare põt cũ intẽtione dãdi p redimẽda vexatione nõ emendi bñdictionẽ.

¶Quid de sacerdote qui nõ vult dare licentiam parochiano alteri ꝺfitendi nisi data pecunia:R. Rod. q simoniacus ẽ. Idẽ dic de licentia ꝺmunicãdi aut bñdicẽdi spõsas. Idem 18
uerte tm q si nõ intẽderet licẽtiã ꝺfitẽdi. cõi cãdi vel bñdicẽdi sponsas et hmõi vẽdere. sed sibi puidere sup obuẽtionibz z oblatõnibus que cũ cõtingerẽt z nõ plus. nõ esset simoniacus fm Rodo. 19

¶Utrũ sit simonia ex pacto dare aliq̃d p calicibz. vestibz z lintheaminbz bñdicẽdis:R. Ray. tenet q nõ. qz nõ inuenit nisi i chrisma te. baptismo. cõione. eucharistia. balsamo. sepultura z basilica dedicãda. i. q. i. diuina. c. placuit. c. vt vnusq̃sq̃z extra e. ti. cũ i ecclesie. Sed tu dic verius cũ Hoff. et Host. q est si monia. c. ad nostrã. eo. Idẽ dic p bñdictõe abbatũ vel abbatissaz. velatõe vginũ. aqua bñducta. et hmõi. fm Pe. de palu. 20

¶Utrũ archidiaconus q̃ habet examinare p mouendos. vel ille qui ꝺcedit in scrutinio ordinãdi fm formã. c. ij. de scruti. vel ille minister qui legit euangeliũ cũ fit ordinatio sit simoniacus si aliq̃d recipit ab ordinãdis:R. q sic. fm do. Anto. in. c. pe. extra eo.

¶Utz pretendẽs sanctitatẽ quaz nõ habet 21
vt pmoueatur ad ordines vel bñficia sit simoniacus:R. q nõ. sed debet agere penitentiã. c. mandato. extra eo.

¶Utz notarius sine simonia possit aliq̃d recipere p scꝑtura facta ꝺ ordinatõe:R. Lauz. z seq̃tur Bez. bzix. c. i. sicut epm. i. q. ij. q nõ. nec p labore nec p charta. sed epũs debet sibi procurare. Pa. xo i. c. i. de simo. tenet cuz glo. ibidẽ. z cõiter doc. qꝺ verum est in notario q habet salariũ de publico. secus est i illo q nõ habet salariũ. qz recipe põt p suo labore solũ. ꝺsiderata qualitate negocij nõ ordinis. sicut faciũt qui p clericatu tm. p diaconatu plus. z hmõi. qz sic est simonia. arg. x. q. ij. precarie.

Idē dic q̄ est simonia exigere aliq̄d p̄ sigillo. nisi expensas cere ⁊ sigillatōis ⁊ clericoꝝ ad hꝫ deputatoꝝ. intellige sup̄ re spūali ⁊ in iurisdi/ tione eccl'iastica. cū nihil aliud sit nisi quedā 23 testificatio iudicis sup̄ illud.

¶ Utꝝ recipiēs aliquā p̄missionē spūalitat⁹. puta bñficij ⁊ hmōi p̄ aliꝫ negocio p̄mouen do apud sedē ap'licaꝝ sit simoniac⁹. ℟. Pa. i 24 c. cū essent. eo. q̄ sic. vt ibi.

¶ Utꝝ statutū i fundatōe alicui⁹ eccl'ie factū quo cauet q̄ si q̄s̄q̄s tm̄ in redditibꝫ annuatiz dederit in p̄petuū recipiat p̄ canonico. ⁊ habe at qđ dederit p̄ p̄bēda sit simoniacū. ℟. Rod. q̄ si tale statutū fiat ad tps. ⁊ p̄incipaliter in tentōe augēdi dei cultū. ⁊ q̄ dās p̄incipaliter p̄pter deuotionē det ⁊ sit dign⁹ toleran potest Et idē dic de monasterijs de nouo fundatis ⁊ egenis. s. q̄ quisquis daret tm̄ recip̄eret ad illud monasteriū vsqꝫ ad certū numerū. ar. c. 25 tua nos. extra eo.

¶ Utꝝ aliqs dign⁹ ordiari vl' bñficiari dans ex pacto vl' exact⁹ ianitori vt eū ad ep̄m p̄mit tat introire ad p̄tēdū bñficiū vl' ordinē vl' electi onis ꝛ confirmatōez sit simoniac⁹. ℟. fm Rod. q̄ nō. si nō dat intentōe corrupta. s. vt p̄ inter cessionē ei⁹ cui dat ꝛ sequat intentū. qz si cū ta 26 li intentōe daret esset simoniac⁹.

¶ Utꝝ aliquis possit induci vt intret religio nē p̄pter pecuniā dandā. ℟. q̄ nō. c. dilectus. el. ij. eo. ti. Sed vt quis cōuertat ad fidē. di/ cit glo. in d. c. dilectus. q̄ p̄t dari. Hostiē. ad/ dit idē posse dici in sacris necessarijs. sz nō in volūtarijs. Sz ego teneo cū Pa. in d. c. dile ctus. q̄ ex pacto vt ꝛuertat vl' intret religionē vel recipiat sacra non licet. sed bñ sine pacto. 27 vt alliciat ad p̄dicta capiēda.

¶ Quid de fraternitatibꝫ ita cōstitutis q̄ nul lus recipiat ad eas nisi p̄mittat vl' iuret q̄ an nuatim soluet. r. den. ℟. Ray. q̄ si fiat p̄pter causaz honestā. puta paupibꝫ alendis. capti uis redimēdis. ⁊ hmōi. nō est ibi simonia. im mo licite sunt. ⁊ qui eas despicit anathematiz zand⁹ est. xlij. dist. si quis despicit. ⁊. ar. xvi. q. vij. sane. Rodo. tm̄ dicit q̄ si statutum est sub forma negatiua nō licet. qz excludit p̄ietatē. Sz sub forma affirmatiua licet. s. vt q̄s̄q̄s fu erit recep⁹ det tm̄. sz nō placet q̄ fiat iuramē/ 28 tū p̄pter periculū p̄iurij.

¶ Utꝝ p̄ iusticia faciēda dare pecuniā vel eq̄ polles sit simoniac⁹. Rich. in. iij. di. xxv. ar. iij. q. ij. tenet q̄ sic. loquēdo de iusticia eccl'iastica vt q̄n dat ep̄o vl' aliꝫ p̄ reddēdo iure sup̄ spi ritualibꝫ. an q̄ ꝛcoz. glo. in. c. vendētes. i. q. iij Idē tenet Rodo. etiā. sup̄ tpalibꝫ si sit p̄sona eccl'iastica q̄ debet reddere ius rōne iurisditio nis eccl'iastice. sec⁹ esset si esset iudex secularis seu laic⁹. licet al's grauiter p̄eccet. Alex. de ales tm̄ tenet q̄ etiā in iudice seculari vēdere iudi/ ciū iustū sit simonia. qz hoc est act⁹ virtutis. ⁊ ita q̄ ad aliq̄d est spūale. sz p̄ aduocatione aut p̄curatōne etiā in causa spūali licet aliq̄d accipe sine simonia. Sz glo. in d. c. vendentes. ⁊ Rich. vbi. s. ⁊ forte ver⁹ tenēt cōtrariū. ⁊ q̄ est solū graue p̄eccatū accipe p̄ iusticia in rebꝫ tpalibꝫ. ⁊ ei q̄ est iudex.

¶ Utꝝ sit simoniacū occultare pctm̄ alicui⁹ 29
p̄ pecunia q̄n ad ei⁹ officiū ptinet illud reue/ lare. ℟. q̄ sic. c. nemo. eo. imo etiā occultare re spectu p̄sone ꝛsanguinitat⁹. vl' affinitat⁹. vt ibi dz. Sz Rich. vbi. s. limitat vez si talia respi ciūt cām spūalē. al's nō. sz est graue p̄eccatū.

¶ Utrū testificari p̄ pecunia sit simonia. ℟. 30
Rich. vbi. s. tenet q̄ sic ī cā spūali. aliter nō. licet sit gue pctm̄. Alex. vo dicit q̄ ī causis ec clesiastic⁹ ⁊ p̄sonis eccl'iastic⁹ si testimoniuz vendat est simonia. In aliꝫ grauiter p̄eccat.

¶ Sz nunq̄d aduocat⁹ sil'r cōmittit simoni 31
am si p̄ pecunia patrocinat. ℟. q̄ nō. qz patro cinij ⁊ cōsilij administrat exteri⁹ cause. sz te stimonij est de substātia cause. ⁊ iō testes co/ gunt nō aduocati fm Alex.

¶ De simonia magistroꝝ. vide. s. Magister 32
. ℣. x. cū sequentibꝫ.

¶ De simonia sepulture. vide. s. Sepultura 33
in p̄n. ⁊. ℣. i. ⁊. xliij. ⁊. xliij.

¶ Utꝝ patron⁹ siue habēs ius p̄sentandi qui 34
aliq̄d recipit p̄ p̄sentando sit simoniacus. ℟. Pa. in. c. veniēs. el. i. de testi. q̄ sic. tex. bon⁹. de trāsac. c. p̄terea q̄n inter.

¶ Circa permutationē. vide. s. Permutatio. 35
. ℣. iij. iiij. ⁊. vi.

¶ Circa trāsactōez. vide. j. Trāsactio. ℣. iiij. 36

¶ Circa renūciatōez ⁊ remissionē vltra id qđ 37
habes. s. Renūciatio. q̄ro vtꝝ renūcians lr̄is sup̄ bñficio eccl'iastico obtinēdo sit simoniacus. ℟. Pa. in. c. ad audiētiā. de resc̄p. q̄ sic. si fit ex pacto de aliq̄ tpali recipiēdo. siue p̄ certa pensione recipiēda. glo. in d. c. ad audientiā. tenet q̄ est simonia ī eo q̄ ꝛsecut⁹ est bñficiū. sz ī eo q̄ nōdū ꝛsecut⁹ est bñficiū q̄ n̄ sit simo nia. Sz tu tene q̄ est simonia etiā in hꝫ casu. si det aliq̄d ex pactōne partiū. sec⁹ si ex officio iudicis vel mediantibꝫ bonis viris renūciatio ex vna p̄te pure fiat. ⁊ ex altera p̄te aliq̄d tpale det. vt colligit in. c. sane. de renun. ⁊ de pact. c. cū p̄idē. Sil'r non est simonia si renunciet talibꝫ lr̄is. ex eo q̄ dat sibi spūale. puta benefi/ ciū fm Inno. ⁊ Host. ō resc̄rip. c. ad audiētiā

qđ limita cū sit permutatio si ꝓcurrāt que.s. dixi. Permutatio.H.iij.

38 ¶ Utrū dans aliq̄d tpale plato ne remoueat eū a prioratu vel beneficio sit simoniac⁹? R. Rodo. ꝙ sic. si necessitas vl' vtilitas sit ꝙ amoueat. alꝫ nō. dummō intētio nō sit corrupta. Sil'r simoniac⁹ est qui dat spūale vt obtineat debitū tpale qđ suū est fm Tho. i. iiij. dist. xxv. de quo ego dubito p ea que dixi. s. Simonia. ij. §. xvij. z. xviij. z potꝰ credo ꝙ non sit simonia. ar. c. i. de vsu.

39 ¶ Utz renūciās bñficio vt alteri certe psone det sit simoniac⁹? R. ꝙ nō. nisi in pactū deducat. c. dilectio. de pben. Nā hꝫe spē de h nō est simonia. c. cū pridē. & pac. i. q. i. ordinatōes.

40 ¶ Utz remittēs debitū tpale p spūali ꝺsequendo sit simoniac⁹? R. Pa. in. c. veniēs. el. i. & testi. ꝙ sic. qz remittere idez est qđ donare. vt in glo. p dicti. c. z in. l. q̄n etiā. ff. de calū. Limitat tn glo. in d. c. vez. qñ ex tali remissione aliq̄d cōmodū applicat pti. Addit Pa. ibidē alias limitatōes. s. ꝙ est vez ꝙ remittere est dare qñ debitū est liquidū. Sꝫ quādo debitū est dubiū. tūc dicit potꝰ facere qꝫ donare. vt dicit i trāsactōe in. l. sine apud. C. de trāsac.

41 ¶ Utz ꝓmittēs nihil petere ab ordiatore vel ꝑsentatore vsq; ad tot āños sit simoniac⁹? R. Pa. in. c. ꝙ tuas. el. iij. eo. ꝙ sic. qz exq̄ ordinator teneꝫ assignare illi post ordinatōez portiones q̄ ꝺsideratꝫ fructibꝫ est q̄d tpale. tal'r remittit tpale p spūali ꝺsequendo. z iō simonia est.

42 ¶ Utz dans pecuniā vt q̄s nō ordineꝫ vl' eligat vl' electio n ꝺfirmet: aut eccl'ie n ꝺsecrenꝫ: z hmōi. sit simoniac⁹? R. ꝙ sic. extra eo. ti. nemo. Idē dic qñ p grāz ꝺsanguinitatꝫ vl' affinitatꝫ vl' pēitētē nō reconciliat vl' minꝰ penitētē absoluit vl' peccatū celat. vt i d. c. nemo. Dicit tn Innoc. ibidē. ꝙ vez est ꝙ sil'itudinarie dicat simoniac⁹ tal'p grām sic faciēs. qz sic punit ac si simoniac⁹ esset. Pa. z glo. in d. c. nemo. tenet ꝙ est simonia. z est veriꝰ.

43 ¶ Utz corrūpēs iudicē vl' testē i causa spūali ꝓpter pecuniā sit simoniac⁹? R. Pa. in. c. tuanos. eo. ti. cū Nosti. ꝙ sic p quādā ꝺnexitatē quā habēt cū spūalibꝫ. vel est q̄si simonia. ar. d. c. nemo. secꝰ in causa mere tpali.

44 ¶ Utrū aliq̄d accipe p inuestitura eccl'iaz sit simonia? R. ꝙ sic. tex. i. c. in tantū. eo. z ibi dicit Pa. ꝙ nō tm̄ p inuestitura iuris. sꝫ etiā facti. s. p inductōe in corpalem possessionē. etiā si ibi sit cōsuetudo.

45 ¶ Quid de dantibꝫ pmos fructꝰ beneficij i curia. z soluentibꝫ taxā bullaz z ceteroz fm stilū curie? R. ꝙ nō sunt credēdi simoniaci. qz talia nō soluunt p spūalibꝫ. sꝫ p sustentatōe curie z officialiū. z sic tene qz illa de volūtate pape sunt ordinata. Sꝫ secꝰ iudico i curijs eporū z aliozꝫ platozꝫ habētibꝫ vñ viuāt fm decētia: nō fm pompā. qz simoniacū est tales taxas facere p dispensatōibꝫ: absolutōibꝫ: z huiusmodi. i. q. iij. ex mltis. Secꝰ si ꝓpter victū decentiā: quā alias nō habēt hoc facerēt.

Simonia.iiii.

Circa ingressum religionis. vtz intrās monasteriū cū pacto de dandis tpalibꝫ sit simoniac⁹? R. ꝙ sic. c. in tantū. c. veniēs. eo. dicit tamē Hostiē. Goff. Ray. z Ber. in. c. qm̄ simoniaca. eo. ꝙ si monasteriū esset tenue ꝙ possent dicere volēti intrare. Si vis viuere mecū porta tecū. qz licet te libenter recipe vellem⁹ tn̄ bona nostra n sufficiūt. Sꝫ tu tene in ꝺscientia opi. Tho. in sūma. q̄ dicit ꝙ p ingressū monasteriꝫ nō licet aliq̄d recipe vl' exigere q̄si pciū. sꝫ p victu psone recipiēde licet aliq̄d recipe si nō sufficiūt opes ad hꝫ monasteriꝫ. Sil'r etiā licitū est ꝓpter deuotionez quā q̄s ostēdit mō̄asterio largas elemosinas faciēdo eidē ꝙ facilius recipiat sicut licitū est ecōuerso ꝓuocare aliquē p tpalia bñficia ad deuotionē monasteriꝫ. licet nō sit licitū aliq̄d ex pacto dare vl' recipe vt recipiat. c. q̄ pio. i. q. iij. Rodo. etiā tenet ꝙ qñ monasteriū est tenue z indigēs ꝙ nō est simoniacū z pacisci in talibꝫ dūmodo nō fiat p spūalibꝫ ꝺferendis. sꝫ p expēsis faciēdis vl' recōpensandis. vñ tenet ꝙ licet exp̄mere nolīa z q̄ritatē muneris. z placet mihi q̄d ꝺscientiā. z ad. c. q̄ vident cōtraria. z maxime d. c. qm̄ simoniaca. dic ꝙ louunt q̄d ad forū ꝺtentiosum ꝓpter frandes. z ideo fundāt se sup̄ p̄sumptōne q̄ cessat in foro anime. vel loquunt vt nihil p ingressu. sꝫ nō loquunt q̄n p releuatōe sumptꝰ qñ monasteriū. aliter nō potest.

Simonia.v.

Circa ea q̄ ꝓhibent dari l' deduci in pactū p aliq̄ spūali vel annexo vel ab eo dependente. z primo

¶ Utz lolū sit simonia qñ interuenit pactū de pecunia? R. ꝙ nō. sꝫ dic ꝙ triplex est munꝰ qđ inducit simoniā in spūalibꝫ si deducat in pactū. Primū est munꝰ a manu. vt est pecunia capiēdo ꝓut accipit. i. q. iij. totū ꝙ omi retinet. Secūdū munꝰ est a lingua. Tertiū ab obsequio. vt. i. q. i. sunt nōnulli. Addit ab aliqbꝫ Quartū munꝰ sanguinis qđ est cū q̄s cōfert ecclesiā vel p̄bendā alicui intuitu ꝺsanguinitatis vel amicicie. Nā fm glo. in. c. i. vt eccle-

benefi. si solū cōfert ꝓpter cōsanguinitatē vel amicitiā. ⁊ alias ñ ꝺferret simoniac⁹ est. Gz Alex. de al'. ij. ij. ⁊ Tho. ij. ij. ⁊ in. iij. ⁊ i quol'. limitāt vez quādo intēdit ex hoc aliqꝺ bonū redūdās i seipo. vt puta qz magnificet vl' no bilitet. vel vt faciat sibi aliquā recōpensatōez ⁊ hmōi. Hec⁹ si solū intendēs bonū tpale illi⁹ cui ꝺat ⁊ nō alteri⁹. qz tūc licet sit graue pctm̄ non tñ simonia est in h̄ qrto munere. qz nihil ꝺat vt recipiat. ⁊ magis placet. De hoc tñ vide Pa. in. c. tuā. de eta. ⁊ qli. ordi. ⁊. i. q. i. c. si q̄s. ⁊. c. sunt nōnulli. Posset tñ ꝺici etiā tunc esse simoniac⁹ qñ ꝓlatus aliqꝺ beneficiū ecclesiastic ū ꝺaret alicui cū pacto vl' intentōe. vt ipe suis ꝺsanguineis ꝓuideret.

2 ¶ Gz nunqꝺ qꝺ cūqz mun⁹ a manu inducit simoniā in spūalib⁹. R. ꝙ sic si pactū p̄cessit. si ꝺo nō p̄cessit: tūc si sit adeo paruū ꝙ ñ ꝺebeat inducere ꝓmouētis animū inspectis causa tpe ⁊ qlitate pson⁹. sic nō facit simoniā. c. et si q̄stiones. eo. ti. Ualde em̄ in humanū est a nemine velle recipe. sz vilissimū ē oia ab oib⁹ ff. de offi. p cōsul. l. solēt. §. vlti. ⁊ h̄ vez q̄ ad ecclesiā. sz q̄ ad ꝛēū q̄cqꝺ ꝺat vl' recipit corrupta intentōe q̄z tūcūqz minimū ꝓ spūali simonia cū est: sz solū pnia sine resignatōe bñficij purgat. ⁊ sic itelligē. c. nemo. eo. fm Hof. Aduerte tñ ꝙ qñ ꝺat aliqꝺ sine pacto nō vt ꝛebitū.

3 ¶ Quid si id qꝺ ꝺat sit de rebus eccl'ie. R. ꝙ nihilomin⁹ simonia erit fm san. Tho.

4 ¶ Quid si nō ꝛeꝛ mun⁹ a manu sz a lingua ꝓ spūali habēdo. R. simonia est. Aduerte tñ ꝙ mun⁹ a lingua aliqñ ꝺicit ipa laus ptinēs ad fauorē humanū q̄ sub p̄cio cadit. aliqñ p̄ces ex quibus fauor human⁹ acq̄rit vl' ꝛrariū vitat. ⁊ ideo si q̄s ꝓncipal'r ad h̄ intēdit simoniaz cōmittit. Et ꝓncipaliter ꝺicit intēdere qñ ꝓ indigno admittēdo ꝺat vl' recipit. Gz circa ꝺignū distinguit Hof. ⁊ Hostiē. ꝙ aut ꝓmouet q̄s p̄cibus suis: ⁊ sic petit p̄latōez q̄ ꝺat ꝓ electionē tūc est simonia. i. q. vi. sic is q̄. Si aūt nō ꝺat ꝓ electionē si sit simplex bñficiuz sic licet si indiget. Si ñ est simplex: sz hñs ꝺignitatē vl' curā aiaz sic nō licet. ar. i. q. i. ordinatōes. ⁊. viij. q. i. in scriptur⁹. Est ⁊ simonia fm Dug. Ray. Hosti. Tho. ij. ij. ⁊ Direc. li. iij. qz eoipo ꝙ petit indign⁹ est. Gz Rodon. credit ꝙ etiā licz i ꝺignitate ⁊ cura. Fac. c. tua nos. eo. ti. Qꝺ ego credo vez si indiget. puta qz nō habet aliunde vñ viuat. alias nō. c. ad aures. eo. ti. si modo ꝺign⁹ est ⁊ intēdat pdesse ⁊ non ꝑesse. Si ꝺo ꝓmouet p̄cibus alienis si ꝓ indigno sic fm oēs simonia est. i. q. i. de ordinatōib⁹. Si ꝺo ꝓ digno tūc si sūt spūales nō est simonia. i. q. i. latoꝛē. Si ꝺo p̄ces sunt carnales. ⁊ ꝺicunt carnales qñ illi q̄ p̄cantur attendūt ad parētelā ꝓncipaliter vl' amicitiā rogantiū. ⁊ plat⁹ ꝓpter ipas ꝓncipaliter mouet: sic est simonia. qz p̄ces succedūt loco p̄cū. d. c. ordinatōes. ⁊. c. sunt nōnulli. i. q. i. Si ꝺo plat⁹ ꝓncipaliter nō sequit p̄ces: sz meritā seu qz ꝺign⁹ est nō est simonia. c. q̄busdā. i. q. i. ⁊ ar. c. tuam. eo. ti. Tenet etiā Pa. in. c. tua nos. eo. ti. ꝙ humiles p̄ces emisse a ꝺigno nō inducūt simoniā nec etiā aliqꝺ pctm̄. vt ex ꝺictis. c. tua nos. ⁊. c. latoꝛē. patet imo fortiꝰ tenet Pa. ibidē ꝙ ꝺonās aliqꝺ cardinalib⁹ vl' plat': ⁊ rogās ꝓ aliq̄ bñficio. ꝺūmodo nō ꝺucat ꝓncipali intentōe. vt p talia exenia ⁊ p̄ces adipiscat spūale: q̄uis secūdario habeāt talē spem ꝙ extra omnē noxā iudicat: qz iuste ista possunt fieri sine spe ꝓmaria. vt ꝺicit Inno. ⁊ Hostiē. facit. c. q̄ꝺ ꝓderit. lxi. ꝺist. i. q. i. sunt nōnulli. ⁊ in. c. tuā. de eta. ⁊ quali.

¶ Circa mun⁹ ab obsequio Quero vtz seruiens alicui plato vt cōsequat beneficiū spūale vl' monasterio vt recipiat ⁊ hmōi sit simonia cus'. R. Pa. in. c. cū essent. eo. ti. glo. ibi tenet ꝙ nō. qñ sine oñi pactōe seruit. ⁊ intentōe secūdaria p̄dicta habēdi ñ ꝓmaria. si modo sit idone⁹ nec plat⁹ aut monasteriū directe ꝓpter h̄ seruitiū intēdat ei ꝛe beneficio ꝓuidere vl' recipere: qz si sic esset mun⁹ ab obsequio. ⁊ simonia qñ ꝓncipaliter ⁊ directe. d. c. ordinatōes. Jō ꝺic ꝙ si in seruitio interuenit pactū semp est simonia. c. cū essent. eo. ti. si nō interuenit pactū. si fuiat ꝓncipaliter gratis. licet secūdario vt habeat aliqꝺ spūale ñ ē simonia fm Hoff. ⁊ sic ꝛeordinat iura q̄ ꝛident ꝛraria. Hosti. tñ etiā tenuit ꝙ si seruitiū cōrpale sit honestuz ⁊ ꝺignū. ꝺignū obsequiū p̄stat: ꝙ licite ꝑt etiaz fuire ꝓncipaliter ꝺūmodo pactū nō interueniat. vt si q̄s ep⁹ fuiat romā eundo: ei⁹ negocia ꝓcurādo a ꝛrario sensu. i. c. sunt nōnulli. q. i. sz in fuitio indigno vel ꝓ indigno sic erit simonia. sil'r ꝺic in fuitio spūali ꝙ si pactū interuenit simonia est: nisi tali bñficio sit annexum illud on⁹. Uñ nota ꝙ ñ solū p̄ꝺicta iducunt simoniā i ꝺantib⁹ seu pacisc̄etib⁹. sz etiā in ꝛsentientib⁹ siue mediatoꝛib⁹ ꝛē. c. ꝓ inq̄sitionē. de elec. ⁊. c. ij. de cōfessis. necnō in pacisc̄entib⁹ aliqꝺ ꝺare vel facere ministrantib⁹. sed etiā ministris seu familiarib⁹ administrātis. sicut ꝺicim⁹ in Jezi qui fuit seru⁹ Heliseī. q. i. in summa. Dicit tamē Rich. ꝙ licz ep⁹ fecerit pactū vl' ꝓmissionē ꝓ aliquo beneficio ꝺando. ⁊ postea oblitus talis pacti pure ꝛfert

q̄ nō est simoniac⁹ q̄ ad eccl̄iā: nec etiā ille q̄ recepit tale beneficiū si hoc pactū ignorabat. ꝛ ideo nō tenet resignare. qđ bene nota.

6 ¶ Utr̄ auctoritas papę excuset a simonia. R. Pa. in. c. i. eo. ti. dicūt docto. q̄ in curia romana titul⁹ de simonia ñ habet locū sicut nec lex iulia. đ ambitu i curia p̄ncipis. glo. ꝯ ꝛ Hostiē. in. c. ex pte. eo. ti. dicit. ꝛ sequit Pa. in d. c. i. vers. in his q̄ sunt simoniaca de iure positiuo solū. ſz nō in his q̄ sunt simoniaca de iure diuino. Et ideo tenet Pa. ibidē. q̄ cū titulus beneficij habētis administrationē ordinis vl̄ executionē clauiū sit đ iure diuino sicut ipa executio clauiū q̄ papa talē titulū vendēs est simoniacus. sicut ille q̄ emit: nec valet excusare ei⁹ auctoritas. habes hō. glo. in. c. licet. đ pēnis. ꝛ tex. cū glo. in. c. ex diligēti. de simo. quāuis do. Lar. teneat q̄ omnis titul⁹ beneficij sit đ iure positiuo. ꝛ sic fm eū excusaret ei⁹ dispensatio. ſz tu tene cū Pa. sec⁹ in alijs nō habentibꝫ executionē clauiū.

7 ¶ ſz nunq̄d eo ipō videat dispēsare ex q̄ scit ex certa sciētia ꝛ toleratr. R. Joh. de ligna. e. ti. c. i. dicit q̄ sic. ita q̄ non cōmittit simoniā. qđ ego credo verū qñ simonia cōmittit cū papa. vtputa q̄s habuit beneficiū mediāte pecunia a papa h̄ sciēte ꝛ ad h̄ p̄sentiēte. qz tūc scientia p̄ncipis purgat h̄ vicii. ꝛ ita talis nō incurreret pēnas iuris. siue simonia sit de iure diuino: siue positiuo. nec teneret resignare si simonia est de iure positiuo. ſz đ datis alijs a papa licet ipe sciat q̄ dñi ꝛ curiales exigūt ꝛ toleret nō ꝓpter h̄ dispensare videt: ꝛ ideo i pēnis inuoluunt. facit. ſ. dispensatio. §. pēn.

Simonia. vi.

q̄ ad pēnam. Sciendū q̄ ē quadruplex. Prima est suspensio. Querit vtr̄ omnis simoniac⁹ in ordine recipiēdo sit suspēsus ipo iure. R. vt colligo ex Inno. ꝛ Pa. in. c. tanta. ꝛ. c. p tuas. el. ij. eo. ti. q̄ sic. ꝛ q̄ ad se ꝛ q̄ ad alios. ꝛ nō solū q̄ ad ordinē sic susceptū ſz ab oībꝫ alijs ordinibꝫ etiā licite receptis. ꝛ p ꝓsequēs est remot⁹ ab administratōe tpaliū beneficiorū suoꝝ. facit glo. i. q. i. reperiunt. ꝛ vide glo. in cle. cupiētes. de pe. nec potest dispensari cū eo nisi p papā. i. q. i. gratia.

1 ¶ Utrū simoniac⁹ in ordine dando similiter sit suspensus. R. Hos. tenet q̄ sic p trienniū. ſz Inno. in. c. pe. eo. ti. ꝛ Pa. in d. c. p tuas. tenēt q̄ p̄petuo sit suspensus. ꝛ videt verū p h̄ tex. iuncta glo. in. c. si q̄s a simoniacis. i. q. i. ꝛ §. Uerū. xxxij. dist.

2 ¶ Utrū simoniacus in beneficio sit suspensus R. Pa. in dictis. c. vbi. s. q̄ sic. ſz si est occultus est suspēsus quo ad se nō quo ad alios: ſz suspendend⁹. ar. i. q. iij. c. i. ꝛ ij. vnde si renunciat beneficio taliter acq̄sito potest vti ordine suo post peractā pēnitentiā ꝛ alijs beneficijs licite habitis. ſz beneficio illo retēto in quo simonia est cōmissa nō potest agere pēnitentiā. vt in c. inquisitōnis. de accusa. Si vero est manifestus sic est suspēsus quo ad se ꝛ ad alios ipso iure. d. §. vers. vnde q̄ꝰ renunciet beneficio itez indiget dispensatōe sicut q̄libet notorius crimin⁹ius. vt in. c. fi. de tēpo. ordi. ſz eps ptē dispēsare dūmodo non sit ille cū quo cōmisit simoniā. vt no. i. q. v. p̄sentium. Et aduerte q̄ tūc dicit occult⁹ fm Rodo. qñ nō ꝓstat p sententiā vl̄ cōfessionē in iure factā. nec p rei euidentiā que nulla possit tergiuersatōne celari. Limita tñ p̄dicta oīa quādo simonia est cōmissa eo sciēte. sec⁹ si eo ignorāte. puta p patrē vel amicos. qz tūc nō est suspēsus q̄ ad alios: nec q̄ ad se. nisi in ordine ꝛ beneficio sic habito: nō aūt in alijs ordinibꝫ susceptis aut beneficijs habitis vel habēdis. c. de simoniace. eo. ti. vbi hoc voluit Innocē.

¶ ſz quero q̄s potest dispēsare in simoniaco 3
in ordine vel beneficio. R. glo. ꝛ Cal. in. c. post translationē. đ renūci. ꝛ do. Antro. ꝛ Pa. in d. c. de simoniace. post multa tenēt q̄ in simonia eo in ordine sol⁹ papa quādo sciēter. ſz qñ eo ignorāte cōmissa est simonia tūc eps potest dispensare. i. q. v. p̄sentiū. ꝛ etiā potest eps dispensare cū tali. licet qñ h̄ sciunt nō renūciauit ſz ministrauit i ordine susceptō. aut ad alios ascēdit fm Rodoñ. In simoniaco ꝯ in beneficio scienter sol⁹ papa p̄t dispēsare fm Bern. Ray. ꝛ Hoff. siue in illo bñficio siue in alio q̄cunq̄ fm glo. ꝛ Joh. an. in d. c. de simoniace. ſz Hosti. tenet q̄ p̄t eps dispensare i simplici beneficio solū. Pa. ꝯ in. c. ex diligēti. e. ti. tenet q̄ potest etiā dispēsare in curato. vt ꝓbat i. q. i. c. i. nec ob. c. pe. de elec. fm eundē Pa. qz dicit q̄ loquit de dispensatōe ad illud bñficiū in q̄ fuit simonia cōmissa vt illud habeat. qz nō p̄t nisi p papā fieri. Itē in eccl̄ia empta nō p̄t ex dispensatōe epi haberi: nisi simplex beneficiū ꝛ cū executōe minoꝝ ordinū solū. In eo vero q̄ ignorāter est p̄motus ad beneficiū nō p̄t nisi sol⁹ papa vt illud habeat. ſz in alijs p̄t eps. vt no. in d. c. p̄sentiū. ꝛ q̄ nō. in. c. sunt. ꝛ c. nobis. eo. ti. ſz Tancre. in. c. sicut nobis. eo. ti. tenet q̄ etiā in beneficio illo in quo fuit p motus potest eps dispensare si ipe eps nō est i culpa. ꝛ placet.

¶ ſz nunq̄d idē sit iudiciū de mediatoribꝫ q̄ 4

ad suspensionē ꝛ q̄ ad dispensatōez. R. q̄ sic p regulā accessoriū. de reg. iur. li. vi.

¶ Utrū ep̄s possit dispēsare cū simoniaco circa officia mortuoꝝ: benedictōes nubentiū: sepulturas: crisma: benedictōes vasoꝝ ꝛ hmōi. R. Dicti. q̄ sic post peractā pēnitētiā q̄ nō phibet. ar. c. nup. de sen. excō. nec ob. c. Erga. i. q. i. q̄z loquit de simoniacō i dignitate.

¶ Quid d̄ plato q̄ p̄misit beneficiū alicui p pecunia ꝛ re integra ꝛuocat pactionē. R. fm Ric. q̄. s. q̄ talis peccauit grauiter faciēdo pactū q̄ tñ ad effectū pacti n̄ pcessit nō incurrit pēnas suspensionis ꝛ irregularitatis.

¶ Utrū ordinat⁹ ab epo quē audiuit simoniacū posit ministrare. R. q̄ p̄t in suscepto ministrare. sz nō poterit alios ab eodē recipere: nisi deponat ꝫ sciētiā. c. p tuas. el. ij. eo. ti. Ubi nota. Dicti. q̄nq̄ notabilia. Primū q̄ ex varijs dictis in alteri⁹ p̄iudiciū nō est ꝫ sciētia formanda. Secūm q̄ sic formata est ad cōsiliū p̄lati deponēda. Tertiū q̄ si deponi nō p̄t est omnibo modis seq̄nda. Quartū q̄ est virt⁹ cū de ꝫ sciētia scrupulosa sit bona: ꝛ i meli⁹ iformat ꝛ ecō trario est debilitas animi ꝛ nimia simplicitas Quintū q̄ in differētijs p̄t vnusq̄sq̄z put sibi placuerit ꝫ sciētiā informare. Q̄d bene no. ꝛ iō talis debet ministrare ꝛ ꝫ sciētiā deponere.

¶ Secūda pena ꝫtra simoniacos est deposito ꝛ infamia. ꝛ hec imponit si de h̄ in iudicio cōstiterit. v. q. iij. sane. de accusa. inq̄sitionis.

¶ Tercia pena est excōmunicatio papal'. Nā Martin⁹ in ꝫcilio ꝫstantien̄si in extrauagāti q̄ incipit Multe. ita inq̄t. sacro approbāte cōcilio declaram⁹ q̄ ordinati simoniace ab executione suoꝝ ordinū sint ipo iure suspēsi. Electiones aūt postulatōes ꝫfirmatōes ꝛ quasuis p̄uisiones simoniace eccl'iaꝝ monasterioꝝ dignitatū p̄sonatū officioꝝ ꝛ beneficioꝝ quoꝝcūq̄z ꝛceptes facte nulle sint ipo iure. nullūq̄z p illas ius cuiq̄z acquirat: nec p̄moti ꝫfirmati aut quiuis faciāt fructꝰ suos: sz ad illoꝝ restitutionē tanq̄z iniuste ablatoꝝ teneant. Statuētes insup q̄ dans ꝛ recipiēs ipo facto sentē tiā excōmunicatōis incurrat. etiā si pontifical aut cardinalat⁹ refulgeat dignitate. In alia extrauagāti facta āno. q̄. sui p̄tificat⁹ Martin⁹ tue data: q̄ incipit Dānabile. ꝫfirmat oēs excōmunicatōes suspēsiones p̄uatōes ꝛ interdicta ꝛ alias cēsuras latas a summis pontifi cibo ꝫtra simoniacos q̄s vult incurrere ipo facto oēm simoniacū occultū vl' manifestū vbicūq̄z simoniā cōmiserit: cuiuscūq̄z stat⁹ etiā si epal⁹ aut cardinalat⁹ vl' quauis alia eccl'iastica vl' tpali p̄fulgeat dignitate dictaꝝ excōmunicationū suspensionū ꝛ pēnaꝝ absolutionē sibi reseruās: nisi in mortis articulo. nec vult q̄ virtute ꝫcessionis indulti: aut cuiuscūq̄z facultatis absoluēdi ꝫcesse vl' ꝫcedēde a sede ap'lica possint absolui: nisi specialiter de peccato simonie autoritatē absoluēdi ꝫtineāt. Hoc idē Eugen⁹ in alia extrauagāti q̄ incipit Cū dete stabile. Data rome apud sanctū Crisogonū: āno sui p̄tificat⁹. iiij. Paul⁹ secund⁹ in p̄cessu quē in die iouis sancte fecit. excōicat oēs simoniacos tā i ordine q̄z etiā i beneficio ꝛ absolutionē reseruat sibi ꝛ successoribo ei⁹ p̄terq̄z in morte. nec vult sicut ꝛ Martin⁹ q̄ possint absolui ex quacūq̄z ꝫcessione nisi faciāt mētionē d̄ simonia. Idē fecit Sixt⁹. iiij. Et sic tene q̄ oēs simoniaci i ordine ꝛ beneficio solū sūt excōicati. Alij ꝫo simoniaci non: sz ipo facto cadūt in pēnas cōtra ipos latas a iure. de q̄b dictū est hic supra. Nec te moueat. c. reperiūt i. q. i. Silr. c. quicūq̄z ibidē. ꝛ c. placuit ibidē. Silr ꝛ c. ex multis. i. q. iij. q̄z licet sub anathema phibeāt tñ loquūt solū d̄ ordine ꝛ bñficio ꝛ sic in nullo iure inuenit sub pena excōicatōnis phibita oīs simonia. nisi vt dixi in ordine ꝛ beneficio. ꝛ ideo illi soli sunt excōicati.

¶ Quarta pena simoniacoꝝ est. q̄ p̄cipit ſb pena excōicatōis late sentētie oīb cuiuscūq̄z dignitatis aut stat⁹ q̄ si sunt p̄sentes in romana curia reuelare teneant papę vl' ei⁹ ap'lice sedis camerario aut suo vices gerēti in vni⁹ vl' duorum testiū p̄sentia infra duos dies naturales postq̄z sciuerint. aut ad eoꝝ noticiā peruenerit aliquē cōmisisse simoniā a q̄ nō nisi per romanū pontificē p̄t: p̄terq̄z i mortis articulo absoluti. ꝛ h̄ p̄dictā extrauagantē Martini damnabilē. Cui Eugen⁹ in dicta extrauaganti. Cū detestabile addit. q̄ nō solū q̄ sciūt aliquē simoniā cōmisisse vel p̄curasse. sz etiā q̄ sciunt illos qui fuerūt mediatores teneant reuelare papę vel ei⁹ camerario. vel cui ipe duxerit cōmittendū per se vel p alios quācitius: ꝛ q̄ non possint absolui donec reuelauerint. q̄d intelligo si cōmode possunt. ꝛ si sciūt veraciter nō p suspitōnes. aliter nō credo incurrere dictā excōmunicationē. Credo etiā hodie non ligare cū sit abrogata per nō vsum. Aduerte tamen fm Astē. li. vi. ti. lv. q̄ q̄n simonia est solū mētalis sine oīi pactōne q̄ nō ligat talis aliq̄ p dictaꝝ pēnaꝝ. q̄d nota.

Simonia. vii. quo ad restitutionē.

Querit vtrū datū simoniace sit restituendū. R. Pa. in ꝛ. fi. eo. ti. q̄ aut datū est sine pactō

ſz cū intentōe habēdi ſpūalia ⁊ tūc dicūt aliq̄ quos ſequit Pa. q̄ ſi talis ſimonia eſt de iure poſitiuo: ſic reſtitutio nō eſt neceſſaria ad ſalutē. Si vero eſt de iure diuino: ſic neceſſario eſt reſtituendū acceptū. Alij indiſtincte q̄ nō eſt reſtituēdum de neceſſitate p̄ d. c. fi. vbi eſt tex. apert⁹. Sed q̄ dictū. c. fi. loquit in ſimonia q̄ eſt de iure poſitiuo. ideo dico q̄ in tali caſu nō eſt neceſſaria. Et q̄ ſit ratio licet Jo. an. ⁊ Do. multas adducāt. tamē nulla efficax eſt. ſm ℔ ſolū q̄ ius ſic declaraut. ſm ip̄m nō extendā ad ſimoniā q̄ eſt de iure diuino: ⁊ ideo neceſſario reſtituēdū. ⁊ ſic tenet Pa. ſm tamē diſtinctionē vſurarū mētalis de qua reſtitutio. i. littera vſurar⁹. in p̄nci. Si ꝓ o datū ſit mediāte pactōne ſic abſq̄ dubio de neceſſitate reſtituendū eſt ſm cōiter docto.

1 ¶ Cui debet reſtitui acceptū ſimoniace p̄ igreſſu monaſterij vl' eccl'ie. R. Pa. in. c. de ℔. eo. ti. Si loq̄mur d' eccl'ia ſeculari. tūc ſi ille q̄ dedit nō habet vnde viuat reſtituet ei. ar. c. veniēs. eo. ti. Si ꝓ o habet vñ viuat tūc ſi oēs d' eccleſia reliquerūt debet dari eccl'ie ⁊ crimioſi expelli. Si aūt nō expellant debet dari fiſco pape ſm Oſti. q̄ diſtribuat i pias cauſas. Turpia lucra a fiſco extorquent. l. fiſc⁹ in q̄ſtionē. ff. de iure fiſci. Si ꝓ o nō oēs reliquerūt. ſz ſolus p̄lat⁹ vl' ꝑticularis. tūc dabit eccl'ie in cui⁹ ignominiā erat datuz. Si loq̄mur de eccleſia regulari ſi oīs reliquerūt dat ei q̄ dedit vt intret ſecūdū monaſteriū. vt in d. c. veniēs. cū ñ poſſit ſtare i ꝑmo monaſterio. vt in. c. q̄m. de. ti. Si ꝓ o ꝑticulares reliquerūt: tūc pecunia dabit ſecūdo monaſterio quo ad vſum fructū tātū. ⁊ mortuo igreſſo redibit ad p̄mū monaſteriū. ⁊ ſic intellige glo. in d. c. de ℔. ⁊ ꝓcordat cū ꝑdictis Oſti. ⁊ do. Anto.

2 ¶ Quid fiendū cū cōmode nō poteſt applicari vbi vl' in cui⁹ ꝓtumeliā eſt data pecunia. puta q̄ in remot⁹ partib⁹ eſt: vel videret incōueniens caz ibi dari cū eccl'ia ſit quaſi derelicta ⁊ hmōi. R. q̄ pauplb⁹ dabit

5 ¶ Utz recipiēs beneficiū ſimoniace teneat illud reſignare. R. q̄ ſic. ⁊ reſtituere oīa fruct⁹ pceptos ex eo ⁊ q̄ recipi potuerūt a diligēti poſſeſſore. c. ſi res. xiij. q. vi. de reſti. ſpol'. c. grauis Intellige q̄n ſciēter ſimoniace habuit. vel cz/uis ignoraūter tamē poſtea ſciuit de pceptz poſt ſcientiā tm̄ teneat. nō aūt ī bona fide: niſi exigentes vel inquantū fact⁹ eſt locupletior. l. certū. C. de re. ven.

4 ¶ Cui debet reſtitui datū p̄ ordine habēdo. R. videt q̄ eccl'ie cathedrali in cui⁹ iniuriā videt datū ſi nō eſt ordinat⁹ ad titulū alicui⁹ eccl'ie. ſz ſi eſt ordinat⁹ ad titulū alicui⁹ beneficij vel eccl'ie illi dabit ſm Ulde. ⁊ Rodo.

¶ Quid ſi pecunia ex pacto ſit data pape. R. Pa. in. c. i. eo. ti. q̄ nihilomin⁹ nō poterit retinere tale bñficiū etiā in caſu in q̄ papa nō cōmitteret ſimoniā: ſicut ī ſimili diſputat Joh. an. in regula cui licet. de reg. iur. li. vi. i mercu. de ludēte cū epo ad azardū. q̄ eps fecerat ſtatutū excōicans ludētes. qz licet eps nō liget tali ſtatuto: ligat tñ ille q̄ ſecū ludit. Sic in ꝑpoſito papa recipiēdo pecuniā nō ſuſpēdit ſtitutionē de ſimonia. ⁊ plene diſputauit idē Pa. in. c. exturpāde. i. §. q̄ vez. de ꝑben. ſz cōtrariuz dixi. s. Simonia. v. §. vij. ⁊ eſt verū. Nec ob. ſtitudo d' ludēte cū epo. qz eps nō ꝑt facere q̄ ſtante ſtatuto ſuo ꝓtrauenies nō liget. ſz bene papa ꝑt. Et ideo tene qd dixi. s. q̄ nō eſt ſimonia. ⁊ ſic beneficiū poterit retinere.

Bimplicitas eſt duplex ſm Pa. in. c. dile/cti. de iudi. quedā ꝓtraria diſcretōi. ⁊ hec reprobat. xxxix. di. c. Petr⁹ diacon⁹. ⁊ xvi. q. i. ſi cupis. quedā ꝓtraria dolositati ⁊ hec amplectāda. de q̄ in euāgelio. Estote ſimplices ſic colūbe. ⁊ bon⁹ tex. cū glo. in. c. veritatis. de iniuriā. et vi. q. i. ex merito. ⁊ hec eſt illa de q̄ dicit tex. in. ſti. de legi. agna. ſucce. §. q̄ ad feminas ſimplicitatē amicā legib⁹ amplexātes ꝛc.

Bimulatio idē eſt qd hypocriſis. Un dicit Jſid. lib. ethi. q̄ hypocrita grece latine dicit ſimulator. vl' dic q̄ ſe habent ſicut ſuperi⁹ ⁊ inferi⁹. qz oīs hypocriſis ſimulatio eſt. ſz nō oīs ſimulatio hypocriſis: ſz tm̄ illa qua q̄s cū ſit mal⁹ intus ſe bonū ſimulat. ⁊ palā oñdit vt bon⁹ videat ꝓpter gloriā humanā. vt dicit glo. Dat. v. ⁊ eſt filia inanis glie. ſm Hze. xxxi. moral. ¶ Utrū oīs ſimulatio ſit peccatū. R. vt colligo ex ſancto Bona. in. iij. di. xxxviij. ⁊ Alex. d' ales. ij. ij. ti. d' hypocriſi. q̄ eſt triplex ſimulatio Prima eſt cautele. ⁊ hec licet. vt ꝑbat in. c. vtile. c. q̄ aut. ⁊ in. §. q̄nq̄. xxij. q. ij. Nā dolum nō cōmittit q̄ fraudē excludit. l. cū pater. §. plane. ff. de le. ij. ar. c. ꝑlatū. qd me. cā. c. charissimus. d' cōuer. ꝓiu. vt euitet aliq̄d malū fingit aliq̄d. Secūda ſimulatio ē in ſtructōis. ⁊ hec nō eſt peccatū. ⁊ hec fuit in xpo q̄n finxit ſe lōgi⁹ ire. Luc. vlti. in q̄ innuit exhibendū hoſpitiū pegrinis exq̄ coegerūt eū manere. ex q̄ meruerūt eū cognoſcere. Et ideo ille religioſus q̄ maiorē ſanctitatē quā habz ſimulat vt p̄mi edificent ⁊ ad bonū incitent nō peccat. ſz potius mereb. vt patet p̄ Hzeg. xxxi. moza. Tercia

simulatio est duplicitat'. z hec tenet ratōnez mēdacij z semp est pctm̄. vt ppie ē in hypocritis. Addit Alex. quartā. s. significatōis sicut Jacob se simulauit Esau. z hec nō est pccatū xpi fin xit se iudeū vl' xpm vl' pilatū z hmōi.

2 ¶ Utz aliquis possit se simulare malū? R. fm Alex. in. ij. q. q nō. qz aut est hoc per opa mala: siue vere: siue appareter. z sic efficitur talis quale est illud op⁹. Aut ꝺ fingit per opa bona vere z appareter. z sic nunqz potest ex hoc apparere malus.

3 ¶ Utz gerēs habitū sanctitatis vl' religionis q tm̄ nō habet meritū sit hypocrita? R. q si ex firmitate post assumptōez talis habu⁹ cadit a pfectōe n̄ est hypocrita. qz nō tenet revelare suū pccatū: nisi loco z tpe debito. vn̄ nō tenet deponere habitū fm Hzc. xxxi. moral'. Si aut tē ex malicia a pfectōe deficit sic est hypocrita.

4 ¶ Utz hypocrisis sit pctm̄ mortale? R. vt colligo ex sancto Bona. z ex Alex. vbi. s. z sancto Tho. in quol'. q i hypocrisi duo sunt. s. defect⁹ sanctitat'. z simulatio ei⁹. Si q̄ intētio hypocrite refert ad vtrūqz. s. qz nō vult hre sanctitatē nec curat: sz tm̄ vult sanct⁹ apparere. sic est pccatū mortale. z sic sumit in sacra scriptura Job. xxij. Nō veniet in cōspectu ei⁹ ois hypocrita. z Matth. xxij. Ve vob hypocrite. Si vero accipiat hypocrita nō p q̄litate vite male. sz p simulatōe. sic aliqn̄ est pctm̄ mortale. puta si h facit ex fine q̄ est ꝺ charitatē dei vl' p primi. puta simulat se sanctū vt possit seminare heresim. vl' ꝺsequat dignitatē eccl'iasticaz. vel quecūqz alia bona in quib cōstituit finē. Si aūt finis nō sit cōtra charitatē. sic erit pccatū veniale. puta qz soluz delectat in laude. qz fm phm. iiij. ethicoz. magis dicit van⁹ q̄ malus. sz si finis sit bon⁹: puta ad laudē dei z salutem animaz vt primi edificent sic meritoriū est. si tm̄ nō ꝺtemnat bonā vitā. Dicit tm̄ Aureo. in iij. dist. xvi. q. i. q si ex hypocrisi sequit oppositū honoris dei z primi salut' q ē pccatū mortale. Silr qn̄ solū facit vt possit habere vanā gloriaz z hmōi. qd limito vez in vana gl'ia q̄ sit mortalis. alias erit veniale solū.

Sobrietas dicit mensura debita circa ea q̄ sunt necessaria ad vitā. vnde sobr⁹ quasi bnam. i. mēsurā seruās. z noie sobrietat' tpantia significat hec exigit in omib: sz maxime i ministrz eccle sie. xxxv. dist. p totū. xli. di. p totū. de vi. z ho. cle. c. clerici a crapula. i. Thimo. iij. Itē in regib z pncipib. Prouerb. xxxi. Nolu regib dare vinū. qūo pccat mortal' ꝺtra ipaz. vide Abrietas Hula z Qmat⁹.

Societas.i. fm marcū tullīū z no. Azo. i summa ti. p socio est duoz pluriūue ꝺuentō ꝺtracta ob cōmodioz vsuz z vberioz questū. facit ad h. l. si nō fuerit. §. plerūqz. ff. p socio. vn̄ cōtrahit solo ꝺsensu. vn̄ si me⁹ soci⁹ aliquē admiserit quē meū sociū esse voluerit. ei solū soci⁹ est nō mihi. ff. p so. l. q̄ admittit z ꝺtrahit ad tēpus z in ppetuū. i. dū viuēt socij z sub ꝺditōe vt. ff. p so. l. i. z C. eo. l. pe. sine fine vero ꝺtrahi nō pt. l. nullā. ff. eo.

¶ Qui possūt ꝺtrahere societatē? R. q ille pso ne q̄ pñt se obligare z ꝺtrahere. de q̄bz multos casus habes. s. Donatio. i. p totū. 1

¶ Quo pt ꝺtrahi societas? R. dicit tex. in. l. so cietatē. ff. p so. societatē coire. z re z verbis. z p nunciū posse nos dubiū nō est. 2

¶ Circa q̄d potest cōtrahi societas? R. q circa oīa bona. Itē circa aliquā negociatōez. Itē circa vnā rem. ff. eo. l. societas. sz in re turpi et flagicioſa cōtrahi nō potest. ff. eo. l. neqz pter mittendū est. 3

¶ Est vn⁹ q̄ ponit pecuniā in manu mercatoris seu artificis. z mercator seu artifex ponit industriā suā seu exercitiū circa talē pecuniā. seu aliqs ponit pecuniā z operā. z alter operā solū vl' pecuniā solū. vl' ambo pecuniā z opas. vt in d' ex tali negociatōe z arte habeat lucz. vtruz liceat? R. q sic fm Ange. ꝺ pruſio tractatu de societate. z h tā de iure ciuili qz canonico. quia opa alicui⁹ sepe valet p pecunia. l. i. C. p so. insti. eo. §. ij. no. glo. in. c. plericqz. xiij. q. iij. Ut h dūmodo duo ꝺcurrāt. Primū q ars z negociatio sit licita. c. p vestras. de dona. inter vi. z vxo. Secūdū q eqtas seruet in oīb. quia fm Hof. dāna z lucra debēt eē cōmuna i oīmibus. vt i d. glo. c. plericqz. z d. l. i. C. eo. z fm in dustriā periculū z hmōi. ita vt q̄ pl⁹ posuit pecunie vl' ope plus habeat de lucro. d. l. si nō fuerint. in pn. z ad arbitriū boni viri. q i hac actione sequendū est. l. imp̄roposita. ff. p so. alias cū ista equitas nō seruat nō poterit esse iusta nec licita. qz cū societas sit fraternitas. l. verū. in princi. ff. p so. patet q erit iniqua z leonina. d. l. si nō fuerint. in fi. qd bene nota p tota ista materia. Ut ratio quare licite accipit de lucro in societate z nō in mutuo est. qz i mutuo trāsfert ꝺminiū pecunie in accipientē. In societate vero nō. qz dicit tex. in. l. si tibi aree mee. ff. de p̄scrip. ver. nemo societatē ꝺtrahendo rei ꝺns esse desinit. 4

5 ¶ Hz nunqd rõne pacti erit licitũ q̃ qs habeat caput fractũ z alĩ sanũ. s. q̃ qs habeat de lucro: z nihil de dãno. vl' magĩ ꝺ lucro q̃z importet id qꝺ ponit in societate z minus de dãno z hmõi. R. quidã dixerũt q̃ sic. saltẽ ꝺ iure ciuili. qz cõtract⁹ ex cõuentõe legẽ accipiũt. c. cõtract⁹. de reg. iur. lib. vi. Hz tu tene cũ Azo. z Accur. in d. l. si nõ fuerit. z do. Anto. in. c. fi. ꝺ vsu. z Ange. vbi. s. Et fm theologos z veritatem q̃ nullo modo licet. qz vt dixi. societas est quedã fraternitas. z tale pactũ est extra eĩ naturã. ideo nõ valet. l. cũ pcario. ff. de pcario. et c. fi. de pca. z ideo in cõscientia tenet restituere vl' satisfacere oĩe qꝺ indebite habuit. vel in q̃ pximũ grauauit ex h̃ pacto.

6 ¶ Utz ponẽti opas tm̃ liceat facere pactũ q̃. s. tm̃ vult certũ p opera sua z ꝺ dãno nihil vult sentire: R. q̃ sic. qz fm Ange. vbi. s. nõ est iste ꝺtract⁹ societatis. hz locatꝺis operaz suaz. Et h̃ vez nisi damnũ ꝺtingeret ex dolo vl' sua culpa. qz sic nõ liceret. l. itẽ queritꝰ. in pnci. z. l. si merces. §. qui columnã. ff. locati.

7 ¶ Utz tradẽs centũ ducatos in societate cuz pacto q̃ vult ipm capitale saluũ. nec ꝺ eo vult sentire aliqꝺ damnũ: hz ꝺ lucro vult fm discretionẽ socij q̃tũ sibi placuerit dare licite faciat R. q̃ nõ: hz est vsurarꝰ. c. ꝺsuluit. z. c. fi. ꝺ vsur. Et ppterea fm Baldꝰ. in. l. i. q. ix. ff. p so. talis quicqꝺ accipit de lucro extenuat sortẽ. qz tenetur cõpensare: vl' si vtrũq̃ habuit tenet restituere lucz. Aduerte tm̃ q̃ si qs nollet piculo capitalis se exponere z inueniret aliquẽ q̃ eũ vellet assecurare p aliq̃ sibi dato: nõ esset vsura se liberare a periculo p tale assecuratõez: licet p lucro accipiat ꝺ capitali sic assecurato. qꝺ quidẽ lucz parit negociatio talis capitalis dati i societatẽ. Et idẽ dicerẽ q̃n socꝰ accipiẽs ipm capitale cõueniret libere cũ socio dante capitale de dando sibi tale modicũ de lucro. qꝺ verisimiliter q̃libet alĩ sic faceret. si dãs capitale remitteret totũ lucz aliꝺ qꝺ deberet habere ex tali societate. eo q̃ eũ assecuret p pncipali. imo si nihil esset lucri: solueret nihilominꝰ assecurationẽ. vt pote q̃n negociatio est talis qualitatz q̃ assecurationẽ inueniret solubilis ꝺ tria vl' q̃tuor p centenario. z tm̃ cõmuniter p lucro societatis esset receptur⁹. vi. vel. viij. z aliq̃n plus. z sic ꝺueniz cũ socio q̃ solũ daret sibi. iij. vl' iiij. p lucro z eũ de capitali assecuraret. z sic intelligo illud qꝺ tenet Johã. an. in. c. p vestras. de dona. inter vi. z vxo. in dote data mercatori. de q̃ habes. s. dos. §. pe. Ratio: qz in isto casu pecunia posita in societate bene stat piculo ponentis. licet illꝺ periculũ redimat pcio qꝺ licet Et ideo nõ est priuilegiũ dotis. qz licite pt fieri in quocũq̃ capitali sic dato: dũmodo ꝺcurrant duo. Primũ q̃ socꝰ accipiens libere hoc velit facere: nõ solũ accipiẽdo tale capitale. hz etiã si nõ acciperet p tali modo assecuraret. Secundũ q̃ tantũ plꝰ possit verisimiliter lucrari de tali societate vltra partẽ suã q̃ntũ est illud qꝺ solueret p tali assecuratõe cuicũq̃ cõiter. Tutiꝰ tm̃ esset si ꝺueniret cũ socio de soluẽdo sibi tantũ p assecuratõe capitalis q̃ntũ quilibet alĩ acciperet si veller assecurare. z in diuidẽdo lucro pꝰ solueret ꝺuentũ p assecuratõe. z qꝺ superesset ꝺ lucro sibi ꝺtingẽte illꝺ retineret. Nec ob. c. nauiganti. de vsu. qz ibi aliter nõ mutuaret nisi periculũ z lucz p piculo reciper.

8 ¶ Utz vidua seu q̃libet alĩ q̃ dat mercatori in societate centũ cũ pacto q̃ ipm capitale sit saluum cũ intentõe tm̃ retinẽdi in se periculũ ipsius capitalis. hz solũ facit tale pactũ ne decipiatur a mercatore nõ vt capitale pereat ipi mercatori: si sine culpa sua periret licite sine vsura h̃ faciatz R. q̃ licet vsura in hoc ꝺtractu nõ sit sed vera societas: tm̃ peccat mortaliꝰ ppter mẽdaciũ pniciosum. qꝺ dicit i sui infamiaz. xxij. q. ij. c. i. Et ideo tenet notã facere intentionez suã. ne forte etiã morte puenta heredes vellẽt in suo robore cõtractũ permanere: nõ tm̃ tenet restituere luczꝰ qꝺ habuit fm san. Bern. i sui ꝺtractibꝫ. z bene. qz per. l. i. z totũ ti. C. plꝰ valere qꝺ agit. iste ꝺtractus est vera societas i re z ideo nõ restituet. licet alij ꝺicant cõtrariũ q̃ possent saluari. q̃n ex h̃ aliqꝺ damnuz passus est mercator ppter timorẽ piculi. vl' q̃n ex notificatõe siue volũtatis ñ cessat scãdalũ qꝺ ppter mo dicit: qz tũc credo teneret restituere. eo q̃ fama rebꝫ est pponenda. vi. q. i. exteriores.

9 ¶ Utz ponẽs centũ apꝺ mercatorẽ. ita q̃ medietas vel tercia ps: aut q̃rta: vel aliq̃ alia ps ipoz centũ ster piculo mercatoris sit vsurarꝰ? R. q̃ in h̃ sunt diuersa opi. docto. q̃busdã dicẽtibꝫ q̃ sic. vt scẽus Bernardꝰ. z multi alij. q̃busdã q̃ nõ. qz licite pt h̃ fieri. vt glo. in. c. pleriq̃z. xuij. q. iij. z multi alij. q̃ quidẽ diuersitas euenit ex diuersa opi. ꝺ dietatis seq̃ntis.

10 ¶ Utz damnũ debeat esse cõe. si capitale pdatur an solũ illi⁹ q̃ cũ posuit. q̃busdã dicẽtibꝫ q̃ debet esse cõe. vt Jaco. de are. per. l. si id q̃. §. itẽ celsus. z. l. cũ duobꝫ. §. quidã sagariã. ff. p so. q̃busdã dicẽtibꝫ q̃ quatenꝰ est cõe lucri ipsi⁹ capitalis. eatenꝰ z damnũ. p. l. si nõ fuerit. §. i. ff. p so. z p. l. manifestissimi iuris est. §. hz cũ in sedam a cõtrario sensu. C. de fur. Quibusdã aliꝫ dicẽtibꝫ q̃ solũ debet pire dãti. vt glo. in ꝺ. §. i. Ratio: qz sic de capitali nihil lu-

crat socius. sz tm debet redire ad eū q dedit si inuenit saluū i fine societatis: ita nihil debet hre de dāno ipi⁹. Sz tu dic ꝯ cōdādo opi. q si nulla sit pactū vl alia ꝯsuetudo. tunc dic vel fm Pe. vt refert Ly. in l. i. C. p socio. q periculuz capitalis si pereat rone societatis an opas exhibitas fit cōe. si post alias exhibitas etiā aliqd sentiat de dāno. sed si post oēs opas exhibitas pdat solū ponēti illud z sufficit alteri perditio suaz opaz: q equissima est psertim in ꝯsciētia. Vl fm Bal. in l. i. C. p so. siue ante opas siue post. q pdat solū ponēti q forte verū est de iure. qz sic nō erat habitur⁹ de lucro ipi⁹ capitalis. sz solū de lucro qđ debat siue industrie. ita nl lū debet pati damnū de ipo. Et sic tenēdo istā opi. Pe. vl Bal. nō licet facere pactū q piculū capitalis sit alteri⁹ q illi⁹ q ponit. Nō qz i fine societatis si nihil esset nisi capitale totuz re habebit. Et ideo cū soci⁹ nō habeat dē lucro ipsi⁹ capitalis nō debet hre de dāno. Si ꝯo pactū fieret q piculū capitalis sit cōe. qđ licet vt vult glo. pdicta. vl sic hret ꝯsuetudo. tūc scias q eaten⁹ capitale ipm esset diuidēdū i fine societatis si nihil inueniet de lucro. quatenꝰ erat pactū vl cōsuetudo de piculo. Et ideo qz sanc. Ber. pdict⁹. z mlti alij tenuerūt q i fine societatis etiā si nihil de lucro sit capitale integruz debet redire ad dantē. ppterea tenent nō licere facere pactū de aliq pte ipi⁹ capitalis piculi. z sic tene. Sz si ipm capitale erit diuidēdū in fine societatis si nihil inueniret de lucro fm q pacti sunt vl est ꝯsuetudo de periculo. sic est vera opi. d. glo. quā sequit Ange. vbi. s. f. q licet tale pactū. alias nō. Et si pactū nullū esset factū de dāno. sz solū de lucro intelliget de dāno sic de lucro. q si ipe dans nō intēdebat aliqd sentire de dāno capitalis. z i fine simpliciter ipm habere sic esset vsurar⁹ mēcalis. z eo mō tenet restituere sicut vsurar⁹ mēcalis. de quo. s. Restitutio. i. in verbo vsurar⁹.

11 ¶ Utz liceat facere pactū q vn⁹ habeat duas ptes lucri z vnā dāti: vl duas dāti z vnā lucri. z hmōi: R. q i ꝯsciētia oīe pactū qđ nō sapit de terio. z parte alter⁹ arbitrio boni viri. ita q q plus ponit pl⁹ habeat licituz erit. qđ sequit Ange. vbi. s. alias nō.

12 ¶ Utz ponēs operā i societatē. s. nauigādo eq tando z hmōi. teneat sumptibꝰ suis ponere. R. fm Bal. z Jaco. de are. z Ly. i. l. i. C. p so. q nō q pficiscit cā societatis. qz lucz intelligitur deductis expēsis. l. illud. C. d codicil. l. mutius. ff. p so. Nd limitat Bal. vbi. s. vez exceptis expēsis q⁹ domi fecisset: qz ille nō debet fieri de corpe societatis. ar. l. sed si ex lege. §. q aūt. ff. de peti. here. Ange. ꝯo vbi. s. dicit h vez: nisi cōsuetudo aliter hret q si esset deberet suam. nisi ꝯtineret inq̄tatē apertā qz videt actū. qđ ē cōsuetū. l. q si nolit. §. q assidua. ff. de edi. edic.

¶ Quo tenet socij ex disparibꝰ pribꝰ q fundū 13
vl apothecā cōduxerūt: R. fm Bal. in l. i. C. p so. z Ange. vbi. s. q locāti tenet p eqlibꝰ pribus. Inter se ꝯo tenet p rata societatis. vnde etiā suppellectilia z vasa debēt diuidi fm ptes quibꝰ diuidet societas.

¶ Utz ille q semel posuit capitale i societate et 14
perditū est ante finitū tps societatis teneat iterū aliud ponere: R. fm glo. in d. l. si nō fuerit. §. i. z in l. i. C. p so. z Ange. vbi. s. q nō. siue periculū cōmune fuerit siue nō.

¶ Utz damnū p sone illi⁹ q ponit opas in so- 15
cietatē debeat cōcari adinuicē. puta cū soci⁹ resisteret volētibꝰ sibi auferre pecuniā vulneratus est. z fecit multas expēsas ad curandū se z hmōi: R. q sic. q̄n euenit ppter societatē vt expēsse vult. l. cū duobꝰ. §. quidā sagariā negociationē. dicit tex. coierunt. alter exhis ad cōparandas merces p fect⁹ i latrones incidit suāq pecuniā p didit. serui ei⁹ vulnerati sunt resq p puas p didit. dicit Julianus damnū esse cōe. Ideoq actōe p socio dāni partē dimidiā agnoscere debere. tā pecunie q̄z rez certaz. q⁹ secū non tulisset soci⁹: nisi ad merces cōmuni noie cōparādas p ficisceret. sz z si qđ i medicos impēsuz est p pte socij agnoscere debere certissime Julian⁹ p bat h ibi. ff. p so. Nec ob. l. socij. §. socius. ff. p so. qz illud intelligit q̄n culpa socij id ꝯtingit fm glo. ibi dē. qz tūc nō tenet. Advertē fm Bal. in l. i. C. p so. q damnū oīe extrinsecū qđ rōne societatis euenit debet esse cōe. puta debita z p dicta. sz damnū intrinsecū. s. ip si⁹ capitalis. nō nisi vt dixi. §. r.

¶ De q culpa teneat soci⁹ alteri socio: R. q si cō 16
tract⁹ est solū societatis. teneat d dolo lata z leui culpa n leuissima. qz sufficit talē diligētiā adhibere i rebꝰ cōibꝰ sicut i ppriis. vt. l. cū duobus. ff. p socio. vn q̄uis aliqs expēsse piculū in se susc episset non tn intelliget de illo qđ euenit culpa ꝯ socij. l. pe. C. de nauti. feno. Dn ꝯo cū societate est ꝯtract⁹ locatōis vel ali⁹ ꝯtractus quo teneat z ex q culpa habes. s. Cōmodatū. §. pe. z Locatio §. exiū.

¶ Quo debet diuidi societas: si nihil inter ipos 17
est ꝯuentū expēsse vl tacite. puta qz nulla ē cōsuetudo de h: R. fm Bal. in l. i. C. p socio. q. q. z Ange. vbi. s. q si alter posuit centū: z alter opas. z de lucro habet ducēta. extrahet p mo q posuit centū sua centū. z sic de quocūq alio q aliqd posuit. q extracta reliq ducēta q sunt

de lucro diuidēt inter se oēs. ita tñ q̄ q̄ plus posuit i societate: puta opas ꝛ pecuniā. vl' duas ptes pecunie respectu illi⁹ q̄ solū vnā partē posuit. nō respectu ei⁹ q̄ opas posuit. q̄ opera valet tm̄ sic ꝛ pecunia q̄ ponit habebit pl⁹ de lucro. vt d.l.si non fuerint. in pn̄. ꝛ l. q̄d em̄. ff. p socio. ꝛ h̄ arbitrio boni viri. Et id q̄ de q̄dā dixerunt q̄ sicut q̄ posuit centū p pmo extrahit cētū. sic ꝛ ille q̄ posuit opas debet extrahere alia centū p opa sua nō valet. nec de iure diuino. ciuili: vel canonico. q̄ opa hoīs nihil ē aliud q̄ officiū diuruū. vt. l. i. ff. de op. lib. imo opa hoīs dicit fructꝰ ei⁹ esse. vt. l. iij. ꝛ se. ff. de oper. seruo. Et ideo ille q̄ posuit opas tm̄ nō dicit posuisse aliq̄d cōsistens in sorte vl' capitali. sz solū fructū siue pssone. q̄ fructꝰ aut vsusfructus siue pssone correspōdent fructui aut cōmoditati illoꝝ centū p quo bñ facit. d. l. cū duobꝫ. §. si in coeunda. Preciū inq̄t est velamentū artꝫ ꝛ sic intelligе illud q̄d sepe opa alicui⁹ p pecunia valet. vt insti. p ꝛo. §. q̄. i. p cōmoditate et vsufructu seu interuallo dicte pecunie. ꝛ iō si alter solū posuit opas: ꝛ alter centū solū ꝛ lucrū sunt ducēra. ille q̄ posuit opas habebit cētū solū. ꝛ ille q̄ posuit centū habebit illa centū ꝛ postea alia centū de lucro.

18 ¶ Quātū durat societas: ff. tex. ī d. l. societatē dissociamur. renūciatōe. morte. capitis diminutōe. itellige put est moris ciuilis fm glo. ibi dē ꝛ egestate. dicit glo. s. incidēte. vt si q̄s ex socijs bonis cesserit. vt insti. eo. §. itē. vel fuerunt publicate. vt in. l. actōe. §. publicatōe. ff. p so. Adde q̄ dissoluit fm q̄ conuenerūt in tpe durationis illo finito. Item ex cōsuetudine si nihil actū est de tpe. d. §. q̄ assidua.

19 ¶ De societate inter frēs ꝛ alios q̄ tacite cō trahit. habes. s. Peculiū. §. xxvi. cū se.

Societas.ii.

circa aialia que dicit socidū aialiū cōtrahit sex modis.

1 ¶ Primo mō q̄n aialia expsse tradunt gra societatꝫ cōhende. vt dicē glo. i. l. si pascēda pecora C. de pac. vl' q̄n lz expsse n̄ dicat q̄ gra societatꝫ tradunt. tñ tacite dant gra societatꝫ. s. q̄n dant vt sint cōia. ꝛ sic cōhit societas. vt. l. si tibi arece mee. ff. de pscrip. ver. ꝛ fac q̄d no. Bal. in d. l. si pascēda. Et q: h̄ mō aliq̄n cōhit aialibꝫ grossi oris generꝫ. aliq̄n in minutꝫ. Ideo pmo ppona q̄t modis aialia grossa dant gra societatis expsse vel tacite. Et aduerte q̄ aialia grossa dicunt quoꝝ fructꝰ regulariter nō ascēdit ad valorē mris i anno. vt sunt boues eq̄ muli ꝛ huiusmodi. ista aliq̄n dant extimata. aliq̄n inextimata. aliq̄n cuꝝ terra. aliq̄n sine cōione terre q̄d fieri pt. vt in d. l. cū duobꝫ. §. in coeunda.

¶ Q̄n dant extimata ꝛ sine terra. tūc periculū casus fortuiti ē cōe in. ꝛ sociol. vt dixi d. l. cū duobꝫ. §. dāna. nec miꝝ. q: extimatio i h̄ casu facit emptōez. l. extimate. ff. so. ma. ꝛ sic p parte dñiuꝝ remanet apd tradētē. ꝛ tacite p alia ptē rōe cōionis i illū cui cōicant ꝛ sine traditōne trāsfert. l. i. §. i societate. ff. p soc. ꝛ pinde ē acsi ille q̄ dat mutuassz pciū medietatꝫ socio. ꝛ ipe posuissz aliā medietatē. ꝛ cōiter ab ipis duobꝫ essent empta. ꝛ sic in societate posita. Et iō q̄libet dō periculo teneꝫ p dimidio nisi culpa vl' dolo alteri⁹ eueniret. Nā tūc soli⁹ culpabilis essz d. §. dāna. Bal. tñ i. l. i. C. p so. distinguit q̄. l. aut pereūt casu fortuito. ꝛ sic erit cōe. aut pemptio venit ex natura rei. ꝛ tūc dic periculū solū esse dantꝫ. q: sic etiā penes eū fuissent mortua. nec ē vexꝫ fm eū q̄ ista extimatio faciat venditōez. vt d. §. dāna. ꝛ l. iij. ff. locati. ꝛ l. cū manu facta. ff. d̄ ꝛhen. emp. vbi dr nemo pt eā rē vēdidisse de cui⁹ dñio id agit ne ad emptorez trāseat. sz h̄ aut locatio aut aliud genꝰ ꝛtractꝰ hec ibi. Sz saluo meliori iudicio h̄ nō teneo cū meliorantia etiā naturalia i h̄ casu cōicent vt d. l. si ñ fuerint. sic ꝛuenit vt picula silr etiā naturalia diuidant siue cōicent. nec valet q̄d adducit q̄ extimatio ñ facit vēditōez i isto casu. imo fac vt ptz p d. l. iij. ff. locati. ꝛ iō tene q̄ piculū etiā naturale erit cōe. vt tenēt multi doctores Ang. vbi. s. Dd tñ limito vexꝫ: nisi expsse maxie Ang. vbi. s. Dd tñ limito vexꝫ: nisi expsse aliō sit ꝛuentū. ꝛ sic ītelligit ille. §. nemo. i. d. l. cū manu facta: vl' nisi de ꝛsuetudie aliud sit q: intelligit actū q̄d est ꝛsuetū. l. q̄ si nolit. §. q̄ assidua. ff. d̄ edil. edic. Et ideo si pactū sit q̄ piculū capitalis nō sit cōe nō erit licitꝰ iste cōtractꝰ in foro aie: nisi recipies vl' aliꝰ q̄ i vno alleuiat i alio eq̄lēt grauaret. l. fm naturā. ff. de reg. iur. Pactū ño circa fructꝰ vel circa tps optet ꝛtineat eq̄litatē arbitrio boni viri. vñ n̄ videt iustū q̄ fructꝰ i h̄ casu debeāt p medium ptiri. Si alter ipoꝝ ponit opas. q: ipas opas plusq̄z aliꝰ socius ponit. cū tantū de in societatē posuerit. Et pterea debet attēdi si ope pñt fieri p minores ꝛ pupillos ꝛ hmōi. quoꝝ opere nō sunt i magna extimatōne. licet aliq̄ sint. vt l. si. ff. d̄ libe. cā. vl' si recōpensant per lactucinia ꝛ hmōi. ꝛ de palea seu feno q̄d dat ad comedēdū. ꝛ sic attēdere q̄ quilibet ipoꝝ equaliter tm̄ posuit i societatē: ꝛ vltra videre q̄d vltra ponit aliꝰ. puta: rusticꝰ. q: opas. ꝛ sic nisi recōpensaret i alio debet habere plꝰ de fructibꝫ: aliter essz vsura. cū ex mutuo interptato plus grauaret. c. ꝛsuluit. c. in ciuitate. de vsur.

3 ¶ Qñ aũt dank inextimata ⁊ sine terra. ⁊ tũc si nullũ pactũ fit de capitali aut ō fructibꝫ vel tē poze sunt quedã extrauagãtia ⁊ iura posita in/ ter extraordinaria capitalia feudoꝝ in fi. dece/ me collatōis sic dicẽtia. Ille q̃ accepit iumen/ tũ vl̃ vaccã debet tenere p q̃nq; annos. ⁊ oñes poledri vl̃ vituli debent esse cões. ⁊ quicũq; po/ ledri q̃sierũt te trituratōis. Iumentũ ꝯo vel vacca data debet esse illi⁹ q̃ eũ vel eã posuit i fi/ ne societatis: nisi ille q̃ accepit ad societatẽ ter/ ciã partẽ pcij dederit socio ponẽti. qz si dederit ter ciã partẽ. tũc in fine ipm iumẽtũ vl̃ vacca erit cõmune. Tu tñ attendẽs in ꝺsciẽtia ad arbi/ triũ boni viri: vt eq̃litas seruet. ita q̃ q̃ plus po nit pl⁹ habeat. vt supza dictũ est. Si vero pa ctũ sit factũ cũ pluribꝫ modis ꝺtractus ꝺcipi possint cũ pl̃a sint negocia q̃z vocabula. l. na/ tura. ff. de pscrip. ver. Attẽdendũ est q̃ ꝺtineat equalitatẽ arbitrio boni viri p regulã in d. l. si non fuerint. ⁊. l. ꝓposita. ff. p so. Aduerte tñ q̃ qñ aial dak in extimatũ nõ pt pactũ fieri licite q̃ periculũ sit alteri⁹ q̃z eius q̃ ipm ẽdit. Hoc etiã tenet Bal. ī d. l. si pascenda. Nã cũ dictũ aial positũ i societate i fine debeat esse ponẽtis. si pactũ fieret q̃ periculũ ad ipm ponentẽ non spectaret esset iniquũ. ⁊ si ipe pdit aial ⁊ sociꝰ pdit opas. Nec ob. q̃ supza dixi de capitali pe cunia. qz nõ valet similitudo. Ratio. qz pecunia simil ipo vsu ꝺsumit. ⁊ sic i ipa societate totaliť exercet. sz sec⁹ est in aialibꝫ q̃ nõ sic ꝺsumunť. sz q̃nq; meliorant. Tñ sicut melioramentũ p/ tinet ad dantẽ: sic ⁊ periculũ ptinere debet. d. l. fm naturã. Si tñ dans in aliq̃ plus grauare tur. puta: qz recipiẽs nollet teneri in fine de dã no ipsi⁹ aialis qđ euenit culpa sua. sz solũ i pte cũ teneať in totũ. l. cũ duobꝫ. ff. in coeunda. et. ff. dãna. ff. p so. sic posset in alio alleuiari quo ad periculũ ipsi⁹ animalis p regulã. in d. l. fm naturã. Et ex dictis patet q̃ ille q̃ dat aialia inextimata cũ pacto q̃ de pumis fructibꝫ ca/ pitale suũ detrahat illicite facit. ⁊ teneť restitu ere quicũq; accepit in grauamẽ alterius socij. Nã socius in ꝟ grauat qđ opas ⁊ expensas q̃s fecit. si statim extracto valore capitalis periret ipm capitale amitteret. Et sic ipe esset in tuto: ⁊ alter socius in periculo. Sz pone q̃ nõ perit sed cũ tempoze multũ lucratus est. alter sociꝰ ad quã restitutionẽ tenebiť dictus? R. q̃ ad tantũ quantũ arbitrio boni viri extimabiť pe/ riculũ perditōnis operarũ ⁊ expensaruꝝ quas perdere poterat.

4 ¶ Qñ vero dank aialia grossioris generis cuꝝ terra. vt puta cõmunico socio vnũ par boũ cũ certa quãtitate terre quã arare debeat. Et tũc si inextimata tradidi periculũ totũ ad me pti/ nebit. Si vero extimata periculũ erit cõmu/ ne. d. ff. dãna. nisi dolo vl̃ culpa alteri⁹ processe rit vt ibi dicit. Sil̃r fructꝰ terre erit cõmunis q̃ extimata sunt tradita. Ratio: qz vnꝰ ponit partẽ boũ ⁊ terrã. alter partẽ boum quã videť emisse ratõne extimatōis ⁊ opas ⁊ eq̃tas vult vt equaliter partiať fructꝰ. nõ aũt erũt cõmu/ nes fructꝰ q̃ pdicta aialia dank inextimata. Ratio. qz alter solũ ponit opas ⁊ alter aialia ⁊ terrã. qđ vez intelligo. nisi forte ĩdustria socij tm extimareť aut pl⁹. ⁊ ideo arbitrio boni viri iudicandũ erit. vt eq̃litas seruet. d. l. ꝓposita.

¶ De aialibꝫ minutis vt ouibꝫ porcis capris ⁊ hmõi. Aduerte q̃ inuenit in extrauagantibus positis in fine decime collatōis feudoꝝ. q̃ talia aialia debẽt dari ad tres annos. ⁊ ī vno quoq; anno debet dare p capra duodecim formaticos optimos ⁊ p pecude sex. nec tm̃ grossos quantũ facerẽt. xx. pecudes. nec tm̃ puos q̃tũ facit vna mungitura vni⁹ pecudis sz mediocres arbitrio boni viri. In fine vero capra vl̃ ouis data añ oĩa erit ipi⁹ tradẽtis: nisi ille q̃ accepit soluisset tertiã partẽ pcij ipi⁹. qz sic erit cõis. Caprei ꝺo ⁊ agni ⁊ lana erunt cões. In porcꝭ ꝺo oñi anno sunt partiẽdi porcelli. nisi ille q̃ accepit voluerit tenere eos vsq; ad tres annos. ⁊ in fine triũ annoꝝ oĩa partiri debent per mediũ. ⁊ etiã porcelli nati de porcellis si tm̃ cõsuetudo vel pactũ aliud esset. vel extimata data essent. dic fm q̃ dictũ est de aialibꝫ grossi oribꝫ. vt omnino seruet equalitas ⁊ iniusticia nulla fiat alteri ab altero. 5

¶ Secõdo mõ cõtrahiť societas sic dank aialia sz nõ cõicank. nec eoꝝ dñium trãsferť sz solus custodie alteri⁹ cõmittunť aliq̃ dato vel recepto pcio. ⁊ tũc ppie ꝺtract⁹ locatōis ẽ. ⁊ ꝺductionis. l. ij. ff. locati. Si aũt nõ intervenit pcũ: sz tradẽs dicta aialia recipit aliq̃d. vt puta p lobꝫ vt arẽt: vl̃ p pecudibꝫ vt stercorizent et hmõi. Aut recipit ille cui traduntť p mercede custodie aliq̃d: vel opa aialiũ vt stercorizatio p mercede cõpenseť. q̃ oñes tres modi ꝺsiderari pñt vt ī sil̃i in seruo dicit tex. in. l. i. §. si q̃s seruũ. ff. depo. sic erit ꝺtract⁹ innoĩatus ⁊ regulabiť fm ꝺtractũ locatōis cui magz assimilať. vt in d. §. seruũ. ⁊. l. naturalis. in pn. ff. de pre/ scrip. ver. cui⁹ natura est vt fructꝰ ⁊ periculũ ptineat ad dñm rei locate. l. ite si pcio. §. i. ⁊. ij. ff. locati. ⁊ de eo habes. s. Locatio. 6

¶ Tercio modo dank aialia ⁊ in totũ trãsferũtur accipientẽ cũ pacto q̃ teneat ea ad meliorandũ. ⁊ sic meliorata cõicent. ⁊ sic dicit ꝺctꝰ innoĩatꝰ. vt dicit tex. in. l. si tibi arce mee. p. sz 7

si pu ex. ff. de pscrip. ver. Un pciū dictoz aialiū si vendant debet esse cōmune. vt d. l. si tibi aree mee. z sil'r fructꝰ ibidē. p. l. si pascēda. C. dō pac. z sil'r piculuz debet esse cōe sic z vtilitas. l. mutuū. ff. p so. Aduerte tn qꝫ hꝫ otractꝰ magꝫ assimilat ꝯctui societatꝫ qꝫ locatōis. Jō pnt circa hꝫ intelligi q dixi. s. in pmo casu. qn dant in extimata vl extimata. Si vo meliozamētū n sequat. credo qꝫ integra ad dnm tradēdē sint restituēda qsi causa data z causa nō secuta. ff. de ꝺi. cā data. z causa nō secuta p totū.

8 ¶ Quarto mō dant aialia vt coopiant vel vt cooperiāt. puta thaurꝰ vl vacca z hmōi. z est cōtractꝰ innoiatꝰ. z ideo ad arbitriū boni viri reducet. ne cū aliena iactura quis lucret. l. nā hec natura. ff. de ꝺi. inde.

9 ¶ Quinto modo dant aialia aliqn extimata taliter qꝫ cōmodū z incōmodū sit recipiētis. z sic resultat otractꝰ emptōis z venditōis. ar. l. extimate. ff. solu. ma. Ideo si aliqd accipet vltra pciū rōne tpis esset vsura. c. ꝺsuluit. z. c. in ciuitate. de vsu. nisi emptor aialiū pceptis fructibꝫ morā traheret in soluēdo pciuz. qz tūc p interesse posset petere partē fructuū. l. curabit. C. de acti. emp. z ven. z tenet glo. z cōmuniter docto. in. c. ꝺquestꝰ. de vsur.

10 ¶ Sexto modo sunt data aialia nec apparet an causa societatꝫ. vl' quo mortuis pncipalibꝫ z tūc fm qꝫ ꝺsuetū est talia dari sic extimabit. d. §. q assidua. vl' si de ꝺsuetudine nō apparet psumet otractꝰ innoiatꝰ. l. ij. ff. de pscrip. ver. et sic censebit otractꝰ societatꝫ. z p oia fiet de fructibꝫ z reliqs sicut ius societatꝫ exigit. vel saltē fiet receptori aialiū debita cōpensatō fm exigētiā sumptuū z laboris sui. z hꝫ actōe mādati. ex q p ipositōe dni pascēda suscepit. l. i. ff. man. vel saltē actōne in factū sine pscrip. ver. d. l. ij. Ex pdictis igit patet quo societas sit licita vl' illicita. z qd dicendū ꝺ mltis casibꝫ cū i infinitis modis possint ꝺcipi. vt in. d. l. natura. ff. de pscrip. ver. Et pterea attēde qꝫ in otractu societatis aliqn interuenit ratio mutui interpretati. puta qn dant extimata aialia vel exigit qꝫ sint ad piculū accipiētis otra naturā societatis. z tūc si gratuat in aliq accipiens pter hoc erit vsura. Sil'r aliqn cū societate ocurrit cōtractꝰ locatōis. z pterea eā tas attendat. z qꝫ ꝺuenit nature talis otractꝰ. vt sic scias discernere qn est iniusticia vl' iniqtas.

Bodomia est turpitudo i masculū facta. xxxij. q. vij. vsus. z est grauis pctm adulterio. vt in ꝺ. vsus. z grauis ꝫ cuz mr̄e. ibidē. c. adulterij. Un clericꝰ debet deponi z i monasterio detrudi ad agendā penitentiā. Laicꝰ excōicari z penitꝰ reddi alienꝰ a cōtione fidelū. c. clerici. de excess. pla. fm leges debet igne cremari. in auth. vt nō lux. otra naturā. vn ibi dicit qꝫ pter impios actꝰ sodomitaz fames z terremotꝰ z pestilētie fuit. z ciuitates cū hoibꝫ pariter perijt.

Bollicitudo vtz sit peccatū. R. q si loqmur ꝺ sollicitudie tpaliū sic triplex est. Una est auaricie. z hꝫ est pctm semper. Mortale vo pctm ē ex fine: puta qz statuit finis in ipis qrēdis pati oia facere pter ipa habenda. Un aug. in li. ꝺ opibꝫ monachoz cū dicit dns nolite solliciti esse ꝛc. hꝫ dicit vt nō ista intueamur. z pter ista faciamꝰ q cqd i euāgelij pdicatōe fieri iubet. Alio mō est mortale pctm ex mō. qn tm in hmōi anxiat qꝫ omittit necessaria ad salutē z suffocat mentē i talibꝫ. z ꝺ hac loqt Greg. xlix. di. c. hinc em. in vo gibbus. Alia sollicitudo ꝺ dubietatꝫ z diffidētie cuz hō timet ne tpalia sibi ꝺficiant. z iō anxiat p ipis. n tn aliqd faceret ꝺ dei pcepta vl' omitteret. z ista est pctm veniale. Tercia necessitatis z puidētie. z hec n est peccatū. imo bona z laudabilis. Un glo. Matth. vi. Nō labor z puidētia damnat: sz sollicitudo mentē suffocat. z ꝺ hac tercia loquit. c. diuīe. lxxxvij. di. Sollicitudo vo spūaliū p se est bona. z ad hāc xps inducit nos Matth. vi. Primū qrite regnū dei ꝛc. Posset esse peccatū p accidēs qn hō tm intēderet spūalibꝫ qꝫ omitteret pulsionem humanā debitā. qz esset tēptare deū ꝺ illo Mat. iij. Nō tēptabis dnm deū tuū.

Solutio est aiꝰ qō debet redditio. insti. q. mo. tolli. obli. in pn. Sz large solutio est ab obligatōe liberatio quocūqz modo. ff. de solu. l. solutōnis. Nā qualitercūqz satisfactū sit creditori ad volūtatem suā p soluto habet: licet solutū nō sit. ff. de pig. act. l. si rē alienaz. §. omnis. hec no. Host. z Host. in sum. eo. ti. §. l.

¶ Quot sunt species solutōnis? R. due. Una naturalis siue vera q est p redditionē aiꝰ qō debet. Alia ciuilis siue imaginaria. z hec fit multis modis. s. per nouationē q est: qn extinguit ꝓioz obligatio. z in aliā obligatōez ciuilē vel naturalē trāsfert. ff. de noua. l. i. Aut p delegationē q est qn aliū reū vice sua creditori vl' cui ipe iusserit dat. ff. de accepti. l. i. Aut p oblationē factā tpe z loco ꝺgruo. C. de so. l. obsignationē. ff. eo. z. l. si solutur. z. l. q decē. in pn. ff. de pigno. l. creditoz. Nō tn pdest oblatio si non

ꝺsignet.C.de vsu.l.ij.ꝛ.l.acceptã. Itẽ oꝑtꝛ ꝙ fiat cui ꝺbet vel eo absente iudici.ꝛ si iudex ꝺficiat honestis ꝓsonis.C.ꝺ vsu.l.si creditri ci.de offi.ꝑꝛ.c.pastoral'.in fi. Itẽ ꝙ res ꝺposita duret:qꝛ si in vsus suos ꝺuertat nõ est tu tus offerẽs.l.ꝺbitoꝛ.ff.de vsur.ꝛ si sic ꝺposita res amittat nihilomin⁹ ꝺbitoꝛ est liberat⁹.ff. de arbi.l.arbiter.la.ij.ff.ꝺpo.l.i.§.si pecunia ī sacculo. Et hoc vꝛ in obligatõe quãtatis. qꝛ si obligatio esset in ſpecie:sola oblatio suffi ceret.ff.eo.l.hoiem.§.i.

2 ¶ Utꝛ solutio ꝺbiti in q̃titate existẽtis sit fa cienda ſm pecunie valorẽ currentẽ tpe solutõ nis vl'ſm ꝙ valebat tpe ꝺtract⁹?:R.ꝙ in qua cũq; dispositõe ꝺtractuũ sit ꝺbitũ.solutio ſp ꝺbet fieri ſm monetã q̃ currebat tpe ꝺtractus ꝺbiti.ꝛ si nõ repiꝛ qꝛ est reprobata vel dimi nuta ī põdere.puta qꝛ tonsa vl' p longũ vsuꝫ effecta grossa.qꝛ argentũ in supficie corruit ex lõgo vsu.vl' alio mõ ꝓpetuo ẽ alterata.tũc ꝺ ber solui ipi⁹ extimatio ſm ꝙ cõiter tenet ꝑ le gistas ꝛ canonistas.in.l.paul⁹.al's incipit cre ditorẽ.ff.de solu.ꝛ ī.l.in minoꝛ.C.in ĝ.cau.in integ.re.nõ ẽ necc̃aria.ꝛ p canonistas i c.q̃to. de usurꝫ.ꝛ in.c.olim.ꝺ cẽsi. Et licet Bar.ī d. l.paul⁹.limitet istud vꝛ.q̃n tal's diminutio ꝺtingit ī moneta grossa ꝛ nõ in minuta.tñ do. Anto.ī d.c.q̃to.ꝛ sequit Pa.ibidẽ.tenet ita hñ locũ ī moneta pua sicut ī magna q̃n ꝺte rioratio directe ꝺtingit ipaꝫ pecuniã.puta qꝛ duo antiq̃ nõ valẽt nisi vnũ de nouis.voluit etiã Ly.ꝛ Pe.in d.l.in minoꝛ.ꝛ Hosti.ī d.c. q̃to.ꝙ q̃n solũ pecunia est reprobata nõ ꝺteri oꝛata ꝙ ꝺ ea põt fieri solutio exq̃ currebat tpe ꝺtract⁹. Sꝫ Spe.eo.ti.ꝛ ibi Jo.an.ꝛ Pa.in d.c.q̃to.tenẽt ꝙ nõ ꝑt.qꝛ magꝭ moneta ꝺsi deꝛat rõe cursus q̃ꝫ respectu materie.ꝛ videt ter. in d.c.olim. Facit etiã.c.eticiẽs.lxxxvij.dist. Si ꝯo alteratio non esset ꝓpetua sꝫ ad tps vt ꝺtingit ꝙ florenꝰ hodie magꝭ valeat q̃ꝫ cras. ita ꝙ crescit vl' ꝺcrescit ſm tpa cõiter tenẽt ta lẽ variatõez nõ ꝺbere attẽdi.ar.l.ꝑcia.ff.ad.l. falci.sic̃ em̃ creditoꝛ vellet sibi solueret si plus valeret.ita ꝺbet recipe si m in⁹ valet cuꝫ sperek augmẽtũ.sic voluit Bar.in d.l.paul⁹.ꝛ alij ī d.l.in minoꝛ. Qꝺ mihi videt equũ nisi q̃n ñ esset spes ꝙ ꝺ ꝓrio ꝺberet hñe augmẽtũ.qꝛ sic videt ꝙ ꝺbeat solui ſm extimatõez tpis ℨctus qꝛ posset esse ꝙ nũq̃ creſceret.ar.in.l.iurisperi tos.in pn.ff.de accusa.tu.ꝛ qꝺ no.glo.in cle. ij.ꝺ pben. Jaco.ꝺ are.ꝛ Bar.in d.l.paulus.ꝛ Hosti.in d.c.q̃to.tenẽt ꝙ si est alterata respe ctu cursus nõ ℞spectu materie ꝛ ꝑpetuo.puta qꝛ ꝓnceps nõ vult exꝑẽdaꝛ nisi ꝑ tãto.vt foꝛ te recolligat ꝛ eudi faciat.ꝙ nihilomin⁹ ꝺ ea põt fieri solutio si ꝺbitoꝛ nõ fuit in moꝛa. Sꝫ Oldra.ꝛ Fede.in d.l.in minoꝛ.ꝛ do.Anto. in d.c.q̃to.tenẽt ꝙ ꝺbet solui ad extimationẽ antiq̃ currẽtis tpe ꝺtract⁹:qꝛ eadẽ rõ q̃ est ꝺ to to ꝛ ꝺ pte.ar.l.q̃ ꝺ tota.ff.de rei ven.ꝛ.c.pasto ral'.§.itẽ cũ totũ.de offi.ꝺle.ꝛ videt ꝓbari in d. c.olim.ꝛ videt magis equũ. Et sic cõclude ꝙ siue sit reprobata ī totũ:siue alterata in pte re spectu cursus.licet nõ respectu materie:siue ꝺ terioꝛata respectu materie ꝙ ñ ꝑt fieri ꝺ ea so lutio.sꝫ ꝺbet solui extimatio ſm tps ꝺtractus. ꝛ hoc siue solutio sit fienda rõne cõtractus:si ue ex ꝺdemnatõne iudicis. De ꝺdemnatõne aũt que fit ratione statuti. Spe.tenet ꝙ ꝺbet solui ꝺ moneta currẽte. Sꝫ Pa.in d.c.q̃to. videt tenere ꝙ ꝺ moneta currẽte tpe facti sta tuti. Ego teneo cũ Spe.qꝛ ī penis mitioꝛ fit interꝑtatio.c.odia.ꝺ re iu.li.vi. De solutõne ꝯo q̃ ꝺbet fieri ex mãdato ꝓncipis.vel alicui⁹ dñi seu ex ei⁹ gr̃a dicit do.Anto.in d.c.q̃to. ꝙ si dñs ignoꝛabat valoꝛez monete sic fiet ſm cursũ currẽtis.ſm glo.ꝛ Landul.in cle.ij.ꝺ ꝺ ci. Si ꝯo sciebat ei⁹ valoꝛez sic fiet ei⁹ solutio ſm extimatõez tpis ipi⁹ mãdati seu gr̃e facte. ar.d.c.olim.ꝛ.l.fi.ff.ꝺ au.ꝛ arg̃.leg. Si ꝯo so lutio est respectu legati sic fiet ſm extimatõez tpis testamẽti ꝺdi.licet testatoꝛ postea mul tũ supuirerit intantũ ꝙ sit mutata.ita ꝺsulnit Oldr.ꝛ facit tex.in.l.vꝛoꝛẽ.§.testamẽto.ff.ꝺ leg.iij.ꝛ d.l.fi.ꝛ sequit do.Pe.ꝺ ancha.in d. c.olim.ꝛ Joh.an.ī addi.ad Spe.e.ti.ꝛ Pa. in d.c.q̃to. Idẽ dicit Oldra.in ꝓcepto.arbi troꝝ.ꝛ hec no.qꝛ sepe in practica. Limita tñ ꝑ dicta ī ꝺbito ꝺtractu ex mutuo ſm distinctio nẽ quã ponã.j. Usura.i.§.xxxvi.

¶ Quis teneat̃ soluere?:R.ꝙ ille q̃ est obligatus 3
siue sit ꝓncipalis ꝺbitoꝛ siue fideiussoꝛ.

¶ Utꝛ q̃libet possit ꝑ alio soluere?:R.ꝙ sic eti 4
am si ꝺbitoꝛ ℏ ignoꝛat ꝛ nõ velit.ff.eo.l.solue re.ff.ꝺ nego.gest.l.soluẽdo.ꝛ tenet̃ tal's satisfacere ꝑfato soluenti ꝑ eo.si modo sua interꝛat vt solueret.l.cũ pecuniã.ff.ꝺ nego.gest.

¶ Utꝛ tutoꝛ ꝛ curatoꝛ vl' ali⁹ administratõez 5
habẽs teneaꝫ soluere ꝺbitũ illi⁹ cui⁹ curã gerit ℞.ꝙ sic.l.q̃ticns.§.sicut aũt.ff.ꝺ admi.tu.

¶ Utꝛ heres teneaꝫ soluere ꝺbita ꝺfũcti?:R. 6
ꝙ sic totũ. Sꝫ ī ꝺsciẽtia q̃tũ se extẽdit facul tas hereditatis.vt.s.heres.§.vi.sec⁹ si esset le gatari⁹.qꝛ tũc non teneꝫ nisi q̃n hereditas est nõ soluẽdo.qꝛ tũc es alienũ ꝓcedit legata.vt s.Restitutio.ij.§.xvij.

¶ Utꝛ succesꝰoꝛ plat⁹ teneaꝫ soluere ꝑdeceſſo 7
ris sin ꝺbitaꝫ?:R.ꝙ sic.si ꝑ nec̃ratẽ siue persone

Solutio

vl'necitate seu vtilitate eccl'ie sunt facta. extra eo. c. i. al's nō tenet eccl'ia nec successor ei⁹. x. q. ij. c. ℔ ius. ⁊ de fideiuss. c. qđ q̄busdā. Idē credo de successore in dominio tpali laicali.

8 ¶ Cui debet fieri solutio: R. q creditori vel ei⁹ successori cui cōpetit actio obligatōis si tñ sit cōpos mētis. ⁊ maior. xxv. annis. vel alteri đ mādato ipi⁹ ec̄ si creditor sit accusat⁹ ad mor tē. ff. eo. l. reo. ⁊. C. eo. l. nihil interest. p̄t etiā fieri ei⁹ socio si vtrīq; eor ē obligat⁹ in solidū. ff. de pactis. l. si vn⁹. in pun. ⁊. ff. de duo. re. ꝯsti. l. ij. ⁊. iij. ⁊ no. in. c. ea te. de iurīur. Aut etiā p curatorē ei⁹ q̄uis sit reuocat⁹ ⁊ ignorēt reuocatio. l. ei⁹. i p̄n. ff. si cer. pe. Aduerte tñ ℔. q; si q̄s solueret filiofamilias sine ꝯsensu p̄ris vel minoris sine ꝯsensu tutoris vl' curatoris nō satisfaceret. l. i. ⁊ p totū. ff. ad mace. ⁊. l. pupill⁹. ff. de act. ⁊ obli. Nisi solutū sit ꝯuersū i vtilitatē p̄ris vl' minoris. l. i. ⁊. ij. C. si aduersus credi. ⁊. l. q si forte. §. fi. ⁊. l. in pupillo. ff. de solu.

9 ¶ Debitor ñ habēs pecuniā ad soluēdū p̄t offerre rē meliorē ⁊ tenet creditor accipe. auten. ℔ nisi. C. de solu. Eccl'ia vero nō tenet offerre meliorē ꝛ aliā. vt aut. ℔ ius. C. đ sa. san. eccle.

10 ¶ Quis est p̄ponendus i solutōe. vide Restitutio. ij. §. xvi.

11 ¶ Utr̄ possit q̄s repetere pecuniā habitā ex vēditōe rei sue i subsidiū: R. Ludo. in no. q sic vt est casus in. l. in ciuile. C. de rei vē. ⁊. l. si eū seruū. ff. si cer. pe. ⁊. l. fi. ff. de neg. ge. Sic ⁊ ecōtra p̄t agere ad rem emptā ex sua pecunia i ꝺsiduū: licet nō sit mihi obligata. Et q possit agere est glo. in. l. pculus. ff. đ iur. do. ⁊ casus in. l. vxor marito. ff. de do. inter vi. ⁊ vx. Itē p̄ponit ille q̄ pecuniā dedit negociatori faciēti diuersa negocia in ea negociatōe alīs q̄ eidē dederūt i alijs negociatōibꝫ. tex. est in. l. pcuratoris. §. si plures. ff. de tribu. fm Joh. plagiensem. ⁊ Ludo. de ro. in no.

12 ¶ Utr̄ excōicatio sit faciēda: R. si sit tenet. tñ nō debet fieri etiā si ex iuramēto tenebat. vt. s. Excōmunicatio. viij. §. xij.

13 ¶ Utr̄ liceat soluere creditori creditoris mei R. Bar. in. l. solutū. §. solutā. ff. de pigno. ac. distinguit q si creditor creditoris mei habet vnā obligata. puta q; ꝺduxi domū ab eo q eā ab alio ꝺduxerat: sic liberor ipso iure etiā creditori meo inuito. l. vtr̄ p̄sente. ff. đ ꝺstitu. pe. cū possent ab eo cōpelli. l. nomē. C. q res pig. obli. po. Similiter quādo talis fact⁹ est creditor ꝓpter me. puta q; creditor me⁹ gerēdo negocia mea accepit mutuo ab eo. vt in. l. si liber hō. ff. de neg. gest. Si vo causa sit omīno sepata a mea si fit eo volēte. indubie liberor. l. inuito. ff. de so. ⁊. l. pe. ⁊ fi. ff. de nego. gest. Aut eo ignorāte ⁊ ꝺtingit liberatio opē exceptōis. l. si opa. ff. de doli excep. glo. tñ tenet indistincte q liberat. in sti. qui. mo. tol. obli. in pain. ⁊ đ. l. pe. ℥ tu tene cū Bar. q ad forē ꝺtentio sum: q ad ꝺscientiā tene glo. q; creditor liberatur ex tali solutōe etiā si erat inuit⁹. đ. l. soluēdo. ⁊ ideo satisfactū est ei.

¶ Utr̄ recipiēs scienter solutionē alteri debi/ 14
tā cōmittit furtū: R. glo. in. c. ea te. đ iurīur. q sic. nisi creditor ratū habuerit. all'. l. falsus. §. i. ff. đ fur. Qđ verē est fm Pa. ibidē si sine iusta causa recipit. Sec⁹ si ex iusta causa. puta q; credebāt ad eū ptinere. vel q; erat gestor negociorē creditoris.

¶ Quo debet fieri solutio: R. q debet fieri đ il 15
lo qđ est in obligatōe. q; vnū p alio solui ñ p̄t creditore ñ ꝺsentiēte. in sti. qui. mo. tol. ob. §. i. Fallit ℔ in eccl'ia debitrice. đ. aut. ℔ ius. Itē in eo q̄ debet aut̄ in cui⁹ subaut̄ nō inuenit. C. de solu. auten. ℔ nisi debitor. ⁊. ff. de le. l. i. si dom⁹. §. q̄ ꝺfitet. Itē in eo q̄ debet seruū cui⁹ vult soluere p̄ciū. q; dicit eū suū cognatū. Itē in noxali actōe. ff. de rei udi. l. miles. §. i. ⁊. ij. Itē de pecunia. vide pecunia. §. ij. ℥ qñ nō habet qđ debet soluere. ⁊ sunt distrahenda bona sua p solutōe. tūc p̄mo incipiēdū est a mobilibꝫ. ⁊ si nō sufficiunt ad immobilia. ⁊ postea ad iura. Et si ñ inueniūt emptorē debit⁹ in solutū creditori. vide in. l. a diuo pio. ff. đ rei udi.

¶ Quid de eo q̄ tenet sub alternatōe: R. q re/ 16
gulare est q in alternatiuis electio est debitoris. vt in. l. plerūq; in fi. ff. de iurīur. do. cū ꝺcor. positis in glo.

¶ Utr̄ debitor teneat ire vl' mittere ad domū 17
creditoris: R. vt. s. Obligatio. §. viij.

¶ Quid si creditor esset in mora ⁊ vellet pur/ 18
gare: R. tenebit ire ad eius domū. l. cū quid. C. de cōdi. inser.

¶ Quid si obligatio sit solū ad ℔ si volo acq̄/ 19
rere: R. q teneor adire domū creditorꝭ ⁊ soluere etiā sine monitōe fm Bar. in. l. itē illa. ff. de ꝺsti. pec. siue cōmodū sit p̄sonale: q; relinq̄tur hertas suo si soluit debē. ⁊ hmōi. siue sit cōmodū bursale. puta alicui legāt iocalia si soluerit vestē. đ. l. cū q̄dā. Aduerte tñ q; i casibꝫ istis vbi q̄s tenet ad domū creditoris ire sufficit q rere eū apud vicinos ⁊ notos ⁊ in locis i q̄bꝫ est solit⁹ ꝺuersari nō p loca clādestina. ar. ij. q. vi. c. biduū. ⁊ voluit Bar. in. l. p̄dicta. itē illa ⁊ Pa. sequit in. c. significāte. de pig.

¶ Utr̄ mittēs debitū p nunciū infideliē se ha 20
bentē excuset: R. Pa. in. d. c. significāte. Aut species erat debita ⁊ ipa remittebat p nunciū

q̃ putabat fidelis ꝛ sic ꝑiculū ptinet ad creditorē. Ratio: qꝛ casus fortuit⁹ ñ imputat ex q̃ culpa nō ꝓcessit. c. vnico. de cōmo. Aut erat q̃titas ꝛbita q̃ mittebat ꝛ sic perit ꝑiculo ꝛbitoꝛis. Rō: qꝛ eoipso q̃ pecuniā mihi mutuasti meā fecisti. l. ij. ff. si cer. pe. ꝛ ideo perit mihi anteq̃ veniat ad manus creditoꝛis si ꝑrit. qꝛ adhuc sum dñs. no. Bar. in. l. cū q̃. ff. cōmo.

21 sz pnā si erat apposita nō incurrit.

¶ Quid ꝛ eo q̃ soluit indebitū an possit repetere? R. Pa. in. c. fi. de solu. distinguit q̃ aut ē indebitū ciuiliter sed naturaliter ꝛbitū. ꝛ sic glo. in. d. c. fi. distinguit. q̃ si soluit p errorē iuris nō ꝓt repetere. si autē p errorē facti poterit. vtputa ḥeres soluit legata integra credēs nō posse retinere falcidiā. errat in iure. nā naturaliter erat ꝛbitū sz nō ciuiliter: ꝛ ñ repetet. Si aūt sciebat sibi cōpetere falcidiā sz credidit intellige ꝓbabiliter. vt in. c. apl'ice. de cle. excō. ꝛ. c. q̃. de ꝓsti. li. vi. s. hereditatē sufficere. cum ñ nō sufficeret. ḥ errat in facto ꝛ repetet. l. error facti. C. ad. l. falci. cōiter tñ tenet q̃ minor mlier: miles: ꝛ hmōi: cuz excusentur ab errore iuris repetēt. si etiā ex errore iurꝭ soluerūt. vt i l. cū de indebito. §. i. ff. de ꝓba. Sz q̃ ad hanc excusatōez quidā ꝓtrariū tenēt. sz primū verius. Sil'r magꝭ repetet i cōsciētia si est idebitū natural'r. licet ciuilit sit ꝛbitū. ml'tomagꝭ si ē indebitū natural'r ꝛ ciuiliter tā i ꝓscia q̃z in foro ꝛtētioso q̃ cūq̃z ignorātia soluerꝭ nisi i aliq̃bus casibꝫ ḋ q̃bꝫ in glo. l. cū q̃s. C. ḋ iur. ꝛ fac. ignoꝛ. ꝛ ibi Barto. ꝓcordat q̃s dumtto. qꝛ ad ꝓscias ñ ptinēt. Sec⁹ qñ soluit sciēter. qꝛ tūc videt donasse. l. cui⁹ p errorē. ff. ḋ reg. iur. exce

22 pt̃ solutꝭ p vsurꝭ q̃ repeti pñt. c. ꝛbitores. ḋ iu ꝛ nō habet vñ soluat? R. q̃ si ꝛbitor est ex maleficio sic ꝓt verberari. xiij. q. vi. si res. ꝛ sic nō potest ampli⁹ cōuenīri. d. c. si res. qḋ intellige qñ creditor sic exegit vt verberet p ꝛbito alꝫ bene tenet ad interesse si verberet p maleficio. ar. xij. q. ij. fraternitas. Si ꝙo est ꝛbitor ex ꝓtractu vel quasi tūc cedat bonis.

23 ¶ Quomodo fit cessio bonoꝝ? R. fit i iudicio vel extra iudiciū p nunciū vel epl'am. ff. q̃. bo. ce. posl. in omī. Dic vt. §. cedere bonis. Et ad q̃d valet ibidē Aduerte q̃ vt valeat optet ꝓfiteat ꝛbitū. l. pe. ff. de ces. bo.

24 ¶ Sz nunq̃d cū ꝛbitor petit dilationē quinquennij a plurib⁹ suis creditoꝛib⁹ ꝛ aliq̃ dare nolunt ei dabit? R. q̃ sic si maioꝛ ps ꝓsentit. ꝛ intelligit maioꝛ respectu summe ꝛbitoꝝ ꝛ nō ꝑsonaꝝ. Et si oia sunt eq̃lia itez valebit dilatio data. l. vlti. C. q̃ bo. ce. posl.

¶ Qñ ꝛbet fieri solutio? R. fm Jo. ḋ ꝓse. dist. i. solēt. q̃ aut dies est adiect⁹ fauoꝛe ꝛbitoꝛis ꝛ ꝓt ꝓuenīri. Aut fauoꝛe creditoꝛis: ꝛ sic ñ ꝓt ꝓuenīri. l. eū q̃. ff. de annuis le. Similiter nō potest q̃s repetere ante temp⁹ ꝛbitū. c. vnico. de plus pe. nisi in tribꝫ casibꝫ. Prim⁹ in viro vergēte ad inopiā. Secund⁹ in ꝛbitoꝛe fugiente. l. ait ꝓtoꝛ. §. ꝛbitorē. ff. de his q̃ in fraud. credi. Terci⁹ in ꝛbitoꝛe suspecto q̃ potest cogi dare cautionē. l. si fideiusſoꝛ. §. fi. ff. q̃ satisda. co. Limita nisi fuisset suspect⁹ tpe ꝓtract⁹ qꝛ nō cogeret. Aut dies nō est adiectus ꝛ dic vt. §. Moꝛa. §. i. ꝛ Obligatio. §. viij.

¶ Quomodo ꝓbat solutio? R. q̃ si ꝛbitū sit scriptū ꝛ ꝛbitoꝛ velit ꝓbare p testes ꝛ sine scriptura solutionē optet q̃ ꝓbet p. v. testes rogatos q̃ testificari pñt ꝓ solutōne facta. vel quā voluit facere. ꝛ etiā p ꝓfessiōe creditoꝛis. Si ꝙo ꝛbitū sit cancelatū liberat ꝛbitoꝛ: nisi creditoꝛ ꝓbet ꝓtrariū. l. si cirographū. ff. de ꝓba.

Boꝛs ꝓprie dicitur cū aliquid fit. vt eius euentu considerato aliq̃d occultū innotescat. vtputa cū accipiunt festuce inequales ꝛ qui habebit bꝛeuioꝛē sit tal' vel faciat sic ꝛ hmōi.

¶ Quotuplex est sors? R. triplex. Prima ḋ 1
diuisoria cū queriť q̃d cuilibet sit dandū siue illud sit res: siue honoꝛ: siue pena: aut actō alicui. Secūda dicit ꝓsultoria. cū inquirit q̃d sit agendū. ꝛ hec fm se ñ est mala sz rōne circūstātie ꝓt aliq̃d malū i se ꝓtinere. vñ ꝓhibet ne sub hac specie hoies i idolatriā labant. xxvi. q. ij. §. his ita. ꝛ ideo est peccatū mortale vti ca: ni si i necessitate. vt. j. dicā. Tercia est diuinatoria q̃ sic diffinit. Sors ē ars diuinādi futura a sanctis patribꝫ dānata sb anathemate. xxvi. q. v. sortes. qꝛ diuinatio semp accipit i malū sicut ꝓphetia in bonā partē. i. q. i. nunq̃.

¶ Utez sit licitum vti sorte in aliq̃ casu? R. fm 2
glo. in sum. xxvi. q. ij. q̃ sorte diuisoria qñ expectat euent⁹ ex fortuna solū ꝛ nō fit aliq̃ superstitio ꝛ i rebꝫ tpalibꝫ solū sic licet. Sortes ꝙo q̃ fiūt p magicas incantatōes: vl' q̃ fiūt ad exercēdas vanitates aliq̃s: vel ad inq̃rendū occulta vel futura q̃ dicunt diuinatoꝛie sunt ꝓhibite: nec vnq̃ licēt. xxvi. q. ij. hi q̃. ꝛ. c. illud. Sorte ꝙo ꝓsultoria q̃ fit causa necessitatis ad sciendum quid fiendū qñ aliter neq̃ scripture autoꝛitate: vel alio auxilio ꝓt sciri nō est illicitū vti. d. q. ij. c. nō exemplo. ꝛ. q. v. nō licet. Nā cū nō supest humanū auxiliū: tūc ad diuinū possum⁹ recurrere. vt. xxij. q. ij. queritur vtputa ciuitas est obsessa dubitat cler⁹ quis

deceat fugere vel ꝗs remanere. tūc oratōne p̄missa ſm Aug. ſorte erit dirimědū. Facit. l. ſz cū ambo. ff. de iudi. z. l. ſi duobꝫ. in prin. C. cōmunia. de le. Et ſm hāc necessitatē intelligo d. c. ſortes. vbi dicit qđ nō est aliq̄d mali. qđ limita ſm Pa. in. c. fi. de ſortile. vez q̄ ea licet vti in tali necessitate ſi quattuor ꝯcurrāt. Primo in rebꝫ tpalibꝫ ſz in ſpūalibꝫ. vt in electōe ſeu eiꝰ tractatu aut in electōe cōpromiſſariozꝫ q̄ztū ad officia eccl'iaſtica est in oīm casu phibita. Secūdo ſi fiat ſine oīm ſupſtitōe. Tercio qñ euentꝰ ſortiū expectaꝫ a deo. q̄ſi a dyabolo erit illicitū. Quarto qñ fit cū magna deliberatōe p̄miſſa oratōe. ſic apl'us Act. i. in electōne Matthie petēdo a deo eiꝰ voluntatē in hꝫ. Aliter aliq̄ iſtoz deficiēte erit illicita. Lau. tñ Arch. z Oſt. tenēt indiſtincte q̄ oīs ſors p̄hibita est ꝓpter d. c. ſortes. Sz tu dic vez in ſorte diuinatoria z ꝓſultoria extra p̄dictū casū neceſſitatis. ſecꝰ in diuiſoria.

3 ¶ Quot modis ſit ſortilegiū ſiue indiuinatō R. q̄ tribꝫ modis. Primo p manifeſtā inuocationē demonū. z hꝫ ſiue nomiēt nigromācia vl' aremācia: aut q̄buſcūq̄z noibꝫ ſm q̄ ſit diuerſimode semp̄ ē peccatū mortale ḡuiſſimū. z tenēt nedū reſiſtere ab ea ſz etiā libros cōburere. aliter abſolui nō p̄t. Et q̄ tales diuinationes addiſcit mortal'r peccat ſeu ec artē magicā. q̄ ſm Ric. in. ij. di. vij. ar. ij. q. iij. ñ est ſciētia ſz ſupſtitio z ſi fine tales a dyabolo recipiūtur z male termināt. z ꝺ hac habes. xxvi. q. iij c. igit z coz noibꝫ. z quō demones ſciunt futura z tales recipiūt habes ibidē in. c. ſciēduz. z c. ſe. z ꝓpterea de noie nō curo exq̄ patet de inuocatōe demonū. Aduerte tñ q̄ aliud est inuocare demonē: qđ nō licet. aliud occurrēti aliq̄d p̄cipere. ſic faciūt ſancti cogētes eos aliq̄d dicere. qñ i corpib obſeſſis ſunt qđ licet. q̄uis piculoſuz ſit. niſi ex inſtinctu ſpūſancti fiat. de q̄ dic vt. ſ. adiuratio. Secꝺo fiūt ſortes ſiue diuinatōes ſine manifeſta inuocatōne demonū. ſz ex ſola inſpectōe aliq̄z corpoz ſicut faciunt aſtrologi. z illi q̄ ex inſpectōe liniamētoz man⁹ vel oculoz. aut corpis hoīs vel aialis. aut ex eoz garritu vl' volatu. ſiue ex eoz obuiatōne futura occulta pnoſticant. Et vt ſcias qñ tal' diuinatio ſit phibita aduerte vt colligo ex ſanctꝫ. Bona. in. ij. diſt. vij. ar. i. q. iij. ij. partis. z Tho. ij. ij. q. xcv. ar. v. Primo ſi tale futuꝫ ſit in re conſiderata ſicut i cauſa ꝓpria z p ſe. z ſic nō est phibita. vñ aſtrologi pñt diuinare ex conſideratōe aſtroz q̄ cras fiet eclipſis ſolis vl' lune vl' pluuia vl' vēti vl' frigꝰ aut caloz z hmōi. z ſic tal' diuinatio nō est phibita

Si ꝺo tale futuꝫ ñ est i tali re niſi diſpoſitiue. puta bona habitudo corpis indicat bonā q̄litatē mētis. z ecōtrario mala z hmōi. ſic ſilr licet diuinare. ſ. q̄ talis erit inclinatuſ ad tale viciū vl' habilis ad tale ſtudiū. dūmodo libertas liberi arbitrij ñ excludat. q̄ dñari pt z ſtrictē quācūq̄z diſpoſitōez ſeu inclinatōnez corpis. Si etiā tercio inſit ſenſitiue ſic ei aialibꝰ irratōabilibꝫ q̄ qz a rōne nō impediunt ſacili⁹ ſentiūt mutatōnez corpoz celeſtiū ꝓpter quā faciūt aliq̄ ſigna. ſic diuinare q̄ pluet vl' tps mutabit vl' vigebit frigꝰ nō est phibitū. qñ ad aliud nō extendunt talia ſigna niſi ad influētias corpoz celeſtiū diuinādas. Si autē tale futuꝫ ñ est i tali corpe inſpecto. nec ſic i cauſa p ſe. nec ſicut in diſpoſitōe. nec ſicut tercio modo ſic diuinare velle est peccatū mortale z ſupſticioſuz. ſicut faciūt q̄ cū obuiāt lepori vl' femie p̄gnāti dicūt malū futuꝫ z hmōi. xxvi. q. ij. c. illos. z. c. ſe. Silr ſupſticioſi ſunt q̄ ea q̄ libero arbitrio ſubiacēt certitudinaliter ſcire volūt z diuinare. z de iſtis habes. xxvi. q. ij. c. illud quoq̄. Ideo Tho. vbi. ſ. inq̄t q̄ ſi p̄dicta ſigna extendant ad ea q̄ nō ſubiacēt cauſalitati corpoz celeſtiū. ſicut ſunt acꝰ liberi arbitrij z ea q̄ p accidēs eueniūt: ſic diuinatio est illicita. z Bona. vbi. ſ. dicit q̄ diuinatio aſtrologoz q̄ p̄tendūt vltra vim aſtroz est p dyabolica cōmercia. z ſic patz q̄ est mortale peccatū. Tercio fit cū aliq̄z ſupſticioſoz obſeruatōe z iſtud omino phibet. q. ibi est tacita demonis inuocatio q̄ ſic ꝯuenit cū primis inuentoribꝫ taliū. vt ꝺr. xxvi. q. ij. c. q̄ ſine ſalute. z. q. v. c. nec miz. ſicut faciūt illi q̄ per tales illū p̄ceptū ſup libro punctoz vitā vl' mortē vl' bonā ſeu malā fortunā alteri⁹ ſcire volūt Silr q̄ furta vel hmōi occulta p inſpectionē aſtrolabij vl' libri vl' inſcriptōez inueſtigāt ſcire z hmōi. de iſta habet de ſorti. c. ex tuaz.

4 ¶ Que pena ſortilegoz. R. ſm leges debet decapitari. z ſi ad domos alioz vadūt debet ignē cremari. Item bona coz publicari. vt. l. nulli. l. nemo. l. culpa. C. ꝺ male. z mathe. ſm canones ſi est occultuz imponit pēnia. xl. diez. c. i. eo. ti. Si notoriū est ifames fiūt. z etiā q̄ad eos ꝯcurrūt. ij. q. viij. q̄ſquis. z ꝺ teſti. c. teſtimoniū. Si clericꝰ ꝺz deponi z i mōaſterio retrudi. xxvi. q. v. nō oportet. z. c. ſi q̄s epūs. z. c. ſe. laici ſi ſunt fuſi verberibꝫ ſbijciunt. ſi liberi ſūt inclusiōe digna decernēdi. xxvi. q. v. extra ido. loz. z oēs tales efficiūt irregulares ſi ſit notoriū. tñ epūs potent diſpēſare ſm Aer. i. c. ij. e. ti.

5 ¶ Utz liceat vti ſomnijs ad ſciendū futura? R. q̄ ſi q̄s ſit certꝰ p̄cedere ea ex diuina reuela

tione sic licet. Sil'r licet vti eis ad p̄cognoscē dā naturalē cām intrinsecā vl' extrinsecā. puta accēsionē colere aut alterius hūoris seu febris future vl' pluuias ⁊ hmōi. nō tn̄ certitudinaliter qz mltipliciter pñt impedire. Rō qz talia futura sunt i pte sensitiua. sic in dispositōe nō sic causa. Si ꝙo hmōi somnia causent ex reuelatōe dēmonū. qđ est qn̄ inuocant exp̄sse vel tacite. puta sup̄stitōes obseruando sic erit illicitū ⁊ mortale pctm̄. Et iō qz difficile est intelligere qn̄ accidāt ex causis naturalibꝫ vl' supnaturalibꝫ a deo vl' ab angel'. ppterea eis curiosa obseruatio est temeraria ⁊ phibita Vñ Ezech. xxxiij. Sic parturientis cor tuū fantasias patik nisi ab altissimo imissa fuerit visitatō. Pro clariori tn̄ intelligētia adūte q ꝗntuplex ē futuroz differētia q̄ ad somnia ptinet. Prima ē ꝗrundā q̄ habēt cām naturalē determinatā in omi somniāte. sic febris ⁊ abūdantia colere eo q natura rep̄sentat i hoie i q̄ supabūdat colera i somnijs imaginatōez febris future. Sil'r si somniat de occupatōibꝫ igneis signū ē q colera p̄dominat. Si de aere vl' volatu signū sāguinis. Si ꝺ aq vl' liq̄ubꝫ signū flegme. Si de terra signū melācolie. ⁊ hmōi somnia sunt signa nō causa accidētiū futuroz i hoie. Secūda est quorūdā q̄ habēt cām naturalē extra hoiez somniātē. vt sunt illa q̄ pueniūt ex aliq determinata influētia cozpoz celestiū. vt pluuie siccitas ⁊ hmōi. sicut etiā faciūt elemēta in bꝫutis. ⁊ sic somnia erūt signa nō causa futuroz nec necessaria sz ꝺtingēter. qz mlta pñt impedire tā ista q̄z illa p̄ma. puta medicina ⁊ dispositio supioz. Tercia est ꝗrundā habentiū cāz volūtariā i hoie somniāte vt sunt illa q̄ dependēt ex ope ipi⁹ somniātis. ⁊ hec sunt a casu. nisi habeant p reuelatōnez sic cū q̄s aliq̄n somniat. q ē volūtarie factu⁹ qđ tn̄ facere nō cogitauerat. Quarta est quarūdā q̄ p aliquā causaz determinatā ex volūtate creata puidēt vt cū hō multū sollicit⁹ i vigilia de aliq nō potēs cognoscere q̄uo pficiat aliq̄n somniādo p uidebit ppter sedatiōnē motuū interioz ⁊ exteriorz. Quīta est ꝗrūdā habētiū cām volūtariā i alijs hoibꝫ a somniāte. vt. s. q illa somniat q̄ aliq facere dispoſuerūt. ⁊ talia puidere nō pñt in somnijs p aliquā cām determinatā aut naturalē. Sz si aliq̄s illa somniat ꝫ est a casu ideo dicunt talia a casu p accidēs sm ph̄m de som. ⁊ vigi. ⁊ hec sūt a dyabolo vt plurimū vt decipiat fidē adhibētē. vl' aliq̄n a deo aut sctis angel'. Prima q̄ ⁊ scda n̄ est phibitū inārere p somnia. dū tn̄ n̄ certitudinal'r credat. Sil'r hec q̄rta. sz tercia ⁊ q̄nta sūt phibita ⁊ dyaboli cū est. vt dixim̄ nisi sit cert⁹ de diuina reuelatōe.

Spectacula videlud⁹ p totuz. ⁊ Lorea.

Spōsalia sunt futuraz nuptia/rū promissio. xxx. q. v. nostrates. ⁊ dicunt a spōdeo des. vt in. l. ij. ff. de spōsa. hinc spōsus q̄si pmissus ⁊ spōsa q̄si pmissa. ⁊ iō post ꝯctū mr̄imoniū p ꝟba ꝺ p̄senti n̄ dicūt spōsus nec spōsa p̄p̄e sz vxor ⁊ maritus. vñ si legat aliq̄d alicui si ꝯxerit mr̄imonium cū berta. ilico debet sibi legatū q̄ ꝯxit p verba ꝺ p̄senti. licz n̄ ꝯsūmauerit. vt i. l. cū fuerit. ff. de ꝺi. ⁊ demō. Facit. c. sufficiat. xxvij. q. ij.

¶ Utz noie maritate veniat spōsa ppriet'. R. Pa. i rubrica. e. ti. q̄ ī odiosis nō. Et q̄ infert q̄ si statuto caueat ne maritata succedat cū fratribꝫ i bonis parētū q̄ spōsa bñ succedet. Nec etiā spōsa de p̄senti venit noie mariti vl' vxoris Nec mr̄imonij noie veniūt spōsalia. vt idē dicit ī. c. ij. loco. de p̄sump. In differētibꝫ ꝟo veniūt solū spōsalia de p̄senti. sz in fauorabilibꝫ bñ venit spōsa de futuro. p ꝫ bon⁹ tex. in. l. nō sine. C. ꝺ ꝟo. q̄ li. ⁊ ibi p Cy. ⁊ alios. vide bonaz glo. insti. ꝺ nup. §. sz si vxor. xxvij. q. ij. in p̄n. Et ꝫ verz nisi addat aliq̄ q̄litas determinās ⁊ distinguēs: puta maritata ⁊ cognita ⁊ hmōi. 1

¶ Quis p̄t ꝯtrahere spōsalia? R. q̄ q̄libet q̄ p̄t mr̄imoniū ꝯhere sm canones. licet sit sec⁹ sm leges. vt patz i. l. si q̄s officiū. ff. ꝺ rtu nup. ⁊ i. l. solet. ff. de his q̄ no. infa. ⁊ etiā q̄ nō p̄t ꝯhere mr̄imoniū p̄t ꝯtrahere spōsalia. vt. j. dicā. 2

¶ Utz absentes possint ꝯhere? R. q̄ sic p nunciū vel lr̄as. l. sufficiet. ff. de spon. ⁊ extra q̄ cle. vel vouē. c. veniens. ⁊. xxx. q. v. nec illud. Et si nuncius vl' p̄curatoz ē reuocauit anteq̄z ꝯheret n̄ erūt spōsalia sm Host. Iz nūci⁹ ignorauerit 3

¶ Utz alius sine mādato alteri⁹ possit ꝯhere spōsalia? R. q̄ sic. vt p̄r p filio ⁊ mr̄ p filia ⁊ tutores ⁊ curatores. ⁊ quicūq̄z alij. q̄uis n̄ habeant mādatū a p̄ncipio. sz tn̄ spōsalia nō sunt. donec ille vel illa sciuerit ⁊ ratū habuerit. ⁊ ꝫ sm canones q̄ nō req̄runt nisi ꝯsensum. vt in d. c. sufficiat. ⁊ extra. eo. ti. c. cū locū. ꝺ despon. impu. c. vnico. libꝫ. vi. Aduerte tn̄ q̄ si p̄r p̄sente filio ꝯtrahit spōsalia ipo tacēte. licet alter n̄ ꝯsentiat exp̄sse tenēt spōsalia. qz taciturnitas opat ꝯsensuz. vt in d. c. vnico. sec⁹ aūt in alijs ab ipis patre ⁊ mr̄e. qz nō sufficit sola p̄sentia sz optet q̄ alter ꝯsentiat exp̄resse vel tacite. Facit. c. ad id qđ. de spō. nec cures de glo. in d. c. vnico. qz Joh. an. in nouella eā correxit. 4

¶ Utz minoz possit ꝯtrahere sponsalia? R. q̄ 5

sic. dūmodo sit septē annorū cōpletorū: qz mi/
nor septē annorū nō pt ꝯhere. z si ꝯhit ñ tenēt.
Nec oritꝫ publice honestatis iusticia. d. c. vni
co. etiā si alter sit maior: nisi postea ratificet.

6 ¶Quō ꝯhunt spōsalia. R. q duobꝫ modis.
Primo simplicit z absolute. Scdo sb ꝓditōe

7 ¶Quot modis ꝯhunt spōsalia absolute. R.
qttuor modis. Primo p ꝟba de psenti si am/
bo sunt impuberes vl alter eorū. Nā iurꝫ inter/
pretatōe sunt spōsalia de futuro. c. fi. de despon.
impub. z clarꝫ in d. c. vnico. Scdo p ꝟba de
futuro ad ꝫ apta. vtputa pmitto vl iuro q te
accipiā i vxorē. z silr. vt i. c. pe. de spō. Tercio
p anuli subarrationē. xxvij. q. ij. si qs despōsa/
uerit. Quarto p arraꝝ dationē. Sz quo ad
istos duos vltimos modos dicit Pa. i. c. fi. d
despō. impu. q sic possent dicere mrimoniū. si
cut spōsalia. vt i. c. femie. xxx. q. v. Et iō aduer
tendū q si pcesserūt ꝟba apta ad ꝓtrahendū
mrimoniū tūc anuli sbarratio vl datio arraꝝ
faciūt mrimoniū nō spōsalia. Si ꝟo pcesserit
ꝟba d futuro sic erūt spōsalia. Si ꝟo nulla ver
ba pcesserūt. tūc fm ꝯsuetudinē iudicabit aut
p mrimoniō vl spōsalibꝫ. Et si ꝯsuetudo nō
sit in ꝫ aliq sic nihil pbabūt. Si aliud certū
nō pt ꝯcipi: qz talia sunt signa eq̄uoca ad mul
ta. z iō nihil certū pbāt. c. illud. de psump. pa/
tet qz arre etiā dant in aliꝭ ꝯctibꝫ. vt insti. de
ꝓtrahē. emp. in pn. Si aūt solū vnius ꝟba p
cesserūt. tūc imissio anuli z acceptio arraꝝ de/
notat ꝯsensuꝫ alterius expssuꝫ. Et sic erūt spō/
salia vl mrimoniū fm ea. vt no. glo. in. c. pe. de
spō. In dubio tñ i sba ratōe p imissionē anu
li psumēdū est p mrimonio. qz res fauorabil
est. vt in. c. lr̄is. de psump. z i. c. fi. de re iudi.

8 ¶Utꝫ aliꝭ pmittēdo q̄ttuor puellis vnam
ipsaꝝ accipe cōtrahat spōsalia. R. q nō. vt in
c. ex spōsalibꝫ. de spō. li. vi. nisi aliq eaꝝ facto i
eū specialiter ꝯsensit.

9 ¶Quid si pr̄ iurauit dare vnā de filiabꝫ suis.
R. Hosti. z Hoff. q spōsalia nō sunt. Sz tñ pr̄
tenet vnā dare z quā voluerit. in insti. de act. §. p
terea. Et si vnā obtulit z ipe nō acceptauit ē
absolut⁹ a pmissione. ff. d ꝟbo. obli. l. stipulat⁹
sum. z si oēs moriant̄ pter vnā. illā dare tenet.
ff. de ꝯhen. emp. l. si i emp. §. si emptio. Nō li/
mitaveꝝ si puella voluerit. alꝫ nō. qz nō tenet
p tale iuramētū pr̄ nisi ad faciēdū qđ in eo est
no. glo. in. c. ex lr̄is. z. c. fic. de spō. z licz de iure
ciuili pmittēs factū alienū nō obliget. nisi spe
cifice etiā pmiserit se factuꝫ vl curatuꝫ. vt in
insti. d inuti. stipu. §. si qs aliū. tñ qñ pmisit cū
iuramento etiā simplr tenet pstare operā quā
pt. sic si specifice se obligasset. ar. c. ad nostrā. d

iureiurā. z. l. cū pr̄. §. filiꝰ matrē. ff. de le. ij.

¶Quid si pmisit vnā determinate. z si illā nō 10
posset daret alterā. R. si p ma ꝯsensit nō pote/
rit aliā hre. qz inest publice honestat̄ iusticia
etiā si. ppter impedimētū affinitat̄ cū pma nō
potuit ꝯhere. Secꝰ si nō ꝯsensit. qz tenet ecū
dā dare d spō. c. ex lr̄is. el. ij. d resti. spo. ex pte.

¶Sz q̄d si aliꝭ pmittit alicui q eā de sponsa 11
bit. R. q si pmissio fuit q de spōsaret eā d futu
ro. sic nō erūt sponsalia anteqꝫ despōset eā fm
Vlin. z do. Anto. in. c. is q̄. de spon. Si ꝟo p/
missio fuit q despōsaret eā. s. p verba de psenti.
sic talis pmissio faciet spōsalia fm Lar. in d.
c. is q̄. Et sic sumꝰ in dubio. tūc in locꝫ vbi cō/
suetū est q ꝓmo cōiter accipiunt p ꝟba de fu/
turo nō erunt spōsalia iudicāda. Sz vbi cō/
muniter accipiunt p verba de psenti. sine aliq
spōsa'ibꝫ erūt spōsalia ꝓtracta p talē pmissio/
nē. qđ bñ no. qz sepe in practica.

¶Utꝫ indistincte possit in spōsalibꝫ arraꝝ 12
traditio intercedere. R. Pa. in. c. gēma de. ri.
Joh. an. z dicūt ꝯsiderandā q̄litatē psonaꝝ z
q̄ntitatē arraꝝ. Si em̄ inter viles psonas iter/
uenit traditio magnaꝝ arraꝝ. sic ñ valet. qz ē
eadē ratio i eis. sic z i pena. z hāc opi. videt te
nere Cy. in. l. mlier. C. de spō. z licet Bar. in. l.
ticia. ff. de ꝟbo. obli. indistincte velit q̄ admit/
tant: dūmodo nō excedāt q̄ntitatē dotꝭ vel do
natōis ppter nuptias. tñ p ma opi. est equior
i ꝯscientia: qz cū habem⁹ rōnez legis nō est curā
dū de verbis. l. nō dubiū. C. de legi.

¶Sz q̄ requirunt vt valeant arre. R. q duo: 13
Primo q q̄ntitas sit vere numerata z tradita
pti. Secꝰ vbi pars ꝯfiteret tm̄ se recepisse fm
Bar. in d. l. ticia. z Fede. ꝯsilio. ciiij. Et etiā
dicit Bar. ibidē. q si vtraq; ps ꝯfiteret se rece/
pisse ab altera. etiā si vere intercesserit solutio
ꝰ postea restituta fuit. qz si solui tibi mille. et a
te recepi alia mille nō videoꝝ soluisse. ar. l. q̄ sic
soluit. ff. de solu. licet mlr teneāt cōtra eū in ꝫ
vltimo. de q̄ vide Bald. in. l. fi. C. de spon. z vi
det equioꝝ opi. Bar. z eā sequit Pa. z do. An
to. in d. c. gēma. qz facilꝫ qs pmittit q̄ exbur
set. z ideo nō videt exbursare q tantūdem recꝰ
pit statim. z ppterea tenet Bar. ibidē sun duꝫ
nō posse dari loco arraꝝ. etiā si vendēs ꝯstitu
at se noie alterius possidere. qz. l. fi. C. de spon. lo
quit d arris traditis in q̄ntitate. z annullat aliā
pnā. q̄ nō determ⁹ extra illū casuꝫ arras app/
bare. Sz ꝓtra Bar. est Ange. z Imola. in d.
l. ticia. z do. Lucas d grassis dicētes q̄ pdicta
l. fi. nō facit mentionē de q̄ntitate. z sic fm eos
pt dari fundꝰ. z est verioꝝ opi. Scdo req̄rit q
uō sint i tali q̄ntitate respectu dātis q tranſeāt

in locũ pene. vt. s. dixi. Aduerte tñ q cessat p/
ditio arraꝝ qñ p eũ nõ stat. nec causam pbuit
14 vt nõ fieret mrimoniũ. C. de spon. l. vlti.
¶ Utr pena apposita in spõsalibꝫ valeat. R.
Pa. in d. c. gẽma. colligẽdo dicta doctoꝝ i d.
c. gẽma. z i d. l. ticia. q aut pena apponit inter
ꝺhentes z indistincte nõ valet fm cõmuiorẽ
opi. z tenet Bar. i d. l. mlier. etiã de illa pena q
est i lucro pdẽdo. vñ si dixero pmitto tibi do
nare centũ. si nupserꝫ mihi nõ valebit. vt in. l.
ff. de ꝟb. obli. Qd tñ limita vr: nisi is cui p/
missio fit esset nobilioꝝ. qr tũc videret pon⁹ do
nare aio recõpensandi rõne nobilitatꝭ. Pro hꝫ
facit qd no. Bar. l. i. C. de dona. añ nup. z. l. si
volũtate. C. de do. pmi. Aut pena apponit in
ter parẽtes ipoꝝ ꝺhentiũ seu alios ita ꝺiũctos
ꝺhentibꝫ ipis. q verisiliꝰ isti inducerent ad cõ
tractũ mrimonij ne parẽtes vl amici eoꝝ in/
currãt seu soluãt pnã. z sic nõ valet. vt in d. c.
gẽma. fm vnũ intellectũ. z in d. l. ticia. z in. l.
heres me⁹. in fi. ff. de cõdi. z demõ. Valeret tñ
illa q est in lucro pdendo. vt p Bar. in. l. ticio.
§. ticio. el. i. ff. de ꝺdi. z demõ. Aut pena appo
nit inter alios a pdictis. z sic valet etiã si talis
extrane⁹ pmiserit noie mulieris sb certa pena
fm cõem opi. Aduerte tñ singulariter q tales
pmittẽtes sb pena q ticia ꝺhet cũ sempronio
si qtũ i ipis est faciũt ñ incurrũt pnã. qr diffi
cultas exq factũ est in obligatõe excludũt cõ/
missionẽ pene. vt est tex. no. in. l. si vehẽda. in
fi. ff. ad. l. ro. de iac. z in. l. ij. ff. si qs cautio. z hꝫ
tenuit Joh. pla. vt refert Fede. ꝺsilio. clxiij. z
do. Anto. in d. c. gẽma. z sequit Pa. ibidẽ. Fa
cit qd no. Bar. in sil'ibꝫ terminis in. l. ꝺtinu⁹.
§. illud. ff. de ꝟb. obli. qd no. qr facit vt ille q
in ꝺtractibꝫ sb pena pmittit p filio vl amico.
q ratificabit. qr si facit qd i se est cuitat pnã. z
hꝫ vr ꝺ pena q ꝺsistit in pdendo vl minuẽdo
de patrimonio. Sec⁹ de alia q est in acq̃rendo
15 qr cessaret lucr nisi impleret pmissum.
¶ Utr possit interuenire pign⁹ p mrimonio
ꝺhendo. R. q fuit opi. diuersa. Inno. tenet q
sic. q. l. vnicã. C. si rector puin. do Ant. tenet
q nõ pt. nisi p interesse pstãda. Joh. an. dicit
distinguẽdũ fm qlitatẽ psone. qr vile pignus
nõ habet intimidare magnũ vir. z sic pt inter
ꝑ q facit qd no. glo. in. l. si ita stipulat⁹ fuero.
§. si tibi. nupsero. ff. de ꝟb. obli. q dicit q ois
stipulatõ i talibꝫ est reprobata. z in d. l. vnica
16 ꝺtract⁹ arraꝝ vocat pign⁹. z ideo nõ obstat.
¶ Utr interesse possit peti. R. Jaco. ꝺ are. Cy.
z cõiter docto. in. l. i. C. de spõ. z in d. l. ticia. q
nõ pt peti. nisi dolose ps se habuerit. qr tũc pe/
ter actõe de dolo. nõ aũt ppter stipulatõez. qr
ex ꝺcessione iuris altera pars pt a spõsalibꝫ de
sistere. z ne matrimoniũ intimidet ppter solu
tionẽ pene. z istud sequit Hosti. i sum. z Pa.
in d. c. gẽma.
¶ Quert an recipiẽs arras lucret eas ꝺtracto 17
mrimonio. R. Fede. in dicto ꝺsilio post Joh.
plagiaꝝ. z Panor. in d. c. gẽma. q nõ. z sequit
Hosti. in sum. licet in d. c. gẽma. teneat q lu/
crab. sz nõ est vez cũ nullo iure pbet. z ideo re/
stituet. Sz si nõ sequat⁹ ex defectu alteri⁹ ptis
sic lucrabit. Si vero ex defectu suo sic reddet
duplũ. l. arris. z. l. fi. que incipit mulier. C. de
spon. Hoc vez si accipiẽs est maioꝝ. xxv. ãnis
vl si veniã etatis impetrauit. alias nõ tenet: ni
si simplũ restituere. d. l. fi. q̃uis ex defectu suo
nõ fuerit secutũ matrimoniũ.
¶ Quo ꝺtrahunt spõsalia sb ꝺditõe. dic vt di 18
ctũ est de mrimonio. z fm illas regulas. vide
Matrimoniũ. iij. Impedimẽto. iij. Uñ adũ
te q añ aduentũ cõditõis spõsalia ñ sunt nec
orit publice honestatis iusticia. vt in d. c. vni
co. de spõ. li. vi. nisi p factũ a ꝺditõne recedat.
puta cognoscẽdo eã. de ꝺdi. appo. c. de illis. in
tex. z in glo. z in. c. sup eo. z in. c. p tuas.
¶ Quid si qs dicat alicui. do tibi fidẽ q te ac/ 19
cipiaz in vxorẽ. z illa nihil rñdeat. nec ꝟb nec
signoꝝ. R. q spõsalia nõ sunt. Sz tñ cõpellen
dus est talis qui dedit fidẽ. vt eã seruet si alter
voluerit fm Rodo. Sz ego nõ credo qñ aliq
intermedia interuenerũt. anteq̃z alter ꝺsensuz
demõstrauerit. ff. de ꝟb. obli. l. ꝺtinu⁹.
¶ Quo spõsalia dissoluũt. R. q i. xvij. modis 20
Pro p mutuũ ꝺsensuz etiã si erãt iurata. hꝫ te
net Spe. ti. ꝺ legato. §. nũc ostẽdẽdũ. z Pa.
in. c. pterea. de spon. dicit hãc esse cõmuniorẽz
opi. licet glo. in d. c. pterea. teneat nõ posse sine
pcto. Sz mihi placet distinctio Inno. i d. c.
sez q aut iurauit intuitu dei aliquã m'ierẽ ac/
cipere i vxorẽ z nõ pt illa remittere. Si ꝺo ñ itui
tu dei. sz ppt ei⁹ cõplacẽtiã sic pñt se absoluere
¶ Sz nunq̃d si spõsalia nõ erant iurata pote 21
rit alter nõ ꝺsentiẽte altero recedere a sponsali
bus ꝺtractis. R. fm glo. in l. i. C. de spon. q sic
etiã de iure canonico. z sequit Cy. ibidẽ. z hoc
idẽ videt sentire gratian⁹. licet dubie. xxvij. q.
ij. §. sz aliud. z §. fi. Nec ob. c. de sponsatã. xx/
vij. q. ij. qr loquit in mrimonio de psenti. Itẽ
nec. l. i. ff. ex qui. ca. insa. irro. Ubi spõsa effici
tur infamis si bina spõsalia ꝺtrahit. qr est ve/
rũ. nisi spõsalibꝫ pumis renũciet. sz q̃n ipis re
nũciat habet locũ. l. i. C. de spõ. q dicit vna de/
sponsata alteri non phibet nubere. Nec ob. q

nudū pactū ecclesia cōpellit obseruare.c.i.de pactis.qz istud est spāle in mr̄imonio ppter rationē lr̄e.vt sit omīno libr̄z.ar.c.req̄siuit.de spō.z qō no. Inno.in.c.veniēs.de iureiurā.z placet mihi qñ aliq̄ noua causa eū ad h̄ induc it.q̄ si a principio fuisset impedimentū dīs/ set ne ꝺtraheret.aliter ñ credo sine pēto morta li possit recedere a sponsalib⁹ primis cum alia ꝺtrahēdo.altera nō ꝓsentiēte.

22 ¶Secūdo qñ alter intrat religionē etiā ante pfessionē.c.veniēs.q̄ cle.vl̄ vo.fm vnū intelle ctū qō facere possunt ante carnalē copulā etiā altero inuito.vt.s.Mr̄imoniū.titj.§.xvij.

23 ¶Tercio qñ alter ꝺtrahit cū alia psona p ver ba de psenti.vl̄ p ꝓba de futuro carnali copu/ la sb̄secuta.d.c.si inter viz.z.c.i.de spō.duo.

24 ¶Sz q̄d si cognouit post spōsalia ꝺcta aliaz mlierē z post coitū ꝺxit cū ea spōsalia etiā.R. q̄ ꝑma nō soluent̄ ppter h̄.sz oportet coit⁹ sequa tur ꝺtractū spōsaliorz.c.veniēs.el.ij.de spon.

25 ¶Sz q̄d si prima spōsalia fuerūt ꝺtracta sim pliciter.secūda ꝺo cū iuramēto.R.q̄ tenet re/ dire ad prima.qz nō dissoluunt̄ p tale iuramē tū.c.sicut ex lr̄is.d spon.xxij.q.iiij.in malis p missis.z h̄ esset verz si nō intenderet a ꝑmis re cedere.secꝰ si a primis intēdit recedere ex cā cū possit vt dixi.ideo secūda tenebūt.z ad d.c.si/ cut ex lr̄is.dic q̄ loquit̄ qñ sine aliq̄ noua cau sa vult frāgere fidē quā dedit ꝑme.alias nō.

26 ¶Quarto qñ alter se trāsfert ad aliā religionē vñ si nō est spes de primo reditu.credo q̄ dīs/ soluant̄ etiā iurata.vt videt̄ sentire Pa.in.c.d illis.eo.ti.z etiā glo.in d.c.d illis.dū dicit fm leges.q̄si innuat aliud esse de iure canonico.z placet mihi ppter piculū incōtinentie. Nam fm leges si p biennū expectauit alter cū q̄ est i puincia z nō execut⁹ fuit nuptias libere alteri pt nubere. C.de spō.l.ij.z si est in alia puincia debet expectare post tres annos.vt in.l.ij.C.d repu.z hoc si est absens ex pbabili cā tm̄. Si ꝓ sit absens ex pbabili z necessaria cā.debet expectare donec adsit.vt.ff.d spon.l.sepe.vide glo.q̄ h̄ tenet in d.l.ij.C.de spō.nec ob.d.c.ex lr̄is.qz licet dicat q̄ p q̄ttuor annos vel q̄nq; expectauit.h̄ nō ꝺstabat.licz fuerit allegatū.z si ꝺstasset papa pēnitētiā nō imposuisset d pīu rio.vl̄ potes dicere q̄ iō ibi imponit̄ pēnitētia: qz sine autoritate supiozis nō debuit ꝺtraue/ nire iuramēto. Sz si cū autoritate supiozis cō trauenisset.tūc credo cuitaret etiā pēnā arrarū vt ñ eas amitteret si interuenerūt q̄uis etiā ñ expectet tps statutū p leges.z fm Host.in d. c.de illis.z alios docto.postīpm iudex dz talē absoluere ppt̄ piculū fornicatōis,qō bñ no.

¶Quīto qñ cert⁹ termin⁹ tp̄is appositus fuit 27
Nā ipo elapso ille p quē nō stetit liber est z nu bit sine piurio:sz alteri imponit̄ pēnitētia de p/ iurio.vt in.c.sicut ex lr̄is.eo.ti. Et h̄ verz nisi a principio fuisset pure ꝺtracta z postea ꝺuenerit de die nuptiarz.qz p lapsuz illi⁹ diei nō liberat alter:qz termin⁹ ex post facto fuit appositus p solicitādo implemēto promissionis iam facte z pure.nō ad finiendū promissionē fm theologaz do. Anto.in d.c.sicut ex lr̄is.

¶Sexto qñ alter lepra vl̄ paralisim incurrit 28
aut visuz vl̄ nasuz amisit:aut ei aliq̄d turpiū euenit.vt in.c.lr̄as.de ꝺuīg.lepro.z d.c.sicut. z i.c.quēadmodū.de iureiurā.in tex.z in glo. Et h̄ verz si turpitudo aduenit post ꝺtractū. secꝰ si tpe ꝺtract⁹ inerat.sicut nec ꝺtrahens pt allegare suspectū debitorē ppter pubertatē pce dentē seu mores.ad qō facit.l.si creditores.ff. de priuil̄.cre.z.l.fi.C.de spon.z ibi p Barto.z Pa.in.c.quēadmodū.de iureiurā.

¶Septimo qñ alter fornicat q̄ ad innocentē. 29
sz ille q̄ fornicat⁹ est nō pt resilire si alter inno cens velit ꝺhere secū.c.ij.de transla.pla. Et si etiā fornicatio essz violēta pt spōsus eā dimit tere fm Joh̄.an.z glo.in d.c.quēadmodū.z sequit̄ Pa.ibidē.z Hugo.xxvij.q.ij.raptor.z etiā tenet q̄ pt dimitti si tpe desponsatōis erat corrupta:cū tñ crederet virginē.

¶Octauo qñ alter eoz efficit hereticꝰ.qz ē fornicatio spūalis.xxviij.q.i.nō solū.z.c.iā nūc. 30

¶Nono ppter capitalē inimicitiā supuenien 31
tē inter spōsum z spōsam pt alter petere separa onē fm Hostiē.in sum.de rationē.c.ij.de spon. z.c.req̄siuit.eo.ti.

¶Decimo qñ promisit spōsa dare certā q̄titatē 32
p dote z ñ pt dare sic soluit spōsus ab obliga/ tione fm Jo.an.i.c.de illis.d ꝺdi.appo. Idē dic d q̄cūq; alia ꝺditōe interueniēte si deficit.

¶Sz q̄d si spōsa ꝺtraxit spōsalia z non pmi/ 33
sit dotē certā:R.q̄ videt̄ promisisse omīa bona sua i dote.vt no.in.l.mlier bona.ff.de iur.do.z p Bar.in.l.si ꝺstante.ff.sol.ma. Et ideo si la/ bit in facultatib⁹ z nō pt dare ñ cogit̄ spōsus eā ducere:qz deficit ꝺditio ꝺintellecta.s.si res in eodē statu pmānerit.vt in tex.z in glo.z d. c.quēadmodū. Facit.c.p vestras.de dote post diuoz.resti.z qō ibi no.

¶Undecimo qñ supuenit affinitas.vt si spō 34
sus cognoscit ꝺsanguineā spōse vl̄ecōtrario. xxvij.q.ij.si q̄s spōsam.de eo q̄ cogno.ꝺsang. vx.suc.c.ex lr̄is.z de pluribus alijs.c.

¶Sz q̄d si supuenit publice honestat⁹ iusti/ 35
cia nunq̄d dissoluent̄ prima spōsalia:R.q̄ nō qz p spōsalia primo cōtracta fuit primo inducta

publice honestat; iusticia ꝛ p. ij. inductā non
36 pt tolli ꝑmo inducta sicut in sil'i. lvij. di. si qs
¶ Duodecimo si fama sit ꝙ inter eos sit cano
nicū impedimentū ꝛ de fama vl' scādalo doce
at. c. cū in tua. de spō. de ꝛsang. ꝛ affi. c. ij. de te
37 sti. c. sup eo. fm Hostiē.
¶ Terciodecimo qñ spōsalia fuerūt ꝛcta ifra
annos pubertat; ꝛ post pubertatē ꝓtit absolui
añ aliquē tacitū ꝛsensuꝫ habitū i pubertate. c.
de ill'. el. i. ꝛ c. a nob. de spō. etiā si nll'a sit cā q̄re
vult absolui post pubertatē fm Pa. in d. c. de
illis. Sec⁹ si pubes ꝛtraxit cū impubere ipe ñ
38 ꝓt resilire. Hil'r nec impubes ante pubertatē
¶ Quartusdecim⁹ ꝑpter susceptionē sacri or
dinis fm do. Anto. post Joh. an. in rubrica.
39 de spō. Facit. xxvij. q. ij. §. ecce.
¶ Quintusdecim⁹ ꝑpter cognitionē legalem
vl' aliud impedimentū. de q̄ dic vt. s. Patri
40 moniū. iij. per totū.
¶ Sextusdecim⁹ ꝑpt votū simplex castitatis
postea factū. vt i. c. veniēs. q̄ cle. vl' vo. fm vnū
itellectū. Et licet Dy. reciter Inno. Hostiē. ꝛ
Sof. tenētes ꝙ votū simplex de castitate ñ sol
uit spōsalia iurata. qz eq̄le vinculū ē iuramen
tū voto. Et iō ꝙ p̄cedit obtinet. tñ tenet ꝙ sol
uit spōsalia. qz maiꝰ bonū est ꝛtinere q̄ nubere. ꝛ iō ecclesie ꝓt fieri si bono zelo fiat. ꝛ spōsa
41 lia soluit. ꝙ ꝛ seq̄t do. Jo. an. i d. c. ō ill'. de spō.
42 ¶ Septimusdecim⁹ ꝑpter seuiciaꝫ sponsi fm
Pa. in d. c. veniens.
¶ Quero vtꝛ in p̄fatis casibꝫ req̄rat autoritas
iudicis ecclīastici. ℟. fm Joh. an. in d. c. de ill'.
de spō. ꝙ sic. qz cora eo debet ꝓbari cā. c. pozro.
de diuoꝛ. aliter grauiter peccat. vt videt p. c. si
duo pueri. de de spō. impu. facit. xxxij. q. ij. se
culares. Fallit h̄ in. ij. casu. ꝛ iij. ꝛ. vij. fm Ri.
in. iij. di. xxvij. ꝛ. x. i. xvij. xv. xvi. fm do. Jo.
an. in d. c. de illis. de spon. Sed ego credo ꝙ
etiā fallit in alijs casibꝫ qñ notorie de eo casu
cōstat ꝑpter quē dissoluunt. Hil'r si spōsalia
sunt secreta. idē dic fm Rich. vbi s. qz secreta
nō subsunt iudicio ecclie. Et licet nō debeant
alias separi sine iudicio eccl'ie. tñ si faciūt i ca
sibꝫ p̄dictis sine iudicio eccl'ie. nō credo mor
taliter peccēt. ꝛ. c. si duo pueri p̄fatū cū d. c. se
culares loquunt qñ nō inest aliq̄ causa de p̄dic
tis. ꝛ maxime qñ ñ sunt iurata spōsalia. Si
aūt ꝙs recedat a spōsalibꝫ nō ex aliq̄ p̄dictoꝝ
casuū peccat mortaliter fm Tho. licet eccl'ia
nō cogat. vt no. in. c. req̄situit. de spō.

Statutū quis potest facere. ℟. ꝙ
ille qui potest facere legē
de q̄ vide. s. Lex. §. ij.

¶ Utꝛ statutū ordinarij liget extra territoriū 1
delinquētē subditū suū. vide supra Excōmu
nicatio. i. §. x. ꝛ. xi.
¶ Utꝛ ōlinq̄ns i loco exēpto liget statuto ep̄i 2
℟. Se. in. c. vt aīaꝝ. d. ꝛsti. li. vi. Jo. cal. ꝛ Jo.
an. ibidē disputauit ꝙ ñ p. d. c. vt aīaꝝ. ꝛ p. c.
cū eps. de offi. ordi. lib. vi. ꝛ p glo. in cle. q̄uis. de
fo. cōpe. Rō: qz loc⁹ exempt⁹ ꝛ loc⁹ extra dioce
sim equipant allegat. c. lumioso. xvij. q. ij. c. i.
d. sta. reg̃. i fi. li. vi. ꝛ cle. fi. d. p̄uil'. ꝛ mihi placz
ꝛ ē verior opi. licet Fede. d. senis. ꝛ do. Marsi
li⁹ teneāt ꝛtrariū. vt i ꝛsilio. ij. p̄dicti Fede.
¶ Sz nūq̄d si statutū ꝓhibet ne vadāt ad lo 3
cū exēptū ligabunt euntes? ℟. do. Philipp⁹
de pusio in d. c. vt aīaꝝ. ꝙ sic si ex cā h̄ fecerūt.
qz sic facere p̄nt. Facit qd̄ no. Bar. in. l. relega
toꝝ. ff. de interdict⁹. vbi vult ꝙ ciuitas ꝑpt cō
modū ciuitat; vl' odiū eoꝝ ad ꝙs nō vult va
dāt: ꝓhibere p̄t ciuibꝫ suis ne vadāt ad talē ter
rā. ꝛ no. idē Pa. i. c. postulasti. de fo. cōpe. Dō
bñ no. ꝙ statut; eoꝝ excōicantibꝫ accedētes
ad monasteria monialiū. qz ligāt. qñ ex cā le
gitima h̄ faciūt i odiū monialiū. q̄ ꝑpter sua
scelera h̄ merent. Sec⁹ si facerēt in pnā illius
ꝛtra quē fert snīa. qz tunc nō p̄nt ꝓhibere fm
Pa. vbi. s. nisi habēāt iurisditōez in loco exē
pto. puta: qz p̄nt arcere accessū. vt i cle. attēdē
tes. de sta. mo. de q̄ vide. s. Monialis. §. iij.
¶ Utꝛ statutū liget religiosum ꝙ excōicat ac 4
ceptantes aliqd̄ officiū extra ordinē nisi pri⁹
resignauerit libros ꝛalia q̄ habet in ordine si
ꝑmot⁹ in ep̄m assentit sine resignatōne? ℟. vt
s. Excōmunicatio. i. §. x.
¶ Utꝛ statutū liget nō subditos delinquētes 5
in territorio data sciētia statuti. vide i d. §. x.
ꝛ qñ obliget ad culpā solū vel ad pnaz. vide
Obedientia. §. i.
¶ Utꝛ ignorātia excuset a pena statuti. vide i 6
d. §. x. ꝛ. s. Ignorātia. §. iij.
¶ Utꝛ statutū laicoꝝ loq̄ns generalr extēdat 7
ad clericos? ℟. vt. s. Lex. §. v. ꝛ de statuto im
pediēte libera facultatē dandi eccl'ijs vel circa
mortuaria. vide. s. Immunitas. §. xlvi. ꝛ. xlvij.
¶ Utꝛ statutū factū a cōitate ꝙ ciues dānifi 8
cati nō possint petere satisfactōnez valeat? ℟.
Pa. in. c. in nra. d. inuf. ꝙ nō. qz statutū in ꝑt
iudiciū singuloꝝ nō valet. nisi ipi ꝛsenserūt ꝛ
cōitas nō ꝓt statuere sup iuribꝫ singuloꝝ: sed
solū sup iuribꝫ vniuersitat;. vt no. glo. singu
laris. in. l. iij. C. q̄ sit lon. consue. ꝛ in. c. cū oēs. de
ꝛsti. facit. l. id qd̄ nostꝝ. ff. d. reg. iuf. Nā soli⁹
principis est tollere ius alteri⁹. nec etiā ꝓt sine
cā. vt no. in. c. q̄ in eccl'iaꝝ. d. cōsti. ri. l. fi. C. si
ꝛtra ius vl' pub. vti. ri cle. pastoral'. de re iudi.

vñ si debet valere optet vl' q̄ singuli ꝯsentiant qđ est ipossibile cū ibi sint ml'ti infantes. vel q̄ cōitas hꝫ iura ꝓncipis. ⁊ ppter bonū publicū ⁊ ad tollēdū scandalū hꝫ faceret. ar. d. c. q̄ in eccl'iaꝝ. ⁊ q̄ ibi no. alias ñ pt obesse nō ꝯsentiētibꝫ. ar. d. c. cū omes. ⁊ l. i. ff. de magistra. ⁊ qđ no. Archi. ⁊ Be. in. c. licet. d. ꝯsti. li. vi. Facit qđ no. Audo. de ro. in nota. dicēs. q̄ inferior a ꝓncipe nō potest statuere in ꝓiudiciū alteri⁹ non citati neq; ꝯsentiētis. vt in. c. fi. de ma. ⁊ obe. ⁊ i c. fi. de his q̄ fi. a ꝓla. c. cū omes. de ꝯsti.

9 ¶ Utꝫ statutū q̄ cauet ne filia succedat extendat ad bona sita extra territoriū statuentiū. Rn. fm Bar. in. l. cūctos pplos. de sum. trī. q̄ ñ. ſz succedet. Facit qđ dico. s. Pena. §. xxiij.

10 ¶ Utꝫ in re cōmuni pluribꝫ vt singulis valeat q̄cq̄d maior ps collegij statuerit. Rn. Pa. in d. c. cū oēs. de ꝯsti. q̄ nō: nisi singuli ꝯsentiāt. Fallit i quatuor casibꝫ. Prim⁹ q̄n vellet ꝛputare rē ad vsum ꝛstinatū. l. ꝓ fundū. ff. de fui. rusti. ꝓdio. Sc̄dus q̄n fit fauore administrationis bonoꝝ pupilli. l. iij. ff. de admi. tu. Tert⁹ q̄n fauore liberatōis. qz tūc valet q̄ maior ps facit. l. maiorē. ff. de pact. l. fi. C. qui bo. ce. pos. Quart⁹ fauore litigij dirimēdi. Nā valet sentētia duoꝝ ex tribꝫ arbitris. Et hꝫ intellige i re q̄ ꝯuenit pluribꝫ vt singularibꝫ iure singulari. Sec⁹ si iure eccl'ie vt sunt ꝓbende q̄ nō ꝯuenūt canonicis vt singulis ſz iure eccl'ie. qz sup talibꝫ bene ꝓt maior ps disponere ⁊ ꝛputare ad piū vſuꝫ. vt est tex. no. in. c. fi. de his q̄ fi. a maio. pte cap. ⁊ ibi ꝓ Inno.

11 ¶ Utꝫ collegiū possit disponere sup rebꝫ ꝓuatis. Rn. Pa. in d. c. cū oēs. q̄ si ñ habet iura regalia. puta: qz hꝫ dñm sup se ñ ꝓt Uln maior ps scholariū ñ ꝓt obligare vnū scholarē vl' disponere d rebꝫ suis. vt no. glo. in. l. ij. C. q̄ sit lon. ꝯsue. nisi forte fm qđ no. Bar. in. l. iij. ff. de rei udi. q̄n vniūsitas essꝫ obligata. ⁊ ñ esset solue do: qz tūc posset ponere collectā singulis. vt est glo. no. ī. l. i. ff. q̄ cuiusq; vniuer. Itē ñ soluꝫ cā necessitatꝫ: ſz etiā pietatꝫ. vt ī d. c. fi. Itē fm Inno. ⁊ cōiter doc. etiā i casu vtilitatꝫ. ⁊ ꝓbat i. c. i. de his q̄ fi. a ma. par. cap. Ex mera em̄ voluntate ñ ꝓt disponere de iuribꝫ alteri⁹. vt no. glo. ī d. c. cū oēs. ⁊ Inno. ibidē. ⁊ Jo. an. in regula. qđ oēs tāgit. li. vi. in mercurialibꝫ. Sꝫ ego limito vez in ꝓiudiciū. ſz i bonū ⁊ vtilitatē bene posset. qz maior ps ficte repꝛsentat totū. l. aliud. §. referē. ff. de reg. iur. ⁊ l. qđ maior. ff. ad munici. Itē aduerte fm Pa. in d. c. cū oēs. q̄ si dispositio fit i damnū vl' dedec⁹ vniūsitatꝫ vl' ꝓuate ꝯsuetudinis vn⁹ sol⁹ ꝓt resistere. vt in d. c. fi. ⁊ no. Inno. in. c. accedentibꝫ. de ꝓbē.

¶ Sꝫ q̄ro q̄t dō vniuersitate debēt ꝯuenire vt 13
act⁹ valeat. Rn. Pa. in d. c. cuꝫ oēs. q̄ cōis sententia canonistaꝝ ⁊ legistaꝝ est vt saltē due ptes vniuersitatꝫ ꝯueniāt. vt ī. l. nulli. ff. q̄ cuiusq; vniūsi. ⁊ l. nō ationū. C. de ꝛcu. Et ex his duabꝫ ptibꝫ maior ps debet ꝯsentire. Ita sentit Inno. in. c. ij. de no. ope. nū. ⁊ Bar. in. l. oēs ppli. ff. de iusti. ⁊ iur. de hꝫ vide. s. Electio. §. vi.

¶ Sꝫ q̄d si nō ꝯueniūt due ptes. Rn. Pa. ī d. 15
c. cuꝫ oēs. opi. canonistaꝝ est. q̄ si est aliqs ad quē spectat ꝯuocatio vniuersitatꝫ ⁊ ad māda tū ei⁹ nolūt ꝯuenire: q̄ tūc possunt explicare q̄ ꝯuenerūt. licet nō sit maior ps collegij. hꝫ voluit Inno. in. c. i. d. ma. ⁊ obe. ⁊ in d. c. ij. qz nolētes venire faciūt se alienos. vt i. c. cū nob. de elec. ⁊ sic nō cōputant. Si ꝓ nō est aliqs ad quē spectat officiū ꝯuocādi: tunc si instat ꝑs termini p̄fixi vniuersitati ad act⁹ expeditionē minor ps ꝓt ꝯuocare maiorē. ⁊ nolentē venire ꝓt explicare. qz minor ps ñ debet priuari iure suo ꝓpter negligētiā vl' ꝛtemptū maioris ptis vt no. in. c. in causis. de elec. ⁊ in d. c. cū nobis. Si aūt termin⁹ ñ est p̄fix⁹: tūc optet sint due ptes. Tercia tñ ps poterit agere de ꝛcēptu. vt ꝓbat in d. c. ij. ⁊ c. in causis. ⁊ d. l. noiationū. Et hꝫ tene. licet legiste aliter dicāt.

¶ Qño statutū debet interptari. Rn. Pa. in. c. 14
cū dilect⁹. de ꝯsue. q̄ vt emēdet correctiō legis seu iurisdictōis debet latissime vl' strictissime interpretari sic electio capit ꝓ confirmatōe. i d. c. cū dilect⁹. non tñ taliter q̄ ꝓba impꝛopriēt vt iuri cōi ꝯueniāt. Fac qđ no. Bar. ī. l. ꝓtor ait. ff. de dā. infec. Qđ limito q̄n ꝓba sunt clara. ſz vbi verba sunt dubia vl' habēt ml'tiplices intellect⁹. tūc debem⁹ facere interptatōes ⁊ intellectū etiā ꝓpꝛiuz vt min⁹ recedam⁹ a iure cōi q̄s fieri ꝓt. vt no. in d. c. cū dilect⁹. ⁊ i. l. ij. C. de noua. vi de ꝓ Bar. i d. l. oēs ppli. ita tñ q̄ aliq̄d operet ⁊ aliq̄d addat ad ius cōe. etiā q̄n est fm ius cōe fm Pa. ⁊ doc. in. c. ex pte. d ꝓbꝫ. sig. Facit. c. si papa. de ꝓbē. vbi ꝓba debēt aliq̄d opari. dicit tñ Bart. in. l. iij. §. ꝓtor ait. ff. de dam. infec. q̄ si statuto cauet. vt citatio fiat ad pson̄ si repi riꝫ ꝓt q̄ ꝓ nullo seruit. ſz tūc dicas pl⁹ timeri solet q̄ specialiter cauet q̄s q̄ generaliter

¶ Sꝫ nūq̄d debet stricte interptari q̄n genera 15
lit loq̄t vt ali⁹ lucret. Rn. q̄ nō. ar. l. ꝓ spēcie. ff. q̄ ⁊ a q̄bꝫ. ſz vbi agit de diminutōe primonij. sic debet stricte interptari ne ali⁹ iūste ꝛcurrat dānū. vt plene no. i d. l. oēs ppli. ⁊ videt tex. i d. c. cū dilect⁹. ⁊ in d. l. ij. C. de noua. ⁊ Pa. in. c. ꝯstitut⁹. de resti. in integ. hꝫ sequit Bar. in. l. sancim⁹. C. in q̄bꝫ ca. in integ. resti. nō est ne.

¶ Utꝫ verificet in casu ficto. Rn. Pa. in. c. cuꝫ 16

dilect⁹ ꝺ cle. ñ resi. q; si statutū loquit̄ ꝛ ꝺispo/
nit̄ i materia iur̄ cōis. in q̄ casus fict⁹ equipat̄
vero. vtputa i casu in q̄ nō residēs habet̄ p re/
sidēte. vt in ꝺ. c. cū dilect⁹. sic verificat̄ qꝛ ꝺ sti
tutio disponēs regulariter id qꝺ ius ꝛebet reci
pere oēs limitatōes iur̄. Facit ꝺ. c. cū dilectus.
ꝛ clari⁹. c. ad audientiā ibidē. Si ꝙ statutuz
esset ꝺtra ius vl̄ ꝓter ꝛ odiosuz. tūc ñ verificat̄
i casu ficto. sz ꝙba ꝛebēt intelligi ꝓpie. i. in suo
ꝓpio significato. ꝛ sic intellige. l. ij. §. hec ver
ba. ff. ꝺ neg. gest. ꝛ. c. in nr̄a. ꝺ iur̄iurā. Et facit
qꝺ no. Bar. in ꝺ. l. oēs ppli. Facit. l. ij. C. ꝺe no
va. ꝛ. c. ex pte. ꝺ ꝙb. sig. Facit q; ꝺicit Ludo. ꝺ
ro. in suis no. q; argumētū a ꝺtrario sensu va/
let i statut̄. nisi q̄rat̄ vt q̄s icidat i penā: qꝛ tūc
ñ valet. l. ꝺuēticulā. C. ꝺe epi. ꝛ cle. habes glo.
in cle. i. in ꝙ. facere ꝺe vsu. h̄ limitat Se. in. c.
vt circa. ꝺe elec. lib. vi. vez q̄ statutū nō red/
deret illusoriū si nō recedat̄ a ꝓpria significa/
tione ꝙbor. sz q̄ redderet illusoriū tunc est re
cedendū. ar. l. si q̄. in p̄n. ff. ꝺe le. i. ꝛ qꝺ no. in
c. ad audiētiā. ꝺe ꝛeci. ꝛ tūc indefinita eq̄pollet
vniuersali. vt vult Bar. in ꝺ. l. oēs ppli.

17 ¶Quo ꝛebet intelligi statutū seu ꝺstitutō. q̄n
ptim est fauorabilis: ꝛ ptim odiosa. puta qꝛ i/
ponit penaz. ℟. Joh. an. videt sibi ꝺn⁹ in. c. ex
rescripto. ꝺe loca. ꝛ in. c. sciāt cuncti. ꝛ in. c. fi. ꝺe
elec. li. vi. Sz ego cōcoꝛꝺo sic. q; q̄n p̄ncipale
intentū ꝺstituētis est p̄ꝛe fauorē. tunc ꝺicat
fauorabile. si odiū tūc ꝺicat odiosum. Ita cō
muniter no. legiste in. l. q̄ exceptionē. ff. ꝺ ꝺdi.
inde. ꝛ ibi glo. Si ꝙ ignoraꝛ p̄ncipale inten
tū ꝺisponētis. tūc ꝺico q; quaten⁹ ꝺtinet fauo
rē ꝛebet extēꝺi quaten⁹ ꝙ ꝺtinet pena ꝛebet re
stringi. ꝛ h̄ videt fuisse ꝺe mēte Bal. in multis
locis. Et facit ad hoc qꝺ ꝺixi supra Excōmu
nicatio. v. casu. vi. §. iij.

18 ¶Utrū statutarij ꝛeputati a populo possint i
terp̄tari statuta p se edita: si oꝛiaꝛ aliqꝺ ꝺubiū
℟. Pa. in. c. ex pte. ꝺe ꝙb. sig. Joh. an. in ꝺ. c.
ꝛ cōuer legiste. ꝛ Bar. in. l. omes populi. p̄ꝺi/
cta concluꝺūt q; nō. exquo functi sunt officio
suo. Nec ob. q; ei⁹ est interp̄tari cui⁹ est conde/
re. qꝛ in veritate illi nō cōꝺiderūt. sz popul⁹ q̄
ꝛedit autoritatē. qꝛ is facit cui⁹ autoritate fit.
c. si diligēti. ꝺ p̄scrip. ꝛ ideo ꝛebet recurri ad po
pulū seu ꝺciliū generale. hoc limitat Pa. vbi
supra. q̄n interp̄tatio est valde ꝺubia. Hec⁹ si
est clara ꝛ iuri ꝺsona. qꝛ tūc iuꝺex coꝛā q; verti
tur q̄stio poterit interp̄tari sicut ꝛ legē cōmu
nē ꝛ p̄uilegiū p̄ncipis. vt no. Innoc. in. c.
cū specali. ꝺe appella. ꝛ Bar. in ꝺ. l. oēs ppli.
Facit. l. benigno. ff. ꝺe legi. ꝛ. l. fi. ff. ꝺe ꝺsti. p̄n.
ꝛ. l. vnica. C. ꝺe p̄sequi. in vi. ꝺstan.

¶Quantū ꝺurat statutū. vtꝛ post mortē sta 19
tuentis. ℟. Pa. in. c. a nobis. el. i. ꝺe sen. excō.
q; sic. nisi exp̄sse reuocet̄. vt est tex. in. c. fi. ꝺe of.
leg. Uñ fm Fede. cōsilio. cvi. etiā statutū fa/
ctū a capitulo sede vacante ꝺurat creato no/
uo ep̄o nisi reuocet̄ per ep̄m creatū. qꝺ ptz. ar.
no. ne p̄la. vices su. c. vlti.

¶Qñ ligat statutū. ℟. q; statim habita noti/ 20
cia. ꝺe q; ꝺic vt supra Lex. §. xij. ꝛ xiij.

¶Quo tollit̄ statutū. ℟. q; tollit̄ ꝓ̄uo p vnū 21
actū factū collegialiter a statuētibꝫ vl̄ eoꝝ suc
cessoribꝫ ꝺtra statutū fm Hosti. ꝛ Jo. an. i. c.
ad audiētiā. ꝺe cle. nō resi. ꝛ Pa. in. c. cū accef
sissent. ꝺe ꝺsti. Secꝺo tollit̄ p ñ vsuz. nec reqrit̄
fluxꝰ tpis fm Pa. in ꝺ. c. ad audiētiā. ꝛ in ꝺ.
c. cū accessissent. ꝛ in. c. p illoꝝ. ꝺe p̄ben.

¶Utꝛ statutū qꝺ ꝺcedit p̄uilegiū nō subdi 22
to seu extraneo possit ꝛuocari. puta statuto ca
uet̄ q; quicunqz venerit ad habitandū in tali
territoꝛio sit exempt⁹ ab oñi collecta. ℟. Pa.
in. c. nouit. ꝺe iudi. q; nō q̄ ad illos q̄ tā venēt.
qꝛ trāsiuit tā in quasi ꝺtractū q̄ etiā p̄nceps
obligat̄. vt in. c. i. ꝺe pba. Et h̄ voluit Bar. ex
p̄sse in. l. qꝺ semel. ff. ꝺe ꝛecre. ab oꝛ. fac. ꝛ ꝺ. l.
oēs ppli. Intellige nisi ipi ꝺsentiat. Quo ꝙ
ad illos q̄ nondū venerūt p̄t reuocari. exq̄ res
est integra. ar. l. si pecuniā. in p̄unci. ff. ꝺe ꝺdi.
ob causam. Et h̄ vez q̄n generaliter fit. Sec⁹
si specialiter fuisset cōcessum. qꝛ reuocari non
posset. Facit q̄stio disputata p Ange. in q̄ ꝺe/
terminat nō posse reuocari statutū q̄ ꝺispone
bat̄: vt potestas haberet quartā partē ꝺcēnati
onis post̄z potestas est elect⁹ ꝛ ꝺsen sit electio
ni. Idē ꝺic ꝺe p̄uilegio ꝺcesso nō subdito. et
p hoc infert Bar. in. l. p̄uilegia. C. ꝺe sa. sanc.
eccle. q; laici q̄ statuerūt singulis annis ꝺan/
dā certā quantitatē p elemosina clericis vl̄ re/
ligiosis ñ poterūt reuocare. allegat. c. ad apo/
stolicā. ꝺe simo. Hoc sequit̄ Jnno. in ꝺ. c. no/
uit. ꝛ Archi. xi. q. i. quibusq; sup glo. Facit qꝺ
no. Sc. in. c. licet. ꝺe ꝺsti. li. vi.

¶Quid si statutū est factū ad cōmodū subdi 23
torum. ℟. Hemi. in. c. licet. ꝺe cōsti. lib. vi. q;
aut subditi cōsentiunt reuocationi. ꝛ potest re
uocari: aut singuli nō ꝺsentiunt. sed reuocant̄
p maioꝛes regētes cōmunitatē. ꝛ tunc si fit ex
causa legitima sic potest reuocari fm vnū ca/
sum. Innocē. in. c. in nostra. ꝺe iniur̄. maxime
quādo statutū ꝺisponebat sup eo: sup q̄ ciui/
tas nō erat obligata. vt ibi ꝺeclarat Innocē.
Aut fit sine causa legitima. ꝛ sic nō valet reuo
catio in p̄iudiciū minoꝝ iuxta nota. p Inno.
in. c. que in ecclesiaꝝ. ꝺ cōsti. Hoc limito vez
q̄n statutū ꝺisponit ꝺe cōmodo ſbditoꝝ circa

bona eoꝝ. Sec⁹ si ꝺcerneret circa exercitium iurisditōnis. qr tūc ꝑt reuocare. qr supior est q̄ hz admīstrare. Ita sentit Archi. in ꝺ. c. licet.

24 ¶ Utr̄ statutū iuratū rollat ꝑ clausulā nō obstantibꝫ quibuscūqꝫ ꝺstitutōibꝫ r statutis. Rō. glo. in. c. cū nō ꝺceat. de elec. li. vi. q. nō. r ideꝫ dicit Ludo. de ro. in suis no. q̄ ꝺuentio vl pactū iuratū ñ tollit ꝑ generalē clausulā. nō obstantibꝫ quibuscūqꝫ pactis. glo. est in cle. duꝺū. §. pe. ꝺ sepul.

25 ¶ Utr̄ statuētes possint recedere a statuto cōfirmato ꝑ supiorē vel sedē apostolicā sine alia licētia. Rō. Pa. in ꝺ. c. cū accessissent. r Bar. in ꝺ. l. oīes populi. tenet q̄ sic. Sed Bal. in. l. oīm. C. de testa. tenet q̄ nō. Sꝫ Pa. ꝺcoꝛdat. q̄ aut statutū ꝺcernit principaliter fauorē statuentiuꝫ. r sic est vera opinio Bar. Facit. c. ꝑ illoꝝ. de ꝑben. etiā si statutū ꝺtineat talē materiā q̄ nō valuisset sine supiore. vt idē Pa. no. in. c. cū M. de ꝺsti. Si vero ꝺcernit fauorez aliozꝝ vel bonū publicū sic vera ē opinio Bal. q̄ nō possunt sine licentia superioꝛis. Ratio qr cōfirmando videt superior suā ꝺispositionez facere. Nā oīa nostra facim⁹ quibꝫ autoriꝛtatē impartimur. c. si apostolice. de ꝑben. li. vi. r. l. i. C. de vete. iur. enucle.

Stipulatio quid sit habes supra Pactū. i. ꝑn.

1 ¶ Utr̄ stipulatio trāseat ad heredes. Rō. q̄ sic l. veteris. C. ꝺ ꝺtrahen. r co. sti. qꝺ intellige verum ſm glo. ibidē quādo potest ꝑ aliū implerī factū ꝑmissum.

2 ¶ Utr̄ aliqꝫ possit alteri stipulari ꝓ altero. Rō. q̄ nō nisi sit ei⁹ seru⁹ vel fili⁹. in sti. de inuti. stipu. §. si q̄s aliꝫ. vl si ꝓcuratoꝛ. l. si ꝓcuratori p̄sentis. ff. de ỽb. obli. glo. tñ tenet. in. c. q̄ties. el. ꝑmo. i. q. vij. q̄ de iure canonico ꝑmittens ticio se ꝺatuꝝ sempꝛonio centū obligat. ar. c. iuramēti. xxij. q. v. maxime si interuenit iuramentū. ar. l. i. ff. de ꝺsti. ꝛcu. Itē ꝑ iudices officiales: executoꝛes: tabellionꝫ alteri acquirit l. eū ꝑ quo. ff. de in ius vo.

3 ¶ Quō ꝺcet esse act⁹ stipulantis r cōpꝛomittentis. Rō. q̄ cōtinu⁹. qr si post interrogationē se diuertit ad alia nihil ꝑderit. licet codez die ꝑmisisset. l. ꝺtinu⁹. ff. de ỽb. obli.

4 ¶ Obligatō stipulata sine ꝺditōe neqꝫ ad certū diē p̄senti die ꝺcet. sed nō ꝑt ꝑti illo die q̄ stipulata est. in sti. ꝺ ỽb. obli. §. oīs stipulatō r. §. cū q̄s. Nō. q̄ nō valet stipulatio vl legatū factū in genere de aliq̄ re nulla demonstraꝛa. ff. de iur. do. l. cū post diuoꝛtiū. Sꝫ de legato dic vt supra Legatū. i. §. xxxiij.

Stola quō ꝺcet vti sacerdos qñ cōmunicat r legit euāgeliuꝫ et diacon⁹ habes. ē. Sacerdos. §. iij.

Studiū clericoꝝ r religioꝛuꝫ. vide supra Mgr. r. ē. Scientia. r quō studiū liberaliū artiū ad vtilitatē ecclesie suadeat. habes. xxxvij. di. de quibusdā. i poetis phibet ibidē ꝑ totū. Itē in theologia cōmendat. in legibꝫ r phisica repꝛobat. de quibus vide supra Magister r sciētia.

Stultícia ꝺcit a stupoꝛe. vñ ſm Isiꝺ. ij. ethi. Stultus est q̄ ꝓpter stupoꝛē nō mouet. r differt a fatuitate ſm eundē. qr stulticia iportat ebetudinez mētis. Fatuitas aūt importat ip⁹ sensus ꝑuationē. vide de ħ. ē. ebetudo. Et tūc stulticia est peccatū qñ aduenit eo q̄ hō imergit se taliter ī terrenis q̄ nō ꝑt ꝑcipe q̄ dei sunt. alias non. ꝺcoꝛ. Tho. ij. ij. q. xlvi.

Stultus est q̄ non vult discere a quocunqꝫ licite ꝑt. xxij. ꝺist. de ꝺstantinopolitana.

Stupꝝ est inoꝛdinat⁹ cōcubit⁹ q̄ virginalis integritas coꝛrumpit. vl stupꝝ est illicita deflꝛatio ꝑsonē sub parentū cura existentiū.

¶ Utr̄ stupꝛans virginē teneat ad aliq̄d. Rō. Pa. i. c. i. ꝺ adul. q̄ si seduxit vel ꝛcepit eā: teneꝫ eā ꝺotare r vltra ꝺotatōz eā accipe i vxoꝛē si p̄ voluerit eā sibi ꝺare. vt ī ꝺ. c. i. r. ij. e. ti. vl si ñ vult eā accipe ꝺcet coꝛpaliter puniri Uñ sola ꝺstitutio ꝺot⁹ ñ liberat eū ſm eundē Pa. si parētes volūt eā sibi ꝺare. q̄ si nolūt saltē ad ꝺotatōez teneꝫ etiā i ꝺscientia. nisi ſm Rod. cōponeret cū ea. vl sibi remitteret. qꝺ nō. o cōfeꝛ ꝓpt illos q̄ sb ꝛceptōe accipiēdi in vxoꝛez puellas ꝛcipiūt. qr tales ex q̄ acceꝑūt eas vl ꝑmiserūt accipe i vxoꝛes. r sic habuerūt copulā q̄ tenēt ꝺ necitate eas accipe. licet tūc habuerint aim ipas ꝛcipiēdi r habēdi copulā q̄ si ꝺtraxerūt cū alia mrimoniū. vl pī nō vult eā ꝺare saltē tenent ad ꝺotē: nisi ſm Tho. essꝫ tā ta ineqlitas q̄ potius ꝛcipi se finxit qꝫ sit ꝛcepta. Nec aliꝫ pt absolui anteqꝫ ꝺtrahat cū alia si pare. tes volūt eā sibi ꝺare nisi ꝺe eā accipiat ī vxoꝛez faciat ꝺotē nisi ipa ꝺotē sibi remiserit. ħ ex alex. ij. q. tractatu ꝺ stupꝛo. r Ri. r Sco. in. iij. ꝺist. xv. ſm leges ỽo ꝺcet relegari. r ꝺimidia ꝑs bonoꝝ ei⁹ publicari. Si ỽo sit vilis ꝑsona ꝺz ỽberari. isti. ꝺ pu. iuꝺ. §. ij. Si aūt ꝑvim fecerit capite plectit. isti vbi. ē. §. sin aūt.

¶ Quid si nō seduxit eaz: sꝫ spōte acqeuit. Rō. 2

Pa. in d. c. i. tenet q̄ habet etiã locũ dispositio pfati. c. qz si nõ essent hoĩs insidie tm̃ facinus non ꝓtrasset. vt dicit tex. in. l. vnica. C. de raptu virginũ. Un̄ psumit seducta. Sz ego credo tex in foro ꝫtentioso. Sz in sciẽtia suffi cit q̄ querat eã in bono statu reducere ẽz tuz in ipo est. Facit regula sciẽti. Et qđ ibi no. ỗ reg. iuꝛ. li. vi. Et si ꝫtraxit an pater teneat eam dotare. vide. s. dos. §. uij.

Vasio qũo obligat in dãno dato. vide supra Furtũ. §. xvij. ꝛ. xix.

Bubarratio vide. s. spõsalia. §. vij. ꝛ. s. arra

Bubdelegare non ꝑt delegat⁹ princ pis etiã reputat⁹ ad nudũ ministeriũ qñ est magnũ ꝛ gue. sicut iudicare ꝛ sil'ia facere. Secus qñ est pax qz põt. c. q̄ aũt. de iure patro. ꝛ magnũ seu graue. ꝛ paruũ arbitrio iudicis relinquit. c. fi. de dolo ꝫ tu.

¶ Utꝛ ille cui cõmittit pdicare crucẽ: excõmunicare vl' absoluere aliqs vl' dispensare cũ irregularib⁹ vl' iniũgere pñias possit sbdelegare alteri? R. q̄ nõ. nisi sit legat⁹ a latere. vt i. c. fi. ỗ offi. dele. Sil'r vbicũq; cõmittit alicui vt illõ psonal'r exequat. sbdelegare nõ ꝑt. Et vbi ĩ cõmissione videt electa ĩdustria psone. vt ĩ d. c. fi. Et de h̄ vide supra Delegat⁹. §. vi.

Subditus dicit triplic̃iter. primo rõne domicilij. secũdo ratõe originis ꝓprie vel paterne. ar. c. ij. ỗ tẽpo. ordi. lib. vi. Et in. l. i. ꝛ in. l. origine. C. ỗ munici. ꝛ ori. li. x. Facit. l. assumptio. ꝛ qđ ubi no. ff. ad muni. ꝛ. l. rescripto. §. si. ff. ỗ mu. ꝛ ho. ꝛ tal' tenet ad onera psonalia si ibi reperiat. licet alibi trãstulerit domiciliũ. de q̄ p Bar. in d. l. assumptio. Fallit in mliere q̄ ꝫtraxit cũ viro habẽte aliũ domiciliuz. de q̄ in. l. fi. §. itẽ rescripserũt. ff. ad muni. Tercio rõne delicti. sed large vt dicit glo. in. c. nup. ỗ sen. excõ. nõ aũt ꝓprie. licet ibi sortiat forꝛ. no. glo. in cle. vnica. de fo. cõpe. qđ no. ꝑ statutz ꝛ aliqs dispositõni bus odiosis faciẽtib⁹ mentionẽ de subditz vt nõ cõprehendat forẽsis delinquẽs in territorio. Idẽ dic de ꝫtrahẽtib⁹ eadẽ rõne. no. Pa. in d. c. nup. ꝛ in. c. pposuisti. de fo. cõpe.

¶ Utꝛ sbdit⁹ rõne domicilij cui iudex p̄cepit sb pena excõicatõis late sinie vt satisfaceret tali die alicui trãsferẽs domiciliũ sit excõicat⁹ si postea ñ satisfacit. R. Pa. ĩ d. c. ꝓposuisti. cũ Jo. an. in regula cũ sunt partiũ. de reg. iuꝛ. li. vi. q sic. qz iã ꝓuent⁹ erat. ꝛ vide ibi late p eos.

Bubdiaconus iõ appellatur qz subiacet ꝛ p̄ceptz ꝛ officijs leuitaꝛ: oblatões leuitis deꝛfert. xxi. di. cleros. Itẽ ad sbdiaconũ ptinet calicẽ ꝛ patenã ad altare xp̄i deferre ꝛ leuitz tradere ꝛ eis ministrare vrceolũ cũ aqua ꝛ manustergiũ coꝛã episcopo ꝛ psbiteris ꝛ leuitz tenere. ꝛ p lauandis manib⁹ ante altare aquã p bere. xxv. dist. perlectis.

¶ Utꝛ teneat ad castitatem? R. q̄ sic. xxxvij. dist. §. i. ꝛ ij.

Buboꝛnatio ꝑz Lau. ꝛ Zẽ. vt refert Lar. in cle. testib⁹. de testi. est de aliquo falso exprimendo ꝛ vero tacẽdo in testimonio testi p aliquẽ facta informatio. ꝛ dicit ornare quasi subtus in aures aliq̄ malũ ornare ꝛ sb colore ponere. vt in auten. de testi. §. qz vero. Unde talis peccat mortaliter. ꝛ tenet ad restitutionem leso. de iureiurã. c. fi.

Bubsannatio differt a derisione. qz derisio fit oze. id est verbo cachinno. subsannatio autẽ fit naso rugato. vt dicit glo. sup illud ps. Dominꝰ in celo deridebit eos. Sz cõuenit cũ ea in fine. qz vterq; intẽdit erubescentiã ꝓximi. Quomodo aũt sit peccatũ mortale dic ꝑm q̄ derisio est. vt supra derisio.

Bubstitutio est secũdaria cõditionalis īstitutio. Nã substitutio ꝛtinet in se institutionẽ ꝛ ideo instituꝰ dicit primꝰ gradꝰ etiã si multi fuerint instituti. Et sbstitutio scdꝰ gradꝰ ꝛ est cũ q̄s instituit heredẽ sic. talis est mihi heres. ꝛ si nõ eris vl' decesseꝛ ticiũ substituo iste ticiꝰ dicit substitutꝰ. l. i. ff. de vul. ꝛ pupil. substi.

¶ Quot sunt species substitutionũ? R. q̄ duplices. alia indirecta. alia directa. Indirecta sbstitutõ siue obliqua. siue fideicõmissaria: sic pecaria est illa per quã quis capit hereditatem alio mediante. vt cum testatoꝛ fideicõmiserit A heredi vt hereditatem P. restituat licet ergo per fideicõmissum P. sit substitutꝰ A. debet hereditatem adire ꝛ aditam P. restituere. ꝛ sic A mediante ꝛ operante peruenit hereditas ad P. Et nota. q̄ si A adiuent spõte hereditatem retinebit quartam trebellianicam ꝛ reliquas tres partes hereditatis restituet P. Si ꝙo iudicis officio cõpulsus adierit totã hereditatẽ restituet P. isti. de fideicõ. here. §. i ꝓmis. ꝛ ff. ad trebel. l. nã qđ. §. q̄ cõpulsus

2 ¶ Directa ꝙo sb̄stitutō est qua q̄s capit hereditatē ꝛfuncti nullo alio mediāte vel sibi coopante vt cū dicit testator. A. mihi heredē instituo. sz si ipe ñ erit heres. C. sit heres. ꝛ sic. C. substitut⁹ est directe. Dividit aūt in quitupli ci differētia. quaꝝ prima dicit substitutio vulgaris. ꝛ hec duplex. Alia exp̄ssa q̄ fit p istā negationē nō. h̄ modo. videlicet instituo mihi heredē A. ꝛ si ipe noluerit vel ñ potuerit heres esse ꝑ. sit heres. vl' ꝑ. substituo. Alia tacita q̄ñ. s. negatio nō exp̄imit sz includit. vt cū dicit A ꝛ ꝑ mihi heredes instituo. ꝛ eos inuicē substituo. p hec ꝙba eos inuicē sb̄stituo tacite sb̄intelligit. q̄ si alt eoꝝ heres nō fuerit. s. qz noluit vel nō potuit q̄ñ ꝛcessit ante aditā hereditatē alter sit heres insolidū. vt. ff. ꝛ here. insti. l. cū in testamēto. §. hec ꝙba. Et dicit vulgaris. qz a q̄libet ꝛ vulgo. s. testatore fieri p̄t. ꝛ cuilibet siue pupillo vel minori ꝛc. Et ꝛ hac habes insti. ō vulga. substi.

3 ¶ Affect⁹ hui⁹ substitutōis est. vt bona testatoris tm̄. q̄ ꝛbāt venire ad institutū veniāt ad substitutū ñ bona instituti. insti. ꝛ pupil. substi. §. quo casu.

4 ¶ Ñ expirat hec substitutio. R. q̄cito instit⁹ adierit hereditatē siue postea ꝛcedat cuz liberis siue sine liberis. C. ō impu. ꝛ alijs sb̄sti. l. post aditā. ꝛ h̄ nō solū q̄ñ exp̄sse fit p negatiōnē. sz etiā q̄ñ tacite. Cū licet tici⁹ ꝛ sempronius fuerint instituti heredes. ꝛ ad inuicē sb̄stituti. si tm̄ semproni⁹ vel tici⁹ adierit hereditatē expirat substitutio. vt in d. l. post aditā.

5 ¶ Secūda directa sb̄stitutio dicit pupillaris. qz fit soli pupillo vl' pupillis. nec p̄t tps excedere pupillare. sz expirat ad introitū pubertatis. p̄t etiā fieri in min⁹ tps. vt si dicat. Si filius me⁹ infra quartū vl' quintū annū ꝛcesserit sit ꝑ. heres. Et hec ē duplex. s. tacita q̄ nō hz formā pupillaris substitutōis. sz sb ei⁹ ꝙbis includit vt cū dicit A. filiū pupillum meum heredem mihi instituo. ꝛ si ipse mihi heres non fuerit ꝑ. sit heres. Et hec ex exp̄ssis ē vulgaris. ex tacitis est pupillaris. Uñ siue sit A. heres siue ñ si i etate pupillari ꝛcesserit hereditas directo iure pueniat ad ꝑ. sz ex vulgari succedit tm̄ i bonis testatoris. s. ex pupillari ꝙo succedit i bōis ꝛ testatoris ꝛ pupilli. Alia ē exp̄ssa q̄ fit p ꝙbū affirmatiuū ꝛ facit exp̄sse mētionē ꝛ pupillari etate. ꝛ sb ea includit vulgaris tacita. vt isti. ꝛ vul. ꝛ pu. sb̄sti. §. i. ꝛ ff. ꝛ vulga. ꝛ pupil. sb̄sti. l. iā h̄ iure. ꝛ fit cū dicit A. filiū meū heredē mihi instituo. Et si ipe mihi fuerit heres ꝛ in etate pupillari ꝛcesserit ꝑ. sit heres vl' sb̄stituo. ꝛ ista req̄runt duo. s. verboꝝ affirmatio: ꝛ tpis pupillaris cōprehensio.

¶ Quid requirit ad istā substitutionē pupillarē. R. quattuor. Primū q̄ ille cui fit substitutio sit ꝛ liberis testatoris. Et accipio hic liberos nō tantū p filijs. sz etiā p nepotibꝫ. Secundū q̄ sit impubes. Terciū q̄ sit in potestate testatoris. Quartū q̄ ille cui fit substitutio instituat vel exheredet. ꝛ p̄t fieri nō tm̄ impuberi filio iā nato. sz etiā posthumo: si tm̄ nascendo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator. ꝛ etiā nepoti. si tm̄ nō sit reuersurus in potestatē patris sui post mortē aui. ff. ꝛ vul. ꝛ pupil. substi. l. ij. §. posthum⁹. 6

¶ Quis effect⁹ hui⁹ sb̄stitutōis. R. est vt nō solū sit ꝑ. heres. si A ꝛcesserit i etate pupillari. sz etiā excludit matrē ꝛ oēm aliā psonā. q̄ ip si pupillo ab itestato succedere potuisset. ff. ꝛ vul. ꝛ pu. sb̄sti. l. luci⁹. Et h̄ vez ē i exp̄ssa. Intacita aūt hz locū q̄ñ alt fili⁹ testatoris ff pupilli sb̄stituit. Sz si sit extrane⁹ substitutus: tūc mater admittit. ꝛ substitut⁹ repellit. l. p̄cibus. ꝛ. l. cū quidā. C. ꝛ impu. ꝛ alijs substi. 7

¶ Uūo euanescit hec substitutio. R. q̄ primo p aduentū pubertatis. Secūdo si hereditas patris nō sit adhuc adita. qz cū null⁹ appareat heres testamentū paternū videt ꝛcstitutū. sed si ex asse. ff. ꝛ vul. ꝛ pupil. substi. Tercio si nascit posthum⁹. ꝛ quo mētio nō est facta in testamēto. ff. ꝛ vul. ꝛ pupil. sub. l. si pater filium. Quarto si patiat pupill⁹ capitis diminutionem maximā mediā vel etiā minimā. ff. ꝛ adop. l. nec ei. Ratio q̄re est inuēta est: qz cū filius i pupillari testari nō possit p̄mittit patri ipso filio testamētū facere. ꝛ ꝛ herede puidere durāte tali etate tm̄. d. §. quo casu. 8

¶ Tercia directa substitutio dicit exēplaris. qz fit ad exēplū pupillaris. sz differt ab illa. Primo qz illa fit tm̄ a parēte qui eū habet i ptāte. hec aūt fit nedū a p̄re. sz etiā a matre filio furioso vl' mēte capto nō existēte i eoꝝ ptāte. Secūdo: qz illa tm̄ fit pupillis ista adultis vl' maioribꝫ. Tercio qz in illa p̄t sb̄stitui q̄libet quē voluerit. in ista ñ. sz certo o. die sic. vt si habet liberos ei sb̄stituant. Si ꝙo nō habet. tūc frēs substituāt. Nō si ñ hz nec filios nec frēs. tūc quē voluerit sb̄stituet. C. ꝛ impu. ꝛ ali. sub. l. hūanitatis. Quarto qz illa expirat adueniente pubertate sed hec solū adueniēte sana mente. Quinto illa soluz impuberi: hec adulto. Sexto illa fit impuberi siue sit sane mētis siue sit furiosus. hec solū fit furiosis ꝛ mente captis. hec ꝙbant insti. ꝛ pu. sub. §. q̄ rō. Et fit isto modo. A filiū meū furiosum mihi heredem 9

institutio. ⁊ si decesserit anteqū san⁹ mēte fiat. tale ei⁹ filiū vl' fratrē vl' aliū. puta ticiū ei substituo. ⁊ sic bona vtriusq; trāsibūt ad substitutū. Et fuit equa valde vt furioso ⁊ mēte capto pr̄ vl' mater possent puidere de substituto.

10 ¶ Sz q̄d si aduenit sana mēs ⁊ nullo testamēto facto iteqū reuertit in furiā. R.⁹ nō euanescit substitutio. all'. l. q̄d fauore. C. de legi. ⁊ magis placet. licet aliū dicāt nihilomin⁹ expirare ar. l. ⁹ quisq; ff. de reg. iur.

11 ¶ Quarta directa substitutio dicit cōpendiosa: q; sub cōpendio hui⁹ aduerbij q̄ncunq; fit ⁊ tinet pupillarē q̄ alias fit plixiorib⁹ ⁊ bis. Et licet hec dictio q̄ncunq; se extēdat ad oēm tps. tn̄ hic restringit ad tps pupillare solū virtute hoz verboz. Forma hui⁹ est. A. filiū meū heredē instituo. verūtamē q̄ncunq; dict⁹ filius me⁹ decesserit. P. sit heres. Et sic solū in rem pus pupillare videt voluisse puidere filio de substituto siue herede. d. l. pcib⁹.

12 ¶ A. q̄ pt̄ fieri. R.⁹ a milite ⁊ q̄o non explico: q; nō est in vsu. Item a pagano. i. q̄libet nō miles. sz oportet fiat filio pupillo ⁊ i ptāte existenti. Et tinet pupillarē exp̄ssaz. q; habet eundē effectū. ⁊ iō solū filio pupillo. ⁊ in ptāte existēti pt̄ fieri vt dixi. Verūtamē licet hec substitutio sit directa ꝺ sua natura simpliciter possunt tn̄ apponi in ea ꝓba vl' dictiones vl' aliq̄ mutari q̄ ea in fideicōmissuz ⁊ uerterēt ⁊ ad ius ⁊ ad naturā fideicōmissi reducerēt.

13 ¶ Quo hec substitutio cōpendiosa pt̄ ad naturā ⁊ ius fideicōmissi reduci. R.⁹ q̄tuor modis sic sb̄ q̄tuor formis pt̄ fieri. Primo sic A. mihi instituo heredē. ⁊ si q̄ncunq; decesserit A. substituo P. Nā h̄ verbū substituo trahit hāc substitutionē ad fideicōmissuz. vt. C. de insti. ⁊ substi. sub ꝺdi. fac. l. generali. ⁊. fi. ⁊ p̄dictū ad uerbiū in h̄ casu fuat ꝑpriā significatōez. ⁊ respicit oēm tps. ⁊ rē omi tpe suadet valere. l. q̄ti ens. ff. de reb⁹ du. Dinc est ⁹ q̄cunq; tpe moriāt siue i pupillari vl' maiori etate ꝺture hui⁹ ꝺbi substituo videt rogat⁹ esse a testatore p fideicōmissū post mortē suā restituere hereditatē ⁊ bona testatoris substituto. Vñ ipo instituto mortēte mater ⁊ quicunq; successores siue ex testamēto vl' ab intestato adibūt hereditatē ⁊ aditā substituto restituēt iure fideicōmissi. isti. de fideicō. here. ⁊. sz q; stipulatōes defalcabūt tn̄ ⁊ retinebūt legitimā ipi⁹ A. si ipe A. erat de liberis ipi⁹ testatoris. ad q̄s legitima spectat. q; i hac testatore grauare eū nō potuit. C. ꝺ inof. test. l. q̄m. De reliq̄s ꝺo defalcabunt terciā tre bellianicā. ⁊ sic habebūt mediā hereditatē. Alterā ꝺo mediā restituēt substituto ex iure fideicōmissi: retinebūt etiā sibi oīa bona ipi⁹ A. q; testatore de suis tm̄ rogasse intelligit ñ heredis Si ꝺo A. nō erat de liberis defalcabūt tm̄ tre bellianicā. ⁊ habebit etiā alia bona q̄ ipe A. alii unde q̄siuit. Et hec substitutio q; ius fideicōmissi habet pt̄ fieri cuicūq; heredi ⁊ a q̄cunq; testatore. insti. de fideicō. here. ⁊. in p̄mis. ⁊. seq̄n. Et aduerte ⁹ licet in p̄fata forma nō addat q̄ncunq; decesserit sine liberis. Si tm̄ A. erat de liberis testatoris intelliget hec clausula sine liberis. q; ꝑ regula est ⁹ q̄ncunq; q̄s rogat aliquē de bonis suis alteri hereditatē restituere post mortē suā. semp intelligit tacite hec cōditio. s. si decesserit sine liberis. q; nō est credendū ⁹ aliq̄s exclusa ple filij sui voluerit ad alterū puenire hereditatē. Sz in extraneo herede nō inest talis tacita ꝺditio: nisi addat exp̄sse. C. de insti. ⁊ sub. sub ꝺdi. fac. l. generaliter. ⁊. vlti. Sc̄do fit sic A. mihi heredē instituo. sed si dict⁹ A. q̄ncunq; decesserit sine liberis P. sit heres. ⁊ hec est totaliter fideicōmissaria. q; licet p istā dictionē sit heres videat directa. tn̄ p istā additionē sine liberis trahunt ad fideicōmissum. vt ꝑbat in. l. sceuola. ff. ad trebel. q; illa additio innuit: ⁹ in quocūq; tpe decesserit sine liberis. videt rogat⁹ ꝑ fideicōmissuz restituere hereditatē post mortē. Et ideo quocūq; tpe moriat sine liberis mater aut quicūq; successores restituēt hereditatē substituto deductis supradictis. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. cohereditū. ⁊. cū filie. Tercio fit A. mihi heredē instituo. sz si dict⁹ A. q̄ncūq; decesserit sine liberis P. substituo. Et hec oīa tempore est fideicōmissaria. ⁊ idē ius ⁊ eundē effectū habet ꝑ oīa sicut due p̄cedētes. tn̄ rōne verbi substituo. tn̄ rōne sine liberis. ⁊ ideo dic vt ꝺ illis. Quarto fit A. filiū meū mihi heredē instituo. si tm̄ filius me⁹ decesserit i pupillari etate: vl' postea q̄ncūq; sine liberis P. substituo sub hac forma comprehendunt tres substitutōes. vna pupillaris exp̄ssa ꝑ h̄ qꝺ dicit. si decesserit i pupillari etate. Et ex hac resultat tacita vulgaris q̄ sub pupillari exp̄ssa ꝺtinet. vt dictū est. ⁊ hāc ñ pt facere nisi pater pupillo ꝓpter pupillarē exp̄ssa ⁊ Tercia fideicōmissaria est ꝓpter illꝺ qꝺ dicit vel postea q̄ncunq; sine liberis. Sed si vult ⁹ clarius iste tres resurgant. dicat testator P. pupillariter vulgariter. ⁊ ꝑ fideicōmissum substituo ⁊ vnaquaq; istaz habet suū effectū. Nā si A. sit heres: ⁊ in pupillari etate decesserit substitut⁹ vocat iure directo exclusa matre ⁊ alijs legitimis successoribus ⁊ h̄ ꝓpter effectū p̄me pupillaris exp̄sse q̄ matrē repellit. ⁊ substitutū admittit. l. lucius. ff. de vul. ⁊ pupil. sub. Si

quũ A. nõ sit heres vl qz nolit vel ñ possit: tũc substituꝰ erit heres iure directo ꝓpter tacitã vulgarẽ q̃ etiã surgit ex pupillari vt dictũ est. Si vo A. heres erit: ꝛinde factꝰ pubes qñcũ qz sine liberꝫ morꝛet habebit locũ fideicõmissaria. vñ eo morꝛẽte sine liberꝫ successores restituent hereditatẽ cũ ꝛe falcatõne vt dictũ ẽ. Et vt dixi iste q̃ttuor forme sbstitutionũ nõ ꝑñt fieri nisi filiofamilias pupillo p pupillarẽ exꝑssam q̃ ꝛtinet ī ea. Vñ o notarij ex ꝛsilio meo qñ aliꝙs habet filiũ impuberẽ cui vult sbstituere. nõ solũ ī pupillari. ſz qñcũq; facias quãlibet p se. ſ. ꝑmo pupillarẽ. Sic A. filiũ meũ mihi heredẽ instituo. Uerũtñ si dictꝰ A. filiꝰ meus mihi heres erit. ⁊ ī pupillari etate ꝛcesserit ꝑ. heres sit vl frẽs eiꝰ supstites heredes sint: ꝛinde facias fideicõmissariã h̃ modo. Si vero dictꝰ A. pubes factꝰ postea qñcũq; ꝛcesserit sine liberꝫ. substituo ei p fideicõmissum supstites frẽs eiꝰ. ⁊ ꝑmortuoꝝ fratꝝ eiꝰ liberos ī stirpes ⁊ nõ ī capita. si testatoꝛ vult q̃ vsq; ad ipos vadat. Nã vt sis cautꝰ. scias q̃ vba substitutõis nõ extendunt vltra illos q̃s testatoꝛ exꝑssit. Si em instituꝫ tribꝰ vl pluribꝰ filiꝭ ita adijciat. ⁊ si aliꝙs eoꝝ ꝛcesserit sine liberis substituo supstites. Certe si ꝛcedit vnꝰ eoꝝ relicto filio ꝛinde moꝛiat sine liberꝫ filiꝰ illiꝰ qui ꝑmo ꝛcessit non admittit cũ patruis vel sine patruis ad fideicõmissariã hereditatẽ illiꝰ filij testatoꝛis q̃ sine filiꝭ ꝛcessit. qz non extitit ꝛsitio substitutõis in ꝑsona patris eiꝰ. Illos tantũmodo testatoꝛ substituit q̃ supuiuerent illi. Et adde vt dixi. si testatoꝛ sic vult.

14 ¶ Quita directa sbstitutio ꝺr breuiloq̃: qz in breui ꝛtinet sbstitutões. ſ. duas pupillares exꝑssas. ⁊ duas vulgares exꝑssas. Prima pupillarꝫ est vniꝰ alteri. Secũda alteriꝰ alteri. Vulgares etiã resultãt: qz si vnꝰ illoꝝ nõ fuerit heres qz noluerit vl nõ potuerit alter est insolidũ heres. ⁊ sit h̃ modo. Testatoꝛ habẽs duos filios vl plures impuberes sub sua ptãte ꝑt facere h̃ modo A ⁊ B. filios meos ipuberes mihi heredes instituo ⁊ eos inuicẽ sbstituo. Hãc substitutõez lex appellat recipꝛocã. vt. ff. ꝛe vul. et pupil. sbsti. l. iã h̃ iure. Et adũte q̃ verbũ substituo nõ ꝛuertit oẽm substitutionẽ in q̃ ponitur ad fideicõmissariã. ſz nature illiꝰ sbstitution is se coaptat in qua ponit. ⁊ eã in directo iure cõseruat. excepta sola cõpendiosa. in qua si ponat statim eã ad fideicõmissariã ꝛuertit. vt ꝓz ex dictꝭ. Multa alia essent dicẽda. ſz brevitatꝭ eã hec q̃ magꝭ ꝛsueta sunt reseraui vt intelligas aliꝙd ꝛe successione legitima.

15 ¶ Qũo aũt ingredientes religionẽ excludat sbstitutũ. vide. s. heres. §. xviij. Et ꝛe legitima. vide legitima. multa alia ad istã materiã.

16 ¶ Sbstitutio talis ꝛditõis si sine liberis ꝛce dat alter sit heres cuiuscunq; scit etiaꝫ si naturales habet. Secꝰ si addat legitimis nõ aũt si filios habuit. ſz ꝑmoriunt. Nã videt sine liberis ꝛcedere. Si aũt dicat sine herede ꝛcesserit noie heredis soli filij intelligunt. Iteꝝ si nõ habet filiũ. ſz nepotẽ ex filio sbstitutio euanescit. vide glo. i. c. in ꝑsentia. ꝺ ꝓba. vbi hec ponũt.

17 ¶ Utq; rogatꝰ restituere hereditatẽ possit eaz alteri alienare. ℟. vide. s. heres. §. xij.

18 ¶ Quid si q̃s sit rogatꝰ pure restituere heredi tarẽ. nulla facta mentõne ꝛe liberis. ℟. q̃ si postea habuerit filios vl nepotes sbstitutio euanescet. ꝛe ꝓba. in ꝑsentia. in glo.

19 ¶ Ille cuiꝰ industria est electa nõ ꝑt aliũ substituere. c. fi. ꝛe of. ꝛele. ⁊ c. is cui. ꝺ offi. ꝛele. li. vi. l. vnica. §. ne aũt. C. ꝛe cadu. tol. l. statu libero. ff. ꝛe statu lib. Fallit nisi velit substituere filiũ fim Ludo. ꝛe ro. in suis no.

20 ¶ An q̃s p substitutũ possit ꝛeseruire. ℟. q̃ nõ ter. est in. l. nullꝰ qui ne xu. C. ꝛe ꝛecu. lib. x. et in. l. sciendũ. §. legati. ff. ꝛe leg̃. Fallit fim Ludo. vbi supra nisi se absenter electꝰ ꝑ vtili sibi ⁊ necessaria causa. qz tũc ꝑt vt si vadat ad balnea. l. si absente. ff. ꝛe lega. ⁊. l. ꝛe pollicitationibus. ff. ꝛe pollici.

Subtilitas

§. ℟. Pa. in c. dilecti ꝛe iudi. post Ulin. Posti. Jo. an. ⁊ do. Anto. q̃ aut est ad capiẽdos ⁊ ꝛcipiẽdos simplices ī iudicio vl extra. ⁊ hec ꝑbat vt in ꝺ. c. dilecti. ī. c. si cupis. xvi. q. i. Aut est ad interpꝛatõez iurꝭ. ⁊ tũc si est rõnabilis ⁊ iuri ꝛsentanea laudat. vt in. c. capellan. ꝛe ferijs. ⁊ ibꝰ ter. in. l. vnica. C. ꝛe ꝑfe. q̃ in vrbe ꝛstã. li. xij. vbi ꝺr doctoꝛ legẽs ꝛbet hãe sbtilitatẽ interpꝛtãdi. facit ter. ī. l. nõ ꝑñt. ff. ꝺ le. ⁊ idẽ q̃n adhibet extra iudiciũ ad veritatẽ eliciẽdã etiã in foꝛo aie. vt ī. c. i. ꝛe ꝛe. di. vi. in vbo sbtilis ꝛuestigaꝛe. Si vo est irrõnabilis sicut q̃ꝛundã q̃ tm volũt sbtilizare q̃ seipos nõ intelligũt ⁊ ꝺba puertũt. sic est mala. ⁊ ꝛprobat. vt ī. c. i. xlix. dist. vbi ꝺ. ⁊ in. c. cũ sancti. xxiij. q. iij. Uñ impatoꝛ in. l. vlti. C. ꝛe legibꝰ. dicit. vanã subtilitatẽ eorũ ꝛe risimꝰ quã coꝛrigendã censemꝰ.

Successio

vide. s. hereditas.

Successoꝛ

aliꝰ singularis qui ī certa re cõstituitur. Alia vniuersalis. q̃ in tota hereditate vel reliqua. vide glo. in. c. cũ ad sedẽ. ꝛe resti. spol. ⁊ q̃

ꝯ.l.c.in ꝑmis.de iudi.qz Guilermus:

¶Quomõ successoz teneꝯ stare contractui facto a suo predecessoze.vide Locatio.§.xx.et supza Dignitas.§.i.

Suffragia facta ꝑ vnuꝫ vtrũ possint valere aliꝫ

R.ꝙ ad acquirendũ aliquẽ statũ.puta beatitudinẽ.ꝛ ꝑ modũ meriti valere nõ ꝓnt.sz bñ ꝑ modũ oꝛõnis.s.merito ꝫgrui.sicut cũ ꝺs ꝑ oꝛõem alteri impetrat ꝓmã gram ex bonitate diuina.nõ ad merita respiciẽtis sed ad effectũ.Ad acquirendũ ꝺo aliq̃d qõ consequitur statũ alicuꝭ.vel est accessoziũ ad statuz. sic opꝰ vnius põt alteri valere.nõ solũ de congruo sed etiã de ꝺigno.ꝛ ꝯ dupliciter.Uno mõ ꝓpter ꝫmunicationẽ in radice meritoziũ opis q̃ est charitas.ꝛ sic q̃libet de bono alteri⁹ hz emolumẽtũ:si est in charitate.iuxta illud.Particeps ego sum omniũ timentiũ te ꝛc.Alio mõ ex intẽtõe faciẽtis.vt cũ ꝺs aliq̃ opa specialiter ad hoc facit vt tali ꝓsint.Uñ tũc talia opa efficiũt eoꝝ ꝑ quibꝫ fiũt quasi eis a faciente collata.vñ ꝓnt eis valere ad satisfactõem implendã vel ad aliquid qõ statũ eoꝝ nõ mutat.Et istis duobꝫ modis valent suffragia.nedũ viuis sed etiaz mozt⁹is. nõ vt mutent eoꝝ statuz.sed vt liberent a pẽnis.qõ nõ est mutare statũ.qz vt dicit Aug. in enchiridion.c.lxv.dũ in hac vita viuerẽt: meruerunt vt hec sibi postea ꝓdesse possent. Et illud.ij.Coꝝ.v.Unusquisq; ꝓpꝛiã mercedẽ accipiet ꝓut gessit in coꝛpe.illud Eccẽ ix.vbi ꝺz.ꝙ nõ habẽt partẽ in ope qõ sub sole geritur.intelligiẽ quo ad status mutatõez Uã ꝑmiũ essentiale vel pẽnã eternã quilibet habebit ex ope suo nõ alieno.

¶Utrũ suffragia facta ꝑ pctõres valeãt:ꝛ R. ꝙ si loquimur de ope operato.sic sacrificiũ altaris ꝛ alia sacramẽta ex seipsis habẽt efficaciã absq; ope operãtis.quã equaliter explẽt ꝑ quẽcũq; fiãt.si aũt loquimur de ope operãtis sic distinguo.qz põt fieri ꝑ malũ duplicit⁹. Primo vt ꝑ actozem.et sic nõ ꝓsunt nisi forte ꝑ accidẽs.ꝛ ex ꝫsequẽti.puta ꝑ elemosinas mali homis.boni pauꝑes excitati oꝛãt ꝓ defunctis illis ꝑ quibꝫ ille malꝰ dedit. Secũdo vt ꝑ ministrũ.ꝛ sic aut vt ꝑ ministꝝ ecclesie publicũ vt est sacerdos qui celebꝛat exequias mozt⁹uoꝝ.ꝛ talia semꝑ ꝓsunt.qz malicia mĩstri non nocet operi boni actozis Aut vt ꝑ ministrũ ꝓuate ꝓsone.ꝛ tũc si ad precẽptũ existentis in charitate vel ad ꝫsoꝛtiũ.sicut cũ duo legunt ꝑsalmos vel officiũ mozt⁹uoꝝ.ꝛ vnus ẽ bñ⁹ et alter malus.sic ꝓsunt illi ꝑ quo fiunt.Si ꝺo ad ꝑceptũ nõ existentis in charitate q̃n mandaut fieri.ꝛ sic nõ ꝑ sunt defunctis.nisi postea esset in charitate. q̃n talia fiunt.ꝛ de nouo demãdet vel demandationez de nouo acceptet.qz sic valerẽt.Si aũt erat in charitate q̃n mandaut.licet postea nõ sit q̃n exequũtur.nihilominus valẽt defunctis.Et aduerte ꝙ licet ꝺs existẽs i charitate de mãdando ꝫsequatur fructũ operuz. licet ille executoꝛ sit in mozt⁹ali.nõ tñ tm suffragiũ: sicut si exequereꝯ existentẽ in charitate.qz tũc talia opa essent meritoꝛia ex duabus ꝓtibꝫ.hec ex Ri.in.iiij.di.xlv.ar.iiij.q. ij.ꝛ ceteris theologis ibidem.

¶Utꝝ recipiẽs multos ad ꝓticipatõz bonoꝝ suoꝝ.sua opa sint illi min⁹ vtilia:ꝛ R.ꝑm Ri.in.iiij.di.xlv.ꝙ nõ.qz pl⁹ sibi affert illud opus charitatis.s.tal⁹ receptio bona sua cõmunicãdo q̃z sibi detrahaꝯ etiã q̃ ad remissionẽ pene sue ꝺ fructu bonoꝝ ꝫmunicatoꝝ.ꝛ talia bona sic ꝫmunicata faciẽti ea in nullo minus.sz magis q̃ ad augmẽtũ ꝑmij i gl'ia valẽt. Tho.i.iiij.ea.di.tenet ꝙ nõ valẽt ad expiatõez pene ꝓpꝛie. nisi ꝑ modũ meriti de cõgruo.s.ex gr̃a.nõ ex debito. Rõ.qz duo reat⁹ nõ dimittunt ꝑ vnã satisfactõez q̃ ei nõ adquaꝯ.sed ꝑ mũ ẽ verius.qz charitas opit mlt⁹itudinẽ peccatoꝝuz.et maioꝛ charitas plura pcã.vide de ℔.s.Satisfactio.§.v.

¶Utruz defuncti quoꝝ legata nõ exequuntur plus i purgatozio tardent:ꝛ R.vide Executoꝛ.§.xxiij.

¶Que sunt suffragia q̃ ꝓsunt defunct⁹:ꝛ R. Dze.ꝙ quattuoꝛ modis aie defũctoꝝ soluũtur.aut oblatõibꝫ sacerdotũ.aut ꝑcibꝫ sanctoꝝ.aut elemosinis charoꝝ.aut ieunijs cognatoꝝ.xiij.q.ij.aie.Et duo ꝑmi modi sunt magis efficaces inq̃ztum ferunt i deũ q̃z duo vltimi q̃ ferunt i ꝓmũ.nisi forte ꝑ accidẽs. inq̃ztũ.s.elemosina impetrat ꝓma duo vel vnũ eoꝝ.vel aliq̃n alia tria.

¶Utꝝ cult⁹ exequiaꝝ valeat defũctis:ꝛ R.ꝑm Ri.i.iiij.di.xlv.ar.vi.q.i.ꝙ sepultura valet ꝑ accidens inq̃ztũ.s.inspiciẽtes recoꝛdant ꝛ oꝛãt ꝑ eis.vñ ꝺz monumẽtũ q̃si monẽs mẽtẽ.vt dicit Aug.i.de ciui.dei. Item valet sepultura i loco sacro.qz frequẽti⁹ oꝛãt ꝑ existẽtibꝫ apud se q̃z alibi. Et eccl'ia generali magis ꝑ existẽtibꝫ in loco sacro q̃z alibi.siue qz ꝫmendant alicui sctõ rõe cui⁹ ibi elegit sepulturã. ꝛ sil'ia. Alia aũt a sepultura vt sunt eiꝰ ornamẽta.cãdele.incẽsuz.pãni.ꝛ hmõi ꝫsolationes sunt viuoꝝ nõ suffragia mozt⁹uoꝝ.qz eis

ꝑdesse nō ꝓnt nisi ꝑ accidēs inq̄tū incitant ad oraēdū ⁊ alia bona faciēda ꝑ defūctis. aut inq̄tū pauper fructū capiūt vl' inq̄tū eccl'a decorat. ⁊ sic el'yna ɔputat Thob. xij. c.

6 ¶ Utr̄ suffragia facta ꝑ pluribꝫ tm̄ valeant cuilibet sicut si fierent ꝑ q̄libet eoꝝ in singulari? R. q̄ cōmunis opi. theologoꝝ in. iiij. dist. xlv. est q̄ nō. Fallit hoc in casu de quo. s. H. ij ⁊ Missa. H. lij. ⁊. liij.

7 ¶ Quibꝫ defunctis valēt suffragia? dic q̄ solū existentibꝫ in purgatorio ⁊ nō aliꝫs. Facit c. cū Marthe. de cele. miss.

Superbia ē appetit⁹ ꝓprie excellētie. vñ superbus dr̄ q̄ sup vult videri q̄z est fm Isido. li. ethi. Et ideo si sumat fm ꝓpriā speciē quā habet ex rōne ꝓprij obiecti. sic est speciale peccatū. ⁊ sic ē inordinatus appetit⁹ ꝓprie excellentie Oportet ḡ actualiter intendēs ꝓpriā excellentiā aliq̄d inordinate faciat vt sit speciale pctm̄ superbie. Si ꝯo sumatur fm quādā redūdantiā i alia pcta. sic habet quādā generalitatē inq̄tū oīa pcta p̄nt oriri ex ea. Et hoc dupliciter. Primo inq̄tū alia pcta ordinātur ad finē superbie. q̄ est ꝓpria excellentia. ad quā ordinari p̄t oīe qđ q̄s appetit inordinate. Est sc̄o generale pctm̄ q̄tū ad effectū q̄z in oī pcto ē effectus superbie. s. non subdi legi dei. sed q̄tum ad affectū nō est generale peccatū. vt q̄n p̄cedit pctm̄ ex infirmitate vl' alia causa. ⁊ ideo est aliq̄d pctm̄ q̄ ad effectū qđ nō est q̄o ad affectū. sicut volēs occidere hoiem occidit patrē nesciēs. sic q̄tū ad effectū ē patricida. sed nō q̄tum ad affectum. Nec ex Francisco de may. in. ij. sentē. Exercio modo indirecte ⁊ ꝑ accidens. s. remouēdo p̄hibens inq̄tum. s. hō ꝑ superbiam ɔtemnit legez diuinā ꝑ quā phibet a peccādo. Et ideo Gregō. xxx. moral'. nō ponit eā pctm̄ speciale. sed reginā o mniū.

1 ¶ Utr̄ sit pctm̄ mortale? R. q̄ fm speciē suaz accipiēdo ex genere suo est pctm̄ mortale. q̄z ꝑsupponit ɔtemptū diuine regule ⁊ legis. cui nō vult subijci ex amore ꝓprie excellētie ɔ sequēdo. Et hoc verū est si sit in deliberatione volūtatis. Preuaricatio ꝯo diuine legis. aut i opeant volūtate. q̄n ꝓuenit ex ignorātia vl' ex infirmitate. sic nō est superbia. Quādo ꝯo est solū ex ɔtemptu: sic est superbia ꝓut ē generale viciū. Q̄n ꝯo est vt q̄s ɔsequat ꝓpriam excellentiā. sic ꝓprie est superbia ⁊ speciale peccatū mortale rone finis.

2 ¶ Quot sunt species superbie? R. fm Gregō. ꝓtiū. mora. q̄ q̄ttuor. Prima cū bonū qđ habet a se extimat hīe. Secūda cum extimat qđ dat sibi supius a deo ꝑ suis meritis dari. Tercia cū se iactat hīe qđ nō h̄z. Quarta cuz despectis ceteris singulariter appetit videri hīe qđ nō h̄z. Aduerte tm̄ fm Tho. ij. ij. q. clxi. q̄ vera extimatio p̄t cōrupi dupl'r. Primo i vniuersali i his q̄ ad fidē ptinēt. ⁊ h̄ p infidelitatē. Secūdo i aliq̄ pticulari eligibili. et hoc nō facit infidelitas sed aliud. sicut fornicator extimat ꝑ tpe illo bonū fornicari. et nō ꝓ infidelitatē sz ꝓpter delectatōz. Jō i vniuersali dicere fornicationē esse bonū. vl' bonū aliqđ hīe a se ⁊ nō a deo vel suis meritis. h̄ ptinet ad infidelitatē. ⁊ ē mortale pctm̄ si ē i deliberatōe voluntatis. Nec intelligas q̄ iste spēs superbie ɔsistāt i extimatōe. q̄z cū extimatio ptineat ad rōem. nō eēt pctm̄. cū pctm̄ solū sit i volūtate ꝓncipaliter. Sz q̄z qđ q̄s vehemēter appetit faciliter extimat. ideo pctm̄ superbie ɔsistit i inordinato appetitu ꝓprie excellētie. ex q̄ faciliter extimat se ea hīe a se vl' suis meritis. vel q̄ pl⁹ habet. vel ceteros despicit.

3 ¶ Que sunt eius filie? R. q̄ sunt ambitio. p̄sumptio. arrogantia. ptinacia. curiositas. ingratitudo. iudiciū temerariū. irrisio. tēptare deū. ⁊ adulatio. De quibꝫ in locis suis.

Superstitio ē viciū ɔtrarium religioi. ñ q̄z pl⁹ exhibeat i cultū diuinū q̄z vera religio sz q̄z exhibet cultū diuinū vl' cui nō debet. vl' eo modo quo nō debet. Uñ superstitiosi dicti sunt fm Isi. li. ethi. eo q̄ decapcabant ⁊ molabāt vt sui liberi superstites fierēt. Slo. aūt ad Coz. ij. dicit. Superstitio ē religio supza modū seruata. vbi accipit metaphorice religio. sicut q̄n dicimus. bonus latro.

¶ Utr̄ superstitionū diuersē sint species? R. q̄ sic. fm diuersa obiecta vl' diuīsos fines. fm h̄ em̄ act⁹ morales spēs sortiunt. Uñ ꝓma species superstitionis ē cū exhibet cult⁹ deo cui exhibēdus ē. sed mō indebito. vt si q̄s doleret deū nūc fm legis veteris obseruātiā. Secūda ē cū cult⁹ diuin⁹ exhibet cui non debet. s. creature cuicūq̄z. ⁊ ista habet multas sub se spēs. Tā si reuerentiā deo debitā exhibet creature ē idolatria. Si ꝯo h̄ facit vt istruat ab ea sic ē diuinatio q̄ demōes ɔsulit ꝑ aliū pacta inita tacite vel exp̄sse cū eis. Si aūt hoc sit

ppter directiõez hũanoz actuũ. z sic ẽ supsti
tio qrũdã obseruãtiaz. Et ꝫ dicit Aug. ij. de
doc. xpiana. Supstitiosuz ẽ inqt qcqd insti/
tutũ ẽ ab hoibz ad faciẽda z colẽda idola. siẽ
deũ: creaturã vel aliã. Ecce ꝑ mũ ꝫ dit vl' ad
ꝺsultatões z pacta qdã signoz cũ dæmonibz
placita atqz federata. Ecce scõm post subin/
fert. Ad ꝫ ḡ ptinẽt oẽs ligature execrabiliuz
remediozũ quas nõ ꝺmẽdat ars medicoruz
seu iẽcãtatonibz seu i characteribz suspẽdẽ/
dis atqz ligãdis. i qbz oĩibz ars dæmonuz ẽ
ex quadã pestifera hoim z maloz angelozuz
extorta. Unde z cũcta vitãda sunt xpiano z
oĩno pen⁹ execratõe repudiãda atqz dam
nãda. xxvi. q. v. nec miz. z in. c. illud. Pruma
autẽ species supstitionũ simpliciter est pctm̃
mortale. Scda ꝺo spes silr ẽ mortale pctm̃.
z de hac habes. s. Soto. Sed qñ ꝺsistit so/
lũ i obseruatione quarundã obseruãtiaz. sic
aduerte q̃ solũ ẽ mortale pctm̃. qñ duo ꝺcur
rũt. Primo aliqd supstitiosuz. Scõm q̃ sci/
at supsticiosum foze id seruãs quacũqz intẽ/
tione ꝫ faciat. Secus si ignoraret supstitio
sum. qz sic nõ esset mortale pctm̃.

¶ Sed quero quõ põt cognosci q̃ tale q̃d sit
supstitiosum? R. q̃ ꝺsideradũ ẽ vtz natura/
liter videanť posse tales effect⁹ causare ꝑ qui
bus effectibz causandis talibz q̃s vult vti. z
si sic: nõ erũt supstitiosa. licet em̃ cãs natura/
les ad iducẽdũ effect⁹ ꝓprios adhibere. Si
ꝺo nõ ponť naturaliter causare tales effectus
ꝺsequẽs ẽ q̃ nõ adhibeãť ad hos effect⁹ cau/
sandos vt cause. sed tm̃ vt signa. z ñ vt signa
diuina. sicut sunt sacramẽtalia signa. sed tm̃
vt signa vana z supuacua. z sic ptinẽt ad pa
cta signatõez cũ dæmonibz inita. z sic supsti/
tiosum. Nec ob. q̃ sicut corpa naturalia sub
dunť corpibz celestibz. ita et corpa artificia/
lia vt imagines. ḡ sicut illa. ita z ista sortiun
tur aliquas ỽtutes ex impssione corpoz cele
stiũ ad aliq̃s effectus causandos. qz. R. q̃ na
turales ỽtutes corpoz naturaliũ ꝺsequũtur
substãtiales formas ipoz q̃s sortiunť ex im
pssione corpoz celestiũ. z ideo ex earundẽ im
pssione formaz sortiunť quasdã ỽtutes acti
uas. Sz forme corpoz artificialiũ ꝓcedunt
ex ꝺceptõe artificis. Et iõ cũ nihil aliud sint
q̃z ꝺpositio z ordo. vt dz. ij. phic. nõ ponť na/
turalẽ ỽtutẽ hẽe ad agendu. Et inde ẽ q̃ ex
impssione corpoz celestiũ fm q̃ sunt artifici/
alia nullã sortiunť ỽtutẽ. sed tm̃ fm materi/
am naturalẽ. Et sic ptz q̃ q̃ faciũt anuluz in
tali ꝺstellatõe. vel imꝑ mũt imaginẽ vt vale
at ad febres z hmõi: supstitiosi sunt. concoz

Tho. ij. q. xcvi.

¶ Utz ars notoria sit illicita z inefficax? R. 3
q̃ sic. qz illa q̃bz vtiť nõ habẽt ỽtutẽ causãdi
sciẽtiã vt cã: sz tãqz signa. siue qz inefficax est
ad sciẽtiã acq̃rẽdã. qz cũ q̃rat acq̃rere sciẽtiaz
nõ ꝑ modũ ꝺnaturalẽ homi. s. adinueniẽdo
vel addiscendo. optet illud expectet a deo. siẽ
sancti homies faciũt nõ ꝑ vana. sz ꝑ vez dei
cultũ. aut a diabolo. vt faciũt q̃ arte notoria
vtunť. qz ꝑ vanas supstitiões q̃ dæmones cũ
nõ pñt illuminare intellectũ. iõ nũqz sciẽtiã
põterũt dare. licet aliq̃n exꝑmãt aliqua docu
mẽta scientiaz. z ideo mortaliter peccãt tali
arte vtẽtes. z vtplurimi efficiunť fatui.

¶ Utz virtus imaginatiua possit immuta/ 4
re corpa naturaliter? R. Auicẽ. vi. naturaliũ
c. vlti. q̃ sic. accipiẽdo imaginatiuã ꝑ ipsis ỽ
tutibz interioribz. vt patz in tractẽ posita sup
aquã. z i terra z multis aliis exemplis. z etiã
extranea qõ nõ credo. qz nimis extẽdit ei⁹ ỽ/
tutẽ. etiã nõ intelligas i qcũqz imutatiõe sz i
aliquibz aliis impedimẽtis sublatis.

¶ Utz fascinatio sit possibil? R. q̃ accipiẽdo 5
fascinationẽ ꝑ illusiõe seu ludificatõe sensu
um ꝑ artẽ magicã facta. sic certũ ẽ q̃ ẽ possibi
lis. nisi phibeať a deo mediãte misterio ange
loz vl' sanctoz. Si ꝺo accipiať fascinatio ꝑ
inuidia. z sic ẽ etiã possibil' siẽ multipl'r expi/
entia docet. Si aũt accipiať ꝑ immutatõne
ad malũ facta i corpe alteri⁹ ꝑ oculos alteri⁹
respiciẽtz i eũ. sic silr ẽ possibil' naturaliter. vt
dicit Auicẽ. vbi. s. sz nõ i omni corpe neqz ab
oĩi aspectu. vide R. in quol'. qui hãc questi
onẽ formať. vñ potest vetula infecta aspicien
do puerz ipm̃ inficere.

¶ Utz herbe vel armonie habeãť virtutẽ cõ/ 6
tra dæmones? R. q̃ nõ. nisi ꝑ accidẽs. Nã cũ
actus actiuoz sint in patiente dispositio. ij. de
aia. Si dæmon inuenit passionẽ melãcolicã
intensiozẽ acrius vexãbit eũ in quo ẽ qñ est i
maiozi dispositione q̃z qñ ẽ in minozi. Et sic
cũ herbe z armonie valeãt naturaliter ad ta/
lem passionẽ leuãdã vel minuendã. sic conse
quenter valent ꝺ dæmonẽ vt minus possit ve
xare illuz. Sed directe et ꝓprie nulla herba
aut res corpalis põt agere in puz spiritũ na
turaliter. Et si aliq̃n valet est potius ex aliq̃
supstitione que prohibita est.

¶ Utz liceat suspendere breuia ad collũ? R. 7
q̃ sic. si q̃nqz ꝺcurrãt. Primũ q̃ sint nomina
cognita z nota. nõ ignota. Scõm q̃ illa no
mina aut verba sint nomia sancta. puta euã
gelij aut sacre scꝑture. aut aliquoz sanctozũ.
Terciũ q̃ i eis nõ ponãtur aliq̃ characteres

seu signa p̃ter signū crucis. Quartū q̃ nō inseratur aliq̃d vanū seu falsum. Quintū q̃ inscribẽdo. seu suspẽdẽdo aut portãdo nō obseruẽt aliq̃d superstitiosum. sicut qñ credit minus valeãt scripta añ euangeliū. vel alio die vel p puerp virginẽ. t hmõi. aliter istis nō cõcurrẽtibꝫ superstitiosum ẽ. vt ptz. xxvi. q. vlti. nõ licet. t. c. nõ obseruetis.

8 ¶ Utrꝫ incãtatio serpẽtiũ t aialiũ sit licita. R. q̃ si i incãtatõibꝫ serpẽtiũ t siliũ habeatur respect⁹ tm̃ ad sacra ꝫ habet ad ꝫtutẽ diuinã. nõ ẽ illicitũ. Sꝫ qz vtplimũ fiũt illicite obꝭuãtie circa tales incãtatões. t p demones sortiunt effectũ. ideo reprobant.

9 ¶ Utrũ carminatrices t carminatores q̃ carminãt infirmos aut pueros peccẽt mortaliter. R. si nihil superstitiosum dicũt aut docent aut faciũt. sed tm̃ vtunt licitis pcibꝫ t adiuratõibꝫ. sic p passiõꝫ t crucẽ et sil'ia nõ ẽ peccatũ. sꝫ nõ debẽt ꝫsuli nisi discretis psonis vt religiosis. qz cõiter superstitiões immiscẽt.

10 ¶ Quid de illis q̃ dicũt missaz de mortuis p viuis vt moriant. R. q̃ peccãt mortal'r. xxvi. q. v. quodcũqz. Et idẽ dic de exuentibꝫ altaria aut operientibꝫ imagines sanctorũ. vt in d. c. quicunqz. Similiter de dicẽtibus psalmos aliquos ad hoc.

11 ¶ Utrũ colligentes aliquas herbas vanas obseruatões faciẽtes peccẽt mortaliter. R. q̃ sic. si scientes superstitiosum esse factũ. vt patz xxvi. q. v. c. nõ liceat. t. q. vlti. nõ licet.

12 ¶ Quid d obꝭuatõibꝫ vanoꝝ ad pcognoscẽda infortunia t hmõi. R. q̃ oĩa phibita sũt. qz sunt signa ex vanitate hoĩm coopante diabolo. nã cũ i hmõi a p̃ncipio aliq̃d veri euenit a casu icẽperũt hoies animũ i his applicare. Et ideo diabol⁹ multa facit euenire i talibus. vt hoies curiosiores fiãt i talibus t laqueis errorũ implicent. vt dicit Aug. i. de doctri. xp̃iana. t nõ. i. c. sciendũ. xxvi. q. iiij.

13 ¶ Utrũ sciẽs maleficiũ possit sine pcto illud soluere. R. Pe. aureo. i. iiij. di. xxviij. q. ij. q̃ p aliud maleficiũ fieri nõ p̃t sine pcto infidelitatis. Si tm̃ ꝗs esset actu disposit⁹ ad faciendũ maleficiũ põt aliqs vti eo. qz licz malo alterius vti ad bonũ suũ. sicut dicit Aug. de iuramẽto infidelis iurãtis i noie dei sui. Vñ licet ꝗs nõ possit inducere aliquẽ ad aliq̃d maleficiũ faciẽdũ. tm̃ si ẽ aliqs disposit⁹ actual'r facere aliq̃d maleficiũ vt aliud destruat possũ illo vti ad bonũ meũ. Põt etiã tolli p destructionẽ maleficii si scit. qz eo destructo demõ ñ ampli⁹ fatigaret. qz ex pacto non assistit: nisi ꝯdiu durat tale signũ. Vñ dicit Sco. eadẽ di. q̃ nedũ nõ ẽ pctm̃. imo meritoriũ destruere opa diaboli. nec in ꝫ est infidelitas aliq̃. qz destruẽs nõ acq̃escit opibꝫ diaboli. sꝫ credit demonẽ posse vexare t velle fatigare. dũ tale signũ durat. t destructio signi talꝭ imponit finẽ vexatiõi. Põt etiã destruere ꝗs maleficia p sacramẽta. adiuratões. diuinas orõnes. et hmõi meritoria.

¶ Utrũ credentes se cuz aliqs nocturnis horis equitare. t vbicũqz voluerint sbito posse trãsire. aut in aliã speciẽ creaturã posse mutari peccent mortaliter. R. q̃ sic. postꝫ sup talibus audierũt veritatẽ. t sunt infideles exteriores. xxvi. q. v. epi. Hec⁹ si ex simplicitate añ informationẽ de veritate. 14

¶ Quid de obseruatõe lune aut diez. R. Archi. in. c. si quis clericus. xxvi. q. v. q̃ si ꝗs obseruet ad pcognoscẽdos futuros euẽtus futuros. vel etiã ad pcognoscendũ futura opera hoĩm p certitudinẽ. sic illicitũ est t ars demonũ. Si ꝫo ꝗs vtatur tali obseruatõe vel alia ꝯsideratõe astrorũ ad pcognoscendũ futura que ex celestibꝫ causant. puta siccitates. pluuias t hmõi. sic nõ ẽ pctm̃. qm̃ dubiũ ñ ẽ ꝗn res circa lunarẽ globũ ꝯstituere p supiora regant immutent t pcurentur. t qd̃ dicit Aug. in. c. nõ obseruetis. xxvi. q. vlti. intelligitur fm̃ primũ modũ. nõ fm̃ scõm. 15

Suspẽsio. i. de qua hic loꝗr est quedã ecclia stica censura qua interdicit aliquod officium vel exercitiũ compẽtes certe psone ecclesiastice. aliqñ a iure. aliqñ a iudice plata. elicit⁹ ex glo. in. c. ad reprimendã. de offi. ordi. et i cle. cupientes. de pẽnis. 1

¶ In q̃bꝫ casibꝫ a iure incurrit aliq̃ suspensio R. licet glo. in. d. cle. cupiẽtes. multos numeret. tm̃ ego fm̃ puritatẽ ingenij mei ad. xxxvij. casus reduco q̃ ptinẽt ad suspensionẽ maiorẽ. que ꝓprie dr suspensio. quorum

¶ Primus ponit i. c. vl. xviij. di. vbi epꝰ ẽ sit 2
spẽsus duobus mẽsibus ab officio. si post p
uinciale ꝯciliũ celebratũ infra sex mẽses nõ
ꝯuocat oẽs abbates. pbros t clericos. t nõ
refert eis omia acta cõcilij.

¶ Hoc dõs ponit in. c. nullꝰ. lv. di. vbi epꝰ ipo 3
iure suspendit p annũ a celebratõe misse si ordinat solẽniter pnitentẽ scienter

¶ Tercius ponitur in. c. i. t. ij. lxxiij. dis. vbi 4
epꝰ suspenditur p annũ a celebratõne misse
si ordinat aliquem inuitũz. de quo dic vt. s.
Ordo. iij. §. xxiij.

¶ Quartus ponit. xxxij. di. c. nullus. t. xv. q. 5

vñ.scisscitantibus. vbi clerici notorij concubinarij sunt suspensi.de quo dic vt.s. Concubinarius.§.ij.

6 ¶Quintus ponit.lvij.dist.c.fi.vbi eps qui ordinat monachū sine licētia abbatis est suspēsus a cōmunione aliorū a sua diocesi.aliqui dicūt ab alijs epis.

7 ¶Sextus ponit in. c.nihil est.t in.c. in cunctis.de elec. vbi clericus qui eligit indignum tum ad etatē.legitimitatē.scientiā et mores electōe actiua p illa vice est p̄uat⁹. t a beneficijs ecclesie p triennīū est suspēsus. Epus vo qui facit vel p̄mittit fieri p̄o illa vice priuatus est ptāte ꝯferēdi bñficiū illud.si ad eū ptinet ipsius collatio.t debet suspēdi a perceptione ꝓprij bñficij.

8 ¶Septimus ponit i.c.q̄squis.d elec.vbi clericus ꝯsentiēs electōi de se facte p ptātis secularis abusum fit ineligibilis.t eligētes p̄ma vice sunt suspensi electōis ptāte.

9 ¶Octauus ponit i diuersis capitulis t titulis circa ordinatos. vel extra tpa. vl' ab epo q̄ resignauit vl' a nō suo.aut de ei⁹ licētia. vel ab excōicato.degradato.suspēso.t hmōi.de q̄bus dic vt.s. Ordo.ij.§.i.t Ordo.iij.§.xx/ij.t Ordo.iij.§.iij.et Ordo.vi.§.iij.

10 ¶Nonus ponit circa ordinātes an tpa. vl' illitteratos vel nō subditos. De quibꝫ dic vt s.i p̄cedēti casu

11 ¶Decimus ponitur i.c.quozūdā.de soln.vbi suspēsus est ab administratione spūaliū qui libet grauās ecclesiā sibi cōmissam p debitis alienis.aut lras siue sigillū cōcedēs quibus possint ecclesie obligari. Uer est q̄ non ligat hec suspēsio:nisi inferiores epis.Fm Jo.i glo. ibidē.t q̄ p epm etiaz potest relaxari. sed nō debet facere nisi prius sit satisfactū indemnitati ecclesie.c.cum olim.de ver.sig.

12 ¶Undecim⁹ ponit i.c.i.d clericꝫ pugnātibꝫ i duello.vbi clerici⁹ duellū suscipiēs vel alteri offerēs suspēsus ē.potest tn eps cū eo dispensare.si mors vel mutilatio nō sit secuta

13 ¶Duodecim⁹ ponit i.c.puncta.d elec.lib.vi. vbi suspendunt quicūq̄ iudices p annū pti/ nuū ab epoz ꝯfirmatōe t ꝯsecratōe qui se intromittūt de cognitione negociorū in causis electionū epatuum.q̄n antea ad papā est appellatū. Aut qui ꝯfirmationē aut ꝯsecratōez ꝯferūt electis post talē appellatōem. At si solum ꝯfirmationē ꝯferunt sunt suspensi ab ea tm. Si ꝯfirmationē t ꝯsecratiōz.sic sunt ab vtraq̄ suspensi. Sil'r si partibꝫ recedētibus ab appellatōne ea ꝯferat.nisi prius inquirat si ptes aliqua prauitate interuenīte recesserūt a dicta appellatione.

¶Terciusdecimus ponit i.c.tāta.de excess.p/la.ꝯtra nō seruātes interdictū.de quo dic vt s. Interdictū.vij.t.viij 14

¶Quartusdecim⁹ ponit i.c. sacro.de sen. ex. vbi suspendit p mēsem ab ingressu ecclie pferēs sentētiā excōicatiōis.nisi p̄mussa canōica monitōe cozā idoneis testibꝫ. 15

¶Quintusdecim⁹ ponit i.c.cū medicinalis.d sen.ex.lib.vi.vbi suspendit p mensem ab ingressu ecclie t a diuinis officijs ferēs sentēti am excōicatōis.interdicti vel suspensiōis nō i scriptis. Idē ē si nō ꝯscribat cām sententie. Idē etiā est si req̄situs nō tradat infra mensem exemplū scripture.de quo dic vt.s. Excōmunicatio.ij.§.ij. 16

¶Sextusdecim⁹ ponit in.c.q̄ sepe. de electi. li.vi.vbi suspēdunt ab officijs et a q̄buscūq̄ bñficijs quētus.capitula.collegia aut singulares psone infrascriptarū ecclesiarz. qui decedente plato alicui⁹ ecclesie cathedralis vel regularis vel collegiate bona ab eo dimissa vl' vacatōnis tpe obuenīētia occupāt.t hec q̄diu ea nō restituāt.vel ecclesie aut successori. nō obstāte quacunq̄ consuetudine.priuilegio aut statuto.t in cle.statutū.de elec.declaratur id habere locū in oīmi emolumēto.t intelligē q̄n p̄latus principalis decedit.vide s. Bñficium.§.xl. 17

¶Decimusseptim⁹ ponit i.c.hac cōstitutione.de offi.dele.lib.vi.vbi cōseruatoz suspendit tur p vnū annū ab officio.si scīēter intromittit se de alijs q̄z de manifestis.de quo dic vt.s. Conseruator.§.i. 18

¶Decimusoctauus ponit in.c.hec ꝯsultissimo.de re.ec.nō alie.lib.vi.vbi plati submittētes bona eccl'iarz seu iura sine ꝯsensu sui capituli.t sedis ap'lice licētia laicis sunt suspēsi p triennīū ab officio.i.executōne officij.et ab administratōe.s.tpaliū Fm Jo.an. Irē clerici qui hoc scientes nō denūciāt supioꝛi sunt suspensi p triennīū a p̄ceptōe bñficioz illius ecclesie. Quid aūt req̄rat vt hec suspēsio iteratur.dic q̄ illa q̄ requirunt vt laici sint excōmunicati q̄ vi aut metu id exigūt ab ecclesiasticis.de q̄ Excōicatio.vij.casu.xxi. 19

¶Decimusnon⁹ ponit in.c.cū cterni.de sen.t re.iu.li.vi.vbi suspendit p annū ab officio iudex ecclesiasticus.ordinari⁹ vel delegat⁹ q̄ cōtra iusticiā t ꝯscientiā i grauamē ptis alterius i iudicio q̄cq̄ facies p gratiā vel odes. Sz hoc nō hz locū i arbitrio Fm Bar.qđ limitat Jo.an.vez.nisi succedat in locū ordinarij vel delegati.de offi.dele.c.vno delegatoz 20

ꝛ eadem ratione nec in auditore.

21 ¶ Uigeſim⁹ ponitur i.c.pñti.de offi.or.li.vi. vbi epi ꝛ ſupiores ſuſpendũtur ab igreſſu ecclesie.inferiores ꝙ ab officio ꝛ bñficio qui i ſbiectis ſibi dignitatibꝫ.pſonatibꝫ.priozatibus vel eccl'ijs bona i ipſis inuẽta poſt mortẽ rectoris eaꝝ vel tpe vacatois obuenientia quoquo mõ occupãt.ꝛ tãdiu donec reſtituerint occupata.niſi ex ſpeciali ꝓuilegio.aut cõſuetudine ꝓſcripta eis ꝙueniant. Et aduerte ꝙ ꝫ loq̃tur de alijs bonis ab hijs.de q̃bꝫ in.c. ꝙz ſepe.ꝺ elec.lib.vi.de quibꝫ.s.§.xvij.

22 ¶ Uigeſimuſ ꝓzim⁹ ponitur i.c.exigit.de cen ſi.li.vi.vbi epi ꝛ ſupiores ſuſpendũtur ab ingreſſu eccleſie.inferiores ab officio ꝛ bñficio qui viſitãtes exigunt pecuniã vl' munera.vl' a nõ viſitatis recipiunt ꝓcurationẽ.de q̃ dic vt.j. Uiſitatio.§.iij.

23 ¶ Uigeſimuſſcꝺs ponit in.c.vſuraꝝ.de vſu. li.vi.vbi ſuſpẽdũt epi et maiores q̃ vſurarijs mãifeſtis nõ oriũdis q̃cũq; titulo ꝙcedũt domos ad fen⁹ exercẽdũ donec eos expellãt

24 ¶ Uigeſimuſtercius ẽ i.c.epoꝝ.de ꝓui.li.vi. vbi interdicit ingreſſus eccl'ie ill'q̃ celebrant pñtibꝫ excõicatis publice vel iterdictis.aut eos recipiũt ad ſacra eccl'iaſtica vl' ſepulturã ꝛ tãdiu donec ad arbitriũ excõicatorꝫ ſatiſfecerint ꝓpetẽter. Et ſi hoc iterdicto durãte diuinis ſe ingerãt i eccleſia i ſuo agẽtes officio ſicut prius efficiũtur irregulares.c.is cui. de ſen.ex.lib.vi. Et licet Arch.hic limitet iſtud ad excõicatũ ab hoĩe ꝓpter ꝙbũ donec arbitrio ei⁹ cui⁹ ſententiã. Iñ Jo.de fan.quẽ ſequitur Be.ibidẽ.itelligit de ſen.iur. Et ſic illud verbũ cui⁹ ſententiã.ſ.ſi eſt iuris:ꝺditoris.ſi hois:hois. Simile habes i.c.nup.de ſen.excõ. Et ſic tene Jo.an.vt recitat Be.ibidem arguit ꝙ pdicta pena ſolũ habet locũ q̃ ad exemptos.nõ quo ad clericos nõ exemptos.ꝛ poſſet teneri poſt factũ.licet añ factũ ſit tenẽ dũ ꝙ etiã ligat nõ exemptos.

25 ¶ Uigeſimuſquart⁹ ponit in.c.ſtatuimus.de elec.lib.vi.vbi ſuſpendit triẽnio a bñficijs q̃ defecerit i pbatõe ei⁹ qꝺ obiecerit ꝓſonã electi ad aliquã dignitatẽ vel pſonatũ.ad q̃ beneficia ſi ſe ingeſſerit infra illud tps ꝑpetuo ꝓuat⁹ ẽ.niſi manifeſtiſſime ꝙſtet ꝙ caluniоſe nõ egerit. Intelligei beneficijs q̃ habet i illa eccl'ia ꝑ qua electio celebrat.c.ſi cõpromiſſarius.de elec.lib.vi.

26 ¶ Uigeſimuſquintus ponit i.c.cupientes.de elec.de qua.s. Electio.§.ix.

27 ¶ Uigeſimuſſextus ẽ in.c.ſi ꝙpromiſſarius de elec.li.vi.vbi eadẽ ſuſpẽſio imponitur cõ/promiſſario ſi eligit ſcienter indignũ.niſi cõpromittẽtes illud habuerint ratũ.

28 ¶ Uigeſimuſſeptimus ẽ in.c.ſolet.de ſen.ex. li.vi.vbi ſuſpenſus eſt ab oĩi actu legitimo excõicatus maiori excõicatione.

29 ¶ Uigeſimuſoctau⁹ ponit in.c.nõ ſolũ.ꝛi.c. ꝙſtitutõez.de regula.li.vi. vbi ſuſpendunt a receptõe q̃rũlibet ad ꝑfeſſionẽ mendicantiũ ordinũ fratres q̃ aliquẽ añ annũ ꝓbationis ꝙpletũ recipiũt ad ꝑfeſſionẽ.

30 ¶ Uigeſimuſnon⁹ ponitur in cle.q̃m.de vi.et ho.cle.de qua.s. Clericus.iiij.§.ij.ꝺtra clericos virgatis teſtibus vtentes.

31 ¶ Trigeſimus ponit in cle.i.de re.ec.nõ alie. vbi ſuſpendit ab officio q̃libet religioſus ꝑſidens monaſterio.ꝑozatui.eccl'ie ſeu adminiſtratoi cuilibet.ſi iura.reddit⁹ vel poſſeſſiões eiuſdẽ alicui ad vitã ſeu ad certũ tps ꝙcedit quouis titulo.niſi neceſſitas aut vtilitas id expoſcat monaſterij vel eccleſie.ꝛ tũc cũ conſenſu ꝙuẽtus ſi habet. Aut ſi nõ habet ſui pelati. hoc tñ ñ extẽdit ad locatões ꝛ vẽditões fructuũ ad modicũ tps.vt ibidẽ.

32 ¶ Trigeſimuſprim⁹ ponitur i cle.religioſi.de ꝛeci.vbi ſuſpẽdunt religioſi habẽtes adminiſtratões vl' bñficia ab officijs ꝛ adminiſtratoi bus q̃ noualiũ aut decimaliũ aut decimaꝝ debitaꝝ faciũt fraudẽ.ſi req̃ſiti infra mẽſes nõ reſtituerint vel nõ ſatiſſecerint vſurpatꝫ infra duos mẽſes.ꝛ tãdiu donec ſatiſfecerint.

33 ¶ Trigeſimuſſcꝺs ponitur i cle.cupientes.de pe.vbi ſuſpẽdũtur ab officio pdicatois oĩs religioſi.exceptis illis qui decimas recipiunt q̃ poſtq̃ fuerint requiſiti p rectores eccleſiaꝝ ſcienter omiſerint facere ꝙſcientiã ꝙfitentibꝫ de decimis ſoluẽdis.ꝛ hoc q̃diu nõ fecerint ſi ꝙmoditatẽ habuerint.

34 ¶ Trigeſimuſtercius ponitur in cle.i.de ſtamona.vbi ſuſpenditur a bñficioꝝ collatõne abbas vel prioꝛ nõ habens abbatẽ ꝓpriuꝝ. alius ꝙ ab adminiſtratõe ſi quã habet. q̃ ſi nõ habet ihabilitat ad habẽdũ bñficiũ ꝛ adminiſtrationẽ.et hoc p annũ ſi ſotulares nõ corrigiatos ꝛ altos vel capuria nõ fixa portare ꝑſumpſerit. Itẽ ſin ꝑmiſſam pſonaꝝ diſtinctionẽ ꝑfatas penas ſuſpẽſiõis ꝛ inhabilitatõis p biẽniũ ipo facto incurrũt:ſi venatiõi aut aucupatõi clamoroſe.vl' al's cũ canibus aut auibꝫ ex ꝓpoſito interfuerint.ꝛ loq̃tur de monachis nigris.ꝛ collatio ptinet ad priozẽ claustralẽ cũ ꝙſilio ꝛ ꝙſenſu maioꝝ ptis capituli ſeu ꝙuẽtus durãte tpe ſuſpenſionis abbatis vel priozis vt ibi.

35 ¶ Trigeſimuſquart⁹ ponit in cle.cũ ſit.de ma

gistris. vbi suspendunt q̄libēt etiā epi 7 supi/
ores p sex mēses sequētes a collatōe magiste
rij seu doctoratus q̄ aliquē pmouerūt ad ta/
le officiū. nisi prius recepto iuramento p vl/
tra tria milia turonensiū argenteoz i tali do
ctoratōis solēnitate nō expendet
¶ Trigesimusquintus ponitur i cle. multoz
de here. vbi suspendunt epi p triēniū ab offi/
cio. si odij. gre aut amoris vel pmodi tpalis
obtētu ꝯ iusticiā 7 ꝯ scientiā ꝯmiserit pcedere
in crimine heresis cōtra quēcūq. vbi fuerat p/
cedendū aut obtentu eodē ptauitatē ipsam
vel impedimentū sui officij imponēdo quo/
quo modo vexauerint aliquem
¶ Trigesimussext⁹ ponit i cle. religiosi. ō pui
le. vbi suspēdūt religiosi q̄ ex admīstratōe eu
charistie. extreme vnctōis vel solēnizatione
mrimonij. aut quacūq. absolutiōe indebita
aliq̄d acq̄sierūt. nisi postq̄ fuerint req̄siti in/
fra mensem restituerint donec satisfecerint.
¶ Trigesimusseptim⁹ ponit i. c. q. in olbo. de
vsu. vbi clerici suspēdunt ipo facto ab officij
executōe. sm Pa. ibidē. q̄ recipūt ad cōionē
vel oblationē altaris manifestos vsurarios.
7 tādiu donec ad arbitriū epi satisfecerint
¶ Est 7 alia suspensio q̄ dicit minor. Pāc in
currit quis ex duobz. Primo ex q̄cunq. mor
tali pēto in q̄ quis existēs anteq̄ peniteat est
suspensus ab oīi sacramētoz ptcipatione.
vt in. c. quesitū. ō cohā. cle. 7 muli. Secdo ex
ptcipatōe cū excōmunicatis in quo incidit
minorē excōicationē. Istu tñ si sic suspensi ce/
lebrent nō efficiūtur irregulares. vt in. c. si ce
lebrat. de cle. ex. mi.
¶ Est 7 alia suspensio qua q̄s ē suspēsus q̄ ad
alios. sed nō quo ad se q̄ ppie suspensio nō
pōt dici. 7 ista liganť clerici pegrini. vt in. c. i.
7. iij. de cle. pegri. nā tales nō pūt celebrare in
publico anteq̄ fidē certā fecerint de eoz ordi
natione. sed bene in secreto. vt in. d. c. iij. Si
tñ celebrarēt nō essent irregulares. vt no. Pa.
in. d. c. si celebrat.
¶ Nullus epūs aut supior incurrit sniaz iter/
dicti vel suspēsiōis imposītā a iure vl' a iudi
ce. nisi ō eis fiat specialis 7 expssa mētio. c. q̄
piculosum. de sen. ex. lib. vi.

Suspēsio.ii. q̄ ad platōez.

Sciendum q̄ debet fieri in scriptis monitione pmissa et ce/
teris. sicut excōmunicatio. Et ideo q̄ dixi de
sentētia excōmunicationis. s. Excōicatō. q̄.
dic de platione suspensionis vl' interdicti. vt
patet in. c. i. de sen. ex. li. vi.

¶ Utrū appellatio suspēdat interdictū vel su 1
spensionē sicut excōicationē. R. q̄ sic. si prece
dat. vt in. c. ad h̄ q̄m. de appel. a ꝯrario. Si
tñ appellatio fieret etiā post suspēsionē a tpa
libo. vtputa ab ingressu dom⁹. vinee. 7 hmōi
vel i interdicto ignis vl' aque 7 hmōi. bñ ap
pellatio post sequēs suspenderet eā. l. nō tm.
ff. de appel. nisi casus esset in quo damnatuz
publice interesset statim puniri. l. ostituōes
ff. de appel. Ex quo ptz q̄ suspensionē a bñfi/
cio. ab officio vel ab ingressu eccl'ie nō tollit
appellatio sequēs. q̄ spūalia sunt. Et sic itel
lige Innoc. in. d. c. ad hoc q̄m. Secus si su/
spēsio ē a preceptōe fructuū beneficij que tēpo
ralis est. vel a pbenda. q̄ appellatio bñ suspē
dit etiā post interposita. Secus si suspēde/
retur q̄s a canonica. q̄ spūalis est. Jo. an. in
in. c. is cui. de sen. ex. lib. vi. tenet. q̄ etiā tollit
appellatio sequēs suspēsionē a bñficio. Et il
lud q̄d dr nō suspēdere appellationē sequen
tē interdictū vel suspensionē dicit hre locū i
mere spūalib⁹ p que ligatur aīa.
¶ Quid si sentētia suspēsionis aut interdicti 2
feratur sub ꝯditōe. R. q̄ nō ligabit donec ex
tet ꝯditio. Et breuiter q̄d dr de excōicatōne
dic de suspēsione sm Jo. an. in. c. licet. de sen.
ex. lib. vi. cū eadē quasi sit ratio.
¶ Quis potest suspendere vl' interdicere. R. 3
q̄ qui pōt excōmunicare 7 ecōtrario. Silr q̄
pōt excōmunicari pōt suspendi vel interdici
Et qui pōt p censurā ecclesiasticā cogere. pōt
hec tria facere. s. excōmunicare. suspendere 7
interdicere. que tria intelligunť nole censure
ecclesiastice. c. querenti. de ver. sig.

Suspēsio.iii. q̄ ad penam.

Doc. satis in
tricate loquūtur. q̄uis Pa. i. c. cū dilect⁹. de
ꝯsue. 7 i. c. si celebrat. de cle. ex. mi. clarius dixe/
rit. nihilominus tu vt clarius capias
¶ Aduerte ꝓmo 7 distingue sic. Quedā suspē 1
sio ē a iure. vt i casibz suprapositj. quedaz ab
hoie. Et haz suspēsionū quedā ē ab aliquo
qui ppie est actus alicuius ordinis. puta a
celebratione. ab officio. ab ordine 7 hmōi. q̄
dā ab alijs actibz qui non ptinēt ad aliquē
ordinē. Si suspensio sit ab actibz alicuj⁹ or/
dinis sic. aut talis suspensio ē cū tali modifi
catōe. s. quouscūq. satisfecerit vl' penituerit. Et
sic si est a iure. vt. xvi. qu. xxi. xxij. xxiij. xxv.
xij. xxxvi. xxxvij. dist. sic sm Arch. 7 no. He.
in. d. c. quia sepe. nō efficiūtur irregulares. si
celebrent vel exerceāt actū ordini deputatū.
q̄ sm eū isti potius videnť a deo suspēsi q̄z a

iure. Si ꝙ talis suspēsio sit a iudice. sic erūt irregulares. ꝛriū tñ tenet glo. i. d. c. ꝓsenti. q̄ etiaꝫ suspensi a iure tali mō sint irregulares. cuiꝰ opi. renerem añ factū. sed post factū illā Archi. Si ꝙ dicta suspensio nō sit cuꝫ tali modificatōe. siue sit a iure vel a iudice efficiunt irregulares exercentes actū alicuiꝰ ordinis. vt i. c. i. de sen. ex. li. vi. & in. c. i. de sen. & re iudi. li. vi. Si aūt dicta suspensio nō sit circa ea que ptinēt ad actus ordinū. sed circa alia ab ipsis. sic nō essent irregulares eā nō fuā/tes. sed alio mō dꝛent puniri. Et dicta duo ca. loquunt ꝓpꝛie qñ exercet aliqđ ꝛputatū certo ordini. vt nō. in. d. c. cuꝫ dilectus. & c. si celebrat. & in. d. cle. cupiētes.

2 ¶ Et aduerte scđo q̄ est quedā suspensio ab actibꝫ ordinū q̄ fit a ꝓlatis vel a iure. đ q̄ dic vt dixi hic. s. quedā que fit a confessoꝛibus ad certū tempus vel etiā simpliciter. et talis nō inducit irregularitatē. licet nō seruet ꝑm Jo. an. in. c. is qui. de sen. ex. lib. vi. qꝛ non inuenitur iure expꝛessum.

3 ¶ Aduerte tercio q̄ vt ptꝫ ex supꝛadictis inti. Suspēsio. i. suspēsio multipl'r imponitur Et no. glo. in. d. cle. cupiētes. Et iō vt sciasqñ ꝺcernit actū ordinū explanalꝺ. Aliqñ ei ꝙs suspendit a pontificalibꝫ solū. & sic si celebrat etiā in pōtificalibꝫ nō efficit irregl'aris. ꝑm Hosti. & Sul. durādi. qꝛ nō sunt de ba ordinis vel officij. qꝛ sine ipsis quodlibet officiū pōt celebꝛari. Ego tñ tenēdo q̄ ep̄atus sit ordo. vt cōiter tenēt canoniste. credo q̄ si celebrat in pontificalibꝫ. vl' exequit aliqđ qđ ad ordinē ep̄at⁹ ptineat efficit irregl'aꝛ. Secus exercēdo iurisditiōalia. qꝛ illa sunt sepaꝛta ab his q̄ sunt ordinis ep̄alis. Et ideo eps suspēsus a pontificalibꝫ nō ē suspēsus a iurisditionalibꝫ. vt no. ꝑa. in. d. c. cuꝫ dilectus. Aliqñ suspendit a sacramentoꝝ ꝓceptōe vel ptꝛicipatione. & sic sil'r nō ē irregularis si contrafaciat. vt in. c. si celebrat. de cle. exco. mini. qꝛ ptꝛicipare nō est ordinis vel officij. qꝛ laici etiā ptꝛicipāt ꝑm Inno. in. c. i. de sen. ex. li. vi. Idē tenet Hosti. Aliqñ suspendit a collatōe sacramentoꝝ. & sic sil'r licet ꝺferat. nō ē irregularis. qꝛ sine solēnitate ꝺferunt etiā sacꝛa a laicis ꝑm Inno. i. d. c. i. & Host. ibidē. Limito ver qñ ꝺfert sacꝛa nō tanq̄ habens ordinē. sed simpl'r sicut laicus. Aliqñ suspendit ꝙs ab ordine ſb diaconi. et sic si exerceret officiū diaconi vel ꝓsbꝛi erit irregularꝫ. Secus si ab ordine ꝓsbꝛi esset suspēsus. qꝛ possꝫ exercere officiū iferioꝝ ordinū. c. significauit de coꝛ. vicia. Sed suspensus ab officio sacerdotij seu sacerdotalibꝫ est suspēsus ab ep̄alibus. sed nō ecōtrario. Sil'r suspēsus a collatione ordinū simpliciter est suspēsus a collatione cuiuslibet ordinis. Sed suspēsus a collatione sacerdotij nō ē suspēsus a collatōe ordinis inferioꝛis. Sed suspēsus ab inferioꝛi intelligit suspēsus a collatōne supꝛioꝛis ordinis ꝑm Jo. i. c. dilectꝰ filius. de tempo. ordi. Et ideo efficiunt irregulares si ꝛtrafaciunt. Aliqñ suspēdit ab officio. & sic suspēsus est a pontificalibꝫ etiaꝫ. Ideo si ordinat vel celebꝛat efficit irregularis. Uñ suspēsus ab officio ide ē sicut de suspenso ab ordine. & talis ē ꝑa. in. c. cū dilectus. de ꝺsue. Et ideo est suspensus a iurisditione spūali ꝑm ꝺmunē opinionez. licet glo. in. c. si celebꝛat. de cle. ex. mi. teneat ꝺtrariū. & male ꝑm ꝑa. ibidē. Rō. qꝛ remota executōe fundamēti remouetur & accessoꝛiuꝫ. qđ est iurisditio. nec obstat. c. dilecta. de ma. & obe. vbi abbatissa que nō habet ordinē. tñ ꝺfert bñficia. qđ ē iurisditiōis. qꝛ illud ꝺcedit sibi rōne religiōis. sed nō religioso nō dat iurisditio spūalis nisi rōne ordinis. nō tñ credo incurrat irregularitatē. si ea q̄ sunt iurisditiōis exerceret. ar. d. c. i. de sen. ex. & cō. li. vi. Itē no. glo. i. c. qꝛ sepe. de elec. li. vi. & in. c. pñti. de offi. oꝛ. li. vi. q̄ suspēsus ab officio ipo facto suspēsus ē ab oībꝫ bñficijs. ſz nō ecōtrario. Sed glo. in. d. cle. cupientes. sic ꝺcoꝛdat. vt suspēsus ꝓ leui cā. puta facto q̄ imminet scandalū de quo dubitatur an sit mortale. sic nō pꝛiuat. Si ꝙ est ꝓlectus graui. sic si est in mora petēde absolutōis. ꝑ/uat a ꝓceptione fructuū bñficij. qꝛ ꝑpter officiū ꝺat bñficiū. Si ꝙ ē in mora nō ꝑuabit fructibꝫ bñficij. & sic ꝺcoꝛda opiniones diuersas. Aliqñ suspenditur ꝙs a diuinis officijs. & tūc nō pōt nec officiari nec cū alijs interesse seu audire ꝑm Jo. Soff. & Ray. Nō tñ erit irregularis si. soluꝫ interfit vt simplex laicus. vt patet ex dictis.

¶ Utrū interdictus ab ingressu eccl'ie possit officiari extra ecclesiā. R. q̄ sic. sed nō ecōtrario. & cui interdicit eccl'ia intelligitur interdicta eccl'astica sacꝛa. xxiij. q. ij. latoꝛē. ꝑm Jo. 4
Sz ꝺtrariū ꝺmuniter tenetur i ꝟ casu. qꝛ talis celebꝛare pōt extra ecclesiā.

¶ Quid si interdictus ab ingressu eccl'ie intrat & audit ibi diuina. R. q̄ licet mortaliter peccet. nō tñ efficitur irregularis. nisi ipe celebꝛet quasi vtens officio suo sicut pꝛius ꝑm Se. i. d. c. is cui. de sen. ex. li. vi. 5

¶ Sz nūquid pōt intrare eccl'iaz ad oꝛandū 6

tpe quo ibi diuina nō dicunt: R. quidam tenent q nō. Sed Calde. quē seqtur Hemi. in. d. c. is cui. tenet q sic licite. et placet p rationem prefati. c. is cui.

¶Aliqñ suspēdit q̄s ab admīstratōe eccl'e tā in tpalibꝫ q̄s in spūalibꝫ. z talis celebrās ñ ē irregularis. qz nō est suspēsus ab ordine. fm Pa. in. c. si quorundā. de solu. z Jo. an. ibidē

¶Aliqñ suspēdit q̄s ab aliq̄ officio. puta ab officio p̄dicatōis. z nō efficit irregl'ar; si p̄dicat vel celebrat. vt in cle. cupientes. de pēnis. no. Pau. z seqtur Calde. ibidē. Nec9 si aliq̄ alio officio annexo alicui ordini.

¶Aduerte quarto cū q̄s suspēsus ē a canone ppter defectū corpalē. ppt quē phibet pmoueri. de q̄ habes. s. Corpe vicīat9. z tal' si promoueat z celebret. licz mortal'r peccz. nō efficit irregularis. fm Pa. in. d. c. si celebrat

¶Quid si iudex post appellatōez posuerit interdictū vel suspensionē. z post q̄s celebrauerit. z iudex appellatōis pnūciauerit appellationē nō tenere: erit ne irregularis tal' q̄ celebrauit: R. fm Bef. z Jo. in. c. pastoralis. de ap. q si appellauit ex cā frīuola z nō pbabili. sic erit irregularis. al's nō.

Suspēsio. iiii. seu interdictū quō relaxat. Aduerte q si imponit a iure vel a iudice sic. donec satisfeceris vel penituerīs. sic facta satisfactōne vel pnitētia relaxatur ipo facto fm Pa. in. c. cum tu. de vsu. nō. in. c. nō est. de spon. in tex. z in glo. Si vo imponit simpliciter. sic necessaria ē absolutio. Et de hꝫ vide. s. Interdictū. viij. in prīn.

¶Sed quis potest absoluere: R. fm Jmuniter dicto. in. d. c. si quorundaz. q si simpliciter est imposita a iure potest. nisi vbi cōditor canonis sibi reseruat. arg. c. nuper. de sentē. ex cō. Si vo nō sit simpliciter sed ad tempus facta. sic tenet glo. in. c. cupientes. de elec. lib. vi. z in cle. i. de here. q solus cōditor canonis potest absoluere. Pa. etiā in. d. c. si quorundā. tenet. q etiā si simpliciter sit iflicta ppter pcm̄ q epus nō potest. nisi in casibus i quibus pōt dispensare. qz pena ppter delictuz posita intelligitur ppetua. vt i. l. seruus. C. de pēnis. no. Jnno. in. c. ex lris. de consti. Secus esset si ppter contumaciā esset iflicta. qz sic posset eps absoluere. arg. in. d. c. ex lris. z qō no. Jnno. i. d. c. i. de excess. prelā. In sentētia vo suspensiōis simpliciter facta ab hoie absoluet q̄ tulit vel eius sup'ior. fm q dr d sentētia excōicationis. xxiij. q. i. si petrus.

¶Sed quō absolutio fiet: R. solo verbo. fm Hosti. dicēdo. reuoco vel remouco vel absolūo a tali sentētia. z hmōi. Faciūt ad p̄fata q̄ no. s. interdictū quō relaxatur. qz ambulant pari passu. interdictū. viij. p totū. 2

¶In q̄bꝫ casibꝫ suspendit quis. z tñ nō pt restitui a suo suspensore. sed solū a papa: R. q i tribꝫ. Prim9 q̄ñ clerici vl'regulares ppter exhibitōem sacramentoz hereticis. aut ppter receptionē elemosynaz vel oblationū ab eis vl' ppter traditionē eccl'iastice sepulture p̄dictoz hereticoz sunt priuati ab eoz ordinarijs officio. c. excōicam9. de heret. Scōs est i suspenso a collatione beneficioz p concilium post primā z scōaz monitōem inuēto culpabili in ꝺferendo bñficia indignis. c. graue. ꝺ pēn. Posset tñ iste ab vno pncipali patriarcha restitui. vt in. d. c. graue. Tercius i egrad dato. c. ex tue. de cleri. inō resi. 5

Suspitio vide. s. Judicare: z. c. Presumptio.

Susurratio ē oblocutō mala de primo facta occulte ad diuidendā amicicīā aliquoz. Cōuenit em̄ cū detractōe. qz vter q̄z dicit malū de primo in eius absentia. Sed i intētione distinguit. qz susurro intendit discordiaz inter amicos deseminare. vt dicit glo. ad Roma. i. Detractores aūt alioz bona minuūt vl' negāt. z honorem seu famā intendūt perimere. Dicit susurro bilinguis. qz vtpl'imū duabus linguis vtitur. dicens vni malū de alio z econtrario. z nedū est pcm̄ mortale sz grauissimū. vt patet Prouer. vi. Sex sunt que odit d9 ꝛc. z septimū q̄ detestat' aīa ei9. s. q̄ seminat inter fratres discordias. Rō. qz amicicia p̄eminet inter bona exteriora. Eccl'i. vi. Amico fideli nulla est ꝺparatio. Et grau9 pec cat q̄z detractor qui famā eripit. Aut ꝺtumelios q̄ honorē ledit. qz. viij. ethi. Melior ē amicus q̄z honor. z amari q̄z honorari Et tenetur multo magis ad restōem q̄z fures z latrones. Et ideo nō pōt absolui nisi q̄tū pōt restituat amicicīā quā abstulit vl' alio mō satisfaciat si eā restituere nō pōt. hec ex Tho. ij ij. q. xxxiij. arti. i. z. ij.

Tabellio ꝺr habens publicū officiuz scribēdi instrumēta ad faciēdā fidē. al's ꝺr tabularius. vt i. l. generali. C. de tabularijs. scribis. z de multiplici eius noīe. nō. in. c. q̄m ꝺtra. de pba. 1

¶Quis potest facere aliquē tabellionē: R. q 1

ꝑnceps ⁊ cui ipe ꝺmittit. Itē reges q̄ nō cognoscūt supiorē. ⁊ ciuitates q̄ habēt iura ꝑncipis. ⁊ papa. vt vult Inno. i. c. cū. P. ꝺ fide instru. et Barto. in. l. infamē. ff. de pub. iudi. Idē dic de alijs magistratibꝫ seu dñis iurisditionē habentibꝫ respectu iurisditōis coz. ⁊ nō solū ꝓlatis in tpalibꝫ. sed etiā in spūalibꝫ. De hoc vide Pa. in. d. c. cū. P.

¶Sed q̄rit an notarij ꝺstituti a talibꝫ possint vbiq; ꝺficere in strā. R. fm Pa. i. d. c. cū. P. q̄ nō. nisi i territorio ꝺstitutis. vñ creat⁹ ab impatore nō ꝺficiet i terris papē. nec ecōtrario. Sed bñ in strā ꝺfecta i territorio illi⁹ qui eū ꝺstituit valēt etiā extra territoriuz fm ꝺmunē opi. vt in. d. c. cū. P. no. Pa. 2

¶Utz possint clerici esse tabellliones. vide. s Clericus ix. §. ix. 3

¶Utz religiosus si in scl'o fuerat possit tale officiū exercere. R. q̄ nō. nisi ꝓtra hereticos. vt no. Jo. an. in c. vt officiū. de here. lib. vi. oicit tñ Guil. in speculo q̄ vetera poterit ꝺplere. sed nō noua assumere. l. alienatiōes. ff. fam̄. her. ⁊ de iudeis. c. iudei 4

¶Utz tabellio puniat si ꝺficiat istra de actu reprobato a iure. R. Pa. in. c. i. de fide instru. q̄ sic. l. iubem⁹. C. ꝺ sacrosa. ec. glo. in. d. l. generali. no. Spe. ti. de instru. editōe. 5

¶Quā scientiā ꝺz hīe. R. Bar. in. l. fi. C. de tabula. q̄ ꝺz scire summā ⁊ sil'ia. q̄ ptinēt ad artē notarie. al's imputabit sibi. nō tñ teneť esse doctoz. Facit qđ no. Inno. i. c. cū i cūctis. de elec. et ideo pti teneť restituere damnū qđ imperitia sua dedit. Facit. l. illicitas. §. sicuti ff. de off. presi. no. Pa. in. d. c. i. 6

¶Que requirunť ad validitatē instrōrū. R. q̄. xiij. q̄ no. Pa in. d. c. i. ꝺz imponere. Primo inuocatiōez nois dñi. Secdo annū dñi. Tercio nomen impatoris i terris sibi subiectis vl' regis vel pape. Quarto nomē ꝺsulis sed istud nō seruať. Quinto locū cōtractus. Sexto mēsez ⁊ diem. Septimo indictionē. Octauo serē facti. Nono testes. Decimo signū ꝺsuetū notarij. Undecimo q̄ ꝺfecta corā ptibꝫ leganť. Duodecimo q̄ sit ꝺstitutus notarius ab eo q̄ hz ptātē. Tercidecimo q̄ appareat q̄ notarius fuerit rogatus. Quartodecimo q̄ talis notari⁹ sit habilis. q̄ si eēt excōicatus notoriē vel priuat⁹ ptāte ⁊ hmōi nō valeret. de quibꝫ omnibꝫ vide p eundem Pa. in. d. c. i. si placet. 7

Taciturnitas aliq̄n est act⁹ ꝓtutis q̄n cō gruo tpe tenetur. Aliq̄n ꝓo est nomen vicij. Uñ Grego. Si inordinatū silentiuz culpa nō esset pphēta nō dixisset. Ue mihi q̄ tacui. Et est in genere delicti. ⁊ ē aliquādo mortale peccatū. q̄n. s. nō loq̄tur cuz tenetur loco ⁊ tpe. puta tpe confessionis. correctionis. instructōis ⁊ hmōi necessario fiende. vt i glo. xxv. dist. §. al's. Aliquādo veniale. vt q̄n hō nō loq̄tur cum deberet tñ. sed nō de necessitate. Aliquādo nullū q̄n expectatur loc⁹ ⁊ tps ꝺgruū. Et fm hoc intelligitur illud. q̄. Thi. vlti. Insta importune oportune. vbi glo. opportune q̄stū ad eos quibꝫ placz. importune q̄stum ad eos quibꝫ displicet. dūmodo i futuro ꝓdesse possit. Sed q̄n oīno nō poterit ꝓdesse. sed sunt incorrigibiles sic cessandū ē. fm illud. Nolite sanctū dare canibꝫ. Mat. vij. nisi sit ꝓlatus qui ꝓpter alios ne corrūpantur tenetur talē tradere sathane. de q̄ vide. s. Correctio. i. §. iij.

Talliam vl' exactionē collectā seu questā. vtrū possint dñi suis subditis imponere. R. vt ex Rich. in. ij. di. xliij. q. iij. ar. i. colligo. q̄ ꝑnceps sol⁹ pt ꝺ nouo iponere p bono cōis ꝓmotōe aut defensione. ꝺpēsata sbditoz q̄litate ⁊ quātitate. ⁊ q̄n ei⁹ facultates nō sufficiunt ad ff. de publi. ⁊ vecti. l. vectigalia. Sil'r rex q̄ nō recognoscit supiorē. vl' alij q̄ ꝑscꝑ serūt iura ipij. Nā null⁹ nisi ꝑnceps sol⁹ aut q̄ ꝑscꝑ serūt iura imperij pōt sup tallijs ⁊ exactoibꝫ leges cōdere vel ꝓuilegia ꝺcedere. vt ptz in. l. vnica. C. de vaca. mu. ⁊. l. semp. §. fi. ff. de iur. immunitatis. vñ alij licet sibi vsurpēt errāt. vt ptz in eo qđ legit ⁊ nō. in. c. ꝑ venerabilē. q̄ si. sint legi. et. c. sane. de priuil. no. Barto. in. l. infamē. in fi. ff. de pub. iudi. ⁊ in. l. hostes. ff. de capti. ⁊ in. l. si publican⁹. §. in oībꝫ vectigalibꝫ ff. de publi. Si ꝺo tallie nō sunt advtilitatē boni cōis. nō pōt eas imponere. et si imponit subditi nō teneńt ei obedire. Alij aute dñi a ꝑfatz nō ꝑnt ꝺ nouo tallias ꝺponere suis sbditis nisi p legē vel senatuscōsultū. vl' ꝺstitutiōz ꝓncipis eis ꝺcedat. d. l. vnica. vl' p ꝺcessionē a ꝓncipe ex cā ⁊ specialiter impetratuz. l. vnica. C. ꝺ supdicto. li. x. no. Archi. in. c. si q̄s romipetas. xxiij. q. iij. et qđ legit ⁊ nō. i. c. inouam⁹. de cēsi. vel p ꝺsuetudinē diuturnaz. nō p violētiā. s. spōte approbatā ab oībꝫ ꝺmuniter. C. de canone lar. titulo. l. ꝑcepit. et. C. de auro coronario. l. vna. i fi. li. x. et q̄ sit talis ꝺsuetudo ꝺ cui⁹ initio nō extat memoria vt in. c. sup quibusdā. de ꝛ. sig. ⁊ vide qđ nō. Bar. in. d. §. in omnibꝫ vectigalibꝫ. aliter si

exigũt teneãt ad restitutiõez illã a qbꝫ extorse/runt si sciũt: vel eoꝝ heredibꝫ. aut si nesciunt pauplbꝫ vel ad bonũ ꝯmune. fm Tho. i epi stola ad quandã ducissam.

¶Sed qñ dicunt ad vtilitatẽ bonĩ cõis tal/liet. R. fm Ri. vbi. s. ꝙ aliqñ directe. puta qñ imponunt ꝓ defensione fidei vel regni. vel ꝓ refectõe pontiũ. viaꝝ. ꝛ hmõi. Aliqñ indirecte. vt puta qñ eius frater vel filiꝰ ẽ captiuus vl aliqua terra ẽ sibi capta. ꝛ rex imponit tallias vt recupet. qz sic redũdat in bonũ subditoꝝ. qz redditꝰ rex magis potẽs vel maritat filiã. ꝛ hmõi. Addit tñ Ric. vbi. s. ꝙ negocio expedito si facultates regis supabũdãt. ꝛ aliqua ꝯmunitas nimis grauat ꝙ debet ei sbuenire. sicut facit caput mẽbris. Dicit etiã idez Rich. in quol. iij. q. xxviij. ꝙ licz nõ deãt sbditos talliare qñ facultates sue sufficiũt. tñ nõ est dicendũ facultates sufficere qñ nõ ꝑt se defendere vel cõmune bonũ ꝓmouere. nisi ita depauperet se. ꝙ nihil sibi remaneat i thezauro quo se iuuare posset. si iterꝫ infra breue ꝛps ab aduersarijs inuaderet. maxĩe si multos hꝫ insidiatoꝝ. Tali eñ regi necessariꝰ ẽ thezaurus. qz aduersarij hꝫ scientes magis eũ timẽt. ꝛ magꝫ pacifice viuit ꝛ possidet regnũ licet melius esset thezaurizare amoꝝ hoĩm subditoꝝ qꝫ argentũ vel aurũ.

¶Utrũ dñi q̃ auferũt a sbditis vsuariũ quẽ habẽt i aliq̃ nemore. ꝛ hmõi. teneãt restituere. R. fm Rodo. ꝙ teneãt ad restõez. nisi sint tales subditi quasi serui. ita ꝙ nihil habẽt ꝓ priũ. sz ipm vsuariuz habẽt qsi ꝓ peculio. ita ꝙ dñs ad libituz possit reuocare. Sil aliꝫ q̃ vsurpãt ipm tenẽtur eis: nõ dñis

¶Quid de platis q̃ ꝓ eo ꝙ aliqd impẽderũt legato vl aliꝫs maioribꝫ exigũt plꝰ qꝫ expẽderũt a sbditis: R. ꝙ teneãt extorta restituere. ꝛ tãtũdẽ de suo pauplbꝫ erogare. ꝛ si supior cui ꝙrela de hꝫ fit fuerit negligẽs canonice subiaceat vltioni. c. qz plerigꝫ. de immu. ec.

¶Quid de putatis ad tallias diuidendas qui vnũ magis grauãt ꝛ alterꝫ magis alleuiant: R. tenẽtur ad restõem aggrauato ingꝫtum plus aggrauauerũt. vide. s. Restitutio i. in ꝓ. ledens. §. iij.

¶Utrũ occultantes bona sua ne tallient fm suas facultates teneãt: R. ꝙ si tallia ẽ iusta teneãt illis q̃ ꝓpter hꝫ fuerũt magꝫ ꝙuati. Si ꝯo nullꝰ fuit ꝓpter hꝫ magis ꝙuatꝰ. sed dñs min⁹ habuit. sic tenentur ipsi dño. nisi forte aliqñ fuissent iuste ab eo ꝙuati. qz posset cõpensare. Si ꝯo tallia ẽ iniusta nõ teneãt. qz ꝑñt occultare licite. Idẽ dic qñ tallia ẽ indeterminata. puta deputant aliq̃ vt exigãt qñtũ ꝑñt fm facultates subditoꝝ. nõ teneãt se ꝓpalare. nec fil teneãt restituere exactores q̃ aliꝫs alleuiãt. licet peccẽt mortal. ar. c. i. xxij q. i. qz exhꝫ nullꝰ grauat nisi esset necesse sepius reiterare. qz tũc teneãt ad restõem aggꝙuatoꝝ exactores q̃ ꝓtra ꝓscientiã aliꝫs alleuiauerũt. ꝯcoꝝ. Nonal. ti. resti.

¶Utrꝫ possit alicui ꝓcedi immunitas tallia/rũ: R. Pa. in. c. puenit. de immu. ec. ꝙ a ꝑncipe ꝛ ex ꝓprio motu sic. sz ad pces nõ. nisi ponat in priuilegio clausula nõ obstãte. l. fi. C. si ꝓtra ius vl pu. vti. qz cũ sit ꝓtra publicã vtilitatẽ optet fiat mẽtio de ea. vt no. Bar. in. l. vacuatis. C. ō decurio. ꝛ in. d. l. fi. ꝛ facit. c. exꝑte. de capel. mo. Ab inferioribꝫ aũt alijs põt ꝓcedi. sz cõitas nõ dz grauari sz minuẽt. puta si dabant centũ. ꝛ vnꝰ eximit q̃ dabat decẽ nõ ꝑstabit cõitas nisi. xc. aliter in ꝓiudiciuz cõitatis ꝓcedere nõ põt. Sil ꝑfati inferiores ꝛ cõitates ꝑñt ꝓcedere nõ suis subditis immunitatẽ hãc. licz nõ habeãt iura imperij vt veniãt ad habitandũ i eoꝝ terris. sic fit q̃ tidie medicis doctoribꝫ ꝛ hmõi. sz nõ iã subditis. nisi in ꝓiudiciũ solũ ꝓcedentis. 6

¶Quid g̃ ō militibꝫ. cõitatibꝫ. dñis ꝛ hmõi q̃ q̃tidie tallias imponũt ad libitũ suuz. nũc plus. nũc minus exigẽtes: R. fm Io. ꝙ fures sunt ꝛ latrones. nec habet locũ ꝓsuetudo vbi cũ violentia est introducta. 7

¶Quid de imponẽtibꝫ tallias sup rebꝫ eccle sie ꝛ ꝓsonaꝝ ecclesiasticaꝝ: R. ꝙ teneãt restituere nisi i casibꝫ ꝓcessis. de quibꝫ. s. Immunitas. §. xxxvi. cũ. vij. §. se. 8

¶Utrꝫ p statutũ posset fieri vt licite aliquod certũ daretur dño: R. ꝙ sic fm Io. si fiat de ꝓsensu ipsoꝝ subditoꝝ. multo magis excusantur dñi si a ꝑncipio de tali tallia cõuenerũt libere. nõ ex violentia. 9

¶Utrꝫ excusent dñi q̃ talẽ ꝓsuetudinẽ inuenerũt ꝙ capiũt a subditis de mobilibꝫ bonis ipsoꝝ quantũ volũt et qñ volũt: R. Rod. ꝙ si certũ est ꝙ ab initio sit tale onus impositũ sine fraude ꝛ malicia. sic ꝑñt tolerari. Si ꝯo nõ est certũ. aut credat verisimiliter ꝙ nõ sit ab initio legitime impositũ. sic teneãt restitue re. In dubio tñ exquo ab ecclesia tolerãtur nõ esset eis absolutio denegãda simpliciter. sed cũ dubitatione ꝓstanda 10

Tantũ est dictio taxatiua solũ respectu eoꝝ quibus annectit. et excludens ꝛ tacite negans respectu aliorum. verbi gra. ius eligendi spectat ad canonicos

tm̄. ly tm̄ respectu canonicorū ponit. respectu aliorum negat. vt est tex. in. c. cuz ecclesia. de causa poss. z ppzie.

Cemperātia vide Sobrietas.

Temere facit q̄ sciēter actuz sibi a iure phibitum sb̄ colore fraudulēto facit. c. p venerabilē. i ȳbo vide/bat. q̄ fi. sint le. z p Pau. i cle. i. de sepul. z ar. optimū i. c. auaricie. ō elec. li. vi. No. Se. ibi dē. qō no. bñ p dispositōibo penalibo.

Temeritas ē audacia i malū. l. iubem⁹. C. de sa/crosanc. ec. no. Lar. de sum. tri. cle. i.

Tēpus anni qñ reqrat cōpletū vel sufficiat inceptū: R. Pan. i c. ad nostrā. de regula. p in dubio iuris tenē duz est p in dignitatibo fauor consideratur. Et ideo annus inceptus habetur p comple to. et ita tenet glo. in. d. c. sed fallit in epatu. vbi est speciale p sit cōpletus. In regule ob/seruatione vbi est grauitas z labor. z sic odiū ideo cōpletus exigit. arg. c. p in insulis. de re gula. z sic intelligit. xx. q. i. si i qualibet. et i. c. significatuz. de regula. Regulariter ȳo debet esse completus. nisi aliud iure caueat. vt no. Archi. i. c. si annū qrtū decimū. de iudi. lib. vi de q̄ vide. s. Etas. p totuz. Hora ē. xxiij. ps dici. Punctus ē quarta ps hore. Momētū est decima ps puncti fm Joh. an. in. c. i. de cā poss. z sic. xl. momētis hora constat.

Tergiuersator ē q̄ i totū a lite recedit ij. q. iiij. §. notandū. z vide. s. Accusatus. §. viij. Dō nō pōt tergiuersatiōe celari ōz notoriū. in. c. tua. de coha. cle. z mulie.

Temptare ppzie ē experimentū sumere de eo q̄ tem ptat fm Tho. ij. ij. q. xcv.

¶ Quō temptat q̄s deū: R. duobo modis. s. ȳbis z factis. ȳbis qñ deo i oōne colloqui/tur. z petit ea intētiōe vt explozet dei scientiā aut ptātē seu volūtatē. z inde experimentū su mat. Factis ȳo tēptat deū qñ p ea q̄ facit in/tēdit experimētū sumere diuie ptātis. sapiētie vl̄ pietatis sz q̄si interptatiue deū tēptat. q̄ z si nō intēdat experimentū sumere de deo. aliq̄d tm̄ petit vel facit ad nihil aliud nisi ad phan dū deū. Dō vez est qñ sine necessitate vl̄ vti litate hoc facit. qz i necessitate vel p vtilita/te qñ q̄s se ꝺmittit deo i suis oōnibo aut fa/ctis nō ē tēptare deū sicut. ij. Paral. xx. Cuz ignozamus q̄d agere debeam⁹ ad te sunt ocu li nri. Et ideo dicit glo. Mat. iij. Deū tem ptat q̄ habēs q̄d faciat sine rōe ꝺmittit se pi culo experiens vtz liberari possit a deo.

¶ Utz tēptare deū sit pctm: R. p sic. qz pre/supponit ignorātiā z dubiū de diuina pfecti one. Nullus em̄ psumit tēptare eū de cui⁹ ex/cellētia est certus. z cū tēptare isto mō ptine/at ad dei irreuerentiā opponit directe religiō ni. Et sic est graue pctm. min⁹ tñ q̄s superstitio qz temptās protestat tm̄ dubitationē ȳbo vel facto. sz superstitiosus protestat errorez facto. vt ptz. s. Superstitio. §. i. Si ȳo experimentū q̄s sumat de ptinētibo ad dei pfectionē soluz. vt alijs demōstret. ℔ nō ē temptare deū. si subest necessitas iusta vel pia vtilitas. z alia q̄ ad ℔ ꝺcurrere debent. sicut apli petierūt in noie xpi facere signa. Act. iiij. vt infidelibo innotesce/ret ȳtus xpi. Itē nota p dupliciter q̄s petit si gnū a deo. Primo explozando dei potestatē aut dicti eius veritatē. z hoc ē temptare de/um. Secdo vt instruat q̄d sit circa aliq̄d fa/ctū placitū deo. z hoc nō ptinet ad dei tem/ptationē. qñ tale quid p sacrā scripturā nō ē reuelatū. aut p sanctos seu p ecclesiā.

Testamentū est volūtat⁹ no/stre iusta sentē tia de eo p quis vult post mortē fieri cū he/redis institutiōe. vt habet in. l. i. iuncta glo. ff. de test. vñ bñ dicit iusta sentētia. qz si ē in/iusta. p̄ta vult exheredare filiū sine cā nō ē seruād. ut ij. q. ij. si q̄s. Aut si pcipiat corpus suū iactari i mare. ff. de ꝺdi. instī. l. q̄daz suo testamēto. vel ō bonos mozes. aut pietatem aut verecūdiā. l. ꝺditōes. ff. de ꝺdi. instī. z. l. filius. ibidē. Itē oportet p instituat heres. q̄a sine eius institutōe nō erit testm̄. vt instī. de leg. §. ante heredis. Et sic differt a codicillo. qz p codicillū nō pōt dari hereditas vl̄ adi/mi. instī. de codicil. §. codicill'.

¶ Quis pōt facere testm̄: R. p q̄cūq; nō phi/bet. Et q̄ phibent: R. p. xix. genera psonarū. Primo furiosus seu mēte capt⁹ q̄ nō hz luci da intervalla. c. fi. ō testa. l. furiosum. C. q̄ te sta. fa. ñ po. Secdo surd⁹ z mut⁹ a natiuitate. sec⁹ a casu z scit scribere. l. discretis. C. q̄ testa. fa. nō po. Tercio nō valēs articulate loqui. ita vt nō possit exp̄mere nomen heredis nec scribere. l. iubem⁹. C. co. ti. Quarto impubes insti. q̄bo nō ē p. fa. testa. §. preterea. Quito filī ufamilias nisi ō castrēsi peculio vel q̄si. vt in c. licet. ō sepul. li. vi. z. l. pe. C. q̄ testa. fa. non poss. qō limita vt. s. Religio. §. lvi. Septo

ꝑdig⁹ cui ē iterdicta a iudice bōnoꝝ adminiſtratio. l. is cui. ff. eo. ti. ſz teſtīm añ factū valebit: vt ibi. Septio dānat⁹ ad mortē naturalē vl' ciuilē. vt ſunt deportati. etiā ſi fugiūt de mādu iudicū. vt. ff. eo. ti. l. ei⁹. ⁊ qđ ibi nō. ⁊. l. q vltimo ſupplicio. ⁊ ibi Bar. ff. đ penis. Hecus ſi eēt dānat⁹ ad penaz inferiorē. Octauo manifeſt⁹ vſurari⁹ niſi ꝑſtet ꝑus cautiōez ſm formā. c. q̄ q̄ꝫ. de vſu. li. vi. Nono excōicatus ſm aliqz opi. quā ſeqūtur glo. i. c. decernim⁹. đ ſen. ex. li. vi. Sed ꝺ̄ꝛiū cōiter tenet. Decimo ſeru⁹. xiij. q. ij. illud. ⁊. l. filiꝰ. ⁊. ff. e. ti. Undecimo q̄libet religioſus q̄ ꝓfitet tria vota ſbalia. vt i. c. ij. de teſta. xij. q. ij. nō dicatis. Hecus de aliqs vt ſunt heremite ⁊ hmōi. xix. q. vl. §. ecce paul⁹ Duodecio hereticꝰ. qz oia bona ſua ſunt ꝓfiſcata ipo iure. c. cū ſm leges. de here. lib. vi. Tredecimo dubi⁹ de ſtatu ſuo. ſ. an ſit i eo ſtatu in q̄ teſtari poſſit vl' ne. l. đ ſtatu. ff. eo. ti. Expēplū capt⁹ a latronib⁹ dubitat an ſit ſeru⁹ vel liber. vt i. l. i. i ꝑn. ff. đ lega. iij. Quartodecio obſides. intellige đ ill' xpianis apud ifideles datis. aut de ill' q̄ erāt captiui ppli romani. nō aūt de obſidib⁹ q̄ dantur ab vna ciuitate ad aliā. vt legit̄ ⁊ nō. i. l. obſides. ff. eo. ti. Quintodecimo damnat⁹ ob carmē famoſuz ſeu libellū i iniuriā alteri⁹. qz etiā infamis efficit. vt i. l. is cui. §. ſi q̄s ob carmen. ff. eo. ti. Bar. tñ ibidēz cōiter tenet q̄ ex alia cā infames nō ꝓhibent teſtari. Sextodecio reꝰ crimis leſe maieſtat⁹. l. q̄ſq̄s. C. ad. l. iul'. ma. vi. q. i. §. verz. Decimoſeptio q̄ ē apud hoſtes ſtib⁹ romani impij. Decioctauo vtroq̄ carēs lumie. Nodie tñ teſtat̄ dūmō ſeruet qđ nō. i. l. hac ꝯſultiſſima. C. q̄ te. fa. poſ. q̄ ſunt iſta. Primo q̄ teſtes ſint vocati ad h̄ vna cū tabellione. Hecđo q̄ noia heredū exp̄mātur ita ⁊ taliter q̄ rōne noīs nō poſſit oriri dubitatio. Tercio q̄ palā exp̄mat voluntatē ſuā tā circa heredes q̄ꝫ circa legata cora teſtib⁹ ⁊ tabellione. Quarto q̄ teſtes ſubſcribāt ⁊ etiā tabellio vno ⁊ eodē tpe ⁊ loco. Quinto q̄ vbi nō pōt h̄ri tabellio habeatur loco tabellionis octau⁹ teſtis lr̄aꝝ perit⁹ q̄ ſe ſbſcribat Fallit h̄ ſm Bal. ibidē niſi teſtet inter liberos. qz tūc ſufficiūt duo teſtes. Hoc idē ſeruā dū ē in codicillis cecoꝝ. vt in. đ. l. hac ꝯſultiſſima. Decimonono q̄ cardinales inſecutus ē hoſtilit. vel ꝑcuſſit aut ceperit. vel ſoci⁹ fuerit. aut fieri mādauerit. aut ꝯſiliū vel auxiliū dederit. vel fauorē. vel ratū habuit. nec etiā tal' ex teſtamēto alioꝝ aliq̄d capere poteſt. nec ex ſucceſſione. c. felicis. de pēnis. lib. vi.

¶ Utꝝ ꝑſati q̄ teſtīm nō ꝑnt facere poſſint diſponere in pias cauſas? R. q̄ nō ꝑmittit nec ḡrtis ſimpliciter. nec q̄nti niſi de ꝑculio caſtrēſi vel quaſi ſm Bal. in. l. i. C. de ſacroſan. ec. ⁊ nō. i. đ. c. licet. nec ſexti nec ſeptimi nec octaui ſimpliciter ſm Bar. ⁊ idē dicit de q̄libet decēte i mortali. Sed Bal. in hoc vltimo tenet ꝓtrariū ⁊ bñ. qz eccl'ia recipit oblatōes publicoꝝ pctoꝝ niſi vbi ſpāliter ꝓhibet. vt ptz in glo. in. c. oblatōes. xc. diſt. Ergo fortius elemoſinas. nec. x. nec. xi. nec. xij. nec. xvi. nec. xvij. Alij aūt ſic etiā ſi loqui nō ꝑnt dū ſignis annuāt. Un̄ ponit Bal. in. l. i. C. đ ſacroſan. ec. exemplū de quodā aduocato q̄ nō valens loqui interrogatus ſi volebat q̄ tot darētur ꝑ aīa ſua pauꝑib⁹ apiret libz in ſignuz. ipſe aperuit. q̄ valet affirmat. 2

¶ Teſtamētoꝝ q̄t ſunt ſpēs? R. due. vna đ teſtīm nūcupatiuū ⁊ ſine ſcḡtis. ⁊ ē illud in q̄ teſtatoris ⁊ heredis legatarioꝝ noiaꝝ oia q̄ i eo ꝓtinent coram teſtib⁹ nūcupāt̄. i. manifeſtāt̄. ⁊ đ ſine ſcḡtis. i. ſubſcḡtione teſtiū et aliqs ſolēnitatib⁹ q̄ req̄runt i teſtō i ſcḡtis facto. de q̄ i. l. hac ꝯſultiſſima. C. đ teſtamentis Et etiā qz ſine oīi ſcḡtura inde facta ꝑt q̄s teſtari nūcupatiue. dūmodo coraz teſtib⁹ et ꝺitōe legitimis nūcupet heredē ⁊ ſuā explicet voluntatē. inſti. de teſta. §. fi. Jō ſi q̄s nō habet notariū: aduocet legitimū numerū teſtiū. ⁊ explicet nomē heredis ⁊ alias inſtitutōes ⁊ legata ⁊ roget eos vt ſint teſtes ⁊ valebit. Aliud đ teſtīm i ſcḡtis: ⁊ iſtud pōt facere q̄s q̄ nō vult q̄ teſtes vel aliqs ſciat ſuaz diſpoſitōez. Un̄ reḡrit multa de ſba. vt i. l. iubemus. C. de teſt. ⁊. đ. l. hac ꝯſultiſſima. ⁊ niſi q̄s ſit bñ doctus faciliter errabit i ipo ꝺēdo. Ideo habeat aliquē doctorē ꝑ ꝯſilio qui vult eū facere. De q̄ qz nō ē in vſu omitto vt dixi. Aduerte etiā q̄ q̄s pōt relinq̄re ſic dicēdo coram notario ⁊ teſtib⁹. Uolo q̄ heres me⁹ faciat in oīb⁹ ⁊ ꝑ oīa put ꝓtinet i quadaz mea cedula ſcripta manu mea q̄ ē apud talē religioſum. ⁊ valebit ſm Alle. de imo. in. l. ſti pulationū. §. illud. ff. de ver. ob. et Bar. in. l. ſi ita ſcripſero. ff. de ꝺi. ⁊ demō. ⁊ Paulus de caſtro in. đ. §. illud. ⁊ Bal. in. l. captatorias in. q. v. C. de teſta. mili. Jo. de imola in. l. illa inſtitutio. ff. de here. inſti. ⁊ in. c. cuz tibi. de teſta. Nō. qz licet i teſtamēto nūcupatiuo debeant palā nūcupari q̄ fiūt vt a teſtib⁹ exaudiantur. l. heredes palā. in ꝑn. ff. đ teſta. ⁊ in. l. iubemus. C. eo. qz paria ſunt implicare ⁊ explicite exp̄imere. đ. §. illud. ⁊. đ. l. ſi ita ſcripſero. Ideo valet. Sed videat q̄ ſic vult. q 3

taliter lra sua cognoscatur vt nō sit dubiū d ea. qz aliter esset periculosum

4 ¶Quot testes requrunt in testamēto. R. q septē legitimi. t q sint rogati. vñ si testamentū sine septis habeat min⁹ qz. vij. vl si sunt. vij. nō tn rogati nō valet. l. heredes palaz. §. pe. ff. d testa. Fallit h̄ i testō cecī. vbi sūt necessarij octo. In testō rustici in rure facto vbi ples nō pnt inuenīre sufficiūt. v. In testō facto inter liberos sil'r sufficiūt duo fm Bal. i. l. hac p sultissima. C. q̄ testa. fa. pōs. In testō facto i pntia imperatoris pceps sibi porrectis vt audiat sufficit vn⁹. An aūt notarius oputet p vno dicēdū q sic. sz cautē q pur sint. vij. sine eo instī. de testa. §. fi. de pba. qm̄. t i. d. l. hac consultissima. t. l. oēm. C. de testa. In testō militis i exercitu sufficiūt duo testes. t in bello ut voluit. l. milites. C. de mili. testa.

5 ¶Sed nūquid in foro anime valeat testamentū factū cora duobus testibus solum. R. Pa. in. c. cum esses. de testa. tenet q sic. in dispositis ad pias causas. t i hoc p communiter cōcor. doc. In alijs ad nō pias causas Pa. tenet q vltra duos testes requrit psentia sacerdotis parochialis. vel loco ei⁹ duo alij testes. aliter nō valeat. Quidā tenēt indistincte q valeat coram duob⁹. Sed ego dico q si nō ē suspitio fraudis valeat. qz cessat rō legis si no sit suspitio fraudis. dico requri solēnitatē iuris ciuilis. t ad. c. cū esses. t. c. relatū. el. i eo. ti. dico q habēt locū in terris eccl'ie. vt patet ex eoz subscriptione

6 ¶Sed q nō pnt esse testes i testamēto. R. q oēs qui p testibus reprobant a iure. vt. j. testis Itē in testamēto specialiter nō pōt esse mulier. ff. de testa. l. q testamēto. §. mulier. Itē hermofroditus in quo pualēt muliebria. l. q̄rit. ff. de sta. ho. Itē ille cui hoc est interdictuz p statutū vel a iudice. Itē seruus. Itē oīs q̄ habet in ptāte heredē. sicut pater. auus t similes. pbant hec instī. de te. §. testes. et. §. se. Itē q nō est testamenti capax. sicut spuri⁹ testatoris. hereticus. damnatus ad metallū t sil'es. Item quos leges improbos t intestabiles iudent esse. vt sunt de crimīe famoso dānati t muliebria passi. ff. de testi. l. ob carmē. Itē legatarius nō pōt esse nisi quo ad questionē vertentē inter heredē et extraneū. instī. de testa. §. legatarius. sed quo ad factū suum inter se t heredē nō potest

7 ¶Ex q̄bz causis testm̄ dr nullū. R. q loquēdo d testō nūcupatiuo t sine septis ex q̄ttuor. Primo si testator n erat habil ad testm̄ Secūdo si instituit heredē nō capacē. vl nullū istituit heredē. Tercio si pterīt iā natū quē istituere vl exheredare debuit. Quarto si nō sit legitim⁹ numer⁹ testiū legitimoz t rogatoz

¶Qn̄ testm̄ tenet. sz nō irritat et rūpit. R. q 8
ex septem causis Primo qn̄ testator nō previdit de posthumo q post testm̄ ē natus. si tn idē posthumus mozereť añ mortē testatoris. testamentū nō rumpit quo ad effectū. Idez dic de quasi posthumo. vt est arrogatus. vt ille qui tpe testamēti nō erat su⁹. sz tpe mortis sic. Itē qn̄ cām exheredatōis improbat heres suus t p sniaz rescindit. Itē si testator patiat capitis diminutiōez. nisi itez fiat ciuis roman⁹ vel sui iuris. Itē p scōm testamētū reuocatoriū p mi. Itē si heres non adiuit hereditatē. vel añ aditā decessit. vel cōditio sub qua instituť fuit defecit. t sil'ia. de q̄bz instī. quibz modis. testa. infir. p totū.

¶Utz legata facta i testamēto nullo vl' imi- 9
tādo deant. R. q si testm̄ ē nullū ex pteritōne iā nati. vel rumpit ex pteritōe posthumorū vel q̄si posthumoz. vel rescindit p sentētiam ppositā q̄rela de inofficioso. vl' ō tabl'as. sic legata debent. licet institutio n teneat. C. de liberis pteritis. aut. ex cā. Sil'r dic si testamētū rūpitur ex falsa cā. vtputa. A. instituit B. t sbstituit eidē. B. C. moritur. B. testatoz. A. facit aliud testm̄ dicens. q̄a heredes hīe volui. t hīe nō possum. tu. D. esto heres licet. U. C. rūpat q̄tū ad institutionē. tn legata debent. Si no testm̄ sit nullus. puta q̄z instituit heredē nō capacē vel nullū. q̄z non fuerūt testes debiti. tūc an debeātur legata ē dūbia inter doc. t dic vt. s. Heres. §. v.

¶Quid si testm̄ fit cū clausula i fine. q si nō 10
valet iure testamēti valeat iure codicillorum saltē vl' iure cuiuscūq̄z alteri⁹ vltime voluntatis valere voluit. t tenere. R. q si testm̄ paratur defectū vl' iuris repugnātia i his q̄ sunt de sba eius. nihil facit hec clausula. nisi testetur inter liberos fm cōem opi. Si no patiatur defectū solēnitatis debite p̄misse. sic valebit iure codicillorum. C. de codicill'. l. fi. dūmodo solēnitas sufficiēs codicillo sit apposita. sez q̄nq̄z testes. licz nō rogati. t sic legata i eo relicta debent. instī. d codicil. in p̄n. Ar instituto q in eo erat scripta licet directa videat. tn in casum fideicōmissi cōuertit. l. scenola. ff. ad treb. t ideo ab intestato venientes accipiēt hereditatē. t q̄si rogati videant restituere tenētur instituto p fideicōmissum. ar. C. de fideicōmiss. l. eā quā frater tuus.

¶Utz vltimū testm̄ sp valeat. R. fm glo. i 11
c. licet. d consti. li. vi. q sic. allegat. c. vltima

volūtas. xiij. q. ij. ff. ꝺ le. i. l. si mihi. etiã si ꝺ ꝑmo nõ faciat mentionẽ. Fallit in duob⁹ casibus. Prim⁹ i testamento facto inter liberos. C. de test. aut. hoc inter liberos. Scõs cũ ipe testat⁹ sibi legez indixit. vicz si fecero aliud testm nõ valeat: nisi de alio fecero mentionẽ. tũc optet faciat mẽtionẽ. aliter nõ valeret vl timũ. ff. de le. iij. l. si q̃s. Itẽ si scõm testamẽtũ fit sub ꝺditiõe q̃ ẽ de ꝑterito vel ꝑsenti. puta instituo heredẽ ticiũ si sempronius ẽ vel fuit ꝺsul. tũc si ꝺditio fuit vel ẽ vera rumpit ꝓpriũ. Si ꝺo nõ ẽ vera nõ rũpitur. Si ꝺo testamẽtũ fit sub ꝺditiõe futura. tũc si ꝺditio ẽ possibil'. etiã si nõ adueniat rũpit ꝓmũ testamentũ. Sil'r si ꝺditio sit impossibil' habet ꝑ nõ adiecta. z rũpit ꝓmũ testm̃. vt habes i. l. 12 cũ in scdo testõ. ff. de iniusto ru. te.

¶Que pena nõ implẽtis volũtatẽ defuncti: ℟. ꝙ aut ẽ heres extraneus. z sic ꝑdit totam hereditatẽ. de voto. c. licet. xi. q. i. siluester. de testa. c. si heredes. Si ꝺo heres ẽ filius. tũc si hereditas ẽ diuisibilis amittet solũ refusata sibi legitima. C. de fideicõmiss. aut. ℌ amplius. Si aũt ẽ indiuisibil'. puta q̃ ducat⁹ regnũ z hmõi. sic totã ꝑdet. d. c. licet. i fi. et ℌ intelligo i dispositis i testõ q̃ ipso iure habẽt auctoritatẽ. vt sunt legata z substitutiões z hmõi. In alijs aũt necessario heres fuare ñ teneꝯ. vt si ꝑcipiat filijs ꝙ stẽt sil' vsq̃ ad tale temp⁹. vel ꝙ nubat tali. vel nõ nubat tali. z hmõi. Sz si testat⁹ vult i hmõi heredẽ obligare efficaciter adijciat penã heredẽ dãnãdo i legato ꝑstãdo cã pene. puta. petre heres meus dato. c. ticio. si tale q̃d nõ feceris tẽ. q̃z sic tenebit tale legatũ. dũmodo qꝺ ꝑcipitur 13 sti. de lega. §. pene quoq̃.

¶Cui⁹ expẽsis seru⁹ fugitiu⁹ legatus sit q̃rendus ℟. Pa. in. c. indicãte. de testa. glo. i. l. cũ seruus. ff. de le. i. distinguit q̃ttuor tpa. Primũ testamẽti. z si tũc erat i fuga sic expẽsis heredis. intellige si lõge absens erat. sicz ꝺ alia re legata dicimus. vt in. l. cũ res. ff. de le. i. seꝯ cus si ꝑpe. Scõm tempus post testamentuz z añ mortẽ testat⁹is. z si tũc fugit expẽsis legatarij. Terciuz post mortẽ testat⁹is z ante aditã hereditatẽ. z si tũc fugit culpa heredis sic tenetur ad estimatõez heres si sine culpa nõ tenetur. nisi ꝓueniat ad ei⁹ man⁹. Et idez ꝺic in. iij. tpe. s. post aditã hereditatẽ. Ratõ q̃z sicut heres liberatur interitu rei relicte. intelligeq̃ res ꝺebetur i specie nõ i genere vl i quãtitate. l. ꝙ te mihi. ff. si cer. pe. sic et i fuga serui sine sua culpa liberatur. Sed i ꝓmo casu videtur testat⁹ sic voluisse.

¶De ꝺetractiõe falcidie trebellianice z legitime. vide. §. Legitima. z sic diuide hereditatẽ i. xij. vncias. z q̃ ꝺebet hẽre legitimã accipi et q̃ttuor vncias ꝓmo. Si postea ꝺebet restituere alteri hereditatẽ ꝺetrahet quartã ptẽ. s. duas vncias. z sic medietatẽ restituet. vl q̃rtã falcidiã. z quõ cessat vide. §. Legitima 14

¶Utrz instit⁹tus heres i certa re possit ꝺetrahere trebellianicã: ℟. ꝙ nõ. sz solũ heres vniuersalis. ita consuluit Bald. p. l. ꝓmã. ff. ad l. fal. z recitat Pa. in. c. raynucius. de testa. et intelligit heredez vniuersalẽ nõ solũ q̃ instituitur in solidũ. sed etiã ille qui instituitur i certa quota hereditatis. sicut videm⁹ de falcidia que ꝺetrahi põt p heredẽ cõstitutũ in dimidia portione hereditatis. vt ꝓbatur in. c. raynaldus. extra eo. 15

¶De executorib⁹ testamẽtor vide Executor 16

¶In quo differt testamẽtũ a codicillo: ℟. in octo. Primo qz in codicillis non põt fieri recta institutio. sed tm̃ fideicõmissaria. secus i testamẽto. Scõo ꝙ p codicillũ nõ admittit hereditas heredi instituto p testamentũ nisi i vno casu. qñ i codicillo dicit heredẽ instituũ nõ mereri voluntatẽ suã. qz tũc tãq̃ indigno auferꝯ hereditas. siue sit solus heres. siue sit vnus de pluribꝫ. Idẽ dico de oñibꝫ si sic dicat oẽs nõ mereri. l. diui Seuer⁹ z Antoni⁹. ff. de adi. lega. In reliquis ꝺo fideicõmissis vel legatis i testamẽto bñ potest p codicillũ adimere. insti. de adop. lega. ꝑ totum. Tercio ꝙ exheredatio nõ põt fieri p codicillũ. insti. de codicil. §. codicil. Quarto heredi pure ꝺstituto in testamẽto nõ põt ꝺditio adijci in codicillo q̃ obsit sibi. instituta de codicillis. §. z directo. Quinto qz heredi instituto in testamẽto nõ põt fieri substitutio directa in codicillo. licet facta trahaꝯ ad fideicõmissariã. qz videꝯ testat⁹ rogare instituturz: vt hereditatẽ restituat illi quẽ i codicillo sbstituit ei. l. scenola. ff. ad treb. Sexto qz i codicillo sufficiũt q̃nq̃ testes etiã nõ rogati. C de codicil. l. vl. Fallit ℌ i codicillo ceci. de quo §. §. i. sed in testamẽto. vij. rogati. z in codicillo testis nõ põt esse mulier. sed nõ i testamẽto. l. q̃ testamẽto. §. mulier i testamento. ff. de te. Septimo qz põt q̃s ꝺecedere pluribꝫ codicillis relictis validis. nisi sibi ꝺtradicant. ff. de iure codi. l. diui seuerus. sed nõ pluribꝫ testamẽtis. Octauo qz si q̃s dũ esset filiusfamilias fideicõmissum i codicillis reliquerit. z postea paterfamilias decesserit eadẽ volũtate durãte valebũt codicilli. Hoc aũt esse nõ

ꝓterit ī testamēto. ff. ꝛe le. iij. l. i. §. si filiusfa. Ex quibꝫ ꝓz ꝙ codicillus est quedā sine in stitutōe dispositio vltime volūtatis. quia si/ cut testamentū. ita codicillus morte ꝓfirma tur. C. ꝛe cadu. tol. l. vnica.

18 ¶ Utꝫ heredis institutio possit ꝓmitti ī alte ri⁹ volūtate exp̄sse. ꝛ. ꝙ nō. imo optet ꝙ ore ꝓꝓrio nomē heredis exp̄mat. vel p ꝓpriam sc̄ptūrā. l. hac ꝓsultissima. ꝛ. l. iubem⁹. C. co. imo tenuit Jo. an. ī addi. ad Spc. co. ti. pōst Albertū papiēsem. ꝙ si quis ad interrogati/ onē alteri⁹. puta dicentis. vis talē instituere heredē. ꝛ. sic. non valere testamentū. q̄uis glo. i. d. l. iubem⁹. teneat ꝓtū. teneť tn̄ i. c. cū tibi. eo. ti. ꝙ ꝛe eq̄tate canōica valeret. Limi tāt h̄ distinguēdo Bar. Inno. ꝛ Host. in. c. cū tibi. co. ti. ꝙ aut ꝓmittit ī volūtate here/ dis. s. an voluerit esse heres vl̄ ne. ꝛ sic valet l. verba hec. ff. ꝛe ꝓdi. insti. Aut ꝓmittit ī vo lūtate alteri⁹ ab herede exp̄sse. vt puta. insti/ tuo heredē quē tici⁹ voluerit. et sic nō valet. ff. ꝛe here. insti. l. si q̄s sempꝛoniū. ꝛ. l. capta/ torias. Si tn̄ q̄s itꝫ diceret. ꝓmitto oīa bo/ na mea arbitrio ticij vl̄ dispositōi ticij: valz. ꝛ tici⁹ teneť distribuere ī pias cās. In quib⁹ habem⁹ regulā iuris h̄uani. gentiū ꝛ diuini. q̄ ē ꝙ p oīb⁹ dispēsť in religionē diuinā vt pēta elemosinis redimanť. ꝛ sic dispensando nō pōt velle aliud q̄z volūtas testatoꝛ. Sz si dispēsaret in ꝓphanis. cū nullā habeat re/ gulā posset alio mō dispēsare q̄z sit voluntas testatoris. ꝛ h̄ seq̄tur Bar. in. l. i. C. de sacro/ san. ec. ꝛ Pa. in. d. c. cū tibi.

19 ¶ Quid si tacite institutio heredis cōmittať alteri⁹ dispositōi. ꝛ. ꝙ valet. l. ille institutōes ff. ꝛe here. ꝛ insti. l. nōnūq̄z. ff. ꝺ ꝓdi. ꝛ ꝛemō. et eodē mō legatū tacite pōt ꝓmitti voluntati alteri⁹. ff. ꝛe le. ij. l. i. sed non exp̄sse. ff. ꝛe le. ꝛ. l. captatorie. ꝛ ꝺz tacite alteri⁹ volūtati ꝓmit/ tere sic. Instituo te heredē. vl̄ lego h̄ tibi si/ sti cius capitoliuz ascēderit. exp̄sse ꝛo q̄n dicit. Instituo illū heredē quē tici⁹ voluerit. vel le go tale q̄d cui sempꝛonio placuerit

20 ¶ Utꝫ institutio possit fieri incerte p̄sone. vt puta instituo heredes meos paupes chꝛisti ℟. glo. in. d. c. cū tibi. ꝙ sic. ꝛ ꝑm Bar. in. l. ca ptatorias. C. ꝛe testa. mili. etiā si adderet. eli gēdos p ꝓxē talē ꝛ hmōi. ꝛ dicit ꝙ. d. l. loq tur q̄n ius institutōis ꝓferť in volūtatē alte rius. Sed nō q̄n electio p̄sone solū. vt in ca su nr̄o. ꝛ ideo nō est ꝓtraria.

21 ¶ Utꝫ institutio heredis possit fieri sub ꝓdi tōe. ℟. ꝙ sic. dūmō nō istituať ad tps certū. vtputa vsq̄z ad pasca. vl̄ ad tres annos. q̄z nō valet talꝫ ꝓditio ꝛ viciať. nō tn̄ viciat. vt in/ sti. ꝛe here. insti. §. heres. sed ad incertū pōt. vtputa donec vixerit. vel talē instituo posq̄z absolutus fuerit ab excōmunicatōe. ff. ꝛe he re. insti. l. ī tps. Fallit ī milite q̄ pōt instituere etiā ad tps certū. l. miles ita. ff. ꝛe mili. testa. Hic aduerte ꝙ institutus heres ad diē cer/ tū alio herede nō dato semp̄ erit heres. vt in l. hereditas ex die. ff. ꝛe here. insti. Et idē dic q̄n instituitur ad diē incertū. q̄z nemo ꝑ pte pōt ꝛecedere testatus. ꝛ p pte intestat⁹. l. ius nostꝫ. ff. ꝛe regu. iu. Hoc tenet Joh̄. ꝛe imo. ꝛ Bal. ꝛ Ang. in. d. l. hereditas. Ideo si quis instituereť heres donec vixerit. alio nō dato herede erit ꝑpet⁹. Hoc firmat Bal. ꝛ Sa lice. in. l. extraneū. C. ꝛe here. insti. ꝛ Pau. de ca. in. l. certi. C. ꝛe testa. mili. ꝛ licet Bar. i. d. l. hereditas. teneat ꝙ si testatoꝛ apte volue/ rit vt nō esset heres nisi in vita. vel vsq̄z ad talē diē. ꝙ nō erit ꝑpetuus. tn̄ cōiter dict. te nēt ꝓtra eū. vt Dy. in. l. si q̄s ita heres insti/ tuatur excepto fundo. ff. ꝺ here. insti. Bal. ꝛ Ange. in. d. l. hereditas. ꝛ ē ver⁹. q̄z testatoꝛ nō pōt ius accrescendi phibere. nec respectu rei. nec respectu tēpis. q̄z causa restati trahit ad se cām intestati. q̄z dignioꝛ. d. l. hereditas facit. l. si miles vnū ex fundo. ff. ꝛe testa. mili. ꝛ pbatur. in. d. l. si quis. In legatis tn̄ ꝑne pōt phibere ius accrescēdi. ꝛ ita loq̄tur. l. dñs. ff. de vsufru. Secus ī hereditatib⁹. vt ī. d. l. si q̄s. vbi instituto excepto in fundo detra/ cta mētiōe de fundo habebit totā hereditā tē. Nā testatoꝛ nō pōt facere ꝙ iura nō valeꝛ ant in suo testamēto. vt in auť. vt cū. de ap/ pel. cogno. §. cetez. Posset tn̄ dici ꝙ ī sciens tia opi. Bar. ē verā eo q̄ erat simplex. et hec ignorabat. Secus ī eo q̄ hāc dispositiōez in ris sciebat. q̄z videť voluisse q̄d ius volebat. Itē dic ꝙ pōt institui sub ꝓditiōe. dūmodo ꝓditio sit possibilis ꝛ honesta. excepto filio q̄ nō pōt institui sub oīi ꝓditiōe. sed sub illa q̄ ē in potestate instituētis. vt in. l. suus q̄z. ī ꝑn. ff. de here. insti. Nā nō pōt filius grauaꝛi in debito bonoꝛ subsidio. C. ꝺ inof. testa. l. q̄m in ꝓrioribus.

¶ Utꝫ possit fieri institutio heredis in certa ꝑte. ℟. ꝙ sic. sed si aliq⁹ instituit heres ī uniuer so. erit talꝫ potiꝰ legatarius q̄z heres. l. quoties. C. de here. insti. §. heres. pnt tn̄ ꝑles istitui equis portionib⁹. insti. de here. insti. §. si plu res instituanť. ꝛ p capita. et ꝓtim p stirpes. vt in. d. §. si plures. Nota hic ꝙ institutis pluribꝰ heredib⁹ distributio fideicōmissoꝝ in casu in q̄ accrescit ꝑ credib⁹ nō fiet ꝛm dꝰ 22

stributionē reruz in quas erant instituti. sed ꝑm partē institutoꝛ equaliter: nisi voluntas defuncti manifeste ꝛtradicat. vt. l. quotiens. §. si duo. ff. de here. insti. ꝛ. l. nunqz. ꝛ. l. quotiens. ff. ad trebel.

25 ¶Quot modis fit institutio heredis? R. duobus modis. s. directe ꝛ obliq. Directa institutio nō ꝓt fieri nisi i testamēto. et ē qñ ꝛbis rectis siue obliqs recto iure instituit heres ad quē vult testatoꝛ hereditatē suaz. siue illō i q̄ instituit puenire. ꝛ illud cape nullo mediāte Obliq ꝛo institutio siue fideicōmissaria hereditas relinq̄ pōt testamēto ꝛ codicillo. ꝛ fit cū rogat i codicillo heres instituꝛi testamēto. vel heres ab intestato veniēs vt hereditatē restituat alteri. Is em̄ cui restituit heredi tas erit heres ꝓ fideicōmissum. insti. de codi cil. §. pe. ꝛ de fideicō. here. §. pe.

24 ¶Quot sunt ꝺn̄ntie heredū? R. ꝙ tres. nā q̄dā sunt necessarij tm̄. sicut si seruꝰ instituatur heres a dño suo. ꝛ ꝺz necessariꝰ. qz velit nolit tenet hereditatē etiā suspectā adire. si mō cū hereditatē ꝺsequat sil' libertatē ex testamēto ꝺni et tpe mortis erat i ptāte ꝺni. Alij sūt sui ꝛ necessarij. ꝛ isti sunt liberi q̄ sunt i ptāte testatoris tpe mortis. vt filiusfamilias ꝛ descendētes ex masculi filijs. Descēdētes em̄ a filiabꝰ sunt i ptāte ꝓpis eoꝛ vl' aui ꝓnī. Sed ē ꝺna. qz viuēte filio meo me? nepos ñ erit mihi sui? heres. sz bñ mortuo filio meo. qz nihil ē mediū q̄ ipe diat. ꝛ sic ꝺ ceteris. Et dicūt sui qz ꝺomestici. ꝛ qz vuo pze qꝺammō extimātur ꝺni. Necessarij ꝛo qz ꝺ iure ciuili cogebātur fieri inuiti heredes. sz ꝺ iure ꝓtoris ꝑmittit eis ab hereditate abstinere si velint. Alij sunt extranei heredes. vt sunt oēs q̄ ñ sūt ssb ptāte testatoris nec ssbiecti iuri eiꝰ. sic sūt filij emācipati. filij etiā a mre instituti. qz femie nō habēt filios in ptāte. Probabāt hec oīa insti. de here. qli. i ꝓn. Itē heres aliꝰ testamentarius. vt ille q̄ ē i testamēto scꝑtꝰ. Aliꝰ ē substitutus. s. q̄ alij substituit heredi. Aliꝰ fideicōmissarius. cui ex fideicōmisso ē hereditas restituta. Aliꝰ legitimus. vt iste q̄ ipso iure

25 ꝛ sine testamēto defuncto succedit

¶Utz ex ꝑteritōe legitimi heredis testm̄ redaꝺ nullus? R. ꝙ sic. si sunt de illꝰ ad q̄s stricto iure legitia spectat hereditas. ꝛ nisi rite exheredētur. ꝛ q̄ sūt tales adūte ꝙ sunt tres linee ꝺsanguineoꝛ. s. ascēdētiū. descēdētiū ꝛ collateraliū. Testatoꝛ aūt qz diu hz aliquē ꝺ descēdētibꝫ tenet illū heredē instituere vl' exheredare si ē cā. ꝛ si talē instituit siue sit filius vl' nepos. mortuo filio. vl' ꝓnepos ꝛc. ñ tenet ꝺ aliq̄ ascēdētiū mētionē facere. qz descēdētes i infinitū ꝑferunt. isti. ꝺ here. q̄ ab intesta. i ꝓn. deficiētibꝫ descēdētibꝫ vl' exheredatis tenet suos ascēdētes instituere vl' exheredare si q̄s hz. l. q̄tiens. C. ad sena. cō. ꝺrfi. Collaterales aūt nū qz tenetur instituere vl' exheredare. sz deficiētibus descēdētibꝫ vl' ascēdētibꝫ legitimis. itel lige nō de illegitimis ꝓt q̄s vult instituere heredes. siue attinētes siue nō attinētes nlla facta mētiōe de collateralibꝫ. vez ē ꝙ frater rūpit testm̄ fratris. qñ instituit turpē psonā. s. infamē. ꝛ itelligeꝺ fratre ꝺsāguineo et vterino vl' ꝺsāguineo tm̄. ñ ꝺ vterino tm̄. C. ꝺ inof. te. l. frēs vterini. nisi i isto casu de aliq̄ re eū instituerit. vl' nisi crimē ingratitudinis i frēz cōmisisz. vt i aut. de nup. §. ingratitudinis

¶Sz nūq̄d testm̄ cl'ici vl' igredientis religioz 26
erit irritū ex ꝓteritiōe legitimi heredis? R. ꝙ nō. ꝓ ꝙbū libere positū i. c. qz nos. extra eo. ti. etiā qz sunt milites. sic no. glo. i. l. pe. ꝺ te. mili. ꝛ iō sic nō rūpit testm̄ militis ex ꝓteritōne legitimaz psonaz. sic nec istoz. hꝫ apte sentit Bar. i aut. si q̄ mlier. C. ꝺ sa. san. ec. de ingrediēte religionē. ꝛ Pa. i. ꝺ. c. tua nos. de ambobus. ꝛ vide Fede. de senis ꝺsil'. lv. ꝛ sic ꝓt itelligi aut. ꝓsbzos. C. de epi. ꝛ cle. Itē volēs intrare religioz ꝓt sine legitimo nūero testiū testari. et ꝓ ꝓte decedere testat? ꝛ ꝓ ꝓte intestat? sic miles ꝓt. ꝓ ter. aut. ne mona. §. id q̄z. iūcta. l. i. ff. ꝺ milit. te. facit. c. q̄ vere. ꝓui. q. i. tñ ꝑtere poterūt legitimā legitimi ꝓteriti vigoze. aut. si q̄ mulier. C. de sacrosan. ec.

¶Sz pone ꝙ q̄s hz filios ꝛ filias tenetur ne 27
oēs instituere? R. ꝙ sic. oēs legitimos. vl' exheredare si quē nō vult et ꝛbest cā. isti. ꝺ exhere. li. i ꝓn. etiā filias dotatas. sed ꝑm aliq̄s suffi cit instituere i dote. Alij vt Azo. dicūt. ꝙ oportet instituant i aliq̄ modico ꝓter dotē. ꝛ ē tutius. et etiā ꝓfessos i religionē. C. ꝺ epi. ꝛ cle. l. fi. §. hꝫ etiā cognitū. Et idē dici i nepotibus qñ filij ꝓmortui sunt. insti. de here. q̄ ab intesta. de fe. §. ita demū. ꝛ etiā i posthumis. C. de postu. here. insti. l. qꝺ certatū ē. q̄s dicat posthumus. vide Posthumus

¶In q̄ta ꝓte tenet instituere tales? R. i q̄ta 28
voluerit. qz tūcūqz mīma. licz postea tal' aget ad supplemētū legitime. tñ testm̄ nō rūpet. et ꝺūmō sit institutꝰ heres nō legatarius. pata qz dicat. instituo talē meū heredē i tali. qz si diceret. lego filio meo talē ꝺomū. nō valerz qz esset ꝓteritus. l. quotiēs. C. de here. insti.

¶Utz legitima possit tolli i totū vl' in ptē ꝑ 29
statuta vl' ꝺsuetudinē. vide. s. Legitia. §. i.

¶Sz nunq̄d i legitima cōputabūtur oia q̄ 30

ven erūt filio. dic vt. s. Legitima. §. xv.

31 ¶ Utr̄ filius instit̄utus heres possit repudiare hereditatē retenta legitima: R. Pa. i. d. c. Raynuci⁹. q̄ non. t h̄ tenet Bar. in. l. gerit p̄ herede. ff. de acqui. here. t Bal. in. l. vnica. C. qñ nō p̄tentiū p̄tes. t eadē rōne dic de patre. s. decedēte ab intestato. q̄ nō pōt p̄ parte agnoscere hereditatē. t p̄ pte repudiare. ar. l. i. §. si ex fundo. ff. de here. instit.

32 ¶ Utr̄ sit aliquis casus i quo posthum⁹ p̄teritus nō rumpat testm̄: R. q̄ sic. s. i testō matris q̄ decidit i puerperio. sz succedet cū aliis fratrib⁹ vel nepotib⁹ equaliter. Si tñ mr̄ instituisset extraneū ageret de inoffi. testa. t rumpet. C. de inoffi. testa. l. si mater.

33 ¶ De cautela illi⁹ q̄ vult facere testm̄ t dispone re sua i pias causas. nec audet. sz timet de potētia aliquoz. vide Pactū. §. xiij.

Testes antiq̄t⁹ supstites vocabāt̄ur eo q̄ sup̄ causaz statū p̄fere/bāt. nūc p̄te nois ablata testes vocant. de v̄/bo. signi. c. fozus. §. testes

1 ¶ Quis potest esse testis: R. q̄ quilibet q̄ nō phibetur: cū edictū de testibus sit p̄hibitoriū. sicut t de p̄curatoribus. ff. de p̄cu. l. mutus. de spon. cum apud

2 ¶ Que req̄rūtur in testibus: R. q̄ septē ꝺ dictiones. s. ꝺditio. sexus. etas discretio fama. fortuna fides. Primo ꝺditio vt nō sit seru⁹. q̄ talis sepe metu dñantis suppzumit veritatē. d. c. fozus. C. de testi. l. qm̄ liber. t. iiij. q. iij §. Itē in criminalibus

3 ¶ Utrū monachus t frater minoz possit esse testis: R. q̄ sic. ar. l. i. ff. de testi. t ar. in auten. de mo. §. cogitandū. no. Spe. i ti. de testi. Facit rō p̄dicta cū nō inueniat̄ p̄hibitū. et licet sint mortui mūdo. nō tñ p oīa. no. Pa. in. c. cū nūcius. eo. ti. Hoc limita vez cozā iudice seculari de licentia sui supioris. aliter non. vt tenet Spe. ibidē. t Jo. an. in addi. ibidē. et Albz. in Rica. C. de testib⁹. facit. c. monachi xvi. q. i. t. c. placuit. ij. q. viij.

4 ¶ Sed nunq̄d si testificat̄ sine licētia: R. fm Pa. i. c. i. de iura. calū. q̄ nihilominus valet. Idē dicit Ange. i. §. si vo libert⁹. i autē. de testi. vbi declarādo. §. cogitādū. i aut. de monachis: dicit q̄ si cleric⁹ vl religiosus deponit vi cozā iudice sc̄lari sine mādato supioris ñ valet. secus si volēs. allegat. c. testimoniū. xij. q. ij. t nō. in. d. c. i. ꝺtrariū. s. q̄ nō valeat. tenet Jo. an. in. d. c. i. t est verius.

5 ¶ Scdo sexus. vt nō sit mulier. q̄ licz ꝺ iure ciuili admittat̄ i ciuilib⁹ et criminalib⁹. xv. q. .iij. c. ex eo. ff. ꝺ testa. l. q̄ testamēto. §. mulier instit. de testa. §. testes. nisi in testamentis tm̄ vt i p̄fatis. §. sz i codicill⁹ t aliis vltimis volūtatib⁹. sic fm Accursi. d. §. mlier. tñ ꝺ iure canonico q̄z variū t mutabile semp femia p ducit. d. c. fozi⁹. C. de inoffi. testa. l. filia. ñ admittit̄ i criminalib⁹ criminaliter. xxxiij. q. v. mulierē. nisi i crimib⁹ exceptis. s. simonia. c. tāta. de simonia. Et sic intellige. ꝺ. c. fozi⁹. In ciuilib⁹ aūt t spūalib⁹ t q̄buscūq̄z aliis t etiam vbi de crimine agitur ciuiliter vt i denunciatione aut etiā i inquisitōe: nisi vbi inuenitur p̄hibitū expresse vt i testamēto admittitur. no. Jo. an. in addi. ad Spe. eo. ti. Facit. c. q̄m. t. c. tam lris. de testib⁹. t quō nō debet trahi ad iudiciū p̄ testimonio. sed ad eas mitti ꝺz. in. c. mulieres. de iudi. li. vi.

¶ Tercio etas. vt nō sit impubes sz pubes in cā ciuili. In criminali vero requirit̄ etas. xx. annoz̄. ff. eo. l. inuiti. la. ij. t. l. in testimoniū iij. q. iij. testes 6

¶ Sz nunq̄d potent pubes testificari ꝺ his q̄ vidit i impubertate: R. q̄ si erat doli capax q̄ vidit potent. ar. insti. de inuti. stipu. §. pupillus. ff. de nego. ge. l. in negocijs. al's non. h nō. xxxvij. di. relatum 7

¶ Quarto discretio vt nō sit furiosus. iij. q. vij. §. tua. et hoc nisi habeat lucida intervalla. ar. c. dilectus. de spon. xxxij. q. vij. neq̄z furiosus. vij. q. i. q̄uis 8

¶ Quīto fama. vt. s. nō sit infamis. nō em̄ iusti cia pt hoīe cū hoīe scelerato ꝺmertiū. d. c. fozus. §. fi. t in. c. testimoniū. in glo. eo. ti. 9

¶ Sexto fortuna. nā diuiti magi credit. ff. ꝺ testi. l. iij. C. ad. l. fal. aut. sz ꝺ testoz Jō paup repellit si ē talis ꝺ dito is q̄ pecunia corrupi possit. al's nō. ar. insti. ꝺ suspe. tuto. §. vl. eqlis i opiniōe sp diues p̄ponit. q̄z potētioribus pares esse nō possum⁹. ff. de ali. iudi. mu. l. iij 10

¶ Septimo fides. q̄z nullus infidelis ꝺ fide lez admittitur. ij. q. vij. nō pōt. ff. de testi. l. ij. nec hereticus. de here. excōmunicam⁹. Addūtur alia. v. que aliq̄n repellūt 11

¶ Octauo ꝺsanguinitas. vñ. l. test⁹. ff. eo. di/cit testis idoneus pater filio. aut filius patri nō est. t. iij. q. ij. §. itē testis. Nō limita verū vbi nō agitur de correctōe vel p̄hibitione pēti. vel de illuminatione fidei. q̄z i istis vbi affectio carnalis ꝺmuniter nihil opatur valet. sicut testimoniū xp̄i de patre. Et no. Pa. i c. in omni. extra eo. ti. 12

¶ Quid i mrimonijs: nūq̄d p̄z vel mr̄ possit esse testis: R. Pa. i. c. videt nobis. q̄ ma. ac. pos. ꝺcludēdo fm Hosti. q̄ si spōsus ē ditior 13

z nobilior nō credit eis. Si vo ē eccl̄is vl' inferior sic admittit nisi appareat ex aliqua cā filiā affectare mrimoniū. Tu vo dic q̄ iudex attēdet si sponsa vel sponsus ē reportaturus ꝺmodū vel incōmodū. honorē vl' vitupriū sic admittet vl' non admittet. ar. l. iij. ff. eo. et bona glo. in. c. ex lr̄is. extra eo. ti.

14 ¶Nono familia. nā quos testes actor ꝓduc̄it de familia sua non admittūtur. l. pe. ff. eo. nec familiaris. C. de his qui ad eccle. ꝓfu. l. fi na. §. sane. iij. q. v. c. i.

15 ¶Sed nūquid illi ꝺ collegio admittūt̄ sup facto vel nō facto a collegio ipor. R. Pa. i. c. tercio loco. de pba. q̄ l̄ic. qñ ē tale q̄ p alios p bari nō potest. ter. est in. c. veniens. extra. eo. ti. sicut z pater testis est sup etate z gener pro filio. qui fi. sint legi. z transmisse. ff. de pba. l. eti am matris. z in testamento. de peculio castrē si. l. qui testamēto. §. i. ff. de testa.

16 ¶Utr̄ cū monasteriū repetit pfessus possint illi de ꝺuētu adduci p testibꝫ sup pfessiōe facta ab illo q̄ repetit. R. Pa. in. c. nup. eo. ti. q̄ sic. q̄ cā nō ē singularis sz mōasterq. et sic n dicunt testificari in cā ppria. Un etiā plat⁹ fratr̄ munor̄ pōt esse i iudicio repetēdo frēm sui ordinis. z ml'to magis alij plati Jdē dic ꝺ clericis in cā eccl'ie sue. z de singularibꝫ i cā vniuersitatis. q̄ nō ē cā singulor̄. xij. q. ij. q̄ manumittit. Limita nisi tales p mōasterio vel vniuersitate fuerint actores vel responsa les. vt in. c. i sup. eo. ti.

17 ¶Decimo inimicos z multos alios repelle re pt iudex seu admittere. q̄ nisi i casibꝫ exp̄ssis a iure. dicēdū ē iudici. tu magis scire potes q̄s admitti debeat vl' repelli. ff. eo. l. iij. §. i. s. ex

18 circūstātijs z alijs affectōibꝫ pticularibꝫ ¶Undecimo laicus ꝺtra clericū in causa cri minali cū criminaliter pceditur nō admitti tur. ij. q. vij. c. ipsi.

19 ¶Duodecimo socius crimis nō pōt esse testis lxxix. di. si q̄s. i glo. Fallit i crimine lese maie statis z simonie. vt in. ꝺ. glo. z hereseos

20 ¶Utr̄ i cā ppria q̄s possit eē testis ? R. q̄ nō pt negari q̄n aliq̄n q̄s testificet in cā pp̄a at tētis circūstātijs psonar̄ z cause. vt i. c. fi. de iureiu. z in. c. fi. eo. ti. li. vi. z expssi⁹ i. c. ex rōe. de procu. Facit qꝺ no. Bar. in. l. admonēdi ff. de iureiu. q̄ vult q̄ qñ actor scit plene veri tatē. vt puta ꝺ mutuo a se facto. z tē psona ho nesta. si hz p se vnū testē bonū deferet ei iura mentū. z facit probationē pfectā.

21 ¶Aduerte q̄ tria detrahūt fidei testis si va riat: si vacillat: si negatiuā probare contēdit c. cum in ecclesia. de causa poss. z propri. z ibi Pa. diffuse

¶Quot testes i qualibet cā sufficiāt? R. in te 22
stamētis z codicill'. vide. s. Testm̄. §. iij. In donatiōe cā mortis req̄runt̄. v. C. ꝺ dona. cā mor. l. vlti. Sil'r in ꝺtractu q̄ excedit libras auri facto in scptis ab impito i ciuitate. C. si cer. pe. aut. si nouo. Jdē in eo q̄ vult proba re solutōez debiti ꝺcti in scptis. C. eo. l. testi um. In purgatōe canonica psbr̄i. vij. req̄rūt̄ ij. q. vij. simliū. In purgatōe epi req̄rūt̄. xij. ij. q. v. omibꝫ. in fi. Eps cardinal' nō ꝺz ꝺdē nari nisi cū. lxxij. testibꝫ. Presbr̄ cardinalis cū. lxiij. Diacon⁹ cardinalis cū. xxiij. Sub diaconus z inferiores cardinales cū. vij. vt ij. q. vij. presul. et. c. se. Regulare aūt est vt in ore duor̄ vel triū stet omne verbū. si modo sunt omni exceptione maiores. de testa. c. cū esses. z. c. relatū. fm Hosti.

¶Utr̄ testes singulares probēt regulariter? 23
R. fm Pa. i. c. bone memorie. el. i. de elect. q̄ nō. Rō. qz diuersitas tēpor̄ pōt inducere di uersitatē rer̄. vt in. c. in psentia. ꝺ proba. Et dicunt testes singulares qñ deponūt sup di uersis factis. ita q̄ quilibet est singularis de facto suo respectu obiecti. Sed qñ obiectuz sup q̄ deponūt fuit repsentatū sensibꝫ testū eodē tpe. tūc sunt ꝺ testes z nō singulares. qz tūc videt deponere de facto eodē. ꝺ cor. huic sentētie tex. in. c. cū dilecti. de elec. z. c. tā lr̄is de testi. Limita tñ q̄ testes singulares nō p bāt prout limitat glo. in. l. ob carmē. ff. de te sti. et Ange. in disputatione q̄ incipit. Alstē sis miles. Facit quod no. glo. ix. q. iij. c. nihi lominus. z. c. testes. z p Inno. z Jo. an. i. c. qualiter z qñ. el. ij. de accusa. vbi ptz q̄ pos sidens rē potest probare p testes singulares z sic dic in similibꝫ

¶Utr̄ vn⁹ testis sufficiat? R. regulare est q̄ 24
vox vni⁹ vox nulli⁹. c. venies. i fi. extra e. ti. et c. cū a nobis. eo. ti. z. c. qm̄. in fi. ꝺ proba. tñ sūt casus i q̄bꝫ valet. vt i papa. ꝺ. c. cū a nob Jtē de consuetudine curie stat̄ dicto cardia lis de his q̄ dicta vel acta sunt coram eo. vt no. Host. ꝺ appel. ꝺstitutis. ij. Jtē i his i q̄ bus nullū parat̄ ꝓiudiciū. z vbi agit̄ ad pre catū impediendū. Facit. c. sup eo. el. ij. eo. ti. no. glo. i. c. nup. eo. ti. z. ij. q. i. multi. z tō vn⁹ impedit mrimoniū ꝓtrahendū. Jtē valet ꝺ ꝺsensu partiū. Jtē vbi testator mādauit sta ri sup aliquibꝫ dicto alicuius quez dicit in formatū ꝺ sua intentōe. qz nihil pōt ei oppo ni. vt no. Bart. in. l. teopompus. ff. ꝺ vote. p le. no. Pa. in. c. in nomine dñi. eo. ti. Jtez q̄ quis sit cōfessus. c. testimoniū. eo. ti. Jtē de

monitõe charitatiue facta. ij. q. i. si peccauerit. extra eo. ti. c. in omi. Itẽ sup scientia alicui⁹. extra eo. tercio. z. c. tã lris. §. fi. de homi. significasti. el. i. §. fi. et multis aliis lib⁹. vt in dicto vnius cũ fama. d. c. lris. z. c. veniens. c. mulieri. de iureiur.

25 ¶Quõ testificari debent? R. q̃ pmo regulariter nõ debẽt nec pñt recipi añ litis cõtestatõez Fallit tñ h̃ in. xx. casib⁹. vide in. c. qm̃. vt li. ñ cõtest. et ibi glo. et Pa. Aduerte tñ q̃ qñ ignoratur psona q̃ cõmisit maleficiũ. testes possunt recipi etiã añ citationẽ malefactoris. iuxta nõ. p Innoc. in. c. bone. el. i. de elec. seq̃tur Pa. i. c. i noie dñi. extra eo. ti. Secũdo q̃ nõ se ingerat. q̃z tũc repellitur tanq̃z suspect⁹. ar. l. vxori. §. i. ff. de fal. et p Bar. in. l. q̃ omia. ff. de pcura. Facit. c. qualiter. de elec. tn si nõ fuit citatus. sz p ptẽ pduct⁹ iudici. nõ psumit se ingerere. vt tenẽt dñi de rota decisiõe. ccclx Facit. c. cõstitut⁹. eo. ti. et Pa. i. c. i tua. d spõ. Tercio q̃ iuret tactis sacrosanctis euãgelijs nisi sit eps vl sacerdos. C. de epi. et cle. auẽt. sz iudex. Isti nõ iurãt sup libro. sz sup pectore suo. de iura. calũ. c. vlti. Quarta q̃ vtraq̃ ps sit psens. vel cõtumaciter absens. d. c. in nomine dñi. Quinto q̃ viua voce deponat nõ i scriptis. c. a nobis. qui ma. accu. nõ poss. ij. q. ix. testes. Sexto q̃ testificetur de auditu p prio vel visu. vt in. c. ij. de cõsue. nõ d alieno. q̃z nõ est ppria testimoniũ. vt no. glo. in. l. in summa. ff. de aqua plu. ar. Rõ. q̃z debet dicere de eo qd factũ est in psentia sua. vel dictus. c. testis. ij. q. ix. no. Pa. in. c. tam litteris. eo. ti. Et aduerte q̃z testis debet z potest testimonium dicere de visu. si res de qua interrogatur subiacet visui. puta vidi q̃z verberauit talẽ. z hmõi. De auditu si subiacet sono. puta. dixit talia verba z hmõi. z sic d ceteris sensib⁹ Septimo q̃ nõ vacillet vel ꝓria pferat. vt in. d. c. licet. de pboba. Octauo q̃ nihil taceat de cõtingẽtib⁹ sup qb⁹ interrogatur. aliter cẽt falsus testis. vt in. c. dilecti. de accu. vt puta exp̃mit qd facit p aliq̃. et q̃ cõtra eũ essent tacet. Nono exprimat locũ. tps et modũ rei de qua phibet testimoniũ. Decimo q̃ solũ testificetur sup iuratis. z nõ sup alijs. q̃z nõ valeret. ar. c. de testib⁹. extra eo. ti.

26 ¶Utr̃ testis teneat phibere testimoniũ? R. Pa. c. i. de testib⁹. eo. post Archi. xxij. q. ij. §. itẽ q̃ si interrogatur a iudice pprio z d his d qb⁹ põt iterrogare. l. de manifestis. vel d his de quib⁹ infamia pcessit. vt. s. Cõfessio delicti. in pn. z Inquisitio. celãdo veritatẽ mortaliter peccat. de maio. et obe. c. ij. xi. q. iij. q̃ resistit. Sec⁹ vbi interrogat de nõ spectãtibus ad suũ officiũ. Idẽ putat in quocũq̃z qui producitur in testẽ vel celat veritatẽ. vt nõ. in. c. q̃squis. xi. q. iij. et tenet ad restõem dãni. q̃z testis falsus d̃z. l. nullũ. C. de testi. Idẽ z i eo q̃ habet ex officio dicere. Sed h̃ nõ placz mihi. nisi limitet i ciuilib⁹. vel qñ i criminalib⁹ ciuiliter agitur. seu p liberatõe primi ne idebite puniat. Inno. in. d. c. i. distinguit z bñ. q̃ qñ nõ est pctm̃ tacere illud sup quo inducitur nõ debet cõpelli. al's sic. Exemplũ. agit ꝓtra aliquẽ ad pẽã tm̃. z sic nõ est pctm̃ tacere. ar. ij. q. i. si peccauerit. nisi pseuerare velit in peccato. ar. c. vt clericoz. de vi. et ho. cleri. xxij. q. v. hoc videtur vt pena reuocet a malo ds dei timoz nõ reuocat. Intellige qñ peccatũ nõ ẽ omino occultũ. sed q̃ illud facit ẽ ifamatus aliqualiter de eo. q̃z tũc tenet requisitus vt testis. Sec⁹ si reqreret vt denũciatoz cũ nõ possit pbare. vl qñ ille de q̃ qrit nõ ẽ dalicui aliquo mõ infamatus. q̃z sic nõ tenetur nisi solũ dicere illis q̃ pñt pdesse z nõ obesse vt. s. Inq̃sitio. §. xi. et. j. §. xxi.

¶Utr̃ testis peccet mortaliter dicẽdo se inimi- 27
cũ alicui⁹ cũ nõ sit vt euitet testimoniũ dicere? R. Pa. i. c. inq̃sitõis. §. tercio. d accu. q̃ sic q̃z dicit mẽdaciũ in dãnũ primi. xxij. q. v. nec q̃s. z d falsa. c. i. Limito h̃ vez qñ req̃ritur p dãno euitãdo vl p debito ꝓsequendo. Sec⁹ vbi req̃ritur solũ p pena inferẽda nisi i casu q̃ cõpellitur a iudice ordine iuris seruato

¶Utr̃ testis q̃ recipit pecuniã vt nõ dicat ẽi 28
tẽ peccet mortaliter? R. q̃ sic. et tenet pena falsi. vt no. Bar. i. l. i. ff. qd cũ eo. z Pa. i. c. i. de cri. fal. et ẽ turpe lucr̃ z ꝓtra bonos mores l. iij. ff. de ꝓdi. ob tur. cãm. Sil̃r est turpe lucrũ aliquid recipere p vero dicẽdo. xiij. q. v. nõ sane. z tenetur restituere ei q̃ dedit. si mõ nõ dedit ad corrumpendũ: sed ad redimẽdã vexationẽ suã. Si ꝛo dedit ex liberalitate. credo paupib⁹ sit erogandũ de bono ꝓsilio. Expensas tn̄ põt petere et recipe a pducente

cũ. iij. q. ij. venturus. 29

¶Quid si qs iurauit testimoniũ nõ phibere R. temerariũ est. z vbi est certũ q̃ tenet sub peccato ferre testimoniũ ppria auctõe põt cõtrauenire. al's non nisi aucte supiozis. xxij. q. iij. in malis. etiã si sciret q̃ ipse solus interfuisset z ñ posset pbari nisi p eũ fm Gof. q̃z di ctũ vni⁹ facit semiplenã pbatiõez. z delatio iuramẽti faceret plenã. C. de re. cre. l. in bone fidei. qd credo vez i casu quo h̃ fieri põt. al's vbi nullũ effectũ põt hz testimoniũ ei⁹ non credo teneat. nisi ad pceptũ superioꝛ cogeret

modo debito t ordine.

¶Utrū testis falsus semp peccet mortaliter? R. q falsum testimoniū semp ē pctm̄ mortale. nec aliqua circūstantia pōt excusari. si ē cū iuramēto seu priurio factū. Si vo sine periurio nō semp erit mortale pctm̄ sicut nec oīe mendaciuz. Et h intelligo q sit mortale qñ scienter fit. Secus si bn cogitādo errasset. qz esset veniale etiā si iurasset. et tenet ad restitutiōem totius damni dati primo: qñ scienter vel ex ignorātia indebita falsum testimoniū dixit. l. generaliter. §. illud. ff. d calum. t xvij. q. iij. si quis in atrio.

¶Utr testes sup occultis circūstātijs crimi nis sint interrogādi? R. Pa. i. c. gliter t qñ. el. ij. de accu. q sic fm Inno. t Host. qñ crimē nō ē occultū. t qñ talis otra quē testificat est infamatus. t etiā si iurasset nō reuelare. qz tale iuramentū est temerariuz. c. i. de cri. fal. t. c. intimauit. de testi. nisi sciret i confessione sacramētali. qz sic scit vt deus. t pducit vt hō. vt i c. si sacerdos. de off. or. t. c. dilectus. de excessi. pla. De h vide. s. Inq̄sitio. §. vi.

¶Utr psonete sine mediatores ocellant testificari? R. Pa. i. c. dilector. d testi. q sic. si ptes ambe osentiūt. si ambe dissentiūt nō pnt. Si vna osentit altera nō: ocelli nō pnt isz testificari pnt si volūt. i aut. d testi. §. qm vo

¶Utr testis teneatur phibere testimoniū de his q sibi sunt dicta i secreto? R. fm Tho. ij. ij. q. lxx. q sunt aliqua q statim vt hō scit tenet ppalare his q pnt pdesse. sic si qs otaminaret multitudinē. vel vbi aliqd malū prio spūale vl trpale imineret. t ad ista celāda nemo pt obligari. qz frāgeret fidē quā alteri dedit. Sūt alia q nō sunt tal qualitat. t iō obligare se pt qs ad celādū. et talia etiā ad pceptū superioris nō tenet reuelare. qz nihil pt principi homi qd sit o ius naturale de se. Sāct vo Bo. in. iij. di. i. dicit q etiā tenet. qz itelligit in tali pmissione excepta auctas superioz. Sed tu ocorda vez qñ superior hoc requirit ex aliq bono respectu. t vt pr̄ puideat. t dictum sancti Tho. intelligit qñ solū vt puniat. vl de alio de quo nō ptinet inquirere.

Thesaurus vide. s. inuēta. §. i.

Timor q̄dā filialis quo hō timet offensā dei quē diligit. et timet ab eo separari. xxij. q. vi. §. ex his. ppe finē. Et iste semp bonus t sanct. in rta illud ps. Timor dñi sanct pmanet. Alius seruilis. t iste causatur ex amore sui. vñ qz pena est detrimentū ppriū boni eā timet. d. § ex his. t iste aliqñ est cū charitate. sicut cum qui simul timet t ppter penā t ppter culpā. et iste timor dicitur initialis. qz est principiū discedendi. de pe. di. ij. sicut seta. Aliqñ est sine charitate. t tūc semp malus. nō i se. sed qz a mala pcedit radice. s. ab inordinato amore sui. Alius ē timor mūdanus q hō diligit a deo ppter mūdana quib innitit tanq̄ fini. xvi. q. ij. c. i. post medium. t iste semp est pctm̄ mortale. Si tm̄ in mūdanis nō constitueret finē. i. nō esset paratus facere otra dei pcepta. sic eet pctm̄ veniale. sicut cū retrahit a bono qd est de pfectione. vel potest esse nullū pctm̄ qñ qs rationabilē causam habet timēdi. fm Alex. ij. ij. ti. de timore

¶Utr timor excuset a pcto? R. q nō ex toto scz qn sit mortale si illud qd fit sit o precepta dei. xxij. q. v. ita ne. t qd me. cā. c. sacris. In alijs quo excuset. vide. s. Metus. §. vi.

¶Timor ex accidia aliqn prouenit. aliqn ex aliq ominato vel accidenti. et dr timor filia accidie. t est pctm̄ mortale qñ ex timore facit otra dei pcepta. al's veniale.

Tolerātia tūc bona ē. qñ quis patienter tolerat ea que solū sunt ad ppriū detrimentū. siue in corpore siue in tempalibus. siue qñ aliqua tolerantur ppter maius malū euitandū. t de hac habes. iij. dist. deni qz. lxvij. dist. omnes. in fi. xcvi. di. in scripturis. xlv. dist. licet. vi. q. i. sunt plurimi. t. c. ex merito. xxij. q. iij. sex differentie. t iij. q. hec autē. Mala vo est cū tolerant ea q sunt i pprie salutis detrimentū. vel malo vbi nō ē periculū maioris mali vel scandali. t aliqn est peccatū mortale. aliqn veniale. et de hac habes Correctio. i. §. ij.

Tōsura clericalis. vide Clericus iij. §. i.

Torneamentū dicit. qa circūlēdo se pcutiunt ad ostensionē viriū aliqui ex condicto. de tor. c. i.

¶Utr torneamētū sit phibitū? R. fm Ho. i c. i. co. ti. t sequit Pa. q sic. t ois ludus etiā ad ostētatōz viriū fact ex q imineat piculū mortis phabiliter. et nedū d iure canonico. vt i. d. c. i. sz etiā d iure ciuili. C. d gladia. l. vnica. t. l. i. §. itē senat. ff. de postu. dz intelligi d alio ludo qz vt dicit in aut. vt oēs obe. iudi. §. i. Fortitudo sine iustitia nō est laudabilis. t loqtur ibi de fortitudine q exercet cuz armis. sic nec

istud. cū ibi nō possit esse iusticia ꝓpter rōez q̄ i. d. c. i. ponit. Aliꝰ aūt ludꝰ cā ꝯtutis expiende vbi nullū imminet piculū mortis. licet fm Host. etiā de iure canonico t casus cōtingēs nō imputabit. l. qua actōe. §. si quis. ff. ad. l. aquil'. et fm hoc potes scire qñ hastiludia licēt. t qñ nō. quod no.

2 ¶ Utr moriens in torneamentis sit priuandus ecclesiastica sepultura: R. Pa. in. d. c. i. ꝙ si accesserit causa pugnādi sic priuat. licet penitentia ei ꝺcedatur. Si ꝙ venit cā svidēdi vel repetendi debitū. aut q̄cūq; alia ex causa q̄; pugnādi sic nō priuat. nisi cōstet mortuū in peccato mortali.

5 ¶ Utr cū aliquis in torneamētis occidit vl mutilat sint irregulares oīs q̄ illuc venerāt causa pugnādi. licet ipi nō occiderint vl mutilauerint: R. fm Host. t Boff. ꝙ sic. sicut ille qui in bello illicito interest causa bellandi xv. q. i. c. fi. de pe. di. i. si q̄s cū telo. li. dis. si q̄s post acceptā. Sed eps pōt dispensare. sicut dictū ē. s. Irregularitas. de existētibꝰ i bello iniusto nō occidentibus.

Torpor ē filia accidie. t diuidit in tria. Primus ē ociositas. nihil operās q̄ ē causa multoꝝ pctōꝝ. de pse. di. v. nunq̄. de renū. c. nisi. t semp ē mortale pctm cū omittit necessaria ex ea. Secūz pigritia q̄ tarde facit bona. puta tardeuadit ad ecclesiā. ad p̄dicatōez t hmōi. Terciū ōr tepiditas. q̄ facit bona. sed nō cū ea diligētia t feruore. sed tepide. t ōr etiā somnolentia. q̄ tria sil' ponit Grego. sub vno. s. torpor circa p̄cepta. q̄ q̄nq; ē mortalis. aliq̄n venial'. Nec Tho. ij. ij. q. clv.

Tortura alicui faciens iudex sine indicijs p̄cedentibꝰ peccat mortaliter. qz nō debet. vt nō. C. de seruis fugi. l. q̄cunq;. ff. de questi. l. maritus. C. ad. l. iuli. ma. l. si quis alicui. vbi glo. t Bal. Idē dic qñ torquet q̄s de iure torq̄re nō pōt sicut sunt minores. xxiij. annoꝝ. licet cedi possint. l. cū sileianū. C. ad sil'. Itē milites mulierē p̄gnantē. t hmōi. Idē dic qñ torquet indirecte dans alicui salsa ad comedendum vt siti crucietur. vel qñ sepius torquet null' nouis indicijs apparentibꝰ. sufficiūt tñ variatōes fm Inno. in. c. qm̄. de pba. t Bar. in. l. de minore. §. pen'. ff. de questi. puta qz vno sero dicit de vno. t alio sero de alio.

1 ¶ Sed que indicia t qualia requirantur ad torturā. vide. s. Indiciū Arbitrari tamē habet qui publicam auctoritatez exercet qualia indicia sufficiāt. C. de questi. l. milites. §. oportet. t. d. l. de minore. §. tormēta. no. Inno. c. penul. de no. ope. nū. et Bal. de pa. te. et eiꝰ viola. c. i. Sed videat vt reguletur arbitriū eius fm rationē. quia inique torquēs vltra peccatū mortale tenet ꝺ iniuria t damnoleso satisfacere

Trāsactō ē de re dubia t incerta t necdum finita nō gratuita pactio. sz aliquo dato vel retento vel ꝓmisso. ff. de transacti. l. i. extra eo. ti. c. sup eo. C. eo. ti. l. transactio. Item intelligē ꝑsentē vel futurā. qz aūt litem ex quo discordia est orta transigi pōt. ff. de condi. inde. l. eleganter. §. si q̄s post Trāsactio dicitur quasi actionis trāsitio. eo ꝙ qui transigit ab actione transit t discedit. Et sic ꝓprie dicit trāsigere is q̄ agit. C. eo. ti. l. ij. Et differt transactio a pacto t compositione q̄ pōt fieri amicabiliter nullo dato vel retento. extra eo. ti. c. sup eo. 1

¶ Quis pōt trāsigere: R. ꝙ qui pōt donare. vide. s. Donatio. i. Item dñs rex siue actionū tutoꝝ. curatoꝝ t ꝓcuratoꝝ. si habet speciale mandatū vel liberā administratōez bonorū vl cause. ff. ꝺ ꝓcu. l. ꝓcuratoꝝ cui libera. et l. mādato. c. ad agēdū. §. i. de ꝓcu. li. vi 2

¶ Utr ꝓlatꝰ i cauſ eccl'ie possit trāsigere sine ꝺsensu capl'i: R. ꝙ nō. extra eo. ti. ꝺstingit. 3

¶ De quibꝰ pt fieri trāsactio: R. ꝙ de ciuilibꝰ ff. t. C. eo. ti. p totū. De criminalibꝰ distinguēdū ē. vt. s. Accusatio. §. xxi. 4

¶ Utr i rebꝰ spūalibꝰ possit trāsigi: R. ꝙ aut petit eccl'a ad alia eccl'a sibi deberi sbjici iure institutōis. correctōis t sacroꝝ ꝓceptōe. vel eps petit iura epalia i aliq̄ eccl'ia. t sic ꝺ spūali ad spūale pt fieri. puta ꝙ remittat institutio vl aliqꝺ sacrm. t aliud spūale p̄stet. c. ad q̄ones. ꝺ re. ꝓmu. sz ꝺ spūali ad tpale nō lz. extra eo. ti. c. ꝓstitutꝰ. et ꝺ re. pmu. c. vl. Adūte tñ ꝙ vbi noie sbiectōis petit spūalia sil' t tpalia. sic cū eps petit a q̄dā eccl'ia sibi sbiecta ꝙ ab eo ꝓcipiat ꝓsecratōes eccl'iaꝝ. ordinatōes cl'icoꝝ t sil'ia spūalia. t nihilominꝰ petit aliq̄ tpalia. vtpote tē vel annuā pēsionē rōe illorū tpaliū posset trāsactio fieri cū tpali t sibi annua pēsio dari. ar. c. cū venerabil'. de cēsi. et ꝺ rel'. do. ꝓstitutꝰ. aut petit res tpal' vt ꝓpetat. vt cū eccl'a petit decias ex pdīs i sua paro chia ꝓstitutz. t tūc distigue. qz si agit ꝺ eccl'astica psonā. t sic pt fieri trāsactō aūcte epi vl archiepi t erit ꝓpetua. c. statuimꝰ. extra. e. ti. si fit sine aūcte epi valet. sed ē tpal'. nec excedit vitā trāsigentis. extra eo. ti. c. ꝺ cetero. nisi ꝙ

papā fuerit ꝯfirmata. eo. ti. veniēs. Aut agit ꝯtra laicū. ꝛ tūc si agit ꝺ ꝓceptis et subtractꝫ pōt fieri. c. cū aplica. de his q̄ fi. a pla. sz nō de futuris. xvi. q. vij. decimas q̄s. Ulñ nō ꝑt fieri ꝯpositio nec trāsactio cū laicis vt mitꝝ sol/uāt: nisi aūctē papē. c. pē. de ꝯfir. vti. vl' inuti. Aut ꝓtitur res spūalis vt bñficiuz: puta qz dicit se electū vel canonice in eo fuisse institū. ꝛ tūc trāsactio fieri nō ꝑt sine simonia. sed bñ amicabil' ꝯpositio. extra eo. ti. c. sup eo. s. vt q̄ ille q̄ ius nō hz vel nō credit hē ꝓmittꝫ renūciet iuri suo sine aliq̄ datōe. vel vt ille q̄ hz ius recipiat sine datōe. si tñ neuter litigā tiū possideret. sed vterq; ꝯtēdit aliqꝺ bñficium sibi dari: tūc valet trāsactio. de elec. c. cuz inter. R. de ꝓben. nisi essent. no. Jo. i. q. iij. ea q̄. Et bzeuiꝫ ꝯclude q̄ spūale cū spūali eiusdē generis. puta de iure ꝓmatōis istiꝫ eccleſie cū illo illius eccl'ie ꝑt fieri trāsactio. sz ꝺ spūali ad spūale alterꝫ generis nō licet �means Ber. i. c. sup eo. ꝛ ē tutius. q̄uis Jnno. i. ꝺ. c. statui mus. ꝛ tex. cū glo. i. ꝺ. c. ad q̄stiōes. videātur indistincte tenere qꝺ licz de spūali ad spūale

¶ Utr̄z trāsactio facta ꝓpter indebitā obligationē saltē iure naturali excuset cū q̄ aliq̄d recipit vt eā obligatōez remitteret: R. q̄ nō. sz restituere tenet. l. pses puincie. C. de trāsac. et l. fi. ff. de dolo. ꝛ glo. i. c. sup eo. de trāsac. dicit. q̄ si euidens est calumnia nō tenet trāsactio. l. i summa. i. R. ff. de ꝯdi. inde.

¶ Utr̄z dispositio legꝫ si q̄s maioz. C. de transactoz i pēnā nō obseruātis potuit hꝫ facere. ꝛ ꝺ. l. si q̄s maioz. hꝫ vult vt ille q̄ trāsactōez iurauit ꝛ volūtarie nō seruat ꝯtra illū cū q̄ trāsactio intelligē hꝫ si ꝯdemnet. Jtē est ꝑuatus ipo iure actōe quā habebat ctra illū cū q̄ trāsactio nē fecit. Jtē si q̄d habuit ꝑ ipsam trāsactōez siue pecuniā siue rē: tenet eā restituere. ꝛ omē emolumētū qꝺ ex ea habuit. qꝺ credo verū q̄ ad ꝯscientiā post ꝯdemnationē. sed si añ. nisi quatenꝰ dānificat ē ille cū quo trāsegit: vl' ex debito antea debebat habere.

Trāsitus ꝺ vna religiōe ad aliā vide. s. Religiosus. §

¶ Ēps trāsire ñ ꝑt ad aliā eccl'az si/ ne licētia pape. vij. q. i. mutatōes. ꝺ transla. epi. c. inter cozpalia. Jnferioꝛ ꝑt cū licētia sui plati. ar. lviij. di. c. ij. ix. q. iij. ꝯquestus.

¶ Trāsisse ꝺz aliq̄s cū cozpalē possessiōz obtinuit de illa ad quā trāsiuit. xxi. q. ij. si q̄s iā trāslatus. ꝛ ꝯfirmatōz obtinuit. al's secꝰ. xcij ꝺi. si q̄ epi. de elec. c. cū in cunctis

Treuga ē securitas ꝓtita pſonis ꝛ rebꝫ ad tps ꝯcessā diſcoꝛdia nōdū finita. ꝛ vocatur fedus vl' inducia. ff. de capti. ꝛ postli. re. l. non dubito. ꝛ l. postliminiū. §. inducie

¶ Quot sunt speciesꝫ R. duę. Prima ꝯuētionalis. ꝛ hec seruāda ē etiā infidelibꝫ. xxiij. q. i. noli. Alia canonica. de qua extra eo. ti. c. i. Sz hodie nō seruat ꝛ male. sz nō insisto. qz satis patet ꝑ ea q̄ dixi. s. bellū

Tributū vide. s. Immunitas. §. xxvi. ꝛ s. Munus

Tribulatō ē medicina ꝓseruatiua. v. q. v. nō omis Aliqñ ad meritū. vij. q. i. adūsitas. xi. q. iij. ī cūctꝫ. aliqñ ad purgādū. vi. q. i. sunt pl'imi.

Trisſticia de morte suoꝝ ꝓhibetur xiij. q. ij. q̄ ꝓposterū. ꝛ § hoc autē

Turpe lucrum dicit quicq̄d acquirit ex cā inhōesta vel improbāda. facit. c. qm̄ multi. xiij. q. iij ꝛ xxi. q. i. c. i. in pūn.

¶ Turpia lucra sunt ab heredibꝫ extorquenda. l. in heredem. ff. de calum.

¶ Utr̄z de turpiter acq̄sitis possit fieri el'ynaꝫ vide El'yna. §. viij. ꝛ an sit necessario restituenda. vide Restō. i. sub lr̄a Turpe lucr̄

Tumoꝛ mētis ē filia ire. q̄ ē q̄dā conatꝰ seu audacia hois mētis vindictā. ꝛ ē q̄ñ q̄s implicat mentē deliberare in varijs modis ꝛ vijs q̄bꝫ posset ꝓximū offendere. q̄ eo mō est mortalis q̄ ira ex qua ꝓcedit. de quo vide. s. Ira. in pūn.

Tutela ē triplex. Alia legitima. vt illa q̄ deferꝫ a lege q̄ñ nullꝰ tutoꝛ datꝰ ē a pāe filio i testō q̄s ille q̄ deberet ab intestato succedere. tenetur hmōi tutelaz accipere. Alia testamētaria. vt q̄ñ pater in testamēto dat filio tutoꝛē. Alia datiua. s. q̄ data a iudice q̄ñ nullo tutoꝛe dato in testō et null' extāneis ꝯsanguineis idoneis ad tutelā iudex ex officio suo dat tutoꝛē. ꝛ durat tutela vsq; ad. xiij. annū ꝯpletū. ꝛ inde incipit cura q̄ durat vsq; ad. xxv. annū ꝯpletū. insti. q. mo. tu. fi. ꝛ insti. de curato.

¶ Utr̄z clerici teneāt suscipe tutelā: R. q̄ nec clerici nec mōachi aut epi cogunt vllā tutelā accipe. Alicꝰ tñ ꝛ epus pōt suscipe legitimā si volunt. testamentariā vel datiuā nō pōt.

Sil'r oēs religiosi clerici vl' epi tenent recipe tutelā miserabiliū psonaꝝ. Sz religiosi cuz licentia suoꝝ prelatoꝝ pñt etiā recipe legitimā. vt. xvi. q. i. monachi. Et sic ꝯcorda. lxxxviij. dist. c. i. z fi. xvi. q. i. generaliter. xij. q. iij. Aypzianus. lxxxvi. di. pcenit

2 ¶Quid ptinet ad officiū tutoꝝ: R. tria. Primū vt pupillos a criminib⁹ tractos ꝛseruēt. Scōm q res coꝝ ab iniuria pseruēt. xij. q. i. c. i. facit. l. i. ff. de tute. Uñ tutores dicti sunt q̄si tuitores in. d. l. i. Tertiū q pecuniā eoꝝ vl' bona mobilia q̄ ad nihilū valēt eis fuata ꝛuertāt i pdīs. ex q̄bꝫ pcipiāt aliquē fructū qz fm Bar. i. l. tutoz q̄ reptoriuꝫ. Ꝟ. i. ff. de admi. tu. si tutor pecuniā pupilli nō ponit in pdīs, tenet pupillo ad fructꝰ quos poterat habere deductis expēsis z piculis. Qđ limitaverū si potuit emere, puta erāt q̄ volebāt vēdere vl' alio mō licite lucrari poterat. al's ñ. Idē dic vbi cēt statutū vt ianue. q oīa bona mobilia distraherent z venderent. vt đ pecunia acq̄reret pupillus lucꝝ. Si tutoz nō fecit cū potuerit tenet ad interesse. Et Bal. i. l. fi. C. de ꝛdi. inde. z Jo. de anania. in. c. qz i oīb⁹. de vsu. tenet q vbicūq; olim tutor tenebat fenerari đ pecunia pupilli. q hodie cum vsure sint phibite tenet pecuniā pupilli ponere i ustā negociatiōꝫ ad ptē lucri z damni. Aduerte o tutor q si vis esse tutus q nō teneaꝝ, nec tu nec heredes tui p aliq̄ facto. p pupillo illud fac cū ꝛsilio ꝛiuctoꝝ pupilli. z facias poni i instrumēto. qz ꝛsiliū ppinquoꝝ facit psumptōēz q dolus z culpa abest a tutore. arl. etiā. C. si tu. vel cu. inter. fm Bal. in. l. pola. C. de his qui. vt indig. De hoc vide quō tenetur tutor. s. Clericus. xij. Ꝟ. v. z. vij.

3 ¶Utꝝ tutor teneat facere inuētariū de reb⁹ pupilli: R. q sic. nisi cā necessaria vl' iustissima impediat. text. ē in. l. tutor q̄ reptoriū. ff. đ admi. tu. Idē dic fm Bar. ibidē. de curatore. z cā necessaria đz fm eundē Bar. ex pte tutoris morb⁹, puta qz podagrosus z hmōi. i. pditus ē. vel ex pte rei. qz nō repitur adhibita diligēs inquisitio. Causa đo iustissima dicit si testatoz remisit ꝛfectionē inuētarij. vt i. l. fi C. ar. tute. Quod limitat Bar. vbi. s. ni si ex causa iudici aliter videatur. vt in. l. in cōfirmādo. z. l. vtilem. ff. de confir. tu. Fallit b̄ i duob⁹ casib⁹ in quib⁹ nō tenetur facere inuētariū fm Bar. vbi. s. Primus si consuetudo esset vt nō fieret. Scōs si iudex ex causa remitteret. qz posset.

4 ¶Uñ tenet facere: R. fm Bar. vbi. s. q glo. ibidē z cōiter doc. tenēt q mor. i. q̄ p mū potest facit. l. hec ꝛditio. ff. de ꝛdi. z de. aliꝫ vide tur i dolo. Intelligesi administrauit. al's non Itē nō videtur i dolo si fecit illa q̄ dilationē nō recipiūt. vel q̄ necessario pcedūt ꝛfectioꝫ inuētarij. vt pscrutatio sbe hereditarie. vl' ea q̄ nullo mō pñt obesse pupillo. ſz bñ p desse. qz talia agēdo añ ꝛfectionē inuentarij nō psumitur in dolo fm Bar. vbi. s. 5

¶Qualiter debet fieri: R. tex. i. l. tutores. C. de admi. tu. q in psentia publicarū psonarū. Glo. tamē ibidē dicit q sufficit vnus notarius. psentia đo iudicis non est necessaria fm Bar. vbi. s. z muniter doc. nisi vt faciat fidē ꝛtra debitores nominū. quoꝝ noia scribūtur i inuētario. Et ita tene. q̄uis glo. in. d. l. tutoz. teneat q est necessaria. 6

¶De quib⁹ debz fieri inuētariū: R. tex. in. d. l. tutores. q oīm rez. i. corpaliū. fm bar. vbi s. z instrumētoꝝ. i. oīm iuriū incorpaliū. đ q̄ bus apparēt instrumēta seu pbationes in bonis pupilli. de alijs nō. 7

¶Quō mater pdīt tutelā filij: R. Pa. i. c. vltimo. đ ꝛuer. ꝛiū. q dupl'r. Primo si transit ad scōas nuptias. Scōo si incōtinēter vinit. de hꝫ ē glo. quā sequtur bar. i aut. mīri z anie C. qñ mulier tu. offi. fun. pōt. facit rex. i. l. fi. eo. ti. vbi requiritur q pudice viuat. qđ not. glo. in. l. fideicōmissum. C. de fideicōmiss. vbi vult q vxor relicta si incōtinenter viuat pердat legatū sibi factū a marito. et auferetur sibi tanq̄ ab indigna. vel ex psumpta volūtate defuncti reuocat. qđ maxime pcedit si vixit incōtinēter tpe vite mariti ipso ignorāte. p hꝫ glo. nō. in. l. sororeꝫ. C. de his q. vt idig. Et pōt inferri p hoc q oēs penas quas trāliens ad scōas nuptias ifra annū incurrit q z ipa silr. qđ no. Sed limita q̄ ad lucrū pdendū. sed nō quo ad pnā aliā incurrenda.

Vana gloria

Uno modo dicit appetitū dignitatꝫ z excellētie. z sic ē idē cū superbia. z est capitale viciū. qz animꝰ directe mouet ad dignitatē z excellentiā appetendā. Alio modo dicit appetitū laudis. z sic ē filia superbie. hec ex sancto bona. in. ij. di. xlij. q. ij. 1

¶Utrū sit mortale pctm: R. fm q colligo ex Ale. in. ij. ij. z Tho. ij. ij. q. cxxxij. z Pe. de ga. in quol'. p mo. q. xviij. q vana gloria dicit aliquid qđ sit ꝛtra charitatē dei vel proximi. Attñ dupl'r pōt ꝛtrariari charitati dei Primo rōne rei sup qua querit laus vl' glozatur. Et hꝫ mō pōt esse pctm mortale tripl'r.

Primo qñ gloriaf de re q̄ est cōtra deū. s. q̄ est mortalis pcti. de q̄b⁹ dr in ps. Quid gloriaf in malicia. Sec⁹ esset si gloriaret de re peccati venialis solum. qr sic nō esset mortalis vana gloria. Secūdo est mortale peccatū qñ id d̄ q̄ gloriaf p̄fert deo. sic̄ ille d̄ q̄ Ezech. xxviij. Eleuatū est cor tuū: dixisti d⁹ ego sum. Istud euenire solet: qñ hō ppter inanē gloriā p̄fert testimoniū hoim testimonio dei. puta ppter gloriā humanā nō pdendā nō ꝺfitet deū vl̄ fidē tpe debito: vl̄ nō vult p̄dicare vl̄ dicere veritatē loco z tpe qñ teneť. Tercio est peccatū mortale qñ ea q̄ sunt ordinata ad gloriā dei. vt sūt sacra z ea q̄ ptinēt ad fidē spem z charitatem. ꝑncipaliter facit ad gloriā suā. Vñ dicit Augu. li. i. d̄ doc. xp̄iana. Ad fidē spem z charitatē tota militat diuina scriptura: que ꝑncipaliter ordinaf ad honorē dei in quo d⁹ ꝺtemnit si ꝑncipaliter ad alterius honorē ordinet. hec ille. Vñ si quis ꝑncipaliter ppter gloriā p̄dicaret: vel diceret missam z hmōi: peccaret mortaliter. Sec⁹ si aliquid aliud qd̄ nō ptinet ad diuinā scripturā vel sacramēta ppter gloriaz faceret. qr peccaret venialiter: z amitteret fructū bone opatōnis. Cōtrariaf scdo vana gl̄ia charitati dei rōne finis seu intentōis ipi⁹ gloriantis. vt puta. qr cōstituit finē vltimū in gl̄ia vana parat⁹ facere quecūq; ppter illā. Et sic est pctm̄ mortale. si est i deliberatōe volūtatis Et hoc est qd̄ dicit Aug̃. v. de ciui. dei. hoc vicīū tūc est inimicū pie fidei. si maior sit in cor de cupiditas gl̄ie q̄ dei timor z amor. hec ille. alias est cōmuniter peccatū veniale.

¶ Que sunt ei⁹ filie. R. Prima immodestia ornatus. vide Ornatus. Secunda inobedientia. Tercia iactantia. Quarta pertinacia. Quinta hypocrisis. Sexta discordia. Septima ꝺtentio. De quib⁹ in suis locis.

Vasa sacra ecclesie debent esse sacrata z honesta. z tm̄ ab hoib⁹ sacris tractari. z si sint facta inutilia vel vetusta ꝺsumpta debent cōburi. z cineres condi i loco honesto: ne pedib⁹ intrantiū cōculcent. de cōse. dist. i. c. altaris. c. in sancta. z. c. vestimēta. z de reli. do. c. ad hec. de re. pmu. mancipiū De eor⁹ ꝺsecratōe vide. s. Benedictio z Consecratio. De eor⁹ mūdicia dr̄. c. ij. d̄ custo. cuncha. in fi. Precipim⁹ q̄z vt oratoria. vasa. cor poralia z vestimēta ministrorū. pale altaris: necnō z ipa corpalia mūda z nitida ꝺseruent Nimis em̄ videť absurdū in sacris sordes negligere q̄ dedecerent etiā in pphanis. hec tex. ibi. ☞. Ex q̄ patz q̄ peccat mortal̄r. q̄ illa tenet ita immūda. ac si essent p seruitio rusticor⁹.

Vasallus dr̄ q̄ habet feudū ab aliq̄. vide. s. feudū

Vectigal est qd̄ p̄stat ex his rebꝫ que venduntur Tributū vero vel annona vel publica pensatio seu functio est que rōe fundi vel solia possidente p̄stat. Idq; dicit census ꝑm Azo. in summa. z ideo vide pedagia.

Velatio virginū. vide. s. Consecratio virginū.

Venatio triplex. vna oppssiua hoim. z hec semp phibita. vi. di. §. is ita. in fi. Alia dicit arenaria. s. q̄ fit in arena cū fera dentata. z hec sil̄r est phibita. lxxxvi. dist. c. q̄ venatoribꝫ. z. c. se. Tercia dr̄ saltuosa q̄ fit i siluis z saltibꝫ. z hec oibꝫ p̄hibita tpe q̄ hoies tenenť esse i eccl̄ia z orare. lxxxvi. di. an putatf. de ꝺse. di. ij. irreligiosa. et dist. v. ieiunia. nisi forte necessitate famis ingruēte. c. licet de ferijs. aut alia sil̄i. Alijs autē diebꝫ ē licita laicf. d̄ dei. c. nō est in ptāte. Clericf ꝺo z religiosꝫ ē phibita. nisi ex necessitate ecclesie vrgēte vt dictū est. P̄nt tñ plati z alij ecclesiastici cā recreatōis vl̄ excitādi appetitū et hmōi cū rhetibꝫ z laqīs. z etiā canibꝫ cū silentio z modestia aliq̄ venari: nisi tpe q̄ debēt visitare vl̄ p̄dicare. extra de censi. cum apl̄s. §. ar chidiacon⁹. z sic intellige illud ne cle. vl̄ mo. c. i. Et iura q̄ videnť ꝺtraria ꝑm Host. sunt intelligēda de illis q̄ nimis mentē talibꝫ implicāt.

¶ Utr̄ serui teneāt̄ obedire dominis volēti bus venari tpe phibito? R. Rodo. q̄ nō. An aūt excusent a peccato ppter metū. dic vt sup̄ Metus. §. vi.

¶ Utr̄ venatores q̄ ꝺculcant agros vineas z segetes. z q̄z canes occidūt gallinas z animalia pauper⁹ z alior⁹ teneāt ad restitōem? R. Adhē. q̄ sic. ad extimationē. al's peccāt mortal̄r. nisi ita modicū sit dānū q̄ pbabiliter nō curarēt.

¶ Quid de dānis q̄ occidūt vel mutilāt hoies ppter leporꝫ z siluestria animalia capta? R. Adhē. q̄ mortal̄r peccāt: si faciant libidine vindicte vl̄ amore hmōi animaliū: aut venandi. Credo etiā q̄ si sit ꝺsuetudo loci vel statutuz q̄ p vno actu venatōnis tanta pena infligat. q̄ nō excusāt a mortali oēs obseruantes eā. vt no. Tancre. in sum. ti. de rapina.

Venditio Vide. s. Emptio.

¶ Utr̄ quis possit cōpelli ad vendendū inuitus? R. q̄ regulariter nō. sicut nec emere. Vñ

dicit tex. in. l. vnitū. C. de ꝓhibē. emp. Inuitū compare vl' distrahere postulātis iustā cāz nō ꝓtinet desideriū. hec ibi. facit. l. nec emere. C. de iure deli. Fallit ħ in multis casib. de q̄b vide glo. in. l. iulianus. §. idē celsus. ff. de act. emp. z ven. z in p̄allegatis legib.

Beneficiū Vide. s. sortilegiū

Beniale Vide. s. Peccatū.

Berberatio vide. s. pcussio.

1 ¶ Utz ille q̄ nō valēs soluere in ciuilib luet i corpe si veniat ad pinguiorē fortunaz teneat ampli⁹ soluere. R. Bal. in. l. fi. ff. de in ius vo. q̄ nō. qz iāditio corpalis cedit loco solutōis. facit. l. sz si vn⁹. §. si ante. ff. de inuf. glo. est i. c. sicut dignū. de homi. vide glo. in regula Pactum. li. vi. Limita. s. Solutio. §. xxij.

Bestis z cetera indumēta ecclesie debent esse sacrata z honesta: nec debēt tangi a nō sacratis hoib. de ꝓsecrat. i. c. in sanctis. z duob. c. se. nec femie etiaz sacrate debēt ea tangere. di. xxiij. sacratas. Nō intelligit ſm Host. in sum. ti. de eucha. q̄n sūt p pontificē benedicta. c. iij. de reli. do.

1 ¶ Utz de veste alicui⁹ dñe possit fieri casula: R. glo. in. c. ad nuptias. de cōse. di. i. q̄ nō. cui nō assentio. imo eoipo q̄ dicat deo purgatur oīs macula. facit. c. nō liceat. xix. q. vlti.

2 ¶ Utz vestes z manutergia ecclesiastica possint deputari ad vsus laicoz: R. glo. q̄ nō. i. c. mancipia. de re. pmu.

Vicarius est q̄ vices alteri⁹ gerit siue in officio nō ꝓtentioso. vt extra. eo. ti. p totū. siue in ꝓtentioso. C. de offi. ei⁹ q̄ vi. al. ge. p totū.

1 ¶ Quot sunt species vicarioz: R. do. Lar. in cle. vnica. eo. ti. q̄ quattuor. Quidā sunt ꝑpetui ecclesiaz parochialiū. z tales facit epūs. ſm Lau. exquo suscipiūt curā animaz. vnde q̄tiens q̄s est deputat⁹ autoritate epi curato beneficio vicari⁹ eoipo est ꝑpetu⁹ z immutabilis. p. c. vnicū. de capel. mo. li. vi. z nō debent deputari nisi in parochialib habentib latitudinē parochie vel aliā necessitatē. z talis habere debet. xxv. annū z ordinari ad sacerdotiū infra annū. d. cle. vnica. alias priuatus est ipso facto. z si recipiat ecclesiā aliā cū cura perdit vicariā. extra. eo. ti. c. ad hec.

2 ¶ Quid si deputent ad ecclesias nō parochiales. puta rurales. R. q̄ nō erūt ꝑpetui. z sic poterūt mutari ad velle p̄lati. qđ tenet etiaz glo. in. d. cle. vnica.

¶ Utz talis vicari⁹ ꝑpetu⁹ habeat indistincte 3
curā aniaz: R. do. Lar. in d. cle. vnica. q̄ sic. q̄
ad oēm effectū. qz possidz suo noie ad istar cō/
ducētis ñ ad modicū tps. l. fi. ff. si ager. vec. pe.
¶ Utz possit instituere alium vicariū: R. do. 4
Lar. ibidē q̄ nō ꝑpetuū. sz bene tpalez. vt cō
muniter tenent docto.
¶ Quidā sunt vicarij tēporales sicut mercena/ 5
rij qui ad temp⁹ assumunt ad adiuuandū
ad curā animaz. z tales possunt assumi a cu/
ratis etiā sine licentia epi de iure cōmuni. nisi
statuto epi ꝓhiberet. vij. q. i. illud. z. c. nihil. et
licet tali assumpto ꝓficeri. licz nō habeat curā
animaz ſm Pau. q̄n rector p viā delegatōis
ei cōmittit autoritatē audiēdi. qz ħ ꝑt etiā nō
habenti curā animaz. Et ħ vez nisi sit ꝓhibi
tus ad exercitiū cure. vt peregrin⁹ z ignot⁹. de
cle. pegri. per totū. qz tunc nō teneret talis cō/
missio. qz ad solū epm ptinet. de cle. pere. c. nue.
z. c. fi. Et sil'r dic q̄n cōmittit religioso cuiꝫ re
gula. vel suo prelato ꝓhibetur. De ħ dic vt. s.
Cōfessio. iij. §. iij.
¶ Quidā sunt vicarij q̄ deputant ad aliquaz 6
puinciā aut dyocesim vel locū. de quib extra
eo. ti. c. pe. z. xvi. q. i. addicim⁹. z tales vicarij
iurisdictionales tantā ptātem habēt q̄tū mā/
dam⁹ ex cor'cōmissione. ꝓ hoc de ꝓbatis. acce/
pimus. z. c. porro.
¶ Quidā sunt vicarij q̄ ꝓstituunt ad oīa in 7
cumbētia plato nō solū respectu cure. sz etiā re
spectu oīm incūbentiū. z est differētia int istos
ꝓprie. z officiales epoz. qz officiali solū cōmit
tit cognitio causarū tot⁹ dyocesis. nō aūt in/
quisitio: correctio accessuū amotio a bñficijs.
nisi specialiter sit ei cōmissuz. Vicarij aut ē ge/
nerales oīa hec possunt. excepta beneficioū
collatione. vt in. c. cū in generali. eo. ti. li. vi. sz
in italia rara ē differētia. z ideo videat eoz cō/
missio vt sciat autoritas. z istos cōstituit epūs
sine cōsensu capituli. ſm Host. allegat. c. ea
noscit. de his q̄ fi. a pla.
¶ Utz vicarij tpales. s. secūdi tercij z q̄rti pos/ 8
sint aliū vicariū instituere: R. q̄ nō. extra. eo.
ti. c. clericos. Fallit in archipbro: q̄ cū sit vica/
rius epi in spūalib. de of. archip. c. ministeriū
aliū tū vicariū ꝑt instituere. vt ibidē dicit. Et
intelligē nō posse nisi special'r eis ꝓmittat
¶ Utz p̄lati possint vices suas alicui cōmitte 9
re sub annuo cēsu: R. q̄ nō sine simonia. extra
ne p̄la. vi. su. c. t. ij. z iij. qz sicut p cōmissione
iurisditōis nō licet recipe certā pecunie q̄tita/
tē. ita multo min⁹ licz recipe quotā ptē p̄ductū

fm Post. bñ pt vicario tale salariū ꝺstituere. imo ad ꝯ tenet. xij. q. ij. charitatē. habet etiaz talis vicari⁹ ius petēdi sibi assignari ꝺgruam portionē de redditib⁹ eccl'ie: ex quib⁹ cōmode possit sustentari. extra. eo. ti. c. ad hoc. fm Po stiē. Et ideo posset dicere. Ego do tibi p sala/ rio tuo centū. z totū lucꝝ dabis mihi de exerci tio iurisdiōis fm Innocē.

¶ Qui sunt casus i q⁹ licite p aliū deſuit ec/ clesie. R. q mlti. s. si parochia sit lata. si cecidit i infirmitatē sine sua culpa debilitatē vl' defor/ mitatē. vl' necessitas absentādi. seu vtilitas eccle z hmōi. Et de ꝯ habes. s. Clerici. vij.

Vidua ppie ex significatōne vo cabuli: seu fm ethimolo/ giā ḋr q̄libet ml'ier sine viro: etiā si nunq̄z virū habuissz q̄ sine duitate. z ḋr a vi qđ ē sine. sic vecors. s. sine corde. ita dicit tex. in. l. malū. §. viduas. ff. ḋ ꝟb. sig. z tex. in. c. vidua. xxxij. di. z Gratian⁹ ibi q̄ vult q dicat illa cui⁹ ma/ rit⁹ mortu⁹ est. Debet intelligi ex cōi vsu loq̄n di. Et intellige si ab eo fuit cognita. alias nō. vt ibi. Et iō in q̄cūq̄z materia etiā pen ali vsus loq̄ndi p̄fert ppio significato verbꝝ. siue p/ priū significatuz eliciat ex ethimologia seu ex diffinitōe: siue ex autoritate iur', l. libroꝝ. §. q tñ cassius. ff. de le. iij. z. l. cū de lanionis. §. alia. ff. de fun. instruct. instru. q̄z le. z. l. labro. ff. de sup. le. no. Bar. in. l. oēs ppli. ff. de iusti. z iur. Et Innocē. in. c. olim. de ꝟb. sig. z glo. in. c. nōnulli. de rescrip.

Villicus dicit ville custos. z qui fructib⁹ p̄cipiēdis z col ligendis imponit. ff. ḋ instito. l. si cū villico.

Vindicatio vtꝝ sit peccatuz. R. q ad satisfacti onē animi irati z i malū p̄mi solū nūq̄z licet. imo est petm mortale. xxxij. q. iij. sic eccl'ia. z. c. q ꝓps. z. c. ea vidicta. Si ꝟo fit ex zelo iusticie z ad correctōez pctoꝝ. z ab eo q̄ ex officio pōt sic meritoria est. vt in dict'. c. z. q. v. nō vos.

¶ Utꝝ aliq̄s possit vindicare suā iniuriā. R. Post. q ñ. etiā si superiorē non habet. vnde li/ cet princeps nō subsit legib⁹. l. digna vox. C. de legib⁹. tamē ipse ꝺlegat. de iudic. c. i. q̄uis ipse punire posset. Et sic intellige z limita. c. olim. el. i. de restitu. spol'. c. significasti. el. ij. de homici.

Violentia q̄ est filia auaricie. vide Rapina.

Virginitas fm Richardū in iiij. di. xxxij. du pliciter sumit. Primo modo impropie p̄ integritate carnis. z sic q̄libet nascit ꝟgo. z istud nō est virt⁹. Secūdo mō virginitas sumit p habitu q̄ volūtas ꝺterminat ad respenduz ꝓmpte z facil'r oēm ꝺlectatōez venereā etiā li citā. vt mēs liber⁹ spūalib⁹ vacet. qz vt dicit. i. Coꝝ. vij. Virgo cogitat q̄ dñi sunt. vt sit sctā corpe z spū. z hec ē ꝟtus. Et diffinit ab Aug⁹. ij. de nup. Virginitas ē in carne corruptibili incorruptōis ꝓpetua meditatō. i. q ꝟgo ꝺbz gerere ī ꝓposito. vt in ꝯ pseueret perpetuo. Et ex ꝯ patet q integritas carnis nō est de essentia ꝟginitat'. sz est q̄dā ei⁹ decor accidētalis extri sec⁹ exns q̄ pdi pt sine diminutōe ꝟtuz ꝟginita tat'. vt patet. xxxij. q. v. in pn. z. c. tolerabili⁹.

¶ Utꝝ ꝟginitas sit virt⁹ specialis. R. fm Ri. 1
vbi. s. q nō. sed addit vltra castitatē ꝺiugalē statū pfectōis. z magis placet q̄z opinio illoꝝ q̄ volūt q sit virt⁹ specialis. qz sic seqret q virt⁹ amitti posset sine pcto. nec valet rñsio q votū req̄rit in virginitate. qz nō est vez. sed bene p/ positum. qđ tñ posset mutari sine peccato alīs occurrentib⁹ de nouo.

¶ Que requirunt vt amittat virginitas'. R. q 2
requirit primo pollutio cōpleta. Ubi sciēdū q triplex humor de genitalib⁹ stillat. s. semen Secund⁹ humor sil'is semini q̄ est medi⁹. et stillat q̄nq̄z ex solo tactu vel auditu turpium. Terci⁹ est vrina. Perdit aūt ꝟginitas p solaz seminis resolutionē q locū coit⁹ supplet: vl' ei⁹ cōplet delectationē. Secundo req̄rit vt amit tat q talis delectatō sit ex volūtate opante vl' ꝺsentiēte: vl' nō dissentiēte: vl' nō q̄ztū pt renitē te. Alij tñ volūt q si etiā pollutio ñ sequat. vt i illis q̄ sunt añ tps semis q tñ explet coitū. vl' p turpē tactū. vl' p cōmixtionē cū alio z hmōi amittat. z placet. tñ recupabit p pñiam.

¶ Quid si ante pollutionē nec in ipa interue/ 3
nit volūtas. sz post est ꝺtenta'. R. pdit virgini tatē sz recupat p pñiam. Alij dicūt q nō recu/ perat ex q̄ pollutio est secuta. z ꝺsensus mētis si ue añ siue post. sz primū mihi videt ver⁹

¶ Utꝝ illi q corrupunt i somnis vel ebrietate 4
z hmōi amittant'. R. q nō amittūt virginita tē. fm Tho. i. iij. dist. xxxij. nisi hac intentōe iuerint dormitū vel se inebriauerint Et idem dicendū de habentib⁹ fluxuz seminis. z si post sint ꝺtenti amittit sz p pnitētiā recupat.

¶ Utꝝ puelle anteq̄z coitū possint explere ali/ 5
quid carnale cōmittētes perdant virginitatē R. q si sunt doli capaces perdūt quid ē menta liter solū. sz per penitentiā recuperabūt. Si ve ro non sunt doli capaces. sic nec etiā mentali/ ter perdūt. Dicit em Alex. ij. ij. ti. de luxuria. q

quo ad mentē requirit perpetuitas quo ad si
nalē corruptionē mētis. quo ꝙo ad corpus re/
quirit ꝓpetua incorruptio q̄tū est de volūta/
te mentis. aliter nō potest esse virginitas.

6 ¶ De consecratione virginum. vide. s. Consecratio virginum.

Virtus nomen vel nobilitatē dat de pe. dist. i. §. sin aūt. et q̄d sit. xxxij. q. vi. de pudicicia. et de pēni. dist. ij. §. hec que de charitate.

Vis quid est. et in quo differt a metu. vide. s. metus. §. vlti. Dicit etiam vis ꝙ omī violentia

1 ¶ Quotuplex est vis? R. duplex. vna dr publica. et hec est q̄ fit nedū cū armis. vt. l. i. ff. de vi pu. sz etiā cū omī qō pt nocere. vt ī. l. armatos. ff. eo. ti. Armatos nō vtiqz solū intellige/re debēm? eos q̄ tela habuerint. sz etiā eos qui aliud q̄ nocere possint. hec ibi. Et hac lege te/nent nō solū in vi facta cū armis. sz etiā si ar/mate intrant domū vel possessionē alteri? sine causa legitima. pura ꝓ vsu venādi. itinerꝭ. na/uigationis vel mercationū. vt in. l. i. et ij. ff. de vi pu. Alia dicit priuata. q̄. s. fit sine armis ali cui etiā coadunatis hoīb?. vel si res debitoris sine iudicis autoritate occupet. De hac plene habet ꝓ totū. ff. de vi ꝑua.

2 ¶ Que pena inferēdis vim? R. ꝓ vi publica de portat. vt no. glo. l. q̄ dolo. in fi. ff. de vi publi. Pro vi priuata punit i tercia pte bonoꝝ. et nō pt esse iudex. senator vel aliū aliquē honorem habere tanqz infamis. vt in. l. i. ff. de vi ꝑua. et alīs allegatꝭ ī glo. ī. c. cū dilect?. de or. cog.

3 ¶ Utr̄ liceat alicui ostiū aut murꝝ frangere et vim inferre? R. q̄ si q̄s habet possessionē alicu ius rei, potest tā in psonā impedientē q̄ ī ostia et muros illi? loci vt valeat vti iure suo neduz iudex. sed et quilibet. vt in. c. i. de immu. eccle. no. Pa. quia nō vult aliquid de nouo sed so/lum ius suū defendere vel perditā in cōtinenti recuperare. Si vero nō habet possessionē in re aliqua. licet habeat actionē hypothecariā. vel aliā ad illā cōsequendā tūc nō pt. etiam si sit iudex vl̄ platus ꝓpria autoritate. Et isto mo do loquit. c. eū qui. de pben. li. vi. et. l. si quis in tantā. C. vñ vi. Iste em̄ nō debet ꝓpria autori tate violentiā inferre. q̄ dicerꝭ sibi ius ꝓtra. l. vnicā. C. ne q̄s in causa sua.

4 ¶ Utrum liceat vim vi repellere? R. dic vt. s. Defensio: siue inferatur in psonā ꝓpriam vel proximi vel in rebꝫ.

Visitationē potest facere q̄li/bet habens ordi

nariam iurisditionē ī aliquos. sicut archiēps in tota puincia. de censi. c. romana. et. c. pre/tuo. lib. vi. et episcop? in sua dyoces. de offi. or. Dquerente. Itē archidiacon? et decan?. de cēsi. cū apl's. de offi. archid. c. mandam?. Itē abba tes et plati religioso? visitāt monasteria et mo/nachos sm̄ eoꝝ instituta. vt in. c. pe. et vlti. de sta. mona. Itē legati apostolice sedis. et quib? cōmittit a papa vel a platis ordinarijs existē/tib? ipis impeditis. x. q. i. epm̄. de offi. or. c. in/ter cetera. et eo. ti. c. si epūs. lib. vi. Quidā tñ di/cunt inferiores epis nō posse ꝓ aliū visitare cō suetudine obstante. exceptis platis religioso/rū qui visitāt etiā ꝓ alios.

¶ Quē ordinē debet tenere visitator? R. q̄ ar/ chiepiscop? debet primo ppriā dyocesim visi/tare totam incipiēdo a capitulo sue ecclie pri mo. et sic tota visitata trāsibit ad alias dyoce/ses. vt dicit in. c. romana. de censi. lib. vi. Si/militer faciat episcop?. Primo incipiēdo a suo capitulo. Legati aūt de latere nō tenent istuz ordinē seruare sm̄ Hostiē. nec visitatores reli gioso/ꝝ. sz seruabūt eoꝝ statuta. vt dicit in d. c. romana. et ibi vide. qō no. I

¶ Quomodo debet fieri visitatio? R. primo de/ bet ꝓponere verbū dei. et demū d̄ vita et cōuersa tione ministrantiū in ecclesijs et locis alijs di/uino cultui deputatis. ac ceteris q̄ ad officiuz suū spectant inq̄rat. et sine iuramēto et coactio ne ad eoꝝ emendationē ꝓ salubria cōsilia in/ducat lenib? et asperis: sicut sibi videbit expedi re. q̄ si de aliquib? orta fuerint infamia contra aliquē ordinario denūciet vt inquirat. Noto ria vero corrigere poterit et punire. vt in d. c. ro mana. et ista forma est de ꝓcepto omīb? platis ordinario iure visitantib?. exceptis religioso/rum cōsuetudinib? et regularib? institutis. vt in d. c. romana. 2

¶ Utrū visitator possit aliquid recipere a visi/ tatis? R. q̄ sic ꝓcurationē. Et aduerte q̄ opor tet primo q̄ ꝓcuratio solū recipiat. Secūdo so/lum a locis visitatis et non ab alijs. Tercio q̄ solū sit ꝓ victu illi? dici. siue sit in victualib?: siue sit in pecunia. Quarto q̄ tm̄ vna die vnā ꝓcurationē recipiat: siue vnā vel plures visi/tet eccl'ias. Quinto q̄ ipe ordinari? psonaliter visitet. aliter istis nō occurrentib? recipe nō po test. Et si q̄d alio modo recepit ipe vel aliquis d̄ suis familiarib? teneť duplū restituere eccle sie a qua illud receptū est infra mēsem. alioq̄n patriarche. archiepi. et episcopi sunt interdicti ipo facto ab ingressu ecclie. Inferiores vero a p̄dictis sunt suspensi ab officio et beneficio: do/nec dictū duplū restituant. nec valet remissio 3

vel dantiū liberalitas. seu gra eos liberare: nisi restituāt. Hec colligunt ex. c. exigit. iūcto. c. felicis. de cens. li. vi. ꝛ d. c. romana.

Viciatus corpe. vide. s. Corpe viciatus.

Viciū vide supra Peccatum.

V Nanimiter de suo significato requirit nullā discrepantiā. qđ patet in. c. bone. el. ij. de postu. pla. ꝛ in. c. ꝛ si vnanimiter. eo. ti. ꝛ tenet Innoc. in. c. qđ in eccl'ia de cā pos. ꝛ ppue. tibi sequit Pa.

Vniuersitas vide Collegium.

Vnctio extrema est vnū de sacramentis ecclesie. de quo habes in. c. vnico. de sacra vnctione.

1 ¶Que est ei⁹ materia? R. oleū. vt i d. c. vnico. Pe. aureo. in. iiij. di. xxij. dicit q optet sit oleum oliuaz ꝛ ꝺsecratū ab epo solū. nō ab inferiore. vt dicit mgr in. iiij. dist. xxij.

2 ¶Que forma? R. q est illa đ q in ordinario. s. dicēdo. p istā sanctā vnctionē ꝛ suā pīssimaz misericordiam indulgeat tibi dñs q̄cq̄d oculorū vicio deliquisti. In noie pris ꝛ filij ꝛ spūssancti amē. ꝛ sic de ceteris sensibꝫ.

3 ¶Quis pt ea cōferre? R. sol⁹ sacerdos. vt patz in d. c. vnico. ꝛ de ẏbo. sig̃. c. q̄siuit. ꝛ si vn⁹ deficeret alter debet supplere vbi prim⁹ omisit.

4 ¶Quibꝫ potest cōferri? R. infirmis existētibꝫ in periculo mortis. de quibꝫ pbabiliter dubitat de morte. pueris autē vel euntibꝫ ad bellū. aut alio modo in ꝑiculo casuali mortis nō dat ꝑm cōmuniter docto. nec etiā amētibꝫ nisi ante amentiā ipaz petissent. ꝛ dando nulla irreuerentiā facerēt. Sz ꝛ ꝑm san. Bona. in. iiij. di. xxij. tm debet dari infirmis q̄ i mortali nō sunt. ꝛ rōne vtētibꝫ ꝛ i articulo mortis existentibꝫ. ꝛ veniale peccatū habētibꝫ. aliis nō.

5 ¶Que partes corpis debet inungi? R. q istrumenta quilibz sensuū. s. oculi. aures. manꝰ. nares. labia. pedes. ꝛ renes. Mulieribꝫ tn nō vngunt renes ppter honestatē. Mutilati ẏo vel ceci vngunt in locis magis ppinquis pdictis si nō habēt pdicta mēbra.

6 ¶Quis effectꝰ? R. q vel agit vl auget inuisibilē vnctionē spūssancti: si digne accipiat. vt dicit i d. c. vnico. Aureo. in. iiij. dist. xxvij. potest septē fructꝰ. Primꝰ deletio venialiū. Secūdus diminutio pene debite peccato mortali. Tercius gratie augmētatio. q vi huius sacramēti augeri habet. nō tantū ex deuotōe ministrātis ꝛ suscipiētis. Sz etiā ex virtute opis operati misericordia dei assistēte opi suo. ꝛ aucta gra augeť ꝛ glia. Quartꝰ est interior leticia ꝛ robur cōtra dēmonis insidias q̄ potissime tūc insunt. Quintꝰ artatio dyabolice potestatis. qz nō est ita potēs sumpto isto sacramēto. Sextus corporis sanatio vbi expedit saluti. vñ in primitiua eccl'ia multi sanabant. Jacobi. v. Oratio saluabit infirmū. Septimꝰ ptestatio decedētis q̄ ꝑmanserit in fide militantis eccl'ie. ex q̄ signo vadit ad eccl'iā triumphantē tanq̄ q̄ fideliter pugnauit. Octauꝰ ꝑm sanc. Tho. in iiij. dist. xxij. tollit peccatū veniale ꝛ mortale etiā q̄tū ad culpā. dūmodo nō opponat obex ex parte recipientis.

¶Utz istō sacrm sit de necessitate? R. ꝑm san. Bona. i. iiij. di. xxij. q. nō. si tn omittat ex pte ptu dānabile est. secus si ex negligētia. 7

¶Utrū sit iterabile? R. ꝑm Tho. vbi. s. q sic. sine iniuria etiā in eadē infirmitate. dūmodo sit casus diuersus. puta hydropicꝰ nūc est i articulo mortis. postea euadit. ꝛ durāte infirmitate aliq̄ tpe longo itez venit ad articulū mortis potest itez ei dari. qz stat⁹ ꝛ casus est diuersus. licet sit eadē infirmitas. 8

V Olūtas bona vtz sufficiat sine bono ope? R. vt. s. Intentio. §. iiij. vnde dicit Amb. lxxxvi. dist. c. nō satis est bene velle nisi studeas bene facere. Facit ar. c. i. de eo qui mit. in pos. ꝛ in. c. cū aliquibꝫ. de sen. ꝛ re iudi. ꝛ l. promissor. §. cōstituto. ff. de consti. pecu. vide glo. in d. c. i.

¶Utz volūtas homis duret post mortē ei⁹? R. q sic. patet in. c. fi. de ꝑcario. q non expirat morte cōcedētis. sec⁹ de beneplacito. qz illō expirat p mortē. c. si tibi gratiose. de rescript. lib. vi. Et hec nota. qz faciūt ad q̄stionez. Judex posuit aliquē cōfiniatū donec reuocaret: morit an expiret cōfiniū? dic q nō. in. l. cētesim⁹. §. fi. ff. de ẏbo. obli. p Bal. in ꝑma cōsti. ff. ꝛ i l. i. C. de postu. ꝛ p salice. in. l. in ementis. C. de ꝺtrahen. emp. ꝛ in. l. hec venditio. ff. de cōtrahen. emp. Itē ad q̄stionē q prior claustralis nō reuocatur morte abbatis. licet posset reuocare quādo voluisset. ꝛ ad pdicta est tex. clarus. in d. c. si tibi gratiose. 1

¶Quot modis dicit volūtas bona? R. q volūtas accipit tripliciter. Primo p potentia aie. ꝛ sic est bona ex ẏtute ꝛ habitu bono. bonū em̄ ē qđ habet qualitatē bonā. i. topicoz. Secundo accipit p habitu siue dispositione seu 2

affectõne volũtatis ꝛelicto ex actu volũtat⁹ siue ex vsu. ⁊ hec bona vel mala fm actões. q⁹ tales generant habit⁹ vl dispositões q̃les sũt act⁹. iij. ethi. Tercio accipit ꝑ actu ipsi⁹ volũ tatis potẽtie. ⁊ iste est bon⁹ ex ordine ei⁹ sufficienti ad ꝛebitũ finẽ. ⁊ vt h̃ sit quattuor req̃runt Primũ q̃ finis sit bon⁹ in se. Secundũ q̃ sit ipe finis melior his que appetunt ꝓpter ipm. vñ dicit Augu. ix. de ciui. dei. c. iij. q̃ qui laudant deũ ꝓpter pecuniã nõ habẽt bonũ finẽ ne q̃ bonã voluntatẽ. Terciũ q̃ illa sint fm ratõ nẽ rectã ordinabilia ⁊ apta ad talẽ finẽ ꝛdinandũ. Quartũ q̃ volũtas ordinãtis ratõe regulata ordinet vel velit bona in genere indifferẽtia ad bonũ finẽ. aliter his ꝛficientibꝫ nõ erit bona voluntas. hec ex san. Bona. in. ij. dist. xxxviij. q. i. ar. i.

3 ¶ Utr̃ vn⁹ sol⁹ bone volũtatis sit vn⁹ sol⁹ finis? R. q̃ sic. s. principalis. vñ sciendũ q̃ act⁹ potest habere plures fines tripliciter. Primo q̃ vn⁹ sit sub altero ⁊ ꝓpter illũ. Secundo q̃ vn⁹ sit ꝑncipalis finis. alter nõ ꝑncipalis. ita tamẽ q̃ nõ principalis nõ refert ad ꝑncipalẽ. Tercio q̃ vterq̃ sit ꝑncipalis. Exemplũ ꝺ eo qui vadit ꝑ distributõnibꝫ ad ecclesiã. q⁹ aliquãdo intẽdit principaliter ꝛei honorẽ. ⁊ cũ h̃ simul habere pecuniã illã ad hoc vt ad ꝛei honorẽ illã distribuat. vel ĩ alios vsus licitos cõuertat. Aliquãdo intẽdit ꝛei honorẽ. ⁊ vult simul acq̃rere pecuniã. ita tamẽ q̃ acquisitiones pecunie nõ redegit ad honorẽ ꝛei. nec etiã pecunias illã finẽ principalẽ statuit. q⁹ eã ꝓpter se nõ diligit. q⁹ etiã si non daret iret. nec ꝓpter eã habendã aliquid cõtra deũ cõmitteret. Aliquãdo intendit ꝛeo placere, ⁊ simul etiã pecuniã acquirere. vt possit thesaurꝫ suũ augere ⁊ ĩ eo ꝛelectari. Primo modo ire ad ecclesiã ẽ meritoriũ. ⁊ ptinet ad bonã voluntatẽ. Secũdo modo nõ est bone volũtatis loquẽdo formaliter. nõ tamẽ ei sic repugnat q̃n in ea stare possit. Est em̃ ibi peccatũ veniale nõ mortale. Et hoc est qꝺ dicit Augu. lib. cõfes. Minus te amat q̃ tecũ aliq̃d amat qꝺ nõ ꝓpter te amat. Tercio modo est cõtra bonã voluntatẽ. q⁹ nemo potest duobꝫ dñis seruire. Mat. vi. Cuꝫ em̃ sit vnũ solũ vere bonũ qꝺ quietat humanũ ꝛsiderũ. oportet q̃ voluntas ad hoc vt sit bona ⁊ recta statuat sibi vnicũ finẽ vltimũ. Hec ex san. Bona. in. ij. di. xxxviij. ar. ij. q. i.

4 ¶ Utr̃ bonitas actualis volũtatis addat aliquã bonitatẽ sup bonitatẽ ipsi⁹ habit⁹ gratie. vide. s. Intẽtio. ℣. v.

5 ¶ Utr̃ teneamur ꝺformare voluntatẽ nostrã voluntati diuine in volito? R. fuit diuersa inter theologos opinio in. i. sen. dist. vlti. Sed ista videt mihi verior. s. q̃ teneamur cõformare ẽxtũ ad illa volita q̃ exprimunt a ꝛeo signo ꝑcepti in lege explicite vl implicite. vel q̃ nob manifestaret sic velle ꝛe ꝑcepto. Sed quantũ ad alia cõsiliũ est nõ ꝑceptum. cõsiliũ ꝺico si sunt expssa sb signo cõsilij tacite vl expsse. Si ño ñ sunt expssa. nec etiã ꝛe ꝺsilio tenemur. nisi ꝺueniat nobis illud velle. sicut dicit Aug. in ench. c. lx. Aliquãdo inquit bona voluntate vult hõ qꝺ nõ vult ⁊ Sicut bon⁹ hõ vult patrẽ viuere quez ⁊ vult mori. ⁊ glo. illa sup ps. que dicit. Cor tortũ habet hõ qui nõ vult qꝺ vult ⁊. Intelligit ⁊ his q̃ nobis patent q̃ ⁊ ꝑcepto vult nos ea velle.

¶ Utrũ teneamur cõformare voluntatẽ ĩmodo volendi cũ ꝛeo? R. fm Alex. lõ. in. i. dist. xl viij. q̃ nõ absolute. q⁹ si hõ honorat patrẽ suũ nõ ex charitate sed ex benuolẽtia nõ peccat. ſz tenet cõditionaliter. s. si vult mereri vitã eternã. Sanct⁹ Bona. in. i. dist. vlti. dicit. q̃ tenemur cõformare voluntatẽ nostrã volũtati diuine ĩ modo volẽdi affirmatiue. s. ꝓ loco ⁊ tpe quãdo videlicet tenemur exire in actũ charitatis. q⁹ sicut tenemur q̃ nunq̃ ꝺtraria velim⁹ ꝛeo. s. ex libidine: cũ ⁊ velit ex charitate. Ita tenemur vt sb eadẽ rõne velim⁹ ꝓ loco ⁊ tpe. ⁊ h̃ si habem⁹ charitatẽ. Si aũt nõ habem⁹ nõ tenemur ad h̃ sed ad equiualẽs. q⁹ tenemur facere qꝺ in nobis est vt eã habeam⁹. ⁊ h̃ ꝓ loco ⁊ tpe vt dictũ est. Et si querat q̃n loc⁹ ⁊ tps est dicit idẽ Bona. ibidẽ. q̃ est q̃n dñs visitat tale interiori locutõe vel exteriori ꝑdicatõe. vel aliq̃ tali in q̃ est opportunitas redeũdi ad cor. Vñ tũc si negligat incidit in ꝺ temptũ ⁊ omissionis peccatũ. Alex. ño ꝺ ales. ij. ij. tractatu ꝺ negligẽtia. q. viij. dicit q̃ quãdo pcõr cogitat ꝛe peccato suo. q̃ sit tantũ malũ ⁊ graue. ⁊ cõuertit sup ipm. ⁊ excitat a gratia ꝛei ad cõuertẽdũ. q⁹ hoc modo excitat eũ q̃n facit peccatorẽ cogitare ꝛe peccato suo: tũc tenet actu dolere ꝺ illo. ⁊ si nõ dolet ⁊ ꝛorat: tũc peccat ꝓ negligẽtia. ⁊ innouat peccatũ aliqꝺ qꝺ est negligẽtia mortalis. hec ille. Et sic patet quãdo tenet cõformare voluntatẽ in modo volẽdi cũ ꝛeo ꝺ precepto. qꝺ no. bene.

Votũ fm Rich. in. iij. dist. xxxviij. ar. iij. q. ij. est ꝓpositi supergantis ꝓmissio ꝛeo facta ꝓpter bonũ finẽ ex ꝛe liberatione firmata.

¶ Notanter dicit supergantis boni. q⁹ ĩ voto ꝛe re necessaria ad salutẽ nõ ꝓprie inuenit ratio voti. Ratio: q⁹ votũ ꝓprie loquendo est

quid voluntariū respectu principij a quo pce
dit. z respectu ei⁹ qđ vouet. licet large dicatur
votū qđ fit đ necessario ad salutē. đ quo habet
xvij. q. i. c. i. Uñ grau⁹ peccat q̄ puaricat pce/
ptū diuinū qđ vouit q̄z q̄ nō vouit.

2 ¶ Scđo dz notāter pmissio ꝛo facta ad diffe
rentiā pmissionis facte homini q̄ nō ꝓprie ha
bet rōem voti. Nā sol⁹ ꝛ⁹ est cui se totū hō pt
obligare. qz solū ei ꝛuenit ptās supꝛ totū ho
minē. Et iō ꝓpe votū fit ꝛo q̄ totū hominez
obligat. Sanctis ẏo qz aliq̄ mō ꝛuenit ptās
supꝛ totū hominē inꝛtū p eoꝛ orōnes tota sa/
lus homis pmouet. Iō fit eis aliq̄ mō votū.
nō tñ habēs plene rōem voti. nec est necesse q
ista pmissio exp̄mat oꝛe. sz sufficit etiā si fit in
corde quo ad ꝛēm ꝛ scientiā.

3 ¶ Tercio dicit notanter ꝓpter bonū finem. ad
excludendū vota que fiunt ꝓpter malū finez.
vt cū q̄s vouet se ieiunaturū vt possit interfi/
cere inimicū. z hmōi. q̄ nō valēt. sz ḡuiter pec/
cant talia vouētes. Sicut nō valeret votū fa
ctū ꝛē re mala. qz ꝛ⁹ nō acceptat aliq̄d ꝛtra se

4 ¶ Sed quid si vouet ꝓpter finē indifferentē ꝛ
R. q̄ valet accipiēdo indifferēs respectu adem
ptionis vite eterne. sicut cū quis vouet aliq̄d
ꝓpter aliquod bonū temporale qđ habere non
est vtilius ei ad vitam eternam q̄z carere eo. si
tñ veniret casus q̄ esset malū tunc nō obliga/
ret. vt in. voto Jepthe.

5 ¶ Utꝛ votū possit fieri ꝛē re inutili ad salutē ꝛ
R. q̄ nō đ iure. qz qđ nō est ad ꝛei honorē nec
vtile ad salutē offerentis p quācunq̄z circum/
stantiam addūcā nō acceptat ꝛeus. Et ideo ta
lis obligatio nō tenet ipso iure. Et sic sunt vo
ta stulta mulierum. s. ꝛē nō pectinando caput
in sabbato z hmōi. nō comedere ꝛē capite ali/
quo ꝓpter ꝛecollationē Johannis baptiste z
hmōi ſm Albertū z Ray. potius sunt frangē
da q̄z seruanda. Tutius tamē credo sit petere
dispensationē seu ꝛeclarationē a cōfessoꝛe saltē
ꝓpter reuerentiā.

6 ¶ Quarto dicit ex deliberatōe firmata ad dif/
ferentiā votoꝝ que fiunt ex surreptōne z si
ne deliberatōne. sicut faciunt aliquādo aliq̄ in
angustijs que nō obligāt ꝛē necessitate. sz tñ
ex quadā ꝛgruitate. Ideo ꝛtra ipa venire etiā
ex ꝓpria autoꝛitate nō est peccatū mortale Et
qñ h̄ sit potest ꝓpendi ex h̄. qñ statim trāsacto
periculo seu angustia sunt male cōtenti se ta/
le votum emisisse. quia videt indeliberate fa/
ctum. Secꝰ qñ deliberate vt euadāt periculū
vouēt. qz obligant.

7 ¶ Additur quinto ſm aliquos p intentionez
obligandi se adimplēdo pmissum. quia ſm
eos sola deliberatio nō firmat pmissionez. Et
licet Richar. in. iij. dist. xxxvij. a quo p̄dicta
sunt extracta nō firmet se in hoc. sed ptrāseat
solum recitando. Tamē mihi videt q̄ verissi
me requiratur eo modo quo infra dicā. s. sal/
tē tacite. sicut tenet glo. in. c. litteraturā. eo. ti.
Uñ ꝛeres aduertere q̄ votum habet diuersos
status. ſm quos diuersa noꝛiē vocabula z ef/
fectus. Primꝰ statꝰ est in origine. s. cū q̄s di/
sponit aliq̄d boni facere. z tūc dicit deliberatio.
de qua dicit. xvij. q. i. qui bona agūt. z hoc cō/
fringere nō est peccatū. Secūdus status est
processus cū pceden do ꝓponit firmiter se factu
rū. z tūc dicit ꝓpositū. vt. xvij. q. ij. nos noui/
mus. z sic nō obligat ad mortale sed veniale.
vt patet in. c. litteraturā. ꝛe voto. Et sequit ibi
Panoꝛ. z etiā videt glo. hoc tenere ibidē. si ꝛe
ne tota legat. z glo. xvij. q. i. in sum. licz allegēt
Hugo. tenere q̄ peccat moꝛtaliter talis. sz nō
loquit in isto casu. sed ꝛe eo qui fecit votū in
corde. licet oꝛe nō exp̄sserit. vt patet si bene attē
dat. Sequit etiā hoc Archi. in d. c. qui bona.
scilicet q̄ nō obligat ad moꝛtale. Terci⁹ status
est cōsummationis. s. cū qđ firmiter ꝓposuit
pmittit animo obligādi se. qz nemo obligat se
nisi qui animū obligādi se habet. l. obligatio/
nū. la. i. ff. ꝛe act. z obli. ar. l. si ego. ff. si cer. pe.
nec etiā sufficit habere animū obligādi se: nisi
se p pmissionē obliget siue pmissio fiat corde
siue oꝛe. Et ideo iurā q̄ vident dicere q̄ ꝓpos/
tū deliberatū siue absolutū obligat. vt in. c. nu
ptiaꝝ. xxvij. q. i. z d. c. q̄ bona agūt. z in. c. con
sulti. ꝛe regula. cū similib⁹. intelligēda sunt ꝛe
ꝓposito cū pmissione firmato. ſm Pa. in d. c.
fraturam. Qđ no. qz facit ad multa. Aduerte
tñ q̄ licet pmittēdo nō habuerit animū exp̄s/
se obligādi se. si tñ nō habuit animū cū pmit
tebat nō obligari ex tali pmissione nihilomi/
nus obligabit. qz tacite intelligit obligatio.
Quartꝰ statꝰ voti est solēnizatōis. s. qđ fit oꝛe
alicui homini. vl solēnizat p aliquē instrutū
ab eccl'ia. vt est oꝛdo sacer z religiōis pfessio

¶ Quot sunt genera votoꝝ ꝛ R. quātū ad nos 8
spectat duo. s. simplex. z est hodie omne aliud
votū a voto solēni quantūcūq̄z cū multis solē
nitatib⁹ sit factū. Aliud dicit solenne. z istud
est solūmodo illud qđ solēnizat p susceptionē
sacroꝝ oꝛdinū. aut p pfessionē tacitā vel exp̄s/
sam factā alicui ꝛe religionib⁹ appꝛobat. vt
no. in. c. vnico. ꝛe voto. lib. vi. Et ꝛe hoc vide
ſ. Nouiti⁹. z. ſ. Religiosus. z Profession. Itē
votoꝝ quoddā purū siue absolutum. s. si/
ne aliqua đditōe factū. aliud đditōnale vt cū
q̄s vouit facere sic si ꝛ⁹ ꝛderit mihi salutem

cōiugis vel filiū ꝛ hmōi. ꝛ tūc non obligat: nisi exprāte ꝺitōe. ꝺe cōdi. ap. c. vex. ꝛ tex. a cōtrario in. c. vnico. xxxiij. q. vlti.

9 ¶ Sz nunq̄d licet facere votū sb tali cōditione. Inno. tenuit ꝙ nō. q̄ simoniacū est. quia vult emere sanitatē a ꝺeo ꝑ tpali. Facit. c. qui studet. i. q. i. Sed ego credo ꝙ nō sit illicituz. q̄ cū ꝺeo simonia fieri nō potest. Ratio. q̄ ꝺicare ꝺeo aliquid etiā sub cōditōe est spūale. Sed spūale ꝑ spirituali pōt cōmutari sine simonia. c. ad q̄stiones. ꝺe re. ꝑmu. Et h̄ sequit Hosti. ꝛ Pa. in. c. scripture. ꝺe voto. allegat. c. medicina. ꝺe pe. ꝺist. i. vbi ꝺr. pēta tua elemosinis redime. ꝛ. xiij. q. ij. aīe ꝺefuncto ꝙ.

10 ¶ Utꝝ faciens votū sub ꝺitōne ex cui⁹ culpa cōditio nō implet teneat? R. Richar. vbi s. ar. iij. q. v. ꝙ sic. ar. c. sicut ex litteris. ꝺe spon. Unde ille qui fecit votum vt ꝺeus eum pseruaret ab aliquo peccato. si nō facit qꝺ in se est vt pseruet. sicut fecisset si votum nō emisisset. vel sicut intēdebat facere quādo votū emisit. vel si voluntarie se ꝑcipitat in peccato. nihilominꝰ obligat voto facto.

11 ¶ Utꝝ votū sub ꝺitōne quā quis nollet impleri obliget? R. Rich. vbi. s. q. vlti. ꝙ votū factum sub cōditōne ꝺe re bona ꝛ ꝓpter bonū finem qꝺ vouens intendit cōsequi ꝑ executionem illius boni qꝺ vouit est obligatoziuꝫ extante ꝺitōe. siue illa cōditio sit bona siue mala. siue vouēs illā malā cōditionē velit impleri. sicut cū quis hoꝛrēs aliqꝺ malū cōmittere vouet si cōmiserit intrare religionē. Et quāuis nolit etiā absolute intrare religionē. imo abhoꝛreat. nō ꝓpterea minꝰ obligat. q̄ nō requirit ꝙ absolute aliq̄ꝺ velit. sz qꝺ velit ꝛ potest q̄s velle sb ꝺitōe. qꝺ tn nollet absolute.

Votū. ii. quis potest facere? R. ꝙ quilibet q̄ est sane mentis ꝛ sui iuris quo ad illud qꝺ vouet. ꝛ nō ꝓhibitus a iure. ex quo patet ꝙ octo sunt q̄ vouere non possunt.

1 ¶ Primo epi ꝛ alij superiores plati nō possūt facere votū quo vinculū inter ipos ꝛ eccl'ias suas dissoluat sine licētia pape. ꝺe renū. nisi cum prudē. vel q̄ diu ab eccl'ia sua habeat absentari ꝺe voto. c. magne. Si tn fecerit votū peregrinatōnis soluet expēsas quas fecisset in eundo ꝛ redeundo. ꝛ labōrē vigilias ꝛ oꝛōnibus cōpensabit vt valeat in sui pīudicīū. ꝑm ꝙ no. i ꝺ. c. magne. Nō pt etiā facere votū q̄ graue pīudicium fieret eccl'ie sue. viij. q. i. clemēs. Jn alijs aūt sic ex quibus pōteat bonū exemplū.

¶ Secūdo clerici bñficiati in bñficijs i quibus requirit residētia nō possunt facere votū longe peregrinatōis sine licentia epi. ꝺictis. c. magne. ꝛ. c. nisi cū prudē. ꝺe conse. ꝺist. v. non optet. el. ij. posset tamē facere votū religionis. vt. s. Religiosus. §. xij. Et ꝑm aliquos ꝺe accipiendo crucē. c. ex multa. ꝺe voto. q̄ vident licentiati a papa q̄ ad illos q̄ possunt esse vtiles terre sancte. sed cōtrariū. l. ꝙ nō possunt nisi tpe generalis passagij est ver⁹ ꝑm Hostiē. ꝛ Pa. in. c. fi. ꝺe voto. soluēt tn expēsas ꝛ rediment labōrem ꝑm ꝙ ꝺictū est ꝺe epis. Jn alijs aūt libere possunt. 2

¶ Tercio religiosi nullū votū facere possunt. Ratio ꝓpter altitudinē religionis ita ius statuit. xx. q. iij. monachis non licet vouere sine cōsensu abbatis. Si aūt vouerint frangendū erit. Et placet magis q̄z opi. eoꝝ q̄ ꝺistinguūt an possit sine pīudicio plati. q̄ a monachis ꝛ religiosis est abdicatū velle ꝛ nolle. Et ideo nō credo ꝙ possit vouere sine peccato: nisi ꝑsupponāt ꝺ consensum plati tacitū. nec qꝺ vouerūt exeq̄ ꝺebēt. nisi habeāt ꝺ consensuz expssum plati. si eius ꝑsentia haberi pt. nisi sit ꝺe q̄ nullū pīudiciuz fit plato vl' regulari vite. ꝛ h̄ sequit Rich. i. iij. ꝛ Tho. ij. ij. q. lxxxviij. ꝛ Ray. 3

¶ Quarto abbates ꝛ plati religiosoꝝ nō possunt facere votū ꝑ qꝺ pīudiciū generet in eoꝝ officio sine licentia suoꝝ supioꝝ. xviij. q. ij. abbates. ꝺe alijs ꝺo possunt vouere. 4

¶ Quinto filiusfamilias nō potest vouere aliquid qꝺ sit contra regimē domus vel familie seu ꝺe ptinentib⁹ ad illā. nisi ꝺe licentia patris: nisi votum religionis. ar. l. ij. ff. ꝺe pollici. ꝛ votum terre sancte qꝺ potest. c. ex multa. extra. e. ti. Itē oīme votū quo nihil ꝺerogat cure ꝛ regimini rei familiaris. Itē si habet peculiū castrē se vel quasi. ꝺ illo potest vouere. q̄ i huiusmodi est sui iuris. 5

¶ Sexto impubes nō potest facere votum religionis. etiā ꝺe cōsensu patris. ꝛ si facit nō tenetur etiā post pubertatem qualitercūq̄z intenderet cū fecit. c. ad nostrā. ꝺe regula. requiritur cēm pubertas cōpleta. vt supra Nouitius. §. i. Tho. ij. ij. q. vlti. ꝙ si impubes habet vsuz rationis ꝙ obligat quantū est ex se. nisi irritetur ꝺe quo ꝺicto ego ꝺubito. q̄ cōtra ipm est tex. in. c. fi. ꝺe regula. lib. vi. vbi ille qui fecit pfessionem. ante. xviij. annū libere potest redire ad seculum. qꝺ nō esset si aliqualiter teneret. Alia autē vota facere potest sicut ꝛ filiusfamilias si est doli capax ꝛ sane mentis. c. ij. ꝺe voto. Ille

runtamē tutores possunt irritare ⁊ etiā curatores si votum est reale vsq; ad .xxv. annos. nisi veniret accessorie. vt in intrāte religionē cuz q̄ transeūt bona sua.

7 ¶Septimo seruꝰ qui nō potest facere votū ō operibꝫ corpalibꝫ aut tēporalibꝫ in p̄iudiciuz dñi sui q̄ quo ad talia est ei subiectꝰ. De spiritualibꝫ vt dicere orōnes ⁊ hmōi q̄ nullū p̄iudiciū faciunt dño. patet ar. in .c. relatū. ō sen. excō. ⁊ .c. si seruꝰ sciēte. liij. dist.

8 ¶Octauo vir ⁊ vxor nō possunt facere votuz p qđ p̄iudiciū generet alteri q̄ ad debitū reddē dū q; q̄ ad hꝫ sunt pares. c. gaudemꝰ. ō diuor. Et ideo cū vxor nō possit vouere abstinentiā sine ꝯsensu viri. vt in .c. manifestū. ⁊ .c. noluit. xxxiij. q. v. Sil'r nec vir ꝑm Inno. Sz Pa. i d. c. scripture. tenet q̄ vir aliq̄ō votū abstinētie facere p̄t. dūmodo nō sit i p̄iudiciū vxoris Sz vxor nullū p̄t facere sine cōsensu viri. immo dicit q̄ si vir cōsensit q̄ nihilominꝰ poterit reuocare. licet male faciat. nec vxor poterit cōtradicere. vt est tex. in d. c. manifestū. ⁊ .c. noluit lex. Sz ego teneo q̄ sic vxor ñ p̄t aliq̄ō p̄iudiciū viri vouere. vt de abstinētia. dormire cū camisia. surgere ad matutinū ⁊ hmōi. sic nec vir. nec i hꝫ sunt impares. sz q̄ ad elemosinas ⁊ ea q̄ ptinēt ad curā rei familiar' sunt bñ impares. Et ō p regula tene sicut videt velle glo. d. c. manifestū. q̄ vxor p̄t vouere ea q̄ nō sunt p̄iudiciū viri. ⁊ ecōtrario vir. Uñ si vxor habet p̄ter dotē p̄t facere votū de ip̄is bandis ⁊ si mūlia. Uez est q̄ caueat ne i scandalū viri aliqđ vouear. nisi sit scādalū pharisecz. vt .s. di. xi. Scādalū. §. iij. Fallit i voto peregrinatōis i sc̄is locis terre sancte. qđ vir sine licentia vxoris p̄t facere. c. ex mlta. de voto. De voto religiōis quō tenet qñ fit a viro vl' vxore. vide. s. Mōrimoniū. iij. §. ix. cū sequē.

9 ¶Sed nunqđ peccāt tales vouētes q̄ implere nō p̄nt. R. q̄ si qñ vouēt se nō posse vouere ⁊ aduertūt de hꝫ. sic videt q̄ peccēt mortaliter. nisi p̄sumant de voluntate eoz quoz interest. Si ꝯo de hꝫ nō cogitāt. sic nō peccāt. qz subintelligit q̄ vouēt q̄tū in eis est. ⁊ mlto magꝫ nō peccāt si explicite hꝫ in tendūt.

10 ¶Utrū p̄latus. abbas. tutor. maritus. dñs. ⁊ hmōi peccē reuocādo vota p̄fatoz q̄ nō potuerūt facere. R. q̄ nō. nisi ꝯsensum eis dederint. qz tūc peccarent. licet p̄fati non peccēt obediendo eis. vt in d. c. manifestū.

11 ¶Pone q̄ p̄fati votū fecerūt anteq̄ essent sub tali impedimento. R. q̄ nihilominus nō poterūt implere.

12 ¶Sed nūquid peccauerūt mortaliter tale impedimentū acceptādo. puta eps q̄ anteq̄ essz eps fecerat votū religionis acceptādo epatuz vel mlier cōsentiēdo matrimonio. R. vt colligo ex .c. p tuas. ō voto q̄ sic. si de hꝫ aduertebat q̄ tali impedimēto assensit Si ꝯo tūc nō aduertebat nec cogitabat q̄ assumebat impedimentū q̄ votū implere ñ posset: sic nō credo mortal'r peccauerit. licet deberet dolere q̄ votū implere nō p̄t. ⁊ recōpensare in eo in q̄ p̄t. Potuit bñ forsit tam peccasse mortal'r ex tardatōe. vt .j. dicā. Incipit ab hꝫ ille qui religionē assumit. qz ñ peccat sed meret. ⁊ potest omnia vota i istud cōmutare si vult. Et ipso iure erit ab omnibꝫ absolutꝰ sine alia dispensatōne ⁊ auctoritate. vt no. Inno. ⁊ Pa. in .c. scripture. qz p̄ma obligatio videt ꝯfusa i posteriori. Facit qđ no. in cle. si domū. de reli. ⁊ vene. sanctoz.

¶Utz p̄fati q̄ existētes in talibꝫ impedimentis fecerunt aliqua vota teneant implere sublato impedimento tali. puta filiusfa. postq̄z factus est sui iurꝭ vel vxor mortuo viro. ⁊ hmōi R. Inno. ⁊ Dug. ⁊ mlti alij tenēt q̄ sic. Pa. i c. scripture. e. ti. dicit se dubitare ꝓpter. c. q̄dā. ⁊ .c. placet. de ꝯuer. ꝯiu. vbi patet q̄ maritꝰ qui intrauit religionē ꝯtradicēte vxore restituꝰ ñ teneat ea mortua religionē intrare. qz emisit votū tpe inhabili. ergo idē erit i filiofa. exq̄ cōmissionē voti nō ꝯtulit ad tps habile. Et ꝓ hoc videt tex. ff. de pollic. l. ij. ⁊ facit qđ no. in. l. si ñ sortē. §. libertꝰ. ff. de odi. inde. Et hꝫ dicit verꝰ Pa. Sed ego distinguo. q̄ aut votū erat perpetuū. ⁊ tunc aut fuit irritatū p eū q̄ potuit. et sic amplius nō tenet nisi ad id ad quod se potuit obligare. Et iste ꝓprie est casus in d. c. q̄dā. ⁊ .c. placet. Nā reuocatus ille q̄ fecerat votuz religionis sine licētia alterius cōiugis nō tenet illo mortuo redire ad religionē. sz solū viuere caste. qz illud potuit ꝓmittere. s. non exigere. Et ō seruare tenet. Aut votū ꝑpetuū nō fuit irritatuz ab eo qui potuit. Et sic dic q̄ soluta patria potestate vel vinculo q̄ impediebat tenet illud implere. ⁊ iste est casus. c. ꝯsuluit. de ꝯuer. ꝯiu. vbi vir ingressus religionē vxore ipsum nō petēte in vita: ea mortua cogit stare i religione. Si ꝯo votū nō erat perpetuū sz tpale. sic nō tenet: nisi intētio fuisset ad obligādū se ad tps illud faciēdi in q̄ poterat se obligare. Sil'r tenet si qñ fecit votū intendebat se obligare: saltē post solutā patriā potestatē. Uel si remoto impedimēto ratificauit. vt i. c. ij. i tex. ⁊ in glo. eo. ti. Si vero de nullo istoz cogitabat. sz solū de illo implēdo tpe patrie ptātis. sic si fuit irritatū nō tenet. Et ꝑm hanc distinctionē ꝯcordā opiniones ꝯtrarias.

Votum.iii. quo ad obligationē. Et queritᵏ vtᶻ oīe votū licitū sit obligatoriū? R. Richᵈ. vbi.s.ar.v.q.i.ꝑ sicut ꝓmissio licita facta cuⁱ intentōe obligādi se z ex deliberatōe si accepte tur ab eo cui fit.z q̄ ea acceptare ꝑt obligat ꝑ/mittentē.nō tm̄ ex ꝓcepto legⁱ diuine sⁱ etiā le gis nature.sic cū votū sit ꝓmissio.vt.s.dictū est.z ꝛᵒ illud acceptet cui fit nō ē obligatoriū. extra de voto.c.licet. Fallit hᵒ in q̄tuor casibꝫ ꝑm eundē Richᵈ.ibidē. Primᵘˢ ꝓpter impotē/tiā implendi. Vñ ille q̄ vouit ieiuniū qđ sine magno detrimēto corꝑis ꝑuare nō ꝑt:si facul/tas adeūdi superiorē deest ꝓpria autoritate pōt frāgere.ꝑm Tho.ij.ij.q.lxxxviij.ar.ij. Peccat tñ vouēs qđ sibi est impossibile nisi speret fieri possibile. Secōs ꝓpter autoritatē dispēsantis Intelligē si subest legitima cā.alⁱs nō.vt in.c. magne.eo.ti.z in glo.in.c.nō est.eo.ti. Tercius ꝓpt̄ defectū ꝺictōis appōsite.xxxij.q.viij. c.nō solū.in fi.vel ꝓpter defectū cause ꝑncipa liter mouētis.puta mˡier fecit votū ieiunandi vt obtineret salutē filij.q̄ morit̄ ñ teneᵗ. Quar tus casus qñ id qđ tpe facti voti erat licitū fa ctū est illicitū postea.puta qᵘ fecerat votū ꝺti nentie ante mrimoniū post ꝺtractū nō ꝑt lici te denegare debitū petēti z hmōi. Et ꝓpterea dicit Tho.i.iij.ea.di.ꝑ q̄cq̄d votū fieri im/diret si pñs essⁱ obligatōez etiā voto facto au fert. Nō bene no. Adde.v.qñ irritat̄ ab eo q̄ ꝑt.vtputa ꝑlato.viro.tutoꝛe.z hmōi.

1 ¶ Utᶻ votū de mⁱnori bono sit obligatoriuⁿ? R. Ric.vbi.s.ar.ij.q.ij.ꝑ nō.si est cū exclusi one stricti oris; Nō limita vᶻ qñ illud minᵘˢ bonū ñ est sufficiēs ad salutē.s.ꝑ tūc nō teneat Nec⁹ si ē sufficiēs ad salutē.qᵘ tūc tenet q̄tuⁿ ad illō.sⁱ ñ q̄tū ad exclusionē maioris boni.

2 ¶ Qñ teneᵗ q̄s votū implere? R. Pa.in.c.nō est voti.de voto.ꝑ statū.nisi autoritate sꝰpio/ris q̄ sup hᵒ ꝑt dispēsare vt differat.ar.d.c.a cō trario. Ric.ꝺo dicit ꝑ si statiⁿ intēdebat se ob ligare sic statim teneᵗ. Si ꝺo ad tps sic ꝑm ꝑ se intēdebat obligare faciat. Ego ꝺo credo sic distin guēdū.ꝑ aut q̄s sicut vouebat sic ꝺ̄ im plēdo cogitabat.vˡ statim.vˡ ad tps.z sic ob/ligat̄ ⁊ ꝑ se obligare intēdebat qñ vouit. Si ꝺo de tpe non determinauit aut nō cogitauit. aut si cogitaut.nō tñ ad illud se obligauit ex voto.sic distinguendū etiā ꝑ aut differt.qᵘ de uotius z quietⁱ aut cōmodⁱ tardādo sperat implere.z sic nō peccat saltē mortaliter. Et sic intelligo glo.verā.in ꝺ.c.nō est.q̄ dicit ꝑ i vo to ſbintelligit̄ si cōmode ꝑt q̄tū vt nō statim teneat̄.z difficultas sic in iuramēto sic z inᵗ excusabit. Aut differt solū ex negligētia.z si cē ꝓbabile periculū imminens impossibilitatis in implēdo si tardat̄.vtputa qᵘ q̄ vouit religio/nē nisi hᵒ anno ingrediat̄ postea nō erit aptus vel nō poterit.sic peccat mortaliter differēdo si hoc aduertit. Si aūt tale periculū nō imi/neat:vel si iminet non aduertit.sic dicere ꝑ sit peccatū mortale differre videt̄ duⁿ.q̄uis fo/te sit verᵘ ꝑ argu.a ↄtrario sensu.ꝺ.c.nō est vo tī transgressoꝛ q̄ autoritate apˡice sedis qđ vo uit distulit.ergo erit trāsgressoꝛ.si sine autori/tate differat. Et ideo dicet ꝑ aut iste excitat a grā ad implendū qđ ꝓmisit.puta qᵘ sepⁱᵘˢ si/ bi ad mentē reducit.z cogitat ꝑ illud debet im plere z hmōi. Et sic velle differre erit peccatū mortale quasi a deo sit monitᵘˢ vt illud ꝑficiat Et sic ↄstitueret̄ in mora. Aut differt.qᵘ de eo nō cogitat vˡ nō recoꝛdat̄.z sic nō erit peccatū mortale:nisi sit notabilis et valde longa dila tio.ar.eoᶻ q̄.s.dixi Obligatio.§.viij.

3 ¶ Utrū ille qui vouit ad certū diē.puta ieiu/nare vigiliā assumptōis gl'iose ꝙginis Ma/rie imediate sequentē z hmōi.z nō seruauit te neat̄ alia die illud implere? R. Pa.in.c.ꝑ tu/as.de voto.ꝑ sic quasi sit obligatᵘˢ ad duo sic ille q̄ obligat certo die dare decⁱ alicui.si die statuto nō dederit.tñ obligatᵘˢ remanebit. Fa cit.c.cū dilecti.de ꝺo.z ↄtu.z.l.celsus.ff.de ar bi.§.i.vbi iussus dare decē infra kl'.septēbris. dicit duo habere ꝑcepta.vnū dandi decē z ali ud infra kl'. Et ē tutioꝛ opinio q̄s aliud tenere nisi qñ vouēs nō habebat animū obligandi se:nisi ad illū diē.qᵘ sic nō teneᵗ alio die ieiu/nare.sⁱ penitere de voto fracto.

4 ¶ Utᶻ votū de nō vouendo aliq̄d nisi in scri/ptis vel in manu talis z hmōi valeat? R. ꝑm Richᵈ.vbi.s.ar.ij.q.iij.ꝑ sic.qᵘ nō simpliciter ꝓhibet factionē voti.sed ꝑcauet ꝑcipitationē. Et ideo si ↄtrariū facit.s.vouēdo nō in scriptⁱ vel sine ↄditōe apposita peccat vt trāsgressoꝛ ꝓmi voti.z sic est mortale. Et nihilominus te neᵗ seruare votū qđ fecit sine illa ↄditōne.qᵘ votū de nō vouendo nō obligat.licet obliget votū ꝑ nō vouebit nisi cū tali circūstantia vt illud seruet in vouendo.

5 ¶ Utrū cessante causa ꝓpter quā quis vouit obligeᵗ? R. Hostiē.tenet ꝑ sic.licet sit facilioꝛ redēptio.allegat.c.magne.§.fi.de voto. Sofr. redēptio.allegat.c.magne.§.fi.nisi in voto reli tenet ꝑ nō obligatur.ꝑ ꝺ.§.fi.nisi in voto reli gionis qđ ex falsa causa nō viciatur.c.dudū. de ꝓuer.ↄiug. Sed ego dico ꝑ si causa erat fi/nalis.ita ꝑ nō intendebat obligari ipsa non exꝑante nō obligat̄.c.cū cessante.de appel. Si

vero causa erat impulsiua vl' inductiua. sic licet cesset. obligabit nihilomin⁹. Facit. c. ex parte. ij. de cõuer. ꝯiug. In dubio dico q̃ obligat quãdo ignorat si fuit finalis vel nõ. l. quicqd astringẽde. ff. de ꝟb. obli. Nã in omi voto cã finalis videt eẽ vt placeat deo. ꝛ ideo alie cause vident impulsiue. Et ideo ipis cessantibꝫ remanet obligatio.

6 ¶ Utrꝫ ꝙs possit obligare aliũ ex voto suo? R. q̃ nõ. nisi alter ꝯsentiat. vñ mater licet vouerat q̃ fili⁹ ieiunabit ꝛ hmõi nisi ipe ꝯsenserit ñ obligabit. ſz quo ad res tẽporales bene posset obligare heredẽ suũ sed nõ ad aliquid psonale: si ipe nõ ꝯsensit. vt. j. patebit.

7 ¶ Utrũ ille qui nõ potest pficere votũ p se teneat p aliũ perficere? R. q̃ non. qz in omi voto intelligit illa cõditio generalis: si deo placuerit. si potero ꝛ hmõi. etiã si ñ exprimat. vt no. in. c. quẽadmodũ. d̃ iureiurã. ꝛ in. c. btũs. xpũ. q. ij. q̃ si non extat tollit voti obligatio. vt no. glo. in. c. nõ est. eo. ti. Ad. c. qd̃ sup his. de voto. responderi potest ſm Panor. in. c. i. de voto. q̃ loquit quãdo impedimentũ nõ est omino impeditiuũ sed solũ difficultatiuũ. Distinguit tamẽ Innocẽ. in. c. scripture. eo. ti. q̃ si q̃s vouit visitare terrã sanctã p subsidio impẽdendo. q̃ licet tũc visitare nõ possit. tamẽ subsidiũ tenet impendere meliori modo quo potest q̃si ad hoc sit obligat⁹. Et idẽ dicas in eo qui fecit votũ visitãdi sanctũ Jacobũ ꝛ aliq̃d dandi ꝛ hmõi. Si vero solũ vouit visitare ob deuotionem: tunc nõ tenet p aliũ exequi impedimento supueniẽte. Panor. in. c. licet. eo. ti. addit aliã limitationẽ. s. q̃ nõ tenet nisi tempore voti emissi erat certus q̃ impedimentũ erat perpetuũ. quia sic teneret p aliũ implere ne votũ sit derisoriũ. Secus si nõ erat certus de impedimento perpetuo. licet eũ haberet tempe voti qz tunc solũ tenet q̃ primũ cõmode poterit. ar. in. l. nepos pculo. ff. de ꝟb. sig. licet Host. indistincte velit q̃ teneat per aliũ quãdo impedimentuꝫ erat tẽpore voti. Sed videt verior opi. Pa. Addo ꝛ terciã limitationẽ. s. q̃ nõ teneat per aliũ: verum nisi prius fuisset in mora in execuẽone voti. qz tunc tenet vel cõmutare vl' redimere. vt patet Aeni. xpũ. vbi dicit q̃ si mortu⁹ fuerit imputabit sibi in peccatũ. ꝛ ar. l. ij. in prin. ff. si q̃s cau. ꝛ in. c. fi. de iniur.

8 ¶ Utrũ heres teneat implere vota sibi imposita ab illo cui⁹ est heres? R. q̃ aut exp̃sse assentit: sic tenet. dũmodo acceptet hereditatẽ si ſb spe habẽdi hereditatẽ solũ ꝯsensit. alias si simpliciter pmisit sic teneret. Et ita intelligo doctores. in. d. c. licet. Nec distinguo vt q̃dã alii sit peregrinatõis vel abstinẽtie. qz quãlecũq̃ sit tenet. Facit. l. veteris. C. d̃ comit. sti. ꝛ C. vt ac. ab here. vl' ꝛtra here. in ci. l. vnica. c. qd̃ sup his. ꝛ. c. licet. eo. ti. Si ꝟo nõ assensit heres. tũc si votũ est psonale. s. obligãs psonã suã nõ tenet. Si ꝟo est psonale ad incertã psonã. puta mittere aliquẽ ad sanctũ Jacobũ: sic tenet. Si l' si est reale solũ. vt facere monasteriũ. vestire pauperẽ ꝛ hmõi. sic etiã tenet. Itẽ si ẽ reale simul ꝛ psonale ꝛ exp̃sũ vtrũq̃. vt ire ad sanctũ Jacobũ ꝛ ibi offerre. x. sic tenet ad offerendũ. x. ſz nõ ad eundũ vl' mittendũ aliquẽ. nisi ſm q̃. s. dixi in. §. vij. qñ obligat p aliũ implere. Si aũt est reale ꝛ psonale. ſz psonale exp̃ssum solũ est. vt puta ire ad sanctũ Jacobũ. licet accessorie veniãt expense nõ tenet. qz sublato principali. i. q̃ nõ teneat ire. nõ tenet ad expensas. Si ꝟo nihil in ꝟb dispositit. sic dic. q̃ si defunct⁹ tenebat p aliũ votũ suũ implere. vt i casibꝫ de quibꝫ sup̃ dictũ est. sic sil' etiã tenet. Et hoc exquo adijt hereditatẽ. quia adeũdo quasi cõtraxit. Facit qd̃ legit ꝛ no. in. l. ij. ff. de poli. ꝛ in. l. more. ff. de acqui. here. p quo tex. in. c. si heredes. de testa. Et hoc intelligo inquãtũ vires hereditatis patiunt. Credo tamẽ q̃ si filius grauaret in legitima p̃o hmõi votis implendis q̃ haberet causam legitimã impetrandi dispensationẽ.

¶ Quid de ille q̃ defuncto pmisit iplere votuꝫ ab eo emissũ? R. q̃ si in omi casu pmittẽdo intellexit psonã suã obligare sic tenet implere ob pmissionẽ factã. Sz si pmittebat tãq̃ heres spẽs hereditatẽ adire. a q̃ mutato ꝯsilio postea abstinuit nõ tenet. ar. c. venerabilẽ. §. fi. de elec. Et no. Inno. ꝛ Bef. in d. c. licet. 9

¶ Utrꝫ ille q̃ vouit religionẽ aliquã intrare q̃ eũ nõ vult recipe sit absolut⁹? R. ſm Ric. vbi s. ar. i. q. v. q̃ si intentio sua erat determinata solũ ad vnã religionẽ. sic nõ tenet aliã intrare: si illa eũ nolit recipe. quia factũ est ei impossibile votũ suũ. Si vero intentio sua erat indeterminata: sic tenetur se tot religionibꝫ offerre q̃ vnã inueniat si potest que eũ recipiat. nisi sit talis religio de qua pbabiliter credit q̃ si d̃ ea cogitasset nullo modo intrare cõsensisset. nec credo q̃ teneat p mundũ discurrere vt vnã inueniat q̃ eũ recipiat. qz nec ꝟ cogitauit. nec ad ꝟ verisil' se voluit obligare. 10

¶ Sed quid faciet ille q̃ indeterminate vouit religionẽ cum tamẽ nullam inueniat que eũ velit? R. Innocẽ. voluit q̃ permaneat sub obediẽtia episcopi. ꝛ sit monach⁹ ei⁹. Sed ego hoc nõ teneo de necessitate. sed q̃ potest nubere ꝛ stare in seculo. 11

12 ¶Quid si dubitat an determinatā intentōez habuerit vel nec. R. in dubijs tutioz ps est eligenda. c. inuenis. de spon. Et idē faciat sicut q̄ indeterminate pmisit.

13 ¶Utz ille quē penitet eo q̄ fecit votuz peccet mortal'r. R. q̄ nō. qz sicut ante votū poterat nō velle vouere: ita post pt nō voluisse vouere dūmodo pur impleat exq̄ fecit

14 ¶Utz ille q̄ fecit votū d̄ nō intrādo religionē sit obligat⁹ ad nō intrādū. R. fm Ric. i quol. iij. q. xiij. q̄ ñ. qz sic illicitū ē iurare ñ facere bonū. ita z illicitū ē vouere ñ intrare religionē q̄ ē maximū bonū. Post. tñ distinguit q̄ illect⁹ nō pt intrare. z votū obligat vt nō intret illd monasteriū qđ ppter lucz habēdū ipm circū uenit z allicit. sz aliud monasteriū pt. vt. xx. q. iij. ꝓstituit. d̄ ꝓuer. ꝓiu. dudū. Inspirat⁹ autē a dño pt intrare. c. gaudem⁹. de diuoz. z placet z pbat i. c. btūs. xxij. q. ij. z i. c. ij. d̄ iurīurā. Nec cures de dicto Gratiani. xxij. q. iiij. §. vlti. in fi. q̄ nō est tenend⁹ in hoc. vt. j. patebit.

15 ¶Utz ille qui habens votū religionis eligitur in epm teneat̄ pus intrare. R. q̄ sic. de voto. c. p tuas.

16 ¶Utz ille qui vouit vnā religionem intrare possit aliā intrare. R. q̄ nō laxiorē. sz bene strictiorē. Et fm distinctōnez de qua. s. Religio vi. §. xxxiij. excepto q̄ nō tenet petere licentiā si est strictioz.

17 ¶Sz q̄d si de facto intrat religionē laxioreż. R. tenet ingressus. z penitere debet d̄ facto voto. de regula. c. qui post. li. vi.

18 ¶Utz ille q̄ vouit intrare religionē satisfaciat voto si intrat z postea egredit. R. fm Ric. in. iij. di. xxxviij. ar. viij. q. iij. q̄ aut ille q̄ intrare religionē vouit actual'r ꝓponebat i religiōe manere. ita tñ q̄ illd ꝓposituz ñ cadit sb voto sz ipm comitat tm̄. Aut actual'r ꝓponit experiri vt si sibi placuerit stet. sin aūt egrediet. aut d̄ nullo istoz cogitat actual'r. sed tm̄ vouet intrare qz sibi videt bonū anie fuc. aut dū vouet habet ꝓpositū exeūdi postq̄z intrauit. Si primo modo vouit z intrat z postea exijt satisfecit voto. Et licet h̄ dictū nō pbet Rich. pt tñ sic pbari. Nā vt dicit Henri. d̄ gan. i iij. qli. q. xix. licet quis ꝓcipiat diuersa ꝓposita circa idē. puta visitādi limina sācti Petri pedibus nudis die veneris. z vni istoz apponat votū z sb pmissione voti astringat se ad implendū vnū illoz tm̄. licet alia maneāt absolute sb ratione ꝓpositi. tñ nō tenet ad ea sicut ad votū. Sic in ꝓposito. Itē alia rōne posset pbari q̄ satisfecit sic. qz sicut iuramentū factū in materia iur' recipit oēs limitatōes iuris. sic z votū: cū ambulent pari passu. vt. s. dixi Iramentū. iij. §. i. Ergo intelliget vt pbaret fm q̄ sta tutū est i iure. z cū hac opinīe Ric. cōiter cōcurrūt theologi. imo pl⁹ dicit Rich. ibidez q̄ etiā si intrauit alio exeūdi cū volūtate tñ dādi operā. vt de⁹ imutet ꝓpositū suū q̄ satisfecit voto. Et idē dicēdū si vouit mō scdo. s. cū voluntate expiendi. Aut tercio mō. s. de nullo istoz cogitās. s. q̄ satisfecit. Si tñ intraret cū ꝓposito exeūdi. z nunq̄z dandi operā vt mutet suuz ꝓpositū nullo modo apud deū satisfeciss̄et. qz plus de⁹ ponderat affectū q̄z manū. xiij. q. v. Si q̄d inueniſti. Et tal' est in malignitate ñ i infirmitate. sicut ille q̄ intrādo habet animū exeūdi. tñ mutādi si aliud inspiret. Si aūt q̄rto mō q̄s vouet. s. cū ꝓposito exeūdi postq̄z intrauerit. Hoc pōt esse tripl'r. Primo qz vouet intrare vt exeat. Scdo qz vouet introitū z exitū. Tercio qz solū vouet introitū. sz ꝓcomitatur ꝓpositū exeūdi. z q̄cūq̄z istoz modoz illicitū est votū. Vouere em̄ vt exeat est vouere ꝓpter finē malū. z sic ñ tenet votū. Vouere etiā introitū z exitū est temerariū ppter ꝓiunctōnez ptis male. s. exit⁹. Si l'r intrare religionē cum volūtate exeūdi est pctm̄: z iō temerariū si nō vult dare operā vt mutetur ꝓpositū suū. Qđ no. qz sepi⁹ in practica ꝓtingit.

¶Utrū votū factū ex metu obliget. vide supra 19

Metus. §. viij.

¶Utz votū factū de relicta. nō tñ vtili ad salutē sit obligatoriū. R. fm Rich. vbi. s. ar. ix. q. iij. q̄ nō. vñ q̄n aliqs vouet aliq̄d qđ i vno casu pt esse vtile ad salutē. z in alio casu inutile obligat ad obseruantiā voti i illo casu in q̄ est vtile ad salutē. nō in alio in q̄ est inutile ad salutē. puta aliqs vouit nunq̄z petere dispensationē votoz. euenit casus q̄ ꝓbabil'r timet pertrāsgressione alicui⁹ voti. sic pt petere dispēsationē nō obstāte voto pfato. Si ꝙo casus tal' nō euenit. sz magz sibi expedit ad salutē seruare. sic tenet votū pdictū. z nō poterit petere dispensationē nisi fuerit intētio vouētis. q̄ si nō obligat in oī casu nō obliget in aliq̄. 20

¶Utz votū de aliq̄ faciēdo vl' nō faciendo q̄ salus corpalis amittit̄ sit obligatoriū. R. fm Hostiē. q̄ nō. vt puta q̄s vouit non comedere carnes. a medicis dicit q̄ est i piculo mort' nisi vtat. sic nō obstāte voto mutet. No. h̄ etiaz Hugo. xxij. q. iij. c. nō solū. 21

¶Quid de illo q̄ vouit dare vnā mensurā gnī annuatim pauprib⁹. z nō determinauit de qua mēsura. R. fm Hosti. q̄ i arbitrio ei⁹ erit dare ad quā mēsurā voluerit. extra de cēsi. c. ex pte. vel dic q̄ ad eā de qua cogitabat. 22

23 ¶ Utrꝫ vouẽs ex duabꝫ cauſis. puta vt viſitaret romam. ⁊ vt ibi inueniret germanũ ſuũ teneat ſi vna illarũ deficit. puta qꝛ germanꝰ inde receſſit. ℟. ꝙ ſic. l. celſus. ff. de arbi. Intelligeſi intẽdebat ſe obligare vna illarũ extante. alias nõ in ꝛſcientia.

24 ¶ Quid ſi quis fecit duo vota diuerſaꝝ. ℟. ſm Tho. in. iiij. diſt. xxxviij. ꝙ ſi vtrũqꝫ poteſt ſeruare tenet. Si vero ſunt incõpaſſibilia ſeruet maius. ⁊ ſatisfaciat de minori ſm arbitriũ pla ti. Poteſt etiã dici ꝙ nõ peccat q̃ votũ in maꝰ bonũ cõmutat. vt. ſ. patebit. Si ꝯo ſunt equalia impleat qõ prꝰ pmiſit.

25 ¶ Utrꝫ dominũ rei q̃ ex voto eſt deo vl̃ alicui eccl̃ie pmiſſa maneat penes vouentẽ. ℟. Pe. de puſio tractatu de canonica portione epi. c. iiij. ꝙ ſic. ſed pſonali obligatione tenet votuꝫ implere. de quo plene in. l. ſi quis rem. ff. de pol li. vbi dicit ꝙ perſona obligat nõ res. tranſit tñ in heredẽ talis obligatio. vt ibidẽ in fi. Facit. l. pactũ. ibidẽ. Et ſic cogeꝝ perſonali obligatione. c. ex pte. de cenſi. Qõ limita quo ad heredem. vt. ſ. §. viij.

26 ¶ Sed quis ageꝝ. ℟. qui. ſ. ꝙ ſicut ille cui relictũ eſt legatũ ſolũ agit de iure ⁊ nõ alius. l. i. ⁊. ij. C. cõmunia de leg. ſic ⁊ ille cui factũ eſt votum. Et ex quo infert ꝙ legatũ factũ imagini epi non acquirit eccleſie nec plato. nec cõtemplatione eccleſie vel plati eſt factũ. licꝫ imago ſit in parochia. ⁊ videt caſus in. c. nimis. el. i. de excel. pla. Facit. c. requiſiſti. de teſta. Hꝫ cõſetur deo factũ ⁊ eius cõtemplatõne. vt videt eſſe caſus. xij. q. ij. pdia. ⁊ ideo aget eps qui habet cogere. d. c. ex parte. ⁊ dabit eccleſie vbi teſtator habuit domiciliũ. ſ. cathedrali. vl̃ ſi nõ ſit dignior. ar. eoꝛ que no. in auten. de eccleſi. §. ſi quis in nomine magni dei. Si autẽ factum eſſet cõtemplatõne eccl̃ie parochialis. ſi ue ſit talis imago in ea: ſiue nõ eccl̃ie parochiali acquirit. c. cũ inter vos. de verb. ſig. Et ſic aget rector ipſi⁹ eccleſie. de iudi. c. cũ putati. cle. i. de reſcrip. Sic idẽ dicendũ in voto facto per reſpectũ ad eccleſiã. vt puta ad beatũ Jacobum. Et ſic aget plat⁹ illius eccleſie. d. c. ex parte. In voto vero facto ſimpliciter deo vel imagini ꝛhmõi: aget epiſcopus. Aduerte hic quia multi decipiunt credentes ꝙ quis vouẽs dare vni eccleſie. puta imaginẽ vel cereũ ⁊ huiuſmodi. vel alicui pauperi decẽ teneat taliter adimplere votũ ꝙ nec etiã per diſpenſationẽ poſſit liberari ex quo tales poſſunt agere quaſi ſit eis ius acquiſitũ ex tali voto. Sed decipiuntur. quia tales nõ acquirũt aliqd̃ ius in re quã ſic talis vouit. eo ꝙ nec eis vl̃ aliquibꝫ p eis acceptantibꝫ fuit facta pollicitatio: ſed ſolum deo. Et ideo tales agunt vt ſeruent votũ ſolũ cõditione. d. c. ex pte. ⁊ c. ſcim⁹. xij. q. i. ⁊ ſimilibꝫ. Cũ ergo autoꝛitate ſupioꝛis cõmutatur in eque gratũ deo talis liberatus eſt ab obligatione quã cõtraxerat cũ deo. ⁊ ꝓptere⁹ abſolut⁹ eſt. Et ideo ſic tene: quãdo cõmutatio fit in maꝰ vel eque gratũ deo. vel etiã in minꝰ gratũ cauſa exiſtẽte in vouẽte. Fallit hoc̃ voto in quo quis aliq̃d pmiſit in ſubſidiũ terre ſancte. Facit. c. magne. eo. ti. qõ ſine autoꝛitate pape cõmutari nõ poteſt.

¶ Utrꝫ peccet moꝛtaliter totiens quotiens q̃s frangit votũ. ℟. ꝙ ſi votũ eſt negatiuuꝫ nulli dubiũ ꝙ ſic. Si vero eſt affirmatiuũ. puta de ieiunando: nõ. niſi pma vice qua comedit nõ ſecũda vel tercia vice comedẽs. ſi facit ſine cõtemptu. ſꝫ quaſi reputãs ſibi impoſſibile plꝰ illo die ieiunare. Secus ſi ex cõtemptu. puta qꝛ ſi etiã poſſet ieiunare nõ faceret ⁊ ſil̃ia. Tenet etiã Pe. de palu. in. iiij. diſt. xv. ꝙ qñ quis vouit ad certũ diẽ nõ bibere vinum. puta die ſabbati ꝙ ſolũ peccat moꝛtal̃r pma vice. Secus ſi feciſſet votũ ad tps perpetuũ vel ad certos dies. qꝛ ſi ad tps perpetuũ totiens quotiẽs bibit peccat moꝛtaliter. qꝛ omẽ tps eſt in obligatione. Si ad certos dies ſolum dies eſt in obligatõe: ⁊ nõ totũ temp⁹. Et ideo nõ peccat niſi ſemel ꝓ quolibet die. Et dat exemplũ de indulgẽtia q̃ eſt in ꝓpetuũ in eccl̃ia. qꝛ totiens habet quotiẽs intrat. Si eſt ad diẽ ſolũ habebit qui ſemel. nec plus q̃ pluries in eodez die viſitauerit. Si ad diuerſos dies: ſic quolibet die viſitauerit. ⁊ ſatis eſt benigna iſta opinio. Hꝫ pma eſt verioꝛ ⁊ rutioꝛ. qꝛ exemplũ de indulgentia eſt valde diſſimile. 27

Votũ. iiij. q̃ ad cõmutatõez vel diſpenſatõez q̃runt plura.

¶ Utrꝫ poſſit q̃s ſine autoꝛitate ſupioꝛis votum ſuũ in melius cõmutare. ℟. ſm Panoꝛ. in. c. ſcripture. de voto. ꝙ ſic. licet ſit rutius habere diſpenſationẽ. ⁊ cũ hoc tranſeũt cõmuniter docto. ⁊ facit. d. c. ſcripture. ⁊. c. pueniit. el. ſecundo. de iureiurã. Sed cõtra eſt. c. i. de voto vbi ſine arbitrio p̃ſidentis nõ debet fieri etiaꝫ in meliuſ. ⁊ ſequit Rich. vbi. ſ. ar. viij. q. i. Itẽ facit contra. l. ij. ff. ſi cer. per. inſti. qui. mo. tol. ob. in princi. vbi patet ꝙ nõ liberat q̃ ſoluit rẽ etiam meliozem: niſi ſoluat quod debetur. Et ideo dic ꝙ aut cõmutat in religionẽ. ⁊ ſic poteſt fieri ſine autoꝛitate ſupioꝛis. d. c. ſcripture Nam ſm Richar. vbi. ſ. ar. viij. q. ij. cũ quis pfiteꝝ actualiter vl̃ habitualiter intendẽs nõ 2

amplꝰ teneri ad vota que prꝰ fecit. sed soluꝫ voto religionis absoluit ab illis ipo iure. Secus si qñ ꝓfessionẽ fecit intẽdebat actualit vel habitualiter velle remanere obligatꝰ illis votis q̃ prꝰ fecerat. qz sic indiget dispensatione. Posset etiã esse tale votũ. ꝛ q̃ ꝓbabiliter posset dubitari an melius esset illud seruaret. aut eo dimisso religionẽ intraret: vt si aliquis magnus rex fecisset votũ ꝛ acquirẽda terra sancta ꝛ hmõi. in quibꝫ tũc papa esset ꝛsulendus ꝛ fm eiꝰ autoritatẽ ꝓcedendũ. nõ simpliciter i religionẽ cõmutandũ. Silr nõ cõmutatur i religionis votuꝫ illud quo ꝙs vouit aliquid dare in subsidiũ terre sancte sine licentia papę fm Rodo. Secus si solũ fecisset votũ ꝓegrinationis. qz absolueret ꝑ religionẽ. Aut cõmutatio voti vult fieri i aliud a religione. Et sic requirit autoritas supioris. aliqñ solũ petita licet nõ obtenta: vt qñ est certũ q illud i qd̃ cõmutat est melius ꝛ magis ꝛo acceptũ. vt i c. licet. d̃ voto. si etiã fieret sine licẽtia supioris cõmutatio i meliꝰ. qñ est claꝫ q est meliꝰ non peccaret ꝑ d. c. ꝓuenit. Si vero nõ est claꝫ q sit meliꝰ sic optet autoritas obtineat. ꝛ multo magis qñ cõmutat in eque bonũ vel minꝰ bonũ est necessaria dispẽsatio supioris.

3 ¶ Sꝫ q̃d si votũ erat factũ ꝛo intuitu alicuiꝰ certe ꝑsone vel loci. puta talis monasterij vel talis pauꝑis ꝛ dando sibi aliq̃d q̃. R. q licet actio acq̃rat talibꝫ ad agendũ. vt cõpellat reddere qd̃ vouit. vt. s. dictũ est. tñ i religionẽ cõmutãdo absoluit ab illa obligatõne cũ fuisset ꝑsonalis. Secꝰ esset si nõ ex voto solũ ꝛo facto. sꝫ ex aliq̃ alio respectu se homini obligassꝫ. qz sic nõ absolueret ꝑ religiõis ingressum. nec etiã ꝑ dispensatõez supioris: nisi fm q dixi. s. Papa. §. vi. ꝛ Juramentũ. vi. in ꝓncipio.

4 ¶ Utꝫ ille qui ꝓmisit patri aut alteri votum eoꝫ implere possit illud i religionẽ cõmutare? R. Tho. in quadam. q. ꝛ quol. q sic. qz sicut sufficit ꝑ se: ita ꝛ ꝑ patre.

5 ¶ Utrũ oĩe votũ possit cõmutari autoritate superioris? R. fm Rich. vbi. s. ar. ix. q. i. q sic. ꝛ ꝛ h vide. s. Papa. §. i. Et hoc firmiter tenendas. quia nullũ est votũ volũtarũ quin possit in melius cõmutari. ꝛ si non ipi cui cõmutat saltẽ cõmunitati. Itez aliquãdo votũ militaret cõtra salutẽ ꝓpriam: vt patet in illo q̃ castitatẽ vouit. quã tñ ex fragilitate sua videt verisimiliter se fractuꝫ. Et ideo supioris autoritas nobis dimissa est a ꝛo in hmõi puidendis. ꝛ nõ cures ꝛ tenentibꝫ aliud.

6 ¶ Quis est supꝰ cuiꝰ autoritate vota possint cõmutari? R. q quo ad quattuoꝛ vota solus papa dispensat. s. in voto religionis. Jn voto hierosolymitano. voto sancti Jacobi. et voto visitãdi limina apostoloꝝ Petri ꝛ Pauli. ꝛ sic seruat i facto. licet nll'o iure inueniat expressum. nisi ꝛ voto ꝓ subsidio terre sancte. vt in c. ex multa. ꝛ voto. vbi tenet Pa. q etiã legatꝰ de latere nõ ꝑt dispensare cũ requirat specialis delegatio. vt in d. c. ex multa patet. Sed si votũ esset solũ ꝓ ꝛuotione nõ ꝓ subsidio. sic tenet idẽ Pa. ibidẽ. q eps potest dispensare. Et similiter si vouisset solũ ex ꝛuotõne ire ad sanctum Jacobũ nõ in subsidiuꝫ pstandum. Et facit ꝑ hoc tex. c. qd̃ sup his. ꝛ c. ex multa. eoti. que fundant se super subsidia terre sancte. Et licet istud sit veꝝ ꝛ iure. quia tamẽ cõsuetudo ita se habet: vt etiã ex ꝛuotione factum pertineat ad papã eius dispensatio. ꝛ etiaꝫ qz maiores cause ad papã sunt referende. vt i. c. maiores ꝛ bap. Jdeo consulo recurrendũ fore semp ad papã in huiusmodi. Si tamẽ episcopus dispẽsaret sequẽdo opinionẽ Panor. credo valeret. quia posset dici q licet cõmuniter remittant ad papã. nõ tamẽ ꝓpter hoc est casus papalis. potest em̃ quis mitti ad papã aliquãdo ad terrorẽ. aliquãdo ꝓ maiori cautela. aliquãdo ex reuerẽtia. Et ideo hoc nõ ꝓbat esse qd̃ ad hoc cõtingit abesse. l. neq̃ nata/les. C. ꝛ ꝓba. Jn alijs autẽ votis a predictis potest episcopꝰ dispẽsare quo ad suos subditos. Abbas ꝛ alij ꝓlati religiosoꝝ possunt quo ad religiosos eis sbditos sive votũ fecerint ante ingressũ religionis sive postea. Alij aũt inferiores epis qui nõ sunt ꝓlati religiosoꝝ dispẽsare nõ possunt: nisi tales habrẽt iurisditionẽ episcopalẽ i ꝑsonas ꝛ iure speciali. Facit glo. in cle. i. ꝛ re. eccle. nõ alie. ꝛ qd̃ no. Jnno. in. c. statuim. ꝛ maio. ꝛ obe. ꝛ Pa. in. c. significasti. ꝛ fo. cõpe. vel ex speciali iure vel cõcessione hoc eis ꝛcederet. Et h sequunt cõmuniter docto. in. c. fi. ꝛ postu. ꝓla. Hostiẽ. tñ in. c. i. ꝛ voto dicit. q tex. d. c. i. ꝓbare videt q quilibꝫ ꝑsidens i istis votis dispẽsare posset. Fatet tñ q ꝛ ꝛsuetudine seruat vt inferiores epis non possint dispensare. nisi vt dictũ est. ꝛ minime mutanda q̃ longa cõsuetudine interꝑtationẽ acceperũt. l. minime. ff. ꝛ legi.

¶ Utꝫ eps ꝛ sil'es possint dispẽsare in votis a se emissis. sicut ꝑnt dispẽsare in sbditoꝝ votis? R. Pa. in. c. magne. ꝛ voto. q nõ. ꝛ facit istd̃ c. magne. tũcta glo. ꝓ hoc. Ita nõ ꝛbet q̃s autorizare in facto suo ꝓprio. vt in cle. ij. ꝛ re. ec. nõ alie. ꝛ in. l. i. ff. ꝛ auct. tu. 7

¶ Utrum abbas vel ꝓlatus religiosus q̃ concessit licentiam eius sbdito vouendi possit 8

tum ꝯ postea dispensare? R. Rich. vbi. s. ar. iij. q. iij. q ante votū emissum pt licentiā reuocare. z sic nō tenebit postea factū. Sz post votum emissum dicit tutius esse q subditus recurrat ad superiorē sui plati. vel ad papā si alium nō habet. Et ista opinio est satis equa: ne videat auctorizare in facto suo. sz tamē de veritate iuris potest dispensare. ar. c. manifestum. Et qō ibi no. xxxiij. q. v. Itē sicut ratōnabiliter cōcessit licentiā. potest etiā ratōnabiliter si causa occurrat dispensare. nec est istud in facto ppio sed alieno. nisi forte solū vellet dispēsare ppter suū cōmodum. qz sic nō posset. alias sic. si ppter necessitatē subditi.

9 ¶ Quid de voto castitatis an inferior a papa possit dispensare? R. diuersa fuit opi. sed saluo meliori iudicio credo dicendū. q aut votū castitatis est simplex z ppetuū. z tūc ppter duos eps potest dispēsare. Primū si votū castitatis fuit aliqualiter meticulosuz a pncipio. licet ñ fuerit iust⁹ met⁹. vt vult glo. in. c. veniēs. qui cle. vel vo. Secūdū ppter periculū fornicatiōnis. quādo verisimiliter timet de incōtinētia. Et hoc etiā tenet do. Lar. z do. Anto. in d. c. veniēs. Et sic limito dictū Spe. ti. d le. §. nūc de episcopo. ver. ciij. z Joh. an. z docto. q dicunt epm posse dispēsare quādo votū castitatis est simplex z perpetuū. z glo. in. c. rursus. q cle. vel vo. que dicit ecclesiā posse dispensare. In alijs autē casibꝫ sol⁹ papa dispensabit. Et sic intellige glo. in. c. i. de voto. cū alijs doctoribus q nō potest eps dispēsare. Aliqui dicūt potest dispēsare cū eo qui fecit votū nō nubendi. qz ppie nō est votū castitatis. qō patet qz si fornicaret: nō frangeret votū. licet peccaret mortaliter. Si vero votū nō sit simplex sz ad tempus. puta vsqz ad annū z hmōi: sic potest episcop⁹ dispensare. Similiter dispensat eps in voto castitatis emisso ab altero coniugum rōne periculi vt etiā exigere possit. vt no. docto. in dicto. c. rursus. Et ibi do. Joh. an. d sancto Georgio episcop⁹ Alex. Si vero votum sit solenne. sic sol⁹ papa similiter dispēsat fm omēs in. c. cū ad monasteriū. de sta. mona. vbi etiā aliqui voluerūt q nec etiā papa possit. licet non sit verū fm Archid. in. c. sunt quidam. xxv. q. i.

10 ¶ Quid requirit vt dispensatio vel cōmutatō sit legitima? R. Innocē. in rubrica. de obser. ieiu. z Archid. in. c. pbiter. lxxxij. dist. dicunt q duo requirunt. s. causa legitima in vouente. z secundū q votū cōmutet in meli⁹ vel de magis acceptū. Panoz. vero. in. c. i. de voto. dicit q si causa legitima subsit in vouēte. licet ñ cōmutet in aliqd meli⁹. tamē est legitima dispēsatio: dūmodo cōmutet in aliud simile. Facit c. magne. de vo. Et qd legit z no. in. c. i. de repmu. in simili. Ego tamē credo q etiā si non cōmutet i aliud simile q valeat: dū necessitas vel vtilitas id pſuadeat. Necessitas: puta qz ē debilis. Itē familiā magnā habet. quā oportet sustentet z hmōi. Utilitas: puta qz maius bonū est cōmunitati cōmutatio qz si seruaret z similia q arbitrio supiozis sunt relinquēda: vt in. c. ex multa. circa fi. de voto. vbi tex. alter natiue loquit dicēs. si necessitas exigit vl' vtilitas pſuadet. Si vero causa legitima nō subsit in vouēte. tūc oportet fiat cōmutatio in melius. Et ita intelligo z limito tex. c. i. de voto. qō vult vt in meli⁹ fiat cōmutatio. vel saltē in eque bonū z gratū deo.

¶ Utz dispensat⁹ sine causa legitima sit tut⁹ i pscientia. Vide. s. Dispensatio. q nō. [8

¶ Quid debet attendere dispēsator voti? R. ñ. quid liceat fm equitatē. quid deceat fm honestatē. quid expediat fm vtilitatē vl' necessitatē. Itē qualitatē psone. causaz z qualitatē: z quātitatē cōmutandis. Nā si causa cessat facilius dispensat. Qualitas vero vt si sit votū peregrinationis extimet expēsas quas fecisset cundo z redeūdo. z ipas in pios vsus cōuertat. labozē utineris z ipm ieiunioz z oationū labozez cōpenset. Si autē sit votū ieunij attendat q paup homo parua pecunia rdimere potest: sz nō diues. Itē vtrū impedimentū sit tempale. z sic solū dilationē concedat. aut perpetuū vt faciliter absoluat. Dec habent in. c. magne. de voto. z qō ibi no. [12

¶ Utz habēs aliena incerta q ea vouit in subsidiū terre sancte possit p epm dispensari: vt in alios vsus ꝓuertat? R. fm Rod. q nō. etiaz si religionē ingrediatur. [13

¶ Utrum votum de sabbato festando sit commutandū? R. q si fecit ex quadā superstitione credens sit meli⁹ innīti littere veteris testamēti. sic votum non tenet. Si vero fecit ex deuotione vel reuerentia virginis: tūc si haberet inducere iudaizationē. qz cohabitat vbi multi sunt iudei. sic cōmutandū est omīno. alias ñ sed potest seruari. Idē dic de voto ieunandi i dominica. q si quis fecit vt magis sit dispositus ad spūale gaudiū aut cōtemplationem diuinoz. sic licite fit z seruat. Si vero fit vt affligendo carnē satisfaciat deo de peccatis z carnē subiugiat spiritui. tūc nō debet ieunare in dñica. sed in sabbato precedenti fm Johā. nea pol. in quol. q. xxv. qz debet tale ieunium interpretari vt facit ecclesia vniuersalis. Si autem nō [14

cogitauit neq; de spūali gaudio neq; de afflictione carnis. sed simpliciter ieiunare vouit i dominica. sic cōsulendū est vt potius ieiunet in sabbato vt xp̄ianis se ꝓformet ſm eundē Jo. ne videat singularis.

Votū

v. quo ad cōmendationē.

1 ¶ Utq; expediat homini vouere. R. ſm. Ric. vbi. s. ar. vi. q. i. Aut hō vouet bona quoq; obseruatio videt ꝓbabilit ꝓportionata ifirmitati sue. z sic expedit homi vouere. qz p ꝫ firmat ampli⁹ volūtatē suā in bono. z p magna parte excludit a se libertatē malefaciēdi. z facit actuz ꝑtutis latrie. Et ideo vouēdo meret. Si ꝯo vouet improportionata sic nō expedit nec licz Tale em votū nō hꝫ discretionē comitē: cū p hoc vouens magis videret se illaqueare q̄ augere securitatē de sua salute.

2 ¶ Utq; sit magis meritoriū op⁹ bonū factū cū voto q̄ sine. R. Rich. vbi. s. q. ij. q̄ sic. z ꝓbat Primo qz op⁹ inferioris ꝑtutis magis est meritoriū impatū a superiori ꝑtute q̄ ab inferiori. sz latria est superior virt⁹ q̄ abstinētia. pegrinatio z hmōi. Ergo cū vouere sit act⁹ latrie est magis meritoriū bonū abstinētie factū ex voto. vt pote impatū a latria q̄ sine. Secūdo qz q̄to op⁹ ꝓcedit a volūtate magis firmata in bono: tāto est virtuosi⁹. z ꝓsequēter magis meritoriū Ad operari virtuose req̄rit firmiter z imobilit opari ſm phm. iij. ethi. c. iiij. sz ceteris paribꝫ volūtas est firmior i voto q̄ sine. ergo rē. Ponit Ant⁹. lib. de silitudinibꝫ exēplū. s. q̄ q̄ facit op⁹ cū voto: q̄si q̄ dat arborē cū fructibꝫ. sed q̄ sine quasi q̄ dat solū fruct⁹. Hoc ꝓbat. xxiij. q. v. tūc saluabit. xxviij. q. i. iā nunc. vide glo. in cle. si dñm. de reli. z vene. sanctoq;.

Vsucapio

est acquisitio dominij p cōtinuationē possessionis tpe lege diffiniti. dicit tex. in. l. uj. ff. de vsuca. triennij est tēpus qđ habet locū tm̄ in vsucapione. insti. de vsuca. in ꝑn. no. Jo. xvi. q. iij. in summa.

1 ¶ Quare fuit inducta. R. ꝓ bono publico z vtilitate publica: ne dominia rez sint incerta ff. de vsuca. l. i. insti. eo. §. i. z vt finis litibꝫ ponat. ff. ꝓ suo. l. fi.

2 ¶ Que req̄runt ad vsucapionē. R. q̄ ttuor. Primū qđ requirit est bona fides ne cū i vsucapiēte toto tpe vsucapionis. sz optet q̄ fuerit bona fides i p̄ncipio cōtract⁹ ex pte tradētis z accipientis. ar. ff. p emp. l. ij. §. si eā. Itē q̄ res sit mobilis. qz circa imobiles est p̄scrip. Itē q̄ es tradat vel quasi. aliter possessio nō haberet sine traditōe. C. de pac. l. traditōibꝫ. insti. ꝺ rediui. §. ꝓ traditionē. Uel alio mō possideatur tpe debito. s. triēnio. Itē titul⁹ ver⁹ nō putatiꝫ nus nec falsus. ff. ꝓ lega. l. ij. z. iij. C. de vsuca. ꝓ here. l. fi. z ibi Azo. Et q̄ sint veri tituli. j. ſb. ij. ciā. si tñ esset putatiue ver⁹ titul⁹ ex errore facti nō iur⁹ nō ip̄ediret. vt. l. i. C. de vsuca. ꝓ do. z. l. qđ vulgo. ff. qđ emptore. z. l. iij. z vlti. ff. ꝓ

¶ Que p̄nt vsucapi. R. q̄ oīa excepta lega. 3 q̄ ꝓhibent vt furtiue res z que vi possident. vt no. glo. ī sum. xvi. q. iij. nec res sacra vl religiosa nec decima. de p̄scrip. cām q̄. Itē nec seruꝰ fugitiuꝰ. Nec ꝓbant insti. ꝺ vsuca. §. sz aliq̄n. et §. seq̄n. Itē vbicūq; ꝓhibet alienatio: z vsucapio regulariter ꝓhibet. ff. de fun. do. l. si fundū ff. de ꝛb̄o. sig. l. alienatōis.

¶ Quis p̄t vsucapere. R. oīs q̄ p̄t licite possidere: vt paterfa. filiusfa. in peculio. pupill⁹ si habet aīm possidēdi. licet nō interuenerit autoritas tutoris. z furiosus si sane mētis vsucapere cepit. sz incipe nō p̄t durāte furore. ff. ꝺ vsuca. l. iij. §. i. ij. z. iij. Sz seruꝰ vsucape nō p̄t. qz nihil p̄t possidere. l. labeo. ff. de vsuca. l. i. §. Itez acq̄rim⁹. ff. de acq̄. pos. nisi peculialiter ex cōcessione dñi possideret. vt in dictis legibꝫ. 4

¶ Qui sint tituli trāsferentes dominiū vt scia m⁹ quo vsucapio currat. R. sunt tres. Primꝰ ꝓ soluto. q̄ habet locū qñ ego credo tibi debere puta centū ex quacūq; cā. z tu idē credis. z sic soluo vel aliquid loco ei⁹. z sic vsucapies. ff. ꝓ sol. l. i. Et sic iust⁹ error dat cām p̄scribēdi. Fallit qñ cā emptōis q̄ nō p̄cessit soluti aliq̄d. qz nec ꝓ emptore cū nō p̄cesserit. nec ꝓ soluto. qz ex cā emptōnis tradit. l. ij. R. ij. ff. ꝓ emp. ff. ꝓ solu. l. pe. Sed⁹ p emptore qui habet locū cū q̄s in veritate emit rē alienā. vel a furioso q̄ credebat sane mētis z bona fide. vt. ff. eo. l. pignori. §. i. z. ff. ꝓ empto. l. ij. §. si a pupillo. z ī isto req̄rit vt dixi bona fides in rebꝫ mobilibꝫ tā tradētis q̄ accipientis. Itē q̄ emptio sit pura nō ꝺditōalis. ff. ꝓ empto. l. ij. §. si ſb ꝺditōne. Itē q̄ p̄ciuz soluat vl fides habeat de p̄cio. qz alr non trāsferret dominiū. insti. de re. diui. §. vendite. Itē q̄ eadē res q̄ est empta tradat qz si alia daret nō vsucapet ꝓ emptore. l. ij. §. cū stichū. ff. ꝓ emp. Tercio ꝓ trāsacto. q̄ habz locū i re tradita vt a lite recedat ab eo q̄ credebat dñs. C. ꝓ trāsacto. l. ex cā. C. de transac. l. fi. ꝓ fundo. Quartus ꝓ here de q̄ habet locū vbi q̄s est ver⁹ heres. vel saltē iuste z ꝓbabiliter ꝫ putet. Sz nō habet locū in suis hereditibꝫ. qz qđāmodo ꝺtinuēte eo hereditariū rez dñi exti mant. l. ij. §. filiū. ff. ꝓ here. C. ꝓ here. l. nihil ꝓ here de. sz in extraneis hereditibꝫ distingue. q

aut res est viciosa.puta qz furtiua vl' vi possessa.vl' res fisci q̄ nullo tpe p̄scribi p̄t.C.cōia.de vsucap.l.iā p̄sidē.vl' res pupilli vl' res data p̄ fidi cōtra.l.iul'.repetundaꝝ.ff.de acq̄.re.do.l. bone fidei. Et sic heres generalis vel successor spēalis rei alicui⁹ p̄scribere nō p̄t.ff.de publi.l. iz hi.§.actionū hāc.De q̄ vide.s. Prescriptō §.xliij. Si vero res non est viciosa.sic dic vt s. Prescriptio.§.i. Quint⁹ p donato q̄ habet locū cū in vero nō in opinione aliq̄d est dona tū bona fide.C.p dona.l.vlti. Itē q̄ donatio teneat.qz si pater donat filio z decedat nō vsu capiet p donato fili⁹.qz donatio nō valuit ra tione patrie ptātis.ff.p dona.l.i.§.i.ff.p here. l.ij.§.filiū.licet tñ rē alienā q̄s nō possit dona re q̄ ad hoc vt dominū trāsferat in p̄iudiciuz veri dñi.qz qđ quis nō habet trāsferre nō po test.C.de dona.l.si fili⁹. Valet tñ vt vsucapia tur.ff.p dona.l.si is qui alienā.z.l.fi.ꝺ iur pa tro.c.cura. Sext⁹ p derelicto qui habet locuz in ea re q̄ credebat a dño derelicta z ali⁹ possi dere incepit q̄uis ignoret a q̄ sit derelicta.ff.p derelic.l.si id qđ p derelicto. Septim⁹ p lega to qui habet locuz cum alicui res legat aliena bona fide.ff.p lega.l.p legato.la.i. Et q̄uis le gatū ademptū sit.tamē vsucapio currit.ꝺ.l.p legato.z.l.vlti.dūmodo pbabilis error ex cu set.puta credit testatorē fuisse sane mēris:cuz tñ foret furiosus vl' ignorat legatū p codicil lum ademptū esse. Octauus p dote qui ha bet locū cum res aliena p̄o dote bona fide da tur.l.vltima.ff.p dote. Nonus p̄o suo q̄ ha betur cū quis possidet rem quā credit suā ali quo iusto titulo.ff.p̄o suo.l.i.z vltima. Decimus p iudicato.qui habet locū cū res est iudi cata a qua nō est appellatū spacio debitē dieruz vsucapit.qz trāsit in rem iudicatā.ij.q.vi.an teriorū.vn de in vsucapione requirit alios de titulis z bona fides.z q̄ res nō sit viciosa ꝛc.vt dictū est.

6 ¶Quis effectus vsucapionis? R.q̄ fm oēs est vt rei vsucapte dominū directū acquirat. C.de pac.l.traditionibꝫ.ff.de vsuca.l.i.z.ij.ff. p̄o suo.l.fi.

7 ¶An habeat locū i ꝺsciētia.dic vt.s. Prescri ptio.§.xlix.z mlta ibi ad hoc faciūt p totū.

Vsura fm Host.in summa.est qđ cunq̄ solutōni rei mutuate accedit ipsi⁹ rei vsus gratia pactōne interposi ta.vel hac intentōe habita in ꝺtractu:vel ex actione habita post ꝺtractū.p cui⁹ ꝺclaratōe attēde q̄ primo dicit.qđcūq̄.s.quocūq̄ noie cen seat.siue cōsistat in dando siue in faciēdo. dūmodo p̄cio sit extimabile z vltra sortē exigā tur erit vsura.xliij.q.ij.vsura.z.c.plerīq̄. Se cundo addit rei mutuate.qz i solo mutuo ve ro vl' interp̄tatiuo ꝺsistit vsura fm oēs docto. Dicit tercio ipsi⁹ rei vsus grā.qz si ñ vsus gra tia.i.cōsumptionis:sed pene vel interesse loco apponeret nō esset vsura:vt.j.patebit. Cōclu dit in quarto pactōne interposita ꝛc.qz si sine pactōne vel exactōe aut intentōne z grat⁹ ali q̄d dat nō erit vsura.put infra plenius pate bit p dubia sequentia.

¶Vtrum sola spes recipiēdi vltra sortē faciat vsurariū? R. vt colligo ex glo.sup Lu.vi.mu tuū date ꝛc.q̄ aliq̄s potest mutuare duplicat ppter spem lucri. Uno modo p̄cipaliter:ita q̄ nō mutuaret nisi lucꝝ inde speraret:z tunc vsurari⁹ est.vt patet in.c.i.z.c.ꝺsuluit.de vsu. z.xliij.q.ij.si feneraueris. Et in h̄ ꝺcor.cōiter Joh.an.Archi.Ge.in.c.i.eo.ti.li.vi.z in d. c.ꝺsuluit.z theologi in.iiij.xv.di. Gz attēde q̄ ista intētio tripliciter p̄t cōtingere. Pmo aī mutuū.vñ si post mutuū cognoscēs peccatū mutat intentionē:poterit sponte donata reci pere sine vsura. Secūdo subsequēter.qz post mutuū sperat aliquid.z sic etiā vsurarius est. Tercio ꝺcomitāter:puta qz mutuans nullū sperabat lucꝝ.sz debitor ppter mutuū dat si bi p̄mū.z mutuās ppter eandē cām recipit.z sic etiā vsurari⁹ est.z talis tenēt restituere fm q̄ dixi Restitutio.i.i ver.Usurari⁹. Alio mo do quis sperat lucꝝ.s.secūdario.qz etiā si cre deret ñ habere vltra sortē:mutuaret nihilomi nus ppter charitatē.z talis spes nō facit vsura riū fm Rich.in.iiij.dist.xv.ar.v.q.v.ar.c.q̄d pderit.lxi.dist.z.c.in singulis.lxxvij.dist.lix. dist.si officia.i.q.ij.q̄pio.in h̄ ꝺcor.Innocē. Bern.Ala.Pa.z multi alij in d.c.ꝺsuluit.z dicit Joh.an.in regula Peccatū.lib.vi.q̄ cō muniter h̄ tenēt a doctō. Aū em aliq̄s dat ali cui mutuū scire debet esse sibi debitorē ad anni dota naturaliter obligatū.de testa.c.cū in offi cijs.l.sz z si lege.§.ꝺsuluit.ff.de pecu.here. Ad uerte hic q̄ mutuās hac spe siue intentōe vt il le sibi remutuet alia vice nō ex vi mutui:sed ex accipiētis charitate nō est vsura fm Alex.in iij.pte summe.ti.de p̄cepto mutui.caret tñ me rito si p̄cipaliter ppter h̄ facit. Rodo. Sof.z Hostiē.vo tenēt q̄ est vsura. Gz verius dicit Ale. Et p̄fati vez dicūt qñ deducit simplicit i pactū. Facit qđ infra dicā.§.iij.

¶Utz mutuans ad captandū amorē sit vsu 2
rarius? R.fm Tho.ij.ij.q.lxxviij.q̄ non. Li mitat hoc Joh.cal.in.c.fi.de vsu.verum.nisi spes vlteri⁹ p̄cedat.qz si quis mutuaret pape

vel impatori ꝛ hmõi. ad captandũ bñiuolẽ/tiam: vt post posset ꝯsequi bñficiũ vel castꝫ aliqđ esset vsura. Hoc limito veꝫ quando ex mutuo sperat. sꝫ quãdo ex amore ꝯcepto erga ipm ex mutuo facto nõ esset veꝫ. imo licite posset sperare. qz illud nõ sperat ex mutuo. sed ex amore. ꝛ ꝙ licet tenet Tho. vbi. s. ar. ij. isre sponsione tercij argumẽti.

3 ¶ Vltꝫ mutuare ad hꝫdã ea q̃ pecunia non mensurant sit vsura? R. Tho. vbi. s. ꝙ nõ. ex q̃ patet ꝙ licet sperare rem cui⁹ vsus inter amicos cõcedi solet sicut cõmodat liber. Itẽ in iuriẽ remissionẽ ab illo qui me iniuste ꝓsequebat cũ multo meo damno. c. dilectus. el. i. ꝛ. c. ad aures. de simo. Sec⁹ esset si iuste. qz nõ liceret sine vicio vsure mutuũ dare sb tali spe. Et sic intellige glo. i. c. qm̃ mlti. pcij. q. iij. q̃ dicit ꝙ vsure possunt peti vt damnũ euitet.

4 ¶ Vltꝫ liceat petere mun⁹ a lingua vel ab obsequio ppt mutuũ? R. fm Tho. vbi. s. ꝙ nõ. qz extimat pecunia. vt patet in illis q̃ locãt ad hoc opas suas. Nec ob. ꝙ obligat ad antidota: vt dictũ est: qz vt dicit glo. in d. c. si feneraueris. nõ põt deduci in pactũ. Rõ fm Archi. ibidẽ. qz antidotũ est debitũ simplex. sed cũ deducit in pactũ nascit obligatio ciuilis qđ est pl⁹. Et ideo pl⁹ exigit qđ põt extimari pecunia. ꝛ ppterea esset vsura. Addit tñ glo. pdicta ꝙ si egerit talis mutuãs ꝙ poterit p modũ gratitudinis petere talia seruitia nõ ex necessitate vl' ex lege. sed ex gratitudine sine vsura. Ego tñ credo ꝙ qñ naturalis obligatio deducit tali modo in pactũ ꝙ nõ magꝭ tenet q̃z ex ipa naturali obligatõe: vt puta dicẽdo. Ego mutuo tibi vt tu mutues postea mihi si indiguero. ꝛ ih cõmode facere potueris ꝙ nõ sit vsura. Qđ etiã tenet Hostiẽ. in sum. qz istud nõ est exigere pl⁹ q̃z velit natura ꝯtract⁹. Facit ad hoc. c. significasti. de elec. Sec⁹ esset qñ simplicit deduceret in pactũ vt sibi remutuaret. qz sic essꝫ vsura. Et hic intellige ꝛ limita pdicta. ꝛ Tho. vbi. s. q̃ cũ Archi. ꝯcor.

5 ¶ Vtrũ dñi q̃ mutuãt rusticis vt eoꝝ possessiones colãt sint vsurarij? R. fm Gre. de arimino. in. q. de mõte. ꝙ nõ. si istud ꝯcurrat. s. ꝙ alꝫ satisfaciet ipi rustico de opibꝫ positꝫ ad colẽdã possessionẽ fm ꝙ iustũ est. Sec⁹ esset si sbtraheret aliqđ ppter mutuũ. qz vsura esset. Idez dicen dũ est de eo q̃ cõcedit terminũ vt trahat emptores ad suã apothecã vl' ad suũ molẽdinũ vl' ad scholas ꝛ hmõi. si nullũ damnũ incurrũt. ꝛ ita bñ facilr eis satisfit ab ipis mutuantibꝫ sicut fieret ab alijs p candẽ rõnem. Et Joh. cal. i d. c. fi. ꝛ Joh. an. in mercu. sup regula peccatũ. ꝛ Lau. de redolfis florẽtin⁹. in. h. pte ꝯtractuũ suoꝝ. q. xxxviij. ꝛ Rod. ꝛ multi alij q̃ tenẽt ꝙ sit vsura. debẽt intelligi qñ ppter hꝫ magꝭ grauant. vl' ñ ita bñ satisfit eis ab ipis mutuantibꝫ sicut fieret ab alijs. vl' qñ hꝫ deducit in pactũ simpl'r. Sec⁹ si mutuat vsqz̃ q̃ vadat ad scholas. Nec ob. ꝙ efficit maioris concursus ꝛ fame. qz tale q̃d sperare nõ facit vsurã cũ nõ emat pecunia. Sil'r non ob. ꝙ auferꝫ eis libertas indirecte exq̃ reuocat mutuũ. qz nõ est veꝫ. Nã cũ mutuãs possit tps sui mutui limitare. l. vinũ. ff. si cer. pe. nõ aufert eis libertatẽ si mutuat donec vadãt ad ei⁹ scholas vl' molẽdinã: sꝫ pfigit terminũ mutui sui. Et sic tene sicut tenet etiã scotus Bernardin⁹ i suis ꝯtractibꝫ. al'r ois ml'titudo esset vsuraria cũ ñ possint hodie fiũdi sine mutuo locari colonis.

6 ¶ Vltꝫ mutuãs centũ Johãni cũ pacto ꝙ ret sibi. l. in numeratis. ꝛ alia. l. i debitoribꝫ vl' in rebꝫ. puta in pãno ꝛ hmõi. ꝛ ipse ꝓmittit sibi soluere centũ in numeratis quos debitores ꝛ res steriles nõ accepisset Joh⁹? nisi ppter mutuũ d. l. sit vsurari⁹? R. fm Lau. de redolfis in suis ꝯtractibꝫ ꝙ fit in fraudẽ. Et ideo cũ gratuet Johannẽ noie mutui erit vsura. Et ꝯcor. Bas. ꝛ Bar. in. l. cũ allegas. C. de vsur. Idez dic cũ rõne mutui aliqđ vẽdit debitori pl⁹ de bito pcio. pcij. q. iij. si feneraueris. Idẽ dic qñ emit min⁹ iusto pcio ppter anticipationẽ solutionis fm Tho. vbi. s. Qđ bñ no. qz multuz practicat iste ꝯtractus.

7 ¶ Vltꝫ gerẽtes negocia stipẽdiarioꝝ. s. recipiẽdo pagas eoꝝ ꝛ faciẽdo alia obsequia ꝛ mutuando eis i necessitatibꝫ eoꝝ recipiẽdo certũ salariũ sint vsurarij? R. Lau. in suis ꝯtractibꝫ. ꝙ nõ q̃tum ad id qđ pcipiũt rõne laboꝝ. sed q̃tũ ad id qđ pcipiũt rõe mutui sunt vsurarij. Idẽ dic de collectoribꝫ dñoꝝ q̃ a cõmunitatibus aliquid accipiũt vt mut⁹ cũ eis agãt expectando. ꝙ licite accipiũt si rõne laboꝝ ꝛ expectãdo accipiũt. sꝫ si rõne expectatõnis. sic est vsura. ꝯcor. Tho. vbi. s.

8 ¶ Vltꝫ ciuis qui mutuat cõitati vt euitet collectas sit vsurari⁹? R. Spe. ti. de vsur. tenet ꝙ nõ. qz aliud ẽ de suo nõ tribuere. ꝛ aliud nõ cepere. l. pcul⁹. ff. d dam. infec. Et aliud nõ acq̃rere. aliud nõ amittere. l. i. §. si his q̃ bona. ff. de colla. bo. Et aliud lucꝫ. aliud sumpt⁹ quos erat facturꝰ. l. cũ filꝰ. ff. de legi. Et aliud penaz euadere. aliud aliqđ lucratiue pcipe. ff. d vsu. l. impator. Joh. an. ꝛ do. Anto. in. c. ꝯsuluit. d vsur. limitant dictũ Spe. qñ collecta esset incerta. ꝛ sic onꝰ extraordinariũ. Sꝫ si esset certa ꝛ ordinaria esset vsura. Rõ: qz idẽ est remis

tere qđ dare.c.veniēs.el.i.de testi.viij.q.iij.ta lia.l.q̄s etiā.ff.de calū. Et hoc tene.

9 ¶Utrū ille q̄ mutuat dece illi q̄ sibi debebat alia decē que sibi denegabat cum tali pacto q̄ satisfaciet sibi opportune de.xx.sit vsurari⁹? R. q̄ nō fm Hostiē. in sum. eo.ti. Et ideo illud verbū qđcūq; positū in diffinitōe intelligit qđcūq; s. ad lucrū vl̄ supabundantiā. vel qđcunq; extimabile pecūia qđ sit plus. d.c. Soluit. et.xiij. q.iij. per totum.

10 ¶In quibꝫ casibꝫ accipit vltra sortē sine vsura? R. fm glo. et docto. in.c. Questus. de vsur. inuenio. xij. casus

11 ¶Primꝰ qñ eccl̄ia vel laicus recipit a suo vasallo feudū in pignꝰ. De q̄.s. Feudū. §. xxx.

12 ¶Secundꝰ qñ emphiteota vel vsufructuarius pignorat dño vel ꝓprietario. De q̄.s. Feudum. §. xxxij.

13 ¶Tercius qñ quis retinet possessionem meā possum in pignore accipiendo fructus meos facere sine vsura. q̄ recipio tm̄ meū. de vsu. c.i. et d.c. conquestus. Secus esset in possessione alteriꝰ in pignore accepta. q̄ vsura esset faciēdo fructꝰ suos. q̄ recipet vltra sortē nō suum de pigno. c. illo vos.

14 ¶Quartꝰ quādo sine oīi pacto et spe recipit gratis oblatū. vnde. i. q.ij. c. sicut. Nullaꝫ ingerit q̄ nō ex abiectis petitōne ꝓcedit. Intelligē qñ dās liberaliter dat sciēs se nō teneri: nec credēs creditorē h̄ exigere: et recipiēs recipit liberalit̄. vt.s. dictū ē. Restitutō. i. i ꝑte vsurari⁹. recipit. Et nota fm Pe. de ancha. et do. Antonius. q̄ interesse ꝓsistit nō solū in damno habito: sed in lucro cessante. dūmodo lucrū cessans esset i actu vl̄ q̄si in actu. h̄ est qđ ꝓbabiliter fuisset. q̄ sic dꝫ peti qđ aliq̄ modo est Secus esset si solū esse i possibilitate. q̄ sic dꝫ potius nō esse. h̄ patet p. l. si i actū rhetis. ff. de act. emp. et vē. Ubi patꝫ q̄ licz emptio q̄ fit de sola spe ꝓbabili q̄si i actu. et idē de ptu futuro. l. nec emptū. ff. de ꝓtrahē. emp. Secꝰ esset de eo qđ ē solū in possibilitate. Et q̄ patet qđ dicendū

16 ¶Quid de illo qui nō soluit ex culpa sua creditori solito mercari i termino debito? R. q̄ tenet ei ad lucrū cessans iudicio bonoꝝ mercatorū. Et ideo talis creditor licite recipit vltra sortē. Idē dic de illo q̄ volebat negociari vel possessionē emere q̄ licite recipit vltra sortē tantū q̄tū lucratꝰ fuisset verisil̄r: vel habuisset de fructibꝫ possessionis aut alteriꝰ rei. dūmodo quiq; ꝓcurrāt. Primū q̄ cōputet pericula et expēsas. q̄ lucrū intelligit deductis expensis et laboribꝫ et piculis. l. i. C. de fruc. et lit. expen. et l. fructus. ff. so. ma. Secm̄ q̄ nō sit eiꝰ intentio lucrandi principaliter p hāc viā. sz potiꝰ p mercantiā vl̄ emptionē. Terciū q̄ nō ꝓtrahat pactum ad semp: sz ad aliqđ tempus. q̄ aliter q̄ ad iudiciū humanū videret q̄ potius vellet lucrari isto modo q̄z p aliā viā. Quartū q̄ ille cui mutuat nō sit in tam arta necessitate et creditor in tali opulentia q̄ ei teneat gratis mutuare. qđ q̄ñ sit vide elemosina. §. i. Quintuz q̄ id qđ accipit sit vere interesse suuz ꝓbabiliter et p interesse accipiat aliter esset vsura Idē dic fm Inno. et Ray. de illo q̄ merces volēs deferre ad aliū locū q̄ licite plꝰ accipit quantū extimat lucrū qđ habuisset si ꝑfata ꝓcurrāt. Sz Hostiē. dicit q̄ hec opinio Inno. et Ray. mltos duxit ad infernū. Joh. an. vero cōcordat dicendo q̄ si statim preciū soluit cessat ratio Hostiē. et est vera opinio Inno. Si vo ꝑciū nō statim soluit. sic nō licet. Et Inno. intellexit q̄ñ preciū statim soluit. et hanc distinctionē Joh. an. sequunt Joh. cal. Pe. de ancha. et Henricꝰ bote. in.c. in ciuitate. de vsur. et Laur. de rid ol. in suis ꝓtractib. Sz do. Anto. in d.c. in ciuitate. dicit q̄ etiā si preciū nō statiz solui q̄ licet q̄ñ ꝓbabiliter est certū q̄ lucratꝰ fuisset. Et qđ dicit Hosti. et Joh. an. dicit q̄ loquunt ꝑsumptiue. Sed q̄ñ certū est q̄ nulla fraus interuenit: licet. et ꝑsumptio cedit veritati. Idē tenet Panor. ibidē. et sic tene in ꝓscientia. Nec obstat dictū Tho. vbi supra. q̄ dicit q̄ nō licet deducere in pactū id qđ de pecunia nō lucrat: intelligit em̄ q̄ñ p̄dicta non cōcurrunt. vt patet ex ratione sua cū dicit. q̄ nō debet vendere qđ nondū habet: et ꝑt multiplicit impediri. q̄ istis ꝓcurrentibꝫ nō potest impediri: aliter nisi sic intelligeret ꝓtraderet sibi ipi ibidē. vbi tenet licere deducere in pactū recompēsationē dāni p qđ subtrahit sibi aliqđ qđ debet h̄re. et cōtra id qđ expēsse tenet. ij. ij. q. lxij. ar. iiij. De q̄ infra. §. lxxvij.

¶Quid de illo q̄ habens ducentos tradit centum iohanni p suis necessitatibꝫ expendēdis cū pacto q̄ tantū sibi vltra sortē reddet q̄ztum lucrabunt alia centū que ponit in negociatione? R. Inno. et Joh. an. in.c. fi. de vsu. tenēt esse vsurariū. qđ verꝫ credo q̄ñ nolebat ea in negociatione ponere: sz si oēs ducētos volebat in negociatione ponere: et ad instantiā Johānis sibi taliter dedit erit licitꝰ ꝓtractus. dūmodo ꝓcurrāt p̄dicta. v. ꝑcedentis. q. 17

¶Utrū ille q̄ vendit possessionē vel q̄d simile 18

z tradit emptori possit si emptor nō sibi soluit in termino post terminū fructus possessionis suos facere sine vsura. R. glo. in d. c. cōquest. q pt in pign. accipe trāsacto termino: z fructus suos facere fm docto. Et in hoc casu habet actionē ex tractu vel officio iudicis ad interesse. fm Hosti. C. de ac. emp. z ven. l. ij. z ff. de act. emp. l. ij. Et q liceat habere glo. i. l. ij. C. d vsu. z in. l. curabit. C. de ac. emp. z ven. Et idez dic si q nō vult soluere precū tradēdo: vult z cōuenit vt sibi soluat fictū seu pensio debita donec precū soluerit. tex. est in d. l. curabit. Et vide supra Emptio. §. v. Et ex his patet q lucz cessans licite exigit sine vsura Et p hoc est tex. in. l. ij. in fi. ff. de eo qd cer. lo. z in d. l. curabit. Et facit qd no. in. l. Julian. §. offerri. ff. d ac. empt. z ven. Et qd no. Innocē. in. c. sacro. de sen. excō. z docto. in d. c. oquest.

19 ¶ Respectu dāni emergētis tenet Tho. vbi. s licere. Pro cui. declaratōe q̄rit vtz fideiussor q̄ p defectu debitoris cōpulsus fuit accipe sub vsuris vt solueret creditori: vel soluit vsuras z capitale creditori: q̄ iurauerat posset ipas exigere a debitore? R. q sic: z oia dāna q occasiōe debiti habuit: q̄ seruari debet indemnis. de fideiusso. c. ij. de fo. cōpe. c. fi. li. vi. ff. de ac. emp. z ven. l. si sterilis. §. cū p venditorē. ff. manda. l. si mandato. §. si fideiussor. ff. d admi. tuto. l. ij. §. vlti. Et hec est cōis opinio. licet Alanus dicat de vsur. solut. Sz tu dic fm eā distinctionē. de qua habes. s. fideiussor. §. ij.

20 ¶ Utz liceat exigere vsuras quas soluit ab eo qui nō soluit in termino? R. q sic. si duo occurrant. Primū si illi dixit q erat ei necesse accipere sub vsuris. Secundū si nō poterat aliter inuenire mutuū: nisi sub vsuris fm Alex. d ales Facit p hoc. c. quonia. xiij. q. iij. z. c. si q̄s. de clericis. xij. q. ij. Posset etiā dici q etiā si mutuum potuisset inuenire gratis q nihilomin. poterit exigere vsuras solutas. q̄ non tenet se alteri obligare: qd facerz si mutuo accipet gratis. Sz tn primū est equi.

21 ¶ Utrū ille a q̄ emi lapides tigna z hmōi. ex quibz nō percipit aliqs fructus teneat mihi soluere vsuras quas solui vt sibi satisfacerē si ipe nō mihi tradidit pdicta in termino. sz fuit in mora? R. fm Bal. in. l. vsuras. C. de vsu. q sic tanqz interesse. Facit tex. no. in. l. lucius ticius fm vnā lecturā. ff. d emp. z ven. Idē tenet Inno. dicendū esse in similibz contractibz puta locationibz. venditionibz. z hmōi. Concor. Lau. z Ridol. in suis tractibz. Sz Salicet. in d. l. vsuras. reprobat Bal. dicēs q interesse vsuraz quas soluit nō debet imputari debitori ante moram. Sz tu tene primā opinionē q̄ accepit sb vsuris taliter q alio mō nō accepisz nisi ppter cōplacentiā vl vtilitatē quā secutus erat ex tali emptōe. Et ideo cū talis ex falsa pmissione priuauerit eū tali vtilitate vl cōplacētia quā pl: vl tm extimabat q̄tū interesse vsuraz. Ideo talis ei tenet. Et sic concorda.

¶ Utz recipiens denarios sub vsuris qui postea autoritate ppria alicui amico suo sub eadem vsura mutuat sit vsurari? R. Monal. tenet q sic. Sed Joh. cal. in repetitōe. c. fi. de vsuris distinguit: q aut facit vt vsurario satisfaciat z se indemnē p̄seruet. Et sic licet q non fit stipulatio vsuraz: sed vt eniter damnū qd tenet. vt in. c. si qs oblit. xiij. q. iij. q̄m nō teneat cū suo damno alteri sb uenire. ff. de p̄scrip. ver. l. qui seruandaz. i pncipio. Aut facit alio respectu q̄z vt se seruet indemnē. Et sic nō licet z esset vera opinio Monal. puta. quia licet ñ mutuasset amico: nō pterea volebat soluere vsurario. Concor. Pe. de ancha. post Jo. an. in. c. i. eo. li. vi. 22

¶ Utz ille qui occasione mutui labzef subit vel damno possit in recōpensationē facere fructus pignoris suos sine vsura? R. Hostiē. in sum. q sic. de re. eccle. nō alie. c. ad nostrā. vl eti am aliquid p labze licite percipit vltra sorte. fm eundem ibidē. 23

¶ Utz liceat mutuare sub vsuris illi qui vsurpat mea q̄ aliter nō possum hre donec sim satisfactus. R. fm Alex. lombar. q sic. q̄z nō recipio alienū: sz meū. Facit. c. ab illo. xiij. q. iij. z. c. i. z ij. de vsu. Nō limitat tn nisi scandalū sibi ymineret vl alij. q̄z tūc nō liceret. 24

¶ Utz gener qui accipit in pign. certas possessiones a socero p dote non soluta faciat fructus suos? R. q sic. tex. est in. cap. salubriter. de vsu. Nō intellige si primo occurrat q sustineat onera matrimonij. vt fi. d. c. salubriter. et l. pater. in pn. ff. de doli excep. secundo q dos sit promissa simpliciter. Nā si dedisset terminuz de dote soluēda nihil posset recipe: q̄z ante moram nihil debet z potuit vxorē accipe sine dote. Dicat ergo gener. Ego sustineo onera matrimonij: vel ducendo sustinebo: da dotem. Et si socer nō potest: dicat ei. sustine onera matrimonij dando mihi possessionē in pign. vt ex fructibus sustineā. Dicit etiā Bal. in d. c. salubriter. q si gener accepit pignus: z postea dedit terminū socero de soluēda dote q nihilomin. potest bona cōscientia tenere fructus pignoris. Nō vez credo quādo dedit terminū ad redimendū pign.: aliter nō. Tercio q fructus nō excedant onera. q̄z causa cessante cessat effectus. 25

de appel. cū cessante. Et cōiter onera extimant fm qtitatē dotis. Nā mlier fm qtitatē dotis est alimēranda. l. si cū dotē. §. sinautē. ff. solu. matri. ⁊ c. p vestras. de donat. inter vi. ⁊ vxo. Quarto fm Joh. an. do Anto. ⁊ Joh. de lig. in d. c. salubriter. ⁊ Lau. de ridol. in suis ꝓtra/ctib⁹. oꝑtet q fruct⁹ subiȝiant fortune. Un fm eos nō liceret genero recipe cautionē vl' p missionē cū pacto q interim q dos nō solua tur p oneribꝫ dē sibi certa qtitas annuatim. Cōtrarium. s. q certa qtitas recipiat licite te net Paul⁹ de elea. Joh. cal. Pe. de ancha. et Pa. in d. c. salubriter. Et est verus cū sit ea/dē ratio. s. ꝓpter interesse dāni emergētis. Li/mito tn̄ pdicta vera: qn̄ gener si dotē haberet ponere eā in possessionē vel in negociationez ex quibꝫ pbabiliter tantū haberet. als nō: cuz nullū patiat interesse.

26 ¶ Utz mutuās summā pecunie debitā p do/te genero pfato: ⁊ recipies ab eo dē possessionē quā ipse in pign⁹ habet a socero p dote faciat fructus suos sine vsura: sicut gener facit. R. Bald. in rubrica. C. de vsur. q non. Ratio. q mutatōe psone mutat priuilegiū quotiēs per sona est imediata causa priuilegij. l. i. C. d' im po. lucra. de scrip. ⁊ l. locatio. als incipit licita/tio. §. fi. ff. de publica. Sz hec nō est ratio. q istud n̄ est priuilegiū ꝓpter dotē: sz ius cōmu ne ꝓpter interesse. Ideo cū iste mutuās nō p pter interesse: sz ꝓpter lucz accipiat fruct⁹ ex mutuo erit vsurarius: dicit tn̄ Rodo. q si mu tuasset liberaliter ⁊ gener sibi simil'r liberaliter trāsferret totū ius qd habet in possessione pfa/ta licite faceret fruct⁹ suos. q eos nō reciperet

27 rone mutui: sz rone liberalis donatōis.

¶ Utz emens a genero ius pfate possessionis faciat fruct⁹ suos: R. q sic. nec ibi pōt esse vsu ra: nisi fingeret emere cū intēdat mutuare. Fa

28 cit p hz qd dicā infra. §. lxxvi.

¶ Utz heredes mariti sine vsura sil'r faciāt fru ct⁹ suos: R. fm Joh. an. ⁊ Pa. in d. c. salubrit q nō. q ratio est diuersa. Nā heredes statim pnt se expedire reddēdo illi pign⁹ qd nō potest marit⁹. de iurīurā. tua nos. el. ij.

29 ¶ Utz relicta cui heredes obligāt pfatam pos sessionē faciat fruct⁹ suos: R. Inno. ⁊ Hosti. Ber. ⁊ do. Anto. in d. c. salubriter: tenēt q nō. Sz cōputabunt in sortē. Facit. l. ticia. ff. de sol. Sit ergo cauta ⁊ faciat possessionē vendi vel insolutū sibi dari. l. a diuo pio. §. si sup rebus. ff. de re iudi. Sz ego credo ꝓtrariū: si non ha bet aliunde vnde viuat q faciat suos fructꝰ li cite. Et etiā teneo q pt recipe certū q̄d annua tim ab heredibꝫ: donec sibi restituāt dotē. vt

s. dixi Dos. §. xxviij.

¶ Ex pfatis patet q rone interesse vel lucri ces 30
santis vel dāni emergētis aliq̄d accipe vltra sortē nō est vsura. Sz aduertendū est qn̄ in/teresse euenit rone lucri cessantz siue ex absen/tia vl' destructōe rei alteri⁹ extimatio nō debet deduci in infinitū. sz vbi res ꝑncipalis est ex/timatio nō debet excedere duplū rei ꝑncipalis sz cōmunē extimationē ipsi⁹ rei. Ubi vo res nō habet cōmunē extimationē. qz alia nō est q̄ cōiter vendat. vel vbi res est incerta: vt vbi gra: captura pisciū. de qua in. l. si iactum. ff. de ac. emp. ⁊ ven. tūc extimatio fiet arbitrio boni viri: licet excedat duplū. adeo tn̄ q in imensuz nō excedat. vt in. l. i. C. de sen. q̄ p eo q inter p/fer. Qn̄ vo interesse euenit rone dāni emergē tis: si hz euenit rone omissionis solū cōsiderat interesse solū intrinsecū. vt. ff. de ac. emp. ⁊ vē. l. si sterilis. §. cū p venditorē. Exemplū: frumē tū nō est datū emptori i termino: solū cōsidera bit illud qd plus valuit: qd est interesse intrin secū. nō q aialia mortua sint: qd est extrinsecū interesse. si aūt interesse euenit rone cōmissio/nis: sic tenet de extrinseco dāno. Exemplū. p/misisti mihi dare frumentū in tali termino. ⁊ ꝓpterea nō potui mihi aliter. Et exq̄ tu nō de disti non potui potuisse: exquo aialia mortua sunt: sic teneris p omissionē ⁊ cōmissionē. i. fal sam pmissionē saltē in cōscientia. Qd intelligo qn̄ aliter sibi potuisset: si nō fuisset tali pmissi one fraudat⁹. Aliud exemplū. Dedit quis ti gnū violatū sciēter: nec aliq̄d dixit ementi: te/nebit etiā de ruina dom⁹ ⁊ de pensione soluta: qd est interesse extrinsecū. vt. l. Julian⁹. in pn. ff. de ac. emp. ⁊ ven. Nō tn̄ in infinitū. Unde nō veniet pensio dom⁹ p longū tps. sed videt q veniat solū ꝑma pensio. ar. l. in hoc iudiciū. ⁊ l. nerati⁹. ff. de seruo corrupto. vbi corruptor serui tenet nō solū d' seruo: sz de oībꝫ rebꝫ qs asportauit tunc fugiens. nō aūt de aliis q̄ po/stea successiue furat⁹ est.

¶ Sext⁹ casus in quo licite vltra sortē exigit 31
est qn̄ id qd capit fit rone pene. Aduerte tamē fm Sco. in. iij. dist. xv. q. ij. ar. ij. q̄ creditor mallet debitorē potius incurrere pēā q̄z in ter mino sibi soluere esset vsura. Sil'r p̄sumitur vsura sup pena appōsita mutuo qn̄ excedit in teresse. de quo dic vt. s. Pena. §. xij. Itē p̄sumit in fraudē vsurarū qn̄ apponens penaz est consuetus feneran. l. Julian⁹. §. idē. ff. de act. emp. ⁊ ven. extra d' pigno. illo vol. ff. d' pigno. ac. l. vel vniuersoz. Itē qn̄ p singulos mēses vel annos dicit cōmitti. auten. ad hec. C. de vsur. sumpta de cog. auten. vt null⁹ mutua

agri. Jn iudicio tñ ante ſz apponat ſolū vt ille ſoluat in termino. qz de pecunia intēdit aliud facere: tunc z magis cupit q ſoluat q̄z pēnā cō mittat. z veriſil'r credidit pēnam nō incurrere qñ apposuit potent exigere ſine vſura: etiā ſi ex cedat in tereſſe ſm Rodo. qz intereſt publice vtilitati vt pacta ſeruent. Sī vero ponitur in fraudē vſuraz vl' quādo apposuit veriſil'r cre didit pēnā incurſuz. aut magis cupit incurre re pēnā q̄z ſoluere: vſurari⁹ erit. xij. q. ij. frater nitas. z. c. in legibus. de arbi. c. dilecti. z qđ ibi no. Jtē aduerte q qñ nō ſoluit in termino p pter impotētiā vl' ppter nō culpā ſuā: q pēna non p̄t exigi ſine vſura. qz vbi nō eſt culpa nō debet eſſe pēna. l. ſancim⁹. C. de pēnis. Ergo exi gere ſ rationē excreſcētie q̄ facit vſurā. d. c. ſi fe neraueris. Jtē qñ partē ſoluit nō p̄t tanta pē na exigi qñ obligatio eſt diuidua. de quo dic vt. s. Pena. §. xiij. z. xiiij.

32 ¶Quid de ſtatuto vl' conſuetudine qua ordina tur vt miſſus in poſſeſſionē lucreť fruct⁹ ad ra tionē q̄nq̄z p centenario donec ſibi fuerit ſatiſ factū. vl' q ſibi deť in ſolutū id qđ valet quīq̄z p tribz. R. Bal. in. l. acceptā. C. de vſu. q. xvij z Jo. de imo. in. l. ſi finita. §. ſi plures. ff. de dā. infec. q licite ſine vſura illud accipit. qz illos lucrať rōne intereſſe. z dicit notari in glo. ſup. §. ſi vero. in auten. de exhi. re. q̄ ſingularis eſt ſm eū. Bar. vero in. l. ſi finita. §. Julian⁹. ff. de dam. infec. z Joh. de anania in. c. ſalubriter. de vſur. z Lau. de ridol. dicūt q talis conſuetudo vl' ſtatutū eſt ctra ius diuinū z in fraudē vſu rarū. Sz ego dico q ſi tale ſtatutū vel conſuetu do emanauit i pēnā vt debitores arteńt ad ſa tiſfaciendū. z debitor ex culpa ſua nō ſatiſfecit q ita eſt opinio Bal. dūmodo cōcurrat recta intētio. vt. s. dixi in p̄cedēti. q. nec miz cū au toritas p̄toris ppter nimiā ctumaciā h̄ face re poſſit. l. fulcim⁹. §. fi. ff. ex qui. cau. in poſ. ea tur. Sī ita fit in fraudē z mutuās pot⁹ velit incurrere pēnā debitorē z hmōi. ſic vera ē opi nio Bar. z erit vſura. Oportet ergo ad h̄ vt li ceat q iuſte ſit miſſus in poſſeſſionē non tm ex ordine ſz etiā ex cauſa. h̄ eſt q ī veritate fit cre ditor: z ppter intereſſe illud pl⁹ accipit. puta. qz pot⁹ vellet ſua. puta centū q̄z domū q̄ va let centū. xx. aliter illud pl⁹ teneret reſtituere. vt dicim⁹ de pignore in. l. ſi. §. ſinaūt bienniū. C. de iur. do. impe. vel ad puniendū ctumaci am debitoris ſupabundantiā p̄dictā accipiat puta qz ille ctumaciter nō vult ſoluere.

33 ¶Septim⁹ rōne dubij recipit vltra ſortē ſine vſura. de q̄ in. c. in ciuitate. z in. c. nauigāti. de vſu. puta emēs rē p minori p̄cio q̄z valeat tpe emptōis receptur⁹ eā tpe q̄ veriſil'r pl⁹ vel mi nus valere poteſt non erit vſura. ſi caſus acci deret q plus valeret. qz ſm glo. in. c. nauigāti de vſur. tam emptor q̄z venditor equaliter cō modū vel incōmodū ex dilatōe expectat. Ex emplū emit quis frumentū tpe madij vl' oleū z hmōi: in quo vna mēſura valet vnū ducatū p vno florено receptur⁹ ipm tpe auguſti. ſi eſt frumentū vel tpe natiuitatis ſi eſt oleū. i quo tpe veriſil'r poteſt valere tantū min⁹ de vno flo reno q̄tuz plus nō erit vſura. licet valeat pl⁹ Eſſet bene vſura ſi tali p̄cio emeret q veriſimi liter min⁹ valere nō poteſt vel q̄d modicū: ſed bene multū plus. Nō aduerte p iſtis q̄ emūt oleū tali p̄cio q paz min⁹ p̄t valere: ſz bñ mul tum plus. qz vſurarq̄ ſunt. Aduerte etiā hic q ſi ille qui emit rem receptur⁹ alio tpe cā: crede bat eā plus valere. q̄z uis iudicio cōmuni veri ſimiliter ſit plus vel min⁹ valitura. erit vſura rius minus emendo ppter p̄uentionē ſolutio nis ſm Innoc. z do. Anto. in d. c. in ciuitate. q̄uis nō teneať ad reſtitutionē: ſi veriſil'r plus vel min⁹ erat valitura. licet ipe nō ſic crederet. Sil'r dic de illo q̄ vendit frumentū vel oleū z hmōi plus q̄z valeat tpe ctract⁹. vt p̄ciū re cipiat tpe quo veriſil'r poteſt plus vel min⁹ va lere ſi antea nō erat venditur⁹ q licet. Uñ cla ri⁹ Sco. in. iiij. diſt. xv. dicit. Aut vendēs fru mentū tpe natiuitatis ponit p̄ciū qđ tūc valz z expectat vſq̄ ad madiū ſolutionē. z ſic miſe ricordiā facit. Aut ponit mai⁹ p̄ciū q̄z tunc valeat. Et tunc diſtingue. ſi erat venditur⁹ in natiuitate: ſic erit vſura. ſi ño nō erat venditu rus: ſz volebat ſeruare vſq̄ ad madiū: z ſoluz ppter inſtantiā req̄rentis vendit: tūc ſi ponit p̄ciū tale tñ q veriſil'r in madio p̄t plus vale re vel min⁹ nō erit vſura. p d. c. nauigāti. Sī vero ponat tale p̄ciū q ponat ſe in tuto vt in pluribz: z illū cū quo ctrahit in periculo vt in pluribz. puta. qz raro p̄t plus valere: ſz minus ſic cōiter. ſic eſt vſura. Et in h̄ cōcordāt cōiter canoniſte in dictis. c. in ciuitate. z. c. ctſuluit. z c. nauiganti.

¶Sed q̄d ſi nō ponit p̄ciū: ſz vendit cū pacto 34
q quantū valebit in madio tantū vult: R. q ſi vt dixi erat ſeruatur⁹: licet. Sī ño non erat ſeruatur⁹ erit vſura. Aduerte tn q cuz olei vi nū z frumētū z hmōi creſcāt illud qđ creſ ſcit nō poterit ſine vſura vendere. Jtē ſi neceſ ſario p ei⁹ ctſeruatōe vſq̄ ad illud tps h̄ret ali quas expēſas facere. puta pulueriſationis aut locarōis valoz ſeu dom⁹ z hmōi. ſi ipas non detraheret eſſet vſura. Et ppterea dico q ctſe ſoz debet multū ponderare pfata: ne ſim'l ruat

cū ipis. Et iō.c.in ciuitate pfatū merito dicit ꝯsulte hoies facerent:si a tali cōtractu cessarēt cū cogitatōnes hoīm nequeāt oīm potēti ꝛo occultari. Ratio:qz tales magis sunt cōtenti ita expedire qz piculo suo vsqz ad illud tps seruare. Et etiā vt plurimū sunt incerti.si erant seruaturi vsqz ad illud tps.cū videam⁹ ppter quedā emergentia ppositū sepi⁹ mutare. Et pterea est piculosus ꝯtract⁹.nisi bene clausuleť. Et magis dubi⁹ est casus qñ nō ponit pciū tunc.sed vult qztuz valebit in pncipio madij vel in medio aut in fine.cū certū sit q totuz si haberet multitudinē nō potuisset ita pfixe i pncipio vendere vel in vno die.ꝛ cōiter mutet pcium. Si tñ vellet tantū quantū valuit plus i madio.sic esset vsura apta. Si ꝙo simplr dixit qztū valebit in madio.sic fm iudiciū humanū attendeť mediocritas.vt nō pl⁹ vl⁹ minus capiať.sz medijū.ar.in autē.de ꝯsulibꝫ.§. qm̄ etiā nos.sz tñ piculosum est.cū fozte vēdit⁹ fuisset in illo tpe q̄ min⁹ valuit i illo mēse ra angustiate p vili pcio.ꝛ ꝛemū facta pace lucrať.ꝛ.p vno sit vsurarius:R.q non rōne dubij.l.cū hereditate.ꝛ.l.se.ff.de here.ꝛ ac.vend. fm Hosti.ꝛ Archi.cōsulūt tñ vt inde largas faciat elemosinas. 35

¶ Utrū emens reddit⁹ alicui⁹ ciuitat⁹ ex guerra angustiate p vili pcio.ꝛ ꝛemū facta pace lucrať.ꝛ.p vno sit vsurarius:R.q non rōne dubij.l.cū hereditate.ꝛ.l.se.ff.de here.ꝛ ac.vend. fm Hosti.ꝛ Archi.cōsulūt tñ vt inde largas faciat elemosinas. 36

¶ Utrz mutuās rem cū pacto q eadem res in pōdere numero ꝛ mēsura sibi restituať sit vsurarius. Exemplū.puta pecuniam p pecunia. marchā argenti p alia marcha argenti.granū p grano.vinuz p vino ꝛ hmōi:R.fm Pe.de ancha.in.c.vsuraz.de vsur.li.vi.ꝛ Jo.cal.in d.c.fi.ꝛ Rod.q aut verisiliť dubitať q tpe solutōnis tantū mun⁹ p̄ valere quantū pl⁹.aut q nō plus valebit.ꝛ sic nō est vsura nec pctm vt in d.c.fi.qz sicut creditoz teneret eā recipe. l.vinū.ff.si cer.pe.ꝛ no.glo.in.l.si q̄s clericus. xiij.q.iij.qz nō est necesse sit eiusdē extimatio nis.licet debeat restitui eiusdē bonitat⁹ q̄litate intrinseca. Ideo nō peccabit recipiendo pcio pciosioz tpe solutōnis. Et tunc si creditoz erat seruatur⁹.ꝛ nō auferet libertatē debitori liberandi se qñ velit infra terminū.sic licet. Si ꝙo non erat seruatur⁹ sed interim ꝯsumptur⁹.sic cē vsura. Si lr qñ auferret libertatē debitoꝛ liberādi infra terminū.q̄uis esset seruatur⁹ erit vsura Et hic ꝯcoꝛ. Archi.in d.c.si q̄s clericus. Dicit tñ Rodo.q qñ erat seruatur⁹ ꝛ nō abstulit libertatē debitori liberandi se.q̄uis iō credidit vt se piculo exoneraret.ꝛ pximū piculo sb mitteret.nō tñ pptera teneret ad restōem lucri ꝺ necessitate.licet peccauerit ꝛ in pnia vt restituat sit ei ꝯsulendū. Lau.tñ de ridol.in suis ꝯtractibꝫ tenet indistincte.q ille q̄ mutuat p̄ximo ducatū q̄ mō valet q̄ttuoz libras.si postea recipiat q̄ngz libras vt valet tpe restitutionis q hꝫ licite facit.sine erat seruatur⁹ sive nō Sz opi.Ancha.est equioz ꝛ tutioz.

¶ Octau⁹ casus in q̄ recipiť vltra sortem sine vsura est rōne piculi.p qđ supabūdātia p̄ rēcōpensari fm Alex.lom. Res em̄ extra piculū existēs plus valēt qz res eiusdē speciei in periculo. Et sic hec recōpensatio reduciť ad naturā rei q̄ ppter piculū extimaťpl⁹ vel min⁹ valere.ꝛ sic excusat ab vsura. Et in hꝫ ꝯcoꝛ. Lau. de ridol. Monal. Mgr̄ Frā.de empoll. Pe. de ancha. Lar. Jo.de anania.in d.c.nauigāti ꝛ cōiter oīes. Et est casus in l.naue.ff.loca.ꝛ hꝫ patebit ex seq̄ntibꝫ dubijs clari⁹. 37

¶ Utrz mutuās pecuniā nauigaturo cum tali pacto q si nauis cū capitali piciteť nihil sibi teneať. Si ꝙo res emptas portauerit salvas teneať sibi pecuniā mutuatā cū pte lucri trade rit vsurarius:R.q sic.casus est in d.c.nauiganti. Et aduerte q docto.diuersimode istuz tex.exponūt q̄re est vsura in isto casu.tu tñ tene q rō est.qz tal' mutuans nō vult mutuare: nisi cū tali pacto susceptōnis piculi. Et ppterea grauat debitoreꝫ in aliq̄d plus ex mutuo. Et iō vsura est. Si aūt q̄s liberal'r mutuaret deinde post mutuū ad instātiaz debitoris suscipere i se piculū qđ dz assecuratio licite posset aliq̄d lucri suscipe sine vsura. Et rō diuersitatis est.qz receptū in pmo casu vltra sortē direcie ꝯcernit mutuū in q̄ omīs supabundantia pbiteť. Lau.vi.xiiij.q.iij.c.ij. Sed in secdo casu nō sic.qz nō ppter mutuū sed ppter factū. scz securitatē.vñ est ꝯtractus imoiatus iste secund⁹ vltra mutuū. Itē qz accipe aliq̄d p assecuratiōe licet fm oēs. Ergo mutuū qđ pr⁹ q̄s fecit nō facit eū prioris ꝯditōis. Et ideo tene q sive mutuū dederit sive nō p̄ licite aliq̄d recipe.qñ piculū alicui⁹ rei in se suscipit nō ppter mutuū sed ad instantiā debitoris. Si vero ppter mutuū cogeret debitoreꝫ vt periculuz ei daret causa alicuius lucri.sic esset vsura. Et sic loquitur d.c.fi. Et hoc elicio a do. Lau.de ridol.in suis contractibus Et hoc locum habet nedum in susceptione periculi maris.sed etiam cuiuscunqz fm magistrum Franciscuz de ampul'. 38

¶ Utrz accipientes aliq̄d p saluo ꝯducto licite accipiāt:R.q sic.si duo ꝯcurrāt. Primum q ipe nō teneať tenere stratas vel viā securaz. Secundū q obseruet qđ promisit. Sed si ipse 39

forte esset causa talis piculi iniuste vel nō ser/uaret ꝓmissum teneret restituere qđ accepit. ⁊ vltra de oīm damno satisfacere.

40 ¶ Quid de pactis q̄ fiūt inter aliq̄s ꝯtēdentes scz ꝙ tale q̄d erit vel talis fecit tale q̄d vel fuit aliq̄ ⁊ ponūt. x. R. ꝙ si in hmōi nō inducitur aliq̄d turpe. puta votū captande mortis sicut in illis q̄ ponūt ꝙ frater talis mortuus est. vel moriet infra annū. sic erit vanū. Si vero tale turpe inducit sic erit turpe: ⁊ tenebitur ō bono ꝯsilio dare lucratū paupib⁹.

41 ¶ Utz A. q̄ fideiubet ꝓ B. C. a quo C. B. pe cuniaz mutuo accepit cū pacto ꝙ vult duos florenos ꝓ centenario fideiussionis sit vsura/rius. dic vt. s. fideiussor. H. xx.

42 ¶ Utrū mutuās pecuniā Johāni vsqz ad. x. annos cū pacto ꝙ si infra decēniū mortu⁹ fue rit alt eoz debitor sit liber. Si ꝯo supuixerint ābo dabit sibi aliq̄d vltra sortē sit vsurari⁹? R. fm Alex. lō. ꝙ sic. Rō: qz piculū non excusat vbi cā tpis non ꝓpriū aliq̄d pl⁹ accipit. sz vbi nō cā tpis tūc piculū excusat. Vl' dic ꝙ iō est vsurari⁹. qz ex mutuo exigit obligatōez alicu ius vltra sortē: licet sb piculo. d. c. fi. de vsu.

43 ¶ Utrū ciuis q̄ mutuat cōitati. lxx. ducatos q̄ cōitas habet ex statuto ꝙ quicūqz hatēs fili am vni⁹ anni. lxx. dederit habeat q̄ngentos ꝓ ipa maritāda si vixerit vsqz ad. xv. annū. Si vero ante p̄fatū tps mortua fuerit totū amit/tat sit vsurari⁹? R. ꝙ sic. qz in mutuis veris vl' interp̄tatis spe lucri p̄cipaliter factis piculū vel dubiū nō excusat a fenore. d. c. fi. Nec ob. dictū Rich. in. iij. dist. xv. ar. v. q. v. qđ vult ꝙ qñ capitale ⁊ lucraz stat ad piculū mutuan/tis licite recipiat vltra sortē. qz istud est verum qñ periculū euenit ex natura rei. q̄ allegat d. c. fi. sed in casu isto est periculū ex lapsu tpis. Et ideo ꝯtract⁹ illicit⁹ ⁊ vsurari⁹.

44 ¶ Quid ō illis q̄ dāt eccl'iis pecuniā vt recipi ant ab eis certas possessiones tenēdas toto tpe vite ipoz. ⁊ post morē debeāt redire ad eccl'ias? R. Post. tenet ꝙ licet. ⁊ h̄ rōne piculi seu icer/titudinis. allegat. l. i. C. de pac. ⁊. l. i. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. nisi habeāt p̄rauā intentōez. Sof. te/net ꝙ est ꝯtract⁹ vsurari⁹ qñ dat pecunia. Se cus qñ daret vnā possessionē eccl'ie ⁊ reciperet eq̄lentē vsur⁹ vl' fructur⁹ vtraqz in vita sua vt post morē ei⁹ ad eccl'iaz ambe cū pleno do mīnio reuertant. qz sic licet recipe in duplo va lentē pl⁹ q̄z sua quā ꝯfert. Silr si suā ex nunc voluerit i eccl'iaz trāsferre oīmino vt ipe ea nō vtat seu fruat poterit licite ab eccl'ia recipe pos/sessionē valentē i triplo. vt. x. q. ij. p̄carie. Ego ꝯo dico ꝙ etiā qñ dat pecūia ꝙ licet dūmodo fuer eq̄litas iuris naturalis fm Rich. in. ij. dist. q. xxiij. ar. iij. qz tal' ꝯtract⁹ nō est ꝯtract⁹ mu/tui veri vel apparētis: sz potiꝰ est ꝯtract⁹ inno minat⁹ q̄ magz assimilat ꝯtractui emptōis et venditōis. Et iō si debet licere oportet vt nō ap pareat q̄s habeat partē meliorē. sz ꝙ videant equales tā vendēs q̄z emēs: aliter esset illicit⁹. Idē dicit Rich. de eo q̄ emit annuos reddit⁹ etiā pecuniarios vl' cēsum pensionē vl' p̄dium hereditarie vl' ad vitā emētis ꝙ licet. si debita fuer eq̄litas. Et Alex. lom. in q̄l. suo idē tenet ⁊ cōiter oīes doc. parisiēses ⁊ can onistē in d. c. in ciuitate. verū est ꝙ Innoc. ibidē limitat in redditibꝰ ꝯstitutis nō ꝯstituēdis ō nouo tpe ꝯtract⁹ sz nō est rō diuersitat⁹: dūmodo reddi tus sit realiter i re nō ficticie. Idē tenet Inno. ibidē ō emptōne noīe debitoz ꝙ licet. Facit. l. iubem⁹. la. ij. C. de sacrosan. ec. Et idē dicēdū si p̄fata emant in ꝑpetuū. Pe. de ancha. dicit ꝙ si reddit⁹ de nouo cōstituti sint pecuniales, qz habēt magnā vicinitatē cū mutuo potiꝰ ta liū emptio dicit ꝯtract⁹ vsurari⁹. Et est verū q̄ ad p̄sumptionē. Sec⁹ esset in ꝯscientia qñ vere emerent. Rodo. tñ dicit ꝙ qñ emt reddit⁹ ad vitā emptoris ꝙ tūc nō est tutū: ne vendēs de sideret morē emptoris. Et placet mihi. Rō: qz pactū qđ inducit votū captāde mort⁹ non valet. l. si. C. de pact. ⁊. l. stipulatio b mō. ff. de ℔bo. obli. Et iō p̄hibet p̄missio p̄bende nō va cantis in. c. ij. de ꝯcess. p̄ben. li. vi. Et h̄ qz ꝯtra bonos mores. iō nō debet admitti. l. pacta. C. de pac. Qđ tñ nō est dicēdū ꝙ sit mortale pec/catū vēdere vl' emere ad vitā fm se. qz h̄ nō in uenit p̄hibitū si debite seruent circūstātie. alit vsufruct⁹ nunqz posset ꝯstitui q̄ finit morte. H. finit. insti. de vsufru. Emere aūt vel vēdere ad vitā venditoris magz licet. qz tale votū nō p̄t interuenire. Nec ob. qđ dixi de emptōe red dituū pecuniarioz ꝙ pecunia nō est vendibi/lis. qz qđ est mediū venditōis nō p̄t esse ter/minus. Quia sciendū est ꝙ sicut i ꝯtractibus nr̄is habem⁹ mobilia ⁊ imobilia. sic ⁊ in vtroqz ⁊ ipm ius p̄t vendi. sicut ipa mobilia ⁊ imobi lia. Nō ergo vendit pecunia: sz ius percipien di ipos reddit⁹ pecuniales: q̄ vendito trāsit ip sa pecunia. sicut ius patronat⁹ qđ vēdi nō p̄t transit vendita terra q̄ illud h̄z. Aduerte tm ꝙ si q̄s recipiat centū a Tytio vt ipe Tyt⁹ ꝯsti tuat se debitorē reddit⁹ annualis maioris q̄nti tatis q̄z accepat vsura est. qz in re nulla est red ditus q̄ emat nisi Tyt⁹ esset persona q̄ soleret locare opas suas ad tantū ꝓ anno ⁊ ipas ven deret. Silr vsura videt qñ exigit pl⁹ de reddi tu q̄z res reddat in fructibꝰ de lucro. Qđ bene

no.qz pauci aduertũt. Et attẽde ꝙ talis cõtractus q̃ ꝺs emit reddit⁹ possessionũ vel domus cõiter fit sb ꝺtractu emphiteotico siue libellario ꝛ cũ pacto: ꝙ ille q̃ soluit pensionẽ possit redimere ꝛ se liberare a dicto cẽsu. vñ dicit in aliq̃bus ptibꝫ vẽditio a ficto ꝛ a catha frãchi. Et ꝓpterea licet locatio possit fieri ꝑ pcio toti⁹ redditꝰ quẽ reddit dom⁹ vel possessio. Nõ tamẽ sic poterit fieri in isto ꝺtractu libellario. qz talꝫ tenet manutenere rẽ suis expẽsis. l. ij. C. ꝺ iur. emphi. Et tenet etiã soluere pensionẽ. licet res pereat casu fortuito dũmodo maior ps nõ pereat. Sec⁹ in ꝺuctore: qz nõ tenet suis sumptibꝫ manutenere. l. colon⁹. in pn. ff. loca. nec tenet perimere casu sine culpa. c. ꝓpter sterilitatẽ. ꝛe loca. Et ideo si tantũ vult ꝺ cẽsu q̃stũ solueret ꝺuctor simplex est inust⁹ ꝺtract⁹ ꝛ i fraudẽ vsure ꝓpter pactũ ꝛe retrouendẽdo. ꝛe q̃. j. §. lxvi. cũ se. Et ꝓpterea ꝛebet haberi respectus nõ ad fruct⁹ si excedũt. sz ad quantitatẽ pecunie solute ꝑ pcio: ita ꝙ talis pensio multiplicata p. xx. annos ascẽdat ad totalẽ estimationẽ rei sic locate. Et sic erũt. v. ꝑ centenario. vt est tex. in auten. ꝛe nõ alie. §. qz vero. ꝛ i auten. ꝓpetua. C. ꝛe sacrosan. ec. ꝛ ibi no. glo. Et sequit Bar. in d. l. ij. ꝛ do. Bartholome⁹ cipolla veronensis. ꝛ ideo si locaret simpliciter ꝓ vi. nõ poterit dari ad libellũ nisi ꝑ. v. Vñ qz cõiter grauat talis in cẽsu iudico cõiter ꝺtractũ talẽ illicitũ ꝛ in fraudẽ vsurarũ.

45 ¶ Utr̃ emens frumentũ in herba vel vinũ in vite aut oleũ ꝛ hmõi: anteq̃ sint matura min⁹ q̃ valebũt tpe q̃ matura erũt sit vsurari⁹: cũ videat mutuũ interptatũ: ff. fm. Bal. in rubr. cã. C. ꝛe vsu. ꝙ aut pens numeratio est causa dãni ipi⁹ vendẽtis. ꝛ sic est vsura. p. c. in ciuitate. ꝛe vsuris. Aut sola ꝺuentio qz pciũ ñ soluit ꝛe pẽsenti. Et sic ꝺtract⁹ licet nõ sit vsurari⁹ est tamẽ illicit⁹. Aut neutrũ est causa dãni. qz nõ plus valet frumentũ vl vinũ sub tali qualitate ꝓpter periculũ cui subiacet. Et sic licet. l. fistulas. §. frumẽta. ꝛ. l. si ꝛebitor. §. verisimile ff. ꝺ ꝺtrahen. cmp. Hoc intelligo qñ emit nõ in genere sz ꝛeterminate. s. frumentũ isti⁹ agri in herba. vel vinũ isti⁹ vinee ꝛc.

46 ¶ Tene ergo ꝑ toto isto. viij. casu melio⁹ intelligendo hãc regulã ꝙ si mutuũ sit ꝓncipaliter spe habẽdi vltra sortẽ nullũ periculũ ꝑt excusare q̃n sit vsura talis ꝺtract⁹. Si ꝛo mutuũ fit liberaliter. ꝛ postea ꝓpter periculũ aliq̃d accipitur excusat.

47 ¶ Non⁹ casus est rõne administratõis. puta tenebat̃ q̃s collocare pecuniã alteri⁹ in emptõne ꝑdioꝝ vt tutor vel in aliud fructuosum. ꝛ nõ fecit ille cui⁹ erat pecunia poterit tm̃ vltra ꝓncipale accipe q̃stũ lucri habuisset verisil̃r si vt ꝛebuit collocasset. l. tutor q̃ repertoriuꝫ. §. si post ꝛepositõnez. ff. ꝛe admi. tu. Et facit ꝺ platos q̃ ꝓt acq̃rere eccie ꝛ ñ faciũt. xij. q. ij. q̃cũq̃z

¶ Decim⁹ casus est rõne hostilitatis. Nã quẽ possũ ꝑsequi gladio ꝛ bonis spoliare iuste possũ etiã licite vsuras ab eo extorq̃re. xiij. q. iij. ab illo. dũmodo nõ sit scandalũ alijs. 48

¶ Undecim⁹ casus rõne ostentatõis. Exemplũ. ꝺo tibi pecuniã signatã ad ostẽtatõez vel etiã ad supponendũ pignori. ita ꝙ volo illam met quã tibi ꝛedi i numero mihi restituas. et vltra eã aliq̃d lucri. Nã talꝫ ꝺtract⁹ licet cũ nõ sit mutuũ: sz potri⁹ locatõ. vt no. glo. i. c. si fenueraueris. xiij. q. iij. ꝛ in ꝺ. c. ꝺquest⁹. ꝛ facit. l. iij §. vl. ꝛ. l. se. ff. cõmo. Lõcor. Sco. i. iij. ꝺi. xv. 49

¶ Duodecim⁹ est rõe alteri⁹ ꝺtract⁹ a mutuo ꝺo vel interptato. Nã in solo mutuo vero vel interptato ꝺfistit vsura: qñ aliq̃d supra sortẽ. id est mutuatũ exigit̃ qz vsus rei i mutuo nõ est sepat⁹ a ꝺsummatõne ipsi⁹ rei mutuate seu dominio. Ideo exigens aliquid vltra sortẽ rapit vsum. ꝛ sic dicit vsura. nõ sic in alijs ꝺtractibꝫ. Et qz aliqñ ꝺtract⁹ apparẽter nõ videt mutuũ: ꝛ tm̃ est saltẽ interptatũ. ꝓpterea ꝛe mltis questionibꝫ subinferã q̃ fiũt in ꝺuersis cõtractibꝫ a mutuo apparẽti. 50

¶ Et ꝓmo circa cambia sciendũ ꝙ oĩa reducũtur ad ꝛria. s. realia solũ. ꝛ sc̃do ad realia ꝛ literas. ꝛ tercio ad sicca. 51

¶ De cambio reali solũ. Utrũ cambiuꝫ reale liceat quando rõne eius aliquid lucri accipit ꝛ est qñ q̃s habet ducatos i auro vellet monetam. vl̃ habẽs monetã vellet auꝝ vel alterius generis pecuniã campsoz vult tm̃ ꝑ ducato. vtꝝ sit vsurari⁹ ? ff. ꝙ nõ. qz nõ ꝑt esse mutuuꝫ in campsore in ꝟ. vñ minuere sortẽ nõ põt esse vsura. sed bene augere. tex. est no. in. l. rogasti. §. si tibi ꝛedero. ff. si cer. pe. posset bene esse iniusticia qñ excessiuũ lucrꝫ accipet respectu laboris. Et licet q̃dã dicãt licere cãpsoribꝫ solũ q̃ ꝺ ꝟ faciũt artẽ nõ alijs. tm̃ ego nõ video rationẽ diuersitatis cur nõ possum extimare laborem nũcrationis vni⁹ ducati vnũ solidũ sicut quilibet ali⁹. Tm̃ est verꝫ ꝙ aliq̃d pl⁹ possunt rõnabiliter accipe illi q̃ ꝛe ꝟ faciũt artẽ. qz maiores labores portant cũ semp sint parati. 52

¶ Utrꝫ cambiũ reale ꝛ ꝑ lras liceat. ꝛ fit duobus modis. Primo ꝟ mõ. Ego habeo ꝟ Janue centũ aureos vellem ꝙ mihi rnderent̃ rome. ꝺuenio cũ campsore vt faciat mihi lras q̃bus ꝛent̃ mihi xcv. solũ ꝛliquũ lucret: ff. fm Bal. in. c. i. ꝛe plus peti. ꝙ licit⁹ est talꝫ ꝺtract⁹ 53

ꝛ necessari⁹ iuregentiū munit⁹ naturali rōne: eo ꝙ cāpsor subit picula viaꝝ ꝛ dāna nūciorū pensiones opaꝝ ꝛ salariorꝝ factorꝝ. vt no. in. l. piculi. ff. de nauti. feno. ꝛ. l. traiectice. in princi. ff. de ac. ꝛ obli. ꝛ. l. q̄ rome. §. i. ff. de ver. ob. vñ si aliquid lucrat hoc est iustū cū industria accedat rei licite. l. si heres. ff. ad. l. fal. ꝓterea numeranti mihi dece licet pacisci ꝙ ei nō reddā nisi nouē cū nō possit esse vsura minuere sortē sꝫ bene augere vt dictū est. Posset n̄ esse iniusticia qñ excessiuū lucꝝ capet respectu laborꝝ ꝛ expensarꝝ ꝛ piculi. vl' qñ pecunias non bonas darent. Fit sēdo modo cambiuꝫ p lras ꝛ reale ꝫ modo. Est vltramontan⁹ q̄ habes mille ducatos venetos ꝛ intendes ferre eos venetias: vbi plus valet ꝛ ibi expendere inuenit cāpsorem i sua patria habentē tabulā cābij venetijs ꝛ tradit ei ad forꝝ cambij venetiarū. vt sibi venetijs reddant. Talis ꝓtract⁹ ꝑt esse licitus. ꝛ est qñ nō intendit ꝓpter ꝓtiorē traditionē habere lucrū: sed rōne patrie illud reportat. Si vero ex ꝫ ꝙ pri⁹ tradit vltra montes q̄ꝫ recipiat venetijs intendit lucrū habere: erit vsurarius: cū ꝓtior traditio inducat ratōem mutui ꝛ spe habendi vltra sortē. ꝛ sic erit vsura.

54 ¶ Vtrū cambiū siccū sit licitū? R. ꝙ nō. qr dr siccū eo ꝙ in ſitate est siccū a charitate ꝓximi ꝛ siccat aiam a gra dei. ꝛ fit septē modis. Prio ꝫ modo. Recipio florentie a campsore dece libras grossorꝝ: q̄ tūc valent centū florenos cuz pacto: ꝙ tenear ipi campsori tantū dare q̄ꝫtuz infra dece dies post celebratū ꝓtractū valebūt libre grossorꝝ venetijs. q̄ aliqñ valet pl⁹ aliqñ min⁹. ꝛ ꝫ hinc ad mēsem receptōis eorꝝ: vel si plus vult tenere de mense in mensem renouat modo ꝑdicto. ꝛ tale cambiū est illicitū ꝛ vsurarius ꝓtract⁹. qr est ibi mutuū cū spe habēdi vltra sortē. qr licet aliqñ min⁹ valeant: tamen vt in pluribꝫ plus valent. nec excusatur ꝓpter periculū. vt. s. patuit. tex. est clar⁹ habenti oculos cordis in d. c. fi. de vsu. Et talis ꝓtractus est ad pniciē ciuitatū: experientia teste q̄ est oim magistra. c. q̄ꝫ sit. de elec. li. vi. Et ꝙ sit illicit⁹ cōiter tenet a docto. Secdo fit ꝫ modo. Datro hic Janue centū aureos ꝛ trado eos Petro vt mihi totidē rndere faciat hinc ad mensem rome vbi plus valet: veriſil'r ꝛ credit. Et ſil'r vsurari⁹ est. qr est mutuū cū spe habēdi vltra sortē. c. ꝓſuluit. ꝛ. c. in ciuitate. de vsu. Tercio fit hoc modo. Datro hic Janue centū aureos q̄ꝫ do Petro indigēti vt mihi rndere faciat a Londres seu Bruges hinc ad tres mēses alteri⁹ generꝭ monetam. puta tot libras de sterlini ꝛ hmōi. Iste ꝓtract⁹ cōiter est vsurarius ꝑm Host. ꝛ Sot. qr cōiter fit vt inde lucrē tur. Et licet aliqñ nihil lucret. tn̄ in extimatione habet lucꝝ. Et sic cū sit mutuū cū spe habēdi vltra sortē erit vsura. Nec rō piculi excusabit sicut dictū est. Idē dic qñ Janue existens emit turonēses recipiēdos i frācia i talibꝫ nūdinis ꝑm Alex. lom. cū tales emāt pl⁹ vel minus ꝑm tps dilationē. ꝛ intēdant lucꝝ qđ cōmuniter euenit. Fit quarto ꝫ mō. Janue existēs dat certā monetā alicui vt sibi reddat in scutis Lugdunij tpe ferie q̄ ibi fiet. ꝫbi grā. extimat ꝫ ianue scutū .xxviij. ꝛ sic dat tantā monetā ad rōnem de .xxviij. ꝑ scuto ꝙ ascēdet ad scutos centū: q̄ scuti in lugduno vt plurimū valēt .xxx. vl' saltē pl⁹ ð. xxviij. Idē dic ð hinc neapoliz ad tot carlinos ꝑ ducatꝭ ꝛ hmōi ꝑm Nonal. sunt vsurarij. allegat. c. ejcies. lxxxviij. di. ꝛ d. c. fi. de vsu. Quito mō fit sic. Ego indigeo pecunia ꝫ Janue q̄ro mutuo ꝛ nō inuenio nisi ꝫ pacto ꝙ recipiā ad rōem cambiorū de Londres vel Bruges: cū ego accipiens nō habeam banchū in Londres vl' Bruges: nec mutuans. Ideo mutuat isto modo. qr velit referre suas pecunias a Londres. sꝫ vt sic lucret ex tali ꝓtractu nūc de Janua ad Londres. ꝛ de Londres ad Januā. Et sic patet ꝙ nō licet. Unde dic ꝙ est vsura. Fit ꝛ sexto modo pessime. Et dicit cambiū recambiū. ꝛ fit ꝫ modo Ego indigens pecunia hic Janue q̄ro aliquē qui mihi mutuuꝫ det. Et st aliqs q̄ dat mutuū ad rationē cambiorꝝ de Londres cuz pacto ꝙ scribat litteras: ꝛ tamē non mittit: sꝫ ipas retinet ꝛ ꝑm ꝙ lucrat cambia in eundo et redeundo ita accipiet vltra sortem. ꝛ vsurari⁹ pessim⁹ est. Septimo modo fit cambiū in romana curia: qđ quidē est vsura clara. licet ſb cambio pallietur. ꝛ fit sic. Cleric⁹ cōsecut⁹ de nouo aliqđ beneficiū ꝑ expeditōne bullarum ipius indigens pecunijs petit a campsore ſb mutuo certā summā. puta centū ducatos restituēdos in patria. puta turonie hinc ad sex mēses monete ibi currentis ei quem ꝓfatus campsor statuerit: mutuat campsor. sed vltra cambiū exurgens ex varietate valoris monetaꝝ diuersis locis exigit. v. vel. viij. ꝑ cētenario tales campsores vsurarij sunt indubitāter Et licet quidā conati fuerint defensare ꝙ licite ꝑt fieri tale cambiū sic cū ꝑmo scdo tercio quarto q̄nto ꝛ sexto modo dictū. Dicēdo ꝙ nō est ꝓtractus mutui: sed pmutatōis vel emptōis seu ꝓtract⁹ innoiat⁹ saltē. ꝛ lucrū ꝓueniat ratione dubij vel patrie. Iō nō ꝑt esse vsura Sꝫ ꝓtra ipos est text⁹ dicti. c. fi. a contrario sensu vbi dicit. Ille q̄ꝫ q̄ dat dece solidos vt alio

tpe totidē sibi ḡni vini vl olei mēsure reddāt. q̄ licet tūc plus valeāt: tñ vtr pl⁹ vel min⁹ solutionis tpe sint valiture verisiliter dubitat nō debet ex hoc vsurari⁹ reputari. hec ibi. Ergo a cōtrario si verisiliter plus p̄sumerent valiture tpe solutōis esset vsurari⁹. Et iste ↄtractus videt emptōis vel permutatōis aut saltē ↄtract⁹ innominat⁹. qz dat pecuniā receptur⁹ granuz et hmōi: q̄ magis distāt a ducatis q̄z sterlini. p̄terea tene indubitāter q̄ est ↄtract⁹ mutui interp̄tati cū spe habēdi vltra sortē celebrat⁹. Nec obstat q̄ aliq̄n min⁹. qz vt plurimū t in extimatione intendūt lucr̄z t inest. Et licet Archi. flo. in summa teneat q̄ tales solū sunt vsurarij mētales. Tu tñ eos dicas esse vsurarios etiam reales. qz mutuū petēti nō volūt dare nisi cū isto pacto. Et sic patet q̄ sunt vsurarij mētales t reales. vñ Host. t Sof. dicit tales vsurarios q̄tūcūq; sub spēcie p̄mutatōis emptionis vl alterius ↄtract⁹ pallient t oīb⁹ execrabiliores sunt: q̄ de nūdinis ad nūdinas tales cōtract⁹ faciūt cū excedāt centesimā sm Hosti. cū q̄ ↄcor. Alex. lom. Est tñ ↄtract⁹ in q̄ nō dicerē ↄtractū vsurariū nec illicitū. videlicet Est aliq̄s q̄ vellet ire de Janua Londres p̄ negociatione nollet secū deferre pecunias ppt̄ periculā ḡrit aliquē cui det suas pecunias hic Janue q̄ faciat sibi rndere totidē londres. sed qz ppter abusum p̄fator̄ mercator̄ non pt̄ p̄sciri determinate q̄t libras de sterlini valeāt sue pecunie accipit lras sm cursuz cambij a quodā hic Janue cui dedit suā pecuniā t inde lucrat aliq̄d. Dico q̄ si iste nō ideo hic dat vt inde p cambiū lucret. sed solū vt suas pecunias londres habeat. q̄ tale lucr̄z sibi aduenies nō facit eū vsurariū: cū adueniat sibi port⁹ rōne incertitudis seu patrie qđ excusat ab vsura. q̄n mutuū nō sit spe habēdi vltra sortē. Si tamē posset sciri preciū sue pecunie p̄cise. t sic habere. t vellet hmōi lras cambij esset vsurari⁹. qz ia intenderet lucr̄z ex mutuo: nec incertitudo eū excusaret dicto. c. fi.

55 ¶ Utr̄z deponēs pecuniā apud campsorez vel mercatorē vel artifices p̄ qua qz negociat dat deponēti certū q̄d p̄ centenario licite recipiat: R. sm Bald. in. l. i. C. p̄ socio. Aut talis depositum in spem. t tūc qz illicite vsus est pecunia dep̄posita teneť omne lucr̄z restituere deponenti. qz ex re illius locupletior fact⁹ est. ar. l. q̄ sine vsuris. ff. de nego. ge. Sed ego nō credo i ↄscientia q̄ teneat de necessitate p̄ ea q̄ dixi Restitutio p̄mo de lucro q̄ vsurari⁹ p̄cepit ex pecunia vsuraria: qđ nō teneť restituere. Aut vsus est licite. qz deposuerat in numero. t tunc si deponens nō habuit animū fenerādi. t campsor liberaliter dat vl ex quadā cōtate: sic licite recipere p̄t sine vsura. Si vo dat ex q̄dā necessitate credēs se obligatū excusat de ponēs q̄z diu bona fides durat. s. credēs q̄ liberalit dedit. Nec obligatio antidoto⁹ iustā parit receptōez per errorē soluti. l. si testam̄to. §. i. ff. de fideiuss. Si vo deponēs habuit aīm aliq̄d habendi lucri. sic vsurari⁹ est. qz vez mutuū est cū spe habendi vltra sortē cū sit in numero nō in spēcie nisi deposuisset rōne societat̄ cū piculo suo. s̄z quo ad restitutōem dic vt. s. Restitutio p̄mo i verbo vsurarius.

¶ Utr̄z deponens pecuniā dotalē apūd mercatorē. ita q̄ sit salua t recipiat aliq̄d de lucro sit vsurari⁹. vide. s. dos. §. pi. t societas. i. §. vij. 56

¶ Circa cōtractū emptionis t venditōis. qz 57
sepe interuenit mutuū vez vel interp̄tatū. Jō plura querunt.

¶ Utr̄z mercator seu artifex sit vsurari⁹ q̄ illi q̄ 58
statim soluit rē vēdit p minori p̄cio q̄z illi q̄ nō soluit incōtinenti. sed vult terminū: R. p̄supponendo p̄mo qđ dicit Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. et Rich. in. ij. quol. q. xxiij. ar. iij. q̄ pensatio valoris rez vsualiū nō p̄t fieri a nob nisi p ↄiecturalē seu p̄babilē opinionē. Et hoc q̄dē nō p̄cutit aliter s̄z sb quadā latitudie eqlitat̄. vñ paruꝰ excessus eqlitatē illā nō corrūpit. s̄z tunc solū qñ est ibi tant⁹ excessus q̄ ineqlitas clare videtur. Et talis excessus ↄtractū vicios̄z reddit Et hoc p̄supposito. R. ad. q. cū distinctōe. q̄ aut talis vēditor nō excedit p̄fatā equalitatis latitudinē cū illo q̄ vult terminuz. licet p minori daret si statim solueret p̄ciū. Et sic nō est vsura. Exemplū: extimat̄ pecia talis panni ab aliquibꝰ. x. ab aliꝭ. xi. ab aliꝭ. xij. statim soluēti libenter daret p. ix. vel. x. nō soluenti vult. xij. nō est vsura. cū nō excedat rōne tpis equalitatem latitudinis iusti p̄cij. Si vero p̄fatā latitudinis equalitatē trāscenderet. vtputa quia vellet. xiij. vel. xiiij. sic esset vsura. c. ↄsuluit de vsu. Idē dic de eo q̄ nō vult p̄togare terminū debitori nisi aliq̄ dato. d. c. ↄsuluit.

¶ Quid si ex inueterata mala consuetudine t 59
paucitate pecunie currentis cōiter vendit ad temp⁹ plus q̄z inuenire posset emptorē statim soluentē. R. sanct⁹ Tho. in quadā. q. t Sira. obdo. in suis ↄtractibꝰ q̄ si tales solū hoc faciunt vt iustū preciū extorqueant nō erunt vsurarij. vnde ne decipiaris. attende si preciū occurrens sit iustū an nō. Et hoc tibi de mō strare poterit si attendat an mercatores si venderent tali precio ↄsideratis laboribꝰ t ceteris debitum lucrū cōiter reportarēt. qz si sic esset pl⁹

nō posset vēdi sine vsura. Si vo nullū lucrū cōiter haberēt: sic est clarū q nō est iustū pciuz: illud qđ taxat đ psenti soluēti. sz hꝫ puenat potius ex nimia cupiditate pecunias habentiū qui tali pcio volūt emere: vt postea modo suo vendāt. Et ideo si plus vendunt illo pcio ad temp⁹ dūmodo iustū pciū nō excedāt qđ debet valere. si talis corruptela non esset: non erit vsura. qz nihil vltra debitū exigūt rōne tpis. Aduerte etiā q si q̄s esset in tali loco in q̄ cōmuniter emētes nō haberēt pecunias. sz emunt ad temp⁹ posset vendere aliq̄d pl⁹ iusto pcio occurrēti sine vsura. Ratō: qz mercator pt magis extimare mercantiā illā q̄ tardi⁹ expendit q̄z que citius. Et ideo si plus aliq̄d vendunt solū habendo respectū ad lucrū qđ rōnabiliter deberēt reportare ex tali negociatōne nō ex tpe nō ꝺdemnabo eos si tm̄ plus solū vendūt ad temp⁹ q moderatū lucrū reportēt pensatis laboribz et expensis et ceteris hmōi. non haberet tm̄ locuz istud in illo q̄ defert aliquas merces ad aliquē locū vbi credebat multū vendere et lucrari posse ꝓpter eoz raritatē Sz qz alie mꝰ te supuenerūt videl q nedū lucz. imo damnū reportaret si vēderet pcio occurrēti vendit ad temp⁹ pl⁹ vt sic nō patiat damnū. qz hoc essz vsura. Sicut em̄ noluisset minuere de pcio si nulle alie supueniss̄ent. ita adueniēte abundātia rōne tpis nō poterit aliq̄d pl⁹ vēdere. Nā in casu isto habet locū illud qđ dicit. Res tantum valet quantū vendi pōt. l. i. §. si heres. ff. ad trebel. et l. querebat. ꝑmo. R. ff. ad. l. falci. et l. si q̄s vxore. §. vlti. ff. de fur. Sz in casibz superiorib⁹ limitat vez. q res tantū valet q̄tuz vendi pt. s. si ꝑdicta abusiua nō obstarent Et ita rndit Tho. ij. q. lxxvij. ad. l. pcia. ff. ad. l. falci. vbi dicit. Precia rez nō ex affectu singulor. sed cōiter fungunt dicit vez: nisi affectio sit rōnabilis ex parte venditoris. vt est in ꝑdictis duobz casibz nō isto vltimo.

60 ¶ Utz vendens rem alicui qui pecunia indiget vt statum reemat ꝑ minorꝝ pcio sit vsurarius? R. q sic. qz pinde est ac si pecuniā mutuaret. Et iste est cōtract⁹ pessimus: q̄ dicit stoch et bistoch. qz cōiter plus vendūt. Et sic vnum gladiū infigūt. et postea min⁹ reemunt. Et sic aliū gladiū imponūt. Si tm̄ simpliciter quis vendidisset ꝑ iusto pcio nō cogitans reemere et emptor nō inueniens emptorē vellet vendi tori vendere ꝑ minorꝝ nō esset vsurarius minus emendo. sz posset esse iniusticia et cōiter i eo accidit. Et ideo illicit⁹ ꝟtract⁹.

61 ¶ Utz vendēs rē ad tps plus q̄z cōmuni extimatione valeat. sz tm̄ plus valet vl valoze naturali vel ꝓpter vtilitatē ementiū. vel qz erat multū vtilis vendēti. et fm illud exigit pciuz sit vsurari⁹? R. fm Sco. et Ric. vbi. s. et Tho. ij. q. lxxvij. q res nō pt extimari vt tali pcio vendat salua iusticia. Nec fm valorē naturalē. qz sic musca valeret plus q̄z totū auz mundi et omnia inanata. Nec fm vtilitatē ementiū. qz sic herba medicinalis vel potio q̄ valet alicui ad liberationē a morte precio inextimabili foret vendēda. Sz oꝑtet extimet cōmuni extimatione fm qđ dictū est in. lix. §. Et ideo si pl⁹ tali extimatōe venderet rōne tpis erit vsura Si nō rōne tpis sz alio respectu erit iniusticia. nisi vendat sciēti et volēti. vt. s. emptio. §. vij. Bene aūt posset pl⁹ extimari q̄z valeat res cōi extimatōe sine vsura rōne ꝓprie vtilitatis. puta habeo rē multū mihi vtilē ex q̄ multū mihi ꝓficio: et ex ei⁹ absentia multū dānificabor. ꝓpterea liceret instāter postulāti eā sibi vēdere nō q̄ntū valet cōi extimatōe sz q̄ntū ē mihi vtilis et q̄ntū extimat damnū ex ei⁹ carētia. Et iō nō esset vsura: q̄uis interueniret tps solutōis fiende. Rō. qz res salua iusticia pt tali pcio vēdi. Et iō pl⁹ qđ accipit nō accipit ex tpe sz ex natura rei. licz q̄ ad apparētiā videat vsurari⁹

¶ Utrū vendēs vinū vel frumētū ad huiusmodi ꝑ pcio qđ currit cū pacto tm̄ q si plus vsq ad pasca valuerit illud plus vult. si vero minus nō vult minuere preciū: sit vsurarius? Re q sic. facit. l. penul. C. de solu. et. l. qui bona. §. si q̄s. ff. de dam. infec. no. Archi. xvij. q. iij. §. i. et Hostiē. in sum. Facit. l. si nō fuerint. §. Aristo. ff. ꝓ socio. Hoc intellige q sit vsura quādo tale pactū facit rōne dilatōis solutōis. aliter esset iniusticia nō vsura. vnde Sco. in. iij. di. xv. q. ij. ar. ij. ponit duas regulas circa hāc materiā obseruādas. Prima est q vendēs nō vendat tps. qz nō est suū. Secūda q non ponat se in tuto de lucro vel semꝑ: vel vt in pluribus. aliter est vsura.

¶ Utz emens a iohanne centū q̄ debet habere hinc ad tres annos a petro seu ꝑ legato seu ꝑ ficto molendini vel qualitercūq̄z ꝑ. xv. q tūc soluit de presenti sit vsurarius? R. q aut ad instantiā iohannis emit: aut sponte. si ad instantiam iohannis solū. et ꝓpterea min⁹ emit q̄z extimat verisimiliter interesse suū. puta qz volebat de ipsa pecunia negociari negociatōe quia verisimiliter lucratus fuisset tm̄ deductis periculis et laboribz. vel qz tantū minuit quantuz extimat laborē in rehabendo et picula et hmōi. sic nō est vsura. Nā nostra interest litibus et sumptib⁹ nō vexari. vt in. l. minoribz. ff. ꝺ minoribus. Si vero sponte et ꝓncip aliter facit 62 63

ꝓpter lucrū ⁊ minuit ꝑciuꝫ solū ꝓpter hoc. qꝛ nūc soluit vt in futura reh̄eat plꝰ ꝓpter ꝓe matura solutionē. sic est vsura. c. fi. de vsu. Et in ꝟ ꝟuenit Joh. an. in addi. ad spe. Nec obstat illud qđ dicit plꝰ soluit q̄ ante tps soluit. in sti. de ac. §. plꝰ. ⁊ de plꝰ pe. c. i. qꝛ illud est verū in eo q̄ ante tps soluēdo patit aliq̄d interesse. ⁊ ideo cogēs eū plꝰ petit. Vñ ista plꝰ petitio siue sit respectu tpis. qꝛ cū obligeť hinc ad annuꝫ solū. ⁊ tñ hodie exigit: siue sit respectu rei. puta qđ debeť tpe messis petit tpe anteriori q̄ plꝰ valet: siue sit respectu loci. puta qđ debeť in vno loco petitur in alio: siue sit respectu cause. Exemplū. vt qđ debeť alternatiue vel nō ē obligatus petit determinate. tantū solū potest diminuere quantū extimat interesse suū verisimiliter: siue lucri cessantis: siue dāni emergentis. alias ꝓpter ꝓmaturā solutionē diminuere de ꝓncipali esset vsura. Sm Tho. ij. ij. q. lxxviij. in responsione vltimi ar. Idez dic de illo q̄ vadit ad artificē debitorē mercatori p pāno de centū: q̄ debet hinc ad annū ⁊ facit sibi dari xcv. modo ab artifice ⁊ ipse se obligat soluere centū in termino mercatori Sm p̄dictā distinctionē. Aduerte tñ q̄ si talis pecunia seu debitū esset litigiosū nō liceret emere. de q̄ dic vt. §. cessio actionū. p totū. Item si esset mutuū vl̄ cōmodatū factū alicui vsq̄ ad tres annos. ⁊ superueniret casus in q̄ mutuās vl̄ cōmodās indigeret ⁊ vellet sibi restitui nō liceret cōmodatario vl̄ mutuū accipienti aliq̄d minuere ꝓ interesse suo: qñ sil̄e interesse incurrit mutuās ⁊ cōmodatori: nec aliūde ꝓuidisset vt ipm euaderet: si tal̄ cōmodator vl̄ mutuās nō sꝟeniss̄et. Et sic intellige ⁊ limita. l. in rebꝰ. ff. cōmo.

64 ¶ Vtq̄ emens pagas. puta de. lxxviij. ad rationē. de. xv. solidis p libra. qꝛ sic est cōis eoꝝ extimatio Januē sit vsurariꝰ: cū postea sit habitur⁹ verisimiliter hinc ad duos annos. xx. solidos p libra? R. Quidā multū errātes conati sunt simpliciter asserere nō esse cōtractū vsurariū: sꝫ solū turpe lucꝝ. Aliq̄ etiā dixerūt q̄ licite fit sꝫ emptōis in q̄ vsura esse nō potest: sꝫ solū iniusticia. Sed dō qꝛ inest periculū ⁊ labor in rehabendo. Tercio qꝛ cōis extimatio nō plꝰ indicat valere. Quarto qꝛ sicut plꝰ valet fructꝰ maturꝰ ⁊ pfectus q̄z acerbꝰ. ideo licite quādo est acerbꝰ minꝰ emit. Sꝫ certe iste rationes nihil valēt. qꝛ licet formaliter sit ꝟtractꝰ emptio tra sortē qđ sepe coopit sub ꝟtractu emptōis. vt patet in. c. ꝟsulunt. ⁊ c. in ciuitate. ⁊ clarius in. c. si. de vsur. Nec labor seu periculū excusat. qꝛ verisimile nō est q̄ nō habeat totum: ⁊ sine omi labore in tpe. Ideo minutio pcū fit soluꝫ tpis. qđ patet. qꝛ q̄nto plus tarde habēt solui: tanto minꝰ emunt ꝓpter ꝓmaturā solutionē. Et cōis extimatio ē corruptela. patet. Est memoria hoīm q̄ recolūt q̄ sub cōmuni extimatione cadebat q̄ ꝟtractꝰ vsurariꝰ esset. Et sic p seueraſſet nisi fuissent quidā magistri in theologia nō bone cōsciētie q̄ sine omi fundamēto iuris. imo ꝟtra tex. apertū a ꝟtrario sensu in. c. si. de vsu. licitū esse ꝟsuluerūt ñ intelligētes q̄ licet fructꝰ agrestus minꝰ possit emi q̄z maturꝰ. nō tamē minꝰ q̄z qñ cōputatis periculis semp plus sit valiturꝰ q̄z emať. qꝛ etiā si emať tanto minus ꝓpter ꝓmaturā solutionē q̄ verisimiliter plus debeat q̄z minꝰ valere: certe vsura erit. p tex. clarꝫ in dictis. c. pallegatis. Si debet ergo licere oportet q̄ ꝓpter ꝓmaturā solutionē nō minꝰ emať. quin possit etiā minꝰ valere. imo plꝰ dicit do. Pe. de ancha. in disputatōe mōtis florētie q̄ si q̄s emeret ad duos vel tres annos in pstita vel loca p̄dicta ⁊ peiret magꝭ q̄z debet q̄ esset vsura: qꝛ nō est vere emptio cum redditꝰ sit de primo reuersurꝰ ad venditorem nec locatio. qꝛ pecunia statim soluit̄ p alia pecunia. vnde accedit ad ꝟtractū mutui. Et ꝓpterea mihi videť dicendū sicut de casu p̄cedēti q̄ si q̄s ad instantiā amici emit pagas p̄dictas q̄ potiꝰ vellet negociari cū suis pecuniis q̄z talia emere q̄ poterit tāto minꝰ emere q̄tū extimat verisimiliter interesse suum. Propter periculū ꝟo vel laborē nō credo posset plus de vno solido minuere cū iudicio cōmuni nō extimeť: aut valde modicū q̄d. Si ꝟo q̄s ideo emit p̄fatas pagas vt sic lucreť. vsurarius est. Et sic fua in ꝟscientia. qꝛ nō inueni q̄ posset aliter determinare. q̄z uis aduocat⁹ fuerim coram doctoribꝰ ⁊ magꝝis ꝓ ista materia. Nō credo tñ q̄ formaliter nō est ꝟtractꝰ vsurariꝰ: sed bñ eq̄ualenter. ⁊ in re ⁊ in ꝟscientia ⁊ quo ad deū. sicut in simili dicit in d. c. in ciuitate. ⁊ c. fi.

¶ Fit aliꝰ ꝟtractꝰ qui dicit emptio scripturaꝝ banchi: q̄ fit ꝟ modo. Debet q̄s habere in bancho talis campsoris centū. sꝫ qꝛ campsor non teneť soluere nisi hinc ad tot dies vel menses vendit istā scriptā. Hoc est ista centū ꝓ. xcv. alteri statim soluenti. De q̄ dic vt de superiori casu dictū est. 65

¶ Vtq̄ emēs p̄diū vl̄ domū cū pacto de retrouendendo vsq̄ ad tot annos. vel semp faciat fructꝰ suos sine vsura tpe medio anteq̄z recōpareť? R. q̄ sic. si bona fide absq̄ fraude emať. ꝟ est q̄ in veritate intēdat emere. ⁊ solū pactū de retrouendēdo faciat ex cōplacētia vēditoris 66

ꝛ ꝙ pdi⁹ vellet ne reꝫemeret: ſz ſibi libere dimit
teret. Et qđ liceat patet p.l.ſi fundū. C. đ pac.
inter emp. ꝛ ven. ꝛ.l.quotiēs. ff. đ indic. addoc.
ꝛ tenet Hug. ſequit Archi. in.c. pleriꝙ xiij.
q.iij. ꝛ Inno. Joh. an. ꝛ cōiter docto. in.c. ad
noſtrā. de emp. ꝛ ven. Si ꝙo emeret in fraudē
qz intēdit mutuare nō emere. ꝛ ſi crederet ven
ditorē nō reemptuꝝ nō emeret. ſic eſſet vſura
palliata ſub tali venditōne. Et ſic ꝓſumit fm
docto. in d.c. ad noſtrā. ex trib⁹. Primo qñ ꝑ
ciū eſt modicū reſpectu rei. Facit. l. q̄uis. §. cū
eſſem. ff. ad velleia. ꝛ ḥ maxime qñ poſuit pa
ctū ꝙ niſi redimat infra certū tps nō poſſit po
ſtea reemere. qz videt pactū. l. cōmiſſorie. ſ. mu
tuaſſe. puta centū ꝛ recepiſſe pign⁹ ꝛ centum
xxv. ita ꝙ niſi redimat infra tale tps ſit amiſ
ſum. Vltꝛ eſt ꝙ res nō tm̄ valet ſi vendat cuꝛ
tali đitōe ꝙ ſemp poſſit reemi q̄ſi venderet
ſimpliciter. ar. l. fundi. partē. ff. ꝛ cōtra. emp.
Scđo ꝓſumit in fraudē. qz nō fit pactū vt re
ſtituat aliq̄d pl⁹ q̄ fuerit pciū. vt no. in.c. illo
vos. ꝛ pigno. ꝛ do. Anto. in d.c. in dyoceſi. đ
vſu. Tercio ſi emptor ꝛſueuit exercere vſuras
l. ꝙ ſi nolit. §. q̄ aſſidua. ff. ꝛ ediℓ. edic.

67 ¶ Vltꝛ emēs cū pacto ꝛ retrouendēdo appo
nens clauſulā ꝙ nō vult poſſit redimere an te
quinquēniū vel ꝛcenniū ſit vſurari⁹ ?. R. Po
ſtiē. ꝛ Joh. an. in d.c. ad noſtrā. in nouella te
nent ꝙ ꝓſumit in fraudē vſure. Sz ego dico
ꝙ ſi ḥ facit bona fide. puta qz vult impingua
re poſſeſſionē. que pinguedo nō cōſumit vſqꝛ
ad tot annos. ꝛ ꝓpterea nō vult reemat. niſi
ſibi alio modo velit ſatiſſacere ꝛ expenſa: ſic li
cet. Si vero fit in fraudē vt lucret fruct⁹ ex pi
gnoꝛe ſimulato. ſic eſt vſura.

68 ¶ Vltrū emēs cū pacto ꝛ retrouendendo ꝛ lo
cās vēditoꝛi ꝑ certo affictu ſit vſurari⁹ ?. R. ꝙ
nō. ſi ſine fraude ſit: vt dictū eſt. §. Aſſet tm̄ illi
citus ſi ex pacto cōmodū vl̄ in cōmodū: exce
pto ꝺſtituto affictu ptineret ad vēditorē. Nā
ḥ eſt ꝺtra naturā emptōis cū rei empte cōmo
dū vel in cōmodū ꝛ ꝛeat ptinere ad emptorē.
l. illud. ff. ꝛ peri. ꝛ co. re. ven. niſi affictus eſſet
ita modic⁹ ꝙ venditor releuaret in illo in quo
grauat ꝺtra naturā ꝺtract⁹. Itē reddit illicit⁹
qñ ipe venditor ñ poſſet ſe qñ vellet ab hmōi
ꝺductione liberare. qz cū talis obligatio vēdi
cet partē pciꝰ. đ. l. partē fundi. ꝛ emptor ſoluꝛ
iuſtū pciū rei ſoluet. ſic habebit ſupra iuſtū p
ciū iſtā obligationē. Et idē dic ſimiliter ſi vel
let ꝙ obligaret ſe ad ꝺducendū ꝙ eſſet illicitus
niſi in alio alleuiaret ꝺductorē. Preſumit tm̄
vſurari⁹ ex pdictis in antepcedēti. q. ꝛ etiā qñ
ꝑpꝛios fundos vēderet ad hmōi ꝺtract⁹ faci
endos: cū nō ꝓſumat incōtinēti velle ſtraria
agere. l. nō ad ea. ff. ꝛ ꝺdi. ꝛ ꝛ mon.

¶ Vltꝛ emēs tpe meſſiū granū vel vindemia/ 69
rū vinū ꝑ pcio ꝙ tūc valet cū pacto ꝙ tot mē
ſure ſibi reddant tpe paſcali ſit vſurarius ?. R.
Hoſtiē. in ſum. ꝛ Joh. an. cū glo. in d.c. ſi. ꝙ
ſic. xiij. q. iij. vſura. Nec ob. ꝙ aliquādo ſunt
viliora. qz ad ea q̄ raro euenīunt nō cōſiderāt
leges. l. nā ad ea. ff. ꝛ legi. in auten. vt ſine phi
bitione. §. qz vero poſt multā. ꝛ cōmunis cur
ſus eſt ꝙ ſint charioꝛa q̄ extimand⁹ eſt. c. certi/
ficari. ꝛ ſepul. ꝛ. l. i. §. i. ff. ꝛ fluminib⁹.

¶ Vltꝛ emēs frumentū vinū ꝛ hmōi tpe quo 70
colligit vt poſtea charⁱ⁹ vēdat alio tpe ſit vſu
rari⁹ ?. R. ꝙ nō. Aſt tm̄ turpe lucꝛ. Primo ſi eſt
eccl'iaſtica pſona q̄ ḥ facit. xiij. q. iij. c. quicū/
q̄ tpe. Secūdo ſi ḥ facit ꝓpter auariciā. ſ. vt
charⁱ⁹ vendat nll'a alia neceſſitate penſata vel
vtilitate aut vt charitatē inducat taliter ꝙ ho
mines cogant emere ab eo. ꝛ ipe ad libitū poſ/
ſit vendere. Et ſic ꝛccat mortal'r. ꝛ credo tene
atur reſtituere damnū ſi qđ ꝛdit ex ḥ cōmu/
nitati ſiue alicui q̄ alio modo ſibi ꝓuiſſet: ſi
talis nō impediuiſſet taliter emēdo. ſicut faci/
unt illi q̄ ſtant i porta ciuitatis vt totū granū
nouū emant: ꝛ ꝓcurāt ne ꝛferat in platēā ad
vendendū. Et ꝛ iſtis intellige pfatū. c. quicū
q̄. Si vero talis emeret ꝓpter bonū cōmune
vt fecit Joſeph. ſ. vt ꝓuideat ne popul⁹ ſu⁹ fa
me ꝛeat ſic mereret. Si aūt emeret ꝓpt ꝓui
ſionē ſuā ꝛ ſuoꝝ ꝛ poſtea nō indigēs tanto. illu
lud vendit qđ ſuperest pcio occurrēti. Vel ſi fa/
cit ḥ ꝓpter exercendā iuſtā cōmutationez per
modū mercātie. nō vt charitatē inducat. ſz po
tius vt lucruz aliqđ ex ope ſuo recipiat ꝓpter
ſuſtentationē ſue familie. vel ꝓpter pietatē vt
diſpenſet in paupes. ſic licet dūmodo mode/
rate faciat ꝛ charitatē nō inducat. Nec ex In
no. Hoſti. ꝛ Ray. Rodoñ. ꝛ ſummiſt'. ꝛ Pe.
de ancha. in.c. i. de vſur. lib. vi.

¶ Quid de his q̄ emūt oues vl̄ boues ꝛ hmōi 71
a paupib⁹ quos ñ habēt ?. R. Rodo. ꝙ ſi emēs
a paupe vel diuite ſcit vel credit ea nō habere
ꝛ quaſi ꝛ ea tradidiſſet locat ei ꝑ pcio annue
penſionis ſic cōmittit vſuraz. qz clare patet ꝙ
fit ī fraudē vſurarū. Si ꝙo credēs eos habere
ſine fraude ꝛ bona fide emptio fiat nō eſt credē
duz q̄diu bona fides durat emptorē pccare.
nec ad reſtitutionē teneri ꝛ ꝓſumptis bona fi
de durāte. ſz đ extātib⁹ vl̄ ingꝛtū fact⁹ eſt locu
pletior credo teneat ī caſu qñ omino ab alio ñ
emiſſet. nec aliqđ itereſſe patit ex tali emptōe.

¶ Quid đ emente eās ꝛ hmōi ſibi reddēdos 72
a vēditoꝛe in certis nūdinis ꝑ minoꝛi pcio q̄

valeāt tpe ꝺtractus ꝯ ℟. Rod. ꝙ est vsura. nisi verisil'r dubitet vl' credat pl⁹ vl' min⁹ sint valituri tpe solutōis. vt patet ex supradictis.

73 ¶ Utz locās rem quā extimat cū pacto ꝙ ql tercūqz pdat seu ꝛteriozet vult pciū rei sue recupare cū aliq lucro sit vsurarius ꝯ ℟. ꝙ sic. qz vt no. Bar. in. l. si vt certo. §. nūc videndū. ff. cōmo. ꝛ. l. i. eo. licet extimatio nō faciat semp venditionē. tn cū tali pacto facta videt facere venditōez. Et ideo pinde est ac si vēdidisset. qz pciū expectat exigit vltra sortē. Et sic vsura est: aut saltē ꝺtract⁹ illicit⁹ est ꝛ pniciosus. Et ideo restituere tenet qđ vltra sortē accipit.

74 ¶ Utz mutuās granū vet⁹ ꝛ hmōi. vt postea recipiat nouū sit vsurari⁹ ꝯ ℟. Host. ꝛ Bof. volūt ꝙ sit vsurari⁹ solū qn facit ꝫ vt meliozatio nē recipiat. Sz si facit ne frumētū pereat. ꝛ vt accipiēti gratiā faciat ñ erit vsurari⁹. Dūmodo ꝑm Rodo. nō auferat libertatē ꝛbitozi liberādi se ver⁹ soluendo ꝛ placet. qz si sine aliq iniusticia ꝛ pīudicio alteri⁹ ꝙsequoz vtilitatē meā nō ero tibi iniurios⁹. maxime qn tpe solutōis verisil'r non extimat pl⁹ valituz. alias nō liceret. Idē dicēdū ꝑm Monal. si aliquis haberet equū ꝛ q nihil facit acciperet mutuo ab aliq centū cū tali pacto ꝙ teneat equū suū ꝛ pascat eū ꝛ vtat eū sine pīudicio equi. ꝙ tal' accipiēs nō erit vsurari⁹. Ratio qz nullū dānū facit. primo. imo alleuiat eū pascēdo equū Idē dic ꝛ domo pignozata mutuāti q vtilis est sibi: qz eā locare nō vult vel nō pt ꝛ mutuans custodit domuz a ruina. Propterea addit ꝙ in istis casibꝫ ꝙsiderandū est pter mutuum. vtruz pares sint vtilitates hinc inde. Et si pares sint. nō erit vsura. vt in casibꝫ pdictis qz in q habet equū alleuiat aliū ab expēsa. ꝛ q habet domū ꝙseruat eā. cū dns nullū lucz extra. Nō tn extendes ista ad lucz ꝙ ꝙs facit ex pecunia mutuo accepta.

75 ¶ Utz dans ꝛcē vlnas panni p alijs ꝛcē in futuro dandis sit vsurari⁹ ꝯ ℟. Rodo. ꝙ non. qz est ꝺtract⁹ pmutatōis. ꝛ cū dicit ꝛ mēsura. intellige ꝛ mēsura modū ꝛ lagene ꝛ ceterozuz vasoz. quibꝫ grana vl' liq̄da mēsurant.

76 ¶ Utz habēs pecuniā quā timet i futuro tpe minozari iuxta ozdinatōes dñoz vl' ciuitatū possit sine vsura ipam dare alicui ꝫ pacto vt sibi reddat in eq̄li pcio in q est qn ei dat' ℟. ꝑm Alex. lom. in quol. q. ꝛ vsur. ꝙ sic. si ille q recipit mox expēdere vult in tpe in q tm valet qz nil vltra sortē recipit. Nā potuisset etiā aliqđ emere qđ postea vendēs rehabuisset equalens pecunie. ꝛ placet mihi. Nā ꝫuis in mutuo ñ liceat sperare lucz. tn vitare dānuz sine dāno alteri⁹ licet. licet aliq teneāt ꝙ sit vsura.

¶ Utz ciuis a q cōitas ei⁹ indigēs pecunia accipit centū ꝺtra ei⁹ voluntatē licite sine vsura possit recipe certū qđ. puta octo libras p centenario qđ sibi annuatim ipa cōitas cōstituit ꝯ ℟. diuersi diuersa scripserūt. Sz saluo meliozi iudicio. mihi videt distinguēdū: ꝙ aut cōmunitas ipa habet annuos reddit⁹: aut non. Si habet sicut est ciuitas Janue. ꝛ ꝛ ipis redditibus assignat certā partē tali a q pecunias habuit ꝑm ꝓpoꝛtionē pecunie habite. ita ꝙ tantū habeat oīmi anno ꝛ tali redditu. ꝑm ꝙ redditꝰ ipe bñ vl' male rñdet. sic licite tal' accipit. qz talis cōitas talē pecuniā accepit nō nomīe mutui: cū nunqz velit eā reddere. Sz p pcio tal' partis suoz reddituū ꝙs p solutione pecunie habite vēdit tali ciui. Et sic est emptio reddituū ciuitat' q fieri pt sine vsura. vt. §. dictū est. §. xliij. Nec ob. ꝙ pfati ciues nō intendebāt emere. qz licet nō intenderēt emere. tn cōmunitas potuit eis dare p pcio talē redditū in solutū. Et sic erit emptio ꝛ vēditio. sicut posset eis aliquā possessionē dare in solutū ꝺtra eoz voluntatē. sicut fit sepe. Et ꝑm hāc viā intelligo Joh. ꝛ saxonia i sua sum. ꝛ Jo. an. ꝛ do. Anto. ꝛ cōiter moderniozes in. c. in ciuitate. q dicūt licite tales illud lucz accipe. Et ꝑm ꝫ loca Janue. mons florētie ꝛ impstita venetiaz sūt licita ꝛ sine vsura. Si ꝙ cōitas nō habet redditꝰ: vl' si habet tā exauſit in cōtractu supradicto vl' alio modo. sic tal' ciuis nō pt aliqđ vltra sortē accipe sine vsura. qz q̄cq̄d accidit sorti i mutuo vsura est. nisi affuerit iustū ꝛ ꝛe interesse qđ pt extimari etiā ex dubio euentu ꝑm ꝺditōes psonaz ꝛ negocioz ꝑm Tho. ij. ij. q. lxij. ar. iiij. Uñ dicit ꝙ dupliciter ꝙs dānificatur. Primo mō cū ei aufert id qđ actu habebat: ꝛ tale dānū est restituēdū ꝑm recōpensationē equalē. Scōo modo dānificat impēdiendo ne adipiscat qđ erat in via habēdi ꝛ tale dānū nō optet recōpensare in eq̄li. qz min⁹ est ꝫfe aliqđ ꝓtute ez ꝫfe actu. Et tō q erat in via habēdi aliqđ habet illud solū in ꝓtute vel potētia. Et ꝓpterea si redderet ei vt ꝫfet actu. nō haberet simplū: sz multiplicatū qđ nō est ꝛ necessitate restituto⁹. Tenet tn aliquā recōpensatōez facere ꝑm ꝺditōnez psonaz ꝛ negocioz. hec ille. Et sic patet qñ nō pt poni interesse certū p incerto. vt dicit do. Anto. in. c. salubriter. ꝛ vsur. Et sic intellige Alex. lom. sanctū Bernardinū cū similibꝫ q tenēt nō licere sine vsura aliqđ accipe. Et hec bñ no.

¶ Quid ꝺ sponte dantibꝫ cōmunitati vt tale 78

quid annuatim habeant. R. Lau. de ridol. in suis ꝯtractibꝫ. q̄ si quiꝫ ꝯcurrāt: q̄ licet. Primū q̄ reddit⁹ nō sit excessiu⁹ sꝫ ꝓuenēs. Secundū q̄ reddit⁹ fiat de bonis & sup bonis cōmunitatis. qz si fieret relatio tm̄ ad psonā cōmunitatis esset illicitū. Tercū q̄ nō sit facultas resoluēdi ꝯtractū p maiori vel minori pcio. sꝫ solū occurrēti. Quartū q̄ tps sit incertū: qz si reddit⁹ & tpa forent certa. tūc vbi esset maior q̄ꝫtas pcepta ex tēpore q̄ꝫ illa q̄ dat ciuitati videret contract⁹ vsurari⁹. Quintū q̄ tales ementes nō sint vsurarij. istud est verꝫ q̄ ad p̄sumptionē solū. Et ideo ū vere emit in foro anime licet. Istis aūt nō ꝯcurrentibꝫ nō licet. Nec est simile de coacte dantibꝫ cōmunitati: qz de rōne vsure est vt cōmittat circa mutuū voluntariū nō violentū. Et ꝓpterea i talibus nō est ratio formalis vsure. sꝫ bene i istis volūtarijs q̄ intendūt mutuare nō emere.

79 ¶ Utrū ementes iura p̄fatoꝝ ciuiū qui licite a cōmunitate certū q̄d annuatim ex redditibꝫ ciuitat�almo recipiūt. vt dictū est: sint vsurarij. R. q̄ nō fm̄ do. Anto. & Joh̄. de sapo. vbi. s. Ratio qz emunt redditū in pecunia iā cōstitutū. Itē idē reddit⁹ crescit & decrescit: nec est maior q̄ reddit⁹ possessionis imobilis. Itē stat periculo emptoris & mlta alia q̄ vide in Pe. de ancha. in. c. vsuraꝝ. de vsu. lib. vi. q̄ his ꝯcordat. Limito tamē p̄dicta vera nisi cōmunitas ipa notabiliter lederet ex ipis emptōibꝫ q̄ cū pupillo cōparet. vt. l. rē publicā. C. de iure rei publice. Ideo ei⁹ administratores nō possent eā dānificare nec factū eoꝝ valeret in damnū rei publice. vt. l. ordinis. C. de decre. decu. & l. pses C. de trāsac. & l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordo. Ideo nō valeret talis venditio nec emptio facta ab illis qui hoc sciūt sꝫ tenerent restituere totū q̄d receperūt.

80 ¶ Utrꝫ liceat mutuare cōmuni meo vl alicui dño p aliquo officio habēdo. ex quo sperꝫ ꝯsequi magnū honorē & lucrꝫ. R. fm̄ Joh̄. de sapo. vbi supra. q̄ nō sine vsura. qz mutuans sic recipit expresse ex mutuo vltra sortē. Ego tñ credo q̄ si ex officio nō habeo cōsequi nisi lucrꝫ q̄d debito modo debeā tali exercitio cū nō possꝫ illud habere nisi mediāte mutuo si sum aptus ad tale officiū exercēdū q̄ possum mutuū dare vt illud habeaꝝ sine vsura: qz q̄d accipio lucri nō respicit mutuū sꝫ exercitiū principaliter. licet secūdario postea mutuū q̄d lucrꝫ secūdario sperare ex mutuo nō est vsura. vt. s. dictū est. §. i. Sitū ex statuto vl antiq̄ cōsuetudine volēs hre tale officiū teneret aliq̄d solvere. & vt talē solutionē euitaret mutuū daret et

set vsurari⁹.

¶ Utrꝫ mutuās sup pignore aliquo cum tali 81
pacto. q̄ donec debitor sibi restituerit pecuniā
ipe creditor habeat fruct⁹ pignoris? R. q̄ vsurari⁹ est. c. illo vos. d̄ pigno. Et q̄d teneat restituere habes. s. pign⁹. §. xij.

Wsura.ii. de ei⁹ p̄hibitione & penis tam ꝯtra vsurarios qꝫ ꝯtra fautores eoꝝ.

¶ Utrꝫ vsura sit peccatū mortale? R. fm̄ oēs 1
tā theologos in. iiij. di. xv. qꝫ canonistas. i. c. qm̄ multi. xlvij. dist. & in. c. sup eo. de vsu. & in multis alijs locis q̄ sic. Nā vsura est malū nō solū in se sicut homicidiū q̄d posset ex aliq̄ circūstantia fieri sine peccato. vt in iudice fuato ordine debito & hmōi. sꝫ etiā est malum fm̄ se Et ideo cuꝫ nulla circūstantia p̄t bene fieri de ptāte ordiata etiā a deo. Et h̄ p̄bat. s. q̄ sit malū in se & fm̄ se talis rōne. qz est ꝯtra rationē naturalis ꝓprietatis pecunie ad q̄d sequit vltery q̄ venditur ibi illud q̄d nō est. Et hec est ratō phi. v. ethi. & p̄mo pol. vbi p̄bat q̄ ꝓpri⁹ vsus pecunie & p̄ncipalis est ei⁹ cōsumptio siue distractio. qz est inuēta ad cōmutatōes faciēdas Et ideo fm̄ se est malū p vsū pecunie mutuate p̄cū recipe. qz h̄ est vēdere bis. vel vēdere q̄d nō est. Probat & alia rōe fm̄ Sco. in. iiij. di. xv. q. ij. ar. ij. sic. Pecunia mutuo accepta trāsit in dominiū debitoris ita q̄ fit sua. Et iō magna est inequalitas q̄ aliqs in re sui p̄rimi lucrū q̄rat cū nullū damnū inde quicq̄d d̄ recōtingat incurrit. Multe alie rōnes assignant a doctoribꝫ. Sꝫ q̄ sit peccatū mortale melius p̄bat autoritate diuine legis Ezechiel. xviij. ibi ad vsuras dantē &c. & in ps. xiij. ibi q̄ pecuniā nō &c. Argo exq̄ nō viuet nec habitabit in regno dei demōstrat esse peccatū mortale. phibet etiā Exo. xxij. Si pecuniā cōmodaueris &c. Facit. c. sup eo. de vsur. Tñ si q̄s pri naciter asserat vsuras exercere nō esse peccatū. vt hereticꝰ est puniendꝰ & p̄cedi debet ꝯtra infamatos vl'sū'pectos de hmōi errore. sicut cōtra infamatos de hereſi. cle. ex graui. de vsur. Nec etiā de iure ciuili hodie ꝯceduntur. imo sunt phibite. vt no. glo. in. c. quid dicā. xiij. q. iij. & in. c. qz in omibꝫ de vsur. Quia impator dicit se amplectere quattuor ꝯcilia. quoꝝ vnū. s. nicenū eas phibet in. d. c. qm̄ mlti. vt & auten. de eccl'ia. titu. circa p̄ncipiuꝫ. Itē leges imitant canones i mrimonijs & vsuris. vt in auten. vt cleri. apud ppm. epos cōue. ij. q. iij. §. hinc colligit. & de no. ope. nū. c. intellexim⁹. & in casu in q̄ videntur gmutti nō est vsura. sꝫ

ratione interesse illud plꝰ exigiť. Nec ob. Deutero. xxiij. Nō fenerabꝛs fratri tuo ſz alieno. qz ī ꝑa lra ñ habeť illud ſz alieno. ſz fuit p iudeos appoſitū. aliter ꝺtradicerꝛ ſibi ſcriptura vt patet Exo. xxij. z Deut. ij. Vel dic q̄ fuit p miſſio. ſicut z libellꝰ repudij ne maꝰ malū faceret. vt patꝛ Iſa. lvi. Itē nec illud Deut. xv. Fenerabꝛs mltis gentibꝫ. tipe a nllo fenꝰ accipies. qz ibi ponit ꝺſequēs p antecedēte. quaſi dicat. tantā habundantiā habebis q̄ poteꝛs mltis fenerari ſi voluerꝛs. z tu a nullo mutuari indigebis. Itē nec illud. c. ab illo. xiij. q. iij. qđ intelligitur nō vſura. ſz recupatio ꝛbiti li vſura. Et ſic licet dūmodo nō ſit ſcandalum vt. ſ. patet Vſura. i. §. xxiij. z. xlvij.

2 ¶ Utrū liceat accipe ſb vſurꝛ. R. vt colligo ex Richꝫ. in. iij. diſt. xv. q. v. ar. v. z Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. iij. z Inno. z Johꝫ. an. in. c. dilectꝰ ꝺ ſimo. z Pa. poſt Hoſt. in d. c. ſup eo. ꝺ vſu. Hug̃. z Archi. in. c. mouet. xxij. q. i. Qđ aut ille q̄ accipit ſb vſura ꝫ facit p ope illicito. Et ſic nullo mō licet. imo ſm Archꝫ. z Rođ. peccat moꝛtaliter. Aut facit p opere licito. Et ſic diſtinguo: qz aut tale eſt extreme neceſſitatis Et ſic tenet Inno. in d. c. ſup eo. q̄ ſi ñ poſſū inducere ꝓximū ad mutuandū gratis. z ego fame ꝓibo niſi mutuet. q̄ licet mihi inducere eū ad mutuādū ſb vſurꝛ vt maꝰ malū euitet ſcz homicidiū. Et licet ꝓma frōte videat hoc dictū mirabile: eſt tñ rōnabile. Nec eſt ꝫ ꝓcurare peccatū. ſz volēti cōmittere peccatū pluſio eſt. vt ſaltē minꝰ peccet. qđ licet. xiij. di. duo Si aūt opꝰ ñ eſt talis neceſſitatꝛs extreme tūc ſubdiſtinguo. Aut ille paratꝰ eſt dare ſb vſuris. z ſic licꝫ accipe ab eo ſb vſuris ſolū p omi ope talī neccario. qđ ſi omitterē notabiľr dāmificarer vel notabilē paterer penuriā ego vel alter vl̄ ꝓpter ſubuentōez neceſſitatꝛs ſue vl̄ alteriꝰ ſm Richꝫ. z Tho. vbi. ſ. vl̄ ſm Archꝫ. vbi ſ. etiā p ope vtili. ex q̄ habeo ꝺſeq̄ vtilitatē. vl̄ ſm Hoſt. z Pa. Inno. Anto. de bu. Johꝫ. de ana. in d. c. ſup eo. etiā p omi ope in differenti z placet. qz ſm Aug̃. in enchi. Deꝰ vtiť oibus peccatꝛs ad aliqđ bonū: ſic ſiľr nos poſſumus. Aut ille nō eſt paratꝰ dare ſb vſuris. Et ſic ñ licet inducere eū ad mutuādū ſb vſurꝛ. niſi cū peccato moꝛtali inducētis. excepto caſu maioris mali euitandi. vt dictū eſt ſm Inno.

3 ¶ Quibꝫ penis ſbiciunt vſurariꝫ. R. vltra penas q̄bꝫ puniunt a ꝺo: ſi ſunt vſurariꝫ manifeſti incurrūt ml̄tas penas a iure eis inflictas

4 ¶ Prima ſunt infames infamia iurꝛ. C. ex q̄. cauſarro. infa. l. improbū. Vñ vt dicit do. Anto. in. c. Raynucius. de teſta. etiā de iure ciuili hodie oēs vſurarius eſt infamis. z ita dicit etiā notorie Bar. in d. l. improbū. z ꝓ ꝫ fuiſſe determinatū. q̄ ſi frater meꝰ ꝺſtituit vſurariū heredē. q̄ ego poſſum rumpe teſtamētū p q̄rela inofficioſi. C. de inoffi. teſta. l. frēs. z q̄ ſic de facto obtinuit z cōſuluit: multo magꝛ ſunt infames de iure canonico. vt in. c. infames. iij. q. vij. z. vi. q. i. infames.

¶ Secūda q̄ ad cōmunionē altaris nō ſunt admittēdi. c. qz in oībꝫ. de vſu. Et intelligit abbas z ſequit Pa. in d. c. qz in oīb. q̄ ñ debēt admitti ad eccl̄ias. q̄ñ celebrant diuina. quia aſſiſtētes i eccl̄ia tūc dicunt admitti ad cōmunionē altarꝛs z placet. vt ꝺfuſi reſpiſcāt vt dicit mꝰ de excōicato. in. c. pia. de excep. li. vi. 5

¶ Tercia q̄ nō admittunt ad oblatōes offerē dū. d. c. qz in oībꝫ. 6

¶ Quarta q̄ nō ſepeliant in eccl̄iaſtica ſepultura. d. c. qz in oīb. q̄ pena cū duabꝫ p̄cedentibus eſt laterañ. ꝺcilij poſita in d. c. qz in oīb. Et addit ibidē. q̄ ſi q̄s clericꝰ ꝺtrauenerit. ſ. recipiendo vſurariū ad cōmunionē vel oblationē ipo facto eſt ſuſpenſus ab executōe ſui officij ſm Pa. in d. c. qz in oīb. qm̄ ſicut ꝫ verbū ſbiaceat inducit ſniaz ipo facto. vt no. glo. in c. vnico. de iniuſt. li. vi. Facit. c. ſi q̄s ſuadente. xvij. q. iij. Ergo fortiꝰ iſtud verbū manebit. z tādiu donec ad arbitriū epi ſatiſfecerint. Et ſimiliter in vſurarijs infligunt ipo iure ſm eundē Pa. in d. c. qz cū in eo nullū verbū ponat q̄ qđ ſnia hoīs exigat. Bern̄. ꝺo z Hoſti. ibidē videnť tenere q̄ nec ꝺtra clericos nec ꝺtra vſurarios irrogāt ipo facto. Hꝫ ꝓmū puto veriꝰ. Sepeliēres ꝺo tales vſurarios ſunt excōicati ipo facto. vt ī cle. eos. de ſepul. de q̄. ſ. excōicatio. vij. caſu. xxxv. niſi cauerint idonee iꝑ ſm qđ infra dicā. vl̄ ſi nō potuerūt. z ſigna tñ cōtritōis oſtēderint heredes eoꝝ in q̄ztū heredi tas ſufficit. vt in d. c. q̄q̄z. no. de vſu. li. vi. 7

¶ Quinta pena eſt q̄ nō ꝓt recipi ad ꝺfeſſionē ſuoꝝ pctōꝝ donec de vſuris fuerit ſm facultates eoꝝ pleniꝰ ſatiſfactū. vl̄ idonee cautū illi quibꝫ debēt reſtitui vſure extorte ſi ſunt p̄ſentes. vl̄ alijs q̄ poſſunt eis acq̄rere vl̄ eis abſentibꝫ loci ordinario vl̄ eius vicario vl̄ p̄ſbitero parochie in q̄ habitāt vſurariꝫ vl̄ tabellioni de mādato ordinariꝫ. ita q̄ certa q̄ztitas exꝓmať in cautione z manifeſta ſi apparet. vl̄ ſi nō apparet manifeſta exꝓmať illa q̄ztitas q̄ ad arbitriū eiꝰ q̄ cautionē recipit videť. q̄ ſi ſcienter minorē receperit tenebiť ipe de ſuo. ml̄to magꝛ ſi nullā. ꝫ habeť in. c. q̄q̄z. de vſu. li. vi. Et no. hic q̄ noīe idonee cautionis intelligūť pignora vel fideiuſſoꝛes. l. ſi mandato ticij. §. fi. ff. 8

mãda.q̃ si nõ possent dare fm Bar.z Jo.an. iurabũt se h̃ dare nõ posse z facturos qõ ꝓmit tunt.de sen.excõ.c.fi.§.illis.li.vi. Aduerte etiam q̃ illi q̃ pñt nobis acq̃rere sunt filij q̃s habem⁹ in ptate nostra. Jtẽ fui ꝓpriꝰ. Jtẽ serui in q̃bꝫ habem⁹ vsumfructũ. Jtẽ serui alieni q̃s bona fide possidem⁹ tanq̃ seruos.vt instit.p q̃s pso.no.acq̃.§.i. Procurator aũt dño absenti hãc psonalẽ obligatoẽz nõ acq̃ret.p.l.quẽad modũ.ff.de acq̃.pos.z.l.generaliter.z.l.q̃ meo eo.ti.fm Bar.z Joh̃.an.in d.c.q̃q̃z. Jtẽ no. q̃ p loci ordinariũ fm Joh̃.an.vbi.s.intelligo epm de iure.z idẽ de cano archipsbitero vl̃ abbate q̃ alias de consuetudine iurisditionẽ haberet in spualibꝫ in loco in quo vsurari⁹ degit. Jtẽ qõ dicit de rectore parochie in q̃ vsurari⁹ habitat:multo forti⁹ intellige de rectore parochie debitoris lesi cũ sit quasi iudex z minister ei⁹.fm Bar.z Joh̃.an. Facit.l.eũ p quo.ff.de in ius vocan. Jtẽ scito q̃ per h̃ qõ dicit de mãdato ordinarij arguit Joh̃.an.q̃ tabellio in h̃ casu nõ acq̃rit actionẽ extraneo ex sua stipulatione:nisi faciat istud de mãdato ordinarij Et hec bene notabis ꝯtra multos confessores.

9 ¶Sexta pena est q̃ null⁹ debet interesse eoꝝ testamẽtis nisi satisfecerint.vt dictũ est in pcedẽti.q.d.c.q̃q̃z.

10 ¶Septima pena est:testamẽta eoꝝ sunt nulla ipo iure si n̄ satisfecerint.vt dictũ ẽ.d.c.q̃q̃z

11 ¶Sz nunq̃d idẽ est de codicillo sicut de testamento:R. Bar.z Joh̃.an.ibidẽ q̃ sic.z de q̃libet vltima volũtate alia.vt patet ex prĩcipio d.c.q̃q̃z.q: large codicill⁹ testatio mẽtis dicit ꝓij.q.ij.§.sed aliud.

12 ¶Sz q̃d si facit testamẽtũ z postea cauet idonee.vt supra dictũ est.nũq̃d valebit:R. Bar. tenuit q̃ nõ p regulã nõ firmat.de reg.iur.li. vi.q: ab initio nullũ fuit. Sz magis placz opi. Joh̃.an.q̃ tenet q̃ sufficit q̃ ante mortẽ cauerit idonee. Ratio qz testamẽtũ cofirmat i morte. Jtẽ qz oĩa iura fauẽt testamẽtis.l.i.C.de sa.san.ec. Facit in ar.l.i.§.ij.ff.de legꝫ.iij. Ubi legata ad pias causas relicta facta a filiofa.z a seruo.licet tpe testamẽti inspecti nõ valeãt:si tñ emancipat⁹ vl̃ manumissus pseuerat in ea dẽ volũtate valebũt. Jtẽ accipe cautiones est quãdocũq̃ accipe.sicut z dare est q̃cũq̃ dare.i.q.i.eos.z prefata regula nõ firmat.de solo tractu tpis loquit.

13 ¶Octaua pena est q̃ nulla vniuersitas vl̃ collegiũ vl̃ singularis plona.vsurarios nõ oriundos de terris ipoꝝ exercẽtes vel exercere volentes pecuniã fenebrẽ permittãt habitare i terris ipoꝝ.sz q̃ expellãt nunq̃z de cetero admittẽdo in.c.vsuraꝝ.de vsu.li.vi. Et incurrũt penã interdicti vniuersitas vl̃ collegiũ. Epi vero z superiores suspẽsionis. Epis inferiores ecclĩastici excõicatõis ipo facto.si domos pfatis ad exercendũ fen⁹ locauerint vl̃ sb q̃cunq̃ alio titulo ocesserint.etiã venditõis fm Joh̃.an.quã penã si p mẽsem sustinuerint indurato animo terre eorũ q̃diu in ipis morant sunt ipo facto interdicte. Alij laĩci debẽt p excõicatoẽz ad h̃ idẽ cõpelli.nõ obstãte q̃cũq̃ eoꝝ ꝓuilegio. Et de h̃ vide.s. Excõicatio.vij.casu.xxxij.

¶Sz q̃d dicem⁹ de dñis z cõmunitatibꝫ que 14
ocedũt iudeis vt possint exercere vsuras z locant eis domos z faciũt ocuentões cũ eis sup vsuris exercẽdis z vt iudices cogãt debitores fm ocuenta z hmõi:R. do. Andreas barbati⁹ z Pau. de ca.ocilio.cccl.xxvi.z Pe. de ancha. ocilio.ccxxx.z q̃dã alij conati sunt tenere q̃ licite facere poterãt.dũmodo autoritas seu licẽtia ab ordinario obtineat. Et h̃ qz accedit ad bonũ cõmune toti⁹ reipublice. Jtẽ qz sic est cõsuetudo de cui⁹ initij memoria nõ exstit ocontrariũ.z tolerantia romanoꝝ pontificũ pserti i terris tpaliter eccl'ie subiectis.z ideo videt valere Jtẽ qz ista ocessio nõ est peccati nutritiua ex parte xpianoꝝ.vt in.c.super eo.de vsur. Ex parte vero iudeoꝝ nihil nobis de his q̃ fouis sunt.vnde dicit tex in.c.q̃ sincera.xlv.di.sup. uacue rei videt dare operã q̃ arcere nitit iudeos a peccato.vtpote dãnatos ppter perfidiaz. Et ideo tolerant i eoꝝ ritibꝫ. Hec sunt i summa eoꝝ motiua. Sz salua eoꝝ reuerẽtia dmõstrato q̃ nedũ vere sz apte erronee ꝓsuluerũt. Uñ p clariori intelligẽtia no.fm Sirar.de seruis.z refert Joh̃.an.in mercurialibꝫ.in regula peccatũ.li.vi.q̃ triplex est pmissio ꝯtra legẽ Prima simplex indulgẽs penã solũ.sz nõ culpã. Et h̃ modo pmittit eccl'ia pstibula ppter maius malũ seu peccatũ euitandũ.vt in.c.de nicq̃.iuncta glo.in ꝟbo venia.iij.dist.z in.c. venies.iuncta glo.fi.q̃ cle.vel vo. Secũda pmissio est tollẽs impedimentũ.z isto modo ecclesia tolerat rit⁹ iudeoꝝ phibens xpianis ne eos impediãt.d.c.q̃ sincera.z.c.sicut de iudeis Tercia permissio est pstans iuuamẽ fm quez modũ ecclia pmittit clericuz occidi a seculari iuste.qz eũ degradat z tradit.vt in.c.degradatio.de pẽnis.li.vi. Et de hac habes in.c.nouimus.de ꝟbo.sig̃.z.i. Loꝝ.v. Prima fit ppter maiꝰ malũ euitãdũ. Secũda ppter bonũ qõ inde ꝰsequi sperat.vt.s.iudeos tolerãdo lucrari possit.vt in d.c.q̃ sincera.z vt nobis ꝟitas i eoꝝ ritibꝫ fiat.no.vt dicit Aug̃. Tercia vero nõ potest fieri nisi de eo qõ licitũ est. Nã licitũ

est q̄ maleficia nō remaneāt impunita.c.vt fa me.de sen.excō.7 i.l.ita vulnerat⁹.ff.ad.l.aq̄l. Ideo merito tradit clericū. Francisc⁹ in.ij.sen ten.dicit q̄ duo sunt genera maloruz.vt dicit glo.sup illud. Ab occultis meis munda 7c. Quedā sunt nr̄a q̄ a nobis oriunt.7 his nllo modo ꝺsentire debem⁹ nec directe nec indire cte. Quedā vo sunt aliena q̄ fiūt ab alijs.7 hīs nunq̄z ꝺsentire debem⁹ directe cōsensu appro batōis. Aliqñ tñ licet ꝺsentire indirecte ꝺsen su pmissionis.sicut deus pmittit aliqua mala ex causa rōnabili. Sine vo causa rōnabili ñ licet. Vñ dicit q̄ recipe mutuū sub vsuris ex rōnabili causa:puta necessitat⁹ vel vtilitatis licet.alias nō.hec ille. Ex quibꝰ ego cōcludo ad questionē q̄ tales peccāt mortaliter.7 sunt excōmunicati.7 tenent ad restitutionē omniū vsuraz ex tali cōuentōe solutaz si iudei nō re stituēr. Nā licet principes 7 cōmunitates pos sint pmittere vsurarios prima permissione.vt tenet Bal.7 Bar.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.q̄ tñ ego non admitto simpliciter:qz mai⁹ malū est vsura q̄ est peccatuz mortale q̄z qō libet damnū tpale vel corpale qō euitat p pter vsurā. Et ideo non potest permitti ppter mai⁹ malū euitandū. Solū ꝺcedere dictum Bal.7 Bar.qñ maiora peccata si nō pmitte rent simpliciter haberēt ꝺsequi.vt puta homi cidia 7 hmōi.alias nō credo excusent etiā sim pliciter pmittendo.ar.c.post miserabilē.e.ti. vbi pcipit eis vt compellāt iudeos restituere vsuras. Ergo a fortiori.ne exigant pti dere te nent. Nā facili⁹ impediunt faciēda q̄z toleren tur tā facta.vt in.c.quēadmodū.de iurīuran. 7.l.patre furioso.ff.de his qui sunt sui vl' alie iurīs. Nihilomin⁹ pmissione secūda pmittere nō possunt cū nullū bonū sequat.imo multa mala.vt patet vltra experientiā.p.c.vsurarū. de vsur.li.vi. Et multo min⁹ pmissione tercia vt est in ppōsita.q. Nā null⁹ potest peccatum cōmittere seu cooperi vt cōmittat p quocūq̄z bono obtinēdo seu malo euitādo ab alio.c.su p eo.de vsur. Facit.c.i.xxij.q.ij.7.c.forte.xiij. q.v.7.c.qō ait.xiij.dist.in glo.7 in.c.nō ma gno.ne cle.vel mo. Liceret bñ alicui quando eidez imponeret necessitas duoz malorz pene sz nō culpe. Itē liceret velle facere vnū ꝺ duo obꝰ malis culpe ei persuadere vt min⁹ faciat 7 mai⁹ dimittat sz nō tercia pmissione sed solū prima 7 secūda. Intelligo qñ aliter nō posset cōpesci quin vnū faciat:alias nō.7 ita loquit c.duo.xiij.dist. Et ideo cū tales nedū ꝺsenti ant imo cooperant vsurarie prauitati exercen de.patet q̄ peccant mortaliter 7 etiā sunt excō municati ex quo paciscūt cū iudeis vt possint exigere vsuras.aut q̄ eis iusticia fiat de vsuris exigēdis.multo magis si ad hꝰ interponūt de cretū. Talia em̄ pacta vel decreta facta ab illis qui habent potestatē ꝺdendi leges vel statuta dicunt leges vel statuta.vt in.l.pe.§.ille.ff.de dona.inter vi.7 vxo.7 in.l.cesar.ff.de publica. 7 vtrobiq̄z p Bar.7 p eundē Bar.in.l.iij.§. actor.ff.de reiudi. Ratio:qz facientes talia pa cta nedū intendūt se obligare.imo p̄cipalit volūt obligare omes de ciuitate 7 districtu.et obligant etiā illi qui nō assenserūt. Ergo sunt statuta cū ex pactis meris nō obligent:nisi cō sentientes.vt in.l.i.ff.de pac. Sz statuentes vel pīsumentes iudicare q̄ vsure soluant sunt excō municati.cle.i.de vsur.que cū ꝺdistinctē loq̄ tur habet locū etiā de decretis factis cū iudeis. vt tenet Laudun⁹ ibidem cū glo.7 do. Lar.7 Joh̄.de imo. Facit qō no. Semi.in.c.i.ō vsu. lib.vi.qui vult q̄ pene eiusdē.c.ligāt etiā loca tes domos iudeis.7 idem tenet do. Lau.ō ri dol.in tractatu de vsur.q.cxlvi. Et q̄ teneant ad restitutōez patet:qz causam efficacē dant damno p̄imi 7 sine qua nō damnificarent. ideo tenent in solidū si illi nō restituēt.vt patet ē. Restitutio.i.in verbo vsurarius.§.vij. Ad uerte tñ ꝑm Laudunū 7 Pau.in cle.i.de vsu. q̄ si supradicti phibērēt ne maiores vsuras ex igerent dū nō ꝺsentiāt de minoribꝰ nō incur rent penā excōmunicatōis. Et sic tu serua qō supra dixi.vt etiā cōsuluit do. Alex.de neno. Vincenti⁹ 7 multi p̄clariores docto.in scientia 7 ꝺscientia q̄z.ē.allegati.qui ꝺsuluerūt ꝺtrariū Nec ob.eoꝝ motiua. Et p̄mo auctoritas cpi. qz nō potest dispēsare ꝺtra ius cōmune editū p sacz ꝺcilīū:nisi ex causa necessaria 7 verisil' nō p̄cogitata p sacz ꝺcilīū.ita no. Bald.in.l. omes populi.ff.de iusti.7 iur.7.ē.dixi dispen satio.§.v.q̄ nō est hic in ppōsito.7 multo mi nus obstat ꝺsuetudo.cū sit corruptela:qm̄ cō tinet in se peccatū.c.flagicia.xxxij.q.vij. Nec tolerantia summoz pontificū. Nā papa non potest dispēsare cū aliquo etiā iudeo vt mutuet sub vsuris.ō.c.sup eo.qz vt pbaui vsura est malū in se 7 ꝑm se. Et ideo p nullo bono p̄t li cere.vt in ō.c.sup eo.patet. Multo min⁹ p̄t cooperi neqz auxiliū dare vt vsure exigant.qz agentes 7 consentientes digni sunt morte.ad Ro.i. Si ergo nō potest expresse nec etiā tacite. Et ideo de tali tolerātia dicit.qō permittimus nō approbam⁹.c.hac ratōe.xxxi.q.i. Et sic di cit etiā multa p patientiā tolerant.q̄ si i iudi cium deducerem⁹ cessarent.c.cū iā dudū.ō plē. Nō ob.etiā q̄ nil ad nos p̄tinet de his q̄ foris

sunt.c.mlti.ij.q.i.qz hoc verꝫ nisi in duobꝰ ca
sibꝰ. Prim⁹ qñ illi q̄ sunt fortis ledūt xp̄ianos
vel iniuriant eis.qz sic ptinet ad eccl̄iā. Ita
no. Innocē.z docto.in.c.super his.de voto.z
Host.z Joh̄.an.z cōmuniter alij in.c.gaude
mus.de diuortijs.q; si infidelis velinānt cōtra
legē nature vel ꝺtra ius diuinū pt puniri a iu
dice eccl̄iastico. Et sic est in ꝓpositō. Et ideo
impedit se eccl̄ia.vt patet in d.c.post miserabi
lē. Secūdus casus in q̄ nō valet est qñ coopa
mur alicui eoꝝ in peccato.qz ptinet ad nos.si
cut etiā in ꝓpositō.q. Intelligit igit ꝓpriene
hil ad nos ꝑm glo.in.c.iudei.ď iudeis.s.vt eis
penā spūalem infligam⁹.vel vt faciam⁹ eis ca
nones:aut xp̄ianā ꝺuersationē imponam⁹ eis
inuitis.c.ď iudeis.xlv.dist.ꝓpterea si attēdas
totū titulū de vsur.tā in decretalibꝰ qꝫ in sexto
z cle.eccl̄ia nō tolerat aliqua tolerātia vsurari
os.nec vult tolerent a p̄ncipibꝰ xp̄ianis.vt pa
tet in dictis.c.post miserabilē.z.c.vsurariū.im
mo q; vsure exigant a xp̄ianis p iudeos ē val
de ignominiosuz.cū xp̄iani sint filij.z angari
ent a iudeis q̄ sunt serui.c.z si iudeos.de iude
is. Nec valet q; xp̄iani efficiēt vsurarij qđ erit
mai⁹ malū.qz z si graui⁹ peccet xp̄ianus in eo
dē genere peccati qz infidelis vno respectu.tñ
iudei grauiꝰ peccāt alijs respectibꝰ z in maius
nocumentū xp̄ianitatis.qz vltra vsurā habēt
odiū ꝺtra xp̄ianos q̄s spoliant. Jtē sepi⁹ q̄ lu
crati sunt a xp̄ianis exportāt ad partes infide
liū.nō sic xp̄iani q; vt sepi⁹ restituūt.

15 ¶ Nona pena est q; si vsurari⁹ soluit alteri vsu
ras nō potest repetere.nisi pri⁹ ipe restituat il
las quas extorsit ipe vel ille cui⁹ heres est.vt i
c.Michael.de vsu. Fallit ꝟ in clerico vl̄ pcu
ratore q̄ nomine eccl̄ie repetūt vsuras quas
soluerūt.quibꝰ nō potest opponi q̄uis ipi sint
vsurarij ꝑm Pa.in d.c.Michael.

16 ¶ Decima pena est q; quāuis cedat bonis vsu
rarius nō habeat ei respect⁹ ne egeat vt habeat in
alijs debitoribꝰ.vt in.c.Odoard⁹.de solu.z in
c.ij.de pigno.ita no.glo.in d.c.qz in oibꝰ.

17 ¶ Undecima pena est q; ad moduz raptoꝝ z
furꝫ nō solū tenent restituere rē quā acceperūt
p vsuris.vt in.c.cū tu.de vsu.sz z fruct⁹ q̄s p
ceperūt z q̄ percipi potuerūt a ꝺo dño.ꝑm Ric.
in.iiij.xv.dist.z cōiter oīs docto.p q̄ facit.l.
videam⁹.§.i faniana q̄s.ff.de vsur. Ratio:qz
est malefidei possessoꝛ sine titulo.vt in se.q.la
ti⁹ patebit. Et iō sic tenet sicut.s.dixi de posses
soꝛe malefidei. Restitutio.i.in ꝺbo possessoꝛ.

18 ¶ Utrū solutū p vsuris transeat in dominiū
vsurarij?R.distinguēdo.q; aut sūt res ꝺsum
ptibiles vsu.vt q̄ ꝺsistūt in numero ponderꝫ
et mēsura.vt puta pecunia granū vinū z hu
iusmodi.z cū ista recipiāt fūctionē in genere
suo.l.ij.§.i.ff.si cer.pe.absqꝫ dubio i istis trās
fert dñium q̄ sunt p̄mixta seu ꝺsumpta.l.si
alieni nūmi.ff.de solu.z.l.naz z si fur.ff.si cer.
pe.z.l.si frumentū.ff.de rei ven. Aut tale solu
tum sunt res mobiles q̄ seruādo suari p̄nt vl̄
imobiles. Et in his aut transeant in dñium
vel ne fuerunt opiniones. Glo.z Jnno.in.c.
Michael.de vsu.tenet q; vsurari⁹ tenet ad re
stitutionē ex q̄si ꝺtractu p ꝺditionē indebiti.
Et sic ꝺsequēter q; dominiū sit trāslatū.cum
nemo ꝺdicat rem suā pterqꝫ a fure.l.fi.i fi.ff.
vsufr.quēad.ca.z insti.ď ac.§.sic itaqꝫ. Jdē
vident tenere glo.in.c.si q̄s vsurā.xiij.q.iij.
z in.c.si epūm.xvi.q.vi.z in.c.ex trālmissa de
dec.z in.c.debitores.de iureiurā.z pōt esse rō.
qz qñ traditio habet ꝺsensum dñi tradentis
transfert dñium.l.ꝺtract⁹.z ibi p glo.C.de fi
de instru.z in.l.multū.C.si q̄s alteri vel sibi.
z notat in.l.traditōib⁹.C.de pac. Et licet tra
dat volūtate coacta. tñ volūtas est sufficiēs
ad trālationē dominij.l.si mulier.ff.qđ me.
cā.xv.q.i.merito. Sz his nō obstantib⁹.sal
ua semp meliori determinatiōe.iuxta illud.l.
claudi⁹ felix.in fi.ff.q̄ po.i pi.ha. Dico q; nul
lo modo trāsfert dñium. Qđ ꝓbo sic. Ex nu
da traditiōe nō transfert dñium.l.nunqꝫ nu
da.z ibi p glo.ff.de acq.re.do.z.l.traditōib⁹.
C.de pac. Sed solutū p vsura nuda tradit.
patet sic.inspiciant̄ omnes tituli ex quib⁹ res
alteri⁹ acquirit quo ad dominiū qui sunt isti
p empto.p mutuo.p transacto.p herede.p
derelicto.p legato.p dote.p suo.p donato.p
vsucapto.p prescripto.p cōmisso.p iudica
to.p pena.p socio.p soluto.de quibus habes
s.vsucapio.§.v.quoꝝ nullo vestit. Si di
cis q; vestit titulo p soluto rōne pacti seu p
missionis. Ad hoc dico q; tale pactum seu p
missio est nulla.nec oritꝫ aliqua obligatio na
turalis vel ciuilis.vt patet in.d.c.debitores.
et ibi hoc tenet prima glo.z Joh̄.de Imo.et
Pa. Ratio quia cū lex resistit nō oritꝫ obliga
tio etiam naturalis etiam si alteri ꝺtrahenti
tantū resistat.l.cum lex.z ibi Bar.ff.de fide
ius. Sed cū vsura phibeat pagina vtriusqꝫ
testamenti.c.sup eo.de vsu.z ctia si ꝺtra natu
ram.vt ꝓbat Arist.i.poli. Igit sequit q; tale
pactū seu p̄missio soluēdi vsuras nō inducit
obligatiōz. Ergo nō pōt dici q; vestiat p solu
to. Si asserꝭ saltē soluit credēs se debere.z sic
p errorē qđ sufficit ad trālatiōez dominij.vt
no.in.c.fi.de solu.negat ꝟ.qz cōmuniter sciūt
se nō obligatos Si dicis ergo soluūt scientes

indebitū. ꝛ sic transferꝛ dominiū: cū ꝑsumant donare. l. cuiꝰ ꝑ errorē. ff. de reg. iuꝛ. Ad ȝ. R. Dostiē. q̄ est verꝝ q̄ solutū scienter indebite ꝑsumit donatū in solutōe nō improbata a iure, sꝫ nō in illa q̄ improbat a iure vt est ī casu nostro. Sequit ergo q̄ non est donatio vera. qꝛ nemo sic intendit. nec ꝑsumpta qꝛ improbata a iure. nec solutio debiti veri vl̄ putatiue veri ergo nuda traditio. Et sic nō trāsfert dominiū. Hoc idē ꝓbatur ꝑr glo. in d. l. traditi onibꝫ q̄ vult q̄ ad hoc vt traditio trāsferat dominiū requiriť. Primo q̄ sit facta cū causa. vt d. l. nunq̄ꝫ. ꝛ q̄ causa sit idonea. §. ꝑr traditionē. inſti. de re. diui. ꝛ a dño. l. traditio. ff. d̄ acq̄. re. do. qđ nō est in soluto ꝑ vsuꝝ. quia ꝛ si sit causa. tamē nō idonea. ꝓbať etiaꝫ hoc idē ista ratione. Ex ꝓtractu nullo ꝛ cui lex resistit nū q̄ꝫ trāsferꝛ dominiū. l. non dubiū. C. de legi. te/ net Bar. ꝛ cōmuniter docto. l. i. §. si vir vxori ff. de acq̄. pos. Cū ergo ꝓtractꝰ vsurariꝰ sit huiusmodi. vt patet in. c. ij. ꝛ iij. ꝛ. c. cōsuluit. de vsuꝝ. Ergo nō trāsferꝛ dominiū. Et hāc opinionē videnť tenere cōmuniter docto. in. c. in litteris. ꝛ ibi Joh. an. ꝛ do. Anto. in. c. q̄ꝫ. de vsuꝝ. lib. vi. ꝛ ipi Joh. an. ꝛ Semi. ꝛ Fede. in suo cōsilio. xxi. ꝛ Ange. in sua disputatōe que incipit Astensis mules circa fi. qui dicunt q̄ vsurarius tenet ex delicto ad restitutionē ꝛ dānato ac reꝓbato pagina vtriusq̄ testamenti. vt dictū est. ꝛ patet in. c. tua nos. ibi in crimine ꝛc. Ergo patet q̄ nō acquirit dominiū. qꝛ qui tenet ex delicto ad aliquā rē restituēdā non est dominus. vt patet in fure. l. in re furtiua. ꝛ. l. si nō manifestus. ff. de cōdi. fur. Hanc etiaꝫ sequunť cōmuniter theologi. Et hec est tenenda ꝑsertim in foro cōscientie. quia sicut dicit Archi. in. c. si quis vsuram. xiiij. q. iij. si cut vi cōpulsiua rem alienaꝫ rapiens fictione iuris ciuilis efficit dominꝰ rei. tamen iure ꝓprio penes ꝓiorem dominū rei dominiū remanet. l. metū aūt ꝑsentem. §. iulianus. ff. qđ me tus causa. Sic ſaltē dicendū est in soluto ꝓ vsuris. Et bene facit tex. ibi dum dicit. qꝛ res in bonis est eius qui vim passus est. Nec obstāt glo. in cōtrariū adducte. quia potest dici q̄ ibi non figunt ꝓdes. patet: quia voluerunt etiā inducere hypothecā sup oīmibus bonis ꝓ vsuris restituendis. vel dicendū q̄ loquūtur in rebꝫ cōsumptibilibꝫ. Nō obstat etiā ratio adducta in cōtrariū quoniā non solū requiriť traditio ꝛ cōsensus tradentis. sed etiā titulus verus vel putatiue verus. vt supra ꝓbatū est. Et si quis vult cōtendere q̄ fictiōne iuris ciuilis efficitur dominꝰ. tamē iure diuino ꝛ canonico oportet cōcludere q̄ dominiū rei remanet apud soluentē nisi aliud ex eiꝰ volūtate diſponať. Et sic ꝑr idē est in ꝓscientia quo ad omnem effectū ac si nō esset translatū dominiuꝫ. Hoc patet. qꝛ si res extat semp vsurariꝰ tenet eam restituere cū fructibꝫ. vt supra dictum est Restitutio. i. in verbo vsurariꝰ. §. iij. Nec potest dare tantundē seu extimationē cōtra volūtatem domini: cū iura astringūt eū ad restituendum q̄ tam ꝓaue acceperūt. c. cū tu. de vsu. ibi donec reddāt qđ tam ꝓaue acceperūt. Facit in ar. ad hoc. l. ij. in princi. ff. si cer. pe. ꝛ tex. clarus in. c. si res. xiij. q. vi. Si vero alienauit. tūc de equitate canonica tercius possidēs potest cōueniri. ꝛ ab eo dicta res aduocari officio iudicis. vt notabiliter tenet Bal. in. l. rem quā. C. d̄ iuꝛ. do. nulla habita distinctōne an possideat titulo oneroso vel lucratiuo. Nam dicta distinctio bene debet fieri in re empta ex pecunia vsuraria. vt ꝑr glo. in d. c. cum tu in fi. Sed in re ipa formaliter data ꝓ vsuris nō cadit dicta distinctio. sed potest peti a quocūq̄ possidente etiā titulo oneroso ex quo res est affecta illo vicio. Facit. l. si cū exceptōne. §. ali quādo. ꝛ. l. metū. §. iulianꝰ. ff. qđ me. cā. iūcta equiparatione Archi. in d. c. si q̄s vsurā. de q̄ supra dictū est.

¶ Sed quero quis dicať manifestus vsurarius vt subiiciatur pēnis supradictis? R. vt colligo ex Joh. an. ꝛ Pa. in. c. quia in oīmibꝫ. et Joh. an. ꝛ Archi. in. c. i. de vsu. lib. vi. Ille dicitur manifestus. Primo qui est notorius de iure. puta quia convictus vel condemnatus de vsuris. seu cozā iudice sponte cōfessus. c. cum olim. ꝛ. c. super quibusdā. de verbo. signi. Secundo qui est notorius d̄ facto notorietate facti. puta tenet altare paratū vel mutuat in camera oīmbus volentibꝫ. sicut meretrix in ꝓstibulo patet cuilibet. ar. d̄ coha. cleri. ꝛ muli. c. tua. ꝛ. c. fina. ita dicit Bar. in. l. ij. ff. de fur. ꝛ Bal. in. l. heredes palam. ff. de testa. Item tercio dicitur manifestꝰ fm glo. in. c. ij. de vsuꝝ. li. vi. quādo quis cozā sacerdote ꝛ testibꝫ confessus in articulo mortis est se vsurariū. ꝛ māda uit restitui vsuras ꝛ resignauit libros. Quā glo. Federicꝰ cōsilio. viij. dicit veram. quādo simul oīa ꝓfata cōcurrunt. alias confessio sola extraiudicialis non faceret manifestum. Facit. c. venerabilibus. §. secus. de sen. excō. lib. vi. Nec solū mandatū de vsuris restituendis alꝫ manifesti nō aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ sed vel ꝓ famam tm̄: aut alio modo a p̄dictis nō incurrūt ipso iure p̄fatas penas fm cōmuniter doc. nisi publicenť ꝓ ordinariū loci.

22 ¶ Quid requiritur ad publicationē faciendā. R. q̄ sufficiunt certa argumenta cum fama d. c. tua. z licet nullꝰ accusator appareat: nihilominꝰ ordinariꝰ ꝓcedere potest ex officio. Aduerte tñ ſm Pa. in. c. ad nostrā. d̄ emp. z ven. q̄ si est publicū z indubitatū q̄ plꝰ quis vendit ad credentiā q̄z ꝓ ꝑcio statim solucdo q̄ instrumentū eoz est nullū ipo iure ꝓpter dispositionē. c. q̄z q̄z. de vsur. li. vi. q̄ tales sunt vsurarij. vt patet in fiſi in. c. nauiganti de vsur. et sunt publici. ex q̄ publice hoc exercēt. vt patz ī libris eoz. Nec obstat q̄ sunt ficti. q̄ i d. c. ad nostrā. pena cōtra vsurarios statuta exercetur etiā ↄtra fictos vsurarios. quoniā in veritate sunt vsurarij. Facit l. nō dubiū. C. de legi. Itē no. ſm Fede. ↄſi. viij. z sequit Pa. i. c. cū i dioceſi. de vsur. q̄ licet quis in vita nō fuerit declaratꝰ vsurariꝰ z fecerit testamentū. nihilominꝰ post mortē poterunt fieri ꝓbatōes ad declarā dū q̄ erat manifestꝰ. Ita tenet Joh. an. in. c. i. de vsur. lib. vi. in nouella. z Semi. ibidez. Et oīes iſte crūt bone ꝓbatōes. puta si differebat solutionē vt plus venderet. vt in. c. in ciuitate. de vsu. Itē si emit possessiones cū pacto de retrouendendo ꝓ maiori ꝑcio. vel ſm Baldꝰ. in. c. i. de feu. dato. inui. le. co. quādo emit cuz pacto de retrouendendo post quinquenniū et nō ante si est cōsuetus similes cōtractꝰ facere ꝓsumit vsurariꝰ. ar. d. c. illo vos. de pigno. Itē ꝓsumit vsurariꝰ q̄n facit facere q̄s cōfessionez coz̄ epo q̄ instrumentū est de vero z puro capitali. q̄z censet collusio in fraudē vsuraz ꝓsumptione ꝓfati. c. illo vos. ſm Bal. in. l. i. C. d̄ collusione. de te. qd. c. in h articulo ꝓualet cōfessioni. Et sic fuit obtētū coz̄ epo tudertino ↄtra vnū q̄ multas ↄfessiones tales fecerat fieri. Itē q̄n pars dicit in instrumento q̄ nō ꝓ simulationē. sed ꝓ verā veritatē talē ↄtractū fecit: tunc ꝓsumptio vehemētissima ſm Bal. in l. iij. C. plus valere. qd agit. Facit glo. i. l. si q̄s sub ↄditōe. ff. de ↄdi. insti. Et qd no. glo. peregrina. in. l. cū allegas. C. de vsur. z pulcrū dictum Ange. in. l. sicut. §. supernacuū. ff. quib mo. pig. vel hypo. sol. Itē ꝓbat vsurariꝰ ex libris suis vel ꝓ instrumenta ſm Archi. in. c. qui sincera. xlv. dist. z ꝓbat ꝓ ar. d. c. dicit etiā Bal. in. l. dona. C. de dona. q̄ manifestꝰ vsurarius ꝓbatur etiā per priuatā scripturā. Itē quādo est cōmunis opinio q̄ sit vsurariꝰ. vt dicit Bal. in. l. i. i. iij. colum. C. de ſa. ſan. eccle. Item quādo tot z totiens feneratus fuit q̄ ñ possit nisi esse liquidū in populo. vt dicit Bal. in. l. i. in. iij. colum. C. de falsa causa adiec. leg. Itē quādo ex ↄiecturis apparet vsurariꝰ z in dicūs. vt dicit Bal. in. l. cū q̄ ponebat. in prīn ci. ff. de lega. ij. z in. l. ciues. C. de ap. Et breuiter dic q̄ iudex habet arbitrari ex additis cohe rentijs q̄ sit manifestꝰ. puta q̄z publice fenerā tur q̄ ꝓ vsurario habet cōmuniter z reputat q̄ alꝰ fuit declaratꝰ. z similia. Ita dicit Bal. in addi. ad Specu. in ti. de ap. in. ꝓ. an aūt sit manifestꝰ. Dicit etiā Fede. ↄſi. viij. q̄ est manifestū. de q̄ in d. ↄci. lugdun. dicit. Cuiꝰ ꝓbatio est euidens z manifesta. vbi grā. Defectus visus z audituꝰ z sciētie nō palā apparet oibus z tamē subijciendo examini fit euidens z manifestus. vt in. c. ij. d̄ ꝑsum. Sic quādo ꝓ modicā examinationē ꝓmptam z facilē. puta per libros rationū z hmōi fit euidēs dicit manifestus Et ideo aduocati z ꝑcuratozes q̄ ↄfenduntur eoz ↄtractus feneraticios ꝑccāt mortaliter. p. c. i. cū ibi no. d̄ offi. dele. z ꝑ. c. i. de vsur. li. vi. z tenent ad restitutōez. vt s. Restitutio i. in ꝓvo vsurariꝰ. §. viij. Propterea bñ dicit ex. in. l. i. §. fi. ff. de dote ple. Rei satis demonstrate frustra fit demōstratio. hec ibi.

Vsus clauiū vide sup cla ues eccle. et s. Cōfessio. v. z quo ad excōmunicationē. vide. s. Absolutio. iij. z. s. interrogatōes in fi.

Vsus est ius vtēdi rebus alienis salua reruz substantia ſm Azo. in summa.

¶ Usuariꝰ dicitur cui tantum re ad vsum q̄tidianum vti licet. insti. de vsu z habi. §. i. vn de nō solū vsurariꝰ potest sumere quantū sibi expedit. sed etiā sibi z familie sue. l. plenū. i fi. ff. de vsu z habi. 1

¶ Quid si vsus domus sit relictꝰ marito? R. poterit habitare in ea etiā vxor parentes filij serui z liberti. z hospites in domo recipe. Idē dic in muliere etiā si vidua erat z postea nupsit. ff. de vsu z habi. l. cui vsus. z. l. ceterum. et l. non solum. 2

¶ Quid si pecoris vsus sit relictꝰ alicui? R. q̄ neq̄z lana neq̄z lacte neq̄z agnis vti poterit. sed ad stercorizādū z modico lacte vti potest. ff. de vsu z habi. l. plenū. §. sed z si pecoris. 3

¶ Utrū ille cui legat vsus silue possit incidere z vendere sicut vsufructuariꝰ? R. q̄ sic. q̄z aliter nihil habituꝰ esſz ex legato. ff. de vsu z habi. l. diuus. 4

Vsusfructus est ius alienis rebꝰ vtēdi fruēdi salua rerū substātia. q̄z est ius ī corpze q̄ sblato z ipm tolli necesse ē. ff. d̄ vsufru. l. i. insti. c. ti. in pn. Differt vsufructuarius ab

emphitheota. qz ille habet vtile dominiū: iste solū ius vtendi. Itē differt ab vsuario. Nā is cui nud⁹ vsus fundi dat. nihil habet vlteri⁹ in eo nisi vt oleribꝫ pomis feno ꝛ hmōi vtat ad vsuꝫ ꝗtidianū. ꝛ i eo mozet. sꝫ nll'i alij ius qđ habet aut vēdere aut locare aut gratꝫ cedere pt sꝫ vsufructuari⁹ sic. insti. de vsu ꝛ habi. §. i. Multo magꝫ differt ab vsu nō iuris sꝫ facti q̄ frēs minozes vtunt in q̄ vsuari⁹ nullū ius hꝫ sꝫ tm̄ factū p necessitate vite. de ꝟb. sig. c. exijt q̄ seminat. li. vi. ꝛ pterea addit verbū fruct⁹.

1 ¶Qualiter ꝯstituat vsufruct⁹ R. pactionibꝫ ꝛ stipulatōibꝫ ꝛ familie herciscūde cōpositōe ꝛ ꝯsensu. Itē in testamēto legādo. vt. ff. đ vsu fru. l. oīm. ꝛ. l. vsufructibꝫ pluribꝫ. Itē cū q̄s legat habitationē i domo sua est pinde ac si legaret vsufructū habitatōis. vt est casus i. l. cū antiq̄tas. C. de vsufru. Et iō pt locare vt ibi et cōmodare. l. i. §. inter cōmodatū. ff. cōmo.

2 ¶In q̄bꝫ rebꝫ ꝯstituit vsufruct⁹ R. in oībus rebꝫ q̄ vsu nō cōsumunt pprie. vt. ff. eo. l. oīm. In rebꝫ ꝟo q̄ vsu ꝯsumunt ñ ꝓpe vsusfruct⁹ ꝯstituit sed vtilitatis causa receptū est. vt etiā in hiꝫ ꝯstituat. ergo ꝯstituit in pecunia vino grano ꝛ hmōi. insti. eo. §. ꝯstituit. Vñ no. q̄ illud qđ nō renascit nō dicit esse in vsufructu l. diuortio. §. si funduꝫ. ꝛ. §. si vir in fundo. ff. solu. ma. Ideo lapis q̄ nō renascit nō est i vsu fructu ꝛ creta ꝛ hmōi. qđ no. qz legato vsufructu nō veniūt talia. Itē arbozes cedue vt salices vt hmōi sunt in vsufructu, sꝫ arbozes fructifere nō possent cedi p vsusfructu.

3 ¶Ad q̄d tenet vsufructuari⁹ R. tenet p̄stare cautionē q̄ in rebꝫ que vsu nō cōsumunt arbitrio bōi viri ipſ⁹ vtet salua rez substātia sicut quilibet bon⁹ vir vtit ꝛ fruit re ppria. Et secūdo q̄ finito vsufructu restituet ppriet̄ario id qđ supest. In rebꝫ vero que vsu ꝯsumunt debet p̄stare cautionē de hiꝫ exhibendis i ea qualitate vel si vult cōsumere q̄ p̄stabit extimatiōnē illoꝝ bonoꝝ. d. c. vlti. in glo. de pigno. hoc notat. ꝛ. ff. de vsufru. eaꝫ rez q̄ vsu ꝯsumunt. l. i. ij. ꝛ. iij. ꝛ. §. ꝯstituit.

4 ¶Sꝫ q̄d de his rebꝫ q̄ vsu nō ꝯsumunt sꝫ minuunt vt vegetes ꝛ silia q̄ vsu veteraſcūt ꝛ minuunt nō aūt ipo facto. sic vinū oleuꝫ ꝛ silia. R. Pa. in d. c. fi. q̄ cauebit đ restituēdo qđ supererit finito vsufructu. vt patꝫ i. l. i. ff. vsufru. quēadmodū caueat vbi est casus. facit. l. i. ff. đ vsufru. eaꝫ rez. vbi ista duo ponunt vt diuersa. s. q̄ vsu ꝯsumunt ꝛ q̄ vsu minuunt. Et iđo iura q̄ volūt vt extimatio p̄stet. loquunt i hiꝫ q̄ vsu ꝯsumunt. vt i. l. si vini olei. ff. de vsufru. eaꝫ rez. Ergo nō debet extēdi ad ea q̄ nō cōsumunt sꝫ minuunt. qz aliter vsufructuario essꝫ p̄iudiciū. Et facit pꝫ exemplū in re cōmodata q̄ vsu minuit vbi damnū ptinet ad dñm ñ ad cōmodatariū. l. eū q̄. ff. cōmodati.

¶Utrū vsufructuari⁹ non p̄stans cautionē a principio ꝛ recipiēs fruct⁹ teneat eos restituere. R. Pa. in. c. cū ꝯstet. đ pign. doc. cōmuniter distinguūt ꝯ cordādo glo. iurꝫ ciuilis que sunt ꝯtrarie sic. aut bona fide recipit. puta qz ñ fuit exacta cautio. nec malicioſe distulit p̄stare. ꝛ habet locū glo. in. l. vxori. ff. đ vsufru. legā. q̄ tenet q̄ nō teneť restituere. Aut exact⁹ nō p̄stitit cautionē vl' fuit i mala fide malicioſe cū sciret se obligatū ꝛ ñ p̄stitit sic teneť restituere tāq̄ in debite pceptos. qz nō facit suos. Et sic intelligēda est glo. in. l. si cui⁹. ff. de vsufru. Facit. l. sꝫ ꝛ ū. §. scire. ff. de pet. here. Ubi errās i iure facit fruct⁹ suos nō malefidei possessor. 5

¶Sꝫ nūq̄d testator poterit remittere ne cautio p̄steť. R. Pe. in. l. i. C. đ vsufru. ꝛ in. l. scire C. vt i pos. lega. q̄ sic in rebꝫ q̄ vsu cōsumunt. In rebꝫ vero que vsu nō ꝯsumunt nō potest. Ratio qz dareť materia delinquēdi nec curaret vti sicut bon⁹ vir. Sꝫ in alijs cessat cū solū teneat ad extimationē. qđ verū est. nisi pprietas fuisset eidez vsufructuario legata vsqꝫ ad certū diē ꝛ vsufruct⁹ pure qz hꝫ casu cautio nō est p̄stāda. vt in. l. si vsufruct⁹. §. plane. ff. vsufruc. quēadmodū caueat. 6

¶Utrꝫ sufficiat cautio iuratoria. R. q̄ si vsufructuari⁹ est p̄sona suspecta ñ sufficit. al's sic. ꝛ hꝫ sequit Pa. in. c. cū ꝯstet. de pigno. ar. in. c. p vestras. de dote post diuoꝝ. resti. vbi bonus text. in fi'i. ꝛ in auten. generaliter. C. de epi. ꝛ cle. 7

¶Utrū vsufructuari⁹ teneat ad expēsas i re đ qua habet vsumfructū. R. Audo. de ro. in no. q̄ sic ad expēsas paruas. ꝛ ad collectas. ꝛ ad refectionez de collecta q̄ teneat heres. l. q̄ro. ff. de vsufru. lega. l. apud iulianū. §. heres. ff. de legā. i. ꝛ. l. hacten⁹. ff. de vsufruc. Đ limita nisi q̄n collecta tanta esset q̄ equaleret perceptioni fructuū. qz solū teneret dñs glo. est in. l. q̄ ꝯcubinam. §. q̄ oztos. ff. đ lega. iij. quā sequunt Dy. ꝛ Bar. in. l. his verbis. §. idem testatoꝝ. ff. de lega. iij. Idē dic in expēsis p refectione. nisi essꝫ ei legat⁹ vsusfruct⁹ generaliter omniū rerū. qz sic teneret ad oēs expēsas vel renunciare đ. l. hacten⁹. ꝛ qđ ibi no. de fide instru. c. §. ppetuus. in glo. 8

¶Sꝫ q̄d de vsuario. R. idē ibidez q̄ aut dñs participat incōmodo rei cui⁹ mihi legat⁹ est vsus. pura qz dom⁹ ē ampla ꝛ tūc teneť dñs tm̄. Aut nō pticipat sꝫ sol⁹ vsuari⁹. Et sic tenet ad expēsas. l. si dom⁹. ff. de vsu ꝛ habita. 9

10 ¶ Quero ꝺ̄d erit qñ testator relict̄ vxori dominā ⁊ vsufructuariā oim bonoꝝ suoꝝ q̄diu vixerit vl̄ vitā vidualē duxerit. dic vt. s. legatū. i. §. xlvij. ꝑt tñ talis vxor laudare ⁊ laudemiū recipe. nec ꝑ hꝫ videt ꝺditio heredis ꝛeteriori. sicut nec eccl'ie si ꝑlat⁹ bñficia vacātia cōferat vl̄ electos ꝺfirmet. cū talia nō possit retinere ad man⁹ suas. ꝛ insti. c. fi. ꝛ offi. archiꝑbi. c. fi. ⁊ feuda antiq̄ ꝺcedat. c. ij. ꝛ feudis.

11 ¶ Sed nunq̄d ex vsufructu legato granabit̄ heres in legitima? ℟. q̄ nō nec q̄ ad ꝓprietatē nec q̄ ad vsufructū. C. ꝛ inoffi. testa. l. qñ ⁊ auten. nouissima. ⁊. l. scimus. §. cōmuni autē. Idē dic in trebellianica q̄ ad aliū heredē vel alios quibꝫ legitima ꝛebet. qz ꝛetrahēt quartā suā heredes ꝛ tali vsufructu legato. nisi sit ipse heres cui vsusfruct⁹ est legat⁹. etiā ꝺ. l. vxori ⁊. ff. ꝛ vsufru. l. oim. ⁊. l. si mihi ⁊ tibi.

12 ¶ Utꝫ ille cui est relict⁹ vsusfruct⁹ oim bonoꝝ teneat̄ soluere es alienū ꝛ ipis bonis? ℟. ꝑm Hosti. q̄ sic. Sec⁹ si solū esset relict⁹ vsusfructus aliquaꝫ reꝫ. ff. ꝛ vsufru. lega. l. fi. Pau. ꝛ cast. cōsilio. cccl. xxv. dicit q̄ ꝓprietari⁹ tenet ꝑncipal'r. s. ad vendendū ꝛ bonis ꝑ solutōne eris alieni. ⁊ sic vsufructuari⁹ secūdario ꝑticipabit in solutōe ⁊ sic minorē vsumfructū habebit. ꝑ quo facit. l. fi. §. si aūt es alienū. C. ꝛ bonis q̄ liber. ⁊ est verior opinio.

13 ¶ Quomodo amittit vsusfructus? ℟. q̄ quatuor modis. Primo ꝑ mortē vsufructuarij. ꝛ pigno. c. fi.

14 ¶ Secūdo per maximā ⁊ mediā capitis diminutionē nō autē ꝓpter minimā. Et maxima minutio capitis est cū aliquis simul ⁊ libertatem ⁊ ciuitatē amittit. qđ accidit his q̄ efficiūtur serui pene ꝓpter ꝛelictū suū. vel qui ꝓpter ingratitudinē redigunt in seruitutē. Media est cū ciuitas amittit ⁊ libertas retinet. qđ accidit cū aqua ⁊ ignis interdicit. vel in insulā ꝛe portat. Minima est cū ciuitas ⁊ libertas retinet. sed stat⁹ mutat. qđ accidit his qui sui iuris erant. facti sunt iuris alieni. vl̄ ecōtra. insti. ꝛe capi. di. Prime due sunt mortes ciuiles. ff. ꝑ socio. l. societas. Tercia nō qz oīa iura transeunt ad patrē cui arrogatus se donat. insti. ꝛe adop. §. fz hodie. C. ꝛe sa. san. ec. auten. ingressi. ꝛe testa. c. qz ingredientibꝫ.

15 ¶ Tercio amittit si res pererit ī qua erat vsusfruct⁹. insti. eo. §. finit. ff. q̄. mo. vsufru. amit. l. i. ⁊ per totū. ⁊ hoc si erat ꝺstitutus. ꝺ. l. i. Quia qđ nō est amitti ñ potest. in glo. ibidē cū ꝺcordantijs suis.

16 ¶ Quid si vniuersitati sit vsusfruct⁹ legat⁹ vl̄ ciuitati? ℟. durabit spacio centū annoꝝ. ff. eo. ti. l. an vsusfruct⁹. nisi in ciuitate aratꝫ indicat ita q̄ ꝛesinat esse ciuitas vl̄ vniuersitas. ff. qui. mo. vsufru. amit. l. fi.

17 ¶ Utrum cū plures sunt vsufructuarij ⁊ vn⁹ moriat reuertat ad ꝓprietariū? ℟. q̄ nō. sed accrescit alteri vsufructuario. ff. ꝛe vsufru. accre. ꝑ totū. ff. qui. mo. vsusfru. amit. l. excepta. solum ergo redit ad ꝓprietariū quādo omes ꝛe ficiūt. insti. eo. §. i.

18 ¶ Quid si vsusfructus relinquatur alicui donec filius pupillus ad pubertatē venerit ⁊ pupillus moꝛtur ante pubertatē? ℟. q̄ vsusfructus durabit vsq̄ ad etatē completā. Si vero sit relictus sub incerto tpe. puta donec talis furiosus resipuerit ⁊ anteq̄ resipiscat moꝛtur sic durabit toto tpe vite vsufructuarij qz possibile fuit vt toto ei⁹ tpe in furia ꝑseueraret. vt in. l. ambiguitatē. C. eo.

19 ¶ Quarto amittit vsusfruct⁹ ꝑ nō vsum non simpliciter. fz eo modo quo etiā dominiū rei ꝑdit. vt ꝑ ꝑscriptionē. vt. s. ꝑscriptio dictū est. ⁊ no. in. l. ꝑe. C. eo.

20 ¶ Sed ad quem reuertetur vsusfructus quādo ꝑ capitis diminutionez amittit? ℟. si est filius ad patrē. si seruus ad dominuz. si pater vel ali⁹ trāsibit ad filiū aut heredē eius nō ad ꝓprietariū. vt in. l. fi. C. eo. Intellige q̄diu viuet ille cui vsusfructus fuerat legatus. ar. ꝑdicte. l. ambiguitatē.

21 ¶ Utrū cū vsusfruct⁹ vniuersaliter gregis vl̄ armenti est legat⁹ si moriat teneat vsufructuarius reficere? ℟. q̄ sic ex agnatis gregū tenet sūmittere alia loco moꝛtuoꝝ capitū. Secus si tm̄ in aīalibꝫ legeꝫ vsusfruct⁹. qz nō tenet reficere si moꝛiant sine sua culpa. ff. eo. l. vetus. insti. ꝛe re. diui. §. sed ⁊ si gregis. Idē dic q̄ ꝛebz in vinearum moꝛtuarū ⁊ arborū locū alias instituere ⁊ colere. Nā quasi bonus paterfa. ꝛebet vti. vt in ꝺ. §. sed ⁊ si gregis.

22 ¶ Utꝫ vsusfruct⁹ legat⁹ filio existenti in potestate patris amittat ꝑ mortē eius? ℟. Bar. i l. ex fris. C. ꝛe vsufru. ⁊ habi. q̄ nō extinguitur qz ꝓsumit cōtemplatōne patris legatus. fz remanebit patri. Si vero pater ꝑmoriat. sic ꝑsumit ꝺtemplatione filij legat⁹ ⁊ nō extinguetur. fz erit filij aduenticiū.

23 ¶ Utrum vsufructuarius possit cedere vel vē dere cōmoditatem vsusfructus? ℟. Bar. in. l. interest. C. ꝛe. vsu. ⁊ habi. q̄ sic. fz nō ius vsusfructus. Similiter ille cui legata est in testamento domus ad inhabitandum poterit alteri locare ⁊ finietur solum moꝛte ipsius cui legata est. l. habitatio. ff. ꝛe vsu. ⁊ habi. et insti. eo. §. fi.

Uxor dicit mulier post q̄z ꝺtraxit p verba de p̄senti licet nondū ꝺsummauerit. z hoc in oib⁹ fauorabilib⁹. Sed in odiosis appellatōe uxoris venit solū illa que matrimoniū ꝺsummauit. vt in. l. nō sicut. C. ꝺ bo. que liber. no. Pa. in. c. tercio loco. de p̄sump. vide supra Sponsalia. §. i.

1 ¶ Utr̄ uxor sit in ptāte mariti. R. fm Bal. de ꝺfluc. feu. ti. an maritus succedat uxori i bene. q̄ nō iure romano. nisi quo ad debitū carnis z operādū. vt no. glo. C. de ꝺdi. inser. l. si uxorē z no. īsti. ad tertullianū. §. i. in fi. C. ꝺ ser. fugi. l. fi. z adde qō no. insti. de pa. potestate. in glo. ordinaria. tex. est in. l. i. §. fi. ff. de in iur. et ibi glo. z tex. in. l. is cui⁹ ope. §. fi. ff. de adul. Erit ergo sub potestate patris. ꝺ. l. si uxorē. z. l. sicut ff. de ope. liber. sz iure lōbardo erit sub potestate viri. sz apud nos vacat. Aliq̄ tñ tenent q̄ ō iure canonico est sub ptāte viri. ar. c. mulieres. de sen. excō. sz nō credo.

2 ¶ Utr̄ uxor cedat loco viri. R. Pa. in. c. litteras. de resti. spol. tenet q̄ sic quantū ad opandum. allē. l. sicut patron⁹. ff. de ope. liber. Facit l. sed si vir. in p̄nci. ff. de dona. inter vi. z uxo. z c. hec imago. z. c. mulierē. xxxiij. q. v. Sed salua meliori iudicio. dico q̄ aut operat in bonis viri p suo vsu. vtputa in lana viri vt sibi faciat vestimentū. vel in lino vt sibi faciat lintheamina p vsu. z sic dico q̄ cedit lucro viri. q̄z tūc⁹ tale vestimentū erit viri q̄z si nihil op⁹ in eo fecisset. nec p̄ciuz laboris a viro in h̄ casu poterit petere. Et sic loquit ꝺ. l. sz si vir. Et idē dico de re heredis viri apud quē alimentatur. Aut laborat in rebus viri vt inde habeat lucrū vel in alijs quibuscūq̄z. vtputa est textrix vl' sarlat vel est negociatrix. z hmōi. Et sic nō cedit lucro viri. sz sibi acq̄rit. nisi in casu q̄n nō habet dotē sufficientē ad alendū se z cōmunes liberos cū marito. vbi marit⁹ nō habet alia bona sufficiētia. Sz si habet dotē sufficientē ad alendū se z cōmunes liberos vel saltē se. quādo marit⁹ habet alia bona sufficiētia. sic credo nō teneat cedere lucro mariti. sed p̄t in eius bonis vl' alijs laborare vt habeat p̄ciū laboris. z sibi acq̄ret. z h̄ videt seq̄ Bar. z sic limitare glo. in ꝺ. l. sicut patron⁹. in. l. gaio. ff. de admi. i. lega. Facit. C. de dona. int' vi. z uxo. l. z si ꝺ pecunia tua. Probat idē q̄z uxor nō teneat laborare p viro. si habet dotē sufficientē p parte onerū supportanda. vt patet ar. c. per vestras. de dona. inter vi. z ux. z in. l. si cuz dote. ff. solu. ma. z no. idē Pa. in. c. fras. de resti. spol. vbi determinat q̄ nec etiā causatiue potest vir eā cōpellere ad laborandū subtrahēdo. s. alimēta. Ergo sibi poterit laborare Si uo nō portauit dotē sufficientē ad sustentanda onera matrimonij saltez p parte sic credo q̄ debeat laborare p ipis oneribus supportādis. z si nō vult vir p̄t ei denegare alimēta. z sic tene. Nec obstāt iura q̄ vident velle q̄ simpliciter cedat lucro viri. q̄z ꝺ. l. sicut. q̄ dicit q̄ debet esse in officio viri debz intelligi. s. ad debitū reddendū. z glo. ibidē intelligenda est fm qō ꝺixi. ꝺū laborat in re viri p vsu suo. alias nō habet veritatē. nec iure p̄bat. si alio modo intelligit. z similiter. c. hec imago. z. c. mulierez. in quib⁹ dicit q̄ est pene famula viri. z q̄ est de dominio viri intelligē simpliciter. sz fm ꝺd in q̄stū est sub ei⁹ cura. et debet regi ab eo z quo ad debitū ꝺiugale. alias nō. q̄z nō transit in potestatē viri. vt supra ꝺictū est. vel dic q̄ p̄dicta debent intelligi de operib⁹ obsequialib⁹ in domo. puta coquina vel faciēdi lectū aut scopandi. z hmōi. de q̄ vide. s. Peculiū. §. xxxi.

¶ Utrū maritus possit verberare uxorem. R. 3
fm Hostiē. z Goff. in. c. quemadmoꝺū. de iureiurā. q̄ sic. ex magna causa z leui verberatione. ar. in. l. p̄ceptoris. ff. ad. l. aquil. de homiē. ad audientiā. Sz sine causa vel grauiter verberans vir punit ad ꝺandū ei terciā partē ꝺonationis p̄pter nuptias. vt in auten. vt liceat ma. z aut. §. si q̄s aūt p̄p̄riā. z C. de repudijs. auten. sz nouo iure. vnde in. l. ꝺ sensu. C. de repu. ꝺicit q̄ verbera ingenuis aliena sunt. Facit glo. vij. q. i. in. c. sicut.

¶ Utrum vir possit interficere uxorem adul- 4
terantē. R. l. ciuilis pena non imponit. l. gracus. C. de adulte. xxxij. q. ij. inter hec si inuenit in actu adulterij. sed lex diuina sic dicit. Non occides. Et ideo non licet. vide homicidium i. §. vi.

¶ Utrum uxor possit agere ad restitutionē do- 5
tis viuente viro. R. fm Pa. in. c. ex litteris. ꝺ pigno. q̄ sic si vir incipit male vti substantia sua z male versari. z ꝺicitur male versari. quādo exulat a patria sua p̄pter maleficiū. p̄priuz z maxime cū peruenitur ad distractionē bonorum. ꝺ. c. per vestras. videt tex. in. l. vbi. C. de iure do. etiā q̄ possit petere ꝺonationē p̄pt nuptias. licet alij quo ad ꝺonationē p̄dictam cōtrariū teneant. Item potest petere vbi matrimoniū venit separādū quo ad thoz. vt in. c. i. de dote post ꝺuoz. resti.

¶ Utrum uxor habens virum p̄digum licite 6
possit abscondere aliqua bona eo inuito. vide furtū. §. xxxv.

7 ¶ De vote. vide supra vos. de vona. inter vi. z vxo. supra Donatio. de vbito. vide de vbitū. de voto. vide supra Votū. ij. §. viij. de paraferna libi vxoris habes supra Parafernalia.

8 ¶ Utrū possit de rebi viri puidere filijs primi matrimonij. R. q nō. nisi fm q pt elemosinas facere. vt. s. Elemosina. §. vij.

9 ¶ Utr vxor teneat seq viz suū. R. fm q colligo de no. in. c. si quis necessitate. xxxiij. q. ij. q aut trāsfert domiciliū. Et sic tenet eū seq. Et h vez nisi pactū fuisset vt non trāsferret. qz sic nō teneret nisi post pactū aliq necessitas aduenerit q impediret maritū ibi manere. puta infirmitas vl capitalis inimicicia. qz sic tenet se qui nō obstāte pacto. ar. c. vnaqueq. xiij. q. ij. Si vero nō trāsfert domiciliū. sic nō tenet eū seq fm Hosti. Sil r nō tenet eū seq si est vagabund. fm glo. in d. c. vnaqueq. nisi scies eu vagabundū itraxit cū eo. qz sic tenet. Hoc tū limito vez. qn ex causa honesta vl trāsfert domiciliū vel est vagabund. Sec si ex causa inhonesta vel si vellet eā trahere ad peccatū vel imineret sibi periculū vite. qz sic nō tenere tur eū seq. vt sentit glo. in d. c. si qs. Facit. l. q nisi. ff. de ope. liber. vbi patet q libert nō tenet sequi dominū vagabundū ad pstandū ei operas. vide in. c. de illis. de spon.

Pocrisis vide supra Simlatio

Poteca Uide pign.

Ronia Uide in lra. h.

Strio Uide in lra. h.

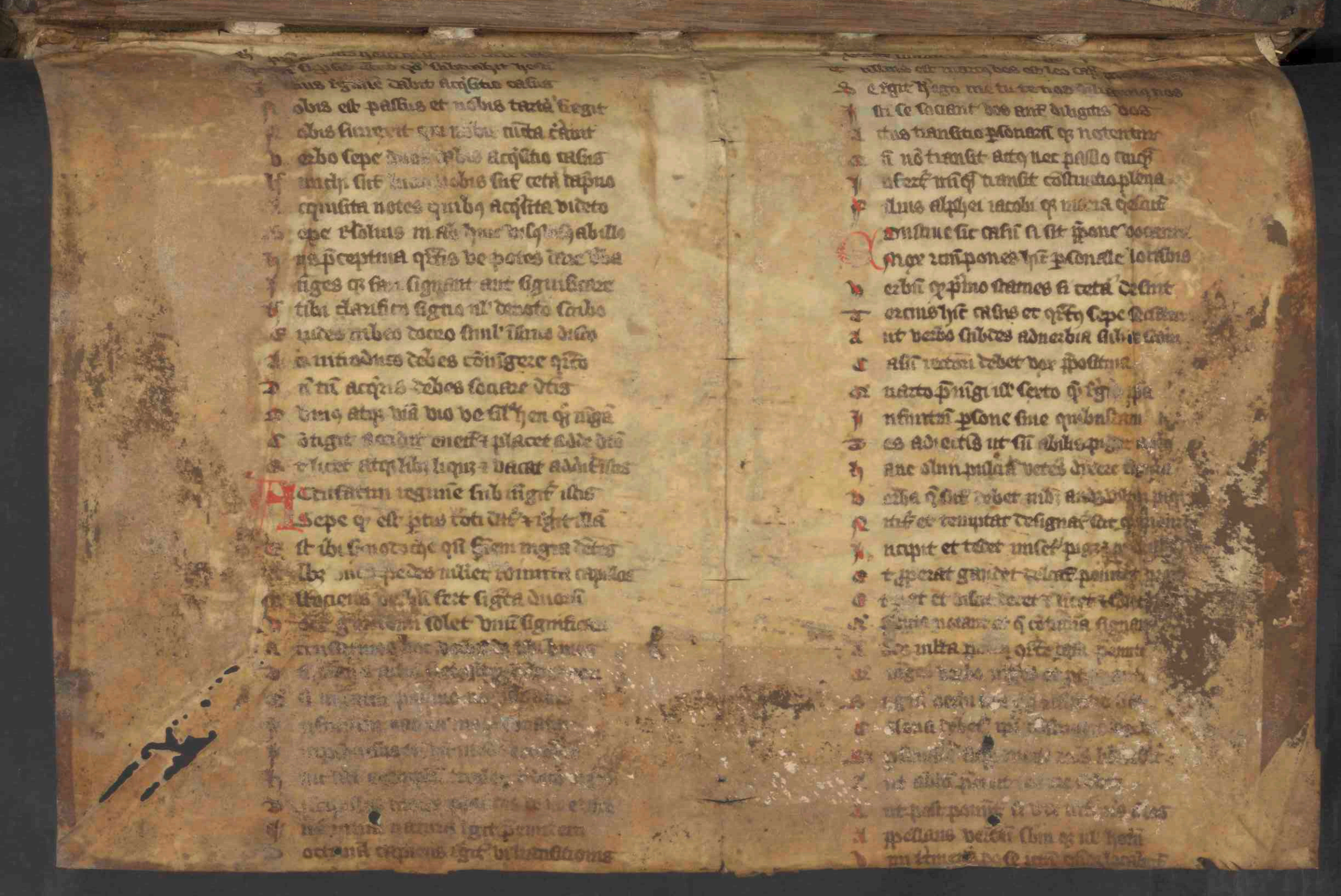
Elus ppie est tristicia de bono alterius nō ex eo q ille habet. sed ex eo q sibi deest dicit philosoph. ij. ethicoz.

3 Et si est iste zelus circa bona honesta est laudabilis fm illud. i. Loz. xiij. Emulamini carismata meliora. Si vero est de temporalibi sic potest esse cū peccato sicut auaricia. Si autem qs dolet de bono alteri qz eū excedit in talibi bonis. sic est inuidia. Accipit etiā aliquādo zelus p feruore seu cōmotione diuine charitatis. vt in ps. Zelus domus tue comedit me ꝛc. Et iste zelus postremo dict fuit q me ad pfatam angelicā summā cōponendam coegit ad laudem domini nostri ihesu christi: cui est honor z glia i secula seculoz Amē. Laus deo

Humano angelicas quicūq audire loq̄las
Ore cupis: psens perlege lector opus.
Hic sacros canones: hic z ciuilia iura.
Hic sancte inuenies religionis opes.
Maxima multoz qd vix dabat ante librorz
Sarcina: id angelica dat tibi sūma breuis
Angel est autor: sacri ordinis ingens
Seraphici: z tante religionis honos
Autorē atq opus impssum felicia dona:
Clauissina tulit terra beata viro.
Nec carleta minus gens felix vnde creatus
Angelus angelicis dign adesse chorīs.

Finit summa ange

lica de casibi oscietie per fratrē Angelū de clauasio cōpilata: maxima cū diligentia reuisa: z fideli studio emendata: sicut ipm opus per se satis attestabit: Argentine impssa per Martinum Flach imbi cōciuem Anno dñi. M. cccc. xci. quinta feria post Andree.

Cm

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6